CARTEA ÎNTÂIE EZDREI

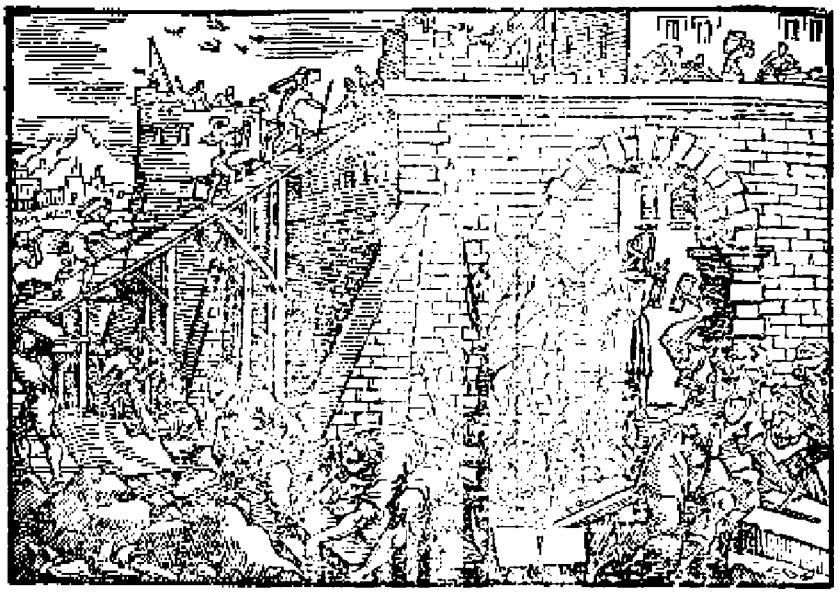

Cap 1

Chirul, plinindu-se din robie Vavilonului ani şeaptezeaci, de Dumnezeu îndemnat, cu întoarcerea vaselor bisericii lui Solomon cinci mii patru sute, pre israililteani din robie îi sloboade, îngăduindu-le înnoirea bisericii.

1.* În anul dintâi a Chirului, împăratului pearsilor, ca să se plinească cuvântul Domnului din gura lui Irimie, deşteptat-au Domnul duhul Chirului, împăratului
402v persilor, | şi au trimis cuvânt în toată ţara sa şi prin scrisoare, zicând: *2 Par. 36, 22. Ieremie. 25, 12 şi 29, 10.

2. „Aceastea zice Chirul, împăratul pearsilor: «Toate ţările pământului mi le-au dat Domnul, Dumnezeul ceriului, şi El mi-au poruncit să-I zidesc casă în Ierusalim, carea iaste în Iudeea.

3. Cine e între voi dintru tot norodul Lui fie Dumnezeul lui cu el! Suie-să în Ierusalim, carea iaste în Iudeea, şi zidească casa Domnului, Dumnzeului lui Israil! El iaste Dumnezeu, Care iaste în Ierusalim.

4. Şi toţi ceiaalalţi, în toate locurile, oriunde lăcuiesc, agiute-l oamenii din locul său cu argint şi cu aur, şi cu averi, şi cu dobitoace, afară din cel ce de bună-vreare aduc bisericii lui Dumnezeu, carea iaste în Ierusalim»".

5. Şi s-au sculat căpeteniile părinţilor din Iuda şi din Veniamin, şi preoţii şi leviţii, şi tot căruia Dumnezeu îi deşteptase duhul să se suie spre zidirea bisericii Domnului, ce era în Ierusalim.

403r 6. Şi toţi carii era prinprejur au ajutat mânile lor în vase de argint || şi de aur, în averi şi în dobitoace, şi în unealte, afară din ceale ce le dedease de bunăvoie.

7. Şi împăratul Chirul au dat vasele bisericii Domnului, care le adusease Nabohodonosor din Ierusalim şi le pusease în bisearica dumnezeului său.

8. Şi le-au dat Chirul, împăratul pearsilor, prin mâna lui Mithridati, fiiu lui Gazavar, şi le-au numărat lui Sassavasar, căpeteniii Iudei.

9. Şi acesta este numărul lor: păhăreale de aur cu flori treizeaci, păhăreale de argint o mie, cuţâte doaozeaci şi noao, cănceaie de aur treizeaci,

10. Cănceaie de argint ai doilea patru sute zeace, alte vase o mie.

11. Toate vasele de aur şi de argint cinci mii patru sute. Toate le-au luat Sassavasar cu cei ce să suia din robiia Vavilonului în Ierusalim.

Cap 2

Numărul celor ce s-au întors, povăţuind Zorovavel, din robiia Vavilonului în Ierusalim, şi a darurilor ce s-au dat spre înnoirea bisericii.|

403v 1. Şi aceştia sânt fiii ţinutului, carii s-au suit din robia carea o dusease Navohodonozor, împăratul Vavilonului, în Vavilon, şi s-au întors în Ierusalim şi în Iudeea, fieştecarele în cetatea sa,

2. Carii au venit cu Zorovovel: Iosue, Neemia, Sarae, Rahelae, Mardohae, Velsam, Mesfar, Vegvae, Rehum, Vaana. Numărul bărbaţilor norodului Israil:
3. Fiii lui Faros, doao mii o sută şaptezeaci şi doi;
4. Fiii lui Sefatie, trei sute şaptezeaci şi cinci;
5. Fiii lui Arie, şapte sute şaptezeaci şi cinci;
6. Fiii lui Fahathamoav, fiilor Iosue, Ioav, doao mii opt sute doisprăzeace;
7. Fiii lui Elam, o mie doao sute cinzeaci şi patru;
8. Fiii lui Zeftua, noao sute patruzeaci şi cinci;
9. Fiii lui Zahain, şapte sute şasezeaci;
10. Fiii lui Vani, şase sute patruzeaci şi doi;
11. Fiii lui Vevaii, şase sute doaozeaci || şi trei; 404r
12. Fiii lui Azgad, o mie doao sute doaozeaci şi doi;
13. Fiii lui Adonicam, şase sute şasezeaci şi şase;
14. Fiii lui Vegvai, doao mii cinzeaci şi şase;
15. Fiii lui Adin, patru sute cinzeaci şi patru;
16. Fiii Ather, care era din Ezehiia, noaozeaci şi opt;
17. Fiii lui Vesaii, trei sute doaozeaci şi trei;
18. Fiii Iora, o sută şi doisprăzeace;
19. Fiii Hasu, doao sute doaozeaci şi trei;
20. Fiii Ghevvar, noaozeaci şi cinci;
21. Fiii Vifleim, o sută doaozeaci şi trei;
22. Bărbaţii Netufa, cinzeaci şi şase;
23. Bărbaţii Anathot, o sută doaozeaci;
24. Fiii Azmaveth, patruzeaci şi doi;
25. Fiii Cariathiarim, Chefira şi Veroth, şapte sute patruzeaci şi trei;
26. Fiii Rama şi Gavaa, şase sute doaozeaci şi unul;
27. Bărbaţii Mahmas, o sută doaozeaci şi doi;
28. Bărbaţii Vethhir şi Haii, doaosute doaozeaci şi trei;
29. Fiii Nevo, cincizeaci şi doi; |
30. Fiii Negvis, o sută cinzeaci şi şase; 404v
31. Fiii Elam altuia, o mie doao sute cinzeaci şi patru;
32. Fiii Harim, trei sute doaozeaci;
33. Fiii Lod, Hadid şi Onu, şapte sute doaozeaci şi cinci;
34. Fiii Ieriho, trei sute patruzeaci şi cinci;
35. Fiii Senaa, trei mii şase sute treizeaci;
36. Preoţii: fiii Iadaie, în casa lui Iosue, noao sute şaptezeaci şi trei;
37. Fiii Emmer, o mie cinci sute doi;
38. Fiii lui Feshur, o mie doao sute patruzeaci şi şapte;
39. Fiii lui Harim, o mie şaptesprăzeace.
40. Leviţii: fiii lui Iosue şi Chedmihil, fiilor Odovie, şaptezeaci şi patru;
41. Cântăreţii: fiii lui Asaf, o sută doaozeaci şi opt;
42. Fiii portarilor: fiii Sellum, fiii Ater, fiii lui Telmon, fiii Acuv, fiii Hatita, fiii Sovaii, toţi, o sută || treizeaci şi noao. 405r
43. Nathinei: fiii Siha, fiii Hasufa, fiii Tavaoth;
44. Fiii Cheros, fiii Siai, fiii Fadon;
45. Fiii Levana, fiii Hagava, fiii Accuv;
46. Fiii Hagav, fiii Semlae, fiii Hanan;
47. Fiii Gaddel, fiii Gaher, fiii Raae;
48. Fiii Rasim, fiii Necoda, fiii Gazam;
49. Fiii Aza, fiii Faseia, fiii Vesee;
50. Fiii Asena, fiii Munim, fiii Nefusim;
51. Fiii Vacvuc, fiii Hacufa, fiii Harhur;
52. Fiii Vessuth, fiii Mahida, fiii Harsa;
53. Fiii Vercos, fiii Sisara, fiii Thema;
54. Fiii Nasia, fiii Hatifa;
55. Fiii slujilor lui Solomon: fiii Sotaii, fiii Soferet, fiii Faruda;
56. Fiii Iala, fiii Dercon, fiii Gheddel;
57. Fiii Safatie, fiii Hatil, fiii Fohereth, care era din Asevaim, fiii Ammi;
58. Toţi nathineanii şi fiii slujilor lui Solomon, trei sute noaozeaci | şi doi. 405v

59. Şi aceştia carii s-au suit din Telmala, Thelharsa, Heruv şi Adon şi Emer, şi n-au putut arăta casa părinţilor săi şi sămânţa sa de iaste din Israil:
60. Fiii Dalae, fiii Tovie, fiii Necoda, şase sute cinzeaci şi doi.
61. Şi fiii preoţilor: fiii Hovie, fiii Accos, fiii Verzelai, carele au luat din featele lui Verzelae Galaditeanului muiare, şi s-au chemat cu numele lor.
62. Aceştia au cercat scrisoarea neamului său şi n-au aflat, şi s-au lepădat din preoţie.
63. Şi le-au zis Tersatha să nu mânânce din sfânta sfintelor până nu să va scula preot învăţat şi desăvârşit.
64. Toată mulţimea ca unul, patruzeaci şi doao de mii trei sute şasezeaci,
65. Afară din slugile lor şi slujnicele care era şapte mii trei sute treizeci şi şepte, şi între dânşii cântăreţi şi cântăreaţe, doao sute.
66. Caii lor, şapte sute treizeaci şi şase, cătârâi lor, doao sute patruzeaci şi cinci, ||
406r 67. Cămilele lor, patru sute treizeaci şi cinci, asinii lor, şase mii şapte sute doaozeaci.
68. Şi din căpeteniile părinţilor, când întra în bisearica Domnului, carea iaste în Ierusalim, de bună-vreare au dat spre casa lui Dumnezeu, ca să o zidească în locul său.
69. După puterile sale, au dat de cheltuiala lucrului solidi de aur, mii şaptezeaci şi una, de argint cinci mii, şi odăjdii preoţeşti o sută.
70. Şi au lăcuit preoţii şi leviţii, şi din norod, şi cântăreţii şi portarii, şi nathineii în cetăţile sale, şi tot Israilul în cetăţile sale.

Cap 3

Chemându-se norodul în Ierusalim, să zideaşte oltariu pre care să aduc jârtvele; şi să prăznuieşte în şapte zile praznicul corturilor. Şi în anul întoarcerii al doilea, bisearica să întemeiază, glăsuind norodul şi de bucurie şi de plângere.

406v 1. Şi venise luna a şaptea, şi era fiii | lui Israil în cetăţile sale; şi s-au adunat norodul ca un om în Ierusalim.
2. Şi s-au sculat Iosue, fiiul lui Iosedec, şi fraţii lui preoţii, şi Zorovavel, fiiul lui Salathiil, şi fraţii lui, şi au zidit oltariul Dumnezeului Israil, să aducă în el arderi de tot, precum iaste scris în leagea lui Moisi, omului lui Dumnezeu.
3. Şi au aşezat oltariul lui Dumnezeu pre temeiurile sale, spăimântându-i prinprejur noroadele pământului; şi au adus pre el jârtvă Domnului dimineaţa şi sara.
4. Şi au făcut praznicul corturilor, precum iaste scris, şi ardere în toate zilele pe rând, după poruncitul lucrul zilei în zioa sa.
5. Şi după aceastea, ardere de tot pururea, şi în luni noao, şi în toate praznicele Domnului, care era sfinţite, şi întru toate în carea de bunăvoie să aducea dar Domnului.
6. De la zioa dintâiu a lunii a şaptea au început a aduce ardere Domnului, iară bisearica lui Dumnezeu încă nu era întemeiată. ||
407r 7. Şi au dat banii tăietorilor de pietri şi zidarilor, şi bucate şi beutură şi untdelemn sidonilor şi chireanilor, să aducă leamne de chedru din Livan la marea Iopei, după cum le poruncise Chirul, împăratul pearsilor.
8. Iară în anul al doilea a venirii lor la bisearica lui Dumnezeu în Ierusalim, în luna a doao, au început Zorovavel, fiiul lui Salathiil şi Iosue, fiiul lui Iosedec, şi ceaiaalalţi dintre fraţii lor, preoţii şi leviţii, şi toţi carii venise din robie în Ierusalim şi au rânduit pre leviţi, de la doaozeaci de ani şi mai sus, să îndeamne lucrul Domnului.
9. Şi au stătut Iosue şi fiii lui şi fraţii lui, Chedmihil şi fiii lui, şi fiii Iudei, ca un om, să stea preste cei ce făcea lucrul în bisearica lui Dumnezeu, fiii Henadad şi fiii lor şi fraţii lor, leviţii.
10. Deci, întemeindu-se de zidari bisearica Domnului, stătut-au preoţii în podoaba sa
407v cu trâmbiţele, şi leviţii, fiii lui Assav, în chinvale, să laude pre Dumnezeu prin | mânile lui David, împăratul lui Israil.
11. Şi cânta împreună în viersuri şi în mărturisirea Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui preste Israil; şi tot norodul glăsuia cu strâgare mare, lăudând pre Domnul, pentru că să întemeiase bisearica Domnului.
12. Mulţi şi dintre preoţi şi dintre leviţi şi căpeteniile părinţilor şi bătrânii, carii văzuse bisearica mai întâi când să întemeiase, şi această bisearică în ochii lor, plângea cu glas mare, şi mulţi, glăsuind în veselie, înălţa glasul.
13. Nici putea cineva cunoaşte glasul strâgării celor ce să veselea şi glasul plângerii norodului, că împreună norodul glăsuia cu strâgare mare, şi glasul să auziia departe.

Cap 4

Protivnicii israilteanilor, samariteanii, carii din Asur trimişi era spre lăcuinţa cetăţilor Samariii, împiiadecă înoirea bisericii şi a cetăţii, pentru că nu să priimea a zidi dinpreună,|| şi până la anul lui Darie al doilea a să opri căştigă. 408r

1. i au auzit protivnicii Iudei şi a lui Veniamin că fiii robiii zideasc bisearică Domnului, Dumnezeului Israil.
2. Şi, apropiindu-se la Zorovavel şi la căpeteniile părinţilor, le-au zis: „Să zidim cu voi, că aşa ca voi cercăm pre Domnul, Dumnezeul vostru! Iată, noi acum jârthuim junghieri din zilele lui Asor Haddan, împăratului Asur, care ne-au adus aici".
3. Şi le-au zis Zorovavel şi Iosue şi cealeaalalte căpetenii părinţilor Israil: „Nu iaste voao şi noao a zidi casă Dumnezeului nostru, ci noi înşine sânguri vom zidi Domnului, Dumnezeului nostru, precum ne-au poruncit Chirul, împăratul pearsilor".
4. Şi au fost de au opăcit norodul pământului mânile norodului Iudei şi i-au turburat în zidire.
5. Şi au numit asupra lor sfetnici, ca să le strâce sfatul în toate zilele Chirului, împăratului pearsilor, şi până la împărăţia lui Darie, împăratului pearsilor. |
6. Iară în împărăţia Asferului, în înceaperea împărăţiii lui, au scris pâră împrotiva 408v
lăcuitorilor Iudeii şi a Ierusalimului.
7. Şi în zilele lui Artaxers, au scris Veselam Miftrideanul şi Thaveil şi ceaiaalalţi, carii era în sfatul lor, cătră Artaxers, împăratul pearsilor. Iară epistolia acea de pâră era scrisă sirieneaşte şi să citea în limbă sirienească.
8. Reum Veelteim şi Samsai scriitoriul au scris o carte din Ierusalim lui Artaxers împăratului, de acest fealiu,
9. Reum Veelteim şi Samsai scriitoriul, şi ceaiaalalţi sfetnicii lor, dineii şi afarsathahieii, terfaleii, dievii, afarseii, arhveii, vaviloneanii, susaniheii şi elamiteanii,
10. Şi ceaiaalalţi din neamurile care le-au trecut Asenafar cel mare şi slăvitul şi le-au făcut a lăcui în cetăţile Samariii şi în ceale înalte ţânuturi, peste râu, în pace.
11. (Aceasta iaste paria epistolii carea o au trimis la el:) „Lui Artaxers împăratului, slugile tale, oamenii ca||rii sânt preste râu, închinăciune zic. 409r
12. Ştiut să fie împăratului că jidovii carii s-au suit de la tine la noi au venit în Ierusalim, în cetatea cea împrotivă războitoare şi rea, carea o zidesc, grămădindu-i zidurile şi pareţii împreunându-i.
13. Acum, dară, cunoscut fie împăratului că, de să va zidi cetatea aceaea şi zidurile ei să vor înnoi, dajdă şi vamă şi ceale de preste an venituri nu vor da, şi până la împăraţi va agiunge această vină.
14. Iară noi, aducându-ne aminte despre sarea carea în polată o am mâncat şi pentru că a vedea vătămările împăratului negrăit lucru a fi socotim, pentru aceaea am trimis şi am vestit împăratului.
15. Să cercetezi în cărţile istoriilor părinţilor tăi şi vei afla scris în istorii şi veţi şti că cetatea aceaea, cetate împrotivă războitoare iaste şi păgubitoare împăraţilor şi ţărâlor, şi războaiele să aţiţe într-însa din zilele ceale vechi; pentru care lucru şi cetatea | aceaea s-au strâcat. 409v
16. Vestim noi împăratului, de să va zidi cetatea aceaea şi zidurile ei să vor înnoi, biruinţă peste râu nu vei avea".
17. Cuvânt au trimis împăratul la Reum Veelteim şi Samsaii scriitoriul şi la ceaiaalalţi carii era în sfatul lor, lăcuitorii Samariii şi celoralalţi peste râu, sănătate zicând şi pace.
18. „Pâra carea o aţi trimis la noi, arătat s-au cetit înnaintea mea.
19. Şi de la mine s-au poruncit şi au cercetat şi au aflat că cetatea aceaea din zilele veachi împrotiva împăraţilor războieşte şi răscoale şi războaie să aţâţă într-însa.
20. Că şi împăraţi tari au fost în Ierusalim, carii au şi stăpânit tot ţinutul ce este peste râu şi dajda şi vama şi veniturile le lua.
21. Acum, dară, auziţi judecata: «Opriţi oamenii aceia, să nu să zidească cetatea aceaea până doară de la mine va fi porunca». ||
22. Vedeţi ca nu cumva lenevit aceasta să pliniţi şi încet să crească răul împrotiva 410r
împăraţilor".
23. Deci, paria poruncii împăratului Artaxers s-au cetit înnaintea lui Reum Veelteim şi Samsai scriitoriului şi a sfetnicilor săi; şi s-au dus degrabă în Ierusalim la jidovi şi i-au oprit în braţu şi în vârtute.

24. Atunci s-au lăsat lucrul casii Domnului în Ierusalim şi nu să făcea până la anul al doilea al împărăţiii lui Darie, împăratului pearsilor.

Cap 5

Din îndemnul lui Aggheiu şi Zaharie prorocilor, zidirea bisericii iarăşi să înceape, în zădar silindu-se a o opri căpeteniile, carii era preste râu, în Samaria, rânduiţi de împăratul asiriilor.

1. Şi au prorocit Agghei prorocul şi Zaharie, fiiul lui Addo, prorocind către jidovii carii era în Iiudeea şi în Ierusalim, în numele Dumnezeului Israil. |
410v 2. Atunci s-au sculat Zorovavel, fiiul lui Salahiil, şi Iosue, fiiul lui Iosedec, şi au început a zidi bisearica lui Dumnezeu în Ierusalim, şi cu ei prorocii lui Dumnezeu ajutorindu-i.
3. Iară într-aceaea vreame au venit la ei Thathanai, care era voivod peste râu şi Etharvuzanai şi sfetnicii lor şi aşa le-au zis: „Cine v-au dat sfat să ziditi casa aceasta şi zidurile ei să le înnoiţi?"
4. La carea le-am răspuns care sânt numele oamenilor carii căştigă zidirea ei.
5. Iară ochiul Dumnezeului lor au fost preste bătrânii jidovilor şi nu i-au putut conteni. Şi le-au plăcut a vesti lucrul lui Darie şi atunci a face destul împrotiva pârâi aceaştiia.
6. Paria cărţii carea o au trimis Thathanaii, voivodul ţânutului de peste râu, şi Sthar
411r Vuzanaii şi sfetnicii lui arfasaheanii, carii era pre| |ste râu la Darie împăratul.
7. Cuvântul ce-i trimisease aşa era scris: „Lui Darie împăratului, toată pacea!
8. Cunoscut să fie împăratului că ne-am dus la ţânutul Iiudeii, la casa Dumnezeului celui mare, carea să zideaşte cu piatră nepoleită şi leamne să pun prin păreţi, şi lucrul acela cu de-adinsul să grămădeaşte şi creaşte în mânile lor.
9. Şi am întrebat bătrânii aceaia şi aşa le-am zis: «Cine v-au dat puteare a zidi casa aceasta şi zidurile acestea a le înoi?»
10. Ci şi toate ale lor le-am cercetat de ei, să-ţi vestim; şi am scris numele bărbaţilor celor ce sânt căpetenii între dânşii.
11. Şi acest cuvânt ne-au răspuns, zicând: «Noi sântem slugile Dumnezeului ceriului şi a pământului şi zidim bisearica carea era grămădită mai înainte de aceşti mulţi ani şi carea împăratul lui Israil cel mare o zidise şi o grămădise. |
411v 12. Iară după ce spre mânie au înturnat părinţii noştri pre Dumnezeul ceriului, i-au dat în mânile lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, haldeului, şi casa aceasta o au strâcat şi norodul lui l-au strămutat în Vavilon.
13. Iară în anul dintâi a Chirului, împăratului Vavilonului, Chirul împăratul au pus înainte poruncă să se zideascâ casa lui Dumnezeu aceasta.
14. Că şi vasele bisericii lui Dumnezeu, ceale de aur şi de argint, care le luase Navohodonozor din bisearica carea era în Ierusalim şi le dusease în bisearica Vavilonului, le-au luat Chirul împăratul din bisearica Vavilonului şi s-au dat pe nume lui Sassavasar, pre care şi căpetenie l-au rânduit.
15. Şi i-au zis: 'Ia aceaste vase şi meargi şi le pune în bisearica carea este în Ierusalim, şi casa lui Dumenzeu să se zideascâ în locul său'.
412r 16. Atunci, dară, Sassavasar acela au venit şi au pus temeiurile bisearicii lui | | Dumnezeu în Ierusalim, şi dintr-acea vreame până acum să zideaşte şi încă nu s-au plinit.
17. Acum, dară, de să pare împăratului bine, cerceteaze-se cărţularea împăratului, carea iaste în Vavilon, de cumva de la Chirul împăratul s-au fost poruncit să se zideascâ casa lui Dumnezeu în Ierusalim, şi vrearea împăratului despre aceasta să o trimiţă la noi»".

Cap 6

Darie, aflând în cărţulăria sa porunca Chirului despre zidirea bisericii, porunceaşte a să plini, dând şi cheltuiele. Iară bisearica, în al şaselea a lui Darie an isprăvindu-se, cu mare veselie şi cu prea multe jârtve să târnoseaşte şi Pasha în şeapte zile să prăznuieşte.

1. Atunci, Darie împăratul au poruncit şi au cercetat în cărţulia cărţilor carele era puse în Vavilon.
412v 2. Şi s-au aflat Ecvatani, carea iaste | coşteiu în ţinutul Medinii, o carte şi această însămnare era scrisă într-însa:

3. „În anul dintâiu al Chirului împăratului, Chirul împăratul au poruncit să să zideascâ casa lui Dumnezeu, carea iaste în Ierusalim, în locu unde să jârthuiascâ junghierile şi să puie temeiuri carea să poată sprijini înălţime de coţi şasezeaci şi lăţime de coţi şasezeaci.

4. Trei rânduri de pietri nenetezite şi aşa rânduri de leamne noao; iară cheltuieli din casa împăratului să vor da.

5. Ci şi vasele bisericii lui Dumnezeu, ceale de aur şi de argint, care Navohodonozor le-au fost luat din bisearica Ierusalimului şi le adusease în Vavilon, întoarcă-să şi să să ducă la bisearica Ierusalimului în locul său, care s-au şi pus în bisearica lui Dumnezeu.

6. Acum, dară, Thathanai, voivodul ţânutului care iaste peste râu, Sthar Vuzanai || şi 413r
sfetnicii voştri, afarsaheanii, carii sânteţi peste râu, departe vă feriţi de dânşii.

7. Şi sloboziţi a să face bisearica lui Dumnezeu, aceaea de la povăţuitoriul jidovilor şi de la bătrânii lor, să zideascâ casa lui Dumnezeu, aceaea în locul său.

8. Ci şi de la mine s-au poruncit orice trebuie să li se facă de la bătrânii jidovilor spre zidirea casii lui Dumnezeu, ca din lada împăratului, adecă din dăjdile ce să dau din ţinutul peste râu, cu de-adinsul cheltuiele să se dea bărbaţilor acelora, ca să nu să opăcească lucrul.

9. Şi de va fi lipsă, şi viţei şi miei şi iezi spre jârtva Dumnezeului ceriului, grâu, sare, vin şi untdeleamn, după leagea preoţilor carii sânt în Ieursalim, să li se dea în toate zilele, ca să nu fie în careva ponoslu.

10. Şi aducă prinoase Dumnezeului ceriu|lui şi să se roage pentru viaţa împăratului şi 413v
a fiilor lui.

11. Deci de la mine s-au pus poruncă ca tot omul care va schimba această poruncă să se ia lemn din casa lui şi să se râdice şi să se înfigă într-însul, iară casa lui să se ia pe sama obştii.

12. Iară Dumnezeu, Care au făcut a lăcui numele Său acolo, râsipească toate împărăţiile şi norodul care-ş va întinde mâna a oşti şi a râsipi casa lui Dumnezeu, aceaea carea iaste în Ierusalim. Eu, Darie, am aşezat porunca carea cu de-adinsul a să plini voiesc!"

13. Deci, Thathani, voivodul ţânutului de peste râu, şi Stharvuzanai şi sfetnicii lui, după cum poruncise Darie împăratul, aşa au plinit cu de-adinsul.

14. Iară bătrânii jidovilor zidea şi sporea, după prorociia lui Agghei prorocului şi a lui Zaharie, fiiului Addon, şi au zidit şi au grămădit, poruncind Dumnezeul lui Israil şi poruncind
Chirul || şi Darie şi Artaxers, împăraţii pearsilor. 414r

15. Şi au plinit casa lui Dumnezeu aceasta până la zioa lunei adar a treia, care iaste anul împărăţiii lui Darie al şaselea.

16. Şi au făcut fiii lui Israil, preoţii şi leviţii, şi ceiaalalţi din fiii mutării târnosirea casii lui Dumnezeu în bucurie.

17. Şi au adus spre târnosirea casii lui Dumnezeu viţei o sută, berbeci doao sute, miei patru sute, ţapi din capre pentru păcatul a tot Israilul doisprăzeace, după numărul neamurilor Israil.

18. Şi au aşezat preoţi în rândurile sale şi leviţi în rândurile sale preste lucrurile lui
*Num. 3, 6 Dumnezeu în Ierusalim, *precum iaste scris în Cartea lui Moisi.
8, 9. 19. Şi au făcut fiii lui Israil ai mutării Paştile, în zioa a lunii dintâi a patrusprăzecea.

20. Că era curăţiţi preoţii şi leviţii ca unul, toţi curaţi a jârthui Pasha tuturor fiilor mutării şi fraţilor săi, preoţilor şi sieşi.

21. Şi au mâncat fiii lui Israil, ca|rii să întorsease din robie şi toţi carii să usebise de 414v
spurcăciunea neamurilor pământului cătră dânşii, să cearce pre Domnul, Dumnezeul lui Israil.

22. Şi au făcut prăznuirea azimelor şeapte zile în veselie, că-i veselise Domnul şi-i întorsease inima împăratului Asur cătră dânşii, să agiute mânilor lor în lucrul casii Domnului, Dumnezeului Israil.

Cap 7

Ezdra scriitoriul luundu-şi soţii, cu porunca împăratului şi cu mari daruri în Ierusalim să suie, a învăţa leagea lui Dumnezeu şi norodul a-l îndrepta. Şi să însămneazâ porunca împăratului.

1. Iară după aceaste cuvinte, în împărăţia lui Artaxers, împăratului pearsilor,
Ezdra, fiiul Saraiei, fiiului Azarie, fiiului Helchiei,
2. Fiiului Sellum, fiiului Sadac, fiiului Ahitov,
3. Fiiului Amarie, fiiului Azarie, fiiului Maraioth, ||
4. Fiiul lui Zarahie, fiiul lui Ozi, fiiul lui Vocchi, 415r

5. Fiiul lui Avisue, fiiul lui Finies, fiiului Eliazar, fiiului Aaron, preotului din-ceput,

6. Însuşi Ezra s-au suit din Vavilon şi însuşi scriitoriul degrabă în leagea lui Moisi, carea Domnul Dumnezeu o au dat lui Israil; şi i-au dat împăratul, după mâna Domnului, Dumnezeului său, preste el toată cererea lui.

7. Şi s-au suit dintre fiii lui Israil şi dintre fiii preoţilor şi dintre fiii leviţilor şi dintre cântăreţi şi dintre portari şi dintre nathineani în Ierusalim, în anul împăratului Artaxers al şeptelea.

8. Şi au venit în Ierusalim în luna a cincea, acesta iaste anul împăratului al şaptelea.

9. Că în zioa dintâi a lunii dintâi au început a să sui din Vavilon, şi în zioa dintâi a lunii a cincea au venit în Ierusalim, după mâna cea bună a Domnului său preste sâne.

10. Că Esdra ş-au gătit inima sa să judece leagea Domnului şi să facă şi să înveaţe în Israil porunca şi judecata. |

415v 11. Iară aceasta iaste paria cărţii poruncii, carea o au dat împăratul Artaxers Esdrei preotului, scriitoriului celui învăţat în cuvintele şi în poruncile Domnului şi în ţeremoniile Lui în Israil:

12. „Artaxers, împăratul împăraţilor, Esdrei preotului, scriitoriului leagii Dumnezeului ceriului, celui învăţat, sănătate!

13. De la mine s-au poruncit cum oricăruie dintre norodul lui Israil, dintre preoţii lui şi leviţi, în ţara mea îi va plăcea a să duce în Ierusalim, cu tine meargă.

14. Că de la faţa împăratului şi a şeapte sfetnici ai lui te-ai trimis să cercetezi Iudeea şi Ierusalimul în leagea Dumnezeului tău, carea ieste în mâna ta,

15. Şi să duci argintul şi aurul, carele împăratul şi sfetnicii lui de bunăvoie l-au dăruit Dumnezeului lui Israil, a Căruie în Ierusalim iaste cortul,

16. Şi tot argintul şi aurul, oricare vei afla în tot ţinutul Vavilonului şi norodul va vrea a
416r dărui, şi dintre preoţii ce vor vrea de bunăvoie a dărui casii || Dumnezeului său, carea iaste în Ierusalim,

17. Slobod priimeaşte şi cu de-adinsul cumpără cu aceşti bani viţei, berbeci, miei şi jârtve, şi gustările lor şi le jârthuiaşte pre oltariul bisericii Dumnezeului vostru, care ieste în Ierusalim.

18. Ci şi ce-ţi va plăcea ţie sau fraţilor tăi, din celaalalt aur sau argint a face ceva, după vrearea Dumnezeului vostru faceţ.

19. Şi vasele care să dau ţie spre slujba casii Dumnezeului tău le dă înaintea lui Dumnezeu în Ierusalim.

20. Ci şi celeaalalte de care le va fi lipsă în casa Dumnezeului tău, oricât îţ va fi lipsă a cheltui, să va da din comoara şi din vistieria împăratului,

21. Şi de la mine. Eu, Artaxers împăratul, am aşezat şi am poruncit tuturor păzitorilor lăzii ceii de obşte, carii sânt peste râu, ca orice va ceare de la voi Esdra preotul, scriitoriul leagii Dumnezeului ceriului, fără zăbavă să-i daţi,

416v 22. Până la tălanţi de argint o sută, | şi până la cori de grâu o sută, şi până la vatosi de vin o sută, şi până la vatos de untdeleamn o sută, iară sarea fără măsură.

23. Tot ce să cuvinea spre leagea Dumnezeului ceriului să să dea cu de-adinsul în casa Dumnezeului ceriului, ca nu cumva să se mânie împrotiva împărăţiii împăratului şi a fiilor lui.

24. Şi voao tuturor înştiinţare vă facem, dintre toţi preoţii şi leviţii şi cântăreţii şi portarilor şi slujitorilor casii Dumnezeului acestuie, ca vama şi dajda şi veniturile de peste an să nu aveţi puteare a le pune preste ei.

25. Iară tu, Esdra, după înţelepciunea Dumnezeului tău, carea ieste în mâna ta, rânduiaşte judecători şi înainte-şezetori, să judece tot norodul care ieste peste râu, pre aceaia, adecă, carii au cunsocut leagea Dumnezeului tău, ci şi pre cei neştiuţi ||
417r învăţaţi slobod.

26. Şi tot care nu va face leagea Dumnezeului tău şi leagea împăratului, cu de-adinsul judecată va fi despre aceia sau spre moarte, sau spre izgonire, sau spre osândirea averilor lui, sau, adecă, spre temniţă.

27. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul părinţilor noştri, Carele au dat aceasta în inima împăratului, ca să slăvească casa Domnului, carea iaste în Ierusalim,

28. Şi spre bine au plecat mila sa înnaintea împăratului şi a sfetnicilor lui şi a tuturor voievozilor împăraţilor celor putearnici; şi i-au întărit cu mâna Domnului, Dumnezeului mieu, carea era în mine; am adunat din Israil căpetenii carii s-ar sui cu mine.

Cap 8

Să numără ceai ce din Vavilon s-au suit cu Esdra. Carii, vestind post pentru îndreptarea drumului lui Dumnezeu, rugându-se, norocit ajung în Ierusalim, şi | vaseale ce le adusease cu sâneşi le aduc în bisearică cu jârtvele. 417v

1 Şi aceastea sânt căpeteniile familiilor şi catastihul celor ce s-au suit cu mine în împărăţia împăratului Artaxers din Vavilon:
2 Din fiii lui Finees, Ghersom; din fiii Ithamar, Daniil; din fiii David, Hattul;
3. Din fiii Sehenie, fiii Faros, Zaharie, şi cu el s-au numărat bărbaţi o sută cinzeaci;
4. Din fiii Fahath, Moav, Eliaenai, fiiul Zarehe, şi cu el doao sute de bărbaţi;
5. Din fiii lui Sehenie, fiiul Ezehiel, şi cu el trei sute de bărbaţi;
6. Din fiii Adan, Aved, fiiul Ionathan, şi cu el cinzeaci de bărbaţi;
7. Din fiii Alam, Isaie, fiiul Athaliei, şi cu el şeaptezeaci de bărbaţi.
8. Din fiii Safatie, Zevedie, fiiul Mihail, şi cu el optzeaci de bărbaţi;
9. Din fiii lui Ioav, Ovedie, fiiul Iahiil, şi cu el doao sute optsprăzeace bărbaţi;
10. Din fiii Zelomith, fiiul Iorfie, şi cu el o || sută şasezeaci de bărbaţi; 418r
11. Din fiii Vevai, Zaharie, fiiul lui Vevai, şi cu el doaozeaci şi opt de bărbaţi;
12. Din fiii Azgad, Iohanan, fiiul Ecchetan, şi cu el o sută şi zeace bărbaţi;
13. Din fiii lui Adonicam, carii era mai pe urmă, şi acestea numele lor: Elifeleth şi Iehiil şi Samaia, şi cu ei şasezeaci de bărbaţi;
14. Din fiii Vegvi, Uthai şi Zahur, şi cu ei şeaptezeaci de bărbaţi.
15. Şi i-am adunat la râul care curge spre Ahava şi am rămas acolo trei zile şi am cercat în norod şi în preoţi de fiii lui Levii, şi n-am aflat acolo.
16. Şi am tremis pre Eliezer şi Ariil şi Semeie şi Elnathan şi Iariv şi pre altul Elnathan şi Nathan şi Zaharie şi Mesolla, căpeteniile; şi Ioiariv şi Elnathan, înţelepţii.
17. Şi i-am trimis la Eddon, carele iaste întâie în locul Casfiei şi am | pus în gura lor 418v cuvintele carele să le grăiască către Eddon şi către fraţii lui nathineanii, în locul Casfiei, ca să ne aducă slujitori casei Dumnezeului nostru.
18. Şi ne-au adus prin mâna cea bună a Dumnezeului nostru preste noi om învăţat din fiii lui Moholi, fiiului Levi, fiiului Israil şi Saraviam, şi fiii lui şi fraţii lui, optsprăzeace,
19. Şi Hasavie şi cu el Isaie, din fiii Merari, şi fraţii lui şi fiii lui, doaozeaci.
20. Şi din nathineani, pre carii îi dedease David şi căpeteniile spre slujba leviţilor, nathineani, doao sute doaozeaci, toţi aceştia pe numele sale să chema.
21. Şi am vestit acolo post, lângă râul Ahava, să ne năcăjim înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, şi să cearem de la El cale dreaptă noao şi fiilor noştri şi a toată avearea noastră.
22. Că m-am ruşinat a ceare de la împăratul ajutoriu şi călăreţi, carii || să ne scutească 419r de nepriiatini în drum, că am fost zis împăratului: «Mâna Dumnezeului nostru iaste preste toţi carii încearcă în bine şi în tăria Lui şi în putearea Lui, şi urgiia, preste toţi carii Îl părăsesc».
23. Şi am postit şi ne-am rugat Dumnezeului nostru pentru aceasta; şi ni s-au întâmplat norocit.
24. Şi am usebit dintre căpeteniile preoţilor doisprăzeace, pre Saravie, Hasavie şi cu ei dintre fraţii lor, zeace.
25. Şi le-am pus argintul şi aurul şi vaseale ceale sfinţite a casii Dumnezeului nostru, care dăruise împăratul şi sfednicii lui şi tot Israilul din cei ce să aflase.
26. Şi am pus în mânile lor talanţi de aur şase sute cinzeaci şi vase de argint o sută, talanţi de aur o sută,
27. Şi roşteiu de aur doaozeaci, carii avea căte o mie de solidi şi vase de aramă bună, strălucitoare, frumoase ca aurul, doao. |
28. Şi le-am zis: «Voi, sfinţii Domnului, şi vaseale sfinte şi argintul şi aurul, care de 419v bunăvoie s-au adus Domnului, Dumnezeului părinţilor noştri,
29. Privegheaţi şi le păziţi, până când le veţi da înaintea căpeteniilor preoţilor şi leviţilor şi a povăţuitorilor familiilor Israil în Ierusalim, în vistieriile casii Domnului!»
30. Şi au priimit preoţii şi leviţii măsura aurului şi a argintului şi a vasealor, să le poarte în Ierusalim, în casa Dumnezeului nostru.
31. Şi am plecat de la râul Ahava în zioa lunii dintâiu a doaosprăzecea, să meargem în Ierusalim; şi mâna Dumnezeului nostru au fost preste noi şi ne-au mântuit din mâna nepriiatinului şi a leşuitoriului în cale.

32. Şi am venit în Ierusalim şi am rămas acolo trei zile.

33. Iară în zioa a patra s-au pus argintul şi aurul şi vasele în casa Dumnezeului nostru,
420r prin mâna lui Meremoth, fiiul || lui Urie preotului, şi cu el Eleazar, fiiul Finees, şi cu ei Iozaved, fiiul lui Iosue, şi Noadaia, fiiul lui Vennoi levitului,

34. După numărul şi măsura tuturor. Şi s-au scris toată măsura în vreamea aceaea.

35. Şi carii venise din robie, fiii mutării, au adus arderi de tot Dumnezeului lui Israil, viţei doisprăzeace pentru tot norodul lui Israil, berbeci noaozeaci şi şase, miei şeaptezeaci şi şeapte, ţapi pentru păcat doisprăzeace; toate spre ardere de tot Domnului.

36. Şi au dat poruncile împăratului dărăbanţilor carii era din vedearea împăratului şi voivozilor peste râu; şi au înălţat norodul şi casa lui Dumnezeu.

Cap 9

Auzind Esdra pre jidovi a să fi căsătorit cu păgâni, îşi rumpea vejmintele şi mărturiseaşte păcatele norodului şi plânge înaintea Domnului.

420v 1. Şi după ce s-au plinit aceastea, s-au | apropiat la mine căpeteniile, zicând: «Nu s-au usebit norodul lui Israil, preoţii şi leviţii, de cătră norodul locurilor şi de necurăţiile lor, adecă a hananeului şi hetheului, fereseului şi ievuseului şi amoniteanilor şi a moaviteanilor şi a eghipteanilor şi amoreailor.

2. Că au luat din featele lor şieşi şi feciorilor săi şi au mestecat sămânţa cea sfântă cu noroadele locurilor; şi mânile căpeteniilor şi a sfaturilor au fost încălcarea de leage această dintâi».

3. Şi, auzând cuvântul acesta, mi-am rupt contuşul mieu şi văjmântul, şi mi-am zmult părul capului mieu şi barba, şi am şezut mâhnit.

4. Şi s-au adunat la mine toţi carii să temea de cuvântul Dumnezeului lui Israil, pentru călcarea de leage a celor ce venise din robie, şi eu şedeam trist până la jârtva de sara.

421r 5. Şi în jârtva cea de sara m-am sculat || din năcazul mieu şi, cu platoşa şi contuşul rupt, mi-am plecat jenunchele şi am întins mânile cătră Domnul, Dumnezeul mieu,

6. Şi am zis: «Dumnezeul mieu, afundu-mă şi mă ruşinezu a-m râdica faţa cătră Tine, că nedreptăţile noastre s-au înmulţit preste capul nostru şi greşealele noastre au crescut până la ceriu,

7. Din zilele părinţilor noştri, ci şi noi înşine am păcătuit greu până la această zi, şi întru nedreptăţile noastre ne-am vândut înşine şi împăraţii noştri şi preoţii noştri în mâna împăraţilor locurilor şi spre sabie şi spre robie şi spre cădeare şi spre zmolirea feaţii, precum şi în zioa aceasta.

8. Şi acum, ca o puţină şi spre o cirtă s-au făcut rugăciunea noastră cătră Domnul, Dumnezeul nostru, să ni să sloboază rămăşiţele şi să ni să dăruiască pâţinteluţ în locul său cel sfânt şi să lumineaze ochii noştri Dumnezeul nostru, şi să ne dea puţinea viaţă în slujba noastră. |

421v 9. Că robi sântem şi în robia noastră nu ne-au părăsit Dumnezeul nostru, ci au plecat preste noi mila înnaintea împăratului pearsilor, ca să ne dea viaţă şi să înalţă casa Dumnezeului nostru şi să zidească pustietăţile ei şi să ne dea îngrăditură în Iiudeea şi în Ierusalim.

10. Şi acum ce vom zice, Dumnezeul nostru, după aceastea? Pentru că am părăsit poruncile Tale,

11. Care le-ai poruncit în mâna slugilor Tale, prorocilor, zicând: «Pământul la care voi întraţi a-l stăpâni pământ necurat iaste după necurăţia noroadelor şi a celoraalalte pământuri, de spurcăciunile celor ce l-au umplut de la gură până la gură în spurcăciunea sa.

12. *Acum, dară, featele voastre să nu le daţi fiilor acelora şi featele lor să nu le luaţ fiilor voştri şi să nu le cercaţ pace lor şi sporiul lor până în veac, ca să vă întăriţi şi să mâncaţi ceale bune ale pământului şi moşteani să aveţi fiii voştri până în veac!» *2 Leage 7, 3.

422r 13. Şi după toate care au venit asu||pra noastră în faptele noastre ceale reale şi în greşala noastră cea mare, că Tu, Dumnezeul nostru, ne-ai slobozit din nedreptatea noastră şi ne-ai dăruit mântuire precum iaste astăzi,

14. Ca să nu ne întoarcem şi deşarte să facem poruncile Tale, nici căsătorii să împreunăm cu noroadele spurcăciunilor acestora. Au doară te-ai mâniat pre noi până în sfârşit, să nu ne slobozi rămăşiţe spre mântuire?

15. Doamne, Dumnezeul lui Israil, drept eşti Tu, pentru că sântem părăsiţi, carii să ne mântuim ca în zioa aceasta. Iată, înaintea Ta sântem, în păcatul nostru, că nu poate sta înaintea Ta despre aceasta".

Cap 10

Esdra, chemând împreună toţi fiii mutării, le porunceşte să leapede muierile ceale de alt neam; carea a o face răspunzând, să numără cei ce sânt rânduiţi spre acest lucru şi carii făcuse acest fealiu de căsătorii.

1. Deci aşa rugându-se Esdra şi tânguin|du-se şi plângând şi zăcând înnaintea 422v
bisericii lui Dumnezeu, s-au adunat la el din Israil ceată mare foarte de bărbaţi şi de muieri şi de copii, şi au plâns norodul cu plânsoare multă.
2. Şi au răspuns Sehenie, fiiul lui Iehiil, din fiii lui Elam, şi au zis lui Esdra: „Noi am călcat leagea împrotiva Dumnezeului nostru şi am luat muieri de alt neam, din noroadele pământului. Şi acum, de iaste pocăinţă în Israil pentru aceasta,
3. Să lovim legătură cu Domnul, Dumnezeul nostru, să lepădăm toate muierile şi pre cei ce s-au născut dintru aceastea; după vrearea Domnului şi a celor ce să tem de porunca Domnului, Dumnezeului nostru, după leage să fie.
4. Scoală, aşa iaste a judeca, şi noi vom fi cu tine, întăreaşte-te şi fă!"
5. Şi s-au sculat Esdra şi au jurat căpeteniile preoţilor şi a leviţilor şi tot Israilul să facă după cuvântul acesta şi au jurat.
6. Şi s-au sculat Esdra înaintea ca||sei lui Dumnezeu şi s-au dus la casa lui Iohanan, 423r
fiiu lui Eliav, şi au întrat acolo; pâne n-au mâncat şi apă n-au beut, că plângea nelegiuirea celor ce venise din robie.
7. Şi s-au trimis cuvânt în Iudeia şi prin Ierusalim tuturor fiilor mutării să se adune în Ierusalim.
8. Şi tot care n-ar veni în trei zile după sfatul căpeteniilor şi al bărbaţilor să va lua toată avearea lui, şi el să va lepăda din ceata mutării.
9. Şi s-au adunat toţi bărbaţii Iudeii şi ai lui Veniamin în Ierusalim în trei zile, aceasta-i luna a noao, în zioa lunii a doaozecile. Şi au şezut tot norodul în uliţa casei lui Dumnezeu, tremurând pentru păcat şi pentru ploi.
10. Şi s-au sculat Esdra preotul şi au zis cătră ei: „Voi aţi călcat leagea şi aţi luat muieri de alt neam, ca să adaogeţi peste păcatul lui Israil.
11. Şi acum daţi mărturisire Domnului, Dumnezeului părinţilor voştri, | şi faceţi ce-i 423v
place Lui şi vă usebiţi de neamurile pământului şi de muiarile ceale de alt neam!"
12. Şi au răspuns toată mulţimea şi au zis cu mare glas: „După cuvântul tău cătră noi, aşa fie!
13. Însă fiind mult norod şi vreamea de ploaie şi nu puteam sta afară, şi lucrul nu de o zi sau doao (că foarte am păcătuit în cuvântul acesta),
14. Rânduiască-să căpetenii în toată mulţimea şi toţi în cetăţile noastre carii au luat muiari de alte neamuri să vie în vreami rânduite şi cu aceşti bătrâni, prin cetăţi şi prin cetăţi, şi judecătorii ei, până ce să va întoarce mânia Dumnezeului nostru de la noi despre păcatul acesta".
15. Deci Ionathan, fiiul Azahel, şi Iaasia, fiiul lui Thecue, au stătut spre aceasta, şi Mesolam şi Sevethai, leviţii, i-au ajutat.
16. Şi au făcut aşa fiii mutării. Şi s-au dus Esdra preotul şi bărbaţii, că||peteniile familiilor, 424r
în casele părinţilor săi şi toţi pre numele sale; şi au şezut în zioa dintâi a lunii a zecea să cearce lucrul.
17. Şi s-au sfârşit toţi bărbaţii carii luase muiari de alt neam până la zioa dintâi a lunii dintâi.
18. Şi au aflat dintre fiii preoţilor, carii luase muiari de alt neam: din fiii lui Josue, fiii lui Iosedec şi fraţii lui, Maasie şi Eliezer şi Iariv şi Godolie.
19. Şi au dat mânile sale că-şi vor lepăda muiarile şi pentru păcat vor da un berbeace din oi.
20. Şi din fiii Emmer, Hanani şi Zevedie,
21. Şi din fiii Harim, Masie şi Ilie şi Semeie şi Iehiil şi Ozie,
22. Şi din fiii Fesfur, Elioenai, Maasie, Ismail, Nathanail, Iozaved şi Elasa,
23. Şi din fiii leviţilor, Iozaved şi Semei şi Chelaie, el iaste Calita, Fataia, Iiuda şi Eliezer, |
24. Şi dintre cântăreţi, Eliasiv, şi dintre portari, Sellim şi Telem şi Uri, 424v
25. Şi dintre israiliteani, din fiii Faros, Remea şi Iezie şi Melhie şi Vanea,
26. Şi din fiii Elam, Mathanie, Zaharie şi Iehiil şi Avdi şi Erimoth şi Ilie,
27. Şi din fiii Zethua, Elioenai, Eliaziv şi Mathanie şi Erimoth şi Zavad şi Aziza,

28. Şi din fiii Vevai, Iohanan, Hananie, Zavvai, Athalai,
29. Şi din fiii Vani, Mosolam şi Meluh şi Aadaia, Iasuv şi Saal şi Ramoth,
30. Şi din fiii Fahath Moav: Edna şi Halal, Vanaie şi Maasia şi Mathanie, Veseliil, Venui şi Manase,
31. Şi din fiii Herem, Eliezer, Iosue, Melhie, Semeie, Simion,
32. Veniamin, Maloh, Samarie,
33. Şi din fiii Hasom, Mathanai, Mathatha, Zavad, Elifelet, Iermai, Manasse, Semei, ||
425r 34. Din fiii lui Vani, Maaddi, Amram şi Vel,
35. Vanee şi Vadaie, Heliav,
36. Vanie, Marimuth şi Eliasiv,
37. Mathanie, Mathanai şi Iasi,
38. Şi Vani şi Vennui, Semei,
39. Şi Salmie şi Nathan şi Adaie,
40. Şi Mehnedevai, Sisai, Sarai,
41. Ezdrel şi Selemiav, Semerie,
42. Selum, Amarie, Iosif,
43. Din fiii Nevon, Iehiil, Mathathie, Zavad, Zavina, Ieddu şi Ioil şi Vanaie.
44. Toţi aceştia luase muieri de alt neam şi au fost dintre dânsele muieri care născuse fii.

A

ACOLO: adv.
acolo: 6,12; 8,15, 21, 32; 10,6

ACUM: adv.
acum: 4,2, 13, 21; 5,16, 17; 6,6; 9,8, 10, 12; 10,2, 11

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se)** ADAOGE: v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
să adaogeţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,10

(a *se/-şi)* ADUCE: v. III
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 1,4; rezum. cap.8
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,7; 6,5; rezum. cap.8
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să aducă: *conj. prez. 3.pl.* 3,2, 7; 8,17
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 4,2; 6,17; 8,18, 35
(să) aducea: *ind. imp. 3.sg.* 3,5
a aduce: *inf. prez.* 3,6
aducându(-ne): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-ne aminte*** 4, 14
aducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,10
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,28

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 9,4; 10,1, 9
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,28; 8,15
să (se) adune: *conj. prez. 3.pl.* 10,7

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din*** „pe lângă" 1,4, 6; 2,65
afară: 10,13

AFARSAHEAN: s.m.; var. **ARFARSAHEAN** (cf. AFARSATHAHEU)
arfasaheanii: *pl. nom.* (cf. lat. *apharsacei*) 5,6
afarsaheanii: *pl. nom.* 6,6

AFARSATHAHEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
afarsathahienii: *pl. nom.* (cf. lat. *apharsathei*) 4,9

AFARSEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
afarseii: *pl. nom.* (cf. lat. *apharsei*) 4,9

(a se) AFLA: v. I „a găsi"
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,62; 4,19; 10,18
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,15; 7,16
aflând: *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,2
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,15
(să) aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,25

(a se) AFUNDA: v. I (aici) „a se tulbura" (cf. lat. *confundō, -ere*)
afundu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 9,6

AICI: adv.
aici: 4,2

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
va agiunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13
ajung: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiute: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 1,4
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6; 10,15
să agiute: *conj. prez. 3.sg.* 6,22

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) AJUTORIU
ajutoriu: *sg. ac.* 8,22

(a) AJUTORI: v. IV (Iuz.) „a ajutora"
ajutorindu-: *gerunziu* 5,2

(a) AMESTECA: v.I; var. **(a) MESTECA**
au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v. a-şi aduce* ***aminte;*** vezi **(a *se/-şi)* ADUCE**

AMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoniteanilor: *pl. gen.* 9,1

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoreailor: *pl. gen.* 9,1

AN: s.m.
ani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 3,8; 5,11
anul: *sg. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.3; 3,8; rezum. cap.4; 4,24; 5,13; 6,3, 15; 7,7, 8
an: *sg. ac., în loc. adj. de preste* ***an/de peste an*** „din cursul unui an" 4,13; 7,24
an: *sg. ac.* rezum. cap.6

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 10,6

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-se): *gerunziu* 4,2
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,1

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 8,27

(a) ARĂTA: v. I
arăta: *inf. prez. fără a* 2,59

ARĂTAT: adv. „direct"; „întocmai"
arătat: 4,18

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 3,2; 8,35
ardere: *sg. ac.* 3,4, 6
ardere: *sg. nom., în sintagma* ***ardere de tot*** 3,5; 8,35

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,4, 6, 9, 10, 11; 2,69; 5,14; 6,5; 7,18, 22; 8,26
argintul: *sg. nom./ac.* 7,15, 16; 8,25, 28, 33
argintului: *sg. gen.* 8,30

ARHVEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
arhveii: *pl. nom.* (cf. lat. *erchuei*) 4,9

ASIN: s.m.
asinii: *pl. nom.* 2,67

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
asiriilor: *pl. gen.* rezum. cap.5

ASTĂZI: adv.
astăzi: 9,13

AŞA: adv.
aşa: 4,2; 5,3, 7, 9; 6,4, 13; 10,1, 4, 12, 16

(a) AȘEZA: v. I
au așezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3; 6,18
am așezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,12; 7,21

ATUNCI: adv.
atunci: 4,24; 5,2, 5, 16; 6,1

(a se) AȚÂȚA: v. I; var. (Înv.) **(a se)** AȚIȚA
(să) aţiţe (sic!): *ind. prez. 3.pl.* 4,15
(să) aţâţă: *ind. prez. 3.pl.* 4,19

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,4, 6, 9, 11; 2,69; 5,14; 6,5; 7,18; 8,26, 27
aurul: *sg. nom./ac.* 7,15, 16; 8,25, 27, 28, 33
aurului: *sg. gen.* 8,30

(a se) AUZI: v. IV
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 3,13
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1
auziţi: *imperativ 2.pl.* 4,21
auzind: *gerunziu* rezum. cap. 9
auzând: *gerunziu* 9,3

(a) AVEA: v. II
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,16
să aveți: *conj. prez. 2.pl.* 7,24; 9,12
avea: *ind. imp. 3.sg.* 8,27

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 1,4, 6
averilor: *pl. gen.* 7,26
avearea: *sg. dat.* (*cu prep.* **a** + ***toată***) 8,21
avearea: *sg. nom.* 10,8

AZIMĂ: s.f.
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***prăznuirea azimelor*** (cf. **Indice** Iș – AZIMĂ) 6,22

B

BABILONEAN: s.m.; var. **VAVILONEAN** „numele unui popor care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330; **Indice** 4Împ)
vaviloneanii: *pl. nom.* 4,9

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 3,7
bani: *pl. ac.* 7,17

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. ac.* 9,3

BĂRBAT: s.m.
bărbaților: *pl. gen./dat.* 2,2; 5,10; 6,8; 10,8
bărbații: *pl. nom.* 2,22, 23, 27, 28; 10,9, 16, 17
bărbați: *pl. nom./ac.* 8,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 10,1

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,12; 5,5, 9; 6,7, 8, 14
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 10,14

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 3,7

(a) BEA: v. II
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbeci: *pl. nom./ac.* 6,17; 7,17; 8,35
berbeace: *sg. ac.* 10,19

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 5,17
bine: *adv. în structura v. dislocată bine e* ***cuvântat*** 7,27
bine: *s.n. sg. ac.* 7,28; 8,22

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,27

BIRUINȚĂ: s.f.
biruință: *sg. ac.* 4,16

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisericii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,4, 5, 7; rezum. cap.2; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 5,14, 16; rezum. cap.6; 6,5; 7,17; 10,1
bisearica: *sg. ac., în sintagma bisearica* ***dumnezeului*** 1,7
bisearica: *sg. nom./ac.* 2,68; rezum. cap.3; 3,6, 8, 9, 10, 11, 12; 5,2, 11, 14, 15; rezum. cap.6; 6,5, 7
bisearică: *sg. ac.* 3,12; 4,1; rezum. cap.8

BRAȚ: s.n.
brațu: *sg. ac.* 4,23

BUCATĂ: s.f. „hrană"
bucate: *pl. ac.* 3,7

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* rezum. cap.3; 6,16

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m sg. nom.* 3,11
bună: *adj. f. sg. ac.* 7,9; 8,18, 27
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 9,12

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 1,6; 3,5; 7,15, 16; 8,28

BUNĂ-VRERE: s.f. „bunăvoie"
bunăvreare: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bună-vreare*** „de bunăvoie" 1,4; 2,68

C

CAL: s.m.
cai: *pl. nom.* 2,66

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 8,21, 31

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** (cf. **Indice** Fc)
hananeului: *sg. gen.* 9,1

CANCIOC: s.n.; var. **CANCEU** „cană mare" (aici și) „cupă", „pocal"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare a cuvântului în forma **CANCEU** este la Tudor Pamfile, *Industria casnică la români(...)*, București, 1910.
cănceaie: *pl. nom.* 1,9, 10

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 9,3
capul: *sg. ac.* 9,6

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 6,17

CARTE: s.f.
cartea/Cartea: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea întâie Ezdrei*; 6,18
carte: *sg. nom./ac.* 4,8; 6,2
cărțile: *pl. ac.* 4,15
cărții: *sg. gen.* 5,6; 7,11
cărților: *pl. gen., în sintagma **cărțulia cărților*** „arhiva scrisorilor" 6,1

CASĂ: s.f.
casă: *sg. ac.* 1,2; 4,3
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele **casa Domnului/casa lui Dumnezeu/casa Dumnezeului/casa Dumnezeului ceriului*** 1,3; 2,68; 5,8, 13, 15, 17; 6,3, 7, 12, 15; 7,20, 23, 27; 8,30, 33, 36; 9,9
casa: *sg. nom./ac.* 2,36, 59; 5,3, 9, 12; 6,4, 11; 10,6
casii: *sg. gen., în sintagma **casii Domnului/casii lui Dumnezeu/casii Dumnezeului*** 4,24; 6,8, 16, 17, 22; 7,16, 19, 24; 8,25, 29; 10,6
casei: *sg. dat. adn., în sintagma **casei Dumnezeului/casei lui Dumnezeu*** 8,17; 10,9
casele: *pl. ac.* 10,16

CATASTIF: s.n.; var. CATASTIH
catastihul: *sg. nom.* 8,1

CATÂR: s.m.; var. CĂTÂR
cătârâi: *pl. nom.* 2,66

CĂDERE: s.f.
cădeare: *sg. ac.* 9,7

CĂLĂREȚ: s.m.
călăreți: *pl. ac.* 8,22

(a) CĂLCA: v. I
am călcat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,2
ați călcat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,10

CĂLCARE: s.f.
călcarea: *sg. ac., în sintagma **călcarea de leage*** (cf. lat. *transgressiō, -ōnis* „călcarea legii") 9,4

CĂMILĂ: s.f.
cămilele: *pl. nom.* 2,67

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,5; 2,68; 3,12; 4,2; rezum. cap.5; 8,1, 16, 20, 24; 9,1; 10,5, 16
căpeteniii: *sg. dat.* 1,8
căpetenii: *pl. nom.* 4,3; 5,10; 7,28; 10,14
căpetenie: *sg. ac.* 5,14
căpeteniilor: *pl. gen.* 8,29; 9,2; 10,8

CĂRȚULARE: s.f. „arhivă"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cărțularea: *sg. nom.* 5,17

CĂRȚULĂRIE: s.f. „arhivă"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cărțulăria: *sg. ac.* rezum. cap.6

CĂRȚULIE: s.f. (aici) „arhivă"
cărțulia: *sg. ac., în sintagma **cărțulia cărților***, „arhiva scrisorilor" 6,1

(a se) CĂSĂTORI: v. IV
a să fi căsătorit: *inf. pf.* rezum. cap.9

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătorii: *pl. ac., în sintagma **nici căsătorii să împreunăm*** „să nu ne înrudim" 9,14
căsătorii: *pl. ac.* rezum. cap.10

(a) CÂNTA: v. I
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 3,11

CÂNTĂREȚ, -EAȚĂ: s.m./f.
cântăreții: *s.m. pl. nom.* 2,41, 70; 7,24
cântăreți: *s.m. pl. nom./ac.* 2,65; 7,7; 10,24
cântărețe: *s.f. pl. nom.* 2,65

(a) CÂȘTIGA: v. I; var. (a) CĂȘTIGA „a dobândi"; (Trans.; înv.) „a se osteni"; (Înv.) „a se îngriji (de cineva sau de ceva)"
căștigă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4; 5,4

CEATĂ: s.f.
ceată: *sg. nom.* 10,1
ceata: *sg. ac., în sintagma **ceata mutării*** „adunare fiilor surghiunului" 10,8

CER: s.n.; var. CERIU
ceriului: *sg. gen., în sintagma **Dumnezeul ceriului/Dumnezeului ceriului*** 1,2; 5,11, 12; 6,9, 10; 7,12, 21, 23
ceriu: *sg. ac.* 9,6

(a) CERCA: v. I „a căuta"; „a cerceta"
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,62
cercăm: *ind. prez. 1.pl.* 4,2
să cearce: *conj. prez. 3.pl.* 6,21; 10,16
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,15
să cercați: *conj. prez. 2.pl.* 9,12

(a se) CERCETA: v. I
să cercetezi: *conj. prez. 2.sg.* 4,15; 7,14
au cercetat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 4,19; 6,1
am cercetat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,10
cerceteaze(-se): *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 5,17

(a) CERE: s.f.
va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,21
să cearem: *conj. prez. 1pl.* 8,21
a ceare: *inf. prez.* 8,22

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) ȚEREMONIE
țeremoniile: *pl. ac.* 7,11

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* 7,6

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,12, 13, 15, 16, 19, 21
cetățile: *pl. ac.* 2,70; 3,1; 4,10; 10,14
cetăților: *pl. gen.* rezum. cap.4
cetății: *sg. gen* rezum. cap.4
cetate: *sg. nom.* 4,15
cetăți: *pl. ac., în sintagma prin cetăți **și** prin **cetăți*** „prin fiecare cetate" 10,14

CHEDRU: s.m. (Înv. și pop.) „cedru" (cf. **Indice** Iov)
chedru: *sg. ac.* 3,7

(a) CHELTUI: v. IV
a cheltui: *inf. prez.* 7,20

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuiala: *sg. ac.* 2,69
cheltuiele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,8
cheltuieli: *pl. nom.* 6,4

(a se) CHEMA: v. I
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,61
chemându(-se) *gerunziu* rezum. cap. 3
(să) chema: *ind. imp. 3.pl.* 8,20
chemând: *gerunziu* rezum. cap.10

CHIMVAL: s.n. (Înv.; mai ales la pl.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăți de glob de aramă care se loveau una de alta"
chinvale: *pl. ac.* 3,10

CHIREAN: s.m. (aici) „tirian" (în textul lat. *Tyriisque*). Tirienii erau neîntrecuți corăbieri, lucru despre care este vorba și în acest context. Forma ***chirean*** pentru ***tirian*** este rezultatul rostirii palatalizate a dentalei (pentru **CHIREAN,** vezi **Indice** Am).
chireanilor: *pl. dat.* 3,7

CIRTĂ: s.f. (Înv.) „liniuță"; (Înv. și pop.) „interval de timp foarte scurt", „clipă"
cirtă: *sg. ac.* 9,8

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) CETI**
(să) citea: *ind. imp. 3.sg.* 4,7
(s-)au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18, 23

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. ac.* 7,20

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTUȘ**
contușul: *sg. ac.* 9,3, 5

(a) CONTENI: v. IV
conteni: *inf. prez. fără a* 5,5

COPIL: s.m.
copii: *pl. ac.* 10,1

COR: s.m. „unitate de masură pentru capcitate"
cori: *pl. ac.* 7,22

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) rezum. cap.3; 3,4
cortul: *sg. nom.* 7,15

COȘTEI: s.n. (mgm. înv.) „cetate"
coșteiu: *sg. nom.* 6,2

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime"
coți: *pl. ac.* 6,3

(a) CREȘTE: v. III
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 4,22
crește: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
au crescut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 7,17

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunoaște: *inf. prez. fără a* 3,13
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,25
cunoscut fie: *pasiv conj. prez. fără să impers.* 4,13
cunoscut să fie: *pasiv conj. prez. impers.* 5,8

CURAT, -Ă: adj.
curați: *m pl. nom.* 6,20

(a) CURĂȚI: v. IV
era curățiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 6,20

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 8,15

CUȚIT: s.n.; var. (Reg.) **CUȚÂT**
cuțâte: *pl. nom.* 1,9

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1
cuvânt: *sg. ac.* 1,1; 4,17; 5,11; 10,7
cuvântul: *sg. nom./ac.* 5,7; 9,3, 4; 10,5, 12, 13
cuvinte: *pl. ac.* 7,1
cuvintele: *pl. ac.* 7,11; 8,17

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 7,27

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. 3.sg.* 7,23

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 7, 8; 2,68, 69; 3,7; 5,3, 9, 12; 7,6, 11, 27; 8,36; 10,19
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,6; 8,20
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 5,14
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13; 10,19
dând: *gerunziu* rezum. cap.6
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,4
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 6,8; 7,19
să (se) dea: *conj. prez. 3.pl.* 6,8, 9
dă: *imperativ 2.sg.* 7,19
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20
să dați: *conj. prez. 2.pl.* 7,21; 9,12
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 7,23
veți da: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,29
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 9,8, 9
dați: *imperativ 2.pl.* 10,11

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajdă: *sg. ac.* 4,13
dajda: *sg. ac.* 4,20; 7,24
dăjdile: *pl. ac.* 6,8

DAR: s.n.
daruri: *pl. gen.* rezum. cap.2
daruri: *pl. ac.* rezum. cap.7

(a se) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15
a dărui: *inf. prez.* 7,16
dăruise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,25
să (să) dăruiască: *conj. prez. 3.sg.* 9,8
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 4,23; 7,6

DEPARTE: adv.
departe: 3,13; 6,6

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *m. sg. nom.* 2,63

DESTUL: adv.
destul: 5,5

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșarte: *f. pl. ac.* 9,14

(a) DEȘTEPTA: v. I
deșteptat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
deșteptase: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 1,5

DIEV: s.m. „un nume (dehaviți sau dehaiți) care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
dievii: *pl. nom.* (cf. lat. *deaei*) 4,9

DIMINEAŢA: adv.
dimineaţa: *adv.* 3,3

DIMPREUNĂ: adv.; var. (Rar) DINPREUNĂ
dinpreună: rezum. cap.4

DINEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
dineii: *pl. ac.* (cf. lat *dinei*) 4,9

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 1,4, 6

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/casa Domnului/casii Domnului/praznicele Domnului/mărturisirea Domnului/leagea Domnului/poruncile Domnului/porunca Domnului/mâna Domnului/vrearea Domnului*** 1,1, 3; 3,5, 11; 4,24; 6,22; 7,6, 9, 10, 11, 27, 28; 8,29; 10,3
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 2; 3,11; 4,2; 6,21, 22; 7,6, 27; 9,5, 8; 10,3
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,5, 7; 2,68; 3,3, 5, 6, 8, 10; 4,1, 3; 8,21, 28; rezum. cap.9; 10,11
Domnului: *sg. dat. adn.* 8,35
Doamne: *sg. voc.* 9,15

DOROBANŢ: s.m.; var. (Înv.) DĂRĂBANŢ „dregător"
dărăbanţilor: *pl. dat.* 8,36

DREPT, DREAPTĂ: adj.
dreaptă: *f. sg. ac., în sintagma* ***cale dreaptă*** 8,21
drept: *m. sg. nom.* 9,15

DRUM: s.n.
drumului: *sg. gen., în sintagma* ***drumului lui Dumnezeu*** rezum. cap.8
drum: *sg. ac.* 8,22

(a se) DUCE: v. III
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1; 5,14
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,23; 10,6, 16
(ne-)am dus: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,8
să **(să) ducă:** *conj. prez. 3.pl.* 6,5
a **(să) duce:** *inf. prez.* 7,13
să **duci:** *conj. prez. 2.sg.* 7,15

DUH: s.n.
duhul: *sg. ac.* 1,1, 5

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 1,3, 4, 5; 3,2, 3, 6, 8, 9, 10; 5,2, 14, 16; 6,5, 7, 12, 18; 7,6, 19; 10,1
Dumnezeul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului*** 1,2; 5,12
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,3; 4,2; 6,14, 21; 7,27; 9,5, 8, 9, 13; 10,3
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,3; 3,2; 4,1, 3; 5,1; 6,22; 7,6, 15, 17, 25, 28; 8,21, 23, 28, 35; 10,2, 3, 11
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***casa lui Dumnezeu/casii lui Dumnezeu/casei lui Dumnezeu/leagea lui Dumnezeu/drumului lui Dumnezeu*** 2,68; 5,13, 14, 17; 6,3, 7, 8, 12, 15, 16, 17; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 8,36; 10,6, 9
Dumnezeului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***ochiul Dumnezeului/casa Dumnezeului/casii Dumnezeului/casei Dumnezeului/Dumnezeului ceriului şi a pământului/Dumnezeului ceriului/leagea Dumnezeului ceriului/leagii Dumnezeului ceriului/leagea Dumnezeului/casa Dumnezeului ceriului/mâna Dumnezeului/cuvântul Dumnezeului/vrearea Dumnezeului/mânia Dumnezeului*** 5,5, 8, 11; 6,9, 10; 7,12, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26; 8,17, 18, 22, 25, 30, 31, 33; 9,4, 9; 10,14
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul nostru/Dumnezeul mieu/Dumnezeul lui Israil*** 9,6, 10, 15

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeului *sg. gen., în sintagma bisearica* ***dumnezeului*** 1,7

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) EGHIPTEAN
eghipteanilor: *pl. gen.* 9,1

ELAMITEAN: s.m. „numele unui popor care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330; Indice Fc).
elamiteanii: *pl. nom.* 4,9

EPISTOLĂ: s.f.
epistolii: *sg. gen.* 4,11

EPISTOLIE: s.f.
epistolia: *sg. nom.* 4,7

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,4; 4,10; 6,12, 16, 19, 22; 10,16
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 3,9
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 4,24
a face: *inf. prez.* 5,5; 7,18; rezum. cap.10
a **(să) face:** *inf. prez.* 6,7
să **(se)** facă: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,10; 10,5
faceţ: *ind. prez. 2.pl.* 7,18
facem: *ind. prez. 1.pl.* 7,24
va **face:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,26
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8
să **facem:** *conj. prez. 1.pl.* 9,14
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.10
fă: *imperativ 2.sg.* 10,4
faceţi: *imperativ 2.pl.* 10,11

FAMILIE: s.f.
familiilor: *pl. gen.* 8,1, 29; 10,16

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 9,13

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) FEATĂ
featele: *pl. ac.* 2,61; 9,2, 12

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „de dinaintea" 7,14
faţa: *sg. ac.* 9,6
feaţii: *sg. gen.* 9,7

FEL: s.n.; var. (Înv.) FEALIU
fealiu: *sg. ac.* 4,8; rezum. cap.10

FECIOR: s.m.
feciorilor: *pl. dat.* 9,2

FEREZEU: s.m. (cf. Indice Fc)
fereseului: *sg. gen.* 9,1

(a se) FERI: v. IV
(vă) feriţi: *imperativ 2.pl.* 6,6

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,3; 3,11

era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5, 6; 2,16, 57, 65; 3,1; 4,7, 17; rezum. cap.5; 5,1, 3, 6, 14; 7,28; 8,13, 36
este: *ind. prez. 3.sg.* 1,9; 4,20; 5,15
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,15
-i: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,2, 3, 4; 2,59, 68; 4,3, 11, 15; 5,17; 6,2, 3, 6, 12, 15, 18; 7,8, 11, 15, 16, 27; 8,17, 22; 9,11, 13; 10,2, 4, 23
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 7,14, 17, 25
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,1; 4,11; 5,4, 10; 6,9; 7,21; 8,1
sântem: *ind. rpez. 1.pl.* 5,11; 9,9, 15
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,6
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.sg.* 1,3; 10,12
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 4,4, 20; 5,5; 8,31; 9,2; 10,44
a fi: *inf. prez.* 4,14
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21; 6,9; 7,20, 26
să fie: *conj. prez. impers./3.sg.* 6,9; 10,3
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,4
fiind: *gerunziu* 10,13

FIU: s.m.
fiiu: *sg. nom.* 1,8
fii: *pl. nom./ac.* 2,1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61; 3,1, 9, 10; 6,21; 7,7; 8,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19; 9,12; 10,2, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 43
fiilor: *pl. gen./dat.* 2,6, 40; 6,10; 7,23; 8,21; 9,12
fiiul: *sg. nom.* 3,2, 8; 5,1, 2; 7,1, 4, 5; 8,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 33; 10,2, 6, 15
fiiului: *sg. gen.* 6,14; 7,1, 2, 3, 5; 8,18
fiii: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***fiii mutării/fiii robiii*** „fiii surghiunului" 4,1; 6,16, 19; 8,35; rezum. cap.10; 10,16
fiilor: *pl. dat., în sintagma* ***fiilor mutării*** 6,20; 10,7
fii: *pl. ac.* 10,44

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 1,9

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. nom./ac.* 3,2, 8, 9; 8,17, 18, 19, 24; 10,18
fraţilor: *pl. gen./dat.* 6,20; 7,18

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *n. pl. nom.* 8,27

G

GALAADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Galaditeanului: *sg. gen.* 2,61

(a) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti pentru a întreprinde ceva"
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
jenunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***mi-am*** *plecat jenunchele* 9,5

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 3,12; 10,12
glasul: *sg. nom./ac.* 3,12, 13

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsuind: *gerunziu* rezum. cap.3; 3,12
glăsuia: *ind. imp. 3.sg.* 3,11, 13

(a) GRĂI: v. IV
să grăiască: *conj. prez. 3.pl.* 8,17

(a se) GRĂMĂDI: v. IV (aici) „a ridica"; „a construi" (cf. lat. *exstruō, -ere* „a îngrămădi", dar şi „a ridica", „a construi")
grămădindu-: *gerunziu* 4,12
(să) grămăd**eaşte:** *ind. prez. 3.sg.* 5,8
era grămădită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,11
grămădise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11
au grămădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,14

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. nom./ac.* 6,9; 7,22

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) GREŞALĂ
greşealele: *pl. nom.* 9,6
greşala: *sg. ac.* 9,13

GREU: adv.
greu: 9,7

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,1; 8,17
gură: *sg. ac., în sintagma de la gură până la gură* (aici) „de la o margine la alta" 9,11

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. ac.* 7,17

H

HALDEU: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
haldeului: *sg. gen.* 5,12

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheului: *sg. gen.* 9,1

I

IARĂŞI: adv.
iarăşi: rezum. cap.5

IATĂ: interj.
iată: 4,2; 9,15

IED: s.m.
iezi: *pl. nom.* 6,9

IEBUSEU: s.m.; var. **IEVUSEU** (cf. Indice Iş)
ievuseului: *sg. gen.* 9,1

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac.* 6,22; 7,10, 27

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a)** ÎNTRA
întra: *ind. imp. 3.pl.* 2,68
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,11
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6

(a se) ISPRĂVI: v. IV
isprăvindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

ISRAILTEAN: s.m. (cf. **Indice** Iş)
israiliteani: *pl. ac.* rezum. cap.1; 10,25
israilteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.4

ISTORIE: s.f. „cronică"
istoriilor: *pl. gen., în sintagma* ***cărţile istoriilor*** „cărţile de cronici" 4,15
istorii: *pl. ac.* 4,15

IZGONIRE: s.f.
izgonire: *sg. ac.* 7,26

Î

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,1; 4,2, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 23, 24; 5,7, 8, 12, 13, 17; 6,3, 4, 8, 10, 22; rezum. cap.7; 7,1, 7, 8, 14, 20, 23, 26, 27, 28; 8,1, 22, 36; 9,9
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,2, 7, 8; 2,1; 3,7, 10; 4,3, 7, 17; rezum. cap.5; 5,6, 11, 13, 14, 17; 6,1, 3, 13; 7,6, 11, 15, 21; 8,22, 25
împărați: *pl. ac.* 4,13, 20
împăraților: *pl. gen./dat.* 4,15, 19, 22; 7,28; 9,7
împărații: *pl. nom.* 6,14; 9,7
împăratul: *sg. nom., în gen. superl. împăratul împăraților* 7,12
împăraților: *pl. ge., în gen. superl. împăratul împăraților* 7,12

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. ac.* 4,5, 6; 7,1; 8,1
împărățiii: *sg. gen.* 4,6, 24; 6,15; 7,23
împărățiile: *pl. ac.* 6,12

(a) ÎMPIEDICA: v. I
împiiadecă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) ÎMPROTIVĂ
împrotiva: *prep.* 4,6, 19, 22; 5,5; 7,23; 10,2
împrotivă: *adv., în sintagma* ***împrotivă războitoare*** „răzvrătită" (cf. lat. *rebellis*) 4,12, 15

(a) ÎMPREUNA: v. I
împreunându-: *gerunziu* 4,12
să împreunăm: *conj. prez. 1.pl., în sintagma* ***nici căsătorii să împreunăm*** „să nu ne înrudim" 9,14

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 3,11, 13; rezum. cap.10

ÎNAINTE: adv./prep.
înnaintea: *prep.* 4,18, 23; 7,28; 9,9; 10,1
înaintea: *prep.* 7,19; 8,21, 29; rezum. cap.9; 9,15; 10,6
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 5,11
înainte: *adv.* 5,13
înainte: *adv. în sintagma* ***înainte-șezetori*** „conducători", „dregători" (cf. lat. *praesidens, -ntis*) 7,25

ÎNALT, -Ă: adj.
înalte: *n. pl. ac.* 4,10

(a) ÎNĂLȚA: v. I
înălța: *ind. imp. 3.pl.* 3,12
au **înălțat:** *ind. pf.c. 3.pl.* 8,36
să **înalță** (sic!): *ind. prez. 3.pl.* 9,9

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 6,3

ÎNCĂLCARE: s.f.
încălcarea: *sg. nom., în sintagma* ***încălcarea de leage*** (cf. lat. *transgressiō, -ōnis* „călcarea legii") 9,2

(a se) ÎNCEPE: v. III
au **început:** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6, 8; 5,2; 7,9
(să) înceape: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

ÎNCEPERE: s.f.
înceaperea: *sg. ac.* 4,6

(a) ÎNCERCA: v. I
încearcă: *ind. prez. 3.pl.* 8,22

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *sg. ac., în loc adj.* ***din-ceput*** *în sintagma preotului din-ceput* „marelui preot", „arhiereului" 7,5

ÎNCET: adv.
încet: 4,22

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciune: *sg. ac.* 4,11

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) ÎNDEMNA: v. I
să **îndeamne:** *conj. prez. 3.pl.* 3,8

ÎNDEMNAT, -Ă: adj.
îndemnat: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) ÎNDREPTA: v. I
a îndrepta: *inf. prez.* rezum. cap.7

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) ÎNFIGE: v. III
să **(se)** înfigă: *conj. prez. 3.sg.* 6, 11

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.1

ÎNGRĂDITURĂ: s.f.
îngrăditură: *sg. ac.* 9,9

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6

(a se) ÎNNOI: v. IV (aici) „a clădi", „a construi"; „a edifica" (cf. lat. *aedificō*)
(să) vor înnoi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13, 16
să **înnoiți:** *conj. prez. 2.pl.* 5,3
a **înoi:** *inf. prez.* 5,9

ÎNNOIRE: s.f. „refacere", „reconstruire"
înnoirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
înoirea: *sg. ac.* rezum. cap. 4

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se)** ÎNSĂMNA
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) ÎNSĂMNARE
însămnare: *sg. nom.* 6,2

ÎNȘTIINȚARE: s.f.
înștiințare: *sg. ac.* 7,24

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
au **întărit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28
să (vă) întăriți: *conj. prez. 2.pl.* 9,12
întărească(-te): *imperativ 2.sg.* 10,4

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâie: *adj. f. sg. nom.* în titlu: *Cartea întâie Ezdrei*
întâi: *adv. în loc. adv.* ***mai întâi*** 3,12
întâie: *adj. f. sg. nom.* „cel dintâi ca rang", „căpetenie" (cf. lat. *primus*) 8,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,23

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(să) întemeiază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

era întemeiată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 3,6
întemeindu(-se): *gerunziu* 3,10
(să) întemeiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,11, 12

(a) ÎNTINDE: v. III
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
am întins: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 2,1
întoarcă(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 6,5
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,21
întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,22
să **(ne)** întoar**cem:** *conj. prez. 1.pl.* 9,14
(să) va **în**toarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,14

ÎNTOA**RCERE:** s.f.
întoa**rcerea:** *sg. ac.* rezum. cap.1
întoarcerii: *sg. gen.* rezum. cap.3

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a)** INTRA

(a) ÎNTREBA: v. I
am **într**ebat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,9

(a) ÎNTURNA: v. I
au înturnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. ac.* 7,25

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înțelepții: *s.m. pl. nom.* 8,16

(a) ÎNVĂȚA: v. I
a **învăța:** *inf. prez.* rezum. cap.7
să învețe: *conj. prez. 3.sg.* 7,10
învățați: *imperativ 2.pl.* 7,25

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
învățat: *m. sg. nom./ac./dat.* 2,63; 7,11, 12; 8,18

J

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.8
jârtvă: *sg. ac.* 3,3
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.6; 7,17
jârtva: *sg. ac.* 6,9
jârtva: *sg. ac., în sintagma* ***jârtva de sara/jârtva cea de sara*** 9,4, 5

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTFUI**
jârthuim: *ind. prez. 1.pl.* 4,2
să jârthuiască: *conj. prez. 3.pl.* 6,3
a jâr**thui:** *inf. prez.* 6,20
jârthuiaște: *imperativ 2.sg.* 7,17

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom.* 4,12; 5,1
jidovi: *pl. ac.* 4,23; rezum. cap.9
jidovilor: *pl. gen.* 5,5; 6,7, 8, 14

(a se) **JUDECA:** v. I
să **judece:** *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,10, 25
a judeca: *inf. prez.* 10,4

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 4,21; 7,10
judecată: *sg. nom.* 7,26

JUDECĂTOR: s.m.
judecători: *pl. ac.* 7,25
judecătorii: *pl. ac.* 10,14

JUNGHIERE: s.f.
junghieri: *pl. ac.* 4,2
junghierile: *pl. ac.* 6,3

(a) JURA: v. I
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

L

LADĂ: s.f.
lada: *sg. ac.* 6,8
lăzii: *sg. gen.* 7,21

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINȚĂ: s.f.; vezi **LOCUINȚĂ**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24

LĂȚIME: s.f.
lățime: *sg. ac.* 6,3

(a) LĂUDA: v. I
să **laude:** *conj. prez. 3.pl.* 3,10
lăudând: *gerunziu* 3,11

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ"
legătură: *sg. ac.* 10,3

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 6,9; 26; 10,2, 10
leagea: *sg. ac., în sintagmele leagea* ***lui Dumnezeu/leagea Domnului/leagea Dumnezeului/leagea Dumnezeului ceriului/ leagea lui Moisi*** 3,2; rezum. cap.7; 7,6, 10, 14, 23, 25, 26
leagii: *sg. gen., în sintagma* ***leagii Dumnezeului ceriului*** 7,12, 21
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***încălcarea de leage/călcarea de leage*** (cf. lat. *transgressiō, -ōnis* „călcarea legii") 9,2, 4
leage: *sg. ac.* 10,3

LEMN: s.n.
leamne: *pl. nom./ac.* 3,7; 5,8; 6,4
lemn: *sg. nom.* 6,11

LENEVIT: adv. (aici) „pe nesimțite" (cf. lat. *paulatim*); aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Condica limbii rumânești*, alcătuită dă dumnealui Iordache Golescu [Manuscris în șapte volume, circa 1832; Biblioteca Academiei Române, cotele 844-850].
lenevit: 4,22

(a se) **LEPĂDA:** v. I
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,62
să leapede: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
să lepădăm: *conj. prez. 1.pl.* 10,3
(să) va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,19

LEȘUITOR: s.m. (Înv. și rar) „persoană care stă la pândă"
leșuit**oriului:** *sg. gen.* 8,31

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iș)
leviții: *pl. nom./ac.* 1,5; 2,40, 70; 3,8, 9, 10; 6,16, 20; 7,24; 8,30; 9,1; 10,15

leviți: *pl. ac.* 3,8, 12; 6,18; 7,13
leviților: *pl. gen.* 7,7; 8,20, 29; 10,5, 23
levitului: *sg. gen.* 8,33

LIMBĂ: s.f.
limbă: *sg. ac., în sintagma* ***limbă sirienească*** 4,7

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este de trebuință"
lipsă: *sg. nom.* 6,9; 7,20

LOC: s.n.
locurile: *pl. ac.* 1,4
locul: *sg. ac.* 1,4; 2,68; 5,15; 6,5, 7; 8,17; 9,8
locu: *sg. ac.* 6,3
locurilor: *pl. gen.* 9,1, 2, 7

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) (a) LĂCUI
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,4
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,70
a lăcui: *inf. prez.* 4,10; 6,12

LOCUINȚĂ: s.f.; var. (Înv.) LĂCUINȚĂ
lăcuința: *sg. ac.* rezum. cap.4

LOCUITOR: s.m.; var. (înv.) LĂCUITOR
lăcuitorilor: *pl. gen.* 4,6
lăcuitorii: *pl. nom.* 4,17

(a) LOVI: v. IV (Pop. și fam.) „a ajunge la o înțelegere"; (Fam.) „a se învoi"
să lovim: *conj. prez. 1.pl., în* 10,3

(a se) LUA: v. I
să (se) ia: *conj. prez. 3.sg.* 6,11
ia: *imperativ 2.sg.* 5,15
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11; 2,61; 5,14; 9,2; 10,14
lua: *ind. imp. 3.pl.* 4,20
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,14; 10,17, 18, 44
au fost luat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 6,5
luundu-: *gerunziu* rezum. cap.7
să luați: *conj. prez. 2.pl.* 9,12
am luat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,2
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
ați luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,10

LUCRU: s.n.
lucrului: *sg. gen.* 2,69
lucrul: *sg. nom./ac.* 3,4, 8, 9; 4,24; 5,5, 8; 6,8, 22; 10,13, 16
lucru: *sg. nom./ac.* 4,14, 15; rezum. cap.10
lucrurile: *pl. ac.* 6,18

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg.* 9,8

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 3,1, 8; 7,8; 10,9
luni: *pl. ac.* 3,5
lunii: *sg. gen.* 3,6; 6,19; 7,9; 8,31; 10,9, 16, 17
lunei: *sg. gen.* 6,15

M

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 3,11, 12, 13; 4,10; 5,8, 11; rezum. cap.6; 9,13; 10,12
mari: *n. pl. ac.* rezum. cap.7
mare (foarte)**:** *f. sg. nom.* 10,1

MARE: s.f.
marea**:** *sg. ac.* 3,7

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirea: *sg. ac.* 3,11
mărturisire: *sg. ac.* 10,11

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 7,22
măsura: *sg. nom./ac.* 8,30, 34

MÂHNIT, -Ă: adj.
mâhnit: *m. sg. nom.* 9,3

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 1,6; 3,10; 4,4; 5,8, 12; 8,26; 9,2, 5; 10,19
mâna: *sg. ac.* 1,8; 6,12; 7,14, 25; 8,31, 33; 9,7, 11
mânilor: *pl. dat.* 6,22
mâna: *sg. nom./ac., în sintagma* ***mâna Domnului/mâna Dumnezeului*** 7,6, 9, 28; 8,18, 22, 31

(a se) MÂNIA: v. I
să (se) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 7,23
(te-)ai mâniat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,14

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 5,12
mânia: *sg. nom., în sintagma* ***mânia Dumnezeului*** 10,14

(a) MÂNCA: v. I
să mânânce: *conj. prez. 3.pl.* 2,63
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,14
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,21; 10,6
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 9,12

(a se) MÂNTUI: v. IV
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31
să (ne) mântuim: *conj. prez. 1.pl.* 9,15

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 9,13, 14

(a) MERGE: v. III
meargi: *imperativ 2.sg.* 5,15
meargă: *conj. prez. fără să 3.sg.* 7,13
să meargem: *conj. prez. I.pl.* 8,31

(a) MESTECA: v. I; vezi (a) AMESTECA

MIEL: s.m.
miei: *pl. nom./ac.* 6,9, 17; 7,17; 8,35

MILĂ: s.f.
mila**:** *sg. nom./ac.* 3,11; 7,28; 9,9

MOARTE: s.f.
moarte**:** *sg. ac.* 7,26

MOAVITEAN: s.m. (cf. Indice Fc)
moaviteanilor: *pl. gen.* 9,1

MOȘTEAN: s.m.
moșteani: *pl. ac.* 9,12

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muiare: *sg. ac.* 2,61
muierile: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,3
muieri: *pl. nom./ac.* 10,1, 2, 10, 44
muiarile: *pl. ac.* 10,11, 19
muiari: *pl. ac.* 10,14, 17, 18

MULT, MULTĂ: pron. nehot./adj.
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 3,12
mulți: *adj. m. pl. ac.* 5,11
multe: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.6
multă: *adj. f. sg. ac.* 10,1
mult: *adj. n. sg. nom.* 10,13

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. nom./ac.* 2,64; 10,12, 14

MUTARE: s.f. „emigrare"; „surghiun" (cf. lat. *transmigrātiō, -ōnis* „tranmigrare, emigrare")
mutării: *sg. gen., în sintagmele* ***fiii mutării/fiilor mutării/ceata mutării*** „fiii surghiunului"; „adunarea fiilor surghiunului" 6,16, 19, 20; 8,35; rezum. cap.10; 10,7, 8, 16

N

(a se) NAȘTE: v. III
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,3
născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,44

NATINEAN: s.m.; var. **NATHINEAN** „cei dați sau cei încredințați templului, în slujba leviților; unii erau iudei, dar cei mai mulți erau prizonieri de război deveniți, prin repartiție, sclavi ai templului" (cf. Anania 2001, p.515).
nathineanii: *pl. nom.* 2,58; 8,17
nathineani: *pl. ac.* 7,7; 8,20

NATINEU: s.m.; var. **NATHINEU** (cf. **NATINEAN**)
nathinei: *pl. nom.* 2,43
nathineii: *pl. nom.* 2,70

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen.* 2,62
neamurile: *pl. ac.* 4,10; 10,11
neamurilor: *pl. gen.* 6,17, 21
neam: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,2, 10, 11, 17,18, 44
neamuri: *pl. ac.* 10,14

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 9,5

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
să (ne) năcăjim: *conj. prez. 1.pl.* 8,21

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *n. sg. ac.* 9,11

NECURĂȚIE: s.f. „închinarea de idoli și practicile libertine" (cf. Anania 2001, p.522)
necurățiile: *pl. ac.* 9,1
necurăția: *sg. ac.* 9,11

NEDREPTATE: s.f.
nedreptățile: *pl. nom./ac.* 9,6, 7
nedreptatea: *sg. ac.* 9,13

NEGRĂIT, -Ă: adj.
negrăit: *n. sg. ac.* 4,14

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* 10,6

NENETEZIT, -Ă: adj. „neșlefuit" (cf. lat. *inpolītus*)
nenetezite: *f. pl. ac., în sintagma pietri* ***nenetezite*** 6,4

NEPOLEIT, -Ă: adj. (aici) „neșlefuit" (cf. lat. *inpolītus*)
nepoleită: *f. sg. ac., în sintagma piatră nepoleită* 5,8

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) NEPRIIATIN
nepriiatini: *pl. ac.* 8,22
nepriiatinului: *sg. gen.* 8,31

NEȘTIUT, -Ă: s.m./f.
(cei) neștiuți: *s.m. pl. ac.* 7,25

NOROCIT: adv. „care se încheie cu bine"
norocit: rezum. cap.8; 8,23

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,3; rezum. cap.3; 3,1, 11, 13; 4,4; 5,12; 6,12; rezum. cap.7; 7,13, 16, 25; 8,35, 36; 9,1; 10,1, 9
norodului: *sg. gen.* 2,2; 3,13; 4,4; rezum. cap.9
norod: *sg. nom./ac.* 3,8, 15; 10,13
noroadele: *pl. nom./ac.* 3,3; 9,2, 14; 10,2
noroadelor: *pl. gen.* 9,11

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 3,5

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 1,9; rezum. cap. 2; 2,2; 6,17; 8,34

(a se) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.10
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,3

NUME: s.n.
numele: *pl. nom./ac.* 2,61; 5,4, 10; 6,12; 8,13, 20; 10,16
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** 5,1
nume: *sg. ac., în loc. adv. pe* ***nume*** „înscris pe numele cuiva, ca proprietate legală a cuiva" 5,14

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 10,19

OBȘTE: s.f.
obștii: *sg. gen.* 6,11
obște: *sg. ac., în loc. adj. de obște* 7,21

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 3,12; 9,8
ochiul: *sg. nom., în sintagma* ***ochiul Dumnezeului*** 5,5

ODĂJDII: s.f.
odăjdii: *pl. ac.* 2,69

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. nom.* rezum. cap.3
oltariul: *sg. ac.* 3,2, 3; 7,17

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom./ac.* 1,4; 4,11, 21
om: *sg. ac.* 3,1, 9; 8,18
omului: *sg. gen.* 3,2
oamenilor: *pl. gen.* 5,4
omul: *sg. nom.* 6,11

(a) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a opri"; „a împiedica (pe cineva) să întreprindă ceva"
au opăcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
să opăcească: *conj. prez. 3.pl.* 6,8

(a se) OPRI: v. IV
a **(să) oprî:** *inf. prez.* rezum. cap.4
opriți: *imperativ 2.pl.* 4,21
au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,23
a opri: *inf. prez.* rezum. cap.5

OSÂNDIRE: s.f.
osândirea: *sg. ac.* 7,26

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI** (Pop.) „a se despărți"; „a alege"
(să) usebise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,21
am usebit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,24
(s-)au usebit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,1
(vă) usebiți: *imperativ 2.pl.* 10,11

(a) OȘTI: v. IV
a **oști:** *inf. prez.* 6,12

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 4,10, 17; 9,12
pacea: *sg. ac.* 5,7

PARIE: s.f. (Înv.) „copie după un act"
paria: *sg. nom.* 4,11, 23; 5,6; 7,11

PAȘTI: s.m.; var. (Înv.) **PASHĂ** (cf. **Indice** Iș – **FASĂ**)
Pasha: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,20
Paștile: *pl. ac.* 6,19

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 6,17; 9,15; 10,10, 14
păcat: *sg. ac.* 8,35; 10,9, 19
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.9

(a) PĂCĂTUI: v. IV
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,7; 10,13

PĂGÂN, -Ă: s.m./f.
păgâni: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9

PĂGUBITOR, -TOARE: adj.
păgubitoare: *f.sg. nom.* 4,15

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. nom.* 1,9

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,2; 3,3; 4,4; 6,21; 9,12; 10,2, 11
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeului ceriului și a pământului*** 5,11
pământul: *sg. nom.* 9,11
pământ: *sg. nom.* 9,11
pământuri: *pl. gen.* 9,11

PĂR: s.m.
părul: *sg. ac.* 9,3

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,22
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,9
am părăsit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,10
sântem părăsiți: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 9,15

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 5,17

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.* 1,5; 2,59, 68; 3,12; 4,2, 3, 15; 7,27; 8,28; 9,7; 10,11, 16
părinții: *pl. nom.* 5,12

(a) PĂZI: v. IV
păziți: *imperativ 2.pl.* 8,29

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitorilor: *s.m. pl. dat.* 7,21

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 10,6

PÂRĂ: s.f.
pâră: *sg. ac.* 4,6, 7
pârâi: *sg. gen.* 5,5

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) PĂRETE
pereții: *pl. ac.* 4,12
pereți: *pl. ac.* 5,8

PERS: s.m. (la pl.; înv.) „persan"
pearsilor: *pl. gen.* 1,1, 2, 8; 3,7; 4,3, 5, 7, 24; 6,14; 7,1; 9,9
persilor: *pl. gen.* 1,1

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***tăietorilor de pietri*** 3,7
piatră: *sg. ac., în sintagma piatră nepoleită* „piatră neșlefuită" (cf. NEPO**LEIT**) 5,8
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri*** *nenetezite* „pietre neșlefuite" 6,4

PLATOȘĂ: s.f. „tunică"
platoșa: *sg. ac.* 9,5

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 5,5
va plăcea: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 7,13, 18
place: *ind. prez. impers.* 10,11

(a) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,12; 10,6
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
plângând: *gerunziu* 10,1
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* rezum. cap.3
plângerii: *sg. gen.* 3,13

PLÂNSOARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
plânsoare: *sg. ac.* 10,1

(a) PLECA: v. I „a apleca", „a înclina"
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28; 9,9
am plecat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,31
am plecat: *ind. pf.c. 1.sg., în loc.v.* ***m-am plecat jenunchele*** 9,5

(a se) PLINI: v. IV
plinindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.1
să **(se)** plinească: *conj. prez. 3.sg.* 1,1
să pliniți: *conj. prez. 2.pl.* 4,22
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 16; 9,1
a **(să) plini:** *inf. prez.* rezum. cap.6; 6,12
au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13, 15

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 10,9
ploaie: *sg. ac.* 10,13

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăință: *sg. nom.* 10,2

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 3,10

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc"
polată: *sg. ac.* 4,14

PONOSLU: s.n. „Înv. și reg.) „plângere"
ponoslu: *sg. nom.* 6,9

PORTAR: s.m.
portarilor: *pl. gen./dat.* 2,42; 7,24
portarii: *pl. nom.* 2,70
portari: *pl. ac.* 7,7; 10,24

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 4,21; rezum. cap.6; 6,12; rezum. cap.7; 7,10; 10,3
poruncii: *sg. gen.* 4,23; 7,11
poruncă: *sg. nom./ac.* 5,13; 6,11
poruncile: *pl. ac.* 7,11; 8,36; 9,10, 14

(a se) **PORUNCI:** v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 4,3; 6,1, 3
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7; 6,13
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 4,19; 6,8; 7,13
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* 5,17
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.10
poruncind: *gerunziu* 6, 14
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,21
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11

PORUNCIT, -Ă: adj.
poruncitul: *adj. antep. n sg. ac.* 3,4

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,21

(a) POSTI: v. IV
am postit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,23

POTRIVNIC, -Ă: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *pl. nom.* rezum. cap. 4; 4,1

(a) POVĂȚUI: v. IV
povățuind: *gerunziu* rezum. cap.2

POVĂȚUITOR, , -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriul: *s.m. sg. ac.* 6,7
povățuitorilor: *s.m. pl. gen.* 8,29

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***praznicul*** *corturilor* (vezi **CORT**) rezum. cap.3; 3,4
praznicele: *pl. ac., în sintagma praznicele* ***Domnului*** 3,5

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.6

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuirea: *sg. ac., în sintagma prăznuirea* ***azimelor*** (vezi AZIMĂ) 6,22

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 1,5; 2,36, 70; 3,2, 8, 10; 6,16, 20; 7,13, 16, 24; 8,30; 9,1, 7
preoților: *pl. gen./dat.* 2,61, 6,9, 20; 7,7; 8,24, 29; 10,5, 18
preot: *sg. nom.* 2,63
preoți: *pl. ac.* 3,12; 6,18; 8,15

preotului: *sg. gen., în sintagma* ***preotului din-ceput*** „marelui preot"; „arhiereului" 7,5
preotului: *sg. gen./dat.* 7,11, 12; 8,33
preotul: *sg. nom.* 7,21; 10,10, 16

PREOȚESC, -EASCĂ: adj.
preoțești: *f. pl. ac.* 2,69

PREOȚIE: s.f.
preoție: *sg. ac.* 2,62

(a se) **PRIMI:** v. IV
(să) priimea: *ind. imp. impers.* rezum. cap.4
priimește: *imperativ 2.sg.* 7,17
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,30

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: 1,6; 3,3

PRINOS: s.n.
prinoase: *pl. ac.* 6,10

(a) **PRIVEGHEA:** v. I
priveghiați: *imperativ 2.pl.* 8,29

PROROC: s.m.
prorocilor: *pl. gen.* rezum. cap.5; 9,11
prorocul: *sg. nom.* 5,1
prorocii: *pl. nom.* 5,2
proroculuI: *sg. gen.* 6,14

(a) **PROROCI:** v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1
prorocind: *gerunziu* 5,1

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. ac.* 6,14

(a se) **PUNE:** v. III
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,7
(să) **pun:** *ind. prez. 3.pl.* 5,8
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13, 16
pune: *imperativ 2.sg.* 5,15
era **puse:** *pasiv ind. imp. 3.pl.* 6,1
să **puie:** *conj. prez. 3.pl.* 6,3
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,5, 11; 8,33
a **pune:** *inf. prez.* 7,24
am **pus:** *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,17, 25

(a) PURTA: v. I
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 8,30

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 3,5

PUSTIETATE: s.f.
pustietățile: *pl. ac.* 9,9

(a) PUTEA: v. II
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,59; 5,5
putea: *ind. imp. 3.sg.* 3,13
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 6,3
poate: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
putem: *ind. prez. 1pl.* 10,13

PUTERE: s.f.
puterile: *pl. ac.* 2,69
puteare: *sg. ac.* 5,9; 7,24
putearea: *sg. ac.* 8,22

PUTERNIC, -Ă: adj.
putearnici: *m. pl. gen.* 7,28

PUŢINĂ: (aici neob.) s.f.
(o) puţină: *s.f. sg. ac.* 9,8

PUŢINEL, -EA: adj.
puţinea: *f. sg. ac.* 9,8

PUŢINTELUŢ: adv.
pâţinteluţ: 9,8

R

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom.* 9,8
rămăşiţe: *pl. ac.* 9,14

(a) RĂMÂNE: v. III
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,15, 32

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoale: *pl. nom.* 4,19

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
am **răspuns:** *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,11; 10,2, 12
răspunzând: *gerunziu* rezum. cap.10

RĂU, REA: adj./s.
rea: *adj. f. sg. ac.* 4,12
reale: *adj. f. pl. ac.* 9,13
răul: *s.n. sg. nom.* 4,22

RĂZBOI: s.n.
războaiele: *pl. nom.* 4,15
războaie: *pl. nom.* 4,19

(a) RĂZBOI: v. IV „a purta război"
războieşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,19

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
războitoare: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***împrotivă războitoare*** „răzvrătită" (cf. lat. *rebellis*) 4,12, 15

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv. pe rând* 3,4
rânduri: *pl. ac.* 6,4
rândurile: *pl. ac.* 6,18

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8; 5,14
era **rânduiţi:** *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.5
rânduieşte: *imperativ 2.sg.* 7,25
sânt **rânduiţi:** *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
rânduiască(-să): *conj. prez. fără* **să** *3.pl.* 10,14

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduite: *f. pl. ac.* 10,14

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 4,10, 11, 16, 17, 20; rezum. cap.5; 5,3, 6; 6,6, 8, 13; 7,25; 8,36
râul: *sg. ac.* 8,15, 21, 31

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se)** RĂDICA
să **(se) râdice:** *conj. prez. 3.sg.* 6,11
a **râdica:** *inf. prez.* 9,6

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar.) **(a)** RĂSIPI
râsipească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 6,12
a **râsipi:** *inf. prez.* 6,12

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robi *s.m. pl. nom.* 9,9

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 3,8; 6,21; 8,35; 9,4, 7; 10,6
robiia: *sg. ac.* 1,11; rezum. cap.2
robia: *sg. ac.* 2,1; 9,9
robii: *sg. gen., în sintagma* ***fiii robiii*** 4,1

ROŞTEI: s.n.
roşteiu: *sg. ac.* 8,27

(a se) RUGA: v. I
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
rugându(-se): *gerunziu* rezum. cap.8; 10,1
(ne-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,23

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciu**nea:** *sg. nom.* 9,8

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a)** RUMPE
rumpea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.9
am **rupt:** *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3

RUPT, -Ă: adj.
rupt: *n. sg. ac.* 9,5

(a se) RUŞINA: v. I
(m-)am ruşinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,22
(mă) ruşinezu: *ind. prez. 1.sg.* 9,6

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 9,7

SAMARITEAN: s.m. (cf. Indice 4Împ)
samariteanii: *pl. nom.* rezum. cap.4

SARE: s.f.
sarea: *sg. nom./ac.* 4,14; 7,22
sare: *sg. nom.* 6,9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămân**ţa:** *sg. nom./ac.* 2,59; 9,2

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 4,17; 7,12

(a) SCHIMBA: v. I
va **schimba:** *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11

(a) SCRIE: v. III
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 3,2, 4; 6,18
au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,6, 7, 8
era scris: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,7
am scris: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,10
era scrisă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 4,7; 6,2
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,34

SCRIITOR: s.m. „logofăt", „diac"
scriitorul: *sg. nom.* 4,8
scriitoriul: *sg. nom.* 4,9, 17; rezum. cap.7; 7,6, 21
scriitoriului: *sg. gen./dat.* 4,23; 7,11, 12

SCRIS: adv.
scris: 4,15

SCRISOARE: s.f.
scrisoare: *sg. ac.* 1,1
scrisoarea: *sg. ac.* 2,62

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 3,2; 5,2; 10,5, 6, 10
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,63
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5
scoală: *imperativ 2.sg.* 10,4

(a) SCUTI: v. IV „a feri de ceva", „a scăpa de ceva"
să scutească: *conj. prez. 3.pl.* 8,22

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
sama: *sg. ac., în loc. prep.* ***pe sama*** 6,11

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) SARĂ
sara: *adv.* 3,3
sara: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 9,4, 5

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 4,5, 7, 17; 10,8
sfat: *sg. ac.* 5,3
sfaturilor: *pl. gen.* 9,2

SFÂNT, -Ă: s./adj.
sfânta: *s.f. sg. ac., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** 2,63
sfinții: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***sfinții Domnului*** 8,28
sfinte: *adj. n. pl. ac.* 8,28
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 9,2
sfânt: *adj. n. sg. ac.* 9,8

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10, 17

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârșit*** 9,14

SFETNIC: s.m.; var. (Înv.) **SFEDNIC**
sfetnici: *pl. ac.* 4,5
sfetnicii: *pl. nom.* 4,9; 5,3, 6; 6,6, 13; 7,15
sfetnicilor: *pl. gen.* 4,23; 7,28
sfetnici: *pl. gen. (cu prep.* ***a + num.****)* 7,14
sfednicii: *pl. nom.* 8,25

(a) SFINȚI: v. IV
era sfințite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 3,5

SFINȚIT, -Ă: adj.
sfințite: *n. pl. ac.* 8,25

SIDON: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
sidonilor: *pl. dat.* 3,7

(a se) SILI: v. IV
silindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.5

SINGUR, -Ă: adj.
sânguri: *m. pl. nom.* 4,3

SIRIENESC, -EASCĂ: adj.
sirienească: *f. sg. ac., în sintagma* ***limbă sirienească*** 4,7

SIRIENEȘTE: adv.
sirieneaște: 4,7

(a) SLĂVI: v. IV
să slăvească: *conj. prez. 3.sg.* 7,27

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvitul: *m. sg. nom.* 4,10

SLOBOD: adv.
slobod: 7,17, 25

(a se) SLOBOZI: v. IV
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
sloboziți: *imperativ 2.pl.* 6,7
să (să) sloboază: *conj. prez. 3.pl.* 9,8
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13
să slobozi: *conj. prez. 2.sg.* 9,14

SLUGĂ: s.f.
slujilor: *pl. gen.* 2,55, 58
slugile: *pl. nom./ac.* 2,65; 4,11; 5,11
slugilor: *pl. gen.* 9,11

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 7,19; 8,20; 9,8

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicele: *pl. ac.* 2,65

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 7,24
slujitori: *s.m. pl. ac.* 8,17

SMOLIRE: s.f.; var. (Înv.) **ZMOLIRE** (despre fața omului) „înnegrire"
zmolirea: *sg. ac.* 9,7

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
am zmult: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,3

(a) SOCOTI: v. IV
socotim: *ind. prez. 1.pl.* 4,14

SOLID: s.m. „monedă de aur care a circulat în imperiul Roman și în cel Bizantin"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Mic dicționar encilcopedic*, București, 1972.
solidi: *pl. ac.* 2,69; 8,27

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș"
soții: *pl. ac.* rezum. cap.7

(a) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându-: *gerunziu* 3,3

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. ac.* 9,12

(a) SPORI: v. IV
sporea: *ind. imp. 3.pl.* 6,14

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijini: *inf. prez. fără* ***a*** 6,3

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunea: *sg. ac.* 6,21; 9,11
spurcăciunile: *pl. ac.* 9,11
spurcăciunilor: *pl. gen.* 9,14

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,9; 10,15
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 3,9
stătut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 9,15; 10,13

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,20
a stăpâni: *inf. prez.* 9,11

STRĂLUCITOR, -TOARE: adj.
strălucitoare: *n. pl. ac.* 8,27

(a) STRĂMUTA: v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Buletinul Comisiei istorice a României" [V], publicat de Ion Bogdan, București. Vol. I (1915) șu.
au strămutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12

(a se) STRICA: v. I
să strâce: *conj. prez. 3.pl.* 4,5
(s-)au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,15
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12

STRIGARE: s.f.
strâgare: *sg. ac.* 3,11, 13
strâgării: *sg. gen.* 3,13

(a se) SUI: v. IV
suie(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 1,3
să **(se) suie:** *conj. prez. 3.pl.* 1,5
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 1,11
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1, 59; 4,12; 7,6, 7; rezum. cap.8; 8,1
(să) suie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
a **(să) sui:** *inf. prez.* 7,9
(s-)ar sui: *cond. prez. 3.pl.* 7,28

SUS: adv.
(mai) sus: 3,8

SUSANIHEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
susaniheii: *pl. nom.* 4,9

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
am șezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,3
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 9,4
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9, 16

(a) ȘTI: v. IV
știut să fie: *pasiv conj. prez. impers.* 4,12
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,15

T

TALANT: s.m.
tălanți: *pl. ac.* 7,22
talanți: *pl. ac.* 8,26

TARE: adj.
tari: *m. pl. nom.* 4,20

TĂIETOR, -TAORE: s.m./f.
tăietorilor: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***tăietorilor de pietri*** 3,7

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. ac.* 8,22

(a se) TÂNGUI: v. IV
tânguindu(-se): *gerunziu* 10,1

(a se) TÂRNOSI: v. IV
(să) târnosească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

TÂRNOSIRE: s.f.
târnosirea: *sg. ac.* 6,16, 17

(a se) TEME: v. III
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 9,4
(să) **tem:** *ind. prez. 3.pl.* 10,3

TEMEI: s.n.
temeiurile: *pl. ac.* 3,3; 5,16
temeiuri: *pl. ac.* 6,3

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 7,26

TERFALEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
terfaleii: *pl. nom.* 4,9

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbițele: *pl. ac.* 3, 10

(a) TRECE: v. III (aici) „a strămuta"
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 6,8

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 10,9

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 4,11, 17; 5,6
trimiși era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.4
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,14; 8,17
ați trimis: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,18
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,7
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 5,17
(te-)ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,14
am tremis: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,16
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,7

TRIST, -Ă: adj.
trist: *m sg. nom.* 9,4

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4

Ț

ȚAP: s.m.
țapi: *pl. nom./ac.* 6,17; 8,35

ȚARĂ: s.f.
țara: *sg. ac.* 1,1; 7,13
țările: *pl. ac.* 1,2
țărilor: *pl. dat.* 4,15

ȚEREMONIE: s.f.; vezi CEREMONIE

ȚINUT: s.n.
ținutului: *sg. gen.* 2,1
țânuturi: *pl. ac.* 4,10
ținutul: *sg. ac.* 4,20; 6,2, 8; 7,16
țânutului: *sg. gen.* 5,6; 6,6, 13
țânutul: *sg. ac.* 5,8

U

ULIȚĂ: s.f.
ulița: *sg. ac.* 10,9

(a) UMPLE: v. III
au umplut *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11

UNEALTĂ: s.f.
unealte: *pl. ac.* 1,6

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 3,7
untdeleamn: *sg. nom./ac.* 6,9; 7,22

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom.* 8,22

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pe urmă*** 8,13

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

V

VAMĂ: s.f.
vamă: *sg. ac.* 4,13
vama: *sg. ac.* 4,20; 7,24

VAS: s.n.
vaselor: *pl. gen.* rezum. cap.1
vase: *pl. nom./ac.* 1,6, 10; 5,15; 8,26, 27
vasele: *pl. nom./ac.* 1,7, 11; 5,14; 6,5; 7,19; 8,33
vaseale: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,25, 28
vasealor: *pl. gen.* 8,30

VATOS: s.m. „măsură pentru lichide la evrei" (cf. lat. *batus*, *-i*); cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. **Indice 3Împ – VAT**).
vatosi: *pl. ac.* 7,22
vatos: *sg. ac.* 7,22

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

VĂTĂMARE: s.f.
vătămările: *pl. ac.* 4,14

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* 4,23

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 3,11; 9,12

VECHI, VECHE: adj.
vechi: *f. pl. ac.* 4,15
veachi: *f. pl. ac.* 4,19

(a) VEDEA: v. II
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,12
a vedea: *inf. prez.* 4, 14
vedeți: *imperativ 2.pl.* 4,22

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 8,36

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 4,12; 5,3, 16; 7,8, 9; 9,13
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,1, 8; 8,35; 9,4; 10,6
am venit *ind. pf.c. 1.pl.* 8,32
ar veni: *cond. prez. 3.sg.* 10,8
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 10,14

VENIRE: s.f.
venirii: *sg. gen.* 3,8

VENIT: s.n.
venituri: *pl. ac.* 4,13
veniturile: *pl. ac.* 4,20; 7,24

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselea: *ind. imp. 3.pl.* 3,13
veselise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,22

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 3,12; rezum. cap.6; 6,22

(a) VESTI: v. IV
am vestit: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,14; 8,21
vestim: *ind. prez. 1.pl.* 4,16
a vesti: *inf. prez.* 5,5
să vestim: *conj. prez. 1.pl.* 5,10
vestind: *gerunziu* rezum. cap.8

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* rezum. cap.9
văjmântul: *sg. ac.* 9,3

VIAȚĂ: s.f.
viața: *sg. ac.* 6,10
viață: *sg. ac.* 9,8, 9

VIERS: s.n.
viersuri: *pl. ac.* 3,11

VIN: s.n.
vin: *sg. nom./ac.* 6,9; 7,22

VINĂ: s.f.
vină: *sg. nom.* 4,13

(a se) VINDE: v. III
(ne-)am vândut: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,7

VISTIERIE: s.f.
vistieria: *sg. ac.* 7,20
vistieriile: *pl. ac.* 8,29

VIȚEL: s.m.
viței: *pl. nom./ac.* 6,9, 17; 7,17; 8,35

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,12

VOIEVOD: s.m.; var. (În v. și pop.) **VOIVOD**
voivod: *sg. nom.* 5,3
voivodul: *sg. nom.* 5,6; 6,6, 13
voievozilor: *pl. gen.* 7,28
voivozilor: *pl. gen.* 8,36

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,16
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,16

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 5,3, 16
vreamea: *sg. nom./ac.* 8,34; 10,13
vreami: *pl. ac.* 10,14

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. nom./ac.* 5, 17; 7,18; 10,3

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** rezum. cap.5

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără zăbavă*** 7,21

(a) ZĂCEA: v. II
zăcând: *gerunziu* 10,1

ZI: s.f.
zile: *pl. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.6; 6,22; 8,15, 32; 10,8, 9
zilele: *pl. ac.* 3,4; 4,2, 7, 15, 19; 9,7
zilei: *sg. gen.* 3,4
zioa: *sg. ac.* 3,4, 6; 6,15, 19; 7,9; 8,31, 33; 9,7, 15; 10,9, 16, 17
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 4,5; 6,9
zi: *sg. ac.* 9,7; 10,13

(a) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1; 4,17; 5,11; 9,1, 11
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,2
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,63; 4,2, 3; 5,3, 15; 10,2, 10, 12
zic: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,9; 8,28; 9,6
am fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 1.pl.* 8,22
vom zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,10

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom./ac.* 4,12, 13, 16; 5,3, 9

ZIDAR: s.m.
zidarilor: *pl. dat.* 3,7
zidari: *pl. ac.* 3,10

(a se) ZIDI: v. IV
să zidesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,2
zidească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,3
să zidească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,68; 6,7; 10,9
(să) zidească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 5,8, 16
au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,2; 6,14
a zidi: *inf. prez.* rezum. cap.4; 4,3; 5,2, 9
zideasc: *ind. prez. 3.pl.* 4,1
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 4,2
vom zidi: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,3
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,12
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13, 16
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 4,21; 6,3
să zidiți: *conj. prez. 2.pl.* 5,3
zidim: *conj. prez. 1.pl.* 5,11
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11
să (se) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 5,13, 15, 17
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 6,14

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.5; 5,3; rezum. cap.6; 6,8
zidire: *sg. ac.* 4,4

ZMOLIRE: s.f.; vezi **SMOLIRE**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

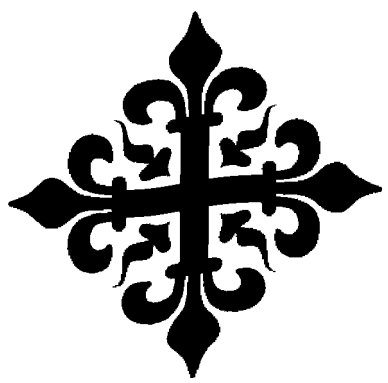

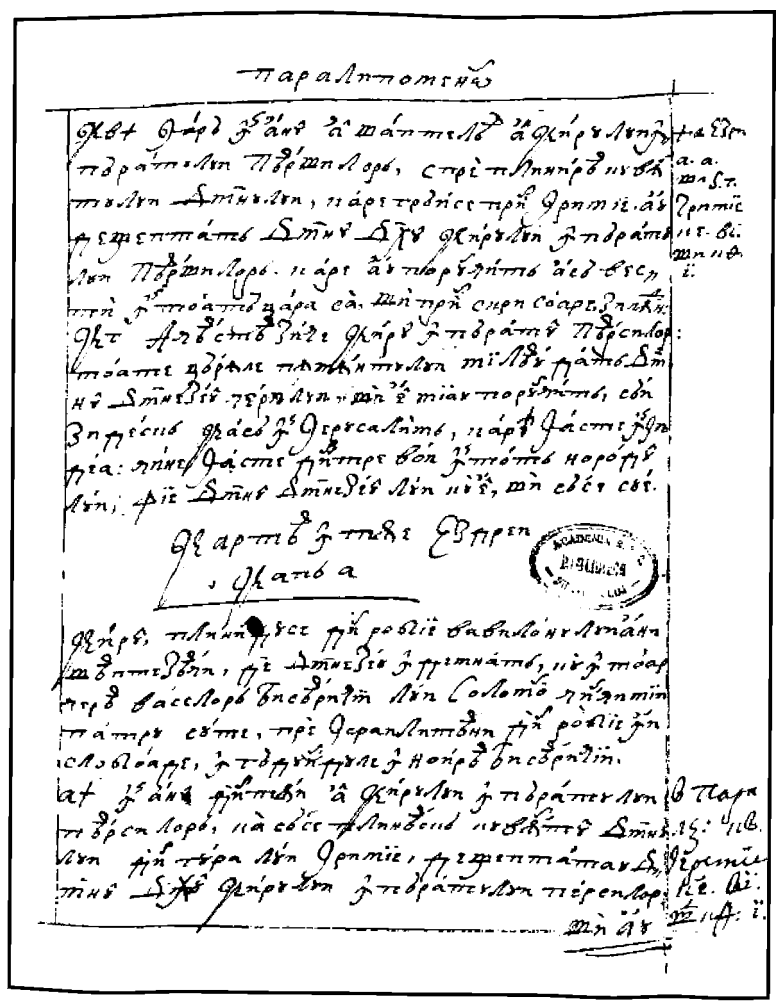

402r

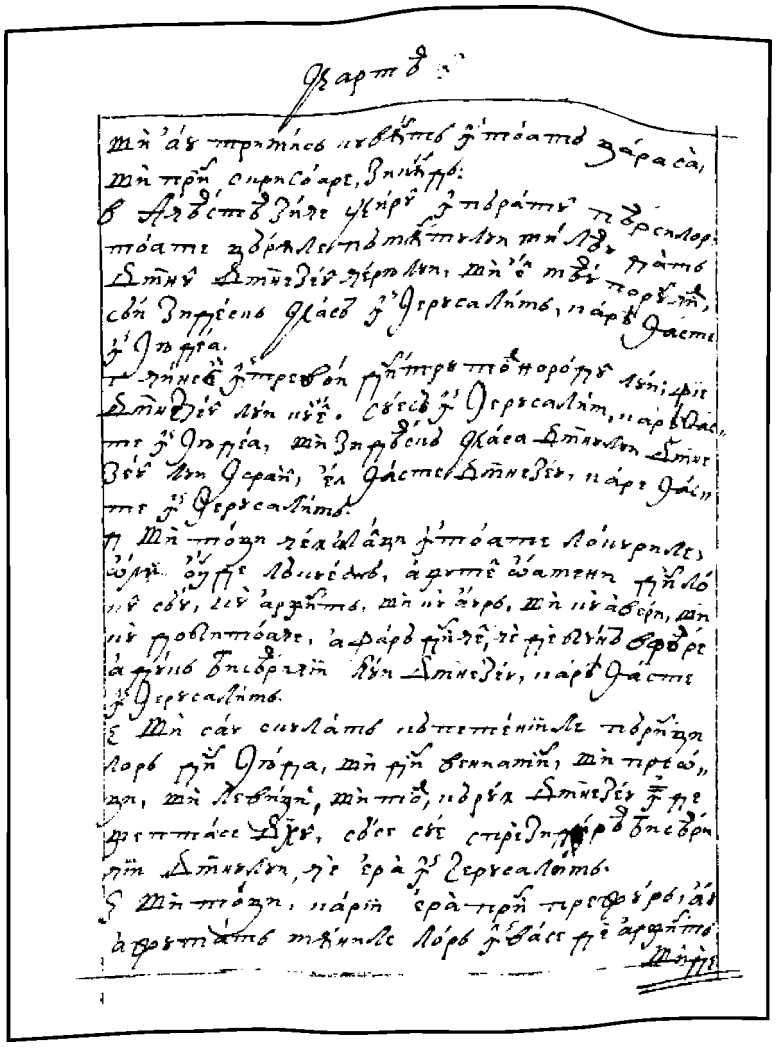

402v

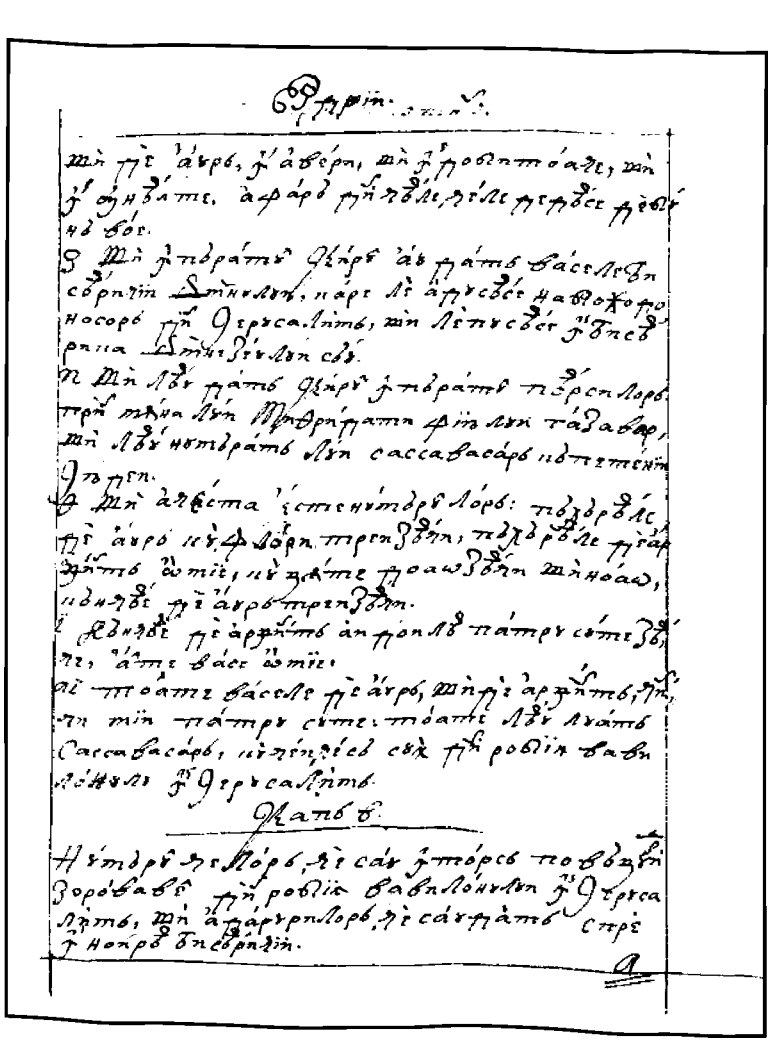

403r

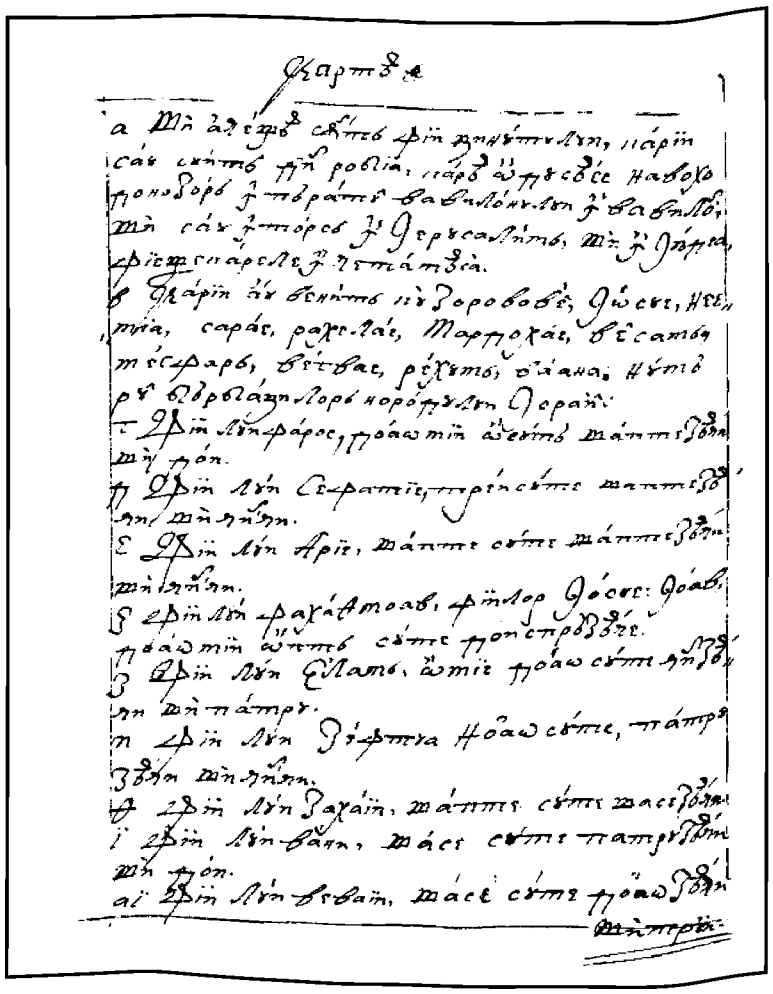

403v

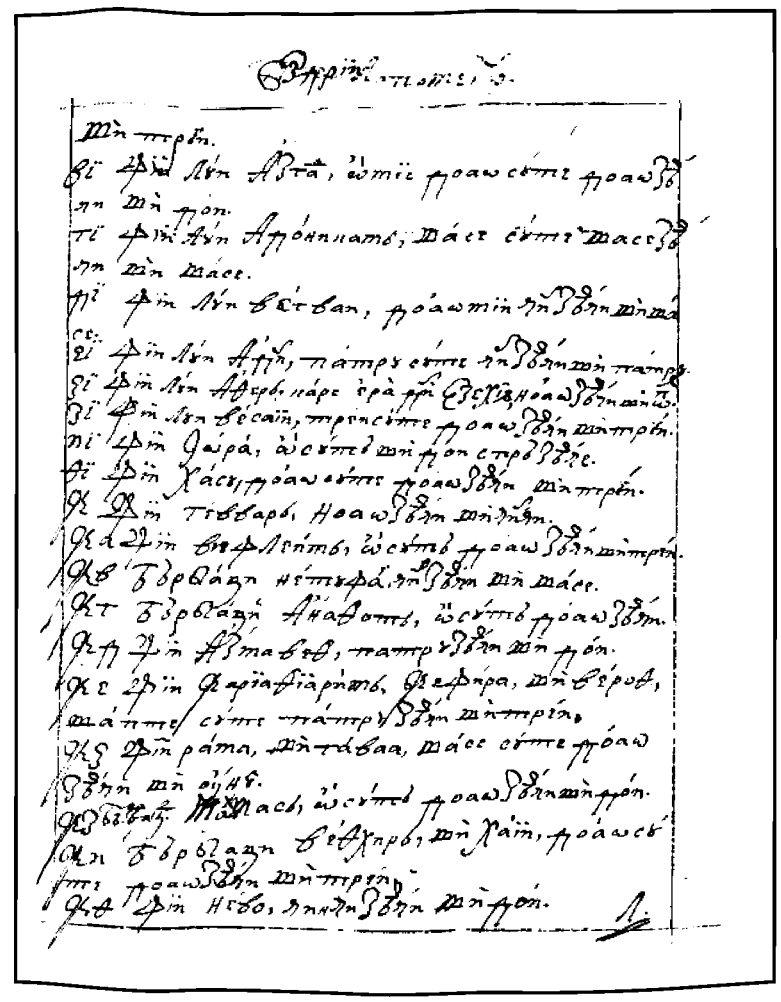

404r

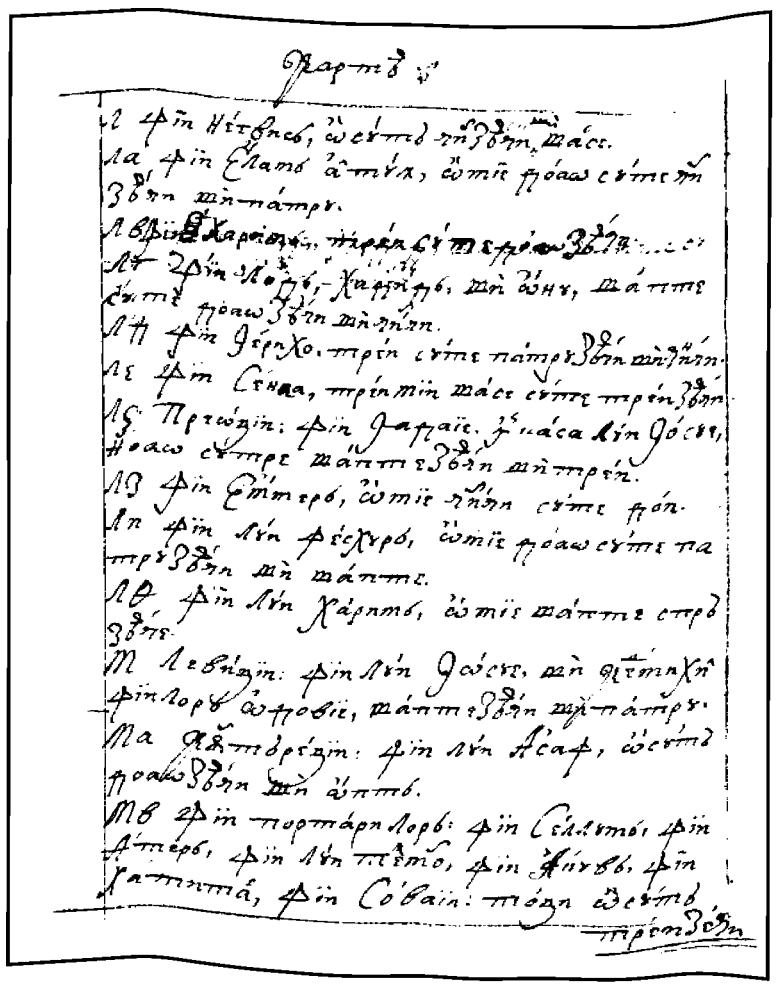

404v

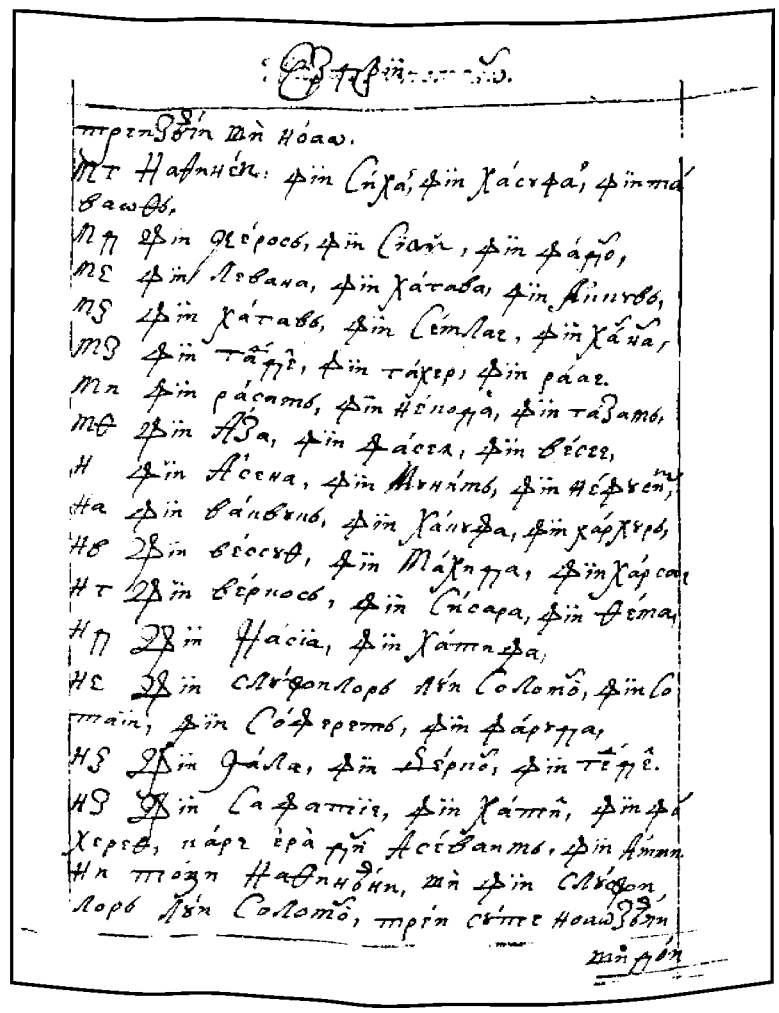

405r

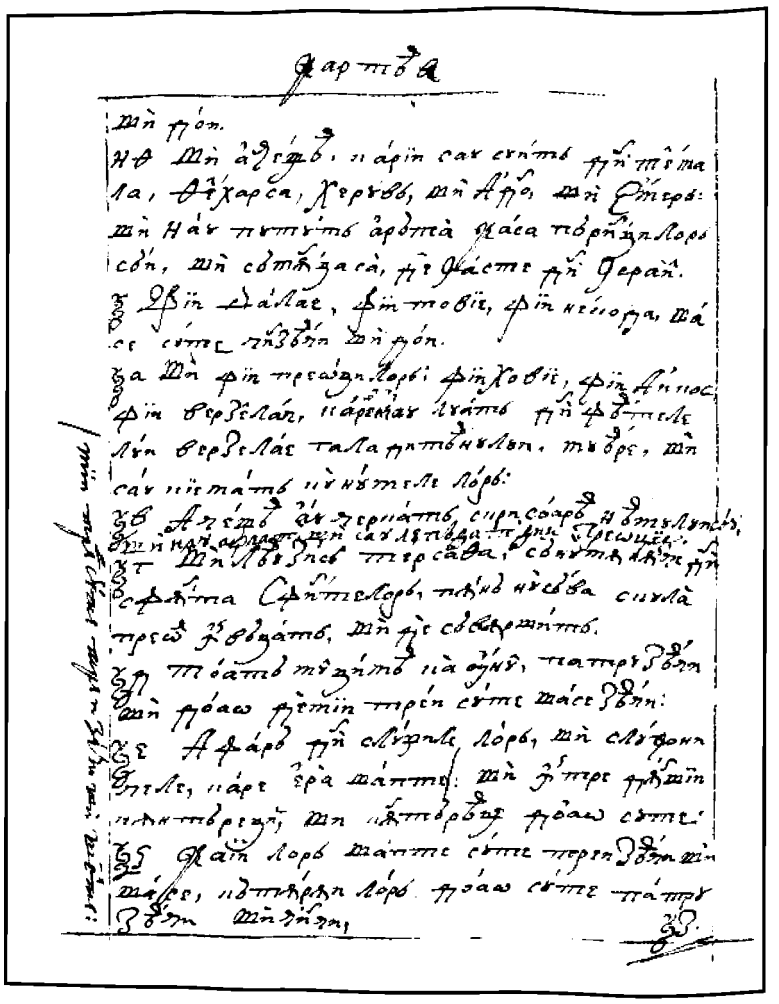

405v

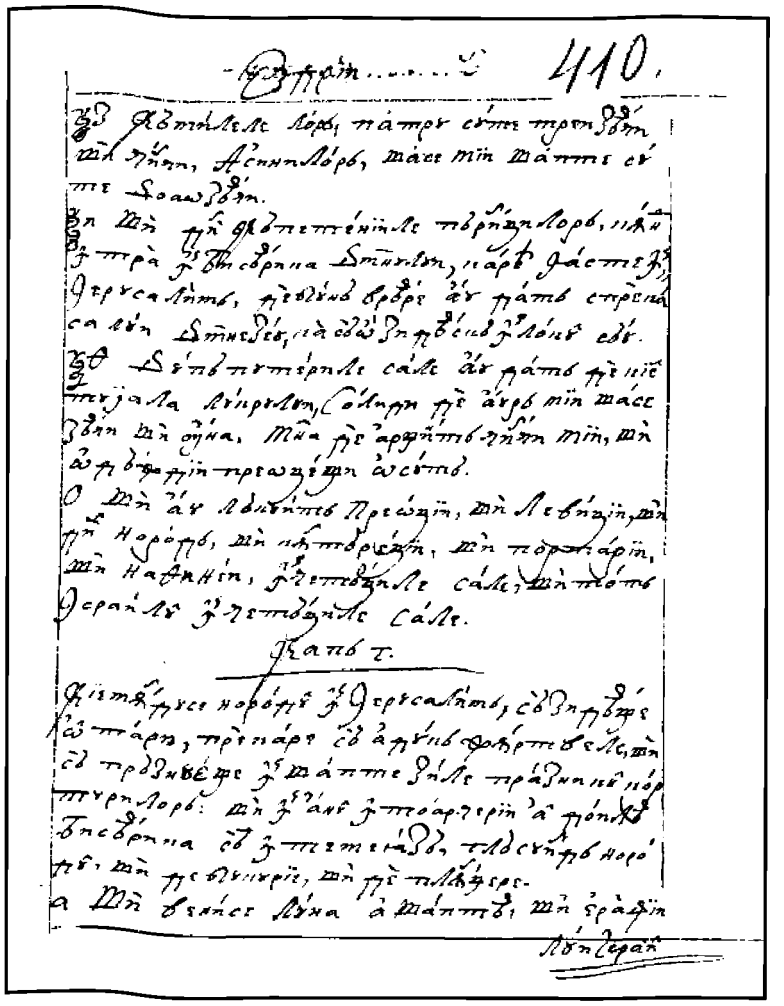

406r

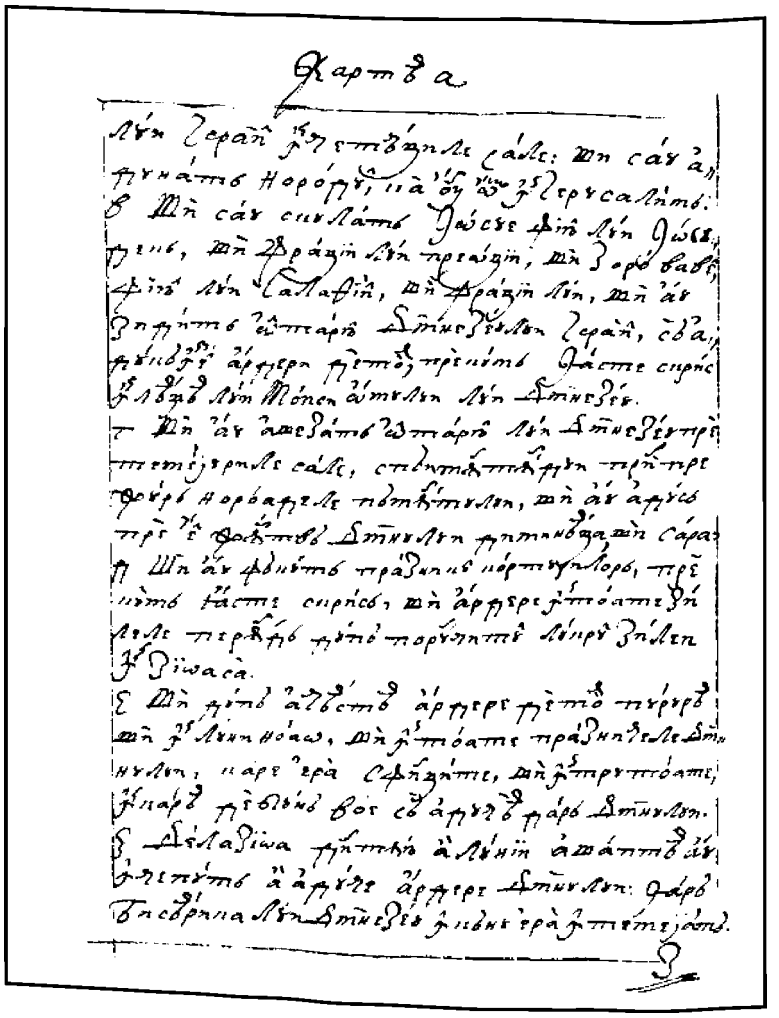

406v

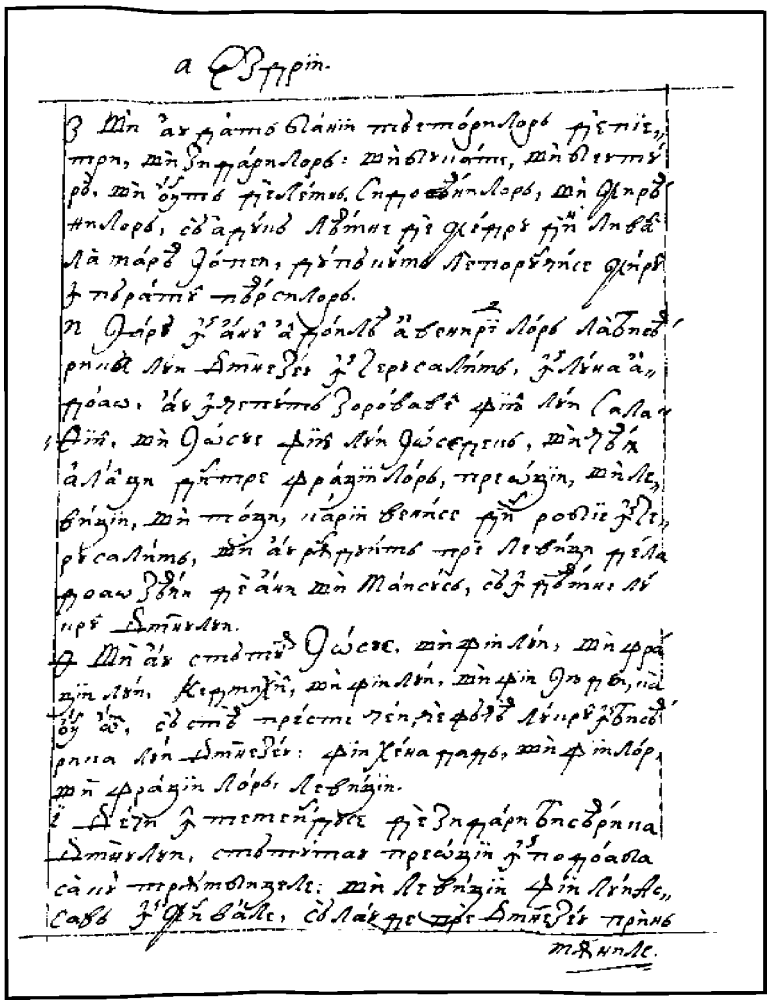

407r

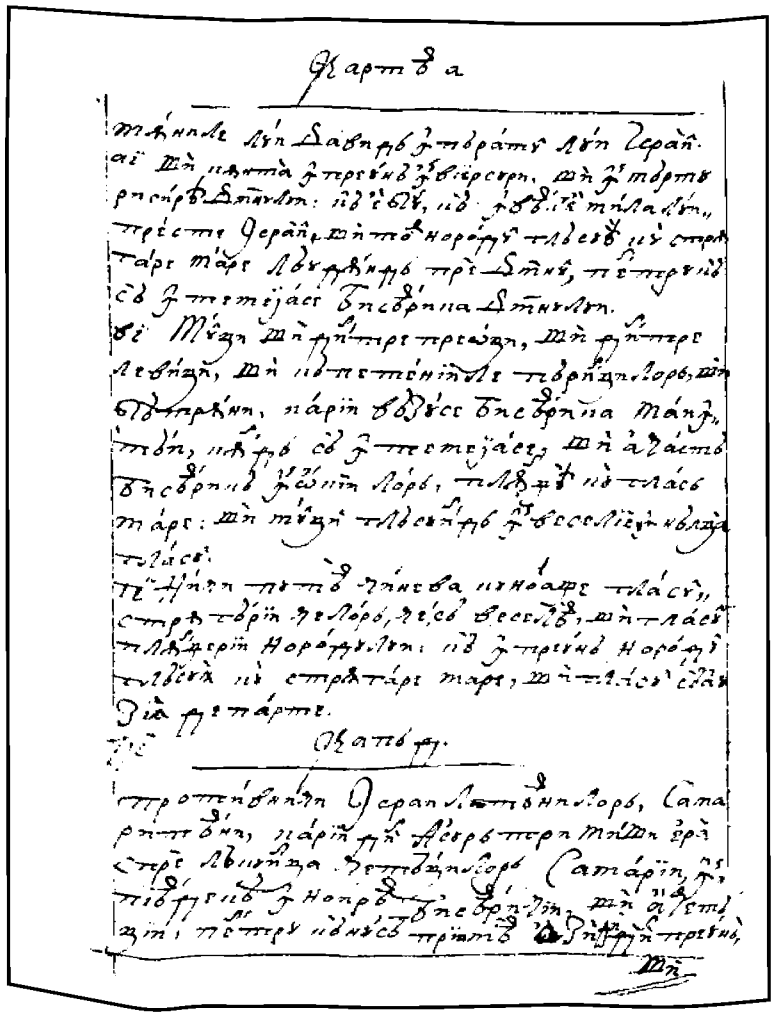

407v

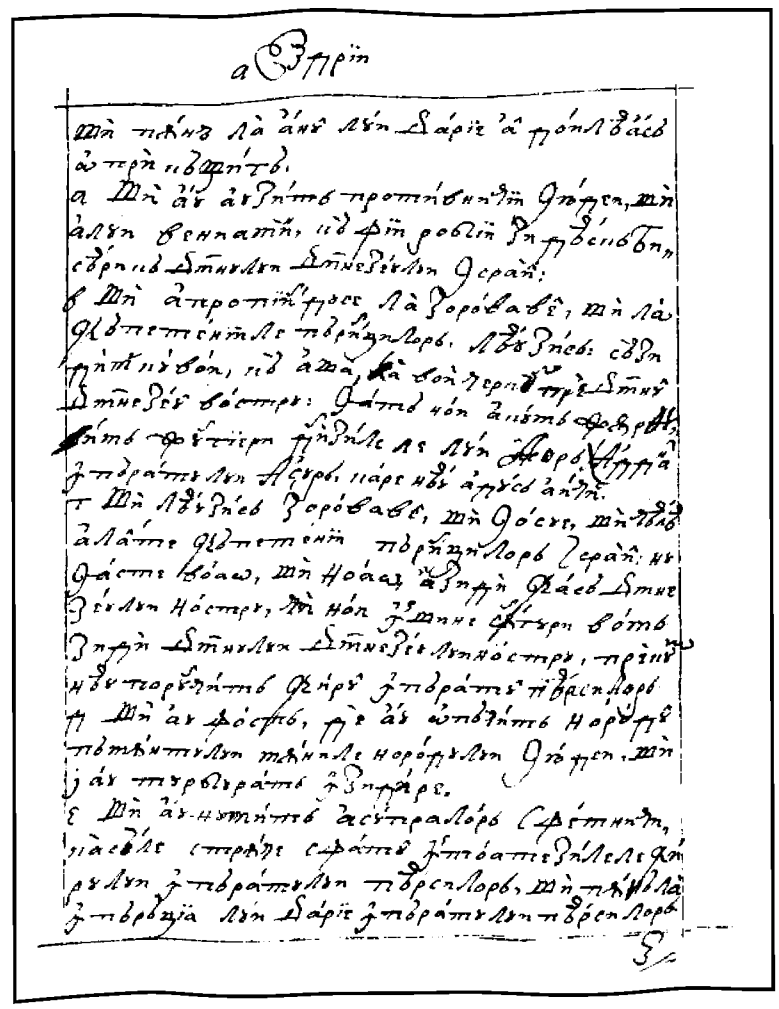

408r

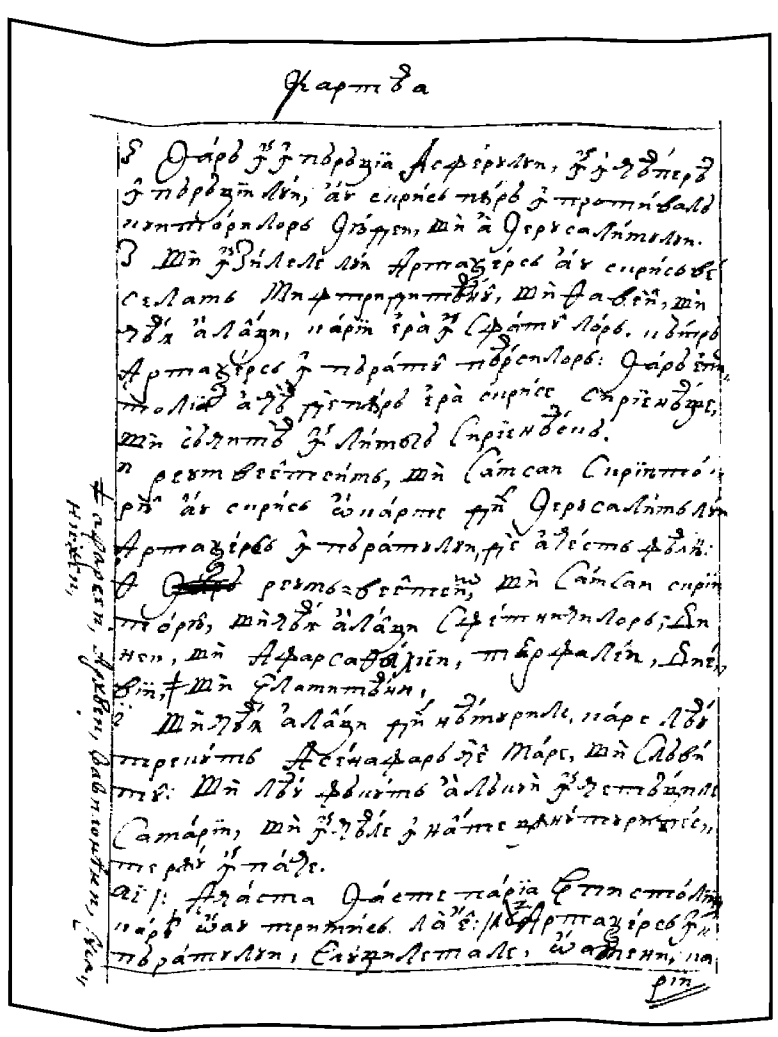

408v

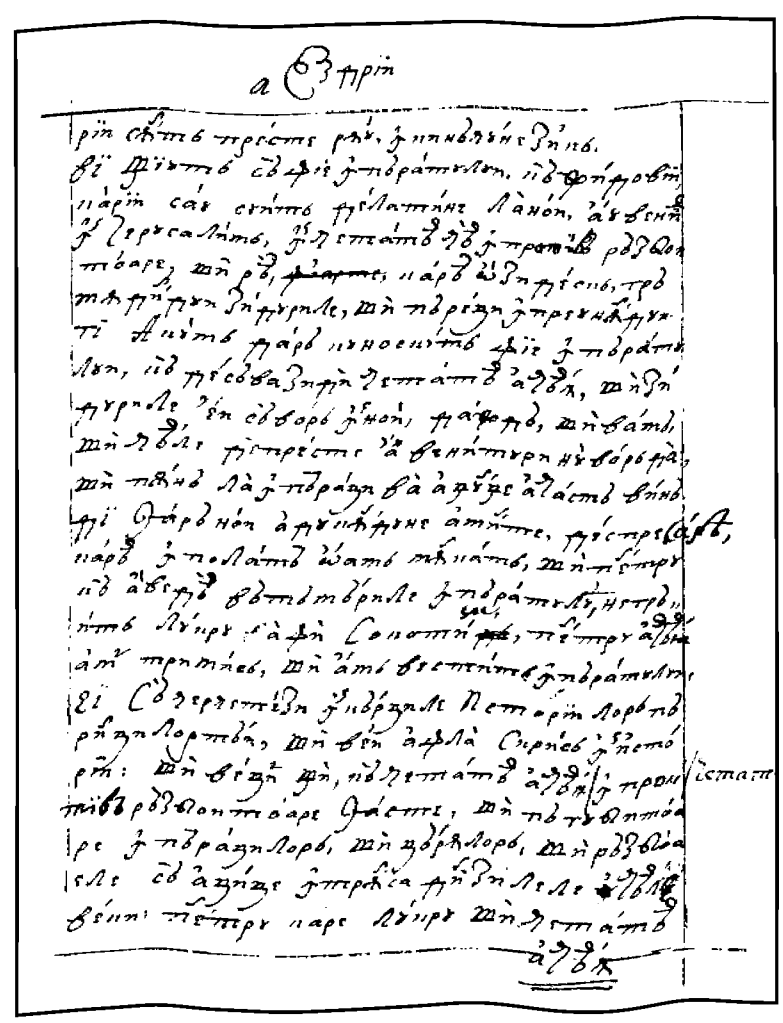

409r

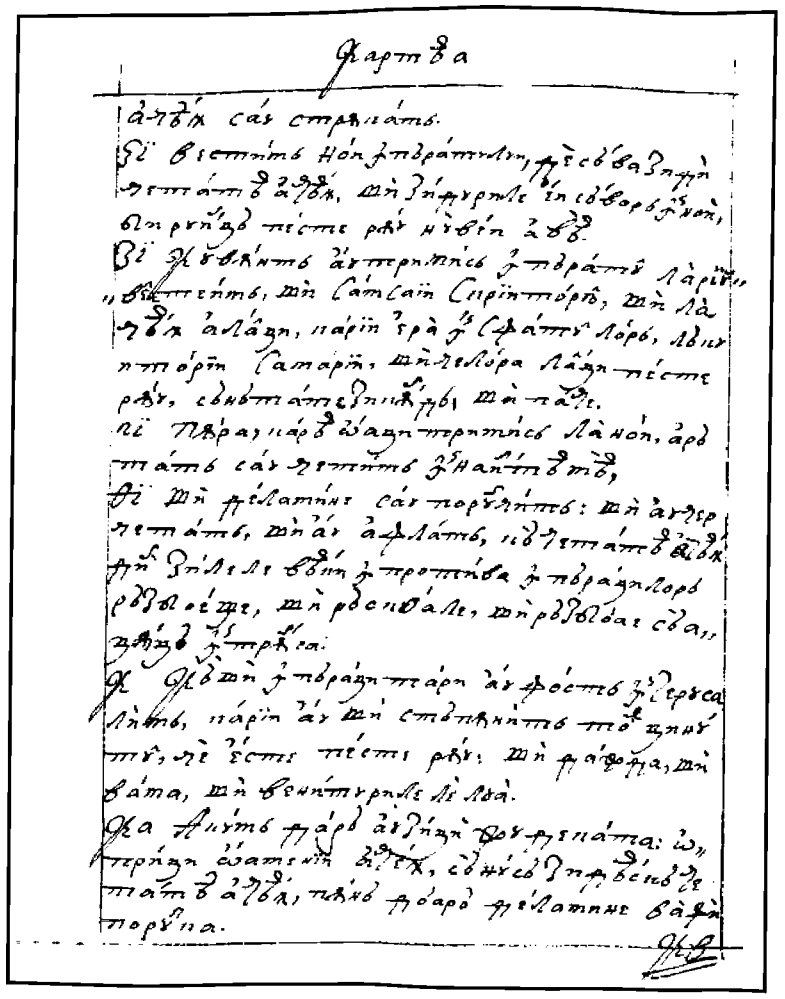

409v

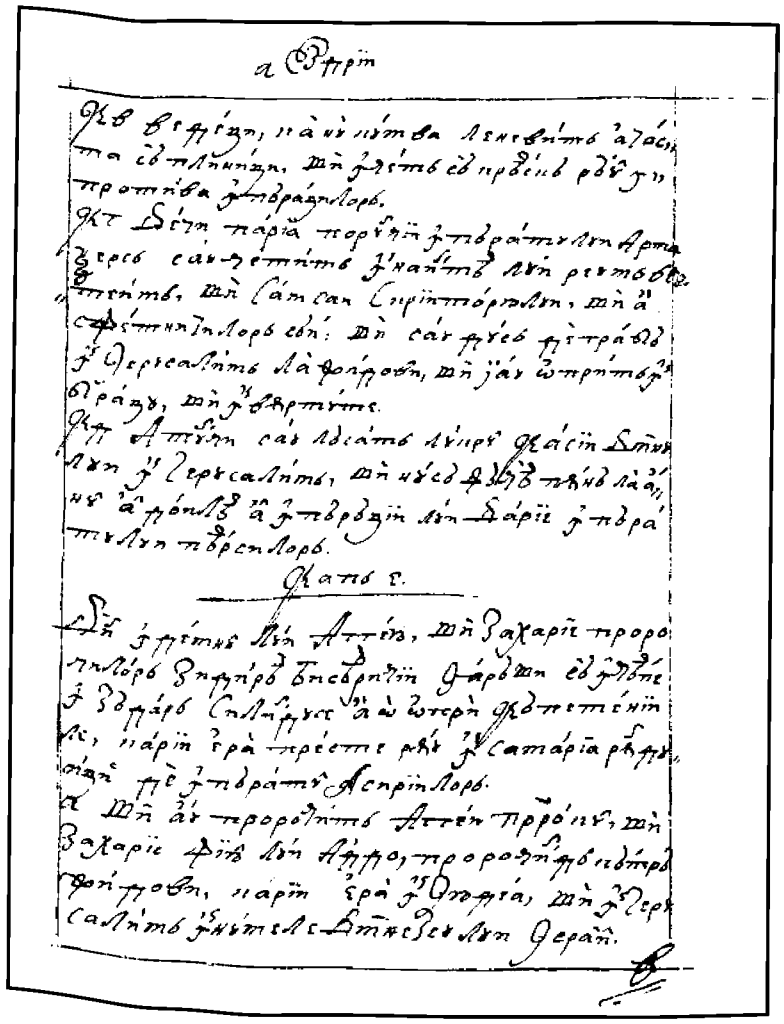

410r

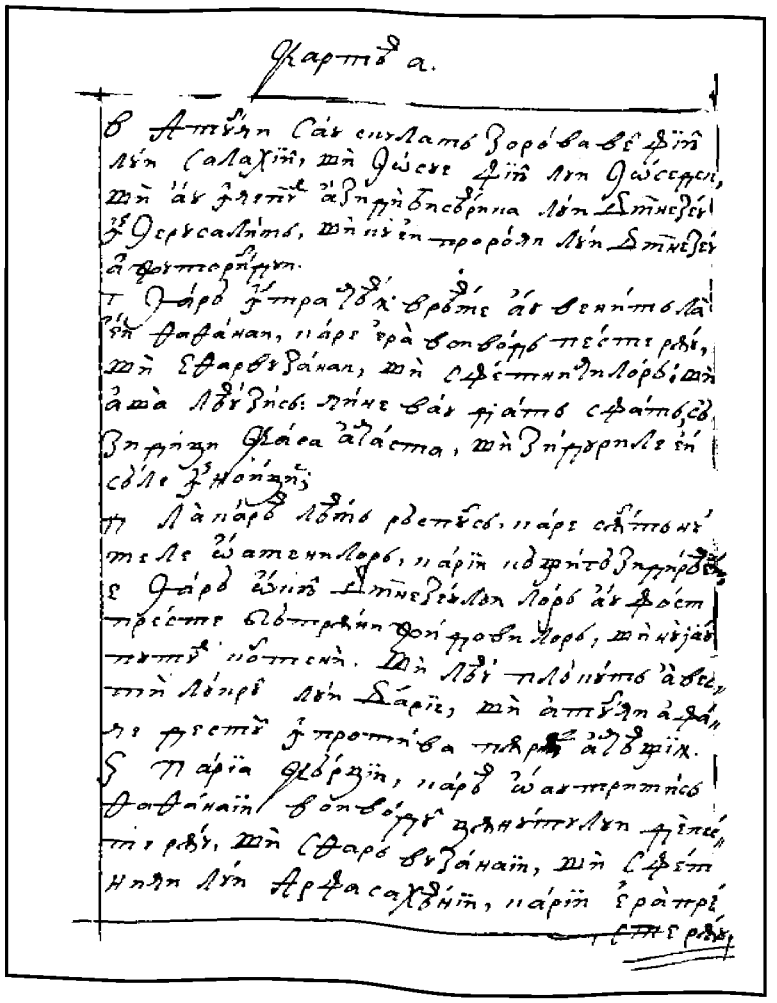

410v

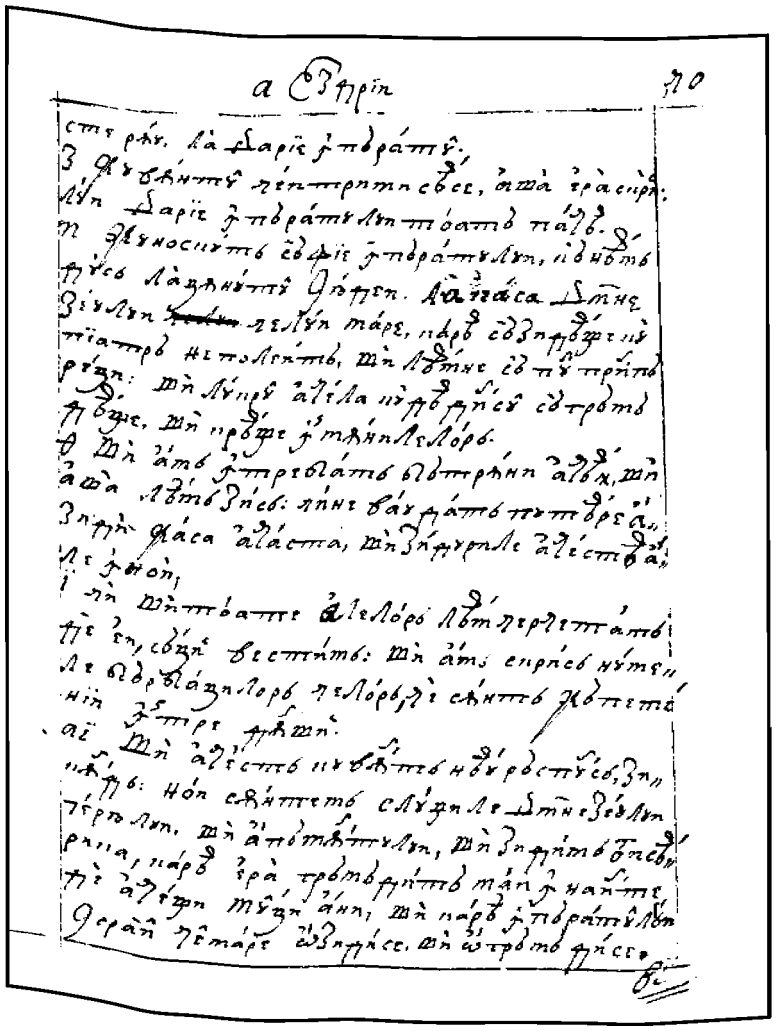

411r

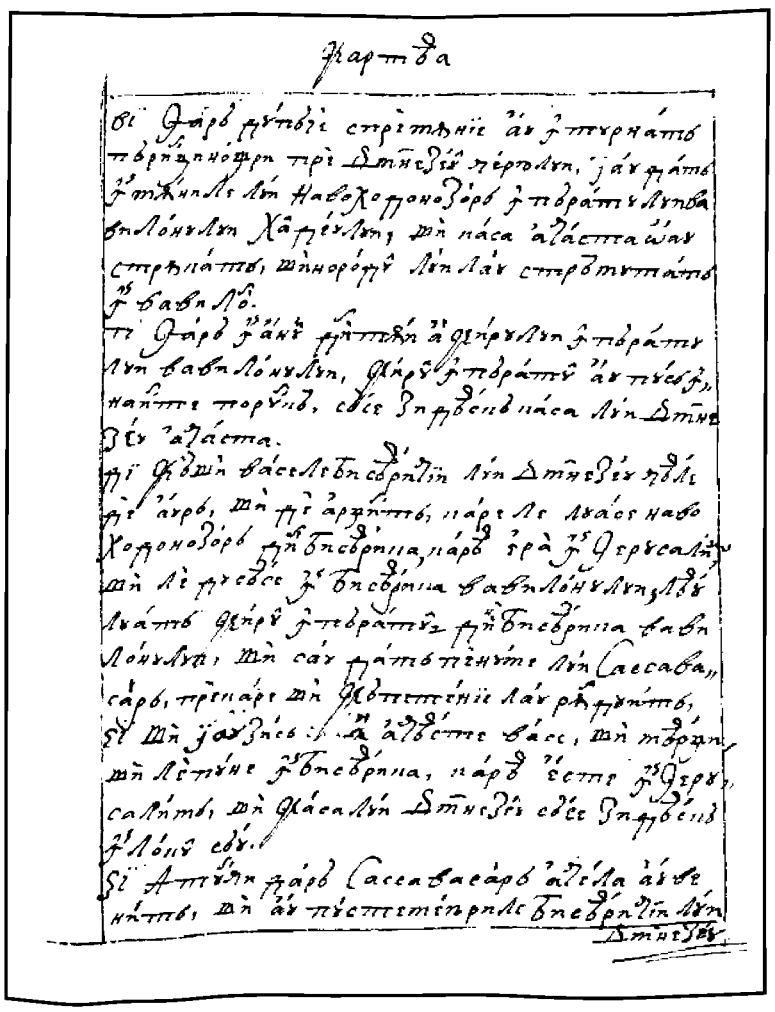

411v

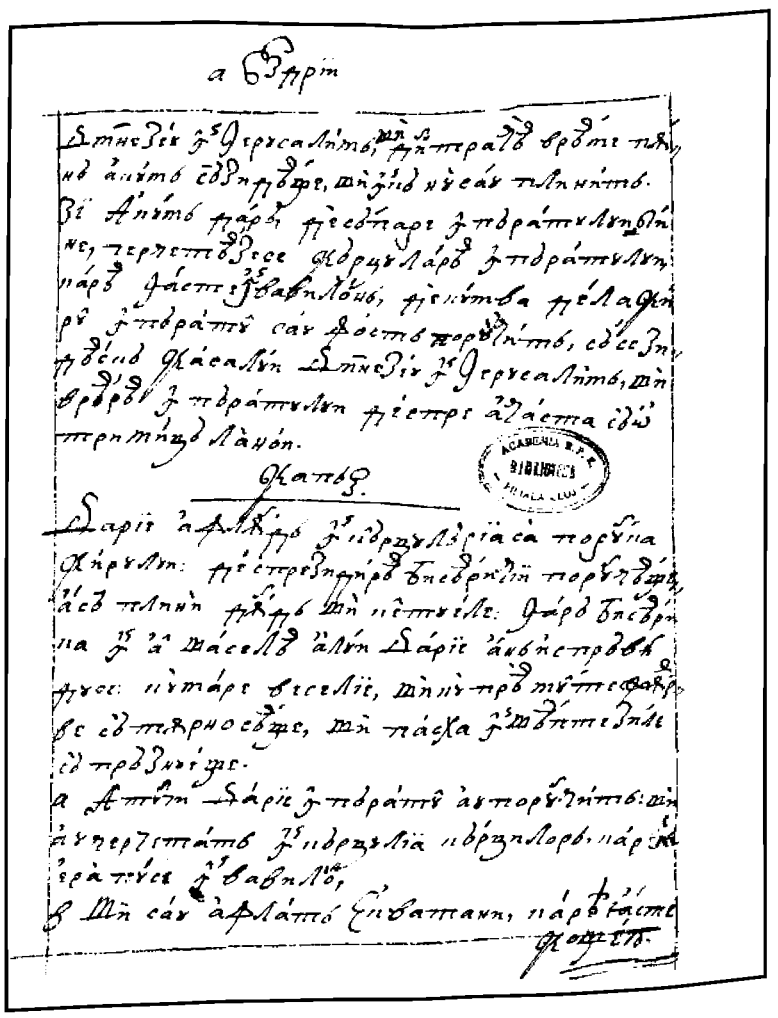

412r

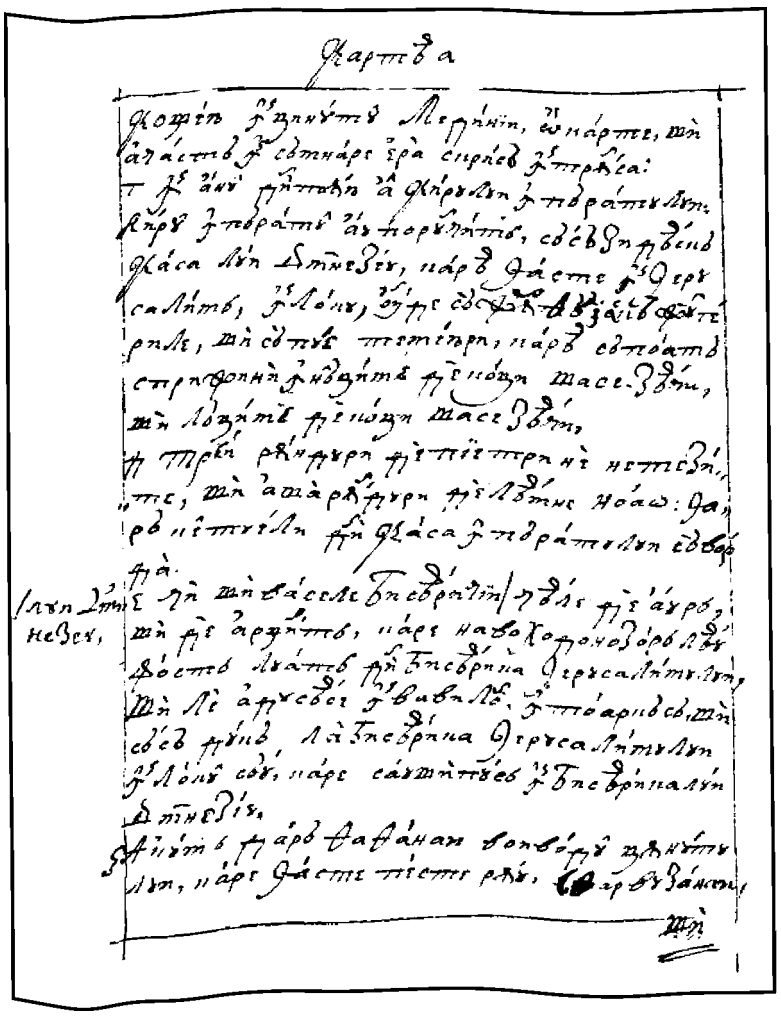

412v

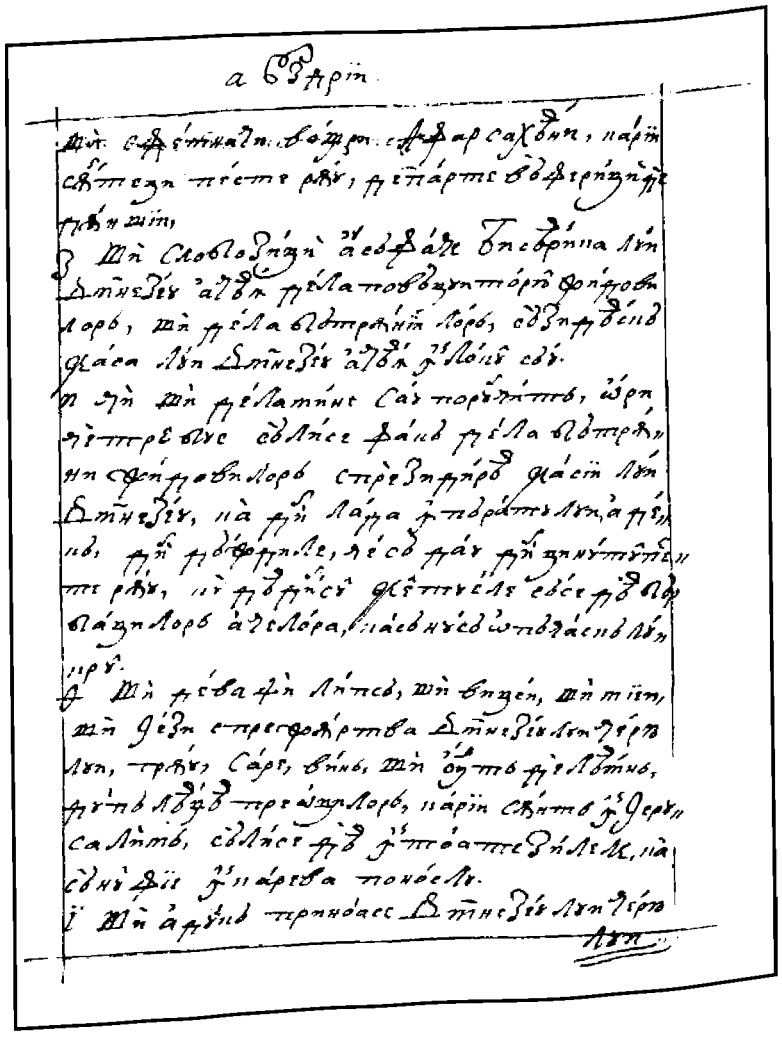

413r

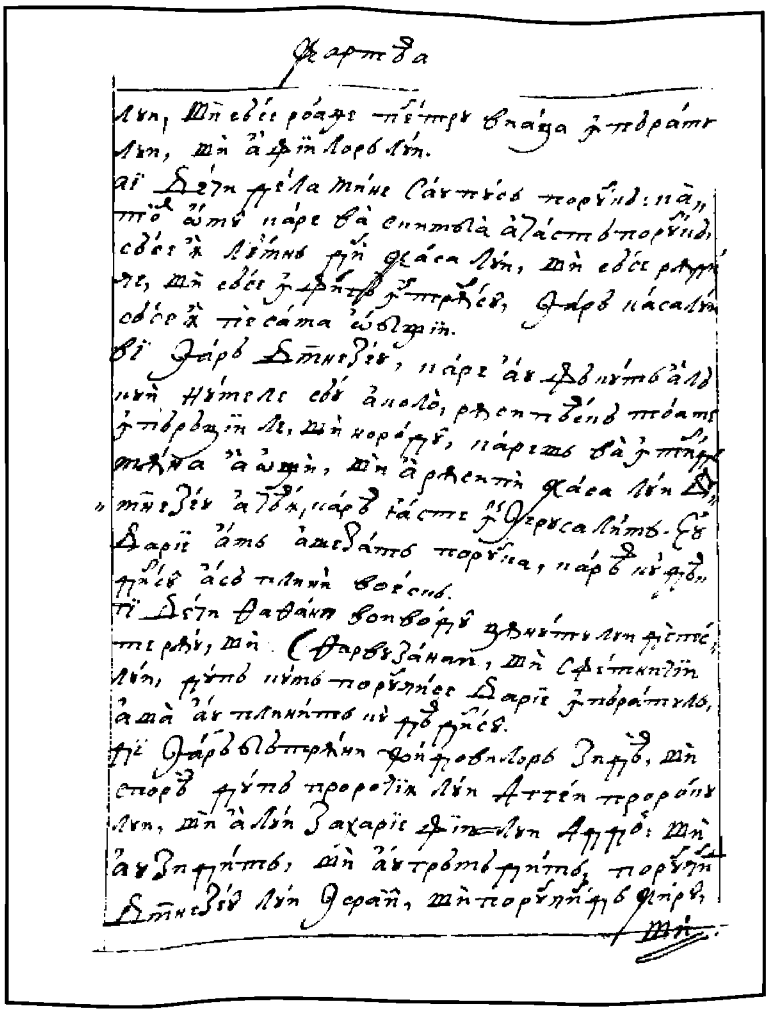

413v

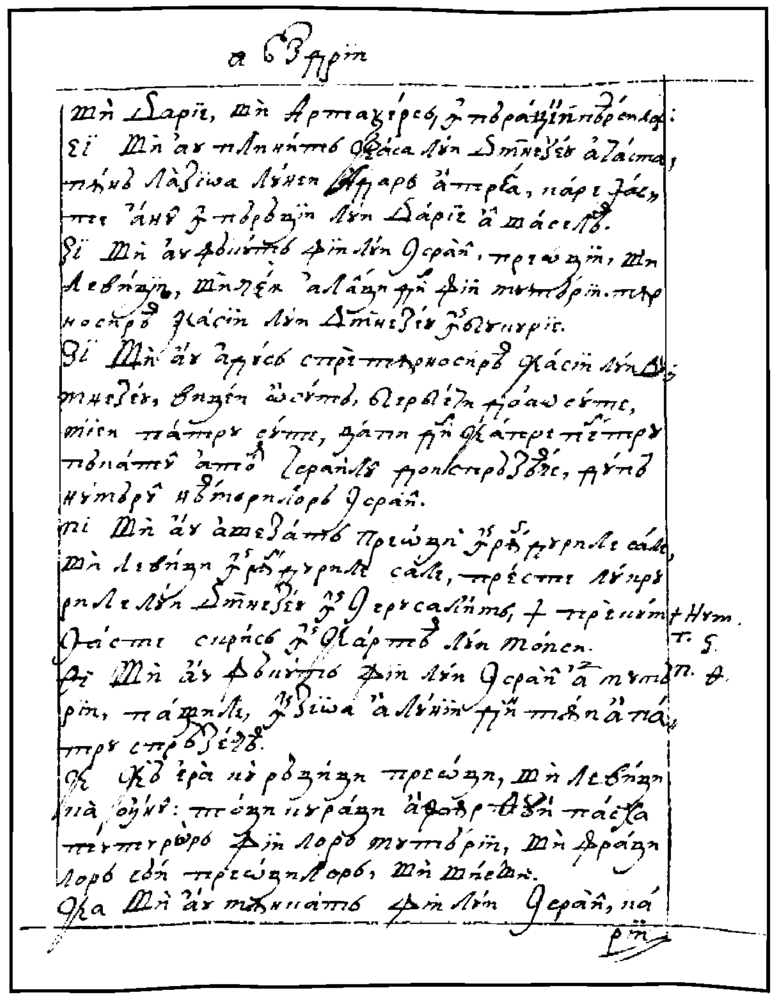

414r

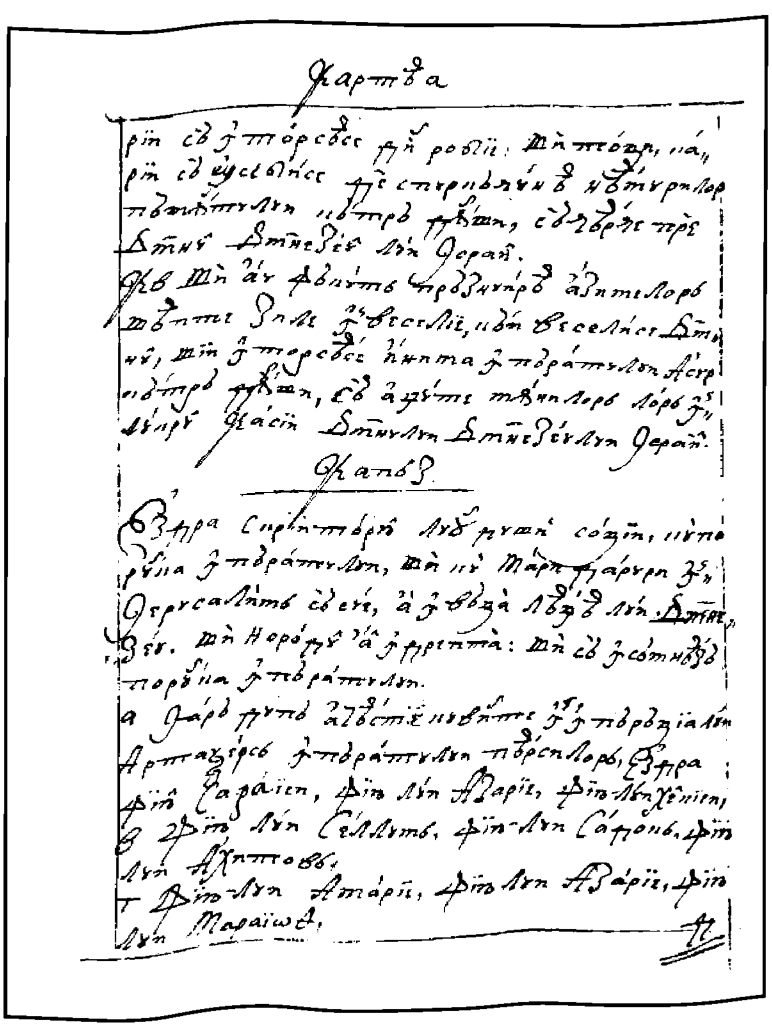

414v

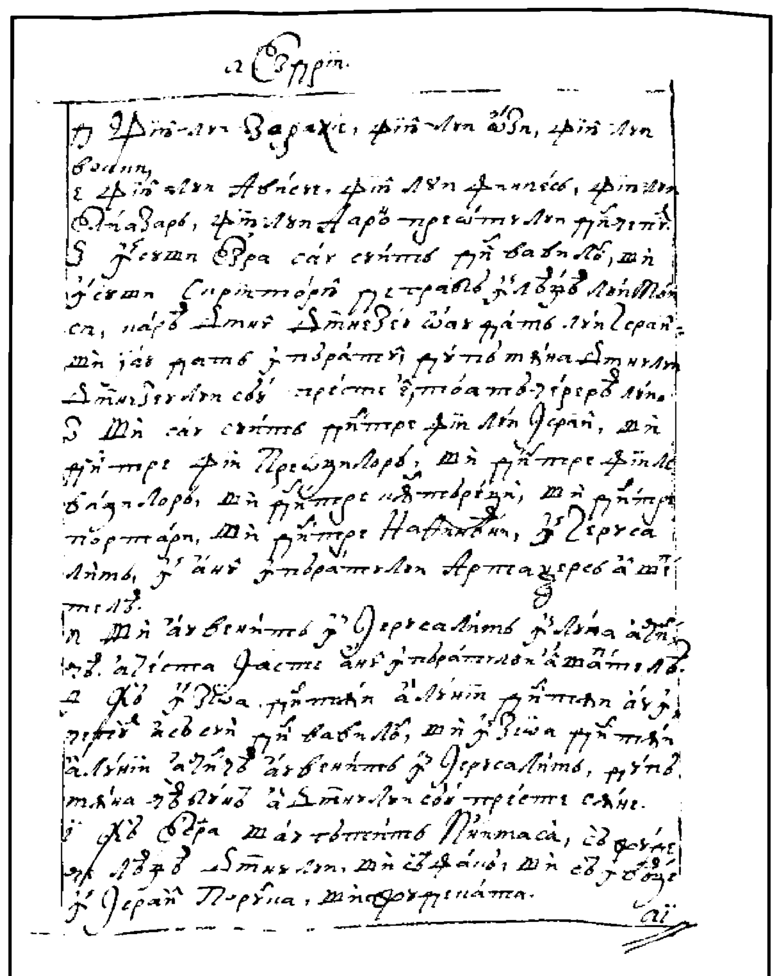

415r

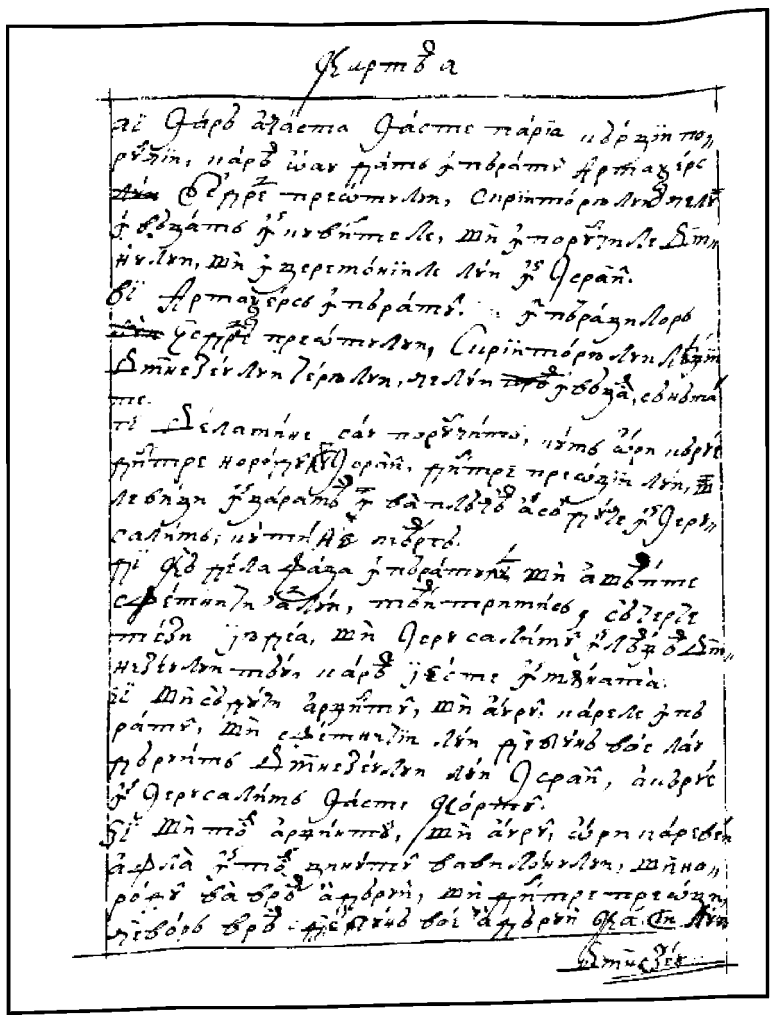

415v

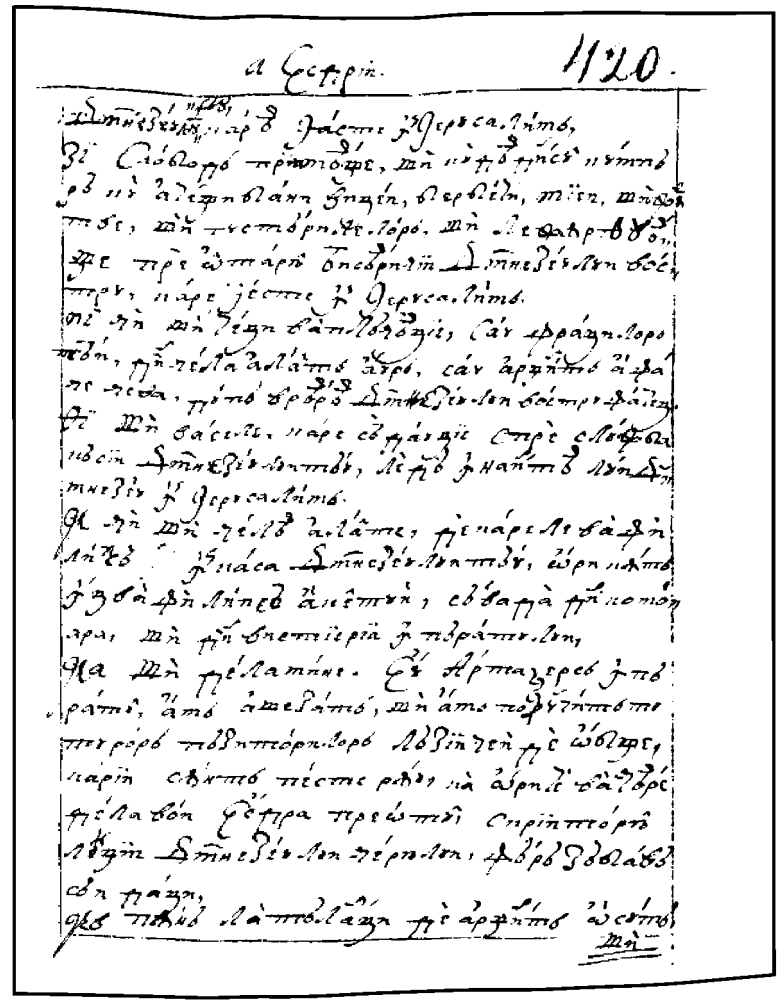

416r

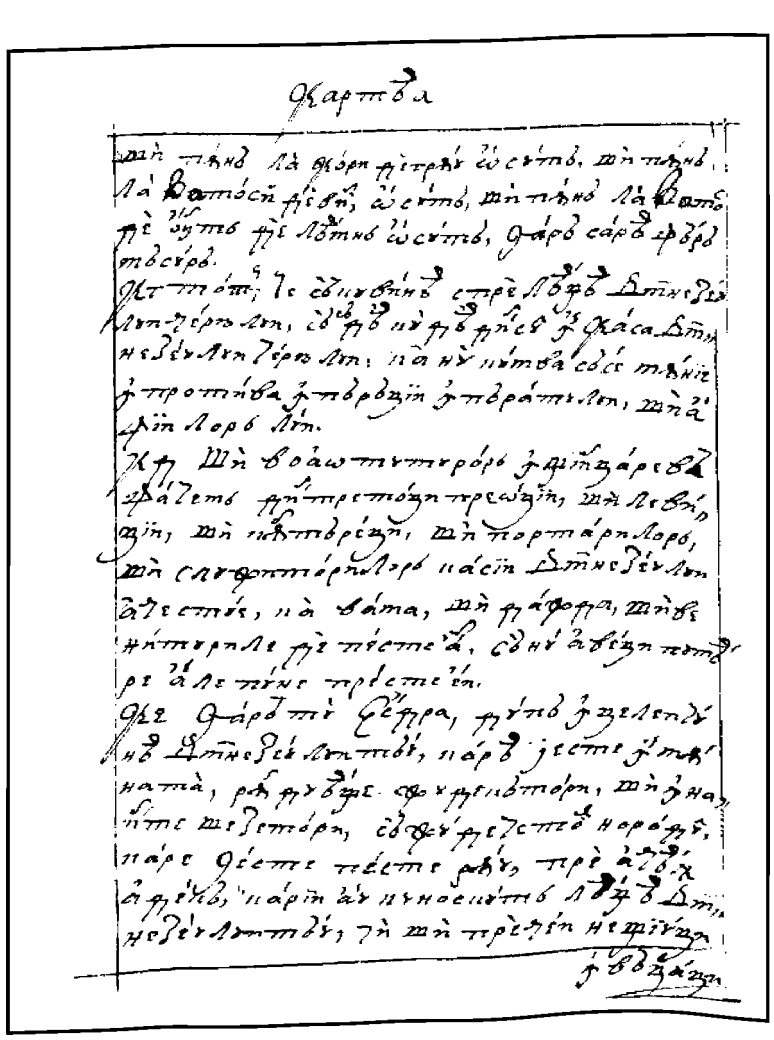

416v

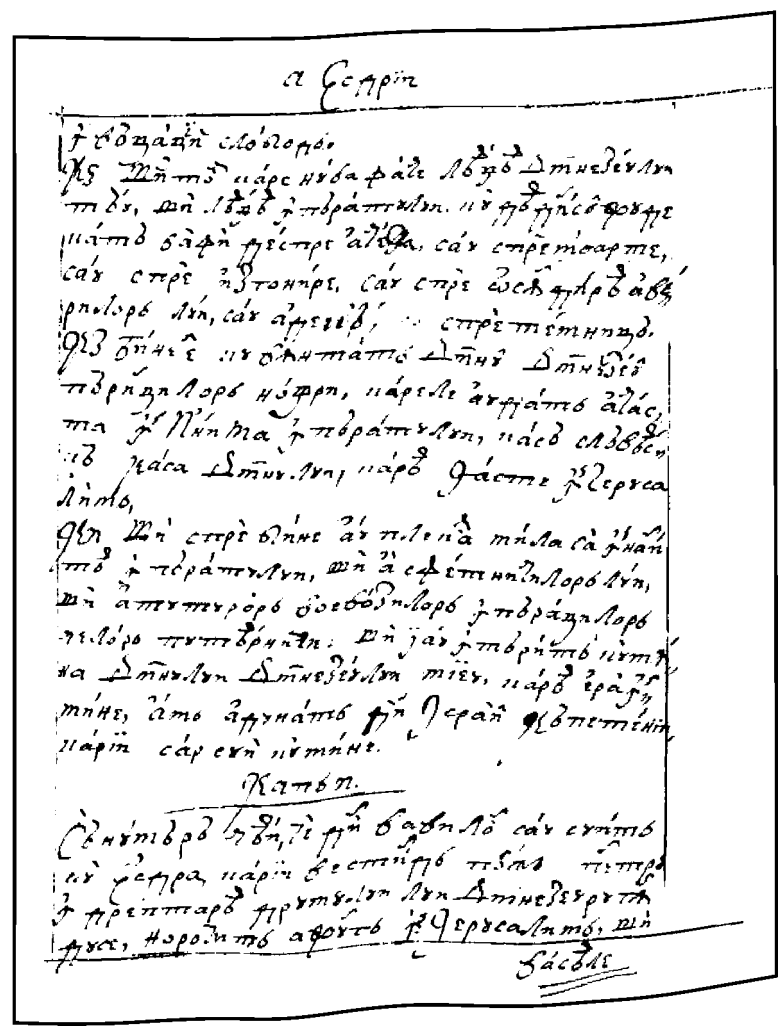

417r

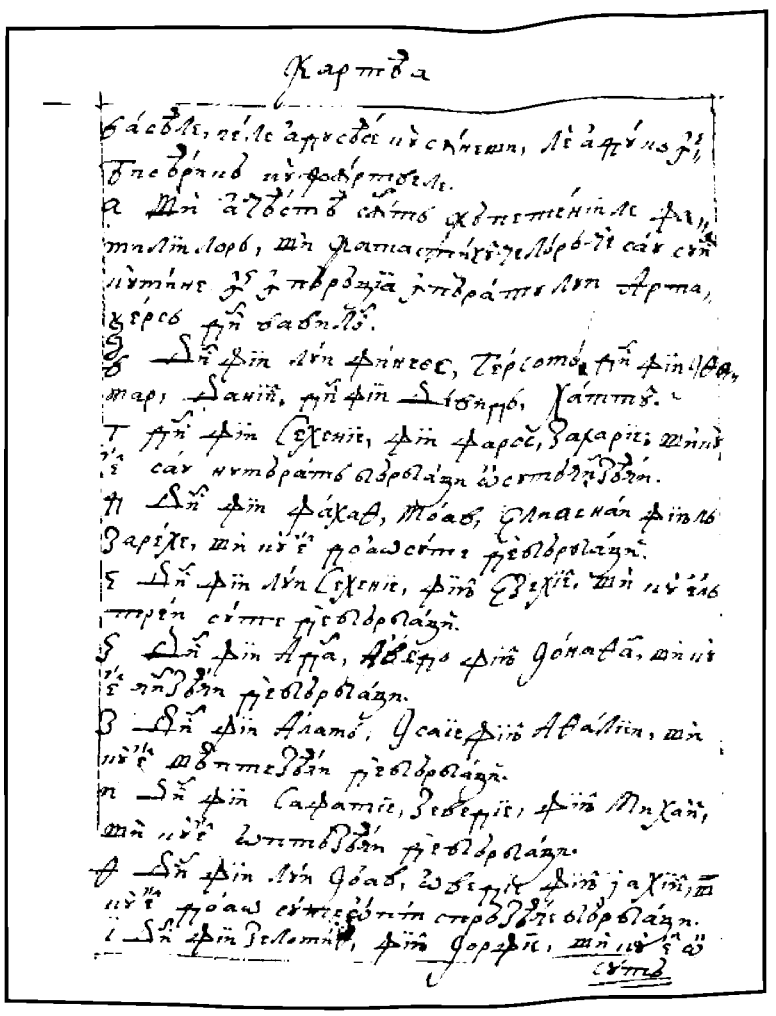

417v

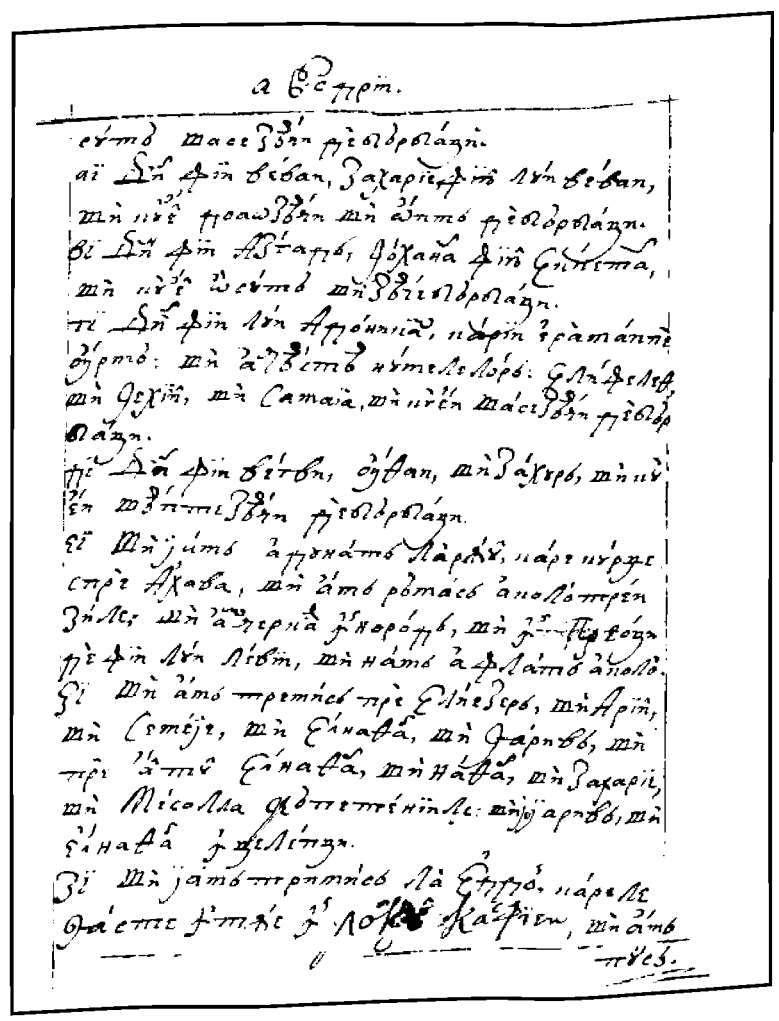

418r

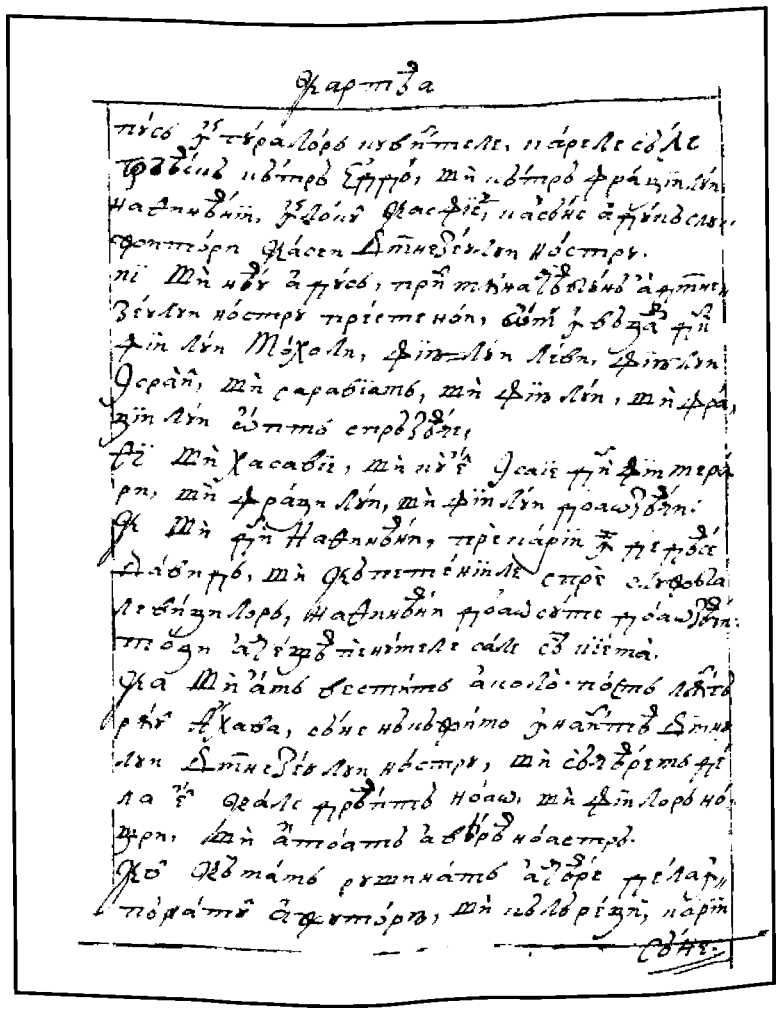

418v

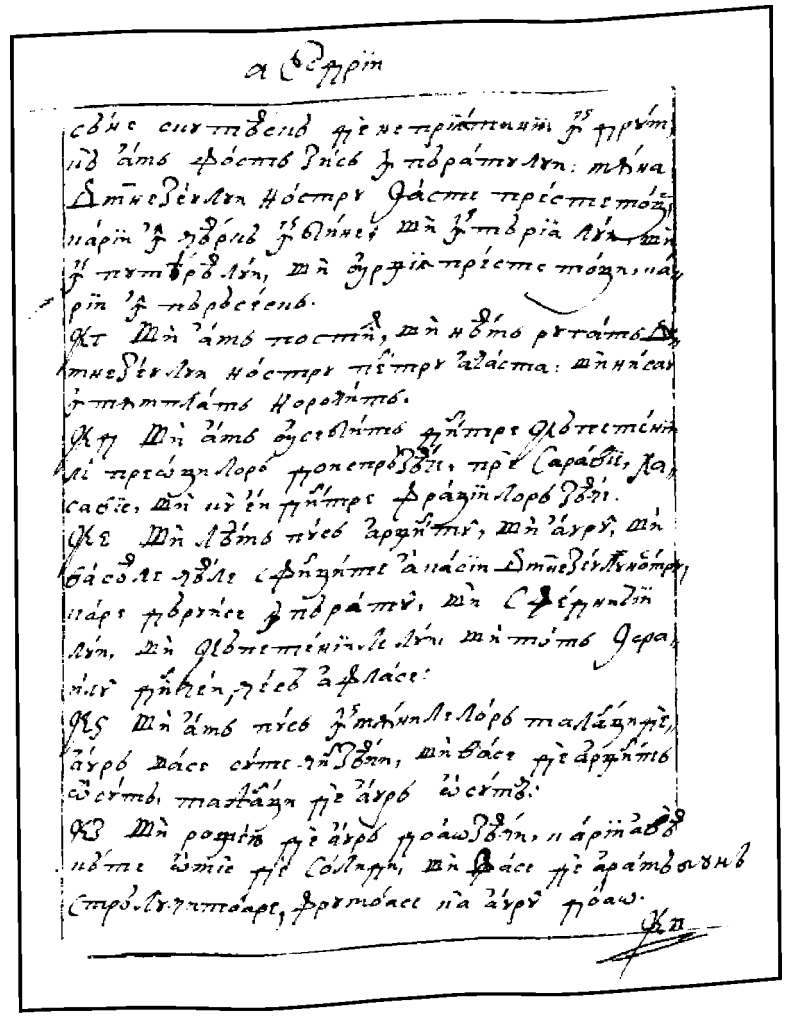

419r

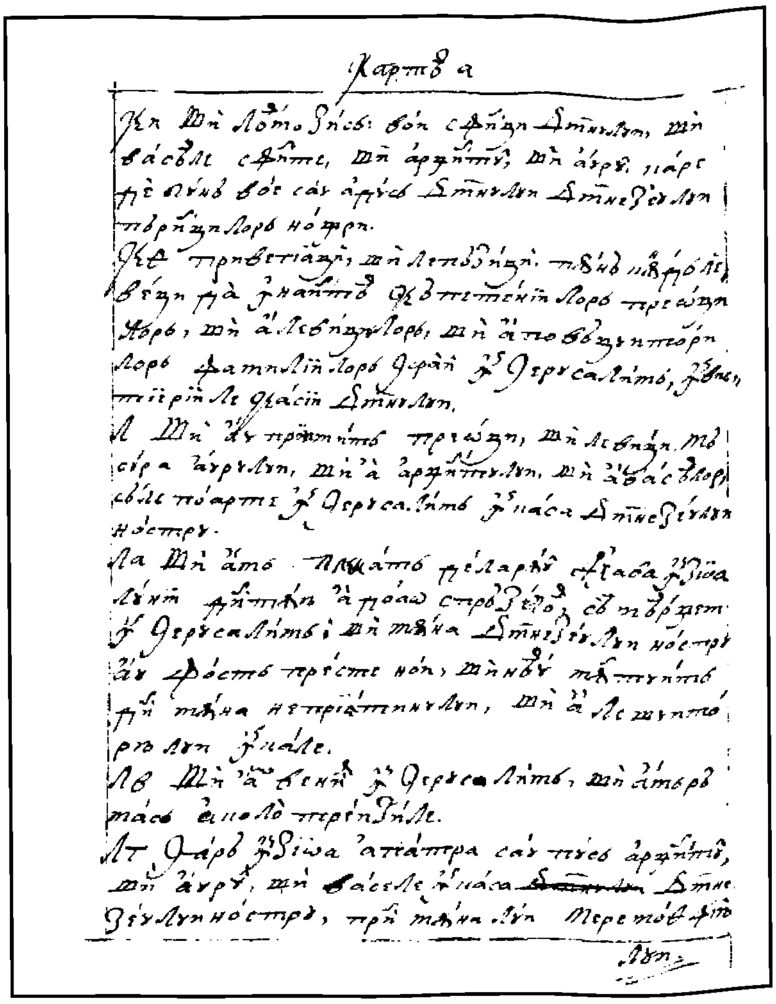

419v

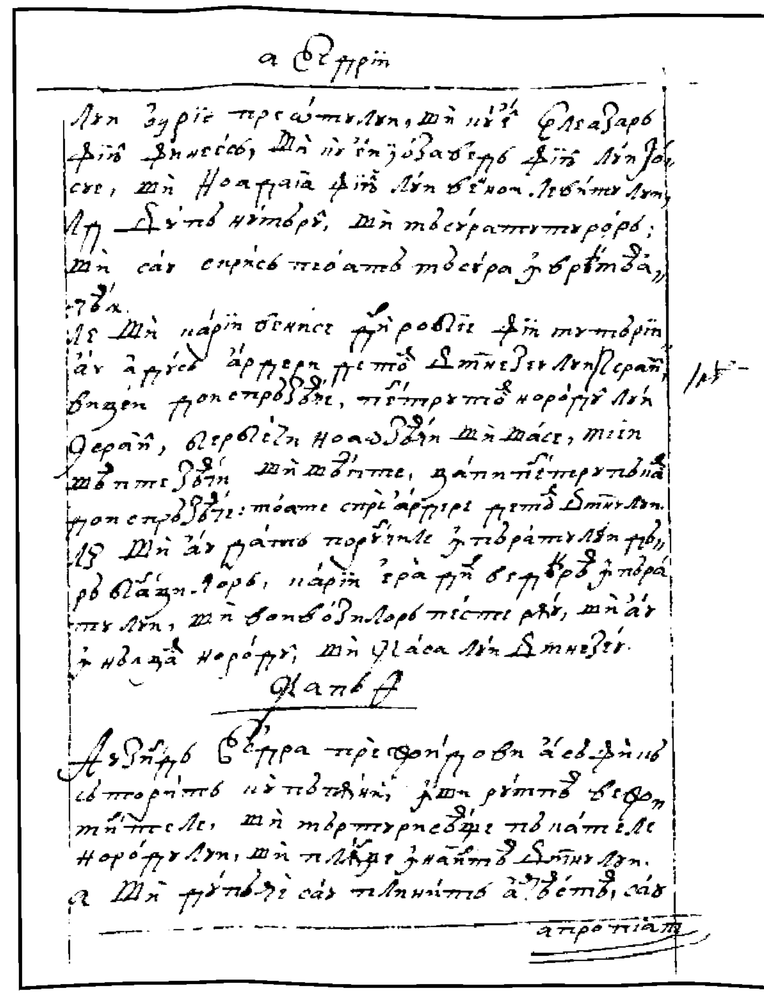

420r

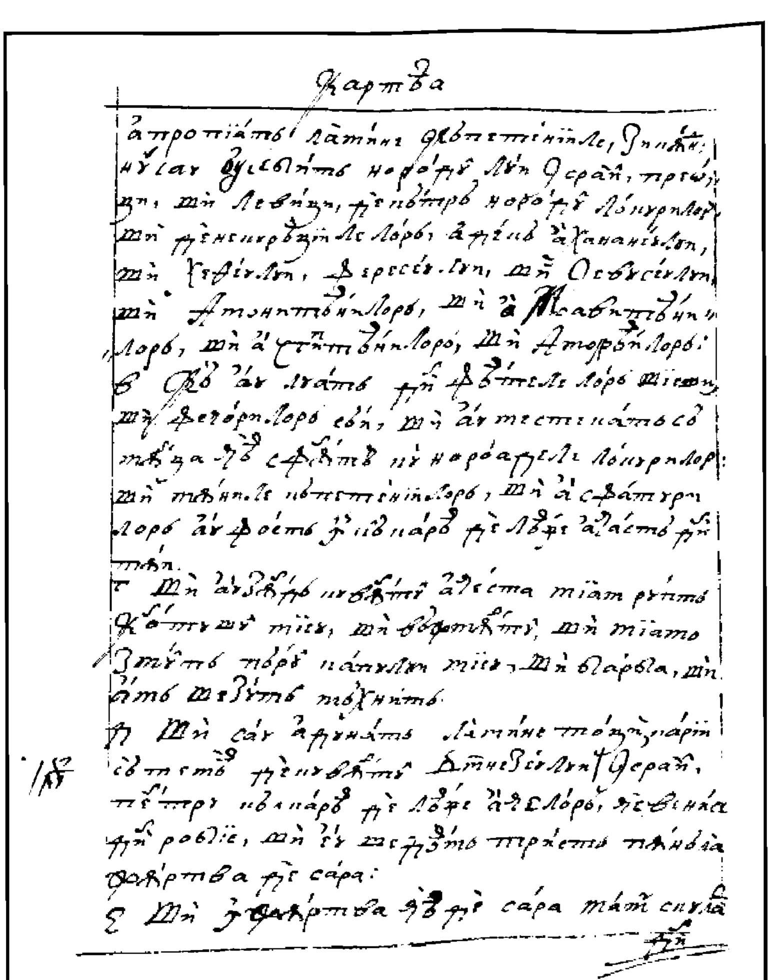

420v

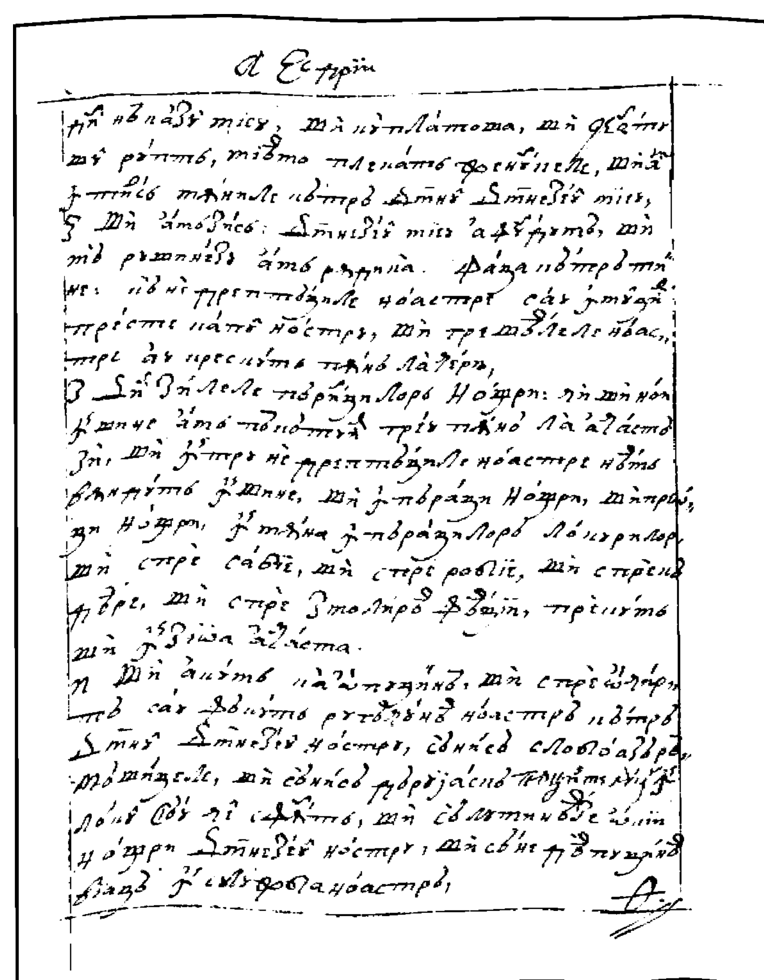

421r

421v

Καρτέα α

Ο Κύριος εἶπεν, ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου βασιλέως
Περσῶν τοῦ τελεσθῆναι λόγον Κυρίου ἀπὸ στόματος
Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως
Περσῶν καὶ διῆλθε φωνὴ ἐν πάσῃ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ
γὰρ καὶ γραπτὸν ἐξῆλθεν λέγον, τάδε λέγει Κῦρος
βασιλεὺς Περσῶν· πάντα τὰ βασίλεια τῆς γῆς ἔδωκέ
μοι Κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό
μοι οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλήμ, ἥτις ἐστὶν
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ
αὐτοῦ; ἔστω ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω εἰς
Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ οἰκοδομησάτω τὸν
οἶκον Κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ· οὗτος ὁ θεός ὁ ὢν ἐν
Ἱερουσαλήμ. καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἐν παντὶ τόπῳ,
οὗ ἐὰν παροικῇ ἐκεῖ, λημψόμενος παρὰ τοῦ τόπου
αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ
ἀποσκευὴν μετὰ κτηνῶν καὶ προσοίσουσιν ἐκουσίως
εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ
ἀνέστησαν οἱ ἀρχίφυλοι τῶν πατριῶν Ἰούδα καὶ
Βενιαμὶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ πᾶς ὃν
ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ ἀναβῆναι
οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.
καὶ πάντες οἱ κύκλῳ ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐν
σκεύεσιν ἀργυρίοις, ἐν χρυσίῳ, ἐν ἀποσκευῇ καὶ ἐν
κτήνεσιν καὶ ἐν ξενίοις, χωρὶς πάντων τῶν
ἐκουσίων. καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ
σκεύη τοῦ οἴκου Κυρίου, ἃ ἐποίησε Ναβουχοδονόσορ
ἐξήνεγκεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔθετο αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ εἰδώλου αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκε Κῦρος βασιλεὺς
Περσῶν διὰ χειρὸς Μιθραδάτου τοῦ γαζοφύλακος καὶ
ἐξηρίθμησεν αὐτὰ Σασαβασσάρῳ τῷ ἄρχοντι τῆς
Ἰουδαίας. καὶ αὕτη ἡ ἀριθμὸς αὐτῶν· φιάλαι
χρυσαῖ τριάκοντα, φιάλαι ἀργυραῖ χίλιαι, θυίσκαι
ἀργυραῖ εἰκοσιεννέα, κύαθοι χρυσοῖ τριάκοντα,
κύαθοι ἀργυροῖ δισχίλιοι τετρακόσιοι δέκα, σκεύη
ἕτερα χίλια. καὶ ἐγένοντο πάντα τὰ σκεύη τὰ
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ πεντακισχίλια καὶ τετρακόσια
ἑξήκοντα ἐννέα. καὶ ἀνήνεγκε Σασαβασσάρ, καὶ οἱ
ἀναβάντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

Καρτέα β

Καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν
βασιλέως ἔγραψε πρὸς αὐτὸν Βεσλεμὸς καὶ
Μιθραδάτης καὶ Ταβέλλιος καὶ Ῥαουμὸς καὶ
Βεελτέθμος καὶ Σαμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Σαμαρείᾳ καὶ ἐν τοῖς
λοιποῖς τόποις καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν
Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιστολὴν ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ·
Ἀρταξέρξῃ τῷ κυρίῳ βασιλεῖ παρὰ τῶν σῶν
δούλων Ῥαουμοῦ καὶ Βεελτέθμου καὶ Σαμσαίου
τοῦ γραμματέως καὶ τῶν λοιπῶν τῶν
συμβουλευόντων καὶ τῶν ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ καὶ
Φοινίκῃ· γνωστὸν ἔστω τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ὅτι οἱ
Ἰουδαῖοι οἱ ἀναβάντες παρὰ σοῦ πρὸς ἡμᾶς
ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν
ἀποστατικὴν καὶ πονηρὰν οἰκοδομοῦσι τὰς
ἀγορὰς καὶ τὰ τείχη ἐπισκευάζουσι καὶ ναὸν
ὑποβάλλονται. ἐὰν οὖν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ
καὶ τὰ τείχη συντελεσθῇ, φόρους οὐ μὴ δῶσιν
οὐδὲ μὴ ὑποταγῶσιν, καὶ βασιλεῖς ἀπολοῦνται.
καὶ ἐπειδὴ τὰ πρὸς τὸ ἱερὸν ἐπισκευάζεται νῦν,
ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα μὴ ἀμελεῖν τοῦ πράγματος
τούτου, ἀλλὰ προσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ βασιλεῖ,
ὅπως ἂν μὴ ἐπιστήσῃ τῷ πράγματι τούτῳ καὶ
ἐπισκεψάμενος ἐν τοῖς ἀναγεγραμμένοις τῶν
πατέρων σου βιβλίοις εὕρῃς καὶ γνῷς ὅτι ἡ πόλις
ἐκείνη ἀποστατικὴ καὶ πονηρὰ τοῖς βασιλεῦσι καὶ
ταῖς χώραις ἐστὶ καὶ ἀπὸ χρόνων ἀρχαίων
στάσεις ἐν αὐτῇ συνίστανται, δι' ἣν αἰτίαν καὶ
αὕτη ἡ πόλις ἠρημώθη. νῦν οὖν ἡμεῖς γνωστὸν
ποιοῦμεν τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ὅτι ἐὰν αὕτη ἡ πόλις
οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τείχη συντελεσθῇ, οὐκέτι
ἔσται σοι οὕτως εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν καὶ
Φοινίκην. τότε ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
ἀνδράσιν τούτοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Σαμαρείᾳ
καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ καὶ
Φοινίκῃ τὰ ἑξῆς·

422r

Καρτέα α

Ῥαουμῷ τῷ κυρίῳ καὶ Βεελτέθμῳ καὶ Σαμσαίῳ
τῷ γραμματεῖ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς
συμβουλευόντοις καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν
Σαμαρείᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν τῇ Κοίλῃ
Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ· ἀναγνωσθεὶς ὁ ἐπιστολὴν ἣν
ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐναντίον μου ἐσαφῶς
ἀνέγνων· καὶ προστάξας ἐπεσκεψάμην καὶ εὗρον
ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀπ' ἀρχῆς ἐπαίρεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς καὶ στάσεις καὶ πόλεμοι ἐν αὐτῇ
συνίστανται· καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ
ἐγένοντο ἐν Ἱερουσαλήμ, ἄρχοντες πάσης τῆς
Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ φόρος καὶ
τέλος καὶ δασμὸς ἐδίδοτο αὐτοῖς. νῦν οὖν
προστάξατε τοῦ κωλῦσαι τοὺς ἄνδρας τούτους
τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὰ τείχη
συντελεῖσθαι, μὴ πάλιν ἐπὶ κακῷ προέλθῃ τὰ
πράγματα. τότε ὁ βασιλεὺς ἀντέγραψε τὰ ἑξῆς·
Ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἀπεστείλατε πρὸς
ἡμᾶς· καὶ προστάξας ἐπεσκεψάμην καὶ εὗρον
ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀπ' ἀρχῆς ἐπαίρεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς καὶ στάσεις καὶ πόλεμοι ἐν αὐτῇ
συνίστανται· καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ
ἐγένοντο ἐν Ἱερουσαλήμ, ἄρχοντες πάσης τῆς
Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ φόρος καὶ
τέλος καὶ δασμὸς ἐδίδοτο αὐτοῖς. νῦν οὖν
προστάξατε τοῦ κωλῦσαι τοὺς ἄνδρας τούτους
τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὰ τείχη
συντελεῖσθαι, μὴ πάλιν ἐπὶ κακῷ προέλθῃ τὰ
πράγματα. τότε ὁ βασιλεὺς ἀντέγραψε τὰ ἑξῆς·

422v

Καρτέα β

Ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἀπεστείλατε πρὸς
ἐμέ· καὶ προστάξας ἐπεσκεψάμην καὶ εὗρον
ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀπ' ἀρχῆς ἐπαίρεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς καὶ στάσεις καὶ πόλεμοι ἐν αὐτῇ
συνίστανται· καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ
ἐγένοντο ἐν Ἱερουσαλήμ, ἄρχοντες πάσης τῆς
Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ φόρος καὶ
τέλος καὶ δασμὸς ἐδίδοτο αὐτοῖς. νῦν οὖν
προστάξατε τοῦ κωλῦσαι τοὺς ἄνδρας τούτους
τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὰ τείχη
συντελεῖσθαι, μὴ πάλιν ἐπὶ κακῷ προέλθῃ τὰ
πράγματα. τότε ὁ βασιλεὺς ἀντέγραψε τὰ ἑξῆς·
Ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἀπεστείλατε πρὸς
ἐμέ· καὶ προστάξας ἐπεσκεψάμην καὶ εὗρον
ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀπ' ἀρχῆς ἐπαίρεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς καὶ στάσεις καὶ πόλεμοι ἐν αὐτῇ
συνίστανται· καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ
ἐγένοντο ἐν Ἱερουσαλήμ, ἄρχοντες πάσης τῆς
Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ φόρος καὶ
τέλος καὶ δασμὸς ἐδίδοτο αὐτοῖς. νῦν οὖν
προστάξατε τοῦ κωλῦσαι τοὺς ἄνδρας τούτους
τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὰ τείχη
συντελεῖσθαι, μὴ πάλιν ἐπὶ κακῷ προέλθῃ τὰ
πράγματα. τότε ὁ βασιλεὺς ἀντέγραψε τὰ ἑξῆς·

423r

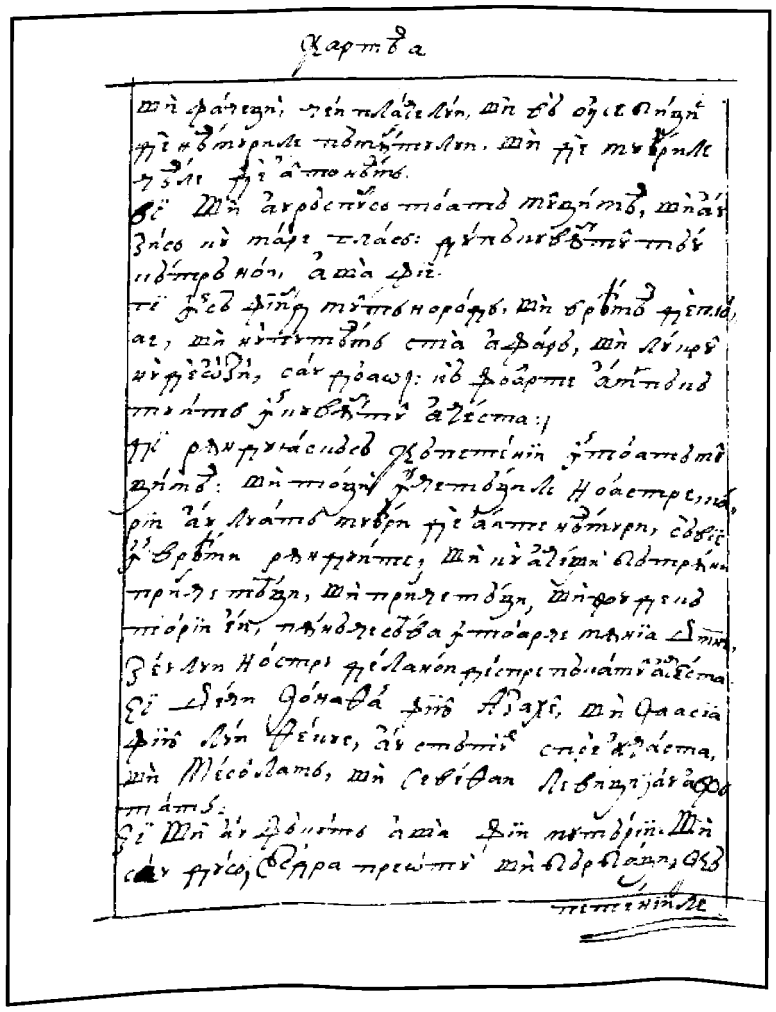

423v

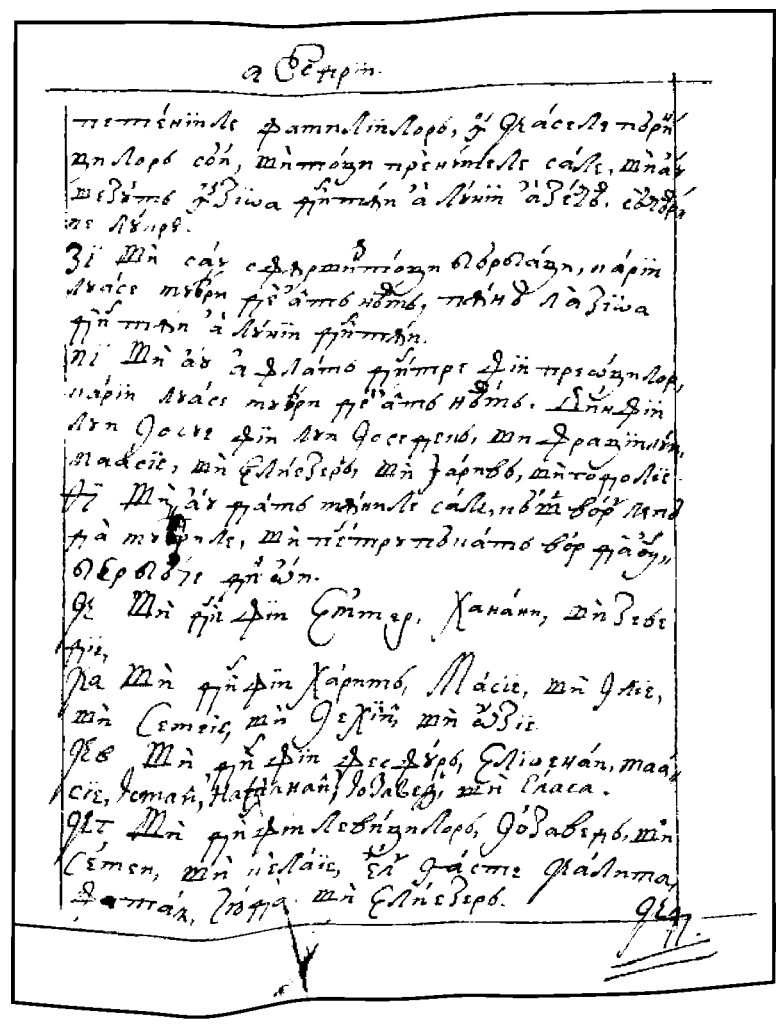

424r

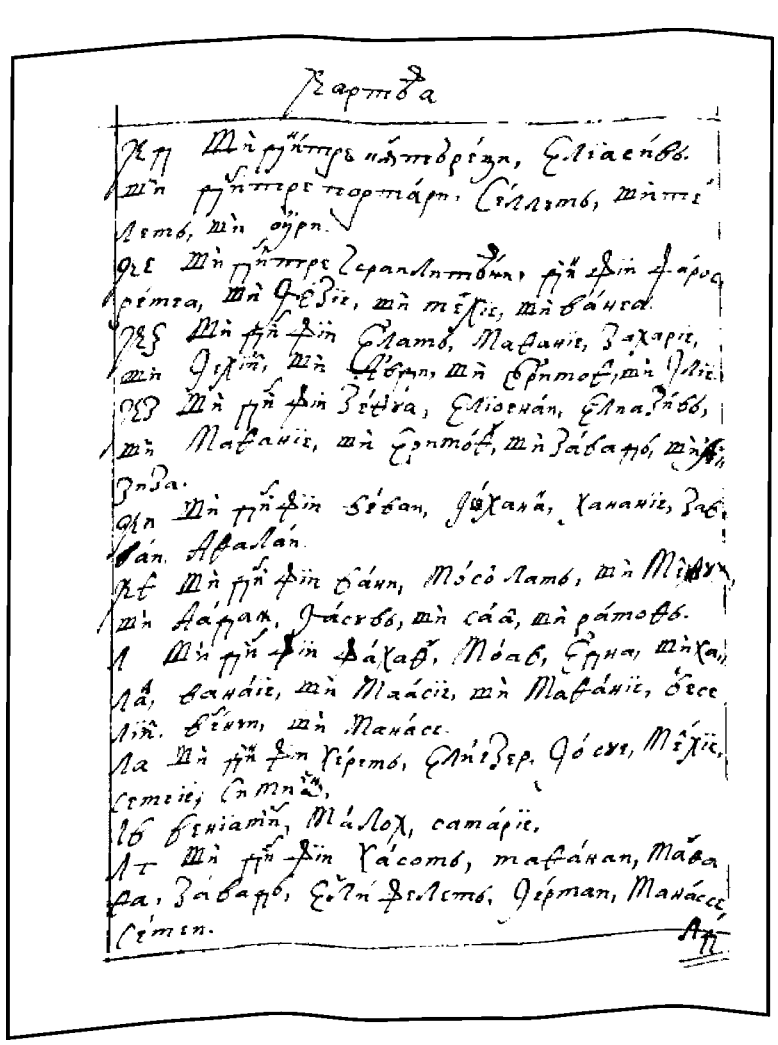

424v

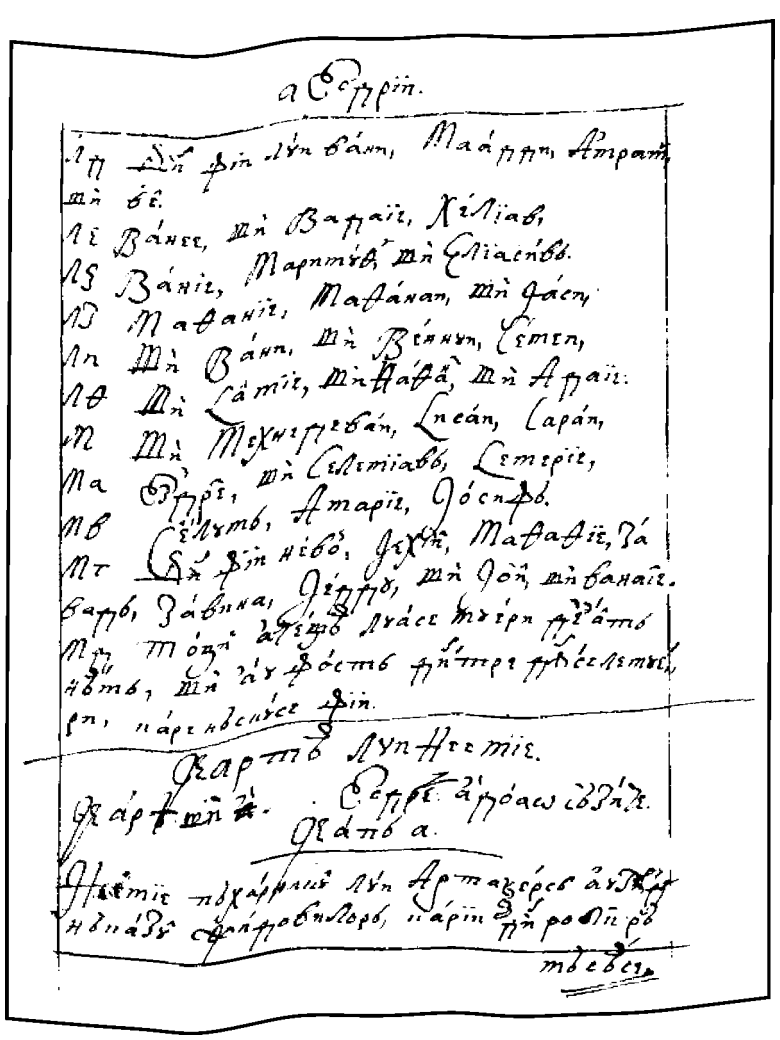

425r

CARTEA LUI NEEMIE
CAREA ŞI ESDREI A DOAO SĂ ZICE

Cap 1

425v *Neemie, păharnicul lui Artaxers, auzând năcazul jidovilor, carii din robie ră|măsease, plânge şi în multe zile să posteaşte, mărturisind păcatele norodului şi milă de la Dumnezeu cerând.*

1. uvintele lui Neemie, fiiului Helchie: „Şi au fost în luna Caslev, în anul al doaozecilea şi eu eram în coşteiul Susis.
2. Şi au venit Hanani, unul dintre fraţii miei, el şi bărbaţi din Iudeia, şi i-am întrebat pentru jidovi, carii rămăsease şi prisosind din robie şi din Ierusalim.
3. Şi mi-au zis: «Carii au rămas şi s-au lăsat din robie acolo în ţară, în năcaz mare sânt şi în ocară, şi zidul Ierusalimului s-au râsipit şi porţile ei s-au ars cu foc».
4. Şi, auzând aceaste cuvinte, şezut-am şi am plâns şi m-am jelit zile multe. Posteam şi mă rugam înaintea feaţii Dumnezeului ceriului.
5. Şi am zis:* «Rogu-mă, Doamne, Dumnezeul ceriului, cel tare, mare şi înfricoşat, Care păzeşti legătura şi mila cu cei ce Te iubesc şi păzesc poruncile Tale, | | *Danil. 9, 4.

426r 6. Fie urechile Tale ascultând şi ochii Tăi deşchişi, să asculţi rugăciunea slugii Tale, cu carea eu mă rog înaintea Ta astăzi, noaptea şi zioa, pentru fiii lui Israil, slugile Tale, şi mă mărturisesc pentru păcatele fiilor Israil, cu care Ţ-au păcătuit. Eu şi casa tătâni-mieu am păcătuit.
7. Cu deşertăciune ne-am înşelat şi n-am păzit porunca Ta şi ţeremoniile şi judecăţile care ai poruncit lui Moisi, slujii Tale.
8. Adu-Ţi aminte de cuvântul care ai poruncit lui Moisi, slugii Tale, zicând: 'Când veţi treace leagea, Eu vă voiu răsipi prin neamuri.
9. Şi de vă veţi întoarce către Mine şi veţi păzi poruncile Meale şi le veţi face, de veţi fi şi duşi până la marginile ceriului, de acolo vă voiu aduna şi vă voiu întoarce la locul care l-am ales, să lăcuiască numele Mieu acolo'. |

426v 10. Şi înşine slugile Tale şi norodul Tău, carii l-ai răscumpărat întru tăriia Ta cea mare şi în mâna Ta cea putearnică.
11. Rogu-mă, Doamne, să fie ureachea Ta luând aminte spre rugăciunea robului Tău şi spre rugăciunea şerbilor Tăi, carii voiesc a să teame de numele Tău şi îndreptează sluga Ta astăzi şi-i dă milă înaintea omului acestuia!» că eu eram păharnicul împăratului.

Cap 2

Neemie, dobândind scrisoare de la împăratul, vine în Ierusalim şi spre înnoirea zidurilor îndeamnă şi să sârguiaşte, în deşert îndărădnicindu-se protivnicii.

1. i au fost în luna nisan, în anul împăratului Artaxers al noaolea, şi vinul era înaintea lui; şi am luat vin şi am dat împăratului şi eram ca un lânced înaintea feaţii lui.
2. Şi mi-au zis împăratul: «Pentru ce-i tristă faţa ta, nefiind bolnav? Nu-i

427r aceas| |ta în zădar, ci nu ştiu ce răutate iaste în inima ta». Şi m-am temut tare şi foarte.
3. Şi am zis împăratului: «Împărate, în veac să trăieşti! Cum să nu se întristeaze faţa mea, că cetatea casei mormintelor tătâne-mieu s-au pustiit şi porţile ei s-au ars cu foc?»
4. Şi mi-au zis împăratul: «Pentru ce lucru te rogi?» Şi m-am rugat Dumnezeului ceriului.
5. Şi am zis către împăratul: «De să pare bine împăratului şi de place sluga ta înaintea feaţii tale, să mă trimiţă în Iudeia, la cetatea mormântului tătâni-mieu, şi o voiu zidi».
6. Şi mi-au zis împăratul şi împărăteasa, carea şedea lângă el: «Până la ce vreame va fi călătoriia ta şi când te vei întoarce?» Şi au plăcut înaintea feaţii împăratului şi m-au trimis şi i-am rânduit vreame.
7. Şi am zis împăratului: «De să pare bine împăratului, deie-m scrisoare către voivozii ţinutului de peste râu, să mă petreacă până voiu veni în Iudeia, |

427v 8. Şi scrisoare la Asaf, păzitoriul codrului împăratului, să-m dea leamne să pociu acoperi porţile turnului casei şi zidurile cetăţii şi casa în carea voiu întra». Şi mi-au dat împăratul după mâna Dumnezeului mieu cea bună cu mine.
9. Şi am venit la voivozii ţinutului de peste râu şi le-am dat scrisorile împăratului, iară împăratul trimisease cu mine căpeteniile ostaşilor şi călăreţi.

10. Şi au auzit Sanavallat Horoniteanul şi Tovie, sluga ammaniteanul, şi s-au întristat cu năcaz mare, că venise om care ar cerca norocirea fiilor Israil.
11. Şi am venit în Ierusalim şi eram acolo trei zile.
12. Şi m-am sculat noaptea eu şi bărbaţi puţâni cu mine şi n-am spus nimărui ce dedease Dumnezeu în inima mea să fac în Ierusalim; şi dobitoc nu era cu mine, fără jivina pre carea şedeam.
13. Şi am ieşit pre Poarta Vălii noaptea şi înaintea Fântânii Bălaurului şi la Poarta Gunoiului şi socoteam || zidul Ierusalimului cel răsipit şi porţile ei ceale arse cu foc. 428r
14. Şi am trecut la Poarta Fântânii şi la ducerea apei împăratului şi nu era loc dobitocului pre care şedeam să treacă.
15. Şi m-am suit prin răpejune noaptea şi socoteam zidul şi, întorcându-mă, am venit la Poarta Vâlii şi m-am întors.
16. Iară sfatul nu ştiia încătro mă dusească sau ce aş fi făcând. Ci nici jidovilor şi preoţilor şi mai-marilor şi sfaturilor, celoralalţi, carii făcea lucrul până la acest loc nimic nu le spuseasem.
17. Şi le-am zis: «Voi ştiţi năcazul în care sântem, că Ierusalimul s-au pustiit şi porţile ei cu foc s-au ars. Veniţi să zidim zidurile Ierusalimului şi să nu fim mai mult ocară!»
18. Şi le-am spus mâna Dumnezeului mieu că iaste bună cu mine şi cuvintele împăratului, care mi-au grăit şi zişu: «Să ne sculăm şi să zidim». Şi s-au întărit | mânile lor în bine. 428v
19. Şi au auzit Sanavallat Horoniteanul şi Tovie, sluga ammaniteanul, şi Goseam Harapul, şi ne-au batjocorit şi ne-au hulit şi au zis: «Ce lucru-i acesta, ce faceţi? Au doară împrotiva împăratului războiţi?»
20. Şi le-am întors cuvântul şi le-am zis: «Dumnezeul ceriului Însuşi ne ajută, şi noi slugile Lui sântem. Să ne sculăm şi să zidim, iar voao nu iaste parte şi dreptate şi pomenire în Ierusalim».

Cap 3

Ierusalimul în ziduri, turnuri şi porţi să zideaşte de la mulţi, carii aici să numără.

1. Şi s-au sculat Eliasiv, preotul cel mare, şi fraţii lui preoţii, şi au zidit Poarta Turmei. Ei o au sfinţit şi au aşezat stâlpii ei şi până la turn de o sută de coţi o au sfinţit, până la turnul Hananiil.
2. Şi lângă el au zidit oamenii Ierihonului, şi lângă ei au zidit Zahur, fiiul Amrei. ||
3. Iară Poarta Peştilor o au zidit fiii Asnaa. Ei o au acoperit şi i-au aşezat stâlpii şi încuietorile 429r
şi rătezele; şi lângă ei au zidit Marimuth, fiiul Uriei, fiiul lui Accus.
4. Şi lângă el au zidit Mosollam, fiiul Varahiei, fiiului Measezevel, şi lângă el au zidit Sadoc, fiiul Vaana.
5. Şi lângă ei au zidit thecuenii, iară cei mai-mari ai lor nu ş-au supus grumazii în lucrul Domnului său.
6. Şi Poarta Veache o au zidit Ioiada, fiiul Fasea, şi Mosolam, fiiul Vesodiei. Ei o au acoperit şi i-au aşezat stâlpii şi încuietorile şi rătezele.
7. Şi lângă ei au zidit Meltie Gavaoneanul şi Iadon Meronathineanul, oameni din Gavaon şi Masfa, pentru voivodul care era în ţânutul de peste râu.
8. Şi lângă el au zidit Eziil, fiiul Araiei, meaşterul de aur; şi lângă el au zidit Ananie, fiiul văpsitoriului. Şi au slo|bozit Ierusalimul până la zidul uliţii ceii mai late. 429v
9. Şi lângă el au zidit Rafaie, fiiul Hur, căpetenia uliţeai Ierusalimului.
10. Şi lângă el au zidit Iedaie, fiiul Haromaf, în prejma casii sale, şi lângă el au zidit Hatul, fiiul Hasevoniei.
11. Jumătate partea uliţei o au zidit Melhie, fiiul Hearam, şi Hasuv, fiiul Fahath Moav, şi Turnul Pitarilor,
12. Şi lângă el au zidit Sellum, fiiul Aloes, căpeteniia a jumătate partea uliţeai Ierusalimului, el şi fratele lui.
13. Şi Poarta Vălii o au zidit Hanum şi lăcuitorii Zanue. Ei o au zidit şi i-au aşezat stâlpii şi încuietorile şi rătezele şi o mie de coţi în zid până la Poarta Gunoiului.
14. Şi Poarta Gunoiului au zidit Melhie, fiiul lui Rehav, căpetenia uliţei Rethaharan. El o au zidit şi au aşezat stâlpii ei şi încuietorile şi rătezele. ||
15. Şi Poarta Fântânii o au zidit Sellum, fiiul Holhozei, căpeteniia satului Masfa. El o 430r
au zidit şi o au acoperit şi au aşezat stâlpii ei şi încuietorile şi rătezele şi zidurile scăldătoarei Siloe spre grădina împăratului şi până la treaptele care să pogor din cetatea lui David.

16. După el au zidit Neemie, fiiul lui Azvoc, căpeteniia a jumătate partea uliţei Vethsur până în prejma mormântului David şi până la lacul de peşti, care cu mare lucru s-au grămădit şi până la Casa celor Tari.

17. După el au zidit leviţii, Rehum, fiiul Vennii. După el au zidit Hasevie, căpeteniia jumătăţii partea uliţii Cheila în uliţa sa.

18. După ei au zidit fraţii lor, Vavai, fiiul Enadad, căpeteniia jumătăţii părţii Cheilei.

430v 19. Şi au zidit lângă el Ezer, fiiului Iosie, căpetenia Mafa, măsura a doao | în prejma suişului unghiului celui mare.

20. După el în munte au zidit Varuh, fiiul Zahai, măsura a doao de la unghiu până la poarta casii Eliasiv, preotului celui mare.

21. După el au zidit Merimuth, fiiu Uriei, fiiului Haccus, măsura a doao de la poarta casii Eliasiv până unde să întinde casa lui Eliasiv.

22. Şi după el au zidit preoţii, bărbaţi din câmpiile Iordanului.

23. După el au zidit Veniamin şi Hasuv, în prejma casii sale. Şi după el au zidit Azarie, fiiul Manasiei, fiiului Ananie, în prejma casii sale.

24. După el au zidit Vennui, fiiul lui Henadad, măsura a doao de la casa lui Azarie până la povârnire şi până la unghiu.

25. Falel, fiiul Ozi, în prejma povârnirii şi a turnului care să înalţă din casa împăratului
431r cea înaltă, adecă în pridvorul temniţii. După el Fadaie, || fiiul Faros.

26. Iară nathineii lăcuia în Ofel până în prejma Porţii Apelor spre răsărit şi până la turnul cel ce să înalţa.

27. După el au zidit thecuenii, măsura a doao în prejmă de la turnul cel mare şi înalt până la zidul bisericii.

28. Iară în sus, de la Poarta Cailor au zidit preoţii, fieştecarele în prejma casii sale.

29. După ei au zidit Sadoc, fiiul Emmer, în prejma casii sale, şi după el au zidit Semaie, fiiul Seheniei, păzitoriul porţii despre răsărit.

30. După el au zidit Hananie, fiiul Selemiei, şi Hanul, fiiul Selefi al şaselea, măsura a doao. După el au zidit Mosollam, fiiul Varahiei, în prejma vistieriii sale. După el au zidit Melhie, fiiul meaşterului de aur, până la casa nathineanilor şi a vânzătorilor de unelte vechi în prejma părţii ceaii de judecată şi până la casa unghiului.

431v 31. Şi între casa unghiului în Poarta | Turmeai au zidit meşterii de lucruri şi neguţătorii.

Cap 4

Împrotivindu-se Sanavallat şi Tovie cu celeaalalte neamuri, jidovii cu o mână zideasc, cu alta sabia ţân, şi Neemie, împrotiva ocărâlor şi leşuirilor lor, lui Dumnezeu rugându-să, lucrul să isprăveaşte.

1. Şi au fost deacă au auzit Samavallat că zidim zidul, s-au mâniat foarte şi, pornindu-se foarte, au batjocorit jidovii.

2. Şi au zis înaintea fraţilor săi şi a mulţimeai samarineanilor: «Ce lucră jidovii aceşti neputincioşi? Au slobozi-i-vor neamurile? Au jârthui-vor şi vor isprăvi într-o zi? Au putea-vor zidi pietrile din grămăzile cenuşii, carele au ars?»

3. Ci şi Tovie ammoniteanul, vecinul lui, au zis: «Zidească! De să vor sui vulpile, vor treace zidul lor cel de piatră?»

432r 4. Ascultă, Dumnezeul nostru, că ne-am făcut ocară. Întoarce ruşinea preste || capetele lor şi-i dă spre batjocură în pământul robiii.

5. Să nu acoperi nedreptatea lor şi păcatul lor de la faţa Ta să nu să ştargă, că au batjocorit pre ziditori.

6. Deci am zidit zidul şi l-am încheiat tot până la jumătate parte; şi s-au întărâtat inima norodului a lucra.

7. Şi au fost deacă au auzit Sanavallat şi Tovie şi hărapii şi ammaniteanii şi azoteanii că s-ar fi astupat rana zidului Ierusalimului şi cum că ar fi început a să închide ceale dărăburite, s-au mâniat foarte.

8. Şi s-au adunat toţi împreună ca să vie şi să oştască împrotiva Ierusalimului şi să întinză leşuiri.

9. Şi am rugat pre Dumnezeul nostru şi am pus păzitori preste zid, zioa şi noaptea, împrotiva lor.

10. Şi au zis Iuda: «Slăbit-au tăria celui ce poartă şi tină multă iaste foarte, şi noi nu vom putea zidi zidul». |

11. Şi au zis protivnicii noştri: «Să nu ştie, nici să cunoască până vom veni în mijlocul 432v
lor şi-i vom ucide şi-i vom face a înceta lucrul».
12. Şi au fost venind jidovii carii lăcuia aproape de ei şi zicându-ne de zeace ori: «Din
toate locurile din care venise la noi,
13. Am rânduit în loc, după zid prinprejur, norodul în rând cu sabiile sale şi cu lâncile
şi cu arcele».
14. Şi m-am uitat şi m-am sculat şi zişu către ceai mai-mari şi sfeatnici şi către ceaealaltă
parte a oştii: «Să nu vă teameţi de faţa lor! Aduceţi-vă aminte de Dumnezeul cel mare şi
înfricoşat şi oştiţi pentru fraţii voştri, fiii voştri şi pentru featele voastre şi muierile voastre
şi caseale voastre!»
15. Şi au fost deacă au auzit nepriiatinii noştri a ni să fi vestit, le-au râsipit Dumnezeu
sfatul şi ne-am întors toţi la ziduri, fieştecarele la lucrul său. ||
16. Şi au fost dintr-acea zi, jumătate partea tinerilor lor făcea lucrul şi jumătate era gata 433r
la războiu şi lănci şi paveze şi arce şi platoşe; şi căpetenii după ei în toată casa liudei.
17. Acei ce zidea în zid şi purta greotăţile şi le punea, cu o mână făcea lucrul, cu alta
ţinea sabia.
18. Că toţi lucrătorii era încinşi la coapse cu sabie şi zidea şi răsuna cu trâmbiţa lângă mine.
19. Şi am zis către cei mai-mari şi sfetnici şi către ceaealaltă parte a oştii: «Lucrul mare
iaste şi lat, şi noi sântem despărţiţi prin zid departe unul de altul.
20. Ori în care loc veţi auzi sunetul trâmbiţii, acolo împreună alergaţi la noi. Dumnezeul
nostru va oşti pentru noi».
21. Şi noi înşine să facem lucrul, şi jumătate din noi să ţie lăncile din zori de zi până la
ieşirea stealelor.
22. Şi în vreamea aceaea am zis norodului: «Fieştecarele cu sluga sa rămâie în mijlo|cul 433v
lerusalimului şi ne fie rânduri pe noaptea, şi pe zi spre lucrare».
23. Iară eu şi fraţii miei şi slujile meale şi păzitorii carii era după mine nu ne dezbrăcam
de vegimintele noastre, fieştecarele numai la spălat să descoperea.

Cap 5

În mare lipsă, Neemie pre cei bogaţi scumpi îi ceartă, camăta opreaşte, ale sale celor lipsiţi de bunăvoie dăruind; şi aşa această împiedecare a lucrului o urneaşte.

1. Şi au fost strâgarea norodului şi a muierilor sale mare împrotiva fraţilor săi
jidovilor.
2. Şi era carii zicea: «Fiii noştri şi featele noastre multe sânt foarte. Să luom pe
preţul lor grâu şi să mâncăm şi să trăim».
3. Şi era carii zicea: «Ţarinile noastre şi viile şi casele noastre să le punem şi să luom
grâu în foamete».
4. Şi alţii zicea: «Să luom împrumut bani spre dajdele împăratului, şi să dăm || ţarinile 434r
noastre şi viile.
5. Şi acum, precum trupurile fraţilor noştri, aşa sânt trupurile noastre şi precum fiii lor,
aşa şi fiii noştri. Iată, noi îngiugăm fiii noştri şi featele noastre spre şerbie, şi din featele
noastre sânt slujnice, nici avem de unde să se poată răscumpăra, şi ţarinile noastre şi viile
noastre alţii le stăpânesc».
6. Şi m-am mâniat foarte auzând strâgarea lor după cuvintele aceastea.
7. Şi au gândit inima mea cu mine şi am certat pre cei mai-mari şi sfaturile şi le-am
zis: «Au doară camete fieştecarele scoateţi de la fraţii voştri?» Şi am adunat asupra lor
strânsură mare.
8. Şi le-am zis: «Noi, precum ştiţi, am răscumpărat pre fraţii noştri jidovii, carii era vânduţi
neamurilor, după putinţa noastră, şi voi, dară, veţi vinde pre fraţii voştri şi-i vom răscumpăra?»
Şi au tăcut, nici au aflat ce ar | răspunde. 434v
9. Şi am zis către dânşii: «Nu-i bun lucrul ce faceţi. Pentru ce nu umblaţi în frica Dumnezeului
nostru, ca să nu ni să înfrunte noao de la neamuri, nepriiatinii noştri?
10. Şi eu şi fraţii miei şi pruncii miei am împrumutat multora bani şi grâu; să nu cearem
aceasta spre obşte îndărăpt bani streini, să-i îngăduim carii ne sânt datori.
11. Întoarceţi-le astăzi ţarinile sale şi viile sale şi maslinii săi şi casele sale, ci încă şi a o
sută de parte de bani, din grâu, din vin şi din untdelemn, care v-aţi obicinuit a o scoate
de la ei, daţi pentru ei».

12. Şi au zis: «Vom întoarce şi de la ei nimica vom cearca; şi aşa vom face precum grăieşti». Şi am chemat preoţii şi i-am jurat să facă după cum ziseasem.

435r 13. Şi încă şi sânul mi-am scuturat şi am zis: «Aşa să scuture Dumnezeu pre || tot omul care nu va plini cuvântul acesta din casa sa şi din ostenealele sale; aşa să să scuture şi deşert să fie!» Şi au zis toată mulţimea: «Amin!» Şi au lăudat pre Dumnezeu; făcut-au drept aceaea norodul precum să zisease.

14. Iară din zioa carea-mi poruncise împăratul să fiu povăţuitoriu în Iiudeia, de la anul al doaozeacilea până la anul al treizeaci şi doi împăratului Artaxers, în doisprăzeace ani, eu şi fraţii miei veniturile de peste an, ce să da voivozilor, nu le-am mâncat.

15. Iară povăţuitorii ceai dintâi, carii fusease înaintea mea, au îngreoiat norodul şi au luat de la dânşii în pâne şi în vin şi în bani, în toate zilele căte patruzeaci de sicli; ci şi slujitorii lor au asuprit norodul, iară eu n-am făcut aşa pentru frica lui Dumnezeu.

16. Ci încă în lucrul zidului am zidit şi ţarină n-am cumpărat şi toţi pruncii miei era adunaţi la lucru. |

435v 17. Şi jidovii şi sfatul, o sută cinzeaci de bărbaţi, şi carii vinea la noi din neamurile ce sânt împrejurul nostru din masa mea mânca.

18. Şi mi să gătea în toate zilele căte un bou, berbeci aleşi şase, afară din ceale zburătoare, şi între zeace zile multe fealuri de vin şi altele multe dăruiam. Încă nici veniturile de peste an a voivoziii meale nu le-am cercat, că foarte să supţiase norodul.

19. Adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, spre bine, după toate care am făcut norodului acestuia.

Cap 6

Sanavallat, cu soţiile, la pace chemând cu vicleşug pre Neemie prin scrisoare, i să laudă cu
pâră că ar fi răvnind împărăţia, şi aşa silindu-se a opăci zidirea, nu-l înfricoşază, nici schimbă
436r *socoteala lui Neemie şi, isprăvindu-se zidul, s-au temut toate prinpregiur || neamurile.*

1 Şi au fost deacă au auzit Sanavallat şi Tovie şi Gossem Harapul şi ceaiaalalţi nepriiatinii noştri că eu zidisem zidul şi nu iaste într-însul rămasă ruptură (iară până atunci încă stâlpi nu puseasem în porţi),

2. Au trimis Sanavallat şi Gossem la mine, zicând: «Vino şi să lovim legătură împreună în sate, în câmpul Ono». Iară ei cugeta să-m facă rău.

3. Şi am trimis la ei soli, zicând: «Lucru mare fac eu şi nu pociu pogorî, ca nu cumva să să lenevească deacă voiu veni şi mă voiu pogorî la voi».

4. Şi au tremis la mine după cuvântul acesta de patru ori şi le-am răspuns după cuvântul dintâiu.

5. Şi au trimis la mine, după cuvântul dintâi, Sanavallat a cincea oară pe pruncul său şi carte avea în mâna sa scrisă într-acesta chip: |

436v 6. «În neamuri s-au auzit şi Gossem au zis cum că tu şi jidovii cugetaţi a războ împrotivă şi pentru aceaea zideşti cetatea şi vreai a te înălţa preste ei împărat, pentru care pricină

7. Şi proroci ai pus, carii să vestească pentru tine în Ierusalim, zicând: 'Împărat Iudei iaste'. Auzi-va împăratul cuvintele aceastea; pentru aceaea acum vino să facem sfat împreună».

8. Şi am trimis la ei, zicând: «Nu s-au făcut după cuvintele aceastea care tu grăieşti, că din inima ta împreuni aceastea».

9. Că toţi aceştia ne sparie gândind că vor înceta mânile noastre de la lucru şi ne vom odihni. Pentru care pricină, mai tare mi-am întărit mânile.

10. Şi am întrat în casa lui Semaie, fiiului Dalaie, fiiului Metaveil, în taină, care au zis: «Să ne sfătuim împreună în casa lui Dumnezeu, în mijlocul bisericii, şi să încui porţile casii, că vor veni să te ucigă şi de noapte vor veni să te ucigă». ||

437r 11. Şi am zis: «Au doară cineva mie aseaminea au fugit? Şi cine ca mine va întra în bisearică şi va fi viu? Nu voiu întra!»

12. Şi am înţăles că nu Dumnezeu l-au fost trimis, ci ca prorocind ar fi grăit către mine şi Tovie şi Sanavallat l-ar fi năimit.

13. Că luase preţu ca, înfricoşindu-mă, să fac şi să păcătuiesc, şi să aibă răotatea carea să mi-o înfrunte.

14. Adu-Ţi aminte de mine, Doamne, pentru Tovie şi Sanavallat, după faptele lor acelea, ci şi de Noadie prorocul şi de ceiaalalţi proroci, carii mă înfricoşa.

15. Şi s-au isprăvit zidul în zioa a doaozeaci şi cinci a lunii Elul, în cinzeaci şi doao de zile.
16. Şi au fost deacă au auzit toţi nepriiatinii noştri, de s-au temut toate neamurile care era prinprejurul nostru, şi au căzut împreună între sineşi şi au cunoscut că de la Dumnezeu s-au făcut | lucrul acesta. 437v
17. Ci şi, în zilele acelea, multe cărţi de la cei mai-mari ai jidovilor să trimitea la Tovie, şi de la Tovie venea la ei.
18. Că mulţi era în Iudeia având jurământul lui, că era jinerele lui Sehenie, fiiul lui Areia, şi Johanan, fiiul lui, luase fata lui Mossollam, fiiul lui Varahie.
19. Ci-l şi lăuda înaintea mea şi cuvintele meale i le vestea lui; şi Tovie trimitea cărţi să mă înfricoşaze.

Cap 7

Prin Neemie să rânduiesc păzitori în Ierusalim, după aceaea, chemând norodul, să numără cei ce suise în Ierusalim împreună cu dobitoacele lor; şi să dau daruri spre lucrul zidirii.

Ecli. 49, 15. 1. Iară după ce s-au isprăvit zidul şi am pus stâlpi şi am numărat portari şi cântăreţi şi leviţi,
2. Am poruncit lui Hanani, fratelui mieu, şi lui Hananie, căpeteniii casei din || Ierusalim (că el ca un om adevărat şi temătoriu de Dumnezeu mai mult decât ceiaalalţi 438r să părea a fi),
3. Şi le-am zis să nu să deşchiză porţile Ierusalimului până la căldura soarelui şi, încă stând înainte, porţile sânt închise şi înlontru strânse. Şi am pus păzitori dintre lăcuitorii Ierusalimului, fieştecarii prin rândurile sale şi pre toţi în prejma caselor sale.
4. Iară cetatea era lată foarte şi mare şi norodul mic în mijlocul ei, şi nu era case zidite.
5. Iară Dumnezeu au dat în inima mea şi am adunat pre cei mai-mari şi sfatul şi obştea să-i număr; şi am aflat cartea birului celor ce să suise dintâi şi s-au aflat scris într-însa.
*1 Ezdr. 2, 1. 6. *Aceştia, fiii ţânutului, carii s-au suit din robia celor mutaţi, carii îi mutase Navohodonosor, împăratul Vavilonului, şi s-au întors în Ierusalim şi în Iudeia, fieştecarele în cetatea sa. |
7. Carii au venit cu Zarovavel, Iosue, Neemie, Azarie, Raamie, Nahamani, Mardoheul, 438v Velsam, Mesfarat, Vegoai, Nahum, Vaana. Numărul bărbaţilor norodului Israil:
8. Fiii Faros, doao mii o sută şaptezeaci şi doi,
9. Fiii Safatie, trei sute şaptezeaci şi doi,
10. Fiii Arei, şase sute cinzeaci şi doi,
11. Fiii Fahath-Moav, fiilor Iosue şi Ioav, doao mii opt sute optsprăzeace,
12. Fiii Elam, o mie doao sute cinzeaci şi patru,
13. Fiii Zethua, opt sute patruzeaci şi cinci,
14. Fiii Zahai, şapte sute şasezeaci,
15. Fiii Vannue, şase sute patruzeaci şi opt,
16. Fiii Vevai, şase sute doaozeaci şi opt,
17. Fiii Azgad, doao mii trei sute doaozeaci şi opt,
18. Fiii Adonicam, şase sute şasezeaci şi şepte,
19. Fiii Vegvai, doao mii şase sute şepte,
20. Fiii Adin, şase sute cinzeaci şi cinci,
21. Fiii Ater, fiiului Hezechie, noaozeaci || şi opt, 439r
22. Fiii Hosem, trei sute doaozeaci şi opt,
23. Fiii Vesai, trei sute doaozeaci şi patru,
24. Fiii Hareth, o sută doisprăzeace,
25. Fiii Gavaon, noaozeaci şi cinci,
26. Fiii Vifleim şi Netufa, o sută optzeaci şi opt,
27. Bărbaţii Anathoth, o sută doaozeaci şi opt,
28. Bărbaţii Vethazmoth, patruzeaci şi doi,
29. Bărbaţii Carithiarim, Chefira şi Veroth, şapte sute patruzeaci şi trei,
30. Bărbaţii Rama şi Gheva, şase sute doaozeaci şi unul,
31. Bărbaţii Mahmas, o sută doaozeaci şi doi,
32. Bărbaţii Vethil şi Hai, o sută doaozeaci şi trei,
33. Bărbaţii Nevo altuia, cinzeaci şi doi,
34. Bărbaţii Elam altuia, o mie doao sute cinzeaci şi patru,
35. Fiii Harem, trei sute doaozeaci, |

439v 36. Fiii Erihon, trei sute patruzeaci şi cinci,
37. Fiii Lodhadid şi Ono, şapte sute doaozeaci şi unul,
38. Fiii Senaa, trei mii noao sute treizeaci,
39. Preoţii, fiii Idaie în casa Iosue, noao sute şaptezeaci şi trei,
40. Fiii Emmer, o mie cinzeaci şi doi,
41. Fiii Fashur, o mie doao sute patruzeaci şi şapte,
42. Fiii Arem, o mie şaptesprăzeace. Leviţii,
43. Fiii Iosue şi Chedmihel, fiilor
44. Oduie, şaptezeaci şi patru. Cântăreţii,
45. Fiii Asaf, o sută patruzeaci şi opt.
46. Portarii, fiii Sellum, fiiului Ater, fiiului Temon, fiiului Accuv, fiiului Hatita, fiiului Sovai, o sută treizeaci şi opt.
47. Nathineii, fiii Soha, fiiului Hasufa, fiiului Tevvaoth, ||
440r 48. Fiiului Cheros, fiiului Siaa, fiiului Fadnon, fiiului Levana, fiiu lui Hagava, fiiului Selmai,
49. Fiiului Hanan, fiiului Gheddel, fiiului Gaher,
50. Fiii Raaieia, fiiului Rasin, fiiului Necoda,
51. Fiii Ghesem, fiii Aza, fiii Faseia,
52. Fiii Vesai, fiii Munim, fiii Nefusim,
53. Fiii Vacvuc, fiii Hacufa, fiii Harhur,
54. Fiii Vessoth, fiii Mahida, fiii Harsa,
55. Fiii Vercos, fiii Sisara, fiii Thema,
56. Fiii Hasie, fiii Hatifa,
57. Fiii slujilor lui Solomon, fiii Sothai, fiii Sofereth, fiii Farida,
58. Fiii Iahala, fiii Darcon, fiii Ieddel,
59. Fiii Safatie, fiii Hatil, fiii Rohereth, care era răsărit din Savaim, fiiului Amon.
60. Toţi nathineanii şi fiii slujilor lui Solomon, trei sute noaozeaci şi doi.
440v 61. Şi aceştia sânt carii s-au suit din Thelmela, Thelharza, Heruv, Addon şi Emmer | şi nu ş-au putut arăta casa părinţilor săi şi sămânţa sa de iaste din Israil.
62. Fiii Dalaie, fiii Tovie, fiii Necoda, şase sute patruzeaci şi doi.
63. Şi dintre preoţi, fiii Havie, fiii Accos, fiii Verselai, carele au luat din featele Verselai Galaaditeanului muiare şi s-au chemat cu numele lor.
64. Aceştia ş-au căutat scrisoarea sa în catastihul birului şi nu o au aflat şi s-au lepădat din preoţie.
65. Şi le-au zis Athersatha să nu mânce din sfintele sfinţilor până când va sta preot învăţat şi iscusit.
66. Toată mulţimea ca un om, patruzeaci şi doao de mii trei sute şasezeaci,
67. Afară de sluji şi de slujnicile lor, carii era şapte mii trei sute treizeaci şi şapte şi între ei cântăreţi şi cântăreaţe, doao sute patruzeaci şi cinci. ||
441r 68. Caii lor, şapte sute treizeaci şi şase, măşcoii lor, doao sute patruzeaci şi cinci.
69. Cămilele lor, patru sute treizeaci şi cinci, asini, şase mii şapte sute doaozeaci. Până aici să însămnează ce au fost scris în catastih. De aici să urzeaşte istoria lui Neemie.
70. Iară unii dintre căpeteniile familiilor au dat spre lucru. Athersatha au dat la vistierie drahme de aur o mie, păhăreale cu flori cinzeaci, contoşe preoţeşti cinci sute cinzeaci.
71. Şi din căpeteniile familiilor au dat spre vistieria lucrului drahme de aur doaozeaci de mii şi de argint mina doao mii doao sute.
72. Şi ce au dat celaalalt norod, drahme de aur doaozeaci de mii, de argint mna doao mii şi contoşuri preoţeşti şasezeaci şi şapte. |
441v 73. Şi au lăcuit preoţii şi leviţii şi portarii şi cântăreţii şi ceaeaalaltă obşte şi nathineii şi tot Israilul în cetăţile sale.

Cap 8

Esdra ceteaşte şi tâlcuieşte chiar norodului cuvintele leagii, făcând prin leviţi tăceare, şi pre norodul întristat Neemie îl mângâie şi, aducând frunze, prăznuiesc şapte zile praznicul corturilor, cetind în toate zilele Esdra din cartea leagii.

1 Şi venise luna a şaptea, iar fiii lui Israil era în cetăţile sale. Şi s-au adunat tot norodul, ca un om, la uliţa carea-i dinnaintea Porţii Apelor şi au zis lui Esdra scriitoriului să aducă cartea leagii lui Moisi, carea o poruncise Domnul lui Israil.

2. Şi au adus Esdra preotul Leagea înnaintea mulţimeai bărbaţilor şi a femeilor şi a tuturor carii putea înţe| |leagea, în zioa dintâiu a lunii a şaptea. 442r

3. Şi au cetit într-însa chiar în uliţa carea era dinnaintea Porţii Apelor din dimineaţa până la amiazăzi, în vederea bărbaţilor şi a muierilor şi a înţelepţilor; şi urechile a tot norodul era rădicate la carte.

4. Şi au stătut Esdra scriitoriul pre o treaptă de lemn, care-l făcuse spre vorbă. Şi au stătut lângă el Mathathie şi Semeie şi Anie şi Urie şi Helchie şi Maasie, de-a dreapta lui, şi de-a stânga Fadaie şi Hasvadana, Zaharie şi Mosollam.

5. Şi au deşchis Esdra cartea înnaintea a toată mulţimea, că preste tot norodul era înălţat şi, deşchizându-o, au stătut tot norodul.

6. Şi bine au cuvântat Esdra pre Domnul, Dumnezeul cel mare. Şi au răspuns tot norodul: «Amin! Amin!», rădicându-şi mânile şi s-au plecat şi s-au închinat | lui Dumnezeu cu faţa 442v
la pământ.

7. Iară Iosue şi Vani şi Serevie, Iamin, Accuv, Seftai, Odie, Maasie, Chelita, Azarie, Iozaved, Hanan, Falaie, leviţii, tăceare făcea în norod spre auzirea leagii. Iară norodul sta în treapta sa.

8. Şi au cetit în cartea leagii lui Dumnezeu, deschilinit şi descoperit, spre înţeleagere; şi i-au înţeles când s-au cetit.

9. Şi au zis Neemie (el e Athersatha) şi Esdra, preotul şi scriitoriul şi leviţii, tâlcuind tot norodului: «Zioa s-au sfinţit Domnului, Dumnezeului nostru, să nu vă jeluiţi şi să nu plângeţi», că plângea tot norodul, auzind cuvintele leagii.

10. Şi le-au zis: «Duceţi-vă, mâncaţi cele grase şi beţi mied şi trimiteţi părţi celor ce nu ş-au gătit, că sfântă zioa Domnului iaste şi să nu vă întristaţi, că bucuria Domnului iaste tăria noastră!» | |

11. Iară leviţii tăceare făcea în tot norodul, zicând: «Tăceţi, că zi sfântă iaste şi să nu vă doară!» 443r

12. Şi s-au dus tot norodul să mânce şi să bea şi să trimită părţi şi să facă veselie mare, că înţelesease cuvintele carele-i învăţase.

13. Şi a doao zi s-au adunat căpeteniile familiilor a tot norodul, preoţii şi leviţii, la Esdra scriitoriul, să le tâlcuiască cuvintele leagii.

14. Şi au aflat scris în Leage a fi poruncit Domnul în mâna lui Moisi, să lăcuiască fiii lui Israil în corturi în zi de praznic, în luna a şaptea.

15. Şi să spuie şi să vestească glas întru toate cetăţile sale şi în Ierusalim, zicând: «Ieşiţi la munte şi aduceţi frunze de maslin şi frunze de lemnul cel mai frumos, frunză de mirth şi ramuri de finic şi frunze de lemn tufos, să se facă corturi precum iaste scris». |

16. Şi au ieşit norodul şi au adus şi ş-au făcut corturi fieştecarele în podirea casii sale şi în 443v
pridvoarăle sale şi în pridvoarăle casii lui Dumnezeu şi în uliţa Porţii Apelor şi în uliţa Porţii Efrem.

17. Şi au făcut toată bisearica celor ce să înturnase din robie corturi; şi au lăcuit în corturi, că nu făcuse din zilele lui Iosue, fiiului Nun, aseminea fiiului Israil până la zioa aceaea. Şi au fost veselie mare foarte.

18. Şi au cetit în cartea leagii lui Dumnezeu în toate zilele, din zioa dintâiu până în zioa cea mai de pre urmă. Şi au făcut praznic şapte zile şi a opta zi culeagere după obiceaiu.

Cap 9

Norodul, în post şi în saci pocâindu-să, să usebeaşte de cei de alt neam; leviţii mârturiseasc facerile de bine ale lui Dumnezeu şi nelegiuirile israi| |liteanilor şi pentru norod să roagă şi aşa 444r
legătură cu Domnul lovesc.

1. Iară în zioa lunii aceştiia a doaozeaci şi patru, s-au adunat fiii lui Israil în post şi în saci şi ţărână preste ei.

2. Şi s-au usebit sămânţa fiilor Israil de tot fiiul de alt neam; şi au stătut şi-ş mărturisea păcatele sale şi nedreptăţile părinţilor săi.

3. Şi s-au sculat să stea. Şi au cetit în cartea leagii Domnului, Dumnezeului său, de patru ori în zi, şi de patru ori să mărturisea şi să închina Domnului, Dumnezeului său.

4. Şi s-au sculat spre dreapta leviţilor, Iosue şi Vanni, şi Chedmihil, Savanie, Vonni, Sarevie, Vani şi Hanani, şi au strâgat cu glas mare către Domnul, Dumnezeul său.

5. Şi au zis leviţii, Iosue şi Chedmehil, Vonni şi Hasevnie, Serevie, Odaie, Sevnie, Fathahie: «Sculaţi-vă, binecuvântaţi pre Domnul, Dumnezeul vostru, din veac până în veac! Şi binecuvinteaze numele slavei Tale cel înalt întru toa|tă binecuvântarea şi lauda». 444v

6. «Tu Însuţi, Doamne, sângur Tu ai făcut ceriul şi ceriul ceriurilor şi toată oastea lor, pământul şi toate care sânt într-însul, mările şi toate care sânt într-însele, şi Tu faci vii toate acestea; şi oastea ceriului Ţie să închină.

7. Tu Însuţi, Doamne Dumnezeule, Carele ai ales pre Avram *şi l-ai scos din focul haldeilor şi ai pus numele lui Avraam. *Facer. 1, 31.

8. Şi ai aflat inima lui credincioasă înaintea Ta şi ai lovit cu el legătură să-i dai pământul hananeului, hetheului şi ammarreului şi fereseului, şi ievuseului şi a ghergheseului să-l dai seminţiii lui. Şi ai plinit cuvintele Tale, că drept eşti.

9. Şi ai văzut năcazul părinţilor noştri în Eghipt şi strâgarea lor o ai auzit preste Marea Roşie.

445r 10. Şi ai dat semne şi minuni în Fa||raon şi întru toate slujile lui şi întru tot norodul pământului său, că ai cunoscut cum că trufaşi s-au purtat asupra lor; şi Ţ-ai făcut nume ca şi în zioa aceasta.

11. Şi marea o ai despărţit înaintea lor şi au trecut prin mijlocul mării în uscat, iară gonitorii lor i-ai lepădat în adânc ca o piatră în ape puternice.

12. Şi în stâlp de nor povăţuitoriu le-ai fost zioa şi în stâlp de foc noaptea, ca să li să areate calea pre carea întra.

13. Şi la muntele Sinai Te-ai pogorât şi ai grăit cu ei din ceriu şi le-ai dat judecăţi dreapte şi leagea adevărului, ţeremonii şi porunci bune.

14. Şi sâmbăta cea sfinţită a Ta le-ai arătat şi poruncile şi ţeremoniile şi leage le-ai poruncit prin mâna lui Moisi, slugii Tale. |

445v 15. Şi pâne din ceriu le-ai dat în foametea lor şi apă din piatră le-ai scos însătoşaţilor, şi le-ai zis să între şi să moşteneascâ pământul spre carele Ţ-ai rădicat mâna să-l dai lor.

16. Iară ei şi părinţii noştri trufaşi s-au purtat şi ş-au învârtoşat cerbicile şi n-au ascultat poruncile Tale.

17. Şi n-au vrut a asculta şi nu ş-au adus aminte de minunile Tale, care le-ai făcut lor, şi ş-au învârtoşat cerbicile şi ş-au dat capul a să întoarce la robia sa, ca prin gâlcevire. Iară Tu, Dumnezeu blând, milostiv şi îndurătoriu, îndelung răbdătoriu şi mult milostiv, nu i-ai părăsit.

18. Şi când adecă-ş făcuse viţel vărsat şi zisease: 'Acesta-i dumnezeul tău care te-au scos

446r din Eghipt!' Şi || au făcut blăstămuri mari.

19. Iară Tu, cu milostivirile Tale ceale multe, nu i-ai lăsat în pustie, stâlpul cel de nor nu s-au depărtat de la dânşii zioa să-i ducă pre cale, şi stâlpul cel de foc noaptea să le areate calea pre carea să între.

20. Şi Duhul Tău cel bun le-ai dat, care să-i înveaţe, şi mâna Ta nu o ai oprit de cătră gura lor şi apă le-ai dat lor în seate.

21. Patruzeaci de ani i-ai hrănit în pustie şi nimic nu le-au lipsit; vejmintele lor nu s-au învechit şi picioarele lor nu s-au zdrobit.

22. Şi le-ai dat împărăţii şi noroade şi le-ai împărţit sorţi; şi au stăpânit pre Sehon şi pământul împăratului Hesevon şi pământul Og, împăratului Vasan.

23. Şi ai înmulţit fiii lor ca stealele ceriului şi i-ai adus la pământul despre care ai fost zis părinţilor lor să între şi să-l stăpânească. |

446v 24. Şi au venit fiii şi au stăpânit pământul şi ai smerit înaintea lor lăcuitorii pământului, pre hananei, şi i-ai dat în mâna lor şi împăraţii lor şi noroadele pământului, să le facă precum le plăcea.

25. Şi au prins cetăţi întărite şi pământ gras şi au stăpânit case pline de tot binele, jgheaburi de la ei zidite, vii şi maslini şi pomi roditori mulţi. Şi au mâncat şi s-au săturat şi s-au îngrăşat şi au sporit cu desfătări în bunătatea Ta cea mare.

26. Dară Te-au întărâtat spre mânie şi s-au depărtat de la Tine şi au lepădat leagea Ta după dosul său. Şi prorocii Tăi i-au ucis, carii îi îndemna să să întoarcă la Tine. Şi au făcut blăstămuri mari.

27. Şi i-ai dat în mânile protivnicilor săi şi i-au năcăjit. Şi în vreamea năcazului său au

447r strâgat cătră || Tine, şi Tu din ceriu i-ai auzit şi, după mulţimea milelor Tale, le-ai dat mântuitori carii să-i mântuiască din mâna protivnicilor săi.

28. Şi după ce s-au odihnit, s-au întors a face rău înaintea Ta. Şi i-ai lăsat în mâna nepriiatinilor săi şi i-au stăpânit. Şi s-au întors şi au strâgat cătră Tine, şi Tu din ceriu i-ai ascultat şi i-ai mântuit în milele Tale, în multe vreami.

29. Şi i-ai îndemnat să să întoarcă la leagea Ta, iară ei trufaşu au lucrat şi n-au ascultat poruncile Tale, şi în judecăţile tale au păcătuit, care le va face omul şi va trăi într-însele. Şi au dat umăr depărtându-se şi cerbicea sa şi-o au învârtoşat, nici au ascultat.

30. Şi ai întins preste ei ani mulţi şi i-ai îndemnat în Duhul Tău prin mâna prorocilor Tăi; şi n-au ascultat şi i-ai dat în mâna noroadelor locurilor. |
31. Iară în milele Tale ceale bogate nu i-ai făcut spre mistuire, nici i-ai părăsit, că Dumnezeul milelor şi milostiv eşti Tu. 447v
32. Acum, dară, Dumnezeul nostru Cel mare, tare şi înfricoşat, Carele păzeşti legătura şi mila, să nu întorci de la faţa Ta toată osteneala ce ne-au aflat împăraţii noştri şi căpeteniile noastre şi preoţii noştri şi prorocii noştri şi părinţii noştri şi tot norodul Tău, din zilele împăratului Assur până într-această zi.
33. Şi Tu drept eşti întru toate care au venit asupra noastră, că adevărul ai făcut, iară noi nelegiuit am făcut.
34. Împăraţii noştri, căpeteniile noastre, preoţii noştri şi părinţii noştri n-au făcut leagea Ta şi n-au socotit poruncile Tale şi mărturiile Tale, care le-ai mărturisit într-înşii.
35. Şi ei în ţărâle sale şi în bunăta| |tea Ta cea multă, carea le-ai fost dat, şi în pământ desfătat şi gras, care le-ai fost dat înaintea lor, n-au slujit Ţie, nici s-au întors de la cugetele sale ceale reale. 448r
36. Iată, noi înşine astăzi robi sântem, şi pământul care l-ai dat părinţilor noştri să mânce pânea lui şi ceale bune a lui, şi noi înşine robi sântem într-însul.
37. Şi roadele lui să înmulţesc împăraţilor, carii i-ai pus preste noi pentru păcatele noastre şi stăpânesc trupurile noastre şi dobitoacele noastre după vrearea sa, şi sântem în mare năcaz.
38. Deci, preste toate aceastea noi înşine lovim legătură şi iscălim şi însămneaze căpeteniile noastre, leviţii noştri şi preoţii noştri».

Cap 10

Să numără cei ce au iscălit legătura cu Dumnezeu făcută, cu carea să făgăduiesc a ţinea toate poruncile lui Dumnezeu, mai vârtos a nu să mesteca cu cei de alt neam; | a ţinea sâmbăta, anul al şaptelea jârtvele, pârghele şi zăciuirile. 448v

1. Iară însămnători au fost: Neemie, Athersatha, fiiul lui Ahelai şi Sedechie,
2. Saraie, Azarie, Ieremia,
3. Feshur, Amarie, Melhie,
4. Hartul, Sevenie, Melluh,
5. Harem, Merimuth, Ovdie,
6. Daniil, Ghenthon, Varuh,
7. Mosollam, Avie, Miamin,
8. Maazie, Velgai, Semeie. Aceştia, preoţii.
9. Iară leviţii: Iosue, fiiul Azaniei, Vennui din fiii Henadat, Chedmihel.
10. Şi fraţii lor, Sevenie, Odaie, Chelipa, Falaie, Hanaan,
11. Miha, Rohav, Hasevie,
12. Zahur, Serevie, Savanie,
13. Odaie, Vani, Vaninu.
14. Capetele norodului: Faros, Fahath-Moav, Elam, Zethu, Vani,
15. Vonni, Azgad, Vevai,
16. Adonie, Veguai, Adin,
17. Ater, Hezechie, Azur, ||
18. Odaie, Hasum, Vesai, 449r
19. Heref, Anathoth, Nevai,
20. Megfie, Mosollam, Hazir,
21. Mesizavel, Sadoc, Ieddva,
22. Feltie, Hanan, Anaie,
23. Osee, Hananie, Hasuv,
24. Alohes, Falea, Sovec,
25. Rehum, Hasevna, Maasia,
26. Ehaie, Hanan, Anan,
27. Meluh, Rahan, Vaana.
28. Şi ceialalţi din norod: preoţii şi leviţii, portarii şi cântăreţii, nathineii şi toţi carii s-au usebit dintre noroadele locurilor către leagea lui Dumnezeu, muierile lor, fiii lor şi featele lor.

29. Toţi carii putea înţeleage, făgăduind pentru fraţii săi, mai-marii lor şi carii vinea a făgădui şi a jura să umble în leagea lui Dumnezeu, carea o dedease în mâna lui Moisi, slugii lui Dumnezeu, să facă şi să păzască toate poruncile Domnului, Dumnezeului nostru,
449v şi ju|decăţile Lui şi ţeremoniile Lui.

30. Şi să nu dăm featele noastre norodului pământului, şi featele lor să nu le luâm fiilor noştri.

31. Şi noroadele pământului carii aduc negoţuri şi toate ceale spre slujbă în zioa sâmbetei să vânze, nu vom lua de la ei sâmbăta şi în zioa cea sfinţită şi vom slobozi anul al şaptelea şi scoaterea a toată mâna.

32. Şi vom aşeza preste noi porunci, să dăm a treia parte de siclă peste an spre lucrul casii Dumnezeului nostru,

33. Spre pâinile punerii-înainte şi spre jârtva cea veacinică şi spre arderea veacinică în sâmbete, în luni noao, în praznice şi în ceale sfinţite şi pentru păcat; să se roage pentru Israil şi spre toată slujba casii Dumnezeului nostru.

450r 34. Şi am trimis sorţi preste aducerea leamnelor între preoţi şi le||viţi şi norod, să se aducă în casa Dumnezeului nostru prin casele părinţilor noştri prin vreami, din vreamile anului până la an, să arză pre oltariul Domnului, Dumnezeului nostru, precum iaste scris în Leagea lui Moisi.

35. Şi să facem ceale întâiu născute a pământului nostru şi pârghele a toată roada de tot pomul, din an în an, în casa Domnului.

36. Şi pârga fiilor noştri şi a dobitoacelor noastre, precum iaste scris în Leage, şi pârghele boilor noştri şi a oilor noastre să se aducă în casa Dumnezeului nostru, preoţilor carii slujesc în casa Dumnezeului nostru.

37. Şi pârga bucatelor noastre şi a gustărilor noastre şi poamele a tot pomul şi a culesului şi a untului-de-leamn să aducem preoţilor la vistieriia Dumnezeului nostru, şi a zeacea partea pământului nostru leviţilor. Însuşi leviţii zeciuiale vor lua din toate cetăţile lucrurilor noastre.
450v 38. Şi va fi preot, fiiul lui Aaron, cu leviţii în zeciualele leviţilor, şi levi|ţii vor aduce a zecea parte din zeaciuirile sale în casa Dumnezelui nostru la vistierie, în casa comorii.

39. Că la vistierie vor purta fiii lui Israil şi fiii Levii pârghele grâului, a vinului şi al untului-de-lemn; şi acolo vor fi vasele ceale sfinţite şi preoţii şi cântăreţii şi portarii şi slujitorii, şi nu vom lăsa casa Dumnezeului nostru.

Cap 11

Să numără lăcuitorii Ierusalimului şi a cetăţilor Iiudei după înnoire.

1. Şi au lăcuit căpeteniile norodului în Ierusalim, iară ceaealaltă gloată au trimis sorţi: să ia o parte din zeace, carii era să lăcuiască în Ierusalim, cetatea cea sfântă, iară noao părţi prin cetăţi.

2. Şi au blagoslovit norodul pre toţi bărbaţii carii de bunăvoie să dedease a lăcui în Ierusalim.

451r 3. Şi aceştia sânt căpeteniile ţinu||tului carii au lăcuit în Ierusalim şi în cetăţile Iudei. Şi au lăcuit fieştecarele în moştenirea sa, în cetăţile sale, Israil, preoţii, leviţii, nathineii şi fiii slugilor lui Solomon.

4. Şi în Ierusalim au lăcuit din fiii Iuda şi dintre fiii Veniamin. Dintre fiii Iuda: Athaie, fiiul Azian, fiiului Zaharie, fiiului Amarie, fiiului Safatie, fiiului Malaeil. Din fiii Fares,

5. Maasie, fiiul Varuc, fiiul Holhoza, fiiul Hazie, fiiul Adaie, fiiul Ioariv, fiiul Zaharie, fiiul Soloniteanului.

6. Toţi aceştia, fiii lui Fares, carii au lăcuit în Ierusalim, patru sute şasezeaci şi opt bărbaţi tari.

7. Iară aceştia sânt fiii lui Veniamin: Sellum, fiiul Mosollam, fiiul Ioid, fiiul Fadaie, fiiul Colaie, fiiul Masie, fiiul Etheil, fiiul Isaie,

8. Şi după el Ghevvai, Sellai, noao sute doaozeaci şi opt.

451v 9. Şi Ioil, fiiul Zehrii, mai-marele lor, | şi Iuda, fiiul Seme, preste cetate al doile.

10. Şi dintre preoţi: Idaie, fiiul Ioariv, Iahin,

11. Saraie, fiiul Helchie, fiiul Mosollam, fiiul Sadoc, fiiul Meraioth, fiiul Ahitov, căpetenia casii lui Dumnezeu.

12. Şi fraţii lor, carii făcea lucrurile bisearicii, opt sute doaozeaci şi doi. Şi Adaie, fiiul Ieroham, fiiul Felelis, fiiul Amsii, fiiul Zahariei, fiiul Feshur, fiiul Melhiei;

13. Şi fraţii lui, căpeteniile părinţilor, doao sute patruzeaci şi doi; şi Amasaia, fiiul Azdriil, fiiul Ahazi, fiiul Mosollamoth, fiiul Emmer;

14. Şi fraţii lor, putearnici foarte, o sută doaozeaci şi opt, şi mai-marele lor, Zavdiil, fiiul putearnicilor.
15. Şi din leviţi: Semeie, fiiul Hasuv, fiiul Azaricam, fiiul Hazavie, fiiul Voni,
16. Şi Savaathai şi Iozaved, preste toate lucrurile care era din afară în casa lui Dumnezeu, de la căpeteniile leviţilor. ||
17. Şi Mathanie, fiiul Miha, fiiul Zevedei, fiiul Asaf, căpetenie spre lăudare şi spre mărturisire 452r
în rugăciune, şi Vecvechie, al doilea din fraţii lui, şi Avda, fiiul Samua, fiiul Galal, fiiul Idithum.
18. Toţi leviţii în sfânta cetate, doao sute optzeaci şi patru.
19. Şi portarii: Accuv, Telmon şi fraţii lor, carii păzea uşile, o sută şaptezeaci şi doi.
20. Şi ceiaalalţi din Israil, preoţi şi leviţi, în toate cetăţile Iudei, fieştecarele în moşia sa.
21. Şi nathineii, carii lăcuia în Ofel, şi Siaha, şi Gasfa dintre nathinei.
22. Şi episcopul leviţilor în Ierusalim, Azzi, fiiul Vani, fiiul Hasavie, fiiul Mathanie, fiiul Mihei din fiii Asav, cântăreţi în slujba casii lui Dumnezeu.
23. Că porunca împăratului preste ei era şi rânduiala în cântăreţi prin fieştecare zi.
24. Şi Fathahie, fiiul Mesezevil, din fiii | Zara, fiiul lui Iuda, în mâna împăratului după 452v
tot cuvântul norodului.
25. Şi în casă, prin toate ţânuturile lor, din fiii Iiudei au lăcuit în Cariatharve şi în featele ei, şi în Divon şi în featele ei, şi în Cavseil şi în satele ei,
26. Şi în Iesue şi în Molada şi în Vethfaleth,
27. Şi în Hasersual şi în Versaves şi în featele ei,
28. Şi în Sicheleg şi în Mohona şi în featele ei,
29. Şi în Remmon, şi în Saraa şi în Ierimoth,
30. Zanua, Odollam şi în satele lor, Lahis şi în ţânuturile ei, şi Azeca şi în featele ei; şi au rămas în Versaviia până la Valea Ennom.
31. Iară fiii lui Veniamin, Agheva, Melma şi Haii şi Vethil şi featele ei,
32. Anathoth, Nov, Anania,
33. Asor, Rama, Ghethaim,
34. Hadid, Sevom şi Nevallat, Lod, ||
35. Şi Ono, Valea Meaşterilor. 453r
36. Şi din leviţi, părţile Iudei şi Veniamin.

Cap 12

Numele şi slujbele preoţilor şi a leviţilor carii cu Zorovavel s-au suit în Ierusalim şi păzitorii vistieriilor. Cu mare prăznuire, chemându-se de pretutindini leviţii, să prăznuiaşte târnosirea zidului Ierusalimului.

1. Iară aceştia sânt preoţii şi leviţii carii s-au suit cu Zorovavel, fiiul lui Salathiil şi Iosue: Saraiia, Irimie, Esdra,
2. Amaria, Melluh, Hattul,
3. Sevenie, Răum, Merimuth,
4. Addo, Ghenthon, Avie,
5. Miamin, Madia, Velga,
6. Semeie şi Ioiariv, Idaie, Sellum, Amoes, Helchie,
7. Idaie. Aceştia, căpeteniile preoţilor şi fraţilor în zilele lui Iosue. |
8. Iară leviţi: Iesua, Vennui, Chedmihel, Sarevie, Iuda, Mathanie, preste cântăreţi, ei şi fraţii lor, 453v
9. Şi Vecvenie şi Hamni şi fraţii lor, fieştecarele în slujba sa.
10. Iară Iosue au născut pre Ioachim, şi Ioachim au născut Eliasiv, şi Eliasiv au născut Ioiada,
11. Şi Ioiada au născut Ionathan, şi Ionathan au născut pre Ieddua.
12. Iară în zilele lui Ioachim era preoţi şi căpeteniile familiilor: Saraie, Maraie, Ieremie, Hananie,
13. Esdrei, Mosollam, Amariei, Iohanan,
14. Milihon, Ionathan, Sevenie, Iosiv,
15. Haram, Edna, Maraioth, Helchi,
16. Adaie, Zaharie, Ghenthon, Mosollam,
17. Avie, Zehri, Miamin şi Moadie, Felti,
18. Velghe, Sammua, Semaiei, Ionathan,
19. Ioiariv, Mathanai, Iodaiei, Azzi, ||
20. Sellaii, Chelai, Amoc, Hevir, 454r

21. Helchiei, Hasevie, Idaiei, Nathanail.
22. Leviţii în zilele Eliasiv şi Ioiadei şi Iohanan şi Jeddua, scrişi căpetenii familiilor şi preoţii în împărăţia lui Darie Persianului.
23. Fiii leviţi, căpeteniile familiilor, scrişi în cartea cuvintelor zilelor şi până la zilele lui Ionathan, fiiul lui Eliasiv.
24. Şi căpeteniile leviţilor: Hasevie, Serevie şi Iosue, fiiul Chetmihel, şi fraţii lor, prin rândurile sale, să laude şi să mărturisască după porunca lui David, omului lui Dumnezeu, şi să păzască aseaminea pre rând.
25. Mathanie şi Vecvechie, Ovedie, Mossolam, Telmon, Accuv, păzitorii porţilor şi uşilor înaintea porţilor.
454v 26. Aceştia, în zilele lui Ioachim, fiiul lui | Iosue, fiiul lui Iosedec, şi în zilele lui Neemie povăţuitoriului şi Esdrei, preotului şi scriitoriului.
27. Iară în târnosirea zidului Ierusalimului, au cercat pre leviţi din toate lucrurile sale să-i aducă în Ierusalim şi să facă târnosire şi veselie, în mulţămirea harurilor, şi în cântec şi în chinvale şi în psaltiri şi în alăute.
28. Şi s-au adunat fiii cântăreţilor din câmpii împrejurul Ierusalimului şi din satele Nethufatei,
29. Şi din casa Galgal şi din ţinuturile Gheva şi Asmaveth, că sate îşi zidise cântăreţii împrejurul Ierusalimului.
30. Şi s-au curăţit preoţii şi leviţii şi au curăţit norodul şi porţile şi zidul.
31. Şi am făcut a să sui căpeteniile Iudei pre zid şi am aşezat doi hori mari de lăudători şi s-au dus la dreapta pre zid la Poarta Gunoiului. | |
455r 32. Şi s-au dus după ei Osaie şi jumătate parte din căpeteniile Iuda,
33. Şi Azarie, Esdra şi Mossollam, Iuda şi Veniamin şi Semeie şi Irimie,
34. Şi din fiii preoţilor, în trâmbiţe, Zaharie, fiiul Ionathan, fiiul Semeiei, fiiul Mathaniei, fiiul Mihaiei, fiiul Zehur, fiiul Asaf,
35. Şi fraţii lui, Semeie şi Azareil, Malalai, Galalai, Maai, Nathanail şi Iuda şi Hanani, în vasele cântecului David, omului lui Dumnezeu, şi Esdra scriitoriul, înaintea lor în Poarta Fântânii.
36. Şi împrotiva lor s-au suit în treaptele cetăţii David, în suişul zidului preste casa lui David şi până la Poarta Apelor, spre răsărit.
37. Şi al doilea hor de mulţămită să ducea din preajmă, şi eu după el şi jumătate partea norodului preste zid şi preste Turnul Pitarilor şi până la zidul cel lat, |
455v 38. Şi preste Poarta Efrem şi preste Poarta Veache şi preste Poarta Peştilor şi Turnul Hananiil şi Turnul Emath şi până la Poarta Turmei. Şi au stătut în Poarta Străjii.
39. Şi au stătut doi hori de lăudători în casa lui Dumnezeu, şi eu, şi jumătate partea sfaturilor, cu mine.
40. Şi preoţii: Eliahim, Maasie, Miamin, Miheia, Elioenai, Zaharie, Hananie, în trâmbiţe.
41. Şi Maasie şi Semeie şi Eliazar şi Azzi şi Iohanan şi Melhie şi Elam şi Ezer. Şi chiar au cântat cântăreţi şi Esraie mai-marele.
[42]. Şi au jârthuit în zioa aceaea junghieri şi s-au veselit, că Dumnezeu îi veselise cu veselie mare. Ci şi muierile lor şi pruncii s-au bucurat şi s-au auzit veselia Ierusalimului departe.
456r [43]. Şi au numărat în zioa aceaea bărbaţi spre vistieriile comoarălor la | | gustări, la pârghe şi la zăciuiale, să le aducă înlăuntru printr-înşii căpeteniile cetăţii, în miros de mulţămita harurilor, preoţii şi leviţii. Că s-au veselit Iuda întru preoţii şi leviţii, cei ce sta de faţă.
44. Şi au păzit ţineare Dumnezeului său şi ţâneare curăţiii şi cântăreţii şi portarii, după porunca lui David şi a lui Solomon, fiiului lui.
45. Că în zilele lui David şi Asaf, din început era căpetenii rânduiţi a cântăreţilor, în viersul celor ce laudă şi să mărturisesc lui Dumnezeu.
46. Şi tot Israilul, în zilele lui Zorovavel şi în zilele lui Neemie, da părţi cântăreţilor şi portarilor în toate zilele şi sfinţea pre leviţi, şi leviţii sfinţea pre fiii lui Aaron.

Cap 13

456v *Cetindu-se A doao leage, să leapădă cei | de alt neam; părţi leviţilor să însămneaze; din care vistierie vasele casei Tovie să leapădă şi vătămătorii sâmbetei să pedepsesc. Ceartă Neemie pre jidovii carii luase mueri de alt neam.*

1 Iară în zioa aceaea s-au cetit în cartea lui Moisi, auzind norodul. Şi s-au aflat scris într-însa că nu trebuie să între ammoniteanii şi moaviteanii în bisearica lui Dumnezeu până în veac, 2 Leage 23, 3.

2. Pentru că nu ieşise înnaintea fiilor Israil cu pâne şi cu apă şi au năimit asupra lor pre Valaam, ca să-i blasteme; şi au întors Dumnezeul nostru blăstămul în blagoslovenie.
3. Şi au fost deacă au auzit Leagea, au deschilinit pre tot cel de alt neam din Israil.
4. Şi spre aceasta era Eliasiv preotul, care era mai-mare în vistieria casii Dumnezeului nostru şi de aproape lui Tovie.
5. Şi ş-au făcut vistierie mare şi acolo era înnaintea lui puind daruri şi || tămâie şi vase 457r
şi zăciuiala grâului, a vinului şi a untului-de-leamn, părţile leviţilor şi a cântăreţilor şi a portarilor şi pârghele preoţeşti.
6. Şi întru toate acestea n-am fost în Ierusalim, că în anul al treizeaci şi doilea a lui Artaxers, împăratului Vavilonului, am venit la împăratul şi în sfârşitul zilelor m-am rugat împăratului.
7. Şi am venit în Ierusalim şi am înţăles răotate carea făcuse Eliasiv lui Tovie, să-i facă comoară dinnaintea casii lui Dumnezeu.
8. Şi rău foarte a fi mi s-au părut şi am lepădat vasele casei lui Tovie afară din vistierie.
9. Şi am poruncit şi au curăţit vistieriile şi am întors acolo vasele casii lui Dumnezeu, jârtvă şi tămâie.
10. Şi am cunoscut cum că părţile leviţilor nu li s-au fost dat; şi fugise fieştecarele în ţânutul său dintre leviţi şi dintre cântăreţi şi din cei ce slujea.
11. Şi am pornit pricina asupra sfatului şi am zis: «Pentru ce am pără|sit casa lui Dumnezeu?» 457v
Şi i-am adunat şi i-am făcut a sta în locurile sale.
12. Şi tot Iuda aducea zăciuiala grâului, a vinului, şi a untului-de-lemn în şuri.
13. Şi am rânduit preste şuri pre Selemiam preotul şi Sadoc scriitoriul şi Fadaie din leviţi, şi lângă ei Hanan, fiiul Zahur, fiiul Mathaniei, că credincioşi s-au aflat a fi şi lor li s-au încredinţat părţile fraţilor săi.
14. Adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, pentru aceasta şi să nu ştergi milele meale care am făcut în casa Dumnezeului mieu şi în ţeremoniile Lui.
15. În zilele acelea am văzut în Iiudeea călcând teascurile sâmbăta, grămădind stoguri şi pogorând pre asâni vin şi struguri şi smochine şi toată greotatea şi aducând în Ierusalim în zioa sâmbetei; şi i-am dojenit ca în zioa în care-i slobod să vânză, să vânză.
16. Şi tirii au lăcuit într-însa, aducând peşti şi toate ceale de vânzare şi vindea sâmbăta fiilor Iudei în Ierusalim. ||
17. Şi am certat pre mai-marii Iudei şi le-am zis: «Ce lucru iaste acest rău care voi faceţi 458r
şi sloboziţi zioa sâmbetei?
18. Au nu aceastea au făcut părinţii noştri şi au adus Dumnezeul nostru preste noi tot răul acesta şi preste cetatea aceasta? Şi voi adăogaţi mânie preste Israil, vătămând sâmbăta».
19. Şi au fost deacă au odihnit porţile Ierusalimului în zioa sâmbetei, am zis: Şi am închis uşile şi am poruncit să nu le deşchiză până după sâmbătă. Şi din slugile meale am rânduit preste porţi, ca nime să aducă greotate sâmbăta.
20. Şi au rămas neguţătorii şi cei ce vindea ceale de vânzare afară de Ierusalim o dată şi de-a doao oară.
21. Şi i-am dojenit şi le-am zis: «Pentru ce rămâneţi în prejma zidului? De veţi face a doao oară aceasta, mână voi trimite asupra voastră!» Şi din vreamea aceaea n-au venit sâmbăta.
22. Şi am zis leviţilor să să curăţas|că şi să vie a păzi porţile şi a sfinţi zioa sâmbetei. Şi 458v
pentru aceasta, dară, adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, şi mă iartă după mulţimea milelor Tale.
23. Ci şi în zilele acealea am văzut jidovi luându-şi muieri azotiteance, ammoniteance şi moaviteance.
24. Şi fiii lor de jumătate vorbea azoticeaşte şi nu ştiia vorbi jidoveaşte şi vorbea după limba norodului şi a norodului.
25. Şi i-am certat şi i-am blăstămat şi am bătut dintr-înşii bărbaţi şi i-am călcat jos şi i-am jurat în Dumnezeu să nu-şi dea featele sale fiilor lor şi să nu ia din featele lor fiilor săi şi loruşi, zicând:
*3 Împăr. 3, 1 şi 11, 1. **3 Împăr. 11, 4.
26. «*Au nu întru acest lucru au păcătuit Solomon, împăratul lui Israil? Şi adevărat în neamuri multe nu era împărat aseaminea lui şi iubit Dumnezeului său era şi l-au pus Dumnezeu împărat preste tot Israilul. **Şi pre el, dară, l-au dus la păcat muierile ceale de alt neam.
27. Au doară şi noi, neascultând, vom face tot răul acest mare să călcăm leagea || 459r
Dumnezeului nostru şi să luâm muieri streine?»

28. Iară dintre fiii Ioiada, fiiul lui Eliasiv, preotului celui mare, jinere era Sanavallat Poroniteanul, care l-am gonit de la mine.

29. Adu-Ţi aminte, Doamne, Dumnezeul mieu, împrotiva celor ce pângăresc preoţiia şi moştenirea preoţească şi leviticească.

30. Şi i-am curăţit de toţi cei de alt neam şi am aşezat rândurile preoţilor şi a leviţilor, pre fieştecare în slujba sa.

31. Şi în aducerea leamnelor în vreami rânduite şi în ceale de pârgă adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, spre bine. Amin!"

A

ACOLO: adv.
acolo: 1,3, 9; 2,11; 4,20; 10,39; 13,5, 9

(a) ACOPERI: v. IV
acoperi: *inf. prez. fără a* 2,8
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3, 6, 15
să acoperi: *conj. prez. 2.sg.* 4,5

ACUM: adv.
acum: 5,5; 6,7; 9,32

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA:** v. I „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
adăogați: *ind. prez. 2.pl.* 13,18

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 9,11

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen., în sintagma leagea* ***adevărului*** 9,13
adevărul: *sg. ac.* 9,33

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. m. sg. ac.* 7,2
adevărat: *adv.* 13,26

(a se/-și) ADUCE: v. III
adu(-Ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ți aminte*** 1,8; 5,19; 6,14; 13,14, 22, 29, 31
aduceți(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceți-vă aminte*** 4,14
aducând: *gerunziu* rezum. cap.8; 13,15, 16
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,1; 12,27, 43; 13,19
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2, 16; 13,18
aduceți: *conj. prez. 2.pl.* 8,15
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,17
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,23
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 10,31
să (se) aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,34, 36
să aducem: *conj. prez. 1.pl.* 10,37
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,38
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 13,12

ADUCERE: s.f. „dar"
aducerea: *sg. ac., în sintagma* ***aducerea leamnelor*** „lemnele care trebuia aduse pentru ca focul de pe jertfelnic sa nu se stingă niciodată" 10,34; 13,31

(a se) ADUNA: v. I
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9
(s-)au adunat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 4,8; 8,1, 13; 9,1; 12,28
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,7; 7,5; 13,11

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* 5,16

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din/afară de*** 5,18; 7,67; 13,8, 20
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 11,16

(a se) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8; 7,64; 8,14; 9,32
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,5
(s-)au aflat: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 7,5; 13,1, 13
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8

AICI: adv.
aici: rezum. cap.3; 7,69

(a) AJUTA: v. I
ajută: *ind. prez. 3.sg.* 2,20

ALĂUTĂ: s.f.; vezi LĂUTĂ

(a) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,9
ai ales: ind. pf.c. 2.sg. 9,7

(a) ALERGA: v. I
alergați: *conj. prez. fără să 2.pl.* 4,20

ALES, ALEASĂ: adj.
aleși: *m. pl. nom.* 5,18

(a se) AMESTECA: v.I; var. **(a se) MESTECA**
a (să) mesteca: *inf. prez.* rezum. cap.10

AMIAZĂ: adv.; var. (Reg.) AMIAZĂZI
amiazăzi: *adv. în c. până la* ***amiazăzi*** 8,3

AMIN: interj.
amin: 5,13; 8,6; 13,31

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v. a-și aduce aminte/a lua* ***aminte***; vezi (a se/-și) **ADUCE/(a) LUA**

AMMAREU: s.m. (cf. Indice Fc – AMOREU)
ammarreului: *sg. dat.* 9,8

AMMONITEAN: s.m.; var. **AMMANITEAN** (cf. Indice Fc)
ammaniteanul: *sg. nom.* 2,10, 19
ammoniteanul: *sg. nom.* 4,3
ammaniteanii: *pl. nom.* 4,7
ammoniteanii: *pl. nom.* 13,1

AMMONITEANCĂ: adj. „(femeie) din neamul ammonit) (cf. AMMONITEAN)
ammoniteance: *f. pl. ac.* 13,23

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,1; 2,1; 5,14; rezum. cap.10; 10,31; 13,6
ani: *pl. ac.* 5,14; 9,21, 30
an: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de peste an/peste an*** „din (în) cursul unui an" 5,14, 18; 10,32
anului: *sg. gen., în sintagma* ***din vreamile anului*** *până la an* „la o anumită vreme hotărâtă" 10,34
an: *sg. ac., în sintagma* ***din vreamile anului*** *până la an* 10,34
an: *sg. ac., în loc. adv.* ***din an în an*** 10,35

APĂ: s.f.
apei: *sg. gen., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 2,14
Apelor: *pl. gen., în s. propr.* ***Porții Apelor/Poarta Apelor*** 3,26; 8,1, 3, 16; 12,36
ape: *pl. ac.* 9,11
apă: *sg. ac.* 9,15, 20; 13,2

APROAPE: adv.
aproape: 4,12
aproape: *adv. în sintagma de aproape* „apropiat" 13,4

ARAP: s.m.; var. HARAP (Înv. și pop.) „arab"
Harapul: *sg. nom.* 2,19; 6,1
hărapii: *pl. nom.* 4,7

(a se) ARĂTA: v. I
arăta: *inf. prez. fără a* 7,61
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 9,12
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,14
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 9,19

ARC: s.n.
arcele: *pl. ac.* 4,13
arce: *pl. ac.* 4,16

(a se) ARDE: v. III
(s-)au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3; 2,3, 17
au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,2
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 10,34

ARDERE: s.f.
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea veacinică*** 10,33

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 7,71, 72

ARS, -Ă: adj.
arse: *f. pl. ac.* 2,13

(a) ASCULTA: v. I
fie ascultând: *conj prez fără* ***să*** *cu gerunziul 3.pl.* (cf. lat. *fiat auscultans*) 1,6
să asculți: *conj. prez. 2.sg.* 1,6
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,4
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9, 16, 29, 30
a asculta: *inf. prez.* 9,17
ai ascultat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,28
neascultând: *gerunziu* 13,27

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) ASEAMINEA
aseaminea: *adv.* 6,11; 12,24
aseminea: *prep.* 8,17
aseaminea: *adv.* 13,26

ASIN: s.m.
asini: *pl. nom.* 7,69
asâni: *pl. ac.* 13,15

ASTĂZI: adv.
astăzi 1,6, 11; 5,11; 9,36

(a se) ASTUPA: v. I
(s-)ar fi astupat: *cond.pf. 3.sg.* 4,7

(a) ASUPRI: v. IV
au asuprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,15

AȘA: adv.
așa: rezum. cap.5; 5,5, 12, 13, 15; rezum. cap.6; rezum. cap.9

(a) AȘEZA: v. I
au așezat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1, 3, 6, 13, 14, 15
vom așeza: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,32
am așezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,31; 13,30

ATUNCI: adv.
atunci: *adv. în loc. adv. până* ***atunci*** 6,1

AUR: s.n.
aur: *sg. nom., în sintagma meșterul de* ***aur /meșterului*** *de* ***aur*** „aurar" (cf. lat. *aurifex*) 3,8, 30
aur: *sg. ac.* 7,70, 71, 72

(a se) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* rezum. cap.1; 1,4; 5,6
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,10, 19; 4,1, 7, 15; 6,1, 16; 13,3
veți auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,20
(s-)au auzit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,6; 12,42
auzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,7
auzind: *gerunziu* 8,9; 13,1
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,9, 27

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. ac.* 8,7

(a) AVEA: v. II
avem: *ind. prez. 1.pl.* 5,5
avea: *ind. imp. 3.sg.* 6,5
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 6,13
având: *gerunziu* 6,18

AZOTEAN: s.m. (cf. **Indice** 1Sm)
azoteanii: *pl. nom.* 4,7

AZOTICEȘTE: adv.
azoticește: 13,24

AZOTITEANCĂ: adj. „(femeie) de neam azotean" (cf. AZOTEAN)
azititeance: *f. pl. ac., în sintagma* ***mujeri*** *azotiteance* 13,23

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) BĂLAUR
Bălaurului: *sg. gen., în s. propr. Fântânii* ***Bălaurului*** 2,13

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 5,4, 10, 11, 15

(a) BATE: v. III
am bătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,25

(a) BATJOCORI: v. IV
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19; 4,1, 5

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 4,4

BĂRBAT: s.m.
bărbați: *pl. nom./ac.* 1,2; 2,12; 3,22; 5,17; 11,6; 12,43; 13,25
bărbaților: *pl. gen.* 7,7; 8,2, 3
bărbații: *pl. nom./ac.* 7,27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34; 11,2

(a) BEA: v. II
beți: *imperativ 2.pl.* 8,10
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 8,12

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. nom.* 5,18

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 2,5, 7
bine: *s.n sg. ac.* 2,18; 5,19; 13,31
bine: *adv în structura v. dislocată* ***bine au*** *cuvântat* 8,6
bine: *s.f. sg. ac., în sintagma facerile de bine* rezum. cap.9
binele: *s.n sg. ac.* 9,25

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine **au cuvântat:** *ind. pf.c. 3.sg., structura v. dislocată* 8,6
binecuvântați: *imperativ 2.pl.* 9,5
binecuvinteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,5

BINECUVÂNTARE: s.f.
binecuvântarea: *sg. ac.* 9,5

BIR: s.n.
bir**ului:** *sg. gen., în sintagmele cartea bir* ***ului/catastihul birului*** „condica cu recensământul celor veniți din robie" (cf. lat. *census* „recensământ"; cuvântul este însă explicat astfel în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I: *census, -us* „dare", „dobândă", „camătă") 7,5, 64

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) BISEARICĂ
bisericii: *sg. gen.* 3,27; 6,10; 11,12
bisearică: *sg. ac.* 6,11
bisearica: *sg. nom.* (aici) „adunarea" (cf. lat. *ecclēsia, -ae* „adunare (a poporului") 8,17
bisearica: *sg. ac.* 13,1

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 13,2

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2

BLÂND, **-Ă:** adj.
blând: *m. sg. nom.* 9,17

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămuri: *pl. ac.* 9,18, 26
blăstămul: *sg. ac.* 13,2

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a)** BLĂSTĂMA
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* 13,2
am blăstămat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,25

BOGAT, **-Ă:** adj./s.
(cei) bogaţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5
bogate: *f. pl. ac.* 9,31

BOLNAV, **-Ă:** adj.
bolnav: *m. sg. nom.* 2,2

BOU: s.m.
bou: *sg. nom.* 5,18
boilor: *pl. gen.* 10,36

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatelor: *pl. gen.* 10,37

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,42

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom., în sintagma* ***bucuria Domnului*** 8,10

BUN, **-Ă:** adj./s.
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,8, 18
bun: *adj. n. sg. nom./ac.* 5,9; 9,20
bune: *adj. f. pl. ac.* 9,13
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 9,36

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** rezum. cap.5; 11,2

BUNĂTATE: s.f.
bunătatea: *sg. ac.* 9,25, 35

C

CAL: s.m.
Cailor: *pl. gen., în s. propr.* ***Poarta Cailor*** 3,28
cai: *pl. nom.* 7,68

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 9,12, 19
cale: *sg. ac.* 9,19

CAMĂTĂ: s.f.
camăta: *sg. ac.* rezum. cap.5
camete: *pl. ac.* 5,7

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeului: *sg. gen.* 9,8
hananei: *pl. ac.* 9,24

CAP: s.n. „extremitate superioară a corpului omenesc sau cea anterioară a animalelor"; „căpetenie"
capetele: *pl. nom./ac.* 4,4; 10,14
capul: *sg. ac.* 9,17

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea lui Neemie carea şi Esdrei a doao să zice*; 8,5; 13,1
carte: *sg. ac.* 6,5; 8,3
cărţi: *pl. nom./ac.* 6,17, 19
cartea: *sg. ac., în sintagma* ***cartea birului*** „condica cu recensământul celor veniţi din robie" (cf. lat. *census* „recensământ"; cuvântul este însă explicat astfel în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I: *census, -us* „dare", „dobândă", „camătă") 7,5
cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***cartea leagii/cartea leagii lui Moisi/cartea leagii lui Dumnezeu/cartea cuvintelor zilelor*** „cronică" rezum. cap.8; 8,1, 8, 18; 9,3; 12,23

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,8; 3,21, 24, 25, 30; 4,16; 5,13; 6,10; 7,39, 61; 12,29, 36
casei: *sg. gen.* 2,3, 8; rezum. cap.13; 13,8
casii: *sg. gen.* 3,10, 20, 21, 23, 28, 29; 6,10; 7,2; 8,16
Casa: *sg. ac., în s. propr.* ***Casa celor Tari*** „Casa Vitejilor" 3,16
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa unghiului*** „camera din colţ" (cf. lat. *cenaculum Anguli*)/***casa Dumnezeului/casa lui Dumnezeu/casa Domnului/casa comorii*** „casa vistieriei" (cf. lat. *domo thesauri, thēsaurus, -i* „comoară"; „vistierie") 3,30, 31; 10,34, 35, 36, 38, 39; 11,16; 12,39; 13,11, 14
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii lui Dumnezeu/casii Dumnezeului*** 8,16; 10,32, 33; 11,11, 22; 13,4, 7, 9
casele: *pl. ac.* 4,14; 5,3, 11; 10,34
caselor: *pl. gen.* 7,3
case: *pl. nom./ac.* 7,4; 9,25
casă: *sg. ac.* 11,25

CATASTIF: s.n.; var. CA**TASTIH**
catastihul: *sg. ac., în sintagma* ***catastihul birului*** „condica cu recensământul celor veniţi din robie" (cf. lat. *census* „recensământ"; cuvântul este însă explicat astfel în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I: *census, -us* „dare", „dobândă", „camătă") 7,64
catastih: *sg. ac.* 7,69

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16

CĂLĂREŢE: s.m.
călăreţi: *pl. ac.* 2,9

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriia: *sg. nom.* 2,6

(a) CĂLCA: v. I „a bate (pe cineva) cu picioarele"; „a tescui cu picioarele"; „a încălca"
călcând: *gerunziu* 13,15
am călcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,25
să călcăm: *conj. prez. 1.pl.* 13,27

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 7,3

CĂMILĂ: s.f.
cămilele: *pl. nom.* 7,69

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,9; 7,70, 71; 8,13; 9,32, 34, 38; 11,1, 3, 13, 16; 12,7, 12, 23, 24, 31, 32, 43
căpetenia: *sg. nom.* 3,9, 14, 19; 11,11
căpeteniia: *sg. nom.* 3,12, 15, 16, 17, 18
căpetenii: *pl. nom.* 4,16; 12,22, 45
căpeteniii: *pl. dat.* 7,2
căpetenie: *sg. nom.* 11,17

(a) CĂUTA: v. I
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,64

CÂMP: s.n.
câmpul: *sg. ac.* 6,2

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 3,22
câmpii: *pl. ac.* 12,28

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,41

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreţi: *s.m. pl. nom./ac.* 7,1, 67; 11,22, 23; 12,8, 41; 13,10
cântăreţii: *s.m. pl. nom.* 7,44, 73; 10,28, 39 12,29, 44
cântăreaţe: *s.f. pl. nom.* 7,67
cântăreţilor: *pl. gen./dat.* 12,28, 45, 46; 13,5

CÂNTEC: s.n.
cântec: *sg. ac.* 12,27
cântecului: *sg. gen., în sintagma* ***vasele cântecului David*** „instrumentele muzicale ale lui David" (cf. lat. *vasis cantici David*) 12,35

CENUŞĂ: s.f.
cenuşii: *sg. gen.* 4,2

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Dumnezeului ceriului/Dumnezeul ceriului/marginile ceriului/oastea ceriului*** „îngerii" 1,4, 5, 9; 2,4, 20; 9,6
ceriul: *sg. ac.* 9,6
ceriul: *sg. ac., în gen. superl.* ***ceriul ceriurilor*** 9,6
ceriurilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***ceriul ceriurilor*** 9,6
ceriu: *sg. ac.* 9,13, 15, 27, 28
ceriului: *sg. gen.* 9,23

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. nom.* 9,16, 17
cerbicea: *sg. ac.* 9,29

(a) CERCA: v. I
ar cerca: *cond. prez. 3.sg.* 2,10
vom cearca: *ind. viit.I: 1pl.* 5,12
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,18
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,27

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.1
să cearem: *conj. prez. 1.pl.* 5,10

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* 1,7; 9,14; 10,29; 13,14
ţeremonii: *pl. ac.* 9,13

(a) CERTA: v. I
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.13
am certat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,7; 13,17, 25

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 2,3, 5; 3,15; 6,6; 7,4, 6; 11,1; 13,18
cetăţii: *sg. gen.* 2,8; 12,36, 43
cetăţile: *pl. ac.* 7,73; 8,1, 15; 10,37; 11,3, 20
cetăţi: *pl. ac.* 9,25; 11,1
cetăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.11
cetate: *sg. ac.* 11,9, 18

(a se) CHEMA: v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,12
chemând: *gerunziu* rezum. cap.6; rezum. cap.7
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,63
chemându(-se): *gerunziu* rezum. cap.12

CHIAR: adv. (Înv.) „clar", „limpede"; „tocmai"
chiar: rezum. cap.8; 8,3; 12,41

CHIMVAL: s.n. (Înv.; mai ales la pl.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una de alta"
chinvale: *pl. ac.* 12,27

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acesta chip*** 6,5

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
ceteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
cetind: *gerunziu* rezum. cap.8
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3, 8, 18; 9,3
(s-)au cetit: *ind. pf.c. impers.* 8,8; 13,1
cetindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.13

COAPSĂ: s.f.
coapse: *pl. ac.* 4,18

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
pogorî: *inf. prez. fără a* 6,3
(mă) voiu pogorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,3
(Te-)ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13
pogorând: *gerunziu* 13,15

CODRU: s.m.
codrului: *sg. gen.* 2,8

COMOARĂ: s.f.
comorii: *sg. gen., în sintagma* ***casa comorii*** „casa vistieriei" (cf. lat. *domo thesauri; thēsaurus, -ī* „comoară"; „vistierie") 10,38
comoarălor: *pl. gen., în sintagma* ***vistieriile comoarălor*** (cf. lat. *gāzophylacia thesauri; gāzophylacium, -iī* „sala tezaurului"; *thēsaurus, -ī* „comoară"; „vistierie") 12,43
comoară: *sg. ac.* 13,7

CONTUŞ: s.n.; var. **CONTOŞ**
contoşe: *pl. ac., în sintagma* ***contoşe preoţeşti*** 7,70
contoşuri: *pl. ac., în sitnagma* ***contoşuri preoţeşti*** 7,72

COR: s.n.; var. (neob.) **HOR:** s.m.; traducătorii au echivalat prin *hor* cuvântul latinesc *chorus*, care înseamnă „dans" şi „cor".
hori: *pl. nom./ac.* 12,31, 39
hor: *sg. nom.* 12,37

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sitnagma* ***praznicul*** *corturilor* (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) rezum. cap.8
corturi: *pl. nom./ac.* 8, 14, 15, 16, 17

COŞTEI: s.n. (mgm. în v.) „cetate"
coşteiul: *sg. ac.* 1,1

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime"
coţi: *pl. ac.* 3,1, 13

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioasă: *f. sg. ac.* 9,8
credincioşi: *m. pl. nom.* 13,13

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 9,35

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 6,2
cugetaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,6

CULEGERE: s.f. (aici) „adunare de sărbătoare"
culegerea: *sg. ac.* 8,18

CULES: s.n.
culesului: *sg. gen.* 10,37

(a) CUMPĂRA: v. I
am cumpărat: *ind. pf.c. 1sg.* 5,16

(a) CUNOAȘTE: v. III
să **cunoască:** *conj. prez. 3.pl.* 4,11
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,10
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,10

(a se) **CURĂȚI:** v. IV
(s-)au curăți: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,30
au curățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,30; 13,9
să (să) **curățască:** *conj. prez. 3.pl.* 13,22
am curățit: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,30

CURĂȚIE: s.f.
curățiii: *sg. dat. adn.* 12,44

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1; 2,18; 5,6; 6,7, 8, 19; 8,12; 9,8
cuvinte: *pl. ac.* 1,4
cuvântul: *sg. ac.* 1,8; 2,20; 5,13; 6,4, 5; 11,24
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele leagii*** rezum. cap.8; 8,9, 13
cuvintelor: *pl. gen., în sintagma cartea cuvintelor zilelor* „cronică" 12,23

(a) CUVÂNTA: v. I
au **cuvântat:** *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 8,6

D

(a se) **DA:** v. I
dă: *imperativ 2.sg.* 1,11; 4,4
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2, 1, 9
dele: *conj. prez. 3.sg.* 2,7
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,8; 13,25
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 7,5, 70, 71, 72; 9,17, 29
dedease: *conj. prez. 3.sg.* 2,12; 10,29
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,4; 10,30, 32
dați: *imperativ 2.pl.* 5,11
(să) da: *ind. imp. 3.pl.* 5,14
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 9,8, 15
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,10, 13, 15, 20, 22, 24, 27, 30, 36
au dat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au dat umăr*** „au întors spatele" (cf. lat. *dederunt umerum*) 9,29
ai fost dat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 9,35
(să) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 11,2
da: *ind. imp. 3.sg.* 12,46
(s-)au fost dat *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 13,10

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajdele: *pl. ac.* 5,4

DAR: s.n.
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 13,5

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** 13,20

DATOR, -TOARE: adj.
datori: *m pl. nom.* 5,10

DĂRĂBUIT, -Ă: s.m./f. (aici despre ziduri) „spărtură"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
(ceale) dărăbuite: *s.f. pl. nom.* 4,7

(a) DĂRUI: v. IV
dăruind: *gerunziu* rezum. cap.5
dăruiam: *ind. imp. 1.sg.* 5,18

DEPARTE: adv.
departe: 4,19; 12,42

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,19, 26
depărtându(-se): *gerunziu* 9,29

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
să **(să) deschiză:** *conj. prez. 3.pl.* 7,3
au deschis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
deschizându-: *gerunziu* 8,5
să deschiză: *conj. prez. 3.pl.* 13,19

(a) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a separa" (cf. **Indice** Iș)
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,3

DESCHILINIT: adv. „distinct"; „clar" (cf. lat. *distincte*)
deschilinit: 8,8

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
deschiși: *m pl. nom.* 1,6

(a se) DESCOPERI: v. I
(să) descoperea: *ind. imp. 3.sg.* 4,23

DESCOPERIT: adv. „potrivit"; „cum se cuvine" (cf. lat. *apposite*)
descoperit: 8,8

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. nom.* 9,25

DESFĂTAT, -Ă: adj. „foarte larg";"nesfârsit"
desfătat: *n. sg. ac., în sintagma pământ desfătat și gras* (cf. lat *terra latissima et pingui*) 9,35

(a) DESPĂRȚI: v. IV
ai despărțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11

DESPĂRȚIT, -Ă: adj.
despărțiți: *m. pl. nom.* 4,19

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** „inutil" rezum. cap.2
deșert: *m. sg. nom.* 5,13

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciune: *sg. ac.* 1,7

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(ne) dezbrăcam: *ind. imp. 1pl.* 4,23

DIMINEAȚĂ: s.f.
dimineața: *sg. ac.* 8,3

DIN AINTEA: prep.
dinnaintea: 8,1, 3; 13,7(a)

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* rezum. cap.2

DOBITOC: s.n.
dobitoc: *sg. nom.* 2,12
dobitocului: *sg. dat.* 2,14
dobitoacele: *pl. ac.* rezum. cap.7; 9,37
dobitoacelor: *pl. gen.* 10,36

(a) DOJENI: v. IV
am dojenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,15, 21

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Doamne: *sg. voc.* 1,5, 11; 6,14; 9,6; 13,29
Domnului: *sg. gen./dat.* 3,5; 8,9; 9,3
Domnul: *sg. nom./ac.* 8, 1, 6, 14; rezum. cap.9; 9,4, 5

Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***zioa Domnului/bucuria Domnului/cartea leagii Domnului/poruncile Domnului/casa Domnului*** 8,10; 9,3; 10,29, 34, 35
Doamne: *sg. voc., în sintagma Doamne Dumnezeule* 9,7

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 9,26

DRAHMĂ: s.f.
drahme: *pl. ac.* 7,70, 71, 72

DREPT, DREAPTĂ: adj./prep./s.
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 5,13
dreapta: *s.f. sg. ac. , în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 8,4
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta/la dreapta*** 9,4; 12,31
drept: *adj. m. sg. nom.* 9,8, 33
dreapte: *adj. fem. pl. ac.* 9,13

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. nom.* 2,20

(a se) DUCE: v. III
veţi fi duşi *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 1,9
(mă) duseasăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,16
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,12; 12,31, 32
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 9,19
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 12,37
au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,26
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,10

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. ac., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 2,14

DUH: s.n.
Duhul: *sg. ac.* 9,20, 30

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./dat./gen.* rezum. cap.1; 2,12; rezum. cap.4 4,15; 5,13; 6,12, 16; 7,2, 5; 8,6; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,29; 12,24, 35, 42, 45; 13,1, 25, 26
Dumnezeului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***Dumnezeului ceriului/mâna Dumnezeului/frica Dumnezeului/casii*** *Dumnezeului/casa* ***Dumnezeului/vistieriia Dumnezeului/vistieria*** *casii Dumnezeului/leagea* ***Dumnezeului*** 1,4; 2,4, 8, 18; 5,9; 10,32, 33, 34, 36, 37, 38, 39; 13,4, 14, 27
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumenzeul*** *ceriului cel tare, mare* ***şi înfricoşat/Dumnezeul*** *nostru cel mare, tare* ***şi înfricoşat/Dumnezeul nostru/Dumnezeul*** *mieu* 1,5; 4,4; 5,19; 9,32; 13,14, 22, 29, 31
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 4,9, 14, 20; 8,6; 9,4, 5, 17; 13,2, 18
Dumnezeu: *sg. gen, în sintagma frica* ***lui Dumnezeu/casa lui Dumnezeu/cartea leagii lui Dumnezeu/casii lui Dumnezeu/poruncile lui Dumnezeu/leagea lui Dumnezeu*** 5,15; 6,10; 8,8, 16, 18; rezum. cap.10; 10,28, 29; 11,11, 16, 22; 12,39; 13,7, 9, 11
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 8,9; 9,3; 10,29, 34; 13,26
Dumnezeule: *sg. voc. , în sintagma Doamne* ***Dumnezeule*** 9,7
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagmele* ***Dumnezeul ceriului/Dumnezeul milelor*** 2,20; 9,31
Dumnezeului: *sg. dat. adn.* 12,44

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeul: *sg. nom.* 9,18

(a) DUREA: v. II
să doară: *conj. prez. impers.* 8,11

E

EPISCOP: s.m.
episcopul: *sg. nom.* 11,22

F

(a se) FACE: v. III
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9; 13,21
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 2,12; 6,13
aş fi făcând: *cond. pf. cu gerunziu 1.sg.* 2,16
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,16; 4,16, 17; 8,7, 11; 11,12
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,19; 5,9; 13,17
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,4
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,11; 5,12; 13,27
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 4,21; 6,7; 10,35
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,12; 6,2; 8,12; 9,24; 10,29; 12,27; 13,7
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,15, 19; 9,33; 12,31; 13,11, 14
fac: *ind. rpez. 1.sg.* 6,3
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,8, 16
făcând: *gerunziu* rezum. cap.8
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,4, 17; 9,18; 13,7
să (se) facă: *conj. prez. 3.pl.* 8,15
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16, 17, 18; 9,18, 26, 34; 13,5, 18
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6, 10, 17, 31, 33
faci *ind. prez. 2.sg.* 9,6
a face: *inf. prez.* 9,28
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,29

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.9

FAMILIE: s.f.
familiilor: *pl. gen.* 7,70, 71; 8,13; 12,12, 23
familiilor: *pl. dat. adn.* 12,22

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 6, 14

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) FEATĂ
featele: *pl. nom./ac.* 4,14; 5,2, 5; 7,63; 10,28, 30; 11,25, 27, 28, 30, 31; 13,25
fata: *sg. ac.* 6, 18

FAŢĂ: s.f.
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** „în faţa", „dinaintea" 1,4; 2,1, 5, 6
faţa: *sg. nom./ac.* 2,2, 3; 4,14; 8,6
faţa: *sg. ac., în loc. prep. de la faţa* „(de) dinaintea" 4,5; 9,32
faţă: *sg. ac., în loc. adj. de faţă* 12,43

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
făgăduind: *gerunziu* 10,29
a făgădui: *inf. prez.* 10,29

FÂNTÂNĂ: s.f.
Fântânii: *sg. gen., în s. propr. Fântânii Bălaurului/Poarta Fântânii* 2,13, 14; 3,15; 12,35

FEL: s.n.; var. (Înv.) FEALIU
fealiuri *pl. ac.* 5,18

FEMEIE: s.f.
femeilor: *pl. gen.* 8,2

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
fereseului: *sg. gen.* 9,8

(a) FI: v. IV
eram: *ind. imp. 1.sg.* 1,1, 11; 2,1, 11
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 2,1, 12, 14; 3,7; 4,16, 18, 23; 5,2, 3, 16; 6,16, 18; 7,4, 59, 67; 8,1, 3, 5; 11,1, 16, 23; 12,12; 13,4, 5, 26, 28

e: *ind. prez. 3.sg.* 8,9
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,8, 31, 33
-i *ind. prez. 3.sg.* 2,2, 19; 5,9; 8,1; 13,15
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,3; 5,2, 5, 10, 17; 7,3, 61; 9,6; 11,3, 7; 12,1
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 2,17, 20; 4,19; 9,36, 37
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,2, 18, 20; 4,10, 19; 6,1, 7; 7,61; 8,10, 11; 13,17
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,1; 2,1; 4,1, 7, 15, 16; 5,1; 6,1, 16; 8,17; 10,1; 13,3, 19
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 6,11; 10,38
să fim: *conj. prez. 1.pl.* 2,17
fie: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 4,22
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 5,14
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,15
a fi: *inf. prez.* 7,2; 13,8, 13
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,12
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,39
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,6
nefiind: *gerunziu* 2,2

FINIC: s.m. „arbore exotic din familia palmierilor, înalt, cu frunze mari şi care face fructe comestibile"; „curmal"
finic: *sg. ac.* 8,15

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen.* 1,1; 3,4, 19, 21, 23; 6,10; 7,21, 46, 47, 48, 49, 50, 59; 8,17; 12,44
fii: *pl. nom./ac.* 1,6; 3,3; 4,14; 5,2, 5; 7,6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59; 8,1, 14; 9,1, 23, 24; 10,9, 28, 39; 11,3, 4, 6, 7, 22, 24, 25, 31; 12,23, 28, 34, 46; 13,24, 28; 7,60, 62, 63
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,6; 2,10; 7,11, 43; 9,2; 10,30, 36; 13,2, 16, 25
fiiul: *sg. nom./ac.* 3,2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 29, 30; 6,18; 9,2; 10,1, 9, 38; 11,4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 22, 24; 12,1, 23, 24, 26, 34; 13,13, 28
fiiu: *sg. nom.* 3,21; 7,48; 11,4

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 7,70

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 5,3
foametea: *sg. ac.* 9,15

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 1,3; 2,3, 13, 17; 9,12, 19
focul: *sg. ac.* 9,7

FRATE: s.f.
fraţii: *pl. nom./ac.* 1,2; 3,1, 18; 4,14, 23; 5,7, 8, 10; 5,14; 10,10, 29; 11,12, 13, 14, 17, 19; 12,8, 9, 24, 35
fratele: *sg. nom.* 3,12
fraţilor: *pl. gen.* 4,2; 5,1, 5; 12,7; 13,13
fratelui *sg. dat.* 7,2

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac., în sintagmele* ***frica Dumnezeului/frica lui Dumnezeu*** 5,9, 15

FRUMOS, -OASĂ: adj.
(cel mai) frumos: *n. sg. ac.* 8,15

FRUNZĂ: s.f.
frunze: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,15
frunză: *sg. ac.* 8,15

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,10

G

GALALDITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Galaaditeanului: *sg. gen.* 7,63

GATA: adv.
gata: 4,16

GAVAONEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Gabaon"
Gavaoneanul: *sg. nom.* 3,7

(a se) GĂTI: v. IV „a prepara, de obicei la foc, mâncare"
(să) gătea: *ind. imp. 3.sg.* 5,18
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,10

GÂLCEVIRE: s.f.
gâlcevire: *sg. ac.* 9,17

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,7
gândind: *gerunziu* 6,9

GHERGHESEU: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
gherghesenlui: *sg. gen.* 9,8

GINERE: s.m.
jinerele: *pl. nom.* 6,18
jinere: *sg. nom.* 13,28

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 8,15; 9,4

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. nom.* 11,1

(a) GONI: v. IV
am gonit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,28

GONITOR, -TOARE: s.m./f.
gonitorii: *s.m. pl. ac.* 9,11

GRAS, -Ă: adj./s.
(ceale) **grase:** *s.f. pl. ac.* 8,10
gras: *adj. n. sg. ac.* 9,25, 35

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. ac.* 3,15

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,12; 6,8
ar fi grăit: *cond. pf. 3.sg.* 6,12
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzile: *pl. ac.* 4,2

(a se) GRĂMĂDI: v. IV (aici) „a ridica"; „a construi"; „a clădi"
(s-)au grămădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16
grămădind: *gerunziu* 13,15

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 5,2, 3, 10, 11
grâului: *pl. gen.* 10,39; 13,5, 12

GREUTATE: s.f.
greotăţile: *pl. ac.* 4,17
greotatea: *sg. ac.* 13,15
greotate: *sg. ac.* 13,19

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 3,5

GUNOI: s.n.
Gunoiului: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Gunoiului*** 2,13; 3,13, 14; 12,31

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 9,20

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 10,37
gustări: *pl. ac.* 12,43

H

HALDEU: s.m./adj.; „caldeean"
haldeilor: *pl. gen* 9,7

HANANEU: s.m.; vezi CANANEU

HAR: s.n.
harurilor: *pl. gen* 12,27, 43

HARAP: s.m.; vezi ARAP

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheului: *sg. gen.* 9,8

HOR: s.m.; vezi COR

(a) HRĂNI: v. IV
ai hrănit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,21

HORONITEAN: s.m. „nume care atestă, probabil, legătura persoanei care poartă acest nume cu localitatea Ben-Horon din ținutul lui Efraim" (cf. Anania 2001, p.525).
Horoniteanul: *sg. nom.* 2,10, 19

(a) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,19

I

IATĂ: interj.
iată: 5,5; 9,36

IEBUSEU: s.m.; var. IEVUSEU (cf. Indice Iș)
ievuseului: *sg. dat.* 9,8

(a) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* 13,22

(a) IEȘI: v. IV
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,13
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 8,15
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8, 16
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,2

IEȘIRE: s.f. „răsărire"
ieșirea: *sg. ac.* 4,21

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 2,2, 12; 4,6; 5,7; 6,8; 7,5; 9,8

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) (a) ÎNTRA
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,8; 6,11
am întrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,10
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11
întra: *ind. imp. 3.pl.* 9,12
să între: *conj. prez. 3.pl.* 9,15, 19, 23; 13,1

(a) ISCĂLI: v. IV
iscălim: *ind. prez. 1.pl.* 9,38
au iscălit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.10

ISCUSIT, -Ă: adj.
iscusit: *m. sg. nom.* 7,65

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(să) isprăvească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
vor isprăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
isprăvindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,15; 7,1

ISRAILTEAN: s.m. (cf. **Indice** Iș)
israililteanilor: *pl. gen* rezum. cap.9

ISTORIE: s.f.
istoria: *sg. nom.* 7,69

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,5

IUBIT, -Ă: v. IV
iubit: *m. sg. nom.* 13,26

Î

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,11; 2,1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 18, 19; 3,15, 25; 5,4, 14; 9,22, 32; 11,23, 24; 13,6
împăratul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,2, 4, 5, 6, 8, 9; 5,14; 6,7; 7,6; 13,6, 26
împărate: *sg. voc.* 2,3
împărat: *sg. nom.* 6,6, 7; 13,26
împărații: *pl. nom./ac.* 9,24, 34
împăraților: *pl. dat.* 9,37

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* 2,6

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. ac.* rezum. cap.6; 12,22
împărății: *pl. nom./ac.* 9,22, 32

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
ai împărțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,22

ÎMPIEDICARE: s.f.; var. ÎMPIEDECARE
împiedecare: *sg. ac.* rezum. cap.5

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) ÎMPROTIVĂ
împrotiva: *prep.* 2,19; rezum. cap.4; 4,8, 9; 5,1; 12,36; 13,29
împrotivă: *adv. în sintagma a război* ***împrotivă*** „a se răscula" (cf. lat. *rebellō*) 6,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. și pop.) (a se) ÎMPROTIVI
împrotivindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.4

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 5,17; 12,28, 29

(a) ÎMPREUNA: v. I (aici) „a născoci" (cf. lat. *compōnō, -ere* „a pune laolaltă", dar și „a născoci")
împreuni: *ind. prez. 2.sg.* 6,8

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,8, 20; 6,2, 7, 10, 16; rezum. cap.7

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *s.n. ac. sg., în loc. v.* ***să luom împrumut*** 5.4

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
am împrumutat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,10

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 1,4, 6, 11; 2,1, 5, 6, 13; 4,2; 5,15; 6,19; 9,8, 11, 24, 28, 35; 12,25, 35
înainte: *adv.* 7,3
înainte: *adv. în sintagma* ***punerii-înainte*** 10,33
înnaintea: *prep.* 8,2, 5; 13,2, 5

ÎNALT, -Ă: adj.
înaltă: *f. sg. ac.* 3,25
înalt: *n. sg. ac.* 3,27; 9,5

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 3,25
(să) înălța: *ind. imp. 3.sg.* 3,26
a **(te) înălța:** *inf. prez.* 6,6

ÎNĂLȚAT, -Ă: adj.
înălțat: *m. sg. nom.* 8,5

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) ÎNLĂUNTRU; ÎNLONTRU
înlontru: 7,3
înlăuntru: 12,43

(a) ÎNCEPE: v. III
ar fi început: *cond. pf. 3.pl.* 4,7

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 12, 45

(a) ÎNCETA: v. I
a **înceta:** *inf. prez.* 4,11
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,9

(a) ÎNCHEIA: v. I
am încheiat: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,6

(a se) ÎNCHIDE: v. III
a **(să) închide:** *inf. prez.* 4,7
am închis: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,19

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6
(să) închina: *ind. imp. 3.pl.* 9,3
(să) închină: *ind. prez. 3.sg.* 9,6

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 7,3

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinși: *m. pl. nom.* 4,18

(a) ÎNMULȚI: v. IV
ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,23

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) ÎNCĂTRO
încătro: 2,16

(a se) ÎNCREDINȚA: v. I
(s-)au încredințat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,13

(a) ÎNCUIA: v. I
să **încui:** *conj. prez. 2.sg.* 6,10

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietorile: *pl. ac.* 3,3, 6, 13, 14, 15

ÎNDĂRĂT: adv.; var. ÎNDĂRĂPT
îndărăpt: 5,10

(a se) ÎNDĂRĂTNICI: v. IV (Înv.) „a se împotrivi”
îndărădnicindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.2

ÎNDELUNG: adv.
îndelung: 9,17

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
îndemna: *ind. imp. 3.pl.* 9,26
ai îndemnat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,29, 30

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 1,11

ÎNDURĂTOR, -TOARE: adj.
îndurătoriu: *m. sg. nom.* 9,17

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
înfricoșază: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
înfricoșindu(-mă): *gerunziu* 6,13
înfricoșa: *ind. imp. 3.pl.* 6,14
să **înfricoșaze:** *conj. prez. 3.sg.* 6,19

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj. (Înv.) „înfricoșător”
înfricoșat: *m. sg. ac./voc.* 1,5; 4,14; 9,32

(a se) ÎNFRUNTA: v. I (Înv. și reg.) „a mustra cu asprime”; (Înv. și reg.; prin ext) „a batjocori”, „a ocărî”
să **(să) înfrunte:** *conj. prez. impers.* 5,9
să **înfrunte:** *conj. prez. 3.sg.* 6, 13

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
să **îngăduim:** *conj. prez. 1.pl.* 5,10

(a) ÎNGREUIA: v. I
au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,15

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
(s-)au îngrășat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) ÎNJUGA: v. I
îngiugăm: *ind. prez. 1.pl.* 5,5

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
(să) înmulțesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,37

ÎNNOIRE: s.f. „refacere”, „reconstruire”
înoirea: *sg. ac.* rezum. cap.2
înnoire: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) (a se) ÎNSĂMNA
(să) însămnează: *ind. prez. impers.* 7,69
însămneaze: *conj. prez. 3.pl.* 9,38
(să) însămneaze: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

ÎNSEMNĂTOR, -TOARE: s.m./f. (aici) „care pune pecetea”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare, cu alte sensuri însă, este la I. Văcărescul, *Colecție din poeziile d-lui marelui logofăt.*.București, 1848.
însămnătorii: *s.m. pl. nom.* 10,1

ÎNSETOȘAT, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) ÎNSĂTOȘAT, -Ă (Înv. și reg.) „însetat”
însătoșaților: *s.m. pl. dat.* 9,15

(a se) ÎNȘELA: v. I
(ne-) am înșelat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,7

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I „a provoca”; (Fig.) „a se entuziasma”
(s-)au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26

(a se) **ÎNTĂRI:** v. IV
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,18
am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,9

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 9,25

ÎNTÂI, -A: adj.
întâiu: *adj. inv., în sintagma* ***ceale întâiu născute a pământului*** „primele roade"; „pârgă" 10,35

(a se) **ÎNTINDE:** v. III
(să) întinde: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
să întindă: *conj. prez. 3.pl.* 4,8
ai întins: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,30

(a se) **ÎNTOARCE:** v. III
(vă) veţi întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6
întorcându(-mă): *gerunziu* 2,15
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
am întors: *ind. pf.c. 1.sg., în sintagma* ***am întors cuvântul*** „am răspuns" 2,20
întoarce: *imperativ 2.sg.* 4,4
(ne-)am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,15
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 5,11
vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,12
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6; 9,28, 35
a **(să) întoarce:** *inf. prez.* 9,17
să **(să) întoarcă:** *conj. prez. 3.pl.* 9,26, 29
să **întorci:** *conj. prez. 2.sg.* 9,32
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,2
am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,9

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
am întrebat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2

(a se) **ÎNTRISTA:** v. I
să **(se) întristeaze:** *conj. prez. 3.sg.* 2,3
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10
să **(vă) întristaţi:** *conj. prez. 2.pl.* 8,10

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *n. sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) **ÎNTURNA:** v. I
(să) **înturnase:** *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,17

(a) **ÎNŢELEGE:** v. III
am înţăles: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,12; 13,7
înţeleagea: *inf. prez.* 8,2
au înţeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,8
înţelesease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8, 12
înţeleage: *inf. prez.* 10,29

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagere: *sg. ac.* 8,8

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înţelepţilor: *pl. gen.* 8,3

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învăţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,12
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* 9,20

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţat: *m. sg. nom.* 7,65

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I; var.
au învărtoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16, 17
au învârtoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,29

(a se) **ÎNVECHI:** v. IV
(s-)au învechit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,21

J

(a se) **JELI:** v. IV
(m-)am jelit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,4

(a se) **JELUI:** v. IV
să (vă) jeluiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,9

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. ac.* rezum. cap.10
jârtva: *sg. ac.* 10,33
jârtvă: *sg. ac.* 13,9

(a) JERTFI: v. IV; var. (neob.) **(a) JÂRTHVI**
jârthvi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,43

JGHEAB: s.n. (aici) „rezervoare de apă"; „puţ" (cf. lat. *cisterna, -ae* „rezervor de apă")
jgheaburi: *pl. ac.* 9,25

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 2,16; 5,1; 6,17
jidovi: *pl. ac.* 1,2; 13,23
jidovii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,1, 2, 12; 5,8, 17; 6,6; rezum. cap.13

JIDO**VEŞTE:** adv.
jidoveaşte: 13,24

JIVINĂ: s.f.
jivina: *sg. ac.* 2,12

JOS: adv.
jos: 13,25

JUDECATĂ: s.f.
judecăţile: *pl. ac.* 1,7; 9,29; 10,29
judecată: *sg. ac.* 3,30
judecăţi: *pl. ac.* 9,13

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac., în sintagma* ***jumătate parte/jumătate partea*** 3,11; 4,6, 16; 12,32, 37, 39
jumătate: *sg. nom./ac.* 4,16, 21
jumătate: *sg. gen.* **(cu prep. a)**, *în sintagma* ***a jumătate partea*** 3,12, 16
jumătăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***jumătăţii partea/jumătăţii părţii*** 3,17, 18
jumătate: *sg. ac., în loc. adv.* ***de jumătate*** "pe jumătate" 13,24

JUNGHIERE: s.f.
junghieri: *pl. ac.* 12,42

(a) JURA: v. I „a promite sub jurământ"; „a lega prin jurământ"
am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,12; 13,25
a jura: *inf. prez.* 10,29

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 6,18

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. ac., în sintagma* ***lacul cu peşti*** (cf. lat. *piscīna, -ae* „helesteu", „iaz de peşte" 3,16

LANCE: s.f.
lâncile: *pl. ac.* 4,13
lănci: *pl. nom.* 4,16
lăncile: *pl. ac.* 4,21

LAT, -Ă: adj.
(mai) late: *f. sg. gen.* 3,8
lat: *n. sg. nom./ac.* 4,19; 12,37
lată (foarte): *f. sg. nom.* 7,4

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 9,5

(a) LĂCUI: v. IV; vezi (a) LOCUI

LĂCUITOR: s.m.; vezi LOCUITOR

(a se) LĂSA: v. I
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,19, 28
vom lăsa: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,39

(a se) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
lăuda: *ind. imp. 3.sg.* 6,19
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 12,24
laudă: *ind. prez. 3.pl.* 12,46

LĂUDARE: s.f.
lăudare: *sg. ac.* 11,17

LĂUDĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lăudători: *s.m. pl. ac.* 12,31, 39

LĂUTĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) ALĂUTĂ
alăute: *pl. ac.* 12,27

LÂNCED, -Ă: s.m./f.
(un) lânced: *s.m. sg. nom.* 2,1

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.) „legământ"
legătura: *sg. ac.* 1,5; 9,32; rezum. cap.10
legătură: *sg. ac.* 6,2; rezum. cap.9; 9,8, 38

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 1,8; 8,2; 9,26, 29, 34; 13,3
leagii: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvintele leagii/cartea leagii/cartea leagii lui Moisi/cartea leagii lui Dumnezeu*** rezum. cap.8; 8,1, 8, 9, 13, 18; 9,3
leagii: *sg. gen.* 8,7
leage: *sg. ac.* 8,14; 9,14; 10,36
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea adevărului/leagea lui Dumnezeu/leagea lui Moisi/leagea Dumnezeului*** 9,13; 10,28, 29, 34; 13,27
leage: *sg. nom., în sintagma* ***a doao leage*** rezum. cap.13

LEMN: s.n. (Înv. şi rar) „arbore"; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care serveşte la construcţii, drept combustibil etc."
leamne: *pl. ac.* 2,8
lemn: *sg. ac.* 8,4, 15
lemnul: *sg. ac.* 8,15
leamnelor: *pl. gen., în sintagma* ***aducerea leamnelor*** „lemnele care trebuia aduse pentru ca focul de pe jertfelnic sa nu se stingă niciodată" 10,34; 13,31

(a se) LEPĂDA: v. I
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,64
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26
(să) leapădă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,8

(a se) LENEVI: v. IV
să (să) lenevească: *conj. prez. 3.pl.* 6,3

LEŞUIRE: s.f.
leşuirilor: *pl. gen.* rezum. cap.4
leşuiri: *pl. ac.* 4,8

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
leviţii: *pl. nom.* 3,17; 7,42, 73; 8,7, 9, 11, 13; rezum. cap.9; 9,5, 38; 10,9, 28, 37, 38; 11,3, 18; rezum. cap.12; 12,1, 22, 30, 43, 46
leviţi: *pl. nom./ac.* 7,1; rezum. cap.8; 10,34; 11,15, 20, 36; 12,8, 23, 27, 46; 13,10, 13
leviţilor: *pl. gen./dat.* 9,4; 10,37, 38; 11,16, 22; rezum. cap.12; 12,24; rezum. cap.13; 13,5, 10, 22, 30

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticească: *f. sg. ac.* 13,29

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 13,24

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,21

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(celor) lipsiţi: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.5

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 1,9
loc: *sg. nom./ac.* 2,14, 16; 4,20
locurile: *pl. ac.* 4,12; 13,11
loc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în loc*** 4,13
locurilor: *pl. gen.* 9,30; 10,28

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) (a) LĂCUI
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,9; 8,14; 11,1
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 3,26; 4,12; 11,21
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,73; 8,17; 11,1, 3, 4, 6, 25; 13,16
a lăcui: *inf. prez.* 11,2

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) LĂCUITOR
lăcuitorii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,13; 7,3; 9,24; rezum. cap.11

(a) LOVI: v. IV (Pop. şi fam.) „a ajunge la o înţelegere"; (Fam.) „a se învoi"
să lovim: *conj. prez. 1.pl.* 6,2
lovesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
lovim: *ind. prez. 1.pl.* 9,38

(a) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 11,1; 13,25
să fie luând: *conj. prez. cu gerunziul 3.sg.în loc. v.* ***să fie luând aminte*** (cf. lat. *sit adtendens*) 1,11
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
să luom: *conj. prez. 1.pl.* 5,2, 3
să luom: *conj. prez. 1.pl., în loc. v.* ***să luom împrumut*** 5,4
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,15; 7,63
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 6,13, 18; rezum. cap.13
să luăm: *conj. prez. 1.pl.* 10,30; 13,27
vom lua: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,31

vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,37
luându-: *gerunziu* 13,23

(a) **LUCRA:** v. I
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 4,2
a **lucra:** *inf. prez.* 4,6
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,29

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 4,22

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorii: *s.m. pl. nom.* 4,18

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 2,4, 19; 3,16; 5,16; 6,3, 9; 7,70; 13,17, 26
lucrul: *sg. nom./ac.* 2,16; 3,5; rezum. cap.4; 4,11, 15, 16, 17, 19, 21; 5,9, 16; 6,16; rezum. cap.7; 10,32
lucruri: *pl. ac., în sintagma* ***meșterii de lucruri*** (cf. lat. *artifex, -icis*) 3,31
lucrului: *sg. gen.* rezum. cap.5; 7,71
lucrurilor: *pl. dat.* 10,37
lucrurile: *pl. ac.* 11,12, 16; 12,27

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 1,1; 2,1; 8,1, 14
lunii: *sg. gen.* 6,15; 8,2; 9,1
luni: *pl. ac.* 10,33

M

MAI-MARE: s.m. „căpetenie"
mai-marilor: *pl. dat.* 2,16
(cei) mai-mari: *pl. nom./ac.* 3,5; 4,19; 5,7; 6,17; 7,5
(ceai) mai-mari: *pl. ac.* 4,14
mai-marii: *pl. nom.* 10,29; 13,17
mai-marele: *sg. nom.* 11,9, 14; 12,41
mai-mare: *sg. nom.* 13,4

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. ac./gen./voc.* 1,3, 5, 10; 2,10; 3,16, 19, 27; 4,14, 19; rezum. cap.5; 5,1, 7; 6,3; 7,4; 8,6, 12; 9,4, 25, 32, 37; rezum. cap.12; 12,42; 13,5, 27
mare: *m. sg. nom./gen., în sintagma* ***preotul cel mare/preotului celui mare*** 3,1, 20; 13,28
mare (foarte): *f. sg. nom.* 8,17
mari: *m./n. pl. ac.* 9,18, 26; 12,31

MARE: s.f.
mările: *pl. ac.* 9,6
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 9,9
marea: *sg. ac.* 9,11
mării: *sg. gen* 9,11

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* ***marginile cerului*** 1,9

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 5,17

MĂRTURIE: s.f.
mărturiile: *pl. ac.* 9,34

(a se) **MĂRTURISI:** v. IV
mărturisind: *gerunziu* rezum. cap.1
(mă) mărturisesc: *ind. prez. 1sg.* 1,6
mărturiseasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
mărturisea: *ind. imp. 3.pl.* 9,2
(să) mărturisea: *ind. imp. 3.pl.* 9,3
ai mărturisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,34
să mărturisască: *conj. prez. 3.pl.* 12,24
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,45

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisire: *sg. ac.* 11,17

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) MASLIN
maslinii: *pl. ac.* 5,11
maslin: *sg. ac.* 8,15
maslini: *pl. ac.* 9,25

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 3,19, 20, 21, 24, 27, 30

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 1,10; 6,5; 8,14; 9,14, 15; 9,20, 24, 27, 28, 30; 10,29; 11,24
mâna: *sg. ac., în sintagma mâna* ***Dumnezeului*** 2,8, 18
mânile: *pl. nom./ac.* 2, 18; 6,9; 8,6; 9,27
mână: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,17; 13,21
mânile: *pl. nom.* 6,9
mâna: *sg. gen. (cu prep. a + toată)* 10,31

(a) **MÂNCA:** v. I
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,2
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,14
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 5,17
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,65; 8,12; 9,36
mâncați: *imperativ 2.pl.* 8,10
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) **MÂNGÂIA:** v. I
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 9,26; 13,18

(a se) **MÂNIA:** v. I
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,1, 7
(m-)am mâniat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,6

(a) **MÂNTUI:** v. IV
să mântuiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,27
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,28

MÂNTUITOR: s.m. „izbăvitor"
mântuitori: *pl. ac.* 9,27

MÂȘCOI: s.m.; var. **MĂȘCOI** (Înv. și rar.) „catâr"
măscoii: *pl. nom.* 7,68

MERONATHINEAN: s.m. „care este de loc din Meronot" (cf. BD, p.823)
Meronathineanul: *sg. nom.* 3,7

(a se) **MESTECA:** v. I; vezi (a se) AMESTECA

MEȘTER: s.m.
meșterul: *sg. nom., în sintagma* ***meșterul de aur*** (cf. lat. *aurifex*) 3,8
meșterului: *sg. gen., în sintagma* ***meșterului de aur*** 3,30
meșterii: *pl. nom., în sintagma* ***meșterii de lucruri*** (cf. lat. *artifex, -icis*) 3,31
Meșterilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Meșterilor*** 11,35

MIC, -Ă: adj.
mic: *m. sg. nom.* 7,4

MIED: s.f.
mied: *sg. ac.* 8,10

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep. în* ***mijlocul/prin*** *mijlocul* 4,11, 22; 6,10; 7,4; 9,11

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,11
mila: *sg. ac.* 1,5; 9,32
milelor: *pl. gen.* 9,27; 13,22
milele: *pl. ac.* 9,28, 31; 13,14
milelor: *pl. gen., în sintagma Dumnezeul* ***milelor*** 9,31

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 9,17, 31

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirile: *pl. ac.* 9,19

MINĂ: s.f. „veche monedă grecească de aur sau de argint egală cu 100 de drahme"; „măsură de greutate la vechii greci"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *România literară*. Foaie periodică, sub direcția d-lui V. Alecsandri. Iași, 1855.
mina: *sg. ac.* 7,71, 72

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 9,10
minunile: *pl. ac.* 9,17

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 12,43

MIRT: s.m. „arbust parfumat, totdeauna verde, cu flori mici, albe, cultivat pentru lemnul lui sau ca plantă ornamentală; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Amfilohie Hotiniul, *De obște gheografie pe limba moldovenească*.. Iași, 1795.
mirth: *sg. ac.* 8,15

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 9,31

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
moaviteanii: *pl. nom.* 13,1

MOAVITEANCĂ: adj. „(femeie) de neam moabit"
moaviteance: *f. pl. ac.* 13,23

MORMÂNT: s.n.
mormintelor: *pl. gen.* 2,3
mormântului: *sg. gen.* 2,5; 3,16

MOȘIE: s.f.
moșia: *sg. ac.* 11,20

(a) MOȘTENI: v. IV
să moștenească: *conj. prez. 3.pl.* 9,15

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 11,3; 13,29

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muierile: *pl. nom./ac.* 4,14; 10,28; 12,42; 13,26
muierilor: *pl. gen.* 5,1; 8,3
muiare: *sg. ac.* 7,63
muieri: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,23, 27

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multe: *adj. f. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4; 5,18; 6,17; 9,19, 28; 13,26
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,10; 9,35
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 5,2
mulți: *adj. m. pl. ac.* 9,25, 30
(mai) mult: *adv.* 2,17; 7,2
mult: *adv.* 9,17
mulți: *pron. nehot. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 6,18
multora: *pron. nehot. m. pl. dat.* 5,10

MULȚIME: s.f.
mulțimeai: *sg. gen.* 4,2; 8,2
mulțimea: *sg. nom./ac.* 5,13; 7,66; 9,27; 13,22
mulțimea: *sg. gen. (exprimat redundant cu prep. înnaintea + prep. a +* ***toată***) 8,5

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**
mulțămirea: *sg. ac.* 12,27

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.)**MULȚĂMITĂ** „recunoștință exprimată de obicei prin daruri sau recompense materiale"
mulțămită: *sg. ac.* 12,37
mulțămita: *sg. ac.* 12,43

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 3,20; 8,15
muntele: *sg. ac.* 9,13

(a) MUTA: v. I „a strămuta"
mutase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,6

MUTAT, -Ă: s.m./f. „emigrat"
(celor) mutați: *s.m. pl. gen.* 7,6

N

(a) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10, 11

NATINEAN: s.m.; var. **NATHINEAN** (cf. **Indice** Ezr – NATINEAN)
nathineanilor: *pl. gen.* 3,30
nathineanii: *pl. nom.* 7,60

NATINEU: s.m.; var. **NATHINEU** (cf. **Indice** Ezr – NATINEAN)
nathinei: *pl. ac.* 11,21
nathineii: *pl. nom.* 3,26; 7,47, 73; 10,28; 11,3, 21

(a) NĂIMI: v. IV
ar fi năimit: *cond. pf. 3.pl.* 6,12
au năimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,2

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născute: *s.f. pl. ac., în sintagma ceale* ***întâiu născute*** *a pământului* „primele roade ale pământului", „pârga" 10,35

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 1,8; rezum. cap.4; 5,9; 6,6; 13,26
neamurile: *pl. nom./ac.* 4,2; 5,17; rezum. cap.6; 6,16
neamurilor: *pl. dat.* 5,8
neam: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,2; rezum. cap.10; rezum. cap.13; 13,3, 26, 30

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
necazul: *sg. ac.* rezum. cap.1; 2,17; 9,9
năcaz: *sg. ac.* 1,3; 2,10; 9,37
necazului: *sg. gen.* 9,27

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,27

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 4,5
nedreptățile: *pl. ac.* 9,2

NEGOȚ: s.n. (Înv. și pop.; ccr.) „marfă"
negoțuri: *pl. ac.* 10,31

NEGUȚĂTOR: s.m.
neguțătorii: *pl. nom.* 3,31; 13,20

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirile: *pl. ac.* rezum. cap.9

NELEGIUIT: adv.
nelegiuit: 9,33

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) NEPRIIATIN
nepriiatinii: *pl. nom.* 4,15; 5,9; 6,1, 16
nepriiatinilor: *pl. gen.* 9,28

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
neputincioși: *s.m. pl. nom.* 4,2

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv. noaptea și zioa/zioa și noaptea* 1,3; 4,9
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv. pe noaptea* „în timpul nopții" 4,22
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv. de noapte* „noaptea", „în timpul nopții" (cf. lat. *nocte*) 6,10
noaptea: *adv.* 2,12, 13, 15; 9,12, 19

NOR: s.m.
nor: *sg. ac.* 9,12, 19

NOROCIRE: s.f. (Pop.) „noroc"
norocirea: *sg. ac.* 2,10

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 4,6, 22; 5,1, 19; 7,7; rezum. cap.8; 10,14, 30; 11,1, 24; 12,37; 13,24
norodul: *sg. nom./ac.* 1,10; 8,9; rezum. cap.9; 4,13; 5,13, 15, 18; rezum. cap.7; 7,4; rezum. cap.8; 8,1, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16; 9,10, 32; 11,2; 12,30; 13,1
norod: *sg. nom./ac.* 7,72; 8,7; rezum. cap.9; 10,28, 34
norodul: *sg. gen. (cu prep. **a + tot**)* 8,3, 13
noroade: *pl. ac.* 9,22
noroadele: *pl. nom./ac.* 9,24; 10,28, 31
noroadelor: *pl. gen.* 9,30

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 10,33

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom.* 7,7

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; rezum. cap.7; rezum. cap.10; rezum. cap.11
am numărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,1
să număr: *conj. prez. 1.sg.* 7,5
au numărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,43

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,9, 11; 9,5, 7
numele: *pl. nom./ac.* 7,63; rezum. cap.12
nume: *sg. ac.* 9,10

O

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 10,36

OASTE: s.f.
oștii: *sg. gen.* 4,14, 19
oastea: *sg. ac.* 9,6
oastea: *sg. nom., în sintagma oastea **ceriului*** „îngerii" 9,6

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) OBICEAI
obiceaiu: *sg. ac.* 8,18

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) (a se) OBICINUI
(v-)ați obicinuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,11

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. nom./ac.* 5,10; 7,73
obștea: *sg. ac.* 7,5

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 1,3; 2,17; 4,4
ocărâlor: *pl. gen.* rezum. cap.4

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom.* 1,6

(a se) ODIHNI: v. IV
(ne) vom odihni: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,9
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,28
au odihnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,19

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) OLTARIU
oltariul: *sg. ac.* 10,34

OM: s.m.
omului: *sg. gen.* 1,11; 12,24, 35
om: *sg. nom./ac.* 2,10; 7,2, 66; 8,1
oamenii: *pl. nom.* 3,2
oameni: *pl. nom.* 3,7
omul: *sg. nom./ac.* 5,13; 9,29

(a) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a opri"; „a împiedica (pe cineva) să întreprindă ceva"
a **opăci:** *inf. prez.* rezum. cap.6

(a) OPRI: v. IV
oprește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
ai oprit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,20

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) (a se) USEBI
(să) usebească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(s-)au usebit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,2; 10,28

OSTAȘ: s.m.
ostașilor: *pl. gen.* 2,9

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 5,13
osteneala: *sg. ac.* 9,32

(a) OȘTI: v. IV
să oștască: *conj. prez. 3.pl.* 4,8
oștiți: *imperativ 2.pl.* 4,14
va **oști:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* rezum. cap.6

PAHARNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PĂHARNIC**
păharnicul: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,11

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 2,20; 4,14, 19; 11,1
partea: *sg. nom./ac., în sintagma jumătate partea* 3,11; 4,16; 12,37, 39
partea: *sg. gen. (cu prep. **a**), în sintagma a **jumătate** partea* 3,12, 16
partea: *sg. ac., în sintagma **jumătății** partea* 3,17
părții: *sg. gen., în sintagma jumătății părții* 3,18

părți: *sg. gen.* 3,30
parte: *sg. nom./ac., în sintagma* ***jumătate parte*** 4,6; 12,32
parte: *sg. ac., în num. fract.* ***a o sută de parte/a treia parte/a zecea parte*** 5,11; 10,32, 38
părți: *pl. nom./ac.* 8,10, 12; 11,1; 12,46; rezum. cap.13
partea: *sg. ac., în num. fract.* ***a zecea partea*** 10,37
părțile: *pl. nom./ac.* 11,36; 13,5, 10, 13

PAVĂZĂ: s.f.
paveze: *pl. nom.* 4,16

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,6; 9,2, 37
păcatul: *sg. ac.* 4,5
păcat: *sg. ac.* 10,33; 13,26

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 9,29; 13,26
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,6
să păcătuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 6,13

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. ac.* 7,70

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.* 4,4; 9,6, 8, 15, 22, 23, 24, 36
pământ: *sg. ac.* 8,6; 9,25, 35
pământului: *sg. gen./dat.* 9,10, 24; 10,30, 31, 35, 37

(a) PĂRĂSI: v. IV
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,17, 31
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,11

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 2,5, 7
(să) părea: *ind. imp. 3.sg.* 7,2
(s-)au părut: *ind. pf.c. impers.* 13,8

PĂRINTE: s.f.
părinților: *pl. gen./dat.* 7,61; 9,2, 9, 23, 36; 10,34; 11,13
părinții: *pl. nom.* 9,16, 32, 34; 13,18

(a) PĂZI: v. IV
păzești: *ind. prez. 2.sg.* 1,5; 9,32
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,5
am păzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,7
veți păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,29; 12,24
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 11,19
au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,44
a păzi: *inf. prez.* 13,22

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriul: *s.m. sg. nom.* 2,8; 3,29
păzitori: *s.m. pl. nom./ac.* 4,9; rezum. cap.7; 7,3
păzitorii: *s.m. pl. nom.* 4,23; rezum. cap.12; 12,25

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) PÂNE
pâne: *sg. ac.* 5,15; 9,15; 13,2
pânea: *sg. ac.* 9,36
pâinile: *pl. ac., în sintagma pâinile* ***punerii-înainte*** 10,33

(a) PÂNGĂRI: v. IV
pângăresc: *ind. prez. 3.pl.* 13,29

PÂRĂ: s.f.
pâră: *sg. ac.* rezum. cap.6

PÂRGĂ: s.f.
pârghele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,35, 36, 39; 13,5
pârga: *sg. nom./ac.* 10,36, 37
pârghe: *pl. ac.* 12,43
pârgă: *sg. ac.* 13,31

(a se) PEDEPSI: v. IV
(să) pedepsesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

PERSAN: s.m.; var. PERSIAN; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a ami multor neamuri...*[III], [Tom] I–III, Iași, 1853–1854.
Persianului: *sg. gen.* 12,22

PEȘTE: s.m.
Peștilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Poarta Peștilor*** 3,3; 12,38
pești: *pl. ac., în sintagma* ***lacul de pești*** 3,16
pești: *pl. ac.* 13,16

(a) PETRECE: v. III
să petreacă: *conj. prez. 3.pl.* 2,7

PIATRĂ: s.f.
pietrile: *pl. ac.* 4,2
piatră: *sg. ac.* 4,3; 9,11, 15

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom.* 9,21

PITAR: s.m.
Pitarilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Turnul*** *Pitarilor* 3,11; 12,37

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *pl. nom.* 4,16

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. 3.sg.* 2,5
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 2,6
plăcea: *ind. imp. impers.* 9,24

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
am plâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,4
să plângeți: *conj. prez. 2.pl.* 8,9
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 8,9

(a se) PLECA: v. I
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,6

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. ac.* 9,25

(a) PLINI: v. IV
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13
ai plinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. ac.* 10,37

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. nom./ac.* 1,3; 2,3, 8, 13, 17; 6,10; 7,3; 12,30; 13,19, 22
Poarta: *sg. ac., în s. propr.* ***Poarta Vălii/Poarta Gunoiului/Poarta Fântânii/Poarta Vâlii/Poarta Turmei/Poarta Turmeai/Poarta Peștilor/Poarta Veache/Poarta Cailor/Poarta Apelor/Poarta Efrem/Poarta Străjii*** 2,13, 14, 15; 3,1, 3, 6, 13, 14, 15, 28, 31; 12,31, 35, 36, 38
porți: *pl. ac.* rezum. cap.3; 6,1; 13,19
poarta: *sg. ac.* 3,20, 21
Porții: *sg. gen., în sintagmele* ***Porții Apelor/Porții Efrem*** 3,26; 8,1, 3, 16
porții: *sg. gen.* 3,29
porților: *pl. gen.* 12,25

(a se) POCĂI: v. IV
pocâindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.9

PODIRE: s.f. (aici) „acoperiș"
podirea: *sg. ac.* 8,16

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi (a se) COBORÎ

POM: s.m.
pomi: *pl. ac., în sintagma* ***pomi roditori*** 9,25
pomul: *sg. ac.* 10,35
pomul: *sg. gen. (cu prep. a + tot)* 10,37

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. nom.* 2,20

(a se) PORNI: v. IV
pornindu(-se): *gerunziu* 4,1
am por**nit**: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,11

PORONITEAN: s.m. (cf. supra HORONITEAN)
Poroniteanul: *sg. nom.* 13,28

PORTAR: s.m.
portari: *pl. ac.* 7,1
portarii: *pl. nom.* 7,46, 73; 10,28, 39; 11,19; 12,44
portarilor: *pl. dat.* 12,46; 13,5

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 1,5, 9; 9,14, 16, 29, 34; rezum. cap.10; 10,29
porunca: *sg. nom./ac.* 1,7; 11,23; 12,24, 44
porunci: *pl. ac.* 9,13; 10,32

(a) PORUNCI: v. IV
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,7, 8; 9,14
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,14; 8,1
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,2; 13,9, 19
a fi poruncit: *inf. pf.* 8,14

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,1

(a se) POSTI: v. IV
(să) poste**ască**: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
posteam: *ind. imp. 1.sg.* 1,4

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) PROTIVNIC, -Ă
protivnici: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.2; 4,11
protivnicilor: *pl. gen.* 9,27

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. POVĂȚUITORIU
povățuitoriu: *sg. nom.* 5,14; 9,12
povățuitorii: *pl. nom.* 5,15
povățuitoriului: *sg. gen.* 12,26

POVÂRNIRE: s.f. (aici) „curbură" (cf. lat. *flexūra, -ae*)
povâr**nire**: *sg. ac.* 3,24
povâr**nirii**: *sg. gen.* 3,25

PRAZNIC: s.n.
pr**aznicul**: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul corturilor*** (vezi CORT) rezum. cap.8
pr**aznic**: *sg. ac., în sintagma* ***zi*** *de praznic* 8, 14
pr**aznic**: *sg. ac.* 8,18
pr**aznice**: *pl. ac.* 10,33

(a se) PRĂZNUI: v. IV
prăznuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
(să) prăznuia**ște**: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuir**e**: *sg. ac.* rezum. cap.12

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) PREJMĂ
pre**jma**: *sg. ac., în loc. prep.* ***în*** *prejma* 3,10, 16, 19, 23, 25, 26, 28, 29, 30; 7,3; 13,21
pre**jmă**: *sg. ac., în loc. adv.* ***în*** *prejmă* 3,27
pre**ajmă**: *sg. ac., în loc. adv.* ***din*** *preajmă* 12,37

PREOT: s.m.
pr**eoților**: *pl. gen./dat.* 2,16; 10,36, 37; rezum. cap.12; 12,7, 34; 13,30
pr**eotul**: *sg. nom., în sintagma preotul* ***cel*** *mare* 3,1
pr**eoții**: *pl. nom./ac.* 3,1, 28; 5,12; 7,39, 73; 8,13; 9,32, 34, 38; 10,8, 28, 39; 11,3; 12,1, 22, 30, 40, 43
pr**eotului**: *sg. gen., în sintagma preo* ***tului celui*** *mare* 3,20; 13,28
pr**eoți**: *pl. nom./ac.* 3,22; 7,63; 10,34; 11,10, 20; 12,12, 43
pr**eot**: *sg. nom.* 7,65; 10,38
pr**eotul**: *sg. nom.* 8,2, 9; 13,4, 13
pr**eotului**: *sg. gen.* 12,26

PREOȚESC, -EASCĂ: adj.
pr**eoțești**: *f./n. pl. nom./ac., în sintagmele* ***contoșe preoțești/ contoșuri preoțești/pârghele preoțești*** 7,70, 72; 13,5
pr**eoțească**: *f. sg. ac.* 13,29

PREOȚIE: s.f.
pr**eoție**: *sg. ac.* 7,.64
pr**eoției**: *sg. ac.* 13,29

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. și rar) PRETUTINDINI
pr**etutindini**: *adv. în c. de* ***pretutindini*** „de peste tot" rezum. cap.12

PREȚ: s.n.
pr**ețul**: *sg. ac.* 5,2
pr**eț**u: *sg. ac.* 6,13

PRICINĂ: s.f.
pr**icină**: *sg. ac.* 6,6, 9
pr**icina**: *sg. ac.* 13,11

PRIDVOR: s.n.
pr**idvorul**: *sg. ac.* 3,25
pr**idvoarăle**: *pl. ac.* 8,16

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. PRINPREJUR, PRINPREGIUR
prinpre**jur**: *adv.* 4,13
prin**pregiur**: *adv.* rezum. cap.6
prinpre**jurul**: *prep.* 6,16

(a) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) PRISOSI: v. IV (aici despre oameni) „a rămâne"
prisosind: *gerunziu* 1,2

PROROC: s.m.
pr**oroci**: *pl. ac.* 6,7, 14
pr**orocul**: *sg. nom.* 6,14
pr**orocii**: *pl. nom./ac.* 9,26, 32
pr**orocilor**: *pl. gen.* 9,30

(a) PROROCI: v. IV
pr**orocind**: *gerunziu* 6,12

PRUNC: s.m.
pr**uncii**: *pl. nom.* 5,10, 16; 12,42
pr**uncul**: *sg. ac.* 6,5

PSALTIRE: s.f. (Înv.) „psalterion"
psaltiri: *pl. ac.* 12,27

(a) PUNE: v. III
am **pus**: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,9; 7,1, 3

punea: *ind. imp. 3.pl.* 4,17
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 5,3
puseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 6,1
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,7; 9,7, 37
puind: *gerunziu* 13,5
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***pâinile punerii-înainte*** 10,33

(a se) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
purta: *ind. imp. 3.pl.* 4,17
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,10, 16
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,39

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 17

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE**
pustie: *s.f. sg. ac.* 9,19, 21

(a) PUTEA: v. II
să pociu: *conj. prez. 1sg.* 2,8
putea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,10
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 5,5
pociu: *ind. prez. 1sg.* 6,3
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,61
putea: *ind. imp. 3.pl.* 8,2; 10,29

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 1,10
puternice: *adj. f. pl. ac.* 9,11
putearnici (foarte): *adj. m. pl. nom.* 11,14
putearnicilor: *s.m. pl. dat.* 11,14

PUTINȚĂ: s.f.
putința: *sg. ac.* 5,8

PUȚIN, -Ă: adj.
puțâni: *m. pl. ac.* 2,12

R

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 8,15

RANĂ: s.f. (aici) „spărtură" (cf. lat. *cicātrīx, -īcis* „rană", dar și „spărtură"
rana: *sg. nom.* 4,7

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 9, 17

(a) RĂDICA: v. I; vezi (a) RIDICA

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi RIDICAT

RĂMAS, -Ă: adj.
rămasă: *f. sg. nom.* 6,1

(a) RĂMÂNE: v. III
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,2
au rămas: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3; 11,30; 13,20
rămâie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 4,22
rămâneți: *ind. prez. 2.pl.* 13,21

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 3,26, 29; 12,36

RĂSĂRIT, -Ă: adj.
răsărit: *m. sg. nom.* 7,59

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,10
(se) răscumpăra: *inf. prez. fără a* 5,5
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,8
vom răscum păra: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,8

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi (a se) RISIPI

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi RISIPIT

(a) RĂSPUNDE: v. III
ar răspunde: *cond. prez. 3.pl.* 5,8
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,4
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6

(a) RĂSUNA: v. I
răsuna: *ind. imp. 3.pl.* 4,18

RĂTEZ „închizătoare primitivă, formată dintr-o limbă de lemn sau de metal, pentru uși sau ferestre"
răteazele: *pl. ac.* 3,3, 6, 13, 14, 15

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *s.n. sg. ac.* 6,2; 9,28
răul: *s.n sg. ac.* 13,18, 27
reale: *adj. n. pl. ac.* 9,35
rău: *adj. n. sg. nom.* 13,17
rău (foarte): *adv.* 13,8

RĂUTATE: s.f.
răutate: *sg. nom.* 2,2
răotatea: *sg. ac.* 6,13
răotate: *sg. ac.* 13,7

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 4, 16

(a) RĂZBOI: v. IV
războiți: *ind. prez. 2.pl.* 2,19
a războia: *inf. prez.* 6,6

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***în rând/pre rând*** 4,13; 12,24
rânduri: *pl. nom.* 4,22
rândurile: *pl. ac.* 7,3; 12,24; 13,30

(a se) RÂNDUI: v. IV
am **rânduit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 2,6; 4,13; 13,13, 19
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
era rânduiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,45

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. nom.* 11,23

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduite: *f. pl. ac.* 13,31

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 2,7, 9; 3,7

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) (a) RĂVNI
ar **fi răvnind:** *cond. pf. (cu gerunziu) 3.sg.* rezum. cap.6

REPEJUNE: s.f. (aici) „pârâu"
răpejune: *sg. ac.* 2,15

(a) RIDICA: v. IV; var. (Înv. și pop.) (a) RĂDICA
rădicându-: *gerunziu* 8,6
ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,15

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (În v. și pop.) **RĂDICAT**
rădicate: *f. pl. nom.* 8,3

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar.) **(a se) RĂSIPI**
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8
au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,15

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIT**
răsipit: *n. sg. ac.* 2,13

ROB: s.m.
robului: *sg. gen.* 1,11
robi: *pl. nom.* 9,36

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2, 3; 8,17
robiii: *sg. gen.* 4,4
robia: *sg. ac.* 7,6; 9,17

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roadele: *s.f. pl. nom.* 9,37
roada: *s.f. sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 10,35

RODITOR, -TOARE: adj.
roditori: *m. pl. ac., în sintagma* ***pomi roditori*** 9,25

ROȘIE: s.f.
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 9,9

(a se) RUGA: v. I
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 1,4
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 1,6
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 1,5, 11
(te) rogi: *ind. prez. 2.sg.* 2,4
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4; 13,6
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4
am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,9
(să) roagă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 10,33

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* 1,6, 11
rugăciune: *sg. ac.* 11,17

RUPTURĂ: s.f. (aici) „spărtură"
ruptură: *sg. nom.* 6,1

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. ac.* 4,4

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,17
sabiile: *pl. ac.* 4,13
sabie: *sg. ac.* 4,18

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci"
saci: *pl. ac.* rezum. cap.9; 9,1

SAMARINEAN: s.m. „samaritean" (cf. **Indice 4Împ – SAMARITEAN)**
samarineanilor: *pl. gen.* 4,2

SAT: s.n.
satului: *sg. gen.* 3,15
sate: *pl. ac.* 6,2; 1 2,28
satele: *pl. ac.* 11,25, 30; 1 2,29

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 7,61; 9,2
semințiii: *sg, dat.* 9,8

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

SÂMBĂTĂ: s.f./adv. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbăta: *s.f. sg. ac.* 9,4; rezum. cap.10; 13,18
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 10,31; rezum. cap.13; 13,15, 17, 19, 22
sâmbete: *s.f. pl. ac.* 10,33
sâmbătă: *s.f. sg. ac.* 13,19
sâmbăta: *adv.* 10,31; 13,15, 16, 19, 21

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 5,13

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

SCĂLDĂTOARE: s.f.
scăldătoarei: *sg. gen.* 3,15

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

(a) SCOATE: v. III
scoateți: *ind. prez. 2.pl.* 5,7
a scoate: *inf. prez.* 5,11
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7, 15
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18

SCOATERE: s.f. „percepere de dări" (cf. lat. *exactiō, -ōnis* „scoatere cu forța", „izgonire"; „încasare de bani", „percepere a dărilor")
scoaterea: *sg. ac.* 10,31

(a) SCRIE: v. III
au fost scris: *pasiv ind. pf.c. impers.* 7,69
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 8,15; 10,34, 36

SCRIITOR: s.m. „logofăt"; „diac"
scriitoriului: *sg. gen./dat.* 8,1; 1 2,26
scriitoriul: *sg. nom.* 8,4, 9, 13; 12,35; 13,13

SCRIS, -Ă: adj./adv.
scrisă: *adj. f. sg. ac.* 6,5
scriși: *adj. m. pl. nom.* 12,22, 23
scris: *adv.* 7,5; 8,14; 13,1

SCRISOARE: s.f.
scrisoare: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,7, 8; rezum. cap.6
scrisorile: *pl. ac.* 2,9
scrisoarea: *sg. ac.* 7,64

(a se) SCULA: v. I
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,12; 4,14
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,18, 20
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 9,3, 4
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 9,5

SCUMP, -Ă: adj. (Înv. și reg.) „zgârcit"
scumpi: *m. pl. ac.* rezum. cap.5

(a se) SCUTURA: v. I
am scuturat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13

să scuture: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
să (să) scuture: *conj. prez. 3.sg.* 5,13

SEMN: s.n.
semne: *pl. ac.* 9,10

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 9,20

SFAT: s.n. „plan"; (aici și) „dregător" (cf. lat. *magistrātus,-ūs*)
sfatul: *sg. nom./ac.* 2,16; 4,15; 5,17; 7,5
sfaturilor: *pl. gen./dat.* 2,16; 12,39
sfaturile: *pl. ac.* 5,7
sfat: *sg. ac.* 6,7
sfatului: *sg. gen.* 13,11

(a se) SFĂTUI: v. IV
să (ne) sfătuim: *conj. prez. 1.pl.* 6, 10

SFÂNT, -Ă: s./adj.
sfintele: *s.f. pl. ac., în gen. superl.* ***sfintele sfinților*** 7,65
sfinților: *s.m. pl. gen., în gen. superl.* ***sfintele sfinților*** 7,65
sfântă: *adj. f. sg. nom.* 8,10, 11; 11,1
sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 11,18

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. ac.* 13,6

SFETNIC: s.m.
sfeatnici: *pl. ac.* 4,14
sfetnici: *pl. ac.* 4,19

(a se) SFINȚI: v. IV
au sfințit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,1
(s-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,9
sfințea: *ind. imp. 3.sg.* 12,46
a sfinți: *inf. prez.* 13,22

SFINȚIT, -Ă: adj./s.
sfințită: *adj. f. sg. ac.* 9, 14; 10,31
sfințite: *adj. n. pl. nom.* 10,39
(ceale) sfințite: *s.f. pl. ac.* 10,33

SICLU: s.m.; SICLĂ: s.f.
sicli: *s.m. pl. ac.* 5,15
siclă: *s.f. sg. ac.* 10,32

(a se) SILI: v. IV
silindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 9,6

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen.* 9,5

(a) SLĂBI: v. IV
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

SLOBOD: adv.
slobod: 13,15

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8
slobozi(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
vom slobozi: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,31
sloboziți: *ind. prez. 2.pl.* 13,17

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. gen.* 1,6, 8; 9,14; 10,29
slugile: *pl. nom./ac.* 1,6, 10; 2,20; 13,19
slujii: *sg. gen.* 1,7
sluga: *sg. nom./ac.* 1,11; 2,5, 10, 19; 4,22
slujile: *pl. nom./ac.* 4,23; 9,10
slujilor: *pl. gen.* 7,57, 60; 11,3
sluji: *pl. ac.* 7,67

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 10,31
slujba: *sg. ac.* 10,33; 11,22; 12,9; 13,30
slujbele: *pl. nom.* rezum. cap.12

(a) SLUJI: v. IV
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,35
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,36
slujea: *ind. imp. 3.pl.* 13,10

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorii: *s.m. pl. nom.* 5,15; 10,39

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *f. pl. nom.* 5,5
slujnicile: *pl. ac.* 7,67

(a) SMERI: v. IV
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,24

SMOCHINĂ: s.f.
smochine: *pl. ac.* 13,15

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 7,3

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) SORT: s.m.
sorți: *s.m. pl. ac.* 9,22; 10,34; 11,1

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a) SOCOTI: v. IV
socoteam: *ind. imp. 1.sg.* 2,13, 15
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,34

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 6,3

SOLONITEAN: s.m. (cf. **Indice** 3Împ – **SILONITEAN**)
Soloniteanului: *sg. gen.* 11,5

SOȚIE: s.f. (În v. și pop.) „tovarăș"
soțiile: *pl. ac.* rezum. cap.6

SPĂLAT: s.n.
spălat: *sg. ac.* 4,23

(a) SPERIA: v. I; var. (Înv. și reg.) (a) SPĂRIA
sparie: *ind. prez. 3.pl.* 6,9

(a) SPORI: v. IV
au sporit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) SPUNE: v. III
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,12, 18
spuseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,16
să spuie: *conj. prez. 3.pl.* 8,15

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 7,3
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,65
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,4, 5; 9,2; 12,38, 39
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,7; 12,43
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 9,3
a sta: *inf. prez.* 13,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,5; 9,37
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,22, 24, 25, 28
să stăpânească: *conj. prez. 3.pl.* 9,23

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. ac.* 3,1, 3, 6, 13, 14, 15
stâlpi: *pl. ac.* 6,1; 7,1
stâlp: *sg. ac.* 9,12
stâlpul: *sg. nom.* 9,19

STÂNG, -Ă: s.m./f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 8,4

STEA: s.f.
stealelor: *pl. gen.* 4,21
stealele: *pl. ac.* 9,23

STOG: s.n.
stoguri: *pl. ac.* 13,15

STRAJĂ: s.f.
Străjii: *sg. gen., în s. propr. Poarta Străjii* 12,38

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) STREIN
streini: *m. pl. ac.* 5,10
streine: *f. pl. ac.* 13,27

STRÂNS, -Ă: adj.
strânse: *f. pl. nom.* 7,3

STRÂNSURĂ: s.f.
strânsură: *sg. ac.* 5,7

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,4, 27, 28

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 5,1, 6; 9,9

STRUGURE: s.m.
struguri: *pl. ac.* 13,15

(a se) SUBȚIA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) SUPȚIA**
(să) supțiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,18

(a se) SUI: v. IV
(m-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
suise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.7
(să) suise: *ind. m.mc.pf. 3.pl.* 7,5
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6, 61; rezum. cap.12; 12,1, 36
a (să) sui: *inf. prez.* 12,31

SUIȘ: s.n. „urcuș"
suișului: *sg. gen.* 3,19
suișul: *sg. ac.* 12,36

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 4,20

(a) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,5

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 3,28

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
șezut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,4
ședea: *ind. imp. 3.sg.* 2,6
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 2,12, 14

ȘERB: s.m.
șerbilor: *pl. gen.* 1,11

ȘERBIE: s.f.
șerbie: *sg. ac.* 5,5

(a se) ȘTERGE: v. III
să (să) șteargă: *conj. prez. 3.sg.* 4,5
să șterg: *conj. prez. 2.sg.* 13,14

(a) ȘTI: v. IV
știu: *ind. prez. 1.sg.* 2,2
știia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,16; 13,24
știți: *ind. prez. 2.pl.* 2,17; 5,8
să știe: *conj. prez. 3.pl.* 4,11

ȘURĂ: s.f.
șuri: *pl. ac.* 13,12, 13

T

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** 6,10

TARE: adj./adv./s.
tare: *adj. m. sg. nom./voc.* 1,5; 9,32
tari: *adj. m. pl. nom.* 11,6
tare: *adv.* 2,2
(mai) tare: *adv.* 6,9
(celor) Tari: *s.m. pl. gen., în s. propr. Casa* ***celor Tari*** 3,16

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tătâne-mieu: *sg. gen.* 1,6; 2,3, 5

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8
tăceți: *imperativ 2.pl.* 8,11

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,7, 11

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 13,5, 9

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. ac.* 1,10
tăria: *sg. nom.* 4,10; 8,10

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
tâlcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
tâlcuind: *gerunziu* 8,9
să tâlcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,13

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerilor: *s.m. pl. gen.* 4,16

TÂRNOSIRE: s.f.
târnosirea: *sg. nom.* rezum. cap.12; 12,27
târnosire: *sg. ac.* 12,27

TEASC: s.n.
teascurile: *pl. ac.* 13,15

TEMĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) TEMĂTORIU
temătoriu: *m. sg. ac., în sintagma* ***temătoriu de Dumnezeu*** 7,2

(a se) **TEME:** v. III
a (să) teame: *inf. prez.* 1,11
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,2
să **(vă) temeți:** *conj. prez. 2.pl.* 4, 14
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.6; 6,16

TEMNIȚĂ: s.f.
temniții: *sg. gen.* 3,25

THECUIAN: s.m. „locuitor al orașului Thecua (Tecoa), situat în Iuda, la vreo 10 km sud de Betleem"
thecuenii: *pl. nom.* 3,5, 27

TINĂ: s.f.
tină: *sg. nom.* 4,10

TIR: s.m. „tirian; locuitor al Tirului"
tirii: *pl. nom.* 13,16

(a) **TRĂI:** v. IV
să trăiești: *conj. prez. 2.sg.* 2,3
să trăim: *conj. prez. 1.pl.* 5,2
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,29

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbița: *sg. ac.* 4,18
trâmbiții: *sg. gen.* 4,20
trâmbițe: *pl. ac.* 12,34, 40

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 3,15; 12,36
treaptă: *sg. ac* 8,4
treapta: *sg. ac.* 8,7

(a) **TREBUI:** v. IV
trebuie: *ind. prez. 3.sg.* 13,1

(a) **TRECE:** v. III
veți treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,8
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,14
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 2,14
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
au trecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11

(a se) **TRIMITE:** v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
să trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 2,5
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6; 6,2, 5; 11,1
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,9
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,3, 8; 10,34
au tremis: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,4
au fost trimis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 6,12
(să) trimitea: *ind. imp. 3.pl.* 6,17
trimitea: *ind. imp. 3.sg.* 6,19
trimiteți: *imperativ 2.pl.* 8,10
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 8,12
voi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,21

TRIST, -Ă: adj.
tristă: *f. sg. nom.* 2,2

TRUFAȘ, -Ă: adj./adv.
trufași: *adj. m. pl. nom.* 9,10, 16
trufașu: *adv.* 9,29

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. nom./ac.* 5,5, 5; 9,37

TUFOS, -OASĂ: adj.
tufos: *n. sg. ac.* 8,15

TURMĂ: s.f.
Turmei: *sg. gen., în s. propr. Poarta* ***Turmei*** 3,1; 12,38
Turmeai: *sg. gen., în s. propr. Poarta* ***Turmeai*** 3,31

TURN: s.n.
turnului: *sg. gen.* 2,8; 3,25
turnuri: *pl. ac.* rezum. cap.3
turn: *sg. ac.* 3,1
turnul: *sg. ac.* 3,1, 26, 27
Turnul: *sg. ac., în s. propr.* ***Turnul Piticilor/Turnul Hananiil/Turnul Emath*** 3,11; 12,37, 38

Ț

ȚARĂ: s.f.
țară: *sg. ac.* 1,3
țările: *pl. ac.* 9,35

ȚARINĂ: s.f.
țarinile: *pl. ac.* 5,3, 4, 5, 11
țarină: *sg. ac.* 5,16

ȚĂRÂNĂ: s.f.
țărână: *sg. ac.* 9,1

ȚEREMONIE: s.f.; vezi CEREMONIE

(a) **ȚINE:** v. III; var. **(a) ȚINEA:** v. II
țân: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
țineau: *ind. imp. 3.pl.* 4,17
să ție: *conj. prez. 3.sg.* 4,21
a **ținea:** *inf. prez.* rezum. cap.10

ȚINERE: s.f. (aici) „rânduială"
țineare: *sg. ac.* 12,44
țâneare: *sg. ac.* 12,44

ȚINUT: s.n.
ținutului: *sg. gen.* 2,7, 9; 11,3
țânutul: *sg. ac.* 3,7; 13,10
țânutului: *sg. gen.* 7,6
țânuturile: *pl. ac.* 11,25, 30
ținuturile: *pl. ac.* 12,29

U

(a) **UCIDE:** v. III
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,11
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 6,10
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26

(a se) **UITA:** v. I
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,14

ULIȚĂ: s.f.
uliții: *sg. gen.* 3,8, 17
ulițeai: *sg. gen.* 3,9, 12
uliței: *sg. gen.* 3,11, 14, 16
ulița: *sg. ac.* 3,17; 8,1, 3, 16

UMĂR: s.m.
umăr: *sg. ac., în sintagma* ***au dat umăr*** „au întors spatele" (cf. lat. *dederunt umerum*) 9,29

(a) UMBLA: v. I
umblați: *ind. prez. 2.pl.* 5,9
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 10,29

UNEALTĂ: s.f.
unelte: *pl. ac.* 3,30

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen.* 3,19, 30, 31
unghiu: *sg. ac.* 3,20, 24

UNTDELEMN: s.n.; var. UNT-DE-LEMN
untdelemn: *sg. ac.* 5,11
untului-de-leamn: *sg. gen.* 10,37; 13,5
untului-de-lemn: *sg. gen.* 10,39; 13,12

URECHE: s.f.
urechile: *pl. nom.* 1,6; 8,3
ureachea: *sg. nom.* 1,11

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj. cea* ***mai*** *de pre* ***urmă*** 8,18

(a) URNI: v. IV
urnească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

(a se) URZI; v. IV
(să) urzească: *ind. prez. 3.sg.* 7,69

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 9,11

(a se) USEBI: v. IV; vezi (a se) OSEBI

UȘĂ: s.f.
ușile: *pl. ac.* 11,19; 13,19
ușilor: *pl. gen.* 12,25

V

VALE: s.f.
Vălii: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Vălii*** 2,13; 3,13
Vâlii: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Vâlii*** 2,15
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Ennom/Valea Meșterilor*** 11,30, 35

VAS: s.n.
vasele: *pl. nom./ac.* 10,39; rezum. cap.13; 13,8, 9
vasele: *pl. ac., în sintagma* ***vasele cântecului David*** „instrumentele muzicale ale lui David" (cf. lat. *vasis cantici David*) 12,35
vase: *pl. ac.* 13,5

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat"
vărsat: *m. sg. ac., în sintagma* ***vițel vărsat*** 9,18

(a) VĂTĂMA: v. I
vătămând: *gerunziu* 13,18

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vătămătorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.13

VÂNZARE: s.f.
vânzare: *sg. ac., în loc. adj.* ***de vânzare*** 13,16, 20

VÂNZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vânzătorilor: *pl. gen.* 3,30

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: rezum. cap.10

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/din veac/până în veac*** 2,3; 9,5; 13,1

VECHI, VECHE: adj.
Veache: *f. sg. ac., în s. propr. Poarta* ***Veache*** 3,6; 12,38
vechi: *f. pl. ac.* 3,30

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinul: *s.m. sg. nom.* 4,3

(a) VEDEA: v. II
ai văzut: *ind. pf.c.2.sg.* 9,9
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,15, 23

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 8,3

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 7,7; 9,24, 33; 13,21
vine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,7; 6,3
am **venit** *ind. pf.c. 1.sg.* 2,9, 11, 15; 13,6, 7
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,10; 4,12; 8,1
veniți *imperativ 2.pl.* 2,17
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 4,8; 13,22
vom veni *ind. viit.I. 1.pl.* 4,11
au fost venind: *ind. pf.c. perifr. (cu gerunziu) 3.pl.* 4,12
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 5,17; 10,29
vino: *imperativ 2.sg.* 6,2, 7
vor veni *ind. viit.I. 3.pl.* 6,10
venea: *ind. imp. 3.pl.* 6,17

VENIT: s.n.
veniturile: *pl. ac.* 5,14, 18

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,42, 43
veselise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,42

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 8,12, 17; 12,27, 42
veselia: *sg. nom.* 12,42

(a se) VESTI: v. IV
a (să) fi vestit: *inf. pf.* 4,15
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,7; 8,15
vestea: *ind. imp. 3.pl.* 6,19

VEȘMÂNT: s.n.
vegimintele: *pl. ac.* 4,23
vejmintele: *pl. nom.* 9,21

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar.) VEACINIC
veacinică: *f. sg. ac.* 10,33

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. ac.* rezum. cap.6

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 5,3, 4, 5, 11
vii: *pl. ac.* 9,25

VIERS: s.n.
viersul: *sg. ac.* 12,45

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom.* 2,1
vin: *sg. ac.* 2,1; 5,11, 15, 18; 13,15
vinului: *sg. gen.* 10,39; 13,5, 12

(a) VINDE: v. III
era vânduți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,8
veți vinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
să vânze: *conj. prez. 3.pl.* 10,31
să vânză: *conj. prez. 3.pl.* 13,15
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 13,16, 20

VISTIERIE: s.f.
vistieriii: *sg. gen.* 3,30
vistierie: *sg. ac.* 7,70; 10,38, 39; rezum. cap.13; 13,5, 8

vistieria: *sg. ac.* 7,71; 13,4
vistieriia: *sg. ac.* 10,37
vistieriilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
vistieriile: *pl. ac.* 12,43; 13,9

VIŢEL: s.m.
viţel: *sg. ac., în sintagma* ***viţel*** *vărsat* 9,18

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 6,11
vii: *n. pl. nom.* 9,6

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,11

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) VOIVOD
voivozii: *pl. ac.* 2,7, 9
voivodul: *sg. ac.* 3,7
voivozilor: *pl. dat.* 5,14

VOIEVOZIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) VOIVOZIE
voivoziii: *sg. gen.* 5,18

VOPSITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) VĂPSITOR, -TOARE (aici) „cel care prepară mirul şi diverse pomezi" (cf. lat. *pigmentārius, -ii* „vânzător de farduri, de cosmetice")
văpsitoriului: *sg. gen.* 3,8

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 8,4

(a) VORBI: v. IV
vorbea: *ind. imp. 3.pl.* 13,24
vorbi: *inf. prez. fără* ***a*** 13,24

(a) VREA: v. II
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 6,6
au vrut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,17

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 2,6
vreamea: *sg. ac.* 4,22; 9,27; 13,21
vreami: *pl. ac.* 9,28; 10,34; 13,31
vreamile: *pl. ac.* 10,34

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 9,37

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. nom.* 4,3

Z

ZADAR: s.n.; var. ZĂDAR
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 2,2

ZBURĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) **zburătoare:** *s.f. pl. ac.* 5,18

(a se) ZDROBI: v. IV
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,21

ZECIUIALĂ: s.f.
zeciuiale: *pl. ac.* 10,37
zeciuialele: *pl. ac.* 10,38
zăciuiale: *pl. ac.* 12,43
zăciuiala: *sg. ac.* 13,5, 12

ZECIUIRE: s.f.
zăciuirile: *pl. ac.* rezum. cap.10
zeciuirile: *pl. ac.* 10,38

ZI: s./adv.
zile: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.1; 1,4; 2,11; 5,18; 6,15; rezum. cap.8; 8,18
zioa: *s.f.sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea*** 1,6; 4,9
zi: *s.f. sg. nom./ac.* 4,2, 16; 8,11, 13, 14, 18; 9,3, 32; 11,23
zi: *s.f. sg. ac., în loc. adv. din* ***zori*** *de zi/pe* ***zi*** 4,21, 22
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 5,14; 6,15; 8,2, 9, 10, 17, 18; 9,1, 10; 10,31; 12,42, 43; 13,1, 15, 17, 19, 22
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în*** *toate zilele* 5,15, 18; rezum. cap.8; 8,18; 12,47
zilele: *s.f. pl. ac.* 6,17; 8,17; 9,32; 12,7, 12, 22, 23, 26, 45, 46; 13,15, 23
zilelor: *pl. gen.* 12,23; 13,6
zioa: *adv.* 9,12, 19

(a) ZICE: v. III
(să) zice: *ind. prez. impers.* în titlu: *Cartea lui Neemie carea şi Esdrei a doao* ***să zice***
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 2,2, 4, 6, 19; 4,2, 3, 10, 11, 12; 5,13; 6,6, 10; 7,65; 8,1, 9, 10; 9,5
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,5; 2,3, 5, 7, 17, 20; 4,19, 22; 5,7, 8, 9, 13; 6,11; 7,3; 13,11, 17, 19, 21, 22
zicând: *gerunziu* 1,8; 6,2, 3, 7, 8; 8,11, 15; 13,25
zişu: *ind. pf.s. 1sg.* 2,18; 4,14
zicându-: *gerunziu* 4,12
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 5,2, 3, 4
ziseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 5,12
(să) zisease: *ind. m.m.c.pf. impers.* 5,13
zicând: *gerunziu* 1,8; 6,2, 3, 7, 8; 8,11, 15; 13,25
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,15
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9, 18
ai fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 9,23

ZID: s.n.
zidul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,13, 15; 3,8, 27; 4,1, 3, 6, 10; rezum. cap.6; 6,1, 15; 7,1; 12,30, 37
zidurilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
zidurile: *pl. ac.* 2,8, 17; 3,15
ziduri: *pl. ac.* rezum. cap.3; 4,15
zid: *sg. ac.* 3,13; 4,9, 13, 17, 19; 12,31, 37
zidului: *sg. gen.* 4,7; 5,16; rezum. cap.12; 12,27, 36; 13,21

(a se) ZIDI: v. IV
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,5
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 2,17, 18, 20
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31
zideasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
zidim: *ind. prez. 1.pl.* 4,1
zidi: *inf. prez. fără a* 4,2, 10
zidească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,3
am **zidit:** *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,6; 5,16
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 4,17, 18
zidisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 6,1
zideşti: *ind. rpez. 2.sg.* 6,6
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,29

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.6
zidirii: *sg. gen.* rezum. cap.7

ZIDIT, -Ă: adj.
zidite: *f./n. pl. nom./ac.* 7,4; 9,25

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f.
zidітori: *s.m. pl. ac.* 4,5

ZORI: s.m.
zori: *pl. ac., în loc. adv.* ***din zori de zi*** 4,21

CARTEA LUI NEEMIE

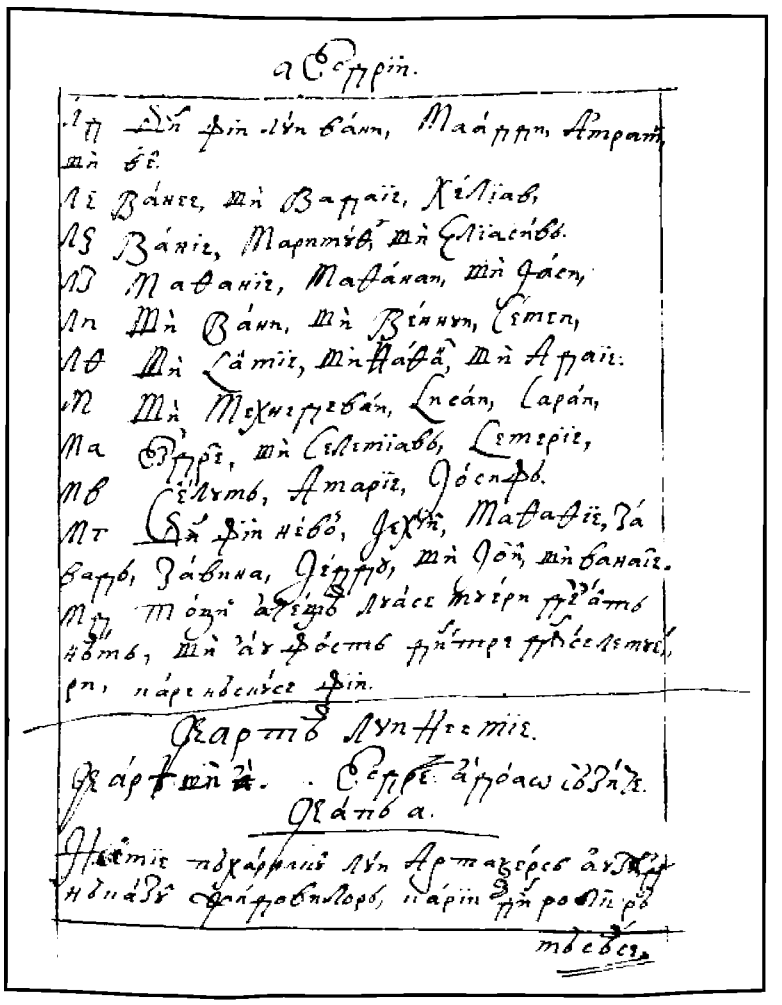

425r

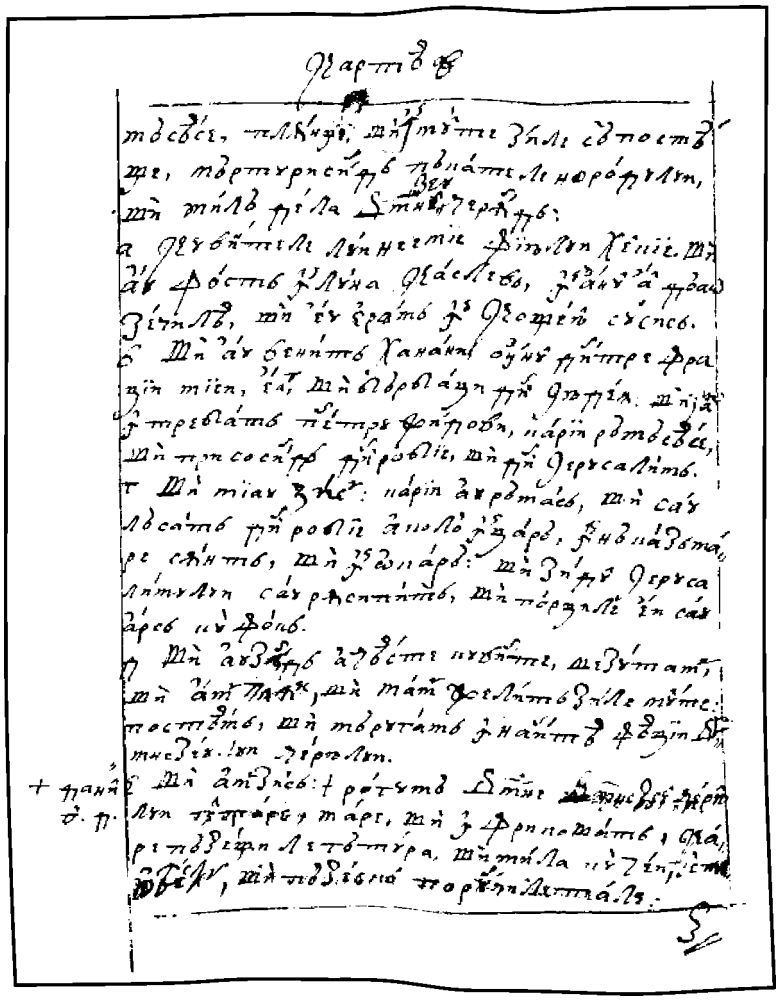

425v

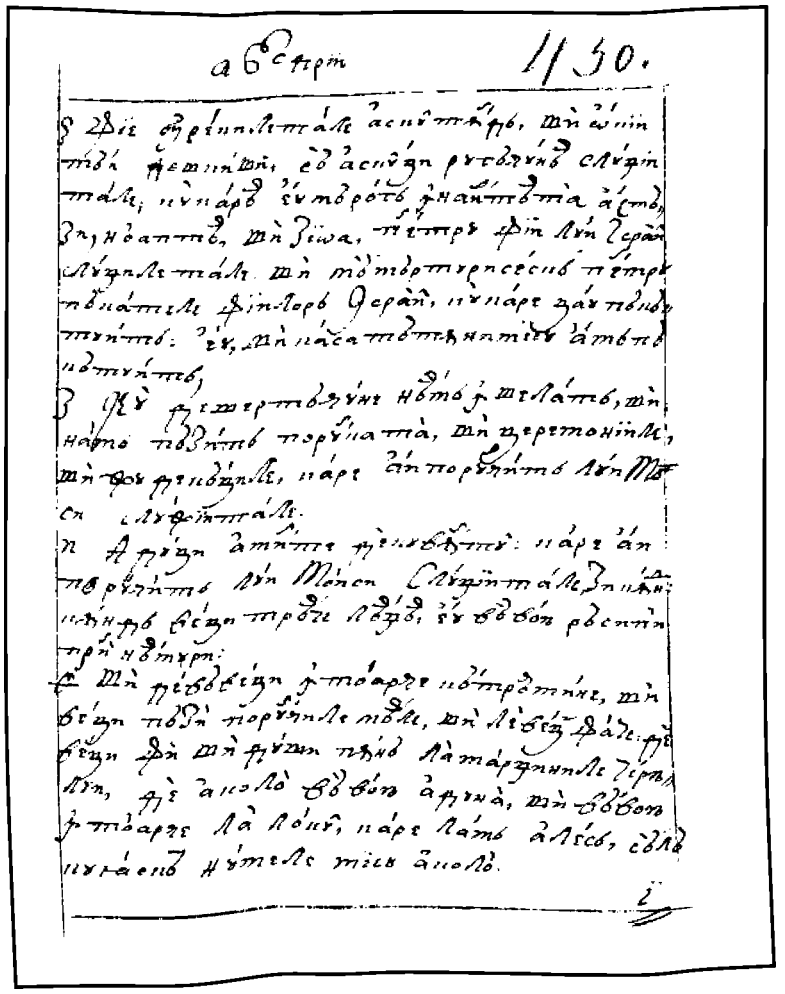

426r

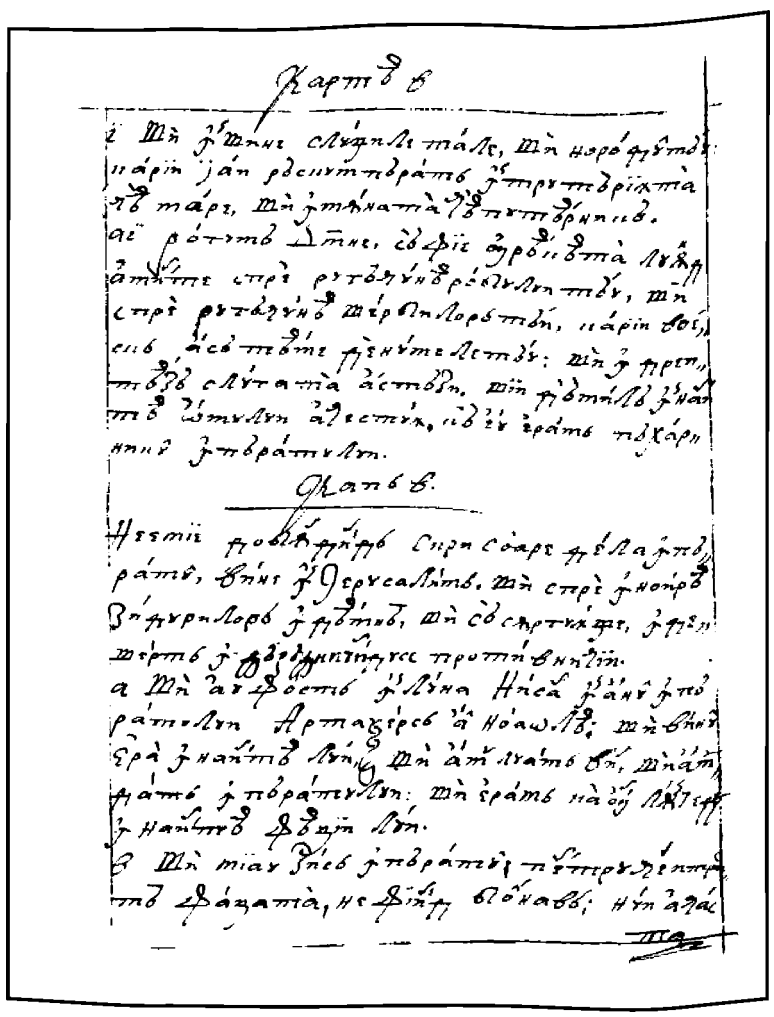

426v

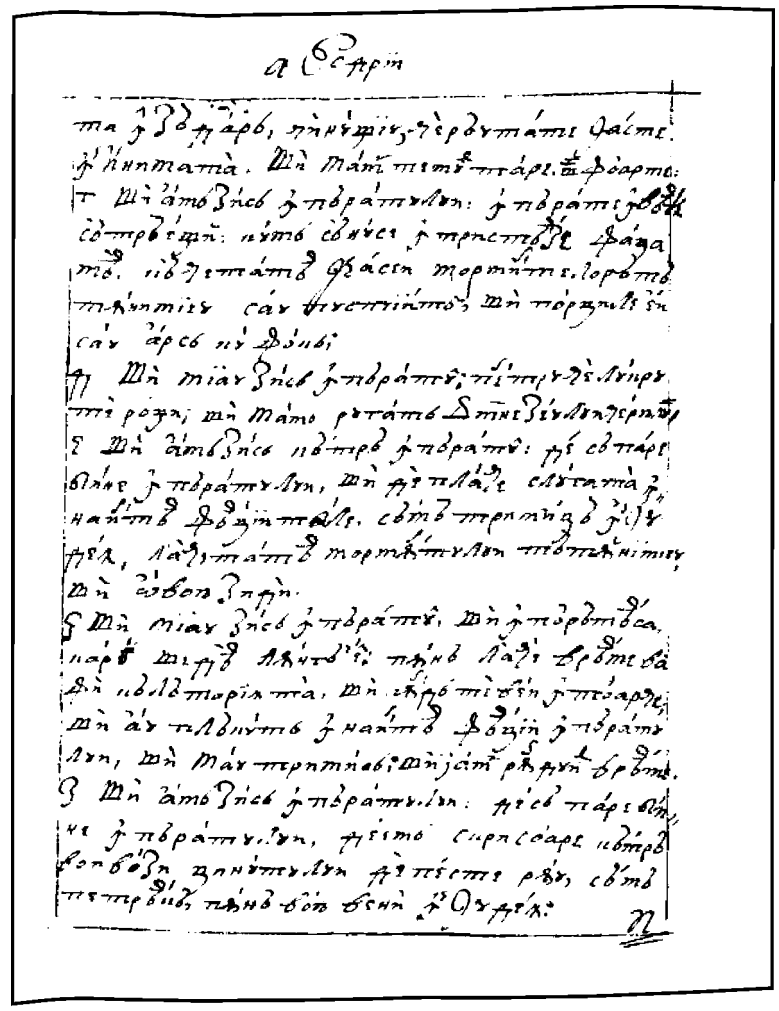

427r

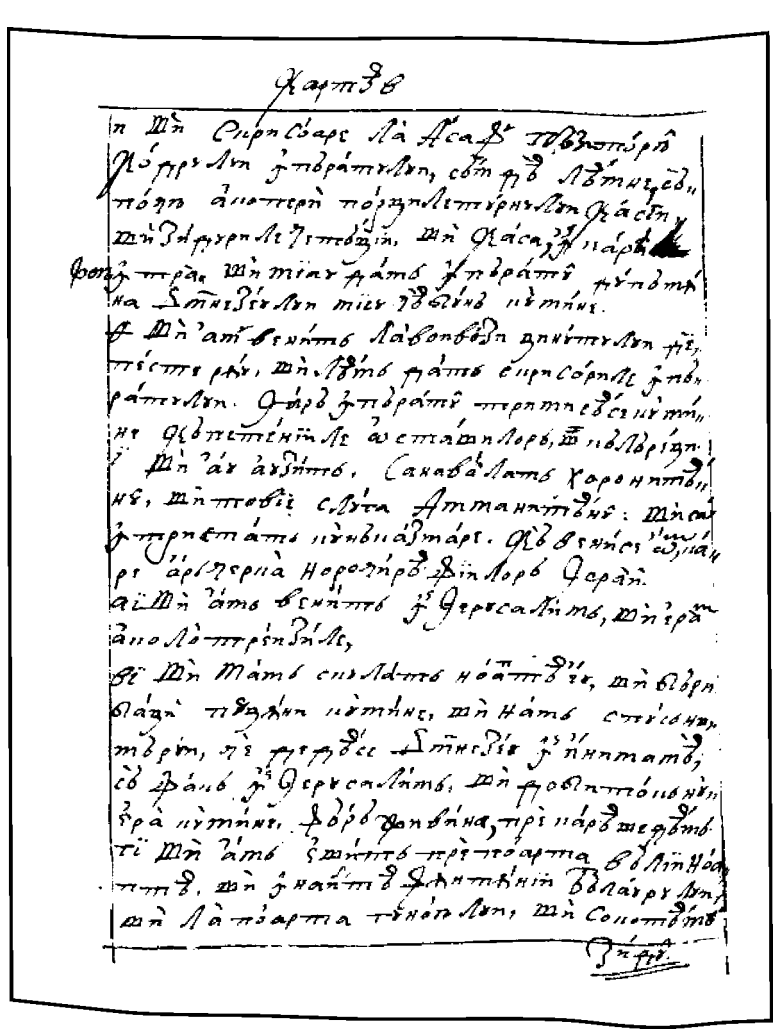

427v

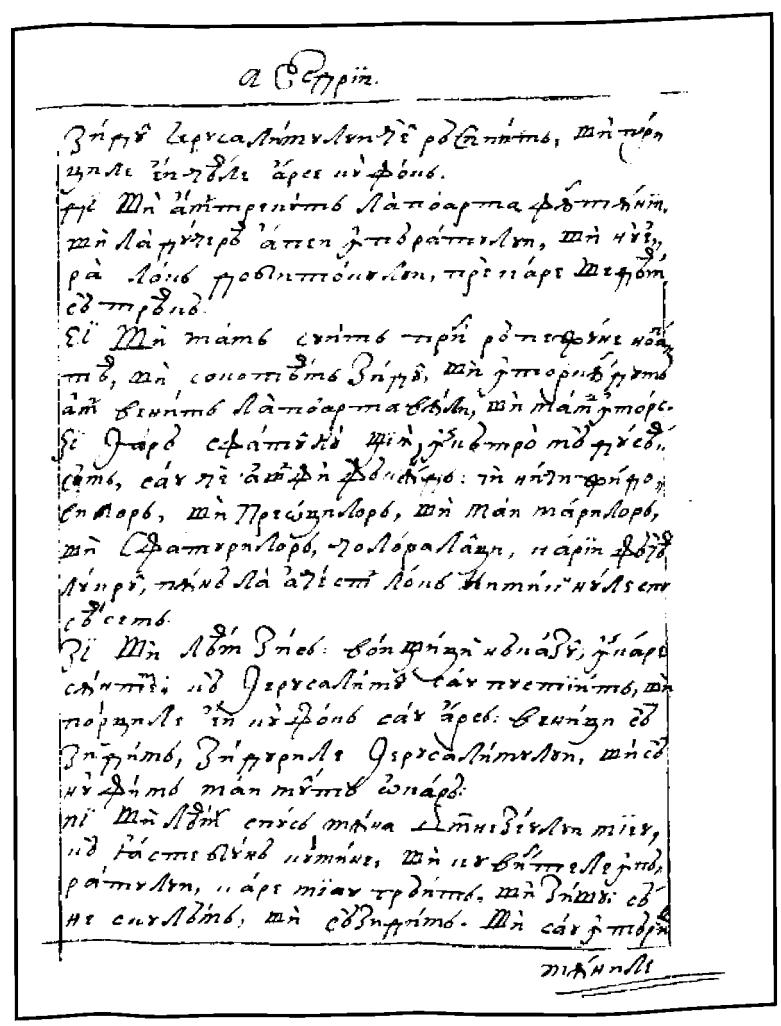

428r

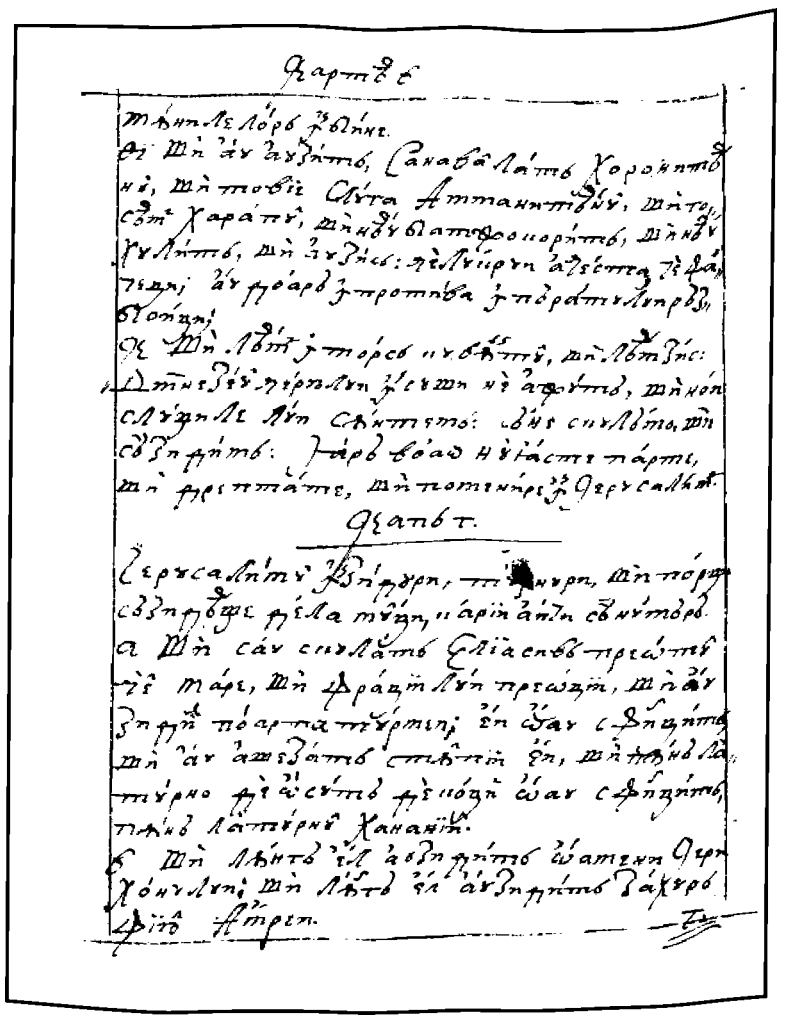

428v

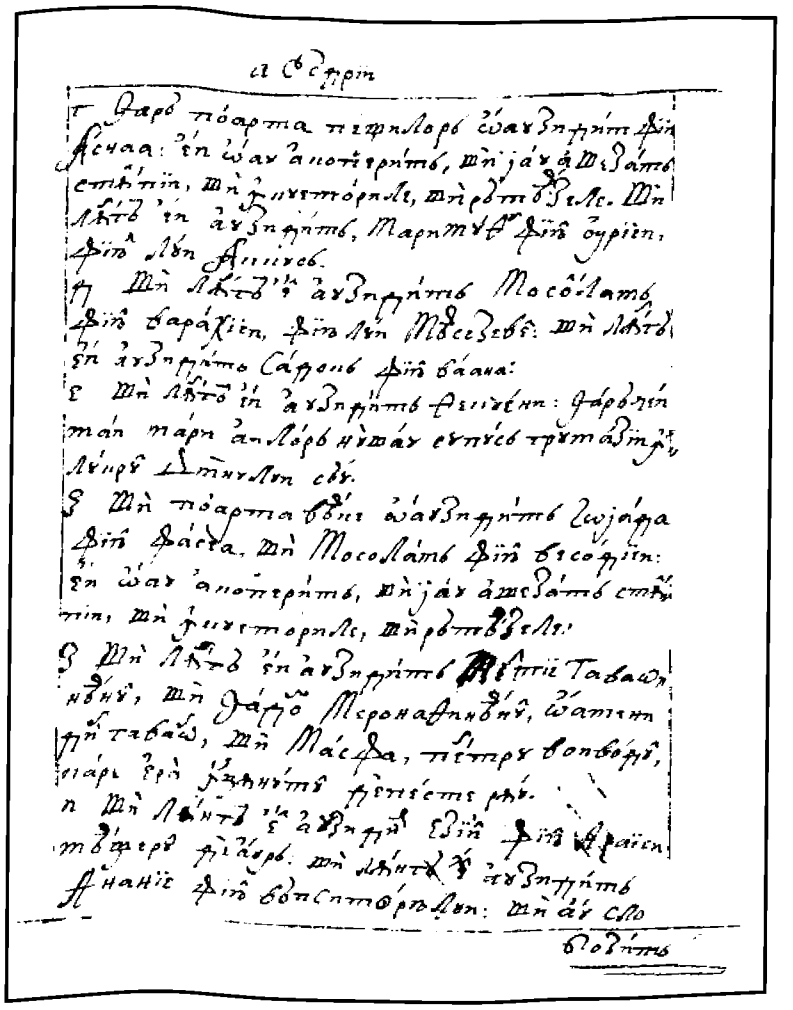

429r

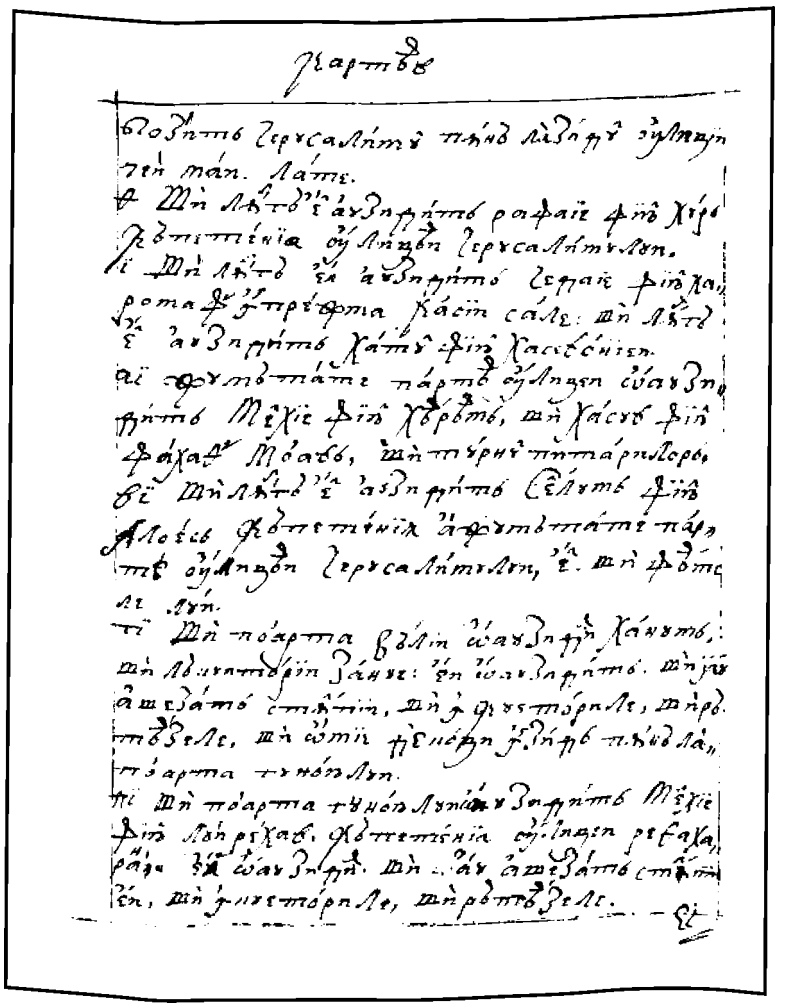

429v

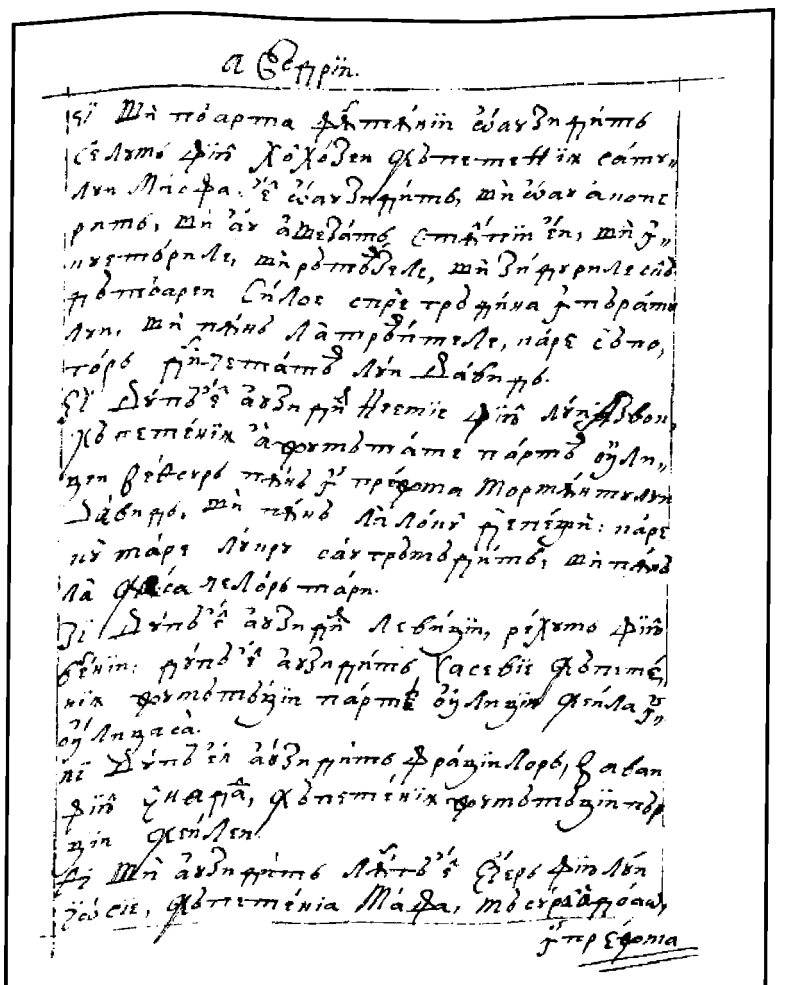

430r

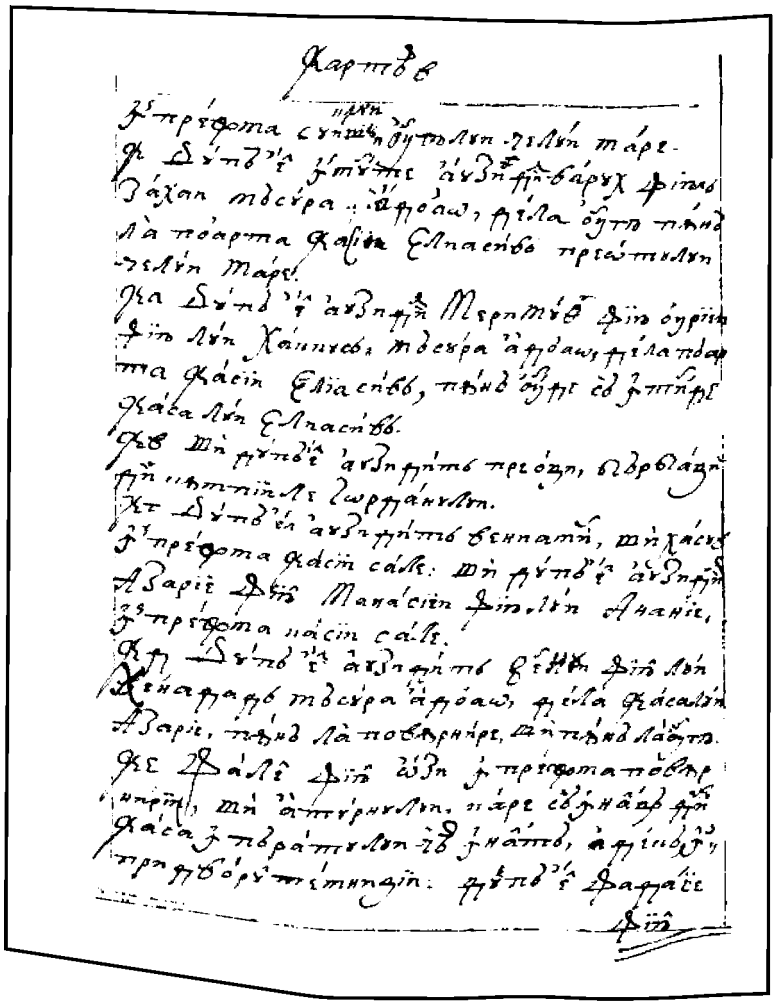

430v

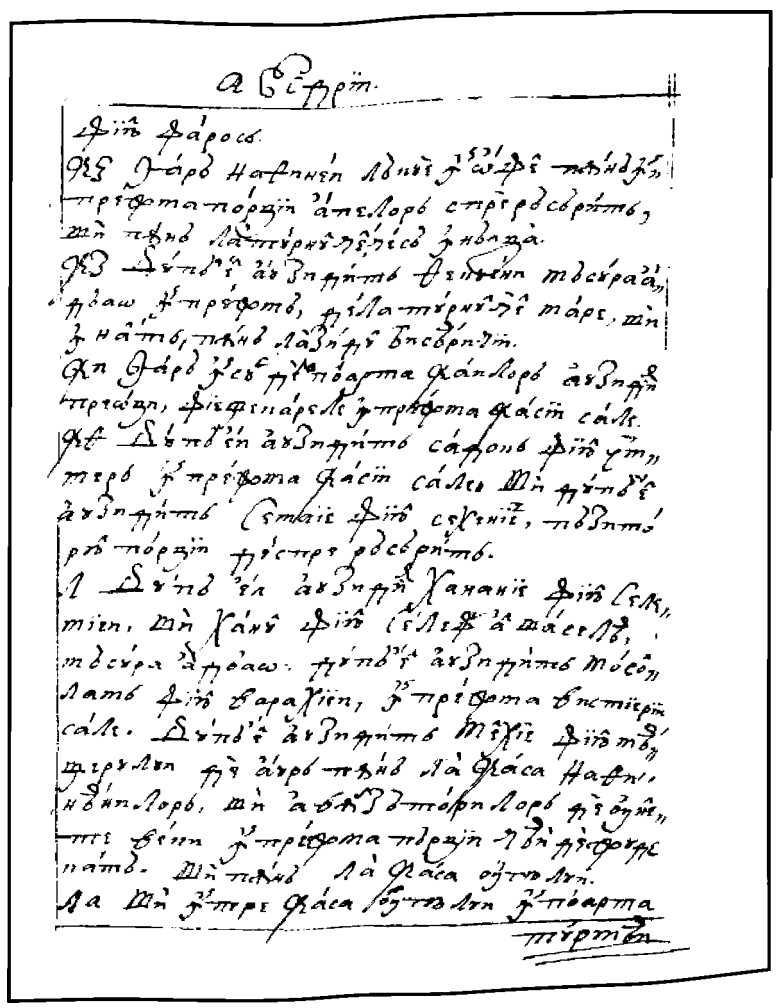

431r

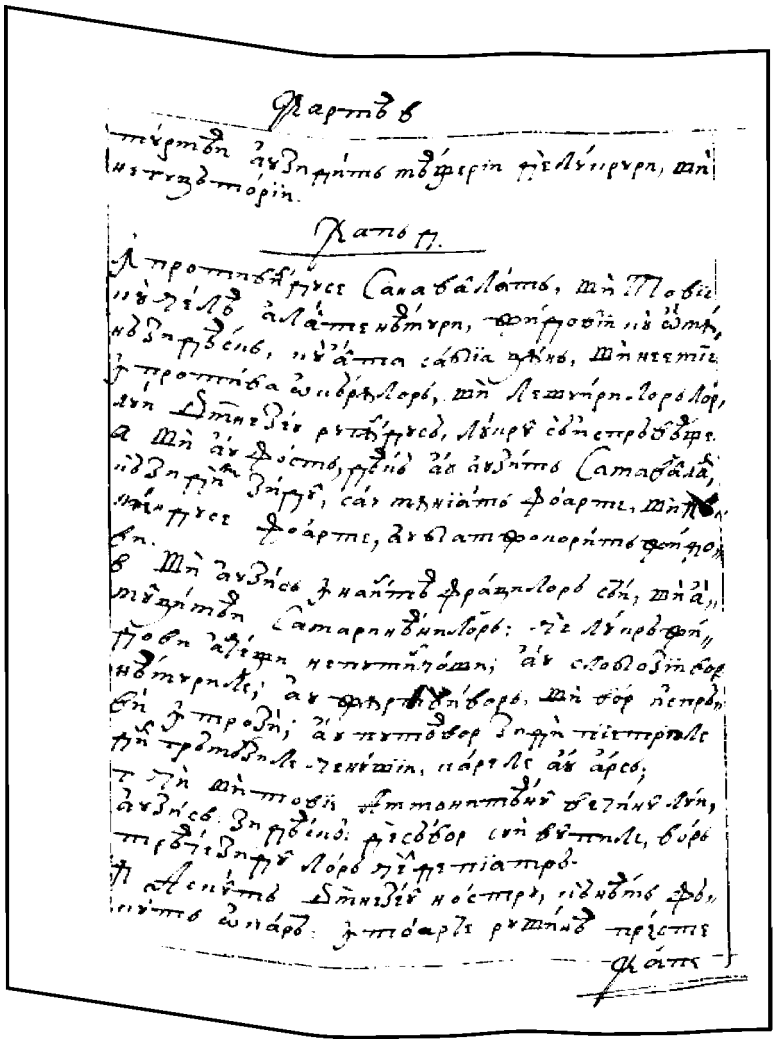

431v

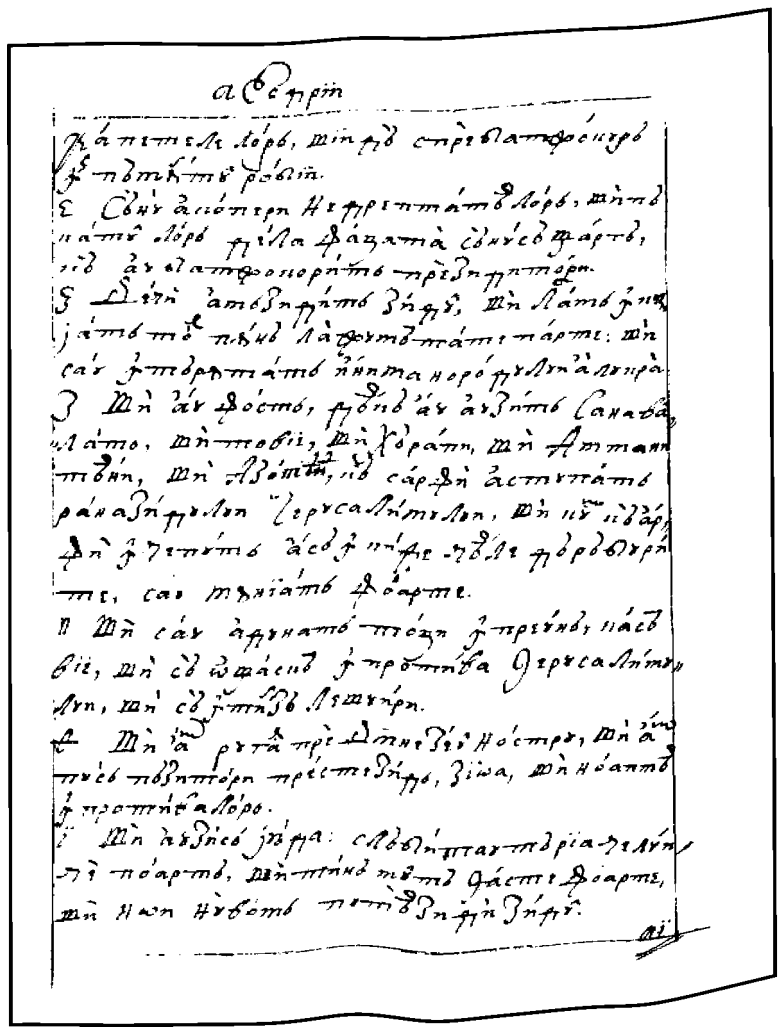

432r

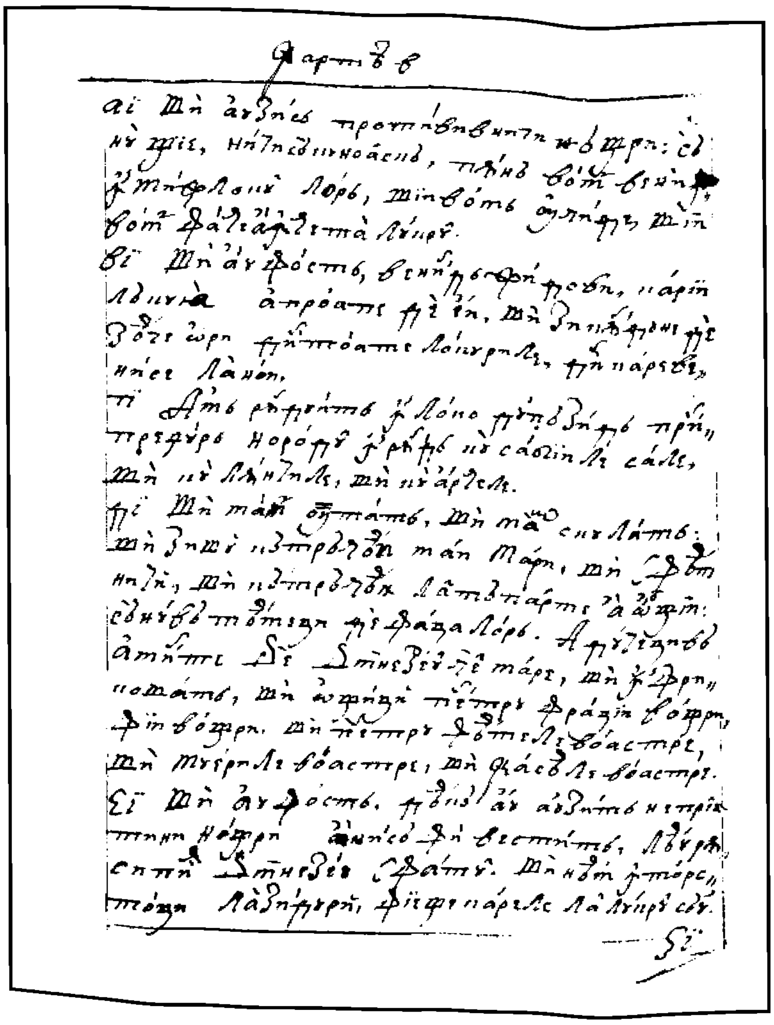

432v

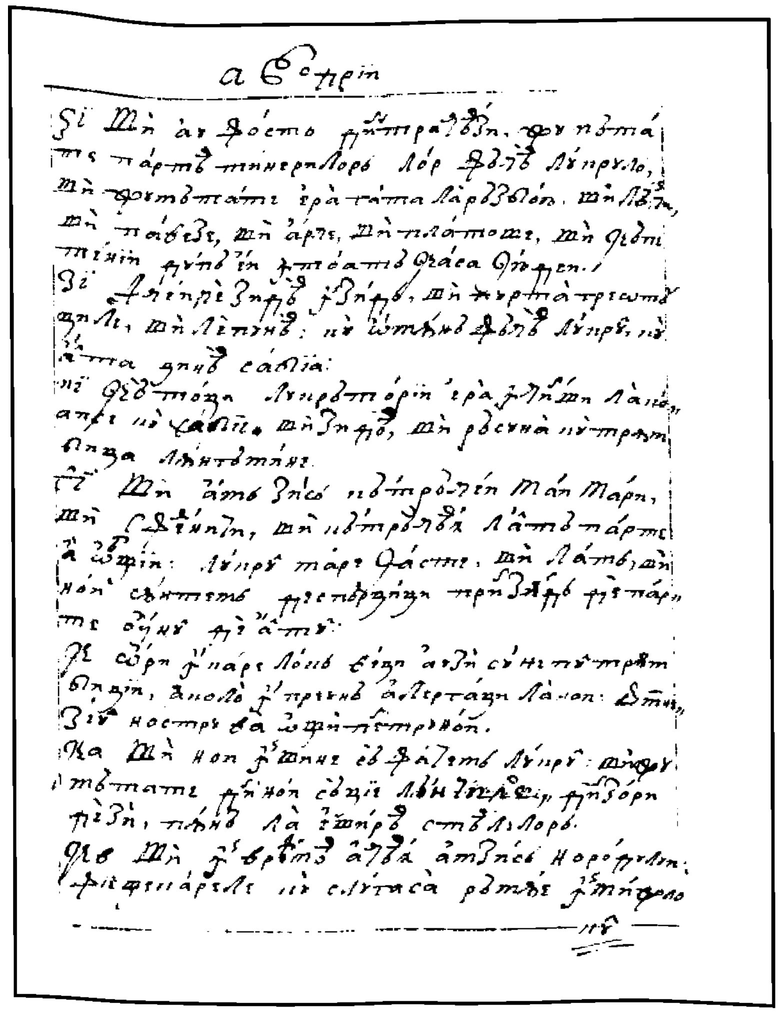

433r

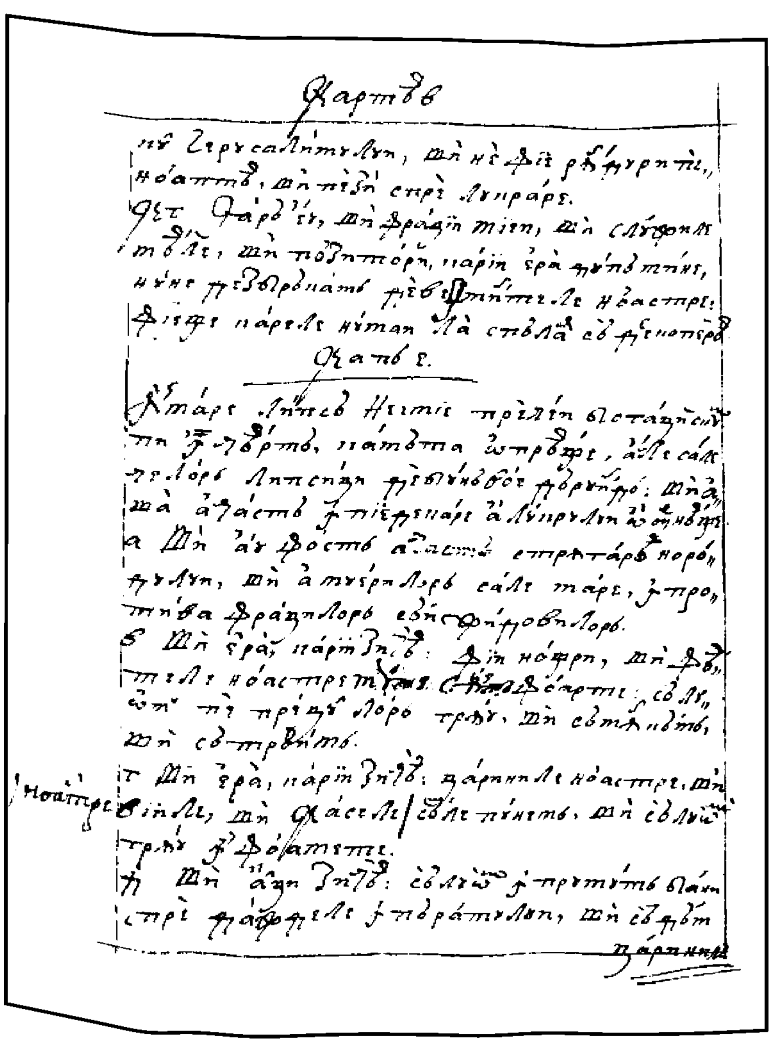

433v

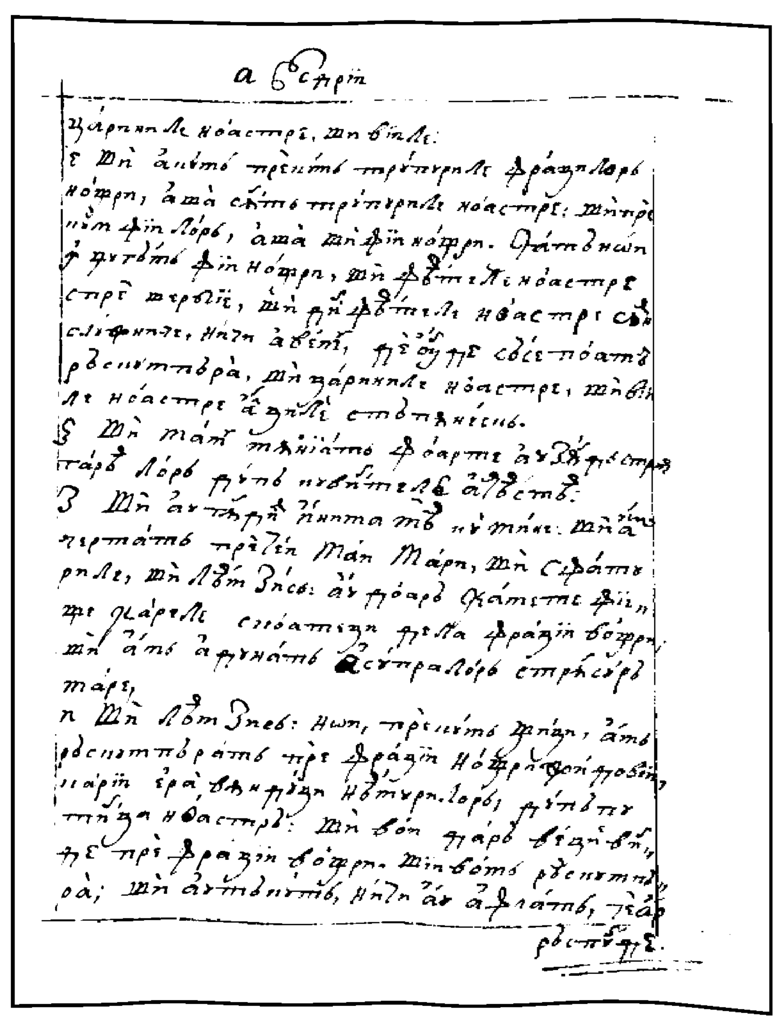

434r

CARTEA LUI NEEMIE

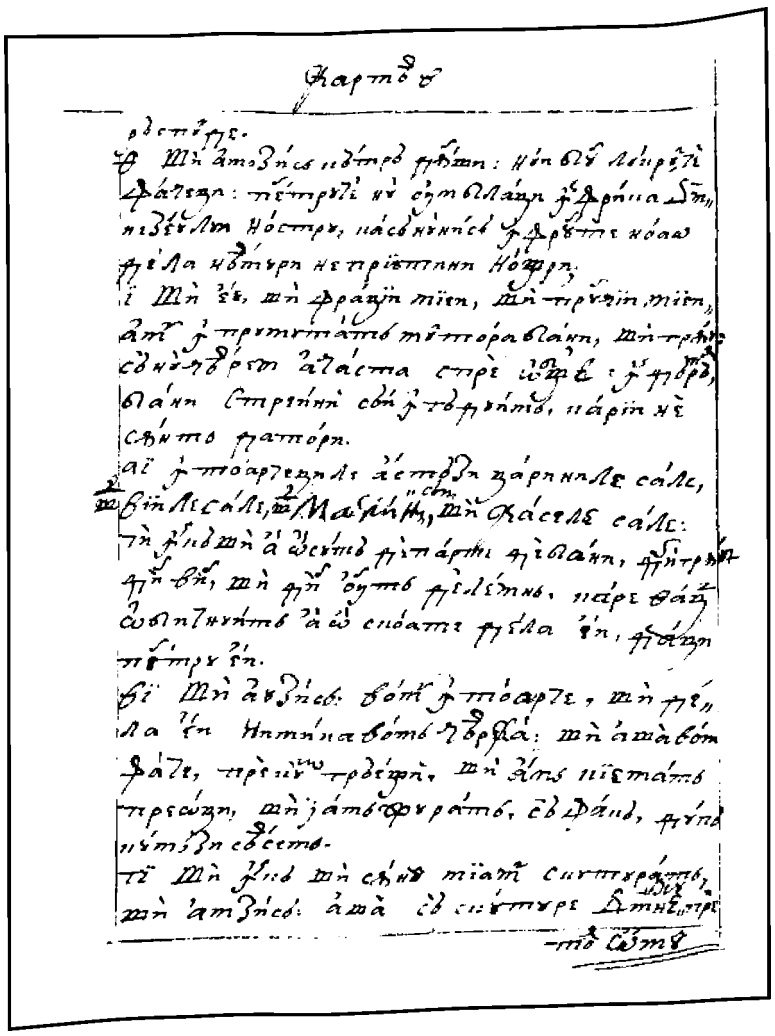

434v

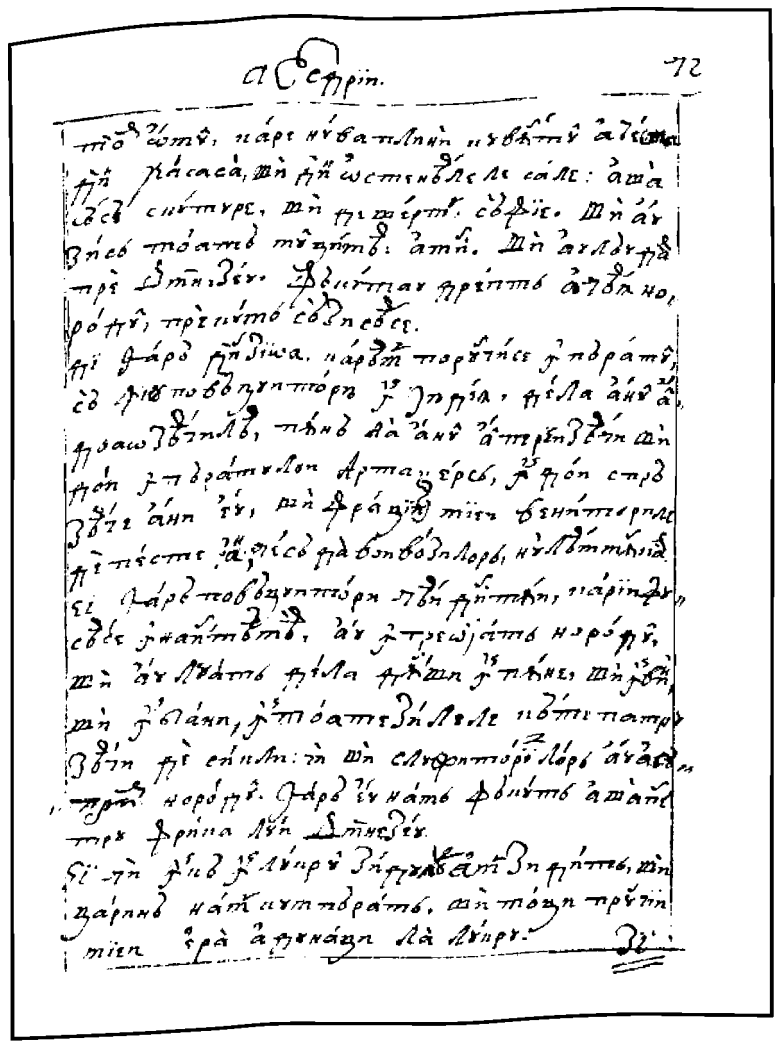

435r

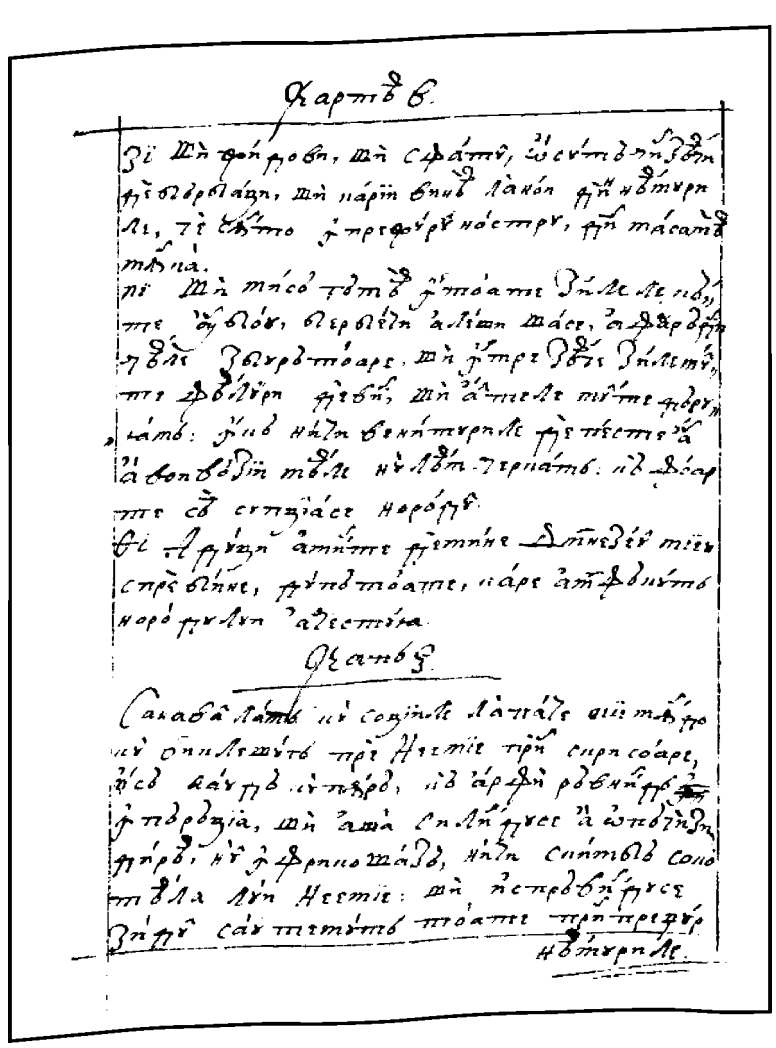

435v

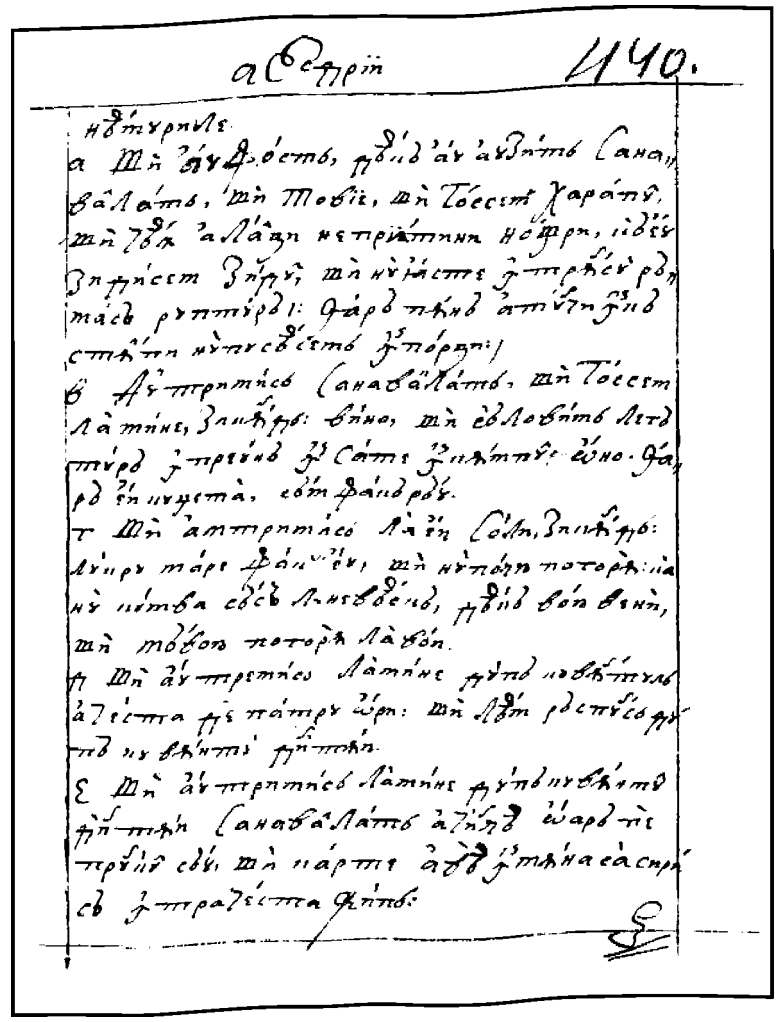

436r

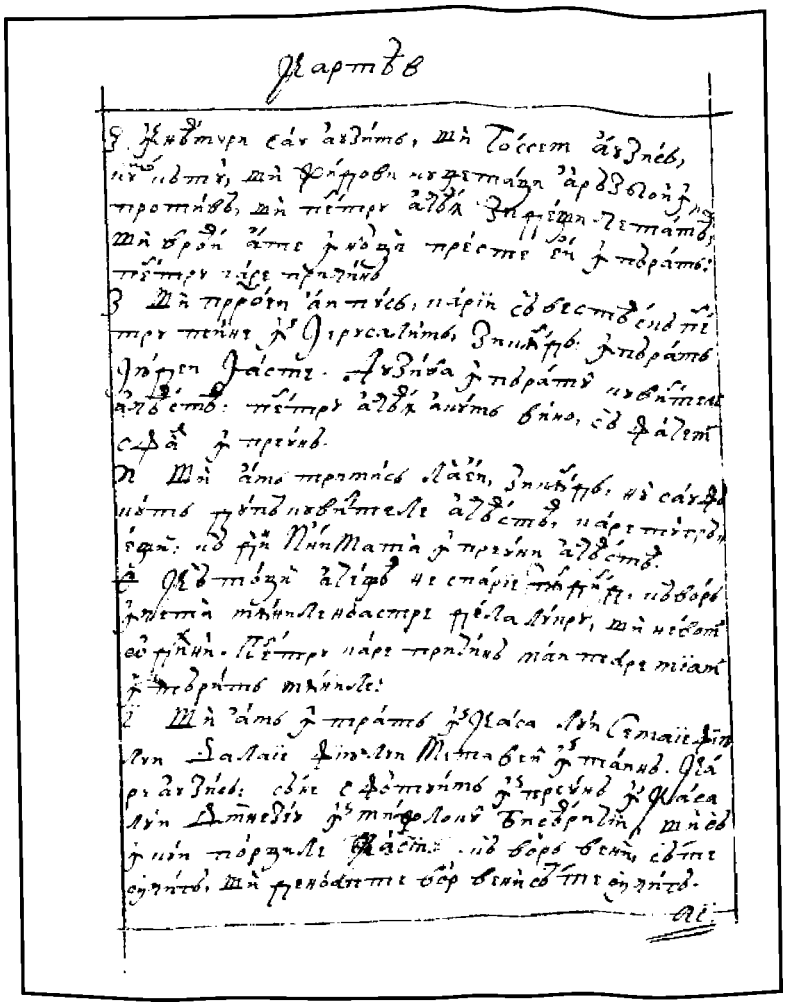

436v

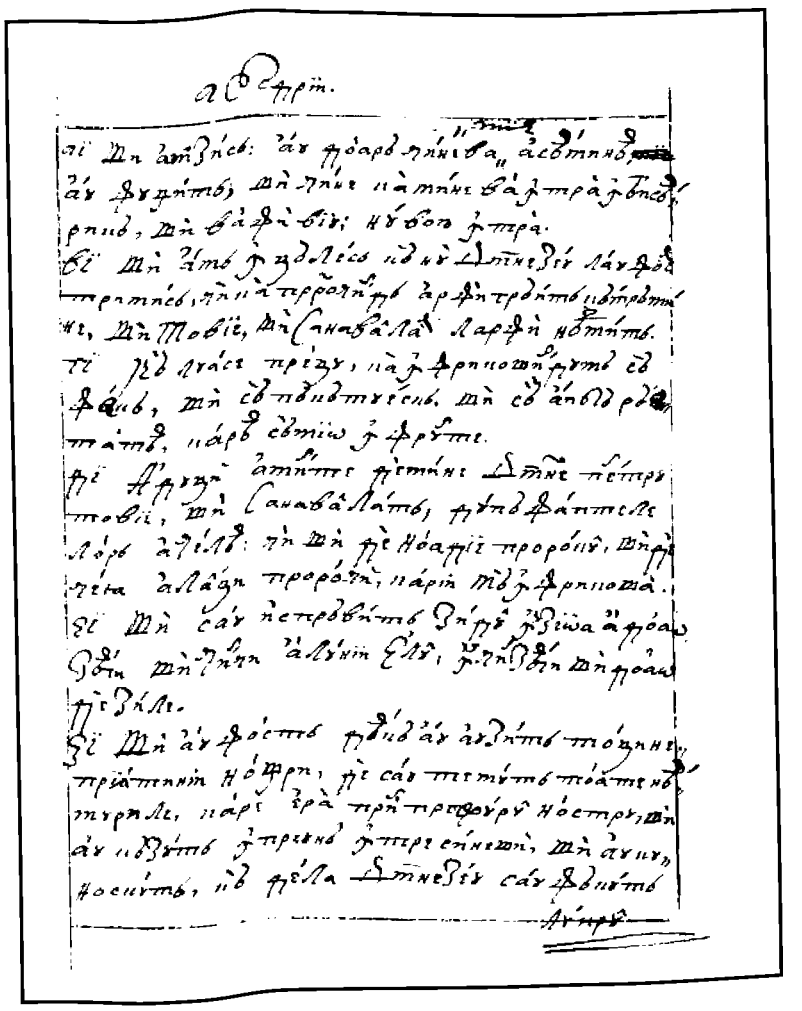

437r

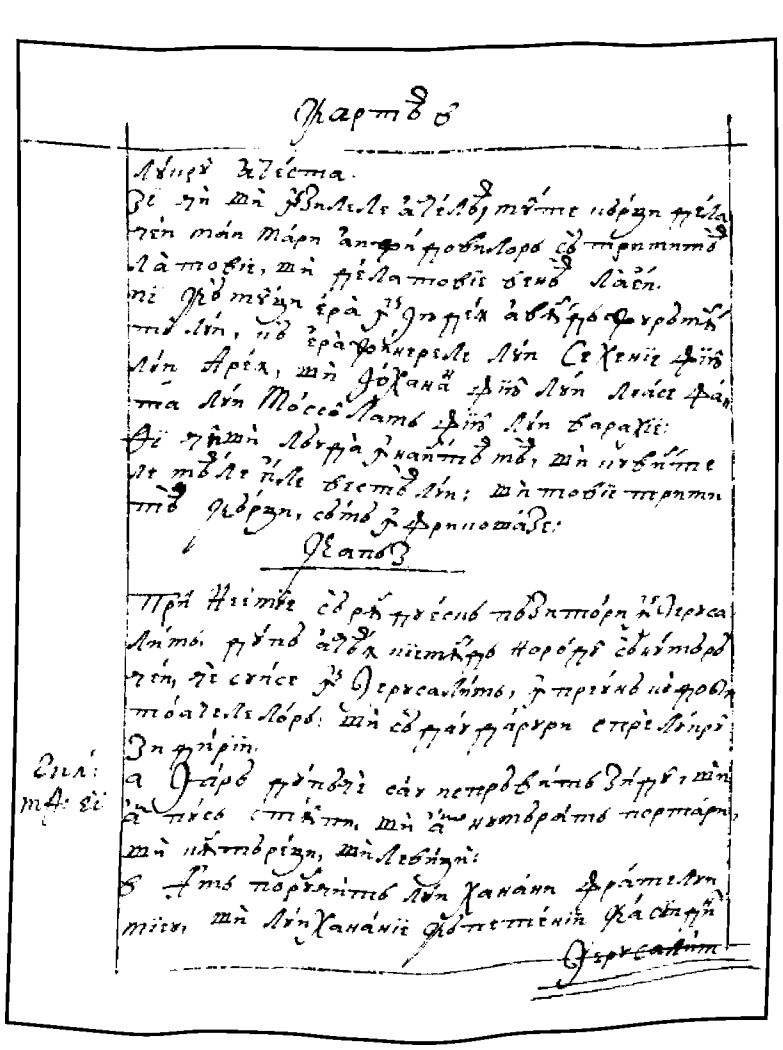

437v

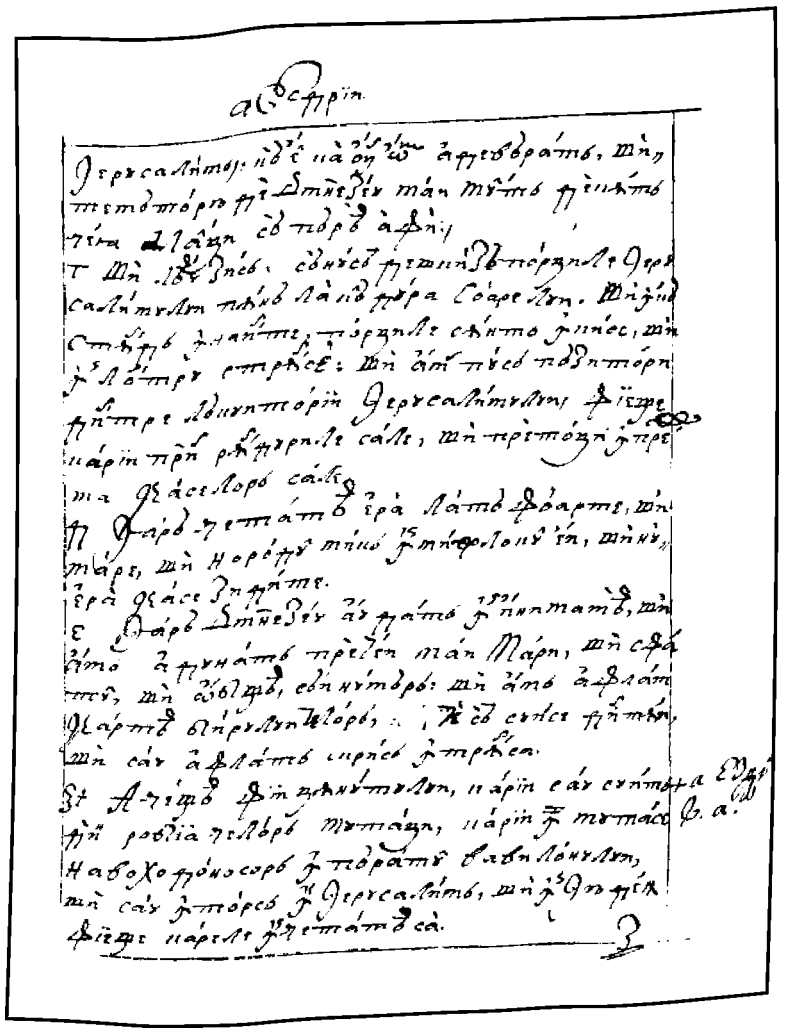

438r

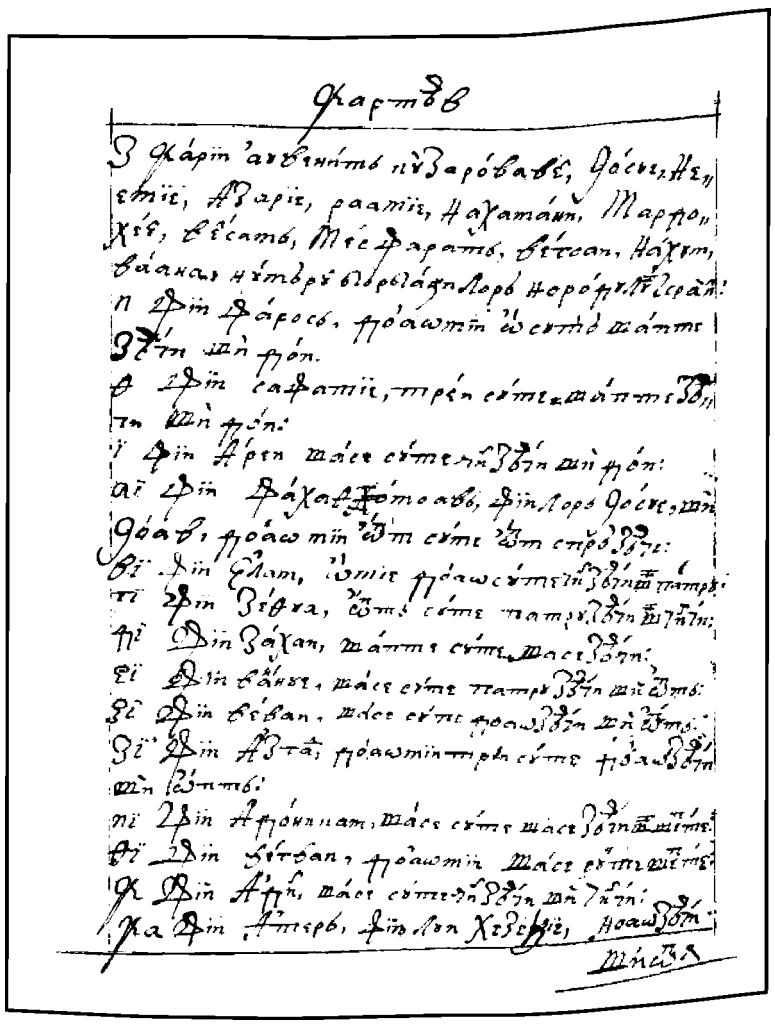

438v

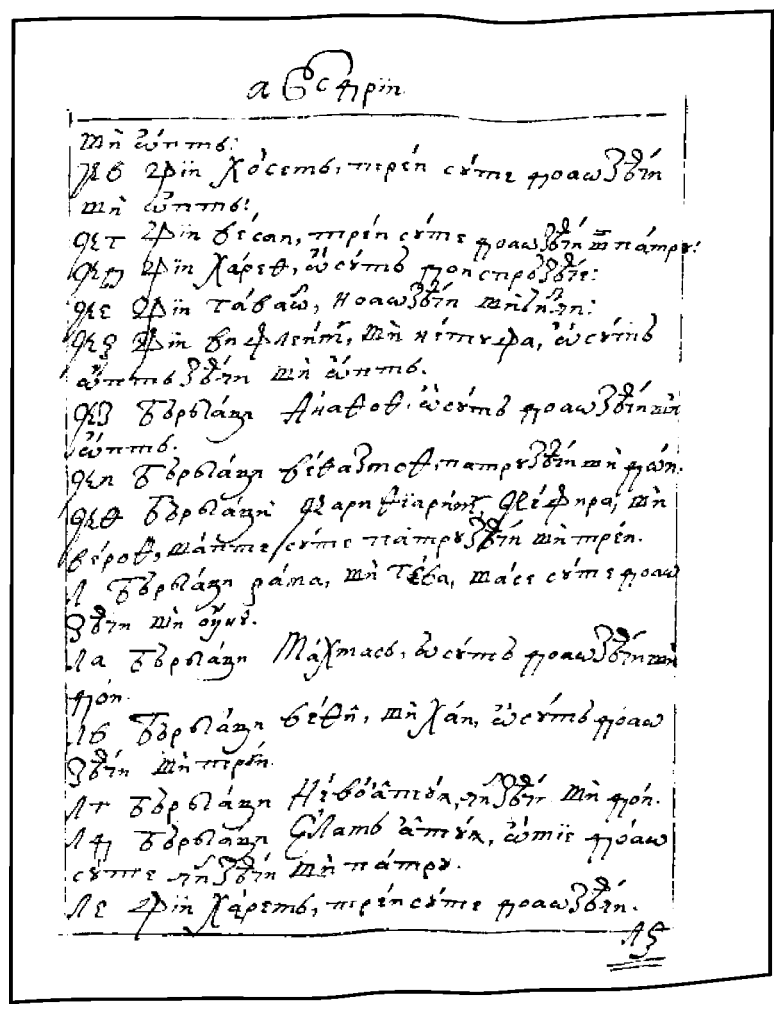

439r

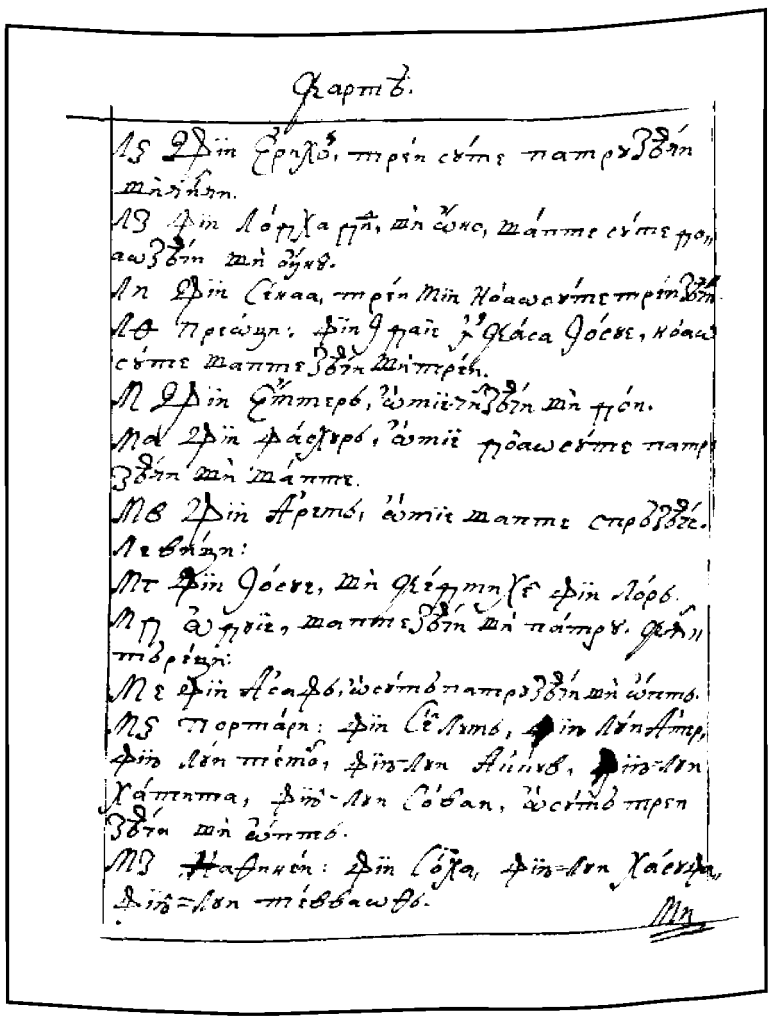

439v

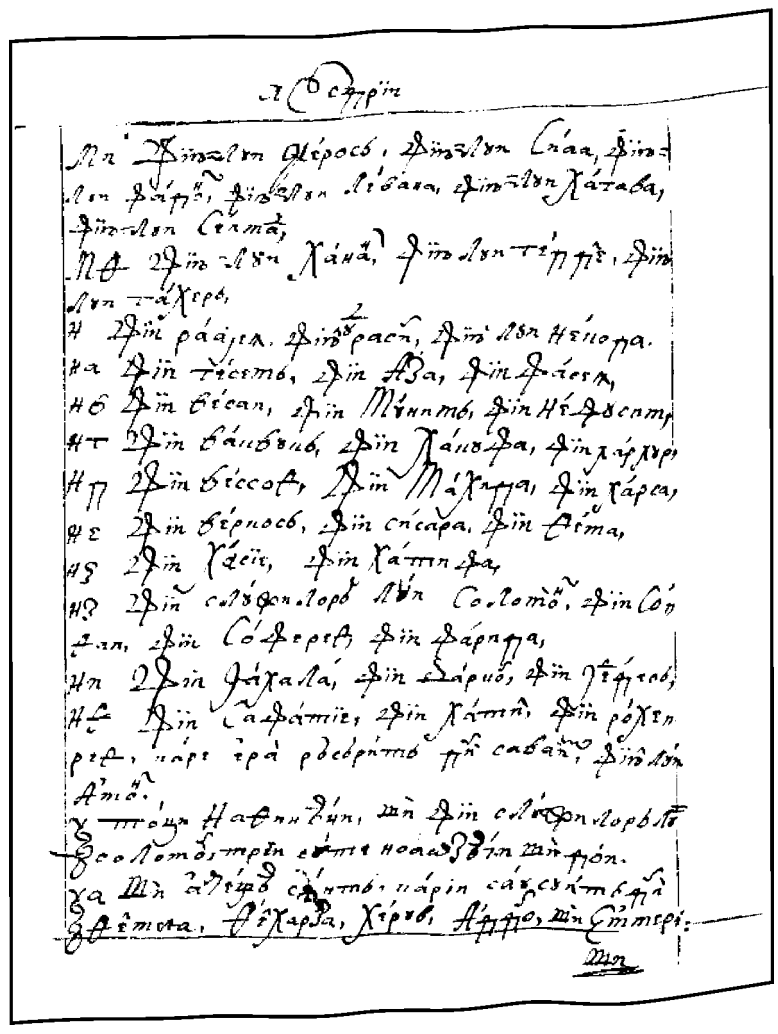

440r

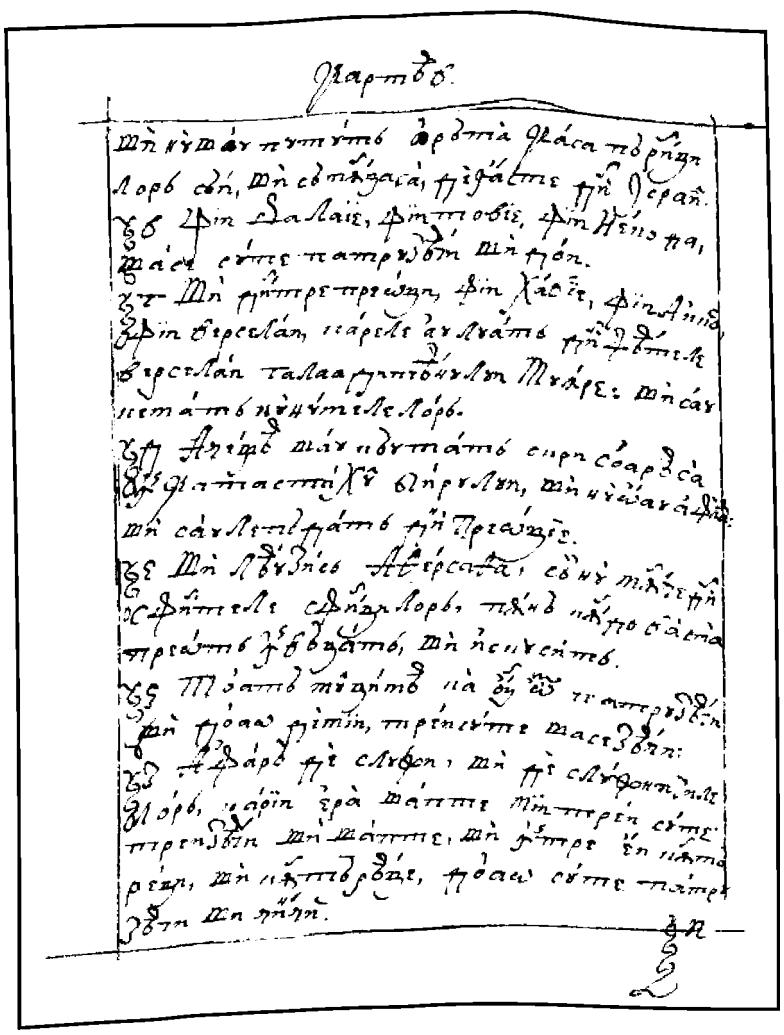

440v

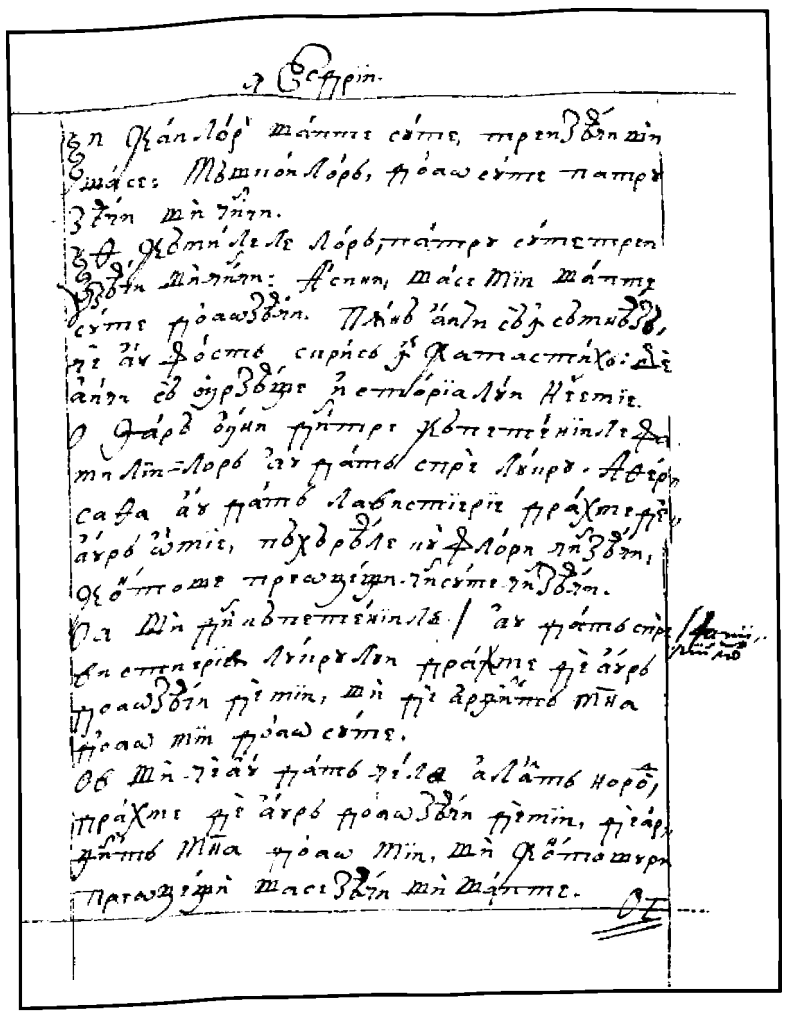

441r

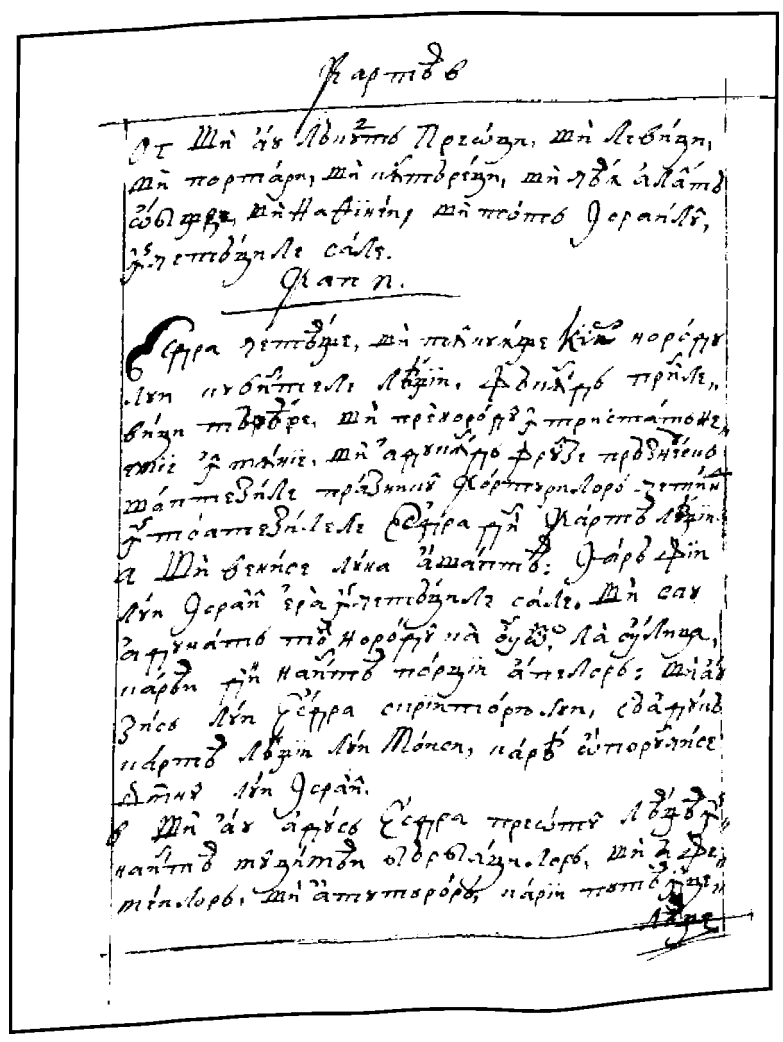

441v

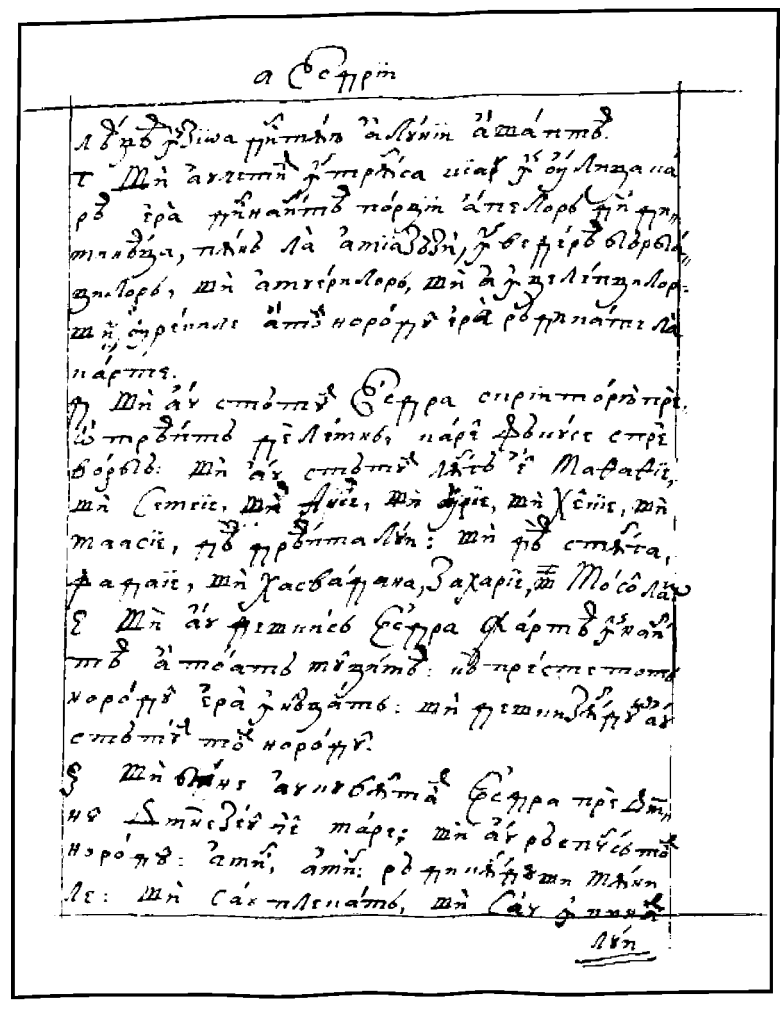

442r

CARTEA LUI NEEMIE

FACSIMILE

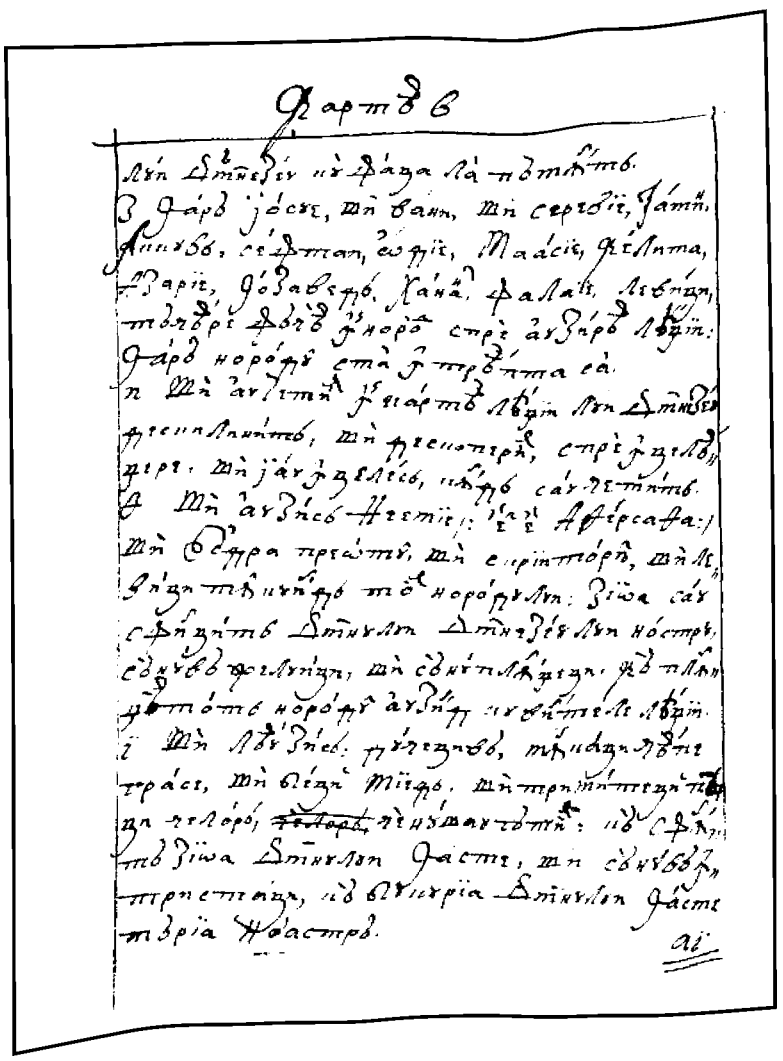

442v

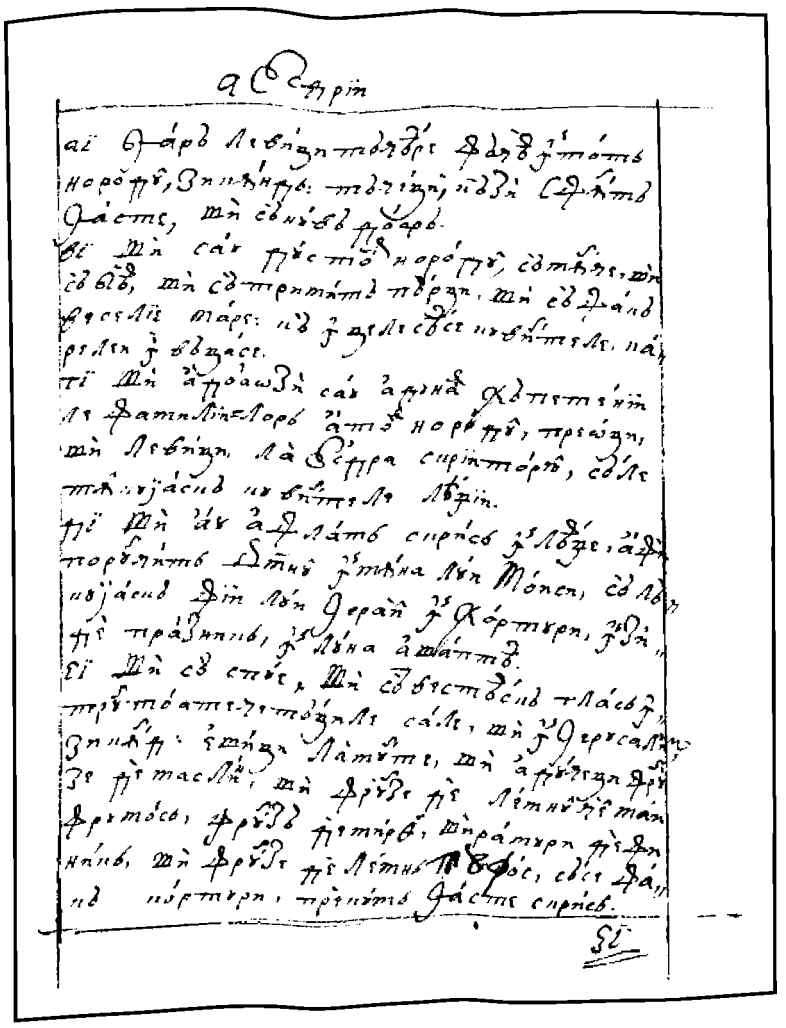

443r

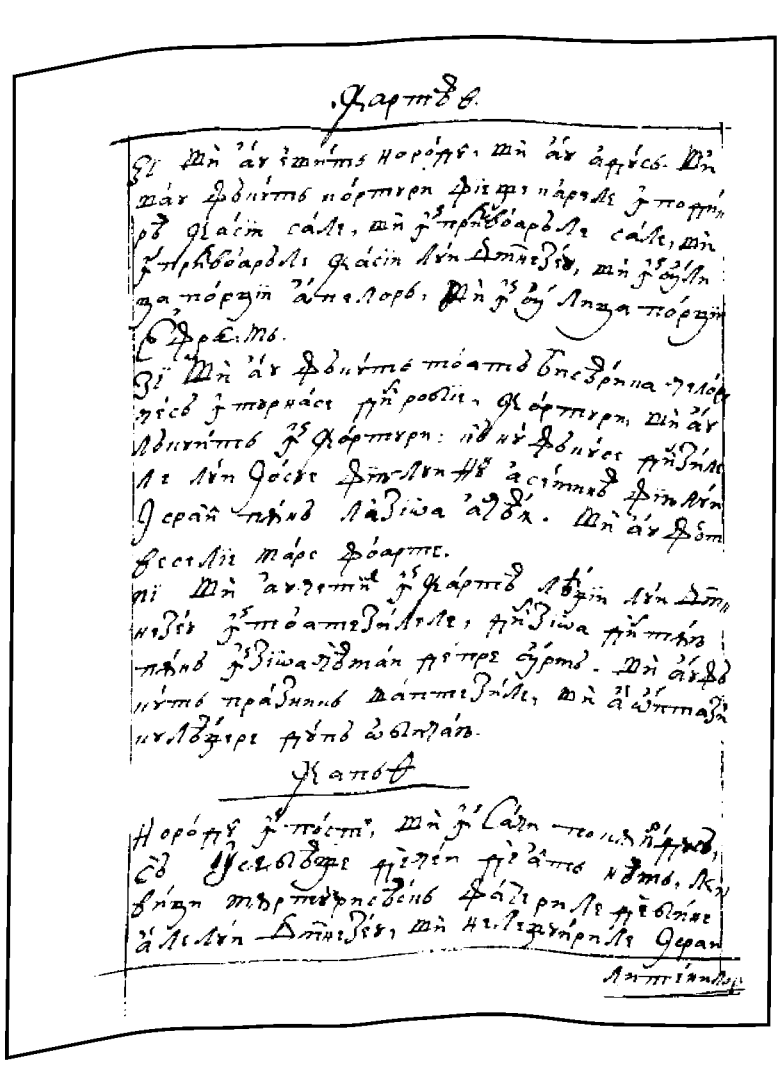

443v

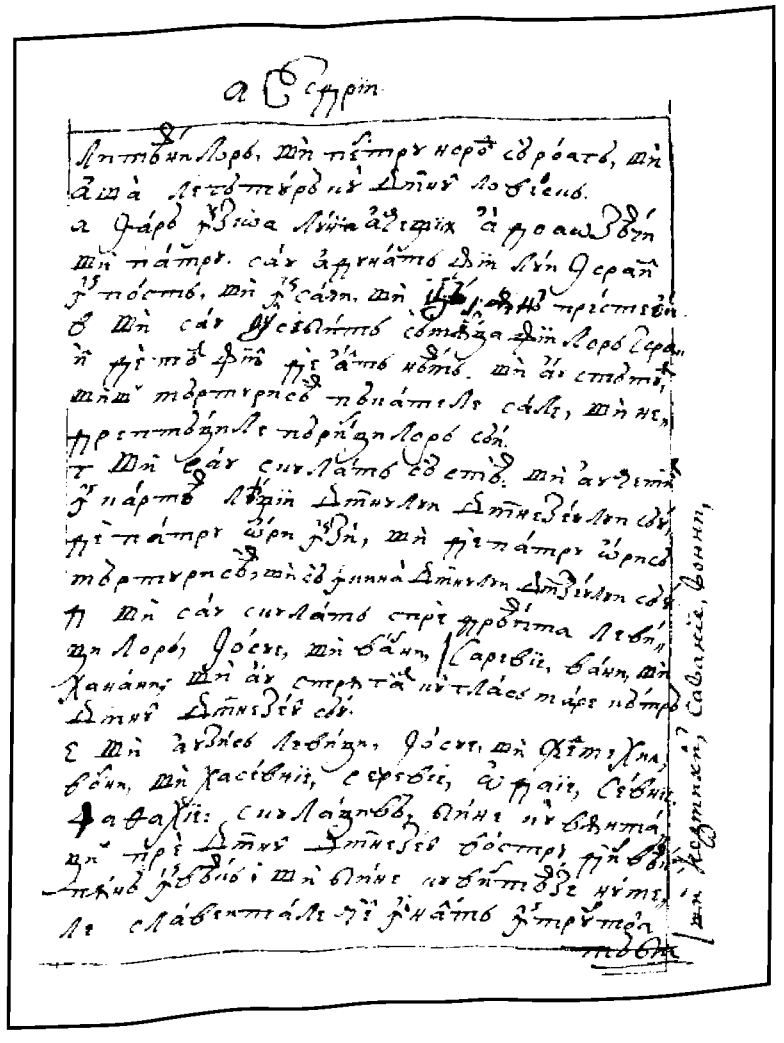

444r

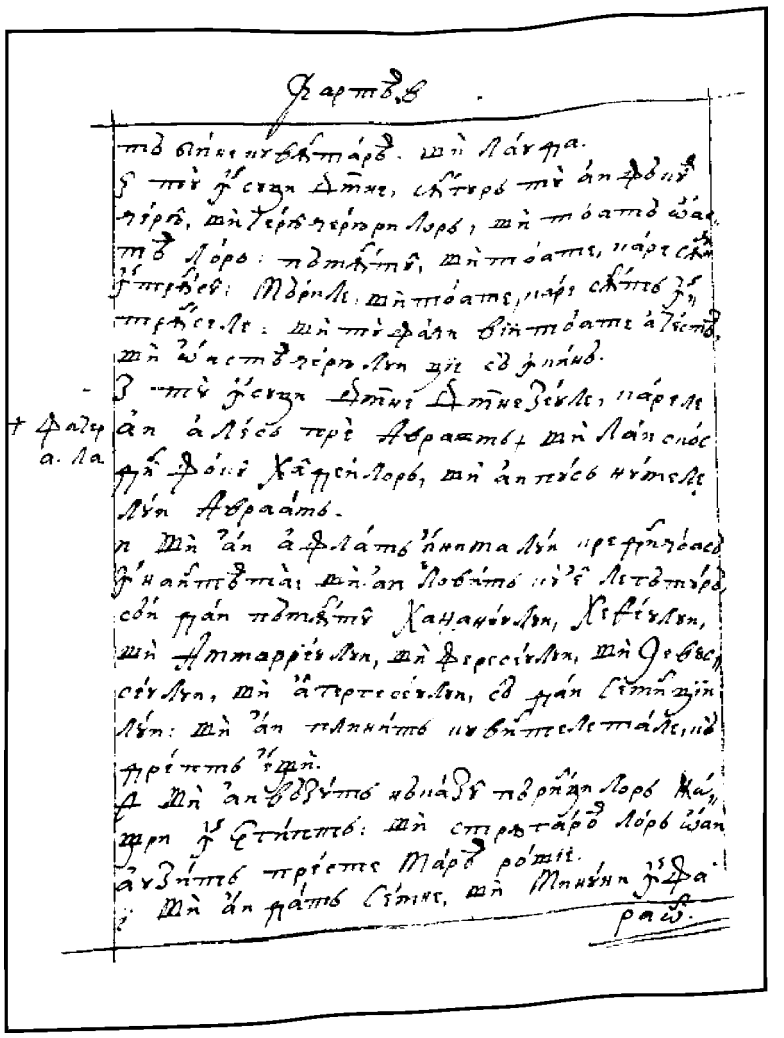

444v

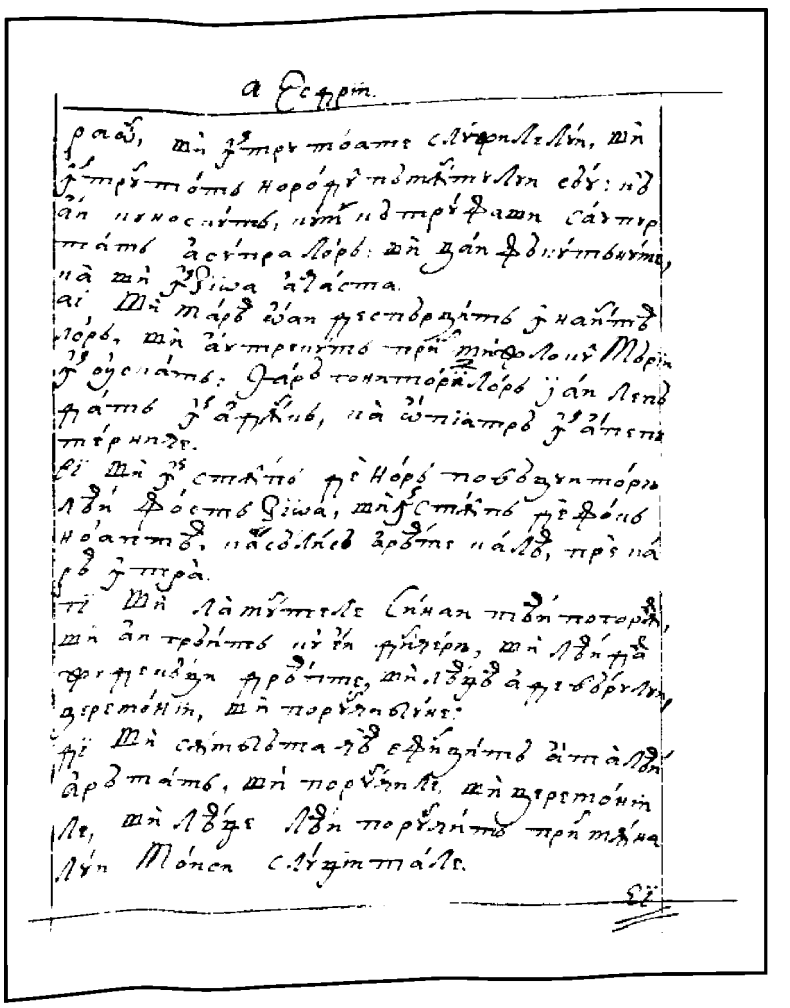

445r

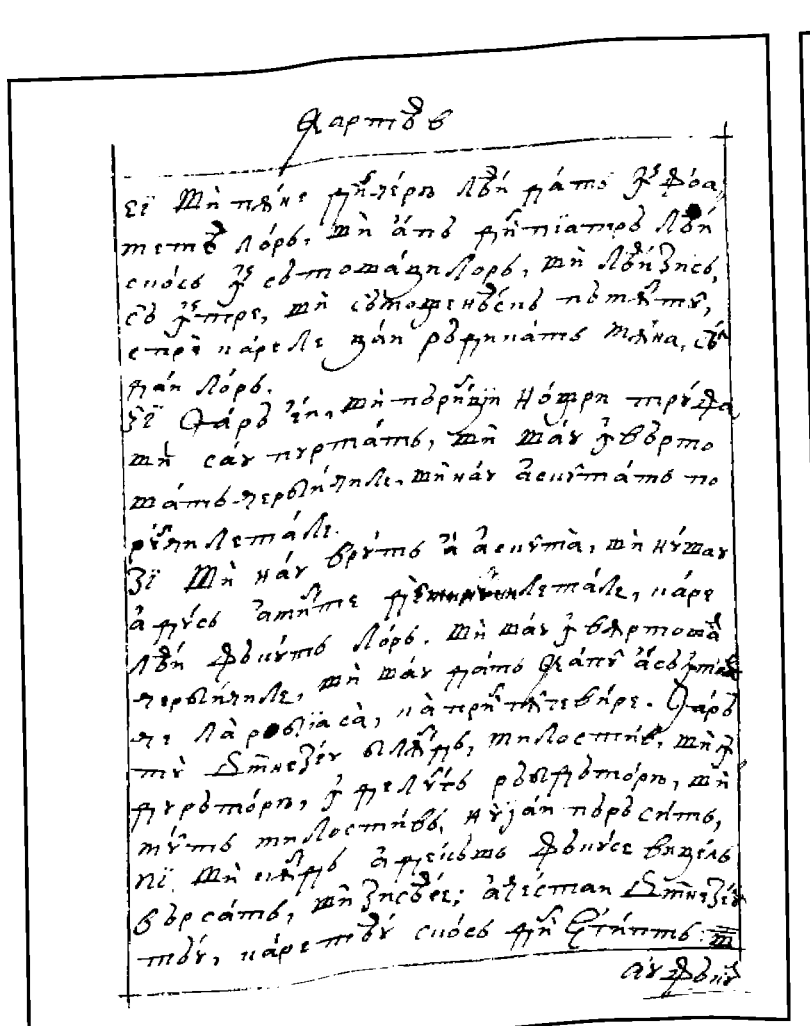

445v

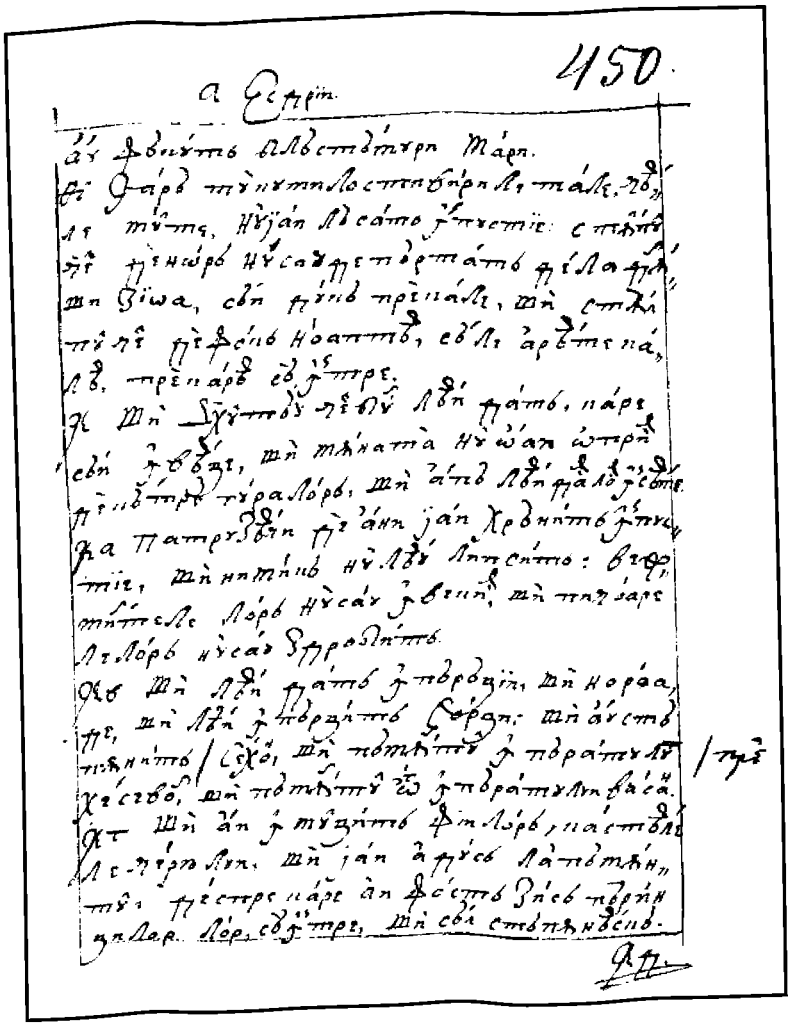

446r

CARTEA LUI NEEMIE

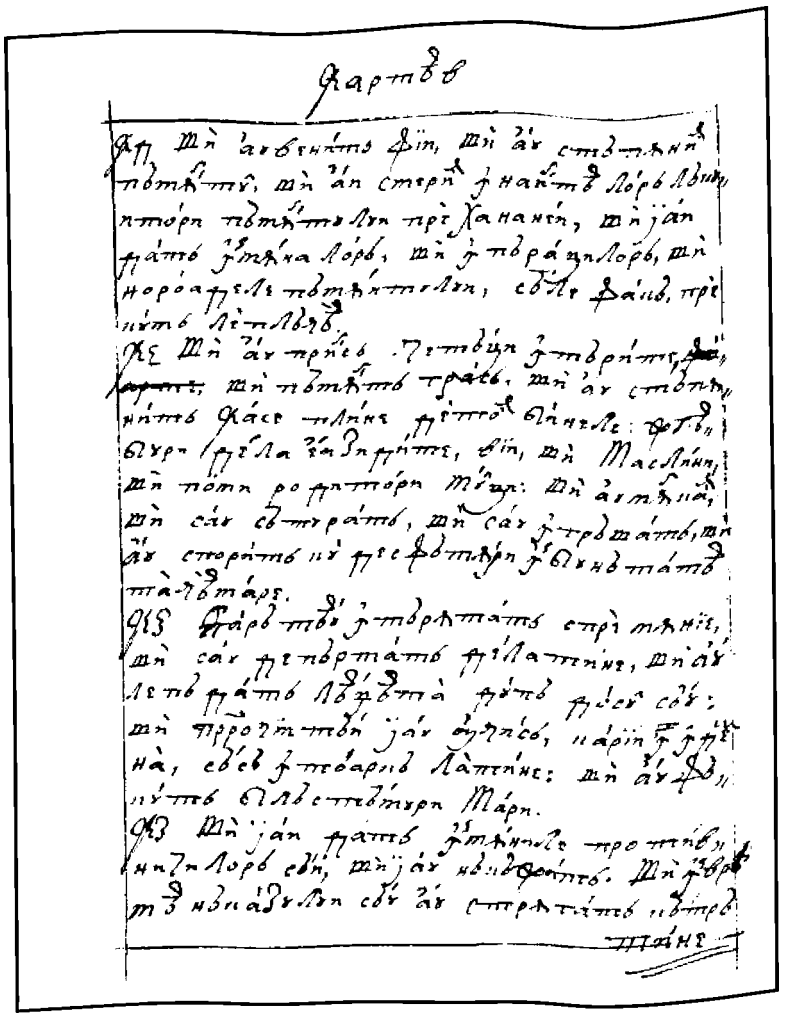

446v

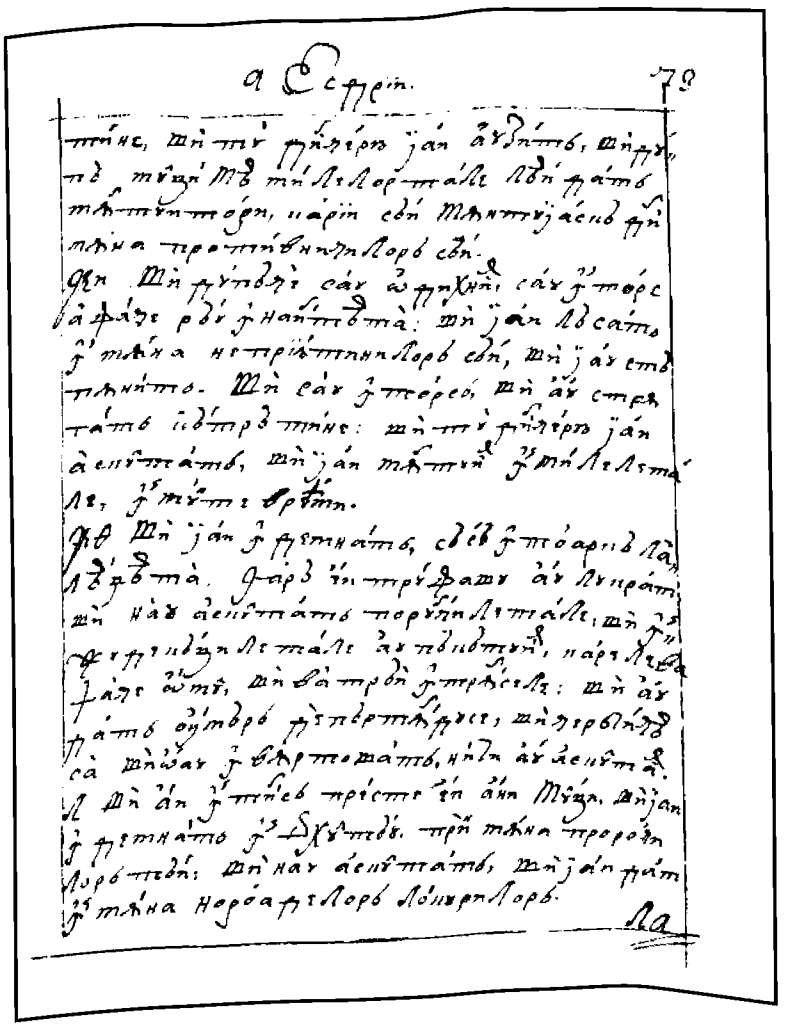

447r

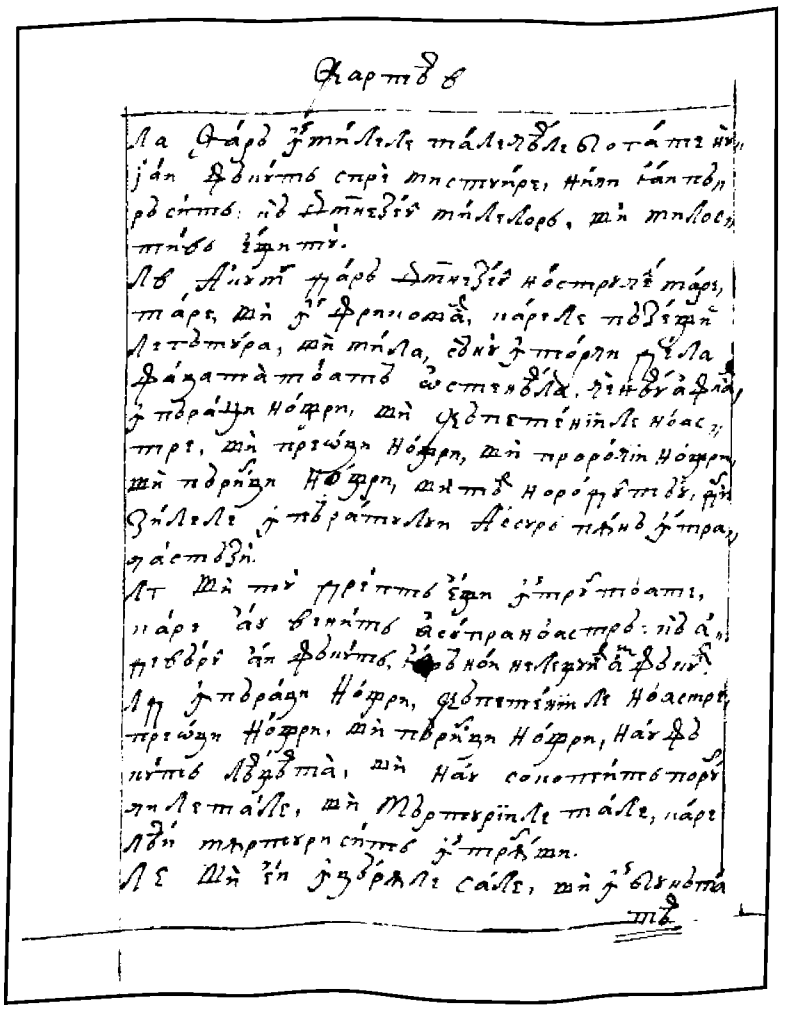

447v

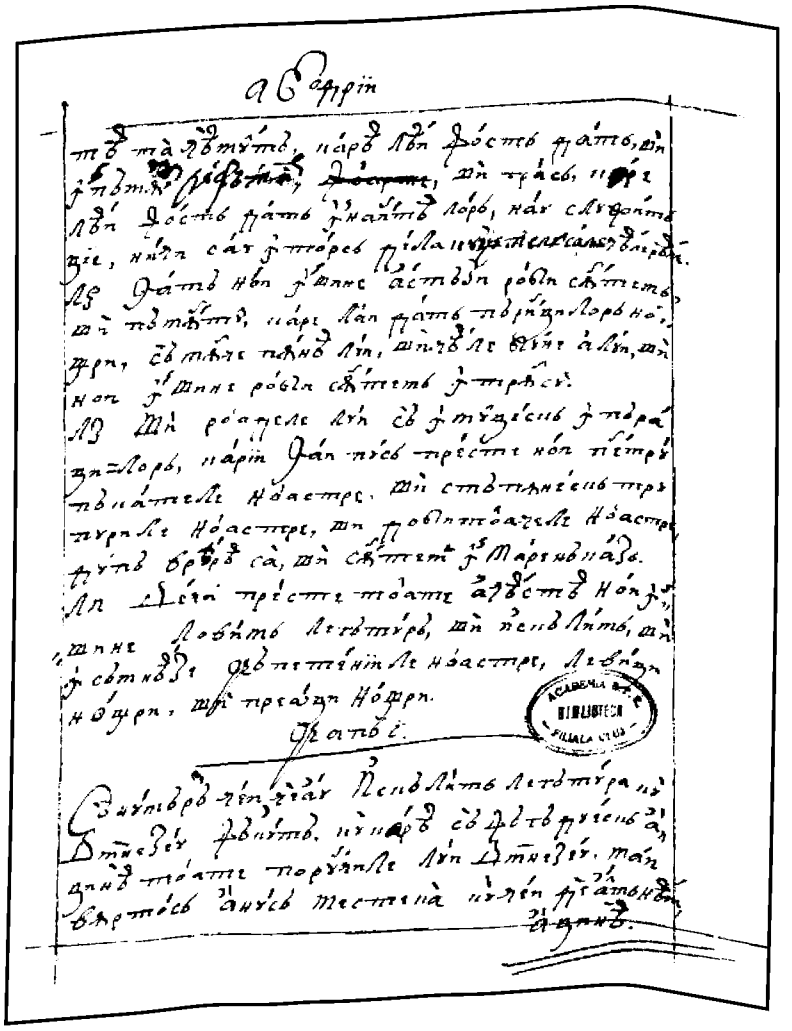

448r

FACSIMILE

CARTEA LUI NEEMIE

448v

449r

449v

450r

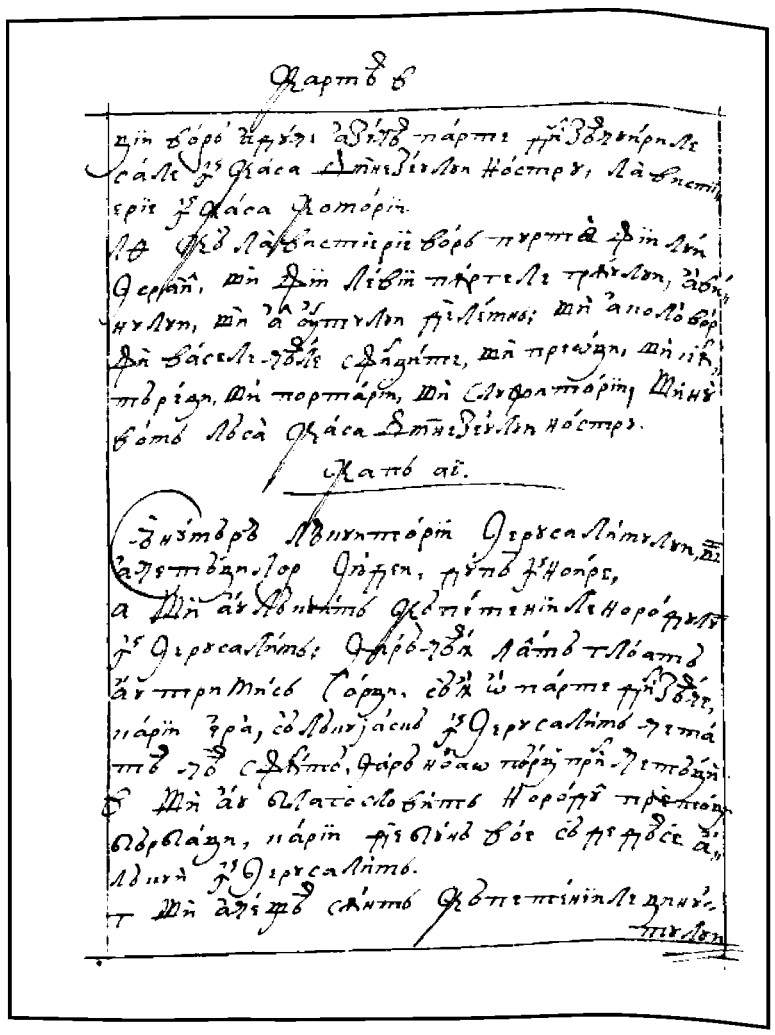

450v

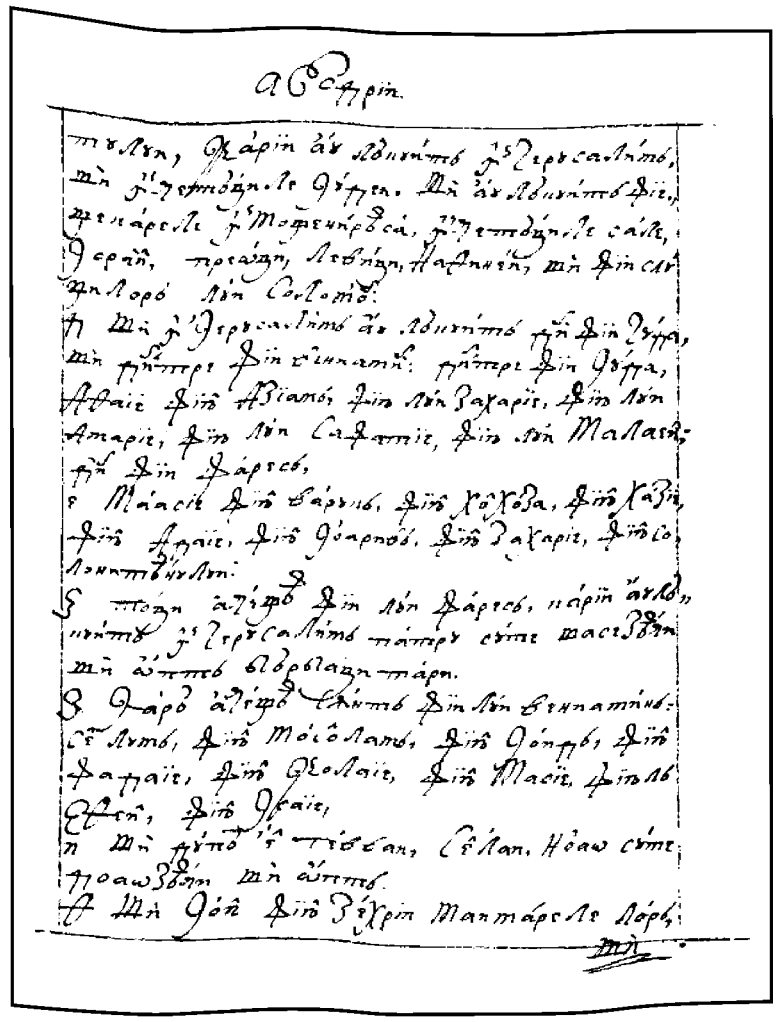

451r

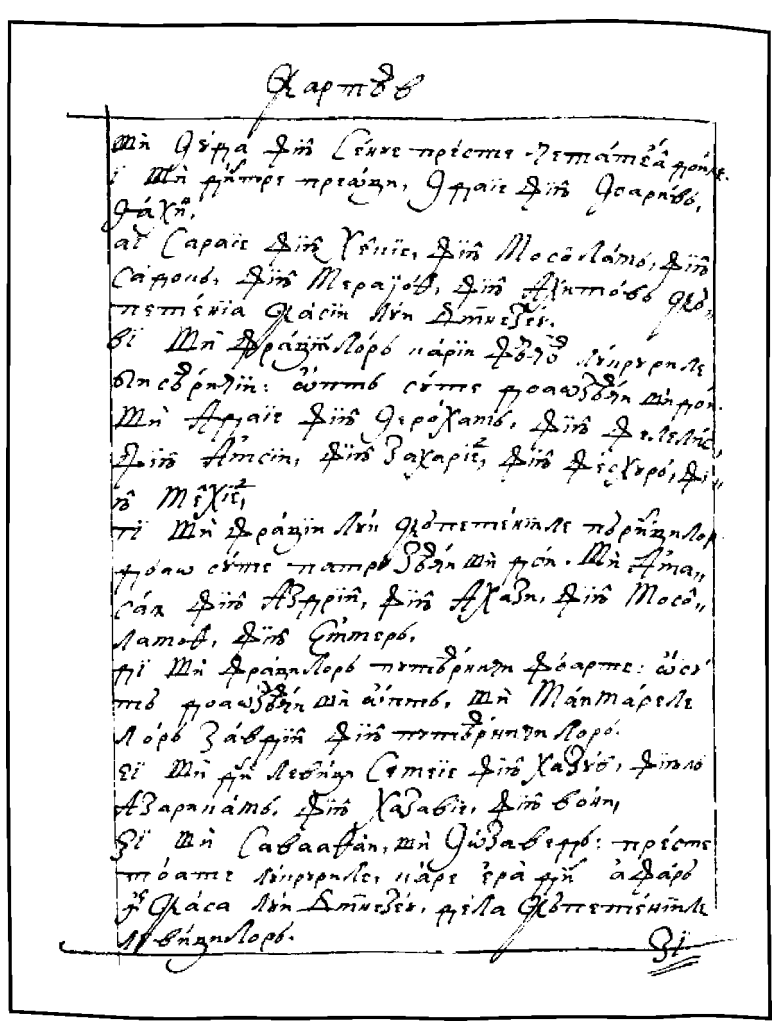

451v

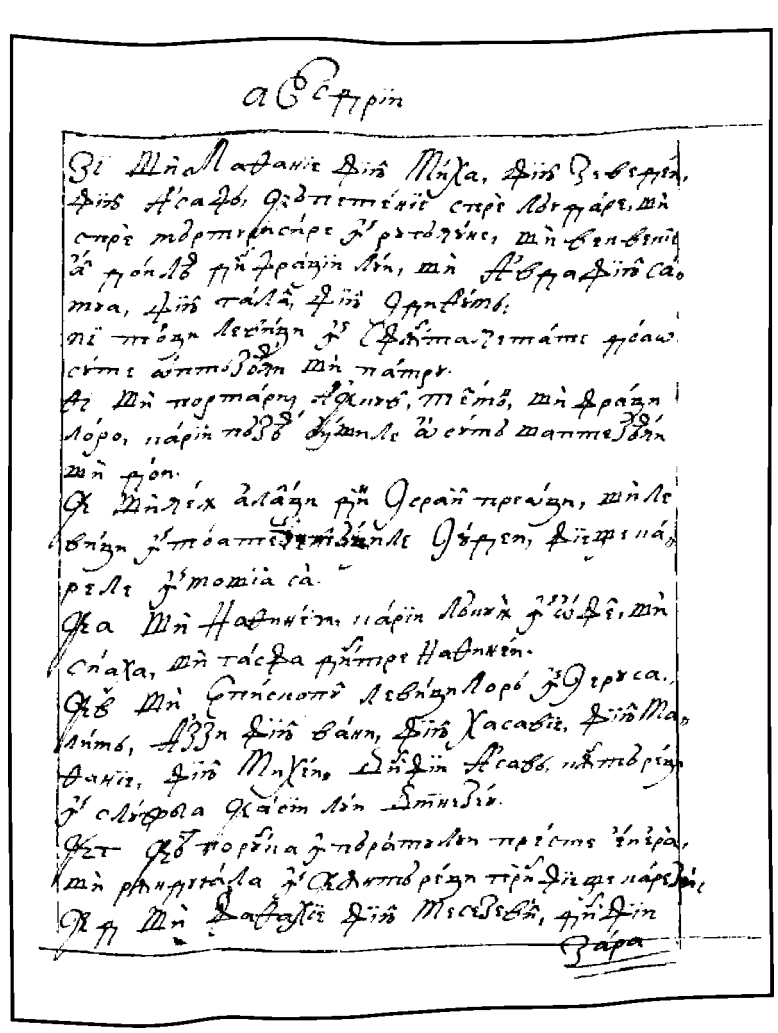

452r

FACSIMILE

CARTEA LUI NEEMIE

452v

453r

453v

454r

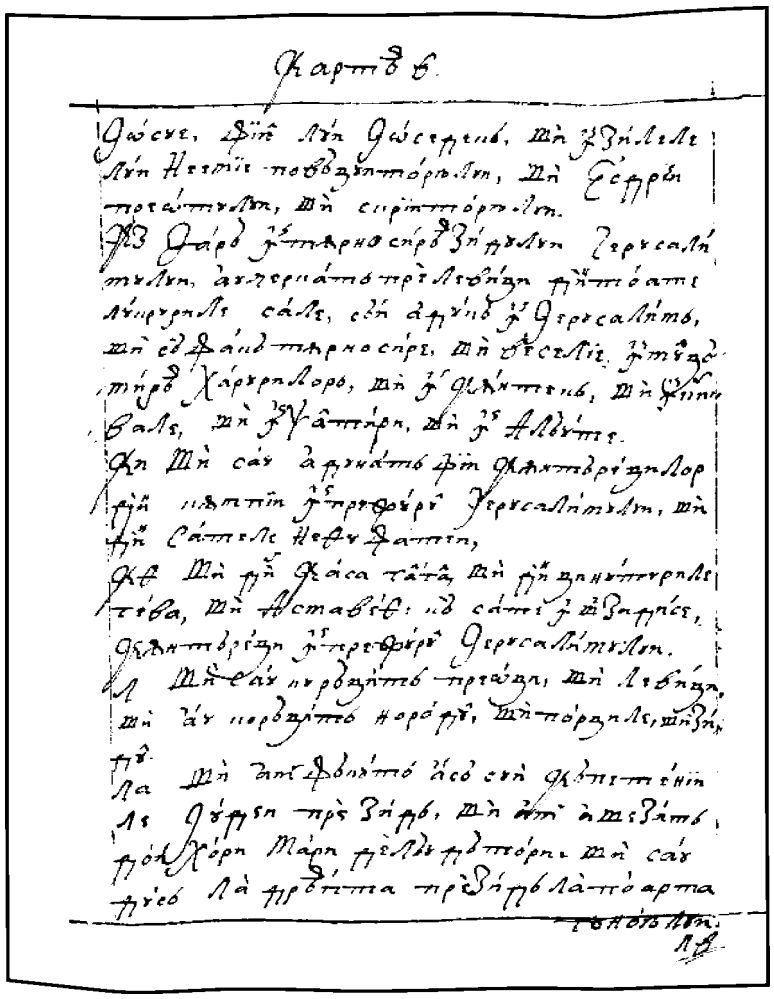

Карте 6.

Іоаке, фіїй лій Іоасереў, мі ꙗзіллеї лій Неміи поввазітораўл, мі Есдрй писарўл, мі сирінторўл.

ꙗз Фарў ꙗ5тарноспрў Зірилеи Іерусалимлеи, ангерілатоў прелівіан фіїлоателе лімпрелеї сале, сей арміў ꙗ5 Іерусалимў, мі єў фаіл тирноспре, мі єўселіе ꙗ5тъдетірў Харелелоре, мі ꙗ5 Ілліпеле, мі фіїлор Валеї, мі ꙗ5 Ґамаре, мі ꙗ5 Алвіте.

Кз Мі сар ардіатоў фіїлор Ілліторілор лрй ілатіїн ꙗ5тръфорў Іерусалимлеи, мі фіїлор Сапеле Неферфаніїн,

Кѳ Мі рй Ѳаса тътъ, мі рй вдиіторілеї тєва, мі Ѳставіѳ: ів сапеў ꙗ5 Ѳзарітеў, Ілліторіан ꙗ5 тръфорў Іерусалимлеи.

л Мі сар първдітоў прелъзи, мі Левіїн, мі сар първдітоў норорў, мі порълеї, мі зіл

ла Мі зантфолітоў ісо сей Ілліпеліїн

лз Ѳарѳа пре зірў, мі ами ѳтезатоў, ꙗ5 Хорі Мареа рѣлеї прътоареа мі сар фрісо ла ꙗ5 Ѳтоа ла пре5ітра пре5ірў ла пъарта

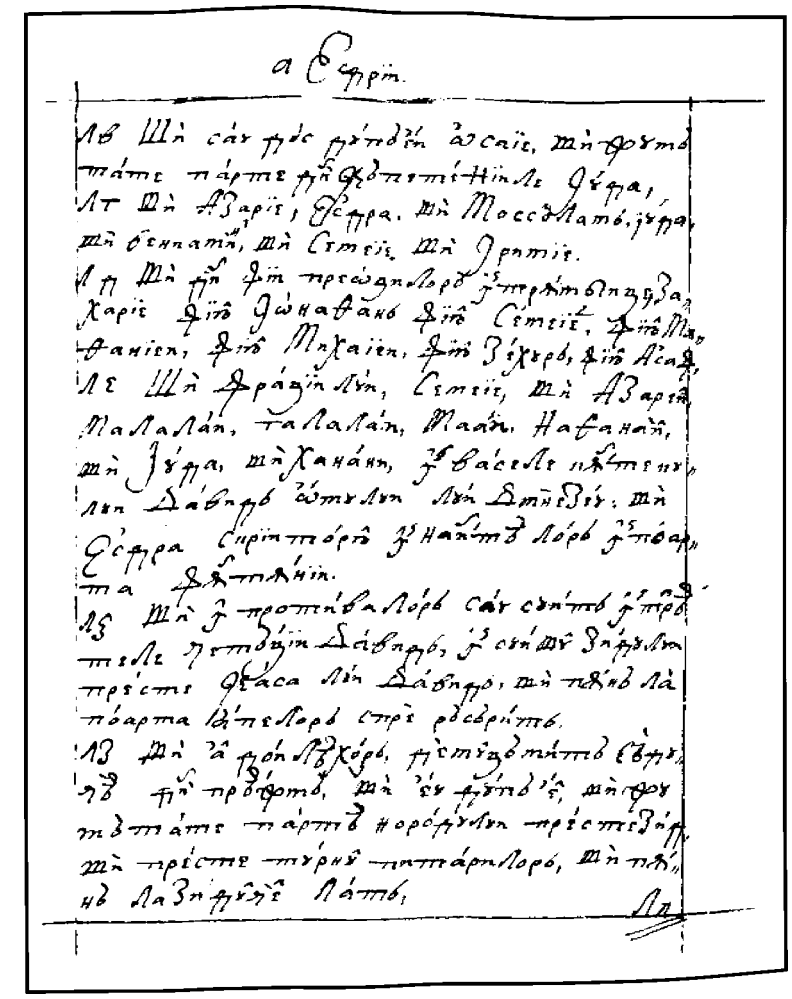

а Єсдрй.

лѳ Мі сар ꙗ5 ръспъдіў ісаіе, мі форноў мате пъарте ꙗ5 Ѳдопотіліле Ѳфра, лт мі Ѳзаріе, Єсдра, мі Моссоламоў, ꙗ5ра, мі Ѳнаміў, мі Семеіе, мі Іреміе.

м Мі ꙗ5 фіїй преоцілор ꙗ5тръмпъцъ Харіе фіїй Ґоіакіў, фіїй Семеіе, фіїй Маафаніеи, фіїй Міхаіеи, фіїй Зехерў, фіїй Ісаіа,

мл Мі Ѳраѕіїлій, Семеіе, мі Ѳзаріе, Маласіа, Талалаіи, Маіи, Наѳаная, мі Ієзра, мі Хананіи, ꙗ5 Ѳаселе пъмеле лій Давідў ѳтелій лій Дмнезеў: мі Єсдра сирінторў ꙗ5 Наѳетоў лоре ꙗ5 Ѳоа, ма Ѳнтълніїн.

мѕ Мі ꙗ5 протівалоре сар сънтоў ꙗ5 Ѳрў теле пътъзіїн Давідў, ꙗ5 сей мі Зірилеи прісте Ѳаса лій Давідў, мі пъіно ла пъарта Іапелоре спре рісерітоў.

мз Мі ꙗ5 ѳрътълзхоре, пъстъзіторіі Ѳвреі, ів ръспъдіў, мі ів ръспъдіў, мі форноў тъмпіле пъртъ норорілеи прісте Зірў, мі прісте търіне пъпърілоре, мі пъіне ла Зніфіїй лъмеі.

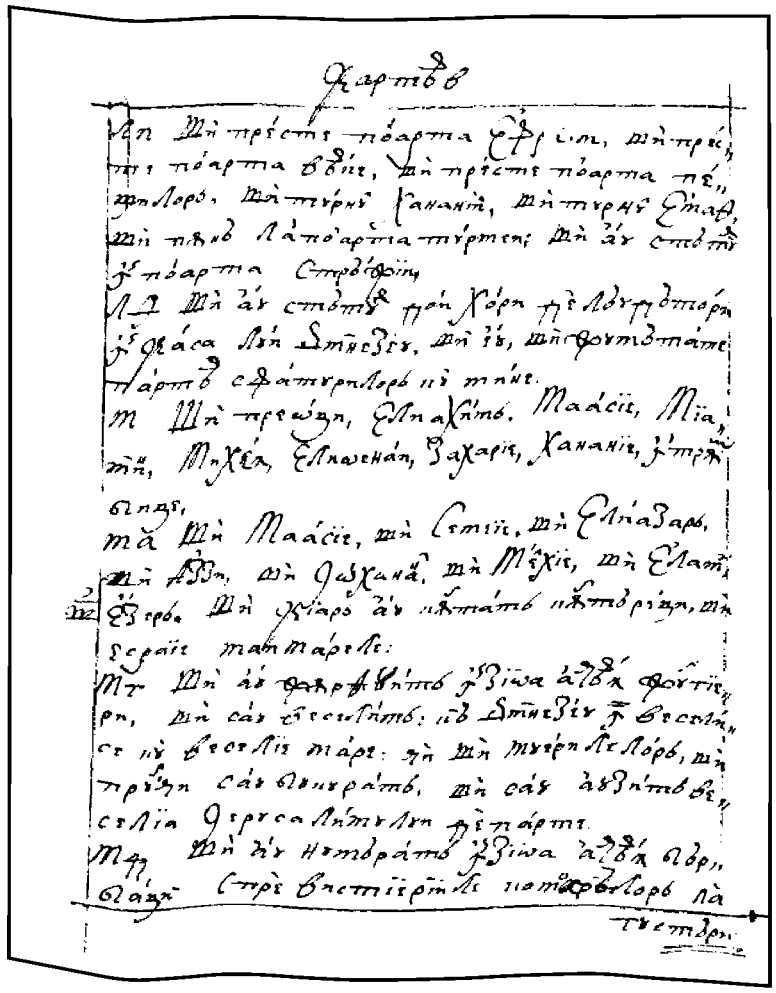

Карте 6

мп Мі прісте пъарта Єфрем, мі прісте пъарта Ѳдіе, мі прісте пъарта пе, прелоре, мі търіне Іананіе, мі търіне Ємаф, мі пъне ла пъарта търмеі мі ар стъті ꙗ5 пъарта Стрълфоіїй.

мл Мі ар стъті пре Хорі пе лънгъ търоа ꙗ5 Ѳаса ла Дмнезеў, мі іе, мі фрумъпаме пъртъ сфатърілоре ші мне.

м Мі преоцій, Ілліахіїм. Маѳеіе, Міамін, Міхеа, Ілліоенаі, Захаріе, Хананіе, ꙗ5тръблъцъ,

мѳ Мі Маѳеіе, мі Семеіе, мі Ілліазар, мі Ієзіа, мі Ѳзіхаіа. мі Міхеіе, мі Ілліоі, мі Ієзіа. Мі Хілкіа ар патрелеа патрелеі, мі Ієдаіе маі маре.

мр Мі ар фрътълніт ꙗ5 Ѳіна ар Ієзіа фіїй Ієтіе, мі сар ѳвселіт: ів Дмнезеў ꙗ5 Ѳвселіе ів Ѳвселіе маре: ꙗ5 мі търіне лелоре, мі прісте сар ѳлінсрат, мі сар ардітоўе селіа Іерусалимлеи пе пъарте.

мр Мі ар нетърат ꙗ5 Ѳна ар Ієзіа лоре, Ѳлаіе спре Ѳнтіїрімле пъпърілоре ла

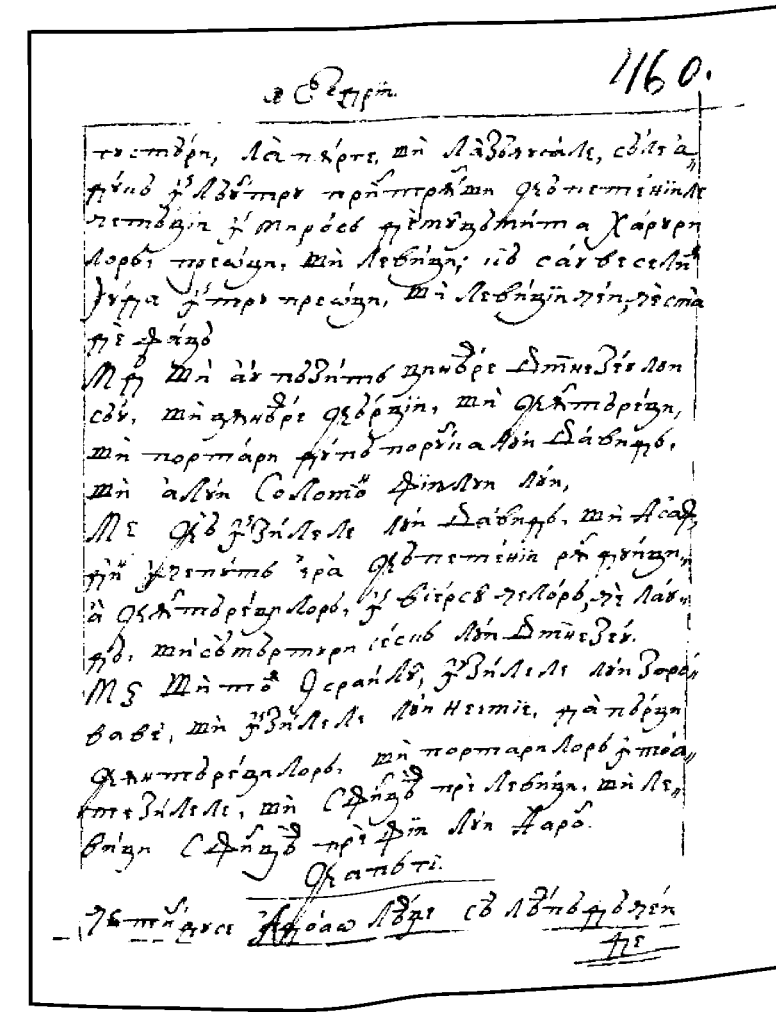

а Єсдрй. 1160.

тъмпіре, ла пъре, мі ла Ієзіїнсале, сей ла фіїй ꙗ5 Ієзіїлер прінтрълаи Ѳдопотіліле пътъзіїн ꙗ5 тирісеў пътъзіїнца Харелоре, пъстъзіїн, мі Левіїн, ів сар ѳвселіт Ієзра ꙗ5 тре пресіїн, мі Левіїн пінъ ѳсіа пе Ѳфіїр

мѳ Мі ар пъзіт пінъре Дмнезеў лоре сеў, мі ам ръспъдіў, мі Ѳдопотіліле, мі порълеї, мі ар ръспъдіў порціа лій Давідў, мі ам ръспъдіў Соломо Ѳдопотіліле лій,

мѕ Ів ꙗ5 Ієзіїлеле лій Давідў, мі Асаф ꙗ5 Ієзіїтоў ірă Ѳдопотіліе ре Ѳдопотіліе ă Ѳдопотіларелоре, ꙗ5 Ѳітісеў пътълоре, ꙗ5 лій Ѳдопотіліе, мі сей търіне ісесіў лій Дмнезеў.

мѕ Мі тоў Ісраіліў, ꙗ5 Ієзіїлеле лій Зороваві, мі ꙗ5 Ієзіїлеле лій Неміи, ꙗ5 пъдъре Ѳдопотіліле, мі порълеї ꙗ5 тоа Ѳдопотіліе, мі Сфінцій пре Левіїн, мі Левіїн Сфінцій пре Ѳдопотіліе.

Карте 7.

76 Мі Ѳдіе Іоаов Іоре сў Левіїн

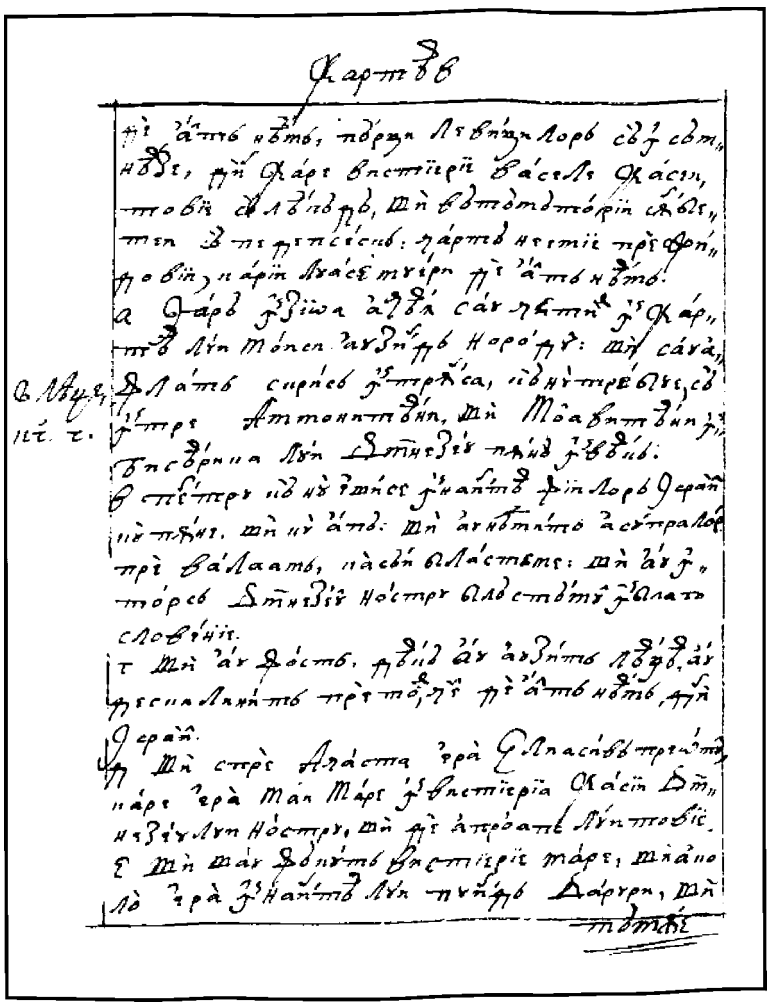

456v

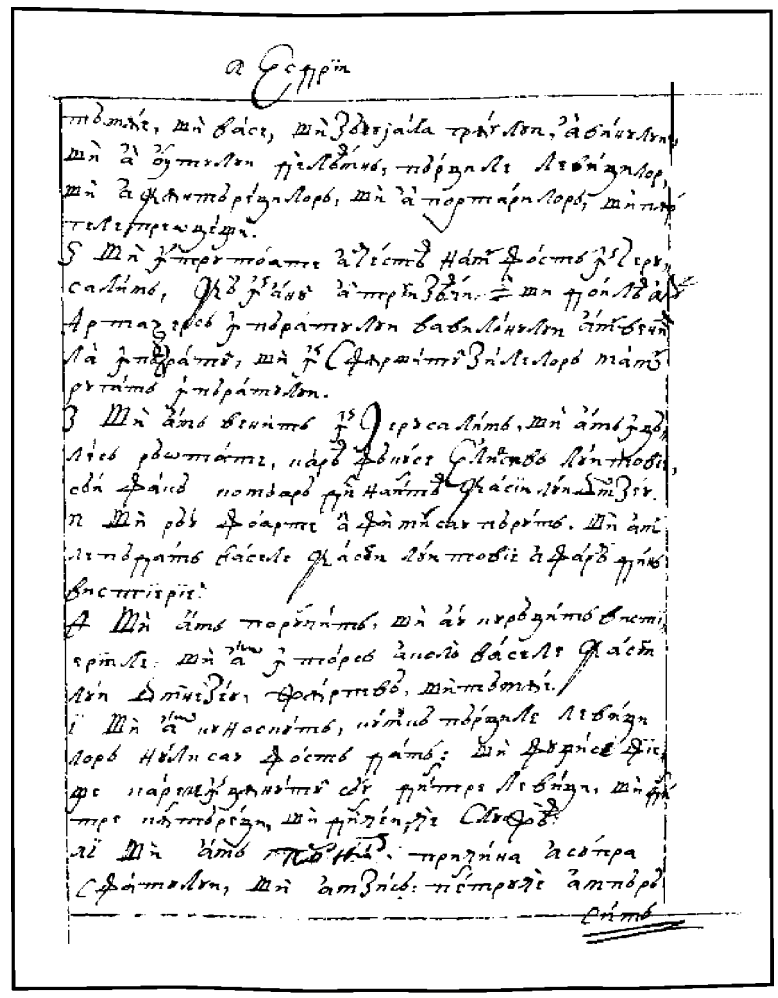

457r

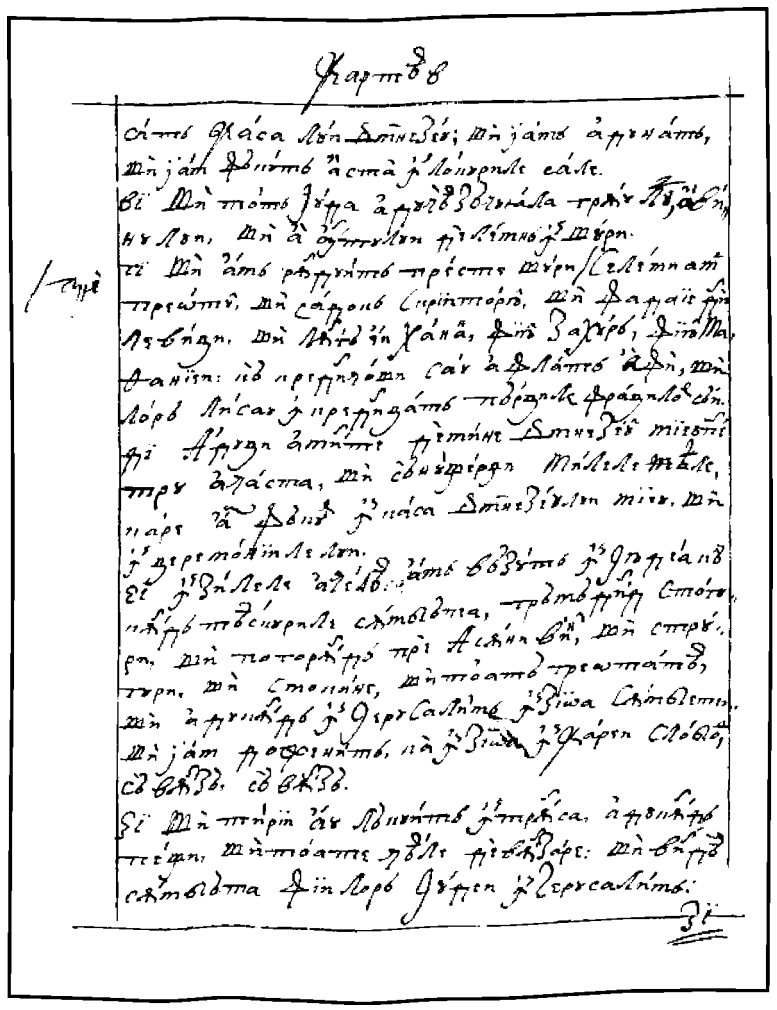

457v

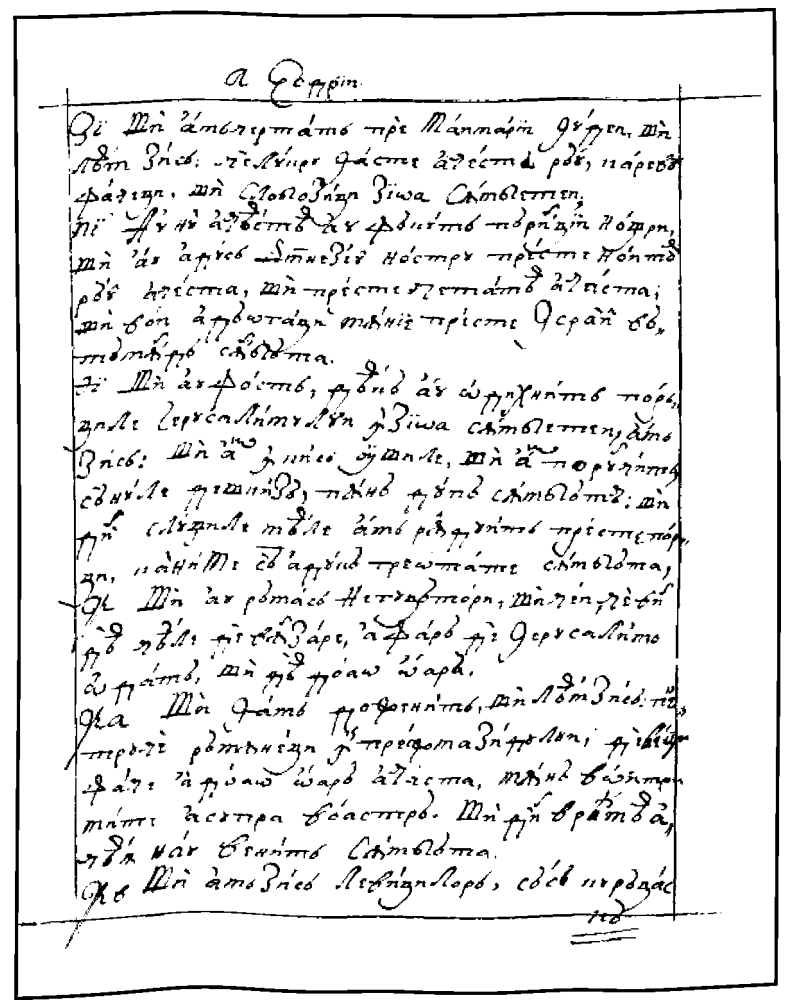

458r

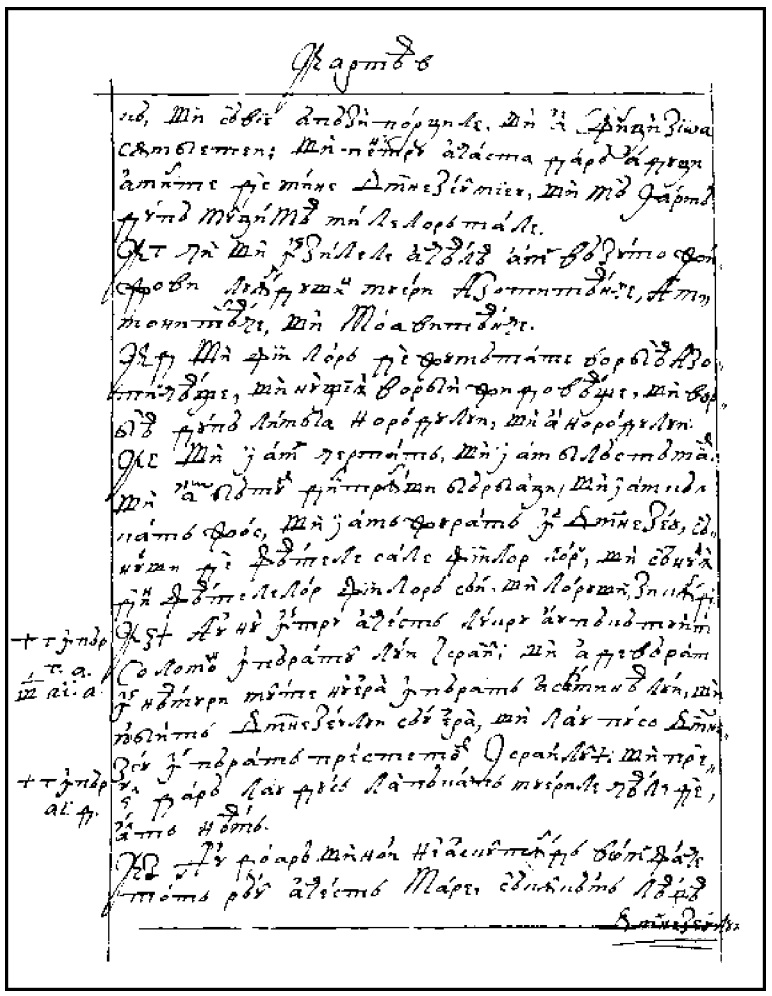

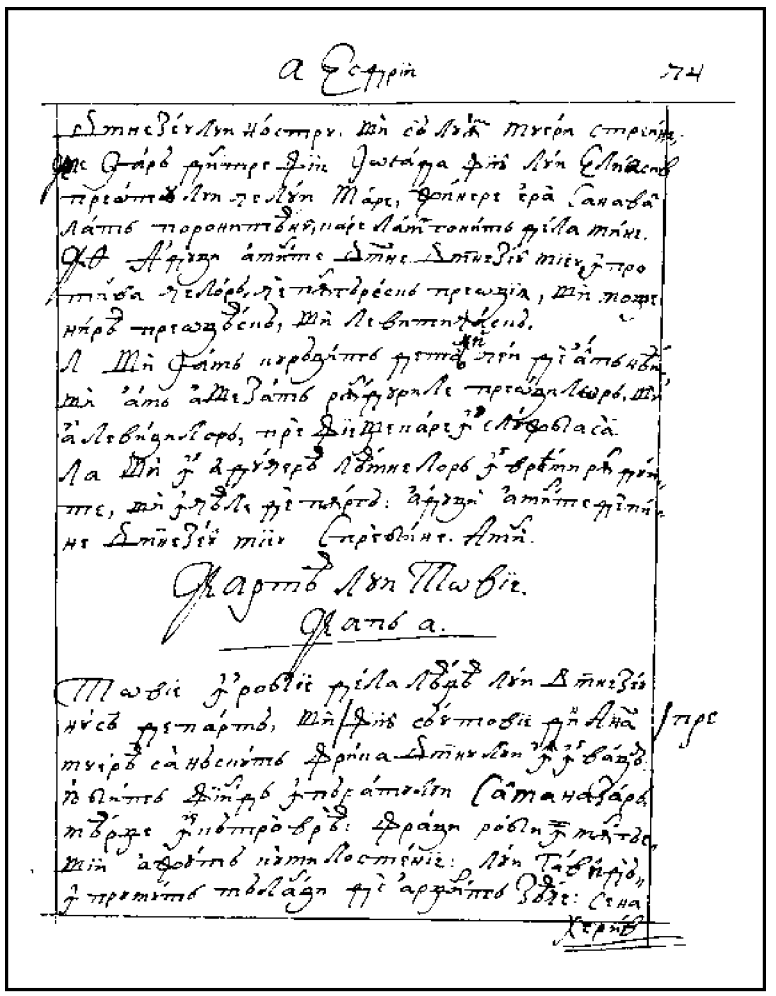

CARTEA LUI TOVIE

Cap 1

Tovie, în robie, de la leagea lui Dumnezeu nu să departă şi pre fiiul său Tovie, din Anna, muierea sa, născut, frica Domnului îl învaţă. Iubit fiind împăratului Salmanazar, mearge încătro vrea. Fraţii robi îi mângâie şi-i ajută cu milostenie. Lui Gav el dă împrumut
459v *tălanţi de argint zeace. Sena |heriv, pentru căci îngroapă morţi, îl goneaşte.*

1. Tovie, din neamul şi cetatea Nethali, carea este în părţile Galileii cele mai din sus preste Naason, după calea carea duce spre apus, de-a stânga având cetatea Sefeth,
2. *Robit fiind în zilele lui Salmanazar, împăratului asiriilor, însă, şi în robie fiind, calea adevărului nu o au părăsit, *4 Împăr. 17, 3 şi 18, 9.
3. Aşa cât toate care putea avea, fraţilor celor împreună robiţi, în toate zilele, carii era din neamul lui, le împărţiia.
4. Şi fiind mai tânăr decât toţi în neamul Nethali, nimic pruncesc n-au lucrat.
5. Şi mergând toţi la viţeii cei de aur, *carii îi făcuse Ierovoam, împăratul lui Israil, numai acesta fugea <de> împreunarea tuturor. *3 Împăr. 12, 28.
6. Ci mergea în Ierusalim la bisearica Domnului şi acolo să închina Domnului, Dumnezeului Israil, toate pârghele sale şi zăciuirile credincios dându-le,
7. Aşa cum în anul al treilea nemearnicilor şi veniţilor slujia toată zăciuiala.
8. Acestea şi aseaminea acestora, după leagea lui Dumnezeu, pruncşorul păziia.
460r 9. Iară fiind bărbat, ş-au luat muiere, || Anna, din neamul său. Şi au născut dintr-însa fiiu, numele său puindu-i,
10. Pre carele din pruncie a să teame de Dumnezeu l-au învăţat şi a să feri de tot păcatul.
11. Deci ducându-să prin robie cu muiarea sa şi cu pruncul în cetatea Ninivii, cu tot neamul său,
12. (Mâncând toţi din bucatele păgânilor) acesta ş-au păzit sufletul şi niciodată nu s-au spurcat în bucatele lor.
13. Şi pentru că ş-au adus aminte de Domnul în toată inima sa, i-au dat Dumnezeu har înaintea lui Salmanazar împăratului.
14. Şi i-au dat puteare oriîncătro ar vrea a să duce, având slobozenie orice ar vrea a face.
15. Şi mergea la toţi carii era în robie şi dojene mântuitoare le da.
16. Şi, venind în Raghes, cetatea medenilor, şi din ceale ce avea dăruite de la împăratul având zeace talanţi de argint,
17. Şi, văzând pre Gavel în mulţimea neamului său a fi lipsit, care era din neamul lui, supt iscălitură i-au dat numiţii tălanţi de argint. |

18. Iară după multă vreame murind Salmanazar împăratul, împărăţând Senaheriv, fiiul 460v
lui, pentru el şi având urâţi înaintea sa pre fiii lui Israil,
19. Tovie în toate zilele meargea prin toate neamurile sale şi-i mângăia şi împărţea fieştecăruia pre cât putea din averile sale.
20. Pre cei flămânzi îi hrănea, celor goli vejminte le dăruia şi celor morţi şi ucişi îngropăciune le făcea cu de-adinsul.
*4 Împăr. 19, 35. 21. *Mai pre urmă întorcându-se împăratul Senaheriv, fugând de partea Iudei, carea
Ecli 48, 24. o făcuse Domnul asupra lui pentru blăstămul său şi, mânios, mulţi ucisease dintre fiii lui
2 Mac. 8, 19. Israil, Tovie le îngropa trupurile.
22. Iară deacă s-au vestit împăratului, au poruncit să-l ucigă şi i-au luat toate averile.
23. Iară Tovie, cu fiiul său şi cu muierea fugind gol, s-au pitulat, că mulţi îl iubea.
*4 Împăr. 19, 37. 24. *Iară după patruzeaci şi cinci de zile, au ucis pre împăratul fiii lui.
2 Par. 32, 21. 25. Şi s-au întors Tovie în casa sa şi toate averile i s-au dat îndărăpt. ||
Isaie 35, 38.

Cap 2 461r

Tovie, ostenit de îngroparea morţilor, cu gunoiu de rândurea, spre proba răbdării, să orbeaşte. Şi de la muiare şi de la priiatini ocărându-să, să năcăjaşte şi cu mare răbdare le sufere ca şi Iov.

1 După acestea, fiind zi de sărbătoarea Domnului şi făcându-să bun prânzu în casa lui Tovie,
2 Au zis fiiului său: „Mergi şi adă câţva din neamul nostru, carii să tem de Domnul, să se uspete cu noi".
3. Şi, ducându-să şi întorcându-să, i-au vestit că unul din fiii lui Israil sugrumat zace în uliţă. Şi îndată sărind de la masă, lăsând prânzul, flămând au ajuns la trup.
4. Şi, luându-l, l-au purtat la casa sa în taină, ca, apuind soarele, cu togmeală să-l îngroape.
5. Şi, deacă au pitulat trupul, au mâncat pâne cu jeale şi cu tremurare,
6. Aducându-şi aminte de cuvântul acela care au zis Domnul prin Amos prorocul:
*Amos 8, 10. *„Zilele | voastre ceale de praznic să vor întoarce spre tânguire şi spre jale". 461v
1 Mac. 1, 41. 7. Iară apuind soarele, s-au dus şi l-au îngropat.
8. Şi-l mustra toţi cei de aproape ai lui, zicând: „Pentru această pricină s-au fost poruncit să te ucigă şi de abiia ai scăpat de porunca morţii şi iarăşi îngropi morţii?"
*Sus 1, 13. 9. *Ci Tovie, mai mult de Domnul temându-să decât de împăratul, apuca trupurile celor ucişi şi le pitula în casa sa şi pe la miezul nopţilor le îngropa.
10. Şi s-au întâmplat într-o zi, fiind ostenit de îngropare, venind la casa sa, s-au aruncat lângă păreate şi au adormit.
11. Şi din cuibul rândurealii cald gunoiu i-au căzut pre ochiu şi s-au orbit.
12. Iară această ispită pentru aceaea o au lăsat Dumnezeu a i să întâmpla, ca să dea celor viitori pildă de răbdarea lui ca şi a sfântului Iov.
13. Că, din pruncia sa, pururea temându-să de Domnul şi poruncile Lui păzind, nu s-au întristat împrotiva lui Dumnezeu, || pentru că i să întâmplase rana orbirii, 462r
14. Ci nemişcat au rămas în frica lui Dumnezeu, dând har lui Dumnezeu în toate zilele vieţii sale.
15. Că precum pre fericitul Iov îl mustra împăraţii, aşa aceşti părinţi şi rudele lui îş bătea joc de viaţa lui, zicând:
16. „Unde ţi-i nădejdea, pentru carea milostenii şi îngropăciuni făceai?"
17. Iară Tovie îi certa zicând: „Să nu grăiţi aşa,
18. Că sântem fiii celor sfinţi şi acea viaţă aşteptăm carea Dumnezeu o va da celor ce credinţa sa niciodată nu o schimbă de la El".
19. Iară Anna, muierea lui, să ducea la lucrul ţăsăturii în toate zilele şi, din lucrul mânilor sale, hrană ce putea căpăta o aducea.
20. De unde au fost de au adus acasă un ied de capre,
Iov. 2, 9. 21. A căruia glasul mecherezind auzindu-l bărbatul ei, au zis: „Vedeţi ca nu cumva să fie de furat, întoarceţi-l stăpânului său, că nu ni-i slobod noao a mânca ceva de furat au a atinge". |
22. La aceastea, muierea lui mâniindu-să, i-au răspuns: „La arătat, deşartă s-au făcut 462v
nădejdea ta şi milosteniile tale acum s-au arătat".
23. Şi cu aceastea şi altele aseaminea cuvinte îl înfrunta.

Cap 3

Rugăciunea lui Tovie către Dumnezeu, pentru ocara muierii ce cearea să moară, şi a Sarii, featei lui Raguil, smerita, cu cel de trei zile post, rugăciune, pentru probozirea slujnicei. Despre şapte bărbaţi de la diavolul ucişi. Şi amândurora rugăciunile să asculţă, trimiţându-se îngerul Rafail spre vindecarea lor.

1. tunci Tovie au suspinat şi au început cu lacrămi a să ruga,
2. Zicând: „Drept eşti, Doamne, şi toate judecăţile Tale, dreapte şi toate căile Tale, mila şi adevărul şi judecata.
3. Şi acum, Doamne, adu-Ţi aminte de mine şi să nu iai izbândă despre păcatele meale, nici să-Ţi aduci aminte de greşalele meale sau a părinţilor miei. ||
463r 4. *Pentru că n-am ascultat de poruncile Tale, pentru aceaea ne-am dat spre rumpere şi spre robie şi moarte şi spre baznă şi spre ocară tuturor neamurilor întru carele ne-ai râsipit. *2 Leage 28, 15.
5. Şi acum, Doamne, mari sânt judecăţile Tale, că n-am lucrat după poruncile Tale şi n-am umblat drept înaintea Ta.
6. Şi acum, Doamne, după vrearea Ta fă cu mine şi porunceaşte în pace a să priimi sufletul mieu, că mai bine-m iaste a muri decât a trăi!"
7. Şi într-aceeaşi zi s-au întâmplat de şi Sara, fata lui Raguil, în Raghes, cetatea meadenilor, au auzit mustrare de la o slujnică a tătâni-său.
8. Că să dedease după şapte bărbaţi. Şi dimonul pe nume Asmodeul îi ucisease îndată cât întrase la ea.
9. Deci certând pentru vina sa, slujnica i-au răspuns, zicând: „Mai mult din tine să nu vedem fiiu sau fată pre pământ, ucigătoarea bărbaţilor tăi!
10. Au doară şi a mă ucide vreai, precum ai ucis şapte bărbaţi?" La cuvântul acesta, |
463v s-au suit în cămara cea mai din sus a casii sale şi în trei zile şi în trei nopţi n-au mâncat, nici au beut,
11. Ci în rugăciune rămâind, cu lacrămi să ruga lui Dumnezeu să o sloboază de această mustrare.
12. Şi au fost deacă au plinit rugăciunea a treia zi, binecuvântând pre Domnul,
13. Au zis: „Bine e cuvântat numele Tău, Dumnezeul părinţilor noştri, Carele, când Te vei mânia, milă vei face şi, în vreamea năcazului, ierţi păcatele celor ce Te cearcă.
14. La Tine, Doamne, faţa mea întorc, la Tine ochii miei îmi îndireptezu.
15. Rogu-mă, Doamne, ca de legătura mustrării aceştiia să mă slobozeşti au încai de pre pământ să mă apuci.
16. Tu ştii, Doamne, că niciodată n-am poftit bărbat şi curat mi-am ţânut sufletul de toată pofta.
17. Niciodată cu cei ce să joacă m-am amestecat, nici cu cei ce umblă în ceale uşoare părtaşă m-am dat.
464r 18. Iară bărbat cu frica Ta, nu cu pof| |ta mea, am cuprins a priimi.
19. Şi au eu nevreadnică am fost de dânşii, au ei n-au fost vreadnici de mine, că, doară, altui bărbat m-ai cruţat.
20. Că nu-i în puterea omului sfatul Tău.
21. Iară aceasta adevărat o are tot cel ce Te cinsteaşte, că viaţa lui, de va fi în ocară, să va corona, iară de va fi în năcazu, să va slobozi; şi de va fi în certare, la mila Ta a veni va fi slobod.
22. Că nu Te desfetezi în peririle noastre, că după fortună, linişte faci, şi după lucru mare şi plângere, bucurie torni.
23. Fie numele Tău, Dumnezeul lui Israil, binecuvântat în veaci!"
24. Într-aceaea vreame s-au auzit rugăciunile amânduror înaintea slavei marelui Dumnezeu.
25. Şi s-au trimis îngeru<l Domnu>lui cel sfânt, Rafail, să-i grijască pre amândoi, a cărora într-o vreame s-au cetit rugăciunile înnaintea Domnului. |

464v

Cap 4

Tovie, socotind că curând va muri, fiiului sfinte dojeni îi dă, vârtute milosteniii îi arată şi despre zeace tălanţi de aur, Gavelului împrumutaţi, îi spune.

1. eci părându-i-să lui Tovie că i să ascultă rugăciunea a putea muri, au chemat la sineşi pre Tovia, fiiul său,
2. Şi i-au zis: „Ascultă, fiiul mieu, cuvintele gurii meale şi le pune ca un temeiu în inima ta.

* Ieşire 20, 12. Ecli. 7, 29. 3. Deacă-m va lua Dumnezeu sufletul, trupul mi-l îngroapă. *Şi cinstea maicii tale vei avea în toate zilele vieţii tale,

4. Că trebuie să-ţi aduci aminte ce şi cât de mari primejdii au suferit pentru tine în pântecele său.

5. Iară deacă-ş va plini şi ea vreamea vieţii sale, o îngroapă lângă mine.

6. Şi în toate zilele vieţii tale înnainte să aibi pre Dumnezeu şi te fereaşte ca nu cândva să voieşti păcatul şi să treci porun| |cile Domnului, Dumnezeului nostru. 465r

Pil. 3. Ecl. 4 şi 14. 7. Din averile tale fă milostenie şi să nu-ţi întorci faţa de cătră nice un sărac, că aşa va fi de nici de cătră tine să va întoarce faţa Domnului.

Luc 14, 13. 8. Precum vei putea, aşa fii milostiv.

Ecli. 35, 12. 9. De vei avea mult, de prisosit dă; de vei avea puţân, şi puţân bucuros te sârguiaşte a împărţi,

10. Că bună agonisire agoniseaşti în zi de lipsă.

*Ecli. 29, 15. 11. *Că milosteniia de tot păcatul şi de moarte slobozeaşte, şi nu va suferi sufletul a să duce întru întunearec.

12. Nădeajde mare va fi înnaintea marelui Dumnezeu milostenia tuturor celor ce o fac.

*1 Thesal 4, 3. 13. *Păzeaşte-te, fiiule, de toată curvia, şi afară de muierea ta niceodată să suferi a şti păcatul.

14. Mândriia niceodată în sâmţirea ta sau în cuvântul tău să o laşi, că într-însa începere au luat toată perirea.

*Face. 3, 5. Preo. 19, 13. 15. *Orice-ţi va lucra cineva, îndată îi dă | plata, şi sâmbriia năimitului tău la tine nicidecum să rămâie. 465v

*2 Leagi 24, 14. 16. *Ce ţi-i urât a-ţi fi de la altul, ia sama ca nu cândva tu altuia să faci.

*Math. 7, 12. Marcu 6, 31. 17. *Pânea ta cu cei flămânzi şi lipsiţi să o mânânci, şi din vejmintele tale pre cei goliţi înbracă.

Luc. 14, 13. 18. Pânea ta şi vinul tău preste îngropăciunea celui drept le pune şi să nu mânci sau să beai dintr-ănsele cu păcătoşii.

19. Sfat pururea de la cel înţelept cearcă.

20. În toată vreamea binecuvântează pre Dumnezeu şi ceare de la El ca să-ţi îndreptează căile tale şi toate sfaturile tale într-Însul să rămâie.

21. Spuiu ţie şi aceasta, fiiule, că am dat zeace tălanţi de argint, când încă mititel erai, lui Gavel, în Raghes, cetatea medenilor, şi zapisul lui la mine îl am.

22. Şi pentru aceaea cearcă cum ai ajunge la el şi să iai de la el numitul argint şi să-i întorci zapisul.

Râm. 8, 17. 23. Să nu te teami, fiiul mieu, că săracă adecă viaţă purtăm, dară multe bunătăţi vom avea de ne vom teame de Dumnezeu şi ne vom | | depărta de tot păcatul şi vom face bine. 466r

Cap 5

Lui Tovie, cercându-şi povăţuitori în Raghes, Rafail, îngerul necunoscut, îi iase înainte, căruia tatâl încredinţază fiiul. Carii ducându-se, muma plânge depărtarea fiiului.

1. tunci au răspuns Toviia tătâni-său şi i-au zis: „Toate, oricare mi-ai poruncit, voiu face, tată.

2. Iară în ce chip voiu cerca banii aceşte, nu ştiu; el nu mă şti şi eu nu-l cunosc. Ce sâmn îi voiu da? Ci nici calea prin carea să mearge acolo, o am cunoscut cândva".

3. Atunci, tatâl său i-au răspuns şi i-au zis: „Zapisul adecă al lui la mine îl am. Care deacă-l vei arăta, îndată-ţi va întoarce.

4. Ci vei mearge acum şi-ţi vei cerca oarecare credincios bărbat, care să meargă cu tine, plătindu-i-să, ca încă trăind eu să-i iai".

5. Atunci ieşind Tovie, au aflat un tânăr strălucit stând încins şi ca cum ar fi gata a umbla.

6. Şi, neştiind că-i îngerul lui Dumnezeu, l-au strânşteluit şi i-au zis: „De unde te avem, bune tinărule?"|

7. Iară el au răspuns: „Dintre fiii lui Israil". Şi Tovie i-au zis: „Ştii calea carea duce în ţânutul meadenilor?" 466v

8. Căruie i-au răspuns: „Ştiu. Şi toate căile lui de multe ori le-am umblat şi am rămas la Gavel, fratele nostru, care zăboveaşte în Raghes, cetatea medenilor, carea iaste pusă în muntele Ecvatanului".

9. Căruia Tovie i-au zis: „Aştaptă-mă, rogu-te, până ce voiu vesti aceastea tătâni-meu".

10. Atunci, întrând Tovie, au vestit toate aceastea tătâni-său, despre carele mirându-să tatâl, l-au rugat să între la el.

11. Şi, întrând, i s-au închinat şi au zis: „Bucurie să-ţi fie ţie pururea!"

12. Şi au zis Tovie: „Ce bucurie va fi mie, carele întru întunearec şezu şi lumina ceriului nu o văzu?"

13. Căruia i-au zis tânărul: „Fii cu inimă tare, aproape iaste să vă vindecaţi de la Dumnezeu".

14. Şi i-au zis Tovie: „Au putea-vei duce pre fiiul mieu la Gavel în Raghes, cetatea medenilor? Şi deacă te vei întoarce, îţi voiu da plata".

15. Şi i-au zis îngerul: „Eu l-oiu duce şi-l voiu întoarce la tine". ||

467r 16. Căruia Tovie i-au răspuns: „Rogu-te, spune-mi din care casă sau din ce neam eşti?"

17. Căruia Rafail îngerul i-au zis: „Neamul cerci al năimitului au pre năimit carele cu fiiul tău să meargă?"

18. Ci ca să nu te fac grijnic, eu sânt Azarie, fiiul lui Ananie celui mare".

19. Şi Tovie au răspuns: „De mare neam eşti tu, ci te rog să nu te mânii pentru că am vrut a şti neamul tău".

20. Şi i-au zis îngerul: „Eu sânătos l-oiu duce şi sănătos ţ-oiu întoarce fiiul tău".

21. Şi răspunzând Tovie, au zis: „Bine să umblaţi şi fie Dumnezeu în calea voastră şi îngerul lui vă petreacă".

22. Atunci, gătind toate cele de purtat în cale, ş-au luat Tovie zioa bună de la tatâl său şi de la mumă-sa şi s-au dus amândoi împreună.

23.*Şi deacă s-au dus, au început muma lui a plânge şi a zice: „Toiagul bătrâneaţelor noastre l-ai luat şi l-ai trimis de la noi. *Jos 10, 4.

467v 24. Mai bine n-ar fi mai fost banii aceaia | pentru carii l-ai trimis,

25. Că destul ne era noao sărăciia noastră ca să socotim bogăţie a ne fi aceasta, că vedeam pre fiiul nostru".

26. Şi i-au zis Tovie: „Nu plânge, sănătos va veni fiiul nostru şi sănătos să va întoarce la noi, şi ochii tăi îl vor vedea.

27. Că crezu cum că îngerul Domnului cel bun îl va povăţui şi bine va rândui toate care să poartă pre lângă el, aşa cum cu bucurie să se întoarcă la noi".

28. La acest cuvânt au încetat muma lui a mai plânge şi au tăcut.

Cap 6

Cu îndemnul îngerului, Tovie, năvălind peaştele, îl prinde şi-i spintecă inima, fierea şi ficatul, spre lecuiri ţâindu-le. Şi la Raguil să abat, ca din porunca îngerului să-i ceară fata Sara muiare, a căriia şapte bărbaţi îi ucisease dimonul, învăţându-să de la înger cu ce sfârşit trebuie a să cuprinde şi a să ţinea căsătoriia.

468r 1. Şi au purces Tovie, şi cânele au ur | |mat după el. Şi au rămas în starea dintâi, lângă râul Tigridii.

2. Şi au ieşit să-şi speale picioarele şi, iată, un peaşte mare foarte au ieşit a-l îmbuca.

3. De carele spăimântându-să Tovie, au strâgat cu glas mare, zicând: „Doamne, mă năvăleaşte".

4. Şi i-au zis îngerul: „Apucă-i aripa şi-l trage la tine!" Carea făcând, l-au tras la uscat, şi au început a să zbate înnaintea picioarelor lui.

5. Atunci i-au zis îngerul: „Spintecă peaştele acesta şi inima lui şi hierea şi hicatul le ţine ţie, că sânt acestea spre leacuri de folos".

6. Carea făcând, au fript cărnurile lui şi le-au luat cu sâne în cale. Celeaalalte le-au sărat, care le-ar fi de-a ajuns până ce ar ajunge în Raghes, cetatea meadenilor.

7. Atunci au întrebat Tovie pre înger şi i-au zis: „Rogu-te, Azarie frate, să-m spui ce mijlocire vor avea acestea care din peaşte ai poruncit a să ţânea".

8. Răspunzând îngerul, i-au zis: „Din inima lui o părticică de o vei pune pre cărbuni,

468v fumul | ei râsipeaşte tot feliul de dimoni, sau de la bărbat, sau de la muiare, aşa cât mai mult să nu să apropie de ei.

9. Şi fiiarea îi de folos a unge ochii în carii va fi albeaţă şi să vindecă".

10. Şi i-au zis Tovie: „Unde vreai să rămânem?"

11. Răspunzând îngerul, au zis: „Iaste aici un om din neamul tău, pe nume Raguil, şi acesta are fată pe nume Sara, ci nici parte bărbătească, nici fămeiască are alta fără aceasta.

*Num. 27, 8 şi 36, 8.

12. *Ţie ţi să cuvin toate averile lui şi trebuie să o iai soţu.
13. Ceare-o, dară, de la tatâl ei şi ţi-o va da muiare".
14. Atunci au răspuns Tovie şi au zis: „Auz că s-au dat a şapte bărbaţi şi au murit. Ci şi aceasta am auzit, că dimonii i-au ucis.
15. Deci mă tem ca nu cumva şi mie să mi să întâmple aceastea şi, fiind unul părinţilor miei, să le pui bătrâneaţele lor cu întristarea în iad".
16. Atunci îngerul Rafail i-au zis: „Ascultă-mă şi-ţi voiu arăta cine sânt pre carii îi poate birui dimonul.
17. Că cei ce aşa priimeasc căsătoria, ca || să depărteaze de la sâneşi pre Dumnezeu 469r
şi poftelor sale aşea să slujască ca calul şi ca mâşcoiul, cărora nu iaste înţăleagere, are puteare dimonul preste aceia.
18. Iară tu, deacă o vei lua, întrând în cămară, în trei zile te contineaşte de ea şi nimic altă fără rugăciuni veţi face cu ea.
19. Şi într-acea noapte, aprinzând hicatul peaştelui, să va goni dimonu.
20. Iară a doao noapte în împreunarea sfinţilor patriarşi te vei cuprinde.
21. Iară a treia noapte blagoslovenie vei dobândi, ca să se nască din voi fii citovi.
22. Şi trecând a treia noapte, vei lua fecioara cu frica Domnului, mai mult pentru dragostea pruncilor decât pentru pofta, ca în sămânţa lui Avraam blagoslovenie în fii să dobândeşti".

Cap 7

Raguil, din sfatul lui Rafail, peţita fata, Sara, o dă lui Tovie muiare şi, scriindu-să togmealele ceale de căsătorie, nunta să prăznuiaşte.

1. Şi au întrat la Raguil şi i-au priimit Raguil cu dragoste.
2. Şi uitându-să Raguil spre Tovie, au zis că | tră Ana, muiarea sa: „Câtuşi samănă 469v
tinărul acesta cu vărul mieu".
3. Şi după ce au zis acestea, au zis: „De unde sânteţi, tinerilor, fraţii noştri?" Iar ei au zis: „Din neamul Nethali sântem, din robia Ninivei".
4. Şi le-au zis Raguil: „Cunoaşteţi pre Tovie, fratele mieu?" Carii i-au zis: „Cunoaştem".
5. Şi multe bune despre dânsul grăind, au zis îngerul cătră Raguil: „Tovie, de carele întrebi, tatâl acestuia iaste".
6. Şi s-au slobozit Raguil şi cu lacrămi l-au sărutat şi, plângând pre grumazii lui,
7. Au zis: „Blagoslovenie să fie ţie, fiiul mieu, că a bun şi a foarte bun om fiiu eşti".
8. Şi Anna, muierea lui, şi Sara, fata lui, au lăcrămat.
9. Şi după ce au grăit, au poruncit Raguil să ucigă un berbeace şi să gătească uspăţu şi, îndemnându-i a şedea la prânzu,
10. Tovie au zis: „Aici eu astăzi nu voiu mânca, nici voiu bea, de nu vei întări mainte cererea mea şi-m vei făgădui Sara, fata ta".
11. Care cuvânt auzind Raguil, s-au spăimântat, ştiind ce s-au întâmplat celor şapte bărbaţi carii au întrat la ea şi au început a să teame || ca nu cumva şi acestuia aseaminea 470r
să i să întâmple. Şi îndoindu-să şi nedând cearerii vrun răspuns,
12. I-au zis îngerul: „Nu te teame a o da acestuia, că acestui, ce să teame de Dumnezeu, să cuvine muiere fata ta. Pentru aceaea altul nu o au putut avea".
13. Atunci au zis Raguil: „Nu mă îndoiesc cum că Dumnezeu lacrămile şi rugăciunile meale înnaintea Sa le-au ascultat.
14. Şi crezu că pentru aceaea v-au făcut a veni la mine, ca aceasta să se împreune
*Num. 36, 6. neamului său, *după Leagea lui Moisi. Şi acum nu te îndoi că ţi-o voiu da".
15. Şi apucând dreapta featei sale, dreapteai lui Tovie o au dat, zicând: „Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov fie cu voi şi El să vă împreune şi plinească în voi blagosloveniia Sa".
16. Şi luând hărtie, au făcut însămnarea căsătoriii.
17. Şi după acestea s-au ospătat, binecuvântând pre Dumnezeu.
18. Şi au chemat Raguil la sine pre Anna, muierea sa, şi i-au poruncit să gătească altă cămară.
19. Şi au dus acolo înlăuntru pre Sara, fata sa, şi au lăcrămat.
20. Şi i-au zis: „Cu inimă tare să fii, fiica mea. Domnul ceriului să-ţi dea ţie bucurie pentru bănatul ce ai petrecut.

Cap 8 |

470v *Tovie, în cămara mirească întrând, o parte de hicat frige. Şi dimonul de Rafail legându-să, Tovie şi Sara rugându-se, noaptea o petrec citovi. Pentru aceaea, iarăşi împlând mormântul ce-l gătise şi dându-să lui Dumnezeu har de la părinţii Sarii, veasel uspăţu gătesc, şi pentru zestrea, jumătate de averi li să dă, rămâindu-le şi ceaealaltă jumătate după moartea părinţilor.*

1. ară după ce au cinat, au dus înlontru tânărul la dânsa.
2. Şi aducându-şi aminte Tovie de cuvintele îngerului, au luat din tăcşula sa o parte de hicat şi o au pus pe cărbuni vii.
3. Atunci Rafail îngerul au apucat dimonul şi l-au legat în pustia Eghiptului din Sus.
4. Atunci au îndemnat vergura Tovie şi i-au zis: „Sara, scoală şi să ne rugăm lui Dumnezeu astăzi şi mâne şi poimâne, că într-aceaste trei nopţi lui Dumnezeu ne împreunăm, iară a treia trecând noapte, într-a noastră împreunare vom fi.
5. Că fiii celor sfinţi sântem şi nu ne putem aşa împreuna, ca neamurile care nu cunosc pre Dumnezeu". ||

471r 6. Şi, sculându-să aseaminea, necurmat să ruga amândoi împreună să li să dea sănătate.
7. Şi au zis Tovie: „Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, bine Te cuvinteaze ceriurile şi pământul, marea şi izvoarăle şi râurile, şi toate făpturile Tale, care sânt într-însăle.
8. *Tu ai făcut pre Adam din pravul pământului şi i-ai dat agiutoriu Eva. *Facere 2, 7.
9. Şi acum, Doamne, Tu ştii că nu pentru pofta iau soru-mea mie muiare, ci numai pentru iubirea de rămăşiţă, întru carea bine să se cuvinteaze numele Tău în veacii veacilor".
10. Şi au zis Sara: „Miluiaşte-ne, Doamne, miluiaşte-ne, să îmbătrânim amândoi împreună sănătoşi".
11. Şi au fost către cântatul cocoşilor, au poruncit Raguil a chema slugile sale şi s-au dus cu el împreună să sape mormântul.
12. Că zicea: „Nu cumva aşijderea să i să fie întâmplat, precum şi celoraalalţi şapte bărbaţi carii întrase la ea".
13. Şi deacă au gătit groapa, întorcându-se Raguil la muiarea sa, i-au zis:
14. „Trimite una din slujnicile tale, şi vază de au murit, să-l îngrop până a străluci zioa".

471v 15. Iară ea au trimis una din slujnicile sale | carea, întrând în cămară, i-au găsât sănătoşi şi nevătămaţi, împreună dormind.
16. Şi, întorcându-se, au vestit bună veaste şi bine au cuvântat pre Domnul Raguil, adecă, şi Anna, muiarea lui.
17. Şi au zis: „Bine Te cuvântăm pre Tine, Doamne, Dumnezeul lui Israil, că nu s-au întâmplat precum ni să părea,
18. Că ai făcut cu noi mila Ta şi ai scos de la noi nepriiatinul ce ne gonea.
19. Şi Te-ai milostivit unor doi. Fă-i, Doamne, mai de prisosât bine a te cuvânta şi jârtva Ţie, laudii Tale şi a sănătăţii sale a-ţi aduce, ca să cunoască toate neamurile că Tu eşti Dumnezeu sângur în tot pământul".
20. Şi îndată au poruncit slujilor sale Raguil să umple groapa carea făcuse, până a să lumina de zi.
21. Iară muierii sale i-au zis să gătească uspăţu şi să gătească toate ceale ce era de lipsă spre hrana călătorilor.
22. Şi doao vaci grase şi patru berbeci a să ucide au făcut, şi a găti ospăţu tuturor vecinilor săi şi tuturor priiatinilor. ||

472r 23. Şi au jurat Raguil pre Tovie, ca să rămâie doao săptămâni la sâne.
24. Iară din toate care stăpânea Raguil, o jumătate de parte au dat lui Tovie şi au făcut zapis ca şi ceaealaltă jumătate parte carea mai era, după moartea lor, lui Tovie stăpânului să-i vie.

Cap 9

Rafail, rugat de Tovie, mearge la Gavel, pre carele, luând bani, la nunta lui Tovie îl aduce. Iară el pre Tovie şi Sara îi îmblânzeaşte.

1. tunci au chemat Tovie pre înger la sine, pre care adecă om îl socotea, şi i-au zis: „Azarie frate, rogu-mă să asculţi cuvintele meale.
2. De m-aş da eu ţie slugă, n-aş fi destul socotinţeai tale.

3. Însă rogu-te să-ţi iai jivini sau slujitori şi să meargi la Gavel în Raghes, cetatea meadenilor, şi să-i dai zapisul şi să iai de la el bani şi să-l rogi a veni la nunta mea.
4. Că tu însuţi ştii că numără tatâl mieu zilele şi, de voiu întârziia cu o zi mai mult, să întristează sufletul lui.
5. Şi adevărat vezi cum m-au jurat Raguil, a căruia jurământ nu-l pociu lepăda".
6. Atunci Rafail, luând patru din sluji|le lui Raguil şi doao cămile, în Raghes, cetatea 472v
medenilor, au mers. Şi, aflând pre Gavel, i-au dat zapisul şi au luat de la el toţi banii.
7. Şi i-au spus despre Tovie, fiiului Tovie, toate carea fusease şi l-au făcut a veni cu sâne la nuntă.
8. Şi întrând în casa lui Raguil, au aflat pe Tovie şezând la masă; şi sărind, s-au sărutat împreună şi au plâns Gavel şi bine au cuvântat pre Domnul.
9. Şi au zis: „Blagoslovească-te pre tine Dumnezeul lui Israil, că fiiu eşti a omului celui bun şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi face milostenii.
10. Şi să se zică blagoslovenie preste muiarea ta şi preste părinţii voştri.
11. Şi să vedeţi pre fiii voştri şi pre fiii fiilor voştri, până la al treilea şi al patrulea neam şi să fie sămânţa voastră blagoslovită de la Dumnezeul lui Israil, care împărăţeaşte în veacii veacilor.
12. Şi zicând toţi "Amin!", s-au suit la ospăţu, ci şi cu frica Domnului făcea uspăţul nuntei.

Cap 10 ||

Părinţii lui Tovie lunga lui zăbavă cu grije o cearcă. Iară el de abiia dobândeaşte de la Raguil a 473r
să slobozi, luând zeastrea şi muiirea. Şi Raguil, bine poftindu-le, dojeneaşte şi fata despre datoriia caznicii.

1. Şi zăbovindu-să Tovie cu pricina nuntei, grijnic era tatâl său Tovie, zicând:
„Socoteşti pentru ce zăboveaşte fiiul mieu sau pentru ce să ţine acolo?
2. Gândeşti a fi murit Gavel şi nime nu va întoarce banii".
3. Şi au început a să întrista foarte şi Ana, muiarea lui, cu el. Şi au început amândoi împreună a plânge, pentru că la zioa rânduită nicidecum nu să întoarce fiiul lor la ei.
*Sus 5, 23. 4. *Deci plângea muma lui cu nemângăiate lacrămi şi zicea: „Hei, hei, mie, fiiul mieu, pentru ce te-am trimis a nimernici, lumina ochilor noştri, toiagul bătrâneaţelor noastre, mângăiarea vieţii noastre, nădejdea rămăşiţii noastre?
5. Toate împreună în tine unul având, nu trăbuia să te trimitem de la noi".
6. Căriia zicea Tovie: „Taci şi nu te turbura, sănătos e fiiul nostru. Destul de credincios e omul căruia l-am încredinţat".
7. Iară ea nici într-un chip să putea mângăia, ci în toate zilele sculându-să, să uita prinpregiuru şi încungiura toate căile prin carele a să | întoarce nădeajde i să vedea, ca 473v
de departe să-l vază venind, de ar fi cu putinţă.
8. Iară Raguil zicea cătră jinere-său: „Rămâi aici şi eu voiu trimite veaste pentru sănătatea ta la Tovie, tatâl tău".
9. Căruia Tovie i-au zis: „Eu ştiu că tatâl mieu şi mumă-mea acum zilele le socotesc şi să chinuiaşte duhul lor într-înşii.
10. Şi cu multe cuvinte rugând Raguil pre Tovie, şi el nicidecum vrând a-l asculta, i-au dat pre Sara şi jumătate parte din toate averile sale în sluji, în slujnice, în dobitoace, în cămile, şi în vaci, şi în bani mulţi; şi sănătos şi bucurându-să, l-au slobozit de la sâne,
11. Zicând: „Îngerul Domnului cel Sfânt să fie în călătoria voastră şi să vă ducă nevătămaţi şi să aflaţi toate dreapte despre părinţii voştri şi să vază ochii miei fiii voştri, până ce voiu muri".
12. Şi apucând părinţii fata sa, o au sărutat şi o au slobozit a mearge,
13. Dojenind-o a-şi cinsti socrii, a-şi iubi bărbatul, a îndrepta familia, a stăpâni casa şi pre sine nevinovată a să păzi.

Cap 11 ||

Lăsând în drum pre Sara şi ceaeaalaltă familie, Tovie şi Rafail, înnainte mergând, veseli de la 474r
părinţii lui Tovie să cuprind. Fiiul ungând ochii tătâni-său cu hierea hicatului, el dobândeaşte

vedeare. Pentru aceaea, mulţămind lui Dumnezeu, după venirea Sarei şi a familiei, în şapte zile veaseli să uspătă.

1 Şi, întorcându-să, au ajuns la Haran, carea iaste în mijlocul drumului, în preajma Ninevii, în zioa unsprăzeacea.
2 Şi au zis îngerul: „Tovie frate, ştii în ce chip ţ-ai lăsat pre tatâl tău?
3. De-ţi place, să meargem înnainte şi, încet păşind, să urmeaze drumul nostru fămeile, cu soţul tău şi cu jigăniile".
4. Şi plâcând aceasta, să margă, au zis Rafail cătră Tovie: „Ia cu tine din fierea peaştelui, că va fi de lipsă". Şi au luat Tovie din fierea aceaea şi s-au dus.
5. Iară Anna şeade lângă drum, în toate zilele în sprânceana muntelui, de unde să putea uita departe.
6. Şi socotind de venirea lui dintr-acelaş loc, l-au văzut de departe şi îndată l-au cunoscut
474v venind fiiul său. Şi, alergând, au vestit bărbatului său, zicând: „Iată, vine | fiiul tău!"
7. Şi au zis Rafail cătră Tovie: „Iară deacă vei întra în casa ta, îndată te închină Domnului, Dumnezeului tău. Şi har dându-i, te apropie la tatâl tău şi-l sărută.
8. Şi îndată unge peste ochii lui din fierea peaştelui acestuia, carea porţi cu tine, că să ştii că îndată i să vor deşchide ochii şi va vedea tatăl tău lumina ceriului şi în vederea ta să va bucura".
9. Atunci au alergat înnainte cânele, carele împreună fusease în cale, şi ca un sol venind, cu îmblânzirea coadei sale să bucura.
10. Şi sculându-să orbul tatâl său, au început, vătămându-şi picioarele, a alerga şi, dând mâna slugii, au alergat spre întâmpinarea fiiului său.
11. Şi cuprinzându-l, l-au sărutat cu muiarea sa şi au început amândoi a plânge de bucurie.
12. Şi închinându-să lui Dumnezeu, dându-i har, au mâncat înpreună.
13. Atunci luând Tovie din fierea peaştelui, au uns ochii tătâni-său.
475r 14. Şi au suferit ca o jumătate de ceas. Şi au început albeaţa din ochii lui, || ca albuşul oului, a ieşi.
15. Carea apucând-o Tovie, o au tras din ochii lui şi îndată au dobândit vedearea.
16. Şi slăvea pre Dumnezeu, el adecă, şi muierea lui şi toţi carii îl ştiia.
17. Şi zicea Tovie: „Bine Te cuvintezu pre Tine, Doamne, Dumnezeul lui Israil, că Tu m-ai certat şi Tu m-ai mântuit; şi, iată, eu văzu pre Tovie, fiiul mieu".
18. Şi au întrat după şapte zile Sara, muierea fiiului său, şi toată familia sănătoasă şi dobitoacele şi cămilele şi banii mulţi ai muierii, ci şi ceialalţi bani, care-i luase de la Gavel.
19. Şi au povestit părinţilor săi toate facerile de bine a lui Dumnezeu, care făcuse despre el prin omul ce-l povăţuise.
20. Şi au venit Ahior şi Navath, verii lui Tovie, bucurându-să, la Tovie şi împreună veselindu-se de toate bunătăţile care împregiurul lui arătase Dumnezeu. Şi prin şeapte zile uspătându-să, toţi cu bucurie mare s-au bucurat.

Cap 12

475v *Tovie cu fiiul despre plata lui Rafail sfătuindu-să şi auzând facerile de bine | care lui şi fiiului său făcuse, jumătate îi făgăduiaşte din toate ce adusease. Iară el să arată a fi îngerul Domnului şi, după ce le-au deascoperit alte taine, în ceriu să rădică. Carea făcându-să, ei pre pământ căzând, pre Dumnezeu bine-L cuvintează.*

1. Atunci au chemat la sâne Tovie pre fiiul său şi i-au zis: „Ce putem da acestui om sfânt, care au venit cu tine?"
2. Răspunzând Tovie, au zis tătâni-său: „Tată, ce sâmbrie îi voiu da? Sau ce vreadnic va putea fi de facerile lui ceale de bine?
3. Pre mine m-au dus şi m-au adus sănătos, banii de la Gavel el i-au luat, muiare el m-au făcut a avea şi dimonul de la dânsa el l-au înfrănat, bucurie părinţilor ei le-au făcut, pe mine însumi de la îmbucarea peaştelui m-au apucat, şi pre tine a vedea lumina ceriului te-au făcut, şi de tot binele printr-însul ne-am umplut. Ce-i vom putea lui da spre acestea vreadnic?
4. Ci te rog, tatul mieu, să-l rogi de cumva s-ar învrednici a-şi priimi jumătate din toate care s-au adus".

5. Şi chemându-l, tatăl adecă şi fiiul, l-au || luat într-o parte şi au început a-l ruga să se 476r
învrednicească a priimi jumătate parte din toate care adusease.
6. Atunci le-au zis în taină: „Binecuvântaţi pre Dumnezeul ceriului şi înaintea tuturor
celor vii vă mărturisiţi Lui, că au făcut cu voi mila Sa.
7. Că taina împăratului a o ascunde bine iaste, iară lucrurile lui Dumnezeu a le deascoperi
şi a le mărturisi de cinste iaste.
8. Bună iaste rugăciunea cu postul şi milosteniia, mai vărtos decât a ascunde comoară
de aur.
9. Că milosteniia de moarte slobozeaşte şi ea iaste carea curăţeaşte păcatele şi face a
afla mila şi viaţa de veaci.
10. Iară carii fac păcatul şi nedreptate împrotivnici sânt sufletului său.
11. Deci vă deascopăr adevărul şi nu voiu ascunde de la voi cuvântul cel de taină.
12. Când te rugai cu lacrămi şi îngropai morţii şi lăsai prânzul tău şi morţii ascundeai
în casa ta şi noaptea îi îngropai, eu am dus rugăciunea ta Domnului.
13. Şi pentru că priimit erai lui Dumnezeu, | lipsă au fost ca să te cearce ispita. 476v
14. Şi acum m-au trimis Domnul să te vindec, şi pre Sara, muiarea fiiului tău, de la
dimon să o slobozu.
15. Că eu sânt Rafail îngerul, unul dintre şapte, carii stâm înnaintea Domnului".
16. Şi auzând acestea, s-au turburat şi au căzut pre feaţele sale la pământ.
17. Şi le-au zis îngerul: „Pace voao, să nu vă temeţi!
18. Că până am fost cu voi, prin vrearea lui Dumnezeu eram. Pre Dânsul bine-L cuvântaţi
şi Lui Îi cântaţi.
19. Că vi să părea că mânc cu voi şi beau, ci eu, cu bucată nevăzută şi cu beutură carea
nu să poate vedea de la oameni, mă slujesc.
20. Deci vreamea iaste să mă întorc la Cel ce m-au trimis, iară voi binecuvântaţi pre
Dumnezeu şi povestiţi toate minunile Lui".
21. Şi zicând aceastea, s-au luat de la vederea lor şi nu l-au mai putut vedea.
22. Atunci, aşternuţi cu faţa la pământ, bine au cuvântat pre Dumnezeu şi, sculându-să,
au povestit toate minunile Lui.

Cap 13 ||

Toviia cel mai bătrân binecuvintează şi har dă Domnului şi pre toţi îi îndeamnă spre Dânsul. Şi 477r
proroceaşte despre întoarcerea şi marea fericirea cea viitoare a Ierusalimului.

1 Şi deşchizându-ş Tovie cel mai bătrân rostul, bine au cuvântat pre Domnul,
zicând: „Mare eşti, Doamne, în veac şi în toţi veacii împărăţiia Ta,
*2 Leage 32, 29. 2 *Că Tu baţi şi mântuieşti, duci în iad şi scoţi, şi nu iaste cine să scape de
1 Împăr. 2, 6. mâna Ta.
Înţel. 16, 13. 3. Mărturisiţi-vă Domnului, fiii lui Israil, şi înaintea neamurilor lăudaţi-L pre El,
4. Că pentru aceaea v-au râsipit între neamurile care nu-L ştiu, ca voi să le povestiţi
minunile Lui şi să-i faceţi a şti că nu iaste alt Dumnezeu Atotputearnic afară de El.
5. El ne-au certat pre noi pentru nedreptăţile noastre şi El ne va mântui pentru mila Sa.
6. Uitaţi-vă direpţ aceaea ce au făcut cu noi, şi cu frică şi cu cutremur vă mărturisiţi Lui.
Şi pre Împăratul veacilor Îl înălţaţi în lucrurile voastre.
7. Iară eu în pământul robiii meale mă voiu mărturisi Lui, că Şi-au arătat mărimea Sa
spre neam păcătos. |
8. Mărturisiţi-vă, dară, păcătoşilor, şi faceţi dreptate înnaintea lui Dumnezeu, crezând 477v
că va face cu voi mila Sa.
9. Iară eu şi sufletul mieu într-aceaeaş să va veseli.
10. Binecuvântaţi pre Domnul, toţi aleşii Lui, faceţi zile de veselie şi vă mărturisiţi Lui!
11. Ierusalime, cetatea lui Dumnezeu, certatu-te-au Domnul în lucrurile mânilor tale.
12. Mărturiseaşte-te Domnului în ceale bune ale tale şi binecuvinteaze pre Dumnezeul
veacilor, ca iarăşi să-Şi zideascâ în tine cortul şi să cheme la tine îndărăpt pre toţi cei robiţi
şi să te bucuri în toţi veacii veacilor.
13. Cu lumină strălucitoare vei fulgera şi toate marginile pământului să vor închina ţie.
*Isaiie 16, 5. 14. *Neamurile de departe la tine vor veni şi, daruri aducând, să vor închina întru tine
Domnului, şi pământul tău spre sfinţire-l vor avea.
15. Că nume mare vor chema întru tine.

16. Blăstămaţi vor fi carii te vor urgisi şi osândiţi vor fi toţi carii te vor blăstăma şi blagosloviţi vor fi cei ce te vor zidi.
478r 17. Iară tu te vei veseli întru fiii tăi, că | | toţi să vor blagoslovi şi să vor aduna la Domnul.
18. Fericiţi toţi carii te iubesc şi carii să bucură de pacea ta.
19. Sufletul mieu binecuvintează pre Domnul, pentru că au slobozit Ierusalimul, cetatea Sa, de toate supărările Sale, Domnul, Dumnezeul nostru.
20. Fericit voiu fi, de vor fi rămăşiţele seaminţii meale a vedea strălucirea Ierusalimului.
21. *Porţile Ierusalimului de samfir şi de smaragd să vor zidi, şi de piatră scumpă tot împrejurul zidurilor ei. *Apoc. 21, 19.
22. Din piatră luminoasă şi curată toate uliţeale ei să vor aştearne. Şi prin târgurile ei "Alliluia!" să va cânta.
23. Bine e cuvântat Domnul, carele o au înălţat, şi fie împărăţia Lui în veacii veacilor preste dânsa! Amin".

Cap 14

Tovie, aproape de moarte, după ce au plinit anii vieţii sale şasăzeaci şi doi, fiiul şi nepoţii spre cinstea lui Dumnezeu îi îndeamnă. Şi, deacă-ş vor îngropa părinţii, să se mute din Ninivea,
478v *carea zice că să va ră|sipi, şi Ierusalimul să va înnoi. Carea fiiul păzind, mai pre urmă la socri să întoarce şi, acolo plinind ani noaozăci şi noao, moare.*

1. Şi s-au plinit cuvintele lui Tovie şi, după ce s-au luminat Tovie, au trăit ani patruzeaci şi doi şi au văzut fiii nepoţilor săi.
2. Şi plinind ani o sută doi, s-au îngropat cu cinste în Ninivea.
3. Că de ani cinzeaci şi şase lumina ochilor pierduse şi, de şasăzeaci fiind, o au dobândit.
4. Iară ceaealaltă vreame a vieţii sale în bucurie au fost şi cu bun sporiu de frica lui Dumnezeu au mers în pace.
5. Iară în ceasul morţii sale au chemat la sâne pre fiiul său, Tovie, şi şapte tineri, fiii lui, nepoţii săi, şi le-au zis:
6. „Aproape va fi perirea Niniveai, că n-au crezut cuvântul Domnului. *Şi fraţii noştri, carii s-au răsipit din pământul lui Israil, să vor întoarce la el. *1 Esdra 3, 8.
7. Şi tot pământul lui cel pustiiu să va umplea şi casa Domnului, carea într-însa s-au
479r aprins, să va zidi iarăşi. Şi acolo să vor | | întoarce toţi cei ce să tem de Domnul Dumnezeu.
8. Şi-şi vor părăsi neamurile idolii săi şi vor veni în Ierusalim şi vor lăcui într-ănsa.
9. Şi să vor bucura într-însa toţi împăraţii pământului, închinându-să împăratului Israil.
10. Ascultaţi, dară, fiii miei, pre tatăl vostru. Slujiţi Domnului în adevăr şi cercaţi a face ceale plăcute Lui.
11. Şi fiilor voştri porunciţi să facă dreptăţi şi milostenii, să fie aducându-şi aminte de Dumnezeu şi bine să-L cuvinteaze în toată vremea în adevăr şi întru toată putearea sa.
12. Acum, dară, fiilor, ascultaţi-mă şi să nu rămâneţi aici. Ci ori în ce zi veţi îngropa pre mumă-voastră lângă mine într-un mormânt, de atunci vă îndreptaţi paşii voştri, să ieşiţi de-aici.
13. Că văzu că nedreptatea ei îi va da sfârşit".
14. Şi au fost după ieşirea mumei sale, Tovie s-au depărtat din Ninive cu muierea sa şi cu fiii şi cu fiii fiilor şi s-au întors la socrii săi. |
479v 15. Şi i-au aflat sănătoşi, în bătrâneaţe bune. Şi grijea lor o au purtat şi el le-au închis ochii lor. Şi toată moştenirea casii lui Raguil el o au cuprins. Şi au văzut al cincilea neam, pre fiii fiilor săi.
16. Şi plinind ani noaozeaci şi noao, în frica Domnului, cu bucurie l-au îngropat.
17. Şi toată rudeniia lui şi neamul lui în bună viiaţă şi în sfânta petreacere au rămas, aşa cât iubiţi era şi lui Dumnezeu şi oamenilor şi tuturor celor ce lăcuia pre pământ.

A

(a se) ABATE: v. III „a trece pe la cineva"
(să) abat: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de abiia*** 2,8; rezum. cap.10

ACASĂ: adv.
acasă: 2,20

ACOLO: adv.
acolo: 1,6; 5,2; 7,19; 10,1; rezum. cap.14; 14,7

ACUM: adv.
acum: 2,22; 3,3, 5, 6; 5,4; 7,14; 8,9; 10,9; 12,14; 14,12

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen.* 1,2
adevărul: *sg. nom./ac.* 3,2; 12,11
adevăr: *sg. ac.* 14,10, 11

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: *adv.* „într-adevăr" 3,21; 9,5

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

(a *se/-și*) ADUCE: v. III
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 1,13
adă: *imperativ 2.sg.* 2,2
aducându(-și): *gerunziu, în loc. v.* ***aducându-și aminte*** 2,6; 8,2
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,19
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20; 12,3
adu(-Ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ți aminte*** 3,3
să(-Ți/-ți) aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v* ***să-Ți (-ți) aduci aminte*** 3,3; 4,4
a aduce: *inf. prez.* 8,19
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,5
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4
aducând: *gerunziu* 13,14
să fie aducându(-și): *conj. prez. cu gerunziu 3.pl., în loc. v.* ***să fie aducându-și aminte*** 14,11

(a *se*) ADUNA: v. I
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,17

AFARĂ: adv.
afară: *adv., în loc. prep.* ***afară de*** 4,13; 13,4

(a) AFLA: v. I „a găsi"
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,5; 9,8; 14,15
aflând: *gerunziu* 9,6
să aflați: *conj. prez. 2.pl.* 10,11
a afla: *inf. prez.* 12,9

(a) AGONISI: v. IV
agoniseați: *ind. prez. 2.sg.* 4,10

AGONISIRE: s.f.
agonisire: *sg. ac.* 4,10

AICI: adv.
aici: 6,11; 7,10; 10,8; 14,12

(a) AJUNGE: v. III
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 11,1
ai ajunge: *cond. prez. 2.sg.* 4,22
ar ajunge: *cond. prez. 3.pl.* 6,6

AJUNS: s.n.
ajuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***de-a ajuns*** 6,6

(a) AJUTA: v. I
ajută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

AJUTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 8,8

ALBEAȚĂ: s.f.
albeață: *sg. nom.* 6,9
albeața: *sg. nom.* 11,14

ALBUȘ: s.n.
albușul: *sg. ac.* 11,14

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 11,6
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9, 10
a alerga: *inf. prez.* 11,10

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
aleșii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***toți aleșii Lui*** 13,10

ALELUIA: interj.; var. **ALLILUIA** (cf. lat. *alleluia*)
alliluia: 13,22

(a *se*) AMESTECA: v. I
(m-)am amestecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,17

AMIN: interj.
amin: 9,12; 13,23

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și*** *aduce* ***aminte***; vezi **(a *se/-și*) ADUCE**

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,7
anii: *pl. ac.* rezum. cap.14
ani: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,1, 2, 3, 16

(a *se*) APRINDE: v. III
aprinzând: *gerunziu* 6,19
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7

APROAPE: adv./s.m.
cei de aproape: *s.m. pl. nom.* „vecinii" 2,8
aproape: *adv.* 5,13; rezum. cap.14; 14,6

(a *se*) APROPIA: v. I
să (să) apropie: *conj. prez. 3.pl.* 6,8
(te) apropie: *imperativ 2.sg.* 11,7

(a) APUCA: v. I „a lua repede"; „a prinde cu mâna"
apuca: *ind. imp. 3.sg.* 2,9
să apuci: *conj. prez. 2.sg.* 3,15
apucă: *imperativ 2.sg.* 6,4
apucând: *gerunziu* 7,15; 10,12; 11,15
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3; 12,3

(a) APUNE: v. III
apuind: *gerunziu* 2,4, 7

APUS: s.n. „vest"
apus: *sg. ac.* 1,1

(a *se*) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
arată: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.4
vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,16

arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,20
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,7

ARĂTAT: adv. (Înv.) „în mod evident" (cf. lat. *manifeste*)
arătat: 2,22

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,16, 17; 4,21, 22

ARIPĂ: s.f.
aripa: *sg. ac.* 6,4

(a se) ARUNCA: v. I „a se întinde în grabă"
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

(a se) ASCULTA: v. I
(să) ascultă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 4,1
am ascultat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,4
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,2; 6,16
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13
să **asculți:** *conj. prez. 2.sg.* 9,1
a **asculta:** *inf. prez.* 10,10
ascultați: *imperativ 2.pl.* 14,10, 12

(a) ASCUNDE: v. III
a ascunde: *inf. prez.* 12,7, 8
voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,11
ascundeai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12

ASEMENEA: adv./adj. inv./prep.; var. (Înv.) ASEAMINEA
aseaminea: *prep.* 1,8
aseaminea: *adj. inv.* 2,23
aseaminea: *adv.* 7,11; 8,6

ASIR: s.m.(cf. **Indice** 3Împ)
asiriilor: *pl. gen.* 1,2

ASTĂZI: adv.
astăzi 7,10; 8,4

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) AȘEA
așa: 1,3, 7; 2,15, 17; 4,7, 8; 5,27; 6,8, 17; 8,5; 14,17
așea: 6,17

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 8,12

(a) AȘTEPTA: v. I
așteptăm: *ind. prez. 1.pl.* 2,18
așteaptă: *imperativ 2.sg.* 5,9

(a se) AȘTERNE: v. III
(să) vor așterne: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,22

AȘTERNUT, -Ă: adj.
așternuți: *m. pl. nom.* 12,22

(a) ATINGE: v. III
a atinge: *inf. prez.* 2,21

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
atotputearnic: *m. sg. nom.* 13,4

ATUNCI: adv.
atunci: 3,1; 5,1, 3, 5, 10, 22; 6,5, 7, 14, 16; 7,13; 8,3, 4; 9,1, 6; 11,9, 13; 12,1, 6, 22; 14,12

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,5; rezum. cap.4; 12,8

(a se) AUZI: v. IV
auzindu-: *gerunziu* 2,21
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,24
auz: *ind. prez. 1.sg.* 6,14
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,14
auzind: *gerunziu* 7,11
auzând: *gerunziu* rezum. cap.12; 12,16

(a) AVEA: v. II
având: *gerunziu* 1,1, 14, 16, 18; 10,5
avea: *inf. prez. fără a* 1,3; 7,12
avea: *ind. imp. 3.sg.* 1,16
are: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 6,11, 17
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,3, 9
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
am: *ind. prez. 1.sg.* 4,21; 5,3
vom avea: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
avem: *ind. prez. 1.pl.* 5,6
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,7; 13,14
a avea: *inf. prez.* 12,3

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom./ac.* 1,19, 22, 25; 4,7; 6,12; 10,10
averi: *pl. ac.* rezum. cap.8

B

BAN: s.m.
banii: *pl. nom./ac.* 5,2, 24; 9,6; 10,2; 11,18; 12,3
bani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,3; 10,10; 11,18

BASNĂ: s.f.
baznă: *sg. ac.* 3,4

(a-și) BATE: v. III
(îș) bătea: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***îș bătea joc*** 2,15
bați: *ind. prez. 2.sg.* 13,2

BĂNAT: s.n.
bănatul: *sg. ac.* 7,20

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./ac./dat.* 1,9; 3,16, 18, 19; 5,4; 6,8
bărbatul: *sg. nom./ac.* 2,21; 10,13
bărbați: *pl. ac./dat.* rezum. cap.3; 3,8, 10; rezum. cap.6; 7,11; 8,12
bărbaților: *pl. gen.* 3,9
bărbați: *pl. dat.* (*cu prep. a +* ***num.***) 6,14
bărbatului *sg. dat.* 11,6

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) *parte bărbătească* „**ființă** de sex bărbătesc" 6,11

BĂTRÂN, -Ă: adj.
(cel mai) bătrân: *m. sg. nom.* rezum. cap.13; 13,1

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneațelor: *pl. gen.* 5,23; 10,4
bătrâneațele: *pl. ac.* 6,15
bătrâneațe: *pl. ac., în sintagma* ***bătrâneațe bune*** 14,15

BĂUTURĂ: s.f.; var. BEUTURĂ
beutură: *sg. ac.* 12,19

(a) BEA: v. II
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

să beai: *conj. prez. 2.sg.* 4,18
voiu bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,10
beau: *ind. prez. 1.sg.* 12,19

BERBEC: s.m.; var. BERBECE
berbeace: *sg. ac.* 7,9
berbeci: *pl. nom.* 8,22

BINE: adv./s.
(mai) bine: *adv* 3,6; 5,24
bine: *adv. în structura v. dislocate* ***bine e cuvântat/bine te cuvinteaze/bine să (se) cuvinteaze/bine au cuvântat/bine Te cuvântăm/bine a cuvânta/bine Te cuvintezu/bine-L cuvintează/ bine-L cuvântaţi*** 3,13; 8,7, 9, 16, 17, 19; 9,8; 11, 17; rezum. cap.12; 12,18, 22; 13,1, 23
bine: *adv.* 5,21, 27; rezum. cap.10; 12,7
bine: *s.n. sg. ac.* 4,23
bine: *s.n. sg. ac., în sintagmele* ***facerile de bine/facerile ceale de bine*** 11,19; rezum. cap.12; 12,2
binele: *s.n. sg. ac.* 12,3

(a) BINECUVÂNTA: V. i
binecuvântând: *gerunziu* 3,12; 7,17
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,13; 13,23
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,23
binecuvânteză: *imperativ 2.sg.* 4,20
bine cuvinteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,7
bine să (se) cuvinteaze: *conj. prez. 3.sg.* 8,9
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 9,8; 12,22; 13,1
bine cuvântăm: *ind. prez. 1.pl.* 8,17
bine a cuvânta: *inf. prez.* 8,19
bine cuvintezu: *ind. prez. 1.sg.* 11,17
bine cuvintează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
bine cuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 12,18
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 12,6, 20; 13,10
binecuvinteză: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 13,19
binecuvinteaze: *imperativ* (sic!) *2.sg.* 13,12
bine să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl.* 14,11

(a) BIRUI: v. IV
birui: *inf. prez. fără* ***a*** 6,16

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) BISEARICĂ
bisearica: *sg. ac.* 1,6

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 6,21, 22; 7,7; 9,10
blagosloveniia: *sg. ac.* 7,15

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,9
să fie blagoslovită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 9,11
blagosloviţi vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,17

BLESTEM: s.n.; var. BLĂSTĂM
blăstămul: *sg. ac.* 1,21

(a) BLESTEMA: v. I; var. (a) BLĂSTĂMA
blăstămaţi vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
vor blăstăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţie: *sg. nom.* 5,25

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatele: *pl. ac.* 1,12
bucată: *sg. ac.* 12,19

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-să): *gerunziu* 10,10; 11,20
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
(să) bucura: *ind. imp. 3.sg.* 11,9
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,20
să (te) bucuri: *conj. prez. 2.sg.* 13,12
(să) bucură: *ind. prez. 3.pl.* 13,18
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,9

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 3,22; 5,11, 12, 27; 7,20; 11,11, 20; 12,3; 14,4, 16

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 4,9

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 2,1; 5,27; 7,7; 9,9; 14,4
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,10; 12,8
bune: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***bune tinărule*** 5,6
bună: *adj. f. sg. ac., în sintagmele* ***zioa bună/bună veaste/bună viiaţă*** 5,22; 8,16; 14,17
bune: *adj. f. pl. ac.* 7,5
bune: *adj. f. pl. ac., în sintagma bătrâneaţe* ***bune*** 14,15
(foarte) bun: *adj. m. sg. gen.* 7,7
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 13,12

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* 4,23
bunătăţile: *pl. ac.* 11,20

C

CAL: s.m.
calul: *sg. ac.* 6,17

CALD, -Ă: adj.
cald: *n. sg. nom.* 2,11

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 1,1, 2; 5,2, 7, 21
căile: *pl. nom./ac.* 3,2; 4,20; 5,8; 10,7
cale: *sg. ac.* 5,22; 6,6; 11,9

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 2,20

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 6,6

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* **în titlu:** *Cartea lui Tovie*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 1,25; 2,1, 4, 9, 10; 9,8; 10,13; 11,7; 12,12
casii: *sg. gen.* 3,10; 14,15
casă: *sg. ac.* 5,16
casa: *sg. nom., în sintagma casa* ***Domnului*** 14,7

CASNIC, -Ă: s.m./f. (Înv.) „(om) căsătorit"
caznicii: *sg. gen.* rezum. cap.10

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 12,16
căzând: *gerunziu* rezum. cap.12

CĂLĂTOR: s.m.
călătorilor: *pl. gen.* 8,21

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoria: *sg. ac.* 10,11

CĂMARĂ: s.f. „odaie"
cămara: *sg. ac.* 3,10
cămară: *sg. ac.* 6,18; 7,18; 8,15
cămara: *sg. ac., în sintagma cămara mireasc*ă „camera nupțială" rezum. cap.8

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 9,6; 10,10
cămilele: *pl. nom.* 11,18

(a) **CĂPĂTA:** v. I
căpăta: *ind. imp. 3.sg.* 2,19

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 6,8; 8,2

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătoriia: *sg. nom.* rezum. cap.6
căsătoria: *sg. ac.* 6,17
căsătorie: *sg. ac.* rezum. cap.7
căsătoriii: *sg. gen.* 7,16

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânele: *sg. nom.* 6,1; 11,9

(a se) **CÂNTA:** v. I
cântați: *imperativ 2.pl.* 12,18
(să) va **cânta:** *ind. viit.I. impers.* 13,22

CÂNTAT: s.n.
cântatul: *sg. ac., în sintagma către cântatul cocoșilor* 8,11

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac.* 11,14
ceasul: *sg. ac., în sintagma **ceasul morții*** 14,5

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagma **lumina ceriului*** 5,12; 11,8; 12,3
ceriului: *sg. gen., în sintagmele **Domnul ceriului/Dumnezeul ceriului*** 7,20; 12,6
ceriurile: *pl. nom.* 8,7
ceriu: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) **CERCA:** v. I
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 4,19; rezum. cap.10
cearcă: *imperativ 2.sg.* 4,22
cercându-: *gerunziu* rezum. cap.5
voiu cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,2
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4
cerci *ind. prez. 2.sg.* 5,17
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 12,13
cercați: *imperativ 2.pl.* 14,10

(a) **CERE:** v. III
cerea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 4,20
să ceară: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
ceare: *imperativ 2.sg.* 6,13

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* 7,10
cererii: *sg. dat.* 7,11

(a) **CERTA:** v. I
certa: *ind. imp., 3.sg.* 2,17
certând: *gerunziu* 3,9
ai certat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,17
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,5
certatu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,11

CERTARE: s.f.
certare: *sg. ac.* 3,21

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,1, 11, 16; 3,7; 4,21; 5,8, 14; 6,6; 9,3, 6; 13,19
cetatea: *sg. voc., în sintagma cetatea **lui Dumnezeu*** 13,11

(a) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1; 7,18; 9,1; 12,1; 14,5
a chema: *inf. prez.* 8,11
chemându-: *gerunziu* 12,5
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 13,12
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,15

(a se) **CHINUI:** v. IV
(să) chinuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 10,9

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv. **în ce chip/nici într-un chip*** 5,2; 10,7; 11,2

(a) CINA: v. I
au cinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,1

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. ac.* 4,3; rezum. cap.14
cinste: *sg. ac., în loc. adv. de cinste* 12,7
cinste: *sg. ac.* 14,2

(a) **CINSTI:** v. IV
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
a cinsti: *inf. prez.* 10,13

(a se) **CITI:** v. IV; var. (Înv. și reg.) (a se) **CETI**
(s-)au cetit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,25

CITOV, **-Ă:** adj. (Înv. și reg.) „sănătos (la minte)"; „nevătămat"; „neprihănit"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în *Lexicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
citovi: *m. pl. nom.* 6,21; rezum. cap.8

COADĂ: s.f.
coadei: *sg. gen* 11,9

COCOȘ: s.m.
cocoșilor: *pl. gen., în sintagma **către cântatul cocoșilor*** 8,11

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. ac.* 12,8

(a se) **CONTENI:** v. IV „a se stăpâni"
(te) contenește: *imperativ 2.sg.* 6,18

(a se) **CORONA:** v. I (Înv.) „a se încorona"
(să) va **corona:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 13,12

(a) **CREDE:** v. III
crezu: *ind. prez. 1.sg.* 5,27; 7,14
crezând: *gerunziu* 13,8
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincios: *m. sg. nom./ac.* 1,6; 5,4; 10,6

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. ac.* 2,18

(a) **CRUȚA:** v. I
ai cruțat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,19

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 2,11

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 5,2
am **cunoscut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 5,2
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 7,4
cunoaștem: *ind. prez. 1.pl.* 7,4
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 8,5
să **cunoască:** *conj. prez. 3.pl.* 8,19
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,6

(a se) CUPRINDE: v. III
am **cuprins:** *ind. pf.c. 1.sg.* 3,18
a **(să) cuprinde:** *inf. prez.* rezum. cap.6
(te) vei cuprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,20
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
cuprinzându-: *gerunziu* 11,11
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

CURAT, **-Ă:** adj.
curat: *n. sg. ac.* 3,16
curată: *f. sg. ac.* 13,22

(a) CURĂȚI: v. IV
curățește: *ind. prez. 3.sg.* 12,9

CURÂND: adv.
curând: rezum. cap.4

CURVIE: s.f.
curvia: *sg. ac.* 4, 13

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. ac.* 13,6

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. ac.* 2,6; 3,10; 4,14
cuvinte: *pl. ac.* 2,23; 10,10
cuvintele: *pl. nom./ac.* 4,2; 8,2; 9,1; 14,1
cuvânt: *sg. ac.* 5,28; 7,11
cuvântul: *sg. ac., în sintagmele* ***cuvântul cel de taină/cuvântul Domnului*** 12,11; 14,6

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 3,13; 13,23
cuvinteaze: *conj. prez. fără să 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine te cuvinteaze*** 8,7
să **(se) cuvinteaze:** *conj. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să se cuvinteaze*** 8,9
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 8, 16; 9,8; 12,22; 13,1
cuvântăm: *ind. prez. 1.pl., în structura v. dislocată* ***bine te cuvântăm*** 8,17
a cuvânta: *inf. prez. în structura v. dislocată* ***bine a te cuvânta*** 8,19
cuvintezu: *ind. prez. 1.sg., în stucura v. dislocată* ***bine Te cuvintezu*** 11,17
cuvintează: *ind. prez. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine cuvintează*** rezum. cap.12
cuvântați: *imperativ 2.pl., în structura v. dislocată* ***bine-L cuvântați*** 12,18
să **cuvinteaze:** *conj. prez. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine să-L cuvinteaze*** 14,11

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 6,12
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 7,12

D

(a se) DA: v. I
dându-: *gerunziu* 1,6; 11,7, 12
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13, 14, 17
da: *ind. imp. 3.sg.* 1,15
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,25; 6,14
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 2,12; 7,20
dând: *gerunziu* 2,14; 11,10
va **da:** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18; 6,13; 14,13
(ne-)am dat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,4
(să) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,8
(m-)am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3, 17
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.13
dă: *imperativ 2.sg.* 4,9, 15
am **dat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 4,21
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,2, 14; 7,14; 12,2
a da: *inf. prez.* 7,12
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15; 8,24; 9,6; 10, 10
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
să **(să)** dea: *conj. prez. 3.sg.* 8,6
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,8
(m-)aș da: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,2
să **dai:** *conj. prez. 2.sg.* 9,3
da: *inf. prez. fără a* 12,1, 3
nedând: *gerunziu* 7,11

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 13,14

DATORIE: s.f.
datoriia: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) DĂRUI: v. IV
dăruia: *ind. imp. 3.sg.* 1,20

DĂRUIT, **-Ă:** adj.
dăruite: *f. pl. ac.* 1,16

DEMON: s.m.; var. (Înv. și reg.) **DIMON**
dimonul: *sg. nom./ac.* 3,8; rezum. cap.6; 6,16, 17; rezum. cap.8; 8,3; 12,3
dimoni: *pl. ac.* 6,8
dimonii: *pl. nom.* 6,14
dimonu: *sg. nom.* 6,19
dimon: *sg. ac.* 12, 14

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în c.* ***de departe*** 10,7; 11,6; 13,14
departe: 11,5

(a se) DEPĂRTA: v. I
(se) departă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(ne) vom depărta: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
să **depărteaze:** *conj. prez. 3.pl.* 6,17
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 14

DEPĂRTARE: s.f.
depărtarea: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a se) DESCHIDE: v. III; var. (a se) **DEȘCHIDE**
(să) **vor deșchide:** *ind. viit.I. 3.pl.* 11,8
deșchizându-: *gerunziu* 13,1

(a) DESCOPERI: v. IV
au deascoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12
a deascoperi: *inf. prez.* 12,7
deascopăr: *ind. prez. 1.sg.* 12,11

(a se) DESFĂTA: v. I
(Te) desfetezi: *ind. prez. 2.sg.* 3,22

DESTUL: adv.
destul: 5,25; 9,2
destul: *adv. în c.* ***destul de*** 10,6

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșartă: *f. sg. nom.* 2,22

DIAVOL: s.m.
diavolul: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) DOBÂNDI: v. IV
vei dobândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,21
să dobândești: *conj. prez. 2.sg.* 6,22
dobândește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.11
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,15; 14,3

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 10,10
dobitoacele: *pl. nom.* 11,18

DOJANĂ: s.f.
dojene: *pl. ac.* 1,15
dojeni: *pl. ac.* rezum. cap.4

(a) DOJENI: v. IV (Înv.) „a sfătui (într-o situație dificilă)"
dojenește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
dojenind: *gerunziu* 10,13

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***frica Domnului/sărbătoarea Domnului/poruncile Domnului/fața Domnului/cuvântul Domnului/casa Domnului*** rezum. cap.1; 2,1; 4,6, 7; 6,22; 9,12; 14,6, 7, 16
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,6; 3,25; 5,27; 10,11; 11,7; rezum. cap.12; 12,12, 15; rezum. cap.13; 13,3, 12, 14; 14,10
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,13, 21; 2,2, 6, 9, 13; 3,12; 8,16; 9,8; 12,14; 13,1, 10, 11, 17, 19, 23; 14,7
Doamne: *sg. voc.* 3,2, 3, 5, 6, 14, 15, 16; 6,3; 8,7, 9, 10, 17, 19; 11,17; 13,1
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul ceriului*** 7,20

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* 8,15

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 6,22
dragoste: *sg. ac.* 7,1

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.; var. **DIREPT,** DIREAPTĂ
drept: *adj. m. sg. nom./gen.* 3,2; 9,9
dreapte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 3,2; 10,12
drept: *adv.* 3,5
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 4,18
dreapta: *sg. ac.* 7,15
dreaptei: *sg. dat.* 7,15
direpț: *prep. în loc. adv. direpț* **aceaea** 13,6

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 13,8
dreptăți: *pl. ac.* 14,11

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,5
drumului: *sg. gen.* 11,1
drumul: *sg. ac.* 11,3

(a se) DUCE: v. III
duce: *ind. prez. 3.sg.* 1,1; 5,7
ducându(-să): *gerunziu* 1,11; 2,3
a **(să) duce:** *inf. prez.* 1,14; 4,11
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 5,22, 23; 8,11; 11,4
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,19
ducându(-se): *gerunziu* rezum. cap.5
duce: *inf. prez. fără a* 5, 14
oiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,15, 20
au dus: *ind. pf. c. 3.sg./pl.* 7,19; 8,1; 12,3
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 10,11
am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,12
duci: *ind. prez. 2.sg.* 13,2

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom.* 10,9

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele leagea* ***lui Dumnezeu/frica lui*** *Dumnezeu/vrearea* ***lui Dumnezeu*** rezum. cap.1; 1,8; 2,14; 12,18; 14,4
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,6; 4,6; 11,7
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,10, 13; 2,12, 13, 14, 18; rezum. cap.3; 3,11, 24; 4,3, 6, 12; 4,20, 23; 5,6, 13, 21; 6,17; 7,12, 13, 17; rezum. cap.8; 8,4, 5, 19; 9,9; rezum. cap.11; 11,12, 16, 19, 20; rezum. cap.12; 12,7, 13, 20, 22; 13,4, 8, 11; rezum. cap.14; 14,7, 11, 17
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul părinților noștri/ Dumnezeul lui Israil*** 3,13, 23; 8,7, 17; 11,17
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 7,15; 9,9, 11; 12,6; 13,12, 19

F

(a se) FACE: v. III
făcuse: *ind. m.mc.pf. 3.sg./pl.* 1,5, 21; 8,20; 11,19; rezum. cap.12
a **face:** *inf. prez.* 1,14; 14,10
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,20; 9,12
făcându(-să): *gerunziu* 2,1; rezum. cap.12
făceai: *ind. imp. 2.sg.* 2,16
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22
fă: *imperativ 2.sg.* 3,6; 4,7; 8,19
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13
faci *ind. prez. 2.sg.* 3,22
fac: *ind. prez. 3.pl.* 4,12; 12,10
să **faci** *conj. prez. 2.sg.* 4,16
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,1
să **fac:** *conj. prez. 1.sg.* 5,18
făcând: *gerunziu* 6,4, 6
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,18
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,14, 16; 8,22, 24; 9,7; 12,3, 6; 13,6
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,8, 18
face: *ind. prez. 3.sg.* 9,9; 12,9
să **faceți:** *conj. prez. 2.pl.* 13,4
faceți: *imperativ 2.pl.* 13,8, 10
va **face:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
să facă: *conj. prez. 3.pl.* 14,11

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagmele facerile de bine/facerile ceale de bine* 11,19; rezum. cap.12; 12,2

FAMILIE: s.f.
familia: *sg. nom./ac.* 10,13; 11,18
familie: *sg. ac.* rezum. cap.11
familiei: *sg. gen.* rezum. cap.11

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) FEATĂ
featei: *sg. gen* rezum. cap.3; 7,15
fata: *sg. nom./ac.* 3,7; rezum. cap.6; rezum. cap.7; 7,8, 10, 12, 19; rezum. cap.10; 10,12
fată: *sg. ac.* 3,9; 6,11

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. nom./ac.* 3,14; 4,7; 12,22
fețele: *pl. ac.* 12,16

(a) FĂGĂDUI: v. IV
vei făgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,10
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

FĂPTURĂ: s.f.
făpturile: *pl. nom.* 8,7

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. ac.* 6,22

FEL: s.n.; var. (Reg.; Mold.) **FELIU**
feliul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot feliul*** 6,8

FEMEIE: s.f.; var. (Înv.) **FĂMEIE**
fămeile: *pl. nom.* 11,3

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIESC, -IASCĂ**
fămeiască: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***[parte] fămeiască*** „fiinţă de sex femeiesc" 6,11

(a se) FERI: v. IV
a **(să) feri:** *inf. prez.* 1,10
(te) fereaşte: *imperativ 2.sg.* 4,6

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

FERICIT, -Ă: adj.
fericitul: *adj. antep. m. sg. ac.* 2,15
fericiţi: *m. pl. nom.* 13,18
fericit: *m sg. nom.m* 13,20

(a) FI: v. IV
este: *ind. prez. 3.sg.* 1,1
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,3, 15, 17; 5,25; 8,21, 24; 10,1
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 3,2; 5,16, 19; 7,7; 8,19; 9,9; 13,1
erai: *ind. imp. 2.sg.* 4,21
e: *ind. prez. 3.sg.* 10,6
eram: *ind. imp. 1.sg.* 12,18
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,16, 21; 3,20; 4,16; 5,6
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 2,18; 7,3; 8,5
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 3,5; 6,5, 16; 8,7; 12,10
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 5,18; 12,15
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,3
iaste: *ind. prez. impers.* 3,6; 5,8, 13; 6,11, 17; 7,5; 11,1; 12,7, 8, 9, 20; 13,2, 4
fi: *ind. prez. 3.sg.* 6,9
fiind: *gerunziu* 1,2, 4, 9; 2,1, 10; 6,15; 14,3
au fost: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 2,20; 3,12, 19; 8,11; 12,13; 14,4, 14
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,21; 5,11; 7,7; 9,11; 10,11
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,19; 12,18
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 3,21; 4,7, 12; 5,12; 6,9; 11,4; 14,6
fii: *imperativ 2.sg.* 4,8; 5,13
a **fi:** *inf. prez.* 4,16; 5,25; rezum. cap.12
ar fi: *cond. prez. impers./3.sg./pl.* 5,5; 6,6; 10,7
fie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 5,21; 7,15; 13,23
ar fi fost: *cond. pf. 3.pl.* 5,24
să fii: *conj. prez 2.sg.* 7,20
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,4
aş fi: *cond. prez. 1.sg.* 9,2
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,7; 11,9
fi: *inf. prez. fără a* 12,2
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,20
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,20

FICAT: s.m.
ficatul: *sg. ac.* rezum. cap.6

FIERE: s.f.
fierea: *sg. ac.* rezum. cap.6; 11,4, 8, 13
fiiarea: *sg. nom.* 6,9

FIICĂ: s.f.
fiica: *sg. voc., în sintagma* ***fiica mea*** 7,20

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,18, 23; 4,1; rezum. cap.5; 5,14, 17, 18, 20, 25, 26; 10,1, 3, 6; rezum. cap.11; 11,6, 17; rezum. cap.12; 12,1, 5; rezum. cap.14; 14,5
fiiu: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,9; 7,7; 9,9
fii: *pl. nom./ac.* 1,18, 21, 24; 2,3, 18; 5,7; 8,5; 9,11; 10,11; 13,17; 14,1, 5, 14
fiiului: *sg. dat./dat.* 2,2; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 9,7; 11,10, 18; rezum. cap.12; 12,14
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 4,2, 23; 7,7; 10,4
fiiule: *sg. voc.* 4,13, 21
fii: *pl. nom./ac.* 6,21, 22
fiilor: *pl. gen./dat.* 9,11; 14,11, 14, 15
fiii: *pl. voc., în sintagmele* ***fiii lui Israil/fiii miei*** 13,3; 14,10
fiilor: *pl. voc.* 14,12

FLĂMÂND, -Ă: adj./s.
(cei) flămânzi: *s.m. pl. ac.* 1,20; 4,17
flămând: *adj. m. sg. nom.* 2,3

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj. de* ***folos*** 6,5, 9

FRATE: s.f.
fraţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 14,6
fraţilor: *pl. dat.* 1,3
fratele: *sg. nom./ac.* 5,8; 7,4
frate: *sg. voc.* 6,7; 9,1; 11,2
fraţii: *pl. voc., în sintagma* ***fraţii noştri*** 7,3

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac., în sintagma frica Domnului/frica lui Dumnezeu* rezum. cap.1; 2,14; 6,22; 9,12; 14,4, 16
frica: *sg. ac.* 3,18
frică: *sg. ac.* 13,6

(a) FRIGE: v. III
au fript: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6
frige: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

(a) FUGI: v. IV
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
fugând: *gerunziu* 1,21
fugind: *gerunziu* 1,23

(a) FULGERA: v. I
vei fulgera: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,13

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom.* 6,8

FURAT: s.n.
furat: *sg. ac., în loc. adj. de* ***furat*** 2,21

FURTUNĂ: s.f.; var. (Înv.) FORTUNĂ
fortună: *sg. ac.* 3,22

G

GATA: adv.
gata: 5,5

(a) GĂSI: v. IV
au găsât: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15

(a) GĂTI: v. IV
gătind: *gerunziu* 5,22

să gătească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,9, 18; 8,21
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.8
gătesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,13
a găti: *inf. prez.* 8,22

(a) GÂNDI: v. IV
gândești: *ind. prez. 2.sg.* 10,2

GINERE: s.m.
ginere-său: *sg. ac.* 10,8

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 2,21
glas: *sg. ac.* 6,3

GOL, GOALĂ: adj./s.
(celor) goli: *s.m. pl. dat.* 1,20
gol: *adj. m. sg. nom.* 1,23

GOLIT, -Ă: s.m./f.
(cei) goliți: *s.m. pl. ac.* 4,17

(a se) **GONI**: v. IV
gonește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(să) va **goni**: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,19
gonea: *ind. imp. 3.sg.* 8,18

GRAS, -Ă: adj.
grase: *f. pl. ac.* 8,22

(a) GRĂI: v. IV
să **grăiți**: *conj. prez. 2.pl.* 2,17
grăind: *gerunziu* 7,5
au grăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,9

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) GREȘALĂ
greșalele: *pl. ac.* 3,3

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.* rezum. cap.10
grijea: *sg. ac., în loc. v.* ***grijea au purtat*** 14,15

(a) GRIJI: v. IV
să **grijască**: *conj. prez. 3.sg.* 3, 25

GRIJNIC, -Ă: adj.
grijnic: *m. sg. nom./ac.* 5,18; 10,1

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. ac.* 8,13, 20

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 7,6

GUNOI: s.n. (aici) „găinat"
gunoiu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11

GURĂ: s.f.
gurii: *sg. gen.* 4,2

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 6,15; 13,2

IARĂȘI: adv.
iarăși: 2,8; rezum. cap.8; 13,12; 14,7

IATĂ: interj.
iată: 6,2; 11,6, 17

IDOL: s.m.
idolii: *pl. ac.* 14,8

IED: s.m.
ied: *sg. ac., în sintagma ied de capre* 2,20

(a) IERTA: v. I
ierți: *ind. prez. 2.sg.* 3,13

(a) IEȘI: v. IV
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
ieșind: *gerunziu* 5,5
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,2
a **ieși**: *inf. prez.* 11,14
să **ieșiți**: *conj. prez. 2.pl.* 14,12

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. ac.* 14, 14

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***în bată inima*** 1,13
inima: *sg. ac.* 4,2; rezum. cap.6; 6,5, 8
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***cu inimă*** *tare* „puternic" 5,13; 7,20

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a)** ÎNTRA
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,8; 8,12
întrând: *gerunziu* 5,10, 11; 6,18; rezum. cap.8; 8,15; 9,8
să **între**: *conj. prez. 3.sg.* 5,10
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1, 11; 11,18
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7

ISCĂLITURĂ: s.f.
iscălitură: *sg. ac.* 1,17

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 2,12
ispita: *sg. nom.* 12,13

(a) IUBI: v. IV
iubit fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1
iubea: *ind. imp. 3.pl.* 1,23
a **iubi**: *inf. prez.* 10,13
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,18
iubiți era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 14,17

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac.* 8,9

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. și rar) „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 3,3

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom.* 8,7

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
să **îmbătrânim**: *conj. prez. 1.pl.* 8, 10

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzirea: *sg. ac.* 11,9

(a) ÎMBRĂCA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎNBRĂCA**
înbracă: *imperativ 2.sg.* 4,17

(a) **ÎMBUCA:** v. I
a **îmbuca:** *inf. prez.* 6,2

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucarea: *sg. ac.* 12,3

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,2, 13, 22; 12,7; 14,9
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,5, 16, 18, 21, 24; 2,9
împărații: *pl. nom.* 2,15; 14,9
Împăratul: *sg. ac., în sintagma* ***Împăratul veacilor*** 13,6

(a) **ÎMPĂRĂȚI:** v. IV
împărățând: *gerunziu* 1,18
împărățește: *ind. prez. 3.sg.* 9,11

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. nom.* 13,1
împărăția: *sg. nom.* 13,23

(a) **ÎMPĂRȚI:** v. IV
împărțiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,3
împărțea: *ind. imp. 3.sg.* 1,19
a împărți: *inf. prez.* 4,9

(a) **ÎMPLE:** v. III; vezi (a) **UMPLE**

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: 2,13

ÎMPOTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. **ÎMPROTIVNIC, -Ă**
împrotivnici: *s.m. pl. nom.* 12,10

ÎMPREJURUL: prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIURUL**
împregiurul: 11,20
împrejurul: 13,21

(a se) **ÎMPREUNA:** v. I
să **(se) împreune:** *conj. prez. 3.sg.* 7,14
să **împreune:** *conj. prez. 3.sg.* 7,15
(ne) împreunăm: *ind. prez. 1.pl.* 8,4
(ne) împreuna: *inf. prez. fără a* 8,5

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunarea: *sg. ac.* 1,5; 6,20
împreunare: *sg. ac.* 8,4

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,3; 5,22; 8,6, 10, 11, 15; 9,8; 10,5; 11,9, 20
înpreună: 10,3; 11,12

(a) **ÎMPRUMUTA:** v. I
împrumută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

ÎMPRUMUTAT, -Ă: adj.
împrumutați: *m. pl. nom.* rezum. cap.4

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) MAINTE
înaintea: *prep.* 1,13, 18; 3,5, 24; 12,6; 13,3
înnaintea: *prep.* 3,25; 4,12; 6,4; 7,13; 12,15; 13,8
înnainte: *adv.* 4,6; rezum. cap.5; rezum. cap.11; 11,3, 9
înainte: *adv.* rezum. cap. 5
mainte: *adv.* 7,10

(a) **ÎNĂLȚA:** v. I
înălțați: *ind. prez. 2.pl.* 13,6
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU**
înlăuntru: 7,19
înlontru: 8,1

ÎNCAI: adv.
încai: 3,15

(a) **ÎNCEPE:** v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 5,23; 6,4; 7,11; 10,3; 11,10, 11, 14; 12,5

ÎNCEPERE: s.f.
începere: *sg. ac.* 4,14

ÎNCET: adv.
încet: 11,3

(a) **ÎNCETA:** v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,28

(a) **ÎNCHIDE:** v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,15

(a se) **ÎNCHINA:** v. I
(să) închina: *ind. prez. impers. 3.sg.* 1,6
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11
(te) închină: *imperativ 2.sg.* 11,7
închinându(-să): *gerunziu* 11,12; 14,9
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,13, 14

ÎNCINS, -Ă: adj.
încins: *m. sg. nom.* 5,5

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) ÎNCĂTRO
încătro: rezum. cap.1

(a) **ÎNCREDINȚA:** v. I
încredințază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
am încredințat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,6

(a) **ÎNCONJURA:** v. I; var. (Reg.) (a) **ÎNCUNJURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 10,7

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 2,3; 3,8; 4,15; 5,3; 8,20; 11,6, 7, 8, 15

ÎNDĂRĂT: adv.; var. ÎNDĂRĂPT
îndărăpt: 1,25; 13,12

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a) **ÎNDEMNA:** v. I
îndemnându-: *gerunziu* 7,9
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.14

(a se) **ÎNDOI:** v. IV
îndoindu(-să): *gerunziu* 7,11
(mă) îndoiesc: *ind. prez. 1.sg.* 7,13
(nu te) îndoi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,14

(a) **ÎNDREPTA:** v. I; var. (Înv. și reg.) (a) ÎNDIREPTA
îndreptezu: *ind. prez. 1.sg.* 3,14
să îndreptează: *conj. prez. 3.sg.* 4,20
a îndrepta: *inf. prez.* 10,13
îndreptați: *conj. prez. fără să 2.pl.* 14,12

(a) **ÎNFRÂNA:** v. I
au înfrânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,3

(a) **ÎNFRUNTA:** v. I
înfrunta: *ind. imp. 3.sg.* 2,23

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* rezum. cap.3; rezum. cap.5; 5,6, 15, 17, 20, 21, 27; 6,4, 5, 8, 11, 16; 7,5, 12; 8,3; 10,11; 11,2; rezum. cap.12; 12,15, 17
îngeru: *sg. nom.* 3,25
îngerului: *sg. gen.* rezum. cap.6; 8,2
înger: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,7; 9,1

(a se) ÎNGROPA: v. I
îngroapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
îngropa: *ind. imp. 3.sg.* 1,21; 2,9
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* 2,4
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 14,16
îngropi: *ind. prez. 2.sg.* 2,8
îngroapă: *imperativ 2.sg.* 4,3, 5
să îngrop: *conj. prez. 1.sg.* 8,14
îngropai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12
vor îngropa: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
(s-)au îngropat: *ind. pf. c. 3.sg.* 14,2
veți îngropa: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,12

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. ac.* rezum. cap. 2
îngropare: *sg. ac.* 2,10

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 1,20
îngropăciuni: *pl. ac.* 2,16
îngropăciunea: *sg. ac.* 4,18

(a se) ÎNNOI: v. IV
(să) va înnoi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnarea: *sg. ac.* 7,16

(a) ÎNTĂRI: v. IV
vei întări: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,10

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 11,10

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 2,10; 3,7; 7,11; 8,17
a (să) întâmpla: *inf. prez.* 2,12
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,13
să (să) întâmple: *conj. prez. impers./3.pl.* 6,15; 7,11
să (să) fie întâmplat: *conj. pf. impers.* 8,12

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
voiu întârziia: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,4

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-se): *gerunziu* 1,21; 8,13, 16
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25; 14,14
întorcându(-să): *gerunziu* 2,3; 11,1
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,6; 14,6, 7
întoarceți: *imperativ 2.pl.* 2,21
întorc: *ind. prez. 1.sg.* 3,14
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* 4,7, 22
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7; 5,26
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3; 10,2
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,14
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,15
oiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,20
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 5,27
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 10,3; rezum. cap.14
a (să) întoarce: *inf. prez.* 10,7
să (mă) întorc: *conj. prez. 1.sg.* 12,20

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.13

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
întrebi: *ind. prez. 2.sg.* 7,5

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13
(să) întristează: *conj. prez. 3.sg.* 9,4
a (să) întrista: *inf. prez.* 10,3

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. ac.* 6,15

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 4,11; 5,12

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagere: *sg. nom.* 6,17

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
(cel) înțelept: *s.m. sg. ac.* 4,19

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învață: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10
învățându(-să): *gerunziu* rezum. cap.6

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
(s-)ar învrednici: *cond. prez. 3.sg.* 12,4
să (se) învrednicească: *conj. prez. 3.sg.* 12,5

J

JALE: s.f.; var. JEALE
jeale: *sg. ac.* 2,5
jale: *sg. ac.* 2,6

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtva: *sg. ac.* 8,19

JIGANIE: s.f.
jigăniile: *pl. ac.* 11,3

JIVINĂ: s.f.
jivini: *pl. ac.* 9,3

JOC: s.n.
joc: *sg. ac., în loc. v.* ***îș bătea joc*** 2,15

(a se) JUCA: v. I
(să) joacă: *ind. prez. 3.pl.* 3,17

JUDECATĂ: s.f.
judecățile: *pl. nom.* 3,2, 5
judecata: *sg. nom.* 3,2

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,24; 10,10; 11,14; rezum. cap.12; 12,4, 5

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* 9,5

(a) JURA: v. I
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,23; 9,5

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) LACRĂMĂ
lacrămi: *pl. ac.* 3,1, 11; 7,6; 10,4; 12,12
lacrămile: *pl. ac.* 7,13

LAUDĂ: s.f.
laudii: *sg. dat.* 8,19

(a) LĂCRIMA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a)** LĂCRĂMA
au lăcrămat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,8, 19

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
lăsând: *gerunziu* 2,3
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12
să lași: *conj. prez. 2.sg.* 4,14
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,2
lăsai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12

(a) LĂUDA: v. I
lăudați: *imperativ 2.pl.* 13,3

LEAC: s.n.
leacuri: *pl. ac.* 6,5

LECUIRE: s.f.
lecuiri: *pl. ac.* rezum. cap.6

(a se) **LEGA:** v. I
legându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac.* 3,15

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea lui Dumnezeu/leagea lui Moisi*** rezum. cap.1; 1,8; 7,14

(a) LEPĂDA: v. I
lepăda: *inf. prez. fără a* 9,5

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. ac.* 3,22

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. nom./ac.* 4,10; 12,13
lipsă: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de lipsă*** „necesar" 8,21; 11,4

(a) LIPSI: v. IV
a fi lipsit: *inf. pf.* 1,17

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
[cei] lipsiți: *s.m. pl. ac.* 4,17

LOC: s.n.
loc: *sg. ac.* 11,6

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,17

(a se) LUA: v. I
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 3,3; 4,22; 5,4; 6,12; 9,3
ia: *imperativ 2.sg.* 4,16; 11,4
iau: *ind. prez. 1.sg.* 8,9
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 22; 4,14; 5,22; 6,6; 8,2; 9,6; 11,4; 12,3, 5
luându-: *gerunziu* 2,4
va **lua:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,18, 22
luând: *gerunziu* 7,16; rezum. cap.9; 9,6; rezum. cap.10; 11,13
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,18
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,21

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
am **lucrat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5
va **lucra:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,15

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 2,19
lucru: *sg. ac.* 3,22
lucrurile: *pl. ac.* 12,7; 13,6, 11

(a se) **LUMINA:** v. I
a **(să) lumina:** *inf. prez.* 8,20
(s-)au luminat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac., în sintagmele lumina* ***ceriului/lumina ochilor*** 5,12; 11,8; 12,3; 14,3
lumina: *sg. voc., în sintagma* ***lumina ochilor noștri*** 10,4
lumină: *sg. ac.* 13,13

LUMINOS,-OASĂ: adj.
luminoasă: *f. sg. ac., în sintagma piatră luminoasă* (cf. PIATRĂ) 13,22

LUNG, -Ă: adj.
lunga: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.10

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 4,3

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom.* rezum. cap.5; 5,23, 28; 10,4
mumă-sa: *sg. ac.* 5,22
mumă-mea: *sg. nom.* 10,9
mumă-voastră: *sg. ac.* 14,12
mumei: *sg. gen.* 14,14

MARE: s.f.
marea: *sg. nom.* 8,7

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.2; 3,22; 4,12; 5,18, 19; 6,3; 11,20; 13,1, 15
mari: *f. pl. nom./ac.* 3,5; 4,4
marelui: *adj. antep. m. sg. gen., în sintagma* ***marelui Dumnezeu*** 3,24; 4,12
mare (foarte): *m. sg. nom.* 6,2
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.13

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. nom.* 13,13

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 2,3; 9,8

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 13,7

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(vă) mărturisiți: *imperativ 2.pl.* 12,6; 13,6, 10

a **mărturisi:** *inf. prez.* 12,7
măr**turisiți(-vă):** *imperativ 2.pl.* 13,3, 8
(mă) voiu măr**turisi:** *ind. viit.I. 1sg.* 13,7
măr**turisește(-te):** *imperativ 2.sg.* 13,12

MÂINE: adv:; var. (Reg) **MÂNE**
mâne: 8,4

MÂNĂ: s.f.
mânilor: *pl. gen.* 2,19; 13,11
mâna: *sg. ac.* 11,10; 13,2

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 3,10; 11,12
a mânca: *inf. prez.* 2,21
să mânânci: *conj. prez. 2.sg.* 4,17
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* 4,18
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,10
mânc: *ind. prez. 1.sg.* 12,19

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* 4,14

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar.) **(a se) MÂNGĂIA**
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
mângăia: *ind. imp. 3.sg.* 1,19
(să) mângăia: *inf. prez. fără* **a** 10,7

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. voc., în sintagma* ***mângăiarea vieții noastre*** 10,4

(a se) **MÂNIA:** v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 2,22
(Te) vei mânia: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13
să (te) mânii: *conj. prez. 2.sg.* 5,19

MÂNIOS, -OASĂ: adj.
mânios: *m. sg. nom.* 1,21

(a) MÂNTUI: v. IV
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,17
mântuiești: *ind. prez. 2.sg.* 13,2
va **mântui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5

MÂNTUITOR, **-TOARE:** adj.
mântuitoare: *f. pl. ac.* 1,15

MÂȘCOI: s.m.
mâșcoiul: *sg. ac.* 6,17

(a) MECHERA: v. I; var. **(a) MECHEREZI:** v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Răspunsuri la Chestionarul lingvistic al lui B. P. Hasdeu* [XII, 309] (Manuscris legat în 18 volume; cifra romană indică volumul manuscrisului, cea arabă, localitatea anchetată).
mecherezind: *gerunziu* 2,21

MEDEAN: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
medenilor: *pl. gen.* 1,16; 4,21; 5,8, 14; 9,6
meadenilor: *pl. gen.* 3,7; 5,7; 6,6; 9,3

(a se) MERGE: v. III
mergi: *imperativ 2.sg.* 2,2
mearge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.9
mergând: *gerunziu* 1,5; rezum. cap.11
mergea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6, 15
mear gea: *ind. imp. 3.sg.* 1,19
(să) mear ge: *ind. prez. impers.* 5,2
vei mearge: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 5,4, 17
să meargi: *conj. prez. 2.sg.* 9,3
au mers: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6; 14,4
a **mearge:** *inf. prez.* 10,12
să me**argem:** *conj. prez. 1pl.* 11,3
să marg**ă:** *conj. prez. 3.pl.* 11,4

MIEZ: s.n.
miezul: *sg. ac., în sintagma* ***miezul nopților*** 2,9

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 11,1

MIJLOCIRE: s.f.
mijlocire: *sg. ac.* 6,7

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 3,2, 21; 8,18; 12,6, 9; 13,5, 8
milă: *sg. ac.* 3,13

MILOSTENIE: s.f.
milostenie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 4,7
milostenii: *pl. ac.* 2,16; 9,9; 14,11
milosteniile: *pl. nom.* 2,22
milosteniii: *sg. gen.* rezum. cap.4
milosteniia: *sg. nom.* 4,11; 12,8, 9
milostenia: *sg. nom.* 4,12

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 4,8

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Te-)ai milostivit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8, 19

(a) MILUI: v. IV
miluiaște: *imperativ 2.sg.* 8,10

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* 12,20, 22; 13,4

(a se) MIRA: v. I
mirându(-să): *gerunziu* 5,10

MIRESC, -EASCĂ: cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mirească: *f. sg. ac., în sintagma cămara* ***mireas*****că** „camera nupțială" rezum. cap.8

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. nom.* 4,21

MOARTE: s.f.
morții: *sg. gen.* 2,8; 14,5
moar**te:** *sg. ac.* 3,4; 4,11; 12,9; rezum. cap.14
moar**tea:** *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,24

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,11
mormânt: *sg. ac.* 14,12

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
morți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1
(celor) morți: *s.m. pl. dat.* 1,20
morților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.2
morții: *s.m. pl. ac.* 2,8; 12,12

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 14,15

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,23; 2,19, 22; 4,13; 7,8, 18; 8,13, 16; rezum. cap.10; 10,3; 11,11, 16, 18; 12,14; 14,14
muiere: *sg. nom./ac.* 1,9; 7,12
muiarea: *sg. nom./ac.* 1,11; 7,2; 9,10

muiare: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.6; 6,8, 13; rezum. cap.7; 8,9; 12,3
muierii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 8,21; 11,18

MULT, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 1,18
multe: *adj. f./n. pl. ac.* 4,23; 10,10
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 5,8
mulți: *adj. m. pl. nom./ac.* 10,10; 11, 18
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 1,21, 23
multe: *pron. nehot. f. pl. ac.* 7,5
mult: *adv.* 4,9
(mai) mult: *adv.* 2,9; 3,9; 6,8, 22; 9,4

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 1,17

(a) MULȚUMI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) MULȚĂMI**
mulțămind: *gerunziu* rezum. cap.11

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 5,8
muntelui: *sg. gen.* 11,5

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* 1,18
să moară: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a muri: *inf. prez.* 3,6
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
muri: *inf. prez. fără* **a** 4,1
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,14; 8,14
a fi murit: *inf. pf.* 10,2
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,11
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

(a) MUSTRA: v. I
mustra: *ind. imp. 3.pl.* 2,8, 15

MUSTRARE: s.f.
mustrare: *sg. ac.* 3,7, 11
mustrării: *sg. gen.* 3,15

(a se) MUTA: v. I
să (se) mute: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

N

(a se) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9
să (se) nască: *conj. prez. 3.pl.* 6,21

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea: *sg. nom.* 2,16, 22
nădeajde: *sg. nom.* 4,12; 10,7
nădejdea: *sg. voc., în sintagma* ***nădejdea rămăşiţii*** *noastre* 10,4

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimitului: *s.m. sg. gen.* 4,15; 5,17
năimit: *s.m.sg. ac.* 5,17

NĂSCUT, -Ă: adj.
născut: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălind: *gerunziu* rezum. cap.6
năvălește: *ind. prez. 3.sg.* 6,3

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3, 4, 9, 11, 17; 2,2; 5,17, 19; 6,11; 7,3; 14,17
neamului: *sg. gen./dat.* 1,17; 7,14
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,19; 8,5, 19; 13,4, 14; 14,8
neamurilor: *pl. gen./dat.* 3,4; 13,3
neam: *sg. ac.* 5,16, 19; 9,11; 13,7; 14,15

NECAZ: s.n.;var. (Reg.) **NĂCAZ**
necazului: *sg. gen.* 3,13
necazu: *sg. ac.* 3,21

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) necăjaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscut: *m. sg. nom.* rezum. cap.5

NECURMAT: adv.
necurmat: 8,6

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. ac.* 12,10
nedreptățile: *pl. ac.* 13,5
nedreptatea: *sg. nom.* 14,13

NEMÂNGÂIAT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) NEMÂNGĂIAT, -Ă
nemângăiate: *f. pl. ac.* 10,4

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nemearnicilor: *s.m. pl. dat.* 1,7

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
a nimernici: *inf. prez.* 10,4

NEMIȘCAT, -Ă: adj.
nemișcat: *m. sg. nom.* 2,14

NEPOT: s.m.
nepoții: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,5
nepoților: *pl. gen.* 14,1

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) NEPRIIATIN
nepriiatinul: *sg. ac.* 8,18

NEVĂTĂMAT, -Ă: adj.
nevătămați: *m. pl. ac.* 8,15; 10,11

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzută: *f. sg. ac.* 12,19

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovată: *f. sg. nom.* 10,13

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevreadnică: *f. sg. nom.* 3,19

NOAPTE: s.f./adv.
nopților: *s.f. pl. gen., în sintagma* ***miezul*** *nopților* 2,9
nopți: *s.f. pl. ac.* 3,10; 8,4
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 6,19, 20, 21, 22; 8,4
noaptea: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.8
noaptea: *adv.* 12,12

(a) NUMĂRA: v. I
numără: *ind. prez. 3.sg.* 9,4

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,13, 23; 8,9
nume: *sg. ac.* 3,8; 6,11; 13,15

NUMIT, -Ă: adj.
numiții: *adj. antep. m. pl. ac.* 1,17
numitul: *adj. antep. n. sg. ac.* 4,22

NUNTĂ: s.f.
nunta: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.9; 9,3
nuntă: *sg. ac.* 9,7
nuntei: *sg. gen.* 9,12; 10,1

O

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* rezum. cap.3
ocară: *sg. ac.* 3,4, 21

(a se) OCĂRÎ: v. IV
ocărându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2

OCHI: s.m.
ochiu: *sg. ac.* 2,11
ochii: *pl. nom./ac.* 3,14; 5,26; 6,9; 10,11; rezum. cap.11; 11,8, 13, 14, 15; 14,15
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 10,4; 14,3

OM: s.m.
omului: *sg. gen./dat.* 3,20; 9,9
om: *sg. nom./ac.* 6,11; 7,7; 9,1; 12,1
omul: *sg. nom./ac.* 10,6; 11,19
oameni: *pl. ac.* 12,19
oamenilor: *pl. dat.* 14,17

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbul: *s.m. sg. nom.* 11,10

(a se) ORBI: v. IV
(să) orbească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au orbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

ORBIRE: s.f.
orbirii: *sg. gen., în sintagma* ***rana orbirii*** 2,13

(a) OSÂNDI: v. IV
osândiți vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

(a se) **OSPĂTA:** v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPETA**
(s-)au ospătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,17
să (se) uspete: *conj. prez. 3.pl.* 2,2
(să) uspătă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
uspătându(-să): *gerunziu* 11,20

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
ospățu: *sg. ac.* 8,22; 9,12
uspățu: *sg. ac.* 7,9; rezum. cap.8; 8,21
uspățul: *sg. ac.* 9,12

OSTENIT, -Ă: adj.
ostenit: *m. sg. nom.* rezum. cap.2; 2,10

OU: s.n.
oului: *sg. gen.* 11,14

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 3,6; 14,4
pace: *sg. nom.* 12,17
pacea: *sg. ac.* 13,18

PARTE: s.f.
părțile: *pl. ac.* 1,1
partea: *sg. ac.* 1,21
parte: *sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/în loc. adv. într-o parte*** „deoparte" 6,11; 12,5
parte: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,2, 24; 10,10; 12,5

PAS: s.m.
pașii: *pl. ac.* 14,12

PATRIARH: s.m.
patriarși: *pl. gen.* 6,20

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 1,10; 4,6, 11, 13, 23; 12,10
păcatele: *pl. ac.* 3,3, 13; 12,9

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoșii: *s.m. pl. ac.* 4,18
păcătoșilor: *s.m. pl. voc.* 13,8
păcătos: *adj. m. sg. ac.* 13,7

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* 1,12

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 3,9, 15; rezum. cap.12; 12,16, 22; 14,17
pământul: *sg. nom./ac.* 8,7, 19; 13,7, 14; 14,6, 7
pământului: *sg. gen.* 8,8; 13,13; 14,9

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
vor părăsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8

(a se) PĂREA: v. II
părându(-)să: *gerunziu* 4,1
(să) părea: *ind. imp. impers.* 8,17; 12,19

PĂRINTE: s.m.
părinți: *pl. nom.* 2,15
părinților: *pl. gen./dat.* 3,3, 13; 6,15; rezum. cap.8; 8,7; 11,19; 12,3
părinții: *pl. ac.* rezum. cap.8; 9,10; 10,11, 12; rezum. cap.11; rezum. cap.14

PĂRTAȘ, -Ă: s.m./f.
părtașă: *s.f. sg. nom.* 3,17

PĂRTICICĂ: s.f.
părticică: *sg. ac.* 6,8

(a) PĂȘI: v. IV
păsind: *gerunziu* 11,3

(a se) **PĂZI:** v. IV
păziia: *ind. imp. 3.sg.* 1,8
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
păzească(-te): *imperativ 2.sg.* 4,13
păzind: *gerunziu* 2,13; rezum. cap.14
a **(să)** păzi: *inf. prez.* 10,13

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 2,5
pânea: *sg. ac.* 4,17, 18

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 4,4

PÂRGĂ: s.f.
pârghele: *pl. ac.* 1,6

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) PĂRETE
păr**eate:** *sg. ac.* 2,10

PEȘTE: s.m.
peștele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,5

peaşte: *sg. nom./ac.* 6,2, 7
peaştelui: *sg. gen.* 6,19; 11,4, 8, 13; 12,3

(a) PETRECE: v. III
petreacă: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
ai petrecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20
petrec: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. ac.* 14,17

PEŢIT, -Ă: adj.
peţita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.7

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac., în sintagmele* ***piatră scumpă/piatră luminoasă*** „piatră albă" (cf. lat. *candidus*) 13,21, 22

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 6,2; 11,10
picioarelor: *pl. gen.* 6,4

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
peririle: *pl. ac.* 3,22
perirea: *sg. nom.* 4,14; 14,6

(a) PIERDE: v. III
pierduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,3

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 2,12

(a se) PITULA: v. I
(s-)au pitulat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,23
au pitulat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
pitula: *ind. imp. 3.sg.* 2,9

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 4,15; 5,14; rezum. cap.12

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. impers.* 11,3
plăcând: *gerunziu* 11,4

PLĂCUT, -Ă: s.m./f.
(ceale) plăcute: *s.f. sg. ac.* 14,10

(a se) PLĂTI: v. IV
plătindu(-)(-să): *gerunziu* 5,4

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
a plânge: *inf. prez.* 5,23, 28; 10,3; 11,11
(nu) plânge: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,26
plângând: *gerunziu* 7,6
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 10,4

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 3,22

(a se) PLINI: v. IV
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,12; rezum. cap.14
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5
plinească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 7,15
plinind: *gerunziu* rezum. cap.14; 14,2, 16
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,1

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom.* 13,21

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* 3,16, 18; 6,22; 8,9
poftelor: *pl. dat.* 6,17

(a) POFTI: v. IV
am poftit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,16
poftindu-: *gerunziu* rezum. cap.10

POIMÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **POIMÂNE**
poimâne: 8,4

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* 2,8; rezum. cap.6
poruncile: *pl. ac.* 2,13; 3,4, 5; 4,6

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22; 7,9, 18; 8,11, 20
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* 2,8
porunceaşte: *imperativ 2.sg.* 3,6
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,1; 6,7
porunciţi: *imperativ 2.pl.* 14,11

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.3
postul: *sg. ac.* 12,8

(a) POVĂŢUI: v. IV
va povăţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27
povăţuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,19

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m/f.
povăţuitori: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,19; 12,22
povestiţi: *imperativ 2.pl.* 12,20
să povestiţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,4

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) PRAV
pravul: *sg. ac.* 8,8

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma zilele ceale de praznic* 2,6

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

PRÂNZ: s.n.
prânzu: *sg. nom./ac.* 2,1; 7,9
prânzul: *sg. ac.* 2,3; 12,12

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 11,1

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 2,8
pricina: *sg. ac.* 10,1

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) PRIIATIN
priiatini: *pl. ac.* rezum. cap.2
priiatinilor: *pl. dat.* 8,22

PRIMEJDIE: s.f.
primejdii: *pl. ac.* 4,4

(a se) PRIMI: v. IV
a **(să) priimi:** *inf. prez.* 3,6
a **priimi:** *inf. prez.* 3,18; 12,4, 5
priimeasc: *ind. prez. 3.pl.* 6,17
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1
priimit era: *pasiv 2.sg.* 12,13

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiuru: 10,7

(a) PRINDE: v. III
prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos"
prisosit: *sg. ac.* 4,9
prisosât: *sg. ac.* 8,19

PROBĂ: s.f.
proba: *sg. ac.* rezum. cap.2

PROBOZIRE: s.f.
probozirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 2,6

(a) PROROCI: v. IV
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. ac.* 1,11
pruncilor: *pl. gen.* 6,22

PRUNCESC, -EASCĂ: adj. „copilăresc"
pruncesc: *n. sg. ac.* 1,4

PRUNCIE: s.f.
pruncie: *sg. ac.* 1,10
pruncia: *sg. ac.* 2,13

PRUNCUŞOR: s.m.; var. (Pop.) **PRUNCŞOR** (cf. **Indice** Nm)
pruncşorul: *sg. nom.* 1,8

(a) PUNE: v. III
puindu-: *gerunziu* 1,9
pune: *imperativ 2.sg.* 4,2, 18
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,8
să pui: *conj. prez. 1.sg.* 6,15
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1

(a se) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
purtăm: *ind. prez. 1.pl.* 4,23
de **purtat:** *supin* 5,22
(să) poartă: *ind. prez. 3.pl.* 5,27
porţi: *ind. prez. 2.sg.* 11,8
au purtat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v. grijea* **au purtat** 14,15

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 2,13; 4,19; 5,11

PUS, -Ă: adj.
pusă: *f. sg. nom.* 5,8

PUSTIU, -IE: *adj./*s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustia: *s.f. sg. ac.* 8,3
pustiiu: *adj. sg. ac.* 14,7

(a) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. 3.sg.* 1,3, 19; 2,19; 10,7; 11,5
a putea: *inf. prez.* 4,1
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8
putea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,14
poate: *ind. prez. 3.sg.* 6,16; 12,19
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,12; 12,21
putem: *ind. prez. 1.pl.* 8,5; 12,1
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 9,5
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,2
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,3

PUTERE: s.f.
puteare: *sg. ac.* 1,14; 6,17
puterea: *sg. ac.* 3,20
putearea: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***în toată putearea*** 14,11

PUTINŢĂ: s.f.
putinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu putinţă*** 10,7

PUŢIN, -Ă: adv./s.; var. (Înv.) **PUŢÂN, -Ă**
puţân: *adv.* 4,9
puţân: *s.n sg. ac.* 4,9

R

RANĂ: s.f. (aici) „boală"
rana: *sg. nom., în sintagma* ***rana orbirii*** „albeaţă" 2,13

RĂBDARE: s.f.
răbdării: *sg. gen.* rezum. cap.2
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.2
răbdarea: *sg. ac.* 2,12

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se)** RIDICA

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş"
rămăşiţă: *sg. ac.* 8,9
rămăşiţii: *sg. gen.* 10,4
rămăşiţele: *pl. nom.* 13,20

(a) RĂMÂNE: v. III
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14; 6,1; 14,17
rămâind: *gerunziu* 3,11
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,15, 20; 8,23
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,8
să rămânem: *conj. prez. 1.pl.* 6,10
rămâindu-: *gerunziu* rezum. cap.8
rămâi: *imperativ 2.sg.* 10,8
să rămâneţi: *conj. prez. 2.pl.* 14,12

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22; 3,9; 5,1, 3, 7, 8, 16, 19; 6,14
răspunzând: *gerunziu* 5,21; 6,8, 11; 12,2

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 7,11

(a) RÂNDUI: v. IV
va **rândui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduită: *f. sg. ac.* 10,3

RÂNDUNICĂ: s.f.; var. (Înv.) RÂNDUREA
rândurea: *sg. ac.* rezum. cap.2
rândurealii: *sg. gen.* 2,11

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 6,1
râurile: *pl. nom.* 8,7

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se)** RĂDICA
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a se)** RĂSIPI
ai râsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,4
râsipește: *ind. prez. 3.sg.* 6,8
au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4
(să) va **răsipi:** *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robi *s.m. pl. nom.* rezum. cap.1

(a) ROBI: v. IV
robit fiind: *pasiv gerunziu* 1,2

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2, 11, 15; 3,4
robia: *sg. ac.* 7,3
robiii: *sg. gen.* 13,7

ROBIT, -Ă: adj./s.
robiți: *adj. m. pl. dat.* 1,3
(cei) robiți: *s.m. pl. ac.* 13,12

ROST: s.n. (Înv. și reg.) „gură"
rostul: *sg. ac.* 13,1

RUDĂ: s.f.
rudele: *pl. nom.* 2,15

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom.* 14,17

(a se) RUGA: v. I
a (să) ruga: *inf. prez.* 3,1
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,11; 8,6
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 3,15; 9,1
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 5,9, 16; 6,7; 9,3
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,10
rog: *ind. prez. 1.sg.* 5,19; 12,4
rugându(-se): *gerunziu* rezum. cap.8
să (ne) rugăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,4
să rogi: *conj. prez. 2.sg.* 9,3; 12,4
rugând: *gerunziu* 10,10
a ruga: *inf. prez.* 12,5
(te) rugai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12

RUGAT, -Ă: adj.
rugat: *m. sg. nom.* rezum. cap.9

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,12; 4,1; 12,8, 12
rugăciune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,11
rugăciunile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,24, 25; 7,13
rugăciuni: *pl. ac.* 6,18

RUPERE: s.f.; var. (Înv.) **RUMPERE** (aici) „jefuire" (cf. lat. *dīreptiō, -ōnis* „jefuire, prădare")
rumpere: *sg. ac.* 3,4

S

SAFIR: s.n.; var. (Înv.) SAMFIR
samfir: *sg. ac.* 13,21

SĂMÂNȚĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SEMINȚĂ**
sămânța: *sg. nom./ac.* 6,22; 9,11

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom.* 8,6
sănătății: *sg. gen.* 8,19
sănătatea: *sg. ac.* 10,8

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sânătos: *m. sg. ac.* 5,20
sănătos: *m. sg. nom./ac.* 5,20, 26; 10,6, 10; 12,3
sănătoși: *m. pl. nom./ac.* 8,10, 15; 14,15
sănătoasă: *f. sg. nom.* 11,18

(a) SĂPA: v. I
să sape: *conj. prez. 3.pl.* 8,11

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămâni: *pl. ac.* 8,23

(a) SĂRA: v. I
au sărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6

SĂRAC, -Ă: s./adj.
sărac: *s.m. sg. ac.* 4,7
săracă: *adj. f. sg. ac.* 4,23

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciia: *sg. nom.* 5,25

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoarea: *sg. ac., in sintagma* **sărbătoarea *Domnului*** 2,1

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 2,3; 9,8

(a se) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6; 10,12; 11,11
(s-)au sărutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,8
sărută: *imperativ 2.sg.* 11,7

(a se) SÂRGUI: v. IV
(te) sârguiește: *imperativ 2.sg.* 4,9

(a) SCĂPA: v. I
ai scăpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,8
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 13,2

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.pl.* 2,18

(a) SCOATE: v. III
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,18
scoți: *ind. prez. 2.sg.* 13,2

(a se) SCRIE: v. III
scriindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.7

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 8,4
sculându(-să): *gerunziu* 8,6; 10,7; 11,10; 12,22

SCUMP, -Ă: adj.
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma piatră scumpă* 13,21

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
sama: *sg. ac.* 4,16

(a) SEMĂNA: v. I
samână: *ind. prez. 3.sg.* 7,2

SEMINȚIE: s.f.
seaminții: *sg. gen.* 13,20

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) SÂMN
sâmn: *sg. ac.* 5,2

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 3,20; rezum. cap.7

sfat: *sg. ac.* 4,19
sfaturile: *pl. nom.* 4,20

(a se) **SFĂTUI:** v. IV
sfătuindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.12

SFÂNT, -Ă: s./adj.
(celor) sfinți: *s.m. pl. gen.* 2,18; 8,5
sfântului: *adj. antep. sg. gen.* 2,12
sfânt/Sfânt: *adj. m. sg. nom./dat.* 3,25; 10,11; 12,1
sfinte: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.4
sfinților: *adj. antep. m. pl. gen.* 6,20
sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,17

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. ac.* rezum. cap.6
sfărșit: *sg. ac.* 14,13

SFINȚIRE: s.f.
sfințire: *sg. ac.* 13,14

SIMBRIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SÂMBRIE**
sâmbriia: *sg. ac.* 4,15
sâmbrie: *sg. ac.* 12,2

SIMȚIRE: s.f.
sâmțirea: *sg. ac.* 4,14

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m sg. nom.* 8, 19

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen.* 3,24

(a) **SLĂVI:** v. IV
slăvea: *ind. imp. 3.pl.* 11,16

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 2,21
slobod: *adj. m. sg. nom.* 3,21

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 1,14

(a se) **SLOBOZI:** v. IV
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 3,11
să slobozești: *conj. prez. 2.sg.* 3,15
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21
slobozește: *ind. prez. 3.sg.* 4,11; 12,9
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6
a (să) slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.10
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,10, 12; 13,19
să slobozu: *conj. prez. 1sg.* 12, 14

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. ac.* 8,11
slujilor: *pl. dat.* 8,20
slugă: *sg. nom.* 9,2
slujile: *pl. ac.* 9,6
slujți: *pl. ac.* 10,10
slugii: *sg. gen.* 11,10

(a se) **SLUJI:** v. IV
slujia: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 6,17
(mă) slujesc: *ind. prez. 1.sg.* 12,19
slujiți: *imperativ 2.pl.* 14,10

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitori: *s.m. pl. ac.* 9,3

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicei *sg. gen.* rezum. cap.3
slujnică: *sg. ac.* 3,7
slujnica: *sg. nom.* 3,9
slujnicile: *pl. ac.* 8,14, 15
slujnice: *pl. ac.* 10,10

SMARALD: s.n.; var. **SMARAGD**
smaragd: *sg. ac.* 13,21

SMERIT, -Ă: adj.
smerita: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.3

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 2,4, 7

(a) **SOCOTI:** v. IV
socotind: *gerunziu* rezum. cap.4; 11,6
să socotim: *conj. prez. 1.pl.* 5,25
socotea: *ind. imp. 3.sg.* 9,1
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 10,1
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,9

SOCOTINȚĂ: s.f.
socotințeai: *sg. dat.* 9,2

SOCRU: s.m.
socrii: *pl. ac.* 10,13; 14,14
socri: *pl. ac.* rezum. cap.14

SOL: s.m.
sol: *sg. ac.* 11,9

SORĂ: s.f.
soru-mea: *sg. ac.* 8,9

SOȚ: s.m. (Înv. și reg.) „soție"
soțu: *sg. ac.* 6,12
soțul: *sg. ac.* 11,3

(a se) **SPĂIMÂNTA:** v. I
spăimântându(-să): *gerunziu* 6,3
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,11

(a) **SPĂLA:** v. I
să speale: *conj. prez. 3.sg.* 6,2

(a) **SPINTECA:** v. I
spintecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
spintecă: *imperativ 2.sg.* 6,5

SPOR: s.n.
sporiu: *sg. ac.* 14,4

SPRÂNCEANĂ: s.f. (fig.) „culme", „coamă", „creastă", „margine a unui loc"
sprânceana: *sg. ac., în sintagma* ***sprânceana muntelui*** 11,5

(a) **SPUNE:** v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,21
spune: *imperativ 2.sg.* 5,16
să spui: *conj. prez. 2.sg.* 6,7
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7

(a se) **SPURCA:** v. I
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

(a) **STA:** v. I
stând: *gerunziu* 5,5
stâm: *ind. prez. 1.pl.* 12,15

STARE: s.f. (aici) „popas", „oprire"
starea: *sg. ac.* 6,1

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânului: *s.m. sg. dat.* 2,21; 8,24

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânea: *ind. imp. 3.sg.* 8,24
a **stăpâni:** *inf. prez.* 10,13

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 1,1

(a) STRĂLUCI: v. IV
a **străluci:** *inf. prez.* 8,14

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 13,20

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucit: *m. sg. ac.* 5,5

STRĂLUCITOR, -TOARE: adj.
strălucitoare: *f. sg. ac.* 13,13

(a) STRÂNȘTELUI: v. IV (cf. **Indice** 4Împ.)
au strânșteluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3

(a) SUFERI: v. IV
sufere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au suferit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4; 11,14
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
să suferi: *conj. prez. 2.sg.* 4,13

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,12; 3,6, 16; 4,3, 11; 9,4; 13,9, 19
sufletului: *sg. dat.* 12,10

SUGRUMAT, -Ă: adj.
sugrumat: *m. sg. nom.* 2,3

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 9,12

SUPĂRARE: s.f.
supărările: *pl. ac.* 13,19

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***mai din sus*** 1,1; 3,10
Sus: *adv. în loc. adj.* ***din Sus****, în s. propr.* ***Eghiptului din Sus*** „Egiptul Superior era considerat, în credința populară, un ținut pustiu locuit de demoni" (cf. Anania 2001, p.1219) 8,3

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
șezu: *ind. prez. 1.sg.* 5,12
a **ședea:** *inf. prez.* 7,9
șezând: *gerunziu* 9,8
șeade: *ind. prez. 3.sg.* 11,5

(a) ȘTI: v. IV
neștiind: *gerunziu* 5,6
știi: *ind. prez. 2.sg.* 3,16; 5,7; 8,9; 9,4; 11,2
a **ști:** *inf. prez.* 4,13; 5,19; 13,4
știu: *ind. prez. 1.sg.* 5,2, 8; 10,9
ști: *ind. prez. 3.sg.* 5,2
știind: *gerunziu* 7,11
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 11,8
știia: *ind. imp. 3.pl.* 11,16
știu: *ind. prez. 3.pl.* 13,4

T

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină****/loc. adj. de taină* 2,4; 12,6, 11
taine: *pl. ac.* rezum. cap.12
taina: *sg. ac.* 12,7

TALANT: s.m.
tălanți: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,17; rezum. cap.4; 4,21
talanți: *pl. ac.* 1,16

TARE: adj.
tare: *f. sg. ac.* 5,13; 7,20

TAȘCULĂ: s.f.; var. (Reg.) **TĂCȘULĂ** (Înv. și reg.) „tașcă"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
tăcșula: *sg. ac.* 8,2

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 3,7; 5,1, 10; rezum. cap.11; 11,13; 12,2
tatâl: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,3, 10, 22; 6,13; 7,5; 9,4; 10,8; 11,2, 7, 10
tată: *sg. voc.* 5,1; 12,2
tătâni-meu: *sg. dat.* 5,9
tatăl: *sg. nom./ac.* 10,1, 9; 11,8; 12,5; 14,10
tatul: *sg. voc., în sintagma tatul* ***meiu*** 12,4

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,28
taci: *imperativ 2.sg.* 10,6

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și reg.) TINĂR
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 1,4
tânăr: *s.m. sg. ac.* 5,5
tinărule: *s.m. sg. voc., în sintagma bune tinărule* 5,6
tânărul: *s.m. sg. nom./ac.* 5,13; rezum. cap.8
tinărul: *s.m. sg. nom.* 7,2
tinerilor: *s.m. pl. voc.* 7,3
tineri: *s.m. pl. ac.* 14,5

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 2,6

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 13,22

TEMĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) TEMĂTORIU
temătoriu: *m. sg. gen., în sintagma* ***temătoriu de Dumnezeu*** 9,9

(a se) TEME: v. III
a (să) teame: *inf. prez.* 1,10; 7,11
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 2,2; 14,7
temându(-să): *gerunziu* 2,9, 13
să (te) teami: *conj. prez. 2.sg.* 4,23
(ne) vom teame: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 6,15

(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,12
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 12,17

TEMEI: s.n.
temeiu: *sg. ac.* 4,2

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) TOGMEALĂ (Înv.) „lege"; (Pop. și fam.) „contract"
togmeală: *sg. ac.* 2,4
togmealele: *pl. nom.* rezum. cap.7

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac.* 5,23
toiagul: *sg. voc., în sintagma* ***toiagul bătrâneților noastre*** 10,4

(a) TRAGE: v. III
trage: *imperativ 2.sg.* 6,4
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,4; 11,15

(a) TRĂI: v. IV
a trăi: *inf. prez.* 3,6
trăind: *gerunziu* 5,4
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) (a) TRĂBUI
trebuie: *ind. prez. impers.* 4,4; rezum. cap.6; 6,12
trăbuia: *ind. imp. impers.* 10,5

(a) TRECE: v. III
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
trecând: *gerunziu* 6,22; 8,4

TREMURARE: s.f.
tremurare: *sg. ac.* 2,5

(a se) TRIMITE: v. III
trimițându(-se): *gerunziu* rezum. cap.3
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23, 24
trimite: *imperativ 2.sg.* 8,14
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15; 12,14, 20
am trimis: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,4
să trimitem: *conj. prez. 1.pl.* 10,5
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* 1,21; 2,9
trup: *sg. ac.* 2,3
trupul: *sg. ac.* 2,5; 4,3

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) (a se) TURBURA
(nu te) turbura: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,6
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,16

(a) TURNA: v. I
torni: *ind. prez. 2.sg.* 3,22

Ț

ȚESĂTURĂ: s.f.
țăsăturii: *sg. gen.* 2,19

(a se) ȚINE: v. III; var. (a se) ȚINEA: v. II
am **ținut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 3,16
țâinudu-: *gerunziu* rezum. cap.6
a **(să)** ținea: *inf. prez.* rezum. cap.6
ține: *imperativ 2.sg.* 6,5
a **(să)** ținea: *inf. prez.* 6,7
(să) ține: *ind. prez. 3.sg.* 10,1

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. ac.* 5,7

U

(a se) UCIDE: v. III
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,21; 3,8; rezum. cap.6
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 1,22; 2,8; 7,9
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,24; 6,14
a **ucide:** *inf. prez.* 3,10
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,10
a **(să) ucide:** *inf. prez.* 8,22

UCIGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ucigătoarea: *s.f. sg. voc., in sintagma* ***ucigătoarea bărbaților tăi*** 3,9

UCIS, -Ă: adj./s.
[celor] uciși/(celor) uciși: *s.m. pl. gen./dat.* 1,20; 2,9
uciși: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.3

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 7,2
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 10,7
(să) **uita:** *inf. prez. fără a* 11,5
uitați(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,6

ULIȚĂ: s.f.
uliță: *sg. ac.* 2,3
ulițeale: *pl. nom.* 13,22

(a) UMBLA: v. I
am **umblat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5; 5,8
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 3,17
a **umbla:** *inf. prez.* 5,5
să **umblați:** *conj. prez. 2.pl.* 5,21

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) (a se) ÎMPLE; (a se) UMPLEA
împlând: *gerunziu* rezum. cap.8
să **umple:** *conj. prez. 3.pl.* 8,20
(ne-)am umplut: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,3
(să) va **um**plea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7

(a) UNGE: v. III
a **unge:** *inf. prez.* 6,9
ungând: *gerunziu* rezum. cap.11
unge: *imperativ 2.sg.* 11,8
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,13

URÂT, -Ă: adj.
urâți: *m. pl. ac.* 1,18
urât: *n. sg. nom.* 4,16

(a) URGISI: v. IV
vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
să **urmeaze:** *conj. prez. 3.pl.* 11,3

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 1,21; rezum. cap.14

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 6,4

(a se) USPĂTA: v. I; vezi (a se) OSPĂTA

USPĂȚ: s.n.; vezi OSPĂȚ

UŞOR, -OARĂ: s.m./f. (aici) „nestatornic"; „uşuratic"
(ceale) uşoare: *s.f. pl. ac.* 3,17

V

VACĂ: s.f.
vaci: *pl. nom./ac.* 8,22; 10,10

VĂR: s.m.
vărul: *sg. ac.* 7,2
verii: *pl. nom.* 11,20

(a) VĂTĂMA: v. I
vătămându-: *gerunziu* 11,10

VÂRTOS: adv.
(mai) vărtos: 12,8

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* rezum. cap.4

VEAC: s.n./s.m.
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci/****loc. adj.* ***de veaci*** 3,23; 12,9
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor/***(Înv.) ***în toţi veacii/în toţi veacii veacilor*** 8,9; 9,11; 13,1, 12, 23
veacilor: *pl. gen., în loc. adv.* ***în veacii veacilor/în toţi veacii veacilor*** 8,9; 9,11; 13,12, 23
veacilor: *pl. gen., în sintagmele* ***Împăratul veacilor/Dumnezeul veacilor*** 13,6, 12
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 13,1

VECIN: s.m.
vecinilor: *pl. dat.* 8,22

(a se) VEDEA: v. II
văzând: *gerunziu* 1,17
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 2,21
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 3,9
văzu: *ind. prez. 1sg.* 5,12; 11,17; 14,13
vedeam: *ind. imp. 1.pl.* 5,25
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,26
vază: *conj. prez. fără să 3.sg.* 8,14
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 9,5
să vedeţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,11
(să) vedea: *ind. imp. impers.* 10,7
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,7, 11
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,6; 14,1, 15
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
a vedea: *inf. prez.* 12,3; 13,20
(să) vedea: *inf. prez. fără a* 12,19
vedea: *inf. prez. fără a* 12,21

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* rezum. cap.11
vederea: *sg. ac.* 11,8; 12,21
vedearea: *sg. ac.* 11,15

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,16; 2,10; 10,7; 11,6, 9
a veni: *inf. prez.* 3,21; 7,14; 9,3, 7
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,26
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 8,24
vine: *ind. prez. 3.sg.* 11,6
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,20; 12,1
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,14; 14,8

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,6

VENIT, -Ă: s.m./f.
veniţilor: *s.m. pl. dat.* 1,7

VERGURĂ: s.f.
vergura: *sg. ac.* 8,4

VESEL, -Ă: adj.
veasel: *n. sg. ac.* rezum. cap.8
veseli: *m. pl. nom.* rezum. cap.11
veaseli: *m. pl. nom.* rezum. cap.11

(a se) VESELI: v. IV
veselindu(-se): *gerunziu* 11,20
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9
(te) vei veseli: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,17

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 13,10

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac.* 8,16; 10,8

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers.* 1,22
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3; 5,10; 8,16; 11,6
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,9

VEŞMÂNT: s.n.
vejminte: *pl. ac.* 1,20
vejmintele: *pl. ac.* 4,17

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 2,14; 4,3, 5, 6; 10,4; rezum. cap.14; 14,4
viaţa: *sg. nom./ac.* 2,15; 3,21; 12,9
viaţă: *sg. ac.* 2,18; 4,23
viiaţă: *sg. ac.* 14,17

VIITOR, -TOARE: adj./s.
(celor) viitori: *s.m. pl. dat.* 2,12
viitoare: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.13

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 4,18

VINĂ: s.f.
vina: *sg. ac.* 3,9

(a se) VINDECA: v. I
să (vă) vindecaţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,13
(să) vindecă: *ind. prez. 3.pl.* 6,9
să vindec: *conj. prez. 1.sg.* 12,14

VINDECARE: s.f.
vindecarea: *sg. ac.* rezum. cap.3

VIŢEL: s.m.
viţeii: *pl. ac., în sintagma* ***viţeii cei de aur*** 1,5

VIU, VIE: adj./s.
vii: *adj. m. pl. ac.* (aici) „aprinşi" 8,2
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 12,6

(a) VOI: v. IV
să voieşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,6

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
ar vrea: *cond. prez. 3.sg.* 1,14
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 3,10; 6,10
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,19
vrând: *gerunziu* 10,10

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnici: *m. pl. nom.* 3,19
vreadnic: *n. sg. nom./ac.* 12,2, 3

VREME: s.f.
vreame: *sg. nom./ac.* 1,18; 3,24; 14,4
vreamea: *sg. nom./ac.* 3,13; 4,5; 12,20
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o vreame*** 3,25
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 4,20
vremea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vremea*** 14,11

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 3,6; 12,18

Z

ZAPIS: s.n.
zapisul: *sg. ac.* 4,21, 22; 5,3; 9,3, 6
zapis: *sg. ac.* 8,24

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) ZĂBOVI: V. iv
zăbovește: *ind. prez. 3.sg.* 5,8; 10,1
zăbovindu(-să): *gerunziu* 10,1

(a) ZĂCEA: v. II
zace: *ind. prez. 3.sg.* 2,3

(a se) ZBATE: v. III
a (să) zbate: *inf. prez.* 6,4

ZECIUIALĂ: s.f.; var. (Pop.) **ZĂCIUIALĂ**
zăciuiala: *sg. ac.* 1,7

ZECIUIRE: s.f.; var. (Pop.) **ZĂCIUIRE**
zăciuirile: *pl. ac.* 1,6

ZESTRE: s.f.
zestrea: *sg. ac.* rezum. cap.8
zeastrea: *sg. ac.* rezum. cap.10

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,2; 2,6; 9,4; 10,9
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 1,3, 19; 2,14, 19; 4,3, 6; 10,7; 11,5
zile: *pl. ac.* 1,24; rezum. cap.3; 3,10; 6,18; rezum. cap.11; 11,18, 20; 13,10
zi: *sg. nom./ac.* 2,1, 10; 3,7, 12; 4,10; 8,20; 9,4; 14,12
zioa: *sg. ac., în sintagma* ***zioa bună*** 5,22
zioa: *sg. nom./ac.* 8,14; 10,3; 11,1

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2, 6, 21; 3,13; 4,2; 5,1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 26; 6,4, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 16; 7,2, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 20; 8,4, 7, 10, 13, 17, 21; 9,1, 9; 10,9; 11,2, 4, 7; 12,1, 2, 6, 17; 14,5
zicând: *gerunziu* 2,8, 15, 17; 3,2, 9; 6,3; 7,15; 9,12; 10,1, 11; 11,6; 12,21; 13,1
a zice: *inf. prez.* 5,23
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 8, 12; 10,4, 6, 8; 11,17
să (se) zică: *conj. prez. 3.sg.* 9,10
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

ZID: s.n.
zidurilor: *pl. gen.* 13,21

(a se) ZIDI: v. IV
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 13,12
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
(să) vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7

CARTEA LUI TOVIE

FACSIMILE

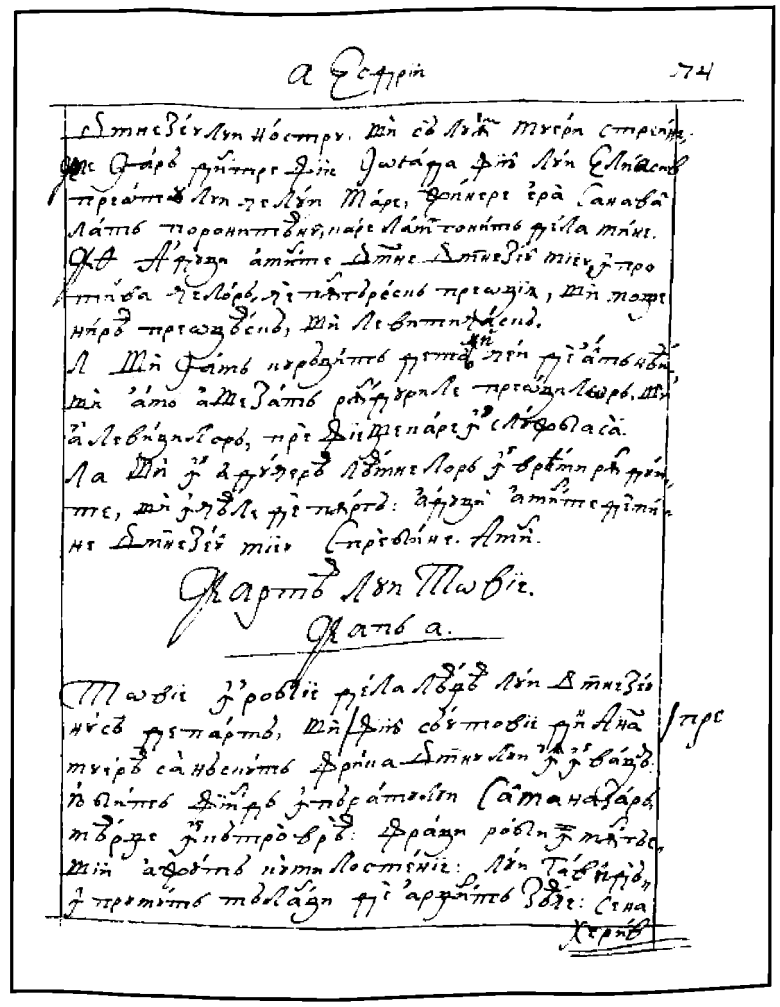

459r

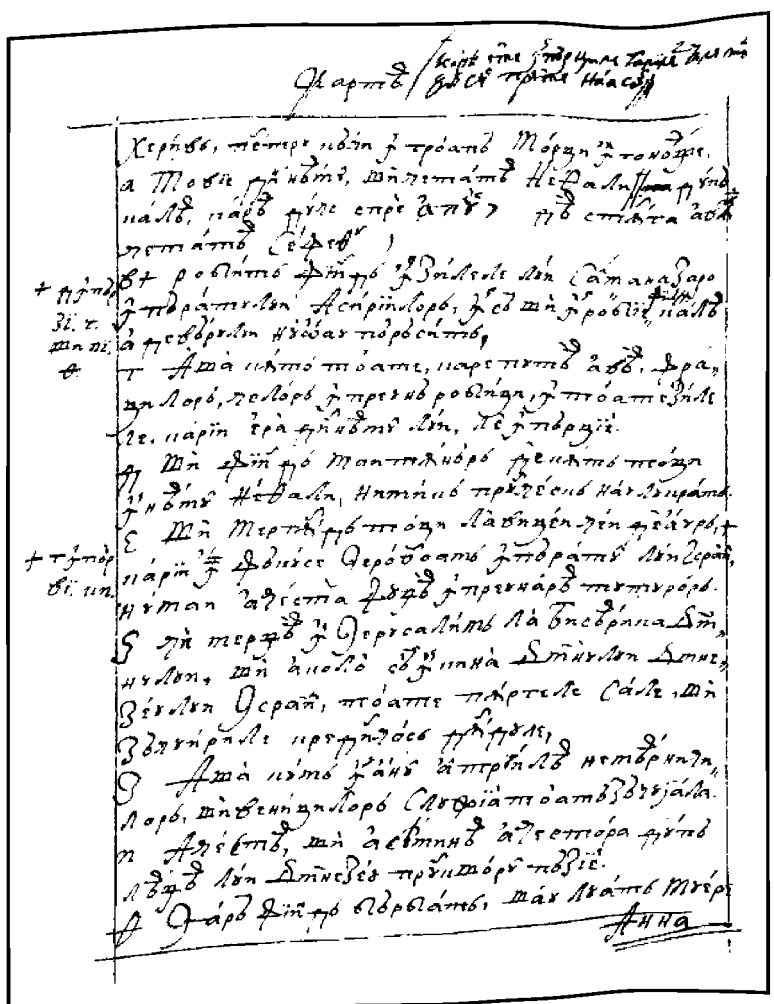

459v

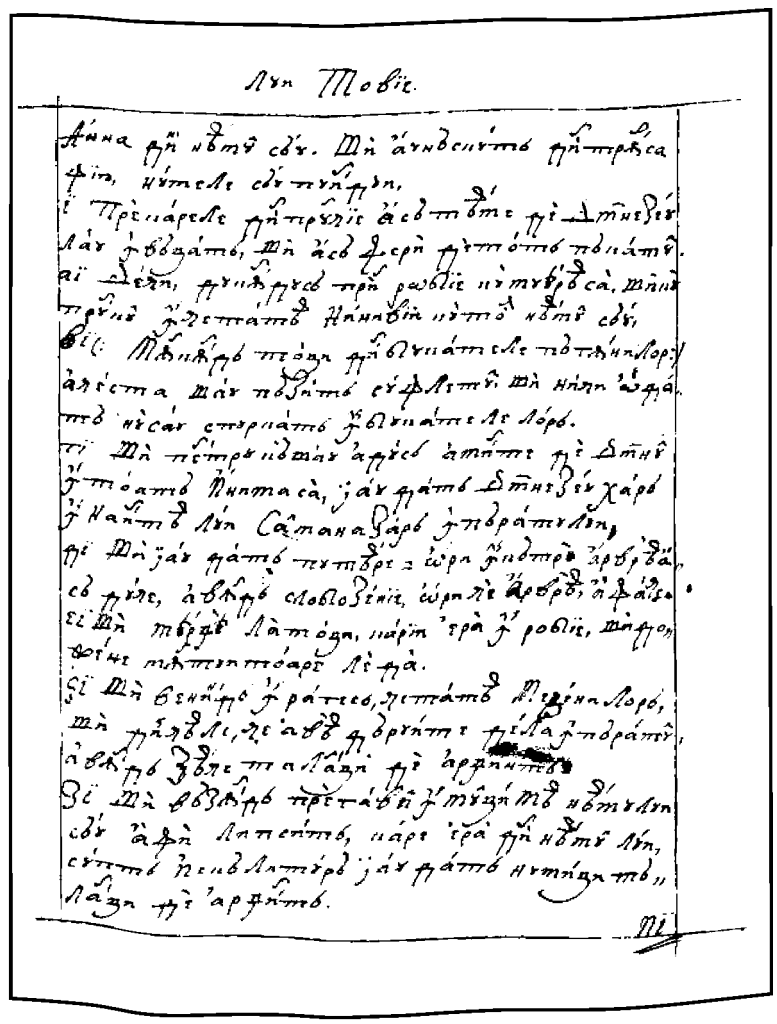

460r

ACADEMIA R.P.R. BIBLIOTECA FILIALA CLUJ

460v

461r

461v

462r

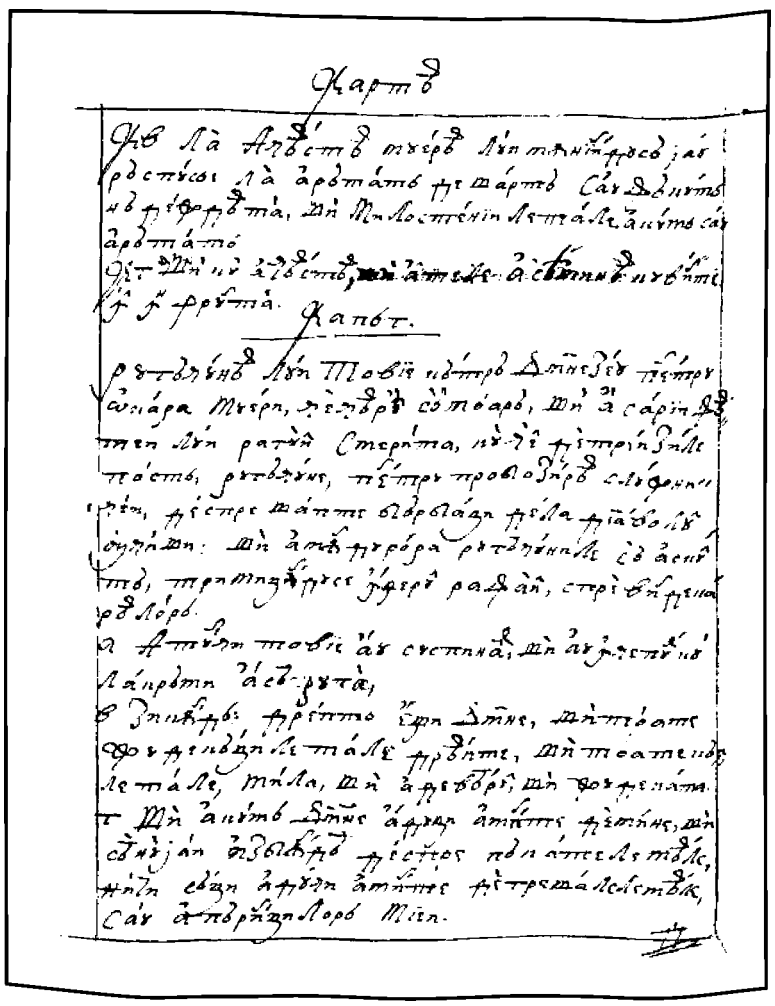

462v

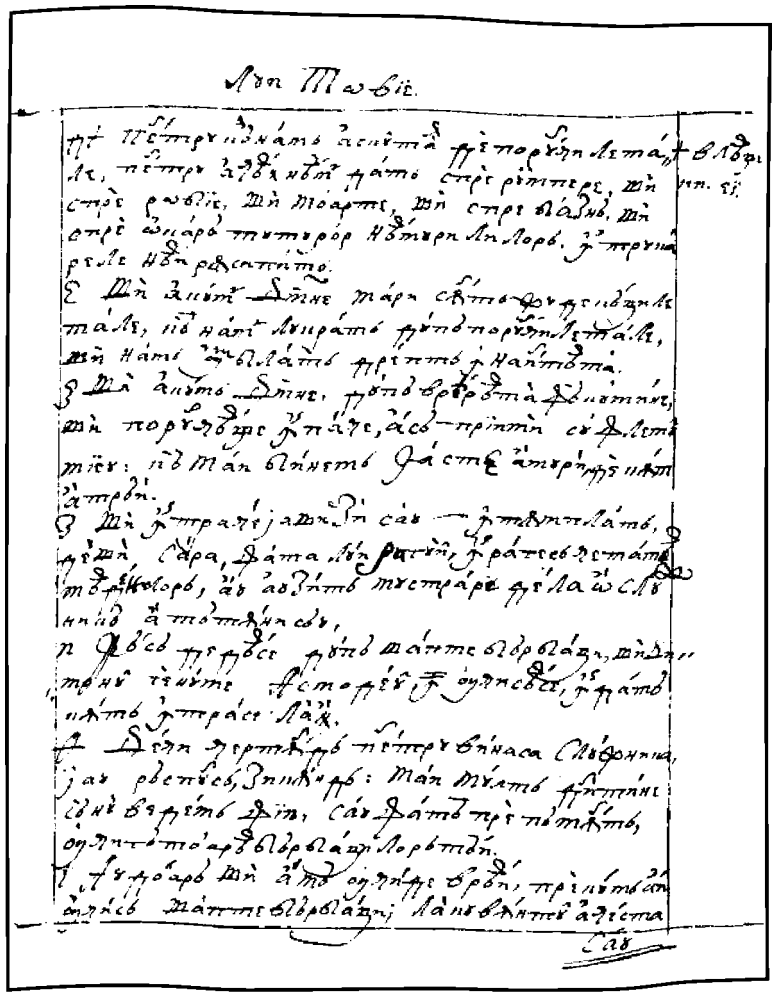

463r

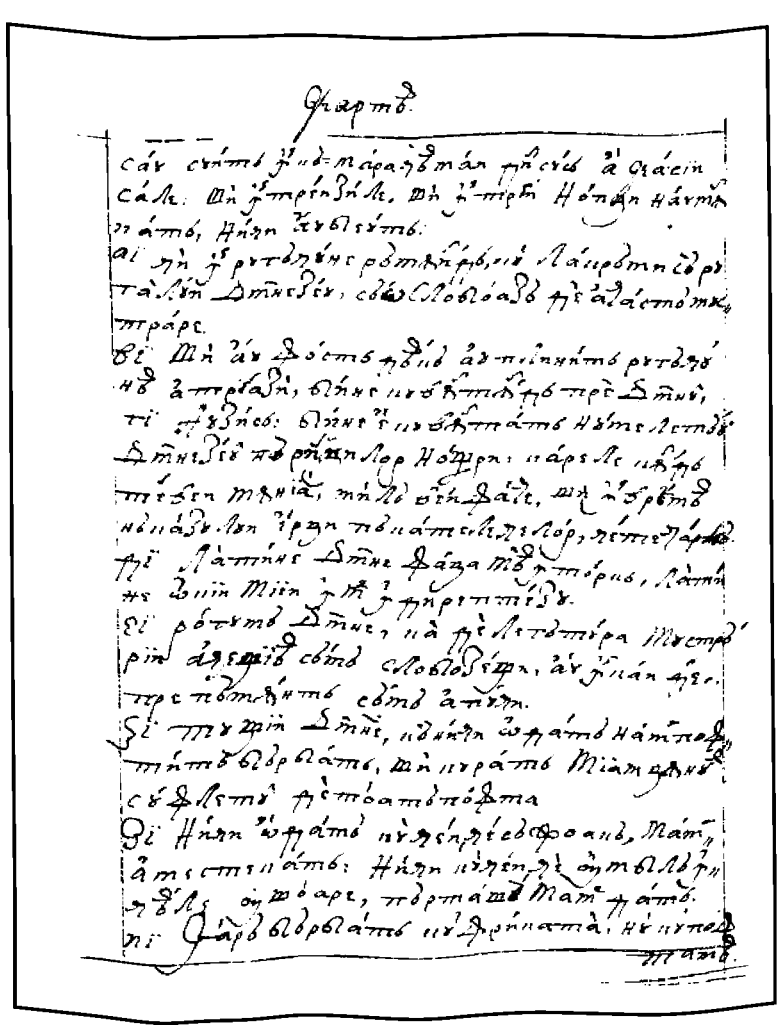

463v

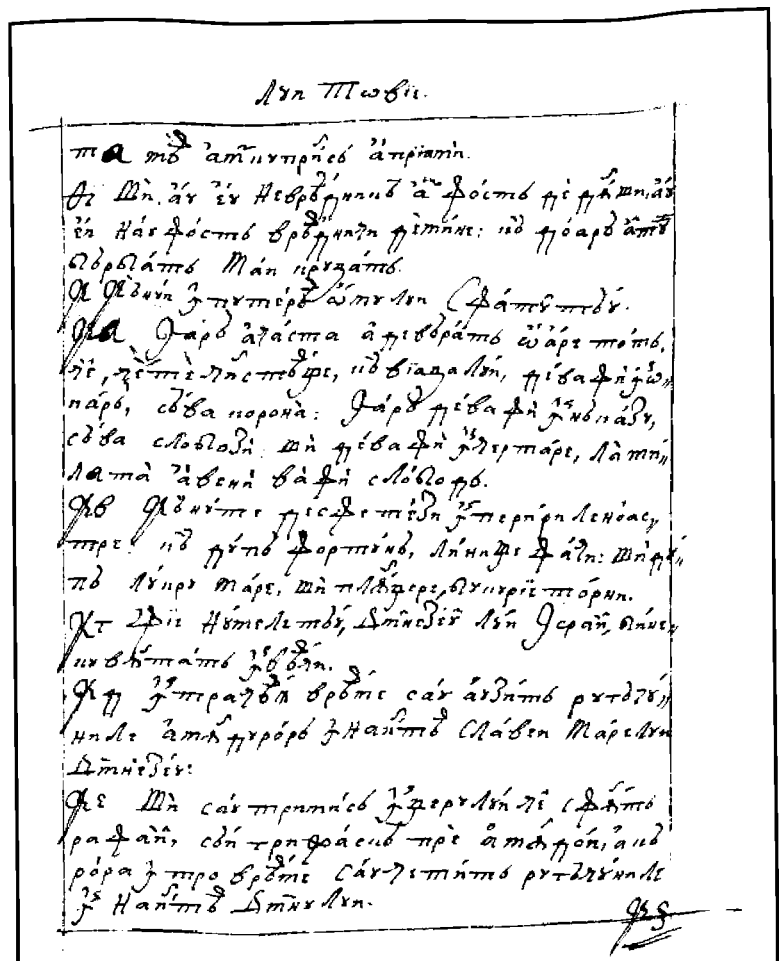

464r

464v

465r

465v

466r

CARTEA LUI TOVIE

FACSIMILE

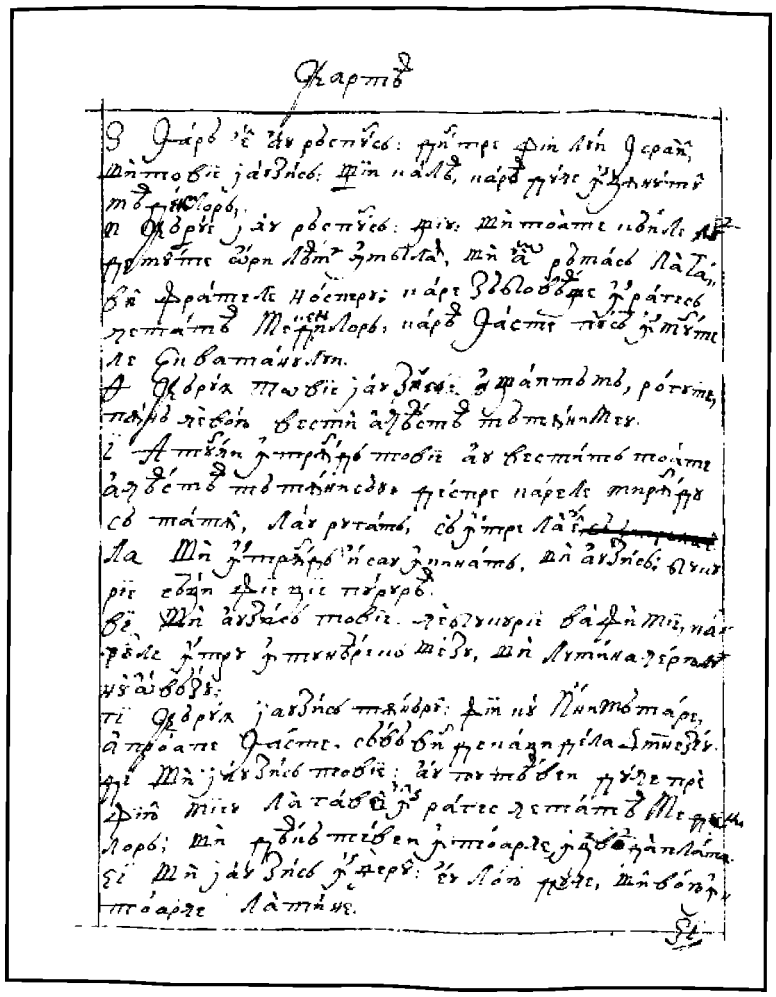

466v

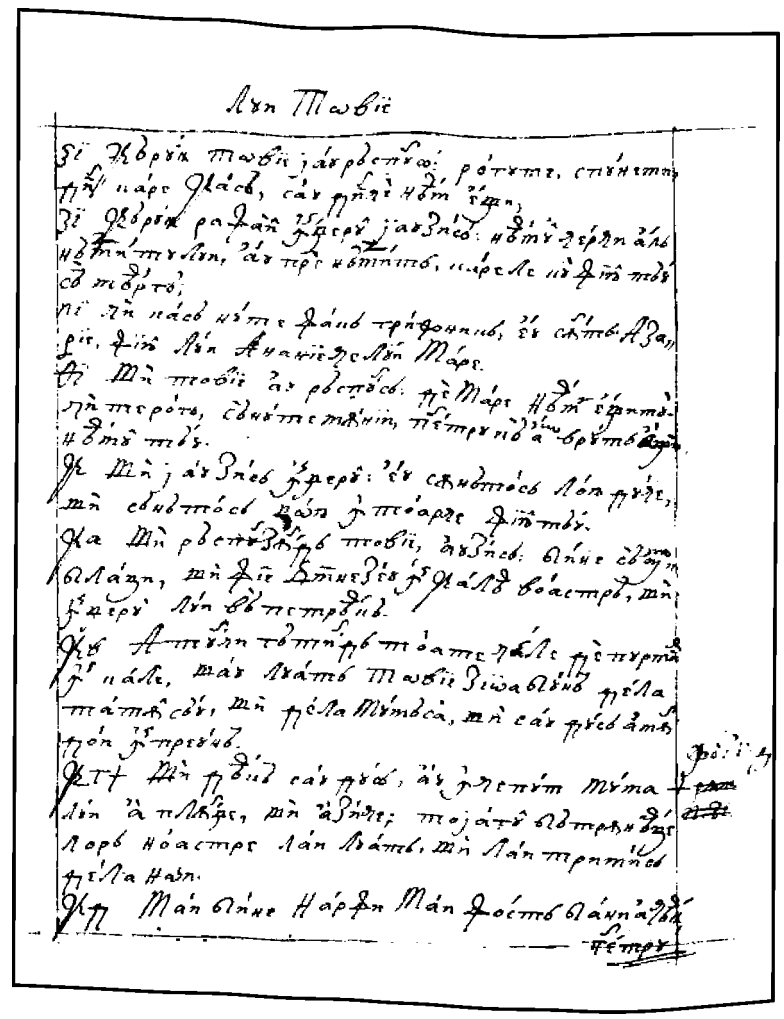

467r

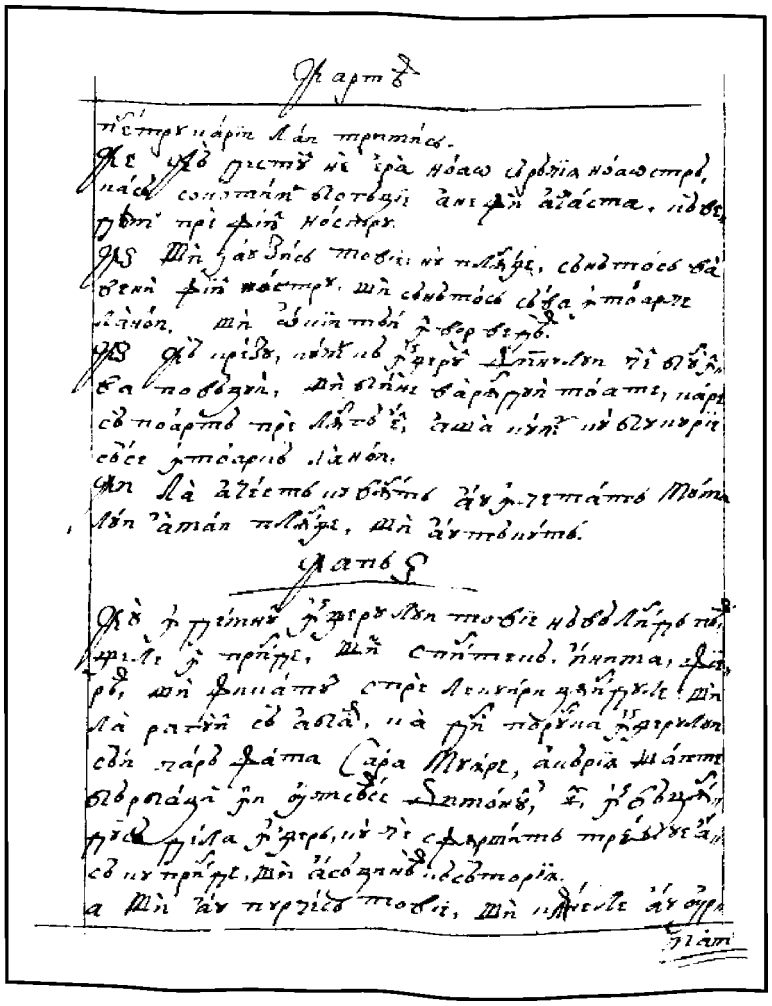

467v

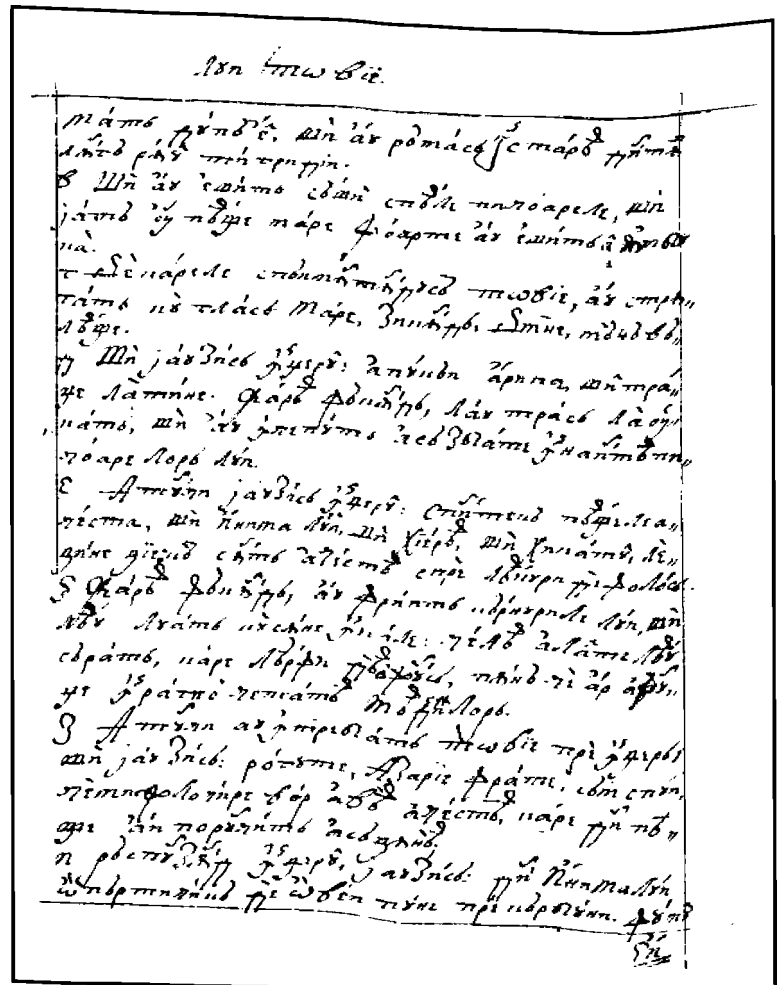

468r

468v

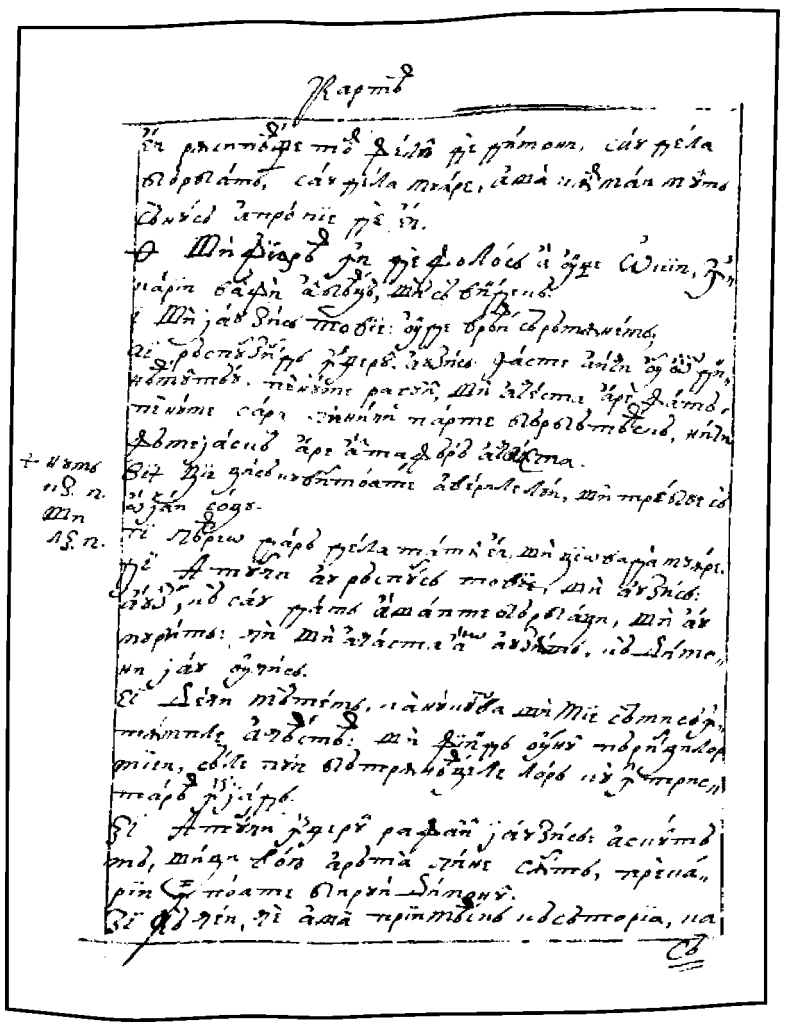

469r

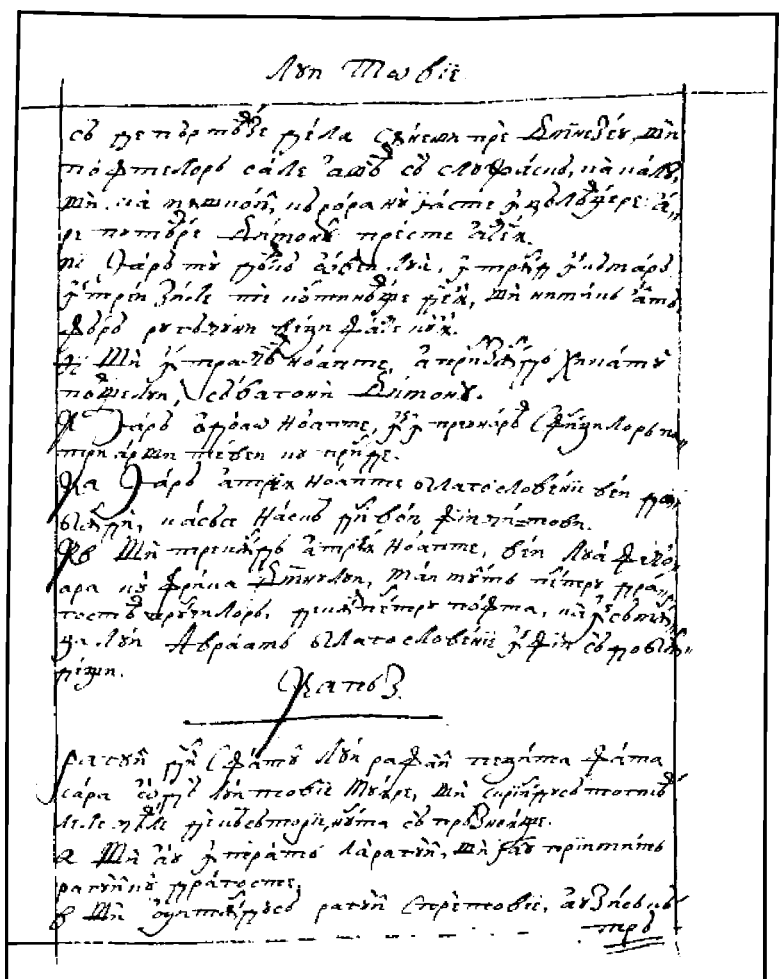

469v

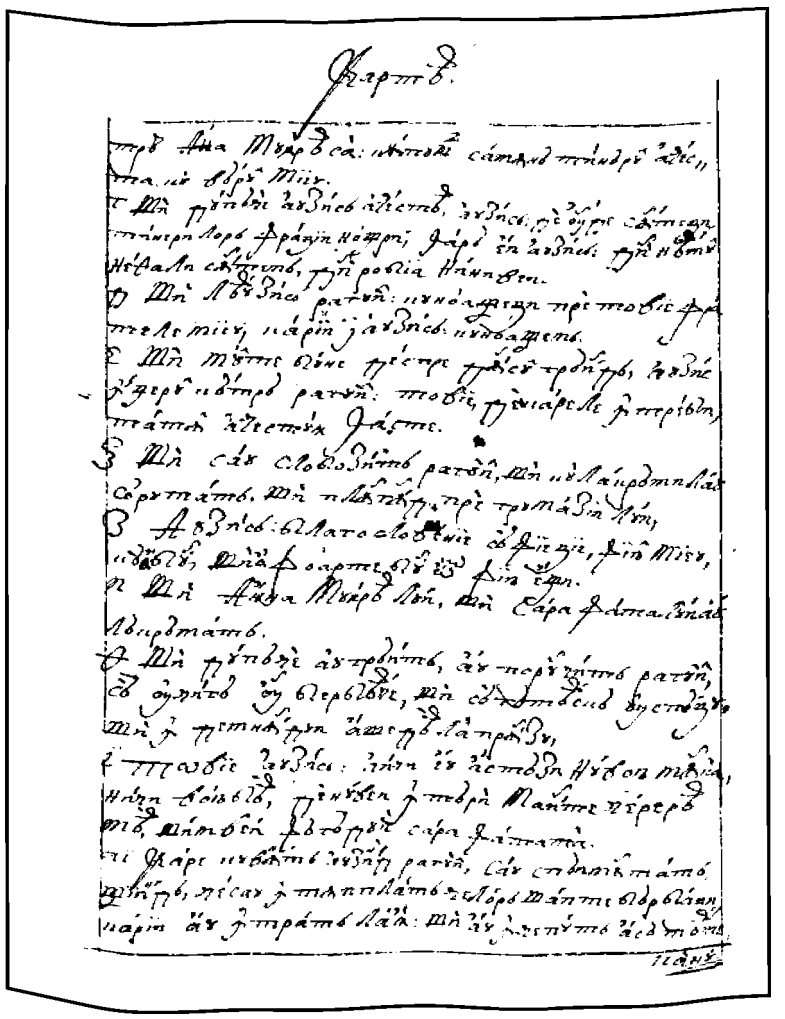

470r

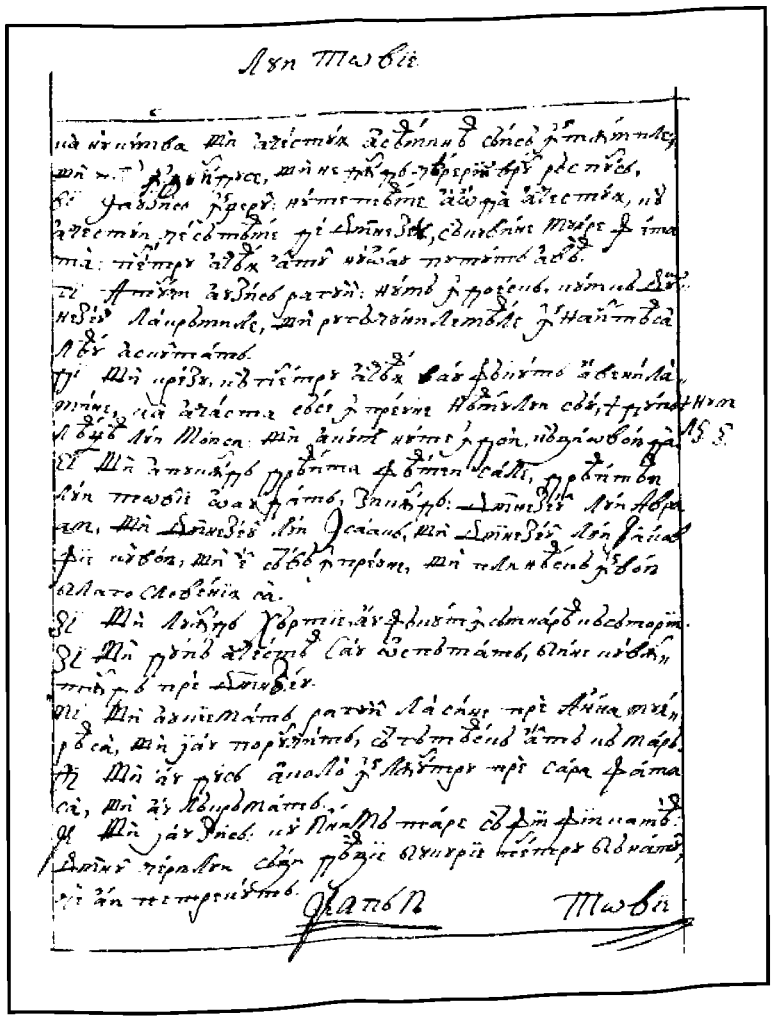

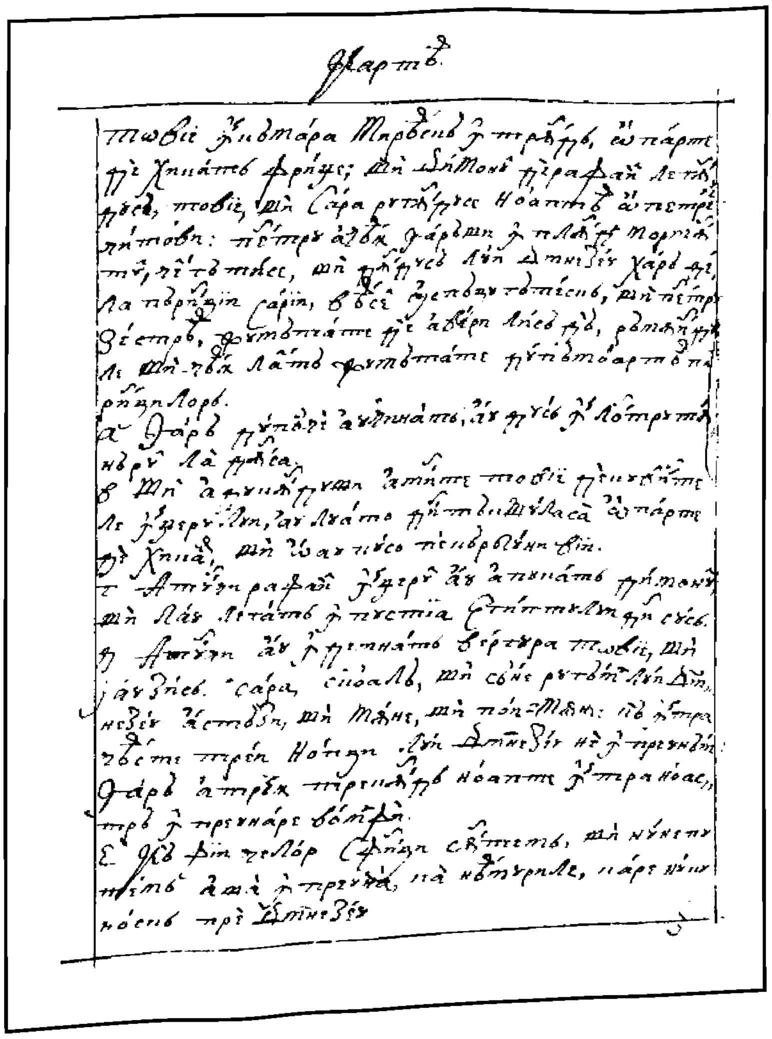

470v

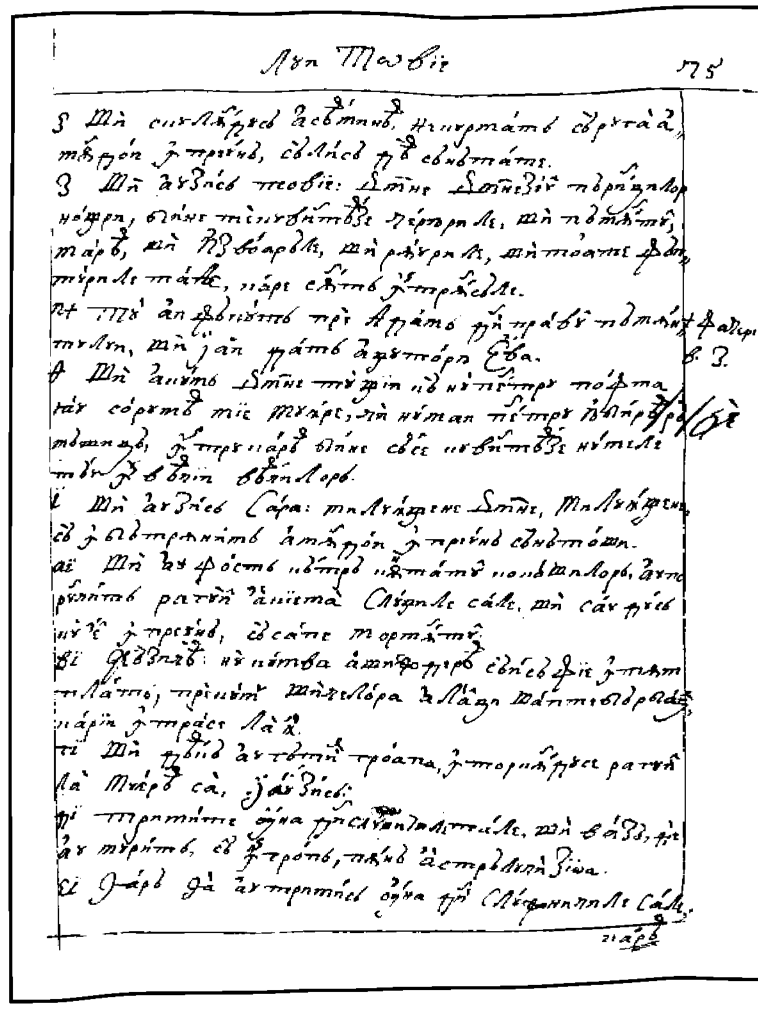

471r

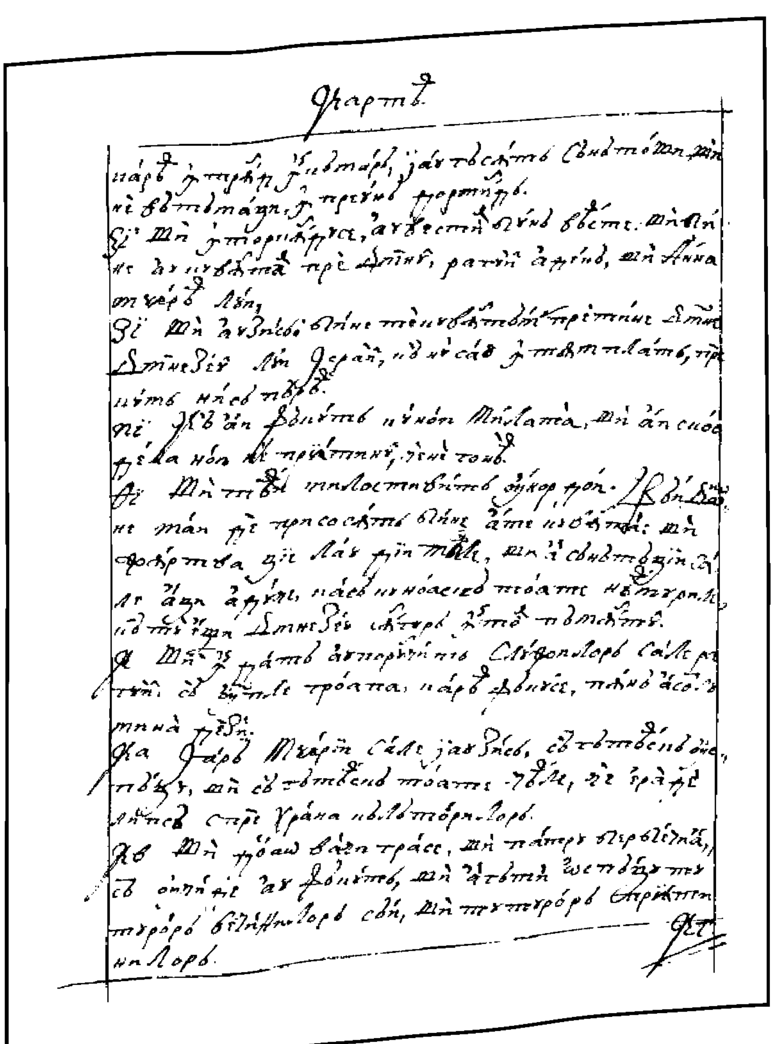

471v

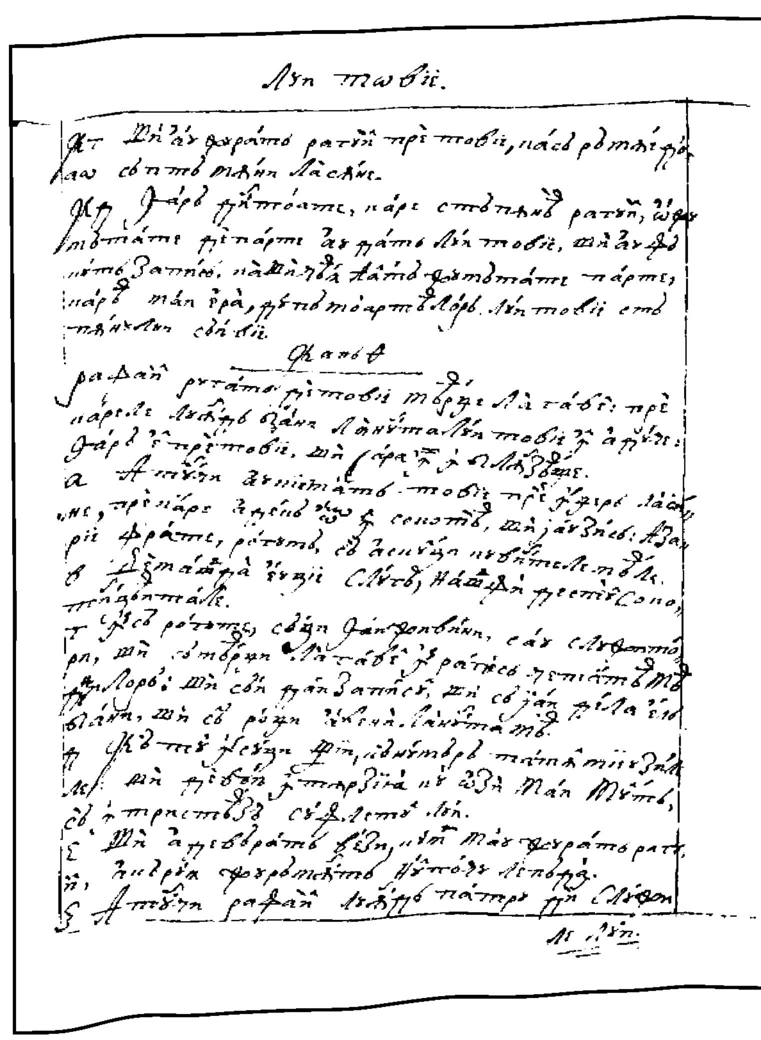

472r

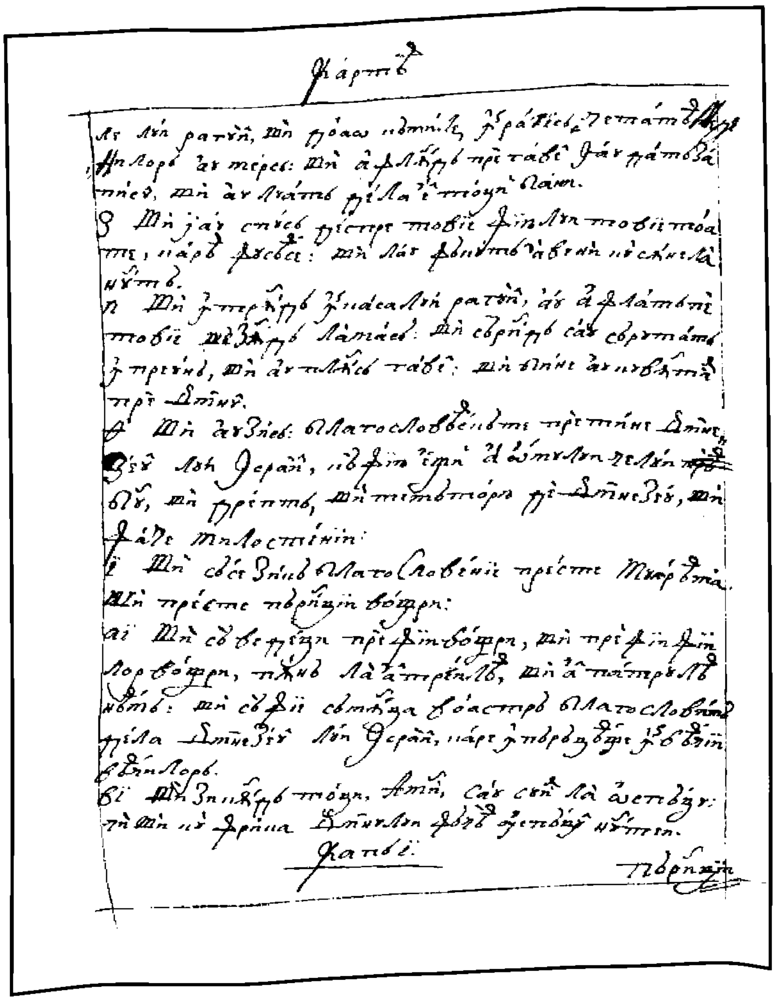

472v

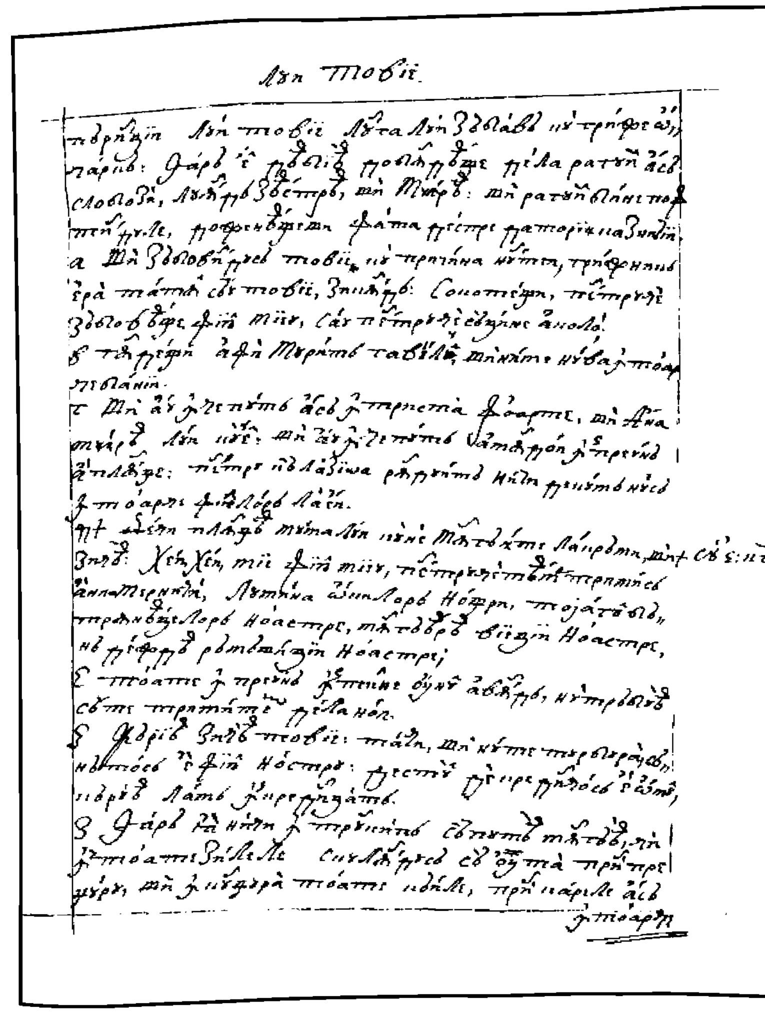

473r

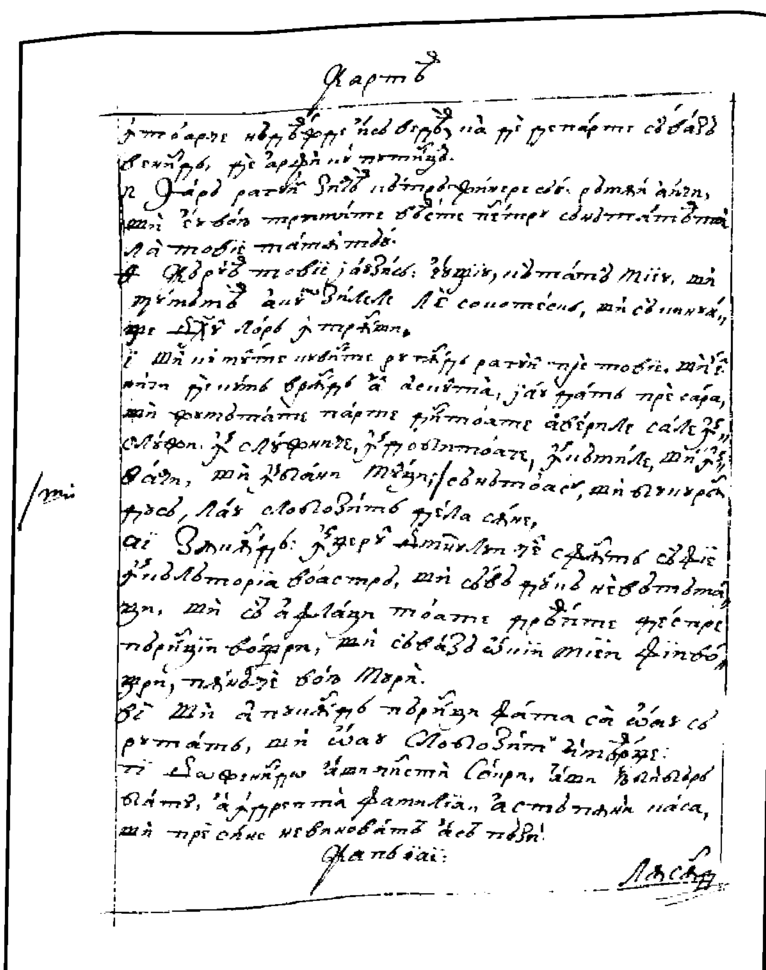

473v

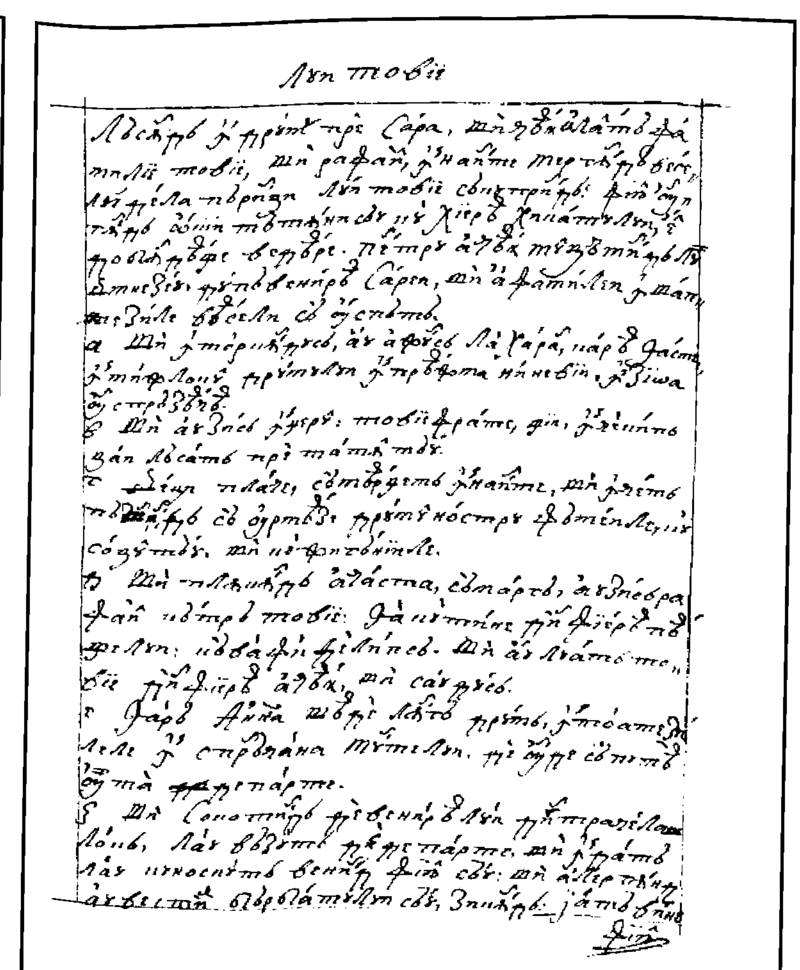

474r

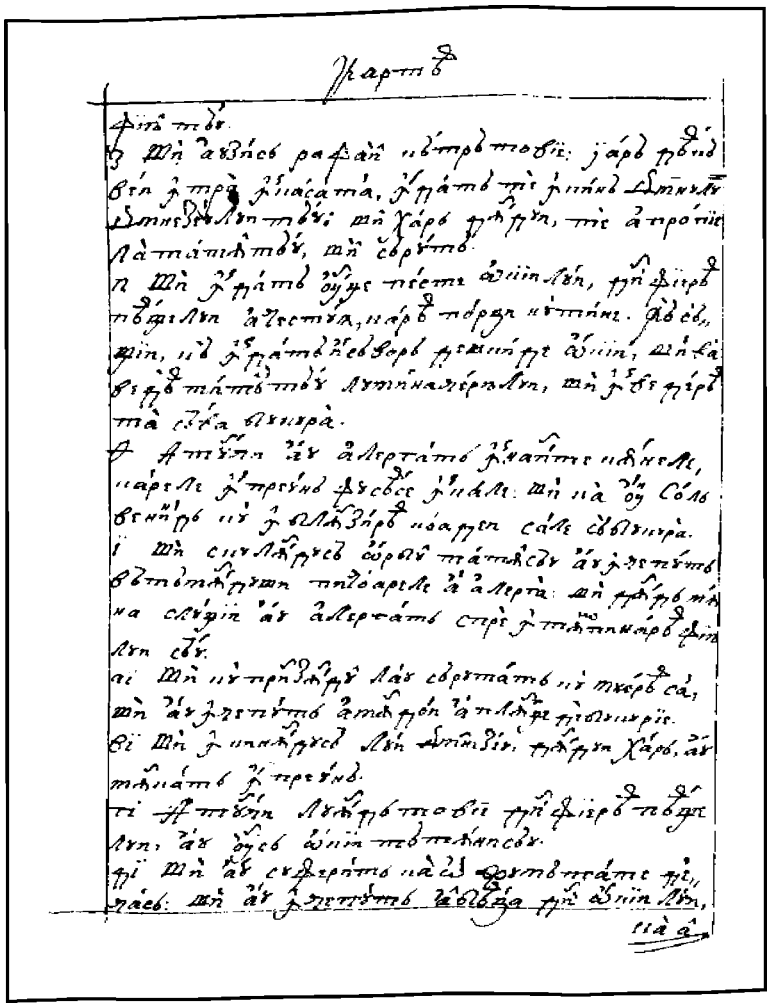

474v

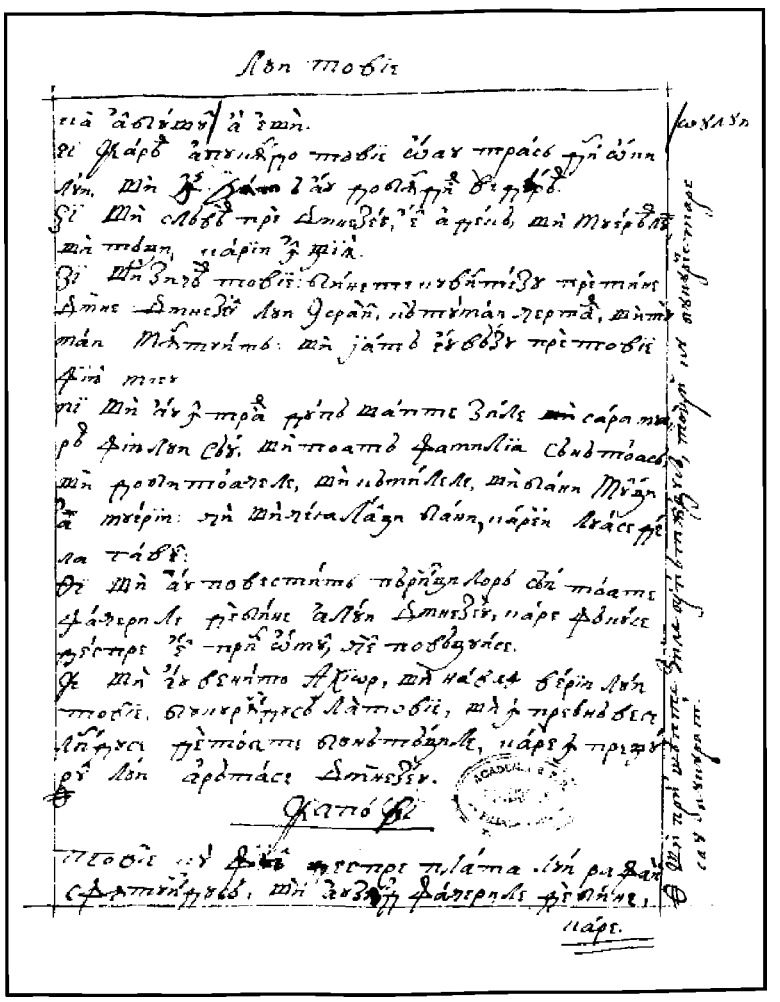

475r

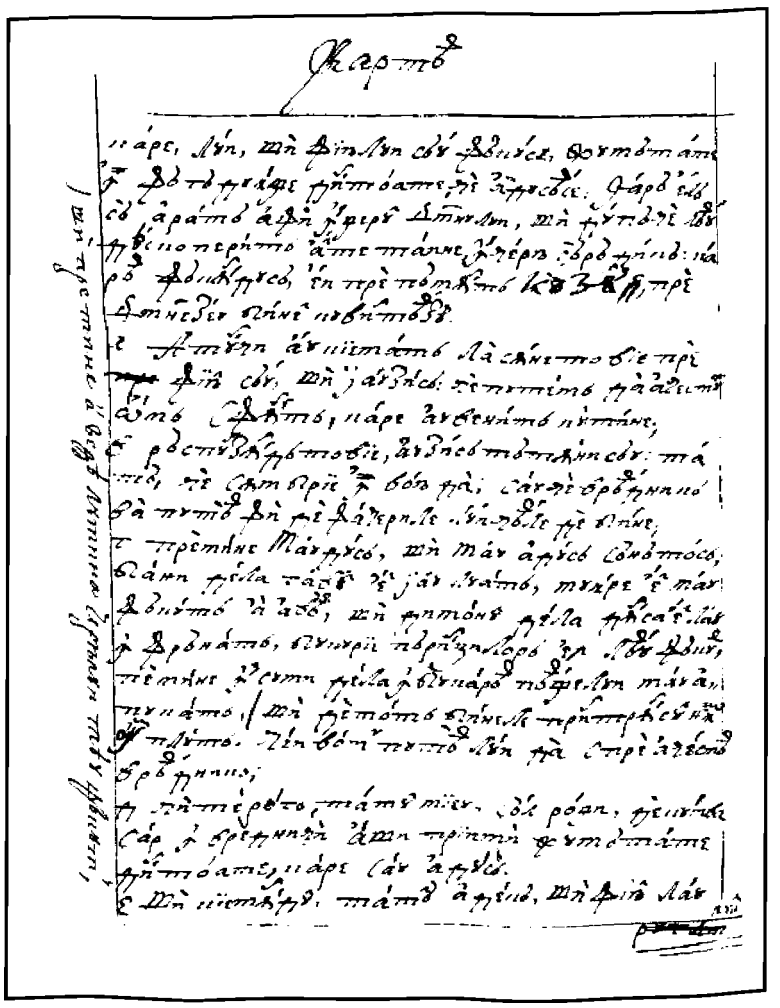

475v

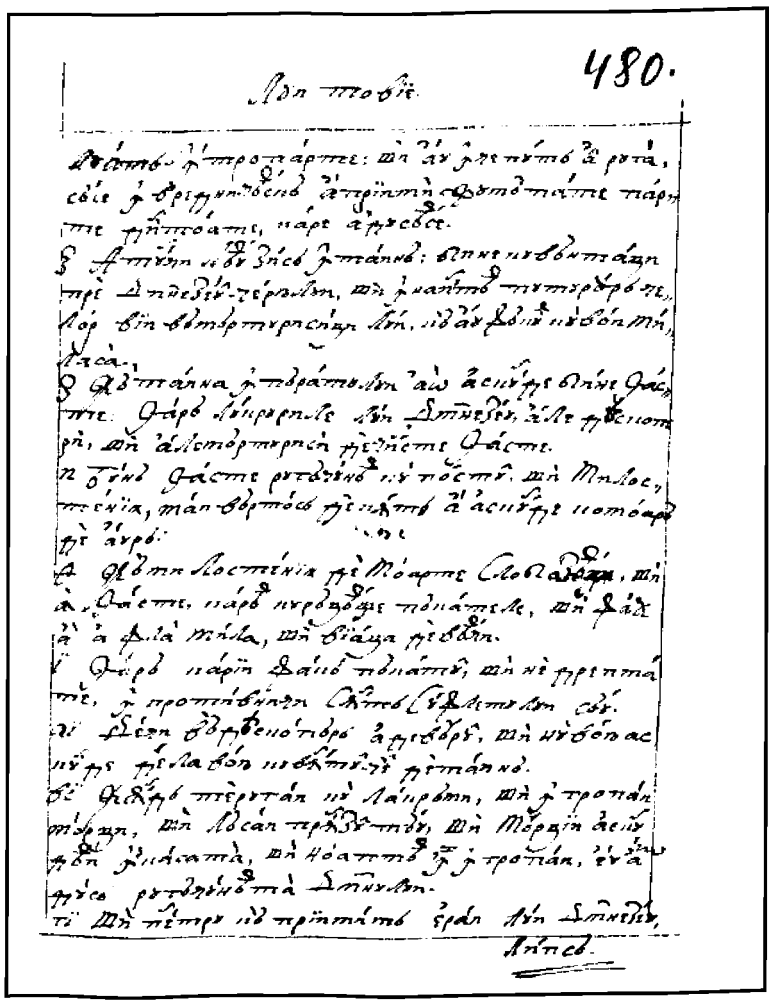

476r

FACSIMILE

CARTEA LUI TOVIE

476v

477r

477v

478r

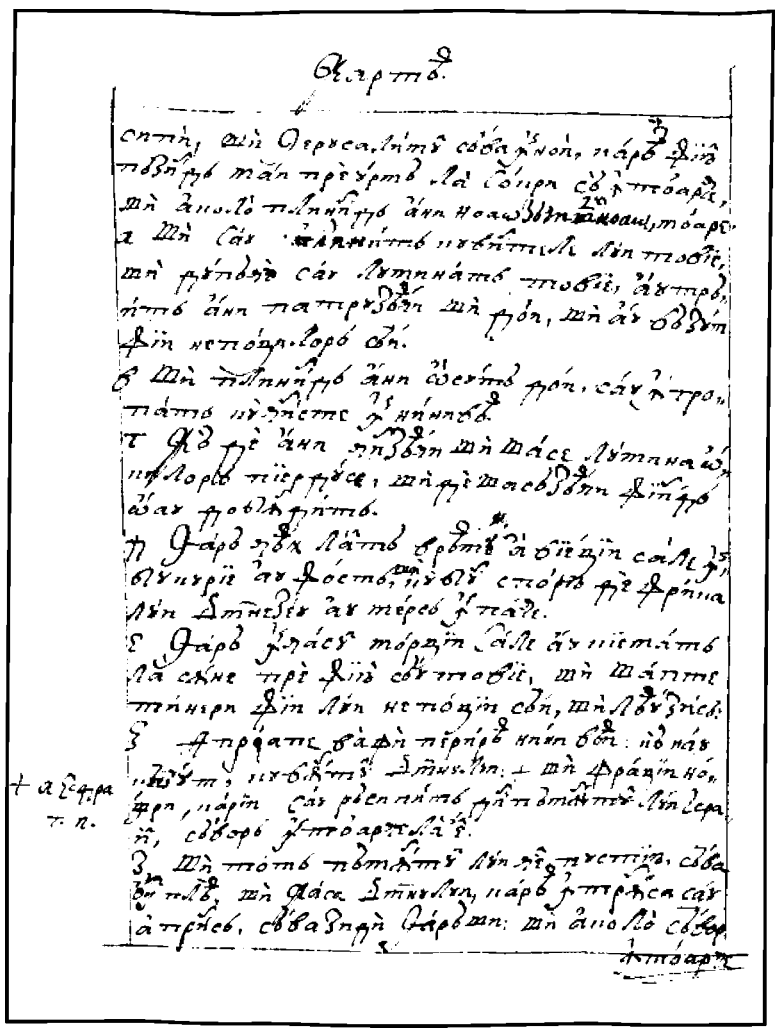

478v

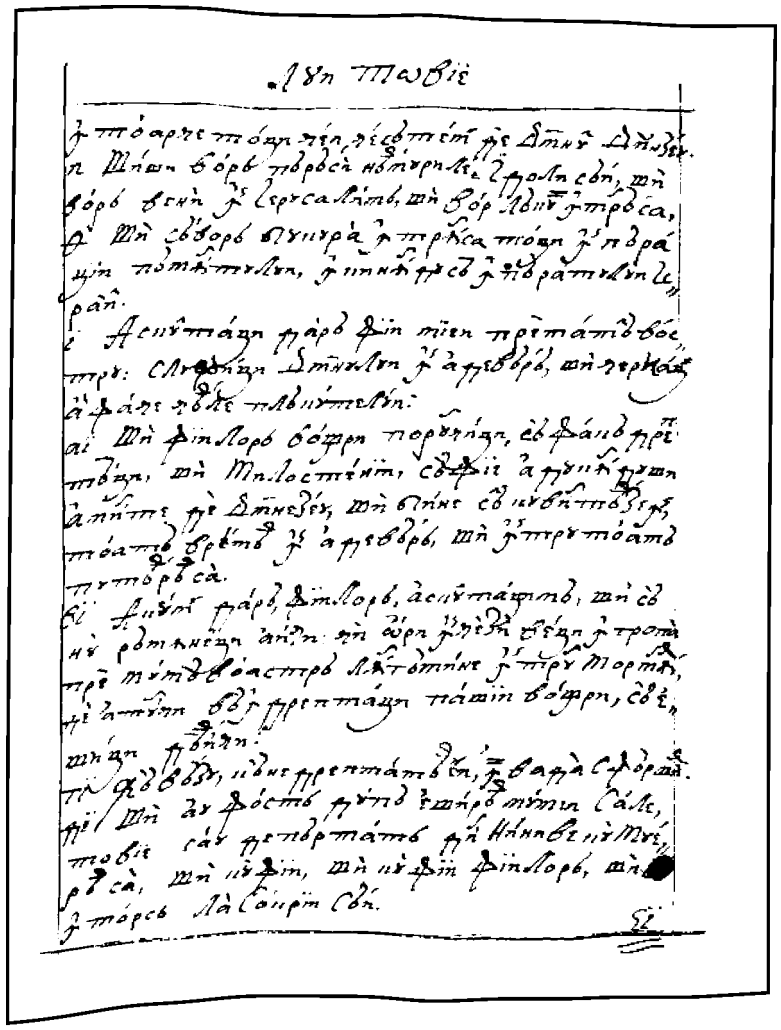

479r

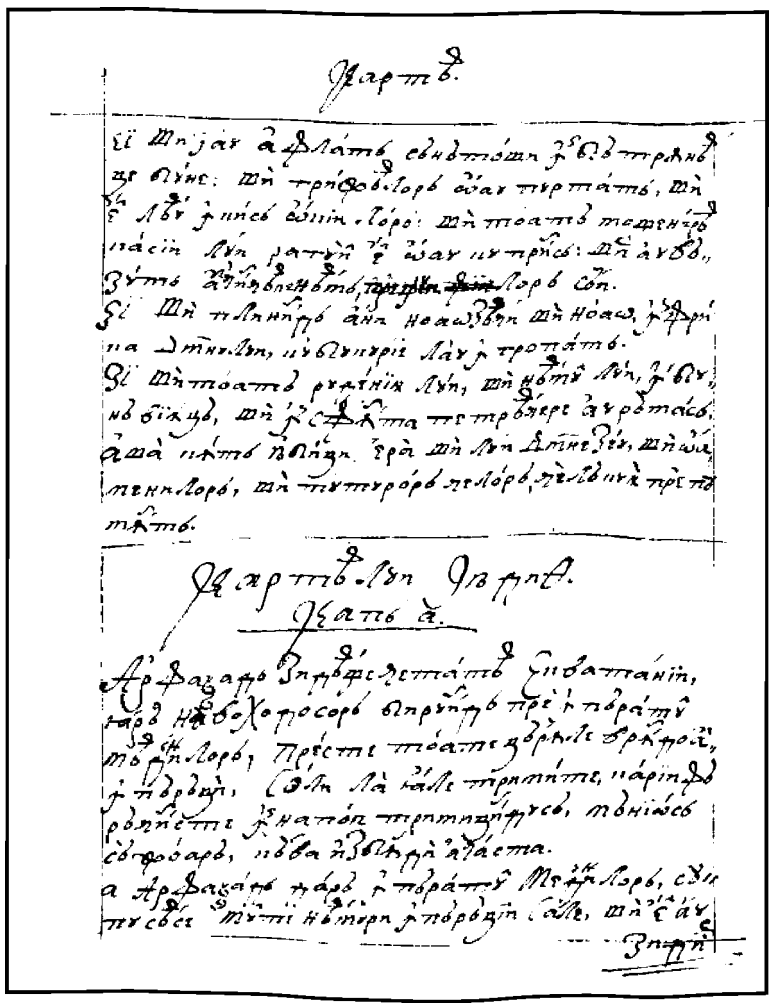

479v

CARTEA LUI IIUDITH

Cap 1

Arfaxad zideaşte cetatea Ecvatanii, iară Navohodonosor, biruind pre împăratul meadenilor, preste toate ţările vrând a împărăţi, soli la eale trimite, carii fără cinste înnapoi trimiţindu-să, mănios să joară că va izbândi aceasta.

1. Arfaxad, dară, împăratul medenilor, supusease multe neamuri împărăţiii sale,
480r şi el au || zidit o cetate putearnică carea o au chemat Ecvatani,
2. Din pietri în patru cornuri şi tăiate. Făcut-au zidurile ei în lat de coţi şaptezeaci, şi în nalt de coţi treizeaci, iară turnurile ei le-au pus nalte de coţi o sută.
3. Iară prin patru marginile lor, de-amândoao laturile de câte doaozeaci de paşi să întindea, şi au pus porţile ei spre înălţimea turnurilor.
4. Şi să slăvea ca un putearnic în putearea oastei sale şi în slava căruţelor sale.
5. Deci în anul împărăţiii sale al doisprăzeacelea, Navohodonosor, împăratul asirenilor, carele împărăţea în Ninivea, cetatea cea mare, au oştit asupra lui Arfaxad şi l-au dobândit
6. În câmpul cel mare care să cheamă Ragau, pe lângă Evfrate şi Tigride şi Iadason, în câmpul lui Ierioh, împăratului elichilor.
7. Atunci s-au înălţat împărăţiia lui Navohodonosor, şi inima lui s-au rădicat. Şi au trimis la toţi carii lăcuia în Chilichiia şi în Damasc şi în Livan
480v 8. Şi la neamurile ce sânt în Carmil şi în | Chidar şi la lăcuitorii Galileii în câmpul cel mare al Esdrelonului
9. Şi la toţi carii era în Samaria şi preste râul Iordanului, până la Ierusalim, şi la tot ţinutul Iese, până unde să vine la hotarăle Ethiopiei.
10. La toţi aceştia au trimis soli Navohodonosor, împăratul asirenilor,
11. Carii toţi cu o inimă au răspuns împrotivă şi i-au trimis înnapoi deşerţi şi fără cinste i-au lepădat.
12. Atunci, mâniindu-să Navohodonosor împăratul împrotiva a tot pământul acela, s-au jurat pre thronul şi pre împărăţia sa că să va izbândi de toate ţânuturile acelea.

Cap 2

Holofern de la Navohodonosor să trimite a jefui toate împărăţiile şi noroadele. Să însămnează puterea oastei lui, şi multe locuri printr-însul prinzindu-să, foarte mare frică pre toţi îi cuprinde.

1. În anul împăratului Navohodonosor al treisprăzeacelea, în zioa lunii dintâi a
481r doaozeaci şi doao, au fost cuvânt în casa lui Navo| |hodonosor, împăratului asirenilor, să se izbândească.
2. Şi au chemat pre toţi cei mai mari născuţi şi toţi voievozii şi ostaşii săi şi au avut cu dânşii taina sfatului său.
3. Şi au zis gândirea sa întru aceaea a fi, ca tot pământul să-l supuie împărăţiii sale.
4. Care cuvânt plăcând tuturor, au chemat Navohodonosor împăratul pre Holofern, căpeteniia oastei sale,
5. Şi i-au zis: „Ieşi la toată împărăţiia apusului şi asupra acelora mai vârtos carii n-au socotit porunca mea.
6. Nu va îngădui ochiul tău, nici ochii împărăţiii şi toată cetatea întărită o vei înjuga mie".
7. Atunci Holofern au chemat voievozii şi sfaturile puterii asiriilor. Şi au numărat bărbaţi spre trimitere, precum îi poruncise împăratul, de pedestraşi, ostaşi o sută şi doaozeaci de mii, şi de călăreţi săgetători, doaosprăzeace mii.
8. Şi toată gătirea sa o au făcut a mearge înnainte în mulţime nenumărată de cămile,
481v cu ceale ce putea ajunge oastelor de prisosit şi ciurde de boi şi turme de oi | a cărora nu era număr.
9. Grâu din toată Siriia în treacerea sa a să găti au rânduit.
10. Iară aur şi argint au luat din casa împăratului mult foarte.
11. Şi au purces el şi toată oastea cu căruţele şi cu călăreţii şi cu săgetătorii, carii au acoperit faţa pământului ca lăcustele.
12. Şi, trecând hotarele asiriilor, au venit la marii munţii Anghei, carii sânt de-a stânga Chilichiei, şi s-au suit la toate coşteaiele lor şi au dobândit toată tărimea.

13. Şi au spart cetatea Molothi cea de mare nădeajde şi au prădat pre toţi fiii Tharsului şi fiii lui Ismail, carii era în preajma feaţii pustiei şi la amează̆zea pământului Chellon.
14. Şi au trecut Evfrathul şi au venit în Mesopotamia şi au spart toate cetăţile ceale înnalte care era acolo, de la răpegiunea Mamvriii până unde să mearge la mare.
15. Şi au cuprins hotarele ei, de la Chilichiia până la marginile Iafethului, carii sânt la austru.
16. Şi au dus toţi fiii lui Madiam şi au prădat toate averile lor, şi pre toţi cei ce || să 482r
supunea împrotivă i-au tăiat în ascuţitul sabiei.
17. Şi, după aceastea, s-au pogorât în câmpurile Damascului, în zilele săcerişului, şi au aprins toate sămănăturile şi toţi pomii, şi viile au făcut a le tăia.
18. Şi au căzut frica lui preste toţi lăcuitorii pământului.

Cap 3

Lui Holofern să supun cu voia, spământaţi de-atâta mulţime, toate căpeteniile cetăţilor şi a ţânuturilor, dintre carii ajutoriu şieşi ia. Şi macar că cetăţile lor şi dumnezeii îi strâcă, ca numai Navohodonosor dumnezeu să se aibă.

1. tunci au trimis solii săi împăratul, şi căpeteniile a toate cetăţile şi ţânuturile, adecă Asiriii, Mesopotamiii şi Sirie Soval şi Liviei şi Chilichiei, carii venind la Holofern, au zis:
2. „Înceate urgiia ta despre noi, că mai bine e ca, trăind, să slujim lui Navohodonosor, împăratului celui mare, şi să fim ţie supuşi, decât murind, cu perirea noastră însuşi paguba slujbei noastre să o pătimim.
3. Toate cetăţile noastre şi toată moştenirea, toţi munţii şi toate dealurile şi câmpurile şi ciurdele de boi şi turmele oilor şi a caprelor şi a cailor şi a cămile|lor şi toate averile 482v
noastre şi familiile înnaintea ta sânt.
4. Fie toate ale noastre supt legea ta!
5. Noi şi fiii noştri şerbii tăi sântem!
6. Vino noo domn pacinic şi te slujeaşte de slujba noastră precum îţ va plăcea".
7. Atunci s-au pogorât din munţi cu călăreţi în puteare mare şi au dobândit toată cetatea şi tot lăcuitoriul pământului.
8. Şi din toate cetăţile ş-au luat ajutoriu oameni tari şi aleşi la războiu.
9. Şi atâta frică au cuprins pre toate ţânuturile acelea, cât lăcuitorii a toate cetăţile, căpeteniile şi cei cinstiţi, înpreună cu noroadele, ieşiia spre întâmpinarea lui, venind,
10. Cuprinzindu-l cu coroane şi cu fălinari, ducând hori în dobe şi în fluiere.
11. Însă nici aceasta făcând, au putut mângâia sălbătăcirea pieptului lui.
12. Că şi cetăţile lor le-au strâcat şi grânghii i-au tăiat.
13. Că-i poruncise Navohodonosor împăratul ca să răsâpească toţi dumnezeii pământului, ca adecă el sângur să se cheme dumnezeu de la aceaste neamuri, care s-ar fi putut supune cu puterea lui Holofern. ||
14. Şi, trecând prin Siria Soval şi toată Apameia şi toată Mesopotamiia, au venit la 483r
idumei în pământul Gavaa
15. Şi au luat cetăţile lor; şi au şezut acolo treizeaci de zile, în care zile au poruncit a să aduna toată oastea puterii sale.

Cap 4

Fiii lui Israil foarte temându-se de Holofern, cu îndemnul lui Iliachim preotului să întăresc cu omenească strădanie, şi cu posturi şi cu rugăciuni să smerească şi să năcăjesc şi ajutoriu de la Domnul ceru.

1. tunci, auzind aceastea, fiii lui Israil carii lăcuia în pământul Iudei, s-au temut foarte de la faţa lui.
2. Cutremuru şi groază le-au cuprins sâmţirile, ca nu cumva să facă aceasta Ierusalimului şi bisericii Domnului, carea făcuse celoraalalte cetăţi şi bisericilor lor.
3. Şi au trimis în toată Samaria prinprejur până la Erihon şi au cuprins mai nainte toate vârfurile munţilor
4. Şi cu ziduri au încungiurat satele sale şi au adunat grâu spre gătire la războiu.
5. Şi preotul Iliachim încă au scris la toţi carii era în prejma Esdrelomului, carea ieste | dinprotiva feaţii câmpului mare, lângă Dathaim, şi la toţi pre la carii putea fi treacerea călii, 483v

6. Ca să sprijinească suişurile munţilor, prin carii putea fi cale către Ierusalim, şi acolo să păzească, unde putea fi calea strâmtă între munţi.
7. Şi au făcut fiii lui Israil, după cum le poruncise preotul Domnului, Ieliachim.
8. Şi au strâgat tot norodul către Domnul cu mare rugare şi ş-au smerit sufletele în posturi şi în rugăciuni ei şi muierile lor.
9. Şi s-au îmbrăcat preoţii cu târsine şi pruncii ş-au aşternut înnaintea feaţii bisericii Domnului şi oltariul Domnului l-au acoperit cu tărsână.
10. Şi au strâgat către Domnul, Dumnezeul lui Israil, cu o inimă, să nu să deie spre pradă mititeii lor şi muierile lor spre despărţire şi cetăţile lor spre răsipire şi sfintele lor spre pângărire şi să se facă ocară neamurilor.
11. Atunci Iliachim, preotul Domnului cel mare, au încungiurat tot Israilul şi au grăit către dânşii,
12. Zicând: „Să ştiţi, că va asculta Domnul rugăciunile voastre, de rămâind veţi rămânea în posturi şi în rugăciuni înnaintea Domnului. ||
484r 13. *Aduceţi-vă aminte de Moisi, sluga Domnului, carele pre Amalic, ce să nădăjduia în vărtutea sa şi în puterea sa şi în oastea sa şi în pavezele sale şi în căruţele sale şi în călăreţii săi, nu cu fier oştind, ci cu rugăciuni sfinte rugându-se l-au oborât. *Ieşir. 17, 12.
14. Aşa vor fi toţi protivnicii lui Israil, de veţi rămânea într-acest lucru ce aţi început".
15. Deci, la acest îndemn al lui, rugându-să Domnului, rămânea înaintea Domnului,
16. Aşa cât şi cei ce aducea arderi Domnului, încinşi cu târsâne aducea jârtve Domnului şi era cenuşe pre capetele lor.
17. Şi din toată inima sa toţi să ruga lui Dumnezeu ca să cerceteaze pre norodul său, Israil.

Cap 5

Întrebat fiind de Holofern, Ahior, căpetenia ammonitenilor, despre neamul lui Israil povesteaşte minunile lui Dumnezeu despre israilitenescul norodu şi-l dojeneaşte ca să nu îndrăznească a oşti împrotiva lui. Carele auzind, căpeteniile lui Holofern s-au mâniiat asupra lui Ahior. |

484v 1. Şi s-au vestit lui Holofern, căpeteniii oastei asiriilor, cum că fiii lui Israil să gătesc a-i sta împrotivă şi închisease căile munţilor.
2. Şi cu urgie foarte s-au aprins în mânie mare şi au chemat toate căpeteniile Moav şi voievozii lui Ammon
3. Şi le-au zis: „Spuneţî-m, ce norod e acesta care conoceaşte munţii? Sau care şi cum şi câte sânt cetăţile lor? Şi ce iaste vărtutea lor sau câtă-i mulţimea lor? Sau cine-i împăratul oastei lor?
4. Şi pentru ce aceştia, preste toţi carii lăcuiesc spre răsărit, ne-au urgisit şi nu ne-au ieşit spre întâmpinare, să ne priimească cu pace?"
5. Atunci Ahior, voievodul tuturor fiilor Ammon, răspunzând au zis: „De te vei învrednici a asculta, domnul mieu, voiu zice adevărul înaintea ta despre norodul acesta, ce lăcuiaşte în munţi, şi nu va ieşi cuvânt neadevărat din gura mea.
6. Norodul acesta-i din ruda haldeilor;
7. *Acesta întâi în Mesopotamia au lăcuit, pentru că n-au vrut a urma dumnezeii părinţilor săi, carii era în pământul haldeilor. *Fac. 18, 31.
8. Deci, părăsând ţărămoniile părinţilor săi, carii era în mulţimea dumnezeilor,
485r 9. Un Dumnezeu al ceriului || au cinstit, Care le-au şi poruncit să iasă de-acolo şi să lăcuiască în Haran. Şi, acoperind foametea tot pământul, *s-au pogorât în Eghipt şi acolo în patru sute de ani aşa s-au înmulţit, cât nu să putea număra oastea lor. *Facer. 12, 1. Facer. 46, 6.
10. Şi, îngreoindu-i împăratul Eghiptului şi în zidirea cetăţilor sale în tină şi în cărămidă înjugându-i, au strâgat către Domnul său; şi au lovit tot pământul Eghiptului cu rane de multe fealiuri,
11. Şi, *deacă i-au lepădat eghipteanii de la sâne şi să încetase rana de la ei, şi iară vrea a-i prinde şi la slujba sa iarăşi a-i chema, *Ieşi. 12, 33.
12. *Fugând aceştia, Dumnezeul ceriului au deşchis marea, aşa cât dincoace şi dincolea apele ca zidul s-au întărit, şi aceştia cu picioru uscat adâncul mării călcând au trecut; *Ieşi. 14, 29.
13. În care loc gonindu-i, nenumărată oastea eghipteanilor aşa s-au acoperit, cât nici unul au rămas care să vestească următorilor fapta.
14. Şi, ieşind din Marea Roşie, au cuprins pustiile Muntelui Sinai, în carele nici odânăoară
485v om au putut lăcui sau fiiu de om s-au odih|nit.

15. Acolo fântânile ceale amară lor li s-au îndulcit spre beutură şi în patruzeaci de ani hrană peste an din ceriu au dobândit.
16. Oriunde au întrat fără arc şi săgeată şi fără pavăză şi sabie; Dumnezeul lor au oştit pentru dânşii şi au biruit.
17. Şi n-au fost cine să ocărască pre norodul acesta, fârâ când s-au depărtat de cinstea Domnului, Dumnezeului său.
18. Iară de câte ori afară de Însuşi Dumnezeul său altul au cinstit, s-au dat spre pradă şi spre sabie şi spre ocară.
19. Iară ori de câte ori s-au pocăit căci s-au depărtat de la cinstea Dumnezeului său, le-au dat Dumnezeul ceriului putearea a sta împrotivă,
20. Adecă pre împăratul hananeul şi ievuseul şi fereseul şi hetheul, amoreul şi pre toţi cei putearnici în Hesevon i-au aşternut, şi ţânuturile lor şi cetăţile lor ei le-au biruit.
21. Şi până când nu păcătuia înaintea Dumnezeului său, era cu ei ceale bune, că Dumnezeul lor ureaşte nedreptatea.
22. Că şi mainte de aceşti ani, după ce să depărtase de la calea carea le-o dedease Dumnezeu să umble într-însa, s-au răsipit cu războaie | |le a multe neamuri, şi cei mai mulţi 486r
ai lor robiţi s-au dus în pământul nu al său.
23. Iară dăunăzi, întorcându-să către Domnul, Dumnezeul său, din râsipire, cu carea era răsipiţi, s-au adunat şi s-au suit în toţi munţii aceştia şi iarăşi stăpânesc Ierusalimul, unde sânt sfintele lor.
24. Deci acum, domnul mieu, cearcă de iaste ceva nedreptatea lor înaintea Dumnezeului lor. Să ne suim la ei, că dându-i, ţi-i va da Dumnezeul lor ţie, şi supuşi vor fi supt jugul puterii tale.
25. Iară de nu-i greşală norodului acestuia înaintea Dumnezeului său, nu le vom putea sta împrotivă, că Dumnezeul lor îi va apăra şi vom fi spre ocară a tot pământul".
26. Şi au fost, deacă au încetat a vorbi Ahior cuvintele aceste, s-au mâniiat toţi cei mai-mari ai lui Holofern şi cugeta a-l ucide, zicând unul către altul:
27. „Cine-i acesta care zice că fiii lui Israil pot sta împrotiva împăratului Navohodonosor şi oastelor lui, oameni fără arme şi fără vărtute şi fără cunoştinţa meşterşugului războiului?
28. Deci, ca să cunoască Ahior că ne înşală, să ne suim la munţi şi, deacă să vor prinde cei puternici ai lor, atunci împreună cu ei cu sabia să va | străbate, 486v
29. Să ştie tot neamul cum că Navohodonosor e dumnezeul pământului şi fără de el altul nu iaste".

Cap 6

Mâniindu-să Holofern, porunceşte a să duce Ahior în Vethulia, ca cu aceaia biruindu-se împreună să se cearte. Iară slujile împingându-se îndărăpt de la cei cu praştii, pre el către un copaciu îl leagă; pre carele dezlegându-l fiii lui Israil, cunoscând pricina, bine-l mângâie, pre Dumnezeu smerit rugând.

1. Şi au fost, deacă au încetat a grăi, s-au mâniat Holofern foarte şi au zis către Aheor:
2. „Pentru că ne-ai prorocit zicând că neamul lui Israil să apără de Dumnezeul său, ca să-ţi arăt că nu iaste Dumnezeu fără Navohodonosor,
3. Deacă-i vom lovi pre toţi ca pre un om, atunci şi tu cu ei de sabia asiriilor vei peri şi tot Israilul cu tine cu perire va peri.
4. Şi vei şti că Navohodonosor e domn a tot pământul, şi atunci sabiia oastei meale va treace prin coastele tale şi, pătruns, vei cădea între răniţii lui Israil şi nu vei mai răsufla, până ce te vei răsipi cu ei.
5. Iară de socoteşti a-ţi fi adevărată prorociia, să nu-ţi cază faţa, şi păliciunea ce-ţi cuprinde faţa deperteaze-se de la tine de soco| |teşti a nu să putea plini cuvintele meale 487r
acestea.
6. Iară ca să cunoşti că împreună cu dânşii vei păţi aceastea, iată, dintr-acest ceas te vei însoţi norodului lor, ca când sabiile meale vor lua vrednicile pedepse, însuţi împreună să fii supus izbândei".
7. Atunci Holofern au poruncit slugilor sale să prinze pre Ahior şi să-l ducă în Vethulia şi să-l dea în mânile fiilor Israil.
8. Şi luându-l slugile lui Holofern, au purces prin câmpii. Iară deacă s-au apropiiat de munţi, au ieşit împrotiva lor cei cu praştii.

9. Iară ei, abătându-să din coasta muntelui, au legat pre Ahior cătră un copaciu cu mânile şi cu picioarele şi aşa legat cu funi l-au lăsat şi s-au întors la domnul său.

10. Iară fiii lui Israil, pogorându-se din Vethulia, au venit la el; pre carele dezlegându-l, l-au dus în Vethulia şi în mijlocul norodului puindu-l, l-au întrebat ce lucru ar fi de l-au lăsat asirii legat.

11. În zilele acelea era acolo căpeteniile Ozie, fiiul Mihei, din neamul lui Simion, şi Harmi, carele-i şi Gothonail.

487v 12. Deci în mijlocul bătrânilor şi în ve|derea tuturor Ahior au spus toate care el grăise, fiind întrebat de Holofern, şi cum că norodul lui Holofern ar fi vrut a-l ucide pentru acest cuvânt,

13. Şi în ce chip însuşi Holofern, mâniindu-să, au poruncit a-l da israilitenilor pentru această pricină, ca, deacă va birui pre fiii lui Israil, atunci şi pre însuşi Ahior cu multe fealiuri de patimi a-l ucide să pornească, pentru aceasta, că au zis: „Dumnezeul ceriului apărătoriul lor ieste".

14. *Şi deacă au arătat Ahior toate acestea, tot norodul au căzut pre faţă şi, închinându-se Domnului şi cu tânguire de obşte şi cu plângere, cu o inimă rugăciunile sale Domnului le-au vărsat, *Sus. 5, 6.

15. Zicând: „Doamne, Dumnezeul ceriului şi al pământului, vezi mândriia lor şi Te uită la smereniia noastră şi socoteaşte faţa sfinţilor tăi şi arată cum că nu părăseşti pe cei ce să nădăjduiesc spre Tine; şi pre cei ce să nădăjduiesc spre sâneşi şi pre vârtutea sa îi smereşti".

488r 16. Şi sfârşind plângerea şi toată ziua plinind rugăciunea norodului, au mângăiat | | pre Ahior,

17. Zicând: „Dumnezeul părinţilor noştri, a Căruia tu vârtutea ai vestit, acela va da ţie această răsplătire, ca mai vârtos să le vezi perirea.

18. Iară deacă Domnul, Dumnezeul nostru, ne va da această slobozenie slujilor sale, fie şi cu tine Dumnezeu în mijlocul nostru, ca, de-ţi va plăcea aşa, cu toţi ai tăi să petreci între noi".

19. Atunci Ozie, sfârşindu-să sfatul, l-au cuprins în casa sa şi i-au făcut cină mare.

20. Şi, chemând pe toţi bătrânii, împreună săvârşind postul, s-au mângăiat.

21. După aceaea s-au chemat împreună tot norodul şi toată noaptea în bisearică s-au rugat, cerând ajutoriu de la Dumenzeul lui Israil.

Cap 7

Holofern conoceaşte Vethulia şi, tăind ducerea apei, porunceaşte a să păzi toate fântânile. Pentru aceaea, cetăţeanii, chinuiţi de seate, poftesc a da cetatea. Însă Ozie voievodul îndeamnă norodul să tragă aceasta la cinci zile.

1. Iară Holofern a doao zi au poruncit ostaşilor săi să să suie împrotiva Vethuliii. |

488v 2. Şi era pedestraşi ostaşi o sută şi doaozeaci de mii şi călăreţi doaozeaci şi doao de mii, fără gătirea bărbaţilor acelor ce-i cuprinsease robiia şi era duşi din ţinuturi şi din cetăţi din toată tinerimea.

3. Toţi s-au gătit aseminea la războiu împrotiva fiilor Israil şi au venit pre râpa muntelui până la vârful care priveaşte spre Dothaim, din locul ce să zice Velma, până la Helmon, care iaste spre Esdrelon.

4. Iară fiii lui Israil, văzind mulţimea lor, s-au aşternut la pământ, puind cenuşe pre capetele sale, cu un cuget rugându-se ca Dumnezeul lui Israil să-şi areate mila Sa preste norodul Său.

5. Şi, luându-şi armele ceale de războiu, au şezut prin locurile la cărarea drumului cea îngustă ce îndreptează între munţi; şi era păzindu-le toată zioa şi noaptea.

6. Iară Holofern, încungiurând împrejur, găseaşte cum că izvorul care curge ducerea apei lor despre amiiazăzi afară de cetate îndrepta. Şi-au poruncit a li se tăia ducerea apei.

489r 7. Însă nu departe de ziduri era fântâni | | din carele pe furişu să vedea a scoate apă, a să stâmpăra mai vârtos decât a bea.

8. Iară fiii lui Amon şi Moav s-au apropiiat la Holofern zicând: „Fiii lui Israil nu în lance, nici în săgeată să nădăjduiesc, ci munţii îi apără şi-i întăresc dealurile, fiind în dârmini aşezaţi.

9. Deci, ca să-i poţi birui fără bătaia de războiu, pune păzitori la fântâni, ca să nu scoată apă din eale, şi fără sabie îi vei ucide sau adevărat obosiţi or da cetatea sa, carea o socotesc, în munţi pusă, a nu să putea birui".

10. Şi au plăcut cuvintele acestea înaintea lui Holofern, şi înnaintea voivozilor lui şi au rânduit prinprejur sutaşi pre la fieştecare fântâni.

11. Şi plinindu-să paza aceasta, în doaozeaci de zile s-au sfârşit jgheaburile şi adunările apelor tuturor lăcuitorilor în Vethulia, aşa cât nu era în cetate de unde s-ar sătura macar într-o zi, că cu măsura să da norodului apa în toate zilele.

12. Atunci, adunându-să la Ozia toţi bărbaţii, fămeile, tinerii şi pruncii, toţi odată cu o gură |

*Ieşir. 5, 21. 13. Au zis: *„Judece Dumnezeu între noi şi între tine, că ai făcut între noi reale, nevrând 489v
a grăi păciuit cu assirii şi, pentru aceaea ne-au vândut Dumnezeu în mânile lor.

14. Şi pentru aceaea nu iaste cine să ajute, deacă ne aştearnem înnaintea lor în seate, şi în mare perire.

15. Şi acum adunaţi pre toţi carii sânt în cetate, să ne dăm înşine de voie norodului Holofern.

16. Că mai bine e ca, robiţi, bine să cuvântăm pre Domnul trăind, decât să murim şi să fim ocară a tot trupul, deacă vom vedea muierile noastre şi mititeii noştri murind înaintea ochilor noştri.

17. Mărturisim astăzi înaintea ceriului şi a pământului şi înnaintea Dumnezeului părinţilor noştri, Carele ne izbândeaşte după păcatele noastre, ca să daţi cetatea în mâna oastei lui Holofern şi să fie sfârşitul nostru scurt, în ascuţitul sabiei, care mai lungă să face în uscăciunea seatii".

18. Şi deacă au zis acestea, s-au făcut plângere şi urlare mare în bisearică de la toţi, şi în multe ceasuri cu un glas au strâgat cătră Dumnezeu, zicând:

*Psal. 105, 6. 19. *„Păcătuit-am cu părinţii noştri, nele| |giuit am lucrat, nedreptate am făcut! 490r

20. Tu, pentru că milostiv eşti, miluiaşte-ne sau în biciul Tău izbândeaşte nedreptăţile noastre, şi să nu dai pre cei ce Te mărturisesc norodului care nu Te cunoaşte,

21. Să nu zică între neamuri: «Unde iaste Dumnezeul lor?»"

22. Şi după ce, obosiţi de acestea strâgări şi osteniţi de plânsuri, tăcuse,

23. Sculându-să Ozie vărsat de lacrămi, au zis: „Cu inimă dreaptă să fiţi, fraţilor, şi întru aceaste cinci zile să aşteptăm de la Domnul milă,

24. Că doară îş va curma mâniia şi va da slavă numelui Său.

25. Iară trecând cinci zile, de nu va veni ajutoriul, vom face cuvintele acestea ce aţi grăit".

Cap 8

Iudith, a căria rudenia şi lauda să însămneaze, îndoindu-se bătrânii şi pentru strâmtorirea cugetând a da a cincea zi cetatea, îi ceartă pentru ce au hotărât vreamea milii Domnului şi-i îndeamnă ca, cu pilda părinţilor, norodul spre răbdare să-l întărească, şi pentru dânsa lui Dumnezeu să se roage, nici să ispitească lucrul ei.

1. Şi au fost deacă au auzit cuvintele aceastea Iudith văduva, carea era fata lui Me|rari, fiiului Idox, fiiului Iosif, fiiului Ozie, fiiului Elai, fiiului Iamnor, fiiului 490v
Ghedeon, fiiului Rafaim, fiiului Ahitov, fiiului Melhie, fiiului Enan, fiiului Nathanie, fiiului Selatheil, fiiului Simion, fiiului Ruvim,

2. Şi bărbatul ei au fost Manasse, care au murit în zilele săcerişului de orzu.

3. Că sta lângă cei ce lega znopii în ţarină, şi au venit căldura preste capul lui; şi au murit în Vethulia, cetatea sa, şi s-au îngropat acolo, cu părinţii săi.

4. Şi era Judith rămasa lui văduvă de trei ani şi şase luni.

5. Şi în ceale mai din sus ale casei sale ş-au făcut chiliuţă de taină, în carea, cu slujnicele sale, închise rămânea.

6. Şi, având preste coapsele sale tărsină, postea în toate zilele vieţii sale, afară de sâmbete şi de praznice şi sărbătorile casei Israil.

7. Şi era frumoasă foarte la vedeare, cărie bărbatul său îi lăsase averi multe şi familie multă şi moştenire de ciurde de boi şi de ciurde de oi pline.

8. Şi era aceasta în toate vestită foarte, că să temea de Domnul foarte, nici era cine să || grăiască de dânsa cuvânt rău. 491r

9. Deci aceasta auzind că Ozie ar fi făgăduit că, trecând a cincea zi, ar da cetatea, au trimis la bătrânii Havri şi Harmi.

10. Şi au venit la ea şi le-au zis: „Ce cuvânt iaste acesta, spre care s-au odihnit Ozie, să dea cetatea asiriilor de nu ne va veni ajutoriu în cinci zile?"

11. Şi cine sânteţi voi, carii ispitiţi pre Domnul?
12. Nu-i cuvântul acesta care să cheme mila, ci mai vârtos carele să întărâte mâniia şi să aprinză urgiia.
13. Pus-aţi voi vreme milei Domnului, şi în vrearea voastră i-aţi rânduit zi.
14. Ci pentru că răbdătoriu iaste Domnul, despre aceasta să facem pocăinţă şi iertarea Lui cu lacrămi vărsate să o cearem.
15. Că nu ca omul, aşa Dumnezeu va amânânţa, nici ca fiiul omului spre mânie să va aprinde.
16. Şi, pentru aceaea, să-I smerim sufletele noastre, în duh smerit rânduiţi slujindu-I.
17. Să zicem, plângând, Domnului ca după vrearea Sa să ne facă mila Sa, că precum
491v s-au turburat inima noastră întru | trufiia lor, aşa şi de smereniia noastră să ne slăvim.
18. Că n-am urmat păcatele părinţilor noştri, carii au părăsit pre Dumnezeul său şi s-au închinat dumnezeilor streini.
19. Pentru care tălhărie s-au dat spre sabie şi spre răpire şi spre amestecarea nepriiatinilor săi. Iară noi alt Dumnezeu nu ştim afară de Dânsul.
20. Să aşteptăm smeriţi mângăiarea Lui, şi va cerca sângele nostru din năcazurile nepriiatinilor noştri şi va smeri toate neamurile, oricarii să scoală asupra noastră, şi le va face fără de cinste Domnul, Dumnezeul nostru.
21. Şi acum, fraţilor, pentru că voi sânteţi bătrâni în norodul lui Dumnezeu şi din voi spânzură sufletul lor, spre vorba voastră inimile lor rădicaţi, ca să-şi aducă aminte că ispitiţi au fost părinţii noştri, ca să să areate de cumva adevărat cinstesc pre Dumnezeul său.
22. *Trebuie să-ş aducă aminte în ce chip părintele nostru Avraam au fost ispitit şi prin *Face. 22, 1.
multe năcazuri lămurit s-au făcut priiatinul lui Dumnezeu.
492r 23. Aşa Isaac, aşa Iacov, aşa Moisi, || şi toţi carii au plăcut lui Dumnezeu, prin multe năcazuri au trecut credincioşi.
24. Iară cei ce n-au priimit ispitele cu frica Domnului, şi nerăbdarea sa şi ocara murmurării sale împotriva Domnului ş-au dat înainte,
25. *S-au răsipit de la răsipitoriu şi de şerpi au perit. *1 Cor. 10, 9.
26. Şi noi, dară, să nu ne izbândim pentru aceaste ce pătimim,
27. Ci să socotim aceaste pedeapse a fi mai mici decât păcatele noastre, zbicele Domnului cu carele ca slujile ne certăm spre întoarcerea şi spre perirea noastră a ni să întâmpla, să creadem".
28. Şi i-au zis Oziia şi bătrânii: „Toate care ai grăit adevărate sânt şi nu iaste în cuvintele tale ceva ponoslu.
29. Şi acum roagă-te pentru noi, că muiare sfântă eşti şi temătoare de Dumnezeu".
30. Şi i-au zis Iudith: „Precum ce-am putut grăi, a lui Dumnezeu a fi cunoaşteţi.
31. Aşa, ce-am rânduit a face cercaţi de este din Dumnezeu şi vă rugaţi ca stătătoriu să facă Dumnezeu sfatul meu.
492v 32. Voi veţi sta la poartă într-această | noapte, şi eu voiu ieşi cu avra mea. Şi vă rugaţi ca, precum aţi zis, în cinci zile să Se uite Domnul preste norodul său, Israil.
33. Iară voi, nu vreau să ispitiţi fapta mea, şi până când vă voiu vesti, nimic altă să fie, fără numai rugăciune pentru mine către Domnul, Dumnezeul nostru".
34. Şi au zis către ea Oziia, căpăteniia Iudei: „Mergi în pace, şi Domnul fie cu tine spre izbânda nepriiatinilor noştri". Şi, întorcându-să, s-au dus.

Cap 9

Iudith, năcăjindu-se şi smerindu-se, pentru slobozirea norodului aşternută să roagă, ca să i să dea putearea a mistui pre Holofern.

1. Iarii ducându-se, Iudith au intrat în cămara sa şi, îmbrăcându-să cu târsină, au pus cenuşe pre capul său şi, aşternându-să Domnului, strâga către Domnul, zicând:
2. „Doamne, Dumnezeul tătâni-mieu Simion, *Carele i-au dat sabie spre apărarea celor de *Face. 34, 26.
alt neam, carii au fost vătămători în spurcăciunea sa şi au golit coapsa vergurii spre ruşine,
493r 3. Şi ai dat muiarile lor spre pradă şi featele lor spre robire şi toată prada spre || împărţire slujilor Tale, carii au răvnit râvna Ta, agiută-mi, rogu-Te, Doamne, Dumnezeul mieu, mie, văduvei.
4. Că Tu ai făcut ceale dintâi şi ceale după aceale le-ai gândit. Şi aceasta s-au făcut, carea Însuţi ai voit.

5. Că toate căile Tale gătite sânt şi judecăţile Tale în rânduiala Ta le-ai pus.
*Ieşir. 4, 9. 6. *Uită-Te la tabăra assirilor acum, ca atunci la tabăra eghiptenilor, a Te uita Te-ai învrednicit când după slugile Tale întrarmaţi alerga, nădăjduindu-se în căruţele şi în călărimea sa şi în mulţimea ostaşilor,
7. Ci Te-ai uitat preste tabăra lor şi întunearecul i-au ostenit.
8. Ţinut-au picioarele lor adâncul, şi apele i-au acoperit.
9. Aşa fie şi aceştia, Doamne, carii să nădăjduiesc în mulţimea sa şi în căruţele sale, şi în cârligi şi în paveze şi în săgeţile sale şi în lânci să trufesc
10. Şi nu ştiu că Tu însuţi eşti Dumnezeul nostru, carele sfarămi războaiele din-ceput, şi Domnul e numele Ţie.
11. Rădică braţul Tău ca din-ceput, şi izbeaşte vârtutea lor în vârtutea Ta. Să cază | vârtutea lor întru mânia Ta, carii să făgăduiesc a pângări ceale sfinte ale Tale şi a spurca 493v
cortul numelui Tău, şi a oborî cu sabia sa cornul oltariului Tău.
12. Fă, Doamne, ca cu a sa sabie să i se taie trufia lui!
13. Prinză-să cu laţul ochilor săi în mine şi-l vei lovi din buzele dragostii meale.
14. Dă-mi mie în inimă rămas, ca să-l urgisesc şi vârtute, ca să-l răstorn.
*Jude. 4, 21 şi 5, 26. 15. *Că va fi aceasta pomenirea numelui Tău, deacă-l va răsturna mână de fămeaie.
16. Că nu în mulţime iaste vârtutea Ta, Doamne, nici în puterile cailor iaste vrearea Ta, nici Ţ-au plăcut Ţie din-ceput cei trufaşi, ci a celor smeriţi şi blânzi pururea Ţ-au plăcut rugăciunea.
17. Dumnezeul ceriurilor, Ziditoriul apelor şi Domnul a toată zidirea, ascultă-mă pre mine, ticăloasa, carea mă rog şi în mila Ta mă nădăjduiesc.
18. Adu-Ţi aminte, Doamne, de testamântul Tău şi dă cuvânt în gura mea şi în inima mea sfatul întăreaşte, ca casa Ta întru sfinţirea Ta să rămâie
19. Şi toate neamurile să cunoască că Tu eşti Dumnezeu şi nu iaste altul afară de Tine".

Cap 10 ||

Iudith cea frumoasă, cuvios împodobită, din Vethulia cu slujnica sa iase, de iscoade găsâtă, să duce la Holofern, carele îndată să prinde de frumseaţea ei. 494r

1. Şi au fost deacă au încetat a strâga cătră Domnul, s-au sculat din locul în care zăcuse aşternută cătră Domnul
2. Şi au chemat avra sa şi, pogorându-se în casa sa, au lepădat de la sâne târsina şi s-au dezbrăcat de vejmintele văduvirii sale.
3. Şi ş-au spălat trupul şi s-au uns cu mir de cel bun şi au teptânat cosiţa capului său şi ş-au pus mitră pre cap şi s-au înbrăcat cu vejmintele desfătării sale şi au tras încălţăminte picioarelor sale şi ş-au luat împodobirea braţului şi crini şi cercei şi ineale şi cu toate podoabele sale s-au împodobit.
4. Căriia şi Domnul i-au rânduit strălucire; că toată gătirea aceasta nu din poftă, ci din vârtute cumpănea. Şi pentru aceaea, Domnul aceasta spre aceea frumseaţe o au sporit, ca, cu neasămănată frumseaţea, tuturor ochilor să se areate.
5. Şi au pus avrei sale urciorul cu vin şi vasul cu untul de lemn şi fiertură şi plăcinte şi pâni şi caşi şi au purces. |
6. Şi, venind la poarta cetăţii, au aflat aşteptând pre Ozie şi bătrânii cetăţii. 494v
7. Carii văzând-o, buiguiţi, s-au minunat foarte de frumseaţea ei.
8. Însă nimic întrebând-o, o au slobozit a mearge, zicând: „Dumnezeul părinţilor noştri să-ţi dea dar şi tot sfatul inimii tale cu vărtutea sa să-l întărească, să se veselească despre tine Ierusalimul şi să fie numele tău în numele sfinţilor şi a dreptţilor".
9. Şi au zis toţi carii era acolo, cu un glas: „Fie, fie!".
10. Iară Iudith rugându-se Domnului, au trecut prin porţi, ea şi avra ei.
11. Şi au fost deacă s-au pogorât din munte despre răsăritul zilii, au alergat înaintea ei iscoadele asiriilor şi o au ţinut, zicând: „De unde vii? Au unde te duci?"
12. Carea au răspuns: „Fată de ovreiu sânt, pentru aceaea eu am fugit de la faţa lor, că am cunoscut că să vor da voao spre pradă, pentru aceaea că, necinstindu-vă, n-au vrut a să supune voao, ca să afle milă înnaintea voastră.
13. Pentru această pricină am cugetat cu mine-mi, zicând: «Mearge-voiu la faţa căpeteniii Holofern, să-i spuiu ceale ascunsă ale lor şi să-i arăt || cu ce întrare îi va putea dobândi, 495r
aşa cum să nu cază macar un om din oastea lui»".

14. Şi, auzând oamenii aceia cuvintele ei, socotiia faţa ei; şi era în ochii lor buiguială, pentru că de frumseaţea ei să mira foarte.

15. Şi au zis cătră ea: „Ţinutu-ţ-ai sufletul tău, pentru că acela ai găsit sfat, să te pogori la stăpânul nostru.

16. Iară aceasta să ştii, că când vei sta înaintea lui, bine-ţi va face şi vei fi plăcută foarte în inima lui". Şi o au dus la cortul lui Holofern, vestind-o.

17. Şi, deacă au întrat înnaintea feaţii lui, îndată s-au prins în ochii săi Holofern.

18. Şi au zis cătră el voivozii lui: „Cine va nesocoti norodul jidovilor, carii aşa frumoasă muieri au, să nu oştim pentru aceştia împrotiva lor cu vrednicie?"

19. Deci, văzând Iudith pre Holofern şezând în zăvasă, carea era din urşinic şi aur şi smaragd şi din pietri scumpe ţăsut,

20. Şi uitându-să în faţa lui, ea s-au închinat, aşternându-să pre pământ. Şi o au rădicat slujile lui Holofern, poruncind domnul său. |

495v

Cap 11

Iudith, de la Holofern întrebată despre pricina fugii sale, îl înşală, arătătoare făgăduindu-i biruinţă.

1. tunci Holofern i-au zis: „Cu inimă dreaptă fii, şi să nu te sfieşti în inima ta, Că eu niciodată rău n-am făcut omului care au vrut a sluji lui Navohodonosor împăratului.

2. Iară norodul tău, de nu m-ar fi necinstit, nu mi-aşi fi rădicat suliţa asupra lui.

3. Iară acum spune-m pentru ce pricină te-ai depărtat de la ei şi ţ-au plăcut a veni la noi".

4. Şi i-au zis Iudith: „Priimeaşte cuvintele sluginicii tale, că, de vei urma cuvintele sluginicii tale, lucru desăvârşit va face cu tine Domnul.

5. Că viu iaste Navohodonosor, împăratul pământului, şi vie iaste vârtutea lui, carea ieste în tine spre certarea tuturor sufletelor ce greşesc. Că nu numai oamenii slujesc lui prin tine, ci şi fierile câmpului ascultă de el.

6. Că să vesteaşte strădaniia inimii tale tuturor neamurilor, şi s-au vestit a tot veacul,
496r că numai tu sângur bun şi tu putearnic eşti, întru toată împărăţia lui, şi isprăv| |niciia ta întru toate ţinuturile să vesteaşte.

7. *Nici aceasta-i tăinuită, ce-au grăit Ahior, nici aceea-i neştiută, carea i-ai poruncit a i să întâmpla. *Sus 5, 5.

8. Că adevărat iaste cum că Dumnezeul nostru într-atâta cu păcatele S-au supărat, cât au poruncit prin prorocii săi, cătră norod, că-l va da pentru păcatele sale.

9. Şi, pentru că să ştiu fiii lui Israil pre sâneş a fi mâniiat pre Dumnezeul său, cutremurul tău preste dânşii iaste.

10. Ci încă şi foametea i-au năvălit şi, pentru uscăciunea apei, acum între cei morţi să socotesc.

11. Adecă aceasta au rânduit, să-şi ucigă vitele şi să le bea sângele.

12. Şi ceale sfinte a Domnului, Dumnezeului său, carele au poruncit Dumnezeu să nu le atingă, în grâu, vin şi în untdelemn, aceastea au gândit a le cheltui, şi vreau a mistui care nici cu mânile a le atinge n-ar trebui. Deci, pentru că fac aceastea, adevărat iaste că spre perire să vor da.

496v 13. Carea eu, slujnica ta, cunoscând, am fugit de la dânşii; şi m-au trimis | Domnul a-ţi spune aceastea.

14. Că eu, slujnica ta, pre Dumnezeu cinstesc şi acum, la tine. Şi va ieşi slujnica ta şi mă voiu ruga lui Dumnezeu,

15. Şi-m va spune mie când le va răsplăti păcatul lor; şi, venind, îţi voiu spune ţie, aşa cât eu să te duc prin mijlocul Ierusalimului; şi vei avea tot norodul lui Israil, ca nişte oi cărora nu iaste păstoriu, şi nu va lătra mâcar vrun câne împrotiva ta.

16. Că acestea mie mi s-au zis prin rânduiala lui Dumnezeu

17. Şi, pentru că s-au mâniiat asupra lor Dumnezeu, aceastea sânt trimisă a-ţi vesti".

18. Şi au plăcut toate cuvintele aceastea lui Holofern şi înaintea slugilor lui, şi să mira de înţelepciunea ei şi zicea altul cătră altul:

19. „Nu iaste muiare ca aceasta pre pământ în vedeare, în frumseaţe şi înţăleagerea cuvintelor".

20. Şi au zis cătră ea Holofern: „Bine au făcut Dumnezeu, Care te-au trimis înnaintea norodului, ca să-l dai tu în mânile noastre.

21. Şi pentru că bună iaste făgăduinţa ta, de va face mie aceasta Dumnezeul tău, va fi şi Dumnezeul mieu, şi tu în casa lui Navohodonosor mare vei fi şi numele tău să va || numi întru tot pământul". 497r

Cap 12

Iudith, în vistieriia lui Holofern dusă, slobozenie dobândeaşte a mânca dintr-a sale bucate şi noaptea la rugăciune a ieşi. Iară a patra zi, la uspăţu adusă înnaintea lui Holofern, mâncă şi bea; carele arzând de pofta ei, tare să îmbată.

1 Atunci i-au poruncit să între unde era puse comoarăle lui şi i-au poruncit a rămânea acolo şi au rânduit ce să-i dea din uspăţul său.
2 Căruia i-au răspuns Judith şi i-au zis: „Acum nu voiu putea mânca din ceale ce porunceşti a mi să da, ca să nu vie preste mine vina. Iară dintr-aceastea care mi-am adus voiu mânca".
3. Căriia Holofern au zis: „De să vor sfârşi aceastea, care ţ-ai adus, ce-ţi vom face?"
4. Şi au zis Iudith: „Viu e sufletul tău, domnul mieu, că nu le va cheltui toate aceastea slujnica ta până ce va face Dumnezeu în mâna mea aceastea ce am gândit". Şi o au dus slujile lui în cortul care poruncise.
5. Şi au cerut, când întra, să i să dea slobozire a ieşi afară noaptea, mainte de lumină, la rugăciune, şi a să ruga Domnului. |
6. Şi au poruncit cămăraşilor săi, ca, precum îi va plăcea ei, să iasă şi să între a ruga 497v
pre Dumnezeul său în trei zile.
7. Şi ieşiia nopţile în valea Vethuliii şi să spăla în izvorul apei.
8. Şi cât să suia, să ruga Domnului, Dumnezeului Israil, să-i îndrepteaze calea ei spre slobozirea norodului său.
[9.] Şi, întrând, curată rămânea în cort, până când îşi lua bucata sa sara.
10. Şi au fost a patra zi, Holofern au făcut cină slujitorilor săi şi au zis cătră Vagaon, famenul său: „Mergi şi îndeamnă pre ovreia ceea ca să voiască a lăcui cu mine,
11. Că urât iaste la assiri de va huli fămeia bărbatul, făcând ca neatinsă să treacă de la el".
12. Atunci au întrat Vagaon la Iudith şi i-au zis: „Nu-ţi fie teamere, fecioară bună, a întra la domnul mieu, ca să se cinstească înnaintea feaţii lui, să mânce cu el şi să bea vin întru veselie".
13. Căruia Iudith i-au răspuns: „Cine sânt ca să zic împrotivă domnului mieu?
14. Orice va fi înnaintea ochilor lui bun, şi prea bun, voiu face. Şi orice va plăcea lui, aceasta mie îm va fi mai bun în toate zilele vieţii mea||le". 498r
15. Şi s-au sculat şi s-au împodobit cu vâjmântul său şi, întrând, au stătut înnaintea feţii lui.
16. Iară inima lui Holofern s-au lovit, că era arzând în pofta ei.
17. Şi au zis cătră ea Holofern: „Bea acum şi şezi în veselie, că ai aflat har înaintea mea".
18. Şi au zis Iudith: „Bea-voiu, domnule, că s-au mărit sufletul mieu astăzi preste toate zilele meale".
19. Şi au luat şi au mâncat şi au beut înnaintea lui ceale ce-i gătise ei slujnica sa.
20. Şi s-au făcut veasel Holofern cătră dânsa şi au beut vin mult foarte, cât nu mai beuse în viiaţa sa.

Cap 13

Iudith, după ce au făcut cătră Dumnezeu rugăciune, taie capul bietului Holofern cu sabiia lui. Carele la cetăţeanii săi în Vethulia ducându-l, pre aceia îi îndeamnă spre mulţămirea Domnului, iară ea de la toţi bine să cuvinteză; şi Ahior, văzând capul lui Holofern, să buiguiaşte.

1 Iară când s-au făcut sară, au grăbit slugile lui la corturile sale şi au în|cuiat 498v
Vagaon uşile cămării şi s-au dus.
2 Că era toţi îngreoiaţi de vin.
3. Şi era Iudith sângură în cămară.
4. Iară Holofern zăcea în pat, de mare beţie obosit.
5. Şi au zis Iudith slujnicii sale să stea afară, dinnaintea cămării, şi să ia sama.

6. Şi au stătut Iudith înnaintea patului, rugându-să cu lacrămi şi cu mişcarea buzelor, în taină,

7. Zicând: „Întăreaşte-mă, Doamne, Dumnezeul lui Israil, şi Te uită în ceasul acesta la lucrurile mânilor meale ca, precum ai făgăduit, să rădici Ierusalimul cetatea; şi aceasta, care crezând prin Tine a putea fi, am gândit să o săvârşesc".

8. Şi, zicând aceastea, s-au apropiat de stâlpul care era la capul patului lui, şi sabia lui, carea spânzura legată într-însa, o au dezlegat.

9. Şi, scoţând-o din teacă, au apucat coama capului lui, şi au zis: „Întăreaşte-mă, Doamne Dumnezeule, într-acest ceas!"

10. Şi l-au lovit de doao ori în cerbicea lui şi i-au tăiat capul; şi i-au luat zăvasa din stâlpi şi i-au învăluit trupul trunchiu. ||

499r 11. Şi, după puţân, au ieşit şi au dat capul lui Holofern slujnicii sale şi i-au poruncit să-l puie în traista sa.

12. Şi au ieşit amândoao după obiceaiul său, ca la rugăciune, şi au trecut tabăra şi, ocolind valea, au venit la poarta cetăţii.

13. Şi au zis Iudith de departe păzitorilor zidurilor: „Deşchideţi porţile, că cu noi iaste Dumnezeu, Carele au făcut vârtute în Israil!"

14. Şi au fost, deacă au auzit oamenii glasul ei, au chemat bătrânii cetăţii.

15. Şi au alergat la ea toţi, de la cel mai mic până la cel mai mare, că nădăjduia că nu va mai veni.

16. Şi, aprinzând luminările, au încungiurat toţi. Iară ea suindu-să în loc mai nalt, au poruncit să fie tăceare. Şi, deacă au tăcut toţi,

17. Au zis Iudith: „Lăudaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru, Carele nu părăseaşte pre cei ce nădăjduiesc spre Dânsul

18. Şi în mine, slujnica Sa, au plinit mila Sa, carea o au făgăduit casei lui Israil şi au ucis cu mâna mea pre protivnicul norodului Său, într-această noapte".

499v 19. Şi, scoţind din straistă capul lui Holofern, l-au arătat lor, zicând: | „Iată capul lui Holofern, căpeteniii oastei assirilor, şi iată zăvasa lui, în carea să culca în beţiia sa, unde prin mână de muiere l-au lovit Domnul, Dumnezeul nostru.

20. Iară viu e însuşi Domnul, că m-au păzit îngerul Său şi de aici mergând şi acolo zăbovind, şi de acolo aici întorcându-mă, şi nu m-au lăsat Domnul pre mine, slujnica Sa, a mă spurca, ci fără pângărirea de păcat m-au chemat îndărăpt voao, bucurându-mă în biruinţa Sa, în scăparea mea şi în slobozirea noastră.

21. *Mărturisiţi-vă Lui toţi, că e bun, că în veac e mila Lui". *Psal. 105, 1

22. Şi, toţi închinându-să Domnului, au zis către ea: „Blagoslovitu-te-au pre tine Domnul în vărtutea Sa, că prin tine de nimica au făcut pre nepriiatinii noştri". şi 106, 1.

23. Iară Ozie, căpetenia norodului Israil, au zis către ea: „Blagoslovită eşti tu, fecioară, de la Domnul, Dumnezeul cel înalt, preste toate muierile pre pământ!

24. Bine e cuvântat Domnul, Carele au zidit ceriul şi pământul, Carele te-au îndreptat

500r spre ranele capului căpeteniii nepriiati||nilor noştri!

25. Că astăzi numele tău aşa l-au mărit, ca să nu să depertează lauda ta din gura oamenilor, carii-ş vor aduce aminte de puterea Domnului în veac, pentru carii n-ai îngăduit sufletului tău, pentru strâmturile şi năcazurile neamului tău, ci ai ajutat cădearea-i înnaintea Dumnezeului nostru".

26. Şi au zis tot norodul: „Fie, fie!"

27. Iară Ahior, chemat, au venit, şi i-au zis Iudith: „Dumnezeul lui Israil, Căruia tu mărturie l-ai dat, că să izbândeaşte de nepriiatinii Săi, Acela capul tuturor necredincioşilor l-au tăiat într-această noapte în mâna mea.

28. Şi, să cunoşti că aşa iaste, iată capul lui Holofern, carele în urgiia trufiii sale pre Dumnezeul lui Israil L-au necinstit, şi ţie cu perire ţi să lăuda, zicând: «Deacă să va prinde norodul lui Israil, cu sabie voiu porunci să ţi se pătrunză coapsele tale»".

29. Şi, văzând Ahior capul lui Holofern strâmtorat de spaimă, au căzut în faţa sa pre pământ şi s-au zăduşit sufletul lui.

30. Iară după ce luând duh s-au mai răcorit, | au căzut la picioarele ei şi s-au închinat 500v
şi i s-au zis:

31. „Blagoslovită eşti tu de la Dumnezeul tău în tot cortul lui Iacov, că în tot neamul care va auzi numele tău să va mări preste tine Dumnezeul lui Israil".

Cap 14

Spânzurându-se capul lui Holofern din zidul Vethuliii, şi Ahior tăindu-să înprejur, jidovii năvălesc asupra assirilor. Carii pre Holofern deşteptând, şi mort aflându-l, cu frică mare foarte să loveasc.

1. Şi au zis Iudith cătră tot norodul: „Acultaţi-mă, fraţilor, spânzuraţi capul acesta preste zidurile noastre.

2. Şi va fi deacă va ieşi soarele, apuce fieştecarele armele sale şi ieşiţi cu năvălire, nu să vă pogorâţi în gios, ci ca când aţi face năvălire.

3. Atunci iscoadele vor fi datori a fugi la căpetenia sa, a-l deştepta la războiu.

4. Şi, deacă vor alerga voivozii lor la cortul lui Holofern şi-l vor afla prunc | | în sângele 501r
său tăvălit, va cădea asupra lor frică.

5. Şi, deacă veţi cunoaşte că fug, duceţi-vă după ei fără grije, că Domnul îi va zdrobi supt picioarele voastre".

6. Atunci Ahior, văzând puterea carea făcuse Dumnezeu lui Israil, părăsând obiceaiul păgânătăţii, au crezut lui Dumnezeu şi ş-au tăiat împregiur carnea mădulariului său şi s-au adaos la norodul lui Israil şi toată urmarea neamului lui până într-această zi.

7. Şi îndată cât au răsărit zioa, au spânzurat preste ziduri capul lui Holofern şi au luat tot omul armele sale şi au ieşit cu mare sunet şi urlare.

8. Carea văzând iscoadele, la cortul lui Holofern au fugit.

9. Iară cei ce era în cort venind şi înnaintea întrării cămării trăpădând, pentru ca să să deşteapte, neodihnire cu merşteşugire făcea, ca nu de la deşteptători, ci de la sunători Holofern să se deşteapte.

10. Că nime nu îndrăznea cămara puterii assirilor ieşind au întrând a o deşchide. |

11. Iară deacă au venit voivozii lui şi trivunii şi toţi mai-marii oastei împăratului assirilor 501v
au zis cămăraşilor:

12. „Întraţi şi-l deşteptaţi, că, ieşind şoarecii din viezuniile sale, au îndrăznit a ne chema la războiu".

13. Atunci au întrat Vagaon în cămara lui şi au stătut dinnaintea părătaiului şi pleznire au făcut cu mânile sale, că gândiia că doarme cu Iudith.

14. Ci nesâmţind cu urechile nici o mişcare de cel ce zăcea, s-au apropiiat aproape de părătaiu şi, rădicându-l şi văzând trupul fără capul lui Holofern în sângele său tăvălit zăcând pre pământ, au strâgat cu glas mare plângând şi ş-au rupt vejmintele sale.

15. Şi, întrând în cortul Iudithei, nu o au aflat şi au sărit afară la norod

16. Şi au zis: „O muiare ovreaia au făcut turburare în casa împăratului Navohodonosor, că, iată, Holofern zace pre pământ, şi capul lui nu-i în el".

17. Carea auzând căpeteniile puterii assirilor, ş-au rupt toţi vejmintele sale şi nesuferită frică şi cutremur au căzut preste dânşii şi s-au turburat | | inimile lor foarte. 502r

18. Şi s-au făcut strâgare neasămânată în mijlocul taberilor lor.

Cap 15

Assirii, de moartea povăţuitoriului său îngroziţi, toate lăsându-le, fug. Şi jidovii îi gonesc şi-i taie şi, culegând jafurile, foarte s-au îngăzdăcit. Iară Iudith de la arhiereu şi de la norod bine să cuvintează. Şi ceale ce era deosebi a lui Holofern ei le dau.

1. Şi auzând toată oastea a fi tăiat capul lui Holofern, au fugit mintea şi sfatul de la ei şi, numai de cutremur şi de frică scuturaţi, a fugi să sfătuiesc,
2. Aşa cât nici unul nu vorbea cu de-aproapele său ci, plecându-şi capul, lăsând toate, grăbea a scăpa de ovreaii carii, armaţi asupra sa venind, îi auziia fugind prin căile câmpiilor şi prin cărările dealurilor.
3. Văzându-i direpţ aceaea fiii lui Israil fugând, i-au gonit şi s-au pogorât răsunând cu trâmbiţele şi urlând după ei.
502v 4. Şi pentru că assirii nu adunaţi, fugea | răsâpiţi, iară fiii lui Israil într-o ceată gonindu-i, îi slăbiia pre toţi carii putea găsi.
5. Şi au trimis Ozie soli prin toate cetăţile şi ţinuturile lui Israil.
6. Şi tot ţânutul şi toată cetatea aleasă tinerime întrarmată au trimis după ei şi i-au gonit în ascuţitul sabiei, până ce au ajuns la marginea hotarălor sale.
7. Iară ceaialalţi carii era în Vethulia au întrat în tabăra assirilor şi prada, carea fugând assirii o lăsase, o au luat şi s-au îngrecat foarte.
8. Iară cei ce biruise, toţi s-au întors în Vethulia, toate care era a lor le-au adus cu sâne, aşa cât nu era număr în vite şi în dobitoace şi în toate ceale purtătoare a lor, că de la cel mai mic până la cel mai mare toţi bogaţi s-au făcut din prăzile lor.
9. Iară Ioachim, arhiereul din Ierusalim, au venit în Vethulia cu toţi bătrânii săi, să vază pre Iudith.
10. Carea ieşind la el, bine o au cuvântat toţi cu un glas, zicând: „Tu, slava Ierusalimului, tu, veseliia lui Israil, tu, făcătoare de cinste a norodului nostru!
503r 11. Că ai făcut bărbăteaşte, şi s-au întă||rit inima ta, pentru că ai iubit curăţiia şi după bărbatul tău altul n-ai cunoscut. Pentru aceaea şi mâna Domnului te-au întărit şi pentru aceaea vei fi binecuvântată în veac!"
12. Şi au zis tot norodul: „Fie, fie!"
13. Iară în treizeaci de zile de-abiia au cules jafurile assirilor norodul lui Israil.
14. Deci toate care s-au aflat deosebi a fi a lui Holofern le-au dat Iudithii în aur şi-n argint şi-n haine şi pietri scumpe şi-n în toate unealtele şi s-au dat toate ei de la norod.
15. Şi toate noroadele să bucura cu muierile şi vergurile şi cu tinerii în organe şi în alăute.

Cap 16

Cântecul Iudithei pentru biruinţa. Vine norodul în Ierusalim, arderi cu mulţămită a aduce. Şi, mai pre urmă, Iudith plină de zile moare. Şi zioa aceştii biruinţe pururea între zilele ceale sfinte la ovreai să prăznuiaşte.

1. Atunci au cântat cântecul acesta Iudith, zicând:
503v 2. „Începeţi Domnului în dobe, cântaţi Domnului | în chimvale, viersuiţi Lui psalm nou din oltariu şi chemaţi numele Lui!
3. Domnul cel ce sfăramă războaiele, Domnul e numele Lui.
4. Care Şi-au pus tabăra în mijlocul norodului Său, ca să ne apuce din mâna tuturor nepriiatinilor noştri,
5. Venit-au Assur din munţii de la miiazănoapte întru mulţimea tăriii sale, a căruia mulţimea au astupat răpegiunile, şi caii lor au acoperit vălile.
6. Zis-au că va aprinde hotarele meale, pre tinerii miei că-i va ucide cu sabia, mititeii miei că-i va da spre pradă şi vergurile spre robie.
7. Iară Domnul Atotputearnicul l-au pedepsit şi l-au dat în mână de fămeie şi l-au pătruns.
8. Că n-au căzut cel tare a lor de tineri, nici fiii lui Titan l-au lovit, nici nalţii uriiaşi s-au pus împrotiva lui, ci Iudith, fata lui Merari, în frumseaţea feaţii sale l-au slobonogit.
9. Că s-au dezbrăcat de vâjmântul văduvirii şi s-au îmbrăcat în văjmântul veseliii, în sâltarea fiilor Israil.

10. Uns-au faţa sa cu unsoare, şi ş-au legat steblele sale cu mitra, luat-au contoşu nou spre înşelarea lui. ||

11. Încălţămintele ei i-au răpit ochii lui, frumseaţea ei rob i-au făcut sufletul lui, tăiatu-i-au 504r
cu sabie cerbicea lui.

12. Îngrozitu-s-au persii de starea ei şi medii de îndrăznirea ei.

13. Atunci au urlat taberile assirilor, când s-au arătat smeriţii miei, uscaţi de seate.

14. Fiii fecioarelor i-au pătruns înpreună şi ca pre nişte prunci ce fug i-au ucis. Perit-au în războiu de la faţa Domnului, Dumnezeului mieu!

15. Cântec să cântăm Domnului, cântec nou să cântăm Dumnezeului nostru.

16. Adonai, Doamne, mare eşti Tu şi proslăvit întru vărtutea Ta şi pre Care nu-L poate nime birui!

*Face. 1. 17. Ţie-Ţi slujască toată făptura Ta, că *ai zis şi s-au făcut. Trimis-ai Duhul Tău şi s-au
Psal. 92, 9. zidit şi nu iaste cine să stea împrotiva cuvântului Tău.

18. Munţii din temeiuri să vor mişca cu apele, pietrile ca ceara să vor topi de la faţa Ta.

19. Iară carii să tem de Tine mari vor fi la Tine preste toate.

20. Amar neamului ce să scoală asupra neamului mieu, că Domnul Atotputearnicul va izbândi într-înşii, în zua judecăţii îi va cerceta. |

21. Că va da foc şi viermi în cărnurile lor, să arză şi să sâmţă până în veac". 504v

22. Şi au fost după aceastea, tot norodul au venit în Ierusalim a să închina Domnului după biruinţă; şi, îndată după ce s-au curăţit, au adus toţi arderi de tot şi făgăduinţele şi ceale făgăduite ale sale.

23. Iară Iudith toate vasele ceale de oaste a lui Holofern, care i le dedease norodul, şi părătaiul, care ea îl luase din cămara lui, le-au adus spre dăruire de uitare.

24. Şi era norodul veasel după faţa sfinţilor, şi în trei luni bucuria aceştii biruinţe s-au prăznuit cu Iudith.

25. Iară după acelea zile fieştecarele s-au întors la casa sa; şi Iudith mare s-au făcut în Vethulia, şi era mai aleasă în tot pământul lui Israil.

26. Era şi vărtutei curăţăniia împreunată, aşa cât n-au cunoscut bărbat în toate zilele vieţii sale, de când au murit Manasse, bărbatul ei.

27. Şi era ieşind în zile de praznic cu mare slavă.

28. Şi au rămas în casa bărbatului său ani o sută cinci şi au slobozit pre avra sa slobodă;
şi au murit şi s-au îngropat cu băr||batul său în Vethulia. 505r

29. Şi o au plâns tot norodul în şapte zile.

30. Iară în toată vreamea vieţii sale n-au fost cine să turbure Israilul şi după moartea ei, ani mulţi.

31. Iară zioa biruinţii aceştiia de praznic de la ovreai în numărul zilelor celor sfinte să ia şi să cinsteaşte de jidovi dintr-acea vreame până într-această zi.

A

(a se) ABATE: v. III
abătându(-să): *gerunziu* 6,9

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de abiia*** 15,13

ACOLO: adv.
acolo: 2,14; 3,15; 4,6; 5,9, 15; 6,11; 8,3; 10,9; 12,1; 13,20
acolo: *în forma* ***de-acolo*** 5,9

(a se) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,11; 4,9; 9,8; 16,5
acoperind: *gerunziu* 5,9
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13

ACUM: adv.
acum: 5,24; 7,15; 8,21, 29; 9,6; 11,3, 10, 14; 12,2, 17

(a se) ADĂUGA: v. I; var. (a se) ADĂOGA „a se alătura altora"; „a intra în rând cu ceilalți"
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

ADÂNC: s.n.
adâncul: *sg. nom./ac.* 5,12; 9,8

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 5,5

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărată: *adj. f. sg. nom.* 6,5
adevărate: *adj. f. pl. nom.* 8,28
adevărat: *adv.* 7,9; 8,21; 11,8, 12

(a-și) ADUCE: v. III
aduceți(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceți-vă aminte*** 4,13
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 4, 16
să(-și) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v. să-și aducă aminte* 8,21, 22
adu(-Ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ți aminte*** 9,18
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,2
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,3
(-ș) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***–ș vor*** *aduce* ***aminte*** 13,25
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,8; 16,22, 23
a aduce: *inf. prez.* rezum. cap.16

(a se) ADUNA: v. I
a (să) aduna: *inf. prez.* 3,15
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,4
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,23
adunându(-să): *gerunziu* 7,12
adunați: *imperativ 2.pl.* 7,15

ADUNARE: s.f.
adunările: *pl. nom., în sintagma* ***adunările apelor*** „rezervele de apă" 7,11

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom., în forma neg.* ***nu adunați*** 15,4

ADUS, -Ă: adj.
adusă: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** „cu excepția"; „în exteriorul" 5,18; 7,6; 8,6, 19; 9,19
afară: 12,5; 13,5; 14,15

(a se) AFLA: v. I „a găsi"
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6; 14,15
să (se) afle: *conj. prez. 3.sg.* 10,12
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,17
aflându-: *gerunziu* rezum. cap.14
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,4
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14

AICI: adv.
aici: 13,20

(a) AJUNGE: v. III
ajunge: *inf. prez. fără a* 2,8
au ajuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,6

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) (a) AGIUTA
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 7,14
agiută: *imperativ 2.sg.* 9,3
ai ajutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,25

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) AJUTORIU
ajutoriu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,8; rezum. cap.4; 6,21; 8,10
ajutoriul: *sg. nom.* 7,25

ALĂUTĂ: s.f.; vezi LĂUTĂ

(a) ALERGA: v. I
alerga: *ind. imp. 3.pl.* 9,6
au alergat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,11; 13,15
vor alerga: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,4

ALES, ALEASĂ: adj.
aleși: *m. pl. ac.* 3,8
aleasă: *f. sg. ac.* 15,6
(mai) aleasă: *f. sg. nom.* 16,25

AMAR, -Ă: adj./s.
amară: *adj. f. pl. (cu des. -ă) nom.* 5,15
amar: *s.n (+ dat.) sg. nom.* 16,20

(a) AMENINȚA: v. I
va amânânța: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15

AMESTECARE: s.f.
amestecarea: *sg. ac.* 8,19

AMIAZĂ: s.f.; var. AMEAZĂZEA
ameazăzea: *sg. ac.* 2,13
amiiazăzi: *sg. ac.* 7,6

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și*** *aduce* ***aminte***; vezi (a se/-și) ADUCE

AMMONITEAN: s.m. (cf. Indice Fc)
ammonitenilor: *pl. gen.* rezum. cap.5

AMOREU: s.m. (cf. Indice Fc)
amoreul: *sg. ac.* 5,20

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,5; 2,1
ani: *pl. ac.* 5,9, 15, 22; 8,4; 16,28, 30
an: *sg. ac., în loc. adv. peste* ***an*** „în decursul unui an" 5,15

APĂ: s.f.
apele: *pl. nom./ac.* 5,12; 9,8; 16,18
apei: *sg. gen., în sintagmele ducerea apei* (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*)***/uscăciunea*** *apei* „lipsa apei" (traducere întocmai a sintagmei lat. *ariditate aquae*) rezum. cap.7; 7,6; 11,10
apă: *sg. ac.* 7,7, 9
apelor: *pl. gen., în sintagma* ***adunările apelor*** (cf. supra ADUNARE) 7,11
apa: *sg. nom.* 7,11

apelor: *pl. gen* 9,17
apei: *sg. gen.* 12,7

(a se) APĂRA: v. I
va apăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,25
(să) apără: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,2
apără: *ind. prez. 3.pl.* 7,8

APĂRARE: s.f.
apărarea: *sg. ac.* 9,2

APĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **APĂRĂTORIU** „ocrotitor"
apărătoriul: *s.m. sg. nom.* 6,13

(a se) APRINDE: v. III „a face (ceva) să înceapă să ardă"; „a incendia"; „a se mânia"
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
să aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 8,12
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 8, 15
aprinzând: *gerunziu* 13,16
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,6

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 14,14
aproapele: *s.m. sg. ac., în forma* ***de-aproapele*** 15,2

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8; 7,8; 14,14
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,9
apuce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 14,2
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* (aici) „să scape" 16,4

APUS: s.n.
apusului: *sg. gen.* 1,6

(a se) ARĂTA: v. I
să arăt: *conj. prez. 1.sg.* 6,2; 10,13
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14; 13,19
arată: *imperativ 2.sg.* 6,15
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 7,4
să (se) areate: *conj. prez. impers./3.sg.* 8,21; 10,4
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,13

ARĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „persoană care te face să vezi, să înțelegi un lucru"
arătătoare: *f. sg. ac.* rezum. cap.11

ARC: s.n.
arc: *sg. ac.* 5,16

(a) ARDE: v. III „a distruge prin foc"; „a dori pe cineva", „a râvni"
arzând: *gerunziu* rezum. cap.12
era arzând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 12,16
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 16,21

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac.* 4,16
arderi: *pl. ac., în sintagmele* ***arderi cu mulțămită/arderi de tot*** rezum. cap.16; 16,22

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,10; 15,14

ARHIEREU: s.m.
arhiereu: *sg. ac.* rezum. cap.15
arhiereul: *sg. nom.* 15,9

ARMAT, -Ă: adj.
armați: *m. pl. nom.* 15,2

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 5,27
armele: *pl. ac., în sintagma* ***armele ceale de războiu*** 7,5
armele: *pl. ac.* 14,2, 7

(a) ASCULTA: v. I
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12
a asculta: *inf. prez.* 5,5
ascultă: *imperativ 2.sg.* 9,17
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
ascultați: *imperativ 2.pl.* 14,1

ASCUNS, -Ă: s.m./f./n.
(ceale) ascunsă: *s.n. pl. ac.* „secretele" 10,13

ASCUȚIT: s.n. (ccr.) „tăiș"
ascuțitul: *sg. ac.* 2,16; 7,17; 15,6

ASEMENEA: adv.; var. (Reg.) **ASEMINEA**
aseminea: 7,3

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
asiriilor: *pl. gen./dat.* 2,7, 12; rezum. cap.5; 6,3; 8,10; 10,11
asirii: *pl. nom./ac.* 6,10; 7,13; 15,4, 7
assirilor: *pl. gen.* 9,6; 13,19; rezum. cap.14; 14,10, 11, 17; 15,7, 13; 16,13
assirii: *pl. ac.* 12,11
assirii: *pl. nom.* rezum. cap.15

ASIRIAN: s.m.; var. **ASIREAN** (cf. **Indice** Fc)
asirenilor: *pl. gen.* 1,5, 10; 2,1

ASTĂZI: adv.
astăzi: 7,17; 12,18; 13,25

(a se) ASTÂMPĂRA: v. I.; var. **(a se) STÂMPĂRA** (aici) „a se înviora"
a (să) stâmpăra: *inf. prez.* 7,7

(a) ASTUPA: v. I
au astupat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,5

AȘA: adv.
așa: 4,14, 16; 5,9, 12, 13; 6,9, 18; 7,11; 8,15, 17, 23, 31; 9,9; 10,13, 18; 11,15; 13,25, 28; 15,2, 8; 16,26

AȘEZAT, -Ă: adj.
așezați: *m. pl. nom.* 7,8

(a) AȘTEPTA: v. I
să așteptăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,23; 8,20
așteptând: *gerunziu* 10,6

(a se) AȘTERNE: v. III „a se culca la pământ"; „a cădea la pământ în semn de umilință"; „a distruge", „a nimici" (cf. lat. *prosternō, -ere*)
au așternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,9; 5,20
(s-)au așternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,4
(ne) aștearnem: *ind. prez. 1.pl.* 7,14
așternându(-să): *gerunziu* 9,1; 10,20

AȘTERNUT, -Ă: adj.
așternută: *f. sg. nom.* „căzută la pământ în semn de umilință" rezum. cap.9; 10,1

(a) ATINGE: v. III
să atingă: *conj. prez. 3.pl.* 11,12
a atinge: *inf. prez.* 11,12

ATOTPUTERNIC, **-Ă:** adj.
Atotputearnicul: *m. sg. nom.* 16,7, 20

ATUNCI: adv.
atunci: 1,7, 12; 2,7; 3,1, 7; 4,1, 11; 5,5, 28; 6,3, 4; 6,7, 13, 19; 7,12; 9,6; 11,1; 12,1, 12; 14,3, 6, 13; 16,1, 13

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 2,10; 10,19; 15,14

AUSTRU: s.n. „sud"
aus**tru:** *sg. ac.* 2,15

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 4,1; rezum. cap.5; 8,9
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,1; 13,14
auzând: *gerunziu* 10,14; 14,17; 15,1
va **auzi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,31
auziia: *ind. imp. 3.pl.* 15,2

(a se) AVEA: v. II
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
să **(se)** aibă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
având: *gerunziu* 8,6
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,15

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom./ac.* 2,16; 3,3
averi: *pl. ac.* 8,7

AVRĂ: s.f. „slujincă", „roabă" (cf. lat. *abra, -ae*); cuvântul nu e înregistrat în DA.
avra: *sg. nom./ac.* 8,32; 10,2, 10; 16,28
avrei: *sg. gen.* 10,5

B

BĂRBAT: s.m. „persoană matură de sex bărbătesc"; „soț"
bărbați: *pl. ac.* 2,7
bărbaților: *pl. gen.* 7,2
bărbații: *pl. nom.* 7,12
bărbatul: *sg. nom./ac.* 8,2, 7; 12,11; 15,11; 16,26, 28
bărbat: *sg. ac.* 16,26
bărbatului *sg. gen.* 16,28

BĂRBĂTEȘTE: adv.
bărbătească: 15,11

BĂTAIE: s.f.
bătaia: *sg. ac., în sintagma bătaia de război* (cf. lat. *congressione pugnae*) „luptă" 7,9

BĂTRÂN, **-Ă:** s./adj.
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 6,12
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 6,20; rezum. cap.8; 8,9, 28; 10,6; 13,14; 15,9
bătrâni: *adj. m. pl. nom.* 8,21

BĂUTURĂ: s.f.; var. BEUTURĂ
beutură: *sg. ac.* 5,15

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) BUIGUI**
(să) buiguiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

BÂIGUIALĂ: s.f.; var. (Reg.) **BUIGUIALĂ** (Rer.) „zăpăceală"; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la V. Alecsandri (după H. Tiktin, DRG s.v.).
buiguială: *sg. nom.* 10,14

BÂIGUIT, **-Ă:** adj.; var. (Înv. și reg.) BUIGUIT, -Ă
buiguiți: *m. pl. nom.* 10,9

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 7,7
să bea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,11; 12,12
bea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19, 20
beuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,20
bea: *imperativ 2.sg.* 12,17
bea-voiu: *ind. viit.I. 1sg.* 12,18

BEȚIE: s.f.
beție: *sg. ac.* 13,4
beției: *sg. ac.* 13,19

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
biciul: *sg. ac.* 7,20
zbicele: *pl. nom.* 8,27

BIET, BIATĂ: adj.
bietului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.13

BINE: adv./s.
(mai) bine: *adv.* 3,2; 7,16
bine: *adv.* rezum. cap.6; 11,20
bine: *adv. în structurile v. dislocate* ***bine să cuvântăm/bine să cuvintează/bine e cuvântat/bine să cuvintează/bine au cuvântat*** 7,16; rezum. cap.13; 13,24; rezum. cap.15; 15,10
bine: *s.n. sg. ac.* 10,16

(a) BINECUVÂNTA: v. I
vei fi binecuvântată: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 15,11
bine să cuvântăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,16
bine **(să)** cuvintează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.15
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,24
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,10

(a se) BIRUI: v. IV
biruind: *gerunziu* rezum. cap.1
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,16, 20
biruindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6
va birui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13
birui: *inf. prez. fără a* 7,9; 16,16
(să) birui: *inf. prez. fără a* 7,9
biruise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 15,8

BIRUINȚĂ: s.f.
biruință: *sg. ac.* rezum. cap.11; 16,22
biruința: *sg. ac.* 13,20; rezum. cap.16
biruințe: *sg. gen.* rezum. cap.16; 16,24
biruințiI: *sg. gen.* 16,31

BISERICĂ: s.f.
bisericii: *sg. dat.* 4,2, 9
bisericilor: *pl. dat.* 4,2
bisericâ: *sg. ac.* 6,21; 7,18

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovitu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,22
blagoslovită **ești:** *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,23, 31

BLÂND, **-Ă:** s.m./f.
[celor] blânzi: *s.m. pl. gen.* 9,16

BOGAT, **-Ă:** adj.
bogați: *m. pl. nom.* 15,8

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 2,8; 3,3; 8,7

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 9,11
braţului: *sg. gen.* 10,3

BUCATĂ: s.f. "hrană", "mâncare"
bucate: *pl. ac.* rezum. cap.12
bucata: *sg. ac.* 12,9

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-mă): *gerunziu* 13,20
(să) bucura: *ind. imp. 3.pl.* 15,15

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom.* 16,24

BUN, -Ă: adj./s.
(ceale) bune: *s.f. pl. nom.* „întâmplări fericite", „binele" 5,21
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 10,3; 11,6; 12,14; 13,21
bună: *adj. f. sg. nom./voc.* 11,21; 12,12
(prea) bun: *adj. n. sg. nom.* 12,14
(mai) bun: *adj. n. sg. nom.* 12,14

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 9,13
buzelor: *pl. gen.* 13,6

C

CAL: s.m.
cailor: *pl. gen.* 3,3; 9,16
cai: *pl. nom.* 16,5

CALE: s.f.
căli: *sg. gen.* 4,5
cale: *sg. nom.* 4,6
calea: *sg. nom./ac.* 4,6; 5,22; 12,8
căile: *pl. nom./ac.* 5,1; 9,5; 15,2

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** (cf. **Indice** Fc)
hananeul: *sg. nom.* 5,20

CAP: s.n.
capetele: *pl. ac.* 4,16; 7,4
capul: *sg. nom./ac.* 8,3; 9,1; rezum. cap.13; 13,8, 10, 11, 19, 27, 28, 29; rezum. cap.14; 14,1, 7, 14, 16; 15,1, 2
capului: *sg. gen.* 10,3; 13,9, 24
cap: *sg. ac.* 10,3

CAPRĂ: s.f.
caprelor: *pl. gen.* 3,3

CARNE: s.f.
carnea: *sg. ac.* 14,6
cărnurile: *pl. ac.* 16,21

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea lui Iiudith*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 2,1, 10; 6,19; 9,18; 10,2; 11,21; 14,16; 16,25, 28
casei: *sg. gen.* 8,5, 6; 13,18

CAŞ: s.m.
caşi: *pl. ac.* 10,5

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18; 6,14; 13,29, 30; 14,17; 16,8
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4
să cază: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***să cadă faţa*** „să te superi" 6,5
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 9,11; 10,13
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

CĂDERE: s.f.
căderea: *sg. ac.* 13,25

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţi: *pl. nom./ac.* 2,7; 3,7; 7,2
călăreţii: *pl. ac.* 2,11; 4,13

CĂLĂRIME: s.f.
călărimea: *sg. ac.* 9,6

(a) CĂLCA: v. I
călcând: *gerunziu* 5,12

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. nom.* 8,3

CĂMARĂ: s.f. „odaie"
cămara: *sg. ac.* 9,1; 14,10, 13; 16,23
cămării: *sg. gen.* 13,1, 5; 14,9
cămară: *sg. ac.* 13,3

CĂMĂRAŞ: s.m.
cămăraşilor: *pl. dat.* 12,6; 14,11

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 2,8
cămilelor: *pl. gen.* 3,3

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom.* 2,4; 8,34
căpeteniile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,1, 9; rezum. cap.5; 5,2; 6,11; 14,17
căpetenia: *sg. nom.* rezum. cap.5; 13,23; 14,3
căpeteniii: *sg. gen./dat.* 5,1; 10,13; 13,19, 24

CĂRARE: s.f.
cărarea: *sg. ac.* 7,5
cărările: *pl. ac.* 15,2

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămidă: *sg. ac.* 5,10

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţelor: *pl. gen.* 1,4
căruţele: *pl. ac.* 2,11; 4,13; 9,6, 9

CÂINE: s.f.; var. (Reg.) **CÂNE**
câne: *sg. nom.* 11,15

CÂMP: s.n.
câmpul: *sg. ac.* 1,6, 8
câmpurile: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,3
câmpului: *sg. gen.* 4,5; 11,5

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 6,8
câmpiilor: *pl. gen.* 15,2

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,1
cântaţi: *imperativ 2.pl.* 16,2
să cântăm: *conj. prez. 1.pl.* 16,15

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,1
cântec: *sg. ac.* 16,15

CÂRLIG s.n. (aici) „țepușă", „spangă"
cârligi: *pl. ac.* 9,9

CEARĂ: s.f.
ceara: *sg. ac.* 16,18

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac., în sintagma* ***dintr-acest ceas*** „din acest moment" 6,6
ceasuri: *pl. ac.* 7,17
ceasul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ceasul acesta/într-acest ceas*** „acum" 13,7, 9

CEATĂ: s.f.
ceată: *sg. ac.* 15,4

CENUȘĂ: s.f.
cenușe: *sg. nom./ac.* 4,16; 7,4; 9,1

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Dumnezeu al ceriului/ Dumnezeul ceriului/Dumnezeul ceriului și al pământului*** 5,9, 12, 19; 6,13, 15
ceriu: *sg. ac.* 5,11
ceriului: *sg. gen.* 7,17
ceriurilor: *pl. gen., în sintagma* ***Dumnezeul ceriurilor*** 9,17
ceriul: *sg. ac.* 13,24

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 13,10; 16,11

(a) CERCA: v. I
cercă: *imperativ 2.sg.* 5,24
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
cercați: *imperativ 2.pl.* 8,31

CERCEL: s.m.
cercei: *pl. ac.* 10,3

(a) CERCETA: v. I (Înv.) „a purta de grijă", „a se îndura"; (Înv.) „a pedepsi"
să cerceteaze: *conj. prez. 3.sg.* 4,17
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,20

(a) CERE: v. III
ceru: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
cerând: *gerunziu* 6,21
să cerem: *conj. prez. 1.pl.* 8,14
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,5

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ȚEREMONIE**
țărămoniile: *pl. ac.* 5,8

(a se) CERTA: v. I „a se pedepsi"; „a mustra"
să (se) certe: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(ne) certăm: *ind. prez. 1.pl.* 8,27

CERTARE: s.f. „mustrare"
certarea: *sg. ac.* 11,5

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,5; 2,6, 13; 3,7; rezum. cap.7; 7,9, 17; rezum. cap.8; 8,3, 9, 10; 13,7; 15,6
cetate: *sg. ac.* 1,1; 7,6, 11, 15
cetățile: *pl. nom./ac.* 2,14; rezum. cap.3; 3,3, 8, 12, 15; 4,10; 5,3, 20; 15,5
cetăților: *pl. gen.* rezum. cap.3; 5,10
cetățile: *pl. gen. (cu prep. a + toate)* 3,1, 9
cetăți: *pl. ac./dat.* 4,2; 7,2
cetății: *sg. gen.* 10,6; 13,12, 14

CETĂȚEAN: s.m.
cetățeanii: *pl. nom.* rezum. cap.7
cetățeanii: *pl. dat. (cu prep.* ***la***) rezum. cap.13

(a) CHELTUI: v. IV „a termina", „a isprăvi"
a cheltui: *inf. prez.* 11,12
va cheltui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4

(a se) CHEMA: v. I „a (se) numi"; „a pofti", „a invita"; „a invoca"
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 2,2, 4, 7; 5,2; 10,2; 13,14, 20
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
să (se) cheme: *conj. prez. 3.sg.* 3,13
a chema: *inf. prez.* 5,11; 14,12
chemând: *gerunziu* 6,20
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,21
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 8,12
[fiind] chemat: *pasiv gerunziu* 13,27
chemați: *imperativ 2.pl.* 16,2

CHILIUȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
chiliuță: *sg. ac., în sintagma* ***chiliuță de tainâ*** 8,5

CHIMVAL: s.n.
chimvale: *pl. ac.* 16,2

CHINUIT, -Ă: adj.
chinuiți: *m. pl. nom.* rezum. cap.7

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** 6,13; 8,22

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* 6,19; 12,10

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.*rezum. cap.1; 1,11; 8,20
cinstea: *sg. ac., în sintagmele* ***cinstea Domnului/cinstea Dumnezeului*** 5,17, 19
cinste: *sg. ac., în sintagma făcătoare de* ***cinste*** 15,10

(a se) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,9, 18
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,21
cinstesc: *ind. prez. 1.sg.* 11,14
să (se) cinstească: *conj. prez. 3.sg.* 12,12
(să) cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 16,31

CINSTIT, -Ă: s.m./f.
(cei) cinstiți: *s.m. pl. nom.* 3,9

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 2,8; 8,7
ciurdele: *pl. nom.* 3,3

COAMĂ: s.f. „chică"
coama: *sg. ac.* 13,9

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. nom./ac.* 8,6; 13,28
coapsa: *sg. ac.* 9,2

COASTĂ: s.f. „oase perechi care intră în alcătuirea toracelui la vertebrate"; „pantă"
coastele: *pl. ac.* 6,4
coasta: *sg. ac., în sintagma* ***coasta muntelui*** 6,9

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 3,7; 5,9; 10,11; 15,3
pogorându(-se): *gerunziu* 6,10; 10,2

să (te) pogor: *conj. prez. 2.sg.* 10,15
să (vă) pogorâți: *conj. prez. 2.pl.* 14,2

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. nom.* 12,1

(a) CONĂCI: v. IV; var. (a) CONOCI (cf. Indice 2Lg)
conoceaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,3; rezum. cap.7

CONTĂȘ: s.n.; var. CONTOȘ
contoșu: *sg. ac.* 16, 10

COPAC: s.m.; var. (Reg.) COPACI
copaciu: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,9

CORN: s.n.
cornuri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri în patru cornuri*** „pietre pătrate" (cf. lat. *lapidibus quadratis*) 1,2
cornul: *sg. ac.* 9,11

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 9,11; 10,16; 12,4; 13,31; 14,4, 8, 15
cort: *sg. ac.* 12,9; 14,9
corturile: *pl. ac.* 13,1

COSIȚĂ: s.f.
cosița: *sg. ac.* 10,3

COȘTEI: s.n. „cetate", „loc întărit"
coșteaiele: *pl. ac.* 2,12

COROANĂ: s.f. „cunună"
coroane: *pl. ac.* 3,10

COT: s.m.
coți: *pl. ac.* 1,2

CRÂNG: s.n.; var. (Neob.) GRÂNG: s.m. „dumbravă consacrată unei divinități" (cf. lat. *lucus, -i*)
grânghii: *pl. ac.* 3,12

(a) CREDE: v. III
să creadem: *conj. prez. 1.pl.* 8,27
crezând: *gerunziu* 13,7
au crezut *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioși: *m. pl. nom.* 8,23

CRIN: s.m.
crini: *pl. ac.* 10,3

CUGET: s.n.
cuget: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu un cuget*** „în consens" 7,4

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 5,26
cugetând: *gerunziu* rezum. cap.8
am cugetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13

(a se) CULCA: v. I
(să) culca: *ind. imp. 3.sg.* 13,19

(a) CULEGE: v. III
culegând: *gerunziu* rezum. cap.15
au cules: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,13

(a) CUMPĂNI: v. IV „a cântări cu minte", „a socoti"
cumpănea: *ind. imp. 3.sg.* 10,4

(a) CUNOAȘTE: v. III "a afla"; "a ști"; (în sintagmă cu *femeie/bărbat*) "a avea relații sexuale"; "a recunoaște"
să cunoască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,28; 9,19
cunoscând: *gerunziu* rezum. cap.6; 11,13
să cunoști: *conj. prez. 2.sg.* 6,5; 13,28
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,20
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 8,30
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10, 12
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,5
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,11
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26

CUNOȘTINȚĂ: s.f. „cunoștere"
cunoștința: *sg. ac.* 5,27

(a) CUPRINDE: v. III „a pune stăpânire pe ceva sau pe cineva"; „a întâmpina"; „a primi în casă", „ agăzdui"
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 6,5
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 3,9; 4,2, 3; 5,11; 6,19
cuprinzindu-: *gerunziu* 3,10
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,2

CURAT, -Ă: adj.
curată: *f. sg. nom.* 12,9

CURĂȚENIE: s.f. „curăție", „puritate"
curățăniia: *sg. nom.* 16,26

(a se) CURĂȚI: v. IV „a se purifica"
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,22

CURĂȚIE: s.f.
curățiia: *sg. ac.* 15,11

(a) CURGE: v. (aici; despre un izvor) „a se vărsa"
curge: *ind. prez. 3.sg.* 7,6

(a) CURMA: v. I
va curma: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24

CUTREMUR: s.n.
cutremuru: *sg. ac.* 4,2
cutremurul: *sg. nom.* 11,9
cutremur: *sg. nom./ac.* 14,17; 15,1

CUVÂNT: s.n.
cuvânt: *sg. nom./ac.* 2,1, 4; 5,5; 6,12; 8,8, 10; 9,18
cuvintele: *pl. nom./ac.* 5,26; 6,5; 7,10, 25; 8,1, 28; 10,14; 11,4, 18
cuvântul: *sg. nom.* 8,12
cuvintelor: *pl. gen.* 11,19
cuvântului: *sg. gen.* 16,17

(a) CUVÂNTA: v. I
să cuvântăm: *conj. prez. 1.pl., în structura v. dislocată* ***bine să*** *cuvântăm* 7,16
(să) cuvintează: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să cuvintează*** rezum. cap.13
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 13,24
(să) cuvintează (sic!): *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să cuvintează*** rezum. cap.15
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl., în structura v. discolcată* ***bine au cuvântat*** 15,10

CUVIOS: adv. (Înv.) „potrivit"
cuvios: rezum. cap.10

D

(a se) DA: v. I
să (să) deie: *conj. prez. 3.pl.* 4,10

(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,18; 8,19; 15,14
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,19; 9,2; 13,11; 15,14; 16,7
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,22; 16,23
dându-: *gerunziu* 5,24
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24; 6,17, 18; 11,8; 16,6, 21
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,7; 8,10; 10,8; 12,1
a da: *inf. prez.* 6,13; rezum. cap.7; rezum. cap.8
or da: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9
(să) da: *ind. imp. 3.sg.* 7,11
să (ne) dăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,15
să dați: *conj. prez. 2.pl.* 7,17
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 7,20; 11,20
va da: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va da slavă*** 7,24
ar da: *cond. prez. 3.sg.* 8,9
au dat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au dat înainte*** „au dat la iveală", „au arătat" (cf. lat. *proferō*) 8,24
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 12,5
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,3; 13,27
dă: *imperativ 2.sg.* 9,14, 18
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,12; 11,12
a (să) da: *inf. prez.* 12,2
dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 10,8

DATOR, DATOARE: adj.
datori: *m. pl. nom.* 14,3

DĂRUIRE: s.f.
dăruire: *sg. ac., în sintagma* ***dăruire de uitare*** (cf. lat. *anathema oblivionis*) „pradă de război consacrată Domnului pentru iertarea păcatelor" 16,23

DÂRMINĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Par)
dârmini: *pl. ac.* 7,8

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 3,3; 7,8
dealurilor: *pl. gen.* 15,2

DEOSEBI: adv.
deosebi: rezum. cap.15; 15,14

DEPARTE: adv.
departe: 7,7; 13,13

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,17, 19
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,22
depertează**(-se):** *conj. prez. fără să 3.sg.* 6,5
(te-)ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,3
să (să) depertează: *conj. prez. 3.sg.* 13,25

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *n. sg. ac.* 11,4

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a)** DEȘCHIDE
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12
deșchideți: *imperativ 2.pl.* 13,13
a deșchide: *inf. prez.* 14,10

DESFĂTARE: s.f.
desfătării: *sg. gen.* 10,3

DESPĂRȚIRE: s.f.
despărțire: *sg. ac.* 4,10

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșerți: *m. pl. ac.* 1,11

(a se) DEȘTEPTA: v. I
deșteptând: *gerunziu* rezum. cap.14
a deștepta: *inf. prez.* 14,3
să (să) deșteapte: *conj. prez. 3.sg.* 14,9
să (se) deșteapte: *conj. prez. 3.sg.* 14,9
deșteptați: *imperativ 2.pl.* 14,12

DEȘTEPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
deșteptători: *pl. ac.* 14,9

DEUNĂZI: adv.; var. (Reg.) DĂUNĂZI
dăunăzi: 5,23

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(s-)au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2; 16,9

(a) DEZLEGA: v. I
delegându-: *gerunziu* rezum. cap.6; 6,10
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8

DIMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. și reg.) DINPROTIVĂ
dinprotiva: 4,5

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 13,5; 14,13

DINCOACE: adv.
dincoace: 5,12

DINCOLO: adv.; var. DINCOLEA
dincolea: 5,12

DOBĂ: s.f.; vezi TOBĂ

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 2,12; 3,7; 5,15
dobândi: *inf. prez. fără a* 10,13
dobând**easte:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 15,8

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a)** OBORÎ
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13
a oborî: *inf. prez.* 9,11

(a) DOJENI: v. IV (Înv.) „a sfătui (într-o situație dificilă"
dojenește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

DOMN: s.m. (s. propriu) "Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,8, 10, 12; 5,10, 23; 6,18; 7,16, 23; 8,8, 11, 14, 20, 32, 33, 34; 9,1, 10; 10,1, 4; 11,4, 13; 13,17, 19, 20, 22, 23, 24; 14,5; 16,3, 7, 20
Domnului: *sg. gen./dat.* 4,2, 9, 11, 12, 15, 16; 6,14; 8,17, 24; 9,1; 10,10; 11,12; 12,5, 8; rezum. cap.13; 13,22; 16,2, 14, 15, 22
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***preotul Domnului/oltariul*** *Domn****ului/****sluga* ***Domnului/****cinstea* ***Domnului/milii Domnului/milei Domnului/frica Domnului/zbicele Domnului/put****erea Domn****ului/mâna*** *Domn****ului*** 4,8, 9, 13; 5,17; rezum. cap.8; 8,13, 24, 27; 13,25; 15,11
Doamne: *sg. voc.* 6,15; 9,2, 3, 9, 12, 16, 18; 13,7, 9; 16,16
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul*** *a toată zidirea* 9,17

DOMN: s.m. (apelativ) "termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) "stăpân"
domn: *sg. nom.* 3,6; 6,4
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 5,5, 24; 12,4
domnul: *sg. nom./ac.* 6,9; 10,20; 12,12
domnului: *sg. dat.* 12,13
domnule: *sg. voc.* 12,18

(a) DORMI: v. IV
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 14,13

DRAGOSTE: s.f.
dragostii: *sg. gen* 9,13

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep.; var. DIREPT, DIREAPTĂ
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 7,23; 11,1
drepților: *s.m. pl. gen.* 10,8
direpț: *prep. în loc. adv. direpț aceaea* 15,2

DRUM: s.n.
drumului: *sg. ac.* 7,5

(a se) DUCE: v. III
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 6,10; 10,16; 12,4
ducând: *gerunziu, în sintagma ducând* ***hori*** „jucând" 3,10
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,22; 8,34; 13,1
a (să) **duce:** *inf. prez.* rezum. cap.6
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 6,7
era **dușî:** *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,2
ducându(-se): *gerunziu* 9,1
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
(te) duci: *ind. prez. 2.sg.* 10,11
să **duc:** *conj. prez. 1sg.* 11,15
ducându-: *gerunziu* rezum. cap.13
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 14,5

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) rezum. cap.7; 7,6

DUH: s.n.
duh: *sg. ac.* 8,16; 13,30
Duhul: *sg. ac.* 16,17

DUMNEZEU: s.m. "Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 4,10; 5,16, 18, 21, 23, 24, 25; 6,2, 17, 18, 21; 7,4, 21; 8,18, 20, 21, 33; 9,10; 10,8; 11,8, 9, 21; 12,7; 13,17, 19, 23, 27, 31
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 4,17; 5,22; rezum. cap.6; 6,2, 18; 7,13, 18; rezum. cap.8; 8,15, 19, 21, 22, 23, 29, 30, 31; 9,19; 11,12, 14, 17, 20; 12,4; rezum. cap.13; 13,13, 28; 14,6
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***minunile lui Dumnezeu/ rânduiala lui Dumnezeu*** rezum. cap.5; 11,16
Dumnezeu: *sg. ac., în sintagma* ***Dumnezeu al ceriului*** 5,9
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului*** 5,12, 19; 6,13
Dumnezeului: *sg. gen.* 5,17, 21, 24, 25; 7,17; 11,12; 12,8; 13,25; 16,14, 15
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***cinstea Dumnezeului*** 5,19
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul ceriului și al pământului/Dumnezeul tătâni-mieu Simion/Dumnezeul mieu/ Dumnezeul ceriurilor/Dumnezeul lui Israil*** 6,15; rezum. cap.9; 9,3, 17; 13,7
Dumnezeule: *sg. voc.* 13,9

DUMNEZEU: s.m. "zeu"; "idol"
dumnezeii: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,13; 5,7
dumnezeu: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,13
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 5,8; 8,18
dumnezeul: *sg. nom.* 5,29

DUS, -Ă: adj.
dusă: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) EGHIPTEAN
eghipteanii: *pl. nom.* 5,11
eghipteanilor: *pl. gen.* 5,13; 9,6

ELICHI: s.m. „locuitori ai Elamului, deci elamiți" (cf. Anania 2001, p.1226).
elichilor: *pl. gen.* (cf. în *Vulgata, elicorum*) 1,6

F

(a se) FACE: v. III
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 17; 4,7; 6,19; 8,5; 11,20; 12,10; rezum. cap.13; 13,13, 22; 14,13, 16; 16,11
făcând: *gerunziu* 3,11; 12,11
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 4,2; 8,17, 31
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,2; 14,6
să **(se)** facă: *conj. prez. 3.pl.* 4,10
ai **făcut:** *ind. pf.c. 2.sg.* 7,13; 9,4; 15,11
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 7,17
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 7,18; 8,22; 9,4; 12,20; 13,1; 14,18; 15,8; 16,17, 25
am **făcut:** *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,19; 11,1
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,25; 12,3
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 8,14
va **face:** *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20; 10,16; 11,4, 21; 12,4
a **face:** *inf. prez.* 8,31
fă: *imperativ 2.sg.* 9,12
fac: *ind. prez. 3.pl.* 11,12
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,14
ați face: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,2
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 14,9

FAMEN: s.m.
famenul: *sg. nom.* 12,10

FAMILIE: s.f. „totalitatea persoanelor unite prin legături de sânge sau de alianță"; „totalitatea sclavilor unei case" (cf. lat. *familia, -ae*)
familiile: *pl. nom.* 3,3
familie: *sg. ac.* 8,7

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 5,13; 8,33

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom.* 8,1; 16,8
featele: *pl. ac.* 9,3
fată: *sg. nom.* 10,12

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac.* 2,11; 6,5, 15; 10,14, 24; 13,29; 16,10
feții: *sg. gen., în loc. prep.* ***în preajma feții/dinprotiva feții/ înnaintea feții*** (*în sintagmele* ***în preajma feții pustiei*** „la marginea pustiului"; cf. lat. *contra faciem deserti*; *contra* „în fața", deci „la marginea" ***/dinprotiva feții câmpului mare***, cf. lat. *contra faciem campi magni*/***înnaintea feții bisericii Domnului*** „în fața bisericii Domnului"; cf. lat. *contra faciem templi Domini*/ ***înnaintea feții lui*** „în fața lui", „dinaintea lui"; cf. lat. *ante faciem eius*) 2,13; 4,5, 9; 10,17; 12,12
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la fața/la fața*** „înaintea"; „(de) dinaintea" 4,1; 10,12, 13; 16,14, 18
fața: *sg. nom., în loc. v.* (Înv.) ***să cază fața*** 6,5
față: *sg. ac.* 6,14
feții: *sg. gen., în loc. prep.* ***înnaintea feții***; *în sintagma* ***înnaintea feții lui*** „în fața lui", „dinaintea lui"; cf. lat. *ante faciem eius*) 12,15
feții: *sg. gen.* 16,8
fața: *sg. ac., în sintagma* ***după fața sfinților*** (cf. lat. *secundum faciem sanctorum*) 16,24

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
făcătoatoare: *s.f. sg. voc., în sintagma* ***făcătoare de cinste a norodului mieu*** 15,10

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
ar **fi** făgăduit: *cond. pf. 3.sg.* 8,9
(să) făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11
făgăduin**du-**: *gerunziu* rezum. cap.11
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,7
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduința: *sg. nom.* 11,21
făgăduințele: *pl. ac.* „ofrandele jur uite Domnului" 16,22

FĂGĂDUIT, -Ă: s.m./f./n.
(ceale) făgăduite: *s.n. pl. ac.* „darurile făgăduite" 16,22

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. nom.* 16,17

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. nom.* 5,15; rezum. cap.7
fântâni: *pl. nom./ac.* 7,7, 9, 10

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. voc., în sintagma* ***fecioară bună*** 12,12
fecioară: *sg. voc.* 13,23
fecioarelor: *pl. gen.* 16,14

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. ac.* 5,10; 6,13

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR**
fălinari: *pl. ac.* 3,10

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE,** (Înv.) **FĂMEAIE**
fămeile: *pl. nom.* 7,12
fămeaie: *sg. ac.* 9,15
fămeia: *sg. nom.* 12,11
fămeie: *sg. ac.* 16,7

FEREZEU: s.m. (cf. Indice Fc)
fereseul: *sg. ac.* 5,20

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,9; 2,8, 13, 14; 4,5, 16; 5,7, 8, 21; 6,11; 7,2, 7, 11; 8,1, 4, 7, 8; 10,9, 14, 19; 13,3, 8; 14,9; rezum. cap.15; 15,7, 8; 16,24, 25, 26
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,2; 5,3, 29; 6,4; 7,16; 9,19; 12,4; 13,20, 21; 16,3
ești: *ind. prez. 2.sg.* 7,20; 8,29; 9,10, 19; 11,6; 16,16
este: *ind. prez. 3.sg.* 8,31
-i: *ind. prez. 3.sg.* 5,3, 6, 25, 27; 6,11; 8,12; 11,7; 14,16
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8; 2,12, 15; 3,3; 5,3, 23; 7,15; 8,28
sântem: *ind. prez. 1pl.* 3,5
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 8,11, 21
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 10,12; 12,13
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,3, 24, 29; 6,2; 7,3, 14, 21; 8,10, 14, 28; 9,16, 19; 11,5, 8, 9, 12, 15, 19, 21; 12,11; 13,13, 28; 16,17
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 4,5; 6,13; 11,5
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 2,1; 5,17, 26; 6,1; 8,1, 2; 9,2; 10,1, 11; 12,10; 13,14; 16,22, 30
a **fi:** *inf. prez.* 2,3; 6,5; 8,27, 30; 15,14
să fim: *conj. prez. 1.pl.* 3,2; 7,16
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,4; 6,18; 8,34; 9,9; 10,9; 12,12; 13,26; 15,12
fi: *inf. prez. fără* **a** 4,5, 6; 13,7
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14; 14,3; 16,19
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,25
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 6,6
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 6,10
fiind: *gerunziu* 7,8
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 7,17; 8,33; 10,8; 13,16
să fiți: *conj. prez. 2.pl.* 7,23
va **fi:** *ind. viit.I. impers./3.sg.* 9,15; 11,21; 12,14; 14,2
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16; 11,21
fii: *imperativ 2.sg.* 11,1

FIARĂ: s.f.
fierile: *pl. nom.* 11,5

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* (aici) „arme de fier" 4,13

FIERTURĂ: s.f. „terci" (cf. lat. *puls, pultis* „fiertură din făină de grâu sau de bob; mâncare a săracilor")
fiertură: *sg. ac.* 10,5

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* 2,13, 16; 3,5; rezum. cap.4; 4,1, 7; 5,1, 27; rezum. cap.6; 6,13; 7,4, 8; 11,9; 15,3, 4; 16,8, 14
fiilor: *pl. gen.* 5,5; 6,7; 7,3; 16,9
fiiu: *sg. nom.* 5,14
fiiul: *sg. nom./ac.* 6,11; 8,15
fiiului: *sg. gen.* 8,1

FLUIER: s.n.
fluiere: *pl. ac.* 3,10

FOAMETE: s.f.
foametea: *sg. nom.* 5,9; 11,10

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 16,21

FRATE: s.m.
fraților: *pl. voc.* 7,23; 8,21; 14,1

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,9; rezum. cap.14; 14,4, 17; 15,1
frica: *sg. nom.* 2,18
frica: *sg. ac., în sintagma frica* ***Domnului*** 8,24

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă (foarte): *f. sg. nom.* 8,7
frumoasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.10
frumoasă: *f. pl. (cu des. -ă) ac.* 10,18

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**
frumseața: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,4, 7, 14; 16,8, 11
frumseațe: *sg. ac.* 10,4; 11,19

FUGĂ: s.f.
fugii: *sg. gen.* rezum. cap.11

(a) FUGI: v. IV
fugând: *gerunziu* 5,12; 15,3, 4
am fugit: *ind. pf.c. 1sg.* 10,11; 11,13
a **fugi:** *inf. prez.* 14,3; 15,1
fug: *ind. prez. 3.pl.* 14,5; rezum. cap.15; 16,14
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,8; 15,1
fugind: *gerunziu* 15,2
fugea: *ind. imp. 3.pl.* 15,4

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funi: *pl. ac.* 6,9

FURIȘ: adv.
furișu: *adv. în loc. adv.* ***pe furișu*** 7,7

G

(a) GĂSI: v. IV
găsească: *ind. prez. 3.sg.* 7,6

[fiind] găsâtă: *pasiv gerunziu* rezum. cap.10
ai găsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,15
găsi: *inf. prez. fără* **a** 15,4

(a se) GĂTI: v. IV „a se pregăti pentru a a întreprinde o acțiune"; „a prepara hrană"
a (să) găti: *inf. prez.* 2,9
(să) gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,1
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2
gătite sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 9,5
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,19

GĂTIRE: s.f. „pregătire în vederea întreprinderii unei acțiuni"; „gătează", „împodobire"
gătirea: *sg. ac.* 2,8; 7,2; 10,4
gătire: *sg. ac.* 4,4

(a) GÂNDI: v. IV
ai gândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,4
au gândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,12
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,4; 13,7
gândiia: *ind. imp. 3.sg.* 14,13

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 2,3

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu un glas*** „într-un glas" 7,18; 10,9; 15,10
glasul: *sg. ac.* 13,14
glas: *sg. ac.* 14,14

(a) GONI: v. IV
gonindu-: *gerunziu* 5,13; 15,4
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,3, 6

(a) GOLI: v. IV „a dezveli"
au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,1
grăbea: *ind. imp. 3.pl.* 15,2

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11; 11,7
a grăi: *inf. prez.* 6,1; 7,13
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,12
ați grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,25
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,8
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,28
grăi: *inf. prez. fără* **a** 8,30

GRÂNG: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. nom./ac.* 2,9; 4,4; 11,12

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. nom.* 5,25

(a) GREȘI: v. IV
greșesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,5

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 14,5

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. nom.* 4,2

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 5,5; 9,18; 13,25
gură: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu o gură*** „într-un glas" 7,12

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 15,14

HALDEU: s.m. „caldeean"
haldeilor: *pl. gen.* 5,6, 7

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 12,17

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheul: *sg. ac.* 5,20

HORĂ: s.f.
hori: *pl. ac., în sintagma* ***ducând hori*** „jucând" 3,10

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 1,9
hotarele: *pl. ac.* 2,12, 15; 16,6
hotarălor: *pl. gen.* 15,6

(a) HOTĂRÎ: v. IV
au hotărât: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.8

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 5,15

(a) HULI: v. IV
va huli: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 5,11

IARĂȘI: adv.
iarăși: 5,11, 23

IATĂ: interj.
iată: 6,6; 13,19, 28; 14,16

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumei: *pl. ac.* 3,14

IERTARE: s.f.
iertarea: *sg. ac.* 8, 14

(a) IEȘI: v. IV
ieși: *imperativ 2.sg.* 2,5
ieșiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,9; 12,7
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,4; 6,8; 13,11, 12; 14,7
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5; 11,14
să iasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,9; 12,6
ieșind: *gerunziu* 5,14; 14,10, 12; 15,10
voiu ieși: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,32
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
a ieși: *inf. prez.* rezum. cap.12; 12,5
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,2
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 14,2
era ieșind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 16,27

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc – **EVUSEU**)
ievuseul: *sg. ac.* 5,20

INEL: s.n.
ineale: *pl. ac.* 10,3

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,7; 8,17; 9,18; 10,16; 11,1; 12,16; 15,11
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***cu o inimă*** „unanim" 1,11; 4,10; 6,14
inima: *sg. ac., în loc. v.* ***din toată inima*** 4,15
inimă: *sg. ac.* 7,23; 9,14; 11,1
inimile: *pl. nom./ac.* 8,21; 14,17
inimii: *sg. gen.* 10,8; 11,6

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 16; 10,17; 12,12; 14,13; 15,7
au intrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1
să între: *conj. prez. 3.sg.* 12,1, 6
întra: *ind. imp. 3.sg.* 12,5
întrând: *gerunziu* 12,9, 15; 14,10, 15
a întra: *inf. prez.* 12,12
întrați: *imperativ 2.sg.* 14,12

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrare: *sg. ac.* 10,13
întrării: *sg. gen.* 14,9

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. ac.* rezum. cap.10
iscoadele: *pl. nom.* 10,11; 14,3, 8

ISPITĂ: s.f.
ispitele: *pl. ac.* 8,24

(a) ISPITI: v. IV
să ispitească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
ispitiți: *ind. prez. 2.pl.* 8,11
ispitiți au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 8,21
au fost ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22
să ispitiți: *conj. prez. 2.pl.* 8,33

ISPRĂVNICIE: s.f.
isprăvnicii: *sg. nom.* 11,6

ISRAILTEAN: s.m.
israilitenilor: *pl. dat.* 6,13

ISRAILTENESC, -EASCĂ: adj.
israilitenescul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.5

(a) IUBI: v. IV
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,11

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv.) „răzbunare"
izbândei: *sg. dat.* 6,6
izbânda: *sg. ac.* 8,34

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a (se) răzbuna"; „a pedepsi"
va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1; 16,20
(să) va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12
să **(se) izbândească:** *conj. prez. 3.sg.* 2,1
izbândește: *ind. prez. 3.sg.* 7,17
izbândește: *imperativ 2.sg.* 7,20
să **(ne) izbândim:** *conj. prez. 1.pl.* 8,26
(să) izbândește: *ind. prez. 3.sg.* 13,27

(a) IZBI: v. IV
izbește: *imperativ 2.sg.* 9,11

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom./ac.* 7,6; 12,7

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(să) îmbată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,9; 10,3; 16,9
îmbrăcându(-să): *gerunziu* 9,1

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1, 5, 10, 12; 2,4, 7; 3,1, 13; 5,3, 10, 20; 11,5
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,6; 2,1, 10; 3,2; 5,27; 11,1; 14,11, 16

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
a împărăți: *inf. prez.* rezum. cap.1
împărățea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *sg. gen./dat.* 1,1, 5; 2,3, 6
împărăția: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,5
împărăția: *sg. ac.* 1,12; 11,6
împărățiile: *pl. ac.* rezum. cap.2

ÎMPĂRȚIRE: s.f.
împărțire: *sg. ac.* 9,3

(a se) ÎMPINGE: v. III
împingându(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
(s-)au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3; 12,15

ÎMPODOBIRE: s.f. „podoabă"
împodobirea: *sg. ac., în sintagma* ***împodobirea brațului*** „brățărușe" (cf. lat. *dextrāliola*) 10,3

ÎMPODOBIT, **-Ă:** adj.
împodobită: *f. sg. nom.* rezum. cap.10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep; var. (În v. și pop.) ÎMPROTIVĂ
împro**tivă:** *adv.* 1,10; 2,16
împro**tivă:** *adv.* 5,1, 19; 12,13
împotrivă: *adv.* 5,25
împrotiva: *prep.* 1,12; rezum. cap.5; 5,27; 6,8; 7,1, 3; 10,18; 11,15; 16,8, 17
împotriva: *prep.* 8,24

ÎMPREJUR: adv.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împre**jur:** 7,6
în prejur: *adv. în loc. v. tăindu-să înprejur* rezum. cap.14
împregiur: *adv. în loc. v.* ***au tăiat împregiur*** 14,6

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunată: *f. sg. nom.* 16,26

ÎMPREUNĂ: adv.
în preună: 3,9; 5,28; 16,14
împreună: rezum. cap.6; 6,6, 20, 21

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE**; NAINTE
înnainte: *adv.* 2,8
înainte: *adv, în sintagma* ***au dat înainte*** „au dat la iveală", „au arătat" (cf. lat. *proferō*) 8,24
mainte: *adv.* 5,22; 12,5
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,3
înnaintea: *prep.* 3,3; 4,9, 12; 7,10, 16, 17; 10,12, 17; 11,20; rezum. cap.12; 12,12, 14, 15, 19; 13,6, 25; 14,9
înaintea: *prep.* 4,15; 5,5, 21, 24, 25; 7,10, 14, 17; 10,11, 16; 11,18; 12,17

ÎNALT: *adj./s.*; var. (Înv.) **NALT**
nalt: *s.n sg. ac.* „înălțime" 1,2
nalte: *adj. n. pl. ac.* 1,2
înnalte: *adj. f. pl. ac.* 2,14

Înalt: *adj. m. sg. nom.* 13,23
nalt: *adj. n. sg. ac.* 13,16
nalții: *adj. antep. m. pl. nom.* 16,8

ÎNAPOI: adv.
înnapoi: rezum. cap.1; 1,11

(a se) **ÎNĂLȚA:** v. I
(s-)au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțimea: *sg. ac.* 1,3

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.
încălțăminte: *sg. ac.* 10,3
încălțămintele: *pl. nom.* 16,11

(a) **ÎNCEPE:** v. III
ați început: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,14
începeți: *imperativ 2.pl.* 16,2

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *adv. în loc. adv.* ***din-ceput*** 9,10, 11, 16

(a se) **ÎNCETA:** v. I
înceate: *conj. prez. fără să 3.sg.* 3,2
(să) încetase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,26; 6,1; 10,1

(a) **ÎNCHIDE:** v. III
închisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,1

(a se) **ÎNCHINA:** v. I
închinându(-se): *gerunziu* 6,14
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,18; 10,20; 13,30
închinându(-să): *gerunziu* 13,22
a **(să) închina:** *inf. prez.* 16,22

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 8,5

ÎNCINS, -Ă: adj. „înfășurat peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu un brâu, o cingătoare etc"
încinși: *m. pl. nom.* 4,16

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA** „a face ocolul unui lucru sau al unui loc"; „a împrejmui cu un gard sau cu un zid"
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4, 11; 13,16
încungiurând: *gerunziu* 7,6

(a) **ÎNCUIA:** v. I
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1

ÎNDATĂ: adv.
îndată: rezum. cap.10; 10,17; 14,7; 16,22

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: rezum. cap.6; 13,20

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.4
îndemn: *sg. ac.* 4,15

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.13
îndeamnă: *imperativ 2.sg.* 12,10

(a se) ÎNDOI: v. IV (Înv) „a se teme"
îndoindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.8

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrăznească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
îndrăznea: *ind. imp. 3.sg.* 14,10
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,12

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirea: *sg. ac.* 16,12

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndrep teză: *ind. prez. 3.sg.* 7,5
îndrep ta: *ind. imp. 3.sg.* 7,6
să îndrepteaze: *ind. prez. 3.sg.* 12,8
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24

(a se) **ÎNDULCI:** v. IV
(s-)au îndulcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,15

(a) **ÎNGĂDUI:** v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6
ai îngăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,25

(a se) **ÎNGĂZDĂCI:** v. IV „a se îmbogăți"
(s-)au îngăzdăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.15

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 13,20

(a se) **ÎNGREȘA:** v. I „a se încărca"
(s-)au îngrecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,7

(a) **ÎNGREUIA:** v. I
îngreoindu-: *gerunziu* 5,10
era îngreoiați: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 13,2

(a se) **ÎNGROPA:** v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3; 16,28

(a se) ÎNGROZI: v. IV
îngrozitu(**-s)-au:** *ind. pf.c. 3.pl.* 16,12

ÎNGROZIT, -Ă: adj.
îngroziți: *m. pl. nom.* rezum. cap.15

ÎNGUST, -Ă: adj.
îngustă: *f. sg. ac.* 6,5

(a) ÎNJUGA: v. I „a subjuga", „a supune"
vei în juga: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6
înjugându-: *gerunziu* 5,10

(a se) **ÎNMULȚI:** v. IV
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,9

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) (a se) ÎNSĂMNA
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) însămneaze: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a se) ÎNSOȚI: v. IV
(te) vei însoți: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,6

(a) **ÎNȘELA:** v. I
înșală: *ind. prez. 3.sg.* 5,28; rezum. cap.11

ÎNȘELARE: s.f.
înșelarea: *sg. ac.* 16,10

(a) **ÎNTĂRÂTA:** v. I
să întărâte: *conj. prez. 3.sg.* 8,12

(a se) **ÎNTĂRI:** v. IV
(să) întăresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4

(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,12; 15,11
întăresc: *ind. prez. 3.pl.* 7,8
să întărească: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; 10,8
întărească: *imperativ 2.sg.* 9,18; 13,7, 9
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

ÎNTĂRIT, -Ă: adj. „fortificată"
întărită: *f. sg. ac.* 2,6

ÎNTÂI: adv.
întâi: 5,7

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 3,9
întâmpinare: *sg. ac.* 5,4

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
a (să) întâmpla: *inf. prez.* 8,27; 11,7

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) întindea: *ind. imp. 3.pl.* 1,3

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-să): *gerunziu* 5,23; 8,24
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9; 15,8; 16,25
întorcându(-mă): *gerunziu* 13,20

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* 8,27

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) ÎNTRRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj.
întrarmați: *m. pl. nom.* 9,6
întrarmată: *f. sg. ac.* 15,6

(a) ÎNTREBA: v. I
întrebat **fiind:** *pasiv gerunziu* rezum. cap.5
au întrebat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10
fiind întrebat: *pasiv gerunziu* 6,12
întrebând: *gerunziu* 10,8
[fiind] întrebată: *pasiv gerunziu* rezum. cap.11

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunear**ecul:** *sg. nom.* 9,7

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleager**ea:** *sg. ac.* 11,18

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. ac.* 11,18

(a) ÎNVĂLUI: v. IV
au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
(te) vei învrednici: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,5
(Te-)ai învrednicit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6

J

JAF: s.n. „pradă de război"
jafurile: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,13

(a) JEFUI: v. IV
a **jefui:** *inf. prez.* rezum. cap.2

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtve: *pl. ac.* 4,16

JGHEAB: s.n. „aici" „(un fel de) fântână" (cf. lat *cisterna, -ae* „rezervor subteran pentru acumularea apei adunate în urma ploii sau dintr-un izvor")
jgheaburile: *pl. nom.* 7,11

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen* 10,18
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.14; rezum. cap.15
jidovi: *pl. ac.* 16,31

JOS: adv.
gios: *adv. în loc. adv.* ***în gios*** 14,2

(a) JUDECA: v. I
judece: *conj. prez. fără să 3.sg.* 16,13

JUDECATĂ: s.f.
judecățile: *pl. ac.* 9,5
judecății: *sg. gen., în sintagma* ***zua judecății*** 16,20

JUG: s.n.
jugul: *sg. ac.* 5,24

(a se) JURA: v. I
(să) joară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) LACRĂMĂ
lacrămi: *pl. ac.* 7,23; 8,14; 13,6

LANCE: s.f.
lance: *sg. ac.* 7,8
lănci: *pl. ac.* 9,9

LAT: s.n. „lățime"
lat: *s.n sg. ac.* 1,2

LATURĂ: s.f.
laturile: *pl. ac.* 1,3

LAȚ: s.n.
lațul: *sg. ac.* 9,13

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom.* rezum. cap.8; 13,25

(a) **LĂCUI:** v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 2,11

LĂMURIT, -Ă: adj. „pus la încercare"
lămurit: *m sg. nom.* 8,22

(a) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9, 10; 13,20
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,7; 15,7
lăsându-: *gerunziu* rezum. cap.15
lăsând: *gerunziu* 15,2

(a) LĂTRA: v. I
va lătra: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15

(a se) LĂUDA: v. I
(să) lăuda: *ind. imp. 3.sg.* 13,28
lăudați: *imperativ 2.pl.* 13,17

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LĂUTĂ**
alăute: *pl. ac.* 15,15

(a) LEGA: v. I
leagă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
au legat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9; 16,10
lega: *ind. imp. 3.pl.* 8,3

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 6,9, 10
legată: *f. sg. nom.* 13,8

LEGE: s.f.
legea: *sg. ac.* 3,4

(a) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 5,11; 10,2

LOC: s.n.
locuri: *pl. nom.* rezum. cap.2
loc: *sg. ac.* 5,13; 13,16
locul: *sg. ac.* 7,3; 10,1
locurile: *pl. ac.* 7,5

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 1,7; 4,1
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,4
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,5
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,7
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 5,9
lăcui: *inf. prez. fără* **a** 5,14
a lăcui: *inf. prez.* 12,10

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 1,8; 2,18; 3,9
lăcuitoriul: *sg. ac.* 3,7
lăcuitorilor: *pl. gen.* 7,11

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,10; 13,10, 19; 16,8
vom lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,3
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,13
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,6
(să) loveasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

(a) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 13,5; 16,31
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10; 3,8, 15; 10,3; 12,19; 13,10; 14,7; 15,7
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6
luându-: *gerunziu* 6,8; 7,5
lua: *ind. imp. 3.sg.* 12,9
luând: *gerunziu* 13,30
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,23

(a) LUCRA: v. I
am lucrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,19

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 4,14; 6,10; 11,4
lucrul: *sg. ac.* rezum. cap.8
lucurile: *pl. ac.* 13,7

LUMÂNARE: s.f.; var. (Înv.) **LUMINARE** „orice obiect care servește la luminat"
luminările: *pl. ac.* 13,16

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. ac.* 12,5

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 2,1
luni: *pl. ac.* 8,4; 16,24

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 7,17

M

MAI-MARELE: s.m. „căpetenie"
mai-marii: *s.m. pl. nom.* 14,11

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 2,14
marea: *sg. ac.* 5,12
mării: *sg. gen.* 5,12
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 5,14

MARE: adj./s.
mare: *m./f./n sg. nom./ac./gen.* 1,5, 6, 8; 2,13; 3,2, 7; 4,5, 8; 5,2; 6,19; 7,14, 18; 11,21; 13,4; 14,7, 14; 16,16, 25, 27
(foarte) **mare/**mare (foarte)**:** *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.14
(cei mai) mari: *m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrânii" 2,3
marii: *adj. antep. m. pl. ac.* 2,12
mari: *adj. m. pl. nom.* 16,19
mare: *m. sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** 4,11
(cei mai) mari: *s.m. pl. nom.* „mărimile" (cf. lat. *magnātēs, -um*) 5,26
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 13,15; 15,8

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 1,3; 2,15
marginea: *sg. ac.* 15,6

MĂCAR: adv.; var. (Înv. și reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar că*** rezum. cap.3
macar: 7,11; 10,13
mâcar: 11,15

MĂDULAR: s.n. „preput"
mădulariului: *sg. gen.* 14,6

(a se) MĂRI: v. IV
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,18
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,25
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,31

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac.* 13,27

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisim: *ind. prez. 1.pl.* 7,17
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,20
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,21

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 7,11

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 6,7, 9; 7,13; 11,12, 20; 14,13
mâna: *sg. ac.* 7,17; 12,4; 13,18, 27
mână: *sg. nom./ac.* 9,15; 13,19; 16,7
mânilor: *pl. gen.* 13,7
mâna: *sg. nom., în sintagma* ***mâna Domnului*** 15,11

(a) **MÂNCA:** v. I
a mânca: *inf. prez.* rezum. cap.12
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
mânca: *inf. prez. fără a* 12,2
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 12,12
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* 6,15

(a se) **MÂNGÂIA:** v. I; var. (Înv. şi rar) (a se) **MÂNGĂIA**
mângăia: *inf. prez.* 3,11
mângăie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au mângăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16
(s-)au mângăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (În v. **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. ac.* 8,20

(a se) **MÂNIA:** v. I
mâniindu-(să): *gerunziu* 1,12; rezum. cap.6; 6,13
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 5,26; 11,17
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
a fi mâniiat: *inf. pf.* 11,9

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 5,2; 8,15
mâniia: *sg. ac.* 7,24; 8,12
mânia: *sg. ac.* 9,11

MÂNIOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. şi rar) **MĂNIOS, -OASĂ**
mânios: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

MED: s.m. (la pl.) "mezi"; "locuitor al Mediei"
medii: *pl. nom.* 16,12

MEDEAN: s.m. (la pl.) "mezi"; "locuitor al Mediei"
meadenilor: *pl. gen.* rezum. cap.1
medenilor: *pl. gen.* 1,1

(a se) **MERGE:** v. III
a mearge: *inf. prez.* 2,8; 10,8
(să) mearge: *ind. prez. impers.* 2,14
mergi: *imperativ 2.sg.* 8,34; 12,10
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,13
mergând: *gerunziu* 13,20

MEŞTEŞUG: s.n.; var. (În v. şi reg.) **MEŞTERŞUG**
meşterşugului: *sg. gen.* 5,27

MEŞTEŞUGIRE: s.f.; var.
merşteşugire: *sg. ac.* 14,9

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoapte: *sg. ac.* 16,5

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mici: *adj. f. pl. nom.* 8,27
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 13,15; 15,8

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/prin*** *mijlocul* 6,10, 12, 18; 11,15; 14,18; 16,4

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 7,4; 8,12, 17; 9,17; 13,18, 21
milă: *sg. ac.* 7,23; 10,12
milii: *sg. gen., în sintagma* ***milii*** *Domnului* rezum. cap.8
milei: *sg. dat., în sintagma* ***milei*** *Domnului* 8,13

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 7,20

(a) **MILUI:** v. IV
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 7,20

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 15,1

(a se) **MINUNA:** v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,7

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* rezum. cap.5

MIR: s.n.
mir: *sg. ac.* 10,3

(a se) **MIRA:** v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.pl.* 10,14; 11,18

(a) **MISTUI:** v. IV
a mistui: *inf. prez.* rezum. cap.9; 11,12

(a se) **MIŞCA:** v. I
(să) vor mişca: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

MIŞCARE: s.f.
mişcarea: *sg. ac.* 13,6
mişcare: *sg. ac.* 14,14

MITITEL, -EA: s.m./f.
mititeii: *s.m. pl. nom./ac.* 4,10; 7,16; 16,6

MITRĂ: s.f. „acoperământ al capului de formă specială, la vechile popoare orientale"
mitră: *sg. ac.* 10,3
mitra: *sg. ac.* 16,10

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.15; 16,30

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(cei) morţi: *s.m. pl. ac.* 11,10
mort: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.14

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. nom.* 3,3
moştenire: *sg. ac.* 8,7

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muierile: *pl. nom./ac.* 4,8, 10; 7,16; 13,23; 15,15
muiare: *sg. nom.* 8,29; 11,19; 14,16
muiarile: *pl. ac.* 9,3
muieri: *pl. ac.* 10,18
muiere: *sg. ac.* 13,19

MULT, -Ă: adj./pron. nehot.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.2; 5,10, 22; 6,13; 7,18; 8,7, 22, 23
mult (foarte): *adj. n. sg. ac.* 2,10
multă: *adj. f. sg. ac.* 8,7
mult: *adj. m./n sg. ac.* 12,20; 16,30
(cei mai) mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* 5,22

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. ac.* 2,8; rezum. cap.3; 9,16
mulţimea: *sg. nom./ac.* 5,3, 8; 7,4; 9,6, 9; 16,5

MULŢUMIRE: s.f.; var. (În v. şi pop.) **MULŢĂMIRE**
mulţămirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** (Înv. și pop.) „mulțumire"
mulțămită: *sg. ac.* rezum. cap.16

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom./ac.* 2,12; 3,3; 5,3, 23; 7,8; 16,5, 18
munți: *pl. ac.* 3,7; 4,6; 5,5, 28; 6,8; 7,5, 9
munților: *pl. gen.* 4,3, 6; 5,1
muntelui: *sg. gen.* 5,14; 6,9; 7,3
munte: *sg. ac.* 10,11

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* 3,2; 7,16
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 7,16
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2, 3; 16,26, 28
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

MURMURARE: s.f. (cf. Indice Iș)
murmurării: *sg. gen.* 8,24

N

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
(să) nădăjduia: *ind. imp. 3.sg.* 4,13
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,15; 7,8; 9,9
nădăjduindu(-se): *gerunziu* 9,6
(mă) nădăjduiesc: *ind. prez. 1.pl.* 9,17
nădăjduia: *ind. imp. 3.pl.* 13,15
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,17

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac., în loc. adj.* ***de nădeajde*** 2,11

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuți: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrâni" 2,2

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,10
năvălesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălire: *sg. ac.* 14,2

NEADEVĂRAT, -Ă: adj.
neadevărat: *n. sg. ac.* 5,5

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 1,1; 3,13; 7,21
neamurile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 1,8
neamurilor: *pl. dat. adn.* 4,10
neamul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,29; 6,2, 11; 13,31
neamuri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multe***) 5,22
neamurile: *pl. nom./ac.* 8,20; 9,19
neam: *sg. ac.* 9,2
neamurilor: *pl. dat.* 11,6
neamului: *sg. gen./dat.* 13,25; 14,6; 16,20

NEASEMĂNAT, -Ă: adj.
neasămănată: *f. sg. ac.* 10,4
neasămânată: *f. sg. nom.* 14,18

NEATINS, -Ă: adj.
neatinsă: *f. sg. nom.* 12,11

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazurile: *pl. ac.* 8,20; 13,25
năcazuri: *pl. ac.* 8,22, 23

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) năcăjesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
năcăjindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.9

(a) NECINSTI: v. IV
necins**tindu-:** *gerunziu* 10,12
ar **fi necinstit:** *cond. pf. 3.sg.* 11,2
au necinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28

NECREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* 13,27

NEDREPTATE: s.f.
nedrep**tatea:** *sg. nom./ac.* 5,21, 24
nedrep**tate:** *sg. ac.* 7,19
nedrep**tățile:** *pl. ac.* 7,20

NELEGIUIT: adv.
nelegiuit: 7,19

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom./ac.* 2,8; 5,13

NEODIHNIRE: s.f. (aici) „zgomot", „agitație" (cf. lat. *inquiētūdō, -inis* „neliniște", „agitație"
neodihnire: *sg. ac.* 14,9

NEPRIETEN: s.m.; var. (În v.) NEPRIIATIN
nepriiatinilor: *pl. gen.* 8,19, 20, 34; 13,24; 16,4
nepriiatinii: *pl. ac.* 13,22, 27

NERĂBDARE: s.f.
nerăbdarea: *sg. ac.* 8,24

(a) NESOCOTI: v. IV
va nesocoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

NESUFERIT, -Ă: adj.
nesuferită: *f. sg. nom.* 14,17

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiută: *f. sg. nom.* 11,7

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***toată noaptea/toată zioa și noaptea*** 6,21; 7,5
noapte: *s.f. sg. ac.* 8,32; 13,18, 27
noaptea: *adv.* rezum. cap.12; 12,5
nopțile: *adv.* 12,6

NOROD: s.n.
noroadele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,9; 15,15
norodul: *sg. nom./ac.* 4,8, 17; 5,5, 6, 17; 6,12, 14, 21; rezum. cap.7; 7,4; rezum. cap.8; 8,21, 32; 10,18; 11,2, 15; 13,26, 28; 14,1; 15,12, 13; rezum. cap.16; 16,22, 23, 24, 29
norodu: *sg. ac.* rezum. cap.5
norod: *sg. nom./ac.* 5,3; 11,8; 14,15; rezum. cap.15; 15,14
norodului: *sg. gen./dat.* 5,25; 6,6, 10, 16; 7,11, 15; 7,20; rezum. cap.9; 11,20; 12,8; 13,18, 23; 15,10; 16,4
norodul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 14,6

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* 16,2, 10, 15

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. nom.* 2,8; 15,8
numărul: *sg. ac.* 16,31

(a se) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
(să) număra: *inf. prez. fără a* 5,9

NUME: s.n.
numelui: *sg. gen./dat.* 7,24; 9,11, 15
numele: *sg. nom./ac.* 9,10; 10,8; 11,21; 13,25, 31; 16,2, 3

(a se) NUMI: v. IV
(să) va **numi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 11,21

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 2,8; 8,7; 11,15
oilor: *pl. gen.* 3,3

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 1,4; rezum. cap.2; 2,4; 5,1, 3; 6,4; 7,17; 13,19; 14,11
oastelor: *pl. gen./dat.* 2,8; 5,27
oastea: *sg. nom./ac.* 2,11; 3,15; 4,13; 5,9, 13; 10,13; 15,1
oaste: *sg. ac.* 16,23

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) OBICEAI
obiceaiul: *sg. ac.* 13,12; 14,6

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a)** DOBORÎ

OBOSIT, **-Ă:** adj.
obosiți: *m. pl. nom.* 7,9, 22
obosit: *m. sg. nom.* 13,4

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj. de obște* 6,14

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. nom./ac.* 4,10; 5,18, 25; 7,12
ocara: *sg. ac.* 8,24

(a) OCĂRÎ: v. IV
să **ocărască:** *conj. prez. 3.sg.* 5,17

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom.* 2,6
ochii: *pl. ac.* 2,6; 10,14, 17; 16,11
ochilor: *pl. gen* 7,16; 9,13; 10,4; 12,14

(a) OCOLI: v. IV
ocolind: *gerunziu* 13,12

ODATĂ: adv. „deodată", „în același timp"
odată: 7,12

(a se) ODIHNI: v. IV „a fi în stare de repaus"; „a se învoi"
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14; 8,10

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) ODÂNĂOARĂ
odânăoară: 5,14

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) OLTARIU
oltariul: *sg. ac., în sintagma* ***oltariul Domnului*** 4,9
oltariului: *sg. gen.* 9,11
oltariu: *sg. ac.* 16,2

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac.* 3,8; 5,27
om: *sg. nom./ac.* 5,14; 6,3; 10,13
omul: *sg. nom./ac.* 8,15; 14,7
omului: *sg. gen./dat.* 8,15; 11,1
oamenii: *pl. nom.* 10,14; 11,5; 13,14
oamenilor: *pl. gen.* 13,25

OMENESC, **-EASCĂ:** adj.
omenească: *f. sg. ac.* rezum. cap.4

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical"
organe: *pl. ac.* 15,15

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 8,2

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. ac.* rezum. cap.12
uspățul: *sg. ac.* 12,1

OSTAȘ: s.m.
ostașii: *pl. ac.* 2,2
ostași: *pl. nom.* 2,7; 7,2
ostașilor: *pl. gen./dat.* 7,1; 9,6

(a) OSTENI: v. IV
au ostenit *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7

OSTENIT, **-Ă:** adj.
osteniți: *m. pl. nom.* 7,22

(a) OȘTI: v. IV
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5; 5,16
oștind: *gerunziu* 4,13
a **oști:** *inf. prez.* rezum. cap.5
să **oștim:** *conj. prez. 1.pl.* 10,18

OVREI: s.m.
ovreiu: *sg. ac.* 10,12
ovreii: *pl. ac.* 15,2
ovreai: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,31

OVREIE: s.f.
ovreia: *sg. ac.* 12,10
ovreaia: *sg. ac.* 14,16

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu pace*** „pașnic"/**în pace** 5,4; 8,34

PAGUBĂ: s.f.
paguba: *sg. ac.* 3,2

PAS: s.m.
pași: *pl. ac.* 1,3

PAȘNIC, -Ă: adj.; var. **PACINIC, -Ă**
pacinic: *m. sg. nom.* 3,6

PAT: s.n.
pat: *sg. ac.* 13,4
patului: *sg. gen.* 13,6, 8

PATIMĂ: s.f.
patimi: *pl. ac.* 6,13

PAVĂZĂ: s.f.
pavezele: *pl. ac.* 4,13
pavăză: *sg. ac.* 5,16
paveze: *pl. ac.* 9,9

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. nom.* 7,11

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* 7,17; 8,18, 27; 11,8
păcatul: *sg. ac.* 11,15
păcat: *sg. ac.* 13,20

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuia: *ind. imp. 3.pl.* 5,21
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,19

PĂCIUIT: adv.
păciuit: 7,13

PĂGÂNĂTATE: s.f.
păgânătății: *sg. gen.* 14,6

PĂLICIUNE: s.f.
păliciunea: *sg. nom.* 6,5

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. gen. (redundant, prin prep.* ***împrotiva*** *+ prep. a + tot)/dat. (cu* ***a +tot****)* 1,12; 5,25; 6,4
pământul: *sg. ac.* 2,3; 3,14; 4,1; 5,7, 9, 10, 22; 11,21; 13,24; 16,25
pământului: *sg. gen.* 2,11, 13, 18; 3,7, 13; 5,29; 6,15; 7,17; 11,5
pământ: *sg. ac.* 7,4; 10,20; 11,19; 13,23, 29; 14,14, 16

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsând: *gerunziu* 5,8; 14,6
părăsești: *ind. prez. 2.sg.* 6,15
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,18
părăsească: *ind. prez. 3.sg.* 13,17

PĂRĂTAI: s.n. (cf.**Indice** Nm)
părătaiului: *sg. gen.* 14,13
părătaiu: *sg. ac.* 14,14
părătaiul: *sg. ac.* 16,23

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.* 5,7, 8; 6,17; 7,17; rezum. cap.8; 8,18; 10,8
părinții: *pl. nom./ac.* 7,19; 8,3, 21
părintele: *sg. nom.* 8,22

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) PĂSTORIU
păstoriu: *sg. nom.* 11,15

(a) PĂTIMI: v. IV
să pătimim: *conj. prez. 1.pl.* 3,2
pătimim: *ind. prez. 1.pl.* 8,27

(a se) PĂTRUNDE: v. III
să (se) pătrundă: *conj. prez. 3.pl.* 13,28
au pătruns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,7, 14

PĂTRUNS, -Ă: adj.
pătruns: *m. sg. nom.* 6,4

(a) PĂȚI: v. IV
vei păți: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,6

(a **se**) PĂZI: v. IV
să păzească: *conj. prez. 3.pl.* 4,6
a (să) păzi: *inf. prez.* rezum. cap.7
era păzindu-: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 7,5
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitori: *s.m. pl. ac.* 7,9
păzitorilor: *s.m. pl. dat.* 13,13

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) PÂNE
pâni: *pl. ac.* 10,5

(a) PÂNGĂRI: v. IV
a pângări: *inf. prez.* 9,11

PÂNGĂRIRE: s.f.
pângărire: *sg. ac.* 4,10
pângărirea: *sg. ac.* 13,20

PEDEAPSĂ: s.f.
pedepse: *pl. ac.* 6,6
pedeapse: *pl. nom.* 8,27

(a) PEDEPSI: v. IV
au pedepsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,7

PEDESTRAȘ: s.m.
pedestrași: *pl. nom./ac.* 2,7; 7,2

PERS: s.m. (la pl.; înv.) "persan"
persii: *pl. nom.* 16,12

(a) PETRECE: v. III
să petreci: *conj. prez. 2.sg.* 6,18

PIATRĂ: s.f. "rocă"; "mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"; "stâncă"
pietri: *pl. ac.* 1,2
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 10,19; 15,14
pietrile: *pl. nom.* 16,18

PICIOR: s.n.
picioru: *sg. ac.* 5,12
picioarele: *pl. ac.* 6,9; 9,8; 13,30; 14,5
picioarelor: *pl. dat.* 10,3

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perirea: *sg. ac.* 3,2; 6,17; 8,27
perire: *sg. ac.* 6,3; 7,14; 11,12; 13,28

PIEPT: s.n.
pieptului: *sg. gen.* 3,11

(a) PIEPTĂNA: v. I
au teptânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

(a) PIERI: v. IV
vei peri: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,3
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,25
perit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,14

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) PLĂCEA: v. II
plăcând: *gerunziu* 2,4
va plăcea: *ind. viit.I. impers.* 3,6; 6,18; 12,6, 14
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 7,10; 8,23; 9,15, 16; 11,3, 18

PLĂCINTĂ: s.f.
plăcinte: *pl. ac.* 10,5

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcută (foarte): *f. sg. nom.* 10,16

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 8,17; 14,14
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,29

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 6,14; 7,18
plângerea: *sg. ac.* 6,16

PLÂNS: s.n.
plânsuri: *pl. ac.* 7,20

(a) PLECA: v. I „a apleca"
plecându-: *gerunziu* 15,2

PLESNIRE: s.f.; var. **PLEZNIRE**
pleznire: *sg. ac.* 14,13

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. ac.* 8,7
plină: *f. sg. nom., în sintagma plină de zile* „bătrână" rezum. cap.16

(a se) PLINI: v. IV
(să) plin: *inf. prez. fără a* 6,5
plinind: *gerunziu* 6,16
plinindu(-să): *gerunziu* 7,11
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 1,3; 13,13
poartă: *sg. ac.* 8,32
poarta: *sg. ac.* 10,6; 13,12
porți: *pl. ac.* 10,10

(a se) **POCĂI:** v. IV
(s-)au pocăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,19

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăință: *sg. ac.* 8,14

PODOABĂ: s.f.
podoabele: *pl. ac.* 10,3

POFTĂ: s.f.
poftă: *sg. ac.* 10,4
pofta: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,16

(a) POFTI: v. IV
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomii: *pl. ac.* 2,17

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom.* 9,15

PONOSLU: s.n. „reproș", „critică"
ponoslu: *sg. nom.* 8,28

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* 2,5

(a) PORUNCI: v. IV
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,7; 3,13; 4,7; 12,4
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15; 5,9; 6,7, 13; 7,1, 6; 11,8, 12; 12,1, 6; 13,11, 16
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
să poruncească: *conj. prez. 3.sg.* 6,13
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
poruncind: *gerunziu* 10,20
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,7
porunceșți: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
voiu porunci: *ind. viit.I. 1sg.* 13,28

POST: s.n. „postire"
posturi: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,8, 12
postul: *sg. ac.* 6,20

(a) POSTI: v. IV
postea: *ind. imp. 3.sg.* 8,6

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 4,14
protivnicul: *sg. ac.* 13,18

POVĂȚUITOR: s.m.; var. **POVĂȚUITORIU** (Înv.) „comandant"
povățuitoriului: *sg. gen.* rezum. cap.15

(a) POVESTI: v. IV
povestește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 4,10; 5,18; 9,3; 10,12; 16,6
prada: *sg. ac.* 9,3; 15,7
prăzile: *pl. ac.* 15,8

PRAZNIC: s.n.
praznice: *pl. ac.* 8,12
praznic: *sg. ac.* 16,27, 31

(a) PRĂDA: v. I
au prădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,13, 16

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
(s-)au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,24

PRAȘTIE: s.f.
praștii: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,8

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 2,13
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 4,5

PREOT: s.m.
preotului: *sg. gen.* rezum. cap.4
preotul: *sg. nom.* 4,5, 7
preoții: *pl. nom.* 4,9
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** 4,11

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.11
pricină: *sg. ac.* 6,13; 10,13; 11,3

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinul: *sg. nom.* 8,22

(a) PRIMI: v. IV
să priimească: *conj. prez. 3.pl.* 5,4
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,24
priimește: *imperativ 2.sg.* 11,4

PRIMPREJUR: adv.; var. **PPRINPREJUR**
prinprejur: 4,3; 7,10

(a se) PRINDE: v. III
prinzindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
a prinde: *inf. prez.* 5,11
(să) vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,28
să prinze (sic!)**:** *conj. prez. 3.pl.* 6,7
prinză(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 9,13
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,17
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,28

PRISOSIT: s.n.
prisosit: *sg. ac., în loc. adv.* ***de prisosit*** „(care este) din belșug" 2,8

(a) PRIVI: v. IV „a fi orientat spre"
privește: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

PROROC: s.m.
prorocii: *pl. ac.* 11,8

(a) PROROCI: v. IV
ai prorocit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,2

PROROCIE: s.f.
prorocia: *sg. nom.* 6,5

(a) PROSLĂVI: v. IV
[ești] proslăvit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 16,16

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. nom./ac.* 4,9; 7,12
prunc: *sg. ac.* 14,4
prunci: *pl. ac.* 16,14

PSALM: s.m.
psalm: *sg. ac.* 16,2

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2, 3; 9,1; 10,3, 5; 16,4
puindu-: *gerunziu* 6,10
puind: *gerunziu* 7,4
pune: *imperativ 2.sg.* 7,9
pus-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,13
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5
era puse: *ind. imp. 3.pl.* 12,1
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 13,11
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8

(a) PUNE: v. III
pusă: *f. sg. nom.* 7,9

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 6,8; 10,5

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) purtătoare: *s.f. pl. ac.* (aici) „avere mobilă" 15,8

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 9,16; rezum. cap.16

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiei: *sg. gen* 2,13
pustiile: *pl. ac.* 5,14

(a) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,8; 4,5, 6; 5,9; 15,4
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,11; 5,14
ar **fi putut:** *cond. pf. 3.pl.* 3,13
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,25
pot: *ind. prez. 3.pl.* 5,27
a putea: *inf. prez.* 6,5; 7,9; 13,7
să poți: *conj. prez. 2.sg.* 7,9
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,30
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,13
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
poate: *ind. prez. 3.sg.* 16,16

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* 1,4; 5,19; rezum. cap.9
puterea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,13; 4,13; 13,25; 14,6
puterii: *sg. gen.* 2,7; 3,15; 5,24; 14,10, 17
puteare: *sg. ac.* 3,7
puterile: *pl. ac.* 9,16

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 1,1
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 11,6
(un) putearnic: *s.m. sg. ac.* 1,4
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 5,20
(cei) puternici: *s.m. pl. nom.* 5,28

PUȚIN, -Ă: adj.; var. (În v.) **PUȚÂN, -Ă**
puțân: *n. sg. ac., în loc. adv.* ***după puțân [timp]*** 13,11

R

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 5,10
rane: *pl. nom.* 5,11
ranele: *pl. ac.* 13,24

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.8

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. **RĂDBĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 8,14

(a se) RĂCORI: v. IV
(s-)au răcorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,30

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a)** RIDICA

RĂMAS: s.n. (Neob.) „curaj" (cf. lat. *constantia, -ae*)
rămas: *sg. ac.* 9,14

RĂMAS, -Ă: adj.
rămasa: *adj. antep. f. sg. nom.* 8,4

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* 4,12
veți rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,14
rămânea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,15; 8,5; 12,9
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13; 16,28
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 9,18
a rămânea: *inf. prez.* 12,1

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
răniții: *pl. ac.* 6,4

(a) RĂPI: v. IV
au răpit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 8,19

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***au răsărit zioa*** „s-au ivit zorile" 14,7

RĂSĂRIT: s.n. „est"; „început"
răsărit: *sg. ac.* 5,4
răsărit: *sg. ac., în sintagma* ***răsăritul zilii*** „începutul zilei", „zorii zilei" 10,11

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a)** RISIPI

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15

RĂSPLĂTIRE: s.f. (Înv.) „pedeapsă”
răsplătire: *sg. ac.* 6,17

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 10,12; 12,2, 13
răspunzând: *gerunziu* 5,5

(a) RĂSTURNA: v. I
să răstorn: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
va răstur**na**: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,15

(a) RĂSUFLA: v. I
vei răsufla: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4

(a) RĂSUNA: v. I
răsunând: *gerunziu* 15,3

RĂU, REA: adj./s.
reale: *s.f. pl. ac.* 7,13
rău: *s.n. sg. ac.* 11,1
rău: *adj. n. sg. ac.* 8,8

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 3,8; 4,4; 7,3, 5, 9; 14,3, 12, 16,14
războaiele: *pl. ac.* 5,22; 9,10; 16,3
războiului: *sg. gen.* 5,27

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9; 7,10; 10,4; 11,11; 12,1
ați rânduit: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,13
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,31

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 9,5
rânduiala: *sg. ac., în sintagma* ***rânduiala lui Dumnezeu*** 11,16

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiți: *m. pl. nom.* (aici) „uniți” 8,16

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 7,3

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 1,9

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. ac.* 9,3

(a) RÂVNI: v. IV
au răvnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,3

REPEJUNE: s.f. „râu”; „puhoi (de apă)”
răpegiunea: *sg. ac.* 2,14
răpegiunile: *pl. ac.* 16,5

(a se) **RIDICA**: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se)** RĂDICA
(s-)rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7
rădicați: *imperativ 2.pl.* 8,21
rădică: *imperativ 2.sg.* 9,11
au rădicat: *ind. pf.c. 3.pl,* 10,20
și fi rădicat: *cond. pf. 1.sg.* 11,2
să rădici: *conj. prez. 2.sg.* 13,7
rădicându-: *gerunziu* 14,14

(a se) **RISIPI**: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a se)** RĂSIPI
să răsâp**easc**ă: *conj. prez. 3.sg.* 3,13
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,22; 8,25
era răsâpiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,23
(te) vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4

RISIPIRE: s.f.; var. RĂSIPIRE
răsipir**e**: *sg. ac.* 4,10
râsipir**e**: *sg. ac.* 5,23

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar) RĂSIPIT, **-Ă**
răsâpiți: *m. pl. nom.* 15,4

RISIPITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) RĂSIPITO**RIU** (În v.) „nimicitor”, „distrugător”
răsipitoriu: *s.m. sg. ac.* 8,25

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. ac.* 16,11

RO**BIE**: s.f.
robiia: *sg. nom.* 7,2
robie: *sg. ac.* 16,6

ROBIRE: s.f.
robir**e**: *sg. ac.* 9,3

RO**BIT, -Ă**: adj.
robiți: *m. pl. nom.* 5,22; 7,16

ROȘU, -IE: adj.
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 5,14

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 5,6

RUD**ENIE**: s.f.
rudenia: *sg. nom.* rezum. cap.8

(a se) RUGA: v. I
rugându(-se): *gerunziu* 4,13; 7,4; 10,10
rugându(-să): *gerunziu* 4,15; 13,6
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,17; 12,8
rugând: *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,21
să (se) roage: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 8,29
(vă) rugați: *imperativ 2.pl.* 8,31, 32
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 9,3
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 9,17
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,14
a (să) ruga: *inf. prez.* 12,5
a ruga: *inf. prez.* 12,.6

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. ac.* 4,8

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciuni: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,8, 12, 13
rugăciunile: *pl. ac.* 4,12; 6,14
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 6,16; 9,16
rugăciune: *sg. ac.* 8,33; rezum. cap.12; 12,5; rezum. cap.13; 13,12

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,14, 17

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. ac.* 9,2

S

SABIE: s.f.
sabiei: *sg. gen.* 2,16; 7,17; 15,6

sabie: *sg. ac.* 5,16, 18; 7,9; 8,19; 9,2, 12; 13,28; 16,11
sabia: *sg. ac.* 5,28; 6,3; 9,11; 13,8; 16,6
sabiia: *sg. nom./ac.* 6,4; rezum. cap.13
sabiile: *pl. nom.* 6,6

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 4,4

SĂGEA**TĂ**: s.f.
săgeată: *sg. ac.* 5, 16; 7,8
săgeţile: *pl. ac.* 9,9

SĂGETĂTOR: s.m. „arcaş"
săgetă**tori**: *pl. nom.* 2,7
săgetă**torii**: *pl. ac.* 2,11

SĂLBĂ**TICIRE**: s.f.
sălbă**ticirea**: *sg. ac.* 3,11

SĂLTARE: s.f. „bucurie fără margini"; „veselie exuberantă"
sâltarea: *sg. ac.* 16,9

SĂRBĂ**TOARE**: s.f.
sărbă**torile**: *pl. ac.* 8,6

(a) SĂRI: v. IV
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)ar sătura: *cond. prez. 3.pl.* 7,11

(a) SĂVÂRŞI: v. IV
săvârşind: *gerunziu* 6,20
să săvârşesc: *conj. prez. 1.sg.* 13,7

SÂMBĂTĂ: s.f. "ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, "ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei"
sâm**bete**: *pl. ac.* 8,6

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 8,20; 11,11; 14,4, 14

(a) SCĂPA: v. I
a **scăpa**: *inf. prez.* 15,2

SCĂPARE: s.f.
scăparea: *sg. ac.* 13,20

(a) SCOATE: v. III
a **scoate**: *inf. prez.* 7,7
să scoată: *conj. prez. 3.pl.* 7,9
scoţând: *gerunziu* 13,9
scoţind: *gerunziu* 13,19

(a) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să): *gerunziu* 7,23
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg./pl.* 8,20; 16,20
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1; 12,15

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac., în sintagma pietri scumpe* 10,19; 15,14

SCURT, -Ă: adj.
scurt: *n. sg. nom.* 7,17

(a) SCUTURA: v. I
[fiind] scuturaţi: *pasiv gerunziu* 15,1

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
sama: *sg. ac.* 13,5

SEARĂ: s./adv.; (Pop.) SARĂ
sara: *adv.* 12,9
sară: *s.f. sg. nom.* 13,1

SE**CERIŞ**: s.n.; var. (În v. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 2, 17; 8,2

SEMĂNĂ**TURĂ**: s.f.; var. (Pop.) SĂMĂNĂTURĂ
sămănăturile: *pl. ac.* 2,17

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,14; 16,13
seatii: *sg. gen.* 7,17

SFAT: s.n.
sfatului: *sg. gen.* 2,2
sfaturile: *pl. ac.* (aici) „adunare" 2,7
sfatul: *sg. nom./ac.* 6,19; 8,31; 9,18; 10,8; 15,1
sfat: *sg. ac.* 10,15

(a) SFĂRÂMA: v. I
sfarămi: *ind. prez. 2.sg.* 9,10
sfăramă: *ind. prez. 3.sg.* 16,3

(a se) SFĂTUI: v. IV
(să) sfătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,1

SFÂNT, -Ă: adj./s./
sfintele: *s.n pl. nom.* „templele" 4,10; 5,23
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 6,15; 10,8
(ceale) **sfinte**: *s.n. pl. ac.* „templele"; „primele roade (menite Domnului)", „pârga" 9,11; 11,12
sfinţilor: *pl. gen., în sintagma după faţa* ***sfinţilor*** 16,24
sfinte: *adj. f. pl. ac./gen.*. 4,13; rezum. cap.16; 16,31
sfântă: *adj. f. sg. nom.* 8,29

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşind: *gerunziu* 6,16
sfârşindu(-să): *gerunziu* 6, 19
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,11
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom.* 7,17

(a se) SFII: v. IV
să **(te)** sfieşti: *conj. prez. 2.sg.* 11,1

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirea: *sg. ac.* 9,18

(a) SIMŢI: v. IV
nesâmţind: *gerunziu* 14,14
să sâmţă: *conj. prez. 3.pl.* 16,21

SIMŢIRE: s.f.; var. SÂMŢIRE
sâmţirile: *pl. ac.* 4,2

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 3,13; 11,6
sângură: *f. sg. nom.* 13,3

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* 1,4

slavă: *sg. ac., în loc. v. va da slavă* 7,24
slava: *sg. voc., în sintagma slava* ***Ierusalimului*** 15,10
slavă: *sg. ac.* 16,27

(a) SLĂBĂNOGI: v. I; var. (Reg.) **(a)** SLOBONOGI
au slobonogit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,8

(a) SLĂBI: v. IV (aici) „a stâlci", „a zdrobi" (cf. lat. *dēbilitō* „a stâlci", „a zdrobi", dar și „a sfârși de puteri", „a slăbi")
slăbiia: *ind. imp. 3.pl.* 15,4

(a se) SLĂVI: v. IV
(să) slăvea: *ind. imp. 3.sg.* 1,4
să **(ne) slăvim:** *conj. prez. 1.pl.* 8,17

SLOBOD, **-Ă:** adj.
slobodă: *f. sg. ac.* 16,28

SLOBOZENIE: s.f.
slobo**zenie:** *sg. ac.* 6,18; rezum. cap.12

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 16,28

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.9; 12,8; 13,20
slobozire: *sg. nom.* 12,5

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom., în sintagma* ***sluga Domnului*** 4,13
slu jile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 8,27; 10,20; 12,4
slugilor: *pl. gen./dat.* 6,7; 11,18
slugile: *pl. nom./ac.* 6,8; 9,6; 13,1
slu jilor: *pl. dat.* 6, 18; 9,3

SLUJBĂ: s.f.
slu jbei: *sg. gen.* 3,2
slu jba: *sg. ac.* 3,6; 5,11

(a se) SLUJI: v. IV
să **slu jim:** *conj. prez. 1.pl.* 3,2
(te) slujește: *imperativ 2.sg.* 3,6
slu jindu-: *gerunziu* 8,16
a **sluji:** *inf. prez.* 11,1
slu jesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
slu jască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,17

SLUJNICĂ: s.f.
slu jnicele: *pl. ac.* 8,5
slujnica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 11,13, 14; 12,4, 19; 13,18, 20
sluginicii: *sg. gen.* 11,4
slu jnicii: *sg. dat.* 13,5, 11

SLUJITOR, **-TOARE:** s.m./f.
slu jitorilor: *s.m. pl. dat.* 12,10

SMARALD: s.n.; var. SMARAGD
smaragd: *sg. ac.* 10,19

SMERENIE: s.f.
smer eniia: *sg. ac.* 6,15; 8,17

(a se) SMERI: v. IV
(să) smer esc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
au smerit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,8
smer ești: *ind. prez. 2.sg.* 6,15
să **smerim:** *conj. prez. 1.pl.* 8,16
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
smerindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.9

SMERIT, **-Ă:** adj./s.
smerit: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 8,16
smeriți: *adj. m. pl. nom.* 8,20
(celor) smeriți: *s.m. pl. gen.* 9,16
smeriții: *s.m. pl. nom.* 16,13

SNOP: s.m.; var. (Pop.) ZNOP
znopii: *pl. ac.* 8,3

SOARE: s.m.
soar**ele:** *sg. nom.* 14,2

(a se) SOCOTI: v. IV
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,5
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 6,5
socotească: *imperativ 2.sg.* 6,15
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,9
să **socotim:** *conj. prez. 1.pl.* 8,27
socotiia: *ind. imp. 3.pl.* 10,14
(să) soco tesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,10

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,10; 15,5
solii: *pl. ac.* 3,1

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. ac.* 13,29

(a) SPARGE: v. III „a distruge", „a nimici"
au spart: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13, 14

SPĂIMÂNTAT, **-Ă:** adj.; var. SPĂMÂNTAT, **-Ă**
spămân tați: *m. pl. nom.* rezum. cap.3

(a se) SPĂLA: v. I
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
(să) spăla: *ind. imp. 3.sg.* 12,7

(a se) SPÂNZURA: v. I „a atârna"; „a depinde" (cf. lat. *pendeō, -ēre* „a sta spânzurat", dar și: „a atârna de", „a depinde"; *suspendō, -ere* „a atârna", „a spânzura")
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 8,21
spânzura: *ind. imp. 3.sg.* 13,8
spânzurându(-se): *gerunziu* rezum. cap.14
spânzurați: *imperativ 2.pl.* 14,1
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,7

(a) SPORI: v. IV
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

(a) SPRIJINI: v. IV
să sprijinească: *conj. prez. 3.pl.* 4,6

(a) SPUNE: v. III
să spuiu: *conj. prez. 1.sg.* 10,13
a spune: *inf. prez.* 11,14
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,15
spuneți-: *imperativ 2.pl.* 5,3

(a) SPURCA: v. I
a spurca: *inf. prez.* 9,11; 13,20

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunea: *sg. ac.* 9,2

(a) STA: v. I
a sta: *inf. prez. în sintagma* ***a sta împotrivă*** „a opune rezistență"; „a se opune" (cf. lat. *resistō, -ere*) 5,1, 19; 12,13
sta: *inf. prez. fără* ***a*** *în sintagma* ***sta împotivă*** 5,25, 27
sta: *ind. imp. 3.sg.* 8,2

veți sta: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,32
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,15; 13,6; 14,13
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 13,5; 16,17

STARE: s.f.
starea: *sg. ac.* 16,12

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânul: *s.m. sg. ac.* 10,15

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,23

STĂTĂTOR, -TOARE: adj. „statornic"; „durabil"
stătătoriu: *n. sg. nom.* 8,31

STÂLP: s.m.
stâlpul: *sg. ac.* 13,8
stâlpi: *pl. ac.* 13,10

(a se) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a se) ASTÂMPĂRA**

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a stânga*** 2,12

STEBLĂ: s.f. (reg.) „cosițele puse cunună pe cap"
steblele: *pl. ac.* 16,10

STRAISTĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

(a se) STRĂBATE: v. III
(să) va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24

STRĂDANIE: s.f.
străduanie: *sg. ac.* rezum. cap.4
străduaniia: *sg. nom.* 11,6

STRĂIN, -Ă: adj.; var. **STREIN, -Ă**
streini: *m. pl. dat.* 8,18

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucire: *sg. ac.* 10,4

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. nom.* 4,6

STRÂMTORARE: s.f.; var. (Înv.) **STRÂMTORIRE**
strâmtorirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

STRÂMTORAT, -Ă: adj. (aici) „tulburat", „speriat"
strâmtorat: *m. sg. nom.* 13,29

STRÂMTURĂ: s.f. „neajuns"; „lipsă"
strâmturile: *pl. ac.* 13,25

(a) STRICA: v. I
strâcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,12

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,8, 10; 5,10; 7,18; 14,14
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 9,1
a strâga: *inf. prez.* 10,1

STRIGARE: s.f.
strâgări: *pl. ac.* 7,20
strâgare: *sg. nom.* 14,18

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. ac.* 4,8; 8,16
sufletul: *sg. nom./ac.* 8,21; 10,15; 12,4, 18; 13,29; 16,11
sufletelor: *pl. gen.* 11,5
sufletului: *sg. dat.* 13,25

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 5,23
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 5,24, 28
să (să) suie: *conj. prez. 3.pl.* 7,1
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 12,8
suindu(-să): *gerunziu* 13,16

SUIȘ: s.n.
suișurile: *pl. ac.* 4,6

SULIȚĂ: s.f.
sulița: *sg. ac.* 11,2

SUNĂTOR, -TOARE: s.m./f.
sunători: *s.m. pl. ac.* 14,9

SUNET: s.n.
sunet: *sg. ac.* 14,7

(a se) SUPĂRA: v. I
(S-)au supărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8

(a se) SUPUNE: v. III
supusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,1
să supuie: *conj. prez. 3.sg.* 2,3
(să) supunea: *ind. imp. 3.pl., în sintagma* ***să supunea împrotivă*** „opuneau rezistență" 2,16
(să) supun: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
(s-) supune: *inf. prez. fără* **a** 3,13
să fii supus: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 6,6
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12
a (să) supune: *inf. prez.* 10,12
să spui *conj. prez. 1.sg.* 10,13
spune: *imperativ 2.sg.* 11,3

SUPUS, -Ă: adj.
supuși: *m. pl. nom.* 3,2; 5,24

SUS: adv.
sus: *adv. în sintagma* ***ceale mai din sus*** „partea superioară a casei" 8,5

SUTAȘ: s.m.
sutași: *pl. ac.* 7,10

Ș

ȘARPE: s.m.
șerpi: *pl. ac.* 8,25

(a) ȘEDEA: v. II
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 7,5
șezând: *gerunziu* 10,19
șezi: *imperativ 2.sg.* 12,17

ȘERB: s.m.
șerbii: *pl. nom.* 3,5

ȘOARECE: s.m.
șoarecii: *pl. nom.* 14,12

(a) ȘTI: v. IV
să știți: *conj. pez. 2.pl.* 4,12
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 5,29
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4

ştim: *ind. prez. 1.pl.* 8,19
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 9,10
să ştii *conj. prez. 2.sg.* 10,16
(să) **ştiu:** *ind. prez. 3.pl.* 11,9

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 9,6, 7; 13,12; 15,7; 16,4
taberilor: *pl. ac.* 14,18
taberile: *pl. nom.* 16,13

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. ac.* 2,2
tainã: *sg. ac., în loc. adj.* ***de tainã****/loc. adv.* ***în tainã*** 8,5; 13,6

TARE: adj./adv./s.
tari: *adj. m. pl. ac.* 3,8
tare: *adv.* rezum. cap.12
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 16,8

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) TĂTÂNE
tătâni-mieu: *sg. ac.* 9,2

(a) TĂCEA: v. II
tăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,22
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,16

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. nom.* 13,16

(a se) TĂIA: v. I
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16; 3,12; 13,10, 27
a tăia: *inf. prez.* 2,17
tăind: *gerunziu* (aici) „întrerupând" rezum. cap.7
a (se) tăia: *inf. prez.* (aici) „a întrerupe" 7,6
să (se) taie: *conj. prez. 3.sg.* 9,12
taie: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.13; rezum. cap.15
tăindu(-se): *gerunziu în loc. v.* ***tăindu-se împrejur*** rezum. cap.14
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au tăiat împregiur*** 14,6
a fi tăiat: *pasiv inf. prez.* 15,1
tăiatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,11

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *f. pl. ac.* 1,2

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuită: *f. sg. nom.* 11,7

TĂRIE: s.f.
tăriii: *sg. gen.* 16,5

TĂRIME: s.f. (aici) „întăritură", „fortificaţie"
tărimea: *sg. ac.* 2,12

TĂVĂLIT, -Ă: adj.
tăvălit: *m. sg. nom./ac.* 14,4, 14

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) TĂLHĂRIE
tâlhărie: *sg. ac.* 8,19

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,12; 15,15; 16,6
tineri: *s.m. pl. ac.* 16,8

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 6,14

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv.) **TĂRSINĂ;** (Înv. şi reg.) **TÂRSINĂ;** (Reg.) **TĂRSÂNĂ**
târsine: *pl. ac.* 4,9
tărsână: *sg. ac.* 4,9
tărsâne: *pl. ac.* 4,16
tărsină: *sg. ac.* 8,6
târsină: *sg. ac.* 9,1
târsina: *sg. ac.* 10,2

TEACĂ: s.f.
teacă: *sg. ac.* 13,9

TEMĂTOR, -TOARE: adj.
temătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***temătoare de Dumnezeu*** 8,29

(a se) TEME: v. III
temându(-se): *gerunziu* rezum. cap.4
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 8,8
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 16,19

TEMEI: s.n.
temeiuri: *pl. ac.* 16, 18

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. nom.* 12,12

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. ac.* 9, 18

TICĂLOS, -OASĂ: adj.
ticăloasa: *f. sg. nom.* 9,17

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 5,10

TINERIME: s.f.
tinerimea: *sg. ac.* 7,2
tinerime: *sg. ac.* 15,6

TOBĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) DOBĂ
dobe: *pl. ac.* 3,10; 16,2

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

(a) TRAGE: v. III
să tragă: *conj. prez. 3.pl.* „să suporte" rezum. cap.7
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

TRAISTĂ: s.f.; var. STRAISTĂ
straistă: *sg. ac.* 13, 19
traista: *sg. ac.* 13,11

(a) TRĂI: v. IV
trăind: *gerunziu* 3,2; 7,16

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţele: *pl. ac.* 15,3

(a) TREBUI: v. IV
ar trebui *cond. prez. impers.* 11,12
trebuie: *ind. prez. impers.* 8,22

(a) TRECE: v. III
trecând: *gerunziu* 2,12; 3,14; 7,25; 8,9
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14; 5,12; 8,23; 10,10; 13,12
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 12,11

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 2,9; 4,5

(a) TREPĂDA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a)** TRĂPĂDA
trăpădând: *gerunziu* 14,9

TRIBUN: s.m.; var. (În v.) **TRIVUN**
trivunii: *pl. nom.* 14,11

(a se) **TRIMITE:** v. III
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
trimițindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.1
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 10, 11; 3,1; 4,3; 8,9; 11,13, 20; 15,5, 6
(să) **trimite:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
sânt trimisă: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 11,17
trimis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,17

TRIMITERE: s.f.
trimitere: *sg. ac.* 2,7

TRON: s.n.; var. THRON; formă latinizantă (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. ac.* 1,12

TRUFAȘ, -Ă: s.m./f.
(cei) trufași: *s.m. pl. nom.* 9,16

(a se) **TRUFI:** v. IV
(să) trufesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,9

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. ac.* 8,17
trufia: *sg. nom.* 9,12
trufiii: *sg. gen.* 13,28

TRUNCHI: adj. inv. (Înv. și rar) „lipsit de ceva" (cf. infra TRUP)
trunchiu: 13,10

TRUP: s.n.
trupul: *sg. dat. (cu prep. a + tot)* 7,16
trupul: *sg. ac.* 10,3; 14,14
trupul: *sg. ac., în sintagma trupul* ***trunchiu*** „trupul ciuntit,mutilat" 13,10

(a se) TULBURA: v. I; var. (În v.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turbur**at:** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,17; 14,17
să turbure: *conj. prez. 3.sg.* 16,30

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. ac.* 14,16

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 2,8
turmele: *pl. nom.* 3,3

TURN: s.n.
turnurile: *pl. ac.* 1,2
turnurilor: *pl. gen.* 1,3

Ț

ȚARĂ: s.f.
țările: *pl. ac.* rezum. cap.1

ȚARINĂ: s.f.
țarină: *sg. ac.* 8,3

ȚEREMONIE: s.f.; vezi CEREMONIE

(a) ȚESE: v. III
era **țăsut:** *pasiv ind. imp. 3.sg.* 10,19

(a) ȚINE: v. III
ținut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8
au ținut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,11
ținutu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* (aici) „ai cruțat", „ai salvat" 10,15

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 1,9
ținuturile: *pl. ac.* 1,12; 3,9; 5,20
ținuturilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
ținuturile: *pl. gen. [cu prep. a + toate]* 3,1
ținuturi: *pl. ac.* 7,2
ținuturile: *pl. ac.* 11,6; 15,5
ținutul: *sg. nom.* 15,6

U

(a) UCIDE: v. III
a **ucide:** *inf. prez.* 5,26; 6,12, 13
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,9
să **ucigă:** *conj. prez. 3.pl.* 11,11
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,18; 16,14
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,6

(a se) UITA: v. I
(Te) uită: *imperativ 2.sg.* 6,15; 13,7
să **(Se) uite:** *conj. prez. 3.sg.* 8,32
uită(-Te): *imperativ 2.sg.* 9,6
a **(Te) uita:** *inf. prez.* 9,6
(Te-)ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7
uitându(-să)**:** *gerunziu* 10,20

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac., în sintagma dăruire de uitare* (cf. supra DĂR**UIRE**) 16,23

(a) UMBLA: v. I
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 5,22

UNEAL**TĂ:** s.f. (aici) „obiecte casnice"
unealtele: *pl. ac.* 15,14

(a se) UNGE: v. III
(s-)au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
uns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10

UNSOARE: s.f.
unsoare: *sg. ac.* 16,10

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT DE LEMN**
untul de **lemn:** *sg. ac.* 10,5
untdelemn: *sg. ac.* 11,12

URÂT: adv.
urât: 12,11

URCIOR: s.n.
urciorul: *sg. ac.* 10,5

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 14,14

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom./ac.* 3,2; 8,12; 13,28
urgie: *sg. ac.* 5,2

(a) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,4
să urgisesc: *conj prez. 1.sg.* 9,14

URIAȘ: s.m.
uriași: *pl. nom.* 16,8

(a) URÎ: v. IV
ureaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,21

(a) URLA: v. I
urlând: *gerunziu* 15,3
au urlat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,13

URLARE: s.f.
urlare: *sg. nom./ac.* 7,18; 14,7

(a) URMA: v. I
a urma: *inf. prez.* 5,7
am urmat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,18
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,4

URMARE: s.f. (aici) „urmaș"
urmarea: *sg. nom.* 14,6

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** rezum. cap.16

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f. „urmaș"
următorilor: *s.m. pl. dat.* 5,13

URȘINIC: s.n. (Înv.) „purpură"
urșinic: *sg. ac.* 10,19

USCAT, -Ă: adj.
uscat: *n. sg. ac.* 5,12
uscați: *m. pl. nom.* 16,13

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciunea: *sg. ac., în sintagmele* ***uscăciunea seatii/uscăciunea apei*** „lipsa apei" (traducere întocmai a sintagmelor lat. *ariditate sitis/ariditate aquae*) 7,17; 11,10

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
ușile: *pl. ac.* 13,1

V

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 12,7; 13,12
văile: *pl. ac.* 16,5

VAS: s.n.
vasul: *sg. ac.* 10,5
vasele: *pl. ac., în sintagma* ***vasele ceale de oaste*** „echipamentul de război" 16,22

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. nom.* 8,1
văduvă: *sg. nom.* 8,4
văduvei: *sg. dat.* 9,3

VĂDUVIRE: s.f.
văduvirii: *sg. gen.* 10,2; 16,9

(a) VĂRSA: v. I „a revărsa"
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsat: *m. sg. nom.* (aici) „scăldat" 7,23
vărsate: *f. pl. ac.* 8,14

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: adj.
vătămători: *m. pl. nom.* 9,2

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 4,3
vârful: *sg. ac.* 7,3

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 2,5; 6,17; 7,7; 8,12

VÂRTUTE: s.f.
vărtutea: *sg. nom./ac.* 4,13; 5,3; 10,8; 13,22; 16,16
vărtute: *sg. ac.* 5,27
vârtutea: *sg. nom./ac.* 6,15, 17; 9,11, 16; 11,5
vârtute: *sg. ac.* 9,14; 10,4; 13,13
vărtutei: *sg. dat.* 16,26

VEAC: s.n.
veacul: *sg. dat.* (*cu* ***a + tot***) 11,6
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 13,21, 25; 15,11; 16,21

(a se) VEDEA: v. II
vezi: *imperativ 2.sg.* 6,15
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 6,17
văzind: *gerunziu* 7,4
(să) vedea: *ind. imp. impers.* 7,7
vom vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,16
văzând: *gerunziu* 10,7, 19; rezum. cap.13; 13,29; 14,6, 8, 14
văzându-: *gerunziu* 15,3
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 15,9

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 6,12
vedeare: *sg. ac.* 8,7; 11,19

(a se) VENI: v. IV
(să) vine: *ind. prez. impers.* 1,9
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12, 14; 3,14; 6,10; 7,3; 8,3, 10; 13,12, 27; 14,11; 15,9; 16,22
venind: *gerunziu* 3,1, 9; 10,6; 11,15; 14,9; 15,2
vino: *imperativ 2.sg.* 3,6
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,25; 8,10; 13,15
vii: *ind. prez. 2.sg.* 10,11
a veni: *inf. prez.* 11,3
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 12,2
vine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,5

VERGURĂ: s.f.
vergurii: *sg. gen.* 9,2
vergurile: *pl. ac.* 15,15; 16,6

VESEL, -Ă: adj.
veasel: *m./n. sg. nom.* 12,20; 16,24

(a se) VESELI: v. IV
să (se) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 10,8

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 12,12, 17
veseliia: *sg. voc., în sintagma* ***veseliia lui Israil*** 15,10
veseliii: *sg. gen.* 16,9

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers.* 5,1; 11,6

să **vestească**: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
ai vestit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,17
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,33
vestind: *gerunziu* 10,16
(să) vestească: *ind. prez. 3.sg.* 11,6
a **vesti**: *inf. prez.* 11,17

VESTIT, -Ă: adj.
vestită (foarte): *f. sg. nom.* 8,8

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* 10,2, 3; 14,14, 17
vâjmântul: *sg. ac.* 12,15; 16,9
văjmântul: *sg. ac.* 16,9

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 8,6; 12,14; 16,26, 30
viiaţa: *sg. ac.* 12,20

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 2, 17

VIERME: s.f.
viermi: *pl. ac.* 16,21

(a) VIERSUI: v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1794.
viersuiţi: *imperativ 2.pl.* 15,2

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 10,5; 11,12; 12,12, 20; 13,2

VINĂ: s.f.
vina: *sg. nom.* 12,2

(a) **VINDE**: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13

VISTIERIE: s.f.
vistieriia: *sg. ac.* rezum. cap.12

VITĂ: s.f.
vitele: *pl. ac.* 11,11
vite: *pl. ac.* 15,8

VIU, VIE: adj.
viu: *m./n. sg. nom.* 11,5; 12,4; 13,20
vie: *f. sg. nom.* 11,5

VIZUINĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **VIEZUNIE**
viezuniile: *pl. ac.* 14,12

(a) **VOI**: v. IV
ai voit *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5
să voiască: *conj. prez. 3.sg.* 12,10

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu voia*** rezum. cap.3
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de voie*** 7,15

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voievozii: *pl. ac.* 2,2, 7; 5,2
voievodul: *sg. nom.* 5,5; rezum. cap.7
voivozilor: *pl. gen.* 7,10
voivozii: *pl. ac.* 10,18; 14,4, 11

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 8,21

(a) **VORBI**: v. IV
a **vorbi**: *inf. prez.* 5,26
vorbea: *ind. imp. 3.sg.* 15,2

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 7,12
vrând: *gerunziu* rezum. cap.1
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,7; 10,12; 11,1
vrea: *ind. imp. 3.pl.* 5,11
ar **fi vrut**: *cond. pf. 3.sg.* 6,12
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 8,33
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 11,12

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednicile: *adj. antep. f. pl. ac.* 6,6

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 10,18

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* rezum. cap.8; 16,30
vreme: *sg. ac.* 8,13
vreame: *sg. ac.* 16,31

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 8,13, 17; 9,16

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăbovind: *gerunziu* 13,20

(a) ZĂCEA: v. II
zăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,1
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 13,4; 14,14
zăcând: *gerunziu* 14,14
zace: *ind. prez. 3.sg.* 14,16

(a se) ZĂDUŞI: v. IV „a doco ti"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
(s-)au zăduşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,29

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. (Înv.) **ZĂVASĂ**
zăvasă: *sg. ac.* 10,19
zăvasa: *sg. ac.* 13,10, 19

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,5

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 2,1; 14,7; rezum. cap.16; 16,31
zilele: *pl. ac.* 2,17; 6,11; 8,2, 6; 12,14, 18; rezum. cap.16; 16,26
zile: *pl. nom./ac.* 3,15; rezum. cap.7; 7,11, 23, 25; 8,10, 32, 34; 12,6; 15,13; 16,25, 27, 29
ziua: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată ziua*** 6,16
zi: *sg. nom./ac.* 7,1, 11; rezum. cap.8; 8,9, 13; rezum. cap.12; 12,10; 14,6; 16,31
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa şi noaptea*** 7,5
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 7,11
zilii: *sg. gen.* 10,11
zile: *pl. ac., în sintagma* ***plină de zile*** „bătrână" rezum. cap.16
zua: *sg. ac., în sintagma* ***zua judecăţii*** 16,20
zilelor: *pl. gen.* 16,31

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 5; 3,1; 5,3, 5; 6,1, 13; 7,13, 18, 23; 8,10, 28, 30; 10,9, 15, 18; 11,1, 4, 20; 12,2, 3, 4, 10, 12, 17, 18; 13,5, 9, 13, 17, 22, 23, 26, 27; 14,1, 11, 16; 15,12
zicând: *gerunziu* 4,12; 5,26; 6,2, 15, 17; 7,8, 18; 9,1; 10,8, 11, 13; 13,7, 8, 19, 28; 15,10; 16,1
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
zice: *ind. prez. 3.sg.* 5,27
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

să zică: *conj. prez. 3.sg.* 7,21
să zicem: *conj. prez. 1.pl.* 8,17
ați zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,32
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 11,16; 13,30
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 11,18
să zic: *conj. prez. 1.sg.* 12,13
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,17

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 1,2; 14,1
ziduri: *pl. ac.* 4,4; 7,7; 14,7
zidul: *sg. ac.* 5,12; rezum. cap.14
zidurilor: *pl. gen.* 13,13

(a se) ZIDI: v. IV
zidește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 13,24
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,17

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 5,10
zidirea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată)***, *în sintagma* ***Domnul a toată zidirea*** 9,17

ZIDITOR: s.m. (art.) „Dumneæu"
Ziditoriul: *sg. nom.* 9,17

ZNOP: s.m.; vezi **SNOP**

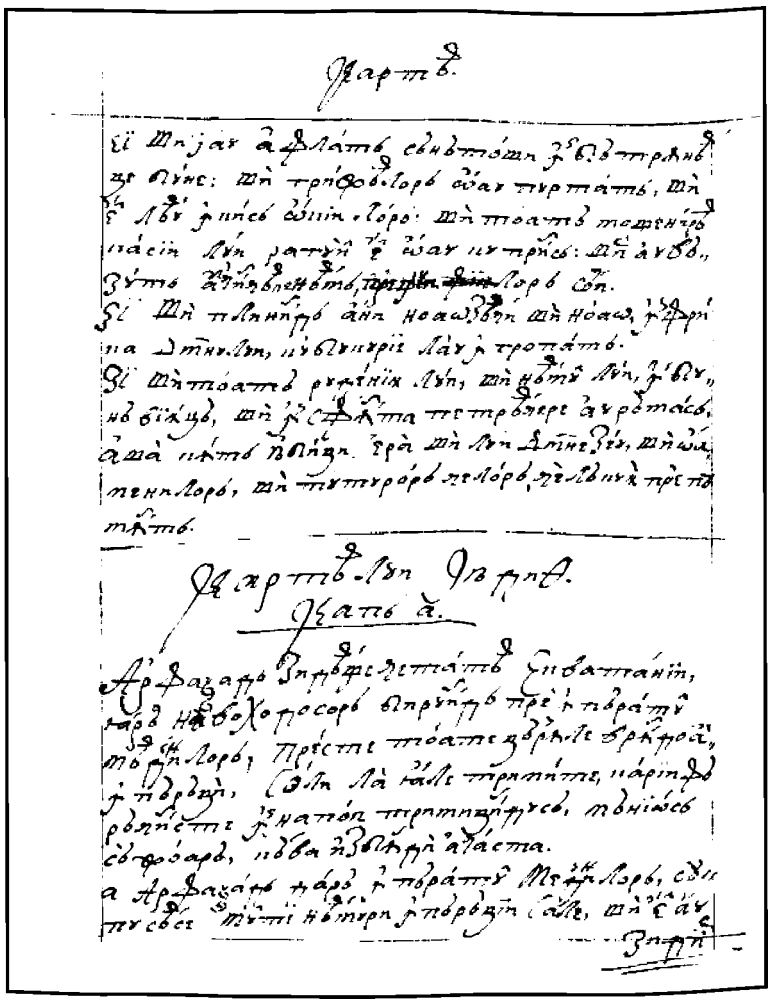

479v

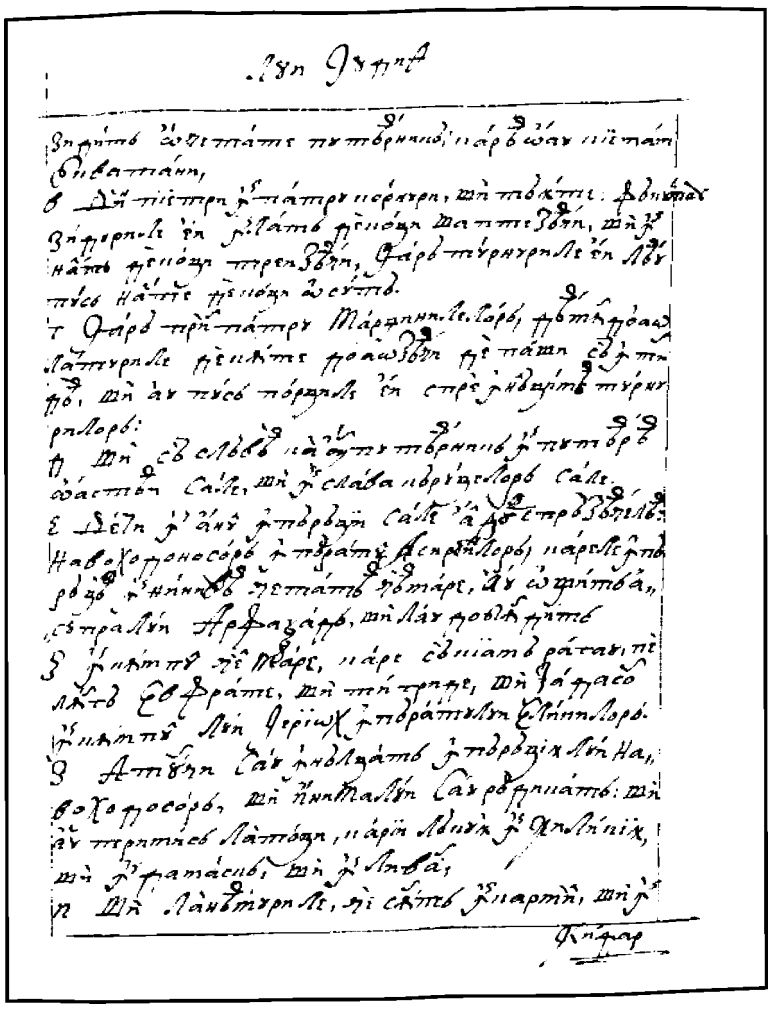

480r

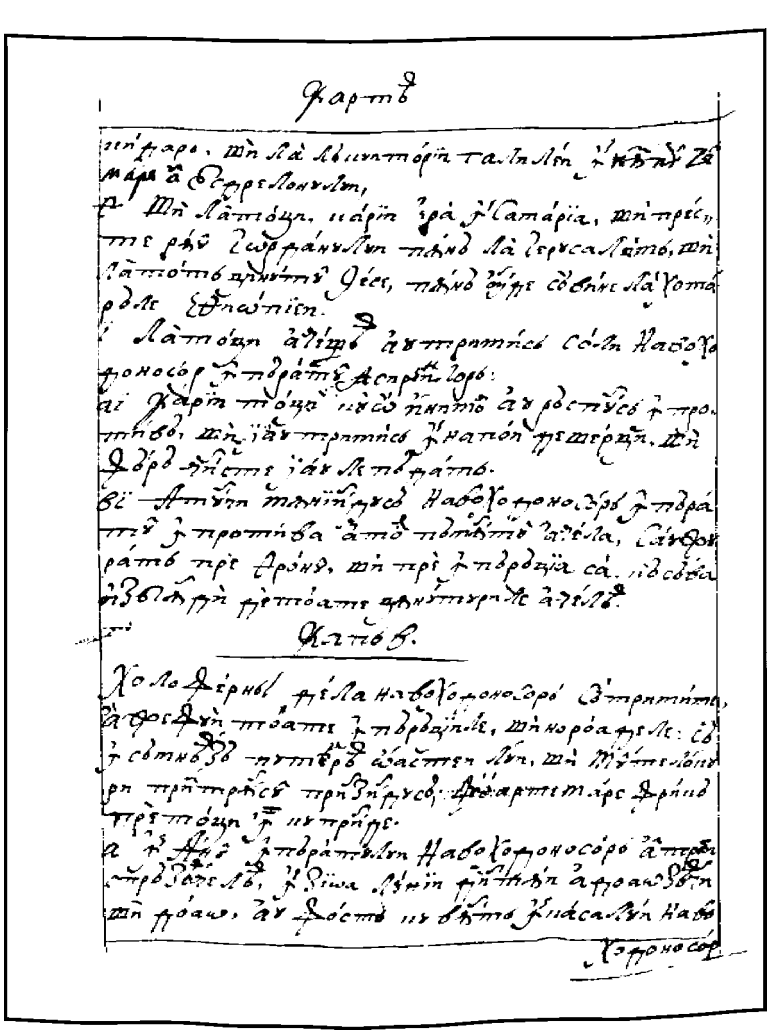

480v

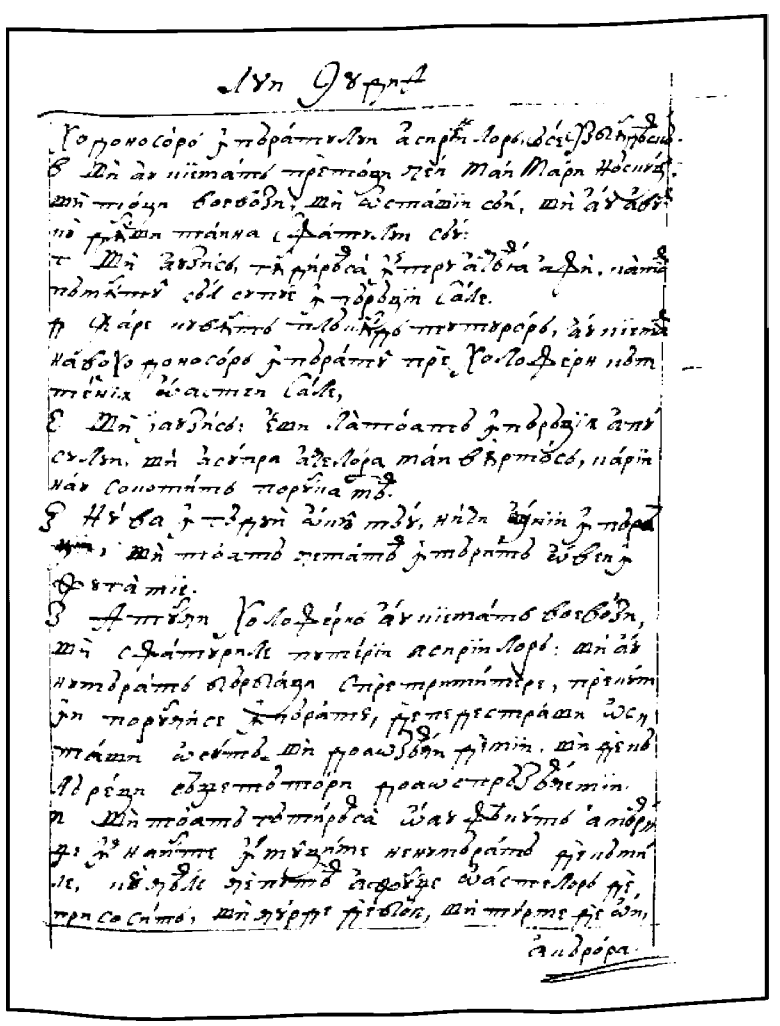

481r

CARTEA LUI IIUDITH

FACSIMILE

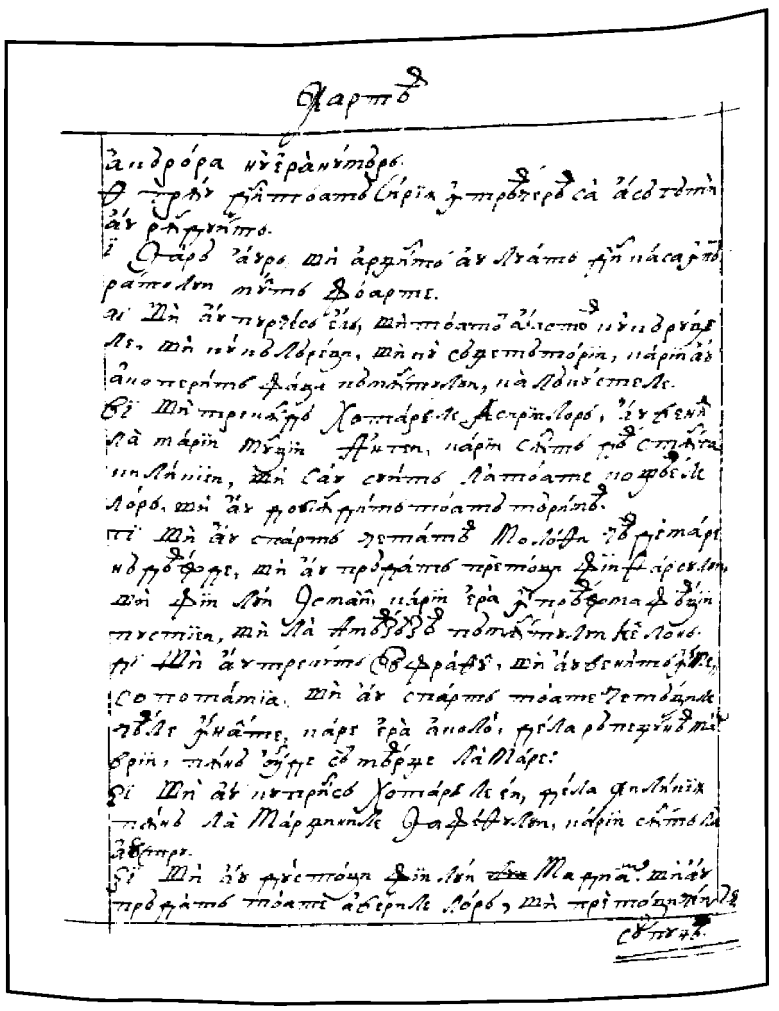

481v

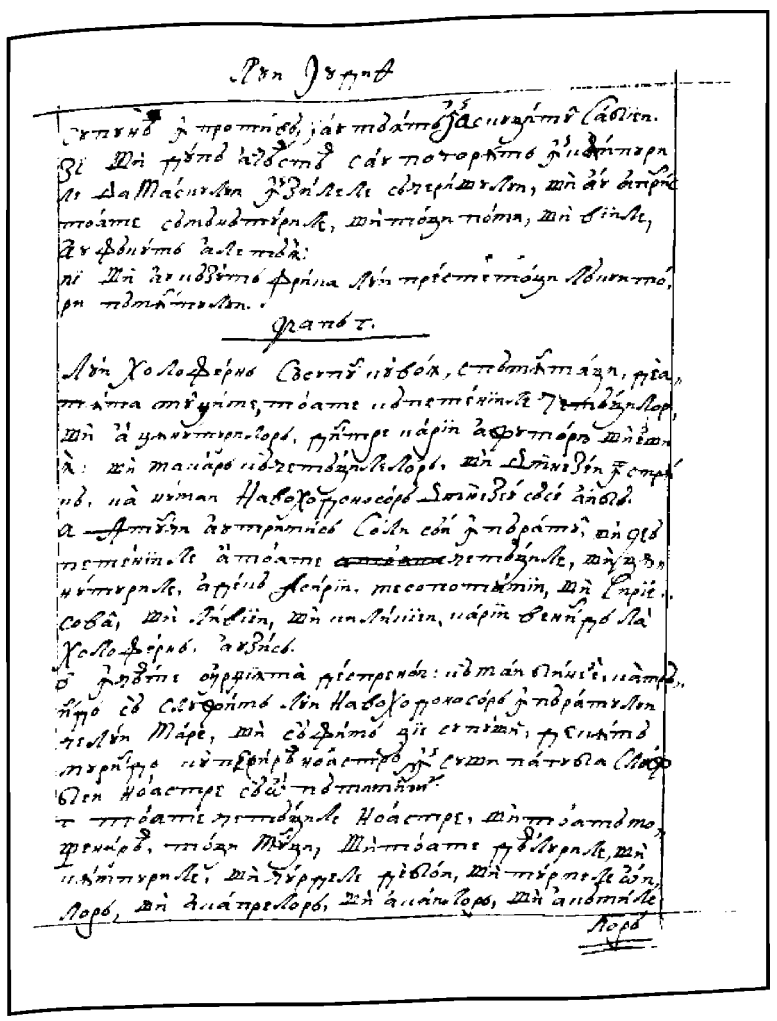

482r

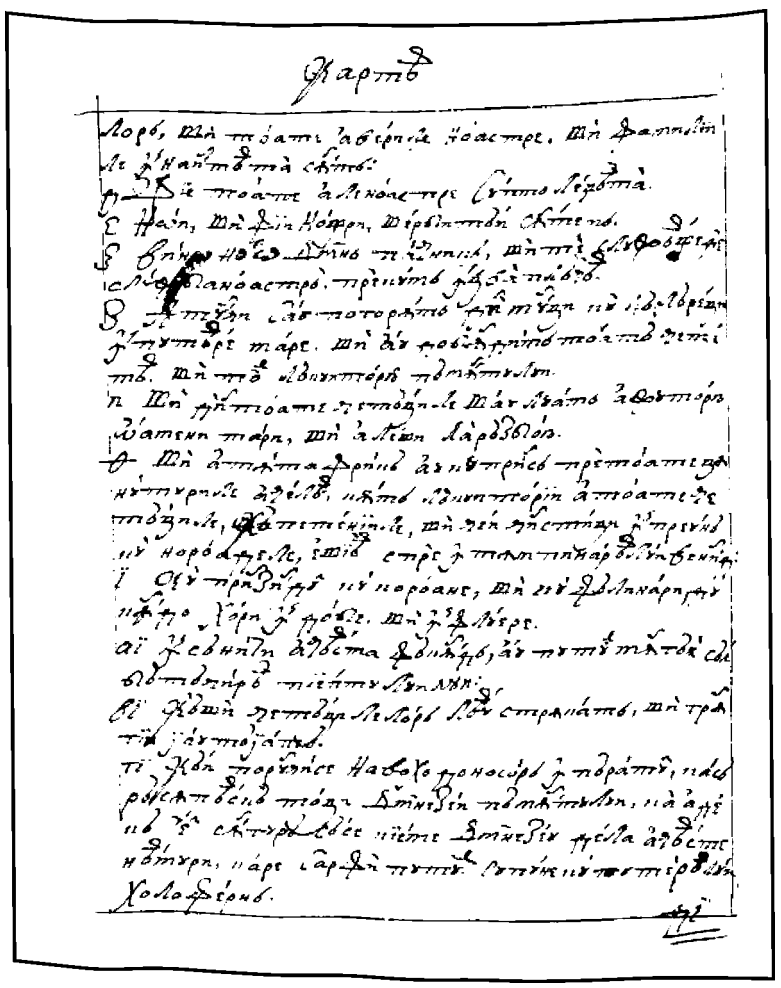

482v

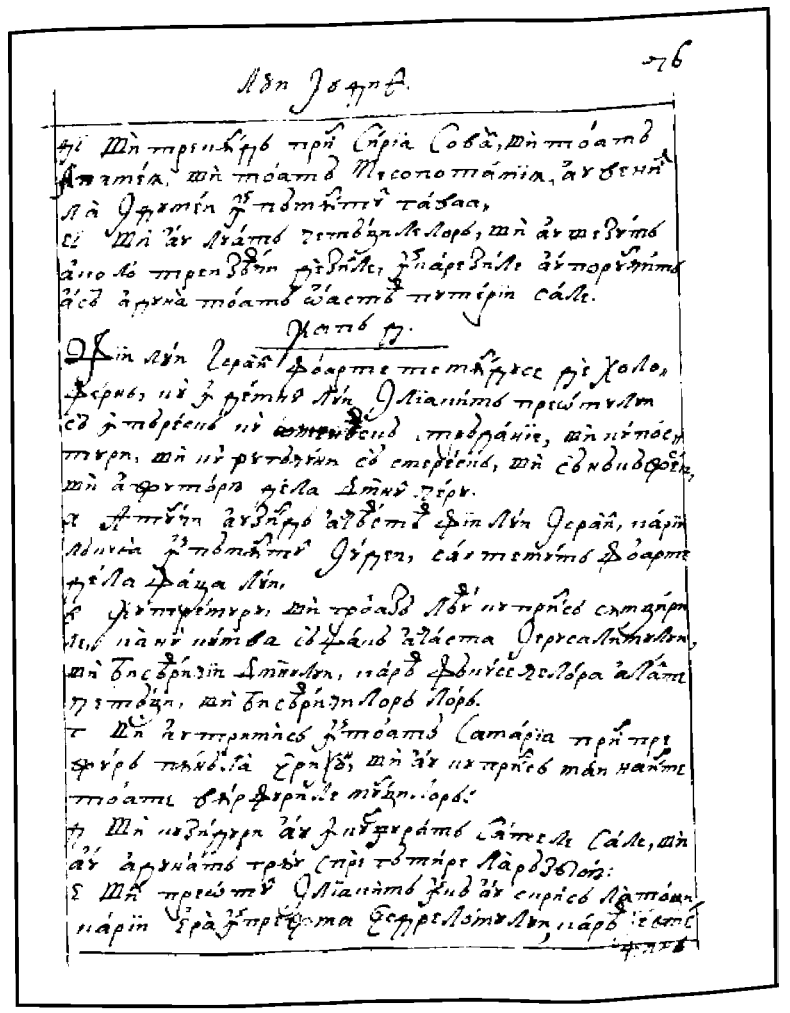

483r

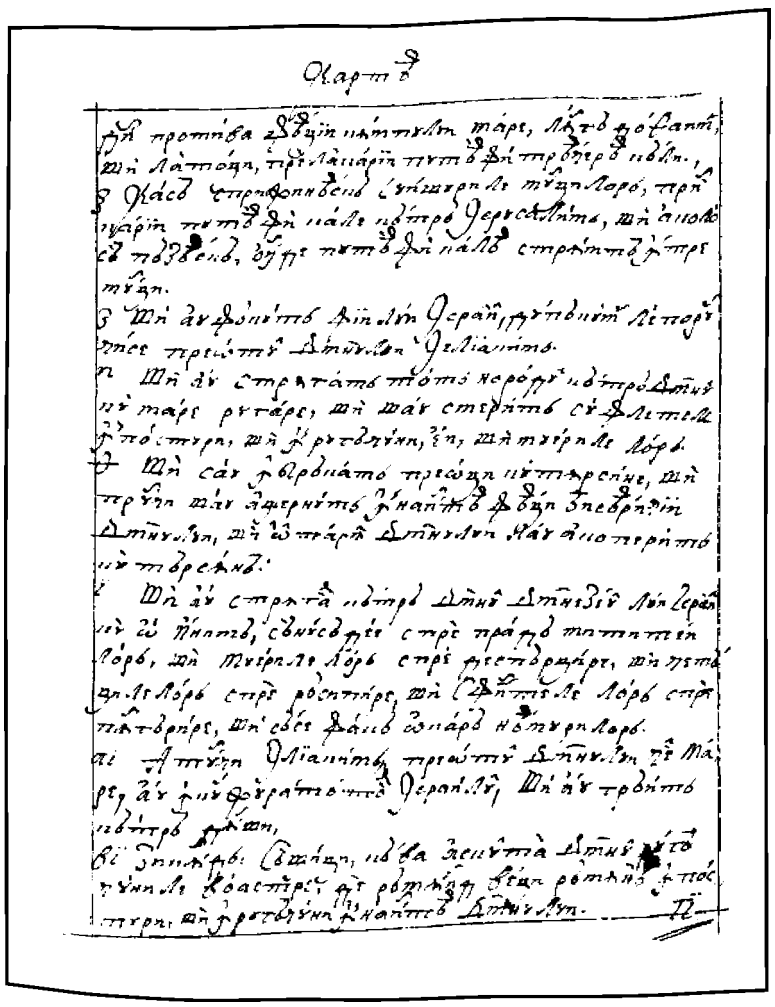

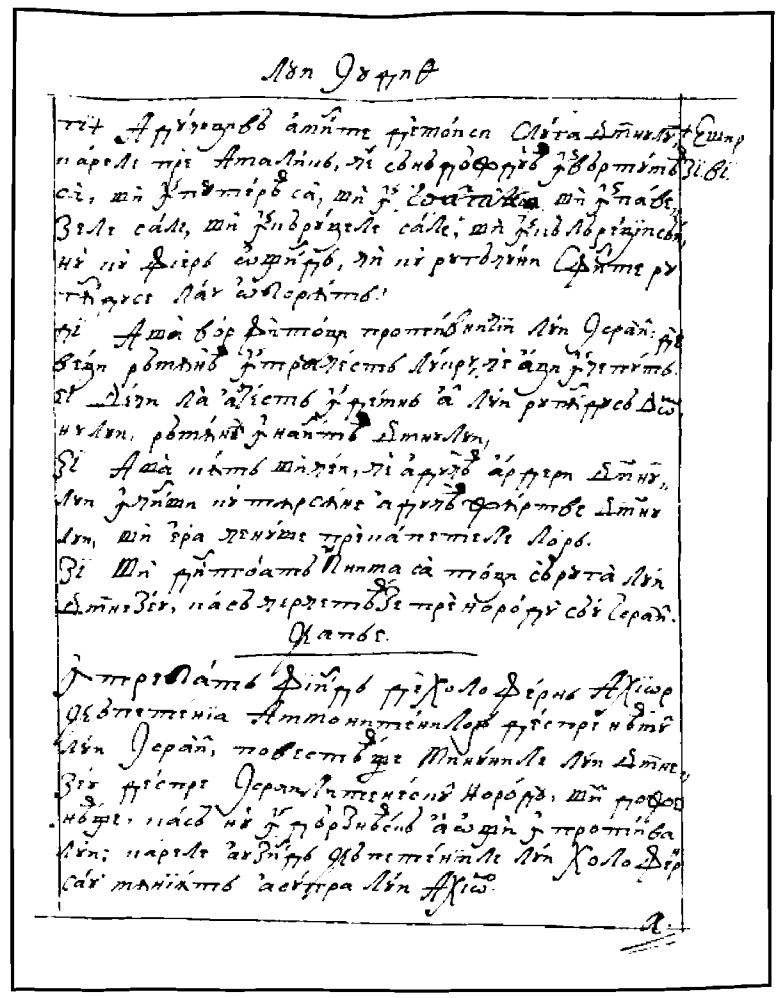

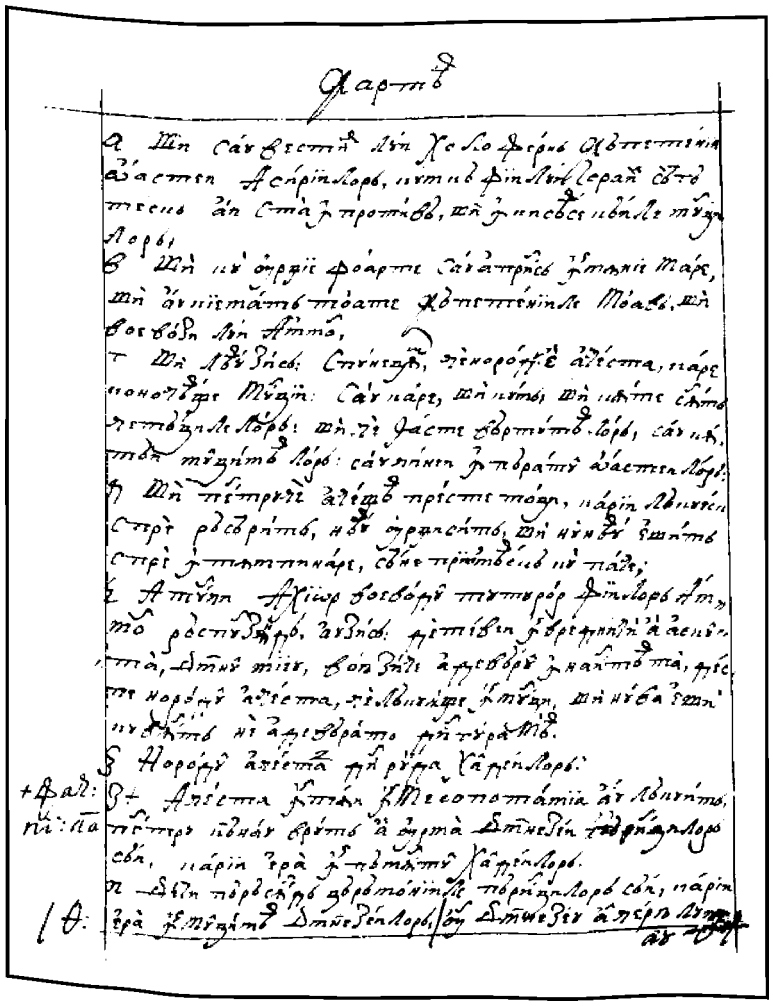

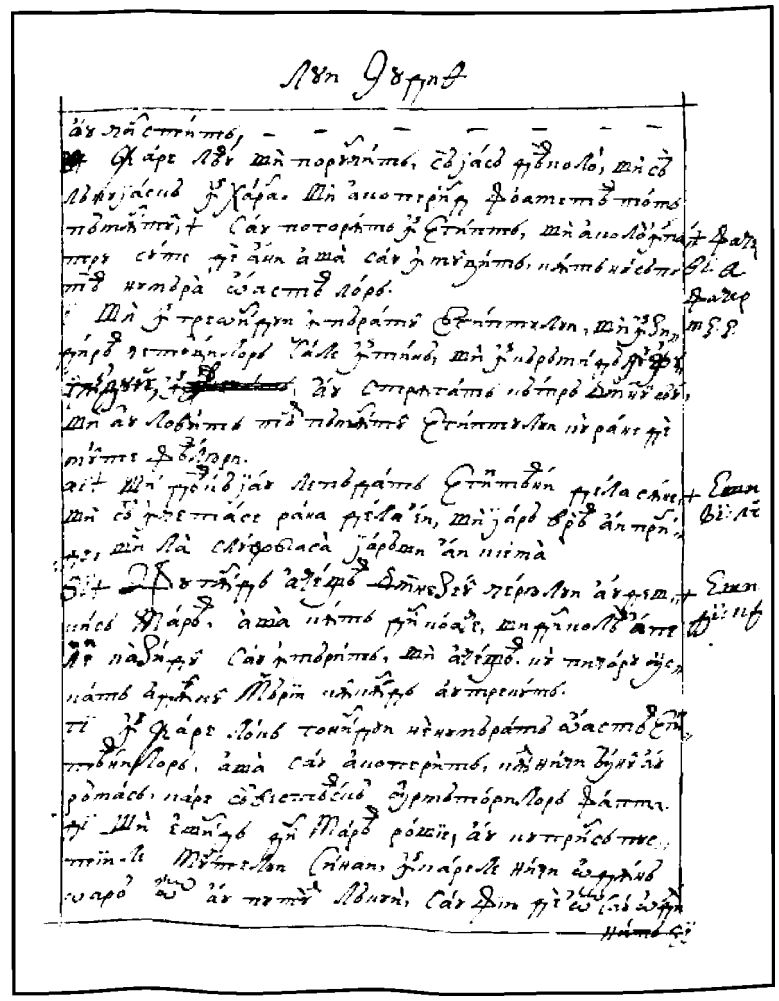

FACSIMILE

CARTEA LUI IIUDITH

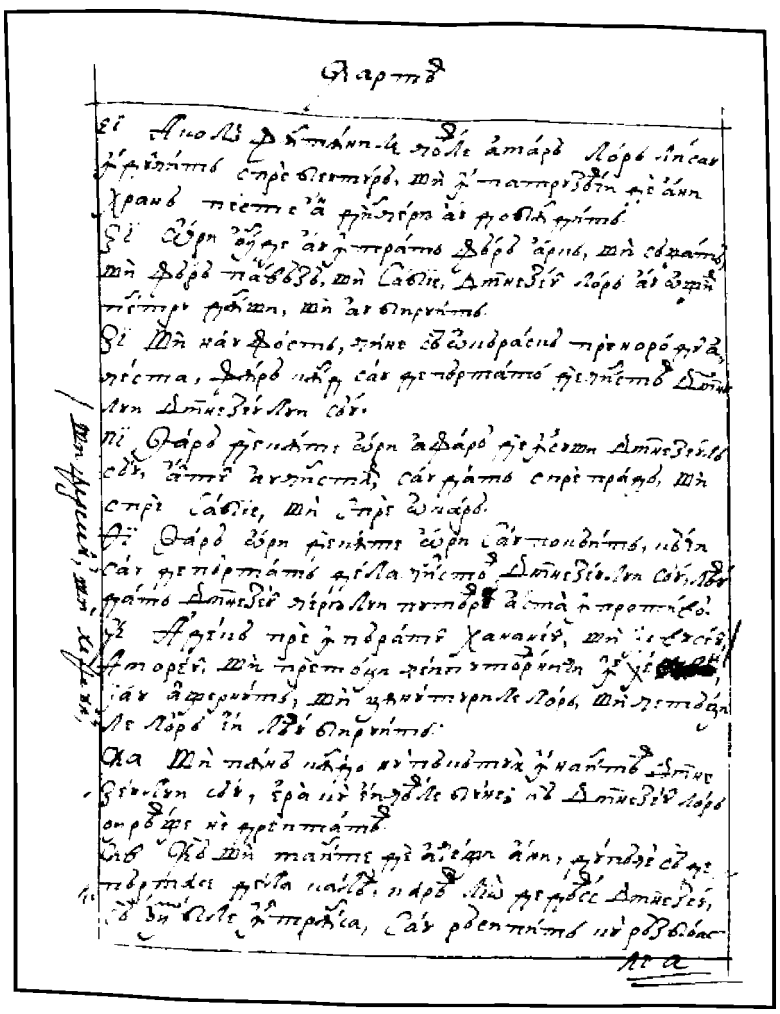

485v

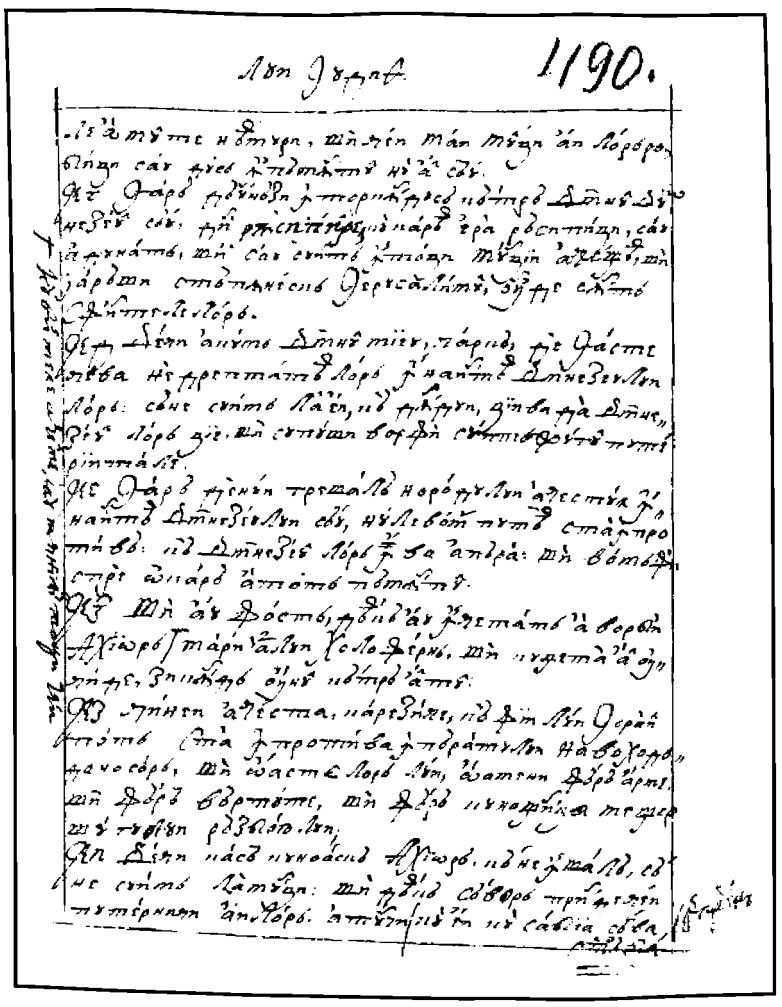

1190.

486r

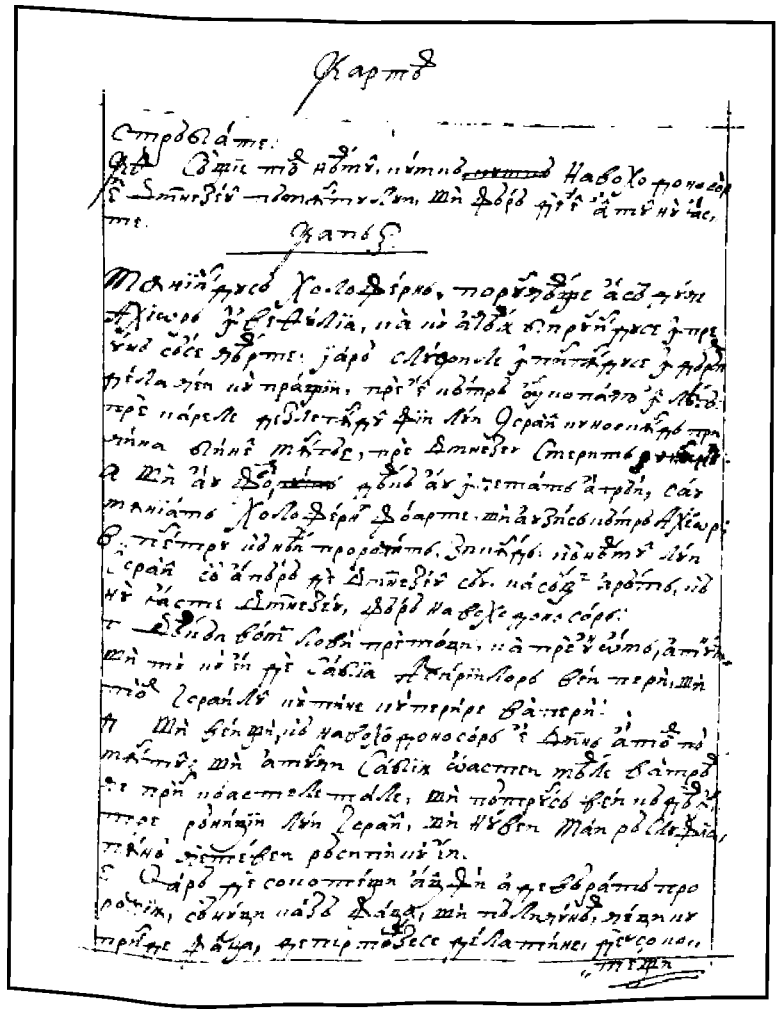

486v

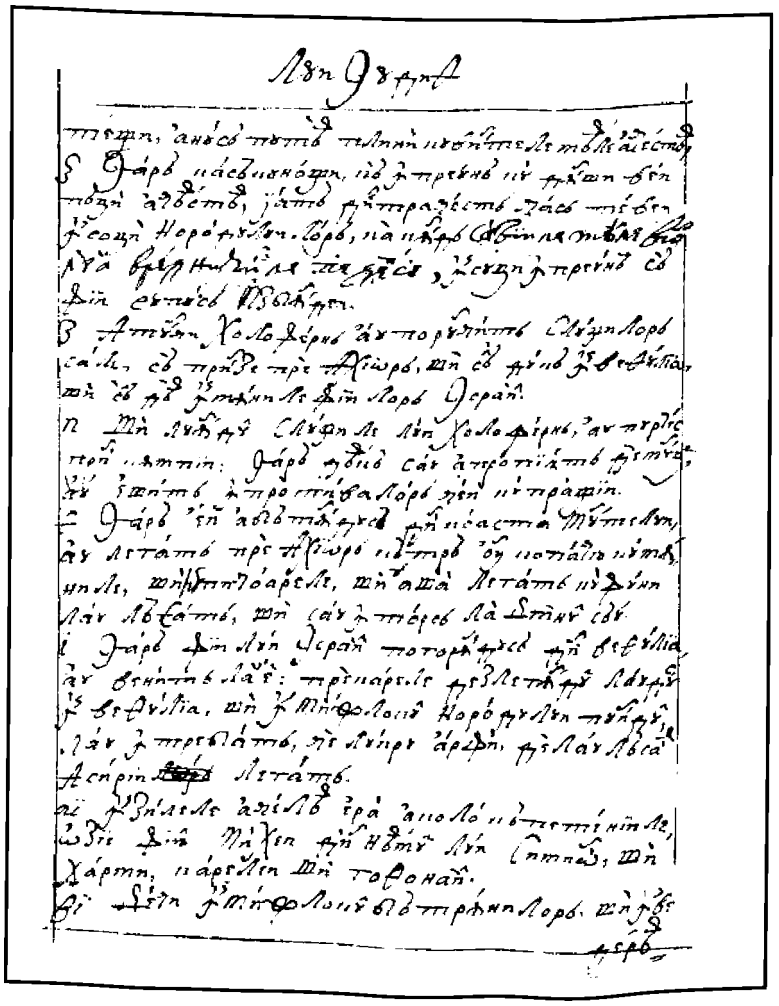

487r

CARTEA LUI IIUDITH

FACSIMILE

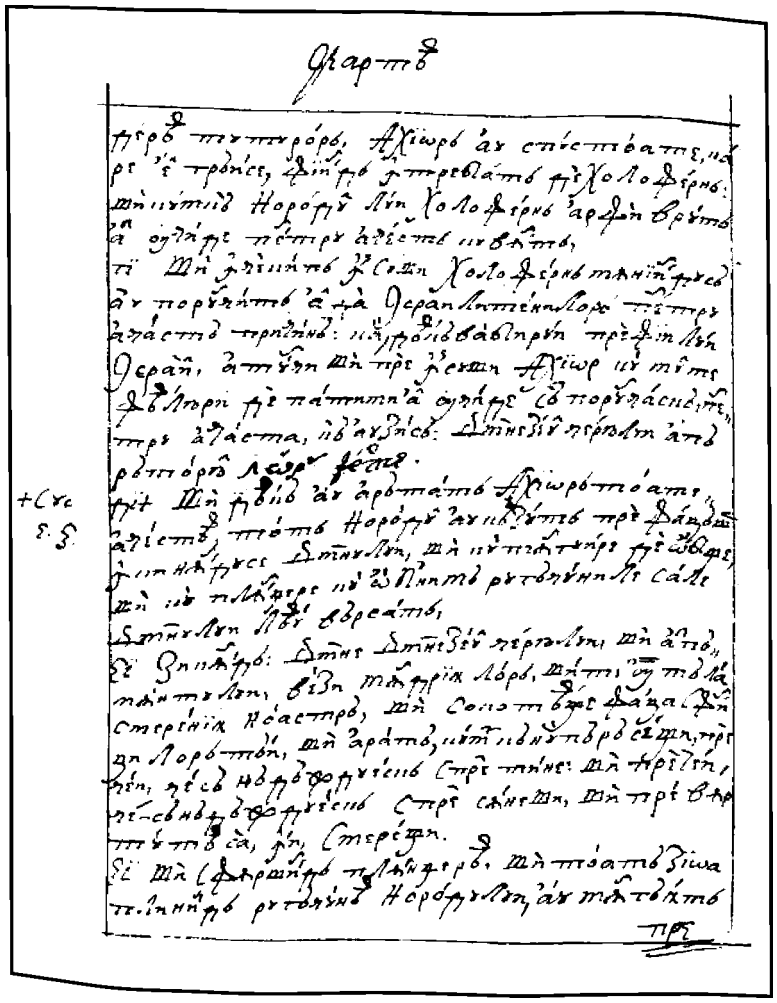

487v

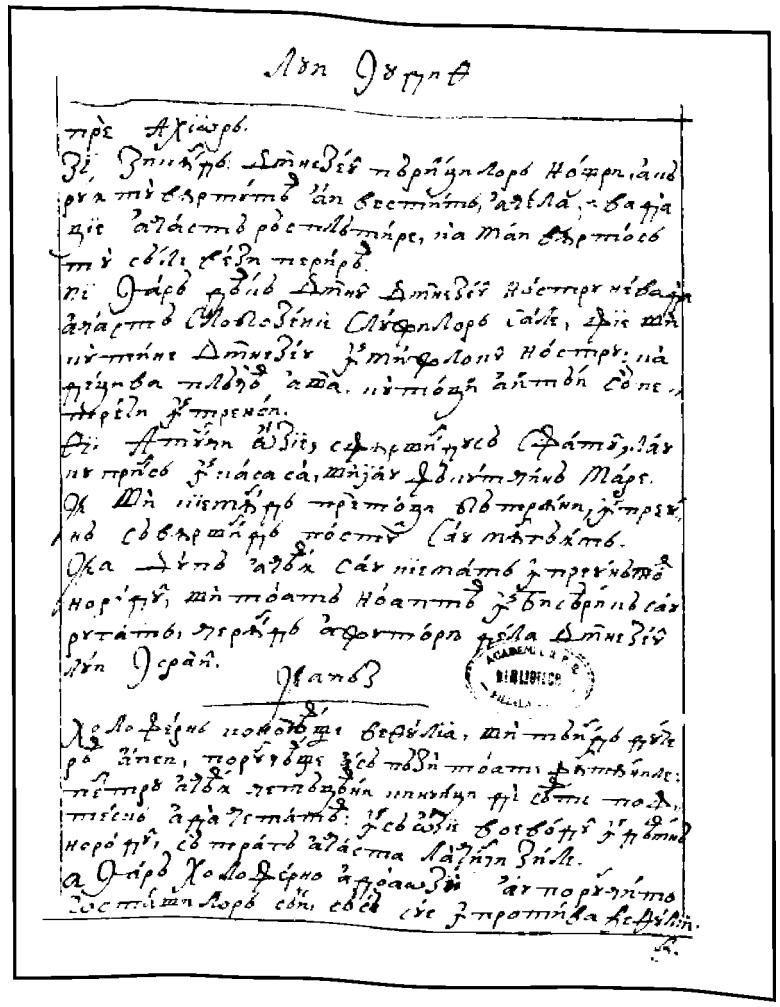

488r

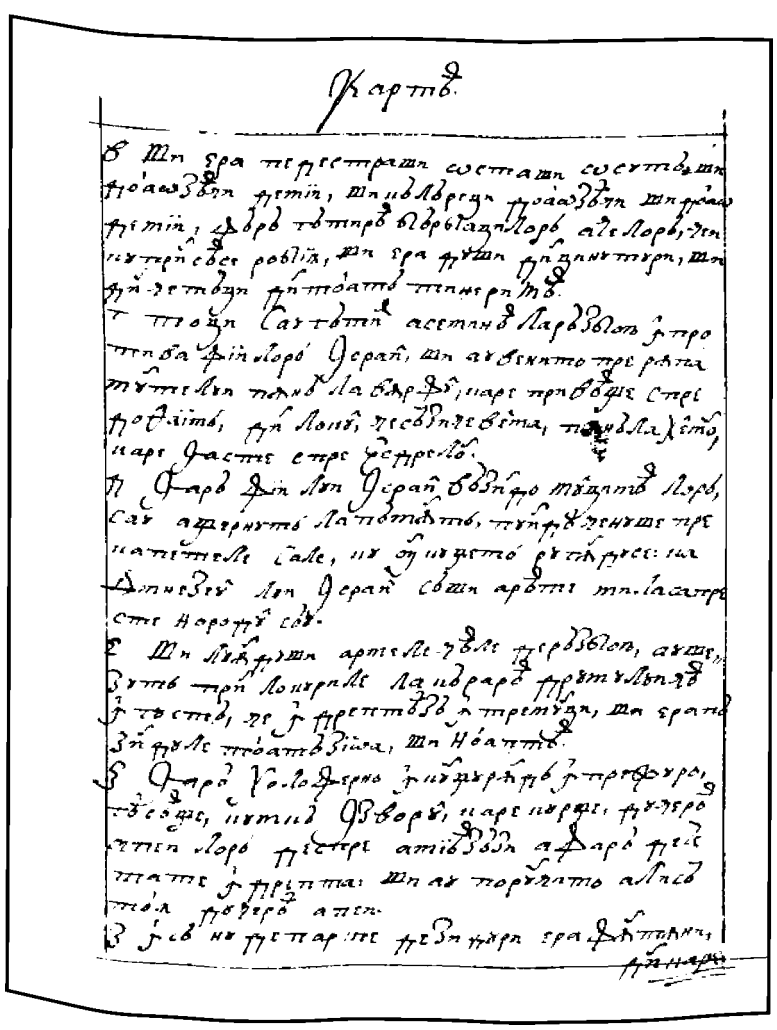

488v

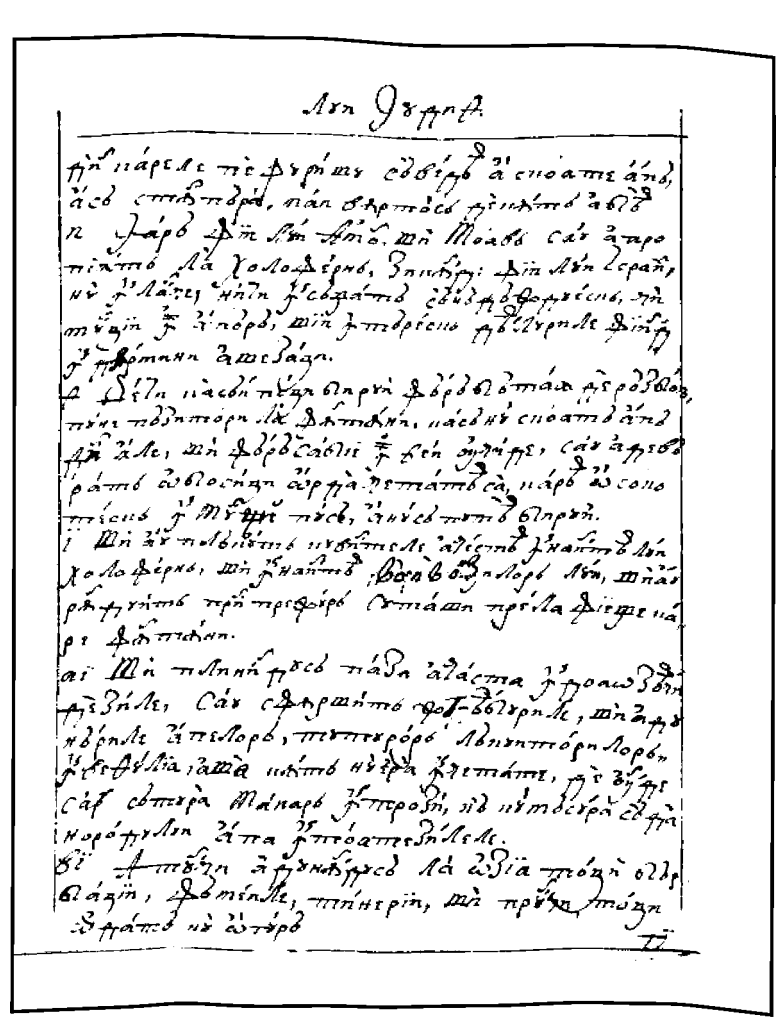

489r

FACSIMILE

CARTEA LUI IIUDITH

489v

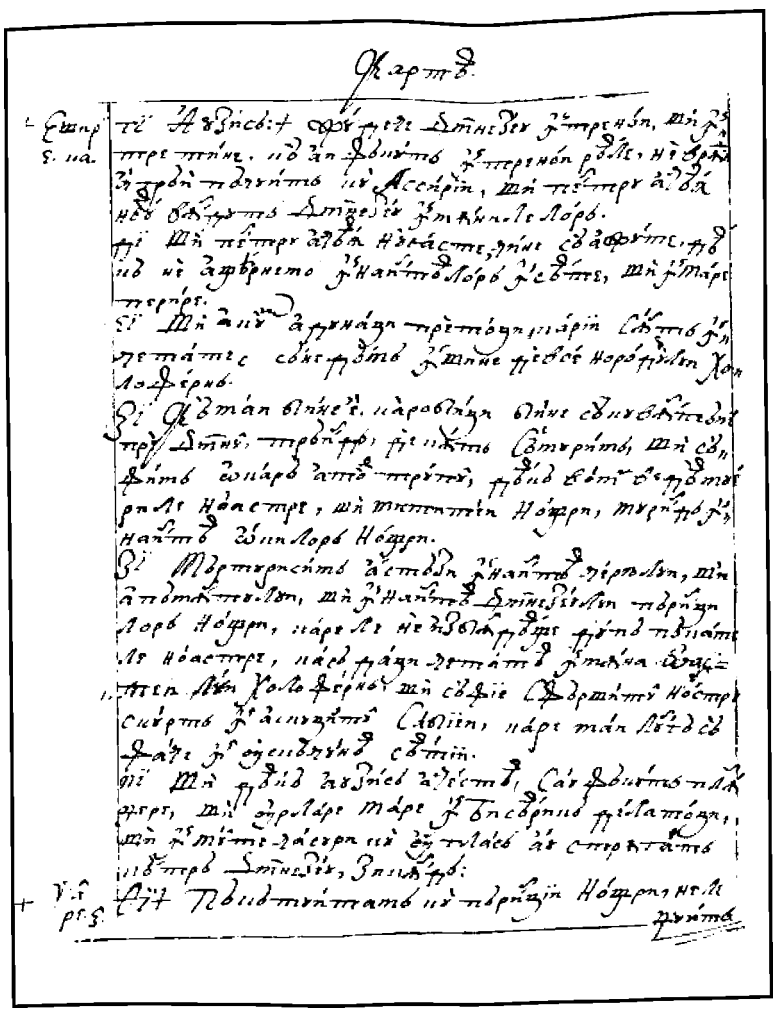

490r

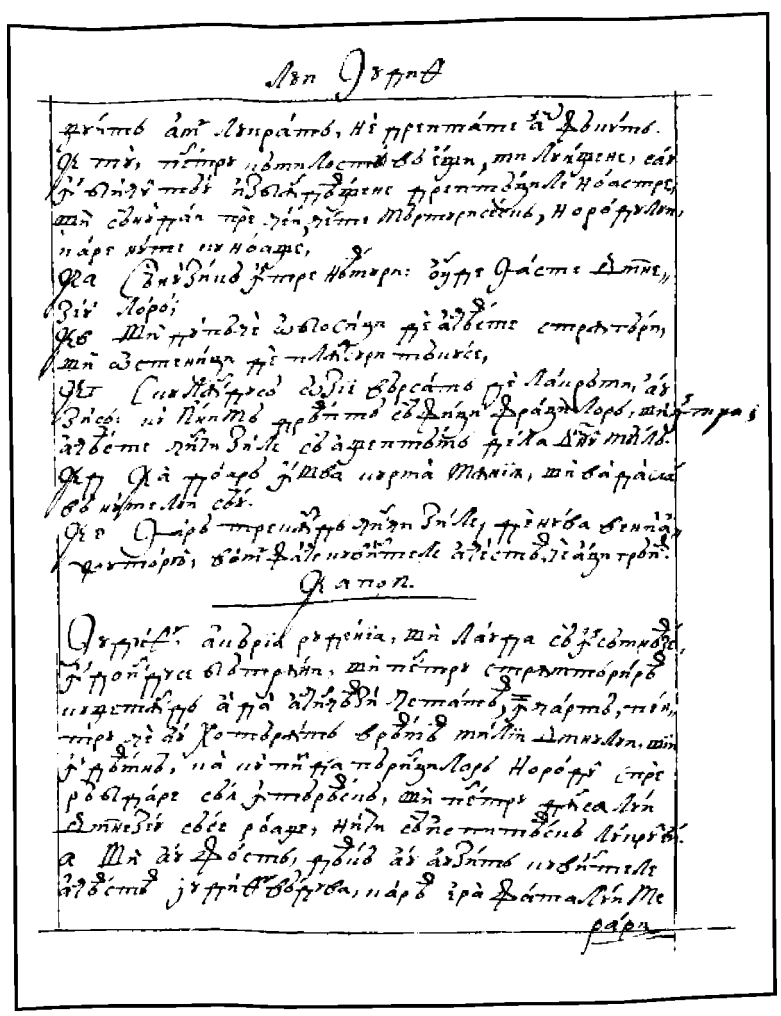

490v

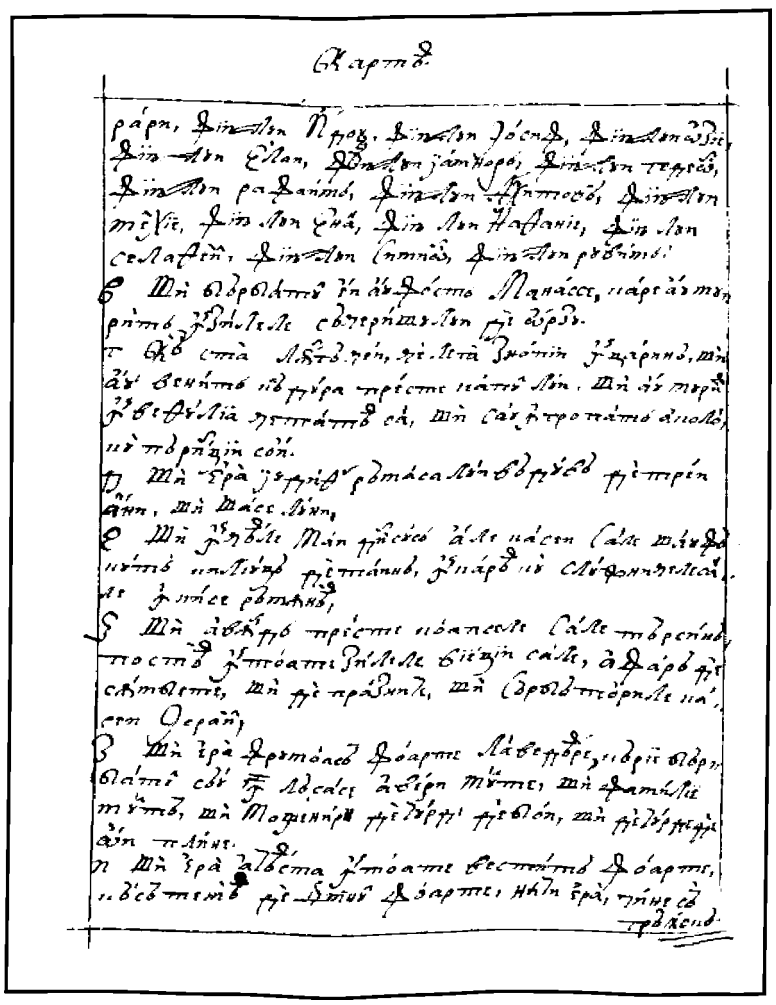

491r

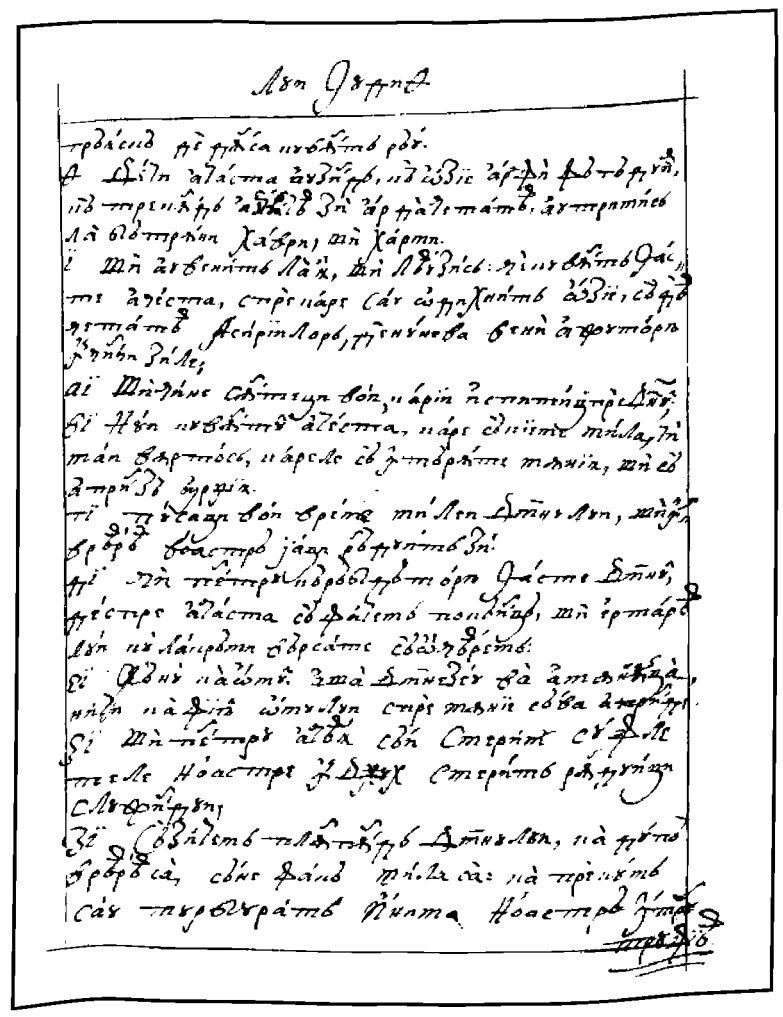

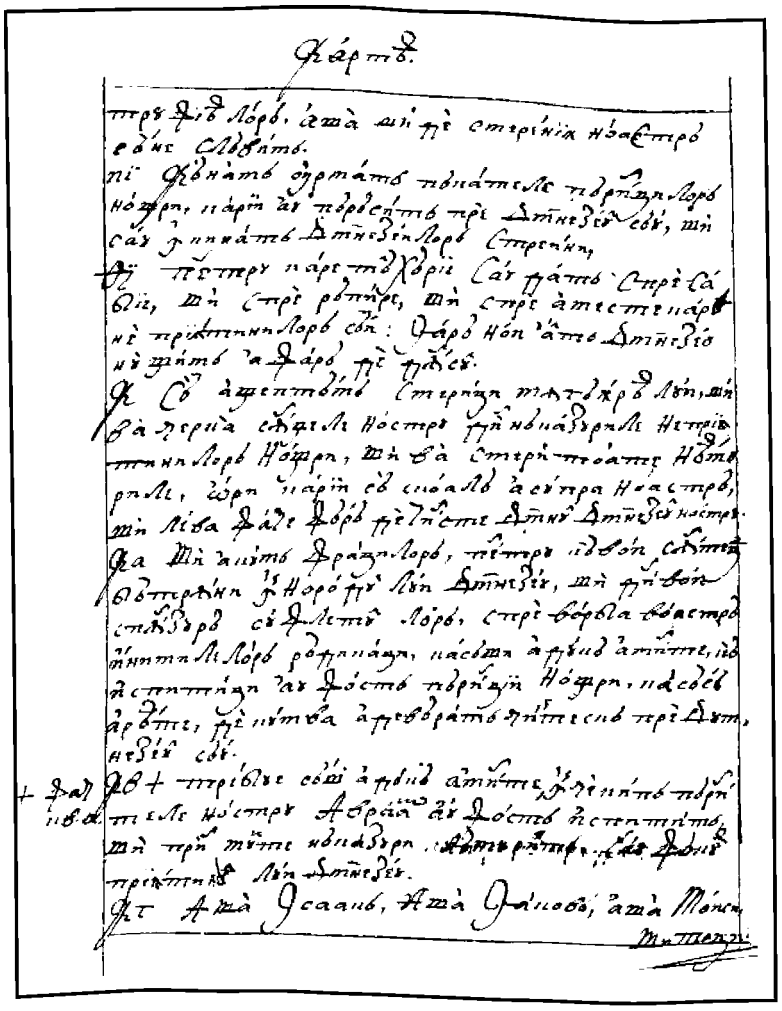

491v

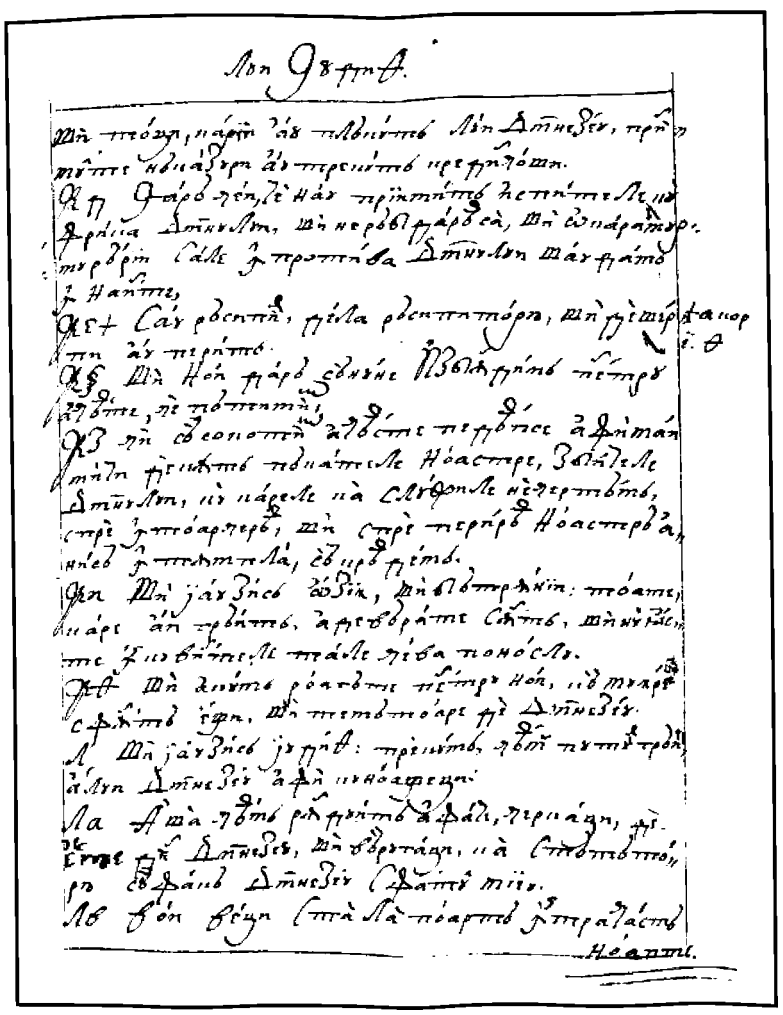

492r

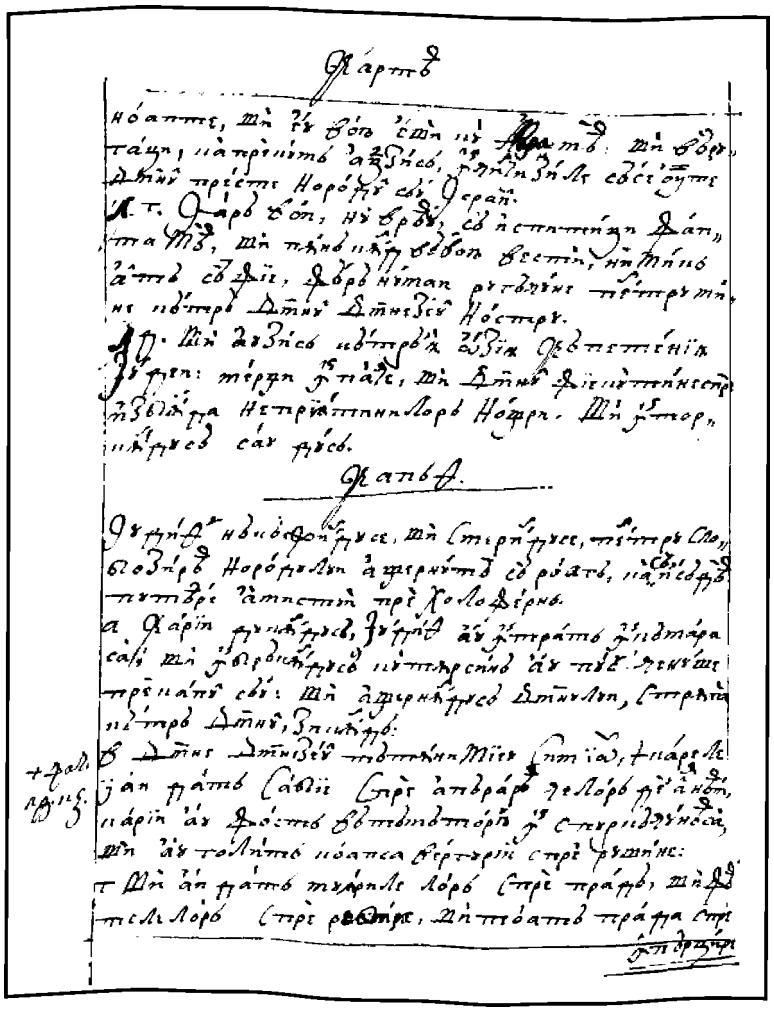

492v

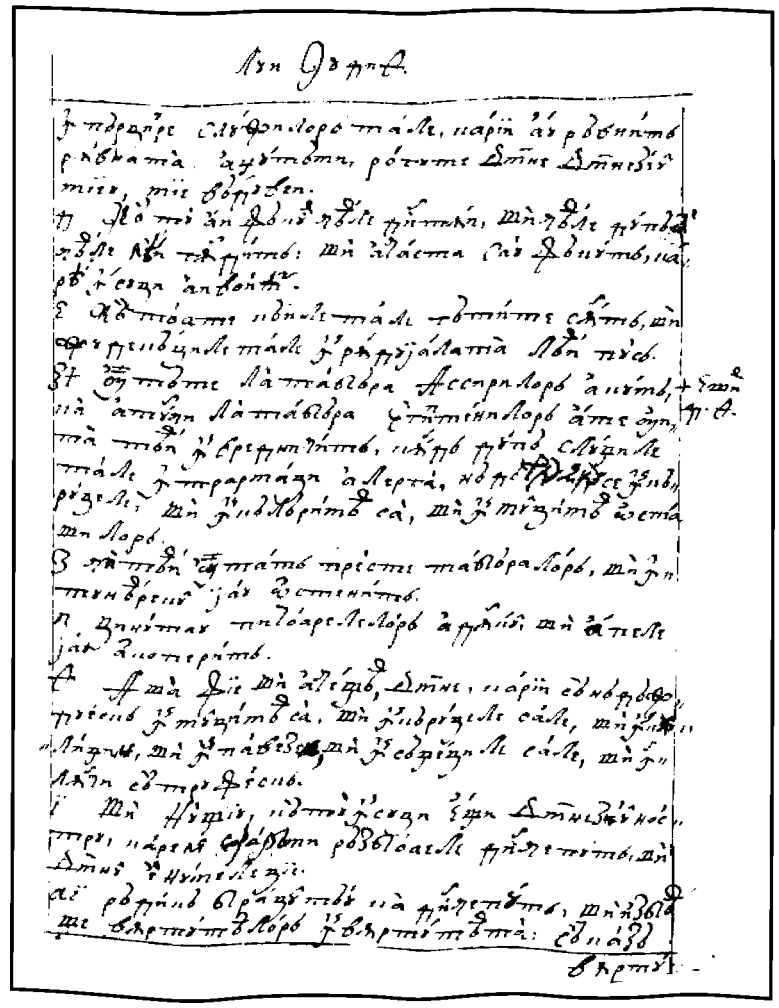

493r

FACSIMILE

CARTEA LUI IIUDITH

493v

494r

494v

495r

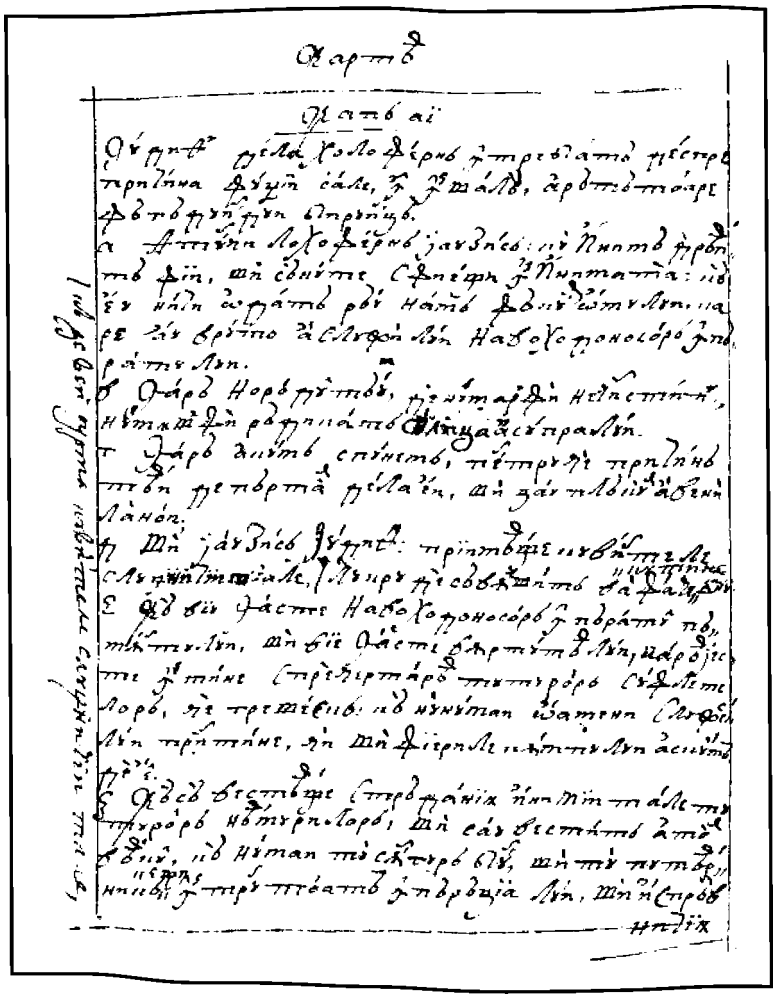

495v

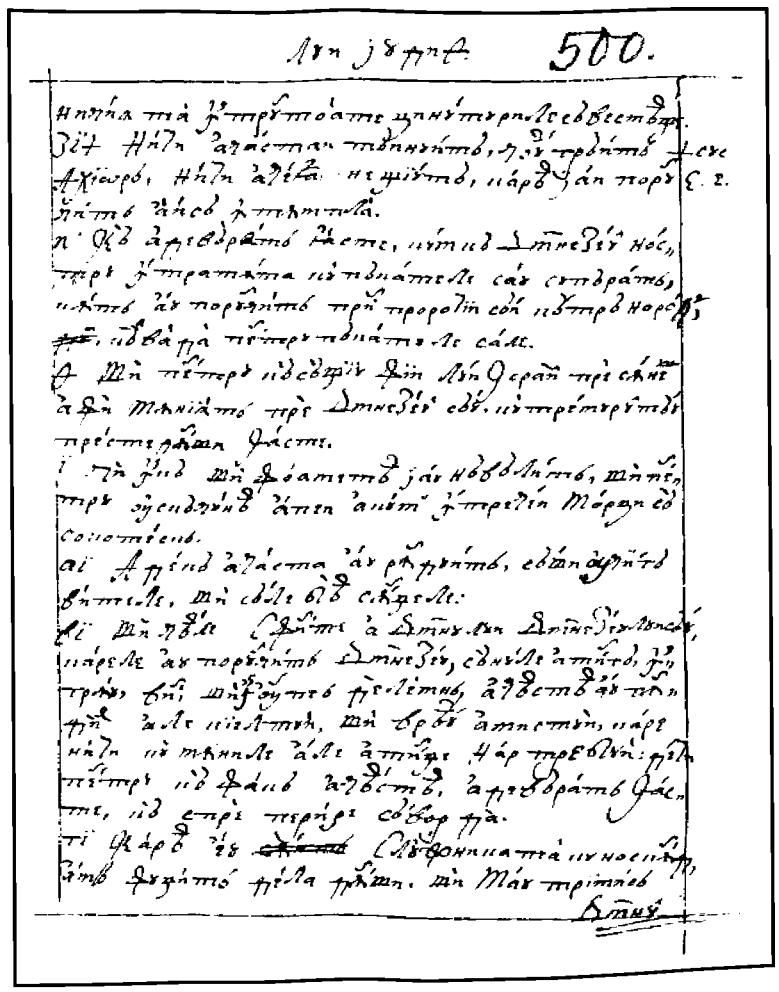

496r

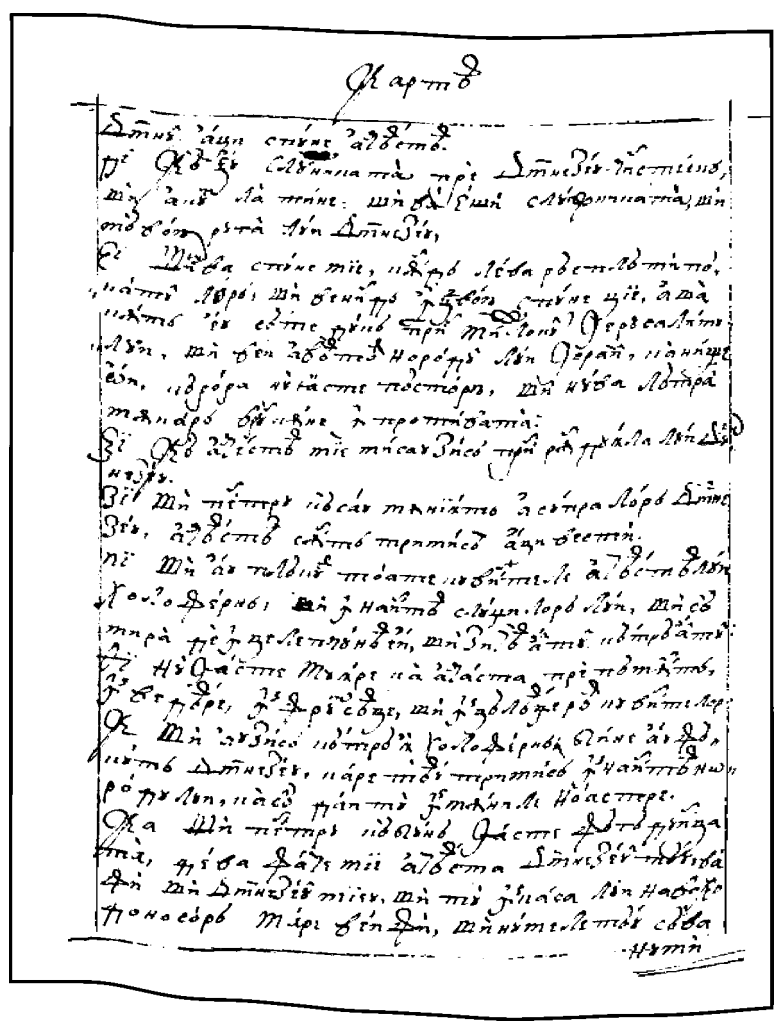

496v

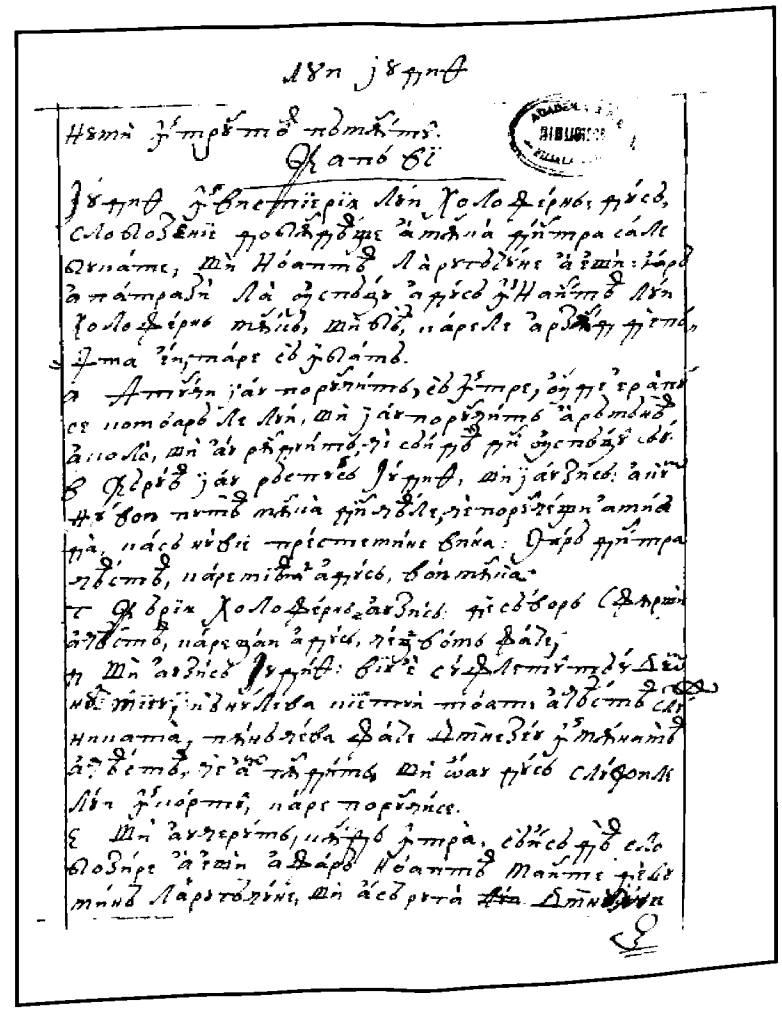

497r

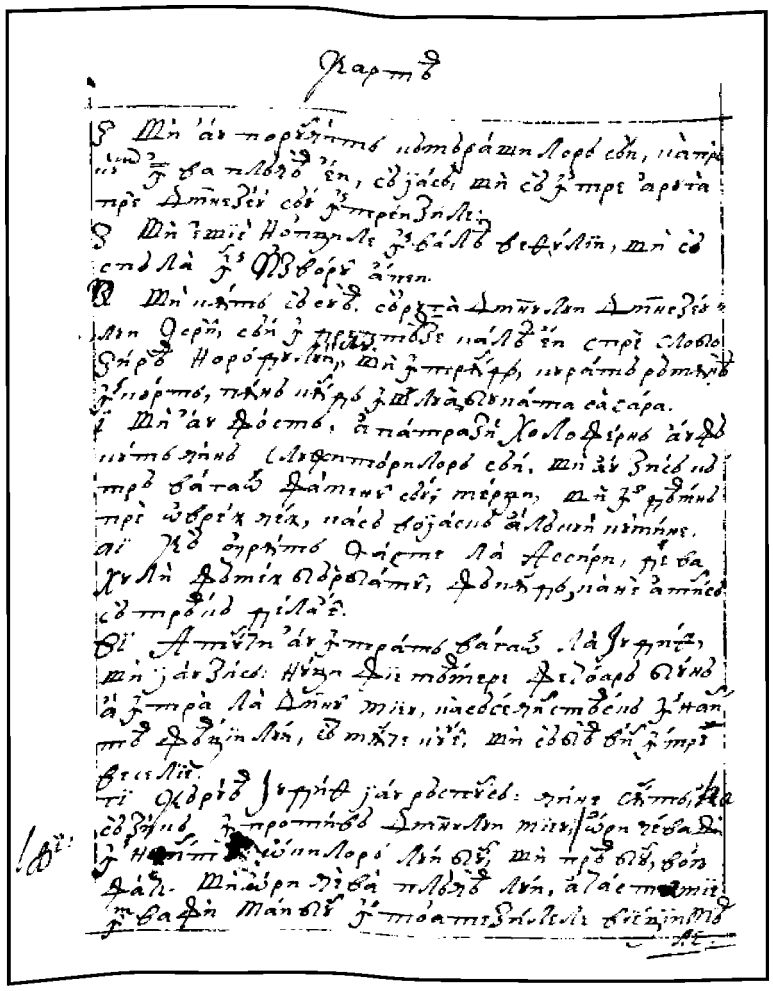

497v

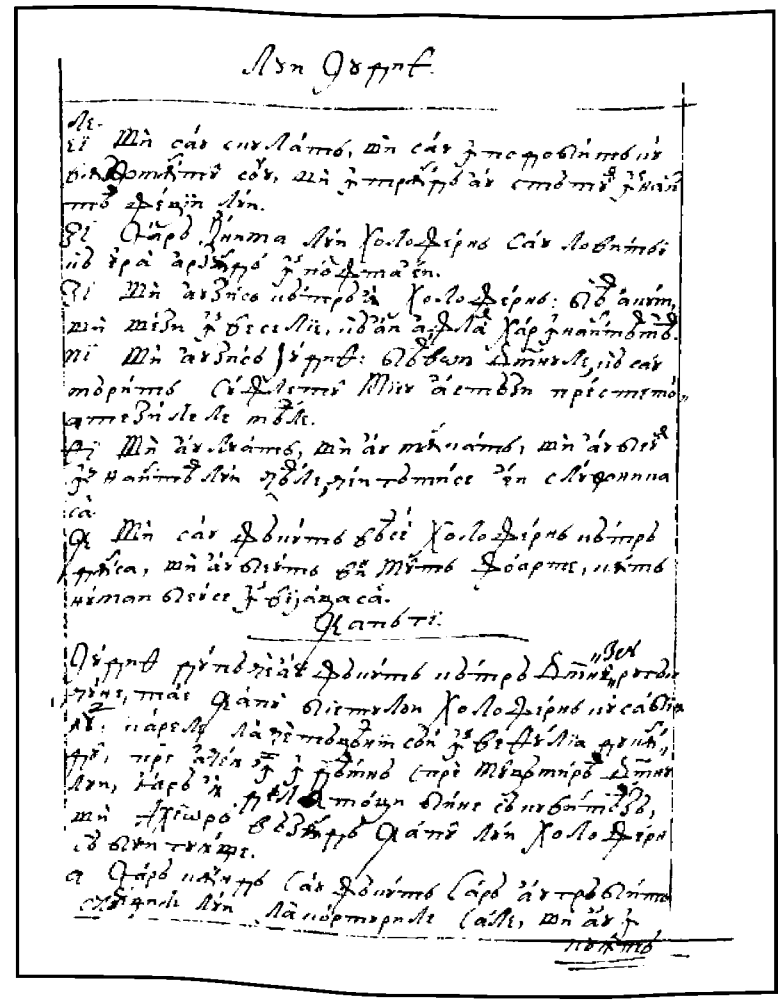

498r

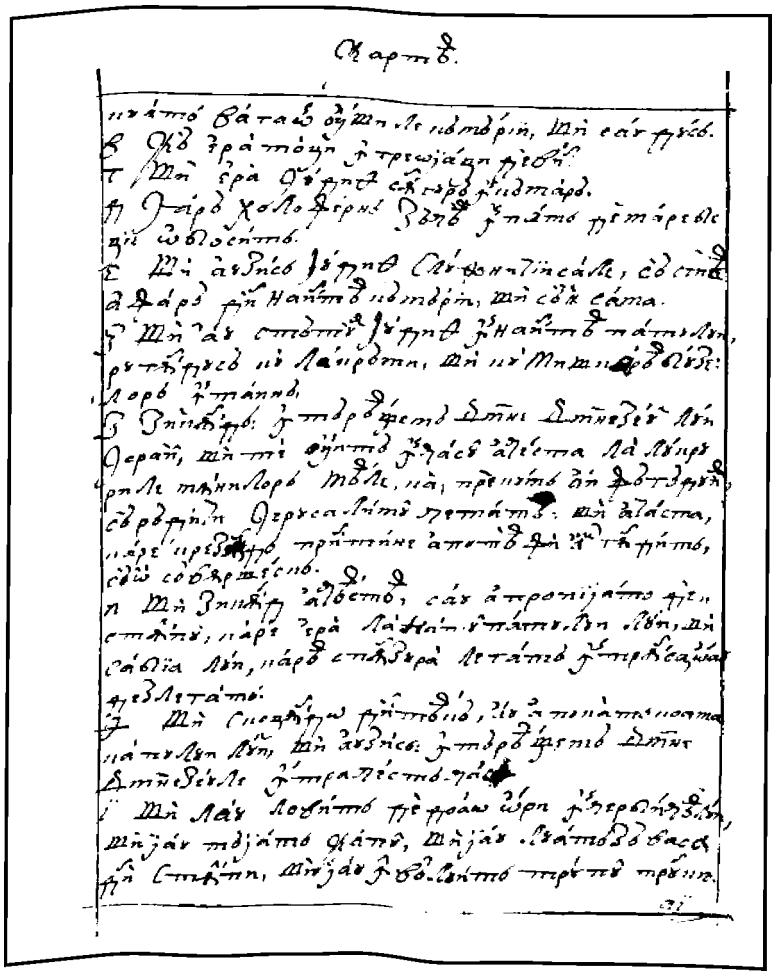

498v

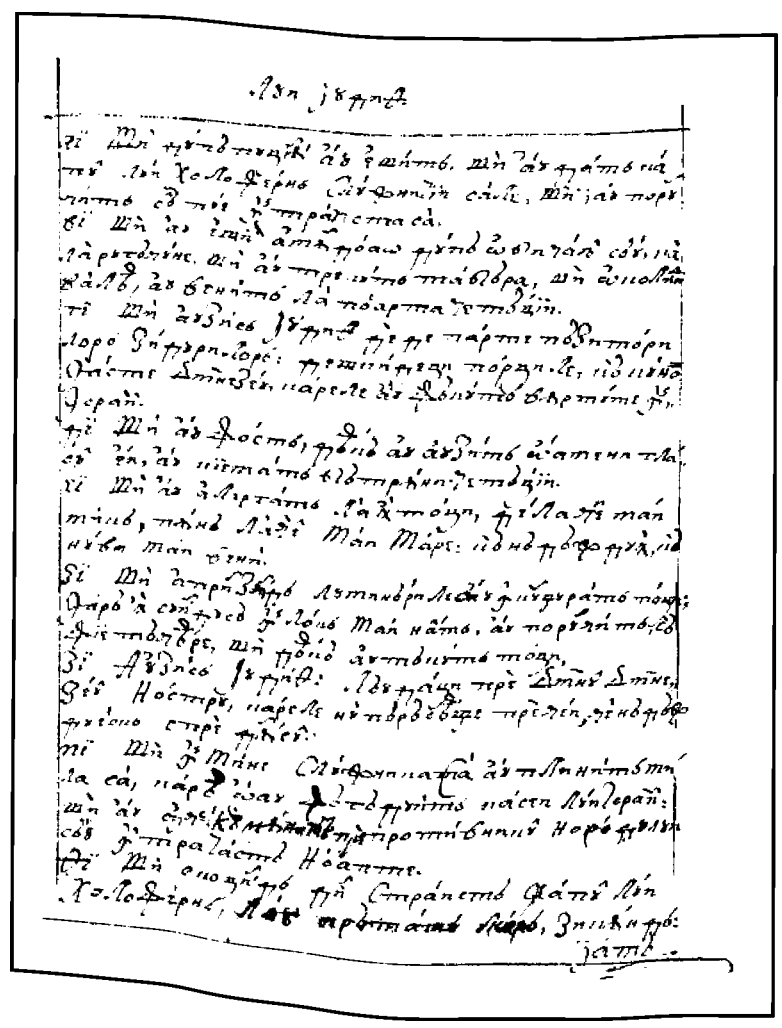

499r

499v

500r

500v

501r

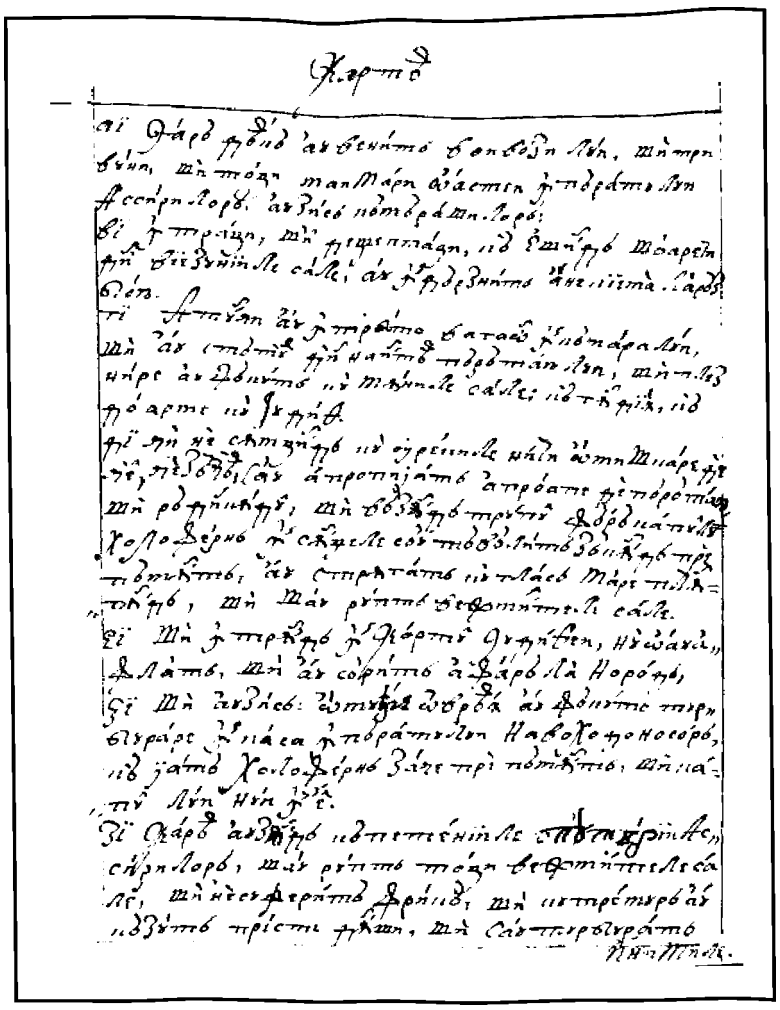

501v

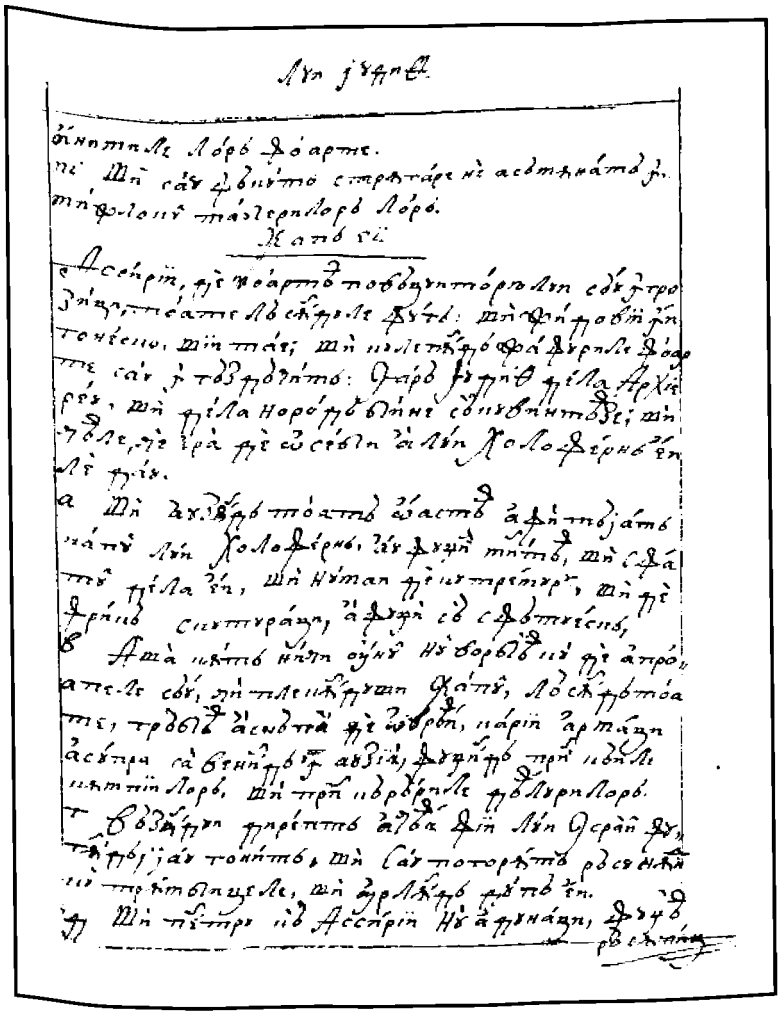

502r

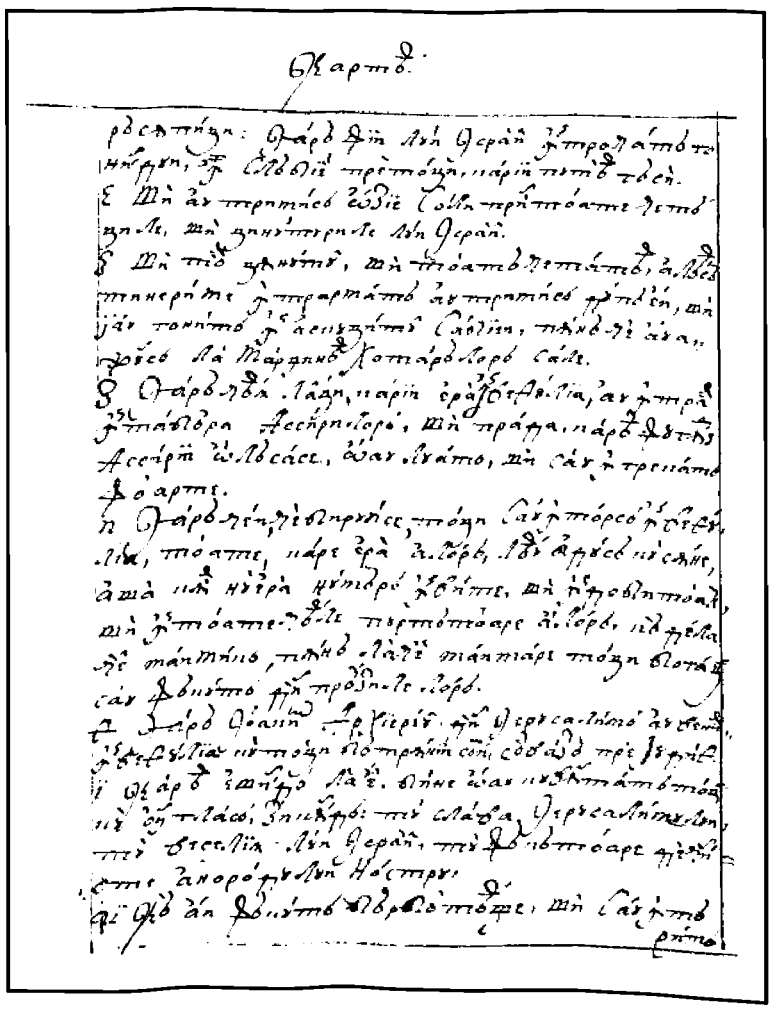

502v

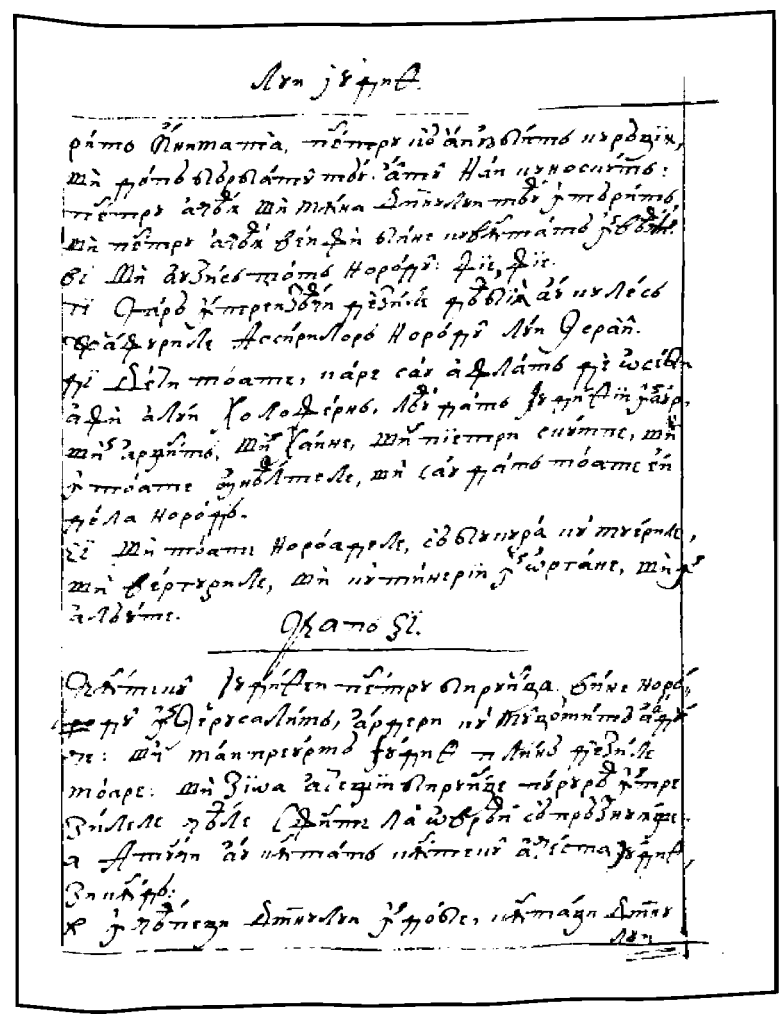

503r

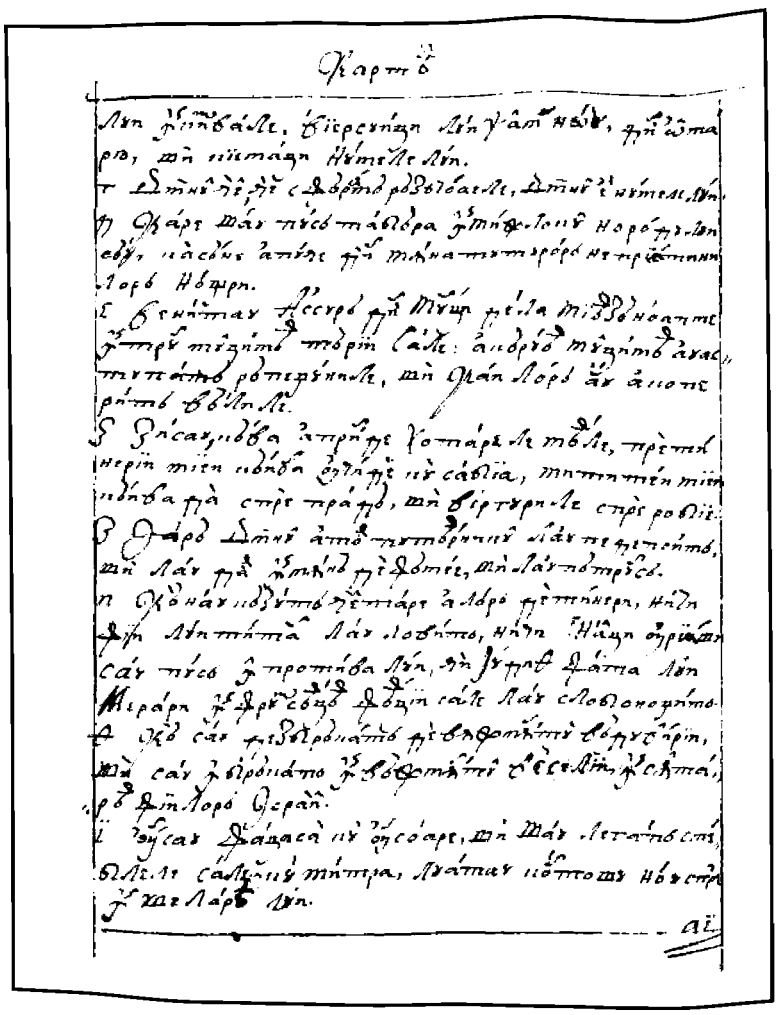

503v

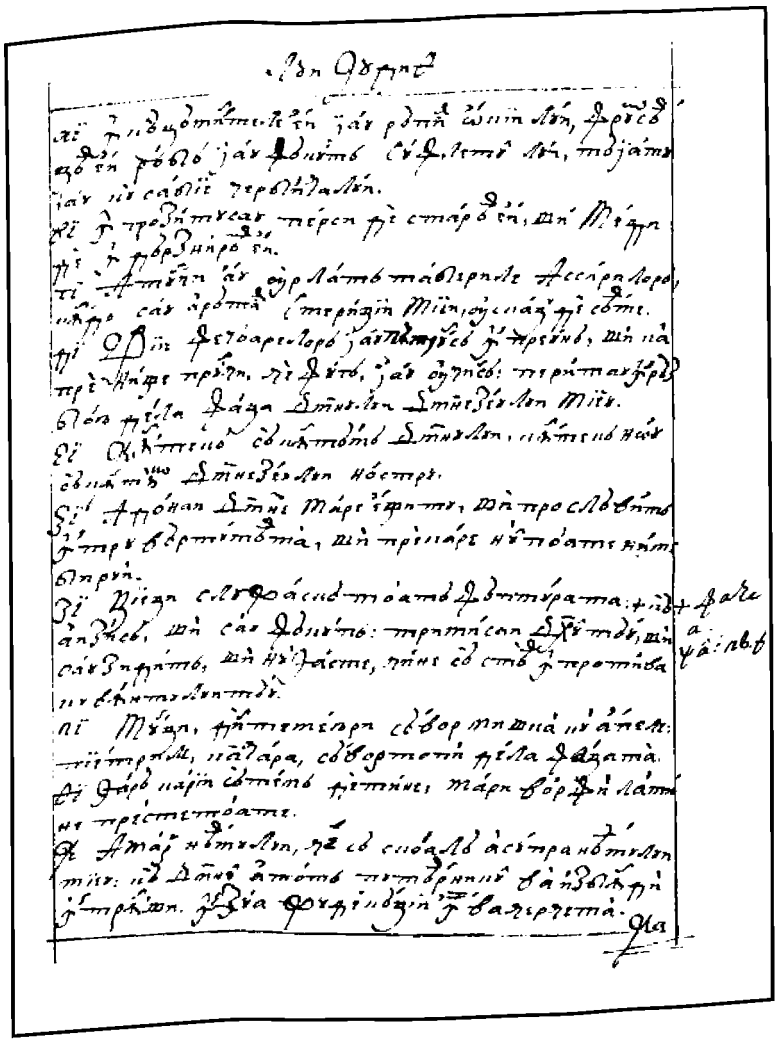

504r

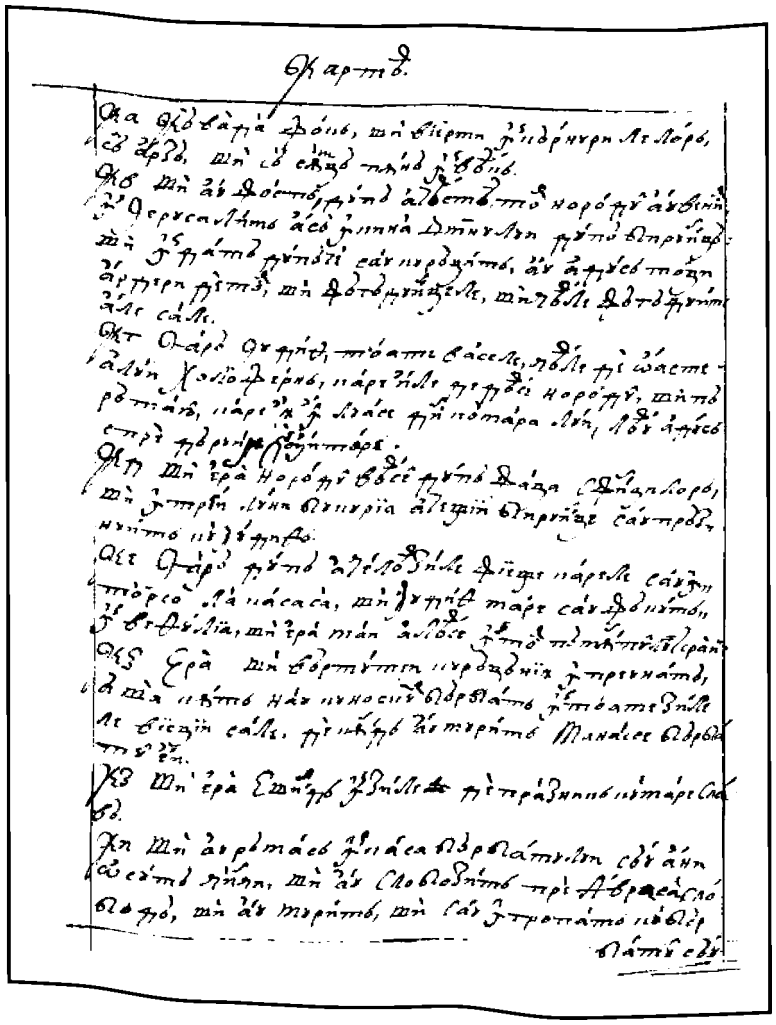

504v

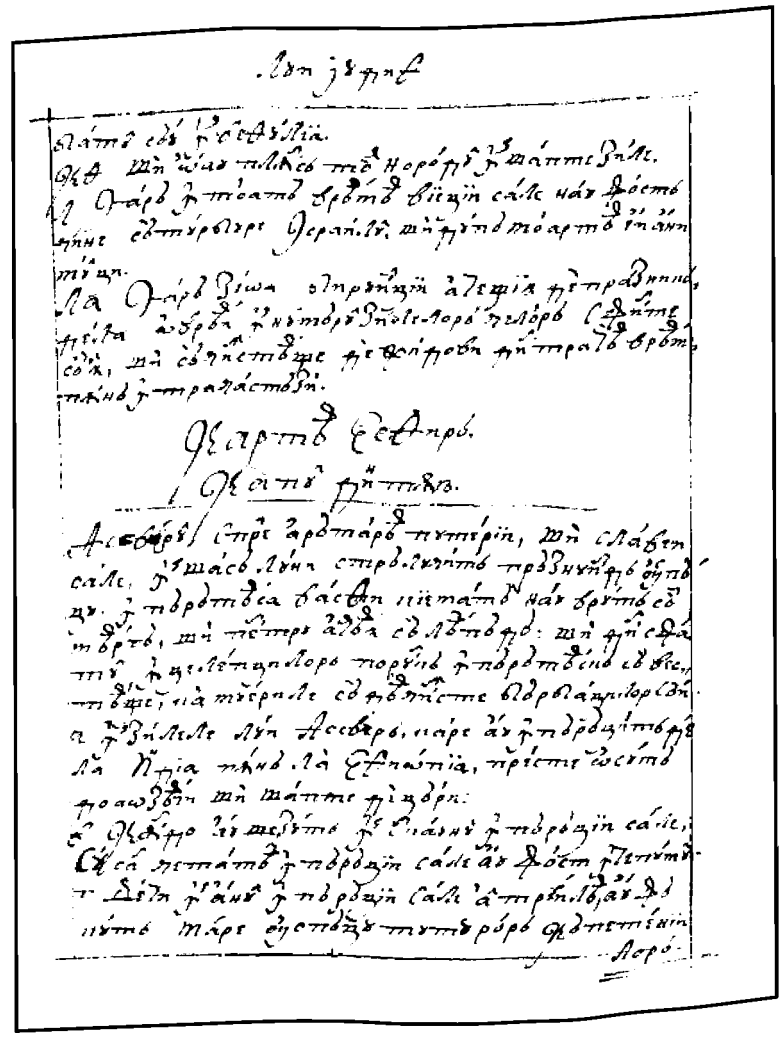

505r

CARTEA ESTHIR

Capul dintâiu

Assvirul, spre arătarea puterii şi slavei sale, în şasă luni strălucit prăznuind uspăţu, împărăteasa Vasthi, chemată, n-au vrut să meargă şi pentru aceaea să leapădă. Şi din sfatul înţelepţilor poruncă împărătească să vesteaşte ca muierile să dea cinste bărbaţilor săi.

1. În zilele lui Assvir, care au împărăţit de la India până la Ethiopia, preste o sută doaozeaci şi şapte de ţări,
2. Când au şezut în scaunul împărăţiii sale, Susan, cetatea împărăţiii sale, au fost începutul.
505v 3. Deci în anul împărăţiii sale al treilea, au făcut mare uspăţu tuturor căpetenii|lor şi slujitorilor săi, celor mai tari ai persilor şi celor aleşi ai medilor şi celor desăvârşit ale ţinuturilor înaintea sa,
4. Ca să-şi areate bogăţiile împărăţiii slavei sale şi mărime şi trufiia puterii sale, în multă vreame, adecă într-o sută şi optzeaci de zile.
5. Şi plinindu-să zilele uspăţului, au chemat tot norodul care să afla în Susan, de la cel mai mare până la cel mai mic. Şi au poruncit în şapte zile a să găti uspăţul în faţa grădinii şi a dumbrăvii, carea cu împărăteasca chivernisire şi mână era săditâ.
6. Şi spânzura din toate părţile şetrile de faţă cerească şi de carvazin şi hiachinth, sprijinite cu funi de vison şi de urşinic, carele cu verigi de elefant era împreunate şi în stâlpi de marmure să răzima şi paturile încă de aur şi de argint, preste faţa pământului, ce era pardosit cu pietri de zmaragd şi de parin, rânduiţi era. Carea cu zugrăvire cu feaţe minunate împodobea.
7. Şi bea cei chemaţi din păhară de aur şi, în multe feliuri de vase, bucatele să aducea
506r în||lontru. Şi vinul, precum era vrednic de împărăteasca mărime, de prisosit şi ales să punea.
8. Nici era cine să silească a bea pre cei ce nu vrea, ci, precum aşezase împăratul, rânduind preste fieştecare mease dintre căpeteniile sale, să guste fieştecarele ce va vrea.
9. Şi Vasthi împărăteasa au făcut uspăţu fămeilor în polata unde împăratul Assvirul lăcuia.
10. Deci în zioa a şaptea, fiind împăratul mai vesel şi după prea multa beutură încălzit de vin, au poruncit lui Mauman şi Vozath şi Harvona şi Vagatha şi Avgatha şi Zethar şi lui Harhas, a şapte fameni carii înaintea lui slujiia,
11. Să ducă înlontru pre împărăteasa Vasthi înaintea împăratului, puind pre capul ei împărătească steamă, ca să areate tuturor noroadelor şi căpeteniilor frumseaţea ei, că era frumoasă foarte.
12. Carea n-au vrut şi după porunca împăratului, carea prin fameni trimisease a mearge, n-au băgat samă. De unde, mâniindu-se împăratul şi de mare urgie aprinzându-să, |

13. Au întrebat pre cei înţelepţi, carii, după împărătescul obiceaiu, pururea era lângă 506v
el şi cu sfatul lor toate făcea, carii ştiia legile şi judecăţile celor vechi.
14. (Şi era mai întâi şi mai aproape Harsena şi Sethar şi Admath şi Tharsis şi Mare şi
Marsana şi Mimuhan, şapte căpetenii a perşilor şi a medilor, carii vedea faţa împăratului
şi întâii după el şedea).
15. „De ce judecată ar fi vreadnică Vasthi împărăteasa, carea porunca lui Asvir împăratului,
prin fameni trimisă, n-au vrut să o facă?"
16. Şi au răspuns Mamuhan, auzând împăratul şi căpeteniile: „Nu numai pre sângur
împăratul împărăteasa Vasthi l-au vătămat, ci şi pre toate noroadele şi căpeteniile carii
sânt în toate ţinuturile împăratului Assvirului.
17. Că va ieşi cuvântul împărăteasii la toate muierile, să necinstească pre bărbaţii săi şi să
zică: «Împăratul Assvirul au poruncit să între împărăteasa Vasthi la uspăţu şi ea n-au vrut». ||
18. Şi cu această pildă, toate soaţele căpeteniilor persilor şi a medilor puţin vor băga 507r
în samă poruncile bărbaţilor. Pentru aceaea dreaptă iaste mâniia împăratului.
19. De-ţi place, să iasă poruncă de la faţa ta şi să se scrie după leagea persilor şi a
medilor, carea a o treace nu-i slobod, ca nicidecum mai mult Vasthi să între la împăratul,
ci împărăţiia ei alta, carea mai bună decât ea, să o ia.
20. Şi aceasta în toată (carea foarte lată iaste) împărăţiia ţinuturilor tale să se vestească
şi toate muierile, şi a celor mai mari şi a celor mai mici, să dea cinste bărbaţilor săi".
21. Plăcut-au sfatul lui împăratului şi căpeteniilor şi au făcut împăratul după sfatul lui
Mamuhan.
22. Şi au trimis cărţi în toate ţinuturile împărăţiii sale, ca tot neamul să poată auzi şi ceti
în multe feliuri de limbi şi de scrisori, a fi bărbaţii căpetenii şi mai-mari în casele sale, şi
aceasta prin toate noroadele să se vestească.

Cap 2 |

Dintre toate fecioarele, cele lui Asvir cercate, Esthir nepoata într-ascuns a lui Mardoheiu 507v
jidovului, mai plăcându-i, împărătească în locul Vasthei să face, făcându-să uspăţu mare de
nuntă şi dându-i-se daruri. Iară Mardoheul, la uşa polăţii rămâind, pre famenii ce leşuia
împăratului îi vădeaşte, carea a Mardoheului faptă între istorii să scrie.

1. ceastea aşa fiind, după ce fiersease urgiia împăratului Asvir, ş-au adus aminte de
Vasthi şi ce făcuse şi ce păţise.
2. Şi au zis slujitorii împăratului şi slujile lui: „Caute-să împăratului fecioare vergure
şi frumoase,
3. Şi să se trimită carii să socotească prin toate ţinuturile fecioarele ceale frumoasă şi
vergure şi să le aducă la cetatea Susan şi să le dea în casa fămeilor supt mâna lui Eghei
famenului, care iaste mai-mare şi păzitoriu rânduit muierilor împărăteşti; şi să-ş ia văjmânt
muieresc şi cealeaalalte de lipse.
4. Şi oricarea va mai plăcea între toate ochilor împăratului, aceaea împărăţească pen | |tru 508r
Vasthi". Plăcut-au cuvântul împăratului şi, aşa precum sfătuise, s-au poruncit să fie.
*Jos 11, 2. 5. Era un om ovreiu în cetatea Susan, pe nume Mardoheu, *fiiul lui Iair, fiiului Semeiu,
fiiului Chis din ruda Iemini,
4 Împ. 22, 15. 6. Carele era dus din Ierusalim într-acea vreame în carea pre Iehonie, împăratul Iudii,
Jos 11, 4. Navohodonosor, împăratul Vavilonului, îl dusease.
7. Carele au fost crescătoriu featei frăţine-său, Edisei, carea, cu alt nume, să chema Esthir
şi amândoi părinţii pierduse, frumoasă foarte şi mândră cu faţa. Şi murind tată-său şi
mumă-sa, Mardoheul şi-o luase fată de suflet.
8. Şi sporindu-să porunca împăratului şi, după porunca lui, multe fecioare vergure
frumoase aducându-să în Susan şi lui Eghei famenului dându-să, şi Esthir între celeaalalte
fecioare i s-au dat, să să ţie în numărul fămeilor.
9. Carea i-au plăcut şi au aflat har înaintea lui şi au poruncit famenului să-i grăbească
văjmântul muieresc şi să-i dea părţile sale şi şapte fecioare foarte frumoase din casa
împăratului, şi pre dânsa şi pre slujnicile ei să le împodobească şi să le înfrâmsăşeaze.
10. Carea n-au vrut a-i spune norodul şi ţara | sa, că Mardoheul îi poruncise ca despre 508v
aceasta de tot să tacă.
11. Carele umbla în toate zilele pre dinnaintea casei în carea alesele fecioare să ţinea,
grije având de spăsăniia Esthir şi vrând a şti ce i să va întâmpla.

12. Iară venind vreame a fieştecăriia fecioare pe rând să între la împăratul, plinindu-să toate care era de lipsă la vâjmântul fămeiesc, luna a doaosprăzeacea să întorcea. Aşa numai, cum în şase luni să ungea cu uleu de mirh şi în celealalte şase luni cu alte mirodenii şi mirezme să slujiia.

13. Şi întrând la împăratul, orice poftea spre podoabă de lipsă lua şi precum lor le plăcuse, togmite din trepăzarea fămeilor la cămara împăratului trecea.

14. Şi carea întrase sara ieşiia demineaţa şi de acolea în a doao casă să ducea, carele supt mâna Susagazi famenului era, care era preste ţiitoarele împăratului. Nici avea puteare mai mult a să întoarce la împăratul, de nu ar fi vrut împăratul şi i-ar fi poruncit pe nume a veni.

15. Şi curgând vreamea pe rând, să apropiiase zioa în carea Esthir, fata lui Avihail, fratelui Mardoheiu, carea şi-o luase fată de suflet, trebuia să între la împăratul. Carea n-au
509r cercat || vâjmânt muieresc, ci oricare au vrut Egheu famenul, păzitoriul fecioarelor, acelea i-au dat spre împodobire, că era frumoasă foarte şi cu necrezută frumseaţe, ochilor tuturor iubită şi dorită să vedea.

16. Şi s-au dus la cămara împăratului Asvir în luna a zecea, carea să chiiamă Teveth, în anul împărăţiii sale al şaptelea.

17. Şi o au iubit împăratul mai mult decât pre toate muierile şi au avut har şi milă înnaintea lui preste toate muierile şi i-au pus steama împărăţiii în capul ei şi o au făcut a împărăţi în locul Vasthei.

18. Şi au poruncit a să găti uspăţu mare foarte tuturor căpeteniilor şi slujilor sale, pentru împreunarea şi nunta cu Esthir. Şi au dat odihnă tuturor ţinuturilor şi daruri le-au împărţit, după împărăteasca mărime.

19. Şi cercându-se a doao oară fecioare şi aducându-să, Mardoheul rămânea la uşa împăratului.

20. Încă nu-şi spusease Esthir ţara şi norodul său, după porunca lui, că orice-i poruncea el, ţinea Esthir şi aşa toate făcea, precum să obicinuise în vreamea aceaea, în carea mititea o hrănea.

21. Deci într-aceaea vreame, în carea Mardoheul rămânea la uşa împăratului, s-au
509v mâniiat | Vagathan şi Thares, doi fameni ai împăratului, carii era portari şi în pragul cel dintâi al polăţii întâiu şedea; şi au vrut a să scula asupra împăratului şi a-l ucide,

22. Carea de Mardoheu nu s-au tăinuit şi îndată au vestit împărătesei Esthir, şi ea împăratului, din numele lui Mardoheu, carele îi vestise lucrul.

23. Cercatu-s-au şi s-au aflat şi s-au spânzurat amândoi în furci. Şi s-au dat în historii şi însămnări de peste an înnaintea împăratului.

Cap 3

Aman, de la împăratul înălţat preste toţi voivozii medilor şi a persilor, să mânie, căci sângur Mardoheul jidovul nu i să închină. Pentru aceaea uciderea tuturor jidovilor de la Asvir dobândeaşte şi trimite la toate ţinuturile cărţi, cu inelul împăratului însămnate, ca în zioa a treisprăzecea a lunii a doaosprăzeacea toţi pretutindini jidovii să se ucigă.

1. După aceastea, împăratul Assvirul au înălţat pre Aman, fiiul lui Amadath, care era din ruda lui Agag, şi i-au pus scaunul preste toţi voievozii carii avea.
510r 2. Şi toate slugile împăratului, carii din ||nafara polăţii petrecea, îşi pleca jenunchele şi să închina lui Aman, că aşa le poruncise împăratul. Sângur Mardoheul nu-şi pleca genunchiul, nici să închina lui.

3. Căruie i-au zis slugile împăratului, carii sta la uşile polăţii: „Căci afară de ceiaalalţi nu ţii porunca împăratului?"

4. Şi aceasta adeasăori zicând şi el nevrând a auzi, au vestit lui Aman, vrând a şti oare rămânea-va în sfatul său, că le spusease pre sâne a fi jidov.

5. Carea auzând Aman şi cu fapta aflând cum că Mardoheul nu-i pleacă genunchele, nici i să închină, s-au mâniiat foarte.

6. Şi nimica a fi au socotit în unul Mardoheul a-şi trimite mânile sale, că auzise a fi neam jidovesc. Şi mai vârtos au vrut a tuturor jidovilor carii era întru împărăţia lui Assvir a le pierde neamul.

7. În luna dintâi (a cărie nume e Chesan), în anul împărăţiii lui Assvir al doisprăzeacelea, s-au trimis soarte în vadră, carea ovreiaşte să zice fur, înnaintea lui Aman, în ce zi şi în

ce lună ar trebui să se ucigă neamul jidovilor; şi au | ieşit luna a doaosprăzeacea, carea 510v
să cheamă adar.

8. Şi au zis Aman împăratului Assvir: „Ieste norod prin toate ţinuturile împărăţiii tale răsipit şi de sâneş împreună usebit, cu legi noao şi cu ţeremonii noao slujindu-se, ci încă şi rânduialele împăratului nu le bagă în samă. Şi bine ştii că nu-i slobod întru împărăţiia ta a să mândri prin slobozenie.

9. De-ţi place, porunceaşte să piară, şi zeace mii de talanţi voiu adaoge la lăzile vistieriilor tale".

10. Şi au luat împăratul inelul, de care să slujea, din mâna sa şi l-au dat lui Aman, fiiului Amadathi din sămânţa lui Agag, protivnicului jidovilor.

11. Şi au zis cătră el: „Argintul care tu îl făgăduieşti al tău fie. Despre norod, fă ce-ţi place".

12. Şi s-au chemat scriitorii împăratului în luna dintâi nisan, în zioa a treisprăzecea aceiiaşi luni şi s-au scris, precum poruncise Aman, la toţi voievozii împăratului şi la judecătorii ţinuturilor şi a multe feliuri de neamuri, precum fieştecare neam putea ceti şi a auzi după mulţimea limbilor, din numele împăratului Assvir; şi cărţile s-au însămnat cu inelul lui. ||

13. Trimisu-s-au prin alergătorii împăratului la toate ţânuturile să ucigă şi să şteargă pre 511r
toţi jidovii, de la prunc până la bătrân, pre cei mici şi muierile, într-o zi, adecă în zioa a treisprăzeacea a lunii a doaosprăzeacea, carea să cheamă adar, şi averile lor să le răpească.

14. Iară ţinearea scrisorilor aceasta au fost, ca toate ţinuturile să ştie şi să se gătească spre numita zi.

15. Grăbea alergătorii carii era trimişi a plini porunca împăratului. Şi îndată în Susan au spânzurat porunca, împăratul şi Aman prăznuind uspăţu şi toţi jidovii carii era în cetate plângând.

Cap 4

Tânguirea Mardoheului şi a tuturor jidovilor pentru gătita-şi perire. Iară Esthir, ca, din porunca lui Mardoheu, să împiedece uciderea jidovilor şi nechemată la împăratul să între, porunceşte cu post în trei zile pentru sâne a să ruga, aşijderea şi ea făcând cu a sa fămeiasca polată.

1 area auzind Mardoheul, ş-au rupt vejmintele şi s-au îmbrăcat cu sac, prăsărând
cenuşe pre cap şi în uliţă, în mijlocul cetă|ţii, strâga cu glas mare, arătând 511v
amărăciunea inimii sale,

2. Şi cu această urlare până la uşile polăţii păşind, că nu era slobod, cu sac îmbrăcat, a întra în polata împăratului.

3. Şi în toate ţânuturile, târgurile şi locurile la carele nemilostiva împăratului poruncă sosise, plângere foarte era la jidovi, post, urlare şi tânguire, cu sac şi cu cenuşe mulţi, în loc de aşternut, slujindu-să.

4. Şi au întrat slujnicile Esthir şi fameni şi i-au vestit. Carea, auzând, s-au măhnit şi haina o au trimis ca, aducându-i sacul, să-l îmbrace; carea n-au vrut a o lua.

5. Şi chemând pre Athac famenul, pre care împăratul i-l dedease slujitoriu, i-au poruncit să meargă la Mardoheul şi să-l înţeleagă de la dânsul pentru ce face aceastea.

6. Şi ieşind Athah, s-au dus la Mardoheul, ce sta în uliţa cetăţii, înaintea uşii polăţii.

7. Care i-au spus toate ceale ce să întâmplase, în ce chip Aman făgăduise că va aduce argint în vistieriile împăratului, pentru uciderea jidovilor.

8. Şi pariia poruncii ce spânzura în Susan i-au dat, să o areate împărăteasii şi să o îndemne să || între la împăratul şi să-l roage pentru norodul său. 512r

9. Întorcându-se Athah, au vestit Esthirei toate care Mardoheul îi zisease.

10. Carea i-au răspuns şi i-au poruncit a spune lui Mardoheu:

11. „Toate slugile împăratului şi toate care-s supt biruinţa lui ştiu ţinuturile, că, acar bărbat, acar muiare, nechemat înlontrul pridvorului împăratului de va întra, fără nici o îndoială îndată să se ucigă, fără doară de va întinde împăratul varga cea de aur preste el, spre sămnul mileai şi aşa să poată trăi. Deci eu cum voiu putea întra la împăratul, carea de treizeaci de zile acum nu sânt chemată la el?"

12. Carea auzind Mardoheul,

13. Iarăşi au poruncit Esthirii, zicând: „Să nu socoteşti că sufletul tău numai vei slobozi, că în casa împăratului eşti pentru toţi jidovii.

14. Că, de vei tăcea acum, printr-alt prilej să vor slobozi jidovii, şi tu şi casa tătâni-tău veţi peri. Şi cine şti de cumva pentru aceaea la împărăţie ai venit, ca într-această vreame să te găteşti?"

15. Şi iarăşi Esthir acestea cuvinte au poruncit lui Mardoheiu:
16. „Mergi şi adună toţi jidovii carii vei găsi în Susan şi vă rugaţi pentru mine. Să nu
512v mâncaţi, | nici să beţi în trei zile şi în trei nopţi; şi eu cu slujnicile meale aseaminea voiu posti, şi atunci voiu întra la împăratul, împrotiva leagii făcând, nechemată şi dându-mă morţii şi primejdiii".
17. Şi s-au dus Mardoheul şi au făcut toate carea-i poruncise Esthir.

Cap 5

Esthir, nesocotind primejdiia vieţii, la împărat întrând, ceare ca cu Aman să vie la uspăţul său, în carele, întrebându-să de la veselitul împărat despre cearerea sa, iarăşi pre amândoi la uspăţu îi cheamă pe a doao zi. Între aceastea, Aman, mâniindu-să că nu să cinsteaşte de Mardoheu, cruce îi găteaşte.

1. Iară în zioa a treia, s-au îmbrăcat Esthir cu împărăteştile vejminte şi au stătut în pridvorul împărăteştii case, care era mai înlontru, spre bisearica împăratului. Iar el şedea pre scaunul său în divanul polăţii, în preajma uşii casei.
2. Şi văzând pre Esthir împărăteasa stând, i-au plăcut ochilor lui şi au întins asupra ei varga cea de aur, carea o ţinea în mână. Carea, apropiindu-se, au sărutat vârful toiagului.
3. Şi au zis cătră ea împăratul: „Ce vreai, Esthir împărătească? Ce e cearerea ta? Şi
513r jumătate || de împărăţie de vei ceare, da-să-va ţie".
4. Iară ea au răspuns: „De place împăratului, rogu-mă să vii la mine astăzi, şi Aman cu tine, la uspăţul ce am gătit".
5. Şi îndată împăratul: „Chemaţi – au zis – curând pre Aman, ca să asculte de vrearea Esthir". Şi au venit împăratul şi Aman la uspăţul ce le gătise împărăteasa.
6. Şi i-au zis împăratul, după ce beuse vin de prisosit: „Ce cei să ţi se dea? Şi pentru ce lucru te rogi? Şi jumătate de împărăţiia mea, de vei ceare, vei dobândi".
7. Căruia i-au răspuns Esthir: „Cearerea mea şi rugăciunile sânt aceastea:
8. De am aflat har înaintea împăratului şi de-i place împăratului a-mi da ce ceru şi a mea să-m plinească cearerea, vie împăratul şi Aman la uspăţul ce le-am gătit şi mâne voiu deşchide împăratului vrearea mea".
9. Şi au ieşit într-acea zi Aman veasel şi iute şi, văzând pre Mardoheu şezând înnaintea uşilor polăţii şi nu numai nu i să sculase, ci încă nici să mişcase din locul şederii sale, s-au mâniiat foarte.
10. Şi tăinuind mâniia, întorcându-se în casa sa, au chemat la sine priiatinii săi şi Zares, muiarea sa. |
513v 11. Şi le-au deascoperit mărimea bogăţiilor sale şi gloata fiilor şi cu câtă slavă, preste toţi voivozii şi slugile sale, împăratul îl înălţase.
12. Şi după aceastea, au zis: „Ci şi împărăteasa Esthir pre nime altul au chemat la uspăţu cu împăratul fără pre mine, la carea şi mâne cu împăratul voiu prânzi.
13. Şi aceastea toate având-le, nimic mă socotesc a avea până când voiu vedea pre Mardoheul ovreul şezând dinnaintea uşii împărăteşti".
14. Şi i-au răspuns Zares, muiarea lui, şi ceaiaalalţi priiatini: „Porunceaşte a să găti înnaltă grindă, având nălţime de coţi cinzeci, şi zi dimineaţă împăratului să se spânzure într-însa Mardoheul; şi aşa vei mearge cu împăratul veasel la uspăţu". Plăcutu-i-au lui sfatul şi au poruncit înnaltă a găti cruce.

Cap 6

Împăratul, cetindu-şi şieşi noaptea istoriile de peste an şi găsind credinţa lui Mardoheu în deascoperirea famenilor ce leşuia vieţii împăratului, porunceaşte să să cinstească ca al doilea după împăratul, prin Aman, protivnicul lui cel de perire.

1. Noaptea aceaea o au petrecut împăratul fără de somn şi au poruncit să-i aducă istoriile şi faptele de peste an ceale trecute, carele cetindu-să înnaintea lui, ||
514r 2. S-au ajuns la locul acela în care era scris în ce chip vestise Mardoheul leşuirile lui Vagathan şi a lui Thares famenilor, carii pre împăratul Assvir vrea a sugruma.
3. Carea auzând împăratul, au zis: „Ce au dobândit Mardoheul plată sau cinste pentru această credinţă?" Zis-au lui slugile lui şi slujitorii: „Tocma nimic de plată au dobândit".

4. Şi îndată împăratul: „Cine iaste – au zis – în pridvoru?", că Aman întrase în pridvorul casii împărăteşti dinlontru, ca să îndeamne pre împăratul şi să poruncească pre Mardoheul a-l spânzura în crucea carea i să gătise.
5. Răspuns-au slugile: „Aman stă în pridvor". Şi au zis împăratul: „Între!"
6. Şi deacă au întrat, i-au zis: „Ce trebuie să să facă omului pre carele împăratul vrea a-l cinsti?" Şi cugetând Aman în inima sa şi socotind că pe nime altul, împăratul, fără pre sâne, vrea a-l cinsti,
7. Au răspuns: „Omul pre carele împăratul vrea a-l cinsti,
8. Trebuie să să îmbrace cu vâjminte împărăteşti şi să să puie pre calul care-i de şaoa împăratului şi să ia împărătească steamă pre capul său. |
9. Şi cel dintâiu dintre căpeteniile împărăteşti şi dintre tirani să ţie calul lui şi, prin uliţa cetăţii 514v
mergând, să strâge şi să zică: «Aşa să va cinsti ori pre care va vrea împăratul a-l cinsti!»"
10. Şi i-au zis împăratul: „Grăbeaşte şi, luând contoşul şi calul, fă precum ai grăit lui Mardoheu jidovului, carele şede dinnaintea uşii polăţii. Păzeaşte ca nu cumva ceva dintr-aceastea care ai grăit să laşi!"
11. Şi au luat Aman contoşul şi calul şi, îmbrăcând pre Mardoheu în uliţa cetăţii şi puindu-l pe cal, mergea înainte-i şi strâga: „De această cinste vrednic iaste ori pre carele va vrea împăratul a-l cinsti!"
12. Şi s-au întors Mardoheul la uşa polăţii. Şi Aman au grăbit a mearge în casa sa, jeluindu-se şi cu capul acoperit.
13. Şi au povestit Zarei, muierii sale, şi priiatinilor toate care i să întâmplase. Căruia i-au răspuns cei înţelepţi, carii îi avea în sfat, şi muierea lui: „De-i din sământa jidovilor
Mar||doheul dinnaintea căruia ai început a cădea, nu-i vei putea sta împrotivă, ci vei 515r
cădea înaintea lui".
14. Încă ei grăind, venit-au famenii împăratului şi curând pre el la uspăţul ce i-l gătise împărăteasa a mearge l-au silit.

Cap 7

Esthir, în uspăţu, pre împăratul, fiind veasel, pentru a sa şi a norodului său viaţă îl roagă, şi pre Aman, protivnicul jidovilor, îl pâreaşte, pre carele împăratul, în crucea cea de la sâne lui Mardoheu gătită, a-l spânzura porunceaşte.

1. Şi au întrat împăratul şi Aman să bea cu împărăteasa.
2. Şi i-au zis împăratul şi a doao zi, după ce să încălzise de vin: „Care iaste cearerea ta, Esthir, să se dea ţie? Şi ce vreai să-ţi fie? Şi jumătate din împărăţia mea de vei ceare, vei dobândi".
3. Cătră carele ea au răspuns: „De am aflat har în ochii tăi, o împărate, şi de-ţi place, dăruieşte-mi mie sufletul mieu, pentru carele mă rog, şi norodul mieu, pentru care cu de-adinsul mă rog.
4. Că vânduţi sântem eu şi norodul mieu, ca să | ne zdrobim, să ne sugrumăm şi să perim. 515v
Şi batâr de ne-am vinde spre slugi şi slujnice, ar fi de-a să suferi răotatea şi suspinând aş tăcea. Iară acum vrăjmaşul nostru acela iaste a căruia nemilostivirea să răvarsă preste împăratul".
5. Şi răspunzând împăratul Assverul, au zis: „Cine-i acela şi de ce puteare să îndrăznească a face aceastea?"
6. Şi au zis Esthir: „Vrăjmaşul şi nepriiatinul nostru cel rău acesta iaste, Aman". Carea el auzând, îndată au amurţit, faţa împăratului şi a împărătesei neputând suferi.
7. Iară împăratul mâniindu-se s-au sculat şi din locul uspăţului au întrat în gredina cea cu pomi sădită. Şi Aman încă s-au sculat, să să roage de Esthir împărăteasa pentru sufletul său, că au înţeles de la împăratul şieşi a-i fi gătit răul.
8. Carele, înturnându-să din grădina cea cu pomi sădită şi întrând în locul uspăţului, au găsit pre Aman a fi căzut pre patul în care zăcea Esthir şi au zis: „Încă şi pre împărăteasa vrea a o supune, eu de faţă fiind în casa mea?" Încă nu ieşise cuvântul din gura împăratului şi îndată i-au acoperit faţa. ||
9. Şi au zis Harbona, unul dintre fameni, carii sta în slujba împăratului: „Iată, lemnul 516r
care gătise lui Mardoheu, care au grăit pentru împăratul, stă în casa lui Amman, având lungime de cinzeaci de coţi". Căruia i-au zis împăratul: „Spânzuraţi-l într-însul!"
10. Şi s-au spânzurat Aman în furcile care el gătise lui Mardoheu. Şi mânia împăratului s-au odihnit.

Cap 8

Esthir, rânduind pre Mardoheu în locul lui Aman, dobândeaşte de la împăratul ca ceale dobitoceşti şi vechi a lui Aman scrisori cu altele noao să să scază şi jidovilor neteamere şi să să izbândească den nepriiatinii săi, de unde mare pretutindenea veselie răsare.

1. n zioa aceaea, dat-au împăratul Assverul Esthir împărăteasii casa lui Aman, vrăjmaşului jidovilor, şi Mardoheul au întrat înnaintea feaţii împăratului, că i-au mărturisit Esthir a fi unchiu.

516v 2. Şi au luat împăratul inelul care de la | Aman a-l lua îndărăpt poruncise şi l-au dat lui Mardoheu, iar Esthir au rânduit pre Mardoheu preste casa sa.

3. Nici cu aceastea îndestulată, căzut-au la picioarele împăratului şi au plâns şi grăind către el l-au rugat ca răotatea lui Aman Agaghiteanului şi leşuirile lui aceale reale, care cugetase asupra jidovilor să poruncească a fi înzădarnice.

4. Iară el, după obiceaiu, împărăteascul toiag cel de aur l-au întins cu mâna, prin care sămnul milostivirii să arăta; şi ea, sculându-se, au stătut înaintea lui,

5. Şi au zis: „De place împăratului şi de am aflat har în ochii lui şi rugăciunea mea nu i să veade a fi împrotivitoare, rogu-mă ca, cu noao scrisori, scrisorile ceale vechi a lui Aman leşuitoriului şi protivnicului jidovilor, cu carele pre ei în toate ţinuturile împăratului a-i pierde poruncise, să se îndrepteaze.

6. Că în ce chip voiu putea suferi moartea şi uciderea norodului mieu?"

517r 7. Şi au răspuns împăratul Assvir Esthir împărăteasei şi lui Mardoheu jidovului: | | „Casa lui Aman o am dăruit Esthir şi pre el am poruncit a-l spânzura în cruce, pentru că au îndrăznit a-ş slobozi mâna asupra jidovilor.

8. Scriiţi, dară, jidovilor precum vă place, cu numele împăratului, însămnând cărţile cu inelul mieu". Că acest obiceaiu era, ca cărţilor care cu numele împăratului să trimitea şi cu inelul lui era întărite nime să nu îndrăznească a le zice împrotivă.

9. Şi chemându-să scriitorii şi cărturarii împăratului (şi era vreamea lunii a treia, carea să cheamă Sivan), în zioa ei a doaozeci şi trei s-au scris cărţile, precum voise Mardoheul, către jidovi şi către voievozi şi ispravnicii şi judecătorii, carii era preste o sută doaozeaci şi şapte de ţări de la India până la Ethiopia, ţărâi şi ţărâi, norodului şi norodului, după limbile şi slovele sale şi jidovilor, precum putea ceti şi auzi.

10. Şi cărţile, carele cu numele împăratului să trimitea, cu inelul lui s-au însămnat şi s-au trimis prin purtătorii, carii, prin toate ţările alergând, ceale vechi scrisori cu noao veşti să le întoarcă.

11. Cărora le-au poruncit împăratul să cheme jidovi prin toate cetăţile şi într-una a |
517v să aduna să le poruncească, ca să stea pentru sufletele sale şi pre toţi protivnicii săi, cu muierile şi cu pruncii şi cu toate căsile, să-i ucigă şi să-i şteargă şi jafurile lor să le apuce.

12. Şi s-au rânduit prin toate ţânuturile o zi de izbândă, adecă a treisprăzeacea zi a lunii a doaosprăzeacea, adar.

13. Şi ţânearea cărţilor aceasta au fost, ca întru toate ţânuturile şi noroadele care era supuşi împărăţiii împăratului Asfir, ştiută să fie a fi gătiţi jidovii, să ia izbândă de protivnicii săi.

14. Şi au ieşit purtători degrabă, vestile purtând, şi porunca împăratului s-au spânzurat în Susan.

15. Iară Mardoheul, din polată şi dinnaintea împăratului ieşind, strălucea cu haine împărăteşti, hiachinthine adecă şi din faţa ceriului, coronă de aur purtând în cap şi înpodobit cu platoşe de mătasă şi cu urşinic; şi toată cetatea au săltat şi s-au veselit.

16. Iară jidovilor lumină noao s-au văzut a le răsări, bucurie, cinste şi dănţuire.

17. La toate noroadele, cetăţile şi ţânuturile, oriîncătro mergea poruncile împăratului, minunată
518r săltare, prăznuiri şi uspeaţe şi zi de sărbătoare, atâta cât mulţi | | dintr-alte neamuri şi din leagi legii lor şi ţărămoniilor să adăoga, că mare groaza numelui jidovesc pre toţi cuprinsease.

Cap 9

Jidovii, într-aceaeaş zi, carea era rânduită jidovilor spre perire, ucid pre toţi protivnicii săi şi, spânzurând zeace fii a lui Aman, zioa lui fur, adecă a sorţilor, pururea de praznic a fi Mardoheul rânduiaşte.

1. eci în zioa a treisprăzeacea a lunii a doaosprăzeacea, carea adar a să chema mai sus am zis, când tuturor jidovilor să gătea perirea şi protivnicii lor le poftea sângele, întorcându-să strâmştea, jidovii au început a fi deasupra şi a să izbândi de protivnici.

2. Şi s-au adunat prin toate cetăţile, târgurile şi locurile, să-ş întinză mâna asupra nepriiatinilor şi gonitorilor săi şi nime n-au îndrăznit a le sta împrotivă, că pre toate noroadele frica mărimii lor le cuprinsease.

3. Că şi judecătorii ţinuturilor şi voievozii şi ispravnicii şi toată vrednicia, carea preste toate locurile şi lucruri | le era, înălţa pre jidovi pentru frica Mardoheului, 518v

4. Pre carele căpetenie a fi polăţii şi mult foarte a putea cunoscuse. Şi veastea numelui lui creştea în toate zilele şi prin gurile tuturora zbura.

5. Deci jidovii au lovit protivnicii săi cu rană mare şi i-au ucis, răsplătindu-le ceaea ce ei le gătise a le face,

6. Atâta cât şi în Susan cinci sute de oameni au ucis, afară din fiii lui Aman Agaghiteanului, protivnicului jidovilor, a cărora aceastea sânt numele:

7. Farsandatha şi Delfon şi Esfatha

8. Şi Faratha, Adalia, Arida şi Arisai

9. Şi Iezatha şi Fermeatha şi Arii.

10. Pre carii ucigându-i, prăzile din averile lor n-au vrut a le atinge.

11. Şi îndată numărul celor ce era ucişi în Susan la împăratul s-au adus.

12. Carele au zis împărăteasei: „În cetatea Susan au ucis jidovii cinci sute de bărbaţi şi alţi zeace fiii lui Aman. Cât socoteşti că vor face ucidere în toate ţânuturile? Ce ceri mai mult şi ce vreai să porunceasc a fi?"

13. Căruia ea i-au răspuns: „De place împăratu | |lui, deaie-să puteare jidovilor ca, precum Ms 28
astăzi au făcut în Susan, aşa şi mâne să facă şi zeace fii ai lui Aman în furci să să spânzure". 1r

14. Şi au poruncit împăratul să fie aşea. Şi îndată, în Susan au rădicat porunca şi zeace fii ai lui Aman s-au spânzurat.

15. Adunându-să jidovii în zioa a patrasprăzeacea a lunii adar, s-au ucis în Susan trei sute de bărbaţi. Nici a lor averi s-au apucat de la ei.

16. Ci şi prin toate ţinuturile care era supuse biruinţii împăratului, pentru sufletele sale au stătut jidovii, ucigând oamenii cei ce-i gonea, atâta cât şaptezeaci de mii de ucişi s-au plinit şi nime din averile lor au atins ceva.

17. Iară zioa a treisprăzecea a lunii adar, întâia, ucideri au fost la toţi şi în zioa a patrasprăzeacea au încetat a tăia, carea o au rânduit a fi vestită, ca într-însa în toată vreamea să să uspete cu bucurie şi cu uspeaţe.

18. Iară cei ce în cetatea Susan făcuse uciderea, în zioa a treisprăzecea şi a patrasprăzeacea aceiaş luni, în ucidere s-au cuprins. Iară în zioa a cinsprăzeacea au încetat de-a ucide şi pentru aceaea, aceaeaş zi o au rânduit de praznic, de uspeaţe şi de veselie. |

19. Iară jidovii, cei ce prin târguri nezidite şi prin sate zăbovea, zioa a patrasprăzeacea 1v
a lunii adar o au rânduit de uspeaţe şi de veselie, aşa ca să salte într-însa şi să-şi trimită unii la alţii părţi din uspeaţe şi din bucate.

20. Şi au scris Mardoheul toate aceastea şi în scrisoare le-au trimis la jidovii carii în toate ţânuturile împăratului zăbovea, şi celor de aproape, şi celor de departe.

21. Ca a patrasprăzeacea şi a cinsprăzeacea zi a lunii adar sărbători să le cuprinză şi întorcându-se pururea anul, cu mare cinste să le prăznuiască.

22. Că într-acealea zile s-au izbândit jidovii de nepriiatinii săi, şi jealea şi întristarea spre bucurie şi spre veselie s-au întors şi să fie zilele aceastea de uspeaţe şi de veselie şi să-şi trimită unii la alţii părţi de bucate şi săracilor daruri să le dăruiască.

23. Şi au priimit jidovii spre leage vestită toate ceale ce în vreamea aceaea începuse a face şi carele Mardoheul, prin scrisori, poruncise a face. | |

24. Că Aman, fiiul lui Amadathi din ruda Agag, vrăjmaşul şi protivnicul jidovilor, au 2r
cugetat asupra lor rău, ca să-i ucigă şi să-i ştargă. Şi au trimis fur, care în limba noastră să zice „soarte".

25. Şi după aceaea au întrat Esthir la împăratul, rugându-l ca cugetele lui, cu împărăteşti scrisori, deşerte să fie şi răotatea carea asupra jidovilor gătise să să întoarcă spre capul lui. Deci, şi pre el, şi fiii lui, i-au înfipt în cruce.

26. Şi din vreamea aceaea zilele aceastea s-au chemat a lui Fur, adecă „a sorţilor", pentru că fur, adecă soartea, în vadră s-au trimis; şi toate ce s-au făcut, în scrisori, adecă în valul cărţii aceştiia să cuprind.

27. Şi ceale ce suferise, şi care după aceaea s-au schimbat, le-au cuprins jidovii spre sâne şi preste sămânţa sa şi preste toţi carii au vrut a să împreuna legii lor, ca nimărui să nu fie slobod aceaste doao zile fără prăznuire a le treace, pre carele scriptura le mărturiseaşte şi alease vreami le poftesc pururea în curgerea anilor.

2v 28. Aceastea sânt zilele care nici o uitare cândva le va şterge şi prin fieştecare | neamuri toate în toată lumea ţinuturile le vor prăznui. Nici iaste vro cetate în carea zio Fur, adecă „a sorţilor" să nu să ţie de la jidovi şi de la neamul lor, care e legat cu aceaste ţeremonii.

29. Şi au scris Esthir împărăteasa, fata lui Avigail, şi Mardoheul jidovul şi a doao carte, ca cu tot de-adinsul zioa această vestită să se ţie după aceasta.

30. Şi au trimis la toţi jidovii, carii în o sută doaozeaci şi şapte de ţări a împăratului Assvir petreace, să aibă pace şi să priimească adevărul,

31. Ţiind Zilele Sorţilor şi vreamea sa, cu bucurie să le prăznuiască precum rânduise Mardoheul şi Esthir, şi ei a le ţânea şi de sâne şi de sămânţa sa le-au priimit, posturile şi strâgările şi Zilele Sorţilor.

32. Şi toate care cartea aceasta, ce să chiamă Esthir, le cuprinde.

Cap 10

Descoperirea visului lui Mardoheu, despre întoarcerea norodului spre slobozenie.

3r 1. Iară împăratul Assvirul toate ţânuturile | | şi toate ostroavele mării le-au făcut dăjduitoare.

2. A căruia tăriia şi împărăţiia şi vredniciia şi înălţimea, carea au înălţat pre Mardoheu, scrise sânt în cărţile meadilor şi a pearsilor.

3. Şi în ce chip Mardoheul, de neam jidovesc, al doilea după împăratul, au fost şi mare între jidovi şi priimit gloatei fraţilor săi, cercând ceale bune norodului său şi grăind ceale ce era de pacea sămînţiii sale. (Care să află în izvodul ovreiesc, cu plină credinţă le-am scris. Iară aceastea ce urmează scrise le-am găsât în izvodul cel de obşte, carele cu limbă şi cu slove greceşti să cuprind. Şi într-aceaea, după sfârşitul cărţii, acest cap să purta, care, după obiceaiul nostru, cu sămnul frigării l-am însămnat).

4. Şi au zis Mardoheul: „De la Dumnezeu sânt aceastea.

5. Adusu-mi-am aminte de visul care văzusem, aceaştea însămnând: nici ceva dintr-însele au fost zădarnic.

6. Izvor mic, care au crescut spre râu şi spre lumină şi spre soare s-au întors şi spre |
3v ape multe foarte s-au vărsat, Iesthir iaste, carea împăratul o au luat muiare şi o au vrut a fi împărătească.

7. Iară doi bălauri, eu sânt şi Aman.

8. Neamurile care să adunase, aceia sânt carii s-au silit a şterge numele jidovilor.

9. Iară neamul mieu Israil iaste, care au strâgat către Domnul şi au mântuit Domnul pre norodul Său şi ne-au slobozit de toate răutăţile. Şi au făcut seamne mari şi minuni între neamuri.

10. Şi doao sorţi a fi au poruncit, una a norodului lui Dumnezeu, alta a tuturor neamurilor.

11. Şi au venit amândoao sorţile dintr-aceaea vreame spre rânduita zi înnaintea lui Dumnezeu, tuturor neamurilor.

12. Şi ş-au adus aminte Domnul de norodul Său şi s-au milostivit spre moştenirea Sa.

13. Şi să vor ţinea zilele aceastea în luna lui adar, a patrasprăzeacea şi a cinsprăzeacea zi aceiaşi luni, cu tot de-adinsul şi cu bucurie într-o cinste a norodului adunaţi, spre toate de-acum înnaintea neamurile norodului Israil".

Cap 11

Visul lui Mardoheiu

4r 1. În anul al patrulea, împărăţind Ptolo| |meiu şi Cleopatra, au adus Dosithei, care pre sâne preot şi din neamul leviticesc să zicea, şi Ptolomeiu, fiiul lui, această scrisoare Fur, carea o au zis a fi tâlcuită de Lisimah, fiiul lui Ptolomeiu, în Ierusalim. Şi acest început era în izvodul cel de obşte carele, nici cu cel ovreiesc, nici la vrun tâlcuitoriu, să aduce.

2. În anul al doilea, împărăţind Artaxirs cel mare, în zioa dintâiu a lunii nisan, au văzut vis Mardoheul, fiiul lui Iair, fiiul lui Semeiu, fiiului Kis, din neamul Veniamin,

3. Om jidov, care lăcuia în cetatea Susan, bărbat mare şi între cei dintâiu în polata împărătească.

4. *Şi era din numărul robilor celor ce-i mutase Navohodonosor, împăratul Vavilonului, din Ierusalim cu Ieconie, împăratul Iudei.

*4 Împăr. 12, 15. Sus 2, 6.

5. Şi acesta i-au fost visul: i s-au arătat glasuri şi gâlcevi şi tresnete şi cutremur de pământ şi turburare pre pământ.
6. Şi iată, doi bălauri mari şi gata înprotiva sa spre războiu,
7. La a cărora strâgare, toate s-au deşteptat neamurile să oştească asupra neamului dreptţilor.
8. Şi au fost zioa aceaea a întuneareculuı şi | a aleagerii, a primejdiii, a năcazului şi a 4v
strâmtorii şi groază mare foarte pre pământ.
9. Şi s-au turburat neamul dreptţilor, celor ce să temea de realele sale, şi s-au gătit spre moarte.
10. Şi au strâgat cătră Dumnezeu. Şi ei strâgând, un izvor mic au crescut în râu mare foarte şi spre ape multe s-au vărsat.
11. Lumina şi soarele au răsărit şi cei smeriţi s-au înnălţat şi au îmbucat pre cei aleşi.
12. Carea văzând Mardoheul şi sculându-să din aşternut, cugeta ce ar vrea Dumnezeu a face şi înfipt avea în inimă, dorind a şti ce ar cuprinde visul.

Cap 12

Descoperirea aleşuirilor famenilor împrotiva împăratului de la Mardoheu arătată, din al doilea cap procitită.

1. Şi să zăbovea în vreamea aceaea în polata împăratului cu Vagatha şi Thara, famenii împăratului, carii era portarii polăţii.
2. Şi, deacă au înţeles cugetele lor şi grijile mai cu de-adinsul le văzuse, au cunoscut că să străduiesc a-şi trimite mânile asupra împăratului Artaxers şi au vestit despre aceasta împăratului,
3. Carele, despre amândoi având întrebare, || mărturisindu-se, au poruncit a-i duce 5r
la moarte.
4. Iară împăratul, ce să făcuse au scris în istorii, ci şi Mardoheul pomenirea lucrului o au scris.
5. Şi i-au poruncit împăratul să rămâie în curtea polăţii, dându-i pentru vestirea daruri.
6. Iară Aman, fiiul lui Amadathi Vugheul, era slăvit foarte înaintea împăratului şi au vrut a strâca lui Mardoheu şi norodului său, pentru doi fameni ai împăratului, carii fusease ucişi.

Până aici începaperea.
Care urmează într-acela loc era puse, unde iaste scris în carte: „Şi au apucat bunătăţile sau averile lor". Carele numai în cel de obşte izvod le-am găsit, iară a cărţii aceasta au fost paria.

Cap 13

Paria împărăteştii cărţi carea au trimis Aman la căpeteniile ţinuturilor pentru uciderea jidovilor şi rugăciunea lui Mardoheiu pentru slobozirea lor.

1. Împăratul cel mare, Artaxers, de la India până la Ethiopia, voievozilor şi povăţuitorilor a o sută doaozeaci şi şapte de ţări, care sânt supt împărăţia lui, sânătate!
2. Preste multe neamuri împărăţind şi toată | lumea biruinţii meale supuind, am vrut 5v
nici într-un chip rău a mă sluji de mărimea puterii, ci cu milă şi cu blândeaţe a stăpâni supuşii, ca fără nici o groază viaţa în tăceare petrecând, cu cea dorită tuturor muritorilor pace să se desfeteaze.
3. Iară întrebând eu de la sfetnicii miei cum s-ar putea aceasta plini, unul, care cu înţelepciunea şi cu credinţa petrecea pre ceiaalalţi şi era, după împăratul, al doilea, pe nume Aman,
4. Mi-au spus a fi în tot pământul norodu răsipit, carele să slujaşte de legi noao şi împrotiva obiceaiului a tuturor neamurilor făcând, poruncile împăraţilor le-ar fi nesocotind şi unirea tuturor neamurilor cu a sa împărăchiare ar fi vătămând.
5. Carea înţălegând, văzând un neam împrotivă războitoriu, împrotiva a tot neamului omenesc cu alte nelegiuiri slujindu-să şi poruncilor noastre împrotivindu-să şi turburând pacea acelor noo supuse ţinuturi şi unirea inimilor,
Sus 2, 21; 6, 2. 6. Am poruncit ca ori pre carii Aman, care-i rânduit preste toate ţărâle şi al doilea după împăratul şi pre carele în loc de tată îl cinstim, va arăta, cu muierile şi cu pruncii, să se

şteargă de la protivnicii săi şi nime să nu se milostivească spre dânşii, în zioa a ||
6r patrasprăzecea a lunii adar, anului curgătoriu.

7. Ca necuraţii oameni, într-o zi în iad pogorându-se, să întoarcă împărăţiii noastre pacea, carea o au turburat.

Până aici paria cărţii.
Care urmeaze după acel loc, scrise le-am găsit, unde să ceteaşte.

Şi mergând Mardoheul, au făcut toate care poruncise Esthir.

Însă nu sânt în cel ovreiesc şi togma la nici un tâlcuitoriu nu să află.

8. Iară Mardoheul s-au rugat Domnului, aducându-şi aminte de toate lucrurile Lui.

9. Şi au zis: „Doamne, Doamne, Împărate Atotputearnice, că în mâna Ta sânt puse toate şi nu iaste cine să poată sta împrotiva vrearii Tale, de vei judeca a mântui pre Israil.

10. Tu ai făcut ceriul şi pământul şi orice să cuprinde supt ceriu.

11. Domnul tuturor eşti, nici iaste cine să se împrotivească măririi Tale.

12. Toate le cunoşti şi ştii că nu pentru trufia şi ocara şi pentru vro poftă a slavei am făcut aceasta, de nu m-am închinat lui Aman celui trufaş.

13. Că bucuros, pentru mântuirea lui Israil, şi urmele picioarelor lui sânt gata a le săruta. |
6v 14. Ci m-am temut ca nu cumva cinstea Dumnezeului mieu să o trec la om şi să nu mă închin cuiva, afară de Dumnezeul mieu.

15. Şi acum, Doamne, Împărate, Dumnezeul lui Avraam, fie-Ţi milă de norodul Tău, că vreau a ne pierde nepriiatinii noştri şi moştenirea Ta a o şteargе.

16. Să nu urgiseşti partea Ta, carea Ţi-o ai răscumpărat din Eghipt.

17. Ascultă rugăciunea mea şi te milostiveaşte spre soartea şi funea Ta şi întoarce jelea noastră spre bucurie ca, vieţuind, să lăudâm numele Tău, Doamne, şi să nu închizi gurile celor ce-Ţi cântă".

18. Şi tot Israilul, cu o minte şi cu o rugăciune, au strâgat cătră Domnul, pentru că adevărat moartea le sta înnainte.

Cap 14

Plânge Esthir, pre Dumnezeu în duh smerit rugându-L.

1. Şi Esthir împărăteasa au scăpat cătră Domnul, spăimântându-se de primejdia ce să apropiia.

2. Şi dezbrăcând hainele ceale împărăteşti, ceale de plâns şi de jale vrednice vejminte au luat şi, în loc de multe fealiuri de unsori, cu cenuşe şi cu gunoiu s-au umplut
7r capul, şi trupul şi l-au smerit cu posturi. Şi || toate locurile în carele mainte să veselea, cu zmulgerea părului le-au împlut.

3. Şi să ruga Domnului, Dumnezeului Israil, zicând: „Domnul mieu, carele sângur eşti împăratul nostru, ajută-mă, sânguratеca, şi căriia afară de Tine nu iaste alt agiutoriu.

4. Primeajdiia mea în mânile meale iaste.

5. Auzit-am de la tatâl mieu, că Tu, Doamne, ai luat pre Israil dintru toate neamurile şi pre părinţii noştri dintre toţi cei mai dintâiu mai-marii săi să-i stăpâneşti, moştenire vecinică, şi le-ai făcut precum ai grăit. 2 Leage 4, 20, 24 şi 32, 9.

6. Păcătuit-am înnaintea Ta şi pentru aceaea ne-ai dat în mânile nepriiatinilor noştri,

7. Că am cinstit dumnezeii lor. Drept eşti, Doamne!

8. Şi acum nu li-i lor destul, că ne apasă cu robiia vârtoasă, ci vârtutea mânilor sale puterii idolilor socotind-o.

9. Vreau a schimba ceale făgăduite ale Tale şi a şteargе moştenirea Ta şi a astupa gurile celor ce Te laudă şi a stânge slava bisearicii şi a oltariului Tău,

10. Ca să deşchiză gurile păgânilor şi să laude tăria idolilor şi să propoveduiască pre împăratul cel trupesc în veac.

11. Să nu dai, Doamne, împărătеasca Ta steamă celor ce nu sânt, ca să nu râză spre
7v căderea noastră, ci întoarce sfatul lor asupra lor şi pre cel ce au | început cu rău asupra noastră răsipeaşte-l.

12. Adu-Ţi aminte, Doamne, şi Te arată noao în vreamea năcazului nostru şi-m dă mie cutezare, Doamne, împăratul dumnezeilor şi a toată puterea.

13. Pune vorbă togmită în gura mea înnaintea leului şi mută inima lui spre urârea vrăjmaşului nostru, ca şi el să piară şi cei ce-l ascultă pre el.
14. Iară pre noi ne slobozi cu mâna Ta şi-mi agiută, ceii ce nici un agiutoriu altul nu am, fără pre Tine, Doamne, Care ai cunoştinţa tuturor.
15. Şi ştii că am urât slava nepriiatinilor şi mă scârbeasc de cămara netăiaţilor împregiur şi a tot cel de alt neam.
16. Tu ştii lipsa mea, că urgisesc sămnul trufiii şi al slavei meale, care iaste pre capul mieu în zilele arătării meale, şi-l urgisesc ca petecul ceii lunatece şi nu-l port în zilele tăcerii meale,
17. Şi că n-am mâncat în masa lui Aman, nici mi-au plăcut uspăţul împăratului şi n-am beut vinul gustărilor;
18. Şi niciodată nu s-au veselit slujnica Ta, de când aici m-am mutat până în zioa de acum, fără numai în Tine, Doamne, Dumnezeul lui Avraam.
19. Dumnezeul cel tare peste toţi, ascultă glasul celor ce nici o nădejde alta nu au şi ne izbăveaşte din mâna nepriiatinilor şi mă scoate din frica mea".

Cap 15

Poruncind Mardoheul, întră Esthir la împăratul, de faţa lui îngrozită. || Şi acestea le-am găsât 8r
adaose în cel de obşte izvod.

1. Şi i-au poruncit (fără îndoială Esthirei Mardoheul) să între la împăratul şi să-l roage pentru norodul său şi pentru ţara sa.
2. „Adu-ţi aminte (au zis) de zilele smereniii tale, cum te-ai crescut în mâna mea, că Aman, al doilea după împăratul, au grăit împrotiva noastră spre moarte.
3. Şi tu cheamă pre Domnul şi grăiaşte împăratului pentru noi şi ne slobozeaşte din moarte". Încă şi aceastea ce sânt din jos puse.
4. Iară în zioa a treia s-au dezbrăcat de vejmintele podoabei sale şi s-au încungiurat cu slava sa.
5. Şi strălucind văjmântul împărătesc şi chemând pre îndreptătoriul tuturor şi mântuitoriul Dumnezeu, ş-au luat doao slujnice.
6. Şi spre una, adecă, să răzima ca cum, pentru desfătări şi prea multa jingăşire, trupul său nu şi l-ar birui a-l purta.
7. Iară ceaiaalaltă slujnică urma după doamna, sprijinind vejmintele sale, ce să slobozea pre pământ.
8. Iară ea, cu faţa ca de trandafir şi cu ochii iubiţi strălucind, cel trist îş pitula sufletul şi de mare frică adunat.
9. Şi întrând prin toate pre rând uşile, au stătut în prejma împăratului, unde el lăcuia pre scaunul împărăţiii sale, îmbrăcat cu haine împărăteşti şi strălucind de aur şi de pietri scumpe şi era groaznic la vedeare.
10. Şi, deacă-şi rădicasă faţa şi arzând cu ochii | îşi arătase urgiia pieptului, 8v
împărăteasa au căzut şi, schimbându-se faţa în păliciune, cel obosit spre slujnicuţă ş-au plecat capul.
11. Şi au întors Dumnezeu duhul împăratului spre blândeaţe şi grabnic şi spăimântat au sărit din scaun şi, sprijinind-o în braţele sale până s-au întors la sineşi, cu aceaste cuvinte o îmblânzea:
12. „Ce e ţie, Esthir? Eu sânt fratele tău, nu te teame,
13. Nu vei muri, că nu pentru tine, ci pentru toţi această leage s-au făcut.
14. Deci apropie-te şi atinge varga".
15. Şi tăcând ea, au luat varga cea de aur şi o au pus pre grumazii ei şi o au sărutat şi au zis: „Căci nu-mi grăieşti mie?"
16. Carea au răspuns: „Văzutu-te-am, domnule, ca pre îngeru lui Dumnezeu şi s-au turburat inima mea de frica slavei tale,
17. Că foarte minunat eşti, doamne, şi faţa ta e plină de daruri".
18. Şi grăind, iarăşi au căzut şi mai s-au sfârşit.
19. Iară împăratul să turbura şi toţi slujitorii lui o mângăia.

Cap 16

Cartea Assverului pentru mântuirea jidovilor, cu uciderea nepriiatinilor săi, la toate ţinuturile împărăţiii, înzădarnică făcând cartea de la Aman trimisă. Pariia cărţii împăratului Artaxers,

9r *carea pentru jidovi la toate ţânuturile împărăţiii || o au trimis. Carea nici aceasta în izvodul jidovesc nu iaste.*

1. Împăratul, marele Artaxers, de la Indiia până la Ethiopiia, voievozilor şi căpeteniilor a o sută doaozeaci şi şapte de ţări, carii de biruinţa noastră ascultă, sănătate!, zice.

2. Mulţi, de bunătatea căpeteniilor şi de cinstea ce li s-au dat, rău s-au slujit spre trufie.

3. Şi nu numai supuşii împăraţilor să sârguiesc a-i apăsa, ci, slava ce li s-au dat nesuferind, asupra celor ce li s-au dat cugetă leşuiri.

4. Nici s-au îndestulat a nu mulţămi pentru facerile de bine şi legile omenirii întru sâneşi a le vătăma, ci încă şi de a lui Dumnezeu judecată, carea vede toate, să socotesc a putea scăpa.

5. Şi spre atâta răotate au năvălit ca pre cei ce încredinţatele şieşi slujbe cu de-adinsul le chivernisesc şi aşa toate le fac, cât vreadnici sânt de lauda tuturor, cu leşuirile minciunilor să sârguiesc a-i răsturna.

6. Când urechile căpeteniilor ceale unite şi din firea sa pre alţii bine socotind, cu vicleană meşteşugire le înşală.

7. Care lucru şi din vechile istorii să arată şi din ceale ce să fac în toate zilele, în ce chip, cu realele unora îndemnări, cugetele împăraţilor să se strâce.

8. Pentru aceaea trebuie a socoti despre pacea a tuturor ţânuturilor. |

9v 9. Nici trebuie să socotiţi, de poruncim de multe fealiuri, cum că din uşurarea inimii noastre vine aceasta, ci după togmeala şi schimbarea vreamilor, precum folosul obştii pofteaşte a face judecata.

10. Şi ca să înţeleageţi mai chiar ce zicem, *Aman, fiiul Amadathii, şi cu sufletul şi cu neamul machedonean şi strein de sângele persilor, şi milostivirea noastră cu a sa nemilostivire câlcând-o, nimernic de la noi s-au priimit. *Sus 11, 1.

11. Şi atâta spre sâne au cunoscut omenire, cât tatâl nostru s-au chemat şi s-au cinstit de la toţi după împăratul al doilea.

12. Carele într-atâta unflarea mândriii s-au înălţat, cât s-au sârguit a ne despoia de împărăţie şi de suflet.

13. Că pre Mardoheul, după a căruia credinţă şi faceri de bine trăim, şi pre soţiia împărăţiii noastre, Esthir, cu tot neamul său, cu oricare noao şi neauzite meşteşugiri i-au cerut spre moarte.

14. Aceasta cugetând, ca, ucigându-i pre dânşii, să aleşuiască sângurătăţii noastre şi împărăţia persilor să o treacă în machidoneani.

15. Iară noi pre jidovi, de la acel mai rău decât toţi oamenii spre moarte osândiţi,

10r || nici togma într-o vină nu i-am găsit, ci încă, împrotivă, cu dreapte legi a fi slujindu-să.

16. Şi fiii Celui Preaînnalt şi Preamare şi pururea vieţuitoriului Dumnezeu, cu a Căruia facere de bine, şi părinţilor noştri, şi noao ni s-au dăruit împărăţiia şi până astăzi să păzeaşte.

17. Pentru aceaea, scrisoarea aceaea, carea el, supt numele nostru o îndreptase, să o ştiţi a fi zădarnică.

18. Pentru care tălhărie, dinnaintea porţii cetăţii aceştiia, adecă Susan, şi el, care au aleşuit, şi toată rudeniia lui spânzură în furci; nu noi, ci Dumnezeu răsplătindu-i de ce au fost vreadnic.

19. Iară această poruncă, carea acum trimitem, în toate cetăţile să se puie la arătare, ca slobod să fie jidovilor a să sluji de legile sale.

20. Cărora trebuie să le fiţi agiutoriu, ca pre cei ce s-au gătit spre uciderea lor să-i poată ucide în zioa a treisprăzecea a lunii a doasprăzecea, care să cheamă adar.

21. Că această zi, Dumnezeu Atotputearnicul, a mâhnirii şi a jalei, li-o au întors spre bucurie.

22. Pentru aceaea, şi voi, între celeaalalte de praznice zile, aceasta o veţi avea zi şi o prăznuiţi cu toată veseliia, ca şi după aceasta să să cunoască.

10v 23. Toţi carii credincios ascultă de persi | vreadnică pentru credinţă a dobândi plata, iară carii leşuiesc împărăţiii lor, a peri pentru tâlhărie.

24. Iară toată ţara şi cetatea carea nu va vrea a să împărtăşi de această prăznuire, cu sabie şi cu foc să piară şi aşa să se ştargă, ca nu numai oamenilor, ci şi fierâlor slobode să le fie în veac spre pilda nebăgării în samă şi neascultării.

A

ACAR: adv.
acar... acar: 4,11

ACOLEA: adv.
acolea: 2,14

(a) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,8

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *n. sg. ac.* 6,12

ACUM: adv.
acum: 4,11, 14; 7,4; 10,13; 13,15; 14,8, 18; 16,19

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,9
(să) adăoga: *ind. imp. 3.pl.* 8,17

ADĂUGAT, -Ă: adj.; var. **ADAOS, -Ă**
adaose: *n. sg. ac.* rezum. cap.15

ADESEORI: adv.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Grigore Alexandrescu (după H. Tiktin, DRG s.v.)
adeasăori: 3,4

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 9,30

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: 13,18

(a se/-şi) ADUCE: v. III
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 1,7
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 2,1; 10,12
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,3; 6,1
aducându(-să)**:** *gerunziu* 2,8, 19
aducându-: *gerunziu* 4,4
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,11
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***adusu-mi-am aminte*** 10,5
au adus**:** *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1
(să) aduce**:** *ind. prez. 3.sg.* 11,1
aducându(**-şi**)**:** *gerunziu în loc. v. aducându-şi* ***aminte*** 13,8
adu(-Ţi/-ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v. adu-Ţi/-ţi* ***aminte*** 14,12; 15,2

(a se) ADUNA**:** v. I
adună: *imperativ 2.sg.* 4, 16
a **(să)** aduna**:** *inf. prez.* 8,11
(s-)au adunat**:** *ind. pf.c. 3.pl.* 9,2
adunându(-să): *gerunziu* 9,15
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,8

ADUNAT, **-Ă:** adj.
adunaţi: *m. pl. gen.* – de fapt, un acord după înţeles, determinatul fiind s. ***norodului*** 10,13
adunat: *n. sg. ac.* 15,8

AFARĂ**:** adv.
afară: *adv. în loc. prep.* (Înv.) ***afară de/afară din*** 3,3; 9,6; 13,14; 14,3

(a se) AFLA**:** v. I
(să) afla**:** *ind. imp. 3.sg.* 1,5
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
(s-)au aflat**:** *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23
aflând**:** *gerunziu* 3,5
am aflat**:** *ind. pf.c. 1.sg.* 5,8; 7,3; 8,5
(să) află**:** *ind. prez. 3.pl.* 10,3; explicaţie cap.13, după vs.7

AGAGHITEAN: adj. „probabil, urmaş al lui Agag, pe care l-a cruţat Saul (1 Sm 15); ***Agag*** – probabil un titlu comun dat regilor amaleciţi, tot astfel cum ***Faraon*** era comun în Egipt; în particular, numele este folosit pentru regele amaleciţilor care a fost luat prizonier de Saul şi, contrar poruncii lui Dumnezeu, a fost cruţat împreună cu prada de război" (cf. DB, p.15).
Agaghiteanului: *m. sg. gen.* 8,3; 9,6

AICI: adv.
aici: explicaţie înainte de cap.13; 13,7; 14,18

(a se) AJUNGE: v. III
(s-)au ajuns: *ind. pf.c. impers.* 6,2

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiută: *imperativ 2.sg.* 14,14
ajută: *imperativ 2.sg.* 14,3

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. nom./ac.* 14,3, 14; 16,20

ALEGERE: s.f.
aleagerii: *sg. gen.* 11,8

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 8,10

ALERGĂTOR, **-TOARE:** s.m./f. (Rar) „curier", „mesager"
alergătorii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,13, 15

ALES, ALEASĂ: adj./s.
(celor) aleşi**:** *s.m. pl. dat.* 1,3
(cei) aleşi**:** *s.m. pl. ac.* 11,11
ales: *adj. n. sg. ac.* 1,7
alesele: *adj. antep. f. pl. nom.* 2,11
alease: *adj. f. pl. ac.* 9,27

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

ALEŞUIRE: s.f.; vezi **LEŞUIRE**

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 4,1

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v. a-şi aduce* ***aminte***, vezi **(a se/-şi)** ADUCE

(a) AMORŢI**:** v. IV; var. **(a)** AMURŢI
au amurţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

AN: s.m.
anul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,16; 3,7; 9,21; 11,1, 2
an: *sg. ac., în loc. adj.* ***de peste an***„care are loc în cursul unui an" 2,23; rezum. cap.6; 6,1
anilor: *pl. gen.* 9,27
anului: *sg. gen., în sintagma* ***anului curgătoriu*** „anului în curs" 13,6

APĂ: s.f.
ape: *pl. nom./ac.* 10,6; 11,10

(a) APĂSA: v. I
apasă: *ind. prez. 3.sg.* 14,8
a apăsa: *inf. prez.* 16,3

(a se) APRINDE: v. III
aprinzându(-să): *gerunziu* 1,12

APROAPE: adv.
(mai) aproape: 1,14
aproape: *în c.* ***de apropae*** 9,20

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropiiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,15
apropiindu(-se): *gerunziu* 5,2
(să) apropiia: *ind. imp. 3.sg.* 14,1
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 15,14

(a se) APUCA: v. I
să apuce: *conj. prez. 3.pl.* 8,11
(s-)au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,15
au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* explicație înainte de cap.13

(a se) ARĂTA: v. I
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 1,4, 11; 4,8
arătând: *gerunziu* 4,1
(să) arăta: *ind. imp. 3.sg.* 8,4
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6
(Te) arată: *imperativ 2.sg.* 14,12
arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,10
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 16,7

ARĂTARE: s.f.
arătarea: *sg. ac.* rezum. cap.1
arătării: *sg. gen.* 14,16
arătare: *sg. ac.* 16,19

ARĂTAT, -Ă: adj.
arătată: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

(a) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 15,10

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,6; 4,7

(a) ASCULTA: v. I
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 5,5
ascultă: *imperativ 2.sg.* 13,17; 14,19
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 14,13; 16,1, 23

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) ASEAMINEA
aseaminea: 4,16

ASTĂZI: adv.
astăzi 5,4; 9,13; 16,16

(a) ASTUPA: v. I
a astupa: 14,9

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) AȘEA
așa: 2,1, 4, 12, 20; 3,2; 4,11; 5,14; 6,9; 9,13, 19; 16,5, 24
așea: 9,14

(a) AȘEZA: v. I
așezase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,8

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: rezum. cap.4

AȘTERNUT: s.n.
așternut: *sg. ac.* 4,3; 11,12

(a) ATINGE: v. III
a atinge: *inf. prez.* 9,10
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16
atinge: *imperativ 2.sg.* 15,14

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputearnice: *m. sg. voc., în sintagma* ***Împărate Atotputearnice*** 13,9
Atotputearnicul: *m. sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeu Atotputearnicul*** 16,21

ATUNCI: adv.
atunci 4,16

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,6, 7; 4,11; 5,2; 8,4, 15; 15,9, 15

(a) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* 1,16; 3,5; 4,4; 6,3; 7,6
auzi: *inf. prez. fără a* 1,22; 8,9
a auzi *inf. prez.* 3,4, 12
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,6
auzind: *gerunziu* 4,1, 12
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,5

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 9,30
ai: *ind. prez. 2.sg.* 14,14
au: *ind. prez. 3.pl.* 14,19
având: *gerunziu* 2,11; 5,14; 7,9; 12,3
avea: *ind. imp. 3.sg.* 2,14; 3,1; 6,13; 11,12
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
având-: *gerunziu* 5,13
a avea: *inf. prez.* 5,13
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,22

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 3,13; 9,10, 16; explicație înaintea cap.13
averi: *pl. nom.* 9,15

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) BĂLAUR
bălauri: *s.m. pl. nom./ac.* 10,7; 11,6

BATĂR: adv.; var. BATÂR „măcar" (Reg. Trans. Mold.; mgm.)
batâr: 7,4

(a) BĂGA: v. I
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 3,8
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
vor băga: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,18

BĂRBAT: s.m.
bărbaților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,18, 20
bărbații: *pl. nom./ac.* 1,17, 22
bărbat: *sg. nom.* 4,11; 11,3
bărbați: *s.m. pl. ac.* 9,12, 15

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrân: *s.m. sg. ac.* 3,13

BĂUTURĂ: s.f.; var. BEUTURĂ
beutură: *sg. ac.* 1,10

(a) BEA: v. II
bea: *ind. imp. 3.pl.* 1,7
a bea: *inf. prez.* 1,8
să beți: *conj. prez. 2.pl.* 4,16
beuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,6

să bea: *conj. prez. 3.pl.* 7,1
am beut: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,17

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 3,8; 16,6
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma a face re de bine/faceri de bine/facerile de bine* 16,4, 13, 16

(a) BIRUI: v. IV
ar **birui**: *cond. prez. 3.sg.* 15,6

BIRUINȚĂ: s.f.
biruința: *sg. ac.* 4,11; 16,2
biruinții: *sg. dat.* 9,16; 13,2

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 5,1
biserarii: *sg. gen.* 14,9

BLÂNDEȚE: s.f.
blândețe: *sg. ac.* 13,2; 15,11

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiile: *pl. ac.* 1,4
bogățiilor: *pl. gen.* 5,11

BRAȚ: s.n.
brațele: *pl. ac.* 15,11

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatele: *pl. ac.* 1,7
bucate: *pl. ac.* 9, 19, 22

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 8,16; 9,17, 22; 13,17; 16,21
bucurie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu bucurie*** 9,31; 10,13

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 13,13

BUN, -Ă: adj./s.
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 1,19
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 10,3

BUNĂTATE: s.f
bunătățile: *pl. ac.* explicație înaintea cap.13
bunătatea: *sg. ac.* 16,2

C

CAL: s.m.
calul: *sg. ac.* 6,8, 9, 10, 11
cal: *sg. ac.* 6,11

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 1,11; 2,17; 6,8, 12; 9,25; 14,2, 16; 15,10
cap: *sg. ac.* 4,1; 8,15; 10,3 (explicație); rezum. cap.12

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea Esthir*; 9,32; rezum. cap.16
carte: *sg. ac.* 9,29; explicație înaintea cap.13
cărți: *pl. ac.* 1,22; rezum. cap.13
cărțile: *pl. nom./ac.* 3,12; 8,8, 9, 10; 10,2
cărților: *pl. gen./dat.* 8,8, 13
cărți: *sg. gen.* 9,26; 10,3; explicație înaintea cap.13; 13,7; rezum. cap.16
cărți: *sg. gen.* rezum. cap.13

CARVAZIN: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta lat. *carbasinus* „făcut din in fin; din pânză fin lucrată"
carvazin: *sg. ac.* 1,6

CASĂ: s.f.
casele: *pl. ac.* 1,22
casa: *sg. nom./ac.* 2,3, 9; 4,13, 14; 5,10; 6,12; 7,8, 9; 8,1, 2, 7
casei: *sg. gen* 2,11; 5,1
casă: *sg. ac.* 2,14
case: *sg. gen.* 5,1
casii: *sg. gen.* 6,4
căsile: *pl. ac.* 8,11

(a) CĂDEA: v. II
a cădea: *inf. prez.* 6,13
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13
a **fi** căzut: *inf. pf.* 7,8
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10, 18

CĂDERE: s.f.
căderea: *sg. ac.* 14,11

(a) CĂLCA: v. I
călcând: *gerunziu* 16,10

CĂMARĂ: s.f. „odaie"
cămara: *sg. ac.* 2,13, 16; 14,15

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 1,3, 11, 18, 21; 2,18; 16,1, 2, 6
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,8, 16; 6,9
căpetenii: *pl. nom.* 1,14, 22
căpetenie: *sg. nom.* 9,4
căpeteniile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.13

CĂRTURAR: s.m.
cărturarii: *pl. nom.* 8,9

(a se) CĂUTA: v. I
caute(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,2

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.pl.* 13,17

CENUȘĂ: s.f.; var. CENUȘE
cenușe: *sg. ac.* 4,1, 3; 14,2

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***din fața ceriului*** „de culoarea cerului" 8,15
ceriul: *sg. ac.* 13,10
ceriu: *sg. ac.* 13,10

(a se) CERCA: v. I
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15
cercându(-se): *gerunziu* 2,19
cercatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23
cercând: *gerunziu* 10,3

CERCAT, -Ă: adj.
cercate: *f. pl. ac.* rezum. cap.2

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
vei cearе: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3, 6; 7,2
cei: *ind. prez. 2.sg.* 5,6
ceru: *ind. prez. 1.sg.* 5,8
ceri: *ind. prez. 2.sg.* 9,12
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremonii: *pl. ac.* 3,8; 9,28
ţărămoniilor: *pl. dat.* 8,17

CERERE: s.f.
cerere: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,3, 7, 8; 7,2

CERESC, -EASCĂ: adj.
cerească: *sg. ac.* 1,6

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,2; 2,3, 5; 8,15; 9,12, 18; 11,3; 16,24
cetate: *sg. nom./ac.* 3,15; 9,28
cetăţii: *sg. gen.* 4,1, 6; 6,9, 11; 16,18
cetăţile: *pl. ac.* 8,11, 17; 9,2; 16,19

(a se) CHEMA: v. I
chemată [fiind]: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5; 5,10, 12
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 2,7
(să) chiiamă: *ind. rpez. 3.sg.* 2,16
(să) chiamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 8,9; 9,32; 16,20
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,12; 9,26; 16,11
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
chemând: *gerunziu* 4,5; 15,5
sânt chemată: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 4,11
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 5,5
chemându(-să): *gerunziu* 8,9
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 8,11
a (să) chema: *inf. prez.* 9,1
chiamă: *imperativ 2.sg.* 15,3

CHEMAT, -Ă: s.m./f.
(cei) chemaţi: *s.m. pl. nom.* 1,7

CHIAR: adv. (Înv.) „clar"
(mai) chiar: 16,10

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** 4,7; 6,2; 8,6; 10,3; 16,7
chip: *sg. ac.* 13,2

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,5

CHIVERNISIRE: s.f.
chivernisire: *sg. ac.* 1,5

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,20; 6,3, 11; 8,16; 9,21; 10,13
cinstea: *sg. ac.* 13,14; 16,2

(a se) CINSTI: v. IV
(să) cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să **(să) cinstească:** *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
a **cinsti:** *inf. prez.* 6,6, 7, 9, 11
(să) va **cinsti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
cinstim: *ind. prez. 1.pl.* 13,6
am **cinstit:** *ind. pf.c. 1.pl.* 14,7
(s-)au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,11

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) CETI**
ceti: *inf. prez. fără a* 1,22; 3,12; 8,9
cetindu-: *gerunziu* rezum. cap.6
cetindu(-să): *gerunziu* 6,1
(să) ce teaşte: *ind. prez. impers.* explicaţie cap.13, după vs.7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se)** POGORÎ
pogorându(-se): *gerunziu* 13,7

CONTĂŞ: s.n.; var. CONTOŞ
contoşul: *sg. ac.* 6,10, 11

COROANĂ: s.f.
coronă: *sg. ac.* 8,15

COT: s.m.
coţi: *pl. ac.* 5,14; 7,9

CREDINCIOS: adv.
credincios: 16,23

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. ac.* rezum. cap.6; 13,3
credinţă: *sg. ac.* 6,3; 10,3 (explicaţie); 16,13, 23

CRESCĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. şi rar) „părinte adoptiv"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare – cu sensul „educator" – este la Dimitrie Ţichindeal, *Filosoficeşti şi politiceşti prin fabule moralnice învăţături* (...) Buda, 1814.
crescătoriu: *s.m. sg. nom.* 2,7

(a se) CREŞTE: v. III
creştea: *ind. imp. 3.sg.* 9,4
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6; 11,10
(te-)ai crescut: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,2

CRUCE: s.f. (aici) „stâlp de spânzurat"
cruce: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,14; 8,7; 9,25
crucea: *sg. ac.* 6,4; rezum. cap.7

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 9,25; 12,2; 16,7

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* 6,6; 16,14
cugetase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,3
au cugetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,24
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 11,12
cugetă: *ind. prez. 3.pl.* 16,3

(a se) CUNOAŞTE: v. III
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,4
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,2; 16,11
cunoşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,12
să (să) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 16,22

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. ac.* 14,14

(a se) CUPRINDE: v. III
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,17; 9,2
(s-)au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,18
să cuprinză: *conj. prez. 3.pl.* 9,21
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 9,26; 10,3
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,27
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 9,32
ar **cuprinde:** *cond. prez. 3.sg.* 11,12
(să) cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 13,10

CURÂND: adv.
curând: 5,5; 6,14

CURGĂTOR, -TOARE: adj.
curgătoriu: *sg. gen., în sintagma anului curgătoriu* „anului în curs" 13,6

(a) CURGE: v. III
curgând: *gerunziu* 2,15

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac.* 9,27

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 12,5

CUTEZARE: s.f.
cutezare: *sg. ac.* 14,12

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. nom.* 11,5

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom.* 2,4; 7,8
cuvinte: *pl. ac.* 4,15; 15,11

D

(a se) DA: v. I
să **dea:** *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,20; 2,3, 9
dându(-)(-se): *gerunziu* rezum. cap.2
dându(-să): *gerunziu* 2,8
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 23; 16,2, 3
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15, 18; 3,10; 4,8; 8,2
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,5
dându(-mă): *gerunziu* 4,16
da(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
să **(se)** dea: *conj. prez. 3.sg.* 5,6; 7,2
a **da:** *inf. prez.* 5,8
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1
deaie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,13
dându-: *gerunziu* 12,5
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,6
să **dai:** *conj. prez. 2.sg.* 14,11
dă: *imperativ 2.sg.* 14,12

DAR: s.n.
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,18; 9,22; 12,5; 15,17

DĂJDUITOR, -TOARE: adj.
dăjduitoare: *n. pl. nom.* 10,1

DĂNȚUIRE: s.f.
dănțuire: *sg. nom.* 8,16

(a se) DĂRUI: v. IV
dăruiește: *imperativ 2.sg.* 7,3
am dăruit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,7
să dăruiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,22
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,16

DEASUPRA: adv.
deasupra: 9,1

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 8,14

DEPARTE: adv.
departe: *cu prep. de departe* „de la mare distanță" 9,20

DESĂVÂRȘIT, -Ă: s.m./f. ; aici cuvântului i se atribuie sensul de „conducător", „mai-mare peste ținuturile împărăției (lui Artaxerxe, în text, Assvir)"; cf. lat. *praefectis provinciarum*.
(celor) desăvârșit: *s.m. pl. dat.* 1,3

(a) DESCHIDE: v. III; var. (a) DEȘCHIDE „a îndepărta buzele împreună cu maxilarele"; „a vorbi"; „a dezvălui"
voiu deșchide: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8
să deșchiză: *conj. prez. 3.pl.* 14,10

(a) DESCOPERI: v. IV „a face cunoscut"
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11
descoperirea: *sg. nom.* rezum. cap. 10; rezum. cap. 12

DESCOPERIRE: s.f.
deascoperirea: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a se) DESFĂTA: v. I
să **(se) desfeteaze:** *conj. prez. 3.pl.* 13,2

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 15,6

(a) DESPUIA: v. I
a despoia: *inf. prez.* 16,12

DESTUL: adv.
destul: 14,8

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșerte: *n. pl. nom.* 9,25

(a se) DEȘTEPTA: v. I
(s-)au deșteptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,7

(a se) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcând: *gerunziu* 14,2
(s-)au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4

DIMINEAȚĂ: adv.; var. (Înv. și reg.) DEMINEAȚĂ
demineața: 2,14
dimineață: 5,14

DINAFARA: prep.
dinnafara: 3,2

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: *în forma pre* ***dinnaintea*** 2,11
dinnaintea: 5,13; 6,10, 13; 8,15; 16,18

DINĂUNTRU: adv.; var. DINLONTRU
dinlontru: 6,4

DIVAN: s.n.
divanul: *sg. ac.* 5,1

DOAMNĂ: s.f.
doamna: *sg. ac.* 15,7

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobând**easte:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.8
vei dobândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,6; 7,2
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3
a dobândi: *inf. prez.* 16,23

DOBITOCESC, -EASCĂ: adj.
dobitocești: *f. pl. nom.* rezum. cap.8

DOMN: *s.m.* (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 10,9, 12; 13,11, 18; 14,1, 3; 15,3
Domnului: *sg. dat.* 13,8; 14,3
Doamne: *sg. voc.* 13,9, 15, 17; 14,5, 7, 11, 12, 14, 18

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnule: *sg. voc.* 15,16
doamne: *sg. voc.* 15,17

(a) DORI: v. IV
dorind: *gerunziu* 11,12

DORIT, -Ă: adj.
dorită: *f. sg. nom./ac.* 2,15; 13,2

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
dreaptă: *adj. f. sg. nom.* 1,18
drept: *adj. m. sg. nom.* 14,7
drepate: *adj. f. pl. ac.* 16,15
drepților: *s.m. pl. gen.* 11,7, 9

(a se) DUCE: v. III
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 1,11
era dus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 2,6
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,6
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,14
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16; 4,6, 17
a duce: *inf. prez.* 12,3

DUH: s.n.
duh: *sg. ac.* rezum. cap.14
duhul: *sg. ac.* 15,11

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 1,5

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 10,4, 10, 11; 11,10, 12; rezum. cap.14; 15,5, 11, 16; 16,4, 16, 18, 21
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 13,14; 14,3
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 13,14
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul lui Avraam/ Dumnezeul cel tare peste toți*** 13,15; 14,18, 19

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeii: *pl. ac.* 14,7
dumnezeilor: *pl. gen.* 14,12

E

ELEFANT: s.m. (aici) „fildeș"; cf. lat. *eburneus* „de fildeș", iar oc. „de elefant"
elefant: *sg. ac.* 1,6

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 9, 21; 2,17; 4,17; 9,13; 10,1, 9; 13,7
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 1,13; 2,20
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,15; 9,13
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
făcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,1; 9,18
fă: *imperativ 2.sg.* 3,11; 6,10
făcând: *gerunziu* rezum. cap.4; 4,16; 13,4; rezum. cap.16
face: *ind. prez. 3.sg.* 4,5
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg.* 6,6
a face: *inf. prez.* 7,5; 9,5, 23; 11,12; 16,9
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,26; 15,13
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,4
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,10; 14,5
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,12
fac: *ind. prez. 3.pl.* 16,5
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 16,7

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma facerile de bine* 16,4
faceri: *pl. ac., în sintagma faceri de bine* 16,13
facere: *sg. ac., în sintagma facere de bine* 16,16

FAMEN: s.m.
famen: *pl. dat.* (*cu* ***a + num. card.***) 1,10
famen: *pl. nom./ac.* 1,12, 15; 2,21; 4,4; 7,9; 12,6
famenii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 6,14; 12,1
famenului: *sg. gen./dat.* 2,3, 8, 9, 14
famenul: *sg. nom.* 2,15; 4,5
famenilor: *pl. gen.* rezum. cap.6; 6,2; rezum. cap.12

FAPTĂ: s.f.
faptă: *sg. nom.* rezum. cap.2
fapta: *sg. ac.* 3,5
faptele: *pl. ac.* 6,1

FATĂ: s.f.
featei: *sg. dat. adn.* 2,7
fată: *sg. ac., în sintagma* ***fată de suflet*** 2,7, 15
fata: *sg. nom.* 2,15; 9,29

FAȚĂ: s.f.
față: *sg. ac., în loc. prep.* ***în fața*** 1,5
față: *sg. ac.* 1,6
fața: *sg. nom./ac.* 1,6, 14, 19; 2,7; 7,6, 8; rezum. cap.15; 15,8, 10, 17
fețe: *pl. ac.* 1,6
față: *sg. ac., în loc. adj.* ***de față*** 7,8
feții: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înnaintea feții*** „(de) dinaintea" 8,1
fața: *sg. ac., în sintagma* ***din fața ceriului*** (vezi **CER**) 8,15

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiești: *ind. prez. 2.sg.* 3,11
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,7

FĂGĂDUIT, -Ă: s.
(ceale) făgăduite: *s.n pl. ac.* 14,9

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,3
fecioare: *pl. nom./ac.* 2,2, 8, 11, 19
fecioare: *sg. gen.* 2,12
fecioarelor: *pl. gen.* 2,15

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FELIU; FEALIU**
feliuri *pl. ac.* 1,7, 22
feliuri *pl. dat.* (*cu a* ***+ multe***) 3,12
fealiuri *pl. ac.* 14,2; 16,9

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE**
fămeilor: *pl. gen.* 2,3, 8, 13

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIESC, -IASCĂ**
fămeiesc: *n. sg. ac.* 2,12
fămeiasca: *f. sg. ac.* rezum. cap.4

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,7, 8, 11, 13, 14; 2,5, 12, 14, 15, 21; 3,1, 6; 4,2, 3; 5,1; 8,8, 9; 9,3; 10,3; 11,1, 4; 12,1, 6; 13,3; 15,9
e: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 5,3; 15,12, 17
ești: *ind. prez. 2.sg.* 4,13; 13,11; 14,3, 7; 15,17
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,19; 3,8; 6,8, 13; 7,5; 14,8
-s: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,16; 5,7; 9,6, 28; 10,4, 8; 13,1; 13,7 (explicație); 14,11; 16,5
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 10,7; 13,13; 15,12
fiind: *gerunziu* 1,10; 2,1; rezum. cap.7; 7,8
ar fi: *cond. prez. impers./3.sg.* 1,15; 7,4
a fi: *inf. prez.* 1,22; 3,4, 6; 8,1, 3, 5, 13; rezum. cap.9; 9,1, 4, 12; 10,6, 10; 13,4; 16,17
să fie: *conj. prez. impers./3.sg./pl.* 2,4; 7,2; 9,14, 22, 25, 27; 16,19, 24
fie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 3,11; 13,15

să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,20
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 2,7; 3,14; 8,13; 9,17; 10,3, 5; 11,5, 8; explicaţie înaintea cap.13; 16,18
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,18, 20; 2,3; 6,4, 11; 7,2, 4, 6; 9,28; 10,6, 9; 13,9, 13; 14,3, 4, 16; rezum. cap.16
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 3,8

FIARĂ: s.f.
fierâlor: *pl. dat.* 16,24

(a) FIERBE: v. III
fiersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1

FIRE: s.f.
firea: *sg. ac.* 16,6

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 2,5; 3,1; 9,24; 11,1, 2; 12,6; 16,10
fiiului: *sg. gen.* 2,5; 3,10
fiilor: *pl. gen.* 5,11
fii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,12, 13, 14
fiii: *pl. nom./ac.* 9,6, 25; 16,16
fiiu: *sg. nom.* 11,2

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 16,24

FOLOS: s.n.
folosul: *sg. nom.* 16,9

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 2,15
fraţilor: *pl. gen.* 10,3
fratele: *sg. nom.* 15,12

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţine-său: *sg. gen.* 2,7

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 9,2, 3; 14,19; 15,16
frică: *sg. ac.* 15,8

FRIGARE: s.f.
frigării: *sg. gen.* 10,3 (explicaţie)

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă (foarte): *f. sg. nom.* 1,11; 2,7, 15
frumoase: *f. pl. nom./ac.* 2,2, 8, 9
frumoasă: *f. pl. (cu des. -ă) ac.* 2,3
(foarte) frumoase: *f. pl. ac.* 2,9

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) FRUMSEŢE
frumseaţea: *sg. ac.* 1,11
frumseaţe: *sg. ac.* 2,15

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) FUNE
funii: *pl. ac.* 1,6
funea: *sg. ac.* 13,17

FUR: s.nead. (cf. *phur* în *Vulgata*; cuvântul este de origine asiriană, având drept echivalent ebraic „sorţ" sau „zar" (prin sorţi se consultau zeii sau astrele pentru a se vedea care ar fi ziua cea mai potrivită pentru pogromul plănuit. Acest cuvânt va da numele sărbătorii Purim. Cf. Anania 542).
fur/Fur: 3,7; rezum. cap.9; 9,24, 26, 28; 11,1

FURCĂ: s.f. (Înv.; la pl.) „spânzurătoare în formă de furcă"
furci: *pl. ac.* 2,23; 16,18
furcile: *pl. ac.* 7,10

G

GATA: adv.
gata: 11,6; 13,13

(a) GĂSI: v. IV
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,16
găsind: *gerunziu* rezum. cap.6
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,8
am găsât: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3 (explicaţie); rezum. cap.15
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* explicaţie înaintea cap.13; explicaţei cap.13, după vs.7; 16,15

(a se) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti"; „a prepara mâncare, bucate"
a (să) găti: *inf. prez.* 1,5; 2,18; 5,14
să (se) gătească: *conj. prez. 3.pl.* 3,14
să (te) găteşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,14
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4, 8
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,5; 6,14; 7,9, 10; 9,5, 25
a găti: *inf. prez.* 5,14
(să) gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,4
a fi gătit: *pasiv inf. prez.* 7,7
(să) gătea: *ind. imp. 3.sg.* 9,1
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,9; 16,20

GĂTIT, -Ă: adj.
gătita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.4
gătită: *f. sg. ac.* rezum. cap.7
gătiţi: *m. pl. nom.* 8,13

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlcevi: *pl. nom.* 11,5

GENUNCHI: s.m.; var. (Îuz.) GENUNCHE: s.n.
genunchiul: *s.m. sg. ac., în loc. v. -şi pleca* ***genunchiul*** 3,2
genunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v. pleacă genunchele* 3,5
jenunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***îşi*** *pleca* ***jen****unchele* 3,2

GINGĂŞIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
jingăşire: *sg. ac.* 15,6

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 4,1
glasuri: *pl. nom.* 11,5
glasul: *sg. ac.* 14,19

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. ac.* 5,11
gloatei: *sg. dat.* 10,3

(a) GONI: v. IV
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 9,16

GONITOR, -TOARE: s.m./f.
gonitorilor: *pl. gen.* 9,2

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnic: *m. sg. nom.* 15,11

(a) GRĂBI: v. IV
să grăbească: *conj. prez. 2.sg.* 2,9
grăbea: *ind. imp. 3.pl.* 3,15
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12

GRĂDINĂ: s.f.
grădinii: *sg. gen.* 1,5
gredina: *sg. ac.* 7,7
grădina: *sg. ac.* 7,8

(a) GRĂI: v. IV
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,10; 14,5
grăind: *gerunziu* 6,14; 8,3; 10,3; 15,18
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,9; 15,2
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 15,3
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 15,15

GRECESC, -EASCĂ: adj.
greceşti: *f. pl. ac.* 10,3 (explicaţie)

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.*2,11
grijile: *pl. ac.* 12,2

GRINDĂ: s.f.
grindă: *sg. nom.* 5,14

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 8,17
groază: *sg. nom./ac.* 11,8; 13,2

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *m. sg. nom.* 15,9

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 15,15

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 14,2

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 7,8; 14,13
gurile: *pl. ac.* 9,4; 13,17; 14,9, 10

(a) GUSTA: v. I
să guste: *conj. prez. 3.sg.* 1,8

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 14,17

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 4,4
haine: *pl. ac.* 8,15; 15,9
hainele: *pl. ac.* 14,2

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 2,9, 17; 5,8; 7,3; 8,5

HIACINT: s.n.; var. **HIACHINTH** (cf. **Indice** Iş)
hiachinth: *sg. ac.* 1,6

HIACINTIN, -Ă: adj.; var. **HIACHINTHIN, -Ă** (cf. **Indice** Iş)
hiachinthine: *f. pl. ac.* 8,15

HISTORIE: s.f.; vezi **ISTORIE**

(a) HRĂNI: v. IV
hrănea: *ind. imp. 3.sg.* 2,20

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 13,7

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 4,13, 15; rezum. cap.5; 15,18

IATĂ: interj.
iată: 7,9; 11,6

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen.* 14,8, 10

(a) IEŞI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 1,19
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 2,14
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7; 5,9; 8,14
ieşind: *gerunziu* 4,6; 8,15
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,8

INEL: s.n.
inelul: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,10, 12; 8,2, 8, 10

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 4,1; 16,9
inima: *sg. nom./ac.* 6,6; 14,13; 15,16
inimă: *sg. ac.* 11,12
inimilor: *pl. gen.* 13,5

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a)** ÎNTRA
să între: *conj. prez. 3.sg.* 1,17, 19; 2,12, 15; rezum. cap.4; 4,8; 15,1
întrând: *gerunziu* 2,13; rezum. cap.5; 7,8; 15,9
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,14; 6,4
a întra: *inf. prez.* 4,2
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 6,6; 7,1, 7; 8,1; 9,25
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
întra: *inf. prez. fără a* 4,11
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,16
între: *conj. prez. fără să 3.sg.* 6,5
întră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicii: *pl. nom./ac.* 8,9; 9,3

ISTORIE: s.f.; var. **HISTORIE** (cf. lat. *historia*) „cronică"; „întâmplare"
historii: *pl. ac.* 2,23
istorii: *pl. ac.* rezum. cap.2
istoriile: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,1
istorii: *pl. ac.* 12,4; 16,7

(a) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,17

IUBIT, -Ă: adj.
iubită: *f. sg. nom.* 2,15
iubiţi: *m. pl. ac.* 15,8

IUTE: adj. „sprinten"
iute: *m. sg. nom.* 5,9

(a) IZBĂVI: v. IV
izbăveaşte: *sg. ac.* 14,19

IZBÂNDĂ: s.f. „răzbunare"; „pedepsire"
izbândă: *sg. ac.* 8,12, 13

(a se) IZBÂNDI: v. IV
să (să) izbândească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
a (să) izbândi: *inf. prez.* 9,1
(s-)au izbândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,22

IZVOD: s.n.
izvodul: *sg. ac.* 10,3 (explicație); 11,1; rezum. cap.16
izvod: *sg. ac.* explicație înaintea cap.13; rezum. cap.15

IZVOR: s.n.
izvor: *sg. nom.* 10,6; 11,10

Î

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzea: *ind. imp. 3.sg.* 15,11

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1; 5,1
să îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 4,4
să (să) îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
îmbrăcând: *gerunziu* 6,11

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 4,2; 15,9

(a) ÎMBUCA: v. I
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,8, 9, 10, 12, 16, 17, 19, 21; 2,6, 12, 13, 14, 15, 17; rezum. cap.3; 3,1, 2, 10; rezum. cap.4; 4,5, 8, 11, 16; 5,3, 5, 6, 8, 11, 12, 14; rezum. cap.6; 6,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11; rezum. cap.7; 7,1, 2, 4, 5, 7, 9; rezum. cap.8; 8,1, 2, 7, 11; 9,11, 14, 25; 10,1, 3, 6; 11,4; 12,4, 5; 13,1, 3, 6; 14,3, 10; rezum. cap.15; 15,1, 2, 19; 16,1, 11
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,11, 12, 14, 15, 16, 18, 21; rezum. cap.2; 2,1, 2, 4, 8, 9, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 23; rezum. cap.3; 3,2, 3, 8, 12, 13, 15; 4,2, 3, 7, 11, 13; 5,1, 4, 8, 14; rezum. cap.6; 6,8, 14; 7,6, 8, 9, 10; 8,1, 3, 5, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 17; 9,13, 16, 20; 9,30; rezum. cap.12; 12,1, 2, 6; 14,17; 15,3, 9, 11; rezum. cap.16
împărat: *sg. ac.* rezum. cap. 5
Împărate/împărate: *sg. voc.* 7,3; 13,15
împăraților: *pl. gen.* 13,4; 16,3, 7
împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***împăratul dumnezeilor și*** *a toată puterea* 14,12
Împărate: *sg. voc., în sintagma* ***Împărate Atotputearnice*** 13,9

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,9, 11, 15, 16, 17; 5,2, 5, 12; 6,14; 7,1, 7, 8; 9,29; 14,1; 15,10
împărăteasii: *sg. gen./dat.* 1,17; 4,8; 8,1
împărătească: *sg. nom.* rezum. cap.2; 5,3; 10,6
împărătesei: *sg. dat.* 2,22
împărătesei: *sg. gen./dat.* 7,6; 8,7; 9,12

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 11,3
împărătească: *adj. antep. f. sg. ac.* 1,5, 7, 11; 2,18; 6,8; 14,11
împărătescul: *adj. antep. n. sg. ac.* 1,13
împărătești: *f. pl. ac./dat.* 2,3; 6,8, 9; 8,15; 9,25; 14,2; 15,9
împărătești: *adj. antep. f. pl. ac.* 5,1
împărătești: *adj. antep. f. sg. gen.* 5,1; rezum. cap.13
împărătești: *f. sg. gen.* 5,13; 6,4
împărătească: *adj. antep. n. sg. ac.* 8,4
împărătesc: *n. sg. nom.* 15,5

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
împărățească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 2,4
a împărăți: *inf. prez.* 2,17
împărățind: *gerunziu* 11,1, 2; 13,2

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărății: *sg. gen./dat.* 1,2, 3, 4, 22; 2,16, 17; 3,7, 8; 8,13; 13,7; 15,9; rezum. cap.16; 16,13, 23
împărăția: *sg. nom./ac.* 1,19, 20; 3,8; 5,6; 10,2; 16,16
împărăția: *sg. ac.* 3,6; 7,2; 13,1; 16,14
împărăție: *sg. ac.* 4,14; 5,3; 16,12

(a se) ÎMPĂRTĂȘI: v. IV „a (se) face părtaș (pe cineva) la ceva"
a (să) împărtăși: *inf. prez.* 16,24

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

ÎMPERECHERE: s.f.; var. (Reg.) **ÎMPĂRECHEARE**
împărăchiare: *sg. ac.* 13,4

(a) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a) ÎMPIEDECA**
să împiedice: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6
să împodobească: *conj. prez. 3.pl.* 2,9

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobire: *sg. ac.* 2,15

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
înpodobit: *m. sg. nom.* 8,15

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 4,16; rezum. cap.12; 13,4, 5, 9; 15,2
împrotivă: *adv.* 6,13; 8,8; 9,2; 16,15
împrotivă: *adv. în sintagma* ***împrotivă războitoriu*** 13,5
înprotiva: *prep.* 11,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se)** ÎMPROTIVI
împrotivindu(-să): *gerunziu* 13,5
să (se) împrotivească: *conj. prez. 3.sg.* 13,11

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoare: *f. sg. nom.* 8,5

ÎMPREJUR: adv; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. s. netăiaților împregiur* 14,15

(a se) ÎMPREUNA: v. I
era împreunate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,6
a (să) împreuna: *inf. prez.* 9,27

ÎMPREUNARE: s.f. (aici) „căsătorie"
împreunarea: *sg. ac.* 2,18

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 3,8

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) MAINTE
înaintea: *prep.* 1,3, 10, 11; 2,9; 4,6; 5,8; 6,13; 8,4; 12,6
înnaintea: *prep.* 2,17, 23; 3,7; 5,9; 6,1; 8,1; 10,11, 13; 14,6, 13
înainte(-): *prep.* 6,11
înnainte: *adv.* 13,18
mainte: *adv.* 14,2

ÎNALT, -Ă: adj.
înnaltă: *f. sg. nom./ac.* 5,14, 14

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1; 10,2
înălțase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11

înălța: *ind. imp. 3.pl.* 9,3
(s-)au înnălțat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,11; 16,12

ÎNĂLȚAT, -Ă: adj.
înălțat: *m. sg. nom.* rezum. cap. 3

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțimea: *sg. nom.* 10,2
nălțime: *sg. ac.* 5,14

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) ÎNLONTRU
înlontru: *adv.* 1,7, 11
(mai) înlontru: *adv.* 5,1
înlontrul: *prep.* 4, 11

(a) ÎNCĂLZI: v. IV
[fiind] încălzit: *pasiv gerunziu* 1,10
(să) încălzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,2

(a) ÎNCEPE: v. III
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,13
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,1; 14,11
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,23

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. nom.* explicație înaintea cap.13

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom.* 1,2
început: *sg. nom.* 11,1

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9, 17, 18

(a) ÎNCHIDE: v. III
să închizi: *conj. prez. 2.sg.* 13,17

(a se) **ÎNCHINA:** v. I
(să) închină: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,5
(să) închina: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2, 2
(m-)am închinat: *ind. p.f.c. 1.sg.* 13,12
să (mă) închin: *conj. prez. 1.sg.* 13,14

(a se) **ÎNCONJURA:** v. I; var. **(a se)** ÎNCUNGIURA
(s-)au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4

ÎNCREDINȚAT, -Ă: adj.
încredințatele: *adj. antep. f. pl. ac.* 16,5

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 2,22; 3,15; 4,11; 5,5; 6,4; 7,6, 8; 9,11, 14

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 8,2

(a) ÎNDEMNA: v. I
să îndemne: *conj. prez. 3.sg.* 4,8
să îndeamne: *conj. prez. 3.sg.* 6,4

ÎNDEMNARE: s.f.
îndemnări: *pl. ac.* 16,7

(a se) **ÎNDESTULA:** v. I
(s-)au îndestulat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,4

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.
îndestulată: *f. sg. nom.* 8,3

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv. fără* ***nici o îndoială/fără îndoială*** „neîndoielnic" 4,11; 15,1

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrăznească: *conj. prez. 3.sg.* 7,5; 8,8
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7; 9,2

(a se) ÎNDREPTA: v. I
să (se) îndrepteaze: *conj. prez. 3.pl.* 8,5
îndreptase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,17

ÎNDREPTĂTOR, **-TOARE:** s.m./f.
îndreptătoriul: *s.m. sg. ac.* 15,5

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

ÎNFIPT, **-Ă:** adj.
înfipt: *n. sg. ac.* 11,12

(a) ÎNFRUMUSEȚA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎNFRÂMSĂȘA**
să înfrâmsășeaze: *conj. prez. 3.pl.* 2,9

ÎNGER: s.m.
îngeru: *sg. ac.* 15,16

(a) ÎNGROZI: v. IV
[fiind] îngrozită: *pasiv gerunziu* rezum. cap.15

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se)** ÎNSĂMNA
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12; 8,10
însămnând: *gerunziu* 8,8; 10,5
am însămnat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3 (explicație)

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnări: *pl. ac.* 2,23

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) ÎNSĂMNAT, -Ă
însămnate: *f. pl. ac.* rezum. cap.3

(a) ÎNȘELA: v. I
înșală: *ind. prez. 3.pl.* 16,6

(a) ÎNTĂRI: v. IV
era întărite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,8

ÎNTÂI, -A: adj./adv./num. ord.
întâi: *adv., în loc. adv.* ***mai întâi*** 1,14
întâiu: *adv.* 2,21
întâii: *num. ord. m. pl. nom.* 1,14
întâia: *num. ord. f. sg. nom.* 9,17

(a se) **ÎNTÂMPLA:** v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,7; 6,13

(a) ÎNTINDE: v. III
va **întinde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
au întins: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2; 8,4
să întinză: *conj. prez. 3.pl.* 9,2

(a se) **ÎNTOARCE:** v. III
(să) **întorcea:** *ind. imp. 3.sg.* 2, 12
a (să) **întoarce:** *inf. prez.* 2,14
întorcându(-se): *gerunziu* 4,9; 5, 10; 9,21
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,12; 9,22; 10,6; 15,11
să întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 8,10; 13,7
întorcându(-să): *gerunziu* 9,1
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 9,25
întoarce: *imperativ 2.sg.* 13,17; 14,11
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11; 16,21

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13
întrebându(-să): *gerunziu* rezum. cap.5
întrebând: *gerunziu* 13,3

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. ac.* 12,3

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. nom.* 9,22

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunereculuı: *sg. gen.* 11,8

(a se) ÎNTURNA: v. I
întumându(-să): *gerunziu* 7,8

(a) ÎNȚELEGE: v. III
să înțeleagă: *conj. prez. 3.sg.* 4,5
au înțeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,7; 12,2
înțălegând: *gerunziu* 13,5
să înțeleageți: *conj. prez. 2.pl.* 16,10

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. ac.* 13,3

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înțelepților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.1
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 1,13; 6,13

ÎNZĂDARNIC, -Ă: adj. (Înv.) „zadarnic"
înzădarnice: *f. pl. nom.* 8,3
înzădarnică: *f. sg. ac.* rezum. cap.16

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. ac.* 8,11

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jealea: *sg. nom.* 9,22
jelea: *sg, ac.* 13,17
jale: *sg. ac.* 14,2
jalei: *sg. gen.* 16,21

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-se): *gerunziu* 6,12

JIDOV: s.m.
jidovului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 6,10; 8,7
jidovul: *sg. nom.* rezum. cap.3; 9,29
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,6, 7, 10; rezum. cap.4; 4,7; 6,13; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 8,1, 3, 5, 7, 8, 9, 16; rezum. cap.9; 9,1, 6, 13, 24, 25; 10,8; rezum. cap.13; rezum. cap.16; 16,19
jidovii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,13, 15; 4,13, 14, 16; 8,13; rezum. cap.9; 9,1, 5, 12, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 27
jidov: *sg. nom.* 3,4; 11,3
jidovi: *pl. ac.* 4,3; 8,9, 11; 9,3, 28; 10,3; rezum. cap.16; 16,15
jidovii: *pl. dat.* (*cu prep.* **la**) 9,30

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.
jidovesc: *n. sg. nom./ac./gen.* 3,6; 8,17; 10,3; rezum. cap.16

JOS: adv.
jos: *în loc. adv.* ***din jos*** 15,3

(a) JUDECA: v. I
vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9

JUDECATĂ: s.f.
judecățile: *pl. ac.* 1,13
judecată: *sg. ac.* 1,15; 16,4
judecata: *sg. ac.* 16,9

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. dat.* (*cu prep.* **la**) 3,12
judecătorii: *pl. nom./ac.* 8,9; 9,3

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 5,3, 6; 7,2

L

LADĂ: s.f.
lăzile: *pl. ac.* 3,9

LAT, -Ă: adj.
(foarte) lată: *f. sg. nom.* 1,20

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 16,5

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
să lași: *conj. prez. 2.sg.* 6,10

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.pl.* 14,9
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 14,10
să lăudăm: *conj. prez. 1.pl.* 13,17

(a) LEGA: v. I
e legat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,28

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* 1,13; 16,4, 19
leagea: *sg. ac.* 1,19
legi: *pl. ac.* 3,8; 13,4; 16,15
leagii: *sg. gen.* 4,16
leagi: *pl. ac.* 8,17
legii: *sg. dat.* 8,17; 9,27
leage: *sg. nom./ac.* 9,23; 15,13

LEMN: s.n.
lemnul: *sg. nom.* 7,9

(a se) LEPĂDA: v. I
(să) leapădă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

(a) LEȘUI: v. IV; var. **(a) ALEȘUI**
să aleșuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,14
au aleșuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,18
leșuia: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.2; rezum. cap.6
leșuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,23

LEȘUIRE: s.f.; var. ALEȘUIRE (aici) „uneltire"
aleșuirilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
leșuirile: *pl. nom./ac.* 6,2; 8,3; 16,5
leșuiri: *pl. ac.* 16,3

LEȘUITOR, -TOARE: s.m./f.
leșuitoriului: *s.m. sg. gen.* 8,5

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 14,13

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticesc: *n. sg. ac.* 11,1

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 1,22
limbilor: *pl. gen.* 3,12
limbile: *pl. ac.* 8,9
limba: *sg. ac.* 9,24
limbă: *sg. ac.* 10,3

LIPSĂ: s.f.
lipse: *sg. ac., în loc. adj.* (înv. și rar) *de lipse* 2,3
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv. și rar) *de lipsă* 2,12, 13
lipsa: *sg. ac.* 14,16

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** rezum. cap.2; 2,17; rezum. cap.8
locurile: *pl. ac.* 4,3; 9,2, 3; 14,2
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 4,3; 13,6; 14,2
locul: *sg. ac.* 5,9; 6,2; 7,7, 8
loc: *sg. ac.* explicație înaintea cap.13; explicație cap.13, după vs.7

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.sg.* 1,9; 11,3; 15,9

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5

(a) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,19; 2,3; 6,8; 8,13
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,7, 15
lua: *ind. imp. 3.sg.* 2,13
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10; 6,11; 8,2; 10,6; 14,2; 15,5, 15
a lua: *inf. prez.* 4,4
luând: *gerunziu* 6,10
a lua: *inf. prez.* 8,2
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,5

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 2,22
lucru: *sg. nom./ac.* 5,6; 16,7
lucrurile: *pl. ac.* 9,3; 13,8
lucrului: *sg. gen.* 12,4

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată lumea*** 9,28
lumea: *sg. ac.* 13,2

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom./ac.* 8,16; 10,6
lumina: *sg. nom.* 11,11

LUNATIC, -Ă: adj.
(cei) lunatece: *s.f. sg. gen.* (aici; eufem.) „femeii care are menstruație" 14,16

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* rezum. cap.1; 2,12
luna: *sg. nom./ac.* 2,12, 16; 3,7, 12; 10,13
lunii: *sg. gen.* rezum. cap.3; 3,13; 8,9, 12; 9,1, 15, 17, 19, 21; 11,2; 13,6; 16,20
lună: *sg. ac.* 3,7
luni: *sg. gen.* 3,12; 9,18; 10,13

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac.* 7,9

M

MACEDONEAN, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **MACHEDONEAN; MACHIDONEAN** „(persoană) care făcea parte din populația de bază a vechii Macedonii"; „popor care locuia în vechea Macedonie"
machedonean: *adj. n. sg. ac.* 16,10
machidoneani: *s.m. pl. ac.* 16,14

MAI-MARE: s.m.
mai-mari: *pl. nom.* 1,22
mai-mare: *sg. nom.* 2,3
mai-marii: *pl. ac.* 14,5

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) MUMĂ
mumă-sa: *sg. nom.* 2,7

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1,3, 12; rezum. cap.2; 2,18; 4,1; rezum. cap.8; 8,17; 9,5, 21; 10,3; 11,2, 3, 8, 10; 13,1; 15,8
mari: *adj. m./n. pl. ac.* 10,9; 11,6
marele: *adj. antep. m. sg. nom.* 16,1
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 1,5
(celor mai) mari: *s.m. pl. gen.* 1,20

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 10,1

MARMURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MARMURE**
marmure: *sg. ac.* 1,6

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 14,17
mease: *pl. ac.* 1,8

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. ac.* 1,4, 7; 2,18
mărimea: *sg. ac.* 5,11; 13,2
mărimii: *sg. gen.* 9,2

MĂRIRE: s.f.
măririi: *sg. gen.* 13,11

(a se) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1
mărturisește: *ind. prez. 3.sg.* 9,27
mărturisindu(-se): *gerunziu* 12,3

MĂTASE: s.f.
mătasă: *sg. ac.* 8,15

(a se) MÂHNI: v. IV
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4

MÂHNIRE: s.f.
mâhnirii: *sg. gen.* 16,21

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 5,8, 12; 9,13

MÂNĂ: s.f.
mână: *sg. ac.* 1,5; 5,2
mâna: *sg. ac.* 2,3, 14; 3,10; 8,4, 7; 9,2; 13,9; 14,14, 19; 15,2
mânile: *pl. ac.* 3,6; 12,2; 14,4, 6
mânilor: *pl. gen.* 14,8

(a) MÂNCA: v. I
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 4,16
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,17

(a se) MÂNDRI: v. IV
a **(să)** mândri: *inf. prez.* 3,8

MÂNDRIE: s.f.
mândriii: *sg. gen.* 16,12

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândră: *f. sg. nom.* 2,7

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (În v. și rar.) **(a)** MÂNGĂIA
mângăia: *ind. imp. 3.pl.* 15,19

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-se): *gerunziu* 1,12; 7,7
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21; 3,5; 5,9
(să) **mânie**: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
mâniindu(-să): *gerunziu* rezu. cap. 5

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 1,18; 5,10
mânia: *sg. nom.* 7,10

(a) MÂNTUI: v. IV
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9
a mântui: *inf. prez.* 13,9

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 13,13; rezum. cap.16

MÂNTUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (În v.) MÂNTUITORIU
mântuitoriul : *sg. ac.* 15,5

MED: s.m. „persoană care făcea parte din populația de bază a Mediei"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G. Călinescu, *Scrinul negru*, București, 1960.
medilor: *pl. gen.* 1,3, 14, 18, 19; rezum. cap.3
meadilor: *pl. gen.* 10,2

(a) MERGE: v. III
să **meargă**: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 4,5
a **meargе**: *inf. prez.* 1,12; 6,12, 14
mergi: *imperativ 2.sg.* 4,16
vei meargе: *ind. viit.I. 2.sg.* 5, 14
mergând: *gerunziu* 6,9; 13,7
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,11; 8,17

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugire: *sg. ac.* 16,6
meșteșugiri: *pl. ac.* 16,13

MIC, -Ă: adj./s.
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 1,5
(celor mai) mici: *s.m. pl. gen.* 1,20
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 3,13
mic: *n. sg. nom.* 10,6; 11,10

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 4,1

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* 2,17; 13,2, 15
mileai: *sg. gen.* 4,11

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(s-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12
să **(se) milostivească**: *conj. prez. 3.sg.* 13,6
(te) milostivește: *imperativ 2.sg.* 13,17

MILOSTIVIRE: s.f.
milostiviriі: *sg. gen.* 8,4
milostivirea: *sg. ac.* 16,10

MINCIUNĂ: s.f.
minciunilor: *pl. gen.* 16,5

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 13,18

MINUNAT, -Ă: adj.
minunate: *f. pl. ac.* 1,6
minunată: *f. sg. nom.* 8,17
(foarte) **minunat**: *m. sg. nom.* 15,17

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 10,9

MIREASMĂ: s.f.; var. MIREAZMĂ
mirezme: *pl. ac.* 2,12

MIRODENIE: s.f.
mirodenii: *pl. ac.* 2,12

MIRT: s.f.; var. (Reg.) MIR; (Neob.) MIRH
mirh: *sg. ac., în sintagma* ***uleu de mirh*** (cf. lat. *ungueяntur myrtino*) 2,12

(a se) MIȘCA: v. I
(să) mișcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,9

MITITEL, -EA: adj.
mititea: *f. sg. ac.* 2,20

MOARTE: s.f.
morții: *sg. dat.* 4,16
moartea: *sg. nom./ac.* 8,6; 13,18
moarte: *sg. ac.* 11,9; 12,3; 15,2, 3;16,13, 15

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 10,12; 13,15; 14,9
moștenire: *sg. ac.* 14,5

MUIERE: s.f.; var. (În v.) MUIARE
muierile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,17, 20; 2,17; 3,13; 8,11; 13,6
muierilor: *pl. dat.* 2,3
muiare: *sg. nom./ac.* 4,11; 10,6
muiarea: *sg. nom.* 5,10, 14
muierii: *sg. dat.* 6,13
muierea: *sg. nom.* 6,13

MUIERESC, -EASCĂ: adj.
muieresc: *n. sg. ac.* 2,3, 9, 15

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 1,4
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,7, 22; 2,8; 11,10; 13,2; 14,2; 16,9
(prea) multa: *adj. antep. f. sg. ac.* 1,10; 15,6
multe: *adj. n. pl. dat. (cu prep.* ***a + multe + s.***) 3,12
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 10,6
(mai) mult: *adv.* 1,19; 2,14, 17; 9,12
mult (foarte): *adv.* 9,4
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 4,3; 8,17; 16,2

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 3,12

(a) MULȚUMI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a)** MULȚĂMI
a **mulțămi**: *inf. prez.* 16,4

MUMĂ: s.f.; vezi MAMĂ

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* 2,7
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,13

MURITOR, -TOARE: s.
muritorilor: *s.m. pl. dat.* 13,2

(a se) MUTA: v. I
mutase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,4
mută: *imperativ 2.sg.* 14,13
(m-)am mutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,18

N

NĂDEJDE: s.f.
năde jde: *sg. ac.* 14,19

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,5

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 1,22; 3,6, 7; 9,28; 10,9; 11,1, 2, 9; 16,10, 13
neam: *sg. nom./ac.* 3,6, 12; 10,3; 13,5; 14,15
neamuri: *pl. ac.* 3,12; 8,17; 9,28; 10,9; 13,2
neamurile: *pl. nom./ac.* 10,8, 13; 11,7; 14,5
neamurilor: *pl. gen./dat.* 10,10, 11; 13,4
neamului: *sg. gen.* 11,7
neamului: *sg. gen.* (*cu* ***a + tot***) 13,5

NEASCULTARE: s.f.
neascultării: *sg. gen.* 16,24

NEAUZIT, -Ă: adj.
neauzite: *f. pl. ac.* 16,13

NEBĂGARE: s.f.
nebăgării: *sg. gen., în loc. s.* ***nebăgării în samă*** 16,24

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) NĂCAZ
năcazului: *sg. gen.* 11,8; 14,12

NECHEMAT, -Ă: adj.
nechemată: *f. sg. nom.* rezum. cap.4; 4,16
nechemat: *m. sg. nom.* 4,11

(a) NECINSTI: v. IV
să **necinstească:** *conj. prez. 3.pl.* 1,17

NECREZUT, -Ă: adj.
necrezută: *f. sg. ac.* 2,15

NECURAT, -Ă: adj.
necuraţii: *adj. antep. m. pl. ac.* 13,7

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* 13,5

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) NIMERNIC, -Ă „persoană care a venit din altă parte" „venetic"
nimernic: *s.m. sg. nom.* 16,10

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilos**tiva:** *adj. antep. f. sg. nom.* 4,3

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivirea: *sg. nom.* 7,4
nemilos**tivire:** *sg. ac.* 16,10

NEPOATĂ: s.f.
nepoata: *sg. nom.* rezum. cap.2

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) NEPRIIATIN
nepriiatinul: *sg. nom.* 7,6
nepriiatinii: *pl. ac.* rezum. cap.8; 9,22; 13,15
nepriiatinilor: *pl. gen.* 9,2; 14,6, 15, 19; rezum. cap.16

(a) NESOCOTI: v. IV
nesocotind: *gerunziu* rezum. cap.5
ar **fi nesocotind:** *cond. prez. cu gerunziu 3.sg. sg.* 13,4

NETĂIAT, -Ă: s.m./f.
ne**tăiaţilor:** *s.m. pl. gen., în loc. s. netăiaţilor* ***în pregiur*** 14,15

NETEAMERE: s.f.
ne**teamere:** *sg. ac.* rezum. cap.8

NEZIDIT, -Ă: adj. „neîntărit"
nezidite: *n. pl. ac.* 9,19

NOAPTE: s./adv.
nopţi: *s.f. pl. ac.* 4,16
noaptea: *s.f. sg. ac.* 6,1
noaptea: *adv.* rezum. cap.6

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,5; 2,10, 20; 4,8; 7,3, 4; 10,9, 12; 13,15; 15,1
noroadelor: *pl. dat.* 1,11
noroadele: *pl. ac.* 1,16, 22; 8,13, 17; 9,2
norod: *sg. nom./ac.* 3,8, 11
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 8,6, 9; rezum. cap.10; 10,3, 10, 13; 12,6
norodu: *sg. nom.* 13,4

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. nom./ac.* 3,8; rezum. cap.8; 8,5, 10, 16; 13,4; 16,13
noo: *n. pl. gen.* 13,5

NUMĂR: s.n. „număr"; „rând" (cf. lat. *numerus, -ī* „număr"; „rând")
număr**ul:** *sg. ac., în sintagma* ***în numărul fămeilor*** 2,8
număr**ul:** *sg. nom./ac.* 9,11; 11,4

NUME: s.f.
nume: *sg. nom./ac.* 2,5, 7, 14; 3,7; 13,3
numele: *sg. ac.* 2,22; 3,12; 8,8, 10; 9,6; 10,8; 13,17; 16,17
numelui: *sg. gen.* 8,17; 9,4

NUMIT, -Ă: adj.
numita: *adj. antep. f. sg. ac.* 3,14

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* rezum. cap.2
nunta: *sg. ac.* 2, 18

O

OBICEI: s.n.; var. (În v. şi reg.) OBICEAI
obiceaiu: *sg. nom./ac.* 1,13; 8,4, 8
obiceaiul: *sg. ac.* 10,3
obiceaiului: *sg. gen.* 13,4

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) (a se) OBICINUI
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,20

OBOSIT, -Ă: s.m./f.
(cel) obosit: *s.m. sg. nom.* 15,10

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 10,3; 11,1; explicație înaintea cap.13; rezum. cap.15
obștii: *sg. gen.* 16,9

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 13,12

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. dat.* 2,4; 5,2
ochilor: *pl. dat. adn.* 2,15
ochii: *pl. ac.* 7,3; 8,5; 15,8, 10

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 2,18

(a se) ODIHNI: v. IV „a se potoli"; „a înceta"
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) OLTARIU
oltariului: *sg. gen.* 14,9

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 2,5; 11,3; 13,14
omului: *sg. dat.* 6,6
oameni: *pl. ac.* 9,6; 13,7
oamenii: *pl. ac.* 9,16; 16,15
oamenilor: *pl. gen.* 16,24

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenesc: *n. sg. gen.* 13,5

OMENIRE: s.f.
omenirii: *sg. gen.* 16,4
omenire: *sg. gen.* 16,11

OSÂNDIT, -Ă: adj.
osândiți: *m. pl. ac.* 16,15

OSEBIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **USEBIT, -Ă**
usebit: *n. sg. nom.* 3,8

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPĂTA**
să (să) uspe**te:** *conj. prez. 3.pl.* 9,17

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,3, 9, 17; rezum. cap.2; 2,18; 3,15; rezum. cap.5; 5,12, 14; rezum. cap.7
uspățului: *sg. gen.* 1,5; 7,7, 8
uspățul: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.5; 5,4, 5, 8; 6,14; 14,17
uspețe: *pl. nom./ac.* 8,17; 9,17, 18, 19, 22

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. ac.* 10,1

(a) OȘTI: v. IV
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 11,7

OVREI: s.m.; var. (Reg.) OVREU
ovreiu: *sg. nom.* 2,5
ovreul: *sg. nom.* 5,13

OVREIESC, -IASCĂ: adj./s.
ovreiesc: *n. sg. ac.* 10,3; 11,1
(cel) ovreiesc: cap.13 explicație înaintea cap.8

OVREIEȘTE: adv. „în limba ebraică"
ovreiaște: 3,7

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 9,30; 13,2
pacea: *sg. ac.* 10,3; 13,5, 7; 16,8

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) PĂHAR
păhară: *sg. ac.* 1,7

(a) PARDOSI: v. IV
era pardosit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 1,6

PARIE: s.f. (Înv.) „copie după un act"
pariia: *sg. nom./ac.* 4,8; rezum. cap.16
paria: *sg. nom.* explicație înaintea cap.13; rezum. cap.13; 13,7

PARIN: s. (Înv. și rar) „marmură (din insula Paros)"
parin: *sg. ac.* 1,6

PARTE: s.f.
partea: *sg. ac.* 13,16
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 1,6
părțile: *pl. ac.* 2,9
părți: *pl. ac.* 9,19, 22

PAT: s.n.
paturile: *pl. nom.* 1,6
patul: *sg. ac.* 7,8

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,6

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* 14,10

PĂHAR: s.n.; vezi PAHAR

PĂLICIUNE: s.f.
păliciune: *sg. ac.* 15,10

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,6
pământ: *sg. ac.* 11,5, 8; 15,7
pământul: *sg. ac.* 13,4, 10

PĂR: s.m.
părului: *sg. gen.* 14,2

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. ac.* 2,7; 14,5
părinților: *pl. dat.* 16,16

(a) PĂȘI: v. IV
păș**ind:** *gerunziu* 4,2

(a) PĂȚI: v. IV
păți**se:** *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1

(a se) PĂZI: v. IV
păzește: *imperativ 2.sg.* 6,10
(să) păzește: *ind. prez. 3.sg.* 16,16

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriu: *sg. nom.* 2,3
păzitoriul: *sg. nom.* 2,15

(a) PÂRÎ: v. IV
pârește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

PERS: s.m.
persilor: *pl. gen.* 1,3, 18, 19; rezum. cap.3; 16,10, 14
perşilor: *pl. gen.* 1,14
pearsilor: *pl. gen.* 10,2
persi: *pl. ac.* 16,23

PETIC: s.n.; var. PETEC
petecul: *sg. ac.* 14,16

(a) **PETRECE:** v. III
petrecea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2; 13,3
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
petreace: *ind. imp. 3.pl.* (rostit ardelenește cu [e] deschis) 9,30
petrecând: *gerunziu* 13,2

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"
pietrii: *pl. ac.* 1,6
pietri: *pl. ac., în sintagma pietri scumpe* 15,9

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 8,3
picioar**elor:** *pl. gen.* 13,13

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perire: *sg. ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.9
perirea: *sg. ac.* 9,1

PIEPT: s.n.
pieptului: *sg. gen.* 15,10

(a) **PIERDE:** v. III „a rămâne fără cev sau cineva"; „a distruge", „a nimici"
pierduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,7
a **pierde:** *inf. prez.* 3,6; 8,5; 13,15

(a) **PIERI:** v. IV
veți peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,14
să perim: *conj. prez. 1.pl.* 7,4
a **peri:** *inf. prez.* 16,23
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,9; 14,13; 16,24

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 1,18
pilda: *sg. ac.* 16,24

(a) **PITULA:** v. I
pitula: *ind. imp. 3.sg.* 15,8

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 6,3
plata: *sg. ac.* 16,23

PLATOȘĂ: s.f.; var. **PLATOȘE** (aici) „mantie" (cf. lat. *amictus, -ūs* „îmbrăcăminte de pus pe deasupra, mantie")
platoșe: *sg. ac.* 8,15

(a) **PLĂCEA:** v. II
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,19; 3,9, 11; 5,4, 8; 7,3; 8,5, 8; 9,13
plăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21; 2,4
plăcându-: *gerunziu* rezum. cap.2
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 5,2; 14,17
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,13
plăcutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14

(a) **PLÂNGE:** v. III
era plângând: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 3,15
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom.* 4,3

(a) **PLÂNS:** s.n.
plâns: *sg. ac.* 14,4

(a) **PLECA:** v. I „a înclina"
pleca: *ind. imp. 3.sg./pl., în loc. v.* ***(își) pleca jenunchele/(-și) pleca genunchiul*** 3,2, 2
pleacă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v. pleacă genunchele* 3,5
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom./ac.* 10,3; 15,17

(a se) **PLINI:** v. IV
plinindu(-să): *gerunziu* 1,5; 2,12
a **plini:** *inf. prez.* 3,15
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 5,8
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16
(s-) plini: *inf. prez. fără a* 13,3

POARTĂ: s.f.
porții: *sg. gen.* 16,18

PODOABĂ: s.f.
podoabă: *sg. ac.* 2,13
podoabei: *sg. gen.* 15,4

POFTĂ: s.f.
poftă: *sg. ac.* 13,12

(a) POFTI: v. IV
poftea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,13; 9,1
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,27
poftește: *ind. prez. 3.sg.* 16,9

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi (a se) COBORÎ

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc"
polata: *sg. ac.* 1,9; 4,2; 11,3; 12,1
polății: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,21; 3,2, 3; 4,2, 6; 5,1, 9; 6,10, 12; 12,5
polată: *sg. ac.* rezum. cap.4; 8,15
polății: *sg. dat. adn.* 9,4; 12,1

POM: s.m.
pomi: *pl. ac.* 7,7, 8

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 12,4

PORTAR: s.m.
portari: *pl. nom.* 2,21; 12,1

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,19; 4,3; 16,19
porunca: *sg. nom./ac.* 1,12, 15; 2,8, 20; 3,3, 15; rezum. cap.4; 8,14; 9,14
poruncile: *pl. nom./ac.* 1,18; 8,17; 13,4
poruncii: *sg. gen.* 4,8
poruncilor: *pl. dat.* 13,5

(a se) **PORUNCI:** v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5, 10, 17; 2,9, 18; 4,5, 10, 13, 15; 5,14; 6,1; 8,11; 9,14; 10,10; 12,3, 5; 15,1
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 2,4

poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,10; 3,2, 12; 4,17; 8,2; 9,23; explicație cap.13, după vs.7
ar fi poruncit: *cond. pf. 3.sg.* 2, 14
poruncea: *ind. imp. 3.sg.* 2,20
porunceaște: *imperativ 2.sg.* 3,9; 5,14
porunceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.7
să poruncească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,4; 8,3, 5, 11
am po**runcit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 8,7; 13,6
să porunceasc: *conj. prez. 1.sg.* 9, 12
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.15
poruncim: *ind. prez. 1pl.* 16,9

POST: s.n.
post: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,3
posturile: *pl. nom.* 9,31
posturi: *pl. ac.* 14,2

(a) POS**TI:** v. IV
voiu posti: *ind. viit.I. 1sg.* 4,16

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă** „dușman"
pro**tivnicului:** *s.m. sg. gen.* 3, 10; 8,5; 9,6
pro**tivnicul:** *s.m. sg. nom.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; 9,24
protivnicii: *s.m. pl. nom./ac.* 8,11, 13; rezum. cap.9; 9,1, 5; 13,6
pro**tivnici:** *s.m. pl. ac.* 9,1

POVĂ**ȚUITOR, -**TOARE: s.m./f.
povățuitorilor: *pl. dat.* 13,1

(a) PO**VESTI:** v. IV
au **povestit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13

PRADĂ: s.f.
prăzile: *pl. ac.* 9,10

PRAG: s.n.
pragul: *sg. ac.* 2,21

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9, 18
praznice: *pl. ac.* 16,22

(a) PRĂZNUI: v. IV
prăznuind: *gerunziu* rezum. cap.1; 3,15
să prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,21
vor prăznui: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,28
prăznuiți: *imperativ 2.pl.* 16,22

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuiri: *pl. nom.* 8,17
prăznuire: *sg. ac.* 9,27; 16,24

(a) PRÂNZI: v. IV
voiu prânzi: *ind. viit.I. 1sg.* 5,12

PREAÎNALT: s.m. „Dumnezeu"
(Celui) Preaînnalt: *sg. gen* 16,16

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) PREJMĂ
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 5,1
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 15,9

PREAMARE: s.m. (aici) „Dumnezeu"
[Celui] Preamare: *sg. gen* 16,16

PREOT: s.m.
preot: *sg. nom.* 11,1

(a) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a)** PRĂSĂRA
prăsărând: *gerunziu* 4,1

PRETUTINDENI: adv.; var. **PRETUTINDENEA;** (Înv. și rar) PRETUTINDINI
pretutindini: rezum. cap.3
pretutindenea: rezum. cap.8

PRIDVOR: s.n.
pridvorului: *sg. gen.* 4,11
pridvorul: *sg. ac.* 5,1; 6,4
pridvoru: *sg. ac.* 6,4
pridvor: *sg. ac.* 6,5

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) PRIIATIN
priiatinii: *pl. ac.* 5,10
priiatini: *pl. nom.* 5,14
priiatinilor: *pl. dat.* 6,13

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac.* 4,14

PRIMEJDIE: s.f.
primejdiii: *sg. gen./dat.* 4,16; 11,8
primejdiia: *sg. ac.* rezum. cap.5
primejdia: *sg. ac.* 14,1
primeajdiia: *sg. nom.* 14,4

(a se) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,23, 31
să priimească: *conj. prez. 3.pl.* 9,30
(s-)au primit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16, 10

PRIMIT, **-Ă:** adj.
priimit: *m. sg. nom.* 10,3

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos"
prisosit: *sg. ac., în loc. adj. de prisosit* 1,7; 5,6

PRO**CITIT, -Ă:** adj.
procitită: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

(a) PROPOV**ĂDUI:** v. IV; var. (Înv.) **(a)** PROPOVEDUI
să propoveduiască: *conj. prez. 3.pl.* 14,10

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. ac.* 3,13
pruncii: *pl. ac.* 8,11; 13,6

(a se) PUNE: v. III
(să) punea: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
puind: *gerunziu* 1,11
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 3,1; 15,15
să (să) puie: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
puindu-: *gerunziu* 6,11
era puse: *pasiv ind. imp. 3.pl.* explicație înaintea cap.13
sânt **puse:** *pasiv ind. prez. 3.pl.* 13,9; 15,3
pune: *imperativ 2.sg.* 14,13
să (se) puie: *conj. prez. 3.sg.* 16,19

(a se) PURTA: v. I
port: *ind. prez. 1.sg.* 14,16
purtând: *gerunziu* 8,14, 15
(să) pur**ta:** *ind. imp. 3.sg.* 10,3 (explicație)
a purta: *inf. rpez.* 15,6

PUR**TĂTOR, -**TOARE: s.m./f. (aici) „curier"; „mesager"
purtă**torii:** *pl. ac.* 8,10
purtă**tori:** *pl. nom.* 8,14

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,13; rezum. cap.9; 9,21, 27; 16,16

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* 7,6
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 1,22; 4,11; 13,9; 16,20
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,12; 8,9
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,11; 8,6
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13
a putea: *inf. prez.* 9,4; 16,4
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* 13,3

PUTERE: s.f.
puterii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,4; 13,2; 14,8
puteare: *sg. nom./ac.* 2,14; 7,5; 9,13
puterea: *sg. gen* (*cu* ***a + toată***) 14,12

PUŢIN: adv.
puţin: 1,18

R

RANĂ: s.f. „lovitură" (cf. lat. *plāga, -ae* „lovitură, izbire"; rană")
rană: *sg. ac.* 9,5

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

(a) RĂMÂNE: v. III
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.2
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 2,19
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 2,21
rămânea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 12,5

(a) RĂPI: v. IV
să răpească: *conj. prez. 3.pl.* 3,13

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
a răsări: *inf. prez.* 8,16
au răsărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,16

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătindu-: *gerunziu* 9,5; 16,18

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 4,10; 5,4, 7, 14; 6,7, 13; 7,3; 8,7; 9, 13; 15,16
răspuns-au: *in. pf.c. 3.pl.* 6,5
răspunzând: *gerunziu* 7,5

(a) RĂSTURNA: v. I
a răsturna: *inf. prez.* 16,5

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 7,6; 13,2
reale: *adj. f. pl. nom.* 8,3
(mai) rău: *m. sg. ac.* 16,15
răul: *s.n. sg. nom.* 7,7
realele: *s.n. pl. ac.* 11,9; 16,7
rău: *s.n. sg. ac.* 14,11
rău: *adv.* 9,24; 16,2

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂO TATE**
răo tatea: *sg. nom.* 7,4; 8,3; 9,25
răutăţile: *pl. ac.* 10,9
răo tate: *sg. ac.* 16.5

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 11,6

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
războitoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***împrotivă războitoriu*** 13,5

(a) RÂDE: v. III
să râză: *conj. prez. 3.pl.* 14,11

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe rând/pre rând*** 2,12, 15; 15,9

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduiţi era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,6
rânduind: *gerunziu* 1,8; rezum. cap.8
[iaste] rânduit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,3
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,2; 9,17, 18, 19
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,12
era rănduită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.9
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,31
-i rânduit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,6

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduialele: *pl. ac.* 3,8

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduita: *adj. antept. f. sg. ac.* 10,11

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 10,6; 11,10

(a se) REVĂRSA: v. I
(să) răvar să: *sg. nom.* 7,4

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
(să) răzima: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 15,6

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9, 14
rădicasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,10

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a) RĂSIPI**
a fi răsipit: *inf. pf.* 13,4
răsipeaşte: *imperativ 2.sg.* 14,11

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipit: *n. sg. nom.* 3,8

ROB: s.m.
robilor: *pl. gen.* 11,4

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* 14,8

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 2,5; 3,1; 9,24

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom.* 16,18

(a se) RUGA: v. I
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum. cap.4
să roage: *conj. prez. 3.sg.* 4,8; 15,1
(vă) rugaţi: *imperativ 2.pl.* 4,16
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 5,4; 8,5

(te) rogi: *ind. prez. 2.sg.* 5,6
roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 7,3
să **(să)** roage: *conj. prez. 3.sg.* 7,7
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
rugându-: *gerunziu* 9,25; rezum. cap.14
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 14,3

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunile: *pl. nom.* 5,7
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 8,5; rezum. cap.13; 13,17
rugăciune: *sg. ac.* 13,18

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 16,24

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci"
sac: *sg. ac.* 4,1, 2, 3
sacul: *sg. ac.* 4,4

SAT: s.n.
sate: *sg. ac.* 9,19

(a) SĂDI: v. IV
era sădită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 1,5

SĂDIT, -Ă: adj.
sădită: *f. sg. ac.* 7,7, 8

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura"; „a striga (de bucurie)"
să salte: *conj. prez. 3.pl.* 9,19
au săltat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15

SĂLTARE: s.f.; „bucurie (manifestată prin strigăte)"
săltare: *sg. nom.* 8,17

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 3,10; 6,13; 9,27, 31

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 16,1
sânătate: *sg. ac.* 13,1

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracilor: *s.m. pl. dat.* 9,22

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 8,17
sărbători: *pl. nom.* 9,21

(a) SĂRI: v. IV
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2; 15,15
a săruta: *inf. prez.* 13,13

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 9,1; 16,10

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,3, 5
(s-)au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 1,2; 3,1; 5,1; 15,9
scaun: *sg. ac.* 15,11

(a se) SCĂDEA: v. II
să (să) scază: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a) SCĂPA: v. I
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1
scăpa: *inf. prez. fără a* 16,4

(a se) SCÂRBI: v. IV
(mă) scârbeasc: *ind. prez. 1.sg.* 14,15

(a se) SCHIMBA: v. I
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,27
a schimba: *inf. prez.* 14,9
schimbându(-se): *gerunziu* 15,10

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. ac.* 16,9

(a) SCOATE: v. III
scoate: *imperativ 2.sg.* 14,19

(a se) SCRIE: v. III
să **(se) scrie:** *conj. prez. 3.sg.* 1,19
(să) scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au scris: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 3,12; 8,9
era scris: *pasiv ind. imp. impers.* 6,2
scrieți: *imperativ 2.pl.* 8,8
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,20, 29; 12,4
scrise sânt: *pasiv ind prez. 3.pl.* 10,2
am **scris:** *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3 (explicație)
iaste **scris:** *pasiv ind. prez. impers.* explicație înaintea cap.13

SCRIITOR: s.m. (Înv.) „grămătic"
scriitorii: *pl. nom.* 3,12; 8,9

SCRIPTURĂ: s.f.
scriptura: *sg. nom.* 9,27

SCRIS, -Ă: adj.
scrise: *n. pl. nom./ac.* 10,3 (explicație); explicație cap.13, după vs.7

SCRISOARE: s.f.
scrisori: *pl. nom./ac.* 1,22; rezum. cap.8; 8,5, 10; 9,23, 25, 26
scrisorilor: *pl. gen.* 3,14
scrisorile: *pl. nom.* 8,5
scrisoare: *sg. ac.* 9,20; 11,1
scrisoarea: *sg. ac.* 16,17

(a se) SCULA: v. I
a (să) **scula:** *inf. prez.* 2,21
(să) sculase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,9
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,7
sculându(-se): *gerunziu* 8,4
sculându(-să): *gerunziu* 11,12

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 15,9

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
samă: *sg. ac.* 1,12, 18; 3,8
samă: *sg. ac., în loc. s.* ***nebăgării în samă*** 16,24

SEARA: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**

SEMINȚIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINȚIE**
sămințiii: *sg. gen.* 10,3

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămnul: *sg. nom./ac.* 4,11; 8,4; 10,3; 14,16
seamne: *pl. ac.* 10,9

(a se) SILI: v. IV
să **silească:** *conj. prez. 3.sg.* 1,8
au silit: *ind. pf.c. 3pl.* 6, 14
(s-)au silit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,8

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 1,16; rezum. cap.3; 3,2; 14,3

SINGURATIC, -Ă: adj.; var. SINGURATEC, -Ă; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...) În patru tomuri. [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sângurateca: *f. sg. ac.* 14,3

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătății: *sg. dat.* 16,14

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,4; 13,12; 14,16; 15,16
slavă: *sg. ac.* 5,11
slava: *sg. ac.* 14,9, 15; 15,4; 16,3

(a) SLĂVI: v. IV
era slăvit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 12,6

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 1,19; 3,8; 4,2; 9,27; 16,19
slobode: *f. pl. dat.* 16,24

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 3,8; rezum. cap.10

(a se) SLOBOZI: v. IV
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,13
(să) vor slobozi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14
a slobozi: *inf. prez.* 8,7
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9
slobozi: *imperativ 2.sg.* 14,14
slobozește: *imperativ 2.sg.* 15,3
(să) slobozea: *ind. imp. 3.pl.* 15,7

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

SLOVĂ: s.f.
slo**vele:** *pl. ac.* 8,9
slo**ve:** *pl. ac.* 10,3

SLUGĂ: s.f.
slujile: *pl. nom.* 2,2
slujilor: *pl. dat.* 2,18
slugile: *pl. nom./ac.* 3,2, 3; 4,11; 5,11; 6,3, 5
slugi: *pl. ac.* 7,4

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 7,9
slujbe: *pl. ac.* 16,5

(a se) SLUJI: v. IV
slujie: *sg. dat.* 1,10
(să) slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 2,12
slujindu(-se): *gerunziu* 3,8
(să) slujea: *ind. imp. 3.sg.* 3,10
slujindu(-să): *gerunziu* 4,3; 13,5
a (mă) sluji: *inf. prez.* 13,2
(să) slujește: *ind. prez. 3.sg.* 13,4
(s-)au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,2
a fi slujindu(-să): *inf. pf. cu gerunziu* 16, 15
a (să) sluji: *inf. prez.* 16, 19

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 1,3
slujitorii: *pl. nom.* 2,2; 6,3; 15,19
slujitoriu: *sg. ac.* 4,5

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicile: *pl. nom./ac.* 2,9; 4,4, 16
slujnice: *pl. ac.* 7,4; 15,5
slujnica: *sg. nom.* 14,18
slujnică: *sg. nom.* 15,7

SLUJNICUȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
slujnicuță: *sg. ac.* 15,10

SMARALD: s.n.; var. ZMARAGD
zmaragd: *sg. ac.* 1,6

SMERENIE: s.f.
smereniii: *sg. gen.* 15,2

(a) SMERI: v. IV
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

SMERIT, -Ă: adj./s.
(cei) smeriți: *s.m. pl. nom.* 11,11
smerit: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.14

SMULGERE: s.f.; var. ZMULGERE; aici prim aatestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...) În patru tomuri. [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
zmulgerea: *sg. ac.* 14,2

SOARE: s.m.
soar**e:** *sg. ac.* 10,6
soar**ele:** *sg. nom.* 11,11

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) SOARTE (cf. **FUR**)
soar**te:** *sg. ac.* 3,7
sorților: *pl. gen.* rezum. cap.9; 9,26, 28
soar**t:** *sg. nom.* 9,24
soar**tea:** *sg. nom./ac.* 9,26; 13,17
Sorților: *pl. gen., în sintagma Zilele* ***Sorților*** „sărbătoarea Purim" 9,31
sorți: *pl. nom.* 10,10
sorțile: *pl. nom.* 10,11

SOAȚĂ: s.f. (Înv.) „soție"
soațele: *pl. nom.* 1,18

(a se) SOCOTI: v. IV
să soco**tească:** *conj. prez. 3.pl.* 2,3
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6
să socotești: *conj. prez. 2.sg.* 4,13
(mă) socotesc: *ind. prez. 1.sg.* 5,13
socotind: *gerunziu* 6,6; 14,8; 16,6
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 9,12

(să) socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,4
a socoti: *inf. prez.* 16,8
să socotiți: *conj. prez. 2.pl.* 16,9

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 6,1

(a) SOSI: v. IV
sosise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,3

SOȚIE: s.f.
soția: *sg. ac.* 16,13

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându(-se): *gerunziu* 14,1

SPĂIMÂNTAT, -Ă: adj.
spăimântat: *m. sg. nom.* 15,11

SPĂSENIE: s.f.
spăsăniia: *sg. ac.* 2,11

(a se) SPÂNZURA: v. I
spânzura: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 4,8
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 7,10; 8,14; 9,14
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,15
să (se) spânzure: *conj. prez. 3.sg.* 5,14
a spânzura: *inf. prez.* 6,4; rezum. cap.7; 8,7
spânzurați: *imperativ 2.pl.* 7,9
spânzurând: *gerunziu* rezum. cap.9
să (să) spânzure: *conj. prez. 3.pl.* 9,13
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 16,18

(a se) SPORI: v. IV
sporindu(-să): *gerunziu* 2,8

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinind: *gerunziu* 15,7; 15,11

SPRIJINIT, -Ă: adj.
sprijinite: *f. pl. nom.* 1,6

(a) SPUNE: v. III
a spune: *inf. prez.* 2,10; 4,10
spusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,20; 3,4
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7; 13,4

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,3; 4,6; 7,9; 13,18
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1; 8,4; 9,16; 15,9
stând: *gerunziu* 5,2
stă: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 7,9
sta: *inf. prez. fără* **a** 6,13; 13,9
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 8,11
a sta: *inf. prez.* 9,2

(a) STĂPÂNI: v. IV
a stăpâni: *inf. prez.* 13,2
să stăpânești: *conj. prez. 2.sg.* 14,5

STÂLP: s.n.
stâlpi: *pl. ac.* 1,6

STEMĂ: s.f.; (Înv. și reg.) STEAMĂ
steamă: *sg. ac.* 1,11; 6,8; 14,11
steama: *sg. ac.* 2, 17

(a) STINGE: v. III
a stânge: *inf. prez.* 14,9

(a se) STRĂDUI: v. IV
(să) străduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,2

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) STREIN, -Ă
strein: *m. sg. nom.* 16,10

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucea: *ind. imp. 3.sg.* 8,15
strălucind: *gerunziu* 15,5, 8, 9

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucit: *n. sg. ac.* rezum. cap.1

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtorii: *sg. gen.* 11,8

(a se) STRICA: v. I
a strâca: *inf. prez.* 12,6
să (se) strâce: *conj. prez. 3.pl.* 16,7

(a) STRIGA: v. I; var. (Înv.) (a) STRÂGA
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 4,1; 6,11
să strâge: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9; 11,10; 13,18
strâgând: *gerunziu* 11,10

STRIGARE: s.f.
strâgările: *pl. nom.* 9,31
strâgare: *sg. ac.* 11,7

STRIȘTE: s.f.; var. (Înv.) STRÂNȘTE „soartă"
strâmștea: *sg. nom.* 9,1

(a se) SUFERI: v. IV
nesuferind: *gerunziu* 16,3
a (să) suferi: *inf. prez.* 7,4
suferi: *inf. prez. fără* **a** 7,6; 8,6
suferise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,27

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. ac., în sintagma* ***față de suflet*** 2,7, 15
sufletul: *sg. ac.* 4,13; 7,3, 7; 15,8; 16,10
sufletele: *pl. ac.* 8,11; 9,16
suflet: *sg. ac.* 16,12

(a se) SUGRUMA: v. I
a sugruma: *inf. prez.* 6,2
să (ne) sugrumăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,4

(a) SUPUNE: v. III
a supune: *inf. prez.* 7,8
era supuse: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,16
supuind: *gerunziu* 13,2

SUPUS, -Ă: adj./s.
supuși: *adj. m. pl. nom.* 8,13
supuse: *adj. n. pl. gen.* 13,5
supușii: *s.m. pl. ac.* 13,2; 16,3

SUS: adv.
(mai) sus: 9,1

(a) SUSPINA: v. I
suspinând: *gerunziu* 7,4

Ș

ȘA: s.f.
șaoa: *sg. ac.* 6,8

ŞATRĂ: s.f.
şetrile: *pl. nom.* 1,6

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,14; 2,21; 5,1
şezând: *gerunziu* 5,9, 13
şede: *ind. prez. 3.sg.* 6,10

ŞEDERE: s.f.
şederii: *sg. gen.* 5,9

(a se) ŞTERGE: v. III „a face să dispară"; „a distruge", „a nimici"
să şteargă: *conj. prez. 3.pl.* 3,13; 8,11
să ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,28
a şterge: *inf. prez.* 10,8; 13,15; 14,9
să (se) şteargă: *conj. prez. 3.sg.* 13,6
să (se) ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 16,24

(a) ŞTI: v. IV
ştiia: *ind. imp. 3.pl.* 1,13
a şti: *inf. prez.* 2,11; 3,4; 11,12
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 3,8; 13,12; 14,15, 16
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 3,14
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
şti: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,17

ŞTIUT, -Ă: adj.
ştiută: *f. sg. nom.* 8,13

T

TALANT: s.m.
talanţi *pl. ac.* 3,9

TARE: s.m./f.
(celor mai) tari: *s.m. pl. dat.* 1,3

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tată-său: *sg. nom.* 2,7
tătâni-tău: *sg. gen.* 4,14
tată: *sg. ac.* 13,6
tatăl: *sg. nom./ac.* 14,5; 16,11

(a) TĂCEA: v. II
să tacă: *conj. prez. 3.sg.* 2,10
vei tăcea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,14
aş tăcea: *cond. prez. 1.sg.* 7,4
tăcând: *gerunziu* 15,15

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tăceare*** 13,2
tăcerii: *sg. gen.* 14,16

(a) TĂIA: v. I
a tăia: *inf. prez.* 9,17

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22
tăinuind: *gerunziu* 5,10

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 10,2
tăria: *sg. ac.* 14,10

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirea: *sg. nom.* rezum. cap. 4
tânguire: *sg. nom.* 4,3

(a) TÂLCUI: v. IV
a fi tâlcuită: *pasiv inf. prez.* 11,1

TÂLCUITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) **TÂLCUITORIU**
tâlcuitoriu: *s.m. sg. ac.* 11,1; explicaţie cap.13, după vs.7

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tălhărie: *sg. ac.* 16,18
tâlhărie: *sg. ac.* 16,23

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 4,3; 9,2
târguri: *pl. ac.* 9,19

(a se) TEME: v. III
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 11,9
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,14
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 15,12

TIRAN: s.m.
tirani: *pl. ac.* 6,9

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) TOGMA
togma: explicaţie cap.13, după vs.7; 16,15

TOC**MEALĂ:** s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmeala: *sg. ac.* 16,9

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (În v.) TOGMIT, -Ă (Înv.) „chibzuit"; (Mar.; despre oameni) „gătit", „îmbrăcat frumos, dichisit"
togmite: *f. pl. nom.* 2,13
togmită: *s. sg. ac.* 14,13

TOIAG: s.n.
toiagului *sg. gen.* 5,2
toiag: *sg. ac.* 8,4

TRANDAFIR: s.m.
trandafiri: *pl. ac.* 15,8

TRAPEZARE: s.f.; var. (Înv.) **TREPĂZARE** (aici) „casă"
trepăzarea: *sg. ac., în sintagma* ***trepăzarea fămeilor*** 2,13

(a) TRĂI: v. IV
trăi: *inf. prez. fără a* 4,11
trăim: *ind. prez. 1.pl.* 16,13

TRĂSNET: s.n.; var. (În v. şi reg.) **TRESNET**
tresnete: *pl. nom.* 11,5

(a) TREBUI: v. IV
trebuia: *ind. imp. impers.* 2,15
ar trebui: *cond. prez. impers.* 3,7
trebuie: *ind. prez. impers.* 6,6, 8; 16,8, 9, 20

(a) TRECE: v. III
a treace: *inf. prez.* 1,19; 9,27
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 2,13
să trec: *conj. prez. 1.sg.* 13,14
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 16,14

TRECUT, -Ă: adj.
trecute: *f. pl. ac.* 6,1

TRIMIS, -Ă: adj.
trimisă: *f. sg. ac.* 1,15; rezum. cap.16

(a se) TRIMITE: v. III
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,12
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 4,4; 9,20, 24, 30; rezum. cap.13; rezum. cap.16
să (se) trimită: *conj. prez. 3.pl.* 2,3
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a trimite: *inf. prez.* 3,6; 12,2
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7; 8,10; 9,26
trimisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,13
era trimiși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 3,15
(să) trimitea: *ind. imp. 3.pl.* 8,8, 10
să trimită: *conj. prez. 3.pl.* 9, 19, 22
trimitem: *ind. prez. 1.pl.* 16,19

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. ac.* 15,8

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufaș: *m sg. dat.* 13,12

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. ac.* 1,4
trufia: *sg. ac.* 13, 12
trufiii: *sg. gen.* 14,16
trufie: *sg. ac.* 16,2

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* 14,2; 15,6

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupesc: *m. sg. ac.* 14,10

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9; 15,16
turburând: *gerunziu* 13,5
au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,7
(să) turbura: *ind. imp. 3.sg.* 15,19

TULBU**RARE:** s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. nom.* 11,5

Ț

ȚARĂ: s.f.
țări: *pl. ac.* 1,1; 8,9; 9,30; 13,1; 16,1
țara: *sg. nom./ac.* 2,10, 20; 15,1; 16,24
țărâi: *sg. dat.* 8,9
țărâle: *pl. ac.* 8,10; 13,6

ȚEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ȚIITOARE: s.f. „concubină"
țiitoarele: *pl. ac.* 2,14

(a se) ȚINE: v. III
să (să) ție: *conj. prez. 3.sg.* 2,8; 9,28
(să) ținea: *ind. imp. 3.pl.* 2,11
ținea: *ind. imp. 3.sg.* 2,20; 5,2
ții: *ind. prez. 2.sg.* 3,3
să ție: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
să (se) ție: *conj. prez. 3.sg.* 9,29
țiind: *gerunziu* 9,31
a ținea: *inf. prez.* 9,31
(să) vor ținea: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,13

ȚINERE: s.f. (aici) „conținut"
ținerea: *sg. nom.* 3,14
ținerea: *sg. nom.* 8,13

ȚINUT: s.n.
ținuturilor: *pl. gen./dat.* 1,3, 20; 2,18; 3,12; 9,3; rezum. cap.13
ținuturile: *pl. nom./ac.* 1,16, 22; 2,3; 3,8, 14; 4,11; 8,5; 9,16, 28; rezum. cap.16
ținuturile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.3; rezum. cap.16
ținuturile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 3,13
ținuturile: *pl. ac.* 4,3; 8,12, 13, 17; 9,12; 9,20; 10,1
ținuturi: *pl. gen.* 13,5
ținuturilor: *pl. gen.* 16,8

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 2,21
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să (se) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 3,7; 4,11
să ucigă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 8,11; 9,24
ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5, 6, 12
ucigându-: *gerunziu* 9,10; 16,14
era uciși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,11
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,15
ucigând: *gerunziu* 9,16
a ucide: *ind. prez.* 9,18
fusease uciși: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,6
ucide: *inf. prez. fără* **a** 16,20

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,7; 8,6; 9,18; rezum. cap.13; rezum. cap.16; 16,20
ucidere: *sg. ac.* 9,12, 18
uciderii: *pl. nom.* 9,17

UCIS, -Ă: s.m./f.
uciși: *s.m. pl. ac.* 9,16

UITARE: s.f.
uitare: *sg. nom.* 9,28

ULEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ULEU**
uleu: *sg. ac., în sintagma* ***uleu de mirh*** 2,12

ULIȚĂ: s.f.
uliță: *sg. ac.* 4,1
ulița: *sg. ac.* 4,6; 6,9, 11

(a) UMBLA: v. I
umbla: *ind. imp. 3.sg.* 2,11

UMFLARE: s.f.
unflarea: *sg. nom.* 16, 12

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPLE**
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

UNCHI: s.m.
unchiu: *sg. nom.* 8,1

(a se) UNGE: v. III
(să) ungea: *ind. imp. 3.sg.* 2,12

UNIRE: s.f. „alianță"; „credință"
unirea: *sg. ac.* 13,4, 5

UNIT, -Ă: adj. (aici) „credincios"
unite: *f. pl. gen.* 16,6

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. ac.* 14,2

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. ac.* 14,13

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 16,6

URGIE: s.f.
ur**gie**: *sg. ac.* 1,12
ur**giia**: *sg. ac.* 2,1; 15,10

(a) URGISI: v. IV
să ur**gişeşti**: *conj. prez. 2.sg.* 13,16
ur**gisesc**: *ind. prez. 1.sg.* 14,16

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,15

URLARE: s.f.
urlare: *sg. nom./ac.* 4,2, 3

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 10,3 (explicaţie); explicaţie înaintea cap.13
urmeaæ: *ind. prez. 3.pl.* explicaţie cap.13, după vs.7
urma: *ind. imp. 3.sg.* 15,7

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. ac.* 13,13

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură"
urşinic: *sg. ac.* 1,6; 8,15

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBIT, -Ă**

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,19, 21; 6,12
uşile: *pl. ac.* 3,3; 4,2; 15,9
uşii: *sg. gen.* 4,6; 5,1, 13; 6,10
uşilor: *pl. gen.* 5,9

UŞURARE: s.f.
uşurarea: *sg. ac.* 16,9

V

VADRĂ: s.f.
vadră: *sg. ac.* 3,7; 9,26

VAL: s.n. „sul de manuscris"; „volum", „tom" (cf. lat. *volūmen, -inis*)
valul: *sg. ac.* 9,26

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 4,11; 5,2; 15,14, 15

VAS: s.n.
vase: *pl. ac.* 1,7

(a) VĂDI: v. IV
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

(a se) VĂRSA: v. I
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6; 11,10

(a) VĂTĂMA: v. I
au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
ar **fi vătâmând**: *cond. pf. (cu gerunziul) 3.sg.* 13,4
a vătăma: *inf. prez.* 16,4

VÂRF: s.n.
vâr**ful**: *sg. ac.* 5,2

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 3,6
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 14,8

VÂRTUTE: s.f.
vâr**tutea**: *sg. ac.* 14,8

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 14,10; 16,24

VECHI, VECHE: adj./s.
(celor) vechi: *s.m. pl. gen.* 1,13
vechi: *adj. f. pl. nom.* rezum. cap.8; 8,5, 10
vechile: *adj. antep. f. pl. ac.* 16,7

(a se) VEDEA: v. II
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 1,14
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg.* 2,15
văzând: *gerunziu* 5,2, 9; 11,12; 13,5
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,13
(să) veade: *ind. prez. 3.sg.* 8,5
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,16
văzusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 10,5
au văzutu: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***au văzutu vis*** 11,2
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,2
vede: *ind. prez. 3.sg.* 16,4

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 15,9

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 2,12
a **veni**: *inf. prez.* 2,14
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,14
să **vie**: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să **vii**: *conj. prez. 2.sg.* 5,4
au venit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5; 10,11
vie: *conj. prez. fără să 3.pl.* 5,8
venit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,14
vine: *ind. prez. 3.sg.* 16,9

VERGURĂ: adj. (Înv. şi reg.; despre fete) „virgină"
vergure: *f. pl. nom./ac.* 2,2, 3, 8

VERIGĂ: s.f.
verigi: *pl. ac.* 1,6

VESEL, -Ă: adj.
(mai) vesel: *m. sg. nom.* 1,10
veasel: *m. sg. nom.* 5,9, 14; rezum. cap.7

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15; 14,18
(să) veselea: *ind. imp. 3.sg.* 14,2

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 9,18, 19, 22
veseliia: *sg. ac.* 16,22

VESELIT, -Ă: adj.
veselitul: *m. sg. ac.* rezum. cap.5

VESTE: s.f.
veşti: *pl. ac.* 8,10
vestile: *pl. ac.* 8,14
veastea: *sg. nom.* 9,4

(a se) VESTI: v. IV
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
să (se) vestească: *conj. prez. 3.sg.* 1,20, 22
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 3,4; 4,4, 9; 12,2
vestise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,22; 6,2
a fi vestită: *inf. pf.* 9,17

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. ac.* 12,5

VESTIT, -Ă: adj.
vestită: *f. sg. nom./ac.* 9,23, 29

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmânt: *sg. ac.* 2,3
văjmântul: *sg. nom./ac.* 2,9; 15,5
vâjmântul: *sg. ac.* 2,12
vâjmânt: *sg. ac.* 2,15
vejmintele: *pl. ac.* 4,1; 15,4, 7
vejminte: *pl. ac.* 5,1; 14,2
vâjminte: *pl. ac.* 6,8

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
vecinică: *sg. nom.* 14,5

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.5; rezum. cap.6
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.7
viaţa: *sg. ac.* 13,2

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleană: *f. sg. ac.* 16,6

(a) VIEŢUI: v. IV
vieţuind: *gerunziu* 13,17

VIEŢUITOR, -TOARE: adj.
vieţuitoriului: *adj. antep. m. sg. gen.* 16,16

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 1,7; 14,17
vin: *sg. ac.* 1,10; 5,6; 7,2

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 16, 15

(a se) VINDE: v. III
vânduţi sântem: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 7,4
(ne-)am vinde: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,4

VIS: s.n.
visului: *sg. gen.* rezum. cap.10
visul: *sg. nom./ac.* 10,5; rezum. cap. 11; 11,5, 12
vis: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***au văzutu vis*** 11,2

VISON: s.n. (În v.) „ţesătură fină de in"
vison: *sg. ac.* 1,6

VISTIERIE: s.f.
vistieriilor: *pl. gen.* 3,9
vistieriile: *pl. ac.* 4,7

(a) VOI: v. IV
voise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,9

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivozii: *pl. ac.* rezum. cap.3; 5,11
voievozii: *pl. nom./ac.* 3,1; 9,3
voievozii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 3,12
voievozi: *pl. ac.* 8,9
voievozilor: *pl. dat.* 13,1; 16,1

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 14,13

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşul: *sg. nom.* 7,4; 9,24
vrăjmaşului: *sg. gen.* 8,1; 14,13

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 3,4
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,12, 15, 17; 2,10; 2,15, 21; 3,6; 4,4; 9,10, 27; 10,6; 12,6
vrea: *ind. imp. 3.pl.* 1,8; 6,2
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8; 6,9, 11; 16,24
vrând: *gerunziu* 2,11; 3,4
ar fi vrut: *cond. pf. 3.sg.* 2,14
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 5,3; 7,2; 9,12
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 6,6, 7; 7,8
ar vrea: *cond. prez. 3.sg.* 11,12
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,2
vreau: *ind. præz. 3.pl.* 13,15; 14,9

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednic: *n. sg. nom.* 1,7; 6,11
vreadnică: *f. sg. nom./ac.* 1,15; 16,23
vrednice: *n. pl. ac.* 14,2
vreadnici: *m. pl. nom.* 16,5
vreadnic: *m. sg. nom.* 16,18

VREDNICIE: s.f.

vrednicia: *sg. nom.* 9,3
vredniciia: *sg. nom.* 10,2

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 5,5, 8
vrearii: *sg. gen.* 13,9

VREME: s.f.
vreame: *sg. nom./ac.* 1,4; 2,6, 12; 4,14
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,15; 8,9; 9,31; 14,12
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceaea/în toată vreamea/ din vreamea aceaea*** 2,20; 9,17, 23, 26; 12,1
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într- aceaea vreame/dintr-aceaea vreame*** 2,21; 10,11
vreami: *pl. ac.* 9,27
vreamilor: *pl. gen.* 16,9

Z

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC, -Ă**
zădarnic: *n. sg. nom.* 10,5
zădarnică: *f. sg. nom.* 16,17

(a se) ZĂBOVI: v. IV
zăbovea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,19, 20
(să) zăbovea: *ind. imp. 3.pl.* 12,1

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 7,8

(a) ZBURA: v. I
zbura: *ind. imp. 3.sg.* 9,4

(a se) ZDROBI: v. IV
să (ne) zdrobim: *conj. prez. 1.pl.* 7,4

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,1, 5; 9,22, 26, 28; 10,13; 14,16; 15,2
zile: *pl. ac.* 1,4, 5; rezum. cap.4; 4,11, 16; 9,22, 27; 16,22
zioa: *sg. nom-/ac.* 1,10; 2,15; rezum. cap.3; 3,12, 13; 5,1; 8,1, 9; rezum. cap.9; 9,1, 15, 17, 18, 19, 29; 11,2, 8; 13,6; 14,18; 15,4
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 2,11; 9,4; 16,7
zi: *sg. nom./ac.* 3,7, 13, 14; rezum. cap.5; 5,9; 7,2; 8,12, 17; rezum. cap.9; 9,18, 21; 10,11, 13; 13,7; 16,22
zio: *sg. ac.* 9,28
Zilele: *pl. ac., în sintagma* ***Zilele Sorţilor*** „sărbătoarea Purim" 9,31

(a se) ZICE: v. III
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,17; 6,9
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 3,3, 8, 11; 5,3, 5, 6, 12; 6,3, 4, 5, 6, 10; 7,2, 5, 6, 8, 9; 8,5; 9,12; 10,4; 11,1; 13,9; 15,2, 15
zicând: *gerunziu* 3,4; 4,13; 14,3
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 9,24
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,9
zi: *imperativ 2.sg.* 5,14
zis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,3
a zice: *inf. prez.* 8,8
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,1
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 11,1
zice: *ind. prez. 3.sg.* 16,1
zicem: *ind. prez. 1.pl.* 16,10

ZMARAGD: s.n.; vezi **SMARALD**

ZMULGERE: s.f.; vezi **SMULGERE**

ZUGRĂVIRE: s.f.
zugrăvire: *sg. ac.* 1,6

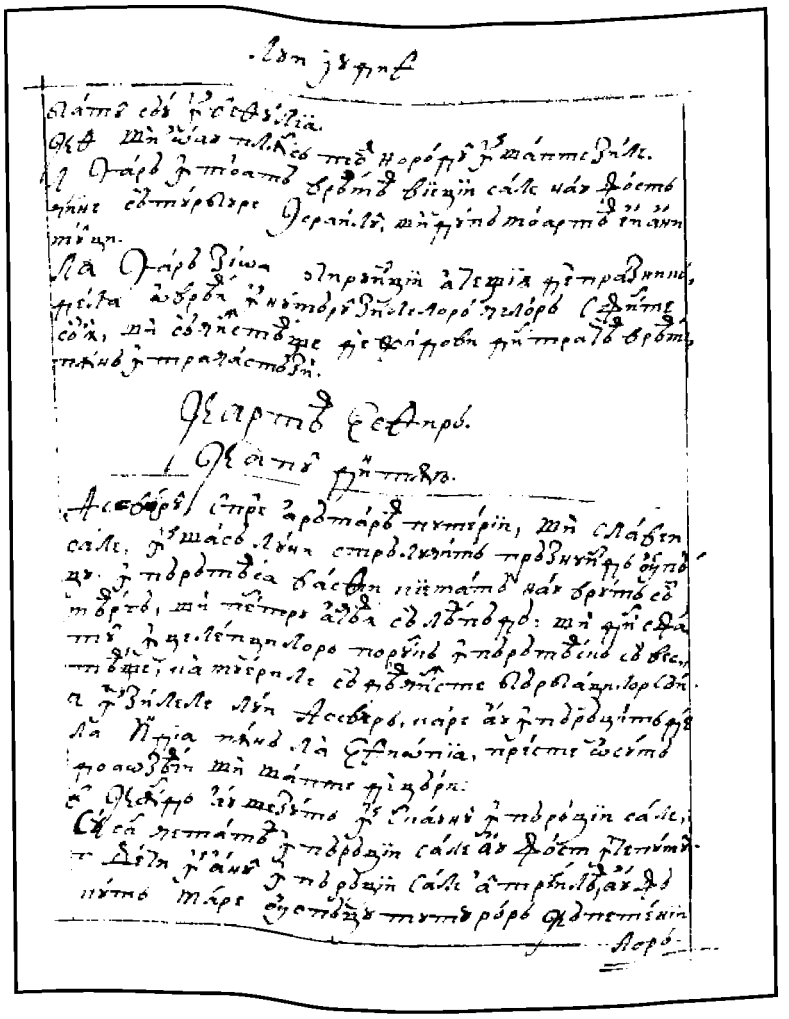

505r

505v

506r

FACSIMILE

CARTEA ESTHIR

506v

507r

507v

508r

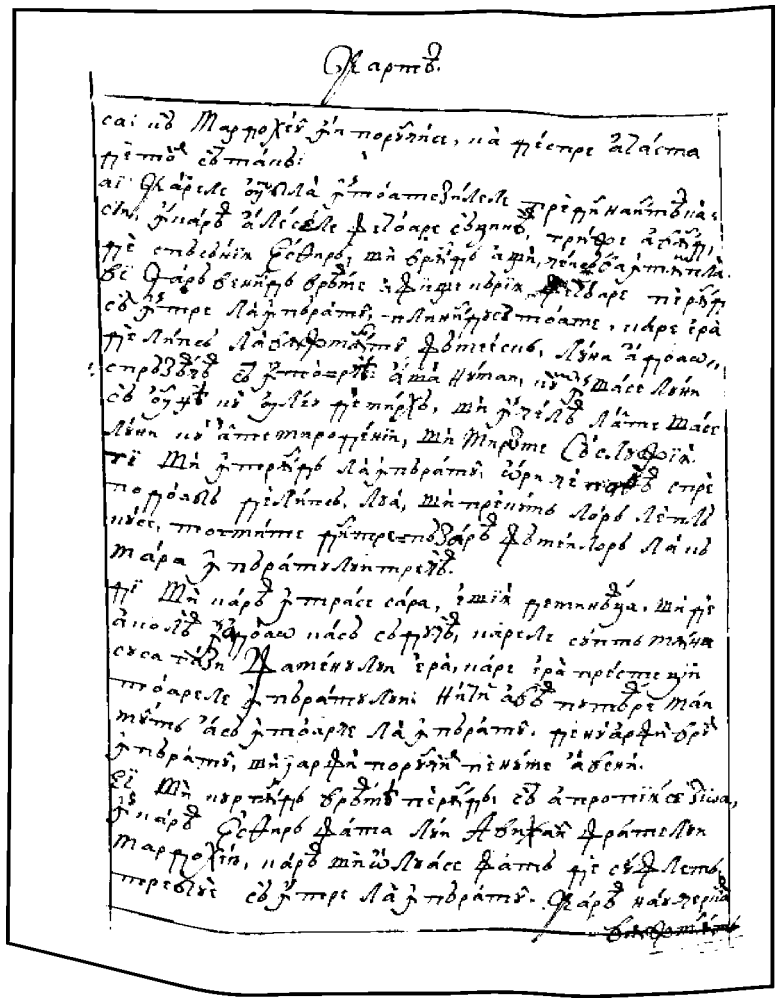

508v

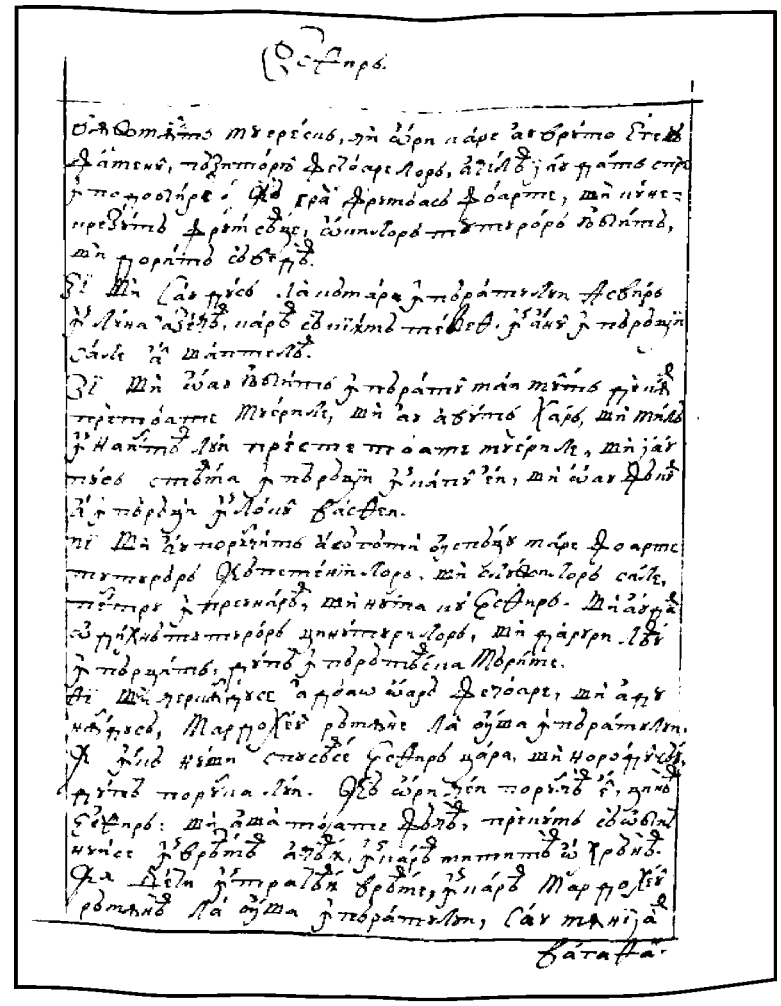

509r

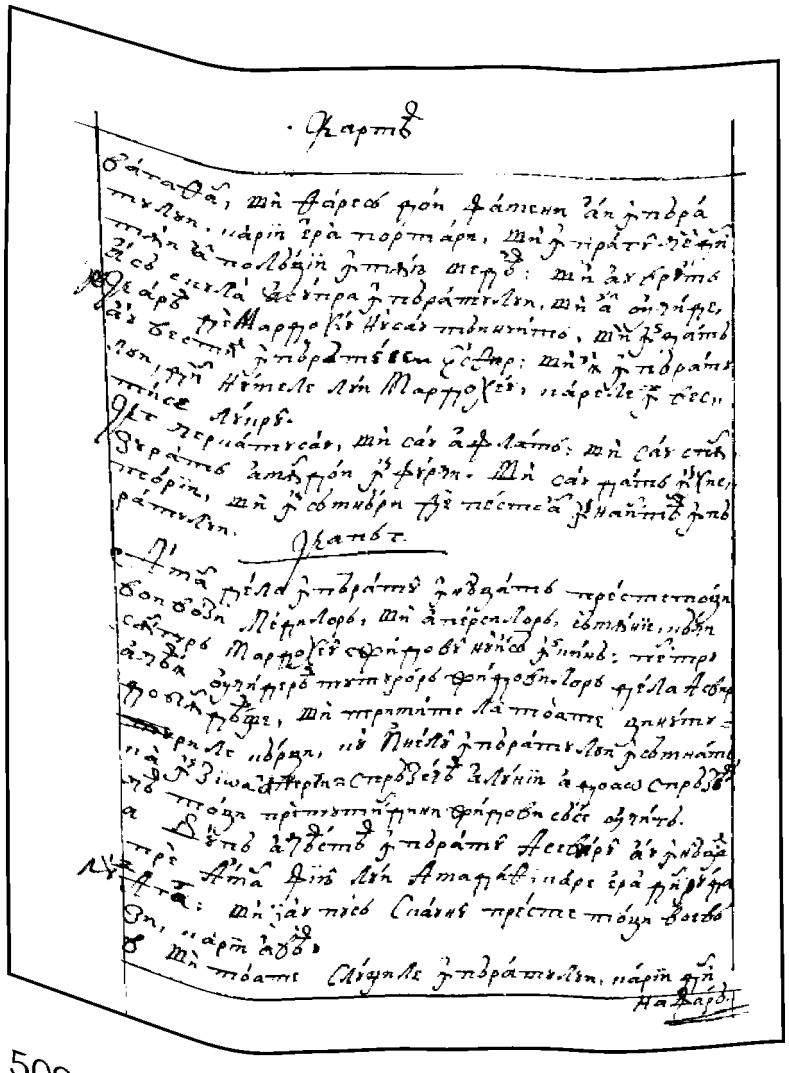

509v

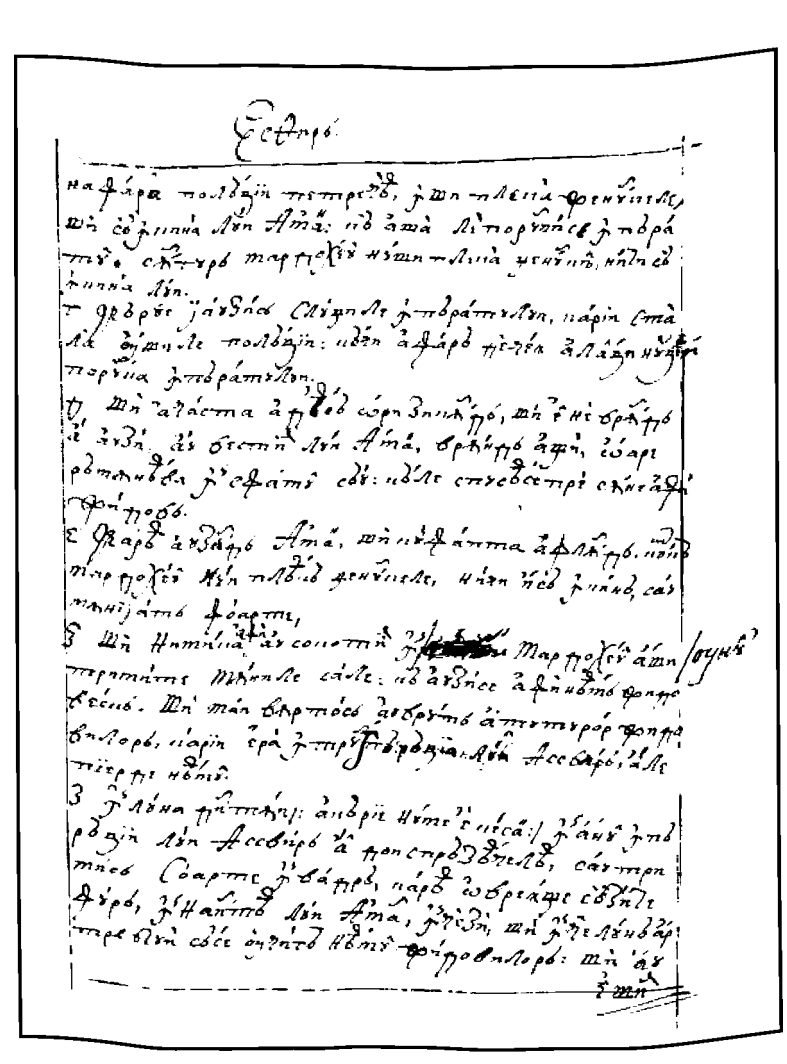

510r

Карте.

510v

Есфирь

511r

Карте.

511v

Есфирь

512r

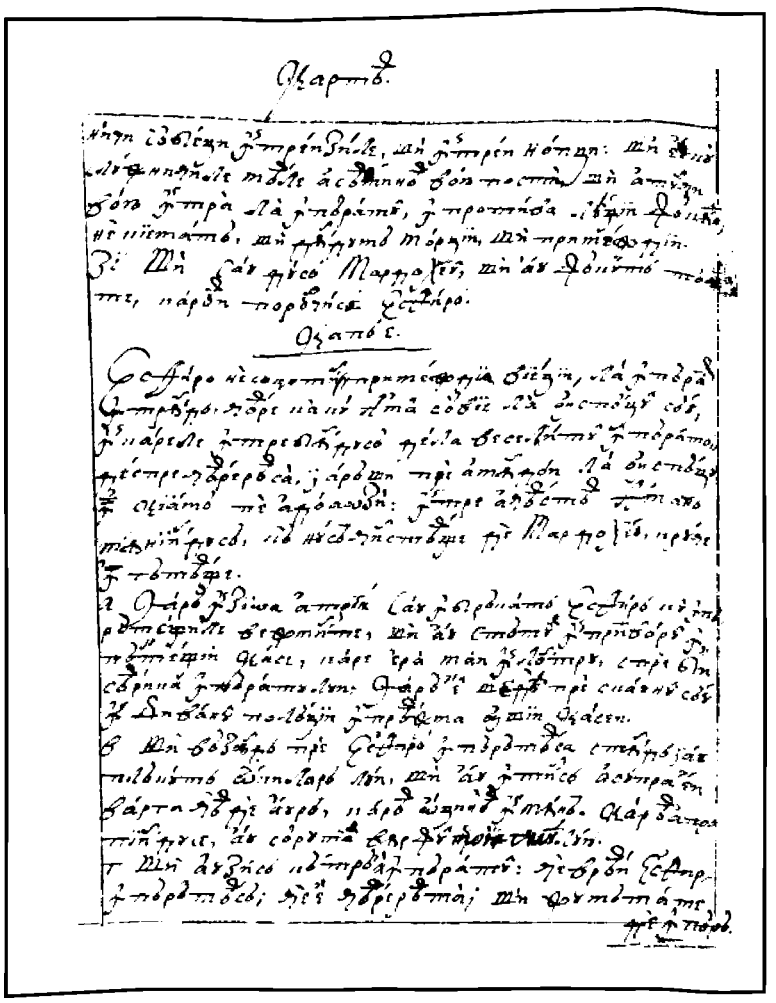

512v

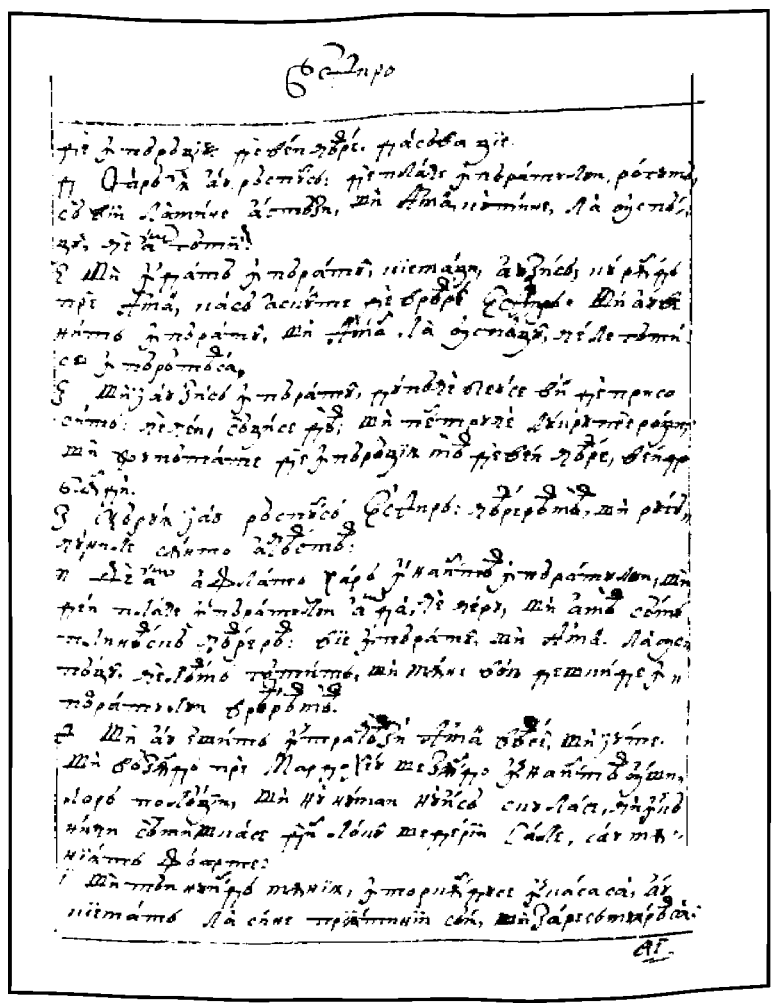

513r

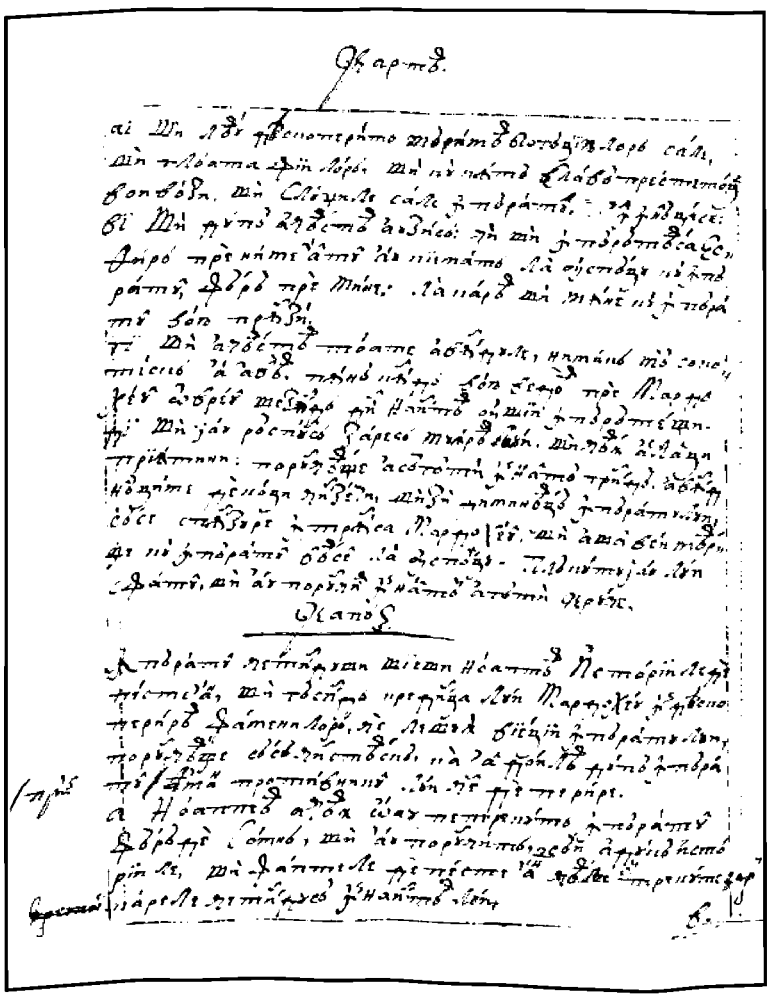

513v

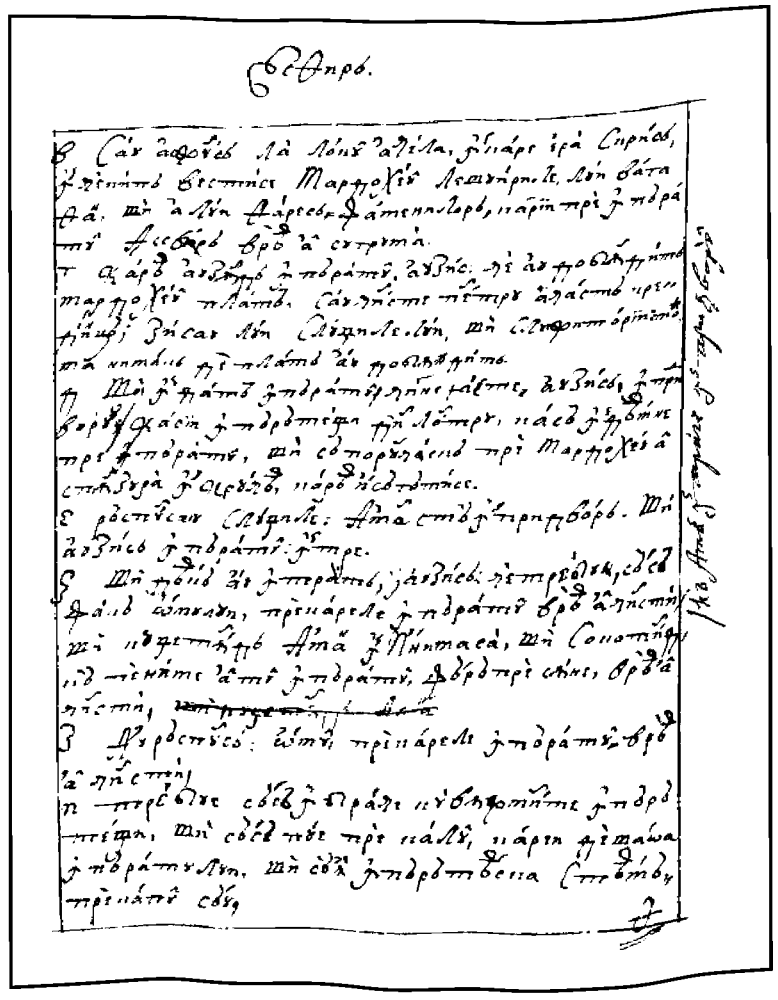

514r

514v

515r

515v

516r

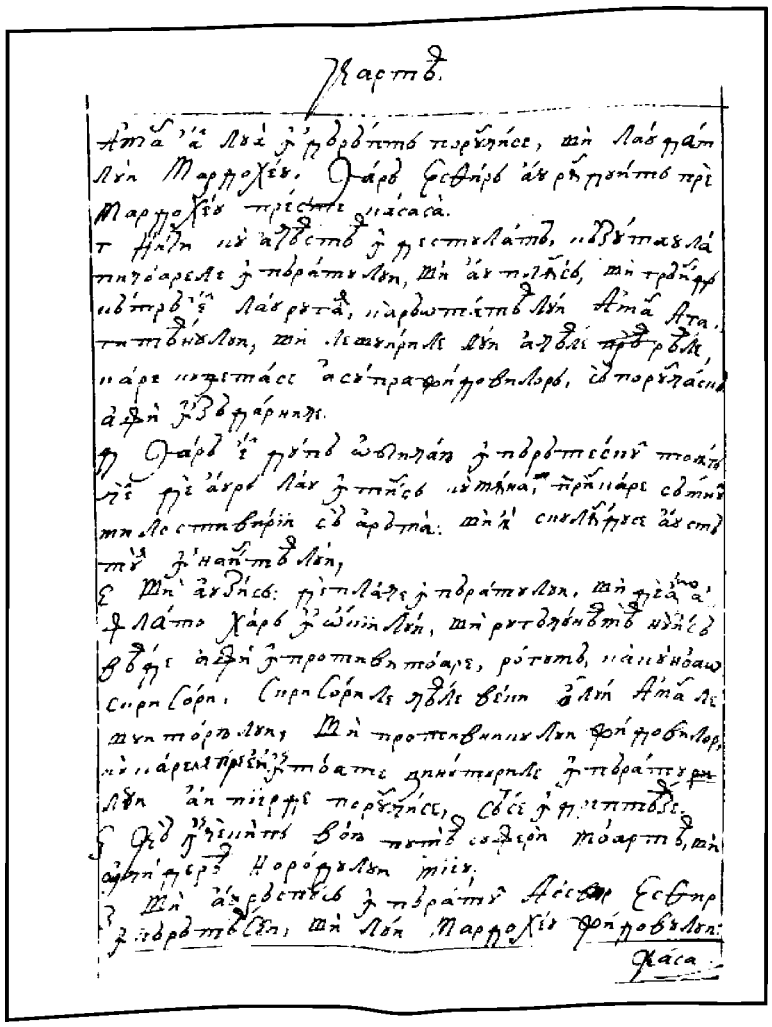

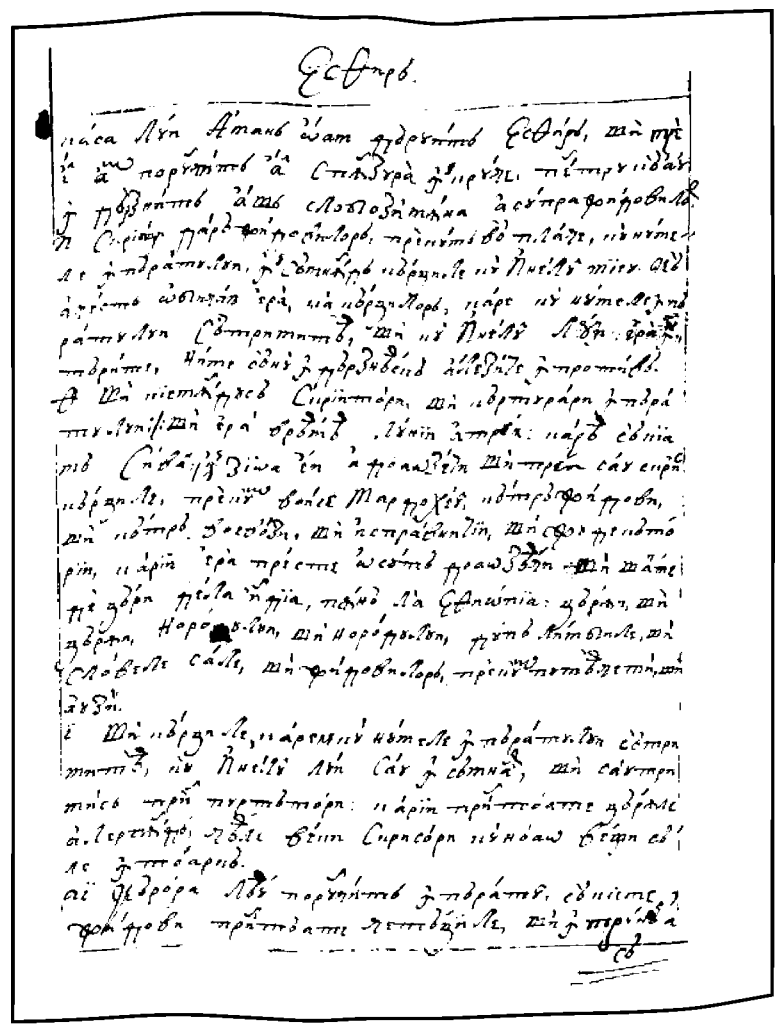

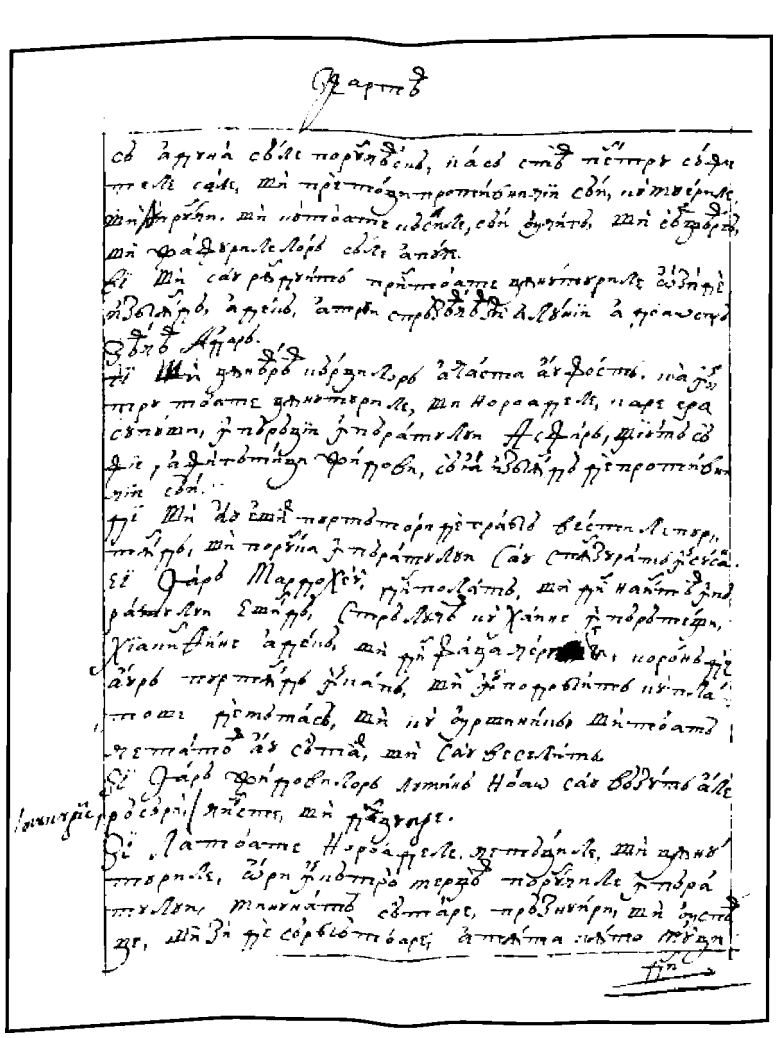

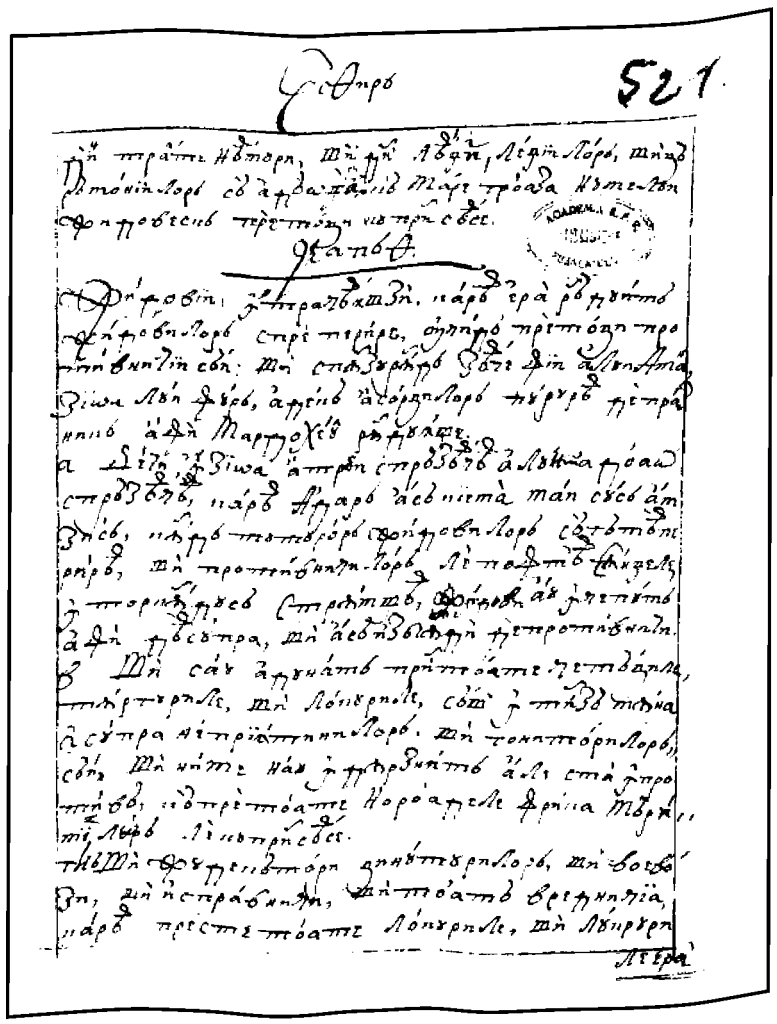

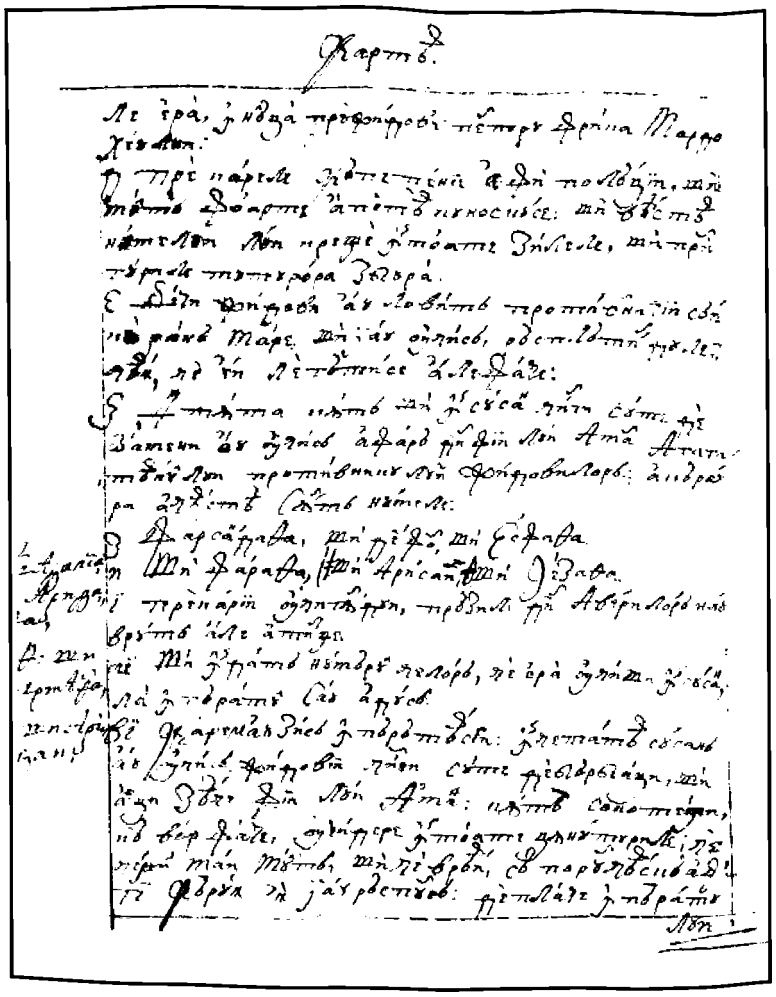

518v

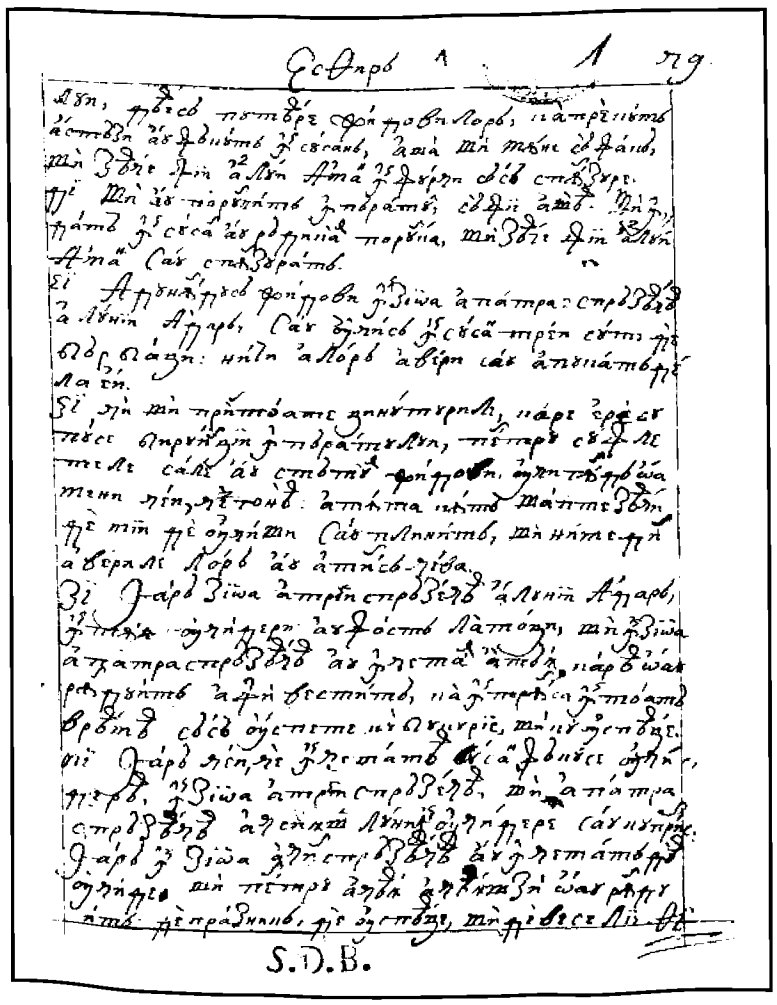

Ms 28
1r

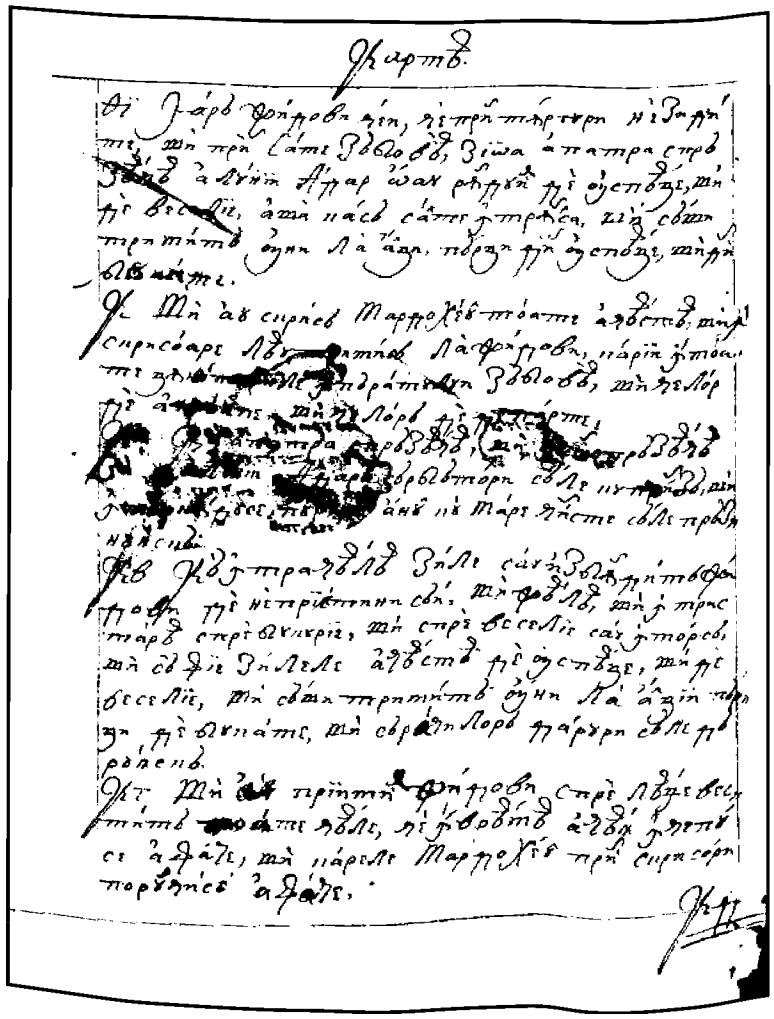

1v

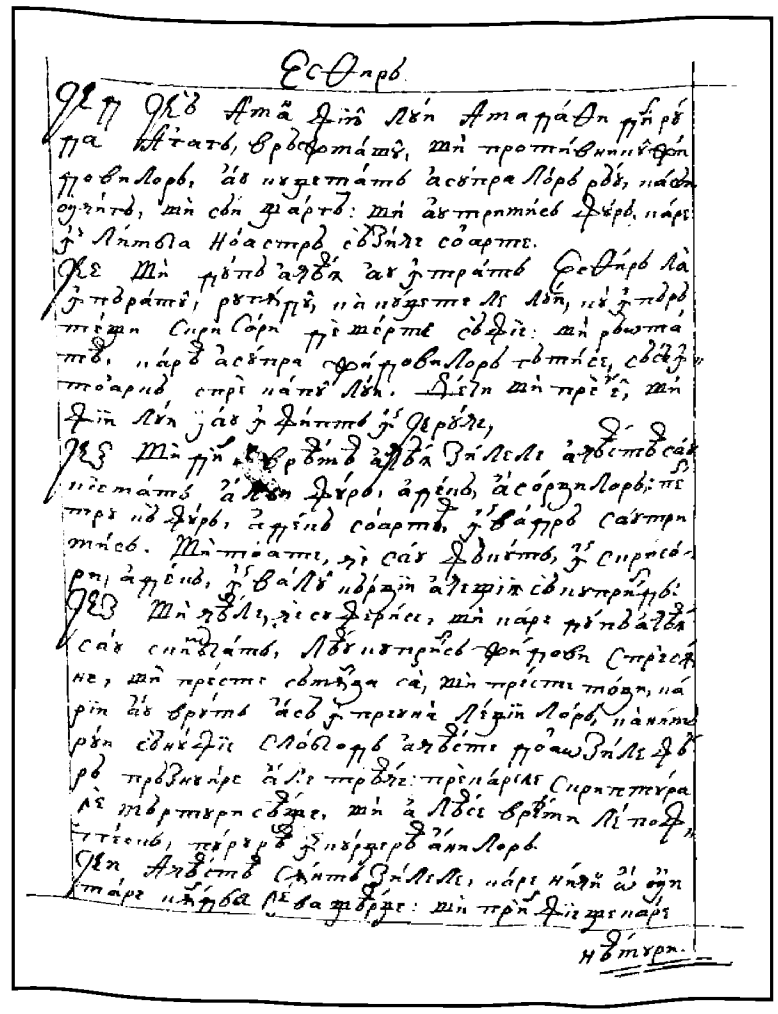

2r

CARTEA ESTHIR

FACSIMILE

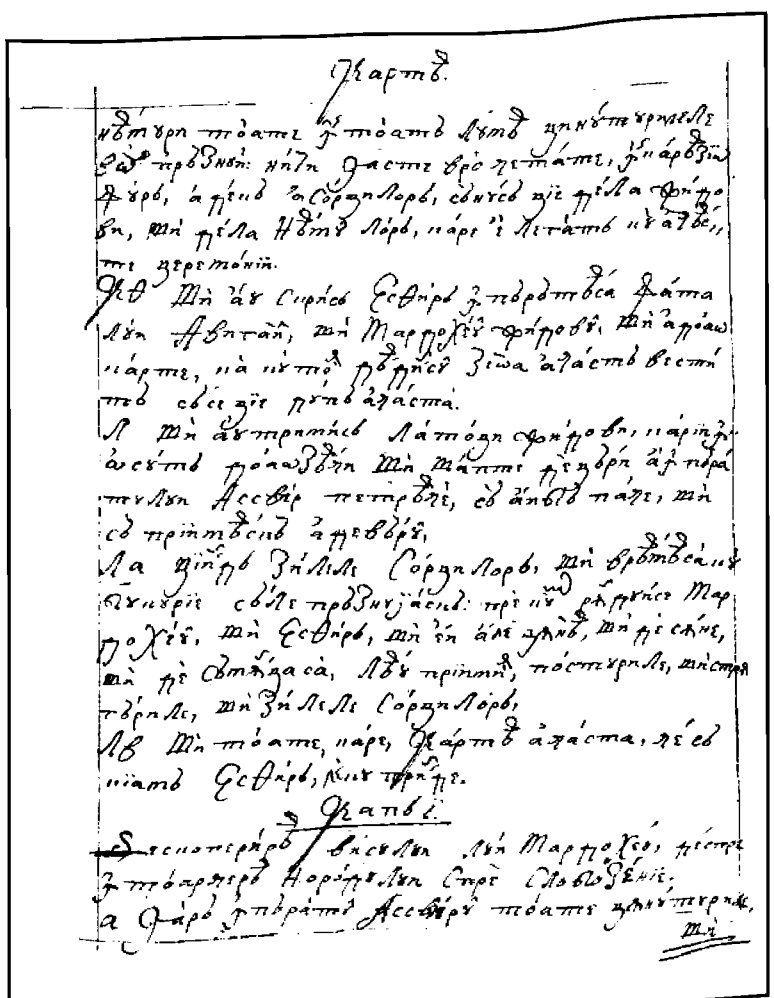

2v

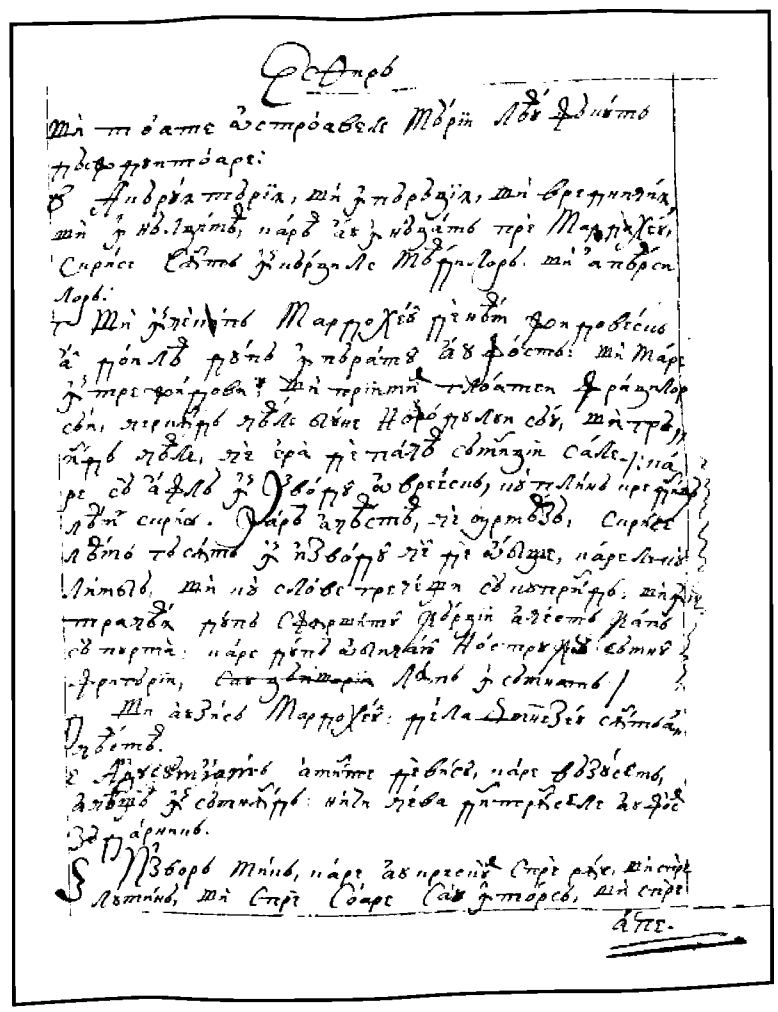

3r

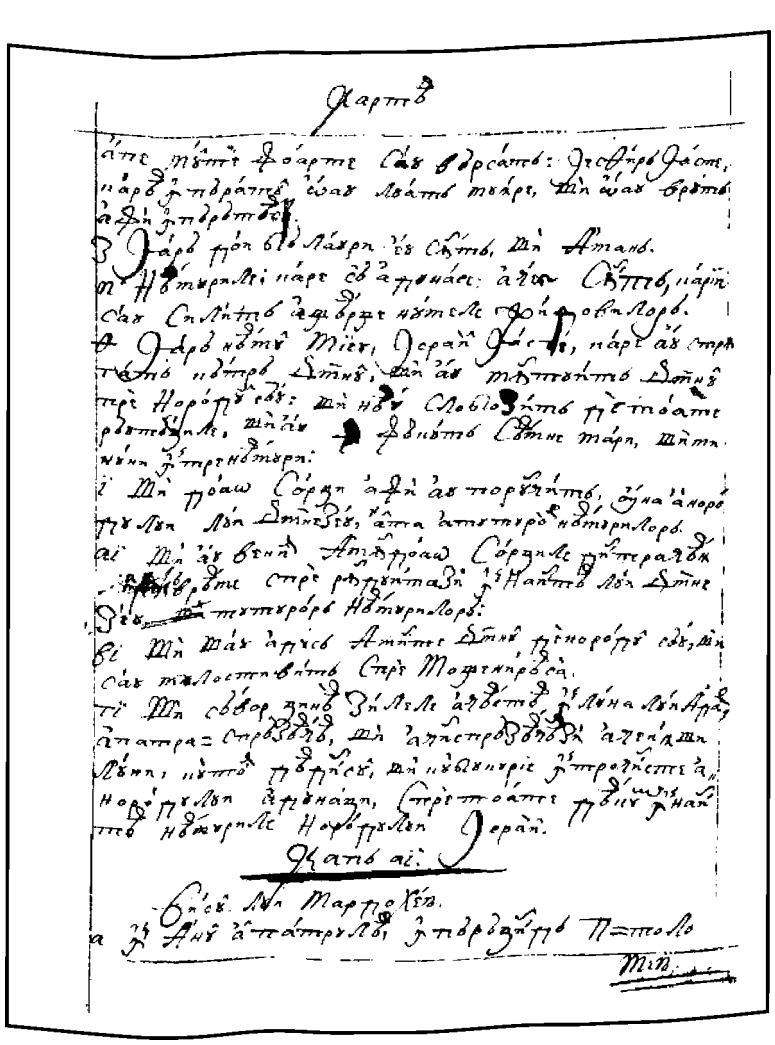

3v

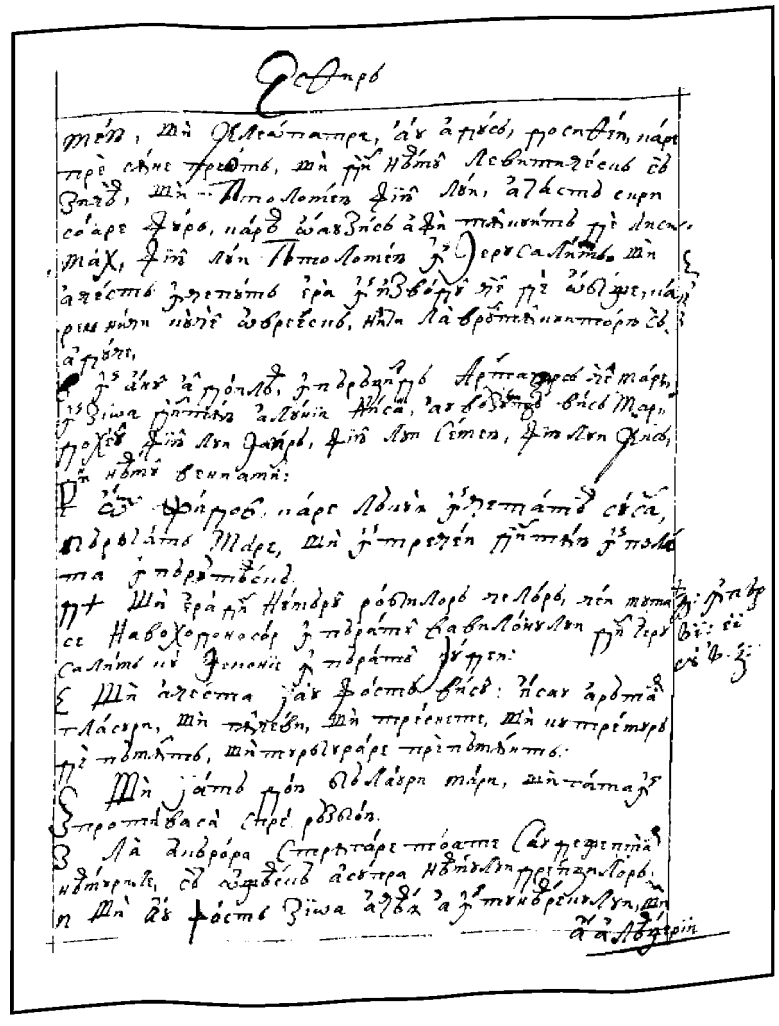

4r

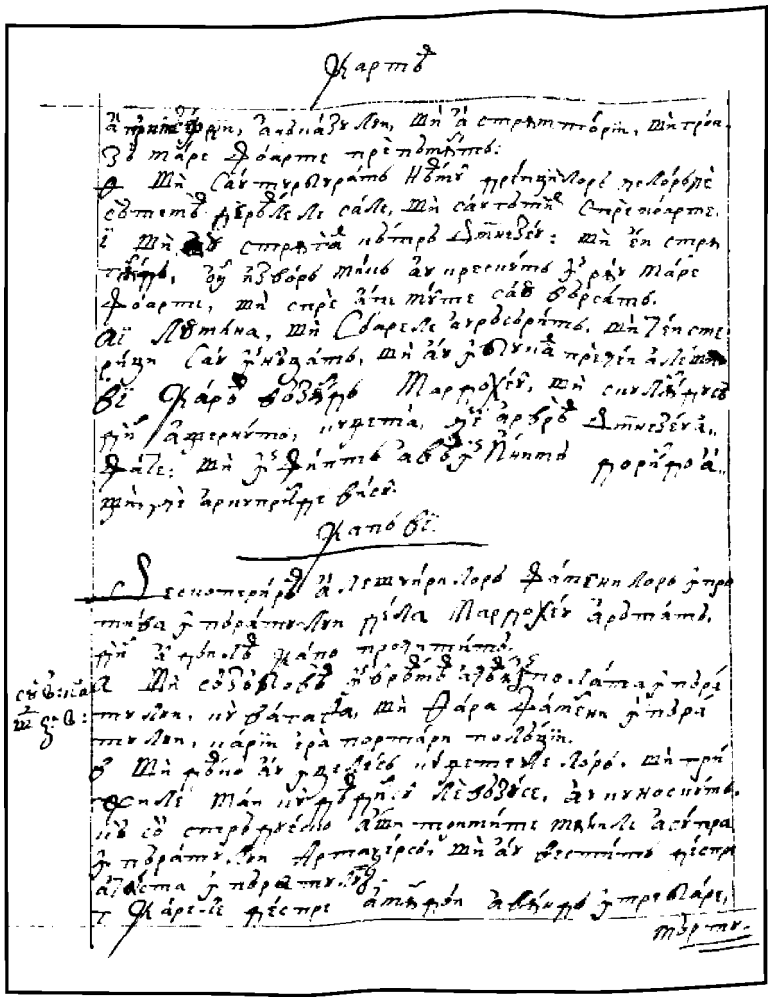

4v

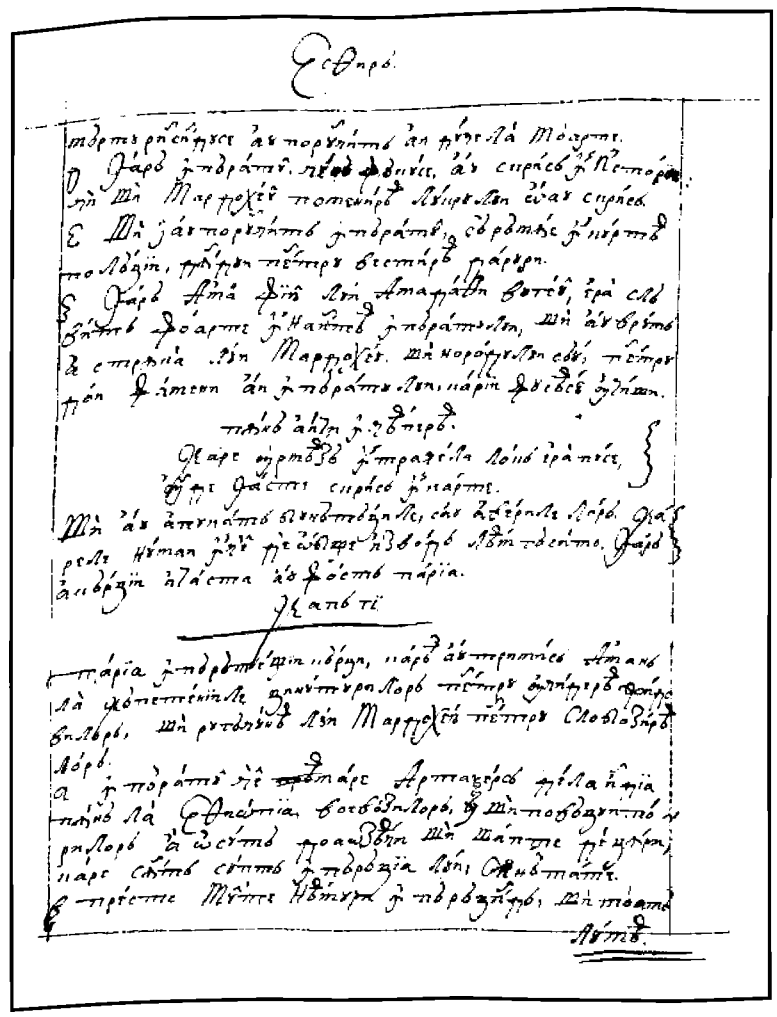

5r

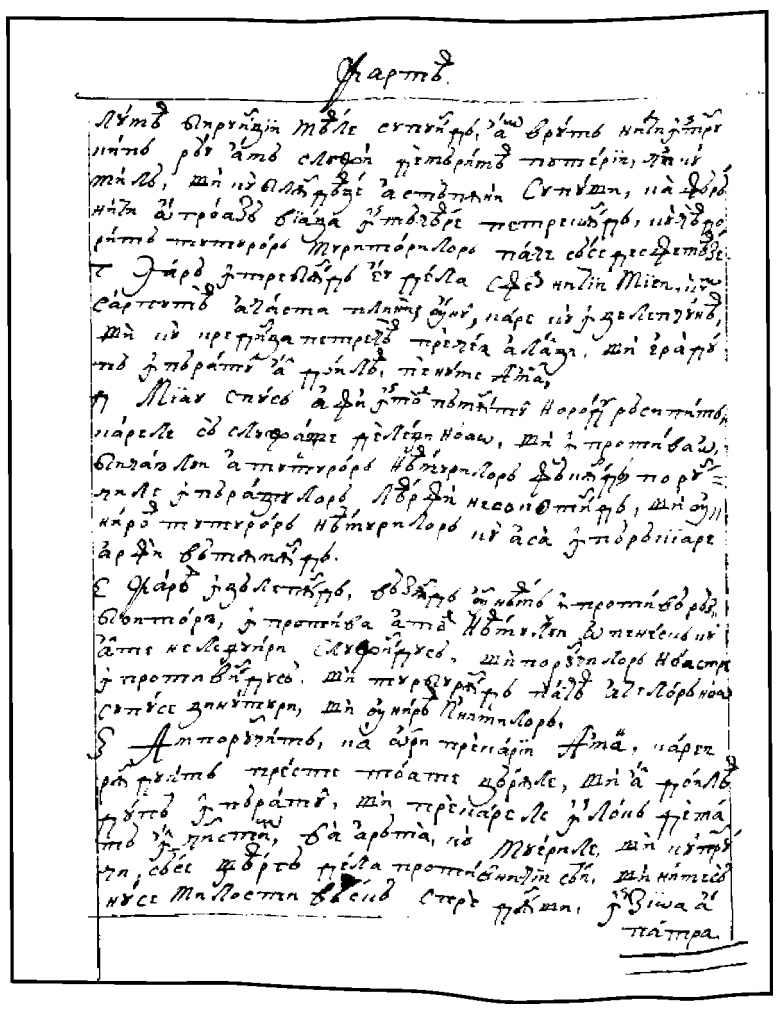

5v

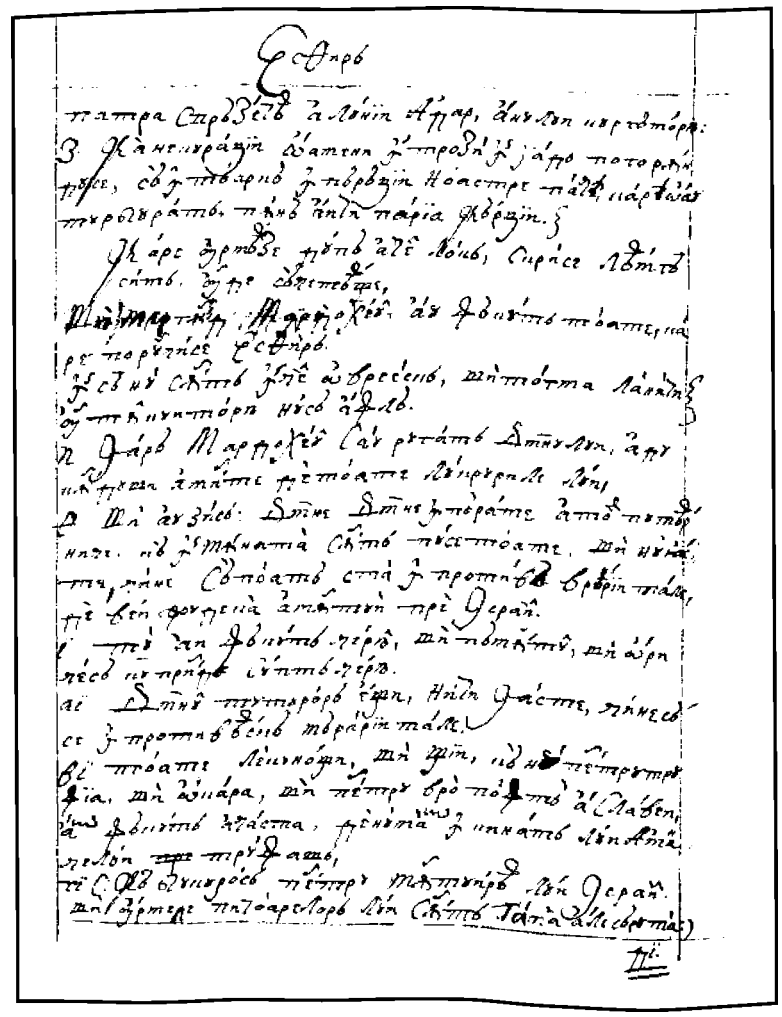

6r

CARTEA ESTHIR

FACSIMILE

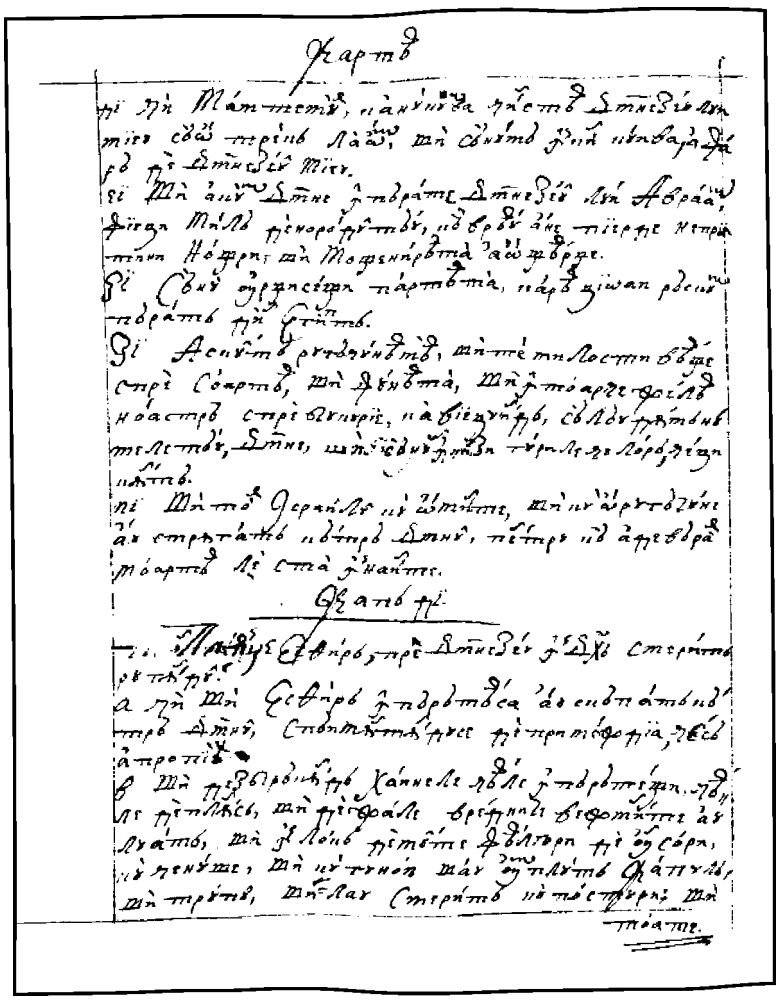

6v

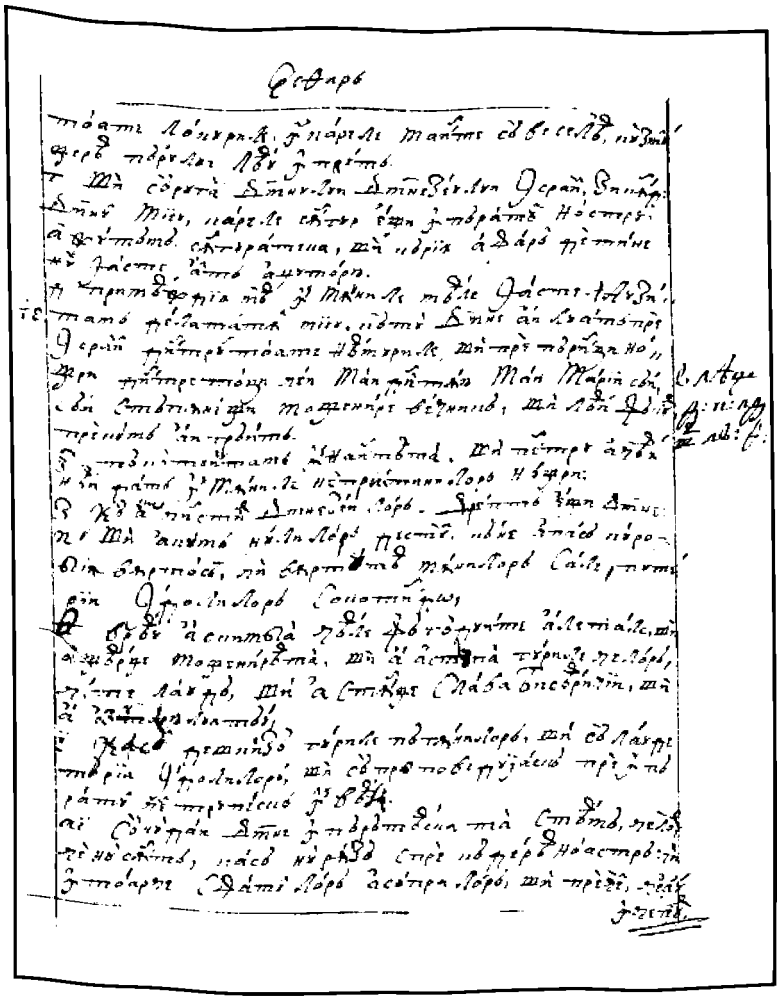

7r

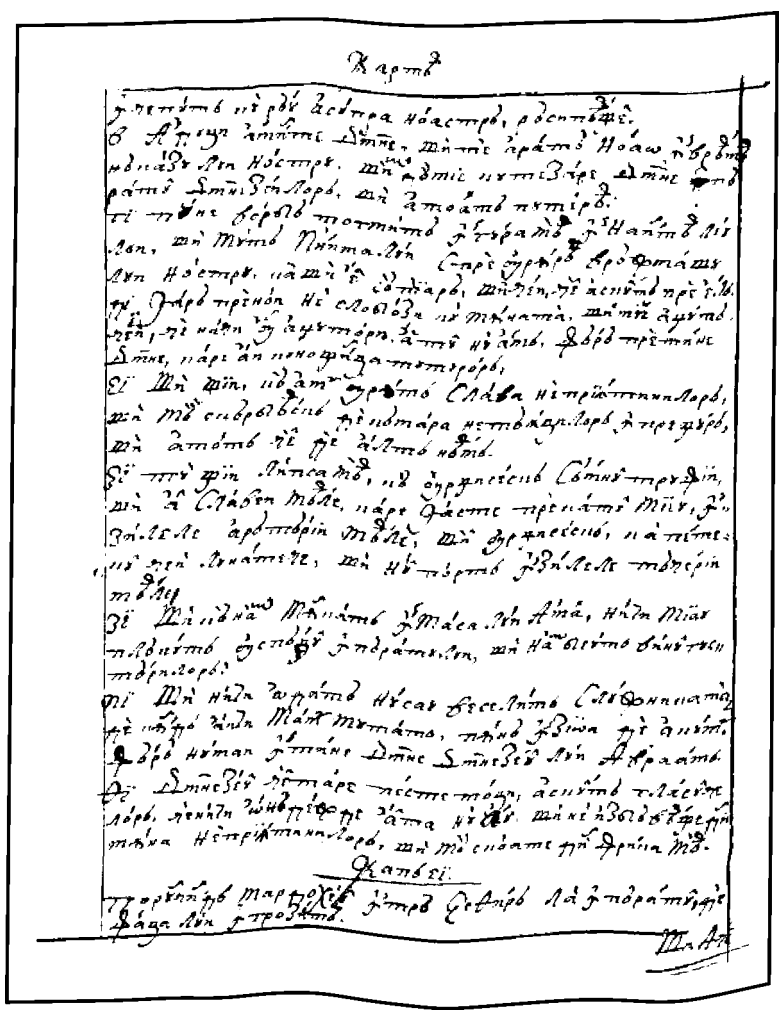

7v

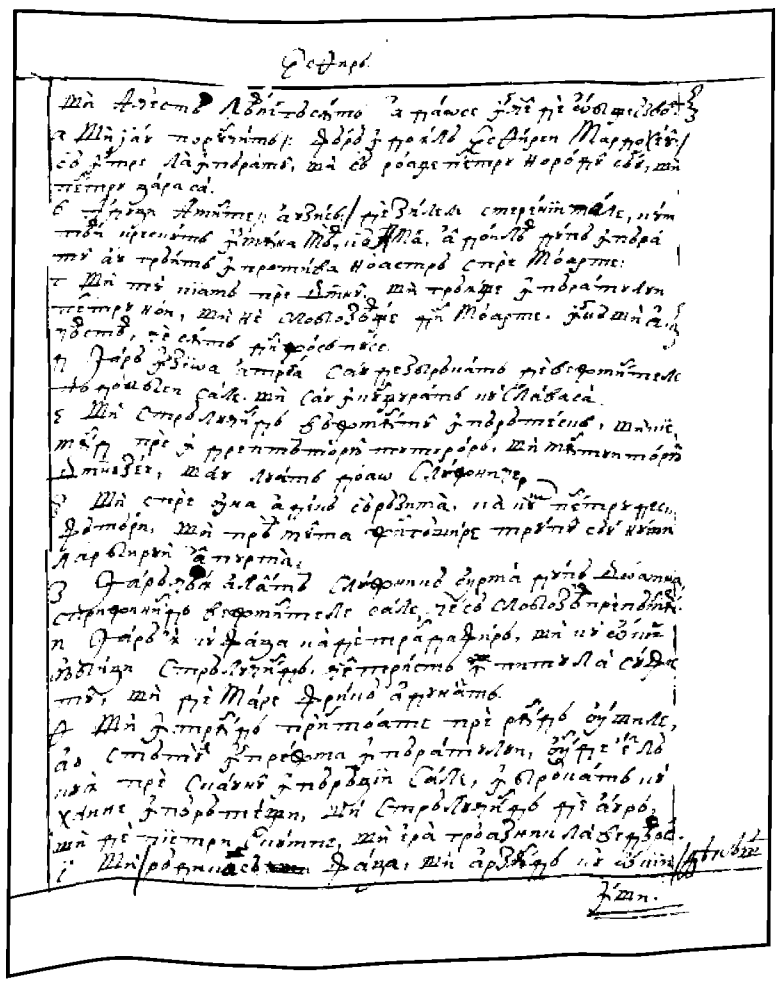

8r

FACSIMILE

CARTEA ESTHIR

8v

9r

9v

10r

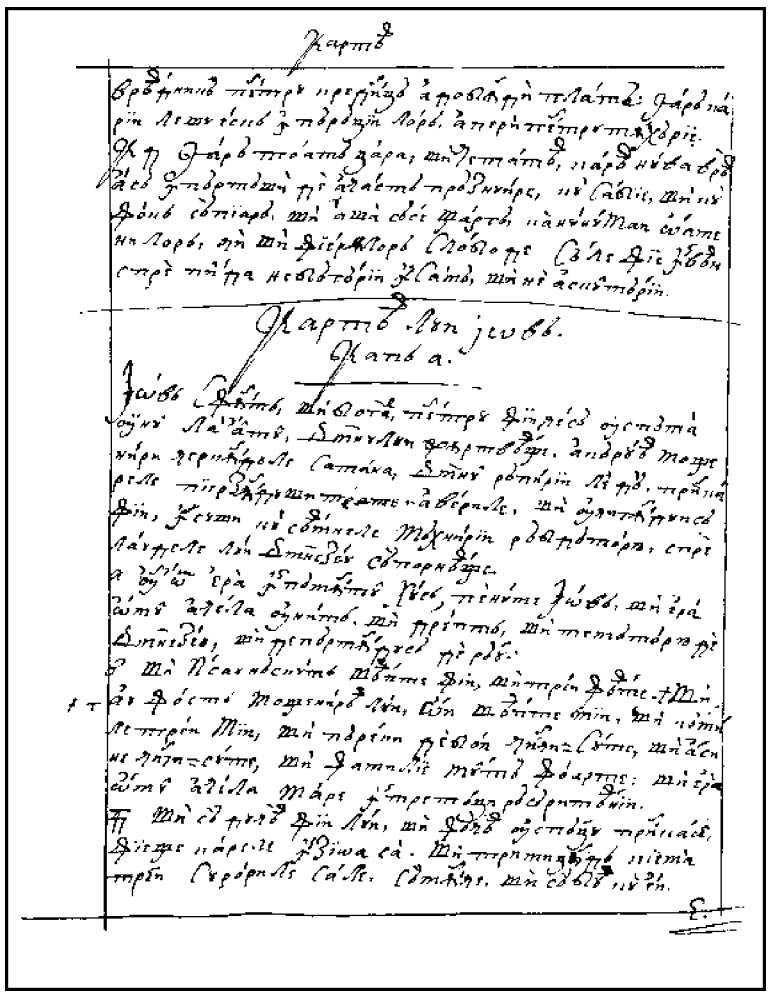

CARTEA LUI IOV

Cap 1

Iov, sfânt şi bogat, pentru fiii ce să uspăta unul la altul, Domnului jârtveaşte, a căruia moşteniri cercându-le Satana, Domnul răpirii le dă, prin carele pierzându-şi toate averile şi ucigându-i-să fiii, însuşi cu seamnele măhnirii răbdătoriu, spre laudele lui Dumnezeu să porneaşte.

1. Un om era în pământul Hus, pe nume Iov; şi era omul acela unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău.
2. Şi i s-au născut şeapte fii şi trei feate.
3. Şi au fost moştenirea lui oi şeapte mii şi cămile trei mii şi părechi de boi cinci sute şi asine cinci sute şi familie multă foarte. Şi era omul acela mare între toţi răsăriteanii.
4. Şi să ducea fiii lui şi făcea uspăţu prin case, fieştecarele în zioa sa. Şi, trimiţând, chema trei surorile sale să mânce şi să bea cu ei. ||
11r 5. Şi, trecând înprejur zilele uspăţului, triimitea la ei Iov şi-i sfinţea; şi, sculându-să dimineaţă, aducea arderi de tot pentru fieştecarii. Că zicea: „Ca nu cumva să fie păcătuit fiii miei şi bine să fie cuvântat pre Dumnezeu în inimile sale". Aşa făcea Iov în toate zilele.
6. Iară în oarecarea zi, venind fiii lui Dumnezeu să stea înnaintea Domnului, au fost între dânşii şi Satan,
7. Căruia i-au zis Domnul: „De unde vii?" Care răspunzând, au zis: „Încungiurat-am pământul şi l-am umblat".
8. Şi au zis Domnul către el: „Au n-ai socotit sluga Mea, Iov, că nu iaste lui aseaminea pre pământ om unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău?"
9. Căruia răspunzând, Satan au zis: „Au doară Iov în zădar să teame de Dumnezeu?
10. Au nu Tu l-ai îngrădit pre el şi casa lui şi toate averile prinprejur, lucrurile mânilor lui le-ai blagoslovit şi moşia lui au crescut pre pământ?
11. Ci întinde-Ţi câtuşi de cât mâna şi atinge toate care biruiaşte, de numai în faţă bine Te va cuvânta!"
12. Şi au zis Domnul către Satan: „Iată, toate care are în mâna ta sânt; numai spre el să nu-ţi întinzi mâna". Şi au ieşit Satan de la faţa Domnului.
13. Iară într-o zi oarecarea, mâncând fiii lui şi featele şi bând vin în casa fratelui său celui întâiu născut, |
11v 14. Sol au venit la Iov, care au zis: „Boii ara şi asinile să păştea pre lângă ei;
15. Şi au năvălit saveii şi le-au luat toate, şi slugile le-au lovit cu sabia; şi am scăpat eu sângur, să-ţi vestesc!"
16. Şi încă el grăind, venit-au altul şi au zis: „Focul lui Dumnezeu au căzut din ceriu şi, lovind oile şi slugile, le-au mistuit; şi am fugit eu sângur, să-ţi vestesc!"

17. Ci şi acela încă grăind, venit-au altul şi au zis: „Haldeii au făcut trei turme şi au năvălit cămilele şi le-au luat, ci încă şi slujile le-au tăiat cu sabia, şi eu am fugit sângur, să-ţi vestesc!"
18. Încă el grăia şi, iată, altul au întrat şi au zis: „Fiii tăi şi featele tale, mâncând şi bând vin în casa fratelui său celui întâiu născut,
19. De năpraznă un vânt groaznic au năvălit despre partea pustiei şi au lovit patru cornuri a casei, carea, căzând pre fiii tăi, i-au oborât şi au murit; şi am scăpat eu sângur să-ţi vestesc!"
20. Atunci s-au sculat Iov şi ş-au rupt vejmintele şi, tunzându-şi capul, căzând pre pământ s-au închinat,
*Ecli 5, 14. 21. Şi au zis: *„Gol am ieşit din pântecele maicii meale şi gol mă voiu întoarce acolo.
1 Tim. 6, 5. Domnul au dat, Domnul au luat; precum Domnului i-au plăcut, aşa s-au făcut. Fie numele || Domnului binecuvântat!" 12r
22. Întru toate acestea n-au păcătuit Iov cu buzele sale, nici bolunzeaşte ceva au grăit împrotiva lui Dumnezeu.

Cap 2

Satan, dobândind de la Dumnezeu slobozenie, loveaşte pre Iov cu bubă rea foarte, pre carele şi muierea lui îl probozeaşte. Iară trei ai lui priiatini cercetându-l, în şapte zile împreună, fiindu-le milă, cu el pre pământ tăcuţ şed.

1. Şi au fost când, într-o zi oarecare, veniia fiii lui Dumnezeu şi sta înnaintea Domnului; şi venise şi Satan între ei şi sta înnaintea Lui,
2. De au zis Domnul cătră Satan: „De unde vii?" Care i-au răspuns: „Am încungiurat pământul şi l-am umblat".
3. Şi au zis Domnul cătră Satan: „Au socotit-ai sluga Mea, Iovul, că nu ieste lui aseaminea pre pământ, bărbat unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău şi încă ţiindu-şi nevinovăţia? Iară tu M-ai întărâtat asupra lui, ca să-l năcăjesc în zădar".
4. Căruia răspunzând Satan, au zis: „Piele pentru piele şi toate care are omul le va da pentru sufletul său.
5. Însă trimite-Ţi mâna şi-i atinge gura şi trupul, şi atunci vei vedea că în faţă bine | Te cuvintează!" 12v
6. Şi au zis Domnul cătră Satan: „Iată, în mâna ta iaste, însă sufletul lui îl ţâne".
7. Şi, ieşind Satan de la faţa Domnului, au lovit pre Iov cu bubă rea, de la talpe până la creştetul lui;
8. Carele cu hărbul rădea puroile, şezând în gunoiu.
9. Şi i-au zis muierea lui: „Încă tu rămâi în unirea ta? Binecuvintează pre Domnul şi mori!"
10. Carele au zis cătră ea: „Ca una din muierile ceale nebune ai grăit. De am luat ceale bune din mâna lui Dumnezeu, ceale reale pentru ce să nu le priimim?" Întru toate aceastea n-au păcătuit Iov cu buzele sale.
11. Deci, auzând trei priiatini a lui Iov tot răul ce i să întâmplase, au venit fieştecarii din locul său, Elifaz Themaniteanul şi Valdad Suhiteanul şi Sofar Naamathineanul. Că să înţelesease ca, înpreună venind, să-l cerceteaze şi să-l mângâie.
12. Şi, rădicându-şi de departe ochii săi, nu l-au cunoscut; şi, strâgând, au plâns şi, rumpându-şi vejmintele, au prăsărat cenuşe preste capul său în ceriu.
13. Şi au şezut cu el pre pământ şapte zile şi şapte nopţi; şi nime nu-i grăia cuvânt, că vedea durearea a fi foarte.

Cap 3 ||

Iov, slobozând zăbalele firii, îş blastămă zioa naşterii sale şi viaţa, arătând nevoile oamenilor şi de câte reale să sloboade; carele de această lumină îndată să orbeaşte. 13r

1. După aceastea ş-au deşchis Iov gura sa şi ş-au blăstămat zioa.
2. Şi au grăit:
*Irim. 20, 24. 3. *„Piară zioa în carea m-am născut şi noaptea în carea s-au zis: «Zămislitu-s-au
[14] om!»
4. Zioa aceaea să se întoarcă în întunearec, nu o cearce Dumnezeu mai mult şi să nu strălucească cu lumină!

5. Negrească-o întunearecul şi umbra morţii, cuprinză-o ceaţa şi să se învăluiască în amărăciune!
6. Noaptea aceaea să o stăpânească întunecosul vifor, nu să socotească în zilele anului, nici să se numere în luni!
7. Fie noaptea aceaea sânguratecă, nici vreadnică de laudă!
8. Blesteme-o cei ce blastămă zioa, carii gata sânt a deştepta pre Leviathan!
9. Întunece-să stealele de ceaţa ei, aşteapte lumina şi să nu o vază, nici răsăritul zorilor, când să rădică,
10. Că n-au închis uşa pântecelui ce m-au purtat, nici au depărtat ceale reale de la ochii miei!
11. Pentru ce n-am murit în zgău? Ieşind din pântece, căci îndată n-am perit? |
13v 12. Căci m-am cuprins în braţă, căci m-am aplecat cu ţâţăle?
13. Că acum dormind aş tăcea şi în somnul mieu m-aş odihni,
14. Cu împăraţii şi cu sfetnicii pământului carii îşi zidesc sângurătăţi,
15. Au cu căpeteniile carii stăpânesc aur şi-ş umplu casele sale de argint,
16. Au ca un fără vreame născut n-aşi fi trăind, sau ca cei zămisliţi, ce n-au văzut lumina.
17. Acolo cei necuraţi au încetat de gâlceavă şi acolo s-au odihnit cei obosiţi de vârtute,
18. Şi cei biruiţi cândva aseaminea fără gloate n-au auzit glasul silitoriului.
19. Cel mic şi cel mare acolo sânt, şi sluga, slobod de domnul său.
20. Pentru ce ticălosului s-au dat lumina, şi viaţa celor ce sânt în amărăciune?
21. Carii aşteaptă moartea şi nu le vine, ca cei ce sapă comoara,
22. Şi să bucură foarte când vor găsi mormântul
23. Bărbatului a căruia ascunsă-i iaste calea şi l-au încungiurat Dumnezeu cu întunearec.
24. Mai nainte de-a mânca, suspin, şi ca apele ce undează, aşa-i rugirea mea.
25. Că frica de carea mă temeam mi-au venit, şi de ce mă grigeam mi s-au întâmplat.
26. Au nu m-am tânguit? Au n-am tăcut? Au nu m-am odihnit? Şi au venit preste mine mănііа". ||

14r

Cap 4

Elifaz ceartă pre Iov pentru nerăbdarea şi să sârguiaşte a-i arăta că pentru păcatele sale să ceartă de la Dumnezeu, Carele celui nevinovat protivnice nu-i trimite.

1 Şi, răspunzând Elifaz Themaniteanul, au zis:
2 „De vom înceape a grăi, doară cu greu vei lua? Dară gândita vorbă cine o va putea ţinea?
3. Iată, ai învăţat pre mulţi şi mâni obosite ai întărit;
4. Pre cei ce să potignea i-ai învărtoşat, şi genunchele ce tremura le-ai întărit.
5. Iară acum au venit preste tine rana şi te-ai slăbit; atinsu-te-au şi te-ai turburat.
6. Unde iaste frica ta, tăria ta, răbdarea ta şi săvârşirea căilor tale?
7. Adu-ţi aminte, rogu-te, cine cândva nevinovat au perit sau când cei drepţi s-au şters?
8. Ci mai vârtos vezi pre cei ce lucră nedreptate şi samănă dureri şi le seaceră,
9. Suflând Dumnezeu a fi perit şi de duhul mâniii Lui a fi mistuiţi.
10. Rugirea leului şi glasul leiţei şi dinţii puilor de lei s-au zdrobit.
11. Tigrişul au perit pentru că nu avea pradă, şi puii de leu s-au răsipit. |
14v 12. Iară cătră mine s-au zis cuvânt ascuns şi ca pă furiş au cuprins ureachea mea vinele ohtării Lui.
13. În groaza vederii de noaptea, când somnul cuprinde pre oameni,
14. Spaimă m-au curins şi tremurare, şi toate oasele meale s-au cutremurat.
15. Şi, trecând duhul pre lângă mine, s-au îngrozit perii trupului mieu.
16. Stătut-au cineva a căruia nu i-am cunoscut faţa, chip înnaintea ochilor miei, şi glas ca de boare lină am auzit.
17. *Au doară omul cu asămănarea lui Dumnezeu să va îndrepta, sau decât Făcătoriul său mai curat va fi omul? *Jos 25, 4. Jos 15, 15.
18. *Iată, cei ce-I slujesc nu sânt stătornici şi între îngerii Săi au grăit răotate. *2 Petr. 2, 4.
19. Cu cât mai vârtos cei ce lăcuiesc în casă de lut, carii au temeiu de pământ să vor mistui ca de molii? Iuda 1, 6.
20. De dimineaţa până sara să vor tăia şi, pentru că nici unul înţăleage, în veac vor peri.
21. Iară carii vor rămânea să vor lua dintre dânşii. Muri-vor, şi nu întru înţelepciune.

Cap 5

Elifaz iarăşi ceartă pre Iov de ne||dreptate, că nime fără vina sa de la Dumnezeu să ceartă. Pentru aceaea îndeamnă pre Iov să se întoarcă către Dumnezeu şi aşa îi făgăduiaşte că-i vor fi toate norocite şi lucrurile dumnezeieştii rânduieli despre făpturi le înalţă. 15r

1. Chiiamă, dară, de iaste cine să-ţi răspunză, şi la oarecare din sfinţi te întoarce.
2. Adevărat, pre cel bolund îl ucide mâniia, şi pre cel mic îl ucide pizma.
3. Eu am văzut pre cel bolund cu rădăcină tare şi i-am blăstămat frumseaţa lui îndată.
4. Departe vor fi fiii lui de mântuire şi să vor zdrobi în poartă şi nu va fi cine să-i scoaţă,
5. A căruie săcerişu cel flămând îl va mânca şi pre el îl va răpi cel întrarmat şi vor bea cei sătoşi averile lui.
6. Nimic pre pământ să face fără pricină, şi din năsip nu răsare durearea.
7. Omul să naşte spre lucru, şi paserea spre zburare.
8. Pentru aceaea eu mă voiu ruga Domnului şi la Dumnezeu voiu pune vorba mea,
9. Care face ceale mari şi neispitite şi minunate fără număr;
10. Care dă ploaie pre faţa pământului şi stropeaşte cu apă toate;
11. Care pune pre cei smeriţi întru-nnălţime şi pre cei mâhniţi îi rădică cu sânătate; |
12. Care răsipeaşte gândurile celor necuraţi, să nu poată plini mânile lor ce începuse; 15v
*1 Cor. 3, 19. 13. *Care prinde pre cei înţălepţi întru vicleşugul lor şi sfatul celor necuraţi răsipeaşte.
14. De zioa vor cădea întru-ntunearec şi ca în noaptea, aşa vor pipăi într-amiazezi.
15. Iară pre cel lipsit îl va mântui de sabia gurii lor, şi pre cel sărac, de mână sălnică.
16. Şi va fi celui lipsit nădeajde, iară nedreptatea îş va trage gura sa.
17. Fericitu-i omul care să ceartă de la Dumnezeu; deci certarea Domnului să nu o urgiseşti,
18. Că El răneaşte şi vindecă; loveaşte, şi mânile Lui vor face sănătos.
19. În şase năcazuri te va slobozi, şi într-a şaptea nu te va atinge răul.
20. În foamete te va scoate din moarte, şi în războiu din mâna sabiii.
21. De zbiciul limbei te vei ascunde şi nu te vei teame de năcaz când va veni.
22. În pustiire şi în foamete vei râde, şi de fierile pământului nu te vei îngrozi,
23. Ci cu pietrile ţânuturilor legătura ta, şi fierile pământului păciuitoare vor fi ţie.
24. Şi vei şti că pace are cortul tău şi, cercetându-ţi feliul tău, nu vei păcătui.
25. Şi vei şti că înmulţită va fi sământa ta, şi neamul tău, ca iarba pământului. ||
26. Întra-vei în mormânt în prisosire, precum să adună stogul în vreamea sa. 16r
27. Iată, aceasta precum am cercat, aşa iaste. Carea auzând, cu mintea o socoteaşte".

Cap 6

Arată Iov că cu mult mai greale pătimeaşte decât ar fi vreadnic, jeluindu-să că să părăseaşte de la priiatini, certând greu şi pre aceşti trei carii la sâne venise a-l mângâia; şi cu răbdare a-l asculta, ceare.

1. Şi răspunzând Iov, au zis:
2. „Batâr de s-ar cumpăni păcatele meale, cu carele m-am făcut vreadnic de mânie şi de pedeapsa carea pătimesc, în cumpănă.
3. Ca năsipul mării aceasta mai grea s-ar arăta. Pentru aceaea şi cuvintele meale de dureare sânt pline.
4. Că săgeţile Domnului sânt spre mine, a cărora urgiia au beut duhul mieu, şi îngrozirile Domnului oştesc asupra mea.
5. Au rugi-va măgariul sălbatec când va avea iarbă? Sau va mugi boul când va sta dinnaintea ieslii pline?
6. Sau să va putea mânca ceva nesărat, ce nu-i deres cu sare? Sau va putea cineva gusta, care gustându-să, aduce moarte?
7. Ceale ce mainte nu era să le atingă sufletul | mieu, acealea pentru strâmturarea, acum 16v
bucatele meale sânt.
8. Cine-m va da, să-m vie cearerea mea; şi ce aştept să-mi dăruiască Dumnezeu?
9. Şi Cel ce au început, Acela să mă zdrobească să-Şi sloboază mâna şi să mă ucigă?
10. Şi aceasta să-m fie mângâiarea ca, năcăjindu-mă cu dureare, să nu îngăduiască, nici să zică împrotivă cuvintelor sfatului.

11. Că ce-i tăriia mea, ca să sufăr? Care-i sfârşitul mieu, să mă port cu răbdare?
12. Nici tăriia pietrilor, tăriia mea, nici trupul mieu de aramă iaste.
13. Iată, nu-mi iaste ajutoriu în mine şi cei de lipsă ai miei încă s-au depărtat de la mine.
14. Cine-şi ia de la priiatinul său mila, frica Domnului o au părăsit.
15. Fraţii miei m-au trecut ca răpegiunea ce treace repede în văli.
16. Cei ce să tem de brumă, va cădea preste dânşii neaoa.
17. În vreamea când vor fi răsipiţi, vor peri şi, cât să va încălzi, să vor topi din locul său.
18. Încâlcitu-s-au cărările paşilor lor. Umbla-vor în deşert şi vor peri.
19. Socotiţi cărările Theman, drumurile Sava şi aşteptaţi puţântel.
17r 20. Ruşinatu-s-au, căci am nădăjduit; veni| |t-au şi până la mine şi s-au acoperit cu ruşine.
21. Acum aţi venit; şi acum, văzând rana mea, vă teameţi.
22. Au doară am zis: „Aduceţi-m", şi „Din averile voastre daţi-m"?
23. Sau: „Sloboziţi-mă din mâna vrăjmaşului şi din mâna celor vârtoşi scoateţi-mă"?
24. Învăţaţi-mă, şi eu voiu tăcea; şi, de nu ştiu doară ceva, învăţaţi-mă!
25. Pentru ce aţi hulit cuvintele adevărului, nefiind dintre voi careva care să mă poată vădi?
26. Numai spre certare v-aţi împodobit vorba şi în vânt scoateţi cuvintele.
27. Preste cel sărac de părinţi năvăliţi şi vă sârguiţi a răsturna priiatinul vostru.
28. Însă ce-aţi început, umpleţi; daţi-mi ureache şi vedeţi de mintu.
29. Răspundeţi, rogu-vă, fără prigonire, şi, grăind, cel ce-i drept judecaţi.
30. Şi nu veţi afla în limba mea nedreptate, nici în fălcile meale bolunzia va răsuna.

Cap 7

Iov a vieţii omeneşti şi ale sale multe feliuri de năcazuri arată, nici a i să răsplăti după fericirea
17v *vieţii de acum. Şi ceare de la Dumnezeu a să slobozi din mişălătăţ, | mirându-se de rânduiala lui Dumnezeu pentru mişelul om.*

1. Război iaste viaţa omului pre pământ şi ca zilele năimitului zilele lui.
2. Precum sluga doreaşte umbra şi precum năimitul aştaptă sfârşitul lucrului său,
3. Aşa şi eu am avut luni deşarte şi nopţ ostenitoare mi-am numărat.
4. De voiu dormi, voiu zice: «Când mă voiu scula?» Şi iarăşi voiu aştepta sara şi mă voiu umplea de dureri până la întunearec.
5. Îmbrăcatu-s-au trupul mieu cu putrejune şi cu gunoiul pravului; pielea mea s-au uscat şi s-au încreţit.
6. Zilele meale mai reapede au trecut decât de la ţăsătoriu pânza să taie şi s-au sfârşit fără de nici o nădejde.
7. Adu-ţi aminte că vânt iaste viaţa mea şi nu să va întoarce ochiul mieu să vază ceale bune,
8. Nici să va uita la mine vederea omului; ochii tăi spre mine, şi nu voiu sta.
9. Precum să mistuieşte norul şi treace, aşa care să va pogorî în iad nu să va sui,
10. Nici să va mai întoarce în casa sa, nici-l va mai cunoaşte locul lui.
11. Pentru aceaea şi eu nu voiu îngădui gurii meale; grăi-voiu în năcazul sufletului mieu, băznui-voiu cu amărăciunea sufletului mieu.
12. Au doară mare sânt eu, au cât, că m-au încungiurat cu închisoare? ||
18r 13. De voiu zice: «Mângâia-mă-va patul mieu şi mă voiu rădica grăind în aşternutul mieu»,
14. Îngrozi-mă-vei prin visuri şi prin vedenii, cu înfricoşeri mă vei lovi;
15. Pentru aceaea au ales zătigneală sufletul mieu şi moarte oasele meale.
16. Deznădăjduit-am, nicidecum mai mult voiu trăi. Îngăduiaşte-mi, că nimica sânt zilele meale.
17. Ce iaste omul, că-l măreşti? Căci pui preste el inima Ta?
18. Cercetezi-l de dimineaţă şi curund îl cerci.
19. Până când nu-mi îngăduieşti, nici mă laşi să-mi înghiţu balele meale?
20. Păcătuit-am; ce-ţi voiu face, o, Păzitoriul Oamenilor? Pentru ce m-ai pus împrotivitoriu Ţie şi m-ai făcut mie însumi greu?
21. Căci nu iai păcatul mieu, şi pentru ce nu depărtezi nedreptatea mea? Iată, acum în pulbere voiu dormi, şi dimineaţă de mă vei cerca, nu voiu sta".

Cap 8

Valdat pre Iov îl ceartă ca pentru o vorbă nedumnezeiască şi-l îndeamnă să să întoarcă către Dumnezeu şi spre mai bună viaţă; şi aşa-i făgăduiaşte că toate-i vor fi mai fericite şi-i arată

cătu-i de deşartă nădejdea făţarnicilor, zicând că Dumnezeu celor buni, bune, şi celor răi, reale numai le dă. |

1. Şi, răspunzând Valdad Suhiteanul, au zis: 18v
2. „Până când vei grăi de acealea şi duh de multe feliuri cuvintele gurii tale?
3. Au doară Dumnezeu înşală judecata? Au Cel Atotputernicul răstoarnă ce-i drept?
4. Şi fiii tăi de-I vor fi păcătuit şi i-au slobozit în mâna nedreptăţii sale,
5. Iară tu de te vei scula devreame către Dumnezeu şi te vei ruga Atotputearnicului,
6. De vei umbla curat şi drept, îndată să va deştepta către tine şi aşezat va face lăcaşul dreptăţii tale.
7. Atâta cât de vor fi fost ceale dintâiu ale tale mici, şi ceale de pre urmă ale tale să vor înmulţi foarte.
8. Că întreabă neamul cel de mainte şi cu deadinsul cearcă pomenirea părinţilor.
9. *Că de ieri sântem şi nu ştim, căci ca umbra zilele noastre trec pre pământ. *Jos 14, 2.
10. Şi ei te vor învăţa; grăi-ţ-vor şi din inima sa ţ-or scoate cuvinte. Psalm 143, 4.
11. Au poate trăi volbura fără umezală sau şovarul a creaşte fără apă?
12. Încă fiind în floare, nici rumpându-se cu mâna, să uscă.
13. Aşa, căile tuturor celor ce uită pre Dumnezeu, şi nădejdea făţarnicului va peri.
14. Nu-i va plăcea trândăvirea sa şi, precum pânza painjinului, cutezarea lui. ||
15. Răzima-să-va spre casa sa şi nu va sta; propti-o-va şi nu să va scula. 19r
16. Umădă să veade până a veni soarele şi în răsăritul său colţul lui va răsări.
17. Preste grămadă de pietri rădăcinile lui să vor îndesa şi între pietri va zăbovi.
18. De-l va sorbi din locul său, îl va tăgădui şi-i va zice: «Nu te-am cunoscut!».
19. Că aceasta-i veselia căii lui, ca iarăşi din pământ alţii să răsară.
20. Dumnezeu nu va lepăda pre cel unit, nici va întinde mâna celor vicleni,
21. Până ce să va umplea de râs gura ta şi buzele tale de veselie.
22. Carii te urăsc să vor îmbrăca cu ruşine şi cortul celor necuraţi nu va sta".

Cap 9

Îngăduiaşte Iov a fi Dumnezeu preste toate drept, nici a putea omul învinge pre Dumnezeu de nedreptate. Omul, zice Iovul, asămănându-să lui Dumnezeu, nu să poate îndrepta; mărime dumnezeieştii puteri şi a înţelepciunii să arată, ca nime să nu-i poată sta împrotivă sau a-i răspunde. Iară Dumnezeu şi pre cel necurat loveaşte, şi pre cel nevinovat. Şi a sa nevinovăţie împrotiva priiatinilor o sprijineaşte, pomenindu-şi năcazul. |

1. Şi, răspunzând Iov, au zis: 19v
2. „Adevărat ştiu că aşa iaste şi cum că nu să îndreptează omul asămănându-să cu Dumnezeu.
3. De va vrea a să prici cu El, nu-I va putea răspunde una pentru o mie.
4. Cel înţelept cu inima şi tare cu vârtutea, cine I-au stat împrotivă şi pace au avut?
5. Carele au mutat munţii şi n-au ştiut cei ce i-au răsipit în urgiia Sa;
6. Cel ce mişcă pământul din locul său şi stâlpii lui împreună să lovesc;
7. Care porunceaşte soarelui şi nu răsare, şi stealele le încuie ca supt peceate;
8. Carele au întins ceriurile sângur şi păşaşte pre valurile mării;
9. Care face Arcturul şi Orionul şi Hiara şi ceale dinlăuntrul austrului;
10. Carele face ceale mari şi necuprinse şi minunate, a cărora nu iaste număr.
11. De va veni la mine, nu-L voiu vedea; de să va duce, nu-L voiu înţăleage.
12. De va întreba de pripă, cine-I va răspunde sau cine poate zice: «Căci aşa faci?»
13. Dumnezeu, a Căruia mănii nime-I poate sta împrotivă şi supt Carele să pleacă cei ce poartă pământul.
14. Dară eu cât sânt, ca să-I răspunzu şi || să vorbesc cu cuvintele meale cu El? 20r
15. Care de-aşi şi avea ceva drept, nu-I voiu răspunde, ci mă voiu ruga Judecătoriului mieu;
16. Şi chemându-L, de mă va asculta, nu crezu că au ascultat glasul mieu.
17. Că în vifor mă va zdrobi şi va înmulţi ranele meale şi fără pricină.
18. Nu îngăduiaşte a să odihni duhul mieu şi mă umple de amărăciune.
19. De să cearcă tărie, foarte vârtos iaste; de să cearcă dreptatea judecăţii, nime nu îndrăzneaşte pentru mine a grăi mărturie.

20. De voiu vrea a mă îndrepta, gura mea mă va osândi. De voiu vrea nevinovat a mă arăta, strâmb mă va dovedi.
21. De voiu fi şi unit, şi aceasta nu va şti sufletul mieu şi mi să va urî de viiaţa mea.
22. Una iaste carea am grăit: «Şi pre cel nevinovat şi pre cel necurat El îi mistuiaşte.
23. De bate, ucigă o dată, şi nu râză de pedeapsele celor nevinovaţi.
24. Pământul s-au dat în mânile necuratului, faţa judecătorilor Lui o acopere, că de nu-i El, cine dară iaste?»
20v 25. Zilele meale mai grabnice au fost decât alergătoriul; fugit-au şi n-au | văzut binele.
26. Trecut-au ca corăbiile ce poartă poame, ca pajora ce zboară la hrană.
27. Când voiu zice, nicidecum aşa voiu vorbi, schimbu-mi faţa şi cu dureare mă strâng.
28. Mă stideam de toate lucrurile meale, ştiind că nu ierţi celui ce greşaşte.
29. Iară deşi aşa sânt necurat, pentru ce în zădar m-am ostenit?
30. De mă voiu spăla ca cu apele ceale de nea şi vor străluci ca ceale preacurate mânile meale,
31. Măcar în gunoiu mă vei întinge şi urât mă vor face vejmintele meale.
32. Că nici omului ce-i mie aseaminea voiu răspunde; nici care cu mine în judecată din drept să se poată auzi.
33. Nu iaste care pe amândoi să-i poată vădi şi să-şi puie mânile într-amândoi.
34. Deperteze de la mine varga Sa şi spaima Lui nu mă înfricoşaze.
35. Grăi-voiu şi nu mă voiu teame de El; că nici pociu, temându-mă, răspunde.

Cap 10

Iov îş tânguiaşte necazul, pricina lui de la Dumnezeu cercând; carea o arată a nu fi fost răotatea
21r *sa, nici neştiinţa lui Dumnezeu, Carele ziditul de la Sâne om bine-l || cunoaşte. Şi iarăşi pentru prisosirea pedeapsii să tânguiaşte a fi născut.*

1. reaşte-să sufletul mieu de viaţa mea, slobozi-voiu asupra mea vorba mea, grăi-voiu întru amărăciunea sufletului mieu.
2. Zice-voiu lui Dumnezeu: «Să nu mă osândeşti! Spune-mi căci aşa mă judeci?
3. Au doară bine a fi, Ţi să veade, de mă vei huli şi mă vei apăsa, lucrul mânilor Tale, şi vei ajuta sfatul necuraţilor?
4. Au doară ochi trupeşti sânt Ţie sau precum veade omul, şi Tu vei vedea?
5. Au doară ca zilele omului, zilele Tale, şi anii Tăi ca vreamile omeneşti sânt?
6. Să cauţi nedreptatea mea şi păcatul mieu să ispiteşti?
7. Şi să ştii că nimic necurat am făcut, nime fiind care din mâna Ta să poată scoate.
8. Mânile Tale m-au făcut şi m-au zidit tot împregiur. Şi aşa de năpraznă mă răpezeşti.
9. Adu-Ţi aminte, rogu-mă, că ca lutul m-ai făcut şi în pulbere mă vei întoarce.
10. Au nu ca laptele m-ai muls şi ca caşul m-ai întegat?
11. Cu piele şi cu carne m-ai îmbrăcat, cu oase şi cu vine m-ai întegat.
21v 12. Viaţă şi milă mi-ai dăruit şi cerce|tarea Ta au păzit sufletul mieu.
13. Deşi tăinuieşti acestea în imima Ta, dară ştiu că de toate Îţi aduci aminte.
14. De am păcătuit şi până la un ceas mi-ai iertat, căci nu mă suferi a fi curat de nedreptatea mea?
15. Şi de voiu fi necurat, amar mie iaste; şi de voiu fi drept, nu-m voiu rădica capul, săturat fiind de năcazu şi de mişelătate.
16. Şi pentru trufie, ca pre o leiţă mă vei prinde şi întorcându-Te, minunat mă chinuieşti.
17. Înnoieşti mărturiile Tale împrotiva mea şi pedeapsele oştesc în mine.
18. Pentru ce m-ai scos din zgău? Care batâr de m-aş fi fost mistuit, să nu mă vază ochiul.
19. Fost-aş fi ca când n-aş fi, din pântece mutat la mormânt.
20. Au doară împuţinarea zilelor meale nu să va sfârşi curund? Slobozi-mă, dară, să-m plâng câtuş de cât durearea mea,
21. Mai nainte de-a mă duce, şi nu mă voiu întoarce, la pământul cel întunecos şi acoperit cu ceaţa morţii,
22. La pământul mişălătăţii şi al întunearecului, unde-i umbra morţii, şi nici orânduială, ci veacinica groază lăcuiaşte"».

Cap 11 ||

Sofar nedrept zice că Iov pentru multe păcatele sale, care le numără, s-au certat de la Dumnezeu, arătând pre Dumnezeu a fi necuprins. Însă lui Iov, de să va întoarce, toate ceale fericite îi făgăduiaşte. 22r

1. Şi, răspunzând Sofar Naamaniteanul, au zis:
2. „Au doară care multe grăiaşte, nu va şi asculta? Au omul vorbitoriu să va îndrepta?
3. Ţie unuia vor tăcea oamenii? Şi, când vei râde de alţii, nime nu-ţi va răspunde?
4. Că ai zis: «Curată iaste vorba mea şi curat sânt înnaintea Ta».
5. Şi batâr de-ar vorbi Dumnezeu cu tine şi de ş-ar deşchide buzele Sale ţie,
6. Să-ţi areate tainele înţelepciunii şi cum că de multe feliuri iaste legea Lui, şi ai înţăleage că cu mult mai puţin ceare de la tine decât îi vreadnică nedreptatea ta.
7. Doară urmele lui Dumnezeu le vei cuprinde şi până la cel desăvârşit Atotputearnicul vei găsi?
8. Mai înalt iaste decât ceriul, şi ce vei face? Mai adânc decât iadul, şi de unde vei cunoaşte?
9. Mai lungă-i decât pământul măsura Lui şi mai lată decât marea.
10. De va răsipi toate sau într-unul le va îndesa, cine-I va zice împrotivă? |
11. Că El cunoaşte deşertăciunea oamenilor şi, văzând nedreptatea, au nu socoteaşte? 22v
12. Omul deşert să înnalţă spre trufie şi ca mânzul măgariului sălbatec pre sâneşi slobod a fi născut să gândeaşte.
13. Iară tu ai întărit inima ta şi ai întors cătră El mânile tale.
14. De vei depărta de la tine nedreptatea carea iaste în mâna ta şi de nu va rămânea în cortul tău nelegiurea,
15. Atunci îţi vei putea rădica faţa fără întinăciune şi vei fi stătornic şi nu te vei teame,
16. Şi de mişălătate încă-ţi vei uita şi ca de apele ce-au trecut îţi vei aduce aminte.
17. Şi ca fulgerul cel de amiazăzi ţi să va scula de cătră sară; şi când te vei socoti a fi mistuit, vei răsări ca luceafărul,
18. Şi vei avea cutezare, puindu-ţi întâiu nădejdea şi obosit fără grije vei dormi.
19. Odihni-vei şi nu va fi cine să te sparie; *şi să vor ruga feţii tale mulţi. *Preoţi 26, 6.
20. *Iară ochii necuraţilor vor scădea, şi scăparea va peri de la ei şi nădejdea lor, urăciunea sufletului". *Preoţi 26, 16.

Cap 12 ||

Iov, ca să înfunde sumeţiia prietinilor, zice că nime nu iaste care să nu ştie puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea din stăpânirea celor zidite, a cărora stare o schimbă după vrearea Sa. 23r

1. Şi, răspunzând Iov, au zis:
2. „Dară numai voi sânteţi oameni şi cu voi va muri înţelepciunea?
3. *Şi mie iaste inimă, ca şi voao, nici sânt mai în jos decât voi; că cine acestea, care ştiţi, nu le şti? *Jos 21, 3.
4. *Cel ce să batjocoreaşte de la priiatinul său, ca eu, chema-va pre Dumnezeu şi-L va asculta; că să râde unirea dreptului. *Pil. 14, 2.
5. Fălinariu urgisit la cugetele bogaţilor, gătit spre vreame rânduită.
6. Prisosească sălaşele tâlharilor şi cu îndrăznire întărâtă pre Dumnezeu, când El le-au dat toate în mânile lor.
7. Întreabă adecă dobitoacele şi te vor învăţa; şi pasirile ceriului, şi-ţi vor spune ţie.
8. Grăiaşte pământului şi-ţi va răspunde ţie; şi-ţi vor povesti peştii mării.
9. Cine nu şti că toate acestea mâna Domnului le-au făcut?
10. Într-a Căruia mână sufletul tot ce trăiaşte şi sufletul a tot trupul omului.
11. *Au nu ureachea giudecă cuvintele, şi făl|cile celui ce mâncă, gustul? *Jos 34, 3. 23v
12. În cei vechi iaste înţelepciunea şi în multă vreame, mintea.
13. De la El ieste înţelepciunea şi tăriia, El are sfatul şi înţeleagerea.
14. *De va răsipi, nime iaste cine să zidească? De va încuia pre om, nime iaste cine să-i deşchiză? *Isaie 22, 22. Apoc. 3, 7.
15. De va conteni apele, toate să vor usca; şi, de le va slobozi afară, vor răsturna pământul.

16. La El iaste tăria şi înţelepciunea, El cunoaşte şi pre cel ce înşală, şi pre cel ce să înşală;
17. Aduce sfetnici spre săvârşit bolund şi judecătoriu spre buiguire;
18. Brâul împăraţilor îl dezleagă şi încinge cu fune coapsele lor;
19. Povăţuiaşte preoţii cei nemăreţi, şi pre cei aleşi îi înşală,
20. Schimbând buza celor adevăraţi şi învăţătura celor bătrâni depărtând-o;
21. Varsă necinste preste căpetenii, pre cei ce era apăsaţi rădicându-i.
22. Carele descopere ceale adânci dintru-ntunearec şi scoate spre lumină umbra morţii;
23. Carele sporeaşte neamurile şi le pierde, şi ceale răsturnate în întreg iarăşi le întoarce; ||
24r 24. Carele schimbă inima căpeteniilor norodului pământului şi-i înşală, ca în deşert să umble prin cea fără cale.
25. Pipăi-vor ca prin tunearec, şi nu în lumină, şi-i va face a rătăci ca cei beţi.

Cap 13

Iov, priiatinii săi în cuvintele lor cufundându-i, zice că să vor certa de la Dumnezeu. Şi dreptatea sa şi răbdarea înprotiva priiatinilor o apără, cercând de la Dumnezeu pentru ce păcate aşa de greu să năcăjaşte.

1. Gată toate care au văzut ochiul mieu şi au auzit ureache mea; şi am înţăles fieştecarea.
2. După ştiinţa voastră şi eu le-am cunoscut, nici sânt mai jos decât voi.
3. Însă cătră Cel Atotputearnic voiu grăi şi a mă întreba cu Dumnezeu doresc,
4. Întâiu pre voi arătându-vă meşteri minciunii şi cinstitori de dogme răzvrătite.
5. Şi batâr de-aţi tăcea, ca să vă vedeţi a fi înţelepţi!
6. Ascultaţi, dară, certarea mea şi judecata buzelor meale luaţi aminte!
7. Au doară lui Dumnezeu I-i lipsă de minciuna voastră, ca să grăiţi pentru El făţării?
8. Au doară faţa Lui luaţ, şi pentru Dumnezeu a judeca vă sârguiţi? |
24v 9. Au Îi va plăcea Celuia de Carele nimic nu să poate tăinui? Au să va încelui ca omul cu înşelăciunile voastre?
10. El vă va vădi pentru că într-ascuns faţa Lui luaţi.
11. Îndată, cât să va mişca, vă va turbura, şi groaza Lui va cădea preste voi.
12. Pomenirea voastră să va asămăna cenuşii şi să vor întoarce în tină cerbicile voastre.
13. Tăceţi câtuşi de cât, să grăiesc orice-mi va spune mintea.
14. Pentru ce-m rump cărnurile meale cu dinţii miei şi sufletul mieu întorc în mânile meale?
15. De mă va şi ucide, într-Însul voiu nădăjdui. Însă căile meale înaintea Lui le voiu vădi.
16. Şi El va fi mântuitoriul mieu, că nu va veni înnaintea Lui tot făţarnicul.
17. Ascultaţi vorba mea şi ciumeliturile le luaţi în urechile voastre.
18. De voiu fi judecat, ştiu că drept mă voiu afla.
19. Cine iaste care să se judece cu mine? Vie! Pentru ce, tăcând, mă mistuiesc?
20. Numai doao să nu-mi faci, şi atunci de la faţa Ta nu mă voiu ascunde.
21. Mâna Ta o depărteaze de la mine, şi groaza Ta să nu mă înfricoşeaze.
22. Cheamă-mă şi eu Ţ-oiu răspunde; ,adecă, voiu grăi şi Tu-mi răspunde, ||
25r 23. Ce de nedreptăţi am, şi păcate, răotăţile meale şi greşalele arată-le mie.
24. Căci faţa Ta o ascunzi şi mă socoteşti a-Ţi fi nepriiatin?
25. Împrotiva frunzii ce să răpeaşte de vânt arăţi puterea Ta şi un păiuşu săc goneşti?
26. Că scrii împrotiva mea amărăciuni şi vreai a mă mistui cu păcatele tinereaţelor meale.
27. Pus-ai în gros piciorul mieu şi ai cercetat toate cărările meale şi urmele picioarelor meale le-ai socotit.
28. Carele ca putrăgiunea mă voiu mistui şi ca văjmântul ce să mâncă de molie.

Cap 14

Iov, socotind slăbiciunea omenească, să minunează de rânduiala lui Dumnezeu spre oameni, că după această viiaţă aştaptă alta, şi a trupurilor proroceaşte înviiarea.

1. Omul din muiere născut în scurtă vreame trăind, să umple de multe ticăloşii.
2. *Carele ca o floare răsare şi să zdrobeaşte şi fuge ca umbra, şi niciodată întru aceeaş stare rămâne. *Sus 8, 9. Psal. 143, 4.

3. Şi vreadnic a fi, socoteşti, preste unul ca | acesta a-Ţi deşchide ochii Tăi şi a-l aduce 25v
cu Tine la judecată?
*Psal. 50, 4. 4. *Cine poate face curat din necurat, ce-i zămislit din sămânţă? Au nu Tu, Care sângur eşti?
5. Scurte sânt zilele omului, numărul lunilor lui la Tine iaste. Rânduit-ai hotarele lui,
carele a să treace nu vor putea.
6. Depărtează-Te puţintel de la el, ca să odihnească, până când va veni cea dorită, ca
a năimitului zioa lui.
7. Lemnul are nădeajde; de să va tăia, iarăşi înverzeaşte, şi ramurile lui odrăslesc.
8. De va îmbătrâni în pământ rădăcina lui şi în pulbere va muri trunchiul lui,
9. De mirosul apei va încolţi şi va face coamă, ca când dintâiu s-au sădit.
10. Iară omul, deacă va muri şi golit, şi mistuit, unde iaste, rogu-mă?
11. Ca când s-ar depărta apele din mare, şi râul, deşertându-să, să se uşte,
12. Aşa omul, deacă va adormi, nu să va scula. Până ce să va zdrobi ceriul, nu să va
deştepta, nici să va scula din somnul său.
13. Cine-mi va da aceasta, ca în iad să mă aperi şi să mă ascunzi, până ce va treace
mânia Ta şi să-mi rânduieşti vreame în carea să-Ţi aduci aminte de mine? ||
14. Au socoteşti că omul mort iarăşi trăiaşte? În toate zilele în care acum oştesc, aştept 26r
până ce va veni schimbarea mea.
15. Chema-mă-vei, şi eu Îţi voiu răspunde. Lucrului mânilor Tale Îţ vei întinde dreapta.
*Jos. 30, 14 16. *Tu, adecă, paşii miei i-ai numărat, ci iartă-mi păcatele meale.
şi 34, 21. 17. Însămnat-ai ca într-un săculeţu greşalele meale, ci ai vindecat nedreptatea mea.
Pil. 5, 21. 18. Muntele, căzând, curge, şi piatra să mută din locul său;
19. Pietrile le scobeaşte apa şi, prin spălare, încet, pământul să mistuiaşte. Şi pre om,
dară, aşijderea îl vei pierde.
20. Învărtoşatu-l-ai puţântel, ca în veac să treacă. Schimba-vei faţa lui şi-l vei slobozi.
21. Acar vestiţi vor fi fiii lui, acar nevestiţi, nu va înţeleage.
22. Însă trupul lui, până va trăi, îl va durea, şi sufletul lui preste dânsul va plânge".

Cap 15

Elifaz vădeaşte pre Iov de trufăşie, de nerăbdare şi de blăstămarea asupra lui Dumnezeu, la Carele zice că nime nu să află curat, însămnând blăstămul necuraţilor şi al făţarnicilor.

1. Şi răspunzând Elifaz Themaniteanul, au zis: |
2. „Au doară cel înţelept va răspunde ca cel ce grăiaşte spre vânt şi va umplea de 26v
fierbântare pântecele său?
3. Vădeşti cu cuvintele pre cel ce nu-i aseaminea ţie şi grăieşti ce nu-ţi foloseaşte.
4. Câtu-i în tine, deşertat-ai frica şi ai dus rugăciunile înnaintea lui Dumnezeu.
5. Căci că au învăţat nedreptatea ta pre gura ta şi urmezi limba celor ce blastămă.
6. Osândi-te-va pre tine gura ta, şi nu eu; şi buzele tale îţ vor răspunde ţie.
7. Au doară omul cel dintâiu tu eşti născut, şi mai nainte de dealuri alcătuit?
8. Au doară sfatul lui Dumnezeu l-ai auzit şi mai jos de tine va fi toată înţelepciunea?
9. Ce cunoşti carea să nu cunoaştem? Ce înţelegi carea să nu ştim?
*Ecli. 18, 8. 10. *Şi bătrâni şi vechi sânt întru noi, cu mult mai vechi decât părinţii tăi.
11. Au doară mare lucru iaste să te mângâie Dumnezeu? Ci cuvintele tale ceale reale
opresc aceasta.
12. Ce te înnalţă inima ta şi, ca când ai cugeta lucruri mari, spărieţi ai ochii?
13. Ce să umflă împrotiva lui Dumnezeu duhul tău, ca să scoţi din gura ta de aceaste vorbe?
14. Ce iaste omul, să fie neîntinat şi să se areate drept a fi cel născut din muiare?
*Sus 4, 18. 15. *Iată, între sfinţii Lui nime-i neschim| |bătoriu, şi ceriurile nu sânt curate înnaintea Lui. 27r
16. Cu cât mai vârtos urâciosul şi nefolositoriul om carele bea ca apa nedreptatea?
17. Arăta-ţi-voiu, ascultă-mă! Ce am văzut îţi voiu povesti.
18. Cei înţălepţi să mărturisesc şi nu-şi ascund părinţii săi,
19. Cărora numai s-au dat pământul şi n-au trecut strein printr-înşii.
20. În toate zilele sale cel necurat să trufeaşte şi tirăniii lui neştiut iaste numărul anilor.
21. Sunetul groazei pururea în urechile lui; şi când iaste pace, el pururea leşuiri i să pare a fi.
22. Nu creade că să poate întoarce din întunearec la lumină, privind înprejur din toate
părţile sabia.
23. Când să va mişca a cerca pâine, cunoaşte că-i gătită în mâna lui zioa întuneareculuí.

24. Îngrozi-l-va năcazul şi strâmtoare îl va şenţui, ca pre împăratul ce să găteaşte la războiu.
25. Că ş-au întins asupra lui Dumnezeu mâna sa şi împrotiva Celui Atotputearnic s-au învărtoşat.
26. Alergat-au asupra Lui cu grumazul rădicat şi cu cerbice grasă s-au întrarmat.
27v 27. Acoperitu-i-au faţa lui grăsime şi | din coapsele lui untura spânzură.
28. Lăcuit-au în cetăţi părăsite şi în case pustii, carele s-au întors în mormânturi.
29. Nu să va îmbogăţi, nici va rămânea avearea lui, nici îş va slobozi în pământ rădăcina sa.
30. Nu să va depărta din întunearec; ramurile lui le va usca flacăra şi să va lua cu duhul gurii sale.
31. Nu va creade în zădar cu greşală, fiind înşelat, că să va răscumpăra cu ceva preţu.
32. Mai nainte de-a i să plini zilele, va peri, şi mânile lui să vor săca.
33. Vătăma-să-va ca via în floarea dintâi strugurul lui şi ca maslinul ce-şi leapădă floarea.
34. Că adunarea făţarnicului stearpă, şi focul va îmbuca sălaşele celor ce daruri bucuros priimesc.
35. *Zămislit-au durearea şi au născut nedreptate; şi pântecele lui găteaşte înşelăciuni". *Psal. 7, 15. Isa. 59, 4.

Cap 16

Iov, mişcat de asprirea priiatinilor, durearea sa şi-o tânguiaşte, mărimea dosăzii arătând şi pre sâne a pătimi fără dreptate, căruia ştiitoriu a fi Dumnezeu zice.

1. Şi răspunzând Iov, au zis:
2. „Auzit-am adeaseori de-acealea, mângăitori povarnici toţi sânteţi voi.
3. Au doară vor avea sfârşit cuvintele ceale de vânt? Au greu-ţi iaste ţie ceva,
28r de || grăieşti?
4. Puteam şi eu aseaminea voao a grăi şi macar de-ar fi sufletul vostru pentru sufletul mieu.
5. V-aş mângâia şi eu cu cuvinte şi mi-aş clăti capul preste voi.
6. Întări-v-aş cu gura mea şi mi-aş mişca buzele meale, ca când vă v-aş ierta.
7. Dară ce voiu face? De voiu grăi, nu va înceta durearea mea. Şi de voiu tăcea, nu să va depărta de la mine.
8. Iară acum m-au apăsat durearea mea şi spre nimica s-au întors toate mădulările meale.
9. Zbârciturile meale mărturisesc împrotiva mea şi să deştaptă grăitoriu strâmb împrotiva feaţii meale, zicându-mi împrotivă.
10. Cules-au mânia Sa spre mine şi, amânânţându-mi, au scrâşnit asupra mea cu dinţii Săi. Vrăjmaşul mieu cu ochi groaznici s-au uitat spre mine;
11. Deşchisu-s-au asupra mea gurile sale şi, probozindu-mă, mi-au lovit falca; săturatu-s-au din pâinile meale.
12. Închisu-m-au Dumnezeu la cel nedrept şi mânilor celor necuraţi m-au dat.
13. Eu, cel odată bogat, de năpraznă m-am zdrobit. Prins-au cerbicea mea, frâmtu-m-au şi m-au pus Luişi ca spre sămn.
14. Înpresuratu-m-au cu lăncile Sale, rănit-au coapsele meale, n-au îngăduit şi au vărsat pre pământ ceale dinlăuntru ale meale.
28v 15. Tăiatu-m-au cu rană preste rană, năvă|lit-au asupra mea ca un uriiaş.
16. Sac am cusut preste pielea mea şi am acoperit cu cenuşe trupul mieu.
17. Faţa mea s-au umflat de plâns, şi geanele meale au împăinginit.
18. Acestea am pătimit, fără de nedreptatea mânilor meale, având curate, cătră Dumnezeu, rugăciuni.
19. Pământule, să nu acoperi sângele mieu, nici să afle în tine loc de pitulat strigarea mea!
20. Că iată, în ceriu mărturia mea şi ştiutoriul mieu în ceale înnalte.
21. Vorbitorii, priiatinii miei; la Dumnezeu să strecură ochiul mieu.
22. Şi batâr aşa de s-ar judeca omul cu Dumnezeu, precum să judecă fiiul omului cu soţul său.
23. Că iată, anii cei scurţi trec şi în cărarea prin carea nu mă voiu întoarce umblu.

Cap 17

Iov, din mărimea năcazului său, aici nimică şieş a-i rămânea fără moartea, grăiaşte şi pre priiatinii ce-i rănduia numai cea de acum răsplătire îi vădeaşte de nebunie, el cea viitoare aşteptând odihnă.

1. Sufletul mieu să va supţiia, zilele meale să vor scurta şi sângur îm rămâne mormântul.
2. N-am păcătuit şi în amărăciuni petreace ochiul mieu. ||

3. Slobozi-mă, Doamne, şi mă pune lângă Tine, şi a fieştecăruia mână oştască împrotiva mea. 29r
4. Inima lor o ai depărtat de învăţătură, pentru aceaea nu să vor înălţa.
5. Pradă făgăduiaşte sorţilor şi ochii fiilor lui vor scădea.
6. Pusu-m-au ca spre pildă obştii şi pildă sânt înnaintea lor.
7. Înpăinjinit-au de urgie ochiul mieu şi mădulările meale ca într-o nimica s-au întors.
8. Ameţi-vor drepţii preste aceasta, şi cel nevinovat împrotiva făţarnicului să va deştepta,
9. Şi va ţinea cel drept calea sa, şi cel cu mâni curate va adaoge tărie.
10. Deci toţi voi vă întoarceţi şi veniţi şi nu voiu afla întru voi nici un înţelept.
11. Zilele meale au trecut, gândurile meale s-au răsipit, chinuindu-mi inima.
12. Noaptea o au mutat spre zi şi, iarăşi, după întunearec nădăjduiesc lumină.
13. De voiu suferi, iadul casa mea iaste şi întru întunearec mi-am aşternut patul.
14. Putregiunii am zis: «Tatăl mieu eşti; maică-mea şi soru-mea, viermilor».
15. Unde iaste dară acum aşteptarea mea, şi răbdarea mea cine o socoteaşte?
16. În iadul cel mai dedesupt să vor pogorî toate ale meale. Gândeşti, doară acolo va fi odihnă mie?"

Cap 18 |

Valdat, mustrând pre Iov de trufie şi de nerăbdare, însămnează blăstămurile celor necuraţi ca să-ş aşaze judecata sa împrotiva lui Iov, adecă că numai pentru păcatele sale să ceartă. 29v

1. Şi răspunzând Valdad Sufiteanul, au zis:
2. „Până la ce sfărşit vei arunca cuvintele? Înţeleageţi mainte, şi aşa să grăim!
3. Pentru ce ne-am socotit ca un dobitoc şi ne-am făcut urâţi înnaintea voastră?
4. Cel ce-ţi pierzi sufletul tău întru mânia ta, au doară pentru tine să va părăsi pământul şi să vor muta râpile din locul său?
5. Au nu lumina ceriului necurat să va stânge? Nici va străluci para focului lui?
6. Lumina să va întuneca în sălaşul lui, şi candila care-i preste el să va stânge.
7. Strămta-să-vor paşii vârtutei lui şi va prăpădi sfatul său,
8. Că au băgat în cursă picioarele sale şi întru întinăciunile sale umblă.
9. Prinde-să-va talpa lui în laţ şi să va aprinde asupra lui seate.
10. Ascunsu-s-au în pământ piedeca lui şi cursa lui pre cărare.
11. De pretutindini îl vor înfricoşa groazele şi-i vor învălui picioarele. ||
12. Supţia-să-va de foame vârtutea lui, şi nemâncarea să năvălească coastele lui. 30r
13. Înbuce frumseaţea pielii lui, mistuiască braţele lui, ceale întâiu născute, moartea.
14. Zmulgă-să din sălaşul lui cutezarea lui şi calce preste el, ca împăratul perirea.
15. Lăcuiască în sălaşul lui soţiile lui, care nu ieste, presere-se în sălaşul lui sulfur.
16. Jos, rădăcinile lui să să usuce, iară sus, să se sferime săcerişul lui.
*Pil. 2, 22. 17. *Pomenirea lui să piară de pre pământ şi să nu se prăznuiască numele lui prin uliţă.
18. Scoate-l-va din lumină întru-ntunearec, şi din lume îl va muta.
19. Nu va fi sământa lui, nici neamul întru norod, nici ceva rămăşiţă în ţinuturile lui.
20. În zioa lui să vor ameţi cei mai de pre urmă, şi pre cei dintâi îi va năvăli groaza.
21. Aceastea dară sânt sălaşele celui necurat, şi acesta-i locul celui ce nu cunoaşte pre Dumnezeu".

Cap 19

Iov, de nemilostivire pre priiatini vădind, pre sâneş de la Domnul a să bate fără vină zice, nu pentru ale sale răotăţi, ci pentru alte dreapte pricini arătând asprirea năcazului, şi pre sâneş a fi de priiatini părăsit; pentru aceaea, cu viitoarea înviiare să mângâie. |

1. Şi răspunzând Iov, au zis: 30v
2. „Până când năcăjiţi sufletul mieu şi mă zdrobiţi cu vorbele?
3. Iată, de zeace ori mă turburaţi şi nu vă ruşinaţi apăsindu-mă.
4. Adecă, de n-am şi cunoscut, cu mine va fi necunoştinţa mea.
5. Iară voi vă rădicaţ asupra mea şi mă mustraţi cu probozirile meale.
6. Încai acum înţăleageţi că Dumnezeu nu cu judecată dreaptă m-au năcăjit şi cu zbiciurile Sale m-au încins.
7. Iată, voiu strâga puternicie pătimind, şi nime va auzi. Vorbi-voiu, şi nu ieste cine să judece.

8. Cărarea mea o au îngrădit împregiur şi nu pociu treace, şi în calea mea au pus întunearec.
9. Jefuitu-m-au de slava mea şi au luat corona din capul mieu.
10. Strâcatu-m-au despre tot şi pieiu şi ca unui copaciu zmult mi-au luat nădejdea.
11. Mâniiatu-s-au împrotiva mea urgia Lui, şi aşa m-au avut, ca pre vrăjmaşul Său.
12. Înpreună au venit tâlharii Lui şi ş-au făcut cale prin mine şi au conocit prinprejur sălaşul mieu.
31r 13. Pre fraţii miei i-au depărtat de la || mine, şi cunoscuţii miei ca cei streini s-au delungat de la mine.
14. Părăsitu-m-au rudeniile meale, şi cei ce mă cunoscuse s-au uitat de mine.
15. Jelearii casii meale şi slujnicile meale ca pre un strein m-au avut şi ca un nimearnic am fost în ochii lor.
16. Pre sluga mea l-am chemat şi nu mi-au răspuns; cu gura mea mă rugam de el.
17. De aburul mieu i s-au scărbit muiarii meale şi mă rugam fiilor pântecelui mieu.
18. Şi cei bolunzi încă nu mă socotea şi, deacă mă depărtam de la ei, mă hulea.
19. Urâtu-m-au cei ce era cândva sfetnicii miei; şi pre carii mai tare iubeam s-au întors de la mine.
20. De pielea mea, mistuindu-să cărnurile, s-au lipit osul mieu şi s-au lăsat numai buzele împregiuriul dinţilor miei.
21. Milostiviţi-vă spre mine, milostiviţi-vă spre mine încai voi, priiatinii miei, că mâna Domnului m-au atins.
22. Pentru ce mă goniţi, ca Dumnezeu, şi cu cărnurile meale vă săturaţi?
23. Cine-m va da, să să scrie vorbele meale? Cine-m va da, să să însămneaze în carte, |
31v 24. Cu nuia de fier şi în tablă de plumb sau cu cleaşte să se scobească în creamine?
25. Că ştiu cum că Răscumpărătoriul viu iaste şi în zioa cea mai de-apoi din pământ mă voiu scula.
26. Şi iarăşi mă voiu încungiura cu pielea mea şi în trupul mieu voiu vedea pre Dumnezeul mieu,
27. Pre Carele eu însumi Îl voiu vedea, şi ochii miei să vor uita spre El, şi nu altul. Pusă ieste această nădejde a mea în sânul mieu.
28. Pentru ce dară acum ziceţi: «Să-l gonim şi rădăcină cuvântului să aflăm împrotiva lui?»
29. Fugiţi, direpţ aceaea, de la faţa sabiii, că izbânditoriul nedreptăţilor sabie iaste; şi să ştiţi a fi judecata".

Cap 20

Sofar, mişcat de cuvintele lui Iov, înfruntarea lui zice că o va asculta. Şi ce parte iaste a celui necurat la Dumnezeu, cu multe cuvinte arată.

1 Şi, răspunzând Sofar Naamaniteanul, au zis:
2 „Pentru aceaea cugetele meale una după alta de multe fealiuri urmează, şi mintea spre multe să răpeaşte.
3. Învăţătura cu carea mă mustri o voiu asculta, şi duhul înţelegerii meale îm va
32r răspun||de mie.
4. Aceasta ştiu din-ceput, de când s-au pus omul pre pământ,
5. Că lauda celor necuraţi scurtă ieste şi bucuria făţarnicului, la un puntum.
6. De să va sui până la ceriu trufiia lui şi capul lui va atinge norii,
7. Ca gunoiul în sfârşit să va pierde. Şi carii îl văzuse vor zice: «Unde iaste?»
8. Ca somnul zburând nu să va afla, treace-va ca vederea de noaptea.
9. Ochiul care îl văzuse nu-l va vedea, nici mai mult să va uita spre el locul său.
10. Fiii lui să vor zdrobi de lipsă, şi mâna lui îi va întoarce durearea sa.
11. Oasele lui să vor umplea de răotăţile tinereaţelor lui şi cu el în pulbere vor dormi.
12. Că fiind dulce în gura lui răul, îl va ascunde supt limba sa.
13. Îngădui-l-va şi nu-l va părăsi şi-l va tăinui în gâtlejul său.
14. Pânea lui în pântecele lui să va întoarce în fiere de aspide dinlontru.
15. Bogăţiile care le-au îmbucat le va borî şi din pântecele lui le va trage afară Dumnezeu.
32v 16. Capul aspidelor să va scula şi-l va | ucide limba de năpârcă.
17. (Nu vază păraiele râului, răpegiunile mierii şi a untului).
18. Plăti-va toate care au făcut şi, macar că nu să va mistui, după mulţimea meşteşugirilor sale, aşa va şi suferi.

19. Pentru că frângând au golit pre cei săraci, casa o au răpit şi nu o au zidit,
*Ecli. 5, 9. 20. *Nici s-au săturat pântecele lui; şi, deacă va avea ceale ce poftea, nu le va putea stăpâni.
21. N-au rămas din bucata lui, şi pentru aceaea nimic nu va rămânea din averile lui.
22. Deacă să va sătura, strâmtora-să-va, înfierbânta-să-va şi toată durearea va cădea spre el.
23. Batâr de s-ar umplea pântecele lui, ca să trimită preste el mâniia urgiii Sale şi să ploaie preste el războiul Său.
24. Fugi-va de armele ceale de fier şi va cădea în arcul cel de aramă,
25. Scos şi ieşind din teaca sa şi fulgurând întru amărăciunea sa. Mearge-vor şi vor veni preste el cei groaznici.
26. Tot întunearecul s-au ascuns în ochii lui. Îmbuca-l-va focul cel ce nu să aprinde, năcăji-să-va părăsit în sălaşul său.
27. Dezvăli-vor ceriurile nedreptatea lui şi pământul să va scula asupra lui. ||
28. Deşchis va fi colţul casii lui, zmulge-să-va în zioa urgiii lui Dumnezeu. 33r
29. Aceasta iaste partea omului necurat de la Dumnezeu şi moştenirea cuvintelor lui de la Domnul".

Cap 21

Iov, poftind a să asculta cu răbdare de la priiatini, pricina cearcă pentru ce uniia din cei necuraţi până la sfârşitul vieţii sânt norociţi, iară cei curaţi împrotivă să bat, şi răspunde că cel necurat spre zioa peririi de la Dumnezeu să ţine, mincinoasa priiatinilor mângâiare prin aceasta zmulgând.

1. Şi, răspunzând Iov, au zis:
2. „Ascultaţi, rogu-vă, cuvintele meale şi vă pocăiţi!
3. Suferiţi-mă, şi voiu grăi şi, după cuvintele meale, de vi să pare, râdeţi!
4. Au doară împrotiva omului întrebarea mea iaste, ca să nu-mi caute a mă întrista cu vrednicie?
5. Ascultaţi şi vă buiguiţi şi puneţi deagetul gurii voastre!
6. Şi eu, cându-mi aduc aminte, mă tem şi mă loveaşte cutremurul mieu.
*Irim. 2, 1 7. *Pentru ce, dară, cei necuraţi trăiesc, înălţaţi sânt şi întăriţi cu bogăţii?
Havacum 1. 3. 8. Sământa lor rămâne înaintea lor, a ru|deniilor gloata şi a nepoţilor în vederea lor. 33v
13. 9. Casele lor fără grije sânt şi cu linişte, şi nu ieste varga lui Dumnezeu preste ei.
10. Vaca lor au luat în pântece şi nu s-au stârpit; giuninca au fătat şi nu s-au usebit de viţelul său.
11. Ies ca turmele mititeii lor şi pruncii lor săltează cu jocuri
12. Ţin doba şi alăuta şi să bucură de sunetul organului.
13. Ducu-şi în ceale bune zilele sale şi într-o cirtă să pogor în iad.
14. Carii au zis lui Dumnezeu: «Depărtează-Te de la noi şi cunoştinţa căilor Tale nu o vream.
*Mal. 3, 14. 15. *Cine e Atotputearnicul, ca să-i slujim, şi ce ne foloseaşte de ne vom ruga Lui?»
16. Însă pentru că nu sânt în mâna lor bunătăţile sale, sfatul necuraţilor îndelungat să fie de la mine.
17. De câte ori candila necuraţilor să va stânge şi le va veni povoiul şi-i va împărţi durearea urgiii Sale?
18. Fi-vor ca pleavele înnaintea feaţii vântului şi ca scânteia ce o răsipeaşte viforul.
19. Dumnezeu va ţinea fiilor Lui durearea tătâni-său; şi când îi va răsplăti, atunci || va şti. 34r
20. Vedea-vor ochii lui uciderea sa şi din urgiia Atotputearnicului va bea.
21. Că ce-i a lui din casa sa după sâne? Şi de să va îngiumătăţi numărul anilor lui?
22. Au doară pre Dumnezeu Îl va învăţa cineva ştiinţa, Carele judecă pre cei înnalţi?
23. Acesta moare vârtos şi sănătos, bogat şi fericit.
24. Ceale dinlontrul lui pline sânt de grăsime, şi cu măduhă oasele lui să răorează.
25. Iară altul moare întru amărăciunea sufletului, fără nici o aveare,
26. Şi macar că împreună în pulbere vor dormi şi-i vor acoperi viermii.
27. Adevărat am cunoscut cugetele voastre şi judecăţile ceale nedreapte împrotiva mea.
28. Că ziceţi: «Unde iaste casa căpeteniii şi unde sânt sălaşele necuraţilor?»
29. Întrebaţi pre acar carele dintre călători şi togma aceastea îl veţi cunoaşte a le înţeleage.
30. Că spre zioa pierderii să ţine cel rău şi la zioa urgiii să va duce.
31. Cine-i va mustra înaintea lui calea lui? Şi care au făcut, cine-i va răsplăti?
32. El la mormânturi să va duce şi întru adunarea morţilor va priveghea. |

34v 33. Dulce au fost celor colţuroase a izvorului iadului şi după sâne pre tot omul va trage, şi înaintea sa nenumăraţi.
34. În ce chip dară mă mângâiaţi în deşert, deacă răspunsul vostru a să împoncişa adevărului s-au arătat?"

Cap 22

Elifaz mustră pre Iov de nemilostivire în apăsarea săracilor şi altor nelegiuiri, arătându-l a nu sâmţi bine de dumnezăiasca orânduială; şi, de să va pocăi, ceale bune făgăduindu-i.

1. Şi, răspunzând Elifaz Thimaniteanul, au zis:
2. „Au doară lui Dumnezeu să poate asămăna omul, macar de va fi şi cu ştiinţă desăvârşit?
3. Ce foloseaşte lui Dumnezeu de vei fi drept? Au ce-i adaogi de-ţi va fi neîntinată viiaţa ta?
4. Au doară, temându-să, te va mustra şi va veni cu tine în judecată?
5. Şi nu pentru răotatea ta cea prea multă şi ceale fără sfârşit nedreptăţi?
6. Că ai luat zălogul fraţilor tăi fără pricină şi pre cei goli i-ai jefuit de haine.
7. Apă celui obosit n-ai dat, şi celui flămând i-ai tras pâinea.
8. Întru tăria braţului tău stăpâneai pământul şi pre putearnic îl biruiai. ||
35r 9. Pre văduve le-ai lăsat deşearte şi cele cărnoase ale săracilor braţă le-ai sfărmat.
10. Pentru aceaea te-ai încungiurat cu laţuri şi te turbură frica degrabă.
11. Şi socoteai că nu vei vedea întunearecul, şi de povoiul apelor nu te vei apăsa?
12. Au nu socoteşti că Dumnezeu ieste mai înalt decât ceriul şi preste vărvul stealelor să înalţă?
13. Şi zici: «Că ce cunoaşte Dumnezeu şi ca prin ceaţă judecă?
14. Norii, ascunderea Lui, nici socoteaşte ale noastre, nici pre lângă ţiţânile ceriului umblă».
15. Au doară cărarea veacilor vreai a o păzi, carea o au călcat oamenii cei necuraţi?
16. Carii s-au luat mainte de vremea sa şi râul au răsturnat temeiul lor,
17. Carii zicea lui Dumnezeu: «Depărtează-Te de la noi!» şi ca cum nimic ar putea face Cel Atotputearnic, Îl socotea,
18. Când El umpluse casele lor de bunătăţi; a cărora judecată departe fie de la mine.
19. *Vedea-vor drepţii şi să vor veseli, şi cel nevinovat va râde de dânşii. *Psalm. 106, 42.
20. Au nu s-au tăiat înnălţarea lor, şi rămăşiţele lor le-au îmbucat focul?
21. Odihneaşte-te dară spre El şi aibi pace şi prin aceastea vei avea roduri bune.
22. Priimeaşte din gura Lui leagea şi pune cuvintele Lui în inima ta. |
35v 23. De te vei întoarce la Cel Atotputearnic, te vei zidi şi vei îndelunga nedreptatea de la sălaşul tău.
24. Da-ţi-va pentru pământ creamine, şi pentru creamine, răpegiuni de aur.
25. Şi va fi Atotputearnicul împrotiva vrăjmaşilor tăi, şi argintul ţi să va grămădi.
26. Atunci spre Atotţiitoriul vei spori în dezmerdări şi vei rădica cătră Dumnezeu faţa ta.
27. Ruga-L-vei şi te va asculta, şi făgăduinţele tale le vei da Lui.
28. Judeca-vei ceva şi-ţi va veni, şi în căile tale va străluci lumina.
29. *Că cel ce să va smeri va fi în slavă; şi cine-şi va pleca ochii, acela să va mântui. *Pil. 29, 23.
30. Mântui-să-va cel nevinovat şi să va mântui în curăţia mânilor sale".

Cap 23

Iov dumnezeiasca judecată smerit o cheamă; arată-să a nu să certa pentru păcatele sale şi drept a sâmţi de rânduiala lui Dumnezeu Celui necuprins, Carele precum vrea, toate le face.

1. Şi răspunzând Iov, au zis:
2. „Şi acum în amărăciune iaste vorba mea, şi mâna ranei meale s-au îngreoiat preste suspinarea mea.
3. Cine îm va da să-L cunosc şi să-L aflu şi să viu până la scaunul Lui?
4. Pune-voiu înnaintea Lui judecata şi gura mea o voiu umplea de mustrări, ||
36r 5. Ca să ştiu cuvintele care îm va răspunde şi să înţeleg ce-m grăiaşte.
6. Nu vreau să se cearte cu mine cu multă tărie, nici să mă apease cu mulţimea mărimei sale.
7. Pune dreptate împrotiva mea şi ajungă la biruinţă judecata mea.

8. De voiu mearge la răsărit, nu să arată; de mă voiu duce la apus, nu-L voiu înţăleage.
9. De voiu mearge spre stânga, ce voiu face? Nu-L voiu cuprinde. De mă voiu întoarce spre dreapta, nu-L voiu vedea.
10. Iară El şti calea mea şi m-au cercat, ca aurul ce treace prin foc.
11. Urmele Lui au urmat piciorul mieu, calea Lui o am păzit şi nu m-am abătut dintr-însa.
12. De la poruncile buzelor Lui nu m-am depărtat şi în sânul mieu am ascuns cuvintele gurii Lui.
13. Că El sângur iaste şi nime poate întoarce cugetele Lui; şi sufletul Lui orice au vrut, aceasta au făcut.
14. Deacă-Şi va plini în mine vrearea Sa şi altele multe aseaminea, de faţă-I sânt Lui.
15. Şi, pentru aceaea, de la faţa Lui m-am turburat şi, socotindu-L cu frică, mă grijească.
16. Dumnezeu au muiat inima mea şi Cel Atotputearnic m-au turburat,
17. Că n-am perit pentru întunearecul ce să apropie, nici faţa mea o au acoperit ceaţa.

Cap 24

Iovul, ca să se areate drept a simţi de dumnezeiasca orânduială, zice lui Dumnezeu cunoscute | a fi vreamile şi a oamenilor numără multe fealiuri de nedreptăţi, care de la El să vor certa. 36v

1. De la Atotputearnicul nu sânt ascunse vreamile, iară care L-au cunoscut nu ştiu zilele Lui.
2. Alţii au trecut hotarăle, răpit-au turmele şi le-au păscut.
3. Asinul celor săraci de părinţi l-au mânat şi au luat pentru zălog boul văduvei.
4. Întros-au calea săracilor şi au apăsat aseaminea pre blânzii pământului.
5. Alţii ca măgarii sălbateci în pustie ies la lucrul său; priveghind spre pradă, gătesc pâine pruncilor.
6. Holda nu a sa seaceră; şi via celui ce l-au apăsat cu puternicie o culeg.
7. Goli lasă oamenii, îmbrăcămintele luându-le, cărora nu ieste acoperemânt în frig,
8. Pre carii povoaiele munţilor îi răorează; şi neavând acoperemânt, îmbrăţăşază pietrile.
9. Puternicie au făcut prădând pruncii cei săraci, şi obştea cea săracă o au jefuit.
10. Celor goli şi cari umblă fără vejmânt şi celor flămânzi le-au luat spicele.
11. Între grămăzile lor au amiezăzit, carii călcând jgheaburile însătoşază.
12. Din cetăţi au făcut oamenii a geame şi sufletul celor răniţi au strâgat şi Dumnezeu neizbândit a să duce nu-l sufere. ||
13. Aceia au fost împrotivă războitori luminei; nu i-au ştiut căile, nici s-au întors prin cărările Lui. 37r
14. Dimineaţă întâiu să scoală ucigaşul, ucide pre cel lipsit şi pre cel sărac; iară de noapte va fi ca furul.
15. Ochiul preacurvariului socoteaşte ceaţa, zicând: «Nu mă va vedea ochiul!» Şi-ş va acoperi faţa.
16. Sapă întru-ntunearec casele, precum în zi s-au fost sfătuit, şi n-au cunoscut lumina.
17. De să arată degrabă zorile, li să pare a fi umbra morţii; şi aşa, întru-ntunearec ca în lumină umblă.
18. Uşor iaste preste faţa apelor; blăstămată ca partea lui pre pământ, nici să umble prin calea viilor.
19. La căldură mare treacă de la apele ceale de nea şi până la iad păcatul lui.
20. Uite-se de el mila; dulceaţa lui, viermii. Nu fie în aducerea aminte, ci să să zdrobească ca pomul cel neroditoriu.
21. Că au păscut pre cea stearpă, carea nu naşte, şi văduvei bine nu i-au făcut.
22. Tras-au pre cei tari întru tăria sa, şi când va sta, nu va creade vieţii sale.
23. *Datu-i-au Dumnezeu loc de pocăinţă, şi el rău să slujaşte de dânsa spre trufie. Iară ochii lui sânt în căile lui. *Apoc. 2, 21.
24. Rădicatu-s-au puţin şi nu vor sta | şi să vor zmeri ca toate şi să vor lua şi ca vârful spicelor să vor zdrobi. 37v
25. Carea, de nu-i aşa, cine mă va putea vădi a fi minţit şi a pune înaintea lui Dumnezeu vorbele meale?"

Cap 25

Valdad, din a lui Dumnezeu înălţime şi a oamenilor smerire, tăgăduiaşte a să putea îndrepta omul, lui Dumnezeu asămânându-să.

1. Şi răspunzând Valdad Suhiteanul, au zis:
2. „Puterea şi groaza la acela iaste care face unire întru ceale înalte ale Sale.
3. Au doară iaste numărul ostaşilor Lui? Şi spre carele nu să scoală lumina Lui?
4. Au doară să va putea îndrepta omul, lui Dumnezeu asămânându-să, sau a să arăta curat cel născut din muiare?
5. Iată, luna încă nu străluceaşte şi stealele nu sânt curate înaintea Lui;
6. Cu cât mai vârtos omul, putregiunea, şi fiiul omului, viermele?"

Cap 26

Iovul zice nici un agiutoriu de la om a să putea da lui Dumnezeu, necuprinsa lui Dumnezeu puteare din lucrurile Lui arătând.

1. Şi, răspunzând Iov, au zis:
2. „A cui agiutoriu eşti? Au doară a neputinciosului, şi sprijiniţi braţul celui ce nu-i tare?
3. Cui ai dat sfat? Doară celui ce nu are înţelepciune, şi mintea ta o ai arătat multă. ||
38r 4. Pre cine ai vrut a învăţa? Au nu pre Cel ce au făcut răsuflarea?
5. Iată, urieşii gem supt ape, şi cei ce lăcuiesc cu ei.
6. Gol iaste iadul înaintea Lui şi nici un acoperemânt iaste pierderii.
7. Care întinde miiazănoaptea preste deşert şi spânzură pământul preste nimica;
8. Care leagă apele în norii Săi, ca să nu rumpă împreună jos;
9. Care ţine faţa scaunului Său şi întinde preste el negura Sa.
10. Hotar împregiur au pus apelor, până când să va sfârşi lumina şi întunearecul.
11. Stâlpii ceriului să cutremură şi să spăimintează la vrearea Lui.
12. Întru putearea Lui de năpraznă mările s-au adunat şi înţelepciunea Lui au lovit pre cel trufaş.
13. Duhul Lui au împodobit ceriurile şi, moşind mâna Lui, s-au scos şarpele cel colăcit.
14. Iată, aceastea din partea căilor Lui s-au zis. Şi deacă o picătură mică din cuvântul Lui de-abia auzim, cine să va putea uita spre tunetul puterii Lui?"

Cap 27

38v *Iov, pururea stătătoriu întru îndrepta|rea sa, lepădând hula priiatinilor, arată că ei spre nevinovăţie s-au sărguit, că necuraţii din scurta aceştii vieţi sporire spre moarte să răpesc de la Dumnezeu la patimi.*

1. Şi au adaos Iov, luându-şi pilda, şi au zis:
2. „Viu e Dumnezeu, Care au luat judecata mea, şi Atotputearnicul, Care la amărăciune au adus sufletul mieu.
3. Că până când răsuflare mai iaste în mine şi Duhul lui Dumnezeu în nările meale,
4. Nu vor vorbi buzele meale nedreptate, nici limba mea va cugeta minciuna.
5. Departe fie de la mine să vă judec pre voi a fi drepţi. Până mă voiu sfârşi, nu mă voiu depărta de nevinovăţia mea.
6. Îndreptarea mea, carea am început a o ţinea, nu o voiu părăsi; că nu mă pâreaşte inima mea în toată viaţa mea.
7. Fie ca necuratul, nepriiatinul mieu şi împrotivnicul mieu, ca cel nedrept.
8. Că ce nădeajde iaste făţarnicului, de răpeaşte cu scumpie şi nu sloboade Dumnezeu sufletul lui?
9. Au doară Dumnezeu va asculta strâgarea lui, când va veni asupra lui strâmtoarea?
10. Sau să va putea desfăta în Cel Atotputearnic şi a chema pre Dumnezeu în toată vreamea?

11. Învăţa-vă-voiu prin mâna lui Dumnezeu ceale || ce Atotputearnicul are, nici le voiu 39r
ascunde.
12. Iată, voi toţi cunoaşteţi, şi căci fără pricină deşarte grăiţi?
13. Aceasta iaste partea omului necurat la Dumnezeu şi moştenirea celor sâlnici, carea de la Atotputearnicul o vor cuprinde.
14. De să vor înmulţi fiii lui, în sabie vor fi, şi nepoţii lui nu să vor sătura de pâine.
15. Cei rămaşi de el să vor îngropa în perire, şi văduvele lui nu vor plânge.
16. De va aduna ca pământul argintul şi ca tina va găti vejmintele,
17. Găti-le-va, adecă, dară cel drept le va îmbrăca; şi argintul, cel nevinovat îl va împărţi.
18. Ziditu-ş-au ca molia casa sa, şi ca păzitoriul ş-au făcut umbrariu.
*Psalm. 48, 18. 19. *Cel bogat, când va dormi, nimică va lua cu sâne. Deşchide-ş-va ochii săi şi nimic
[17] va afla.
20. Apuca-l-va ca apa lipsa, noaptea îl va împresura viforul.
21. Lua-l-va vântul înfierbântând şi-l va duce şi ca volbura îl va răpi din locul său.
22. Şi va trimite preste el şi nu-i va îngădui; din mânile lui fugind va fugi.
23. Strânge-va preste el mânile sale şi va şuiera preste el, uitându-să spre locul lui.

Cap 28 |

Iov şi spre nevinovăţie s-au sârguit, că aceasta sângură iaste calea a dobândi înţelepciunea, 39v
carea i-o arată decât aurul cu mult a fi mai scumpă şi cu naşterea, şi cu vrednicia. Iară lui Dumnezeu cunoscute a fi oricare sânt firii ascunse, şi înţelepciunea din ceriu a să da, nu cu aur a să cumpăra; a căruia înţelepciuni o părticea o are carea să dăruiaşte prin frica lui Dumnezeu.

1. Are argintul începaperea vinelor sale, şi aurul loc în care să lămureaşte.
2. Fierul din pământ să ia şi piatra, de căldură topită, în aramă să întoarce.
3. Vreame au pus întuneareculuí, şi sfârşitul tuturor însuş socoteaşte şi piatra ceaţii, şi umbra morţii.
4. Desparte răpegiunile de la norodul ce nimerniceaşte, pre cei ce i-au uitat piciorul omului celui lipsit şi pre cei rătăciţi.
5. Pământul din care răsărea pâinea în locul său de foc s-au mistuit.
6. Locul samfirului, pietrile lui şi gliile lui, aur.
7. Cărarea n-au cunoscut paserea, nici s-au uitat la ea ochiul vulturului;
8. Nu o au călcat fiii neguţătorilor, nici au trecut printr-însa leiţa.
9. La creamine ş-au întins mâna, răsturnat-au din rădăcini munţii.
10. În pietri râuri au tăiat şi tot ce-i scump || au văzut ochiul lui. 40r
11. Şi ceale adânce a râurilor le-au cercetat, şi ceale ascunse la lumină le-au adus.
12. Iară înţelepciunea unde să află? Şi care e locul înţăleagerii?
13. Nu şti omul preţul ei, nici să află în pământul celor ce desfătat trăiesc.
14. Adâncul zice: «Nu-i în mine!» Şi marea grăiaşte: «Nu e cu mine!»
*Înţel. 7, 9. 15. *Nu să va da aur curat pentru ea, nici să va cumpâni argintul în schimbarea ei.
16. Nu să va dărui celor întinşi cu văpseale din India, nici pietrii sardoniheşti ceii scumpe, nici samfirului.
17. Nu i să va zidi aur sau sticlă, nici să vor schimba pentru ea vase de aur.
18. Ceale înnalte şi mai presus nu să vor pomeni cu asămănarea ei; şi să trage înţelepciunea din ceale ascunse.
19. Nu i să va asămăna topaziia din Ethiopiia, nici unsori curate i să vor asămăna.
20. De unde dară înţelepciunea vine? Şi carea ieste locul înţăleagerii?
21. Ascunsă iaste de la ochii tuturor celor vii şi de paserile ceriului.
22. Perirea şi moartea au zis: «Cu urechile noastre am auzit vestea ei!»
23. Dumnezeu înţăleage calea ei şi El cunoaşte locul ei. |
24. Că El priveaşte marginile lumii şi toate care sânt supt ceriu le veade, 40v
25. Care au făcut vânturilor cumpănă, şi apele le-au spânzurat în măsură,
26. Când punea ploilor leage şi cale vifoarelor ce sună;
27. Atunci o au văzut şi o au vestit şi o au gătit şi o au cercat.
28. Şi au zis omului: «Iată, frica Domnului, aceasta iaste înţelepciunea, şi a să feri de rău, înţăleagerea»".

Cap 29

Iov, dorind sănătatea dintâiu, cu multe cuvinte o povesteaşte, împreună cu facerile sale de bine, ca de la sâne împrotivitoarea priiatinilor hulă să o izbândească.

1. Şi au adaos Iov, luându-şi pilda, şi au zis:
2. „Cine îm va da să fiu lângă lunile ceale dintâiu, lângă zilele în care Dumnezeu mă păzea?
3. Când strălucea candila Lui preste capul mieu şi la lumina Lui umblam întru-ntunearec,
4. Precum am fost în zilele tinereaţelor meale, când în taină Dumnezeu era în sălaşul mieu,
5. Când era Atotputearnicul cu mine şi, împregiurul mieu, pruncii miei,
6. Când îm spăla picioarele cu unt şi piatra îm vărsa păraie de untdelemn,
7. Când ieşiiam la poarta cetăţii şi în uliţă îm gătea cathedra? ||
41r 8. Vedea-mă tinerii şi să ascundea, şi bătrânii, sculându-se, înnainte sta.
9. Căpeteniile înceta de-a grăi şi deagetul punea gurii sale.
10. Glasul său şi-l contenea voivozii, şi limba lor de gâtlanul său să lipea.
11. Ureachea, auzând, mă fericea, şi ochiul, văzând, mărturie îm da,
12. Pentru că slobozisem pre săracul ce strâga şi pre cel rămas, căruia nu era agiutoriu.
13. Blagosloveniia celui ce era de-a perirea preste mine veniia, şi inima văduvei o am mângăiat.
14. Cu dreptatea m-am îmbrăcat şi m-am înveştit, ca cu un văjmânt şi cu o steamă, cu judecata mea.
15. Ochiu am fost celui orb şi picior ştopului.
16. Tată eram săracilor şi pricina carea nu ştiiam cu deadinsul o cercam.
17. Zdrobiiam măsealele celui necurat şi din dinţii lui luam prada,
18. Şi ziceam: «În cuibuşorul mieu voiu muri şi ca finicul voiu înmulţi zilele.
19. Rădăcina mea s-au deschis lângă ape şi rooa va zăbovi în săcerişul mieu.
20. Slava mea pururea să va înnoi, şi arcul mieu în mâna mea să va întemeia».
41v 21. Cine mă auziia, aştepta judecata şi, | luund aminte, tăcea la sfatul mieu.
22. Cuvintelor meale nimică a adaoge îndrăznea şi preste dânşii să strecura vorba mea.
23. Aştepta-mă ca ploaia, şi gura sa o deşchidea ca la povoiul de sara.
24. De râdeam cândva cătră ei, nu credea, şi lumina feaţii meale nu cădea pre pământ.
25. De aş fi vrut a mă duce la ei, şedeam întâiu; şi şezând ca un împărat, împregiur stând oastea, eram celor măhniţi mângăietoriu.

Cap 30

Plânge Iov fericirea cea dintâiu, întoarsă şieş, slobozând Dumnezeu, spre mare supărare.

1. Iară acum mă râd cei mai tineri cu vreamea, a cărora părinţi nu mă învredniceam a-i pune cu cănii turmei meale,
2. A cărora vârtutea mânilor mie pentru nimica îm era şi de viaţă încă să vedea a fi nevreadnici,
3. De lipsă şi de foame stărpi, carii rodea în sângurătate, ponosiţi de dosadă şi mişelătate
4. Şi mânca ierburi şi scoarţele copacilor, şi rădăcina jneapinilor era bucata lor.
5. Carii dintre văi aceastea răpind, fieştecare găsindu-le, la eale cu strâgare alerga.
42r 6. În pustiile răpegiunilor lăcuia şi în cre| |păturile pământului sau pre locuri colţuroase;
7. Carii între unele ca aceastea să veselea şi a fi supt cei bătrâni dulceţi îşi socotea.
8. Fiii bolunzilor şi a proştilor şi pre pământ togma nearătându-se,
9. Acum spre cântecul lor sânt întors şi m-am făcut lor spre pildă.
10. Urăscu-mă şi departe fug de la mine, şi faţa mea a o scuipi nu să ruşinează.
11. Că tulba Sa o au deşchis şi m-au năcăjit şi frâu au pus în gura mea.
12. Spre dreapta răsăritului dosăzile meale îndată s-au sculat. Picioarele meale mi-au întors şi m-au apăsat ca cu valuri cu cărările sale.
13. Răsipit-au căile meale, aleşuitu-m-au şi m-au biruit şi n-au fost cine să-mi aducă agiutoriu.
14. Ca prin zidul spart şi poarta deşchisă au năvălit asupra mea şi la mişelătăţile meale s-au tăvălit.
15. Întorsu-m-am în nimica, luat-ai ca vântul dorirea mea, şi ca norul au trecut măntuirea mea.
16. Iară acum în mine însum să veştezeaşte sufletul mieu şi mă stăpânesc zilele năcazului.

17. De noapte gura mea să pătrunde de dureri; şi carii mânâncă nu dorm.
18. Întru mulţimea lor să mistuiaşte vejmântul mieu şi ca cu cujmuliţa vejmântului m-au ucis.
19. Asămănatu-m-am tinei şi aseaminea m-am | făcut scânteii şi cenuşii. 42v
20. Strâg cătră Tine, şi nu mă asculţi; stau, şi nu Te uiţi la mine.
21. Schimbatu-Te-ai mie spre nemilostiv şi întru-nvârtoşarea mânii Tale Te împotriveşti mie.
22. Rădicatu-m-ai şi ca pre vânt puindu-mă, m-ai izbit foarte.
23. Ştiu că morţii mă vei da, unde s-au rânduit casa a tot ce trăiaşte,
24. Însă nu spre mistuire acelora trimiţi mâna Ta; şi, de vor cădea, Însuţi vei mântui.
25. Plângeam cândva preste cel ce era năcăjit şi era milă sufletului mieu de cel sărac.
26. Aşteptam ceale bune, şi mi-au venit ceale reale. Aşteptam lumina, şi au năvălit întunearecul.
27. Ceale dinlontrul mieu au fiert fără nici o odihnă, apucatu-m-au zilele năcazului.
28. Măhnit umblam fără mânie. Sculându-mă, în gloată strâgam.
29. Frate am fost bălaurilor şi soţie struţilor.
30. Pielea mea s-au negrit preste mine, şi oasele meale s-au săcat de zăduh.
31. Întorsu-s-au spre jeale alăuta mea şi organul mieu spre glasul celor ce plâng.

Cap 31

Iov, ca să se curăţească de hula priiatinilor, pre judecătoriul cel mai mare mărturia nevinovă||ţiii 43r
sale chemând, facerile sale de bine, cu carele din pruncie s-au obicinuit, le povesteaşte.

1. „Făcut-am legătură cu ochii miei, ca nici încă să gândească de fecioară.
2. Că ce parte ar avea Dumnezeu în mine de sus şi moştenire Atotputearnicul din înnălţime?
3. Au doară nu e pierdere celui necurat şi astrienare celor ce lucră nedreptate?
4. Au nu El socoteaşte căile meale şi toţi paşii miei îi numără?
5. De am umblat întru deşertăciune şi au grăbit întru vicleşug piciorul meu,
6. Puie-mă în cumpănă dreaptă şi cunoască Dumnezeu unirea mea.
7. De s-au abătut paşul mieu din cale şi de au urmat după ochii miei inima mea, şi de s-au lipit de ochii miei întinăciunea,
8. Sămâna-voiu, şi altul să mânce, şi neamul mieu să să dezrădăcineaze.
9. De s-au înceluit inima mea spre muiare şi de am aleşuit la uşa priiatinului,
10. Curvă altuia fie muiarea mea şi preste ea să să pleace alţii,
11. Că aceasta nelegiuire iaste şi nedreptate mare.
12. Foc iaste până la perire, îmbucând şi toate dezrădăcinând naşterile.
13. De n-am băgat samă asta la judeca|tă cu sluga mea şi cu slujnica mea, când să certa 43v
asupra mea,
14. Că ce voiu face când să va scula la judecată Dumnezeu? Şi deacă va întreba, ce-i voiu răspunde?
15. Au doară nu în pântece m-au făcut cel ce şi pre el l-au lucrat şi m-au alcătuit în zgău unul?
16. De am tăgăduit, ce vrea, săracilor, şi ochii văduvei i-am făcut a aştepta,
17. De mi-am mâncat înbucătura sângur şi cel rămas sărac de n-au mâncat dintr-însa,
18. (Că din copilăria mea au crescut cu mine mila şi din pântecele maicii meale au ieşit cu mine),
19. De n-am socotit pre cel ce perea, pentru că n-au avut vejmânt şi fără acoperemânt pre cel sărac,
20. De nu mi-au mulţămit coastele lui şi din lâna oilor meale s-au încălzit,
21. De mi-am rădicat preste cel rămas mâna şi când mă vedeam şezând în poartă mai sus,
22. Umărul mieu din închietura sa cază, şi braţul mieu cu oasele sale să să zdrobească,
23. Că pururea, ca valurile ce să înflă asupra mea, m-am temut de Dumnezeu şi greotatea Lui nu o am putut purta.
24. De am socotit aurul a fi vârtutea mea şi celui lămurit am zis: «Cutezarea mea eşti!»
25. De m-am veselit pentru multe averile meale şi pentru că multe au găsit mâna mea, ||
26. De am văzut soarele când strălucea şi luna umblând curat 44r
27. Şi s-au veselit într-ascuns inima mea şi am sărutat mâna mea cu gura mea,
28. Carea iaste nedreptate mare şi tăgăduire împrotiva lui Dumnezeu celui Preaînalt,
29. De m-am bucurat de cădearea celui ce mă urâse şi am săltat căci l-au aflat răul,
30. Că n-am dat spre păcătuire gâtlejul mieu, ca să-i poftească blăstămând sufletul lui,

31. De n-au zis oamenii sălaşului mieu: «Cine ne va da din cărnurile lui, să ne săturăm?»,
32. Afară n-au rămas nimearnicul, uşa mea călătoriului au fost deşchisă,
33. De am ascuns ca un om păcatul mieu şi am tăinuit în sânul mieu nedreptatea mea,
34. De m-am spăimântat de multa mulţime, şi urgiia rudeniilor m-au înfricoşat şi nu mai vârtos am tăcut, nici am ieşit din uşe,
35. Cine-m va da ascultătoriu, ca dorul mieu să-l asculte Atotputearnicul şi cartea să o scrie cel ce judecă,
36. Ca în umărul mieu să o port şi să-l încungiur ca pre o coronă mie?
37. Prin toate treaptele meale îl voiu vesti şi ca o căpetenie îl voiu dărui. |
44v 38. De strâgă asupra mea pământul mieu şi cu el brazdele lui plâng,
39. De i-am mâncat rodurile lui fără bani şi sufletele lucrătorilor lui le-am năcăjit,
40. În loc de grâu răsară-mi ciulini şi, pentru orzu, spini!"
Sfârşitu-s-au cuvintele lui Iov.

Cap 32

Iov, după ce au pus tăceare priiatinilor, să mustră împreună cu ei de nerăbdare de la Eliu, carele îş aruncă înţelepciunea.

1. Şi au lăsat aceşti trei oameni a răspunde lui Iov, pentru că drept li să vedea.
2. Şi s-au mâniiat şi s-au aprins Eliu, fiiul lui Varahil Vuziteanul, din ruda lui Ram. Şi s-au mâniiat asupra lui Iov, pentru că drept a fi pre sine înnaintea lui Dumnezeu să zice,
3. Iară împrotiva priiatinilor lui s-au aprins, pentru că nu aflase răspuns cuvios, ci numai osândise pre Iov.
4. Deci Eliu au aşteptat pre Iov vorbind, pentru că era mai bătrâni cei ce grăia.
5. Iară deacă văzuse că cei trii nu putuse răspunde, s-au măniat foarte.
6. Şi răspunzând Eliu, fiiul lui Vahil Văziteanul, au zis:
„Mai tânăr sânt cu vreamea, iară voiu mai vechi şi, pentru aceaea ,cu cap plecat m-am temut a vă spune judecata mea.
45r 7. Că nădăjduiam cum că vârsta cea mai înde||lungată va grăi şi mulţimea anilor va învăţa înţelepciunea,
8. Ci, precum văzu, duh iaste în oameni, şi suflarea Celui Atotputearnic dă înţăleagere.
9. Nu cei de multe veacuri sânt înţelepţi, nici cei bătrâni înţeleg judecata.
10. Pentru aceaea voiu zice: «Ascultaţi-mă, arăta-vă-voiu şi eu înţelepciunea mea.
11. Că am aşteptat vorbele voastre, auzit-am înţelepciunea voastră, până când vă v-aţi întrebat prin cuvinte».
12. Şi până când vă gândeam a zice ceva, luam aminte. Ci, precum văzu, nu iaste cine să poată vădi pre Iov şi a răspunde dintre voi cuvintelor lui.
13. Ca nu doară să ziceţi: «Aflat-am înţelepciunea, Dumnezeu l-au lepădat, nu omul!»
14. Nimic mi-au grăit mie, şi eu nu după vorbele voastre îi voiu răspunde.
15. Temutu-s-au, nici au mai răspuns şi au depărtat de la sâneş vorbele.
16. Deci, deacă i-am aşteptat şi n-au grăit, stătut-au, nici au mai răspuns,
17. Răspunde-voiu şi eu partea mea şi voiu arăta ştiinţa mea,
18. Că sânt plin de vorbe şi mă strânge duhul pântecelui mieu.
45v 19. Iată, pântecele mieu ca mustul fără răsuflătoare, care plosculiţele ceale noao le | sparge.
20. Grăi-voiu şi voiu răsufla câtuşi de cât; deşchide-voiu buzele meale şi voiu răspunde.
21. Nu voiu lua faţa bărbatului, şi pre Dumnezeu omului nu-L voiu asămăna.
22. Că nu ştiu până când voiu sta şi doară după puţin mă va lua Făcătoriul mieu.

Cap 33

Eliu din vorbele lui Iov să sârguiaşte a-l arăta a nu fi drept zicând în ce chip Dumnezeu grăiaşte omului să-l înveaţe şi să-l cearte, şi celui ce să întoarce să i să milostivească.

1. Auzi, direpţ aceaea, Iov, vorbele meale şi toate cuvintele meale le ascultă!
2. Iată, am deşchis gura mea, vorbească limba mea în fălcile meale!
3. Cu unită inima mea cuvintele meale, şi judecată dreaptă buzele meale vor grăi.
4. Duhul lui Dumnezeu m-au făcut şi suflarea Atotputearnicului m-au înviat.

5. De poţi, răspunde-mi, şi împrotiva feaţii meale stă.
6. Iată, şi pre mine şi pre tine ne-au făcut Dumnezeu şi dintr-acelaşi lut şi eu m-am alcătuit,
7. Însă minunea mea să nu te înfricoşaze şi vorba mea să nu-ţi fie grea.
8. Zis-ai dară în urechile meale, şi glasul cuvintelor tale am auzit:
9. «Curat sânt eu şi fără greşală, neînti||nat, şi nu iaste nedreptate în mine. 46r
10. Pentru că ponosluri în mine au găsit, pentru aceaea m-au gândit a-i fi nepriiatin.
11. Pus-au în gros picioarele meale, păzit-au toate căile meale».
12. Aceasta-i, dară, în carea nu eşti îndreptat. Răspunde-ţi-voiu că-i mai mare Dumnezeu decât omul.
13. Împrotiva Lui mustri, căci nu ţ-au răspuns la toate cuvintele?
14. O dată grăiaşte Domnul, şi a doao oară aceaeaş nu prociteaşte.
15. Prin somn în vederea de noaptea, când cade somnul pre oameni şi dorm în pat,
16. Atunci deşchide urechile oamenilor şi, învăţându-i, îi deprinde în învăţătură,
17. Ca să întoarcă pre om de la ceale ce face şi să-l sloboază din trufie,
18. Scoţându-i sufletul din putrăgiune, şi viaţa lui să nu treacă în sabie.
19. Ceartă şi prin dureare în pat şi toate oasele lui le face a să veştezi.
20. Urâcioasă i să face în viaţa sa pâinea, şi sufletului lui bucata cea mainte dorită.
21. Râncezi-să-va trupul lui şi oasele, care fusease acoperite, să vor goli.
22. Apropiatu-s-au de strâcăciune sufletul lui, şi viaţa lui, de ceale aducătoare de moarte.
23. De va fi pentru el înger grăind, unul din mii, să vestească oamenilor dreptatea. |
24. Milă-i va fi de el şi va zice: «Slobozi-l, să nu să pogoară în strâcăciune; aflat-am în 46v
ce să-i fiu milostiv».
25. Mistuitu-s-au trupul lui de chinuri, întoarcă-să la zilele tinereaţelor sale,
26. Ruga-va pre Dumnezeu şi va fi îngăduitoriu; şi-l va vedea faţa în veselie şi va răsplăti omului dreptatea sa.
27. Uita-să-va preste oameni şi va zice: «Păcătuit-am şi adevărat am greşit şi, precum eram vreadnic, n-am luat».
28. Slobozitu-ş-au sufletul, să nu meargă în perire ci, trăind, să vază lumina.
29. Iată, acestea toate le lucră Dumnezeu de trei ori prin fieştecarele,
30. Ca să cheme sufletele lor de la strâcăciune şi să le lumineaze cu lumina celor vii.
31. Ia aminte, Iov, şi mă auzi; şi taci când eu grăiesc,
32. Iară de ai ce grăi, răspunde-mi, grăiaşte, că vreau să te arăţi drept.
33. Iară de nu ai, ascultă-mă; taci, şi te voiu învăţa înţelepciunea!"

Cap 34

Eliu iarăşi din cuvintele lui Iov îl mustră de blăstămare şi de alte răotăţi, dreptatea dumnezeieştii judecăţi arătând şi, Aceluiaşi, puteri şi cunoştinţe toate a fi supuse.

1 Deci, vestind Eliu, şi aceastea au grăit: ||
2 „Auziţi, cei înţelepţi, cuvintele meale, şi cei învăţaţi, ascultaţi-mă! 47r
*Sus 12, 11. 3 *Că ureachiia cearcă cuvintele, şi gâtlanul cu gustarea judecă bucatele.
4. Judecată să ne aleagem şi între noi să vedem ce-i mai bun.
5. Că au zis Iov: «Drept sânt, şi Dumnezeu au întors judecata mea,
6. Că în ce mă judecă, minciună iaste; sălnică săgeata mea, fără nici un păcat».
7. Cine iaste om ca Iov, care bea nebunia ca apa,
8. Care păşeaşte cu cei ce lucră nedreptate şi umblă cu oamenii cei necuraţi?
9. Că au zis: «Nu va plăcea omul lui Dumnezeu, macar de va şi alerga cu el».
10. Pentru aceaea, bărbaţi inimoşi, auziţi-mă! Departe fie de la Dumnezeu nemilostivirea, şi de la Atotputearnicul nedreptatea!
11. Că lucrul omului îl va întoarce lui, şi după calea fieştecăruia le va întoarce lor.
12. Că adevărat, Dumnezeu nu va osândi în deşert, nici Atotputearnicul va întoarce judecata.
13. Pre cine altul au rânduit pre pământ, sau pre cine au pus preste lumea carea o au făcut?
14. De va zice către el inima Sa, duhul lui şi suflarea la Sâne le va trage,
15. Scădea-va tot trupul împreună, şi omul în ţărână să va întoarce.
16. Deci, de ai înţeleagere, auzi ceaea ce să zice şi | ascultă glasul cuvântului mieu. 47v
17. Au doară cel ce nu iubeaşte judecata să poate sănătoşa? Şi în ce chip tu pre Cel ce e drept atâta-L osândeşti?
18. Care zice împăratului «Călcătoriu de leage»; care cheamă «Povăţuitoriu» pre necuraţi,

19. *Care nu ia feaţele căpeteniilor, nici au cunoscut pre tiranul, când s-au pricinuit cu săracul; că lucrul mânilor Lui sânt toţi.
20. Degrabă or muri; şi în miazănoapte să vor turbura noroadele şi vor treace şi vor lua sâlnicul fără milă.
21. Că ochii Lui preste căile oamenilor şi toţi paşii lor îi socoteaşte.
22. Nu iaste întunearec şi nu-i umbra morţii să să ascunză Lui cei ce lucră nedreptate.
23. Că nu mai iaste în puterea omului ca să vie la Dumnezeu spre judecată.
24. Zdrobi-va pre mulţi şi nenumăraţi şi va face pre alţii a sta pentru ei,
25. Că au cunoscut lucrurile lor; şi, pentru aceaea, va aduce noaptea şi-i va zdrobi.
26. Ca pre cei necuraţi i-au lovit în locul celor ce văd.
27. Carii ca cu deadinsul s-au depărtat de El şi toate căile Lui n-au vrut a le înţeleage,
28. Ca să facă a ajunge la El strâgarea celui lipsit şi să asculte glasul săracilor.
29. Că El, dăruind pace, cine iaste care să osândească? După ce-Şi va ascunde faţa, cine iaste care să să uite la El şi preste neamuri şi preste toţi oamenii? ||
48r 30. Care a împărăţi face pre omul făţarnic pentru păcatele norodului.
31. Deacă, dară, eu am grăit cătră Dumnezeu, nici pre tine nu te voiu opri.
32. De am greşit, Tu mă învaţă; de am grăit nedreptate, mai mult nu voiu adaoge.
33. Au doară de la tine o ceare Dumnezeu, pentru că nu ţ-au plăcut? Că tu ai început a grăi, şi nu eu? Iară de ştii ceva mai bine, grăiaşte!
34. Oamenii cei ce înţăleg grăiască mie, şi omul înţelept mă asculte.
35. Iară Iov bolunzeaşte au grăit, şi cuvintele lui nu răsună învăţătura.
36. Tatâl mieu, cearce-să Iov până în sfârşit! Să nu încetezi de la omul nedreptăţii,
37. Că adaoge preste păcatele sale blăstămare, însă între noi să să strângă; şi atunci la judecată cheme cu cuvintele sale pre Dumnezeu".

*2 Leage 10, 17. 2 Par. 19, 7. Înţel. 6, 8[7]. Ecli. 35, 15 [12]. Fapt. 10, 34. Râm. 2, 11. Gal. 2, 6. Efes. 6, 9. Colos 3, 25. 1 Petru 1, 17.

Cap 35

Eliu neadevărat culegând, cum că ar fi zis Iov a nu plăcea lui Dumnezeu ce-i drept, arată nu lui Dumnezeu, ci omului, şi milostivirea a-i folosi, şi nemilostivirea a-i străca.

1. Deci Eliu aceastea iarăşi au grăit:
2. „Au doară dreaptă ţi să veade gândirea ta, ca să zici: «Mai drept sânt decât Dumnezeu»?
3. Că ai zis: «Nu-ţi place ce-i drept», sau «Ce-ţi va folosi ţie de voiu păcătui eu?» |
48v 4. Deci, eu voiu răspunde vorbelor tale şi priiatinilor tăi cu tine:
5. «Priveaşte la ceriu şi te uită şi vezi ceriul, că-i mai înalt decât tine.
6. De vei păcătui, ce-I vei strâca? Şi de să vor înmulţi nedreptăţile tale, ce vei face împrotiva Lui?
7. Iară de vei lucra drept, ce-I vei dărui, au ce va lua din mâna ta?
8. Omului care-i ţie aseaminea va strâca nemilostivirea ta, şi pre fiiul omului îl va ajuta dreptatea ta.
9. Pentru mulţimea hulitorilor vor striga şi să vor văieta pentru sâlniciia braţului tiranilor».
10. Şi n-au zis: «Unde-i Dumnezeu, Care m-au făcut, Care au dat cântările în noapte,
11. Care ne învaţă preste dobitoacele pământului şi preste paserile ceriului ne deprinde?»
12. Acolo vor strâga şi nu-i va asculta, pentru trufiia celor răi.
13. Nu dară în deşert va auzi Dumnezeu şi Atotputearnicul pricinile fieştecărora le va vedea.
14. Şi deacă vei zice: «Nu socoteaşte», judecă-te înnaintea Lui şi-L aştaptă.
15. Că acum nu aduce urgiia Sa, nici izbândeaşte răotatea foarte.
16. Aşa, dară, Iov în deşert îşi deşchide gura sa şi fără ştiinţă înmulţeaşte vorba".

Cap 36 ||

49r *Eliu apără dreptatea dumnezeieştii judecăţi, carele loveaşte să înveaţe. Grăiaşte ca la Sâne să să întoarcă. Pre cei ce să întorc de pedeapse îi sloboade; îndeamnă direpţ aceaea pre Iov spre întoarcere, făgăduindu-i toate norocite.*

1. Şi adăogând Eliu, aceastea au grăit:
2. „Sufere-mă puţintel şi-ţi voiu spune, că încă am ce grăi pentru Dumnezeu.
3. Proceti-voiu ştiinţa mea din-ceput şi pre Făcătoriul mieu Îl voiu arăta drept a fi.

4. Că adevărat fără minciună cuvintele meale şi ştiinţa desăvârşit să va arăta ţie.
5. Dumnezeu pre cei putearnici nu-i leapădă, că şi El e putearnic,
6. Ci nu mântuiaşte pre cei necuraţi şi judecată săracilor dăruiaşte.
7. Nu ia de la cel drept ochii Săi şi împăraţii în scaun îi aşază în veac, şi ei să rădică.
8. Şi de vor fi în lanţuri şi să vor lega cu funile sărăciii,
9. Spune-le-va lucrurile lor şi răotăţile lor, că sâlnici au fost.
10. Şi va dezvăli ureachiia lor, să-i cearte. Şi va grăi să să întoarcă de la nedreptate.
11. De vor asculta şi vor ţinea, plini-vor zilele sale în bine, şi anii săi în slavă. |
12. Iară de nu vor asculta, vor treace prin sabie şi să vor mistui în bolunzie. 49v
13. Făţarnicii şi cei vicleani întărâtă mâniia lui Dumnezeu; nici vor strâga când vor fi biruiţ.
14. Muri-va în vifor sufletul lor, şi viaţa lor între cei muieroteci.
15. Scoate-va din strâmtoarea sa pre cel sărac şi va dezvăli în năcaz ureachiia lui.
16. Deci te va mântui de gura cea strâmtă pe larg şi care nu are temeiu supt sine, iară odihna measii tale va fi plină de grăsime.
17. Pricina ta ca a necuratului s-au judecat; pricina şi judecata vei lua.
18. Să nu te biruiască, dară, mânia, ca să apeşi pre cineva; nici mulţimea darurilor să te pleace.
19. Pune jos mărimea ta fără năcaz şi toţ cei vârtoşi cu tărimea.
20. Să nu tragi noaptea să să suie noroadele pentru dânşii.
21. Păzeaşte, să nu te abaţi spre nedreptate; că aceasta ai început a urma după mişelătate.
22. Iată, Dumnezeu e înalt întru tăriia Sa, şi nime nu-i aseaminea între cei ce fac legile.
23. Cine va putea ispiti căile Lui? Au cine Îi poate zice: «Lucrat-ai nedreptate»?
24. Adu-ţi aminte că nu cunoşti lucrul Lui, despre care au cântat bărbaţii. ||
25. Toţi oamenii Îl văd, fieştecare să uită de departe. 50r
26. Iată, Dumnezeu mare, biruind ştiinţa noastră. Numărul anilor Lui, nesocotit.
27. Care ia picăturile ploii şi varsă povoaiele ca volbura,
28. Care din nori curg, care mainte urzesc toate de sus,
29. De va vrea a întinde norii ca şatra Sa,
30. Şi va fulgera cu lumina Sa de sus, şi ţiţânile mării le va acoperi;
31. Că prin aceastea judecă noroadele şi dă hrană multor muritori.
32. În mâni ascunde lumina şi-i porunceaşte ca iară să vie,
33. Vesteaşte despre ea priiatinului Său, că moşiia Lui iaste şi la ea să poate sui.

Cap 37

Eliu, din minunatele lui Dumnezeu lucruri, arată înţelepciunea lui Dumnezeu, putearea şi dreptatea şi judecata Lui cea neispitită, carele a le fi hulit Iov gândeaşte. Pentru aceaea îl dojeneaşte, ca cu totul să să supuie vrearii lui Dumnezeu.

1. Preste aceasta s-au spăimântat inima mea şi s-au mişcat din locul său.
2. Auziţi auzire în groaza glasului Lui şi | sunetul ce purceade din gura Lui. 50v
3. Supt toate ceriurile El socoteaşte şi lumina Lui preste marginile pământului.
4. După El va rugi sunetul, tuna-va cu glasul mărimei Sale şi nu va cerceta când să va auzi glasul Lui.
5. Tuna-va Dumnezeu în glasul Său minunat, care face ceale mari şi neispitite,
6. Care porunceaşte zăpăzii să cază pre pământ şi ploilor de iarna şi povoiului tărimii Sale,
7. Care în mâna tuturor oamenilor însămnează să cunoască fieştecarele lucrurile sale.
8. Întra-va fiiara în viezuină şi în bărlogul său va zăbovi.
9. De la ceale dinlăuntru va ieşi viforul, şi de la miazănoapte, frigul.
10. Suflând Dumnezeu, creaşte gerul şi iarăşi să varsă ape late.
11. Grâul doreaşte nori, şi norii trimit lumina sa,
12. Carii luminează prinpregiur, oriîncătro vrearea stăpânitoriului îi duce, la tot ce le va porunci, preste faţa pământului;
13. Sau întru un neam, sau în pământul său, sau în fieştecare locul milei Sale va porunci a să afla.
14. Ascultă aceastea, Iovule! Stăi şi socoteaşte ceale minunate a lui Dumnezeu!
15. Au doară ştii când au poruncit Dumnezeu || ploilor, să areate lumina norilor Lui? 51r
16. Au doară ai cunoscut cărările norilor ceale tari şi ştiinţele ceale desăvârşite?
17. Au nu vejmintele tale sânt calde, când să suflă pământul de la miazăzi?
18. Tu doară cu El ai făcut ceriurile, carii foarte vârtoşi ca cu arama s-au vărsat.

19. Arată-ne noao ce vom zice Lui; că noi ne învăluim cu întunearecul.
20. Cine Îi va povesti ceale ce grăiesc? De va şi grăi, omul să va îmbuca.
21. Iară nu văd lumina; degrabă văzduhul să va sili spre nori, şi vântul ce treace îi va lunga.
22. De la miazănoapte aurul vine, şi la Dumnezeu fricoasă lăudare.
23. Cu vreadnicie pre El a-l afla nu putem. Mare-i cu tărimea şi cu judecata şi dreptatea, şi a să spune nu poate.
24. Pentru aceaea să vor teame de El oamenii şi nu vor cuteza a să uita la El toţi carii să văd loruşi a fi înţelepţi".

Cap 38

Dumnezeu Însuşi prigonirii Să pune de faţă şi, poruncind lui Eliu a tăcea, ceartă pre Iov, arătând din ceale făcute de la Sâne lucruri a nu putea el cuprinde dumnezeiasca puteare şi înţelepciunea.

1 Şi, răspunzând Domnul din vifor, au zis: |
51v 2 „Cine iaste acesta mestecând vorbele cu cuvinte neprecepute?
3 Încinge ca un bărbat coapsele tale şi te voiu întreba şi-M răspunde!
4. Unde erai când puneam temeliile pământului? Spune-M, de ai înţeleagere!
5. Cine au pus măsura lui, de ştii? Sau cine au întins preste el linie?
6. Pre ce s-au întărit temeliile lui, sau cine au slobozit piatra lui cea din capul unghiului?
7. Când Mă lăuda împreună stealele de dimineaţa şi să veselea toţi fiii lui Dumnezeu?
8. Cine au încuiat cu uşile marea, când rumpea ca din zgău ieşind?
9. Când puneam norul îmbrăcămintea ei, şi cu ceaţă, ca cu scutecele pruncii, o înfăşam?
10. Împrejuratu-o-am cu hotarele Meale şi i-am pus zar şi uşe
11. Şi am zis: «Până aici vei veni, şi nu vei purceade mai mult şi aici îţi vei înfrânge valurile tale ceale ce să umflă!»
12. Au doară după naşterea ta ai poruncit demineţii şi ai arătat zorilor locul său
13. Şi ai ţânut bătând marginile pământului şi ai scuturat pre cei necuraţi dintr-însul?
14. Întoarce-să-va sămnul ca tina şi va sta ca vâjmântul;
15. Şi să va lua de la cei necuraţi lumina sa şi braţul cel înalt să va înfrânge.
52r 16. Au doară ai întrat în adâncul mării şi | | prin ceale mai de pre urmă ale adâncului ai umblat?
17. Au doară ţi s-au deşchis porţile morţii şi uşile întunearecului le-ai văzut?
18. Au doară ai socotit lăţimea pământului? Spune-mi, de ştii toate,
19. În care cale lăcuiaşte lumina şi în care e locul întunearecului,
20. Ca să duci fieştecarea la hotarele sale şi să înţălegi cărările casei lui.
21. Ştiiai atunci că te vei naşte? Şi numărul zilelor tale ştiutu-l-ai?
22. Au doară ai întrat în comoarele zăpăzii sau vistieriile grindinii văzutu-le-ai?
23. Care am gătit spre vreamea vrăjmaşului, spre zioa bătăii şi a războiului?
24. Pre care cale să trimite lumina şi să împarte căldura pre pământ?
25. Cine au dat povoiului celui cu mare purceadere alergarea? Şi calea tunetului ce răsună,
26. Să ploaie pre pământ fără om, în pustie, unde nime dintre cei muritori zăboveaşte?
27. Să umple cea fără de cale şi pustiită şi să crească ierburi verzi?
28. Cine-i tatâl ploii? Sau cine au născut picăturile cele de roao?
29. Dintr-a cui pântece au ieşit ghiiaţa? Şi gerul din ceriu cine l-au născut?
52v 30. Spre asămânarea pietrii apele să învăr | toşază şi faţa adâncului împreună să strânge.
31. Au doară vei putea împreuna ceale strălucitoare a Pleadii steale, au împregiurul mieziinopţii a-l răsipi?
32. Au doară scoţi Luceafărul în vreamea sa, şi cel de sara preste fiii pământului faci-l a să scula?
33. Au doară cunoşti rânduiala ceriului, şi vei pune socoteala lui pre pământ?
34. Au doară vei înălţa în negură glasul tău, şi răpegiunea apelor te va acoperi?
35. Au doară vei trimite fulgerile şi să vor duce şi, întorcându-să, îţi vor zice: «Iată, noi»?
36. Cine au pus în ceale dinlăuntru înţelepciunea? Sau cine au dat cocoşului înţeleagerea?
37. Cine va spune socoteala ceriurilor, şi cântecul ceriului a dormi cine-l va face?
38. Când să turna pravul pre pământ şi gliile să întuneca?
39. Au doară vei prinde prada leiţei şi sufletul puilor ei îl vei umplea,

40. Când să culcă în gropi şi în peşteri leşuiesc?
*Psalm 146, 9. 41. *Cine găteşte corbului hrana sa, când puii lui strâgă către Dumnezeu, rătăcind pentru că n-au hrană?

Cap 39

Dumnezeu lui Iov arată ceale minunate ale Sale, şi din capre sălbatece şi din mă||gari sălbateci, din rinocheros, din struţu, din cal şi din paşoră, mustrându-l că cu Sâne au vrut a să certa. Din care Iov clătindu-să, să cunoaşte a fi grăit îndrăzneţu. 53r

1. Au doară ai cunoscut vreamea fătării caprelor sălbatece în pietri sau a făta cerboaiele le-ai socotit?
2. Numărat-ai lunile luării lor în pântece şi vreamea fătării lor ştiutu-o-ai?
3. Pleacă-să spre fătare şi fată şi slobod rugirea.
4. Despartu-să viţeii lor şi merg la păşune; ies, şi nu să întorc la eale.
5. Cine au slobozit măgariul sălbatec slobod, şi legăturile lui cine le-au dezlegat?
6. Căruia am dat în sângurătate casă şi lăcaşele lui în pământul sărăturii,
7. Urgiseaşte mulţimea cetăţii, strigarea sâlitoriului nu aude,
8. Priveaşte împregiur munţii păşunii sale şi toate ceale verzi le cearcă.
9. Au doară va vrea rinocherul a-ţi sluji, sau va zăbovi la iaslea ta?
10. Au doară vei lega rinocherul la arat cu curaoa ta? Sau va frânge gliile văilor după tine?
11. Au doară cutezare vei avea în tăria lui cea mare şi vei lăsa lui ostenealele tale?
12. Au doară îi vei creade că-ţ va întoarce sământa şi-ţi va aduna aria ta? |
13. Peana struţului aseaminea iaste cu peana herodiii şi a uliului. 53v
14. Când îşi lasă oaole pre pământ, tu doară în pulbere le vei încălzi?
15. Uită-să că piciorul le calcă, sau fiiara câmpului le zdrobeaşte;
16. Învârtoşază-să spre fiii săi ca când n-ar fi ai săi; în zădar să va osteni, nici o frică silind.
17. Că l-au lipsit Dumnezeu de înţelepciune, nici i-au dat înţăleagere.
18. Când va fi vreamea, îşi rădică spre înălţime arepile. Râde de cal şi de călăreţul lui.
19. Au doară vei da calului tărie, sau vei încungiura grumazului lui rânchezare?
20. Au doară îl vei deştepta ca lăcustele? Slava norilor lui, frica.
21. Pământul cu copita sapă, saltă îndrăzneţu, întru întâmpinarea celor întrarmaţ mearge.
22. Nu socoteaşte spaima, nici îngăduiaşte sabiei.
23. Preste el va suna tulba, scutura-să-va suliţa şi pavăza.
24. Fierbând şi sfârăind va sorbi pământul, nici socoteaşte de răsunarea dobei.
25. Când va auzi bucinul, zice: «Vai, departe miroasă războiul, îndemnul voievozilor şi urlarea oastei».
26. Au doară prin înţelepciunea ta să împenează uliul, întinzindu-şi arepile spre austru? ||
27. Au doară după porunca ta să va înălţa pajera şi în ceale pietroasă îşi va pune cuibul? 54r
28. În pietri rămâne şi în colţuri prăpaznice lăcuiaşte şi în râpi neapropiiate.
29. De acolo pândeaşte la hrană şi de departe ochii ei privesc.
30. Puii ei vor linge sânge, şi oriune va fi strâvul, îndată-i acolo".
31. Şi au adaos Domnul şi au grăit către Iov:
32. „Au doară cine să ceartă cu Dumnezeu aşa lezne să odihneaşte? Adevărat, care mustră pre Dumnezeu trebuie să-l răspunză".
33. Şi răspunzând Iov Domnului, au zis:
34. „Cel ce deşert am grăit, ce voiu putea răspunde? Mâna mea o voiu pune pe gura mea.
35. Una am grăit, carea batâr de n-aş fi zis, şi alta, cărora mai mult n-oiu adaoge".

Cap 40

Dumnezeu, vădind pre Iov că s-ar fi văzut a huli dreptatea Lui, îi arată puterea Sa în Vehemoth şi în Leviathan, puindu-i tăceare.

1. Şi răspunzând Domnul lui Iov din volbură, au zis:
2. „Încinge ca un bărbat coapsele tale! Întreba-te-voiu şi-Mi spune:
3. Au doară deşartă vei face judecata Mea şi Mă vei osândi pre Mine să te îndreptezi tu? |

54v 4. Şi de ai braţ ca Dumnezeu şi de tuni cu aseaminea glas?
5. Împregiură-te cu podoabă şi întru înnălţime te rădică şi fii slăvit şi cu înfrâmsăţate haine te îmbracă.
6. Răsipeaşte pre cei mândri în urgiia ta şi, privind pre tot cel trufaşu, smereaşte;
7. Priveaşte pre toţi cei mândri şi-i ruşinează şi zdrobeaşte pre cei necuraţi în locul său;
8. Ascunde-i în pulbere împreună şi faţa lor o astupă în groapă,
9. Şi Eu voiu mărturisi că te poate mântui dreapta ta.
10. Iată, Vehemoth, care l-am făcut cu tine, fân ca boul mâncă.
11. Tăria lui, în coapsele lui, şi vârtutea lui, în buricul pântecelui său.
12. Strânge-şi coada ca chedrul, vinele rărunchilor lui încâlcite sânt.
13. Oasele lui, ca fluierile de aramă; cărnurile lui, ca tăblile de fier.
14. El iaste începutul căilor lui Dumnezeu Care l-au făcut; pune-va sabia Sa.
15. Acestuia munţii ierburi aduc. Toate fierile câmpului să vor juca acolo.
16. Supt umbră doarme, supt ascunsul trestiei şi în locuri apătoase.
17. Acopăr umbrele umbra lui, împregiura-l-vor sălcile răpegiunii. ||
55r 18. Iată, va sorbi râul şi nu să va mira şi are nădejde că curge Iordanul în gura lui.
19. În ochii lui ca cu undiţa îl va prinde şi în prăjini va pătrunde cărnurile lui.
20. Au putea-vei trage afară cu undiţa pre Leviathan? Şi cu funea lega-vei limba lui?
21. Au doară vei pune belciug în nările lui, sau cu belciug vei pătrunde falca lui?
22. Au doară va înmulţi cătră tine rugăciuni sau va grăi ţie ceale moi?
23. Au doară va face cu tine lăgătură şi-l vei lua slugă veacinică?
24. Au doară te vei juca cu el ca cu o pasere sau îl vei lega slujnicilor tale?
25. Tăia-l-vor priiatinii, înpărţi-l-vor neguţătorii?
26. Au doară vei umplea vârşile cu pielea lui, grohota peştilor cu capul lui?
27. Pune preste el mâna ta! Adu-ţi aminte de războiu, nici adaoge mai mult a grăi.
28. Iată, nădejdea lui îl va înşela şi văzând toţi să va prăpădi.

Cap 41

Răotatea lui Vehemoth mai mult să arată după mădulările lui, învârtoşarea şi mândria. |

55v 1. Nu ca un nemilostiv l-oiu deştepta; că cine poate sta împrotiva feaţii Meale?
2. Cine mainte Mi-au dat, ca să-i întorc? Toate care supt ceriu sânt, ale Meale sânt.
3. Nu-i voiu îngădui şi cuvintelor celor putearnice şi spre rugare togmite.
4. Cine va dezvăli faţa îmbrăcămintei lui, şi în mijlocul gurii lui cine va întra?
5. Porţile feaţii lui cine le va deşchide? Prinprejurul dinţilor lui, groază.
6. Trupul lui, ca pavezele ceale vărsate, înpreunat cu solzii ce să apasă.
7. Unul unuia să împreună şi nici răsuflare încă nu iase printr-înşii.
8. Şi unul de altul să va lipi şi, ţâindu-să, nicidecum să vor desface.
9. Şternutarea lui, strălucirea focului, şi ochii lui, ca geanele dimineţii.
10. Din gura lui fălinari purced, ca bradul răşinos în foc aprins.
11. Din nările lui iase suflul ca din oala aprinsă şi fierbând.
12. Aburul lui cărbunii îi face a arde şi flacără din gura lui iase.
13. În grumazii lui va zăbovi tăriia, şi faţa lui o petreace lipsa.
56r 14. Mădulările cărnurilor lui să lipesc de sineş, trimite-va împrotiva lui fulge ||re, şi la alt loc nu să vor duce.
15. Inima lui să va învârtoşa ca o piatră şi să va strânge ca ileul faurului.
16. Deacă să va lua, să vor teame îngerii şi, înfricoşaţi, să vor curăţi.
17. Deacă-l va apuca sabia, nu va putea sta nici suliţa, nici platoşa de fier.
18. Că va socoti ca plevele fierul, şi arama ca lemnul cel putred.
19. Nu-l va lunga omul săgetătoriu, în păiuşu s-au întors lui pietrile praştiii.
20. Ca păiuşul va socoti maiul şi va râde de cel ce-şi răsună suliţa.
21. Supt el vor fi razele soarelui şi-şi va aştearne aurul ca tina.
22. A fierbe va face, ca oala, adâncul mării şi va pune ca când clocotesc unsorile.
23. După el va străluci cărarea, socoti-va adâncul ca pre cel ce îmbătrâneaşte.
24. Nu este pre pământ puteare carea să i să aseamine, care s-au făcut ca să nu să teamă de nime.
25. Tot ce-i înnalt veade, el este împărat preste toţi fiii trufii".

Cap 42

Să cunoaşte Iov a fi vorbit neînţălepţeaşte, şi de la Dumnezeu să socoteaşte mai nainte de | priiatini şi pentru ei să roagă. Îndoite luând de ceale ce pierduse, şi mai pe urmă, plin de zile, în pace s-au odihnit. 56v

1. Şi răspunzând Iov Domnului, au zis:
2. „Ştiu că toate le poţi şi nici un cuget nu să poate tăinui de Tine.
3. Cine iaste acesta carele tăinuiaşte sfatul fără ştiinţă? Pentru aceaea neînţelepţeaşte am grăit şi carele sânt preste măsură, preste ştiinţa mea.
4. Auzi, şi eu voiu grăi; întreba-Te-voiu şi-mi răspunde.
5. Cu auzul urechii Te-am auzit, iară acum ochiul mieu Te veade.
6. Pentru aceaea însumi mă mustru şi mă pocăiesc în spuză şi în cenuşe".
7. Iară după ce au grăit Domnul cuvintele aceastea cătră Iov, au zis cătră Elifaz Themaniteanul: „Mîniatu-s-au urgiia Mea asupra ta şi spre doi priiatinii tăi, că n-aţi grăit înnaintea Mea drept, ca sluga Mea, Iov.
8. Luaţi-vă dară şapte tauri şi şapte berbeci şi vă duceţi la sluga Mea, Iov, şi aduceţi jârtvă pentru voi. Iară Iov, sluga Mea, să va ruga pentru voi. Faţa lui o voiu priimi, ca să nu vi să socotească bolunzia; că n-aţi grăit cătră Mine ceale || dreapte, ca sluga Mea, Iov. 57r
9. Şi s-au dus Elifaz Thamaniteanul şi Valdad Suhiteanul şi Sofar Naamiteanul şi au făcut precum grăise Domnul cătră dânşii; şi au priimit Domnul faţa lui Iov.
10. Şi Domnul încă s-au întors la pocăinţa lui Iov, când să ruga pentru priiatinii săi. Şi au dat Domnul toate, oricare fusease a lui Iov, îndoite.
11. Şi au venit la el toţi fraţii săi şi toate surorile sale şi toţi carii îl cunoscuse mainte şi au mâncat cu el pâine în casa lui. Şi au clătit preste el capul şi l-au mângăiat preste tot răul ce adusease Domnul asupra lui. Şi i-au dat fieştecarele câte o oaie şi câte un cercel de aur.
12. Iară Domnul au blagoslovit ceale mai de pre urmă a lui Iov mai mult decât ceale dintâiu a lui. Şi i s-au făcut patrusprăzeace mii de oi şi şase mii de cămile şi o mie de părechi de boi şi o mie de asine.
13. Şi i-au fost lui şapte feciori şi trii feate.
14. Şi au chemat numele uniia Zio şi numele alţie Cassia şi numele a treia, Cornul Fluierului.
15. Şi nu s-au aflat muieri frumoase ca fetele lui Iov în tot | pământul. Şi le-au dat tatăl lor moştenire între fraţii lor. 57v
16. Şi au trăit Iov după aceastea o sută patruzeaci de ani şi au văzut fiii săi şi fiii fiilor săi până la al patrulea neam; şi au murit bătrân şi plin de zile.

A

(a se) ABATE: v. III
să (te) abaţi: *conj. prez. 2.sg.* 36,21
(m-)am abătut: *ind. pf.c.1.sg.* 23,11
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,7

ABUR: s.n. „răsuflare", „respiraţie"
aburul: *nom./ac.*19,17; 41,12

ACAR: adv. „măcar"
acar...acar: corelativ cu el însuşi 14,21
acari: 21,29

ACOPERĂMÂNT: s.n. „acoperiş"; „veşmânt"
acoperemânt: *nom./ac.* 24,7, 8; 26,6; 31,19

(a se) ACOPERI: v. IV „a astupa", „a (se) umple (de)", „a presăra ceva peste un obiect", „a învălui", „a ascunde", „a inunda (despre ape)"
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 9,24
acoperitu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,27
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,16
să acoperi: *conj. prez. 2.sg.* 16,19
vor acoperi: *ind.viit.I 3.pl.* 21,26
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,17
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,15; 36,30; 38,34
fusească acoperite: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 33,21
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 40,17

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *n.sg. ac.*10,21

(a se) ADĂUGA: v. I; var. (a se) ADAOGE: v. III „a continua să"
va adaoge: *ind. viit. 3.sg.* 17,9
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,1; 29,1; 39,31
a adaoge: *inf. prez.* 29,22
voiu adaoge: *ind. viit.I 1.sg* 34,32
adaoge: *conj. prez. fără să 3.sg.* 34,37; 40,27
(-)oiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,35

ADÂNC: adj./s.
(mai) adânc: *adj. n. sg. nom.* 11,8
(ceale) adânci: *s.n. pl. ac.* 12,22
(ceale) adânce: *s.n. pl. ac.* 28,11
adâncul: *s.n.sg. nom./ac.* 28,14; 38,16; 41,22, 23
adâncului: *s.n. sg. gen.* 38,16; 38,30

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen./dat.* 6,25; 21,33

ADEVĂRAT: adv./s.
adevărat: *adv.* 5,2; 9,2; 21,27; 33,27; 34,12; 36,4; 39,32
(celor) adevăraţi: *s.m. pl. gen.* 12,20

ADESEORI: adv.
adeaseori: 16,2

(a) ADORMI: v. IV
va adormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,12
a dormi: *inf. prez.* 38,37

ADUCĂTOR, -TOARE: s.
(ceale) aducătoare: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***aducătoare de moarte*** (traducere după lat. *mortifer*) 33,22

(a se/-şi) ADUCE v. III
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
adu: *imperativ 2.sg., înloc. v* ***adu-ţi aminte*** 4,7; 7,7; 10,9; 36,24; 40,27
aduce: *ind. prez. 3sg.* 6,6; 12,17; 35,15
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 6,22; 42,8
aduci: *ind. prez. 2.sg., în loc. v.* ***îţi*** *aduci amin***te** 10,13
vei aduce: *ind. viit. I. 2.sg., în loc. v.* ***îţi vei*** *aduce* ***aminte*** 11, 16
a aduce: *inf. prez.* 14,3
să aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v. să-ţi* ***aduci aminte*** 14,13
aduc: *ind. prez. 1.sg., în loc. v* ***(-)mi*** *aduc* ***aminte*** 21,6
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,2; 28,11
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 30,13
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,25
aduc: *ind. prez.3.pl.* 40,15
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 42,11

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac., în loc. s. aducerea* ***aminte*** 24,20

(a se) ADUNA: v. I
(să) adună: *ind. prez. 3.sg.* 5,26
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,12
va aduna: *ind. viit.I 3.sg.* 27,16; 39,12

ADUNARE: s.f.
adunarea: *nom./ac.* 15,34; 21,32

(a se) AFLA: v. I „a prinde de veste"; „a găsi ceva"
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.*6,30
(mă) voiu afla: *ind. viit.I.1.sg.* 13,18
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 28,12, 13
să afle: *conj. prez.3.sg.* 16,19
voiu afla: *ind. viit.I 1.sg.* 17,10
să aflăm: *conj. prez. 1pl.* 19,28
(să) va afla: *ind. viit.I 3.sg.* 20,8
să aflu: *conj.prez.1.sg.* 23,3
va afla: *ind. viit.I 3.sg.* 27,19
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,29
aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,3
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 32,13; 33,24
a (să) afla: *inf. prez.* 37,13
a afla: *inf. prez.* 37,23
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,15

AICI: adv.
aici: rezum. cap.17; 38,11

(a) AJUTA: v. I
vei ajuta: *ind. viit.I. 2.sg.*10,3
va ajuta: *ind. viit. 3.sg.* 35,8

AJUTOR: s.n.
ajutoriu: *nom.* 6,13
agiutoriu: *nom./ac.* rezum. cap.26; 26,2; 29,12; 30,13

ALĂUTĂ: s.f.; vezi LĂUTĂ

(a se) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15
(m-)am alcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,6
[eşti] alcătuit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 15,7

(a) ALEGE: v. III
să aleagem: *conj. prez. 1.pl* 34,4
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15

(a) ALERGA: v. I
alergat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,26
alerga: *ind. imperf. 3.pl.* 30,5
va alerga: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,9

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. ac.* 38,25

ALERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
alergătoriul: *s.m. sg. ac.* 9,25

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 12,19

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

(a) ALUNGA: v. I; var. (În v.) **(a) LUN**GA
va lunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,21; 41,19

AMAR: s.n.
amar: *sg. nom.* 10,15

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 3,5,20; 9,18; 23,2; 27,2
amărăciunea: *sg. ac.* 7,11; 10,1; 20,25; 21,25
amărăciuni: *pl. ac.* 13,26; 17,2

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a)** AMÂNĂNŢA
amânănţând(u-): *gerunziu* 16,10

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a) MESTECA**
mestecând: *gerunziu* 38,2

(a se) AMEŢI: v. IV
ameţivor: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,8
(să) **vor ameţi:** *ind. viit.I. 3.pl.* 18,20

AMIAZĂ: s.f./adv.; var. (Reg.) AMIAZĂZI
amiazezi: *adv. în loc. adv.* ***într-amiazezi*** „la amiază" 5,14
amiazăzi: *s.f. sg. ac.* 11,17

(a) AMIEZĂZI: v. IV (Trans.) (despre oameni) „a prânzi"; înregistrate, în DA, doar formele **a amieza, a amiezi,** (Trans.) a **amiezăza**
au **amiezăzit:** *ind. pf.c. 3.pl.* 24,11

AMINTE: adv.
aminte: adv. *în loc. v./s.* **a-şi** aduce/aducere **aminte; a lua aminte;** vezi **(a se/-şi)** ADUCE/ ADUCERE; **(a)** LUA

(a se) AMEŢI: v. IV
ameţivor: *ind.viit.I, 3.pl.* 17,8
(să) **vor ameţi:** *ind.viit.I, 3.pl.* 18,20

AN: s.m.
anului: *gen.* 3,6
anii: *nom.* 10,5; 16,23; 36,11
anilor: *gen.* 15,20; 21,21; 32,7; 36,26
ani: *pl. ac.* 42,16

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 5,10; 8,11; 22,7
apa: *sg. nom./ac.* 14,19; 15,16; 27,20; 34,7
apele: *pl. nom./ac.* 3,24; 9,30; 11,16; 12,15; 14,11; 24,19; 26,8; 28,25; 38,30
ape: *pl. nom./ac.* 26,5; 29,19; 37,10
apei: *sg. gen.* 14,9
apelor: *pl. gen./dat.* 22,11; 24,18; 26,10; 38,34

(a se) APĂSA: v. I
vei apăsa: *ind. viit.I 2.sg.* 10,3
era apăsaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,21
(te) vei apăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,11;
au apăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,8; 24,4, 6; 30,12
apăsându-: *gerunziu* 19,3
(să) apasă: *ind. prez. 3.sg.* 41,6
să apease: *conj. prez. 3.sg.* 23,6

APĂSARE: s.f.
apăsarea: *sg. ac.* rezum. cap.22

APĂTOS, OASĂ: adj.
apătoase: *n. pl. ac.* 40,16

(a se) APLECA: v. I „a (se) alăpta, a da să sugă"
(m-)am aplecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12

(a se) APRINDE: v. III „a face să înceapă să ardă"; „a se stârni"; „a se înflăcăra"; „a se înfuria"
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,9
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 20,26
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,2, 3

APRINS, **-Ă:** adj.
aprins *n. sg. ac.* 41,10
aprinsă *f. sg. ac.* 41,11

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 23,17
apropiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,22

(a) APUCA: v. I
apuca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,20
apucatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,27
va apuca: *ind. viit.I 3.sg.* 41,17

APUS: s.n. „vest"
apus: *sg. ac.* 23,8

(a) ARA: v. I
ara: *ind. imp. 3.pl.* 1,14
(la) arat: *supin* 39,10

ARAMĂ: s.f
aramă: *ac.* 6,12; 20,24; 40,13
arama: *ac.* 37,18; 41,18

(a se) ARĂTA: v. I
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum.cap.10; rezum. cap.20; rezum. cap.27; rezum. cap.28; rezum. cap.35; rezum. cap.37; rezum. cap.39; rezum. cap.40
(să) arată: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 23,8; 24,17; rezum. cap.41
arată(**-să**): *ind. prez. impers.* rezum.cap.23
arată: *imperativ 2.sg.* 13,23; 37,19
arătând: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.11; rezum. cap.16; rezum. cap.19; rezum. cap.26; rezum. cap.34; rezum. cap.38
arătându(-vă): *gerunziu* 13,4
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,34
a arăta: *inf. prez.* rezum. cap.4; rezum. cap.33
a **(mă)** arăta: *inf. prez.* 9,20
(s-) ar arăta: *cond. prez. 3.sg.* 6,3
arăta(**-)-voiu:** *ind. viit. I 1sg.* 15,17; 32,10
voiu arăta: *ind. viit. I 1sg.* 32,17; 36,3
arătându-: *gerunziu* rezum. cap.22
a (să) arăta: *inf. prez.* 25,4
(să) va arăta: *ind. viit.I 3.sg.* 36,4
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,3; 38,12
să areate: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,6; 37,15
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 15,14
să **(se)** areate: rezum. cap.24
nearătându(-se): *gerunziu* 30,8

ARC: s.n.
arcul: *nom./ac.* 20,24; 29,20

(a) ARDE: v. III
a arde: *inf. prez.* 41,12

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac., în sintagma arderi de tot* 1,5

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 3,15
argintul: *sg. nom./ac.* 22,25; 27,16, 17; 28,1, 15

ARIE: s.f.
aria *sg. ac.* 39,12

ARIPĂ: s.f.
arepile: *pl. ac.* 39,18, 26

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 20,24

(a) ARUNCA: v. I
vei arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,2
aruncă: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.32

(a se) ASCULTA: v. I
a asculta: *inf.prez.* rezum. cap.6
va asculta: *ind.viit.I 3.sg.* 9,16; 11,2; 12,4; rezum. cap.20; 22,27; 27,9; 35,12
au ascultat: *ind.pf.c. 3.sg./pl.* 9,16
ascultați: *imperativ 2.pl.* 13,6, 17; 21,2, 5; 32,10; 34,2
ascultă: *imperativ 2.sg.* 15,17; 33,1; 33,33; 34,16; 37,14
voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,3
a (să) asculta: *inf. prez.* rezum.cap.21
asculți: *ind. prez. 2.sg.* 30,20
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 31,35; 34,28
asculte: *conj. prez. fără să 3.sg.* 34,34
vor asculta: *ind. viit.I 3.pl.* 36,11, 12

ASCULTĂTOR: s.m.
ascultătoriu: *sg. ac.* 31,35

(a se) ASCUNDE: v. III
ascunsă iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,23; 28,21
(te) vei ascunde: *ind. viit. 2.sg.* 5,21
(mă) voiu ascunde: *ind. viit.I 1.sg.* 13,20
ascunzi: *ind. prez. 2.sg.* 13,24
să ascunzi: *conj. prez. 2.sg.* 14,13
ascund: *ind.prez. 3.pl.* 15,18
ascunsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,26
va ascunde: *ind. viit.I 3.sg.* 20,12; 34,29
am **ascuns:** *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 23,12; 31,33
voiu ascunde: *ind. viit.I 1.sg.* 27,11
(să) ascundea: *ind. imperf. 3.pl.* 29,8
să **(să)** ascunză: *conj. prez. 3.pl.* 34,22
ascunde: *ind.prez.3.sg.* 36,32; 40,8

ASCUNDERE: s.f.
ascunderea: *sg. nom.* 22,14

ASCUNS, **-Ă:** adj./s.
ascuns: *adj. n. sg. ac.* 4,12
ascunse: *adj. f. pl. nom.* 24,1; rezum. cap.28
(ceale) **ascunse:** *s.n. pl. ac.* 28,11, 18

ASCUNS: s.n. „loc ascuns", „ascunziș"
ascuns: *sg. ac., în loc.adv.* ***într-ascuns*** 13,10; 31,27
ascunsul: *s.n. sg. ac.* 40,16

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a** se) ASĂMĂNA: (Reg.) **(a** se) ASĂMÂNA
asămânându**(-să):** *gerunziu* rezum. cap.9;
asămânându(-să): *gerunziu* 9,2; rezum. cap.25; 25,4
(să) va asămăna: *ind. viit. 3.sg.* 13,12; 28,19
(să) vor asămăna: *ind. viit. 3.pl.* 28,19
(să) asămăna: *inf. prez.fără a* 22,2
asămănatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,19
voiu asămăna: *ind. viit.I 1.sg.* 32,21
să **(să) aseamine:** *conj. prez. 3.sg.* 41,24

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**; (Reg.) **ASĂMÂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 4,17; 28,18
asămânarea: *sg. ac.* 38,30

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) ASEAMINEA
aseaminea: *adv.* 1,8; 2,3; 3,18; 9,32; 23,14; 24,4; 30,19; 35,8; 36,22; 39,13; 40,4
aseaminea: *prep.* 15,3; 16,4

ASIN, **-Ă:** s.m./f.
asine: *pl. nom./ac.* 1,3; 42,12
asinile: *pl. nom.* 1,14
asinul: *sg. ac.* 24,3

ASPIDĂ: s.f. „șarpe veninos din Libia sau Egipt, cu gâtul umflat"; „viperă", (Înv.) „năpârcă"
aspide: *pl. ac.* 20,14
aspidelor *pl. gen.* 20,16

ASPRIRE: s.f. (Înv.) „asprime"
asprirea: *sg. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.19;

ASTREINARE: s.f; var. **ASTRIENARE** (Înv.) „înstrăinare"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în MDA ms. Cuvântul nu este înregistrat în DA.
astrienare: *sg. nom.* 31,3

(a) ASTUPA: v. I
astupă: *imperativ 2.pl.* 40,8

(a) AȘEZA: v. I
să **aș**aze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
așază: *ind. prez. 3.sg.* 36,7

AȘEZAT, -Ă: adj.
așezat: *n. sg. ac.* 8,6

AȘIJDEREA: *adv.*
așijderea: 14,19

(a) AȘTEPTA: v. I
așteapte: *conj. fără să 3.sg.* 3,9
așteaptă: *ind. prez. 3.pl.* 3,21
aștept: *ind. prez. 1.sg.* 6,8; 14,14
așteptați: *imperativ 2.pl.* 6,19
aștaptă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,2; rezum. cap.14
voiu aștepta: *ind. viit. 1.sg.* 7,4
așteptând: *gerunziu* rezum. cap.17
aștepta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 29,21, 23
așteptam: *ind. imp. 1.sg.* 30,26
a **aș**tepta: *inf. prez.* 31,16
au așteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,4
am **aș**teptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,11, 16
aștaptă: *imperativ 2.sg.* 35,14

AȘTEPTARE: s.f.
așteptarea: *sg. nom.* 17,15

(a) AȘTERNE: v. III
am **aș**ternut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,13
va **aș**tearne: *ind. viit.I 3.sg.* 41,21

AȘTERNUT: s.n.
așternutul: *sg. ac.* 7,13

(a) ATINGE: v. III
atinge: *imperativ 2.sg.* 1,11; 2,5
atinsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5
va atinge: *ind. viit. 3.sg.* 5,19; 20,6
să atingă: *conj. prez. 3.sg.* 6,7
au atins: *ind.pf.c. 3.sg.* 19,21

ATOTPU**TERNIC:** s.m.
(Cel) A totputernicul: *sg. nom.* 8,3
A totputearnicul: *sg. ac.* 11,7; 21,15; 22,25; 24,1; 27,2, 11, 13; 29,5; 31,2, 35; 34,10, 12; 35,13

Atotputearniculuí: *sg. gen./dat.* 8,5; 21,20; 33,4
(Cel) Atotputearnic: *sg. nom./ac.* 13,3; 22,17; 22,23; 23,16; 27,10
(Celui) Atotputearnic: *sg. gen.* 15,25; 32,8

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 3,15; 22,24; rezum. cap.28; 28,6, 15, 17; 42,11
aurul: *sg. nom./ac.* 23,10; rezum. cap.28; 28,1; 31,24; 37,22; 41,21

AUSTRU: s.n.
austrului: *sg. gen* 9,9
austru: *sg. ac.* 39,26

AUZ: s.n.
auzul: *sg. ac.* 42,5

(a) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* 2,11; 5,27; 29,11
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,18; 13,1
am auzit: *ind.pf.c. 1.sg./pl.* 4,16; 28,22; 33,8; 42,5
auzi: *inf. prez. fără a* 9,32
ai auzit: *ind.pf.c. 2.sg.* 15,8
auzit-am: *ind.pf.c. 1.sg.* 16,2; 32,11
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.*19,7; 35,13; 37,4; 39,25
auzim: *ind. prez. 1.pl.* 26,14
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 29,21
auzi: *imperativ2.sg.* 33,1, 31; 34,16; 42,4
auziți: *imperativ 2.pl.* 34,2, 10; 37,2
aude: *ind. prez. 3.sg.* 39,7

AUZIRE: s.f.
auzire: *sg. ac.* 37,2

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg.* 4,11
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5; 20,20
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,4; 19,11,15; 31,19
și avea: *cond. prez. 1.sg.* 9,15
vei avea: *ind.viit.I. 2.sg.* 11,18; 22,21; 39,11
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,3
având: *gerunziu* 16,18
ar avea: *cond. prez. 3. sg.* 31,2
aibi: *conj. prez. fără să 2. sg.* 22,21
am: *ind. prez. 1. sg.* 13,23; 36,2
ai: *ind. prez. 2. sg.* 15,12; 33,32, 33; 34,16; 38,4; 40,4
are: *ind. prez.3. sg.* 1,12; 2,4; 5,24; 12,13; 26,3; 27,11; rezum. cap.28; 28,1; 36,16; 40,18
au: *ind. prez. 3. pl.* 4,19
neavând: *gerunziu* 24,8

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,10; 5,5; 6,22; 20,21; 31,25;
avearea: *sg. nom.* 15,29
aveare: *ac.* 21,25

B

BALAUR: s.m.; var. (În v. și pop.) BĂLAUR
bălaurilor: *pl. dat. adn.* 30,29

BALE: s.f.
balele: *ac.* 7,19

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 31,39

BATĂR: adv. „măcar"; var. BATÂR (Reg. Trans. Mold.; mgm.)
batâr: 6,2; 10,18; 11,5; 13,5; 16,22; 20,23; 39,35

(a se) BATE: v. III
bate: *ind. prez. 3.sg.* 9,23
a (să) bate: *inf. prez.* rezum. cap.19
(să) bat: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.21
bătând: *gerunziu* 38,13

(a să) BATJOCORI: v. IV
(să) batjocorească: *ind. prez. 3.sg.* 12,4

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,8
am băgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,13

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./ac.* 2,3; 38,3; 40,2
bărbatului: *sg. gen.* 3,23; 32,21
bărbați: *sg. voc.* 34,10
bărbații: *pl. nom.* 36,24

(a) BĂSNI: v. IV; var. **(a)** BĂZNUI (aici) „a vorbi mult pe ton plângăreț"; „a se tângui"
băznui-voiu: *ind. viit.I. 1sg.* 7,11

BĂTAIE „bătălie"
bătăii: *gen.* 38,23

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
(celor) bătrâni: *s.m. pl. gen.*12,20
bătrâni: *s.m. pl. nom.*15,10
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 29,8
(cei) bătrâni: *s.m. pl. nom./ac.* 30,7; 32,9
(mai) bătrâni: *adj. m. pl. nom.*32,4
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 42,16

BÂIGUIRE: s.f.; var. **BUIGUIRE** „mirare"
buiguire: *sg. ac.* 12,17

(a să) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se)** BUIGUI (aici) „a se minuna" (echivalează lat. *obstupēscō, -ere* „a încremeni"; „a se minuna")
(vă) buiguiți: *imperativ 2.pl.* 21,5

BÂRLOG: s.n.
bârlogul: *sg. ac.* 37,8

(a) BEA: v. II
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 1,4
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,5
bea: *ind. prez. 3.sg.* 15,16; 34,7
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,20
au beut: *ind. pf.c. 3.* 6,4
bând: *gerunziu* 1,13, 18

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cei) beți: *s.m. pl.ac.* 12,25

BELCIUG: s.n.
belciug: *sg. ac.* 40,21

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 42,8

BICI: s.n.; var. (Reg.) ZBICI
zbiciul: *sg. ac.* 5,21
zbiciurile: *pl. nom.* 19,6

BINE: adv./s.
binele: *s.n. ac.* 9,25
bine: *s.n. sg.ac. în sintagma facerile de bine* rezum. cap.29; rezum. cap.31
bine: *adv.* rezum. cap.10; 10,3; rezum. cap.22; 24,21; 36,11
(mai) bine: *adv* 34,33

bine: *adv. în structuri v. dislocate* ***bine să fie cuvântat/*** **bine** va **cuvânta** 1,5, 11;

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine **să fie** cuvântat: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 1,5
bine va **cuvânta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11
fie binecuvântat: *pasiv conj.prez. fără să 3.sg.* 1,21
bine cuvintează: *ind.prez. 3.sg.* 2,5
binecuvintează: *imperativ 2.sg.* 2,9

(a) BIRUI: v. IV
biruiește: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
biruiai: *ind. imp. 2.sg.* 22,8
au biruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,13
vor fi biruiț: *pasiv. ind. viit.I. 3.pl.* 36,13
să biruiască: *conj. prez. 3.sg.* 36,18
biruind: *gerunziu* 36,26

BIRUINȚĂ: s.f.
biruință: *sg. ac.* 23,7

BIRUIT, **-Ă:** s.
(cei) biruiți: *s.m. pl. nom.* 3,18

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom.* 29,13

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
ai blagoslovit: *ind. pf.c.2.sg.* 1,10
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,12

BLÂND, **-Ă:** s.
blânzii: *s.m. sg. ac.* 24,4

BLESTEM: s.n.; var. BLĂSTĂM
blăstămul: *sg. ac.* rezum. cap.15
blăstămurile: *pl. ac.* rezum. cap.18

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a)** BLĂSTĂMA
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1
am blăstămat: *ind.pf.c. 1.sg.* 5,3
blăstămând: *gerunziu* 31,30
blastămă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 3,8; 15,5
blesteme: *conj. prez. fără să 3.pl.* 3,8

BLESTEMARE: s.f.; var. BLĂSTĂMARE
blăstămarea: *sg. ac.*rezum. cap.15
blăstămare: *sg. ac.* rezum. cap.34; 34,37

BLESTEMAT, **-Ă:** adj.; var. BLĂSTĂMAT
blăstămată: *f. sg. ac.* 24,18

BOARE: s.f. „adiere"
boare: *sg. ac.* 4,16

BOGAT: adj./s.
bogat: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.1; 16,13; 21,23
bogaților: *s.m. pl. gen.*12,5
(cel) bogat: *s.m. sg. nom.* 27,19

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiile: *pl. ac.* 20,15
bogății: *pl. ac.* 21,7

BOLÂND, **Ă:** adj./s.; var. BOLUND, **-Ă** (Trans. Ban) „nebun"
(cel) bolund: *s.m. sg. ac.*5,2, 3
(cei) bolunzi: *s.m. pl. nom.* 19,18
bolunzilor: *s.m. pl. gen.* 30,8
bolund: *adj. n. sg. ac.* 12,17

BOLÂNZEȘTE: adv; var. BOLUNZEȘTE „nebunește"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima astestare este la Dimitrie Țichindeal, *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături*. [...]. Buda, 1814.
bolunzească: 1,22; 34,35

BOLÂNZIE: s.f.; var. BOLUNZIE (cf. Indice 2Lg)
bolunzia: *nom.* 6,30; 42,8
bolunzie: *sg. ac.* 36,12

(a) BORÎ: v. IV
va **borî:** *ind. viit.I. 3.sg.* 20,15

BOU: s.m.
boul: *sg. nom./ac.* 6,5; 24,3; 40,10
boi: *sg. ac.* 1,3; 42,12
boii: *pl. nom.* 1,14

BRAD: s.m.
bradul: *sg. ac.* 41,10

BRAȚ: s.n.
brață: *pl. ac.* 3,12; 22,9
brațele: *pl. ac.* 18,13
brațului: *sg. gen.* 22,8; 35,9
brațul: *sg. nom./ac.* 26,2; 31,22; 38,15
braț: *sg. ac.* 40,4

BRAZDĂ: s.f.
brazdele: *pl. nom.* 31,38

BRÂU: s.n.
brâul: *sg. ac.* 12,18

BRUMĂ: s.f.
brumă: *sg. ac.* 6,16

BUBĂ: s.f.
bubă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,7

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucata: *nom./ac.* 20,21; 30,4; 33,20
bucatele: *nom./ac.* 6,7; 34,3

BUCIUM: s.n.; var. BUCIN
bucinul: *sg. ac.* 39,25

(a să) BUCURA: v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.pl.* 3,22; 21,12
(m-)am bucurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,29

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom.* 20,5

BUCUROS: adv.
bucuros: 15,34

BUN, -Ă: adj./s.
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 2,10; 7,7; 21,13; rezum. cap.22; 30,26
(celor) buni: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.8
bune: *s.n. sg. ac. (in opoziție cu* **reale)** rezum. cap.8
(mai) bună: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.8
bune: *adj. n. pl. ac.* 22,21
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 34,4

BUNĂTATE: s.f.
bunătățile: *pl. nom.* 21,16
bunătăți: *pl. ac.* 22,18

BURIC: s.n.
buricul: *sg. ac.*40,11

BUZĂ: s.f.
buzele: *nom./ac.* 1,22; 2,10; 8,21; 11,5; 15,6; 19,20; 27,4; 32,20; 33,3

buza: *sg. ac.* 12,20
buzelor: *pl. gen.* 13,6; 23,12

C

CAL: s.m.
cal: *sg. ac.* rezum. cap.39; 39,18
calului: *sg. dat.* 39,19

CALD, -Ă: adj.
calde: *adj. n. pl. nom.* 37,17

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,23; 17,9; 19,8; 21,31; 23,10, 11; 24,4, 18; rezum. cap.28; 28,23; 34,11; 38,25
cale: *sg. ac.* 12,24; 19,12; 28,26; 31,7; 38,19, 24, 27
căilor: *sg. gen.* 4,6; 21,14; 26,14; 40,14
căile: *sg. nom./ac.* 8,13; 13,15; 22,28; 24,13, 23; 30,13; 31,4; 33,11; 34,21, 27; 36,23
căii: *sg. gen.* 8,19

CANDELĂ: s.f.; var. CANDILĂ
candila: *sg. nom.* 18,6; 21,17; 29,3

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 1,20; 2,12; 10,15; 16,5; 19,9;20,6, 16; 29,3; 38,6; 40,26; 42,11
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu cap plecat*** „ruşinat" 32,6

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac., în sintagma* ***capre sălbatece*** rezum. cap.39
caprelor: *pl. gen., în sintagma* ***caprelor sălbatece*** 39,1

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 10,11
cărnurile: *pl. nom./ac.* 13,14; 19,20, 22; 31,31; 40,13, 19
cărnurilor: *pl. gen.* 41,14

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac.* 19,23
cartea: *sg. ac.* **în titlu:** *Cartea lui Iov*; 31,35

CASĂ: s.f.
case: *pl. ac.* 1,4; 15,28
casa: *sg. nom./ac.* 1,10, 13, 18; 7,10; 8,15; 17,13; 20,19; 21,21, 28; 27,18; 30,23
casei: *sg. gen.* 1,19; 38,20
casele: *pl. nom./ac.* 3,15; 21,9; 22,18; 24,16
casă: *pl. (cu des. -ă) ac.* 4,19
casă: *sg. ac.* 39,6
casii: *sg. gen.* 19,15; 20,28

CAŞ: s.n.
caşul: *sg. ac.* 10,10

CATEDRĂ: s.f.; var. CATHEDRA (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun") (Neob.) „jeţ"
cathedra: *sg. ac.* 29,7

(a) CĂDEA: v. II
vor cădea: *ind. viit.I 3.pl.* 5,14; 30,24
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,16; 13,11; 20,22; 20,24
cădea: *ind. imp. 3.sg.* 29,24
cade: *ind. prez. 3.sg.* 33,15
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
căzând: *gerunziu* 1,19, 20; 14,18

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. ac.* 31,29

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călători: *s.m. pl.ac.* 21,29
călătoriului: *s.m. sg. dat.* 31,32

(a) CĂLCA: v. I
calce: *conj. fără* ***să*** *3.sg.* 18,14
calcă: *ind. prez. 3.sg.* 39,15
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,15; 28,8
călcând: *gerunziu* 24,11

CĂLCĂTOR, -TOARE: adj. (Înv.) „apostat"
călcătoriu: *m. sg. dat., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 34,18

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: *sg. ac.* 24,19; 28,2
căldura: *sg. nom.* 38,24

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. nom./ac.* 1,3; 42,12
cămilele: *pl. nom.* 1,17

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 3,15; 29,9
căpetenii: *pl. ac.* 12,21
căpeteniilor: *pl. gen.* 12,24; 34,19
căpeteniii: *sg. gen.* 21,28
căpetenie: *sg. ac.* 31,37

CĂRARE: s.f.
cărarea: *nom./ac.* 16,23; 19,8; 22,15; 28,7; 41,23
cărare: *sg. ac.* 18,10
cărările: *nom./ac.* 6,18, 19; 13,27; 24,13; 30,12; 37,16; 38,20

CĂRBUNE: s.m.
cărbunii: *pl. ac.* 41,12

CĂRNOS, -OASĂ: adj.
cărnoase: *n. pl. ac.* 22,9

(a) CĂUTA: v. I
să cauţi: *conj. prez. 2.sg.* 10,6
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 21,4

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) CÂNE
cânii *pl. ac.* 30,1

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,24

CÂNTARE: s.f.
cântările: *pl. ac.* 35,10

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* 30,9; 38,37

CEAS: s.n
ceas: *sg. ac.* 10,14

CEAŢĂ: s.f.
ceaţa: *sg. nom./ac.* 3,5, 9; 10,21; 23,17; 24,15
ceaţă: *sg. ac.* 22,13; 38,9
ceaţii: *sg. gen.* 28,3

CENUŞĂ: s.f.; var. CENUŞE
cenuşe: *sg. ac.* 2,12; 16,16; 42,6
cenuşii: *sg. dat.* 13,12; 30,19

CER: s.n.; var. CERIU
ceriu: *sg. ac.* 1,16; 2,12; 16,20; 20,6; rezum. cap.28; 28,24; 35,5; 38,29; 41,2
ceriurile: *nom./ac.* 9,8; 15,15; 20,27; 26,13; 37,3, 18
ceriul: *sg. nom./ac.* 11,8; 14,12; 22,12; 35,5

ceriului: *gen.* 12,7; 18,5; 22,14; 26,11; 28,21; 35,11; 38,33; 38,37
ceriurilor: *gen.* 38,37

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. nom.* 13,12
cerbice: *sg. ac.* 15,26
cerbicea: *sg. ac.* 16,13

CERBOAIE: s.f.
cerboaiele: *pl. ac.* 39,1

(a se) **CERCA:** v. I
cercându-: *gerunziu* rezum. cap.1
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,27
cerci: *ind. prez.2.sg.* 7,18
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,21
cercând: *gerunziu* rezum. cap.10; rezum. cap.13
a cerca: *inf. prez.* 15,23
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,10; 28,27
cercam: *ind. imp. 1.sg.* 29,16
cearce: *conj. prez. fără să 3.sg.* 3,4
cearcă: *imperativ 2.sg.* 8,8; 39,8
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 9,19
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; 34,3
cearce(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 34,36

CERCEL: s.m.
cercel: *sg. ac.* 42,11

(a) CERCETA: v. I
cercetându-: *gerunziu* rezum. cap. 2; 5,24;
să cerceteaze: *conj. prez. 3.pl.* 2,11
cercetezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,18
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,27
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,11
va cerceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,4

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. ac.* 10,12

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; 11,6; 34,33

CERERE: s.f.
cearerea: *sg. nom.* 6,8

(a să) **CERTA:** v. I
certând: *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.11
(să) vor certa: *ind. viit.I 3.pl.* rezum. cap.13; rezum. cap.24
a **(să)** certa: *inf. prez.* rezum. cap.23; rezum. cap.39
(să) certa: *ind. imp. 3.pl.* 31,13
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezm. cap.5; rezum. cap.8; 33,19; rezum. cap.38
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.5; 5,17; rezum. cap.18; 39,32
să (se) cearte: *conj. prez. 3.sg.* 23,6
să cearte: *conj. prez. 3.sg.* rezum cap.33

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. ac.* 5,17; 13,6
certare: *ac.* 6,26

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedrul: *sg. ac.* 40,12

(a) CHEMA: v. I
chiema: *ind. imp. 3.pl.* 1,4
chemându-: *gerunziu* 9,16
chema-va: *ind. viit.I 3.sg.* 12,4
chema(-)vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,15
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,16
a chema: *inf. prez.* 27,10
chiiamă: *imperativ* 5,1
chiamă: *imperativ 2.sg.* 13,22
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23; 34,18
chemând: *gerunziu* rezumat cap.31
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 33,30
cheme: *conj. prez. fără să 3.sg.* 34,37

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 33,25

(a) CHINUI: v. IV
chinuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,16
chinuind-: *gerunziu* 17,11

CHIP: s.n.
chip: *sg. nom.* 4,16;
chip: *sg. ac., în loc adv.* ***în ce chip*** 21,34; rezum. cap.33; 34,17

CHIT: s.m. (Înv.) „balenă"
cât (sic!): *sg. nom.* 7,12

CIMILITURĂ: s.f.; var. **CIUMELITURĂ** „vorbă cu tâlc ascuns"
ciumeliturile: *pl. ac.* 13, 17

CINSTITOR, -TOARE: s.m./F.
cinstitori: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cinstitori*** *de dogme* 13,4

CIRTĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte scurt"; „clipă", „clipită"
cirtă: sg. ac., *în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „dintr-o dată, cât ai clipi" 21,13;

CIULIN: s.m.
ciulini: *pl. nom.* 31,40

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv.) „a (se) mişca"; „a (se) clătina"
aş clăti: *cond. prez. 1sg.* 16,5
clătindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.39
au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,11

CLEŞTE: s.m.
cleaşte: *sg. ac.* 19,24;

(a) CLOCOTI: v. IV
clocotesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,22

COADĂ: s.f.
coada: *sg. ac.* 40,12

COAMĂ: s.f. (despre pomi) „coroană"; un calc semantic după lat. *coma, -ae* care înseamnă „păr, plete, coamă", iar fig. *frunziş, coroană* (a arborelui)
coamă: *sg. ac.* 14,9

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 12,18; 15,27; 16,14; 38,3; 40,2, 11

(a) COASE: v. III
am **cusut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 16,16

COASTĂ: s.f.
coastele: *nom./ac.* 18,12; 31,20

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se)** POGORÎ
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,16
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 21,13
să (să) pogoară: *conj. prez. 3.sg.* 33,24

COCOŞ: s.m.
cocoşului: *sg. dat.* 38,36

COLĂCIT, -Ă: adj. „încolăcit"
colăcit: *m. sg. nom.* 26,13

COLȚ: s.m./s.n. „germene", „mugur al unei plante"; „vârf ascuțit de stâncă"
colțul: *sg. nom.* 8,16; 20,28
colțuri: *pl. ac.* 39,28

COLȚUROS, -OASĂ: adj./s.
(celor) colțuroase: *s.n. pl. dat.* „prundișului" 21,33
colțuroase: *adj. n. pl. ac.* 30,6

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. ac.* 3,21
comoarele: *pl. ac.* 38,22

(a) CONOCI: v. IV „a împresura"
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12

(a) CONTENI: v. IV „a opri"; „a potoli"
va conteni: *ind. viit.I 3.sg.* 12,15
contenea: *ind. imp. 3.pl.* 29,10

COPAC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **COPACI**
copaciu: *sg. dat.* 19,10
copacilor: *pl. gen.* 30,4

COPILĂRIE: s.f.
copilăria: *sg. ac.* 31,18

COPITĂ: s.f.
copita: *sg. ac.* 39,21

CORABIE: s.f.
corăbiile: *pl. ac.* 9,26

CORB: s.m.
corbului: *sg. dat.* 38,41

CORN: s. n. „excrescență cornoasă pe osul frontal al unor rumegătoare"; (Trans.) „colț"
cornuri: *pl. ac.* 1,19
Cornul: *sg. nom., în s. propr.* ***Cornul Fluierului*** (în B1688 este ***Cornul Amalthiei***; în B1795 – ***Cornul Amaltiei*** „cornul îmbelșugării") 42,14

COROANĂ: s.f.; var. **CORONĂ**
corona: *sg. ac.* 19,9
coronă: *sg. ac.* 31,36

CORT: s.n.
cortul: *nom./ac.* 5,24; 8,22; 11,14

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. CREPĂTURĂ „peșteră", „gaură"
crepăturile: *pl. ac.* 30,6

CREARE: s.f.
crearea: *ac.* 26,11

(a) CREDE: v. III
crezu: *ind. prez. 1.sg.* 9,16
creade: *ind. prez. 3.sg.* 15,22
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,31; 24,22
credea: *ind. imp. 3.pl.* 29,24
vei creade: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,12

CREMENE: s.f.
creamine: *ac.* 19,24; 22,24; 28,9

(a) CREȘTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10; 31,18
a creaște: *inf. prez.* 8,11
creaște: *ind. prez. 3.sg.* 37,10
să crească: *conj. prez. 3.pl* 38,27

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpe până la creștetul (lui)*** „peste tot cor pul" 2,7

(a) CUFUNDA: v. I
cufundându-: *gerunziu* rezum. cap.13

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 12,5; 20,2; 21,27; 23,13
cuget: *sg. nom.* 42,2

(a) CUGETA: v. I
ai cugeta: *cond. prez. 2.sg.* 15,12
va cugeta: *ind. viit.I 3.sg.* 27,4

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 39,27

CUIBUȘOR: s.n. „casă"
cuibușorul: *sg. ac.* 29,18

(a se) CULCA: v. I
(să) culcă: *ind. prez. 3.pl.* 38,40

(a) CULEGE: v. III
cules-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 24,6
culegând: *gerunziu* rezum. cap. 35

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. ac.* 6,2; 28,25; 31,6

(a se) CUMPĂNI: v. IV
(s-)ar cumpăni: *cond. prez. 3.pl.* 6,2
(să) va **cumpăni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,15

(a se) CUMPĂRA: v. I
a **(să)** cumpăra: *inf. prez.* rezum. cap.28

(a se) CUNOAȘTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 24,1, 16; 28,7; 34,19, 25
am **cunoscut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 4,16; 8,18; 13,2; 19,4; 21,27
va **cunoaște:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 11,11; 12,16; 15,23; 18,21; 22,13; 28,23
vei cunoaște: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8
cunoști: *ind. prez. 2.sg.* 15,9; 36,24; 38,33
să cunoaștem: *conj. prez.1.pl.* 15,9
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,14; 42,11
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,29
să cunosc: *conj. prez. 1.sg.* 23,3
cunoscute a fi: *pasiv. inf. prez.* rezum. cap.24; rezum. cap.28
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 27,12
cunoască: *conj. prez. fără să, 3.sg.* 31,6
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 37,7
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,16; 39,1
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39; rezum. cap.42

CUNOSCUT, -Ă: s.
cunoscuții: *s.m. pl. nom.* 19,13

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoștința: *sg. ac.* 21,14
cunoștințe: *pl. nom.* rezum. cap.34

(a să) CUPRINDE: v. III
cuprinză: *conj. prez. fără să 3.sg.* 3,5

(m-)am cuprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12, 14
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 4,13
vei cuprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7
voiu cuprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,9
vor cuprinde: *ind. viit.I 3.pl.* 27,13
cuprinde: *inf. prez. fără a* rezum. cap.38

CURAT, -Ă: adj./s./adv.
(mai) curat: *adj. m. sg. nom.* 4,17
curat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 8,6; 10,14; 11,4; rezum. cap.15; 25,4; 28,15; 33,9
curată: *adj. f. sg. nom* 11,4
curate: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 15,15; 16,18; 17,9; 25,5; 28,19
curat: *s.n. sg. ac.* 14,4
(cei) curați: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.21
curat: *adv.* 31,26

(a să) CURĂȚI: v. IV
să **(se)** curățească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
(să) vor curăți: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,16

CURĂȚIE: s.f.
curăția: *sg. ac.* 22,30

CURÂND: adv.; var. (Înv. și pop.) **CURUND**
curund: 7,18; 10,20

CUREA: s.f.
curaoa: *sg. ac.* 39,10

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 14,18; 40,18
curg: *ind. prez. 3.pl.* 36,28

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. ac.* 18,8
cursa: *sg. nom.* 18,10

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. nom.* 31,10

CUȘMULIȚĂ: s.f.; var. **CUJMULIȚĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la E. Herzog și V. Gherasim, *Glosarul dialectului Mărginean*, în „Codrul Cosminului" [IV], I-VII (1924-1932), Cernăuți
cujmulița: *sg. ac.* 30,18

(a) CUTEZA: v. I
vor cuteza: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,24

CUTEZARE: s.f.
cutezarea: *sg. nom./ac.* 8,14; 18,14; 31,24
cutezare: *sg. ac.* 11,18; 39,11

CUTREMUR: s.n.
cutremurul: *sg. nom.* 21,6

(a să) **CUTREMURA:** v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,14
(să) cutremură: *ind. prez. 3.pl.* 26,11

CUVÂNT: s.n.
cuvânt: *sg. nom./ac.* 2,13; 4,12
cuvântului: *gen.* 19,28; 34,16
cuvântul: *ac.* 26,14
cuvintele: *pl. nom./ac.* 6,3, 25, 26; 8,2; 9,14; 12,11; rezum. cap.13; 15,3, 11; 16,3; 18,2; rezum. cap.20; 21,2, 3; 22.22; 23,5, 12; 31,40; 33,1, 3, 13; rezum. cap.34; 34,2, 3, 35, 37; 36,4; 42,7;
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 6,10; 20,29; 29,22; 32,12; 33, 8; 41,3;
cuvinte: *pl. ac.* 8,10; 16,5; rezum. cap.20; rezum. cap.29; 32,11; 38,2

(a) CUVÂNTA: v. I
să **fie** cuvântat: *pasiv conj. pf. 3.sg. în structura v. dislocată bine să fie cuvântat* 1,5
va cuvânta: *ind. viit.I. 3.sg., în structura v. dislocată* bine va cuvânta 1,11
cuvintează: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată bine cuvintează* 2,5

CUVIOS, -OASĂ: adj.
cuvios: *adj. n. sg. ac.* 32,3

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21; 12,6; 16,12; 35,10; 38,25, 36; 39,17; 41,2; 42,10, 11, 15
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 6,8; 14,13; 19,23; 23,3; 29,2; 31,31, 35
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,20; 9,24; 15,19
dați: *imperativ 2.pl.* 6,22, 28
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,7; 26,3
da(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,24
vei da: *ind. viit. I. 2.sg.* 22,27; 30,23; 39,19
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,23
da: *inf. prez. fără a* rezum. cap. 26
a **(să)** da: *inf. prez.* rezum. cap.28
(să) va **da:** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,15
da: *ind. imp. 3.sg.* 29,11
am **dat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 31,30; 39,6
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 5,10; rezum. cap.8; 32,8; 36,31

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 15,34
darurilor: *pl. gen.* 36,18

(a se) DĂRUI: v. IV
să dăruiască: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,12
(să) dăruiaște: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.28
(să) va **dărui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,16
voiu dărui: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,37
dăruind: *gerunziu* 34,29
vei dărui: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,7
dăruiaște: *ind. prez. 3.sg.* 36,6

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 15,7

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 21,5; 29,9

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 22,10; 24,17; 34,20; 37,21

(a se) DELUNGA: v. I; vezi **(a) ÎNDELUNGA**

DEPARTE: adv.
departe: 5,4; 22,18; 27,5; 30,10; 34,10; 36,25; 39,25, 29

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtându(-să): *gerunziu* 1,1, 8; 2,3
au depărtat: *ind. prf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 19,13; 32,15
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13; 34,27
depărtezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,21
deperteze: *conj. prez. fără să 3.sg.* 9,34
vei depărta: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,14
depărtând: *gerunziu* 12,20
deperteaze: *imperativ 2.sg.* 13,21
depărtează(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 14,6; 21,14; 22,17

(s-)ar depărta: *cond. prez. 3.pl.* 14,11
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30; 16,7
ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,4
(mă) depărtam: *ind. imp. 1.sg.* 19,18
(m-)am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,12
(mă) voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,5

(a) DEPRINDE: v. III
deprinde: *ind. prez. 3.sg.* 33,16; 35,11

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj./adv.
desăvârșit: *adj. m. sg. nom./ac.* 11,7; 22,2
(ceale) desăvârșit: *adj. f. pl. ac.* 37,16
desăvârșit: *adv.* 36,4

(a) DESCHIDE: v. III
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 30,11
ar deșchide: *cond. prez. 3.sg.* 11,5
să deșchiză: *conj. prez. 3.sg.* 12,14
a deșchide: *inf. prez.* 14,3
deșchisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11
deșchide(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19
deșchidea: *ind. imp. 3.pl.* 29,23
deșchide-voiu: *ind. viit.I 1.sg.* 32,20
am deșchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,2
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* 33,16; 35,16
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,17
va deșchide: *ind. viit.I.3.sg.* 41,5
(s-)au deschis: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,19

DESCHIS, **-Ă:** adj.
deșchis: *n. sg. nom.* 20,28
deșchisă: *f. sg. nom./ac.* 30,14; 31,32

(a) DESCOPERI: v. IV
descopere: *ind. prez. 3.sg.* 12,22

(a se) DESFACE: v. III
(să) vor desface: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,8

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) desfăta: *inf. prez. fără a* 27,10

DESFĂTAT: adv.
desfătat:. 28,13

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** „inutil", „zadarnic" 6,18; 12,24; 21,34; 34,12; 35,13, 16
deșert: *s.n. sg. ac.* 26,7
deșert: *adj. m. sg. nom./ac.* 11,12; 39,34
deșearte: *adj. f. pl. ac.*22,9

(a se) DEȘERTA: v. I
deșertându**(-să):** *gerunziu* 14,11
deșertat**-ai:** *ind. pf.c. 2.sg.* 15,4

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciunea: *sg. ac.* 11,11
deșertăciune: *sg. ac.* 31,5

(a se) DEȘTEPTA: v. I
a deștepta: *inf. prez.*3,8
(să) va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,6; 14,12; 17,8
(să) deștaptă: *ind. prez. 3.sg.* 16,9
vei deștepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,20
(-)oiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,1

DEVREME: adv.
devreame: 8,5

(a) DEZLEGA: v. I
dezleagă: *ind. prez. 3.sg.* 12,18
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,5

DEZMIERDARE: s.f.
dezmerdări *pl. ac.* 22,26

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
deznădăjduit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,16

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
să (să) dezrădăcineaze: *conj. prez. 3.sg.* 31,8
dezrădăcinând: *gerunziu* 31,12

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.
dimineață: *adv.* 1,5; 7,21; 24,14
dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** „ziua întreagă" 4,20
dimineață: *s.f. sg. ac., în loc adv.* ***de dimineață*** „de vreme" 7,18
dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineața*** 38,7
dimineții: *s.f. sg. gen.* 41,9
demineții: *s.f. sg. dat.* 38,12

DIN AINTEA: prep.
dinnaintea: 6,5

DINĂUNTRU: adv./adj. inv. ; var. **DINLĂUNTRU**
(ceale) dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** „măruntaie"; echivalează lat. *viscera, -um* 16,14; 38,36
dinlontru: *adv.* 20,14
dinlăuntru: *adj. inv.* „care se află în interior" 37,9

DINĂUNTRUL: prep.; var. **DINLĂUNTRUL**
dinlăuntrul: 9,9
dinlontrul: 21,24; 30,27

DINTE: s.m.
dinții: *nom./ac.* 4,10; 13,14; 16,10; 29,17
dinților: *gen.* 19,20; 41,5

DOBĂ: s.f.; vezi TOBĂ

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* rezum. cap.2
a dobândi: *inf. prez.* rezum. cap.28

DO**BITOC:** s.n.
dobitoacele: *pl. ac.* 12,7; 35,11
dobitoc: *pl. ac.* 18,3

(a) DOBORÎ: v. IV; var.(Înv.) **(a)** DOBORÎ
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19

DOGMĂ: s.f.
dogme: *pl. ac., în sintagma* ***cinstitori de dogme*** 13,4;

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,6, 12, 21; 2,1, 7; 5,8, 17; 6,4, 14; 12,9; 19,21; 28,28; 39,33; 42,1
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,7, 8, 12, 21; 2,2, 3, 6, 9; rezum. cap.19; 20,29; 33,14; 38,1; 39,31; 40,1; 42,7, 9, 10, 11, 12
Doamne: *sg. voc.* 17,3

DOMN: s.m. „stăpân"
domnul: *sg. ac.* 3,19

DOR: s.n.
dor**ul:** *sg. ac.* 31,35

(a) DORI: v. IV
doreaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,2; 37,11

dor esc: *ind. prez. 1.sg.* 13,3
dorind: *gerunziu* rezum. cap.29

DORIRE: s.f.
dorirea: *sg. ac.* 30,15

DORIT, -Ă: adj./s.
(cea) dorită: *s.f. sg. nom.* 14,6
dorită: *adj. f. sg. nom.* 33,20

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* 3,13
voiu dormi: *ind. viit.I 1.sg.* 7,4, 21
vei dormi *ind. viit.I. 2.sg.* 11,18
vor dormi: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,11; 21,26
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 30,17; 33,15

DOSADĂ: s.f. „nenorocire", „dezastru"
dosării: *sg. gen* rezum. cap.16
dosadă: *sg. ac.* 30,3
dosăzile: *pl. nom.* 30,12

(a) DOVEDI: v. IV
va **dovedi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20

(a) DREGE: v. III
(-)i deres: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,6

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s.; var. DIREPT, DIREAPTĂ
drept: *adj. m./n sg. nom./ac.* 1,1, 8; 2,3; 6,29; 8,3, 6; rezum. cap.9; 9,15; 10,15; 13,18; 15,14; 22,3; 32,1, 2; rezum. cap.33; 33,32; 34,5, 17; rezum. cap.35; 35,3; 36,3
drept: *s.n. sg. ac.* 9,32
(cei) drepți: *s.m. pl. nom.* 4,7
dreptului: *s.m. sg. gen.* 12,4
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 14,15; 40,9
drepții: *s.m. pl. nom.* 17,8; 22,19
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 17,9; 27,17; 36,7
dreapte: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.19
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 19,6; 31,6; 33,3; 35,2
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta*** 23,9; 30,12
drepți: *adj. m. pl. nom.* 27,5
(mai) drept: *adj. m. sg. nom.* 35,2
drept: *adv.* rezum. cap.23; rezum. cap.24; 35,7; 42,7
(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 42,8
direpț: *prep. in loc adv.* ***direpț aceaea*** 19,29; 33,1; rezum. cap.36

DREPTATE: s.f.
dreptății: *sg. gen.* 8,6
dreptatea: *sg. nom./ac.* 9,19; rezum. cap.13; 29,14; 33,23, 26; rezum. cap.34; 35,8; rezum. cap.36; rezum. cap.37; 37,23; rezum. cap.40; 40,9
dreptate: *sg. ac.* rezum. cap.16; 23,7

DRUM: s.n.
drumurile: *pl. ac.* 6,19

(a se) DUCE: v. III
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 1,4
(să) va **duce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11; 21,30, 32
a **(mă) duce:** *inf. prez.* 10,21; 29,25
ducu-: *ind. prez. 3.pl.* 21,13
(mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,8
a **(să) duce:** *inf. prez.* 24,12
va **duce:** *ind. viit.I. 3.pl.* 27,21;
duce: *ind. prez. 3.sg.* 37,12
să **duci:** *conj. prez. 2.sg.* 38,20
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,35; 41,14
(vă) duceți: *imperativ 2.pl.* 42,8
ai dus: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,4
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,9

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 4,9, 15; 6,4; 9,18; 15,13, 30; 20,3; 26,13; 27,3; 32,18; 33,4; 34,14
duh: *sg. nom.* 8,2; 32,8

DULCE: adj.
dulce: *adj. n. sg. nom.* 20,12; 21,33

DULCEAȚĂ: s.f.
dulceața: *sg. nom.* 24,20
dulceți: *sg. ac.* 30,7

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiștii: *f. sg. gen.* rezum. cap.5; rezum. cap.9; rezum. cap.34; rezum. cap.36
dumnezeiasca: *f. sg. ac.* rezum. cap.23; rezum. cap. 24; rezum. cap.38

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 5, 6, 8, 9, 16, 22; rezum. cap.2; 2,1, 3, 10; 3,4, 23; rezum. cap.4; 4,9, 17; rezum. cap.5; 5,8, 17; 6,8; rezum. cap.7; rezum.cap.8; 8,3, 5, 13, 20; rezum. cap.9; 9,2, 13; rezum. cap.10; 10,2; rezum. cap.11; 11,5, 7; rezum. cap.12; 12,4, 6; rezum. cap.13; 13,3, 7, 8; rezum. cap.14; rezum. cap.15; 15,4, 8, 11, 13, 25; rezum. cap.16; 16,12, 18, 21, 22; 18,21; 19,6, 22; rezum. cap.20; 20,15, 28, 29; rezum. cap.21; 21,9, 14, 19, 22; 22,2, 3, 12, 13, 17, 26; rezum. cap.23; 23,16; rezum. cap.24; 24,12, 23, 25; rezum. cap.25; 25,4; rezum. cap.26; rezum. cap27; 27,2, 3, 8, 9, 10, 11, 13; rezum. cap.28; 28,23; 29,2, 4; rezum. cap.30; 31,2, 6, 14, 23, 28; 32,2, 13, 21; rezum. cap.33; 33,4, 6, 12, 26, 29; 34,5, 9, 10, 12, 23, 31, 33, 37; rezum. cap.35; 35,2, 10, 13; 36,2, 5, 13, 22, 26; rezum. cap.37; 37,5; 10, 14, 15, 22; 38,7, 41; 39,17, 32; 40,4, 14; rezum. cap.42
Dumnezeul: *sg. ac.* 19,26

(a) DUREA: v. II
va **durea:** *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22

DURERE: s.f.
durearea: *sg. nom./ac.* 2,13; 5,6; 10,20; 15,35; rezum. cap.16; 16,7, 8; 20,10, 22; 21,17, 19
dureri: *sg. ac.* 4,8; 7,4; 30,17
dureare: *sg. ac.* 6,3, 10; 9,27; 33,19

E

ERODIU: s.m.; var. HERODIE: s.f. (Rar.) „egretă" (cf. Indice Pr)
herodiii: *sg. gen* 39,13

F

(a se) FACE: v. III
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 5,6; 33,20
face: *ind. prez. 3.sg.* 5,9; 9,9, 10; 14,4; rezum. cap.23; 25,2; 33,17, 19; 34.30; 37,5; 41,12
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,18
voiu face: *ind. viit.I 1.sg.* 7,20; 16,7; 23,9; 31,14
va **face:** *ind. viit.I. 3.sg.* 8,6; 12,25; 14,9; 34,24; 38,37; 40,23; 41,22
faci: *ind. prez. 2.sg.* 9,12; 38,32
vei face: *ind. viit.I 2.sg.* 11,8; 35,6; 40,3
să **faci:** *conj. prez. 2.sg.* 13,20
face: *inf. prez. fără a* 14,4; 22,17
să **facă:** *conj. prez. 3.sg.* 34,28
fac: *ind.prez. 3.pl.* 36,22
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,4, 5

au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 10,8; 12,9; 19,12; 20,18; 21,31; 23,13; 24,9, 12, 21 26,4; 27,18; 28,25; 30,9; 31,15; 33,4, 6; 34,13; 35,10; 40,14; 42,9
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,21; 41,24; 42,12
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,2: 30,19
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20; 10,9; 37,18
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,7; 31,16; 40,10;
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 18,3
făcutu(-am): *ind. pf.c. 1.sg.* 31,1

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.29; rezum. cap.31

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 16,11; 40,21
fălcile: *pl. ac.* 6,30; 33,2

FAMILIE: s.f. „slujitori"; calc semantic după lat. ***familia, -ae***, care înseamnă „familie", dar și „sclavii unei case"
familie: *sg. nom.* 1,3

FATĂ: s.f.
feate: *sg. nom.* 1,2; 42,13
featele: *pl. nom.* 1,13, 18

FAȚĂ: s.f.
față: *sg. ac., în loc. adv.* ***în față*** 1,11; 2,5
fața: *sg. ac., în loc. prep. (înv.)* ***de la fața*** „(de) dinaintea" 1,12; 2,7; 13,20; 19,29; 23,15
fața: *sg. nom./ac.* 4,16; 5,10; 9,24, 27; 11,15; 13,8, 10, 24; 14,20; 15,27; 16,17; 22,26; 23, 17; 24,15, 18; 26,9; 30,10; 32,21; 33,26; 34,29; 37,12; 38,30; 40,8; 41,4, 13; 42,8, 9
față: *în loc. adv./adj.* ***de față*** 23,14; rezum. cap.38
feții: *sg. dat.* 11,19
feații: *sg. gen.* 16,9; 21,18; 29,24; 33,5; 41,1; 41,5
feațele: *pl. ac.* 34,19

FAUR: s.m.
faurului: *sg. gen.* 41,15

FĂCĂTOR: s.m. „Creator"
Făcătoriul: *sg. nom./ac.* 4,17; 32,22; 36,3

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *n. pl. ac.* rezum. cap.38

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.11; 17,5
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.22; rezum. cap.36

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduințele: *pl. ac.* 22,27

FĂPTURĂ: s.f.
făpturi: *pl. ac.* rezum. cap.5

(a) FĂTA: v. I
au fătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10
a făta: *inf. prez.* 39,1
fată: *ind. prez. 3.pl.* 39,3

FĂTARE: s.f.
fătării: *sg. gen.* 39,1, 2
fătare: *sg. ac.* 39,3

FĂȚARNIC: adj./s.
fățarnicilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.8; rezum. cap.15
fățarnicul: *s.m. sg. nom.* 13,16
fățarnicului: *s.m. sg. gen./dat.* 8,13; 15,34; 17,8; 20,5; 27,8
fățarnic: *adj. m. sg. ac.* 34,30
fățarnicii: *pl. nom.* 36,13

FĂȚĂRIE: s.f. (Înv.) „minciună", „înșelătorie"
fățării: *pl. ac.* 13,7

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 40,10

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. ac.* 31,1

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. nom.* 42,13

FEL: s.n.
feliul: *sg. ac.* 5,24
feliuri: *pl. ac.* rezum. cap.7; 11,6; 8,2
fealiuri: *pl. ac* 20,2; rezum. cap.24

FELINAR: s.n/m..; var. (Înv.) FĂLINARIU „lampă", „felinar"; după lat. *lampas, -adis,* (fig.) „lumină" (cf. Indice Jd)
fălinariu: *s.n. sg. nom.* 12,5
fălinari: *s.m. pl. nom.* 41,10

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* 28,28

(a) FERICI: v. IV
fericea: *ind. imp. 3.sg.* 29,11

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.30

FERICIT, -Ă: adj.
fericit(u-): *adj. m. sg. nom.* 5,17
(mai) fericite: *adj. n. pl. nom.* rezum. cap.8
(ceale) fericite: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.11
fericit: *adj. m. sg. nom.* 21,23

(a) FI: v. IV
fiindu-: *gerunziu* rezum. cap.2
fiind: *gerunziu* 8,12; 10,7, 15; 20,12
vor fi: *ind. viit. I. 3.pl.* rezum. cap.5; 5,4, 23; 6,17; rezum. cap.8; 14,21; 27,14; 36,8; 41,21
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,17; 5,4, 16; 11,19; 13,16; 15,8; 17,16; 18,19; 19,4; 20,28; 22,2, 3, 25, 29; 24,14; 33,23, 24, 26; 36,16; 39,18, 30;
aș fi: *cond. prez. 1.sg.* 10,19
a fi: *inf. prez.* 2,13; rezum. cap.9; 10,3, 14; rezum. cap.11; 13,5; 14,3; 15,14, 21; rezum. cap. 16; 19,29; 24,17; 27,5; rezum. cap.28; 30,2, 7; 31,24; 32,2; 36,3; 37,24
fie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 3,7; 22,18; 24,20; 27,5, 7; 31,10; 34,10
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 29,2; 33,24
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 6,10; 15,14; 21,16; 33,7
fost-aș fi: *cond. pf. 1.sg.* 10,19
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 6; 2,1; 9,25; 21, 33; 30,13; 31,32; 36,9; 42,13
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,15; 29,4, 15; 30,29
a fi fost: *inf. pf.* rezum. cap.10
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,12; 3,8, 19, 20; 4,18; 6,3, 4, 7; 7,16; 10,4, 5; 14,5; 15,10, 15; 18,21; rezum. cap.21; 21,9, 16, 24, 28; 24,1, 23; 25,5; rezum. cap.28; 28,24; 32,9; 34,19; 37,17; 40,12; 41,2; 42,3
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 7,12; 9,14, 29; 11,4; 12,3; 13,2; 17,6; 23,14; 32,6, 18; 33,9; 34,5; 35,2
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 8,9
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 12,2; 16,2
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,8; 2,6; 4,6; 5,1, 27; 6,12, 13; 7,1, 7, 17; 9,2, 10, 19, 22, 24, 33; 10,15; 11,4, 6, 8, 14; rezum. cap.12; 12,3, 12, 14, 16; 13,19; 14,5, 10; 15,11, 14, 21; 16,3; 17,13, 15; 19,25, 29;

rezum. cap.20; 20,7, 29; 21,4, 28; 23,2, 13; 24,18; 25,2, 3; 26,6; 27,3, 8, 13; rezum. cap.28; 28,28; 31,11, 12, 28; 32,8, 12; 33,9; 34,6, 7, 22, 23, 29; 36,33; 38,2; 39,13; 40,14; 42,3
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 2,3; 12,13; 18,15; 19,7; 20,5; 21,9; 22,12; 24,7; 28,20
-i: *ind. prez. 3.sg.* 3,24; 5,17; 6,11, 29; rezum. cap.8; 8,3, 19; 9,24, 32; 10,22; 11,9; 13,7; 15,3, 4, 15; 18,6, 21; 21,21; 23,14; 24,25; 26,2; 28,10, 14; 33,12, 24; 34,4, 22; rezum. cap.35; 35,3, 5, 8, 10; 36,22; 37,23; 38,28; 39,30, 32; 41,25
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,1, 3; 6,7; 19,19; 29,4, 5, 12, 13; 30,2, 4, 25; 32,4
erai: *ind. imp. 2.sg.* 38,4;
eram: *ind. imp. 1.sg.* 29,16, 25; 33,27
este: *ind. prez. 3.sg.* 41,24, 25
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 14,4; 17,14; 26,2; 31,24

FIARĂ: s.f.
fierile: *pl. nom./ac.* 5,22, 23; 40,15
fiiara: *sg. nom.* 37,8; 39,15

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 19,24; 20,24; 40,13; 41,17
fierul: *nom./ac.* 28,2; 41,18

FIERBÂNTARE: s.f.
fierbântare: *sg. ac.* 15,2

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,27
fierbând: *gerunziu* 39,24; 41,11
a fierbe: *inf. prez.* 41,22

FIERE: s.f.
fiere: *sg. ac.* 20,14

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal"
finicul: *sg. ac.* 29,18

FIRE: s.f.
firii: *gen./dat.* rezum. cap.3; rezum. cap.28

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 16,22; 25,6; 32,2, 6; 35,8
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4, 5, 6, 13, 18, 19; 2,1; 5,4; 8,4; 14,21; 20,10; 27,14; 28,8; 30,8; 38,7, 32; 39,16; 41,25; 42,16;
fii: *pl. nom.* 1,2
fiilor: *pl. gen./dat.* 17,5; 19,17; 21,19; 42,16

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. nom.* 15,30
flacără: *sg. nom.* 41,12

FLĂMÂND, -Ă: s.
(cel) flămând: *s.m. sg. nom.* 5,5
(celui) flămând: *sg. dat.* 22,7
(celor) flămânzi: *pl. dat.* 24,10

FLOARE: s.f.
floare: *sg. ac., în loc. adj* **în floare** „înflorit" 8,12
floare: *sg. ac.* 14,2
floarea: *sg. ac.* 15,33

FLUIER: s.n.
fluierile: *pl. ac.* 40,13
fluierului: *sg. gen., în s. propr.* ***Cornul Fluierului*** (vezi CORN); în lat. *Cornu stibii* 42,14

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 18,12; 30,3

FOAMETE: s.f.
foamete *sg. ac.* 5,20, 22

FOC: s.n.
focul: *sg. nom.* 1,16; 15,34; 20,26; 22,20
focului: *sg. gen.* 18,5; 41,9
foc: *sg. nom./ac.* 23,10; 28,5; 31,12; 41,10

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 1,13, 18
frate: *sg. nom.* 30,29
fraţii: *pl. nom./ac.* 6,15; 19,13; 42,11, 15
fraţilor: *pl. gen* 22,6

(a) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,10
frâmtu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13
frângând: *gerunziu* 20,19

FRÂU: s.n.
frâu: *sg. ac.* 30,11

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 3,25; 4,6; 6,14; 15,4; 22,10; rezum. cap.28; 28,28; 39,20
frică: *sg. ac.* 23,15; 39,16

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricoasă: *f. sg. nom.* 37,22

FRIG: s.n.
frig: *sg. ac.* 24,7
frigul: *sg. nom.* 37,9

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *f. pl. nom.* 42,15

FRUMUSEŢE: s.f.
frumseţea: *sg. ac.* 5,3; 18,13

FRUNZĂ: s.f.
frunzii: *sg. gen.* 13,25

(a) FUGI: v. IV
am fugit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16, 17
fugit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 14,2
fugiţi: *imperativ 2.pl.* 19,29
fugi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,24
fugind: *gerunziu* 27,22
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,22
fug: *ind. prez. 3.pl.* 30,10

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. ac.* 11,17
fulgerile: *pl. ac.* 38,35
fulgere: *sg. ac.* 41,14

(a) FULGERA: v. I
va fulgera: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,30

(a) FULGURA: v. I (Liv.) „a fulgera"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în DN[3] (1978) (cf. lat. *fulgurō, -āre*). Cuvântul nu este înregistrat în DA.
fulgurând: *gerunziu* 20,25

FUNIE: s.f.
fune: *sg. ac.* 12,18
funea: *sg. ac.* 40,20
funile: *pl. ac.* 36,8

FUR: s.m.
furul: *sg. ac.* 24,14

FURIŞ: adv
furiş: *adv. în loc. adv.* ***pe furiş*** 4,12

G

GATA: adv.
gata: 3,8

(a) GĂSI: v. IV
vor găsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,22
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7
găsind(u-): 30,5
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,25; 33,10

(a se) GĂTI: v. IV (Înv. şi pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întreprinde o acţiune"
(-)i gătită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 15,23
(să) găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,24
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,35; 38,41
gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,5
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,16
găti(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,17
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,27
gătea: *ind. imp. 3.pl.* 29,7
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,23
găteşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,41

GĂTIT, -Ă: adj.
gătit: *n. sg. nom.* 12,5

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 3,17

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 5,12; 17,11

(a se) GÂNDI: v. IV
(să) gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,12
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 17,16
să gândească: *conj. prez. 3.pl.* 31,1
gândeam: *ind. imp. 1.sg.* 32,12
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,10
gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *pl. nom.* 35,2

GÂNDIT, -Ă: adj.
gândita: *f. sg. ac.* 4,2

GÂTLAN: s.n. (Înv.) „gâtlej"
gâtlanul: *sg. nom./ac.* 29,10; 34,3

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejul: *sg. ac.* 20,13; 31,30

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom./ac.* 16,17; 41,9

(a) GEME: v. III
gem: *ind. prez. 3.pl.* 26,5
a geame: *inf. prez.* 24,12

GENUNCHI: s.m. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac.* 4,4

GER: s.n.
gerul: *sg. nom./ac.* 37,10; 38,29

GHEAŢĂ: s.f.
ghiiaţa: *sg. nom.* 38,29

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 3,18; 4,10; 9,16; 29,10; 30,31; 33,8; 34,16, 28; 37,4, 5; 38,34
glas: *sg. ac.* 4,16; 40,4
glasului: *sg. gen.* 37,2

GLIE: s.f.
gliile: *pl. nom./ac.* 28,6; 38,38; 39,10

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 3,18
gloata: *sg. nom.* 21,8
gloată: *sg. ac.* 30,28

GOL, GOALĂ: sdj./s.
gol: *adj. m./n. sg. nom.* 1,21; 26,6
(cei) goli: *s.m. pl. ac.* 22,6
goli: *adj. m. pl. ac.* 24,7
(celor) goli: *s.m. pl. dat.* 24,10

(a) GOLI: v. IV
au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,19
(să) vor goli: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,21

GOLIT, -Ă: adj.
golit: *m. sg. nom.* 14,10

(a) GONI: v. IV
goneşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,25
goniţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,22
să gonim: *conj. prez. 1.pl.* 19,28

GRABNIC, -Ă: adj.
(mai) grabnice: *f. pl. nom.* 9,25

GRAS, -Ă: adj.
grasă: *f. sg. ac.* 15,26

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,5

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* 1,16, 17; 6,29; 7,13; 33,23
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,18; 2,13; 32,4
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 3,2; 4,18; 32,14, 16; 34,1, 35; 35,1; 36,1; 39,31; 42,7
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,10
a grăi: *inf. prez.* 4,2; 9,19; 16,4; 29,9; 34,33; 40,27
grăi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,11; 9,35; 10,1; 32,20
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,2
grăi(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,22; 34,31, 32; 39,34, 35; 42,3
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,2; 15,2; rezum. cap.17; 23,5; 28,14; rezum. cap.33; 33,14; rezum. cap.36
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 12,8; 33,32; 34,33
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,3, 22; 16,7; 21,3; 42,4
să grăiţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,7
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 13,13
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 15,3; 16,3
să grăim: *conj. prez. 1.pl.* 18,2
grăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 27,12
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,3
grăi: *inf. prez. fără* **a** 33,32; 36,2
grăiască: *conj. fără* **să** *3.p.* 34,34
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,7; 36,10; 37,20; 40,22
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 37,20
a fi grăit: *inf. perf.* rezum. cap.39
aţi grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,7, 8
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 42,9

GRĂITOR: s.m.
grăitoriu: *sg. nom., în sintagma grăitoriu strâmb* (cf. lat. *falsiloquus*) 16,9

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 8,17
grămăzile: *pl. ac.* 24,11

(a se) GRĂMĂDI: v. IV
(să) va grămăzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25

GRĂSIME: s.f.
grăsime: *sg. nom./ac.* 15,27; 21,24; 36,16

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 31,40
grâul: *sg. nom.* 37,11

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) GREȘALĂ
greșalele: *pl. ac.* 13,23; 14,17
greșală: *sg. ac.* 15,31
greșală: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără greșală*** „perfect" 33,9

(a) GREȘI: v. IV
greșaște: *ind. prez. 3.sg.* 9,28
am greșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,27; 34,32

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *s.n.sg. ac. în loc. adv.* ***cu greu*** (Înv. și reg.) „anevoie" 4,2
(mai) greale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap. 6
greu: *adv.* rezum. cap. 6; rezum. cap.13; 16,3
(mai) grea: *adj. f. sg. nom.* 6,3
greu: *adj. m. sg. ac.* 7,20
grea: *adj. f. sg. nom.* 33,7

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 31,23

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** „fără nici un gând neliniștitor" 11,18; 21,9

(a se) GRIJI: v. IV
grijească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,15
(mă) grigeam: *ind. imp. 1.sg.* 3,25

GRINDINĂ: s.f.
grindinii: *sg. gen.* 38,22

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* 38,40
groapă: *sg. ac.* 40,8

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom./ac.* 4,13; 13,11, 21; 18,20; 25,2; 37,2
groază: *sg. nom.* 10,22; 41,5
groazei: *sg. gen.* 15,21
groazele: *pl. nom.* 18,11

GROAZNIC, -Ă: adj./s
groaznic: *adj. n. sg. nom.* 1,19
groaznici: *adj. m. pl. ac.* 16,10
(cei) groaznici: *s.m. pl. nom.* 20,25

GROHOT: s.n.; var. GROHOTĂ „loc acoperit cu grămezi de pietre"
grohota: *sg. ac.* 40,26

GROS: s.m. (Înv.) „scândură cioplită într-un fel anume și prevăzută cu lacăt, cu care se încătușau picioarele celor arestați", „butuc"
gros: *sg. ac.* 13,27; 33,11

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 15,26
grumazului: *sg. dat.* 39,19
grumazii: *pl. ac.* 41,13

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 2,8; 9,31
gunoiul: *ac.* 7,5; 20,7

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 2,5; 3,1; 5,16; 8,21; 9,20; 15,5, 6, 13; 16,6; 19,16; 20,12; 22,22; 23,4; 29,23; 30,11, 17; 31,27; 33,2; 35,16; 36,16; 37,2; 39,34; 40,18; 41,10, 12
gurii: *sg. gen./dat.* 5,15; 7,11; 8,2; 15,30; 21,5; 23,12; 29,9; 41,4
gurile: *pl. nom.* 16,11

GUST: s.n.
gustul: *sg. ac.* 12,11

(a se) GUSTA: v. I
gusta: *inf. prez. fără a* 6,6
gustându(-să): *gerunziu* 6,6

GUSTARE: s.f.
gustarea: *sg. ac.* 34,3

H

HALDEU: s.m. „caldeean"
haldeii: *pl. nom.* 1,17

HÂRB: s.n.
hârbul: *sg. ac.* 2,8

HERODIE: s.f.; vezi ERODIU

HOLDĂ: s.f.
holda: *sg. ac.* 24,6

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 14,5; 38,10, 20
hotarăle: *pl. ac.* 24,2
hotar: *sg. ac.* 26,10

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 9,26; 36,31; 38,41; 39,29
hrana: *sg. ac.* 38,41

HULĂ: s.f.
hula: *ac.* rezum. cap.27; rezum. cap.31
hulă: *ac.* rezum. cap.29

(a) HULI: v. IV
ați hulit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,25
vei huli: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,3
hulea: *ind. imp. 3.pl.* 19,18
a fi hulit *inf. pf.* rezum. cap.37
a huli: *inf. prez.* rezum. cap.40

HULITOR: s.m.
hulitorilor: *s. m. pl. gen.* 35,9

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 7,9; 14,13; 21,13; 24,19

iadul: *sg. nom./ac.* 11,8; 17,13, 16; 26,6
iadului: *sg. gen.* 21,33

IAR: adv.; var. IARĂ
iară: 36,32

IARĂȘI: adv.
iarăși: rezum. cap.5; 7,4; 8,19; rezum. cap.10; 12,23; 14,7, 14; 17,12; 19,26; rezum. cap.34; 35,1; 37,10

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 5,25
iarbă: *sg. ac.* 6,5
ierburi: *pl. nom./ac.* 30,4; 38,27; 40,15

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. ac., în loc. adj.* ***de iarna*** „care sunt necesare/se produc în timpul iernii" 37,6

IATĂ: interj.
iată: 1,12, 18; 2,6; 4,3, 18; 5,27; 6,13; 7,21; 13,1; 15,15; 16,20, 23; 19,3, 7; 25,5; 26,5, 14; 27,12; 28,28; 32,19; 33,2, 6, 29; 36,22, 26; 38,35; 40,10, 18, 28;

IERI: adv.
ieri: adv. în loc. adv. ***de ieri*** „de curând", „de puțin timp" 8,9

(a) IERTA: v. I
ierți: *ind. prez. 2.sg.* 9,28
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,14
aș ierta: *cond. prez. 1.sg.* 16,6
iartă: *imperativ 2.sg.* 14,16

IESLE: s.f.; var. IASLE
ieslii: *sg. gen.* 6,5
iaslea: *sg. ac.* 39,9

(a) IEȘI: v. IV
ies: *ind. prez. 3.pl.* 21,11; 24,5; 39,4
iase: *ind. prez. 3.sg.* 41,7, 11, 12
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12; 31,18; 38,29
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21; 31,34
ieșind: *gerunziu* 2,7; 3,11; 20,25; 38,8
ieșiam: *ind. imp. 1.sg.* 29,7
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,9

ILĂU: s.n.; var. (Înv.) ILEU (Reg.) „nicovală"
ileul: *sg. ac.* 41,15

INIMĂ: s.f.
inimile: *sg. ac.* 1,5
inima: *sg. nom./ac.* 7,17; 8,10; 9,4; 11,13; 12,24; 15,12; 17,4, 11; 22,22; 23,16; 27,6; 29,13; 31,7, 9; 31,27; 33,3; 34,14; 37,1; 41,15
inimă: *sg. nom.* 12,3

INIMOS, -OASĂ: adj.
inimoși: *m. pl. voc* 34,10

(a) INTRA: v. I; var. (a) ÎNTRA
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18
întra-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,26
întra-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,8
ai întrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,16, 22
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,4

(a) ISPITI: v. IV
să ispitești: *conj. prez. 2.sg.* 10,6
ispiti: *inf. prez. fără a* 36,23

(a) IZBÂNDI: v. IV
să izbândească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
izbândește: *ind. prez. 3.sg.* 35,15

IZBÂNDITOR: s.m. (Neob.) „răzbunător", „persoană care pedepsește" (cf. lat. *ultor, -ōris* „răzbunător", „care pedepsește")
izbânditoriul: *sg. nom.* 19,29

(a) IZBI: v. IV
ai izbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,22

IZVOR: s.n.
izvorului: *sg. gen.* 21,33

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
va îmbătrâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,8
îmbătrânește: *ind. prez. 3.sg.* 41,23

(a se) ÎMBOGĂȚI: v. IV
(să) va îmbogăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
îmbrăcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5
(să) vor îmbrăca: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,22
ai îmbrăcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,11
va îmbrăca: *ind. viit.I 3.sg.* 27,17
(m-)am îmbrăcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,14
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 40,5

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintele: *pl. ac.* 24,7
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 38,9
îmbrăcămintei: *sg. gen.* 41,4

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I; var. (a) ÎMBRĂȚĂȘA
îmbrățișază: *ind. prez. 3.pl.* 24,8

(a se) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,34
îmbuce: *conj. fără să 3.sg.* 18,13
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15; 22,20
îmbuca(-)-va: *ind. viit.I.3.sg.* 20,26
îmbucând: *gerunziu* 31,12
(să) va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,20

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
înbucătura: *sg. ac.* 31,17

(a se) ÎMFLA: v. I; vezi (a se) UMFLA

(a) ÎMPĂIENJENI: v. IV; var. (a) ÎMPĂINGINI (cf. Indice 2Lg)
au împăinginit *ind. pf.c. 3.pl.* 16,17
inpăinjinit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,7

ÎMPĂRAT: s.m.
împărații: *pl. ac.* 3,14; 36,7
împăraților: *pl. gen.* 12,18
împăratul: *sg. ac.* 15,24; 18,14
împărat: *sg. nom./ac.* 29,25; 41,25
împăratului: *sg. dat.* 34,18

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
a împărăți: *inf. prez.* 34,30

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,17; 27,17
(să) împarte: *ind. prez. 3.sg.* 38,24
înpărți(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,25

(a se) ÎMPĂNA: var. (Înv.) (a se) ÎMPENA (despre păsări) „a se acoperi cu pene"
(să) împenează: *ind. prez. 3.sg.* 39,26

(a) ÎMPODOBI: v. IV
ați împodobit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,26
au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,13

(a se) ÎMPONCIȘA: v. I (Înv.) „a se împotrivi"
a **(să) împoncișa:** *inf. prez.* 21,34

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 1,22; rezum. cap.9; 10,17; 13,25, 26; 15,13, 25; 16,9; 17,3, 8; rezum. cap.18; 19,11, 28; 21,4, 27; 22,25; 23,7; 31,28; 32,3; 33,5, 13; 35,6; 41,1, 14
împrotivă: *adv.* 6,10; rezum. cap.9; 9,4, 13; 11,10; 16,9; rezum. cap.21; 24,13

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV
(Te) împotrivești: *ind. prez. 2.sg.* 30,21

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj./s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoriu: *s.m. sg. ac.* 7,20
împrotivitoarea: *adj. antepus f. sg. ac.* rezum. cap.29

ÎMPOTRIVNIC: s.m.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVNIC**
împrotivnicul: *sg. nom.* 27,7

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv.* 10,8; 19,8; 29,25; 39,8
împregiuriul: *prep.* 19,20
împregiurul: *prep.* 29,5; 38,31
împregiur: *adv.* 26,10

(a se) ÎMPREJURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ÎMPREGIURA**
împrejuratu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,10
împregiură(-te): *imperativ 2.sg.* 40,5
împregiura(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,17

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14
va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,20

(a să) ÎMPREUNA: v. I
împreuna: *inf. prez. fără* **a** 38,31
(să) împreună: *ind. prez. 3.sg.* 41,7

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunat: *n. sg. nom.* 41,6

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.2; 9,6; 21,26; 26,8; rezum. cap.29; rezum cap.32; 34,15; 38,7; 38,30; 40,8
împreună: 19,12

ÎMPUȚINARE: s.f.
împuținarea: *sg. nom.* 10,20

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.)
nainte: *adv în loc. adv.* ***mai nainte*** 3,24; 10,21; 15,7, 32; rezum. cap.42
mainte: 6,7; 8,8; 18,2; 22,16; 33,20; 36,28; 41,2; 42, 11
înnainte: adv. 29,8
înaintea: *prep.* 13,15; 21,8, 31, 33; 24,25; 25,5; 26,6
înnaintea: *prep.* 1,6; 2,1; 4,16; 11,4; 13,16; 15,4, 15; 17,6; 18,3; 21,18; 23,4; 32,2; 35,14; 42,7

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(mai) înalt: *adj. m./n. sg. nom.* 11,8; 22,12; 35,5
(ceale) înalte: *s.n. pl. nom./ac.* 25,2; 28,18
înalt: *adj. m./n sg. nom.* 36,22; 38,15
(ceale) înnalte: *s.n pl. ac.* 16,20
(cei) înnalți: *s.m. pl. ac.* 21,22
înnalt: *adj. n. sg. nom.* 41,25

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
înalță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 22,12
(să) înnalță: *ind. prez. 3.sg.* 11,12
înnalță: *ind. prez. 3.sg.* 15,12
(să) vor înălța: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,4
vei înălța: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,34
(să) va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,27

ÎNĂLȚARE: s.f.
înnălțarea: *sg. nom.* 22,20

ÎNĂLȚAT, -Ă: adj.
înălțați: *m. pl. nom.* 21,7

ÎNĂLȚIME: s.f.
(-)nnălțime: *sg. ac.* 5,11
înnălțime: *sg. ac.* 31,2; 40,5
înălțime: *sg. ac.* rezum. cap. 25; 39,18

ÎNCAI: adv.
încai: 19,6, 21

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(să) va încălzi: *ind.viit.I impers.* 6,17
(s-)au încălzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20
vei încălzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,14

(a se) ÎNCÂLCI: v. IV
încâlcitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,18

ÎNCÂLCIT, -Ă: adj.
încâlcite: *f. pl. nom.* 40,12

(a se) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a se înșela"
(să) va **încelui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9
(s-)au înceluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,9

(a) ÎNCEPE v. III
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,12
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,9
ați început: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,28
am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,6
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,33; 36,21
vom începe: *ind. viit.I 1.pl.* 4,2

ÎNCEPERE: s.f.
începaperea: *sg. ac.* 28,1

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** 20,4; 36,3
începutul: *sg. nom.* 40,14;

ÎNCET: adv.
încet: *adv.* 14,19

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,17
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,7
înceta: *ind. imp. 3.pl.* 29,9
să încetezi *conj. prez. 2.sg.* 34,36

(a) ÎNCHEGA: v. I
ai întegat : *ind. pf.c. 2.sg.* 10,10, 11

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închietura: *sg. ac.* 31,22

(a) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
închisu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12

(a se) **ÎNCHINA:** v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 7,12

(a) **ÎNCINGE:** v. III
încinge: *ind. prez. 3.sg.* 12,18
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6
încinge: *imperativ 2.sg.* 38,3; 40,2

(a) **ÎNCOLȚI:** v. IV
va încolți: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9

(a se) **ÎNCONJURA:** v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiurat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7
am încungiurat: *ind. pf.c. I.sg.* 2,2
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,23; 7,12
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,26
(te-)ai încungiurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,10
să încungiur: *conj. prez. 1.sg.* 31,36
vei încungiura: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,19

(a se) **ÎNCREȚI:** v. IV
(s-)au încrețit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5

(a) **ÎNCUIA:** v. I
încuie: *ind. prez. 3.sg.* 9,7
va încuia: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,8

ÎNDATĂ: adv.
îndată: rezum.cap.3; 3,11; 5,3; 8,6; 13,11; 30,12; 39,30

(a să) **ÎNDELUNGA:** v. I; var. **(a se) DELUNGA** (Înv.) „a se depărta"
(s-)au delungat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,13
îndelungat să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 21,16
vei îndelunga: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23

ÎNDELUNGAT, -Ă: adj. (despre o perioadă, viață, drumuri etc.) „lung"
(cea mai) îndelungată: *f. sg. nom.* 32,7

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. nom.* 39,25

(a) **ÎNDEMNA:** v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.36

(a se) **ÎNDESA:** v. I
(să) vor îndesa: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,17
va îndesa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11.10

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj.
îndrăznețu: *m. sg. nom.* rezum. cap.39; 39,21

(a) **ÎNDRĂZNI:** v. IV
îndrăznește: *ind. prez. 3.sg.* 9,19
îndrăznea: *ind. imp. 3.pl.* 29,22

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznire: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu îndrăznire*** „cu curaj" 12,6

(a se) **ÎNDREPTA:** v. I
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,17; 11,2
(să) îndrepta: *inf. prez. fără a* rezum. cap.9; rezum. cap.25; 25,4
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 9,2
a (mă) îndrepta: *inf. prez.* 9,20
ești îndreptat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 33,12
să (te) îndreptezi: *conj. prez. 2.sg.* 40,3

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *ac.* rezum. cap.27; 27,6

(a) **ÎNFĂȘA:** v. I
înfășam: *ind. imp. 1.sg.* 38,9

(a se) **ÎNFIERBÂNTA:** v. I
înfierbânta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22
înfierbântând: *gerunziu* 27,21

(a se) **ÎNFRÂNGE:** v. III
vei înfrânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,11
(să) va înfrânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,15

(a) **ÎNFRICOȘA:** v. I
înfricoșaze: *ind. prez. 3.sg.* 9,34
să înfricoșeaze: *conj. prez. 3.sg.* 13,21
vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,11
au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,34
să înfricoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 33,7

ÎNFRICOȘARE: s.f.
înfricoșeri: *pl. ac.* 7,14

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșați: *m. pl. nom.* 41,16

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (În v.) **ÎNFRÂMSĂȚAT, -Ă**
înfrâmsățate: *f. pl. ac.* 40,5

ÎNFRUNTARE: s.f.
înfruntarea: *sg. ac.* rezum. cap.20

(a) **ÎNFUNDA:** v. I
să înfunde: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a) **ÎNGĂDUI:** v. IV
să îngăduiască: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
voiu îngădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,11; 41,3
îngăduiaște: *imperativ 2.sg.* 7,16
îngăduiești: *ind. prez.2.sg.* 7,19
îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.9; 9,18; 39,22
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14
îngădui(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.*20,13
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,22

ÎNGĂDUITOR, -TOARE: adj.
îngăduitoriu: *m. sg. nom.* 33,26

ÎNGER: s.m.
îngerii: *pl. nom./ac.* 4,18
înger: *sg. nom.* 33,23

(a) **ÎNGHIȚI:** v. IV
să înghițu: *conj. prez. 1.sg.* 7,19

(a) **ÎNGRĂDI:** v. IV
ai îngrădit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,10
au îngrădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,8

(a se) **ÎNGREUIA:** v. I
(s-)au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,2

(a se) **ÎNGROPA:** v. I
(să) vor îngropa: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,15

(a să) **ÎNGROZI:** v. IV
(s-)au îngrozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,15
(te) vei îngrozi *ind. viit.I. 2.sg.* 5,22
îngrozi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,14
îngrozi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,24

ÎNGROZIRE: s.f.
îngrozirile: *pl. nom.* 6,4

(a se) **ÎNJUMĂTĂȚI:** v. IV
(să) va îngiumătăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,21

(a se) **ÎNMULȚI:** v. IV
înmulțită va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 5,25
(să) vor înmulți: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7; 27,14; 35,6
va înmulți: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17; 40,22
voiu înmulți: *ind. viit.I 1.sg.* 29,18
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 35,16

(a se) **ÎNNOI:** v. IV
înnoiești: *ind. prez. 2.sg.* 10,17
(să) va **înnoi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 29,20

(a) **ÎNSETOȘA:** v. I
însătoșază: *ind. prez. 3.pl.* 24,11

(a se) **ÎNȘELA:** v. I
înșală: *ind. prez. 3.sg.* 8,3; 12,16, 19, 24
(să) înșală: *ind. prez. 3.sg.* 12,16
fiind înșelat: *pasiv gerunziu* 15,31
va înșela: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,28

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciunile: *pl. ac.* 13,9
înșelăciuni: *pl. ac.* 15,35

(a) **ÎNTĂRÂTA:** v. I
ai întărâtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3
întărâtă: *ind. prez. 3.pl.* 12,6; 36,13

(a) **ÎNTĂRI:** v. IV
ai întărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,3, 4; 11,13
întări(-)-aș: *cond. prez. 1.sg.* 16,6
sânt întăriți: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 21,7
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,6

ÎNTÂI: adj./adv.
întâiu: *adj. inv. în sintagma* **(celui) întâiu născut/(ceale) întâiu născute** 1,13, 18; 18,13
întâiu: *adv.* 11,18; 13,4; 24,14; 29,25

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 39,21

(a se) **ÎNTÂMPLA:** v. I
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,11
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25

(a se) **ÎNTEMEIA:** v. I
(să) va întemeia: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,20

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciune: *sg. ac.* 11,15
întinăciunile: *pl. ac.* 18,8
întinăciunea: *sg. nom.* 31,7

(a) **ÎNTINDE:** v. III
întinde: *imperativ 2.sg.* 1,11
va **întinde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
vei întinde: *ind. viit. 2.sg.* 14,15
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 26,7, 9
a **întinde:** *inf. prez.* 36,29
să **întinzi:** *conj. prez. 2.sg.* 1,12
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8; 15,25; 28,9; 38,5
întinzându-: *gerunziu* 39,26

(a) **ÎNTINGE:** v. III „a înmuia cu vârful într-un lichid"
vei întinge: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,31

ÎNTINS, -Ă: s.m./f. „îmbibat", „plin de"
(celor) întinși: *s.m. pl. dat.* 28,16

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(mă) voiu întoarce: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21; 10,21; 16,23; 23,9
să (se) întoarcă: *conj. prez.. 3.sg.* 3,4; . rezum. cap.5; rezum. cap.8
să (să) **întoarcă:** *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.36; 36,10
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 5,1
(să) va **întoarce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,7, 10; rezum. cap.11; 20,14; 34,15
vei întoarce: *ind. viit. 2.sg.* 10,9
întorcându(-Te): *gerunziu* 10,16
întorcându(-să): *gerunziu* 38,35
ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,13
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
(să) **vor întoarce:** *ind. viit.I. 3.pl.* 13,12
întorc: *ind. prez. 1.sg.* 13,14
(să) **întoarce:** *inf. prez.fără a* 15,22
întoarce: *inf. prez. fără a* 23,13
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,28; 16,8; 17,7; 19,19; 24,13; 41,19; 42,10
(vă) întoarceți: *ind. prez. 2.pl.* 17,10
va **întoarce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10; 34,11, 12; 39,12
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23
întors-au: *ind. pf.c. 3 pl.* 24,4
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,12; 34,5
întorsu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,15
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,31
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.33
să **întoarcă:** *conj. prez. 3.sg.* 33,17
întoarcă(-să): *conj. fără să* 33,25
(să) întorc: *ind. prez.3.pl.* rezum. cap.36; 39,4
întoarce(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.*38,14
să **întorc:** *conj. prez. 1.sg.* 41,2

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. ac.* rezum. cap.36

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj.
întoarsă: *f. sg. nom.* rezum. cap. 30
întors: *m. sg. nom.* 30,9

(a) **ÎNTRA:** v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) **ÎNTRARMA:** v. I (Înv. și pop.) „a se înarma"
(s-)au întrarmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,26

ÎNTRARMAT, -Ă: s.m./f. (Înv. și pop.) „înarmat"
(cel) întrarmat: *s.m. sg. nom.* 5,5
(celor) întrarmați: *s.m. pl. gen.* 39,21

(a se) ÎNTREBA: v. I
întreabă: *imperativ 2.sg.* 8,8; 12,7
va **întreba:** *ind. viit. 3.sg.* 9,12; 31,14
a **(mă) întreba:** *inf. prez.* 13,3
întrebați: *imperativ 2.pl.* 21,29
(vă v-)ați întrebat (sic!)**:** *ind. pf.c. 2.pl.* 32,11
voiu întreba: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,3
întreba(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,2; 42,4

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. nom.* 21,4

ÎNTREG, **-ÎNTREAGĂ:** adj.
întreg: *adj. în loc. adj.* **în întreg** „neatins", „cum a fost inițial" 12,23

(a) ÎNTRISTA: v. I
a **întrista:** *inf. prez.* 21,4

(a se) **ÎNTUNECA:** v. I
întunece(-să): *conj. prez fără să. 3.pl.* 3,9

(să) va **întuneca:** *ind. viit. I. 3.sg.* 18,6
(să) întuneca: *ind. imp. 3.pl.* 38,38

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecosul: *adj. antepus n. sg. nom.* 3,6
întunecos: *n. sg. ac.* 10,21

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *nom./ac.* 3,4, 23; 7,4; 15,22, 30; 17,12, 13; 19,8; 34,22
întunearecul: *nom./ac.* 3,5; 20,26; 22,11; 23,17; 26,10; 30,26; 37,19
întunearecului: *gen./dat.* 10,22; 15,23; 28,3; 38,17, 19

(a să) **ÎNȚELEGE:** v. III
(să) înțelesease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,11
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 4,20
voiu înțăleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,11; 23,8
ai înțăleage: *cond. prez. 2.sg.* 11,6
am înțăles: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,1
va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21
înțelegi: *ind. prez. 2.sg.* 15,9
înțeleageți: *imperativ 2.pl.* 18,2
înțăleageți: *ind. prez. 2.pl.* 19,6
a **înțeleage:** *inf. prez.* 21,29; 34,27
să **înțeleg:** *conj. prez. 1.sg.* 23,5
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 28,23
înțeleg: *ind. prez. 3.pl.* 32,9
înțăleg: *ind. prez. 3.pl.* 34,34
să **înțălegi:** *conj. prez. 2.sg.* 38,20

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. ac.* 12,13; 38,36
înțelegerii: *sg. gen.* 20,3
înțăleagerii: *sg. gen.* 28,12, 20
înțăleagerea: *nom.* 28,28
înțăleagere: *ac.* 32,8; 39, 17
înțeleagere: *ac.* 34,16; 38,4

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciune: *ac.* 4,21; 26,3; 39,17
înțelepciunii: *gen.* rezum. cap.9; 11,6
înțelepciunea: *nom./ac.* rezum. cap.12; 12,2, 12, 13, 16; 15,8; 26,12; rezum. cap. 28; 28,12, 18, 20, 28; rezum. cap. 32; 32,7, 10, 11, 13; 33,33; rezum. cap.37; rezum. cap.38; 38,36; 39,26
înțelepciuni: *sg. ac.* rezum. cap.28

ÎNȚELEPT, ÎNȚELEAPTĂ: adj./s.
(cei) înțălepți: *s.m. pl. nom./ac.* 5,13; 15,18
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom. (anacolut)* 9,4
înțelepți: *adj. m. pl. nom.* 13,5; 32,9; 37,24
(cel) înțelept: *s.m.sg. nom.* 15,2
înțelept: *s.m. sg. nom.* 17,10
(cei) înțelepți: *s.m. pl. voc.* 34,2
înțelept: *adj. m. sg. nom.* 34,34

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
să **(se) învăluiască:** *conj. prez. 3.sg.* 3,5
vor învălui: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,11
(ne) învăluim: *ind. prez. 1.pl.* 37,19

(a) ÎNVĂȚA: v. I
ai învățat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,3
învățați: *imperativ 2.sg.* 6,24
vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10; 12,7
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,5
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,22; 32,7
a învăța: *inf. prez.* 26,4
învăța(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,11
să învețe: *conj. prez. 3.sg.* rezum.cap.33; rezum. cap.36
învățându-: *gerunziu* 33,16
voiu învăța: *ind. viit.I 1.sg.* 33,33
învață: *imperativ 2.sg* 34,32
învață: *ind. prez. 3.sg.* 35,11

ÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cei) învățați: *s.m. pl. voc.* 34,2

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 12,20; 20,3; 34,35
învățătură: *sg. ac.* 17,4; 33,16

(a) ÎNVÂRTOȘA: v. I
ai **învărtoșat:** *ind. pf.c. 2.sg.* 4,4
învărtoșatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,20
(s-)au învărtoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,25
(să) învărtoșază: *ind. prez. 3.sg.* 38,30
învărtoșază(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 39,16
(să) va învârtoșa: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,15

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
(-)învârtoșarea: *sg. ac.* 30,21
învărtoșarea: *nom.* rezum. cap.41

(a) ÎNVERZI: v. IV
înverzește: *ind. prez. 3.sg.* 14,7

(a se) ÎNVEȘTE: v. IV; var. **(a se) ÎNVEȘTI** (Înv. și reg.) „a (se) înveșmânta"; „a (se) împodobi"
(m-)am înveștit: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,14

(a) ÎNVIA: v. I
au înviat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,4

ÎNVIERE: s.f.
înviarea: *ac.* rezum. cap.14
înviare: *ac.* rezum. cap.19

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
(mă) învredniceam: *ind. imp. 1sg.* 30,1

J

JALE: s.f.
jeale: *sg. ac.* 30,31

(a) JEFUI: v. IV
jefuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,9
ai jefuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,6
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,9

JELER: s.m. (Trans; iuz.; în evul mediu) „țăran fără pământ sau cu pământ puțin, care muncea pe moșiile nobililor, dar care nu avea regimul juridic al iobagilor"
jelearii: *pl. nom.* 19,15

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtvă: *sg. ac.* 42,8
(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtvească: *ind. prez. 3.sg.*rezum. cap.1

JGHEAB: s.n.
jgheaburile: *pl. ac.* 24,11

JNEAPĂN: s.m. (cf. Indice 3 Împ)
jneapinilor: *pl. gen.* 30,4

JOC: s.n.
jocuri: *pl. ac.* 21,11

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adv.* ***mai în jos/mai jos*** „mai prejos" 12,3; 13,2; 15,8
jos: *adv.* 18,16; 26,8; 36,19

(a se) JUCA: v. I
(să) vor juca: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,15
(te) vei juca: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,24

(a) JUDECA: v. I
judecați: *imperativ 2.pl.* 6,29
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 10,2
a judeca: *inf. prez.* 13,8
voiu fi judecat: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 13,18
să (se) judece: *conj. prez. 3.sg.* 13,19
(s-)ar judeca: *cond. perf. 3.sg.* 16,22
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 16,22
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 19,7
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 21,22; 22,13; 31,35; 34,3, 6; 36,31
judeca-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,28
să judec: *conj. prez. 1.sg.* 27,5
judecă(-te): *imperativ 2.sg.* 35,14
(s-)au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,17
giudecă: *ind. prez. 3.sg.* 12,11

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 8,3; 13,6; rezum. cap.18; 19,29; 23,4, 7; 27,2; 29,14, 21; 32,6, 9; 34,5, 12, 17; 36,17; rezum. cap.37; 37,23; 40,3
judecății: *sg. gen.* 9,19
judecată: *sg. nom./ac.* 9,32; 14,3; 19,6; 22,4, 18; rezum. cap.23; 31,13, 14; 33,3; 34,4, 23, 37; 36,6
judecățile: *pl. ac.* 21,27
judecăți: *sg, gen.* rezum. cap.34; rezum. cap.36

JUDECĂTOR: s.m.; var. (În v.) **JUDECĂTORIU**
judecătorului: *sg. dat.* 9,15
judecătorilor: *pl. gen.* 9,24
judecătoriu: *sg. ac.* 12,17
judecătoriul: *sg. ac.* rezum. cap.31

JUNINCĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
giuninca: *sg. nom.* 21,10

L

LANCE: s.f.
lăncile: *pl. ac.* 16,14

LANȚ: s.n.
lanțuri: *pl. ac.* 36,8

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. ac.* 10,10

LAT, -Ă: adj.
late: *f. pl. nom.* 37,10
(mai) lată: *f. sg. nom.* 11,9

LAȚ: s.n.
lat: *sg. ac.* 18,9
lațuri: *pl. ac.* 22,10

LAUDĂ: s.f.
laudele: *pl. ac.* rezum. cap.1
laudă: *sg. ac.* 3,7
lauda: *sg. nom.* 20,5

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 39,20

(a se) LĂMURI: v. IV (despre aur) „a (se) purifica prin acțiunea focului"
(să) lămurească: *ind. prez. 3.sg.* 28,1

LĂMURIT, -Ă: s. „pur", „carea fost purificat sub acțiunea focului"
(celui) lămurit: *s.n. sg. dat.* 31,24

(a) LĂSA: v. I
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,20
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,9
au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,1
vei lăsa: *ind. viit.I 2.sg.* 39,11
lasă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 24,7; 39,14

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. ac.* 38,18

(a) LĂUDA: v. I
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 38,7

LĂUDARE: s.f.
lăudare: *sg. nom.* 37,22

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ALĂUTĂ**
alăuta: *sg. nom./ac.* 21,12; 30,31

LÂNĂ: s.f.
lâna: *sg. ac.* 31,20

(a se) LEGA: v. I
(să) vor lega: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,8
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,10; 40,24
lega-**vei:** *ind. viit.I. 2.sg.* 40,20
leagă: *ind. prez. 3.sg.* 26,8

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. nom.* 5,23
legătură: *sg. ac.* 31,1; 40,23
legăturile: *pl. ac.* 39,5

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* 36,22
leagea: *nom./ac.* 11,6; 22,22
leage: *sg. ac.* 28,26
leage: *sg. ac., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** „apostat" 34,18;

LEIȚĂ: s.f.
leiței: *sg. gen* 4,10; 38,39
leiță: *sg. ac.* 10,16
leița: *sg. nom.* 28,8

LEMN: „pom", „copac"
lemnul: *nom./ac* 14,7; 41,18

(a) LEPĂDA: v. I
va lepăda: *ind. viit.I 3.sg.* 8,20
lepădând: *gerunziu* rezum. cap.27
am lepădat: *ind. pf.c. 1.pl.* 32,13
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 15,33; 36,5
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,13

LESNE: adv.
lezne: *adv.* 39,32

(a) LEȘUI: v. IV; var. **(a) ALEȘUI** (Înv. și reg.) „a urmări sau a cerceta pe ascuns sau dintr-un loc ascuns, pentru a prinde, a ataca, a surprinde"; „a aleșui", „a pândi"

leşuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 38,40
aleşuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,13
am aleşuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,9

LEŞUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „pândă", „pândire"
leşuiri: *pl. nom.* 15,21

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 4,10
leu: *sg,. ac.* 4,11
lei: *pl. ac.* 4,10

LEVIATHAN: s.m.
Leviathan: *ac.* 3,8; rezum. cap.40; 40,20

LIMBĂ: s.f.
limbei: *sg. gen.* 5,21
limba: *nom./ac.* 6,30; 15,5; 20,12, 16; 27,4; 29,10; 33,2; 40,20

LIN, -Ă: adj.
lină: *f. sg. ac.* 4,16

(a) LINGE: v. III
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,30

LINIE: s.f. (aici) „sfoară cu care se măsoară lungimea"
linie: *sg. ac.* 38,5

LINIŞTE: s.f.
linişte: *sg. ac.* 21,9

(a se) **LIPI:** v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,20; 31,7
(să) lipea: *ind. imp. 3.sg.* 29,10
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,8
(să) lipesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,14

LIPSĂ: s.f. „nevoie"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în sintagma* ***cei de lipsă*** „cei trebuincioşi" 6,13
lipsă: *sg. nom./ac.* 13,7; 20,10; 30,3
lipsa: *sg. nom.* 27,20; 41,13;

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,17

LIPSIT, -Ă: adj./s.
(cel) lipsit: *s.m. sg. ac.*5,15; 24,14
(celui) lipsit: *s.m. sg. gen./dat.* 5,16; 34,28
lipsit: *adj. m. sg. gen.* 28,4

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 2,11; 6,17; 7,10; 8,18; 9,6; 14,18; 18,4, 21; 20,9; 27,21, 23; 28,5, 6, 12; 28,20, 23; 37,1, 13; 38,12, 19; 40,7
loc: *sg. nom./ac.* 16,19; 24,23; 28,1; 41,14
locuri: *pl. ac.* 30,6; 40,16
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 31,40
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 34,26

LOCAŞ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. ac.* 8,6
lăcaşele: *pl. nom.* 39,6

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,19; 26,5
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,22; 38,19; 39,28
lăcuit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,28
lăcuiască: *conj. fără* ***să*** *3.pl.* 18,15
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 30,6

(a se) **LOVI:** v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 19; 2,7; 16,11; 26,12; 34,26
lovind: *gerunziu* 1,16
loveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 5,18; rezum. cap.9; 21,6; rezum. cap.36
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,14
(să) **lovesc:** *ind. prez. 3.pl* 9,6

(a se) **LUA:** v. I
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 17, 21; 19,9, 10; 22,3; 24,3, 10; 27,2
am luat: *ind. pf.c. 1sg./.pl.* 2,10; 33,27
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2; 36,17; 40,23
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi aminte*** 13,6
luaţ: *ind. prez. 2.pl.* 13,8
luaţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,10
luaţi: *imperativ 2.pl.* 13,17; 42,8
(să) va **lua:** *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30; 38,15; 41,16
au luat: *ind. pf.c. 3.sg. în loc. v.* (Înv.) ***au luat în*** *pântece* 21,10
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,6
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,16
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
va **lua:** *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19; 32,22; 35,7
lua(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,21
luam: *ind. imp. 3.sg.* 29,17
luat-ai: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,15
luam: *ind. imp. 1.sg., în loc. v.* luam ***aminte*** 32,12
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,21
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,20
luându-: *gerunziu* 24,7; 27,1; 29,1
luând: *gerunziu* rezum. cap.42
ia: *ind. prez. 3.sg.* 6,14; 34,19; 36,7, 27
iai: *ind. prez. 2.sg.* 7,21
(să) ia: *ind. prez. 3.sg.* 28,2
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v. ia* ***aminte*** 33,31

LUARE: s.f.
luării: *sg. gen., în loc. s. (Înv.)* ***luării în*** *pântece* 39,2

LUCEAFĂR: s.m.
Luceafărul/Luceafărul: *sg. ac.* 11,17; 38,32

LUCRU: s.n.
lucrurile: *sg. ac.* 1,10; rezum. cap.5; 9,28; rezum.cap.26; 34,25; 36,9; 37,7
lucru: *sg. nom./ac.* 5,7; 15,11
lucrul: *sg. nom./ac.* 10,3; 24,5; 34,11, 19; 36,24
lucrului: *sg. gen./dat.* 7,2; 14,15
lucruri: *sg. ac.* 15,12; rezum. cap.37; rezum. cap.38

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,8; 31,3; 33,29; 34,8, 22
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15
vei lucra: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,7
lucrat-ai: *ind. pf.c.2.sg.* 36,23

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorilor: *s.m. pl. gen.* 31,39

LUME: s.f.
lume: *sg. ac.* 18,18
lumii: *sg. gen.* 28,24
lumea: *sg. ac.* 34,13

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg.* 33,30
luminează: *ind. prez. 3.pl.* 37,12

LUMINĂ: s.f.
lumină: *ac.* reum. cap.3; 3,4; 12,22, 25; 15,22; 17,12; 18,18; 24,17; 28,11;
lumina: *nom./ac.* 3,9, 16, 20; 18,5, 6; 22,28; 24,16; 25,3; 26,10; 29,3, 24; 30,26; 33,28, 30; 36,30, 32; 37,3, 11, 15, 21; 38,15, 19, 24
luminei: *sg. dat. adn.* 24,13

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 3,6; 7,3
lunilor: *pl. gen.* 14,5
luna (astrul): *sg. nom.* 25,5; 31,26
lunile: *pl. ac.* 29,2; 39,2

LUNG, **-Ă:** adj.
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 11,9

(a) LUNGA: v. I; vezi **(a) ALUNGA**
va lunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,21; 41,19

LUT: s.n.
lut: *ac.*4,19; 33,6
lutul: *ac.* 10,9

M

MAI: s.n. „ciocan"
maiul: *sg. ac.* 41,20

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 1,21; 31,18
maică-mea: *sg. nom.* 17,14

MARE: s.f.
mare: *sg. nom./ac.* 7,12; 14,11
marea: *sg. nom./ac.* 11,9; 28,14; 38,8
mării: *sg. gen.* 6,3; 9,8; 12,8; 36,30; 38,16; 41,22
mările: *pl. nom.* 26,12

MARE: *adj.*
mare: *m./f./n. sg. nom./ac.* 1,3; 15,11; 24,19; rezum. cap.30; 31,11, 28; 36,26; 37,23; 38,25; 39,11
(cel) mare: *s.m. sg. nom.* 3,19
(ceale) mari: *s.n. pl. ac.* 5,9; 9,10; 37,5
mari: *n. pl. ac.* 15,12
marea: *adj. antepus f. sg. ac.* rezum. cap.30
(cel mai) mare: *m. sg. ac.* rezum. cap.31
(mai) mare: *m. sg. nom.* 33,12

MARGINE: s.f.
mar**ginile:** *pl. ac.* 28,24; 37,3; 38,13

MASĂ: s.f.
measii: *sg. gen.* 36,16

MĂCAR: adv.; var. MACAR
macar: *adv în loc. cj. macar că* 20,18; 21,26
măcar: *adv* 9,31

MĂDULAR: s.n. (Înv. şi pop.; mai ales la pl.) „fiecare dintre membrele unei fiinţe; (prin gn.) „fiecare dintre părţile sau organele din care este alcătuită o fiinţă"
mădulările: *pl. nom./ac.* 16,8; 17,7; rezum. cap.41; 41,14

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) MĂDUHĂ
măduhă: *sg. ac.* 21,24

MĂGAR: s.m.
măgariul: *sg. nom./ac.* 6,5; 39,5
măgariului: *sg. gen.* 11,12
măgarii: *pl. ac.* 24,5

(a) MĂRI: v. IV
măreşti: *ind. prez. 2.sg.* 7,17

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. nom.* rezum. cap.9
mărimea: *sg. ac.* rezum. cap. 16; rezum. cap.17; 36,19
mărimei: *sg. gen.*23,6; 37,4

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac.* 9,19; 29,11
mărturiile: *pl. ac.* 10,17
mărturia: *sg. nom./ac.* 16,20; rezum. cap.31;

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,18
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,9
voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,9

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. ac.* 29,17

MĂSLIN: s.m.
maslinul: *sg. ac.* 15,33

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom./ac.* 11,9; 38,5
măsură: *sg. ac.* 28,25
măsură: *în expr. cu sens de superl. abs.* **preste măsură** 42,3

MÂHNIRE: s.f.
mâhnirii: *sg. gen.* rezum. cap.1

MÂHNIT, -Ă: *adj./s.*
(cei) mâhniţi: *s.m. pl. ac.* 5,11
(celor) mâhniţi: *s.m. pl. dat.* 29,25
mâhnit: *adj. m. sg. nom.* 30,28

(a) MÂNA: v. I
au **mânat:** *ind. pf.c. 3.pl.* 24,3

MÂNĂ: s.f.
mânilor: *pl. gen./dat.* 1,10; 14,15; 16,12, 18; 22,30; 30,2; 34,19
mâna: *sg. nom./ac.* 1,11, 12; 2,5, 6, 10; 5,20; 6,9, 23; 8,4, 12, 20; 10,7; 11,14; 12,9; 13,21; 15,23, 25; 19,21; 20,10; 21,16; 23,2; 26,13; 27,11; 28,9; 29,20; 30,24; 31,21, 25, 27; 35,7; 37,7; 39,34; 40,27
mâni: *pl. ac.* 4,3; 17,9; 36,32
mânile: *pl. nom./ac.* 5,12, 18; 9,24, 30, 33; 10,8; 11,13; 12,6; 13,14; 15,32; 27,22, 23
mână: *sg. nom./ac.* 5,15; 12,10; 17,3
mânurilor: *pl. gen.* 10,3
mânii: *sg. gen.* 30,21

(a se) MÂNCA: v. I
să **mânce:** *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,4; 31,8
mâncând: *gerunziu* 1,13, 18
a **mânca:** *inf. prez.* 3,24
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5
(să) mânca: *inf. prez. fără a* 6,6
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 12,11; 40,10
(să) mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 13,28
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 30,4
am **mâncat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 31,17, 39
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,17; 42,11
mânâncă: *ind. prez. 3.pl* 30,17

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi rar) **(a)** MÂNGĂIA
să mângâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,11; 15,11
a mângâia: *inf. prez.* rezum. cap.6
mângâia**(-)va:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13
aş mângâia: *cond. prez. 1.sg.* 16,5
(să) mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
mângâiaţi: *ind. prez. 2.pl.* 21,34
am mângâiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,13
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,11

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) MÂNGĂIARE
mângăiarea: *sg. nom.* 6, 10
mângăiare: *sg. ac.* rezum. cap.21

MÂNGÂIETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) MĂNGĂIETORb; (Înv.) MĂNGĂITOR
mângăitori: *pl. nom.* 16,2
mângăietoriu: *sg. nom.* 29,25

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) (a se) MĂNIA
mâniiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,11
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,2
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,5

MÂNIE: s.f.; (Înv. şi rar) MĂNIE
mâniii: *sg. gen.* 4,9
mâniia: *sg. nom./ac.* 5,2; 20,23; 36,13
mânie: *sg. ac.* 6,2; 30,28
mânia: *nom./ac.* 14,13; 16,10; 18,4; 36,18
măniia: *sg. nom.* 3,26
mănii: *sg. dat.* 9,13

(a se) MÂNTUI: v. IV; var. (Înv.) (a se) MĂNTUI
va **mântui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 5,15; 36,16
(să) va **mântui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29, 30
mântui(-să)-va: *ind. viit.I 3.sg.* 22,30
vei mântui: *ind. prez. 2.sg.* 30,24
mântuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,6
mântui: *inf. prez. fără a* 40,9

MÂNTUIRE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **MĂNTUIRE**
mântuire: *sg. ac.* 5,4
măntuirea: *sg. nom.* 30,15

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriul: *sg. nom.* 13,16

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. ac.* 11,12

(a) MESTECA: v. I; vezi (a) AMESTECA

MEŞTER: s.m.
meşteri: *pl. nom.* 13,4

MEŞTEŞUGIRE: s.f.
meşteşugirilor: *pl. gen.* 20,18

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoaptea: *sg. ac.* 26,7
miazănoapte: *sg. ac.* 34,20; 37,9, 22
mieziinopţii: *sg. gen.* 38,31

MIAZĂZI: s.f.
miazăzi: *sg. ac.* 37,17

MIC, -Ă: adj./s
(cel) mic: *s.m. sg. nom./ac.* 3,19; 5,2
mici: *adj. n pl. nom.* 8,7
mică: *adj. f.. sg. nom.* 26,14

MIERE: s.f.
mierii: *sg. gen.* 20,17

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 10,12; 30,25; 33,24; 34,20
mila: *sg. nom./ac.* 6,14; 24,20; 31,18
milei: *sg. gen.* 37,13

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 33,24

(a se) **MILOSTIVI:** v. IV
milostiviţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 19,21
să **(să) milostivească:** *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom.* rezum. cap.35

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoasa: *adj. antepus f. sg. ac.* rezum. cap.21

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. dat. adn.* 13,4
minciuna: *sg. ac.* 13,7; 27,4
minciună: *sg. nom./ac.* 34,6; 36,4

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 5,27; 12,12; 13,13; 20,2; 26,3

(a) MINŢI: v. IV
minţu: *ind. prez. 1sg.* 6,28
a fi minţit: *inf. pf.* 24,25

(a se) MINUNA: v. I
(să) **minunează:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

MINUNAT, -Ă: adj./s./adv. „uimitor"; „lucruri uimitoare"
minunate: *s.n pl. ac.* 5,9; 9,10
minunat: *adv.* 10,16
minunatele: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.37
minunat: *adj. n. sg. ac.* 37,5
(ceale) minunate: *s.n. pl. ac.* 37,14; rezum. cap.39

MINUNE: s.f.
minunea: *sg. nom.* 33,7

(a se) MIRA: v. I
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,18
mirându(-se): *gerunziu* rezum. cap.7

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. ac.* 14,9

(a) MIROSI: v. IV
miroasă: *ind. prez. 3.sg.* 39,25

(a se) MISTUI: v. IV
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
a fi mistuiţi *pasiv. inf. prez.* 4,9
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3,pl.* 4, 19; 36,12
(să) mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,9; 14,19; 30,18
mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,22
(m-)aş fi fost mistuit: *cond. pf. 1.sg.* 10,18
a fi mistuit: *pasiv inf. prez.* 11,17
(mă) mistuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,19
a mistui: *inf. prez.* 13,26
(mă) voiu mistui: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,28
mistuiască: *conj.prez. fără să 3.sg.* 18,13
mistuindu(-să): *gerunziu*19,20
(să) va **mistui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18
(s-)au mistuit *ind. pf.c. 3.sg.* 28,5
mistuitu(-s)-au: *ind. pf.c 3.sg.* 33,25

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 30,24

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuit: *m. sg. nom.* 14,10

(a se) MIŞCA: v. I
mişcă: *ind. prez. 3.sg.* 9,6
(să) va mişca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11; 15,23

aş mişca: *cond. prez. 3.sg.* 16,6
(s-)au mişcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1

MIŞCAT, -Ă: adj.
mişcat: *m. sg. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.20

MIŞEL, MIŞEA: adj.
mişelul: *adj. antep. m. sg. ac.* rezum. cap.7

MIŞELĂTATE: s.f. (Înv.) „sărăcie"
mişălătăţ: *pl. ac.* rezum. cap.7
mişelătate: *sg. ac.* 10,15; 30,3; 36,21
mişălătăţii: *sg. gen.* 10,22
mişălătate: *sg. ac.* 11,16
mişelătăţile: *pl. ac.* 30,14

MITITEL, -EA: s.m./f.
mititeii: *s.m. pl. nom.*21,11

MOALE: s.
(ceale) moi: *s.n.pl. ac.* 40,22

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* 3,21; rezum. cap.17; 18,13; 28,22
moarte: *ac.* 5,20; 6,6; 7,15; rezum. cap.27; 33,22
morţii: *sg. gen./dat.* 3,5; 10,21, 22; 12,22; 24,17; 28,3; 30,23; 34,22; 38,17

MOLIE: s.f.
molii: *pl. ac.* 4,19
molie: *sg. ac.* 13,28
molia: *sg. ac.* 27,18

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. nom./ac.* 3,22; 17,1
mormânt: *sg. ac.* 5,26; 10,19
mormânturi: *pl. ac.* 15,28; 21,32

MORT, MOARTĂ: adj./s.
morţilor: *s.m. pl. gen.* 21,32
mort: *adj. m. sg. nom.* 14,14

(a) MOŞI: v. IV
moşind: *gerunziu* 26,13

MOŞIE: s.f.
moşia: *sg. nom.* 1,10
moşiia: *sg. nom.*36,33

MOŞTENIRE: s.f.
moşteniri: *pl. ac.* rezum. cap.1
moştenirea: *sg. nom.* 1,3; 20,29; 27,13
moştenire: *sg. ac.* 31,2; 42,15

(a) MUGI: v. IV
va **mugi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5

(a) MUIA: v. I
au muiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16

MUIERATIC: s.m.; var. **MUIEROTIC**
(cei) muieroteci: *s.m. pl. ac.*36,14

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muierea: *nom.* rezum. cap.2; 2,9
muierile: *ac.* 2,10
muiere: *ac.* 14,1
muiare: *sg. ac.* 15,14; 25,4; 31,9
muiarii: *sg. dat.* 19,17
muiarea: *sg. nom.* 31,10
muieri: *pl. nom.* 42,15

(a) MULGE: v. III
ai muls: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,10

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multa: *adj. antepus f. sg. ac.* 31,34
multă (foarte): *adj. f. sg. nom.* 1,3
(prea) multă: *adj. f. sg. ac.* 22,5
multe: *adj. f./n. pl. ac.* rezum. cap.7; 8,2; rezum. cap.11; 11,6; 14,1; rezum.cap.20; 20,2; 23,14; rezum. cap.24; rezum. cap.29; 31,25; 32,9
multă *adj. f. sg. ac.* 12,12; 23,6; 26,3
multor: *adj. m. pl. dat.*36,31
(mai) mult: *adv.* 3,4; 7,16; 20,9; 34,32; 38,11; 39,35; 40,27; rezum. cap.41; 42,12
mult: *adv.* rezum. cap. 6; 11,6; 15,10; rezum. cap.28
multe: *pron. nehot. f./n. pl. ac.*11,2; 20,2;
mulţi: *pron. nehot m. pl. nom./ac*4,3; 11,19; 34,24

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *nom./ac.* 20,18; 23,6; 30,18; 32,7; 35,9; 36,18; 39,7
mulţime: *sg. ac.* 31,34

(a) MULŢUMI: v. IV
au mulţămit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,20

MUNTE: s.m.
munţii: *pl. nom./ac.* 9,5; 28,9; 39,8; 40,15
muntele: *sg. nom.* 14,18
munţilor: *pl. gen.* 24,8

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 42,16
am murit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,11
muri-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
va **muri:** *ind viit.I. 3.sg.* 12,2; 14,8, 10
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,18
or muri: *ind. viit. I. 3.pl.* 34,20
muri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,14
moare: *ind. prez. 3.sg.* 21,23, 25
mori: *imperativ 2.sg.* 2,9

MURITOR, -TOARE: s.
muritori: *s.m. pl. dat.* 36,31
(cei) muritori: *s.m. pl. ac.* 38,26

MUST: s.n.
mustul: *sg. ac.* 32,19

(a se) MUSTRA: v. I
mustrând: *gerunziu* rezum. cap.18
mustrându-: *gerunziu* rezum. cap. 39
mustraţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,5
mustri: *ind.prez. 3.sg.* 20,3
va **mustra:** *ind. viit.I. 3.sg.* 21,31; 22,4
mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; rezum. cap.34; 39,32
(să) mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
mustri: *ind. prez. 2.sg.* 33,13
(mă) mustru: *ind. prez. 1.sg.* 42,6

MUSTRARE: s.f.
mustrări: *pl. ac.* 23,4

(a se) MUTA: v. I
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,5; 17,12
(să) mută: *ind. prez. 3.sg.* 14,18
(să) vor muta: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,4
va **muta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18

MUTAT, -Ă: adj.
mutat: *m. sg. nom.* 10,19

N

NAAMANITEAN: s.m. „locuitor al ținutului Naamah"
Naamaniteanul: *sg. nom.* 11,1; 20,1

NAAMATHINEAN: s.m. „locuitor al ținutului Naamah"
Naamathineanul: *sg. nom.* 2,11

NAAMITEAN: s.m. „locuitor al ținutului Naamah"
Naamiteanul: *sg. nom.* 42,9

NARĂ: s.f.
nările: *ac.* 27,3; 40,21; 41,11

(a se) NAȘTE: v. III
(să) naște: *ind. prez. 3.sg.* 5,7
naște: *ind. prez. 3.sg.* 24,21
(te) vei naște: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,21
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
(m-)am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,3
a **fi născut**: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.10; 11,12
ești născut: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 15,7
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,35; 38,28, 29

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen.* rezum. cap.3
nașterea: *sg. ac.* rezum. cap.28; 38,12
nașterile: *pl. ac.* 31,12

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
am nădăjduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,20
voiu nădăjdui: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,15
nădăjduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,12
nădăjduiam: *ind. imp. 1.sg.* 32,7

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *nom./ac.* 5,16; 14,7; 27,8
nădejde: *nom./ac.* 7,6; 19,27; 40,18
nădejdea: *nom./ac.* rezum. cap.8; 8,13; 11,18, 20; 19,10; 40,28

NĂIMIT: s.m./F. (Înv. și pop.) „(persoană) care s-a angajat cu plată, pentru a face o muncă"
năimitului: *s.m. sg. gen.* 7,1; 14,6
năimitul: *s.m. sg. nom.* 7,2

NĂPÂRCĂ: s.f. (Pop.) „viperă"
năpârcă: *sg. ac.* 20,16

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac.*, (Înv.) *în loc.adv. de năpraznă* „dintr-o dată" 1,19; 10,8; 16,13; 26,12

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui întâiu născut*** 1,13, 18
născut: *s.m. sg. ac.* 3,16
născute: *s.f. pl. nom., în sintagma ceale* ***întâiu născute*** 18,13;
(cel)născut: *s.m. sg. nom.* 15,14; 25,4
născut: *adj. m. sg. nom.* 14,1

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 17, 19; 30,14, 26
năvăliți: *ind. prez. 2.pl.* 6,27
să **năvălească**: *conj. prez. 3.sg.* 18,12
va **năvăli**: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,20

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 5,25; 8,8; 18,19; 31,8
neamurile: *pl. ac.* 12,23
neamuri: *pl. ac.* 34,29
neam: *sg. ac.* 37,13; 42,16

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom.* 6,16
nea: *sg. ac.* 9,30; 24,19

NEADEVĂRAT: adv.
neadevărat: rezum. cap.35

NEAPROPIAT, -Ă: adj.
neapropiiate: *f. pl. ac.* 39,28

NEBUN, -Ă: adj.
nebune: *f. sg. ac.* 2,10

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* rezum. cap.17
nebunia: *sg. ac.* 34,7

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
necazul: *sg. ac.* rezum. cap.10
năcazuri: *pl. ac.* 5,19; rezum. cap.7
năcaz: *sg. ac.* 5,21; 36,15, 19
năcazul: *sg. nom./ac.* 7,11; rezum. cap.9; 15,24
năcazu: *sg. ac.* 10,15
năcazului: *sg. gen.* rezum. cap.17; rezum. cap.19; 30,16, 27

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
năcăjindu-: *gerunziu* 6,10
(să) năcăjaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
năcăjiți: *ind. prez. 2.pl.* 19,2
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,6; 30,11
năcăji(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,26
am năcăjit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,39;
să năcă**jesc**: *conj. prez. 1.sg.* 2,3

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *m. sg. nom.* 30,25

NECINSTE s.f.
necinste: *sg. ac.* 12,21

NECUNOȘTINȚĂ: s.f.
necunoștința: *sg. nom.* 19,4

NECUPRINS, -Ă: adj./s.
necuprinse: *s.n. pl. ac.* 9,10
necuprins: *adj. m. sg. nom./gen.* rezum. cap.11; rezum. cap.23
necuprinsa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.26

NECURAT, -Ă: adj./s.
(cei) necurați: *s.m. pl. nom./ac.* 3,17; rezum. cap.21; 21,7; 34,26; 36,6; 38,13 15; 40,7
(celor) necurați: *s.m. pl. gen.* 5,12, 13; 8,22; 16,12; rezum. cap.18; 20,5
(cel) necurat *s.m. nom./ac.* rezum. cap. 9; 9,22; 15,20; rezum. cap.21
necuratului: *s.m. sg. gen.* 9,24; 36,17
necurat: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 9,29; 10,7, 15; 18,5; 20,29; 27,13
necurat: *s.n sg. ac.* 14,4
necuraților: *s.m. pl. gen.* 10,3; 11,20; rezum. cap.15; 21,16, 17, 28
(celui) necurat: *s.m. sg. gen./dat.* 18,21; rezum. cap.20; 29,17; 31,3
necurați: *adj. m. pl. nom./ac.* 22,15; 34,8
necuraților: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.27
necuratul: *s.m. sg. nom.* 27,7
necurați: *s.m. sg. ac.* 34,18

NEDREPT: adj./s.
nedrept: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.11
nedreapte: *adj. f. pl.ac.* 21,27
(cel) nedrept: *s.m. sg. ac.* 16,12; 27,7

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 4,8; 6,30; rezum. cap.9; 15,35; 27,4; 31,3, 11, 28; 33,9; 34,8, 22, 32; 36,10, 21, 23
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 5,16; 7,21; 10,6, 14; 11,6, 11, 14; 14,17; 15,5,16; 16,18; 20,27; 22,23; 31,33; 34,10
nedreptății: *sg. gen.* 8,4; 34,36
nedreptăți: *pl. ac.* 13,23; 22,5; rezum. cap.24
nedreptăților: *pl. gen.* 19,29
nedreptățile: *sg. nom.* 35,6

NEDUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
nedumnezeiască: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

NEFOLOSITOR, -TOARE: adj.
nefolositoriul: *adj. antep. m. sg. nom.* 15,16

(a se) NEGRI: v. IV (Înv. și pop) „a se înnegri"
negrească: *conj. prez. fără să 3.pl.* 3,5
(s-)au negrit: *ind. prez. 3.sg.* 30,30

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 26,9
negură: *sg. ac.* 38,34

NEGUȚĂTOR: s.m.
negutătorilor: *gen.* 28,8
negutătorii: *pl. nom.* 40,25

NEISPITIT, -Ă: adj./s.
neispitite: *s.n. pl. ac.* 5,9; 37,5
neispitită: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.37

NEIZBÂNDIT, -Ă: adj. „care nu a fost mântuit"
neizbândit: *m. sg. ac.* 24,12

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinat: *m. sg. nom.* 15,14
neîntinată: *f. sg. nom.* 22,3

NEÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
neînțălepțeaște: rezum. cap.42
neînțelepțeaște:. 42,3

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 11,14
nelegiuiri: *sg. pl. dat.* rezum. cap. 22
nelegiuire: *sg. nom.* 31,11

NEMĂREȚ, -EAȚĂ: adj.
nemăreți *m. pl. ac.* 12,19;

NEMÂNCARE: s.f. „lipsă de hrană"; „foame", „foamete"
nemâncarea *nom.* 18,12;

NEMERNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC** „(persoană) care a venit din altă parte"; „venetic"
nimearnic: *sg. ac.* 19,15
nimearnicul: *sg. om.* 31,32

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** (Înv. și reg.) „a umbla fără rost"; „a pribegi"
nimerniceaște: *ind. prez. 3.sg.* 28,4

NEMILOSTIV, -Ă: adj./s.
nemilostiv: *adj. m. sg. ac.* 30,21
nemilostiv: *s.m. sg. ac.* 41,1

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivire: *sg. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.22
nemilostivirea: *sg. nom.* 34,10; rezum. cap. 35; 35,8

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărați: *m. pl. nom./ac.* 21,33; 34,24

NEPOT: s.m.
nepoților: *pl. gen.* 21,8
nepoții: *pl. nom.* 27,14

NEPRICEPUT, -Ă: adj.
neprecepute: *n. pl. ac.* 38,2

NEPRIETEN: s.m.
nepriiatin: *sg. nom.* 13,24; 33,10
nepriiatinul: *sg. nom.* 27,7

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.
neputinciosului: *s.m. sg. gen.* 26,2

NERĂBDARE: s.f.
nerăbdarea: *sg. ac.* rezum.cap.4
nerăbdare: *sg. ac.* rezum. cap.15; rezum. cap.18; rezum. cap.32

NERODITOR, -TOARE: adj.
neroditoriu: *m. sg. ac.* 24,20

NESĂRAT, -Ă: adj.
nesărat: *adj. n. sg. nom.* 6,6

NESCHIMBĂTOR, -TOARE: adj.
neschimbătoriu: *m. sg. nom.* 15,15

NESOCOTIT, -Ă: adj. (despre numere) „care nu poate fi estimat"
nesocotit: *n. sg. nom.* 36,26

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiința: *sg. nom.* rezum. cap.10

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiut: *n. sg. nom.* 15,20

NEVESTIT, -Ă: adj.
nevestiți: *m. pl. nom.* 14,21

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
(celui) nevinovat: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.4
(cel) nevinovat: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,22; 17,8; 22,19, 30; 27,17
(celor) nevinovați: *s.m. pl. gen.* 9,23
nevinovat: *adj. m. sg. nom.* 4,7; 9,20

NEVINOVĂȚIE: s.f.
nevinovăția: *sg. ac.* 2,3; 27,5
nevinovăție: *sg. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.27; rezum. cap.28
nevinovății: *sg. gen.* rezum. cap.31

NEVOIE: s.f.
nevoile: *pl. ac.* rezum. cap.3

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevreadnici: *m. pl. nom.* 30,2

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 6,3
năsip: *sg. ac.* 5,6

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *s. nom./ac.* 3,3, 6, 7; 5,14; 17,12; 36,20
noaptea: *s. sg. ac., în loc. adj.* ***de noaptea*** 4,13; 20,8; 33,15; 34,25
noapte: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „noaptea" 24,14; 30,17
noaptea: *adv.* 27,20
noapte: *s. sg. ac.* 35,10

nopți: *pl. ac.* 2,13
nopț: *pl. ac.* 7,3

NOR: s.m.
norul: *sg. nom./ac.* 7,9; 30,15; 38,9
norii: *pl. nom./ac.* 20,6; 22,14; 26,8; 36,29; 37,11
nori: *pl. ac.* 36,28; 37,11; 37,21
norilor: *pl. gen.* 37,15, 16; 39,20

NOROCIT, -Ă: adj. (Înv.) „norocos"; (Înv. și pop.) „fericit"
norocite: *adj. f./n pl. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.36
norociți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap. 21

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* 12,24; 34,30
norod: *sg. ac.* 18, 19
norodul: *sg. ac.* 28,4
noroadele: *pl. nom./ac.* 34,20; 36,20; 36,31

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 32,19

NUIA: s.f.
nuia: *sg. ac.* 19,24

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac., în loc. adj. fără* ***număr*** „nenumărat" 5,9
număr: *sg. nom.* 9,10
numărul: *nom./ac.* 14,5; 15,20; 21,21; 25,3; 36,26; 38,21

(a se) NUMĂRA: v. I
să (se) numere: *conj. prez. 3.sg.* 3,6
am numărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
numără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap. 24; 31,4
ai numărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,16
numărat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,2

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 1,1
numele: *nom./ac.* 1,21; 18,17; 42,14

O

OAIE: s.f.
oi: *sg. nom./ac.* 1,3; 42,12
oile: *pl. ac.* 1,16
oilor: *pl. gen.* 31,20

OALĂ: s.f.
oala: *sg. ac.* 41,11, 22

OASTE: s.f.
oastea: *sg. nom.* 29,25
oastei: *sg. gen.* 39,25

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) (a se) OBICINUI
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.31

(a) OBORÎ: v. IV; vezi (a) DOBORÎ

OBOSIT, -Ă: adj./s.
(cei) obosiți: *s.m. pl. nom.* 3,17
(celui) obosit: *s.m. sg. dat.* 22,7
obosite: *adj. f. pl. ac.* 4,3
obosit: *adj. m.sg. nom.* 11,18

OBȘTE: s.f.
obștii: *sg. dat.* 17,6
obștea: *sg. ac.* 24,9

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 2,12; 3,10; 7,8; 11,20; 14,3; 15,12; 17,5; 19,15, 27; 20,26; 21,20; 22,29; 24,23; 27,19; 28,21; 31,1, 7, 16; 34,21; 36,7; 39,29; 40,19; 41,9
ochilor: *pl. gen.* 4,16
ochiul: *sg. nom.* 7,7; 10,18; 13,1; 16,21; 17,2, 7; 24,15; 28,7, 10; 29,11; 42,5
ochi: *pl. nom./ac.* 10,4; 16,10
ochiu: *sg. nom.* 29,15

ODATĂ: adv. „cândva"
odată: 16,13

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,16; 30,27
odihna: *sg. nom.* 36,16

(a se) ODIHNI: v. IV
(m-)aș odihni: *cond. prez.1.sg.* 3,13
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,17; rezum. cap.42
(m-)am odihnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,26
a(să) **odihni**: *inf. prez.* 9,18
odihni-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,19
să odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 14,6
odihnește-te: *imperativ 2.sg.* 22,21
(să) odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 39,32

(a) ODRĂSLI: v. IV (Înv. și pop.) „a da mlădițe"
odrăslesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,7

OFTARE: s.f.; var. (Înv.) **OHTARE**
ohtării: *sg. gen.* 4,12

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 1,1, 8; 3,3; rezum. cap.7; rezum. cap.10; 12,14; 14,19; 15,16; rezum. cap.26; 31,33; 33,17; 34,7; 38,26
omul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3; 2,4; 4,17; 5,7, 17; 7,17; rezum. cap.9; 9,2; 10,4; 11,2, 12; 13,9; 14,1, 10, 12, 14; 15,7, 14; 16,22; 20,4; 21,33; 22,2; rezum. cap.25; 25,4, 6; 28,13; 32,13; 33,12; 34,9, 15, 30, 34, 36; 37,20; 41,19
omului: *sg. gen./dat.* 7,1, 8; 9,32; 10,5; 12,10; 14,5; 16,22; 20,29; 21,4; 25,6; 27,13; 28,4, 28; 32,21; rezum. cap.33; 33,26; 34,11, 23; rezum. cap.35; 35,8
oamenilor: *pl. gen.* rezum. cpa.3; 7,20; 11,11; rezum. cap.24; rezum. cap.25; 33,16, 23; 34,21; 37,7
oameni: *pl. nom./ac.* 4,13; 12,2; rezum. cap.14; 32,1, 8; 33,15, 27
oamenii: *nom./ac.* 11,3; 22,15; 24,7, 12; 31,31; 34,8, 29, 34; 36,25; 37,24
Oamenilor: *pl. gen., în sintagma* ***Păzitoriul Oamenilor*** 7,20

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *f. sg. gen./ac. pl.* rezum. cap.7; 10,5
omenească: *f. sg. ac.* rezum. cap.14

(a se) OPRI: v. IV
opresc: *ind. prez. 3.pl.* 15,11
voiu opri: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,31

ORÂNDUIALĂ: s.f.
orânduială: *sg. nom./ac.* 10,22; rezum. cap.22; rezum. cap.24

ORB, -OARBĂ: s.m./f.
(celui) orb: *s.m. sg. dat.* 29,15

(a se) ORBI: v. IV
(să) orbească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

ORGAN: s.n. „instrument muzical"
organului: *sg. gen.*21,12
organul: *sg. nom.* 30,31

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 31,40

OS: s.n.
osul: *sg. nom.* 19,20
oasele: *pl. nom./ac.* 4,14; 7,15; 20,11; 21,24; 30,30; 31,22; 33,19, 21; 40,13
oase: *pl. ac.* 10,11

(a se) OSÂNDI: v. IV
va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20; 34, 12
să osândești: *conj. prez. 2.sg.* 10,2
osândi**(-)va:** *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6
osândise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,3
osândești: *ind. prez. 2.sg.* 34,17
să osând**ească:** *conj. prez. 3.sg.* 34,29
vei osândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,3

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se)** USEBI (Pop.) „a se despărți"
(s-)au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

(a se) **OSPĂTA:** v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPĂTA**
(să) **us**păta: *ind. imp. 3.pl.*rezum. cap.1

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop) **USPĂȚ**
us**păț**u: *sg. ac.* 1,4
us**păț**ului: *sg. gen.* 1,5

OSTAȘ: s.m.
ostașilor: *pl. gen.* 25,3

OSTE**NEALĂ:** s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 39,11

(a se) OSTENI: v. IV
(m-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,29
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,16

OSTENITOR, **-**TOARE: adj.
ostenitoare: *adj. f. pl. ac.* 7,3

(a) OȘTI: v. IV
oștesc: *ind. prez. 3.pl./1.sg* 6,4; 10,17
oștesc: *ind. prez. 1.sg.* 14,14
oștască: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 17,3

OU: s.n.
oaole: *pl. ac.* 39,14

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 5,24; 9,4; 15,21; 22,21; 34,29; rezum. cap.42

PAJURĂ: s.f.; var. (Înv.) PAJORĂ, PAJERĂ; (neobișnuit) **PAȘORĂ**
pajora: *sg. ac.* 9,26
pajera: *sg. nom.* 39,27
pașoră: *sg. ac.* rezum. cap.39

PANĂ: s.f.
peana: *sg. nom./ac.* 39,13, 13

PARTE: s.f.
partea: *sg. ac., în loc. prep.* ***despre partea/din partea*** „dinspre" 1,19; 26,14
par**te:** *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 31,2
partea: *sg. nom./ac.* 20,29; 24,18; 27,13; 32,17
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** „(de) pretutindeni" 15,22

PAS: s.m.
pașilor: *pl. gen.* 6,18
pașii *pl. nom./ac.* 14,16; 18,7; 31,4; 34,21
pașul: *sg. nom.* 31,7

PASĂRE: s.f.
paser**ea:** *sg. nom./ac.* 5,7; 28,7
pasirile: *pl. ac.* 12,7
paserile: *pl. ac.* 28,21; 35,11
paser**e:** *sg. ac.* 40,24

(a) PAȘTE: v. III
au păscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,2, 21
(să) păștea: *ind. imp. 3.pl.* 1,14

PAT: s.n.
patul: *sg. nom./ac.* 7,13; 17,13
pat: *sg. ac.* 33,15, 19

PATIMĂ: s.f.
patimi: *pl. ac.* rezum. cap. 27

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom.* 39,23
pavezele: *pl. ac.* 41,6

PĂCAT: s.n.
păcat**ele:** *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 6,2; rezum. cap.11; 13,26; 14,16; rezum. cap.18; rezum. cap.23; 34,30, 37
păcatul: *nom./ac.* 7,21; 10,6; 24,19; 31,33
păcat**e:** *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,23
păcat: *sg. ac.* 34,6

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să **fie păcătuit:** *conj. pf. 3.pl.* 1,5
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22; 2,10
vei păcătui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24; 35,6
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,20; 33,27
vor fi păcătuit: *ind. viit.ant. 3.pl.* 8,4
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,14; 17,2
voiu păcătui: *ind. viit.I. 1.sg.* 35,3

PĂCĂTUIRE: s.f.
păcătuir**e:** *sg. ac.* 31,30

PĂCIUITOR, **-**TOARE: adj. „pașnic"
păciuitoare: *adj. f. pl. nom.* 5,23

PĂIANJEN: s.m.
painjinului: *sg. gen.* 8,14

PĂIUȘ: s.n.
păiușu: *sg. ac.* 13,25; 41,19
păiușul: *sg. ac.* 41,20

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1, 7; 2,2; 9,6, 13, 24; 10,21, 22; 11,9; 12,15; 14,19; 15,19; 18,4; 20,27; 22,8; 26,7; 27,16; 28,5, 13; 31,38; 37,13, 17; 39,6, 21, 24; 42,15
pământ: *sg. ac.* 1,8, 10, 20; rezum. cap.2; 2,3, 13; 4,19; 5,6; 7,1; 8,9, 19; 14,8; 15,29; 16,14; 18,10, 17; 19,25; 20,4; 22,24; 24,18; 28,2; 29,24; 30,8; 34,13; 37,6; 38,24, 26; 38,33, 38; 39,14; 41,24
pământului: *sg. gen./dat.* 3,14; 5,10, 22, 23, 25; 12,8, 24; 24,4; 30,6; 35,11; 37,3, 12; 38,4, 13, 18; 38,32;
pământule: *sg. voc.* 16,19

PĂR s.m.
perii: *pl. nom.* 4,15

(a se) PĂRĂSI: v. IV
(să) părăsească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14
(să) va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,4
a fi părăsit: *pasiv. inf. prez.* rezum. cap.19
părăsitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,14
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,13
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,6

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsite: *f. pl. ac.* 15,28
părăsit: *m. sg. nom.* 20,26

PĂRINTE: s.m.
părinți: *pl. ac., în sintagma* ***sărac de părinți/săraci de părinți*** „orfan(i)"; echivalează lat. *pūpillus, -ī* „orfan" . 6,27; 24,3
părinți: *pl. ac* 30,1
părinților: *pl. gen.* 8,8
părinții: *pl. ac.* 15,10, 18

PĂRTICEA: s.f.
părticea: *sg. ac.* rezum. cap.28

(a) PĂȘI: v. IV
pășaște: *ind. prez. 3.sg.* 9,8
pășește: *ind. prez. 3.sg.* 34,8

PĂȘUNE: s.f.
pășune: *sg. ac.* 39,4
pășunii: *sg. gen.* 39,8

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
pătimesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,2
a pătimi: *inf. prez.* rezum. cap. 16
am pătimit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,18
pătimind: *gerunziu* 19,7

(a se) PĂTRUNDE v. III
(să) pătrunde *ind. prez. 3.sg.* 30,17
va pătrunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,19
vei pătrunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,21

(a) PĂZI: v. IV
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10, 12
a păzi: *inf. prez.* 22,15
am păzit: *ind. pf.c. 1sg.* 23,11
păzea: *ind. imp. 3.sg.* 29,2
păzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11
păzește: *imperativ, 2.sg.* 36,21

PĂZITOR: s.m.
Păzitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***Păzitoriul Oamenilor*** 7,20
păzitoriul: *sg. ac.* 27,18

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) PÂNE
pâine: *sg. ac.* 15,23; 24,5; 27,14; 42,11
pâinile: *pl. ac.* 16,11
pâinea: *sg. nom./ac.* 22,7; 28,5; 33,20
pânea: *sg. nom.* 20,14

(a) PÂNDI: v. IV
pândește: *ind. prez. 3.sg.* 39,29

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom./ac.* 1,21; 15,2, 35; 20,14, 15, 20, 23; 31,18; 32,19
pântecelui: *sg. gen.* 3,10; 19,17; 32,18; 40,11
pântece: *sg. ac.* 3, 11; 10,19; 31,15; 38,29
pântece: *sg. ac., în loc. v./s.* (Înv.) ***au luat în pântece/ luării în*** *pântece* 21,10; 39,2

PÂNZĂ: s.f.
pânza: *sg. nom./ac.* 7,6; 8,14

(a) PÂRÎ: v. IV
pârește: *ind. prez. 3.sg.* 27,6

PÂRÂU: s.n.; var. PĂRĂU
păraiele: *pl. ac.* 20,17
păraie: *pl. ac.* 29,6

PECETE: s.f.
peceate: *sg. ac.* 9,7

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. ac.* 6,2
pedeapsele: *pl. nom./ac.* 9,23; 10,17
pedeapsii: *sg. gen.* rezum. cap.10
pedeapse: *pl. ac.* rezum. cap.36

PERECHE: s.f.
părechi: *pl. nom./ac.* 1,3; 42,12

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. nom.* 12,8
peștilor: *pl. gen.* 40,26

PEȘTERĂ: s.f.
peșteri: *pl. ac.* 38,40

PIATRĂ: s.f.
piatra: *nom./ac.* 14,18; 28,2, 3; 29,6; 38,6
piatră: *sg. ac.* 41,15
pietrile: *pl. nom./ac.* 5,23; 14,19; 24,8; 28,6; 41,19
pietrilor: *pl. gen.* 6,12
pietri: *pl. ac.* 8,17; 28,10; 39,1, 28
pietrii: *sg. gen./dat.* 28,16; 38,30

PICĂTURĂ: s.f.
picătură: *sg. nom.* 26,14
picăturile: *pl. ac.* 36,27; 38,28

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. nom./ac.* 13,27; 23,11; 28,4; 31,5; 39,15
picioarelor: *pl. gen.* 13,27
picioarele: *pl. nom./ac.* 18,8,11: 29,6; 30,12; 33,11
picior: *sg. nom.* 29,15

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perirea: *sg. nom.* 18,14; 28,22
peririi: *sg. gen.* rezum. cap.21
pierire: *sg. ac.* 27,15; 31,12; 33,28

PIELE: s.f.
piele: *sg. ac.* 2,4; 10,11
pielea: *sg. nom./ac.* 7,5; 16,16; 19,20, 26; 30,30; 40,26
pielii: *sg. gen.* 18,13

(a se) PIERDE: v. III
pierzându-: *gerunziu* rezum. cap.1
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,19
pierzi: *ind. prez. 2.sg.* 18,4
(să) va pierde: *ind. viit. I. 3.sg.* 20,7
pierduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.42

PIERDERE: s.f.
pierderii: *sg. gen./dat.* 21,30; 26,6
pierdere: *sg. nom.* 31,3

(a) PIERI
piară: *conj. prez.* fără ***să*** *3.sg.* 3,3
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 18,17
am perit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,11; 23,17
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7, 11

a **fi perit:** *inf. pf.* 4,9
vor pieri: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20; 6,17, 18
va **peri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 8,13; 11,20; 15,32
(de-)a perirea: *inf. lung cu val. verbală* 29,13
perea: *ind. imp. 3.sg.* 31,19
pieiu: *ind. prez. 1.sg.* 19,10

PIETROS, -OASĂ: s.m./f.
(ceale) pietroasă: *s.f. pl. ac.* „stânci" 39,27;

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. nom./ac.* 17,6, 6; 30,9
pilda: *sg. ac.* 27,1; 29,1

(a) PIPĂI: v. IV
vor pipăi: *ind. viit.I 3.pl.* 5,14
pipăi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,25

(a) PITULA: v. I
(de) pitulat: *supin* 16,19

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. nom.* 5,2

PLATOȘĂ: s.f.
platoșa: *sg. nom.* 41,17

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 1,21; 34,33
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,14; 13,9; 34,9
a plăcea: *inf. prez.* rezum. cap.35
place: *ind. prez. 3.sg.* 35,3

(a) PLĂTI: v. IV
plăti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18

(a) PLÂNGE: v. III
au plâns: *ind. pf.c. 3.pl.*2,12
să plâng: *conj. prez. 1.sg.* 10,20
va plânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,15
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
plângeam: *ind. imp. 1.sg.* 30,25
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 30,31; 31,38

PLÂNS: s.n.
plâns: *sg. ac.* 16,17

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. ac.* 21,18
plevele: *pl. ac.* 41,18

(a se) PLECA: v. I
(să) pleacă: *ind. prez. 3.pl.* 9,13
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29
să (să) pleace: *conj. prez. 3.pl.* 31,10
să pleace: *conj. prez. 3.sg.* 36,18
pleacă-(să): *ind. prez. 3.pl.* 39,3

PLECAT, -Ă: adj.
plecat: *n. sg. ac.* 32,6;

PLEIADĂ: s.f.; var. (Înv.) **PLEADĂ** „nor de stele din constelația Taurului"; „cloșca cu pui"; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în *Istoria Americăi*.. acum întâi tălmăcită în dialectul moldovenesc prin osteneala smeritului arhimandrit Gher asim... [Manuscris din 1795; Bibl. Academiei Române, cota 40].
Pleadii: *sg. gen.* 38,31

PLIN, -Ă: adj.
pline: *n. pl. nom.* 6,3; 21,24
pline: *adj. f. sg. gen.* 6,5
plin: *adj. m. sg. nom.* 32,18; rezum. cap.42; 42,16
plină: *adj. f. sg. nom.* 36,16

(a se) PLINI: v. IV
plini: *inf. prez. fără a* 5,12
a (să) plini: *inf. prez.* 15,32
va plini: *ind. prez. 3.sg.* 23,14
plini-vor: *ind. viit. 3.pl.* 36,11

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 5,10
ploilor: *pl. dat.* 28,26; 37,6, 15
ploaia: *sg. ac.* 29,23
ploii: *sg. gen.* 36,27; 38,28

PLOSCULIȚĂ: s.f.
plosculițele: *pl. ac.* 32,19

(a) PLOUA: v. I
să ploaie: *conj. prez. 3.sg./impers.* 20,23; 38,26

PLUMB: s.n.
plumb: *sg. ac.* 19,24

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac.* 9,26

POARTĂ: s.f.
poartă: *sg. ac.* 5,4; 31,21
poarta: *sg. ac.* 29,7; 30,14
porțile: *pl. nom./ac.* 38,17; 41,5

(a se) POCĂI: v. IV
(vă) pocăiți: *imperativ* 2.pl. 21,2
(să) va **pocăi:** *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.22
(mă) pocăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 42,6

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăință: *sg. ac.* 24,23
pocăința: *sg. ac.* 42,10

(a) POFTI: v. IV
poftea: *ind. imp. 3.sg.* 20,20
poftind: *gerunziu* rezum. cap.21
să pofteasc㠖 *conj. prez. 3.sg.* 31,30

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. ac.* 24,20

(a) POMENI: v. IV
pomenindu-: *gerunziu* rezum. cap.9
(să) vor pomeni: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,18

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *nom./ac.* 8,8; 13,12; 18,17

PONOSIT, -Ă: adj. (Înv.) „chinuit"
ponosiți: *m. pl. nom.* 30,3

PONOSLU: s.n. (Înv. și reg.) „plângere"
ponosluri: *pl. ac.* 33,10

(a se) PORNI: v. IV
(să) pornește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 23,12
porunca: *sg. ac.* 39,27

(a) PO**RUNCI**: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,7; 36,32; 37,6
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,12, 13
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,15
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.38
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,12

(a să) POTICNI: v. IV
(să) potignea: *ind. imp. 3.pl.* 4,4

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC**
protivnice: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.4

POV**ARNIC, -Ă**: adj. „împovărător"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat la Budapesta, în 1944, de Gáldi László.
povarnici: *m. pl. nom.* 16,2

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,19

POVĂŢUITOR: s.m. (Înv.) „conducător"
povăţuitoriu: *sg. ac.* 34,18

(a) PO**VESTI**: v. IV
vor povesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,8
voiu povesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,17
povesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; rezum. cap.31
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,20

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 4,11; 17,5; 24,5
prada: *sg. ac.*29,17; 38,39

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
pravului: *sg. gen.* 7,5
pravul: *sg. nom.* 38,38

PRAŞTIE: s.f.
praştii: *sg. gen.* 41,19

PRĂPAZNIC, -Ă: adj. „prăpstios"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
prăpaznice: *n. pl. ac.* 39,28

(a se) PRĂPĂDI: v. IV
va prăpădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7
(să) va prăpădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,28

(a) PRĂDA: v. I
prădând: *gerunziu* 24,9

PRĂJINĂ: s.f.
prăjini: *pl. ac.* 40,19

(a se) PRĂZNUI: v. IV
să (se) prăznuiască: *conj. prez. 3.sg.* 18,17

PREACURAT, Ă: adj.
preacurate: *f. pl. ac.* 9,30

PREACURVAR: s.m.
preacurvariului: *sg. gen.* 24,15

PREAÎNALT, -Ă: adj.
Preaînalt: *m. sg. gen.* 31,28

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. ac.* 12,19

(a) PRESĂRA: v. I
au prăsărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,12
presere(-se): *conj. prez. fără să 3.sg.* 18,15

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 15,31
preţul: *sg. ac.* 28,13

(a se) PRICI: v. IV (Înv. şi reg.) „a se judeca"
a (să) prici: *inf. prez.* 9,3

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** „fără justificare"; „nemotivat" 5,6; 9,17; 22,6; 27,12
pricina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.21; 29,16; 36,17
pricini: *pl. ac.* rezum. cap.19
pricinile: *pl. ac.* 35,13

(a se) PRICINUI: v. IV (Înv. şi reg.; spec.) „a se judeca"
(s-)au pricinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,19

PRIE**TEN**: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**; (Înv. şi reg.) **PRIETIN**
priiatini: *nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11; rezum. cap.6; rezum. cap.19; rezum. cap.21; rezum. cap.42
priiatinul: *ac.* 6,14, 27; 12,4
priiatinilor: *gen./dat.* rezum. cap. 9; rezum. cap.13; rezum. cap.16; rezum. cap.21; rezum. cap.27; rezum. cap.29; rezum. cap.31; rezum. cap.32; 32,3; 35,4
priiatinii: *nom./ac*rezum. cap. 13; rezum. cap.17; 19,21; 40,25; 42,7, 10
priiatinii: *pl. voc.* 16,21; 19,21
priiatinului: *gen./dat.* 31,9; 36,33
prietinilor: *pl. gen.* rezum. cap.12

PRI**GONIRE**: s.f. (Înv.) „încordare"; „ceartă"
prigonire: *sg. ac.* 6,29
prigonirii: *sg. dat.* rezum. cap.38

(a) PRIMI: v. IV
să priimim: *conj. prez. 1. 1.pl.* 2,10
priimesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,34
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 22,22
voiu priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,8
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,9

(a) PRINDE: v. III
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 5,13
vei prinde: *ind. viit. 2.sg.* 10,16; 38,39
prinde(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,9
prins-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,13

PRIPĂ: s.f.
pripă: *sg. ac.,* (Înv.) *în loc. adv.* ***de pripă*** „(care se face) repede" 9,12

(a) PRISOSI: v. IV
prisosească: *conj. prez. fără să 3.pl.* 12,6

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. ac.* 5,26
prisosirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) PRIVEGHEA: v. I
va priveghea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32
priveghind: *gerunziu* 24,5

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,24
priveaşte: *imperativ 2.sg.* 35,5
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 39,8; 40,7
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 39,29

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop) „a mustra (aspru)"; „a reproşa", „a imputa"
probozeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
probozindu-: *gerunziu* 16,11

PROBOZIRE: s.f. (Înv. și reg.) „mustrare (aspră)"; „insultă"
probozirile: *pl. ac.* 19,5

(a) PROCITI: v. IV (Înv. și reg.) „a repeta"
procitește: *ind. prez. 3.sg.* 33,14
proceti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,3

(a) PROPTI: v. IV
propti(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. nom./ac.* 21,11; 24,9; 29,5; 38,9
pruncilor: *pl. dat.* 24,5

PRUNCIE: s.f.
pruncie: *sg. ac.* rezum. cap.31

PUHOI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **POVOI**
povoiul: *nom./ac.* 21,17; 22,11; 29,23
povoaiele: *nom./ac.* 24,8; 36,27
povoiului: *sg. dat.* 37,6; 38,25

PUI: s.m.
puilor: *pl. gen.* 4,10; 38,39
puii: *pl. nom.* 4,11; 38,41; 39,30

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 7,21; 10,9; 14,8; 20,11; 21,26; 39,14; 40,8

PUNCT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PUNTUM** „moment", „clipă"
puntum: *sg. ac.* 20,5

(a se) PUNE: v. III
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,27
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13; 19,8; 26,10; 28,3; 30,11; rezum. cap.32; 34,13; 38,5, 36
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,6
pusă ieste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 19,27
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,4
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,10
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 39,34
pune: *ind. prez. 3.sg.* 5,11; 17,3; 22,22; 23,7
puneți: *imperativ 2.pl.* 21,5
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,4
a **pune:** *inf. prez.* 24,25; 30,1
punea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 28,26; 29,9
pune: *imperativ 2.sg.* 36,19; 40,27
(să) pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.38
puneam: *ind. imp. 1.sg.* 38,4, 9
vei pune: *ind. viit. 2.sg.* 38,33; 40,21
va **pune:** *ind. viit. 3.sg.* 39,27; 41,22
pune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,14
pui: *ind. prez. 2.sg.* 7,17
să **puie:** *conj. prez. 3.sg.* 9,33;
puind: *gerunziu* 11,18; 30,22; rezum. cap.40
puie: *conj. fără să 3.sg.* 31,6

(a) PURCEDE: v. III
purceade: *ind. prez. 3.sg.* 37,2
vei purceade: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,11
purced: *ind. prez. 3.pl.* 41,10

PURCEDERE: s.f.
purceadere: *sg. ac.* 38,25

PUROI: s.n.
puroile: *pl. ac.* 2,8

(a se) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
purta: *inf. prez. fără a* 31,23
poartă: *ind. prez. 3.pl.* 9,13, 26
să (mă) port: *conj. prez. 1.sg.* 6,11
să port: *conj. prez. 1sg.* 31,36

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 15,21; rezum. cap.27; 29,20; 31,23;

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustii: *adj. f. pl. ac.* 15,28
pustiei: *s.f. sg. gen.* 1,19
pustie: *s.f. sg. ac.* 24,5; 38,26
pustiile: *s.f. pl. ac.* 30,6

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 5,22

PUSTIIT, -Ă: adj.
[cea] pustiită: *s. f. sg. nom.* 38,27

(a) PUTEA: v. II
va putea: *ind. viit. 3.sg.* 4,2; 6,6; 9,3; 20,20; 24,25; 25,4; 26,14; 27,10; 36,23; 41,17
a **putea:** *inf. prez.* rezum. cap.9; rezum. cap.25; rezum. cap.26; rezum. cap.38
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,15; 38,31
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,5
puteam: *ind. imp. 1.sg.* 16,4
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* 22,17
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,23
putuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,5
putem: *ind. prez. 1.pl.* 37,23
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,34
putea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,20
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,12; 6,25; rezum.cap.9; 9,32, 33; 10,7; 32,12
poate: *ind. prez. 3.sg.* 8,11; rezum. cap.9; 9,12; 13; 13,9; 14,4; 15,22; 22,2; 23,13; 34,17; 36,23, 33; 37,23; 40,9; 41,1; 42,2
poți: *ind. prez.3.sg.* 33,5; 42,2
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 9,35; 19,8

PUTERE: s.f.
puteri: *sg. gen.* rezum. cap.9
puteri: *pl. nom.* rezum. cap.34
puterea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 13,25; 25,2; 26,12; rezum. cap.40
puteare: *sg. ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.37; rezum. cap.38
puterii: *sg. gen.* 26,14
putearea: *sg. ac.* 34,23

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnic: *s.m. sg. ac.* 22,8
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 36,5
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 36,5
putearnice: *adj. n. pl. dat.* 41,3

PUTERNICIE: s.f.
puternicie: *sg. ac.* 19,7; 24,6, 9

PUTRED, -Ă: adj.
putred: *n. sg. ac.* 41,18

PUTREJUNE s.f.; var. (Înv.) **PUTREGIUNE**
putre**june:** *sg. ac.* 7,5
putregiunii: *sg. dat.* 17,14
putregiunea: *sg. nom.* 25,6
putrăgiunea: *sg. ac.* 13,28
putrăgiune: *sg. ac.* 33,18

PUȚIN, -Ă: adv.
(mai) puțin: 11,6
puțin: 24,24
puțin: *adv. în loc. adv.* ***după puțin*** „curând" 32,22

PUȚINTEL: adv.
puțintel: *adv.* 14,6; 36,2
puțântel: *adv.* 6,19; 14,20

R

(a) RADE: v. III
rădea: *ind. imp. 3.sg.* 2,8

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom./ac.* 4,5; 6,21
ranele: *pl. ac.* 9,17
rană: *sg. ac.* 16,15
ranei: *sg. gen.* 23,2

RAZĂ: s.f.
razele: *pl. nom.* 41,21

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. nom./ac.* 4,6; rezum. cap.13; 17,15
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,11; rezum. cap.21

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdătoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. ac.* 5,3; 19,28
rădăcinile: *pl. nom.* 8,17; 18,16
rădăcina: *nom./ac.* 14,8; 15,29; 29,19; 30,4
rădăcini: *pl. ac.* 28,9

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: s.
(cel) rămas: *s.m. sg. nom./ac.* 29,12; 31,17, 21

RĂMĂȘIȚĂ: s.f. (Înv. și pop.) „totalitatea bunurilor rămase după moartea cuiva", „moștenire"; „urmaș"
rămășiță: *sg. nom.* 18,19
rămășițele: *pl. ac.* 22,20

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâi: *ind. prez. 2.sg.* 2,9
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,14; 20,21
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 14,2; 21,8; 39,28
a rămânea: *inf. prez.* rezum. cap.17
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 17,1
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 17,1
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,21; 31,32

(a) RĂNI: v. IV
rănească: *ind. prez.3.sg.* 5,18
rănit-au: *ind. prez. 3.sg.* 16,14

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
(celor) răniți: *s.m. pl. gen.* 24,12

(a) RĂPI: v. IV
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5; 27,21
(să) răpească: *ind. prez. 3.sg.* 13,25; 20,2
au răpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,19
răpit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,2
(să) răpesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap. 27
răpească: *ind. prez. 3.sg.* 27,8
răpind: *gerunziu* 30,5

RĂPIRE: s.f.
răpirii: *sg. dat.* rezum. cap.1

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchilor: *pl. gen., în sintagma* ***vinele rărunchilor*** 40,12

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 5,6; 9,7; 14,2
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,16
să răsară: *conj. prez. 3.pl.* 8,19
vei răsări: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,17
răsărea: *ind. imp. 3.sg.* 28,5
răsară: *conj. fără* ***să*** *3.pl.* 31,40

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. nom./ac.* 3,9; 8,16
răsărit: *sg. ac.* 23,8
răsăritului: *sg. gen.* 30,12

RĂSĂRITEAN: s.m.
răsăriteanii: *pl. ac.* 1,3

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
(să) va răscumpăra: 15,31

RĂSCUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. **RĂSCUMPĂRĂTORIU**
Răscumpărătoriul: *s.m. sg. nom.* 19,25

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
a (să) răsplăti: *inf. prez.* rezum. cap.7
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,19, 31; 33,26

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. nom.* rezum. cap.17

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 1,7, 9; 2,4; 4,1; 6,1;.8,1; 9,1; 11,1; 12,1; 15,1; 16,1; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1; 22,1; 23,1; 25,1; 26,1; 32,6; 38,1; 39,33; 40,1; 42,1
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 19,16; 32,15, 16; 33,13
să răspunză: *conj. prez. 3.sg.* 5,1
răspundeți: *imperativ 2.pl.* 6,29
a răspunde: *inf. prez.* rezum. cap.9; 32,1, 12
răspunde: *inf. prez. fără* **a** 9,3, 35; 32,5; 39,34
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,12; 11,3; 12,8; 15,2; 20,3; 23,5
să răspunzu: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,15, 32; 14,15; 32,14, 20; 35,4
oiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,22
răspunde: *imperativ 2.sg.* 13,22; 33,5, 32; 38,3; 42,4
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,6
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cp.21
răspunde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,17; 33,12
să răspunză: *conj. prez. 3.sg.* 39,32

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. nom.* 21,34
răspuns: *sg. ac.* 32,3

(a) RĂSTURNA: v. I
a răsturna: *inf. prez.* 6,27
răstoarnă: *ind. prez. 3.sg.* 8,3
vor răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,15
răsturnat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,9

RĂSTURNAT, -Ă: adj. „nimicit", „distrus"
răsturnate: *n. pl. ac.* 12,23

(a) RĂSUFLA: v. I
voiu răsufla: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,20

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflarea: *sg. ac.* 26,4
răsuflare: *sg. nom.* 27,3; 41,7

RĂSUFLĂTOARE: s.f.
răsuflătoare: *sg. ac.* 32,19

(a) RĂSUNA: v. I
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.*6,30
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,16
răsună: *ind. prez. 3.sg.* 34,35; 38,25; 41,20

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. ac.* 39,24

RĂȘINOS, -OASĂ: adj.
răşinos: *m. sg. ac.* 41,10

(a) RĂTĂCI: v. IV
a **rătăci:** *inf. prez.* 12,25
rătăcind: *gerunziu* 38,41

RĂTĂCIT, -Ă: s.m./f.
(cei) rătăciţi: *s.m. pl. ac.* 28,4

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *s.n. sg. ac.* 1,1, 8; 2,3; 28,28
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 2,11; 5,19; 20,12; 31,29; 42,11
(cel) rău: *s.m. sg. nom.* 21,30
rău: *adv.* 24,23
rea (foarte): *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.2
rea: *adj. f. sg. ac.* 2,7
(ceale) reale: *s.n. pl. nom./ac.* 2,10; 3,10; 30,26
reale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.8
reale: *adj. n. pl. nom.* 15,11
(celor) răi: *s. m. pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 35,12

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) RĂOTATE
răotate: *sg. ac.* 4,18
răotatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 22,5; 35,15; rezum. cap.41
răotăţile: *sg. ac.* 13,23; 20,11; 36,9
răotăţi: *pl. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.34

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 5,20; 7,1;15,24; 40,27
războiul: *sg. ac.* 20,23; 39,25
războiului: *sg. gen.* 38,23

RĂZBOITOR, -TOARE: adj. „răzvrătit"
războitori: *m. pl. nom., în sintagma* ***împreună războitori*** 24,13

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătite: *adj. f. pl. ac.* 13,4

(a se) RÂDE: v. III
vei râde: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,22; 11,3
(să) râde: *ind. prez. 3.sg.* 12,4
râdeţi: *imperativ 2.pl.* 21,3
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.*22,19; 41,20
râdeam: *ind. imp. 1.sg.* 29,24
râd: *ind. prez. 3.pl.* 30,1
râde: *ind. prez.3.sg.* 39,18
râză: *conj.prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,23

(a se) RÂNCEZI: v. IV
râncezi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,21

RÂNCHEZARE: s.f.
rânchezare: *sg. ac.* 39,19

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.14; rezum. cap.23
rânduieli: *sg. gen.* rezum. cap.5
rânduiala: *sg. ac.* 38,33

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,5
să rânduieşti: *conj. prez. 2.sg.* 14,13
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,23
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,13
rânduia: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.17

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduită: *f. sg. ac.* 12,5

RÂPĂ: s.f.
râpile: *sg. nom.* 18,4
râpi: *sg. ac.* 39,28

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 8,21

RÂU: s.n.
râul: *sg. nom./ac.* 14,11; 22,16; 40,18
râului: *sg. gen.* 20,17
râuri: *pl. nom.* 28,10
râurilor: *pl. gen.* 28,11

(a se) RÂURA: v. I; var. (Înv.) (a se) RĂORA; (a se) RÂORA „a curge"; „a scălda"
râoreză: *ind. prez. 3.pl.* 24,8
(să) râorească: *ind. prez. 3.pl.* 21,24

REPEDE: adv.
(mai) reapede: 7,6
repede: 6,15

REPEJUNE s.f.
răpegiunile: *pl. ac.* 20,17; 28,4
răpegiuni: *pl. ac.* 22,24
răpegi**unilor:** *pl. gen*30,6
răpegi**unea:** *sg. nom./ac.* 6,15; 38,34
răpegiunii: *sg. gen.* 40,17

(a) REPEZI: v. IV „a arunca"
răpezeşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,8

(a se) REZEMA: v. I
răzima(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) (a se) RĂDICA
rădicându-: *gerunziu* 2,12; 12,21
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,9; 36,7
(mă) voiu rădica: *ind. viit.I 1.sg.* 7,13
voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,15
rădica: *inf. prez. fără a* 11,15
(vă) rădicaţ: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,5
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,26
rădicatu**(-s)-au:** *ind. pf.c. 3.pl.* 24,24
rădicatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,22
am **rădicat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 31,21
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 5,11; 39,18
(te) rădică: *imperativ 2.sg.* 40,5

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) RĂDICAT, -Ă
rădicat: *m. sg. ac.* 15,26

RINOCER: s.m.; var. (Înv.) **RINOCHER, RINOCHEROS**, aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Golescu, *Condica limbii rumânești* Alcătuită de dumnealui...[Manuscris în șapte volume, cca 1832; Biblioteca Academiei Române, colele 844–850]; (cf. lat. *rhīnocerōs, -ōtis*).
rinocheros: *sg. ac.* rezum. cap.39
rinocherul: *sg. nom./ac.* 39,9, 10

(a se) **RISIPI:** v. IV; var. (În v. și rar) (**a se**) RĂSIPI
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,11; 17,11
răsipește: *ind. prez. 3.sg.* 5,12, 13; 21,18
au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10; 12,14
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,13
a **răsipi:** *inf. prez.* 38,31

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar.) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipiți: *m. pl. nom.* 6,17

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 32,2

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. nom.* 19,14
rudeniilor: *pl. gen.* 31,34

(a se) **RUGA:** v. I
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1sg.* 5,8; 9,15
(te) vei ruga: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,5
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,19
(mă) rugam: *ind. imp. 1sg.* 19,16, 17
(ne) vom ruga: *ind. viit. I. 1.pl.* 21,15
ruga(-)-vei: *ind. viit.I 2.sg.* 22,27
ruga-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,26
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,8
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 42,10
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 4,7; 6,29; 21,2
rogu(-mă): *ind. prez. 1sg.* 10,9; 14,10
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* ind. prez.3.sg.

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. ac.* 41,3

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunile: *pl. ac.* 15,4
rugăciuni: *pl. ac.* 16,18; 40,22

(a) RUGI: v. IV (Înv. și reg.; despre animale) „a rage"
rugi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5
va rugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,4

RUGIRE: s.f. (Rar) „răget"; (aici) „strigăt de disperare"; cf. DLR, unde prima atestare este în *Dictionariu rumanesc, latinesc și unguresc.* Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb, vladicul Făgărașului.. în două tomuri. Cluj. Tom I: A-L, 1822; Tom II: M-Z, 1823.
rugirea: *sg. nom./ac.* 3,24; 4,10; 39,3

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20
rumpându-: *gerunziu* 2,12
rumpându(-se): *gerunziu* 8,12
rump: *ind. prez. 1.sg.* 13,14
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 26,8
rumpea: *ind. imp. 3.sg.* 38,8

(a se) **RUȘINA:** v. I
rușinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20
(vă) rușinați: *ind. prez. 2.pl.* 19,3
(să) rușinează: *ind. prez. 3.pl.* 30,10
rușinează: *ind. prez. 3.sg.* 40,7

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. ac.* 6,20; 8,22

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. ac.* 1,15, 17; 5,15; 15,22; 40,14; 41,17
sabii: *sg. gen.* 5,20; 19,29
sabie: *sg. nom./ac.* 19,29; 27,14; 33,18; 36,12
sabiei: *sg. dat.* 39,22

SAC: s.m. (În v.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci"
sac: *sg. ac.* 16,16

SALCIE: s.f.; var. (În v. și pop.) SALCE
sălcile: *pl. nom.* 40,17

SAFIR: s.n.; var. (Înv.) SAMFIR „varietate de corindon de culoare albastră, transparentă, folosită ca piatră prețioasă"
samfirului: *sg. gen./dat.* 28,6, 16

SARDO**NICESC, -ICEASCĂ:** adj. „de sardoniu"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
sardonihești: *f. sg. dat.* 28,16

SATANĂ: s.m.
Satana: *sg. nom.* rezum. cap.1
Satan: *sg. nom./ac.* 1,6, 9, 12; rezum. cap.2; 2,1, 2, 3, 4, 6, 7

SAVEU: s.m. „membru al unui trib nomad din vecinătatea Medinei"
saveii: *pl. nom.* 1,15

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 6,6

SĂCULEȚ: s.n.
săculețu: *sg. ac.* 14,17

(a) SĂDI: v. IV
(s-)au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,9

SĂGEATĂ: s.f.
săgețile: *pl. nom.* 6,4
săgeata: *sg. nom.* 34,6

SĂGETĂTOR, -TOARE: adj.
săgetătoriu: *m. sg. nom.* 41,19

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. nom./ac.* 12,6; 15,34; 18,21; 21,28
sălașul: *sg. ac.* 18,6, 14, 15; 19,12; 20,26; 22,23; 29,4
sălașului: *sg. gen.* 31,31

SĂLBATIC, **-Ă:** adj.; var. (Înv.) SĂLBATEC
sălbatec: *m. sg. nom./ac./gen.* 6,5; 11,12; 39,5
sălbateci: *m. pl. nom.* 24,5; rezum. cap.39
sălbatece: *f. pl. ac./gen.* 39,1

(a) SĂLTA: v. I „a simți o mare bucurie"; „a zburda"; „a se deplasa în salturi"
săltează: *ind. prez. 3.pl.* 21,11
am săltat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,29
saltă: *ind. prez. 3.sg.* 39,21

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 5,25; 18,19; 21,8; 39,12
sămânță: *sg. ac.* 14,4

SĂNĂTATE: s.f.
sănătatea: *sg. ac.* rezum. cap.29
sânătate: *sg. ac.*5,11

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătos: *m. sg. nom.* 5,18; 21,23

(a se) SĂNĂTOȘI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOȘA** (Înv. și reg.) „a se însănătoși"
(să) sănătoșa: *inf. prez. fără a* 34,17

(a) SĂPA: v. I
sapă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,21; 24,16; 39,21

SĂRAC, -Ă: adj./s.
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.*5,15; 6,27; 24,14; 30,25; 31,19; 36,15
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 20,19
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.22; 22,9; 24,4; 29,16; 31,16; 34,28; 36,6
(celor) săraci: *s.m. pl. gen.* 24,3
săracul: *s.m. sg. ac.* 29,12; 34,19
săraci *adj. m. pl. ac.* 24,9
săracă: *adj. f. sg. ac.* 24,9
sărac: *adj. m. sg. nom.* 31,17

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciii: *sg. gen.* 36,8

SĂRĂTURĂ: s.f.
sărăturii: *sg. gen.* 39,6

(a) SĂRUTA: v. I
am sărutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,27

(a se) SĂTURA: v. I
săturatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,11
(vă) săturați: *ind. prez. 2.pl.* 19,22
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,20
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,14
să (ne) săturăm: *conj. prez. 1.pl.* 31,31

SĂTURAT, -Ă: adj „sătul"
săturat: *adj. m. sg. nom.* 10,15;

SĂVÂRȘIRE: s.f. „desăvârșire"
săvârșirea: *sg. nom.* 4,6

SĂVÂRȘIT: s.n. „sfârșit"
săvârșit *sg. ac.* 12,17

SÂN: s.m./s.n.
sânul: *sg. ac.* 19,27; 23,12; 31,33

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 16,19
sânge: *sg. ac.* 39,30

(a se) SÂRGUI: v. IV (Înv. și pop.) „a se sili"
(să) sârguiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.33
(vă) sârguiți: *ind. prez. 2.pl.* 6,27; 13,8
(s-)au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.28
(s-)au sărguit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.27

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 23,3
scaunului: *sg. gen.* 26,9
scaun: *sg. ac.* 36,7

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,20; 17,5
scădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,15

(a) SCĂPA: v. I
am scăpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,15, 19

SCĂPARE: s.f.
scăparea: *sg. nom.* 11,20

SCÂNTEIE: s.f.
scânteia: *sg. ac.* 21,18
scânteii: *sg. dat.* 30,19

(a se) SCÂRBI: v. IV
(s-)au scârbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,17

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbu-: *ind. prez. 1.sg.* 9,27
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,24
schimbând: *gerunziu* 12,20
schimba-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,20
(să) vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,17

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. nom./ac.* 14,14; 28,15

SCOARȚĂ: s.f. „coajă (de copac)"
scoarțele: *pl. ac.* 30,4

(a se) SCOATE v. III
să scoață: *conj. prez. 3.sg.* 5,4
scoate(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18; 36,15
(s-)au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,13
scoțându-: *gerunziu* 33,18
scoți: *ind. prez. 2.sg.* 38,32
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,20
scoateți: *imperativ 2.pl.* 6,23
scoateți: *ind. prez. 2.pl.* 6,26
or scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10
scoate: *inf. prez. fără a* 10,7
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,18
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 12,22
să scoți: *conj. prez. 2.sg.* 15,13

(a se) SCOBI: v. IV
scobește: *ind. prez. 3.sg.* 14,19
să (se) scobească: *conj. prez. 3.sg.* 19,24

SCOS, SCOASĂ: adj.
scos: *n. sg. ac.* 20,25

(a) SCRÂȘNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) SCRĂȘNI**
au scrâșnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SCUIPI**
a scuipi: *inf. prez.* 30,10

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să): *gerunziu* 1,5
sculându(-se): *gerunziu* 29,8
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 30,12
(mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4; 19,25
(te) vei scula: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,5
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15; 11,17; 14,12; 20,16, 27; 31,14
sculându(-mă): *gerunziu* 30,28
a (să) scula: *inf. prez.* 38,32
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg.* 24,14; 25,3

SCUMP, -Ă: adj.
(mai) scumpă: *f. sg. nom.* rezum. cap.28
scump: *adj. m. sg. nom.* 28,10
scumpe: *adj. f. sg. dat.* 28,16

SCUMPIE: s.f. „lăcomie"
scumpie: *sg. ac.* 27,8

SCURT, -Ă: adj.
scurtă: *f. s. nom./ac.* 14,1; 20,5
scurte: *f. pl. nom.* 14,5
scurți: *m. pl. nom.* 16,23
scurta: *adj. antepus f. g. ac.* rezum. cap. 27

(a se) SCURTA: v. I
(să) vor scurta: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,1

SCUTEC: s.n
scutecele: *pl. ac.* 38,9

(a se) SCUTURA: v. I
ai scuturat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,13
scutura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,23

SEAMĂ: s.f.
samă: *sg. ac* 31,13

SEARĂ: s.f.
sara: *sg. ac, în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** „ziua întreagă" 4,20
sară: *sg. ac.* 11,17

SEC, SEACĂ: adj.; var. (În v. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săc: *n. sg. ac.* 13,25

(a se) SECA: v. I; (Înv. și reg.) **(a SĂCA)**
(să) vor săca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,32
(s-)au săcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,30

(a) SECERA: v. I
seacără: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,8; 24,6

SECERIȘ: s.n.; var. (În v. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișu: *sg. ac.* 5,5
săcerișul: *sg. nom./ac.* 18,16; 29,19

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a)** SĂMÂNA
samănă: *ind. prez. 3.pl.* 4,8

SEMN: s.n.
seamnele: *pl. ac.* rezum. cap.1

SETOS, -OASĂ: s.m./f.
(cei) sătoși: *s.m. pl. nom.* 5,5

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 5,13; 10,3; 12,13; 15,8; 18,7; 21,16; 29,21; 42,3
sfatului: *sg. gen.* 6,10
sfat: *sg. ac.* 26,3

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a)** SFĂRMA
ai sfărmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,9
să (se) sferime: *conj. prez. 3.sg.* 18,16

(a se) SFĂTUI: v. IV
(s-)au fost sfătuit *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 24,16

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.1
sfinți: *ac.* 5,1
sfinții: *ac.* 15,15

(a) SFÂRÂI: v. IV
sfârâind: *gerunziu* 39,24

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6
(să) va sfârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,20; 26,10
sfârșitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,40
(mă) voiu sfârși: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,5

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. nom./ac.* 6,11; 7,2; 28,3
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***în sfârșit*** 20,7
sfârșit: *sg. ac., în loc. adj. fără sfârșit* 22,5
sfărșit: *sg. ac.* 16,3; 18,2; 34,36
sfărșitul: *sg. ac.* rezum. cap.21

SFETNIC: s.m.
sfetnicii: *pl. nom./ac.* 3,14; 19,19
sfetnici: *pl. ac.* 12,17

(a) SFINȚI: v. IV
sfințea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

SILITOR: s.m. „care silește, asuprește"; „asupritor"
silitoriului: *sg. gen.* 3,18
sâlitoriului: *sg. gen.* 39,7

SILNIC, -Ă:adj./s.; var. (Înv. și pop.) **SÂLNIC(Înv.)** „puternic"; „aprig"
sâlnică: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,15; 34,6
sâlnici: *adj. m. pl. nom.* 36,9
(celor) sâlnici: *s.m. pl. gen.* 27, 13
sâlnicul: *s.m. sg. ac.* 34,20

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE** (În v.) „putere"
sâlniciia: *sg. ac.* 35,9

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m./n. sg. nom.* 1,15, 16, 17, 19; 9,8; 14,4; 17,1; 23,13; 31,17
sângură: *f. sg. nom.* rezum. cap.28

SINGURATIC, -Ă: adj.; var. SINGURATEC
sânguratecă: *f. sg. nom.* 3,7

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătăți: *pl. ac.* 3,14
sângurătate: *sg. ac.* 30,3; 39,6

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 19,9; 29,20; 39,20
slavă: *sg. ac.* 22,29; 36,11

(a se) SLĂBI: v. IV
(te-)ai slăbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,5

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. ac.* rezum. cap.14

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *m. sg. nom.* 40,5

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 3,19; 11,12; 39,5

SLOBOZENIE: s.f. (Înv. și pop.) „permisiune"
slobozenie: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a se) SLOBOZI: v. IV (În v.; despre manifestări ale oamnilor) „a se dezlănțui"; „a izbăvi"; „a elibera"; „a lăsa să plece", „a permite să plece"; „a lăsa să cadă"; „a arunca"
slobozând: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.30
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5, 19; 12,15; 15,29
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 6,9; 33,17
sloboziți: *imperativ 2.pl.* 6,23
a (să) slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.7
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4; 38,6; 39,5
slobozi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,1
slobozi: *imperativ 2.sg.* 10,20; 17,3; 33,24
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,20
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 27,8; rezum. cap.36

slobozisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 29,12
slobozitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,28
slobod: *ind. prez. 3.pl.* 39,3

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 1,8; 2,3; 3,19; 7,2; 19,16; 31,13; 42,7, 8
slugile: *pl. ac.* 1,15, 16
slugă: *sg. ac.* 40,23
slujile: *pl. ac.* 1,17

(a se) SLUJI: v. IV
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,18
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 21,15
(să) slujaşte: *ind. prez. 3.sg.* 24,23
a sluji: *inf. prez.* 39,9

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicile: *pl. nom.* 19,15
slujnica: *sg. ac.* 31,13
slujnicilor: *pl. dat.* 40,24

(a se) SMERI: v. IV; var. (Înv.) (a se) ZMERI „a se umili"
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29
(să) vor zmeri: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24

SMERIRE: s.f.
smerire: *sg. ac.* rezum. cap.25

SMERIT, -Ă: adj.
(cei) smeriţi: *s.m. pl. ac.* 5, 11
smerit: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.23

(a se) SMULGE: v. III; var. (a se) ZMULGE
zmulgă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 18, 14
zmulge(-să)-va: *ind. viit.I 3.sg.* 20,28
zmulgând: *gerunziu* rezum. cap.21

SMULS, -Ă: adj.; var. (Înv.) ZMULT, -Ă
zmult: *adj. m. sg. dat.* 19, 10

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 8,16; 31,26
soarelui: *sg. gen./dat.* 9,7; 41,21

SOARTĂ: s.f.
sorţilor: *pl. dat.* 17,5

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. ac.* 38,33, 37

(a se) SOCOTI: v. IV
ai socotit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,8; 13,27; 38,18; 39,1
socotit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3
(să) socotească: *conj. prez. fără* ***să*** *3 sg.* 3,6
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,27; 11,11; 17,15; 22,14; 24,15; 28,3; 31,4; 34,21; 35,14; 37,3; 39,22, 24
socotiţi: *imperativ 2.pl.* 6,19
(te) vei socoti: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,17
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,24; 14,3, 14; 22,12
socotind: *gerunziu* rezum. cap.14
(ne-)am socotit: *ind. pf.c. 1.pl.* 18,3
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 19,18; 22,17; 30,7
socoteai: *ind. imp. 2.sg.* 22,11
socotindu(-): *gerunziu* 23,15
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,19, 24
socoteaşte: *imperativ 2.sg.* 37,14
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,18, 20
socoti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,23
(să) socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.42
să(să) socotească: *conj. prez. 3.sg.* 42,8

SOL: s.m.
sol: *sg. nom.* 1,14

SOLZ: s.m.; var. (Reg.) SOLŢ
solţii: *pl. ac.* 41,6

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom./ac.* 3,13; 4,13; 14,12; 20,8; 33,15
somn: *sg. ac.* 33,15

SORĂ: s.f.
sor u-mea: *sg. ac.* 17,14
surorile: *nom./ac.* 1,4; 42,11

(a) SORBI: v. IV
va sorbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18; 39,24; 40,18

SOŢ: s.m. „tovarăş"
soţul: *sg. ac.* 16,22

SOŢIE: s.f. „tovarăs"
soţiile: *pl. nom.* 18,15
soţie: *sg. nom.* 30,29

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. nom.* 4,14
spaima: *sg. nom./ac.* 9,34; 39,22

(a) SPARGE: v. III
sparge: *ind. prez. 3.sg.* 32,19

SPART, -Ă: adj.
spart: *n. sg. ac.* 30,14

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) spăimintează: *ind. prez. 3.pl.* 26,11
(m-)am spăimântat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,34
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1

(a se) SPĂLA: v. I
(mă) voiu spăla: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,30
spăla: *ind. imp. 3.pl.* 29,6

SPĂLARE: s.f.
spălare: *sg. ac.* 14, 19

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 26,7
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,25
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 15,27

(a) SPERIA: v. III
să sparie: *conj. prez. 3.sg.* 11,19

SPERIAT, -Ă: adj.
spărieţi: *adj. m. pl. ac.* 15, 12

SPIC: s.n.
spicele: *pl. ac.* 24,10
spicelor: *pl. gen.* 24,24

SPIN: s.m.
spini: *pl. nom.* 31,40

(a) SPORI: v. IV
sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
vei spori: *ind. viit.I 2.sg.* 22,26

SPORIRE: s.f.
sporire: *sg. ac.* rezum. cap.27

SPUZĂ: s.f. „cenușă fierbinte amestecată cu jăratic"
spuză: *sg. ac.* 42,6

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,1; 29,8
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5; 8,15, 22; 24,22; 38,14
voiu sta: *ind. viit.I. 1sg.* 7,8, 21; 32,22
sta: *inf. prez. fără a* rezum. cap.9; 9,13; 41,1, 17
au stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,4
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
stau: *ind. prez. 1sg.* 30,20
a sta: *inf. prez.* 34.24
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; 32,16
stă: *imperativ 2.sg.* 33,5
stăi: *imperativ 2.sg.* 37,14
stând: *gerunziu* 29,25

STARE: s.f.
stare: *sg. ac.* rezum. cap.12; 14,2

STATORNIC, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este din 1765 (în „Buletinul Comisiei istorice a României", [IV], publicat de Ion Bogdan. București. Vol. I (1915) ș.u.
stătornici: *m. pl. nom.* 4,18
stătornic: *m. sg. nom.* 11,15

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 3,6
stăpânI: *inf. prez. fără a* 20,20
stăpâneai: *ind. imp. 2.sg.* 22,8
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,15; 30,16

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

STĂPÂNITOR: s.m.
stăpânitoriului: *sg. gen.* 37,12

STĂTĂTOR, -TOARE: adj.
stătătoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.27

(a se) STIDI: v. IV (Înv.) „a se sfii"; „a se rușina"
(mă) stideam: *ind. imp. 1.sg.* 9,28

STÂLP: s.n.
stâlpii: *pl. nom.* 9,6; 26,11

STÂNG, -Ă: s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre stânga*** 23,9

(a se) STÂRPI: v. IV
(s-)au stărpit *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

STÂRV: s.n.
strâvul: *sg. nom.* 39,30

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom./ac.* 3,9; 9,7; 25,5; 38,7
stealelor: *pl. gen.* 22,12
steale: *pl. ac.* 38,31

STEMĂ: s.f.
steamă: *sg. ac.* 29,14

STERP, STEARPĂ: adj./s.
stearpă: *adj. f. sg. nom.* 15,34
(cea) stearpă: *s.f. sg. ac.* 24,21
stărpi: *adj. m. pl. nom.* 30,3

STICLĂ: s.f.
sticlă: *sg. nom.* 28,17

(a se) STINGE: v. III
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5, 6; 21,17

STOG: s.n.
stogul: *sg. nom.* 5,26

(a) STRĂLUCI: v. IV
să strălucească: *conj. prez. 3.sg.* 3,4
vor străluci: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,30
va străluci: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5; 22,28; 41,23
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* 25,5
strălucea: *ind. imp. 3.sg.* 29,3; 31,26

STRĂIN, -Ă: s.; var. (Înv. și pop.) STREIN
strein: *s.m. sg. nom./ac.* 15,19; 19,15
(cei) streini: *s.m.pl. ac.* 19,13

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. nom.* 41,9

STRĂLUCITOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) strălucitoare: *s.f. pl. ac.* 38,31

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmb: *m. sg. ac.* 9,20
strâmb: *m. sg. nom., în sintagma* ***grăitoriu strâmb*** 16,9

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. ac.* 36,16

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoare: *sg. nom.* 15,24
strâmtoarea: *sg. nom./ac.* 27,9; 36,15

(a se) STRÂMTORA: v. I
strâmtora(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22

STRÂMTORARE: s.f. „lipsă", „nevoie"
strâmturarea: *sg. ac.* 6,7

(a se) STRÂNGE: v. III
(mă) strâng: *ind. prez. 1.sg.* 9,27
strânge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,23
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 32,18; 40,12
să (să) strângă: *conj. prez. 3.sg.* 34,37
(să) strânge: *ind. prez. 3.sg.* 38,30
(să) va strânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,15

(a se) STRECURA: v. I
(să) strecură: *ind. prez. 3.sg.* 16,21
(să) strecura: *ind. imp. 3.sg.* 29,22

(a se) STRICA: v. I
strâcatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10
a străca: *inf. prez.* rezum. cap.35
vei strâca: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,6
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,8

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciune: *sg. ac.* 33,22, 24, 30

(a) STRIGA: v. I
strâgând: *gerunziu* 2,12
voiu strâga: *ind. viit.I. 1sg.* 19,7
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 29,12
strâg: *ind. prez. 1.sg.* 30,20
strâgam: *ind. imp. 1.sg.* 30,28
strâgă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 31,38; 38,41
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,12; 36,13
vor striga: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,9

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 27,9; 34,28
strâgare: *sg. ac.* 30,5
străgarea: *sg. nom./ac.* 16,19; 39,7

(a) STROPI: v. IV
stropește: *ind. prez. 3.sg.* 5,10

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugurul: *sg. nom.* 15,33

STRUȚ: s.m.
struților: *pl. dat.* 30,29
struțu: *sg. ac.* rezum. cap.39
struțului: *sg. gen.* 39,13

(a se) SUBȚIA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) SUPȚIA**
(să) va supțiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,1
supția(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,12

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *ind. prez. 2.sg.* 10,14
voiu suferi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,13
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18
suferiți: *imperativ 2.pl* 21,3
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 24,12
sufere: *imperativ 2.sg.* 36,2

(a se) SUFLA: v. I
suflând: *gerunziu*4,9; 37,10
(să) suflă: *ind. prez. 3.sg.* 37,17

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. nom.*32,8; 33,4; 34,14

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,4, 6; 6,7; 7,15; 9,21; 10,1, 12; 12,10; 13,14; 14,22; 16,4; 17,1; 18,4; 19,2; 23,13; 24,12; 27,2, 8; 30,16; 31,30; 33,18, 22, 28; 36,14; 38,39
sufletului *sg. gen./dat.* 7,11; 11,20; 21,25; 30,25; 33,20
sufletele *pl. ac.* 33,30

SUFLU: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Genilie, *Geografie istorică, astronomică, naturală și civilă...*, București, 1835.
suflul: *sg. nom.* 41,11

SUHITEAN: s.m.„persoană care aparține tribului Șuah"
Suhiteanul: *sg. nom.* 2,11; 8,1; 25,1; 42,9;
Sufitheanul: *sg. nom.* 18,1

(a se) SUI: v. IV
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9; 20,6
să (să) suie: *conj. prez. 3.pl.* 36,20
sui: *inf. prez. fără a* 36,33

SULFURĂ: s.f.; var. (Înv.) **SULFUR:** s.m. (cf. lat. *sulphur, -uris*) „pucioasă"; „substanță chimică, rezultată din combinarea sulfului cu un metal, cu un metaloid sau cu un radical organic; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ștefan Vasilie Episcupescul, *Practica doctorului de casă...*, București, 1846.
sulfur: *sg. nom.* 18,15

SULIȚĂ: s.f.
sulița: *sg. nom./ac.* 39,23; 41,17, 20

SEMEȚIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEȚIE**
sumeția: *sg. ac.* rezum. cap.12

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 15,21; 21,12; 37,2, 4

(a) SUSPINA: v. I
suspin: *ind. prez. 1.sg.* 3,24

SUSPINARE: s.f.
suspinarea: *sg. ac.* 23,2

Ș

ȘARPE: sm.
șarpele: *sg. nom.* 26,13

ȘATRĂ: s.f.
șatra: *sg. ac.* 36,29

ȘCHIOP, ȘCHIOAPĂ: s.m./f.
șchiopului: *s.m. sg. dat.* 29,15

(a) ȘEDEA: v. II
șed: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 29,25
șezând: *gerunziu* 2,8; 29,25; 31,21
au șezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,13

(a) ȘĂNȚUI: v. IV (Înv.) „a se înconjura cu un șanț"
va șențui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,24

ȘOVAR: s.n. (Pop.) „papură"
șovarul: *sg. nom.* 8,11

(a se) ȘTERGE: v. III „a ucide"; „a omorî"
(s-)au șters: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7

ȘTERNUTARE: s.f. „strănut"; (Înv.) „forăit al cailor"; „vărsătură (pe gură)"; lat. *sternutatio*; nu este înregistrat în DLR (apar: **strănutare;** Înv.: **stărnutare; sternutare**)
șternutarea: *sg. nom.* 41,9

(a) ȘTI: v. IV
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24, 25
știu: *ind. prez. 1.sg.* 6,24; 9,2; 10,13; 13,18; 19,25; 20,4; 30,23; 32,22; 42,2
știu: *ind. prez. 3.pl.* 24,1;
știm: *ind. prez. 1.pl.* 8,9
au știut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,5; 24,13
va **ști:** *ind. viit.I. 3.sg.* 9,21; 21,19
știind: *gerunziu* 9,28
să **știi:** *conj. prez. 2.sg.* 10,7
să **știe:** *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
știți: *ind. prez. 2.pl.* 12,3
ști: *ind. prez. 3.sg.* 12,3, 9; 23,10; 28,13
să **știm:** *conj. prez. 1.pl.* 15,9
să **știți:** *conj. prez. 2.pl.* 19,29
să **știu:** *conj. prez. 1.sg.* 23,5
știiam: *ind. imp. 1.sg.* 29,16
știi: *ind. prez. 2.sg.* 34,33; 37,15; 38,5, 18
știiai: *ind. imp. 2.sg.* 38,21
știutu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,21; 39,2

ȘTIINȚĂ: s.f.
știința: *sg. nom./ac.* 13,2; 21,22; 32,17; 36,3, 4, 26; 42,3
știință: *sg. ac.* 22,2; 35,16; 42,3
științele: *pl. ac.* 37,16

ȘTIUTOR, -TOARE: s.; var. (Înv.) **ȘTIITOR**
știutoriul: *s.m. sg. nom.* 16,20
știitoriu:. *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16

(a) ȘUIERA: v. I
va șuiera: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,23

T

TABLĂ: s.f.
tablă *ac.* 19,24;
tăblile *ac.* 40,13;

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* 11,6
taină: *sg. ac.* 29,4

TALPĂ: s.f.
talpe: *pl. ac.* 2,7
talpa: *sg. nom.* 18,9

TARE: adj./adv./s.
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 5,3; 26,2
tari: *adj. f. pl. ac.* 37,16
(mai) tare: *adv.* 19,19
(cel) tare: *s.m. sg. nom. (anacolut)* 9,4
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 24,22

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom.* 17,14; 34,36; 38,28; 42,15
tată: *nom.* 29,16
tătâni-său: *gen.* 21,19

TAUR: s.m.
tauri: *pl. ac.* 42,8

(a) TĂINUI: v. IV
tăinuiești: *ind. prez. 2.sg.* 10,13
tăinui: *inf. prez. fără a* 13,9; 42,2
va tăinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,13
am tăinuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,33
tăinuiaște: *ind. prez. 3.pl.* 42,3

(a) TĂCEA: v. II
taci: *imperativ 2.sg.* 33,31, 33
aș tăcea: *cond. prez. 1.sg.* 3,13
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,26; 31,34
voiu tăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24; 16,7
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,3
ați tăcea: *cond. prez. 2.pl.* 13,5
tăceți: *imperativ 2.pl.* 13,13
tăcând: *gerunziu* 13,19
tăcea: *ind. imp. 3.sg.* 29,21
a tăcea: *inf. prez.* rezum. cap.38

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.32; rezum. cap.40

TĂCUT, -Ă: adj.
tăcuți: *m. pl. nom.* rezum. cap.2

(a) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18
tăgăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
am tăgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,16

TĂGĂDUIRE: s.f.
tăgăduire: *sg. nom.* 31,28

(a se) TĂIA: v. I
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 28,10
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 4, 20
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7
tăiatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,15
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,20
tăia(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,25
(să) taie: *ind. prez. 3.sg.* 7,6

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. nom./ac.* 4,6; 12,16; 22,8; 24,22; 39,11; 40,11
tăriia: *sg. nom./ac.* 6,11, 12; 12,13; 36,22; 41,13
tărie: *sg. nom./ac.* 9,19; 17,9; 23,6; 39,19

TĂRIME: s.f.
tărimea: *sg. ac.* 36,19; 37,23
tărimii: *sg. gen.* 37,6
TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TĂVĂLI: v. IV
(s-)au tăvălit: *ind. pf.c 3.pl.* 30,14

TÂLHAR: s.m.
tâlharilor: *pl. gen.* 12,6
tâlharii: *pl. nom.* 19,12

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tinerii: *s.m. pl. ac.* 29,8
(cei mai) tineri: *s.m. pl. nom.* 30,1
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 32,6

(a se) TÂNGUI: v. IV
(m-)am tânguit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,26
tânguiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.16
(să) tânguiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

TEACĂ: s.f.
teaca: *sg. ac.* 20,25

TEMĂTOR, -TOARE: adj.
temătoriu: *m.sg. nom.* 1,1, 8; 2,3

(a se) TEME: v. III
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 1,9
(te) vei teame: *ind. prez. 2.sg.* 5,21; 11,15
(vă) temeți *ind. prez. 2.pl.* 6,21
(mă) voiu teame: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,35
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,24; 41,16
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg.* 41,24
(mă) temeam: *ind. imp. 1.sg.* 3,25
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 6,16
temându-: *gerunziu* 9,35
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 21,6
temându(-să): *gerunziu* 22,4
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,23; 32,6
temutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,15

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie"
temeiu: *sg. ac.* 4,19; 36,16
temeiul: *sg. ac.* 22,16

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 38,4, 6

THEMANITEAN: s.m. „locuitor al Temanului, ținutul Edomului"
Themaniteanul: *sg. nom.* 2,11; 4,1; 15,1; 42,7
Thimaniteanul: *sg. nom.* 22,1

TICĂLOS, -OASĂ: s.m./f.
ticălosului: *s.m. sg. dat.* 3,20

TICĂLOȘIE: s.f.
ticăloșii: *pl. ac.* 14,1

TIGRIȘ: s.m. „tigru"; cuvântul nu este înregistrat, în această formă, în DLR (cf. lat. *tigris*).
tigrișul: *sg. nom.* 4,11

TINĂ: s.f.
tinei: *sg. dat.* 30,19

TINEREȚE: s.f.
tinereaței: *pl. gen.* 13,26; 20,11; 29,4; 33,25

TIRAN:s.m.
tiranul: *sg. ac.* 34,19
tiranilor: *pl. gen.* 35,9

TIRANIE: s.f.
tirăniii: *sg. dat.* 15,20

TOBĂ: s.f.; var. DOBĂ
doba: *sg. ac.* 21,12
dobei: *sg. gen.* 39,24

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) TOGMA
togma: 21,29; 30,8

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **TOGMIT**
togmite: *n. pl. dat.* 41,3

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) TULBĂ
tulba: *sg. nom./ac.* 30,11; 39,23

TOPAZ: s.n.; var. (Înv.) TOPAZIE: s.f.
topaziia: *sg. nom.* 28,19

(a se) **TOPI:** v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,17

TOPIT, -Ă: adj.
topită: *f. sg. nom.* 28,2

(a) TRAGE: v. III
va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,16; 20,15; 21,33; 34,14
ai tras: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,7
tras-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,22
(să) trage: *ind. prez. 3.sg.* 28,18
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 36,20
trage: *inf. prez. fără a* 40,20

(a) TRĂI: v. IV
aș fi trăind: *cond. prez. 1.sg.* 3,16
voiu trăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,16
trăi: *inf. prez. fără a* 8,11
trăiește: *ind. prez. 3.sg.* 12,10; 14,14; 30,23
trăind: *gerunziu* 14,1; 33,28
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 21,7; 28,13
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,16

(a se) **TRECE:** v. III
trecând: *gerunziu* 1,5; 4,15
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,15; 7,6; 11,16; 15,19; 17,11; 24,2;28,8; 30,15
trec: *ind. prez. 3.pl.* 8,9; 16,23
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26
treace: *ind. pre. 3.sg.* 6,15; 7,9; 23,10; 37,21
a **(să)** treace: *inf. prez.* 14,5
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,13
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 14,20; 33,18
treace: *inf. prez. fără a* 19,8
treace-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,8
treacă: *conj. prez. fără să 3.pl.* 24,19
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,20; 36,12

TRÂNDĂVIRE: s.f.
trândăvirea: *sg. nom.* 8,14

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 31,37

(a) **TREMURA:** v. I
tremura: *ind. imp. 3.pl.* 4,4

TREMURARE: s.f.
tremurare: *sg. nom.* 4,14

TRESTIE: s.f.
trestiei: *sg. gen.* 40,16

(a se) **TRIMITE** v. III
trimite: *imperativ 2.sg.* 2,5
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 20,23
va **trimite:** *ind. viit.I. 3.sg.* 27,22
trimit: *ind. prez. 3.pl.* 37,11
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* 38,24
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,35
trimite-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,14
trimițând: *gerunziu* 1,4
trimiți: *ind. prez. 2.sg.* 30,24
triimitea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

(a se) **TRUFI:** v. IV (Înv.) „a avea o atitudine plină de trufie", „a se fuduli", „a se mândri"
(să) trufească: *ind. prez. 3.sg.* 15,20

TRUFAȘ, -Ă: s.
(cel) trufaș: *s.m. sg. ac.* 26,12
(cel) trufașu: *s.m. sg. ac.* 40,6

TRUFĂȘIE: s.f. (Înv.) „trufie"
trufășie: *sg. ac.* rezum. cap.15

TRUFIE: s.f.
trufie: *ac.* 10,16; 11,12; rezum. cap.18; 24,23; 33,17
trufiia: *nom./ac.* 20,6; 35,12
trufii: *sg. gen.* 41,25

TRUNCHI: s.n.
trunchiul: *sg. nom.* 14,8

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 2,5; 6,12; 7,5; 14,22; 16,16; 19,26; 33,21, 25; 34,15; 41,6
trupului: *sg. gen.* 4,15
trupul: *sg. gen. (cu prep. a + tot)* 12,10
trupurilor: *sg. gen.* rezum. cap.14

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupești: *m. pl. nom.* 10,4

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se)** TURBURA
(te-)ai turburat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,5
va **tur**bura: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11
turburați: *ind. prez. 2.pl.* 19,3
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 22,10
(m-)am turburat: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,15
au turbur**at:** *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,20

(a) TUNA: v. I
tuna-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,4, 5
tuni: *ind. prez. 2.sg.* 40,4

(a) TUNDE v. III
tunzându-: *gerunziu* 1,20

TUNET: s.n.
tunetul: *sg. ac.* 26,14
tunetului: *sg. gen.* 38,25

TURMĂ: s.f.
tur**me:** *pl. ac.* 1,17
tur**mele:** *pl. ac.* 21,11; 24,2
tur**mei:** *sg. gen.* 30,1

(a se) TURNA: v. I
(să) turna: *ind. imp. 3.sg.* 38,38

Ţ

ŢĂRÂNĂ: s.f.
ţărână: *sg. ac.* 34,15

ŢÂŢĂ: s.f.
ţâţâle: *pl. ac.* 3,12

ŢÂŢÂNĂ: s.f.
ţiţânile: *pl. ac.* 22,14; 36,30

ŢESĂTOR: s.m.
ţăsătoriu: *sg. ac.* 7,6

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA**
ţinea: *inf. prez. fără* **a** 4,2
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9; 21,19
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; 21,30
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 21,12
ţine: *ind. prez.3.sg.* 26,9
a ţinea: *inf. prez.* 27,6
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,11
ţiindu-: *gerunziu* 2,3
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* 2,6
ai ţânut: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,13
ţâindu(-să): *gerunziu* 41,8

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. ac.* 18,19
ţânuturilor: *pl. gen.* 5,23

U

(a se) UCIDE: v. III
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 5,2; 24,14
va ucide: *ind. viit. 3.sg.* 13,15; 20,16
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
ucigă: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 9,23

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 21,20

UCIGAŞ: s.m.
ucigaşul: *sg. nom.* 24,14

(a se) UITA: v. I
(să) va uita: *ind. viit. 3.sg.* 7,8; 20,9
uită: *ind. prez. 3.pl.* 8,13
vei uita: *ind. viit.I 2.sg.* 11,16
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,10; 19,14; 28,7
(să) vor uita: *ind. viit.I 3.pl.* 19,27
uite(-se):/să) *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 24,20
uite(-să): *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 39,15
uita: *inf. prez. fără* **a** 26,14
uitându(-să): *gerunziu* 27,23
au uitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,4
uita(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,27
să (să) uite: *conj. prez. 3.sg.* 34,29
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 35,5
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 36,25
a (să) uita: *inf. prez.* 37,24
(Te) uiţi: *ind. prez. 2.sg.* 30,20

ULIŢĂ: s.f.
uliţă: *sg. ac.* 18,17; 29,7

ULIU: s.m.
uliului: *sg. gen.* 39,13
uliul: *sg. nom.* 39,26

(a) UMBLA: v. I
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7; 2,2; 31,5
umbla-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,18
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,6
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 12,24; 24,18
umblu: *ind. prez. 1.sg.* 16,23
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 18,8; 22,14; 24,10, 17; 34,8
umblam: *ind. imp. 1.sg.* 29,3; 30,28
umblând: *gerunziu* 31,26
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,16

UMBRARIU: s.n.
umbrariu: *sg. ac.* 27,18

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. nom./ac.* 3,5; 7,2; 8,9; 10,22; 12,22; 14,2; 24,17; 28,3; 34,22; 40,17
umbră: *sg. ac.* 40,16
umbrele: *pl. ac.* 40,17

UMED, -Ă: adj.; var. (Înv.) **UMĂD**
umădă: *f. sg. nom.* 8,16

UMEZEALĂ: s.f.
umezală: *sg. ac.* 8,11

(a se) UMFLA: v. I; var. **(a se) ÎMFLA**
(să) umflă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 15,13; 38,11
(s-)au umflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,17
(să) înflă: *ind. prez. 3.pl.* 31,23

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA**
umplu: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
umpleţi: *imperativ 2.pl.* 6,28
(mă) voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
umple: *ind. prez. 3.sg.* 9,18
(să) umple: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,11
(s-)ar umplea: *cond. prez. 3.sg.* 20,23
umpluse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,18
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,4
(să) umple: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 38,27
vei umplea: *ind. viit. 2.sg.* 38,39; 40,26

(a) UNDA: v. I (Înv. şi reg.) „a inunda"
undează: *ind. prez. 3.pl.* 3,24

UNDIŢĂ: s.f.
undiţa: *sg. ac.* 40,19, 20

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg gen.* 38,6

UNIRE: s.f. „curăţenie (sufletească)"
unirea: *sg. nom./ac.* 2,9; 12,4; 31,6
unire: *sg. ac.* 25,2

UNIT, -Ă: adj./s. „curat (sufleteşte)"
unit: *adj. m. sg. nom.* 1,1, 8; 2,3; 9,21
(cel) unit: *s.m. sg. ac.* 8,20
unită: *adj. f. sg. ac.* 33,3

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. nom.* 28,19
unsorile: *pl. nom.* 41,22

UNT: s.n.
untului: *sg. gen.* 20,17
unt: *sg. ac.* 29,6

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 29,6

UNTURĂ: s.f.
untura: *sg. nom.* 15,27

URÂCIUNE: s.f.
urăciunea: *sg. nom.* 11.20

URÂCIOS, -OASĂ: s.f.
urâciosul: *s.m. sg. nom.* 15,16
urâcioasă: *adj. f. sg. nom.* 33,20

URÂT, -Ă: adj.
urât: *m. sg. nom.* 9,31
urâți: *adj. m. pl. nom.* 18,3

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom./ac.* 4,12; 12,11; 29,11
ureache: *sg. nom./ac.* 6,28; 13,1
urechile: *pl. ac.* 13,17; 15,21; 28,22; 33,8, 16
ureachiia: *sg. nom./ac.* 34,3; 36,10, 15
ureachiea: *sg. ac.* 36,15
urechii: *sg. gen.* 42,5

URIAȘ: s.m.
uriiaș: *sg. ac.* 16,15
urieși: *pl. nom.* 26,5

URGIE: s.f.
urgiia: *nom./ac.* 6,4; 9,5; 21,20; 31,34; 35,15; 40,6; 42,7
urgie: *sg.ac.* 17,7
urgia: *sg. nom.* 19,11
urgiii: *sg. gen.* 20,23, 28; 21,17, 30

(a) URGISI: v. IV
să urgisești: *conj. prez. 2.sg.* 5,17
urgisească: *ind. prez. 3.sg.* 39,7

URGISIT, -Ă: adj. „disprețuit"
urgisit: *n. sg. nom.* 12,5

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 8,22
(să) va urî: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,21
urește(-să): *ind. prez. 3.sg.* 10,1
urâtu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,19
urăscu-: *ind. prez. 3.pl.* 30,10
urâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 31,29

URLARE: s.f.
urlarea: *sg. ac.* 39,25

(a) URMA: v. I
urmezi: *ind. prez. 2.sg.* 15,5
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 20,2
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,11; 31,7
a urma: *inf. prez.* 36,21

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac. în loc. adj.* ***ceale (mai)/cei (mai) de pre urmă*** 8,7; 18,20; 38,16; 42,12
urmele: *pl. ac.* 11,7; 13,27; 23,11
urmă: *sg. ac. în loc adv.* ***mai pe urmă*** rezum. cap.42

(a) URZI: v. IV
urzesc: *ind. prez. 3.pl.* 36,28

(a se) USCA: v. I
să (se) uște: *conj. prez. 3.sg.* 14,11
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5
(să) uscă: *ind. prez. 3.pl.* 8,12
(să) vor usca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,15
va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30
să (să) usuce: *conj. prez. 3.pl.* 18,16

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
ușa: *sg. nom./ac.* 3,10; 31,9; 31,32
ușe: *sg. ac.* 31,34; 38,10
ușile: *pl. ac.* 38,8, 17

UȘOR, -OARĂ: adj.
ușor: *adj. m. sg. nom.* 24,18

V

VACĂ: s.f.
vaca: *sg. nom.* 21,10

VAI: interj.
vai: 39,25

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 9,8; 31,23; 38,11
valuri: *pl. ac.* 30,12

VALE: s.f.
văli: *pl. ac.* 6,15

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 9,34; 21,9

VAS: s.n.
vase: *pl. nom.* 28,17

(a) VĂDI: v. IV
vădi: *inf. prez. fără* **a** 6,25; 9,33; 24,25; 32,12
va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,10
voiu vădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,15
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; rezum. cap.17
vădești: *ind. prez. 2.sg.* 15,3
vădind: *gerunziu* rezum. cap.19; rezum. cap.40

VĂDUVĂ: s.f.
văduve: *pl. ac.* 22,9
văduvei: *sg. gen./dat.* 24,3, 21; 29,13; 31,16
văduvele: *pl. nom.* 27,15

(a se) VĂRSA: v. I
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14
vărsa: *ind. imp. 3.pl.* 29,6
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,18
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 12,21; 36,27
(să) varsă: *ind. prez. 3.pl.* 37,10

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsate: *adj. f. pl. ac.* 41,6

(a se) VĂTĂMA: v. I
vătăma(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,33

VĂZDUH: s.n.
văzduhul: *sg. nom.* 37,21
văzduhului: *sg. gen.*38,22

VÂNĂ: s.f.
vinele: *pl. nom./ac.* 4,12; 40,12
vine: *pl. ac.* 10,11
vinelor: *pl. gen.* 28,1

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom./ac.* 1,19; 6,26; 7,7; 13,25; 15,2; 16,3; 30,22
vântului: *sg. gen.* 21,18
vânturilor: *pl. dat.* 28,25
vântul: *nom./ac.* 27,21; 30,15; 37,21

VÂRF: s.n.; var. (Înv. și reg.) VÂRV
vârful: *sg. ac.* 24,24
vărvul: *sg. ac.* 22,12

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. nom.* 32,7

VÂRȘĂ: s.f. „unealtă de pescuit alcătuită dintr-un coș de formă lunguiață, din nuiele sau din sârmă, cu gura largă și întoarsă înăuntru în formă de pâlnie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Gh. Șincai, *Hronica românilor...*, I, Iași, 1853-1854.
vârșile: *pl. ac.* 40,26

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
(mai) vârtos: *adv.* 4,8, 19; 15,16; 25,6; 31,34
(celor) vârtoși: *s.m. pl. gen.* 6,23
(foarte) vârtos: *adj. m. sg. nom.* 9,19
vârtos: *adj. m. sg. nom.* 21,23
vârtoși: *adj. m. pl. ac.* 36,19
(foarte) vârtoși: *adj. m. pl. nom.* 37,18

VÂRTUTE: s.f. (Înv. și pop.) „vigoare"
vârtute: *sg. ac.* 3,17
vârtutea: *sg. nom./ac.* 9,4; 18,12; 30,2; 31,24; 40,11;
vârtutei: *sg. gen.* 18,7

VEAC: s.m/s.n.
veac: *sg. ac. în loc. adv.* **în veac** 4,20; 14,20; 36,7
veacilor: *pl. gen.* 22,15
veacuri: *pl. ac.* 32,9

VECHI, VECHE: adj./s.
(cei) vechi: *s.m. pl. ac.* 12,12
vechi: *s.m. pl. nom.* 15,10;
(mai) vechi: *adj. m. pl. nom.* 15,10; 32,6

(a se) VEDEA: v. II
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,5; 10,4; 22,11
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 2,13; 29,8
vedeți: *imperativ 2.pl.* 6,28
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,11; 19,26, 27; 23,9
să (vă) vedeți: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,5
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,9; 24,15; 33,26; 35,13
vedea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,20; 22,19
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 30,2; 32,1
(mă) vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 31,21
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 34,4
văd: *ind. prez. 3.pl.* 34,26; 36,25; 37,21
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* 37,24
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16; 9,25; 13,1; 28,10, 27; 42,16
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3; 15,17; 31,26
văzând: *gerunziu* 6,21; 11,11; 29,11; 40,28
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 20,7, 9; 32,5
văzu: *ind. prez. 1.sg.* 32,8, 12
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,17
văzutu(-)-ai *ind. pf.c. 2.sg.* 38,22
(s-)ar fi văzut: *cond. pf. 3.sg.* rezum. cap.40
(să) veade: *ind. prez. impers./3.sg.* 8,16; 10,3, 4; 28,24; 35,2; 41,25; 42,5
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 4,8
vezi: *imperativ 2.sg.* 35,5

VEDENIE: s.f.
vedenii: *pl. ac.* 7,14

VEDERE: s.f.
vederii: *sg. gen., în sintagma vederii de noaptea* 4,13
vederea: *sg. ac., în sintagma vederea de noaptea* 20,8; 33,15
vederea: *sg. nom./ac.* 7,8; 21,8

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,6; 2,11
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14; 2,11; 3,25, 26; 4,5; 19,12; 30,26; 42,11
venit-au: *ind. pf.c 3.sg.* 1,16, 17
veniia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,1; 29,13
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1; rezum. cap.6
va **veni:** *ind. viit.I 3.sg.* 5,21; 9,11; 13,16; 14,6, 14; 21,17; 22,4, 28; 27,9
ați venit *ind. pf.c. 2.pl.* 6,21
a veni: *inf. prez.* 8,16
veniți: *ind. prez. 2.pl.* 17,10
vor veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,25
vine: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 28,20; 37,22
vii: *ind. prez. 2.sg.* 1,7; 2,2
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 6,8; 34,23; 36,32
vie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 13,19
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 23,3

VERDE: adj.
verzi: *f. pl. nom./ac.* 38,27; 39,8

(a se) VESELI: v. IV
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,19
(să) veselea: *ind. imp. 3.pl.* 30,7
(m-)am veselit: *ind. pf.c 1.sg.* 31,25
(s-)au veselit *ind. pf.c. 3.sg.* 31,27
(să) veselea: *ind. imp. 3.pl.* 38,7

VESELIE: s.f.
veselia: *sg. nom.* 8,19
veselie: *ac.* 8,21; 33,26

VESTE: s.f.
vestea: *sg. ac.* 28,22

(a) VESTI: v. IV
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,15, 16, 17, 19
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,27
voiu vesti *ind. viit.I. 1.sg.* ;31,37
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 33,23
vestind: *gerunziu* 34,1
vestește: *ind. prez. 3.sg.* 36,33

VESTIT, -Ă: adj.
vestiți: *m. pl. nom.* 14,21

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) VĂJMÂNT
vejmintele: *pl. nom./ac.* 1,20; 2,12; 9,31; 27,16; 37,17
vejmânt: *sg. ac.* 24,10; 31,19
vejmântul: *sg. nom.* 30,18
vejmântului: *sg. gen.* 30,18
văjmântul: *sg. ac.* 13,28
văjmânt: *sg. ac.* 29,14
vâjmântul: *sg. ac.* 38,14

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **VEACINIC**
veacinica: *f. sg. nom.* 10,22
veacinică: *f. sg. nom.* 40,23

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (În v. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(să) veştezească: *ind. prez. 3.sg.* 30,16
a (să) **veştezi:** *inf. prez.* 33,19

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,20; 7,1, 7; 10,1; 27,6; 33,18, 20, 22; 36,14
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.8; 10,12; 30,2
vieţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; rezum. cap.21; 24,22
vieţi: *sg. gen.* rezum. cap.27
viiaţa: *sg. nom./ac.* 9,21; 22,3
viiaţă: *sg. ac.* rezum. cap.14

VICLEAN, -Ă: s.
(celor) vicleni: *s.m. pl. dat.* 8,20
(cei) vicleani: *s.m. pl. nom.* 36,13

VICLEŞUG: s.n.
vicleşugul: *sg. ac.* 5,13
vicleşug: *sg. ac.* 31,5

VIE: s.f.
via: *ac.* 15,33; 24,6

VIERME: s.m.
viermilor: *pl. dat.* 17,14
viermii: *pl. nom.* 21,26; 24,20
viermele: *sg. nom.* 25,6

VIFOR: s.n.
vifor: *nom./ac.* 3,6; 9,17; 36,14; 38,1
viforul: *nom.* 21,18; 27,20; 37,9

VIITOR, -TOARE: adj./s.
(cea) viitoare: *s.f. sg. nom.* rezum. cap.17
viitoarea: *adj.antep. f. sg. ac.* rezum. cap. 19

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 1,13, 18

VINĂ: s.f.
vina: *sg. ac.* rezum. cap.5
vină: *sg. ac. , în loc. adv. fără **vină*** rezum. cap.19

(a) VINDECA: v. I
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* 5,18
ai vindecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14, 17

VIS: s.n.
visuri: *pl. ac.* 7, 14

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 38,22

VIŢEL: s.m.
viţelul: *sg. ac.* 21,10
viţeii: *pl. nom.* 39,4

VIU, VIE: adj./s.
viilor: *s.m. pl. gen.* 24,18
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 28,21; 33,30
viu: *adj. m. sg. nom.* 19,25; 27,2

VIZUINĂ: s.f.
viezuină: *sg. ac.* 37,8

VOIEVOD: s.m.
voivozii: *pl. nom.* 29,10
voievozilor: *pl. gen.* 39,25

VOLBURĂ: s.f.
volbura: *sg. nom./ac.* 8,11; 27,21; 36,27
volbură: *sg. ac.* 40,1

VOPSEA: s.f.; var. (În v. şi pop.) VĂPSEA
văpseale: *pl. ac.* 28,16

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 4,2; rezum. cap.8
vorba: *nom./ac.* 5,8; 6,26; 10,1; 11,4; 13,17; 23,2; 29,22; 33,7; 35,16
vorbe: *pl. ac.* 15,13; 32,18
vorbele: *pl. ac.* 19,2, 23; 24,25; 32,11, 14, 15; rezum. cap.33; 33,1; 38,2
vorbelor: *pl. dat.* 35,4

(a) VORBI: v. IV
să vor**besc:** *conj. prez. 1sg.* 9,14
voiu vor**bi:** *ind. viit.I. 1.sg.* 9,27
ar vor**bi:** *cond. prez. 3.sg.* 11,5
vorbi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,7
vor vor**bi:** *ind. viit.I. 3.pl.* 27,4
vorbind: *gerunziu* 32,4
vorbească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 33,2
vorbesc: *ind. prez. I sg.* 33,31
a **fi vorbit:** *inf. pf.* rezum. cap.42

VORBITOR, -TOARE: adj./s.
vorbitoriu: *adj. m. sg. nom.* 11,2
vorbitorii: *s.m. pl. voc.* 16,21

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşului: *sg. gen.* 6,23; 38,23
vrăjmaşul: *sg. nom./ac.* 16,10; 19,11
vrăjmaşilor: *pl. gen.* 22,25

(a) VREA: v. II
va **vrea:** *ind. viit.I. 3.sg.* 9,3; 36,29; 39,9
voiu vrea: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,20
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 13,26; 22,15
vrem: *ind. imp. 1.pl.* 21,14
vrea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 23,6; 33,32
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,13; 34,27; rezum. cap.39
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,4
aş **fi vrut:** *cond. pf. 1.sg.* 29,25

VREDNIC: adj.
vreadnică: *f. sg. nom.* 3,7; 11,6
vreadnic: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.6; 6,2; 14,3; 33,27

VREDNICIE: s.f.
vreadnicie: *sg. ac.* 37,23
vrednicie: *sg. ac.* 21,4
vrednicia: *sg. ac.* rezum. cap.28

VREME: s.f.
vremea: *sg. ac.* 22,16
vreame: *sg. ac., în loc. adj. fără **vreame*** „prematur" 3,16
vreamea: *sg. ac., în loc. adv. **în vreamea sa*** „la momentul potrivit" 5,26; 38,32
vreamea: *sg. ac.* 6.17; 30,1; 32,6; 38,23; 39,1, 2; 39,18
vreamile: *sg. nom./ac.* 10,5; rezum. cap.24; 24,1
vreame: *sg. ac.* 12,5, 12; 14,1; 14,13; 28,3
vreamea: *sg. ac., în loc. adv. **în** toată **vreamea*** „tot timpul" 27,10

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 23,14; 37,12
vrearii: *sg. dat.* rezum. cap.37

VULTUR: s.m.
vulturului: *sg. gen.* 28,7

VUZITEAN: s.m. „membru al tribului ce se trăgea din Vuz, menționat în Fc 22,21 ca fiu al lui Nahor, fratele lui Avraam (cf. Anania 2001, p.597).
Vuziteanul: *sg. nom.* 32,2
Văziteanul: *sg. nom.* 32,6

Z

ZADAR: s.n.; var. ZĂDAR
zădar: *sg. ac., în loc adv* **în zădar** 1,9; 2,3; 9,29; 15,31; 39,16

ZAR: s.n. (Reg.) „broască (de la ușă)"
zar: *sg. ac.* 38,10

ZĂBALĂ: s.f.
zăbalele: *pl. ac.* rezum. cap.3

(a) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17; 29,19; 37,8; 39,9; 41,13
zăboveaște: *ind. prez. 3.sg.* 38,26

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) ZĂDUH
zăduh: *sg. ac.* 30,30

ZĂLOG: s.n.
zălogul: *sg. ac.* 22,6
zălog: *sg. ac.* 24,3

(a se) ZĂMISLI: v. IV
zămislitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3
zămislit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,35

ZĂMISLIT, -Ă: adj./s.
(cei) zămisliți: *s.m. pl. ac.* 3,16
zămislit: *adj. m. sg. nom.* 14,4

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzii: *sg. gen./dat.* 37,6; 38,22

ZĂTICNEALĂ: s.f.; var. (Reg.) ZĂTIGNEALĂ (înv. și reg.) „necaz"
zătigneală: *sg. ac.* 7,15

ZBÂRCITURĂ: s.f.
zbârciturile: *sg. nom.* 16,9

ZBICI: s.n.; vezi BICI

(a) ZBURA: v. I
zburând: *gerunziu* 20,8
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 9,26

ZBURARE: s.f.
zburare: *sg. ac.* 5,7

(a se) ZDROBI: v. IV
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10
(să) vor zdrobi: *ind. viit. I. 3.pl.* 5,4; 20,10; 24,24
să **zdrobească:** *conj. prez. 3.sg.* 6,9
va zdrobi: *ind. viit. I. 3.sg.* 9,17; 34,25
(să) zdrobește: *ind. prez. 3.sg.* 14,2
(să) va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,12
(m-)am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,13
zdrobiți: *ind. prez. 2.pl.* 19,2
să (să) **zdrobească:** *conj. prez. 3.sg./pl.* 24,20; 31,22
zdrobiiam: *ind. imp. 1.sg.* 29,17
zdrobi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,24
zdrobește: *ind. prez. 3.sg.* 39,15; 40,7

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Înv.; prin ext.) „pântece"
zgău: *ac.* 3,11; 10,18; 31,15; 38,8

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 1,4; rezum. cap.3; 3,1, 3, 4, 8; 14,6; 15,23; 18,20; 19,25; 20,28; rezum. cap.21; 21,30; 38,23;
zioa: *sg. ac., în loc. adv. de zioa* „din timpul zilei" 5,14;
zilele: *pl. nom./ac.* 1,5; 3,6; 7,1,6, 16; 8,9; 9,25; 10,5; 14,5, 14; 15,20, 32; 17,1, 11; 21,13; 24,1; 29,2, 4; 29,18; 30,16, 27; 33,25; 36,11
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* **în toate zilele** 1,5
zi: *sg. ac.* 1,6, 13; 2,1; 17,12; 24,16
zile: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,13; rezum. cap.42; 42,16
zilelor: *pl. gen.* 10,20; 38,21

(a se) ZICE: v. III
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5; 22,17
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4, 13; 9,27; 32,10
zicând: *gerunziu* rezum. cap.8; 24,15; rezum. cap.33
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18; 11,10; 33,24, 27; 34,14
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.13; rezum. cap.15; rezum. cap.16; rezum. cap.19; rezum. cap.20; rezum. cap.24; rezum. cap.26; 28,14; 34,18; 39,25
zice: *inf. prez. fără* **a** 9,12; 36,23
zice-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,2
zicându-: *gerunziu în sintagma* ***zicându(-mi) împotivă***, traducere a lat. *contrādicō, -ere* „a vorbi împotriva", „a combate" 16,9;
ziceți: *ind. prez. 2.pl.* 19,28; 21,28
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,7; 38,35
zici: *ind. prez. 2.sg.* 22,13
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 29,18
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 32,2; 34,16
a **zice:** *inf. prez.* 32,12
să ziceți: *conj. prez. 2.pl.* 32,13
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 35,2
vei zice: *ind. viit.I 2.sg.* 35,14
vom zice: *ind. viit.I 1.pl.* 37,19
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 8, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 21; 2,2, 3, 4, 6, 9, 10; 4,1; 6,1; 8,1; 9,1; 11,1; 12,1; 15,1; 16,1; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1, 14; 22,1; 23,1; 25,1; 26,1; 27,1; 28,22, 28; 29,1; 31,31; 32,6; 34,5, 9; 35,10; 38,1; 39,33; 40,1; 42,1, 7
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 4,12; 26,14
am **zis:** *ind. pf.c. 1.sg.* 6,22; 17,14; 31,24; 38,11
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,4; 35,3
zis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,8
ar **fi zis:** *cond. pf. 3.sg.* rezum. cap.35
aș **fi zis:** *cond. pf. 1.sg.* 39,35

ZID: s.n.
zidul: *sg. ac.* 30, 14

(a se) ZIDI: v. IV
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 3, 14
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 20,19
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 12, 14
(te) vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23
ziditu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,18
(să) va **zidi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,17

ZIDIT, -Ă: adj./s.
ziditul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.10
(celor) zidite: *s.n pl. gen.* rezum. cap.12

(a se) ZMERI: v. IV; vezi **(a se)** SMERI

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se)** SMULGE

ZMULT, -Ă: adj.; vezi SMULS, -Ă

ZORI: s.m./f.
zorilor: *gen./dat.* 3,9; 38,12;
zorile: *nom.* 24, 17

FACSIMILE

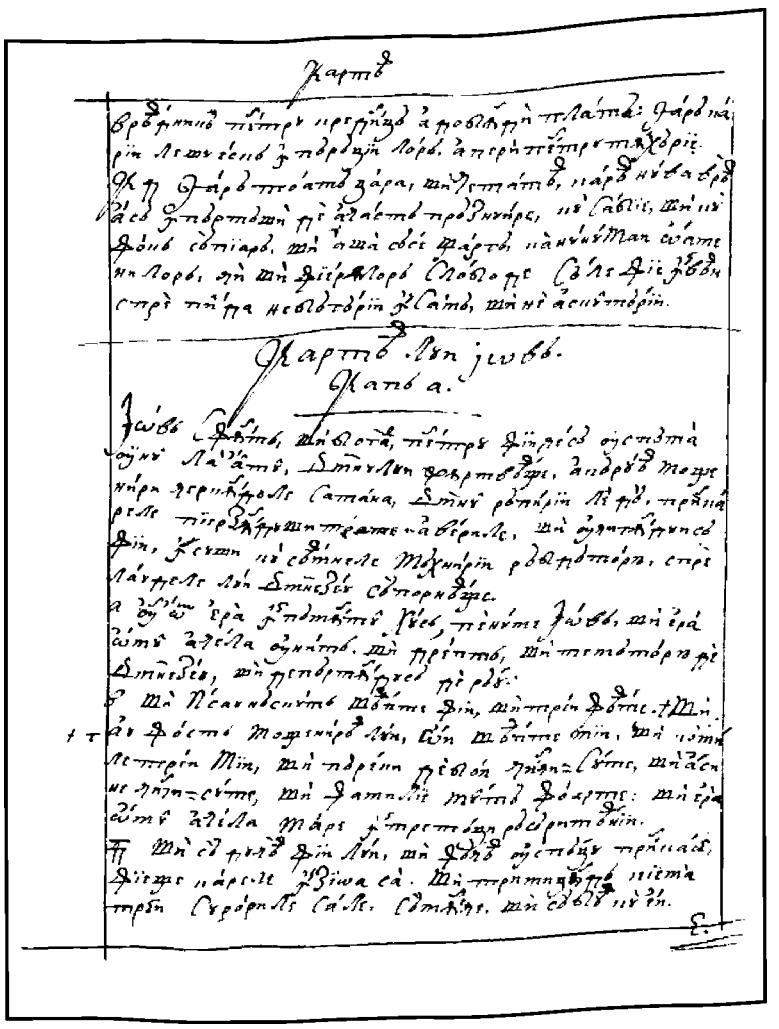

10v

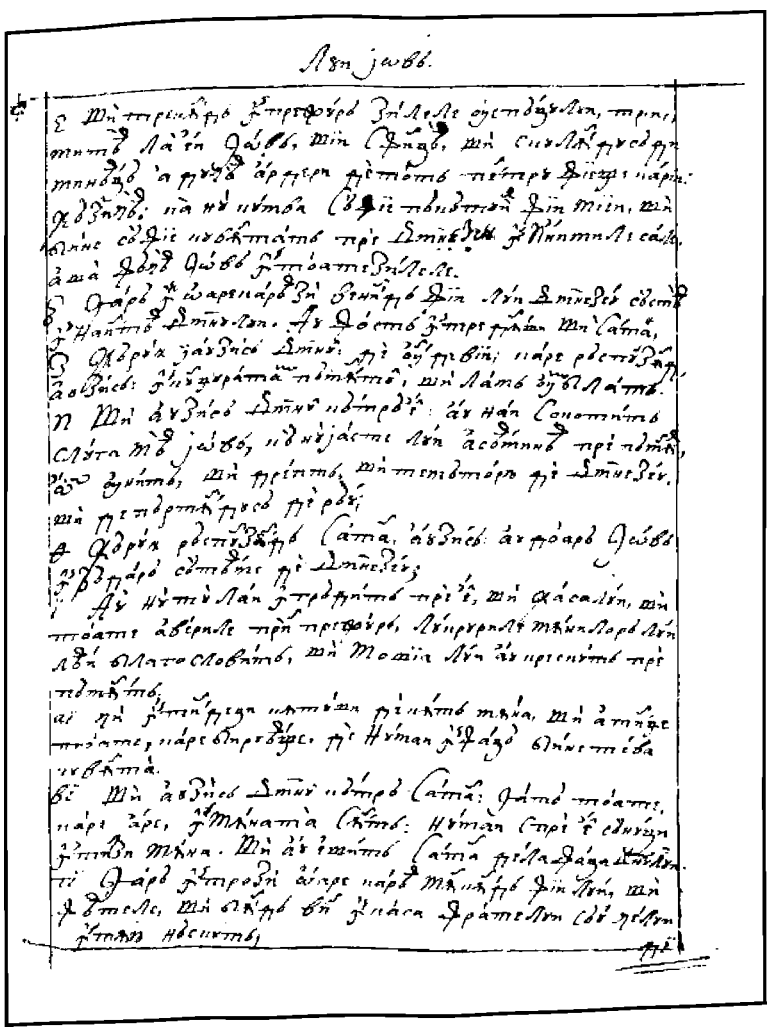

11r

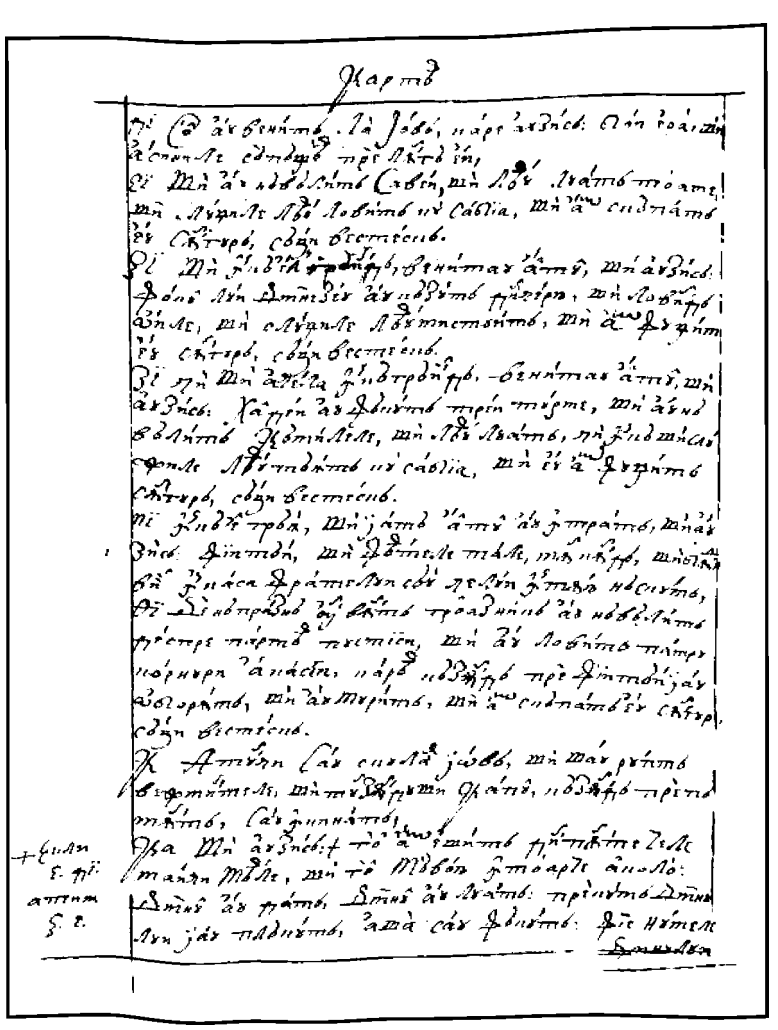

11v

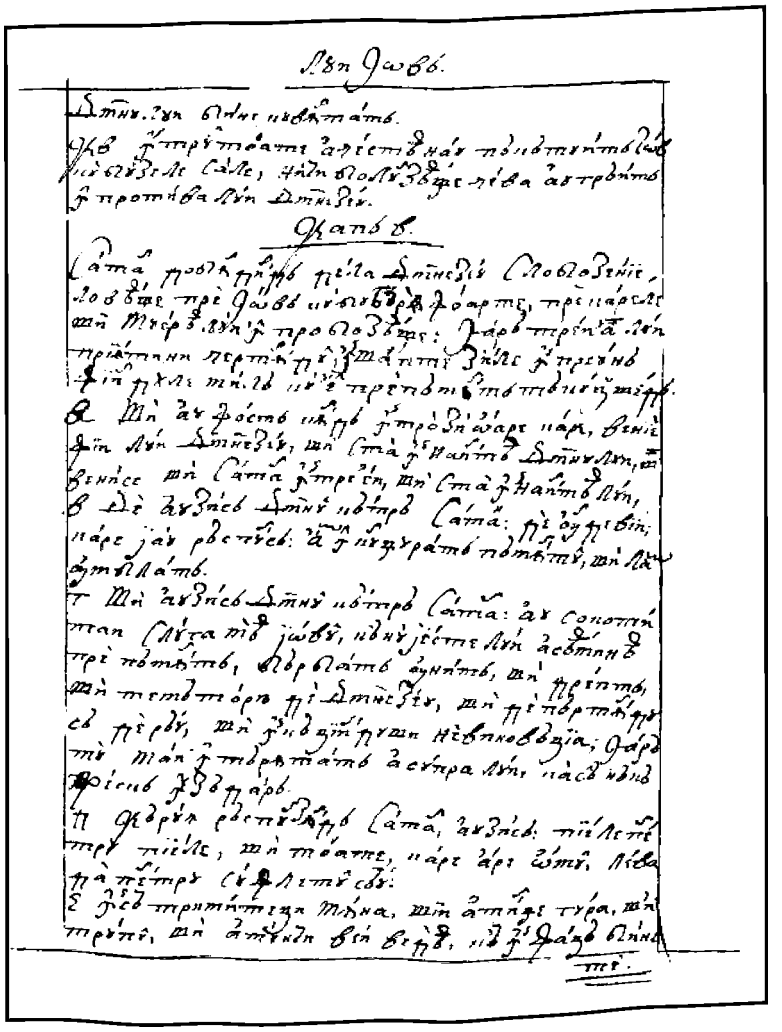

12r

12v

13r

13v

14r

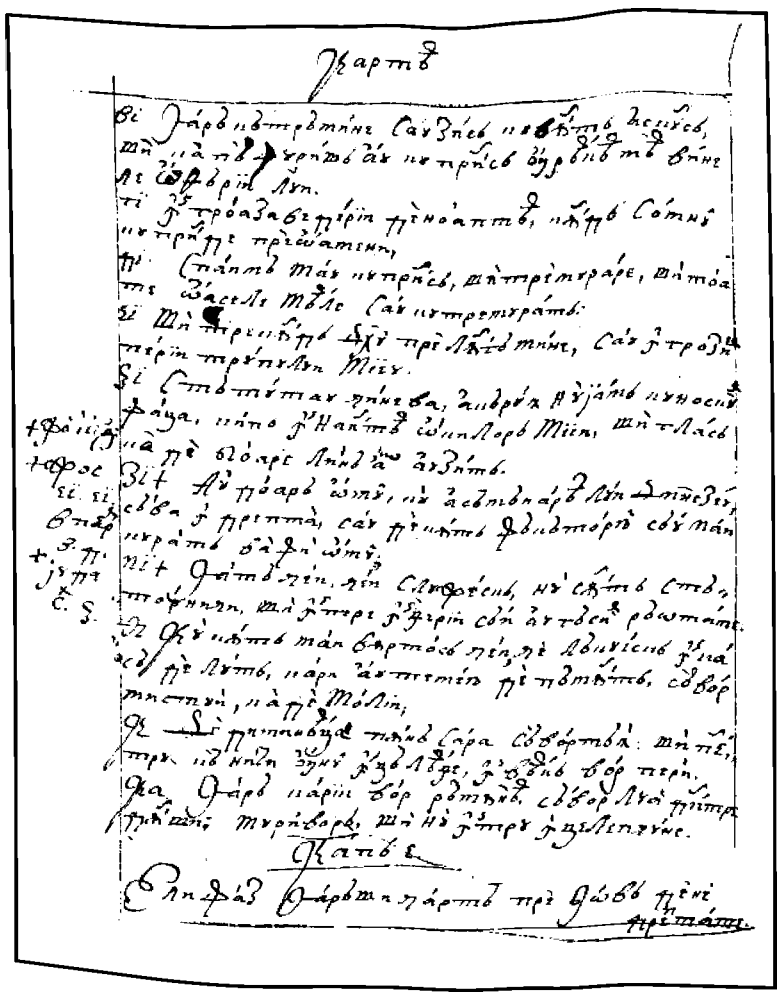

14v

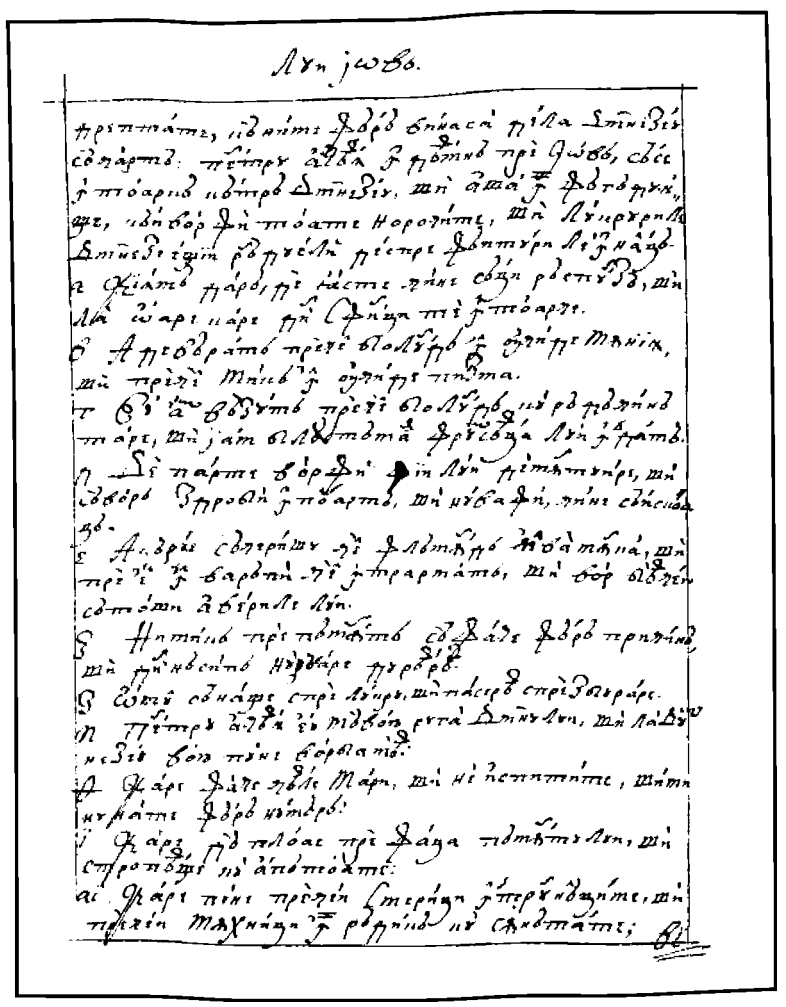

15r

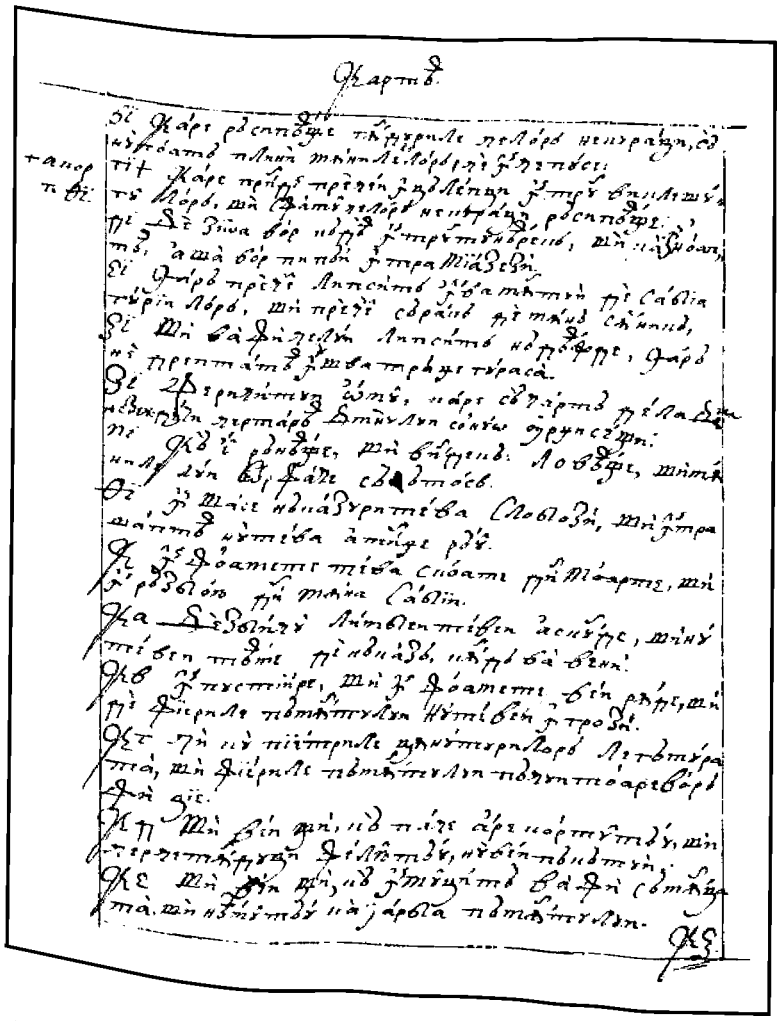

15v

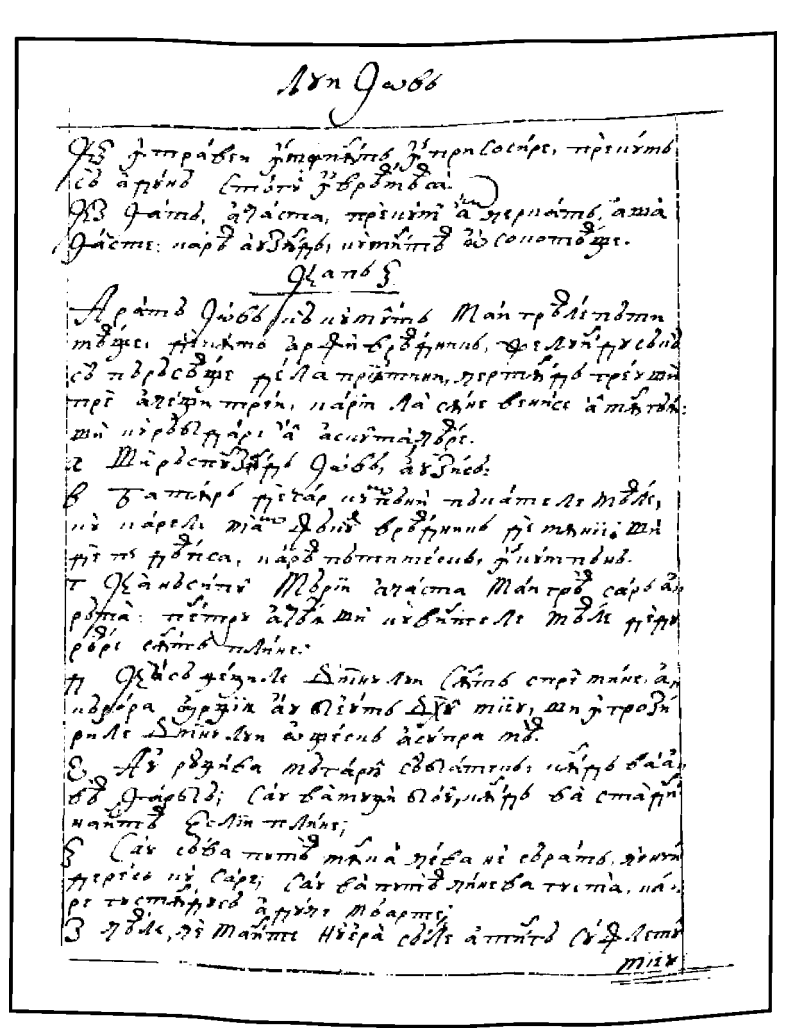

16r

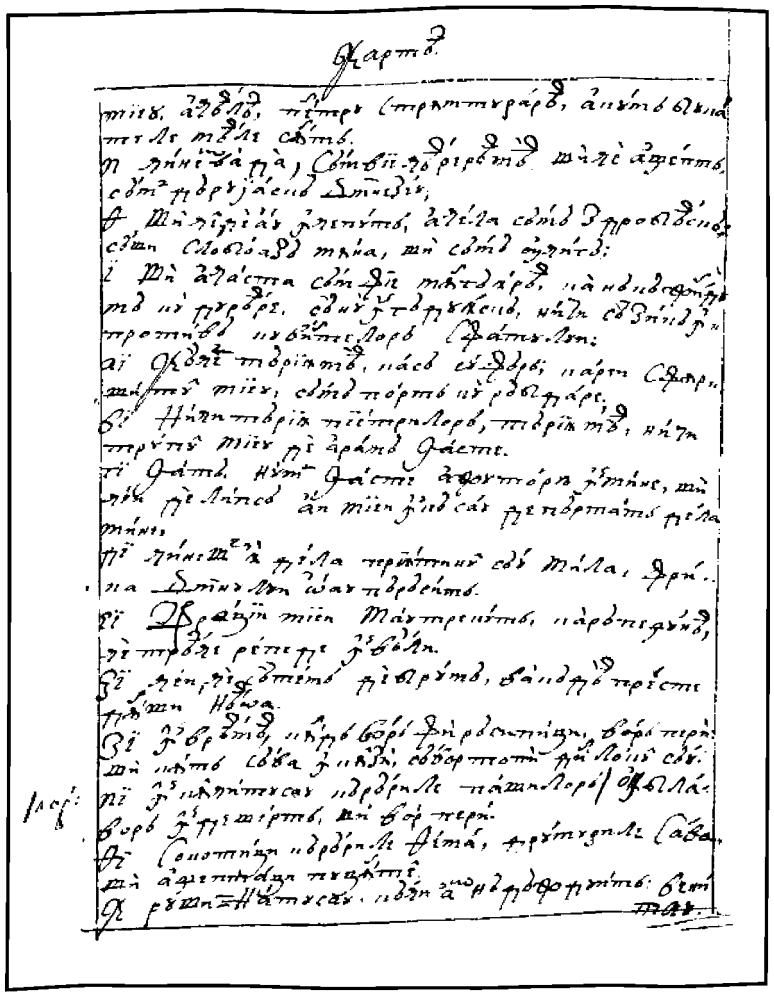

16v

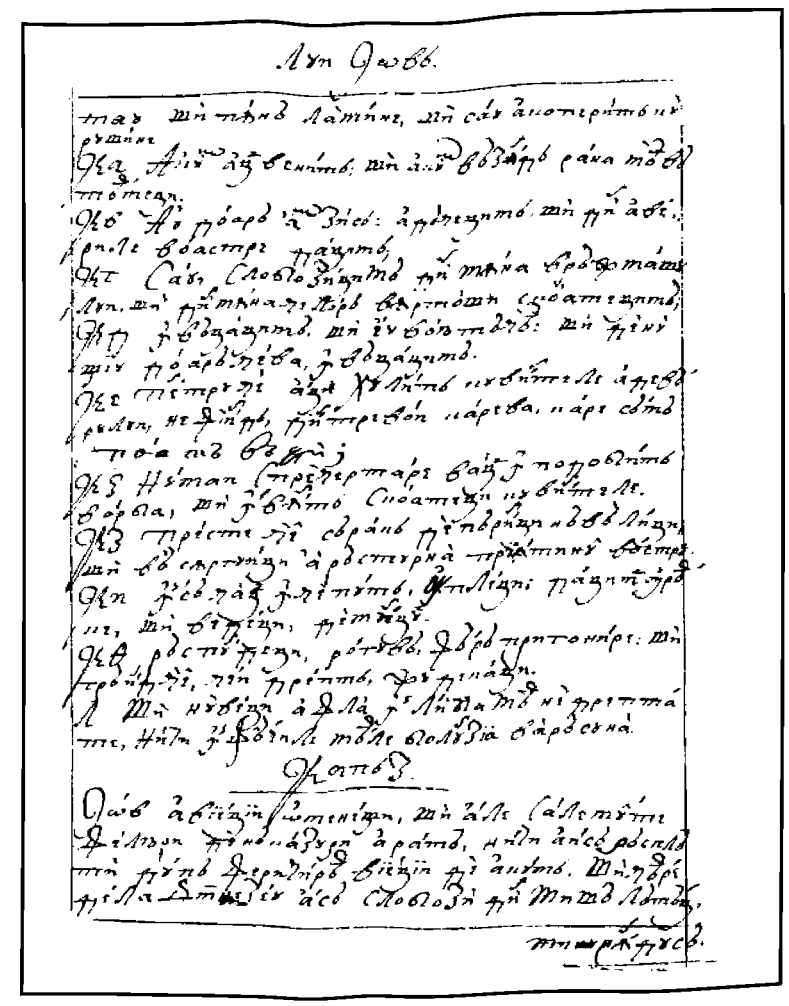

17r

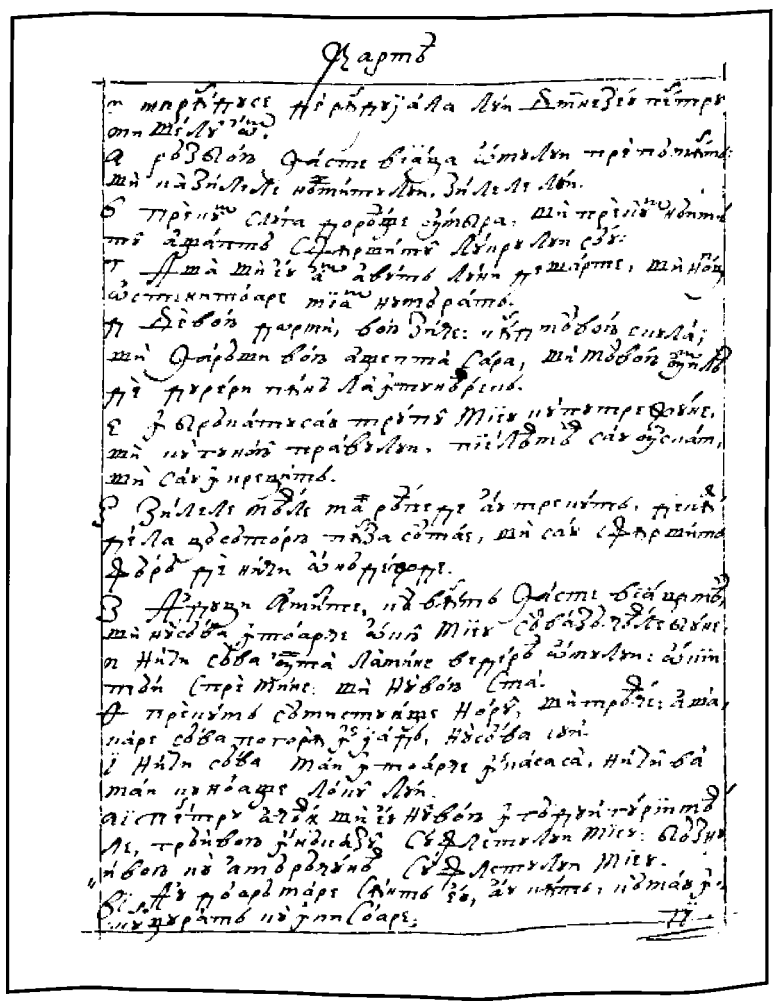

17v

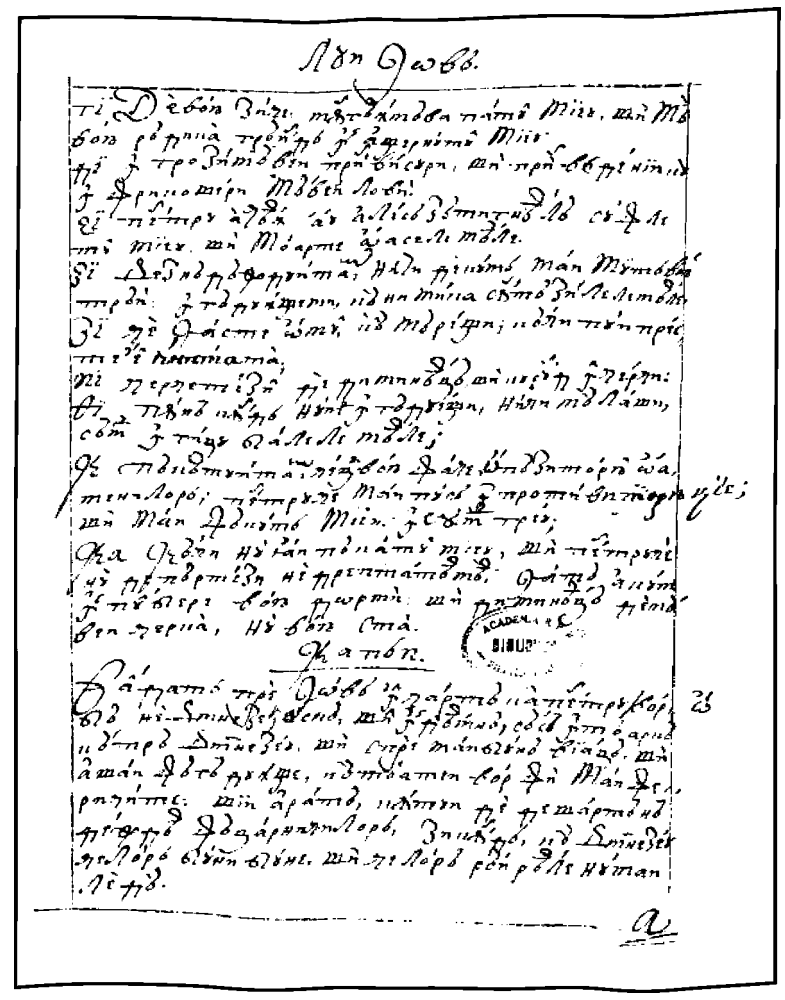

18r

18v

19r

19v

20r

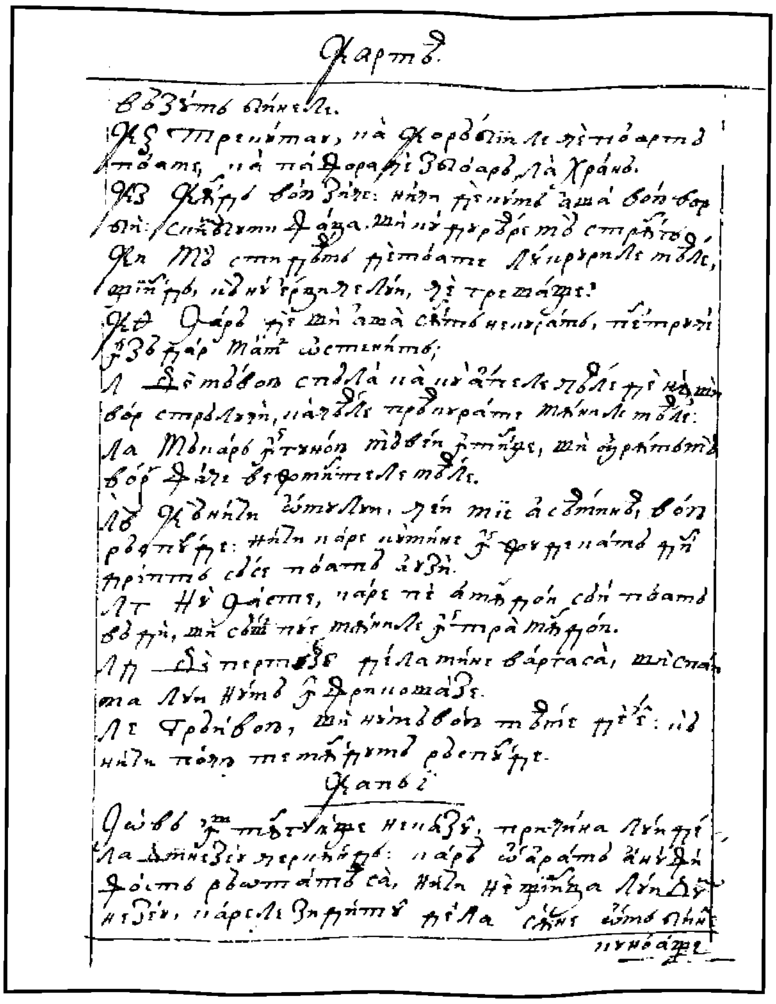

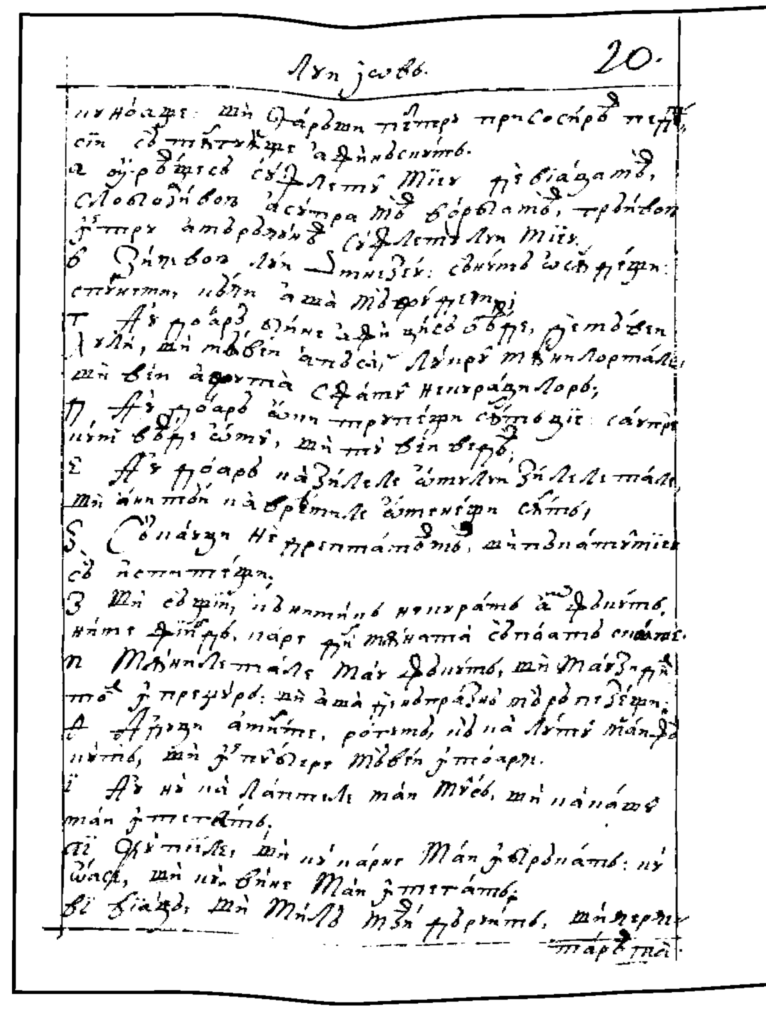

20v

21r

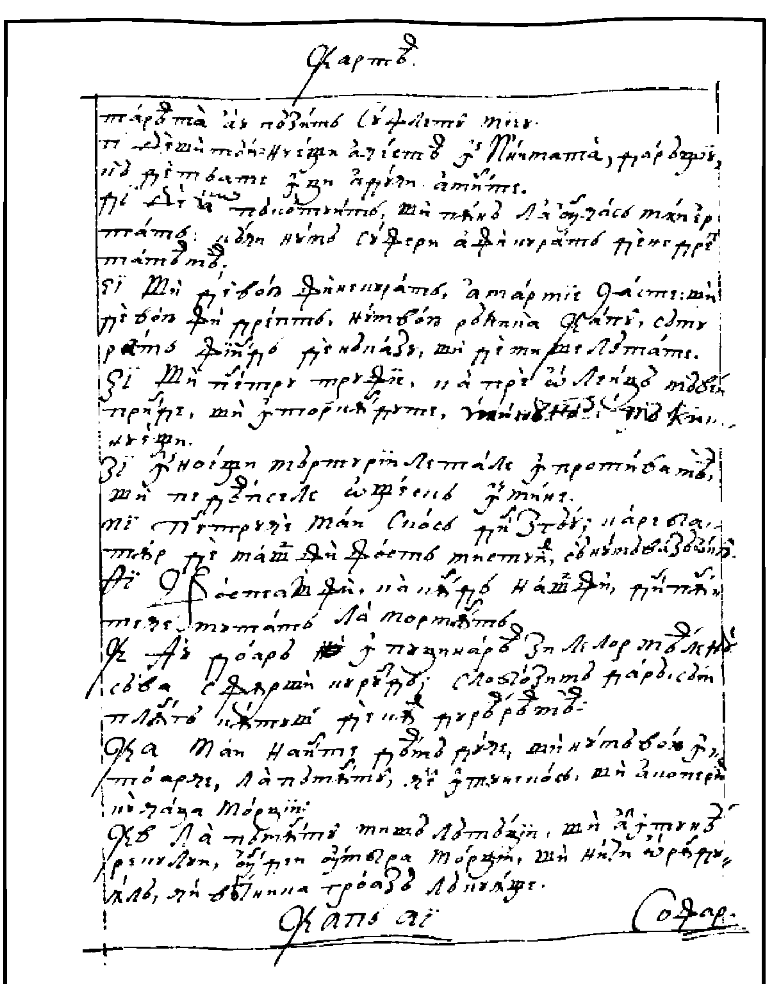

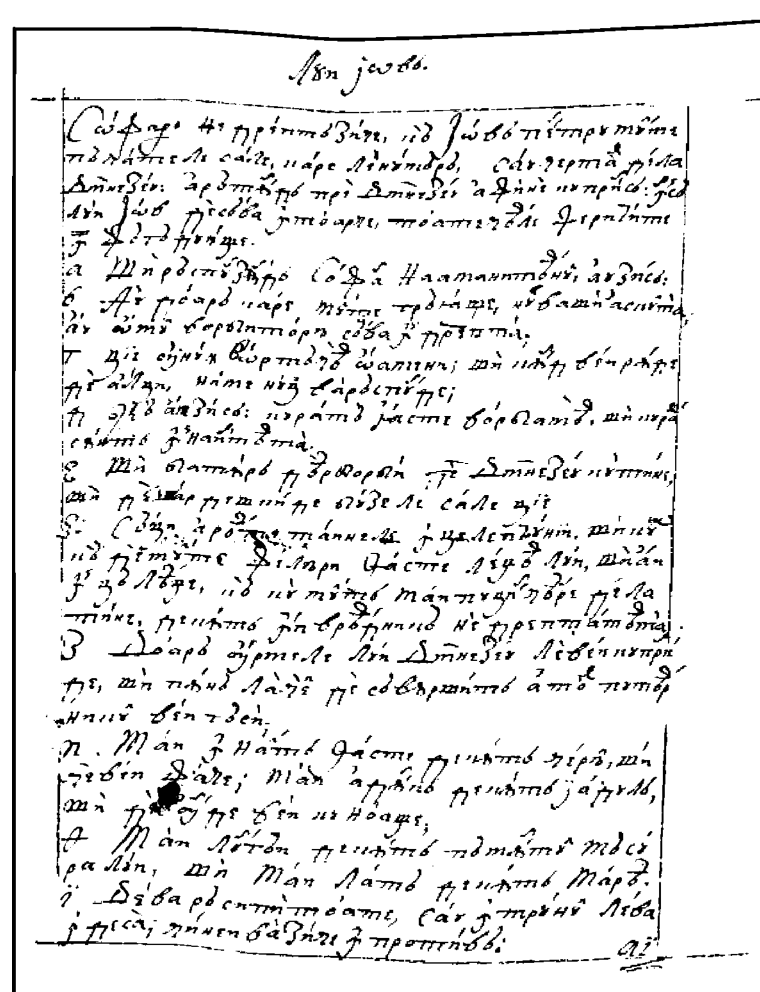

21v

22r

FACSIMILE

CARTEA LUI IOV

22v

23r

23v

24r

CARTEA LUI IOV

FACSIMILE

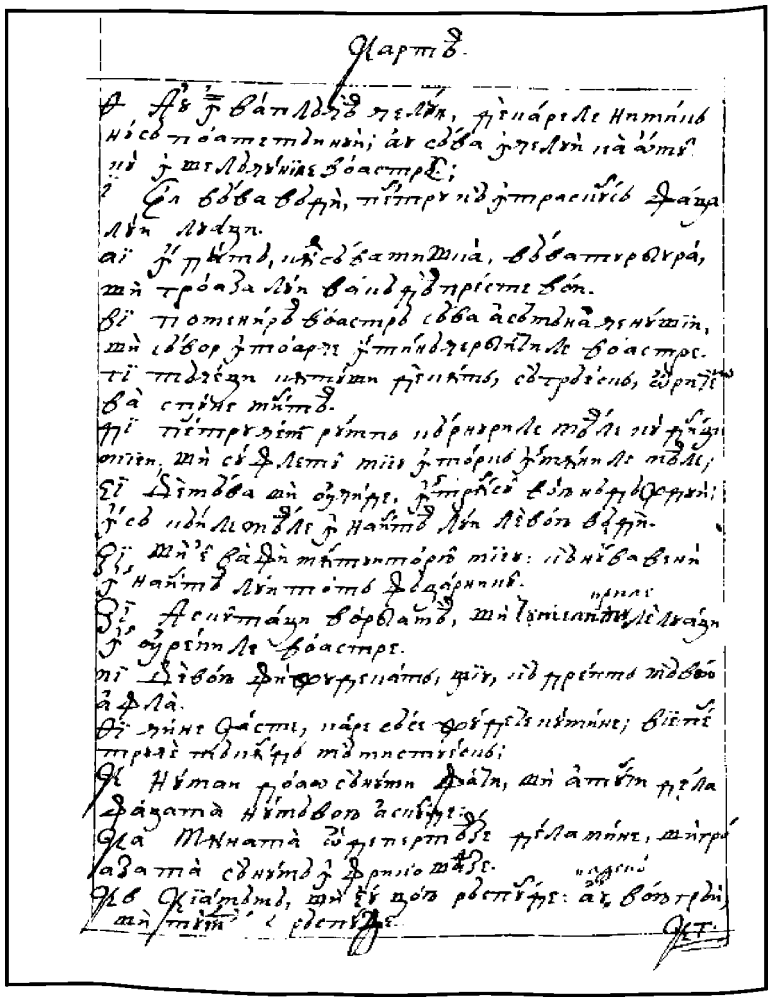

24v

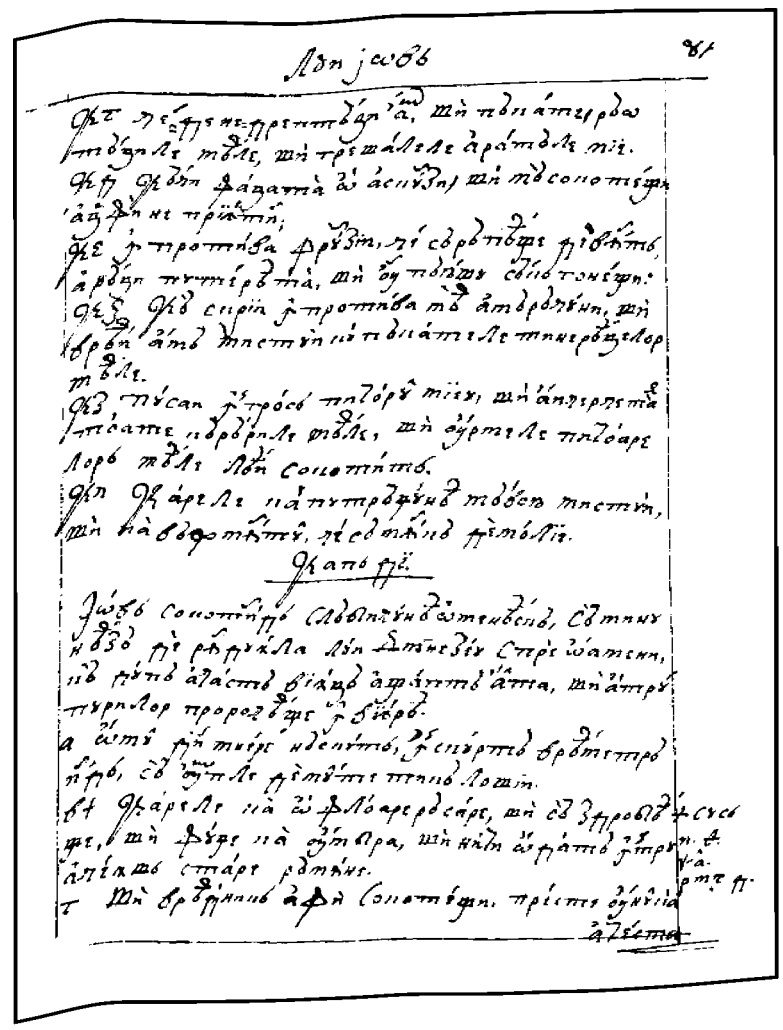

25r

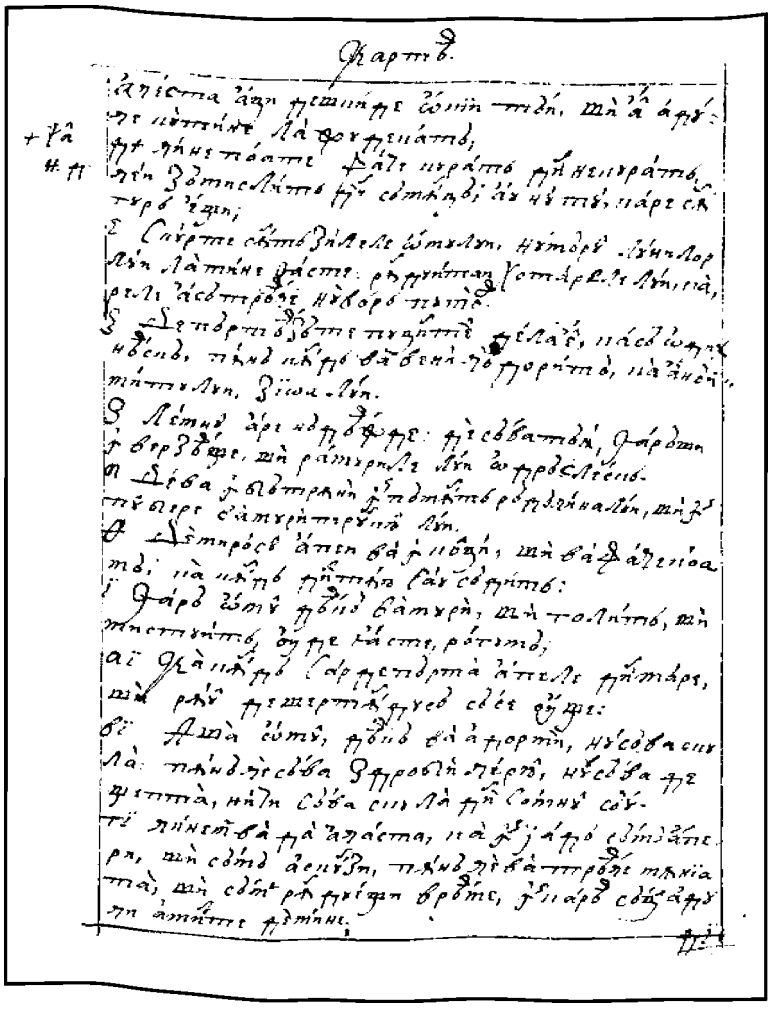

25v

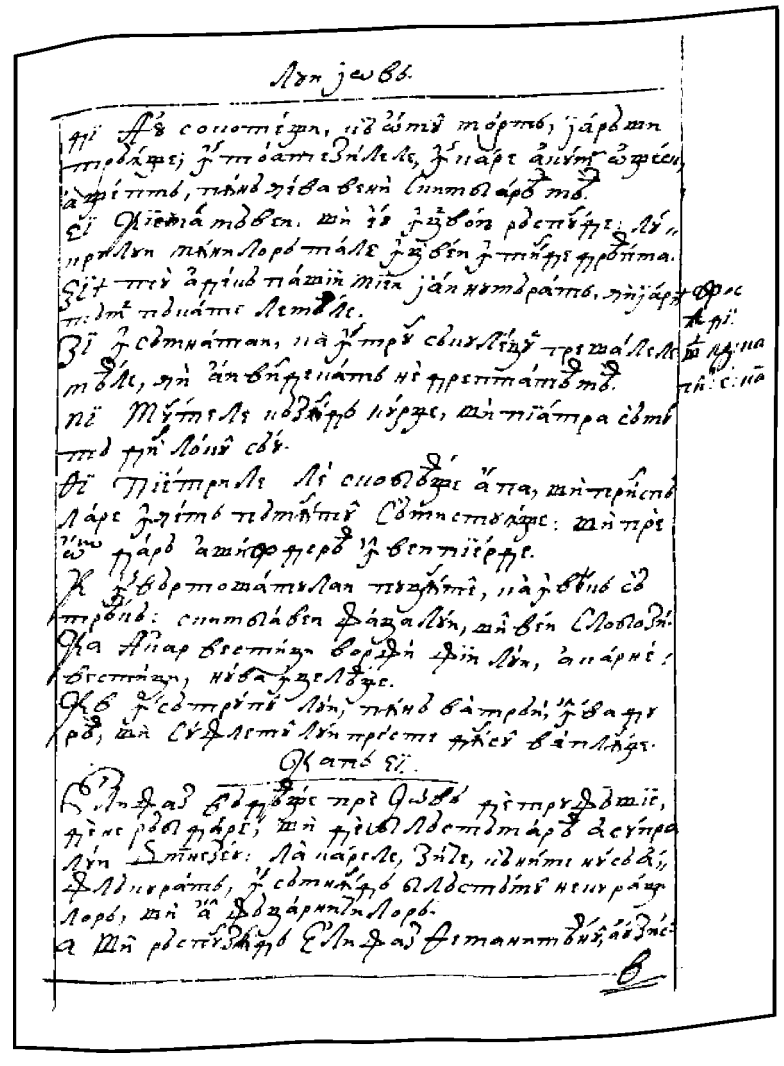

26r

Καρτὲ.

Ὁ Ἂν πόαρε πὲ χαλέπτιπε θάρδεπε, πὰ ζὲ
τρέαχε ἔπρε θίνιπε, πὰ θάχαλὲ πὲ χέρθιπε
μάρε πέπτεδελε εδέ;
Τ Θὸ πέρα πὲ πεθέπτελε πρὲχὲ, πὲ μὲν ἀεθπιπὲ
χὲ, πὰ τρέχαρε, πέπεαρε φολοεθᾶε,
Η Θιέπτεαν χ᾽ επέπε, πε ερπιάπτεαρε φρέπια,
πὰ ἂν μέεθ ρετδίπιλε χ᾽ Ἡαέπτὲ λὲν Δπιεζέ.
Ε Θιδὲν πὲ ἂν χ᾽ θδαάπτὲ πὲ χρεπτεάπτὲ πάπτερ
τρεαπὰ, πὰ ἔρπιζα λέπθαε πελόρ, χὲ βλέπτὲπτὲ
Ὠ εἂ χπέπτεθα πρεπέπε τρεαπὰ, πὰ πὲ ἶν.
πὰ θὲζελιπιάλε χ᾽ ἔθόρ ρδεπέχπε.
Ζ Ἂν πόαρε ὸπέ πὲ χπέπτεπ πὲν ἔρα πδεπέπὲ,
πὰ Μάπηαέπτε χὲ χθὲρα ἂ ἰθπεπέπὲ.
Η Ἂν πόαρε θρᾶπὲ λὲν Δπιεζέ λάπ ἂν
Ζπέπὲ, πὰ Μάπφόε χὲπέπε θᾶφπόατε χ᾽ ἔχε ἰθπὲ
Θ πὲ πεπόαρε, πάρε εδέ πεπέαφετὲ; πὲ χ᾽ χέλφ
πάρε εδέ πρέπὲ.
+ ζιλπ πί π. Ἰτ Μὰ θὲπτρέπεα, πὰ θέιπ εδέπὲ χ᾽ πρεπόπὲ,
πὲ πέπὲπὲ Μάπθέιπ χρεπιάπὲ πὲ θρᾶχπ πεθπ.
Θι Ἂν πόαρε πάρε λέπιερ Φᾶεπε, εδέπε πέ
τδε Δπιεζέ; πὲπεθέπτελε πάλε χὲλε ρδλε
εδ χρεεπὲ ἀλᾶεπα.
Θϊ πέπτε χ᾽ Ἡᾶχδ Μέπηαπᾶ, πὰ πὰ πέχπό ἂπ
πεχρεπιὰ λέπιερ Μάρ, Ειεδρίεαπ ἂπ Ὠϊίίπ,
πϊ πὲ εδ Φλδ χ᾽ πρεπεπέδα λέπ Δπιεζέ
πάε, πάεδ ειόᾶ χπέχρεαπᾶ χρὲ ἀλᾶεπε δόρδε;
χπὲ πὲ Φᾶεπε ὠπέ; εδ χδϊε πὲ χ᾽ πέπηπάπε, πὰ
χπὲ εδέε ἀχδπε χρεεπέπὲ ἀ χδπ πὲ πέεα χ᾽ πέπε;
+ εεε πί π. Εϊέ Φᾶπὲ χ᾽ πέρε Εδρπᾶπ λέπ Ηάπεπ Ηὲ ειίπη
θιδπδρο.

Λεη jεωϐϐ.

Θ) Θπόρπ. πὰπ ζέρπρλε Ηὲ εδέπὲ πχράπε χ᾽ ηαάπὲ χ
λέπ.
Ϫϊ Φχ ειπάπὲ πάπ θπερπόεδ εὐρπλδόεᾶ, πὰπὲ φολ
επρπόρπ ὠ, πάρελε ϫϐ πὰ ἂπα πὲ χρεεπιάπὲ χ,
Ϫϊ Ἀρδπάχϐόπ, ἀειεὲπὲπὲ χὲ ἀπὲ ϐϫϐπὲ, χ᾽ ηρ
ϐόπ πεϐεεεπὲ.
πϊ χ᾽ πὲ χ᾽ ζλέπαπ εδπὲρπεχρεεεπὲ, πὰ πέαπ ας
πέχρὲ πὲρεχχὲπ λέπ.
Φ Φχ ϐρόχα Ηέπαπ εάε χ᾽ ηάπὲ πὲπὰπὲ, πὰ πάε
πρεχπέπὲ επρεπ πρὲ πρεπ.
Φχ χ᾽ πόαπε ζπέλελε εάλε πὲ Ηπρχάπὲ εδπρ
χδπε, πὰ πηρεπὲπ λέπ Ηπχϊέπὲ χάεπε ηέπὲπρὲ
ἀέπελορὲ.
Φχ Εέηεπὲ πρόαδεπ πέρρὲ χ᾽ ἔυρέιπλε λέπ
πὰ πέχρὲ Φᾶεπε πέπε, χ᾽ πέρρὲ λεπέπρπ πεεὲ
πάρε ἀᾶεπ
Φϐ Ηέπρὲχε, πὲεδπόαπε χ᾽ πόαρε χ᾽ ηπ χ᾽ ηπ
πέρρὲ λε λπέπὲ, πρπϐέρ χ᾽ πρεφόρ χ᾽ πέπόα
πε πέχρπε εάϐϊε.
Φϫ Φεέπχ εδέα πηπιὰ ἂεχρὰ πέπὲπε, πηπόαρ
πὲπ πρέπὲπὲ χ᾽ πέπὰ λέπ ζὶϣα χ᾽ πηπρέρε πλέπ.
Φχ χ᾽ πρόϐπε πάπ ϐπερπόεδ πέπρὲ εδ Φλδ πὲ
πὰπ, πὰ πρὲ χ᾽ πέπὰπὲχ πρεεδ πόπε λάρ ϐδόπ.
Φχ Ἀεπτάπαπ ἀεέπρα λέπ Δπιεζέ πέπὰ
εα, πὰ χπρεπέϐα πλὲ ἀπὸ πηπόρπιπ εάε χ᾽ ϐδρπεπ.
Φχ Ἀεπτάπαπ ἀεέπρα λέπ πὰ πρπάπὲ χ᾽ πρ
πηπιάπὲ, πὰ πὲπεχρέλε πρέεδ εάε χ᾽ πρεαρπάπὲ
Φχ Ἀπεπρπηϳαπ φάχα λέπ πρε εὰπε, πὰ

Καρτὲ

πέπ πόαπεελε λέπ ὸπέρα επδέχρὸ.
Φπ Λδπέπάπαπ χ᾽ πεπέδχπ πὲ ἀρδεάπε, πὰ χ᾽ πάεεπε
πηπ, πάρελε εάε χ᾽ πεπρεεεπ χ᾽ πεπρέπέπρεπ.
Φχϐ Ηέεδϐα χ᾽ ϐπεπόχπ, ὑπέπ ϐάρδπδπὸ ἀϐϐρὸ
λέπ, πάπ χ᾽ ϣϐα Εεδϐόχπ χ᾽ πχδπέπὲ ρδχδέπάεάὶ
Λ Ηέεδϐα πρεπέρπὰ χπ χ᾽ πέπαπδρέπὸ: ράπεχρελε λέπ
Λέϐα ὸεεὰ Φλάέρα, πὰ εδϐα λϐάπὲ ἀχὲ τέρὲπ εάλε
λὰ Ηέϐα πράχε χ᾽ ἔδχρόρ πὲ τρεεάλὸ χ᾽ πέπέπὸ χπε
λάπὸ, ἔδεεδϐα ρδεπέπεχρὰ πὲπέϐα πρεάχὲ.
Λϐ Μάπ Ηαέπτε χ᾽ ϐάεεὸ πέλπέχ᾽ ἔλεε, ϐὰ πεχρὶ
πὰ πάπέλε λέπ εδϐορ εδέὰ.
Λτ Βδπέπάπεδϐα πὰ Φὶα χ᾽ Φλόρὸ χ᾽ πέπέπ
επρέτερὲ λέπ, πὰ πὰ Μαεέπὲ χ᾽ πέπλόπδχ᾽ ϐδλόπχ
Λη Φχϐ ἀχπάρὸ χ᾽ ϐδαφπέπεεπ επϐρπὸ, πὰ χ᾽ φὸ
πὲ χ᾽ ϐὰ χ᾽ ϐδπὰ εδλάπεε πελόρ, πὲ χ᾽ πάεχπ ϐδπε
ρδεὸ πρὲπέπὸ.
Λτ χ᾽ ϐπεεέλε πάπ χ᾽ πχδπέπὲ, πὰ ἀαπδεπέπϐπὲ
πέχπε, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χ᾽ πὲχὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.
Λτ χ᾽ ϐπεεέλε πάπ χ᾽ πχδπέπὲ, πὰ ἀαπδεπέπϐπὲ
πέχπε, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χ᾽ πὲχὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.
Λτ χ᾽ ϐπεεέλε πάπ χ᾽ πχδπέπὲ, πὰ ἀαπδεπέπϐπὲ
πέχπε, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χ᾽ πὲχὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.

Καρτὲ

πὲ πόαπεελε λέπ ὸπέρα επδέχρὸ.
Φπ Λδπέπάπαπ χ᾽ πεπέδχπ πὲ ἀρδεάπε, πὰ χ᾽ πάεεπε
πηπ, πάρελε εάε χ᾽ πεπρεεεπ χ᾽ πεπρέπέπρεπ.
Φχϐ Ηέεδϐα χ᾽ ϐπεπόχπ, ὑπέπ ϐάρδπδπὸ ἀϐϐρὸ
λέπ, πάπ χ᾽ ϣϐα Εεδϐόχπ χ᾽ πχδπέπὲ ρδχδέπάεάὶ
Λ Ηέεδϐα πρεπέρπὰ χπ χ᾽ πέπαπδρέπὸ: ράπεχρελε λέπ
Λέϐα ὸεεὰ Φλάέρα, πὰ εδϐα λϐάπὲ ἀχὲ τέρὲπ εάλε
λὰ Ηέϐα πράχε χ᾽ ἔδχρόρ πὲ τρεεάλὸ χ᾽ πέπέπὸ χπε
λάπὸ, ἔδεεδϐα ρδεπέπεχρὰ πὲπέϐα πρεάχὲ.
Λϐ Μάπ Ηαέπτε χ᾽ ϐάεεὸ πέλπέχ᾽ ἔλεε, ϐὰ πεχρὶ
πὰ πάπέλε λέπ εδϐορ εδέὰ.
Λτ χ᾽ ϐπεεέλε πάπ χ᾽ πχδπέπὲ, πὰ ἀαπδεπέπϐπὲ
πέχπε, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χ᾽ πὲχὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.
Λτ χ᾽ ϐπεεέλε πάπ χ᾽ πχδπέπὲ, πὰ ἀαπδεπέπϐπὲ
πέχπε, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χ᾽ πὲχὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.
Λτ χ᾽ ϐπεεέλε πάπ χ᾽ πχδπέπὲ, πὰ ἀαπδεπέπϐπὲ
πέχπε, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χ᾽ πὲχὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.

Λεη jεωϐϐ.

τρέϐπη, ἐ
η πεπτϐόπ πὰ ἰν ἀεϐπηπὸ ϐόαω ἀτρὸη; πὰ πα
πέρὲη εδφλπτὸ ϐόεπρε πτπρ εδφλπτὸ πίεν;
Ε ϐάπὰ πλπτὸὰ πὰ ἰν πὶ πχϐπέπε, πὰ πλέπ
πλὸπὰ πάπτὸ πρίεπτὸϐή.
Ϭ χπὸρϐάπαϐ πὶτράπϐ; πὰ πίάᾶ πηπιὰ ϐνζελ
ϐπὲ, πὰ πάρὸ ϐϐάπαϐ ᾶεπτὰ.
Ο Φάρὸηίϐϐα φάὶ; χὲ ϐοπτρὸὴ, πὶϐάχπτρὸὴ πὶϐα χπεπὰ χπρὸ
ρὸπὸ πὰ χὲ ϐοπτὸπὸχὴ, πὶεδϐα χπεπὸπὰ χὲϐλαπάπε.
η Φάρὸ ἀπὸ πάρ ἀπδράπὸ χπρὸρὸτὸ, πὰ επρὰ
πηπάπα Εάε χ᾽ πτόρεδ πρόαπε πὸχπελϐρπλετὸϐλε.
Φ Ζϐλρπηπτὸρπλε πὸϐλε πὸϐπτρπεεεπὸ χ᾽ πρεπτό
ϐαπὸ, πὰ εδ χπεάπτὸ πρὸπτόρα επρὸπὸδ χ᾽ πρ
πάϐα Φδάη πὸϐλε ζπιπχ᾽ πχπτπ χ᾽ πρεπτάϐδ.
ι Φπλέεαη πηπίὰ εὰ επρὲπάπε, πὰ ἀπηπὸϐχ
πτπηπ, ἀὸ επϐρπέπὸ ἀεέπρα πὸ πὲ χπὲπ εδπεϐα
πάπε χ᾽ πέπὰ χ᾽ πέπὲπὲ εδ πέπε πέπὲ χπε.
Α: Δπιεζέϐαάὰ ἀεέπρα πὸεπρλε Εάλε, πὰ προ
πὸδχ᾽ πτπὸ Μίαη λοϐάπὸ Φάὶα, εδπεραάπεαη
πὰ πάπηλε πὸϐλε.
Θϊ χ᾽ πὶεαπαϐ Δπιεζέ λάᾶὲ πὶ χπρὶπτὸϐ, πὰ πηπ
πη Λορὸ πελόρ Ηὲπεράπ Μάε χάπὸ.
Τϊ Ϭὶ πὲ ὔχπάπὸ ϐοτάπὸϐ, χπὲπὸχπάᾶπὸ Μάπ
Β πρεοϐάπὸ: πρὲεαπεχρὸπὸ πὸ, ἀχπάπτπαάι
πὰ Μάε πάεὸ λάπτπ πὰ ϐπρὲ εδπὸ.
πὲ χ᾽ πρεεεράπτπαε πὰ λϐάᾶπλε εάλε, ρδπὶ ε
πλαε πὸάπεελε πὸλε, Ηάε χ᾽ πὸχπάπὸ, πὰ ἀέ
Βᾶεάπὸ πρὲπὸπὶπὸ πὸλε χπ λϐάπὲχ ἄλπὸπ.
Εϊ πὸϳάπτπαε πὶ ράπὸ πρεέπε ράπὸ, πϐϐϐ
Δπτπαε

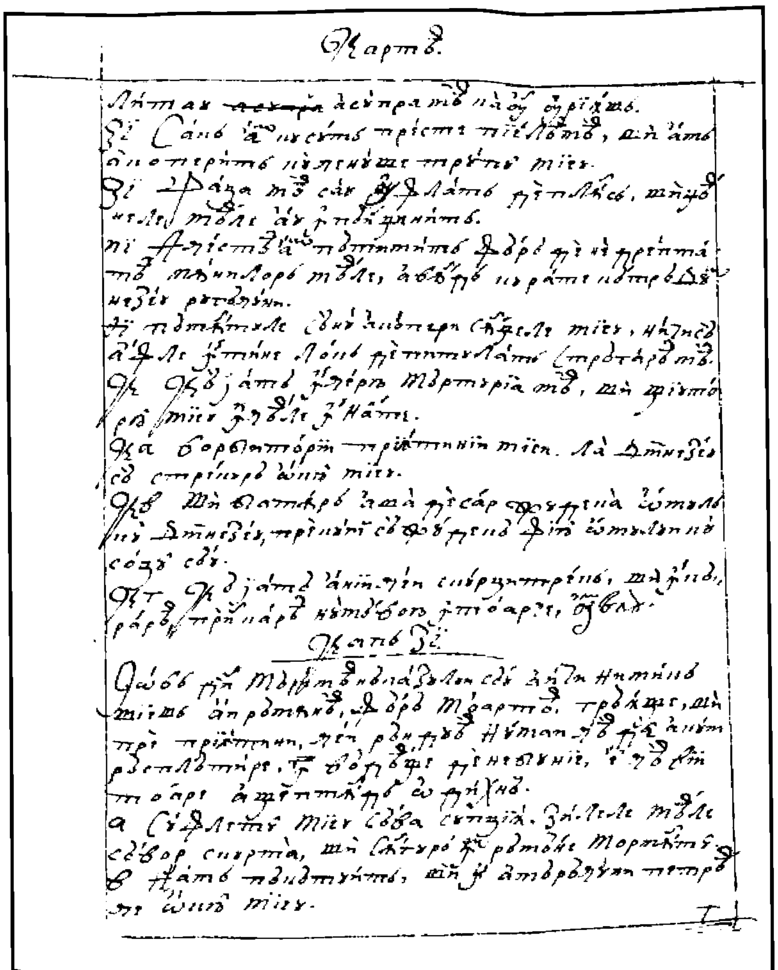

28v

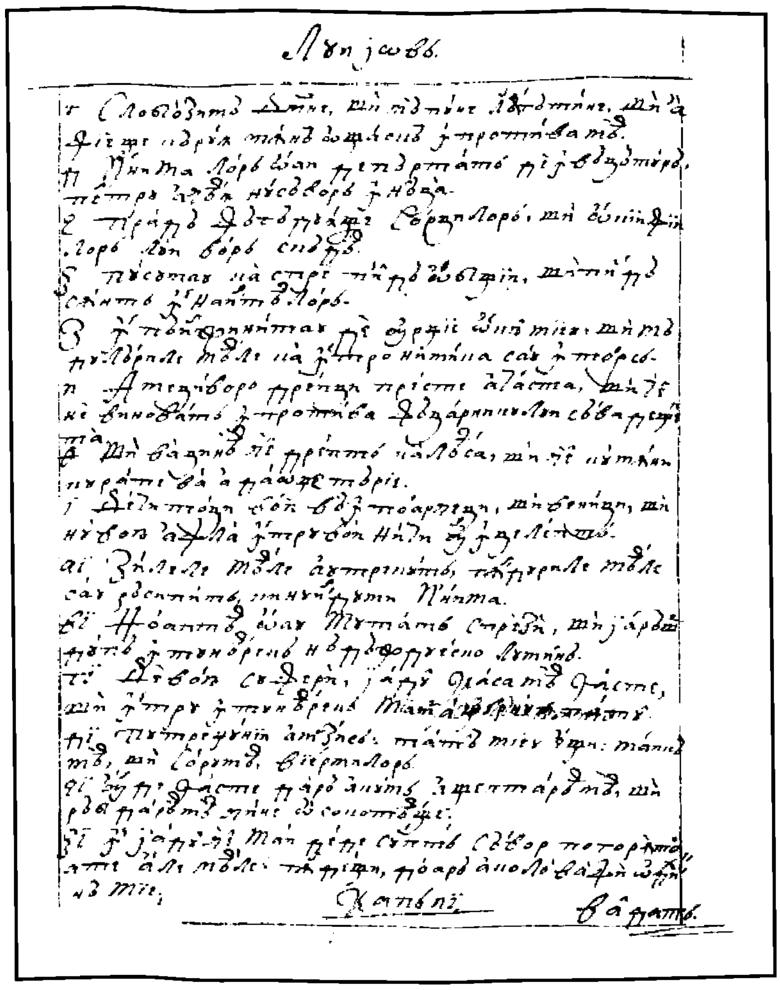

29r

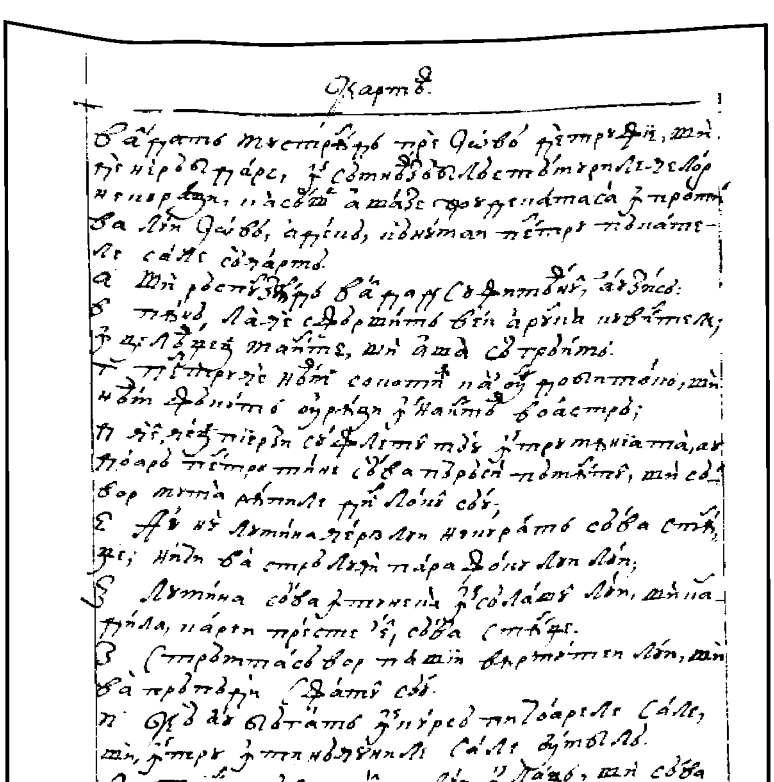

29v

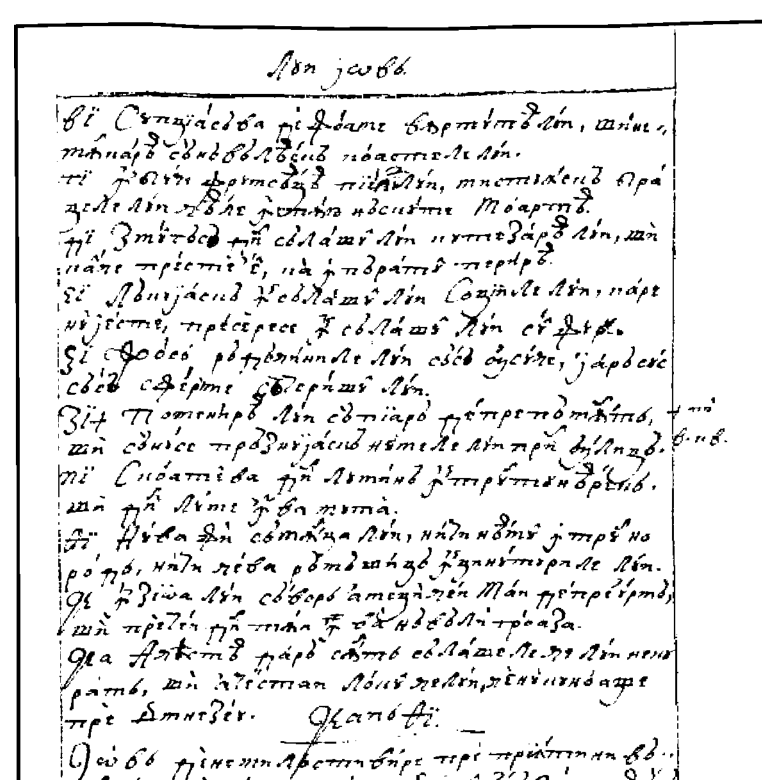

30r

FACSIMILE

CARTEA LUI IOV

30v

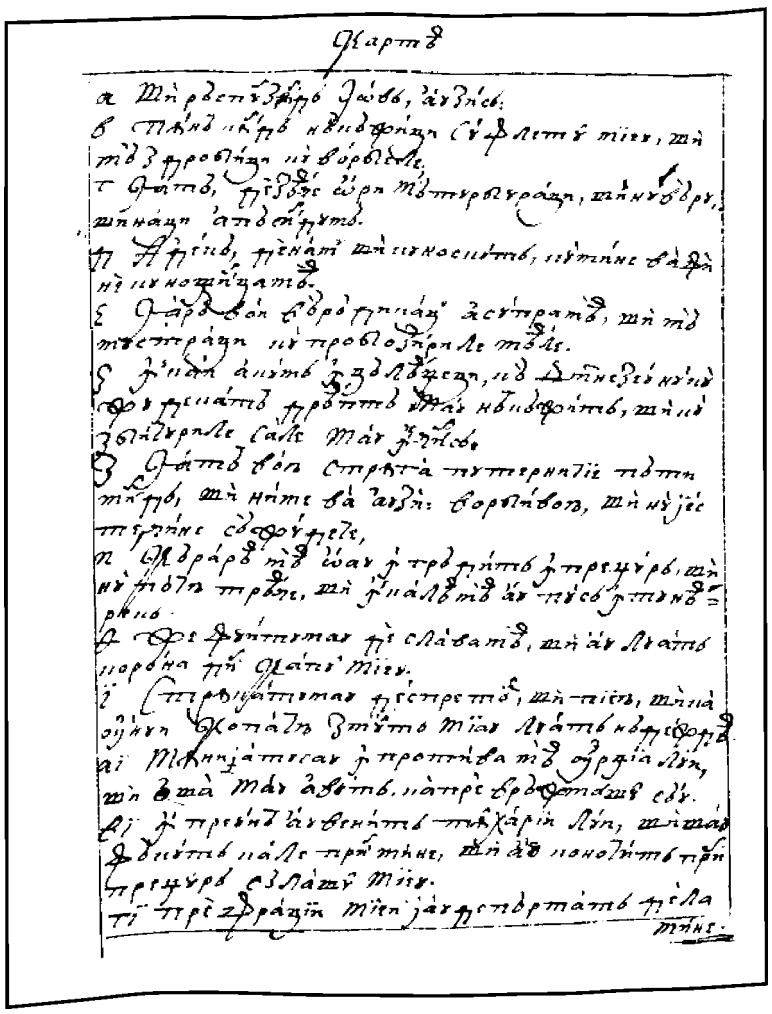

31r

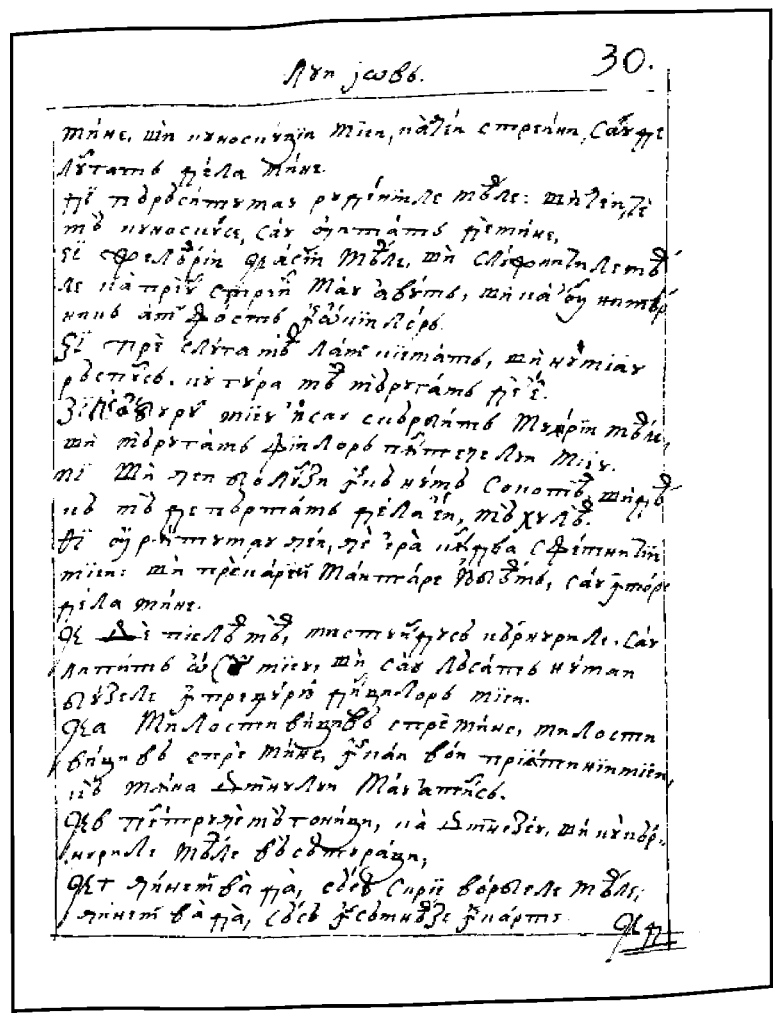

31v

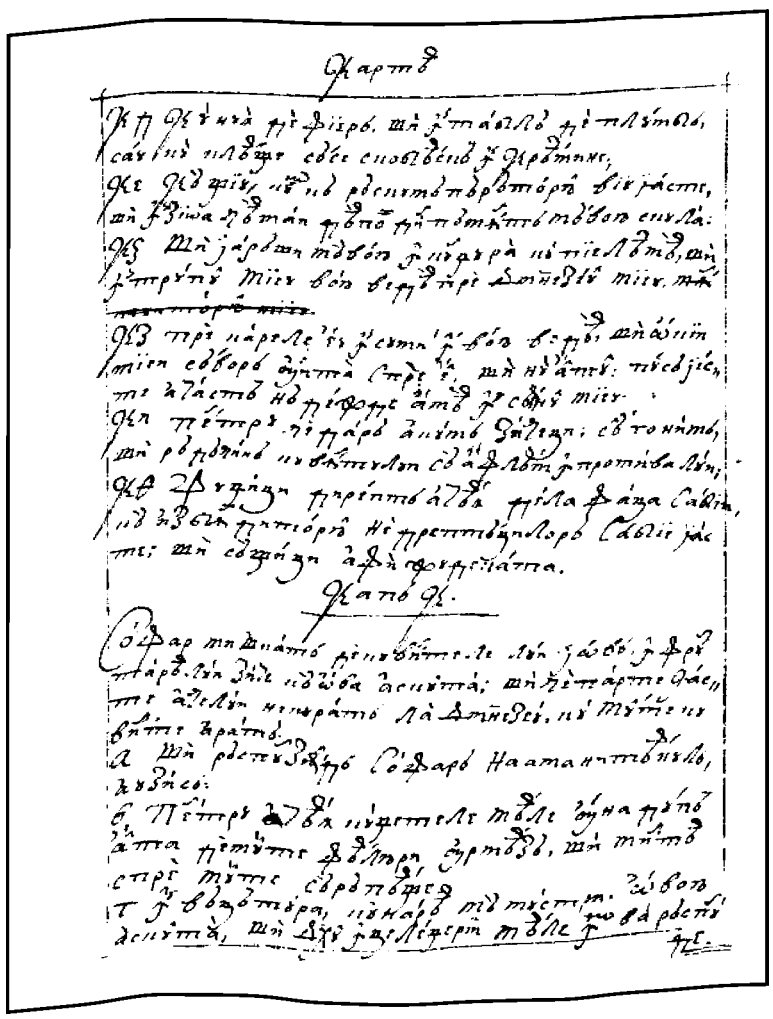

32r

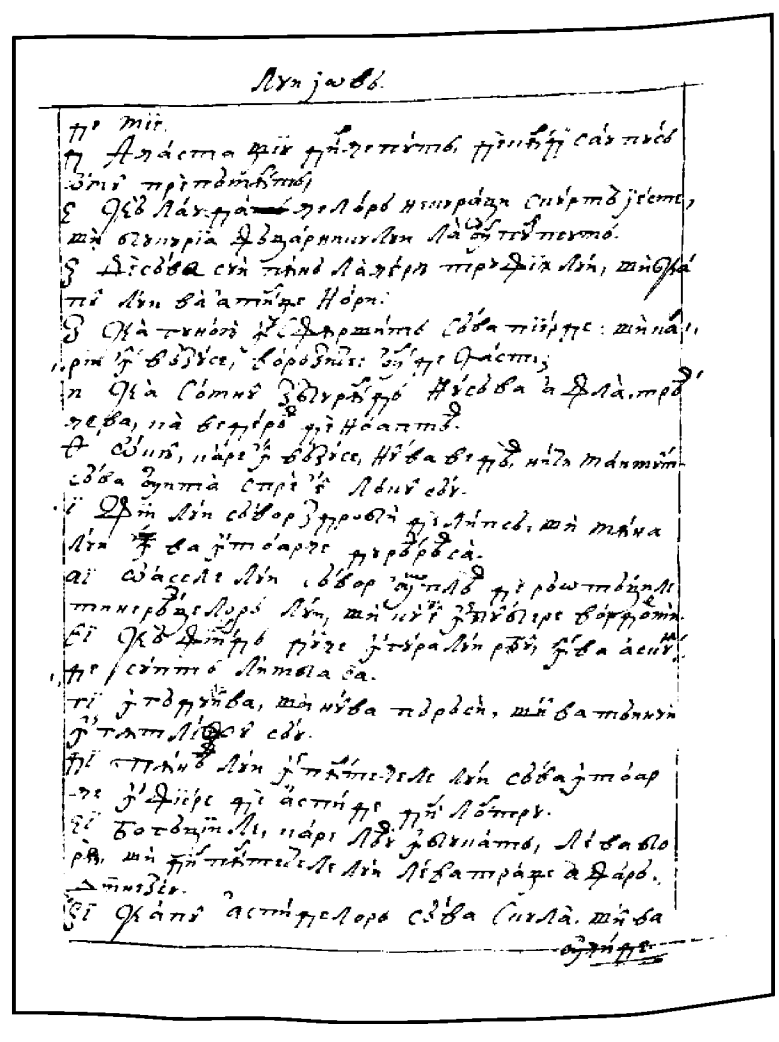

CARTEA LUI IOV

FACSIMILE

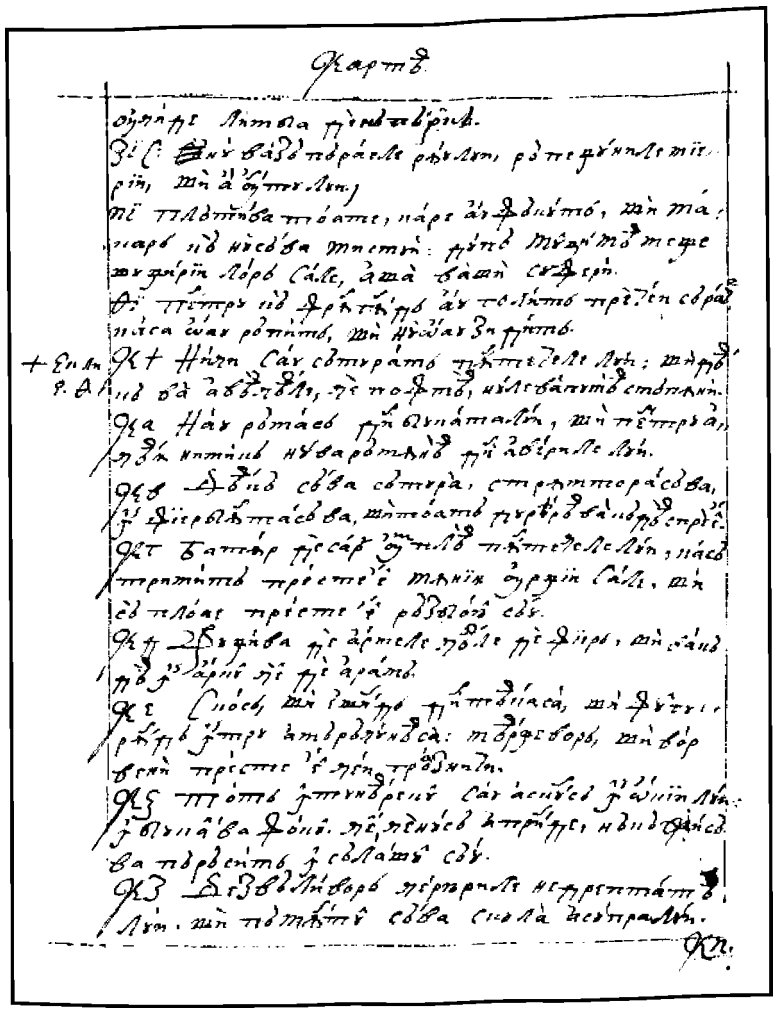

32v

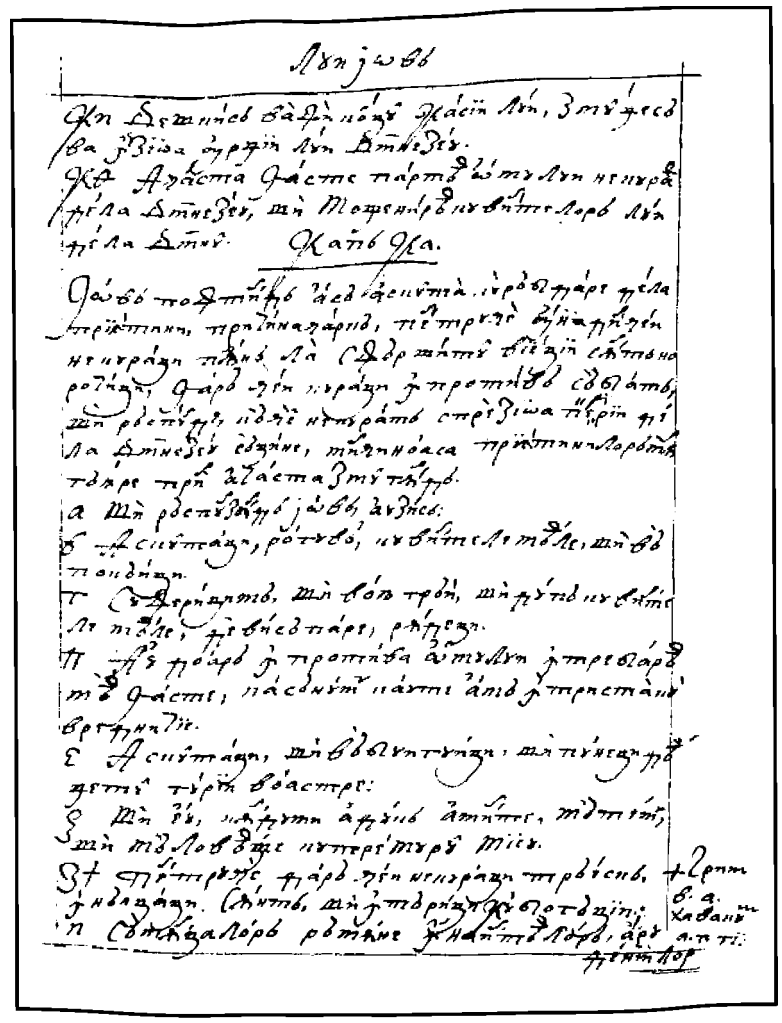

33r

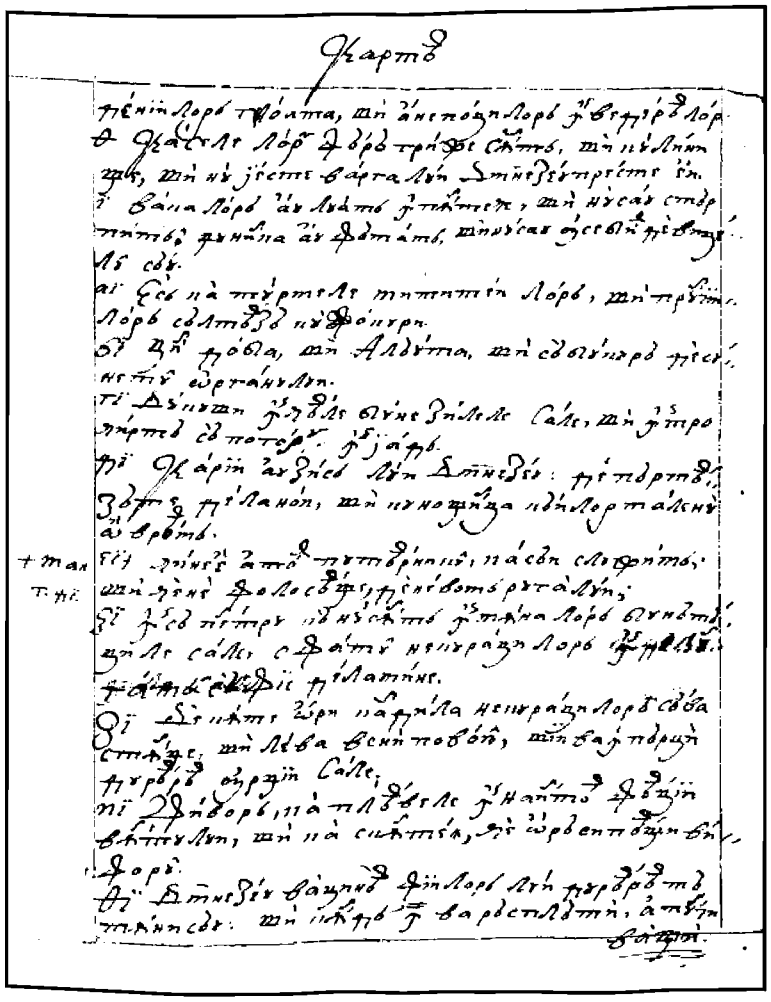

33v

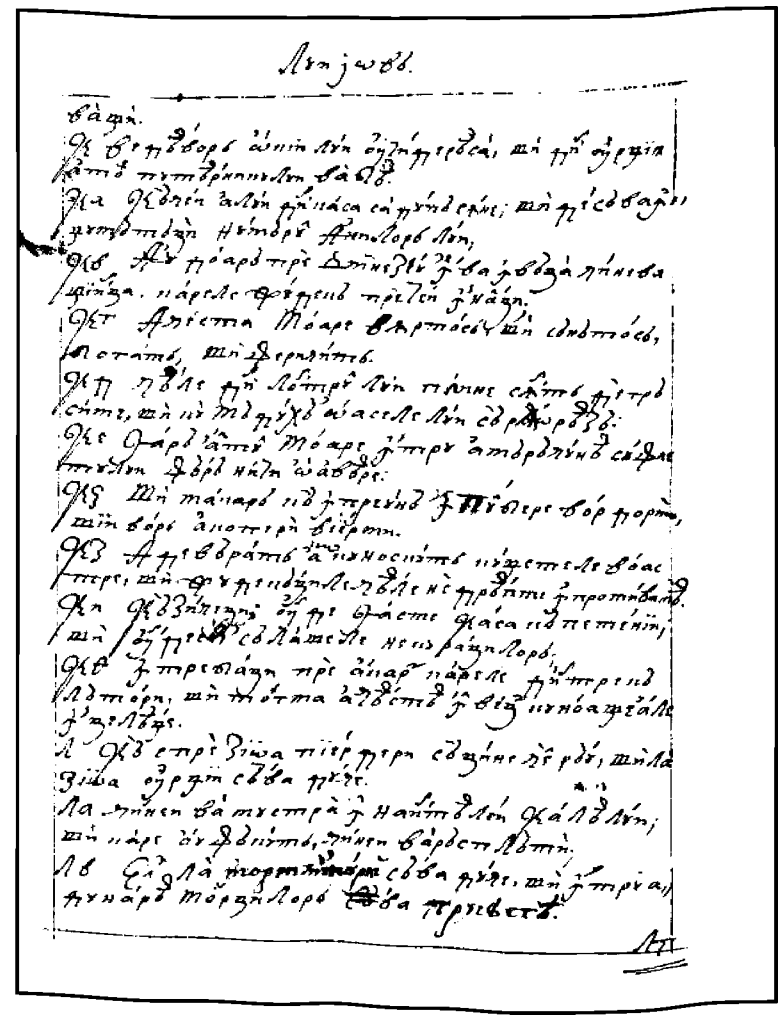

34r

FACSIMILE

CARTEA LUI IOV

34v

35r

35v

36r

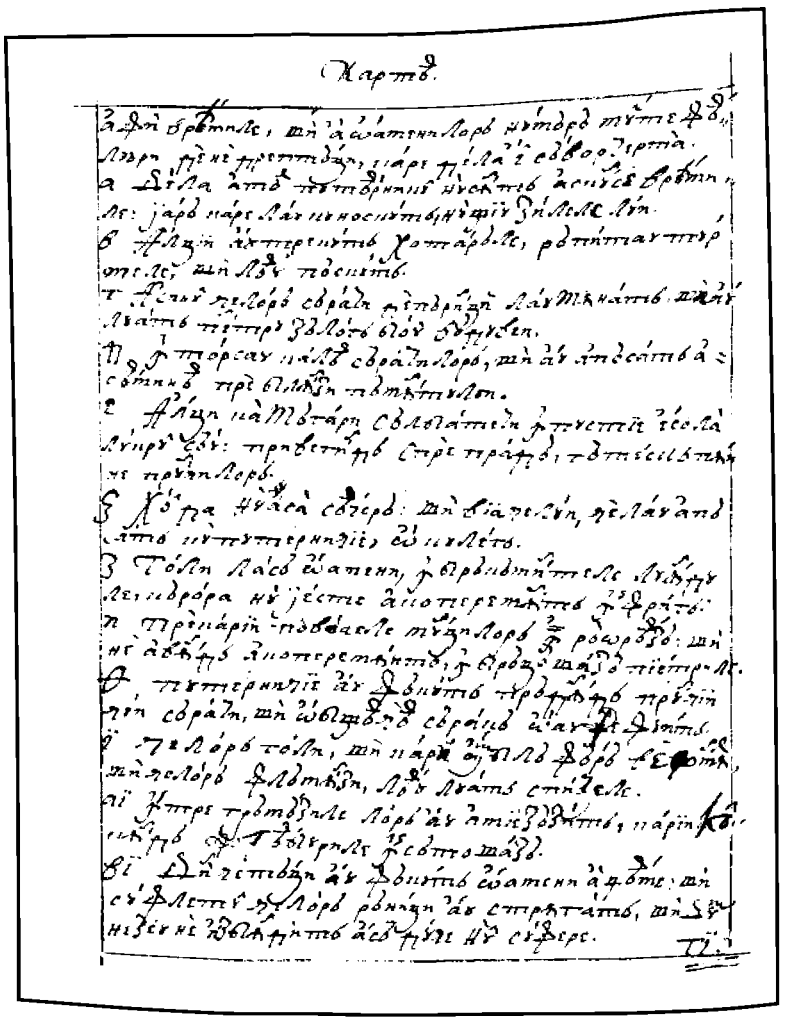

36v

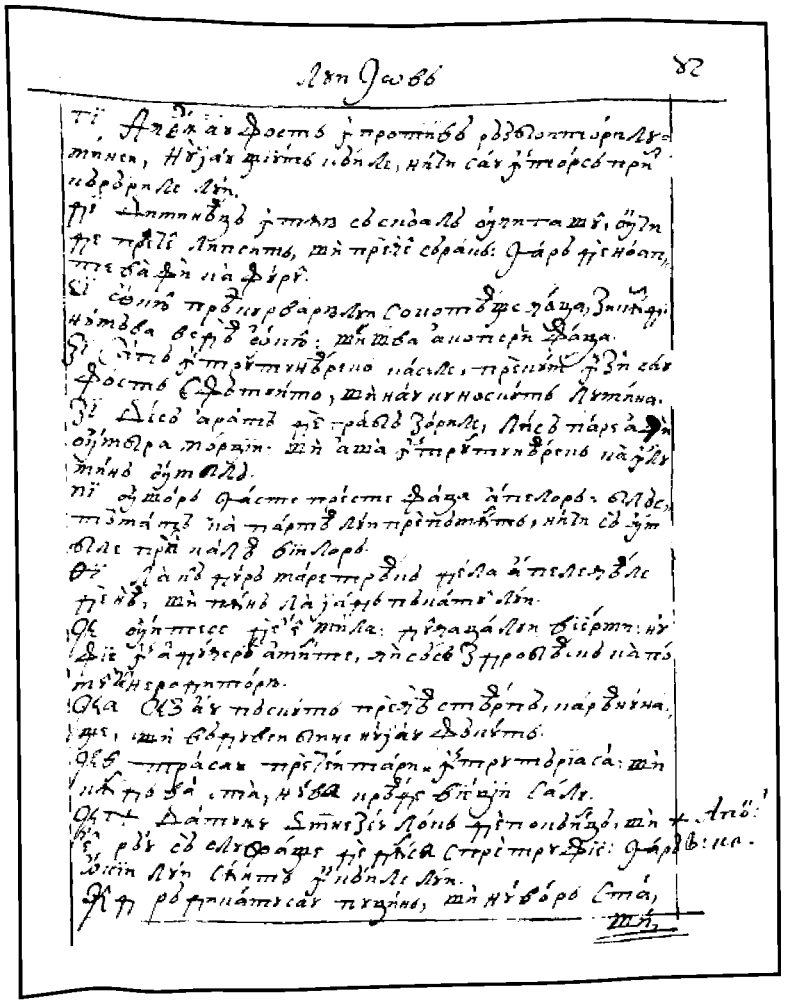

37r

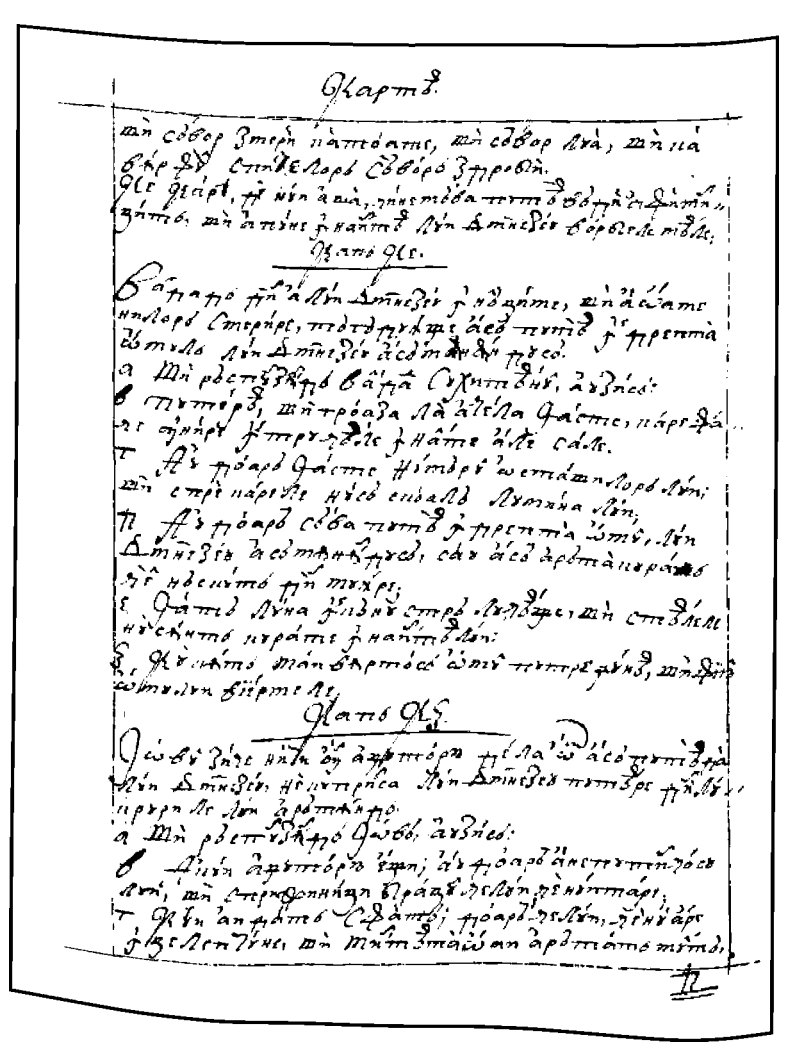

37v

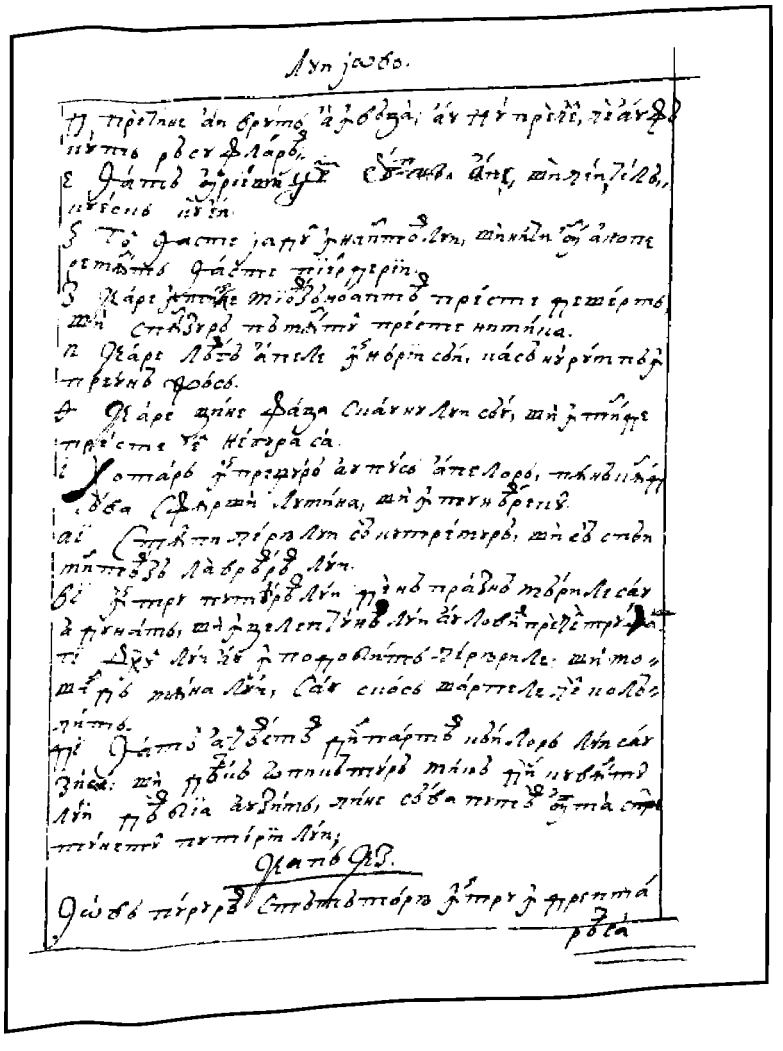

38r

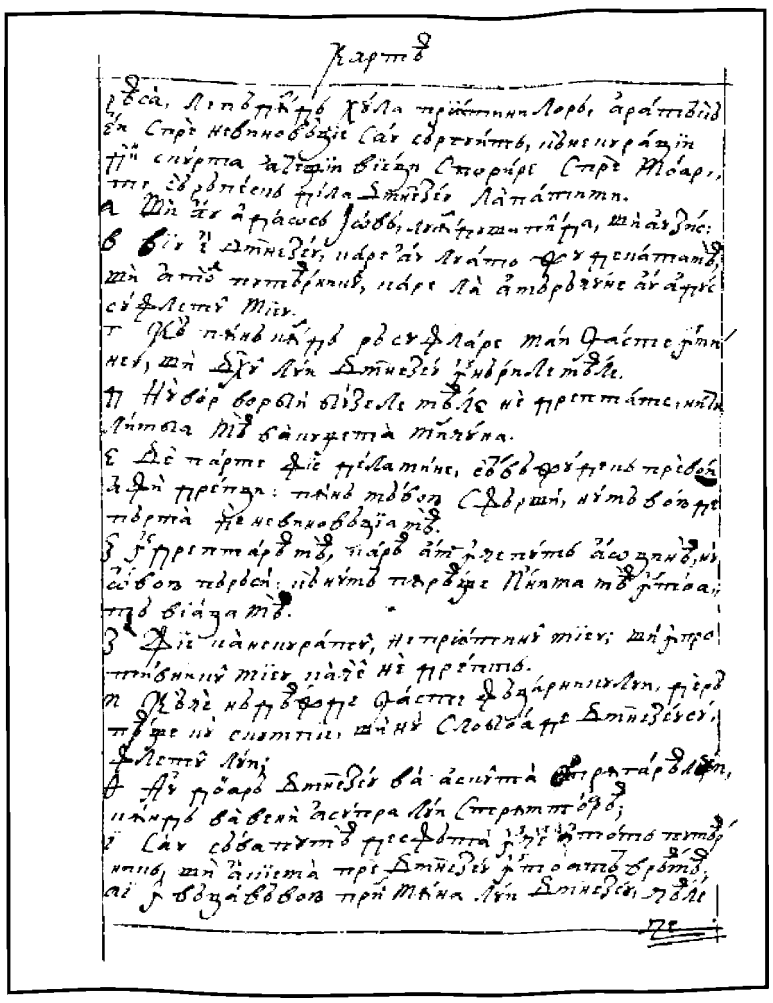

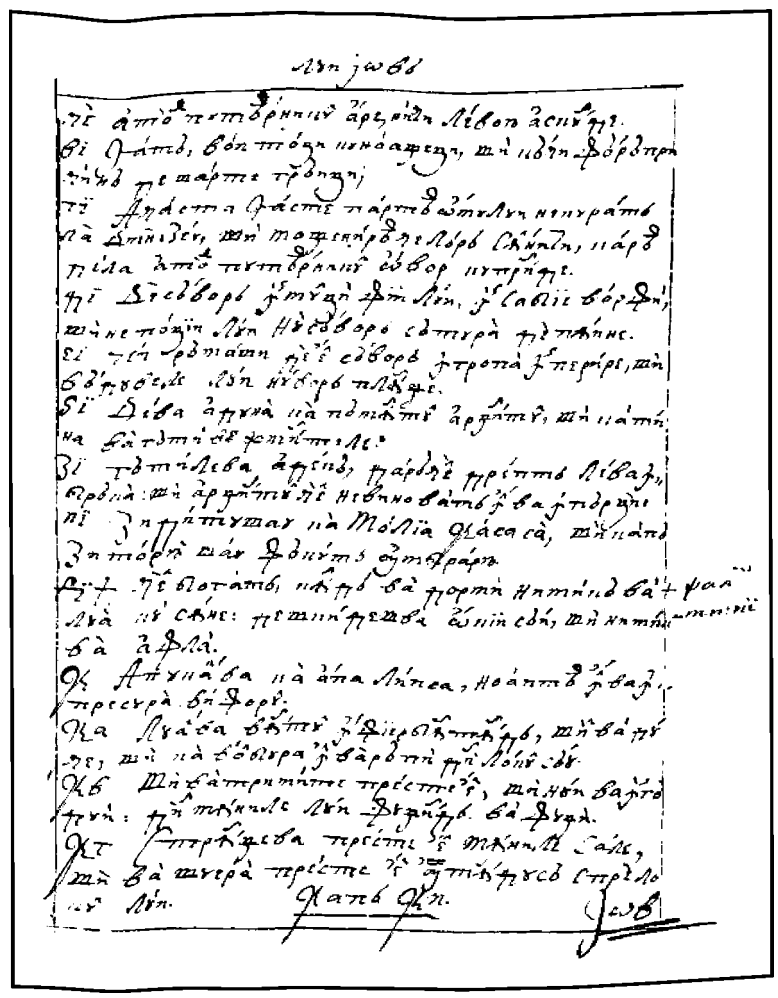

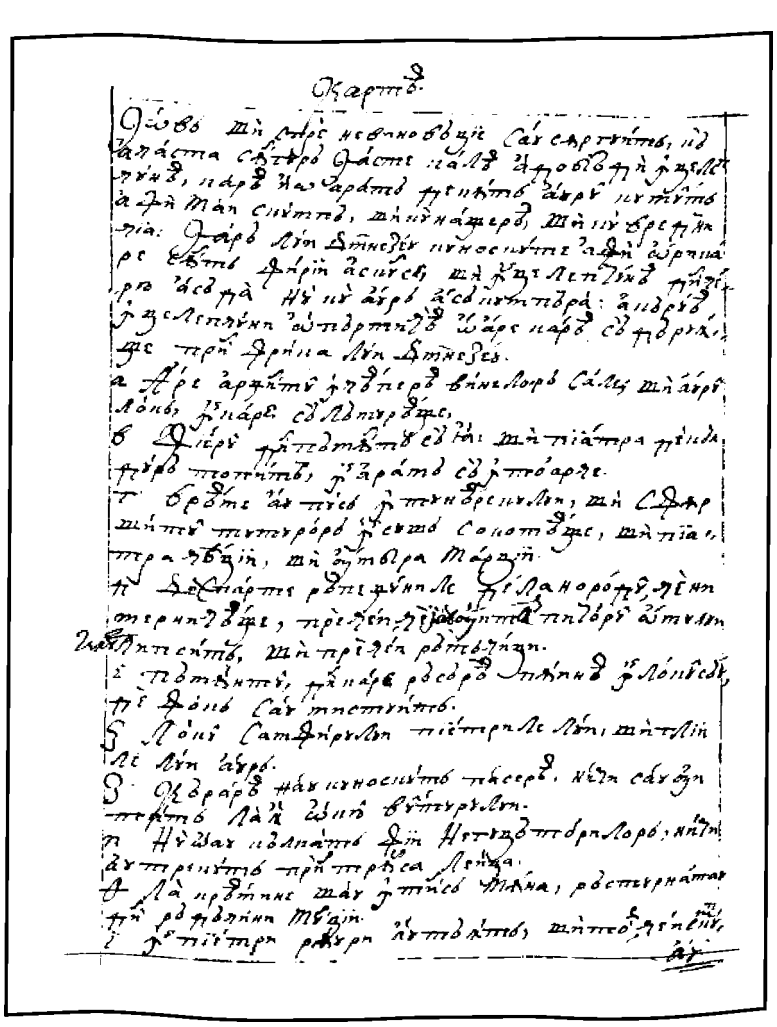

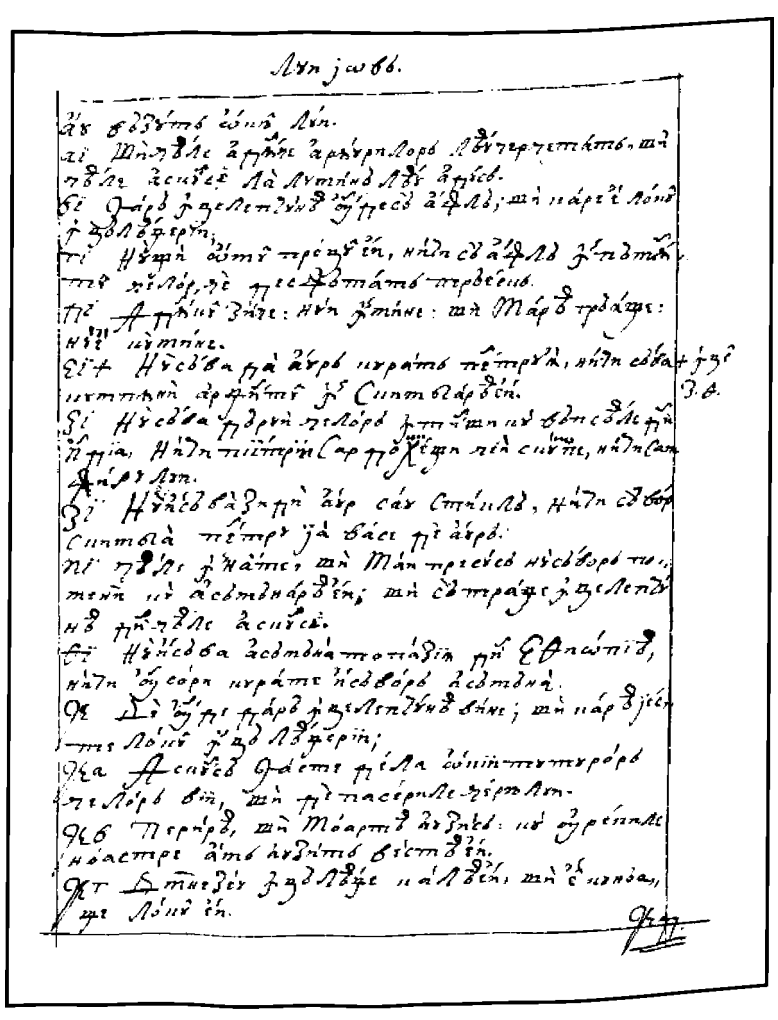

CARTEA LUI IOV

FACSIMILE

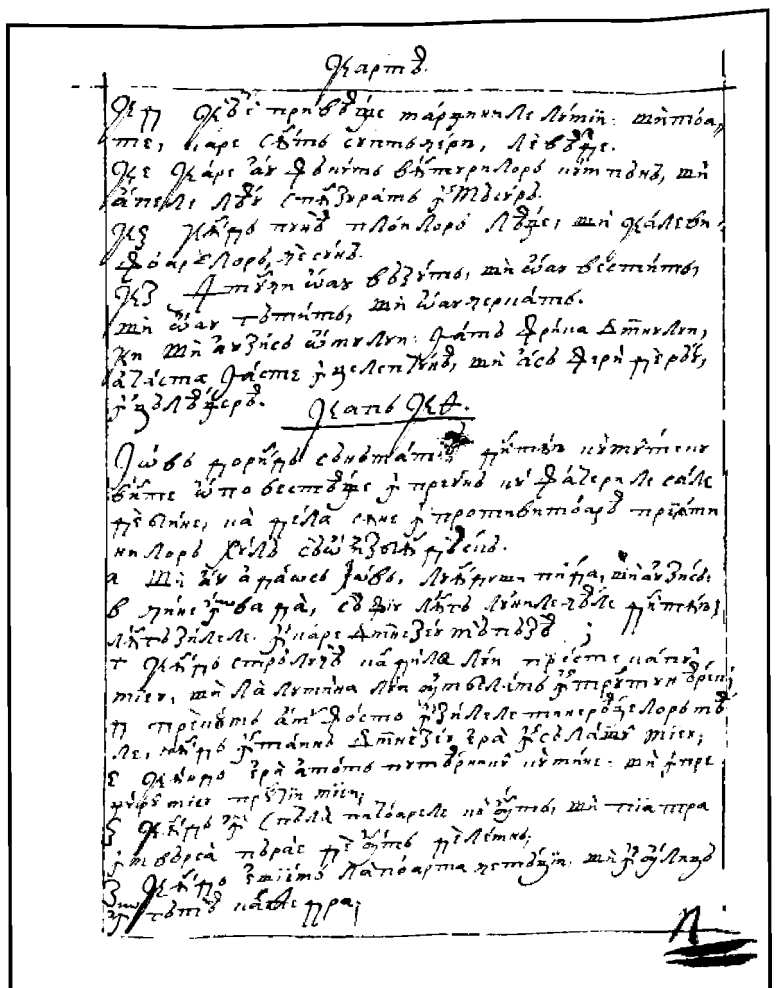

40v

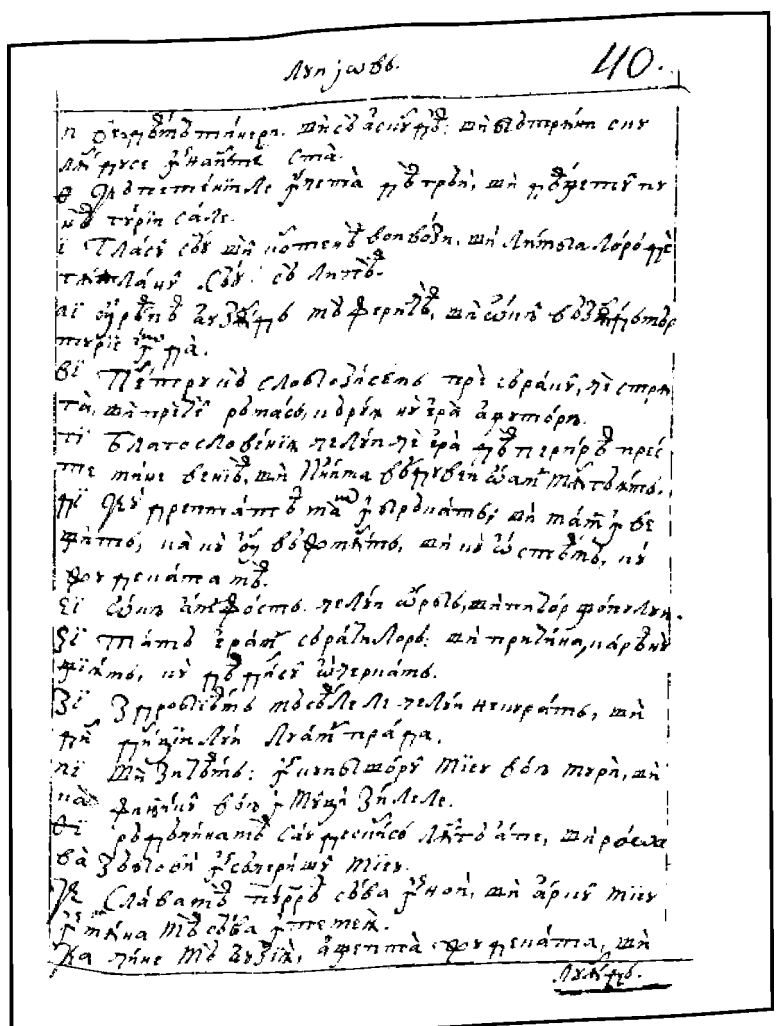

41r

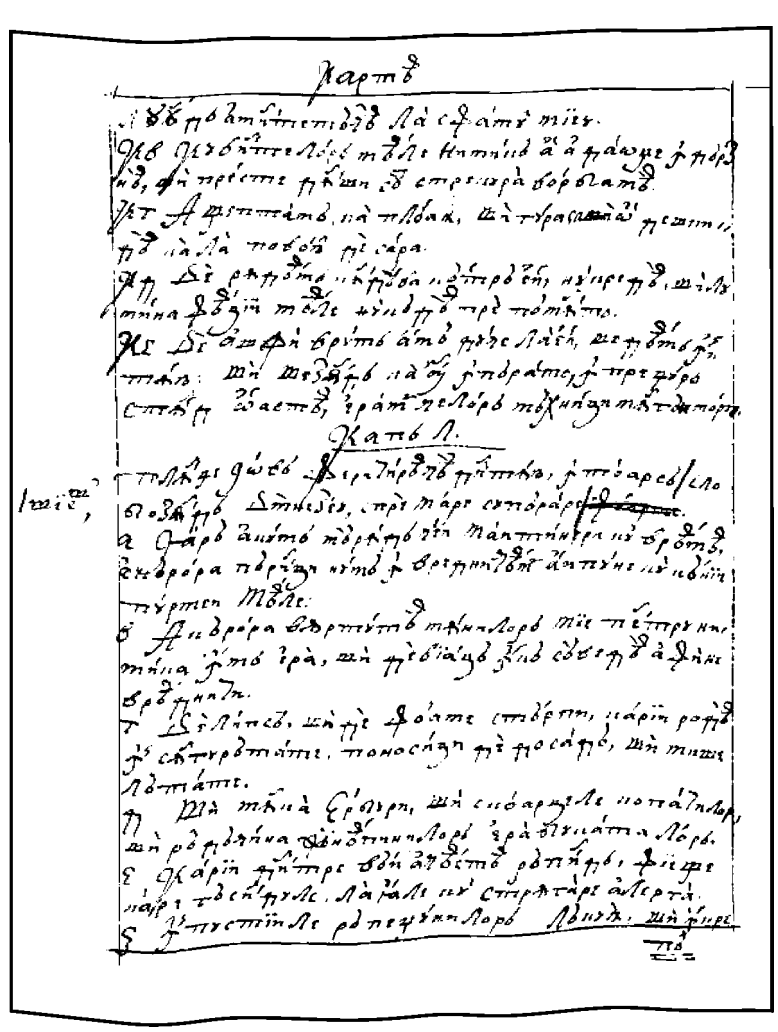

41v

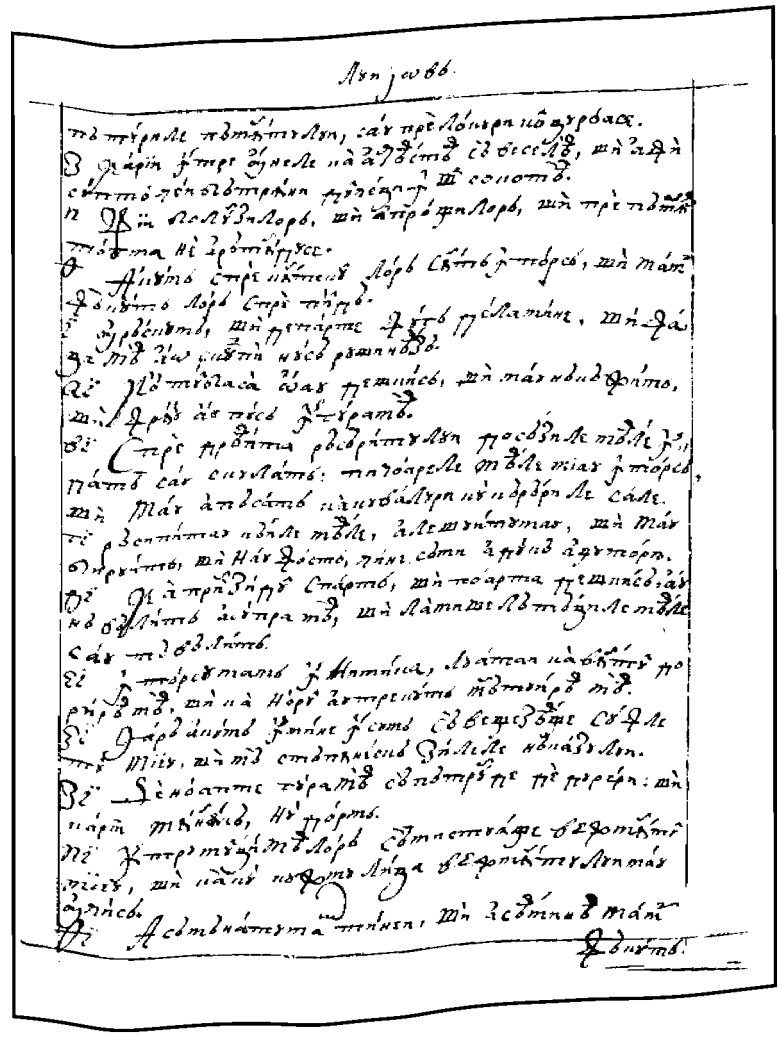

42r

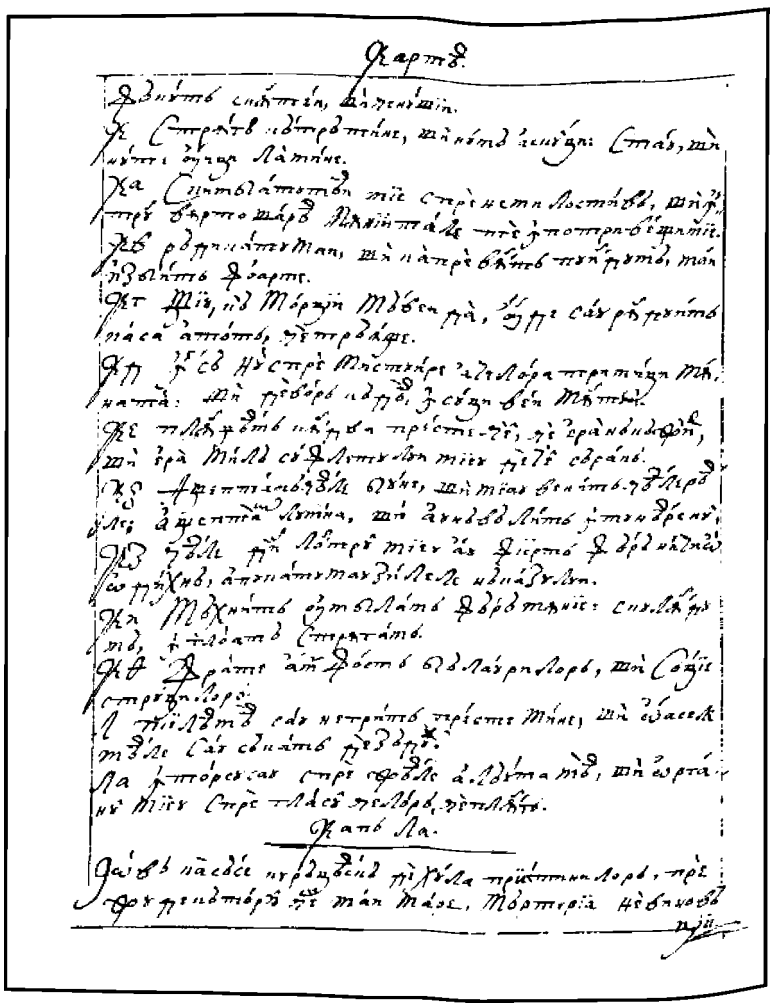

42v

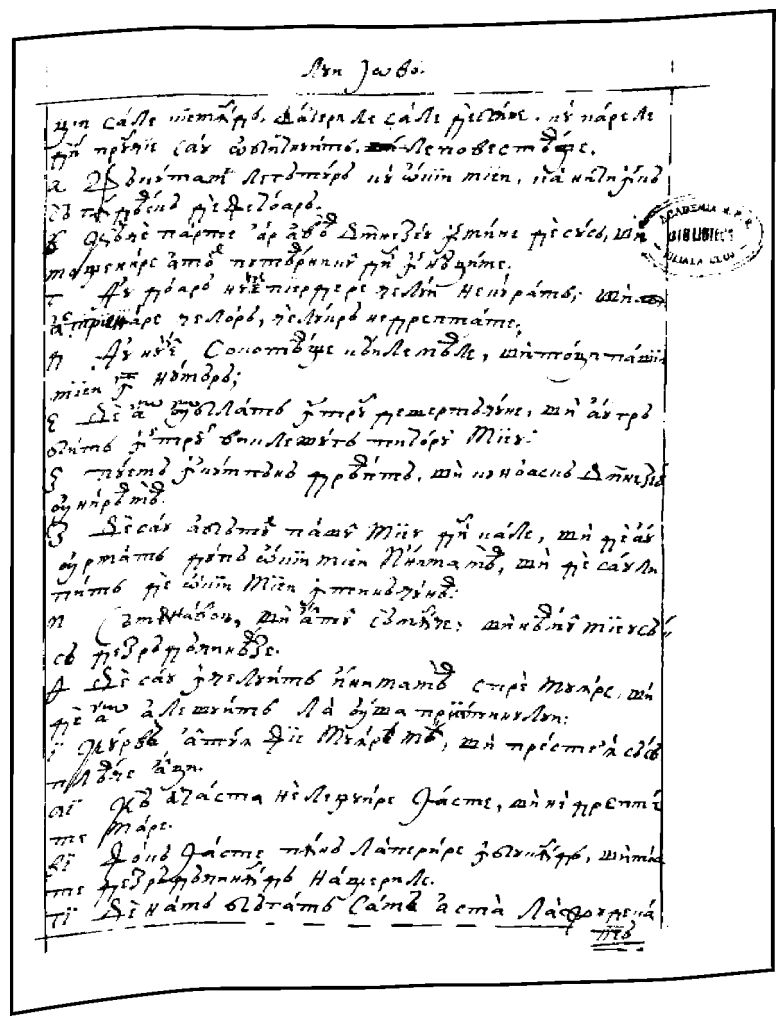

43r

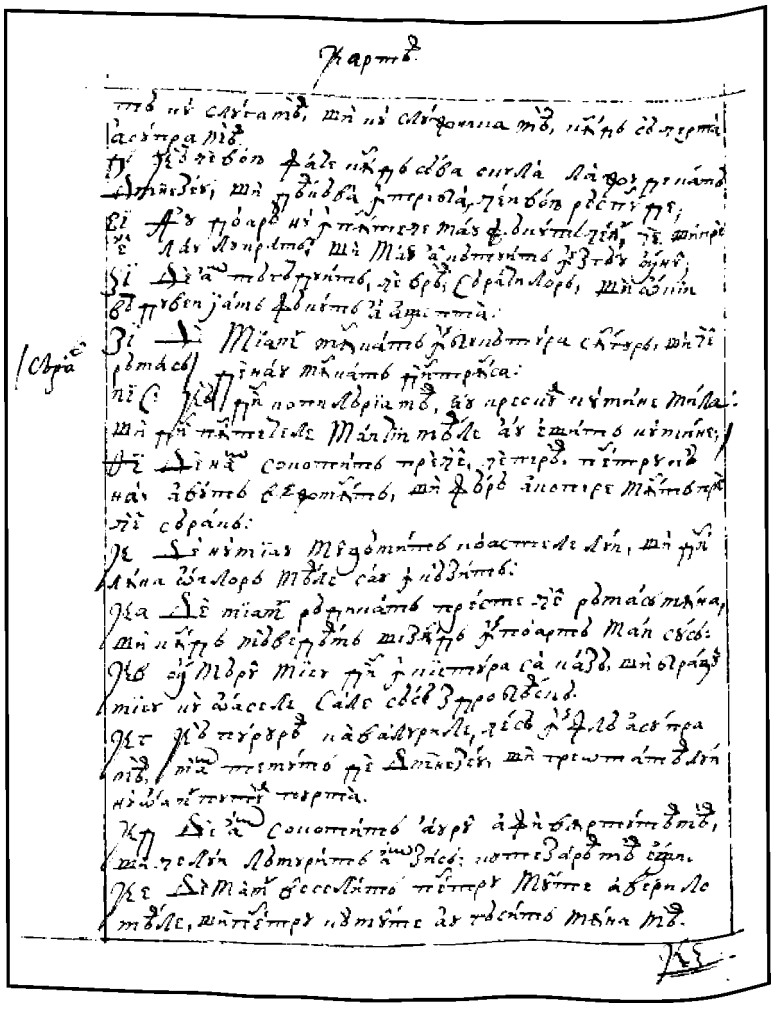

43v

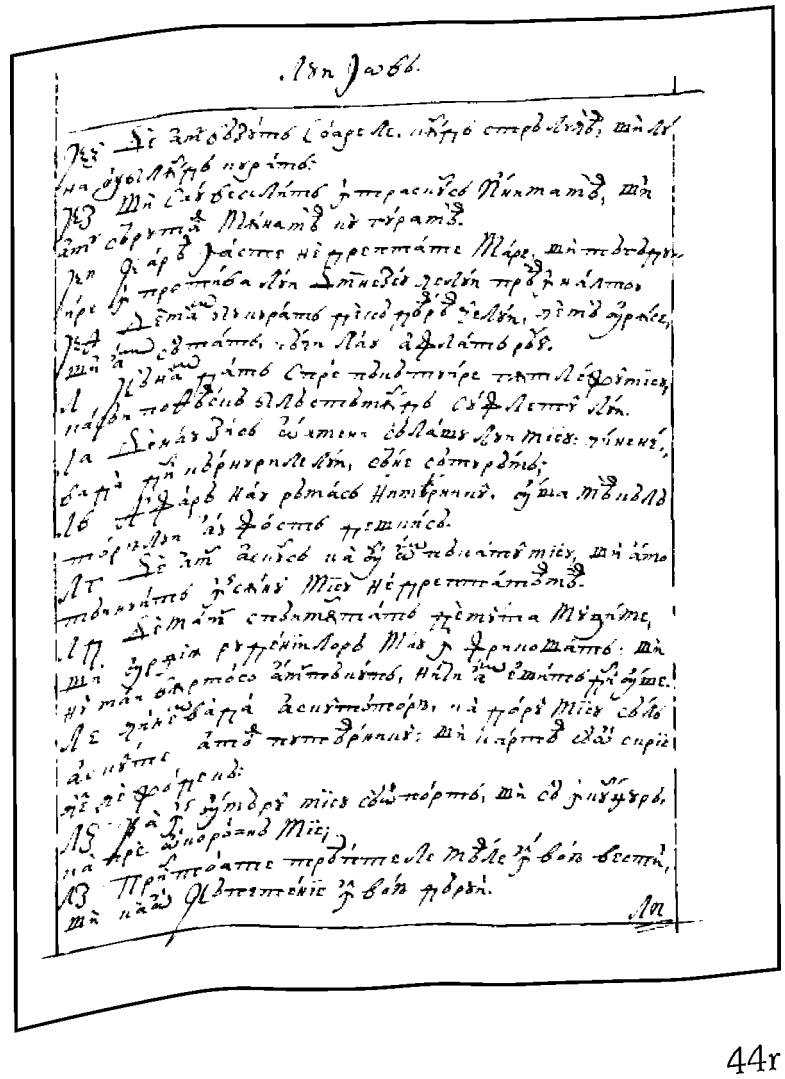

44r

CARTEA LUI IOV

FACSIMILE

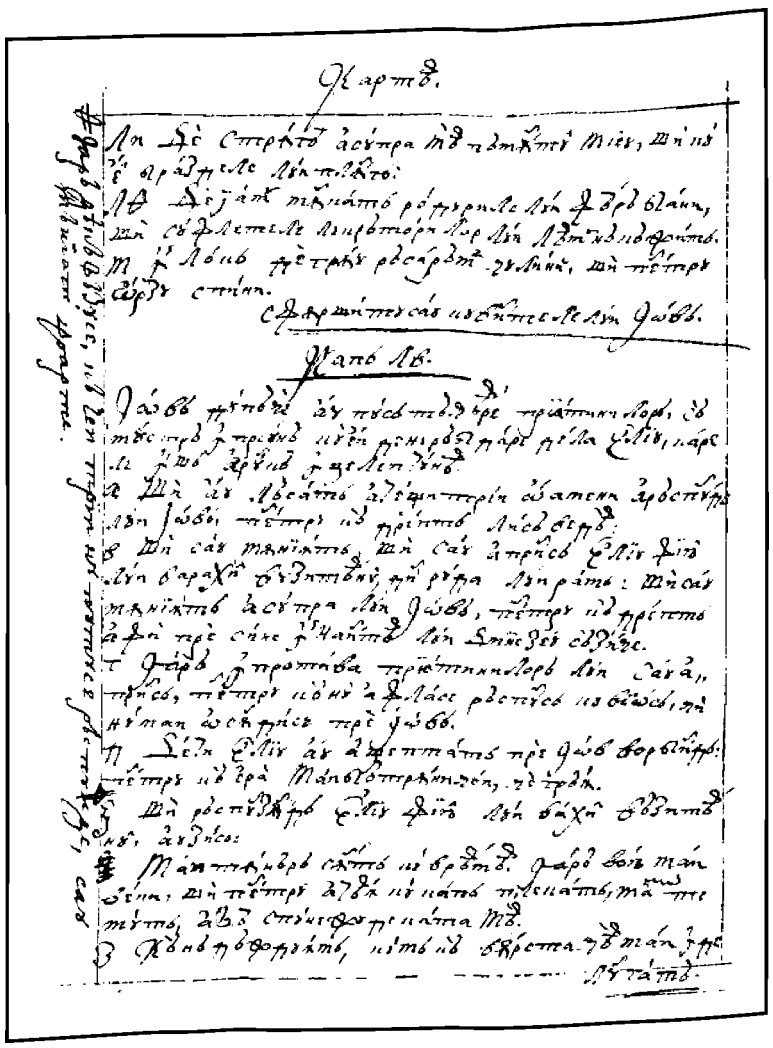

44v

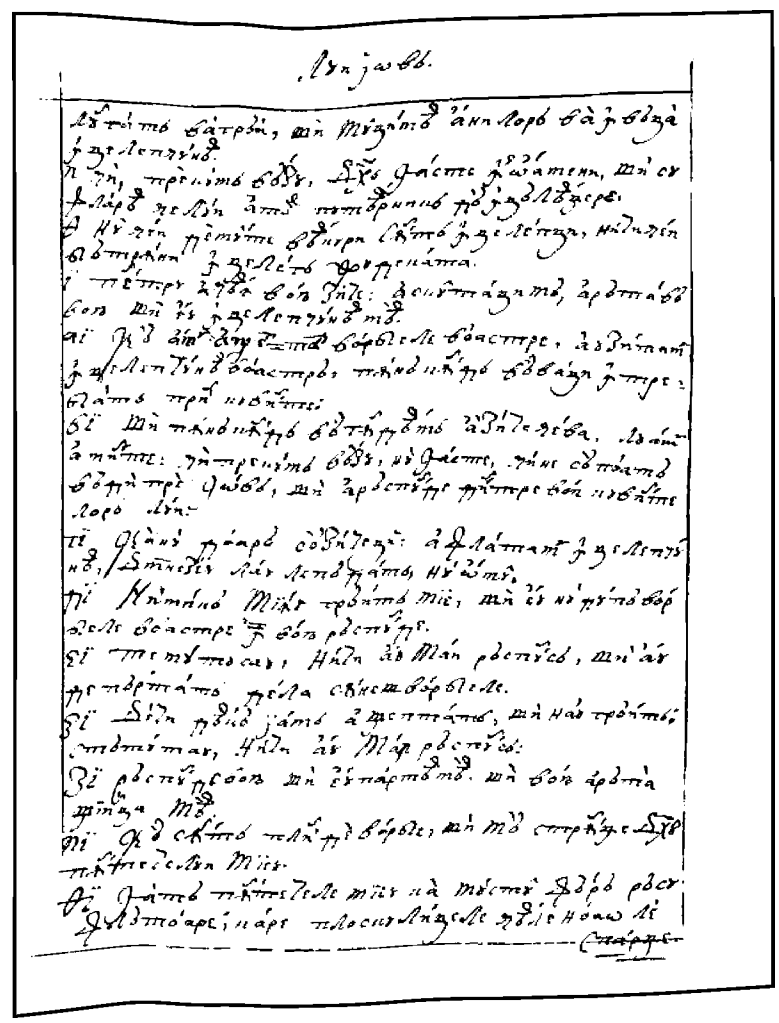

45r

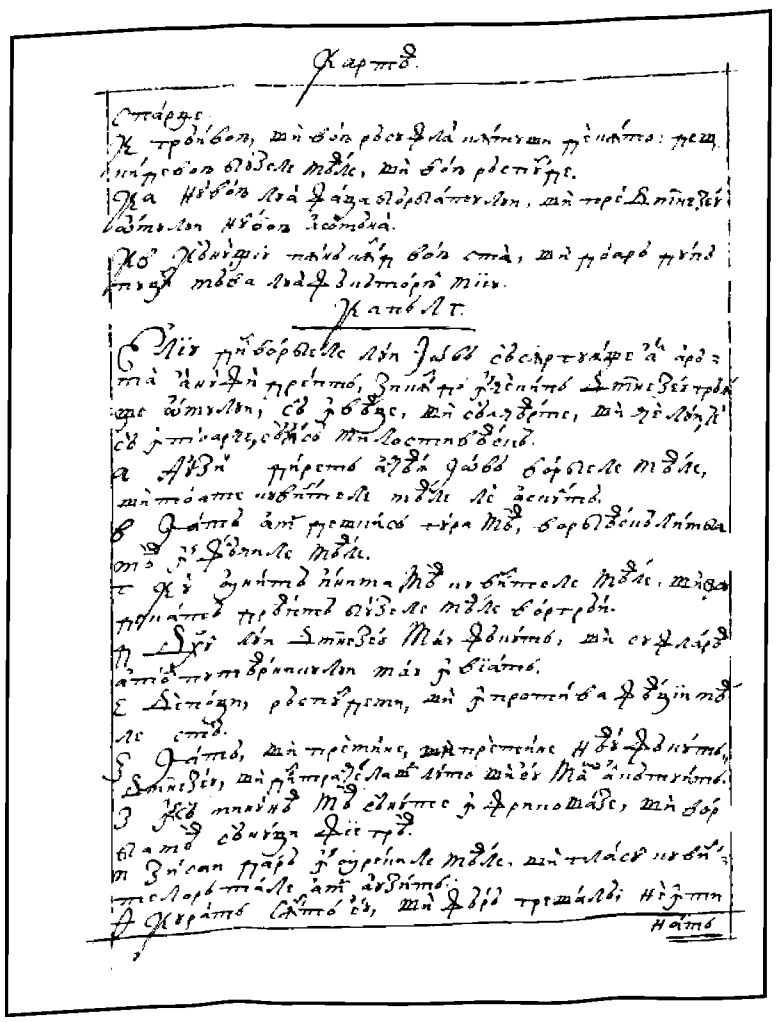

45v

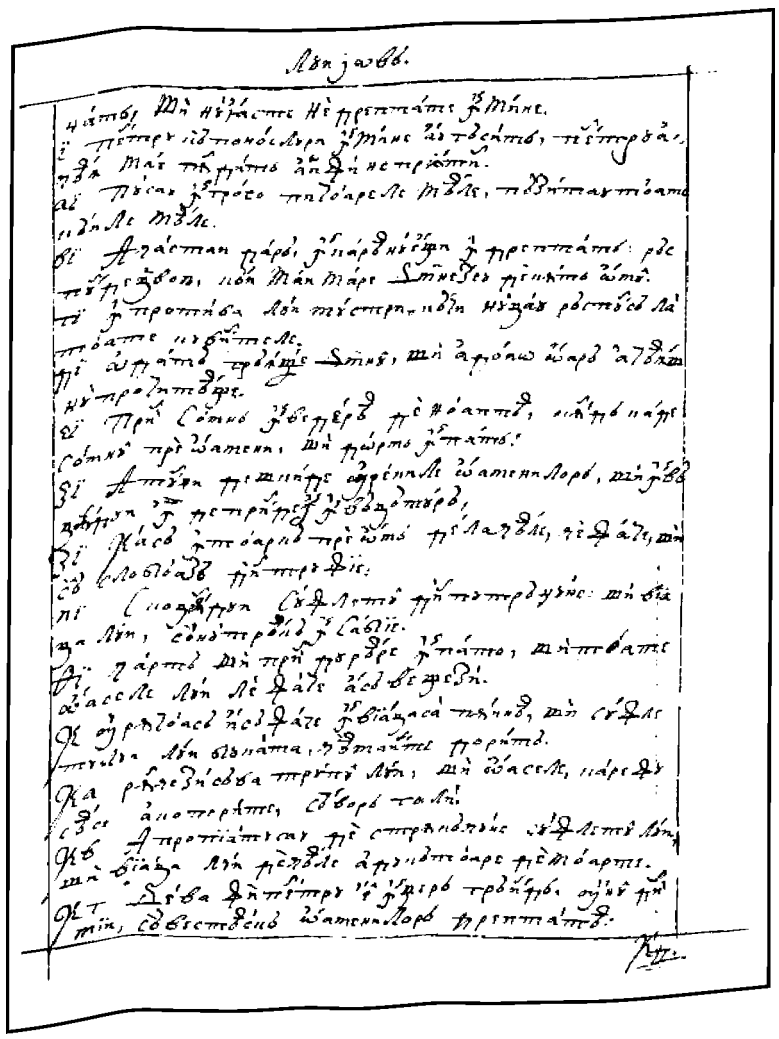

46r

46v

47r

47v

48r

CARTEA LUI IOV

FACSIMILE

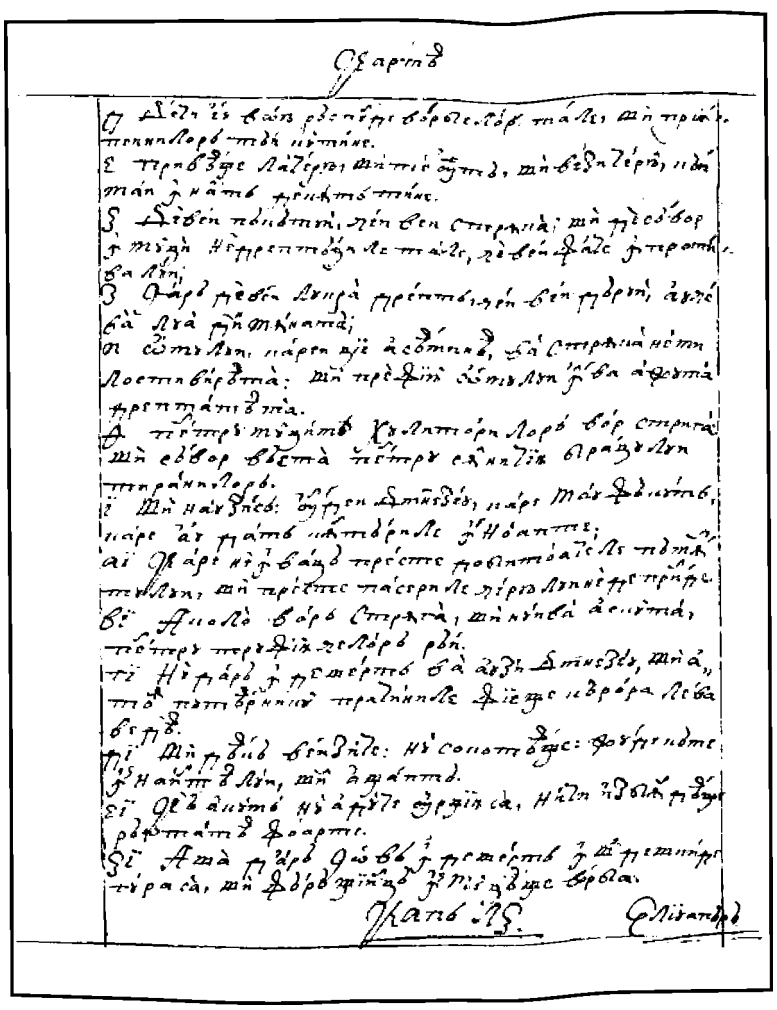

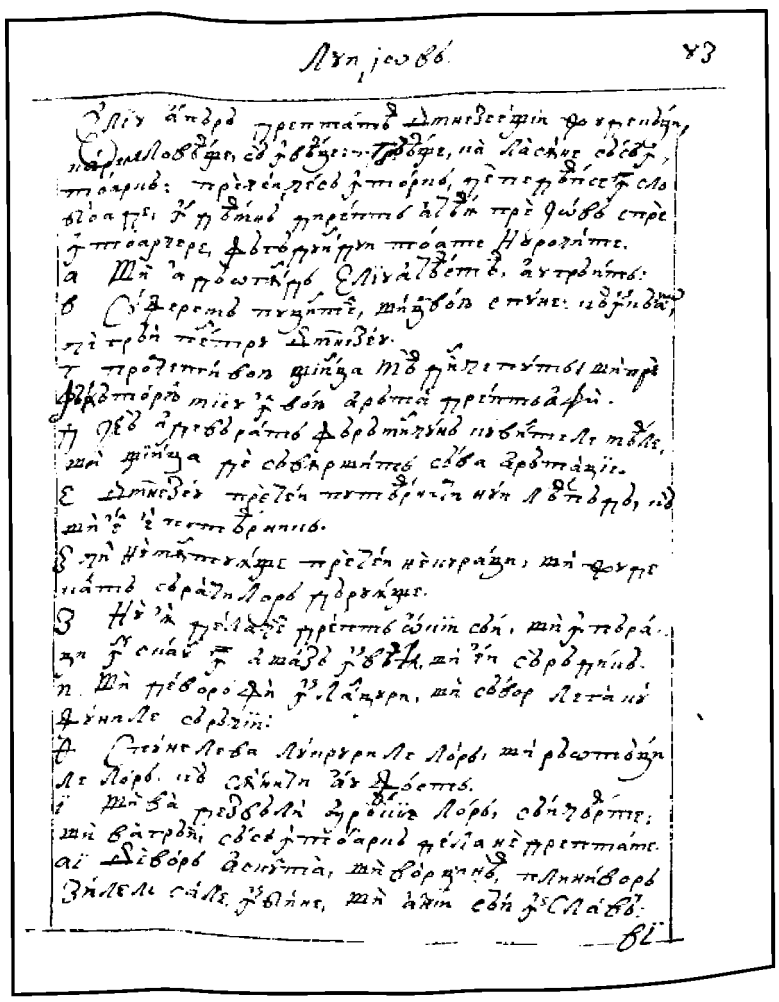

48v

49r

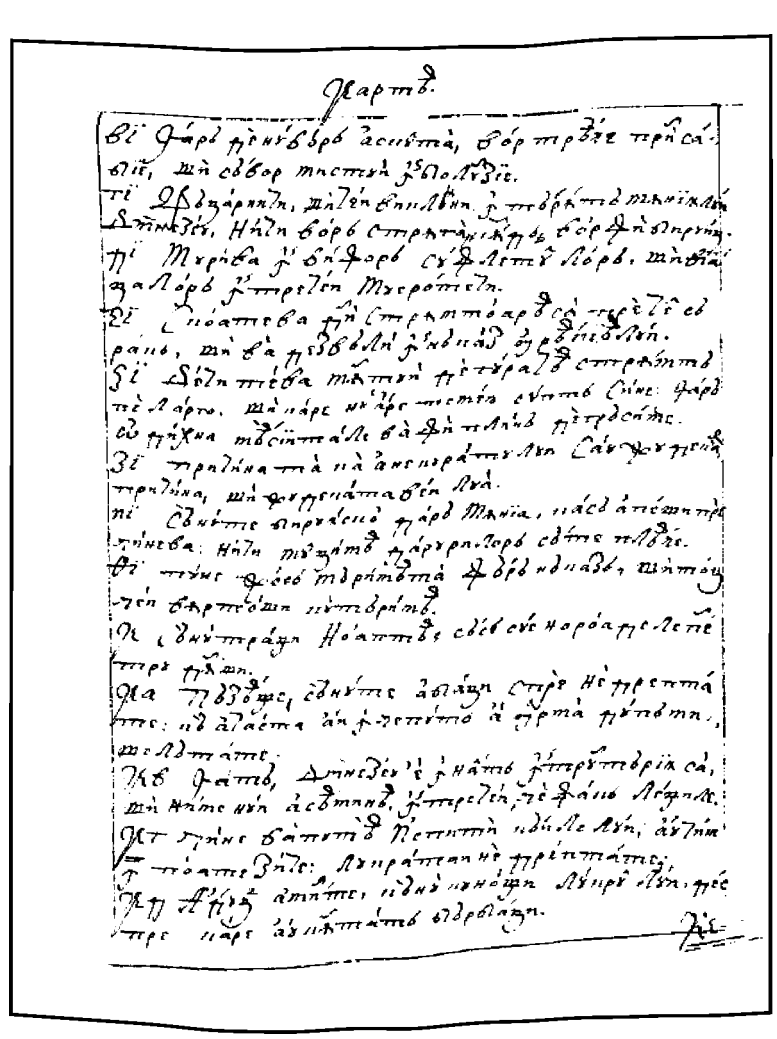

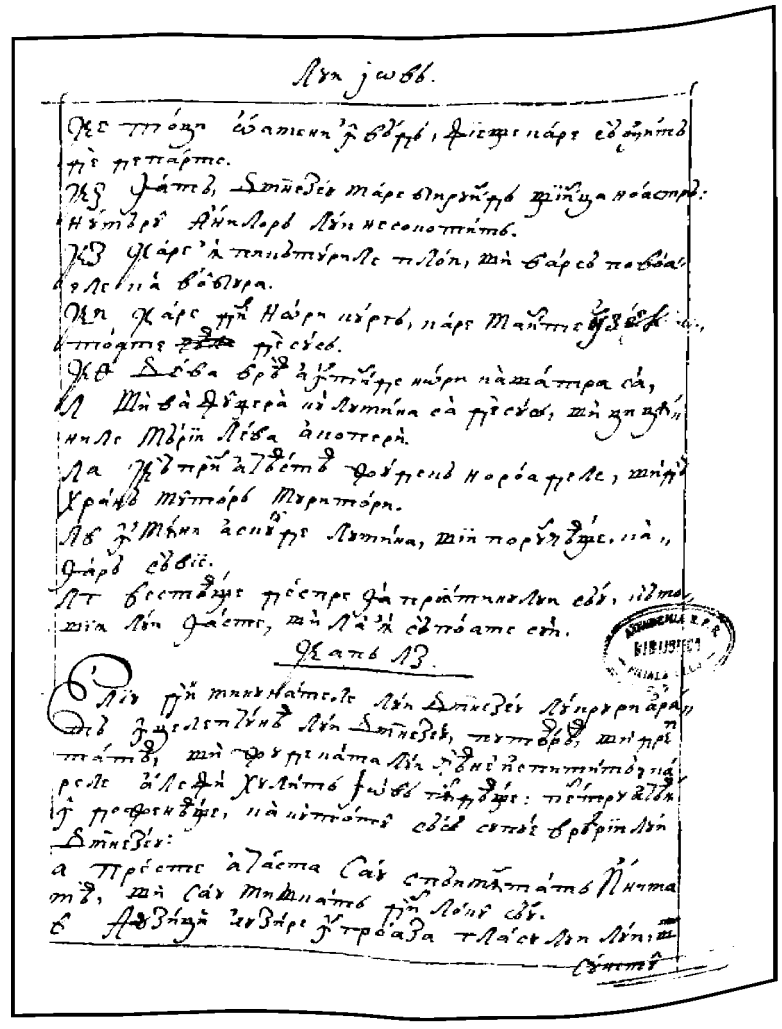

49v

50r

FACSIMILE

CARTEA LUI IOV

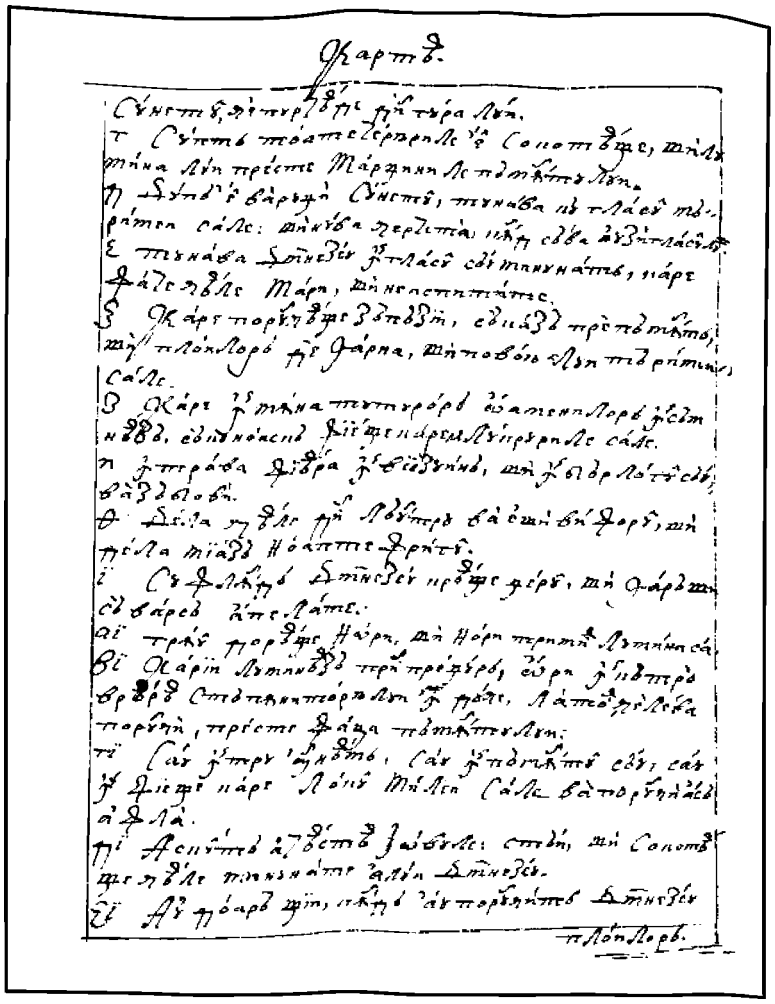

50v

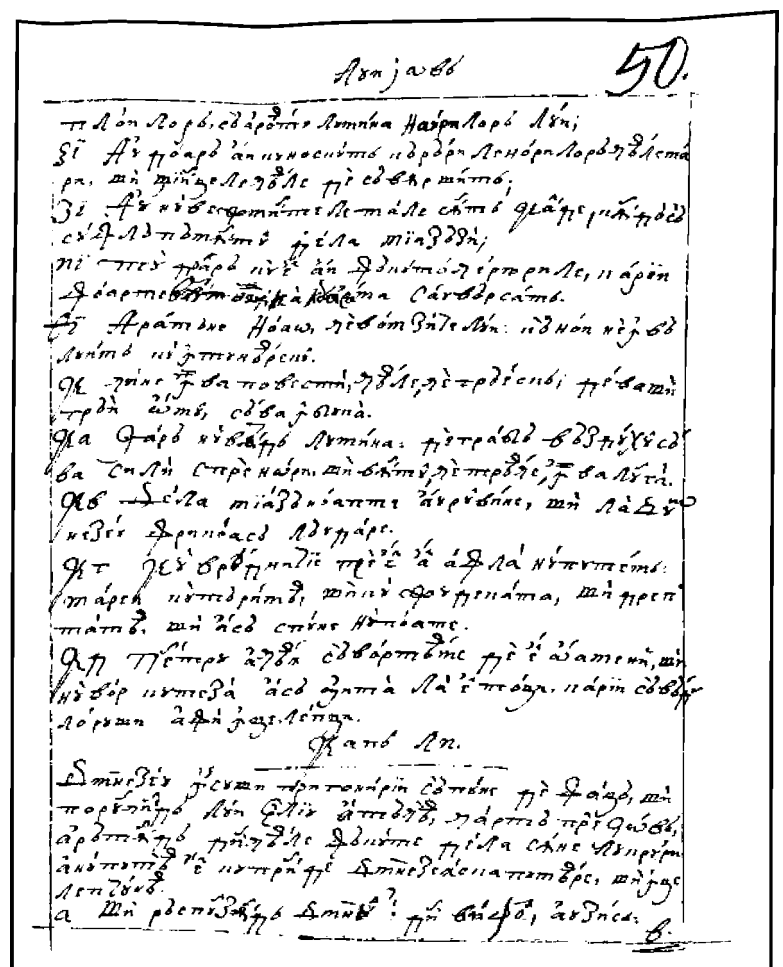

51r

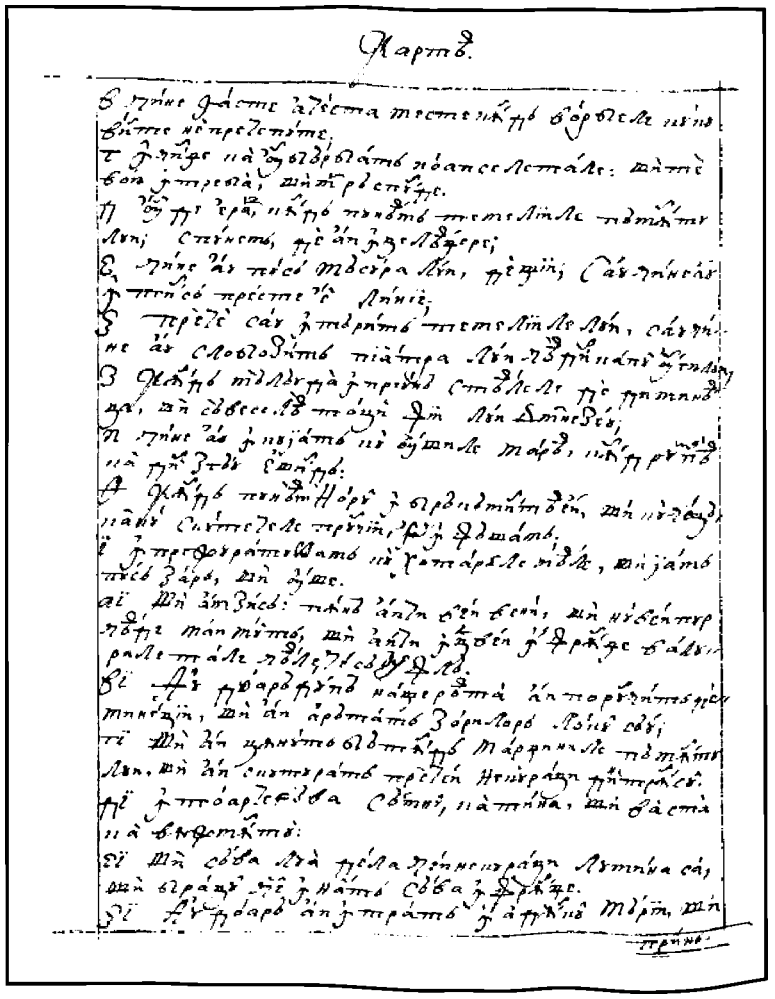

51v

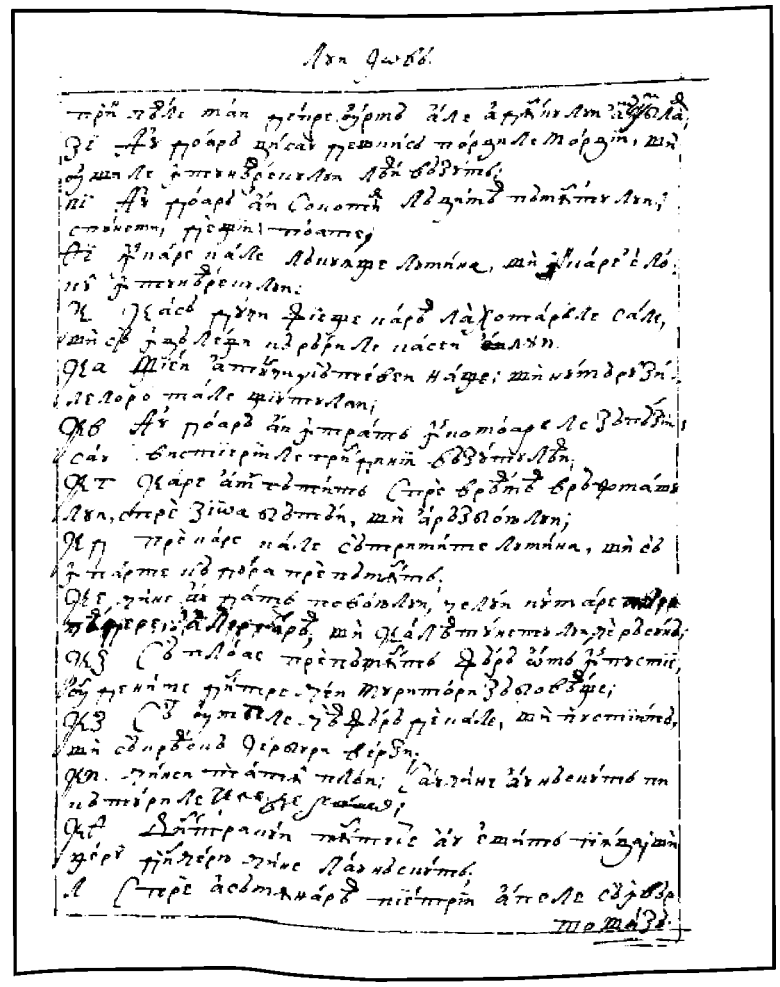

52r

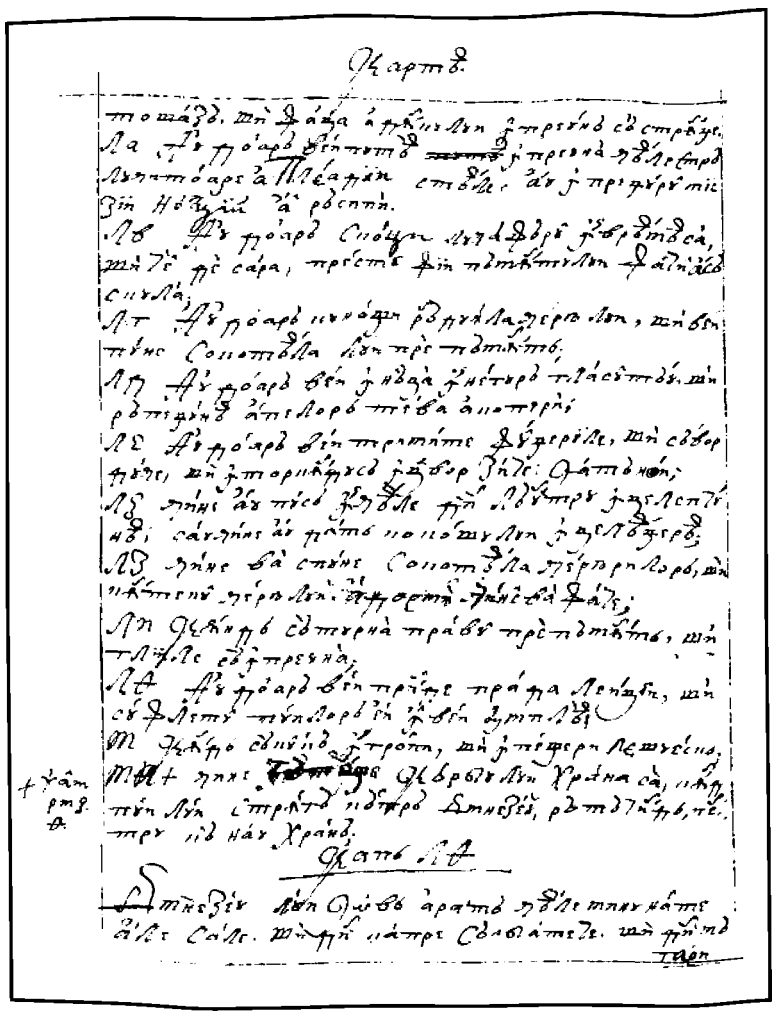

52v

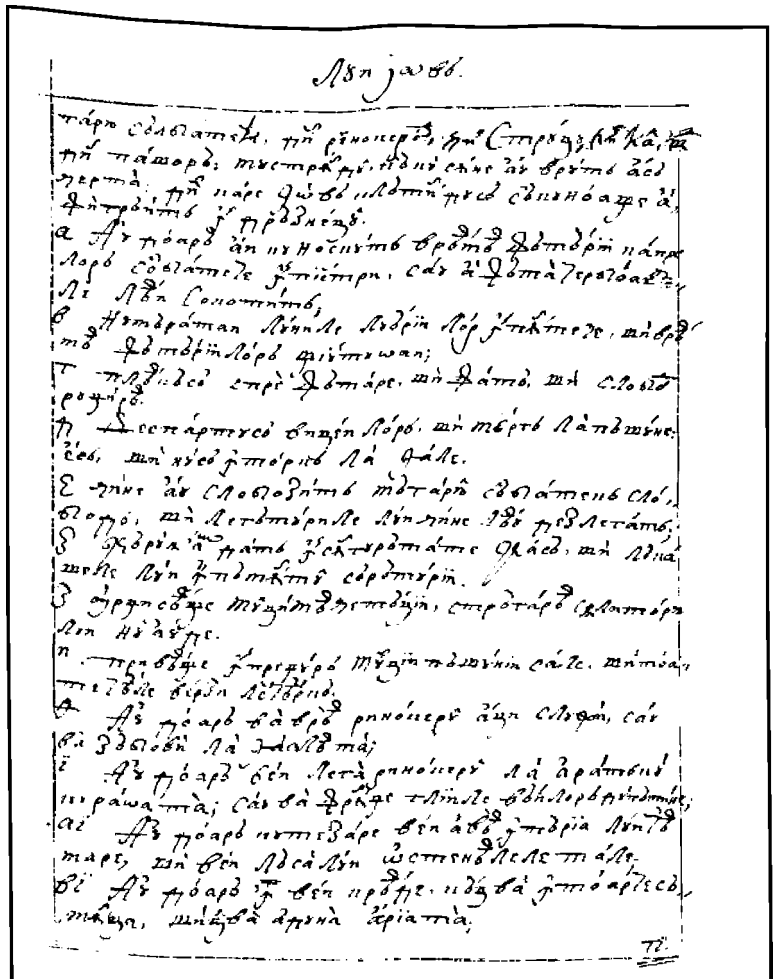

53r

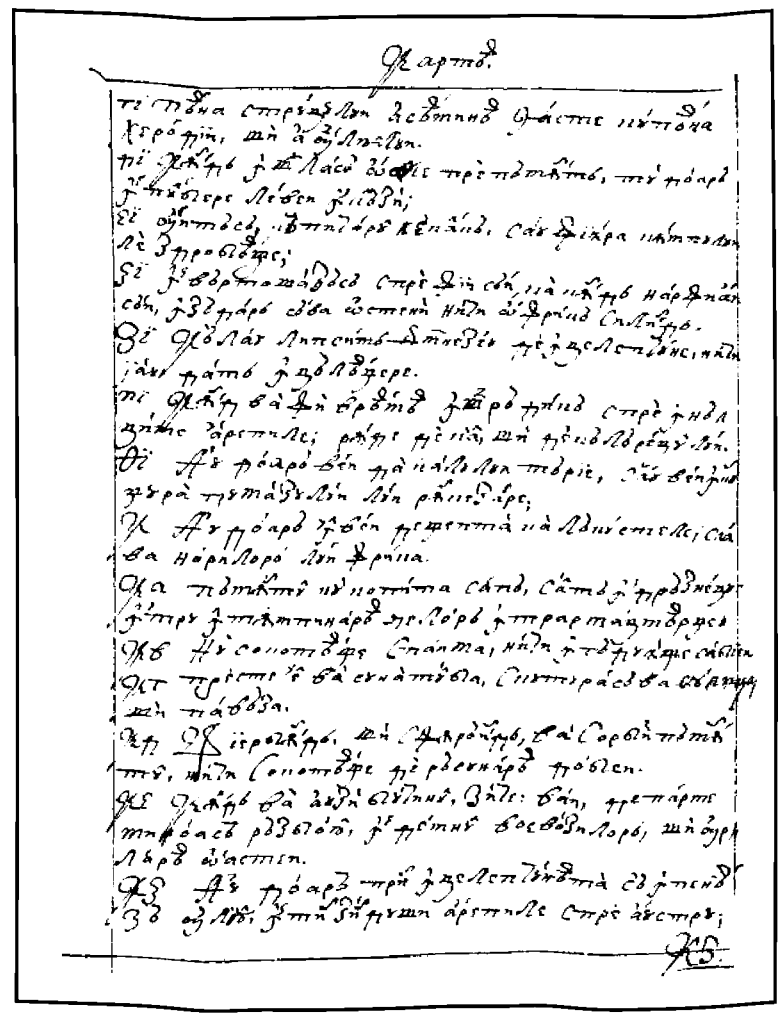

53v

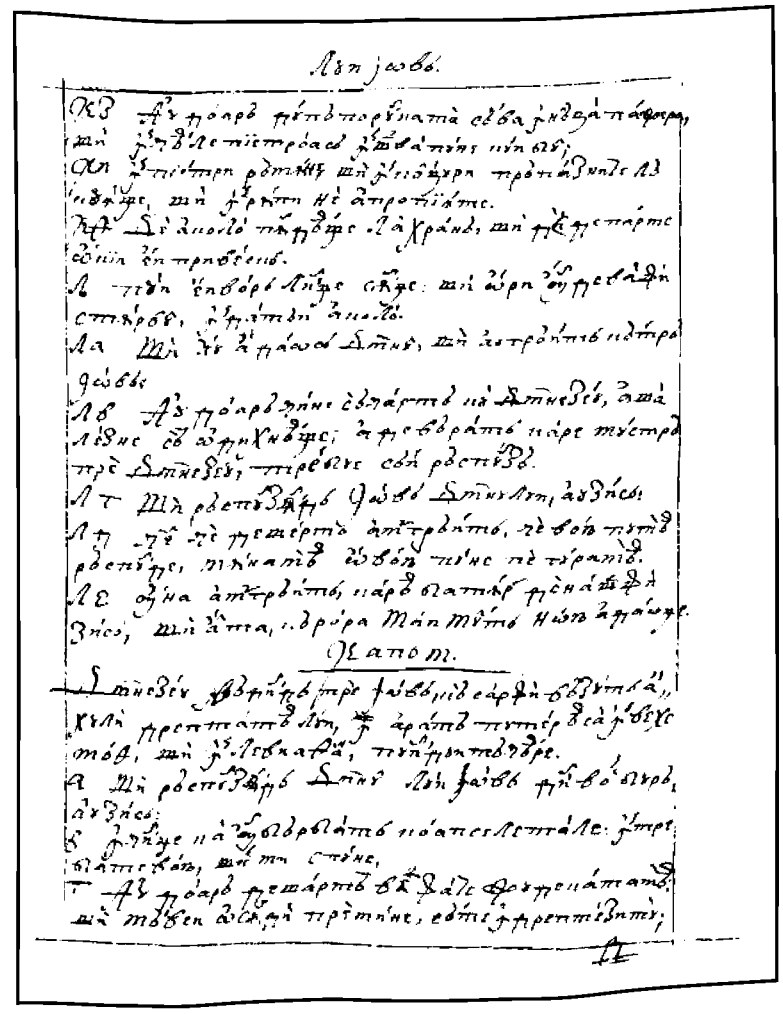

54r

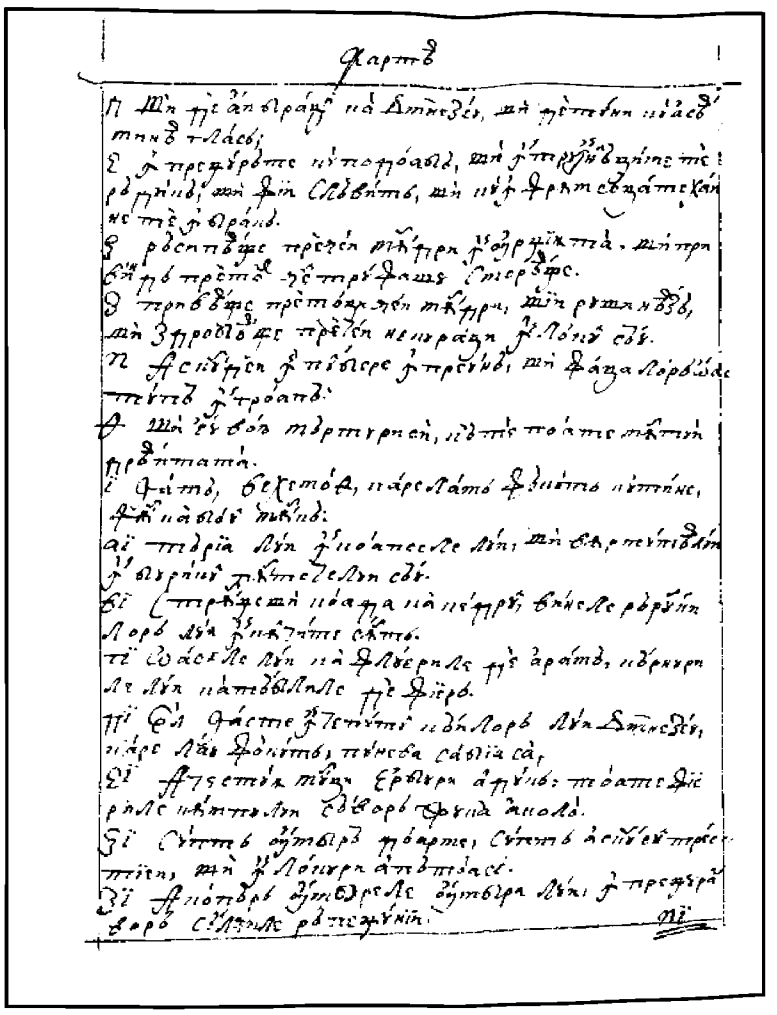

54v

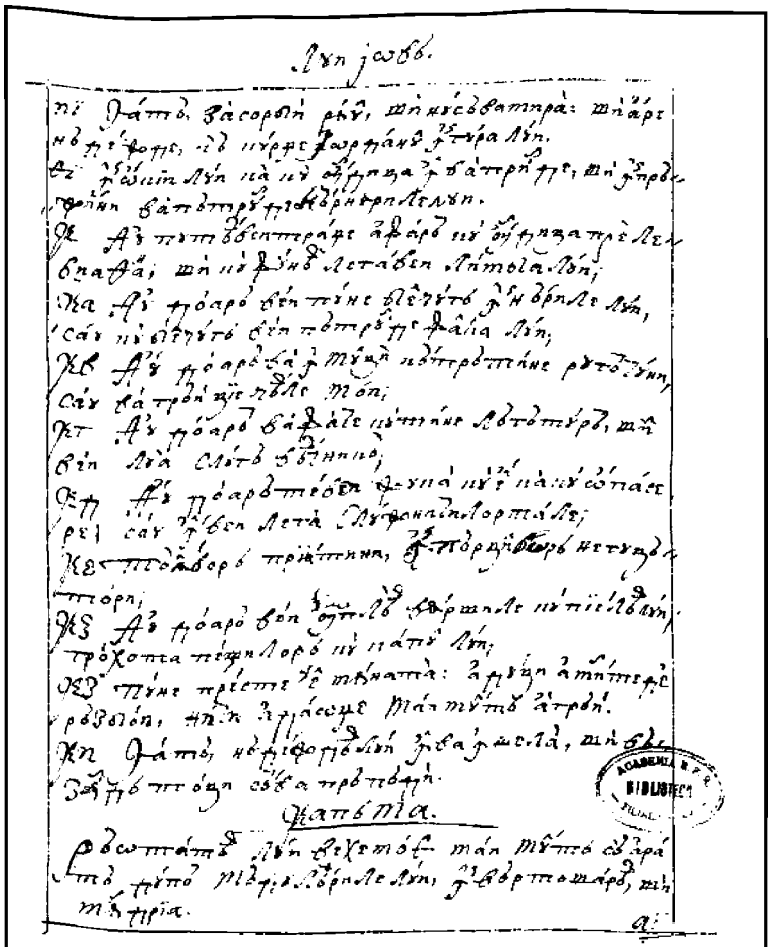

55r

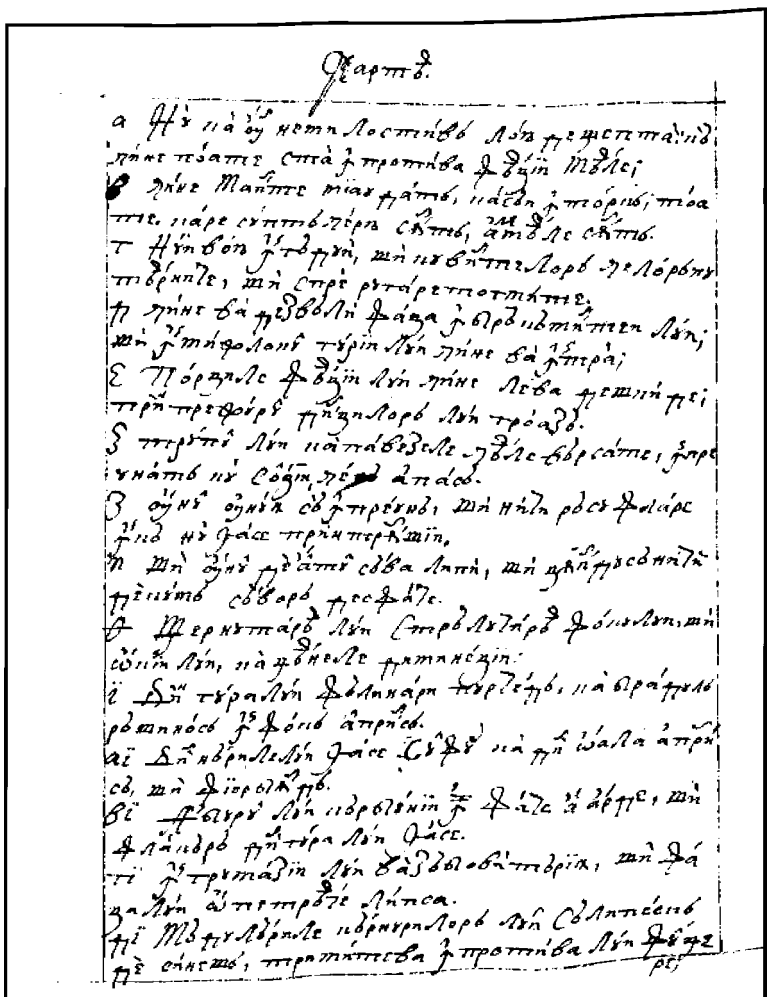

55v

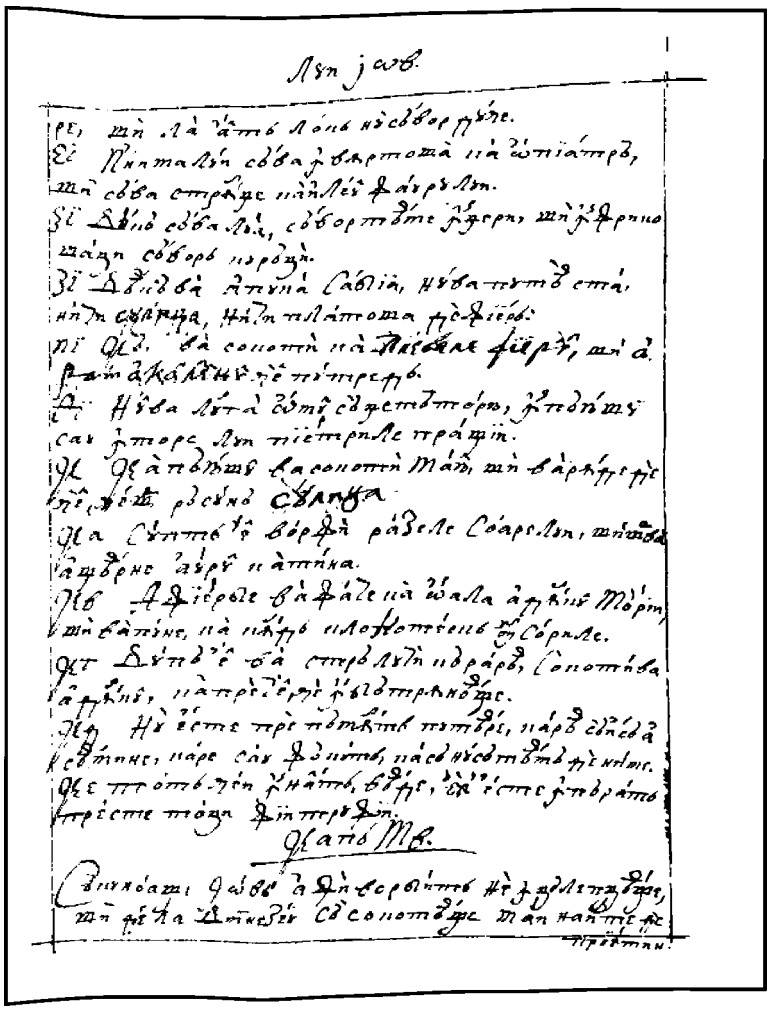

56r

CARTEA LUI IOV

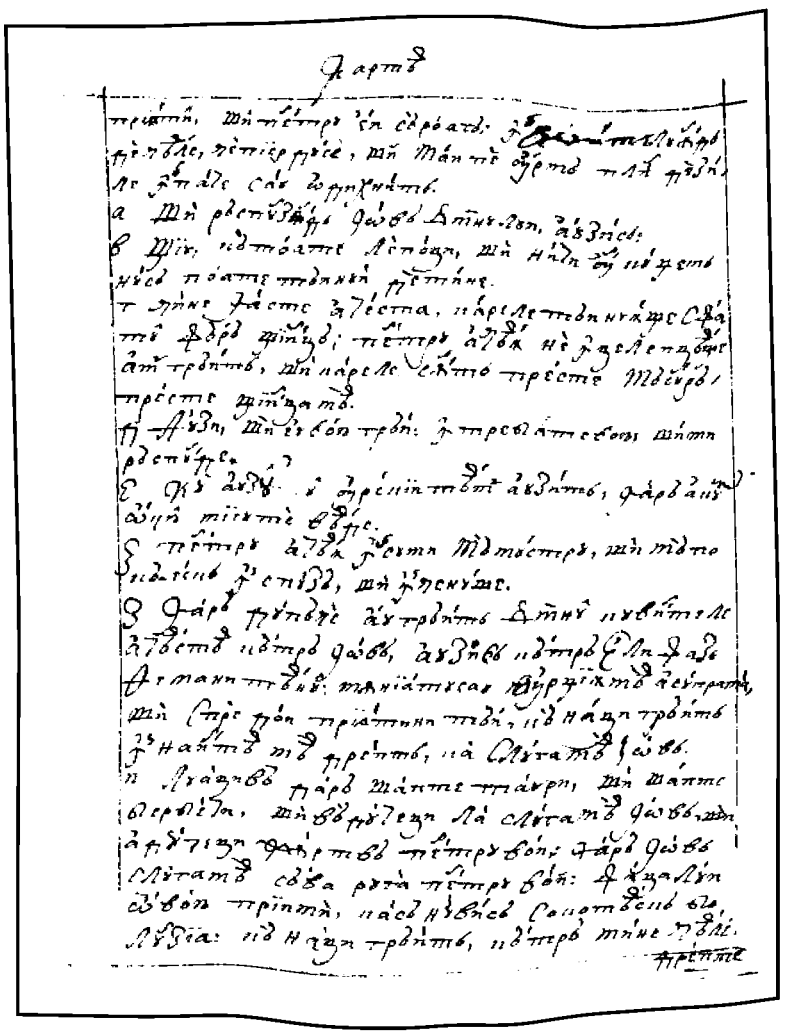

56v

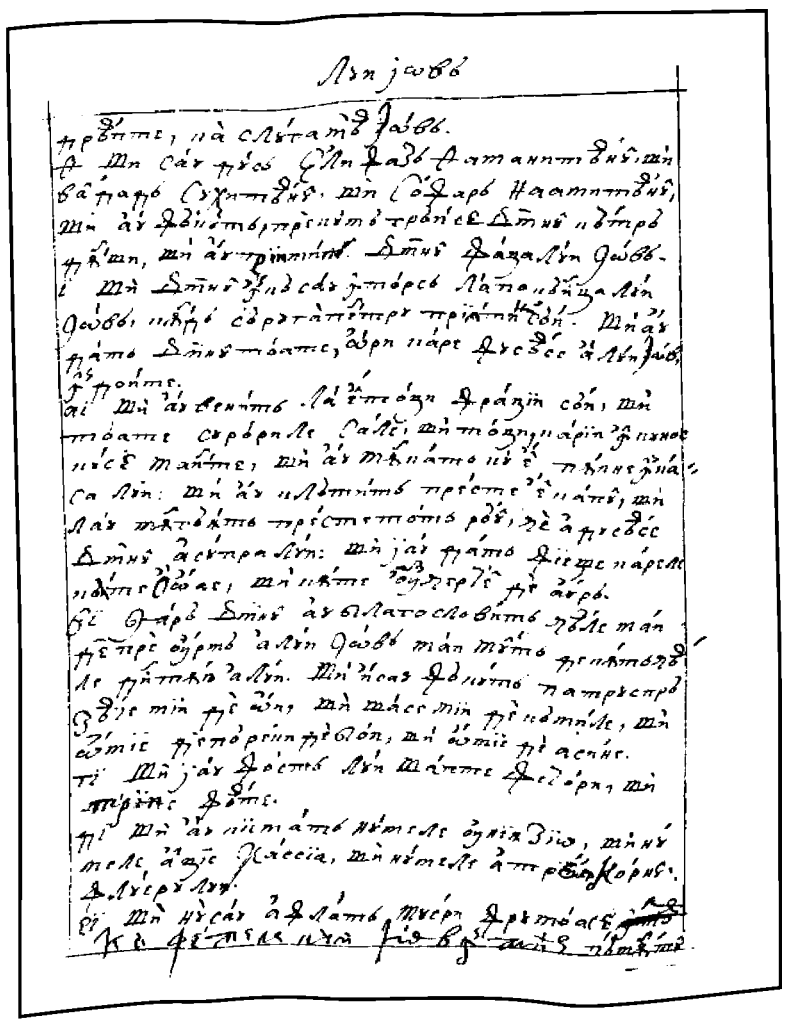

57r

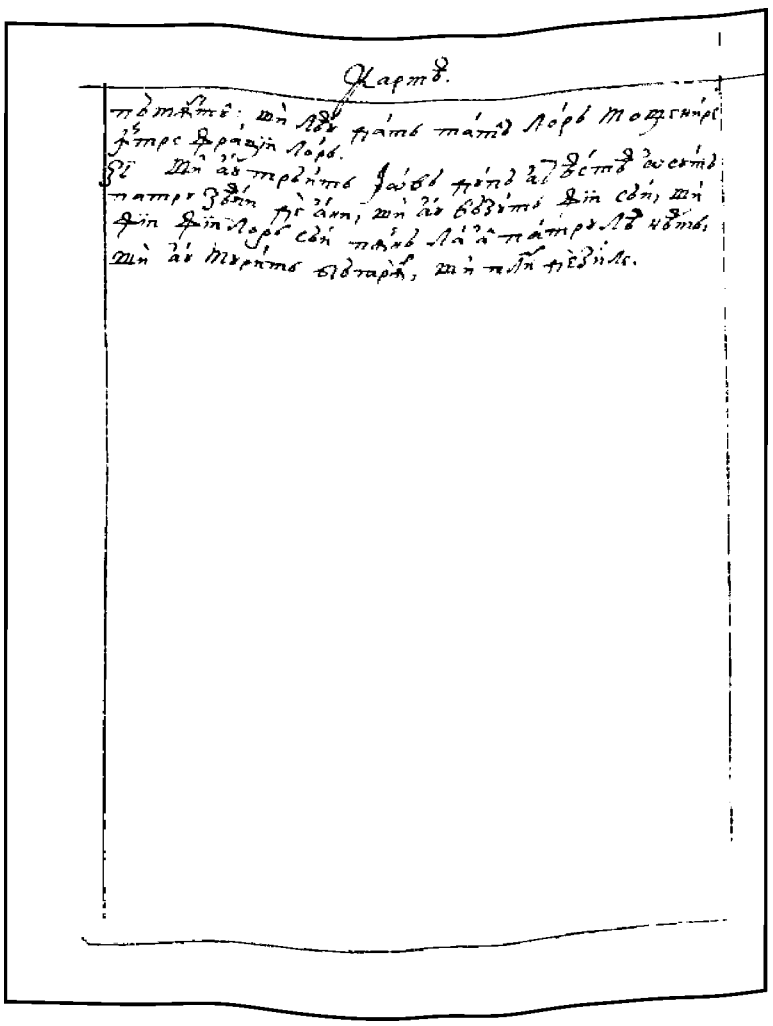

57v

Psalm 1

1. **Fericit bărbatul carele n-au umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor n-au stătut şi pre scaun de pierzare n-au şezut,**
2. *Ci în leagea Domnului, voia lui şi în leagea lui va cugeta zioa şi noaptea. *Ios. 1, 8.
3. *Şi va fi ca un pom răsărit lângă curgerea apelor, care rodul său va da în vreamea sa şi frunza lui nu va cădea şi toate, oricâte va face, vor spori. *Ierim. 17, 18.
4. Nu aşa, necredincioşilor, nu aşa, ci ca pravul ce-l spulberă vântul de pre faţa pământului.
5. Pentru aceasta nu vor învia necredincioşii în giudecată, nici păcătoşii în sfatul dreptilor.
6. Că ştie Domnul calea dreptilor, şi calea necredincioşilor va peri.

Psalm 2

1. *Pentru ce s-au întărâtat neamurile şi noroadele au cugetat ceale deşarte? *Fap. 4, 25.
2. Stătut-au de faţă împăraţii pământului şi căpeteniile s-au adunat într-una asupra Domnului şi asupra Unsului Lui:
3. „Să rumpem legăturile lor şi să lepădăm de la noi jugul lor”.
61v 4. Cel ce lăcuiaşte în ceriu va râde de dânşii şi | Domnul îi va bajocori.
5. Atunci va grăi către dânşii întru mănia Sa şi întru iuţimea Sa îi va turbura:
6. „Iară eu sânt pus împărat de Dânsul preste Sion, muntele cel sfânt al Lui, vestind porunca Domnului”.
7. *Domnul au zis către mine: „Fiiul mieu eşti tu, Eu astăzi te-am născut. *Facer. 13, 33.
8. Ceare de la mine şi-ţi voiu da ţie neamuril,e moştenirea ta şi biruinţa ta, marginile pământului. Ovr. 1, 5 şi 5, 5.
9. *Paşte-i-vei pre dânşii cu toiag de fier şi ca vasul olariului îi vei zdrobi”. *Apoc. 2, 27 şi 19, 15.
10. Şi acum, împăraţi, înţăleageţi, învăţaţi-vă cei ce judecaţi pământul!
11. Slujiţi Domnului cu frică şi săltaţi Lui cu cutremur!
12. Luaţi învăţătura, ca nu cândva să Se mânie Domnul şi să periţi din calea cea dreaptă!
13. Când să va aprinde degrabă mâniia Lui, fericiţi toţi carii să nădăjduiesc într-Însul!

1. **Psalmul lui David, când fugea de către faţa lui Avisalom, fiiului său (2 Împăr. 15, 14), 3**
2. Doamne, căci s-au înmulţit cei ce mă năcăjesc? Mulţ să scoală asupra mea,
3. Mulţi zic sufletului mieu: „Nu ieste mântuirea lui în Dumnezeul lui”.
4. Iară Tu, Doamne, sprijinitoriul mieu eşti, mărirea mea şi Cela ce înnalţi capul mieu. ||
62r 5. Cu glasul mieu către Domnul am strâgat şi m-au auzit din muntele cel sfânt al Său.

6. Eu am dormit şi am dormitat şi m-am sculat, că Domnul m-au sprijinit.
7. Nu mă voiu teame de miile norodului ce mă împresoară. Scoală, Doamne, mântuiaşte-mă, Dumnezeul mieu,
8. Că Tu ai bătut pre toţi cei ce-m vrăjmăşesc mie fără pricină; dinţii păcătoşilor ai zdrobit.
9. A Domnului e mântuirea şi preste norodul tău, blagosloveniia Ta.

1. **Întru sfârşit, în laude. Psalmul lui David 4**
2. Când am chemat, auzitu-m-au Dumnezeul dreptăţii meale; întru năcaz m-ai desfătat.
Miluiaşte-mă şi ascultă rugăciunea mea!
3. Fiii oamenilor, până când grei cu inima? Pentru ce iubiţi deşertăciunea şi căutaţi minciuna?
4. Şi să ştiţi că minunat au făcut Domnul pre cel sfânt al Său. Domnul mă va auzi când voiu strâga cătră Dânsul.
*Efes 4, 26. 5. *Mâniiaţi-vă şi să nu păcătuiţi; ceale ce ziceţi în inimile voastre, în culcuşurile voastre vă umiliţi.
6. Jârtfuiţi jârtva dreptăţii şi nădăjduiţi în Domnul. Mulţi zic: „Cine ne-au arătat noao ceale bune?"
7. Însămnatu-s-au preste noi lumina feaţii Tale, Doamne, dat-ai veselie în inima mea.
8. Din rodul grâului, al vinului şi al untului-de-lemn al său s-au înmulţit.
9. În pace şi spre aceastaşi voiu dormi şi mă voiu odihni,
10. Că Tu, Doamne, osebit întru nădeajde m-ai aşezat. |

1. **Întru sfârşit, pentru ceaea ce moştenirea agiunge. Psalmul lui David 5** 62v
2. Graiurile meale ia-le în urechi, Doamne, înţeleage strâgarea mea!
3. Ia aminte glasul rugăciunii meale, Împăratul mieu şi Dumnezeul mieu,
4. Căci cătră Tine mă voiu ruga, Doamne! Dimineaţa vei auzi glasul mieu,
5. Dimineaţa voiu sta înnaintea Ta şi voiu vedea că nu Dumnezeu cel ce voieşti fărădeleagea Tu eşti.
6. Nici va lăcui lângă Tine cel viclean, nici vor petreace călcătorii de leage în prejma ochilor Tăi.
7. Urât-ai pre toţi cei ce lucrează fărădeleage, pierde-vei pre toţi cei ce grăiesc minciună,
8. Pre bărbatul sângiurilor şi viclean uraşte Domnul. Iară eu întru mulţimea milei Tale întra-voiu în casa Ta, închina-mă-voiu spre sfântă bisearica Ta întru frica Ta.
9. Doamne, povăţuiaşte-mă întru dreptatea Ta pentru nepriiatinii miei, îndreptează înaintea Ta calea mea.
10. Că nu iaste în gura lor adevăr, inima lor e deşartă,
*Jos 13, 3. 11. *Groapă deşchisă grumazul lor, cu limbile sale viclenea. Judecă-i pre ei, Dumnezeule!
Râm. 3, 13. 12. Cază din cugetele sale, după mulţimea păgânătăţilor lor leapădă-i pre dânşii, că Te-au amărât, Doamne.
13. Şi să se veselească toţi cei ce nădăjduiesc întru Tine; în veac vor sălta; şi vei lăcui întru dânşii
14. Şi să vor lăuda întru Tine toţi carii iubesc numele Tău. ||
15. Că Tu vei blagoslovi pre cel drept. Doamne, ca cu arma bunei-voirei Tale ne-ai 63r încununat.

1. **Pre sfârşit, în versuri. Psalmul lui David pentru a opta, 6**
2. Doamne, nu întru iuţimea Ta să mă mustri, nici întru mâniia Ta să mă certi.
3. Miluiaşte-mă, Doamne, că neputincios sânt. Vindecă-mă, Doamne, că s-au turburat oasele meale,
4. Şi sufletul mieu s-au turburat foarte; ci Tu, Doamne, până când?
5. Întoarce-Te, Doamne, şi izbăveaşte sufletul mieu, mântuiaşte-mă pentru mila Ta!
6. Că nu iaste în moarte cine să Te pomenească, şi în iad cine să va mărturisi Ţie?
7. Ostenit-am întru suspinul mieu, spăla-voiu în toate nopţile patul mieu, cu lacrămile meale aşternutul mieu voiu uda.
*Matei 7, 23 8. Turburatu-s-au de iuţime ochiul mieu, învechitu-m-am între toţi nepriiatinii miei.
şi 25, 41. 9. *Depărtaţi-vă de la mine toţi cei ce lucraţi fărădeleage, că au auzit Domnul glasul
Luca 13, 27. plângerii meale.

10. Auzit-au Domnul cererea mea, Domnul rugăciunea mea au priimit.
11. Să să ruşineaze şi să să turbure foarte toţi nepriiatinii miei, întoarcă-să şi să să ruşineaze foarte degrabă.

1. salmul lui David, care l-au cântat Domnului pentru cuvintele lui
63v **Husi, fiiului Iemenii | (2 Împăr. 16), 7**
2. Doamne, Dumnezeul mieu, spre Tine am nădăjduit, mântuiaşte-mă de toţi cei ce mă gonesc şi mă izbăveaşte,
3. Ca nu cândva să răpească ca un leu sufletul mieu, nefiind cine să răscumpere, nici cine să mântuiască.
4. Doamne, Dumnezeul mieu, de am făcut aceasta, de iaste nedreptate în mânile meale,
5. De am răsplătit celor ce-m răsplătesc mie reale, să cazu adecă de la nepriiatinii miei deşert;
6. Gonească nepriiatinul sufletul mieu şi-l prinză şi calce în pământ viaţa mea şi slava mea în ţărână să o aşaze.
7. Scoală-Te, Doamne, întru mânia Ta şi Te înalţă întru hotarele nepriiatinilor miei.
Şi Te scoală, Doamne, Dumnezeul mieu, în porunca carea ai poruncit.
8. Şi adunarea noroadelor Te va încungiura.
Şi pentru aceasta, la înălţime te întoarce.
9. Domnul judecă noroadele;
Judecă-mă, Doamne, după dreptatea mea şi după nevinovăţiia mea asupra mea.
10. Sfârşască-să răotatea păcătoşilor şi vei îndrepta pre cel drept, *Cel ce cerci inimile şi rărunchii, Dumnezeule! *1Par. 28, 9. Ier. 11, 20
11. Agiutoriul mieu cel adevărat de la Domnul, Cel ce mântuiaşte pre cei drepţi cu inima. şi 17, 10
12. Dumnezeu judecătoriu drept, tare şi putearnic; au doară să mânie în toate zilele? şi 20, 12.
13. De nu vă veţi întoarce, sabia Sa o va lucii, arcul Său l-au încordat şi l-au gătit ||
64r 14. Şi într-însul au gătit vasele morţii, săgeţile sale celor arzători le-au lucrat.
15. *Iată, s-au apropiat a naşte nedreptatea, zămislit-au dureare şi au născut fărădeleage; *Iov 15, 35.
16. Groapă au deşchis şi o au săpat şi au căzut în groapa carea au făcut. Isaie 59, 4.
17. Întoarce-să-va durearea lui în capul lui şi spre creaştetul lui nedreptatea lui să va pogorî.
18. Mărturisi-mă-voiu Domnului după dreptatea lui şi voiu cânta numelui Domnului celui înnalt.

1. ntru sfârşit, pentru teascuri. Psalmul lui David 8
2. Doamne, Domnul nostru, cât e de minunat numele Tău în tot pământul, că s-au înălţat mare cuviinţa Ta mai presus de ceriuri.
3. Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvârşit lauda pentru nepriiatinii Tăi, ca să sfârmi pre nepriiatinul şi izbânditoriul.
4. Că voiu vedea ceriurile Tale, lucrurile deagetelor Tale, luna şi stealele care Tu le-ai întemeiat.
5. Ce iaste omul, că-l pomeneşti? Sau fiul omului, că-l cercetezi?
6*. Micşoratu-l-ai puţin oarece decât îngerii, cu mărire şi cu cinste l-ai încununat, *Ovr. 2, 7.
7. Şi l-ai pus preste lucrurile mânilor Tale. Face. 1, 28.
8*. Toate le-ai supus supt picioarele lui, oile şi boii, toate, încă şi dobitoacele câmpului, *1Cor. 15, 26.
9. Paserile ceriului şi peştii mării, cei ce străbat cărările mării.
64v 10. Doamne, Domnul nostru, cât e de minunat nu|mele Tău în tot pământul!

1 ntru sfârşit, pentru ceale ascunse ale Fiiului. Psalmu lui David 9
2. Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, în toată inima mea, spune-voiu toate minunile Tale;
3. Veseli-mă-voiu şi voiu sălta întru Tine, cânta-voiu numelui Tău, Preaînalte.
4. Întorcând pre nepriiatinul mieu înnapoi, slăbi-vor şi vor peri de cătră faţa Ta.
5. Că ai făcut judecata mea şi dreptatea mea; şezut-ai pre scaun Cel ce giudeci dreptate.
6. Certat-ai neamurile şi au perit necredinciosul; numele lor l-ai stâns în veac şi în veacul veacului.
7. Nepriiatinului au lipsit sabiile întru sfârşit şi cetăţile lor le-ai sfârmat;
Perit-au pomenirea lor cu sunet.
8. Şi Domnul în veac rămâne;

Gătit-au la judecată thronul Său
9. Şi El va judeca lumea întru dreptate,
Judeca-va noroadele întru îndreptare.
10. Şi S-au făcut Domnul scăpare săracului, ajutoriu în vremi cuvioase, întru năcaz.
11. Şi să nădăjduiască întru Tine cei ce cunosc numele Tău, că n-ai părăsit pre cei ce Te caută pre Tine, Doamne!
12. Cântaţi Domnului, Celui ce lăcuieşte în Sion; vestiţi întru neamuri isprăvile Lui.
13. Că Cel ce cearcă sângele lor Ş-au adus amin | |te, n-au uitat strâgarea săracilor. 65r
14. Miluieşte-mă, Doamne! Vezi zmereaniia mea de cătră nepriiatinii miei,
15. Cela ce mă înalţi din porţile morţii, ca să vestesc toate laudele Tale în porţile featii Sionului;
16. Sălta-voiu întru mântuirea Ta. Înfiptu-s-au neamurile întru perirea care au făcut; În cursa aceasta carea au ascuns s-au prins piciorul lor.
17. Cunoaşte-să Dumnezeu judecăţi făcând. Întru faptele mânilor Sale s-au prins păcătosul.
18. Întoarcă-să păcătoşii în iad, toate neamurile ceale ce uită pre Dumnezeu.
19. Că nu până în sfârşit va fi uitarea săracului; răbdarea săracilor nu va peri până în sfârşit.
20. Scoală-Te, Doamne, să nu să întărească omul, să judece noroadele înnaintea Ta;
21. Pune, Doamne, dătătoriu de leage preste ei, să cunoască noroadele că oameni sânt.

Psalmul 10 după ovreai

1. **Pentru ce, Doamne, ai stătut departe, treci cu vedearea în vreami cuvioasă, întru năcazu?**
2. Când să mândreaşte necredinciosul, să aprinde săracul, prindu-să în sfaturile care gândesc.
3. Că să laudă păcătosul întru poftele sufletului său, şi cel nedrept bine să cuvintează.
4. Întărâtat-au pre Domnul cel păcătos; | după mulţimea mâniii Lui nu va căuta. 65v
5. Nu iaste Dumnezeu înaintea lui, spurcate sânt căile lui în toată vreamea. Depărtează-să judecăţile Tale de la faţa lui; preste toţi nepriiatinii săi va stăpâni.
6. Că au zis întru inima sa: „Nu mă voiu clăti din neam în neam fără de rău".
*Jos 13, 3. Râm. 3, 14. 7. *A căruia de blăstăm gura plină iaste şi de amărăciune şi de vicleşug; supt limba lui, osteneală şi dureare.
8. Şade în pitulări cu cei bogaţi întru ascunsuri, ca să ucigă pre cel nevinovat.
9. Ochii lui spre cel sărac să uită; pândeaşte întru ascuns ca leul în peşterea sa, leşuiaşte să apuce pre săracul, a răpi pre săracul, cându-l trage.
10. În laţul său îl va smeri, pleca-să-va şi va cădea când va stăpâni pre cei săraci.
11. Că au zis întru inima sa: „Uitat-au Dumnezeu, întors-au faţa Sa, ca să nu vază până în sfărşit".
12. Scoală-Te, Doamne Dumnezeule, înalţe-să mâna Ta, nu uita pre săracii Tăi!
13. Pentru ce au întărâtat necredinciosul pre Dumnezeu? Că au zis întru inima sa: „Nu va întreba!"
14. Vezi că Tu la osteneală şi la dureare priveşti, ca să-i dai în mânile Tale. Ţie s-au lăsat săracul, sirmanului Tu vei fi agiutoriu.
15. Zdrobeaşte braţul celui păcătos şi viclean; căuta-să-va păcatul lui şi nu să va afla. | |
16. Domnul au împărăţit în veac şi în veacul veacului; peri-veţi, neamuri, din pământul Lui! 66r
17. Pofta săracilor o au auzit Domnul, gătirea inimii lor o au auzit ureachea Ta,
18. A judeca sirmanului şi smeritului, ca să nu adaogă încă a să mări omul pre pământ.

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 10**
2. Spre Domnul nădăjduiesc. Cum ziceţi sufletului mieu: „Mută-te în munte ca o pasere"?
3. Că iată, păcătoşii au încordat arcul, gătit-au săgeţile sale în tulbă, să săgeate întru-ntunearec pre cei drepţi cu inima.
4. Că ceale ce ai săvârşit le-au strâcat. Iară dreptul ce au făcut?
*Hav. 2, 20. 5. *Domnul în bisearica cea sfântă, Domnnul în ceriu, scaunul Lui. Ochii Lui spre cel sărac privesc, geanele Lui întreabă pre fiii oamenilor.
6. Domnul întreabă pre cel drept şi pre cel necredincios. Iar cel ce iubeaşte nedreptatea ureaşte sufletul său.

7. Plua-va pre cei păcătoşi laţuri, foc şi iarbă pucioasă şi duh de vifor partea păharului lor.
8. Că drept e Domnul şi dreptăţile au iubit; dreptate au văzut faţa Lui.

1. **Întru sfârşit, pentru a opta. Psalm lui David 11**
66v 2. Mântuiaşte-mă, Doamne, că au lipsit cel sfânt, | că s-au împuţinat adevărurile de către fiii oamenilor.
3. Deşarte au grăit fieştecare către vecinul său; buze vicleane în inimă şi în inimă au grăit.
4. Piarză Domnul toate buzele ceale vicleane şi limba cea mare grăitoare,
5. Carii au zis: „Limba noastră o vom mări, buzele noastre la noi sânt. Cine iaste Domnul nostru?"
6. „Pentru mişelătatea lipsiţilor şi suspinul săracilor acum Mă voiu scula, zice Domnul. Pune-voi întru mântuire, nădăjduind voi lucra într-însul".
7. *Cuvintele Domnului, cuvinte curate, argint cu foc lămurit, ispitit pământului, curăţit de şapte ori. *Pil. 30, 5.
8. Tu, Doamne, ne vei ţânea şi ne vei păzi de neamul acesta în veac.
9. Înprejur necredincioşii umblă; după înălţimea Ta ai înmulţit fiii oamenilor.

1. **Întru sfârşit, psal<mul> lui David 12**
Până când, Doamne, mă vei uita întru sfârşit? Până când întorci faţa Ta de la mine?
2. Până când voiu pune sfaturi în sufletul mieu, dureare în inima mea zioa?
3. Până când să va înălţa nepriiatinul mieu asupra mea?
4. Caută, auzi-mă, Doamne, Dumnezeul mieu,
Luminează ochii miei, ca nu cândva să adorm întru moarte,
5. Ca nu cândva să zică nepriiatinul mieu: „Întăritu-m-am asupra lui".
Cei ce mă năcăjesc să vor bucura de mă voiu clăti. ||
67r 6. Iară eu spre mila Ta am nădăjduit.
Bucura-să-va inima mea de mântuirea Ta; cânta-voiu Domnului, Celui ce au făcut bine mie, şi voiu cânta numelui Domnului celui înalt.

1. **Întru sfârşit, psal<mul> lui David 13**
Zis-au cel nebun întru inima sa: „Nu iaste Dumnezeu". Strâcatu-s-au şi urâţi s-au făcut întru meşteşugirile sale; nu iaste cel ce face bine, nu iaste până la unul.
2. Domnul din ceriu au privit preste fiii oamenilor, să vază de iaste cel ce înţeleage sau cel ce caută pre Dumnezeu.
3. Toţi s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu iaste cel ce face bine, nu iaste până la unul.
Groapă deşchisă iaste grumazul lor; cu limbile sale vicleniia; venin de aspide supt buzele lor, a cărora gură de blăstăm şi de amărăciune plină iaste; grabnice picioarele lor a vărsa sânge.
Zdrobire şi nefericire în căile lor şi calea păcii nu o au cunoscut. Nu iaste frica lui Dumnezeu înnaintea ochilor lor.
4. Au nu vor cunoaşte toţi cei ce lucrează fărădeleage? Carii mâncă pre norodul Mieu ca mâncarea de pâine
67v 5. Pre Domnul nu L-au chemat. Acolo s-au cutre|murat de frică, unde nu era frică,
6. Că Domnul e în neamul acesta. Sfatul săracului l-aţi ruşinat, că Domnul nădeajdea lui iaste.
7. Cine va da din Sion mântuirea lui Israil? Când va întoarce Domnul robia norodului Său, bucura-să-va Iacov şi să va veseli Israil.

Psalmul lui David 14

[1. **Doamne, cine va lăcui în lăcaşul Tău? Sau cine să va odihni în muntele cel sfânt al Tău?**
2 Cel ce umblă fără prihană şi face dreptate,
3. Cel ce grăiaşte adevăr în inima sa, care n-au viclenit în limba sa,
Nici au făcut aproapelui său rău şi ocară n-au luat spre cei de-aproape ai săi.
4. De nemica s-au făcut înnaintea Lui cel ce viclenează, iară pre cei ce să tem de Domnul îi slăveaşte. Cel ce să jură de-aproapelui său şi nu înceluiaşte,

5. Cel ce banii săi nu i-au dat în camătă şi daruri asupra celui nevinovat n-au luat. Care face aceastea nu să va clăti în veac.

1. Scrisoare stâlpului lui David 15
Păzeaşte-mă, Doamne, că spre Tine am nădăjduit.
2. Zis-am Domnului: „Dumnezeul mieu eşti Tu, că de bunătăţile meale n-ai lipsă".
3. Sfinţilor carii sânt în pământul Lui, minunate au făcut toate vrerile meale într-înşii.
4. Înmulţitu-s-au slăbiciunile lor; după aceaea au sârguit. ||
Nu voiu aduna adunările lor din sângiuri, nici voiu pomeni numele lor prin buzele meale. 68r
5. Domnul e partea moştenirii meale şi a păharului mieu; tu eşti Cel ce iarăşi îm vei întoarce moştenirea mea mie.
6. Funi au căzut mie întru cei mai vestiţi, că moştenirea mea vestită ieste mie.
7. Bine voiu cuvânta pre Domnul, Cel ce mi-au dăruit înţăleagere; încă şi până în noapte m-au pedepsit rărunchii miei.
*Fap. 2, 25. 8. *Mai nainte vedeam pre Domnul înnaintea mea pururea, că de-a dreapta mea iaste, să nu mă clătească.
9. Pentru aceasta s-au veselit inima mea şi s-au bucurat limba mea; şi încă şi trupul mieu să va odihni spre nădeajde,
*Fap. 2, 31 şi 13, 35. 10. *Că nu vei lăsa sufletul mieu în iad, nici vei da pre sfântul Tău să vază strâcăciune.
11. Cunoscute mi-ai făcut căile vieţii, împlea-mă-vei de veselie cu faţa Ta, desfătări în dreapta Ta până în sfârşit.

1. Rugăciunea lui David 16
Auzi, Doamne, dreptatea mea, ia aminte cearerea mea, cu urechile ascultă rugăciunea mea, nu întru buze vicleane.
2. De la faţa Ta judecata mea să iasă; ochii Tăi vază dreptate.
3. Cercat-ai inima mea şi o ai cercetat noaptea; cu foc m-ai lămurit şi nu s-au aflat în mine nedreptate.
4. Să nu grăiască gura mea lucruri omeneşti, | pentru cuvintele buzelor tale, eu am păzit 68v
căi năsâlnice.
5. Săvârşaşte paşii miei întru cărările Tale, să nu să clătească urmele meale.
6. Eu am strâgat că m-ai auzit, Dumnezeule. Pleacă ureachiia Ta mie şi auzi cuvintele meale.
7. Minunate fă milele Tale, Cel ce mântuieşti pre cei ce nădăjduiesc spre Tine.
8. De cei ce stau împrotiva dreaptei Tale păzeaşte-mă ca lumina ochiului; supt umbra aripilor Tale mă acopere
9. De cătră faţa necredincioşilor carii m-au năcăjit.
Nepriiatinii miei sufletul mieu l-au cuprins,
10. Grăsimea sa o au încuiat, gura lor au grăit mândrie.
11. Izgonindu-mă acum, m-au încungiurat, ochii săi ş-au pus a-i pleca pre pământ.
12. Apucatu-m-au ca un leu gata la pradă şi ca un puiu de leu ce se pitulă întru ascunsuri.
13. Scoală-Te, Doamne, întâmpină-l şi-l împiedecă! Izbăveaşte sufletul mieu de cel necredincios, <cu> sabia Ta,
14. De la nepriiatinii mânii Tale.
Doamne, de la puţâni de pre pământ înparţi pre ei în viaţa lor; din ceale ascunse ale Tale s-au împlut pântecele lor;
Săturatu-s-au de fii şi au lăsat rămăşiţele sale pruncilor săi.
15. Iară eu întru dreptate mă voiu arăta feaţii Tale, sătura-mă-voiu când să va arăta mări| |rea Ta. 69r

1. Întru sfârşit, slugii Domnului, David, care au grăit Domnului cuvintele cântării aceştiia în zioa în carea l-au izbăvit Domnul din mâna tuturor nepriiatinilor lui şi din mâna lui Saul şi au zis (2 Împăr. 22, 2), 17
2. Iubi-te-voiu, Doamne, tăriia mea.
3. Domnul e întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitoriul mieu,
*Ovr. 2, 13. *Dumnezeul mieu, ajutoriul mieu şi voiu nădăjdui spre Dânsul,
Apărătoriul mieu şi cornul mântuirii meale şi sprijinitoriul mieu.
4. Lăudând, voiu chema pre Domnul şi de nepriiatinii miei mă voiu mântui.
5. Cuprinsu-m-au durerile morţii şi răpejunile fărădelegii m-au turburat,
6. Durerile iadului m-au încungiurat, întâmpinatu-m-au laţurile morţii.

7. În năcazul mieu am chemat pre Domnul şi cătră Dumnezeul mieu am strâgat;
Şi au auzit din bisearica Sa cea sfântă glasul mieu şi strâgarea mea înnaintea Lui întrat-au în urechile Lui.
8. Clătitu-s-au şi s-au cutremurat pământul, temeliile munţilor s-au turburat şi s-au clătit, că s-au mâniiat pre dânsele.
9. Suitu-s-au fum întru mâniia Lui şi foc de la faţa Lui s-au aprins, cărbuni s-au aţiţat de la Dânsul. |
69v 10. Şi au plecat ceriurile şi s-au pogorât şi ceaţă supt picioarele Lui.
11. Şi S-au suit preste hieruvimi şi au zburat, zburat-au preste aripile vânturilor.
12. Şi au pus întunearecul ascunderea Sa, împregiurul Lui cortul Lui, întunecoasă apă în norii văzduhului.
13. Pentru strălucirea înaintea Lui nori au trecut, grindină şi cărbuni de foc.
14. Şi au tunat din ceriu Domnul şi Cel Înnalt au dat glasul Său, grindine şi cărbuni de foc.
15. Şi au trimis săgeţile Sale şi i-au răsipit, fulgerele le-au înmulţit şi i-au turburat.
16. Şi s-au arătat izvoarăle apelor şi s-au deascoperit temeliile lumii
De certarea Ta, Doamne, de suflarea Duhului mâniii Tale.
17. Trimis-au din înălţime şi m-au luat şi m-au rădicat din ape multe.
18. Mântuitu-m-au de nepriiatinii miei cei tari şi de cei ce mă urăsc, că s-au mai întărit decât mine.
19. Întâmpinatu-m-au în zioa năcazului mieu şi au fost Domnul scutitoriul mieu
20. Şi m-au scos întru lărgime; izbăvitu-m-au, că m-au voit.
21. Şi-m va răsplăti Domnul după dreptatea mea mie şi după curăţiia mânilor meale va răsplăti mie,
22. Că am păzit căile Domnului, nici păgâneaşte m-am purtat de cătră Dumnezeul mieu; ||
70r 23. Că toate judecăţile Lui înnaintea mea şi îndreptările Lui nu le-am depărtat de la mine.
24. Şi voiu fi fără prihană cu Dânsul şi mă voiu păzi de fărădeleagea mea.
25. Şi va răsplăti mie Domnul după dreptatea mea şi după curăţirea mânilor meale înnaintea ochilor Lui.
26. Cu cel sfânt, sfânt vei fi şi cu omul nevinovat, nevinovat vei fi;
27. Şi cu cel ales, ales vei fi şi cu cel îndărăvnic, Te vei îndărăvnici.
28. Că Tu pre norodul cel ales vei mântui şi ochii mândrilor vei smeri.
29. Că Tu luminezi candila mea, Doamne! Dumnezeul mieu, luminează întunearecul mieu,
30. Că întru Tine mă voiu izbăvi de ispită şi întru Dumnezeul mieu voiu treace zidul.
31. Dumnezeul mieu, fără prihană e calea Lui, cuvintele Domnului cu foc lămurite; scutitoriu iaste tuturor celor ce nădăjduiesc spre Dânsul.
32. Că cine e Dumnezeu afară de Domnul sau cine e Dumnezeu afară de Dumnezeul nostru?
33. Dumnezeu, Care m-au încins cu putere şi au pus fără prihană calea mea.
34. *Cel ce săvârşaşte picioarele meale ca ale cerbilor şi preste ceale înnalte mă aşază, *2 Împăr. 22, 34.
70v 35. *Carele învaţă mânile meale la războiu | şi ai pus ca arcul de aramă braţăle meale, *2 Împăr. 22, 35.
36. Şi mi-ai dat scuteala mântuirii Tale şi dreapta Ta m-au sprijinit, şi certarea Ta m-au îndreptat întru sfârşit şi certarea Ta aceasta mă va învăţa.
37. Lărgit-ai paşii miei supt mine şi n-au slăbit urmele meale.
38. Goni-voiu nepriiatinii miei şi-i voiu prinde şi nu mă voiu întoarce până ce să vor sfârşi;
39. Zdrobi-i-voiu, nici vor putea sta, cădea-vor supt picioarele meale.
40. Şi m-ai încins cu puteare spre războiu şi ai împiedecat pre cei ce să scula asupra mea, supt mine,
41. Şi al vrăjmaşilor miei mi-ai dat dosul şi pre cei ce mă urăsc i-ai pierdut.
42. Strâgat-au şi nu era cine să-i mântuiască, cătră Domnul, şi nu i-au ascultat.
43. Şi-i voiu zdrumica ca pravul înaintea feaţii vântului, ca tina uliţelor îi voiu şteargе.
44. Izbăvi-mă-vei de pricirea norodului, pune-mă-vei cap noroadelor.
45. Norodul care nu l-am cunoscut mi-au slujit, în auzitul urechii au ascultat de mine,
46. Fiii streini au minţit mie, fiii streini s-au învechit şi au ştiopat din cărările sale.
47. Viu e Domnul şi bine e cuvântat Dumnezeul mieu şi să să înalţe Dumnezeul mântuirii meale. ||
71r 48. Dumnezeule, Cel ce dai izbândire mie şi supui noroadele supt mine, izbăvitoriul mieu de nepriiatinii miei cei mânioşi
49. Şi de cei ce să scoală asupra mea, mă vei înălţa; de omul nedrept mă vei izbăvi.

*2 Împăr. 22, 50. Râm. 15, 9. 50. *Pentru aceaea mă voiu mărturisi Ţie întru neamuri, Doamne, şi numelui Tău psalm voiu zice.

51. Cel ce mântuieşti mântuirile împăratului lui şi faci milă unsului Tău, David, şi săminţiii lui până în veac.

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 18**
2. Ceriurile povestesc mărimea lui Dumnezeu şi facerea mânilor Lui o vesteaşte tăriia.
3. Zioa zilii spune cuvânt şi noaptea nopţii vesteaşte ştiinţă.
4. Nu sânt graiuri, nici cuvinte a cărora să nu să auză glasul lor.

*Râm. 10, 18. 5. *În tot pământul au ieşit veastea lor şi la marginile lumii cuvintele lor.

*Luc. 24, 46. 6. *În soare au pus lăcaşul Său şi el, ca un mire ce iase din cămara sa,
Bucura-să-va ca un uriiaşu să alearge calea.

7. Din ceriul cel mai de sus, ieşirea lui
Şi întâmpinarea lui până la cel mai înnalt al lui, nici iaste cine să să ascunză de căldura lui.

8. Leagea Domnului fără prihană, carea întoarce sufletele; mărturiia Domnului credincioasă, carea | înţelepţeaşte pruncii; 71v

9. Dreptăţile Domnului dreapte, ceale ce veselesc inimile; porunca Domnului strălucită, carea luminează ochii;

10. Frica Domnului sfântă, carea rămâne în veacul veacului; judecăţile Domnului adevărate, adeverite întru sâneşi,

11. Dorite mai vârtos decât aurul şi decât piiatra scumpă multă, şi mai dulce decât mierea şi fagurul.

12. Pentru că robul Tău le păzeaşte şi în păzirea lor răsplătire e multă.

13. Greşalele cine le priceape? De ceale ascunse ale meale curăţeaşte-mă

14. Şi de ceale streine iartă pre robul Tău; de nu mă vor stăpâni, atunci fără prihană voiu fi şi mă voiu curăţi de păcat mare.

15. Şi vor fi să placă cuvintele gurii meale şi cugetul inimii meale înnaintea Ta pururea, Doamne, agiutoriul mieu şi izbăvitoriul mieu.

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 19**
2. Auză-te Domnul în zioa năcazului, scutească-te numele Dumnezeului Iacov.
3. Trimiţă-ţi agiutoriu dintru cel sfânt şi din Sion sprijonească-te.
4. Pomenească toată jârtva ta şi arderea de tot a ta să să îngraşe.
5. Dea-ţi ţie după inima ta şi tot sfatul tău să-l întărească. ||
6. Veseli-ne-vom întru mântuirea ta şi întru numele Dumnezeului nostru ne vom mări. 72r
7. Plinească Domnul toate cearerile tale! Acum am cunoscut că au mântuit Domnul pre unsul Său;
Auzi-l-va din ceriul Său cel Sfânt; întru puteri e mântuirea dreaptei lui.
8. Aceştia în căruţe şi aceştia pre cai, iară noi în numele Domnului, Dumnezeului nostru, vom chema.
9. Aceştia s-au împiedecat şi au căzut, iară noi ne-am sculat şi ne-am îndreptat.
10. Doamne, mântuiaşte pre împăratul şi ne auzi în zioa în carea Te vom chema.

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 20**
2. Doamne, întru puterea Ta să va veseli împăratul şi de mântuirea Ta să va bucura foarte.
3. Pohta inimii lui i-ai dat lui şi de voia buzelor lui nu l-ai lipsit.
4. Că l-ai întâmpinat cu blagosloveniile dulceţii; pus-ai pre capul lui cunună de piatră scumpă.
5. Viaţă au cerşut de la Tine şi i-ai dat lui lungime de zile în veac şi în veacul veacului.
6. Mare e slava lui întru mântuirea Ta, mărire şi mare cuviinţă vei pune preste el,
7. Că-l vei da spre blagoslovenie în veacul veacului; veseli-l-vei întru bucurie cu faţa ta.
8. Că împăratul nădăjduiaşte spre Domnul şi întru mila Celui Înalt nu să va clăti. |
9. Afle-să mâna Ta tuturor nepriiatinilor Tăi, dreapta Ta să afle pre toţi cei ce Te urăsc. 72v
10. Pune-i-vei pre ei ca un cuptoriu de foc în vreamea feaţii Tale; Domnul întru mânia Sa îi va turbura şi-i va mânca focul.
11. Rodul lor de pre pământ îl vei pierde şi sămânţa lor din fiii oamenilor,
12. Că au plecat asupra Ta reale; cugetat-au sfaturi care nu vor putea sta,
13. Că-i vei pune dos; în rămăşiţele Tale vei găti faţa lor.
14. Înalţă-Te, Doamne, întru puterea Ta, cânta-vom şi vom lăuda puterile Tale.

1. **Întru sfârşit, pentru sprijineala cea de dimineaţa. Psalmul lui David 21**
2. *Dumnezeule, Dumnezeul mieu, ia aminte spre mine! Pentru ce m-ai lăsat? Departe de mântuirea mea cuvintele greşalelor meale. *Math. 27, 26. Mar. 15, 34.
3. Dumnezeul mieu, strâga-voiu zioa şi nu vei auzi, şi noaptea, şi nu spre nepriceapere mie.
4. Iară Tu în cel sfânt lăcuieşti, lauda lui Israil.
5. Spre Tine au nădăjduit părinţii noştri; nădăjduit-au şi i-ai izbăvit.
6. Cătră Tine au strâgat şi s-au mântuit; spre Tine au nădăjduit şi nu s-au ruşinat.
7. Iară eu sânt vierme şi nu om, ocara oamenilor şi defăimarea norodului. ||
73r 8. *Toţi cei ce m-au văzut m-au batjocorit; grăit-au cu buzele, clătit-au cu capul: *Math. 27, 39.
9. *„Nădăjduit-au spre Domnul, izbăvească-l, mântuiască-l, că-l voiaşte". Marc. 15, 29.
10. Că Tu eşti cel ce m-ai tras din pântece, nădeajdea mea de la ţiţele maicii meale. *Math. 27,
11. Spre tine m-am aruncat din zgău, din pântecele maicii meale, Dumnezeul mieu eşti Tu. [urmează 45 şters] 43.
12. Nu Te depărta de la mine,
Că năcazul iaste aproape, că nu iaste cine să-m ajute.
13. Încungiuratu-m-au viţei mulţi, tauri graşi m-au cuprins;
14. Deşchis-au asupra mea gura sa ca un leu ce răpeaşte şi răgneaşte.
15. Ca apa m-am vărsat şi s-au răsipit toate oasele meale.
Făcutu-s-au inima mea ca ceara ce să topeaşte în mijlocul pântecelui mieu.
16. Uscatu-s-au ca un vas de lut vârtutea mea şi limba mea s-au lipit de fălcile meale şi în ţărâna morţii m-ai pogorât.
17. Că m-au încungiurat câni mulţi, adunarea celor vicleani m-au cuprins;
Săpat-au mânile meale şi picioarele meale.
18. Numărat-au toate oasele meale. Iară aceia au privit şi s-au uitat la mine.
19. *Împărţit-au vejmintele meale loruşi şi pentru haina mea au aruncat soarte. *Math. 27, 35.
73v 20. Iară Tu, Doamne, nu depărta ajutoriul Tău de | la mine, spre sprijineala mea ia aminte. Ioan. 19, 23-24.
21. Izbăveaşte de sabie, Dumnezeule, sufletul mieu şi din mâna cânelui pre cea una a mea.
22. Mântuiaşte-mă din gura leului şi din coarnele inorogilor smerirea mea.
23. *Spune-voiu numele Tău fraţilor miei, în mijlocul adunării Te voiu lăuda. *Ovr. 2, 12.
24. Cei ce vă teameţi de Domnul lăudaţi-L pre El, toată sămânţa lui Iacov, slăviţi-L pre Dânsul!
25. Teamă-să de El toată sămânţa lui Israil, că n-au defăimat, nici au lepădat ruga săracului, nici Ş-au întors faţa de la mine şi când am strâgat cătră Dânsul, m-au auzit.
26. La Tine e lauda mea întru adunare mare, făgăduinţele meale le voiu da înnaintea celor ce să tem de Dânsul.
27. Mânca-vor săracii şi să vor sătura şi vor lăuda pre Domnul cei ce-L cearcă pre El; vii vor fi inimile lor în veacul veacului.
28. Aduce-ş-vor aminte şi să vor întoarce la Domnul toate marginile pământului şi să vor închina înnaintea Lui toate familiile neamurilor,
29. Că a Domnului e împărăţiia şi El va stăpâni neamurile.
30. Mâncat-au şi s-au închinat toţi graşii pământului; înaintea Lui vor cădea toţi cei ce să pogoară pre pământ.
31. Şi sufletul mieu Lui va vieţui şi săminţiia mea va sluji Lui. ||
74r 32. Vesti-să-va Domnului neamul cel viitoriu şi vor vesti ceriurile dreptatea Lui norodului ce să va naşte, pre care l-au făcut Domnul.

1. **Psalmul lui David 22**
2. *Domnul mă îndreptează şi nimica nu-m va lipsi. *Isaii. 40, 11.
În locul păşunii, acolo m-au sălăşluit, Irim. 43, 4.
La apa odihnii m-au hrănit. Iez. 34, 11 şi 23.
3. Sufletul mieu l-au întors. 1 Pet. 2, 35 şi 5, 4.
Povăţuitu-m-au pre cărările dreptăţii, pentru numele Său.
4. Că de voiu şi umbla în mijlocul umbrii morţii, nu mă voiu teame de reale, că Tu cu mine eşti; varga Ta şi toiagul Tău, aceastea m-au mângâiat.
5. Gătit-ai înaintea mea masă, împrotiva celor ce mă năcăjesc;
Uns-ai cu untdelemn capul mieu şi păharul mieu ce îmbată câtu-i de vestit!
6. Şi mila Ta mă va urma în toate zilele vieţii meale
Şi să lăcuiesc în casa Domnului întru îndelungare de zile.

Întâia sâmbetei. Psalmul lui David 23

*Psal. 49, 12. 1 Corth. 10, 26.

[1]. * **l Domnului e pământul şi plinirea lui, lumea şi toţi cei ce lăcuiesc într-însa,**

2 . Că El pre mări o au întemeiat şi pre râuri o au gătit.

3. Cine să va sui în muntele Domnului sau cine va lăcui în locul cel sfânt al Lui?

4. Cel nevinovat cu mânile şi curat cu ini|ma, care nu ş-au luat în deşert sufletul, nici 74v
s-au jurat întru vicleşug aproapelui său.

5. Acesta va lua blagoslovenie de la Domnul şi milostenie de la Dumnezeu, mântuitoriul său.

6. Acesta-i neamul celor ce caută, a celor ce caută faţa Dumnezeului Iacov.

7. Luaţi, boiari, porţile voastre şi vă râdicaţi porţile ceale veacinice şi va întra Împăratul măririi.

8. Cine iaste acesta, Împăratul măririi? Domnul cel Mare şi putearnic, Domnul cel putearnic în războiu.

9. Luaţi, boiari, porţile voastre şi vă rădicaţi porţile ceale veacinice şi va întra Împăratul măririi.

10. Cine iaste acesta Împăratul măririi? Domnul puterilor, acesta iaste Împăratul măririi.

1. **ntru sfârşit, psalmul lui David 24**

Către Tine, Doamne, am rădicat sufletul mieu.

2. Dumnezeul mieu, spre Tine nădăjduiesc, să nu mă ruşinez,

3. Nici să-şi râză de mine nepriiatinii miei, pentru că toţi cei ce Te rabdă nu să vor ruşina.

4. Ruşineaze-se toţi cei ce fac fărădeleage în deşert!

Căile Tale, Doamne, arată-mi şi cărările Tale mă învaţă.

5. Îndreptează-mă întru adevărul Tău şi mă învaţă, că Tu eşti Dumnezeu, mântuitoriul mieu, şi pre Tine Te-am aşteptat toată zioa.

6. Adu-ţi aminte de îndurările Tale, Doamne, şi de milele Tale, care din veac sânt.

7. Greşalele tinereaţelor meale şi neştiinţele || meale nu le pomeni. 75r

După mila ta pomeneaşte-mă Tu, pentru bunătatea Ta, Doamne.

8. Dulce şi drept e Domnul; pentru aceasta leage va pune celor ce greşesc în cale.

9. Îndrepta-va pre cei blânzi în judecată; învăţa-va pre cei blânzi căile Sale.

10. Toate căile Domnului, mila şi adevărul celor ce cearcă aşezământul Lui şi mărturiile Lui.

11. Pentru numele Tău, Doamne, Te vei milostivi spre păcatul mieu, că mult iaste.

12. Cine iaste omul ce să teame de Domnul? Leage i-au pus în calea carea au ales.

13. Sufletul lui întru bunătăţi să va sălăşlui şi sămânţa lui va moşteni pământul.

14. Întărire e Domnul celor ce să tem de Dânsul şi aşezământul Lui să să areate lor.

15. Ochii miei pururea spre Domnul, că El va scoate din laţu picioarele meale.

16. Caută spre mine şi mă miluiaşte, că unul şi sărac sânt eu.

17. Năcazurile inimii meale s-au înmulţit; din lipsele meale scoate-mă.

18. Vezi smereniia mea şi osteneala mea şi lasă toate păcatele meale.

*Ioan 15, 25. 19. Vezi nepriiatinii miei, că s-au înmulţit *şi cu urăciune nedreaptă m-au urât.

20. Păzeaşte sufletul mieu şi mă izbăveaşte, să nu mă ruşinezu că am nădăjduit spre Tine.

21. Cei nevinovaţi şi cei drepţi s-au lipit de | mine, că Te-am aşteptat. 75v

22. Izbăveaşte, Dumnezeule, pre Israil de toate năcazurile sale.

1. **ntru sfârşit, psalmul lui David 25**

Judecă-mă, Doamne, că eu întru nevinovăţiia mea am umblat şi spre Domnul nădăjduind, nu voiu slăbi.

2. Cercă-mă, Doamne, şi mă ispiteaşte; aprinde rărunchii miei şi inima mea.

3. Că mila Ta înnaintea ochilor miei iaste şi bine am plăcut întru adevărul Tău.

4. N-am şezut cu adunarea deşertăciunii şi cu călcătorii de leage nu voiu întra.

5. Urât-am adunarea celor ce viclenesc şi cu cei necredincioşi nu voiu şedea.

6. Spăla-voiu între cei nevinovaţi mânile meale şi voiu încungiura oltariul Tău, Doamne,

7. Să auzu glasul laudei şi să povestesc toate minunile Tale.

8. Doamne, iubit-am bună-cuviinţa casii Tale şi locul lăcaşului măririi Tale.

9. Să nu pierzi cu cei necredincioşi, Dumnezeule, sufletul mieu şi cu bărbaţii sângiurilor viaţa mea,

10. Întru a cărora mâni sânt fărădelegile; dreapta lor s-au umplut de daruri.

11. Iară eu întru nevinovăţiia mea am umblat; răscumpără-mă şi mă miluiaşte,

12. Piciorul mieu au stătut întru cel drept; întru adunări bine Te voiu cuvânta, Doamne. ||

76r **1** **salmul lui David mai nainte de-a să unge, 26**
Domnul e lumina mea şi mântuitoriul mieu; de cine mă voiu teame? Domnul e scutitoriul vieţii meale; de cine mă voiu înfricoşa?
2. Când să apropie asupra mea cei vinovaţi, să mânce cărnurile meale.
Cei ce mă năcăjesc, nepriiatinii miei, aceaia au slăbit şi au căzut.
3. De-ar sta asupra mea tabără, nu să va teame inima mea;
De s-ar scula asupra mea războiu, întru aceasta eu voiu nădăjdui.
4. Una am cerut de la Domnul, aceasta voiu căuta: să lăcuiesc în casa Domnului în toate zilele vieţii meale,
Ca să văzu frumseaţa Domnului şi să cercetez bisearica Lui.
5. Că m-au ascuns în cortul Său; în zioa răotăţii m-au acoperit întru ascunsul cortului Său.
6. În piatră m-au înălţat şi acum au înălţat capul mieu preste nepriiatinii miei.
Încungiurat-am şi am jârthuit în cortul Lui jârtvă de laudă; cânta-voiu şi psalm voiu zice Domnului.
7. Auzi, Doamne, glasul mieu cu carea am strâgat cătră Tine; miluiaşte-mă şi mă ascultă.
8. Ţie au zis inima mea, căutatu-Te-au faţa mea, faţa Ta, Doamne, o am cercat.
76v 9. Să nu întorci faţa Ta de la mine, să nu Te | abaţi întru mânie de la robul Tău.
Ajutoriul mieu fii; să nu mă laşi, nici să mă leapezi, Dumnezeule, mântuitoriul mieu.
10. Că tatăl mieu şi muma mea m-au părăsit, iară Domnul m-au luat.
11. Leage pune mie, Doamne, în calea Ta şi mă îndreptează spre cărare dreaptă, pentru neprietinii miei.
12. Să nu mă dai spre sufletul celor ce mă năcăjesc, că s-au sculat asupra mea mărturii nedreapte şi au minţit nedreptatea şieşi.
13. Crezu că voiu vedea bunătăţile Domnului în pământul celor vii.
14. Aştaptă pre Domnul, îmbărbătează-te şi să se întărească inima ta şi aştaptă pre Domnul.

Psalmul lui David 27

1 **ătră Tine, Doamne, voiu strâga: Dumnezeul mieu, să nu taci de cătră mine, ca nu cândva să taci de cătră mine şi mă voiu asămăna celor ce să pogoară în groapă.**
2. Ascultă, Doamne, glasul rugăciunii meale, când mă rog cătră Tine, când râdic mânile meale cătră bisearica Ta cea sfântă.
3. Să nu mă tragi cu cei păcătoşi şi cu cei ce lucrează nedreptate să nu mă pierzi.
Carii grăiesc pace cătră aproapele său, iară ceale reale, în inimile lor.
4. Dă-le lor după lucrurile lor şi după vicleşugul meşteşugirilor lor. ||
77r După faptele mânilor lor dă-le lor, răsplăteaşte răsplătirea lor.
5. Că n-au înţeles lucrurile Domnului şi spre lucrurile mânilor Lui; îi vei surpa şi nu-i vei zidi.
6. Bine e cuvântat Domnul, că au auzit glasul rugăciunii meale.
7. Domnul e agiutoriul mieu şi scutitoriul mieu; într-Însul au nădăjduit inima mea şi m-au agiutat.
Şi au înflurit trupul mieu şi din voia mea mă voiu mărturisi Lui.
8. Domnul e întărire norodului Său şi scutitoriu mântuirilor unsului Său ieste.
9. Mântuiaşte norodul Tău, Doamne, şi blagosloveaşte moştenirea Ta şi-i paşte şi-i înnalţă până în veac.

Psalmul lui David

1 **n săvârşirea cortului, 28**
Aduceţi Domnului, fiii lui Dumnezeu, aduceţi Domnului fiii berbecilor,
2. Aduceţi Domnului mărire şi cinste, aduceţi Domnului mărire numelui Lui, închinaţi-vă Domnului în curtea Lui cea sfântă.
3. Glasul Domnului preste ape; Dumnezeul măririi au tunat, Domnul preste ape multe.
4. Glasul Domnului întru tărie; glasul Domnului întru mare cuviinţă.

5. Glasul Domnului, Celui ce sfarmă chedrii şi | va zdrobi Domnul chedrii Livanului, 77v
6. Şi-i va zdrumica ca pre viţelul Livanului şi cel iubit, ca fiiul unicornilor.
7. Glasul Domnului, Celui ce taie para focului,
8. Glasul Domnului, Celui ce clăteaşte pustiiul; şi va clăti Domnul pustiia Cadisului.
9. Glasul Domnului, Celui ce săvârşaşte cerbii şi va descoperi ceale dease, şi în bisearica Lui tot ce zice: „Mărire!"
10. Domnul face a lăcui potopul şi va şedea Domnul împărat în veac.
11. Domnul tărie norodului Său va da; Domnul va blagoslovi norodul Său cu pace.

Psalmul cântării

1. **Întru înnoirea casii lui David, 29**
2. Înălţa-Te-voiu, Doamne, că m-ai rădicat, nici ai veselit nepriiatinii miei asupra mea.
3. Doamne, Dumnezeul mieu, strâgat-am cătră Tine şi m-ai vindecat.
4. Doamne, scos-ai din iad sufletul mieu, mântuitu-m-ai de cei ce să pogoară în groapă.
5. Cântaţi Domnului, sfinţii Lui, şi vă mărturisiţi pomenirii sfinţeniii Lui.
6. Că mânie e întru iuţimea Lui şi viiaţă în voia Lui; sara va zăbovi plângerea, şi dimineaţa veseliia.
7. Iară eu am zis întru prisosinţa mea: „Nu mă voiu clăti în veac".
8. Doamne, întru voia Ta dat-ai frumseaţei meale puteare. ||
Întorsu-ţ-ai faţa de cătră mine şi m-am făcut turburat. 78r
9. Cătră Tine, Doamne, voiu strâga şi cătră Dumnezeul mieu mă voiu ruga:
10. „Ce folos e în sângele mieu când mă pogor întru strâcăciune?
Au doară să va mărturisi Ţie ţărâna au va vesti adevărul Tău?"
11. Auzit-au Domnul şi m-au miluit; Domnul au fost agiutoriul mieu.
12. Întors-ai plângerea mea spre bucurie mie, rupt-ai sacul mieu şi m-ai încungiurat cu veselie.
13. Ca să-ţi cânte mărirea mea şi nu mă voiu măhni; Doamne, Dumnezeul mieu, în veac mă voiu mărturisi Ţie!

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David, pentru răpirea minţii, 30**
2. Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, nu mă voiu ruşina în veac; întru dreptatea Ta mă izbăveaşte.
3. Pleacă cătră mine ureachiia Ta, grăbeaşte de mă scoate.
Fii mie Dumnezeu scutitoriu şi spre casă de scăpare să mă mântuieşti.
4. Că puterea mea şi scăparea mea eşti Tu şi pentru numele Tău mă vei povăţui şi mă vei hrăni.
5. Scoate-mă-vei din cursa aceasta carea mi-au ascuns, că Tu eşti scutitoriul mieu.
*Luc. 23, 46. 6. *În mânile Tale puiu sufletul mieu; răscumpăratu-m-ai, Doamne, Dumnezeul adevărului. |
7. Urât-ai pre cei ce păzesc deşertăciunile în zădar, iară eu spre Domnul am nădăjduit. 78v
8. Bucura-mă-voiu şi mă voiu veseli întru mila Ta, că ai căutat spre smereniia mea, mântuit-ai din nevoi sufletul mieu,
9. Nici m-ai închis în mânile nepriiatinului; pus-ai în loc desfătat picioarele meale.
10. Miluiaşte-mă, Doamne, că mă năcăjesc; turburatu-s-au întru mânie ochiul mieu, sufletul mieu şi pântecele mieu.
11. Că au scăzut întru dureare viaţa mea şi anii miei întru suspinuri;
Slăbit-au întru sărăcie vârtutea mea şi oasele meale s-au turburat.
12. Despre toţi nepriiatinii miei m-am făcut ocară şi vecinilor miei foarte şi frică cunoscuţilor miei.
Cei ce mă vedea afară au fugit de la mine.
13. Uitării am fost dat ca mortul de la inimă, făcutu-m-am ca un vas pierdut.
14. Că am auzit ocara multora celor ce lăcuiesc înpregiur.
Întru aceaea, când să adună împreună asupra mea, a lua sufletul mieu s-au sfătuit.
15. Iară eu spre Tine, Doamne, am nădăjduit. Zis-am: „Domnul mieu eşti Tu!
16. În mânile Tale, sorţile meale!"
Izbăveaşte-mă din mâna neprietinilor miei şi de cei ce mă gonesc.

79r 17. Arată faţa ta preste sluga Ta, mântuiaşte||-mă întru mila Ta.
18. Doamne, să nu mă ruşineaz că Te-am chemat. Să să ruşineaze cei necredincioşi şi să să pogoară în iad.
19. Mute fie buzele ceale vicleane,
Care grăiesc asupra dreptului nedreptate în mândrie şi întru defăimare.
20. Cât e de mare mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, carea o ai ascuns celor ce să tem de Tine. Săvârşitu-o-ai celor ce nădăjduiesc întru Tine înnainte<a> fiilor omeneşti.
21. Ascunde-i-vei întru ascunsul feţii Tale de turburarea oamenilor.
Acoperi-i-vei în cortul Tău de cătră grăirea împrotivă a limbilor.
22. Bine e cuvântat Domnul, că minunată au făcut mila Sa mie în cetate întărită.
23. Iară eu am zis întru răpirea minţii meale: „Lepădat sânt de cătră faţa ochiilor Tăi". Pentru aceaea ai auzit glasul rugăciunii meale, când strâgam cătră Tine.
24. Iubiţi pre Domnul, toţi sfinţii Lui, că adevărul va cerca Domnul şi va răsplăti de prisosit celor ce fac mândrie.
25. Îmbărbătaţi-vă şi să să întărească inima voastră, toţi cei ce nădăjduiţi spre Domnul.

Lui David, înţeleagerea, 31

1.*Fericiţi cărora s-au iertat fărădelegile şi cărora s-au acoperit păcatele. *Râm 4, 7.
2. Fericit bărbatul căruia nu i-au socotit Domnul păcatul, nici iaste în duhul lui vicleşug. |
79v 3. Că am tăcut, învechitu-s-au oasele meale când strâgam toată zioa.
4. Că zioa şi noaptea s-au îngreoiat preste mine mâna Ta; întorsu-m-am spre chinuire, când să înfinge spinul.
5. Greşala mea cunoscută o am făcută Ţie şi nedreptatea mea nu o am ascuns. *Zis-am: „Mărturisi-voiu asupra mea fărădeleage<a> mea Domnului". Şi Tu ai iertat păgânătatea păcatului mieu. *Isaie 65, 24.
6. Pentru aceasta să va ruga cătră Tine tot cel sfânt în vreame bine cuvioasă, însă în potop de ape multe cătră Dânsul nu să vor apropiia.
7. Tu eşti scăparea mea de năcazul ce m-au cuprins; bucuriia mea, izbăveaşte-mă de cei ce mă încungiură.
8. „Înţeleagere îţ voiu da şi te voiu îndrepta în calea aceasta în carea vei mearge; întări-voiu preste tine ochii Miei.
9. Nu fiţi ca calul şi ca muşcoiul, cărora nu iaste înţăleagere.
Cu zăbale şi cu frâu fălcile lor le strânge, carii nu să apropie la tine".
10. Multe-s bătăile păcătosului, iară pre cel ce nădăjduiaşte spre Domnul mila îl va încungiura.
11. Veseliţi-vă întru Domnul şi vă bucuraţi, dreptilor, şi vă lăudaţi toţi cei drepţi la inimă!

Psalmul lui David 32

80r **1.Bucuraţi-vă, dreptilor, întru Domnul; celor || drepţi li să cuvine lauda.**
2. Mărturisiţi-vă Domnului în alăută, în psaltire cu zeace strune cântaţi Lui.
3. Cântaţi Lui cântare noao, bine psălmuiţi întru strâgare.
4. Că drept e cuvântul Domnului şi toate lucrurile Lui întru credinţă.
5. Iubeaşte mila şi judecata; de mila Domnului plin e pământul.
6. Cu cuvântul Domnului ceriurile s-au întărit şi cu duhul gurii Lui toată putearea lor.
7. Adunând ca într-un foiu apele mării, puind întru vistierii adâncurile.
8. Teamă-să de Domnul tot pământul, iară de Dânsul să se cutremure toţi cei ce lăcuiesc în lume,
9. *Că El au zis şi s-au făcut; El au poruncit şi s-au zidit. *Face. 1, 8.
10. Domnul răsipeaşte sfaturile neamurilor şi defaimă cugetele noroadelor şi defaimă sfaturile căpeteniilor. Iudith. 16, 17.
11. Iară sfatul Domnului în veac rămâne, gândurile inimii Lui în neam şi în neam.
12. Fericit neamul căruia iaste Domnul Dumnezeul lui, norodul pre care l-au ales spre moştenire Şieş.
13. Din ceriu au privit Domnul, văzut-au pre toţ fiii oamenilor.
14. Din lăcaşul Său cel gata privit-au preste toţi carii lăcuiesc pre pământ. |
80v 15. Cel ce au zidit deosebi inimile lor, Carele înţăleage toate lucrurile lor.

16. Nu să mântuiaşte împăratul prin multă puteare, şi uriiaşul nu să va mântui întru mulţimea puterii sale.
17. Mincinos e calul spre mântuire şi întru prisosirea puterii sale nu să va mântui.
18. Iată, ochii Domnului spre cei ce să tem de El şi spre cei ce să nădăjduiesc spre mila Lui,
19. Să izbăvească din moarte inimile lor şi să-i hrănească în foamete.
20. Sufletul nostru aştaptă pre Domnul, că agiutoriu şi scutitoriul nostru iaste.
21. Că întru Dânsul să va veseli inima noastră şi întru numele Lui cel sfânt am nădăjduit.
22. Fie, Doamne, mila Ta preste noi, în ce chip am nădăjduit spre Tine!

1. lui David, când ş-au schimbat faţa înaintea lui Ahimeleh şi l-au slobozit şi s-au dus (1 Împăr. 21), 33

2. Bine voiu cuvânta pre Domnul în toată vreamea, pururea lauda lui în gura mea.
3. Întru Domnul să va lăuda sufletul mieu, auză cei blânzi şi să să veselească.
4. Măriţi pre Domnul cu mine şi să înălţăm numele lui înpreună.
5. Căutat-am pre Domnul şi m-au auzit şi din toate năcazurile meale m-au izbăvit.
6. Apropiiaţi-vă cătră Dânsul şi vă luminaţ || şi feaţele voastre nu să vor ruşina. 81r
7. Săracul acesta au strâgat şi Domnul l-au auzit şi din toate năcazurile lui l-au mântuit.
8. Trimite-va îngerul Domnului împregiurul celor ce să tem de Dânsul şi-i va izbăvi.
9. Gustaţi şi vedeţi că bun e Domnul; fericit bărbatul care nădăjduiaşte într-Însul.
10. Teameţi-vă de Domnul, toţi sfinţii Lui, că nu iaste lipsă celor ce să tem de El.
*Luc. 1, 53. 11. *Bogaţii au sărăcit şi au flămânzit, iară cei ce caută pre Domnul nu să vor lipsi de tot binele.
12. Veniţi, fiilor, ascultaţi-mă: frica Domnului vă voiu învăţa.
*1 Petru 3, 10. 13. *Cine iaste omul care voiaşte viiaţă, iubeaşte a vedea zile bune?
14. Opreaşte-ţi limba ta de rău şi buzele tale să nu grăiască vicleşug.
15. Fereaşte-te de rău şi fă bine, caută pacea şi o urmează.
*Ecli. 15, 20. 16. Ochii Domnului spre *cei drepţi şi urechile Lui spre rugăciunea lor,
Ovr. 4, 13. 17. Iară faţa Domnului asupra celor ce fac rău, să piarză de pre pământ pomenirea lor.
18. Strâgat-au drepţii şi Domnul i-au auzit şi din toate năcazurile lor i-au izbăvit.
19. Aproape iaste Domnul de cei umiliţi cu inima şi pre cei smeriţi cu duhul îi va mântui. |
20. Multe-s năcazurile drepţilor şi din toate aceastea îi va izbăvi Domnul. 81v
21. Păzeaşte Domnul toate oasele lor, unul dintr-însele nu să va zdrobi.
22. Moartea păcătoşilor e cumplită şi cei ce urăsc pre cel drept vor greşi.
23. Răscumpăra-va Domnul sufletele slugilor Sale şi nu vor greşi toţi cei ce nădăjduiesc spre Dânsul.

1. ui David 34

Judecă, Doamne, pre cei ce-mi fac mie strâmbătate; dă războiu cu cei ce oştesc asupra mea.
2. Apucă armă şi pavăză şi Te scoală spre agiutoriul mieu.
3. Varsă sabie şi închide împrotiva celor ce mă gonesc; zi sufletului mieu: „Mântuirea ta sânt Eu".
*Jos 39, 15. 4. *Să să ruşineaze şi să să înfrumteaze cei ce cearcă sufletul mieu;
Să să întoarcă înnapoi şi să să ruşineaze cei ce gândesc mie reale.
5. Să fie ca pravul înnaintea feaţii vântului şi îngerul Domnului strâmtorindu-i.
6. Fie calea lor întunearec şi lunecare şi îngerul Domnului gonindu-i.
7. Că în zădar mi-au ascuns perirea laţului său, în deşert au ocărât sufletul mieu.
8. Să-i vie cursa carea nu o ştiia şi prinzătoa | |rea carea o au ascuns să-l prinză şi în laţu să cază într-însul. 82r
9. Iară sufletul mieu să va bucura de Domnul, veseli-să-va de mântuirea sa.
10. Toate oasăle meale vor zice: „Doamne, cine e aseaminea ţie,
Cel ce izbăveşti pre săracul din mâna celor mai tari ai lui şi săracul de la cei ce-l răpesc?"
11. Sculându-să mărturii mincinoase de ceale ce nu ştiiam mă întreba.
12. Răsplătea mie reale pentru bune, nerodirea sufletului mieu.
13. Iară eu, când mă supăra, mă îmbrăcam cu sac,
Smeriiam cu post sufletul mieu, şi rugăciunea mea în sânul mieu să va întoarce.
14. Ca un aproape şi ca un frate al nostru, aşa bineplăceam; ca cel jealnic şi întristat, aşea mă smeream.
15. Şi asupra mea s-au veselit şi s-au adunat; adunatu-s-au preste mine bătâi şi n-am ştiut.

16. Răsipitu-s-au, nici s-au umilit; ispititu-m-au, bajocoritu-m-au cu bajocură; scrâşnit-au asupra mea cu dinţii săi.
17. Doamne, când vei privi? Întoarce sufletul mieu de la răotatea lor, de la lei pre cea una a mea.
18. Mărturisi-mă-voiu ţie în adunare mare, întru norod greu te voiu lăuda.
82v 19. Să nu să bucure de mine cei ce să împrotivesc | mie nedrept, *carii mă urăsc în zădar şi fac sămn cu ochii. *Ioan 15, 25.
20. Că mie adecă păciuit îm grăia şi, întru mâniia pământului grăind, vicleşuguri cugeta.
21. Şi ş-au lărgit asupra mea gura sa, zis-au: „Bine, bine văzut-au ochii noştri".
22. Văzut-ai, Doamne, să nu taci; Doamne, să nu Te depertezi de la mine.
23. Scoală-Te şi ia aminte spre judecata mea, Dumnezeul mieu şi Domnul mieu, spre pricina mea.
24. Judecă-mă după dreptatea Ta, Doamne, Dumnezeul mieu, şi să nu să bucure de mine,
25. Să nu zică în inimile sale: „Bine e, bine e sufletului nostru", nici să zică: „Îmbucatu-l-am".
26. Ruşineaze-se şi să se înfrumtează împreună cei ce să bucură de realele meale. Îmbrace-să întru ruşine şi înfrumtare cei ce grăiesc mari asupra mea!
27. Bucure-să şi să să veselească cei ce voiesc dreptatea mea şi zică pururea: „Mărească-să Domnul!" cei ce voiesc pacea şerbului Lui.
28. Şi limba mea va cugeta dreptatea Ta, toată zioa lauda Ta.

1. **Întru sfârşit, slugii Domnului, lui David, 35**
2. Zis-au călcătoriul de leage, ca să greşască întru sâne: „Nu ieste frica lui Dumnezeu înnaintea ochilor lui".
83r 3. *Că au viclenit înnaintea lui, ca să să || afle fărăleagea lui spre urâre. *Sus 13, 3.
4. Graiurile gurii lui, fărădeleage şi vicleşug; n-au vrut a înţăleage să facă bine.
5. Fărădeleage au cugetat în culcuşul său; stătut-au lângă toată calea nu bună, iară răotatea nu o au urât.
6. Doamne, în ceriu e mila Ta şi adevărul Tău, până la nori.
7. Dreptatea Ta ca munţii lui Dumnezeu; judecăţile Tale, adânc mult. Oamenii şi dobitoacele vei mântui, Doamne,
8. Precum ai înmulţit mila Ta, Dumnezeule. Iară fiii oamenilor întru acoperemântul aripilor Tale vor nădăjdui.
9. Îmbăta-se-vor de ugerimea casii Tale şi cu izvorul desfătăciunii Tale îi vei adăpa.
10. Că la Tine iaste izvorul vieţii şi întru lumina Ta vom vedea lumină.
11. Tinde mila Ta celor ce Te cunosc şi dreaptatea Ta celor drepţi cu inima.
12. Nu-m vie piciorul mândriii şi mâna păcătosului nu mă clătească.
13. Acolo au căzut cei ce lucrează nedreptate; scosu-s-au afară, nici au putut sta.

1. **salmul lui David 36**
Nu pizmui celor ce viclenesc, nici răvni celor ce fac fărădeleage,
2. Căci ca iarba curând să vor usca şi ca buruienile ierburilor degrabă vor cădea. |
83v 3. Nădăjduiaşte spre Domnul şi fă bunătate şi lăcuiaşte pământul şi te vei paşte întru bogăţiile lui.
4. Desfătează-te în Domnul şi-ţ va da cearerile inimii tale.
5. Descopere Domnului calea ta şi nădăjduiaşte într-Însul şi El va face
6. Şi va scoate ca lumina dreptatea ta şi judecata ta ca amiazăzi.
7. Supune-te Domnului şi-l roagă.
Să nu pizmuieşti celui ce sporeaşte în calea sa, omului ce face nedreptăţi.
8. Părăseaşte-te de mânie şi lasă iuţimea. Nu pizmui, ca să vicleneşti.
9. Că cei ce viclenesc de tot vor peri, iară cei ce aşteaptă pre Domnul, aceia vor moşteni pământul.
10. Şi încă puţin şi nu va fi păcătosul şi vei căuta locul lui şi nu-l vei afla.
11. *Iară cei blânzi vor moşteni pământul şi să vor desfăta întru mulţimea păcii. *Math. 5, 4.
12. Pândi-va păcătosul pre cel drept şi va scrâşni asupra lui cu dinţii săi.
13. Iară Domnul îl va bajocori, că mai nainte veade că va veni zioa lui.
14. Sabie au zmult păcătoşii, întins-au arcul său
84r Să rumpă pre săracul şi mişelul, să junghie pre || cei drepţi cu inima.

15. Sabia lor între în inimile lor şi arcul lor să să frângă.
16. Mai bine e puţin celui drept decât bogăţiia multă a păcătoşilor.
17. Că braţele păcătoşilor să vor zdrobi, iară pre cei drepţi îi întăreaşte Domnul.
18. Cunoaşte Domnul zilele celor fără prihană şi moştenirea lor în veac va fi.
19. Nu să vor ruşina în vreamea cea rea şi în zilele foameţii să vor sătura.
20. Că păcătoşii vor peri,
Iară nepriiatinii Domnului, îndată cât s-au mărit şi s-au înălţat, căzând, ca fumul vor cădea.
21. Lua-va împrumut păcătosul şi nu va plăti, iară dreptul să îndură şi-i va da.
22. Că cei ce bine-L cuvintează vor moşteni pământul, iară cei ce-L blastămă vor peri.
23. La Domnul paşii omului să vor îndrepta şi calea lui o va voi.
24. Când va cădea, nu să va struncina, că Domnul îşi pune mâna.
25. Mai tânăr am fost, că am şi îmbătrânit şi n-am văzut dreptul părăsit, nici sămânţa lui cerând pâine.
26. Toată zioa miluiaşte şi împrumu|teză şi sămânţa lui în blagoslovenie va fi. 84v
27. Fereaşte-te de rău şi fă bine şi lăcuiaşte în veacul veacului.
28. Că Domnul iubeaşte judecata şi nu va părăsi pre sfinţii săi; în veac să vor păzi.
Cei nedrepţi să vor certa şi sămânţa necredincioşilor va peri.
29. Iară drepţii vor moşteni pământul şi vor lăcui în veacul veacului preste dânsul.
*Pil. 31, 22.26. 30. *Gura dreptului va cugeta înţelepciune şi limba lui va grăi judecată.
*Isaie 51, 7. 31. *Leagea Domnului în inima lui şi nu să vor poticni paşii lui.
32. Pândeaşte păcătosul pre cel drept şi-l caută a-l omorî.
33. Iară Domnul nu-l va lăsa în mânile lui, nici îl va osândi când să va judeca lui.
34. Aşteaptă pre Domnul şi păzeaşte calea lui şi te va înălţa să moşteneşti pământul; când vor peri păcătoşii, vei vedea.
35. Văzut-am pre cel necurat prea înălţat şi rădicat ca chedrii Livanului.
36. Şi am trecut şi, iată, nu era; şi l-am căutat şi nu s-au aflat locul lui.
37. Păzeaşte nevinovăţia şi vezi dreptatea, că sânt rămăşiţe omului făcătoriu de pace.
38. Iară nedrepţii vor peri împreună; ră||măşiţele necuraţilor vor peri. 85r
39. Iară mântuirea drepţilor, de la Domnul şi scutitoriul lor în vreamea năcazului.
40. Şi le va agiuta Domnul şi-i va slobozi şi-i va scoate de la păcătoşi şi-i va mântui, că au nădăjduit întru Dânsul.

1. salmul lui David întru pomenirea pentru sâmbăta, 37
*Sus 6, 2. 2. *Doamne, nu întru iuţimea Ta să mă mustri, nici întru mâniia Ta să mă certi.
3. Că săgeţile Tale mi s-au înfipt şi ai întărit preste mine mâna Ta.
4. Nu iaste sănătate în trupul mieu de către faţa mâniii Tale; nu iaste pace oaselor meale de către faţa păcatelor meale.
5. Că fărădelegile meale au covârşit capul mieu şi ca o sarcină grea s-au îngreoiat preste mine.
6. Putrăzit-au şi s-au împuţit ranele meale de către faţa nebuniii meale.
7. Mişel m-am făcut şi m-am gărbovit până în sfârşit; toată zioa întristat umblam.
8. Că şalele meale s-au umplut de ocări şi nu iaste sănătate în trupul mieu.
9. Năcăjit am fost şi smerit foarte; răgnit-am din suspinul inimii meale.
10. Doamne, înnaintea Ta toată dorirea mea şi suspinul mieu de la Tine nu s-au ascuns. |
11. Inima mea s-au turburat, părăsitu-m-au vârtutea mea şi lumina ochilor miei, şi 85v
aceasta nu iaste cu mine.
12. Priiatinii miei şi cei de aproape ai miei în prejma mea s-au apropiiat şi au stătut.
Şi carii lângă mine era departe au stătut.
13. Şi sâlnicie făcea cei ce căuta sufletul mieu. Şi cei ce căuta cele reale mie au grăit deşertăciuni şi înşelăciuni toată zioa cugeta.
14. Iară eu ca un surd nu auziiam şi ca un mut ce nu-şi deschide gura sa.
15. Şi m-am făcut ca un om ce nu aude şi nu are în gura lui mustrări.
16. Că spre Tine, Doamne, am nădăjduit; Tu mă vei auzi, Doamne, Dumnezeul mieu.
17. Că am zis ca nu cândva să să bucure mie vrăjmaşii miei şi, când să clătească picioarele meale, asupra mea mari au grăit.
18. Că eu spre bătăi gata sânt şi durearea mea înaintea mea iaste pururea.
19. Că fărădeleagea mea o voiu vesti şi voiu gândi pentru păcatul mieu.
20. Iară nepriiatinii miei trăiesc şi s-au întărit asupra mea şi s-au înmulţit cei ce m-au urât nedrept. ||

86r 21. Cei ce răsplătească reale pentru bune mă clevetiia, căci urmam bunătatea.
22. Nu mă lăsa, Doamne, Dumnezeul mieu, nu Te depărta de la mine.
23. Ia aminte spre ajutoriul mieu, Doamne, Dumnezeul mântuirii meale.

1. Întru sfârşit, lui Idithun. Cântarea lui David 38
2. Zis-am: „Păzi-voiu căile meale, să nu greşesc în limba mea".
Pus-am gurii meale pază când au stătut păcătosul împrotiva mea.
3. Amuţit-am şi m-am smerit şi am tăcut din bunătăţi şi durearea mea s-au înoit.
4. Înfierbântatu-s-au inima mea întru mine şi în cugetul mieu să va aprinde foc.
5. Grăit-am cu limba mea: „Spune-m, Doamne, sfârşitul mieu
Şi numărul zilelor meale care iaste, să ştiu ce-m lipseaşte".
6. Iată, măsurate ai pus zilele meale şi statul mieu ca o nimica înnaintea ta; însă toate-s deşărtăciune, tot omul ce viază.
7. Măcar că în chip treace omul, dară şi în zădar să turbură.
Strânge comori şi nu şti cui le va aduna. |
86v 8. Şi acum, care iaste aşteptarea mea? Au nu Domnul? Şi starea mea la Tine iaste.
9. De toate fărdelegile meale izbăveaşte-mă; ocara celui fără minte mi-ai dat.
10. Amuţit-am şi nu mi-am deşchis gura, că Tu ai făcut.
11. Depărtează de la mine bătăile Tale.
12. De la tăriia mânilor Tale eu m-am scăzut; întru mustrări pentru fărădeleage ai pedepsit pre om.
Şi a să lâncezi ai făcut ca painginul sufletul lui. Însă în deşert să turbură tot omul.
13. Auzi rugăciunea mea, Doamne, şi rugarea mea; cu urechile cuprinde lacrămile meale, nu tăcea, că venetic sânt eu la tine şi nimearnic ca toţi părinţii miei.
14. Slăbeaşte-mă, să răsuflu mai nainte până ce mă voiu duce şi mai mult nu voiu fi.

1. Întru sfârşit, psalmul lui David 39
2. Aşteptând am aşteptat pre Domnul şi au căutat spre mine.
3. Şi au auzit rugăciunea mea şi m-au scos din groapa ticăloşiii şi din tina noroiului.
Şi au pus pre piatră picioarele meale şi au îndreptat paşii miei.
4. Şi au băgat în gura mea cântare noao, cântarea Dumnezeului nostru.
87r Vedea-vor mulţi şi să vor teame şi vor nădăj||dui spre Domnul.
5. Fericit bărbatul căruia iaste numele Domnului nădeajdea lui şi n-au privit spre deşertăciuni şi spre nebunii mincinoase.
6. Multe ai făcut Tu, Doamne, Dumnezeul mieu, minunile Tale; şi gândurilor Tale nu iaste cine să fie aseaminea Ţie.
Vestit-am şi am grăit: înmulţitu-s-au preste număr.
7. *Jârtva şi prinosul n-ai voit, iară urechii mi-ai săvârşit. *Ovr. 10, 5.
Arderea de tot şi pentru păcat n-ai cerut.
8. Atunci am zis: „Iată, viu".
În capul cărţii scris iaste pentru mine
9. Să fac voia Ta, Dumnezeul mieu; am voit şi leagea Ta în mijlocul inimii meale.
10. Vestit-am dreptatea ta întru adunare mare. Iată, buzele meale nu le voiu opri, Doamne, Tu ai ştiut.
11. Dreptatea Ta n-am ascuns în inima mea, adevărul Tău şi mântuirea Ta am zis.
N-am ascuns mila Ta şi adevărul Tău de cătră adunare multă.
12. Iară Tu, Doamne, să nu depărtezi îndurările Tale de la mine; mila Ta şi adevărul Tău pururea m-au sprijinit.
13. Că m-au cuprins reale a cărora nu iaste număr; apucatu-m-au nedreptăţile meale |
87v şi n-am putut să văzu, înmulţitu-s-au preste perii capului mieu, şi inima mea m-au părăsit.
14. Binevoiaşte, Doamne, să mă izbăveşti. *Doamne, ca să-mi ajuţi, ia aminte. *Jos 69, 2.
15. *Ruşineaze-să şi să să înfrumteaze împreună cei ce cearcă sufletul mieu să-l ia. *Sus 34, 4.
Întoarcă-să înnapoi şi să să ruşineaze cei ce-m voiesc reale mie.
16. Poarte-ş îndată şi ruşinea sa cei ce-m zic: „Bine, bine".
17. Bucure-să şi să să veselească de tine toţi cei ce te caută şi zică pururea: „Mărească-Să Domnul!" cei ce iubesc mântuirea Ta.
18. Iară eu mişel sânt şi sărac; Domnul S-au grijit de mine.
Ajutoriul mieu şi scutitoriul mieu Tu eşti, Dumnezeul mieu, nu zăbovi!

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 40**
2. Fericitu-i cel ce să uită spre cel mişel şi sărac; în zioa cea rea îl va izbăvi Domnul.
3. Domnul să-l păzască şi să-l vieze şi să-l fericească pre pământ şi să nu-l dea în mânile nepriiatinilor lui.
4. Domnul să-i ajute pre patul durerii lui; tot aşternutul lui l-ai întors întru boala lui.
5. Eu am zis: „Doamne, miluieşte-mă, vindecă sufletul mieu, că am greşit ţie!"
6. Nepriiatinii miei au zis reale mie: „Când va muri şi va peri numele lui?" ||
7. Şi, de întra să vază, deşertăciuni grăia, inima lui au adunat fărădeleage şieşi; ieşiia 88r
afară şi grăia
8. Întru aceastaşi.
Asupra mea şoptea toţi nepriiatinii miei, asupra mea gândiia reale mie.
9. Cuvânt fără leage au pus asupra mea:
„Au doară cel ce doarme nu va adaoge a să scula?"
*Fapt 1, 16. 10. *Pentru că omul păcii meale, spre carele am nădăjduit, care mânca pâinile meale, au mărit asupra mea înşelăciune.
11. Iară Tu, Doamne, miluieşte-mă şi mă scoală şi le voiu răsplăti.
12. Întru aceasta am cunoscut că m-ai voit, că nu să va bucura nepriiatinul mieu de mine.
13. Iară pre mine pentru nevinovăţiia m-ai sprijinit şi m-ai întărit înnaintea Ta în veac.
14. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, din veac şi până în veac. Fie, fie!

1. **Întru sfârşit. Spre înţeleagerea fiilor lui Core, 41**
2. În ce chip doreaşte cerbul spre izvoarăle apelor, aşa doreaşte sufletul mieu spre Tine, Dumnezeule.
3. Însătat-au sufletul mieu spre Dumnezeul cel tare, cel viu; când voiu veni şi mă voiu arăta înnaintea feţii lui Dumnezeu?
4. Fost-au mie lacrămile meale pâini zioa şi noaptea, când mi să zicea în toate zilele: | 88v
„Unde ieste Dumnezeul tău?"
5. De aceastea mi-am adus aminte şi am vărsat preste mine sufletul mieu, că voiu treace în locul cortului celui minunat, până la casa lui Dumnezeu; în glasul bucuriii şi al mărturisirii, sunetul celui ce prăznuieşte.
6. Pentru ce eşti mâhnit, sufletul mieu, şi pentru ce mă turburi?
Nădăjduieşte spre Dumnezeu, că încă mă voiu mărturisi Lui; mântuirea feaţii meale
7. Şi Dumnezeul mieu.
Spre mine însumi sufletul mieu s-au turburat, pentru aceaea îm voiu aduce aminte de Tine din pământul Iordanului şi al Ermonului, din munte mic.
8. Adânc pre adânc cheamă, în glasul jgheaburilor Tale.
Toate înălţările Tale şi valurile Tale preste mine au trecut.
9. Zioa au poruncit Domnul mila Sa, şi noaptea, cântarea lui
La mine e rugăciunea Dumnezeului vieţii meale.
10. Zice-voiu lui Dumnezeu: „Sprijinitoriul mieu eşti, pentru ce m-ai uitat şi pentru ce mâhnit umblu când mă năcăjeaşte nepriiatinul?"
11. Când să sfarmă oasele meale, m-au ocărât cei ce mă năcăjesc, nepriiatinii miei, când îm zic în toate zilele: „Unde iaste Dumnezeul lor?"
12. Pentru ce eşti mâhnit, sufletul mieu, şi pentru ce mă turburi? ||
Nădăjduieşte spre Dumnezeu, că încă mă voiu mărturisi Lui, mântuirea feaţii meale şi 89r
Dumnezeul mieu.

1. **Psalmul lui David 42**
Judecă-mă, Dumnezeule, şi aleage judecata mea de la neamul nu sfânt şi de la omul nedrept şi viclean mă izbăveaşte.
2. Că Tu eşti, Dumnezeule, tăriia mea; pentru ce m-ai lepădat? Şi pentru ce mâhnindu-mă umblu când mă năcăjaşte nepriiatinul ?
3. Trimite lumina Ta şi adevărul Tău; aceastea m-au povăţuit şi m-au adus în muntele sfânt al Tău şi în lăcaşurile Tale.
4. Şi voiu întra la oltariul lui Dumnezeu, la Dumnezeu cel ce veseleaşte tinereaţele meale. Mărturisi-mă-voiu Ţie în alăută, Dumnezeule, Dumnezeul mieu.
5. Pentru ce eşti mâhnit, sufletul mieu, şi pentru ce mă turburi?
Nădăjduieşte spre Dumnezeu, că încă mă voiu mărturisi Lui, mântuirea feaţii meale şi Dumnezeul mieu.

1. **Întru sfârşit, fiilor lui Core, spre înţăleagere, 43**
2. Dumnezeule, cu urechile noastre am auzit, părinţii noştri ne-au vestit
Lucruri care ai lucrat în zilele lor, în zilele ceale de demult.
89v 3. Mâna Ta neamuri au pierdut şi i-ai să|dit; năcăjit-ai noroadele şi le-ai gonit.
4. Că nu cu sabia sa au moştenit pământul şi braţul lor nu i-au mântuit,
Ci dreapta ta şi braţul tău şi luminarea feaţii tale, că bine ai voit într-înşii.
5. Tu eşti Însuţi împăratul mieu şi Dumnezeul mieu, cel ce porunceşti mântuiri lui Iacov.
6. Întru Tine nepriiatinii noştri cu cornul îi vom vântura şi întru numele Tău de nimica vom face pre cei ce să scoală asupra noastră.
7. Că nu spre arcul mieu voiu nădăjdui, şi sabiia mea nu mă va mântui.
8. Că ne-ai mântuit de cei ce ne năcăjesc şi pre cei ce ne urăsc i-ai ruşinat.
9. Întru Dumnezeu ne vom lăuda toată zioa şi întru numele Tău ne vom mărturisi în veac.
10. Iară acum ne-ai lepădat şi ne-ai ruşinat şi nu vei ieşi, Dumnezeule, întru puterile noastre.
11. Întorsu-ne-ai înnapoi după nepriiatinii noştri şi carii ne urâse ne jefuia loruşi.
12. Datu-ne-ai ca oile de mâncări şi în neamuri ne-ai răsipit.
13. Vândut-ai norodul Tău fără preţu şi n-au fost mulţime întru schimbările lor.
14. Pusu-ne-ai ocară vecinilor noştri, batjocură şi râs celor dinprejurul nostru.
15. Pusu-ne-ai spre pildă neamurilor, clătire de cap întru noroade.
16. Toată zioa înfrumtarea mea înaintea mea iaste şi ruşinea obrazului mieu m-au acoperit, ||
90r 17. De cătră glasul celui ce ocăreaşte şi clevetească, de cătră faţa nepriiatinului şi a celui ce goneaşte.
18. Aceastea toate au venit preste noi şi nu te-am uitat şi n-am făcut nedreptate întru aşezământul de leage.
19. Şi nu s-au depărtat înnapoi inima noastră şi ai abătut cărările noastre de la calea Ta,
20. Că ne-ai smerit în locul dosădirii şi ne-au acoperit umbra morţii.
21. De am uitat numele Dumnezeului nostru şi de am întins mânile noastre cătră dumnezeu strein,
22. *Au nu Dumnezeu va căuta aceastea, că el ştie ascunsurile inimii? *Râm. 8, 36.
Că pentru tine ne omorâm toată zioa; socotitu-ne-ai ca oile de junghiere.
23. Scoală, pentru ce dormi, Doamne? Scoală-Te şi nu ne lepăda în sfârşit.
24. Pentru ce-Ţi întorci faţa? Uiţi ticăloşiia noastră şi năcazul nostru?
25. Că s-au smerit în ţărână sufletul nostru, cleitu-s-au în pământ pântecele nostru.
26. Scoală, Doamne, ajută-ne şi ne răscumpără pentru numele Tău.

1. **Întru sfârşit, pentru cei ce să vor schimba. Fiilor lui Core, spre înţăleagere. Cântarea pentru Cel Iubit, 44 |**
90v 2. Izbugnit-au inima mea cuvânt bun; zic eu lucrurile meale Împăratului. Limba mea e trestiia scriitoriului ce scrie degrabă.
3. Împodobit cu frumseaţea mai vârtos decât fiii oamenilor, vărsatu-s-au darul în buzele Tale; pentru aceaea Te-au blagoslovit Dumnezeu în veac.
4. Încinge sabiia Ta preste coapsa Ta, Putearnice!
5. Cu podoaba ta şi cu frumseaţa Ta. Încordează, sporeaşte şi împărăţeaşte
Pentru adevăr şi blândeaţe şi dreptatea; şi Te va povăţui minunat dreapta Ta.
6. Săgeţile Tale ascuţite, noroadele supt Tine vor cădea, în inimile nepriiatinilor împăratului.
7. *Scaunul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului, toiagul îndreptării, toiagul împărăţiii Tale. *Ovr. 8, 1.
8. Iubit-ai dreptatea şi ai urât fărădeleagea; pentru aceaea Te-au uns Dumnezeu, Dumnezeul Tău, cu untul-de-lemn al bucuriii mai mult decât pre părtaşii Tăi.
9. Smirnă şi stactii şi casiia din vejmintele Tale; din case de piluri din care Te-au desfătat
10. Featele împăraţilor, întru cinstea Ta. Aproape au stătut împărăteasa de-a dreapta Ta în vâjmânt aurit împregiurat cu usebire. ||
91r 11. Ascultă, fiică, şi vezi şi pleacă ureachea ta şi uită norodul tău şi casa părintelui tău,
12. Şi va pofti Împăratul frumseaţa ta, că acesta iaste Domnul, Dumnezeul tău, şi să vor închina Lui.
13. Şi featele Tirului cu daruri, feaţii Tale să vor ruga toţi bogaţii norodului.
14. Toată mărirea featii Împăratului dinlontru, în tivituri de auru,
15. Împodobită cu usebiri.
Aduce-să-vor Împăratului feacioare după ea, ceale de aproape ale ei să vor aduce Ţie.

16. Aduce-să-vor întru veselie şi bucurie; aduce-se-vor în bisearica Împăratului.
17. În locul părinţilor tăi ţi s-au născut fii; pune-i-vei căpetenii preste tot pământul.
18. Pomeni-vor numele Tău întru tot neamul şi neamul.
Pentru aceaea noroadele să vor mărturisi Ţie în veac şi în veacul veacului.

1. **Întru sfârşit, fiilor lui Core, pentru ceale de taină. Psalmul 45**
2. Dumnezeul nostru e scăparea şi putearea, ajutoriu întru năcazurile ce ne-au aflat foarte.
3. Pentru aceaea nu ne vom teame când să va turbura pământul şi să vor muta munţii | în inima mării. 91v
4. Sunat-au şi s-au turburat apele lor, turburatu-s-au munţii întru măriia Lui.
5. Pornirea râului veseleaşte cetatea lui Dumnezeu. Sfinţit-au lăcaşul Său Cel Preaînalt.
6. Dumnezeu în mijlocul ei şi să va clăti; agiuta-i-va Dumnezeu dimineaţa de demineaţă.
7. Turburatu-s-au neamurile şi s-au plecat împărăţiile; dat-au glasul Său, clătitu-s-au pământul.
8. Domnul puterilor cu noi, sprijinitoriul nostru, Dumnezeul lui Iacov.
9. Veniţi şi vedeţi lucrurile Domnului, minunile care au pus pre pământ,
10. Depărtând războaiele până la marginile pământului;
Arcul va sfărma şi va înfrânge armele şi pavezele va arde cu foc.
11. Îndeletniciţi-vă şi vedeţi că Eu sânt Dumnezeu; înălţa-Mă-voiu întru neamuri şi Mă voiu înălţa pre pământ.
12. Domnul puterilor cu noi, sprijinitoriul nostru, Dumnezeul lui Iacov.

1. **Întru sfârşit, pentru fiii lui Core. Psalmul 46**
2. Toate neamurile plezniţi cu mânile, strâgaţi lui Dumnezeu în glas de bucurie.
3. Că Domnul e preaînalt, înfricoşat, împărat mare preste tot pământul. ||
4. Supus-au noroadele noao şi neamurile supt picioarele noastre. 92r
5. Ales-au noao moştenirea Sa, frumseaţa lui Iacov, carea au iubit.
*2Împăr. 6, 15. 6. *Suitu-S-au Dumnezeu întru strâgare şi Domnul în glas de trânbiţă.
7. Cântaţi Dumnezăului nostru, cântaţi; cântaţi împăratului nostru, cântaţi,
8. Că iaste împărat a tot pământul Dumnezeu, cântaţi înţălepţeaşte.
9. Împărăţi-va Dumnezeu preste neamuri; Dumnezeu şade pre scaunul său cel înalt.
10. Căpeteniile noroadelor s-au adunat cu Dumnezeul lui Avraam, că dumnezeii cei tari ai pământului foarte s-au înălţat.

1. **Psalmul cântării fiilor lui Core. A doao a sâmbetei, 47**
2. Mare e Domnul şi lăudat foarte în cetatea Dumnezeului nostru, în muntele cel sfânt al Lui.
3. Întemeiază-să cu bucuriia a tot pământului, muntele Sionului, coastele criveţului, cetatea marelui Împărat.
4. Dumnezeu în căsile ei să va cunoaşte când o va sprijini.
5. Că iată, împăraţii pământului s-au adunat, strânsu-s-au împreună.
6. Aceştia, văzând aşa, s-au mirat, s-au tur|burat, s-au clătit. 92v
7. Cutremur i-au cuprins.
Acolo dureri ca ceii ce naşte.
8. Cu duhu silnic vei sfărma corăbiile Tharsisului.
9. Precum am auzit, aşa am văzut în cetatea Domnului puterilor, în cetatea Dumnezeului nostru. Dumnezeu o au întemeiat în veac.
10. Luat-am, Dumnezeule, mila Ta în mijlocul bisearicii Tale.
11. După numele Tău, Dumnezeule, aşa şi lauda Ta preste marginile pământului; de dreptate plină e dreapta Ta.
12. Veseleascâ-să muntele Sionului şi să să bucure featele Iudeii pentru judecăţile Tale, Doamne.
13. Încungiuraţi Sionul şi-l îmbrăţişeţi; povestiţi în turnurile lui.
14. Puneţi inimile voastre întru puterea lui şi împărţiţi casele lui, ca să povestiţi într-alt neam.
15. Că Acesta iaste Dumnezeu, Dumnezeul nostru în veac şi în veacul veacului.
Acesta ne va stăpâni în veaci.

1. **Întru sfârşit, fiilor lui Core. Psalmul 48**
2. Auziţi acestea toate neamurile, luaţi în urechi toţi carii lăcuiţi în lume,
3. Pământeanii şi fiii oamenilor, împre||ună bogatul şi săracul. 93r

4. Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii meale priceapere.
5. *Pleca-voiu în pildă ureachiia mea; deşchide-voiu în psaltire gândul mieu. *Psalm 77, 2.
6. Pentru ce mă voiu teame în zioa cea rea? Fărăleagea călcâiului mieu mă va încungiura. Math. 13, 35.
7. Cei ce nădăjduiesc spre puterea sa şi întru mulţimea bogăţiilor sale să fălesc.
8. Fratele nu răscumpără, răscumpăra-va omul? Nu va da lui Dumnezeu îmblânzirea Sa
9. Şi preţul răscumpărării sufletului său şi să va osteni în veac.
10. Şi va fi viu încă întru sfârşit.
11. Nu va vedea perirea când va vedea pre cei înţelepţi murind; împreună cel neînţălept şi cel nebun vor peri
Şi vor lăsa streinilor bogăţiile sale
12. Şi mormânturile lor, casele lor în veac, lăcaşurile lor în neam şi în neam. Chematu-ş-au numele sale în locurile sale.
13. Şi, omul în cinste fiind, n-au înţăles; alăturatu-s-au cu dobitoacele ceale fără minte şi aseaminea s-au făcut lor.
14. Această cale a lor sminteală lor şi după aceaea în gura lor bine vor voi.
93v 15. Ca oile în iad s-au pus; moartea îi | va paşte.
Şi vor stăpâni cei drepţi dimineaţa şi ajutoriul lor să va învechi în iad de cătră slava lor.
16. Însă Dumnezeu va răscumpăra sufletul mieu din mâna iadului, când mă va apuca.
17. Să nu te temi când să va îmbogăţi omul şi când să va înmulţi slava casii lui,
18. Căci când va muri, nu va lua toate, nici să va pogorî cu el slava lui.
19. Că sufletul în viiaţa lui bine să va cuvânta; mărturisi-să-va ţie când îi vei face bine.
20. Întra-va până la neamul părinţilor săi şi până în veac nu va vedea lumină.
21. Omul în cinste fiind, n-au înţăles; alăturatu-s-au cu dobitoacele ceale fără minte şi aseminea s-au făcut lor.

1. salmul lui Asaf 49
Dumnezeul Dumnezeilor, Domnul au grăit şi au chemat pământul
De la răsăritul soarelui până la apus.
2. Din Sion e bună-cuviinţa frumseaţei Lui.
3. Dumnezeu arătat va veni, Dumnezeul nostru, şi nu va tăcea.
Foc înnaintea Lui va arde şi împregiurul Lui vifor putearnic.
4. Chema-va ceriul de sus şi pământul a aleage norodul Său.
94r 5. Adunaţi-i Lui pre sfinţii Lui carii aşază || aşezământul Lui de leage preste jârtve.
6. Şi vor vesti ceriurile dreptatea Lui, că Dumnezeu judecătoriu iaste.
7. „Ascultă, norodul Mieu, şi voiu grăi, Israile, şi voiu mărturisi ţie: «Dumnezeu, Dumnezeul tău sânt Eu».
8. Nu întru jârtvele tale te voiu mustra,
Iară arderile tale ceale de tot în inima Mea sânt pururea.
9. Nu voiu lua din casa ta viţei, nici din turmele tale ţapi,
10. Că ale Meale sânt toate fierile pădurilor, dobitoacele în munţi şi boii.
11. Cunoscut-am toate paserile ceriului,
Şi frumseaţea ţarinii cu Mine iaste.
12. De voiu flămânzi, nu voiu zice ţie, că a Mea iaste lumea şi plinirea ei.
13. Au doară voiu mânca carne de tauri au sânge de ţapi voiu bea?
14. Jârtveaşte lui Dumnezeu jârtvă de laudă şi dă Celui Preaînalt făgăduinţele tale.
15. Şi Mă chiiamă în zioa năcazului; scoate-te-voiu şi Mă vei proslăvi".
16. Iară celui păcătos au zis Dumnezeu: „Pentru ce tu povesteşti dreptăţile Meale şi iai aşezământul Mieu de leage prin gura ta?
94v 17. Iară tu ai urât învăţătura şi ai le|pădat cuvintele Meale înnapoi.
18. De vedeai furul, alergai cu el şi cu cel curvariu partea ta puneai.
19. Gura ta au prisosit cu răotatea şi limba ta au împletit vicleşuguri.
20. Şezând, împrotiva fratelui tău grăiai şi împrotiva fiiului maicii tale puneai sminteală.
21. Aceastea ai făcut şi am tăcut.
Socotit-ai fărădeleage că voiu fi ţie aseaminea. Mustra-te-voiu şi voiu pune înnaintea feaţii tale.
22. Înţăleageţi aceastea cei ce uitaţi pre Dumnezeu, ca nu cândva să răpească şi să nu fie cine să izbăvească.
23. Jârtva laudii Mă va slăvi şi acolo calea în carea voiu arăta lui mântuirea lui Dumnezeu".

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 50**
2. **Când au venit la el Nathan prorocul, când au întrat la Vethsaviia (2 Împăr. 12); 50**

3. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi, după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădeleagea mea.
4. Mai mult mă spală de fărădeleagea mea şi de păcatul mieu mă curăţeşte.
5. Că fărădeleagea mea eu o cunosc şi păcatul mieu împrotiva mea iaste pururea.
6. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut*, ca să Te îndreptezi întru cuvinte| |le 95r
*Râm. 3, 4.
Tale şi să biruieşti când Te vei judeca.
7. Că, iată, întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-au născut maica mea.
8. Că, iată, adevărul ai iubit; ceale nearătate şi ceale ascunse ale înţălepciunii Tale mi-ai arătat mie.
9. *Stropi-mă-vei cu isop şi mă voiu curăţi; spăla-mă-vei şi preste zăpadă mă voiu albi.
*Preoţi 14.
Num. 19.
10. Auzului mieu vei da bucurie şi veselie şi să vor bucura oasăle ceale smerite.
11. Întoarce faţa Ta de cătră păcatele meale şi toate fărădelegile meale şterge.
12. Inimă curată zideaşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoiaşte în ceale dinlontru ale meale.
13. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-l lua de la mine.
14. Dă-mi mie bucuriia mântuirii Tale şi cu duh stăpânitoriu mă întăreaşte.
15. Învăţa-voiu pre cei fără de leage căile Tale şi cei necredincioşi la Tine să vor întoarce.
16. Izbăveaşte-mă de sângiuri, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii meale şi să va bucura limba mea de dreptatea ta.
17. Doamne, buzele meale vei deşchide şi gura mea va vesti lauda Ta.
18. Că de ai fi voit jârtvă, Ţ-aş fi dat adevărat; cu arderile de tot nu Te vei desfăta.
19. Jârtva lui Dumnezeu, duh umilit; inimă înfrâmtă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
20. Bine fă, Doamne, întru bunăvoirea Ta Sionului, | să se zidească zidurile Ierusalimului. 95v
21. Atunci vei priimi jârtva dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pre oltariul Tău viţei.

1. **Întru sfârşit, înţeleagerii lui David,**
2. **Când au venit Doig Idumeul şi au vestit lui Saul: „Venit-au David în casa lui Ahimeleh" (1 Împăr. 22, 9), 51**

3. Ce te făleşti în răutate cel ce eşti putearnic întru fărădeleage?
4. Toată zioa nedreptate au gândit limba ta, ca un briciu ascuţit ai făcut vicleşug.
5. Iubit-ai răotatea preste bunătate, fărădeleagea mai vârtos decât a grăi dreptate.
6. Iubit-ai toate cuvintele cufundării, limba vicleană.
7. Pentru aceaea, Dumnezeu te va strâca în sfârşit, zmulge-te-va şi te va muta de la lăcaşul tău şi rădăcina ta din pământul celor vii.
8. Vedea-vor drepţii şi să vor teame şi de dânsul vor râde şi vor zice:
9. „Iată omul carele n-au pus pre Dumnezeu agiutoriul său,
Ci au nădăjduit spre mulţimea bogăţiilor sale şi au biruit întru deşertăciunea sa".
10. Iară eu, ca un maslin roditoriu în casa lui Dumnezeu, am nădăjduit spre mila lui Dumnezeu în veac şi în veacul veacului.
11. Mărturisi-mă-voiu Ţie în veac, că ai făcut şi voiu aştepta numele Tău, că e bun înnaintea sfinţilor Tăi.

1. **Întru sfârşit, pentru Maeleth, înţelea| |gerii lui David, 52.** 96r
*Psalm. 13, 1.
Zis-au *cel nebun întru inima sa: „Nu iaste Dumnezeu!".
2. Strâcatu-s-au şi urâţi s-au făcut întru fărădelegi; nu iaste cine să facă bine.
*Psalm. 13, 2.
3. *Dumnezeu din ceriu S-au uitat preste fiii oamenilor să vază de iaste cel ce înţăleage sau cel ce caută pre Dumnezeu.
*Râm. 3, 12.
4. *Toţi s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu iaste cine să facă bine, nu iaste până la unul.
5. Au nu vor cunoaşte toţi cei ce lucră fărăleage? Carii îmbucă norodul Mieu ca o mâncare de pâine
6. Pre Dumnezeu nu l-au chemat; acolo s-au temut de frică, unde nu era frică. Că Dumnezeu au răsipit oasele celor ce plac oamenilor; ruşinatu-s-au, că Dumnezeu i-au urgisit.
7. Cine va da din Sion mântuire lui Israil? Când va întoarce Dumnezeu robiia norodului Său, bucura-să-va Iacov şi să va veseli Israil.

Întru sfârşit

1. **Întru cântările înţăleagerii lui David,**
2. **Când venise Zifei şi zisease către Saul: „Au nu David s-au ascuns la noi?" (1 Împăr 23, 19 şi 26, 1), 53**

3. Dumnezeule, întru numele Tău mântuieşte-mă şi întru puterea Ta mă judecă!
4. Dumnezeule, ascultă rugăciunea mea, ia în urechi cuvintele gurii meale!
96v 5. Că streinii s-au sculat asupra mea şi | cei tari au căutat sufletul mieu; şi n-au pus pre Dumnezeu înnaintea lor.
6. Că, iată, Dumnezeu ajută mie şi Domnul, sprijinitoriul sufletului mieu.
7. Întoarce ceale reale nepriiatinilor miei şi întru adevărul Tău pierde-i.
8. De bunăvoie voiu jârthui Ţie şi mă voiu mărturisi numelui Tău, Doamne, că e bun,
9. Că din tot năcazul m-ai izbăvit şi preste nepriiatinii miei au privit ochiul mieu.

1. **Întru sfârşit, întru cântările înţăleagerii lui David, 54**
2. Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea şi nu treace cu vedearea ruga mea.
3. Ie-mi aminte şi mă ascultă.

Întristatu-m-am întru îngrijirea mea şi m-am turburat
4. De către glasul nepriiatinului şi de năcazul păcătosului,
Că au abătut asupra mea fărălegile şi întru mânie grei era mie.
5. Inima mea s-au turburat întru mine şi frica morţii au căzut asupra mea.
6. Teamere şi cutremur au venit asupra mea şi m-au acoperit întunearecul.
7. Şi am zis: „Cine-mi va da arepi ca de porumb şi voiu zbura şi mă voiu odihni?"
8. Iată, m-am îndelungat fugind şi m-am sălăşluit în pustie.
9. Aşteptam pre cel ce m-au mântuit de slăbirea sufletului şi de viforu. ||
97r 10. Prăpădeaşte, Doamne, şi împarţi limbile lor, că am văzut fărăleage şi pricire în cetate.
11. Zioa şi noaptea o vei încungiura preste zidurile ei, fărădeleagea şi osteneala în mijlocul ei,
12. Şi nedreptatea;
Şi n-au scăzut din uliţele ei camăta şi vicleşugul.
13. Că, de m-ar fi blăstămat neprietinul mieu, aş fi răbdat adevărat.
Şi cel ce mă urâse de ar fi grăit mari asupra mea, doară m-aş fi ascuns de el.
14. Iară tu, omule, cel de o inimă, povăţuitoriul mieu şi cunoscutul mieu,
15. Carele împreună cu mine te îndulceai în mâncări, în casa lui Dumnezeu am umblat cu un gând.
16. Vie moartea preste ei şi să să pogoară în iad de vii,
Că vicleşuguri în inimile lor, în mijlocul lor.
17. Iară eu către Dumnezeu am strâgat şi Domnul mă va mântui.
18. Sara şi dimineaţa şi amiazăzi spune-voiu şi voiu vesti şi va auzi glasul mieu.
19. Răscumpăra-va în pace sufletul mieu de cei ce să apropie de mine, că între mulţi era cu mine.
20. Auzi-va Dumnezeu şi-i va zmeri, Cel ce iaste mai înainte de veaci,
Că nu iaste lor schimbare şi nu s-au temut de Dumnezeu. |
97v 21. Întins-au mâna Sa spre răsplătire, spurcat-au aşezământul Lui;
22. Împărţitu-s-au de mâniia feaţii Lui şi s-au apropiiat inima Lui;
Muiatu-s-au cuvintele Lui preste untul-de-lemn şi aceastea sânt săgetături.
23. *Aruncă spre Domnul grija ta şi el te va hrăni, nu va da în veac clătire dreptului. *Math. 6, 25.
24. Iară Tu, Dumnezeule, îi vei pogorî în puţul peririi. Luc. 12, 22.
Bărbaţii sângiurilor şi vicleanii nu-ş vor îngiumătăţa zilele sale, iară eu voiu nădăjdui spre Tine, Doamne. 1 Petru 5, 7.

Întru sfârşit

1. **entru norodul cel depărtat de la ceale sfinte. Lui David, spre scrisoarea stâlpului, când l-au prins cei de alt neam în Gheth (1 Împăr. 21, 12), 55**
2. Miluieşte-mă, Dumnezeule, că m-au călcat omul, toată zioa dând războiu, m-au năcăjit.

3. Călcatu-m-au nepriiatinii miei toată zioa, că mulţi sânt cei ce războiesc asupra mea.
4. De la înălţimea zilii <nu> mă voiu teame, iară eu spre tine voiu nădăjdui.
5. Întru Dumnezeu voiu lăuda cuvintele meale, întru Dumnezeu am nădăjduit, nu mă voiu teame ce-m va face trupul.
6. Toată zioa cuvintele meale blăstăma; înprotiva mea, toate gândurile lor spre rău.
7. Lăcui-vor şi vor ascunde; aceia călcâiul mieu vor păzi, ||
Precum au aşteptat ei sufletul mieu. 98r
8. Pentru nemică îi vei mântui; întru mânie noroadele vei sfârma,
Dumnezeule.
9. Viiaţa mea am vestit Ţie; pus-ai lacrămile meale înaintea Ta,
Ca şi în făgăduinţa Ta.
10. Atunci să vor întoarce nepriiatinii miei înnapoi,
Ori în ce zi te voiu chema. Iată, am cunoscut că Dumnezeul mieu eşti.
11. Întru Dumnezeu voiu lăuda graiul, întru Domnul voiu lăuda cuvântul; spre Dumnezeu am nădăjduit, nu mă voiu teame ce-m va face omul.
12. Întru mine sânt, Dumnezeule, făgăduinţele Tale care voiu răsplăti laude Ţie,
13. Că ai izbăvit sufletul mieu din moarte şi picioarele meale din alunecare, să plac înaintea lui Dumnezeu în lumina celor vii.

Întru sfârşit

1. **Să nu pierzi! David, spre scrisoarea stâlpului, când fugea de cătră faţa lui Saul în peştere (2 Împăr. 22, 1 şi 24, 4), 56**
2. Miluiaşte-mă, Dumnezeule, miluiaşte-mă, că spre tine au nădăjduit sufletul mieu.
Şi în umbra aripilor tale voiu nădăjdui până ce va treace fărăleagea.
3. Strâga-voiu cătră Dumnezeul cel preaînalt, Dumnezeu cel ce mi-au făcut bine.
4. Tremis-au din ceriu şi m-au mântuit; | dat-au spre ocară pre cei ce mă călca. 98v
Trimis-au Dumnezeu mila sa şi adevărul Său
5. Şi au izbăvit sufletul mieu din mijlocul puilor de lei; adormit-am turburat.
Fiii oamenilor, dinţii lor arme şi săgeţi şi limba lor sabie ascuţită.
6. Înalţă-Te preste ceriuri, Dumnezeule, şi preste tot pământul mărirea Ta!
7. Cursă au gătit picioarelor meale şi au împilat sufletul mieu.
Săpat-au înnaintea feaţii meale groapă şi au căzut într-însa.
8. Gata e inima mea, Dumnezeule, gata e inima mea; cânta-voiu şi psalm voiu zice.
9. Scoală-te, mărirea mea, scoală-te, psaltire şi alăută; scula-mă-voiu dimineaţa.
10. Mărturisi-mă-voiu Ţie întru noroade, Doamne, şi psalm Îţ voiu zice întru neamuri,
11. Că s-au mărit până la ceriu mila Ta şi până la nori adevărul Tău.
12. Înalţă-Te preste ceriuri, Dumnezeule, şi preste tot pământul mărirea Ta!

Întru sfârşit

1. **Să nu pierzi! David, întru scrisoarea stâlpului, 57**
2. De grăiţi adecă adevărat dreptate, ceale dreapte judecaţi, fiii oamenilor!
3. Pentru că în inimă fărălegiuiri lucraţi pre pământ, nedreptăţi mânile voastre împletesc. ||
4. Înstreinatu-s-au păcătoşii din zgău, rătăcit-au din pântece, grăit-au minciuni. 99r
5. Iuţimea lor, după asămănarea şarpelui, ca unii aspide surde, carea astupă urechile sale,
6. Carea nu va auzi glasul descântătorilor şi a fărmăcătoriului ce descântă înţălepţeaşte.
7. Dumnezeu va zdrobi dinţii lor în gura lor şi măsealele lor le va sfărma Domnul.
8. La nimica vor agiunge, ca apa ce treace; întinde-Şi arcul până ce vor slăbi.
9. Ca ceara ce curge să vor lua; căzut-au foc şi n-au văzut soarele.
10. Mai nainte până ce ar înţăleage spinii voştri ramnul, ca pre nişte vii, aşa întru mânie îi va sorbi.
11. Veseli-să-va dreptul când va vedea izbânda, mânile sale va spăla în sângele păcătosului.
12. Şi va zice omul: „De iaste adecă roadă dreptului, adevărat iaste Dumnezeu judecătoriu pre pământ".

Întru sfârşit

1 **Să nu pierzi! David, în scrisoarea stâlpului, când au trimis Saul şi au păzit casa lui, ca să-l omoară (1 Împăr. 19, 11), 58**

2. Scoate-mă de la nepriiatinii miei, Dumnezeule, şi de cei ce să scoală asupra mea mă mântuiaşte.

3. Izbăveaşte-mă de cei ce lucrează fărăleage şi de bărbaţii sângiurilor mă mântuiaşte. |

99v 4. Că, iată, au prins sufletul mieu, năvălit-au asupra mea cei tari.

5. Nici fărăleagea mea, nici păcatul mieu, Doamne; fără nelegiuire am alergat şi am îndreptat.

6. Scoală-Te întru tâmpinarea mea şi vezi; şi Tu, Doamne, Dumnezeul puterilor, Dumnezeul lui Israil, ia aminte a cerceta toate neamurile; să nu Te milostiveşti spre toţi cei ce lucrează fărăleage.

7. Întoarce-să-vor cătră sară şi vor flămânzi ca cânii şi vor încungiura cetatea.

8. Iată, vor grăi în gura sa şi sabiia în buzele lor, că cine au auzit?

9. Şi Tu, Doamne, Îţ vei râde de dânşii, la o nimica vei pogorî toate neamurile.

10. Puterea mea spre Tine o voiu păzi, că Dumnezeu sprijinitoriul mieu eşti,

11. Dumnezeul mieu; mila Lui mă va întâmpina,

12. Dumnezeu îm va arăta preste neprietinii miei. Să nu-i omori, ca nu cândva să se uite de norodul Tău.

Răsipeaşte-i întru putearea Ta şi-i pogoară pre dânşii, scutitoriul mieu, Doamne.

13. Greşala gurii lor, cuvântul buzelor lor. Şi să se prinză întru mândriia sa. Şi din blăstăm şi minciună să vor vesti ||

100r 14. Întru sfârşit, întru mâniia sfârşitului, şi nu vor fi.

Şi vor şti că Dumnezeu va stăpâni pre Iacov şi marginile pământului.

15. Întoarce-să-vor de cătră sară şi foame vor pătimi ca cânii şi vor încungiura cetatea.

16. Aceia să vor răsipi să mânce, iară, de nu să vor sătura, vor şi răpşti.

17. Iară eu voiu cânta putearea Ta şi mă voiu bucura dimineaţa de mila Ta,

Că te-ai făcut sprijinitoriul mieu şi scăparea mea în zioa năcazului mieu.

18. Ajutoriul mieu, Ţie voiu psălmui, că Dumnezeu sprijinitoriul mieu eşti, Dumnezeul mieu, mila mea.

Întru sfârşit

1. **Pentru cei ce să vor schimba. Întru scrisoarea stâlpului lui David, despre învăţătură.**

2. **Când au aprins Mesopotamiia Siriii şi Soval şi au întors Ioav şi au lovit pre Edumeea în Valea Sărăturilor, doaosprăzeace mii (2 Împăr. 8, 1 şi 10, 7 şi 1 Par. 18, 1), 59**

3. Dumnezeule, lepădatu-ne-ai pre noi şi ne-ai surpat, mâniiatu-Te-ai şi Te-ai milostivit spre noi.

4. Cutremurat-ai pământul şi l-ai turburat; vindecă sfărmăturile lui, că s-au clătit. |

100v 5. Arătat-ai norodului Tău ceale năsâlnice, adăpatu-ne-ai cu vinul umilinţii.

6. Dat-ai celor ce să tem de Tine sămn, să fugă de la faţa arcului,

Să să slobozască iubiţii Tăi.

7. Mântuiaşte-mă cu dreapta şi mă auzi!

8. Dumnezeu au grăit întru cel sfânt al Său: „Bucura-Mă-voiu şi voiu împărţi Sichima şi Valea Corturilor o voiu măsura.

9. Al Mieu iaste Galad şi al Mieu iaste Manasse şi Efrem, tăriia capului Mieu, Iuda, împăratul mieu,

10. Moav, căldarea nădejdii meale.

În Idumeea voiu întinde încălţămintea Mea, Mie cei de alt neam s-au supus".

11. Cine mă va duce la cetatea cea îngrădită?

Cine mă va povăţui până la Idumeea?

12. Au nu Tu, Dumnezeule, Care ne-ai lepădat? Şi nu vei ieşi, Dumnezele, întru puterile noastre?

13. Dă-ne noao ajutoriu de năcazu, că deşartă e mântuirea omului.

14. Întru Dumnezeu vom face puteare, şi El de nimica va face pre cei ce ne năcăjesc.

Întru sfârşit

1. **Întru cântările lui David 60.**
2. Auzi, Dumnezeule, cererea mea, ia aminte la ruga mea.
3. De la marginile pământului către Ti||ne am strâgat, când s-au mâhnit inima 101r
mea; pre piatră m-ai înălţat,
Povăţuitu-m-ai,
4. Că Te-ai făcut nădeajdea mea, turn de tărie de către faţa nepriiatinului.
5. Lăcui-voiu întru lăcaşul Tău în veaci acoperi-mă-voiu întru acoperemântul aripilor Tale,
6. Că Tu, Dumnezeul mieu, ai auzit rugăciunea mea; dat-ai moştenire celor ce să tem de numele Tău.
7. Zile preste zile împăratului vei adaoge anii lui până în zioa neamului şi a neamului.
8. Rămâne în veac înaintea lui Dumnezeu; mila şi adevărul Lui cine-l va căuta?
9. Aşa voiu cânta numelui Tău în veacul veacului, ca să dau eu făgăduinţele meale din zi în zi.

Întru sfârşit

1. **Pentru Idithun, Psalmul lui David 61**
2. Au nu lui Dumnezeu să va supune sufletul mieu, că de la Dânsul e mântuirea mea?
3. Că El e Dumnezeul mieu şi mântuitoriul mieu, sprijinitoriul mieu, nu mă voiu clăti mai mult.
4. Până când năvăliţi asupra omului? Ucideţi toţi voi ca unui păreate povârnit şi gard surpat.
5. Însă preţul mieu au socotit a-l lepăda; alergat-am întru seate; cu gura lor binecuvânta şi cu inima sa blăstăma.
6. Însă lui Dumnezeu te supune, sufletul mieu, | că de la Dânsul e răbdarea mea, 101v
7. Că El e Dumnezeul mieu şi mântuitoriul mieu, ajutoriul mieu; nu mă voiu muta.
8. Întru Dumnezeu e mântuirea mea şi slava mea, Dumnezeul ajutoriului mieu şi nădejdea mea e spre Dumnezeu.
9. Nădăjduiţi spre Dânsul toată adunarea norodului, vărsaţi înaintea Lui inimile voastre, Dumnezeu e ajutoriul nostru în veac.
10. Însă deşerţi fiii oamenilor, mincinoşi fiii oamenilor în cumpene să înceluiască aceiaşi din deşertăciune întru acestaşi.
11. Să nu nădăjduiţi spre nedreptate şi jefuiri să nu poftiţi; bogăţiia de ar curge, să nu vă lipiţi inima.
12. O dată au grăit Dumnezeu, doao aceastea am auzit, că puterea iaste a lui Dumnezeu,
*Math. 16, 27. 13. Şi Ţie, Doamne, *mila; că Tu vei răsplăti fieştecăruia după faptele sale.
Râm. 2, 6.
1 Cor. 3, 8.
Gal. 6, 5.

Psalmul lui David

1. **Când au fost în pustiia Idumeii (1 Împăr. 22, 5); [62]**
2. Dumnezeule, Dumnezeul mieu, către Tine mânec, însătat-au de Tine sufletul mieu; de câte ori Ţie trupul mieu
3. În pământ pustiiu şi neumblat şi fără apă! Aşa în cel sfânt m-am arătat Ţie, ca să văzu puterea Ta şi mărirea Ta.
4. Că mai bună iaste mila Ta preste vieţi; buzele meale Te vor lăuda. ||
5. Aşa bine Te voiu cuvânta în viiaţa mea şi în numele Tău voiu rădica mânile meale. 102r
6. Ca din său şi din grăsimea să se umple sufletul mieu şi cu buze de bucurie Te va lăuda gura mea.
7. De mi-am adus aminte de Tine în aşternutul mieu, în dimineţi voiu cugeta spre Tine,
8. Că ai fost ajutoriul mieu,
Şi întru acoperemântul aripilor Tale mă voiu bucura.
9. Lipitu-s-au sufletul mieu după Tine, pre mine m-au sprijinit dreapta Ta.
10. Iară ei în deşert au căutat sufletul mieu, întra-vor în ceale mai de jos ale pământului,
11. Da-să-vor în mânile sabiii, părţi vulpilor vor fi.
12. Iară împăratul să va veseli întru Dumnezeu; lăuda-să-vor toţ cei ce să jură întru El, că s-au astupat gura celor ce grăiesc nedreptate.

Întru sfârşit

1. **salmul lui David 63.**
2. Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea când mă rog; de la frica nepriiatinului izbăveaşte sufletul mieu.
3. Acoperitu-m-ai de adunarea celor ce viclenesc, de mulţimea celor ce lucrează nedreptate.
4. Că ş-au ascuţit ca o sabie limbile sale, întins-au arcul, lucru amar,
5. Să săgeate întru ascunsuri pre cel nevinovat.
6. Fără veaste îl vor săgeta şi nu să vor teame. Întărit-au şieş cuvânt viclean.
Vorbit-au să ascunză cursă. Zis-au: „Cine-i va vedea?"
102v 7. Iscodit-au fărălegiuiri, scăzut-au iscodind | cu iscodire.
8. Apropiia-să-va omul la inimă adâncă şi să va înălţa Dumnezeu.
9. Şi au slăbit asupra lor limbile lor; turburatu-s-au toţi cei ce vedea.
10. Şi s-au temut tot omul.
Şi au povestit lucrurile lui Dumnezeu şi faptele Lui le-au înţăles.
11. Veseli-să-va dreptul întru Domnul şi va nădăjdui spre Dânsul şi să vor lăuda toţi cei drepţi cu inima.

Întru sfârşit
Psalmul lui David

1. **ântarea lui Ieremie şi a lui Iezechiil norodului nimearniciii, când începea a ieşi, 64.**
2. Ţie să cuvine cântare, Dumnezeule, în Sion şi Ţie să va da făgăduinţa în Ierusalim.
3. Auzi rugăciunea mea; cătră Tine tot trupul va veni.
4. Cuvintele celor fără leage ne-au biruit şi spre păgânătăţile noastre Tu Te vei milostivi.
5. Fericit e pre care l-ai ales şi l-ai priimit; lăcui-va în curţile Tale.
Umplea-ne-vom de bunătăţile casei Tale. Sfântă e bisearica Ta,
6. Minunată întru dreptate.
Auzi-ne pre noi, Dumnezeul mântuirii noastre, nădejdea tuturor marginilor pământului ||
103r şi în mare, departe,
7. Cela ce găteşti munţii întru vârtutea Ta, încins fiind cu putearea Ta,
[8]. Cela ce turburi adâncul mării, sunetul valurilor ei.
Turbura-să-vor neamurile
9. Şi să vor teame cei ce lăcuiesc pre margini de seamnele Tale; ieşirile dimineţii şi ale sării le vei veseli.
10. Cercetat-ai pământul şi l-ai îmbătat; înmulţit-ai a-l îmbogăţi.
Râul lui Dumnezeu s-au umplut de ape, gătit-ai hrana lor, că aşa e gătirea lui.
11. Păraiele lui le îmbată, înmulţeaşte rodurile lui; întru picăturile lui să va veseli răsărind.
12. Blagoslovi-vei cununa anului bunătăţii Tale şi câmpii Tăi să vor umplea de grăsime.
13. Îngrăşa-să-vor ceale frumoasă ale pustiii şi cu bucurie dealurile să vor încinge.
14. Îmbrăcatu-s-au berbecii oilor şi văile vor prisosi de grâu; strâga-vor pentru că vor cânta.

Întru sfârşit

1. **ântarea psalmului Învierii, 65.**
Strâgaţi lui Dumnezeu tot pământul,
2. Psalm ziceţi numelui Lui, daţ mărire laudii Lui!
3. Ziceţi lui Dumnezeu: „Câtu-s de înfricoşate lucrurile Tale, Doamne! Întru mulţimea puterii Tale minţi-vor Ţie nepriiatinii Tăi. |
103v 4. Tot pământul să să închine Ţie şi să psălmuiască Ţie, psalm zică numelui Tău".
5. Veniţi şi vedeţi lucrurile lui Dumnezeu, înfricoşat e întru sfaturi preste fiii oamenilor,
6. Cel ce întoarce marea întru uscat; în râu vor treace cu piciorul. Acolo ne vom veseli într-Însul,
7. Cel ce stăpâneaşte întru puterea Sa în veac. Ochii Lui spre neamuri privesc; cei ce amărăsc să nu să înalţă întru sâneşi.
8. Binecuvântaţi, noroade, pre Dumnezeul nostru şi auzit faceţi glasul laudei Lui,

9. Celui ce au pus sufletul mieu la viiaţă şi n-au dat spre plutire picioarele meale.
10. Că ne-ai cercat pre noi, Dumnezeule, cu foc ne-ai lămurit, precum să lămureaşte argintul.
11. Băgatu-ne-ai în cursă, pus-ai năcazuri preste umărul nostru,
12. Pus-ai oamenii preste capetele noastre. Trecut-am prin foc şi prin apă şi ne-ai scos întru răpaus.
13. Întra-voiu în casa Ta întru arderi, da-voiu Ţie făgăduinţele meale,
14. Care le-au usibit buzele meale şi au grăit gura mea în năcazul mieu.
15. Arderi de tot cu măduhă voiu aduce Ţie, cu aprinderi de berbeci; aduce-ţ-voiu boi cu ţapi.
16. Veniţi, auziţi şi voiu povesti, toţi carii vă teameţi de Dumnezeu, câte au făcut sufletului mieu.
17. Cătră Dânsul cu gura mea am strâgat || şi l-am înălţat supt limba mea. 104r
18. Nedreptatea de-am văzut în inima mea, să nu mă auză Domnul.
19. Pentru aceaea m-au auzit Dumnezeu şi au luat aminte glasul rugăciunii meale.
20. Bine e cuvântat Dumnezeu, Care n-au depărtat rugăciunea mea şi mila Sa de la mine.

Întru sfârşit

1. **Întru laude, psalmul cântării lui David 66.**
2. Dumnezeu să Să milostivească spre noi şi să ne blagoslovească; luminează faţa Sa preste noi şi ne miluiască,
3. Să cunoaştem pre pământ calea Ta, în toate neamurile moştenirea Ta.
4. Mărturisască-să Ţie noroadele, Dumnezeule, mărturisască-să Ţie noroadele toate,
5. Veselească-se şi să să bucure neamurile, că judeci noroadele întru dreptate şi neamurile pre pământ le povăţuieşti.
6. Mărturisească-să Ţie noroadele, Dumnezeule, mărturisească-să Ţie noroadele toate.
7. Pământul ş-au dat rodul său.
Blagoslovească-ne pre noi Dumnezeu, Dumnezeul nostru!
8. Blagoslovească-ne Dumnezeu şi să să teamă de Dânsul toate marginile pământului.

Întru sfârşit

1. **Psalmul cântării lui David 67.**
2. Să Să scoale Dumnezeu şi să să răsipească nepriiatinii Lui şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc.
3. Precum scade fumul, să scază; precum curge ceara de la faţa focului, aşa să piară păcătoşii de la faţa lui Dumnezeu. |
4. Şi dreptii să să uspeteaze şi să se bucure înaintea lui Dumnezeu şi să să desfeteaze 104v
întru veselie.
5. Cântaţi lui Dumnezeu psalm, ziceţi numelui Lui, cale faceţi Celui ce S-au suit preste apus, Domnul e numele Lui.
Bucuraţi-vă înaintea Lui; turbura-să-vor de la faţa Lui,
6. A tatălui săracilor şi a judecătoriului văduvelor,
Dumnezeu în locul Său cel sfânt,
7. Dumnezeu, care face a lăcui pre cei de un obiceaiu în casă,
Cel ce scoate pre cei legaţi întru tărie, aseaminea pre cei ce amărăsc, carii lăcuiesc în mormânturi.
8. Dumnezeule, când ieşiiai înaintea norodului tău, când treceai în pustie,
9. Pământul s-au cutremurat, că ceriurile au picăturat de cătră faţa Dumnezeului Sinai, de cătră faţa Dumnezeului Israil.
10. Ploaie de bunăvoie vei usebi, Dumnezeule, moştenirii Tale; şi au slăbit, iară Tu o ai săvârşit.
11. Jivinile Tale vor lăcui într-însa; gătit-ai întru dulceaţa Ta săracului, Dumnezeule.
12. Domnul va da cuvânt celor ce binevestesc cu puteare multă,
13. Împăratul puterilor, al celui iubit, al celui iubit şi a frumseaţii casii a împărţi prăzile. ||
14. De aţi dormi în mijlocul moşiilor, aripile porumbiţii arginţite şi ceale dinnapoia 105r
dosului ei întru strălucire de aur.

15. Când usibeaşte Cel Ceresc împăraţi preste dânsa, cu zăpadă să vor albi în Selmon.
16. Muntele lui Dumnezeu, munte gras.
Munte întegat, munte gras.
17. Pentru ce vă prepuneţi de munţii cei întegaţi?
Muntele în care bine au voit Dumnezeu a lăcui într-însul, că Domnul va lăcui întru sfârşit.
18. Carul lui Dumnezeu cu zeace mii înmulţit, mii de cei ce să veselesc; Domnul întru ei în Sinai, în cel sfânt.
19. Suitu-Te-ai întru-nălţime, robit-ai robimea, luat-ai daruri întru oameni,
Pentru că cei ce nu cred a să sălăşlui Domnul Dumnezeu.
20. Bine e cuvântat Domnul zioa, toată zioa norocită cale ne va face Dumnezeul mântuirilor noastre.
21. Dumnezeul nostru, Dumnezeu a mântui şi ale Domnului, ale Domnului ieşirile morţii.
22. Însă Dumnezeu va sfârma capetele nepriiatinilor Săi, creaştetul părului celor ce umblă întru greşalele sale.
23. Zis-au Domnul: „Din Vasan voiu întoarce, întoarce-voiu întru adâncul mării, |
105v 24. Să să întingă piciorul tău în sânge, limba cânilor tăi din neprietini de la dânsul".
25. Văzut-au umblările tale, Dumnezeule, umblările Dumnezeului mieu, a împăratului mieu care iaste în cel sfânt.
26. Mai nainte au apucat căpeteniile împreunaţi celor ce cânta, în mijlocul fecioarelor celor ce zicea în tâmpene:
27. „Întru adunări binecuvântaţi pre Dumnezeu, Domnul din izvoarăle lui Israil!"
28. Acolo Veniamin, tinerelul, întru răpirea minţii, căpeteniile Iudei, povăţuitorii lor, căpeteniile Zavolonului, căpeteniile Nethalimului.
29. Porunceaşte, Dumnezeule, puterii Tale, întăreaşte, Dumnezeule, aceasta carea ai făcut întru noi.
30. De la bisearica Ta în Ierusalim, Ţie vor aduce împăraţii daruri.
31. Ceartă fiarăle trestiii, adunarea taurilor în vacile noroadelor, să încuie afară pre cei ispitiţi cu argint.
Răsipeaşte neamurile care voiesc războaie.
32. Veni-vor soli din Eghipt; Ethiopiia mai nainte va apuca mâna ei lui Dumnezeu.
33. Împărăţiile pământului, cântaţi lui Dumnezeu, psălmuiţi Domnului, psălmuiţi lui Dumnezeu,
34. Carele S-au suit preste ceriul ceriului, spre răsărit. ||
106r Iată, va da glasului Său glasul puterii.
35. Daţi mărire lui Dumnezeu!; preste Israil, mare cuviinţa Lui şi puterea Lui în nori.
36. Minunat e Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israil Însuşi va da puteare şi tărie norodului Său. Bine e cuvântat Dumnezeu.

1 Întru sfârşit, pentru cei ce să vor schimba. David, 68.
2 Mântuiaşte-mă, Dumnezeule, că au întrat ape până la sufletul mieu.
3 Înfiptu-m-am în noroiul adâncului şi nu iaste stare.
Venit-am în altul mării şi viforul m-au înecat.
4. Ostenit-am strâgând, răguşit-au grumazul mieu, scăzut-au ochii miei când mă nădăjduiesc spre Dumnezeul mieu.
5. Înmulţitu-s-au preste perii capului mieu cei ce mă urăsc în zădar.
Întăritu-s-au cei ce mă gonea, nepriiatinii miei, cu nedreptate. Ceale ce n-am jefuit, atunci plătiiam.
6. Dumnezeule, Tu ştii nepriceaperea mea şi greşalele meale de la Tine nu s-au ascuns.
7. Să nu să ruşinează întru mine cei ce Te aştaptă, Doamne, Doamne al puterilor.
Să nu să înfrunteaze pentru mine cei ce Te caută, Dumnezeul lui Israil.
106v 8. Că pentru Tine am suferit ocara, | acoperit-au ruşinea faţa mea.
9. Înstreinat m-am făcut fraţilor miei şi nimearnic fiilor maicii meale,
10. *Că râvna casii Tale m-au mâncat şi ocărâle celor ce Te ocărăsc au căzut asupra mea. *Ioan 2, 17. Râm. 15, 3.
11. Şi am acoperit în post sufletul mieu, şi s-au făcut spre ocară mie.
12. Şi am pus văjmântul mieu sac, şi m-am făcut lor spre pildă.
13. Împrotiva mea grăia cei ce şedea în poartă şi împrotiva mea cânta cei ce bea vin.
14. Iară eu rugăciunea mea către Tine, Doamne; vreamea bunei plăceri, Dumnezeule.
Întru mulţimea milii Tale auzi-mă, întru adevărul mântuirii Tale.

15. Apucă-mă din tină, să nu mă afund; mântuiaşte-mă de cei ce mă gonesc şi de adâncurile apelor,
16. Să nu mă îneace viforul apei, nici să mă soarbă adâncul, nici să-ş sileasc㠠asupra-m puţul gura sa.
17. Auzi-mă, Doamne, că bună e mila Ta; după mulţimea îndurărilor Tale caută spre mine.
18. Şi să nu-Ţi întorci faţa de la sluga Ta, că mă năcăjesc; degrabă mă auzi.
19. Ia aminte spre sufletul mieu şi izbăveaşte; pentru nepriiatinii miei izbăveaşte-mă.
20. Tu eşti probozirea mea şi ruşinea mea şi înfruntarea mea.
21. Înaintea Ta sânt toţi cei ce mă năcăjesc; || probozire au aşteptat sufletul mieu şi ticăloşie. 107r

Şi am aşteptat pre cel ce s-ar măhni împreună şi nu au fost; şi care m-ar mângâia, şi n-am aflat.

* Math. 27, 48. 22. *Şi au dat spre mâncarea mea fiere şi întru seatea mea m-au adăpat cu oţăt.
*Râm. 11, 9. 23. *Facă-să masa lor înaintea lor spre laţ şi spre răsplătiri şi spre zminteală;
24. Întunece-să ochii lor, să nu vază şi dosul lor pururea îl gârboveaşte;
25. Varsă preste dânşii mâniia Ta şi iuţimea mâniii Tale să-i cuprinză;
*Fapt. 1, 20. 26. *Facă-să lăcuirea lor pustiia şi în lăcaşurile lor nu fie cine să lăcuiască.
27. Că pre carele Tu l-ai bătut, ei l-au gonit şi spre durearea ranelor meale au adaos.
28. Adaoge fărădeleage preste fărădeleagea lor şi să nu între întru dreptatea Ta.
29. Şteargă-să din cartea celor vii şi cu cei drepţ să nu să scrie.
30. Eu sânt sărac şi cu dureare; mântuirea Ta, Dumnezeule, m-au sprijinit.
31. Lăuda-voiu numele lui Dumnezeu cu cântare şi-L voiu mări întru laudă.
32. Şi va plăcea lui Dumnezeu preste viţălul tinerel, ce-i răsar coarne şi unghii.
33. Vază săracii şi să se veselească; căutaţi pre Dumnezeu şi va fi viu sufletul vostru,
34. Că au auzit pre cei săraci Domnul şi pre legaţii Săi nu i-au urgisit.
35. Laude-L pre Dânsul ceriurile şi pământul, marea şi toate ce să târăiesc într-însăle. |
36. Că Dumnezeu va mântui Sionul şi să vor zidi cetăţile Iudei. 107v

Şi vor lăcui acolo şi spre moştenire îl vor dobândi.
37. Şi sămânţa robilor Lui îl vor stăpâni şi carii iubesc numele Lui vor lăcui într-însul.

1. Întru sfârşit, psalmul lui David, spre pomenire, că l-au mântuit Domnul, 69

2. Dumnezeule, spre agiutoriul mieu ia aminte. Doamne, a-mi ajuta grăbeaşte.
3. Ruşineaze-să şi să să înfrumteaze cei ce caută sufletul mieu.
4. Întoarcă-să înnapoi şi să să ruşineaze cei ce-m voiesc reale.

Întoarcă-să îndată şi ruşinându-să cei ce-m zic: „Bine e, bine e!"

5. Sălteaze şi să se veselească întru Tine toţi cei ce Te caută şi să zică pururea: „Mărească-Să Domnul!" carii iubesc mântuirea Ta.
6. Iară eu mişel şi sărac sânt, Dumnezeule, ajută-mi!

Ajutoriul mieu şi izbăvitoriul mieu eşti Tu, Doamne, nu zăbovi!

Psalmul lui David

1. fiilor lui Ionadav şi a celor mai întâiu robiţi, 70

Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă ruşinez în veac.
2. Întru dreptatea Ta izbăveaşte-mă şi mă scoate, pleacă către mine ureachea Ta şi mă mântuiaşte.
3. Fii mie spre Dumnezeu scutitoriu şi spre loc întărit, să mă mântuieşti, ||
4. Că întărirea mea şi scăparea mea eşti Tu. 108r

Dumnezeul mieu, izbăveaşte-mă din mâna păcătosului şi din mâna călcătoriului de leage şi a celui ce face strâmbătate,
5. Că Tu eşti aşteptarea mea, Doamne, Doamne, nădeajdea mea din tinereaţele meale.
6. Întru Tine m-am întărit din pântece, din zgăul maicii meale, Tu eşti acoperitoriul mieu.

Întru Tine e cântarea mea pururea.

7. Ca o minune m-am făcut multora şi Tu, ajutătoriu tare.
8. Umple-să gura mea de laudă, să laud mărirea Ta, toată zioa mare cuviinţa Ta.
9. Să nu mă leapezi în vreamea bătrâneaţelor, când va scădea vârtutea mea, să nu mă laşi.
10. Că mi-au zis nepriiatinii miei şi cei ce păzea sufletul mieu sfat au făcut întruna,

11. Zicând: „Dumnezeu l-au părăsit, goniţi-l şi-l prindeţi, că nu iaste cel ce izbăveaşte".
12. Dumnezeule, să nu Te depărtezi de la mine; Dumnezeul mieu, spre ajutoriul mieu ia aminte!
13. Să să ruşineaze şi să scază cei ce hulesc sufletul mieu, să să acopere cu ocară şi cu ruşine cei ce caută ceale reale mie.
14. Iară eu pururea voiu nădăjdui şi voiu adaoge preste toată lauda Ta.
15. Gura mea va vesti dreptatea Ta, toată zioa mântuirea Ta,
Că n-am cunoscut scrisoarea. Întra-voiu întru puterile Domnului; |
108v 16. Doamne, aduce-m-voiu aminte de dreptatea Ta numai.
17. Dumnezeule, învăţatu-m-ai din tinereaţele meale şi până acum voiu vesti minunile Tale.
18. Şi până la bătrâneaţe şi cărunteaţe, Dumnezeule, să nu mă părăsăşti până voiu vesti braţul Tău la tot neamul cel viitoriu,
Puterea Ta,
19. Şi dreptatea Ta, Dumnezeule, până la ceale înalte, care ai făcut măriri. Dumnezeule, cine e aseaminea Ţie?
20. Câte ai arătat mie năcazuri multe şi reale şi, întorcându-Te, m-ai înviiat şi din adâncurile pământului iarăşi m-ai scos.
21. Înmulţit-ai mărirea Ta şi, întorcându-Te, m-ai mângăiat.
22. Că şi eu mă voiu mărturisi Ţie; în vase de cântare adevărul Tău, Dumnezeule, psălmui-voiu Ţie în alăută, sfântul lui Israil.
23. Bucura-se-vor buzele meale când voiu cânta Ţie şi sufletul mieu, care l-ai răscumpărat.
24. Ci şi limba mea toată zioa va cugeta dreptatea Ta, când să vor ruşina şi să vor înfrunta cei ce caută ceale reale mie.

1 salmul spre Solomon 71
2 Dumnezeule, giudecata Ta împăratului o dă şi dreptatea Ta fiiului împăratului,
A giudeca norodul Tău în dreptate şi pre săracii Tăi întru judecată.
3. Primească munţii pacea norodului şi dealurile, dreptatea.
109r 4. Judeca-va săracii norodului şi va mântui fiii || săracilor şi va smeri pe cel clevetitoriu.
5. Şi va rămânea cu soarele şi mai nainte de lună, în neam şi în neam.
6. Pogorî-Să-va ca ploaia pre lână şi ca picăturile ce pică pre pământ.
7. Răsări-va în zilele Lui dreptatea şi prisosirea păcii până ce să va lua luna.
8. Şi va stăpâni de la mare până la mare şi de la râu până la marginile pământului.
9. Înaintea Lui vor cădea Ethiopiianii şi nepriiatinii lui vor linge pământul.
10. Împăraţii Tharsisului şi ostroavele daruri vor aduce; împăraţii aravilor şi Sava daruri vor aduce.
11. Şi să vor închina Lui toţi împăraţii pământului, toate neamurile vor sluji Lui.
12. Că va izbăvi pre cel sărac de la cel putearnic şi pre cel sărac căruia nu iaste ajutoriu.
13. Ierta-va săracului şi mişelului şi sufletele săracilor va mântui.
14. Din camete şi nedreptate va răscumpăra sufletele lor şi cinstit numele Lui înaintea lor.
15. Şi va grăi şi I să va da din aurul Araviii şi să vor închina dintr-Însul pururea; toată zioa bine-l vor cuvânta.
109v 16. Şi va fi tărie pre pământ preste vârfurile munţilor. Înălţa-să-va mai presus de Li|van rodul Lui şi vor înfluri din cetate ca iarba pământului.
17. Fie numele Lui binecuvântat în veaci; mai nainte de soare rămâne numele Lui.
Şi să vor blagoslovi într-Însul toate săminţiile pământului şi toate neamurile Îl vor mări.
18. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, Carele au făcut minuni sângur.
19. Şi bine e cuvântat numele măririi Lui în veac şi să va umplea de mărirea Lui tot pământul. Fie, fie!
20. Scăzut-au laudele lui David, fiiul lui Iese

1 salmul lui Asaf 72
Cât e de bun Dumnezeul lui Israil celor drepţi cu inima!
2 Iară mie puţin nu mi s-au clătit picioarele, puţân nu s-au vărsat paşii miei.
3. Că am răvnit asupra celor fără leage, pacea păcătoşilor văzând,
4. Că nu iaste privire morţii lor şi întărire în rana lor.
5. Întru osteneala oamenilor nu sânt şi cu oamenii nu vor lua bătăi.

6. Pentru aceaea i-au cuprins mândriia, acoperitu-s-au cu nedreptatea şi cu păgânătatea sa.
7. Ieşit-au ca din său nedreptatea lor, trecut-au întru dragostea inimii.
8. Gândit-au şi au grăit vicleşug, ne| |dreptate spre înălţime au grăit. 110r
9. Pus-au spre ceriu gura sa şi limba lor au trecut pre pământ.
10. Pentru aceaea să va întoarce norodul mieu aici şi zile pline să vor afla întru dânşii.
11. Şi au zis: „Cum şti Dumnezeu şi de iaste cunoştinţă întru Cel Înalt?
12. Iată, aceştia păcătoşii şi carii prisosesc, în veac au cuprins bogăţii".
13. Şi am zis: „Aşa dară, fără pricină am îndreptat inima mea şi am spălat între cei nevinovaţi mânile meale.
14. Şi am fost bătut toată zioa şi mustrarea mea în dimineţi".
15. De ziceam: „Povesti-voiu aşa: «Iată, neamul fiilor tăi l-am lepădat».
16. Socoteam să cunosc aceasta; osteneală iaste înaintea mea,
17. Până voiu întra în sfinţitoriul lui Dumnezeu şi voiu înţăleage întru ceale de apoi ale lor.
18. Însă pentru vicleşuguri le-ai pus; oborâtu-i-ai când să înălţa;
19. Cum s-au făcut spre pustiire!; îndată şi au scăzut; perit-au pentru fărăleagea sa.
20. Ca visul celor ce să scoală, Doamne, în cetatea Ta chipul lor de nimică îl vei face. |
21. Că s-au aprins inima mea şi rărunchii miei s-au schimbat. 110v
22. Şi eu la nimica sânt adus şi n-am cunoscut,
23. Ca un dobitoc m-am făcut la tine. Şi eu pururea cu Tine.
24. Ţinut-ai mâna dreaptii meale şi întru vrearea Ta m-ai povăţuit şi cu mărire m-ai priimit.
25. Că ce-m iaste mie în ceriu? Şi de la Tine ce am voit pre pământ?
26. Scăzut-au trupul mieu şi inima mea, Dumnezeul inimii meale şi partea mea, Dumnezeule, în veac.
27. Că iată, cei ce să depertează de la Tine vor peri; pierdut-ai pre toţi carii curvesc de la Tine.
28. Iară mie a mă lipi de Dumnezeu bine iaste; a pune întru Domnul Dumnezeu nădejdea mea, să vestesc toate laudele Tale în porţile featii Sionului.

1 Înţeleagerii lui Asaf 73

Pentru ce, Dumnezeule, ne-ai lepădat până în sfârşit? Mâniiatu-s-au iuţimea Ta preste oile păşunii Tale?
2. Adu-Ţi aminte de adunarea Ta carea ai stăpânit din-ceput.
Răscumpărat-ai toiagul moştenirii Tale, muntele Sionului în care ai lăcuit într-însul.
3. Rădică mânile Tale preste mândriia lor || întru sfârşit; câte au viclenit nepriiatinul 111r
întru cel sfânt.
4. Şi s-au fălit cei ce Te urăsc în mijlocul praznicului Tău.
Pus-au seamnele sale, seamne
5. Şi n-au cunoscut, ca întru ieşire mai presus. Ca într-o pădure de leamne, cu săcuri
6. Au tăiat uşile ei întru aceastaşi, cu săcure şi cu bardă o au surpat.
*4 Împăr. 25, 9. 7. *Ars-au cu foc sfinţitoriu Tău, în pământ au spurcat lăcaşul numelui Tău.
8. Zis-au întru inima sa, rudeniia lor împreună: „Să facem a înceta toate zilele lui Dumnezeu ceale de sărbătoare de pre pământ".
9. Seamnele noastre nu le-am văzut, nu ieste încă proroc şi pre noi nu ne va mai cunoaşte.
10. Până când, Dumnezeule, va ocărî nepriiatinul? Întărâtă protivnicul numele Tău întru sfârşit?
11. Pentru ce întorci mâna Ta şi dreapta Ta din mijlocul sânului Tău întru sfârşit?
*Luc. 1, 68. 12. *Iară Dumnezeu, împăratul nostru, mai nainte de veaci, au făcut mântuire în mijlocul pământului.
13. Tu ai întărit întru puterea Ta marea; zdrobit-ai capetele bălaurilor în ape.
14. Tu ai sfârmat capetele bălaurului, datu-l-ai mâncare noroadelor arapilor.
15. Tu ai rupt izvoarăle şi răpejunile, Tu ai săcat râurile Ethanului.
16. A Ta iaste zioa şi a Ta iaste noaptea; | Tu ai săvârşit zorile şi soarele. 111v
17. Tu ai făcut toate marginile pământului; vara şi primăvara Tu le-ai zidit.
18. Adu-Ţi aminte de aceasta: nepriiatinul au ocărât pre Domnul şi norodul cel fără minte au întărâtat numele Tău.
19. Să nu dai fiarălor sufletele ce să mărturisesc Ţie şi sufletele săracilor Tăi să nu le uiţ întru sfârşit.
20. Caută spre aşezământul Tău, că s-au umplut cei întunecaţi ai pământului de casele fărădelegilor.

21. Să nu să întoarcă ruşinat cel smerit; săracul şi mişelul vor lăuda numele Tău.
22. Scoală-Te, Dumnezeule, judecă pricina Ta! Adu-ţi aminte de ocărâle Tale celor ce de către cel nepriceput sânt toată zioa.
23. Nu uita glasul nepriiatinilor Tăi; mândriia celor ce Te urăsc s-au înălţat pururea.

1. **Întru sfârşit, să nu strâci! Psalmul cântării lui Asaf 74**
2. Mărturisi-ne-vom Ţie, Dmnezeule, mărturisi-ne-vom şi vom chema numele Tău.
Povesti-vom minunile tale.
3. „Când voiu lua vreame, Eu dreptăţile voiu judeca.
4. Topitu-s-au pământul şi toţi carii lăcuiesc într-însul. Eu am întărit stâlpii lui".
5. Zis-am celor fără leage: „Nu faceţi fărăleage!" Şi celor ce grăiesc: „Nu vă înălţareţ cornul! ||
112r 6. Nu vă rădicaţi spre înălţime cornul vostru, nu grăireţi împrotiva lui Dumnezeu nedreptate!"
7. Că nici de la răsărit, nici de la apus, nici de la munţii pustii,
8. Că Dumnezeu judecătoriu iaste;
Pre acesta smereaşte şi pre acesta înalţă.
9. Că păharul e în mâna Domnului, cu vin neamestecat, plin de amestecătură.
Şi au plecat din ceasta în ceasta, însă drojdiile lui nu s-au deşertat; bea-vor toţi păcătoşii pământului.
10. Iară eu voiu vesti în veac, cânta-voiu Dumnezeului lui Iacov.
11. Şi toate coarnele păcătoşilor voiu zdrobi şi să vor înălţa coarnele dreptului.

1. **Întru sfârşit, întru cântări. Psalmul lui Asaf. Cântarea asupra asiriianilor 75**
2. Cunoscut e în Iudeia Dumnezeu, în Israil mare e numele Lui.
3. Şi s-au făcut în pace locul Lui şi lăcaşul Lui în Sion.
4. Acolo au zdrobit tăriile arcelor, pavăza, sabia şi războiul.
5. Luminând Tu minunat din munţii cei veacinici.
6. Turburatu-s-au toţi cei nepricepuţi cu inima, dormit-au somnul său şi nimica au aflat toţi bărbaţii bogăţii în mânile sale.
7. De certarea Ta, Dumnezeul lui Iacov, adormit-au cei ce încălecase pre cai.
8. Tu înfricoşat eşti şi cine va sta împrotivă Ţie? De atunci e mâniia Ta. |
112v 9. Din ceriu auzită ai făcut judecata Ta. Pământul s-au cutremurat şi s-au alinat,
10. Când s-ar scula la judecată Dumnezeu să mântuiască pre toţ blânzii pământului.
11. Că gândirea omului să va mărturisi Ţie şi rămăşiţele gândului zi de praznic va face Ţie.
12. Făgăduiţi şi răsplătiţi Domnului, Dumnezeului vostru, toţi carii împrejurul Lui aduceţi daruri
Celui înfricoşat
13. Şi Celui ce ia duhul căpeteniilor, Celui groaznic la împăraţii pământului.

1. **Întru sfârşit, pentru Idithum. Psalmul lui Asaf 76.**
2. Cu glasul mieu către Domnul am strâgat, cu glasul mieu către Dumnezeu şi mi-au luat aminte.
3. În zioa năcazului mieu, pre Dumnezeu am căutat, cu mânile meale noaptea împrotiva Lui, şi nu m-am amăgit.
Lepădat-au a să mângâia sufletul mieu.
4. Adusu-mi-am aminte de Dumnezeu şi m-am desfătat şi m-am sârguit şi au slăbit duhul mieu.
5. Apucat-au înainte strâjii ochii miei, turburatu-m-am şi n-am grăit.
6. Gândit-am la zilele ceale de demult şi anii cei veacinici în minte am avut.
7. Şi cugetam noaptea cu inima mea şi mă tânguiam şi să măhnea duhul mieu. ||
113r 8. Au doară în veac va lepăda Dumnezeu, au nu va adaoge a mai binevoi încă?
9. Au întru sfârşit mila Sa o va tăia din neam în neam?
10. Au va uita a Să milostivi Dumnezeu sau va ţânea întru mâniia Sa milele Sale?
11. Şi am zis: „Acum am început; aceasta e schimbarea dreaptei Celui Preaînalt".
12. Adusu-mi-am aminte de lucrurile Domnului, că-m voiu aduce aminte din-ceput de milele Tale.
13. Şi voiu cugeta întru toate lucrurile Tale şi întru meşteşugirile Tale mă voiu deprinde.

14. Dumnezeule, întru cel sfânt calea Ta; cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru?
15. Tu eşti Dumnezeu carele faci minuni. Cunoscută ai făcut întru noroade putearea Ta.
16. Răscumpărat-ai în braţul Tău norodul Tău, fiii lui Iacov şi a lui Iosif.
17. Văzutu-Te-au apele, Dumnezeule, văzutu-Te-au apele şi s-au temut, turburatu-s-au adâncurile,
18. Mulţimea sunetului apelor. Glas au dat norii, că săgeţile Tale trec.
19. Glasul tunetului Tău în roată.
Luminat-au fulgerele Tale lumea, clătitu-s-au şi s-au cutremurat pământul.
20. În mare calea Ta şi cărările Tale în ape multe şi urmele tale nu să vor cunoaşte.
*Ieşir. 14, 29. 21. *Povăţuit-ai ca oile norodul Tău, în mâna lui Moisi şi a lui Aaron. |

1. Ntăleagerii lui Asaf 77 113v
Luaţi aminte, norodul mieu, leagea mea; plecaţi ureachiia voastră spre graiurile gurii meale.
2. Deşchide-voiu în pilde gura mea; grăi-voiu vorbele ceale din început,
3. Câte am auzit şi le-am cunoscut şi părinţii noştri ne-au povestit.
4. Nu s-au tăinuit de la fiii lor întru alt neam, vestind laudele Domnului şi puterile Lui şi numele care ai făcut.
5. Şi au deşteptat mărturii întru Iacov şi leage au pus în Israil.
Câte au poruncit părinţilor noştri cunoscute a le face fiilor săi,
6. Să cunoască alt neam,
Fiii carii să vor naşte şi să vor scula şi vor spune fiilor săi,
7. Să puie întru Dumnezeu nădeajdea sa şi să nu uite lucrurile lui Dumnezeu şi poruncile Lui să le caute.
8. Să nu fie ca părinţii lor, rudă întoartă şi amârâtoare, rudă carea nu ş-au îndreptat inima şi nu s-au încredinţat cu Dumnezeu duhul ei.
9. Fiii lui Efrem încordând şi slobozând arcul, întorsu-s-au în zi de războiu.
10. N-au păzit aşezământul lui Dumnezeu şi în leagea Lui n-au vrut a umbla. ||
11. Şi au uitat facerile Lui de bine şi minunile Lui care le-au arătat. 114r
12. Înaintea părinţilor lor au făcut minuni, în pământul Eghiptului, în câmpul Taneos.
*Ieşir. 14, 22. 13. *Desfăcut-au marea şi i-au trecut şi au pus apele ca un foale.
14. Şi i-au povăţuit cu nor zioa, şi toată noaptea cu lumină de foc.
*Ieşir. 17, 6. 15. *Desfăcut-au piatra în pustie şi i-au adăpat ca întru adânc mult;
Psalm. 104, 41. 16. Şi au scos apă din piatră şi au pogorât ca râurile apele.
17. Şi au adaos încă a păcătui Lui, spre mâniia a întărâta pre Cel Preaînalt în cea fără apă.
18. Şi au ispitit pre Dumnezeu întru inimile sale, să ceară bucate sufletelor sale.
19. Şi rău au grăit de Dumnezeu şi au zis: „Au doară va putea Dumnezeu a găti masă în pustie?
20. Că au lovit piatra şi au curs ape şi răpegiunile s-au vârsat. Au doară şi pâine poate a da sau a găti masă norodului Său?"
*Numer. 12, 1. 21. *Pentru aceaea au auzit Domnul şi au mai răbdat şi foc s-au aprins în Iacov şi mânie s-au suit preste Israil,
22. Că n-au crezut în Dumnezeu, nici au nădăjduit spre mântuirea lui. |
23. Şi au poruncit norilor deasupra şi uşile ceriului au deşchis. 114v
*Ieşir. 16, 4. 24. *Şi le-au pluat mană spre mâncare şi pâine cerească le-au dat.
*Numer. 11, 7. 25. *Pâinea îngerilor au mâncat omul, bucate le-au trimis în prisosire.
Ioan 6, 31. 26. *Trecut-au austrul din ceriu şi au adus în putearea sa vântul de la Africa.
1 Corith. 10, 3. 27. Şi au ploat preste ei ca pulberea cărnurile şi ca năsipul mării paseri zburătoare.
*Numer. 11, 31. 28. Şi au căzut în mijlocul taberilor lor, împrejurul corturilor lor.
29. Şi au mâncat şi s-au săturat foarte şi pofta lor le-au dat lor;
30. Nu s-au lipsit de pofta sa.
*Numer. 11, 33. *Încă bucatele lor era în gura lor,
31. Şi mâniia lui Dumnezeu s-au suit preste dânşii şi au ucis pre cei graşi ai lor, şi pre cei aleşi ai lui Israil i-au împiedecat.
32. Întru toate aceastea au mai păcătuit şi n-au crezut minunile Lui.
33. Şi au scăzut întru deşertăciune zilele lor şi anii lor cu degrabă.
34. Când îi ucidea, Îl căuta şi să întorcea şi mâneca la El.
35. Şi ş-au adus aminte că Dumnezeu ajutoriul lor iaste şi Dumnezeul cel înalt răscumpărărtoriul lor iaste. ||

115r 36. Şi L-au iubit în gura sa şi cu limba sa l-au minţit,
37. Iară inima lor nu era dreaptă cu Dânsul, nici au fost credincioşi în aşezământul Lui.
38. Iară El iaste îndurat şi Să va milostivi spre păcatele lor şi nu-i va pierde. Şi au prisosit a-Ş întoarce mâniia şi n-au aprins toată mâniia Sa.
39. Şi Ş-au adus aminte că trup sânt, duh ce treace şi nu să întoarce.
40. De câte ori L-au amărât în pustie, spre mânie L-au întărâtat în cea fără apă?
41. Şi s-au întors şi au ispitit pre Dumnezeu şi pre sfântul lui Israil L-au întărâtat.
42. Nu ş-au adus aminte de mâna Lui în zioa în carea i-au răscumpărat din mâna celui ce-i năcăjea,
43. Pre cât au pus în Eghipet seamnele Sale şi minunile Sale în câmpul Taneos.
44. *Şi au întors în sânge râurile lor şi fântânile lor, să nu bea. *Ieşir. 7, 20.
45. *Trimis-au asupra lor muscă cânească şi i-au mâncat, şi broască şi i-au pierdut; *Ieşir. 8, 16, 24.
46. Şi au dat păliciunii rodurile lor şi ostenealele lor, lăcustelor; Ieşir. 10, 15.
47. *Şi au ucis cu grindine viile lor, şi duzii lor cu brumă; *Ieşir. 9, 25.
115v 48. Şi au dat grindinii dobitoacele lor | şi moştenirea lor, focului;
49. Trimis-au preste ei mâniia urii Sale şi iuţime şi mânie şi năcaz, trimiteri prin îngeri răi;
50. Cale au făcut cărării mâniii Sale, n-au cruţat de moarte sufletele lor, şi dobitoacele lor în moarte le-au închis.
51. *Şi au lovit tot întâiul născut în pământul Eghiptului, pârga a toate ostenealele lor în lăcaşurile lui Ham. *Ieşir. 12, 29.
52. Şi au râdicat ca oile norodul Său şi i-au dus ca o turmă în pustie
53. Şi i-au povăţuit în nădeajde şi nu s-au temut; *şi nepriiatinii lor i-au acoperit marea. *Ieşir. 14, 27.
54. Şi i-au băgat în muntele sfinţeniii Sale, în muntele care l-au căştigat dreapta Lui.
Şi au lepădat de la faţa lor neamuri *şi cu soarte le-au împărţit pământul cu fune de împărţire; *Iosue 13, 7.
55. Şi a lăcui au făcut în corturile lor neamurile lui Israil.
56. Şi au ispitit şi au întărâtat pre Dumnezeul cel înalt şi mărturiile Lui nu le-au păzit.
57. Şi s-au întors şi n-au ţânut legătura ca şi părinţii lor, întorsu-s-au întru arcu strâmb.
58. Spre mânie L-au întărâtat în dealurile Sale şi întru ceale cioplite ale Sale spre pizmuire L-au chemat.
59. Auzit-au Dumnezeu şi au urgisit şi la nimica foarte au strâns pre Israil
116r 60. *Şi au lepădat cortul Silomului, cor| |tul său unde au lăcuit între oameni. *1 Împăr. 4, 4.
61. Şi au dat spe robie vârtutea lor şi frumseaţea lor în mânile nepriiatinului. Ierem. 7, 12.
62. Şi au închis în sabie norodul său şi moştenirea sa o au urât.
63. Tinerii lor i-au mâncat focul şi fecioarele lor nu s-au jelit.
64. Preoţii lor de sabie au căzut şi văduvele lor nu să plângea.
65. Şi S-au deşteptat ca cel ce doarme Domnul, ca un putearnic ameţit de vin.
66. Şi au lovit nepriiatinii săi dinnapoi, ocară veacinică le-au dat.
67. Şi au lepădat cortul lui Iosif şi neamul lui Efrem n-au ales,
68. Ci au ales neamul Iudii, muntele Sionului care l-au iubit.
69. Şi au zidit ca unicornul sfinţeniia Sa pre pământ, carea o au întemeiat în veaci.
70. Şi au ales pre David sluga Sa şi l-au luat de la turmele oilor, de după ceale fătătoare l-au luat,
71. A paşte pre Iacov, sluga Sa, şi pre Israil, moştenirea Sa.
72. Şi i-au păscut întru nevinovăţiia inimii sale şi întru înţeleagerile mânilor sale i-au povăţuit.

1 **salmul lui Asaf 78**
116v Dumnezeule, venit-au neamurile în moştenirea Ta, | spurcat-au sfântă bisearica Ta, pus-au Ierusalimul ca o păzitoare de poame.
2. Pus-au stârvurile slugilor Tale mâncarea paserilor ceriului, cărnurile sfinţilor Tăi, fiarălor pământului.
3. Vărsat-au sângele lor ca apa împregiurul Ierusalimului şi nu era cine să-i îngroape.
4. Făcutu-ne-am ocară vecinilor noştri, batjocură şi râs celor dinprejurul nostru.
5. Până când, Doamne, Te vei mâniia? Întru sfârşit? Aprinde-să-va ca focul râvna Ta?
6. *Varsă mâniia Ta preste neamurile care nu Te cunosc şi preste împărăţiile care numele Tău nu l-au chemat; *Ieremie 10, 25.
7. Că au mâncat pre Iacov şi locul lui l-au pustiit.
8. *Să nu pomeneşti fărădelegile noastre ceale de demult, degrabă să ne întâmpine îndurările Tale, că am sărăcit foarte. *Isaie 64, 9.

9. Ajută-ne, Dumnezeule, Mântuitoriul nostru, şi pentru mărirea numelui Tău, Doamne, izbăveaşte-ne şi curăţeaşte păcatele noastre pentru numele Tău,
10. Ca nu cumva să zică în neamuri: „Unde iaste Dumnezeul lor?" Şi să se cunoască în neamuri, înaintea ochilor noştri
Izbânda sângelui slujilor tale celui vărsat.
11. Între înaintea Ta suspinul celor ferecaţi; după mărirea braţului tău stăpâneaşte fiii celor omorâţi. ||
12. Şi răsplăteaşte vecinilor noştri de şapte ori în sânul lor ocara lor cu carea Te-au 117r
probozit, Doamne.
13. Iară noi, norodul Tău şi oile păşunii Tale, ne vom mărturisi Ţie în veac,
În neam şi în neam vom vesti lauda Ta.

1. Întru sfârşit, pentru cei ce să vor schimba. Mărturia lui Asaf. Psalmul 79
2. Cela ce paşti pre Israil, ia aminte! Cel ce povăţuieşti ca pre o oaie pre Iosif, Cel ce şezi pre hieruvimi, arată-Te!
3. Înaintea lui Efreem, Veniamin şi Manasse,
Deştaptă puterea Ta şi vino să ne mântuieşti!
4. Dumnezeule, întoarce-ne şi arată faţa Ta şi ne vom mântui.
5. Doamne, Dumnezeul puterilor, până când Te vei mâniia spre ruga robilor Tăi?
6. Hrăni-ne-vei cu pâine de lacrămi şi beutură ne vei da în lacrămi cu măsură.
7. Pusu-ne-ai spre prigonire vecinilor noştri şi nepriiatinii noştri ne-au bajocorit.
8. Dumnezeul puterilor, întoarce-ne şi arată faţa Ta şi ne vom mântui.
9. Viia din Eghipet o ai mutat, gonit-ai neamurile şi o ai sădit.
10. Povăţuitoriu călii ai fost înaintea ei, sădit-ai rădăcinile ei şi ai împlut pământul.
11. Acoperit-au munţii umbra ei şi mlădiţele ei, pre chedrii lui Dumnezeu.
12. Întins-au viţele sale până la mare şi până la râu odrazlele ei. |
13. Pentru ce ai strâcat gardul ei şi o culeg toţi carii trec pre cale? 117v
14. Surpatu-o-au vierul din pădure şi cel usăbit sălbatec o au păscut.
15. Dumnezeul puterilor, întoarce-Te şi caută din ceriu şi vezi şi cercetează viia aceasta,
16. Şi o fă desăvârşit, carea o au sădit dreapta Ta, şi preste fiiul omului care l-ai întărit Ţie.
17. Arsă cu foc şi săpată; de cătră certarea feaţii Tale vor peri.
18. Fie mâna Ta preste bărbatul dreaptii Tale şi preste fiiul omenesc care l-ai întărit Ţie.
19. Şi nu ne depărtăm de la Tine, viia-ne-vei şi numele Tău vom chema.
20. Doamne, Dumnezeul puterilor, întoarce-ne şi arată faţa Ta şi ne vom mântui.

Întru sfârşit

1. Întru teascuri, psalmul lui Asaf 80
2. Bucuraţi-vă lui Dumnezeu, ajutoriului nostru, străgaţi Dumnezeului lui Iacov.
3. Luaţi psalm şi daţi tâmpănă, în psaltire îmfrâmţăşată cu alăută.
4. Trâmbitaţi în lună noao cu trâmbiţă, în zioa cea binevestită a sărbătorii voastre.
5. Că poruncă în Israil iaste şi judecată Dumnezeului Iacov.
*Facer. 41, 29. 6. *Mărturie în Iosif l-au pus când ieşiia din pământul Eghiptului; limba carea nu o ştiusă o au auzit. ||
7. Scos-au de supt sarcine spinarea lui, mânile lui în cojniţă au slujit: 118r
8. „Întru necaz M-ai chemat şi te-am izbăvit, auzitu-te-am întru ascundere de vifor,
*Ieşir. 17, 5. *cercatu-te-am la Apa Prigonirii.
9. Ascultă, norodul Mieu, şi te voiu mărturisi, Israile, de Mă vei asculta.
*Ieşir. 20, 3. 10. *Nu va fi întru tine Dumnezeu nou, nici te vei închina dumnezeului strein.
11. Că Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău, care te-am scos din pământul Eghiptului. Lărgeaşte-ţ gura şi o voiu umplea.
12. Şi n-au ascultat norodul Mieu glasul Mieu şi Israil nu s-au uitat la Mine.
*Fapt. 14, 15. 13. *Şi i-am slobozit după poftele inimii lor; duce-să-vor întru meşteşugirile sale.
*Varoh. 3, 13. 14. *De M-ar fi auzit norodul Mieu, Israil în căile Meale de ar fi umblat,
15. Întru nimica doară aş fi smerit nepriiatinii lor, şi preste cei ce-i năcăjesc aş fi trimis mâna Mea".
16. Nepriiatinii Domnului l-au minţit Lui şi va fi vreamea lor în veaci.
17. Şi i-au hrănit din grăsimea grâului şi din piatră cu miere i-au săturat.

1. **Psalmul lui Asaf 81**
Dumnezeu au stătut întru adunarea dumnezeilor, iară în mijloc pre dumnezei judecă.
2. Până când judecaţi nedreptate şi feaţele păcătoşilor luaţi?
118v 3. Judecaţi mişelului şi săracului, pre | cel smerit şi săracul îndreptaţi.
4. *Scoateţi săracul şi mişelul, din mâna păcătosului îl izbăviţi. *Pilde 24, 11.
5. N-au cunoscut, nici au înţăles, întru întunearec umblă; clăti-să-vor toate temeliile pământului.
6. *Eu am zis: „Dumnezei sânteţi şi fiii Celui Înalt toţi". *Ioan 10, 34.
7. Iară voi ca oameni muriţi şi ca unul din căpetenii cădeţi.
8. Scoală-Te, Dumnezeule, judecă pământul, că tu vei moşteni întru toate neamurile!

1. **Cântarea Psalmului lui Asaf 82**
2. Dumnezule, cine va fi aseaminea Ţie? Nu tăcea, nici Te umblânzi, Dumnezeule!
3. Că, iată, nepriiatinii Tăi au sunat şi cei ce Te urăsc au rădicat capul.
4. Asupra norodului Tău au meşteşugit sfat şi au cugetat asupra sfinţilor Tăi.
5. Zis-au: „Veniţi şi să-i pierdem din neam şi să nu să mai pomenească numele lui Israil!"
6. Că au cugetat cu o inimă, împreună împrotiva Ta aşezământ au pus
7. Corturile idumeilor şi ismailiteanii, Moav şi agareanii,
8. Gheval şi Ammon şi Amalic, cei de alt neam cu cei ce lăcuiesc în Tir.
9. Că şi Asur au venit cu dânşii; făcutu-s-au spre ajutoriu fiilor lui Lot.
10. Fă-le lor ca lui *Madiam şi Sisarii, ca lui **Iavim în răpegiunea Chison. *Judec. 7, 22.
11. Perit-au în Endor, făcutu-s-au ca gunoiul pământului. || **Jud. 4, 15.
119r 12. *Pune căpeteniile lor ca pre Oriv şi Ziv şi **Zevee şi Salmana, toate căpeteniile lor, *Jud. 4, 24.
13. Carii au zis: „Cu moştenire să stăpânim jârtvelnicul lui Dumnezeu". Jud. 7, 25.
14. Dumnezeul Mieu, pune-i ca roata şi ca păiuşul înaintea feaţii vântului, Jud. 8, 21.
15. Ca focul care arde pădurea şi ca văpaia carea arde munţii,
16. Aşa îi vei goni întru viforul Tău şi întru mâniia Ta îi vii turbura.
17. Umple faţa lor de ocară şi vor căuta numele tău, Doamne.
18. Ruşineze-se şi să să turbure în veacul veacului şi să se ruşineaze şi să piară.
19. Şi să cunoască că numele-Ţi iaste Domnul, Tu sângur Preaînalt preste tot pământul.

Întru sfârşit

1. **Pentru teascurile fiilor lui Core. Psalmul 83.**
2. Câtu-s de iubite lăcaşurile Tale, Doamne al puterilor!
3. Doreaşte şi să sfârşaşte sufletul mieu spre curţile Domnului. Inima mea şi trupul mieu s-au bucurat de Dumnezeul cel viu.
4. Că paserea ş-au aflat casă şi turtureaoa cuib eişi, unde va pune puii săi,
Oltarele Tale, Doamne al puterilor, Împăratul mieu şi Dumnezeul mieu!
5. Fericiţi carii lăcuiesc în casa Ta, Doamne, în veacii veacilor te vor lăuda. |
119v 6. Fericit bărbatul a căruia iaste ajutoriul de la Tine; suişuri în inima sa au pus,
7. În valea lacrămilor, în locul care au pus;
8. Că blagoslovenie va da cel ce pune leage. Mearge-vor din puteare în puteare, vedea-să-va Dumnezeul dumnezeilor în Sion.
9. Doamne, Dumnezeul puterilor, auzi rugăciunea mea, în urechi bagă, Dumnezeul lui Iacov!
10. Scutitoriul nostru, vezi, Dumnezeule, şi caută în faţa unsului Tău!
11. Că mai bună e o zi în curţile Tale preste mii;
Ales-am a fi lepădat în casa Dumnezeului mieu, mai vârtos decât a lăcui în lăcaşurile păcătoşilor.
12. Că mila şi adevărul iubeaşte Dumnezeu, daru şi mărire va da Domnul;
13. Nu va lipsi de bunătăţi pre cei ce umblă întru nevinovăţie. Doamne al puterilor, fericit omul care nădăjduiaşte întru Tine!

1. **Întru sfârşit, fiilor lui Core. Psalmul 84.**
2. Blagoslovit-ai, Doamne, pământul Tău, întors-ai robimea lui Iacov.
3. Lăsat-ai fărădeleagea norodului Tău, acoperit-ai toate păcatele lor.
4. Potolit-ai toată mâniia Ta, întorsu-Te-ai de cătră mâniia iuţimii Tale.
5. Întoarce-ne pre noi, Dumnezeul mântuirii noastre, şi întoarce mâniia Ta de la noi.

6. Au doară în veac Te vei mâniia spre noi sau vei întinde mănia Ta din neam în neam? ||
7. Dumnezeule, Tu, întorcându-Te, ne vei înviia şi norodul Tău să va veseli întru Tine. 120r
8. Arată noao, Doamne, mila Ta şi mântuirea Ta o dă noao!
9. Auzi-voiu ce va grăi întru mine Domnul Dumnezeu, că va grăi pace spre norodul Său
Şi preste sfinţii Săi şi preste cei ce să întorc la inimă.
10. Însă aproape e de cei ce să tem de El mântuirea Lui; să lăcuiască mărirea Împăratului în pământul nostru.
11. Mila şi adevărul s-au întâmpinat, dreptatea şi pacea s-au sărutat;
12. Adevărul din pământ au răsărit şi dreptatea din ceriu au privit.
13. Că Domnul va da bunătate şi pământul nostru va da roada sa.
14. Dreptatea înaintea Lui va mearge şi va pune în cale paşii Săi.

Rugăciunea lui David 85

1. **Pleacă, Doamne, ureachea Ta şi mă auzi, că lipsit şi sărac sânt eu.**
2. Păzeaşte sufletul mieu că sfânt sânt; mântuiaşte pre robul Tău, Dumnezeul mieu, pre cel ce nădăjduiaşte spre Tine.
3. Miluiaşte-mă, Doamne, că cătră Tine am strâgat toată zioa.
4. Veseleaşte sufletul robului Tău, că cătră Tine, Doamne, mi-am rădicat sufletul.
*Ioil 2, 13. 5. *Că Tu, Doamne, bun şi blând şi mult milostiv tuturor celor ce Te chiamă.
6. Ia în urechi, Doamne, rugăciunea mea şi ia a|minte glasul cearerii meale. 120v
7. În zioa năcazului mieu am strâgat cătră Tine, că m-ai auzit.
8. Nu iaste aseaminea Ţie întru dumnezei, Doamne, şi nu iaste după faptele Tale.
9. Toate neamurile care ai făcut vor veni şi să vor închina înaintea ta, Doamne, şi vor slăvi numele Tău,
10. Că mare eşti Tu şi Cel ce faci minuni, Tu eşti Dumnezeu sângur.
11. Povăţuiaşte-mă, Doamne, în calea Ta şi voiu mearge întru adevărul Tău; veselească-să inima mea, să se teamă de numele Tău.
12. Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, Dumnezeul mieu, cu toată inima mea şi voiu slăvi numele Tău în veac.
13. Că mila Ta mare e spre mine şi ai izbăvit sufletul mieu din iadul cel mai de jos.
14. Dumnezeule, călcătorii de leage s-au sculat asupra mea şi adunarea celor putearnici au căutat sufletul mieu şi nu Te-au pus înaintea sa.
15. Şi Tu, Doamne, Dumnezeule îndurat şi milostiv, răbdătoriu şi mult milostiv, şi adevărat,
16. Caută spre mine şi mă miluiaşte, dă împărăţia Ta slugii Tale şi mântuiaşte fiiul slujnicii Tale.
17. Fă cu mine sâmn spre bine, să vază cei ce mă urăsc şi să să ruşineaze, că Tu, Doamne, mi-ai ajutat şi m-ai mângâiat.

1. **Iilor Corea, psalmul cântării 86**
Temeliile Lui în munţii cei sfinţi. ||
2. Iubeaşte Domnul porţile Sionului preste toate sălaşele lui Iacov. 121r
3. Preaslăvite s-au zis de tine, cetatea lui Dumnezeu.
4. Aduce-m-voiu aminte de Raav şi de Vavilon, de cei ce mă cunosc.
Iată, cei de alt neam şi Tirul şi norodul ethiopleanilor, aceştia au fost acolo.
5. Au doară Sionul va zice: „Omul" şi „Om s-au născut într-însul" şi „Însuşi Cel Preaînalt l-au întemeiat".
6. Domnul va povesti în scripturile noroadelor şi a căpeteniilor acestor ce au fost într-însul.
7. Precum al celor ce să veselesc, tuturor lăcaşul iaste întru Tine.

Cântarea Psalmului

1. **Iilor Core, întru sfârşit. Pentru Maeleth, spre răspundere înţelesului Eman Eszdraeliteanului, 87**
2. Doamne, Dumnezeul mântuirii meale, zioa am strâgat şi noaptea înaintea Ta.
3. Între înaintea Ta rugăciunea mea, pleacă ureachiia Ta spre ruga mea!
4. Că s-au umplut de reale sufletul mieu şi viaţa mea de iad s-au apropiat.
5. Socotit am fost cu cei ce să pogoară în groapă, făcutu-m-am ca un om fără ajutoriu,
6. Între cei morţi slobod,

Ca cei răniţi ce dorm în mormânturi, de carii nu Ţ-ai mai aduce aminte, şi ei de la mâna |
121v Ta s-au lepădat.
7. Pusu-m-au în groapa cea mai dedesupt, întru ceale întunecoase şi în umbra morţii.
8. Asupra mea s-au întărit iuţimea Ta şi toate valurile Tale le-ai adus asupra mea.
9. Depărtat-ai cunoscuţii miei de la mine, pusu-m-au urăciune loruşi; dat am fost şi nu ieşiiam;
10. Ochii miei au slăbit de lipsă.
Strâgat-am către Tine, Doamne, toată zioa, întins-am către Tine mânile meale.
11. Au doară morţilor vei face minuni sau doftorii să vor scula şi să vor mărturisi Ţie?
12. Au doară va povesti cineva în mormânt mila Ta şi adevărul tău întru pierzare?
13. Au doară să vor cunoaşte întru întunearec minunile Tale şi dreptatea Ta în pământul uitării?
14. Şi eu către Tine, Doamne, am strâgat şi dimineaţa rugăciunea mea Te va întâmpina.
15. Pentru ce, Doamne, lepezi rugăciunea mea, întorci faţa Ta de la mine?
16. Sărac sânt eu şi întru osteneale din tinereaţele meale, iară înălţat fiind, m-am smerit şi m-am turburat.
17. Preste mine au trecut mâniile Tale şi înfricoşerile Tale m-au turburat,
18. Încungiuratu-m-au ca apa toată zioa, cuprinsu-m-au împreună. ||
122r 19. Depărtat-ai de la mine prietinul şi vecinul şi pre cunoscuţii miei din ticăloşie.

1. înţăleagerii Etham Ezdraeliteanului, 88
2. Milele Domnului în veac voiu cânta,
În neam şi în neam voiu vesti adevărul Tău în gura mea.
3. Că ai zis: „În veac mila să va zidi, în ceriuri găti-să-va adevărul Tău într-înşii.
4. Pus-am aşezământ aleşilor Miei, *juratu-M-am lui David, slugii Meale: *2Împăr. 7, 12.
5. «Până în veac voiu găti sămânţa ta şi voiu zidi în neam şi în neam scaunul tău»".
6. Mărturisi-vor ceriurile minunile Tale, Doamne, că adevărul Tău în adunarea sfinţilor.
7. Că cine în nori să va întogmi cu Domnul? Aseaminea va fi lui Dumnezeu întru fiii lui Dumnezeu?
8. Dumnezeu, Cel ce să slăveaşte în sfatul sfinţilor, mare şi înfricoşat preste toţi cei ce sânt împrejurul Lui.
9. Doamne, Dumnezeul puterilor, cine e aseaminea Ţie? Puternic eşti, Doamne, şi adevărul Tău împregiurul Tău.
10. Tu stăpâneşti puterea mării, iară pornirea valurilor ei Tu o potoleşti.
11. Tu ai smerit ca pre un rănit pre cel mândru, întru braţul puterii Tale ai răsipit neprietinii Tăi.
12. *Ale Tale sânt ceriurile şi al Tău e pământul, lumea şi plinirea ei Tu o ai întemeiat, | *Facer. 1, 1.
122v 13. Miiazănoaptea şi marea Tu ai zidit, Thavorul şi Ermonul în numele Tău să vor bucura.
14. Braţul Tău cu puteare,
Întărească-să mâna Ta şi să să înalţe dreapta Ta.
15. Dreptatea şi judecata e gătirea scaunului Tău,
Mila şi adevărul vor mearge înaintea feaţii Tale.
16. Fericit e norodul care ştie strâgarea de bucurie; Doamne,
întru lumina feaţii Tale vor mearge
17. Şi întru numele Tău să vor bucura toată zioa şi întru dreptatea Ta să vor înălţa.
18. Că lauda puterii lor Tu eşti şi întru bună-vrearea Ta să va înălţa cornul nostru.
19. Că a Domnului e sprijoneala noastră şi a sfântului lui Israil, împăratului nostru.
20. Atunci ai grăit în vedenii sfinţilor Tăi şi ai zis: „Pus-am ajutoriu în cel puternic şi am înălţat pre cel ales din norodul Mieu;
21. *Aflat-am pre David, sluga Mea, cu untul-de-lemn cel sfânt al Mieu l-am uns, *2 Împăr. 16, 1,12.
22. Că mâna Mea va ajuta lui, şi braţul Mieu îl va întări. Fapt. 13, 21.
23. Nimică să va folosi neprietinul într-însul şi fiiul fărădelegii nu va adaoge a-i strica;
24. Şi voiu tăia de la faţa lui neprietinii lui şi pre cei ce-l urăsc îi va întoarce spre fugă.
25. Şi adevărul Mieu şi mila Mea cu el şi întru numele Mieu să va înălţa cornul lui;
123r 26. Şi voiu pune în mare mâna lui şi în râuri || dreapta lui.
27. Acela Mă va chema: «Tatăl mieu eşti Tu, Dumnezeul mieu şi sprijonitoriul mântuirii meale!»
28. Şi Eu întâiu născut l-oiu pune înalt preste împăraţii pământului.

29. În veac voiu păzi lui mila Mea şi aşezământul mieu credincios lui.
30. Şi voiu pune în veacul veacului sămânţa lui şi tronul lui ca zilele ceriului.
31. Iară, de vor lăsa fiii lui leagea Mea şi întru judecăţile meale nu vor umbla,
32. De vor spurca dreptăţile Meale şi poruncile Meale nu le vor păzi,
33. Cerceta-voiu în vargă nedretăţile lor şi în bătăi păcatele lor.
34. Iară mila Mea nu o voiu răsipi de la el, nici voiu face rău întru adevărul mieu,
35. Nici voiu spurca aşezământul Mieu şi ceale ce ies din buzele Meale nu le voiu face deşarte.
36. Odată M-am jurat întru cel sfânt al mieu de voiu minţi lui David;
37. Sămânţa lui în veac va rămânea
*2 Împăr. 7, 16. 38. *Şi tronul lui ca soarele înaintea mea şi ca luna săvârşită în veac şi martor în ceriu credincios".
39. Iară Tu ai lepădat şi ai urgisit, zăbovit-ai pre unsul tău. |
40. Surpat-ai aşezământul slugii Tale, spurcat-ai pre pământ jârtvelnicul lui. 123v
41. Strâcat-ai toate gardurile lui, pus-ai tăriia lui frică.
42. Jefuitu-l-au toţi cei ce trecea pre cale, făcutu-s-au ocară vecinilor săi.
43. Înălţat-ai dreapta celor ce-l apăsa, veselit-ai pre toţi neprietinii lui.
44. Întors-ai ajutoriul sabiii lui şi nu i-ai ajutat în războiu.
45. Strâcatu-l-ai din curăţire şi scaunul lui pre pământ l-ai surpat.
46. Micşorat-ai zilele vremii lui, vărsat-ai preste el ruşine.
47. Până când, Doamne, Te întorci întru sfârşit? Aprinde-să-va ca focul mânia Ta?
48. Adu-Ţi aminte ce e starea mea; că au doară în deşert ai aşezat pre toţi fiii oamenilor?
49. Cine iaste omul care va fi viu şi să nu-ş vază moartea? Izbăvi-ş-va sufletul din mâna iadului?
*2 Împăr. 7, 11. 50. Unde sânt milele Tale ceale de demult, Doamne, *precum Te-ai jurat lui David întru adevărul Tău?
51. Adu-ţi aminte, Doamne, de ocara robilor Tăi (carea am ţânut în sânul mieu) a multe neamuri,
52. Carea au ocărât neprietinii Tăi, Doamne, carea au ocărât schimbarea unsului Tău.
53. Bine e cuvântat Domnul în veac! Fie! Fie!

1 Rugăciunea lui Moisi, omului lui Dumnezeu, 89
Doamne, scăpare Te-ai făcut noao din neam în neam.
2 Mai nainte de ce s-au făcut munţii au s-au zidit pământul şi lumea, din veac şi până în veac tu eşti Dumnezeu. ||
3. Să nu întorci omul întru smerenie şi ai zis: „Întoarceţi-vă, fiii oamenilor!" 124r
4. Că o mie de ani înaintea ochilor Tăi ca zioa de ieri carea au trecut şi straja în noapte.
5. Care pentru nimica să au anii lor vor fi.
6. Dimineaţa ca iarba treacă, dimineaţa înfloară şi treacă, sara cază, învârtoşască-să şi să să uşte.
7. Că am scăzut întru mâniia Ta şi întru mâniia Ta ne-am turburat.
8. Pus-ai nedreptăţile noastre înaintea Ta, veacul nostru întru luminarea feaţii Tale.
9. Că toate zilele noastre s-au împuţinat şi întru mâniia am scăzut. Anii noştri ca un painjin să vor socoti.
*Ecli. 18, 8. 10. *Zilele anilor noştri întru dânşii şaptezeaci de ani,
Iară întru puteri optzeaci de ani; şi ce-i mai mult ai lor, osteneală şi dureare.
Că au venit blândeaţe şi ne vom pedepsi.
11. Cine ştie puterea mâniii Tale şi de frică mâniia Ta
12. A o număra?
Dreapta Ta aşa cunoscută o fă, şi pre cei învăţaţi cu inima întru înţelepciune.
13. Întoarce-Te, Doamne; până când? Şi te umileaşte spre robii Tăi.
14. Împlutu-ne-am demineaţa de mila Ta şi ne-am bucurat şi ne-am veselit în toate zilele noastre.
15. Veselitu-ne-am pentru zilele întru care ne-ai smerit, în anii în carii am văzut reale. |
16. Caută spre robii Tăi şi spre lucrurile Tale şi îndreptează fiii lor. 124v
17. Şi fie strălucirea Domnului, Dumnezeului nostru, preste noi, şi lucrurile mânilor noastre îndreptează spre noi şi lucrurile mânilor noastre îndreptează.

1 Cauda cântării David 90
Cel ce lăcuiaşte întru ajutoriul Celui Preaînalt întru acoperemântul Dumnezeului ceriului va petreace.
2. Zice-va Domnului: „Sprijinitoriul mieu eşti Tu şi scăparea mea"; Dumnezeul mieu, nădăjdui-voiu spre Dânsul.

3. Că El m-au izbăvit din cursa vânătorilor şi de cuvântul aspru.
4. Cu spatele Sale va umbri ţie şi supt aripile Lui vei nădăjdui,
5. Cu pavăză te va încungiura adevărul Lui. Nu te vei teame de frica de noaptea,
6. De săgeata ce zboară zioa, de lucrul ce umblă întru-ntunearec, de întâmplarea şi de dracul de amiiazăzi.
7. Cădea-vor despre laturea ta o mie şi zeace mii de-a dreapta ta, iară la tine nu să va apropia.
8. Însă cu ochii tăi vei privi şi răsplătirea păcătoşilor vei vedea.
9. Că Tu eşti, Doamne, nădejdea mea, pre Cel Preaînalt ai pus scăpare ţie.
10. Nu să va apropiia cătră tine răul şi bătaia nu să va apropiia de lăcaşul tău.
125r 11. *Că îngerilor Săi au poruncit pentru tine || să te păzească în toate căile tale. *Math. 4, 6.
12. În mâni te vor purta, ca nu cumva să vatămi de piatră piciorul tău; Luc. 4, 10.
13. Preste aspidă şi vasilisc vei umbla şi vei călca pre leu şi pre bălaur.
14. „Că spre Mine au nădăjduit, izbăvi-l-voiu, acoperi-l-voiu, că au cunoscut numele Mieu.
15. Strâga-va cătră Mine şi-l voiu auzi, cu dânsul sânt în năcazu; scoate-l-voiu şi-l voiu mări.
16. Cu lungime de zile îl voiu umplea şi voiu arăta lui mântuirea Mea".

Psalmul cântării

1. **În zioa sâmbetei, 91**
2. Bine e a să mărturisi Domnului şi a psălmui numelui Tău, Preaînalte!
3. A vesti dimineaţa mila Ta şi adevărul Tău noaptea,
4. În zeace strune în psăltire, cu cântare în alăută.
5. Că m-ai desfătat, Doamne, întru făptura Ta şi întru lucrurile mânilor Tale mă voiu bucura.
6. Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, foarte adânc s-au făcut gândurile Tale!
7. Bărbatul neînţelept nu va cunoaşte, şi cel nebun nu va înţăleage aceastea.
8. Când vor răsări păcătoşii ca iarba şi să vor arăta toţi carii lucrează fărăleage,
Să piară în veacul veacului.
9. Iară Tu, Preaînalt în veac, Doamne.
10. Că iată neprietinii Tăi, Doamne, că iată neprietinii Tăi vor peri
Şi să vor răsipi toţ cei ce fac fărăleage. |
125v 11. Şi să va înălţa ca a unicornului cornul mieu şi bătrăneaţele meale în mila grăsimii.
12. Şi au urgisit ochiul mieu pre neprietinii miei şi întru cei ce să scoală asupra mea cu vicleşug va auzi ureachiia mea.
13. Dreptul ca finicul va înfluri, ca chedrul Livanului să va înmulţi.
14. Sădiţii în casa Domnului, în curţile casii Dumnezeului nostru vor înfluri.
15. Încă să vor înmulţi întru bătrâneaţe grase şi bine pătimind vor fi
16. Să vestească
Că drept e Domnul, Dumnezeul nostru, şi nu este nedreptate întru Dânsul.

Lauda cântării lui David în zioa mainte de sâmbătă, când s-au întemeiat pământul, 92

1 **Domnul S-au împărăţit, întru podoabă S-au îmbrăcat, îmbrăcatu-S-au Domnul întru puteare şi S-au încins,**
Pentru că au întărit lumea carea nu să va clăti.
2. Gata e scaunul Tău de atunci; din veac Tu eşti.
3. Rădicat-au râurile, Doamne, rădicat-au râurile glasul său,
4. De glasuri de ape multe.
Minunate-s înălţările mării, minunat e întru ceale înalte Domnul.
5. Mărturiile Tale credincioase s-au făcut foarte, casii Tale să cuvine sfinţenie, Doamne, întru lungime de zile.

Psalmul lui David 93
A patra sâmbetei ||

126r 1 **Dumnezeul izbândirilor, Domnul, Domnul izbândirilor cu îndrăzneală au lucrat.**
2 Înalţă-Te, Cel ce judeci pământul, răsplăteaşte răsplătire celor mândri.

3. Până când păcătoşii, Doamne, până când păcătoşii să vor făli?
4. Vor spune şi vor grăi nedreptate, vor grăi toţi cei ce lucrează fărăleage?
5. Pre norodul Tău, Doamne, l-au smerit şi moştenirea Ta o au dosădit.
6. Pre văduvă şi pre nimernic i-au ucis şi pre surmani i-au amărât.
7. Şi au zis: „Nu va vedea Domnul, nici va înţălеage Dumnezeul lui Iacov".
8. Înţălеageţi cei neînţălepţi în norod şi cei bolunzi înţălepţiţi-vă cândva!
9. Cel ce au sădit ureachiia nu va auzi? Sau Cel ce au zidit ochiul nu priveaşte?
10. Cel ce pedepseaşte neamurile nu va certa, Cel ce învaţă oamenii ştiinţa?
11. Domnul ştie gândurile oamenilor că deşarte sânt.
12. Fericit e omul care Tu îl vei certa, Doamne, şi din leagea Ta îl vei învăţa,
13. Ca să-l îmblânzeşti din zile reale, până ce să va săpa păcătosului groapă.
14. Că nu va lepăda Domnul norodul Său şi moştenirea Sa nu o va părăsi,
15. Până când dreptatea să va întoarce la jude | cată şi cei de lângă ea, toţi cei drepţi cu inima. 126v
16. Cine să va scula cu mine asupra celor ce viclenesc? Sau cine va sta cu mine asupra celor ce lucrează fărădeleage?
17. De nu mi-ar fi ajutat Domnul, puţin nu s-ar fi sălăşluit în iad sufletul mieu.
18. De ziceam: „S-au clătit piciorul mieu", mila Ta, Doamne, îmi ajuta.
19. După mulţimea durerilor meale în inima mea, mângâierile Tale au veselit sufletul mieu.
20. Au doară să va lipi de Tine scaunul fărădelegii, Cel ce zideşti osteneala în poruncă?
21. Vâna-vor asupra sufletului dreptului şi sânge nevinovat vor osândi.
22. Şi s-au făcut mie Domnul spre scăpare şi Dumnezeul mieu spre ajutoriul nădejdii meale.
23. Şi le va răsplăti fărădeleagea lor şi întru răotatea lor îi va pierde; pierde-i-va pre dânşii Domnul, Dumnezeul nostru.

Lauda cântării lui David 94

1. **eniţi să ne bucurăm Domnului, să strâgăm lui Dumnezeu, Mântuitoriului nostru.**
2. Să întâmpinăm faţa Lui întru mărturisire şi în psalmi să strâgăm Lui.
3. Că Dumnezeu mare iaste Domnul şi împărat mare preste toţi dumnezeii.
4. Că în mâna Lui sânt toate marginile pământului şi înălţările munţilor ale Lui sânt; ||
5. Că a Lui iaste marea, şi El o au făcut, şi uscatul mânile Lui l-au zidit. 127r
6. Veniţi să ne închinăm şi să cădem şi să plângem înaintea Domnului care ne-au făcut.
7. Că El iaste Domnul, Dumnezeul nostru, şi noi norodul păşunii Lui şi oile mânii Lui.
8. *Astăzi de veţi auzi glasul Lui: „Să nu vă învârtoşaţi inimile *Ovr. 3, 7,8
9. Ca întru întărâtare, precum în zioa ispitirii în pustie, unde M-au ispitit părinţii voştri; ispititu-m-au şi au văzut lucrurile meale. şi 4, 7.
10. *Patruzeaci de ani am urât neamul acesta şi am zis: «Pururea aceştia rătăcesc cu inima, *Num. 14, 24.
11. Şi ei n-au cunoscut căile Meale», *cum M-am jurat întru mâniia Mea: «De vor întra întru odihna Mea!»" *Ovr. 4, 3.

Cântarea lui David

1. **ând să zidea casa după robie (2 Împăr 15), 95.**
Cântaţi Domnului cântare noao, cântaţi Domnului tot pământul!
2. Cântaţi Domnului şi binecuvântaţi numele Lui, vestiţi din zi în zi mântuirea Lui!
3. Vestiţi întru neamuri mărirea Lui, în toate noroadele minunile Lui,
4. Că mare e Domnul şi lăudat foarte, înfricoşat iaste preste toţi dumnezeii,
5. Că toţi dumnezeii păgânilor sânt draci, | iară Domnul ceriurile au făcut. 127v
6. Mărturisire şi frumseaţe înaintea Lui, sfinţenie şi mare cuviinţă întru sfinţirea Lui.
7. Aduceţi Domnului moştenirile neamurilor, aduceţi Domnului mărire şi cinste,
8. Aduceţi Domnului mărire numelui Lui; rădicaţi jârtve şi întraţi în curţile Lui,
9. Închinaţi-vă Domnului în curtea cea sfântă a Lui. Clătească-se de faţa Lui tot pământul.
10. Spuneţi întru neamuri că Domnul au împărăţit, pentu că au întărit lumea, carea nu să va clăti; judeca-va noroadele întru dreptate.
11. Veselească-să ceriurile şi să să bucure pământul, clătească-să marea şi plinirea ei,
12. Bucura-să-vor câmpii şi toate ceale ce sânt într-înşii.

Atunci vor sălta toate leamnele pădurilor
13. De faţa Domnului, că vine, că vine să judece pământul.
Judeca-va lumea întru dreptate şi noroadele întru adevărul său.

1. **cestuia David, când pământul lui i s-au întors, 96.**
Domnul au împărăţit; dănţuiască pământul, veselească-să ostroave multe.
2. Nor şi ceaţă împrejurul Lui; dreptate şi judecată, îndreptarea scaunului Lui.
128r 3. Foc înaintea Lui va mearge şi va arde împre||jur neprietinii Lui.
4. Strălucit-au fulgerele Lui lumii, văzut-au şi s-au clătit pământul.
5. Munţii ca ceara au curs de faţa Domnului, de la faţa Domnului tot pământul.
6. Vestit-au ceriurile dreptatea Lui şi au văzut toate noroadele mărirea Lui.
7. *Ruşineze-să toţi cei ce să închină celor cioplite şi cei ce să fălesc în idolii săi. Închinaţi-vă Lui toţi îngerii Lui! *Ieşir. 20, 4. Preo. 6, 1.
8. Auzit-au şi s-au veselit Sionul 2 Leage 5, 8.
Şi au săltat featele Iudei pentru judecăţile tale, Doamne, Ovr. 1, 6.
9. Că Tu, Domnul cel preaînalt preste tot pământul, foarte Te-ai înălţat preste toţi dumnezăii.
10. Cei ce iubiţi pre Domnul urâţi răotatea! Păzeaşte Domnul sufletele sfinţilor Săi, din mâna păcătosului îi va izbăvi.
11. Lumină au răsărit dreptului şi celor drepţi cu inima, veselie.
12. Veseliţi-vă, drepţi, întru Domnul şi vă mărturisiţi pomenirii sfinţenii Lui.

1. **salmul lui David 97**
Cântaţi Domnului cântare noao, că minunate au făcut!
Mântuit-au Şieşi dreapta Lui şi braţul Lui cel sfânt.
128v 2. Cunoscută au făcut Domnul mântuirea Sa, înain|tea neamurilor au descoperit dreptatea Sa.
3. Adusu-Ş-au aminte de mila Sa şi de adevărul Său casii lui Israil.
*Văzut-au toate marginile pământului mântuirea Dumnezeului nostru. *Isaie 12, 10.
4. Strâgaţi lui Dumnezeu tot pământul, cântaţi şi dănţuiţi şi psălmuiţi, Luca 3, 6.
5. Psălmuiţi Domnului cu alăută, cu alăută şi cu glas de psalm,
6. Cu trâmbiţe ferecate şi cu glas de trâmbiţă de corn,
Săltaţi înaintea împăratului Domnului.
7. Clătească-să marea şi plinirea ei, lumea şi cei ce lăcuiesc într-însa.
8. Râurile vor plezni cu mâna, împreună munţii vor sălta
9. De faţa Domnului, că vine a judeca pământul.
Judeca-va lumea întru dreptate şi noroadele cu îndreptare.

1. **salmul lui David 98**
Domnul au împărăţit, mânie-să noroadele; Cel ce şade pre hieruvimi, clătească-să pământul.
2. Domnul în Sion mare şi înalt preste toate noroadele.
3. Mărturisească-să numelui Tău celui mare, că înfricoşat şi sfânt iaste;
4. Şi cinstea împăratului judecată iubeaşte. Tu ai gătit îndreptările, judecata şi dreptatea în Iacov Tu o ai făcut.
5. Înălţaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru, şi vă închinaţi aşternutului picioarelor Lui, că sfânt iaste! ||
129r 6. Moise şi Aaron întru preoţii Lui şi Samuil între cei ce cheamă numele Lui.
Chema pre Domnul şi El îi auziia;
7. În stâlp de nor grăia cătră dânşii,
Păziia mărturiile Lui şi porunca carea au dat lor.
8. Doamne, Dumnezeul nostru, tu auzeai. Dumnezeule, Tu milostiv le-ai fost şi izbândind spre toate meşteşugirile lor.
9. Înălţaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru, şi vă închinaţi în muntele cel sfânt al Lui, că sfânt e Domnul, Dumnezeul nostru!

1. **salmul spre mărturisire, 99**
2. Strâgaţi lui Dumnezeu tot pământul, slujiţi Domnului întru veselie,
Întraţi înaintea Lui întru dănţuire!

3. Cunoaşteţi că Domnul acesta iaste Dumnezeu, El ne-au făcut pre noi şi nu înşine noi,
Norodul Lui şi oile păşunii Lui.
4. Întraţi întru porţile Lui întru mărturisire, în curţile Lui întru laude, mărturisiţi-vă Lui!
Lăudaţi numele Lui,
5. Că e bun Domnul, în veac mila Lui şi până în neam şi în neam adevărul Lui.

1. **salmul lui David 100**
Milă şi judecată voiu cânta Ţie, Doamne, psălmui-voiu,
2. Şi voiu înţăleage în cale nevinovată; când vei veni la mine?
Umblam întru nevinovăţiia inimii meale, în mijlocul casii meale. |
3. Nu puneam înaintea ochilor miei lucru nedrept, pre cei ce făcea călcări de leage 129v
i-am urât.
Nu s-au lipit de mine
4. Inima îndărătnică; pre cel viclean ce să abătea de la mine nu-l cunoşteam.
5. Pre cel ce huliia întru ascuns pre vecinul său, pre acela goneam;
Cu cel mândru cu ochiul şi cu cel nesăţios cu inima, cu acesta nu mâncam.
6. Ochii miei preste credincioşii pământului, să şază cu mine; cel ce umblă în cale fără prihană, acela îmi slujiia.
7. Nu va lăcui în mijlocul casii meale cel ce face mândrie; cel ce grăiaşte nedreptăţi nu s-au îndreptat înaintea ochilor miei.
8. Dimineaţa ucideam pre toţi păcătoşii pământului, ca să pierzu din cetatea Domnului pre toţ cei ce lucrează fărăleage.

1. **ugăciunea săracului. Când va fi mâhnit şi înaintea Domnului va vărsa rugăciunea sa, 101**
2. Doamne, auzi rugăciunea mea şi strâgarea mea la Tine să vie.
3. Nu întoarce faţa Ta de la mine! Ori în ce zi mă năcăjesc, pleacă către mine ureachiia Ta, ori în ce zi Te voiu chema, degrabă mă auzi!
4. Că au scăzut ca fumul zilele meale şi oasele meale ca o feştilă s-au uscat.
5. Lovit am fost ca iarba şi s-au uscat inima mea, că mi-am uitat a mânca pâinea mea.
6. De glasul suspinului mieu s-au lipit osul mieu de || carnea mea. 130r
7. Aseaminea m-am făcut pelicanului de pustie, făcutu-m-am ca corbul cel de noapte în sălaşu;
8. Priveghiiat-am şi m-am făcut ca o pasere usăbită în acoperişu.
9. Toată zioa mă ocărâia neprietinii miei, şi carii mă lăuda asupra mea să jura.
10. Că cenuşe ca pâinea mâncam şi beutura mea cu plângere amestecam,
11. De către faţa mâniii şi a iuţimii Tale, că înălţindu-mă, m-ai izbit.
12. Zilele meale ca umbra s-au plecat şi eu ca iarba m-am uscat.
13. Iară Tu, Doamne, în veac rămâi şi pomenirea Ta în neam şi în neam.
14. Tu sculându-Te, vei milui Sionul, că vreame e a Te milostivi spre el, că au venit vreamea.
15. Că au plăcut slugilor Tale pietrile lui şi de pământul lui le va fi milă.
16. Şi să vor teame neamurile de numele Tău, Doamne, şi toţi împăraţii pământului de mărirea Ta,
17. Că au zidit Domnul Sionul şi să va vedea întru mărire Sa.
18. Căutat-au spre rugăciunea celor smeriţi şi n-au defăimat ruga lor.
19. Să se scrie aceastea întru alt neam şi norodul ce să va zidi va lăuda pre Domnul,
20. Că au privit dintru înălţimea Sa cea sfântă. Domnul din ceriu pre pământ s-au uitat,
21. Să audă suspinul celor ferecaţi, să dezleage pre fiii celor omoraţi, |
22. Să vestească în Sion numele Domnului şi lauda Lui în Ierusalim, 130v
23. Adunând noroadele întru unul şi împăraţii să slujească Domnului.
24. Răspuns-au Lui în calea vârtutei Sale: „Împuţinarea zilelor meale spune-m.
25. Nu mă chema întru jumătăţarea zilelor meale; în neam şi în neam anii Tăi".
26. Întru început Tu, Doamne, pământul ai întemeiat şi lucrurile mânilor Tale sânt ceriurile.
27. Acelea vor peri, iară Tu rămâi; toate ca o haină să vor învechi.
Şi ca un acoperemânt îi vei schimba şi să vor schimba,
28. Iară Tu însuşi acela eşti şi anii Tăi nu vor scădea.
29. Fiii slujilor Tale vor lăcui şi sămânţa lor în veac să va îndrepta.

1 **ui David 102**
Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul, şi toate ceale dinlăuntrul mieu, numele cel sfânt al Lui!
2. Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul şi să nu uiţi toate răsplătirile Lui!
3. Cel ce curăţeaşte toate fărădelegile tale, Cel ce vindecă toate neputinţele tale,
4. Cel ce răscumpără din perire viiaţa ta, Cel ce te încununează cu milă şi cu îndurări,
5. Cel ce umple de bunătăţi pofta ta.
131r Înoi-să-||vor ca ale vulturului tinereaţele tale.
6. Cel ce face milosteniia, Domnul, şi judecată tuturor ce pătimesc strâmbătate.
7. Cunoscute au făcut căile Sale lui Moisi, fiilor Israil, voile Sale.
8. *Îndurat şi milostiv e Domnul, îndelung răbdătoriu şi mult milostiv. *Ieşir. 34, 6.
9. Nu de pururea Să va mâniia, nici în veac va amânănţa. Num. 14, 18.
10. Nu după păcatele noastre ne-au făcut noao, nici după fărădelegile noastre ne-au răsplătit,
11. Că după înălţimea ceriului de la pământ au întărit mila Sa preste cei ce să tem de El.
12. Cât e de departe răsăritul de apus, departe au făcut de la noi fărădelegile noastre;
13. În ce chip miluiaşte tatăl pre fii, au miluit Domnul pre cei ce să tem de El,
14. Că El au cunoscut zidirea noastră; adusu-Ş-au aminte că ţărână sântem.
15. Omul, ca iarba zilele lui, ca floarea câmpului, aşa va înfluri.
16. Că duhul va treace într-însul şi nu va sta şi nu va cunoaşte mai mult locul său.
17. Iară mila Domnului din veac şi până în veac spre cei ce să tem de El.
Şi-i dreptatea Lui spre fiii fiilor,
18. Celor ce ţin aşezământul Lui
Şi-şi aduc aminte de poruncile Lui a le face.
19. Domnul în ceriu au gătit scaunul Său şi împărăţiia Lui spre toţi va stăpâni. |
131v 20. Binecuvântaţi pre Domnul toţi îngerii Lui, cei putearnici cu vârtutea, carii faceţi cuvântul Lui a asculta glasul cuvintelor Lui.
21. Binecuvântaţi pre Domnul toate puterile Lui, slugile Lui, carii faceţi voia Lui.
22. Binecuvântaţi pre Domnul, toate lucrurile Lui, în tot locul stăpânirii Lui; binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul.

1 **ui David 103**
Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul! Doamne, Dumnezeul mieu, măritu-Te-ai foarte. În mărturisire şi în mare podoabă Te-ai îmbrăcatu,
2. Cel ce Te îmbraci cu lumina ca cu o haină, Care întinzi ceriul ca o piiale,
3. Cel ce acoperi cu ape ceale mai pre deasupra lui,
Cel ce pui norul suirea Ta, Cel ce umbli preste aripile vânturilor,
4. *Cel ce faci îngerii Tăi duhuri şi slugile Tale, foc arzând, *Ovr. 1, 7.
5. Cel ce ai întemeiat pământul preste întărirea lui; nu să va pleca în veacul veacului.
6. Adâncul, ca o haină, îmbrăcămintea Lui, preste munţi vor sta ape.
7. De certarea Ta vor fugi, de glasul tunetului Tău să vor înfricoşa.
8. Suie-să munţii şi să pogoară câmpii în locul care le-ai întemeiat;
9. Hotar ai pus care nu-l vor treace, nici să vor întoarce a acoperi pământul.
132r 10. Care trimiţ izvoară în văi, prin mijlocul mun||ţilor vor treace ape.
11. Adăpa-vor toate fiarăle câmpului, aştepta-vor coluni întru seatea sa.
12. Preste acealea paserile ceriului vor lăcui, din mijlocul pietrilor vor da glas.
13. Cel ce adapă munţii din ceale mai pre deasupra ale Sale, din rodul lucrurilor Tale să va sătura pământul.
14. Cel ce răsari iarbă dobitoacelor şi buruiană spre slujba oamenilor,
Să scoţi pâne din pământ,
15. Şi vinul veseleaşte inima omului; să veselească faţa cu untdelemn şi pâinea inima omului să o întărească.
16. Sătura-să-vor leamnele câmpului şi chedrii Livanului carii i-au sădit;
17. Acolo paserile vor încuiba,
Casa erodiului povaţa lor iaste.
18. Munţii cei înalţi cerbilor, piatra, scăparea iepurilor.
19. Făcut-au luna spre vremi, soarele ş-au cunoscut apusul.
20. Pus-ai întunearec şi s-au făcut noapte, întru aceaea vor treace toate fiarăle pădurii;
21. Puii leilor răgnind să apuce şi să-şi caute de la Dumnezeu hrană.

22. Răsărit-au soarele şi s-au adunat şi în culcuşurile sale să vor aşeza.
23. Ieşi-va omul la lucru său şi la lucrarea sa până sara.
24. Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, | toate întru înţălepciune le-ai făcut; umplutu-s-au 132v
pământul de moştenirea Ta.
25. Această mare e mare şi desfătată cu mânile; acolo ceale ce să târăsc a cărora nu iaste număr,
Jivinii mici cu mari;
26. Acolo corăbiile vor treace;
Bălaurul acesta care l-ai zidit a-l bajocori.
27. Toate de la Tine aşteaptă să le dai hrană în vreame.
28. Dându-le Tu, vor culeage; deschizând Tu mâna Ta, toate să vor umplea de bunătate.
29. Iară, întorcând Tu faţa Ta, să vor turbura; lua-vei duhul lor şi vor scădea şi în ţărna sa să vor întoarce.
30. Trimite-vei Duhul Tău şi să vor zidi şi vei înoi faţa pământului.
31. Fie mărirea Domnului în veac, veseli-Să-va Domnul întru lucrurile Sale,
32. Cel ce caută pre pământ şi-l face a să cutremura, Cel ce să atinge de munţi şi fumegă.
*Jos 145, 2. 33. *Cânta-voiu Domnului în viiaţa mea, psălmui-voiu Dumnezeului mieu până ce sânt.
34. Îndulcească-să Lui vorba mea, iară eu mă voiu desfăta întru Domnul.
35. Lipsească păcătoşii de pre pământ şi cei fără leage aşa, ca să nu fie. Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul!

Alliluia (1 Par. 16, 8) 104

1 Par. 16, 8. Isaie 12, 4. 1 ** ărturisiţi-vă Domnului şi chemaţi numele Lui, vestiţi întru neamuri lucrurile Lui.**
2 Cântaţi Lui şi psălmuiţi, spuneţi toate minunile Lui! ||
3. Lăudaţi-vă în numele Lui cel sfânt, veselească-să inima celor ce caută pre Domnul. 133r
4. Căutaţi pre Domnul şi vă întăriţi, căutaţi faţa Lui pururea.
5. Aduceţi-vă aminte de minunile Lui care au făcut, de minunile Lui şi de judecăţile gurii Lui.
6. Sămânţa lui Avraam, slugii Lui, fiii lui Iacov, aleşii Lui.
7. Acesta e Domnul, Dumnezeul nostru, în tot pământul judecăţile Lui.
8. Adusu-Ş-au aminte în veac de aşezământul Său, de cuvântul care au poruncit în o mie de neamuri,
*Facer. 22, 16.1. 9. *Care au aşezat lui Avraam şi jurământului Său lui Isaac.
10. Şi l-au pus lui Iacov spre poruncă şi lui Israil spre testamânt vecinic,
11. Zicând: „Ţie voiu da pământul lui Hanaan, funea moştenirii voastre".
12. Când era cu număr scurt, puţini foarte şi lăcuitorii lui
13. Şi au trecut din neam în neam şi de la o împărăţie la alt norod,
14. N-au lăsat om a le strâca lor şi au certat pentru dânşii împăraţi:
*2 Împăr. 1, 14. 15. *„Nu vă atingeţi de unşii Miei şi întru prorocii Miei să nu vicleniţi!".
1 Par. 16, 22. 16. Şi au chemat foamete pre pământ şi toată întărirea pâinii o au sfârmat.
Facer. 37, 36. 17. Trimis-au înaintea lor om*, rob s-au vândut Iosiv. |
*Facer. 39, 20. 18. *Smerit-au în obezi picioarele lui, fier au trecut prin sufletul lui, 133v
19. Până ce au venit cuvântul lui. Cuvântul Domnului l–au aprins.
*Facer. 41, 14. 20. *Trimis-au împăratul şi l-au slobozit, căpeteniia noroadelor, şi l-au lăsat.
21. Pusu-l-au stăpân casii sale şi căpetenie preste toată moştenirea sa,
22. Să înveaţe căpeteniile lui ca pre sâneşi şi pre bătrânii lui să-i înveaţe priceaperea.
*Facer. 46, 6. 23. *Şi au întrat Israil în Eghipt şi Iacov au fost nimearnic în pământul Ham.
*Ieşire 1, 6. 24. *Şi au sporit norodul Său foarte şi l-au întărit preste neprietinii lui.
Facere 7, 17. 25. Întors-au inima lor să urască pre norodul Lui şi vicleşug să facă spre slugile Lui.
*Ieşire 3, 10 şi 4, 29. 26. *Trimis-au pre Moisi, sluga Sa, pre Aaron pre care l-au ales.
Ieşire 7, 10. 27. Pus-au într-înşii cuvintele seamnelor Sale şi ale minunilor în pământul Ham.
*Ieşire 10, 21. 28. *Trimis-au întunearec şi i-au întunecat şi n-au amărât cuvintele Sale;
*Ieşire 7, 20. 29. *Întors-au apele lor în sânge şi au ucis peştii lor;
*Ieşire 8, 6. 30. *Scos-au pământul lor broaşte în cămările împăraţilor lor.
*Ieşire 8, 16.24. 31. *Zis-au şi au venit muscă cânească şi muşiţe în toate hotarele lor;
32. Pus-au ploile lor grindină, foc arzând în pământul lor; ||
33. Şi au bătut viile lor şi zmochinii lor şi au sfărmat lemnul hotarelor lor. 134r

34. *Zis-au şi au venit lăcustă şi gândaci, a cărora nu era număr, *Ieşire 10, 12.
35. Şi au mâncat toată iarba în pământul lor şi au mâncat tot rodul pământului lor.
36. *Şi au bătut pre tot întâiul născut în pământul lor, pârga a toată osteneala lor. *Ieşire 12, 29.
37. *Şi i-au scos cu argint şi cu aur; şi nu era întru neamurile lor bolnav. *Ieşire 12, 35.
38. Veselitu-s-au Eghiptul întru ieşirea lor, căci căzuse frica lor preste dânşii.
39. *Întins-au nor spre acoperirea lor şi foc să le strălucească noaptea. *Ieşire 13, 21.
40. *Cerut-au şi au venit păturniche şi cu pâne cerească i-au săturat; Psalm. 77, 14.
41. *Desfăcut-au piatra şi au curs ape, mers-au prin ceale uscate râuri. *1 Cor. 10, 1.
42. *Că Ş-au adus aminte de cuvântul Său cel sfânt, care au fost către Avraam, sluga Sa, *Ieşire 16, 13.
43. Şi au scos norodul Său întru bucurie şi aleşii Săi întru veselie. Num. 20, 11.
44. Şi le-au dat lor ţările neamurilor şi ostenealele noroadelor au moştenit, Face. 17, 7.
45. Ca să păzească dreptăţile Lui şi leagea Lui să o caute. *Iudit 13, 21.

Alliluia 105

1.*Mărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui!
2 *Cine va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui? | *Ecl. 43, 35.
134v 3 Fericiţi cei ce păzesc judecata şi fac dreptate în toată vreamea.
4. Adu-Ţi aminte de noi, Doamne, întru bună-vrearea norodului Tău, cercetează-ne întru mântuirea Ta,
5. A vedea întru bunătatea aleşilor Tăi, a ne veseli întru veseliia neamului Tău, să Te lauzi cu moştenirea Ta.
6. *Păcătuit-am cu părinţii noştri, nelegiuit-am, făcut-am strâmbătate. *Iudith 7, 19.
7. Părinţii noştri în Eghipt n-au înţăles minunile Tale, nu ş-au adus aminte de mulţimea milii Tale
Şi Te-au amărât suindu-să la mare, la Marea Roşie.
8. Şi i-au mântuit pentru numele Său, cunoscută să facă puterea Sa.
9. *Şi au certat Marea Roşie şi au săcat; şi i-au povăţuit prin adânc ca prin pustie; *Ieşir. 14, 21.
10. Şi i-au mântuit din mâna celor ce-i urea şi i-au răscumpărat din mâna neprietinului;
11. *Şi au acoperit apa pre cei ce-i năcăjea, unul dintr-înşii n-au rămas. *Ieşire 14, 27.
12. Şi au crezut cuvintelor Lui şi au cântat lauda Lui.
13. Sârguit-au, uitat-au lucrurile Lui şi n-au suferit sfatul Lui.
14. Şi au poftit poftă în pustie şi au ispitit pre Dumnezeu în loc fără apă.
15. *Şi le-au dat cererea lor; trimis-au saţiu în sufletele lor. *Ieşire 17, 2.
16. Şi au întărâtat pre Moisi în tabără şi pre Aaron, sfântul Domnului. || Num. 11, 31.
135r 17. *Deşchisu-s-au pământul şi au înghiţit pre Dathan şi au acoperit întru adunare pre *Num. 16, 32.
Aviron;
18. Şi s-au aprins foc întru adunarea lor, văpaia au ars pre păcătoşi.
19. *Şi au făcut viţăl în Horiv şi s-au închinat celui cioplit; *Ieşire 32, 4.
20. Şi au schimbat mărirea Sa întru asămănare de viţel ce mâncă iarbă.
21. Uitat-au pre Dumnezeu care i-au mântuit, Cel ce au făcut mari în Eghipt,
22. Minunate în pământul lui Ham, înfricoşate în Marea Roşie.
23. *Şi au zis să-i piarză, de n-ar fi stătut Moisi, alesul Lui, întru zdrobire înaintea Lui, *Ieşir. 32, 10.
Să întoarcă mâniia Lui, să nu-i piarză.
24. Şi au defăimat pământul cel dorit, n-au crezut cuvântului Lui
25. Şi au cârtit în sălaşele sale, n-au ascultat glasul Domnului.
26. *Şi Ş-au rădicat mâna asupra lor, să-i surpe în pustie *Num. 14, 32.
27. Şi să leapede sămânţa lor întru neamuri şi să-i răsipească prin ţări.
28. Şi au jertvit lui Belfegor şi au mâncat jârtvele morţilor.
29. Şi L-au întărâtat întru meşteşugirile sale şi s-au înmulţit într-înşii cădearea.
30. *Şi au stătut Finees şi L-au îmblânzit şi au încetat bătaia; *Num. 25, 7.
31. Şi i s-au socotit întru dreptate în neam şi în neam până în veac. |
135v 32. *Şi L-au întărâtat la Apa Prigonirii şi s-au dosădit Moisi pentru dânşii, *Num. 20, 10.
33. Că au amărât duhul lui
Şi au usibit întru buzele sale.
34. N-au pierdut neamurile care au zis Domnul lor
35. Şi s-au mestecat între neamuri şi au deprins lucrurile lor;
36. Şi au slujit celor cioplite ai lor şi li s-au făcut spre zmintală;
37. Şi au jârtvit fiii săi şi featele sale dracilor

38. Şi au vărsat sânge nevinovat, sângele fiilor săi şi al featelor sale, care le-au jârtvit celor cioplite a lui Hanaan,
Şi s-au încruntat pământul lor în sângiuri;
39. Şi s-au spurcat în faptele lor şi au curvit întru meşteşugirile sale.
40. Şi S-au mâniiat cu iuţime Domnul spre norodul Său şi au urât moştenirea Sa.
41. Şi i-au dat în mânile noroadelor şi i-au stăpânit cei ce i-au urât.
42. Şi i-au năcăjit neprietinii lor şi s-au smerit supt mânile lor.
43. De multe ori i-au izbăvit,
Iară ei L-au amârât întru sfatul său şi s-au smerit întru fărădelegile sale.
44. Şi au văzut când să năcăjiia şi au ascultat rugăciunea lor
*2 Leagi. 30, 1. 45. *Şi ş-au adus aminte de aşezământul Său şi s-au căit după mulţimea milii Sale ||
46. Şi i-au dat spre milă înaintea tuturor celor ce-i prinsease. 136r
47. Mântuiaşte-ne, Doamne, Dumnezeul nostru, şi ne adună din neamuri,
Să ne mărturisim numelui Tău celui sfânt şi să ne fălim întru lauda Ta.
48. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, din veac şi până în veac!
Şi va zice tot norodul: „Fie ! Fie!"

Alliluia (Iudith 13, 21) 106

1. **Mărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui!**
2. Zică cei mântuiţi de la Domnul, carii i-au izbăvit din mâna neprietinului şi din ţări i-au adunat,
3. De la răsăritul soarelui şi de la apus, de la miazănoapte şi de la mare.
4. Rătăcit-au în pustiia, în cea fără apă, calea cetăţii ceii de lăcuit n-au aflat.
5. Flămânzind şi însătând, sufletul lor au scăzut într-înşii.
6. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit
7. Şi i-au povăţuit pre cale dreaptă, să meargă în cetatea cea de lăcuit.
8. Mărturisească-să Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor.
9. Că au săturat suflet deşert şi suflet flămând au umplut de bunătăţi.
10. Pre cei ce şedea întru întunearec şi în umbra morţii, pre cei ferecaţi cu ticăloşiia şi cu fier,
11. Că au amărât cuvintele lui Dumnezeu şi sfaturile Celui Preaînalt le-au întărâtat |
12. Şi s-au smerit întru osteneale inima lor, slăbit-au, nici au fost cine să-i ajute 136v
13. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit
14. Şi i-au scos dintru-ntunearec şi din umbra morţii şi legăturile lor au rupt.
15. Mărturisească-să Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor,
16. Că au sfărmat porţi de aramă şi zăvoară de fier au frânt.
17. Sprijinitu-i-au din calea fărădelegii lor, că pentru nedreptăţile sale s-au împilat.
18. Toată mâncarea au urât sufletul lor şi s-au apropiiat până la porţile morţii;
19. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit;
20. Trimis-au cuvântul Său şi i-au vindecat şi i-au izbăvit din periciunile lor.
21. Mărturisească-să Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor
22. Şi jârtvească jârtvă de laudă şi să vestească lucrurile lui întru bucurie.
23. Cei ce să pogoară la mare în corăbii, ceia ce fac lucrare în ape multe,
24. Aceia au văzut lucrurile Domnului şi minunile Lui întru adânc.
25. Zis-au şi au stătut duhul viforului, înălţatu-s-au valurile ei,
26. Suie-să până la ceriuri şi să pogoară până la adâncuri, sufletul lor întru răotăţi || să veşteziia; 137r
27. Turburatu-s-au şi s-au clătit ca cel beat şi toată înţălepciunea lor s-au îmbucat.
28. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit;
29. Şi au aşezat viforul ei spre linişte şi au tăcut valurile ei,
30. Şi s-au veselit căci au tăcut şi i-au povăţuit la limanul voii Lui.
31. Mărturisească-se Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor
32. Şi să-L înalţe întru adunarea norodului şi în cathedra bătrânilor să-L laude.
33. Pus-au râurile întru pustiie şi ieşirile apelor întru seate,
34. Pământul cel roditoriu întru sărătură, de răotatea celor ce lăcuiesc într-însul.
35. Pus-au pustiiul întru iezere de apă şi pământul cel fără apă întru ieşiri de ape;
36. Şi au făcut a lăcui acolo pre cei flămânzi şi au aşezat cetăţi de lăcuit;
37. Şi au sămănat ţarine şi au sădit vii şi au făcut rod de sămânţă,

38. Şi i-au blagoslovit şi s-au înmulţit foarte şi dobitoacele lor nu le-au împuţinat.
39. Şi s-au împuţinat şi s-au dosădit de năcazul realelor şi al durerii.
40. Vărsatu-s-au urgisire preste căpetenii şi a rătăci i-au făcut întru cea neumblată şi nu în cale. |
137v 41. Şi au ajutat săracul din lipsă şi i-au pus ca oile familiile.
42. *Vedea-vor drepţii şi să vor veseli şi toată nedreptatea va astupa gura sa. *Iov 22, 19.
43. Cine e înţălept şi va păzi aceastea şi va înţăleage milele Domnului?

1. ântarea Psalmului lui David (sus 56, 8) 107
2. Gata-i inima mea, Dumnezeule, gata-i inima mea, cânta-voiu şi voiu psălmui întru mărirea mea.
3. Scoală-te, mărirea mea, scoală-te, psaltire şi alăută! Scula-mă-voiu dimineaţă.
4. Mărturisi-mă-voiu Ţie întru noroade, Doamne, şi voiu psălmui Ţie întru neamuri.
5. Că mare iaste preste ceriuri mila Ta şi până la nori adevărul Tău.
6. Înalţă-Te preste ceriuri, Dumnezeule, şi preste tot pământul mărirea Ta.
7. Să să sloboază robiţii Tăi,
Mântuiaşte cu dreapta Ta şi mă auzi!
8. Dumnezeu au grăit întru sfântul Său: „Înălţa-Mă-voiu şi voiu împărţi Sichima şi Valea Lăcaşelor voiu măsura.
9. Al Mieu iaste Galaad şi al Mieu iaste Manase şi Efrem, sprijinirea capului Mieu, Iuda împăratul Mieu,
10. Moav, căldarea nădejdii Meale,
Spre Idumeea voiu întinde încălţămintea Mea, Mie cei de alt neam prietini s-au făcut".
138r 11. Cine mă va povăţui la cetatea cea întărită? || Cine mă va povăţui până la Idumeia?
12. Au nu Tu, Dmnezeule, Care ne-ai lepădat? Şi nu vei ieşi, Dumnezeule, întru puterile noastre?
13. Dă-ne ajutoriu din năcazu, că deşartă e mântuirea omului.
14. Întru Dumnezeu vom face puteare şi El de nimica va face neprietinii noştri.

1. ntru sfârşit, psalmul lui David 108
2. Dumnezeule, lauda mea să nu o taci, că gura păcătosului şi gura vicleanului asupra mea s-au deşchis;
3. Grăit-au împrotiva mea cu limbă vicleană şi cu cuvinte de urăciune m-au încungiurat şi m-au gonit în deşert.
4. În loc să mă iubească, mă huliia, iară eu mă rugam;
5. Şi au pus împrotiva mea reale în loc de bune şi urăciune în locul iubirii meale.
6. Pune preste dânsul pre cel păcătos şi deavolul să stea de-a dreapta lui;
7. Când să judecă, să iasă osândit, rugăciunea lui să se facă întru păcat.
8. Fie zilele lui puţâne şi episcopiia lui să o ia altul.
9. Fie fiii lui săraci şi muiarea lui văduvă.
10. Mişcându-să, să se mute fiii lui şi să ceară şi să să scoată din lăcaşele sale.
11. Scurme datornicul toată averea lui şi jefuiască streinii ostenealele lui.
12. Nu-i fie ajutoriu, nici fie cine să să milostivească spre săracii lui.
13. Fie născuţii lui întru pierzare, întru un neam să să ştargă numele lui.
138v 14. Pomenească-să fărăleagea părinţilor lui î|naintea Domnului şi păcatul maicii sale să nu să şteargă.
15. Fie în prejma Domnului pururea şi să piară din pământ pomenirea lor,
16. Pentru că nu ş-au adus aminte a face milă
17. Şi au gonit omul cel nevinovat şi mişel, şi pre cel smerit cu inima a-l omorî.
18. Şi au iubit blăstămul şi i-au venit; şi n-au vrut blagosloveniia şi să va depărta de la dânsul. Şi s-au îmbrăcat cu blăstămul ca cu un vejmânt şi au întrat ca apa întru ceale dinlontrul lui şi ca untul-de-lemn în oasele lui;
19. Fie lui ca un vâjmânt cu care să acopere şi ca un brâu cu care pururea să încinge.
20. Acesta-i lucrul celor ce mă hulesc la Domnul şi carii grăiesc reale asupra sufletului mieu.
21. Şi Tu, Doamne, Doamne, fă cu mine pentru numele Tău, că bună iaste mila Ta. Izbăveaşte-mă,
22. Că lipsit şi sărac sânt eu şi inima mea s-au turburat întru mine.
23. Ca umbra când să pleacă m-am luat şi m-am scuturat ca lăcustele;
24. Genunchele meale au slăbit de post şi carnea mea s-au schimbat pentru untul-de-lemn.
25. Şi eu m-am făcut ocară lor; văzutu-m-au şi au clătit cu capetele sale.

26. Ajută-mi, Doamne, Dumnezeul mieu, mântuia | |şte-mă după mila Ta! 139r
27. Şi să ştie că mâna Ta iaste aceasta şi Tu, Doamne, o ai făcut.
28. Blăstăma-vor ei şi Tu vei blagoslovi; cei ce să scoală asupra mea să să ruşineaze, iară sluga Ta să va veseli.
29. Îmbrace-să cei ce mă hulesc cu ocară şi să să acopere ca cu un contoş cu ruşinea sa.
30. Mărturisi-mă-voiu Domnului foarte cu gura mea şi în mijlocul a mulţi Îl voiu lăuda,
31. Că au stătut de-a dreapta săracului, să mântuiască de cei ce gonesc sufletul mieu.

Math. 22, 44. **1. Psalmul lui David 109**
Zis-au Domnul Domnului mieu: „Şezi de-a dreapta Mea
*1 Cor. 15, 25. *Până ce voiu pune pre vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale".
Ovr. 1, 13 2. Toiagul puterii Tale va trimite Domnul din Sion: „Stăpâneaşte în mijlocul nepriiatinilor Tăi!"
şi 10, 13. 3. Cu Tine e începătura în zioa puterii Tale, întru strălucirile sfinţilor; din pântece mai nainte de luceafăr Te-am născut.
*Ioan 12, 34. 4. *Juratu-S-au Domnul şi nu Să va căi: „Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui
Ovr. 5, 6 Melhisedec!"
şi 7, 17. 5. Domnul e de-a dreapta Ta, sfârmat-au în zioa mâniii Sale împăraţi.
6. Judeca-va întru neamuri, plini-va căderi, zdrobi-va pre pământ capetele multora. |
7. Din răpejune în cale va bea; pentru aceea va înălţa capul. 139v

Alliluia 110

1. Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, cu toată inima mea, în sfatul dreptţilor şi în adunare.
2. Mari sânt lucrurile Domnului, dovedite întru toate voile Lui.
3. Mărturisire şi mare cuviinţă lucrul Lui şi dreptatea Lui rămâne în veacul veacului.
4. Pomenire au făcut minunilor Sale, milostivul şi înduratul Domn,
5. Hrană au dat celor ce să tem de Dânsul. Aduce-Ş-va aminte în veac de aşezământul Său.
6. Tăriia lucrurilor Sale va vesti norodului Său,
7. Să le dea moştenirea neamurilor. Lucrurile mânilor Lui, adevărul şi judecata.
8. Credincioasă sânt toate poruncile Lui, întărite în veacul veacului, făcute întru adevăr şi dreptate.
9. Răscumpărare au trimis norodului Său, poruncit-au în veac aşezemântul Său;
*Pild. 1, 7 10. *Sfânt şi înfricoşat e numele Lui. Începutul înţălepciunii e frica Domnului,
şi 9, 17. Înţăleagere bună tuturor celor ce o fac.
Ecli. 1, 16. Lauda Lui rămâne în veacul veacului.

Alliluia. A întoarcerii lui Agghei şi a Zahariei, 111 ||

1. Fericit bărbatul care să teame de Domnul, întru poruncile Lui va voi foarte. 140r
2. Putearnică pre pământ va fi sămânţa lui, neamul dreptţilor să va blagoslovi.
3. Mărire şi bogăţie în casa lui şi dreptatea lui rămâne în veacul veacului.
4. Răsărit-au întru-ntunearec lumină dreptţilor: Cel milostiv şi îndurat şi drept.
5. Vesel e omul cel ce să milosteveaşte şi împrumutează; togmi-ş-va cuvintele sale la judecată,
6. Că în veac nu să va clăti.
7. Întru pomenirea vecinică va fi direptul, de auzul rău nu să va teame.
Gata e inima lui a nădăjdui spre Domnul;
8. Întăritu-s-au inima lui, nu să va clăti până va urgisi pre neprietinii săi.
9. Răsipit-au, dat-au săracilor; dreptatea lui rămâne în veacul veacului, cornul lui să va înălţa întru mărire.
10. Păcătosul va vedea şi să va mâniia, cu dinţii săi va scărzni şi să va veştezi, pofta păcătoşilor va peri.

Aliluia 112

1. Lăudaţi, prunci, pre Domnul, lăudaţi numele Domnului.
2. Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până-n veac!
*Mal. 1, 11. 3. *De la răsăritul soarelui până la apus lăudat e numele Domnului. |

140v 4. Înalt e preste toate neamurile Domnul, şi preste ceriuri mărirea Lui.
5. Cine e ca Domnul, Dumnezeul nostru, Cel ce lăcuiaşte întru ceale înalte
6. Şi spre ceale smerite priveaşte în ceriu şi pre pământ?
7. Cel ce scoală de la pământ pre cel smerit şi din gunoi rădică pre cel sărac,
8. Ca să-l aşaze cu căpeteniile, cu căpeteniile norodului Său,
9. Cel ce face a lăcui pre cea stearpă în casă, maica de fii a să veseli. Ieşire 13, 3.

Aliluia 113

1. Întru ieşirea lui Israil din Eghipt, casa lui Iacov din norodul varvar,
2. Făcutu-s-au Iudeia sfinţirea Lui, Israil, stăpânirea Lui.
3. Marea au văzut şi au fugit, Iordanul s-au întors înapoi;
4. Munţii au săltat ca cerbii şi dealurile ca mieii oilor.
5. Ce-ţi iaste, mare, că ai fugit, şi tu, Iordane, că te-ai întors înapoi?
6. Munţi, aţi săltat ca cerbii, şi dealuri, ca mieii oilor.
7. De faţa Domnului s-au clătit pământul, de faţa Dumnezeului Iacov,
8. Cel ce au întors piatra în iazere de ape şi râpa în izvoară de ape.
1. [9] **Nu nouă**, Doamne, **nu nouă**, ci numelui Tău dă mărire, ||
141r 2. [10] Pentru mila Ta şi adevărul Tău, ca nu cândva să zică neamurile: „Unde iaste Dumnezeul lor?"
3. [11] Iară Dumnezeul nostru, în ceriu; toate câte au vrut au făcut.
4. [12] *Idoli neamurilor argint şi aur, lucruri de mâni omeneşti. *Ieş 134, 15.
5. [13] *Gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea, *Înţel. 15. 15.
6. [14] Urechi au şi nu vor auzi, nări au şi nu vor mirosi,
7. [15] Mâni au şi nu vor pipăi, picioare au şi nu vor umbla, nu vor strâga în gâtlejul său.
8. [16] Aseaminea lor fie cei ce-i fac şi toţi cei ce să nădăjduiesc spre dânşii.
9. [17] Casa lui Israil au nădăjduit spre Domnul, agiutoriul lor şi scutitoriul lor iaste;
10. [18] Casa lui Aaron au nădăjduit spre Domnul, agiutoriul lor şi scutitoriul lor iaste;
11. [19] Cei ce să tem de Domnul au nădăjduit spre Domnul, ajutoriul lor şi scutitoriul lor iaste.
12. [20] Domnul ş-au adus aminte de noi şi ne-au blagoslovit, blagoslovit-au casa lui Israil, blagoslovit-au casa lui Aaron,
13. [21] Blagoslovit-au pre toţi cei ce să tem de Domnul, pre cei mici cu cei mari.
14. [22] Adaogă Domnul preste voi, preste voi şi preste fiii voştri!
15. [23] Blagosloviţi sânteţi voi de la Domnul, Cel ce au făcut ceriul şi pământul.
16. [24] Ceriul ceriului Domnului, iară pământul l-au dat fiilor oamenilor.
17. [25] *Nu cei morţi Te vor lăuda, Doamne, nici toţi cei ce să pogor în iad, | *Varuh 2, 17.
141v 18. [26] Ci noi, cei vii, binecuvântăm pre Domnul de acum şi până în veac.

Alliluia 114

1. Iubit-am că va auzi Domnul glasul rugăciunii meale,
2. Că au plecat ureachea Sa mie şi în zilele meale Îl voiu chema.
3. Cuprinsu-m-au durerile morţii şi primejdiile iadului m-au aflat;
Năcaz şi dureare am aflat.
4. Şi numele Domnului am chemat:
„O, Doamne, izbăveaşe sufletul mieu!"
5. Milostiv e Domnul şi drept şi Dumnezeul nostru miluiaşte.
6. Cel ce păzeaşte pruncii, Domnul; smeritu-m-am şi m-au izbăvit.
7. Întoarce-te, sufletul mieu, întru odihna ta, că Domnul bine au făcut ţie,
8. Că au apucat sufletul mieu din moarte, ochii miei din lacrămi, picioarele meale din lunecare.
9. Bine voiu plăcea Domnului în laturea celor vii.

Alliluia 115

10. Crezut-am, pentru aceaea am grăit, iară eu m-am smerit foarte.
11. Eu am zis întru prisosirea minţii meale: „Tot omul e minciunos". 2 Cor. 4, 13.
12. Ce voiu răsplăti Domnului pentru toate care mi-au dat mie? Râm. 3, 4.

13. Păharul mântuirii voiu lua şi numele Domnului voiu chema.
14. Făgăduinţele meale Domnului voiu da înaintea a tot norodului Lui. ||
15. Scumpă-i înnaintea Domnului moartea sfinţilor Lui. 142r
16. O, Doamne, că eu sluga Ta, eu, sluga Ta şi fiiul slujnicii Tale,
Rupt-ai legăturile meale.
17. Ţie voiu jârtvi jârtvă de laudă şi numele Domnului voiu chema.
18. Făgăduinţele meale Domnului voiu da înaintea a tot norodului Lui,
19. În curţile casii Domnului, în mijlocul tău, Ierusalime.

Alliluia 116

*Râm. 15, 11. **1.** * **ăudaţi pre Domnul toate neamurile, lăudaţi-L pre El toate noroadele,**
*Ioan 12, 34. 2. *Că s-au întărit preste noi mila Lui şi adevărul Domnului rămâne în veac.

Alliluia 117

1. **ărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui.**
2. Zică acum Israil că e bun, că în veac e mila Lui.
3. Zică acum casa lui Aaron că în veac e mila Lui.
4. Zică acum cei ce să tem de Domnul că în veac e mila Lui.
5. Din năcaz am chemat pre Domnul şi m-au auzit întru desfătare Domnul.
6. Domnul e mie ajutoriu, nu mă voiu teame ce-mi va face omul.
*Ovreai 13, 6. 7. *Domnul e mie ajutoriu şi eu voiu urgisi neprietinii miei.
8. Bine e a nădăjdui spre Domnul decât a nădăjdui spre om.
9. Bine e a nădăjdui spre Domnul decât a nădăjdui spre boiari.
10. Toate neamurile m-au încunjurat şi întru | numele Domnului că i-am învins; 142v
11. Încungiurând m-au încungiurat şi întru numele Domnului că i-am învins;
12. Încungiuratu-m-au ca albinele şi s-au aprins ca focul în spini şi întru numele Domnului că i-am învins;
13. Împins fiind, m-am întors să caz, şi Domnul m-au sprijinit.
*Ieşire 15, 2. 14. *Tăriia mea şi lauda mea, Domnul; şi s-au făcut mie spre mărturie.
15. Glas de bucurie şi de mântuire în corturile dreptilor:
16. „Dreapta Domnului au făcut puteare, dreapta Domnului m-au înălţat, dreapta Domnului au făcut puteare".
17. Nu voiu muri, ci voiu fi viu şi voiu povesti lucrurile Domnului.
18. Certând m-au certat Domnul şi morţii nu m-au dat.
19. Deşchideţi mie porţile dreptăţii, întrând într-însele, mă voiu mărturisi Domnului.
20. Aceasta e poarta Domnului, drepţii vor întra într-însa.
21. Mărturisi-mă-voiu Ţie, că m-ai auzit şi Te-ai făcut mie spre mântuire.
*Isaie 28, 16. 2. 22. *Piatra carea nu o au socotit ziditorii, aceasta s-au făcut în capul unghiului.
Math. 21, 42. 23. De la Domnul s-au făcut aceasta şi iaste minunată întru ochii noştri.
Luca 20, 17. 24. Aceasta iaste zioa carea o au făcut Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa.
Fap. 4, 11. 25. O, Doamne, mântuiaşte-mă! O, Doamne, bine sporeaşte! ||
Râm. 9, 33. 26. Bine e cuvântat cel ce vine întru numele Domnului! Blagoslovit-am pre voi din casa Domnului. 143r
1 Petru 2, 7. 27. Dumnezeu e Domnul şi s-au arătat noao.
Togmiţi zi de praznic în ceale dease, până la cornul oltariului.
28. Dumnezeul mieu eşti Tu şi mă voiu mărturisi Ţie; Dumnezeul mieu eşti Tu şi Te voiu înălţa.
Mărturisi-mă-voiu Ţie, că m-ai auzit şi Te-ai făcut mie spre mântuire.
29. Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui!

Alliluia 118
Alef

1. **ericiţi cei fără prihană în cale, carii umblă în leagea Domnului.**
2. Fericiţi cei ce cearcă mărturiile Lui, în toată inima Îl caută.
3. Că nu cei ce lucrează fărăleage în căile Lui au umblat.
4. Tu ai poruncit poruncile Tale a le păzi foarte.
5. O, de s-ar îndrepta căile meale să păzască îndreptările Tale!

6. Atunci nu mă voiu ruşina, când voiu căuta spre toate poruncile Tale.
7. Mărturisi-mă-voiu Ţie întru îndreptarea inimii, întru aceaea ce am învăţat judecăţile dreptăţii Tale.
8. Îndreptările Tale le voiu păzi, nu mă părăsi până în sfârşit.

Beth

9. Întru ce-şi îndreptează tânărul calea sa? A păzi cuvintele Tale.
10. Cu toată inima mea Te-am căutat, nu mă lepăda de la poruncile Tale!
143v 11. Întru inima mea am ascuns cuvintele Tale, | să nu păcătuiesc Ţie.
12. Bine eşti cuvântat, Doamne, învaţă-mă îndreptările Tale.
13. Cu buzele meale am vestit toate judecăţile gurii Tale.
14. În calea mărturiilor Tale m-am desfătat ca întru toată bogăţiia.
15. Întru poruncile Tale mă voiu deprinde şi voiu socoti căile Tale;
16. Întru îndreptările Tale voiu cugeta, nu voiu uita cuvintele Tale.

Ghimel

17. Răsplăteaşte robului Tău, viază-mă şi voiu păzi cuvintele Tale.
18. Deascopere ochii miei şi voiu cugeta minunile din leagea Ta.
19. Nimernic sânt eu pre pământ, nu ascunde de la mine poruncile Tale!
20. Poftit-au sufletul mieu a dori giudecăţile Tale în toată vreamea.
21. Certat-ai pre cei mândri; blăstămaţi cei ce să abat de la poruncile Tale.
22. Ia de la mine ocara şi defăimarea, că mărturiile Tale am căutat;
23. Că au şezut căpeteniile şi asupra mea grăiia, iară sluga Ta să deprindea întru-ndreptările Tale;
24. Că şi mărturiile Tale cugetarea mea ieste şi sfatul mieu îndreptările Tale.

Daleth

25. Lipitu-s-au de pământ inima mea, viază-mă după cuvântul Tău.
26. Căile meale am vestit şi m-ai auzit, învaţă-mă îndreptările Tale. ||
144r 27. Calea îndreptărilor Tale mă învaţă şi mă voiu deprinde întru minunile Tale.
28. Dormitat-au sufletul mieu de trândăvie; întăreaşte-mă întru cuvintele Tale.
29. Calea nedreptăţii depertează-o de la mine şi din leagea Ta mă miluiaşte.
30. Calea adevărului am ales, giudecăţile tale n-am uitat.
31. Lipitu-m-am de mărturiile tale, Doamne, să nu mă ruşinezi.
32. Pre calea poruncilor Tale am alergat când ai desfătat inima mea.

He

33. Leage pune mie, Doamne, calea îndreptărilor tale şi o voiu căuta pururea.
34. Dă-mi înţăleagere şi voiu cerceta leagea Ta şi o voiu păzi cu toată inima mea.
35. Povăţuiaşte-mă în cărarea poruncilor Tale, că aceaea am voit.
36. Pleacă inima mea spre mărturiile Tale, şi nu spre lăcomie.
37. Întoarce ochii miei să nu vază deşertăciune, în calea Ta mă viază.
38. Pune robului Tău cuvântul Tău întru frica Ta.
39. Ştearge ocara mea carea am prepus, că giudecăţile Tale sânt veasele.
40. Iată, am poftit poruncile Tale, întru dreptatea Ta viază-mă.

Vau

41. Şi vie preste mine mila Ta, Doamne, mântuirea Ta după cuvântul Tău.
144v 42. Şi voiu răspunde, celor ce mă ocărăsc, cu|vânt, că am nădăjduit întru cuvintele Tale.
43. Şi nu lua din gura mea cuvântul adevărului până în sfârşit, că întru judecăţile Tale am nădăjduit.
44. Şi voiu păzi leagea Ta pururea, în veac şi în veacul veacului.
45. Şi umblam întru lărgime, că poruncile Tale am căutat.

46. Şi grăiam de mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu mă ruşinam.
47. Şi cugetam întru poruncile Tale, care am iubit.
48. Şi am rădicat mânile meale spre poruncile Tale, care le-am iubit, şi mă deprindeam întru dreptările Tale.

Zaiin

49. **Adu-ţi aminte de cuvântul Tău robului Tău, în care mi-ai dat nădejde.**
50. Aceasta m-au mângăiat întru smereniia mea, că cuvântul Tău m-au viiat.
51. Cei mândri nedrept lucra foarte, iară de la leagea Ta nu m-am abătut.
52. Adusu-mi-am aminte de judecăţile Tale din veac, Doamne, şi m-am mângăiat.
53. Mâhnire m-au cuprins despre păcătoşi, carii părăsăsc leagea Ta.
54. Lăudate era mie îndreptările Tale în locul nemerniciii meale.
55. Adusu-mi-am aminte noaptea de numele Tău, Doamne, şi am păzit leagea Ta. ||
56. Aceasta s-au făcut mie, că îndreptările Tale am căutat. 145r

Heth

57. **Partea mea, Doamne, zis-am a păzi leagea Ta.**
58. Rugatu-m-am feaţii Tale cu toată inima mea, miluiaşte-mă după cuvântul Tău.
59. Cugetat-am căile meale şi am întors picioarele meale spre mărturiile Tale.
60. Gata sânt şi nu m-am turburat să păzăsc poruncile Tale.
61. Funile păcătoşilor m-au înfăşurat şi leagea Ta n-am uitat.
62. În miiazănoapte mă sculam a mă mărturisi Ţie, spre judecăţile dreptăţii Tale.
63. Părtaşu sânt eu tuturor celor ce să tem de Mine şi celor ce păzăsc poruncile Tale.
64. De mila Ta, Doamne, plin e pământul, îndreptările Tale mă învaţă.

Teth

65. **Bunătate ai făcut cu robul Tău, Doamne, după cuvântul Tău.**
66. Bunătate şi învăţătură şi ştiinţă mă învaţă, că poruncilor Tale am crezut.
67. Mai înainte de ce m-am smerit, eu am greşit, pentru aceaea cuvântul Tău am păzit.
68. Bun eşti Tu şi întru bunătatea Ta mă învaţă îndreptările Tale.
69. Înmulţitu-s-au asupra mea nedreptatea mândrilor, iară eu cu toată inima mea voiu cerca poruncile Tale.
70. Întegatu-s-au ca laptele inima lor, iară eu la leagea Ta am cugetat. |
71. Bine e mie că m-ai smerit, să învăţu îndreptările Tale. 145v
72. Bună e mie leagea gurii Tale preste mii de aur şi de argint.

Iod

73. **Mânile Tale m-au făcut şi m-au zidit, dă-m înţăleagere şi mă voiu învăţa poruncile Tale.**
74. Cei ce să tem de Tine mă vor vedea şi să vor veseli, că întru cuvintele Tale am nădăjduit.
75. Cunoscut-am, Doamne, că dreptate sânt judecăţile Tale şi întru adevărul Tău m-ai smerit.
76. Facă-să mila Ta, să mă mângăie după cuvântul Tău robului Tău.
77. Vie mie îndurările Tale şi voiu fi viu, că leagea Ta cugetarea mea iaste.
78. Ruşineze-să cei mândri, că nedrept au făcut fărăleage asupra mea, iară eu mă voiu deprinde întru poruncile Tale.
79. Întoarcă-să mie cei ce să tem de Tine şi cei ce cunosc mărturiile Tale.
80. Fie inima mea fără prihană întru îndreptările Tale, să nu mă ruşinezu.

Caf

81. **Săzut-au spre mântuirea Ta sufletul mieu şi spre cuvântul Tău am nădăjduit.**
82. Scăzut-au ochii miei spre cuvântul Tău, zicând: „Când mă vei mângăia?"

83. Că m-am făcut ca un foale în brumă, îndreptările Tale nu le-am uitat.
84. Câte sânt zilele robului Tău? Când vei face de cei ce mă gonesc judecată? ||
146r 85. Spusu-mi-au călcătorii de leage bârfeale, ci nu sânt ca leagea Ta.
86. Toate poruncile Tale, adevărul, nedrept m-au gonit, ajută-m!
87. Puţin nu m-au sfârşit pre pământ, iară eu n-am părăsit poruncile Tale.
88. După mila Ta viiază-mă şi voiu păzi mărturiile gurii Tale.

Lamed

89. În veac, Doamne, cuvântul Tău rămâne în ceriu.
90. În neam şi în neam adevărul Tău; întemeiat-ai pământul şi rămâne.
91. Cu rânduiala Ta rămâne zioa, că toate slujesc Ţie.
92. Fără că leagea Ta cugetarea mea iaste, atunci doară aş fi perit întru smerenia mea.
93. În veac nu voiu uita îndreptările Tale, că într-însăle m-ai viiat.
94. Al Tău sânt eu, mântuiaşte-mă, că îndreptările Tale am căutat.
95. Pre mine m-au aşteptat păcătoşii să mă piarză, mărturiile Tale am înţăles.
96. A tot sfârşitul am văzut sfârşit, desfătată e porunca Ta foarte.

Mem

97. Cum am iubit leagea Ta, Doamne, toată zioa cugetarea mea iaste.
98. Preste neprietinii miei înţălept m-ai făcut cu porunca Ta, că în veac mie iaste.
146v 99. Preste toţi cei ce mă învaţă am înţăles | că mărturiile Tale cugetarea mea iaste.
100. Preste bătrâni am înţăles că poruncile Tale am căutat.
101. Despre toată calea rea am oprit picioarele meale, să păzesc cuvintele Tale.
102. De la judecăţile Tale nu m-am abătut, că Tu leage ai pus mie.
103. Câtu-s de dulci gâtlejului mieu cuvintele Tale preste miiarea gurii meale!
104. Din poruncile Tale am înţăles, pentru aceaea am urât toată calea nedreptăţii.

Nun

105. Candilă picioarelor meale e leagea Ta şi lumină cărărilor meale.
106. Juratu-m-am şi am pus a păzi judecăţile dreptăţii Tale.
107. Smeritu-m-am până în sfârşit, Doamne, viiază-mă după cuvântul Tău.
108. Ceale de bunăvoie ale gurii meale bine plăcute le fă, Doamne, şi judecăţile Tale mă învaţă.
109. Sufletul mieu în mânile meale pururea şi leagea Ta n-am uitat.
110. Pus-au păcătoşii cursă mie şi de la poruncile Tale n-am rătăcit.
111. Cu moştenire am căştigat mărturiile Tale în veac, că bucuriia inimii meale sânt.
112. Plecat-am inima mea a face îndreptările Tale în veac pentru răsplătire.

Sameh

147r **113. Pre călcătorii de leage i-am urât, şi leagea || Ta am iubit.**
114. Ajutoriul şi sprijinitoriul mieu eşti Tu şi spre cuvântul Tău am nădăjduit.
115. Abateţi-vă de la mine cei ce vicleniţi şi voiu cerceta poruncile Dumnezeului mieu.
116. Priimeaşte-mă după cuvântul Tău şi voiu fi viu, şi nu mă ruşina de la aşteptarea mea.
117. Ajută-mă şi mă voiu mântui şi voiu cugeta întru îndreptările Tale pururea.
118. Defăimat-ai pre toţi ce să depărtează de la judecăţile Tale, că nedrept e gândul lor.
119. Călcători de leage am socotit pre toţi păcătoşii pământului; pentru aceaea am iubit mărturiile Tale.
120. Pătrunde cu frica Ta cărnurile meale, că de judecăţile Tale m-am temut.

Ain

121. Făcut-am judecată şi dreptate; nu mă da celor ce mă clevetesc.
122. Priimeaşte pre robul Tău spre bine, să nu mă clevetească cei mândri.
123. Ochii miei au scăzut spre mântuirea Ta şi spre cuvântul dreptăţii Tale.

124. Fă cu robul Tău după mila Ta şi dreptăţile Tale mă învaţă.
125. Sluga Ta sânt eu, dă-m înţăleagere să ştiu mărturiile Tale.
126. Vreame e a face, Doamne, stricat-au leagea Ta. |
127. Pentru aceaea am iubit poruncile Tale preste aur şi topazie. 147v
128. Pentru aceaea spre toate poruncile Tale mă îndreptam, că toată calea nedreaptă am urât.

Fe

129. Minunate-s mărturiile Tale, pentru aceaea le-au cercetat sufletul mieu.
130. Arătarea cuvintelor Tale luminează şi înţăleagere dă pruncilor.
131. Gura mea o am deşchis şi am tras duh, că poruncile Tale doream.
132. Caută spre mine şi mă miluiaşte după judecata celor ce iubesc numele Tău.
133. Paşii miei îndreptează după cuvântul Tău şi să nu mă stăpânească toată fărăleagea.
134. Izbăveaşte-mă de clevetirile oamenilor, să păzăsc poruncile Tale.
135. Faţa Ta o luminează preste robul Tău şi mă învaţă îndreptările Tale.
136. Ieşiri de ape au izvorât ochii miei, că n-au păzit leagea Ta.

Sade

137. Drept eşti, Doamne, şi dreaptă e judecata Ta.
138. Poruncit-ai dreptate a fi mărturiile Tale şi adevărul Tău foarte.
139. Veştezitu-m-au râvna mea, că au uitat cuvintele Tale neprietinii miei.
140. Înfocat e cuvântul Tău foarte şi sluga Ta l-au iubit.
141. Tinerel sânt eu şi defăimat, îndreptările Tale nu le-am uitat. ||
142. Dreptatea Ta e dreptate în veac şi leagea Ta, adevărul. 148r
143. Năcazu şi strâmtoare m-au aflat, poruncile Tale cugetarea mea iaste.
144. Dreptate sânt mărturiile Tale în veac; înţăleagere dă-mi mie şi voiu fi viu.

Cof

145. Strâgat-am cu toată inima mea: „Auzi-mă, Doamne! Îndreptările Tale voiu căuta”.
146. Strâgat-am către Tine: „Mântuiaşte-mă, să păzesc poruncile Tale!”
147. Apucat-am înainte de vreame şi am strâgat, că spre cuvintele Tale am nădăjduit.
148. Întâmpinatu-m-au ochii miei de dimineaţă, ca să cuget la cuvintele Tale.
149. Glasul mieu auzi-l după mila Ta, Doamne, şi după judecata Ta mă viiază.
150. Apropiiatu-s-au cei ce mă gonea la fărădeleage, iară de la leagea Ta s-au delungat.
151. Aproape eşti Tu, Doamne, şi toate căile Tale, adevărul.
152. Din-ceput am cunoscut din mărturiile Tale că în veac le-ai întemeiat.

Reş

153. Vezi smereniia mea şi mă scoate, că leagea Ta n-am uitat.
154. Judecă judecata mea şi mă răscumpără; după cuvântul Tău mă viiază.
155. Departe-i de la păcătoşi mântuirea, că îndreptările Tale nu le-au căutat. |
156. Milele Tale multe-s, Doamne; după judecata Ta mă viiază. 148v
157. Mulţi sânt cei ce mă gonesc şi mă năcăjesc; de la mărturiile Tale nu m-am abătut.
158. Văzut-am pre cei nelegiuitori şi mă veştezeam, că cuvintele Tale nu le-au păzit.
159. Vezi că poruncile Tale am iubit, Doamne, întru mila Ta mă viiază.
160. Începutul cuvintelor Tale, adevărul; în veac, toate judecăţile dreptăţii Tale.

Sin

161. Căpeteniile m-au gonit în zădarşi de cuvintele Tale s-au înfricoşat inima mea.
162. Veseli-mă-voiu eu de cuvintele Tale, ca cel ce află jafuri multe.
163. Nedreptatea am urât şi m-am scărbit, iară leagea Ta am iubit.
164. De şapte ori în zi am zis laudă Ţie pentru judecăţile dreptăţii Tale.

165. Pace multă e celor ce iubesc leagea Ta şi nu iaste lor zminteală.
166. Aşteptat-am mântuirea Ta, Doamne, şi poruncile Tale am iubit.
167. Păzit-au sufletul mieu mărturiile Tale şi le-au iubit foarte.
168. Ţinut-am poruncile Tale şi mărturiile Tale, că toate căile meale, înaintea Ta.

Tau

169. **Apropie-să rugăciunea mea înaintea Ta, Doamne, după cuvântul Tău dă-m înţăleagere.**
170. Între cererea mea înaintea Ta, după cuvântul Tău mă izbăveaşte.
149r 171. Izbugni-vor buzele meale laudă când mă vei || învăţa îndreptările Tale.
172. Spune-va limba mea cuvântul Tău, că toate poruncile Tale, dreptate.
173. Fie mâna Ta să mă mântuiască, că poruncile Tale am ales.
174. Dorit-am mântuirea Ta, Doamne, şi leagea Ta cugetarea mea iaste.
175. Viu va fi sufletul mieu şi Te va lăuda, şi judecăţile Tale vor ajuta mie.
176. Rătăcit-am ca oaia carea au perit; caută pre robul Tău, că poruncile Tale nu le-au uitat.

1. **Cântarea treptelor, 119**
Către Domnul, când m-am năcăjit, am strâgat şi m-au auzit.
2. Doamne, izbăveaşte sufletul mieu de buze nedreapte şi de limba vicleană!
3. Ce să va da ţie sau ce să va adaoge ţie spre limba vicleană?
4. Săgeţile Celui Putearnic sânt ascuţite cu cărbunii pustniceşti.
5. Vai mie, că nemernicia mea s-au îndelungat, sălăşluitu-m-am cu sălăşluitorii lui Chidar.
6. Mult au nemernicit sufletul mieu.
7. Cu cei ce urea pacea eram făcătoriu de pace; când grăiam lor, să lupta cu mine în zădar.

Cântarea treptelor 120

1.* **Ridicat-am ochii miei la munţi, de unde va veni agiutorul mieu.** *2 Par. 20, 17.
2. Agiutorul mieu de la Domnul, Cel ce-au făcut ceriul şi pământul.
3. Nu dea întru clătire piciorul tău, nici să adormitează Cel ce te păzeaşte.
4. Iată, nu va dormita, nici va adormi Cel ce păzeaşte pre Israil.
5. Domnul te păzeaşte, Domnul e acoperemântul tău preste mâna ta cea dreaptă.
6. Zioa soarele nu te va arde, nici luna, noaptea.
7. Domnul te păzeaşte de tot răul; păzească sufletul tău Domnul. |
149v 8. Domnul păzească întrarea ta şi ieşirea ta de acum şi până în veac.

1. **Cântarea treptelor, 121**
Veselitu-m-am în ceale ce mi s-au zis: „În casa Domnului vom mearge!"
2. Stând era picioarele noastre în curţile tale, Ierusalime,
3. Ierusalimul care să zideaşte ca o cetate a căruia împărtăşirea lui întru aceastaşi,
4. Că acolo s-au suit neamurile, neamurile Domnului, mărturia lui Israil, a să mărturisi numelui Domnului.
5. Că acolo au şezut scaunele la judecată, scaunele asupra casii lui David.
6. Rugaţi ceale despre pacea Ierusalimului şi prisosirea celor ce te iubesc.
7. Fie pace întru puterea ta şi prisosire în turnurile tale.
8. Pentru fraţii miei şi cei de aproape ai miei grăiiam pace de tine.
9. Pentru casa Domnului, Dumnezeului nostru, am căutat ceale bune ţie.

Cântarea treptelor 122

1. **Către Tine am rădicat ochii miei, Cel ce lăcuieşti în ceriuri.**
2. Iată, precum ochii slujilor în mânile stăpânilor săi,
Precum ochii slujnicii în mânile stăpânii sale, aşa ochii noştri către Domnul, Dumnezeul nostru, până ce Să va milostivi spre noi.
3. Miluiaşte-ne, Doamne, miluiaşte-ne, că mult ne-am umplut de hulă.
4. Că mult s-au umplut sufletul nostru, ocara celor îndestulaţi şi hulă celor mândri.

1. **ântarea treaptelor 123 ||**
Fără că Domnul era întru noi – zică acum Israil – 150r
2. Fără că Domnul era întru noi când să scula oamenii spre noi,
3. Doară vii ne-ar fi înghiţit,
Când să mâniia iuţimea lor spre noi,
4. Doară apa ne-ar fi sorbit.
5. Răpegiunea au trecut sufletul nostru, doară ar fi trecut sufletul nostru apa cea nesuferită.
6. Bine e cuvântat Domnul, Care nu ne-au dat spre vânarea dinţilor lor.
7. Sufletul nostru ca pasărea s-au izbăvit din laţul vânătorilor; laţul s-au sfârmat şi noi ne-am izbăvit.
[8.] Ajutoriul nostru în numele Domnului, Cel ce au făcut ceriul şi pământul.

1. **ântarea treaptelor 124**
Cei ce nădăjduiesc întru Domnul, ca muntele Sionului; nu să va clăti în veac cel ce lăcuiaşte în Ierusalim.
2. Munţi împrejurul lui şi Domnul împregiurul norodului Său de acum şi până în veac.
3. Că nu va lăsa Domnul varga păcătoşilor preste soartea dreptţilor, să nu-şi întinză dreptţii la fărăleage mânile sale.
4. Bine fă, Doamne, celor buni şi celor drepţi cu inima;
5. Iară pre cei ce să abat spre îndărăvnicii aduce-i-va Domnul cu cei ce lucrează fărăleage.
Pace preste Israil!

1. **ântarea treaptelor 125**
Întorcând Domnul robiia Sionului, făcutu-ne-am ca nişte mângâiaţi.
2. Atunci s-au umplut de bucurie gura noastră şi limba noastră de veselie.
Atunci vor zice întru neamuri: „Mărit-au Domnul a face cu dânşii!" |
3. Mărit-au Domnul a face cu noi, fost-am veselindu-ne. 150v
4. Întoarce, Doamne, robia noastră ca răpegiunea în austru.
5. Cei ce samănă cu lacrămi cu bucurie vor săcera.
6. Meargând mergea, plângea aruncând săminţele sale, iară venind vor veni cu bucurie, purtând mănunchele sale.

1. **ântarea treaptelor lui Solomon, 126**
De nu va zidi Domnul casa, în deşert s-au ostenit cei ce o zidesc;
De nu va păzi Domnul cetatea, în zădar priveghează cel ce o păzeaşte.
2. Deşert iaste voao mai nainte de lumină a vă scula; sculaţi-vă după ce aţi şezut, cei ce mâncaţi pâinea durerii,
Când va da iubiţilor Săi somn.
3. Iată moştenirea Domnului, fiii, plata roadei pântecelui.
4. Ca săgeţile în mâna celui putearnic, aşa fiii celor scuturaţi.
5. Fericit omul care ş-au umplut pofta sa dintr-înşii; nu să va ruşina când va grăi neprietinilor săi în poartă.

1. **ântarea treaptelor 127**
Fericiţi toţi cei ce să tem de Domnul, carii umblă în căile Lui.
2. Lucrurile mânilor Tale, că vei mânca, fericit eşti şi bine va fi ţie.
3. Muiarea ta, ca o viţă rodită în laturea casii tale. Fiii tăi, ca nişte odrazle tinere de maslin împregiurul measii tale.
4. Iată, aşa să va blagoslovi omul cel ce să teame de Domnul.
5. Blagosloveascâ-te Domnul din Sion şi să vezi bunătăţile Ierusalimului în toate zilele vieţii tale.
6. Şi să vezi fiii fiilor tăi. Pace preste Israil! ||

1. **ântarea treaptelor 128** 151r
De multe ori s-au oştit cu mine din tinereaţele meale – zică acum Israil –
2. De multe ori s-au oştit cu mine din tinereaţele meale şi nu m-au biruit.
3. Preste spatele meale au lucrat păcătoşii, îndelungat-au fărăleagea sa.
4. Domnul cel drept au tăiat cerbicile păcătoşilor.
5. Ruşineaze-se şi să să întoarcă înapoi toţi cei ce urăsc Sionul.

6. Facă-să ca iarba pre casă, carea mai nainte de zmulgere s-au uscat,
7. De carea nu ş-au împlut mâna cel ce seaceră şi sânul său cel ce adună mânunchele.
8. Şi n-au zis cei ce trecea: „Blagoslovenia Domnului preste voi! Blagoslovitu-v-am pre voi întru numele Domnului".

1. ântarea treaptelor 129
Dintru adâncuri am strâgat cătră tine, Doamne.
2. Doamne, auzi glasul mieu! Fie urechile Tale luând aminte spre glasul rugăciunii meale.
3. De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi?
4. Că la Tine e milostivirea. Şi pentru leagea Ta Te-am suferit, Doamne,
Suferit-au sufletul mieu întru cuvântul Lui,
5. Nădăjduit-au sufletul mieu spre Domnul.
6. Din straja dimineţii pân noapte nădăjduiasă sufletul mieu spre Domnul.
7. Că la Domnul e mila şi multă mântuire la El, |
151v 8. Şi el va răscumpăra pre Israil din toate fărălegile lui.

1. ântarea treaptelor lui David, 130
Doamne, nu s-au înălţat inima mea, nici s-au rădicat ochii miei,
Nici am umblat în ceale mari, nici în ceale minunate preste mine.
2. De nu gândeam smerit, ci am înălţat sufletul mieu
Ca cel înţărcat spre maica sa, aşa răsplătirea în sufletul mieu.
3. Nădăjduiască Israil spre Domnul de acum şi până în veac!

1. ântarea treaptelor 131
Adu-ţi aminte de David şi de toate blândeaţele lui,
2. Precum s-au jurat Domnului, făgăduinţă au făgăduit Dumnezeului Iacov
3. *De voiu întra în cortul casii meale, de mă voiu sui pre patul aşternutului mieu, *2 Împăr. 7, 2.
4. „De voiu da somn ochiilor miei şi geanelor meale dormitare,
5. Şi odihnă tâmplelor meale, până voiu afla locul Domnului, cortul Dumnezeului Iacov"
6. Iată, o am auzit în Efratha, aflatu-o-am în câmpii dumbrăvii.
7. Întra-vom în cortul Lui, închina-ne-vom la locul unde au stătut picioarele Lui.
8. *Scoală-Te, Doamne, întru odihna Ta, Tu şi sicriul sfinţiii Tale. *2 Par. 6, 41.
9. Preoţii Tăi să se îmbrace cu dreptate şi sfinţii Tăi să sălteaze. ||
152r 10. Pentru David, sluga Ta, să nu întorci faţa Unsului Tău.
11. Giurat-au Domnul lui David adeverinţă şi nu o va lăsa zădarnică: „*Din rodul pânteceului tău voiu pune pre scaunul tău. *2 Împăr. 7, 12. Luca 1, 55.
12. De vor păzi fiii tăi aşeză mântul Mieu şi mărturiile Meale aceastea care îi voiu învăţa, Fapt. 2, 30.
Şi fiii lor până în veac vor şedea pre scaunul tău".
13. Că au ales Domnul Sionul, alesu-l-au spre moştenire Şieşi:
14. „Aceasta e odihna Mea în veacul veacului, aici voiu lăcui, că l-am ales.
15. Văduva lui blagoslovind o voiu blagoslovi, pre săracii lui voiu sătura de pâine,
16. Preoţii lui voiu îmbrăca cu mântuire şi sfinţii lui cu dănţuire vor sălta.
17. *Acolo voiu răsări cornul lui David, gătit-am candilă Unsului Mieu, *Mal. 3, 1.
18. Neprietinii lui voiu îmbrăca cu ruşine, iară preste dânşii va înfluri sfinţeniia Mea. Luca 1, 69.

1. ântarea treaptelor 132
Iată, cât e de bun şi de veasel a lăcui fraţii într-unul.
2. Ca mirul pre cap, care să pogoară pre barbă, barba lui Aaron,
Care să pogoară pre marginea vâjmântului lui,
3. Ca roao Ermonului, ce să pogoară pre muntele Sionului,
Că acolo au poruncit Domnul blagosloveniia şi viaţa până-n veac.

1. ântarea treaptelor 133
152v Iată, acum binecuvântaţi pre Domnul toate slu|gile Domnului,
Cei ce staţi în casa Domnului, în curţile casii Dumnezeului nostru.
2. În nopţi rădicaţi mânile voastre la ceale sfinte şi binecuvântaţi pre Domnul.
3. Blagoslovească-te Domnul din Sion, Cel ce au făcut ceriul şi pământul.

Ililuia 134

1. Lăudaţi numele Domnului, lăudaţi, slugi, pre Domnul,
2. Cei ce staţi în casa Domnului, în curţile casii Dumnezeului nostru.
3. Lăudaţi pre Domnul că e bun Domnul, psălmuiţi numelui Lui că e bun.
4. Că pre Iacov au ales Şieşi Domnul, pre Israil spre moştenire Şieşi.
5. Că eu am cunoscut că e mare Domnul şi Domnul nostru e preste toţi dumnezeii.
6. Că toate care au vrut, Domnul au făcut în ceriu şi pre pământ, în mare şi întru toate adâncurile;
*Irimie 10, 13. 7. *Rădicând norii de la marginea pământului, fulgerile spre ploaie le-au făcut;
Cel ce scoate vânturi din vistieriile Sale.
*Ieşire 12, 29. 8. *Care au bătut ceale întâiu născute a Eghiptului, de la om până la dobitoc;
9. Şi au trimis seamne şi minuni în mijlocul tău, Eghipte, întru Faraon şi întru toate slugile lui.
*Iosue 12, 1.7. 10.*Care au bătut neamuri multe şi au ucis împăraţi tari,
*Num. 21, 24. 35. 11. *Pre Sion, împăratul amoreailor, şi pre Og, împăratul Vasanului, şi toate împărăţiile lui Hanaan,
12. Şi au dat pământul lor moştenire, moştenirea lui Israil norodului Său.
13. Doamne, numele Tău în veac, Doamne, pomenirea Ta în neam şi în neam.
14. Că va judeca Domnul norodul Său şi întru slugile || Sale va fi rugat. 153r
*Sus 113 , 4. 15. *Idolii neamurilor, argint şi aur, lucruri de mâni omeneşti,
Înţelep. 15, 15. 16. Gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea.
17. Urechi au şi nu vor auzi, că nu iaste duhu în gura lor.
18. Aseaminea lor fie cei ce-i fac şi toţi carii să nădăjduiesc într-înşii.
19. Casa lui Israil, binecuvântaţi pre Domnul! Casa lui Aaron, binecuvântaţi pre Domnul!
20. Casa lui Levi, binecuvântaţi pre Domnul! Cei ce vă temeţi de Domnul, binecuvântaţi pre Domnul!
21. Bine e cuvântat Domnul din Sion, Cel ce lăcuiaşte în Ierusalim!

Ililuia 135

1. Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui.
2. Mărturisiţi-vă Dumnezeului dumnezeilor, că în veac e mila Lui.
3. Mărturisiţi-vă Domnului domnilor, că în veac e mila Lui.
4. Cel ce face minuni mari sângur, că în veac e mila Lui.
*Facer. 1, 1. 5. *Cel ce au făcut ceriurile întru înţăleagere, că în veac e mila Lui.
6. Cel ce au întărit pământul preste ape, că în veac e mila Lui.
7. Cel ce au făcut luminători mari, că în veac e mila Lui;
8. Soarele, spre stăpânirea zilii, că în veac e mila Lui,
9. Luna şi stealele spre stăpânirea nopţii, că în veac e mila Lui.
*Ieşire 12, 29. 10. *Cel ce au bătut Eghiptul cu cei întâiu născuţi ai lor, că în veac e mila Lui. |
*Ieşire 13, 17. 11.*Cel ce au scos pre Israil din mijlocul lor, că în veac e mila Lui, 153v
12. Cu mână tare şi cu braţu înalt, că în veac e mila Lui.
13. Cel ce au despărţit Marea Roşie întru despărţituri, că în veac e mila Lui,
14. Şi au trecut pre Israil prin mijlocul ei, că în veac e mila Lui,
*Ieşire 14, 28. 15. *Şi au scuturat pre Faraon şi puterea lui în Marea Roşie, că în veac e mila Lui.
16. Cel ce au trecut norodul său prin pustie, că în veac e mila Lui,
17. Cel ce au bătut împăraţi mari, că în veac e mila Lui,
*Num. 21, 24. 18. *Şi au omorât împăraţi tari, că în veac e mila Lui,
19. Pre Sion, împăratul amoreailor, că în veac e mila Lui,
*Num. 21, 33. 20. *Şi pre Og, împăratul Vasanului, că în veac e mila Lui,
*Iosue 12, 7. 21. *Şi au dat pământul lor moştenire, că în veac e mila Lui,
22. Moştenirea lui Israil, slugii Sale, că în veac e mila Lui.
23. Că întru smerenia noastră Ş-au adus aminte de noi, că în veac e mila Lui,
24. Şi ne-au răscumpărat de la neprietinii noştri, că în veac e mila Lui.
25. Cel ce dă hrană la tot trupul, că în veac e mila Lui.
26. Mărturisiţi-vă Dumnezeului ceresc, că în veac e mila Lui,
Mărturisiţi-vă Domnului domnilor, că în veac e mila Lui. ||

Psalmul lui David a lui Irimie, 136 154r

1. **A râurile Vavilonului, acolo am şezut şi am plâns, când ne-am adus aminte de Sion.**
2. În sălci, în mijlocul lui am spânzurat organele noastre,

3. Că acolo ne-au întrebat cei ce ne-au robit cuvinte de cântări
Şi cei ce ne-au dus, cântare: „Cântaţi noao din cântările Sionului!"
4. Cum vom cânta cântarea Domnului în pământ strein?
5. De te voiu uita, Ierusalime, uitată să fie dreapta mea;
6. Lipească-să limba mea de fălcile meale, de nu-mi voiu aduce aminte de tine,
De nu voiu pune înainte Ierusalimul întru începutul veseliii meale.
7. Adu-ţi aminte, Doamne, de fiii lui Edom în zioa Ierusalimului,
Carii zic: „Deşertaţi, deşertaţi până la temeiu într-însul!"
8. Fata Vavilonului, ticăloasă, fericit e cel ce va răsplăti ţie răsplătirea ta, carea ai răsplătit noao,
9. Fericit care va apuca şi va lovi pruncii tăi de piatră!

1. ui David 137
Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, cu toată inima mea; că ai auzit cuvintele gurii meale,
Înaintea îngerilor voiu psălmui Ţie.
2. Închina-mă-voiu la bisearica Ta cea sfântă şi mă voi mărturisi numelui Tău,
Întru mila Ta şi adevărul Tău, că ai mărit preste tot numele cel sfânt al Tău.
154v 3. Ori în ce zi Te voiu chema, auzi-mă; înmulţi-vei | în sufletul mieu putearea.
4. Mărturisească-să Ţie, Doamne, toţi împăraţii pământului, că au auzit toate graiurile gurii Tale,
5. Şi cânte întru căile Domnului, că mare iaste mărirea Domnului.
6. Că înalt iaste Domnul şi la ceale smerite priveaşte şi ceale înalte de departe le cunoaşte.
7. De voiu umbla în mijlocul năcazului, mă vei viia şi preste mâniia neprietinilor miei Ţ-ai întors mâna Ta şi m-au mântuit dreapta Ta.
8. Domnul va răsplăti pentru mine; Doamne, mila Ta e în veac, lucrurile mânilor Tale nu le treace cu vedearea.

1. ntru sfârşit, psalmul lui David 138
Doamne, cercatu-m-ai şi m-ai cunoscut.
2. Tu ai cunoscut şederea mea şi scularea mea,
3. Înţăles-ai gândurile meale de departe; cărarea mea şi funea o ai cercetat.
4. Şi toate căile meale mai nainte le-ai văzut, că nu iaste cuvânt în limba mea.
5. Iată, Doamne, Tu ai cunoscut toate ceale de pre urmă şi ceale de demult; Tu m-ai zidit şi ai pus preste mine mâna Ta.
6. Minunată s-au făcut ştiinţa Ta din mine, întăritu-s-au şi nu voiu putea spre dânsa.
7. Unde mă voiu duce de la Duhul Tău şi de la faţa Ta unde voiu fugi?
8. *De mă voiu sui în ceriu, Tu acolo eşti; de mă voiu pogorî în iad, de faţă eşti; *Amos 9, 2.
[9]. De voiu lua aripile meale de dimineaţă şi mă voiu sălăşlui la marginile mării,
10. Că şi acolo mâna Ta mă va povăţui şi mă va ţinea dreapta Ta. ||
155r 11. Şi am zis: „Doară întunearecul mă va călca şi noaptea luminarea mea întru desfătările meale",
12. Că întunearecul nu să va întuneca de la Tine şi noaptea ca zioa să va lumina; precum întunearecul ei, aşa şi lumina ei.
13. Că Tu ai stăpânit rărunchii miei, sprijinitu-m-ai din pântecele maicii meale.
14. Mărturisi-mă-voiu Ţie, că înfricoşat Te-ai mărit; minunate-s lucrurile Tale şi sufletul mieu le cunoaşte foarte.
15. Nu s-au ascuns osul mieu de la Tine, care l-ai făcut întru ascuns şi statul mieu în ceale mai de jos ale pământului.
16. Cel nesăvârşit al mieu l-au văzut ochii Tăi; şi în cartea Ta toţi să vor scrie, zile să vor închipui şi nime într-însii.
17. Iară mie foarte sânt cinstiţi prietinii tăi, Dumnezeule, foarte s-au întărit stăpânirea lor.
18. Număra-i-voiu şi preste năsip să vor înmulţi; sculatu-m-am şi încă sânt cu Tine.
19. De vei ucide, Dumnezeule, păcătoşii! Bărbaţii sângiurilor, depărtaţi-vă de la mine,
20. Că ziceţi în gând: „Lua-vor întru deşertăciune cetăţile Tale".
21. Au nu pre cei ce te urăsc pre Tine, Doamne, i-am urât şi asupra neprietinilor Tăi mă veştezeam?
22. Cu urăciune desăvârşit i-am urât şi neprietin mi s-au făcut.

23. Ispiteaşte-mă, Dumnezeule, şi cunoaşte inima mea; întreabă-mă şi cunoaşte gândurile meale;
24. Şi vezi de iaste calea fără legii întru mine şi mă povăţuiaşte în calea cea veacinică. |

1. **ntru sfârşit, psalmul lui David 139** 155v
2. Scoate-mă, Doamne, de la omul rău, şi de la omul nedrept mă izbăveaşte,
3. Carii au gândit nedreptate în inimă, toată zioa rânduia războaie.
*Sus 5, 11. 4.*Ascuţit-au limbile sale ca de şarpe, venin de aspidă supt buzele lor.
Râm. 3, 13. 5. Păzeaşte-mă, Doamne, de mâna păcătosului şi de la oamenii nedrepţi mă apucă,
Carii au gândit a împiedeca paşii miei.
6. Ascuns-au mândrii cursă mie şi funi au întins spre laţu, lângă cale sminteală mi-au pus.
7. Zis-am Domnului: „Dumnezeul mieu eşti Tu, ascultă, Doamne, glasul rugăciunii meale!"
8. Doamne, Doamne, puterea mântuirii meale, umbrit-ai preste capul mieu în zi de război.
9. Nu mă da, Doamne, de la dorirea mea celui păcătos! Gândit-au împrotiva mea, nu mă părăsi, ca nu cumva să să înalţă.
10. Capul încungiurării lor, osteneala buzelor lor îi va acoperi.
11. Cădea-vor preste dânşii cărbuni, în foc îi vei surpa, în mişălătăţi nu vor putea sta.
12. Bărbatul limbut nu să va îndrepta pre pământ, bărbatul nedrept realele îl vor vâna spre perire.
13. Cunoscut-am că va face Domnul judecata lipsitului şi izbânda săracilor.
14. Însă drepţii să vor mărturisi numelui Tău şi vor lăcui drepţii cu faţa Ta.

1. **salmul lui David 140**
Doamne, strâgat-am către Tine, auzi-mă; ia aminte glasul mieu când voiu strâga către Tine. ||
2. Să să îndreptează rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta; rădicarea mânilor meale, 156r
jârtvă de sara.
3. Pune, Doamne, pază gurii meale şi uşe de îngrădire buzelor meale.
4. Nu abate inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să tăgăduiesc răspunsurile ceale din păcate,
Cu oamenii cei ce lucrează fărădeleage şi nu mă voiu însoţi cu aleşii lor.
5. Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă va mustra, iară untul-de-lemn al păcătosului să nu ungă capul mieu.
Că încă şi rugăciunea mea întru bune vrerile lor.
6. Înghiţitu-s-au lângă piatra judecătorii lor;
Auzi-vor graiurile meale, că au putut.
7. Ca grosimea pământului s-au rupt pre pământ, răsipitu-s-au oasele noastre lângă iad.
8. Că către Tine, Doamne, Doamne, ochii miei, spre Tine am nădăjduit, să nu iai sufletul mieu.
9. Păzeaşte-mă de cursa carea mi-au întins şi de sminteale celor ce fac fărădeleage.
10. Cădea-vor în mreajea lui păcătoşii, deuseabi sânt eu până ce voiu treace.

1. **nţăleagerii lui David. Când au fost în peşteră. Rugăciunea (1. Împăraţilor 24), 141**
*Sus 76, 2. 2. *Cu glasul mieu către Domnul am strâgat, cu glasul mieu către Domnul m-am rugat.
3. Vârs înaintea Lui rugăciunea mea şi năcazul mieu înaintea Lui spuiu.
4. Când lipsiia dintru mine duhul mieu şi Tu ai cunoscut cărările meale,
În calea aceasta, în carea am umblat, ascuns-au cursă mie.
5. Luam sama de-a dreapta şi vedeam şi nu era cine să mă cunoască. |
Perit-au fuga de la mine şi nu iaste cel ce cearcă sufletul mieu. 156v
6. Strâgat-am către Tine, Doamne, zis-am: „Tu eşti nădejdea mea, partea mea în pământul celor vii.
7. Ia aminte spre rugăciunea mea, că m-am smerit foarte; izbăveaşte-mă de cei ce mă gonesc, că s-au întărit preste mine;
8. Scoate din temniţă sufletul mieu, să să mărturisească numelui Tău. Pre mine mă aştaptă drepţii până ce vei răsplăti mie".

1. Psalmul lui David. Când îl gonea Avisalom, fiiul lui (2 Împăr. 17), 142

Doamne, auzi rugăciunea mea, ia în urechi rugăciunea mea întru adevărul Tău, auzi-mă întru dreptatea Ta!

2. Şi să nu întri la judecată cu robul Tău, că nu să va îndrepta înaintea Ta tot cel viu.

3. Că au gonit neprietinul sufletul mieu, smerit-au la pământ viaţa mea.
Aşezatu-m-au întru întunerec ca pre morţii veacului.

4. Şi s-au mâhnit întru mine duhul mieu, întru mine s-au turburat inima mea.

5. Adusu-mi-am aminte de zilele ceale de demult, cugetat-am întru toate lucrurile Tale, faptele mânilor Tale cugetam.

6. Întins-am mânile meale cătră Tine, sufletul mieu ca pământul fără apă, Ţie.

7. Degrabă auzi-mă, Doamne, slăbit-au duhul mieu. Nu întoarce faţa Ta de la mine şi aseaminea voiu fi celor ce să pogoară în groapă.

8. Auzită fă mie dimineaţa mila Ta, că întru Tine am nădăjduit.

157r Cunoscută fă mie calea în carea voiu umbla, || că cătră Tine am rădicat sufletul mieu.

[9.] Scoate-mă de la neprietinii miei, Doamne, la Tine am scăpat.

10. Învaţă-mă a face voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul mieu,
Duhul Tău cel bun mă va povăţui la pământul Tău cel drept.

11. Pentru numele Tău, Doamne, mă vei viia şi întru dreptatea Ta scoate-vei din năcaz sufletul mieu,

12. Şi întru mila Ta vei răsipi vrăjmaşii miei
Şi vei piiarde pre toţi cei ce năcăjesc sufletul mieu, că eu sânt robul Tău.

Psalmul lui David

1. Împrotiva lui Goliath, 143

Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul mieu, Cel ce învaţă mânile meale spre oştire şi deagetele meale spre războiu.

2. Mila mea şi scăparea mea, sprijinitoriul mieu şi izbăvitoriul mieu, scutitoriul mieu şi într-Însul am nădăjduit, Cel ce supune norodul mieu supt mine.

3. Doamne, ce iaste omul, că Te-ai făcut cunoscut lui? Au fiiul omului, că-l socoteşti?

4. Omul deşertăciunii aseaminea s-au făcut, *zilele lui ca umbra trec. *Iov 8, 9 şi 14, 2.

5. Doamne, pleacă ceriurile Tale şi Te pogoară, atinge-Te de munţi şi vor fumega.

6. Fulgeră fulgere şi-i vei răsipi, trimite săgeţile Tale şi-i vei turbura.

7. Trimite mâna Ta dintru-nălţime, scoate-mă şi mă izbăveaşte de ape multe, din mânile fiilor celor streini, |

157v 8. A cărora gură au grăit deşertăciune şi dreapta lor e dreapta nedreptăţii.

9. Dumnezeule, cântare noao voiu cânta Ţie, în psaltire cu zeace strune voiu psălmui Ţie.

10. Cel ce dai mântuire împăraţilor, Cel ce-ai izbăvit pre David, sluga Ta, de sabie cumplită.

11. Izbăveaşte-mă
Şi mă scoate din mâna fiilor celor streini a cărora gură au grăit deşertăciune; dreapta lor e dreapta nedreptăţii,

12. A cărora fii, ca nişte tinere odrasle întru tinereaţele sale,
Featele lor înfrumsăţate, împodobite ca asămănarea bisearicii,

13. Jigniţăle lor pline izbugnind din ceasta în ceasta,
Oile lor fătătoare sporind întru ieşirile lor,

14. Boii lor graşi,
Nu iaste căderare de gard, nici treacere, nici strâgare în uliţăle lor.

15. Fericit-au pre norodul căruia sânt aceastea; fericit e norodul a căruia Domnul e Dumnezeul lui.

1. Lauda lui David 144

Înălţa-Te-voiu, Dumnezeul mieu, Împărate, şi bine voiu cuvânta numele Tău în veac şi în veacul veacului.

2. În toate zilele bine Te voiu cuvânta şi voiu lăuda numele Tău în veac şi în veacul veacului.

3. Mare e Domnul şi lăudat foarte şi măririi Lui nu iaste sfârşit.

4. Neamul şi neamul va lăuda lucrurile Tale şi putearea Ta vor vesti;
5. Mare cuviinţa măririi sfinţiii Tale vor grăi || şi minunile Tale vor povesti; 158r
6. Şi putearea celor înfricoşate alor Tale vor spune şi mărirea Ta vor povesti;
7. Pomenirea sporirii bunătăţii Tale vor izbâgni şi de dreptatea Ta să vor bucura.
8. Îndurat şi milostiv e Domnul, răbdătoriu şi mult milostiv.
9. Bun e Domnul tuturor şi îndurările Lui preste toate lucrurile Lui.
10. Mărturisească-să Ţie, Doamne, toate lucrurile Tale şi sfinţii Tăi bine să te cuvinteaze.
11. Mărirea împărăţiii Tale vor spune şi putearea Ta vor grăi,
12. Să facă cunoscută fiilor oamenilor putearea Ta şi mărirea mare cuviinţii împărăţiii Tale.
13. Împărăţia Ta e împărăţie tuturor veacurilor şi stăpânirea Ta în tot neamul şi neamul. Credincios e Domnul întru toate cuvintele Sale şi sfânt întru toate lucrurile Sale.
14. Sprijineaşte Domnul pre toţi cei ce cad şi îndreptează pre toţi cei surpaţi.
15. Ochii tuturor spre Tine nădăjduiesc, Doamne, şi Tu dai hrana lor în vreame cuvioasă.
16. Deşchizi Tu mâna Ta şi umpli toată jivina de blagoslovenie.
17. Drept e Domnul întru toate căile Sale şi sfânt întru toate lucrurile Sale.
18. Aproape-i Domnul de toţi cei ce-L cheamă, de toţi cei ce-L cheamă întru adevăr.
19. Voia celor ce să tem de El va face şi ru|găciunea lor va auzi şi-i va mântui. 158v
20. Păzeaşte Domnul pre toţi cei ce-L iubesc, şi pre toţi păcătoşii va pierde.
21. Lauda Domnului va grăi gura mea şi bine să cuvintează tot trupul numele cel sfânt al Lui în veac şi în veacul veacului.

1. Alliluia a lui Aggheu şi al Zahariei 145

*Sus 144, 2. 2. Laudă, suflete al mieu, pre Domnul! *Lăuda-voiu pre Domnul în viiaţa mea, psălmui-voiu Dumnezeului mieu până ce voiu fi.
Nu vă nădăjduiţi spre boiari,
3. Spre fiii oamenilor întru carii nu iaste mântuire;
4. Ieşi-va duhul lui şi să va întoarce în pământul său, în zioa aceaea vor peri toate gândurile lor.
5. Fericit e căruia Dumnezeul lui Iacov ajutoriul lui iaste, nădejdea lui spre Domnul, Dumnezeul lui,
*La Fap. 14, 14. 6. *Cel ce au făcut ceriul şi pământul, marea şi toate ceale ce sânt într-însăle,
Apoc. 14, 7. 7. Cel ce păzeaşte adevărul în veac, face judecată năpăstuiţilor, dă hrană flămânzilor. Domnul dezleagă pre cei împedicaţi,
8. Domnul luminează orbii,
Domnul rădică pre cei surpaţi, Domnul iubeaşte dreptii,
9. Domnul păzeaşte nimeamicii; pre săracul şi văduvă îi va priimi şi calea păcătoşilor va pierde.
10. Împărăţi-va Domnul în veaci, Dumnezeul tău, Sioane, în neam şi în neam.

1. Alliluia 146

Lăudaţi pre Domnul, că e bun psalmul; Dumnezeului || nostru fie veaselă şi 159r
împodobită laudă.
2. Zidind Ierusalimul Domnul, răsipirile lui Israil va aduna
3. Cel ce vindecă pre cei zdrobiţi cu inima şi leagă struncinăturile lor,
4. Cel ce numără mulţimea stealelor şi tuturor lor numele îl cheamă.
5. Mare e Dumnezeul nostru şi mare e vârtutea Lui, şi înţălepciunii Lui nu iaste număr,
6. Cel ce priimeaşte pre cei blânzi, Domnul, iară pre păcătoşi până la pământ smereaşte.
7. Începeţi a cânta Domnului întru mărturisire, psălmuiţi Dumnezeului nostru în alăută,
8. Cel ce acopere ceriul cu nori şi găteaşte pământului ploaie,
Cel ce răsare în munţi iarbă şi pajişte spre slujba oamenilor,
9. Cel ce dă dobitoacelor hrana lor şi puilor corbilor ce-L cheamă pre El.
10. Nu întru tăriia calului va avea voie, nici în pulpele bărbatului va fi plăcearea Lui.
11. Bine au plăcut Domnului întru cei ce să tem de El şi întru cei ce nădăjduiesc spre mila Lui.

Alliluia 147

12. audă, Ierusalime, pre Domnul, laudă pre Dumnezeul tău, Sioane,
13. Că au întărit încuietorile porţilor tale, blagoslovit-au fiii tăi întru tine
14. Cel ce au pus hotarăle tale pace şi cu grăsime de grâu te satură, |

159v 15. Cel ce trimite cuvântul Său pământului, degrabă aleargă cuvântul Lui,
16. Cel ce dă neaoa ca lâna, negura ca cenuşa o prasără.
17. Trimite cristalul Său ca bucăţealele; înaintea feaţii frigului Lui cine va putea sta?
18. Trimite-va cuvântul Său şi le va topi, sufla-va Duhul Lui şi vor curge ape;
19. Cel ce vesteaşte cuvântul Său lui Iacov, îndreptările şi judecăţile Sale lui Israil.
20. N-au făcut aşa la tot neamul şi judecăţile Sale nu le-au arătat lor.

Alliluia

1 **lliluia 148**
Lăudaţi pre Domnul din ceriuri, lăudaţi pre El întru ceale înalte.
2 Lăudaţi-L pre El toţi îngerii Lui, lăudaţi-L pre El toate puterile Lui.
3. Lăudaţi-L pre El soarele şi luna, lăudaţi-L pre El toate stealele şi lumina.
4. *Lăudaţi-L pre El ceriurile ceriurilor şi toate apele ceale mai presus de ceriuri. *Danil 3, 59, 60.
5. Lăudaţi numele Domnului,
Că El au zis şi s-au făcut, El au poruncit şi s-au zidit.
6. Pusu-le-au pre eale în veac şi în veacul veacului, poruncă au pus şi nu va treace.
7. Lăudaţi pre Domnul de pre pământ bălauri şi toate adâncurile,
8. Focul, grindina, neaoa, gheaţa, duhul de vifor care fac cuvântul Lui,
160r 9. Munţii şi toate dealurile, leamnele ceale || roditoare şi toţi chedrii,
[10.] Fiarăle şi toate dobitoacele, ceale ce să târâiesc şi paserile ceale zburătoare,
11. Împăraţii pământului şi toate noroadele, căpeteniile şi toţi judecătorii pământului,
12. Tinerii şi feacioarele, bătrânii cu cei mai tineri să laude numele Domnului,
13. Că s-au înălţat numele Lui unuia;
14. Mărturisirea lui preste ceriu şi preste pământ şi au înălţat cornul norodului Său.
15. Cântarea tuturor sfinţilor Lui, fiilor Israil, norodului ce să apropie de Sâne. Alliluia.

1 **lliluia 149**
Cântaţi Domnului cântare noao, lauda Lui în bisearica sfinţilor.
2 Veseleasc㠖să Israil de Cel ce l-au făcut şi fiii Sionului să să bucure de Împăratul său.
3. Să laude numele Lui în horă, în tâmpănă şi în psaltire să-I cânte.
4. Că bine au plăcut Domnului întru norodul Său şi va înălţa pre cei blânzi întru mântuire.
5. Sălta-vor sfinţii întru mărire, veseli-să-vor în culcuşurile sale.
6. Înălţările lui Dumnezeu în gâtlejul lor şi sabii de-amândoao părţile ascuţite în mânile lor,
7. Ca să facă izbândă întru neamuri şi mustrări întru noroade,
8. Să leage pre împăraţii lor cu obezi şi pre slăviţii lor cu cătuşi de fier,
9. Să facă întru dânşii judecată scrisă. Mărirea aceasta iaste tuturor sfinţilor Lui. |

160v **Alliluia**

1 **lliluia 150**
Lăudaţi pre Domnul întru sfinţii Lui, lăudaţi-L pre El întru tăria puterii Lui.
2 Lăudaţi-L pre El întru puterile Lui, lăudaţi-L pre El după mulţimea măririi Lui.
3. Lăudaţi-L pre El în sunet de trâmbiţă, lăudaţi-L pre El în psaltire şi alăută.
4. Lăudaţi-L pre El în tâmpănă şi horă, lăudaţi-L pre El în strune şi în organ.
5. Lăudaţi-L pre El în chimvale bine răsunătoare, lăudaţi-L pre El în chinvale de strâgare.
6. Toată suflarea să laude pre Domnul!

Aliluia.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,3; 52,4
să **(Te)** abaţi: *conj. prez. 2.sg.* 26,9
ai abătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,19
au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,4
(să) abătea: *ind. imp. 3.sg.* 100,4
(să) abat: *ind. prez. 3.pl.* 118,21; 124,5
(m-)am abătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,51, 102, 157
abateţi-vă: *imperativ 2.pl.* 118,115
(nu) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 140,4

ACOLO: adv.
acolo: 13,5; 22,2; 35,13; 47,7; 49,23; 52,6; 65,6; 67,28; 68,36; 75,4; 86,4; 103,17, 25, 26; 106,36; 121,4, 5; 131,17; 132,3; 136,1, 3; 138,8; 138,10

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. ACOPEREMÂNT
acoperemântul: *sg. nom./ac.* 35,8; 60,5; 62,8; 120,5
acoperământul: *sg. ac.* 90,1
acoperemânt: *sg. ac.* 101,27

(a se) ACOPERI: v. IV
acopere: *imperativ 2.sg.* 16,8
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5; 43,16, 20; 54,6; 77,53; 105,11, 17
acoperi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,21
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1
acoperi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,5
acoperitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 63,3
acoperit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,8; 79,11
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,11
să **(să) acopere:** *conj. prez. 3.pl.* 70,13; 108,29
acoperitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 72,6
acoperit-ai: *ind. pf. c.* 2.sg. 84,3
acoperi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,14
acoperi: *ind. prez. 3.sg.* 103,3
a **acoperi:** *inf. prez.* 103,9
să **acopere:** *conj.prez. 3.sg.* 108,19
va **acoperi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 139,10
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 146,8

ACOPERIRE: s.f.
acoperirea: *sg. ac.* 104,39

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişu: *sg. ac.* 101,8

ACOPERITOR: s.m. (Înv.şi reg.) „ocrotitor", „apărător"
acoperitoriul: *sg. nom.* 70,6

ACUM: adv.
acum: 2,10; 11,6; 16,11; 19,7; 26,6; 43,10; 70,17; 76,11; 117,2, 3, 4; 123,1; 128,1; 133,1
acum: *adv în loc. adv.* (Bis.) *de acum **şi** până **în (-n)** veac* „pe veci" 112,2; 113,26; 120,8; 124,2; 130,3

(a) ADĂPA: v. I
vei adăpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,9
adăpatu(**-)-ai:** *ind. pf.c. 2.sg.* 59,5
au adăpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 68,22; 77,15
adăpa-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,11
adapă: *ind. prez. 3.sg.* 103,13

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se)** ADAOGE: v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"; „a continua să"; „a (se) alătura (prin moarte celor care au fost)"
să **adaogă:** *conj. prez. 3.sg.* 10 (Ov)*, 18
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,9; 76,8; 88,23
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 60,7
au adaos: *ind. pf.c. 3.pl.* 68,27; 77,17
adaoge: *imperativ 2.sg.* 68,28
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 70,14
adaogă: *ind. prez. 3.sg.* 113,22
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 119,3

ADÂNC, **-Ă:** adj./s./adv.
adâncurile: *s.n. pl. nom./ac.* 32,7; 68,15; 70,20; 76,17; 134,6; 148,7
adânc: *s.n.sg. nom./ac.* 35,7; 41,8; 77,15; 105,9; 106,24
adâncul: *s.n. sg. nom./ac.* 64,8; 67,23; 68,16; 103,6
adâncului: *s.n. sg. gen.* 68,3
adâncuri: *pl. ac.* 106,26; 129,1
adâncă: *adj. f. sg. ac.* 63,8
(foarte) **adânc:** *adv.* 91,6

ADEVĂR: s.n./adv.
adevăr: *s.n sg. nom./ac.* 5,10; 14,3; 44,5; 110,8
adevăr**urile:** *s.n pl. nom.* 11,2
adevăr**ul:** *s.n sg. nom./ac.* 24,5, 10; 25,3; 29,10; 30,24; 35,6; 39,11, 12; 42,3; 50,8; 53,7; 56,4, 11; 60,8; 68,14; 70,22; 83,12; 84,11, 12; 85,11; 87,12; 88,2, 3, 6, 9, 15, 25, 34, 50; 90,5; 91,3; 95,13; 97,3; 99,5; 107,5; 110,7; 113,10; 116,2; 118,75, 86, 90, 138, 142, 151, 160; 137,2; 142,1; 145,7
adevăr**ului** *s.n. sg. gen.* 30,6; 118,30, 43
adevăr: *adv.* (Înv.) *cu prep. **întru*** 144,18

ADEVĂRAT, **-Ă:** adj./adv.
adevăr**at:** *n. sg. nom./voc.* 7,11; 85,15
adevăr**ate:** *f. pl. nom.* 18,10
adevăr**at:** *adv.* 50,18; 54, 13; 57,2, 12

ADEVERINŢĂ: s.f. (Înv.) „asigurare solemnă"; „încredinţare"
adeverinţă: *sg. ac.* 131,11

ADEVERIT, -Ă: adj. (Înv.) „adevărat"; „justificat"
adeverite: *f. pl. nom.* 18,10

(a) ADORMI: v. IV
să **adorm:** *conj. prez. 1.sg.* 12,4
ador**mit-am:** *ind. pf.c. 1sg.* 56,5
ador**mit-au:** *ind. pf.c. 3.pl.* 75,7
va **adormi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 120,4

(a) ADORMITA: v. I (Înv.) „a adormi"
să ador**mitează:** *conj. prez. 3.sg.* 120,3

(a se/-şi) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 42,3; 77,26
aduce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,15, 16
(să) **vor** aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,15
aduce**(-se)-vor:** *ind. viit.I. 3.pl.* 44,16
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,15
aduce**(-)-voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 65,15
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,30; 71,10
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 28,1, 2; 95,7, 8
sânt **adus:** *pasiv ind. prez. 1sg.* 72,22
aduceţi: *ind. prez. 2.pl.* 75,12
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 87,8
aduce(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 124,5
(ş-/Ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în loc. v. **Ş-/ş-au adus aminte*** 9,13; 77,35, 39, 42; 104,42; 105,7, 45; 108,16; 113,20; 135,23
aduce(-ş)-vor: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v. aduce-ş-vor **aminte*** 21,28
adu(-ţi/-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v. **adu-ţi/-Ţi aminte*** 24,6; 73,2, 18, 22; 88,48, 51; 105,4; 118,49; 131,1; 136,7
(mi-)am adus: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v. **mi-am adus aminte*** 41,5; 62,7
(îm) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v. **îm voiu aduce aminte*** 41,7

* 10 (Ov) este *Psalmul 10 după ovreai.* În versiunea ebraică, Psalmul 9 e împărţit în două. Versetele de la 1-21 alcătuiesc Psalmul 9, iar de la 22 înainte, Psalmul 10. Traducerea de faţă are Psalmul 10 de două ori: *Psalmul 10 după ovreai* şi *Întru sfârşit, psalmul lui David 10.*

aduce(-m)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***aduce-m-voiu aminte*** 70,16; 86,4
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***adusu-mi-am*** *aminte* 76,4, 12; 118,52, 55; 142,5
(-m) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***-m voiu*** *aduce aminte* 76,12
(Ţ-)ai adus: *ind. pf.c. 2.sg., în loc. v.* ***Ţ-ai*** *adus* ***aminte*** 87,6
adusu(-Ş)-au: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v. adusu-Ş-au* ***aminte*** 97,3; 102,14; 104,8
(-şi) aduc: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***–şi*** *aduc* ***aminte*** 102,18
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v. aduceţi-vă* ***aminte*** 104,5
aduce(-Ş)-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v. aduce-Ş-va* ***aminte*** 110,5
(ne-)am adus: *ind. pf.c. 1.pl.* 136,1
(-mi) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în oc. v.* ***–mi*** *voiu aduce aminte* 136,6

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2; 34,15; 46,10; 47,5; 103,22
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,4
(să) adună: *ind. prez. 3.pl.* 30,14
adunând: *gerunziu* 32,7; 101,23
adunatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,15
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,7; 146,2
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,7; 106,2
adunaţi: *imperativ 2.pl.* 49,5
adună: *imperativ 2.sg.* 105,47
adună: *ind. prez. 3.sg.* 128,7

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. nom./ac.* 7,8; 21,17; 25,4, 5; 61,9; 63,3; 67,31; 73,2; 81,1; 85,14; 88,6; 105,18; 106,32
adunările: *pl. ac.* 15,4
adunării: *sg. gen.* 21,23
adunare: *sg. ac.* 21,26; 34,18; 39,10, 11; 105,17; 110,1
adunări: *pl. ac.* 25,12; 67,27

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 17,32
afară: 30,12; 35,13; 40,7; 67,31

(a se) AFLA: v. I
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov), 15
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,3; 36,36
afle(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,9
să afle: *conj. rpez. 3.sg.* 20,9
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg.* 35,3
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,10
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,2; 75,6; 83,4; 106,4; 114,3; 118,143
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,21; 114,3
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 72,10
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,21
află: *ind. prez. 3.sg.* 118,162
voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,5
aflatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 131,6

(a se) AFUNDA: v. I
să (mă) afund: *conj. prez. 1.sg.* 68,15

AGAREAN: s.m. „descendent al lui Agar"; „cel care făcea parte din tribul agarenilor"
agareanii: *pl. nom.* 82,7

AICI: adv.
aici: 72,10

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiunge: *ind. prez. 3.sg.* 5,1
vor agiunge: *ind. viit.I. 3.pl.* 57,8

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
au agiutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
va agiuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,40
agiuta(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,6
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 21,12; 40,4; 106,12
să ajuţi: *conj. prez. 2.sg.* 39,14
ajută: *imperativ 2.sg.* 43,26; 69,6; 78,9; 108,26; 118,86, 117
ajută: *ind. prez. 3.sg.* 53,6
a **ajuta:** *inf. prez.* 69,2
ai ajutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 85,17; 88,44
va ajuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,22
ar **fi** ajutat: *cond. pf. 3.sg.* 93,17
ajuta: *ind. imp. 3.sg.* 93,18
au ajutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,41
vor ajuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 118,175

AJUTĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **AJUTĂTORIU**
ajutătoriu: *sg. nom.* 70,7

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU, AJUTORIU**
agiut**oriu:** *sg. nom./ac.* 10 (Ov),14; 19,3; 32,20
agiutoriul: *sg. nom./ac.* 7,11; 18,15; 27,7; 29,11; 34,2; 51,9; 69,2; 113,17, 18; 120,1, 2
ajutoriul: *sg. nom./ac.* 17,3; 21,20; 26,9; 37,23; 39,18; 48,15; 61,7, 9; 62,8; 69,6; 70,12; 77,35; 83,6; 88,44; 90,1; 93,22; 113,19; 118,114; 123,8; 145,5
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 9,10; 45,2; 59,13; 71,12; 82,9; 87,5; 88,20; 107,13; 108,12; 117,6, 7
ajut**oriul:** *sg. voc., în sintagma* ***ajutoriul mieu*** 58,18
ajut**oriului:** *sg. gen./dat.* 61,8; 80,2
agiut**orul:** *nom. sg.* 120,1, 2

(a se) ALĂTURA: v. I
alătur**atu(-s)-au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13, 21

ALĂUTĂ: s.f.
alăută: *sg. ac.* 32,2; 42,4; 80,3; 91,4; 97,5; 146,7; 150,3
alăută: *sg. voc.* 56,9; 107,3

(a e) ALBI: v. IV
(mă) voiu albi: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,9
(să) vor albi: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,15

ALBINĂ: s.f.
albinele: *pl. ac.* 117,12

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12; 32,12; 77,67, 68, 70; 104,26; 131,13; 134,4
aleage: *imperativ 2.sg.* 42,1
ales-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,5
a aleage: *inf. prez.* 49,4
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,5
ales-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 83,11
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,30, 173; 131,14
alesu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 131,13

ALELUIA: interj.; var. **ALILUIA** „lăudaţi pe Domnul"
aliluia: în titlul psalmilor: 104; 105; 106; 110; 111; 114; 115; 116; 117; 118; 134; 135; 147; 148; 150; 145,1; 146,1; 148,1, 15; 149,1; 150,1, 6
aliluia: în titlul psalmilor: 112; 113

(a) ALERGA: v. I
să alearge: *conj. prez. 3.sg.* 18,6
alergai: *ind. imp. 2.sg.* 49,18
am alergat: *ind. pf.c. 1.sg.* 58,5; 118,32
alergat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 61,5
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 147,15

ALES, ALEASĂ: adj./s.
(cel) ales: *s.m. sg. ac.* 17,27; 88,20
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 77,31
aleşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 88,4; 105,5
aleşii: *s.m. pl. nom./ac.* 104,6, 43; 140,4
alesul: *s.m. sg. nom.* 105,23
ales: *adj. m. sg. nom./ac.* 17,27, 28

(a se) ALINA: v. I (Înv.) „a opri o mişcare pornită"
(s-)au alinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 75,9

ALT: s.n. „larg" (după lat. *altum, -i* „înălțime", „adânc", dar și „larg (largul mării)"; DA înregistrează numai pronumele omonim.
altul: *sg. ac., în sintagma* ***altul mării*** 68,3

ALUNECARE: s.f.
alunecare: *sg. ac.* 55,13

AMAR, **-Ă:** adj.
amar: *n. sg. nom.* 63,4

(a se) **AMĂGI:** v. IV
(m-)am amăgit: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,3

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 10 (Ov),7; 13,3

AMĂRÂTOR, **-TOARE:** adj.
amârâtoare: *sg. nom.* 77,8

(a) **AMĂRÎ:** v. IV
au amărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12; 77,40; 93,6; 104,28; 105,7, 33; 106,11
au amârât: *ind. pf. c. 3.pl.* 105,43
amărăsc: *ind. prez. 3.pl.* 65,7; 67,7

(a) **AMENINȚA:** v. I; var. (Înv.) **(a)** AMÂNĂNȚA
va amânănța: *ind. viit.I. 3.sg.* 102,9

(a) **AMESTECA:** v. I; var. (a se) **MESTECA**
amestecam: *ind. imp. 1.sg.* 101,10
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,35

AMESTECĂTURĂ: s.f. (Aici) „un amestec menit să tem pereze tăria vinului" (cf. Anania 2001, p.699).
amestecătură: *sg. ac.* 74,9

AMEȚIT, -Ă: adj.
amețit: *m. sg. ac.* 77,65

AMIAZĂ: s./adv.; var. (Reg.) AMIAZĂZI
amiazăzi: *s.f. sg. ac.* 36,6
amiazăzi: *adv.* 54,18
amiiazăzi: *adv. în sintagma* ***dracul de amiiazăzi*** „demonismul lucid, care determină păcatul în mod deliberat, iar nu ca pe un accident al simțurilor" (cf. Anania 2001, p.721) 90,6

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-și)** ADUCE și **(a)** LUA

AMOREU: s.m. (cf. Indice Fc)
amoreailor: *pl. gen.* 134,11; 135,19

(a) **AMUȚI:** v. IV
amuțit-am: *ind. pf.c. 1sg.* 38,3, 10

AN: s.n.
anii: *pl. nom./ac.* 30,11; 60,7; 76,6; 77,33; 89,5, 9, 15; 101,25, 28
anului: *sg. gen.* 64,12
ani: *pl. ac.* 89,4, 10; 94,10
anilor: *pl. gen.* 89,10

APĂ: s.f.
apelor: *pl. gen.* 1,3; 17,16; 41,2; 68,15; 76,18; 106,33
apă: *sg. ac.* 17,12; 62,3; 65,12; 77,16, 17, 40; 105,14; 106,4, 35; 142,6
ape: *pl. nom./ac.* 17,17; 28,3; 31,6; 64,10; 68,2; 73,13; 76,20; 77,20; 92,4; 103,3, 6, 10; 104,41; 106,23, 35; 113,8; 118,136; 135,6; 143,7; 147,18
apa: *sg. nom./ac.* 21,15; 22,2; 57,8; 78,3; 87,18; 105,11; 108,18; 123,4
apele: *pl. nom./ac.* 32,7; 45,4; 76,17; 77,13, 16; 104,29; 148,4
apei: *sg. gen.* 68,16
Apa: *sg. ac., în s. propr. Apa Prigonirii* 80,8; 105,32
apa: *sg. ac., în sintagma apa cea nesuferită* „apa care se rostogolește cu furie și din calea căreaia nu e scăpare" (cf. Anania 2001, p.765) 123,5

APĂRĂTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) APĂRĂTORIU
apărătoriul: *sg. nom.* 17,3

(a) APĂSA: v. I
apăsa: *ind. imp. 3.pl.* 88,43

APOI: adv.
apoi: *adv. în sintagma ceale de* ***apoi*** „sfârșitul" 72,17

(a se) APRINDE: v. III
(să) va **aprinde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13; 38,4
(să) **aprinde:** *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),2
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9; 72,21; 77,21; 105,18; 117,12
aprinde: *imperativ 2.sg.* 25,2
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,2; 77,38; 104,19
aprinde(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 78,5; 88,47

APRINDERE: s.f.
aprinderi: *pl. ac.* 65,15

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. dat.* 14,3; 23,4
(cei) de-aproape: *s.m. pl. nom./ac.* 14,3; 37,12; 121,8
de-aproa**pelui:** *s.m. sg. dat.* 14,4
aproapele: *sg. ac.* 27,3
(un) aproape: *s.m. sg. ac.* 34,14
(ceale) de aproape: *s.f. pl. nom.* 44,15
aproape: *adv.* 21,12; 33,19; 44,10; 84,10; 118,151; 144,18

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15; 87,4
(să) apro**pie:** *ind. prez. 3.pl.* 26,2; 31,9; 54,19; 148,15
(să) **vor** apro**piia:** *ind. viit.I. 3.pl.* 31,6
apropiiați(-vă): *imperativ 2.pl.* 33,6
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,12; 54,22; 106,18
apropiia(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 63,8
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,7
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,10
apropiiatu**(-s)-au:** *ind. pf.c. 3.pl.* 118,150
apropie**(-să):** *conj. prez. fără să 3.sg.* 118,169

(a) APUCA: v. I
să **apuce:** *conj. prez. 3.sg./pl.* 10 (Ov),9; 103,21
apucatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,12; 39,13
apucă: *imperativ 2.sg.* 34,2; 139,5
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,16; 67,32; 136,9
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 67,26; 114,8
apucă: *imperativ 2.sg.* 68,15
apucat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 76,5
apu**cat-am:** *ind. pf.c. 1.sg.* 118,147

APUS: s.n. „asfințit"; „vest"
apus: *sg. ac.* 49,1; 67,5; 74,7; 102,12; 106,3; 112,3
apusul: *sg. ac.* 103,19

ARAB: s.m.; var. (Înv.) ARAV; (Înv. și pop.) ARAP
aravilor: *pl. gen.* 71,10
arapilor: *pl. gen.* 73,14

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 17,35; 106,16

(a se) ARĂTA: v. I
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6; 77,11; 147,20
(mă) voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,15; 41,3
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,15
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,16; 117,27
arată: *imperativ 2.sg.* 24,4; 30,17; 79,4, 8, 20; 84,8
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 24,14

voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,23; 90,16
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 50,8; 70,20
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 58,12
arătat-**ai**: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,5
(m-)am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 62,3
arată**(-Te)**: *imperativ 2.sg.* 79,2
(să) **vor** arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 91,8

ARĂTARE: s.f. „dezvăluire", „revelare"
arătarea: *sg. nom.* 118,130

ARĂTAT, **-Ă**: adj. „vizibil"
arătat: *m. sg. nom.* 49,3

ARC: s.n.
arcul: *sg. nom./ac.* 7,13; 10,3; 17,35; 36,14, 15; 43,7; 45,10; 57,8; 63,4; 77,9
arcului: *sg. gen.* 59,6
arcelor: *pl. gen.* 75,4
arcu: *sg. ac.* 77,57

(a) ARDE: v. III
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,10; 49,3; 96,3; 120,6
ars-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,7
arde: *ind. prez. 3.sg.* 82,15
arzând: *gerunziu* 103,4; 104,32
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,18

ARDERE: s.f. „incendiere"; „jertfă", „sacrificiu"
arderea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***arderea de tot*** „jertfa" 19,4; 39,7
arderile: *pl. ac., în sintagmele* ***arderile ceale de tot/arderile de tot*** 49,8; 50,18, 21
arderi: *pl. ac.* 65,13
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 65,15

ARGINT: s.n.
argint: *pl. nom./ac.* 11,7; 67,31; 104,37; 113,12; 118,72; 134,15
argintul: *sg. nom.* 65,10

ARGINTAT, **-Ă**: adj.; var. (Rar) **ARGINȚIT, -Ă**
argințite: *f. pl. ac.* 67,14

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) AREPĂ
aripilor: *pl. gen.* 16,8; 35,8; 56,2; 60,5; 62,8
aripile: *pl. ac.* 17,11; 67,14; 90,4; 103,3; 138,9
arepi: *pl. ac.* 54,7

ARMĂ: s.f.
arma: *sg. ac.* 5,15
armă: *sg. ac.* 34,2
armele: *pl. ac.* 45,10
arme: *pl. nom.* 56.5

ARS, **-Ă**: adj.
arsă: *f. sg. nom.* 79,17

(a se) ARUNCA: v. I
(m-)am aruncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,11
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,19
aruncă: *imperativ 2.sg.* 54,23
aruncând: *gerunziu* 125,6

ARZĂTOR, **-TOARE**: s.m./f.
(celor) arzători: *s.m. pl. dat.* 7, 14

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,2; 16,1; 26,7; 27,2; 44,11; 49,7; 53,4; 54,3; 80,9; 139,7
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,42, 45; 80,12; 105,25, 44
ascultați: *imperativ 2.pl.* 33,12
vei asculta: *ind. viit.I. 2.sg.* 80,9
a asculta: *inf. prez.* 102,20

(a se) ASCUNDE: v. III
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,16; 26,5; 30,5; 34,7, 8
să (să) ascunză: *conj. prez. 3.sg.* 18,7
ai ascuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,20
ascunde(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,21
am **ascuns**: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,5; 39,11; 118,11
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,10; 53,2; 68,6; 138,15
(m-)aș fi ascuns: *cond. pf. 1.sg.* 54,13
vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,7
să ascunză: *conj. prez. 3.pl.* 63,6
(nu) ascunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,19
ascuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 139,6; 141,4

ASCUNDERE: s.f.
ascunder**ea**: *sg. ac.* 17,12
ascunder**e**: *sg. ac.* 80,8

ASCUNS: s.n. „taină"; „greșeală ascunsă"; „ascunziș"; „rezerve"
(ceale) ascunse: *pl. ac.* 9,1; 16,14; 18,13; 50,8
ascunsuri: *pl. ac.* 10 (Ov),8; 16,12; 63,5
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru ascuns*** „în taină" 10 (Ov),9; 100,5; 138,15
ascunsul: *sg. ac.* 26,5; 30,21
ascunsurile: *pl. ac.* 43,22

(a) ASCUȚI: v. IV
au ascuțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,4
sânt ascuțite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 119,4
ascuți**t-au**: *ind. pf.c. 3.pl.* 139,4

ASCUȚIT, **-Ă**: adj.
ascuțite: *f. pl. nom.* 44,6; 149,6
ascuțit: *n. sg. ac.* 51,4
ascuțită: *f. sg. nom.* 56,5

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se)** ASĂMĂNA
(mă) voiu asămăna: *ind. prez. 1.sg.* 27,1

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv. ccr.) „chip"
asămănarea: *sg. ac.* 57,5; 143,12
asămănare: *sg. ac.* 105,20

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 34,10; 39,6; 70,19; 82,2; 85,8; 88,9; 113,16; 134,18
aseaminea: *adv.* 48,13, 21; 49,21; 67,7; 88,7; 101,7; 142,7; 143,4

ASIRIAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
asiriianilor: *pl. gen.* 75,1

ASPIDĂ: s.f. „șarpe veninos din Egipt sau Libia"; „viperă"
aspide: *pl. ac.* 13,3
aspide: *sg. gen.* 57,5
aspidă: *sg. ac.* 90,13; 139,4

ASPRU, **-Ă**: adj.
aspru: *n. sg. ac.* 90,3

ASTĂZI: adv.
astăzi 2,7; 94,8

(a se) ASTUPA: v. I
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 57,5
(s-)au astupat: *ind. pf.c. 3.sg.* 62,12
va astupa: *ind. viit.I. 3.sg.* 106,42

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) AȘEA
așa: 1,4; 34,14; 41,2; 47,6, 9, 11; 57,10; 60,9; 62,3, 5; 64,10; 67,3; 72,13, 15; 82,16; 89,12; 102,15; 103,35; 122,2; 126,4; 127,4; 130,2; 138,12; 147,20
așea: 34,14

(a se) AȘEZA: v. I
ai așezat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,10; 88,48

să aşaze: *conj. prez. 3.sg.* 7,6; 112,8
aşază: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,34; 49,5
(să) vor aşeza: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,22
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,9; 106,29, 36
aşezatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 142,3

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
aşezământul: *sg. nom./ac.* 24,10, 14; 54,21; 73,20; 77,37; 88,29, 35, 40; 102,18; 104,8; 105,45; 110,5, 9; 131,12
aşezământul: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământul de leage/aşezământul lui Dumnezeu*** 43,18; 49,5, 16; 77,10
aşezământ: *sg. ac.* 82,6; 88,4

(a) AŞTEPTA: v. I
am aşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,5, 21; 39,2; 68,21
aştaptă: *imperativ 2.sg.* 26,14
aştaptă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 32,20; 68,7; 141,8
aşteaptă: *ind. prez. 3.pl.* 36,9; 103,27
aşteaptă: *imperativ 2.sg.* 36,34
aşteptând: *gerunziu* 39,2
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,11
aşteptam: *ind. imp. 1.sg.* 54,9
au aşteptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 55,7; 68,21; 118,95
aştepta-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,11
aşteptat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,166

AŞTEPTARE: s.f.
aşteptarea: *sg. nom./ac.* 38,8; 70,5; 118,116

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. ac.* 6,7; 40,4; 62,7
aşternutului: *sg. gen./dat.* 98,5; 131,3
aşternut: *sg. ac.* 109,1

(a se) ATINGE: v. III
(să) atinge: *ind. prez. 3.sg.* 103,32
(nu vă) atingeţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 104,15
atinge(-Te): *imperativ 2.sg.* 143,5

ATUNCI: adv.
atunci: 2,5; 18,14; 39,8; 50,21; 55,10; 68,5; 75,8; 88,20; 92,2; 118,6, 92; 125,2

(a se) AŢÂŢA: v. I; var. (În v.) **(a se) AŢIŢA**
(s-)au aţiţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,9

AUSTRU: s.n.
austrul: *sg. nom.* 77,26
austru: *sg. ac.* 125,4

AUR: s.n.
aurul: *sg. ac.* 18,11; 71,15
auru: *sg. ac.* 44,14
aur: *sg. nom./ac.* 67,14; 104,37; 113,12; 118,72, 127; 134,15

AURIT, -Ă: adj.
aurit: *n. sg. ac.* 44,10

AUZ: s.n.
auzului: *sg. dat.* 50,10
auzul: *sg. ac.* 111,7

(a) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5; 6,9; 10 (Ov),17; 17,7; 21,25; 27,6; 33,5, 7, 18; 39,3; 58,8; 65,19; 68,34; 77,21; 80,6; 117,5; 119,1; 137,4
auzitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,4; 54,18; 57,6; 91,12; 93,9; 114,1; 144,19
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4; 21,3; 37,16
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10; 77,59
auzi: *imperativ 2.sg.* 12,4; 16,1, 6; 19,10; 26,7; 38,13; 54,2; 59,7; 60,2; 63,2; 64,3, 6; 68,14, 17, 18; 83,9; 85,1; 101,2, 3; 107,7; 118,145, 149; 129,2; 137,3; 140,1; 142,1, 7
ai auzit *ind. pf.c. 2.sg.* 16,6; 30,23; 60,6; 85,7; 117,21, 28; 118,26; 137,1
să (să) audă: *conj. prez. 3.sg.* 18,4
audă: *conj. prez. fără* **să** *3.sg./pl.* 19,2; 33,3
auzi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7
să auzu: *conj. prez. 1.sg.* 25,7
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,11; 96,8
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 30,14; 43,2; 47,9; 61,12; 77,3; 131,6
auziiam: *ind. imp. 1.sg.* 37,14
aude: *ind. prez. 3.sg.* 37,15
auziţi: *imperativ 2.pl.* 48,2; 65,16
auzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,20
să audă: *conj. prez. 3.sg.* 65,18; 101,21
auzitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,8
ar fi auzit: *cond. pf. 3.sg.* 80,14
auzi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 84,9
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,15
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 94,8
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 98,6
auzeai: *ind. imp. 2.sg.* 98,8
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,14; 134,17
auzi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 140,6

AUZIT: s.n. „auz"
auzitul: *sg. ac.* 17,45

AUZIT, -Ă: adj.
auzit: *n. sg. ac.* 65,8
auzită: *f. sg. ac.* 75,9; 142,8
auzite: *f. pl. ac.* 105,2

(a se) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 37,15
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,6
(să) au: *ind. prez. 3.pl.* 89,5
au: *ind. prez. 3.pl.* 134,16, 17
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 146,10

AVERE: s.f.
averea: *sg. ac.* 108,11

B

BALAUR: s.m.; var. (În v. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaurilor: *pl. gen.* 73,13
bălaurului: *sg. gen.* 73,14
bălaur: *sg. ac.* 90,13
bălaurul: *sg. nom.* 103,26
bălauri: *pl. voc.* 148,7

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 14,5

BARBĂ: s.f.
barbă: *sg. ac.* 132,2
barba: *sg. nom.* 132,2

BARDĂ: s.f.
bardă: *sg. ac.* 73,6

(a) BATE: v. III
ai bătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8; 68,27
am **fost bătut:** *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 72,14
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,33, 36; 134,8, 10; 135,10, 17

(a) BATJOCORI: v. IV; var. **(a) BAJOCORI**
va bajocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 36,13
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,8
bajocoritu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16
au bajocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 79,7
a bajocori: *inf. prez.* 103,26

BATJOCURĂ: s.f.; var. BAJOCURĂ
bajocură: *sg. ac.* 34,16
batjocură: *sg. nom./ac.* 43,14; 78,4

(a) BĂGA: v. I
bagă: *imperativ 2.sg.* 83,9
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,4; 77,54
băgatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 65,11

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom./ac.* 1,1; 5,8; 31,2; 33,9; 39,5; 79,18; 83,6; 91,7; 111,1; 139,12
bărbații: *pl. nom./ac.* 25,9; 54,24; 58,3; 75,6
bărbații: *pl. voc.* 138,19
bărbatului: *sg. gen.* 146,10

BĂTAIE: s.f. „lovitură"; „plagă"; „pedeapsă"
bătăile: *pl. nom.* 31,10; 38,11
bătâi: *pl. nom.* 34,15
bătăi: *pl. ac.* 37,18; 72,5; 88,33
bătaia: *sg. nom.* 90,10; 105,30

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 104,22; 148,12
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 106,32
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 118,100

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneților: *pl. gen.* 70,9
bătrânețe: *sg. ac.* 70,18
bătrânețele: *pl. nom.* 91,11
bătrânețe: *pl. ac.* 91,15

BĂUTURĂ: s.f.; var. BEUTURĂ
beutură: *sg. ac.* 79,6
beutura: *sg. ac.* 101,10

BÂRFĂ: s.f.
bârfeale: *pl. ac.* 118,85

(a) BEA: v. II
voiu bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,13
bea: *ind. imp. 3.pl.* 68,13
bea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 74,9
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 77,44
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,7

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cel) beat: *s.m. sg. ac.* 106,27

BERBEC: s.m.
berbecilor: *pl. gen., în sintagma* ***fiii berbecilor*** „miei (pentru jertfă)" 28,1
berbecii: *pl. nom.* 64,14
berbeci: *pl. ac.* 65,15

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structuri v. dislocate* ***bine să cuvintează/bine voiu cuvânta/bine e cuvântat/bine cuvintează/bine să va cuvânta/bine vor cuvânta/fie binecuvântat/bine ești cuvântat/bine să cuvinteaze*** 10 (Ov),3; 15,7; 17,47; 25,12; 27,6; 30,22; 33,2; 36,22; 40,14; 48,19; 62,5; 65,20; 67,36; 71,15, 17, 18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 118,12; 123,6; 134,21; 143,1; 144,1, 2, 10, 21
bine: *adv. în sintagma* ***vreame bine cuvioasă*** „vreme potrivită" 31,6
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine ai voit/bine vor voi/bine au voit*** 43,4; 48,14; 67,17
bine: *adv.* 32,3; 34, 25; 39,16; 69,4; 72,28; 91,2, 15; 117,8, 9, 25; 118,71, 122; 127,2; 150,5
(mai) bine: *adv.* 36,16
bine: *adv. în structura v.* ***bine am plăcut/bine plăceam/bine voiu plăcea/bine au plăcut*** 25,3; 34,14; 114,9; 146,11; 149,4
bine: *adv. în sintagma* ***bine plăcute*** 118,108
bine: *s.n. sg. ac.* 12,6; 13,1, 3; 33,15; 35,4; 36,27; 48,19; 50,20; 52,2, 4; 56,3; 85,17; 114,7; 124,4
binele: *s.n sg. ac.* 33,11
bine: *s.n sg. ac., în sintagma facerile de bine* 77,11

(a se) BINECUVÂNTA: v. I
bine **(să) cuvintează:** *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),3; 144,21
bine **voiu** cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,7; 25,12; 33,2; 62,5; 144,1, 2
bine **e** cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 17,47; 27,6; 30,22; 40,14; 65,20; 67,20, 36; 71,18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 123,6; 134,21; 143,1
bine **cuvintează:** *ind. prez. 3.pl.* 36,22
bine **(să)** va **cuvânta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 48,19
binecuvânta: *ind. imp. 3.pl.* 61,5
binecuvântați: *imperativ 2.pl.* 65,8; 67,27; 95,2; 102,20, 21, 22; 133,1, 2; 134,19, 20
bine **vor** cuvânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,15
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără să 3.sg.* 71,17; 112,2
binecuvintează: *imperativ 2.sg.* 102,1, 2; 103,1, 35
binecuvântează: *imperativ 2.sg.* 102,22
binecuvântăm: *ind. prez. 1.pl.* 113,26
bine ești cuvânt**at:** *pasiv ind. prez. 2.sg.* 118,12
bine să **cuvinteaze:** *conj. prez. 3.pl.* 144,10

(a) BINEPLĂCEA: v. II
bine am **plăcut:** *ind. pf.c. 1sg., în structura v. dislocată bine* ***am*** *plăcut* 25,3
bine plăceam: *ind. imp. 1.sg., în structura v.* ***bineplăceam*** 34, 14
bine **voiu** plăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 114,9
bine **au** plăcut: *ind. pf.c. impers.* 146,11; 149,4

BINEPLĂCUT, -Ă: adj.; (scris și) BINE **PLĂCUT, -Ă**
bine **plăcute:** *n. pl. ac.* 118,108

(a) BINEVESTI: v. IV
binevestesc: *ind. prez. 3.pl.* 67,12

BINEVESTIT, -Ă: adj.
binevestită: *f. sg. ac.* 80,4

(a) BINEVOI: v. IV
bine **voiaște:** *imperativ 2.sg.* 39,14
bine **ai voit** *ind. pf.c. 2.sg.* 43,4
bine **vor** voi: *ind. viit.I. 2pl.* 48,14
bine au voit: *ind. pf.c. 3.sg.* 67,17
a binevoi: *inf. prez.* 76,8

(a) BIRUI: v. IV
să biruiești: *conj. prez. 2.sg.* 50,6
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,9; 64,4; 128,2

BIRUINȚĂ: s.f.
biruința: *sg. nom.* 2,8

BISERICĂ: s.f.
bisearica: *sg. nom./ac.* 5,8; 10,5; 17,7; 26,4; 27,2; 28,9; 44,16; 64,5; 67,30; 78,1; 137,2; 149,1
bisericii: *sg. gen.* 47,10; 143,12

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom./ac.* 3,9; 108,18; 132,3
blagosloveniile: *pl. ac.* 20,4
blagoslovenie: *sg. ac.* 20,7; 23,5; 36,26; 83,8; 144,16
blagoslovenia: *sg. nom.* 128,8

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
vei blagoslovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,15; 108,28
blagoslovească: *imperativ 2.sg.* 27,9
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11
au blagoslovit *ind. pf.c. 3.sg.* 44,3; 106,38; 113,20
blagoslovivei: *ind. viit.I. 2.sg.* 64,12
să blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 66,2
blagoslovească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 66,7, 8
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,17
blagoslovit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,2
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 111,2; 127,4

blagoslovit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 113,20, 21; 147,13
blagosloviți **sânteți:** *pasiv ind. prez. 2.pl.* 113,23
blagoslo**vit-am:** *ind. pf.c. 1.sg.* 117,26
blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 127,5; 133,3
blagoslovitu(-)-am: *ind. pf.c. 1sg.* 128,8
blagoslo**vind:** *gerunziu* 131,15
voiu blagoslovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,15

BLÂND, **-Ă:** adj./s.
(cei) blânzi: *s.m. pl. nom./ac.* 24,9; 33,3; 36,11; 146,6; 149,4
blânzii: *s.m. pl. ac.* 75,10
bland: *adj. m. sg. nom.* 85,5

BLÂNDEȚE: s.f.
blândeațe: *sg. ac.* 44,5; 89,10
blândeațele: *pl. ac.* 131,1

BLESTEM: s.n.; var. BLĂSTĂM
blăstăm: *sg. ac.* 10 (Ov),7; 13,3; 58,13
blăstămul: *sg. ac.* 108,18

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blastămă: *ind. prez. 3.pl.* 36,22
ar **fi** blăstămat: *cond. pf. 3.sg.* 54,13
blăstăma: *ind. imp. 3.pl.* 55,6; 61,5
blăstăma-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 108,28
[fie] blăstămați: *pasiv conj. prez. fără să 3.pl.* 118,21

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. ac.* 40,4

BOGAT, **-Ă:** adj./s.
(cei) bogați: *s.m. pl. ac.* 10 (Ov),8
bogații: *s.m. pl. nom.* 33,11; 44,13
bogatul: *sg. nom.* 48,3

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiile: *pl. ac.* 36,3; 48,11
bogăția: *sg. nom./ac.* 36,16; 61,11; 118,14
bogățiilor: *pl. gen.* 48,7; 51,9
bogății *pl. ac.* 72,12; 75,6
bogăție: *sg. nom.* 111,3

BOIER: s.m.; var. (Înv. și pop.) BOIAR
boiarii: *pl. voc.* 23,7, 9; 145,2
boiarii: *pl. ac.* 117,9

BOLÂND, **-Ă:** s.m./f.; var. BOLUND, **-Ă** (Trans. Ban) „nebun"
(cei) bolunzi: *s.m. pl. voc.* 93,8

BOLNAV, **-Ă:** s.m./f.
bolnav: *s.m. sg. nom.* 104,37

BOU: s.m.
boii: *pl. nom.* 8,8; 49,10; 143,14
boi: *pl. ac.* 65,15

BRAȚ: s.n.
brațul: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),15; 43,4; 70,18; 76,16; 88,11, 14, 22; 97,1
brațele: *pl. nom.* 17,35
brațele: *pl. nom.* 36,17
brațului: *sg. gen.* 78,11
brațu: *sg. ac.* 135,12

BRÂU: s.n.
brâu: *sg. ac.* 108,19

BRICI: s.n.
briciu: *sg. ac.* 51,4

BROASCĂ: s.f.
broască: *sg. ac.* 77,45
broaște: *pl. ac.* 104,30

BRUMĂ: s.f.
brumă: *sg. ac.* 77,47; 118,83

BUCATĂ: s.f.
bucate: *pl. ac.* 77,18, 25
bucatele: *pl. nom.* 77,30

BUCĂȚICĂ: s.f.
bucățealele: *pl. ac.* 147,17

(a se) BUCURA: v. I
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5; 50,10; 88,13, 17; 144,7
bucura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,6; 13,7; 18,6; 52,7
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,9
(să) va **bucura:** *ind. viit.I. 3.sg.* 20,2; 34,9; 40,12; 50,16
bucura(**-mă/-Mă)-voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8; 59,8
(vă) bucurați: *imperativ 2.pl.* 31,11
bucurați(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,1; 67,5; 80,2
să **(să)** bucure: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,19, 24; 37,17; 47,12; 66,5; 95,11; 149,2
(să) bucură: *ind. prez. 3.pl.* 34,26
bucure(**-să):** *conj. prez. fără să 3.pl.* 34,27; 39,17
(mă) voiu bucura: *ind. viit.I. 1.sg.* 58,17; 62,8; 91,5
să **(se) bucure:** *conj. prez. 3.pl.* 67,4
bucura(**-se)-vor:** *ind. viit.I. 3.pl.* 70,23
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 83,3
(ne-)am bucurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,14
să **(ne)** bucurăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,1; 117,24
bucura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 95,12

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 20,7; 29,12; 44,16; 46,2; 50,10; 62,6; 64,13; 88,16; 104,43; 106,22; 117,15; 125,2, 5, 6
bucuriia: *sg. voc., în sintagma bucuriia mea* 31,7
bucuriii: *sg. gen.* 41,5; 44,8
bucuriia: *sg. nom./ac.* 47,3; 50,14; 118,111

BUN, **-Ă:** adj./s./adv.
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 4,6; 121,9
bune: *s.n. pl. ac.* 34,12; 37,21
bune: *s.n. pl. ac.* 108,5
(celor) buni: *s.m. pl. dat.* 124,4
bună: *adj. f. sg. ac., în sintagma* (Înv. și reg.) ***bunei-voirei***, bunăvoință" 5,15
bun: *adj. m./n sg. nom./ac.* 33,9; 44,2; 51,11; 53,8; 72,1; 85,5; 99,5; 105,1; 106,1; 117,1, 2, 29; 118,68; 134,3; 135,1; 142,10; 144,9; 146,1
bune: *adj. f. pl. ac.* 33,13
bună: *adj,. f. sg. nom./ac.* 35,5; 62,4; 68,17; 108,21; 110,10; 118,72
bună: *adj. f. sg. ac., în loc. adv. de bună voie* 53,8
bunei: *adj. antep. f. sg. gen., în sintagma* ***bunei*** *plăceri* 68,14
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 83,11
bune: *adj. în sintagma bune* ***vrerile*** 140,5
bun: *adv.* „bine" 132,1

BUNĂTATE: s.f.
bunătățile: *pl. ac.* 15,2; 26,13; 64,5; 127,5
bunătatea: *sg. ac.* 24,7; 37,21; 105,5; 118,68
bunătăți: *pl. ac.* 24,13; 38,3; 83,13; 102,5; 106,9
bunătății: *sg. gen.* 30,20; 64,12; 144,7
bunătate: *sg. ac.* 36,3; 51,5; 84,13; 103,28; 118,65, 66

BUNĂ-CUVIINȚĂ: s.f.
bună-cuviința: *sg. nom./ac.* 25,8; 49,2

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv. de bunăvoie* 53,8; 67,10; 118,108

BUNĂVOIRE: s.f. (scris și) **BUNĂ-VOIRE**
bunăvoirea: *sg. ac.* 50,20
bunei-voirei: *sg. gen.* 5,15

BUNĂVRERE: s.f. (scris şi) BUNĂ VRERE „bunăvoinţă”
bunăvr**ea**rea: *sg. ac.* 88,18; 105,4
bune **vr**erile: *pl. ac.* 140,5

BURUIANĂ: s.f.
bur**uienile**: *pl. ac.* 36,2
bur**uiană**: *sg. ac.* 103,14

BUZĂ: s.f.
buze: *pl. nom./ac.* 11,3; 16,1; 62,6; 119,2
buzele: *pl. nom./ac.* 11,4, 5; 13,3; 15,4; 21,8; 30,19; 33,14; 39,10; 44,3; 50,17; 58,8; 62,4; 65,14; 70,23; 88,35; 105,33; 118,13, 171; 139,4
buzelor: *pl. gen./dat.* 16,4; 20,3; 58,13; 139,10; 140,3

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 19,8; 75,7
calul: *sg. nom./ac.* 31,9; 32,17
calului: *sg. gen* 146,10

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 1,1, 6; 2,12; 5,9; 13,3; 17,31, 33; 18,6; 24,12; 26,11; 31,8; 34,6; 35,5; 36,5, 7, 23, 34; 43,19; 48,14; 49,23; 66,3; 76,14, 20; 85,11; 101,24; 106,4, 17; 118,9, 14, 27, 29, 30, 32, 33, 37, 101, 104, 128; 138,24; 141,4; 142,8; 145,9
cale: *sg. ac.* 24,8; 67,5, 20; 77,50; 79,13; 84,14; 88,42; 100,6; 106,7, 40; 109,7; 118,1; 139,6
căile: *pl. nom./ac.* 10 (Ov),5; 13,3; 15,11; 17,22; 24,4, 9,10; 38,2; 50,15; 80,14; 90,11; 94,11; 102,7; 118,3, 5, 15, 26, 151, 168; 127,1; 137,5; 138,4; 144,17
căi *pl. ac.* 16,4
călii: *sg. gen.* 79,10

CAMĂTĂ: s.f.
camătă: *sg. ac.* 14,5
camăta: *sg. nom.* 54,12
camete: *pl. ac.* 71,14

CANDELĂ: s.f.; var. CANDILĂ
candila: *sg. ac.* 17,29
candilă: *sg. nom./ac.* 118,105; 131,17

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 3,4; 7,17; 20,4; 21,8; 22,5; 26,6; 37,5; 39,8; 82,3; 109,7; 117,22; 139,8, 10; 140,5
cap: *sg. ac.* 17,44; 43,15; 132,2
capului: *sg. gen.* 39,13; 59,9; 68,5; 107,9
capetele: *pl. ac.* 65,12; 67,22; 73,13, 14; 108,25; 109,6

CAR: s.n.
carul: *sg. nom.* 67,18

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 49,13
carnea: *sg. nom./ac.* 101,6; 108,24
cărnurile: *pl. ac.* 26,2; 77,27; 78,2; 118,120

CARTE: s.f.
Cartea/cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea psalmilor*; 68,29; 138,16
cărţii: *sg. gen.* 39,8

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 5,8; 44,11; 49,9; 51,2; 58,1; 65,13; 83,5; 95,1; 103,17; 111,3; 113,1, 17, 20; 117,3; 126,1
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului/casa lui Dumnezeu/ casa Dumnezeului mieu*** 22,6; 26,4; 41,5; 51,10; 54,15; 83,11; 91,14; 117,26; 121,1, 9; 133,1; 134,2
casii: *sg. gen./dat.* 25,8; 29,1; 35,9; 48,17; 67,13; 68,10; 92,5; 97,3; 100,2, 7; 121,5; 127,3; 131,3
casă: *sg. ac., în sintagma* ***casă de scăpare*** 30,3
case: *pl. ac.* 44,9
casele: *pl. nom./ac.* 47,14; 48,12; 73,20
casei: *sg. gen* 64,5
casă: *sg. ac.* 67,7; 83,4; 112,9; 128,6
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Dumnezeului/casii Domnului*** 91,14; 115,19; 133,1; 134,2
casii: *sg. dat. adn.* 104,21
casa: *sg. voc., în sintagmele* ***casa lui Israil/casa lui*** *Aaron/casa* ***lui Levi*** 134,19, 20
căsile: *pl. ac.* 47,4

CASIA: s.f. (Înv.) „scorţişoară”
casiia: *sg. nom.* 44,9

CATEDRĂ: s.f.; var. CATHEDRA (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun”) (Neob.) „jeţ”
cathedr**a**: *sg. ac.* 106,32

(a) CĂDEA: v. II
cază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 5,12; 89,6
să cazu: *conj. prez. 1sg.* 7,5
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 34,8
să caz: *conj. prez. 1.sg.* 117,13
cad: *ind. prez. 3.pl.* 144,14
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 10 (Ov),10; 36,24
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,16; 15,6; 19,9; 26,2; 35,13; 54,5; 56,7; 68,10; 77,28, 64
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,39; 90,7; 139,11; 140,10
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,30; 36,2, 20; 44,6; 71,9
căzând: *gerunziu* 36,20
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 57,9
cădeţi: *ind. prez. 2.pl.* 81,7
să cădem: *conj. prez. 1.pl.* 94,6
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 104,38

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. nom.* 105,29
căderi: *pl. ac.* 109,6
cădeare: *sg. nom.* 143,14

(a se) CĂI: v. IV
(s-)au căit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,45
(Să) va **căi**: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,4

(a) CĂLCA: v. I
calce: *conj. prez. 3.sg.* 7,6
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 55,2
călcatu(-)au: *ind. pf.c. 3.pl.* 55,3
călca: *ind. imp.. 3.pl.* 56,4
vei călca: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,13
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 138,11

CĂLCARE: s.f.
călcări: *pl. ac., în sintagma* ***călcări de leage*** 100,3

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „persoană care încalcă un jurământ, o lege, o poruncă”
călcătorii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***călcătorii de leage*** 5,6; 25,4; 85,14; 118,85, 113
călcătoriul: *sg. nom., în sintagma* ***călcătoriul de leage*** 35,2
călcătoriului: *sg. gen., în sintagma* ***călcătoriului*** *de leage* 70,4
călcători: *pl. ac., în sintagma* ***călcători*** *de leage* 118,119

CĂLCÂI: .s.n.
călcâiului: *sg. gen.* 48,6
călcâiul: *sg. ac.* 55,7

CĂLDARE: s.f. (aici) „vas pentru spălarea picioarelor sau a mâinilor” (cf. Anania 2001, p.681)
căldarea: *sg. nom.* 59,10; 107,10

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 18,7

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"
cămara: *sg. ac.* 18,6
cămările: *pl. ac.* 104,30

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,2; 46,10; 67,26, 28; 82,12; 104,22; 112,8; 118,23, 161; 148,11
căpeteniilor: *pl. gen.* 32,10; 75,13; 86,6
căpetenii: *pl. ac.* 44,17; 81,7; 106,40
căpeteniia: *sg. nom.* 104,20
căpetenie: *sg. ac.* 104,21

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. nom./ac.* 8,9; 16,5; 17,46; 22,3; 24,4; 43,19; 76,20; 141,4
cărare: *sg. ac.* 26,11
cărării: *sg. dat.* 77,50
cărarea: *sg. ac.* 118,35; 138,3
cărărilor: *pl. dat. adn.* 118,105

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. nom.* 17,9, 13, 14; 139,11
cărbunii: *pl. ac.* 119,4

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațe: *sg. ac.* 70,18

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțe: *pl. ac.* 19,8

CĂTUȘĂ: s.f.
cătuși: *pl. ac.* 149,8

(a se) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,11; 13,2; 23,6; 33,11; 36,32; 39,17; 52,3; 68,7; 69,3, 5; 70,13, 24; 103,32; 104,3; 118,2
caută: *imperativ 2.sg.* 12,4; 24,16; 33,15; 68,17; 73,20; 79,15; 83,10; 85,16; 89,16; 118,132, 176
să **caute:** *conj. prez. 3.pl.* 77,7; 103,21; 104,45
căutați: *indicativ prez. 2.pl.* 4,3
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),4; 43,22; 60,8
căuta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),15
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,4; 118,6, 33, 145
căutatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,8
ai căutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,8
căutat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,5
vei **căuta:** *ind. viit.I. 2.sg.* 36,10
am căutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,36; 76,3; 118,10, 22, 45, 56, 94, 100; 121,9
căuta: *ind. imp. 3.pl.* 37,13; 77,34
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,2; 53,5; 62,10; 85,14; 118,155
căutați: *imperativ 2.pl.* 68,33; 104,4
vor **căuta:** *ind. viit.I. 3.pl.* 82,17
căutat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 101,18

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) CÂNE
câni: *pl. nom.* 21,17
cânelui: *sg. gen.* 21,21
câni: *pl. ac.* 58,15
câinilor: *pl. gen.* 67,24

CÂINESC, -EASCĂ: adj. var. (Reg.) CÂNESC, -EASCĂ
câinească: *f. sg. ac., în sintagma* ***muscă*** *câinească* 77,45; 104,31

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului: *sg. gen.* 8,8; 102,15; 103,11, 16
câmpii: *s.m. pl. nom./ac.* 64,12; 95,12; 103,8; 131,6
câmpul: *sg. ac.* 77,12, 43

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1; 105,12
voiu cânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,18; 12,6; 58,17; 60,9; 70,23; 88,2; 100,1; 143,9
cânta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3; 12,6; 26,6; 56,8; 74,10; 103,33; 107,2
cântați: *imperativ 2.pl.* 9,12; 29,5; 32,2, 3; 46,7, 8; 67,5, 33; 95,1, 2; 97,1, 4; 104,2; 136,3; 149,1
cânta-vom: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,14
să cânte: *conj. prez. 3.sg./pl.* 29,13; 149,3
vor cânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,14
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 67,26; 68,13
vom cânta: *ind. viit.I. 1.pl.* 136,4
cânte: *conj. prez. fără* **să** *3.pl.* 137,5
a cânta: *inf. prez.* 146,7

CÂNTARE: s.f.
cântării: *sg. gen.* 17,1; în titlu: *Psalm 29; Psalm 91; Psalm 92; Psalm 94;* 47,1; 66,1; 67,1; 74,1; 86,1; 90,1
cântare: *sg. nom./ac.* 32,3; 39,4; 64,2; 68,31; 70,22; 91,4; 95,1; 97,1; 136,3; 143,9; 149,1
cântarea: *sg. nom.* 38,1; 39,4; 41,9; 44,1; 64,1; 65,1; 70,6; 75,1; 82,1; în titlu: *Psalm 87; Psalm 95; Psalm 120; Psalm 122;* 107,1; 119,1; 121,1; 123,1; 124,1; 125,1; 126,1; 127,1; 128,1; 129,1; 130,1; 131,1; 132,1; 133,1; 136,4; 148,15
cântările: *pl. ac.* 53,1; 54,1; 60,1; 136,3
cântări: *pl. ac.* 75,1; 136,3

(a) CÂRTI: v. IV
au cârtit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,25

(a) CÂȘTIGA: v. I
au câștigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,54
am câștigat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,111

CEARĂ: s.f.
ceara: *sg. nom./ac.* 21,15; 57,9; 67,3; 96,5

CEAȚĂ: s.f.
ceață: *sg. nom.* 17,10; 96,2

CENUȘĂ: s.f.; var. CENUȘE
cenușe: *sg. ac.* 101,10
cenușa: *sg. ac.* 147,16

CER: s.n.; var. CERIU
ceriu: *sg. ac.* 2,4; 10,5; 13,2; 17,14; 32,13; 35,6; 52,3; 56,4, 11; 72,9, 25; 75,9; 77,26; 79,15; 84,12; 88,38; 101,20; 102,19; 112,6; 113,11; 118,89; 134,6; 138,8; 148,14
ceriuri: *pl. nom./ac.* 8,2; 56,6, 12; 88,3; 106,26; 107,5, 6; 112,4; 122,1; 148,1, 4
ceriurile: *pl. nom./ac.* 8,4; 17,10; 18,2; 21,32; 32,6; 49,6; 67,9; 68,35; 88,6, 12; 95,5, 11; 96,6; 101,26; 135,5; 143,5
ceriului: *sg. gen.* 8,9; 49,11; 77,23; 78,2; 88,30; 90,1; 102,11; 103,12
ceriul: *sg. ac.* 18,7; 19,7; 49,4; 103,2; 113,23; 120,2; 123,8; 133,3; 145,6; 146,8
ceriul: *sg. nom./ac., în gen. superl.* ***ceriul ceriului*** 67,34; 113,24
ceriului: *sg. gen., în gen. superl.* ***ceriul ceriului*** 67,34; 113,24
ceriurile: *pl. voc., în sintagma* ***ceriurile ceriurilor*** 148,4
ceriurilor: *pl. gen., în gen. superlativ* ***ceriurile ceriurilor*** 148,4

CERB: s.m.
cerbilor: *pl. gen./dat.* 17,34; 103,18
cerbii: *pl. ac.* 28,9; 113,4, 6
cerbul: *sg. nom.* 41,2

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. ac.* 128,4

(a) CERCA: v. I
cerci: *ind. prez. 2.sg.* 7,10
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,13; 21,27; 24,10; 34,4; 39,15; 118,2; 141,5
cercat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,3
cearcă: *imperativ 2.sg.* 25,2
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,8
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,24

ai cercat *ind. pf.c. 2.sg.* 65,10
cercatu(**-)-am:** *ind. pf.c. 1.sg.* 80,8
voiu cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,69
cercatu(**-)-ai:** *ind. pf.c. 2.sg.* 138,1

(a) CERCETA: v. I
cercetezi: *ind. prez. 2.sg.* 8,5
ai **cercetat:** *ind. pf.c. 2.sg.* 16,3; 138,3
să **cercetez:** *conj. prez. 1.sg.* 26,4
a **cerceta:** *inf. prez.* 58,6
cercetat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,10
cercetează: *imperativ 2.sg.* 79,15; 105,4
cerceta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,33
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,34, 115
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,129

(a) **CERE:** v. III
ceare: *imperativ 2.sg.* 2,8
au cerşut: *ind. pf.c. 3.sg.* „a cerut" (spre deosebire de sensul „a cere pomană", pentru care s-a desprins din conjugarea lui **(a) cere** verbul **(a) cerşi**) 20,5
am cerut: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,4
cerând: *gerunziu* 36,25
ai cerut: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,7
să cearã: *conj. prez. 3.sg./pl.* 77,18; 108,10
cerut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 104,40

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* 6,10; 16,1; 60,2; 105,15; 118,170
cererile: *pl. ac.* 19,7; 36,4
cererii: *sg. gen.* 85,6

CERESC, -EASCĂ: adj./s.
(Cel) Ceresc: *s.m. sg. nom.* 67,15
cerească: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***pâine cereească/pâne cerească*** 77,24; 104,40
ceresc: *adj. m. sg. dat., în sintagma* ***Dumnezeului ceresc*** 135,26

(a se) **CERTA:** v. I
să certi: *conj. prez. 2.sg.* 6,2; 37,2
certat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6
(să) voi certa: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,28
cearta: *ind. prez. 3.pl.* 67,31
va **certa:** *ind. viit.I. 3.sg.* 93,10
vei certa: *ind. viit.I. 2.sg.* 93,12
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,14; 105,9; 117,18
certând: *gerunziu* 117,18
certat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,21
certa(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 140,5

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* 17,16, 36; 75,7; 79,17; 103,7

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 9,7; 68,36; 138,20
cetate: *sg. ac.* 30,22; 54,10; 71,16; 121,3
cetatea: *sg. nom./ac.* 45,5; 47,3; 58,7, 15; 59,11; 72,20; 107,11; 126,1
cetatea: *sg. ac., în sintagma cetatea* ***Dumnezeului/cetatea Domnului*** 47,2, 9; 100,8
cetatea: *sg. voc., în sintagma cetatea* ***lui Dumneæu*** 86,3
cetăţii: *sg. gen., în sintagma* ***cetăţii ceii de lăcuit*** 106,4
cetatea: *sg. ac., în sintagma cetatea cea de* ***lăcuit*** 106,7
cetăţi: *pl. ac., în sintagma cetăţi de* ***lăcuit*** 106,36

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedrii: *pl. nom./ac.* 28,5; 36,35; 79,11; 103,16; 148,9
chedrul: *sg. ac.* 91,13

(a) **CHEMA:** v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,2; 17,7; 30,18; 114,4; 117,5
au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,5; 49,1; 52,6; 77,58; 78,6; 104,16
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,4; 55,10; 101,3; 114,2; 115,13, 17; 137,3
vom chema: *ind. viit.I. 1pl.* 19,8, 10; 74,2; 79,19
cheamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 41,8; 98,6; 144,18; 146,4, 9
chematu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,12
chema-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,4
chiiamă: *imperativ 2.sg.* 49,15
ai chemat: *ind. prez. 2.sg.* 80,8
chiamă: *ind. prez. 3.pl.* 85,5
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,27
chema: *ind. imp. 3.pl.* 98,6
(nu) chema: *imperativ prohib. 2.sg.* 101,25
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 104,1

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una de alta"
chimvale: *pl. ac.* 150,5
chinvale: *pl. ac.* 150,5

CHINUIRE: s.f.
chinuire: *sg. ac.* 31,4

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***în ce chip*** 32,22; 41,2
chip: *sg. ac., în expr.* ***în chip*** „ca o nălucă" 38,7
chipul: *sg. ac.* 72,20

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 8,6; 28,2; 48,13, 21; 95,7
cinstea: *sg. nom./ac.* 44,10; 98,4

(a) CINSTI: v. IV
sânt cinstiţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 138,17

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *n. sg. nom.* 71,14

CIOPLIT: s.n. „chip cioplit"
(ceale) cioplite: *pl. ac.* 77,58
(celor) cioplite: *pl. dat.* 96,7; 105,36, 38
(celui) cioplit: *s.m. sg. dat.* 105,19

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv.) „a (se) clătina"
(mă) voiu clăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 10 (Ov),6; 12,5; 29,7; 61,3
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,5; 20,8; 45,6; 92,1; 95,10; 111,6, 8; 124,1
să clătească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 15,8; 37,17
să (să) clătească: *conj. prez. 3.pl.* 16,5
clătitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,8; 45,7; 76,19
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,8; 47,6; 59,4; 72,2; 93,18; 96,4; 106,27; 113,7
clătit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,8
clăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,8
va **clăti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,8
clătească: *ind. prez. 3.sg.* 35,12
clăti(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 81,5
clătească(-se): *conj. prez. fără să 3.sg.* 95,9
clătească(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 95,11; 97,7; 98,1
au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 108,25

CLĂTIRE: s.f.
clătire: *sg. ac.* 43,15; 120,3

(a se) **CLEI:** v. IV (Înv.) „a (se) încleia"
cleitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,25

(a) CLEVETI: v. IV
clevetiia: *ind. imp. 3.pl.* 37,21
cleveteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 43,17
clevetesc: *ind. prez. 3.pl.* 118,121
să clevetească: *conj. prez. 3.pl.* 118,122

CLEVETIRE: s.f.
clevetirile: *pl. ac.* 118,134

CLEVETITOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) clevetitoriu: *s.m. sg. ac.* 71,4

COAPSĂ: s.f.
coapsa: *sg. ac.* 44,4

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac.* 47,3

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se)** POGORÎ
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17; 48,18
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,10
ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,16
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg./pl.* 21,30; 27,1; 29,4; 87,5; 103,8; 106,23, 26; 132,2, 3; 142,7
(mă) pogor: *ind. prez. 1sg.* 29,10
să **(să)** pogoară: *conj. prez. 3.pl.* 30,18; 54,16
vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,24; 58,9
pogoară: *imperativ 2.sg.* 58,12
pogorî(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,6
au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,16
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 113,25
(mă) voiu pogorî: *ind. viit.I. 1sg.* 138,8
(Te) pogoară: *imperativ 2.sg.* 143,5

COLUN: s.m. (Înv.) „măgar sălbatic"
coluni: *pl. nom.* 103,11

COMOARĂ: s.f.
comori: *pl. ac.* 38,7

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTOȘ**
contoș: *sg. ac.* 108,29

CORABIE: s.f.
corăbiile: *pl. nom./ac.* 47,8; 103,26
corăbii: *pl. ac.* 106,23

CORB: s.m.
corbul: *sg. ac., în sintagma* ***corbul cel de noapte*** 101,7
corbilor: *sg. gen.* 146,9

CORN: s.n. „excrescență osoasă"; „instrument de suflat făcut din corn; (aici) trâmbiță a biruinței"; (Înv.) „aripă de oaste"
cornul: *sg. nom./ac.* 17,3; 43,6; 74,5, 6; 88,18, 25; 91,11; 111,9; 117,27; 131,17; 148,14
coarnele: *pl. nom./ac.* 21,22; 74,11
coarne: *pl. nom.* 68,32
corn: *sg. ac.* 97,6

CORT: s.n.
cortul: *sg. nom./ac.* 17,12; 26,5, 6; 30,21; 77,60, 67; 131,3, 5, 7
cortului: *sg. gen.* 26,5; 28,1; 41,5
Corturilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Corturilor*** 59,8
corturilor: *pl. gen.* 77,28
corturile: *pl. nom./ac.* 77,55; 82,7; 117,15

COȘNIȚĂ: s.f.; var. **COJNIȚĂ**
cojniță: *sg. ac.* 80,7

(a) COVÂRȘI: v. IV
au covârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,5

(a) CREDE: v. III
crezu: *ind. prez. 1.sg.* 26,13
au crezut *ind. pf.c. 3.pl.* 77,22, 32; 105,12, 24
crezut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 115,10
am crezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,66

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
credincioasă: *adj. f. sg. nom.* 18,8
credincioși: *adj. m. pl. nom.* 77,37
credincios: *adj. m./n. sg. nom.* 88,29, 38; 144,13
credincioase (foarte): *adj. f. pl. nom.* 92,5
credincioasă: *adj. f. pl. nom.* 110,8
credincioșii: *s.m. pl. ac.* 100,6

CREDINȚĂ: s.f.
credință: *sg. ac.* 32,4

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac.* 7,17; 67,22

CRISTAL: s.n.; var. (Înv.) **CRIȘTAL**
cristalul: *sg. ac.* 147,17

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEȚ** (aici) „nord", „miazănoapte"
crivețului: *sg. gen.* 47,3

(a) CRUȚA: v. I
au cruțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,50

CUFUNDARE: s.f. (aici) „pierzare"
cufundării: *sg. gen* 51,6

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 5,12; 32,10
cugetul: *sg. nom./ac.* 18,15; 38,4; 48,4

(a) CUGETA: v. I
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2; 34,28; 36,30; 70,24
au cugetat: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 2,1; 35,5; 82,4, 6
cugetat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,12
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 34,20; 37,13
voiu cugeta: *ind. viit.I. 1.sg.* 62,7; 76,13; 118,16, 18, 117
cugetat-**am:** *ind. pf.c. 1.sg.* 118,59; 142,5
cugetam: *ind. imp. 1.sg.* 76,7; 118,47; 142,5
am cugetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,70
să cuget: *conj. prez. 1.sg.* 118,148

CUGETARE: s.f.
cugetarea: *sg. nom.* 118,24, 77, 92, 97, 99, 143, 174

CUIB: s.n.
cuib: *sg. ac.* 83,4

CULCUȘ: s.n.
culcușurile: *pl. ac.* 4,5; 103,22; 149,5
culcușul: *sg. ac.* 35,5

(a) CULEGE: v. III
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 79,13
vor culeage: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,28

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplită: *f. sg. nom./ac.* 33,22; 143,10

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpene: *pl. ac.* 61,10

(a se) CUNOAȘTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11; 35,11; 78,6; 86,4; 118,79
cunoaște(-să): *ind. prez. 3.sg.* 9,17
să cunoască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,21; 77,6; 82,19; 141,5
au cunoscut: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,3; 73,5; 81,5; 90,14; 94,11; 102,14; 103,19
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,4; 52,5
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,45; 19,7; 40,12; 55,10; 70,15; 72,22; 77,3; 118,152; 134,5
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 36,18; 137,6; 138,14
(să) va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,4
cunoscut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,11; 118,75; 139,13
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 50,5
să cunoaștem: *conj. prez. 1.pl.* 66,3
să cunosc: *conj. prez. 1.sg.* 72,16
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 73,9; 91,7; 102,16
cunoscut e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 75,2
(să) vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 76,20; 87,13
să (se) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 78,10

cunoaşteţi: *ind. prez. 2.pl.* 99,3
cunoşteam: *ind. imp. 1.sg.* 100,4
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,1, 2, 5; 141,4
cunoaşte: *imperativ 2.sg.* 138,23

CUNOSCUT, **-Ă:** adj./s.
cunoscute: *adj. f. pl. ac.* 15,11; 77,5; 102,7
cunoscută: *adj. f. sg. ac.* 31,5; 76,15; 89,12; 97,2; 105,8; 142,8; 144,12
cunoscut: *adj. m. sg. nom.* 143,3
cunoscuţilor: *s.m. pl. dat.* 30,12
cunoscutul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***cunoscutul mieu*** 54,14
cunoscuţii: *s.m. pl. ac.* 87,9, 19

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţă: *f. sg. nom.* 72,11

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. ac.* 20,4
cununa: *sg. ac.* 64,12

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,9; 21,13, 17; 31,7; 39,13; 47,7; 72,6, 12; 118,53
cuprinsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,5; 87,18; 114,3
cuprinde: *imperativ 2.sg.* 38,13
să cuprinză: *conj. prez. 3.sg.* 68,25

CUPTOR: s.n.; var. CUPTORIU
cuptor: *sg. ac.* 20,10

CURAT, **-Ă:** adj./s.
curate: *adj. n. pl. nom.* 11,7
curată: *sg. ac.* 50,12
(cel) curat: *s.m. sg. nom.* 23,4

(a) CURĂŢA: v. I; var. **(a) CURĂŢI:** v. IV
curăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 18,13; 50,4; 78,9
(mă) voiu curăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,14; 50,9
curăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 102,3

CURĂŢAT, **-Ă:** adj.; var. CURĂŢIT, **-Ă**
curăţit: *n. sg. nom.* 11,7

CURĂŢIE: s.f.
curăţiia: *sg. ac.* 17,21

CURĂŢIRE: s.f.
curăţirea: *sg. ac.* 17,25
curăţire: *sg. ac.* 88,45

CURÂND: adv.
curând: 36,2

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 57,9; 67,3
ar curge: *cond. prez. 3.sg.* 61,11
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,20; 96,5; 104,41
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 147,18

CURGERE: s.f. „curs de apă"
curgerea: *sg. ac.* 1,3

CURSĂ: s.f.
cursa: *sg. nom./ac.* 9,16; 30,5; 34,8; 90,3; 140,9
cursă: *sg. ac.* 56,7; 63,6; 65,11; 118,110; 139,6; 141,4

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 28,2; 95,9
curţile: *pl. ac.* 64,5; 83,11; 91,14; 95,8; 99,4; 115,19; 121,2; 133,1; 134,2
curţile: *pl. ac., în sintagma* ***curţile Domnului*** 83,3

CURVAR: s.m.
(cel) curvariu: *s.m. sg. ac.* 49,18

(a) CURVI: v. IV
curvesc: *ind. prez. 3.pl.* 72,27
au curvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,39

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. nom./ac.* 2,11; 47,7; 54,6

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,5; 17,8; 67,9; 75,9; 76,19
să (se) cutremure: *conj. prez. 3.pl.* 32,8
cutremurat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,4
a (să) cutremura: *inf. prez.* 103,32

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 7,1; 11,7; 16,4, 6; 17,1, 31; 18,5, 15; 21,2; 49,17; 50,6; 51,6; 53,4; 54,22; 55,5, 6; 64,4; 104,27, 28; 106,11; 111,5; 118,9, 11; 118,16, 17, 28, 42, 74, 101, 103, 139, 147, 148, 158, 161, 162; 137,1; 144,13
cuvinte: *pl. nom./ac.* 11,7; 18,4; 108,3; 136,3; 140,4
cuvânt: *sg. nom./ac.* 18,3; 40,9; 44,2; 63,6; 67,12; 118,42; 138,4
cuvântul: *sg. nom./ac.* 32,4, 6; 55,11; 58,13; 90,3; 102,20; 104,8, 19, 42; 106,20; 118,25, 38, 41, 43; 118,49, 50, 58, 65, 67, 76, 81, 82, 89, 107, 114, 116, 123, 133, 140, 154, 169, 170, 172; 129,4; 147,15, 18, 19; 148,8
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 102,20; 105,12; 118,130, 160
cuvântului: *sg. dat.* 105,24

(a se) CUVÂNTA: v. I
(să) cuvinteză: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată bine să* ***cuvinteză*** 10 (Ov),3; 144,21
voiu cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg., în structura v. dislocată bine* ***voiu cuvânta*** 15,7; 25,12; 33,2; 62,5; 144,1, 2
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată bine* ***e cuvântat*** 17,47; 27,6; 30,22; 40,14; 65,20; 67,20, 36; 71,18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 123,6; 134,21; 143,1
cuvinteză: *ind. prez. 3.pl., în structura v. dislocata* ***bine(-) cuvinteză*** 36,22
(să) va cuvânta: *ind. viit.I. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să va cuvânta*** 48,19
vor cuvânta: *ind. viit.I. 3.pl., în structura v. bine* ***vor*** *cuvânta* 71,15
eşi cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg., în structura v. dislocataă bine* ***eşti*** *cuvântat* 118,12
să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl., în structura v. dislocată bine* ***să cuvinteaze*** 144,10

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 32,1; 64,2; 92,5

CUVIINŢĂ: s.f.
cuviinţa: *sg. nom./ac.* 8,2; 67,35; 70,8; 144,5
cuviinţă: *sg. nom./ac.* 20,6; 28,4; 95,6; 110,3
cuviinţii: *sg. gen.* 144,12

CUVIOS, **-OASĂ:** adj.
cuvioase: *f. pl. ac., în sintagma* ***vremi cuvioase*** „vremi de restriste" 9,10
cuvioasă: *f. pl. ac., în sintagma* ***vreami cuvioasă*** 10 (Ov)1
cuvioasă: *f. sg. ac., în sintagmele* ***vreame bine cuvioasă/vreame cuvioasă*** „vreme potrivită" 31,6; 144,15

D

(a se) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 13,7; 28,11; 36,4, 21; 48,8; 52,7; 54,7, 23; 67,12, 34, 36; 83,8, 12; 84,13; 126,2
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,8; 21,26; 31,8; 104,11; 115,14, 18; 131,4
dat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,7; 29,8; 59,6; 60,6
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 10 (Ov), 14; 26,12; 73,19; 103,27
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,5; 17,14; 65,9; 66,7; 68,22; 76,18; 77,24, 29, 46, 48, 61, 66; 98,7; 104,44; 105,15, 41, 46; 110,5; 113,24; 115,12; 117,18; 123,6; 134,12; 135,21
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,10; 20,7; 50,10; 79,6

ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,36, 41; 20,3, 5; 38,9; 118,49
dai: *ind. prez. 2.sg.* 17,48; 143,10; 144,15
am fost dat: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 30,13
datu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,12; 73,14
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,7; 56,4; 111,9
aş fi dat *cond. pf. 1.sg.* 50,18
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 60,9
da(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,11
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 64,2; 71,15; 119,3
daţ: *imperativ 2.pl.* 65,2
da-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,13
daţi: *imperativ 2.pl.* 67,35; 80,3
a da: *inf. prez.* 77,20
dat am fost: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 87,9
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,12
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,121; 139,9
dând: *gerunziu* 55,2
dându-: *gerunziu* 103,28
dă: *imperativ 2.sg.* 27,4; 34,1; 49,14; 50,14; 59,13; 71,2; 85,16; 113,9; 118,34, 73, 125, 130, 169
dă: *ind. prez. 3.sg.* 135,25; 145,7; 146,9; 147,16
dea: *conj. prez. fără să 3.sg.* 19,5; 120,3
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 40,3; 110,7

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 14,5; 25,10; 44,13; 67,19, 30; 71,10; 75,12
darul: *sg. nom.* 44,3
daru: *sg. ac.* 83,12

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** 61,12

DATORNIC, -Ă: s.m./f.
datornicul: *s.m. sg. nom.* 108,11

(a) DĂNŢUI: v. IV
dănţuiască: *conj. prez. fără să 3.sg.* 96,1
dânţuiţi: *imperativ 2.pl.* 97,4

DĂNŢUIRE: s.f.
dănţuire: *sg. ac.* 99,2; 131,16

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,7

DĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f.;
dătătoriu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***dătătoriu de leage*** „legiuitor" 9,21

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom./ac.* 64,13; 71,3; 77,58; 113,4; 148,9
dealuri: *pl. voc.* 113,6

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 77,23
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***pre deasupra*** 103,13
deasupra: *prep.* 103,3

DEDESUBT: adv.; var. DEDESUPT
(cea mai) dedesupt: 87,7

(a) DEFĂIMA: v. I
au defăimat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,25; 101,18; 105,24
defaimă: *ind. prez. 3.sg.* 32,10
defăimat-ai: *ind. pf.c.2.sg.* 118,118

DEFĂIMARE: s.f.
defăimarea: *sg. nom./ac.* 21,7; 118,22
defăimare: *sg. ac.* 30,19

DEFĂIMAT, -Ă: adj.
defăimat: *m. sg. nom.* 118,141

DEGET: s.n.
deagetelor: *pl. gen.* 8,4
deagetele: *pl. ac.* 143,1

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,13; 36,2; 44,2; 68,18; 78,8; 101,3; 142,7; 147,15
(foarte) degrabă: 6,11
degrabă: *adv. în loc. adv.* (Înv.) ***cu degrabă*** „în grabă" 77,33

(a se) DELUNGA: v. I; vezi **(a se) ÎNDELUNGA**

DEMULT: adv.
demult: *în forma* ***de demult*** „din trecut" 43,2; 76,6; 78,8; 88,50; 138,5; 142,5

DEOSEBI: adv.; var. DEUSEBI (aici) „independent"; „de unul singur"; „separat", „deoparte"
deosebi: 32,15
deuseabi: *adv.* 140,10

DEPARTE: adv.
departe: 10 (Ov),1; 37,12; 64,6; 102,12; 118,155; 137,6; 138,3
departe: *adv. în loc. prep. departe de* 21,2

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,9; 138,19
depărtează(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 10 (Ov),5
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,23
(nu Te) depărta: *imperativ prohib 2.sg.* 21,12; 37,22
(nu) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 21,20
să (te) depertezi: *conj. prez. 2.sg.* 34,22
depărtează: *imperativ 2.sg.* 38,11
să depărtezi: *conj. prez. 2.sg.* 39,12
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,19
depărtând: *gerunziu* 45,10
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 65,20
să (Te) depărtezi: *conj. prez. 2.sg.* 70,12
(să) depertează: *conj. prez. 3.pl.* 72,27
(ne) depărtăm: *ind. prez. 1.spl.* 79,19
depărtat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 87,9, 19
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 108,18
depertează: *imperativ 2.sg.* 118,29
(să) depărtează: *ind. prez. 3.pl.* 118,118

DEPĂRTAT, -Ă: adj.
depărtat: *n. sg. ac.* 55,1

(a se) DEPRINDE: v. III
(mă) voiu deprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 76,13; 118,15, 27, 78
au deprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,35
(să) deprindea: *ind. imp. 3.sg.* 118,23
(mă) deprindeam: *ind. imp. 1.sg.* 118,48

DES, DEASĂ: s.
(ceale) dease: *s.n. pl. ac.* (aici) „înălţime păduroasă"; cf. lat. *saltus* din *Vulgata* „înălţime pădur oasă, munte împădurit"; lat. *frondosus* „frunzos" 28,9; 117,27

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: *adv.* 79,16; 138,22

(a) DESCÂNTA: v. I
descântă: *ind. prez. 3.sg.* 57,6

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântătorilor: *s.m. pl. gen.* 57,6

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 7, 16; 77,23
deşchis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,14
deşchide: *ind. prez. 3.sg.* 37,14
am deşchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,10; 118,131

deşchide-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,5; 77,2
vei deşchide: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,17
deşchizând: *gerunziu* 103,28
deşchisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,17
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 108,2
deşchideţi: *imperativ 2.pl.* 117,19
deşchizi: *ind. prez. 2.sg.* 144,16

DESCHIS, **-Ă:** adj.; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchisă: *f. sg. nom.* 5,11; 13,3

(a se) DESCOPERI: v. IV
(s-)au deascoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,16
va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,9
descopere: *imperativ 2.sg.* 36,5
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 97,2
deascopere: *imperativ 2.sg.* 118,18

(a) DESFACE: v. III
desfăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,13, 15; 104,41

(a se) DESFĂTA: v. I
ai desfătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,2; 91,5; 118,32
desfătează**(-te):** *imperativ 2.sg.* 36,4
(să) vor desfăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,11
au desfătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,9
(Te) vei desfăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,18
să (să) desfeteaze: *conj. prez. 3.pl.* 67,4
(m-)am desfătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,4; 118,14
(mă) voiu desfăta: *ind. viit.I. 1sg.* 103,34

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. nom.* 15,11
desfătare: *sg. ac.* 117,5
desfătările: *pl. ac.* 138,11

DESFĂTAT, **-Ă:** adj.
desfătat: *n. sg. ac.* 30,9
desfătată: *f. sg. nom.* 103,25; 118,96

DESFĂTĂCIUNE: s.f. „desfătare"
desfătăciunii: *sg. gen.* 35,9

(a) DESPĂRŢI: v. IV
au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 135,13

DESPĂRŢITURĂ: s.f.
despărţituri: *pl. ac.* 135,13

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s./adv.
(ceale) deşarte: *s.n. pl. ac.* 2,1
deşarte: *s.n. pl. ac.* „lucruri deşarte" 11,3
deşert: *s.n. sg. ac.* 23,4
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* **în deşert** „inutil" 24,4; 34,7; 38,12; 62,10; 88,48; 108,3; 126,1
deşartă: *adj. f. sg. nom.* 5,10; 59,13; 107,13
deşert: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 7,5; 106,9
deşerţi: *adj. m. pl. nom.* 61,10
deşarte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 88,35; 93,11
deşert: *adv.* 126,2

(a se) DEŞERTA: v. I
(s-)au deşertat: *ind. pf.c. 3.pl.* 74,9
deşertaţi: *imperativ 2.pl.* 136,7

DEŞERTĂCIUNE: s.f.; var. (Înv.) DEŞĂRTĂCIUNE
deşertăciunea: *sg. ac.* 4,3; 51,9
deşertăciunii: *sg. gen.* 25,4; 143,4
deşertăciunile: *pl. ac.* 30,7
deşertăciuni *pl. ac.* 37,13; 39,5; 40,7
deşărtăciune: *sg. nom./ac.* 38,6; 61,10; 77,33; 118,37; 138,20; 143,8, 11

(a se) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,5
(s-)au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,65
deştaptă: *imperativ 2.sg.* 79,3

(a) DEZLEGA: v. I
să dezleage: *conj. prez. 3.sg.* 101,21
dezleagă: *ind. prez. 3.sg.* 145,7

DIAVOL: s.m.
deavolul: *sg. nom.* 108,6

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.; var. (Înv. şi reg.) DEMINEAŢĂ
demineaţa: *adv.* 89,14
dimineaţa: *adv.* 5,4, 5; 29,6; 45,6; 48,15; 54,18; 56,9; 58,17; 87,14; 89,6; 91,3; 100,8; 142,8
demineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv. de demineaţă* 45,6
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adj. de dimineaţa* 21,1
dimineţi: *s.f. pl. ac.* 62,7; 72,14
dimineţii: *s.f. sg. gen.* 64,9; 129,6
dimineaţă: *s.f. ac. sg., în loc. adv.* [*de*] ***dimineaţă****/de dimineaţă* 107,3; 118,148; 138,9

DIMPREJURUL: prep.; var. DINPREJURUL
dinprejurul: 43,14; 78,4

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 77,66

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 67,14

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. DINLĂUNTRU, DINLONTRU
dinlontru: *adv.* 44,14; 50,12
dinlăuntrul: *prep.* 102,1
dinlontrul: *prep.* 108,18

DINTE: s.m.
dinţii: *pl. nom./ac.* 3,8; 34,16; 36,12; 56,5; 57,7; 111,10
dinţilor: *pl. gen.* 123,6

(a) DOBÂNDI: v. IV
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 68,36

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 8,8; 35,7; 48,13, 21; 49,10; 77,48, 50; 106,38; 148,10
dobitoc: *sg. ac.* 72,23; 134,8
dobitoacelor: *pl. gen./dat.* 103,14; 146,9

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a)** OBORÎ
oborâtu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 72,18

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) DOFTOR
doftorii: *pl. nom.* 87,11

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagma leagea* ***Domnului*** 1,2; 18,8; 36,31; 118,1
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,4, 7, 12; 3,5, 6; 4,4, 6; 5,8; 6,9, 10; 7,9, 11; 9,8, 10; 10 (Ov),4, 16, 17; 10,2, 5, 6, 8; 11,4, 5, 6; 13,2, 5, 6, 7; 14,4; 15,5, 7, 8; 17,1, 3, 4, 7, 14, 19, 21, 25, 32, 42, 47; 19,2, 7; 20,8, 10; 21,9, 24, 27, 28, 32; 22,1; 23,5, 8, 10; 24,8, 12, 14, 15; 25,1; 26,1, 4, 10, 14; 27,6, 7, 8; 28,3, 5, 8, 10, 11; 29,11; 30,7, 15, 22, 24, 25; 31,2, 10, 11; 32,1, 8, 10, 12, 13, 20; 33,2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 18, 19, 20, 21, 23; 34,9, 23, 27; 36,3, 4, 9, 13, 17, 18, 23, 24, 28, 33, 34, 39, 40; 38,8; 39,2, 4, 17, 18; 40,2, 3, 4, 14; 41,9; 44,12; 45,8, 12; 46,3, 6; 47,2; 49,1; 53,6; 54,17, 23; 55,11; 57,7; 63,11; 65,18; 67,5, 12, 17, 18, 19, 20, 23, 27; 68,34; 69,1, 5; 71,18; 72,28; 73,18; 76,2; 77,21, 65; 80,11; 82,19; 83,12; 84,9, 13; 86,2, 6; 88,7, 53; 91,16; 92,1, 4; 93,1, 7, 11, 14, 17, 22, 23; 94,3, 7; 95,4, 5, 10; 96,1, 9, 10, 12; 97,2; 98,1,

2, 5, 6, 9; 99,3, 5; 101,17, 19, 20; 102,1, 2, 6, **8**, 13, 19, 20, 21, 22; 103,1, 31, 34, 35; 104,3, 4, 7; 105,34, 40, **48**; 106,2, 6, 13, 19, **28**; 109,1, 2, 4, 5; 111,1, 7; 112,1, 4, 5; 113,17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26; 114,1, 5, 6, 7; 116,1; 117,4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 18, 23, 24, 27; 119,1; 120,2, 5, 7, **8**; 122,2; 123,1, 2, 6; 124,1, 2, 3, 5; 125,1, 2, 3; 126,1; 127,1, 4, 5; 128,4; 129,5, 6, 7; 130,3; 131,11, 13; 132,3; 133,1, 2, 3; 134,1, 3, 4, 5, 6, 14, 19, 20, 21; 137,6, **8**; 139,13; 141,2; 143,1, 15; 144,3, 8, 9, 13, 14, 17, 18, 20; 145,2, 5, 7, 8, 9, 10; 146,1, 2, 6; 147,12; 148,1, 7; 150,1, 6

Domnului: *sg. gen./dat.* 2,2, 6, 11; 3,9; 7,1, 18; 9,12; 11,7; 12,6; 15,2; 17,1, 22, 31; 18,8, 9, 10; 19,8; 21,29, 32; 23,1, 3; 24,10; 26,4, 6, 13; 27,5; 28,1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9; 29,5; 31,5; 32,2, 4, 5, 6, 11, 18; 33,8, 12, 16, 17; 34,5, 6; 35,1; 36,5, 7, 20; 39,5; 45,9; 47,9; 67,21, 33; 70,15; 74,9; 75,12; 76,12; 77,4; 80,16; 83,3; 88,2, 19; 89,17; 90,2; 91,2; 94,1, 6; 95,1, 2, 7, 8, 9, 13; 96,5; 97,1, 5, 6, 9; 99,2; 100,8; 101,1, 22, 23; 102,17; 103,31, 33; 104,1, 19; 105,1, 2, 16, 25; 106,1, 8, 15, 21, 24, 31, 43; 108,14, 15, 30; 109,1; 110,2, 10; 112,1, 2, 3; 113,7, 24; 114,4, 9; 115,12, 13, 14, 15, 17, 18, 19; 116,2; 117,1, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 26, 29; 121,4; 123,8; 126,3; 128,8; 131,2, 5; 133,1; 134,1; 135,1, 3, 26; 136,4; 137,5; 139,7; 144,21; 146,7, 11; 148,5, 12; 149,1, 4

Doamne: *sg. voc.* 3,2, 4, 7; 4,7, 10; 5,2, 4, 9, 12, 15; 6,2, 3, 4, 5; 7,2, 4, 7, 9; 8,2, 10; 9,2, 11, 14, 20, 21; 10 (Ov),1, 12; 11,2, 8; 12,1, 4; 14,1; 15,1; 16,1, 13, 14; 17,2, 16, 29, 50; 18,15; 19,10; 20,2, 14; 21,20; 24,1, 4, 6, 7, 11; 25,1, 2, 6, 8, 12; 26,7, 8, 11; 27,1, 2, 9; 29,2, 3, 4, 8, 9, 13; 30,2, 6, 10, 15, 18, 20; 32,22; 34,1, 10, 17, 22, 24; 35,6, 7; 37,2, 10, 16, 22, 23; 38,5, 13; 39,6, 10, 12, 14; 40,5, 11; 43,23, 26; 47,12; 50,17, 20; 53,8; 54,10, 24; 56,10; 58,5, 6, 9, 12; 61,13; 65,3; 68,7, 14, 17; 69,2, 6; 70,1, 5, 16; 72,20; 78,5, 9, 12; 79,5, 20; 82,17; 83,2, 4, 5, 9, 13; 84,2, 8; 85,1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 15, 17; 87,2, 10, 14, 15; 88,6, 9, 16, 47, 50, 51, 52; 89,1, 13; 90,9; 91,5, 6, 9, 10; 92,3, 5; 93,3, 5, 12, 18; 96,8; 98,8; 100,1; 101,2, 13, 16, 26; 103,1, 24; 105,4, 47; 107,4; 108,21, 26, 27; 110,1; 113,9, 25; 114,4; 115,16; 117,25; 118,12, 31, 33, 41, 52, 55, 57, 64, 65, 75, 89, 97, 107, 108, 126, 137, 145, 149, 151, 156, 159, 166, 169, 174; 119,2; 122,3; 124,4; 125,4; 129,1, 2, 3, 4; 130,1; 131,8; 134,13; 136,7; 137,1, 4, 8; 138,1, 5, 21; 139,2, 5, 7, 8, 9; 140,1, 3, 8; 141,6; 142,1, 7, 9, 11; 143,3, 5; 144,10, 15

Domnul: *sg. voc., în sintagma Domnul **nostru*** 8,2, 10

Domnului: *sg. gen., în sintagma casa **Domnului*** 22,6; 26,4; 91,14; 121,1, 9; 133,1; 134,2

Domnul: *sg. dat.* (*cu prep. **la***) 108,20

Domn: *sg. nom.* 110,4

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"

domnilor: *pl. gen.* 135,3, 26

(a) DORI: v. IV

doreaște: *ind. prez. 3.sg.* 41,2; 83,3

a **dori:** *inf. prez.* 118,20

doream: *ind. imp. 1.sg.* 118,131

dorit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,174

DORIRE: s.f.

dorirea: *sg. nom./ac.* 37,10; 139,9

DORIT, **-Ă:** adj.

dorite: *f. pl. nom.* 18,11

dorit: *n. sg. ac.* 105,24

(a) DORMI: v. IV

am **dormit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6

voiu dormi: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9

doarme: *ind. prez. 3.sg.* 40,9; 77,65

dormi: *ind. prez. 2.sg.* 43,23

ați dormi: *cond. prez. 2.pl.* 67,14

dormit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 75,6

dorm: *ind. prez. 3.pl.* 87,6

(a) DORMITA: v. I

am dormitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6

dormitat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,28

va **dormita:** *ind. viit.I. 3.sg.* 120,4

DORMITARE: s.f.

dormitare: *sg. ac.* 131,4

DOS: s.n.

dosul: *sg. ac.* 17,41; 68,24

dos: *sg. ac.* 20,13

dosului: *sg. gen* 67,14

(a) DOSĂDI: v. IV

au dosădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 93,5

(s-)au dosădit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 105,32; 106,39

DOSĂDIRE: s.f.

dosădirii: *sg. gen.* 43,20

DOVEDIT, **-Ă:** adj.

dovedite: *n. pl. nom.* 110,2

DRAC: s.m.

dracul: *sg. ac., în sintagma **dracul de amiiazăzi*** „demonismul lucid, care determină pacatul în mod deliberat, iar nu ca pe un accident al simțurilor" (cf. Anania 2001, p.721) 90,6

draci: *pl. nom.* 95,5

dracilor: *pl. dat.* 105,37

DRAGOSTE: s.f.

dragostea: *sg. ac.* 72,7

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.; var. DIREPT, **DIREAPTĂ**

direptul: *s.m. sg. nom.* 111,7

drepților: *s.m. pl. gen* 1,5, 6

(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 5,15; 7,10; 10,6; 25,12; 33,22; 36,12, 32; 111,4

(cei) drepți: *s.m. pl. nom./ac.* 7,11; 10,3; 24,21; 31,11; 33,16; 36,14, 17; 48,15; 63,11; 93,15

dreptul: *s.m. sg. nom./ac.* 10,4; 36,21, 25; 57,11; 63,11; 91,13; 140,5

dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv. de-a dreapta/în dreapta* 15,8, 11; 44,10; 90,7; 108,6, 31; 109,1, 5; 141,5

dreptei: *s.f. sg. gen.* 16,8; 19,7; 76,11

dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 17,36; 20,9; 25,10; 43,4; 44,5; 47,11; 59,7; 62,9; 73,11; 77,54; 79,16; 88,14, 26, 43; 89,12; 97,1; 107,7; 117,16; 136,5; 137,7; 138,10; 143,8, 11

dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* 30,19; 36,30; 54,23; 57,12; 74,11; 93,21; 96,11

drepților: *s.m. pl. voc.* 31,11; 32,1; 111,2; 117,15; 124,3

(celor) drepți: *s.m. pl. dat.* 32,1; 35,11; 72,1; 96,11; 124,4

drepții: *s.m. pl. nom./ac.* 33,18; 36,29; 51,8; 67,4; 106,42; 117,20; 124,3; 139,14; 141,8; 145,8

drepților: *s.m. pl. gen./dat.* 33,20; 36,39; 110,1; 111,4

(celui) drept: *s.m. sg. dat.* 36,16

(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 57,2

(cei) drepți: *s.m. pl. ac.* 68,29

dreaptii: *s.f. sg. gen.* 72,24; 79,18

drepți: *s.m. pl. voc.* 96,12

dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,12; 26,11; 77,37; 106,7; 118,137; 120,5

drept: *adj. m./n sg. nom./ac.* 7,12; 10,8; 24,8; 32,4; 50,12; 91,16; 114,5; 118,137; 128,4; 142,10; 144,17

dreapte: *adj. f. sg. nom.* 18,9

DREPTARE: s.f.; vezi ÎNDREPTARE

DREPTATE: s.f.

dreptății: *sg. gen* 4,2, 6; 22,3; 50,21; 117,19; 118,7, 62, 106, 123, 160, 164

dreptatea: *sg. nom./ac.* 5,9; 7,9, 18; 9,5; 16,1; 17,21, 25; 21,32; 30,2; 34,24, 27, 28; 35,7, 11; 36,6, 37; 39,10, 11; 44,5, 8; 49,6; 50,16; 68,28; 70,2, 15, 16, 19, 24; 71,2, 3, 7; 84,11, 12, 14; 87,13; 88,15, 17; 93,15; 96,6; 97,2; 98,4; 102,17; 110,3; 111,3, 9; 118,40, 142; 142,1, 11; 144,7

dreptate: *sg. nom./ac.* 9,5, 9; 10,8; 14,2; 16,2, 15; 47,11; 51,5; 57,2; 64,6; 66,5; 71,2; 95,10, 13; 96,2; 97,9; 105,3, 31; 110,8; 118,75, 121, 138, 142, 144, 172; 131,9
dreptățile: *pl. nom./ac.* 10,8; 18,9; 49,16; 74,3; 88,32; 104,45; 118,48, 124

DROJDIE: s.f.
drojdiile: *pl. nom.* 74,9

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,1
(mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1sg.* 38,14; 138,7
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 59,11
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,52
duce(-să)-voi: *ind. viit.I. 3.pl.* 80,13
au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 136,3

DUD: s.m.
duzii: *pl. ac.* 77,47

DUH: s.n.
duh: *sg. nom./ac.* 10,7; 50,12, 14, 19; 77,39; 118,131
Duhului: *sg. gen.* 17,16
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 31,2; 32,6; 33,19; 75,13; 76,4, 7; 77,8; 102,16; 103,29, 30; 105,33; 106,25; 138,7; 141,4; 142,4, 7, 10; 145,4; 147,18; 148,8
duhu: *sg. nom./ac.* 47,8; 134,17
Duhul: *sg. ac., în sintagma* ***Duhul cel Sfânt*** 50,13
duhuri: *pl. ac.* 103,4

DULCE: adj.
(mai) dulce: *f. sg.*(dezacord) *nom.* 18,11
dulce: *m. sg. nom.* 24,8
dulci: *n. pl. nom.* 118,103

DULCEAȚĂ: s.f.
dulcții: *sg. gen.* 20,4
dulceața: *sg. ac.* 67,11

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 131,6

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 3,3; 4,2; 15,2; 17,3, 7, 22, 30, 31, 32, 47; 21,11; 28,3; 29,9; 32,12; 40,14; 41,3, 4, 7, 11, 12; 42,5; 43,5; 44,8, 12; 45,2, 8, 12; 46,10; 47,15; 49,3, 7; 55,10; 56,3; 58,18; 61,3, 7, 8; 65,8, 10; 66,7; 67,20, 21, 36; 68,4, 7; 71,18; 72,1; 76,14; 77,35, 56; 78,10; 80,11; 83,3; 91,16; 93,1, 7, 22, 23; 94,7; 98,5, 9; 104,7; 105,48; 112,5; 113,10, 11; 114,5; 117,28; 122,2; 139,7; 142,10; 143,1, 15; 145,5, 10; 146,5; 147,12
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul mieu/Dumnezeul adevărului/Dumnezeul mântuirii meale/Dumnezeul mântuirii noastre/Dumnezeul puterilor/Dumnezeul lui Israil/Dumnezeul nostru/Dumnezeul inimii meale/Dumnezeul lui Iacov*** 3,7; 5,3; 7,2, 4, 7; 12,4; 17,29; 21,2, 3; 24,2; 27,1; 29,3, 13; 30,6; 34,23, 24; 37,16, 22, 23; 39,6, 9, 18; 42,4; 50,16; 58,6, 11; 60,6; 62,2; 64,6; 70,4, 12; 72,26; 75,7; 79,5, 8, 15, 20; 82,14; 83,4, 9; 84,5; 85,2, 12; 87,2; 88,9, 27; 90,2; 98,8; 103,1; 105,47; 108,26; 144,1
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 5,5; 7,12; 9,17, 18; 10 (Ov),5, 11, 13; 13,1, 2, 3; 17,32, 33; 18,2; 23,5; 24,5; 28,1; 30,3; 35,2, 7; 41,3, 5, 6, 10, 12; 42,4, 5; 43,9, 22; 44,3, 8; 45,5, 6, 11; 46,2, 6, 8, 9; 47,4, 9, 15; 48,8, 16; 49,6, 7, 14, 16, 22, 23; 50,19; 51,7, 9, 10; 52,1, 3, 6, 7; 53,5, 6; 54,15, 17, 20; 55,5, 11, 13; 56,3, 4; 57,7, 12; 58,10, 12, 14, 18; 59,8, 14; 60,8; 61,2, 6, 8, 9, 12; 62,12; 63,8, 10; 64,10; 65,1, 3, 5, 19, 20; 66,2, 7, 8; 67,2, 3, 4, 5, 6, 7, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 27, 32, 33, 35, 36; 68,31, 32, 33, 36; 70,3, 11; 72,11, 17, 28; 73,8, 12; 74,6, 8; 75,2, 10; 76,2, 3, 4, 8, 10, 14, 15; 77,7, 8, 10, 18, 19, 22, 31, 35, 41, 59; 79,11; 80,2, 10; 81,1; 82,13; 83,12; 84,9; 85,10; 86,3; 88,7, 8; 89,1, 2; 94,1, 3; 97,4; 99,1, 3; 103,21; 105,14, 21; 106,11; 107,8, 14; 117,27; 149,6
Dumnezeule: *sg. voc.* 5,11; 7,10; 10 (Ov),12; 16,6; 17,48; 21,2, 21; 24,22; 25,9; 26,9; 35,8; 41,2; 42,1, 2, 4; 43,2, 10; 44,7; 47,10, 11; 50,3, 12, 16; 53,3, 4; 54,2, 24; 55,2, 8, 12; 56,2, 6, 8, 12; 58,2; 59,3, 12; 60,2; 62,2; 63,2; 64,2; 65,10; 66,4, 6; 67,8, 10, 11, 25, 29; 68,2, 6, 14, 30; 69,2, 6; 70,12, 17, 18, 19, 22; 71,2; 72,26; 73,1, 10, 22; 76,14, 17; 78,1, 9; 79,4; 81,8; 82,2; 83,10; 84,7; 85,14, 15; 98,8; 107,2, 6, 12; 108,2; 138,17, 19, 23; 143,9
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 19,2, 6, 8; 23,6; 39,4; 41,9; 43,21; 47,2, 9; 67,9, 25; 74,10; 75,12; 80,2, 5; 83,11; 89,17; 90,1; 97,3; 103,33; 113,7; 118,115; 121,9; 131,2; 135,26; 145,2; 146,1, 7
Dumnezăului: *sg. dat.* 46,7
Dumnezeul: *sg. nom. în gen. superl* ***Dumnezeul Dumnezeilor/Dumnezeul dumnezeilor*** 49,1; 83,8
Dumnezeilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***Dumnezeul Dumnezeilor*** 49,1
Dumnezei: *pl. nom.* 81,6
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagmele* ***casii Dumnezăului/cortul Dumnezeului*** 91,14; 131,5; 133,1; 134,2
Dumnezeului: *sg. dat., în gen. superl.* ***Dumnezeului dumnezeilor*** 135,2

DUMNEZEU: s.m. „idol", „zeu"
dumnezeu: *sg. ac.* 43,21
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 46,10; 94,3; 95,4, 5; 134,5
dumnezeului: *sg. dat.* 80,10
dumnezeilor: *pl. gen.* 81,1
dumnezei: *pl. ac.* 81,1; 85,8
dumnezeilor: *pl. gen., în gen superl.* ***Dumnezeul dumnezeilor/Dumnezeului dumnezeilor*** 83,8; 135,2
dumnezăii: *pl. ac.* 96,9

DURERE: s.f.
dureare: *sg. nom./ac.* 7,15; 10 (Ov),7, 14; 12,2; 30,11; 68,30; 89,10; 114,3
durearea: *sg. nom./ac.* 7,17; 37,18; 38,3; 68,27
durerile: *pl. nom.* 17,5, 6; 114,3
durerii: *sg. gen.* 40,4; 126,2
dureri: *pl. nom.* 47,7
durerilor: *pl. gen.* 93,19
durearii: *sg. gen.* 106,39

E

EPISCOPIE: s.f.
episcopiia: *sg. ac.* 108,8

ERODIU: s.m. (Rar) „egretă", „bâtlan"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Mihai C. Băcescu, *Păsările în nomenclatura și viața poporului român*, București, 1961.
erodiului: *sg. gen.* 103,17

ETIOPIAN: s.m.; var. **ETHIOPIAN** (mai aproape de forma lat. *aethiops, -opis*); (Înv. și reg.) **ETIOPLEAN** ; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Enciclopedia română*, (Tomul II, 1900), publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, de Dr. C. Diaconovici, I – III, Sibiu, 1898 – 1904.
Ethiopianii: *pl. nom.* 71,9
ethiopleanilor: *pl. gen.* 86,4

F

(a se) FACE: v. III
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 36,5; 55,5, 11; 59,14; 67,20; 75,11; 105,2; 107,14; 117,6; 139,13; 144,19
face: *ind. prez. 3.sg.* 13,1, 3; 14,2, 5; 28,10; 36,7; 67,7; 70,4; 100,7; 102,6; 103,32; 112,9; 135,4; 145,7
faci *ind. prez. 2.sg.* 17,51; 76,15; 85,10; 103,4

fac: *ind. prez. 3.pl.* 24,4; 30,24; 33,17; 34,1, 19; 36,1; 91,10; 105,3; 106,23; 110,10; 113,16; 134,18; 140,9; 148,8
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 35,4; 52,2, 4; 104,25; 105,8; 144,12; 149,7, 9
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 39,9
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,6; 59,14; 107,14
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 48,19; 72,20; 87,11; 118,84
faceţi: *imperativ 2.pl.* 65,8; 67,5
facă(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 68,23, 26; 118,76; 128,6
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 73,8
(nu) faceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,5
a face: *inf. prez.* 77,5; 102,18; 108,16; 118,112, 126; 125,2, 3; 142,10
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,34, 35
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 102,20, 21
să (se) facă: *conj. prez. 3.sg.* 108,7
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 7,16; 9,16; 10,4; 12,6; 14,3; 15,3; 21,32; 30,22; 56,3; 65,16; 70,10; 71,18; 73,12; 77,12, 50, 55; 94,5, 6; 95,5; 97,1, 2; 99,3; 102,7, 10, 12; 104,5; 105,19, 21; 106,36, 37, 40; 110,4; 113,11, 23; 114,7; 117,16, 24; 118,73, 78; 120,2; 123,8; 133,3; 134,6, 7; 135,5, 7; 145,6; 147,20, 149,2
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,4; 43,18; 50,6
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5; 15,11; 38,10, 12; 39,6; 49,21; 51,4, 11; 67,29; 70,19; 73,17; 75,9; 76,15; 77,4; 85,9; 98,4; 103,24; 108,27; 118,65, 98; 138,15
(S-/s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 13,1, 3; 14,4; 32,9; 48,13, 21; 52,2, 4; 68,11; 72,19; 75,3; 89,2; 91,6; 92,5; 93,22; 103,20; 105,36; 107,10; 117,14, 22, 23; 118,56; 138,6, 22; 143,4; 148,5
făcând: *gerunziu* 9,17
fă: *imperativ 2.sg.* 16,7; 33,15; 36,3, 27; 50,20; 79,16; 82,10; 85,17; 89,12; 108,21; 118,108, 124; 124,4; 142,8
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,8; 30,12; 37,7, 15; 68,9, 12; 70,7; 72,23; 101,7, 8; 108,25; 118,83
făcutu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,13; 87,5; 101,7
am făcută (sic!): *ind. pf.c. 1.sg.* 31,5
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 37,13; 100,3
(te-/Te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 58,17; 60,4; 89,1; 117,21, 28; 143,3
făcutu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 78,4; 125,1
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 82,9, 11; 88,42; 113,2
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 103,19
făcut-am: *ind. pf.c.1.sg./pl.* 105,6; 118,121

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* 18,2
facerile: *pl. ac., în sintagma facerile de* ***bine*** 77,11

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagurul: *sg. ac.* 18,11

FALCĂ: s.f.
fălcile: *pl. ac.* 21,16; 31,9; 136,6

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. nom./ac.* 21,28; 106,41

FAPTĂ: s.f.
fap**tele:** *pl. ac.* 9,17; 27,4; 61,13; 63,10; 85,8; 105,39; 142,5

FATĂ: s.f.
fata: *sg. voc., în sintagma fata* ***Vavilonului*** 136,8
featii: *sg. gen.* 9,15; 44,14; 72,28
featele: *pl. nom./ac.* 44,10, 13; 47,12; 96,8; 105,37; 143,12
featelor: *pl. gen.* 105,38

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(de pre) faţa pământului*** „din lume" 1,4
faţă: *sg. ac., în loc. adj. de faţă* 2,2; 138,8
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) *de către faţa/de la faţa/de faţa* „de dinaintea" 3,1; 9,4; 10 (Ov),5; 16,2, 9; 17,9; 30,23; 37,4, 6; 43,17; 50,13; 56,1; 59,6; 60,4; 67,2, 3, 5, 9; 77,54; 88,24; 95,9, 13; 96,5; 97,9; 101,11; 113,7; 138,7
faţa: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),11; 10,8; 12,1; 15,11; 20,7; 21,25; 23,6; 26,8, 9; 29,8; 30,17; 33,1, 17; 43,24; 50,11; 66,2; 68,8, 18; 79,4, 8, 20; 82,17; 87,15; 94,2; 101,3; 103,15, 29, 30; 104,4; 118,135; 131,10; 139,14; 142,7
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* ***în faţa*** 83,10
feaţii: *sg. gen./dat.* 4,7; 16,15; 17,43; 20,10; 34,5; 41,6, 12; 42,5; 43,4; 44,13; 49,21; 54,22; 56,7; 79,17; 82,14; 88,15, 16; 89,8; 118,58; 147,17
feţii: *sg. gen.* 30,21; 41,3
feaţele: *pl. nom./ac.* 33,6; 81,2

FĂCĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriu: *adj. m. sg. nom./dat., în sintagma făcătoriu de pace* 36,37; 119,7

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. nom.* 110,8

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiţi: *imperativ 2.pl.* 75,12
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 131,2

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. nom./ac.* 21,26; 49,14; 55,12; 60,9; 65,13; 115,14, 18
făgăduinţa: *sg. ac.* 55,9; 64,2
făgăduinţă: *sg. ac.* 131,2

(a se) FĂLI: v. IV
(să) fălesc: *ind. prez. 3.pl.* 48,7; 96,7
(te) făleşti: *ind. prez. 2.sg.* 51,3
(s-)au fălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,4
(să) **vor făli** *ind. viit.I. 3.pl.* 93,3
să (ne) fălim: *conj. prez. 1pl.* 105,47

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. ac.* 91,5

FĂRĂDELEGE: s.f./adj.; var. (Înv. şi reg.) **FĂRĂLEAGE**
fărădeleagea: *sg. nom./ac.* 5,5; 17,24; 31,5; 37,19; 44,8; 50,3, 4, 5; 51,5; 54,11; 68,28; 84,3; 93,23
fărădeleage: *sg. nom./ac.* 5,7; 6,9; 7,15; 13,4; 24,4; 31,5; 35,4, 5; 36,1; 38,12; 40,7; 49,21; 51,3; 68,28; 93,16; 118,150; 140,4, 9
fărădelegii: *sg. gen.* 17,5; 88,23; 93,20; 106,17
fărădelegile: *pl. nom./ac.* 25,10; 31,1; 37,5; 38,9; 50,11; 78,8; 102,3, 10, 12; 105,43
fărăleagea: *sg. nom./ac.* 35,3; 48,6; 56,2; 58,5; 72,19; 118,133; 128,3
fărădelegi *pl. ac.* 50,7; 52,2; 129,3
fărălegile: *pl. ac.* 54,4; 129,8
fărăleage: *sg. ac.* 52,5; 54,10; 58,3, 6; 74,5; 91,8, 10; 93,4; 100,8; 118,3, 78; 124,3, 5
fărădelegilor: *pl. gen.* 73,20
fărăleagea: *sg. nom.* 108,14
fărălegii: *sg. gen.* 138,24

FĂRĂLEGIUIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA; sunt, în schimb, înregistrate, din aceeaşi familie lexicală, *(a) fărălegiui* şi *fărălegiuitor*
fărălegiuiri: *pl. ac.* 57,3; 63,7

FĂTĂTOARE: adj./s.f.
(ceale) **fătătoare:** *s.f. pl. ac.* 77,70
fătătoare: *adj. f. pl. nom.* 143,13

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. ac.* 77,44

FECIOARĂ: s.f.
feacioare: *pl. nom.* 44,15
fecioarelor: *pl. gen.* 67,26
fecioarele: *pl. nom.* 77,63
feacioarele: *pl. nom.* 148,12

FERECAT, -Ă: adj./s.
(celor) ferecaţi: *s.m. pl. gen.* 78,11; 101,21
(cei) ferecaţi: *s.m. pl. ac.* 106,10
ferecate: *adj. f. pl. ac.* 97,6

(a se) FERI: v. IV
fereaşte(-te): *imperativ 2.pl.* 33,15; 36,27

(a) FERICI: v. IV
să fericească: *conj. prez. 3.sg.* 40,3
fericit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 143,15

FERICIT, -Ă: adj.
fericit: *m./n. sg. nom.* 1,1; 31,2; 32,12; 33,9; 39,5; 64,5; 83,6, 13; 88,16; 93,12; 111,1; 126,5; 127,2; 136,8, 9; 143,15; 145,5
fericiţi *m. pl. nom.* 2,13; 31,1; 83,5; 105,3; 118,1, 2; 127,1
fericitu: *m. sg. nom.* 40,2

FERMECĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Pop.) FĂRMĂCĂTORIU
fărmăcătoriului: *sg. gen.* 57,6

FEŞTILĂ: s.f.
feştilă: *sg. ac.* 101,4

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 3,9; 5,10; 8,2, 10; 10,8; 13,6; 15,5; 17,3, 31, 32, 47; 18,6, 12; 19,7; 20,6; 21,26, 29; 23,1; 24,8, 14; 26,1; 27,7, 8; 29,6, 10; 30,20; 32,4, 5, 17; 33,9, 22; 34,10, 25; 35,6; 36,16; 41,9; 44,2; 45,2; 46,3; 47,2, 11; 49,2; 51,11; 53,8; 56,8; 59,13; 61,2, 3, 6, 7, 8, 9; 64,5, 10; 65,5; 67,5, 36; 68,17; 70,6, 19; 72,1; 74,9; 75,2, 8; 76,11, 14; 83,11; 84,10; 85,13; 88,9, 12, 15, 16, 19, 48; 91,2, 16; 92,2, 4; 93,12; 95,4; 98,9; 99,5; 101,14; 102,8, 12; 103,25; 104,7; 105,1; 106,1, 43; 107,13; 109,3, 5; 110,10; 111,5, 7; 112,4, 5; 114,5; 115,11; 117,1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 20, 27, 29; 118,64, 71, 72, 96, 105, 118, 126, 137, 140, 142, 165; 120,5; 129,4, 7; 131,14; 132,1; 134,3, 5; 135,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 136,8; 137,8; 143,8, 11, 15; 144,3, 8, 9, 13, 17; 145,5; 146,1, 5
-i: *ind. prez. 3.sg.* 22,5; 23,6; 40,2; 89,10; 102,17; 107,2; 108,20; 115,15; 118,155; 144,18
-s: *ind. prez. 3.pl.* 31,10; 33,20; 38,6; 65,3; 92,4; 118,103, 129, 156; 138,14
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,5; 17,42; 36,36; 37,12; 52,6; 54,4, 19; 77,30, 37; 78,3; 104,12, 34, 37; 123,1, 2; 141,5
eram: *ind. imp. 1.sg.* 119,7
este: *ind. prez. 3.sg.* 91,16
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,7; 3,4; 5,5; 15,2, 5; 21,10, 11; 22,4; 24,5; 30,4, 5, 15; 31,7; 39,18; 41,6, 10, 12; 42,2, 5; 43,5; 51,3; 55,10; 58,10, 18; 68,20; 69,6; 70,4, 5, 6; 75,8; 76,15; 85,10; 88,9, 18, 27; 89,2; 90,2, 9; 92,2; 101,28; 109,4; 117,28; 118,68, 114, 137, 151; 127,2; 138,8; 139,7; 141,6; 142,10
va **fi** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 9,19; 36,10, 18, 26; 48,10; 68,33; 71,16; 80,10, 16; 82,2; 88,7, 49; 101,1, 15; 111,2, 7; 118,175; 127,2; 146,10
vei fi *ind. viit.I. 2.sg.* 10 (Ov),14; 17,26, 27
voiu fi *ind. viit.I. 1.sg.* 17,24; 18,14; 38,14; 49,21; 117,17; 118,77, 116, 144; 142,7; 145,2
vor fi *ind. viit.I. 3.pl.* 18,15; 21,27; 58,14; 62,11; 89,5; 91,15
fii *imperativ 2.sg.* 26,9; 30,3; 70,3
fie: *conj. prez. fără să 3.sg./pl.* 30,19; 32,22; 34,6; 68,26; 79,18; 89,17; 103,31; 108,8, 9, 12, 13, 15, 19; 113,16; 118,80, 173; 121,7; 129,2; 134,18; 146,1
(nu) fiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 31,9
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,5; 39,6; 49,22; 77,8; 103,35
fie: *conj. prez. fără să impers.* „amin"; „aşa să fie" 40,14; 71,19; 88,53; 105,48
fiind: *gerunziu* 48,13, 21; 64,7
a **fi:** *inf. prez.* 118,138
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,19; 29,11; 43,13; 62,1; 68,21; 77,37; 86,4, 6; 104,23, 42; 106,12; 141,1
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,25; 37,9
fost-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,4
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 62,8; 79,10; 98,8
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 5,10; 6,6; 7,4; 8,5; 10 (Ov),5, 7; 11,5; 13,1, 2, 3, 6; 15,8; 17,31; 18,7; 21,12; 23,8, 10; 24,11, 12; 25,3; 31,2, 9; 32,12, 20; 33,10, 13, 19; 35,10; 37,4, 8, 11, 18; 38,5, 8; 39,5, 6, 13; 41,11; 43,16; 44,12; 46,8; 47,15; 49,6, 11, 12; 50,5; 52,1, 2, 3, 4; 54,20; 57,12; 59,9; 61,12; 62,4; 67,25; 68,3; 70,11; 71,12; 72,4, 11, 16, 25, 28; 73,16; 74,8; 77,35, 38; 78,10; 80,5; 82,19; 83,6; 85,8; 86,7; 88,49; 94,3, 5, 7; 95,4; 98,3, 5; 99,3; 103,17, 25; 107,5, 9; 108,21, 27; 113,5, 10, 17, 18, 19; 117,23, 24; 118,77, 92, 97, 98, 99, 143, 165, 174; 126,2; 134,17; 137,5, 6; 138,4, 24; 141,5; 143,3, 14; 144,3; 145,3, 5; 146,5; 149,9
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 3,3; 15,6; 27,8; 35,2; 41,4; 73,9; 118,24
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 6,3; 21,7; 24,16; 34,3; 37,18; 38,13; 39,18; 45,11; 49,7; 68,30; 69,6; 72,5; 73,22; 77,39; 80,11; 85,1, 2; 87,16; 90,15; 103,33; 108,22; 118,19, 60, 63, 94, 125, 141; 138,18; 140,10; 142,12
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 9,21; 10 (Ov),5; 11,5; 15,3; 18,4; 24,6; 25,10; 36,37; 49,8, 10; 54,22; 55,3, 12; 68,21; 88,8, 12, 50; 93,11; 94,4; 95,5, 12; 101,26; 110,2, 8; 118,39, 75, 84, 85, 111, 144, 157; 143,15; 145,6
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 81,6
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 102,14
nefiind: *gerunziu* 7,3

FIARĂ: s.f.
fierile: *pl. nom.* 49,10
fiarăle: *pl. nom./ac.* 67,31; 103,11, 20; 148,10
fiarălor: *pl. gen./dat.* 73,19; 78,2

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 2,9; 104,18; 106,10, 16; 149,8

FIERE: s.f.
fiere: *sg. ac.* 68,22

FIICĂ: s.f.
fiică: *sg. voc.* 44,11

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finicul: *sg. ac.* 91,13

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 2,7; 71,20; 79,16, 18; 85,16; 88,23; 115,16; 142,1; 143,3
fiiului/Fiiului: *sg. gen.* 3,1; 7,1; 9,1; 49,20; 71,2
fiii: *pl. voc., în sintagmele* ***fiii oamenilor/fiii lui Dumnezeu*** 4,3; 28,1; 48,3; 57,2; 89,3
fiul: *sg. nom.* 8,5
fiii *pl. nom./ac.* 10,5; 11,2, 9; 13,2; 17,46; 20,11; 32,13; 35,8; 44,3; 46,1; 52,3; 56,5; 61,10; 65,5; 71,4; 76,16; 77,4, 6, 9; 78,11; 81,6; 88,7; 88,7, 31, 48; 89,16; 101,21, 29; 102,17; 104,6; 105,37; 108,9, 10; 113,22; 126,3, 4; 127,3, 6; 131,12; 136,7; 145,3; 147,13; 149,2
fii: *pl. nom./ac.* 16,14; 44,17; 102,13; 112,9; 143,12
fiii: *pl. ac., în sintagma* ***fiii berbecilor*** „miei (pentru jertfă)" 28,1
fiiul: *sg. ac., în sintagma* ***fiiul unicornilor*** „puiul de inorog; inorogul simbolizând puterea terestră în vincibilă" 28,6
fiilor: *pl. gen./dat.* 30,20; 41,1; 43,1; 44,1; 45,1; 47,1; 48,1; 68,9; 70,1; 72,15; 77,5, 6; 82,9; 83,1; 84,1; 86,1; 87,1; 102,7, 17; 105,38; 106,8, 15, 21, 31; 113,24; 127,6; 143,7, 11; 144,12; 148,15
fiilor: *pl. voc.* 33,12

FLĂMÂND, -Ă: adj./s.
flămând: *adj. n. sg. ac.* 106,9
(cei) flămânzi: *s.m. pl. ac.* 106,36
flămânzilor: *s.m. pl. dat.* 145,7

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,11
voiu flămânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,12
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,7
flămân**zind:** *gerunziu* 106,5

FLOARE: s.f.
floarea: *sg. ac.* 102,15

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foiu: *sg. ac.* 32,7
foale: *sg. ac.* 77,13; 118,83

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 10,7; 11,7; 16,3; 17,9, 13, 14, 31; 20,10; 38,4; 45,10; 49,3; 57,9; 65,10, 12; 73,7; 77,14, 21; 79,17; 96,3; 103,4; 104,32, 39; 105,18; 139,11
focul: *sg. nom./ac.* 20,10; 77,63; 78,5; 82,15; 88,47; 117,12; 148,8
focului: *sg. gen., în sintagma* ***para focului*** 28,7
focului: *sg. gen./dat.* 67,3; 77,48

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 58,15

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 32,19; 104,16
foameții: *sg. gen.* 36,19

FOLOS: s.n.
folos: *sg. nom.* 29,10

(a se) FOLOSI: v. IV
(să) va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,23

FRATE: s.m.
fraților: *pl. dat.* 21,23; 68,9
frate: *sg. ac.* 34,14
fratele: *sg. nom.* 48,8
fratelui: *sg. gen.* 49,20
frații: *pl. nom./ac.* 121,8; 132,1

(a se) FRÂNGE: v. III
să (să) frângă: *conj. prez. 3.sg.* 36,15
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,16

FRÂU: s.n.
frâu: *sg. ac.* 31,9

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 5,8; 13,3; 18,10; 33,12; 35,2; 54,5; 63,2; 90,5; 104,38; 110,10; 118,38, 120
frică: *sg. nom./ac.* 2,11; 13,5; 30,12; 52,6; 88,41; 89,11

FRIG: s.n.
frigului: *sg. gen.* 147,17

FRUMOS, -OASĂ: s.m./f.
(ceale) frumoasă: *s.n. pl. nom.* 64,13

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**
frumseața: *sg. nom./ac.* 26,4; 44,5, 12; 46,5
frumseației: *sg. gen./dat.* 29,8; 49,2
frumseațea: *sg. nom./ac.* 44,3; 49,11; 77,61
frumseații: *sg. gen.* 67,13
frumseațe: *sg. nom.* 95,6

FRUNZĂ: s.f.
frunza: *sg. nom.* 1,3

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 88,24
fuga: *sg. nom.* 141,5

(a) FUGI: v. IV
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 3,1; 56,1
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,12; 113,3
fugind: *gerunziu* 54,8
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* 59,6; 67,2
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,7
ai fugit: *ind. pf.c. 2.sg.* 113,5
voiu fugi: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,7

FULGER: s.n.
fulgerele: *pl. nom./ac.* 17,15; 76,19; 96,4; 134,7
fulgere: *pl. ac.* 143,6
fulgerile: *pl. ac.* 134,7

(a) FULGERA: v. I
fulgeră: *imperativ 2.sg.* 143,6

FUM: s.n.
fum: *sg. nom.* 17,9
fumul: *sg. nom./ac.* 36,20; 67,3; 101,4

(a) FUMEGA: v. I
fumegă: *ind. prez. 3.pl.* 103,32
vor fumega: *ind. viit.I. 3.pl.* 143,5

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funi: *pl. nom./ac.* 15,6; 139,6
fune: *pl. ac., în sintagma* ***fune de împărțire*** „veche unitate de măsură de lungime cu care se măsoară pământul" 77,54
funea: *sg. nom./ac.* 104,11; 138,3
funile: *pl. nom.* 118,61

FUR: s.m. (Înv.) „hoț"
furul: *sg. ac.* 49,18

G

GARD: s.n.
gard: *sg. ac./dat.* 61,4; 143,14
gardul: *sg. ac.* 79,13
gardurile: *pl. ac.* 88,41

GATA: adv.
gata: adv. 16,12; 32,14; 37,18; 56,8; 92,2; 107,2; 111,7; 118,60

(a se) GĂTI: v. IV (Înv. și pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întrprinde o acțiune"; „a prepara o mâncare"; „a așeza solid", „a întări" (cf. lat. *fundo* „a întemeia"; (fig) „a așeza solid")
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,13, 14; 23,2; 56,7; 102,19
gătit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,3
vei găti: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,13
gătit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,5; 64,10; 67,11
gătești: *ind. prez. 2.sg.* 64,7
a găti: *inf. prez.* 77,19, 20
găti(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,3
voiu găti: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,5
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 98,4
gătit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 131,17
gătește: *ind. prez. 3.sg.* 146,8

GĂTIRE: s.f.
gătirea: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),17; 64,10; 88,15

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 32,11; 55,6; 91,6; 93,11; 138,3, 23; 145,4
gândurilor: *pl. dat.* 39,6
gândul: *sg. nom./ac.* 48,5; 118,118
gând: *sg. ac.* 54,15; 138,20
gândului: *sg. gen.* 75,11

GÂNDAC: s.m.
gândaci: *pl. nom.* 104,34

(a) GÂNDI: v. IV
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 10 (Ov),2; 34,4
voiu gândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,19
gândiia: *ind. imp. 3.pl.* 40,8
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,4; 139,3, 5

gândit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 72,8; 139,9
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,6
gândeam: *ind. imp. 1.sg.* 130,2

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 75,11

(a se) GÂRBOVI: v. IV
(m-)am gărbovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,7
gârboveaşte: *imperativ 2.sg.* 68,24

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejul: *sg. ac.* 113,15; 149,6
gâtlejului: *sg. dat.* 118,103

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom.* 10,5
geanelor: *pl. dat.* 131,4

GENUNCHI: s.m; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. nom.* 108,24

GHEAŢĂ: s.f.
gheaţa: *sg. nom.* 148,8

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 3,5; 5,3, 4; 6,9; 17,7, 14; 18,4; 25,7; 26,7; 27,2, 6; 28,3, 4, 5, 7, 8, 9; 30,23; 41.5, 8; 43,17; 45,7; 54,4, 18; 57,6; 65,8, 19; 67,34; 73,23; 76,2, 19; 80,12; 85,6; 92,3; 94,8; 101,6; 102,20; 103,7; 105,25; 114,1; 118,149; 129,2; 139,7; 140,1; 141,2
glas: *sg. nom./ac.* 46,2, 6; 76,18; 97,5, 6; 103,12; 117,15
glasului: *sg. dat.* 67,34
glasuri: *pl. ac.* 92,4

(a) GONI: v. IV
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,2; 30,16; 34,3; 68,15; 108,31; 118,84, 157; 141,7
gonească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 7,6
goni-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,38
gonindu: *gerunziu* 34,6
ai gonit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,3
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 43,17
gonea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 68,5; 118,150; 142,1
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,27; 108,3, 17; 118,86, 161; 142,3
goniţi: *imperativ 2.pl.* 70,11
gonit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,9
vei goni: *ind. viit.I. 2.sg.* 82,16
goneam: *ind. imp. 1.sg.* 100,5

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnice: *n. pl. nom.* 13,3

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. nom./ac.* 5,2; 35,4; 77,1; 137,4; 140,6
graiuri: *pl. nom.* 18,4
graiul: *sg. ac.* 55,11

GRAS, **-Ă:** adj./s.
graşi: *adj. m. pl. nom.* 21,13; 143,14
gras: *adj. m. sg. nom.* 67,16
grase: *adj. f. pl. ac.* 91,15
graşii: *s.m. pl. nom.* 21,30
(cei) graşi: *s.m. pl. ac.* 77,31

(a) GRĂBI: v. IV
grăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 30,3; 69,2

(a) GRĂI: v. IV
va grăi: *ind. viit.I: 3.sg.* 2,5; 36,30; 48,4; 71,15; 84,9; 105,2; 126,5; 144,21
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,7; 27,3; 30,19; 34,26; 62,12; 74,5; 108,20
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,3; 16,10; 17,1; 37,13, 17; 49,1; 59,8; 61,12; 65,14; 72,8; 77,19; 107,8; 143,8, 11
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,3; 100,7
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,4; 33,14
grăit-au: *ind. pf. c. 3.pl.* 21,8; 57,4; 108,3
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 34,20; 40,7; 68,13; 98,7
grăind: *gerunziu* 34,20
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,5
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,6; 76,5; 115,10
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,7
grăiai: *ind. imp. 2.sg.* 49,20
a grăi: *inf. prez.* 51,5
ar fi grăit: *cond. pf. 3.sg.* 54,13
grăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 57,2
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,8; 93,4; 113,13; 134,16; 144,5, 11
(nu) grăireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,6
grăi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 77,2
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,20
grăiia: *ind. imp. 3.pl.* 118,23
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 118,46; 119,7
grăiiam: *ind. imp. 1.sg.* 121,8

GRĂIRE: s.f.
grăirea: *sg. ac., în sintagma grăirea împrotivă* (cf. lat. *contrădictiō, -ōnis* „contrazicere, combatere") 30,21

GRĂITOR, **-TOARE:** adj.
grăitoare: *f. sg. ac.* 11,4

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 16,10; 62,6; 80,17
grăsime: *sg. ac.* 64,12; 147,14
grăsimii: *sg. gen.* 91,11

GRÂU: s.m.
grâului: *sg. gen.* 4,8; 80,17
grâu: *sg. ac.* 64,14; 147,14

GREŞEALĂ: s.f.; var. (iuz) GREŞALĂ
greşalele: *pl. nom./ac.* 18,13; 24,7; 67,22; 68,6
greşalelor: *pl. gen.* 21,2
greşala: *sg. nom./ac.* 31,5; 58,13

(a) GREŞI: v. IV
greşesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,8
vor greşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,22, 23
să greşască: *conj. prez. 3.sg.* 35,2
să greşesc: *conj. prez. 1.sg.* 38,2
am greşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 40,5; 50,6; 118,67

GREU, GREA: adj./adv.
grei: *adj. m. pl. nom.* 4,3; 54,4
grea: *adj. f. sg. ac.* 37,5
greu: *adv.* 34,18

GRIJĂ: s.f.
grija: *sg. ac.* 54,23

(a se) GRIJI: v. IV
(S-)grijit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,18

GRINDINĂ: s.f.
grindină: *sg. nom./ac.* 17,13; 104,32
grindine: *sg. ac.* 17,14; 77,47
grindinii: *sg. dat.* 77,48
grindina: *sg. nom.* 148,8

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. nom./ac.* 5,11; 7,16; 13,3; 27,1; 29,4; 56,7; 87,5; 93,13; 142,7
groapa: *sg. ac.* 7,16; 39,3; 87,7

GROAZNIC, -Ă: adj.
(Celui) groaznic: *s.m. sg. dat.* 75,13

GROSIME: s.f.
grosimea: *sg. ac.* 140,7

GRUMAZ: s.m./n.
grumazul: *sg. nom.* 5,11; 13,3; 68,4

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. ac.* 82,11
gunoi: *sg. ac.* 112,7

(a) GUSTA: v. I
gustați: *imperativ 2.pl.* 33,9

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 5,10; 8,3; 10 (Ov),7; 16,4, 10; 21,14, 22; 33,2; 34,21; 36,30; 37,14, 15; 38,10; 39,4; 48,4, 14; 49,16, 19; 50,17; 57,7; 58,8; 61,5; 62,6, 12; 65,14, 17; 68,16; 70,8, 15; 72,9; 77,2, 30, 36; 80,11; 88,2; 106,42; 108,2, 30; 118,43, 131; 125,2; 134,16; 144,21
gură: *sg. nom./ac.* 13,3; 113,13; 134,16; 143,8, 11
gurii: *sg. gen./dat.* 18,15; 32,6; 35,4; 38,2; 53,4; 58,13; 77,1; 104,5; 118,13, 72, 88, 103, 108; 137,1, 4; 140,3

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 21,19
haină: *sg. ac.* 101,27; 103,2, 6

HERUVIM: s.m.
hieruvimi: *pl. ac.* 17,11; 79,2; 98,1

HORĂ: s.f. „dans"
horă: *sg. ac.* 149,3; 150,4

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 7,7; 104,31
hotar: *sg. ac.* 103,9
hotarelor: *pl. gen.* 104,33
hotarăle: *pl. ac.* 147,14

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. ac.* 64,10; 144,15; 146,9
hrană: *sg. ac.* 103,21, 27; 110,5; 135,25; 145,7

(a) HRĂNI: v. IV
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,2; 80,17
vei hrăni: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,4
să hrănească: *conj. prez. 3.sg.* 32,19
va hrăni: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,23
hrăni(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 79,6

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 122,4

(a) HULI: v. IV
hulesc: *ind. prez. 3.pl.* 70,13; 108,20, 29
huliia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 100,5; 108,4

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 6,6; 9,18; 15,10; 29,4; 30,18; 48,15; 54,16; 87,4; 93,17; 113,25; 138,8; 140,7
iadului: *sg. gen.* 17,6; 48,16; 88,49; 114,3
iadul: *sg. ac.* 85,13

IARĂȘI: adv.
iarăși: 15,5; 70,20

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac., în sintgma iarbă pucioasă* (Înv.) „sulf" 10,7
iarba: *sg. ac.* 36,2; 71,16; 91,8; 101,5, 12; 102,15; 104,35; 128,6
iarbă: *sg. ac.* 103,14; 105,20; 146,8
ierburilor: *pl. gen.* 36,2

IATĂ: interj.
iată: 7,15; 10,3; 32,18; 36,36; 38,6; 39,8, 10; 47,5; 50,7, 8; 51,9; 53,6; 54,8; 55,10; 58,4, 8; 67,34; 72,12, 15, 27; 82,3; 86,4; 91,10; 118,40; 120,4; 122,2; 126,3; 127,4; 131,6; 132,1; 133,1; 138,5

IDOL: s.m.
idolii: *pl. ac.* 96,7

IDUMEU: s.m.
idumeilor: *pl. gen.* 82,7

IEPURE: s.m.
iepurilor: *pl. gen.* 103,18

IERI: adv.
ieri: 89,4

(a se) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* 18,14
(s-)au iertat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,5
ierta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,13

(a) IEȘI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 16,2; 108,7
iase: *ind. prez. 3.sg.* 18,6
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,5
ieșiia: *ind. imp. 3.sg.* 40,7; 80,6
vei ieși: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,10; 59,12; 107,12
(a) ieși: *inf. prez.* 64,1
ieșiiai: *ind. imp. 2.sg.* 67,8
ieșit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 72,7
ieșiiam: *ind. imp. 1.sg.* 87,9
ies: *ind. prez. 3.pl.* 88,35
ieși-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 103,23; 145,4

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. nom./ac.* 18,7; 104,38; 113,1; 120,8
ieșirile: *pl. ac.* (aici) „deschiderile prin care soarele răsare și apune"; „extremitățile pământului" (cf. Anania 2001, p.685); „calea de a scăpa de undeva" (cf. Anania 2001, p.688); „curgeri" 64,9; 67,21; 106,33; 143,13
ieșire: *sg. ac.* 73,5
ieșiri: *pl. ac.* 106,35; 118,136

IEZER: s.n.; var. IAZER
iazere: *pl. ac.* 113,8
iezere: *pl. ac.* 106,35

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 4,3, 7; 5,10; 7,11; 10 (Ov),6, 11, 13; 10,3; 12,2, 6; 13,1; 14,3; 15,9; 16,3; 19,5; 21,15; 23,4; 25,2; 26,3, 8, 14; 27,7; 30,25; 32,21; 33,19; 35,11; 36,14, 31; 37,11; 38,4; 39,11, 13; 40,7; 43,19; 44,2; 45,3; 49,8; 52,1; 54,5, 22; 56,8; 60,3; 61,5, 11; 63,11; 65,18; 72,1, 13, 21, 26; 73,8; 75,6; 76,7; 77,8, 37; 83,3, 6; 85,11, 12; 89,12; 93,15, 19; 94,10; 96,11; 100,4, 5; 101,5; 103,15; 104,3, 25; 106,12; 107,2; 108,17, 22; 111,7, 8; 118,11, 25, 32, 36, 70, 80, 112, 161; 124,4; 130,1; 138,23; 140,4; 142,4; 146,3
inimile: *pl. nom./ac.* 4,5; 7,10; 18,9; 21,27; 27,3; 32,15, 19; 34,25; 36,15; 44,6; 47,14; 54,16; 61,9; 77,18; 94,8

inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu/în toată inima*** 9,2; 110,1; 118,2, 10, 34, 58, 69, 145; 137,1
inimii: *sg. gen.* 10 (Ov),17; 18,15; 20,3; 24,17; 32,11; 36,4; 37,9; 39,9; 43,22; 48,4; 72,7, 26; 77,72; 80,13; 100,2; 118,7, 111
inimă: *sg. ac.* 11,3; 30,13; 31,11; 50,12, 19; 54,14; 57,3; 63,8; 82,6; 84,9; 139,3

INOROG: s.m.
inorogilor: *pl. gen.* 21,22

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) (a) ÎNTRA
întra-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 65,13; 70,15
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,7
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7, 9
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,4; 42,4; 72,17; 131,3
între: *conj. prez. fără să 3.sg.* 36,15; 78,11; 87,3; 118,170
întra: *ind. imp. 3.sg.* 40,7
întra-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,20
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 50,2; 68,2; 104,23; 108,18
întra-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,10
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 94,11; 117,20
întrați: *imperativ 2.pl.* 95,8; 99,2, 4
întrând: *gerunziu* 117,19
întra-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 131,7
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 142,2

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) ÎNTRARE
întrarea: *sg. ac.* 120,8

(a) ISCODI: v. IV
iscodit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,7
iscodind: *gerunziu* 63,7

ISCODIRE: s.f.
iscodire: *sg. ac.* 63,7

ISMAILITEAN: s.m.
ismailiteanii: *pl. nom.* 82,7

ISOP: s.m. „mic arbust exotic, cultivat ca plantă ornamentală și medicinală"
isop: *sg. ac.* 50,9

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 17,30

(a) ISPITI: v. IV
ispitește: *imperativ 2.sg.* 25,2; 138,23
ispititu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16; 94,9
au ispitit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,18, 41, 56; 94,9; 105,14

ISPITIRE: s.f.
ispitirii: *sg. gen.* 94,9

ISPITIT, -Ă: adj./s.
ispitit: *adj. n. sg. nom.* 11,7
(cei) ispitiți: *s.m. pl. ac.* 67,31

ISPRAVĂ: s.f.
isprăvile: *pl. ac.* 9,12

(a) IUBI: v. IV
iubiți: *ind. prez. 2.pl.* 4,3; 96,10
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,14; 39,17; 68,37; 69,5; 118,132, 165; 121,6; 144,20
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 10,6; 32,5; 33,13; 36,28; 83,12; 86,2; 98,4; 145,8
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 46,5; 77,36, 68; 108,18; 118,140, 167
iubi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,2
iubit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,8; 114,1
iubiți: *imperativ 2.pl.* 30,24
iubit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 44,8; 51,5, 6
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 50,8
(-)s iubite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 83,2
să iubească: *conj. prez. 3.pl.* 108,4
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,47, 48, 97, 113, 119, 127, 159, 163, 166

IUBIRE: s.f.
iubirii: *sg. gen.* 108,5

IUBIT, -Ă: s.m./f.
(cel) iubit/(Cel) Iubit: *s.m. sg. nom./ac.* 28,6; 44,1
iubiții: *pl. nom.* 59,6
(celui) iubit: *sg. gen.* 67,13
iubiților: *pl. dat.* 126,2

IUȚIME: s.f. „supărare", „mânie", „furie"; „urgie"; „asuprire"
iuțimea: *sg. nom./ac.* 2,5; 6,2; 29,6; 36,8; 37,2; 57,5; 68,25; 73,1; 87,8; 123,3
iuțime: *sg. ac.* 6,8; 77,49; 105,40
iuțimii: *sg. gen.* 84,4; 101,11

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăvește: *imperativ 2.sg.* 6,5; 7,2; 16,13; 21,21; 24,20, 22; 30,2, 16; 31,7; 38,9; 42,1; 50,16; 58,3; 63,2; 68,19; 70,2, 4; 78,9; 108,21; 114,4; 118,134, 170; 119,2; 139,2; 141,7; 143,7, 11
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,1; 33,5, 18; 56,5; 90,3; 105,43; 106,2, 6, 13, 19, 20, 28; 114,6
izbăvitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,20
(mă) voiu izbăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,30
izbăvi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,44
vei izbăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,49
ai izbăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,5; 53,9; 55,13; 85,13; 143,10
izbăvească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 21,9
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 32,19; 49,22
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,8, 20; 40,2; 71,12; 96,10
izbăvești: *ind. prez. 2.sg.* 34,10
să izbăvești: *conj. prez. 2.sg.* 39,14
izbăvește: *ind. prez. 3.sg.* 70,11
am izbăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,8
izbăviți: *imperativ 2.pl.* 81,4
izbăvi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,49
izbăvi**(-)-voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 90,14
(s-)au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 123,7
(ne-)am izbăvit: *ind. pf.c. 1.pl.* 123,7

IZBĂVITOR, -TOARE: s.m./f.
izbăvitoriul: *sg. nom.* 17,3; 69,6; 143,2
izbăvitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***izbăvitoriul mieu*** 17,48; 18,15

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. și reg.) „răzbunare"
izbânda: *sg. nom./ac.* 57,11; 78,10; 139,13
izbândă: *sg. ac.* 149,7

(a) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a răsplăti"
izbândind: *gerunziu* 98,8

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare"
izbândire: *sg. ac.* 17,48
izbândirilor: *pl. gen.* 93,1

IZBÂNDITOR, -TOARE: s.m./f. (Neob.) „care se răzbună" (cf. Indice Iș)
izbânditoriul: *sg. ac.* 8,3

(a) IZBI: v. IV
ai izbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 101,11

(a) IZBUCNI: v. IV
izbugnit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,2
izbugni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 118,171

izbugnind: *gerunziu* 143,13
vor izbâgni: *ind. viit.I. 3.pl.* 144,7

(a) IZGONI: v. IV
izgonindu-: *gerunziu* 16,11

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom./ac.* 17,16; 41,2; 67,27; 73,15
izvorul: *sg. nom./ac.* 35,9, 10
izvoară: *pl. ac.* 103,10; 113,8

(a) IZVORÎ: v. IV
au izvorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,136

Î

(a se) ÎMBĂRBĂTA: v. I
îmbărbătează(-te): *imperativ 2.sg.* 26,14
îmbărbătați(-vă): *imperativ 2.pl.* 30,25

(a se) ÎMBĂTA: v. I
îmbată: *ind. prez. 3.sg.* 22,5
îmbăta(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,9
ai îmbătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,10
îmbată: *imperativ 2.sg.* 64,11

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
am îmbătrânit: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,25

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(nici te) umblânzi: *imperativ prohib. 2.sg.* 82,2
să îmblânzești: *conj. prez. 2.sg.* 93,13
au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,30

ÎMBLÂNZIRE: s.f. (Înv.) „bunăvoință față de cineva"
îmblânzirea: *sg. ac.* 48,8

(a se) **ÎMBOGĂȚI:** v. IV
(să) va **îmbogăți:** *ind. viit.I. 3.sg.* 48,17
a **îmbogăți:** *inf. prez.* 64,10

(a se) **ÎMBRĂCA:** v. I
(mă) îmbrăcam: *ind. imp. 1.sg.* 34,13
îmbrace(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 34,26; 108,29
îmbrăcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 64,14
(S-/s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1; 108,18
îmbrăcatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1
(Te-)ai îmbrăcatu: *ind. pf.c. 2.sg.* 103,1
(Te) îmbraci: *ind. prez. 2.sg.* 103,2
să (se) îmbrace: *conj. prez. 3.pl.* 131,9
voiu îmbrăca: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,16, 18

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. nom.* 103,6

(a) **ÎMBRĂȚIȘA:** v. I (aici) „a cuprinde"
îmbrățișeți: *imperativ 2.pl.* 47,13

(a se) **ÎMBUCA:** v. I
îmbucatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 34,25
îmbucă: *ind. prez. 3.pl.* 52,5
(s-)au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,27

ÎMPĂRAT: s.m.
împărații: *pl. nom./ac.* 2,2; 47,5; 67,30; 71,10, 11; 75,13; 88,28; 101,16, 23; 137,4; 148,11; 149,8
Împărat/împărat: *sg. nom./gen.* 2,6; 28,10; 46,3, 8; 47,3; 94,3
împărați: *pl. voc.* 2,10
Împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***Împăratul mieu*** 5,3; 83,4
împăratului/Împăratului: *sg. gen./dat.* 17,51; 44,2, 6, 14, 15, 16; 46,7; 60,7; 67,25; 71,2; 84,10; 88,19; 97,6; 98,4
împăratul/Împăratul: *sg. nom./ac.* 19,10; 20,2, 8; 23,7, 8, 9, 10; 32,16; 43,5; 44,12; 59,9; 62,12; 67,13; 73,12; 104,20; 134,11; 135,19, 20; 149,2
împărații: *pl. gen./dat.* 44,10; 104,30; 118,46; 143,10
împărați: *pl. nom./ac.* 67,15; 104,14; 109,5; 134,10; 135,17, 18
Împărate: *sg. voc.* 144,1

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* 44,10

(a se) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10 (Ov),16; 95,10; 96,1; 98,1
împărățește: *imperativ 2.sg.* 44,5
împărăți-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,9; 145,10
(S-)au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. nom.* 21,29; 102,19
împărăției: *sg. gen.* 44,7; 144,11, 12
împărățile: *pl. nom./ac.* 45,7; 78,6; 134,11
împărățile: *pl. voc., în sintagma* ***împărățile pământului*** 67,33
înpărăția: *sg. nom./ac.* 85,16; 144,13
împărăție: *sg. nom./ac.* 104,13; 144,13

ÎMPĂRTĂȘIRE: s.f.
împărtășirea: *sg. nom.* 121,3

(a se) **ÎMPĂRȚI:** v. IV
împărțit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,19
împărțiți: *imperativ 2.pl.* 47,14
împarți: *ind. prez. (în loc de imperativ) 2.sg.* 54,10
împărțitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,22
voiu împărți: *ind. viit.I. 1.sg.* 59,8; 107,8
a împărți: *inf. prez.* 67,13
au împărțit: *ind. pf.c.3.sg.* 77,54
înparți: *ind. prez. 2.sg.* 16,14

ÎMPĂRȚIRE: s.f.
împărțire: *sg. ac., ., în sintagma* ***fune de împărțire*** „veche unitate de măsură de lungime cu care se măsoară pământul" 77,54

(a se) **ÎMPIEDICA:** v. I; var. (a se) **ÎMPIEDECA**
împiedecă: *imperativ 2.sg.* 16,13
ai împiedecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,40
(s-)au împiedecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9
au împiedecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,31
a împiedeca: *inf. prez.* 139,5

ÎMPIEDICAT, -Ă: s.m./f.
(cei) împiedicați: *s.m. pl. ac.* 145,7

(a se) ÎMPILA: v. I
au împilat: *ind. pf.c. 3.pl.* 56,7
(s-)au împilat: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,17

(a) ÎMPINGE: v. III
împins fiind: *pasiv gerunziu* 117,13

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a) **ÎMPLETI:** v. IV
au împletit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,19
împletesc: *ind. prez. 3.pl.* 57,3

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. nom.* 44,3
împodobită: *f. sg. nom.* 44, 15; 146,1
împodobite: *f. pl. nom.* 143,12

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. ÎMPROTIVĂ
împotiva: *prep.* 16,8; 22,5; 34,3; 38,2; 49,20; 50,5; 68,13; 74,6; 76,3; 82,6; 108,3, 5; 139,9; 143,1
împotivă: adv. *în sintagma* ***grăirea împotivă*** (cf. lat. *contrādictiō, -ōnis* „contrazicere, combatere") 30,21
împrotivă: *adv.* 75,8
împrotiva: *prep.* 55,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(se) împrotivesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,19

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 17,12; 33,8; 49,3; 78,3; 88,9; 124,2; 127,3
împrejurul: *prep.* 75,12; 77,28; 88,8; 96,2; 124,2
împrejur: *adv.* 96,3
înprejur: *adv.* 11,9
înpregiur: *adv.* 30,14

ÎMPREJURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎMPREGIURAT, -Ă**
împregiurat: *n. sg. ac.* 44,10

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresoară: *ind. prez. 3.pl.* 3,7

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunaţi: *m. pl. nom.* 67,26

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 13,3; 30,14; 34,26; 36,38; 39,15; 47,5; 48,3, 11; 52,4; 54,15; 68,21; 73,8; 82,6; 87,18; 97,8
înpreună: 33,4

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *s.n. sg. ac., în lco. v.* ***lua-va împrumut*** 36,21

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 36,26; 111,5

(a se) ÎMPUŢI: v. IV
(s-)au împuţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,6

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
(s-)au împuţinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,2; 89,9; 106,39
au împuţinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,38

ÎMPUŢINARE: s.f.
împuţinarea: *sg. ac.* 101,24

ÎNAINTE: adv./prep.
înnaintea: *prep.* 5,5; 9,20; 13,3; 14,4; 15,8; 17,7, 23, 25; 18,15; 21,26, 28; 25,3; 30,20; 34,5; 35,2, 3; 37,10; 38,6; 40,13; 41,3; 49,3, 21; 51,11; 53,5; 56,7; 115,15
înaintea: *prep.* 5,9; 10 (Ov),5; 17,13, 43; 21,30; 22,5; 33,1; 37,18; 43,16; 50,6; 55,9, 13; 60,8; 61,9; 67,4, 5, 8; 68,21, 23; 71,9, 14; 72,16; 77,12; 78,10, 11; 79,3, 10; 82,14; 84,14; 85,9, 14; 87,2, 3; 88,15, 38; 89,4, 8; 94,6; 95,6; 96,3; 97,2, 6; 99,2; 100,3, 7; 101,1; 104,17; 105,23, 46; 115,14, 18; 118,46, 168, 169, 170; 137,1; 140,2; 141,3; 142,2; 147,17
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 54,20; 118,67
înainte: *adv.* 76,5; 136,6
înainte: *adv. în loc. adv.* ***înainte de vreame*** 118,147
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 15,8; 26,1; 36,13; 38,14; 57,10; 67,26, 32; 71,5, 17; 73,12; 89,2; 109,3; 126,2; 128,6; 138,4
mainte: *adv.* în titlu: *Psalm 92*

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înnalt: *adj. m. sg. gen.* 7,18
înalt/Înalt: *adj. m/n. sg. ac./gen.* 12,6; 46,9; 77,35, 56; 88,28; 98,2; 112,4; 135,12; 137,6
înalţi: *adj. m. pl. nom.* 103,18
(Cel) Înnalt: *s.m. sg. nom.* 17,14
(ceale) înnalte: *s.f. pl. ac.* 17,34
(cel mai) înnalt: *s.n. sg. ac.* 18,7
(Celui) Înalt: *s.m. sg. gen.* 20,8; 81,6
(ceale) înalte: *s. f. pl. ac.* 70,19; 92,4; 112,5; 137,6; 148,1
(Cel) Înalt: *s.m. sg. ac.* 72,11; 77,56

ÎNAPOI: adv.
înnapoi: 9,4; 34,4; 39,15; 43,11, 19; 49,17; 55,10; 69,4
înapoi: 113,3, 5; 128,5

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
înnalţi: *ind. prez. 2.sg.* 3,4
(Te) înalţă: *imperativ 2.sg.* 7,7
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,2; 36,20; 46,10; 73,23; 130,1; 148,13
înalţi: *ind. prez. 2.sg.* 9,15
înalţe(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 10 (Ov),12
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,3; 63,8; 88,18, 25; 91,11; 111,9
să (să) înalţe: *conj. prez. 3.sg.* 17,47; 88,14
vei înălţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,49
înalţă(-Te): *imperativ 2.sg.* 20,14; 56,6, 12; 93,2; 107,6
au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,6; 117,16; 148,14
înnalţă: *imperativ 2.sg.* 27,9
înălţa(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,2; 144,1
să înălţăm: *conj. prez. 1.pl.* 33,4
va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,34; 109,7; 149,4
înălţa(-Mă)-voiu: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,11; 107,8
(Mă) voiu înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,11
ai înălţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 60,3
să (să) înalţă: *conj. prez. 3.pl.* 65,7
am înălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 65,17; 88, 20; 130,2
înălţa-(să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,16
(să) înălţa: *ind. imp. 3.pl.* 72,18
(nu vă) înălţareţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,5
înalţă: *ind. prez. 3.sg.* 74,8
(să) **vor** înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 74,11
înălţat **fiind:** *pasiv gerunziu* 87,16
(să) **vor** înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,17
înălţat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,43
(Te-)ai înălţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 96,9
înălţaţi: *imperativ 2.pl.* 98,5, 9
înălţindu: *gerunziu* 101,11
înălţatu**(-s)-au:** *ind. pf.c. 3.pl.* 106,25
să înalţe: *conj. prez. 3.sg.* 106,32
voiu înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 117,28
să (să) înalţă: *conj. prez. 3.sg.* 139,9

ÎNĂLŢARE: s.f. (aici) „talaz"; „laudă"
înălţările: *pl. nom.* 41,8; 92,4; 94,4; 149,6

ÎNĂLŢAT, -Ă: adj.
(prea) înălţat: *m. sg. ac.* 36,35

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 7,8; 17,17; 72,8; 74,6
înălţimea: *sg. ac.* 11,9; 55,4; 101,20; 102,11
(-)înălţime: *sg. ac.* 67,19; 143,7

(a) ÎNCĂLECA: v. I
încălecase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 75,7

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintea: *sg. ac.* 59,10; 107,10

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înşela"
înceluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,4
să înceluiască: *conj. prez. 3.pl.* 61,10

ÎNCEPĂTURĂ: s.f.
începătura: *sg. nom.* 109,3

(a) ÎNCEPE: v. III
începea: *ind. imp. 3.pl.* 64,1

am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,11
începeți: *imperativ 2.pl.* 146,7

ÎNCEPUT: s.n.; var (Înv.) CEPUT
-ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** „din momentul inițial" 73,2; 76,12; 118,152
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din/într u început*** 77,2; 101,26
începutul: *sg. nom.* 110,10; 118,160; 136,6

(a) ÎNCETA: v. I
a înceta: *inf. prez.* 73,8
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,30

ÎNCHEGAT, -Ă: adj.
întegat: *m. sg. nom.* 67,16
întegați: *m. pl. ac.* 67,17
întegatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,70

(a) ÎNCHIDE: v. III
ai închis: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,9
închide: *imperativ 2.sg.* 34,3
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,50; 77,62

(a se) ÎNCHINA: v. I
închina(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 137,2
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28; 44,12; 71,11, 15; 85,9
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,30; 105,19
închinați(-vă): *imperativ 2.pl.* 28,2; 95,9; 96,7
să (să) închine: *conj. prez. 3.sg.* 65,4
(te) vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 80,10
să (ne) închinăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,6
(să) închină: *ind. prez. 3.pl.* 96,7
(vă) închinați: *imperativ 2.pl.* 98,5, 9
închina(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 131,7

(a se) ÎNCHIPUI: v. IV
(să) vor închipui *ind. viit.I. 3.pl.* 138,16

(a se) ÎNCINGE: v. IV „a (se) înfășura cu o cingătoare"; (Înv.) „a învesti cu o demnitate, cu o putere"
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,33
ai încins: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,40
încinge: *imperativ 2.sg.* 44,4
încins fiind: *pasiv gerunziu* 64,17
(să) vor încinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,13
(s-)au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1
(să) încinge: *ind. prez. 3.sg.* 108,19

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. **(a) ÎNCUNJURA; (a) ÎNCUNGIURA**
va încungiura: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,8; 31,10; 48,6; 90,5
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11; 17,6; 21,17; 108,3; 117,11
încungiuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,13; 87,18; 117,12
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,6
încungiurat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,6
ai încungiurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,12
încungiură: *ind. prez. 3.pl.* 31,7
încungiurați: *imperativ 2.pl.* 47,13
vei încungiura: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,11
vor încungiura: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,7, 15
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 117,10
încungiurând: *gerunziu* 117,11

ÎNCONJURARE: s.f.; var. **ÎNCUNGIURARE**
încungiurării: *sg. gen.* 139,10

(a) ÎNCORDA: v. I
au încordat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13; 10,3
încordează: *imperativ 2.sg.* 44,5
încordând: *gerunziu* 77,9

(a se) ÎNCREDINȚA: v. I
(s-)au încredințat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,8

(a se) ÎNCRUNTA: v. I (Înv.) „a (se) umple de sânge"
(s-)au încruntat: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,38

(a) ÎNCUIA: v. I
au încuiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,10
să încuie: *conj. prez. 3.pl.* 67,31

(a) ÎNCUIBA: v. I
vor încuiba: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,17

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietorile: *pl. ac.* 147,13

(a) ÎNCUNUNA: v. I
ai încununat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,15; 8,6
încununează: *ind. prez. 3.sg.* 102,4

ÎNDATĂ: adv.; var. (Înv.) **ÎNDATĂȘI**
îndată: *adv. în loc. conj.* ***îndată cât*** „îndată ce" 36,20
îndatășI: 39,16
îndată: 69,4; 72,19

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj./s.
(cel) îndărăvnic: *s.m. sg. ac.* 17,27
îndărătnică: *adj. f. sg. ac.* 100,4

(a se) ÎNDĂRĂTNICI: v. IV
(Te) vei îndărăvnici: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27

ÎNDĂRĂTNICIE: s.f.
îndărăvnicii: *pl. ac.* 124,5

(a se) ÎNDELETNICI: v. IV
îndeletniciți(-vă): *imperativ 2.pl.* 45,11

ÎNDELUNG: adv.
îndelung: 102,8

(a se) ÎNDELUNGA: v. I; var. **(a se) DELUNGA** „a se prelungi"; „a se îndepărta"
(s-)au delungat: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,150
(m-)am îndelungat: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8
(s-)au îndelungat: *ind. pf.c. 3.sg.* 119,5
îndelungat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 128,3

ÎNDELUNGARE: s.f. „durată îndelungată"
îndelungare: *sg. ac.* 22,6

ÎNDESTULAT, -Ă: s.m./f.
(celor) îndestulați: *s.m. pl. gen.* 123,4

ÎNDRĂZNEALĂ: s.f.
îndrăzneală: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu îndrăzneală*** 93,1

(a se) ÎNDREPTA: v. I
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 5,9; 24,5; 26,11; 89,16; 118,133
vei îndrepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,10
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,36; 39,3; 77,8
(ne-)am îndreptat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,9
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 22,1; 89,17; 118,8; 144,14
îndrepta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
voiu îndrepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,8
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,23
să (Te) îndreptezi: *conj. prez. 2.sg.* 50,6
am îndreptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 58,5; 72,13
îndreptați: *imperativ 2.pl.* 81,3
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 100,7
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 101,29; 139,12; 142,2
(s-)ar îndrepta: *cond. prez. 3.pl.* 118,5
(mă) îndreptam: *ind. imp. 1.sg.* 118, 128
să (să) îndreptează: *conj. prez. 3.sg.* 140,2

ÎNDREPTARE: s.f.; var. (Neob.) **DREPTARE**
îndreptare: *sg. ac.* 9,9; 97,9
îndreptările: *pl. nom./ac.* 17,23; 98,4; 118,5, 8, 12, 16, 24, 26, 54, 56, 64, 68, 71, 80, 83, 93, 94, 112, 117, 135, 141, 145, 155, 171; 147,19
îndreptării: *sg. gen.* 44,7
îndreptarea: *sg. nom./ac.* 96,2; 118,7
-ndreptările: *pl. ac.* 118,23
îndreptărilor: *pl. gen* 118,27, 33
dreptările: *pl. ac.* 118,48

(a se) **ÎNDULCI:** v. IV
(te) îndulceai: *ind. imp. 2.sg.* 54,15
îndulcească(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 103,34

(a se) **ÎNDURA:** v. I
(să) îndură: *ind. prez. 3.sg.* 36,21

ÎNDURARE: s.f.
îndurările: *pl. nom./ac.* 24,6; 39,12; 78,8; 118,77; 144,9
îndurărilor: *pl. gen.* 50,3; 68,17
îndurări: *pl. ac.* 102,4

ÎNDURAT, -Ă: adj./s.
îndurat: *adj.m. sg. nom./voc.* 77,38; 85,15; 102,8; 144,8
înduratul: *adj. antep. m. sg. nom.* 110,4
[cel] îndurat: *s.m. sg. nom.* 111,4

(a) **ÎNECA:** v. I
au înecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 68,3
să îneace: *conj. prez. 3.sg.* 68,16

(a) **ÎNFĂȘURA:** v. I
au înfășurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,61

(a se) **ÎNFIERBÂNTA:** v. I
înfierbântatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,4

(a se) **ÎNFIGE:** v. III
înfiptu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16
(să) înfinge: *ind. prez. 3.sg.* 31,4
(s-)au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,3
înfiptu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,3

(a) **ÎNFLORI:** v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
vor înfluri: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,16; 91,14
înfloară: *ind. prez. 3.sg.* 89,6
va **înfluri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 91,13; 102,15; 131,18

ÎNFOCAT, **-Ă:** adj.
înfocat: *n. sg. nom.* 118,140

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
va **înfrânge:** *ind. viit.I. 3.sg.* 45,10

ÎNFRÂNT, **-Ă;** adj.
înfrâmtă: *f. sg. ac.* 50,19

(a se) **ÎNFRICOȘA:** v. I
(mă) voiu înfricoșa: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,1
(să) **vor înfricoșa:** *ind. viit.I. 3.pl.* 103,7
(s-)au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,161

ÎNFRICOȘARE: s.f.
înfricoșerile: *pl. nom.* 87,17

ÎNFRICOȘAT, **-Ă:** adj./s.
înfricoșat: *adj. m./n. sg. nom.* 46,3; 65,5; 75,8; 88,8; 95,4; 98,3; 110,10; 138,14
înfricoșate: *adj. n. pl. nom.* 65,3
(celui) înfricoșat: *s.m. sg. dat.* 75,12
înfricoșate: *s.n pl. ac.* 105,22
(celor) înfricoșate: *s.n pl. gen.* 144,6

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. **ÎNFRUMSĂȚAT; ÎNFRÂMȚEȘAT**
îmfrâmțășată: *sg. ac.* 80,3
înfrumsățate: *pl. nom.* 143,12

(a se) **ÎNFRUNTA:** v. I
să (să) înfrumteaze: *conj. prez. 3.pl.* 34,4; 39,15; 69,3
să (să) înfrumtează: *conj. prez. 3.pl.* 34,26
să (să) înfrunteaze: *conj. prez. 3.pl.* 68,7
(să) vor înfrunta: *ind. viit.I. 3.pl.* 70,24

ÎNFRUNTARE: s.f. „rușine", „ocară"
înfrumtare: *sg. ac.* 34,26
înfrumtarea: *sg. nom.* 43,16
înfruntarea: *sg. nom.* 68,20

ÎNGER: s.m.
îngerii: *pl. nom./ac.* 8,6; 96,7; 102,20; 103,4; 148,2
îngerul: *sg. nom./ac.* 33,8; 34,5, 6
îngerilor: *pl. gen./dat.* 77,25; 90,11; 137,1
îngeri: *pl. ac.* 77,49

(a se) **ÎNGHIȚI:** v. IV
au înghițit: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,17
ar fi înghițit: *cond. pf. 3.pl.* 123,3
înghițitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 140,6

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădire: *sg. ac.* 140,3

ÎNGRĂDIT, -Ă: adj.
îngrădită: *sg. ac.* 59,11

(a se) **ÎNGRĂȘA:** v. I
să (să) îngrașe: *conj. prez. 3.sg.* 19,4
îngrășa(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,13

(a se) **ÎNGREUIA:** v. I
(s-)au îngreoiat *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,4; 37,5

ÎNGRIJIRE: s.f. (Înv.) „îngrijorare"
îngrijirea: *sg. ac.* 54,3

(a) **ÎNGROPA:** v. I
să îngroape: *conj. rpez. 3.sg.* 78,3

(a) **ÎNJUMĂTĂȚI:** v. IV; var. **(a) ÎNJUMĂTĂȚA:** v. I; (Reg.) **(a) ÎNGIUMĂTĂȚA**
vor îngiumătăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 54,24

(a se) **ÎNMULȚI:** v. IV
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2; 4,8; 24,17, 19; 37,20; 105,29; 106,38
ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,9; 35,8
înmulțitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,4; 39,6, 13; 68,5; 118,69
au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,15
(să) va **înmulți:** *ind. viit.I. 3.sg.* 48,17; 91,13
înmulțit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,10; 70,21
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 64,11
(să) **vor înmulți:** *ind. viit.I: 3.pl.* 91,15; 138,18
înmulți-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 137,3

ÎNMULȚI, -Ă: adj.
înmulțit: *n. sg. nom.* 67,18

(a se) **ÎNNOI:** v. IV
(s-)au înoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,3
înnoiaște: *imperativ 2.sg.* 50,12
înoi(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 102,5
vei înoi: *ind. viit.I. 2.sg.* 103,30

ÎNNOIRE: s.f.
înnoirea: *sg. ac.* 29,1

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se)** ÎNSĂMNA
însămnatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7

(a) ÎNSETA: v. I
însătat-**au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 41,3; 62,2
însătând: *gerunziu* 106,5

(a se) ÎNSOȚI: v. IV
(mă) voiu însoți: *ind. viit.I. 1.sg.* 140,4

(a se) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a se) ÎNSTREINA**
înstreinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 57,4

ÎNSTRĂINAT, **-Ă:** adj.
înstreinat: *m. sg. nom.* 68,9

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciuni: *pl. ac.* 37,13
înșelăciune: *sg. ac.* 40,10

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I
(s-)au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1
întărâtat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10 (Ov),4
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10 (Ov),13; 73,18; 77,40, 41, 56, 58; 105,16, 29, 32; 106,11
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 73,10
a întărâta: *inf. prez.* 77,17

ÎNTĂRÂTARE: s.f.
întărâtare: *sg. ac.* 94,9

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
să (să) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 9,20; 30,25
întăritu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,5
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,18; 32,6; 37,20; 87,8; 116,2; 138,17; 141,7
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 19,5; 103,15
să (se) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 26,14
întări-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,8
întărește: *ind. prez. 3.sg.* 36,17
ai întărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,3; 40,13; 73,13; 79,16, 18
întărește: *imperativ 2.sg.* 50,14; 67,29; 118,28
întărit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,6
întăritu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,5; 111,8; 138,6
(m-)am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 70,6
am **întărit.** *Ind. pf.c. 1.sg.* 74,4
întărească**(-să):** *conj. prez. fără să 3.sg.* 88,14
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,22
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 95,10; 102,11; 104,24; 135,6; 147,13
(vă) întăriți: *imperativ 2.pl.* 104,4

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărirea: *sg. nom./ac.* 17,3; 70,4; 103,5; 104,16
întărire: *sg. nom.* 24,14; 27,8; 72,4

ÎNTĂRIT, **-Ă:** adj.
întărită: *f. sg. ac.* 30,22; 107,11
întărit: *n. sg. ac.* 70,3
întărite: *f. pl. nom.* 110,8

ÎNTÂI, -A: num. ord./adj./adv.
întâia: *num. ord. f. sg. nom.* în titlu: *Psalm 23*
(mai) întâiu: *adv.* 70,1
întâiul: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** „cel mai mare dintre fii" 77,51; 104,36
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născut*** 88,28
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***ceale întâiu născute*** 134,8
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***cei întâiu născuți*** 135,10

(a se) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpină: *imperativ 2.sg.* 16,13
întâmpinatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,6, 19; 118,148
ai întâmpinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,4
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 58,11; 87,14
să întâmpine: *conj. prez. 3.pl.* 78,8
(s-)au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 84,11
să întâm**pinăm:** *conj. prez. 1.pl.* 94,2

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. nom.* 18,7

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* 90,6

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
ai întemeiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,4; 88,12; 101,26; 103,5, 8; 118,152
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,2; 47,9; 77, 69; 86,5
întemeiază(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 47,3
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* în titlu: *Psalm 92*
întemeiat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,90

(a) ÎNTINDE: v. III
întins-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,14; 54,21; 63,4; 79,12; 104,39
am întins: *ind. pf.c. 1.pl.* 43,21
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 57,8
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 59,10; 107,10
vei întinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 84,6
întins-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 87,10; 142,6
întinzi: *ind. prez. 2.sg.* 103,2
să întinză: *conj. prez. 3.pl.* 124,3
au întins: *ind. pf.c. 3.pl.* 139,6; 140,9

(a se) ÎNTINGE: v. III „a (se) muia"
să (să) întingă: *conj. prez. 3.sg.* 67,24

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întoarce(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 6,5; 79,15; 89,13; 114,7
întoarcă(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 6,11; 9,18; 39,15; 69,4; 118,79
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 7,8
(vă) veți întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,13
întoarce(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17
întorcând: *gerunziu* 9,4; 103,29; 125,1
întors-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10 (Ov),11; 104,25, 29
întorci: *ind. prez. 2.sg.* 12,1; 43,24; 73,11; 87,15
va **întoarce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 52,7; 88,24
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,5
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,38
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 18,8; 65,6
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,25; 22,3; 59,2; 77,44; 113,8
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28; 50,15; 55,10; 103,9, 29
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* 26,9; 68,18; 89,3; 131,10
întorsu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,8; 43,11
întors-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,12; 84,2; 88,44
întorsu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,4
să **(să)** întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,4; 73,21; 128,5
(să) va **întoarce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 34,13; 72,10; 93,15; 145,4
întoarce: *imperativ 2.sg.* 34,17; 50,11; 53,7; 79,4, 8; 125,4
ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 40,4; 137,7
întoarce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,7, 15
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 67,23
întoarce-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 67,23
întorcându(-Te): *gerunziu* 70,20, 21; 84,7
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,9, 57
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 77,34
a **întoarce:** *inf. prez.* 77,38
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 77,39
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 77,41, 57; 96,1; 113,3
întoarce: *imperativ 2.sg.* 79,20; 84,5; 118,37
întorsu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,4

(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* 84,9
(Te) întorci: *ind. prez. 2.sg.* 88,47
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 89,3
(nu) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 101,3; 142,7
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 105,23
(te-)ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 113,5
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 117,13
am **întors:** *ind. pf.c. 1.sg.* 118,59

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerii: *sg. gen.* în titlu: *Psalm 111*

(a se) **ÎNTOCMI:** v. IV; var. (a se) **ÎNTOGMI** (Neob.) „a se asemăna"; aici este prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ianache Văcărescul, *Istoria preaputernicilor împărați otomani*, adunată și alcătuită pe scurt... (în A. Papiu Ilarian, *Tesauru de monumente istorice pentru România...* (Tom II), Tom. I – III, București, 1862 – 1864).
(să) va **întogmi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 88,7

ÎNTORT, ÎNTOARTĂ: adj. „îndărătnic", „încăpățânat"
întoartă: *f. sg. nom.* 77,8

(a) ÎNTRA: v. I; vezi (a) INTRA

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
va **întreba:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),13
întreabă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 10,5, 6
întreba: *ind. imp. 3.pl.* 34,11
au **întrebat:** *ind. pf.c. 3.pl.* 136,3
întreabă: *imperativ 2.sg.* 138,23

(a se) **ÎNTRISTA:** v. I
întristatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,3

ÎNTRISTAT, -Ă: adj./s.
(cel) **întristat:** *s.m. sg. ac.* 34,14
întristat: *adj. m. sg. nom.* 37,7

ÎNTRUNA: adv.
întruna: 70,10

(a se) **ÎNTUNECA:** v. I
întunece(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 68,24
au **întunecat:** *ind. pf.c. 3.sg.* 104,28
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 138,12

ÎNTUNECAT, -Ă: s.m./f.
(cei) întunecați: *s.m. pl. nom.* 73,20

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj./s.
întunecoasă: *adj. f. sg. ac.* 17,12
(ceale) întunecose: *s.n pl. ac.* 87,7

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
(-)ntunearec: *sg. ac.* 10,3; 90,6; 106,14; 111,4
întunearecul: *sg. nom./ac.* 17,12, 29; 54,6; 138,11, 12
întunearec: *sg. nom./ac.* 34,6; 81,5; 87,13; 103,20; 104,28; 106,10; 142,3

ÎNȚĂRCAT, -Ă: s.m./f.
(cel) înțărcat: *s.m. sg. ac.* 130,2

(a) **ÎNȚELEGE:** v. III
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 2,10; 49,22; 93,8
înțeleage: *imperativ 2.sg.* 5,2
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 13,2
au **înțeles:** *ind. pf.c. 3.pl.* 27,5
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 32,15; 52,3
a înțăleage: *inf. prez.* 35,4
au înțăles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 48,13, 21; 63,10; 81,5; 105,7
ar înțăleage: *cond. prez. 3.pl.* 57,10
voiu înțăleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 72,17; 100,2
va înțăleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 91,7; 93,7; 106,43
am **înțăles:** *ind. pf.c. 1.sg.* 118,95, 99, 100; 118,104
înțăles-ai: *ind.pf.c. 2.sg.* 138,3

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagere: *sg. nom./ac.* 15,7; 31,9; 43,1; 44,1; 110,10; 118,34, 73, 125, 130, 144, 169; 135,5
înțeleagerea: *sg. nom.* în titlu: *Psalm 31*; *Psalm 41*
înțeleagere: *sg. ac.* 31,8
înțeleagerii: *sg. dat.* 51,1; 52,1; 73,1
înțăleagerii: *sg. gen./dat.* 53,1; 54,1; 77,1; 88,1; 141,1
înțeleagerile: *pl. ac.* 77,72

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciune: *sg. ac.* 36,30; 48,4; 89,12
înțălepciunii: *sg. gen./dat.* 50,8; 110,10; 146,5
înțălepciune: *sg. ac.* 103,24
înțălepciunea: *sg. nom.* 106,27

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 48,11
înțălept: *adj. m. sg. nom.* 106,43; 118,98

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțălepțeaște: 46,8; 57,6

(a se) **ÎNȚELEPȚI:** v. IV
înțelepțeaște: *ind. prez. 3.sg.* 18,8
înțălepțiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 93,8

ÎNȚELES: s.n.
înțelesului: *sg. dat.adn.* 87,1

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învățați(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,10
învață: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,35; 93,10; 118,99; 143,1
va **învăța:** *ind. viit.I. 3.sg.* 17,36
învață: *imperativ 2.sg.* 24,4, 5; 118,12, 26, 27, 64, 66, 68, 108, 124, 135; 142,10
învăța-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
voiu învăța: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,12; 131,12
învăța-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,15
învățatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 70,17
vei învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 93,12; 118,171
să **înveațe:** *conj. prez. 3.sg.* 104,22
am **învățat:** *ind. pf.c. 1sg.* 118,7
să **învățu:** *conj. prez. 1.sg.* 118,71
(mă) voiu învăța: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,73

ÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cei) învățați: *s.m. pl. ac.* 89,12

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
în vățătura: *sg. ac.* 2,12; 49,17
în vățătură: *sg. ac.* 59,1; 118,66

(a se) ÎNVÂRTOȘA: v. I
învârtoșască(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 89,6
să învârtoșați: *conj. prez. 2.pl.* 94,8

(a se) **ÎNVECHI:** v. IV
învechitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8
(s-)au învechit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,46
învechitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,3
(să) va **învechi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 48,15
(să) vor învechi: *ind. viit.I. 3.pl.* 101,27

(a) **ÎNVIA:** v. I
vor **învia:** *ind. viit.I. 3.pl.* 1,5
ai înviiat *ind. pf.c. 2.sg.* 70,20
vei învia: *ind. viit.I. 2.sg.* 84,7

ÎNVIERE: s.f.
Învierii *sg. gen.* 65,1

(a) **ÎNVINGE:** v. III
am învins: *ind. pf.c. 1.sg.* 117,11, 12

J

JAF: s.n. (Prin ext.) „pradă de război"
jafuri *pl. ac.* 118,162

JALNIC, -Ă: s.m./f.
(cel) jealnic: *sg. ac.* 34,14

(a) **JEFUI:** v. IV
jefuia: *ind. imp. 3.pl.* 43,11
am jefuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,5
jefuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 88,42
jefuiască: *conj. prez. fără să 3.pl.* 108,11

JEFUIRE: s.f.
jefuiri *pl. ac.* 61,11

(a se) **JELI:** v. IV
(s-)au jelit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,63

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtva: *sg. nom./ac.* 4,6; 19,4; 49,23; 50,19, 21
jârtvă: *sg. nom./ac.* 26,6; 49,14; 50,18; 106,22; 115,17; 140,2
jârtve: *pl. ac.* 49,5; 95,8
jârtvele: *pl. ac.* 49,8; 105,28

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnicul: *sg. ac.* 82,13; 88,40

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂTRFI, (a) JÂRTVI; (a) JERTVI**
jârtveaşte: *imperativ 2.sg.* 49,14
au jertvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,28
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,37, 38
jârtvească: *conj. prez. fără să 3.pl.* 106,22
voiu jârtvi: *ind. viit.I. 1sg.* 115,17

(a) JERTFUI: v. IV
jârtfuiţi: *imperativ 2.pl.* 4,6
am jârthuit: *ind. pf.c. 1sg.* 26,6
voiu jârthui: *ind. viit.I. 1.sg.* 53,8

JGHEAB: s.n.
jgheaburilor: *pl. gen.* 41,8

JITNIŢĂ: s.f.; var. **JIGNIŢĂ**
jigniţăle: *pl. nom.* 143,13

JIVINĂ: s.f.
jivinile: *pl. nom.* 67,11
jivina: *sg. ac.* 144,16

JIVINIE: s.f. (Iuz.) „jivină"
jivinii: *pl. nom.* 103,25

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adj.* ***mai de jos*** 62,10; 85,13; 138,15

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) GIUDECA**
giudeci: *ind. prez. 2.sg.* 9,5
(a) giudeca: *inf. prez.* 71,2
judecaţi: *ind. prez. 2.sg.* 2,10; 81,2
judecă: *imperativ 2.sg.* 5,11; 34,24; 42,1; 53,3; 73,22; 81,8; 118,154
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 7,9; 81,1
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9; 36,33; 134,14
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 9,20; 95,13
a judeca: *inf. prez.* 10 (Ov),18; 97,9
(Te) vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,6
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 66,5; 93,2
judeca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,4; 95,10, 13; 97,9; 109,10
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 74,3
judecaţi: *imperativ 2.pl.* 81,3
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 108,7

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecată: *sg. ac.* 1,5
giudecata: *sg. ac.* 71,2
giudecăţile: *pl. ac.* 118,20, 30, 39
judecata: *sg. nom./ac.* 9,5; 16,2; 32,5; 34,23; 36,6, 28; 42,1; 75,9; 88,15; 98,4; 105,3; 110,7; 118,132, 137, 149, 154, 156; 139,13
judecată: *sg. nom./ac.* 9,8; 24,9; 36,30; 71,2; 75,10; 80,5; 93,15; 96,2; 98,4; 100,1; 102,6; 111,5; 118,84, 121; 121,5; 142,2; 145,7; 149,9
judecăţi: *pl. ac.* 9,17; 57,2
judecăţile: *pl. nom./ac.* 10 (Ov),5; 17,23; 18,10; 35,7; 47,12; 88,31; 96,8; 104,5, 7; 118,7, 13, 43, 52, 62, 75, 102, 106, 108, 118, 120, 160, 164, 175; 147,19, 20

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. nom.* 7,12; 49,6; 57,12; 74,8
judecătoriului: *sg. gen.* 67,6
judecătorii: *pl. nom.* 140,6; 148,11

JUG: s.n.
jugul: *pl. ac.* 2,3

JUMĂTĂŢIRE: s.f.; var. **JUMĂTĂŢARE**
jumătăţarea: *sg. ac.* 101,25

(a) JUNGHIA: v. I
să junghie: *conj. prez. 3.pl.* 36,14

JUNGHIERE: s.f.
junghiere: *sg. ac.* 43,22

(a se) JURA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) GIURA**
giurat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 131,11
(să) jură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14,4; 62,12
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,4; 131,2
juratu(**-M/-m**)**-am:** *ind. pf.c. 1sg.* 88,4; 118,106
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,36; 94,11
(Te-)ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,50
(să) jura: *ind. imp. 3.pl.* 101,9
juratu(**-S**)**-au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 109,4

JURĂMÂNT: s.n.
jurământului: *sg. dat.* 104,9

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) LACRĂMĂ
lacrămile: *pl. nom./ac.* 6,7; 38,13; 41,4; 55,9
lacrămi: *pl. ac.* 79,6; 114,8; 125,5
lacrămilor: *pl. gen.* 83,7

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. ac.* 118,70

LATURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LATURE**
laturea: *sg. ac.* 90,7; 114,9; 127,3

LAȚ: s.n.
lațul: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),10; 123,7
lațuri: *pl. ac.* 10,7
lațurile: *pl. nom.* 17,6
lațu: *sg. ac.* 24,15; 34,8; 139,6
lațului: *sg. gen.* 34,7
laț: *sg. ac.* 68,23

LAUDĂ: s.f.
laude: *pl. ac.* 4,1; 55,12; 66,1; 99,4
lauda: *sg. nom./ac.* 8,3; 21,4, 26; 32,1; 33,2; 34,28; 47,11; 50,17; 70,14; 78,13; 88,18; 90,1; **în titlu:** *Psalm 92; Psalm 94;* 101,22; 105,12, 47; 108,2; 110,10; 117,14; 144,1, 21; 149,1
laudele: *pl. nom./ac.* 9,15; 71,20; 72,28; 77,4; 105,2
laudei: *sg. gen.* 25,7; 65,8
laudă: *sg. nom./ac.* 26,6; 49,14; 68,31; 70,8; 106,22; 115,17; 118,164, 171; 146,1
laudii: *sg. gen./dat.* 49,23; 65,2

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* 118,36

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIRE: s.f.; vezi **LOCUIRE**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustelor: *pl. dat.* 77,46
lăcustă: *sg. nom.* 104,34
lăcustele: *pl. ac.* 108,23

(a se) LĂMURI: v. IV (Înv.; despre metale) „a purifica prin acțiunea focului"
ai lămurit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,3; 65,10
(să) lămurească: *ind. prez. 3.sg.* 65,10

LĂMURIT, -Ă: adj. (Înv.; despre metale prețioase) „purificat prin acțiunea focului"
lămurit: *n. sg. nom.* 11,7
lămurite: *n. pl. nom.* 17,31

(a) LĂRGI: v. IV
lărgit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,37
au lărgit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,21
lărgește: *imperativ 2.sg.* 80,11

LĂRGIME: s.f.
lărgime: *sg. ac.* 17,20; 118,45

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *imperativ 2.sg.* 24,18; 36,8
să lași: *conj. prez. 2.sg.* 26,9; 70,9
(s-)au lăsat: *ind. pf.c.3.sg.* 10 (Ov),14
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,10
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,14; 104,14, 20
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,2
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,33; 124,3; 131,11
(nu) lăsa: *imperativ prohib 2.sg.* 37,22
vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,11; 88,31
lăsat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,3

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),3
laude: *conj. prez. fără să 3.pl.* 68,35
să laud: *conj. prez. 1sg.* 70,8
să (Te) lauzi: *conj. prez. 2.sg.* 105,5
să laude: *conj. prez. 3.sg./pl.* 106,32; 148,12; 149,3; 150,6
laudă: *imperativ 2.sg.* 145,2; 147,12
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,14
(să) laudă: *ind. prez. 3.pl.* 10 (Ov),3
lăudând: *gerunziu* 17,4
vom lăuda: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,14
voiu lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,23; 34,18; 55,5, 11; 108,30; 144,2
lăudați: *imperativ 2.pl.* 21,24; 112,1; 116,1; 134,1, 3; 148,1, 2, 3, 4, 5, 7; 150,1, 2, 3, 4, 5
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,27; 62,4; 73,21; 83,5; 113,25
(vă) lăudați: *imperativ 2.pl.* 31,11
(să) va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,3
(ne) vom lăuda: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,9
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 62,6; 101,19; 118,175; 144,4
lăuda(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,12
(să) **vor** lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 63,11
lăuda-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 68,31
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 101,9
lăudați**(-vă):** *imperativ 2.pl.* 104,3
lăudat **e:** *pasiv ind. prez. 3.sg.* 112,3
lăudate era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 118,54

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudat (foarte): *m. sg. nom.* 47,2; 95,4; 144,3

LÂNĂ: s.f.
lână: *sg. ac.* 71,6
lâna: *sg. ac.* 147,16

(a se) LÂNCEZI: v. IV
a **(să) lâncezi:** *inf. prez.* 38,12

(a) LEGA: v. I
leagă: *ind. prez. 3.sg.* 146,3
să leage: *conj. prez. 3.sg.* 149,8

LEGAT, -Ă: s.m./f.
(cei) legați: *s.m. pl. ac.* 67,7
legații: *s.m. pl. ac.* 68,34

LEGĂTURĂ: s.f.
legăturile: *pl. ac.* 2,3; 106,14; 115,16
legătura: *sg. ac.* 77,57

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac., în sintagma leagea Domnului* 1,2; 18,8; 118,1
leage: *sg. ac., în sintagmele **călcătorii** de leage/**călcătoriul** de leage/**călcătoriului** de leage/călcători de leage/călcări de leage/**dătătoriu** de leage/**așezământul** de leage* 5,6; 9,21; 25,4; 35,2; 43,18; 49,5, 16; 70,4; 85,14; 100,3; 118,85, 113, 119
leage: *sg. ac.* 24,8, 12; 26,11; 77,5; 83,8; 118,33, 102
leagea: *sg. ac.* 39,9; 77,1, 10; 88,31; 93,12; 104,45; 118,18, 29, 34, 44, 51, 53, 55, 57, 61, 70, 72, 77, 85, 92, 97, 105, 109, 113, 126, 136, 142, 150, 153, 163, 165, 174; 129,4
leage: *sg. ac., în loc. adj. fără leage* „nelegiuit" 40,9
leage: *sg. ac. în loc. s. cei fără de leage* „necredincioșii", „păcătoșii"/*cei fără leage* „necredincioșii, păcătoșii"/ *celor fără leage* „necredincioșilor, păcătoșilor" 50,15; 64,4; 72,3; 74,5; 103,35

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 73,5
leamnele: *pl. nom.* 95,12; 103,16; 148,9
lemnul: *sg. ac.* 104,33

(a se) LEPĂDA: v. I
să lepădăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,3
leapădă: *imperativ 2.sg.* 5,12
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,25; 77,54, 60, 67
să leapezi: *conj. prez. 2.sg.* 26,9; 70,9
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 42,2; 43,10; 49,17; 59,12; 73,1; 88,39; 107,12

(nu) lepăda: *imperativ prohib 2.sg.* 50,13; 118,10
lepădatu(**-)-ai:** *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3
a lepăda: *inf. prez.* 61,5
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 72,15
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,8; 93,14
a **fi lepădat** *pasiv inf. prez.* 83,11
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 87,6
lepezi: *ind. prez. 2.sg.* 87,15
să **leapede:** *conj. prez. 3.sg.* 105,27

(a) LEȘUI: v. IV (În v. și reg.) „a pândi"
leșuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),9

LEU: s.m.
leu: *sg. ac.* 7,3; 16,12; 21,14; 90,13
leul: *sg. ac.* 10 (Ov),9
leului *sg. gen.* 21,22
lei *pl. ac.* 34,17; 56,5
leilor: *pl. gen.* 103,21

LIMAN: s.n.
limanul: *sg. ac.* 106, 30

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* 5,11; 13,3; 54,10; 63,4, 9; 139,4
limba: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),7; 11,4; 14,3; 15,9; 21,16; 33,14; 34,28; 36,30; 38,2, 5; 44,2; 49,19; 50,16; 51,4; 56,5; 65,17; 67,24; 70,24; 72,9; 77,36; 80,6; 118,172; 119.2, 3; 125,2; 136,6; 138,4
limbilor *pl. gen.* 30,21
limba: *sg. voc., în sintagma* ***limba vicleană*** 51,6
limbă: *sg. ac.* 108,3

LIMBUT, **-Ă:** adj.
limbut: *m. sg. nom.* 139,12

(a) LINGE: v. III
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,9

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. ac.* 106,29

(a se) LIPI: v. IV
(s-au) lipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,16; 24,21; 100,3; 101,6
să **lipiți:** *conj. prez. 2.pl.* 61,11
lipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 62,9; 118,25
a **(mă) lipi:** *inf. prez.* 72,28
(să) va **lipi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 93,20
lipitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,31
lipească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 136,6

LIPSĂ: s.f. „trebuință", „nevoie", „sărăcie"
lipsă: *sg. nom./ac.* 15,2; 33,10; 87,10; 106,41
lipsele: *pl. ac.* 24, 17

(a se) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,7; 11,2
ai lipsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,3
va **lipsi** *ind. viit.I. 3.sg.* 22,1; 83,13
(să) vor lipsi *ind. viit.I. 3.pl.* 33,11
lipsește: *ind. prez. 3.sg.* 38,5
(s-au) lipsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,30
lipsească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 103,35
lipsiia: *ind. imp. 3.sg.* 141,4

LIPSIT, -Ă: adj./s.
lipsiților: *s.m. pl. gen.* 11,6
lipsitului *s.m. sg. gen.* 139,13
lipsit: *adj. m. sg. nom.* 85,1; 108,22

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 22,2; 23,3; 25,8; 36,10, 36; 41,5; 43,20; 67,6; 75,3; 78,7; 83,7; 102,16; 103,8; 131,5, 7
loc: *sg. ac.* 30,9; 70,3; 105,14; 118,54
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 44,17; 108,5
locurile: *pl. ac.* 48,12
locul: *sg. ac., în lco. adv.* ***în tot locul*** „pretutindeni" 102,22
loc: *sg. ac., în loc. cj.* ***în loc să*** 108,4
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 108,5

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. nom./ac.* 14,1; 18,6; 32,14; 45,5; 51,7; 60,5; 73,7; 75,3; 86,7; 90,10
lăcașului: *sg. gen.* 25,8
lăcașurile: *pl. nom./ac.* 42,3; 48,12; 68,26; 77,51; 83,2, 11
Lăcașelor: *pl. gen., în s. propr. Valea Lăcașelor* 107,8
lăcașele: *pl. ac.* 108,10

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,4; 9,12; 90,1; 112,5; 124,1; 134,21
va **lăcui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6; 14,1; 23,3; 67,17; 100,7
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 21,4; 122,1
să **lăcuiesc:** *conj. prez. 1.sg.* 22,6; 26,4
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,1; 30,14; 32,8, 14; 64,9; 67,7; 74,4; 82,8; 83,5; 97,7; 106,34
a **lăcui:** *inf. prez.* 28,10; 67,7, 17; 77,55; 83,11; 106,36; 112,9; 132,1
lăcuiaște: *imperativ 2.sg.* 36,3, 27
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,29; 67,11; 68,36, 37; 101,29; 103,12; 139,14
lăcuiți: *ind. prez. 2.pl.* 48,2
lăcui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,7
lăcui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,5
lăcui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 64,5
să **lăcuiască:** *conj. prez. 3.sg.* 68,26; 84,10
ai lăcuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,2
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,60
de lăcuit: *supin* 106,4, 7, 36
voiu lăcui:*ind. viit.I. 1.sg.* 131,14

LOCUIRE: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUIRE**
lăcuirea: *sg. nom.* 68,26

LOCUITOR: s.m.
locuitorii: *pl. nom.* 104,12

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,2; 77,20, 51, 66
lovit am fost: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 101,5
va **lovi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 136,9

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 5,2; 53,4; 85,6; 118,22; 142,1
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 5,3; 16,1; 21,2, 20; 34,23; 37,23; 39,14; 58,6; 60,2; 68,19; 69,2; 70,12; 79,2; 85,6; 140,1; 141,7
să **ia:** *conj. prez. 3.sg./pl.* 39,15; 108,8
iai: *ind. prez. 2.sg.* 49,16
ia: *ind. prez. 3.sg.* 75,13
să **iai:** *conj. prez. 2.sg.* 140,8
ie: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ie aminte*** 54,3
luați: *imperativ 2.pl.* 2,12; 23,7, 9; 80,3
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3, 5; 17,17; 23,4; 26,10; 77,70
va **lua:** *ind. viit.I. 3.sg.* 23,5; 48,18
a **lua:** *inf. prez.* 30,14
lua-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v. lua-va* ***împrumut*** 36,21
luat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 47,10
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,9; 74,3; 115,13; 138,9
(nu) lua: *imperativ prohib. 2.sg.* 50,13; 118,43
(să) **vor lua:** *ind. viit.I. 3.pl.* 57,9
au luat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au luat aminte*** 65,19; 76,2
luat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 67,19
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 72,5
luați: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați aminte*** 77,1
luați: *ind. prez. 2.pl.* 81,2

lua-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 103,29
(m-)am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 108,23
luând: *gerunziu în loc. v.* ***luând aminte*** 129,2
luam: *ind. imp. 1.sg.* 141,5

LUCEAFĂR: s.m.
luceafăr: *sg. ac.* 109,3

(a) LUCI: v. IV
va **lucii:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13

(a) LUCRA: v. I
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 5,7; 13,4; 27,3; 35,13; 58,3, 6; 63,3; 91,8; 93,4, 16; 100,8; 118,3; 124,5; 140,4
lucraţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,9; 57,3
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,14; 93,1; 128,3
voi lucra: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,2
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 52,5
lucra: *ind. imp. 3.pl.* 118,51

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* 103,23
lucrare: *sg. ac.* 106,23

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. nom./ac.* 8,4, 7; 27,4, 5; 32,4, 15; 44,2; 45,9; 63,10; 65,3, 5; 76,12, 13; 77,7; 89,16, 17; 91,5, 6; 94,9; 101,26; 102,22; 103,24, 31; 104,1; 105,13, 35; 106,22, 24; 110,2, 7; 117,17; 127,2; 137,8; 138,14; 142,5; 144,4, 9, 10, 13, 17
lucruri: *pl. nom./ac.* 16,4; 43,2; 113,12; 134,15
lucru: *sg. nom./ac.* 63,4; 100,3; 103,23
lucrurilor: *pl. gen.* 103,13; 110,6
lucrul: *sg. nom.* 90,60; 108,20; 110,3

LUME: s.f.
lumea: *sg. nom./ac.* 9,9; 23,1; 49,12; 76,19; 88,12; 89,2; 92,1; 95,10, 13; 97,7, 9
lumii: *sg. gen./dat.* 17,16; 18,5; 96,4
lume: *sg. ac.* 32,8; 48,2

(a se) LUMINA: v. I
luminezi: *ind. prez. 2.sg.* 17,29
luminează: *imperativ 2.sg.* 17,29; 118,135
luminează: *ind. prez. 3.sg.* 18,9; 66,2; 118,130; 145,8
(vă) luminaţi: *imperativ 2.pl.* 33,6
luminând: *gerunziu* 75,5
(să) va lumina: *ind. viit.I. impers.* 138,12

LUMINARE: s.f.
luminarea: *sg. nom./ac.* 43,4; 89,8; 138,11

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 4,7; 26,1; 35,10; 36,6; 42,3; 55,13; 88,16; 103,2; 138,12; 148,3
lumina: *sg. nom./ac., în sintagmele lumina* ***ochiului/lumina*** *ochilor* 16,8; 37,11
lumină: *sg. nom./ac.* 35,10; 48,20; 77,14; 96,11; 111,4; 118,105; 126,2

LUMINĂTOR: s.m.
luminătorii *pl. ac.* 135,7

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 8,4; 71,7; 88,38; 103,19; 120,6; 135,9
lună: *sg. ac.* 71,5; 80,4

LUNECARE: s.f.
lunecare: *sg. nom./ac.* 34,6; 114,8

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac., în sintagma lungime de zile* 20,5; 90,16; 92,5

(a se) LUPTA: v. I
(să) lupta: *ind. imp. 3.pl.* 119,7

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 21,10, 11; 49,20; 68,9; 70,6; 108,14; 138,13
maica: *sg. nom./ac.* 50,7; 112,9; 130,2

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) MUMĂ
muma: *sg. nom.* 26,10

MANĂ: s.f.
mană: *sg. ac.* 77,24

MARE: adj./adv./s.
mare: *adv.* 8,2
mare/Mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./dat.* 11,4; 18,14; 20,6; 23,8; 28,4; 30,20; 34,18; 39,10; 47,2; 50,3; 67,35; 70,8; 75,2; 76,14; 85,10, 13; 88,8; 94,3; 95,4, 6; 98,2, 3; 103,1, 25; 107,5; 110,3; 134,5; 137,5; 144,3, 5, 12; 146,5
marelui: *adj. antep. m. sg. gen.* 47,3
mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac.* 110,2; 134,10; 135,4, 7, 17, 18
mari: *s.f. pl. ac.* 34,26; 37,17; 54,13; 103,25; 105,21
(cei) mari: *s.m. pl. ac.* 113,21
(ceale) **mari:** *s.f. pl. ac.* 130,1

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 8,9; 32,7; 45,3; 64,8; 67,23; 68,3; 77,27; 88,10; 92,4; 138,9
mări: *pl. ac.* 23,2
mare: *sg. nom./ac.* 64,6; 71,8; 76,20; 79,12; 88,26; 103,25; 105,7; 106,3, 23; 134,6
marea: *sg. nom./ac.* 65,6; 68,35; 73,13; 77,13, 53; 88,13; 94,5; 95,11; 97,7; 113,3; 145,6
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 105,7, 9, 22; 135,13, 15
mare: *sg. voc.* 113,5

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. nom./ac.* 2,8; 18,5; 21,28; 45,10; 47,11; 58,14; 60,3; 66,8; 71,8; 73,17; 94,4; 97,3; 138,9
mar**ginilor:** *pl. gen.* 64,6
mar**gini:** *pl. ac.* 64,9
marginea: *sg. ac.* 132,2; 134,7

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 88,38

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 22,5; 77,19, 20
masa: *sg. nom.* 68,23
measii: *sg. gen.* 127,3

MĂCAR: adv.
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** 38,7

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) MĂDUHĂ
măduhă: *sg. ac.* 65,15

MĂNUNCHI: s.n.; var. (Reg.) **MÂNUNCHI** „snop"
mănunchele: *pl. ac.* 125,6
mânunchele: *pl. ac.* 128,7

(a se) MĂRI: v. IV
a **(să) mări:** *inf. prez.* 10 (Ov),18
vom mări: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,5
(ne) vom mări: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,6
măriţi: *imperativ 2.pl.* 33,4
măreas**că(-să/-Să):** *conj. prez. fără să 3.sg.* 34,27; 39,17; 69,5

(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,20; 56,11; 91,6; 103,24
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,10
voiu mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 68,31; 90,15
vor mări: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,17
măritu**(-Te)-ai:** *ind. pf.c. 2.sg.* 103,1
mărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 125,2, 3
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 137,2
(Te-)ai **mărit:** *ind. pf.c. 2.sg.* 138,14

MĂRIE: s.f. (Înv. și reg) „mărime"
măriia: *sg. ac.* 45,4

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 18,2

MĂRIRE: s.f. „slavă"
mărirea: *sg. nom./ac.* 3,4; 16,15; 29,13; 44,14; 56,6, 12; 62,3; 70,8, 21; 71,19; 78,9, 11; 84,10; 95,3; 96,6; 101,16; 103,31; 105,20; 107,2, 6; 112,4; 137,5; 144,6, 11, 12; 149,9
mărire: *sg. nom./ac.* 8,6; 20,6; 28,2, 9; 65,2; 67,35; 72,24; 83,12; 95,7, 8; 101,17; 111,3, 9; 113,9; 149,5
măririi: *sg. gen./dat.* 23,7, 8, 9, 10; 25,8; 28,3; 71,19; 144,3, 5; 150,2
mărirea: *sg. voc., în sintagma mărirea mea* 56,9; 107,3
măriri: *pl. ac.* 70,19

MĂRTURIE: s.f.
mărturiia: *sg. nom.* 18,8
mărturiile: *pl. nom./ac.* 24,10; 77,56; 92,5; 98,7; 118,2, 22, 24, 31, 36, 46, 59; 118,79, 88, 95, 99, 111, 119, 125, 129, 138, 144, 152, 157, 167, 168; 131,12
mărturii: *pl. nom., în sintagma* ***mărturii nedreapte/mărturii mincinoase*** „martori mincinoși" 26,12; 34,11
mărturii: *pl. ac.* 77,5
mărturia: *sg. nom.* 79,1; 121,4
mărturie: *sg. nom./ac.* 80,6; 117,14
mărturiilor: *pl. gen.* 118,14

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(să) va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6; 29,10; 75,11
mărturisi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,18; 9,2; 34,18; 42,4; 51,11; 56,10; 85,12; 107,4; 108,30; 110,1; 117,21, 28; 118,7; 137,1; 138,14
(mă) voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,50; 27,7; 29,13; 41,6, 12; 42,5; 53,8; 70,22; 117,19, 28; 137,2
(vă) mărturisiți: *imperativ 2.pl.* 29,5; 96,12
mărturisi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,5
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,2; 99,4; 104,1; 105,1; 106,1; 117,1, 29; 135,1, 2, 3; 135,26
vom mărturisi: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,9
(să) vor mărturisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,18; 87,11; 139,14
mărturisi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,19
voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,7; 80,9
mărturisască(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 66,4
mărturisească(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 66,6; 98,3; 106,8, 15, 21; 137,4; 144,10
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 73,19
mărturisi(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 74,2
(ne) vom mărturisi: *ind. viit.I. 1.pl.* 78,13
mărturisi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,6
a **(să) mărturisi:** *inf. prez.* 91,2; 121,4
să **(ne) mărturisim:** *conj. prez. 1.pl.* 105,47
mărturisească(-se): *conj. prez.fără să 3.pl.* 106,31
a **(mă) mărturisi:** *inf. prez.* 118,62
să **(să) mărturisească:** *conj. prez. 3.sg.* 141,8

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirii: *sg. gen.* 41,5
mărturisire: *sg. nom./ac.* 94,2; 95,6; 99,1, 4; 110,3; 146,7
mărturisirea: *sg. nom.* 148,14
mârturisire: *sg. ac.* 103,1

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. ac.* 57,7

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) MASLIN
maslin: *sg. ac.* 51,10; 127,3

(a) MĂSURA: v. I
voiu măsura: *ind. viit.I. 1.sg.* 59,8; 107,8

MĂSURAT, **-Ă:** adj.
măsurate: *f. pl. ac.* 38,6

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 79,6

(a se) MÂHNI: v. IV
(mă) voiu mâhni: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,13
mâhnindu(-mă): *gerunziu* 42,2
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 60,3; 142,4
(s-)ar mâhni: *cond. prez. 3.sg.* 68,21
(să) mâhnea: *ind. imp. 3.sg.* 76,7

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. nom.* 118,53

MÂHNIT, **-Ă:** adj.
mâhnit: *n. sg. nom.* 41,6, 10, 12; 42,5; 101,1

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 7,4; 10 (Ov),14; 17,35; 21,17; 23,4; 25,6; 27,2; 30,6, 9, 16; 36,33; 40,3; 43,21; 46,2; 57,3, 11; 62,5, 11; 72,13; 73,3; 75,6; 76,3; 77,61; 80,7; 87,10; 94,5; 103,25; 105,41, 42; 118,48, 73, 109; 122,2; 124,3; 133,2; 142,6; 143,1, 7; 149,6
mânilor: *pl. gen.* 8,7; 9,17; 17,21, 25; 18,2; 27,4, 5; 38,12; 77,72; 89,17; 91,5; 101,26; 110,7; 127,2; 137,8; 140,2; 142,5
mâna: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),12; 17,1; 20,9; 21,21; 30,16; 31,4; 34,10; 35,12; 36,24; 37,3; 43,3; 48,16; 54,21; 67,32; 70,4; 72,24; 73,11; 74,9; 76,21; 77,42; 79,18; 80,15; 81,4; 87,6; 88,14, 22, 26, 49; 94,4; 96,10; 97,8; 103,28; 105,10, 26; 106,2; 108,27; 118,173; 120,5; 126,4; 128,7; 137,7; 138,5, 10; 139,5; 143,7, 11; 144,16
mânii: *sg. gen.* 16,14; 94,7
mâni: *pl. ac.* 25,10; 90,12; 113,12, 15; 134,15
mână: *sg. ac.* 135,12

(a) MÂNCA: v. I
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,4; 105,20
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10
mânca-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,27
mâncat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,30
să **mânce:** *conj. prez. 3.pl.* 26,2; 58,16
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 40,10
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,13
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,10; 77,25, 28; 77,45, 63; 78,7; 104,35; 105,29
mâncam: *ind. imp. 1.sg.* 100,5; 101,10
a **mânca:** *inf. prez.* 101,5
mâncați: *ind. prez. 2.pl.* 126,2
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 127,2

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 13,4; 52,5; 73,14; 77,24
mâncări: *pl. ac.* 43,12; 54,15
mâncarea: *sg. ac.* 68,22; 78,2; 106,18

(a se) MÂNDRI: v. IV
(să) mândrească: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),2

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 16,10; 30,19, 24; 100,7

mândrii: *sg. gen.* 35,12
mândria: *sg. nom./ac.* 58,13; 72,6; 73,3, 23

MÂNDRU, -Ă: s.m./f.
mândrilor: *s.m. pl. gen.* 17,28; 118,69
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* 88,11; 100,5
(celor) mândri: *s.m. pl. gen./dat. adn.* 93,2; 122,4
(cei) mândri: *s.m. pl. nom./ac.* 118,21, 51, 78, 122
mândrii: *s.m. pl. nom.* 139,6

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a se îndrepta spre cineva disdedimineață"
mânec: *ind. prez. 1.sg.* 62,2
mâneca: *ind. imp. 3.pl.* 77,34

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MÂNGĂIA**
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,4; 118,50
ar mângâia: *cond. prez. 3.sg.* 68,21
ai mângâiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 70,21; 85,17
a (să) mângâia: *inf. prez.* 76,3
(m-)am mângâiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,52
să mângâie: *conj. prez. 3.sg.* 118,76
vei mângâia: *ind. viit.I. 2.sg.* 118,82

MÂNGÂIAT, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **MÂNGĂIAT, -Ă**
mângâiați: *s.m. pl. ac.* 125,1

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MÂNGĂIERE**
mângâierile: *pl. nom.* 93,19

(a se) MÂNIA: v. I
să (Se) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 2,12
mâniați(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,5
(să) mâniie: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
(s-/S-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,8; 105,40
mâniiatu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3
mâniiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 73,1
(Te) vei mânia: *ind. viit.I. 2.sg.* 78,5; 79,5; 84,6
mânie(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 98,1
(Să) va mânia: *ind. viit.I. 3.sg.* 102,9; 111,10
(să) mânia: *ind. imp. 3.sg.* 123,3

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MĂNIE**
mănia: *sg. ac.* 2,5; 84,6
măniia: *sg. ac.* 37,2
mâniia: *sg. nom./ac.* 2,13; 6,2; 17,9; 34,20; 54,22; 58,14; 68,25; 75,8; 76,10; 77,17, 31, 38, 49; 78,6; 82,16; 84,4, 5; 89,7, 9, 11; 105,23; 137,7
mânia: *sg. nom./ac.* 7,7; 20,10; 88,47; 94,11
mâniii: *sg. gen.* 10 (Ov),4; 17,16; 37,4; 68,25; 77,50; 89,11; 101,11; 109,5
mânie: *sg. nom./ac.* 26,9; 29,6; 30,10; 36,8; 54,4; 55,8; 57, 10; 77,21, 40, 49, 58
mâniile: *pl. nom.* 87,17

MÂNIOS, -OASĂ: adj.
mânioși: *m. pl. ac.* 17,48

(a se) MÂNTUI: v. IV
mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 3,7; 6,5; 7,2; 11,2; 19,10; 21,22; 27,9; 30,17; 53,3; 58,2, 3; 59,7; 68,2, 15; 70,2; 85,2, 16; 105,47; 107,7; 108,26; 117,25; 118,94, 146
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,3; 17,42; 75,10; 108,31; 118,173
mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,11
mântuiești: *ind. prez. 2.sg.* 16,7; 17,51
(mă) voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,4; 118,117
mântuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,18
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,28; 35,7; 55,8
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,7; 33,7; 43,4; 54,9; 56,4; 69,1; 105,8, 10, 21; 137,7
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,6
mântuiască: *conj. prez. fără să 3.sg.* 21,9
mântuitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,4
să mântuiești: *conj. prez. 2.sg.* 30,3; 70,3; 79,3
mântuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,8
(să) mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 32,16
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,16, 17
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,19; 36,40; 43,7; 54,17; 68,36; 71,4, 13; 144,19
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,8
a mântui: *inf. prez.* 67,21
(ne) vom mântui: *ind. viit.I. 1.pl.* 79,4, 8, 20
mântuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 97,1

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 3,3, 9; 9,16; 12,6; 13,7; 19,6, 7; 20,2, 6; 21,2; 34,3, 9; 36,39; 39,11, 17; 41,6, 12; 42,5; 49,23; 59,13; 61,2, 8; 68,30; 69,5; 70,15; 77,22; 84,8, 10; 90,16; 95,2; 97,2, 3; 105,4; 107,13; 118,41, 81, 123, 155, 166, 174
mântuire: *sg. nom./ac.* 11,6; 32,17; 52,7; 73,12; 117,15, 21, 28; 129,7; 131,16 143,10; 145,3; 149,4
mântuirii: *sg. gen.* 17,3, 36, 47; 37,23; 50,14, 16; 64,6; 68,14; 84,5; 87,2; 88,27; 115,13; 139,8
mântuirile: *pl. ac.* 17,51
mântuirilor: *pl. dat. adn.* 27,8
mântuiri: *pl. ac.* 43,5
mântuirilor: *pl. gen.* 67,20

MÂNTUIT, -Ă: s.m./f.
(cei) mântuiți: *s.m. pl. nom.* 106,2

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriul: *sg. nom.* 23,5; 24,5; 26,1; 61,3, 7
mântuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***mântuitoriul mieu*** 26,9
Mântuitoriu: *sg. voc., în sintagma* ***Mântuitoriul nostru*** 78,9
Mântuitoriului: *sg. dat.* 94,1

MÂȘCOI: s.m.; var. **MUȘCOI** (Înv. și reg.) „catâr"
mușcoiul: *sg. ac.* 31,9

(a) MERGE: v. III
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,8
merge-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 83,8
va merge: *ind. viit.I. 3.sg.* 84,14; 96,3
voiu merge: *ind. viit.I. 1.sg.* 85,11
vor merge: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,15, 16
mers-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 104,41
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 106,7
vom merge: *ind. viit.I. 1.pl.* 121,1
mergând: *gerunziu* 125,6
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 125,6

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

(a) MEȘTEȘUGI: v. IV
au meșteșugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 82,4

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirile: *pl. ac.* 13,1; 76,13; 80,13; 98,8; 105,29, 39
meșteșugirilor: *pl. gen.* 27,4

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoaptea: *sg. ac.* 88,13
miazănoapte: *sg. ac.* 106,3; 118,62
miiazănoapte: *sg. ac.* 118,62

MIC, -Ă: adj.
mic: *adj. m. sg. ac.* 41,7
mici: *adj. f. pl. nom.* 103,25
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 113,21

(a) MICȘORA: v. I
micșoratu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,6
micșorat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,46

MIEL: s.m.
mieii: *pl. ac.* 113,4, 6

MIERE: s.f.
mierea: *sg. ac.* 18,11
miere: *sg. ac.* 80,17
miiarea: *sg. ac.* 118,103

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep. în/din/prin mijlocul* 21,15, 23; 22,4; 39,9; 45,6; 47,10; 54,11, 16; 56,5; 67,14, 26; 73,4, 11, 12; 77,28; 100,2, 7; 103,10, 12; 108,30; 109,2; 115,19; 134,9; 135,11, 14; 136,2; 137,7
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 81,1

MILĂ: s.f.
milei: *sg. gen.* 5,8
mila: *sg. nom./ac.* 6,5; 12,6; 20,8; 22,6; 24,7, 10; 25,3; 30,8, 17, 22; 31,10; 32,5, 18, 22; 35,6, 8, 11; 39,11, 12; 41,9; 47,10; 50,3; 51,10; 56,4, 11; 58,11, 17, 18; 60,8; 61,13; 62,4; 65,20; 68,17; 76,9; 83,12; 84,8, 11; 85,13; 87,12; 88,3, 15, 25, 29, 34; 89,14; 91,3, 11; 93,18; 97,3; 99,5; 101,15; 102,4, 11, 17; 105,1; 106,1; 107,5; 108,21, 26; 113,10; 116,2; 117,1, 2, 3, 4, 29; 118,41, 64, 76, 88, 124, 149, 159; 129,7; 135,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 137,2, 8; 142,8, 12; 143,2; 146,11
milele: *pl. nom./ac.* 16,7; 24,6; 76,10, 12; 88,2, 50; 106,8, 15, 21, 31, 43; 118,156
milă: *sg. ac.* 17,51; 100,1; 105,46; 108,16; 140,5
milii: *sg. gen.* 68,14; 105,7, 45

MILOSTENIE: s.f.
milostenie: *sg. ac.* 23,5
milosteniia: *sg. ac.* 102,6

MILOSTIV, -Ă: adj./s.
milostiv: *adj. m. sg. nom./voc.* 85,5, 15; 98,8; 102,8; 114,5; 144,8
milostivul: *adj. antep. sg. nom.* 110,4
(cel) milostiv: *s.m. sg. nom.* 111,4

(a se) **MILOSTIVI:** v. IV
(Te) vei milostivi: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,11; 64,4
să **(Te) milostiveşti:** *conj. prez. 2.sg.* 58,6
(Te-)ai milostivit: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3
să **(Să/să) milostivească:** *conj. prez. 3.sg.* 66,2; 108,12
a **(să) milostivi:** *inf. prez.* 76,10
(Să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 77,38; 122,2
a **(Te) milostivi:** *inf. prez.* 101,14
(să) milostiveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 111,5

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom.* 129,4

(a) **MILUI:** v. IV
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 4,2; 6,3; 9,14; 24,16; 25,11; 26,7; 30,10; 40,5, 11; 50,3; 55,2; 56,2; 85,3; 85,16; 118,29, 58, 132; 122,3
au miluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,11; 102,13
miluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,26; 102,13; 114,5
miluiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 66,2
vei milui: *ind. viit.I 2.sg.* 101,14

MINCINOS, .OASĂ: adj.; var. (Înv. şi reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**
mincinos: *m. sg. nom.* 32,17
mincinoase: *f. pl. nom., în sintagma* ***mărturii mincinoase*** „martori mincinoşi" 34,11
mincinoase: *f. pl. ac., în sintagma* ***nebunii mincinoase*** (vezi **NEBUNIE**) 39,5
mincinoşi: *m. pl. nom.* 61,10
minciunos: *m. sg. nom.* 115,11

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. ac.* 4,3
minciună: *sg. ac.* 5,7; 58,13
minciuni: *pl. ac.* 57,4

MINTE: s.f.
minţii: *sg. gen., în sintagma răpirea minţii* „ieşire din minţi"; „nebunie", „tulburare" 30,1, 23; 67,28
minte: *sg. ac., în loc. adj. fără* ***minte*** 38,9; 73,18
minte: *sg. ac.* 48,13, 21; 76,6
minţii: *sg. gen.* 115,11

(a) MINŢI: v. IV
au minţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,46; 26,12; 77,36; 80,16
minţi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,3
voiu minţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,36

MINUNAT, **-Ă:** adj./adv./s.
minunat: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 4,4; 8,2, 10; 41,5; 67,36; 92,4
minunate: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 15,3; 16,7; 92,4; 118,129; 138,14
minunată: *adj. f. sg. nom./ac.* 30,22; 64,6; 117,23; 138,6
minunat: *adv.* 44,5; 75,5
minunate: *s.n pl. ac.* 97,1; 105,22
(ceale) **minunate:** *s.n pl. ac.* 1301,1

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. nom./ac.* 9,2; 25,7; 39,6; 45,9; 70,17; 74,2; 77,11, 32, 43; 87,13; 88,6; 95,3; 104,2, 5; 105,7; 106,8, 15, 21, 24, 31; 118,18, 27; 144,5
minune: *sg. ac.* 70,7
minuni: *pl. ac.* 71,18; 76,15; 77,12; 85,10; 87,11; 134,9; 135,4
minunilor: *pl. gen./dat.* 104,27; 110,4

MIR: s.n.
mirul: *sg. ac.* 132,2

(a se) **MIRA:** v. I
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,6

MIRE: s.f.
mire: *sg. ac.* 18,6

(a) **MIROSI:** v. IV
vor mirosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,14

(a se) **MIŞCA:** v. I
mişcându(-să): *gerunziu* 108,10

MIŞEL, -EA: adj./s. (Înv. şi reg.; despre oameni) „sărac"; „sărman", „nenorocit"
mişelul: *s.m. sg. nom./ac.* 36,14; 73,21; 81,4
(cel) mişel: *s.m. sg. ac.* 40,2
mişelului: *s.m. sg. dat.* 71,13; 81,3
mişel: *adj. m. sg. nom./ac.* 37,7; 39,18; 69,6; 108,17

MIŞELĂTATE: s.f. „necaz"
mişelătatea: *sg. ac.* 11,6
mişălătăţi: *pl. ac.* 139,11

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţele: *pl. nom.* 79,11

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 6,6; 12,4; 32,19; 55,13; 77,50; 114,8
morţii: *sg. gen./dat.* 7,14; 9,15; 17,5, 6; 21,16; 22,4; 43,20; 54,5; 67,21; 72,4; 87,7; 106,10, 14, 18; 114,3; 117,18
moartea: *sg. nom./ac.* 33,22; 48,15; 54,16; 88,49; 115,15

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. nom.* 48,12
mormânturi: *pl. ac.* 67,7; 87,6
mormânt: *sg. ac.* 87,12

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
mortul: *s.m. sg. ac.* 30,13
(cei) morţi: *s.m. pl. nom./ac.* 87,6; 113,25
morţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 87,11; 105,28
morţii: *pl. ac.* 142,3

MOŞIE: s.f.
moşiilor: *pl. gen.* 67,14

(a) MOŞTENI: v. IV
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,13
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,9, 11, 22, 29
să moşteneşti: *conj. prez. 2.sg.* 36,34
au moştenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,4; 104,44
vei moşteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 81,8

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *pl. nom./ac.* 2,8; 5,1; 15,5, 6; 27,9; 36,18; 46,5; 66,3; 77,48, 62, 71; 78,1; 93,5, 14; 103,24; 104,21; 105,5, 40; 110,7; 126,3; 134,12; 135,22
moşteniri: *sg. gen./dat.* 15,5; 67,10; 73,2; 104,11
moştenire: *sg. ac.* 32,12; 60,6; 68,36; 82,13; 118,111; 131,13; 134,4, 12; 135,21
moştenirile: *pl. ac.* 95,7

MREAJĂ: s.f.
mreajea: *sg. ac.* 140,10

(a se) MUIA: v. I
muiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,22

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom.* 108,9; 127,3

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
mult: *pron. nehot. m. pl. nom.* 3,2
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac./gen.* 3,3; 4,6; 39,4; 54,19; 55,3; 108,30; 118,157
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 39,6
multora: *pron. nehot. pl. gen./dat.* 30,14; 70,7; 109,6
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 17,17; 28,3; 31,6, 10; 33,20; 70,20; 76,20; 88,51; 92,3; 96,1; 106,23; 118,156, 162; 134,10; 143,7
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 18,12; 32,16; 36,16; 39,11; 67,12; 118,165; 129,7
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 21,13, 17
mult: *adj. n. sg. nom.* 24,11; 35,7; 77,15
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv. de* ***multe ori*** „în mod repetat", „adesea" 105,43; 128,1, 2
mult: *adv.* 18,11; 85,5, 15; 102,8; 119,6; 122,3, 4; 144,8
(mai) mult: *adv.* 38,14; 44,8; 50,4; 61,3; 89,10; 102,16

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 5,8, 12; 10 (Ov),4; 30,20; 32,16; 36,11; 48,7; 50,3; 51,9; 63,3; 65,3; 68,14, 17; 76,18; 93,19; 105,7, 45; 146,4; 150,2
mulţime: *sg. nom.* 43,13

MUMĂ: s.f.; vezi MAMĂ

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. nom./ac.* 2,6; 3,5; 14,1; 23,3; 42,3; 47,2, 3, 12; 67,16, 17; 73,2; 77,54, 68; 98,9; 124,1; 132,3
munte: *sg. nom./ac.* 10,2; 41,7; 67,16
munţilor: *pl. gen.* 17,8; 71,16; 94,4; 103,10
munţii: *pl. nom./ac.* 35,7; 45,3, 4; 64,7; 67,17; 71,3; 74,7; 75,5; 79,11; 82,15; 86,1; 89,2; 96,5; 97,8; 103,8, 13, 18; 113,4; 148,9
munţi: *pl. nom./ac.* 49,10; 103,6, 32; 120,1; 124,2; 143,5; 146,8
munţi: *sg. voc.* 113,6

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,6; 48,18
murind: *gerunziu* 48,11
muriţi: *ind. prez. 2.pl.* 81,7
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 117,17

MUSCĂ: s.f.
muscă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***muscă câneasca*** 77,45; 104,31

(a) MUSTRA: v. I
să mustri: *conj. prez. 2.sg.* 6,2; 37,2
voiu mustra: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,8
mustra(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,21
va mustra: *ind. viit.I. 3.sg.* 140,5

MUSTRARE: s.f.
mustrări: *pl. ac.* 37,15; 38,12; 149,7
mustrarea: *sg. nom.* 72,14

MUŞIŢĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „muscă"
muşiţe: *pl. nom.* 104,31

MUT, -Ă: adj./s.
mute: *adj. f. pl. nom.* 30,19
mut: *s.m. sg. ac.* 37,14

(a se) MUTA: v. I
mută(-te): *imperativ 2.sg.* 10,2
(să) vor muta: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,3
va muta: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,7
(mă) voiu muta: *ind. viit.I. 1.sg.* 61,7
ai mutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,9
să (se) mute: *conj. prez. 3.pl.* 108,10

N

NARĂ: s.f.
nări: *pl. ac.* 113,14

(a se) NAŞTE: v. III
am **născut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7; 109,3
a naşte: *inf. prez.* 7,15
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15; 50,7
(să) va **naşte:** *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,17; 86,5
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 47,7
(să) vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 77,6

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11; 32,18; 113,16; 134,18
nădăjduiţi: *imperativ 2.pl.* 4,6; 61,9
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,13; 16,7; 17,31; 30,20; 33,23; 48,7; 124,1; 144,15; 146,11
am **nădăjduit:** *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,2; 12,6; 15,1; 24,20; 30,2, 7, 15; 32,21, 22; 37,16; 40,10; 51,10; 55,5, 11; 70,1; 118,42, 43, 74, 81, 114, 147; 140,8; 142,8; 143,2
să nădăjduiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,11
nădăjduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 10,2; 24,2
nădăjduind: *gerunziu* 11,6; 25,1
voiu nădăjdui: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,3; 26,3; 43,7; 54,24; 55,4; 56,2; 70,14
nădăjduieşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,8; 31,10; 33,9; 83,13; 85,2
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,5, 6; 27,7; 36,40; 51,9; 56,2; 77,22; 90,14; 113,17, 18, 19
nădăjduit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,5, 9; 129,5
nădăjduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 30,25
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,8; 39,4
nădăjduieşte: *imperativ 2.sg.* 36,3, 5; 41,6, 12; 42,5
să nădăjduiţi: *conj. prez. 2.pl.* 61,11
va nădăjdui: *ind. viit.I. 3.sg.* 63,11
nădăjdui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,2
vei nădăjdui: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,4
a nădăjdui: *inf. prez.* 111,7; 117,8, 9

nădăjduiască: *conj. prez. fără să 3.sg.* 129,6; 130,3
(vă) nădăjduiți: *ind. prez. 2.pl.* 145,2

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom./ac.* 13,6; 21,10; 39,5; 60,4; 70,5; 77,7
nădeajde: *sg. ac.* 15,9; 77,53
nădejdii: *sg. gen.* 59,10; 93,22; 107,10
nădejdea: *sg. nom./ac.* 61,8; 64,6; 72,28; 90,9; 141,6; 145,5
nădejde: *sg. ac.* 118,49

NĂPĂSTUIT, -Ă: s.m./f.
năpăstuiților: *s.m. pl. dat.* 145,7

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma întâiul* ***născut/întâiu născut*** „cel mai mare dintre fii" 77,51; 88,28; 104,36
născute: *s.f. pl. ac., în sintagma ceale* ***întâiu*** *născute* 134,8
născuți: *s.m. pl. ac, în sintagma* ***cei întâiu născuți*** 135,10
născuții: *s.m. pl. nom.* 108,13

NĂSILNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **NĂSÂLNIC, -Ă** (Înv. și pop.) „aspru"
năsâlnice: *adj. f. pl. ac.* 16,4
(ceale) năsâlnice: *s.n. pl. ac.* 59,5

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 58,4
năvăliți: *ind. prez. 2.pl.* 61,4

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom./ac.* 147,16; 148,8

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 2,1, 8; 9,6, 16, 18; 21,29; 45,7; 46,2, 4; 48,2; 58,6, 9; 64,8; 66,3, 5; 67,31; 71,11, 17; 77,55; 78,1, 6; 79,9; 81,8; 85,9; 93,10; 101,16; 104,37; 105,34; 112,4; 113,10; 116,1; 117,10; 121,4
neamuri: *pl. ac.* 9,12; 17,50; 43,3, 12; 45,11; 56,10; 65,7; 77,54; 78,10; 95,3, 10; 104,1, 8; 105,27, 35, 47; 107,4; 109,6; 125,2; 134,10; 149,7
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***din neam în neam/*** (Înv.) ***(până) în neam și în neam/întru (în) tot neamul și neamul*** 10 (Ov),6; 32,11; 44,18; 48,12; 71,5; 76,9; 78,13; 84,6; 88,2, 5; 89,1; 99,5; 101,13, 25; 104,13; 105,31; 118,90; 134,13; 145,10
neamuri: *pl. voc.* 10 (Ov),16
neamul: *sg. nom./ac.* 11,8; 13,6; 21,32; 23,6; 32,12; 42,1; 48,20; 72,15; 77,67, 68; 94,10; 111,2; 144,4; 144,13
neamurilor: *pl. gen./dat.* 21,28; 32,10; 43,15; 95,7; 97,2; 104,44; 110,7; 134,15
neam: *sg. ac.* 55,1; 59,10; 77,4; 82,5, 8; 86,4; 101,19; 107,10; 108,13
neamului: *sg. gen.* 60,7; 105,5
neamul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 70,18; 147,20
neamuri: *pl. gen. (cu prep* ***a + multe****)* 88,51
neamurilor: *pl. dat. adn.* 113,12

NEAMES TECAT, -Ă: adj.
neamestecat: *n. sg. ac.* 74,9

NEARĂTAT, -Ă: s.m./f.
(ceale) nearătate: *s.n. pl. ac.* 50,8

NEBUN, -Ă: s.m./f.
(cel) nebun: *s.m. sg. nom.* 13,1; 48,11; 52,1; 91,7

NEBUNIE: s.f.
nebuniii: *sg. gen.* 37,6
nebunii: *pl. ac., în sintagma* ***nebunii mincinoase*** „stări de spirit și manifestări pe care în antichitate le aveau cei ce se credeau posedați de duhul oracular al unor zei și, mai nou, cei ce pretind că sunt posedați de Duhul Sfânt și care, simulând glosolalia (vorbirea în limbi) îngaimă vorbe fără înțeles" (Cf. Anania 2001, p.661) 39,5

NECAZ: s.n.; var. (Pop.) NĂCAZ
năcazu: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),1; 59,13; 90,15; 107,13; 118,143
năcazul: *sg. ac.* 17,7; 21,12; 31,7; 43,24; 53,9; 54,4; 65,14; 106,39; 141,3
năcazului: *sg. gen.* 17,19; 19,2; 36,39; 49,15; 58,17; 76,3; 85,7; 137,7
năcazurile: *pl. nom./ac.* 24,17, 22; 33,5, 7, 18, 20; 45,2
năcazuri: *pl. ac.* 65,11; 70,20
năcaz: *sg. ac.* 77,49; 114,3; 117,5; 142,11
necaz: *sg. ac.* 80,8

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se)** NĂCĂJI
năcăjesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,2; 12,5; 22,5; 26,2, 12; 41,11; 43,8; 59,14; 68,21; 80,15; 118,157; 142,12
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,9; 55,2; 105,42
(mă) năcăjesc: *ind. prez. 1.sg.* 30,10; 68,18; 101,3
năcăjește: *ind. prez. 3.sg.* 42,2
năcăjit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,3
năcăjea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 77,42; 105,11
(să) năcăjiia: *ind. imp. 3.pl.* 105,44; 106,6, 13, 19, 28
(m-)am năcăjit: *ind. pf.c. 1.sg.* 119,1

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *m. sg. nom.* 37,9

NECREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* 1,1, 6; 16,9; 36,28
necredincioșilor: *pl. voc.* 1,4
necredincioșii: *pl. nom.* 1,5; 11,9
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* 9,6; 10 (Ov),2, 13
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 10,6; 16,13
(cei) necredincioși: *s.m. pl. nom./ac.* 25,5, 9; 30,18; 50,15

NECURAT, -Ă: s.m./f.
(cel) necurat: *s.m. sg. ac.* 36,35
necuraților: *s.m. pl. gen.* 36,38

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 10 (Ov),3
(cei) nedrepți *s.m. pl. nom.* 36,28
nedrepții: *s.m. pl. nom.* 36,38
nedrept: *adj. m./n. sg. ac.* 17,49; 42,1; 100,3; 118,118; 139,2, 12
nedreaptă: *adj. f. sg. ac.* 24,19; 118,128
nedreapte: *adj. f. pl. nom., în sintagma* ***mărturii*** *nedreapte* „martori mincinoși" 26,12
nedreapte: *adj. f. pl. ac.* 119,2
nedrepți: *adj. m. pl. ac.* 139,5
nedrept: *adv.* 34,19; 37,20; 118,51, 78, 86

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 7,4; 16,3; 27,3; 30,19; 35,13; 43,18; 51,4; 61,11; 62,12; 63,3; 68,5; 71,14; 72,8; 74,6; 81,2; 91,16; 93,4; 139,3
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 7,15, 17; 10,6; 26,12; 31,5; 54,12; 65,18; 72,6, 7; 106,42; 118,69, 163
nedreptăți: *pl. ac.* 36,7; 57,3; 100,7
nedreptățile: *pl. ac.* 88,33; 89,8; 106,17
nedreptății: *sg. gen* 118,29, 104; 143,8, 11

NEFERICIRE: s.f.
nefericire: *sg. nom.* 13,3

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 147,16

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cel) neînțelept: *s.m. sg. nom.* 48,11

(cei) neînțălepți: *s.m. pl. nom.* 93,8
neînțelept: *adj. m. sg. nom.* 91,7

(a) NELEGIUI: v. IV
nelegiuit-am: *ind. pf.c. 1pl.* 105,6

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 58,5

NELEGIUITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) nelegiuitori: *s.m. pl. ac.* 118,158

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. și reg.) „persoană care a venit din altă parte"; „pribeag", „venetic"
nimearnic: *sg. nom.* 38,13; 68,9; 104,23
nimernic: *sg. nom./ac.* 93,6; 118,19
nimearnicii: *pl. ac.* 145,9

(a) NEMERNICI: v. IV (Înv. și reg.) „a rătăci fără rost"; „a pribegi"
au nemer**nicit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 119,6

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE** (Înv.) „situație a unei persoane străine de loc"; „pribegie"
nimearniciii: *sg. gen.* 64,1
nemerniciii: *sg. gen.* 118,54
nemernicia: *sg. nom.* 119,5

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceapere: *sg. ac.* 21,3
nepriceaperea: *sg. ac.* 68,6

NEPRICEPUT, -Ă: s.m./f.
(cel) nepriceput: *s.m. sg. ac.* 73,22
(cei) nepriceputi: *s.m. pl. nom.* 75,6

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 5,9; 6,8, 11; 7,5; 8,3; 9,14; 10 (Ov),5; 16,9; 17,4, 18, 38, 48; 24,3, 19; 26,2, 6; 29,2; 30,12; 36,20; 37,20; 40,6, 8; 41,11; 43,6, 11; 53,9; 55,3, 10; 58,2; 65,3; 67,2; 68,5, 19; 70,10; 71,9; 77,53, 66; 79,7; 80,15, 16; 82,3
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 7,6; 8,3; 9,4; 12,3, 5; 40,12; 41,10; 42,2; 73,3, 10, 18
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 7,7; 17,1; 20,9; 40,3; 44,6; 53,7; 67,22; 73,23; 109,2
nepriiatinului: *sg. gen./dat.* 9,7; 30,9; 43,17; 54,4; 60,4; 63,2; 77,61
neprietinii: *pl. nom./ac.* 26,11; 58,12; 88,11, 24, 43; 88,52; 91,10, 12; 96,3; 101,9; 104,24; 105,42; 107,14; 111,8; 117,7; 118,98, 139; 131,18; 135,24; 142,9
neprietinilor: *pl. gen./dat.* 30,16; 126,5; 137,7; 138,21
neprietinul: *sg. nom.* 54,13; 88,23; 142,3
neprietini: *pl. nom./ac.* 67,24; 138,22
neprietinului: *sg. gen.* 105,10; 106,2

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *m. sg. nom.* 6,3

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputințele: *pl. ac.* 102,3

NERODIRE: s.f.
nerodirea: *sg. ac.* 34,12

NESĂȚIOS, -OASĂ: s.m./f.
(cel) nesățios: *s.m. sg. ac.* 100,5

NESĂVÂRȘIT, -Ă: s.m./f.
(cel) nesăvârșit: *s.n. sg. ac.* „ființa umană înainte de a fi săvârșită" (cf. Anania 2001, p.775) 138,16

NESUFERIT, -Ă: adj.
nesuferită: *f. sg. ac., în sintagma* ***apa cea nesuferită*** „apa care se rostogolește cu furie și din calea căreaia nu e scăpare" (cf. Anania 2001, p.765) 123,5

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiințele: *pl. ac.* 24,7

NETREBNIC, -Ă: adj.
netrebnici: *m. pl. nom.* 13,3; 52,4

NEUMBLAT, -Ă: adj./s.
neumblat: *n. sg. ac.* 62,3
(cea) neumblată: *s.f. sg. ac.* 106,40

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
(cel) nevinovat: *s.m. sg. nom./ac.* 10 (Ov),8; 23,4; 63,5
(celui) nevinovat: *s.m. sg. gen.* 14,5
(cei) nevinovați: *s.m. pl. nom./ac.* 24,21; 25,6; 72,13
nevinovat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 17,26, 26; 93,21; 105,38; 108,17
nevinovată: *adj. f. sg. ac.* 100,2

NEVINOVĂȚIE: s.f.
nevinovățiia: *sg. ac.* 7,9; 25,1, 11; 40,13; 77,72; 100,2
nevinovăția: *sg. ac.* 36,37
nevinovăție: *sg. ac.* 83,13

NEVOIE: s.f.
nevoi: *pl. ac.* 30,8
nevoile: *pl. ac.* 106,6, 13, 19, 28

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 77,27
năsip: *sg. ac.* 138,18

NOAPTE: s.f.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** 1,2; 31,4; 41,4; 54,11
nopțile: *s.f. pl. ac.* 6,7
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 15,7; 89,4; 103,20
nopții: *sg. gen./dat.* 18,3; 135,9
noaptea: *s.f. sg. nom./ac.* 73,16; 77,14; 90,5
noapte: *sg. ac., în sintagma* ***corbul cel de noapte*** 101,7
nopți: *pl. ac.* 133,2
noaptea: *adv.* 16,3; 18,3; 21,3; 41,9; 76,3, 7; 87,2; 91,3; 104,39; 118,55; 120,6; 138,11, 12

NOR: s.m.
norii: *pl. nom./ac.* 17,12; 76,18
nori: *pl. nom./ac.* 17,13; 35,6; 56,11; 67,35; 88,7; 107,5
nor: *sg. nom./ac.* 77,14; 96,2; 98,7; 104,39
norilor: *pl. dat.* 77,23
norul: *sg. ac.* 103,3

NOROCIT, -Ă: adj.
norocită: *f. sg. ac.* 67,20

NOROD: s.n.
noroadele: *pl. nom./ac.* 2,1; 7,9; 9,9, 20; 17,48; 43,3; 44,6, 18; 46,4; 55,8; 66,4, 5, 6; 95,3, 10, 13; 96,6; 97,9; 98,1, 2; 101,23; 116,1; 148,11
norodului: *sg. gen./dat.* 3,7; 13,7; 17,44; 21,7, 32; 27,8; 28,11; 44,13; 52,7; 59,5; 61,9; 64,1; 67,8, 36; 71,3, 4; 77,20; 82,4; 84,3; 105,4; 106,32; 110,6, 9; 112,8; 124,2; 134,12; 148,14, 15
norodul: *sg. nom./ac.* 3,9; 13,4; 17,28, 45; 27,9; 28,11; 32,12; 43,13; 44,11; 49,4; 52,5; 55,1; 58,12; 71,2; 72,10; 73,18; 76,16, 21; 77,52, 62; 78,13; 80,12, 14; 84,7, 9; 88,16, 20; 93,5, 14; 94,7; 99,3; 101,19; 104,24, 25, 43; 105,40, 48; 113,1; 134,14; 135,16; 143,2, 15; 149,4
noroadelor: *pl. gen./dat.* 7,8; 17,44; 32,10; 46,10; 67,31; 73,14; 86,6; 104,20, 44; 105,41

norod: *sg. ac.* 34,18; 93,8; 104,13
noroade: *pl. ac.* 43,15; 56,10; 76,15; 107,4; 149,7
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul Mieu/mieu*** 49,7; 77,1; 80,9
noroade: *pl. voc.* 65,8
norodului: *sg. gen. (cu prep. a + tot)* 115,14, 18

NOROI: s.n.
noroiului: *sg. gen.* 39,3
noroiul: *sg. ac.* 68,3

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. ac.* 39,4; 80,4; 95,1; 97,1; 149,1
nou: *m. sg. nom.* 80,10

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom.* 38,5
număr: *s.n. în loc. adv. preste* ***număr*** „în număr foarte mare", „imens" 39,6
număr: *sg. nom.* 39,13; 104,34; 146,5
număr: *sg. ac., în sintagma* ***cu*** *număr scurt* „în număr mic" 104,12

(a) NUMĂRA: v. I
numărat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,18
număra(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,18
numără: *ind. prez. 3.sg.* 146,4

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 5,14; 8,2, 10; 9,6, 11; 15,4; 19,2, 6; 21,23; 22,3; 24,11; 30,4; 32,21; 33,4; 39,5; 40,6; 43,21, 26; 44,18; 47,11; 51,11; 60,6; 67,5; 68,31, 37; 71,14, 17, 19; 73,10, 18, 21; 74,2; 75,2; 77,6; 78,6, 9; 79,19; 82,5, 17, 19; 85,9, 11, 12; 90,14; 95,2; 98,6; 99,4; 101,16, 22; 102,1; 104,1; 105,8; 108,13, 21; 110,10; 112,1, 2, 3; 114,4; 115,13, 17; 118,55, 132; 134,1, 13; 137,2; 142,11; 144,1, 2, 21; 146,4; 148,5, 12, 13; 149,3
numelui: *sg. gen./dat.* 7,18; 9,3; 12,6; 17,50; 28,2; 53,8; 60,9; 65,2, 4; 67,5; 73,7; 78,9; 91,2; 95,8; 98,3; 105,47; 121,4; 134,3; 137,2; 139,14; 141,8
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în/întru numele*** 19,8; 43,6, 9; 53,3; 62,5; 88,13, 17, 25; 104,3; 117,10, 11, 12, 26; 123,8; 128,8
numele: *pl. ac.* 48,12

O

OAIE: s.f.
oile: *pl. nom./ac.* 8,8; 43,12, 22; 48,15; 73,1; 76,21; 77,52; 78,13; 94,7; 99,3; 106,41
oilor: *pl. gen.* 64,14; 77,70; 113,4, 6
oaie: *sg. ac.* 79,2
oaia: *sg. ac.* 118,176

OBADĂ: s.f.
obezi: *pl. ac.* 104,18; 149,8

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 67,7

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a)** DOBORÎ

OBRAZ: s.m.
obrazului: *sg. gen.* 43,16

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 14,3; 30,12; 43,14; 56,4; 68,11; 70,13; 77,66; 78,4; 82,17; 88,42; 108,25, 29
ocara: *sg. nom./ac.* 21,7; 30,14; 38,9; 68,8; 78,12; 88,51; 118,22, 39; 122,4

ocări: *pl. ac.* 37,8
ocârâle: *pl. nom./ac.* 68,10; 73,22

(a) OCĂRÎ: v. IV
au ocărât: *ind. pf.c. 3.sg/pl.* 34,7; 41,11; 73,18; 88,52
ocărește: *ind. prez. 3.sg.* 43,17
ocărăsc: *ind. prez. 3.pl.* 68,10; 118,42
va ocărî: *ind. viit.I. 3.sg.* 73,10
ocărâia: *ind. imp. 3.pl.* 101,9

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen.* 5,6; 13,3; 17,25; 25,3; 30,23; 35,2; 78,10; 89,4; 100,3, 7
ochiul: *sg. nom./ac.* 6,8; 30,10; 53,9; 91,12; 93,9; 100,5
ochii: *pl. nom./ac.* 10 (Ov),9; 10,5; 12,4; 16,2, 11; 17,28; 18,9; 24,15; 31,8; 32,18; 33,16; 34,19, 21; 65,7; 68,4, 24; 76,5; 87,10; 90,8; 100,6; 114,8; 117,23; 118,18, 37, 82, 123, 136, 148; 120,1; 122,1, 2; 130,1; 138,16; 140,8; 144,15
ochiului: *sg. gen., în sintagma* ***lumina ochiului*** 16,8
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina*** *ochilor* 37,11
ochi: *pl. ac.* 113,13; 134,16
ochiilor: *pl. dat.* 131,4

ODIHNĂ: s.f.
odihnii: *sg. gen.* 22,2
odihna: *sg. ac.* 94,11; 114,7; 131,8, 14
odihnă: *sg. ac.* 131,5

(a se) ODIHNI: v. IV
(mă) voiu odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9; 54,7
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1; 15,9

ODRASLĂ: s.f. (Înv. și pop.) „ramură tânără"
odrazlele: *pl. nom.* 79,12
odrazle: *pl. ac.* 127,3
odrasle: *pl. ac.* 143,12

OLAR: s.m.; var. (Înv.) OLARIU
olariului: *sg. gen.* 2,9

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 25,6; 42,4; 50,21
oltariului: *sg. gen.* 117,27

OM: s.m.
oamenilor: *pl. gen./dat.* 4,3; 10,5; 11,2; 11,9; 13,2; 20,11; 21,7; 30,21; 32,13; 35,8; 44,3; 48,3; 52,3, 6; 56,5; 57,2; 61,10; 65,5; 72,5; 88,48; 89,3; 93,11; 103,14; 106,8, 15, 21, 31; 113,24; 118,134; 144,12; 145,3; 146,8
omul: *sg. nom./ac.* 8,5; 9,20; 10 (Ov),18; 17,26, 49; 24,12; 33,13; 38,6, 7, 12; 40,10; 42,1; 48,8, 13, 17, 21; 51,9; 55,2, 11; 57,12; 63,8, 10; 77,25; 83,13; 88,49; 89,3; 93,12; 102,15; 103,23; 108,17; 111,5; 115,11; 117,6; 126,5; 127,4; 139,2; 143,3, 4
omului: *sg. gen./dat.* 8,5; 36,7, 23; 59,13; 61,4; 75,11; 79,16; 89,1; 103,15; 107,13; 143,3
oameni: *pl. nom./ac.* 9,21; 67,19; 77,60; 81,7
om: *sg. nom./ac.* 21,7; 37,15; 38,12; 87,5; 104,14, 17; 117,8; 134,8
oameni: *pl. nom./ac.* 35,7; 65,12; 72,5; 93,10; 123,2; 139,5; 140,4
omului: *sg. dat. adn.* 36,37
omule: *sg. voc.* 54,14

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m./f./n. pl. ac./gen.* 16,4; 30,20; 113,12; 134,15
omenesc: *m. sg. ac.* 79,18

OMORÂT, **-Ă:** s.m./f.
(celor) omorâți: *pl. gen.* 78,11; 101,21

(a se) OMORÎ: v. IV
a **omorî:** *inf. prez.* 36,32; 108,17
(ne) omorâm: *ind. prez. 1.pl.* 43,22

să omoară: *conj. prez. 3.sg.* 58,1
să omori: *conj. prez. 2.sg.* 58,12
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 135,18

(a) OPRI: v. IV
opreaşte: *imperativ 2.sg.* 33,14
voiu opri: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,10
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,101

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbii: *sm. pl. ac.* 145,8

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical"
organele: *pl. ac.* 136,2
organ: *sg. ac.* 150,4

OS: s.n.
oasele: *pl. nom./ac.* 6,3; 21,15, 18; 30,11; 31,3; 33,21; 41,11; 52,6; 101,4; 108,18; 140,7
oasăle: *pl. nom.* 34,10; 50,10
oaselor: *pl. dat.* 37,4
osul: *sg. nom.* 101,6; 138,15

(a) OSÂNDI: v. IV
va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,33
vor osândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 93,21

OSÂNDIT, -Ă: adj.
osândit: *m. sg. nom.* 108,7

(a) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a) USEBI**
au usibit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 65,14; 105,33
vei usebi: *ind. viit.I. 2.sg.* 67,10
usibeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 67,15

OSEBIRE: s.f.; var. (Înv.) **USEBIRE** (aici) „cu referire la diferitele culori care împodobesc veşmintele împărăteşti"
usebire: *sg. ac.* 44,10
usebiri: *pl. ac.* 44,15

OSEBIT, -Ă: adj./adv.; var. (Înv.) **USEBIT, -Ă**
osebit: *adv.* (Pop.) „îndeosebi" 4,10
usăbit: *adj. m. sg. nom.* „diferit" 79,14
usăbită: *adj. f. sg. ac.* „singuratică" 101,8

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) USPĂTA**
să (să) uspeteaze: *conj. prez. 3.pl.* 67,4

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),7, 14; 72,16; 89,10
osteneala: *sg. nom./ac.* 24,18; 54, 11; 72,5; 93,20; 139,10
ostenealele: *pl. ac.* 77,46; 104,44; 108,11
ostenealele: *pl. gen. (cu prep. a + toate)* 77,51
osteneale: *pl. ac.* 87,16; 106,12
osteneala: *sg. gen. (cu prep. a + toată)* 104,36

(a se) OSTENI: v. IV
ostenit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,7; 68,4
(să) va **osteni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 48,9
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 126,1

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. nom.* 71,10
ostroave: *pl. nom.* 96,1

(a se) OŞTI: v. IV „a purta război"; „a (se) lupta"
oştesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,1
(s-)au oştit: *ind. pf.c. 3.pl.* 128,1, 2

OŞTIRE: s.f. „luptă"
oştire: *sg. ac.* 143,1

OŢET: s.n.
oţăt: *sg. ac.* 68,22

OVREI: s.m.
ovreai: *pl. ac.* în titlu: *Psalmul 10 după ovreai*

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 4,9; 27,3; 28,11; 37,4; 54,19; 75,3; 84,9; 121,7, 8; 124,5; 127,6; 147,14
păcii: *sg. gen.* 13,3; 36,11; 40,10; 71,7
pacea: *sg. nom./ac.* 33,15; 34,27; 71,3; 72,3; 84,11; 119,7; 121,6
pace: *sg. ac., în sintagma făcătoriu de pace* 36,37; 119,7

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharului: *sg. gen.* 10,7; 15,5
păharul: *sg. nom./ac.* 22,5; 74,9; 115,13

PAJIŞTE: s.f.
pajişte: *sg. ac.* 146,8

PARĂ: s.f. „flacără"
para: *sg. ac., în sintagma para focului* 28,7

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 10,7; 15,5; 49,18; 118,57; 141,6
părţi: *pl. nom.* 62,11
partea: *sg. voc., în sintagma partea mea* 72,26
părţile: *pl. ac.* 149,6

PAS: s.m.
paşii: *pl. nom./ac.* 16,5; 17,37; 36,23, 31; 39,3; 72,2; 84,14; 118,133; 139,5

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paserile: *pl. nom./ac.* 8,9; 49,11; 103,12, 17; 148,10
pasere: *sg. ac.* 10,2; 101,8
paseri: *pl. ac.* 77,27
paserilor: *pl. gen.* 78,2
paserea: *sg. nom.* 83,4
pasărea: *sg. ac.* 123,7

(a) PAŞTE: v. III
paşte(-)vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,9
paşte: *imperativ 2.sg.* 27,9
(te) vei paşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,3
va **paşte:** *ind. viit.I. 3.sg.* 48,15
a **paşte:** *inf. prez.* 77,71
au păscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,72; 79,14
paşti: *ind. prez. 2.sg.* 79,2

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 6,7; 40,4; 131,3

PAVĂZĂ: s.f.
pavăză: *sg. ac.* 34,2; 90,5
pavezele: *pl. ac.* 45,10
pavăza: *sg. ac.* 75,4

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 38,2; 140,3

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),15; 24,11; 31,2; 37,19; 50,4, 5; 58,5; 108,14
păcat: *sg. ac.* 18,14; 39,7; 108,7
păcatele: *pl. nom./ac.* 24,18; 31,1; 50,11; 77,38; 78,9; 84,3; 88,33; 102,10

păcatului: *sg. gen.* 31,5
păcatelor: *pl. gen.* 37,4
păcate: *pl. ac.* 50,7; 140,4

PĂCĂTOS, **-OASĂ:** s.m./f.
păcătoşilor: *s.m. pl. gen.* 1,1; 3,8; 7,10; 33,22; 36,16, 17; 72,3; 74,11; 81,2; 83,11; 90,8; 111,10; 118,61; 124,3; 128,4; 145,9
păcătoşii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,5; 9,18; 10,3; 36,14, 20, 34; 57,4; 67,3; 72,12; 74,9; 91,8; 93,3; 100,8; 103,35; 118,95, 110, 119; 128,3; 138,19; 140,10; 144,20
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 9,17; 10 (Ov),3; 36,10, 12, 21; 36,32; 38,2; 111,10
(celui) păcătos: *sg. gen./dat.* 10 (Ov),15; 49,16; 139,9
(cei) păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 10,7; 27,3
păcătosului: *s.m. sg. gen./dat.* 31,10; 35,12; 54,4; 57,11; 70,4; 81,4; 93,13; 96,10; 108,2; 139,5; 140,5
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 36,40; 105,18; 118,53, 155; 146,6
(cel) păcătos: *s.m. sg. nom./ac.* 10 (Ov),4; 108,6
păcătos: *adj. m. sg. ac.*

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să **păcătuiţi:** *conj. prez. 2.pl.* 4,5
a **păcătui:** *inf. prez.* 77,17
au **păcătuit:** *ind. pf.c. 3.pl.* 77,32
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 105,6
să **păcătuiesc:** *conj. prez. 1.sg.* 118,11

PĂCIUIT: adv.
păciuit: 34,20

PĂDURE: s.f.
pădurilor: *pl. gen.* 49,10; 95,12
pădure: *sg. ac.* 73,5; 79,14
pădurea: *sg. ac.* 82,15
pădurii: *sg. gen.* 103,20

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* 95,5

PĂGÂNĂTATE: s.f.
păgânătăţilor: *pl. gen* 5,12
păgânătatea: *sg. ac.* 31,5; 72,6
păgânătăţile: *pl. ac.* 64,4

PĂGÂNEŞTE: adv.
păgâneşte: 17,22

PĂIAN**JEN:** s.m.; var. (Reg.) PAING**IN**
painginul: *sg. ac.* 38,12
painjin: *sg. ac.* 89,9

PĂIUŞ: s.n.
păiuşul: *sg. ac.* 82,14

PĂLICIUNE: s.f.
păliciunii: *sg. dat.* 77,46

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen./dat.* 1,4; 2,2, 8; 11,7; 21,28, 30; 34,20; 45,10; 46,10; 47,5, 11; 58,14; 60,3; 62,10; 64,6; 66,8; 67,33; 70,20; 71,8, 11, 16, 17; 73,12, 17, 20; 74,9; 75,10, 13; 78,2; 81,5; 82,11; 88,28; 94,4; 97,3; 100,6, 8; 101,16; 103,30; 104,35; 118,119; 134,7; 137,4; 138,15; 140,7; 146,8; 147,15; 148,11
pământul: *sg. nom./ac.* 2,10; 8,2, 10; 10 (Ov),16; 15,3; 17,8; 18,5; 23,1; 24,13; 26,13; 32,5, 8; 36,3, 9, 11; 36,22, 29, 34; 41,7; 43,4; 44,17; 45,3, 7; 46,3; 49,1, 4; 51,7; 56,6, 12; 59,4; 64,10; 65,1, 4; 66,7; 67,9; 68,35; 71,9, 19; 74,4; 75,9; 76,19; 77,12, 51, 54; 79,10; 80,6, 11; 81,8; 82,19; 84,2, 10, 13; 87,13; 88,12; 89,2; în titlu: *Psalm 92*; 93,2; 95,1, 9, 11, 13; 96,1, 4, 5, 9; 97,4, 9; 98,1; 99,2; 101,15, 26; 103,5, 9, 13, 24; 104,7, 11, 23, 27, 30, 32, 35, 36; 105,17, 22, 24, 38; 106,34, 35; 107,6; 113,7, 23, 24; 118,64, 90; 120,2; 123,8; 133,3; 134,12; 135,6, 21; 141,6; 142,6, 10; 145,4, 6
pământ: *sg. ac.* 7,6; 10 (Ov),18; 16,11, 14; 20,11; 21,30; 32,14; 33,17; 40,3; 43,25; 45,9, 11; 57,12; 62,3; 66,3, 5; 71,6, 16; 72,9, 25; 73,7, 8; 77,69; 84,12; 88,40, 45; 101,20; 102,11; 103,14, 32, 35; 104,16; 108,15; 109,6; 111,2; 112,6, 7; 118,19, 25, 87; 134,6; 136,4; 139,12; 140,7; 142,3; 148,7, 14
pământul: *sg. dat. adn.* (*cu prep. **a + tot***) 46,8
pământului: *sg. gen.* (*cu **a + tot***) 47,3

PĂMÂNTEAN: s.m.; var. (Înv.) PĂMINTEAN
păminteanii: *pl. voc.* 48,3

PĂR: s.m.
părului: *sg. gen.* 67,22
perii: *pl. ac.* 39,13; 68,5

(a se) PĂRĂSI: v. IV
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,10; 39,13; 70,11
părăseaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 36,8
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,28; 93,14
părăsitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,11
să părăsăşti: *conj. prez. 2.sg.* 70,18
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,8; 139,9
părăsăsc: *ind. prez. 3.pl.* 118,53
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,87

PĂRĂSIT, **-Ă:** adj.
părăsit: *m. sg. ac.* 36,25

PĂRINTE: s.m.
părinţi: *pl. nom./ac.* 21,5; 38,13; 43,2; 77,3, 8, 57; 94,9; 105,6, 7
părintelui: *sg. gen.* 44,11
părinţilor: *pl. gen./dat.* 44,17; 48,20; 77,5, 12; 108,14

PĂRTAŞ, **-Ă:** s.m./f.
părtaşii: *pl. ac.* 44,8
părtaşu: *sg. nom.* 118,63

PĂŞUNE: s.f.
păşunii: *sg. gen* 22,2; 73,1; 78,13; 94,7; 99,3

(a) PĂTIMI: v. IV
vor pătimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,15
pătimind: *gerunziu* 91,15
pătimesc: *ind. prez. 3.pl.* 102,6

(a) PĂTRUNDE: v. III
pătrunde: *imperativ 2.sg.* 118,120

(a se) PĂZI: v. IV
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 15,1; 16,8; 24,20; 36,34, 37; 85,2; 139,5; 140,9
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,4; 17,22; 118,55, 67
voiu păzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,24; 58,10; 88,29; 118,8, 17, 34, 44, 88
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,12; 33,21; 96,10; 114,6; 120,3, 4, 5, 7; 126,1; 144,20; 145,7, 9
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,7; 105,3
(să) vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,28
păzi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,2
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 40,3; 118,5
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,7; 88,32; 131,12
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 58,1; 77,10, 56; 118,136, 158
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 70,10
să păzească: *conj. prez. 3.pl.* 90,11; 104,45
păziia: *ind. imp. 3.sg.* 98,7
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 106,43; 126,1
a păzi: *inf. prez.* 118,4, 9, 57, 106
să păzăsc: *conj. prez. 1.sg.* 118,60, 134

păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 118,63
să păzesc: *conj. prez. 1.sg.* 118,101, 146
păzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,167
păzească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 120,7, 8

PĂZIRE: s.f.
păzirea: *sg. ac.* 18,12

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoare: *s.f. sg. ac.* 78,1

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) PÂNE
pâine: *sg. ac.* 13,4; 36,25; 52,5; 77,20; 79,6; 131,15
pâinile: *pl. ac.* 40,10
pâini: *pl. nom.* 41,4
pâine: *sg. ac., în sintagma* ***pâine cerească*** 77,24
pâinea: *sg. ac., în sintagma* ***pâinea îngerilor*** 77,25
pâinea: *sg. ac.* 101,5, 10; 103,15; 126,2
pâne: *sg. ac.* 103,14
pâinii: *sg. gen.* 104,16
pâne: *sg. ac., în sintagma* ***pâne cerească*** 104,40

(a) PÂNDI: v. IV
pândească: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),9; 36,32
pândi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,12

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg./pl. nom./ac.* 16,14; 21,11; 30,10; 43,25; 138,13
pântece: *sg./pl. ac.* 21,10; 57,4; 70,6; 109,3
pântecelui: *sg. gen.* 21,15; 126,3; 131,11

PÂRGĂ: s.f.
pârga: *sg. nom./ac.* 77,51; 104,36

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. și reg.) PĂRĂU
părăiele: *pl. ac.* 64,11

(a se) PEDEPSI: v. IV
au pedepsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,7
ai pedepsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,12
(ne) vom pedepsi: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,10
pedepsească**te:** *ind. prez. 3.sg.* 93,10

PELICAN: s.m.
pelicanului: *sg. dat.* 101,7

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) PĂRETE
păreate: *sg. ac.* 61,4

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. nom./ac.* 8,9; 104,29

PEȘTERĂ: s.f.; var. (Înv.) PEȘTERE (Fig.) „adăpost", „culcuș"
peșterea: *sg. ac.* 10 (Ov),9
peștere: *sg. ac.* 56,1
pești**eră:** *sg. ac.* 141,1

(a) PETRECE: v. III
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,1

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"; „stâncă"
piiatra: *sg. ac., în sintagma piiatra* ***scumpă*** 18,11
piatră: *sg. ac., în sintagma piatră scumpă* 20,4
piatră: *sg. ac.* 26,6; 39,3; 60,3; 77,16; 80,17; 90,12; 136,9
piatra: *sg. nom./ac.* 77,15, 20; 103,18; 104,41; 113,8; 117,22; 140,6
pietrile: *pl. nom.* 101,15
pie**trilor:** *pl. gen.* 103,12

(a) PICA: v. I „a picura"
pică: *ind. prez. 3.pl.* 71,6

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 64,11; 71,6

(a) PICĂTURI: v. IV; var. (a) PICĂTURA: v. I (Trans.; despre lichide) „a picura"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
au picăturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 67,9

PICIOR: s.m.
picioarele: *pl. nom./ac.* 8,8; 13,3; 17,10, 34, 39; 21,17; 24,15; 30,9; 37,17; 39,3; 46,4; 55,13; 65,9; 72,2; 104,18; 114,8; 118,59, 101; 121,2; 131,7
piciorul: *sg. nom./ac.* 9,16; 25,12; 35,12; 65,6; 67,24; 90,12; 93,18; 120,3
picioarelor: *pl. gen./dat.* 56,7; 98,5
picioarelor: *pl. dat. adn.* 109,1; 118,105
picioare: *pl. ac.* 113,15

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perirea: *sg. ac.* 9,16; 34,7; 48,11
peririi: *sg. gen.* 54,24
perire: *sg. ac.* 102,4; 139,12

PIELE: s.f.
piiale: *sg. ac.* 103,2

(a) PIERDE: v. III
pierde-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,7
piarză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,4
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,41
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,11
să pierzi: *conj. prez. 2.sg.* 25,9; 27,3; 56,1; 57,1; 58,1
să piarză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 33,17; 105,23; 118,95
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,3; 77,45; 105,34
pierde: *imperativ 2.sg.* 53,7
pier**dut-ai** *ind. pf.c. 2.sg.* 72,27
va **pierde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 77,38; 93,23; 144,20; 145,9
să **pierdem:** *conj. prez. 1.pl.* 82,5
pierde(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,23
să pier**zu:** *conj. prez. 1.sg.* 100,8
vei piiarde: *ind. viit.I. 2.sg.* 142,12

PIERDUT, -Ă: adj.
pierdut: *n. sg. ac.* 30,13

(a) PIERI: v. IV
va **peri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6; 9,19; 36,28; 40,6; 111,10
să **periți:** *conj. prez. 2.pl.* 2,12
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4; 36,9, 20, 22, 34, 38; 48,11; 72,27; 79,17; 91,10; 101,27; 145,4
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6; 118,176
perit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,7; 72,19; 82,11; 141,5
peri-v**eți** *ind. viit.I. 2.pl.* 10 (Ov),16
aș **fi perit:** *cond. pf. 1.sg.* 118,92
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 67,3; 82,18; 91,8; 108,15

PIERICIUNE: s.f. „pieire"; „fapte rele, care duc la pieire"
periciunile: *pl. ac.* 106,20

PIERZARE: s.f.
pierzare: *sg. ac.* 1,1; 87,12; 108,13

PIL: s.m. „elefant"; (aici, prin sinecdocă) „fildeș"; traducătorii îl folosesc pentru a echivala lat. *eburneus* „de fildeș" (cf. Cânt 5,14; 7,4, unde lat. *eburneus* este echivalat prin cuvântul *elefant*); cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR. În Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, II, cuvântul *pil* este dat ca echivalent

pentru lat. *ebur*, respectiv *eburneus* (vol I, p. 197), dar sensul care i se dă în vol. II (p.601) este „abanos"
pilurĭ: *pl. ac.* 44,9

PILDĂ: s.f. „pomină"; „parabolă"
pildă: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre pildă*** 43,15; 68,12
pildă: *sg. ac.* 48,5
pilde: *pl. ac.* 77,2

(a) PIPĂI: v. IV
vor pipăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,15

(a se) PITULA: v. I
(să) pitulă: *ind. prez. 3.sg.* 16,12

PITULARE: s.f.
pitulări: *pl. ac.* 10 (Ov),8

(a) PIZMUI: v. IV
(nu) pizmui: *imperativ prohib 2.sg.* 36,1, 8
să pizmuieşti: *conj. prez. 2.sg.* 36,7

PIZMUIRE: s.f.
pizmuire: *sg. ac.* 77,58

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom.* 126,3

(a) PLĂCEA: v. II
să placă: *conj. prez. 3.pl.* 18,15
am plăcut: *ind. pf.c. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine am plăcut*** 25,3
plac: *ind. prez. 3.pl.* 52,6
să plac: *conj. prez. 1.sg.* 55,13
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 68,32
au plăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 101,15
voiu plăcea: *înd. viit.I. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine voiu*** *plăcea* 114,9
au plăcut: *ind. pf.c. impers., în structura v. dislocată bine* ***au*** *plăcut* 146,11; 149,4

PLĂCERE: s.f.
plăceri: *sg. gen., în sintagma bunei plăceri* 68,14
plăcerea: *sg. nom.* 146,10

(a) PLĂTI: v. IV
va **plăti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 36,21
plătiiam: *ind. imp. 1.sg.* 68,5

(a se) PLÂNGE: v. III
(să) **plângea:** *ind. imp. 3.pl.* 77,64
să plângem: *conj. prez. 1.pl.* 94,6
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 125,6
am plâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 136,1

PLÂNGERE: s.f.
plângerii: *sg. gen.* 6,9
plângerea: *sg. nom./ac.* 29,6, 12
plângere: *sg. ac.* 101,10

(a se) PLECA: v. I
pleca(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov), 10
pleacă: *imperativ 2.sg.* 16,6; 30,3; 44,11; 70,2; 85,1; 87,3; 101,3; 118,36; 143,5
a pleca: *inf. prez.* 16,11
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,10; 20,12; 74,9; 114,2
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,7; 101,12
pleca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,5
plecaţi: *imperativ 2.pl.* 77,1
(să) va **pleca:** *ind. viit.I. 3.sg.* 103,5
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 108,23
plecat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,112

(a) PLESNI: v. IV; var. (a) PLEZNI
plezniţi: *imperativ 2.pl.* 46,2
vor plezni: *ind. viit.I. 3.pl.* 97,8

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 10 (Ov),7; 13,3; 47,11
plin: *n. sg. nom./ac.* 32,5; 74,9; 118,64
pline: *f. pl. nom.* 72,10; 143,13

(a) PLINI: v. IV (Înv. şi reg.) „a duce la îndeplinire", „a îndeplini"
plinească: *conj. prez. 3.sg.* 19,7
plini-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,6

PLINIRE: s.f. „umplere"; „desăvârşire"; „plinătate"
plinirea: *sg. nom./ac.* 23,1; 49,12; 88,12; 95,11; 97,7

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 67,10; 134,7; 146,8
ploaia: *sg. ac.* 71,6
ploile: *pl. ac.* 104,32

(a) PLOUA: v. I
plua-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7
au pluat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,24
au ploat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,27

PLUTIRE: s.f.
plutire: *sg. ac.* 65,9

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac.* 78,1

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 9,15; 23,7, 9; 72,28; 86,2; 99,4; 106,18; 117,19
poartă: *sg. ac.* 68,13; 126,5
porţi: *pl. ac.* 106,16
poarta: *sg. nom.* 117,20
porţilor: *pl. gen.* 147,13

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 44,5
podoabă: *sg. ac.* 92,1; 103,1

POFTĂ: s.f.; var. (Înv.) POHTĂ
poftele: *pl. ac.* 10 (Ov),3; 80,13
pofta: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),17; 77,29, 30; 102,5; 111,10; 126,5
pohta: *sg. ac.* 20,3
poftă: *sg. ac.* 105,14

(a) POFTI: v. IV
va **pofti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12
să poftiţi: *conj. prez. 2.pl.* 61,11
au poftit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,14
poftit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,20
am **poftit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 118,40

(a se) POGORÎ: vezi (a se) COBORÎ

POM: s.m.
pom: *sg. ac.* 1,3

(a se) POMENI: v. IV
să pomenească: *conj. prez. 3.sg.* 6,6
pomeneşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,5
voiu pomeni: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,4

pomenească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 19,4
(nu) pomeni: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,7
pomenească: *imperativ 2.sg.* 24,7
pomeni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,18
să pomenești: *conj. prez. 2.sg.* 78,8
să **(să)** pomenească: *conj. prez. 3.sg.* 82,5
pomenească(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 108,14

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 9,7; 33,17; 37,1; 101,13; 108,15; 111,7; 134,13; 144,7
pomenirii: *sg. dat.* 29,5; 96,12
pomenire: *sg. ac.* 69,1; 110,4

PORNIRE: s.f. „producere bruscă și putemică a unui fenomen natural", „dezlănțuire"
pornirea: *sg. nom./ac.* 45,5; 88,10

PORUMB: s.m. (Pop.) „porumbel"
porumb: *sg. ac.* 54,7

PORUMBIȚĂ: s.f.
porumbiții: *sg. gen.* 67,14

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 2,6; 7,7; 18,9; 98,7; 118,96, 98
poruncile: *pl. nom./ac.* 77,7; 88,32; 102,18; 110,8; 111,1; 118,4, 6, 10, 15, 19, 21; 118,40, 45, 47, 48, 60, 63, 69, 73, 78, 86, 87, 100, 104, 110, 115, 127, 128, 131, 134, 143, 146, 159, 166, 168, 172, 173, 176
poruncă: *sg. nom./ac.* 80,5; 93,20; 104,10; 148,6
poruncilor: *pl. gen./dat.* 118,32, 35, 66

(a) PORUNCI: v. IV
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,7; 118,4
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,9; 41,9; 77,5, 23; 90,11; 104,8; 132,3; 148,5
poruncești: *ind. prez. 2.sg.* 43,5
poruncește: *imperativ 2.sg,* 67,29
poruncit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 110,9
poruncit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,138

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 34,13; 68,11; 108,24

POTÂRNICHE: s.f.; var. PĂTURNICHE
păturniche: *sg. nom.* 104,40

(a se) POTICNI: v. IV
(să) **vor poticni:** *ind. viit.I. 3.pl.* 36,31

(a) POTOLI: v. IV
potolit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,4
potolești: *ind. prez. 2.sg.* 88,10

POTOP: s.n.
potopul: *sg. nom.* 28,10
potop: *sg. ac.* 31,6

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicul: *sg. nom.* 73,10

POVAȚĂ: s.f.
povața: *sg. nom.* 103,17

(a) POVĂȚUI: v. IV
povățuiaște: *imperativ 2.sg.* 5,9; 85,11; 118,35; 138,24
povățuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
vei povățui: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,4
au povățuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 42,3; 77,14, 53, 72; 105,9; 106,7, 30
va povățui: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,5; 59,11; 107,11; 138,10; 142,10
povățuitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 60,3
povățuiești: *ind. prez. 2.sg.* 66,5; 79,2
ai povățuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 72,24
povățuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 76,21

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) POVĂȚUITORIU
povățuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***povățuitoriul mieu*** 54,14
povățuitorii: *pl. nom.* 67,28
povățuitoriu: *sg. nom.* 79,10

POVÂRNIT, -Ă: adj.
povârnit: *m. sg. dat.* 61,4

(a) POVESTI: v. IV
povestesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,2
să povestesc: *conj. prez. 1.sg.* 25,7
povestiți: *imperativ 2.pl.* 47,13
să povestiți: *conj. prez. 2.pl.* 47,14
povestești: *ind. prez. 2.sg.* 49,16
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,10; 77,3
voiu povesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,16; 117,17
povesti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 72,15
povesti-**vom:** *ind. viit.I. 1.pl.* 74,2
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 86,6; 87,12
vor povesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 144,5, 6

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 16,12
prăzile: *pl. ac.* 67,13

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) PRAV
pravul: *sg. ac.* 1,4; 17,43; 34,5

PRAZNIC: s.n.
prazniculuí: *sg. gen.* 73,4
praznic: *sg. ac.* 75,11; 117,27

(a) PRĂPĂDI: v. IV
prăpădește: *imperativ 2.sg.* 54,10

(a) PRĂZNUI: v. IV
prăznuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 41,5

PREAÎNALT, -Ă: adj./s.
Preaînalte: *s.m. sg. voc.* 9,3; 91,2
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen./dat.* 49,14; 76,11; 90,1; 106,11
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. nom./ac.* 77,17; 86,5; 90,9
preaînalt/**Preaînalt:** *adj. m./n. sg. nom./ac.* 45,5; 46,3; 56,3; 82,19; 91,9; 96,9

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) PREJMĂ
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 5,6; 37,12; 108,15

PREASLĂVIT, -Ă: s.m./f./n.
preaslăvite: *s.n. pl. nom.* „lucruri pline de slavă" 86,3

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 77,64; 98,6; 131,9, 16
preot: *sg. nom.* 109,4

(a se) PREPUNE: v. III (Înv.) „a nu avea încredere în cineva sau în ceva", „a se îndoi"; „a se teme"
(vă) prepuneți: *ind. prez. 2.pl.* 67,17
am prepus: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,39

(a) PRESĂRA: v. I, var. (Înv. și reg.) **(a)** PRĂSĂRA
prasară: *ind. prez. 3.sg.* 147,16

PRESUS: adv.
(mai) presus: 8,2; 71,16; 73,5; 148,4

PREȚ: s.n.
prețu: *sg. ac., în loc. adv fără prețu* „ieftin", „pe nimic" 43,13
prețul: *sg. ac.* 48,9; 61,5

(a) PRICEPE: v. III
priceape: *ind. prez. 3.sg.* 18,13

PRICEPERE: s.f.
priceapere: *sg. ac.* 48,4
priceaperea: *sg. ac.* 104,22

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac., în loc. adv. fără* ***pricină*** 3,8; 72,13
pricina: *sg. ac.* 73,22

PRICIRE: s.f.
pricirea: *sg. ac.* 17,44
pricire: *sg. ac.* 54,10

PRIGONIRE: s.f.
prigonire: *sg. ac.* 79,7
Prigonirii: *sg. gen., în s. propr. Apa* ***Prigonirii*** 80,8; 105,32

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj. fără prihană* 14,2; 17,24, 31, 33; 18,8, 14; 36,18; 100,6; 118,1, 80

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) PRIIATIN; PRIETIN
priiatinii: *pl. nom.* 37,12
prietinul: *sg. ac.* 87,19
prietinii: *pl. nom.* 107,10
prietinii: *pl. nom.* 138,17

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvara: *sg. ac.* 73,17

PRIMEJDIE: s.f.
primejdiile: *pl. nom.* 114,3

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,21
ai priimit: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,5; 72,24
primească: *conj. prez. fără să 3.pl.* 71,3
priimește: *imperativ 2.sg.* 118,116, 122; 146,6
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 145,9

(a se) PRINDE: v. III
prinză: *conj. prez. fără să 3.sg.* 7,6
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16, 17
prindu(-să): *ind. prez. 3.pl.* 10 (Ov),2
voiu prinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,38
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* 34,8
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 55,1; 58,4
să (se) prinză: *conj. prez. 3.pl.* 58,13
prindeți: *imperativ 2.pl.* 70,11
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 105,46

PRINOS: s.n.
prinosul: *sg. ac.* 39,7; 50,21

PRINZĂTOARE: s.f. „cursă"
prinzătoarea: *sg. nom.* 34,8

(a) PRISOSI: v. IV
au prisosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,19; 77,38
vor prisosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,14
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 72,12

PRISOSINȚĂ: s.f.
prisosința: *sg. ac.* 29,7

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. nom./ac.* 32,17; 71,7; 115,11; 121,6
prisosire: *sg. nom./ac.* 77,25; 121,7

PRISOSIT: s.n.
prisosit: *s.n. sg. ac., în lco. adv.* ***de prisosit*** „din belșug" 30,24

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghiiat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 101,8
privegheză: *ind. prez. 3.sg.* 126,1

(a) PRIVI: v. IV
privești: *ind. prez. 2.sg.* 10 (Ov),14
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,5; 65,7
au privit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,2; 21,18; 32,13; 39,5; 53,9; 84,12; 101,20
privit-au: *ind. pf.c.3.sg.* 32,14
vei privi: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,17; 90,8
privește: *ind. prez. 3.sg.* 93,9; 112,6; 137,6

PRIVIRE: s.f.
privire: *sg. nom.* 72,4

(a) PROBOZI: v. IV (Înv.și reg.) „a ocărî"
au probozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 78,12

PROBOZIRE: s.f. (Înv. și reg.) „ocară", „hulă"
probozirea: *sg. nom.* 68,20
probozire: *sg. ac.* 68,21

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 50,2
proroc: *sg. nom.* 73,9
prorocii: *pl. ac.* 104,15

(a) PROSLĂVI: v. IV
vei proslăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 49,15

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. gen./dat.* 8,3; 16,14; 118,130
pruncii: *pl. ac.* 18,8; 114,6; 136,9
prunci: *pl. voc.* 112,1

PSALM: s.m.
psalmilor: *pl. gen.,* în titlu: *Cartea psalmilor*
psalm: *sg. nom.,* în titlu: *Psalm 1*; *Psalm 2*; 17,50; 26,6; 56,8, 10; 65,2, 4; 67,5; 80,3; 97,5
psalmul: *sg. nom.* 3,1; 4,1; 5,1; 6,1; 7,1; 8,1; 9,1; în titlu: *Psalmul 10 după ovreai*; 10,1; 11,1; 12,1; 13,1; în titlu: *Psalmul lui David, 14*; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1; 22,1; în titlu: *Psalmul lui David, 23*; 24,1; 25,1; 26,1; în titlu: *Psalmul lui David, 27*; *Psalmul lui David, 28*; *Psalmul cântării, 29*; 30,1; în titlu: *Psalmul lui David, 32*; 36,1; 37,1; 39,1; 40,1; 42,1; 45,1; 46,1; 47,1; 48,1; 49,1; 50,1; 61,1; în titlu: *Psalmul lui David, 62*; 63,1; în titlu: *Psalmul lui David, 64*; 65,1; 66,1; 67,1; 69,1; în titlu: *Psalmul lui David, 70*; 71,1; 72,1; 74,1; 75,1; 76,1; 78,1; 79,1; 80,1; 81,1; 83,1; 84,1; 86,1; în titlu: *Psalmul cântării, 91*; în titlu: *Psalmul lui David, 93*; 97,1; 98,1; 99,1; 100,1; 107,1; 108,1; 109,1; în titlu: *Psalmul lui David a lui Irimie, 136*; 138,1; 139,1; 140,1; 142,1; în titlu: *Psalmul lui David, 143*; 146,1
Psalmului: *sg. gen.* 82,1; în titlu: *Cântarea Psalmului, [87]*
psalmi: *pl. ac.* 94,2

PSALTIRE: s.f. „vechi instrument muzical cu coarde, de formă triunghiulară, folosit până în evul mediu"; „harpă"
psaltire: *sg. ac.* 32,2; 48,5; 80,3; 143,9; 149,3; 150,3
psaltire: *sg. voc.* 56,9; 107,3
psăltire: *sg. ac.* 91,4

(a) PSĂLMUI: v. IV (Înv.) „a psalmodia"; „a cânta"
psălmuiți: *imperativ 2.pl.* 32,3; 67,33; 97,4, 5; 104,2; 134,3; 146,7
voiu psălmui: *ind. viit.I. 1.sg.* 58,18; 107,2, 4; 137,1; 143,9

să **psălmuia scă:** *conj. prez. 3.sg.* 65,4
psălmui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 70,22; 100,1; 103,33; 145,2
a **psălmui:** *inf. prez.* 91,2

PUCIOS, -OASĂ: adj.
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma iarbă pucioasă* (Înv.) „sulf" 10,7

PUI: s.m.
puiu: *sg. ac.* 16,12
puilor: *pl. gen./dat.* 56,5; 146,9
puii: *pl. nom./ac.* 83,4; 103,21

PULBERE: s.f.
pulberea: *sg. ac.* 77,27

PULPĂ: s.f.
pulpele: *pl. ac.* 146,10

(a se) PUNE: v. III
sânt **pus:** *pasiv ind. prez. 1.sg.* 2,6
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,7; 17,35; 38,6; 72,18; 90,9; 103,9; 118,102; 138,5
pune: *imperativ 2.sg.* 9,21; 26,11; 82,12, 14; 118,33, 38; 140,3
pune-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2; 49,21; 88,26, 30; 109,1; 131,11; 136,6
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,11; 17,12, 33; 18,6; 24,12; 39,3; 40,9; 45,9; 51,9; 53,5; 65,9; 77,5, 13, 43; 80,6; 82,6; 83,6, 7; 85,14; 104,10; 106,41; 108,5; 139,6; 147,14; 148,6
pune(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,44; 20,10; 44, 17
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,4; 30,9
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,6, 13
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,8; 83,4; 84,14
puiu: *ind. prez. 1.sg.* 30,6
puind: *gerunziu* 32,7
pune: *ind. prez. 3.sg.* 36,24; 83,8; 108,6
pus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,2; 88,4, 20
pusu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,14, 15; 79,7
puneți: *imperativ 2.pl.* 47, 14
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,15
puneai: *ind. imp. 2.sg.* 49,18, 20
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,21
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 55,9; 65,11, 12; 88,41; 89,8; 103,20
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,12; 118,106
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 72,9; 73,4; 78,1, 2; 104,27, 32; 106,33, 35; 118,110
a **pune:** *inf. prez.* 72,28
să **puie:** *conj. prez. 3.pl.* 77,7
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 87,7, 9; 104,21; 148,6
(-)oiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,28
puneam: *ind. imp. 1.sg.* 100,3
pui: *ind. prez. 2.sg.* 103,3

(a se) PURTA: v. I
poarte: *conj. prez. fără să 3.pl.* 39,16
(m-)am purtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,22
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 90,12
purtând: *gerunziu* 125,6

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 15,8; 18,15; 24,15; 33,2; 34,27; 37,18; 39,12, 17; 49,8; 50,5; 68,24; 69,5; 70,6, 14; 71,15; 72,23; 73,23; 94,10; 104,4; 108,15, 19; 118,33, 44, 109, 117
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 102,9

(a) PUSTII: v. IV
au pustiit: *ind. pf.c. 3.pl.* 78,7

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 72,19

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiiul: *s.n sg. ac.* 28,8; 106,35
pustiia: *s.f. sg. nom./ac.* 28,8; 62,1; 68,26; 106,4
pustie: *s.f. sg. ac.* 54,8; 67,8; 77,15, 19, 40, 52; 94,9; 101,7; 105,9, 14, 26; 135,16
pustii: *s.f. sg. gen.* 64,13
pustiie: *s.f. sg. ac.* 106,33
pustiiu: *adj. n. sg. ac.* 62,3
pustii: *adj. m. pl. ac.* 74,7

PUSTNICESC, -EASCĂ: adj.
pustnicești: *m. pl. ac.* 119,4

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 77,20
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,39; 20,12; 139,11
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,13; 140,6
am **putut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 39,13
va **putea:** *ind. viit.I. 3.sg.* 77,19; 147,17
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,6

PUTERE: s.f.
putere: *sg. ac.* 17,33
puteare: *sg. ac.* 17,40; 29,8; 32,16; 59,14; 67,12, 36; 83,8; 88,14; 92,1; 107,14; 117,16
puteri: *pl. ac.* 19,7; 89,10
puterea/Puterea: *sg. nom./ac.* 20,2, 14; 30,4; 32,6; 47,14; 48,7; 53,3; 58,10; 61,12; 62,3; 65,7; 67,35; 70,18; 73,13; 79,3; 88,10; 89,11; 105,8; 121,7; 135,15
puterile: *pl. nom./ac.* 20,14; 43,10; 59,12; 70,15; 77,4; 102,21; 105,2; 107,12; 148,2; 150,2
puterilor: *pl. gen.* 23,10; 45,8, 12; 47,9; 58,6; 67,13; 68,7; 79,5, 8, 15, 20; 83,2, 4, 9, 13; 88,9
puterii: *sg. gen./dat.* 32,16, 17; 65,3; 67,29, 34; 88,11, 18; 109,2, 3; 150,1
puterea: *sg. nom./ac.* 45,2; 58,12, 17; 64,7; 76,15; 77,26; 137,3; 144,4, 6, 11, 12
puterea: *sg. voc., în sintagma puterea* ***mântuirii*** *meale* 139,8

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnic: *adj. m./n. sg. nom.* 7,12; 23,8; 49,3; 51,3
puternic: *adj. m. sg. nom.* 88,9
putearnici: *adj. m. pl. nom.* 102,20
putearnică: *adj. f. sg. nom.* 111,2
Putearnice: *s.m. sg. voc.* 44,4
(cel) putearnic: *s.m. sg. ac.* 71,12
putearnic: *s.m. sg. ac.* 77,65
(celor) puteamici: *s.m. pl. gen* 85,14
(cel) puternic: *s.m. sg. ac.* 88,20
(Celui) Putearnic/(celui) putearnic: *s.m. sg. gen.* 119,4; 126,4

(a) PUTREZI: v. IV
putrăzit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,6

PUȚ: s.n.
puțul: *sg. ac.* 54,24; 68,16

PUȚIN, -Ă: adj./adv./pron. nehot.; var. (Înv.) **PUȚÂN, -Ă**
puțin: *adv.* 8,6; 36,10, 16; 72,2; 93,17; 118,87
puțân: *adv.* 72,2
puțâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 16,14
puțini (foarte): *adj. m. pl. nom.* 104,12
puțâne: *adj. f. pl. nom.* 108,8

R

RAMN: s.n. (Înv.) „păducel"
ramnul: *sg. ac.* 57,10

RANĂ: s.f.
ranele: *pl. nom.* 37,6
ranelor: *pl. gen.* 68,27

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *ind. prez. 3.pl.* 24,3
aș fi răbdat: *cond. pf. 1.sg.* 54,13
au răbdat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,21

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. nom.* 9,19; 61,6

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) RĂBDĂTORIU
răbdătoriu: *m. sg. nom./voc.* 85,15; 102,8; 144,8

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) (a) RĂGNI
răgnește: *ind. prez. 3.sg.* 21,14
răgnit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,9
răgnind: *gerunziu* 103,21

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. ac.* 51,7
rădăcinile: *pl. ac.* 79,10

(a se) RĂDICA: v.I; vezi (a se) RIDICA

RĂDICARE: s.f.; vezi RIDICARE

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi RIDICAT

(a) RĂGUȘI: v. IV
răgușit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 68,4

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășițele: *pl. nom./ac.* 16,14; 20,13; 36,38; 75,11
rămășițe: *pl. nom.* 36,37

(a) RĂMÂNE: v. III; var. (a) RĂMÂNEA: v. II
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 9,8; 32,11; 60,8; 71,17; 110,3, 10; 111,3, 9; 116,2; 118,89, 90, 91
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,5; 88,37
rămâi: *ind. prez. 2.sg.* 101,13, 27
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,11

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
(cei) răniți: *pl. ac.* 87,6
rănit: *sg. ac.* 88,11

(a) RĂPI: v. IV
să răpească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,3; 49,22
a răpi: *inf. prez.* 10 (Ov),9
răpește: *ind. prez. 3.sg.* 21,14
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,10

RĂPIRE: s.f.
răpirea: *sg. ac., în sintagma* ***răpirea minții*** ieșire din minți"; „nebunie", „tulburare" 30,1, 23; 67,28

(a) RĂPȘTI: v. IV (Înv. și reg.) „a protesta"
vor răpști: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,16

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. nom./ac.* 7,10; 15,7; 25,2; 72,21; 138,13

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 64,11
răsar: *ind. prez. 3.pl.* 68,32
răsări-va. *ind. viit.I. 3.sg.* 71,7
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 84,12; 96,11
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 91,8
răsari: *ind. prez. 2.sg.* 103,14
răsărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 103,22; 111,4
voiu răsări: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,17
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 146,8

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. nom./ac.* 49,1; 102,12; 106,3; 112,3
răsărit: *sg. ac.* 67,34; 74,7

RĂSĂRIT, -Ă: adj.
răsărit: *m. sg. nom.* 1,3

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
să răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* 7,3
răscumpără: *imperativ 2.sg.* 25,11; 43,26; 118,154
răscumpărat(u)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,6
răscumpăra-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,23; 48,8; 54,19
răscumpără: *ind. prez. 3.sg.* 48,8; 102,4
va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,16; 71,14; 129,8
răscumpărat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,2; 76,16
au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,42; 105,10; 135,24

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărării: *sg. gen.* 48,9
răscumpărare: *sg. ac.* 110,9

RĂSCUMPĂRĂTOR: s.m.; var. (Înv.) RĂSCUMPĂRĂTORIU
(Înv.) mântuitor
răscumpărătoriul: *sg. nom.* 77,35

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
am răsplătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,5
răsplătesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,5
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,21, 25; 30,24; 93,23; 136,8; 137,8
răsplătește: *imperativ 2.sg.* 27,4; 78,12; 93,2; 118,17
răsplătea: *ind. imp. 3.pl.* 34,12
răsplătesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,21
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,11; 55,12; 115,12
vei răsplăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 61,13; 141,8
răsplătiți: *imperativ 2.pl.* 75,12
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 102,10
ai răsplătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 136,8

(a se) RĂSIPI: v.IV; vezi (a se) RISIPI

RĂSIPIRE: s.f.; vezi RISIPIRE

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. nom./ac.* 27,4; 90,8; 130,2; 136,8
răsplătiri: *pl. ac.* 68,23
răsplătire: *sg. ac.* 93,2; 118,112
răsplătirile: *pl. ac.* 102,2

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 101,24
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,42

RĂSPUNDERE: s.f.
răspundere: *sg. ac.* 87,1

RĂSPUNS: s.n.
răspunsurile: *pl. ac.* 140,4

(a) RĂSUFLA: v. I
să răsuflu: *conj. prez. 1.sg.* 38,14

RĂSUNĂTOR, -TOARE: adj.
răsunătoare: *n. pl. ac.* 150,5

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 57,4; 106,4

rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 94,10
a **rătăci:** *inf. prez.* 106,40
am **rătăcit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 118,110
rătăcit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,176

RĂU, REA: adj./s./adv.
reale: *s.n. pl. nom./ac.* 7,5; 20,12; 22,4; 27,3; 34,4, 12; 37,13, 21; 39,13, 15; 40,6, 8; 69,4; 70,13, 24; 87,4; 89,15; 108,5, 20
rău: *s.n. sg. ac.* 10 (Ov),6; 14,3; 33,14, 15, 17; 36,27; 50,6; 55,6; 88,34
realele: *s.n. pl. nom./ac.* 34,26; 139,12
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 90,10; 120,7
realelor: *s.n. pl. gen.* 106,39
rea: *adj. f. sg. ac.* 36,19; 40,2; 48,6; 118,101
reale: *adj. n. pl. ac.* 70,20; 93,13
răi: *adj. m. pl. ac.* 77,49
rău: *adj. n. sg. ac.* 111,7; 139,2
rău: *adv.* 77,19

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) RĂOTATE
răotatea: *sg. nom./ac.* 7,10; 34,17; 35,5; 49,19; 51,5; 93,23; 96,10; 106,34
răotății: *sg. gen.* 26,5
răutate: *sg. ac.* 51,3
răotăți: *pl. ac.* 106,26

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 17,35, 40; 23,8; 26,3; 34,1; 55,2; 77,9; 139,8; 143,1
războaiele: *pl. ac.* 45,10
războaie: *pl. ac.* 67,31; 139,3
războiul: *sg. ac.* 75,4

(a) RĂZBOI: v. IV
războiesc: *ind. prez. 3.pl.* 55,3

(a) RÂDE: v. III
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
să râză: *conj. prez. 3.pl.* 24,3
vei râde: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,9

(a) RÂNDUI: v. IV
rânduia: *ind. imp. 3.pl.* 139,3

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 109,4; 118,91

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 113,8

RÂS: s.n.
râs: *sg. nom./ac.* 43,14; 78,4

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* 23,2; 88,26; 104,41
râului: *sg. gen.* 45,5
râul: *sg. nom.* 64,10
râu: *sg. ac.* 65,6; 71,8; 79,12
râurile: *pl. nom./ac.* 77,16, 44; 92,3; 97,8; 106,33; 136,1

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom.* 68,10; 78,5; 118,139

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) (a) RĂVNI
(nici) râvni: *imperativ prohib 2.sg.* 36,1
am răvnit: *ind. pf.c. 1sg.* 72,3

REPAUS: s.n.; var. (Înv. și pop.) RĂPAUS
răpaus: *sg. ac.* 65,12

REPEJUNE: s.f. „râpă", „vale"; „pârâu"
răpe junile: *pl. ac.* 73,15
răpegiunile: *pl. nom.* 77,20
răpegiunea: *sg. ac.* 82,10; 123,5; 125,4
răpe **june:** *sg. ac.* 109,7

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) (a se) RĂDICA; (a se) RÂDICA
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,17; 82,3; 105,26
rădicați: *imperativ 2.pl.* 23,7
rădicați: *imperativ 2.pl.* 23,9; 95,8; 133,2
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,1; 85,4; 118,48; 122,1; 142,8
rădic: *ind. prez. 1.sg.* 27,2
ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,2
voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 62,5
rădică: *imperativ 2.sg.* 73,3
(nu vă) rădicați: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,6
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,52
rădicat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,3
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 112,7; 145,8
rădicat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 120,1
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 130,1
rădicând: *gerunziu* 134,7

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. și pop.) RĂDICARE
rădicarea: *sg. nom.* 140,2

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) RĂDICAT, -Ă
rădicat: *m. sg. ac.* 36,35

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și reg.) (a se) RĂSIPI
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,15; 52,6
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,15
răsipește: *ind. prez. 3.sg.* 32,10
răsipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16; 140,7
ai răsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,12; 88,11
răsipește: *imperativ 2.sg.* 58,12; 67,31
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,16; 91,10
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.pl.* 67,2
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,34
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 105,27
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 111,9
vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 142,12; 143,6

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. și reg.) RĂSIPIRE
răsipirile: *pl. ac.* 146,2

ROATĂ: s.f.
roată: *sg. ac.* 76,19
roata: *sg. ac.* 82,14

ROB: s.m.
robul: *sg. nom./ac.* 26,9; 85,2; 118,122, 124, 135, 176; 142,2, 12
robilor: *pl. gen.* 68,37; 79,5; 88,51
robului *sg. gen./dat.* 85,4; 118,17, 38, 49, 76, 84
robii: *pl. ac.* 89,13, 16
rob: *sg. nom.* 104,17

(a) ROBI: v. IV
robit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 67,19
au robit: *ind. pf.c. 3.pl.* 136,3

ROBIE: s.f.
robia: *sg. ac.* 13,7; 125,4
robiia: *sg. ac.* 52,7; 125,1
robie: *sg. ac.* 77,61; 95,1

ROBIME: s.f.
robimea: *sg. ac.* 67,19

ROBIT, -Ă: adj./s.
robiți: *adj. m. pl. gen.* 70,1
robiții: *s.m. pl. nom.* 107,7

ROD: s.n.; var. ROADĂ: s.f.
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,3; 4,8; 20,11; 66,7; 71,16; 103,13; 104,35; 131,11
roadă: *s.f. sg. nom.* 57,12
rodurile: *pl. ac.* 64,11; 77,46
roada: *sg. nom./ac.* 84,13
roadei: *sg. gen.* 126,3
rod: *sg. ac.* 106,37

RODIT, -Ă: adj.
rodită: *f. sg. ac.* 127,3

RODITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) RODITORIU
roditoriu: *m./n. sg. ac.* 51,10; 106,34
roditoare: *n. pl. nom.* 148,9

ROȘU, -IE: adj.
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 105,7, 9, 22; 135,13, 15

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 132,3

RUDĂ: s.f.
rudă: *sg. nom.* 77,8

RUDENIE: s.f.
rudenila: *sg. nom.* 73,8

(a se) RUGA: v. I
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,4; 29,9
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 27,2; 63,2
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,6
roagă: *imperativ 2.sg.* 36,7
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,13
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 108,4
rugatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,58
rugați: *imperativ 2.pl.* 121,6
va fi rugat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 134,14
(m-)am rugat *ind. pf.c. 1.sg.* 141,2

RUGARE: s.f.
rugarea: *sg. ac.* 38,13

RUGĂ: s.f.
ruga: *sg. ac.* 21,25; 54,2; 60,2; 79,5; 87,3; 101,18

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 4,2; 6,10; 16,1; 33,16; 34,13; 38,13; 39,3; 41,9; 53,4; 54,2; 60,6; 63,2; 64,3; 65,20; 68,14; în titlu: *Rugăciunea lui David*; 85,6; 87,3, 14, 15; 89,1; 101,1, 2, 18; 105,44; 108,7; 118,169; 140,2, 5; 141,1, 3, 7; 142,1; 144,19
rugăciunii: *sg. gen.* 5,3; 27,2, 6; 30,23; 65,19; 114,1; 129,2; 139,7

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) (a se) RUMPE
să rumpem: *conj. prez. 1.pl.* 2,3
rupt-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,12; 115,16
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 36,14
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,15
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,14
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 140,7

(a se) RUȘINA: v. I
să (să) rușineaze: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,11; 30,18; 34,4; 39,15; 69,4; 70,13; 85,17; 108,28
(s-)au rușinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,6
să (mă) rușinez: *conj. prez. 1.sg.* 24,2; 70,1
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,3; 33,6; 36,19
rușineaze(-se): *conj. prez. fără să 3.pl.* 24,4; 34,26; 128,5
să (mă) rușinezu: *conj. prez. 1.sg.* 24,20
(mă) voiu rușina: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,2; 118,6
să (mă) rușineaz: *conj. prez. 1.sg.* 30,18
rușineaze(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 39,15; 69,3
ai rușinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,8, 10
rușinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 52,6
să (să) rușinează: *conj. prez. 3.pl.* 68,7
rușinându(-să): *gerunziu* 69,4
rușineze(-se): *conj. prez. fără să 3.pl.* 82,18
să (se) rușineaze: *conj. prez. 3.pl.* 82,18
rușineze-(să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 96,7; 118,78
să rușinezi: *conj. prez. 2.sg.* 118,31
(mă) rușinam: *ind. imp. 1.sg.* 118,46
să (mă) rușinezu: *conj. prez. 1.sg.* 118,80
(nu) rușina: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,116
(să) va **rușina:** *ind. viit.I. 3.sg.* 126,5

RUȘINAT, -Ă: adj.
rușinat: *m. sg. nom.* 73,21

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. nom./ac.* 39,16; 43,16; 68,8, 20; 108,29
rușine: *sg. ac.* 70,13; 88,46; 131,18

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. nom./ac.* 7,13; 16,13; 36,15; 43,4; 75,4
sabiile: *pl. ac.* 9,7
sabie: *sg. nom./ac.* 21,21; 34,3; 36,14; 56,5; 63,4; 77,62, 64; 143,10
sabiia: *sg. nom./ac.* 43,7; 44,4; 58,8
sabiii: *sg. gen* 62,11; 88,44
sabii: *pl. nom.* 149,6

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci"
sacul: *sg. ac.* 29,12
sac: *sg. ac.* 34,13; 68,12

SALCIE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SALCE**
sălci: *pl. ac.* 136,2

SARCINĂ: s.f.
sarcină: *sg. ac.* 37,5
sarcine: *pl. ac.* 80,7

SAȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SAȚIU**
sațiu: *sg. ac.* 105,15

(a) SĂDI: v. IV
ai sădit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,3; 79,9
sădit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,10
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 79,16; 93,9; 103,16; 106,37

SĂDIT,-Ă: s.m./f.
sădiții: *s.m. pl. nom.* 91,14

SĂGEATĂ: s.f.
săgețile: *pl. nom./ac.* 7,14; 10,3; 17,15; 37,3; 44,6; 76,18; 119,4; 126,4; 143,6
săgeți: *pl. nom.* 56,5
săgeata: *sg. ac.* 90,6

(a) SĂGETA: v. I
să săgeate: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,3; 63,5
vor săgeta: *ind. viit.I. 3.pl.* 63,6

SĂGETĂTURĂ: s.f.
săgetături: *pl. nom.* 54,22

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 86,2; 105,25
sălașu: *sg. ac.* 101,7

(a se) **SĂLĂȘLUI:** v. IV
au sălășluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,2
(să) va sălășlui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,13
(m-)am sălășluit: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8
a (să) sălășlui: *inf. prez.* 67,19
(s-)ar fi sălășluit: *cond. pf. 3.sg.* 93,17
sălășluitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1sg.* 119,5
(mă) voiu sălășlui: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,9

SĂLĂȘLUITOR, -TOARE: s.m./f.
sălășluitorii: *pl. ac.* 119,5

SĂLBATIC, -Ă: s.m./f.; var. SĂLBATEC
(cel) sălbatec: *s.m. sg. nom.* 79,14

(a) SĂLTA: v. I „a trăi cu intensitate o anumită stare afectivă (bucurie, veselie, emoție, satisfcție,entuziasm), exteriorizând-o adesea prin sărituri, gesturi, mimică"
săltați: *imperativ 2.pl.* 2,11; 97,6
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,13; 95,12; 97,8; 131,16
voiu sălta: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3
sălta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,16
sălteaze: *conj. prez. fără* **să** *3.pl.* 69,5
au săltat: *ind. pf.c. 3.pl.* 96,8; 113,4
ați săltat: *ind. pf.c. 2.pl.* 113,6
să sălteaze: *conj. prez. 3.pl.* 131,9
sălta-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 149,5

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 20,11; 21,24, 25; 24,13; 36,25, 26, 28; 68,37; 88,5, 30, 37; 101,29; 104,6; 105,27; 111,2
sămânță: *sg. ac.* 106,37
sămințele: *pl. ac.* 125,6

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom.* 37,4, 8

(a **se**) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,16
săpat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,17; 56,7
(să) va săpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,13

SĂPAT, -Ă: adj.
săpată: *f. sg. nom.* 79,17

SĂRAC, -ă: s./adj.
săracului: *s.m. sg. dat. adn.* 9,10
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 9,13, 19; 10 (Ov),17; 11,6; 67,6; 71,4, 13; 73,19; 111,9; 139,13
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 9,19; 13,6; 21,25; 67,11; 71,13; 81,3; 101,1; 108,31
săracul: *s.m. sg. nom./ac.* 10 (Ov),2, 9, 14; 33,7; 34,10; 36,14; 48,3; 73,21; 81,3, 4; 106,41; 145,9
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* 10 (Ov),9; 10,5; 40,2; 71,12; 112,7
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 10 (Ov), 10; 68,34
săracii: *s.m. pl. nom./ac.* 10 (Ov),12; 21,27; 68,33; 71,2, 4; 108,12; 131,15
sărac: *adj. m. sg. nom.* 24,16; 39,18; 68,30; 69,7; 85,1; 87,16; 108,22
săraci *adj. m. pl. nom.* 108,9

(a) SĂRĂCI: v. IV
au sărăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,11
am sărăcit: *ind. pf.c.1.pl.* 78,8

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcie: *sg. ac.* 30,11

SĂRĂTURĂ: s.f.
Sărăturilor: *pl. gen., în s. propr. Valea Sărăturilor* 59,2
Sărătură: *sg. ac.* 106,34

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 73,8
sărbătorii: *sg. gen.* 80,4

SĂRMAN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) SIRMAN, -Ă; SURMAN, -Ă
sirmanului: *s.m. sg. dat.* 10 (Ov),14, 18
surmani: *s.m. pl. ac.* 93,6

(a se) SĂRUTA: v. I
(s-)au sărutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 84,11

(a se) SĂTURA: v. I
săturatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,14
sătura(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,15
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,27; 36,19; 58,16
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,29
au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 80,17; 104,40; 106,9
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 103,13
sătura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,16
voiu sătura: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,15
satură: *ind. prez. 3.sg.* 147,14

(a) SĂVÂRȘI: v. IV
ai săvârșit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,3; 10,4; 39,7; 67,10; 73,16
săvârșaște: *imperativ 2.sg.* 16,5
săvârșaște: *ind. prez. 3.sg.* 17,34; 28,9
săvârșitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,20

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. ac.* 28,1

SĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
săvârșită: *f. sg. ac.* 88,38

SÂMBĂTĂ: s.f. (cf. Indice Iș)
sâmbetei: *sg. gen.* în titlu: *Întâia sâmbetei. Psalmul lui David 23*; 47,1; 91,1; în titlu: *Psalmul lui David 93 A patra sâmbetei*
sâmbăta: *sg. ac.* 37,1
sâmbătă: *sg. ac.* în titlu: *Lauda cântării lui David în zioa mainte de sâmbătă, când s au întemeiat pământul, 92*

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 34,13; 78,12; 88,51; 128,7
sânului *sg. gen.* 73,11

SÂNGE: s.n.; (Pl.; înv. și pop.) SÂNGIURI
sângiurilor: *pl. gen.* 5,8; 25,9; 54,24; 58,3; 138,19
sângele: *sg. nom./ac.* 9,13; 29,10; 57,11; 78,3; 105,38
sânge: *sg. ac.* 13,3; 49,13; 67,24; 77,44; 93,21; 104,29; 105,38
sângiuri: *pl. ac.* 15,4; 50,16; 105,38
sângelui: *sg. gen.* 78,10

(a se) SÂRGUI: v. IV (Înv.) „a (se) grăbi"
au sârguit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,4
(m-)am sârguit: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,4
sârguit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,13

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 1,1; 9,5
scaunul: *sg. nom./ac.* 10,5; 44,7; 46,9; 88,5, 45; 92,2; 93,20; 102,19; 131,11, 12
scaunului *sg. gen.* 88,15; 96,2
scaunele: *pl. nom.* 121,5

(a se) SCĂDEA: v. II
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,11; 54,12; 72,19; 77,33; 101,4; 106,5; 118,123
(m-)am scăzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,12
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 63,7; 68,4; 71,20; 72,26; 118,81, 82
scade: *ind. prez. 3.sg.* 67,3

să scază: *conj. prez. 3.pl.* 67,3; 70,13
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 70,9
am scăzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,7, 9
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 101,28; 103,29

(a) SCĂPA: v. I
am scăpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 142,9

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. nom./ac.* 9,10; 89,1; 90,9; 93,22
scăparea: *sg. nom.* 17,3; 30,4; 31,7; 45,2; 58,17; 70,4; 90,2; 103,18; 143,2
scăpare: *sg. ac., în sintagma* ***casă de scăpare*** 30,3

(a se) SCÂRBI: v. IV
(m-)am scârbit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,163

(a se) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,1; 105,20
(să) vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,1; 59,1; 68,1; 79,1; 101,27
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 72,21; 108,24
vei schimba: *ind. viit.I. 2.sg.* 101,27

SCHIMBARE: s.f.
schimbările: *pl. ac.* 43,13
schimbare: *sg. nom.* 54,20
schimbarea: *sg. nom./ac.* 76,11; 88,52

(a se) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,20; 39,3; 77,16; 104,37, 43; 106,14; 135,11
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,15; 36,6, 40
scoate: *imperativ 2.sg.* 24,17; 30,3; 58,2; 70,2; 118,153; 139,2; 141,8; 142,9; 143,7, 11
scos-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,4
scoate(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,5
scosu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,13
scoate(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,15; 90,15
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 65,12; 70,20
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 67,7; 134,7
scos-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 80,7; 104,30
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,11
scoateți: *imperativ 2.pl.* 81,4
să scoți: *conj. prez. 2.sg.* 103,14
să (să) scoată: *conj. prez. 3.pl.* 108,10
scaote-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 142,11

(a se) SCRÂȘNI: v. IV
scrâșnit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16
va scrâșni: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,12
(să) va scărzni *ind. viit.I. 3.sg.* 111,10

(a se) SCRIE: v. III
scris iaste: *pasiv ind. prez. impers.* 39,8
scrie: *ind. prez. 3.sg.* 44,2
să (să) scrie: *conj. prez. 3.pl.* 68,29
să (se) scrie: *conj. prez. 3.pl.* 101,19
(să) vor scrie: *ind. viit.I. 3.pl.* 138,16

SCRIITOR: s.m.
scriitoriului: *sg. gen.* 44,2

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturile: *pl. ac.* 86,6

SCRIS, -Ă: adj.
scrisă: *f. sg. ac.* 149,9

SCRISOARE: s.f. (Înv. și reg.) „inscripție"; (Reg.; prin ext.) „știință de carte", „învățătură"
scrisoare: *sg. nom.* 15,1
scrisoarea: *sg. ac.* 55,1; 56,1; 57,1; 58,1; 59,1; 70,15

(a se) SCULA: v. I
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 3,2; 17,49; 43,6; 58,2; 72,20; 91,12; 108,28
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6
scoală: *imperativ 2.sg.* 3,7; 40,11; 43,23, 26
scoală(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 7,7; 9,20; 10 (Ov),12; 16,13; 34,23; 43,23; 56,9; 58,6; 73,22; 81,8; 107,3; 131,8
(Te) scoală: *imperativ 2.sg.* 7,7; 34,2
(Mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6
(să) scula: *ind. imp. 3.pl.* 17,40; 123,2
(ne-)am sculat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,9
(s-)ar scula: *cond. prez. 3.sg.* 26,3; 75,10
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,12; 53,5; 85,14
sculându(-să): *gerunziu* 34,11
a (să) scula: *inf. prez.* 40,9
scula(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 56,9; 107,3
să (Să) scoale: *conj. prez. 3.sg.* 67,2
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 77,6; 87,11
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,16
sculându(-Te): *gerunziu* 101,14
scoală: *ind. prez. 3.sg.* 112,7
(mă) sculam: *ind. imp. 1.sg.* 118,62
a (vă) scula: *inf. prez.* 126,2
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 126,2
sculatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 138,18

SCULARE: s.f.
scularea: *sg. ac.* 138,2

SCUMP, -Ă: adj.
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piiatra scumpă/piatră scumpă*** 18,11; 20,4
scumpă: *f. sg. nom.* 115,15

(a) SCURMA: v. I
scurme: *conj. prez. fără să 3.sg.* 108,11

SCURT,-Ă: adj.
scurt: *n. sg. ac., în sintagma* ***cu număr scurt*** „în număr mic" 104,12

SCUTEALĂ: s.f. (aici) „scut"
scuteala: *sg. ac.* 17,36

(a) SCUTI: v. IV
scutească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 19,2

SCUTITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „protector"
scutitoriul: *s.m. sg. nom.* 17,19; 27,7; 30,5; 32,20; 36,39; 39,18; 58,12; 113,17, 18, 19; 143,2
scutitoriu: *s.m. sg. nom.* 17,31; 27,8; 30,3; 70,3
scutitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***scutitoriul nostru*** 83,10

(a se) SCUTURA: v. I
(m-)am scuturat: *ind. pf.c. 1.sg.* 108,23
au scuturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 135,15

SCUTURAT, -Ă: s.m./f.
(celor) scuturați: *s.m. pl. gen.* 126,4

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
sama: *sg. ac.* 141,5

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) SARĂ
sara: *adv.* 54,18; 89,6
sară: *s.f. sg. ac.* 58,7, 15
sării: *s.f. sg. gen.* 64,9
sara: *s.f. sg. ac.* 103,23; 140,2

(a) SECA: v. I
ai săcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,15
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,9

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
vor săcera: *ind. viit.I. 3.pl.* 125,5
seaceră: *ind. prez. 3.sg.* 128,7

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcuri: *pl. ac.* 73,5
săcure: *sg. ac.* 73,6

(a) SEMĂNA: v. I; (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
au sămănat: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,37
samănă: *ind. prez. 3.pl.* 125,5

SEMINŢIE: s.f.; var. (În v.) **SĂMINŢIE**
sămînţii: *sg. dat.* 17,51
sămînţiia: *sg. nom.* 21,31
sămînţiile: *pl. nom.* 71,17

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 34,19; 59,6
sâmn: *sg. ac.* 85,17
seamnele: *pl. ac.* 64,9; 73,4, 9; 77,43
seamne: *pl. ac.* 73,4
seamnelor: *pl. gen.* 104,27
seamne: *pl. ac.* 134,9

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 61,5; 106,33
seatea: *sg. ac.* 68,22; 103,11

SEU: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂU**
său: *sg. ac.* 72,7

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 1,1, 5; 13,6; 19,5; 32,11; 88,8; 105,13, 43; 110,1; 118,24
sfaturile: *pl. ac.* 10 (Ov),2; 32,10; 106,11
sfaturi: *pl. ac.* 12,2; 20,12; 65,5
sfat: *sg. ac.* 70,10; 82,4

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a se) SFĂRMA**
să **sfârmi:** *conj. prez. 2.sg.* 8,3
ai sfâr**mat:** *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7
sfarmă: *ind. prez. 3.sg.* 28,5
(să) sfarmă: *ind. prez. 3.pl.* 41,11
va **sfârma:** *ind. viit.I. 3.sg.* 45,10; 57,7
vei sfârma: *ind. viit.I. 2.sg.* 47,8
vei sfârma: *ind. viit.I. 2.sg.* 55,8
va sfâr**ma:** *ind. viit.I. 3.sg.* 67,22
ai sfâr**mat:** *ind. pf.c. 2.sg.* 73,14
au sfârmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,16
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,33; 106,16
sfâr**mat-au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 109,5
(s-)au sfâr**mat:** *ind. pf.c. 3.sg.* 123,7

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) **SFĂRMĂTURĂ**
sfăr**măturile:** *pl. ac.* 59,4

(a se) SFĂTUI: v. IV
(s-)au sfătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,14

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt/Sfânt *adj. m./n sg. nom./ac./dat.* 2,6; 3,5; 14,1; 17,26; 19,7; 23,3; 32,21; 42,1, 3; 47,2; 50,13; 67,6; 85,2; 88,21; 97,1; 98,3, 5, 9; 102,1; 104,3, 42; 105,47; 110,10; 137,2; 144,13, 17, 21
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,8; 10,5; 17,7; 18,10; 27,2; 28,2; 64,5; 78,1; 95,9; 101,20; 137,2
sfinţi *adj. m. pl. ac.* 86,1
(cel) sfânt: *s.m./n. sg. nom./ac.* 4,4; 11,2; 17,26; 19,3; 21,4; 31,6; 59,8; 62,3; 67,18, 25; 73,3; 76,14; 88,36
sfinţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 15,3; 51,11; 78,2; 82,4; 88,6, 8, 20; 96,10; 109,3; 115,15; 148,15; 149,1, 9
sfântul: *s.m. sg. nom./ac.* 15,10; 70,22; 77,41; 105,16; 107,8
sfinţii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***sfinţii Lui/toţi sînţii Lui*** 29,5; 30,24; 33,10
sfinţii *s.m. pl. nom./ac.* 36,28; 49,5; 67,36; 84,9; 131,9, 16; 144,10; 149,5; 150,1
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 55,1; 133,2
sfântului: *s.m. sg. gen.* 88,19

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşască**(-să):** *conj. prez. fără să 3.sg.* 7,10
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,38
(să) sfârşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 83,3
au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,87

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* 4,1; 5,1; 6,1; 8,1; 9,1, 7, 19; 10,1; 11,1; 12,1; 13,1; 15,11; 17,1, 36; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1; 24,1; 25,1; 30,1; 35,1; 37,7; 38,1; 39,1; 40,1; 41,1; 43,1, 23; 44,1; 45,1; 46,1; 48,1, 10; 50,1; 51,1, 7; 52,1; în titlu: *Psalm 53*; 54,1; în titlu: *Psalm 55*; *Psalm 56*; *Psalm 57*; *Psalm 58*; 58,14; în titlu: *Psalm 59*; *Psalm 60*; *Psalm 61*; *Psalm 63*; *Psalm 64*; *Psalm 65*; *Psalm 66*; *Psalm 67*; 67,17; 68,1; 69,1; 73,1, 3, 10, 11, 19; 74,1; 75,1; 76,1, 9; 78,5; 79,1; în titlu: *Psalm 80*; *Psalm 83*; 84,1; 87,1; 88,47; 108,1; 118,8, 43, 96, 107; 138,1; 139,1; 144,3
sfârşit: *sg. ac.* 10 (Ov),11
sfârşitul: *sg. ac.* 38,5
sfârşitului: *sg. gen.* 58,14
sfârşitul: *sg. dat. (cu prep a + tot)* 118,96

SFINŢENIE: s.f.
sfinţeniii: *sg. gen.* 29,5; 77,54; 96,12
sfinţeniia: *sg. nom./ac.* 77,69; 131,18
sfinţenie: *sg. nom.* 92,5; 95,6

(a) SFINŢI: v. IV
sfinţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,5

SFINŢIE: s.f. (Înv.) „sfinţenie"
sfinţiii: *sg. gen.* 131,8; 144,5

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirea: *sg. nom./ac.* 95,6; 113,2

SFINŢITOR, -TOARE: s.m./f.
sfinţitoriul: *s.m. sg. ac.* 72,17
sfinţitoriu: *s.m. sg. ac.* 73,7

SICRIU: s.n.
sicriul: *sg. nom.* 131,8

(a) SILI: v. IV
să sileascâ: *conj. prez. 3.sg.* 68,16

SILNIC, -Ă: adj.
silnic: *sg. ac.* 47,8

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
sâlnicie: *sg. ac.* 37,13

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 71,18; 85,10; 135,4

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 7,6; 20,6; 48,15, 17, 18; 61,8

(a) SLĂBI: v. IV
slăbi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,37; 26,2; 63,9; 67,10; 76,4; 87,10; 108,24
voiu slăbi: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,1
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,11; 106,12; 142,7
slăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 38,14
vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 57,8

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunile: *pl. nom.* 15,4

SLĂBIRE: s.f.
slăbirea: *sg. ac.* 54,9

(a se) SLĂVI: v. IV
slăvește: *ind. prez. 3.sg.* 14,4
slăviți: *imperativ 2.pl.* 21,24
va slăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,23
vor slăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 85,9
voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 85,12
(să) slăvească: *ind. prez. 3.sg.* 88,8

SLĂVIT, -Ă: s.m./f.
slăviții: *s.m. pl. ac.* 149,8

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 87,6

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,1; 104,20
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,40
să **(să) slobozască:** *conj. prez. 3.pl.* 59,6
slobozând: *gerunziu* 77,9
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,13
să **(să) sloboază:** *conj. prez. 3.pl.* 107,7

SLUGĂ: s.f.
slugi: *sg. gen./dat.* 17, 1; 35,1; 85,16, 88,4, 40; 104,6; 135,22
sluga: *sg. nom./ac.* 30,17; 68,18; 77,70, 71; 88,21; 104,26, 42; 108,28; 115,16; 118,23, 125, 140; 131,10; 143,10
slugilor: *pl. gen./dat.* 33,23; 78,2; 101,15
slujilor: *pl. gen.* 78,10; 101,29; 122,2
slugile: *pl. nom./ac.* 102,21; 103,4; 104,25; 133,1; 134,9, 14
slugi: *pl. voc.* 134,1

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 103,14; 146,8

(a) SLUJI: v. IV
slujiți: *imperativ 2.pl.* 2,11; 99,2
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,45; 80,7; 105,36
va **sluji:** *ind. viit.I. 3.sg.* 21,31
vor **sluji:** *ind. viit.I. 3.pl.* 71,11
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 100,6
să slujească: *conj. prez. 3.pl.* 101,23
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 118,91

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. gen.* 85,16; 115,16; 122,2

SMERENIE: s.f.; var. (Înv.) **ZMERENIE**
smereniia: *sg. ac.* 24,18; 30,8; 118,50, 153
smerenie: *sg. ac.* 89,3
smerenia: *sg. ac.* 118,92; 135,23
zmereaniia: *sg. ac.* 9,14

(a se) SMERI: v. IV
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),10; 71,4
vei smeri: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,28
smeriiam: *ind. imp. 1.sg.* 34,13
(mă) smeream: *ind. imp. 1.sg.* 34,14
(m-)am smerit: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,3; 87,16; 115,10; 118,67; 141,7
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,20; 88,11; 89,15; 118,71, 75
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,25; 105,42, 43; 106,12
smerească: *ind. prez. 3.sg.* 74,8; 146,6
aș **fi smerit:** *cond. pf. 1.sg.* 80,15
au smerit: *ind. pf.c. 3.pl.* 93,5
smerit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 104,18; 142,3
smeritu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 114,6; 118,107

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. ac.* 21,22

SMERIT, -Ă: adj./s.
smeritului: *s.m. sg. dat.* 10 (Ov),18
(cei) smeriți: *s.m. pl. ac.* 33,19
(cel) smerit: *s.m. sg. nom./ac.* 73,21; 81,3; 108,17; 112,7
(celor) smeriți: *s.m. pl. gen.* 101,18
(ceale) smerite: *s.n. pl. ac.* 112,6; 137,6
smerit (foarte): *adj. m. sg. nom.* 37,9
smerite: *adj. n. pl. nom.* 50,10
smerită: *adj. f. sg. ac.* 50,19
smerit: *adj. m. sg. nom.* 130,2

SMINTEALĂ: s.f.; var. **ZMINTEALĂ**
sminteală: *sg. nom./ac.* 48,14; 49,20; 139,6
smintealele: *pl. ac.* 140,9
zminteală: *sg. nom.* 118,165

SMIRNĂ: s.f.
smirnă: *sg. nom.* 44,9

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
au zmult: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,14

SOARE: s.m.
soare: *sg. ac.* 18,6; 71,17
soarelui: *sg. gen.* 49,1; 106,3; 112,3
soarele: *sg. nom./ac.* 57,9; 71,5; 73,16; 88,38; 103,19, 22; 120,6; 135,8; 148,3

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 21,19; 77,54
sorțile: *pl. nom.* 30,16
soartea: *sg. ac.* 124,3

(a se) SOCOTI: v. IV
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,2; 61,5; 117,22
socotitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,22
socotit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 49,21
socoteam: *ind. imp. 1.sg.* 72,16
socotit **am fost:** *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 87,5
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 89,9
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,31
voiu socoti: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,15
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,119
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 143,3

SOL: s.m.
soli: *pl. nom.* 67,32

SOMN: s.n.
somnul: *sg. ac.* 75,6
somn: *sg. ac.* 126,2; 131,4

(a) SORBI: v. IV
va **sorbi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 57,10
să soarbă: *conj. prez. 3.sg.* 68,16
ar **fi sorbit:** *cond. pf. 3.sg.* 123,4

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 90,4; 128,3

(a) SPĂLA: v. I
spăla-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,7; 25,6
spală: *imperativ 2.sg.* 50,4
spăla(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,9
va **spăla:** *ind. viit.I. 3.sg.* 57,11
am spălat: *ind. pf.c. 1.sg.* 72,13

(a) SPÂNZURA: v. I
am spânzurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 136,2

SPIN: s.m.
spinul: *sg. nom.* 31,4
spinii: *pl. nom.* 57,10
spini: *pl. ac.* 117,12

SPINARE: s.f.
spinarea: *sg. ac.* 80,7

(a) SPORI: v. IV
vor spori: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,3
sporește: *ind. prez. 3.sg.* 36,7
sporește: *imperativ 2.sg.* 44,5; 117,25
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,24
sporind: *gerunziu* 143,13

SPORIRE: s.f.
sporirii: *sg. gen.* 144,7

SPRIJINEALĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) SPRIJONEALĂ
sprijineala: *sg. ac.* 21,1, 20
sprijoneala: *sg. nom.* 88,19

(a) SPRIJINI: v. IV; var. (Înv. și reg.) (a) SPRIJONI
au sprijinit *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 17,36; 39,12; 62,9; 68,30; 117,13
sprijonească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 19,3
ai sprijinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 40,13
va sprijini: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,4
sprijinitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,17
sprijinitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,13
sprijinește: *ind. prez. 3.sg.* 144,14

SPRIJINIRE: s.f.
sprijinirea: *sg. nom.* 107,9

SPRIJINITOR, -TOARE: s.m./f.
sprijinitoriul: *s.m. sg. nom.* 3,4; 17,3; 41,10; 45,8, 12; 53,6; 58,10, 17, 18; 61,3; 90,2; 118,114; 143,2
sprijonitoriul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***sprijonitoriul mântuirii meale*** 88,27

(a) SPULBERA: v. I
spulberă: *ind. prez. 3.sg.* 1,4

(a) SPUNE: v. III
spune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,2; 21,23; 54,18
spune: *ind. prez. 3.sg.* 18,3
spune: *imperativ 2.sg.* 38,5; 101,24
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 77,6; 93,4; 144,6, 11
spuneți: *imperativ 2.pl.* 95,10; 104,2
spusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,85
spune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 118,172
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 141,3

(a se) SPURCA: v. I
spurcat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,21; 78,1
au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,7
vor spurca: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,32
voiu spurca: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,35
spurcat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,40
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,39

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcate: *f. pl. nom.* 10 (Ov),5

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 25,12; 37,12; 38,2; 44,10; 81,1; 105,30; 106,25; 108,31; 131,7
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 35,5
voiu sta: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
ai stătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 10 (Ov),1
stau: *ind. prez. 3.pl.* 16,8
sta: *inf. prez. fără a* 17,39; 20,12; 35,13; 139,11; 147,17
ar sta: *cond. prez. 3.sg.* 26,3
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 75,8; 93,16; 102,16
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,6
ar fi stătut: *cond. pf. 3.sg.* 105,23
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 108,6
stând era: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 121,2
stați: *ind. prez. 3.pl.* 133,1; 134,2

STACTIE: s.f.; var. STACTI „ulei de mirt"
stactii: *pl. nom.* 44,9

STARE: s.f.
starea: *sg. nom.* 38,8; 88,48
stare: *sg. nom.* 68,3

STAT: s.n. (Înv. și pop.) „statură"; (Prin ext.) „substanța care alcătuiește ființa"
statul: *sg. nom.* 38,6; 138,15

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpân: *s.m. sg. ac.* 104,21
stăpânilor: *s.m. pl. gen.* 122,2
stăpânii: *s.f. sg. gen.* 122,2

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),5, 10; 21,29; 47,15; 58,14; 71,8; 102,19
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,14; 48,15; 68,37
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 65,7
ai stăpânit: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,2; 138,13
stăpânește: *imperativ 2.sg.* 78,11; 109,2
să stăpânim: *conj. prez. 1.pl.* 82,13
stăpânești: *ind. prez. 2.sg.* 88,10
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,41
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 118,133

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirii: *sg. gen.* 102,22
stăpânirea: *sg. nom./ac.* 113,2; 135,8, 9; 138,17; 144,13

STĂPÂNITOR, -TOARE: adj.
stăpânitoriu: *n. sg. ac.* 50,14

STÂLP: s.m.
stâlpului: *sg. dat. adn.* 15,1
stâlpului: *sg. gen.* 55,1; 56,1; 57,1; 59,1
stâlpului: *sg. gen.* 58,1
stâlpii: *pl. ac.* 74,4
stâlp: *sg. ac.* 98,7

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. ac.* 78,2

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 8,4; 135,9; 148,3
stealelor: *pl. gen.* 146,4

STERP, STEARPĂ: s.m./f.
(cea) stearpă: *s.f. sg. ac.* 112,9

(a) STINGE: v. III
ai stâns: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6

STRAJĂ: s.f.
străjii: *sg. gen.* 76,5
straja: *sg. ac.* 89,4; 129,6

(a) STRĂBATE: v. III
străbat *ind. prez. 3.pl.* 8,9

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi pop.) STREIN, -Ă
streini: *adj. m. pl. nom.* 17,46
strein: *adj. m./n. sg. ac./dat.* 43,21; 80,10; 136,4
(ceale) streine: *s.n. pl. ac.* 18,14
strinilor: *s.m. pl. dat.* 48,11
streinii: *s.m. pl. nom.* 53,5; 108,11
(celor) streini: *s.m. pl. gen.* 143,7, 11

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 96,4
să strălucească: *conj. prez. 3.sg.* 104,39

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. nom./ac.* 17,13; 89,17
strălucire: *sg. ac.* 67,14
strălucirile: *pl. ac.* 109,3

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucită: *f. sg. nom.* 18,9

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmb: *n. sg. ac.* 77,57

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 34,1; 70,4; 105,6
strâmbătate: *sg. ac.* 102,6

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoare: *sg. nom.* 118,143

(a) STRÂMTORA: v. I; var. (Înv. şi pop.) (a) STRÂMTORI
strâmtorindu-: *gerunziu* 34,5

(a se) STRÂNGE: v. III
strânge: *imperativ 2.sg.* 31,9
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 38,7
strânsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,5
au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,59

(a se) STRICA: v. I
au strâcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,4
strâcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,1; 52,2
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,7
să strâci: *conj. prez. 2.sg.* 74,1
ai strâcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,13
a strica: *inf. prez.* 88,23
strâcat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,41
strâcatu(**-**)**-ai:** *ind. pf.c. 2.sg.* 88,45
a strâca: *inf. prez.* 104,14
strâcat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,126

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciune: *sg. ac.* 15,10; 29,10

(a) STRIGA: v. I
am strâgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5; 16,6; 17,7; 21,25; 26,7; 54,17; 60,3; 65,17; 76,2; 85,3, 7; 87,2, 14; 118,147; 119,1; 129,1; 141,2
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,4; 27,1; 29,9; 140,1
strâgat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,42; 33,18
strâga-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,3; 56,3
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,6; 33,7; 106,6, 13, 19, 28
strâgat**-am:** *ind. pf.c. 1.sg.* 29,3; 87,10; 118,145, 146; 140,1; 141,6
strâgam: *ind. imp. 1.sg.* 30,23; 31,3
strâgaţi: *imperativ 2.pl.* 46.2; 65,1; 97,4; 99,2
strâga-vor: *ind. viit.I: 3.pl.* 64,14
strâgând: *gerunziu* 68,4
străgaţi: *imperativ 2.pl.* 80,2
strâga-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,15
să strâgăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,1, 2
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,15

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 5,2; 9,13; 17,7; 101,2
strâgare: *sg. ac.* 32,3; 46,6; 143,14; 150,5

(a) STROPI: v. IV
stropi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,9

STRUNĂ: s.f.
strune: *pl. ac.* 32,2; 91,4; 143,9; 150,4

(a se) STRUNCINA: v. I; vezi (a se) ZDRUNCINA

STRUNCINĂTURĂ: s.f.; vezi ZDRUNCINĂTURĂ

(a) SUFERI: v. IV
am suferit: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,8; 129,4
au suferit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,13
va **suferi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 129,3
suferit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 129,4

(a) SUFLA: v. I
sufla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 147,18

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. nom./ac.* 17,16; 150,6

SUFLET: s.n.
sufletului: *sg. gen./dat.* 3,3; 10 (Ov),3; 10,2; 34,3, 12, 25; 48,9; 53,6; 54,9; 65,16; 93,21; 108,20
sufletul: *sg. nom./ac.* 6,4, 5; 7,3, 6; 10,6; 12,2; 15,10; 16,9, 13; 21,21, 31; 22,3; 23,4; 24,1, 13, 20; 25,9; 26,12; 29,4; 30,6, 8, 10, 14; 32,20; 33,3; 34,4, 7, 9, 13, 17; 37,13; 38,12; 39,15; 40,5; 41,2, 3, 5, 7; 43,25; 48,16, 19; 53,5; 54,19; 55,7, 13; 56,2, 5, 7; 58,4; 61,2; 62,2, 6, 9, 10; 63,2; 65,9; 68,2, 11, 19, 21, 33; 69,3; 70,10, 13, 23; 76,3; 83,3; 85,2, 4, 13, 14; 87,4; 88,49; 93,17, 19; 104,18; 106,5, 18, 26; 108,31; 114,4, 8; 118,20, 28, 81, 109, 129, 167, 175; 119,2, 6; 120,7; 122,4; 123,5, 7; 129,4, 5, 6; 130,2; 137,3; 138,14; 140,8; 141,5, 8; 142,3, 6, 8, 11, 12
sufle tele: *pl. ac.* 18,8; 33,23; 71,13, 14; 73,19; 77,50; 96,10; 105,15
sufletul: *sg. voc., in sintagma sufletul mieu* 41,6, 12; 42,5; 61,6; 114,7
suflet elor: *pl. dat.* 77,18
suflet e: *sg. voc., in sintagma* ***sufete al mieu*** 102,1, 2, 22; 103,1, 35; 145,2
suflet: *sg. ac.* 106,9

(a) SUGE: v. III
sug: *ind. prez. 3.pl.* 8,3

(a se) SUI: v. IV
suitu(-s/-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9; 46,6
(S-/s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,11; 67,5, 34; 77,21, 31; 121,4
(să) va **sui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 23,3
suitu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 67,19
suie(**-să**)**:** *conj. prez. fără să 3.pl.* 103,8; 106,26
suindu(-să)**:** *gerunziu* 105,7
(mă) voiu sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,3; 138,8

SUIRE: s.f.
suirea: *sg. ac.* 103,3

SUIŞ: s.n.
suişuri: *pl. ac.* 83,6

(a) SUNA: v. I
sunat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,4
au sunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 82,3

SUNET: s.n.
sunet: *sg. ac.* 9,7; 150,3
sunetul: *sg. nom./ac.* 41,5; 64,8
sunetului *sg. gen.* 76,18

(a) SUPĂRA: v. I
supăra: *ind. imp. 3.pl.* 34,13

(a) SUPUNE: v. III
ai supus: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,8
supune: *ind. prez. 3.sg.* 143,2

(a se) SUPUNE: v. III
supui: *ind. prez. 2.sg.* 17,48
supune(-te): *imperativ 2.sg.* 36,7
supus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,4
(s-)au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 59,10
(să) va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 61,2
(te) supune: *imperativ 2.sg.* 61,6

SURD, -Ă: *adj./s.*
surd: *s.m. sg. ac.* 37,14
surde: *adj. f. sg. gen.* 57,5

(a) SURPA: v. I
vei surpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,5; 139,11
ai surpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3; 88,45
au surpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,6
surpatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 79,14
surpat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,40
să surpe: *conj. prez. 3.sg.* 105,26

SURPAT, -Ă: adj./s.
surpat: *adj. n. sg. dat.* 61,4
(cei) surpaţi: *s.m. pl. ac.* 144,14; 145,8

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***de sus*** 18,7; 49,4

SUSPIN: s.n.
suspinul: *sg. nom./ac.* 6,7; 11,6; 37,9, 10; 78,11; 101,21
suspinuri: *pl. ac.* 30,11
suspinului: *sg. gen.* 101,6

Ş

ŞA: s.f. „parte a spinării din jurul regiunii lombare a coloanei vertebrale la om"; cu acest sens, numai la pl.: ŞALE
şalele: *pl. nom.* 37,8

ŞARPE: s.m.
şarpelui: *sg. gen.* 57,5
şarpe: *sg. ac.* 139,4

(a) ŞCHIOPA: v. I (Reg.) „a şchiopta"
au ştiopat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,46

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 118,23; 121,5
şezut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5
şade: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),8; 46,9; 98,1
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,4; 136,1
voiu şedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,5
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,10
şezând: *gerunziu* 49,20
şedea: *ind. imp. 3.pl.* 68,13; 106,10
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 79,2
să şază: *conj. prez. 3.sg.* 100,6
şezi: *imperativ 2.sg.* 109,1
aţi şezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 126,2
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 131,12

ŞEDERE: s.f.
şederea: *sg. ac.* 138,2

ŞERB: s.m.
şerbului: *sg. gen.* 34,27

(a) ŞOPTI: v. IV
şoptea: *ind. imp. 3.pl.* 40,8

(a se) ŞTERGE: v. III
voiu şterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,43
şterge: *imperativ 2.sg.* 50,3, 11; 118,39
şteargă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 68,29
să (să) ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 108,13
să (să) şteargă: *conj. prez. 3.sg.* 108,14

(a) ŞTI: v. IV
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 43,22; 88,16; 89,11; 93,11
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,4
ştiia: *ind. imp. 3.sg.* 34,8
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 34,11
am ştiut: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,15
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 38,5; 118,125
şti: *ind. prez. 3.sg.* 38,7; 72,11
ai ştiut: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,10
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 68,6
ştiusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 80,6
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 108,27

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţă: *sg. ac.* 18,3; 118,66
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 93,10; 138,6

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. nom./ac.* 26,3; 105,16
taberilor: *pl. gen.* 77,28

TAINĂ: s.f.
tainã: *sg. ac., în loc. adj.* ***de tainã*** 45,1

TARE: adj./s.
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 7,12; 23,8; 41,3; 70,7; 135,12
tari: *adj. m. pl. nom./ac.* 17,18; 46,10
(celor mai) tari: *s.m. pl. gen.* 34,10
(cei) tari: *s.m. pl. nom.* 53,5; 58,4

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. nom.* 26,10; 102,13
tatălui: *sg. gen.* 67,6
tatâl: *sg. nom.* 102,13

TAUR: s.m.
tauri: *pl. nom./ac.* 21,13; 49,13
taurilor: *pl. gen.* 67,31

(a) TĂCEA: v. II
să taci: *conj. prez. 2.sg.* 27,1; 34,22; 108,2
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,3; 38,3; 49,21
(nu) tăcea: *imperativ prohib. 2.sg.* 38,13; 82,2
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,3
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,29, 30

(a) TĂGĂDUI: v. IV
să tăgăduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 140,4

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 28,7
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 73,6; 128,4
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,9
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,24

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,4

TĂMÂIE: s.f.
tămâia: *sg. ac.* 140,2

TĂRIE: s.f. „forță fizică", „putere"; „sprijin"; (Înv. și reg.) „închisoare"
tăriia: *sg. voc., în sintagma* ***tăriia mea*** 17,2
tăriia: *sg. nom./ac.* 18,2; 38,12; 42,2; 59,9; 88,41; 110,6; 146,10
tărie: *sg. nom./ac.* 28,4, 11; 60,4; 67,7, 36; 71,16
tăriile: *pl. ac.* 75,4
tăria: *sg. ac.* 150,1

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPĂNĂ**
tâmpene: *pl. ac.* 67,26
tâmpănă: *sg. ac.* 80,3; 149,3; 150,4

TÂMPINARE: s.f.
tâmpinarea: *sg. ac.* 58,6

TÂMPLĂ: s.f.
tâmplelor: *pl. dat.* 131,5

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 36,25
tinere: *adj. f. pl. ac.* 127,3; 143,12
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 77,63; 148,12
tânărul: *s.m. sg. nom.* 118,9
(cei mai) tineri: *s.m. pl. ac.* 148,12

(a se) TÂNGUI: v. IV
(mă) tânguiam: *ind. imp. 1.sg.* 76,7

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiesc: *ind. prez. 3.pl.* 68,35
(se) târâiesc: *ind. prez. 3.pl.* 148,10

(a se) TÂRÎ
(să) târăsc: *ind. prez. 3.pl.* 103,25

TEASC: s.n.
teascuri: *pl. ac.* 8,1; 80,1
teascurile: *pl. ac.* 83,1

(a se) TEME: v. III
(mă) voiu teame: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7; 22,4; 26,1; 48,6; 55,4, 5, 11; 117,6
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 14,4; 21,26; 24,14; 30,20; 32,18; 33,8, 10; 59,6; 60,6; 84,10; 102,11, 13, 17; 110,5; 113,19, 21; 117,4; 118,63, 74, 79; 127,1; 144,19; 146,11
(vă) temeți *ind. prez. 2.pl.* 21,24; 65,16
teamă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,25; 32,8
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 24,12; 111,1; 127,4
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 26.3; 111,7
temeți(-vă): *imperativ 2.pl.* 33,10
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,4; 51,8; 63,6; 64,9; 101,16
(ne) vom teame: *ind. viit.I. 1.pl.* 45,3
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 48,17
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 52,6; 54,20; 63,10; 76,17; 77,53
să (să) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 66,8
să (se) teamă: *conj. prez. 3.sg.* 85,11
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,5
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,120
(vă) temeți *ind. prez. 2.pl.* 134,20

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie"
temeiu: *sg. ac.* 136,7

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom.* 17,8, 16; 81,5

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. nom.* 54,6

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 141,8

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TESTAMÂNT**
testamânt: *sg. ac.* 104,10

TICĂLOS, -OASĂ: adj.
ticăloasă: *f. sg. voc.* 136,8

TICĂLOȘIE: s.f.
ticăloșiii: *sg. gen.* 39,3
ticăloșiia: *sg. ac.* 43,24; 106,10
ticăloșie: *sg. ac.* 68,21; 87,19

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 17,43; 39,3
tină: *sg. ac.* 68,15

(a) TINDE: v. III
tinde: *imperativ 2.sg.* 35,11

TINEREL, -EA: adj./s.
tinerelul: *s.m. sg. nom.* 67,28
tinerel: *adj. m. sg. nom./ac.* 68,32; 118,141

TINEREȚE: s.f.
tinereațelor: *pl. gen.* 24,7
tinereațele: *pl. nom./ac.* 42,4; 70,5, 17; 87,16; 102,5; 128,1, 2; 143,12

TIVITURĂ: s.f.
tivituri: *pl. ac.* 44,14

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
togmi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 111,5

TOIAG: s.n.
toiag: *sg. ac.* 2,9
toiagul: *sg. nom./ac.* 22,4; 44,7; 73,2; 109,2

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulbă: *sg. ac.* 10,3

TOPAZ: s.n.; var. (Înv.) **TOPAZIE:** s.f.
topazie: *sg. ac.* 118,127

(a se) TOPI: v. IV
(să) topească: *ind. prez. 3.sg.* 21,15
topitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 74,4
va topi: *ind. viit.I. 3.sg.* 147,18

(a) TRAGE: v. III
trage: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),9
ai tras: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,10
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 27,3
am tras: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,131

(a) TRĂI: v. IV
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,20

(a) TRÂMBIȚA: v. I
trâmbițați: *imperativ 2.pl.* 80,4

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trânbiță: *sg. ac.* 46,6
trâmbiță: *sg. ac.* 80,4; 97,6; 150,3
trâmbițe: *pl. ac.* 97,6

TRÂNDĂVIE: s.f.
trândăvie: *sg. ac.* 118,28

TREAPTĂ: s.f.
treaptelor: *pl. gen.* 119,1; în titlu: *Cântarea treaptelor 120*, 121,1; în titlu: *Cântarea treaptelor 122*, 123,1; 124,1; 125,1; 126,1; 127,1; 128,1; 129,1; 130,1; 131,1; 132,1; 133,1

(a) TRECE: v. III
treci: *ind. prez. 2.sg.* 10 (Ov),1
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,13; 41,8; 72,9; 77,13; 87,17; 89,4; 104,13, 18; 123,5; 135,14, 16
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,30; 41,5; 140,10
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,36
treace: *ind. prez. 3.sg.* 38,7; 57,8; 77,39
(nu) treace: *imperativ prohib 2.sg.* 54,2; 137,8
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 56,2; 102,16; 148,6
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,6; 103,9, 10, 20, 26
trecut-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 65,12
treceai: *ind. imp. 2.sg.* 67,8
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 72,7
trec: *ind. prez. 3.pl.* 76,18; 79,13; 143,4
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 88,42; 128,8
treacă: *conj. prez. fără să 3.sg.* 89,6
ar fi trecut: *cond. pf. 3.sg.* 123,5

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. nom.* 143,14

TRESTIE: s.f. „plantă erbacee înaltă, cu tulpină rigidă, care crește pe marginea apelor"; (Înv. și reg.; fig.) „condei"
trestiia: *sg. nom.* 44,2
trestiii: *sg. gen.* 67,31

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) (a) TREMITE
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,15; 58,1; 77,25; 110,9; 134,9
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,17; 77,49; 104,17; 105,15; 106,20
trimită: *conj. prez. fără să 3.sg.* 19,3
trimite-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,8; 147,18
trimite: *imperativ 2.sg.* 42,3; 143,6, 7; 147,17
tremis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 56,4
aș fi trimis: *cond. pf. 1.sg.* 80,15
trimiț: *ind. prez. 2.sg.* 103,10
trimite-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 103,30
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,2
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 147,15

TRIMITERE: s.f.
trimiteri: *pl. ac.* 77,49

TRON: s.n.; var. THRON
thronul: *sg. ac.* 9,8
tronul: *sg. nom.* 88,30, 38

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 15,9; 27,7; 37,4, 8; 54,5; 62,2; 64,3; 72,26; 83,3; 144,21
trup: *sg. nom.* 77,39
trupul: *sg. dat.* (*cu prep. la*) 135,25

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) (a se) TURBURA
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5; 20,10
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,3, 4; 17,8; 30,11; 37,11; 41,7; 45,4; 47,6; 54,5; 108,22; 142,4
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,8; 30,10; 45,4, 7; 63,9; 75,6; 76,17; 106,27
să (să) turbure: *conj. prez. 3.pl.* 6,11; 82,18
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,5, 15; 87,17
(să) turbură: *ind. prez. 3.sg.* 38,7, 12
turburi: *ind. prez. 2.sg.* 41,6, 12; 42,5; 64,8
(să) va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,3
(m-)am turburat: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,3; 87,16; 118,60
ai turburat: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,4
turbura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,5
turburatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,5
vii turbura: *ind. viit. 2.sg.* 82,16
vei turbura: *ind. viit.I. 2.sg.* 143,6
(ne-)am turburat: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,7
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,29

TULBURARE: s.f.; var. (În v.) TURBURARE
turburarea: *sg. ac.* 30,21

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (În v.) TURBURAT, -Ă
turburat: *m. sg. nom.* 29,8; 56,5

(a) TUNA: v. I
au tunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,14; 28,3

TUNET: s.n.
tunetului: *sg. gen.* 76,19; 103,7

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 49,9; 77,70
turmă: *sg. ac.* 77,52

TURN: s.n.
turnurile: *pl. ac.* 47,13; 121,7
turn: *sg. nom.* 60,4

TURTUREA: s.f.
turtureaoa: *sg. nom.* 83,4

Ț

ȚAP: s.m.
țapi: *pl. ac.* 49,9, 13; 65,15

ȚARĂ: s.f.
țările: *pl. ac.* 104,44
țări: *pl. ac.* 105,27; 106,2

ȚARINĂ: s.f.
țarinii: *sg. gen.* 49,11
țarine: *pl. ac.* 106,37

ȚĂRÂNĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) ȚĂRNĂ
țărână: *sg. nom./ac.* 7,6; 43,25; 102,14
țărâna: *sg. nom./ac.* 21,16; 29,10
țărna: *sg. ac.* 103,29

ȚÂȚĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) ȚIȚĂ
țițele: *pl. ac.* 21,10

(a) ȚINE: v. III; var. (Înv.) (a) ȚINEA: v. II
vei ținea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8
ținut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 72,24
va ținea: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,10
au ținut: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,57
am ținut: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,51
țin: *ind. prez. 3.pl.* 102, 18
ținut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,168
va ținea: *ind. viit.I. 3.sg.* 138,10

U

(a) UCIDE: v. III
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 10 (Ov),8
ucideți: *ind. prez. 2.pl.* 61,4
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 77,31, 47; 93,6; 104,29; 134,10

ucidea: *ind. imp. 3.sg.* 77,34
ucideam: *ind. imp. 1.sg.* 100,8
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 138,19

(a) UDA: v. I
voiu uda: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,7

UGERIME: s.f. „rodnicie"; „belșug"; cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. **UGERIME** în 2Lg și **UGEROS** în Jd)
ugerimea: *sg. ac.* 35,9

(a se) **UITA:** v. I
au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,13; 77,11; 118,139, 176
uită: *ind. prez. 3.pl.* 9,18
(să) uită: *ind. prez. 3.sg./pl.* 10 (Ov),9; 40,2
uitat-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10 (Ov),11; 105,13, 21
(nu) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 10 (Ov),12; 73,23
vei **uita:** *ind. viit.I. 2.sg.* 12,1
(S-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,18; 52,3; 80,12; 101,20
ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 41,10
am **uitat:** *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 43,18, 21; 101,5; 118,30, 61, 83, 109, 141, 153
uiți: *ind. prez. 2.sg.* 43,24
uită: *imperativ 2.sg.* 44,11
uitați: *ind. prez. 2.pl.* 49,22
să **(se) uite:** *conj. prez. 3.pl.* 58,12
să **uiț:** *conj. prez. 2.sg.* 73,19
va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,10
să **uite:** *conj. prez. 3.pl.* 77,7
să **uiți:** *conj. prez. 2.sg.* 102,2
voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,16, 93; 136,5
(Te) vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 129,3
uitată să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 136,5

UITARE: s.f.
uitarea: *sg. nom.* 9,19
uitării: *sg. gen./dat.* 30,13; 87,13

ULIȚĂ: s.f.
ulițelor: *pl. gen.* 17,43
ulițele: *pl. ac.* 54,12
uliță: *pl. ac.* 143,14

UMĂR: s.m./n.
umărul: *sg. ac.* 65,11

(a) UMBLA: v. I
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 118,3
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,9; 14,2; 67,22; 81,5; 83,13; 90,6; 100,6; 118,1; 127,1
voiu umbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,4; 137,7; 142,8
am **umblat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 25,1, 11; 54,15; 130,1; 141,5
umblam: *ind. imp. 1.sg.* 37,7; 118,45
umblu: *ind. prez. 1.sg.* 41,10; 42,2
a umbla: *inf. prez.* 77,10
ar **fi** umblat: *cond. pf. 3.sg.* 80,14
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,31; 113,15
vei **umbla:** *ind. viit.I. 2.sg.* 90,13
umbli: *ind. prez. 2.sg.* 103,3

UMBLARE: s.f.
umblările: *pl. ac.* 67,25

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. nom./ac.* 16,8; 43,20; 56,2; 79,11; 87,7; 101,12; 106,10, 14; 108,23; 143,4
umbrii: *sg. gen.* 22,4

(a) UMBRI: v. IV
va umbri: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,4
umbrit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 139,8

(a se) **UMILI:** v. IV
(vă) umiliți: *ind. prez. 2.pl.* 4,5
(s-)au umilit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16
(te) umilește: *imperativ 2.sg.* 89,13

UMILINȚĂ: s.f.
umilinții: *sg. gen.* 59,5

UMILIT, -Ă: adj./s.
(cei) umiliți: *s.m. pl. ac.* 33,19
umilit: *adj. n. sg. nom.* 50,19

(a se) **UMPLE:** v. III; var. (Înv. și pop.) (a se) **UMPLEA:** v. II; (a se) ÎMPLE
împlea(-)**-vei:** *ind. viit.I. 2.sg.* 15,11
(s-)au împlut *ind. pf.c. 3.pl.* 16,14
ai **împlut:** *ind. pf.c. 2.sg.* 79,10
împlutu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,14
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 128,7
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,10; 37,8; 64,10; 73,20; 87,4; 122,4; 125,2
să **(se) umple:** *conj. prez. 3.sg.* 62,6
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,12; 103,28
umple(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 70,8
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,19
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 80,11; 90,16
umple: *imperativ 2.sg.* 82,17
umple: *ind. prez. 3.sg.* 102,5
umplutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 103,24
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,9; 126,5
(ne-)am umplut: *ind. pf.c. 1.pl.* 122,3
umpli: *ind. prez. 2.sg.* 144,16

UNA: s.f. (aici) „inimă"; „suflet"; „viață"
(cea) una: *s.f. sg. ac.* 21,21; 34,17

(a se) **UNGE:** v. III
uns-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,5
a (să) **unge:** *inf. prez.* 26,1
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,8
am uns: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,21
să ungă: *conj. prez. 3.sg.* 140,5

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen.* 117,22

UNGHIE: s.f.
unghii: *pl. nom.* 68,32

UNICORN: s.m.
unicornilor: *pl. gen.* 28,6
unicornul: *sg. ac.* 77,69
unicornului: *sg. gen.* 91,11

UNS: s.m. „monarh sau preot considerat, în urma unei ceremonii religioase speciale, ca reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ"
unsului: *sg. gen./dat.* 2,2; 17,51; 27,8; 83,10; 88,52; 131,10, 17
unsul: *sg. ac.* 19,7; 88,39
unșii: *pl. ac.* 104,15

UNTDELEMN: s.n.
untului-de-lemn: *sg. gen.* 4,8
untdelemn: *sg. ac.* 22,5; 103,15
untul-de-lemn: *sg. nom./ac.* 44,8; 54,22; 88,21; 108,18, 24; 140,5

URĂ: s.f.
urii: *sg. gen.* 77,49

URÂCIUNE: s.f.; var. (În v. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. ac.* 24,19; 87,9; 108,3, 5; 138,22

URÂRE: s.f.
urâre: *sg. ac.* 35,3

URÂT, -Ă: adj.
urâți: *m. pl. nom.* 13,1; 52,2

URECHE: s.f.
urechi: *pl. ac.* 5,2; 48,2; 53,4; 83,9; 85,6; 113,14; 134,17; 142,1
ureachea: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),17; 44,11; 70,2; 85,1; 114,2
urechile: *pl. nom./ac.* 16,1; 17,7; 33,16; 38,13; 43,2; 57,5; 129,2
ureachiia: *sg. nom./ac.* 16,6; 30,3; 48,5; 77,1; 87,3; 91,12; 93,9; 101,3
urechii: *sg. gen./dat.* 17,45; 39,7

(a) URGISI: v. IV
va **urgisi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 50,19; 111,8
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,6; 68,34; 77,59; 91,12
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,39
voiu urgisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 117,7

URGISIRE: s.f.
urgisire: *sg. ac.* 106,40

URIAȘ: s.m.
uriiașu: *sg. ac.* 18,6
uriiașul: *sg. nom.* 32,16

(a) URÎ: v. IV
urât-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,7; 30,7
uraște: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
ureaște: *ind. prez. 3.sg.* 10,6
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 17,18, 41; 20,9; 33,22; 34,19; 43,8; 67,2; 68,5; 73,4, 23; 82,3; 85,17; 88,24; 128,5; 138,21
au urât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,19; 35,5; 37,20; 77,62; 105,40, 41; 106,18
urât-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,5
urâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 43,11; 54,13
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 44,8; 49,17
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 94,10; 100,3; 118,104, 113, 128, 163; 138,21, 22
urâți: *imperativ 2.pl.* 96,10
să urască: *conj. prez. 3.sg.* 104,25
urea: *ind. imp. 3.pl.* 105,10; 119,7

(a) URMA: v. I
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,6
urmează: *imperativ 2.sg.* 33,15
urmam: *ind. imp. 1.sg.* 37,21

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. nom.* 16,5; 17,37; 76,20
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***ceale de pre urmă*** 138,5

(a se) USCA: v. I
uscatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,16
(să) **vor usca:** *ind. viit.I. 3.pl.* 36.2
să **(să) uște:** *conj. prez. 3.sg.* 89,6
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 101,4, 5; 128,6
(m-)am uscat: *ind. pf.c. 1.sg.* 101,12

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 65,6
uscatul: *sg. ac.* 94,5

USCAT, -Ă: adj.
uscate: *n. pl. ac.* 104,41

(a) USEBI: v. IV; vezi (a) OSEBI

USEBIRE: s.f.; vezi OSEBIRE

USEBIT, -Ă: adj.; vezi OSEBIT

(a se) USPĂTA: v. I; vezi (a se) OSPĂTA

UȘĂ: s.f.; var. (Reg) UȘE
ușile: *pl. ac.* 73,6; 77,23
ușe: *sg. ac.* 140,3

V

VACĂ: s.f.
vacile: *pl. ac.* 67,31

VAI: interj.
vai: 119,5

VAL: s.n.
valurile: *pl. nom./ac.* 41,8; 87,8; 106,25, 29
valurilor: *pl. gen.* 64,8; 88,10

VALE: s.f.
Valea: *sg. ac., în s. propr. Valea Sărăturilor/Valea Corturilor/ Valea Lăcașelor* 59,2; 59,8; 107,8
văile: *pl. nom.* 64,14
valea: *sg. ac.* 83,7
văi: *pl. ac.* 103,10

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 22,4; 124,3
vargă: *sg. ac.* 88,33

VARĂ: s.f.
vara: *sg. ac.* 73,17

VARVAR, -Ă: adj.
varvar: *n. sg. ac.* 113,1

VAS: s.n. „recipient"; (Înv.; la pl.) „instrumente"
vasul: *sg. ac.* 2,9
vasele: *pl. ac.* 7,14
vas: *sg. ac.* 21,16; 30,13
vase: *pl. ac., în sintagma* ***vase de cântare*** „instrumente muzicale" 70,22

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea"
vasilisc: *sg. ac.* 90,13

VĂDUVĂ: s.f.
văduvelor: *pl. gen.* 67,6
văduvele: *pl. nom.* 77,64
văduva: *sg. ac.* 131,15
văduvă: *sg. nom./ac.* 93,6; 108,9; 145,9

VĂPAIE: s.f.
văpaia: *sg. nom./ac.* 82,15; 105,18

(a se) VĂRSA: v. I
a vărsa: *inf. prez.* 13,3
(m-)am vărsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,15
varsă: *imperativ 2.sg.* 34,3; 68,25; 78,6
am **vărsat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 41,5
vărsatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,3; 106,40
vărsați: *imperativ 2.pl.* 61,9
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 72,2
(s-)au vârsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,20
vărsat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 78,3
vărsat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,46
va **vărsa:** *ind. viit.I. 3.sg.* 101,1
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,38
vârs: *ind. prez. 1.sg.* 141,3

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsat: *n. sg. gen.* 78,10

(a) VĂTĂMA: v. I
să vatămi: *conj. prez. 2.sg.* 90,12

VĂZDUH: s.n.
văzduhului: *sg. gen.* 17,12

(a) VÂNA: v. I
vâna-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 93,21
vor vâna: *ind. viit.I. 3.pl.* 139,12

VÂNARE: s.f.
vânarea: *sg. ac.* 123,6

VÂNĂTOR: s.m.
vânătorilor: *pl. gen.* 90,3; 123,7

VÂNT: s.n.
vântul: *sg. nom./ac.* 1,4; 77,26
vânturilor: *pl. gen.* 17,11; 103,3
vântului: *sg. gen.* 17,43; 34,5; 82,14
vânturi: *pl. ac.* 134,7

(a) VÂNTURA: v. I
vom vântura: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,6

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 71,16

VÂRTOS, -OASĂ: adv.
(mai) vârtos: 18,11; 44,3; 51,5; 83,11

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. nom./ac.* 21,16; 30,11; 37,11; 64,7; 70,9; 77,61; 102,20; 146,5
vârtutei: *sg. gen.* 101,24

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 5,13; 9,6, 8; 10 (Ov),16; 11,8; 14,5; 17,51; 20,5; 27,9; 28,10; 29,7, 13; 30,2; 32,11; 36,18, 28; 40,13, 14; 43,9; 44,3, 18; 47,9, 15; 48,9, 12, 20; 51,10, 11; 54,23; 60,8; 61,9; 65,7; 70,1; 71,19; 72,12, 26; 74,10; 76,8; 78,13; 84,6; 85,12; 88,2, 3, 5, 29, 37, 38, 53; 89,2; 91,9; 99,5; 101,13, 29; 102,9, 17; 103,31; 104,8; 105,1, 31, 48; 106,1; 109,4; 110,5, 9; 111,6; 112,2; 113,26; 116,2; 117,1, 2, 3, 4, 29; 118,44, 89, 93, 98, 111, 112, 142, 144, 152, 160; 120,8; 124,1, 2; 130,3; 131,12; 132,3; 134,13; 135,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 137,8; 144,1, 2, 21; 145,7; 148,6
veacul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veacul veacului*** 9,6; 10 (Ov),16; 18,10; 20,5, 7; 21,27; 36,27, 29; 44,7, 18; 47,15; 51,10; 60,9; 82,18; 88,30; 91,8; 103,5; 110,3, 8, 10; 111,3, 9; 118,44; 131,14; 144,1, 2, 21; 148,6
veacului: *sg. gen., în loc. adv.* ***în veacul veacului*** 9,6; 10 (Ov),16; 18,10; 20,5, 7; 21,27; 36,27, 29; 44,7, 18; 47,15; 51,10; 60,9; 82,18; 88,30; 91,8; 103,5; 110,3, 8, 10; 111,3, 9; 118,44; 131,14; 144,1, 2, 21; 148,6
veac: *sg. ac., în loc. adv* ***din veac*** 24,6; 40,14; 89,2; 92,2; 102,17; 105,48; 118,52
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 47,15; 60,5; 71,17; 77,69; 80,16; 145,10
veaci: *pl. ac., în loc adv.* ***mai nainte de veaci/mai înainte de veaci*** „mai înainte de facerea lumii" 54,20; 73,12
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 83,5
veacilor: *pl. gen., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 83,5
veacul: *sg. ac.* 89,8
veacului: *sg. gen.* 142,3
veacurilor: *pl. dat. adn.* 144,13

VECIN: s.m.
vecinul: *sg. ac.* 11,3; 87,19; 100,5
vecinilor: *pl. dat.* 30,12; 78,12; 88,42
vecinilor: *pl. dat. adn.* 43,14; 78,4; 79,7

(a se) VEDEA: v. II
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5; 8,4; 26,13
vezi: *imperativ 2.sg.* 9,14; 24,18, 19; 36,37; 44,11; 58,6; 79,15; 83,10; 118,153; 138,24
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10 (Ov),11; 13,2; 15,10; 40,7; 52,3; 68,24; 85,17; 88,49; 118,37
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 10 (Ov),14; 118,159
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 21,8; 57,9; 94,9; 96,6; 105,44; 106,24; 113,3; 138,16
vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 15,8; 141,5
vază: *conj. prez. fără să 3.pl.* 16,2; 68,33
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 26,4; 39,13; 62,3
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 30,12; 63,9
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 32,13; 34,21; 67,25; 96,4; 97,3
vedeți: *imperativ 2.pl.* 33,9; 45,9, 11; 65,5
a vedea: *inf. prez.* 33,13; 105,5
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,22
vom vedea: *ind. viit.I. 1.pl.* 35,10
veade: *ind. prez. 3.sg.* 36,13
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 36,25; 47,9; 54,10; 65,18; 73,9; 77,3; 89,15; 118,96
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,34; 90,8
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,35; 118,158
vedea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,4; 51,8; 106,42
văzând: *gerunziu* 47,6; 72,3
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,11, 20; 57,11; 63,6; 93,7; 111,10
vedeai: *ind. imp. 2.sg.* 49,18
văzutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 76,17; 108,25
vedea(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 83,8
(să) va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 101,17
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,13; 118,74; 134,16
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 127,5, 6
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,4

VEDENIE: s.f.
vedenii: *pl. ac.* 88,20

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 10 (Ov),1; 54,2; 137,8

VENETIC, -Ă: s.m./f.
venetic: *s.m. sg. nom.* 38,13

VENIN: s.n.
venin: *sg. nom.* 13,3

(a) VENI: v. IV
veniți: *imperativ 2.pl.* 33,12; 45,9; 65,5, 16; 82,5; 94,1, 6
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 34,8; 101,2
vie: *conj. prez. fără să 3.sg./pl.* 35,12; 54,16; 118,41, 77
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,13; 49,3; 64,3; 120,1
viu: *ind. prez. 1.sg.* 39,8
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,3
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,18; 50,2; 51,2; 54,6; 82,9; 89,10; 101,14; 104,19, 31, 34, 40; 108,18
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,2; 78,1
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 53,2
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,32
venit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,3
vino: *imperativ 2.sg.* 79,3
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 85,9; 125,6
vine: *ind. prez. 3.sg.* 95,13; 97,9; 117,26
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 100,2
venind: *gerunziu* 125,6

VENIN: s.n.
venin: *sg. nom.* 139,4

VERS: s.n.
versuri *pl. ac.* 6,1

VESEL, -Ă: adj./adv.
vesel: *adj. m. sg. nom.* 111,5
veasele: *adj. f. pl. nom.* 118,39
veaselă: *adj. f. sg. nom.* 146,1
veasel: *adv.* 132,1

(a se) VESELI: v. IV
să (să) veselească: *conj. prez. 3.pl.* 5,13; 33,3; 34,27; 39,17
veseli(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3; 118,162
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 20,2; 32,21; 52,7; 62,12; 64,11; 84,7; 108,28
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,9; 34,15; 96,8; 106,30
veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,9
veseli(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,6
veseli(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,7
ai veselit: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,2
(mă) voiu veseli: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8
veseliți(-vă): *imperativ 2.pl.* 31,11; 96,12
veseli(-să/-Să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,9; 57,11; 63,11; 103,31
veselește: *ind. prez. 3.sg.* 42,4; 45,5; 103,15
veselească(-să): *conj. prez. fără să 3.sg./pl.* 47,12; 85,11; 95,11; 96,1; 104,3; 149,2
vei veseli: *ind. viit.I: 2.sg.* 64,9
(ne) vom veseli: *ind. viit.I. 1.pl.* 65,6
veselească(-se): *conj. prez. fără să 3.pl.* 66,5
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 67,18; 86,7
să (se) veselească: *conj. prez. 3.pl.* 68,33; 69,5
veselește: *imperativ 2.sg.* 85,4
veselit-ai: *ind. viit.I. 2.sg.* 88,43
(ne-)am veselit: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,14
veselitu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,15
au veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 93,19
să veselească: *conj. prez. 3.sg.* 103,15
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,38
a (ne) veseli *inf. prez.* 105,5
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 106,42; 118,74
a (să) veseli: *inf. prez.* 112,9
să (ne) veselim: *conj. prez. 1.pl.* 117,24
veselitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 121,1
veselindu(-ne): *gerunziu* 125,3
veseli(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 149,5

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 4,7; 15,11; 29,12; 44,16; 50,10; 67,4; 96,11; 99,2; 104,43; 125,2
veseliia: *sg. nom./ac.* 29,6; 105,5
veseliii: *sg. gen.* 136,6

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom.* 18,5
veaste: *sg. ac., în loc. adv. fără veaste* 63,6

(a se) VESTI: v. IV
vestind: *gerunziu* 2,6; 77,4
vestiți: *imperativ 2.pl.* 9,12; 95,2, 3; 104,1
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 9,15; 72,28
vestește: *ind. prez. 3.sg.* 18,2, 3; 147,19
vesti(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,32; 49,6; 144,4
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,10; 50,17; 70,15; 110,6
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,19; 54,18; 70,17, 18; 74,10; 88,2
vestit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,6, 10
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,2; 51,2
am vestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 55,9; 118,13, 26
(să) vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,13
vom vesti: *ind. viit.I. 1.pl.* 78,13
a vesti: *inf. prez.* 91,3
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 91,16; 101,22; 106,22
vestit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 96,6

VESTIT, -Ă: adj./s.
(cei mai) vestiți: *s.m. pl. ac.* 15,6
vestită: *adj. f. sg. nom.* 15,6
vestit: *adj. n. sg. nom.* 22,5

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* 21,19; 44,9
vâjmânt: *sg. ac.* 44,10; 108,19
văjmântul: *sg. ac.* 68,12
vejmânt: *sg. ac.* 108,18
vâjmântului: *sg. gen.* 132,2

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (În v. și pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinice: *f. pl. ac.* 23,7, 9
veacinici: *m. pl. ac.* 75,5; 76,6
veacinică: *f. sg. ac.* 77,66; 138,24
vecinic: *n. sg. ac.* 104,10
vecinică: *f. sg. ac.* 111,7

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (În v. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
(să) veșteziia: *ind. imp. 3.sg.* 106,26
(să) va veșteji: *ind. viit.I. 3.sg.* 111,10
veștezitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,139
(mă) veștezeam: *ind. imp. 1.sg.* 118,158; 138,21

(a) VIA: v. I
viază: *ind. prez. 3.sg.* 38,6
să vieze: *conj. prez. 3.sg.* 40,3
viia(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 79,19
viază: *imperativ 2.sg.* 118,17, 25, 37, 40
au viiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,50
viiază: *imperativ 2.sg.* 118,88, 107, 149, 154, 156, 159
ai viiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,93
vei viia: *ind. viit.I. 2.sg.* 137,7; 142,11

VIAȚĂ: s.f.
viața: *sg. nom./ac.* 7,6; 16,14; 25,9; 30,11; 87,4; 132,3; 142,3
vieții *sg. gen.* 15,11; 22,6; 26,1, 4; 35,10; 41,9; 127,5
viață: *sg. ac.* 20,5
viiață: *sg. nom./ac.* 29,6; 33,13; 65,9
viiața: *sg. ac.* 48,19; 55,9; 62,5; 102,4; 103,33; 145,2
viețI: *pl. ac.* 62,4

VICLEAN, -Ă: adj./s.
(cel) viclean: *s.m. sg. nom./ac.* 5,6; 100,4
[celui] viclean: *s.m. sg. gen.* 10 (Ov),15
(celor) vicleani: *s.m. pl. gen.* 21,17
vicleanii: *s.m. pl. nom.* 54,24
vicleanului: *sg. gen.* 108,2
viclean: *adj. m./n. sg. ac.* 5,6; 42,1; 63,6
vicleane: *adj. f. pl. nom./ac.* 11,3, 4; 16,1; 30,19
vicleană: *adj. f. sg. ac./voc.* 51,6; 108,3; 119,2, 3

(a) VICLENI: v. IV
viclenea: *ind. imp. 3.pl.* 5,11
vicleniia: *ind. imp. 3.pl.* 13,3
au vicleanit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3; 35,3; 73,3
viclenește: *ind. prez. 3.sg.* 14,4
viclenesc: *ind. prez. 3.pl.* 25,5; 36,1, 9; 63,3; 93,16
viclenești: *ind. prez. 2.sg.* 36,8
să vicleniți: *conj. prez. 2.pl.* 104,15
vicleniți: *ind. prez. 2.pl.* 118, 115

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),7; 23,4; 31,2; 33,14; 35,4; 51,4; 72,8; 91,12; 104,25; 140,4
vicleșugul: *sg. nom./ac.* 27,4; 54,12
vicleșuguri: *pl. nom./ac.* 34,20; 49,19; 54,16; 72,18

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 77,47; 104,33

viia: *sg. ac.* 79,9, 15
vii: *pl. ac.* 106,37

VIER: s.m.
vierul: *sg. nom.* 79,14

VIERME: s.m.
vierme: *sg. nom.* 21,7

(a) VIEŢUI: v. IV
va vieţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,31

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. nom./ac.* 10,7; 49,3; 80,8; 148,8
viforu: *sg. ac.* 54,9
viforul: *sg. nom./ac.* 68,3, 16; 82,16; 106,29
viforului: *sg. gen.* 106,25

VIITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) VIITORIU
viitoriu: *n. sg. nom./dat.* 21,32; 70,18

VIN: s.n.
vinului: *sg. gen.* 4,8
vinul: *sg. nom./ac.* 59,5; 103,15
vin: *sg. ac.* 68,13; 74,9; 77,65

(a se) VINDE: v. III
vândut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,13
(s-)au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,17

(a) VINDECA: v. I
vindecă: *imperativ 2.sg.* 6,3; 40,5; 59,4
ai vindecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,3
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* 102,3; 146,3
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,20

VINOVAT, -Ă: s.m./f.
(cei) vinovaţi: *s.m. pl. nom.* 26,2

VIS: s.n.
visul: *sg. ac.* 72,20

VISTIERIE: s.f.
vistierii: *pl. ac.* 32,7
vistieriile: *pl. ac.* 134,7

VIŢĂ: s.f.
viţele: *pl. ac.* 79,12
viţă: *sg. ac.* 127,3

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. nom./ac.* 21,13; 49,9; 50,21
viţelul: *sg. ac.* 28,6
viţălul: *sg. ac.* 68,32
viţăl: *sg. ac.* 105,19
viţel: *sg. ac.* 105,20

VIU, VIE: adj./s.
viu: *adj. m./n sg. nom./ac.* 17,47; 41,3; 48,10; 68,33; 83,3; 88,49; 117,17; 118,77, 116, 144; 118,175
vii: *adj. f. pl. nom./ac.* 21,27; 54,16; 123,3
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 26,13; 51,7; 55,13; 68,29; 114,9; 141,6
vii: *s.m. pl. ac.* 57,10
(cei) vii: *s.m. pl. nom.* 113,26
(cel) viu: *s.m. sg. nom.* 142,2

(a) VOI: v. IV
voieşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,5
au voit: *ind. prez. 3.sg.* 17,20
voiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,9; 33,13
voiesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,27; 39,15; 67,31; 69,4
va voi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,23
ai voit *ind. pf.c. 2.sg.* 39,7; 40,12
am **voit:** *ind. p.f.c. 1.sg.* 39,9; 72,25; 118,35
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine ai voit*** 43,4
vor voi: *ind. viit.I: 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine vor voi*** 48,14
ai fi voit: *cond. pf. 2.sg.* 50,18
au voit *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au voit*** 67,17

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac.* 1,2; 20,3; 27,7; 29,6, 8; 39,9; 102,21; 142,10; 144,19
voile: *pl. ac.* 102,7; 110,2
voii: *sg. gen.* 106,30
voie: *sg. ac.* 146,10

VORBĂ: s.f.
vorbele: *pl. ac.* 77,2
vorba: *sg. nom.* 103,34

(a) VORBI: v. IV
vorbit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,6

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşilor: *s.m. pl. gen.* 17,41
vrăjmaşii: *s.m. pl. nom./ac.* 37,17; 109,1; 142,12

(a) VRĂJMĂŞI: v. IV
vrăjmăşesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,8

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 35,4; 77,10; 108,18; 113,11; 134,6

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea*** *sa* „la momentul potrivit" 1,3
vremi: *pl. ac.* 9,10; 103,19
vreami: *pl. ac.* 10 (Ov), 1
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 10 (Ov),5; 33,2; 105,3; 118,20
vreamea: *sg. nom./ac.* 20,10; 36,19, 39; 68,14; 70,9; 80,16; 101,14
vreame: *sg. nom./ac.* 31,6; 74,3; 101,14; 144,15
vremii: *sg. gen.* 88,46
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame*** „la timp" 103,27
vreme: *sg. nom.* 118,126
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***înainte de vreame*** 118,147

VRERE: s.f.
vrerile: *pl. ac.* 15,3
vrearea: *sg. ac.* 72,24
vrerile: *pl. ac., s. compus* ***bune vrerile*** 140,5

VULPE: s.f.
vulpilor: *pl. dat. adn.* 62,11

VULTUR: s.m.
vulturului: *sg. gen.* 102,5

Z

ZADAR: s.n.; var. ZĂDAR
zădar: *sg. ac. în loc. adv.* ***în zădar*** 30,7; 34,7, 19; 38,7; 68,5; 118,161; 119,7; 126,1

ZADARNIC,-Ă: adj.; var. ZĂDARNIC,-Ă
zădarnică: *f. sg. ac.* 131,11

ZĂBALĂ: s.f.
zăbale: *pl. ac.* 31,9

(a) ZĂBOVI: v. IV
va **zăbovi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
(nu) zăbovi *imperativ prohib. 2.sg.* 39,18

(a) ZĂMISLI: v. IV
zămislit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15

(a) ZBURA: v. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11
zburat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11

(a se) ZDROBI: v. IV
vei zdrobi *ind. viit.I. 2.sg.* 2,9
ai zdr**obit:** *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8
zdr**obească:** *imperativ 2.sg.* 10(Ov),15
zdr**obi(-)voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 17,39
va zdr**obi** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,5
(să) va zdr**obi** *ind. viit.I. 3.sg.* 33,21
(să) **vor** zdr**obi** *ind. viit.I. 3.pl.* 36,17

ZDROBIRE: s.f.
zdr**obire:** *sg. nom.* 13,3

(a) ZDRUMICA: v. I
voiu zdrumica: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,43
va zdr**umica:** *ind. viit.I. 3.sg.* 28,6

(a se) ZDRUNCINA: v. I; var. (Înv.) **(a se)** STRUNCINA
(să) va **struncina:** *ind. viit.I. 3.sg.* 36,24

ZDRUNCINĂTURĂ: s.f.; var. (Înv.) **STRUNCINĂTURĂ**
struncinăturile: *pl. ac.* 146,3

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Înv.; prin ext.) „pântece"
zgău: *sg. ac.* 21,11

ZI: s.f./adv.
zioa: *adv.* 12,2; 21,3; 41,9; 67,20; 77,14; 87,2; 90,6; 120,6
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 7,12; 22,6; 26,4; 41,4, 11; 127,5; 144,2
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 17,1, 19; 18,3; 19,2, 10; 26,5; 36,13; 40,2; 48,6; 49,15; 58,17; 60,7; 67,20; 73,16; 76,3; 77,42; 80,4; 85,7; 89,4; 91,1; în titlu: *Psalm 92*; 94,9; 109,3, 5; 117,24; 118,91; 136,7; 138,12; 145,4
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa*** „de dimineaţă până seara; *p. ext.* mereu, continuu" 24,5; 31,3; 34,28; 36,26; 37,7, 13; 43,9, 16, 22; 51,4; 55,2, 3, 6; 70,8, 15, 24; 71,15; 72,14; 73,22; 85,3; 87,10, 18; 88,17; 101,9; 118,97; 139,3
zilii: *s.f. sg. gen./dat.* 18,3; 55,4; 135,8
zile: *s.f. pl. nom./ac.* 20,5; 22,6; 33,13; 60,7; 72,10; 90,16; 92,5; 93,13; 138,16
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 36,18, 19; 38,6; 43,2; 54,24; 71,7; 73,8; 76,6; 77,33; 88,30, 46; 89,9, 10, 14, 15; 101,4, 12; 102,15; 108,8; 114,2; 118,84; 142,5; 143,4
zilelor: *pl. gen.* 38,5; 101,24, 25
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 1,2; 31,4; 41,4; 54,11
zi: *sg. nom./ac.* 55,10; 75,11; 77,9; 83,11; 101,3; 117,27; 118,164; 137,3; 139,8
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***din zi în zi*** 60,9; 95,2

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 10 (Ov),6, 11, 13; 11,5; 17,1; 26,8; 32,9; 40,6; 49,16; 70,10; 72,11; 77,19; 82,13; 93,7; 105,23, 34; 128,8; 148,5
zic: *ind. prez. 3.pl.* 3,3; 4,6; 39,16; 41,11; 69,4; 136,7
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,5; 10,2; 138,20
zice: *ind. prez. 3.sg.* 11,6; 28,9
să zică: *conj. pez. 3.sg./pl.* 12,5; 34,25; 69,5; 78,10; 113,10
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,1; 34,21; 35,2; 52,1; 63,6; 67,23; 73,8; 82,5; 104,31, 34; 106,25; 109,1
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,2; 38,2; 74,5; 118,57; 139,7; 141,6
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,50
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,50; 26,6; 49,12; 56,8, 10
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,7; 30,23; 37,17; 39,8, 11; 40,5; 54,7; 72,13; 76,11; 81,6; 94,10; 115,11; 118,164; 138,11
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,15; 31,5
zi: *imperativ 2.sg.* 34,3
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,10; 51,8; 125,2
zică: *conj. prez. fără să 3.sg./pl.* 34,27; 39,17; 65,4; 106,2; 117,2, 3, 4; 123,1; 128,1
(să) zicea: *ind. imp. impers.* 41,4
zice-**voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 41,10
zic: *ind. prez. 1.sg.* 44,2
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 53,2
va **zice:** *ind. viit.I. 3.sg.* 57,12; 86,5; 105,48
ziceţi: *imperativ 2.sg.* 65,3; 67,5
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 67,26
zicând: *gerunziu* 70,11; 104,11; 118,82
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 72,15; 93,18
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 86,3; 121,1
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,3, 20; 89,3
zice-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,2

ZID: s.f.
zidul: *sg. ac.* 17,30
zidurile: *pl. nom.* 50,20; 54,11

(a se) ZIDI: v. IV
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,5
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,9; 89,2; 148,5
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15; 77,69; 93,9; 94,5; 101,17; 118,73
zideaşte: *imperativ 2.sg.* 50,12
să (se) zidească: *conj. prez. 3.pl.* 50,20
(să) vor zidi: *ind. viit. I. 3.pl.* 68,36; 103,30
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,17; 138,5
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,3; 101,19
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,5
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,13; 103,26
zideşti: *ind. prez. 2.sg.* 93,20
(să) zidea: *ind. imp. 3.sg.* 95,1
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 121,3
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 126,1
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 126,1
zidind: *gerunziu* 146,2

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 102,14

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f.
ziditorii: *s.m. pl. nom.* 117,22

ZMERENIE: s.f.; vezi **SMERENIE**

ZMINTEALĂ: s.f.; vezi **SMINTEALĂ**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

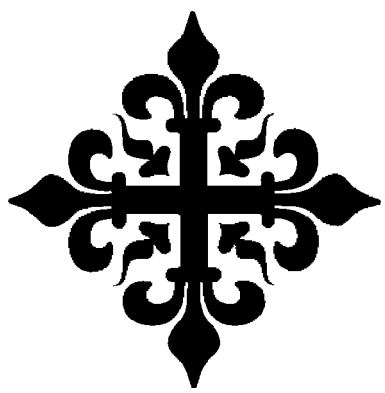

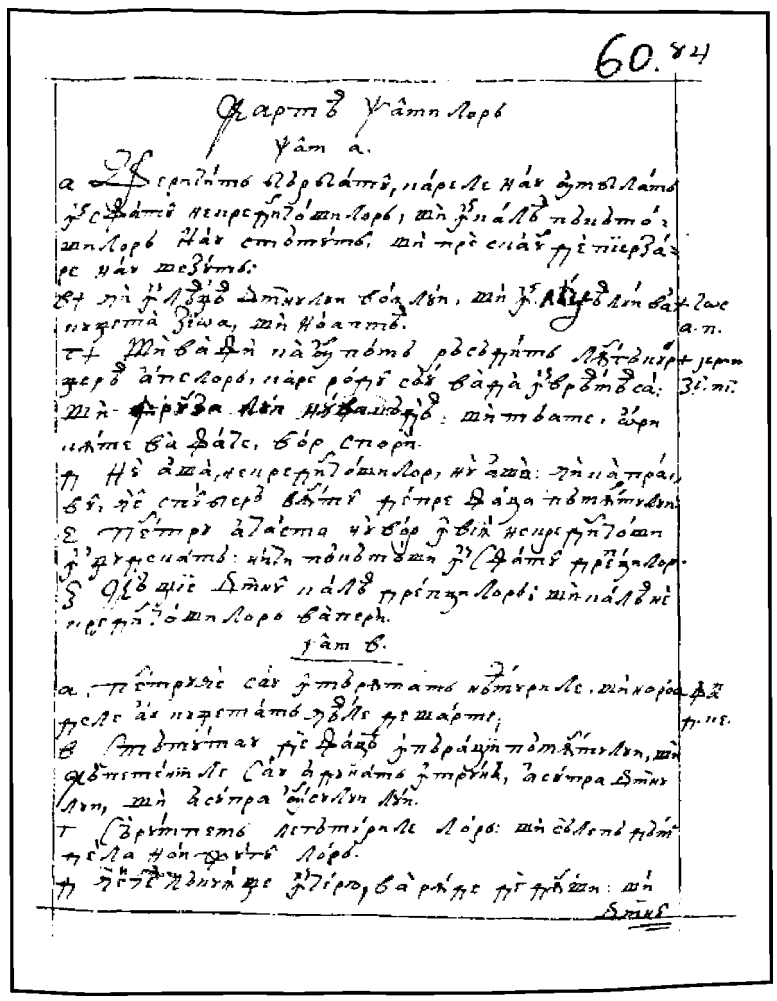

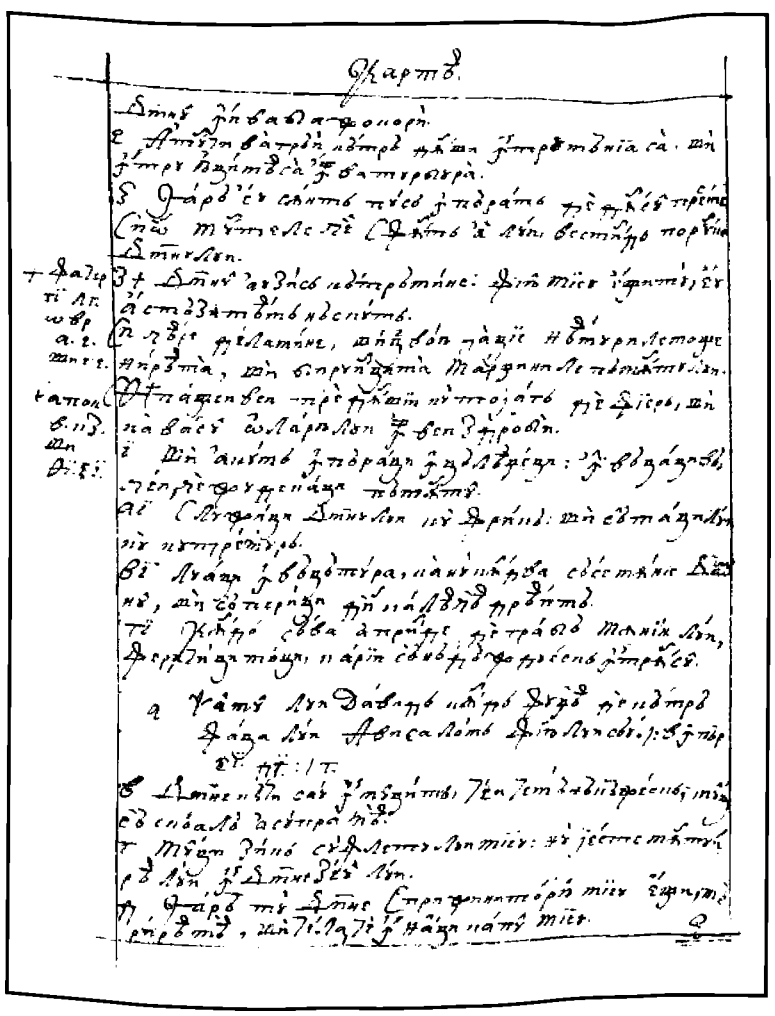

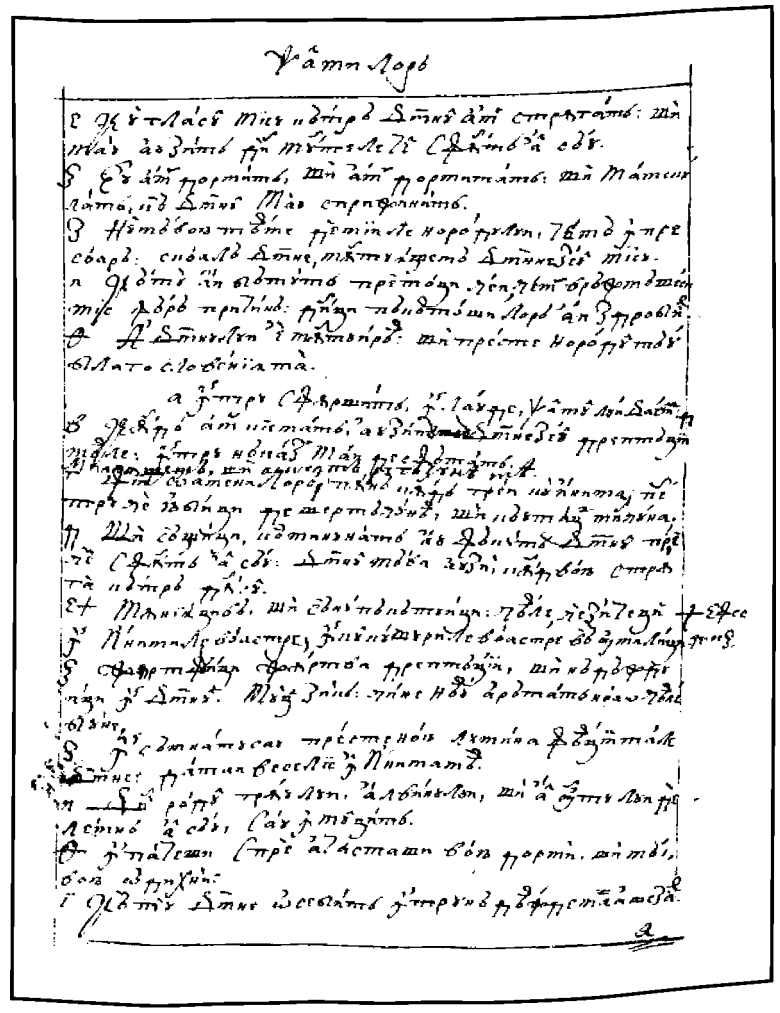

62v

63r

63v

64r

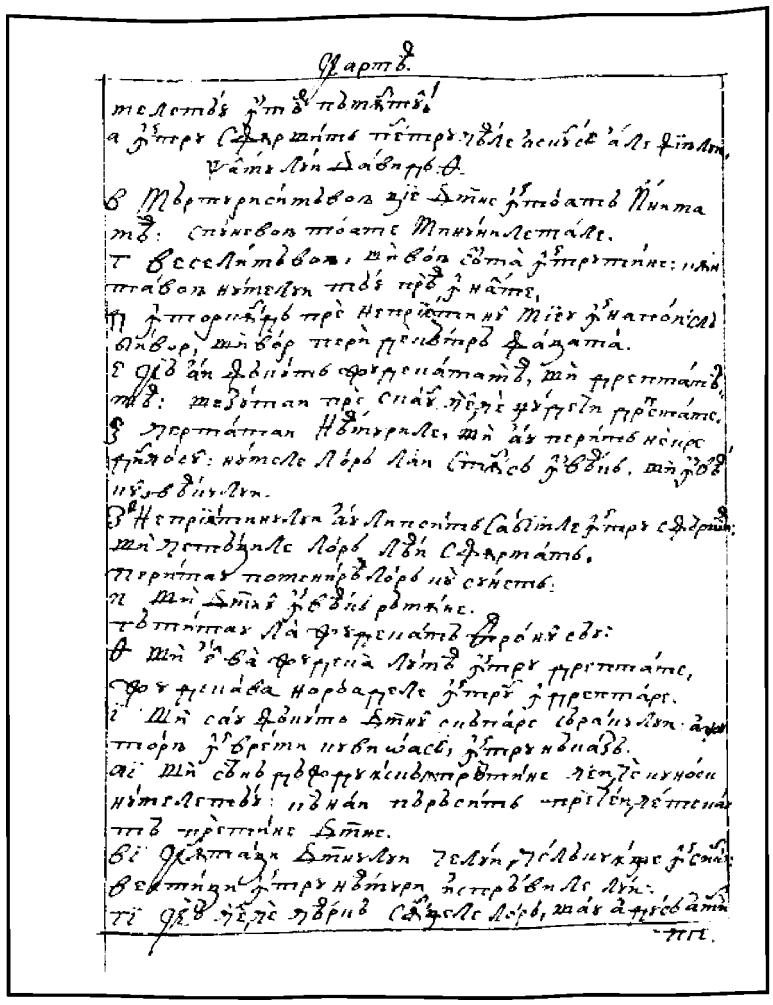

64v

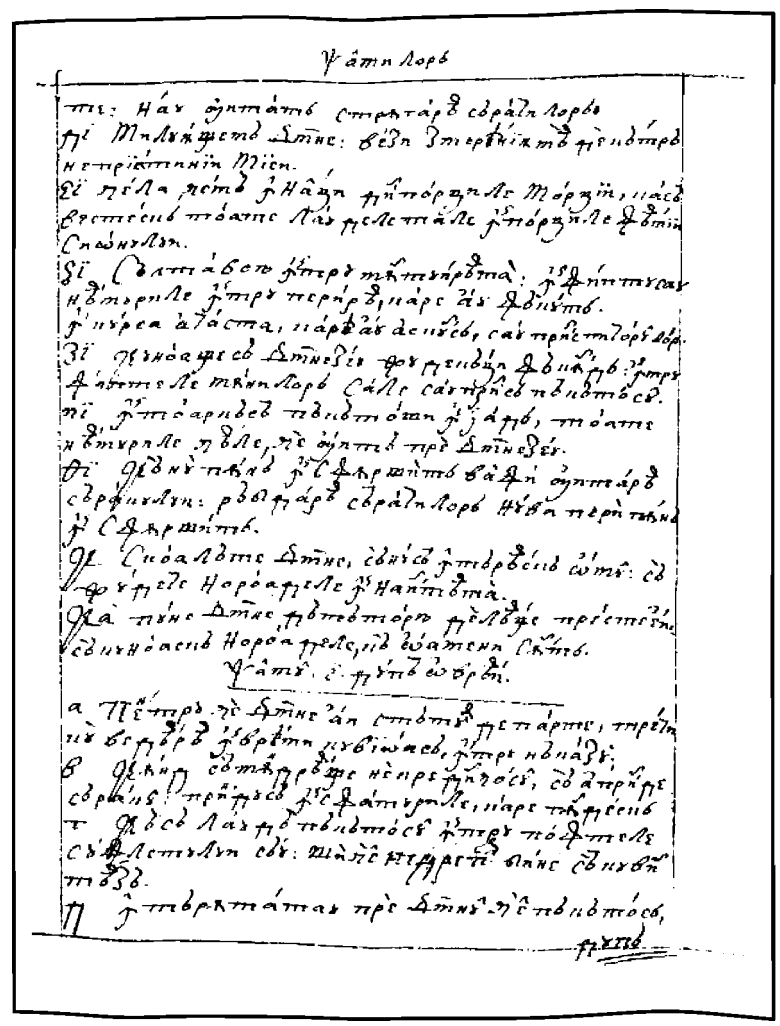

65r

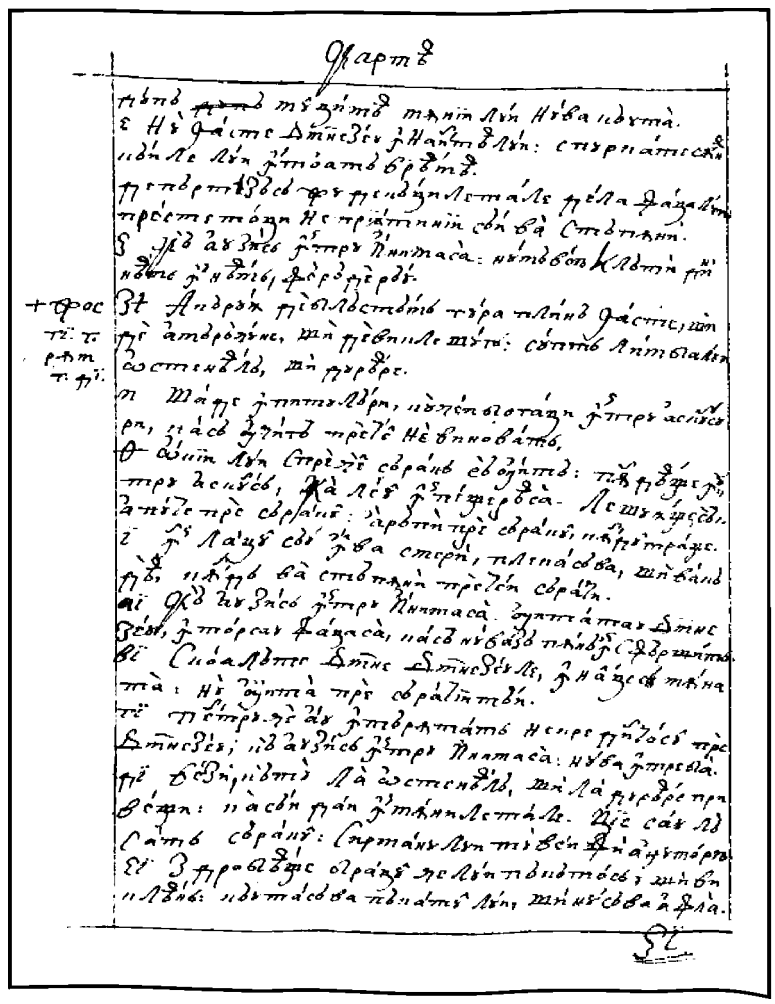

65v

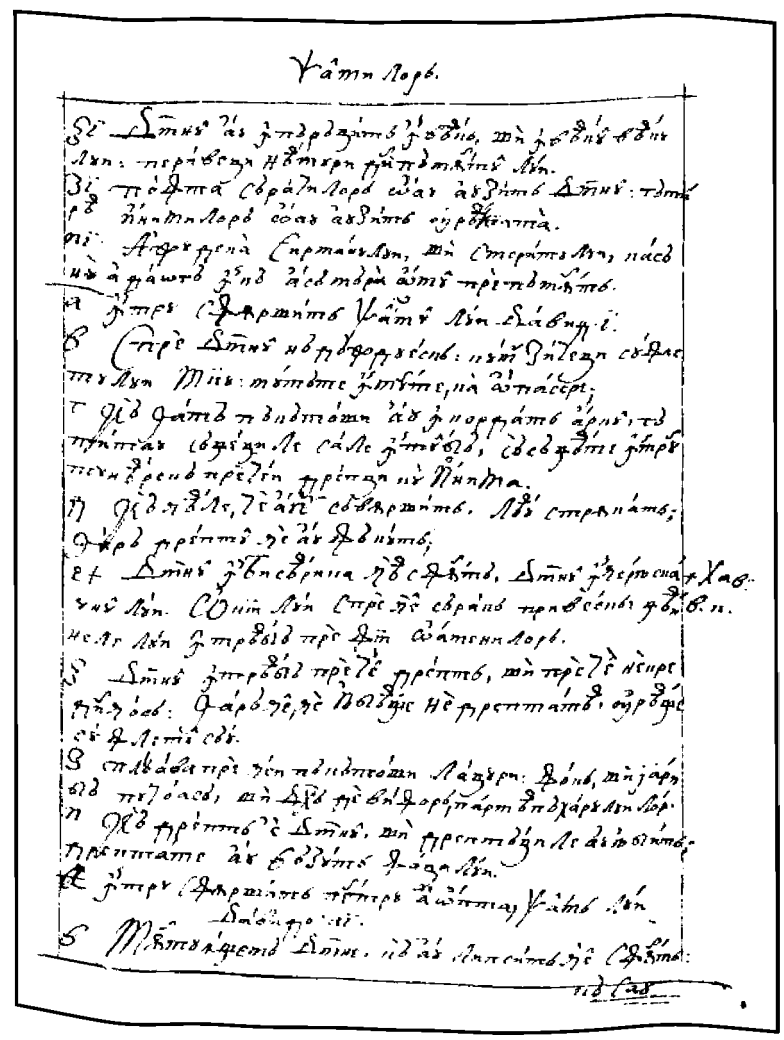

66r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

66v

67r

67v

68r

70v

71r

71v

72r

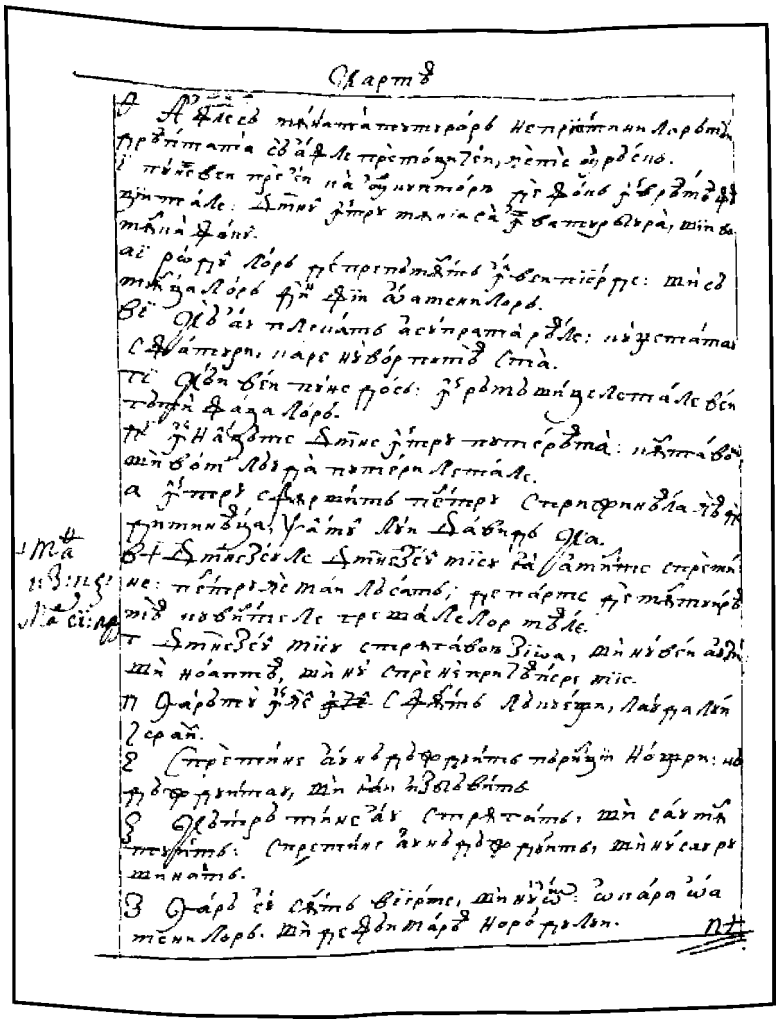

72v

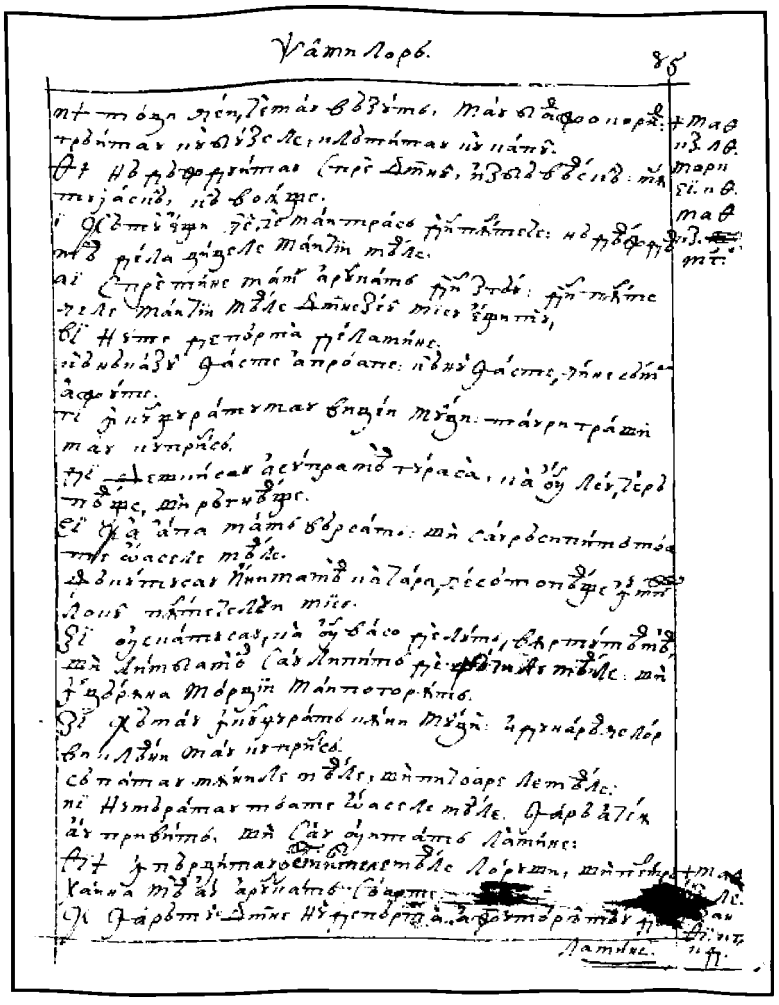

73r

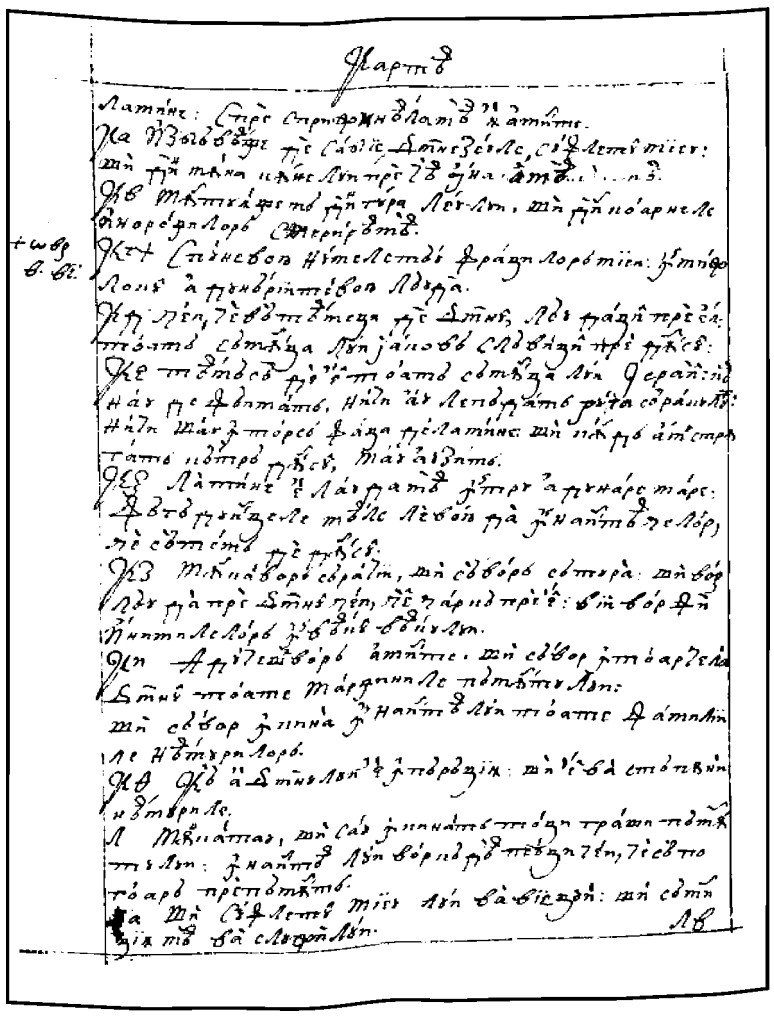

73v

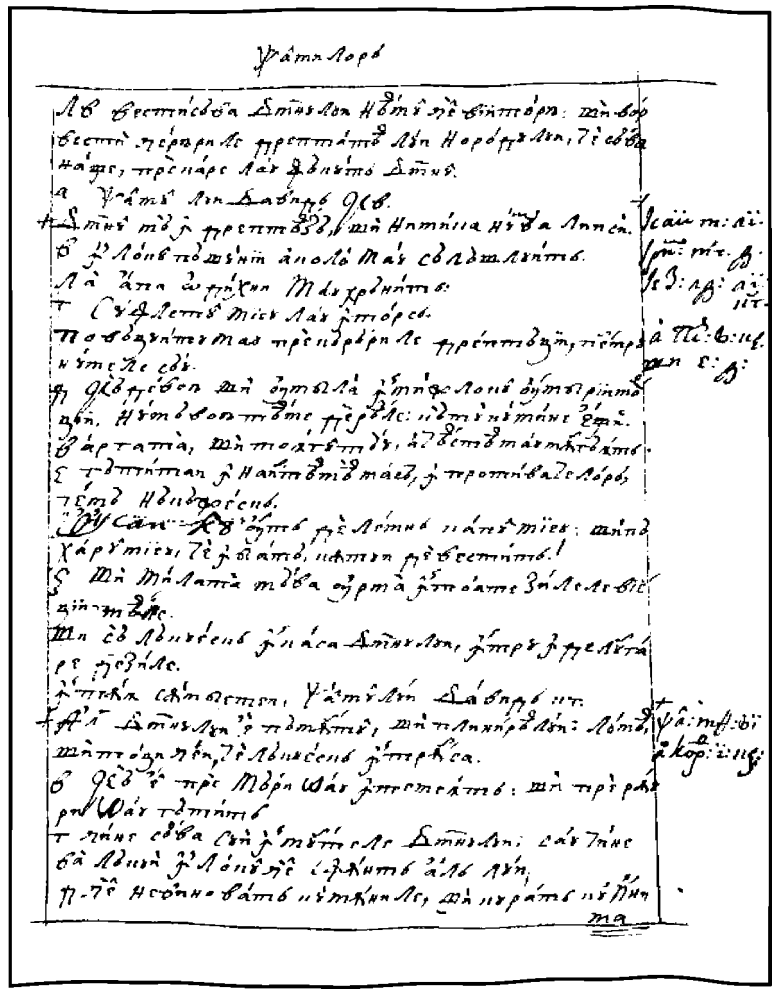

74r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

74v

75r

75v

76r

CARTEA PSALMILOR

FACSIMILE

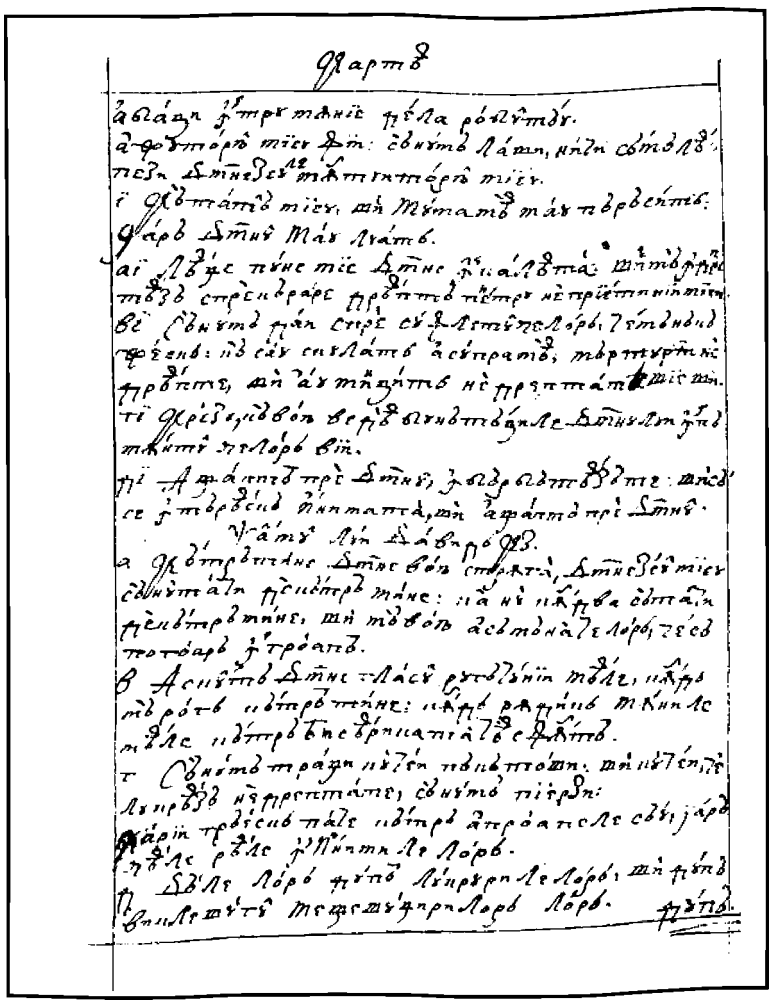

76v

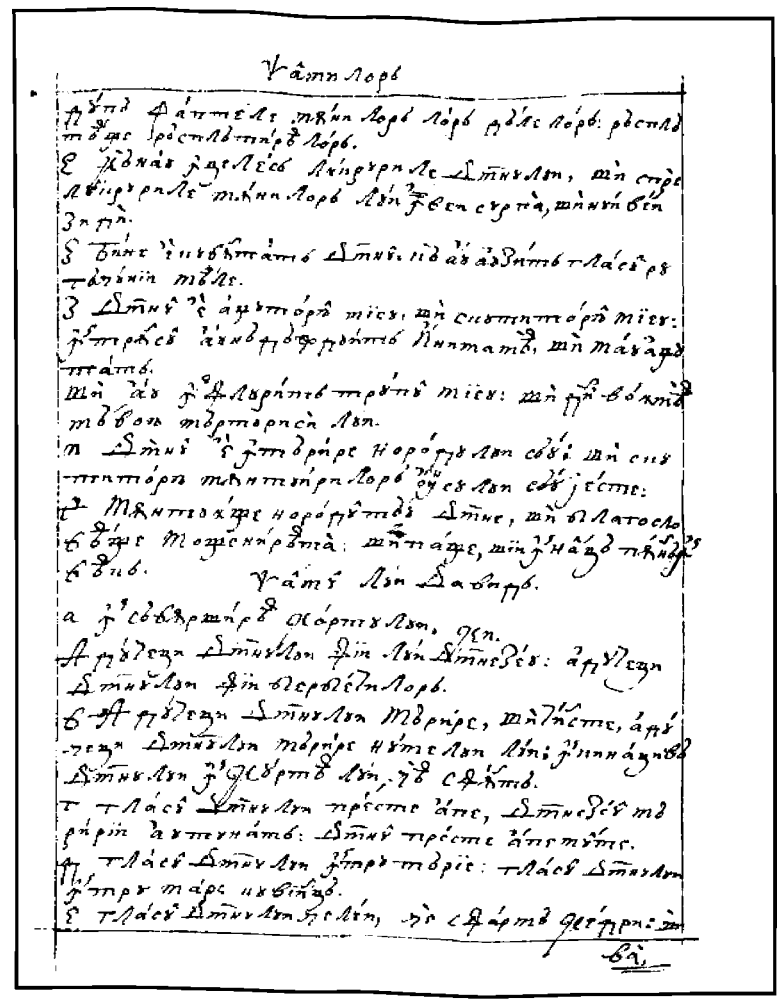

77r

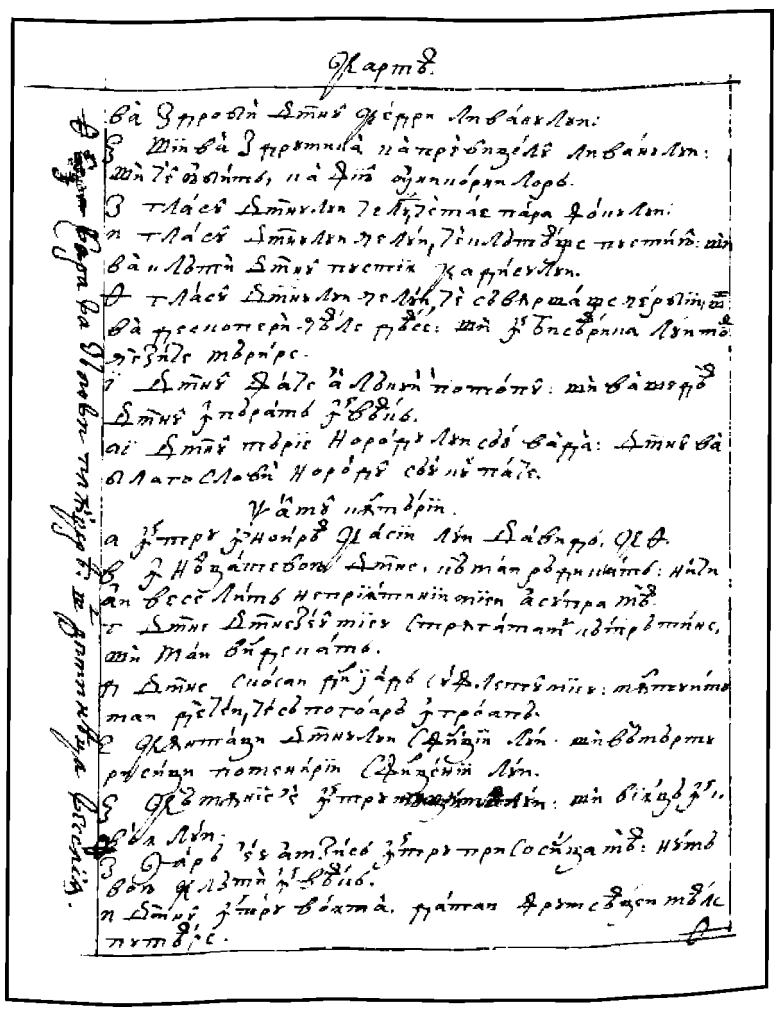

77v

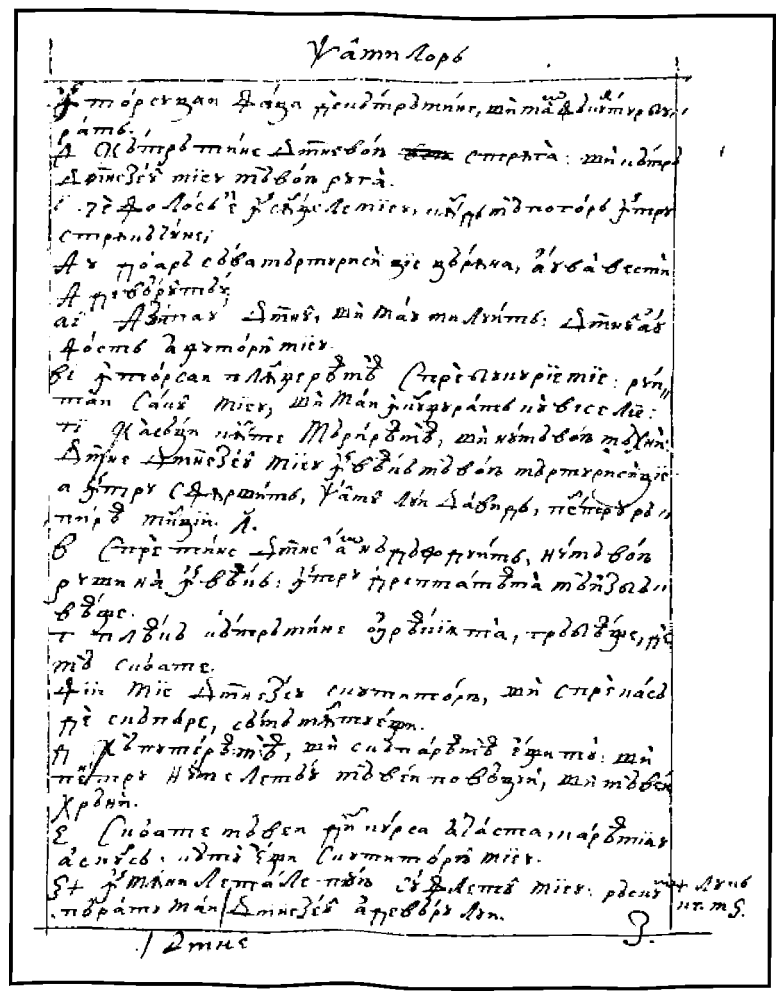

78r

78v

79r

79v

80r

80v

81r

81v

82r

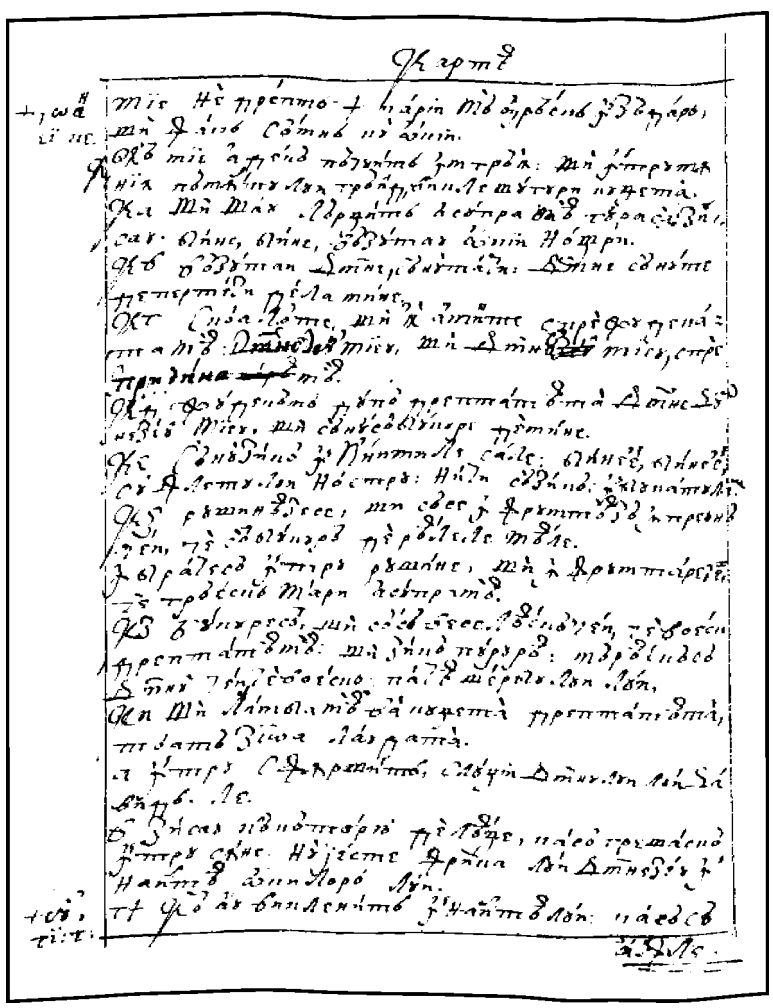

82v

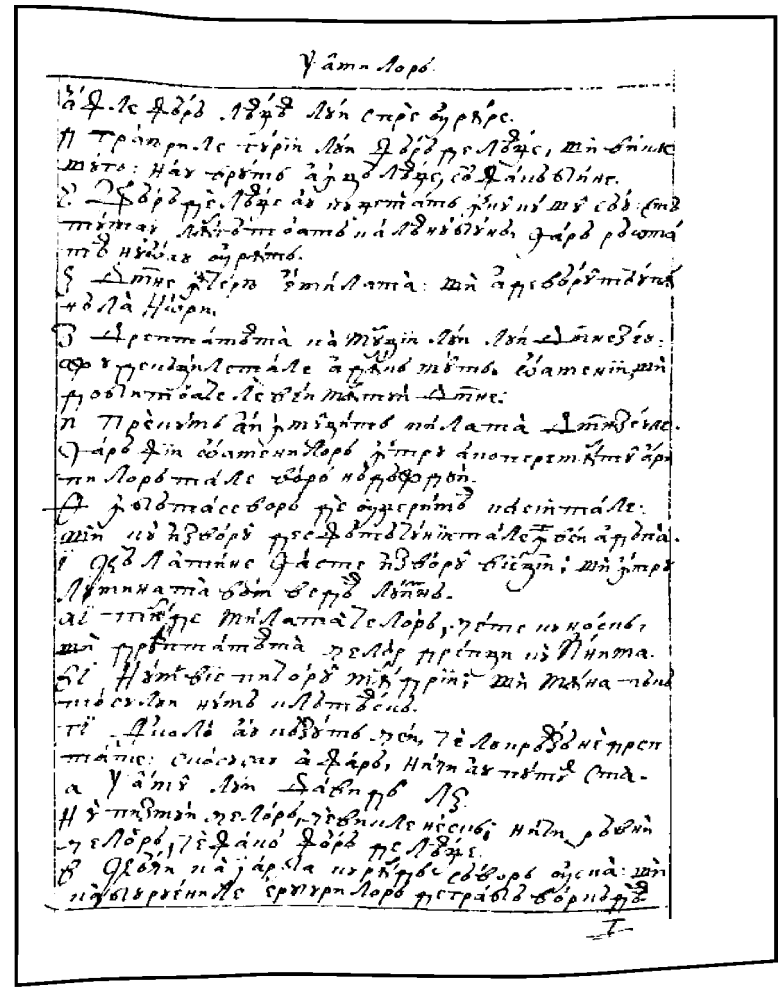

83r

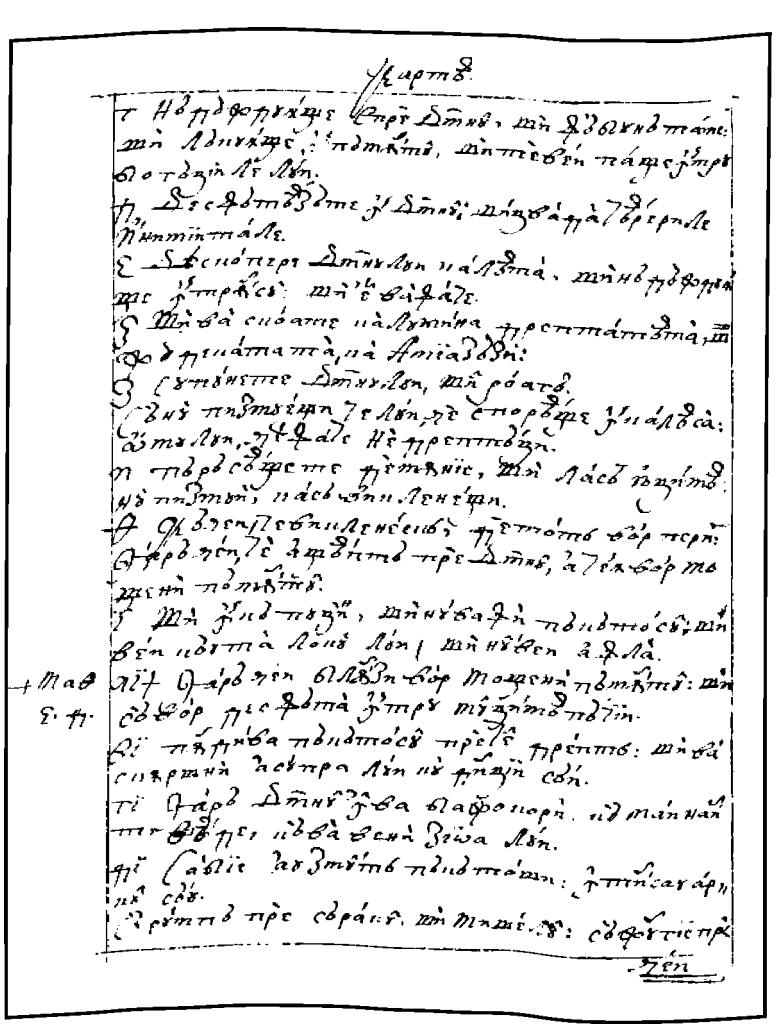

83v

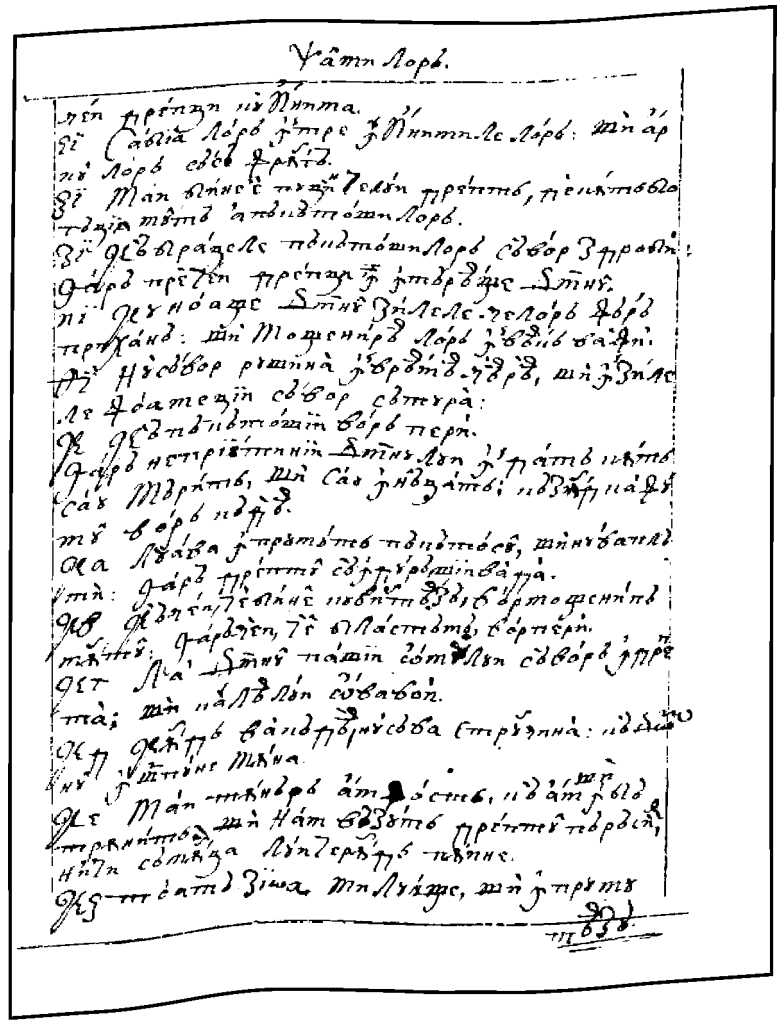

84r

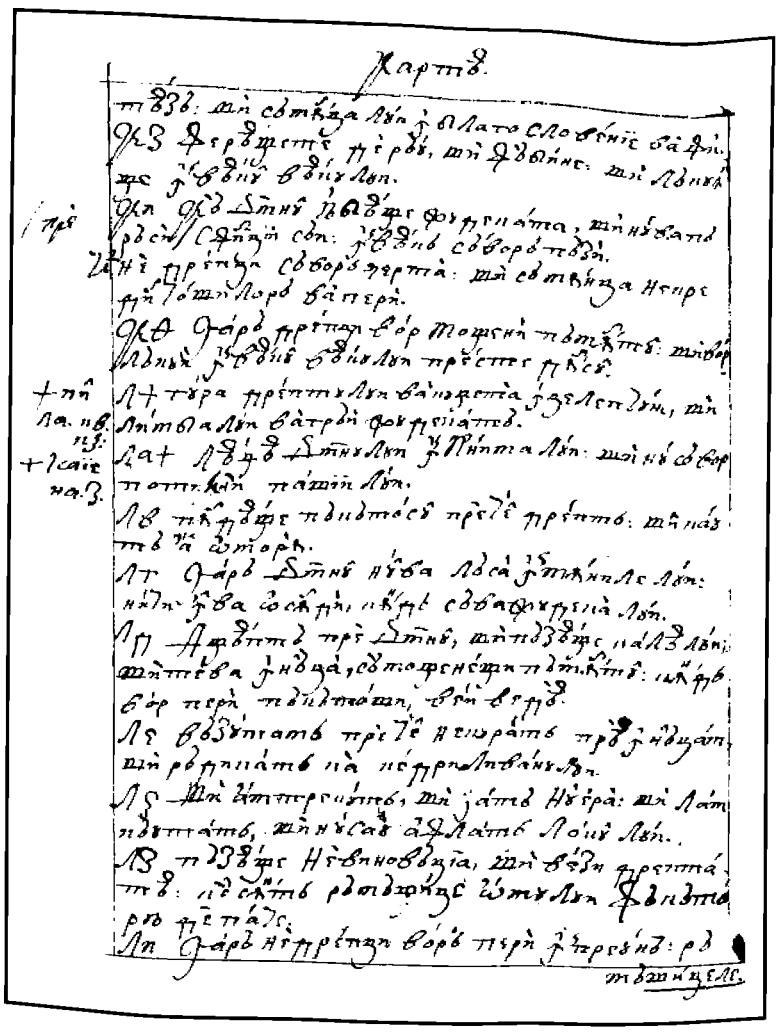

84v

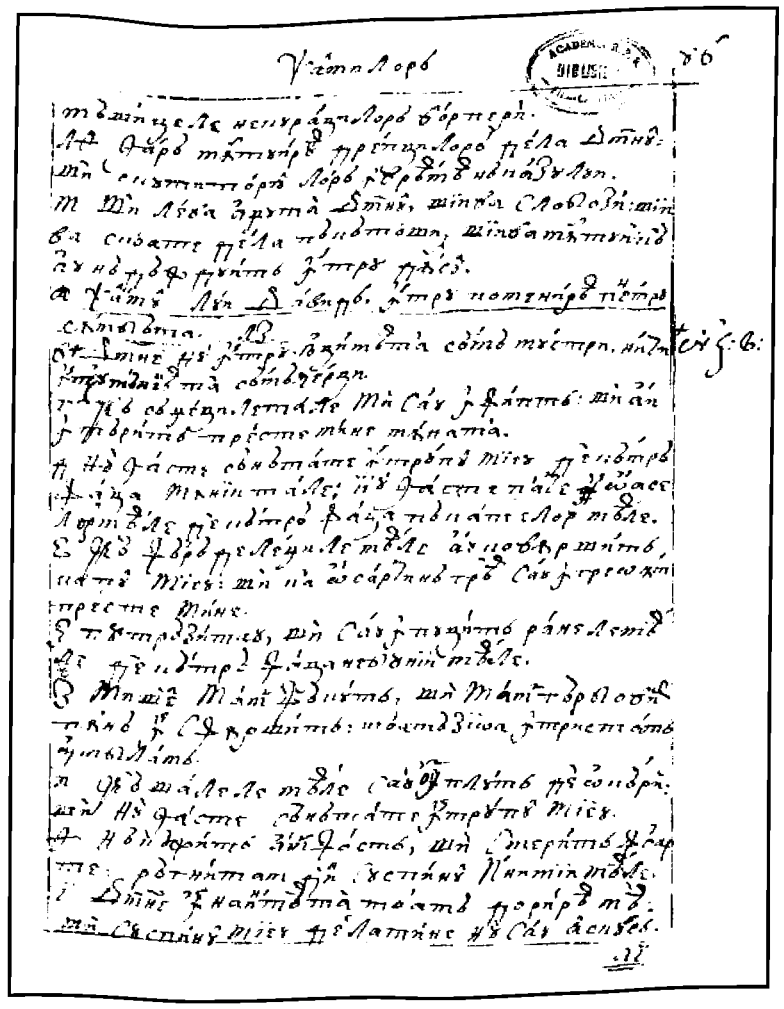

85r

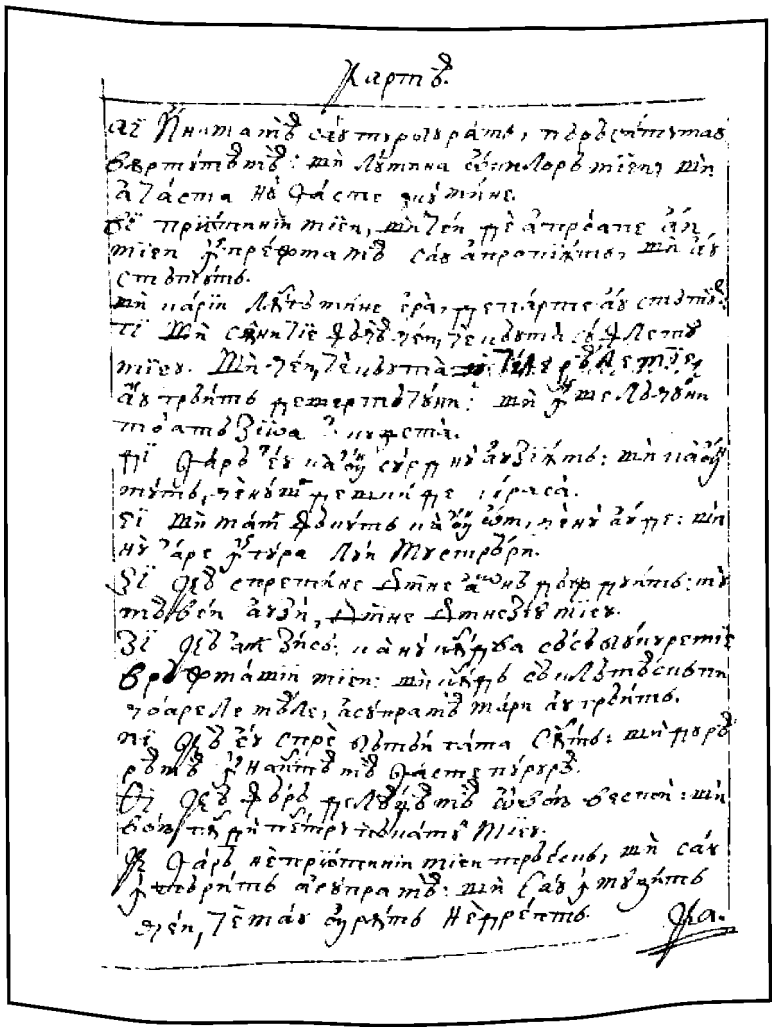

85v

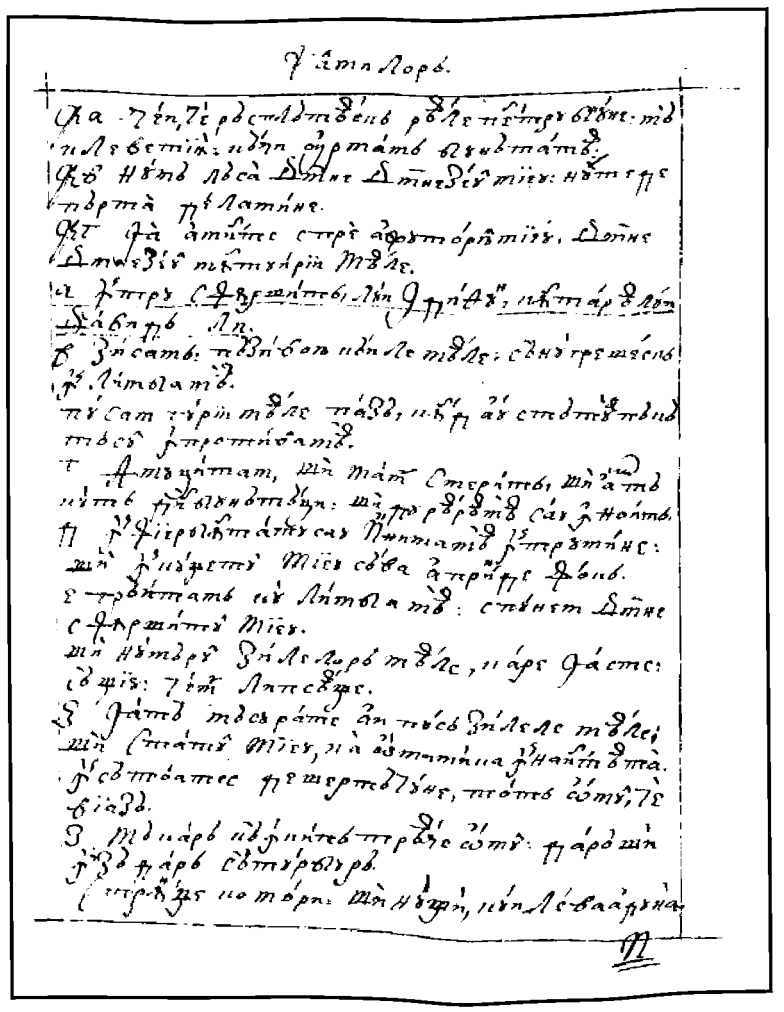

86r

86v

87r

87v

88r

CARTEA PSALMILOR

FACSIMILE

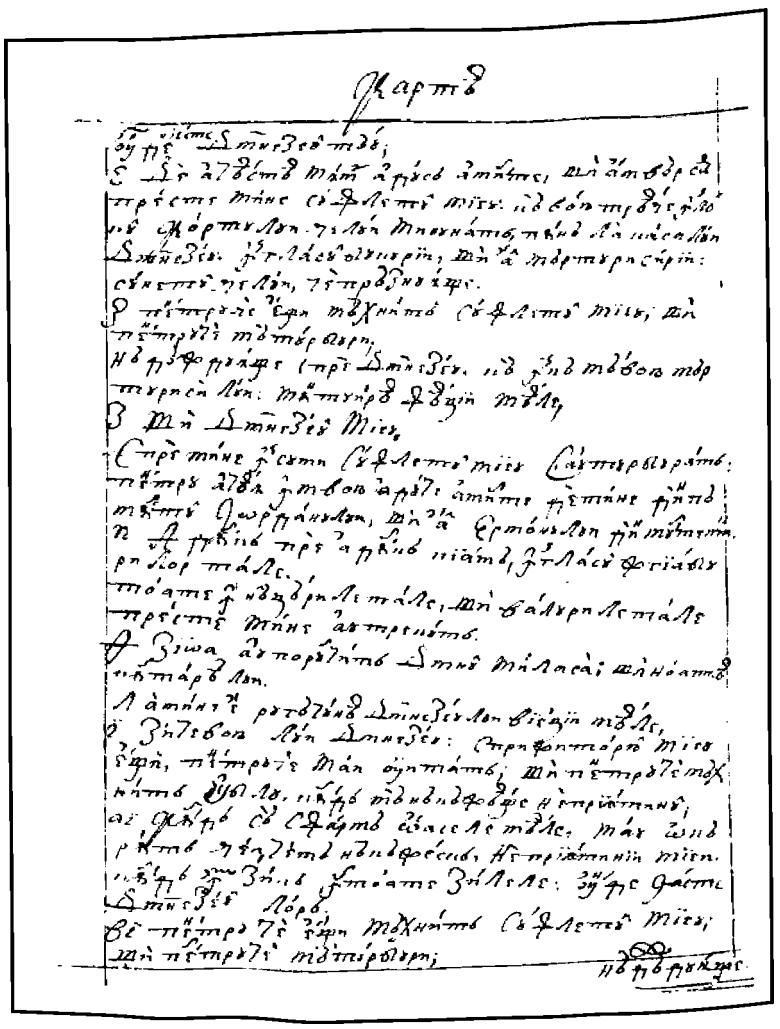

88v

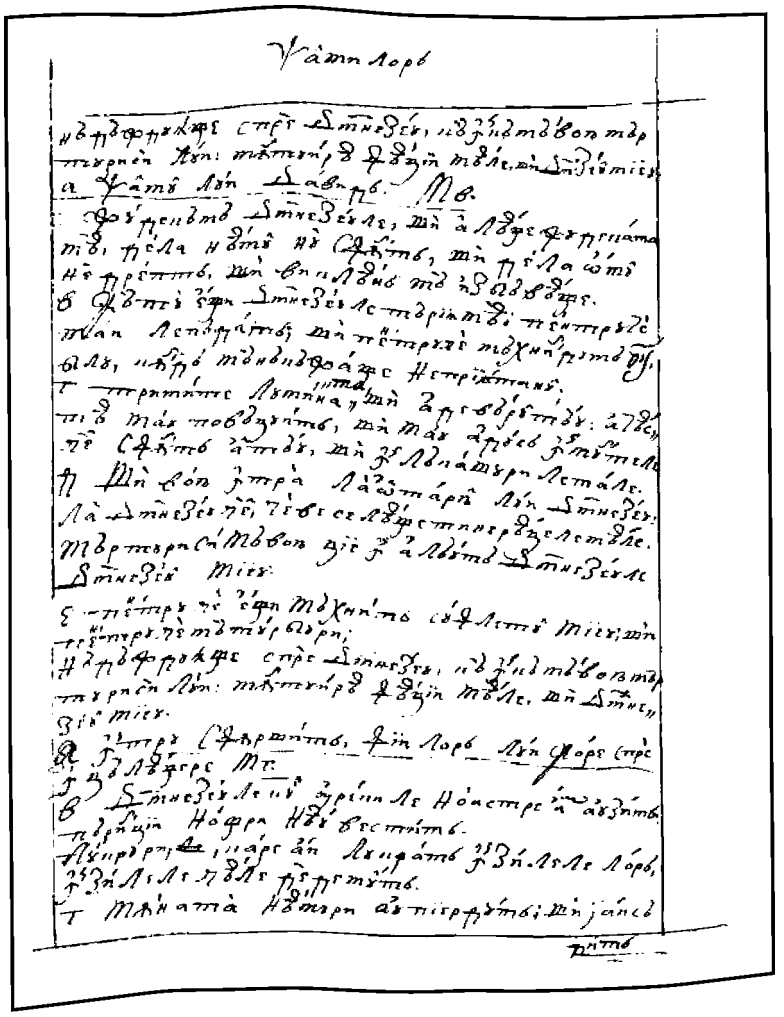

89r

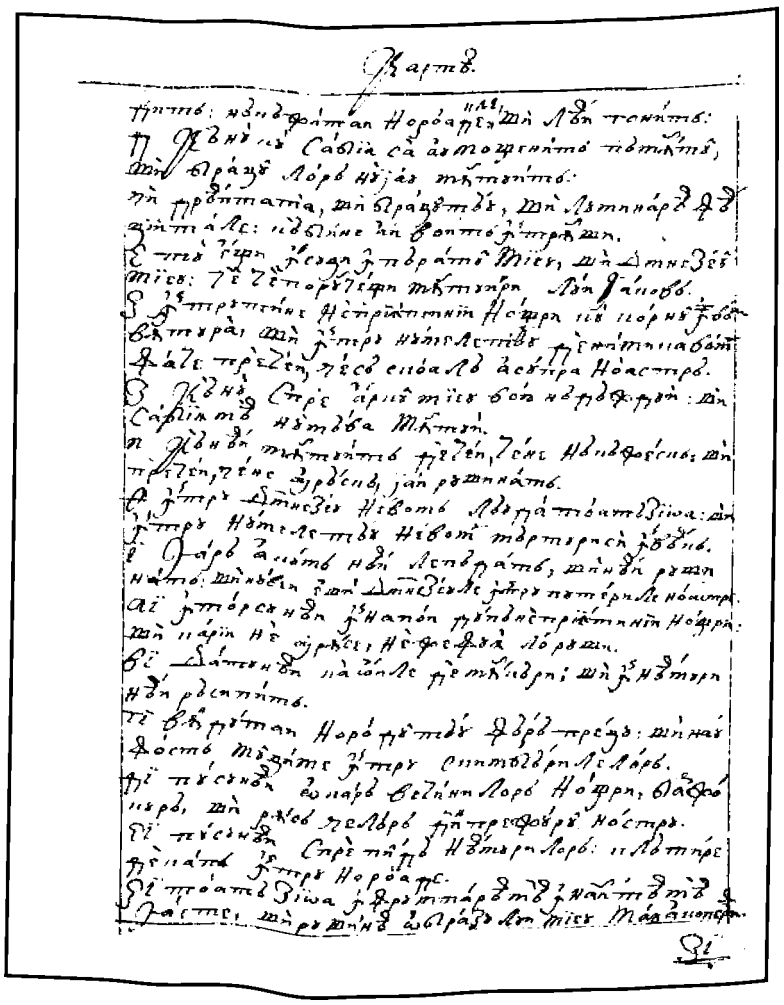

89v

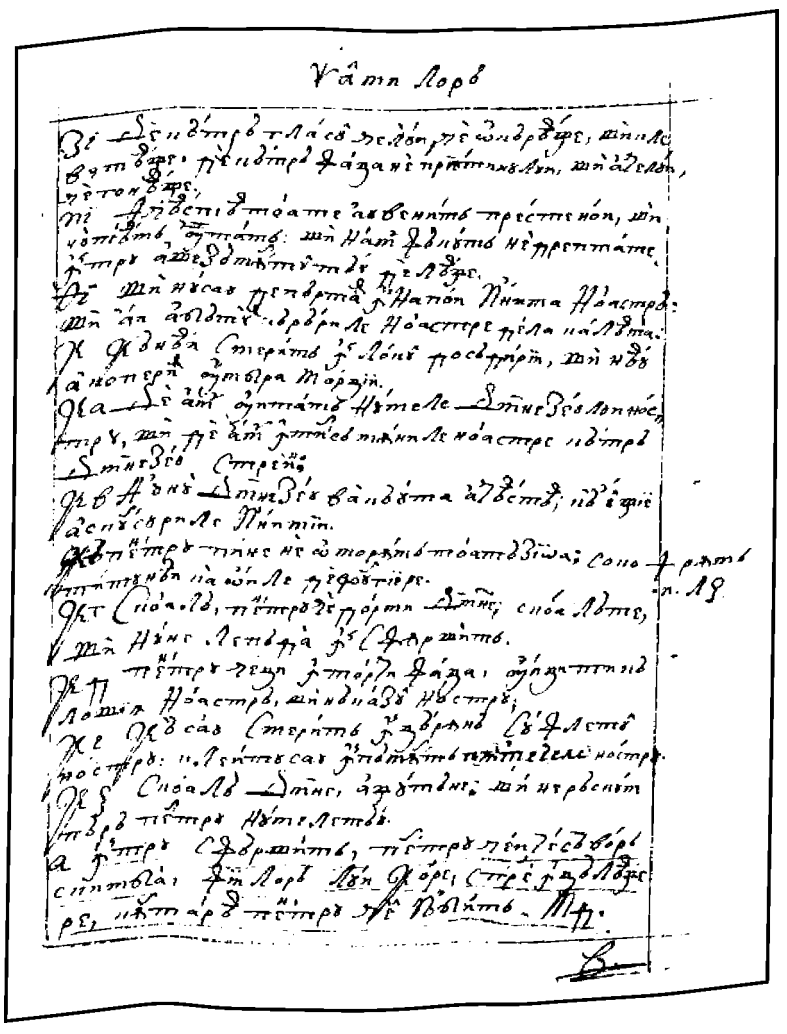

90r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

90v

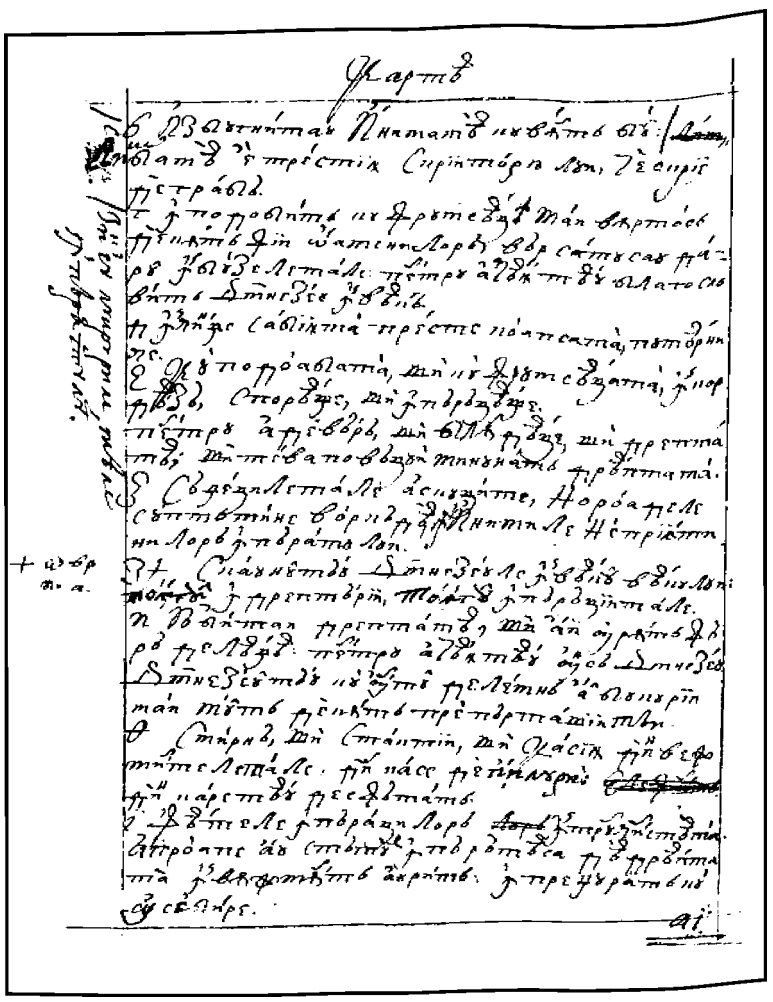

90

91r

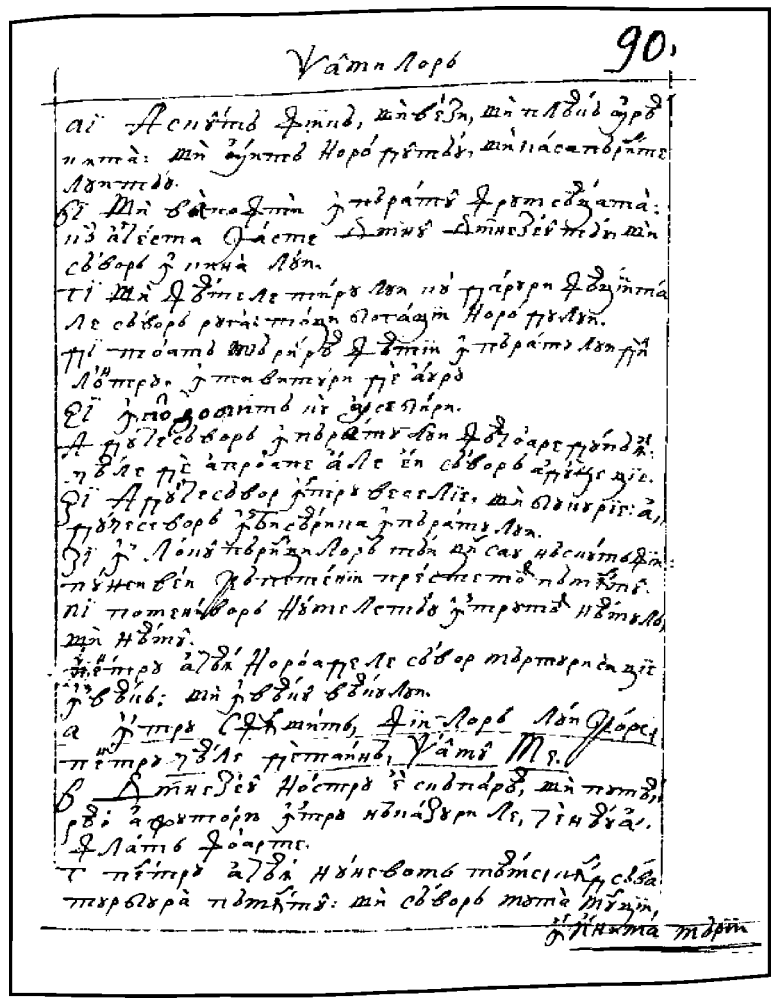

91

91v

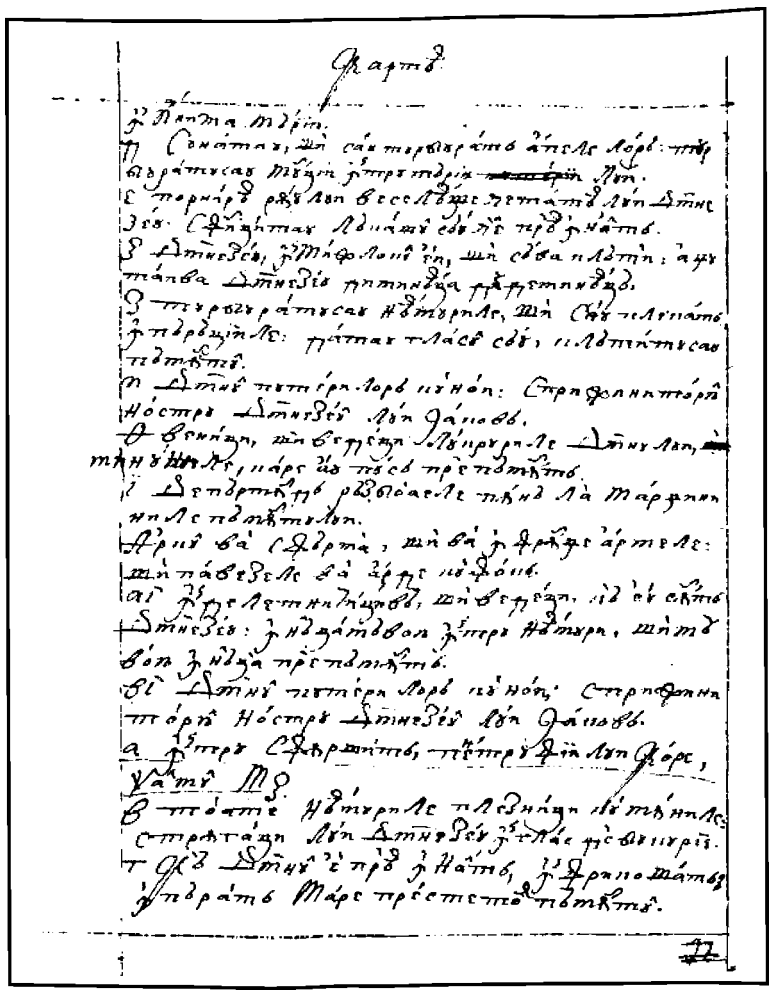

92

92r

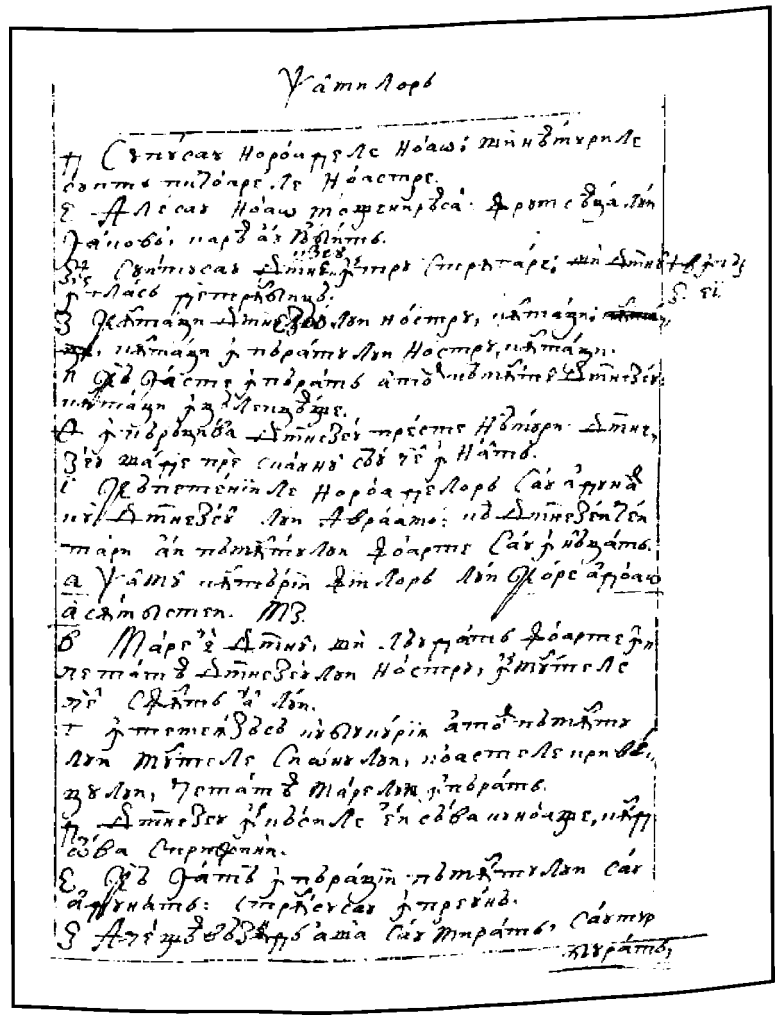

92v

93r

93v

94r

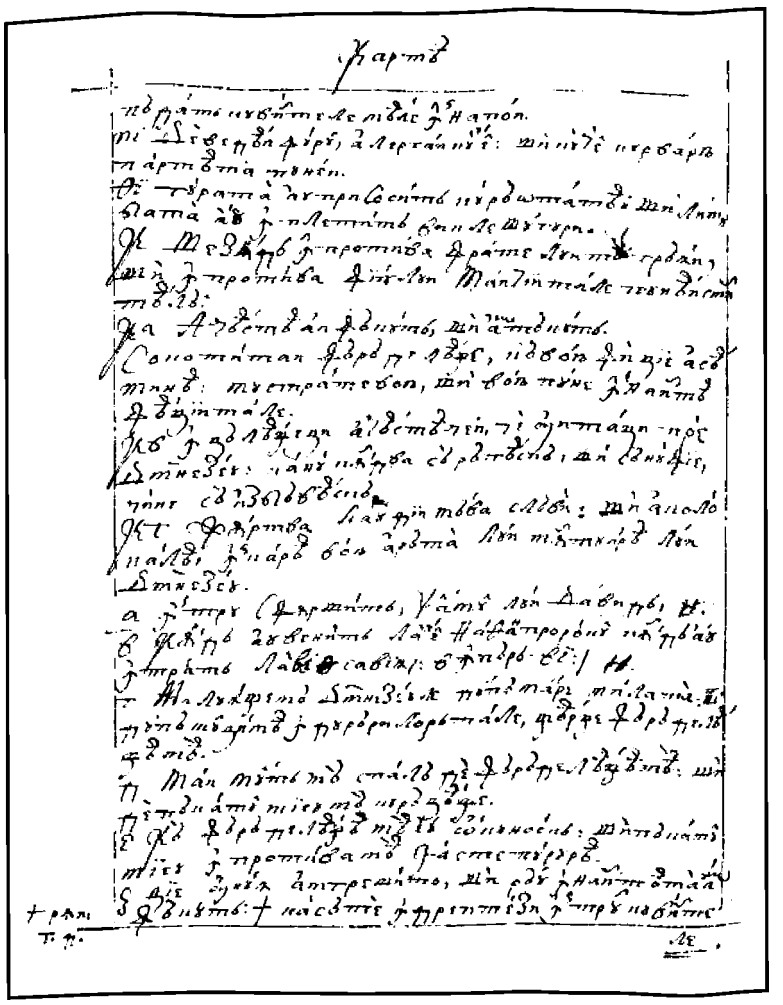

94v

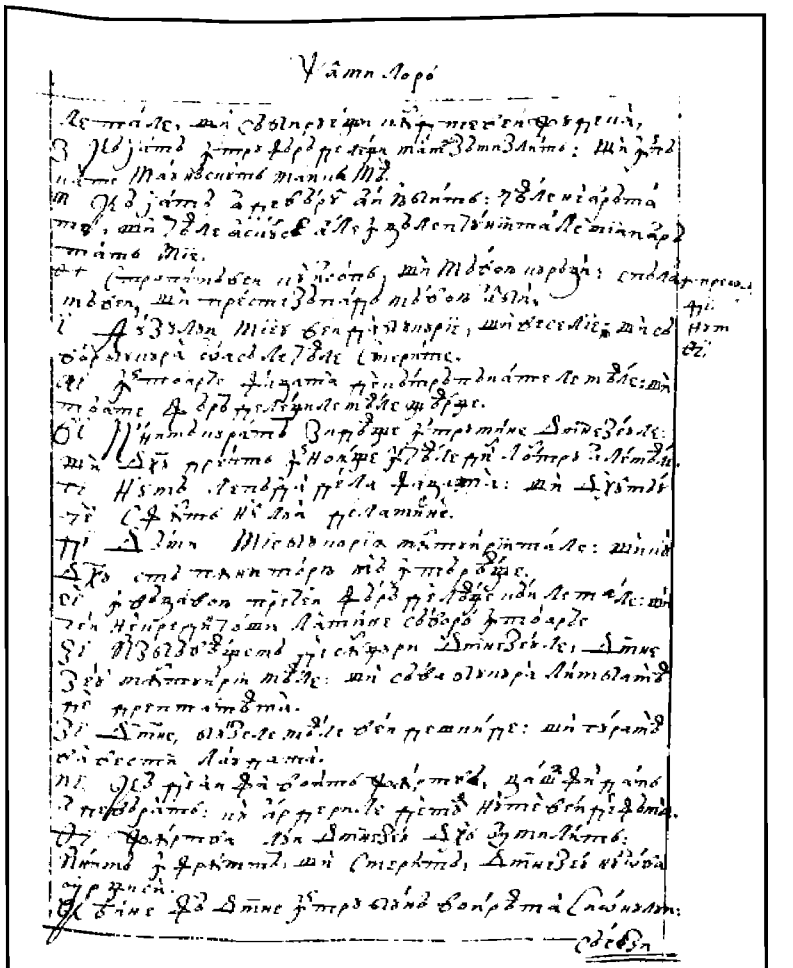

95r

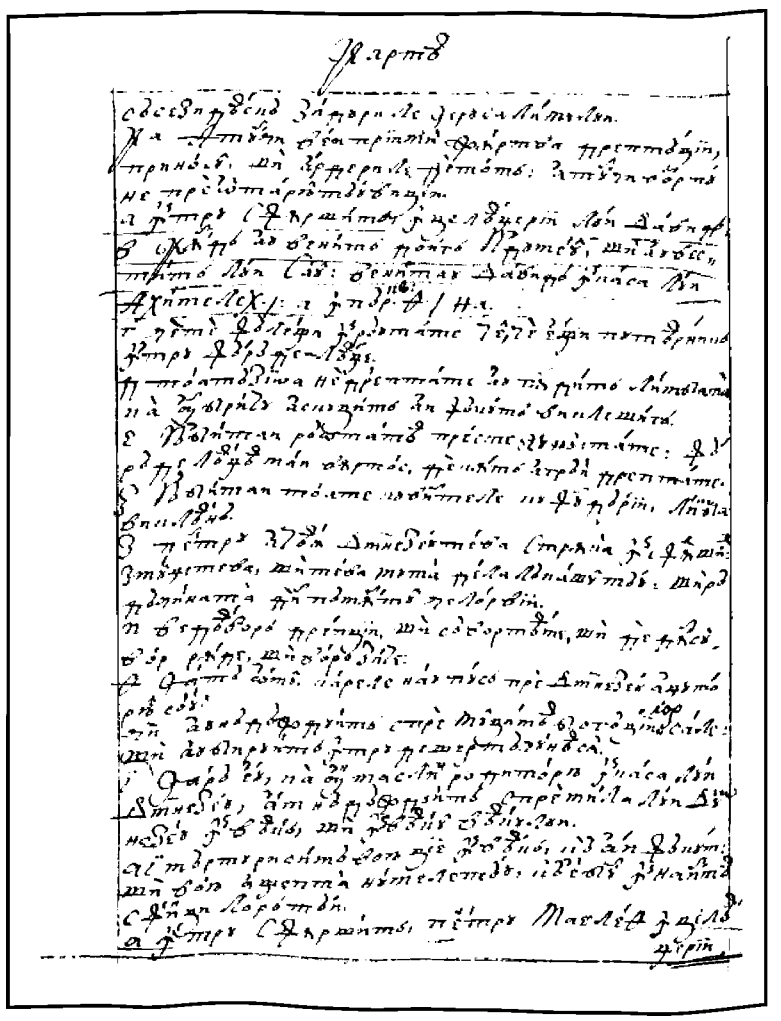

95v

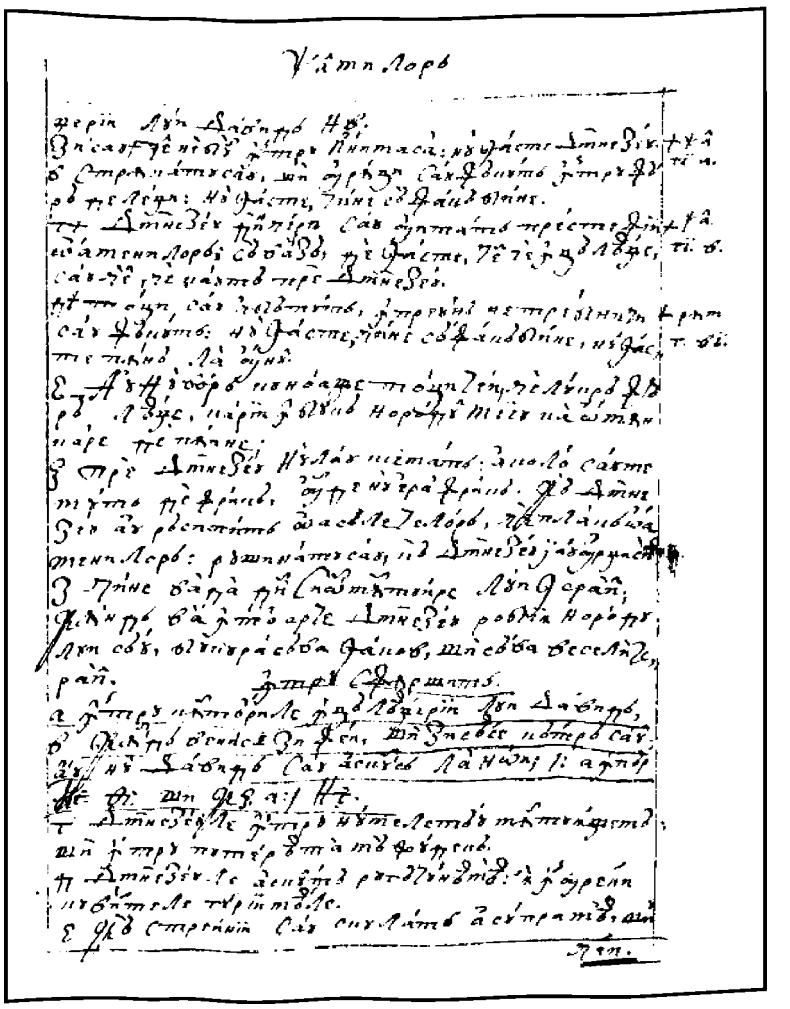

96r

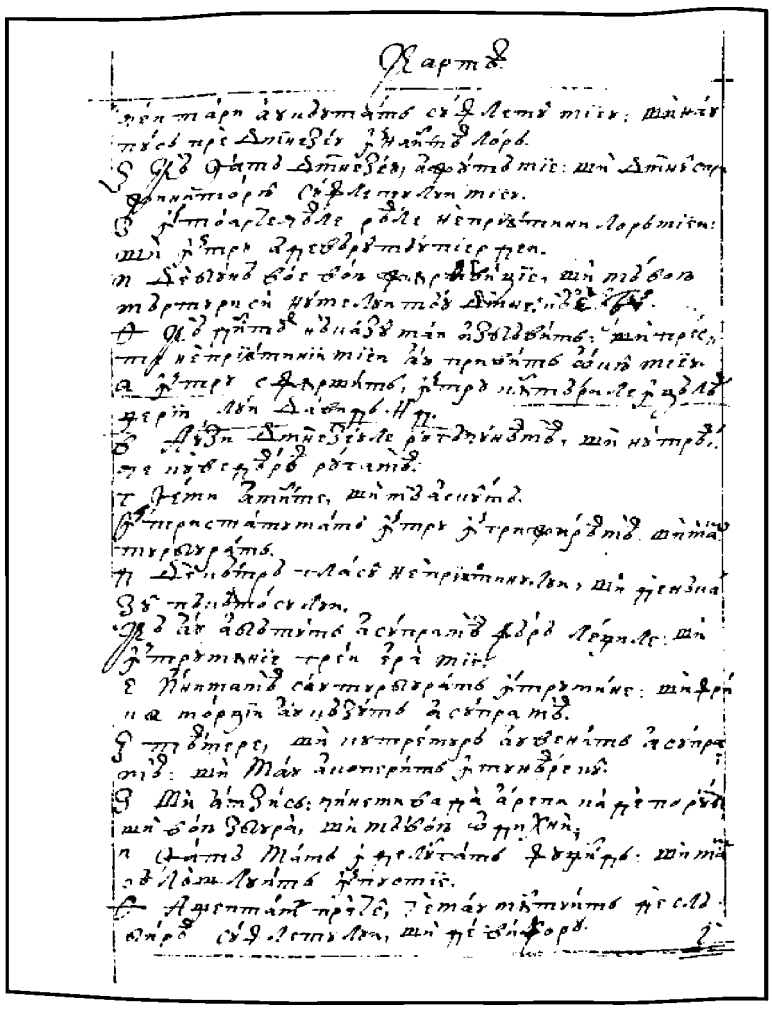

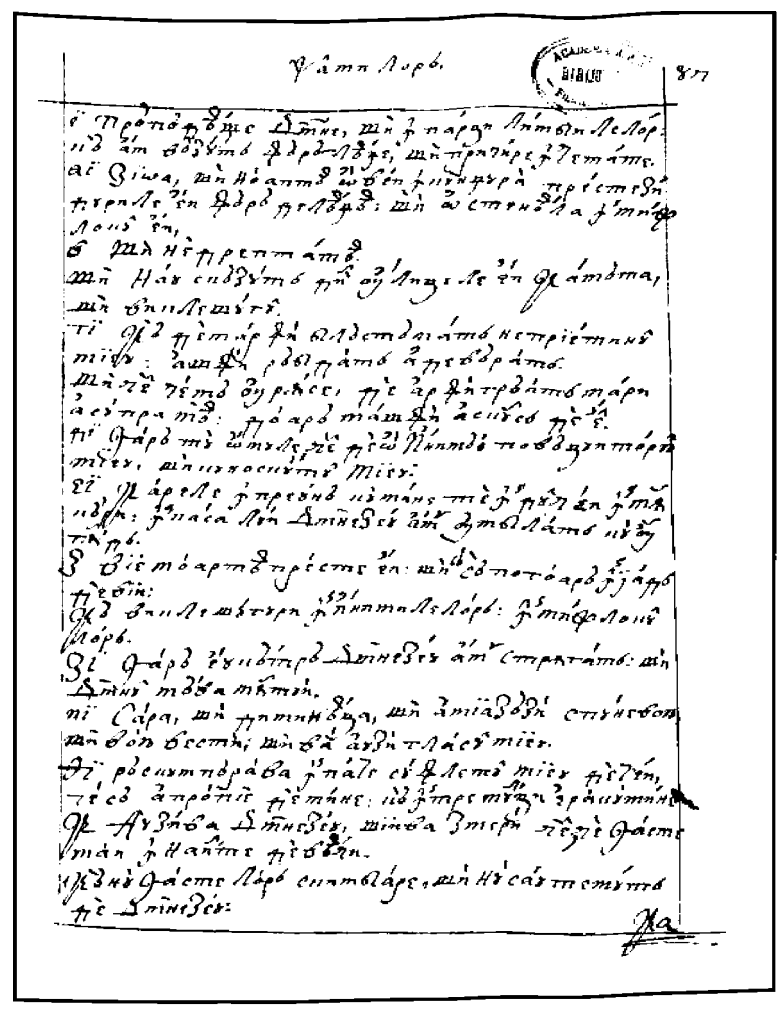

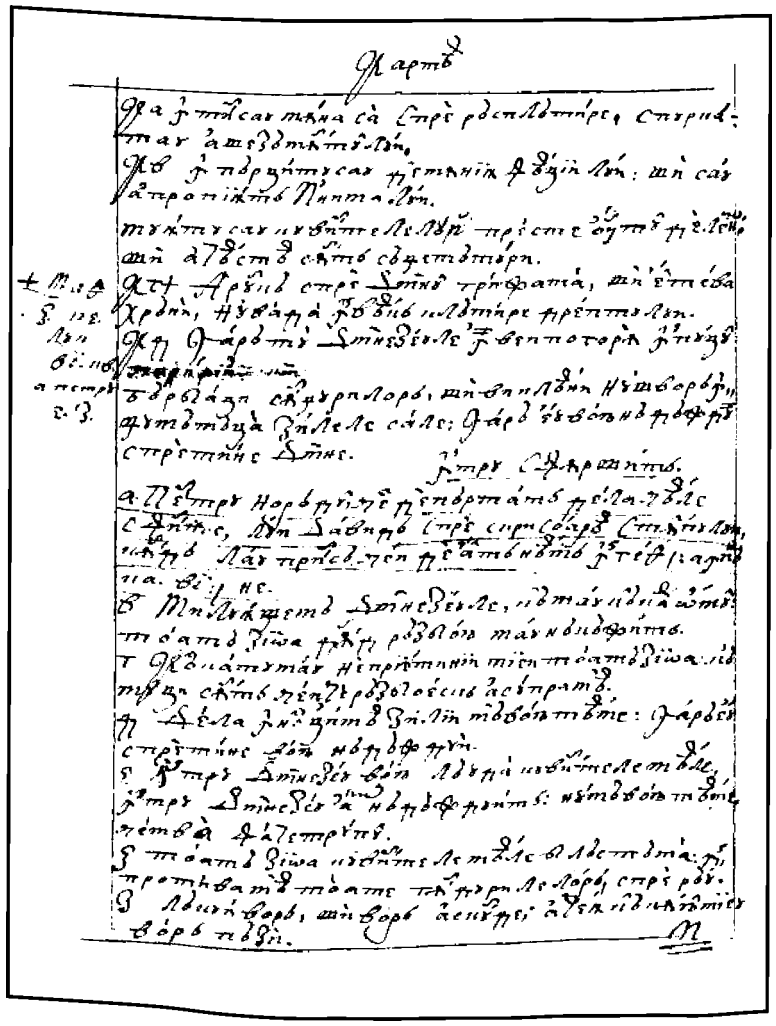

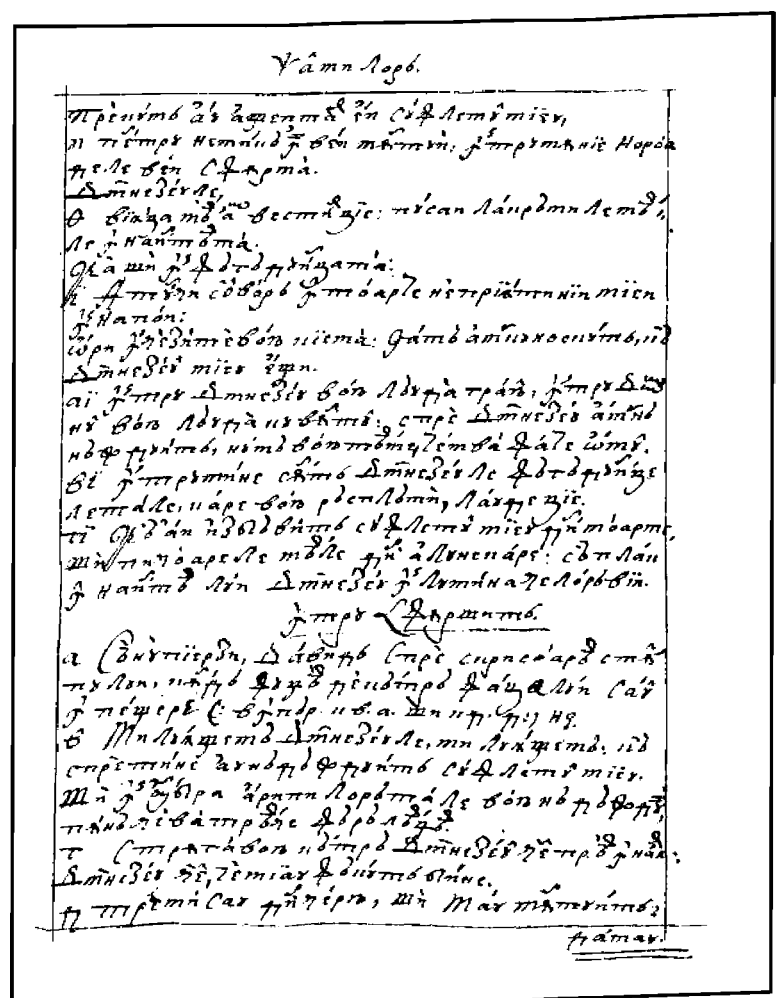

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

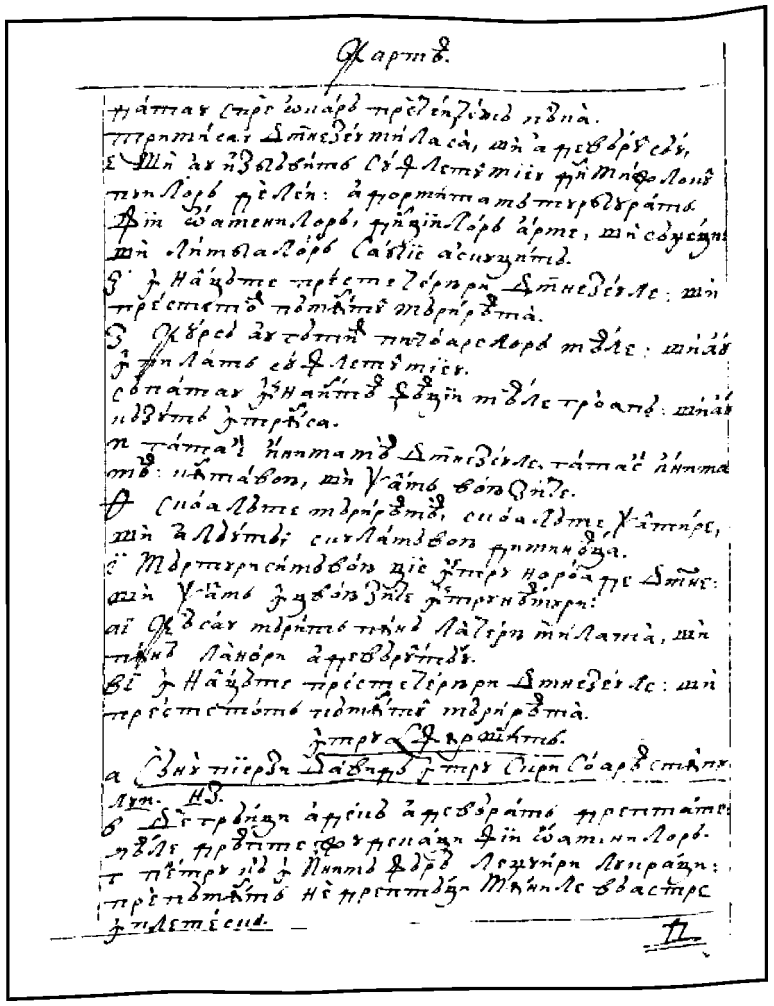

98v

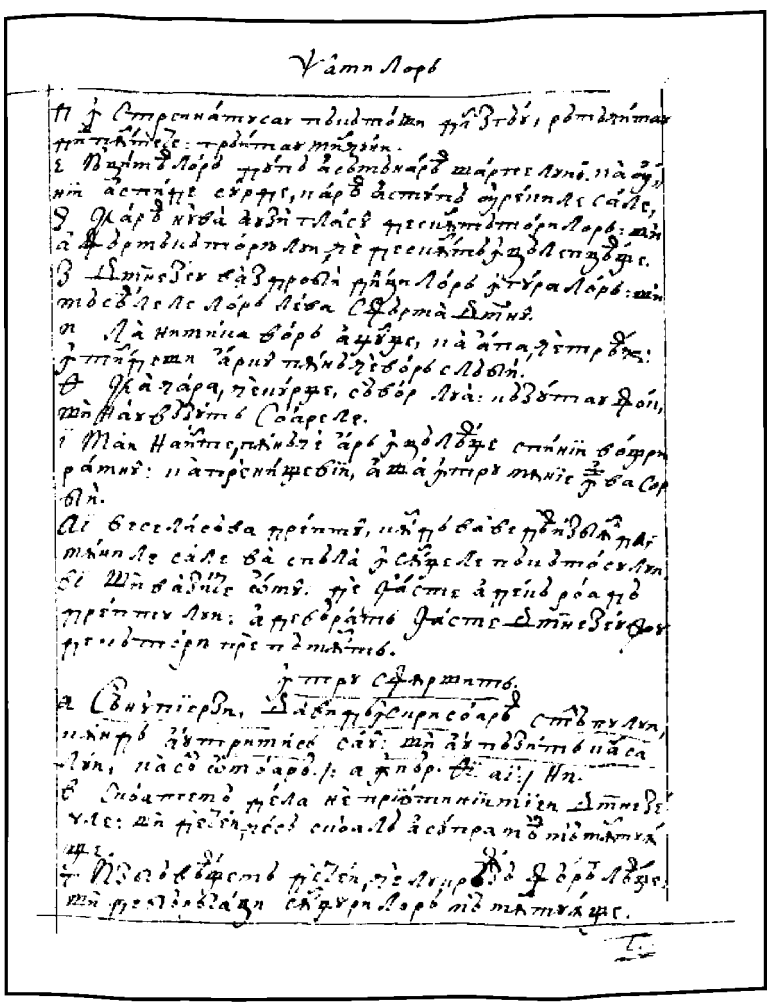

99r

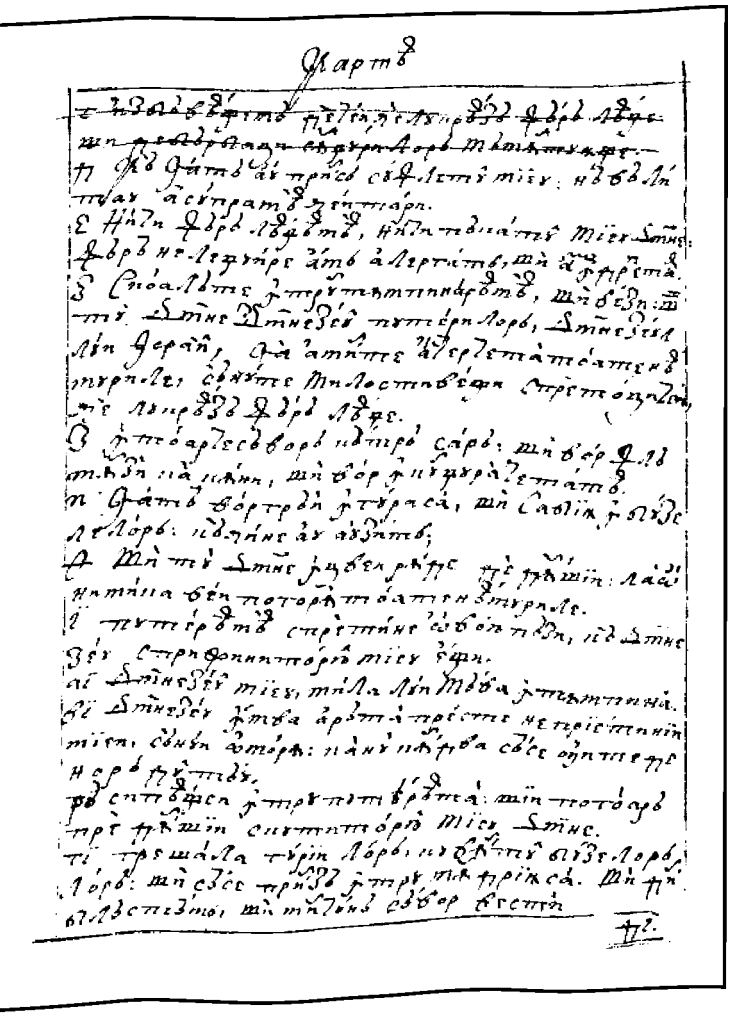

99v

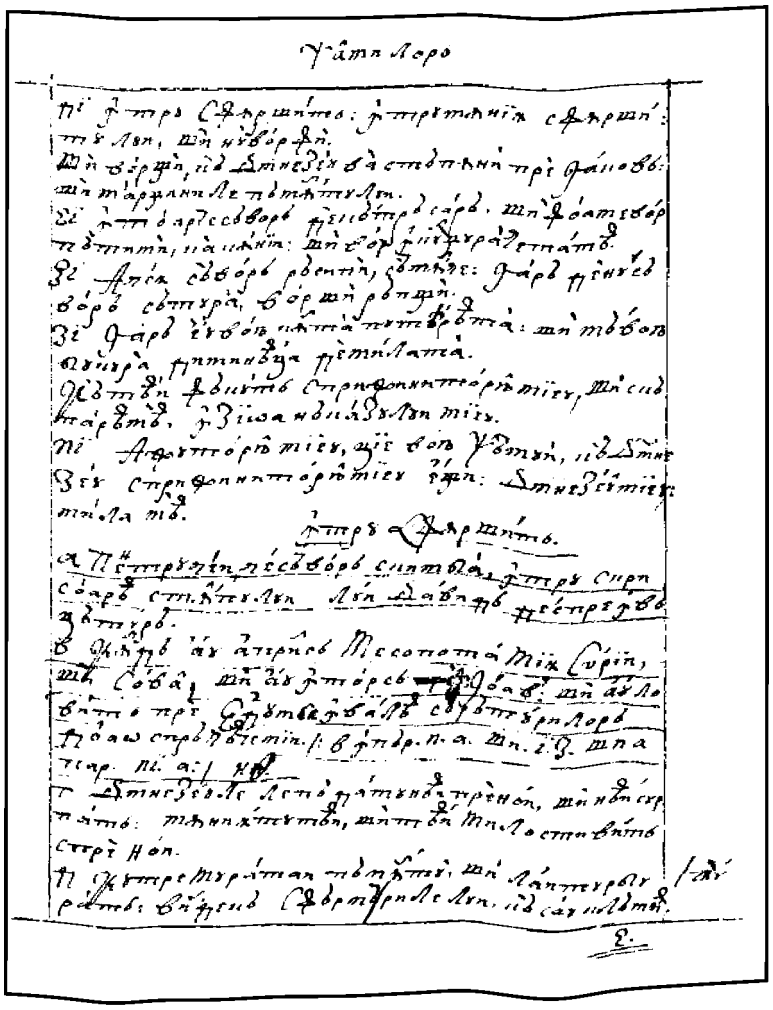

100r

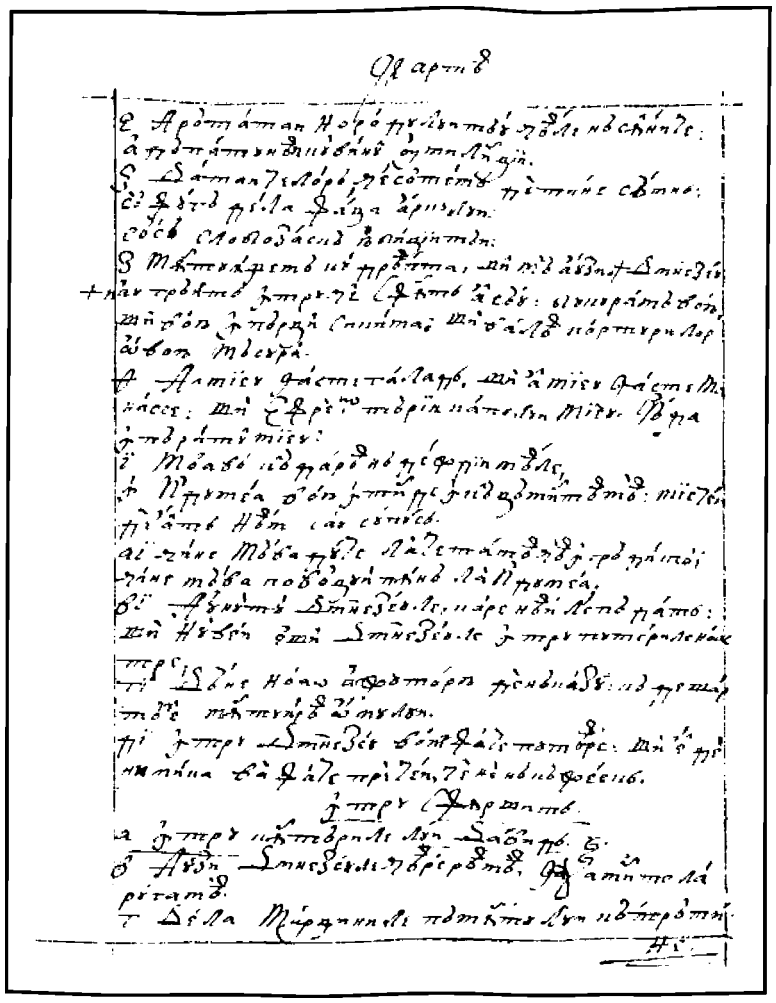

100v

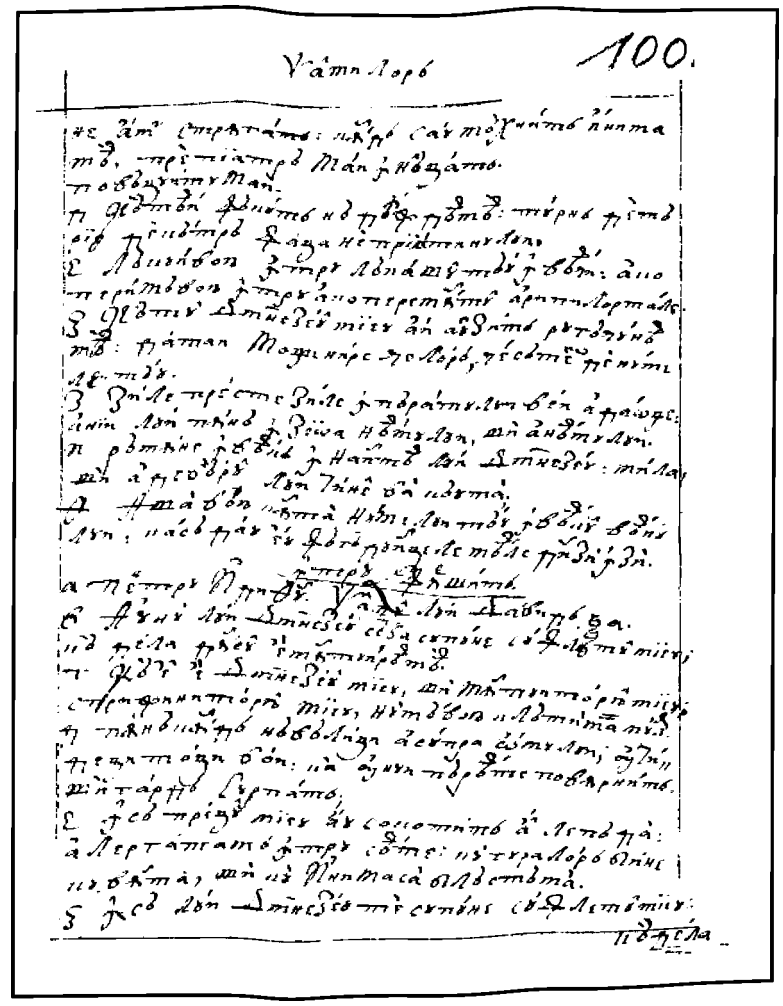

101r

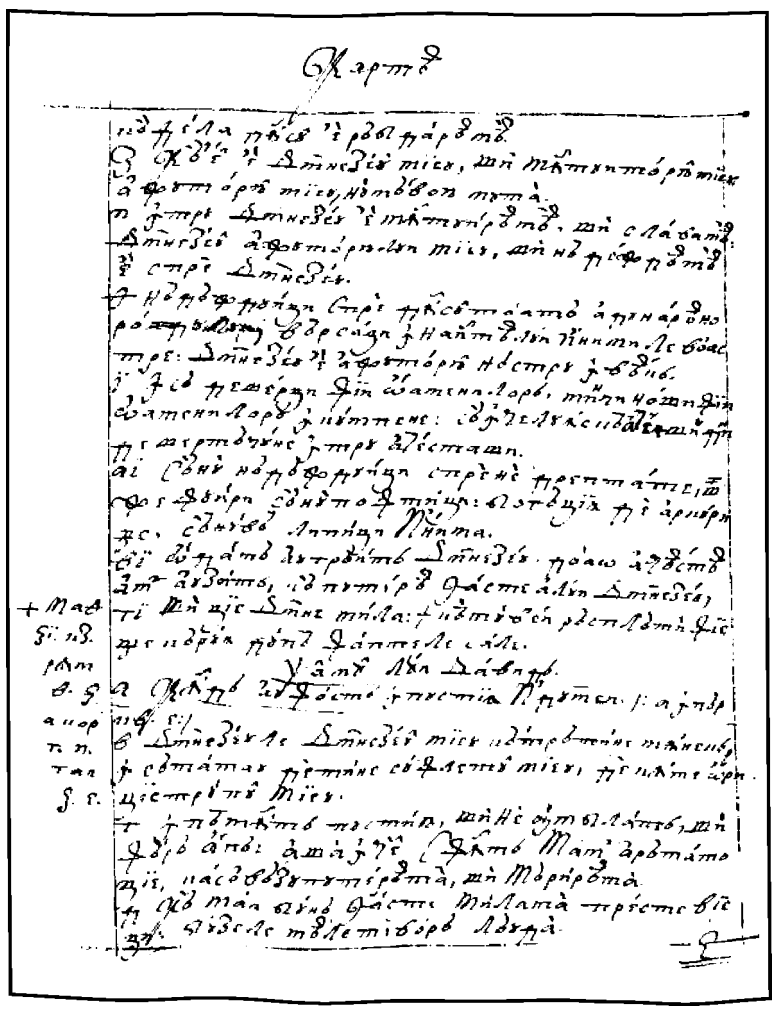

101v

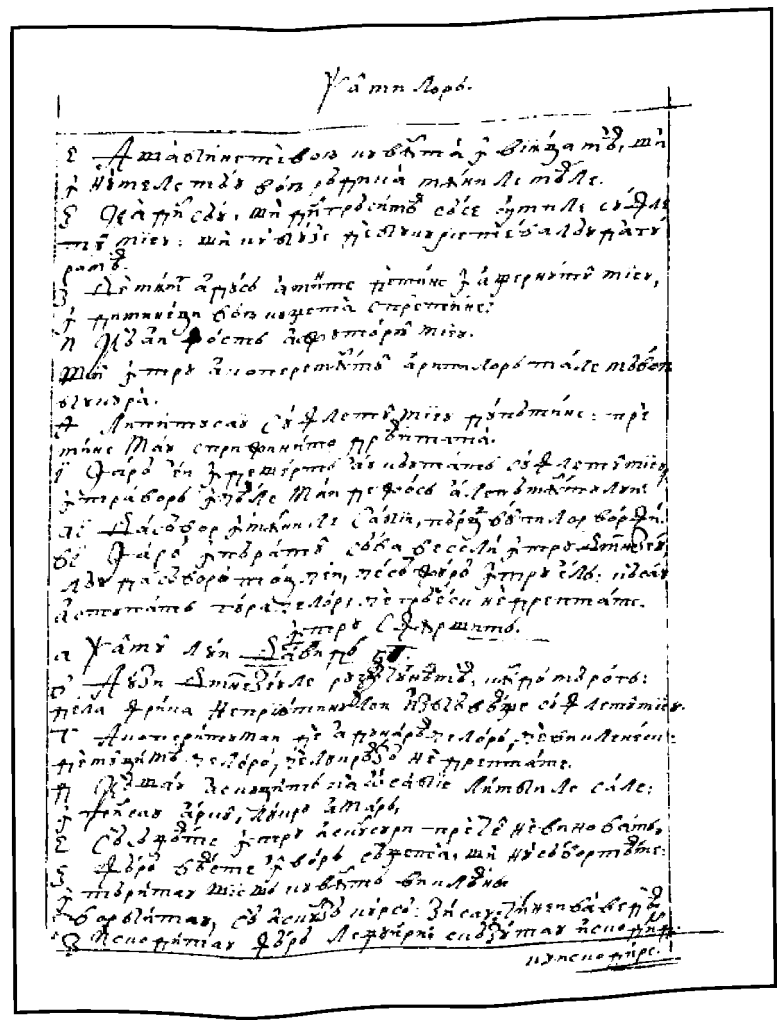

102r

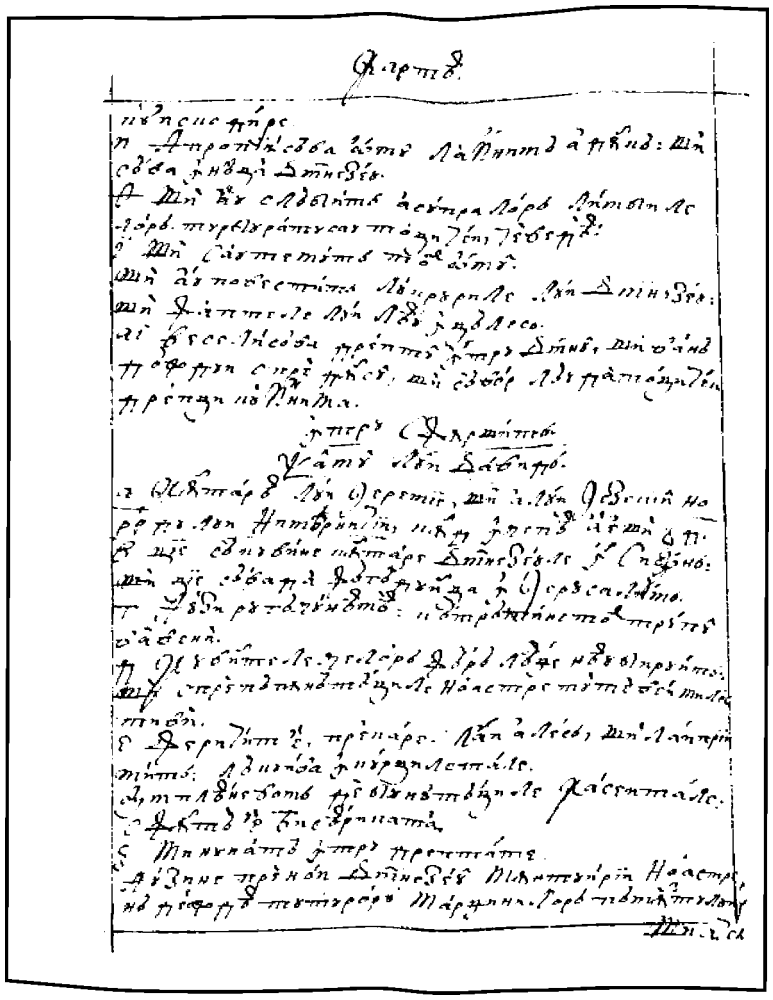

102v

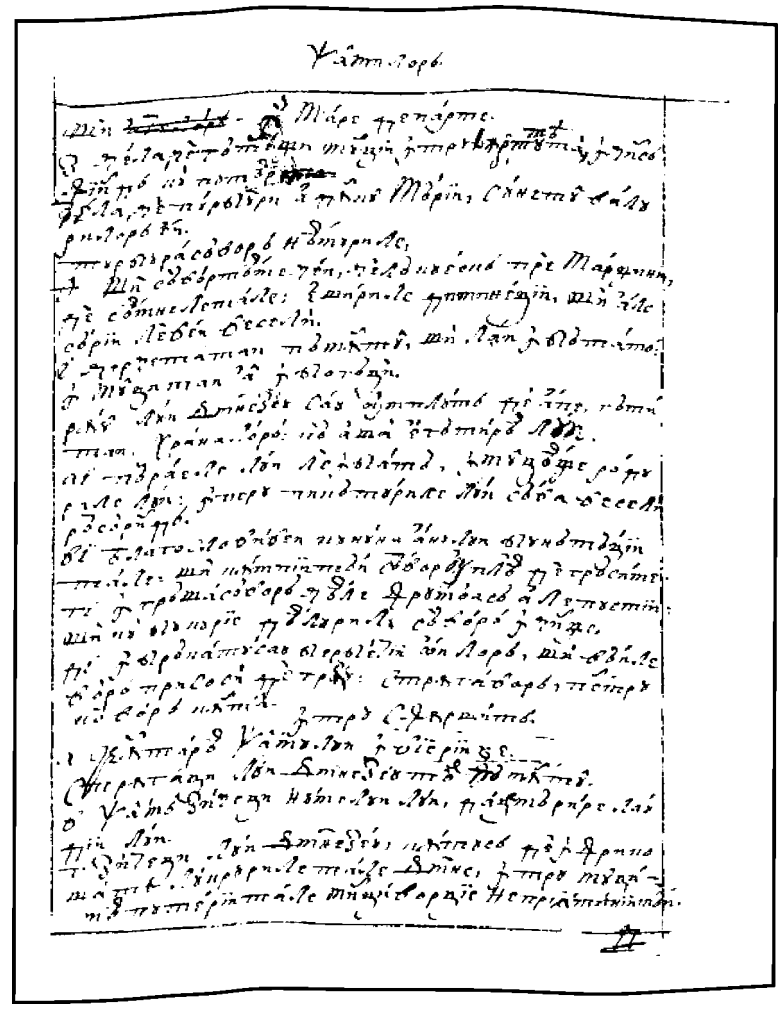

103r

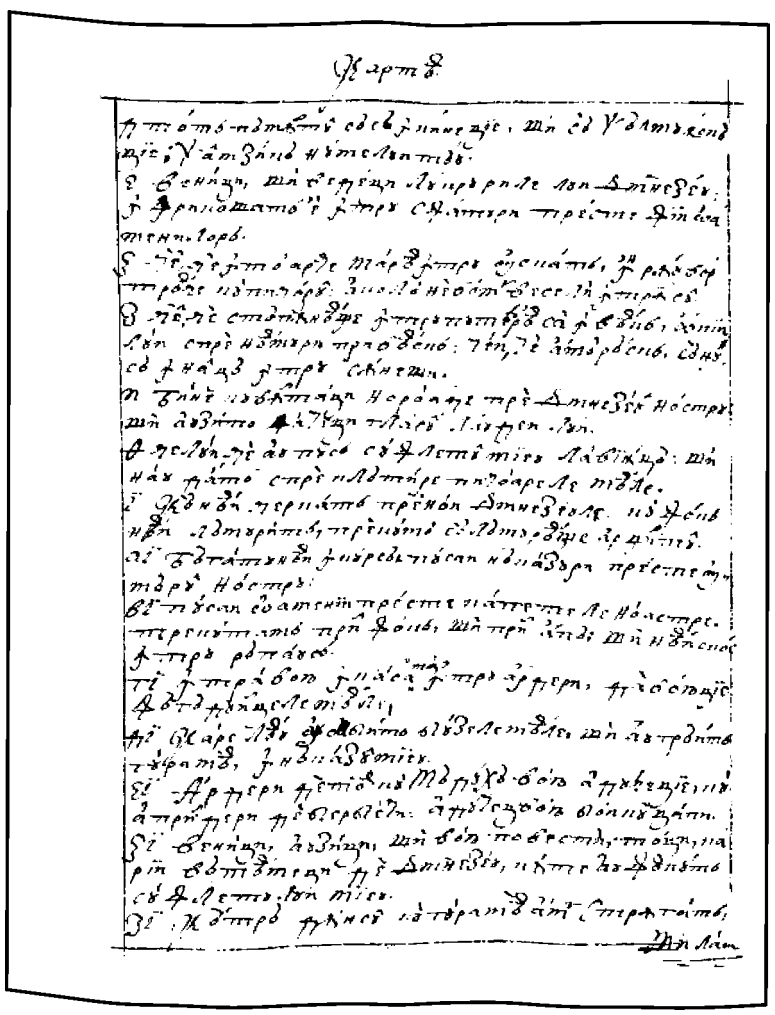

103v

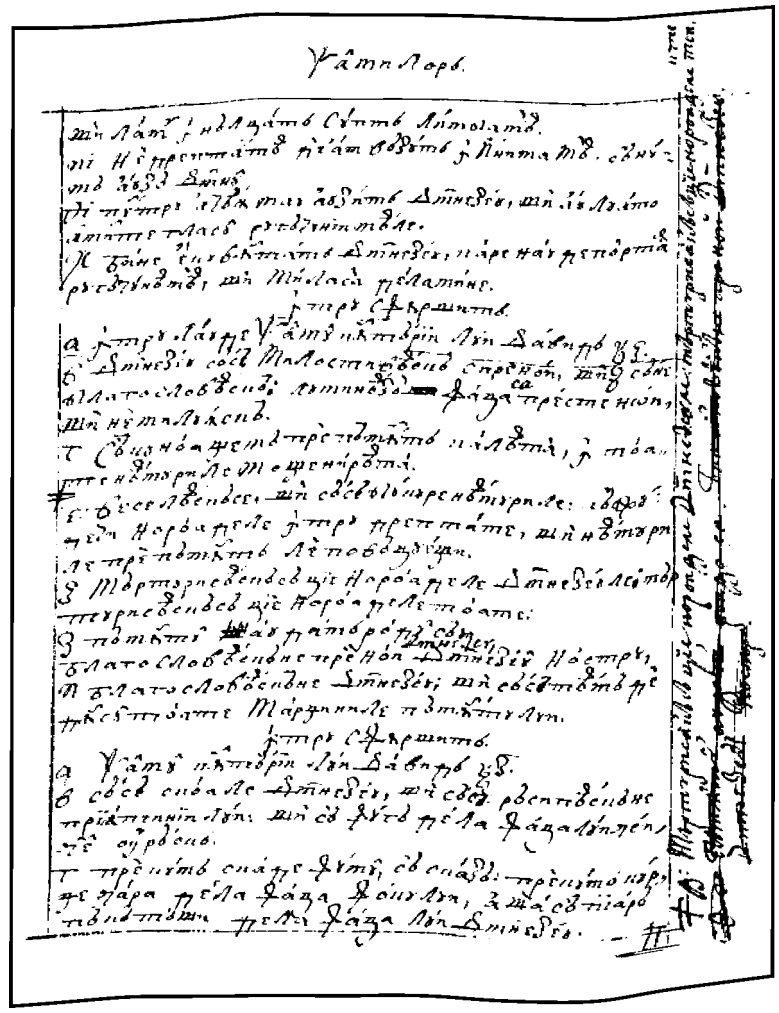

104r

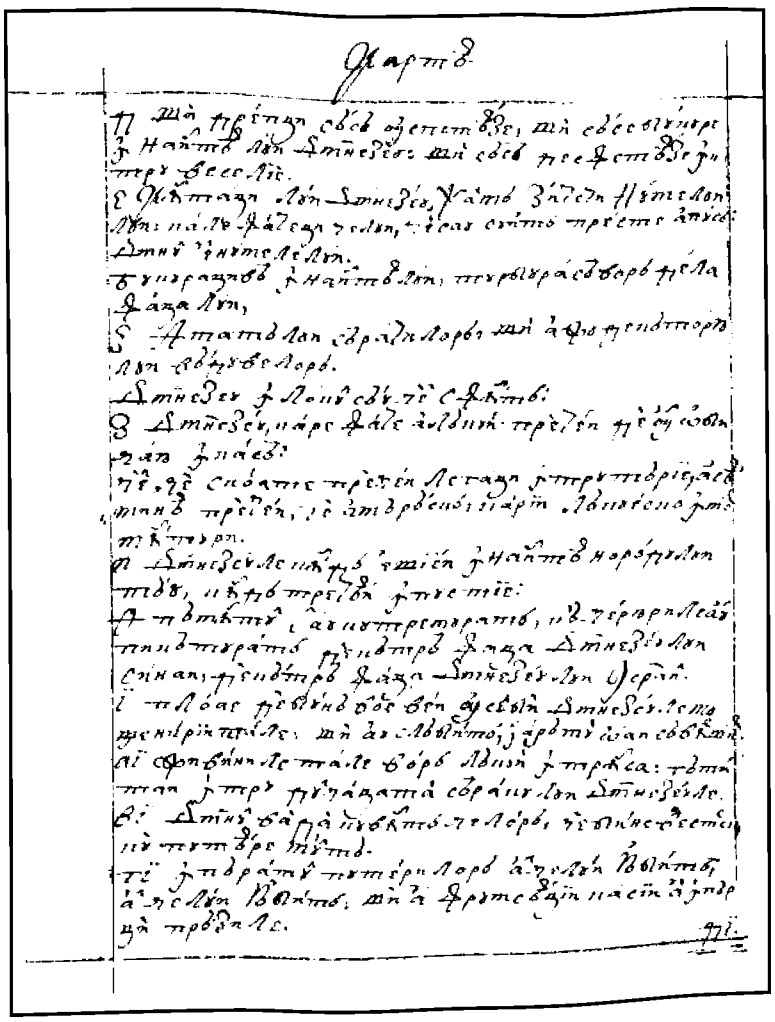

104v

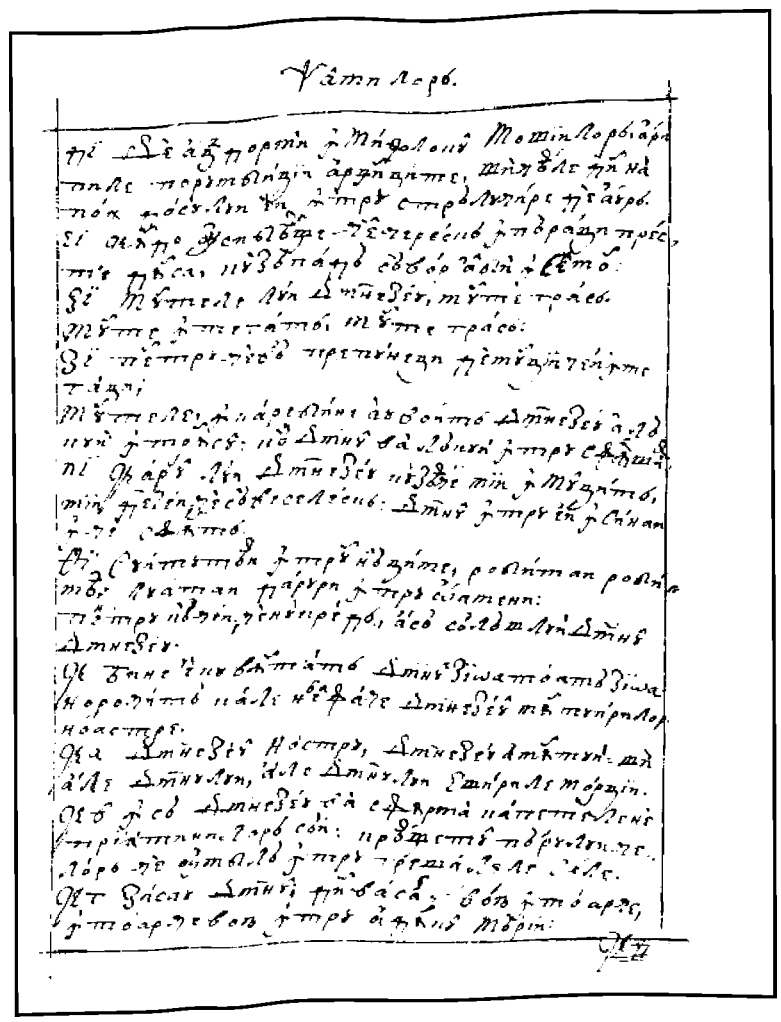

105r

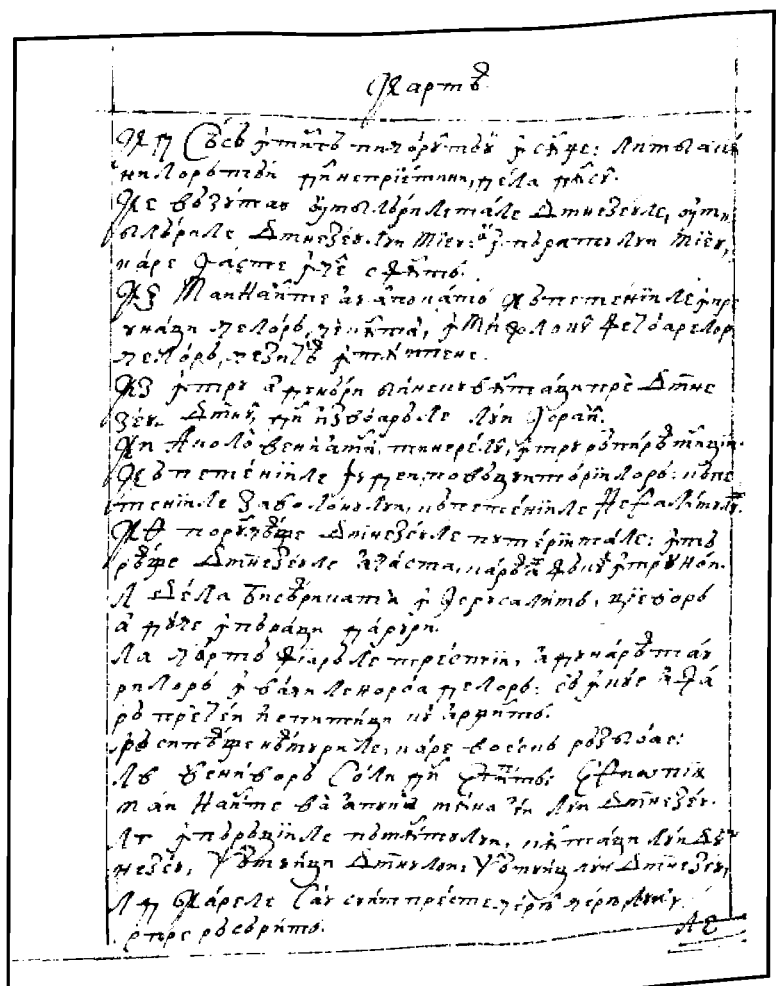

105v

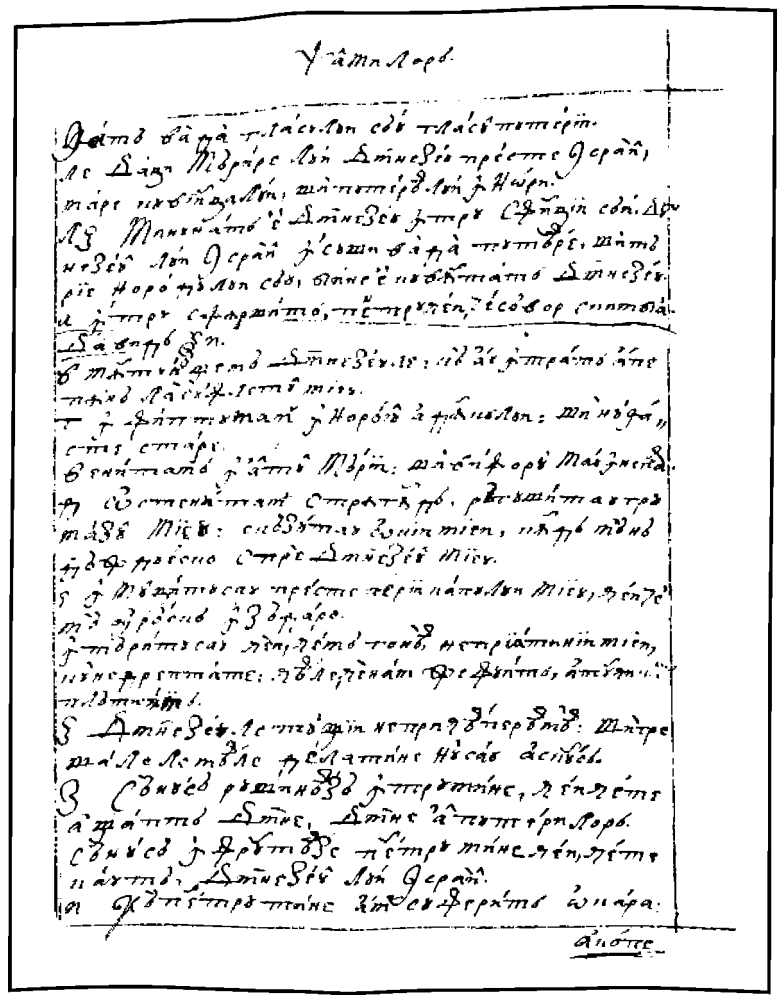

106r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

106v

107r

107v

108r

CARTEA PSALMILOR

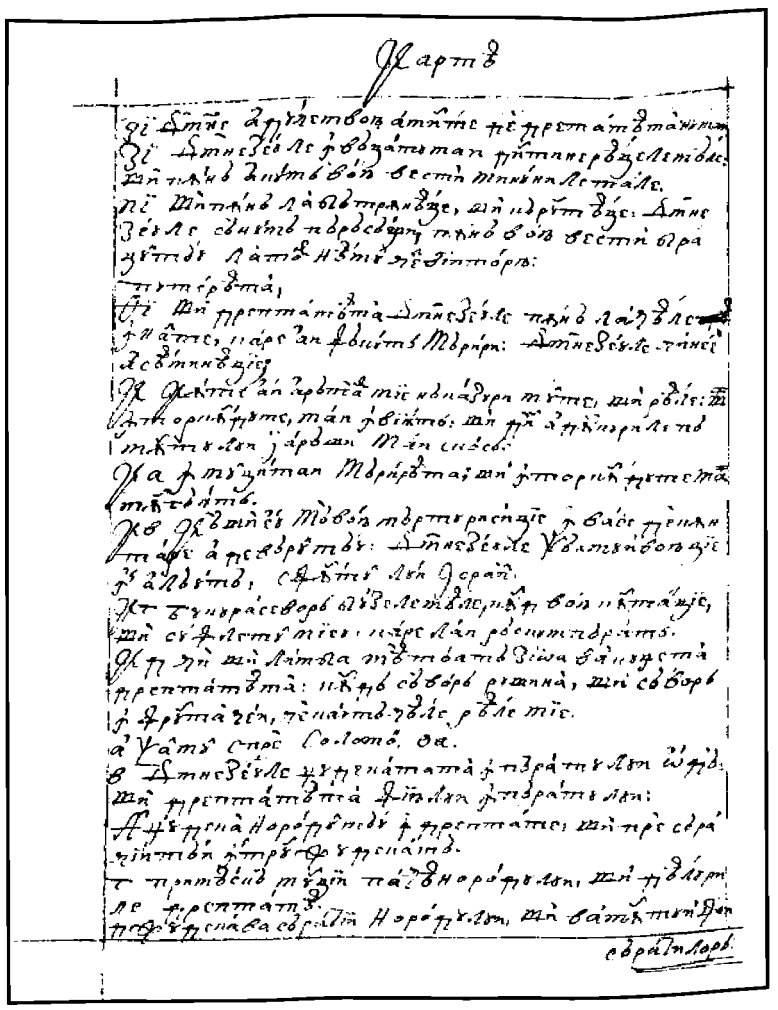

108v

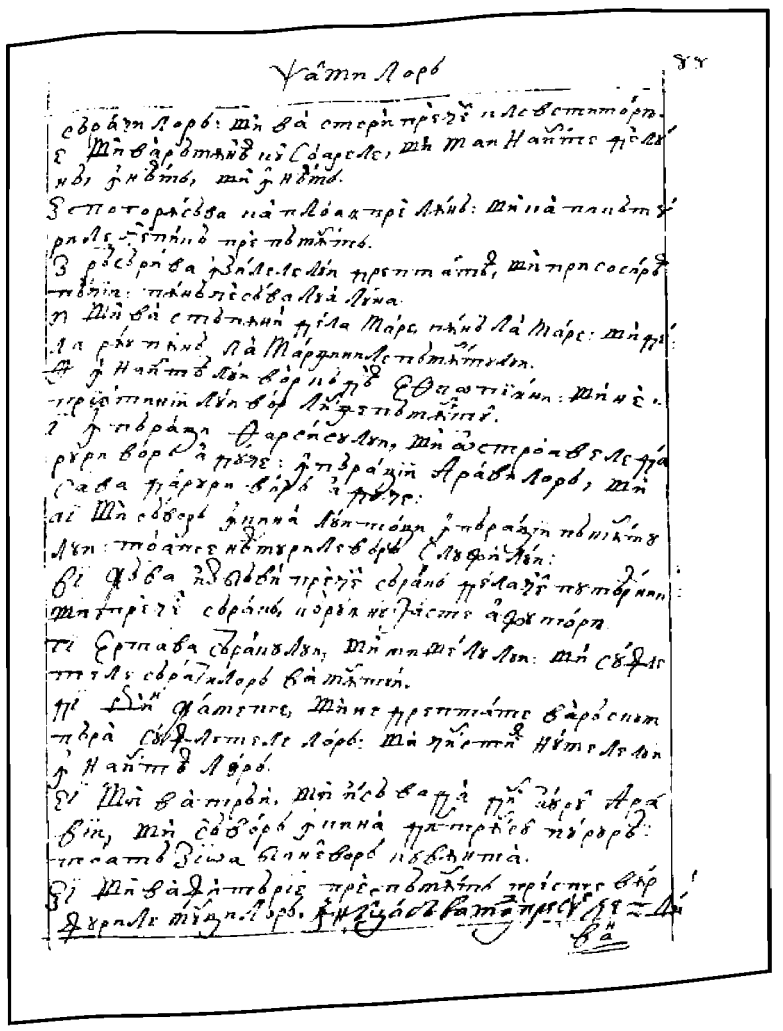

109r

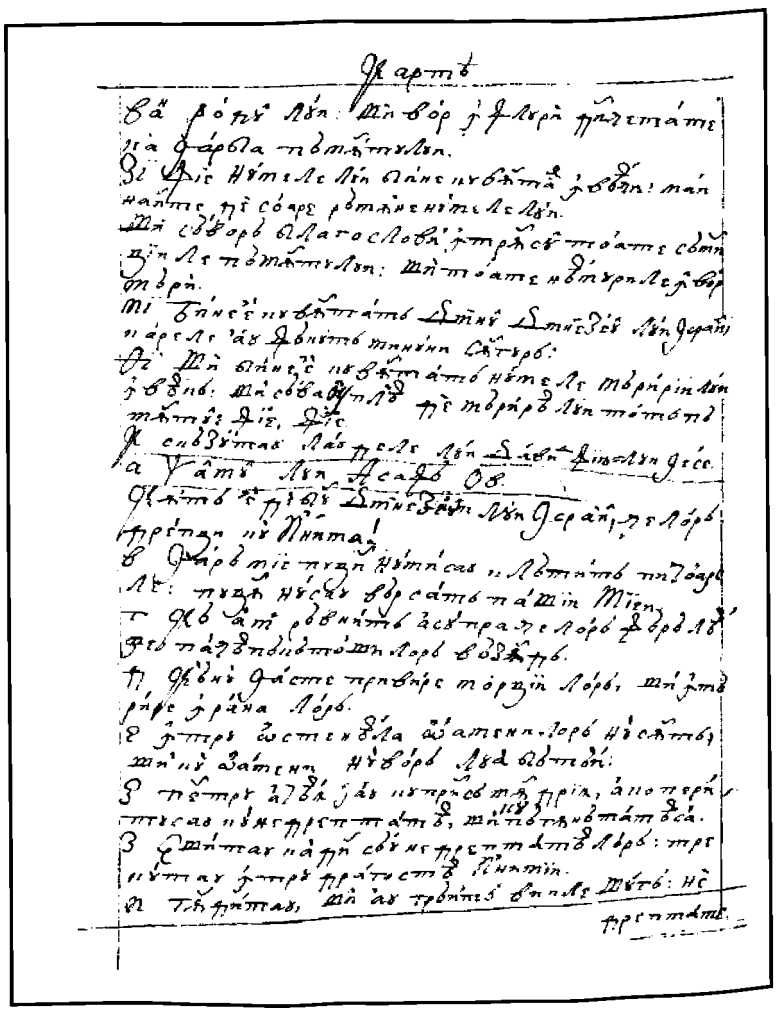

109v

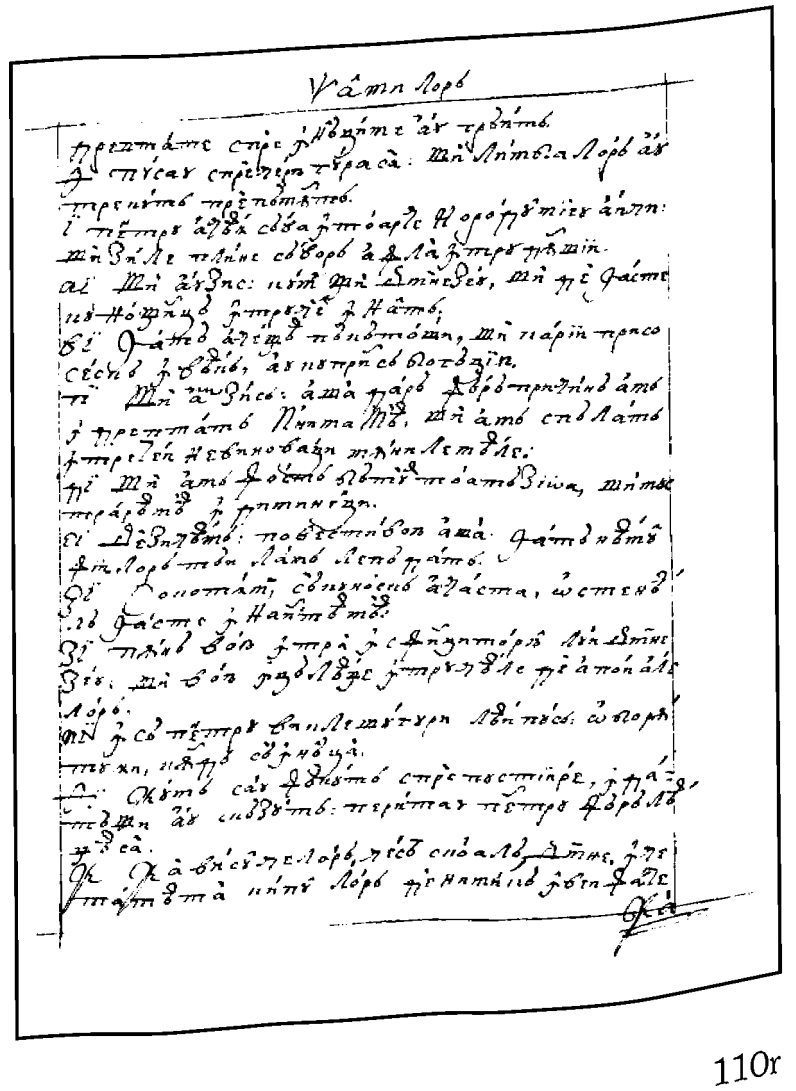

110r

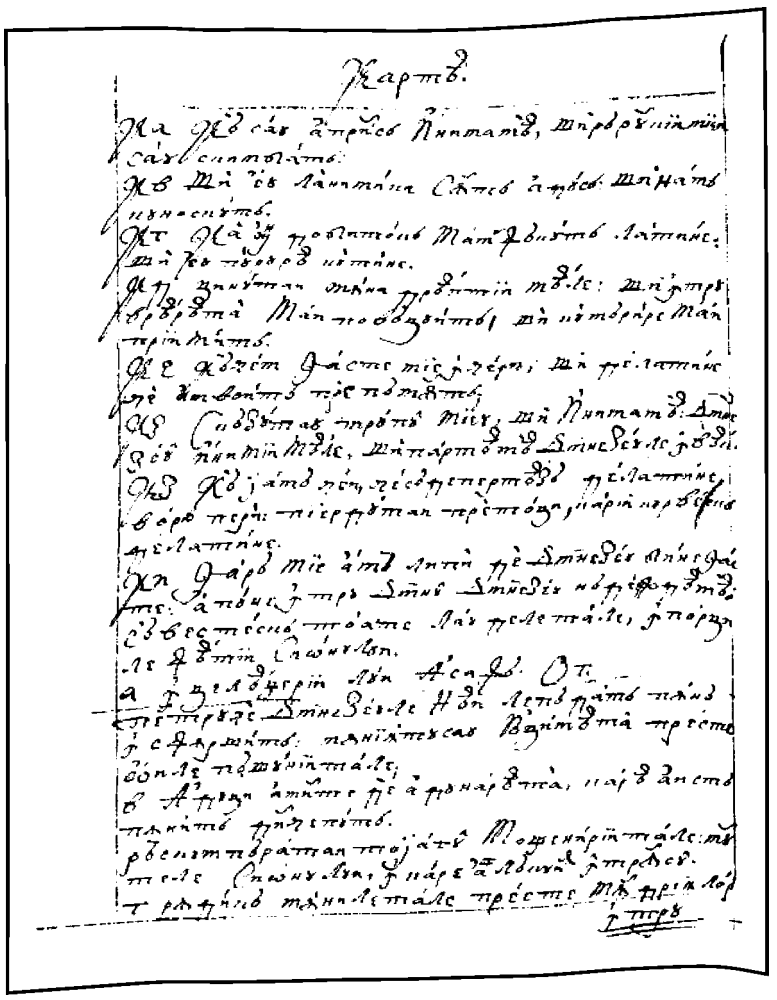

110v

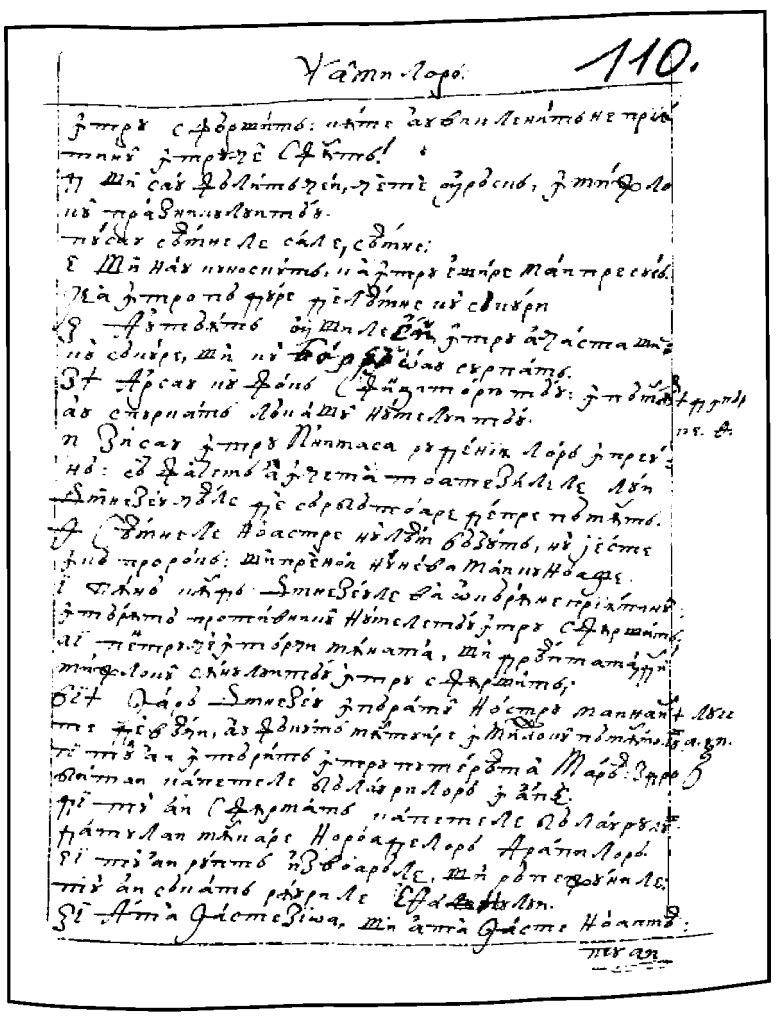

111r

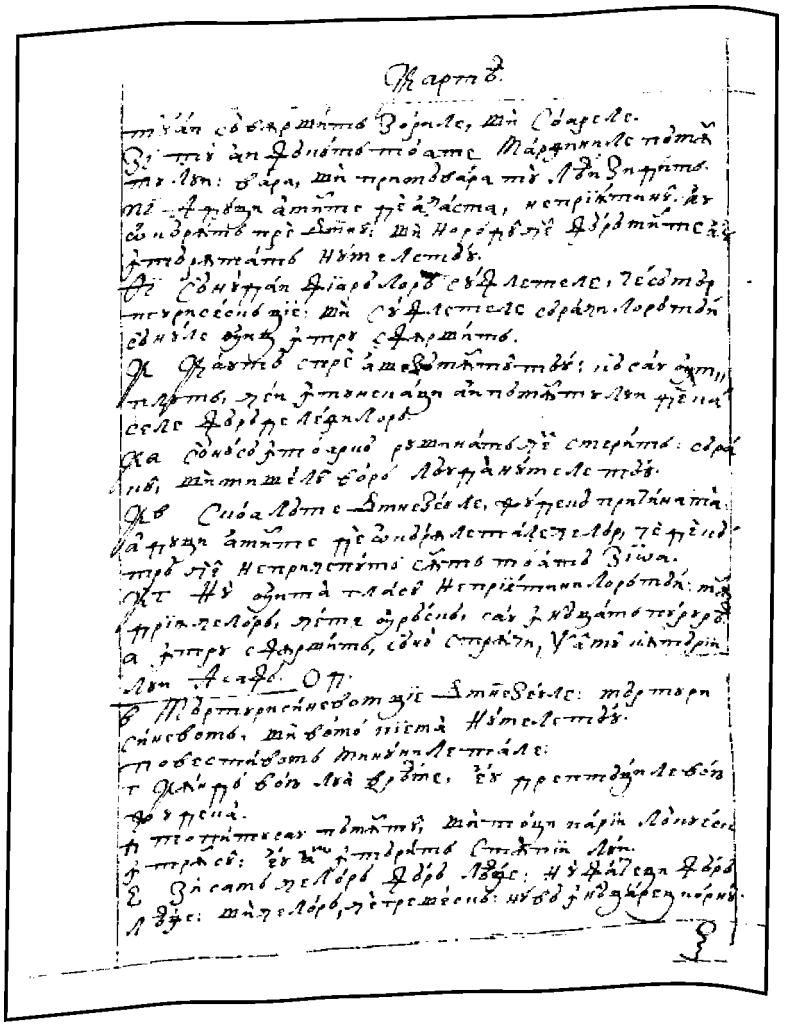

111v

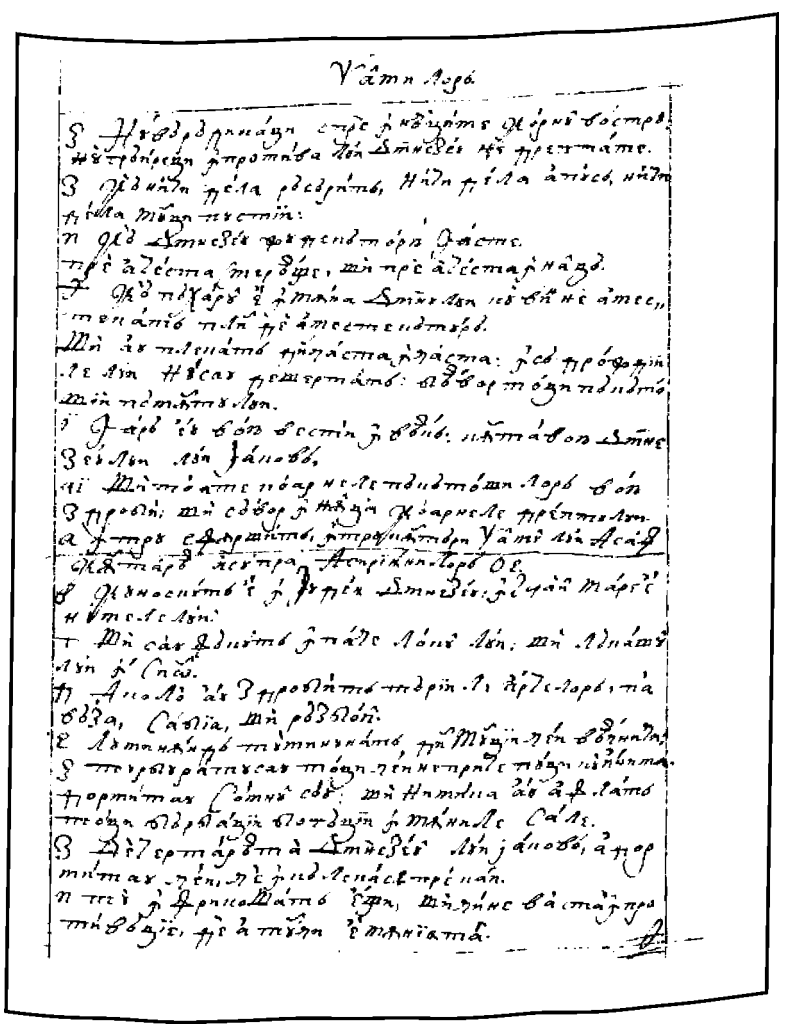

112r

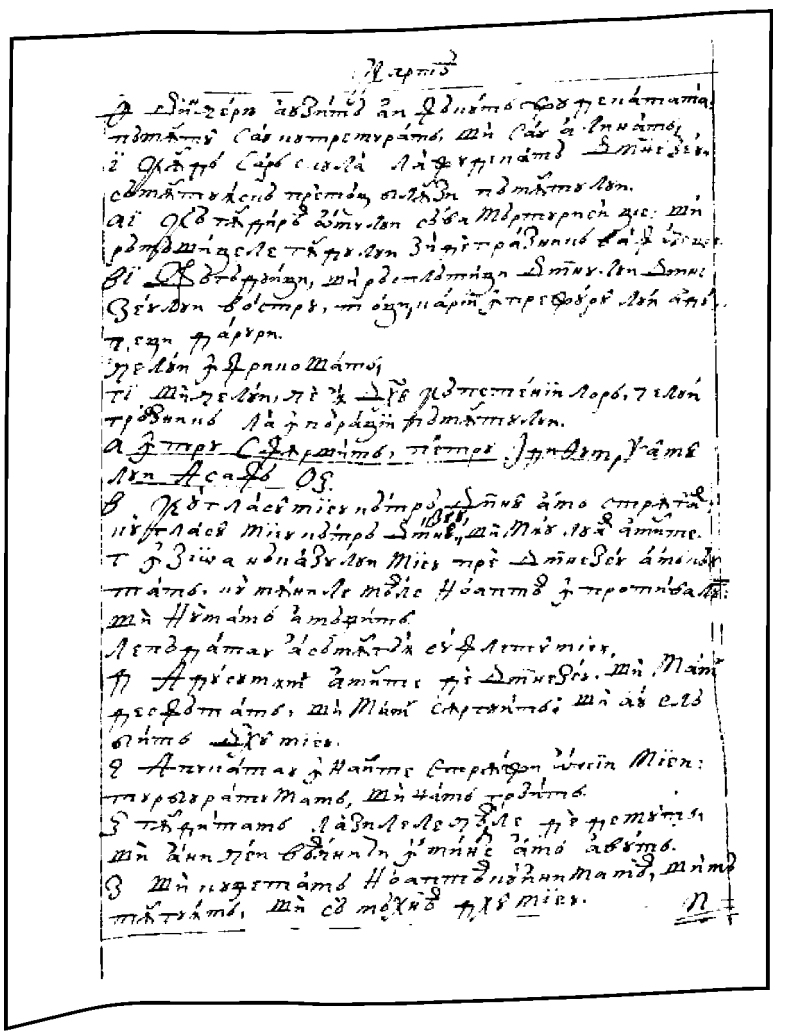

112v

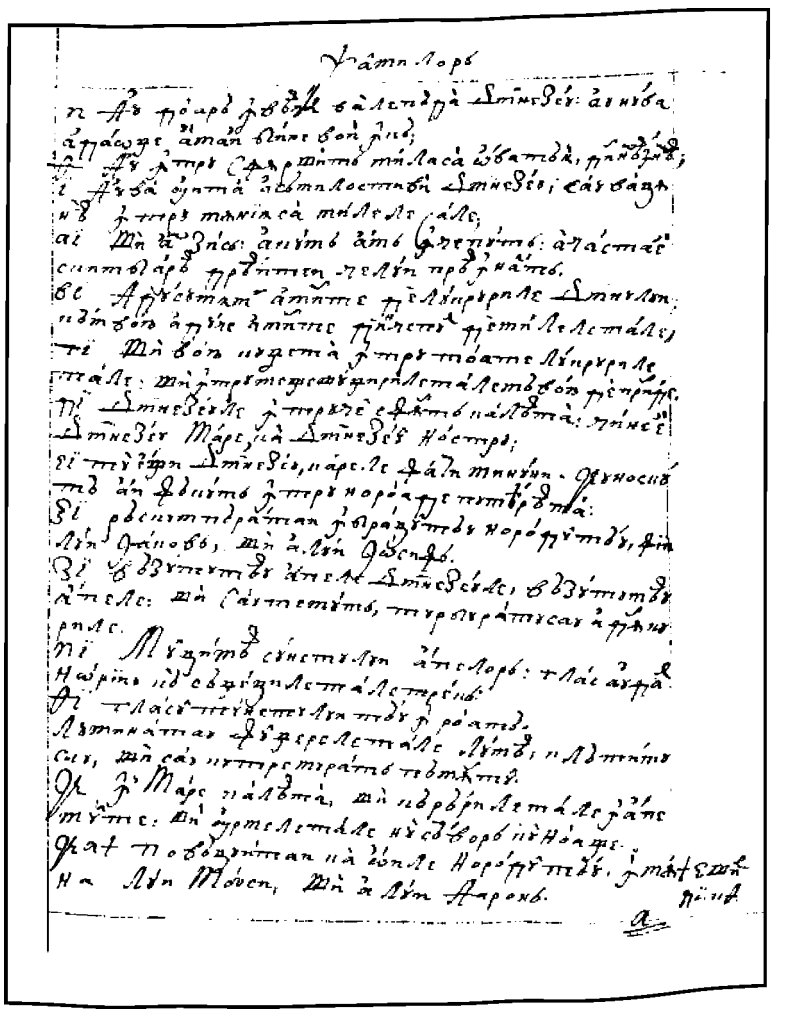

113r

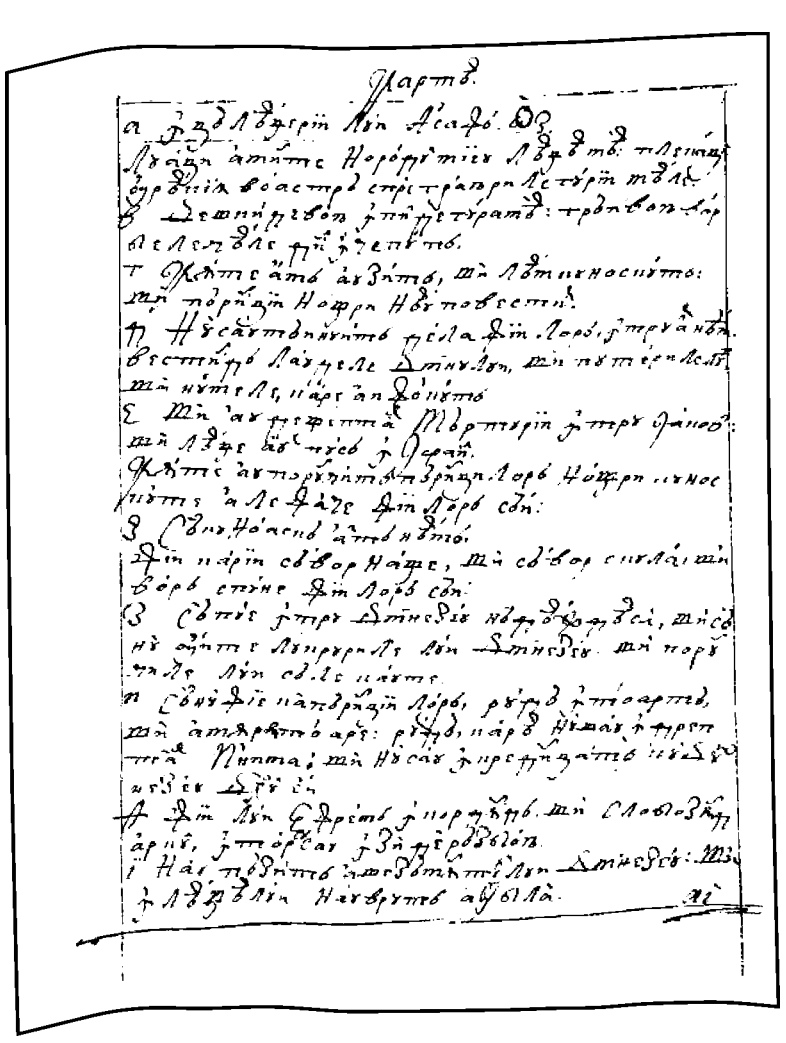

113v

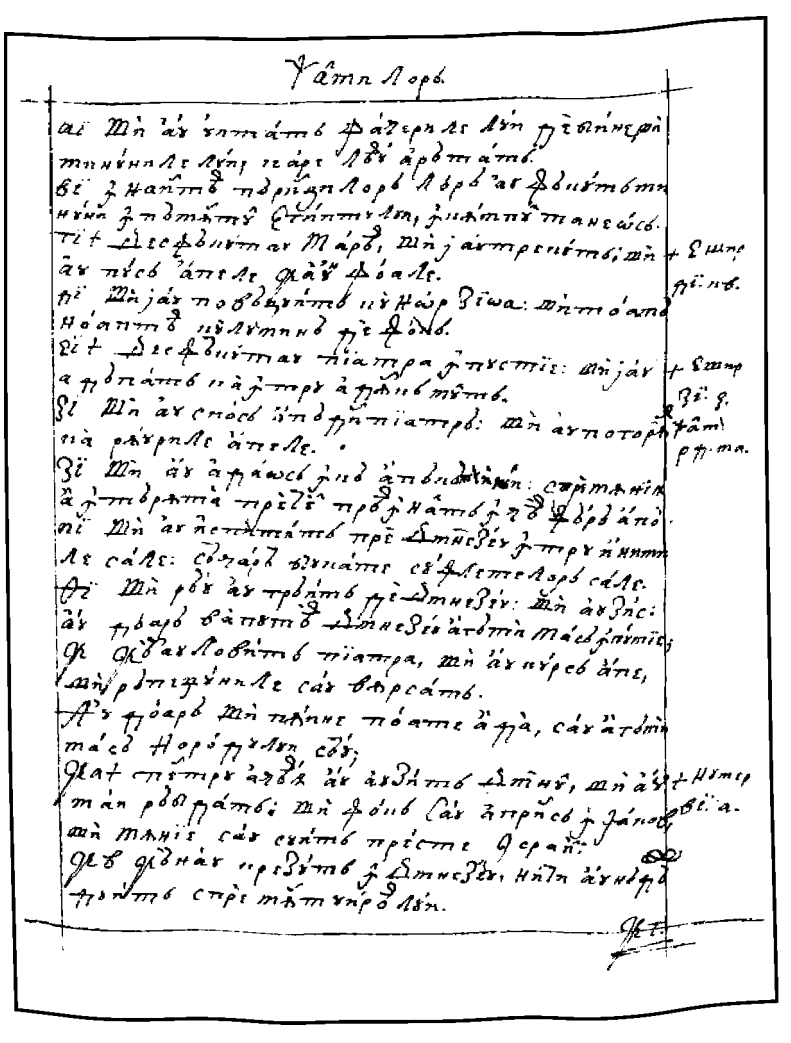

114r

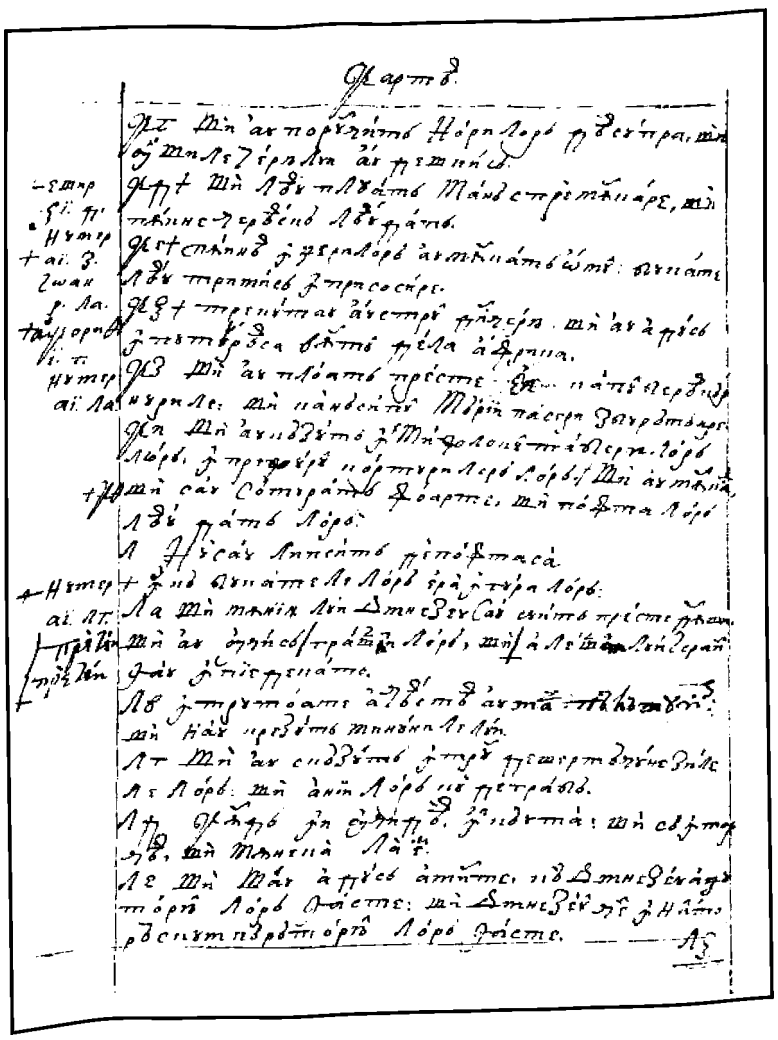

114v

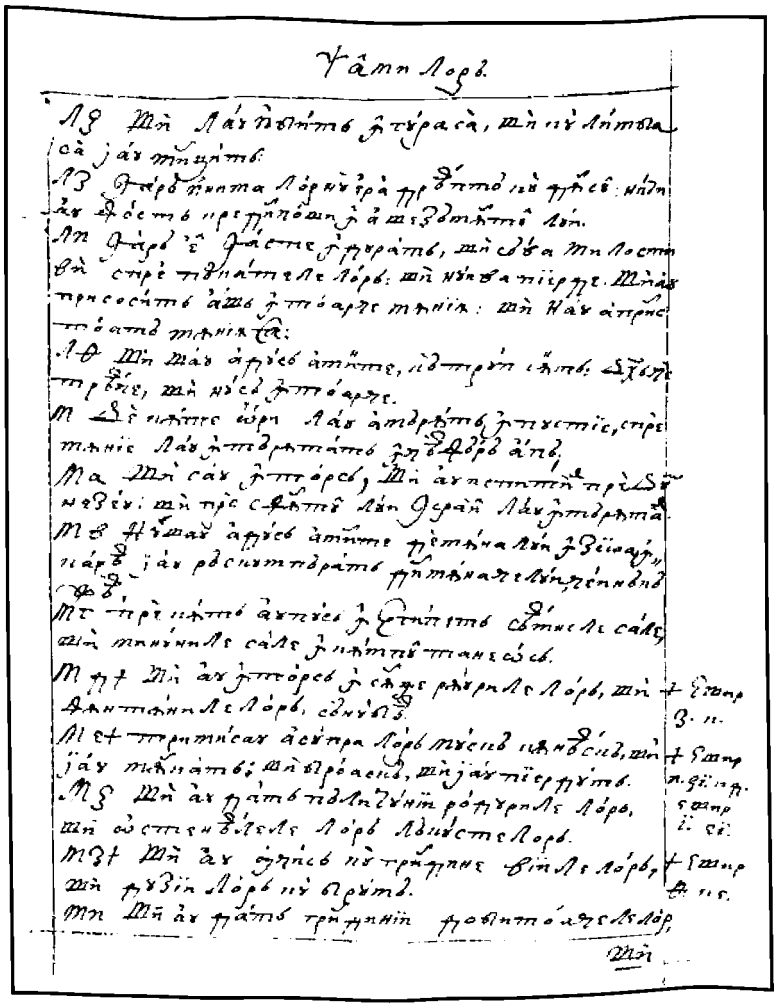

115r

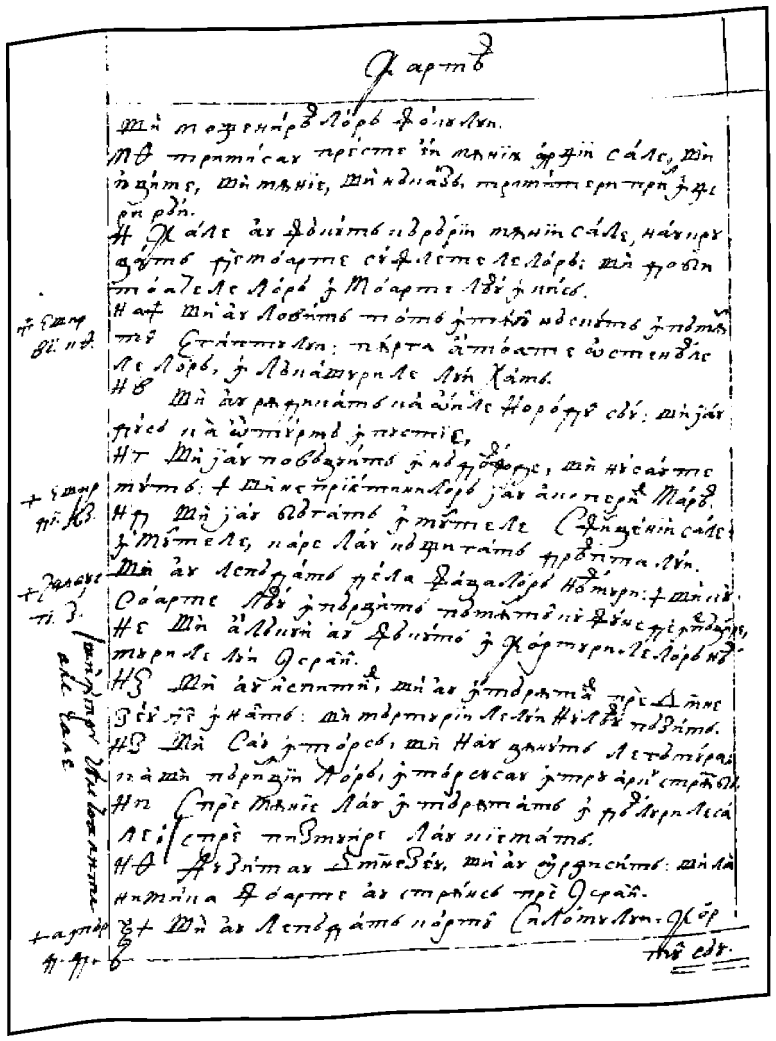

115v

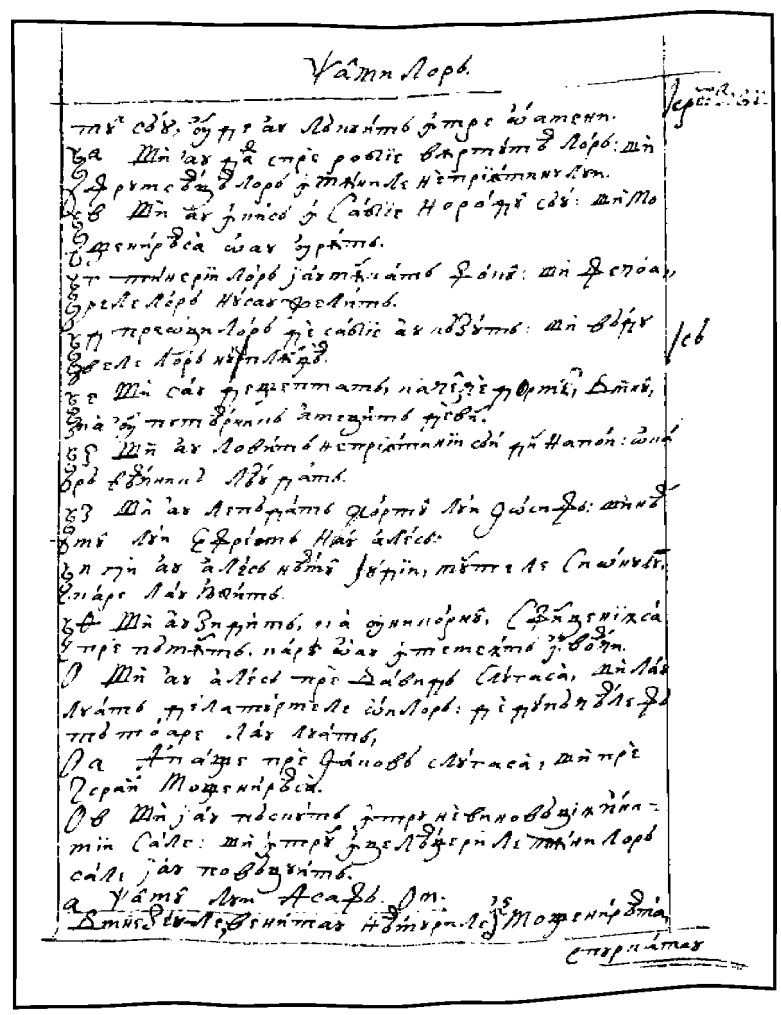

116r

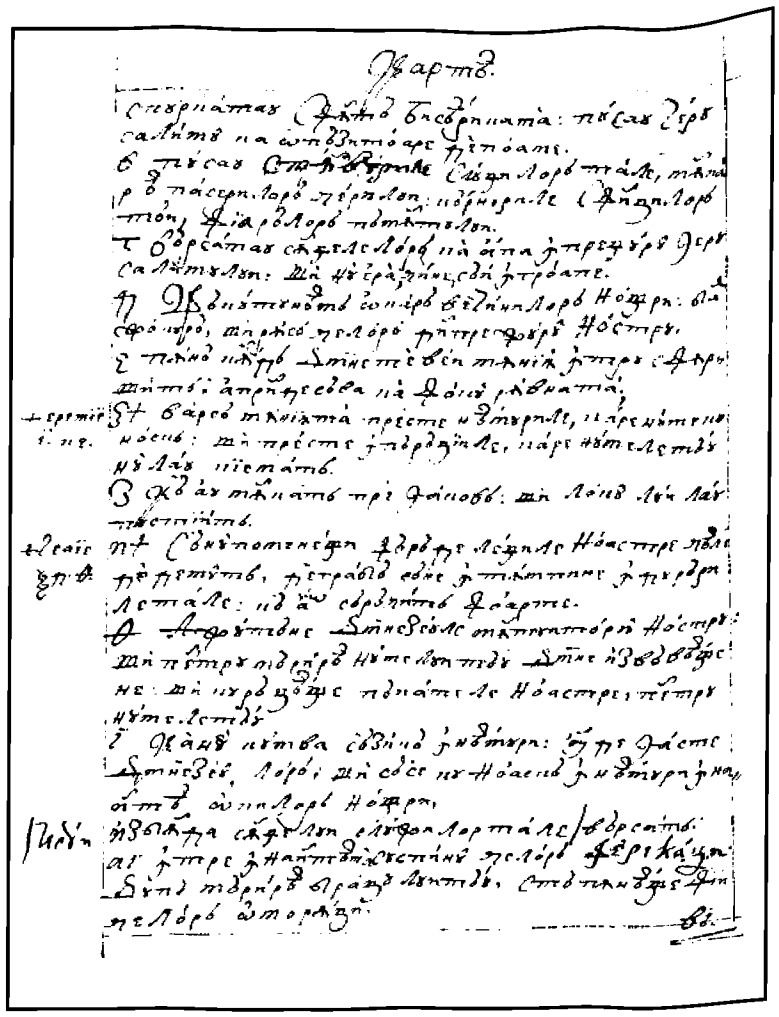

116v

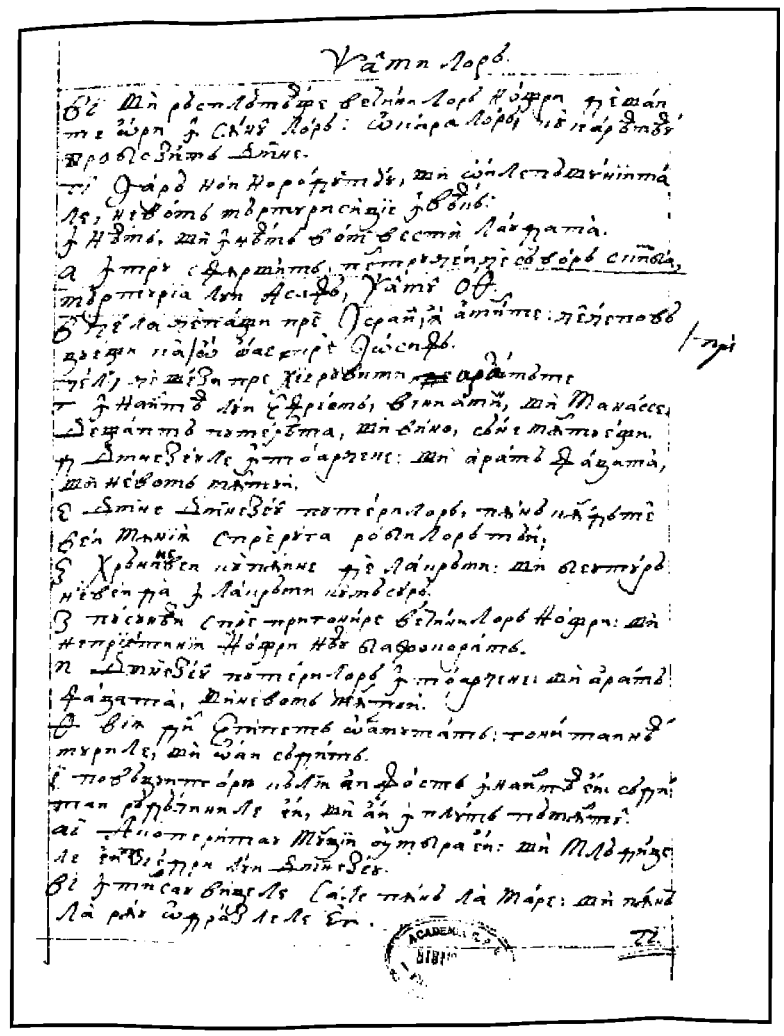

117r

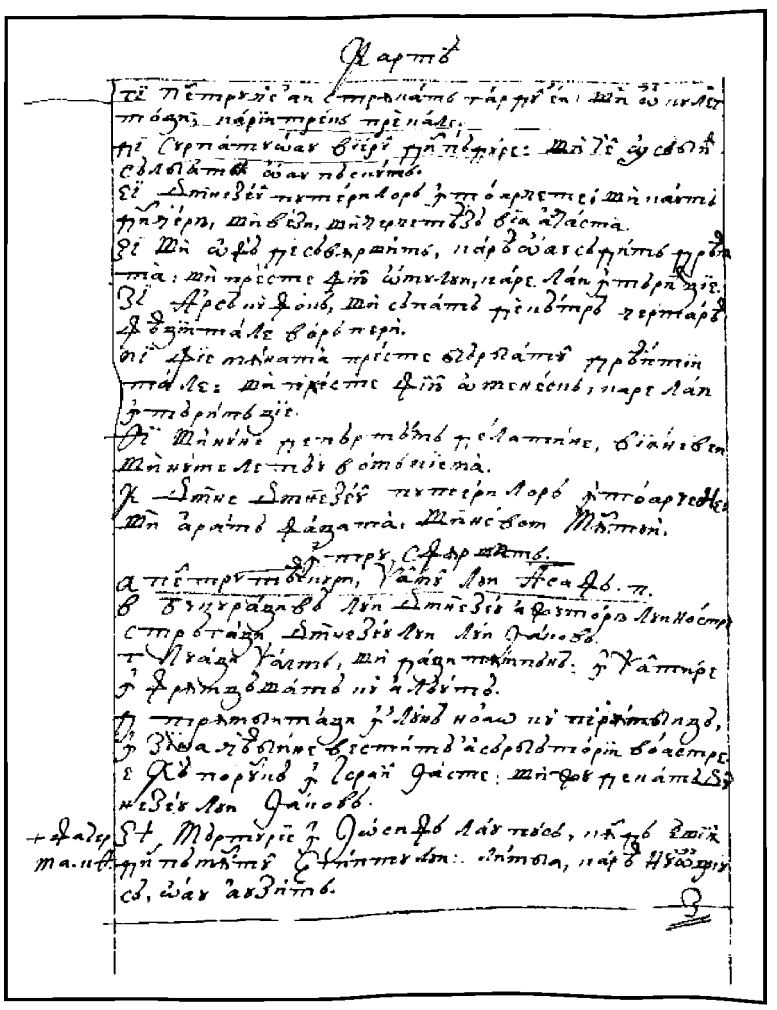

117v

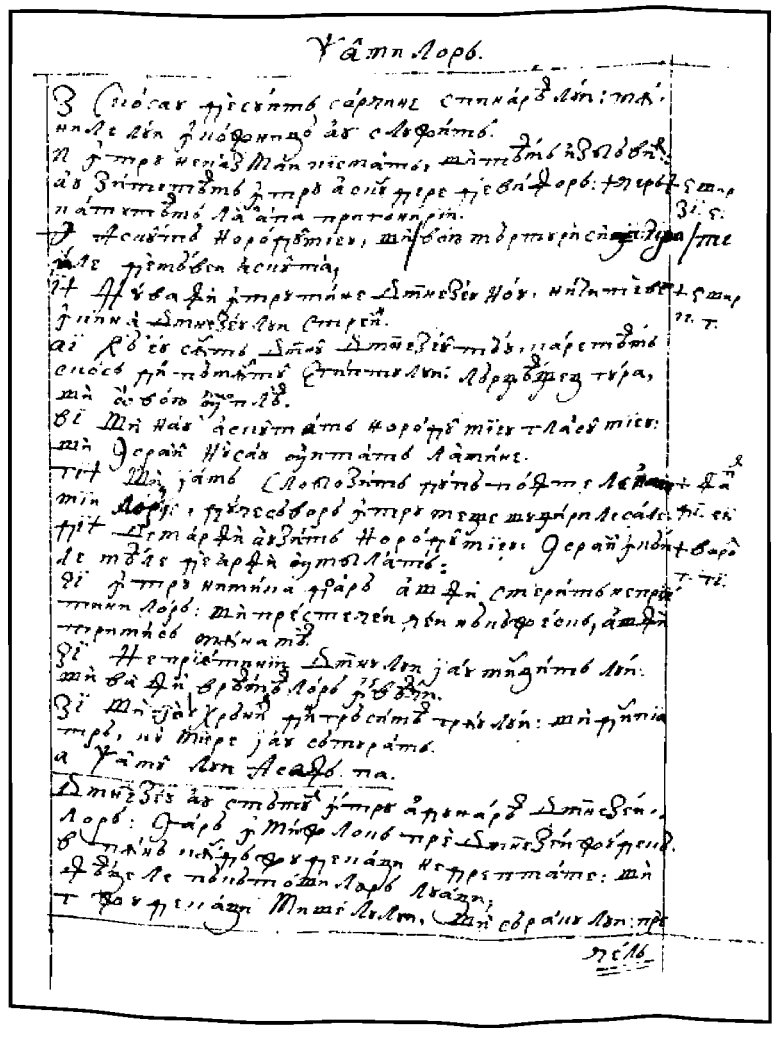

118r

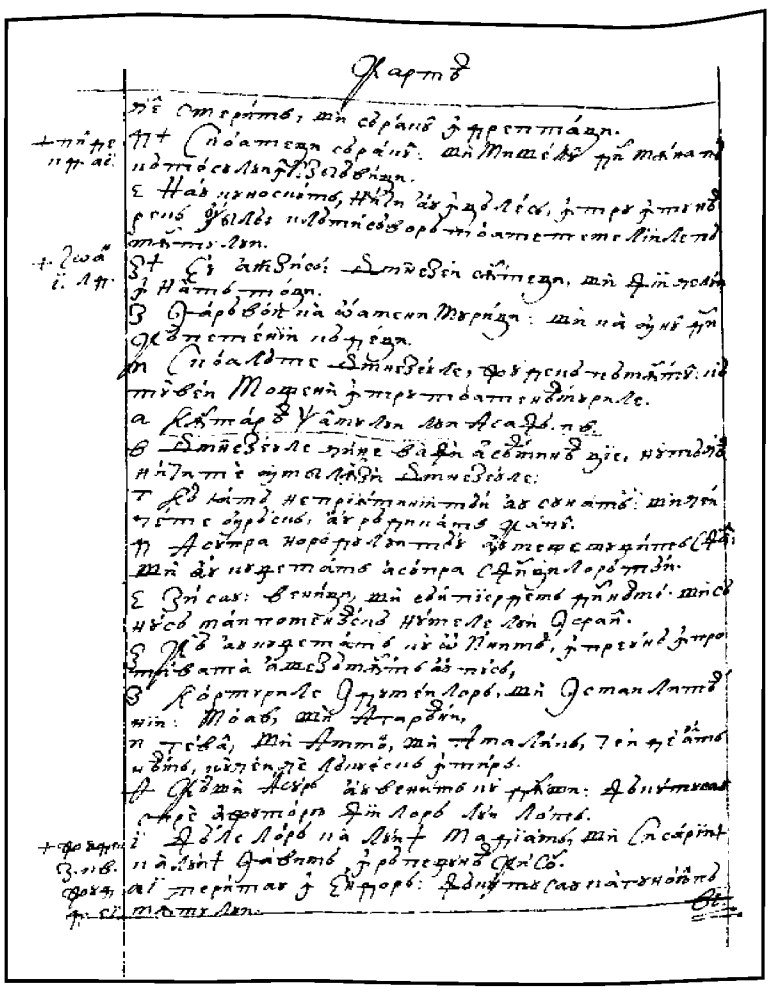

118v

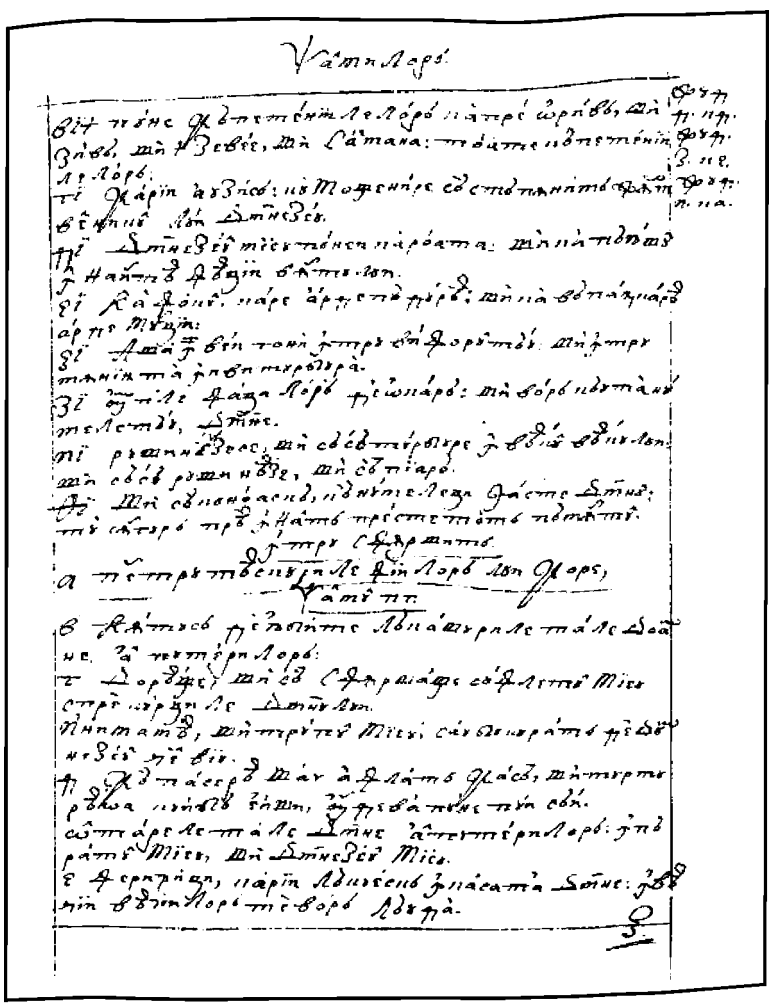

119r

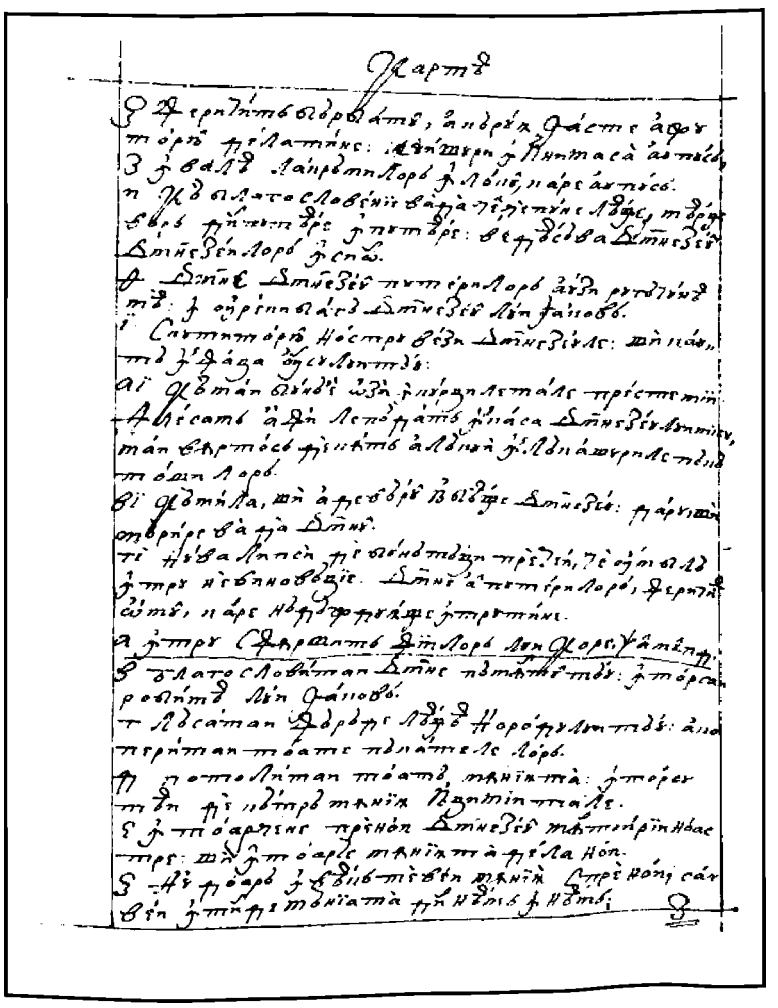

119v

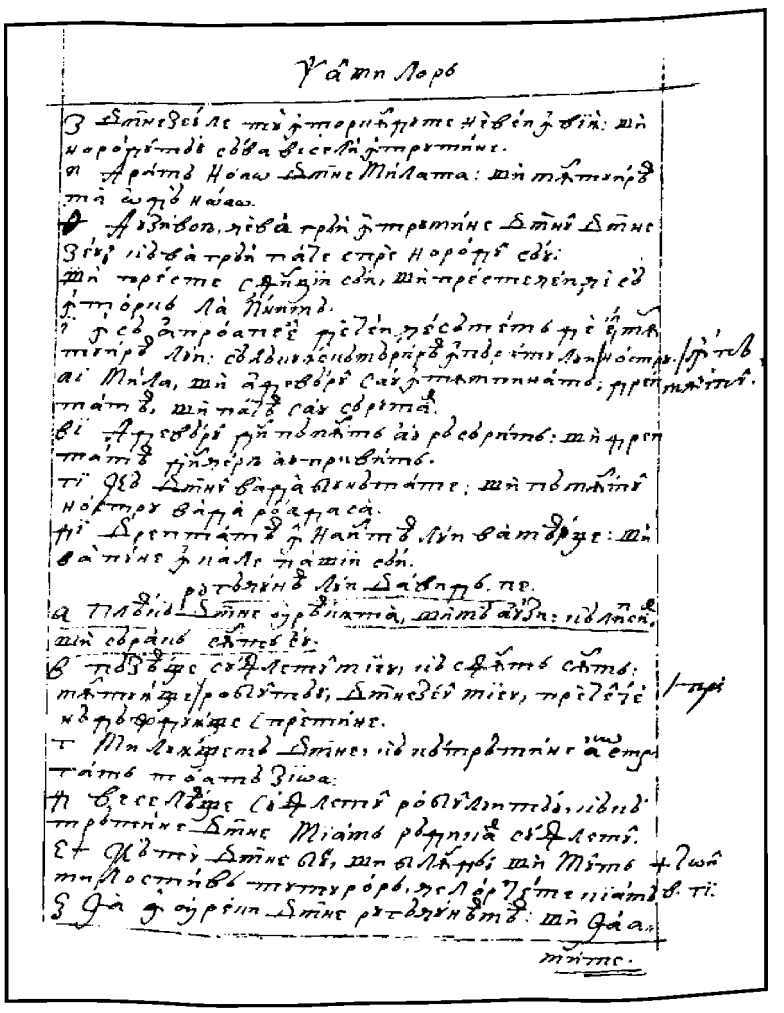

120r

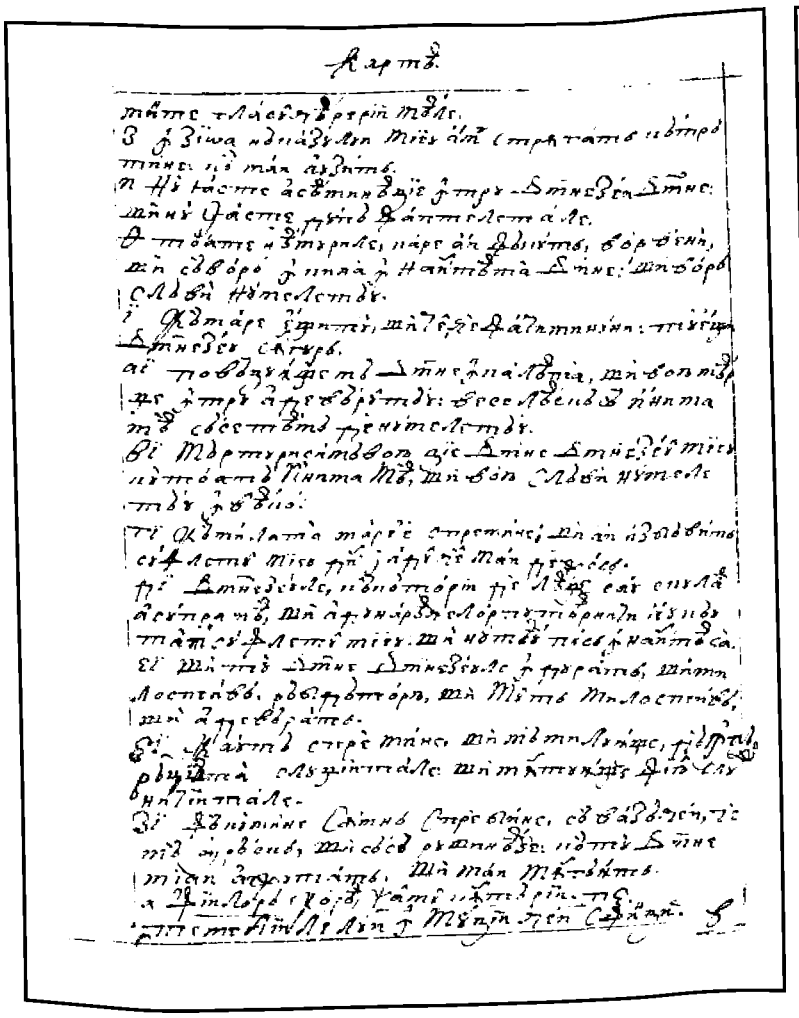

120v

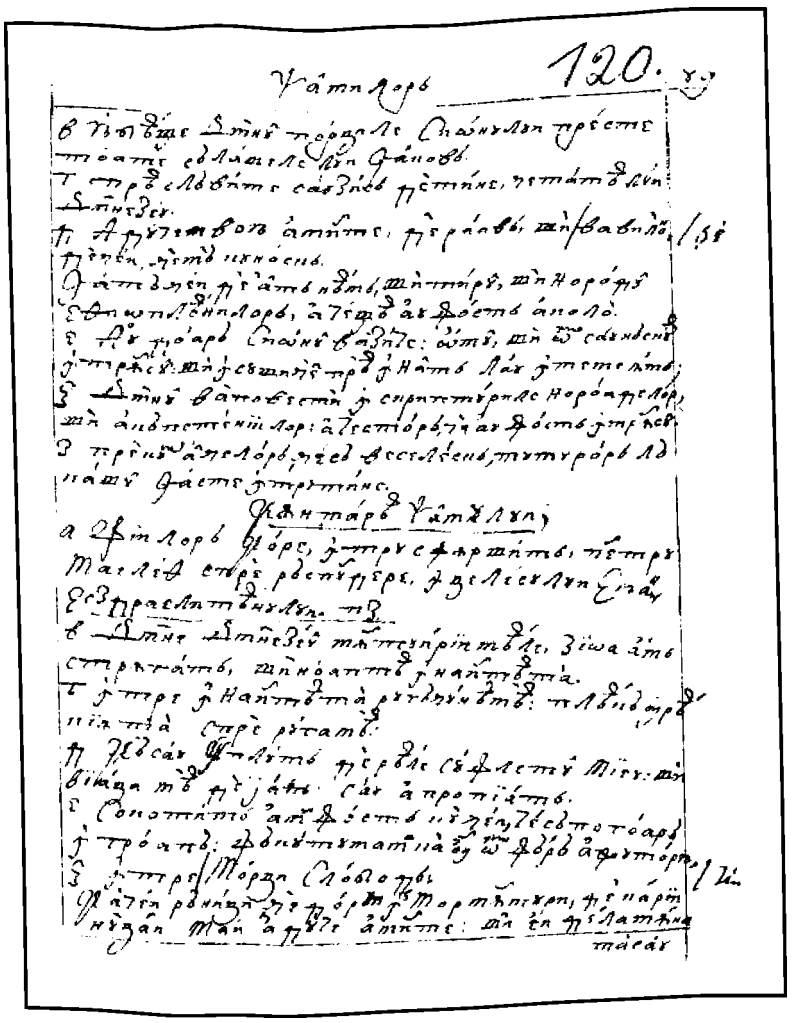

121r

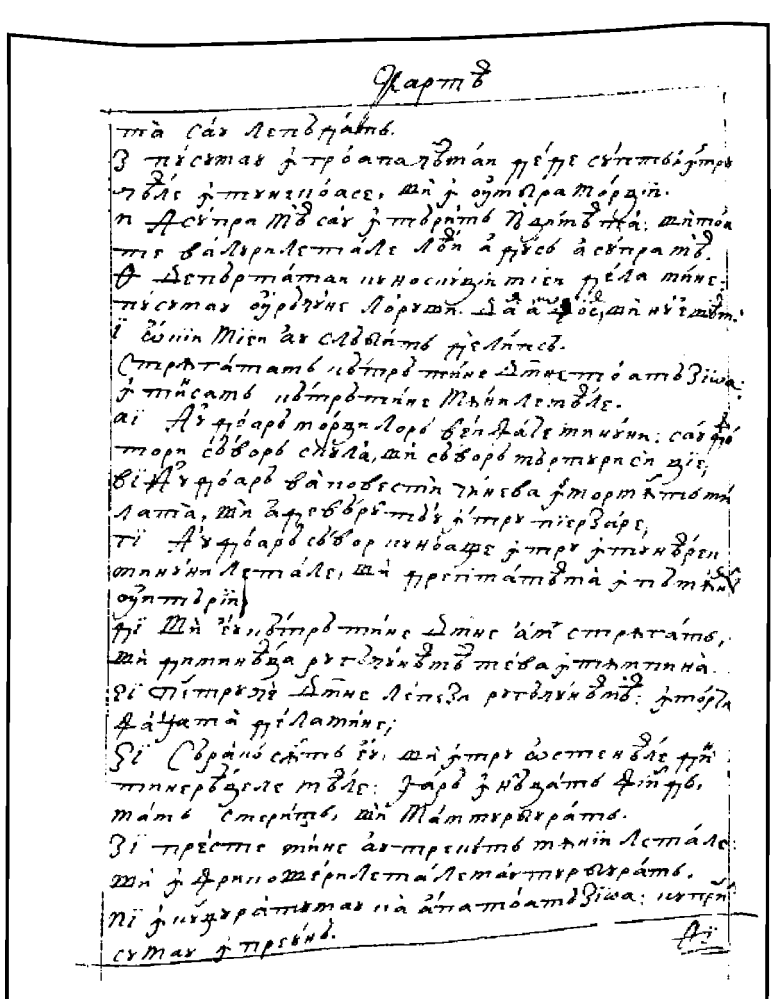

121v

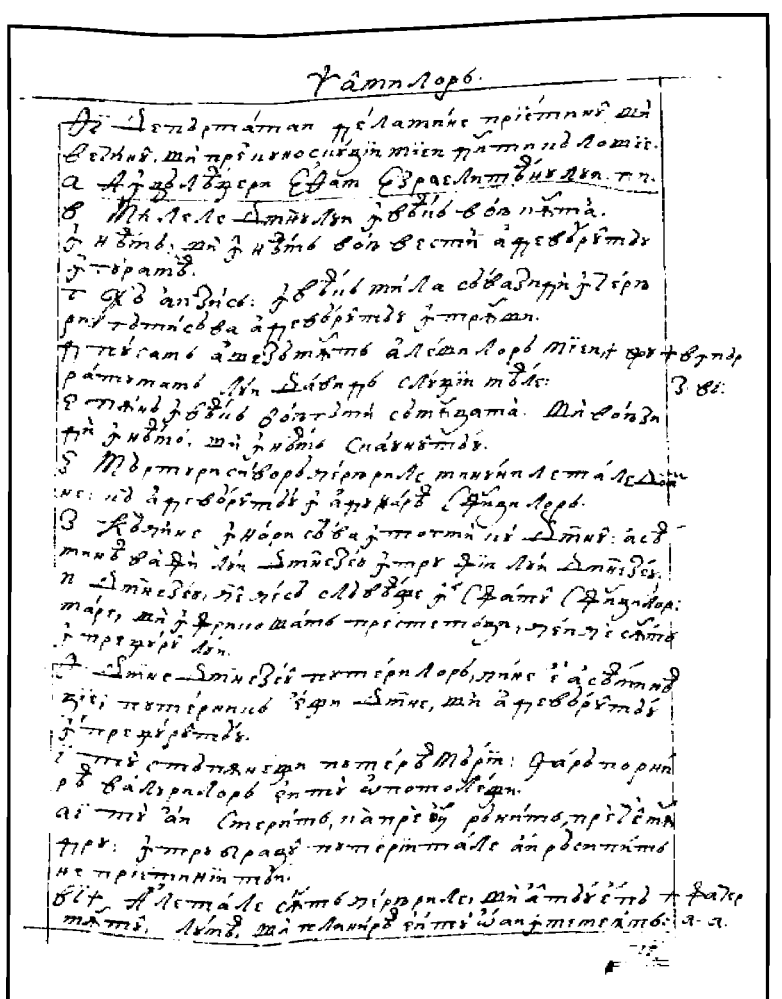

122r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

122v

123r

123v

124r

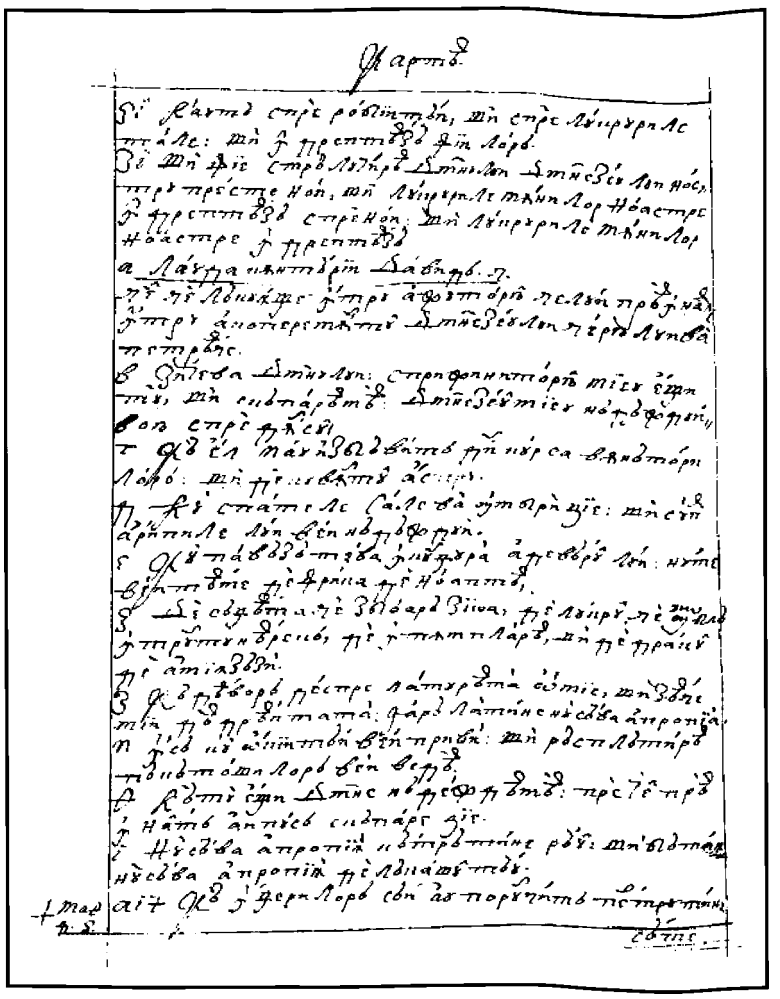

124v

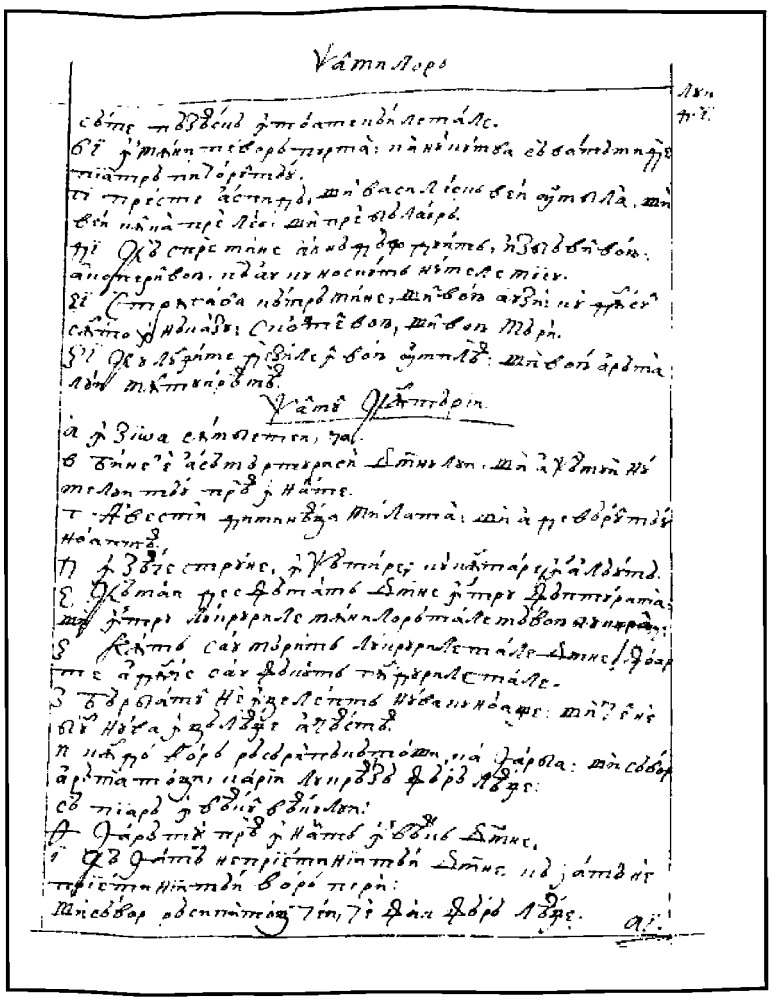

125r

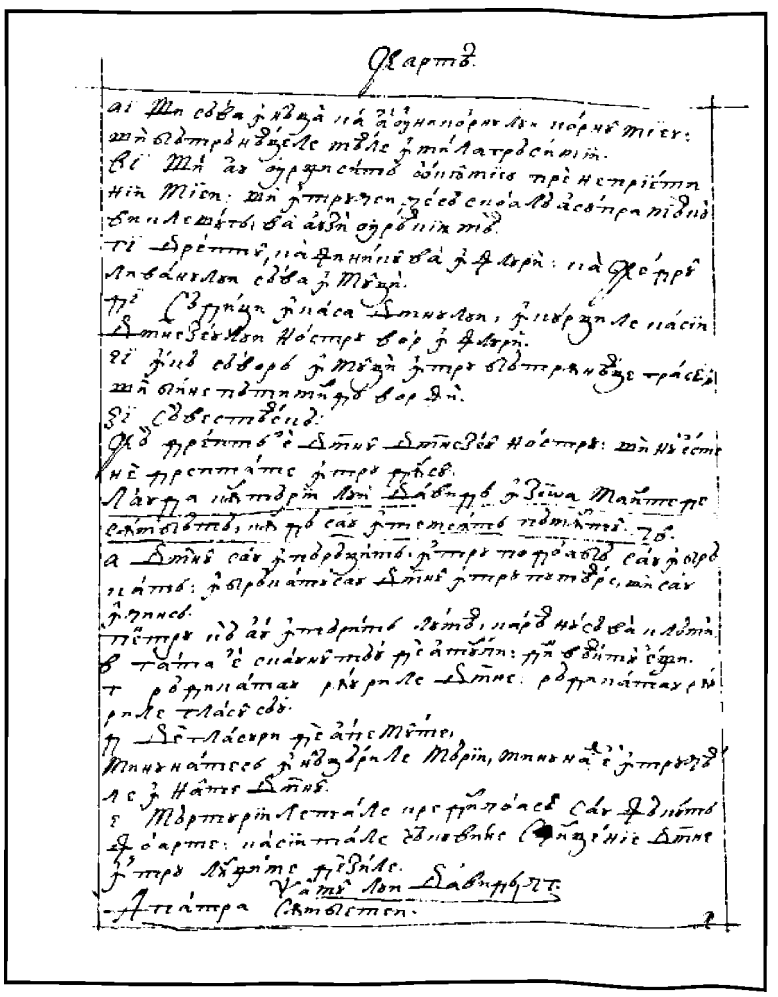

125v

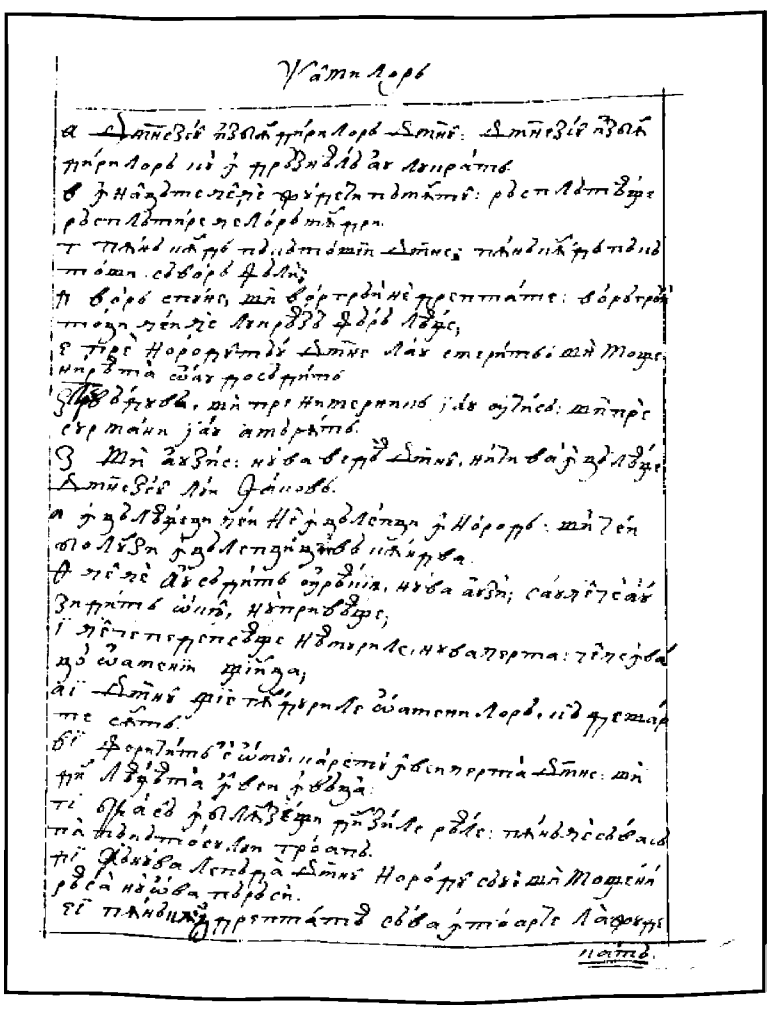

126r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

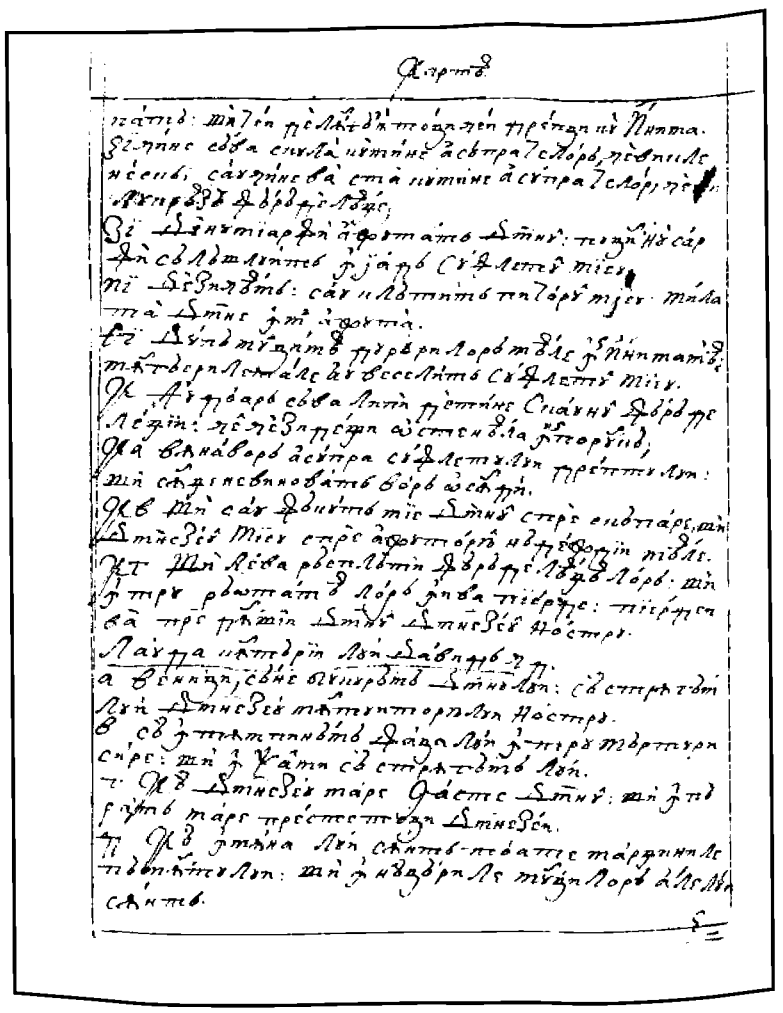

126v

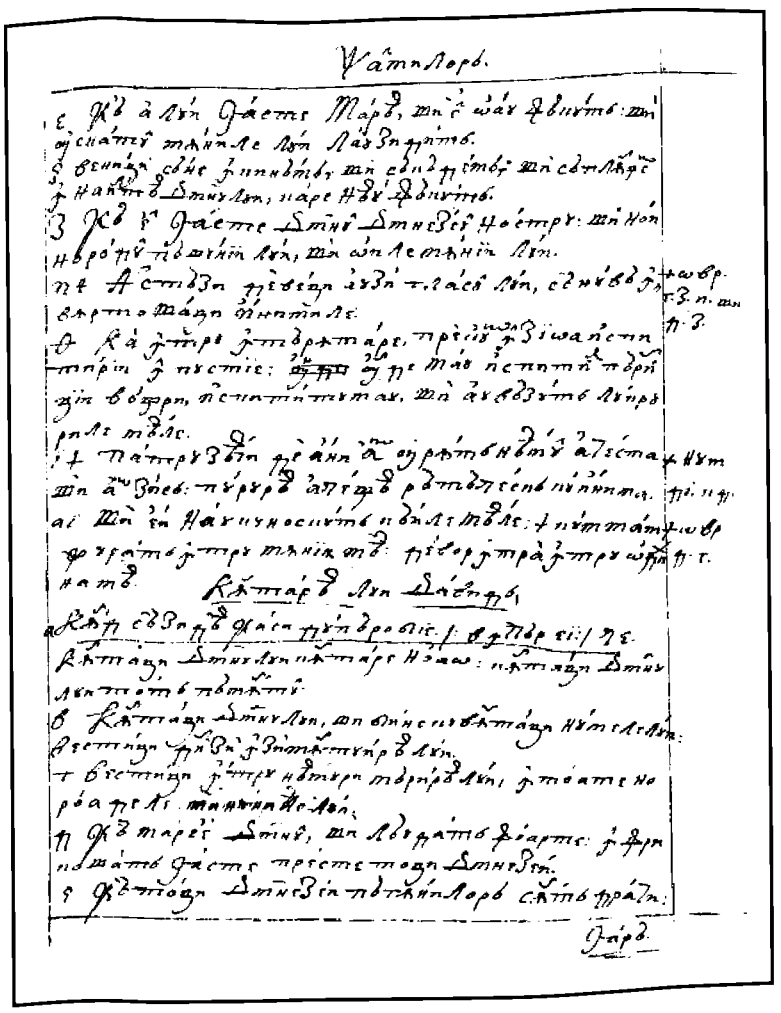

127r

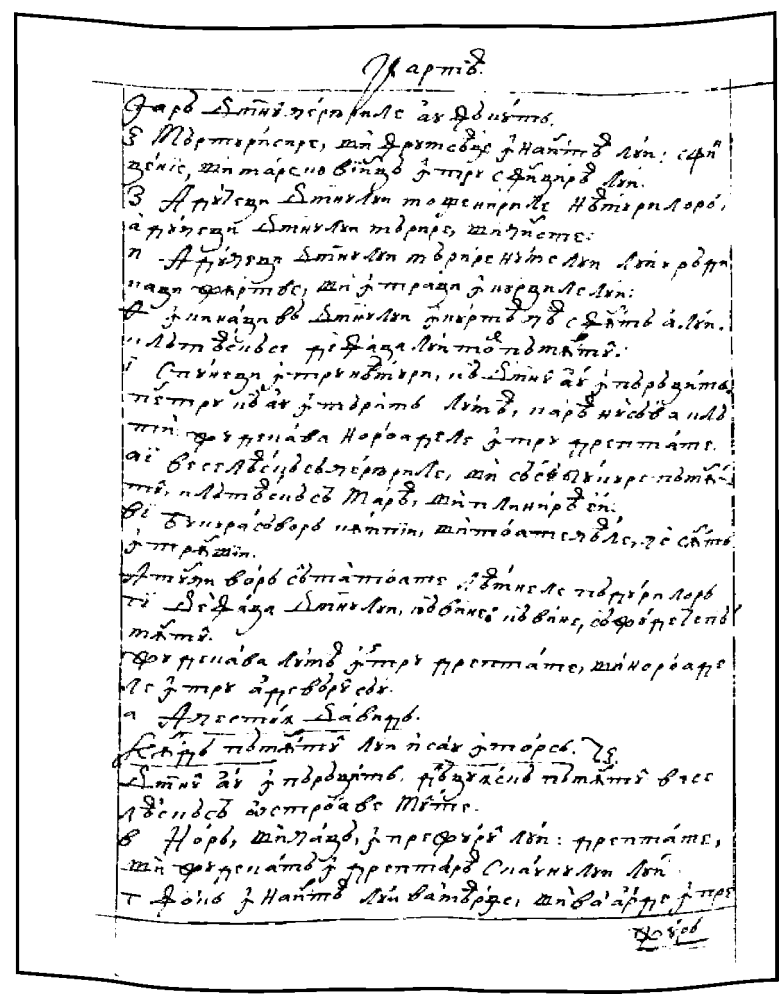

127v

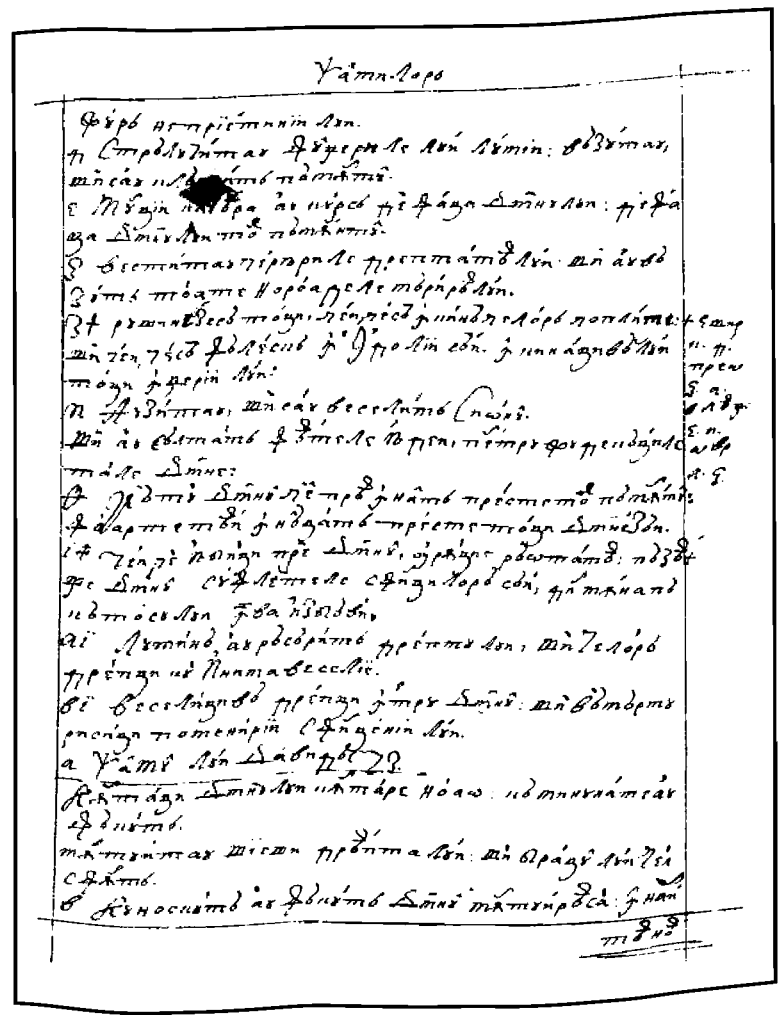

128r

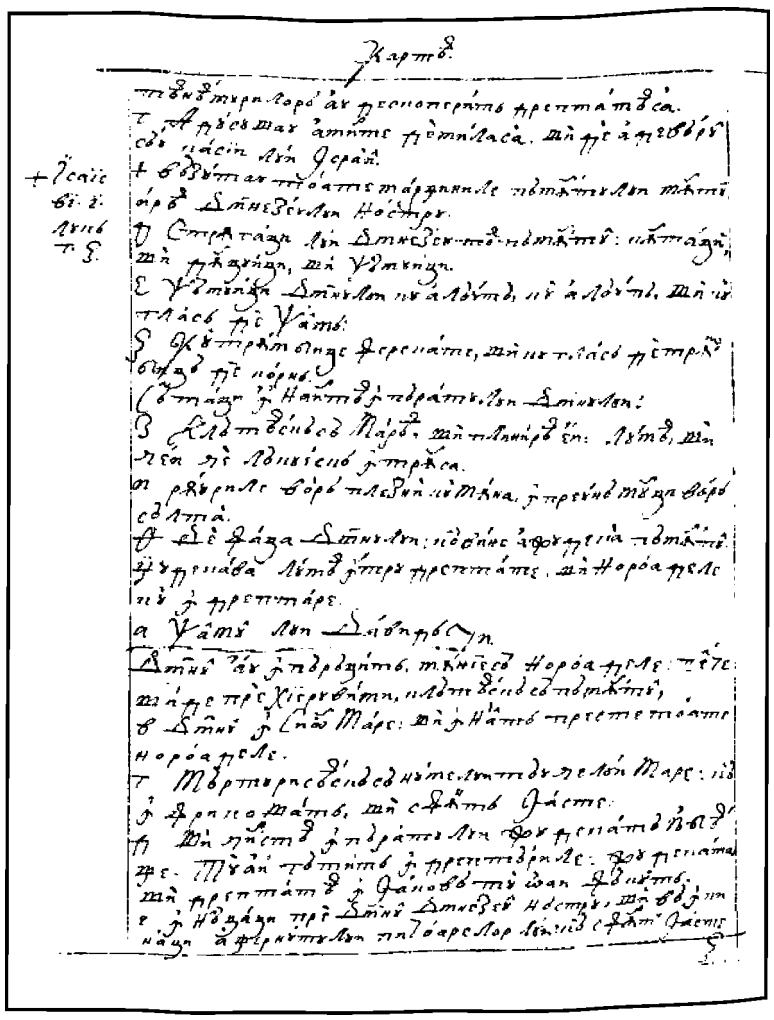

128v

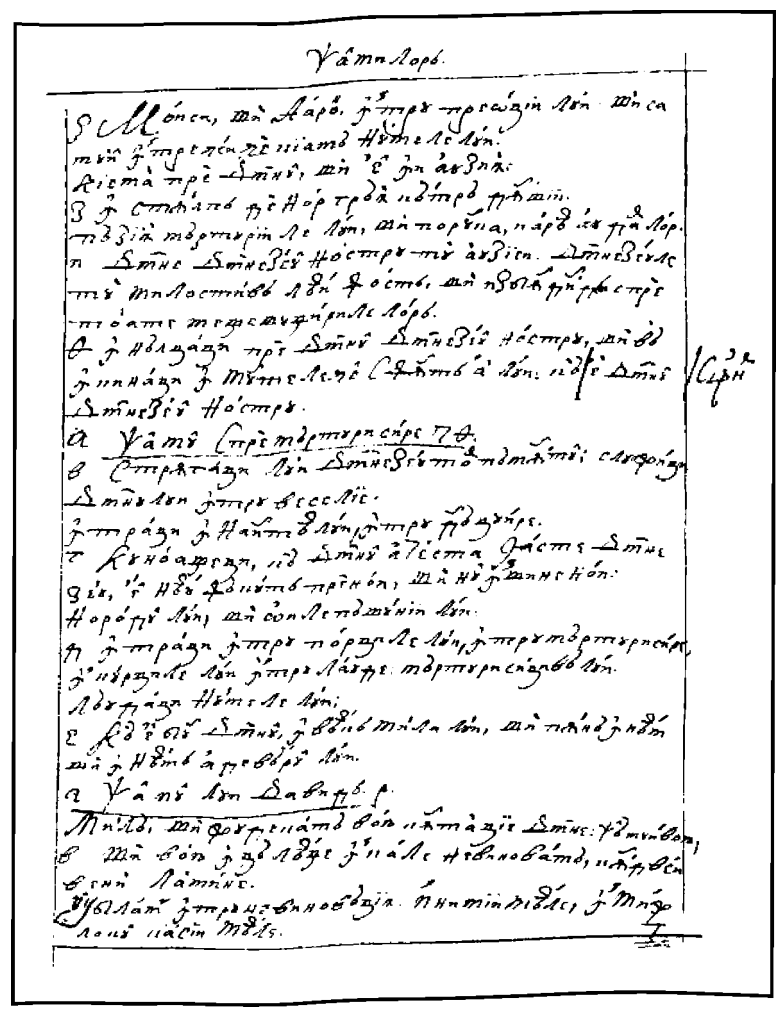

129r

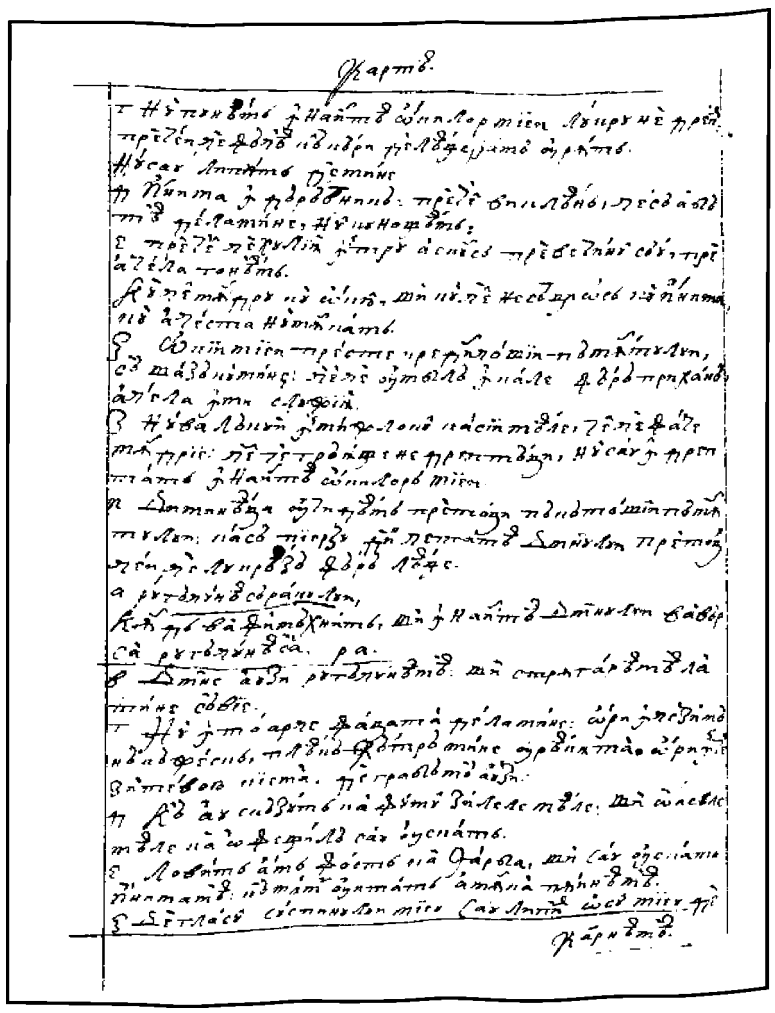

129v

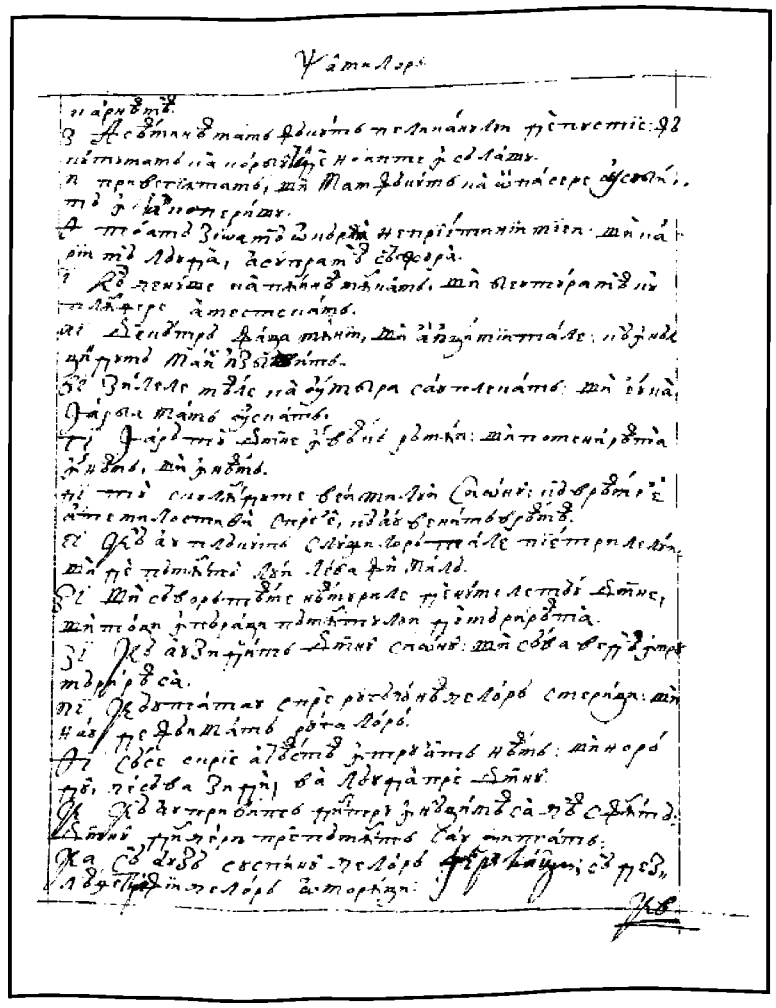

130r

130v

130r

131r

131v

132r

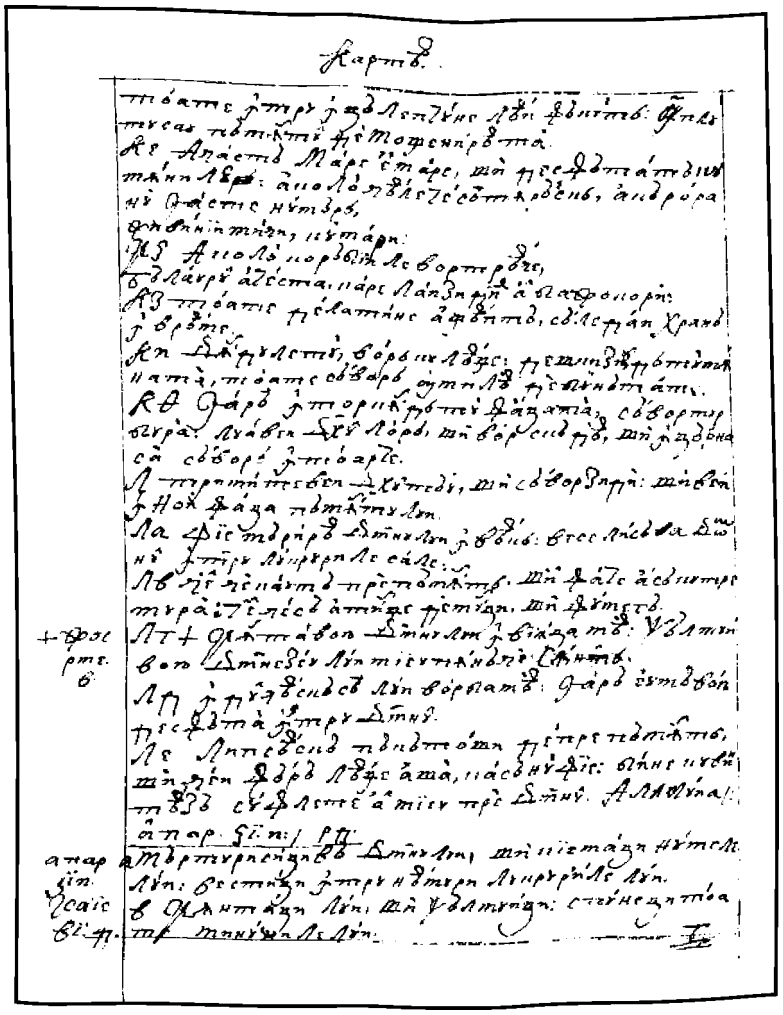

132v

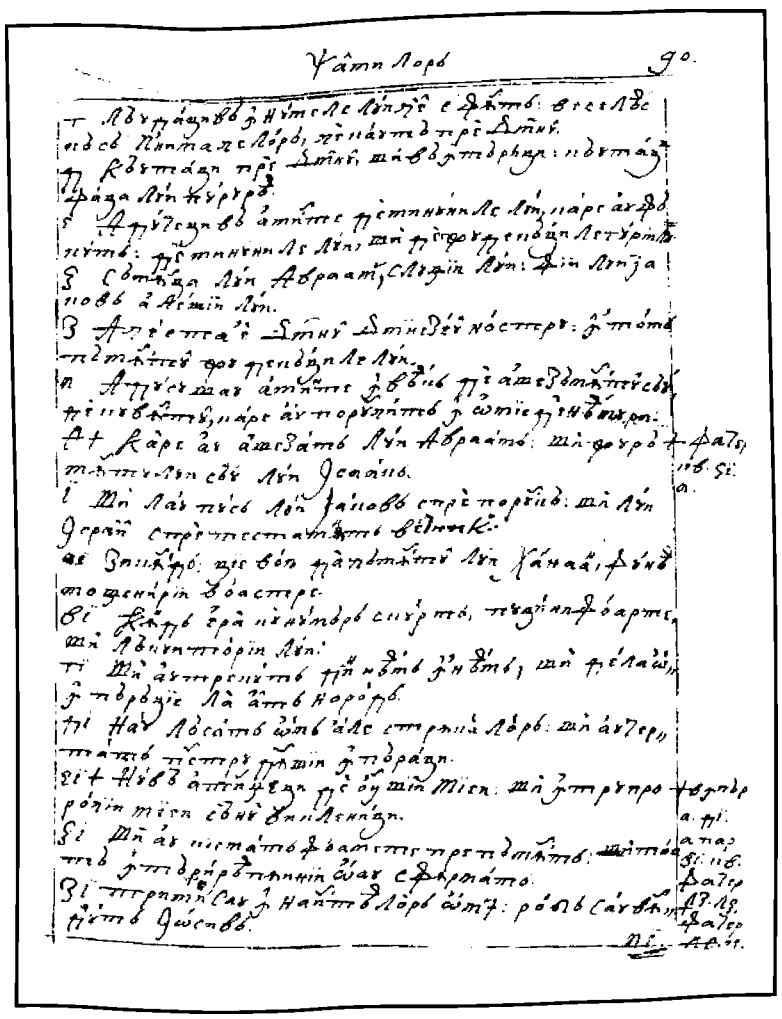

133r

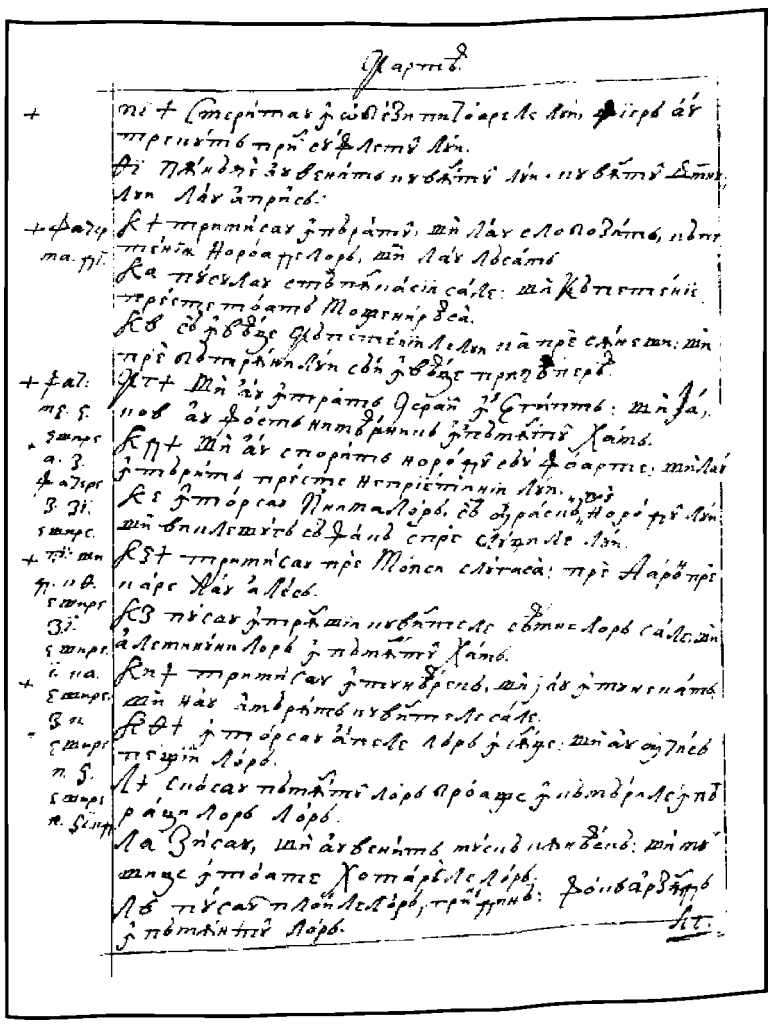

133v

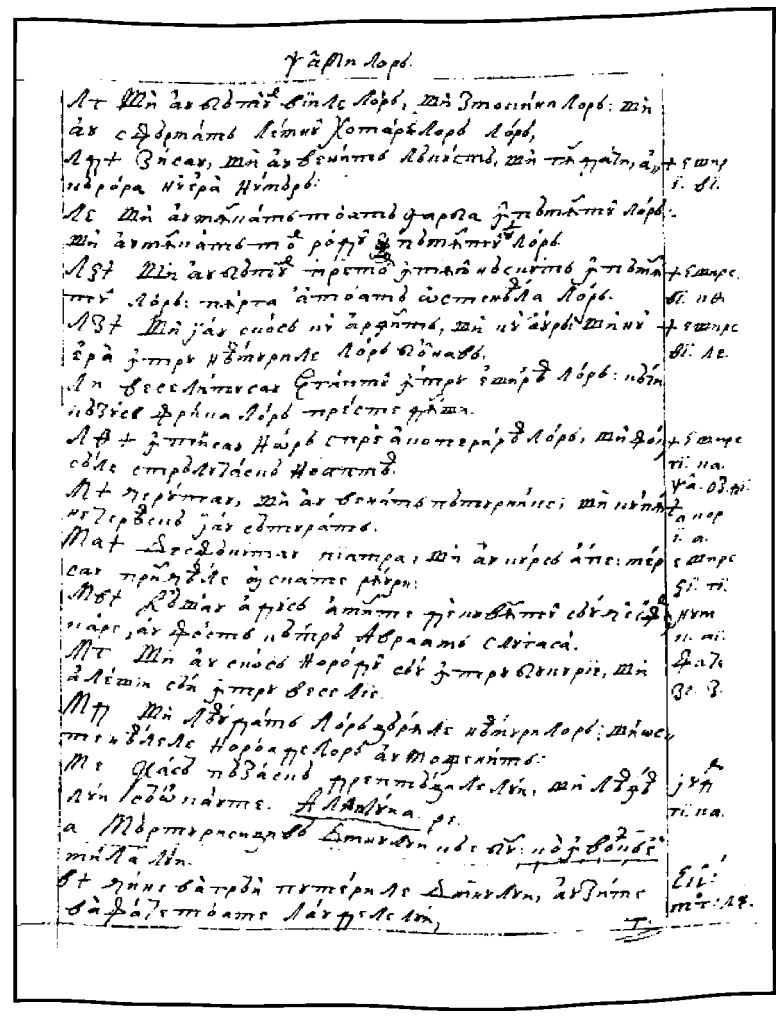

134r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

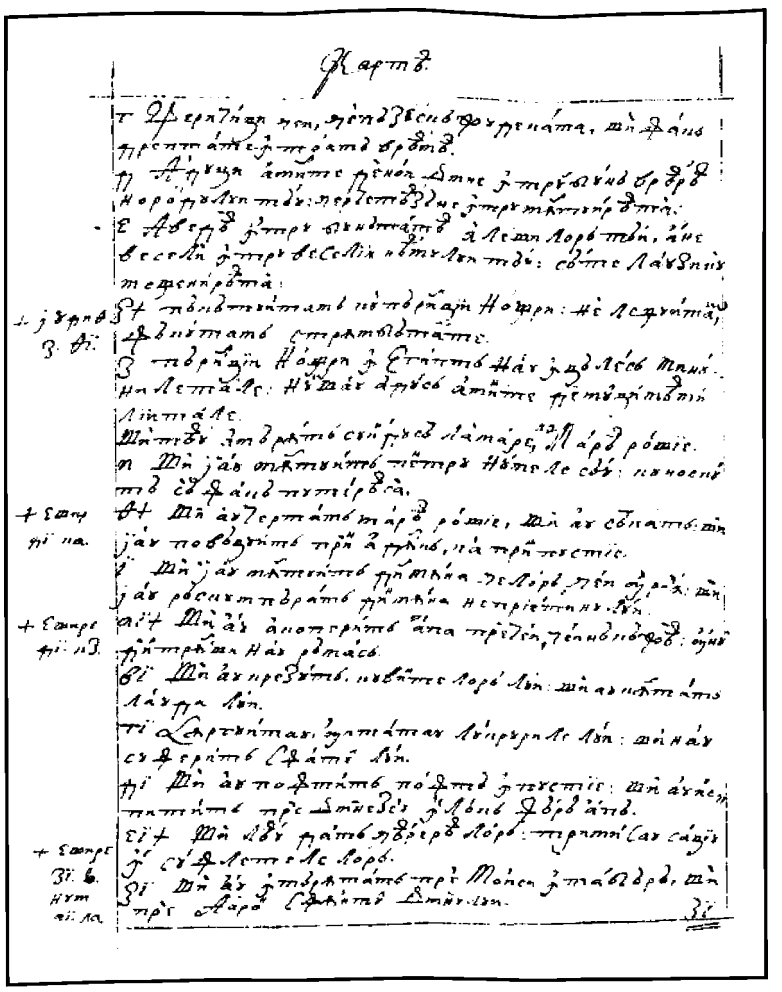

134v

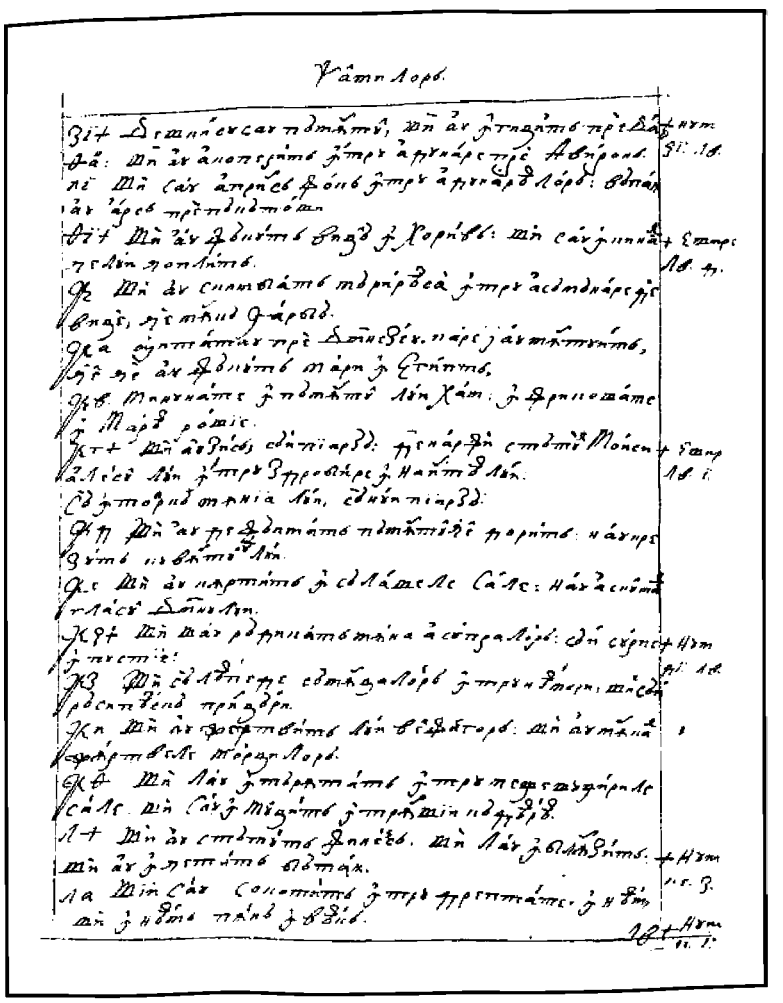

135r

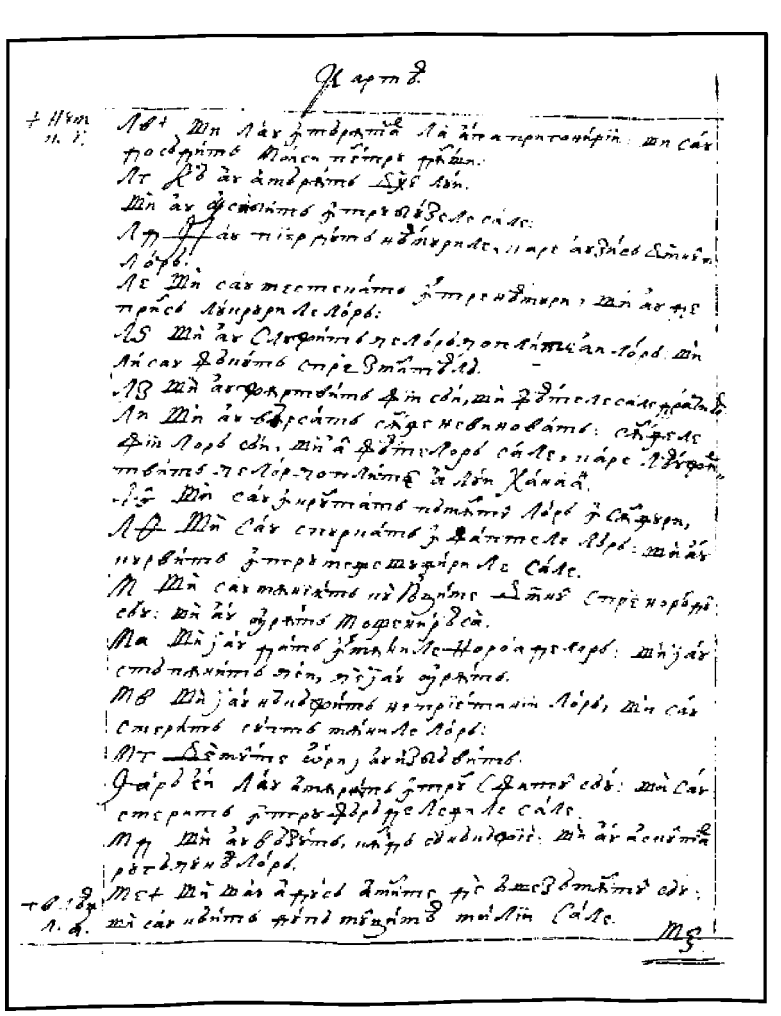

135v

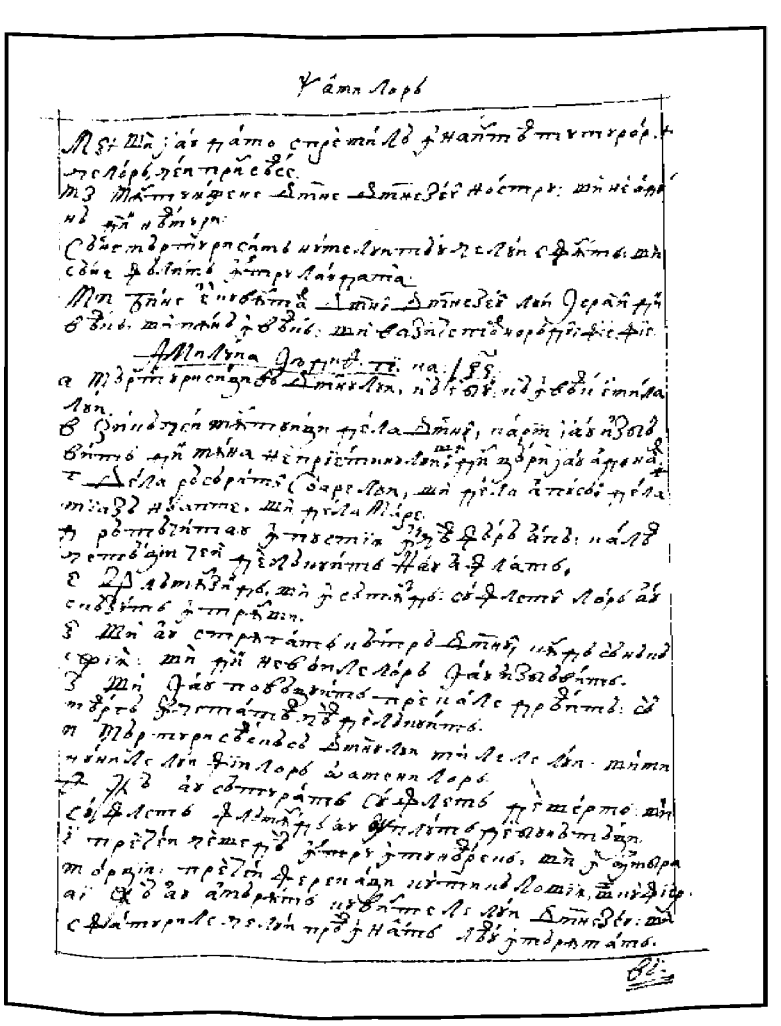

136r

CARTEA PSALMILOR

FACSIMILE

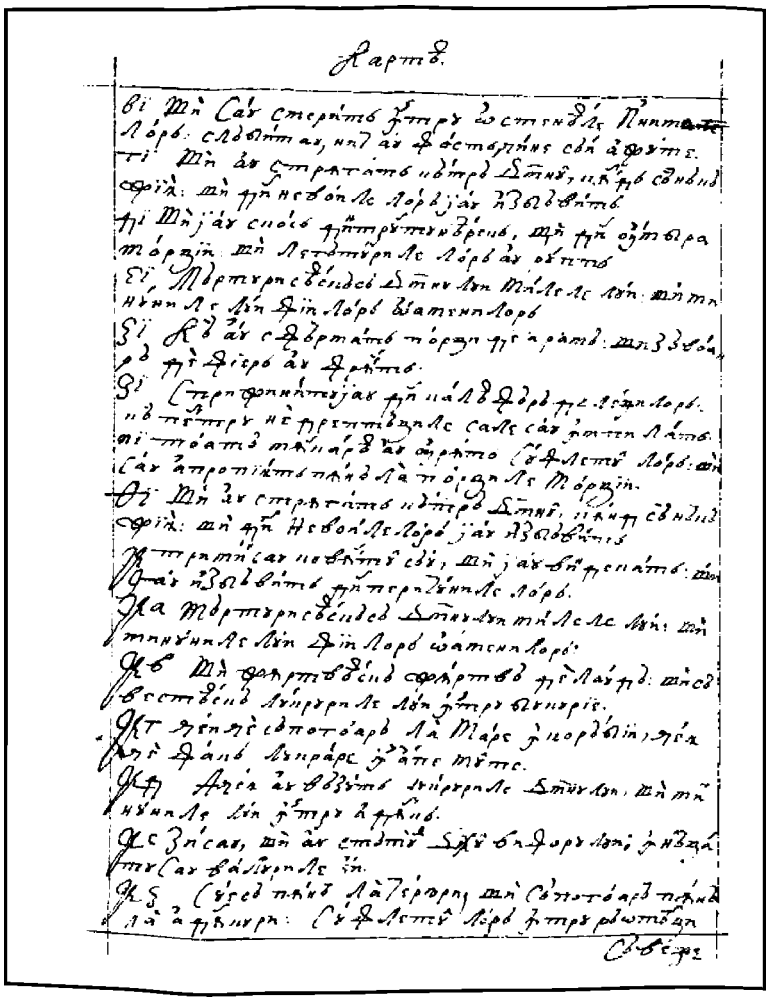

136v

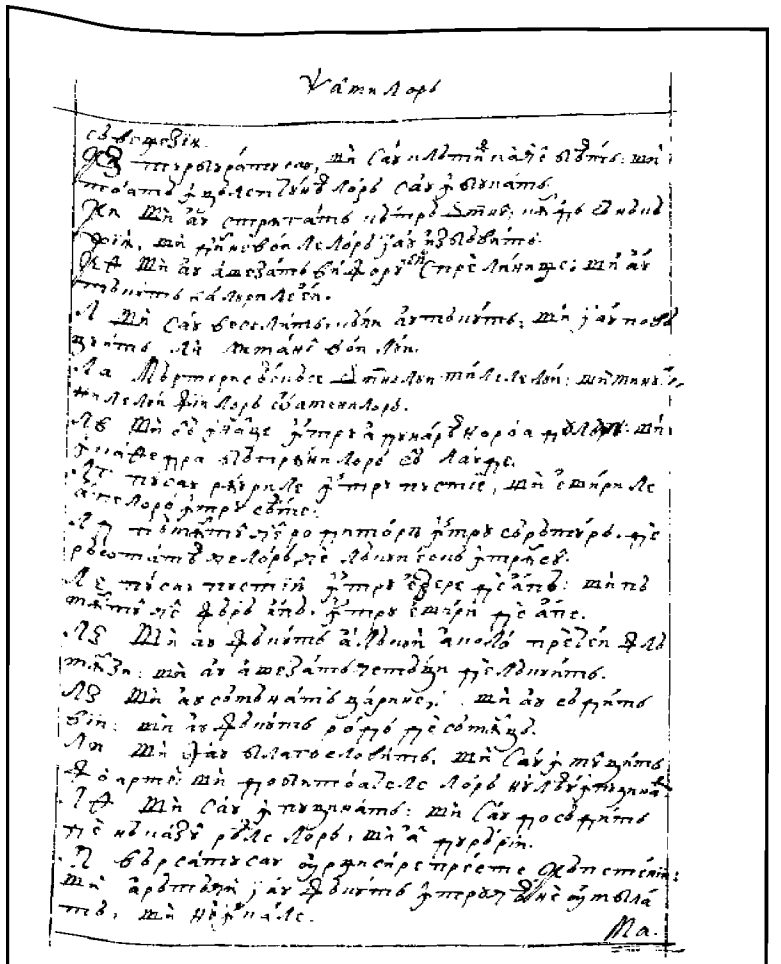

137r

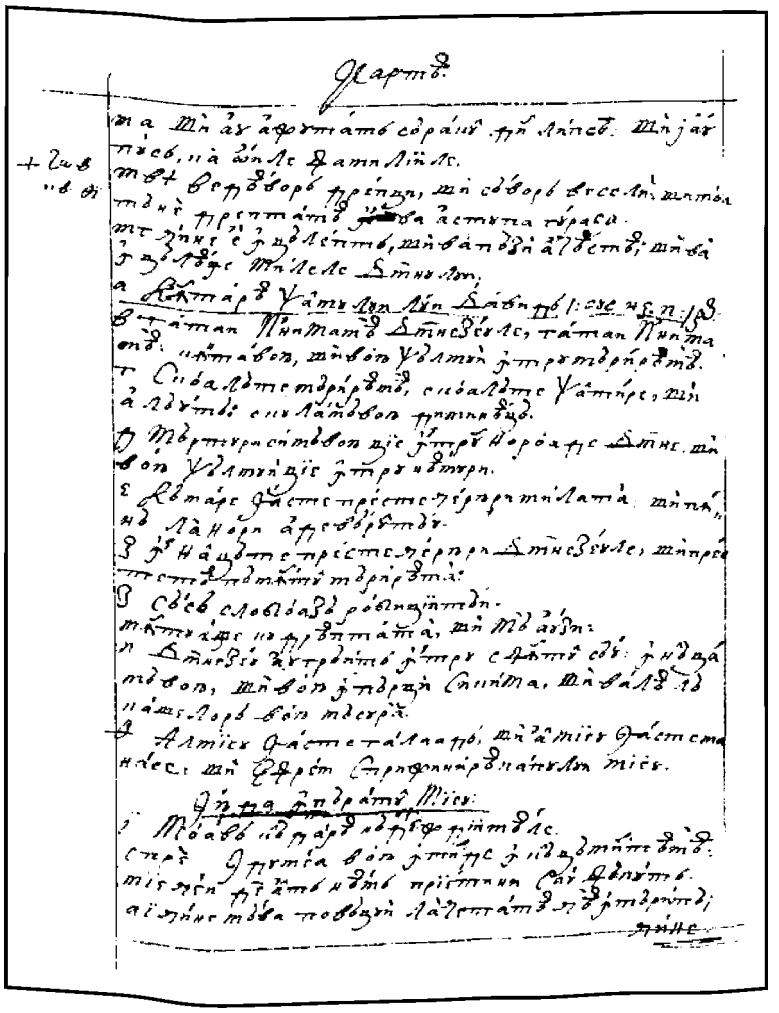

137v

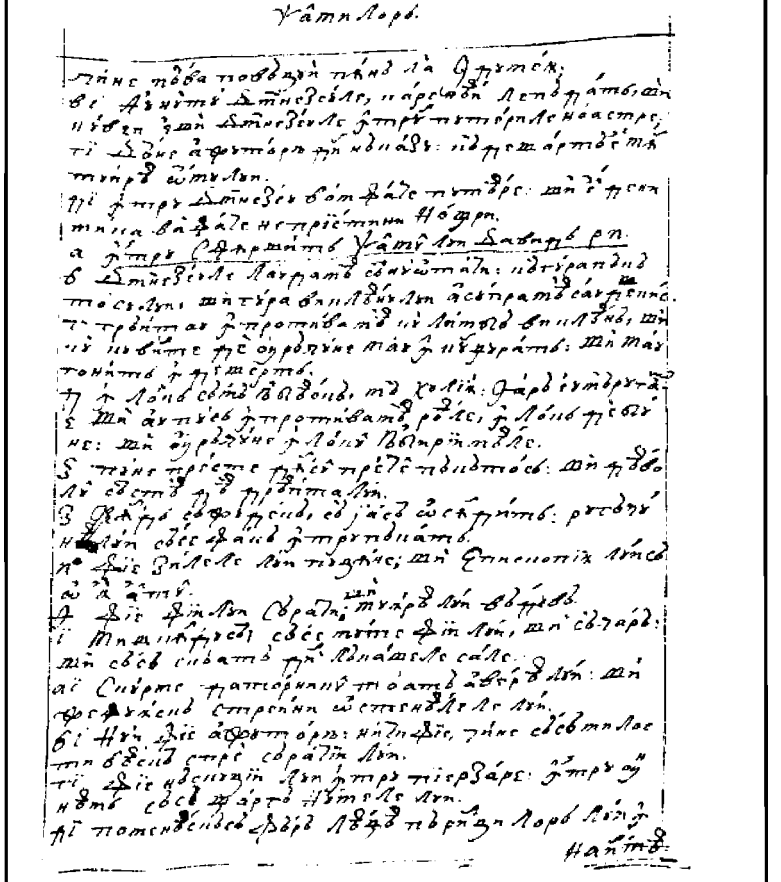

138r

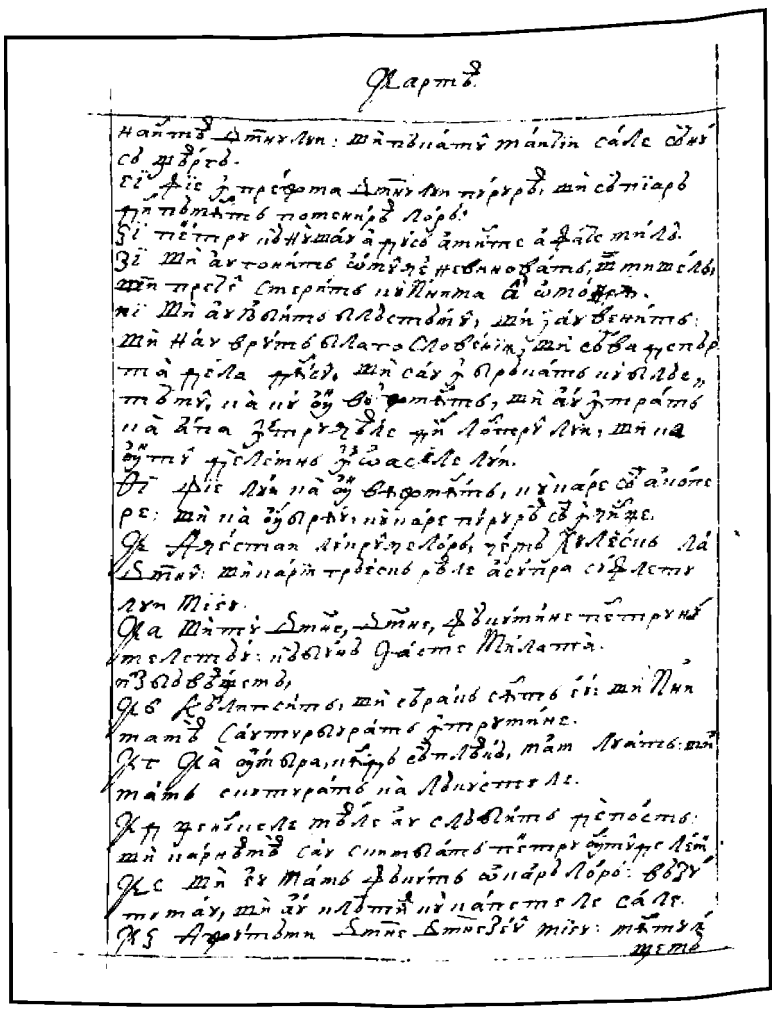

138v

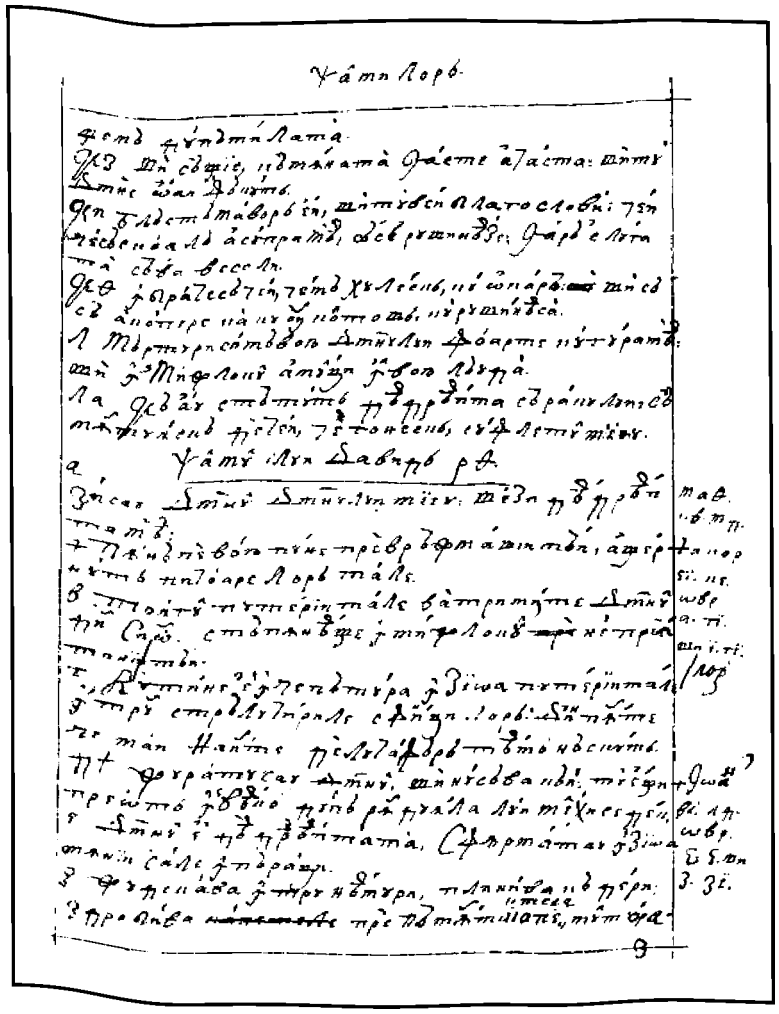

139r

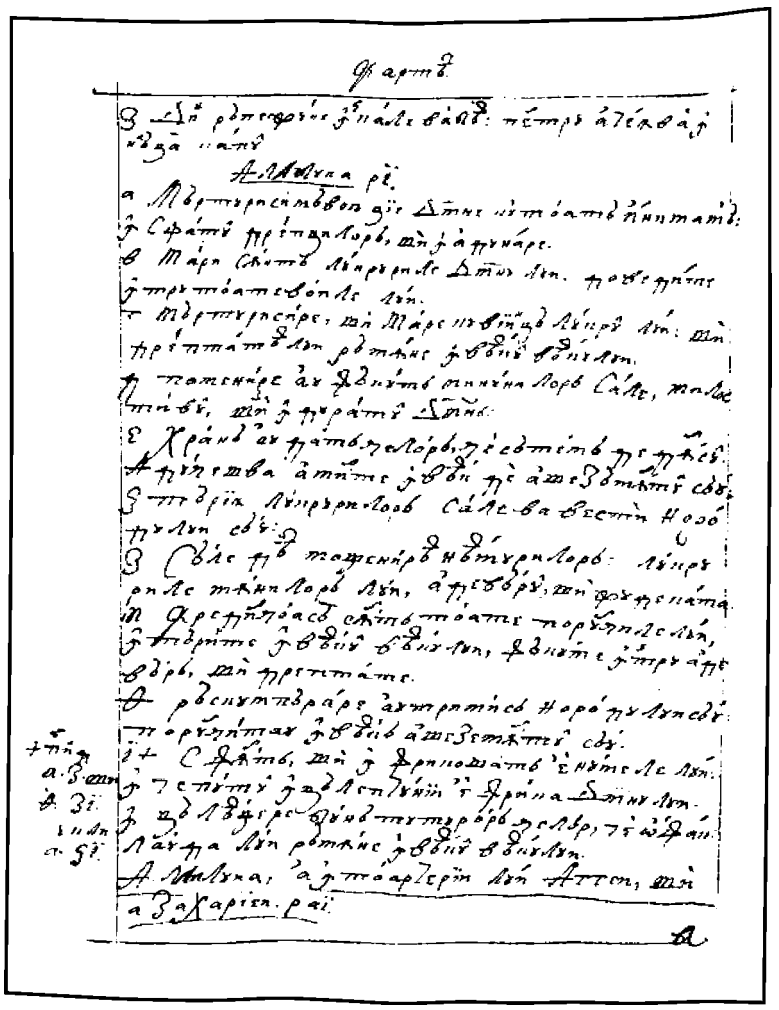

139v

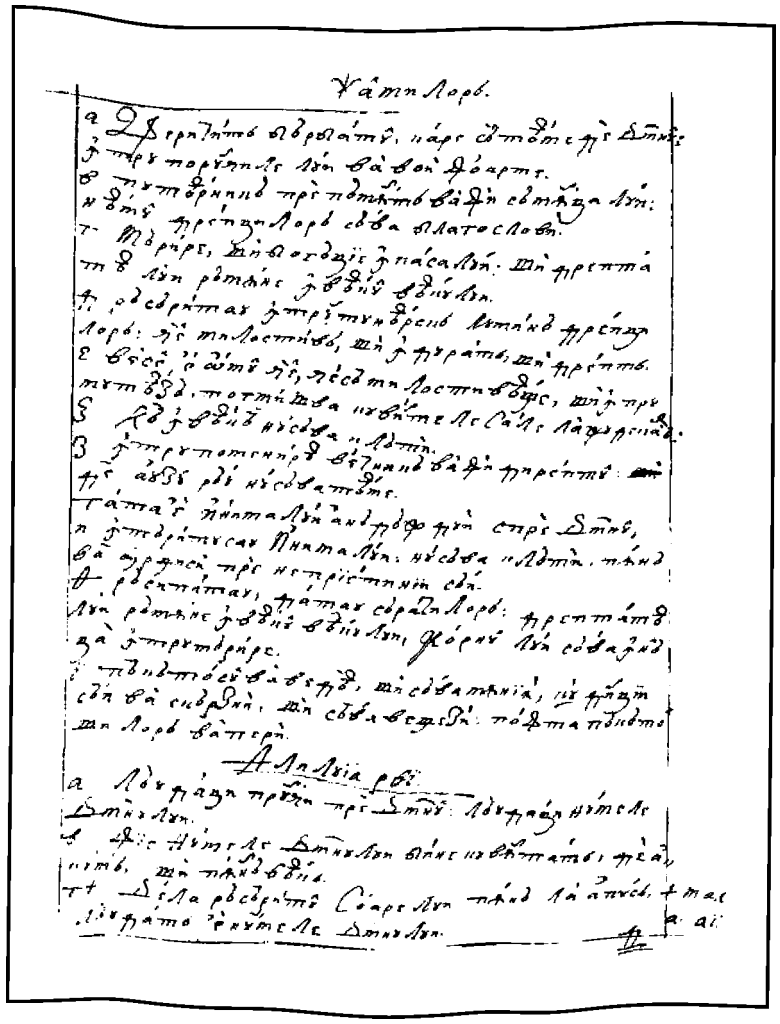

140r

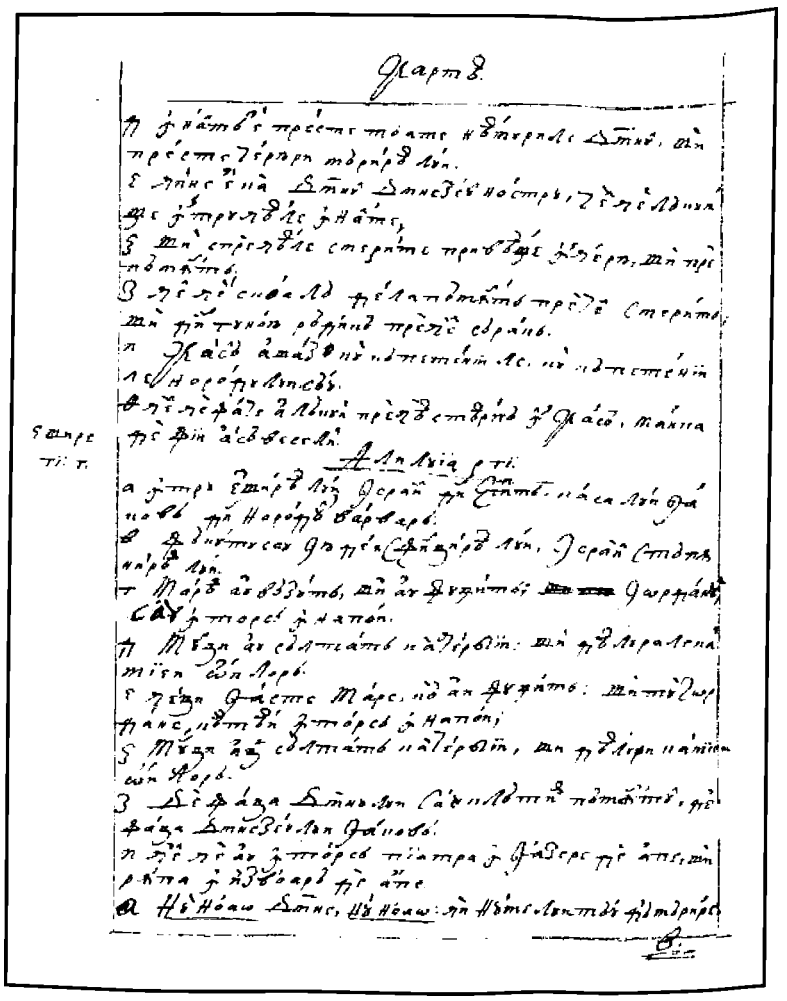

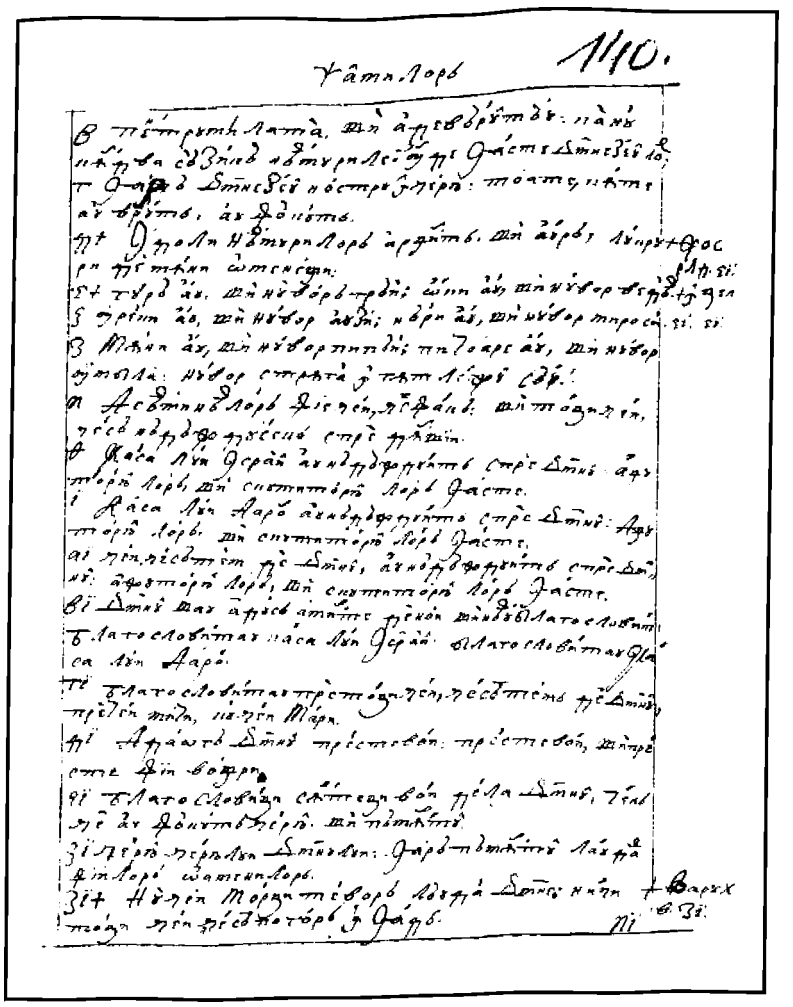

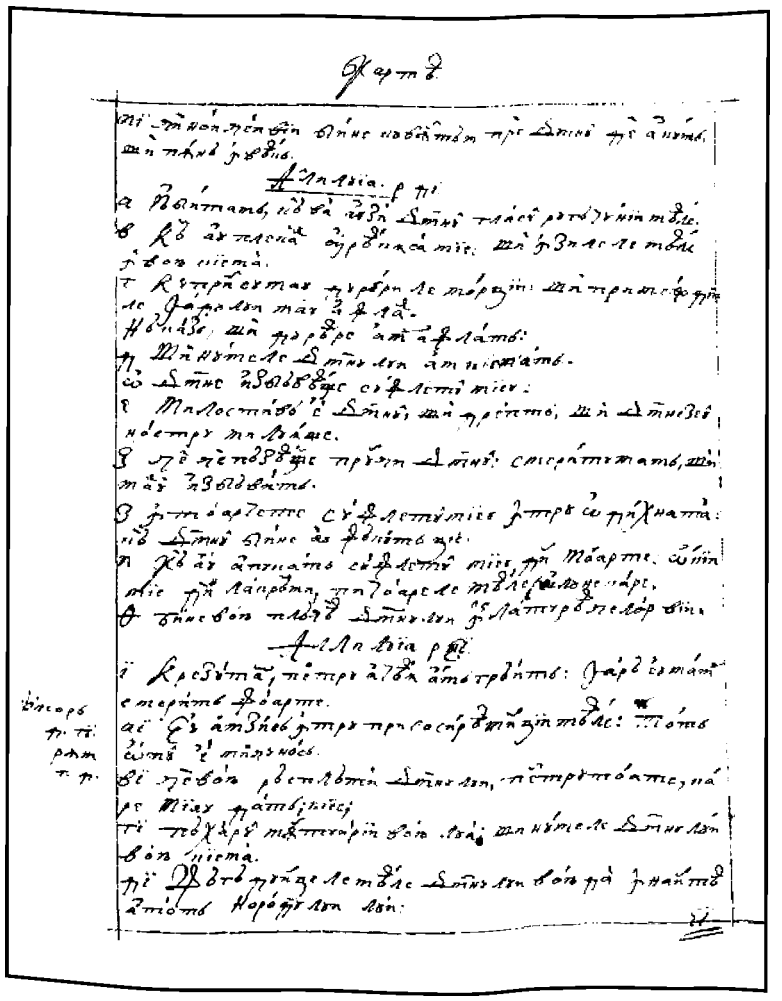

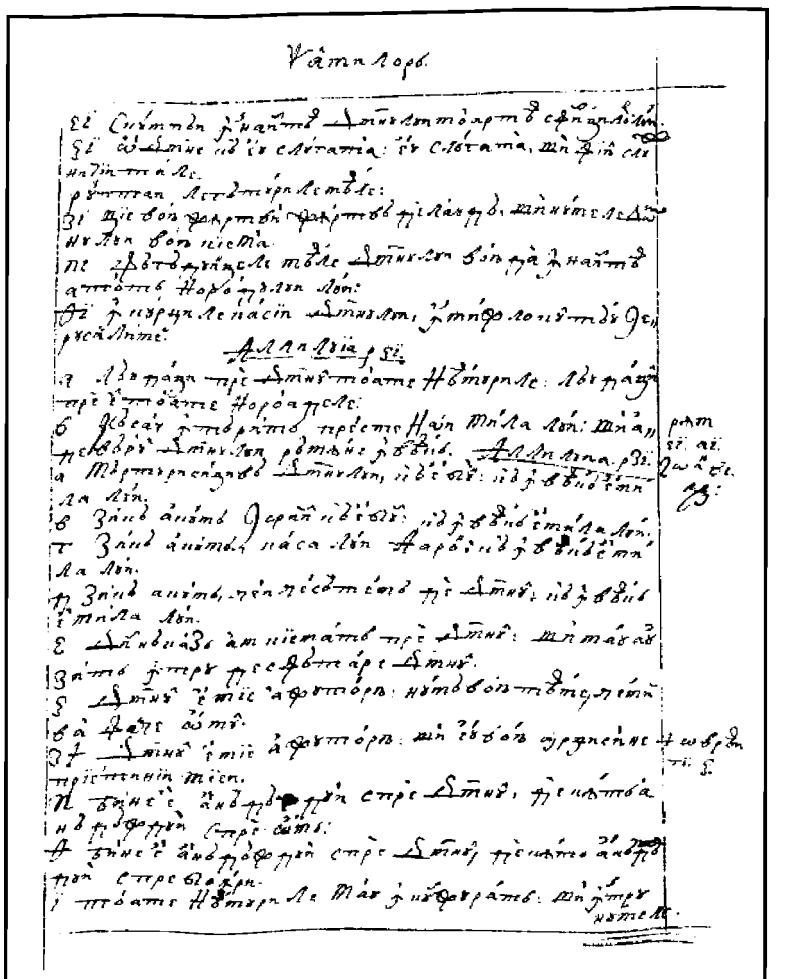

142v

143r

143v

144r

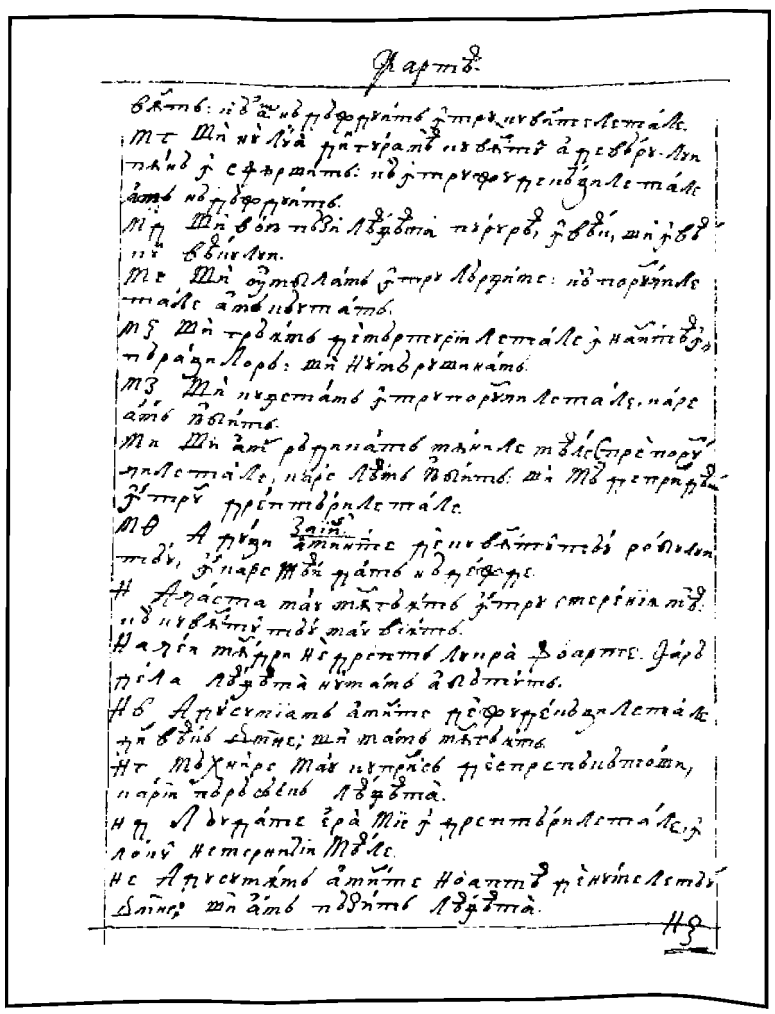

144v

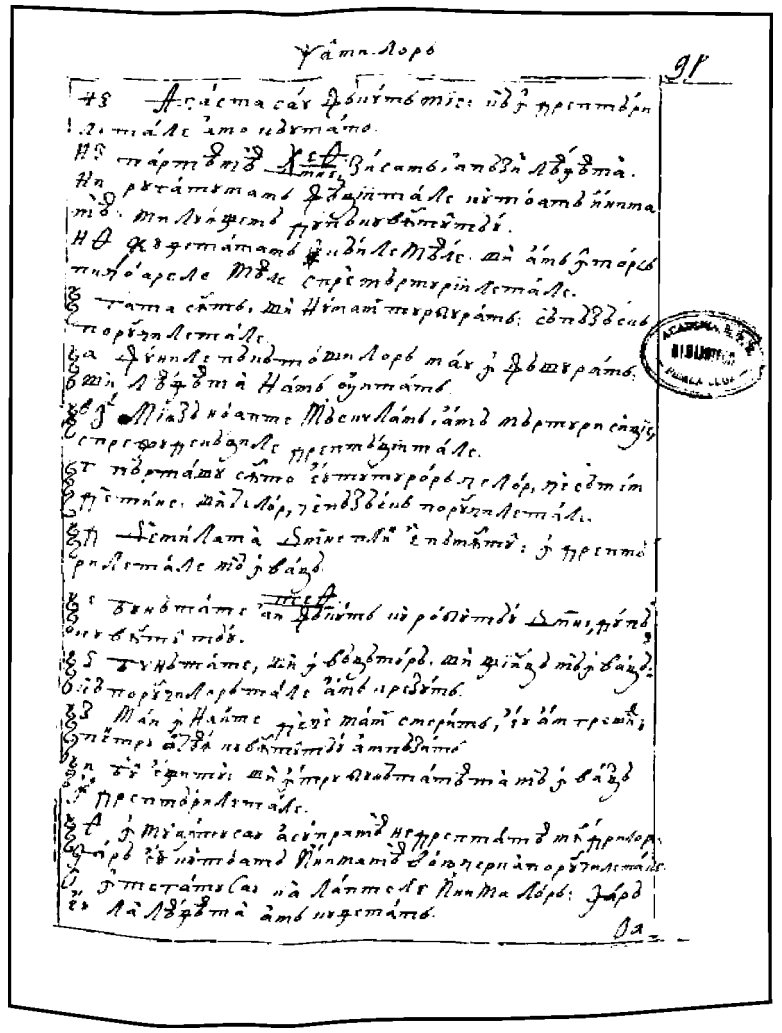

145r

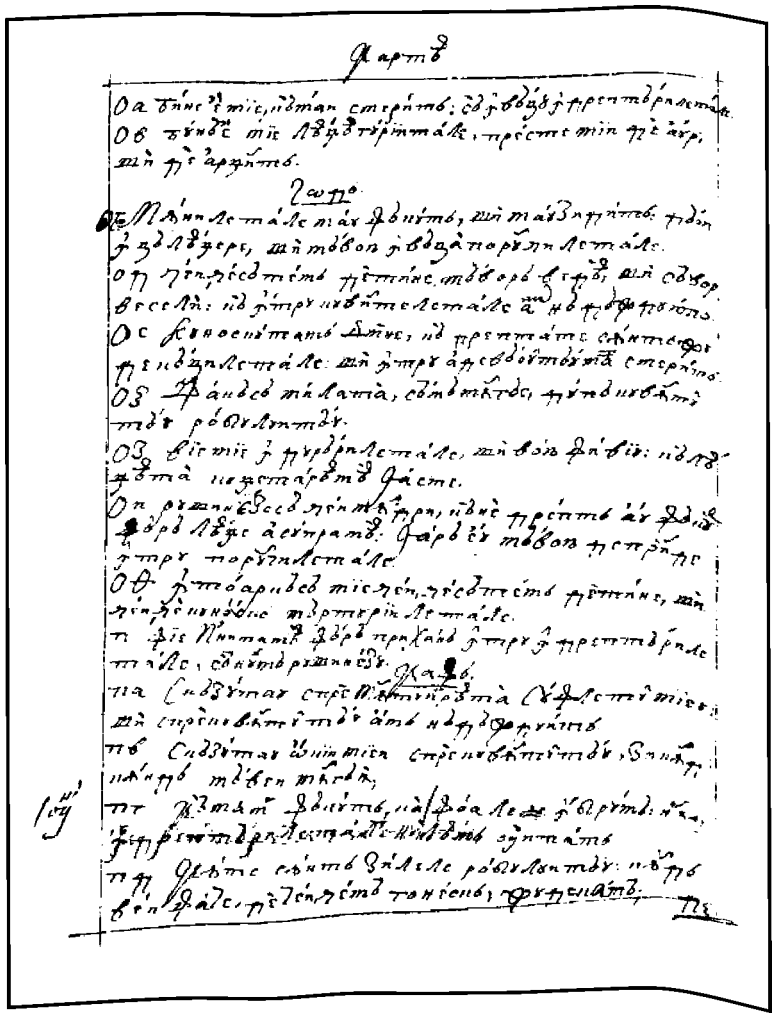

145v

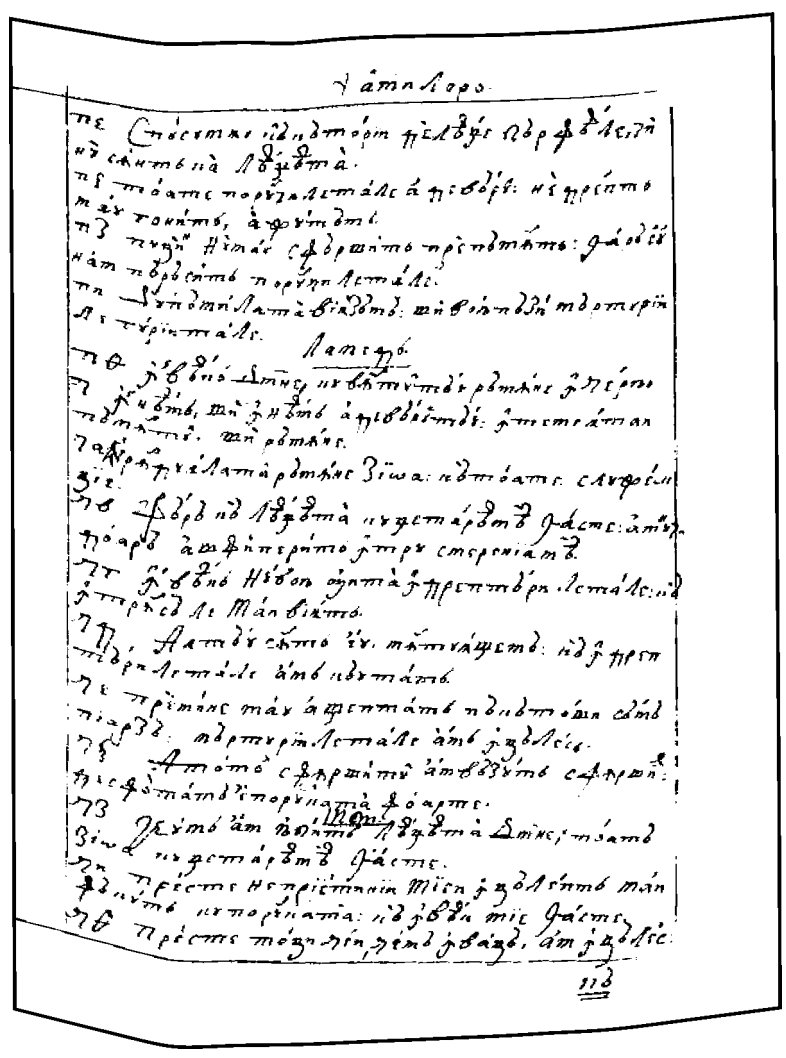

146r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

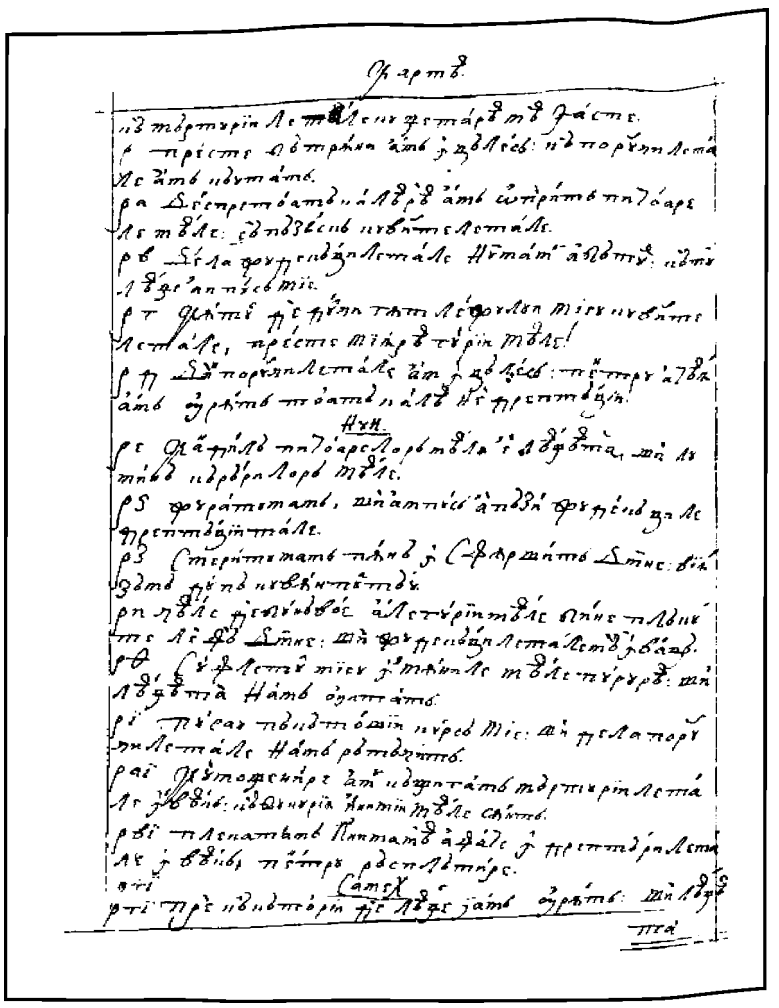

146v

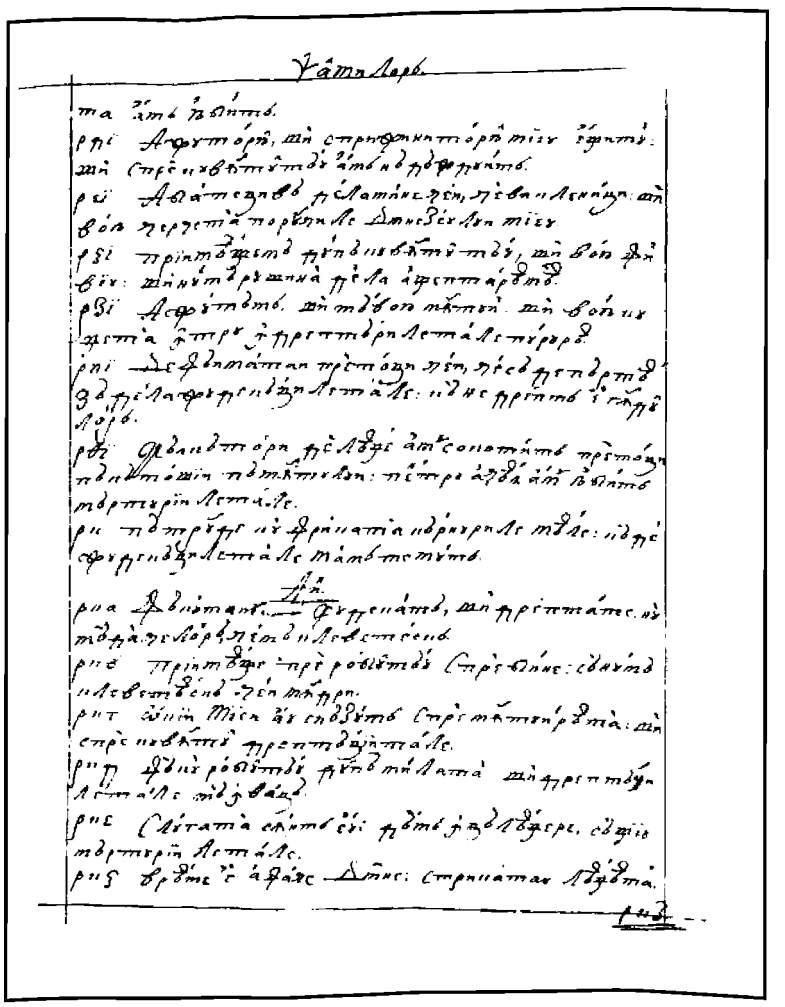

147r

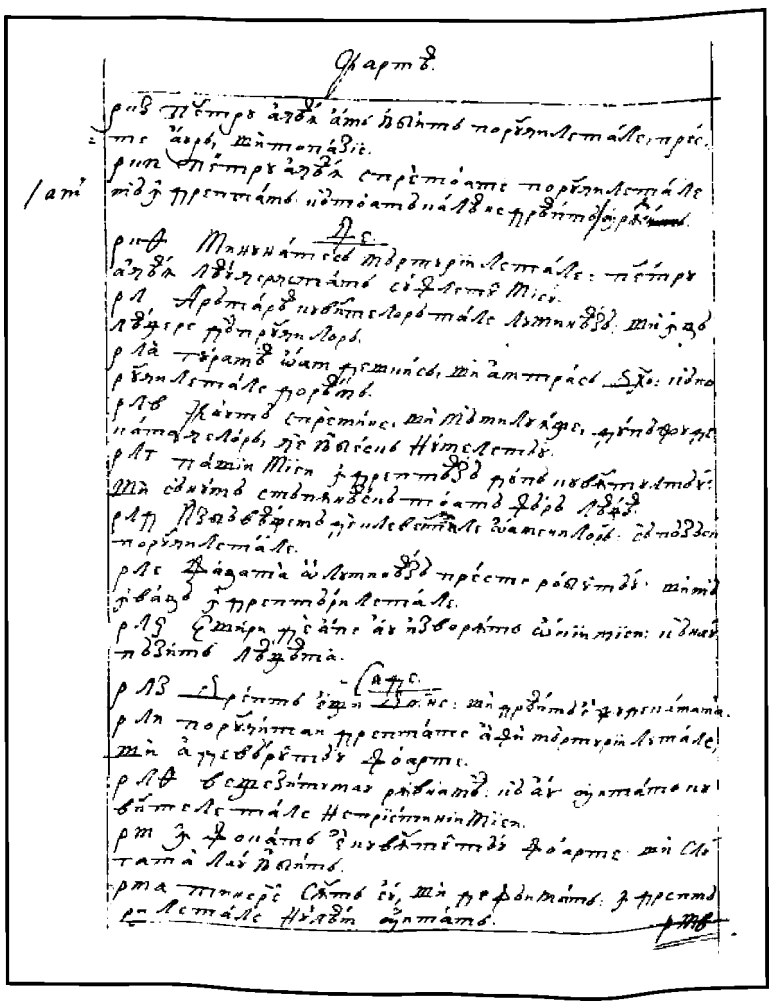

147v

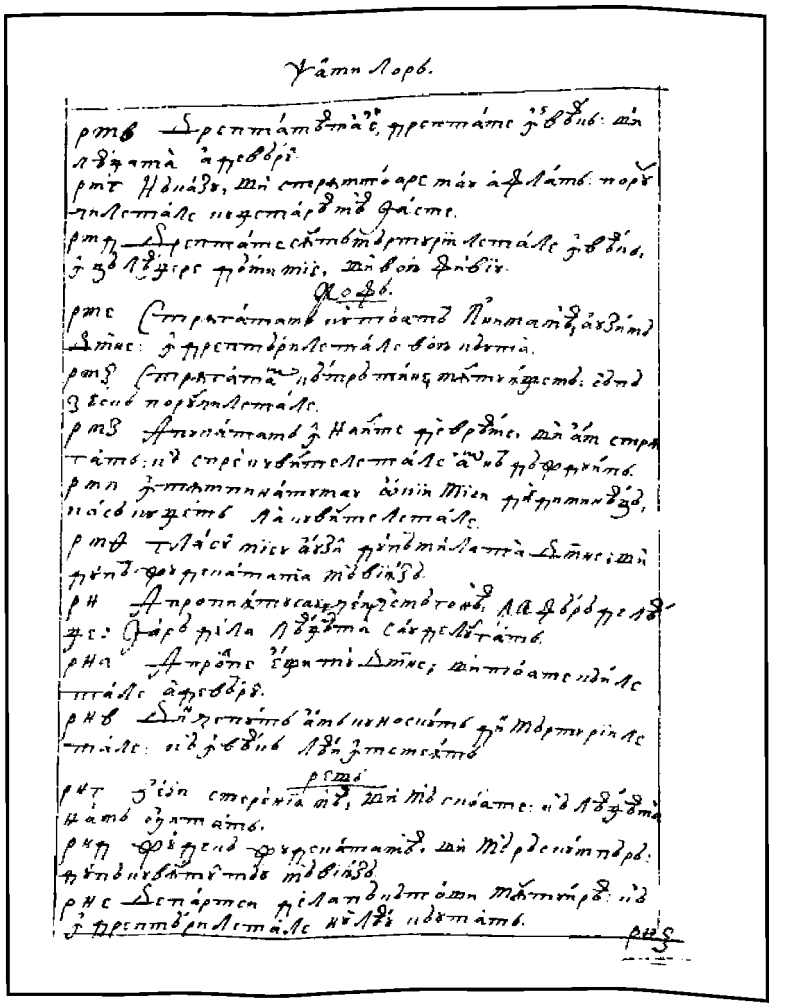

148r

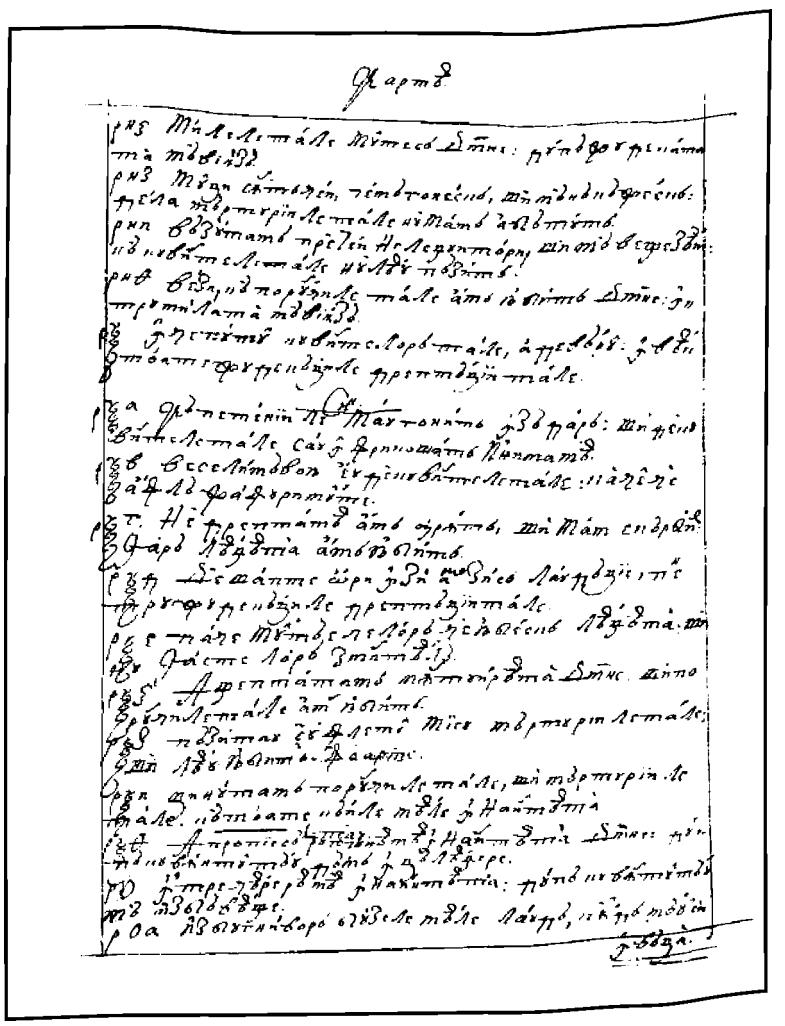

148v

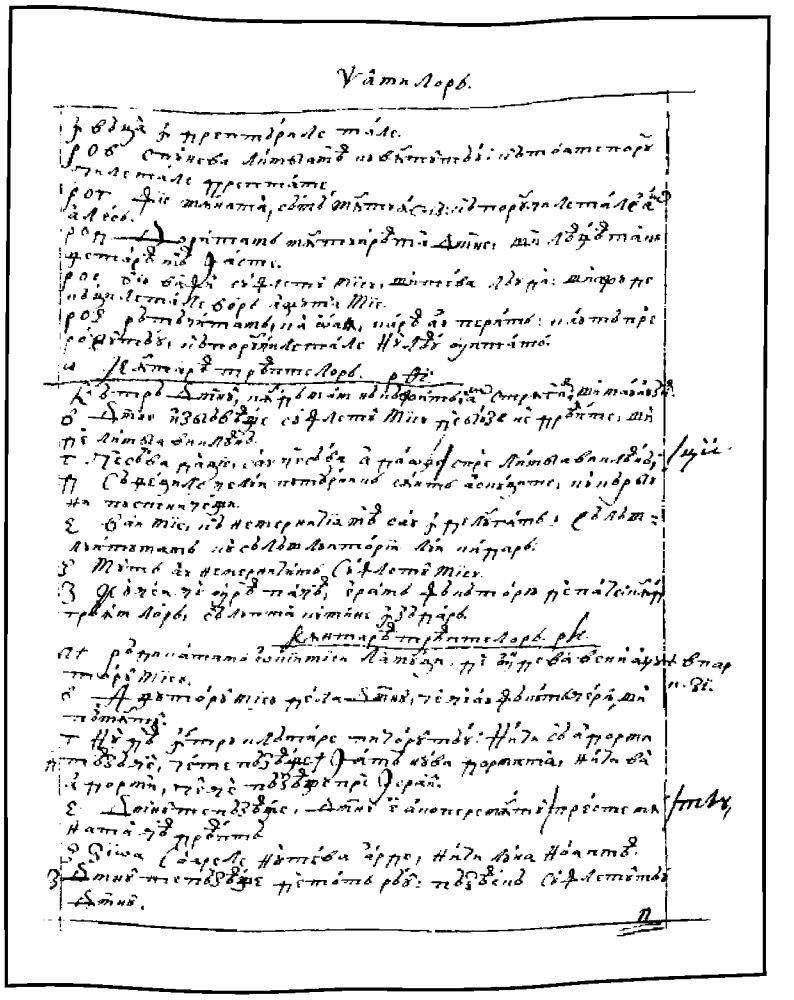

149r

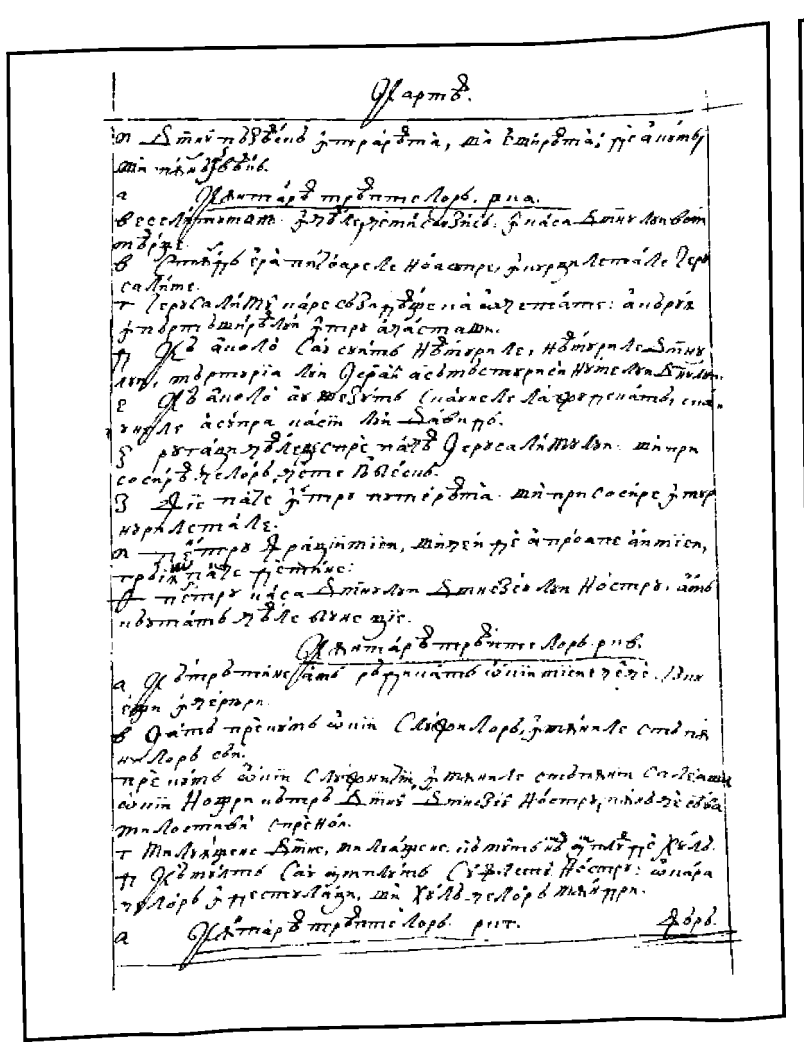

149v

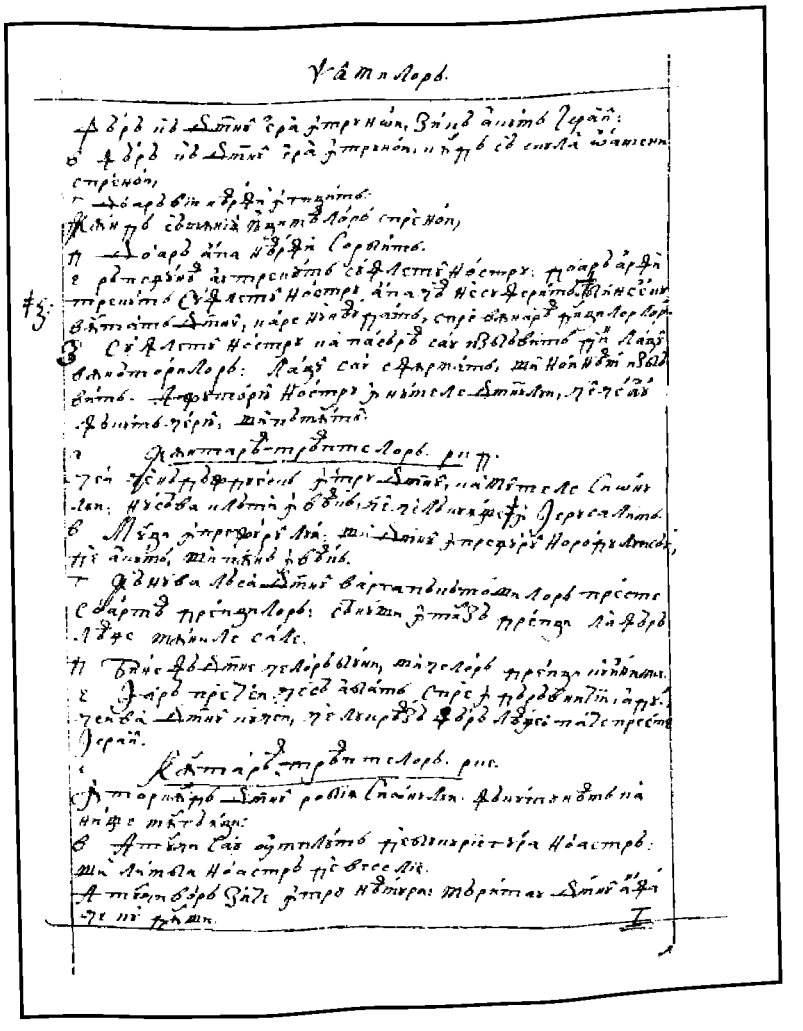

150r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

150v

151r

151v

152r

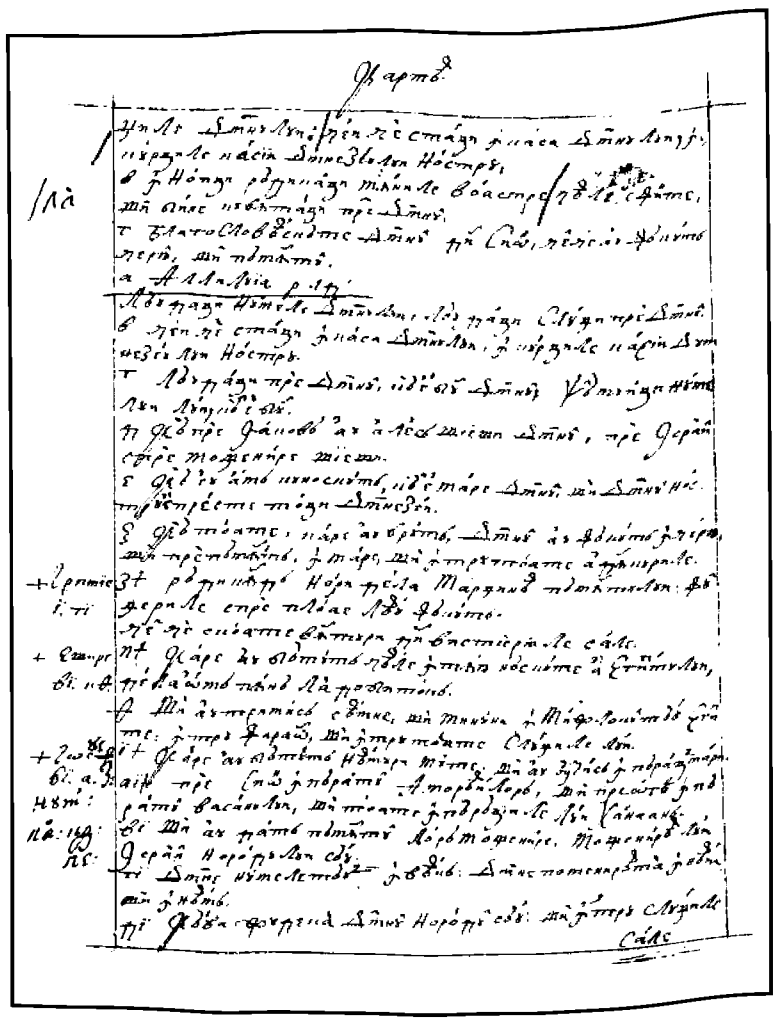

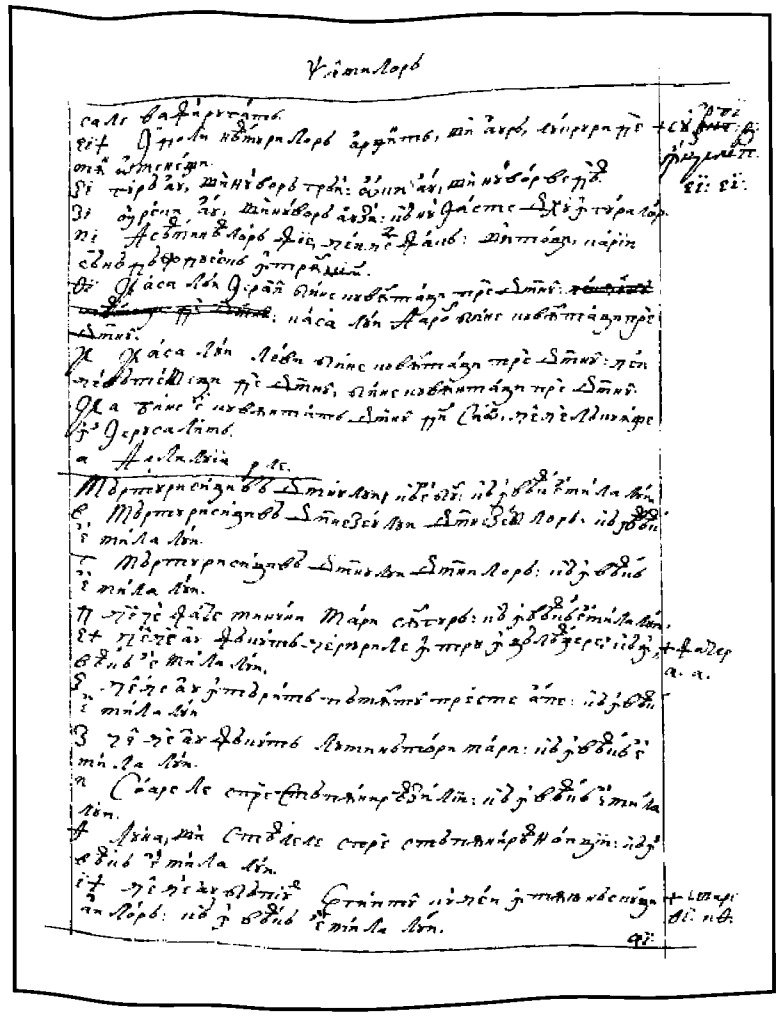

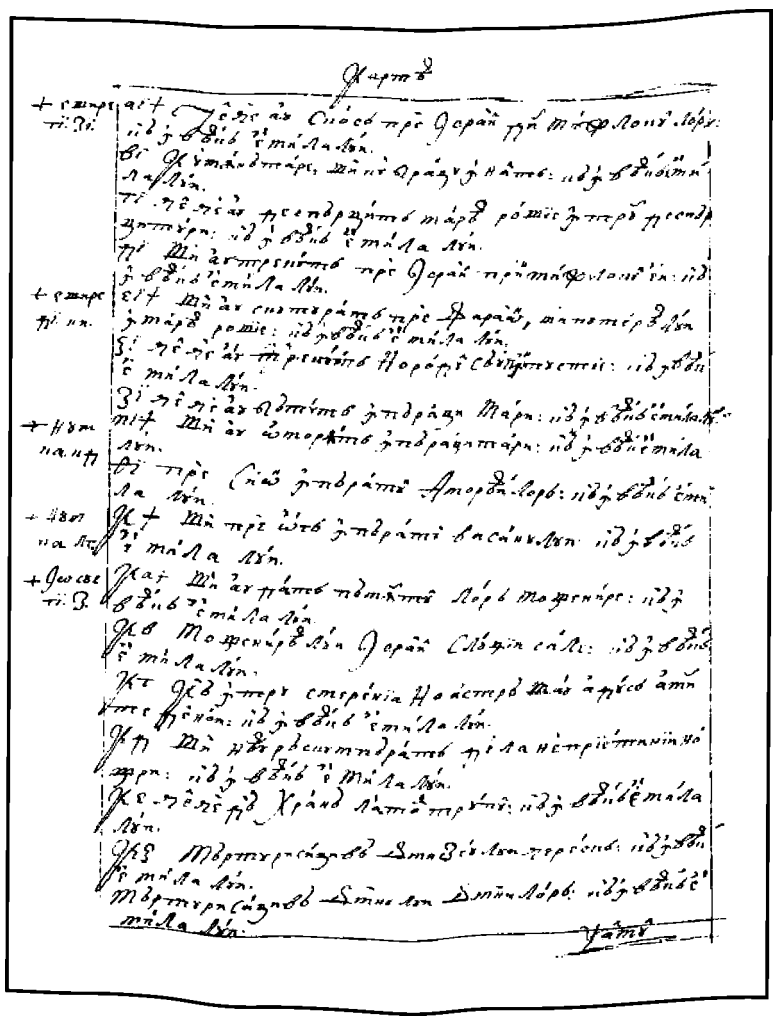

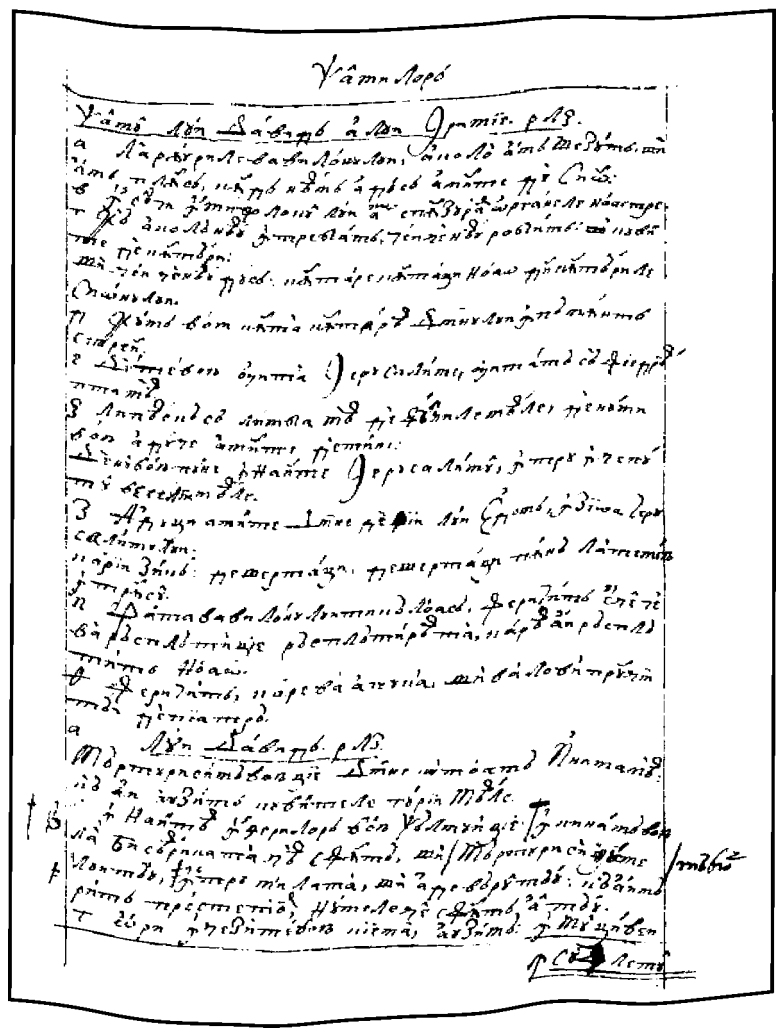

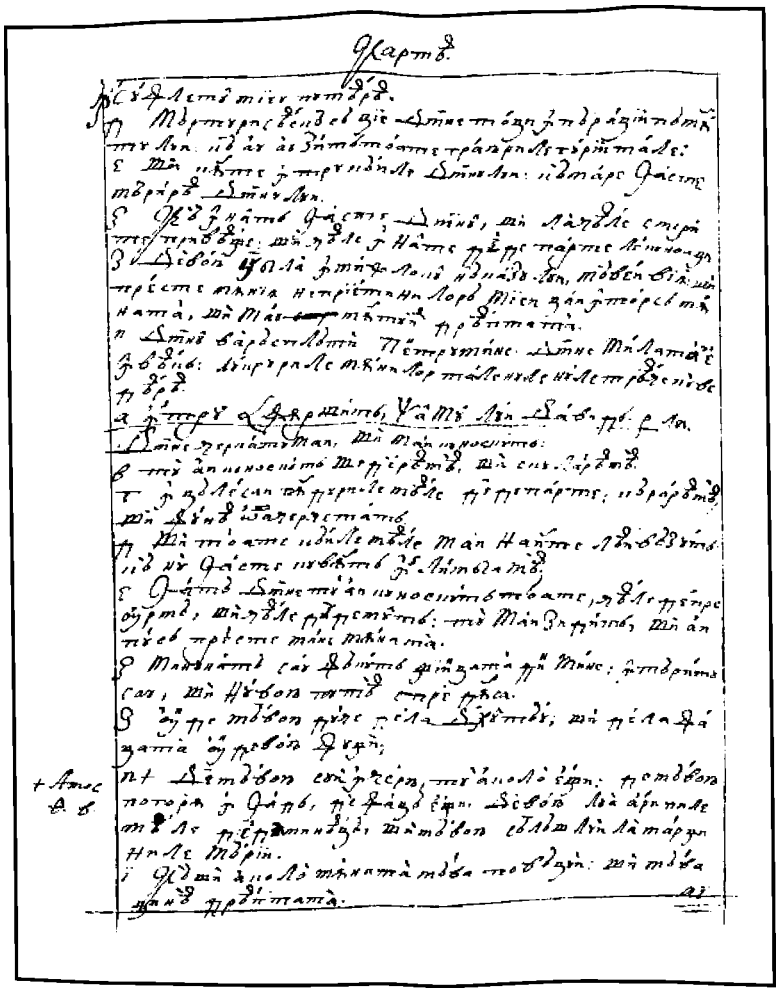

154v

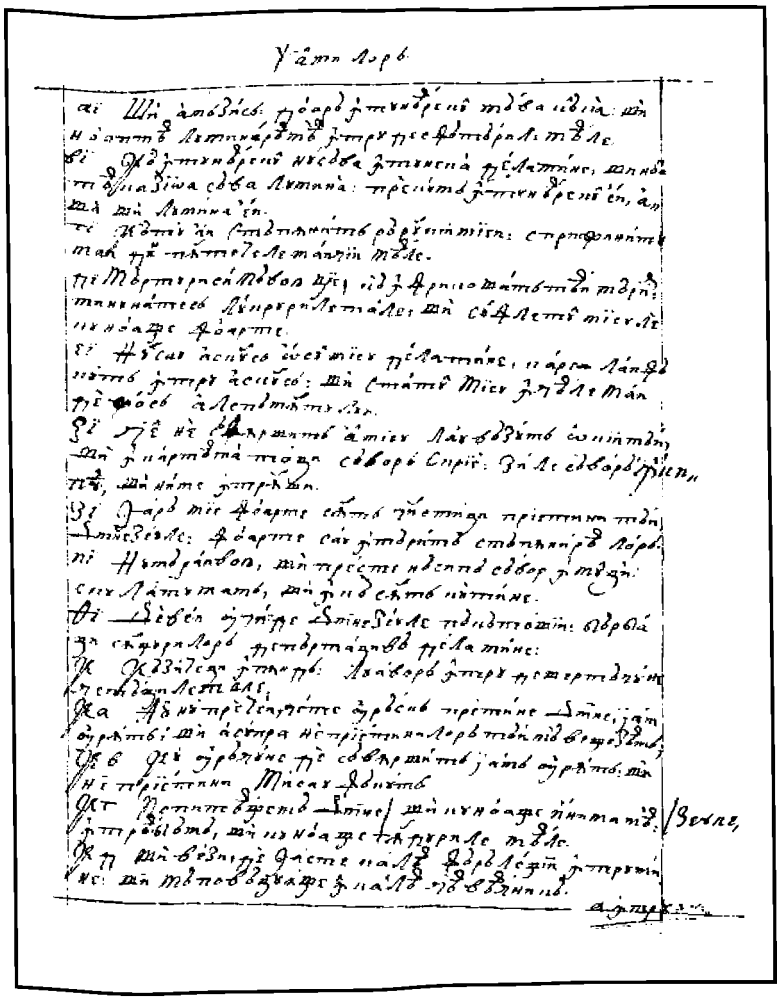

155r

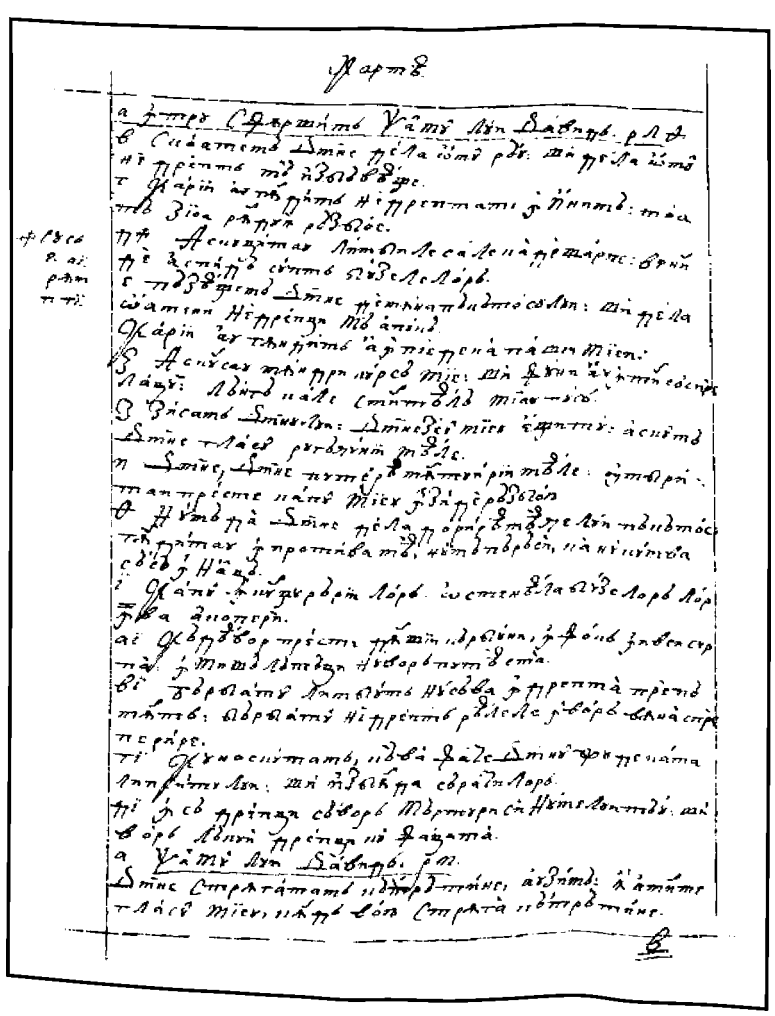

155v

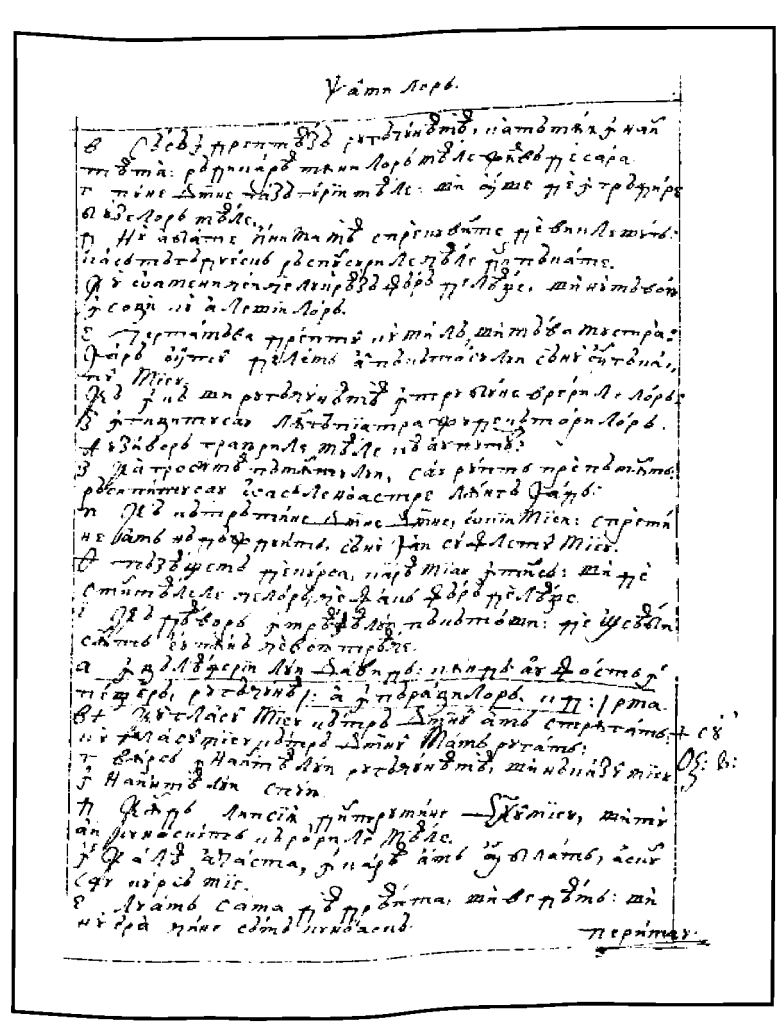

156r

156v

157r

157v

158r

158v

159r

159v

160r

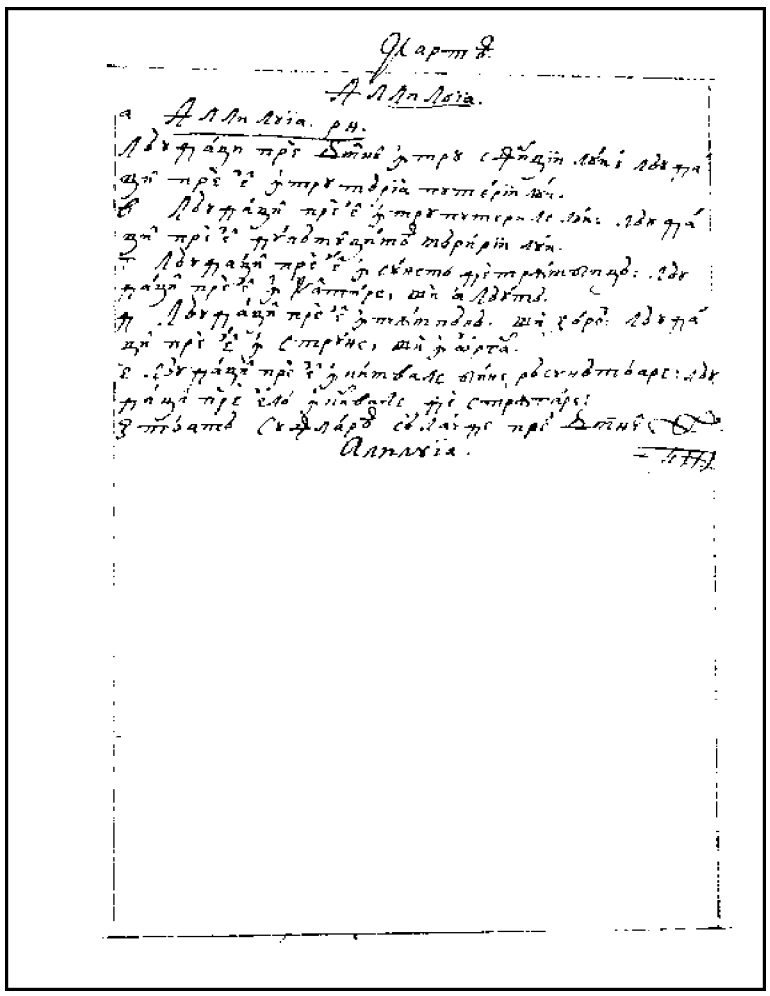

160v

163r

CARTEA PILDELOR

Cap 1

Folosirea pildelor. Ascultarea şi îndemnul spre înţălepciune. Fiiul să dojeneaşte să nu urmeze după îmblânzirile păcătoşilor. Înţelepciunea îndeamnă spre a sa îmbrăţişeare, şi celor ce o urăsc le vesteaşte perirea.

1. Pildele lui Solomon, fiiul lui David, împăratul lui Israil.
2. Spre ştiinţa înţălepciunii şi a învăţăturii,
3. Spre înţăleagerea cuvintelor preceaperii şi spre priimirea dovedirii învăţăturii, îndreptării şi judecăţii şi a dreptăţii,
4. Să să dea celor mici isteţia, tinărului învăţătura şi înţăleagerea.
5. Auzând înţăleptul, mai înţălept va fi, şi cel ce priceape va stăpâni ocârmuirile,
6. Va priceape pilda şi tâlcuirea, cuvintele înţelepţilor şi găciturile lor.
7. *Frica Domnului, înceaperea înţelepciunii. Înţălepciunea şi învăţătura nebunii le defaimă. *Psal. 110, 10. Ecli. 1, 16.
8. Ascultă, fiiul mieu, învăţătura părintelui tău şi nu părăsi leagea maicii tale,
9. Ca să să adaogă har capului tău şi lanţu de aur grumazului tău.
10. Fiiul mieu, de te vor apleca păcătoşii, nu te odihni lor.
11. De-ţi vor zice: „Vino cu noi, să aleşuim sânge, să ascundem închisori împrotiva celui
163v ne|greşit în zădar,
12. Să-l înghiţim viu ca iadul şi întreg ca pre cel ce să pogoară în groapă.
13. Toată avearea scumpă vom găsi; umplea-vom casele noastre de jafuri.
14. Soarte aruncă cu noi, o pungă fie noao tuturor".
15. Fiiul mieu, să nu umbli cu ei, opreaşte piciorul tău de la cărările lor.
16. *Că picioarele lor la răotate aleargă şi grăbesc a vârsa sânge. *Isaie 59, 7.
17. Iară în zădar să aruncă mreajea înaintea ochilor paserilor.
18. Şi aceştia împrotiva sângelui său aleşuiesc şi cugetă vicleşuguri împrotiva sufletelor sale.
19. Aşa, cărările a tot scumpului pre sufletele celor ce le stăpânesc le răpesc.
20. Înţălepciunea afară vesteaşte, în uliţă dă glasul său.
21. În capătul mulţimilor strâgă, în porţile cetăţii veasteaşte cuvintele sale, zicând:
22. „Până când, prunci, iubiţi pruncia, şi nebunii ceale ce le sânt vătămătoare vor pofti şi cei nepricepuţi vor urî ştiinţa?
23. Întoarceţi-vă la certarea mea! Iată, vă voiu aduce duhul mieu şi vă voiu arăta cuvintele meale.
24. *Că v-am chemat şi v-aţi lepădat. Întins-am mâna mea şi n-au fost cine să să uite. *Isaie 65, 12 şi
25. Defăimat-aţi tot sfatul mieu şi certările meale le-aţi lenevit. 66, 4.
26. Şi eu întru perirea voastră voiu râde şi vă voiu batjocori când vi să va întâmpla ceaea Irim. 7, 13.
de care vă teameţi, ||

27. Când va năvăli de năpraznă dosada şi perirea ca viforul spre voi va răpşti, când va 164r
veni asupra voastră năcazul şi strâmtoarea,
28. Atunci mă vor chema şi nu voiu auzi, dimineaţă să vor scula şi nu mă vor afla.
29. Pentru că au urât învăţătura şi n-au priimit frica Domnului,
30. Nici s-au odihnit sfatului mieu şi au hulit toate mustrările meale,
31. Pentru aceaea vor mânca rodurile viii sale şi de sfaturile sale să vor sătura,
32. Urgirea pruncilor îi va ucide, sporirea nebunilor îi va pierde.
33. Iară cel ce mă va asculta fără frică să va odihni şi întru prisosire să va desfăta, frica celor răi depărtându-să".

Cap 2

Căştigarea înţălepciunii câte bunătăţi aduce şi câte răotăţi depertează; cu carea vin darurile lui Dumnezeu şi fără carea în tot locul să greşaşte.

1. Fiiule, de vei priimi cuvintele meale şi poruncile meale vei ascunde lângă tine,
2. Să auză ureachea ta înţălepciune; pleacă inima ta spre cunoştinţa priceaperii.
3. Că de vei chema înţelepciunea şi vei pleca inima ta la priceapere,
4. De o vei căuta, ca banii şi ca comoarăle o vei săpa, |
5. Atunci vei înţăleage frica Domnului şi ştiinţa lui Dumnezeu vei afla. 164v
6. Că Domnul dă înţălepciunea şi din gura Lui, priceaperea şi ştiinţa.
7. Păzi-va mântuirea drepţilor şi va acoperi pre cei ce păşesc curat,
8. Ţiind cărările dreptăţii şi căile sfinţilor păzând;
9. Atunci vei înţăleage dreptatea şi judecata şi îndreptarea şi toată cărarea bună.
10. De va întra înţălepciunea în inima ta şi ştiinţa sufletului tău va plăcea,
11. Sfatul te va păzi şi priceaperea va ţinea ţie,
12. Să te scoţi din calea rea şi de la omul ce grăiaşte ceale întoarte,
13. Carii lasă calea cea dreaptă şi umblă prin căi întunecoase,
14. Carii să veselesc când fac rău şi săltează în lucruri reale,
15. A cărora căile sânt întoarte şi defăimaţi paşii lor;
16. Să te izbăveşti de muiarea streină şi de la cea din afară, carea moaie cuvintele sale,
17. Şi părăseaşte pre povăţuitoriul tinereaţelor sale,
18. Şi de legătura Dumnezeului său să uită. Că s-au plecat spre moarte casa ei şi la iad cărările ei.
19. Toţi carii întră la dânsa nu să vor întoarce, nici vor apuca cărările vieţii;
20. Ca să umbli în cale bună şi căile drep||ţilor să le păzeaşti. 165r
21. Că cei drepţi vor lăcui pre pământ şi cei uniţi vor rămânea într-însul,
*Iov, 18,17. 22. *Iară cei fără leage de pre pământ vor peri şi cei ce lucrează nedrept să vor lua de la dânsul.

Cap 3

Înţălepciunea lungeaşte viaţa. Mila şi adevărul să nu să părăsacă. Nădeajdea spre Dumnezeu. Teamerea de Dumnezeu. Dumnezeu să se cinstească. Certarea lui Dumnezeu cu veselie a o priimi. Lauda înţălepciunii. Celor ce urmează înţălepciunea toate li-s norocite. Priiatinului degrabă a-i da, nici a-i face rău, nu a să prici. Celor răi a nu urma. Perirea celor fără leage şi blagosloveniia cuvioşilor.

1. Fiiule, nu uita leagea mea şi poruncile meale inima ta să le păzască,
2. Că lungimea zilelor şi anii vieţii şi pace îţ vor adaoge.
3. Mila şi adevărul să nu te părăsască; pune-le împrejurul grumazului tău şi le scrie în tăblile inimii tale.
4. Şi vei afla har şi învăţătură bună înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.
5. Să aibi nădeajde spre Domnul din toată inima ta şi nu te răzima de priceaperea ta.
6. În toate căile tale gândeaşte de Dânsul | şi El va îndrepta paşii tăi. 165v
*Râm. 12, 16. 7. *Nu fi înţălept la tine însuţi; teame-te de Dumnezeu şi te depertează de rău,
8. Că va fi sănătate buricului tău şi răcoare oaselor tale.
*Tovie 4, 7. 9. *Cinsteaşte pre Domnul din averile tale şi pârga tuturor rodurilor tale îi dă.
Luca 14, 13. 10. Şi să vor umplea şurile tale de saţiu şi teascurile tale vor prisosi de vin.

11. *Învăţătura Domnului, fiiule, nu o lăpăda, nici slăbi când te certi de la Dânsul. *Ovr. 12, 5.
12. Că pre care-l iubeaşte, Domnul îl ceartă şi ca tatâl întru fiiu bine îi place. Apoc. 3, 19.
13. Fericit omul care află înţălepciunea şi care curge cu înţăleagerea.
14. Mai bună-i căştigarea ei decât neguţătoriia argintului şi a aurului celui dintâiu şi mai curate rodurile ei.
15. Mai scumpă iaste decât toate bogăţiile, şi toate care să doresc aceştiia nu să pot asămăna.
16. Lungimea zilelor în dreapta ei, şi în stânga ei, bogăţiile şi mărirea.
17. Căile ei, căi frumoase şi toate cărările ei păciuite.
18. Lemnul vieţii iaste celor ce o vor priimi, şi care o va ţinea, fericit.
19. Domnul cu înţălepciune au întemeiat pământul şi au alcătuit ceriurile cu priceaperea.
20. Cu înţălepciunea Lui s-au desfăcut adâncurile şi norii cu roo cresc.
166r 21. Fiiule, să nu curgă aceastea de la ochii tăi; || păzeaşte leagea şi sfatul,
22. Şi va fi viaţă sufletului tău şi har gâtlejului tău.
23. Atunci vei umbla cutezând în calea ta şi piciorul tău nu să va potigni.
24. De vei dormi, nu te vei teame; odihni-vei şi dulce va fi somnul tău.
25. Nu te spăimânta de năprazna frică şi de năvălirea puterilor celor necredincioşi.
26. Că Domnul va fi putearea ta şi va păzi piciorul tău să nu te prinzi.
27. Nu opri a face bine pre cel ce poate; de poţi, şi însuţi fă bine.
28. Nu zice priiatinului tău: „Du-te şi te întoarce! Mâne ţ-oiu da", putând îndată a-i da.
29. Nu cugeta priiatinului tău rău, având el spre tine nădeajde.
30. Nu te prici împrotiva omului în zădar, nimică rău el făcându-ţi.
31. *Nu râvni omului nedrept, nici urma căile lui, *Psalm 36, 1.
32. Că urăciune iaste Domnului tot înşelătoriul şi cu cei uniţi graiurile Lui.
33. Lipsire de la Domnul în casa necredinciosului, iară lăcaşurile drepţilor să vor blagoslovi.
34. El va ruşina pre înşelători şi blânzilor le va da har.
35. Mărirea o vor moşteni înţălepţii; înălţarea nebunilor, ocară.

Cap 4

Înţăleptul, cu pilda sa, îndeamnă a căuta înţălepciunea, a căruia tâlcuieşte folosânţăle. De la
166v *căile necu|raţilor a să abate, şi a drepţilor a le îmbrăţişea. Pentru paza inimii, a gurii şi a paşilor.*

1. Auziţi, fiilor, învăţătura părintelui şi luaţi aminte, să ştiţi priceaperea.
2. Daru bun vă voiu da, leagea mea să nu o părăsiţi.
3. Că şi eu fiiu am fost părintelui mieu, tinerel şi unul născut înaintea maicii meale.
4. Şi mă învăţa şi îm zicea: „Priimească inima ta cuvintele meale, păzeaşte poruncile meale şi vei fi viu!
5. Stăpâneaşte înţălepciunea, stăpâneaşte priceaperea; nu uita, nici te abate de cătră graiurile gurii meale.
6. Nu o slobozi şi te va păzi; iubeaşte-o şi te va ţinea.
7. Începutul înţălepciunii stăpâneaşte înţălepciunea şi întru toată moştenirea ta căştigă priceaperea.
8. Apucă-o şi te va înălţa; mări-te-vei de la dânsa când o vei îmbrăţişa.
9. Da-va capului tău sporirea harurilor şi cu coroană aleasă te va acoperi".
10. Auzi, fiiule, şi priimeaşte graiurile gurii meale, ca să ţi să înmulţască anii vieţii.
11. Calea înţălepciunii voiu arăta ţie, duce-te-voiu în cărările dreptăţii,
12. Prin carele întrând, nu să vor strâmtori paşii tăi şi, alergând, nu vei avea potignire.
13. Ţâne învăţătura, să nu o slobozi, păzeaşte-o, că aceasta iaste viaţa ta.
14. Nu te desfăta în cărările necredincioşilor, nici să-ţi placă calea răilor;
15. Fugi de dânsa, nici să treci prin ea, abate-te şi o părăseaşte,
16. Că nu dorm de nu vor face rău şi să răpeaşte somnul de la ei de nu vor împiedeca. ||
167r 17. Mâncă pânea necredinţii şi vinul nedreptăţii beu.
18. Iară cărarea drepţilor, ca lumina strălucind, purceade şi creaşte până la zi desăvârşit.
19. Calea necredincioşilor, întunecoasă; nu ştiu unde cad.
20. Fiiule, ascultă vorbele meale şi spre cuvintele meale pleacă ureachea ta.
21. Nu să deperteaze de la ochii tăi, păzeaşte-le în mijlocul inimii tale,
22. Că viiaţă sânt celor ce le află şi a tot trupul sănătate.

23. Cu toată paza ţâne inima ta, că dintr-însa purceade viaţa.
24. Depertează de la tine gura îndărăvnică şi buzele ceale hulitoare departe fie de la tine.
25. Ochii tăi vază ceale dreapte şi geanele tale meargă înaintea paşilor tăi.
26. Îndrepteaze cărarea picioarelor tale şi toate căile tale să să întărească.
27. Nu te abate spre dreapta sau spre stânga; depărtează piciorul tău de la rău, căci căile ceale de-a dreapta ta le cunoaşte Domnul, iară ceale de-a stânga sânt întoarte şi El va îndrepta alergările tale şi călătoriile tale în pace le va povăţui.

Cap 5

Porunceaşte a să feri de curvă şi să nu să piarză ostenealele şi anii. Muiarea sa să o iubească şi de cea streină să fugă.

1. iiule, ia aminte la înţălepciunea mea şi spre priceaperea mea pleacă ureachea ta.
2. Să păzeşti cugetele, şi învăţătura buzele tale să o ţie. Nu socoti înşelăciunea muierii. |
3. Că faguri picăturind sânt buzele curvei şi mai neated decât untul-de-lemn, grumazul ei. 167v
4. Iară ceale mai de pre urmă ale ei, amare ca pelinul şi ascuţâte ca sabiia de doao părţi.
5. Picioarele ei să pogoră spre moarte şi la iad paşii ei străbat.
6. Prin cărarea vieţii nu umblă şi paşii ei sânt rătăciţi şi necercetaţi.
7. Acum, dară, fiiule, auzi-mă şi nu te depărta de la graiurile gurii meale.
8. Depărtează de la dânsa calea ta şi nu te apropiia de uşa casei ei.
9. Nu da streinilor cinstea ta şi anii tăi celui nemilostiv.
10. Nu cumva să să umple cei din afară de puterile tale şi ostenealele tale să fie în casă streină,
11. Şi să gemi în ceale mai de pre urmă, când vei mistui cărnurile tale şi trupul tău şi vei zice:
12. „Căci am urât învăţătura şi mustrărilor nu s-au odihnit inima mea,
13. Nici am ascultat glasul celor ce mă învăţa şi învăţătorilor nu mi-am plecat ureachea mea?
14. Mai în tot răul am fost în mijlocul adunării şi a împreunării".
15. Bea apă din jgheabul tău şi din curgerea puţului tău.
16. Iasă izvoarăle tale afară şi prin uliţe împarţi apele tale.
17. Aibi-le sângur, nici fie streinii părtaşii tăi.
18. Fie izvorul tău blagoslovit şi te veseleaşte cu muiarea cea din tinereaţele tale.
19. Cerbul e priimit şi mânzul preaiubit; ugerile ei să te îmbeate în toată vreamea, în dragos||tea ei te desfătează pururea. 168r
20. Pentru ce te înşeli, fiiule, de la cea streină şi te încălzeşti în sânul alţiia?
*Iov 14, 16 şi 31, 4; 34, 21. 21. *Priveaşte Domnul spre căile omului şi toţi paşii lui socoteaşte.
22. Nedreptăţile sale vânează pre cel necredincios, şi cu funile păcatelor sale să strânge.
23. Acesta va muri, că n-au avut învăţătura şi întru mulţimea nebuniii sale să va încelui.

Cap 6

Chizeşul a să slobozi din chizăşie să să căştige. Pre cel leaneş cu pilda furnicii a lucra îl deştaptă. Pre călcătoriul de leage îl însămnează. Şase lucruri ce ureaşte Domnul. Îndeamnă spre paza legii şi să nu pofteşti frumseaţea muierii, ci să te fereşti de împreunarea preacurvii.

1. iiule, de te vei închizăşui pentru priiatinul tău, înfiptu-ţ-ai la cel strein mâna ta,
2. Vânatu-te-ai cu cuvintele gurii tale şi te-ai prins cu vorbele tale.
3. Fă, dară, ce-ţi zic, fiiule, şi te slobozi, că ai căzut în mâna aproapelui tău! Aleargă, grăiaşte, deşteaptă priiatinul tău.
4. Să nu dai somn ochilor tăi, nici dormiteaze geanele tale.
5. Scapă ca căprioara din mână şi ca paserea din mâna vânătoriului.
6. Mergi la furnică, o, leaneşule, şi socoteaşte căile ei şi învaţă înţălepciunea;
7. Carea neavând învăţătoriu, nici îndemnătoriu, nici căpetenie, |
8. Îş găteaşte vara hrană şi adună în săcerişu ce să mânce. 168v
9. Până când, leaneşule, vei dormi? Când te vei scula din somnul tău?
*Jos 24, 33. 10. *Puţân vei dormi, puţân vei dormita, puţân vei strânge mânile să dormi,
11. Şi-ţi va veni ca un călătoriu lipsa, şi sărăcia, ca un om întrarmat. Iară de nu vei fi leaneşu, veni-va ca un izvor săcerişul tău şi lipsa departe va fi de la tine.
12. Omul călcătoriu de leage om nefolositoriu iaste, umblă cu gură întoartă,

13. Face cu ochiul, spăimântează cu piciorul, grăiaşte cu deagetul.
14. Cu inimă îndărăvnică meşteşugeaşte răul şi în toată vreamea samănă prigoniri.
15. Acestuia degrabă îi va veni perirea şi îndată să va sfărma, nici va avea mai mult vindecare.
16. Şase sânt care ureaşte Domnul, şi al şaptelea urgiseaşte sufletul Lui:
17. Ochii înalţi, limba mincinoasă, mânile ce varsă sânge nevinovat,
18. Inima ce meşteşugeaşte cugete reale, picioarele grabnice a alerga spre rău,
19. Mărturiia strâmbă ce spune minciuni şi pre cel ce samănă vrăjbi între fraţi.
20. Ţine, fiiule, poruncile tătâni-tău şi să nu laşi leagea maicii tale.
21. Leagă-le în inima ta pururea şi le pune împrejurul grumazului tău.
22. Când vei umbla, păşască cu tine; când vei dormi, păzească-te şi, deşteptându-te, grăiaşte cu eale. ||
169r 23. Că porunca candilă iaste, şi leagea lumină, şi calea vieţii, mustrarea învăţăturii.
24. Să te păzească de muiarea rea şi de limba blândă a ceii streine.
25. Nu poftească frumseaţea ei inima ta, nici să te prinzi de clipealele ei.
26. Că preţul curvei de-abia iaste de o pâine, iară muiarea vânează sufletul omului cel scump.
27. Au doară poate omul ascunde foc în sinul său, ca vejmintele lui să nu arză?
28. Au să umble pre cărbuni, să nu să arză talpele lui?
29. Aşa, cel ce întră la muiarea aproapelui său nu va fi curat când să va atinge de ea.
30. Nu-i mare vina când fură cineva, că fură să-ş sature sufletul cel flămând,
31. Şi, găsându-să, va răsplăti de şapte ori şi toată avearea casii sale o va da.
32. Iară cine e precurvariu, pentru lipsa inimii va pierde sufletul său.
33. Necinste şi batjocură îşi agoniseaşte, şi ocara lui nu să va şteарge.
34. Că râvna şi iuţimea bărbatului nu va ierta în zi de izbândă,
35. Nici să va odihni rugămintei cuiva, nici va priimi pentru răsplătire daruri multe.

Cap 7

Îndeamnă pre tinăr spre îmbrăţişarea înţelepciunii şi paza poruncilor şi să să îmblânzească de îmblânzirile curvelor, care pre larg le scrie.

169v 1. iiule, păzeaşte cuvintele meale şi poruncile | meale ţi le ascunde.
2. Fiiule, ţine poruncile meale şi vei fi viu; şi leagea mea, ca faţa ochiului tău;
3. Leagă-o în deagetele tale, scrie-o în tăblile inimii tale.
4. Zi înţălepciunii: „Sora mea eşti!" şi priceaperea o cheamă: „Priiatina mea!",
5. Ca să te păzească de muiarea streină şi de a altuia, carea cuvintele sale dulci le face.
6. Că din fereasta casii meale prin zăbreale m-am uitat,
7. Şi văz pruncii, socotesc nebunul tinăr,
8. Care treace pre uliţă pre lângă undeţu şi aproape de calea casii ei umblă,
9. Întru întunearec, însărând zioa, întru întunearecul nopţii şi în ceaţă.
10. Şi iată, îl întâmpină muiarea în podoaba curviei, gătită a vâna sufletele, limbută şi rătăcind,
11. Nesuferind odihna, nici putând în casă a sta în picioarele sale.
12. Acum afară, acum în uliţă, acum lângă unghiri leşuind.
13. Şi apucându-l, sărută tinărul şi cu faţă scărnavă îl blânzeaşte, zicând:
14. „Jârtve pentru mântuire am făgăduit; astăzi am răsplătit făgăduinţele meale.
15. Pentru aceaea am ieşit întru-ntâmpinarea ta, dorind a te vedea şi te-am găsât.
16. Ţăsut-am cu funi patul mieu, aşternutu-l-am cu covoară din Eghipt,
170r 17. Stropit-am culcuşul mieu cu mirhă || şi cu aloe şi cu scorţişoară.
18. Vino să ne îmbătăm cu iubire şi să ne desfătăm cu dorite îmbrăţişeri până va lumina zioa!
19. Că nu iaste bărbatul în casa mea, dusu-s-au în cale, departe.
20. Punga de bani cu sâne au luat; în zioa lunii pline s-au întors în casa sa".
21. Vânatu-l-au cu multe cuvinte şi cu blândeaţele buzelor l-au tras.
22. Îndată urmează după ea, ca boul ce să duce la junghiere şi ca mielul sâltând şi neştiind că la legături, bolundul, să trage,
23. Până când va străbate săgeata ficatul lui, precum grăbeaşte paserea la laţu şi nu şti că de primejdia sufletului lui să lucrează.
24. Acum dară, fiiule, ascultă-mă şi ia aminte cuvintele gurii meale.
25. Să nu să tragă în căile ei mintea ta, nici să te înceluieşti cu cărările ei,
26. Că pre mulţi răniţi i-au oborât şi cei prea tari s-au ucis de dânsa.
27. Căile iadului sânt casa ei, străbătând ceale mai dinlontru ale morţii.

Cap 8

Înţălepciunea spre a sa îmbrăţişare îndeamnă şi pre sâneşi în multe chipuri să laudă şi că iaste cu Dumnezeu veacinică, cu El toate făcându-le. Pre carea, cei ce o cearcă fearici sânt, iară cei ce o urgisesc mişei vor fi.

1. u doară nu strâgă înţălepciunea, şi preceape|rea nu-şi dă glasul său? 170v
2. În vârfurile ceale mai sus şi prea înalte sus voiu vieţui, în mijlocul cărărilor stând.
3. Lângă porţile cetăţii, în uşi, grăiaşte zicând:
4. „O, oameni, cătră voi strâg şi glasul mieu, cătră fiii oamenilor!
5. Înţăleageţi, pruncilor, măiestriia şi cei neînţălepţi luaţi aminte!
6. Auziţi, că de lucruri mari voiu să grăiesc şi să vor deşchide buzele meale să vestesc ceale dreapte.
7. Adevărul va cugeta gâtlejul mieu şi buzele meale vor urgisi pre cel necredincios.
8. Dreapte sânt toate cuvintele meale, nu este într-însăle ceva întort, nici răzvrătit.
9. Dreapte sânt celor ce înţăleg şi dreapte celor ce află ştiinţa.
10. Luaţi învăţătura mea şi nu bani; învăţătura mai mult decât aurul aleageţi.
11. Că mai bună e înţălepciunea decât toate ceale mai scumpe şi tot ce-i dorit nu i să poate asămăna.
12. Eu, înţălepciunea, lăcuiesc în sfat şi mă aflu între cugetele celor învăţaţi.
13. Frica Domnului ureaşte răotatea, trufiia şi mândria şi calea necurată; şi gura cu doao limbi urăsc.
14. Al mieu iaste sfatul şi dreptatea, a mea iaste înţălepciunea, a mea tăriia.
15. Prin mine împăraţii împărăţesc şi pui||torii de legi ceale dreapte judecă. 171r
16. Prin mine căpeteniile poruncesc şi cei putearnici judecă dreptatea.
17. Eu pre cei ce mă iubesc îi iubesc şi cei ce mânecă la mine mă vor afla.
18. Cu mine sânt bogăţiile şi mărirea, averi trufaşe şi dreptatea.
19. Că mai bun e rodul mieu decât aurul şi decât piatra scumpă, şi mlădiţele meale, decât argintul ales.
20. În căile dreptăţii umblu, în mijlocul cărărilor judecăţii,
21. Ca să îngăjdăcesc pre cei ce mă iubesc şi vistieriile lor să le umplu.
22. Domnul m-au stăpânit întru începutul căilor Sale, mai nainte de a face ceva din-ceput.
23. Din veaci m-am rânduit şi din cei de demult, mai nainte de a fi pământul.
24. Încă nu era adâncurile şi eu eram zămislită, încă nu ieşise izvoarăle apelor.
25. Încă nu era rânduiţi cu grea mărime munţii: mai nainte de măguri eu mă năşteam.
26. Încă pământul nu-l făcuse şi râurile şi ţâţânile lumii.
27. Când găta ceriurile, eram de faţă; când cu hotărâtă leage şi cu încungiurare ocolea adâncurile,
28. Când întărea ceriurile deasupra şi | cumpănea izvoarăle apelor, 171v
29. Când încungiura marea cu hotarul său şi leage punea apelor să nu treacă hotarele sale, când spânzura temeliile pământului,
30. Cu Dânsul eram, toate împreună puind, şi mă desfătam în toate zilele, săltând înaintea Lui în toată vreamea,
31. Săltând în lume, şi dulceţile meale a fi cu fiii oamenilor.
32. Acum, dară, fiilor, ascultaţi-mă: fericiţi cei ce păzeasc cuvintele meale.
33. Auziţi învăţătura şi păziţi înţălepciunea şi să nu o lepădaţi.
34. Fericit e omul cel ce mă ascultă şi cel ce priveghează la uşa mea în toate zilele şi ia aminte la uşorii miei.
35. Cine mă va afla afla-va viiaţa şi va scoate mântuire de la Domnul.
36. Iară cine va păcătui împrotiva mea, vătama-ş-va sufletul său. Toţi cei ce mă urăsc iubesc moartea.

Cap 9

Înţălepciunea, zidindu-şi casă, pre toţi la sineş cheamă, viaţa lungeaşte şi de la muiarea nebună şi rătăcitoare izbăveaşte. Iară învăţătura şi mustrarea nu va priimi cel necredincios şi hulitoriu, ci cel drept şi înţălept.

1. nţălepciunea ş-au zidit casă, cioplit-au şapte stâlpi. ||
2. Junghiiat-au jârtvele sale, mestecat-au vinul şi au pus masa sa. 172r
3. Trimis-au slujnicile sale să cheme la cetate şi la îngrădirile cetăţii:

4. „De iaste careva mititel, vie la mine!" Celor neînţălepţi au grăit:
5. „Veniţi, mâncaţi pâinea mea şi beţ vinul ce v-am mestecat!
6. Lăsaţi pruncia şi fiţi vii şi umblaţi prin căile înţăleagerii!"
7. Cel ce învaţă pre cel hulitoriu, acesta-şi face nedreptate, şi cel ce mustră pre cel necredincios îşi naşte întinăciune.
8. Nu mustra pre cel hulitoriu, să nu te urască; mustră pre cel înţelept şi te va iubi.
9. Dă pricină înţăleptului şi i să va adaoge înţălepciunea, învaţă pre cel drept şi va grăbi a lua.
10. *Începutul înţelepciunii, frica Domnului; şi ştiinţa celor sfinte, priceaperea. *Psalm 110, 10.
11. Că prin mine să înmulţesc zilele tale şi ţi să vor adaoge anii vieţii. Sus 1, 7.
12. De vei fi înţălept, ţie vei fi, iară de vei fi hulitoriu, sângur vei purta răul. Ecli. 1, 16.
13. Muiarea nebună şi limbută şi plină de îndulciturі şi nimica de tot ştiind
14. Şezut-au în uşa casii sale pre scaun, în loc înalt al cetăţii,
15. Să chiiame pre cei ce trecea pre cale şi pre cei ce mergea pre calea sa: |
172v 16. „Cine iaste mititel, abată-să la mine!" Şi celui nebun au grăit:
17. „Apele de furat mai dulci sânt şi pânea ascunsă, mai bună".
18. Şi n-au ştiut că acolo sânt uriiaşi, şi în adâncurile iadului, oaspeţii ei.

PILDELE LUI SOLOMON

Cap 10

Schimbă cuvântul despre fiiul înţălept şi nebun şi drept şi necredincios, lucrătoriu şi leaneşu, unit şi necurat. Despre dragoste şi urăciune. Despre bunătatea limbii şi răotatea ei.

1 Fiiul înţălept veseleaşte pre tatăl, iară fiiul nebun mâhnire iaste maicii sale.
2 *Nimica vor folosi comoarăle necredinţii, iară dreptatea va izbăvi de moarte. *Jos 11, 4.
3 Nu va năcăji Domnul cu foamete sufletul celui drept şi leşuirile necredincioşilor le va răsturna.
4. Lipsire au lucrat mâna slăbănoagă, iară mâna celor tari bogăţii găteaşte.
Cel ce să razimă de minciuni, acela paşte vânturi şi însuşu acela urmează paserii zburătoare.
5. Cel ce adună în săceriş, fiiu înţălept iaste, iară cel ce dormitează vara, fiiul ruşinii.
6. Blagosloveniia Domnului pre capul dreptului, iară gura necredincioşilor o acopere nedreptatea.
7.Pomenirea dreptului, cu laude, iară numele necredincioşilor va putrăzi.
8. Cel înţălept cu inima poruncile priimeaşte, cel nebun să taie cu buzele. ||
173r 9. Cel ce umblă curat umblă cutezat, iară cine spurcă căile sale să va dovedi.
10. *Cel ce face cu ochiul va da dureare, şi cel nebun cu buzele să va bate. *Ecli. 27, 25.
11. Izvorul vieţii, gura dreptului, şi gura necredincioşilor, acoperire fără leage.
12. Urârea deştaptă vrăjbi *şi toate greşalele acopere dragostea. *1 Corth. 13, 4.
13. În buzele înţăleptului să află înţălepciunea, şi varga, în dosul celui ce-i lipsit de inimă. 1 Petr. 4, 8.
14. Cei înţălepţi aduc ştiinţa, iară gura nebunului aproape e de ruşine.
15. Averile bogatului, cetate tăriii lui; spaima săracilor, sărăciia lor.
16. Lucrul dreptului, spre viaţă, iară rodul necredinciosului, spre păcat.
17. Calea vieţii, celui ce păzeaşte învăţătura, iară care lasă mustrările greşaşte.
18. Ascund ureachea buzele ceale mincinoasă; cel ce grăiaşte hulă neînţălept iaste.
19. În multă vorbă nu va lipsi păcatul, iară cine-ş contineaşte buzele înţălept iaste.
20. Argint ales limba dreptului, iară inima necredincioşilor, de nemica.
21. Buzele dreptului pre mulţi învaţă, iară cei neînvăţaţi întru lipsa inimii vor muri.
22. Blagosloveniia Domnului face bogaţi, nici să va însoţi lor năcazul.
23. Ca prin râs nebunul lucrează răotatea, iară înţelepciunea iaste omului priceput.
24. De ce să teame necredinciosul, va veni preste el; pofta sa celor drepţi să va da. |
173v 25. Ca un vihor ce treace nu va fi cel necredincios, iară dreptul, ca temeiul veacinic.
26. Ca oţătul dinţilor şi fumul ochilor, aşa leaneşul celor ce l-au trimis.
27. Frica Domnului va adaoge zile, şi anii necredincioşilor să vor scurta.
28. Aşteptarea drepţilor, veselia; iară nădeajdea necredincioşilor va peri.
29. Tăria unitului e calea Domnului, spaima celor ce lucrează răotatea.
30. Dreptul în veac nu să va clăti, iară necredincioşii nu vor lăcui pre pământ.

31. Gura dreptului va naşte înţălepciune, limba necuraţilor va peri.
32. Buzele dreptului socotesc ceale plăcute, şi gura necredincioşilor, ceale răzvrătite.

Cap 11

Rodurile ceale bune ale dreptăţii şi ceale reale ale vicleşugului şi a deşeartelor bogăţii.

1 umpâna vicleană urăciune iaste la Domnul şi măsura dreaptă e voia Lui.
2 Unde va fi mândriia, acolo va fi şi batjocura, iară unde iaste smereniia, acolo şi înţălepciunea.
3. Unirea dreptţilor îi va îndrepta pre dânşii, şi înşelarea celor răzvrătiţi îi va bate pre ei.
*Sus 10, 2. 4. [*1]Nu vor folosi bogăţiile în zioa izbândii, iară dreptatea va izbăvi de moarte.
5. Dreptatea unitului va îndrepta calea lui şi întru fărăleagea sa va cădea cel necredincios.
6. Dreptatea drepţilor îi va izbăvi şi în||tru leşuirile sale să vor prinde cei necredincioşi. 174r
7. Murind omul cel necredincios, nu mai iaste nădeajde; aşteptarea osărduitorilor va peri.
8. Dreptul din strâmtoare s-au slobozit şi să va da cel necredincios pentru el.
9. Cel viclean cu gura înşală priiatinul său, iară drepţii să vor izbăvi cu ştiinţa.
10. Întru bunătăţile drepţilor să va înălţa cetatea şi întru perirea necredincioşilor va fi lauda.
11. Cu blagoslovenia drepţilor să va înălţa cetatea şi cu gura necredincioşilor să va răsipi.
12. Cel ce-şi urgiseaşte priiatinul său lipsit de inimă iaste, iară omul priceput va tăcea.
13. Cine umblă cu vicleşug deascopere ceale ascunse, iară cel credincios cu inima tăinuiaşte sfatul priiatinului.
14. Unde nu iaste stăpânitoriu norodul va cădea, iară mântuirea, unde-s multe sfaturi.
15. Năcăji-să-va cu rău cel ce să închizăşuiaşte pentru cel din afară, iară care să fereaşte de laţuri fără grije va fi.
16. Muiarea de cinste va afla mărire, şi cei tari vor avea bogăţii.
17. Bine face sufletului său omul milostiv, iară cel nemilostiv şi pre rudenii îi leapădă.
18. Cel necredincios face lucru nestatornic, iară celui ce samănă dreptate, plata credincioasă.
19. Milostivirea găteaşte viaţa, şi urmarea celor răi, moartea.
20. Urâtă e Domnului inima necurată; şi voia | Lui, întru cei ce umblă drept. 174v
21. Mâna în mână, nu va fi nevinovat cel rău, iară sămânţa drepţilor să va mântui.
22. Belciug de aur în nările porcului muiarea frumoasă şi nebună.
23. Pofta drepţilor tot binele iaste, aşteptarea necredincioşilor, iuţimea.
24. Alţii împart ale sale şi să fac mai bogaţi, alţii răpesc nu ale sale şi pururea în lipsă sânt.
25. Sufletul cel ce binecuvintează să va îngrăşa, şi cel ce îmbată, şi el să va îmbăta.
26. Cel ce ascunde grâul să va blăstăma în noroade, iară blagoslovenia, preste capul celor ce vând.
27. Bine să scolă de dimineaţă cel ce caută ceale bune, iară cel ce caută ceale reale să va împresura de la eale.
28. Cel ce nădăjduiaşte spre bogăţiile sale va cădea, iară cei drepţi ca foaia vearde vor răsări.
29. Cel ce turbură casa sa va stăpâni vânturi, şi cel nebun va sluji înţăleptului.
30. Roada dreptului, lemnul vieţii, şi cel ce priimeaşte sufletele înţălept iaste.
* Petru 4, 18. 31. *De ia cel drept pre pământ răsplătire, cu cât mai vârtos cel necredincios şi păcătos?

Cap 12

Iarăşi grăiaşte de cel ce iubeaşte şi de cel ce ureaşte învăţătura. Despre cel credincios şi cel ||
drept, despre cel ce lucră şi despre leaneşu. Pentru cel bolund şi cel înţălept. Pentru bunătăţile 175r
şi răotăţile limbii.

1 el ce iubeaşte învăţătura iubeaşte ştiinţa, iară cel ce ureaşte mustrările neînţălept iaste.
2 Cel ce e bun va lua har de la Domnul, iară cel ce nădăjduiaşte întru cugetele sale necredincios să poartă.
3. Nu să va întări omul din necredinţă şi rădăcina drepţilor nu să va clăti.
4. Muiarea cămetină cunună iaste bărbatului său şi putrăjune în oasele lui ceaea carea face lucruri vrednice de ruşine.
5. Cugetele drepţilor sânt judecăţi, şi sfaturile necredincioşilor, înşelătoare.

6. Cuvintele necredincioşilor aleşuiesc sângelui; gura drepţilor îi va izbăvi.
7. Întoarce pre cei necredincioşi şi nu vor fi, iară casa drepţilor va petreace.
8. Din învăţătura sa să va cunoaşte omul, iară cel deşert şi neinimos va fi urgisit.
9. *Mai bun iaste săracul şi îndestulat şieş decât cel slăvit şi lipsit de pâine. *Ecl. 10, 30.
10. Cunoaşte dreptul inimile dobitoacelor sale, iară ceale dinlontru ale necredincioşilor sânt nemilostive.
11. *Cel ce lucră pământul său să va sătura de pâini, iară cel ce urmează leanea bolund iaste. Cel ce e dulce în zăbovirile vinului întru întăririle sale lasă ocara. | *Ecli. 20, 30.
175v 12. Pofta necredinciosului tăriia iaste a celor răi, iară rădăcina drepţilor va spori.
13. Pentru păcatele buzelor cădearea să apropie celui rău, iară dreptul va scăpa din strâmtoare.
14. Din rodul gurii sale fieştecare să va umplea de bunătăţi şi după lucrul mânilor sale li să va răsplăti.
15. Calea neabunului, dreaptă în ochii lui, iară cel înţelept ascultă sfaturile.
16. Cel nebun îndată îşi arată mânia, iară care coace asupreală viclean iaste.
17. Cel ce grăiaşte ce şti arătătoriu dreptăţii iaste, iară cel ce minte mărturie înşelătoare iaste.
18. Iaste care făgăduiaşte şi ca cu sabiia cunoştinţii să împunge, iară limba înţălepţilor sănătate iaste.
19. Buza adevărului stătătoare va fi în veac, iară cel ce e martor de năpraznă împleteaşte limba minciunii.
20. Înşelăciune în inima celor ce cugetă ceale reale, iară pre cei ce priimesc sfatul de pace îi va urma bucuria.
21. Nu va întrista pre cel drept, orice i să va întâmpla, iară cei necredincioşi să vor umplea de rău.
22. Urăciune iaste Domnului buzele mincinoase, iară cei ce lucră dreptate îi plac.
23. Omul viclean tăinuiaşte ştiinţa şi inima celor neînţălepţi chiiamă nebuniia.
24. Mâna celor tari va stăpâni, iară cea slăbănoagă dăjdilor va sluji. ||
176r 25. Măhnirea în inima omului îl va smeri şi cu cuvânt bun să va veseli.
26. Cine nu socoteaşte paguba pentru prietin drept iaste, iară calea necredincioşilor îi va încelui.
27. Nu va afla înşelătoriul dobândă şi avearea omului va fi preţul aurului.
28. În cărarea dreptăţii, viaţa, iară calea cea rătăcită duce la moarte.

Cap 13

Pentru fiiul înţelept. Paza gurii şi cu socoteală a grăi. De săracul bogat şi bogatul sărac. Candila necredincioşilor, avearea grăbită şi întârziiarea nădeajdii. Toate cu sfat a să face şi cu cei înţălepţi a păşi. De cel ce îngăduiaşte toiagului şi de nesăţiosul păntecele necredinciosului.

1. Fiiul înţălept, învăţătura părintelui, iară cel batjocoritoriu nu ascultă când să ceartă.
2. Din rodul gurii sale omul să va sătura de bunătăţi, iară sufletul călcătorilor de leage nelegiuit iaste.
3. Cel ce-ş păzeaşte gura păzeaşte-şi sufletul, iară cel ce nu-şi ia sama a grăi va sâmţi ceale reale.
4. Vrea şi nu vrea cel leaneşu, iară sufletul celor ce lucrează să va îngrăşa.
5. Cuvântul mincinos dreptul ureaşte, iară necredinciosul ruşinează şi să va ruşina.
6. Dreptatea păzeaşte calea celui nevinovat, iară nelegiuirea pre pământ înşală.
176v 7. Iaste ca un bogat, nemic având, şi iaste | ca un sărac, în multe bogăţii fiind.
8. Răscumpărarea sufletului omului, bogăţiile sale, iară cel sărac mustrarea nu sufere.
9. Lumina drepţilor veseleaşte, iară candila celor fără de leage să va stânge.
10. Între cei mândri pururea sânt prigoniri, iară cei ce lucrează toate cu sfat să îndreptează de la înţelepciune.
11. Averile grăbite vor scădea, iară ceale ce să culeg încet, cu mâna, să vor înmulţi.
12. Nădeajdea ce să îndelungă năcăjaşte sufletul; lemnul vieţii, pofta ce vine.
13. Cel ce huleaşte vrun lucru, acela să leagă spre vreame viitoare, iară cel ce să teame de poruncă în pace va petreace.
Sufletele ceale vicleane rătăcesc în păcate, iară drepţii milostivi sânt şi să îndură.

14. Leagea înţăleptului izvorul vieţii, să abată de la cădearea morţii.
15. Învăţătura bună va da har; în calea urgisitorilor, prăpastie.
16. Cel isteţu toate lucrează cu sfat, iară cel nebun descopere nebuniia.
17. Solul necredinciosului va cădea în răotate, iară trimisul credinciosului, sănătate.
18. Sărăcie şi ocară celui ce părăseaşte învăţătura, iară cel ce să odihneaşte celui ce-l ceartă să va mâri.
19. Pofta de să va plini îndulceaşte sufletul; leapădă-să nebunii de cei ce fug de reale.
20. Cel ce îmblă cu înţălepţii înţelept va fi; priiatinul nebunilor aseaminea să va face. ||
21. Pre păcătoşi îi goneaşte răotatea, şi drepţilor să vor răsplăti ceale bune. 177r
22. Cel bun lasă rămăşiţe fii şi nepoţi şi să cruţă dreptului averile păcătosului.
23. Multe bucate în ţarinele părinţilor, şi altora să aduc fără judecată.
24. Cel ce cruţă nuiaoa ureaşte-şi fiiul său, iară cel ce-l iubeaşte neîncetat îl dojeneaşte.
25. Dreptul mâncă şi-şi umple sufletul, iară pântecele necredincioşilor nesăţios iaste.

Cap 14

A înţălepciunii şi a dreptăţii multe fealiuri de socoteale. Cu priceaperea fieştecare stat să îndreaptează, cu carea cineva spre milă porneaşte şi patimile mulcomeaşte. Iară greşealele pierd pre oameni.

1. Muiarea înţeleaptă zideaşte casa sa; cea neînţeleaptă, şi cea zidită cu mânile o va strâca.
*Iov 12, 4. 2. Cel ce umblă pre calea dreaptă şi să teame de Dumnezeu *să urgiseaşte de cel ce umblă pre cale necurată.
3. În gura nebunului, toiagul mândriii, iară buzele înţelepţilor îi păzeasc.
4. Unde nu sânt boi, iaslea deşartă iaste, iară unde sânt multe holde, acolo arătată iaste tăriia boului.
5. Martorul credincios nu minte, iară minciună aduce martorul viclean.
6. Caută hulitoriul înţelepciunea şi nu o | va afla; învăţătura înţălepţilor e lesne. 177v
7. Mergi împrotiva omului nebun şi nu şti buzele priceaperii.
8. Înţălepciunea vicleanului iaste a-şi înţeleage calea, şi nepriceaperea nebunilor greşind.
9. Nebunul va batjocori păcatul şi între cei drepţi va zăbovi harul.
10. Inima ce cunoaşte amărăciunea sufletului său, întru bucuriia ei nu să va mesteca cel din afară.
11. Casa necredincioşilor să va ştearge, iară sălaşele drepţilor vor răsări.
12. Iaste calea carea să veade omului dreaptă, iară ceale mai de pre urmă ale ei povăţuiesc spre moarte.
13. Râsul cu dureare să va mesteca şi ceale mai pre urmă ale bucuriei jealea le cuprinde.
14. De căile sale să va umplea nebunul şi preste el va fi omul cel bun.
15. Cel nevinovat creade a tot cuvântul, măestrul socoteaşte paşii săi.
Fiiului viclean nimică bine va fi, iară slugii înţăleapte norocite îi vor fi faptele şi să va îndrepta calea lui.
16. Înţăleptul să teame şi să abate de la rău; nebunul treace şi cutează.
17. Cel nerăbdătoriu va lucra nebunie şi omul tălpizu urâcios iaste.
18. Stăpâni-vor pruncii nebuniia şi vor aştepta măiestrii ştiinţa.
19. Zăcea-vor cei răi înaintea celor buni, şi necredincioşii înaintea porţilor. ||
20. Şi aproapelui său săracul va fi urâcios, iară bogaţilor, priiatini mulţi. 178r
21. Cel ce urgiseaşte aproapele său păcătuiaşte, iară cel ce miluiaşte săracul fericit va fi.
Cel ce creade în Domnul iubeaşte mila.
22. Greşesc cei ce lucrează răotatea; mila şi adevărul gătesc ceale bune.
23. În tot locul va fi sporirea, iară unde sânt cuvinte multe, acolo de multe ori, lipsa.
24. Cununa înţelepţilor, bogăţiile lor; nebuniia bolunzilor, nepriceaperea.
25. Izbăveaşte sufletele martorul credincios şi aduce minciuni cel viclean.
26. În teamerea Domnului, nădeajdea tăriii, şi fiilor lui va fi nădeajde.
27. Teamerea Domnului, izvorul vieţii, să să abată de la cădearea morţii.
28. Întru mulţimea norodului, vredniciia împăratului; şi întru puţinătatea gloatei, ocara căpeteniii.
29. Cel răbdătoriu cu multă priceapere să stăpâneaşte, iară cel nerăbdătoriu înalţă nebuniia sa.

30. Viiaţa cărnurilor, sănătatea inimii; putrejunea oaselor, pizma.
31. *Cel ce huleaşte pre cel lipsit probozeaşte pre Făcătoriul lui, iară îl cinsteaşte pre El cel ce miluiaşte săracul. *Jos 17, 5.
32. Întru răotatea sa să va scoate necredinciosul, iară dreptul nădăjduiaşte în moartea sa.
33. În inima celui preceput odihneaşte înţelepciunea, şi pre cei neînvăţaţi îi va deprinde.
178v 34. Dreptatea rădică neamul, iară păcatul mi|şale face noroadele.
35. Priimit iaste împăratului slujitoriul înţelept, mâniia lui cel nefolositoriu o va sprijini.

Cap 15

Răspunsul moale. Limba înţeleptului şi cea nehotărâtă. Tăriia casii celui drept. Jârtvele necredincioşilor, nepriimite. Lui Dumnezeu toate-s cunoscute. Inima ce să bucură. Zilele săracului, reale. Mintea cea fără grije. A să chema la legumi. Omul mânios şi sfadnic. Lauda celui răbdătoriu. Calea leanişilor. Casa mândrilor. Cu credinţă şi cu milă să curăţăsc păcatele. Pentru cel ce leapădă învăţătura. Lauda teamerii de Domnul şi a smereniii.

1. Răspunsul moale rumpe mâniia, cuvântul aspru deştaptă iuţimea. Jos 25, 15.
2. Limba înţelepţilor împodobeaşte ştiinţa, gura nebunilor fierbe bolunzia.
3. În tot locul ochii Domnului priveasc spre cei buni şi spre cei răi.
4. Limba mălcomită, lemnul vieţii, iară cea nehotărâtă va zdrobi duhul.
5. Nebunul defaimă învăţătura tătâni-său, iară cel ce păzeaşte mustrarea mai drept va fi.
În prisosirea dreptăţii puteare mare iaste, iară cugetele necredincioşilor să vor dezrădăcina.
6. Casa dreptului, multă tărie; şi în rodurile necredincioşilor, turburare. ||
179r 7. Buzele înţelepţilor vor sămăna ştiinţa, inima nebunilor nu va fi aseaminea.
8. *Jârtvele necredincioşilor urâte sânt Domnului; făgăduinţele drepţilor, mângăietoare. *Jos 21, 57.
9. Urăciune Domnului, calea necredinciosului; cel ce urmază dreptatea să iubeaşte de la Dânsul. Ecli. 34, 21.
10. Învăţătura rea celui ce părăseaşte calea vieţii; cel ce ureaşte mustrările va muri.
11. Iadul şi perirea înaintea Domnului; cu cât mai vârtos sufletele fiilor omeneşti.
12. Nu iubeaşte necuratul pre cel ce-l ceartă, nici către cei înţelepţi păşaşte.
13. *Inima ce să bucură veseleaşte faţa, întru măhnirea sufletului să surpă duhul. *Jos 17, 22.
14. Inima înţeleptului caută învăţătura, şi gura nebunilor să paşte cu nepriceaperea.
15. Toate zilele săracului, reale; mintea fără grije, ca ospăţul pururea.
16. Mai bine puţân cu teamerea Domnului decât comoare mari şi nesăţioase.
17. Mai bine a să chema la legumi cu dragoste, decât la viţel gras cu urâre.
18. Omul mânios cheamă sfăzile, cel răbdătoriu mâlcomeaşte ceale deşteptate.
19. Calea leaneşilor, ca gardul de spini; calea drepţilor, fără sminteală.
20. Fiiul înţălept veseleaşte pre tatăl, şi omul nebun urgiseaşte pre mumă-sa.
21. Nebuniia, bucurie nebunului, şi omul preceput îndreptează paşii săi.
22. Răsipescu-să cugetele unde nu iaste sfat, iară unde sânt mai mulţi sfeatnici, să întăresc. |
179v 23. Veseleaşte-să omul în giudecata gurii sale, şi cuvântul alcătuit, bun.
24. Cărarea vieţii preste cel învăţat, să abată din iadul cel mai de pre urmă.
25. Casa mândrilor o va râsipi Domnul şi tari va face hotarele văduvei.
26. Urăciunea Domnului gândurile reale, şi cuvântul curat prea frumos să va întări de la Dânsul.
27. Turbură casa sa cel ce urmează lăcomiia, iară cel ce ureaşte darurile va fi viu.
*Prin milă şi credinţă să curăţesc păcatele, iară prin teamerea Domnului să abate fieştecarele de la rău. * Jos 16, 6.
28. Mintea dreptului cugetă ascultarea; gura necredincioşilor sporeaşte reale.
29. Departe e Domnul de cei necredincioşi şi pricinile drepţilor le va asculta.
30. Lumina ochilor veseleaşte sufletul, veastea bună îngraşe oasele.
31. Ureachea ce aude certările vieţii în mijlocul înţelepţilor va zăbovi.
32. Cel ce leapădă învăţătura urgiseaşte sufletul său, iară cel ce să odihneaşte mustrărilor stăpânitoriu iaste inimii.
33. Frica Domnului, învăţătura înţelepciunii, şi înaintea măririi umblă smereniia.

Cap 16

Omul găteaşte sufletul. Dumnezeu e cumpănitoriu duhurilor, limba şi căile oamenilor direage, toate pentru Sâne lucrând. Cu miile să răscumpără păcatele. Măsura şi cumpâna | | lui Dumnezeu. Judecăţile. 180r
Urgiia şi mila împăratului. Lauda înţelepciunii, a priceaperii, a învăţatului şi a celui dulce în cuvânt şi a răbdătoriului. Huleaşte-să cel neînţelept şi întort. Cei tari de la Domnul să domolesc.

1. Omului iaste a-şi găti sufletul, şi a Domnului a stăpâni limba.
*Jos 21, 2. 2. *Toate căile omului arătate sânt ochilor Lui; cumpănitoriu duhurilor iaste Domnul.
3. Dezvăleaşte Domnul lucrurile tale şi să vor îndrepta gândurile tale.
4. Toate pentru Sine le-au lucrat Domnul, şi pre cel necredincios spre zioa cea rea.
5. Urăciune Domnului e tot mândrul; de va şi fi mâna la mână, nu iaste nevinovat.
Începaperea călii bune iaste a face dreptate şi priimită iaste la Dumnezeu mai vârtos decât a jârtvi junghieri.
*Sus 15, 27. 6. *Cu mila şi cu adevărul să răscumpără nelegiuirea şi întru frica Domnului să abate de la rău.
7. Când vor plăcea Domnului căile omului şi neprietinii Lui îi va întoarce la pace.
8. Mai bine e puţân cu dreptate decât multe roduri cu fărădeleage.
9. Inima omului rânduiaşte calea sa, ci a Domnului iaste a îndrepta paşii lui.
10. Gâcitură în buzele împăratului, în judecată nu va greşi gura lui.
11. Măsură şi cumpână judecăţile Domnului sânt, şi lucrurile Lui toate pietrile săcu|leţului. 180v
12. Urâţi sânt împăratului cei ce lucrează necredincios, că cu dreptatea să întăreaşte scaunul.
13. Voia împăraţilor, buzele direapte; cel ce grăiaşte direapte să va iubi.
14. Urgiia împăratului, solii morţii, şi omul înţelept o va domoli.
15. Întru veselia feaţii împăratului, viaţa; şi mila lui, ca vihorul de sara.
16. Stăpâneaşte înţelepciunea, că-i mai bună decât aurul, şi căştigă priceaperea, că mai scumpă-i decât argintul.
17. Cărarea drepţilor fereaşte ceale reale; cel ce păzeaşte sufletul său ţine calea sa.
18. Înaintea înfrângerii umblă trufiia, şi înaintea căderii să înalţă duhul.
19. Mai bine e a să smeri cu cei smerini decât a împărţi jafuri cu cei mândri.
20. Cel învăţat în cuvânt va afla ceale bune, şi cel ce nădăjduiaşte spre Domnul fericit iaste.
21. Cel înţelept cu inima să va chema priceput, şi cel dulce cu graiul mai mari va lua.
22. Izvorul vieţii, învăţătura stăpânitoriului; învăţătura bolunzilor, nebunie.
23. Inima înţăleptului va învăţa gura lui şi buzelor lui va adaoge har.
24. Fagur de miere, cuvintele togmite. Dulceaţa sufletului, sănătatea oaselor.
25. Iaste calea carea să veade omului direaptă şi ceale mai de pre urmă ale ei povăţuiesc la moarte. | |
26. Sufletul celui ce lucră lucră şieşi, că l-au înterit gura sa. 181r
27. Omul necredincios sapă răotate şi în buzele lui foc să aprinde.
28. Omul îndărătnic prigonirea deşteaptă, şi cel limbut despărţeaşte căpeteniile.
29. Omul fără leage apleacă priiatinul său şi-l duce pre cale nu bună.
30. Cel ce cu ochii ameţiţi cugetă ceale necurate, muşcându-şi buzele săvârşaşte răotatea.
31. Cununa vredniciii, bătrăneaţele, carea în căile dreptăţii să vor afla.
32. Mai bunu-i cel răbdătoriu decât bărbatul tare şi cel ce-şi stăpâneaşte sufletul, decât cel ce prinde cetatea.
33. Sorţile să trimit în sân, ci de la Dumnezeu să hotăresc.

Cap 17

Îmbucătura sacă cu bucurie. Sluga înţăleaptă. Domnul cearcă sufletele. Cel ce urgiseaşte pre cel sărac. Cel ce să bucură de a altuia căderе. Cununa bătrânilor.Cel ce pitulă greşala. Cel nebun în bolunzie nădăjduind. Nebunului nu-i folosesc bogăţiile. Cel ce-ş face casa înaltă. În toată vreamea iubeaşte priiatinul. Inima ce să bucură şi duhul întristat. Nebunul ce tace.

1. Bai bună e îmbucătura sacă cu bucurie, decât casa plină de jârtve cu mustrare. |
*Ecli. 10, 28. 2. *Sluga înţeleaptă va stăpâni fiii cei nebuni şi între fraţi moştenirea va împărţi. 181v

3. Precum în foc să cearcă argintul, şi aurul în cuptoriu, aşa inimile cearcă Domnul.
4. Cel rău ascultă de limba nedreaptă şi cel înşelătoriu îngăduiaşte buzelor mincinoase.
5. *Cel ce urgiseaşte săracul ocăreaşte pre Făcătoriul lui, şi cel ce să veseleaşte de cădearea altuia nu va fi necertat. *Sus 14, 31.
6. Cununa bătrânilor, fiii fiilor, şi mărirea fiilor, părinţii lor.
7. Nu să cuvin celui nebun cuvintele togmite, nici căpeteniii buza mincinoasă.
8. Piatră scumpă foarte priimită, aşteptarea celui ce aştaptă; oriîncătro să întoarce, preceput o înţăleage.
9. Cel ce pitulă greşala caută prieteşuguri, cel ce ceare cu alt cuvânt desface pre cei împreunaţi.
10. Mai mult sporeaşte certarea la cel preceput decât o sută de rane la cel nebun.
11. Pururea prigoniri caută cel rău, iară îngeru nemilostiv să va trimite împrotiva lui.
12. Mai bine-i ursoaiei a-şi întâmpina răpiţii pui decât nebunului ce nădăjduiaşte în bolunzia sa.
13. *Cel ce răsplăteaşte reale pentru bune, nu să va depărta răotatea de la casa lui. * Râm. 12, 17.
14. Cel ce sloboade apa cap iaste prigonirilor şi, mai înainte de-a suferi ocara, părăseaşte judecata. || 1 Thesal. 5, 15. 1 Petru 13, 19.
182r 15. Cel ce îndreptează pre cel fără leage şi cel ce osindeaşte pre cel drept urâţ sânt amândoi la Dumnezeu. Isaie 5, 23.
16. Ce-i foloseaşte nebunului a avea bogăţii, neputând cumpăra înţelepciune?
Cel ce-ş face casă înaltă caută cădeare, şi cel ce să fereaşte de a învăţa va cădea în ceale reale.
17. În toată vreamea iubeaşte priiatinul, şi fratele în nevoi să cearcă.
18. Omul nebun va plezni cu mânile când să va închizăşui pentru nepriiatinul său.
19. Cel ce cugetă neînţăleagerile iubeaşte vrăjbile, şi cel ce înalţă uşa caută cădearea.
20. Cel ce e cu inima îndărătnică nu va afla binele, şi cel ce întoarce limba va cădea în rău.
21. Născutu-s-au nebunul întru ocara sa, ci nici tatăl să va veseli de cel nebun.
22. *Sufletul ce să bucură vârsta înflurită face, duhul trist usucă oasele. *Sus 15, 13.
23. Darul din sân necredinciosul ia, să răzvrătească cărările judecăţii. şi 16, 24.
24. *În faţa celui priceput străluceaşte înţelepciunea, ochii nebunilor în marginile pământului. *Ecli. 2, 14 şi
25. Mânia părintelui, fiiul nebun, şi durearea maicii carea l-au născut. 8, 1.
26. Nu-i bine a face păgubire dreptului, nici a lovi pre căpetenie ce giudecă ceale dreapte.
182v 27. *Cel ce-şi hotăreaşte cuvintele învăţat | şi preceput iaste, şi a duhului scump omul învăţat. *Iacov 10, 19.
28. Şi nebunul, de va tăcea, înţelept să va socoti, şi de-ş va strânge buzele, înţelegătoriu.

Cap 18

Pentru depărtarea de la prietin. De cel ce nu să poate îndrepta. A nu să abate de la adevăr. Gura nebunului. Dreptul ce să vedeaşte. Fratele ce ajută pe frate. Roada gurii. Muiarea bună şi cea rea. Graiul bogatului şi al săracului. Omul priiatenos.

1. Pilejuri cearcă cel ce vrea a să depărta de la priiatin; în toată vreamea va fi vreadnic de probozire.
2. Nu primeaşte nebunul cuvintele priceaperii de nu-i vei zice ceale ce petrec în inima lui.
3. Cel necredincios, venind în adâncul păcatelor, nu bagă samă, iară îl urmează ocara şi ruşinea.
4. Apă adâncă, cuvintele din gura omului, şi râu vărsându-să izvorul înţelepciunii.
5. A lua faţa celui necredincios nu-i bine, ca să te abaţi de la adevărul giudecăţii.
6. Buzele nebunului să ameastecă vrăjbilor şi gura lui cheamă prigoniri.
7. Gura nebunului, înfrângerea lui, şi buzele lui, cădearea sufletului lui.
8. Cuvintele de doao limbi ca când ar fi dreapte şi acealea agiung până la ceale dinlontrul pântecelui. ||
183r Pre cel leaneş îl oboară frica, iară sufletele muierotcilor vor flămânzi.
9. Cel moale şi slăbănog în lucrul său frate iaste cu fapta sa celui ce răsipeaşte.
10. Turn tare, numele Domnului, la El aleargă dreptul şi să va înălţa.
11. Avearea bogatului, cetatea tăriii lui, şi ca un zid putearnic încungiurându-l.
12. Mai înainte de-a să zdrobi să înalţă inima omului şi, mai înainte de-a să slăvi, să smereaşte.
13. *Cel ce răspunde mai înainte de-a auzi nebun a fi să arată şi de ruşine vreadnic. *Ecli. 11, 8.

14. Duhul omului sprijineaşte slăbiciunea sa, iară duhul cel lezne a să mâniia cine-l va putea răbda?
15. Inima precepută va stăpâni fiinţa şi ureachea înţelepţilor caută învăţătura.
16. Darul omului lăţeaşte calea lui şi înaintea căpeteniilor îi face loc.
17. Dreptul mai întâi iaste văditoriul său; vine priiatinul lui şi-l va cerceta.
18. Împrotiviturile le potoleaşte soartea şi între cei putearnici încă judecă.
19. Fratele ce să ajută de la frate, ca cetatea întărită; şi judecăţile, ca zidurile cetăţii.
20. Din roada gurii omului i să va umplea pântecele lui şi rodurile buzelor lui îl vor sătura.
21. Moartea şi viaţa, în mâna limbii; cei ce o iubesc vor mânca rodurile ei. |
22. Cel ce află muiarea bună află bunătate şi va scoate veselie de la Domnul. 183v
Cel ce întereaşte muiarea cea bună întereaşte bunătatea, iară cel ce ţine pre curva nebun iaste şi necredincios.
23. Cu rugăciuni va grăi săracul, şi cel bogat va vorbi aspru.
24. Omul iubitoriu la soţietate mai prietin va fi decât fratele.

Cap 19

Săracul ce umblă întru unire. Bogăţiile adaogă priiatini. Cel ce urmă cuvintele. Martorul strâmb. Nu să cuvin celui nebun desfătările. Învăţătura prin răbdare să cearcă. Mâniia şi veseliia împăratului. Muiarea limbută. Muiarea precepută să dă de la Dumnezeu. Lenevirea. Paza poruncii. Mila spre sărac. Deprinderea fiiului. Priimirea sfatului. Omul mincinos. Frica Domnului. Leanea. Cel necurat. Cel neascultătoriu de părinţi. Martor nedrept. Defăimătoriu.

1. Mai bun e săracul care umblă întru unirea sa decât bogatul ce-şi strânge buzele şi neînţăleptul.
2. Unde nu iaste ştiinţa sufletului nu e binele, şi cel grabnic cu picioarele să va împiedeca.
3. Nebunia omului înşală paşii lui şi împrotiva lui Dumnezeu fierbe cu inima sa.
4. Bogăţiile adaogă priiatini mulţi, iară de la cel sărac şi cei ce i-au avut să despart.
*Daniil 13, 61. 5. *Martorul mincinos nu va fi necertat şi || cel ce grăiaşte minciuni nu va scăpa. 184r
6. Mulţi cinstesc faţa putearnicului şi priiatini sânt acelui ce dă daruri.
7. Fraţii omului sărac l-au urât, încă şi priiatinii departe au stătut de la dânsul.
Cel ce numai cuvintele urmează nimică va avea,
8. Iară cel ce stăpâneaşte mintea iubeaşte sufletul său şi păzitoriul priceaperii va afla ceale bune.
9. Martorul strâmb nu va fi necertat şi cel ce grăiaşte minciuni va peri.
10. Nu să cuvine celui nebun desfătările, nici slujii a stăpâni căpeteniile.
11. Învăţătura omului prin răbdare să cunoaşte şi slava lui iaste a treace ceale nedrepte.
12. Ca răgnirea leului, aşa şi mâniia împăratului; şi ca roao pre iarbă, aşa şi veseliia lui.
13. Dureare tatălui, fiiul nebun, şi acoperişuri pururea picătoare, limbuta muiare.
14. Casele şi bogăţiile să dau de la părinţi, iară de la Domnul ales muiarea precepută.
15. Lenevirea sloboade somn şi sufletul slăbănogit va flămânzi.
16. Cel ce păzeaşte porunca păzeaşte sufletul său, iară cel ce părăseaşte calea sa să va ucide.
17. Împrumutează pre Domnul cel ce miluiaşte săracul şi răsplătirea să va da lui.
18. Învaţă fiiul tău, nu deznădăjdui, iară la uciderea lui nu pune sufletul tău. |
19. Cel nerăbdătoriu va răbda păgubire şi, când va răpi, alta va pune. 184v
20. Ascultă sfatul şi priimeaşte învăţătura, ca să fii înţelept în ceale mai de pre urmă ale tale.
21. Multe gânduri în inima omului, iară voia Domnului va rămânea.
22. Omul lipsit e milostiv şi mai bun e săracul decât omul mincinos.
23. Frica Domnului e spre viaţă şi întru plinire să va zăbovi fără de certare rea.
*Jos 26, 15. 24. *Ascunde-şi leaneşul mâna supt susuoară, nici la gura sa nu o apropie.
*Jos 21, 11. 25. *Bătându-să cel necurat, cel nebun mai înţelept va fi; iară de vei certa pre cel înţelept, va înţeleage învăţătura.
26. Cel ce năcăjaşte pre tatăl şi lungeaşte pre mumă-sa ocărât şi nefericit iaste.
27. Nu înceta, fiiule, a auzi învăţătura, nici să nu ştii cuvintele ştiinţii.
28. Martorul nedrept huleaşte judecata şi gura celor fără leage îmbucă nedreptatea.
29. Gata sânt judecăţile hulitorilor şi maiuri ucigătoare trupurilor celor nebuni.

Cap 20

Neînfrânat lucru e vinul. Despre cel ce păcătuiaşte împrotiva împăratului şi a lăsa prigonirile. Leaneşul ce nu lucră pentru frig. Împăratul în scaun. Nu poate cineva zice că are inimă curată.
185r *Cântariu şi cântariu. A nu iubi somnul. Rău iaste, || zice cumpărătoriul. Pâinea minciunii. Cel ce deascopere ascunsele. A nu da rău pentru rău. Îmbucarea sfinţilor. Moştenirea grabnică. Mila, adevărul şi blândeaţele întăresc scaunul împăratului.*

1. Neînfrânat lucru iaste vinul şi gâlcevitoare beţiia; oricine cu aceastea să desfetează nu va fi înţălept.
2. Ca răgnitul leului, aşa şi groaza împăratului; cine-l întărâtă păcătuiaşte în sufletul său.
3. Cinste e omului ce să desparte de vrăjbi, iară toţi nebunii să meastecă cu o gură.
4. Pentru frig, leaneşul n-au vrut a ara; cerşi-va, dară, vara şi nu i să va da.
5. Ca apa adâncă, aşa e sfatul în inima omului, ci omul înţelept îl va scoate.
6. Mulţi oameni milostivi să cheamă, iară omul credincios cine-l va găsi?
7. Dreptul cel ce umblă întru unirea sa fericiţi după sâne fiii va lăsa.
8. Împăratul ce şade în scaunul judecăţii răsipeaşte tot răul cu vedearea sa.
9. *Cine poate zice: „Curată iaste inima mea, curat sânt de păcat?” *3 Împăr. 8, 45
10. Cântariu şi cântariu, măsură şi măsură; amândoao sint urâte la Dumnezeu. 2 Par. 6, 36.
11. Din strădaniile sale să cunoaşte pruncul de sânt curate şi drepte faptele lui. Ecli. 7, 21.
12. Ureachea a auzi şi ochiul a vedea, Domnul le-au făcut amândoao. 1 Ioan 1, 8.
185v 13. Să nu iubeaşti somnul, ca să nu te apease lipsa; | deşchide-ţi ochii şi te satură de pâini. Sus 11, 1.
14. „Rău e, rău e!” zice tot cumpărătoriul; şi deacă să va depărta, atunci să va făli. Jos stih 23.
15. Iaste aur şi mulţime de pietri scumpe şi vas scump buzele înţelepciunii.
16. *Ia văjmântul celui ce s-au chizeşuit pentru cel strein; şi pentru cei dinnafară ia zălog de la el. *Jos 27, 13.
17. Dulce e omului pâinea minciunii, şi după aceaea să va umplea gura lui de bani de socotit.
18. Gândurile cu sfaturi să întăresc şi cu stăpâniri să chivernisesc războaiele.
19. Cu cel ce dezvăleaşte ascunsele şi umblă cu vicleşug şi lăţeaşte buzele sale nu te mesteca.
20. *Cel ce-şi blastămă tatăl şi muma, i să va stânge candila în mijlocul întunearecului. *Ieşir. 21, 17.
21. Moştenirea la carea să grăbeaşte dintâiu, mai pre urmă să va lipsi de blagoslovenie. Preoţ. 20, 9.
22. *Nu zice: „Voiu răsplăti răul”; aştaptă pre Domnul şi te va izbăvi. Math. 15, 4.
23. Urăciune iaste la Domnul cântariul şi cântariul, cumpăna vicleană nu e bună. *Râm. 12, 17.
24. De la Domnul să îndreptează paşii omului; iară cine dintre oameni poate cunoaşte calea sa? 1 Thesal. 5, 15. 1 Petru 3, 9.
25. Cădeare iaste omului a îmbuna pre cei sfinţi şi după făgăduiri a tăgădui.
26. Răsipeaşte pre cei necredincioşi împăratul înţelept şi pleacă preste ei bolta.
27. Candila Domnului, răsuflarea omului, carea cercetează toate ascunsăle pântecelui. ||
186r 28. Mila şi adevărul păzesc pre împăratul şi să întăreaşte cu milostivirea thronul lui.
29. Săltarea tinerilor, tăriia lor; şi vredniciia bătrânilor, cărunteaţele.
30. Vânătarea ranii va ştearge ceale reale şi lovirile ceale dinlontrul pântecelui.

Cap 21

Inima împăratului în mâna Domnului, Căruia mila şi judecata mai vârtos îi plac decât jârtvele. Cel ce strânge comoară cu nedreptul. Mai bine-i a şedea în undeţul podirii de casă decât iproci. Cel ce ascultă ureachiia săracului iproci. Cel ce iubeaşte ospeaţele. Pentru cel drept să va da cel necredincios. Cel ce păzeaşte gura sa. Poftele ucid pre cel leaneşu. Nu iaste înţelepciune împrotiva Domnului. Calul gătit la războiu iproci.

1. Ca despărţirile apelor, aşea inima împăratului în mâna Domnului; oriîncătro va vrea, o va pleca.
2. *Toată calea omului dreaptă i să veade, iară inimile le spânzură Domnul. *Sus 16, 2.
3. A face milă şi judecată mai vărtos place Domnului decât jârtvele.
4. Înălţarea ochilor e lăţimea inimii; candila necredincioşilor, păcatul.
5. Gândurile celui tare pururea în prisosire, iară tot leaneşul pururea iaste în lipsă.
186v 6. Cine adună comori cu limbă de minciună de|şert şi neinimos iaste şi să va împinge în laţurile morţii.

7. Răpirile necredincioşilor îi vor trage, că n-au vrut a face judecată.
8. Cea răzvrătită calea omului streină iaste, iară a celui curat drept e lucrul.
*Jos 25, 24. 9. *Mai bine e a şedea în undeţul podirii casii decât cu muiarea limbută şi în casă de obşte.
10. Sufletul necredinciosului pofteaşte răotatea; nu să va milostivi aproapelui său.
11. Certându-să necuratul, mai înţălept va fi mititelul şi, de va urma pre cel înţelept, va lua ştiinţa.
12. Gândeaşte dreptul de casa necredinciosului, să tragă necredincioşii de la rău.
13. Cine-şi astupă ureachea la strâgarea săracului şi el va strâga şi nu să va auzi.
14. Darul ascuns stânge mâniile, şi darul în sân, urgiia mare.
15. Bucurie iaste dreptului a face judecată şi spaimă celor ce lucrează nedreptate.
16. Omul ce va rătăci de la calea învăţăturii în ceata urieşilor va petreace.
17. Cel ce iubeaşte uspeaţele în lipsă va fi; cel ce iubeaşte vinul şi ceale grase nu să va îmbogăţi.
18. Pentru cel drept să dă necredinciosul, şi pentru cei drepţi, cel nedrept.
*Ecli. 25, 23. 19. *Mai bine e a lăcui în pământ pustiiu decât cu muiarea sfăditoare şi mănioasă. ||
20. Comoară dorită şi untdelemn în casa dreptului, şi omul nepreceput îl va răsipi. 187r
21. Cel ce urmează dreptatea şi mila va afla viaţă, dreptate şi slavă.
22. În cetatea celor tari s-au suit cel înţălept şi au strâcat tăriia nădejdii ei.
23. Cel ce-şi păzeaşte gura şi limba păzeaşte-şi de nevoi sufletul său.
24. Cel mândru şi trufaşu să cheamă neînvăţat, care întru mânie lucrează mândrie.
25. Poftele ucid pre cel leaneşu, că n-au vrut ceva mânile lui a lucra.
26. Toată zioa pofteaşte şi doreaşte, iară cel drept va dărui şi nu va înceta.
*Sus 15, 8. 27. *Jârtvele necredincioşilor sânt urâte, că să aduc din tălhărie.
Ecli. 34, 21. 28. Martorul mincinos va peri, omul ascultătoriu va grăi biruinţa.
29. Omul necredincios limbuţeaşte îşi întăreaşte faţa sa, iară cel direpţ îşi îndreptează calea sa.
30. Nu iaste înţelepciune, nu iaste priceapere, nu iaste sfat împrotiva Domnului.
31. Calul să găteaşte spre zi de războiu, iară Domnul dăruiaşte mântuirea. |

Cap 22 187v

Lauda numelui bun. Vicleanul ce veade răul. Tânărul lângă calea sa. Cel ce samănă nedreptate. Leapădă pre cel hulitoriu. Cel ce iubeaşte curăţiia inimii. Zice leaneşul: „Leul" iproci. Gura ceii streine, nebuniia în inima copilului. Cel ce huleaşte săracul. Trebuie să să auză înţelepciunea. Să să ferească chizeaşii. Să să ţie hotarele ceale de demult. Cel grabnic în lucrul său iproci.

1 Bai bun e numele bun decât bogăţii multe; preste argint şi aur, darul cel bun.
Ecli. 7, 2. 2 Bogatul şi săracul s-au întimpinat; amânduror făcătoriu iaste Domnul.
3 Cel viclean au văzut răul şi s-au ascuns; cel nevinovat au trecut şi s-au năcăjit cu pagubă.
4. Sfârşitul omeniii, frica Domnului, bogăţiile şi slava şi viaţa.
5. Arme şi sabii în calea celui răzvrătit, iară păzitoriul sufletului său îndelungat să departă de eale.
6. Pildă iaste: tinărul lângă calea sa şi, deacă va îmbătrâni, nu să va depărta de dânsa.
7. Bogatul săracilor porunceaşte, şi cel ce ia împrumut rob iaste cămătarnicului.
8. Cel ce samănă nedreptate va săcera cea||le reale şi cu toiagul mâniii sale să va 188r
săvârşi.
*Ecli. 31, 28. 9. *Cine-i plecat spre milă să va blagoslovi, că din pâinea sa au dat săracului.
Biruinţă şi cinste va cugeta cel ce dă daruri, iară sufletul celor ce priimesc îl va lua.
10. Leapădă pre cel hulitoriu şi va ieşi cu el prigonirea şi vor înceta pricile şi ocărâle.
11. Cel ce iubeaşte curăţiia inimii pentru harul buzelor sale va avea priiatin pre împăratul.
12. Ochii Domnului păzesc ştiinţa şi să înşală cuvintele nedreptului.
13. Zice leaneşul: „Leul e afară, în mijlocul uliţelor, îmi caută a mă ucide".
14. Groapă adâncă gura streinii; căruia s-au mâniiat Domnul va cădea într-însa.
15. Nebuniia legată iaste în inima copilului şi nuiaoa învăţăturii o va lunga.
16. Cel ce huleaşte săracul să-şi sporească bogăţiile da-va el celui mai bogat şi va lipsi.
17. Pleacă ureachea ta şi auzi graiurile înţelepţilor, iară inima o pune la învăţătura mea,
18. Carea frumoasă va fi ţie deacă o vei ţinea în pântecele tău şi va prisosi în buzele tale.
19. Să fie întru Domnul nădejdea ta; pentru aceaea o am şi arătat ţie astăzi.

188v 20. Iată, o am scris ţie de trei ori, în | gânduri şi în ştiinţă,
21. Să-ţi arăt întărirea şi graiurile adevărului, a răspunde drept aceastea celor ce te-au trimis.
22. Nu face sâlnicie săracului că sărac iaste, nici să zdrobeşti pre cel lipsit în poartă,
23. Că va judeca Domnul pricina lui şi va străpunge pre cei ce au străpuns sufletul lui.
24. Să nu fii priiatin omului mânios, nici să umbli cu omul nărod,
25. Ca nu cumva să înveţi cărările lui şi să iai sminteală sufletului tău.
26. Să nu fii cu cei ce-şi străpung mâinile şi carii să dau chizaşi pentru deatorii,
27. Că de nu ai de unde întoarce, ce pricină iaste să-ţ ia acoperemântul din culcuşul tău.
28. Să nu treci hotarele ceale de demult, care le-au pus părinţii tăi.
29. Văzut-ai om grabnic în lucrul său? Înaintea împăraţilor va sta, nici va fi înaintea celor necinstiţi.

Cap 23

Cum să mânci cu căpeteniia. Nu-s de-a să pofti bogăţiile, nici bucatele pizmătareţilor. Să nu să apease săracii. Să să cearte copilul. Să să caute înţelepciunea. A să depărta de păcătoşi şi de
189r *lacomi. A cinsti || părinţii. A fugi de curvă şi de beţie.*

1. ând vei şedea să mânci cu căpeteniia, cu deadinsul ia sama ceale ce sânt puse înaintea feaţii tale,
2. Şi pune cuţitul în gâtlejul tău. Însă de ai în putearea sufletul tău,
3. Nu pofti din bucatele aceluia în care iaste pânea minciunii.
4. Să nu lucrezi ca să te îmbogăţeşti, ci priceaperii tale pune modru.
5. Nu rădica ochii tăi spre averi care nu le poţi avea, că-ş vor face arepi ca de pajoră şi vor zbura spre ceriu.
6. Nu mânca cu omul pizmătarnic, nici pofti bucatele lui,
7. Că întru asămănarea vrăjitoriului şi a găcitoriului socoteaşte ce nu şti.
„Mâncă şi bea!" va zice ţie, şi mintea lui nu ieste cu tine.
8. Bucatele ce le-ai fost mâncat le vei borî şi-ţ vei pierde frumoasele vorbe.
9. În urechile neînţelepţilor nu grăi, că vor urgisi învăţătura graiului tău.
10. Nu atinge hotarele pruncilor şi în ţarina săracilor nu întra,
11. Că Aproapele lor mare iaste şi El va judeca împrotiva ta pricina lor.
189v 12. Între la învăţătură inima ta, şi urechi|le tale la cuvintele ştiinţii.
13. *Să nu tragi de cătră prunc învăţătura; că, de-l vei lovi cu varga, nu va muri. *Sus 13, 20,24.
14. Tu cu varga îl vei lovi şi sufletul lui din iad îl vei izbăvi. Ecli. 30, 1.
15. Fiiule, de va fi înţelept sufletul tău, bucura-să-va cu tine inima mea,
16. Şi vor sălta rărunchii miei când vor grăi drept buzele tale.
17. *Nu răvnească inima ta păcătoşilor, ci în teamerea Domnului să fii toată zioa, *Jos 24, 1.
18. Că vei avea nădeajde în cea mai de pre urmă şi aşteptarea ta nu să va lua.
19. Auzi, fiiule, şi fii înţelept şi îndreptează în cale sufletul tău.
20. Să nu fii în ospeaţele păcătoşilor, nici întru mâncările celor ce aduc cărnuri la mâncare,
21. Că slujind băuturilor şi dând seamne să vor sfârşi şi să va îmbrăca cu haine adormirea.
22. Auzi pre tată-tău care te-au născut şi nu-i urgisi deacă va îmbătrâni maica ta.
23. Cumpără adevărul şi nu vinde înţelepciunea şi învăţătura şi înţăleagerea.
24. Săltează cu bucurie tatâl dreptului; cel ce au născut pre cel înţelept să va veseli întru dânsul. ||
190r 25. Bucure-să tatăl tău şi maica ta şi săltează carea te-au născut.
26. Dăruieşte-mi, fiiule, inima ta, şi ochii tăi căile meale păzască.
27. Că groapă afundă iaste curva şi puţ strâmt cea streină.
28. Leşuieşte în cale ca tâlhariul şi cari-i va vedea fără grije, îi va ucide.
29. Căruia e amar? A căruia tatălui amar? Căruia sânt vrajbe? Căruia gropi? Căruia fără pricină rane? Căruia roşirea ochilor?
30. Au nu celor ce zăbovesc la vin şi să sârguiesc a bea păharele?
31. Nu privi la vin când îngălbineaşte, când va străluci în glaje faţa lui; întră blând,
32. Ci mai pre urmă va muşca ca şarpele şi ca vasiliscul va vărsa veninul.
33. Ochii tăi vor vedea ceale streine şi inima ta va grăi ceale răzvrătite.
34. Şi vei fi ca cel ce doarme în mijlocul mării şi ca cărmaciul somnuros pierzând cârma.
35. Şi vei zice: „Bătutu-m-au, ci nu m-au durut, trasu-m-au, şi n-am simţit. Când mă voiu deştepta şi iarăşi vinurile voiu afla?"

Cap 24

Răvnirea celor răi. Înţălepciunea şi deprindere. | Gândirea nebunului. A învăţa pre cei asupriţi. 190v
Cu învăţătura ca cu mierea a să sluji. A nu leşui celui drept. Cădearea nepriiatinului. Hulitorii.
Drept a judeca. Pre nime cu cuvinte a apleca, nici răului rău a răsplăti. Ţarina leaneşului.
Leaneşului somnoros vine lipsa.

* Sus 23, 17. 1. I* u răvni oamenilor răi, nici dori a fi cu dânşii,
2. Că răpiri cugetă mintea lor şi înşelăciuni buzele lor.
3. Cu înţelepciunea să va zidi casa şi cu priceaperea să va întări.
4. Cu învăţătura să vor umplea pivniţele, toată avearea cea scumpă şi frumoasă.
5. Omul înţelept tare iaste, şi omul învăţat, vărtos şi putearnic.
6. Că cu rânduială să înceape războiul şi va fi mântuire unde multe sfaturi sânt.
7. Înalta nebunului înţelepciune în poartă nu-ş va deşchide gura.
8. Cel ce gândeaşte a face reale bolund să va chema.
9. Gândirea nebunului păcat iaste, şi urăciune hulitoriul de oameni.
10. De vei deznădăjdui obosât în zioa strâmturii, să va împuţina tăriia ta.
* Psam 81, 4. 11. *Scoate pre cei ce-i duc la moarte, şi pre cei ce-i trag la perire a-i slobozi nu înceta.
12. De vei zice: „Nu agiunge putearea!", Cel ce veade || inima, Acela înţăleage, şi pre 191r
Cel ce ţine sufletul tău nimic nu-l înşală; răsplăti-va omului după faptele sale.
13. Mănâncă, fiiule, miere, că bună e şi fagurul prea dulce grumazului tău.
14. Aşa şi învăţătura înţelepciunii sufletului tău, carea aflând-o, vei avea întru ceale mai de pe urmă nădeajde şi nădejdea ta nu va peri.
15. Nu aleşui şi cerca necredinţă în casa dreptului, nici bate odihna lui,
16. Că de şapte ori va cădea dreptul şi să va scula, iară necredincioşii vor cădea în rău.
17. Când va cădea nepriiatinul tău nu te bucura, şi întru cădearea lui nu sălteaze inima ta,
18. Ca nu doară să vază Domnul şi să nu-l placă şi să ia de la Dânsul mâniia Sa.
19. Nu te certa cu cei răi, nici răvni celor necredincioşi.
20. Că nu au nădeajde de răul celor viitoare şi candila celor necredincioşi să va stânge.
21. Teame-te de Domnul, fiiule, şi de împăratul, şi cu cei hulitori nu te amesteca,
22. Că de năprazná să va scula perirea lor şi cădearea amânduror cine o cunoaşte?
*Preoţi 19, 15. 23. Şi aceastea înţelepţilor: *a cunoaşte faţa în judecată nu e bine.
2 Leage 1, 17; 16, 19. 24. Pre cei ce zic necredinciosului: „Drept eşti!", blăstăma-i-vor noroadele şi-i vor urgisi neamurile.
Ecli. 42, 1. 25. Cei ce-l vădesc să vor lăuda şi preste a|ceaia va veni blagoslovenie. 191v
26. Buzele va săruta cel ce răspunde cuvinte dreapte.
27. Găteaşte afară lucrul tău şi cu deadinsul chiverniseaşte ţarina ta, ca după aceaea să zideşti casa ta.
28. Nu fi martor deşert împrotiva vecinului tău, nici apleca pre cineva cu buzele tale.
*Sus 20, 22. 29. *Nu zice: „Precum mi-au făcut, aşa îi voiu face. Răsplăti-voiu fieştecăruia după lucrul său".
30. Prin ţarina omului leaneşu am trecut şi prin via omului nebun.
31. Şi iată, toată o împluse urzicile şi acoperise faţa ei spinii şi păreatele ei cel de pietri era strâcat.
32. Carea văzând, am pus în inima mea şi cu pilda am deprins învăţătura.
33. „Puţin – am zis – vei durmi, puţin vei durmita, puţin vei împreuna mânile să odihneşti".
34. Şi va veni ţie ca alergătoriu lipsa, şi cerşirea ca omul întrarmat.

Cap 25

Slava lui Dumnezeu şi a împăratului. Inima împăratului. Rugina care-i şi necredinţa. Să nu te
înalţi. Să nu huleşti. Tainele să ţi le ţii. Meare de aur şi cercei de aur. Frigul în săcerişu. Nor
fără ploaia. Limba moale. Miiare aflată. Săgeată ascuţită. Dinte putred. Oţătul. Moliia. Bine fă
nepriiatinului.Undeţul podirii casii. Apă rece. Fântâna turburată. Mult mâncat din miiare.
Cetatea fără zid. ||

1. i aceastea pildele lui Solomon, care le-au întors oamenii lui Ezechie, împăratului 192r
ludei.
2. Slava lui Dumnezeu iaste a tăinui cuvântul, şi slava împăratului, a cerceta graiul.
3. Ceriul sus şi pământul jos, şi inima împăraţilor, neispitită.

4. Ia rugina din argint şi va ieşi vasul curat.
5. Ia necredinţa din faţa împăratului şi să va întări cu dreptatea thronul lui.
6. Să nu te arăţi slăvit înaintea împăratului şi în locul celor mari să nu stai.
7. Că mai bine e să-ţi zică: „Suie-te aici!", decât să te smerească înaintea căpeteniii.
8. Ceale ce au văzut ochii tăi nu le scoate în prigonire minteani, ca să nu le poţi îndrepta după ce vei necinsti pre priiatinul tău.
9. Pricina ta o isprăveaşte cu priiatinul tău şi taina nu o dezvăli celui strein,
10. Ca nu cumva să te mustre deacă va auzi şi a te probozi să nu înceate.
Darul şi prieteşugul izbăvesc; care ţi le ţine, ca să nu fii vreadnic de probozire.
11. Meare de aur, paturi de argint, cel ce grăiaşte cuvântul în vreamea sa.
12. Cercel de aur şi mărgărit strălucind, cel ce vădeaşte pre cel înţelept şi ureachea ascultătoare.
13. Ca frigul zăpăzii în zioa săcerişului, aşa solul credincios celui ce l-au trimis; sufletul acestuia a odihni îl face.
192v 14. Nor şi vânt şi ploi neurmând, omul slăvit şi care nu plineaşte ceale făgă|duite.
15. *Cu răbdarea să va îmblânzi căpeteniia, şi limba moale va frânge învărtoşarea. *Sus 15, 1.
16. Miere ai aflat; mâncă câtu-ţi-i destul, ca nu, săturându-te, să o borăşti.
17. Trage-ţi piciorul din casa vecinului tău, ca nu cândva, săturându-să, să te urască.
18. Puşcă şi sabie şi săgeată ascuţită, omul ce grăiaşte împrotiva aproapelui său mărturie mincinoasă.
19. Dinte putrâd şi picior obosit, cel ce nădăjduiaşte spre necredincios în zioa nevoii,
20. Şi pierde contoşul în zioa frigului. Oţăt în salitru, cel ce cântă viersuri inimii reale.
Precum molia în văjmânt şi viermele în lemn, aşa întristarea omului strică inima.
21. *De va flămânzi neprietiianul tău, hrăneaşte-l; de va însătoşa, dă-i apă să bea, *Râm. 12, 20.
22. Căci cărbuni vei aduna preste capul lui şi Domnul va răsplăti ţie.
23. Vântul creveţul răsipeaşte ploile şi faţa întristată, pre limba cea hulitoare.
24. *Mai bine a şedea în undeţul podirii casii decât cu muiarea limbută şi în casă de obşte. *Sus 21, 9.
25. Apă reace sufletului sătios şi solul bun din loc departe.
26. Izvor turburat cu piciorul şi vână ruptă, dreptul ce cade înaintea necredinciosului.
27. [*] Precum cel ce miere multă mâncă nu i-i bine, aşa cel ce ispiteaşte mărirea să va *Ecli. 3, 22.
193r apăsa || de slavă.
28. Ca cetatea deşchisă şi fără încingere de zid, aşa omul ce nu poate, grăind, conteni duhul său.

Cap 26

Slava în cel bolund. Pasere ce zboară. Zbiciul calului. A răspunde nebunului. Solul nebun. Pilda nebunului. Cinstea neînţeleptului. Cel ce pune bolundului tăceare. Cânele la borât. Cel înţălept cu judecata sa. A să mesteca vrajbei. Cel ce vatămă priiatinul. Clevetitoriul. Mâniosul. Buze umflate. Nepriiatinul. Cel ce acopere mâniia. Care sapă groapă. Limba înşelătoare.

1. Precum neaoa vara şi ploile în săceriş, aşa necuvioasă iaste bolundului slava.
2. Precum cea zburătoare la altele zboară şi paserea acar încătro mergând, aşa blăstămul în deşert grăind spre careva va veni.
3. Zbiciul calului şi hăţul asinului şi toiagul în spatele neprecepuţilor.
4. Nu răspunde nebunului după nebuniia sa, să nu te faci aseaminea lui.
5. Răspunde nebunului după nebuniia sa, ca să nu i să vază a fi înţelept.
6. Şchiop cu picioarele iaste şi nelegiuire bând cel ce trimite cuvinte prin sol nebun.
193v 7. Precum şchiopul în zădar are pulpe fru|moasă, aşea necuvioasă iaste în gura nebunilor pilda.
8. Precum cel ce trimite piatră în grămada lui Miercurie, aşa cel ce dă neînţăleptului cinste.
9. Precum spinele de s-ar naşte în mâna beţivului, aşa pilda în gura bolundului.
10. Judecata sfârşaşte pricinile şi cel ce pune nebunului tăceare îmblânzeaşte mâniile.
11. *Ca cânele ce să întoarce la borâtul său, aşa cel nepriceput care prociteaşte nebuniia sa. *2 Petru 2, 22.
12. Văzut-ai om ce i să pare a fi înţelept? Mai vârtos decât el va avea nădeajde cel neînţelept.
13. Zice leaneşul: „Leul iaste în cale şi leiţa în drumuri!"
14. Precum uşa să întoarce în ţâţâna sa, aşa leaneşul în pătişorul său.
15. *Ascunde leaneşul mâna supt susoara sa şi osteneaşte de o va întoarce la gura sa. * Sus 19, 24.

16. Mai înţelept i să pare leaneşul a fi decât şapte bărbaţi ce grăiesc ştiinţa.
17. Ca cel ce cuprinde cu urechile cânele, aşea cel ce treace nerăbdând şi să meastecă vrăjbii altuia.
18. Precum vinovat iaste cel ce trimite săgeţi şi lănci spre moarte,
19. Aşa omul cel ce vatămă cu înşelăciune pre priiatinul său; şi deacă să va vădi, zice: „Glumind am făcut!"
20. Deacă vor scădea leamnele, să va stânge fo||cul şi, contenindu-să hulitoriul, vor înceta prigonirile. 194r
*Sus 15, 18. 21. Precum cărbunii stânşi spre cei aprinş şi leamnele pe *foc,
Aşa omul mânios deştaptă vrăjbile.
22. Cuvintele hulitoriului, ca nişte curate, şi acealea ajung până la ceale dinlontrul pântecelui.
23. Precum cu argint necurat ai vrea a împodobi un vas de lut, aşa buzele umflate cu inima rea însoţite.
24. Din buzele sale să cunoaşte nepriiatinul când va coace în inimă vicleşuguri.
25. Când va slobozi glasul său, nu creade, că şeapte vicleşuguri sânt în inima lui.
26. Cel ce acopere ura cu înşelare, dezvăli-să-va răotatea lui în sfat.
27. Cel ce sapă groapă cădea-va într-însa şi cel ce ce prăvale piatra să va întoarce la el.
28. Limba înşelătoare nu iubeaşte adevărul şi gura lunecătoare lucrează căderi.

Cap 27

A nu să făli cu zioa de mâne. A nu te lăuda însuţi. Mâniia nebunului cât e de cumplită. Certarea la arătare. Ranele celui ce iubeaşte. Sufletul săturat. Vecinul aproape. Chizeaşul pentru cel strein. Muiarea limbută. Iadul nesăţios. Ispiteaşte-să omul cu gură de laudă. Nebunul pisat. Faţa dobitocului cunoaşte. | Laptele caprelor spre mâncare. 194v

1. Nu te făli spre mâne, neştiind ce va naşte zioa viitoare.
2. Laude-te streinul, iară nu gura ta; cel de aiuri, iară nu buzele tale.
*Ecli. 22, 18. 3. *Grea e piatra şi greu năsipul, iară mânia nebunului decât amândoao mai grea.
4. Mânia nu are milă, nici pornita iuţime; şi pornirea celui întârâtat cine o va putea suferi?
5. Mai bună e certarea la arătare decât dragostea ascunsă.
6. Mai bune sânt bătăile celui ce iubeaşte decât vicleanele sărutări ale celui ce ureaşte.
*Iov 6,7. 7. *Sufletul sătul va călca fagurul, şi sufletul flămând şi ce-i amar în loc de dulce va mânca.
8. Ca paserea ce treace din cuibul său, aşa omul ce lasă locul său.
9. Cu ungerea şi cu multe fealiuri de mireazme să veseleaşte inima şi cu sfaturi bune ale priiatinului să îndulceaşte sufletul.
10. Priiatinul tău şi priiatinul tătâni-tău nu-i părăsi şi în casa fratelui tău nu întra în zioa năcazului tău.
Mai bun e vecinul aproape decât fratele departe.
11. Învaţă înţelepciune, fiiule, şi veseleşte inima mea, ca să poţi răspunde cuvânt celui ce probozeaşte.
12. Cel măiestru, văzând răul, ascuns iaste; pruncii, trecând, au sprijinit primejdiia.
*Sus 20, 16. 13. *Ia văşmântul celui ce s-au închizăşuit || pentru cel strein, şi pentru cei de aiuri ia de la el zălog. 195r
14.Cel ce blagosloveaşte pre aproapele său cu glas mare, de noapte sculându-se, aseaminea va fi celui ce blastămă.
*Sus 19, 13. 15. *Acoperişurile ce picătoresc în zi de frig şi muierea limbută să asamănă.
16. Cel ce o ţâne, ca cel ce ţine vântul, şi untdelemn al dreaptei sale va chema.
17. Fierul cu fier să ascute şi omul ascute faţa priiatinului său.
18. Cel ce ţine smochin va mânca rodul lui, şi cel ce e păzitoriu stăpânului său să va mări.
19. Precum în ape străluceaşte faţa celor ce să uită, aşa inimile oamenilor arătate sânt înţelepţilor.
Ecli. 14, 9. 20. Iadul şi pierderea niciodată să umplu; aşa şi ochii oamenilor nesăţioşi sânt.
*Sus 17, 3. 21. *Precum să cearcă în coh argintul şi în cuptoriu aurul, aşa să cearcă omul cu gura celui ce-l laudă. Inima necredinciosului cearcă ceale reale, iară inima dreaptă caută ştiinţa.
22. De vei pisa pre cel nebun în pio, ca păsatul de orzu, lovindu-l deasupra pila, nu să va lua de la el nebuniia lui.

23. Cu deadinsul cunoaşte faţa dobitocului tău şi turmele tale socoteaşte.
24. Că nu vei avea pururea puteare, ci cununa să va da în neam şi în neam.
25. Deşchisu-s-au câmpurile şi s-au arătat ierburi verzi şi s-au adunat fânuri din munţi,
195v 26. *Miei spre văjmântul tău şi iezi spre preţul | câmpului. *1 Tim. 6, 8.
27. Destul fie ţie laptele de capră spre bucatele tale şi spre ceale de lipsa casei tale şi spre hrană slujnicilor tale.

Cap 28

Pentru fuga necredinciosului şi neteamerea dreptului. Pentru păcatele pământului, multe căpeteniile lui. Săracul ce huleaşte pre sărac. Cel ce nu vrea a asculta de leage. Săracul unit şi bogatul necurat. Bucuria drepţilor. Cel ce tăinuiaşte tălhăriile sale. Cel fericit pururea cu grije. Căpeteniia necredincioasă, ca leul. Povăţuitoriul lipsit de priceapere. Cel ce-şi lucră pământul. Cel ce trage de la tată-său.

1. Fuge necredinciosul nime gonindu-l, iară dreptul, ca leul îndrăznind, fără frică va fi.
2. Pentru păcatele pământului, mulţi căpeteniile lui, şi pentru înţelepciunea omului şi ştiinţa celor ce să zic, viaţă dulce mai lungă va fi.
3. Omul sărac ce huleaşte pre săraci aseaminea iaste vihorului năpraznic în care să găteaşte foameatea.
4. Cei ce părăsesc leagea laudă pre cel necredincios, cei ce o păzăsc să aprind împrotiva lui.
5. Oamenii răi nu gândesc de judecată, iară cei ce caută pre Domnul socotesc toate.
6. *Mai bun e săracul ce umblă întru unirea sa decât bogatul în căi necurate. *Sus 19, 1.
7. Cel ce păzeaşte leagea fiiu înţelept iaste, iară cel ce paşte pre cei mâncători ruşinează pre tată-său.
8. Cel ce grămădeaşte bogăţii, din camete şi împrumutări, celui îndurat spre săraci le adună.
9. Cel ce-şi abate urechile să nu auză leagea, rugăciunea lui va fi urgisită.
196r 10. Cel ce înceluie pre cel drept în cale rea întru peri| |rea sa va cădea şi cei uniţi vor stăpâni averile lui.
11. Înţelept a fi i să pare omului bogat, iară cel sărac înţelept îl va cerceta.
12. Întru bucuria drepţilor multă slavă iaste, împărăţind necredincioşii căderile oamenilor.
13. Cel ce-şi ascunde tălhăriile nu să va îndrepta, iară cel ce le va mărturisi şi le va părăsi milă va agiunge.
14. Fericit omul cel ce e pururea îngrijat, iară cel ce iaste cu mintea vărtoasă va cădea spre rău.
15. Leu răgnind şi urs flămând e căpeteniia necredincioasă preste norodul sărac.
16. Povăţuitoriul lipsit de minte pre mulţi va apăsa cu hula, iară cel ce ureaşte lăcomiia, lungi vor fi zilele lui.
17. Omul ce huleaşte sângele sufletului, de va fugi până la baltă, nime nu-l va sprijini.
18. Cel ce umblă unit să va mântui; cel ce umblă în căi necurate odată va cădea.
19. *Cel ce-ş lucră pământul să va sătura de pâini, iară cel ce urmează leanea să va umplea de lipsă. *Sus 12, 11. Ecli. 20, 30.
20. Omul credincios mult va fi lăudat, *iară cel ce grăbeaşte a să îmbogăţi nu va fi nevinovat. *Sus 13, 11 şi 20, 21.
21. Cel ce cunoaşte în judecată faţa nu bine face, acela şi pentru o bucăţea de pâine lasă adevărul.
22. Omul ce grăbeaşte a să îmbogăţi şi altora pizmuiaşte nu şti când va veni lipsa.
23. Cel ce ceartă pre om har după aceaea va afla la dânsul mai vârtos decât cel ce înceluiaşte prin blândeaţele limbii.
24. Cel ce trage ceva de la tată-său şi de la mumă-sa şi zice aceasta a nu fi păcat, părtaşu
196v | ucigaşului iaste.
25. Cel ce să aruncă şi să desfată prigoniri stăpâneaşte, iară cel ce nădăjduiaşte întru Domnul să va însănătoşa.
26. Cel ce nădăjduiaşte întru inima sa nebun iaste, iară cel ce umblă înţelepţeaşte, acela să va mântui.
27. Cel ce dă săracului nu va lipsi, cel ce urgiseaşte pre cel ce să roagă va sprijini lipsa.
28. Când să vor scula necredincioşii, să vor ascunde oamenii; când aceia vor muri, să vor înmulţi drepţii.

Cap 29

Cel ce nu ascultă pre cel ce ceartă. Sporirea dreptţilor. Iubirea înţelepciunii. Împăratul drept. Priiatinul blând. Cei necuraţi. A să certa cu cel nebun. Bărbaţii sângiurilor. Cel ce-şi scoate tot duhul. Cuvinte de minciuni. Săracul şi împrumutătoriul. Împăratul drept. Certarea. Sporirea necredincioşilor. Învaţă-ţi fiiul! Prorociia grabnic a grăi. Cel ce-ş hrăneaşte gingaşu sluga. Mâniosul. Trufaşul. Cel ce să împărtăşază cu furul. Cel ce să teame de om. Cei dreptţi urgisesc pre cel necredincios şi el pre ei.

1. Omului cel ce cu cerbice vârtoasă urgiseaşte pre cel ce-l ceartă, degrabă îi va veni perirea şi sănătatea nu-l va urma.
2. Întru sporirea dreptţilor să va veseli obştea; cei necredincioşi luând împărăţiia, va geame norodul.

*Luc. 15, 13.

3. Omul ce iubeaşte înţelepciunea veseleaşte pre tată-său, *iară cel ce hrăneaşte curvele va perde averile.
4. Împăratul drept rădică ţara, omul lacom o strică.
5. Omul cel ce cu cuvinte blânde şi spoite grăiaşte priiatinului său cursă întinde picioarelor lui. ||
6. Pre omul necredincios ce păcătuiaşte îl va cuprinde laţul şi cel drept va lăuda şi să va bucura. 197r
7. Cunoaşte dreptul pricina săracilor; cel necredincios nu cunoaşte ştiinţa.
8. Oamenii necuraţi răsipesc cetatea, iară înţelepţii întorc urgiia.
9. Omul înţelept, de să va certa cu cel nebun, acar de să va mâniia, acar de va râde, nu va afla odihnă.
10. Bărbaţii sângiurilor urăsc pre cel unit, iară cei drepţi caută sufletul lui.
11. Tot duhul său scoate cel nebun; cel înţelept petreace şi ţine spre lenevire.
12. Căpeteniia care bucuros ascultă cuvintele minciunii toţi slujitorii are necredincioşi.
13. Cel sărac şi cel ce împrumută s-au întâmpinat; amânduror luminătoriu iaste Domnul.
14. Împăratul ce judecă întru dreptate pre cei săraci, thronul lui în veac să va întări.
15. Varga şi certarea doresc înţelepciunea, iară copilul ce să lasă în voia sa ruşinează pre maică-sa.
16. Întru mulţirea necredincioşilor să vor înmulţi tălhăriile, şi drepţii căderile lor vor vedea.
17. Învaţă-ţi fiiul şi te va stănpăra şi va da desfătare sufletului tău.
18. Deacă va scădea prorociia, să va răsipi norodul, iară cel ce păzeaşte leagea fericit iaste.
19. Sluga nu să poate învăţa cu cuvintele, că ce-i zici înţăleage şi a răspunde nu bagă în seamă.
20. Văzut-ai om grabnic a grăi? Nebuniia mai vârtos să poate nădăjdui decât certarea lui. |
21. Cel ce jingaşu din pruncie îşi hrăneaşte sluga, după aceaea îl va simţi neascultătoriu. 197v
22. Omul mânios întărâtă vrajbele şi cel ce e lesne spre urgie va fi mai plecat a păcătui.

*Iov 22, 29.

23. *Pre cel mândru urmează smerirea, şi pre cel smerit cu duhul va sprijini mărirea.
24. Cel ce să împărtăşaşte cu furul ureaşte-şi sufletul; pre cel ce să joară îl aude şi nu-l spune.
25. Cel ce să teame de om curând va cădea, cel ce nădăjduiaşte întru Domnul să va rădica.
26. Mulţi caută faţa căpeteniii şi judecata fieştecărora de la Domnul iase.
27. Urgisesc dreptţii pre bărbatul necredincios şi urgisesc necredincioşii pre cei ce sânt în cale dreaptă.

Cap 30

Omul cel aproape de Dumnezeu să judecă pre sine neînţelept a fi şi lucrurile lui Dumnezeu necuprinse.Cuvântul lui Dumnezeu înfocat, căruia nimic nu să adaoge. Depertează deşertăciunea, cuvintele minciunii, cerşirea şi bogăţiile. A nu pârî sluga la stăpânul său. Câteva neamuri necurate. Doi sugători de sânge. Trei nesăţioase. Ochiul ce înşală pre tatăl. Trei greale. Prin trei să clăteaşte pământul. Patru ceale mai mici ale pământului. Trei bine păşitoare. Cel ce foarte mulge.

1. Cuvintele fiiului borâtoriu ce adună vedearea carea o au grăit omul cu care iaste Dumnezeu || şi carele de la Dumnezeu, cu sâne lăcuind, întărit fiind, zice: 198r
2. „Mai nebunul oamenilor sânt şi înţelepciunea omenească nu iaste cu mine.

3. N-am învăţat înţelepciunea şi n-am cunoscut ştiinţa sfinţilor.
4. Cine S-au suit în ceriu şi S-au pogorât? Cine au ţinut duhul în mânile Sale? Cine au legat apele ca într-un văjmânt? Cine au deşteptat toate hotarele pământului? Cine e numele Lui şi cine e numele fiiului Lui, de ştii?
5. *Tot cuvântul lui Dumnezeu înfocat pavăză iaste celor ce nădăjduiesc într-Însul. *Psalm 18, 7.
6. *Să nu adaogi ceva cuvintelor Lui şi să te vădeşti şi să te afli mincinos. *2 Leage 4, 2
7. De doao Te-am rugat, nu mi le tăgădui mai înainte de ce voiu muri. şi 12, 32.
8. Deşertăciunea şi cuvintele mincinoase departe le fă de la mine.
Cerşire şi bogăţii să nu-mi dai, dăruiaşte-m numai ceale de lipsă spre hrana mea,
9. Ca nu cumva, săturat, să mă plec a tăgădui şi să zic: «Cine e Domnul?», au, de lipsă silit, să fur şi să jur strâmb numele Dumnezeului mieu.
10. Nu pârî sluga la stăpânul său, ca nu cumva să te blasteme şi să cazi.
11. Neamul ce-şi blastămă tatăl şi care nu blagosloveaşte pre mumă-sa,
12. Neamul care şieşi i să veade a fi curat şi macar că nu-i spălat de spurcăciunile sale,
198v 13. Neamul a căruia înalţi sânt ochii şi geane|le lui spre ceale înnalte rădicate,
14. Neamul care în loc de dinţi are sabii şi mâncă cu măsealele sale ca să mânce pre cei lipsiţi de pre pământ şi pre cei săraci dintre oameni.
15. Sugătoriul de sânge doao feate are, ce zic: «Adă! Adă!»,
Trei sânt nesăţioase şi al patrulea ce nici odânăoară zice: «Destul!»:
16. Iadul şi gura zgăului şi pământul care nu să satură de apă, iară focul nice odânioară zice «Destul!»
17. Ochiul ce înşală pre tatăl şi care urgiseaşte născutul maicii sale sape-l corbii din răpegiuni şi să-l mânce fiii pajerii.
18. Trei sânt greale mie şi al patrulea togma nu-l ştiu:
19. Calea paserii în ceriu, calea şarpelui pre piatră, calea corăbiii în mijlocul mării şi calea omului în tinereaţe.
20. Aşea iaste şi calea muierii preacurve carea mâncă şi, ştergându-şi gura, zice: «N-am făcut rău!»
21. Prin trei să clăteaşte pământul şi al patrulea nu poate suferi:
22. Prin slugă când va împărăţi, prin nebun când să va sătura de pâine,
23. Prin muiarea urâcioasă când să va mărita şi prin slujnică când va fi moşteană stăpânii sale.
24. Patru sânt mai-micile pământului şi acealea sânt mai înţeleapte decât înţelepţii:
25. Furnicile, norodul cel slab, ce-şi găteaşte în săcerişu hrană; ||
199r 26. Iepuraşul, gloata cea neputincioasă ce-şi pune în piatră culcuşul său;
27. Împărat lăcusta nu are şi ies toate prin turmele sale;
28. Painjenul strălucit în mâni să razimă şi zăboveaşte în casele împăratului.
29. Trei sânt care bine umblă şi al patrulea, ce umblă fericit.
30. Leul, mai tarele fierilor, nu să va spăimânta de întâmplarea nimărui;
31. Cocoşul cu coapsele încinse şi areatele; nici iaste împărat care să-i stea împrotivă.
32. Iaste care nebun s-au arătat după ce s-au rădicat spre înălţime, că, de-ar fi înţeles, gurii ş-ar fi pus mâna.
33. Iară cel ce strânge tare ugerile a stoarce laptele stoarce unt, şi carele prea tare mulge stoarce sânge, şi cel ce întărâtă mâniile aduce vrajbele.

Cap 31

Îndeamnă ca să nu dai muierilor avearea ta, nici împăraţilor vin, ci celor mâhniţi. Deschide gura ta mutului. Izbândeaşte pre cel lipsit. Lauda şi lucrul cel raru al muierii tare. Frumseaţea, daru înşelătoriu.

1. uvintele lui Lamuil împăratului, vedearea cu carea l-au învăţat maică-sa: |
199v 2. „Ce, iubitul mieu? Ce, iubitul pântecelui mieu? Ce, iubitul făgăduinţelor meale?
3. Să nu dai muierilor avearea ta şi bogăţiile tale a şterge împăraţii.
4. Să nu împăraţilor, o, Lamuil, să nu dai împăraţilor vin, că nici o taină iaste unde împărăţeaşte beţiia.
5. Şi nu doară să bea şi să uite judecăţile şi să schimbe pricina fiilor săracului.

6. Daţi beutură celor mâhniţi şi vin celor cu sufletul amar.
7. Beaie şi să uite sărăciia sa şi de durearea sa să nu-şi mai aducă aminte.
8. Deşchide gura ta mutului şi pricinilor tuturor fiilor care trec.
9. Deşchide gura ta, judecă ce e dirept şi judecă lipsitului şi săracului.
10. Muiare tare cine va afla? Departe şi din marginile ceale mai de pre urmă preţul ei!
11. Nădăjduit-au într-însa inima bărbatului său şi nu va avea lipsă de jafuri.
12. Răsplăti-va bine şi nu rău întru toate zilele vieţii sale.
13. Căutat-au lână şi in şi au lucrat cu sfatul mânilor sale.
14. Făcutu-s-au ca corabiia neguţătoriului de departe aducând pâinea sa.
15. Şi de noapte s-au sculat şi au dat pradă caznicilor săi şi bucate slujnicilor sale. ||
16. Socotit-au ţarina şi o au cumpărat; din rodul mâinilor sale au sădit vie. 200r
17. Încins-au cu tărie coapsele sale şi au întărit braţul său.
18. Gustat-au şi au văzut că bună iaste neguţătoriia ei; nu să va stânge noaptea candila ei.
19. Mâna sa o au trimis la ceale tari şi deagetele ei au prins fusul.
20. Mâna ş-au deşchis celui lipsit şi palmele ş-au întins la cel sărac.
21. Nu-ş va teame casa de frigul zăpăzii, că toţi caznicii ei sânt îmbrăcaţi cu îndoite.
22. Haină pestriţă ş-au făcut, vison şi urşinic îmbrăcămintea ei.
23. Cinstit e în porţi bărbatul ei când va şedea cu bătrânii pământului.
24. Pătilat au făcut şi l-au vândut şi brâul l-au dat hananeului.
25. Tărie şi frumseaţe îmbrăcămintea ei şi va râde în zioa cea mai de pre urmă.
26. Gura ş-au deşchis înţelepciunii şi leagea milostivirii în limba ei.
27. Socotit-au cărările casii sale şi pâinea leaneşe n-au mâncat.
28. Sculatu-s-au fiii ei şi preafericită o au vestit bărbatul ei şi o au lăudat:
29. «Multe feate ş-au adunat bogăţii, tu ai întrecut pre toate!»
30. Înşelătoriu dar şi deşeartă e frumseaţea; | muiarea ce să teame de Domnul, aceaea 200v
va fi lăudată.
31. Daţi ei din rodul mânilor sale şi să o laude în porţi lucrurile ei!"

A

(a se) ABATE: v. III
a (să) abate: *inf. prez.* rezum. cap.4; rezum.cap18
(nici te) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,5
abate(-te): *imperativ 2.sg.* 4,15
(nu te) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,27
abată(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 9,16
să abată: *conj. prez. 3.sg.* 13, 14; 15,24
(să) abate: *ind. prez. 3.sg.* 14,16; 15,27; 16,6
să (să) abată: *conj. prez. 3.sg.* 14,27
să (te) abaţi: *conj. prez. 2.sg.* 18,5
abate: *ind. prez. 3.sg.* 28,9

ABIA: adv.
abia: *adv. în loc. adv. de-abia* 6,26

ACAR: adv.
acar: 26,2
acar... acar: 29,9

ACOLO: adv.
acolo: 9,18; 11,2; 14,4, 23

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acperemântul: *sg. ac.* 22,27

(a) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7; 4,9
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 10,6, 12; rezum. cap.26; 26,26
acoperise: *ind. m.mc.pf. 3.pl.* 24,31

ACOPERIRE: s.f.
acoperire: *sg. nom.* 10,11

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişuri: *pl. nom.* 19,13
acoperişurile: *pl. nom.* 27,15

ACUM: adv.
acum: 5,7; 7,12, 24; 8,32

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
să (să) adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 1,9
vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,2
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 9, 11
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,27; 16,23
adaogă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19; 19,4
(să) adaoge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
să adaogi: *conj. prez. 2.sg.* 30,6

ADÂNC, **-Ă:** adj./s.
adâncurile: *s.n pl. nom./ac.* 3,20; 8,24, 27; 9,18
adâncul: *s.n sg. ac.* 18,3
adâncă: *adj. f. sg. nom./ac.* 18,4; 20,5; 22,14

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3; 8,7; 14,22; 16,6; 18,5; rezum. cap.20; 20,28; 23,23; 26,28; 28,21
adevărului: *sg. gen.* 12,19; 22,21
adevăr: *sg. ac.* rezum. cap.18

ADORMIRE: s.f.
adormirea: *sg. nom.* 23,21

(a se/-şi) ADUCE: v. III
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,23
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 14,5, 25; 30,33
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 10,14; 23,20
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 13,23; 21,27
adă: *imperativ 2.sg.* 30,15
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v. să-şi aducă aminte* 31,7
aducând: *gerunziu* 31,14

(a se) ADUNA: v. I
adună: *ind. prez. 3.sg.* 6,8; 10,5; 21,6; 28,8; 30,1
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,22
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,25
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,29

ADUNARE: s.f.
adunării: *sg. gen.* 5,14

AFARĂ: adv.
afară: 1,20; 5,16; 7,12; 22,13; 24,27
afară: *adv. în loc. adj.* ***din afară*** 2,16; 5,10; 11,15; 14,10

(a se) AFLA: v. I „a găsi"
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28; 8,17
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,5; 3,4
află: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 4,22; 8,9; 18,22
(mă) aflu: *ind. prez. 1.sg.* 8,12
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35; 11,16; 12,27; 14,6; 16,20; 17,20; 19,8; 21,21; 28,23; 29,9; 31,10
afla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 10,13
(să) **vor** afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,31
voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,35
aflând: *gerunziu* 24,14
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,16
să **(te) afli:** *conj. prez. 2.sg.* 30,6

AFLAT, **-Ă:** adj.
aflată: *f. sg. nom.* rezum. cap.25

AFUND, **-Ă:** adj. „adânc"
afundă: *f. sg. nom.* 23,27

AICI: adv.
aici: 25,7

AIUREA: adv.; var. **AIURI**
aiuri: *adv. în loc. adj.* ***de aiuri*** 27,2, 13

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiung: *ind. prez. 3.pl.* 18,8
agiunge: *ind. pre.z. 3.sg.* 24,12
ajung: *ind. prez. 3.pl.* 26,22
va agiunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13

(a se) AJUTA: v. I
ajută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
(să) ajută: *ind. prez. 3.sg.* 18,19

(a) AGONISI: v. IV
agoniseşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,33

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

ALCĂTUIT, **-Ă:** adj. (aici) „rostit"
alcătuit: *n. sg. nom.* 15,23

(a) ALEGE: v. III
aleageţi: *imperativ 2.pl.* 8,10

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *ind. prez. 3. pl.* 1,16
alergând: *gerunziu* 4,12

aleargă: *imperativ 2.sg.* 6,3
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 18,10

ALERGARE: s.f.
alergările: *pl. ac.* 4,27

ALERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
alergătoriu: *s.m. sg. ac.* 24,34

ALES, ALEASĂ: adj./adv. „deosebit"; „prețios"; (despre metale prețioase) „curat"; „îndeosebi"
aleasă: *adj. f. sg. ac.* 4,9
ales: *adj. n. sg. nom./ac.* 8,19; 10,20
ales: *adv.* 19,14

(a) ALEȘUI: v. IV; vezi **(a) LEȘUI**

ALEȘUIRE: s.f.; vezi. **LEȘUIRE**

(a) ALUNGA: v. I; var. (În v.) **(a) LUNGA**
lungește: *ind. prez. 3.sg.* 19,26
va lunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,15

ALOE: s.f.
aloe: *sg. ac.* 7,17

AMAR, -Ă: adj./s.
amare: *adj. f. pl. nom.* 5,4
amar: *adj. n. sg. nom./ac.* 27,7; 31,6
amar: *s.n sg. nom.* 23,29

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 14,10

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(să) amestecă: *ind. prez. 3.pl.* 18,6
(nu te) amesteca: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,21
mestecat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2
am mestecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5
(să) va mesteca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10, 13
(să) meastecă: *ind. prez. 3.pl.* 20,3
(nu te) mesteca: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,19
a **(să) mesteca**: *inf. prez.* rezum. cap.26
(să) meastecă: *ind. prez. 3.sg.* 26,17

AMEȚIT, -Ă: adj.
amețiți: *m. pl. ac.* 16,30

AMINTE: adv.
aminte: *adv în loc. v. a-și aduce* ***aminte/a*** *lua* ***aminte***; vezi **(a se/ -și)** ADUCE și **(a)** LUA

AN: s.m.
anii: *pl. nom./ac.* 3,2; 4,10; rezum. cap.5; 5,9; 9,11; 10,27

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom./ac.* 5,15; 18,4; rezum. cap.25; 25,21, 25; 30,16
apele: *pl. nom./ac.* 5,16; 9,17; 30,4
apelor: *pl. gen./dat.* 8,24, 28, 29; 21,1
apa: *sg. ac.* 17,14; 20,5
ape: *pl. ac.* 27,19

(a să) APĂSA: v. I „a asupri"; „a domina"
să apease: *conj. prez. 3.sg.* 20,13
să **(să)** apease: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.23
(să) va apăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,27
va apăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,16

(a) APLECA: v. I (aici) „a ademeni"
vor apleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,10
apleacă: *ind. prez. 3.sg.* 16,29
a apleca: *inf. prez.* rezum. cap.24
(nici) apleca: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,28

(a se) APRINDE: v. III
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,27
(să) aprind: *ind. prez. 3.pl.* 28,4

APRINS, -Ă: adj.
aprinș: *m. pl. ac.* 26,21

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 6,3, 29; 14,20; 21,10; 25,18
aproapele: *s.m. sg. nom./ac.* 14,21; 23,11; 27,14
aproape: *adv.* 7,8; 10,14; rezum. cap.27; 27,10; rezum. cap.30

(a se) APROPIA: v. I
(nu te) apropiia: *imperatic prohib. 2.sg.* 5,8
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 12,13
apropie: *ind. prez. 3.sg.* 19,24

(a) APUCA: v. I
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
apucă: *imperativ 2.sg.* 4,8
apucându-: *gerunziu* 7,13

(a) ARA: v. I
a ara: *inf. prez.* 20,4

(a se) ARĂTA: v. I
voiu arăta: *ind. viit.I. 1sg.* 1,23; 4,11
arată: *ind. prez. 3.sg.* 12,16
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 18,13
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,19
să arăt: *conj. prez. 1.sg.* 22,21
să **(te)** arăți: *conj. prez. 2.sg.* 25,6
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,25; 30,32

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** „pe față" rezum. cap.27; 27,5

ARĂTAT, -Ă: adj. „vădit"; „clar"; „ușor de văzut"
arătată: *f. sg. nom.* 14,4
arătate: *f. pl. nom.* 16,2; 27,19

ARĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.; înv.) ARĂTĂTORIU
(Înv.) „persoană care te face să vezi, să înțelegi un lucru"
arătătoriu: *s.m. sg. nom.* 12,17

(a se) ARDE: v. III
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 6,27
să **(să)** arză: *conj. prez. 3.pl.* 6,28

ARETE: s.f.
areatele: *sg. nom.* 30,31

ARGINT: s.n.
argintului: *sg. gen.* 3,14
argintul: *sg. nom./ac.* 8,19; 16,16; 17,3; 27,21
argint: *sg. nom./ac.* 10,20; 22,1; 25,4, 11; 26,23

ARIPĂ: s.f.; var. (În v.) AREPĂ
arepi: *pl. ac.* 23,5

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. nom.* 22,5

(a se) ARUNCA: v. I
aruncă: *imperativ 2.sg.* 1,14
(să) aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 1,17; 28,25

(a) **ASCULTA:** v. I
ascultă: *imperativ 2.sg.* 1,8; 4,20; 7,24; 8,32; 19,20
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33; 15,29
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13
ascultați: *imperativ 2.pl.* 8,32
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 8,34; 12,15; 13,1; 17,4; rezum. cap.21; rezum. cap.29; 29,12
a asculta: *inf. prez.* rezum. cap.28

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 15,28

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultătoriu: *m. sg. nom.* 21,28
ascultătoare: *f. sg. ac.* 25,12

(a se) **ASCUNDE:** v. III
să ascundem: *conj. prez. 1.pl.* 1,11
vei ascunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,1
ascunde: *inf. prez. fără a* 6,27
ascunde: *imperativ 2.sg.* 7,1
ascund: *ind. prez. 3.pl.* 10,18
ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 11,26; 19,24; 26,15; 28,13
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,28

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascunsă: *adj. f. sg. nom./ac.* 9,17; 27,5
ascuns: *adj. m./n. sg. nom.* 21,14; 27,12
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* 11,13
ascunsele: *s.n. pl. ac.* „lucrurile ascunse" rezum. cap.20; 20,19
ascunsăle: *s.n. pl. ac.* (aici) „măruntaiele" 20,27

(a se) **ASCUȚI:** v. IV
(să) ascute: *ind. prez. 3.sg.* 27,17
ascute: *ind. prez. 3.sg.* 27,17

ASCUȚIT, -Ă: adj.
ascuțâte: *f. pl. nom.* 5,4
ascuțită: *f. sg. nom.* rezum. cap.25; 25,18

(a se) **ASEMĂNA:** v. I; var. (Înv.) (a se) **ASĂMĂNA**
(să) asămăna: *inf. prez. fără a* 3,15; 8,11
(să) asamănă: *ind. prez. 3.sg.* 27,15

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 23,7

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 13,20; 15,7
aseaminea: *prep.* 26,4; 27,14; 28,3

ASIN: s.m.
asinului: *sg. gen.* 26,3

ASPRU, -Ă: adj./adv.
aspru: *adj. n. sg. nom.* 15,1
aspru: *adv.* 18,23

ASTĂZI: adv.
astăzi 7,14; 22,19

(a) **ASTÂMPĂRA:** v. I; var. (a) **STÂMPĂRA**
va stănpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,17

(a) ASTUPA: v. I
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 21,13

ASUPREALĂ: s.f.
asupreală: *sg. ac.* 12,16

ASUPRIT, -Ă: s.m./f.
(cei) asupriți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.24

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) AȘEA
așa: 1,19; 6,29; 10,26; 17,3; 19,12; 20,2, 5; 24,14, 29; 25,13, 20, 27, 28; 26,1, 2, 8, 9, 11, 14, 19, 23; 27,8, 19, 21
așea: 21,1; 26,7, 17; 30,20

(a) AȘTEPTA: v. I
vor aștepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,18
aștaptă: *ind. prez. 3.sg.* 17,8
aștaptă: *imperativ 2.sg.* 20,22

AȘTEPTARE: s.f.
așteptarea: *sg. nom.* 10,28; 11,7, 23; 17,8; 23,18

(a) **AȘTERNE:** v. III
așternutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,16

(a se) **ATINGE:** v. III
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,29
(nu) atinge: *imperativ 2.sg.* 23,10

ATUNCI: adv.
atunci 1,28; 2,5, 9; 3,23; 20,14

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 1,9; 11,22; 20,15; 22,1; rezum. cap.25; 25,11, 12
aurului *sg. gen., în sintagma* ***aurului celui dintâiu*** „aurului celui mai curat" 3,14
aurul: *sg. nom./ac.* 8,10, 19; 16,16; 17,3; 27,21
aurului *sg. gen.* 12,27

(a se) **AUZI:** v. IV
auzând: *gerunziu* 1,5
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,28
să auză: *conj. prez. 3.sg.* 2,2; 28,9
auziți: *imperativ 2.pl.* 4,1; 8,6, 33
auzi: *imperativ 2.sg.* 4,10; 5,7; 22,17; 23,19, 22
aude: *ind. prez. 3.sg.* 15,31; 29,24
a auzi *inf. prez.* 18,13; 19,27; 20,12
(să) va auzi: *ind. viit.I. impers.* 21,13
să (să) auză: *conj.. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10

(a) AVEA: v. II
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 3,5
având: *gerunziu* 3,29; 13,7
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,12; 23,18; 24,14; 27,24
aibi: *imperativ 2.sg.* 5,17
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,23; 19,4
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15; 19,7; 22,11; 26,12; 31,11
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,16
a avea: *inf. prez.* 17,16
are: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; 26,7; 27,4; 29,12; 30,14, 15, 27
ai: *ind. prez. 2.sg.* 22,27; 23,2
avea: *inf. prez. fără a* 23,5
au: *ind. prez. 3.pl.* 24,20
neavând: *gerunziu* 6,7

AVERE: s.f.
avearea: *sg. nom./ac.* 1,13; 6,31; 12,27; rezum. cap.13; 18,11; 24,4; rezum. cap.31; 31,3
averile: *pl. nom./ac.* 3,9; 10,15; 13,11, 22; 28,10; 29,3
averi: *pl. nom./ac.* 8,18; 23,5

B

BALTĂ: s.f.
baltă: *sg. ac.* 28,17

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 2,4
bani: *pl. ac.* 7,20; 8,10; 20,17

(a se) BATE: v. III
(să) va **bate:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,3
bătându(-să): *gerunziu* 19,25
bătutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,35
(nici) bate: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,15

(a) BATJOCORI: v. IV
voiu batjocori: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,26
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9

BATJOCORITOR, -TOARE: adj.
batjocoritoriu: *m. sg. nom.* 13,1

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 6,33
batjocura: *sg. nom.* 11,2

(a) BĂGA: v. I
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 18,3; 29,19

BĂRBAT: s.m.
bărbatului: *sg. gen./dat.* 6,34; 12,4; 31,11
bărbatul: *sg. nom./ac.* 7,19; 16,32; 29,27; 31,23, 28
bărbați: *pl. ac.* 26,16
bărbații: *pl. nom.* rezum. cap.29; 29,10

BĂTAIE: s.f.
bătăile: *pl. nom.* 27,6

BĂTRÂN, -Ă: adj.
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.17; 17,6; 20,29
bătrânii: *pl. ac.* 31,23

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrânețele: *pl. nom.* 16,31

BĂUTURĂ: s.f.; var. BEUTURĂ
băuturilor: *pl. dat.* 23,21
beutură: *sg. ac.* 31,6

(a) BEA: v. II
beu: *ind. prez. 3.pl.* 4,17
bea: *imperativ 2.sg.* 5,15; 23,7
beți: *imperativ 2.pl.* 9,5
a bea: *inf. prez.* 23,30
să bea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 25,21; 31,5
bând: *gerunziu* 26,6
beaie: *conj. prez. fără să 3.pl.* 31,7

BELCIUG: s.n.
belciug: *sg. nom.* 11,22

BEȚIE: s.f.
beției: *sg. nom.* 20,1; 31,4
beție: *sg. ac.* rezum. cap.23

BEȚIV, -Ă: s.m./f.
bețivului: *s.m. sg. gen.* 26,9

BICI: s.n.; var. (Reg.) ZBICI
zbiciul: *sg. nom.* rezum. cap.26; 26,3

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 3,12; 11,27; 14,15; 17,26; 18,5; 24,23; 25,27; 30,29
(mai) bine: *adv.* 15,16, 17; 16,8, 19; 17,12; rezum. cap.21; 21,9, 19; 25,7, 24
bine: *adv. în sintagma bine păștioare* rezum. cap.30
bine: *s.n. sg. ac.* 3,27; 11,17; rezum. cap.25; 28,21; 31,12
binele: *s.n. sg. nom./ac.* 11,23; 17,20; 19,2

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvintează: *ind. prez. 3.sg.* 11,25

BIRUINȚĂ: s.f.
biruința: *sg. ac.* 21,28

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenііа: *sg. nom.* rezum. cap.3
blagoslovenііа: *sg. nom., în sintagma* ***blagoslovenііа Domnului*** 10,6, 22
blagoslovenia: *sg. ac.* 11,11, 26
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 20,21; 24,25

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,33
fie blagoslovit: *pasiv conj. prez. fără să 3.sg.* 5,18
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,9
blagoslovește: *ind. prez. 3.sg.* 27,14; 30,11

BLÂND, -Ă: adj./s./adv.
blânzilor: *s.m. pl. dat.* 3,34
blândă: *adj. f. sg. ac.* 6,24
blând: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.29
blânde: *adj. n. pl. ac.* 29,5
blând: *adv.* (aici) „dulce", „delicat", „ademenitor" (cf. lat. *blandē*) 23,31

BLÂNDEȚE: s.f.
blândețele: *pl. ac.* (aici; ccr.) „vorbe dulci, lingușitoare" 7,21; 28,23
blândețele: *pl. nom.* rezum. cap.20

(a) BLÂNZI: v. IV; vezi (a) ÎMBLÂNZI

BLESTEM: s.n.; var. BLĂSTĂM
blăstămul: *sg. nom.* 26,2

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se)** BLĂSTĂMA
(să) va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,26
blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 20,20; 27,14; 30,11
blăstama(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* 30,10

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogatului: *s.m. sg. gen.* 10,15; rezum. cap.18; 18,11
bogați: *s.m. pl. ac.* 10,22
bogatul: *s.m. sg. ac., în sintagma bogatul sărac* rezum. cap.13
bogat: *s.m. sg. ac.* 13,7
bogaților: *s.m. pl. dat.* 14,20
(cel) bogat: *s.m. sg. nom.* 18,23
bogatul: *s.m. sg. nom./ac.* 19,1; 22,2, 7; rezum. cap.28; 28,6
(celui mai) bogat: *s.m. sg. dat.* 22,16
(mai) bogați: *adj. m. pl. nom.* 11,24
bogat: *adj. m. sg. ac., în sintagma săracul bogat* rezum. cap.13
bogat: *adj. m. sg. dat.* 28,11

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiile: *pl. nom./ac.* 3,15, 16; 8,18; 11,4, 28; 13,8; 14,24; rezum. cap.17; rezum. cap.19; 19,4, 14; 22,4, 16; rezum. cap.23; rezum. cap.30; 31,3
bogății: *pl. ac./gen.* 10,4; rezum. cap.11; 11,16; 13,7; 17,16; 22,1; 28,8; 30,8; 31,29

BOLÂND, -Ă: adj./s.; var. BOLUND, -Ă
bolundul: *s.m. sg. nom.* 7,22
(cel) bolund: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.26

bolunzilor: *s.m. pl. gen.* 14,24; 16,22
bolundului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.26; 26,1, 9
bolund: *adj. m. sg. nom.* 12,11; 24,8

BOLÂNZIE: s.f.; var. **BOLUNZIE** (cf. **Indice** 2Lg)
bolunzia: *sg. ac.* 15,2; 17,12
bolunzie: *sg. ac.* rezum. cap.17

BOLTĂ: s.f.
bolta: *sg. ac.* 20,26

(a) BORÎ: v. IV
vei borî: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,8
să borăşti: *conj. prez. 2.sg.* 25,16

BORÂT: s.n.
borât: *sg. ac.* rezum. cap.26
borâtul: *sg. ac.* 26,11

BORÂTOR, -TOARE: adj.
borâtoriu: *m. sg. gen.* 30,1

BOU: s.m.
boul: *sg. ac.* 7,22
boi: *pl. nom.* 14,4
boului: *sg. gen.* 14,4

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 31,17

BRÂU: s.n.
brâul: *sg. ac.* 31,24

BUCATĂ: s.f.
bucate: *pl. nom./ac.* 13,23; 31,15
bucatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,3, 6, 8; 27,27

BUCĂŢEA: s.f.
bucăţea: *sg. ac.* 28,21

(a se) BUCURA: v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 15,13; rezum. cap.17; 17,22
bucura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,15
bucure(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 23,25
(nu te) bucura: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,17
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom./ac.* 12,20; rezum. cap.28; 28,12
bucuriia: *sg. ac.* 14,10
bucuriei: *sg. gen.* 14,13
bucurie: *sg. nom./ac.* 15,21; 21,15
bucurie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu bucurie*** rezum. cap.17; 17,1; 23,24

BUCUROS: adv. „cu plăcere", „cu satisfacţie"
bucuros: 29,12

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,9, 20; 3,4, 14; 13,15; 15,30; 16,29; rezum. cap.18; 18,22; 20,23; 24,13; 31,18
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 4,2; 12,2, 25; 14,14; 15,23; rezum. cap.22; 22,1; 25,25
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 8,11; 9,17; 16,16; 17,1; 27,5
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 8,19; 12,9; 19,1, 22; 22,1; 27,10; 28,6
bune: *adj. n. pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 27,9
bune: *adj. f. sg. gen.* 16,5
(mai) bunu-: *adj. m. sg. nom.* 16,32
(mai) bune: *adj. f. pl. nom.* 27,6
(ceale) bune: *s.f. pl. nom./ac.* 11,27; 13,21; 14,22; 16,20; 19,8
(cel) bun: *s.m. sg. nom.* 13,22
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* 14,19
(cei) buni: *s.m. pl. ac.* 15,3
bune: *s.f. pl. ac.* 17,13

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* rezum. cap.2; 12,14; 13,2
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.10; 18,22
bunătăţile: *pl. ac.* 11,10; rezum. cap.12
bunătate: *sg. ac.* 18,22

BURIC: s.n.
buricului: *sg. dat. adn.* 3,8

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 4,24; 5,2, 3; 8,6, 7; 10,8, 10, 13, 18, 19, 21, 32; 12,22; 14,3, 7; 15,7; 16,10, 13, 27, 30; 17,28; 18,6, 7; 19,1; 20,15, 19; 22,18; 23,16; 24,2, 26, 28; 26,23, 24; 27,2
buzelor: *pl. gen./dat.* 7,21; 12,13; 16,23; 17,4; 18,20; 22,11
buza: *sg. nom.* 12,19; 17,7
buze: *pl. nom.* rezum. cap.26

C

CAL: s.m.
calul: *sg. nom.* rezum. cap.21; 21,31
calului: *sg. gen.* rezum. cap.26; 26,3

CALE: s.f.
căile: *pl. nom./ac.* 2,8, 15, 20; 3,6, 17, 31; rezum. cap.4; 4,26, 27; 5,21; 6,6; 7,25, 27; 8,20; 9,6; 10,9; 14,14; rezum. cap.16; 16,2, 7, 31; 23,26
calea: *sg. nom./ac.* 2,12, 13; 3,23; 4,11, 14, 19; 5,8; 7,8; 8,13; 9,15; 10,17; 11,5; 12,15, 26, 28; 13,6, 15; 14,2, 8, 12, 15; rezum. cap.15; 15,9, 19; 16,9, 17, 25; 18,16; 19,16; 20,24; 21,2, 8, 16, 29; rezum. cap.22; 22,5, 6; 30,19, 20
căi: *pl. nom./ac.* 2,13; 3,17; 28,6, 18
cale: *sg. ac.* 2,20; 7,19; 9,15; 14,2; 16,29; 23,19; 26,13; 28,10; 29,27
calea: *sg. nom./ac., în sintagmele calea* ***vieţii****/calea Domnului* 6,23; 10,29; 15,10
căilor: *pl. gen.* 8,22
călii: *sg. gen.* 16,5

CAMĂTĂ: s.f.
camete: *pl. ac.* 28,8

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeului: *sg. dat.* 31,24

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilă: *sg. nom.* 6,23
candila: *sg. nom.* rezum. cap.13; 13,9; 20,20; 21,4; 24,20; 31,18
candila: *sg. nom., în sintagma* ***candila Domnului*** 20,27

CAP: s.n.
capului: *sg. dat.* 1,9; 4,9
capul: *sg. ac.* 10,6; 11,26; 25,22
cap: *sg. nom.* 17,14

CAPĂT: s.n.
capătul: *sg. ac.* 1,21

CAPRĂ: s.f.
caprelor: *pl. gen.* rezum. cap.27
capră: *sg. ac.* 27,27

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 5,11

cărnurilor *pl. gen.* 14,30
cărnuri *pl. ac.* 23,20

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea pildelor*

CASĂ: s.f.
casele: *pl. nom./ac.* 1,13; 19,14; 30,28
casa: *sg. nom./ac.* 2,18; 3,33; 7,19, 20, 27; 11,29; 12,7; 14,1, 11; rezum. cap.15; 15,6, 25, 27; 17,1, 13; 21,12, 20; 24,3, 27; 25,17; 27,10; 31,21
case: *sg. gen.* 5,8; 27,27
casă: *sg. ac.* 5,10; 7,11; rezum. cap.9; 9,1; 17,16; rezum. cap.21; 21,9; 25,24
casii: *sg. gen.* 6,31; 7,6, 8; 9,14; rezum. cap.15; 21,9; rezum. cap.25; 25,24; 31,27

CASNIC, -Ă: s.m./f. „căsean"
caznicilor: *s.m. pl. dat.* 31,15
caznicii: *s.m. pl. nom* 31,21

(a) CĂDEA: v. II
cad: *ind. prez. 3.pl.* 4,19
ai căzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,3
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5, 14, 28; 13,17; 17,16, 20; 22,14; 24,16, 17; 28,10, 14, 18; 29,25
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,16
cade: *ind. prez. 3.sg.* 25,26
cădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,27
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 30,10

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. nom./ac.* 12,13; 13,14; 14,27; 17,5, 19; 18,7; rezum. cap.24; 24,17, 22
căderii: *sg. gen.* 16,18
cădeare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,16; 20,25
căderi: *pl. ac.* 26,28
căderile: *pl. ac.* 28,12; 29,16

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călătoriu: *sg. ac.* 6,11

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriile: *pl. ac.* 4,27

(a) CĂLCA: v. I
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,7

CĂLCĂTOR, -TOARE: adj./s.
călcătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***călcătoriul de leage*** rezum. cap.6
călcătorilor: *pl. gen., în sintagma* ***călcătorilor de leage*** 13,2
călcătoriu: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 6,12

CĂMĂTARNIC, -Ă: s.m./f. (înv. și rar) „cămătar"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungurescc-nemțesc...*, Buda, 1825.
cămătarniculuĭ: *s.m. sg. dat. adn.* 22,7

CĂMETIN, -Ă: adj. (aici) „cinstit", „virtuos"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cămetină: *f. sg. nom.* 12,4

CĂPETENIE: s.f.
căpetenie: *sg. ac.* 6,7; 17,26
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 8,16; 16,28; 19,10; rezum. cap.28; 28,2
căpeteniĭ: *sg. gen./dat.* 14,28; 17,7; 25,7; 29,26
căpeteniilor: *pl. gen.* 18,16
căpeteniia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,1; 25,15; rezum. cap.28; 28,15; 29,12

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioara: *sg. ac.* 6,5

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. nom./ac.* 1,15, 19; 2,8, 18, 19; 3,17; 4,11, 14; 7,25; 17,23; 22,25; 31,27
cărarea: *sg. nom./ac.* 2,9; 4,18, 26; 12,28; 16,17
cărarea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cărarea vieții*** 5,6; 15,24
cărărilor: *pl. gen.* 8,2, 20

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 6,28; 25,22
cărbunii: *pl. nom.* 26,21

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațele: *pl. nom.* 20,29

(a se) CĂUTA: v. I
vei căuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,4
a căuta: *inf. prez.* rezum. cap.4
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,27; 14,6; 15,14; 17,9, 11, 16, 19; 18,15; 22,13; 27,21; 28,5; 29,10, 26
să (să) caute: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
căutat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,13

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) CÂNE
cânele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.26; 26,11, 17

CÂMP: s.n.
câmpurile: *pl. nom.* 27,25
câmpului: *sg. gen.* 27,26

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.sg.* 25,20

CÂNTAR: s.n.; var. CĂNTAR
cântariu: *sg. nom., în sintagma* ***cântariu și cântariu*** rezum. cap.20; 20,10
cântariul: *sg. nom., în sintagma* ***cântariul și cântariul*** 20,23

CÂRMACI: s.m.; var. CĂRMACI
cărmaciul: *sg. ac.* 23,34

CÂRMĂ: s.f.
cârma: *sg. ac.* 23,34

(a se) CÂȘTIGA: v. I; var. (a se) CĂȘTIGA
câștigă: *ind. prez. 3.sg.* 4,7; 16,16
să (să) câștige: *conj. prez. imper.s.* rezum. cap.6

CÂȘTIGARE: s.f.; var. (Reg.) CĂȘTIGARE
câștigarea: *sg. nom.* rezum. cap.2; 3,14

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. ac.* 21,16

CEAȚĂ: s.f.
ceață: *sg. ac.* 7,9

CER: s.n.; var. CERIU
ceriurile: *pl. ac.* 3,19; 8,27, 28
ceriu: *sg. ac.* 23,5; 30,4, 19
ceriul: *sg. nom.* 25,3

CERB: s.m.
cerbul: *sg. nom.* 5,19

CERBICE: s.f.
cerbice: *sg. ac.* 29,1

(a se) CERCA: v. I
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.17; 17,3; 18,1; 27,21
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 17,3, 17; rezum. cap.19; 27,21
[nu] cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,15

CERCEL: s.m.
cerceii: *pl. nom.* rezum. cap.25
cercel: *sg. nom.* 25,12

(a) CERCETA: v. I
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,17; 28,11
cercetează: *ind. prez. 3.sg.* 20,27
a **cercetа:** *inf. prez.* 25,2

(a) CERE: v. III
cere: *ind. prez. 3.sg.* 17,9

(a) CERȘI: v. IV
cerși-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,4

CERȘIRE: s.f.
cerșirea: *sg. nom./ac.* 24,34; rezum. cap.30

(a se) CERTA: v. I
(te) certi: *ind. prez. 2.sg.* 3,11
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* 3,12; 13,18; 15,12; 28,23; rezum. cap.29; 29,1
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* 13,1
vei certa: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,25
certându(-să): *gerunziu* 21,11
să (să) cearte: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
(nu te) certa: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,19
a **(să) certa:** *inf. prez.* rezum. cap.29
(să) va certa: 29,9

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* 1,23; 17,10; rezum. cap.27; 27,5; rezum. cap.29; 29,15, 20
certările: *pl. ac.* 1,25; 15,31
certarea: *sg. ac., în sintagma* ***certarea lui Dumnezeu*** rezum. cap.3
certare: *sg. ac.* 19,23

CETATE: s.f.
cetății: *sg. gen.* 1,21; 8,3; 9,3, 14; 18,19
cetate: *sg. nom./ac.* 9,3; 10,15
cetatea: *sg. nom./ac.* 11,10, 11; 16,32; 18,11, 19; 21,22; rezum. cap.25; 25,28; 29,8

(a se) CHEMA: v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,24
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,3
cheamă: *imperativ 2.sg.* 7,4
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 15,18; 18,6
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 9,3
să chiiame: *conj. prez. 3.sg.* 9,15
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
a **(să) chema:** *inf. prez.* rezum. cap.15; 15,17
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,21; 24,8
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 20,6; 21,24
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,16

CHEZAȘ: s.m.; var. CHIZEȘ; CHIZAȘ; CHIZEAȘ
chizeșul: *sg. nom.* rezum.cap.6
chizeașii: *pl. nom.* rezum. cap.22
chizași: *pl. nom.* 22,26
chizeașul: *sg. nom.* rezum. cap.27

CHEZĂȘIE: s.f.; var. CHIZĂȘIE
chizășie: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a se) CHEZĂȘUI: v. IV; var. (a se) CHIZEȘUI; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Constantin Negruzzi, *Scrierile lui...* Volumul II: *Poezii*, București, 1872–1873.
(s-)au chizeșuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,16

CHIP: s.n.
chipuri: *pl. ac.* rezum. cap.8

(a se) CHIVERNISI: v. IV
(să) chivernisesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,18
chivernisește: *imperativ 2.sg.* 24,27

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* 5,9; rezum. cap.26
cinste: *sg. ac., în loc. adj.* ***de cinste*** 11,16
cinste: *sg. nom./ac.* 20,3; 22,9; 26,8

(a se) CINSTI: v. IV
să (se) cinstească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
cinstește: *imperativ 2.sg.* 3,9
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 14,31
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 19,6
a **cinsti:** *inf. prez.* rezum. cap.23
cinstit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 31,23

(a) CIOPLI: v. IV
cioplit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1

(a se) CLĂTI: v. IV
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,30; 12,3
(să) clătește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30; 30,21

CLEVETITOR, -TOARE: s.m./f.
clevetitoriul: *sg. nom.* rezum. cap.26

CLIPEALĂ: s.f. (aici) „ocheadă"
clipealele: *pl. ac.* 6,25

(a) COACE: v. III
coace: *ind. prez. 3.sg.* 12,16
va **coace:** *ind. viit.I. 3.sg.* 26,24

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 30,31; 31,17

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) (a se) POGORÎ
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,12; 5,5
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4

COCOȘ: s.m.
cocoșul: *sg. nom.* 30,31

COH: s.n. (Trans.; mgm.) „turnătorie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri (...)* [III], [Tom] I – III, Iași 1853 –1854.
coh: *sg. ac.* 27,21

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. nom./ac.* 2,4; 10,2
comoare: *pl. ac.* 15,16
comoară: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,20
comori *pl. ac.* 21,6

CONTĂȘ: s.n.; var. CONTOȘ
contoșul: *sg. ac.* 25,20

(a se) **CONTENI:** v. IV; var. (Înv.) **(a se) CONTINI**
contineaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,19
conteni *inf. prez. fără a* 25,28
contenindu(-să): *gerunziu* 26,20

COPIL: s.m.
copilului: *sg. gen.* rezum. cap.22; 22,15
copilul: *sg. nom.* rezum. cap.23; 29,15

CORABIE: s.f.
corăbiii: *sg. gen.* 30,19
corabiia: *sg. ac.* 31,14

CORB: s.m.
corbii: *pl. nom.* 30,17

COROANĂ: s.f.
coroană: *sg. ac.* 4,9

COVOR: s.n.
covoară: *pl. ac.* 7,16

(a) CREDE: v. III
creade: *ind. prez. 3.sg.* 14,15, 21; 26,25

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cel) credincios: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel credincios cu inima*** 11,13
(cel) credincios: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.12
credinciosului: *s.m. sg. gen.* 13,17
credincioasă: *adj. f. sg. nom.* 11,18
credincios: *adj. m. sg. nom./ac.* 14,5, 25; 20,6; 25,13; 28,20

CREDINŢĂ: s.f.
credinţă: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,27

(a) CREŞTE: v. III
cresc: *ind. prez. 3.pl.* 3,20
creaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,18

CRIVĂŢ: s.n.
crevetul: *sg. nom.* 25,23

(a se) **CRUŢA:** v. I
(să) cruţă: *ind. prez. 3.pl.* 13,22
cruţă: *ind. prez. 3.sg.* 13,24

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 5,2; 8,12; 12,2, 5; 15,5, 22
cugete: *pl. ac.* 6,18

(a) CUGETA: v. I
cugetă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,18; 12,20; 15,28; 16,30; 17,19; 24,2
(nu) cugeta: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,29
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7; 22,9

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 27,8

(a se) **CULEGE:** v. III
(să) culeg: *ind. prez. 3.sg.* 13,11

CULCUŞ: s.n.
culcuşul: *sg. ac.* 7,17; 22,27; 30,26

CUMPĂNĂ: s.f.; var. (Reg.) **CUMPÂNĂ**
cumpâna: *sg. nom.* 11,1
cumpâna: *sg. nom., în sintagma* ***cumpâna lui Dumnezeu*** rezum. cap.16
cumpănă: *sg. nom.* 16,11
cumpăna: *sg. nom.* 20,23

(a) CUMPĂNI: v. IV
cumpănea: *ind. imp. 3.sg.* 8,28

CUMPĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
cumpănitoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16; 16,2

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpăra: *inf. prez. fără a* 17,16
cumpără: *imperativ 2.sg.* 23,23
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,16

CUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cumpărătoriul: *sg. nom.* rezum. cap.20; 20,14

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplită: *f. sg. nom.* rezum. cap.27

(a se) **CUNOAŞTE:** v. III
cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,27; 12,10; 14,10; 24,22; rezum. cap.27; 27,23; 28,21; 29,7
(să) va cunoaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
-s cunoscute: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
(să) cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,11; 20,11; 26,24
cunoaşte: *inf. prez. fără a* 20,24
a cunoaşte: *inf. prez.* 24,23
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,3

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. ac.* 2,2
cunoştinţii: *sg. gen., în sintagma* **sabia *cunoştinţii*** 12,18

CUNUNĂ: s.f.
cununăa: *sg. nom.* 12,4
cununa: *sg. nom.* 14,24; 16,31; rezum. cap.17; 17,6; 27,24

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 14,13; 26,17
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 17,3; 27,21

CURAT, -Ă: adj./adv./s.
curat: *adv.* 2,7; 10,9
(mai) curate: *adj. n. pl. nom.* 3,14
curat: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 6,29; 15,26; 20,9; 25,4; 30,12
curată: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,9
curate: *adj. f. pl. nom.* 20,11
(celui) curat: *s.m. sg. gen.* 21,8
(nişte) curate: *s.n. pl. ac.* 26,22

(a se) **CURĂŢI:** v. IV
(să) curăţăsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
(să) curăţesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,27

CURĂŢIE: s.f.
curăţiia: *sg. ac., în sintagma* ***curăţiia inimii*** rezum. cap.22; 22,11

CURÂND: adv.
curând: 29,25

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* (aici) „are din belşug" 3,13
să curgă: *conj. prez. 3.pl.* 3,21

CURGERE: s.f. (aici) „izvor"
curgerea: *sg. ac.* 5,15

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. ac.* 29,5

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.23
curvei: *sg. gen.* 5,3; 6,26
curvelor: *pl. gen.* rezum. cap.7
curva: *sg. nom./ac.* 18,22; 23,27
curvele: *pl. ac.* 29,3

CURVIE: s.f.
curviei: *sg. gen.* 7,10

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 3,23
cutează: *ind. prez. 3.sg.* 14,16

CUTEZAT: adv. „fără frică", „hotărât" (cf. lat. *confidenter*)
cutezat: 10,9

CUŢIT: s.n.
cuţitul: *sg. ac.* 23,2

(a se) **CUVENI:** v. IV
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 17,7; rezum. cap.19
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* 19,10

CUVIOS, -OASĂ: s.m./f.
cuvioşilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.3

CUVÂNT: s.n.
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 1,3; 30,6
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,6, 21, 23; 2,1, 16; 4,4, 20; 6,2; 7,1, 5, 24; 8,8, 32; 12,6; 16,24; 17,7, 27; 18,2, 4, 8; rezum. cap.19; 19,7, 27; 22,12; 23,12; 26,22; 29,12, 19; rezum. cap.30; 30,1, 8; 31,1
cuvinte: *pl. nom./ac.* 7,21; 14,23; rezum. cap.24; 24,26; 26,6; rezum. cap.29; 29,5
cuvântul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 13,5; 15,1, 23, 26; 25,2, 11
cuvânt: *sg. ac.* 12,25; 17,9; 27,11
cuvântul: *sg. dat.* (*cu prep. **a + tot***) 14,15
cuvânt: *sg. ac., în sintagmele **celui dulce în cuvânt/cel învăţat în cuvânt*** rezum. cap.16; 16,20
cuvântul: *sg. nom., în sintagma **cuvântul lui Dumnezeu*** 30,5

D

(a se) **DA:** v. I
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 1,4
dă: *ind. prez. 3.sg.* 1,20; 2,6; 8,1; 19,6; 22,9; 26,8; 28,27
a da: *inf. prez.* rezum. cap.3; 3,28; rezum. cap.20
dă: *imperativ 2.sg.* 3,9; 9,9; 25,21
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,28
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34; 6,31; 10,10; 13,15; 29,17
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,2
da-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,9; 22,16
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,9
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 6,4; 30,8; rezum. cap.31; 31,3, 4
(să) va da: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 10,24; 11,8; 19,17; 20,4; rezum. cap.21; 27,24
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 21,18
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 19,14; 22,26
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,9; 31,15, 24
dând: *gerunziu* 23,21
daţi: *imperativ 2.pl.* 31,6, 31

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dăjdilor: *pl. dat.* 12,24

DAR: s.n.
darurile: *pl. nom., în sintagma **darurile lui Dumnezeu*** rezum. cap.2
daru: *sg. nom./ac.* 4,2; rezum. cap.31
daruri: *pl. ac.* 6,35; 19,6; 22,9
darurile: *pl. ac.* 15,27
darul: *sg. nom./ac.* 17,23; 18,16; 21,14; 22,1
dar: *sg. nom.* 31,30

DATORIE: s.f.; var. (Înv.) **DEATORIE**
deatorii: *pl. ac.* 22,26

(a) DĂRUI: v. IV
va **dărui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 21,26
dăruieşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,31
dăruieşte: *imperativ 2.sg.* 23,26; 30,8

DEASUPRA: adv.
deasupra: 8,28; 27,22

(a) DEFĂIMA: v. I
defaimă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,7; 15,5
defăimat-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,25

DEFĂIMAT, -Ă: adj.
defăimaţi: *m. pl. nom.* 2,15

DEFĂIMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
defăimătoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 6,13
deagetele: *pl. nom./ac.* 7,3; 31,19

DEGRABĂ: adv.
degrabă: rezum. cap.3; 6,15; 29,1

DEMULT: adv.
demult: *în forma de **demult*** 8,23; rezum. cap.22; 22,28

DEPARTE: adv.
departe: *adv.* 4,24; 6,11; 7,19; 15,29; 19,7; 25,25; 27,10; 30,8; 31,10
departe: *adv. în c. **de departe*** 31,14

(a se) **DEPĂRTA:** v. I
depărtându(-să): *gerunziu* 1,33
depărtează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.30
(te) depărtează: *imperativ 2.sg.* 3,7
(să) depărteze: *conj. prez. fără să 3.pl.* 4,21
depărtează: *imperativ 2.sg.* 4,24
depărtează: *imperativ 2.sg.* 4,27; 5,8
(nu te) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,7
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13; 20,14; 22,6
a (să) depărta: *inf. prez.* 18,1; rezum. cap.23
(să) departă: *ind. prez. 3.sg.* 22,5

DEPĂRTARE: s.f.
depărtarea: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a) DEPRINDE: v. III
va **deprinde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 14,33
am deprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,32

DEPRINDERE: s.f.
deprinderea: *sg. nom.* rezum. cap.19
deprindere: *sg. nom.* rezum. cap.24

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 4,18

(a se) **DESCHIDE:** v. III; var. (a se) **DEŞCHIDE**
(să) vor deşchide: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,6

deşchide: *imperativ 2.sg.* 20,13; 31,8, 9
va **deşchide:** *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7
deşchisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,25
deşchide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20, 26

DESCHIS, **-Ă:** adj.; var. DEŞCHIS, -Ă
deşchisă: *f. sg. ac.* 25,28

(a) DESCOPERI: v. IV
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* 11,13; rezum. cap.20
descopere: *ind. prez. 3.sg.* 13,16

(a se) DESFACE: v. III
(s-)au desfăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,20
desface: *ind. prez.* 17,9

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33
(nu te) desfăta: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,14
desfătează: *ind. prez. 3.sg.* 5,19
să **(ne)** desfătăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,18
(mă) desfătam: *ind. imp. 1.sg.* 8,30
(să) desfetează: *ind. prez. 3.sg.* 20,1
(să) desfată: *ind. prez. 3.sg.* 28,25

DESFĂTARE: s.f.
desfătările: *pl. nom.* rezum. cap.19; 19,10
desfătare: *sg. ac.* 29,17

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
despărţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,28
(să) despart: *ind. prez. 3.pl.* 19,4
(să) desparte: *ind.prez. 3.sg.* 20,3

DESPĂRŢIRE: s.f. (aici) „afluent"
despărţirile: *pl. ac.* 21,1

DESTUL: adv./adj./interj.
destul: adv. 25,16
destul: *adj. n. sg. nom.* 27,27
destul: *interj.* 30,15, 16

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşeartelor: *adj. antep. f. pl. gen.* rezum. cap.11
deşartă: *adj. f. sg. nom.* 14,4
deşert: *adj. m. sg. nom.* 21,6; 24,28
deşeartă: *adj. f. sg. nom.* 31,30
(cel) deşert: *s.m. sg. nom.* 12,8
deşert: *s.n. sg. ac., in loc. adv.* **în deşert** 26,2

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.30; 30,8

(a se) **DEŞTEPTA:** v. I
deşteaptă: *ind. prez. 3.sg.* 16,28
deştep**tându(-te):** *ind. prez. 2.sg.* 6,22
deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 6; 10,12; 15,1; 26,21
(mă) voiu deşteptа: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,35
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4
deşteaptă: *imperativ 2.sg.* 6,3

DEŞTEPTAT, -Ă: adj.
deştep**tate:** *f. pl. ac.* 15,18

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
(nu) deznădă**jdui:** *imperativ 2.sg.* 19,18
vei deznădă**jdui:** *ind. viit.I. 2.sg.* 24,10

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
(să) **vor dezrădăcina:** *ind. viit.I. 3.pl.* 15,5

(a se) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a se)** DEZVĂLI
dezvăleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,3; 20,19
(nu) dezvăli: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,9
dezvăli(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,26

DIMINEAŢĂ: s.f.
dimineaţă: *sg. ac., în loc. adv.* **[*de*] *dimineaţă/de dimineaţă*** 1,28; 11,27

DIN AFARĂ: adv.
dinnafară: *adv. în sintagma* ***cei dinnafară*** „străinii" 20,16

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: *adv. în sintagmele* ***ceale mai dinlontru*** „lăcaşurile"/ ***ceale dinlontru*** (aici) „inima" 7,27; 12,10
dinlontrul: *prep.* 18,8; 20,30
dinlontrul: *prep. în sintagma* ***ceale dinlontrul pântecelui*** „măruntaiele" 26,22

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen.* 10,26
dinte: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,19
dinţi: *pl. ac.* 30,14

DOBÂNDĂ: s.f.
dobândă: *sg. ac.* 12,27

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* 12,10
dobitocului: *sg. gen.* rezum.cap.27; 27,23

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a)** OBORÎ
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,26
oboară: *ind. prez. 3.sg.* 18,8

(a se) DOJENI: v. IV
(să) dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,24

DOMN: „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele frica* ***Domnului/învăţătura Domnului/blagosloveniia Domnului/calea Domnului/teamerea Domnului/ochii Domnului/judecăţile Domnului/numele Domnului/voia*** *Domnului/candila* ***Domnului/mâna Domnului*** 1,7, 29; 2,5; 3,11; 8,13; 9,10; 10,6, 22, 27, 29; 14,26, 27; 15,3, 16, 33; 16,6, 11; 18,10; rezum. cap.19; 19,21, 23; 20,27; rezum. cap.21; 21,1; 22,4, 12; 23,17
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,6; 3,5, 9, 12, 19, 26, 33; 4,27; 5,21; rezum. cap.6; 6,16; 8,22, 35; 10,3; 12,2; 14,21; 15,25, 29; rezum. cap.16; 16,2, 3, 4, 20; rezum. cap.17; 17,3; 18,22; 19,14, 17; 20,12, 22, 24; 21,2, 31; 22,2, 14, 19, 23; 24,18, 21; 25,22; 28,5, 25; 29,13, 25, 26; 30,9; 31,30
Domnului: *sg. gen./dat.* 3,32; 11,20; 12,22; 15,8, 9, 11, 26; 16,1, 5, 7, 9; rezum. cap.21; 21,3, 30
Domnul: *sg. dat. (cu prep.* **la)** 11,1; 20,23
Domnul: *sg. ac., în sintagma teamerii de* ***Domnul*** rezum. cap.15

(a se) DOMOLI: v. IV
(să) domolesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
va **domoli:** *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14

(a se) DORI: v. IV
(să) doresc: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
dorind: *gerunziu* 7,15
-i dorit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 8,11
doreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,26
(nici) dori: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,1
doresc: *ind. prez. 3.pl.* 29,15

DORIT, **-Ă:** adj.
dorite: *f. pl. ac.* 7,18
dorită: *f. sg. nom.* 21,20

(a) DORMI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a)** DURMI
vei dor**mi** *ind. viit.I. 2.sg.* 3,24; 6,9, 10, 22
dor**m:** *ind. prez. 3.pl.* 4,16
să dormi: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
doar**me:** *ind. prez. 3.sg.* 23,34
vei durmi: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,33

(a) DORMITA: v. I; var. (Înv.) **(a) DURMITA**
dor**miteaze:** *conj. prez. fără să 3.pl.* 6,4
vei dormita: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,10
dormitează: *ind. prez. 3.sg.* 10,5
vei durmita: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,33

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 10,13

DOSADĂ: s.f.
dosada: *sg. nom.* 1,27

(a se) DOVEDI: v. IV
(să) va dovedi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9

DOVEDIRE: s.f.
dovedirii: *sg. gen.* 1,3

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom./ac.* 5,19; 10,12; 27,5
dragoste: *sg. ac.* rezum. cap.10; 15,17

(a) DREGE: v. III; var. (În v. și pop.) **(a)** DIREGE
direage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.; var. DIREPT, DIREAPTĂ
drepților: *s.m. sg. gen./dat.* 2,7, 20; 3,33; rezum. cap.4; 4,18; 10,28; 11,3, 6, 10, 11, 21, 23; 12,3, 5, 6, 7, 12; 13,9, 21; 14,11; 15,8, 19, 29; 16,17; rezum. cap.28; 28,12; rezum. cap.29; 29,2
(cei) drepți: *s.m. pl. nom./ac.* 2,21; 11,28; 14,9; 21,18; rezum. cap.29; 29,10
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***în dreapta/de-a dreapta*** 3,16; 4,27
(ceale) dreapte: *s.f. pl. ac.* 4,25; 8,6, 15; 17,26
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta sau spre stânga*** 4,27
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,9; 11,31; rezum. cap.12; 12,21; 17,15; rezum. cap.21; 21,18, 26; 28,10; 29,6
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 10,3; rezum. cap.15; rezum. cap.24
dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* 10,6, 7, 11, 16, 20, 21, 31, 32; 11,30; 13,22; 15,6, 28; 17,26; 21,15, 20; 23,24; 24,15; rezum. cap.28
(celor) drepți: *s.m. pl. dat.* 10,24
dreptul: *s.m. sg. nom.* 10,25, 30; 11,8; 12,10, 13; 13,5, 25; 14,32; rezum. cap.18; 18,10, 17; 20,7; 21,12; 24,16; 25,26; 28,1; 29,7
drepții: *s.m. pl. nom.* 11,9; 13,13; 28,28; 29,16, 27
direapte: *s.f. pl. ac.* 16,13
(cel) direpț: *s.m. sg. nom.* 21,29
dreaptei: *sg. gen.* 27,16
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,13; 11,1; 12,15; 14,2, 12; 21,2; 27,21; 29,27
dreapte: *adj. n. pl. nom./ac.* 8,8, 9; 18,8; 24,26
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 12,26; 21,8; 24,24; rezum.cap.29; 29,4
(mai) drept: *adj. m. sg. nom.* 15,5
direapte: *adj. f. pl. nom.* 16,13
direaptă: *adj. f. sg. nom.* 16,25
drepte: *adj. f. pl. nom.* 20,11
direpț: *adj. n. sg. nom.* 31,9
drept: *adv.* 22,21; 23,16; rezum.cap.24

DREPTATE: s.f.
dreptății: *sg. gen.* 1,3; 2,8; 4,11; 8,20; rezum. cap.11; 12,28; rezum. cap.14; 15,5; 16,31
dreptatea: *sg. nom./ac.* 2,9; 8,14, 16, 18; 10,2; 11,4, 5, 6; 13,6; 14,34; 15,9; 16,12; 21,21; 25,5
dreptate: *sg. ac.* 11,18; 12,22; 16,5; 21,21
dreptății: *sg. dat. adn.* 12,17
dreptate: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu dreptate/întru dreptate*** 16,8; 29,14

DRUM: s.n.
drumuri: *pl. ac.* 26,13

(a se) DUCE: v. III
du(-te): *imperativ 2.sg.* 3,28
duce(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,11
dusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,19
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 7,22
duce: *ind. prez. 3.sg.* 12,28; 16,29
duc: *ind. prez. 3.pl.* 24,11

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom./ac.* 1,23; 15,4, 13; 16,18; rezum. cap.17; 17,22; 18,14; 25,28; rezum. cap.29; 29,11; 30,4
duhurilor: *pl. gen.* rezum. cap.16; 16,2
duhului: *sg. gen.* 17,27
duhul: *sg. ac., în sintagma* ***cel smerit cu duhul*** 29,23

DULCE: adj./s.
dulce: *adj. m./f./n. sg. nom.* 3,24; 12,11; 20,17; 28,2
dulci: *adj. n pl. ac.* 7,5
(mai) dulci: *adj. f. pl. nom.* 9,17
(prea) dulce: *adj. m. sg. nom.* 24,13
(celui) dulce: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui dulce în cuvânt*** „celui blând" rezum. cap.16
(cel) dulce: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel dulce cu graiul*** „cel blând" 16,21
dulce: *s.n sg. ac.* 27,7

DULCEAȚĂ: s.f. (aici) „bucurie", „plăcere"
dulcețile: *pl. nom.* 8,31
dulceața: *sg. nom.* 16,24

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***darurile lui Dumnezeu/ știința lui Dumnezeu/teamerea de Dumnezeu/certarea lui Dumnezeu/cumpăna lui Dumnezeu/slava lui Dumnezeu*** rezum. cap.2; 2,5; rezum. cap.3; rezum. cap.16; rezum. cap.25; 25,2
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma legătura* ***Dumnezeului/ numele*** *Dumnezeului* 2,18; 30,9
Dumne**zeu:** *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.3; 3,4, 7; rezum. cap.8; 14,2; rezum. cap.15; rezum. cap.16; 16,5, 33; rezum. cap.19; 19,3; rezum. cap.30; 30,1, 5
Dumne**zeu:** *sg. dat. (cu prep.* ***la***) 17,15; 20,10

(a) DUREA: v. II
au durut: *ind. pf.c. impers.* 23,35

DURERE: s.f.
dureare: *sg. nom./ac.* 10,10; 14,13; 19,13
durearea: *sg. nom.* 17,25; 31,7

F

(a se) FACE: v. III
fac: *ind. prez. 3.pl.* 2,14
a face: *inf. prez.* rezum. cap.3; 3,27; 8,22; 16,5; 17,26; 21,3, 7, 15; 24,8
fă: *imperativ 2.sg.* 3,27; 6,3; rezum. cap.25; 30,8
făcându-: *gerunziu* 3,30; rezum. cap.8

vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,16
face: *ind. prez. 3.sg.* 6,13; 7,5; 9,7; 10,10, 22; 11,17, 18; 12,4; 14,34; rezum. cap.17; 17,16, 22; 18,16; 25,13; 28,21
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,26
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 11,24
a (să) face: *inf. prez.* rezum. cap.13
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,25
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,12; 24,29; 31,22, 24
(nu) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,22
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,5
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,29
să (te) faci: *conj. prez. 2.sg.* 26,4
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,19; 30, 20
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,14

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
faguri: *pl. nom.* 5,3
fagur: *sg. nom.* 16,24
fagurul: *sg. nom./ac.* 24,13; 27,7

FAPTĂ: s.f.
fap tele: *pl. nom./ac.* 14,15; 20,11; 24,12
fap ta: *sg. ac.* 18,9

FATĂ: s.f.
feate: *pl. nom./ac.* 30,15; 31,29

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 7,2; 15,13; 17,24; 18,5; 19,6; 21,29; 23,31; 24,23, 31; 25,23; rezum. cap.27; 27, 17, 19, 23; 28,21; 29,26
faţă: *sg. ac.* 7,13
faţă: *sg. ac., în loc. adj. de faţă* 8,27
feaţii: *sg. gen.* 16,15
feaţii: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** „dinaintea" 23,1
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* ***din faţa*** 25,5

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
Făcătoriul: *s.m. sg. ac.* 14,31; 17,5
făcătoriu: *s.m. sg. nom.* 22,2

(a) FĂGĂDUI: v. IV
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,14
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,18

FĂGĂDUIRE: s.f.
făgăduiri: *pl. ac.* 20,25

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. nom./ac.* 7,14; 15,8
făgăduinţelor: *pl. gen.* 31,2

FĂGĂDUIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) făgăduite: *s.f. pl. ac.* 25,14

(a se) FĂLI: v. IV
(să) va făli: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,14
a (să) făli: *inf. prez.* rezum. cap.27
(nu te) făli: *imperativ prohib. 2.sg.* 27,1

FĂRĂDELEGE: s.f. var. (Înv. şi rar.) **FĂRĂLEAGE**
fărăleagea: *sg. ac.* 11,5
fărădeleage: *sg. ac.* 16,8

FÂN: s.n.
fânuri: *pl. nom.* 27,25

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântâna: *sg. nom.* rezum. cap.25

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 27,9

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.5
să (te) fereşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.6
(să) fereaşte: *conj. prez. 3.sg.* 11,15; 17,16
fereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,17
să (să) fereascâ: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

FERICE: adj. (Înv.) „fericit"
fearici: *m. pl. nom.* rezum. cap.8

FERICIT, -Ă: adj./s./adv.
fericit: *adj. m. sg. nom.* 3,13, 18; 8,34; 14,21; 16,20; 28,14; 29,18
fericiţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 8,32; 20,7
(cel) fericit: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.28
fericit: *adv.* (aici) „cu noroc" 30,29

FEREAS**TRĂ:** s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereasta: *sg. ac.* 7,6

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 6,32; 8,11, 19, 34; 10,14, 29; 11,1, 20; 12,2, 11, 19; 14,6; 15,29; rezum. cap.16; 16,5, 8, 19; 17,1, 20; 19,1, 2, 22, 23; rezum. cap.20; 20,3, 5, 14, 17, 23; 21,4, 8, 9, 19; 22,1, 13; 23,29; 24,13, 23; 25,7; rezum. cap.27; 27,3, 5, 10, 18; 28,6, 14, 15; 29,22; 30,4, 9; 31,9, 30
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 7,4; 24,24
este: *ind. pez. 3.sg.* 8,8
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,24; 24,31
eram: *ind. imp. 1sg.* 8,27, 30
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,14; 6,30; 10,13; 16,16, 32; 17,12, 16, 26; 18,5; rezum. cap.21; 22,9; rezum. cap.25; 25,16, 27; 27,7
-s: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 11,14; rezum. cap.23
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,15, 18, 32; 4,13; 6,12, 23, 26; 7,19; rezum. cap.8; 8,14; 9,4, 16; 10,1, 5, 18, 19, 23; 11,1, 2, 7, 12, 14, 23, 30; 12,1, 4, 9, 11, 12, 16, 17, 18, 22, 26; 13,2, 7, 25; 14,4, 8, 12, 17; 15,5, 22, 32; 16,1, 2, 5, 9, 20, 25; 17,14, 27; 18,9, 17, 22; 19,2, 11, 26; rezum. cap.20; 20,1, 9, 15, 23, 25; rezum. cap.21; 21,5, 6, 8, 15, 30; 22,2, 6, 7, 15, 22, 27; 23,3, 11, 27; 24,5, 9; 25,2; 26,1, 6, 7, 13, 18; 27,12; 28,3, 7, 12, 14, 24, 26; 29,13, 18; 30,1, 2, 5, 20, 31, 32; 31,4, 18
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 23,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,22; 2,15; 4,22, 27; 5,3, 6; 6,16; 7,27; rezum. cap.8; 8,8, 9, 18; 9,17, 18; 11,24; 12,5, 10; 13,10, 13; 14,4, 23; 15,8, 22; 16,2, 11, 12; 17,15; 19,6, 29; 20,11; 21,27; 23,29; 24,6; 26,25; 27,6, 19, 20; 29,27; 30,13, 15, 18, 24, 29; 31,21
sânt: *ind. prez. 1sg.* 20,9; 30,2
sint: *ind. prez. 3.pl.* 20,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5; 3,8, 22, 24, 26; 6,11, 29; 10,25; 11,2, 10, 15, 21; 12,19, 27; 13,20; 14,14, 15, 20, 21, 23, 26; 15,5, 7, 27; 17,5; 18,1, 24; 19,5, 9, 25; 20,1; 21,11, 17; 22,18, 29; 23,15; 24,6; 27,14; 28,1, 2, 20; 29,22; 30,23
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 1,14; 4,24; 5,17, 18; 27,27
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,24
(nu) fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,7; 24,28
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,3; 5,14
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4; 6,11; 7,2; 9,12; 23,34
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,10; 22,19
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8; 12,7; 14,15; 28,16
a fi: *inf. prez.* 8,23, 31; 18,13; 24,1; 26,5, 12, 16; 28,11, 24; rezum. cap.30; 30,12
fiţi: *imperativ 2.pl.* 9,6
fiind: *gerunziu* 13,7
ar fi: *cond. prez. 3.pl.* 18,8
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 19,20; 22,24, 26; 23,17, 20; 25,10
fii: *imperativ 2.sg.* 23,19

FIARĂ: s.f.
fierilor: *pl. gen.* 30,30

FICAT: s.m.
ficatul: *sg. ac.* 7,23

FIER: s.n.
fierul: *sg. nom.* 27,17
fier: *sg. ac.* 27,17

(a) FIERBE: v. III
fierbe: *ind. prez. 3.sg.* 15,2; 19,3

FIINŢĂ: s.f.
fiinţa: *sg. ac.* 18,15

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1; rezum. cap.10; 10,1, 5; rezum. cap.13; 13,1, 24; 15,20; 17,25; 19,13, 18; rezum. cap.29; 29,17
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 1,8, 10, 15
fiiule: *sg. voc.* 2,1; 3,1, 11, 21; 4,10, 20; 5,1, 7, 20; 6,1, 3, 20; 7,1, 2, 24; 19,27; 23,15, 19, 26; 24,13, 21; 27,11
fiiu: *sg. nom./ac.* 3,12; 4,3; 10,5; 28,7
fiilor: *pl. voc.* 4,1; 8,32
fiii: *pl. nom./ac.* 8,4, 31; 17,2, 6; 20,7; 30,17; 31,28
fii: *pl. ac.* 13,22
fiiului: *sg. gen./dat.* 14,15; rezum. cap.19; 30,1, 4
fiilor: *pl. gen./dat.* 14,26; 15,11; 17,6; 31,5, 8

FLĂMÂND, **-Ă:** adj.
flămând: *m./n. sg. nom./ac.* 6,30; 27,7; 28,15

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,8
va flămânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,15; 25,21

FOAIE: s.f. „frunză"
foaia: *sg. ac.* 11,28

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 10,3
foametea: *sg. nom.* 28,3

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 6,27; 16,27; 17,3; 26,21
focul: *sg. nom.* 26,20; 30,16

(a) FOLOSI: v. IV
vor folosi *ind. viit.I. 3.pl.* 10,2; 11,4
folosesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,16

FOLOSIRE: s.f.
folosirea: *sg. nom.* rezum. cap.1

FOLOSINŢĂ: s.f. (Înv.) „folos"
folosânţăle: *pl. ac.* rezum. cap.4

FRATE: s.f.
fraţi: *pl. ac.* 6,19; 17,2
fratele: *sg. nom./ac.* 17,17; rezum. cap.18; 18,19, 24; 27,10
frate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.18; 18,9, 19
fraţii: *pl. nom.* 19,7
fratelui: *sg. gen.* 27,10

(a) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac., în sintagma* ***frica Domnului*** 1,7, 29; 2,5; 8,13; 9,10; 10,27; 15,33; 16,6; rezum. cap.19; 19,23; 22,4
fricâ: *sg. ac., în loc. adv./loc. adj.* ***fără fricâ*** 1,33; 28,1
frica: *sg. nom.* 1,33; 18,8
fricâ: *sg. ac.* 3,25

FRIG: s.n.
frig: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,4; 27,15
frigul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,13; 31,21
frigului: *sg. gen.* 25,20

FRUMOS, **-OASĂ:** adj./adv.
frumoase: *adj. f. pl. nom.* 3,17
frumoasă: *adj. f. sg. nom.* 11,22; 22,18; 24,4
frumoasele: *adj. antep. f. pl. ac.* 23,8
frumoasă: *adj. f. pl. (cu des. -ă) ac.* 26,7
(prea) frumos: *adv.* 15,26

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,25; rezum. cap.31; 31,30
frumseaţe: *sg. nom.* 31,25

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. ac.* rezum. cap.28

(a) FUGI: v. IV
fugi: *imperativ 2.sg.* 4,15
să fugă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
fug: *ind. prez. 3.pl.* 13,19
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap.23
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 28,1
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,17

FUM: s.n.
fumul: *sg. ac.* 10,26

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 5,22
funi: *pl. ac.* 7,16

FUR: s.m.
furul: *sg. ac.* rezum. cap.29; 29,24

(a) FURA: v. I
fură: *ind. prez. 3.sg.* 6,30
să fur: *conj. prez. 1sg.* 30,9

FURAT: s.n.
furat: *sg. ac., în loc. adj. de* ***furat*** 9,17

FURNICĂ: s.f.
furnicii: *sg. gen.* rezum. cap.6
furnică: *sg. ac.* 6,6
furnicile: *pl. nom.* 30,25

FUS: s.n.
fusul: *sg. ac.* 31,19

G

GARD: s.n.
gardul: *sg. ac.* 15,19

GATA: adv.
gata: 19,29

(a se) GĂSI: v. IV
vom găsi: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,13
găsându(-să): *gerunziu* 6,31
am găsât: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6

(a se) GĂTI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) GĂTA** „a pregăti"; „a termina de făcut un lucru", „a sfârşi"

găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,8; 10,4; 11,19; rezum. cap.16; 30,25
găta: *ind. imp. 3.sg.* 8,27
gătesc:*ind. prez. 3.pl.* 14,22
a găti: *inf. prez.* 16,1
(să) găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,31; 28,3
găteaşte: *imperativ 2.sg.* 24,27

GĂTIT, -Ă: adj.
gătită: *f. sg. nom.* 7,10
gătit: *m. sg. nom.* rezum. cap.21

GÂLCEVITOR, -TOARE: adj.
gâlcevitoare: *f. sg. nom.* 20,1

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom.* 15,26; 16,3; 20,18; 21,5
gânduri: *pl. nom./ac.* 19,21; 22,20

(a) GÂNDI: v. IV
gândeaşte: *imperativ 2.sg.* 3,6
gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,12; 24,8
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,5

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* rezum. cap.24; 24,9

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejului: *sg. dat.* 3,22
gâtlejul: *sg. nom./ac.* 8,7; 23,2

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom.* 4,25; 6,4; 30,13

(a) GEME: v. III
să gemi: *conj. prez. 2.sg.* 5,11
va geame: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,2

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **GÂCITOR, -TOARE**
găcitoriului: *s.m. sg. gen.* 23,7

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
găciturile: *pl. ac.* 1,6
gâcitură: *sg. nom.* 16,10

GINGAŞ: adv. (aici) „în răsfăţ"
gingaşu: rezum. cap.29
jingaşu: 29,21

GLAJĂ: s.f.; var. **GLAJE** „vas de sticlă"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este din 1804 (după N. Iorga, *Studii şi documente cu privire la istoria românilor*, vol XII, Bucureşti, 1901 – 1906.
glaje: *sg. ac.* 23,31

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 1,20; 5,13; 8,1, 4; 26,25
glas: *sg. ac.* 27,14

GLOATĂ: s.f.
gloatei: *sg. gen.* 14,28
gloata: *sg. nom.* 30,26

(a) GLUMI: v. IV
glumind: *gerunziu* 26,19

(a) GONI: v. IV
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,21
gonindu-: *gerunziu* 28,1

GRABNIC, -Ă: adj./s./adv.
grabnice: *adj. n. pl. nom.* 6,18
grabnic: *adj. m. sg. ac., în sintagmele* ***om grabnic în lucrul său*** „om iscusit la lucru"/***om grabnic a grăi*** „om nechibzuit la vorbă" 22,29; 29,20
grabnică: *adj. f. sg. nom.* rezum.cap.20
(cel) grabnic: *s.m. sg. nom., în sintagmele* ***cel grabnic cu picioarele*** „cel care merge repede"/***cel grabnic în lucrul său*** „cel care lucrează repede; iscusit la lucru" 19,2; rezum. cap. 22
grabnic: *adv.* rezum. cap.29

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. nom./ac.* 3,32; 4,5, 10; 5,7; 22,17, 21
graiul: *sg. ac., în sintagma* ***cel dulce cu graiul*** „cel blând" 16,21
graiului: *sg. gen.* 23,9
graiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap. 18; 25,2

GRAS, -Ă: adj./s.
gras: *adj. m. sg. ac.* 15,17
(ceale) grase: *s.f. pl. ac.* 21,17

(a se) GRĂBI: v. IV
grăbesc: *ind. rpez. 3.pl.* 1,16
grăbeaşte: *ind. pez. 3.sg.* 7,23; 28,20, 22
va grăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9
(să) grăbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,21

GRĂBIT, -Ă: adj. (aici) „făcut în grabă"
grăbită: *f. sg. nom.* rezum. cap.13;
grăbite: *f. pl. nom.* 13,11

(a) GRĂI: v. IV
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,12; 6,13; 8,3; 10,18; rezum. cap.12; 12,17; 16,13; 19,5, 9; 25,11, 18; 29,5
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 6,3, 22
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,6
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,4, 16; 30,1
a grăi: *inf. prez.* rezum. cap.13; 13,3; rezum. cap.29
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,23; 21,28; 23,33
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,9
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16
grăind: *gerunziu* 25,28; 26,2
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 26,16
a grăi: *inf. prez., în sintagma* ***om grabnic a grăi*** „om nechizuit la vorbă" 29,20

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 26,8

(a) GRĂMĂDI: v. IV
grămădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,8

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 11,26

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. ac.* 10,12
greşealele: *pl. nom.* rezum. cap.14
greşala: *sg. ac.* rezum. cap.17; 17,9

(a se) GREŞI: v. IV
(să) greşaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.2
greşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,17
greşind: *gerunziu* 14,8
greşesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,22
va greşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,10

GREU, GREA: adj.
grea: *f. sg. nom/ac.* 8,25; 27,3
greu: *n. sg. nom.* 27,3
(mai) grea: *f. sg. nom.* 27,3
greale:*n. pl. nom.* rezum. cap.30; 30,18

GRIJĂ: s.f.; var. GRIJE
grije: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără grije/cu grije*** 11,15; rezum. cap.15; 15,15; 23,28; rezum. cap.28

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. nom./ac.* 1,12; 22,14; 23,27; rezum. cap.26; 26,27
gropi: *pl. nom.* 23,29

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 20,2

GRUMAZ: s.m.
grumazului: *sg. gen./dat.* 1,9; 3,3; 6,21; 24,13
grumazul: *sg. nom.* 5,3

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 2,6; 4,24; 10,6, 11, 14, 31, 32; 11,9, 11; 12,6; 13,3; 14,3; 15,2, 14, 28; 16,10, 23, 26; rezum. cap.18; 18,4, 6, 7; 19,24, 28; 20,17; rezum. cap.21; 21,23; rezum. cap.22; 22,14; 24,7; 26,7, 9, 15; 27,2, 21; 30,20; rezum. cap.31; 31,8, 9, 26
gurii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,5, 10; 5,7; 6,2; 7,24; 12,14; rezum. cap.13; 13,2; 15,23; rezum. cap.18; 18,20; 30,32
gură: *sg. ac., în sintagma* ***gură întoartă*** „gură mincinoasă; gură nedreaptă" 6,12
gura: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***gura cu doao limbi/gura lunecătoare*** „gura ipocrită; omul mincinos"; „omul păcătos" 8,13; 26,28
gură: *sg. ac.* 20,3; rezum. cap.27
gura: *sg. nom., în sintagma* ***gura zgăului*** „uterul femeii" 30,16

(a) GUSTA: v. I
gustat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,18

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 23,21
haină: *sg. ac.* 31,22

HANANEU: s.m.; vezi CANANEU

HAR: s.n.
har: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,4, 22, 34; 12,2; 13,15; 16,23; 28,23
harurilor: *pl. gen.* 4,9
harul: *sg. nom./ac.* 14,9; 22,11

HĂŢ: s.n.
hăţul: *sg. nom.* 26,3

HOLDĂ: s.f.
holde: *pl. nom.* 14,14

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. ac.* 8,29
hotarele: *pl. nom./ac.* 8,29; 15,25; rezum. cap.22; 22,28; 23,10; 30,4

HOTĂRÂT, -Ă: adj.
hotărâtă: *f. sg. ac.* 8,27

(a se) HOTĂRÎ: v. IV
(să) hotăresc: *ind. prez. 3.pl.* 16,33
hotărăşte: *ind. prez. 3.sg.* (aici) „înfrânează" 17,27

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 6,8; 27,27; 30,25
hrana: *sg. ac.* 30,8

(a) HRĂNI: v. IV
hrăneaşte: *imperativ 2.sg.* 25,21
hrăneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; 29,3, 21

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 10,18
hula: *sg. ac.* 28,16

(a se) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,30
huleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,13; 14,31; 19,28; rezum. cap.22; 22,16; rezum. cap.28; 28,3, 17
huleaşte(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.16
să huleşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.25

HULITOR, -TOARE: adj./s.
hulitoare: *adj. f. pl. nom./ac.* 4,24; 25,23
hulitoriu: *adj. m. sg. nom.* 9,12
(cel) hulitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,7, 8; rezum. cap.22; 22,10
hulitoriul: *s.m. sg. nom.* 14,6; 24,9; 26,20
hulitorilor: *s.m. pl. gen.* 19,29
hulitorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.24
(cei) hulitori: *s.m. pl. ac.* 24,21
hulitoriului: *sg. gen.* 26,22

I

IAD: s.n.
iadul: *sg. nom./ac.* 1,12; 15,24; rezum. cap.27; 27,20; 30,16
iad: *sg. ac.* 2,18; 5,5; 23,14
iadului: *sg. gen.* 7,27; 9,18

IARĂŞI: adv.
iarăşi: rezum. cap.12; 23,35

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac.* 19,12
ierburi: *pl. nom.* 27,25

IATĂ: interj.
iată: 1,23; 7,10; 22,20; 24,31

IED: s.m.
iezi: *pl. nom.* 27,26

IEPURAŞ: s.m.
iepuraşul: *sg. nom.* 30,26

(a) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,34

IESLE: s.f.; var. IASLE
iaslea: *sg. nom.* 14,4

(a) IEŞI: v. IV
iasă: *conj. prez. fără să 3.pl.* 5,16
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,24
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,10; 25,4
iase: *ind. prez. 3.sg.* 29,26
ies: *ind. prez. 3.pl.* 30,27

IN: s.n.
in: *sg. ac.* 31,13

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 2,2, 3, 10; 3,1; 4,4, 23; 5,12; 6,18, 21, 25; 10,20; 11,20; 12,20, 23, 25; 14,10, 33; rezum. cap.15; 15,7, 13,

14; 16,9, 23; rezum. cap.17; 17,20; 18,2, 12, 15; 19,3, 21; 20,5, 9; rezum. cap.21; 21,1; rezum. cap.22; 22,15, 17; 23,12, 15, 17, 26, 33; 24,12, 17, 32; rezum. cap.25; 25,3, 20; 26,23, 25; 27,9, 11, 21; 28,26; 31,11
inimii: *sg. gen./dat.* 3,3; rezum. cap.4; 4,21; 6,32; 7,3; 10,21; 14,30; 15,32; 21,4; rezum. cap.22; 22,11; 25,20
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 3,5
inimă: *sg. ac.* 6,14; rezum. cap.20; 26,24
inima: *sg. ac., în sintagmele* ***cel înţălept cu inima/cel înţelept cu inima/cel credincios cu inima*** 10,8; 11,13; 16,21
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***lipsit de inimă*** 10,13; 11,12
inimile: *pl. nom./ac.* 12,10; 17,3; 21,2; 27,19
inimii: *sg. dat. adn.* 15,32

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a)** ÎNTRA
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,19; 6,29; 23,31
întrând: *gerunziu* 4,12
(nu) întra: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,10; 27,10
între: *conj. prez. fără să 3.sg.* 23,12

IPROCI: adv. (slm. înv.) „şi aşa mai departe"
iproci: rezum. cap.21; rezum. cap.22

(a se) ISPITI: v. IV
ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,27
ispiteaşte(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27

(a) ISPRĂVI: v. IV
isprăveaşte: *imperativ 2.sg.* 25,9

ISTEŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
(cel) isteţu: *s.m. sg. nom.* 13,16

ISTEŢIE: s.f.
isteţia: *sg. nom.* 1,4

(a se) IUBI: v. IV
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,22
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,12; rezum. cap.12; 12,1; 13,24; 14,21; 15,12; rezum. cap.17; 17,17, 19; 19,8; rezum. cap.21; 21,17; rezum. cap.22; 22,11; 26,28; rezum. cap.27; 27,6; 29,3
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 4,6
să iubească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
iubesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,17
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,17, 21, 36; 18,21
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8
(să) iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,9
(să) va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13
a iubi: *inf. prez.* rezum. cap.20
să iubeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 20,13

IUBIRE: s.f.
iubire: *sg. ac.* 7,18
iubirea: *sg. nom.* rezum. cap.29

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubitul: *sg. voc., în sintagmele* ***iubitul meu/iubitul pântecelui meu/iubitul făgăduinţelor meale*** 31,2, 2, 2

IUBITOR, -TOARE: adj.
iubitoriu: *m. sg. nom.* 18,24

IUŢIME: s.f. „furie", „mânie"
iuţimea: *sg. nom./ac.* 6,34; 11,23; 15,1
iuţime: *sg. nom.* 27,4

(a se) IZBĂVI: v. IV
să (te) izbăveşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,16
izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 14,25
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,2; 11,4, 6; 12,6; 20,22
(să) vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,9
vei izbăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,14
izbăvesc: *ind. rpez. 3.pl.* 25,10

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. şi rar) „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 6,34
izbândii: *sg. gen.* 11,4

(a) IZBÂNDI: v. IV
izbândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom./ac.* 5,16; 8,24, 28
izvorul: *sg. nom.* 5,18; 18,4
izvor: *sg. nom./ac.* 6,11; 25,26
izvorul: *sg. nom., în sintagma* ***izvorul vieţii*** 10,11; 13,14; 14,27; 16,22

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
să îmbeate: *conj. prez. 3.pl.* 5,19
să (ne) îmbătăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,18
îmbată: *ind. prez. 3.sg.* 11,25
(să) va **îmbăta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
va **îmbătrâni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 22,6; 23,22
va **îmbătrâni:** *ind. viit. 3.sg.* 23,22

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a)** UMBLA

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV; var. (În v.) **(a se)** BLÂNZI (aici) „a (se) linguşi"; „a (se) ademeni"; „a (se) momi" (cf. lat. *blandior, -īrī*); „a se îndupleca";"a potoli"
blânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,13
să (să) **îmblânzească:** *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
(să) va **îm**blânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15
îmblân**zeaşte:** *ind. prez. 3.sg.* 26,10

ÎMBLÂNZIRE: s.f. (aici) „linguşire"; „ademenire"; „momire" (cf. lat. *blanditia, -ae*)
îmblânzirile: *pl. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.7

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(să) va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,17
să (te) îmbogăţeşti: *conj. prez. 2.sg.* 23,4
a (să) îmbogăţi: *inf. prez.* 28,20, 22

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,21

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom.* 31,21

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. nom.* 31,22, 25

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
a îmbrăţişea: *inf. prez.* rezum. cap.4
vei îmbrăţişa: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8

ÎMBRĂŢIŞARE: s.f.
îmbrăţişeare: *sg. ac.* rezum. cap.1
îmbrăţişarea: *sg. ac.* rezum. cap.7
îmbrăţişeri: *pl. ac.* 7,18
îmbrăţişare: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg.* 19,28

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucarea: *sg. nom.* rezum. cap.20

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
îmbucătura: *sg. nom.* rezum. cap.17; 17,1

(a) ÎMBUNA: v. I
a **îmbuna**: *inf. prez.* 20,25

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.20; 20,8, 26, 28; 22,11; 24,21; rezum. cap.29; 29,4, 14
împărații: *pl. nom./ac.* 8,15; 31,3
împăratului: *sg. gen./dat.* 14,28, 35; rezum. cap.16; 16,10, 12, 14, 15; rezum. cap.19; 19,12; rezum. cap.20; 20,2; rezum. cap.21; 21,1; rezum. cap.25; 25,1, 2, 5, 6; 30,28; 31,1
împăraților: *pl. gen./dat.* 16,13; 22,29; 25,3; rezum. cap.31; 31,4
împărat: *sg. ac.* 30,27, 31

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
împărătesc: *ind. prez.. 3.pl.* 8,15
împărățind: *gerunziu* 28,12
va împărăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,22
împărățește: *ind. prez. 3.sg.* 31,4

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. ac.* 29,2

(a se) ÎMPĂRTĂȘI: v. IV; var. **(a se)** ÎMPĂRTĂȘA: v. I „a se face părtaș la ceva"
(să) îm**p**ărtășază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
(să) îm**p**ărtășește: *ind. prez. 3.sg.* 29,24

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
împarți: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,16
împart: *ind. prez. 3.pl.* 11,24
a **împărți**: *inf. prez.* 16,19
va **împărți**: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,2

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a** se) **ÎMPIEDECA**
vor împiedeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,16
(să) va împeideca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,2

(a se) ÎMPINGE: v. III
(să) va împinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a) ÎMPLETI: v. IV
împletește: *ind. prez. 3.sg.* 12,19

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobește: *ind. prez. 3.sg.* 15,2
a împodobi: *inf. prez.* 26,23

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. și pop.) ÎMPROTIVA
împrotiva: *prep.* 1,11, 18; 3,30; 8,36; 14,7; 17,11; 19,3; rezum. cap.20; rezum. cap.21; 21,30; 23,11; 24,28; 25,18; 28,4
împrotivă: *adv.* 30,31

ÎMPOTRIVITURĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) ÎMPROTIVITURĂ „neînțelegere"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Magazin istoric pentru Dacia*. Supt redacția lui A. Treb. Laurian și Nicol. Bălcescu [IV], Tom. I–V. București, 1845–1847.
împrotiviturile: *pl. ac.* 18,18

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 3,3; 6,21

(a se) ÎMPRESURA: v. I
(să) va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,27

(a) ÎMPREUNA: v. I (aici) „a încrucișa (mâinile)"
vei împreuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,33

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunării: *sg. gen.* (aici) „adunării" (cf. lat. *synagōga, -ae* „sinagogă", dar și „adunare") 5,14
împreunarea: *sg. ac.* (aici; înv.) „contact sexual" rezum. cap.6

ÎMPREUNAT, -Ă: s.m./f. (aici) „aliați"
(cei) împreunați: *s.m. pl. ac.* 17,9

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 8,30

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***ia împrumut*** 22,7

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 19,17
împrumută: *ind. prez. 3.sg.* 29,13

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutări: *pl. ac.* 28,8

ÎMPRUMUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) ÎMPRUMUTĂTORIU
împrumutătoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.29

(a să) ÎMPUNGE: v. III
(să) împunge: *ind. prez. 3.sg.* 12,18

(a se) ÎMPUȚINA: v. I
(să) va împuțina: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,10

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,17; 3,4; 4,3, 25; 8,30; 14,19; 15,11, 33; 16,18; 18,16; 22,29; 23,1; 25,6, 7, 26
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai*** *înainte* 17,14; 18,12, 13; 30,7
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 8,22, 23,25

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalți: *adj. m. pl. nom.* 6,17; 30,13
(prea) **înalte**: *adj. n. pl. ac.* 8,2
înalt: *adj. n. sg. ac.* 9,14
înaltă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.17; 17,16
înalta: *adj. antep. f. sg. nom.* 24,7
(ceale) **înnalte**: *s.f. pl. ac.* 30,13

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,8
(să) va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10, 11; 18,10
înalță: *ind. prez. 3.sg.* 14,29; 17,19
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 16,18; 18,12
să **(te) înalți**: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.25

ÎNĂLȚARE: s.f.
înălțarea: *sg. nom.* 3,35; 21,4

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 30,32

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(te) încălzești: *ind. prez. 2.sg.* 5,20

(a se) ÎNCELUI: v. IV (cf. **Indice** 2Par)
(să) va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,23

să (te) înceluiești: *conj. prez. 2.sg.* 7,25
va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,26
înceluie: *ind. prez. 3.sg.* 28,10
înceluiaște: *ind. prez. 3.sg.* 28,23

(a se) ÎNCEPE: v. III
(să) înceape: *ind. prez. 3.sg.* 24,6

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. nom.* 1,7

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
-ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** 8,22
începutul: *sg. nom./ac.* 4,7; 8,22; 9,10

ÎNCET: adv.
încet: 13,11

(a) ÎNCETA: v. I
(nu) înceta: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,27
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,26
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,10; 26,20
(nu) înceta: *imperativ prohib 2.sg.* 24,11
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 25,10

ÎNCHISOARE: s.f.
închisori: *pl. ac.* 1,11

(a se) ÎNCHIZĂȘUI: v. IV
(te) vei închizăși: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,1
(să) închizășuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,15
(să) va închizăși: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18
(s-)au închizășuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,13

(a) ÎNCINGE: v. III „a se înfășura cu cingătoare"
încins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,17

ÎNCINGERE: s.f.
încingere: *sg. ac., în sintagma* ***fără încingere de zid*** „neîntărită cu ziduri" 25,28

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinse: *f. pl. ac.* 30,31

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
încungiurându-: *gerunziu* 18,11

ÎNCONJURARE: var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurare: *sg. ac.* 8,27

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 26,2

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,28; 6,15; 7,22; 12,16

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărăvnică: *f. sg. ac.* 4,24; 6,14
îndărătnică: *f. sg. ac.* 17,20
îndărătnic: *m. sg. nom.* 16,28

(a se) ÎNDELUNGA: v. I
(să) îndelungă: *ind. prez. 3.sg.* 13,12

ÎNDELUNGAT: adv. (aici) „departe" (cf. lat. *longe*)
îndelungat: 22,5

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. nom.* rezum. cap.1

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.31

ÎNDEMNĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îndemnătoriu: *s.m. sg. ac.* 6,7

ÎNDOITE: s.f. (la pl.) „două rânduri de haine"
îndoite: *s.f. pl. ac.* 31,21

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.
îndestulat *m. sg. nom.* 12,9

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznind: *gerunziu* 28,1

(a se) ÎNDREPTA: v. I
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6; 4,27; 11,3, 5
îndrepteaze (sic!): *imperativ 2.sg.* 4,26
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.pl.* 13,10
(să) îndreaptează: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.14
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,15; 28,13
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 15,21; 17,15; 21,29
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,3
a îndrepta: *inf. prez.* 16,9
(să) îndrepta: *inf. prez. fără a* rezum. cap.18
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.pl.* 20,24
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 23,19
îndrepta: *inf. prez. fără a* 25,8

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptării: *sg. gen.* 1,3
îndreptarea: *sg. ac.* 2,9

(a se) **ÎNDULCI:** v. IV
îndulcește: *ind. prez. 3.sg.* 13,19
(să) **îndulcește:** *ind. prez. 3.sg.* 27,9

ÎNDULCITURĂ: s.f. (aici) „momeală", „ademnire", „farmec" (cf. lat. *iilecebra, -ae*)
îndulciturî: *pl. ac.* 9,13

(a se) ÎNDURA: v. I
(să) îndură: *ind. prez. 3.pl.* 13,13

ÎNDURAT, **-Ă:** s.m./f. (Înv.) „care se îndură"
(celui) îndurat: *s.m. m. sg. dat., în sintagma bcelui îndurat spre săraci* „celui milostiv" 28,8

(a) ÎNFIGE: v. III
înfiptu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,1

ÎNFLORIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **ÎNFLURIT, -Ă**
înflurită: *f. sg. ac.* 17,22

ÎNFOCAT, **-Ă:** adj.
înfocat: *n. sg. nom.* rezum. cap.30; 30,5

ÎNFRÂNGERE: s.f.
înfrângerii: *sg. gen.* 16,18
înfrăngerea: *sg. nom.* 18,7

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 17,4

(a) ÎNGĂLBENI: v. IV; (Înv. și rar) **(a) ÎNGĂLBINI**
îngălbineaște: *ind. prez. 3.sg.* 23,31

(a) ÎNGĂZDĂCI: v. IV; var. **(a) ÎNGĂJDĂCI** „a îmbogăți"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este

la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944).
să îngăjdăcesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,21

ÎNGER: s.m.
îngeru: *sg. nom.* 17,11

(a) ÎNGHIŢI: v. IV
să înghiţim: *conj. prez. 1.pl.* 1,12

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădirile: *pl. ac.* 9,3

(a se) ÎNGRĂŞA: v. I
(să) va îngrăşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25; 13,4
îngraşe: *ind. prez. 3.sg.* 15,30

ÎNGRIJAT, -Ă: adj. (Rar) „îngrijorat"
îngrijat: *m. sg. nom.* 28,14

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.pl.* 4,10
(să) înmulţesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11
(să) vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,11; 28,28; 29,16

(a se) ÎNSĂNĂTOŞI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) ÎNSĂNĂTOŞA:** v. I
(să) va însănătoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,25

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

(a) ÎNSERA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂRA**
însărând: *gerunziu* 7,9

(a) ÎNSETOŞA: v. I; var. **(a) ÎNSĂTOŞA** (Înv. şi reg.) „a însetа"
va însătoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,21

(a se) ÎNSOŢI: v. IV
(să) va însoţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,22

ÎNSOŢIT, -Ă: adj.
însoţite: *f. pl. nom.* 26,23

(a se) ÎNŞELA: v. I
(te) înşeli: *ind. prez. 2.sg.* (aici) „te lăşi sedus" 5,20
înşală: *ind. prez. 3.sg.* 11,9; 13,6; 19,3; 24,12; rezum. cap.30; 30,17
(să) înşală: *ind. prez. 3.pl.* 22,12

ÎNŞELARE: s.f.
înşelarea: *sg. nom.* 11,3
înşelare: *sg. ac.* 26,26

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciunea: *sg. ac.* 5,2
înşelăciune: *sg. nom./ac.* 12,20; 26,19
înşelăciuni: *pl. ac.* 24,2

ÎNŞELĂTOR, -TOARE: adj./s.
înşelătoriul: *s.m. sg. nom.* 3,32; 12,27
înşelători: *s.m. pl. ac.* 3,34
(cel) înşelătoriu: *s.m. sg. nom.* 17,4
înşelătoare: *adj. n. pl. nom.* 12,5
înşelătoare: *adj. f. sg. nom.* 12,5; rezum. cap.26; 26,28
înşelătoriu: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.31; 31,30

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 20,2; 29,22; 30,33

ÎNTĂRÂTAT, -Ă: s.m./f.
(celui) întărâtat: *s.m. sg. gen.* 27,4

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
să (să) întărească: *conj. prez. 3.pl.* 4,26
întărea: *ind. imp. 3.sg.* 8,28
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,3; 15,26; 24,3; 25,5; 29,14
(să) întăresc: *ind. prez. 3.pl.* 15,22; 20,18
(să) întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,12; 20,28
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,22
întăresc: *ind. pez. 3.pl.* rezum. cap.20
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,29
întărit **fiind:** *pasiv gerunziu* 30,1
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,17

ÎNTĂRIRE: s.f.
întăririle: *pl. ac.* 12,11
întărirea: *sg. ac.* 22,21

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărită: *f. sg. ac.* 18,19

ÎNTÂI: adv.
întâi: *adv. în loc. adv.* ***mai întâi*** 18,17

(a se) ÎNTÂMPINA: v. I; var. **(a se) ÎNTIMPINA**
întâm**pină:** *ind. prez. 3.sg.* 7,10
a întâm**pina:** *inf. prez.* 17,12
(s-) au întimpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,2
(s-)au întâm**pinat:** *ind. pf.c. 3.pl.* 29,13

ÎNTÂMPINARE: s.f.
-ntâm**pinarea:** *sg. ac.* 7,15

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,26; 12,21

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* 30,30

ÎNTÂRZIERE: s.f.
întârziiarea: *sg. ac.* rezum. cap.13

(a) ÎNTEMEIA: v. I
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciune: *sg. ac.* 9,7

(a) ÎNTINDE: v. III
întins-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,24
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 29,5
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,23
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 3,28
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 12,7; 17,20
va întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 16,7; 26,15
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 17,8; 26,11, 14
întoarce: *inf. prez. fără* **a** 22,27
au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* (aici) „a transcrie", „a copia" (cf. lat. *transferō*) 25,1
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,27
întorc: *ind. prez. 3.pl.* 29,8

ÎNTORT, -OARTĂ: adj./s. „nedrept"; „strâmb"
(ceale) întoarte: *s.f. pl. ac.* 2,12
[cel] întort: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16
întoarte: *adj. f. pl. nom.* 2,15; 4,27

întoartă: *adj. f. sg. ac. în sintagma gură întoartă* „gură mincinoasă; gură nedreaptă" 6,12
întort: *adj. n. sg. nom.* 8,8

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a)** INTRA

ÎNTRARMAT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „înarmat"
întrarmat: *m. sg. ac.* 6,11; 24,34

(a) ÎNTRECE: v. III
ai **întrecut:** *ind. pf.c. 2.sg.* 31,29

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreg: *m. sg. ac.* 1,12

(a) ÎNTRISTA: v. I
va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,21

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. nom.* 25,20

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *n. sg. nom.* rezum. cap.17
întristată: *f. sg. nom.* 25,23

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecoase: *f. pl. ac.* 2,13
întunecoasă: *f. sg. nom.* 4,19

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 7,9
întunearecul: *sg. ac.* 7,9
întuneareculuI: *sg. gen.* 20,20

ÎNȚELEGĂTOR, -TOARE: adj.
înțelegătoriu: *m. sg. nom.* 17,28

(a) ÎNȚELEGE: v. III
vei înțăleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,5, 9
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 8,5
înțăleg: *ind. prez. 3.pl.* 8,9
a înțeleage: *inf. prez.* 14,8
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 17,8; 24,12; 29,19
va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,25
ar **fi înțeles:** *cond. pf. 3.sg.* 30,32

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagerea: *sg. nom./ac.* 1,3, 4; 3, 13; 23,23
înțăleagerii: *sg. gen.* 9,6

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNȚĂLEPCIUNE**
înțălepciune: *sg.ac.* rezum. cap.; 2,2; 3,19; 10,31; 13,10; 17,16
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,3; 10,23; 14,6, 33; 16,16; 17,24; rezum. cap.22; rezum. cap.23; 23,23; 24,3; 28,2; 29,3, 15; 30,2, 3
înțălepciunii: *sg. gen./dat.* 1,2; rezum. cap.2; rezum. cap.3; 4,7, 11; 7,4; rezum. cap.14
înțelepciunii: *sg. gen./dat.* 1,7; rezum. cap.7; 9,10; 15,33; rezum. cap.16; 18,4; 20,15; 24,14; rezum. cap.29; 31,26
înțălepciunea: *sg. nom./ac.* 1,7, 20; 2,6, 10; rezum. cap.3; 3,13, 20; rezum. cap.4; 4,5, 7; 5,1; 6,6; rezum. cap.8; 8,1, 11, 12, 14, 33; rezum. cap.9; 9,1, 9; 10,13; 11,2; 14,8; rezum. cap.24
înțelepciune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,30; 24,7; 27,11

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.; var. (Înv.) **ÎNȚĂLEPT,** -EAPTĂ
înțăleptul: *s.m. sg. nom.* 1,5; rezum. cap.4; 14,16
înțelepților: *s.m. pl. gen./dat.* 1,6; 14,3, 24; 15,2, 7, 31; 18,15; 22,17; 24,23; 27,19
înțălepții: *s.m. pl. nom./ac.* 3,35; 13,20
[cel] înțălept/(cel) **înțălept:** *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.12; 21,22; rezum. cap.26
(cel) înțelept: *s.m. sg. ac.* 9,8; 12,15; 19,25; 21,11; 23,24; 25,12; 29,11
înțăleptului: *s.m. sg. gen./dat.* 9,9; 10,13; 11,29; 13, 14; 16,23
(cel) înțălept: *s.m. sg. nom., în sintagma cel înțălept* ***cu inima*** 10,8
(cei) înțălepți: *s.m. pl. nom./ac.* 10,14; rezum. cap.13
înțălepților: *s.m. pl. gen.* 12,18; 14,6
înțeleptului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.15; 15,14
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 15,12
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel înțelept cu inima*** 16,21
înțelepții: *s.m. pl. nom./ac.* 29,8; 30,24
(mai) înțălept: *adj. m. sg. nom.* 1,5; 21,11
înțălept: *adj. m. sg. nom./ac.* 3,7; 9,12; rezum.cap.10; 10,1, 5, 19; 11,30; 13,1; 15,20; 20,1
înțelept: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.13; 13,20; 14,35; 16,14; 17,28; 19,20; 20,5, 26; 23,15, 19; 24,5; 26,5, 12; 28,7, 11; 29,9
înțeleaptă: *adj. f. sg. nom.* 14,1; 17,2
înțăleapte: *adj. f. sg. dat.* 14,15
înțăleaptă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.17
(mai) înțelept: *adj. m. sg. nom.* 19,25; 26,16
(mai) înțeleapte: *adj. f. pl. nom.* 30,24
înțelept: *adv.* (aici) „prudent" 28,11

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțelepțește: 28,26

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învăța: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,4; 5,13
învață: *imperativ 2.sg.* 6,6; 9,9; 19,18; 27,11; rezum. cap.29; 29,17
învață: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,7; 10,21
va **învăța:** *ind. viit.I. 3.sg.* 16,23
a **învăța:** *inf. prez.* 17,16; rezum.cap.24
să învețI: *conj. prez. 2.sg.* 22,25
(să) învăța: *inf. prez. fără a* 29,19
am **învățat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 30,3
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,1

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj./s.
(celor) învățați: *s.m. pl. gen.* 8,12
(cel) învățat: *s.m. sg. ac.* 15,24
învățatului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.16
(cel) învățat: *s.m. sg. nom., in sintagma* ***(cel) învățat în cuvânt*** 16,20
învățat: *adj. m. sg. nom.* 17,27; 24,5

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: s.m./f.
învățătorilor: *s.m. pl. dat.* 5,13
învățătoriu: *s.m. sg. ac.* 6,7

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățăturii: *sg. gen.* 1,2, 3; 6,23; 21,16; 22,15
învățătura: *sg. nom./ac.* 1,4, 7, 8, 29; 4,1, 13; 5,2, 12, 23; 8,10, 33; rezum. cap.9; 10,17; rezum. cap.12; 12,1, 8; 13,1, 15, 18; 14,6; rezum. cap.15; 15,5, 10, 14, 32, 33; 16,22; 18,15; rezum. cap.19; 19,11, 20, 25, 27; 22,17; 23,9, 13, 23; rezum. cap.24; 24,4, 14, 32
învățătură: *sg. ac.* 3,4; 23,12
învățătura: *sg. ac., în sintagma* ***învățătura Domnului*** 3,11

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
învărtoșarea: *sg. ac.* 25,15

J

JAF: s.n.
jafuri: *pl. ac.* 1,13; 16,19; 31,11

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jealea: *sg. nom.* 14,13

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtve: *pl. ac., în sintagma* ***jârtve pentru mântuire*** 7, 14
jârtvele: *pl. nom./ac.* 9,2; rezum. cap.15; 15,8; rezum. cap.21; 21,3, 27
jârtve: *pl. ac.* 17,1

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a)** JÂRTVI
a jârtvi *inf. prez.* 16,5

JGHEAB: s.n. (cf. **Indice** Ne)
jgheabul: *sg. ac.* 5,15

JOS: adv.
jos: 25,3

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) GIUDECA**
giudecă: *ind. prez. 3.sg.* 17,26
judecă: *ind. prez. 3.pl.* 8,15, 16; 18,18; 29,14
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23; 23,11
a judeca: *inf. prez.* rezum. cap.24
(să) judecă: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.30
judecă: *imperativ 2.sg.* 31,9

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) GIUDECATĂ
giudecata: *sg. ac.* 15,23
giudecății: *sg. gen.* 18,5
judecății: *sg. gen.* 1,3; 8,20; 17,23; 20,8
judecata: *sg. nom./ac.* 2,9; 17,14; 19,28; rezum. cap.21; rezum.cap.26; 26,10; 29,26
judecăți: *pl. nom.* 12,5
judecată: *sg. ac.* 13,23; 16,10; 21,3, 7, 15; 24,23; 28,5, 21
judecățile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,11; 18,19; 19,29; 31,5

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia"
junghiiat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

JUNGHIERE: s.f. (cf. **Indice** Pr)
junghiere: *sg. ac.* 7,22
junghieri *pl. ac.* 16,5

(a se) JURA: v. I
(să) joară: *ind. prez. 3.sg.* 29,24
să jur: *conj. prey. 1.sg.* 30,9

L

LACOM, **-Ă:** adj./s.
lacomi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.23
lacom: *adj. m. sg. nom.* 29,4

LANCE: s.f.
lănci *pl. ac.* 26,18

LANȚ: s.n.
lanțu: *sg. nom., în sintagma lanțu de aur* 1,9

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. nom.* rezum. cap.27; 27,27; 30,33

LARG: adv.
larg: *adv. în loc. adv.* ***pre larg*** rezum. cap.7

LAȚ: s.n.
lațu: *sg. ac.* 7,23
lațuri: *pl. ac.* 11,15
lațurile: *pl. ac.* 21,6
lațul: *sg. nom.* 29,6

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom.* rezum. cap.3; 11,10; rezum. cap.15; rezum. cap.16; rezum. cap.22; rezum. cap.31
laude: *pl. ac.* 10,7
laudă: *sg. ac.* rezum. cap.27; 27,21

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiia: *sg. ac.* 15,27; 28,16

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. nom.* 30,27

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 2,13; 10,17; 12,11; 13,22; 27,8; 28,21
să lași: *conj. prez. 2.sg.* 6,20
lăsați: *imperativ 2.pl.* 9,6
a lăsa: *inf. prez.* rezum. cap.20
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,7
(să) lasă: *ind. prez. 3.sg.* 29,15

(a) LĂȚI: v. IV
lățește: *ind. prez. 3.sg.* 18,16; 20,19

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. nom.* 21,4

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,25
a (te) lăuda: *inf. prez.* rezum. cap.27
laude: *conj. prez. fără să 3.sg.* 27,2
laudă: *ind. prez. 3.pl.* 28,4
va fi lăudat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 28,20
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,28
va fi lăudată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 31,30
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 31,30

LÂNĂ: s.f.
lână: *sg. ac.* 31,13

(a se) LEGA: v. I
leagă: *imperativ 2.sg.* 6,21; 7,3
(să) leagă: *ind. prez. 3.sg.* 13,13
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4

LEGAT, -Ă: adj.
legată: *f. sg. nom.* 22,15

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac., în sintagma legătura Dumnezeului* „legământul cu Dumnezeu" 2,18
legături: *pl. ac.* „frânghii" 7,22

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* 1,8; 3,1, 21; 4,2; 6,20, 23; 7,2; 13,14; 28,4, 7, 9; 29,18; 31,26
leage: *sg. ac., în loc. adj. fără leage/fără de leage* (Înv.) „nelegiuit" 2,22; rezum. cap.3; 10,11; 13,9; 16,29; 17,15; 19,28
leage: *sg. ac., în sintagma* ***călcătoriul de leage/călcătoriu de leage/ călcătorilor de leage*** rezum. cap.6; 6,12; 13,2
legii: *sg. gen.* rezum. cap.6

legi: *pl. ac., în sintagma* ***puitorii de legi*** 8,15
leage: *sg. ac.* 8,27, 29; rezum. cap.28

LEGUMĂ: s.f.; var. (Înv. și rar) **LEGUM:** s.m.
legumi: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,17

LEIȚĂ: s.f.
leița: *sg. nom.* 26,13

LEMN: s.n. „tulpina și ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcții, drept combustibil etc."; „copac", „pom"
lemnul: *sg. nom., în sintagma* ***lemnul vieții*** 3,18; 11,30; 13,12; 15,4
lemn: *sg. ac.* 25,20
leamnele: *pl. nom./ac.* 26,20, 21

LENE: s.f.
leanea: *sg. nom./ac.* 12,11; rezum. cap.19; 28,19

LENEȘ, -Ă: adj./s.
(cel) leneș: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.6; 18,8
leneșule: *s.m. sg. voc.* 6,6, 9
leneșul: *sg. nom.* 10,26; 19,24; rezum. cap.20; 20,4; 21,5; rezum. cap.22; 22,13; 26,13, 14, 15, 16
leneșu: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.12
(cel) leneșu: *s.m. sg. nom./ac.* 13,4; rezum. cap.21; 21,25
lenișilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.15
leneșilor: *s.m. pl. gen.* 15,19
leneșului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24
leneșu: *adj. m. sg. nom./ac.* 6,11; rezum. cap.10; 24,30
leneșe: *adj. f. sg. nom.* 31,27

(a) LENEVI: v. IV (aici) „a nu lua în seamă" (cf. lat. *neglegō, -ere*)
ați lenevit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,25

LENEVIRE: s.f.
lenevirea: *sg. nom.* rezum. cap.19; 19,15
lenevire: *sg. ac.* 29,11

(a se) **LEPĂDA:** v. I; var. (Pop.) **(a)** LĂPĂDA
(v-)ați lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,24
(nu) lăpăda: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,11
să lepădați: *conj. prez. 2.pl.* 8,33
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 11,17; rezum. cap.15; 15,32; rezum. cap.22; 22,10
leapădă(-să): *ind. prez. 3.pl.* 13,19

LESNE: adv.; var. **LEZNE**
lesne: 14,6; 29,22
lezne: 18,14

(a) LEȘUI: v. IV; var. **(a) ALEȘUI**
să aleșuim: *conj. prez. 1.pl.* 1,11
aleșuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,18; 12,6
(nu) aleșui: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,15
leșuind: *gerunziu* 7,12
leșuiește: *ind. prez. 3.sg.* 23,28
a leșui: *inf. prez.* rezum. cap.24

LEȘUIRE: s.f.; var. ALEȘUIRE
leșuirile: *pl. ac.* 10,3; 11,6

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 19,12; 20,2
leul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,13; 26,13; rezum. cap.28; 28,1; 30,30
leu: *sg. nom.* 28,15

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. nom./ac.* 6,17, 24; 10,20, 31; 12,18, 19; rezum. cap.15; 15,2, 4; rezum. cap.16; 16,1; 17,4, 20; 21,23; 25,15, 23; rezum. cap.26; 26,28; 31,26
limbi: *pl. ac., în sintagmele* ***gura cu doao limbi/cuvintele de doao limbi*** „gura ipocrită; omul mincinos" 8,13; 18,8
limbii: *sg. gen.* rezum. cap.10; rezum. cap.12; 18,21; 28,23
limbă: *sg. ac.* 21,6
limba: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***limba moale*** „vorba blândă" rezum. cap.25

LIMBUT, -Ă: adj.
limbută: *f. sg. nom./ac.* 7,10; 9,13; rezum. cap.19; 21,9; 25,24; rezum. cap.27; 27,15
limbut: *m. sg. nom.* 16,28
limbuta: *adj. antep. f. sg. nom.* 19,13

LIMBUȚEȘTE: adv. „cu mare îndrăzneală (la vorbă)"; cuvântul nu este înregistrat în DA
limbuțește: 21,29

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „sărăcie"
lipsa: *sg. nom./ac.* 6,11, 32; 10,21; 14,23; 20,13; rezum. cap.24; 24,34; 28,22, 27
lipsă: *sg. ac.* 11,24; 21,5, 17; 28,19; 30,9; 31,11
lipsa: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsa*** „necesar" 27,27
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** 30,8

(a se) LIPSI: v. IV
va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,19; 22,16; 28,27
(să) va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,21

LIPSIRE: s.f. „lipsă", „sărăcie"
lipsire: *sg. nom./ac.* 3,33; 10,4

LIPSIT, -Ă: adj./s.
lipsit: *adj. m. sg. nom., în sintagmele* ***lipsit de inimă/lipsit de pâine/lipsit de inimă*** 10,13; 11,12; 12,9; 28,16
lipsit: *adj. m. sg. nom.* 19,22; rezum. cap.28
(cel) lipsit/(celui) lipsit: *s.m. sg. ac./dat.* 14,31; 22,22; rezum. cap.31; 31.20
(cei) lipsiți: *s.m. pl. ac.* 30,14
lipsitului: *s.m. sg. dat.* 31,9

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** rezum. cap.2; 14,23; 15,3
loc: *sg. ac.* 9,14; 18,16; 25,25
locul: *sg. ac.* 25,6; 27,8
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în*** *loc de* 27,7; 30,14

LOCAȘ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAȘ**
lăcașurile: *pl. nom.* 3,33

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,12
a **lăcui:** *inf. prez.* 21,19
lăcuind: *gerunziu* 30,1

(a) LOVI: v. IV
a **lovi:** *inf. prez.* 17,26
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,13, 14
lovindu-: *gerunziu* 27,22

LOVIRE: s.f.
lovirile: *pl. ac.* 20,30

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v. ia* ***aminte*** 5,1; 7,24; 8,34
ia: *ind. prez. 3.sg.* 11,31; 13,3; 17,23; 20,16
ia: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***ia*** *împrumut* 22,7
să **iai:** *conj. prez. 2.sg.* 22,25
să **ia:** *conj. prez. 3.sg.* 22,27; 24,18
ia: *imperativ 2.sg.* 23,1; 25,4, 5; 27,13

(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,22
luați: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați aminte*** 4,1; 8,5
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20
luați: *imperativ 2.pl.* 8,10
a lua: *inf. prez.* 9,9
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,2; 16,21; 21,11; 22,9
a lua: *inf. prez. în sintagma* ***a lua fața*** „a părtini" 18,5
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,18; 27,22
luând: *gerunziu* 29,2

(a se) LUCRA: v. I
lucrează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,22; 10,23, 29; 13,4, 10, 16; 14,22; 16,12; 21,15, 24; 26,28
a lucra: *inf. prez.* rezum. cap.6; 21,25
(să) lucrează: *ind. prez. 3.sg.* 7,23
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4; 16,4; 31,13
lucră: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap. 12; 12,11, 22; 16,26; rezum. cap.20; rezum. cap.28; 28,19
va lucra: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,17
lucrând: *gerunziu* rezum. cap.16
să lucrezi: *conj. prez. 2.sg.* 23,4

LUCRĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU** (Pop.) „harnic"
lucrătoriu: *m. sg. ac.* rezum. cap.10

LUCRU: s.n.
lucruri: *pl. ac.* 2,14; rezum. cap.6; 8,6; 12,4
lucrul: *sg. nom./ac.* 10,16; 12,14; 18,9; 21,8; 22,29; 24,27, 29; rezum. cap.31
lucru: *sg. nom./ac.* 11,18; 13,13; rezum. cap.20; 20,1
lucrurile: *pl. nom./ac.* 16,3, 11; rezum. cap.30; 31,31
lucrul: *sg. ac., în sintagma* ***grabnic în lucrul său*** rezum. cap.22

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* 8,26
lume: *sg. ac.* 8,31

(a) LUMINA: v. I
va lumina: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 4,18; 13,9
lumină: *sg. nom.* 6,23
lumina: *sg. nom., în sintagma* ***lumina ochilor*** 15,30

LUMINĂTOR, -TOARE: s.m./f. „călăuzitor"
luminătoriu: *s.m. sg. nom.* 29,13

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa lunii pline*** 7,20

LUNECĂTOR, -TOARE: adj.
lunecătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***gura lunecătoare*** „gura care păcătuiește" 26,28

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 28,2
lungi: *f. pl. nom.* 28,16

(a) LUNGA: v. I; vezi **(a) ALUNGA**

(a) LUNGI: v. IV „a prelungi"
lungește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.9

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. nom./ac.* 3,2, 16

LUT: s.n.
lut: *sg. ac., în sintagma* ***vas de lut*** 26,23

M

MAI: s.n.
maiuri: *pl. nom.* 19,29

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 1,8; 4,3; 6,20; 10,1; 17,25; 30,17
maica: *sg. nom.* 23,22, 25
maică-sa: *sg. nom./ac.* 29,15; 31,1

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. ac.* 15,20; 19,26; 28,24; 30,11
muma: *sg. ac.* 20,20

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f. sg. nom.* 6,30; 15,5; 21,14; 23,11; 27,14
mari: *adj. f./n. pl. ac.* 8,6; 15,16
(mai) mari: *s.f. pl. ac.* 16,21

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 8,29
mării: *sg. gen.* 23,34; 30,19

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma marginile pământului* 17,24
marginile: *pl. ac., în contextul mai amplu: departe* ***și din marginile ceale mai de pre urmă prețul ei*** (aici despre valoare femeii destoinice) „neprețuită" 31,10

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 12,19
martorul: *sg. nom., în sintagmele* ***martorul credincios/martorul viclean/martorul strâmb/martorul mincinos/martorul nedrept/martor deșert*** 14,5, 25; rezum. cap.19; 19,5, 9, 28; 21,28; 24,28
martor: *sg. nom., în sintagma* ***martor nedrept*** rezum. cap.19

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 9,2

MĂCAR: adv.; var. (Înv. și reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar că*** 30,12

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. ac.* 8,25

MĂIESTRIE: s.f.
măiestriia: *sg. ac.* 8,5

MĂIESTRU, MĂIASTRĂ: s.m./f. „cel șiret"; (Înv.) „învățat"
măestrul: *s.m. sg. nom.* 14,15
măiestrii: *s.m. pl. nom.* 14,18
(cel) măiestru: *s.m. sg. nom.* 27,12

MĂR: s.n.
meare: *pl. nom.* rezum. cap.25; 25,11

MĂRGĂRIT: s.n. (Înv. și pop.) „perlă folosită ca podoabă"
mărgărit: *sg. ac.* 25,12

(a se) MĂRI: v. IV
mări(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8
(să) va mâri: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,18
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,18

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. ac.* 8,25

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom./ac.* 3,16, 35; 8,18; 17,6; 25,27; 29,23

mărire: *sg. nom.* 11,16
măriri: *sg. gen.* 15,33

(a se) MĂRITA: v. I
(să) va mărita: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,23

MĂRTURIE: s.f. (În v. și reg.; ccr.) „martor"; „depoziție"
mărturiia: *sg. nom., în sintagma* ***mărturiia strâmbă*** „martorul mincinos" 6,19
mărturie: *sg. nom./ac., în sintagma* ***mărturie înșelătoare/mărturie mincinoasă*** „martor mincinos" 12,17; 25,18

(a) MĂRTURISI: v. IV
va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. ac.* 30,14

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom., în sintagma* ***măsura dreaptă*** 11,1
măsura: *sg. nom.* rezum. cap.16
măsură: *sg. nom.* 16,11
măsură: *sg. nom., în sintagma* ***măsură și măsură*** „două feluri de măsuri" 20,10

MÂHNIRE: s.f.
măhnire: *sg. nom.* 10,1
măhnirea: *sg. nom./ac.* 12,25; 15,13

MÂHNIT, -Ă: s.m./f.
(celor) măhniți: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.31; 31,6

MÂINE: adv.; var. (În v. și reg.) **MÂNE**
mâne: 3,28; 27,1
mâne: *adv. în loc. adj.* ***de mâne*** rezum. cap.27

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,24; 6,1, 3, 5; 10,4; 12,24; 13,11; 18,21; 19,24; 26,9, 15; 30,32; 31,19, 20
mână: *sg. ac.* 6,5
mânile: *pl. nom./ac.* 6,10, 17; 14,1; 17, 18; 21,25; 24,33; 30,4
mâna: *sg. nom., în loc. adv.* ***mâna în mână/mâna la mână*** (cf. lat. *manus in manu/manus ad manum*) „în perfect acord" 11,21; 16,5
mână: *sg. ac., în loc. adv.* ***mâna în mână/mâna la mână*** 11,21; 16,5
mânilor: *pl. gen.* 12,14; 31,13, 31
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Domnului*** rezum. cap.21; 21,1
mâinile: *pl. ac.* 22,26
mâni: *pl. ac.* 30,28
mâinilor: *pl. gen.* 31,16

(a) MÂNCA: v. I
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,31; 18,21
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,17; 13,25; 25,27; 30,14, 20
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,8; 30,14, 17
mâncați: *imperativ 2.pl.* 9,5
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.23; 23,1
(nu) mânca: *imperativ 2.sg.* 23,6
mâncă: *imperativ 2.sg.* 23,7; 25,16
ai fost mâncat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 23,8
mănâncă: *imperativ 2.sg.* 24,13
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,7, 18
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,27

MÂNCARE: s.f.
mâncările: *pl. ac.* 23,20
mâncare: *sg. ac.* 23,20; rezum. cap.27

MÂNCAT: s.n.
mâncat: *sg. nom.* rezum. cp.25

MÂNCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) mâncători: *s.m. pl. ac.* 28,7

MÂNDRIE: s.f.
mândria: *sg. ac.* 8,13
mândriia: *sg. nom.* 11,2
mândrii: *sg. gen.* 14,3
mândrie: *sg. ac.* 21,24

MÂNDRU, -Ă: s.m./f.
(cei) mândri: *s.m. pl. ac.* 13,10; 16,19
mândrilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.15; 15,25
mândrul: *s.m. sg. nom.* 16,5
(cel) mândru: *s.m. sg. nom./ac.* 21,24; 29,23

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a se îndrepta spre"; (Înv. și rar) „a se grăbi"
mânecă: *ind. prez. 3.pl.* 8,17

MÂNGÂIETOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. și reg.) **MÂNGĂIETOR, -TOARE**
mângâietoare: *f. pl. nom.* 15,8

(a se) MÂNIA: v. I
a (să) mâniia: *inf. prez.* 18,14
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,14
(să) va mâniia: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,9

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. nom./ac.* 12,16; 17,25; 27,3, 4
mâniia: *sg. nom./ac.* 14,35; 15,1; rezum. cap.19; 19,12; 24,18; rezum. cap.26; rezum. cap.27
mâniile: *pl. ac.* 21,14; 26,10; 30,33
mânie: *sg. ac.* 21,24
mâniii: *sg. gen.* 22,8

MÂNIOS, -OASĂ: adj./s.; var. (În v. și rar) **MĂNIOS, -OASĂ**
mânios: *adj. m. sg. nom./dat.* rezum. cap.15; 15,18; 22,24; 26,21; 29,22
mănioasă: *adj. f. sg. ac.* 21,19
mâniosul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.26; rezum. cap.29

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,21; 28,18, 26

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 2,7; 11,14; 21,31
mântuire: *sg. ac., în sintagma* ***jârtve pentru mântuire*** 7, 14
mântuire: *sg. nom./ac.* 8,35; 24,6

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. nom.* 5,19

(a) MERGE: v. III
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,25
mergi: *imperativ 2.sg.* 6,6; 14,7
mergea: *ind. prez. 3.pl.* 9,15
mergând: *gerunziu* 26,2

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

(a) MEȘTEȘUGI: v. IV
meșteșugește: *ind. prez. 3.sg.* 6,14, 18

MIC, -Ă: s.m./f.
(celor) mici: *s.m. pl. dat.* 1,4
(ceale mai) mici: *s.f. pl. nom.* rezum. cap.30
micile: *s.f. pl. nom., în sintagma* ***mai-micile*** 30,24

MIEL: s.m.
mielul: *sg. ac.* 7,22
miei: *pl. nom.* 27,26

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac., în sintagma* ***fagur de miere*** 16,24
mierea: *sg. ac.* rezum. cap.24
miere: *sg. ac.* 24,13; 25,16, 27
miare: *sg. nom.* rezum. cap.25

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 4,21; 5,14; 8,2, 20; 15,31; 20,20; 22,13; 23,34; 30,19

MILA: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3; 14,21, 22; rezum. cap.16; 16,6, 15; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 20,28; rezum. cap.21; 21,21
milă: *sg. ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.15; 15,27; 21,3; 22,9; 27,4; 28,13

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 11,17; 19,22
milostivi: *m. pl. nom.* 13,13; 20,6

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,10

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom./ac.* 11,19; 20,28
milostivirii: *sg. gen.* 31,26

(a) MILUI: v. IV
miluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,21, 31; 19,17

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoasă: *f. sg. nom.* 6,17; 17,7
mincinoasă: *f. pl. (cu des. -ă) nom.* 10,18
mincinoase: *f./n. pl. nom./dat.* 12,22; 17,4; 30,8
mincinos: *m./n. sg. nom./ac.* 13,5; rezum. cap.19; 19,22; 30,6
mincinos: *m. sg. nom., în sintagma* ***martorul mincinos*** 19,5; 21,28
mincinoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 25,18

MINCIUNĂ: s.f.
minciuni: *pl. ac.* 6,19; 10,4; 14,25; 19,5, 9; rezum. cap.29
minciunii: *sg. gen.* 12,19; rezum. cap.20; 20,17; 23,3; 29,12; rezum. cap.30
minciună: *sg. ac.* 14,5; 21,6

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 7,25; rezum. cap.15; 15,15 ,28; 19,8; 23,7; 24,2; 28,14
minte: *sg. ac., în sintagma* ***lipsit de minte*** 28,16

MINTEN: adv. (Reg.; mgm. Trans., Maram., Ban.) „pe dată", „imediat", „numaidecât", „îndată"
minteani: 25,8

(a) MINŢI: v. IV
minte: *ind. prez. 3.sg.* 12,17; 14,5

MIRĂ: s.f.; var. MIRHĂ (Înv.) „smirnă"
mirhă: *sg. ac.* 7,17

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazme: *pl. ac.* 27,9

(a) MISTUI: v. IV
vei mistui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,11

MIŞEL, -EA: adj.
mişei: *m. pl. nom.* rezum. cap.8
mişale: *n. pl. ac.* 14,34

MITITEL, -EA: adj./s.
mititel: *adj. m. sg. nom.* 9,4, 16
mititelul: *s.m. sg. nom.* 21,11

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţele: *pl. nom.* 8,19

MOALE: adj. (aici) „blând"; „lipsit de energie"
moale: *adj. n. sg. nom., în sintagmele* ***răspunsul moale/răspuns moale/limba moale*** rezum. cap.15; 15,1; rezum. cap.25; 25,15
(cel) moale: *s.m. sg. nom.* 18,9

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 2,18; 5,5; 10,2; 11,4; 12,28; 14,12; 16,25; 24,11; 26,18
morţii: *sg. gen.* 7,27; 13,14; 14,27; 16,14; 21,6
moartea: *sg. nom./ac.* 8,36; 11,19; 14,32; 18,21

MODRU: s.n. (aici) „măsură" (cf. lat. *modus, -i* „măsură", „limită", dar şi „mod", „chip","fel")
modru: *sg. ac.* 23,4

(a) MOLCOMI: v. IV; var. **(a) MULCOMI**
mulcomeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
mâlcomeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,18

MOLCOMIT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Simion Florea Marian, *Sărbătorile la români.* Studiu etnografic. [I – *Cârnilegile*]. Vol. I – III, Bucureşti, 1898 – 1901.
mălcomită: *f. sg. nom.* 15,4

MOLIE: s.f.
molliia: *sg. nom.* rezum. cap.25
molia: *sg. ac.* 25,20

MOŞTEAN, -EANĂ: s.m./f.
moşteană: *s.f. sg. nom.* 30,23

(a) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,35

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. nom./ac.* 4,7; 17,2; rezum. cap.20; 20,21

MREAJĂ: s.f.
mreajea: *sg. nom.* 1,17

(a) MUIA: v. I (despre cuvinte) „a îmblânzi", „a îndulci"
moaie: *ind. prez. 3.sg.* 2,16

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muiarea: *sg. nom./ac.* 2,16; rezum. cap.5; 5,18; 6,24, 26, 29; 7,5, 10; rezum. cap.9; 9,13; 11,16, 22; 12,4; 14,1; rezum. cap.18; 18,22; rezum. cap.19; 19,14; 21,9, 19; 25,24; rezum. cap.27; 30,23; 31,30
muierii: *sg. gen.* 5,2; rezum. cap.6; 30,20; rezum. cap.31
muiare: *sg. nom./ac.* 19,13; 31,10
muierea: *sg. ac.* 27,15
muierilor: *pl. dat.* rezum. cap.31; 31,3

MUIEROTCĂ: s.m.
muierotcilor: *pl. gen.* 18,8

(a) MULGE: v. III
mulge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30; 30,33

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
(mai) mult: *adv.* 6,15; 8,10; 17,10
mult: *adv.* 28,20

multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 6,35; 7,21; rezum. cap.8; 11,14; 13,7, 23; rezum. cap.14; 14,4, 23; 16,8; 19,21; 22,1; 24,6; 27,9; rezum. cap.28; 31,29
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 7,26; 14,20; 19,4; 20,6; 28,2; 29,26
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 10,19; 14,29; 15,6; 25,27; 28,12
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 14,23
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 15,22
mult: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.25
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 10,21; 19,6; 28,16

MULŢIME: s.f.
mulţimilor: *pl. gen.* 1,21
mulţimea: *sg. ac.* 5,23; 14,28
mulţime: *sg. nom.* 20,15

MULŢIRE: s.f. (Înv.) „înmulţire"
mulţirea: *sg. ac.* 29,16

MUMĂ: s.f.; vezi MAMĂ

MUNTE: s.m.
munţii: *pl. nom.* 8,25
munţi: *pl. ac.* 27,25

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,23; 15,10; 23,13
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,21; 28,28
murind: *gerunziu* 11,7
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,7

(a) MUSTRA: v. I
mustră: *ind. prez. 3.sg.* 9,7
(nu) mustra: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,8
mustră: *imperativ 2.sg.* 9,8
să mustre: *conj. prez. 2.sg.* 25,10

MUSTRARE: s.f.
mustrările: *pl. ac.* 1,30; 10,17; 12,1; 15,10
mustrărilor: *pl. dat.* 5,12; 15,32
mustrarea: *sg. nom./ac.* 6,23; rezum. cap.9; 13,8; 15,5
mustrare: *sg. ac.* 17,1

(a) MUŞCA: v. I
muşcându-: *gerunziu* 16,30
va muşca: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,32

MUT, -Ă: s.m./f.
mutului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.31; 31,8

N

NARĂ: s.f.
nările: *pl. ac.* 11,22

(a se) NAŞTE: v. III
(mă) năşteam: *ind. imp. 1.sg.* 8,25
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,7
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,31; 27,1
născutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,21
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,25; 23,22, 24, 25
(s-)ar naşte: *cond. prez. 3.sg.* 26,9

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduieşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,28; 12,2; 14,32; 16,20; 17,12; 25,19; 28,25, 26; 29,25
nădăjduind: *gerunziu* rezum. cap.17
(să) nădăjdui: *inf. prez. fără* **a** 29,20
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,5
nădăjduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,11

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom.* rezum. cap.3; 10,28; 13,12; 14,26
nădeajde: *sg. nom./ac.* 3,5, 29; 11,7; 14,26; 23,18; 24,14, 20; 26,12
nădeajdii: *sg. gen.* rezum. cap.13
nădejdii: *sg. gen.* 21,22
nădejdea: *sg. nom.* 22,19; 24,14

NĂPRASNĂ: s.f.; var. NĂPRAZNĂ
năprazna: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năprazna*** 1,27; 12,19; 24,22
năprazna: *sg. ac.* 3,25

NĂPRASNIC, -Ă: adj.; var. NĂPRAZNIC, -Ă
năpraznic: *n. sg. nom.* 28,3

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* (Înv.) ***unul născut*** „singurul copil" 4,3
născutul: *s.m. sg. ac.* 30,17

NĂSIP: s.n.; vezi NISIP

(a) NĂVĂLI: v. IV
va năvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirea: *sg. ac.* 3,25

NEA: s.f.
neaoa: *sg. ac.* 26,1

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 14,34; 30,11, 12, 13, 14
neamurile: *pl. nom.* 24,24
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***în neam şi în*** *neam* 27,24
neamuri: *pl. nom.* rezum. cap.30

NEASCULTĂTOR, -TOARE: adj./s.
(cel) neascultătoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19
neascultătoriu: *adj. m. sg. ac.* 29,21

NEBUN, -Ă: adj./s.
nebunii: *s.m. pl. nom.* 1,7, 22; 13,19; 20,3
nebunilor: *s.m. pl. gen.* 1,32; 3,35; 13,20; 14,8; 15,2, 7, 14; 17,24; 26,17
nebunul: *s.m. sg. nom./ac.* 7,7; 10,23; 14,9, 14, 16; 15,5; rezum. cap.17; 17,21, 28; 18,2; rezum. cap.27
(celui) nebun: *s.m. sg. dat.* 9, 16; 17,7; rezum. cap.19; 19,10
(cel) nebun: *s.m. sg. nom./ac.* 10,8, 10; 11,29; 12,16; 13,16; rezum. cap.17; 17,10, 21; 19,25; 27,22; rezum. cap.29; 29,9, 11
nebunului: *s.m. sg. gen./dat.* 10,14; 14,3; 15,21; rezum. cap.17; 17,12, 16; rezum. cap.18; 18,6, 7; rezum. cap.24; 24,7, 9; rezum. cap.26; 26,4, 5, 10; rezum. cap.27; 27,3
neabunului: *s.m. sg. gen.* 12,15
(celor) nebuni: *s.m. pl. gen.* 19,29
(mai) nebunul: *s.m. sg. nom.* 30,2
nebun: *s.m. sg. ac.* 30,22
nebună: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,13; 11,22
nebun: *adj. m. sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.10; 10,1; 14,7; 15,20; 17,18, 25; 18,13, 22; 19,13; 24,30; rezum. cap.26; 26,6; 28,26; 30,32
nebuni: *adj. m. pl. ac.* 17,2

NEBUNIE: s.f.
nebuniii: *sg. gen.* 5,23
nebuniia: *sg. nom./ac.* 12,23; 13,16; 14,18, 24, 29; 15,21; rezum. cap.22; 22,15; 26,4, 5, 11; 27,22; 29,20

nebunie: *sg. nom./ac.* 14,17; 16,22
nebunia: *sg. nom.* 19,3

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. nom.* 1,27; 10,22
năcazului: *sg. gen.* 27,10

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,3
năcăji(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15
năcăjește: *ind. prez. 3.sg.* 13,12; 19,26
(s-)au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3

NECERCETAT, -Ă: adj.
necercetați: *m. pl. nom.* 5,6

NECERTAT, -Ă: adj.
necertat: *m. sg. nom.* 17,5; 19,5, 9

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 6,33

(a) NECINSTI: v. IV
vei necinsti: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,8

NECINSTIT, -Ă: s.m./f.
(celor) necinstiți: *s.m. pl. gen.* 22,29

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s./adv.
(celor) necredincioși: *s.m. pl. gen./dat.* 3,25; 24,19, 20
necredinciosului: *s.m. sg. gen./dat.* 3,33; 10,16; 12,12; rezum. cap.13; 13,17; 15,9; 21,10, 12; 24,24; 25,26; 27,21; rezum. cap.28
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* 4,14, 19; 10,3, 6, 7, 11, 20, 27, 28, 32; 11,10, 11, 23; 12,5, 6, 10, 26; rezum. cap.13; 13,25; 14,11; rezum. cap.15; 15,5, 6, 8, 28; 21,4, 7, 27; rezum. cap.29; 29,16
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 5,22; 8,7; rezum. cap.9; 9,7; 10,25; 11,5, 8, 18, 31; 16,4; 18,3; rezum. cap.21; 28,4; rezum. cap.29; 29,7
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* 10,24; 13,5; 14,32; 17,23; 21,18; 28,1
necredincioșii: *s.m. pl. nom./ac.* 10,30; 14,19; 21,12; 24,16; 28,12, 28; 29,27
(cei) necredincioși: *s.m. pl. nom./ac.* 11,6; 12,7, 21; 15,29; 20,26; 29,2
(celui) necredincios: *s.m. sg. gen.* 18,5
necredincios: *s.m. sg. ac.* 25,19
necredincios: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 11,7; 16,27; 18,22; 21,29; 29,6, 27
necredincioasă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.28; 28,15
necredincioși: *adj. m. pl. ac.* 29,12
necredincios: *adv.* 12,2; 16,12

NECREDINȚĂ: s.f.
necredinții: *sg. gen.* 4,17; 10,2
necredință: *sg. ac.* 12,3; 24,15
necredința: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,5

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinse: *n. pl. nom.* rezum. cap.30

NECURAT, -Ă: adj./s.
necuraților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.4; 10,31
necuratul: *s.m. sg. nom.* 15,12; 21,11
(ceale) necurate: *s.n. pl. ac.* 16,30
(cel) necurat: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19; 19,25
(cei) necurați: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.29
necurată: *adj. f. sg. nom./ac.* 8,13; 11,20; 14,2
necurat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 26,23; rezum. cap.28
necurate: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 28,6, 18; rezum. cap.30
necurați: *adj. m. pl. nom.* 29,8

NECUVIOS, -OASĂ: adj.
necuvioasă: *f. sg. nom.* 26,1, 7

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj./adv./s.
nedrept: *adv.* 2,22
nedrept: *adj. m. sg. dat.* 3,31
nedreaptă: *adj. f. sg. ac.* 17,4
nedrept: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***martor nedrept/martorul nedrept*** rezum. cap.19; 19,28
(ceale) nedrepte: *s.f. pl. ac.* 19, 11
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu nedreptul*** rezum. cap.21
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 21,18
nedreptului: *s.m. sg. gen.* 22,12

NEDREPTATE: s.f.
nedreptății: *sg. gen.* 4,17
nedreptățile: *pl. nom.* 5,22
nedreptate: *sg. ac.* 9,7; 21,15; rezum. cap.22; 22,8
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 10,6; 19,28

NEFERICIT, -Ă: adj.
nefericit *m. sg. nom.* 19,26

NEFOLOSITOR, -TOARE: adj./s.
nefolositoriu: *adj. m. sg. nom.* 6,12
(cel) nefolositoriu: *s.m. sg. nom.* 14,35

NEGREȘIT, -Ă: s.m./f. „cel care nu a greșit"; „cel nevinovat" (cf. lat. *insons, -ntis*)
(celui) negreșit: *s.m. sg. gen.* 1,11

NEGUȚĂTOR: s.m.
neguțătoriului: *s.m. sg. gen.* 31,14

NEGUȚĂTORIE: s.f.
neguțătoriia: *sg. nom./ac.* 3,14; 31,18

NEHOTÂRÂT, -Ă: adj.
nehotărâtă: *f. sg. nom.* rezum. cap.15; 15,4

NEINIMOS, -OASĂ: adj./s.
[cel] neinimos: *s.m. sg. nom.* 12,8
neinimos: *adj. m. sg. nom.* 21,6

NEISPITIT, -Ă: adj.
neispitită: *f. sg. nom.* 25,3

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: 13,24

NEÎNFRÂNAT, -Ă: adj.
neînfrânat: *n. sg. nom.* rezum. cap.20; 20,1

NEÎNȚELEGERE: s.f.
neînțăleagerile: *pl. ac.* 17,19

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.; var. (Înv.) NEÎNȚĂLEPT, -EAPTĂ
(cei) neînțălepți: *s.m. pl. voc.* 8,5
(celor) neînțălepți: *s.m. pl. gen./dat.* 9,4; 12,23
(cel) neînțelept: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16; 26,12
neînțălept ul: *s.m. sg. ac.* 19,1
neînțelepților: *s.m. pl. gen.* 23,9
neînțeleptului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.26
neînțălept ului: *s.m. sg. dat.* 26,8
neînțălept: *adj. m. sg. nom.* 10,18; 12,1
neînțeleaptă: *adj. f. sg. nom.* 14,1
neînțelept: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.30

NEÎNVĂȚAT, -Ă: adj./s.
(cei) neînvățați: *s.m. pl. nom./ac.* 10,21; 14,33
neînvățat: *adj. m. sg. nom.* 21,24

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 13,6; 16,6
nelegiuire: *sg. nom.* 26,6

NELEGIUIT, -Ă: adj.
nelegiuit: *n. sg. nom.* 13,2

NEMILOSTIV, -Ă: adj./s.
(celui) nemilostiv: *s.m. sg. dat.* 5,9
(cel) nemilostiv: *s.m. sg. nom.* 11,17
nemilostive: *adj. n. pl. nom.* 12,10
nemilostiv: *adj. m. sg. nom.* 17,11

NEPOT, -OATĂ: s.m./f.
nepoți: *s.m. pl. ac.* 13,22

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceaperea: *sg. nom./ac.* 14,8, 24; 15,14

NEPRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **NEPRECEPUT, -Ă**
(cei) nepricepuți: *s.m. pl. nom.* 1,22
neprecepuților: *s.m. pl. gen.* 26,3
(cel) nepriceput: *s.m. sg. nom.* 26,11
nepreceput: *adj. m. sg. nom.* 21,20

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **NEPRIETIN;** (Înv.) **NEPRIIATIN**
neprietinii: *pl. ac.* 16,7
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 17,18; 24,17; 25,21; rezum. cap.26; 26,24
nepriiatinului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24; rezum. cap.25

NEPRIMIT, -Ă: adj.
nepriimite: *f. pl. nom.* rezum. cap.15

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincioasă: *f. sg. nom.* 30,26

NERĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **NERĂBDĂTORIU**
(cel) nerăbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 14,17, 29; 19,19

NEROD, -OADĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **NĂROD, -OADĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prim aatestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungur esc-nemțesc...*, Buda, 1825.
nărod: *m. sg. ac.* 22,24

NESĂȚIOS, -OASĂ: adj.
nesățiosul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.13
nesățios: *n. sg. nom.* 13,25; rezum. cap.27
nesățioase: *f./n. pl. nom./ac.* 15,16; rezum. cap.30; 30,15
nesățioși: *m. pl. nom.* 27,20

NESTATORNIC, -Ă: adj.
nestatornic: *n. sg. ac.* 11,18

NETED, -Ă: adj.
(mai) neated: *n. sg. nom.* 5,3

NETEMERE: s.f.
neteamer ea: *sg. ac.* rezum. cap.28

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
nevino**vat:** *m./n sg. nom./ac.* 6,17; 11,21; 16,5; 28,20
(celui) nevino**vat:** *s.m. sg. gen.* 13,6
(cel) nevinovat: *s.m. sg. nom.* 14,15; 22,3

NEVOIE: s.f.
nevoi: *pl. ac.* 17,17; 21,23
nevoii: *sg. gen.* 25,19

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. nom.* 27,3

NOAPTE: s./adv.
nopții: *s.f. sg. gen.* 7,9
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „de vreme" 27,14; 31,15
noaptea: *adv.* 31,18

NOR: s.m.
norii: *pl. nom.* 3,20
nor: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,14

NOROCIT, -Ă: adj.
norocite: *f./n. pl. nom.* rezum. cap.3; 14,15

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 11,14; 28,15; 29,2, 18; 30,25
noroade: *pl. ac.* 11,26
norodului: *sg. gen.* 14,28
noroadele: *pl. nom./ac.* 14,34; 24,24

NUIA: s.f.
nuiaoa: *sg. nom./ac.* 13,24; 22,15

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 10,7; 22,1; 30,4, 9
numele: *sg. nom., în sintagma* ***numele Domnului*** 18,10
numelui: *sg. gen.* rezum. cap.22

O

O: interj.
o: 8,4; 31,4

OASPETE: s.m.
oaspeții *pl. nom.* 9,18

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a)** DOBORÎ

OBOSIT, -Ă: adj.
obosât: *m. sg. nom.* 24,10
obosit: *n. sg. nom.* 25,19

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 21,9; 25,24
obștea: *sg. nom.* 29,2

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. nom.* 3,35; 13,18
ocara: *sg. nom./ac.* 6,33; 12,11; 14,28; 17,14, 21; 18,3
ocărâle: *pl. nom.* 22,10

(a) OCĂRÎ: v. IV
ocărește: *ind. prez. 3.sg.* 17,5
ocărât [iaste]: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 19,26

OCÂRMUIRE: s.f.
ocârmuirile: *pl. ac.* 1,5

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen./dat.* 1,17; 6,4; 10,26; 16,2; 21,4; 23,29
ochii: *pl. nom./ac.* 3,21; 4,21, 25; 6,17; 12,15; 16,30; 17,24; 20,13; 23,5, 26, 33; 25,8; 27,20; 30,13
ochiul: *sg. nom./ac.* 6,13; 10,10; 20,12; rezum. cap.30; 30,17
ochiului: *sg. gen.* 7,2

ochi: *pl. nom., în sintagma* ***ochii Domnului*** 15,3; 22,12
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 15,30

(a) OCOLI: v. IV
ocolea: *ind. imp. 3.sg.* 8,27

ODIHNĂ: s.f.
odihna: *sg. ac.* 7,11; 24,15
odihnă: *sg. ac.* 29,9

(a se) ODIHNI: v. IV „a sta în stare de repaus"; „a aproba", „a încuviința" (cf. lat. *acquiēscō, -ere* „a se odihni", dar și „a aproba")
(nu te) odihni: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,10
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30; 5,12
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33; 6,35
odihni-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,24
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 13,18; 15,32
odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 14,33
să odihnești: *conj. prez. 2.sg.* 24,33
a odihni: *inf. prez.* 25,13

ODINIOARĂ: adv.; var. (În v.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 30,15
odânioară: 30,16

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 2,12; 3,13; 6,12, 27; 8,34; 11,7, 12, 17; 12,3, 8, 23; 13,2; 14,14, 17; rezum. cap.15; 15,18, 20, 21, 23; rezum. cap.16; 16,14, 27, 28, 29; 17,18, 27; rezum. cap.18; 18,24; rezum. cap.19; 19,22; 20,5, 6; 21,16, 20, 28, 29; 22,24; 23,6; 24,5, 34; 25,14, 18, 28; 26,19, 21; rezum. cap.27; 27,8, 17, 21; 28,3, 14, 17, 20, 22; 29,3, 4, 5, 6, 9, 20; rezum. cap.30; 30,1
oamenilor: *pl. gen./dat.* 3,4; 8,4, 31; rezum. cap.16; 24,1; 27,19, 20; 28,12; 30,2
omului: *sg. gen./dat.* 3,30, 31; 5,21; 6,26; 10,23; 12,25, 27; 13,8; 14,7, 12; 16,1, 2, 7, 9, 25; 18,4, 12, 14, 16, 20; 19,3, 7, 11, 21; 20,3, 5, 17, 24, 25, 27; 21,2, 8; 24,12, 30; 25,20; 28,2, 11; 29,1; 30,19
om: *sg. nom./ac.* 6,11, 12; 22,29; 26,12; 28,23; rezum. cap.29; 29,20, 25
oameni: *pl. voc.* 8,4
oameni: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 20,6, 24; 24,9; 30,14
omului: *sg. dat. adn.* 22,24
oamenii: *pl. nom.* 25,1; 28,5, 28; 29,8

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m. pl. gen.* 15,11
omenească: *f. sg. nom.* 30,2

OMENIE: s.f.
omeniii: *sg. gen.* 22,4

(a) OPRI: v. IV
oprească: *imperativ 2.sg.* 1,15
(nu) opri: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,27

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac., în sintagma păsatul de* ***orzu*** 27,22

OS: s.n.
oaselor: *pl. gen./dat.* 3,8; 14,30; 16,24
oasele: *pl. ac.* 12,4; 15,30; 17,22

(a) OSÂNDI: v. IV; var. (În v.) **(a) OSINDI**
osindească: *ind. prez. 3.sg.* 17,15

OSÂRD**UITOR, -TOARE:** s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întiiu rumâneste..., 1776.
osârduitorilor: *s.m. pl. gen.* 11,7

OSPĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **USPEȚ**
ospățul: *sg. ac.* 15,15
ospeațele: *pl. ac.* rezum. cap.21; 23,20
uspeațele: *pl. ac.* 21,17

OSTENEALĂ: s.f. (ccr.) „rezultat al muncii"
ostenealele: *pl. nom.* rezum. cap.5; 5,10

(a) OSTENI: v. IV
ostenească: *ind. prez. 3.sg.* 26,15

OȚET: s.n.
oțătul: *sg. nom./ac.* 10,26; rezum. cap.25
oțăt: *sg. nom.* 25,20

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 3,2; 12,20; 16,7
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 4,27; 13,13

PAGUBĂ: s.f.
paguba: *sg. ac.* 12,26
pagubă: *sg. ac.* 22,3

PAHAR: s.n.; var. (În v. și reg.) **PĂHAR**
păharele: *pl. ac.* 23,30

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ; PAJERE**
pajoră: *sg. ac.* 23,5
pajerii: *sg. gen.* 30,17

PALMĂ: s.f.
palmele: *pl. ac.* 31,20

PARTE: s.f.
părți: *pl. ac., în sintagma sabiia de doao părți* „sabia cu două tăișuri" 5,4

PAS: s.m.
pașii: *pl. nom./ac.* 2,15; 3,6; 4,12; 5,5, 6, 21; 14,15; 15,21; 16,9; 19,3; 20,24
pașilor: *pl. gen* rezum. cap.4; 4,25

PASĂRE: s.f.; var. (În v. și pop.) PASERE
paserilor: *pl. gen* 1,17
paserea: *sg. nom./ac.* 6,5; 7,23; 26,2; 27,8
paserii: *sg. gen./dat.* 10,4; 30,19
pasere: *sg. nom.* rezum. cap.26

(a se) PAȘTE: v. III
paște: *ind. prez. 3.sg.* 10,4; 28,7
(să) paște: *ind. prez. 3.sg.* 15,14

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 7,16
paturi: *pl. nom.* 25,11

PATIMĂ: s.f.
patimile: *pl. ac.* rezum. cap.14

PAVĂZĂ: s.f.
pavăză: *sg. nom.* 30,5

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,23; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.13; rezum. cap.19

PĂCAT: s.n.
păcatelor: *pl. gen* 5,22; 18,3

păcat: *sg. nom./ac.* 10,16; 20,9; 24,9; 28,24
păcatul: *sg. nom./ac.* 10,19; 14,9, 34; 21,4
păcatele: *pl. nom./ac.* 12,13; rezum. cap.15; 15,27; rezum. cap.16; rezum. cap.28; 28,2
păcate: *pl. ac.* 13,13

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoşilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 23,17, 20
păcătoşii: *s.m. pl. nom.* 1,10
[cel] păcătos: *s.m. sg. nom.* 11,31
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 13,21; rezum. cap.23
păcătosului: *sg. gen.* 13,22

(a) **PĂCĂTUI:** v. IV
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36
păcătuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,21; rezum. cap.20; 20,2; 29,6
a păcătui: *inf. prez.* 29,22

PĂCIUIT, -Ă: adj.
păciuite: *f. pl. nom.* 3,17

PĂGUBIRE: s.f.
păgubire: *sg. ac.* 17,26; 19,19

PĂHAR: s.n.; vezi **PAHAR**

PĂIANJEN: s.m.; var. (Reg.) **PAINJEN**
painjenul: *sg. nom.* 30,28

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 2,21, 22; 10,30; 11,31; 13,6; 21,19; 30,14
pământul: *sg. nom./ac.* 3,19; 8,23, 26; 12,11; 25,3; rezum. cap.28; 28,19; rezum. cap.30; 30,16, 21
pământului: *sg. gen* 8,29; rezum. cap.28; 28,2; rezum. cap.30; 30,4, 24; 31,23
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***în marginile pământului*** 17,24

(a se) **PĂRĂSI:** v. IV
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,8; 27,10
părăseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,17; 13,18; 15,10; 17,14; 19,16
să (să) părăsască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să părăsască: *conj. prez. 3.pl.* 3,3
să părăsiţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,2
părăseaşte: *imperativ 2.sg.* 4,15
părăsesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,4
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13

(a se) **PĂREA:** v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 26,12, 16; 28,11

PĂRINTE: s.m.
părintelui: *sg. gen./dat.* 1,8; 4,1, 3; 13,1; 17,25
părinţilor: *pl. gen.* 13,23
părinţii: *pl. nom./ac.* 17,6; 22,28; rezum. cap.23
părinţi: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,14

PĂRTAŞ, -Ă: s.m./f.
părtaşii: *s.m. pl. nom.* 5,17
părtaşu: *s.m. sg. nom.* 28,24

PĂSAT: s.n.; var. **PÂSAT** „seminţe de orz, decorticate şi pisate"
păsatul: *sg. ac., în sintagma păsatul de* ***orzu*** 27,22

(a) **PĂŞI:** v. IV
păşesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,7
păşască: *conj. prez. fără să 3.pl.* 6,22
a păşi: *inf. prez.* rezum. cap.13
păşaşate: *ind. prez. 3.sg.* 15,12

PĂŞITOR, -TOARE: adj.
păşitoare: *f. pl. nom. în sintagma* ***bine păşitoare*** „care umblă bine" rezum. cap.30

PĂTIŞOR: s.n.
pătişorul: *sg. ac.* 26,14

(a) **PĂZI:** v. IV
păzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7
păzând: *gerunziu* 2,8
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11; 3,26; 4,6
să păzeşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,20
să păzască: *conj. prez. 3.sg.* 3,1
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 3,21; 4,4, 13, 21; 7,1
să păzeşti: *conj. prez. 2.sg.* 5,2
păzească: *conj. prez. fără să 3.pl.* 6,22
să păzească: *conj. prez. 3.sg.* 6,24; 7,5
păzeasc: *ind. prez. 3.pl.* 8,32; 14,3
păziţi: *imperativ 2.pl.* 8,33
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,17; 13,3, 6; 15,5; 16,17; 19,16; rezum. cap.21; 21,23; 28,7; 29,18
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,28; 22,12
păzască: *conj. prez. 3.pl.* 23,26
păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 28,4

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriul: *s.m. sg. nom.* 19,8; 22,5
păzitoriu: *s.m. sg. nom.* 27,18

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânea: *sg. nom./ac.* 4,17; 9,17; 23,3
pâine: *sg. ac.* 6,26; 12,9; 28,21; 30,22
pâinea: *sg. nom./ac.* 9,5; rezum. cap.20; 20,17; 22,9; 31,14, 27
pâini: *pl. ac.* 12,11; 20,13; 28,19

PÂNTECE: s.n.; var. (Înv.) PĂNTECE
pântecele: *sg. ac.* rezum. cap.13
pântecele: *sg. nom./ac.* 13,25; 18,20; 22,18
pântecelui: *sg. gen., în sintagmele ceale dinlontrul pântecelui/ ascunsăle pântecelui* 18,8; 20,27, 30; 26,22
pântecelui: *sg. gen* 31,2

PÂRGĂ: s.f.
pârga: *sg. ac.* 3,9

(a) **PÂRÎ:** v. IV
a pârî: *inf. prez.* rezum. cap.30
(nu) pârî: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,11

PELIN: s.m.
pelinul: *sg. ac.* 5,4

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) PĂRETE
păreatele: *sg. nom.* 24,31

PES**TRIŢ, -Ă:** adj.
pestriţă: *f. sg. ac.* 35,22

(a) PETRE**CE:** v. III
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,7; 13,13; 21,16
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 18,2
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 29,11

PIATRĂ: s.f.
piatra: *sg. ac., în sintagma piatra scumpă* 8,19
pietrile: *pl. nom., în sintagma pietrile săculeţului* „greutăţile de cântărit" 16,11
piatră: *sg. nom., în sintagma piatră scumpă* 17,8

pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 20,15
pietri: *pl. ac.* 24,31
piatră: *sg. ac.* 26,8; 30,19, 26
piatra: *sg. nom./ac.* 26,27; 27,3

PICĂTOR, -TOARE: adj. (aici) „care picură"
picătoare: *n. pl. nom.* 19,13

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans.) „a picura"
picăturind: *gerunziu* 5,3
picătoresc: *ind. prez. 3.pl.* 27,15

PICIOR: s.n.
picior**ul:** *sg. nom./ac.* 1,15; 3,23, 26; 4,27; 6,13; 25,17, 26
picioar**ele:** *pl. nom./ac.* 1,16; 5,5; 6,18; 7,11; 26,6
picioarele: *pl. ac., în sintagma* ***cel grabnic cu*** *picioarele* 19,2
picior: *sg. nom.* 25,19
picioar**elor:** *pl. gen/dat.* 4,26; 29,5

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,26, 27; rezum. cap.3; 6,15; 11,10; 15,11; 24,22; 28,10; 29,1
perire: *sg. ac.* 24,11

(a se) PIERDE: v. III
va **pierde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,32; 6,32
să **(să)** piar**ză:** *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
pier**d:** *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,8
pierzând: *gerunziu* 23,34
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 25,20
va perde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,3

PIERDERE: s.f.
pierderea: *sg. nom.* 27,20

(a) PIERI: v. IV
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,22
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28, 31; 11,7; 19,9; 21,28; 24,14

PILĂ: s.f. (aici) „pisălog"
pila: *sg. nom.* 27,22

PILDĂ: s.f.
pildelor: *pl. gen.* în titlu: *Cartea pildelor*; rezum. cap.1
pildele: *pl. nom.* 1,1; 25,1
pilda: *sg. nom./ac.* 1,6; rezum. cap.4; rezum. cap.6; 24,32; rezum. cap.26; 26,7, 9
pildă: *sg. nom.* 22,6

(a) PISA: v. I
vei pisa: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,22

PISAT, -Ă: adj.
pisat: *m. sg. nom.* rezum. cap.27

(a) PITULA: v. I
pitulă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17; 17,9

PIUĂ: s.f.
pio: *sg. ac.* 27,22

PIVNIȚĂ: s.f.
pivnițele: *pl. ac.* 24,4

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. nom.* 14,30

PIZMĂTAREȚ, -Ă: s.m./f.
pizmătareților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.23

PIZMĂTARNIC, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dimitrie Țichindeal, *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături...*, Buda, 1814.
pizmătarnic: *m. sg. ac.* 23,6

(a) PIZMUI: v. IV
pizmuiește: *ind. prez. 3.sg.* 28,22

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 11,18

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10
place: *ind. prez. impers.* 3,12
să placă: *conj. prez. impers./3.sg.* 4,14; 24,18
plac: *ind. prez. 3.pl.* 12,22; rezum. cap.21
vor plăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,7
place: *ind. rpez. impers.* 21,3

PLĂCUT, -Ă: s.
(ceale) plăcute: *s.f. pl. ac.* „lucruri plăcute" 10,32

(a se) PLECA: v. I „a (se) apleca"
pleacă: *imperativ 2.sg.* 2,2; 4,20; 5,1; 22,17
vei pleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,3
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18
am plecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13
pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 20,26
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,1
să **(mă) plec:** *conj. prez. 1sg.* 30,9

PLECAT, -Ă: adj. „înclinat"
plecat: *m. sg. nom.* 22,9
(mai) plecat: *m. sg. nom.* 29,22

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a)** PLEZNI
va plezni: *ind. viit.I. 3.sg.* 17, 18

PLIN, Ă: adj.
pline: *f. sg. gen., în sintagma* ***zioa lunii pline*** 7,20
plină: *f. sg. nom./ac.* 9,13; 17,1

(a se) PLINI: v. IV
(să) va **plini:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,19
plinește: *ind. prez. 3.sg.* 25,14

PLINIRE: s.f.
plini**re:** *sg. ac.* 19,23

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. ac.* rezum. cap.25
ploi: *pl. nom.* 25,14
ploile: *pl. ac.* 25,23; 26,1

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 1,21; 8,3
porților: *pl. gen* 14,19
poartă: *sg. ac.* 22,22; 24,7
porți: *pl. ac.* 31,23, 31

PODIRE: s.f. „pod"
podirii: *sg. gen* rezum. cap.21; 21,9; rezum. cap.25; 25,24

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 7,10

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 10,24; 11,23; 12,12; 13,12, 19
poftele: *pl. nom.* rezum. cap.21; 21,25

(a se) POFTI: v. IV
vor pofti: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,22
să pofteşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.6
poftească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 6,25
pofteşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,10, 26
a (să) pofti: *inf. prez.* rezum. cap.23
(nu) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,3
(nici) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,6

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

PORC: s.m.
porcului: *sg. gen.* 11,22

(a) PORNI: v. IV
porneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. ac.* 27,4

PORNIT, -Ă: adj.
pornita: *adj. antep. f. sg. nom.* 27,4

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 2,1; 3,1; 4,4; 6,20; 7,1, 2; 10,8
porunca: *sg. nom./ac.* 6,23; 19,16
poruncilor: *pl. gen.* rezum. cap.7
poruncă: *sg. ac.* 13,13
poruncii: *sg. gen.* rezum. cap.19

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; 22,7
poruncesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,16

(a se) POTICNI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) POTIGNI**
(să) va potigni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,23

POTICNIRE: s.f.; var. (Înv.) **POTIGNIRE**
potignire: *sg. ac.* 4,12

POTILAT: s.n.; var. **PĂTILAT** (Reg.) „pânză fină sau voal pe care, de obicei, îl poartă pe cap femeile tinere de la ţară şi miresele"
pătilat: *sg. ac.* 31,24

(a) POTOLI: v. IV
potoleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,18

(a) POVĂŢUI: v. IV
va povăţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,27
povăţuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,12; 16,25

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriul: *sg. nom./ac.* 2,17; rezum. cap.28; 28,16

PRADĂ: s.f. (aici) „hrană din belşug"
pradă: *sg. ac.* 31,15

PRĂPASTIE: s.f.
prăpastie: *sg. nom.* 13,15

(a) PRĂVĂLI: v. IV
prăvale: *ind. prez. 3.sg.* 26,27

PREACURVAR: s.m.; var. **PRECURVARIU**
precurvariu: *sg. nom.* 6,32

PREACURVĂ: s.f./adj.
preacurve: *adj. f. sg. gen.* 30,20
preacurvii: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.6

PREAFERICIT, -Ă: adj.
preafericită: *f. sg. ac.* 31,28

PREAIUBIT, -Ă: adj.
preaiubit: *m. sg. nom.* 5,19

PREŢ: s.n.
preţul: *sg. nom./ac.* 6,26; 12,27; 27,26; 31,10

PRICE: s.f.
pricile: *pl. nom.* 22,10

(a) PRICEPE: v. III
priceape: *ind. prez. 3.sg.* 1,5
va priceape: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6

PRICEPERE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **PRECEPERE**
preceaperii: *sg. gen.* 1,3
priceaperii: *sg. gen./dat.* 2,2; 14,7; rezum. cap.16; 18,2; 19,8; 23,4
priceapere: *sg. nom./ac.* 2,3; 14,29; 21,30; rezum. cap.28
priceaperea: *sg. nom./ac.* 2,6, 11; 3,5, 19; 4,1, 5, 7; 5,1; 7,4; 9,10; rezum. cap.14; 16,16; 24,3
preceaperea: *sg. nom.* 8,1

PRICEPUT, -Ă: adj./s./adv.; var (Înv. şi rar) **PRECEPUT, -Ă**
priceput: *adj. m. sg. nom./dat.* 10,23; 11,12; 16,21
preceput: *adj. m. sg. nom.* 15,21; 17,27
precepută: *adj. f. sg. nom.* 18,15; rezum. cap.19
pricepută: *adj. f. sg. nom.* 19,14
(celui) preceput: *s.m. sg. gen.* 14,33
(cel) preceput: *s.m. sg. ac.* 17,10
(celui) priceput: *s.m. sg. gen.* 17,24
preceput: *adv.* 17,8

(a se) PRICI: v. IV
a (să) prici: *inf. prez.* rezum. cap.3
(nu te) prici: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,30

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. nom./ac.* 9,9; 22,27
pricinile: *pl. ac.* 15,29; 26,10
pricina: *sg. ac.* 22,23; 23,11; 25,9; 29,7; 31,5
pricină: *sg. ac., in loc. adv. fără* ***pricină*** 23,29
pricinilor: *pl. dat.* 31,8

PRIETEN, -Ă: s./adj.; var. (Înv.) **PRIIATIN;** (Înv. şi reg.) PRIETIN
priiatinului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,28, 29; 11,13; 27,9, 17; 29,5
priiatinul: *s.m. sg. nom./ac.* 6,1, 3; 11,9, 12; 13,20; 16,29; rezum. cap.17; 17,17; 18,17; 25,8, 9; rezum. cap.26; 26,19; 27,10; rezum. cap.29
priiatina: *s.f. sg. nom.* 7,4
prietin: *s.m. sg. ac.* 12,26; rezum. cap.18
priiatini: *s.m. pl. nom./ac.* 14,20; rezum. cap.19; 19,4, 6
priiatin: *s.m. sg. nom./ac.* 18,1; 22,11, 24
priiatinii: *s.m. pl. nom.* 19,7
(mai) prietin: *adj. m. sg. nom.* 18,24

PRIETENOS, -OASĂ: adj.
priiatenos: *m. sg. nom.* rezum. cap.18

PRIETEŞUG: s.n.
prieteşuguri: *pl. ac.* 17,9
preteşugul: *sg. nom.* 25,10

PRIGONIRE: s.f.
prigoniri: *pl. nom./ac.* 6,14; 13,10; 17,11; 18,6; 28,25
prigonirea: *sg. nom./ac.* 16,28; 22,10
prigonirilor: *pl. dat.* 17,14
prigonirile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.20; 26,20
prigonire: *sg. ac.* 25,8

PRILEJ: s.n.
prilejuri: *pl. ac.* 18,1

PRIMEJDIE: s.f.
primejdia: *sg. ac.* 7,23
primejdiia: *sg. ac.* 27,12

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,29
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,1
a priimi: *inf. prez.* rezum. cap.3
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18
priimească: *conj. prez. fîrî* **să** *3.sg.* 4,4
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 4,10; 19,20
e priimit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 5,19
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,35; rezum. cap.9
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,8; 11,30
priimesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,20; 22,9
priimit iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,35
priimită iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 16,5
primeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,2

PRIMIRE: s.f.
priimirea: *sg. nom./ac.* 1,3; rezum. cap.19

PRIMIT, -Ă: adj.
(foarte) priimită: *f. sg. nom.* 17,8

(a se) PRINDE: v. III
să (te) prinzi: *conj. prez. 2.sg.* 3,26; 6,25
(te-)ai prins: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,2
(să) vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,32
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,19

(a) PRISOSI: v. IV
vor prisosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,18

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. ac.* 1,33; 21,5
prisosirea: *sg. ac.* 15,5

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 8,34

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
priveasc: *ind. prez. 3.pl.* 15,3
(nu) privi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,31

(a) PROBOZI: v. IV
probozeaşte: *ind. pez. 3.sg.* 14,31; 27,11
a probozi: *inf. prez.* 25,10

PROBOZIRE: s.f.
probozire: *sg. ac.* 18,1; 25,10

(a) PROCITI: v. IV
procitească: *ind. prez. 3.sg.* 26,11

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.29; 29,18

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. voc.* 1,22
pruncilor: *pl. gen.* 1,32; 23,10
pruncii: *pl. nom./ac.* 7,7; 14,18; 27,12
pruncilor: *pl. voc.* 8,5
pruncul: *sg. nom.* 20,11
prunc: *sg. ac.* 23,13

PRUNCIE: s.f.
pruncia: *sg. ac.* 1,22; 9,6
pruncie: *sg. ac.* 29,21

PUI: s.m.
pui: *pl. ac.* 17,12

PUITOR, -TOARE: s.m./f.
puitorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***puitorii de legi*** 8,15

PULPĂ: s.f.
pulpe: *pl. ac.* 26,7

(a) PUNE: v. III
pune: *imperativ 2.sg.* 3,3; 6,21; 22,17; 23,2, 4
punea: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
puind: *gerunziu* 8,30
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,2; 22,28
(nu) pune: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,18
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19
sânt puse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 23,1
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,32
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 26,10; 30,26
ar fi pus: *cond. pf. 3.sg.* 30,32

PUNGĂ: s.f.
pungă: *sg. nom.* 1,14
punga: *sg. ac., în sintagma* ***punga de bani*** 7,20

(a) PURCEDE: v. III
purceade: *ind. prez. 3.sg.* 4,18, 23

(a se) PURTA: v. I
vei purta: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,12
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 12,2

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 5,19; 6,21; 11,24; 13,10; 15,15; 17,11; 19,13; 21,5; 27,24; rezum. cap.28; 28,14

PUSTIU, -IE: adj.
pustiiu: *n. sg. ac.* 21,19

PUŞCĂ: s.f.
puşcă: *sg. nom.* 25,18

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* 17,16
pot: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
poate: *ind. prez. 3.sg.* 3,27; 6,27; 8,11; rezum. cap.18; rezum. cap.20; 20,9, 24; 25,28; 29,19, 20; 30,21
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 3,27; 23,5; 25,8
putând: *gerunziu* 3,28; 7,11
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,14; 27,4
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 27,11

PUTERE: s.f.
puterilor: *pl. gen.* 3,25
putearea: *sg. nom./ac.* 3,26; 23,2; 24,12
puterile: *pl. ac.* 5,10
puteare: *sg. nom./ac.* 15,5; 27,24

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(cei) putearnici: *s.m. pl. nom./ac.* 8,16; 18,18
putearnicului: *s.m. sg. gen.* 19,6
putearnic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 18,11; 24,5

PUTRED, -Ă: adj.
putred: *m. sg. nom.* rezum. cap.25
putrâd: *m. sg. nom.* 25,19

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂJUNE**
putrăjune: *sg. nom.* 12,4
putrejunea: *sg. nom.* 14,30

(a) PUTREZI: v. IV
va putrăzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7

PUŢ: s.n.
puţului: *sg. gen.* 5,15
puţ: *sg. nom.* 23,27

PUŢIN: adv./pron. nehot.
puţân: *adv.* 6,10
puţin: *adv.* 24,33
puţân: *pron nehot. n sg. nom.* 15,16; 16,8

PUŢINĂTATE: s.f.
puţinătatea: *sg. ac.* 14,28

R

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 17,10; 23,29
ranii: *sg. gen.* 20,30
ranele: *pl. nom.* rezum. cap.27

RAR, **-Ă**: adj.
raru: *n. sg. nom.* rezum. cap.31

(a) RĂBDA: v. I
nerăbdând: *gerunziu* 26,17
răbda: *inf. prez.* 18,14
va răbda: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,11
răbdarea: *sg. ac.* 25,15

RĂBDĂTOR, **-TOARE**: s.m./f.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
(cel) răbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 14,29; 15,18; 16,32
(celui) răbdătoriu: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.15
răbdătoriului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.16

RĂCNET: s.n.; var. (Pop.) **RĂGNET**
răgnitul: *sg. ac.* 20,2

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnind: *gerunziu* 28,15

RĂCNIRE: s.f.; var. (Pop.) **RĂGNIRE**
răgnirea: *sg. ac.* 19,12

RĂCOARE: s.f.
răcoare: *sg. nom.* 3,8

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 12,3, 12

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a)** RIDICA

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RIDICAT, -Ă**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş"
rămăşiţe: *pl. ac.* 13,22

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA**: v. II
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,21

RĂNIT, **-Ă**: s.m./f.
răniţi: *s.m. pl. ac.* 7,26

(a se) RĂPI: v. IV
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,19; 11,24
(să) răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,16
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19

RĂPIRE: s.f.
răpirile: *pl. nom.* 21,7
răpiri: *pl. ac.* 24,2

RĂPIT, **-Ă**: adj.
răpiţii: *adj. antep. m. pl. ac.* 17,12

(a) RĂPŞTI: v. IV
va răpşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. nom.* 23,16

(a) RĂSĂRI: v. IV
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,28; 14,11

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
(să) răscumpără: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.16; 16,6

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărarea: *sg. nom.* 13,8

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a se) RĂSPLĂTI: v. IV „a (se) recompensa"; „a da înapoi", „a răscumpăra"; „a despăgubi"; (Înv. şi rar) „a se achita de o obligaţie"
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,31; 25,22
am răsplătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,14
(să) va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
(să) **vor** răsplăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21
răsplăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,13
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,22
a răsplăti: *inf. prez.* rezum. cap.24
răsplăti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,12; 31,12
răsplăti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,29

RĂSPLĂTIRE: s.f. „răsplată"; „răscumpărare"; „despăgubire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
răsplătire: *sg. ac.* 6,35; 11,31
răsplătirea: *sg. ac.* 19,17

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; 24,26
a răspunde: *inf. prez.* 22,21; rezum. cap.26; 29,19
(nu) răspunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 26,4
răspunde: *imperativ 2.sg.* 26,5
răspunde: *inf. prez. fără* **a** 27,11

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. nom., în sintagma* ***răspunsul moale*** „răspunsul blând" rezum. cap.15; 15,1

(a) RĂSTURNA: v. I
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,3

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflarea: *sg. nom.* 20,27

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcind: *gerunziu* 7,10
rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,13
va rătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,16

RĂTĂCIT, **-Ă**: adj.
rătăciţi: *m. pl. nom.* 5,6
rătăcită: *f. sg. nom.* 12,28

RĂTĂCITOR, -TOARE: adj.
rătăcitoare: *f. sg. ac.* rezum. cap.9

RĂU, REA: adj./s.
(celor) răi: *s.m. pl. gen./dat.* 1,33; rezum. cap.3; 11,19; 12,12; rezum. cap.24
rău: *s.n. sg. ac.* 2,13; rezum. cap.3; 3,7, 29; 4,16, 27; 6,18; 11,15; 12,21; 14,16; 15,27; 16,6; 17,20; rezum. cap.20; 21,12; rezum. cap. 24; 24,16; 28,14; 30,20; 31,12
răilor: *s.m. pl. gen.* 4,14
răul: *s.n. sg. ac.* 5,14; 6,14; 9,12; 20.8, 22; rezum. cap.22; 22,3; 24,20; 27,12
(cel) rău: *s.m. sg. nom./ac.* 11,21; 17,4, 11
(ceale) reale: *s.f./s.n pl. ac.* 11,27; 12,20; 13,3; 16,17; 17, 16; 20,30; 22,8; 27,21
(celui) rău: *s.m. sg. dat.* 12,13
reale: *s.f. pl. ac.* 13,19; 15,28; 17,13; 24,8
(cei) răi: *s.m. pl. nom./ac.* 14,19; 15,3; 24,19
răului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.24
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,12; 6,24; 15,10; 16,4; rezum. cap.18; 19,23; 26,23; 28,10
reale: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,14; 6,18; rezum. cap.11; rezum. cap.15; 15,15, 26
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 3,30; rezum. cap.20; 20,14
răi: *adj. m. pl. dat.* 24,1; 28,5
reale: *adj. f. sg. dat.* 25,20

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 1,16; 13,17; 16,27
răotăți *pl. ac.* rezum. cap.2
răotatea: *sg. nom./ac.* 8,13; rezum. cap.10; 10,23, 29; 13,21; 14,22, 32; 16,30; 17,13; 21,10; 26,26
răotățile: *pl. ac.* rezum. cap.12

RĂZBOI: s.n.
războaiele: *pl. nom.* 20,18
războiu: *sg. ac.* rezum. cap.21; 21,31
războiul: *sg. nom.* 24,6

(a) RĂZVRĂTI: v. IV
să **răzvrătească:** *conj. prez. 3.sg.* 17,23

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj./s.
răzvrătit: *adj. n. sg. nom.* 8,8
răzvrătită: *adj. f. sg. nom.* 21,8
(ceale) **răzvrătite:** *s.f./s.n. pl. ac.* 10,32; 23,33
(celor) răzvrătiți: *s.m. pl. gen.* 11,3
(celui) răzvrătit: *s.m. sg. gen.* 22,5

(a) RÂDE: v. III
voiu râde: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,26
va **râde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 29,9; 31,25

(a se) RÂNDUI: v. IV
(m-)am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,23
era **rânduiți:** *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,25
rânduiaște: *ind. prez. 3.sg.* 16,9

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac.* 24,6

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 10,23
râsul: *sg. nom.* 14,13

RÂU: s.n.
râurile: *pl. ac.* 8,26
râu: *sg. nom.* 18,4

RÂVNĂ: s.f. „gelozie"
râvna: *sg. nom.* 6,34

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a)** RĂVNI
(nu) râvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,31
răvnească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 23,17
(nu) răvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,1
(nici) răvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,19

RÂVNIRE: s.f.; (Înv.) RĂVNIRE (Înv.) „in vidie", „pizmă"
răvnirea: *sg. nom.* rezum. cap.24

RECE: adj.
rece: *f. sg. nom.* rezum. cap.25
reace: *f. sg. nom.* 25,25

REPEJUNE: s.f. (aici) „râu"
răpegiuni: *pl. ac.* 30,17

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se)** RĂZIMA
(nu te) răzima: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,5
(să) razimă: *ind. prez. 3.sg.* 10,4; 30,28

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se)** RĂDICA
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 14,34; 29,4
(nu) rădica: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,5
(să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,25
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,32

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) RĂDICAT, -Ă
rădicate: *f. pl. nom.* 30,13

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar.) **(a se)** RĂSIPI
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11; 29,18
răsipescu(-să): *ind. prez. 3.pl.* 15,22
va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,25
răsipește: *ind. prez. 3.sg.* 18,9; 20,8; 20,26; 25,23
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,20
răsipesc: *ind. prez. 3.pl.* 29,8

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. nom.* 22,7

ROD: s.n.; var. ROADĂ: s.f.
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 1,31; 3,14; rezum. cap.11; 15,6; 18,20, 21
rodurilor: *s.n pl. gen.* 3,9
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 8,19; 10,16; 12,14; 13,2; 27,18; 31,16, 31
roada: *s.f. sg. nom./ac.* 11,30; rezum. cap.18; 18,20
roduri *pl. ac.* 16,8

ROȘIRE: s.f.
roșirea: *sg. nom.* 23,29

ROUĂ: s.f.
roo: *sg. ac.* 3,20
roao: *sg. ac.* 19,12

RUDENIE: s.f.
rudenii *pl. ac.* 11,17

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 28,27
am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,7

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciuni: *pl. ac.* 18,23
rugăciunea: *sg. nom.* 28,9

RUGĂMINTE: s.f.
rugămintei: *sg. dat.* 6,35

RUGINĂ: s.f. „substanță brun-roșcată, sfărâmicioasă, formată prin oxidare pe obiecte de fier"; „rugină a spiritului" (cf. lat. *rōbīgō*,

-inis (fig.) „rugină (crustă) a spiritului, formată prin inactivitate sau năravuri înrădăcinate”
rugina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,4

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) (a) RUMPE
rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 15,1

RUPT, -Ă: adj.
ruptă: *f. sg. nom.* 25,26

(a se) RUȘINA: v. I „a fi cuiva rușine”; (Înv.) „a umili”
va **rușina:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34
rușinează: *ind. prez. 3.sg.* 13,5; 28,7; 29,15
(să) va **rușina:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5

RUȘINE: s.f.
rușinii: *sg. gen.* 10,5
rușine: *sg. ac.* 10,14; 18,13
rușinea: *sg. nom.* 18,3

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. ac., în sintagma sabiia de doao părți* „sabia cu două tăișuri” 5,4
sabiia: *sg. ac.* 12,18
sabii: *pl. nom./ac.* 22,5; 30,14
sabie: *sg. nom.* 25,18

SAȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) SAȚIU
saț: *sg. ac.* 3,10

SĂCULEȚ: s.n.
săculețului: *sg. gen., în sintagma* ***pietrile săculețului*** „greutățile de cântărit” 16,11

(a) SĂDI: v. IV
au **sădit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 31,16

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. nom.* 7,23
săgeată: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,18
săgeți: *pl. ac.* 26,18

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. nom.* 14,11

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
săltează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,14; 23,24, 25
săltând: *gerunziu* 7,22
săltând: *gerunziu* 8,30, 31
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16
sălteaze: *conj. prez. fără să 3.sg.* 24,17

SĂLTARE: s.f.
săltarea: *sg. nom.* 20,29

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom.* 11,21

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom./ac.* 3,8; 4,22; 12,18; 13,17
sănătatea: *sg. nom.* 14,30; 16,24; 29,1

(a) SĂPA: v. I
vei **săpa:** *ind. viit.I. 2.sg.* 2,4
sapă: *ind. prez. 3.sg.* 16,27; rezum. cap.26; 26,27
sape: *conj. prez. fără să 3.pl.* 30,17

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 10,15; 22,7; 23,10; 29,7
săracul: *s.m. sg. nom./ac.* 12,9; rezum. cap.13; 14,20, 21, 31; 17,5; 18,23; rezum. cap.19; 19,1, 17, 22; rezum. cap.22; 22,2, 16; rezum. cap.28; 28,6; rezum. cap.29
sărac: *s.m. sg. ac.* 13,7; rezum. cap.19; rezum. cap.28
(cel) sărac: *s.m. sg. nom./ac.* 13,9; rezum. cap.17; 19,4; 28,11; 29,13; 31,20
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.15; 15,15; rezum. cap. 18; rezum. cap.21; 21,13; 22,9, 22; 28,27; 31,5, 9
săracii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.23
săraci: *s.m. pl. ac.* 28,3, 8
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 29,14; 30,14
sărac: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen* rezum. cap.13; 19,7; 22,22; 28,3, 15

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcia: *sg. nom.* 6,11
sărăciia: *sg. nom./ac.* 10,15; 31,7
sărăcie: *sg. nom.* 13,18

(a) SĂRUTA: v. I
sărută: *ind. prez. 3.sg.* 7,13
va **săruta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 24,26

SĂRUTARE: s.f.
sărutări: *f. pl. ac.* 27,6

SĂTUL, -Ă: adj.
sătul: *n. sg. nom.* 27,7

(a se) SĂTURA: v. I
(să) **vor sătura:** *ind. viit.I. 3.pl.* 1,31
să **sature:** *conj. prez. 3.sg.* 6,30
(să) va **sătura:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11; 13,2; 28,19; 30,22
vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,20
(te) saturã: *imperativ 2.sg.* 20,13
săturându(-te): *gerunziu* 25,16
săturându(-să): *gerunziu* 25,17
(să) satură: *ind. prez. 3.sg.* 30,16

SĂTURAT, -Ă: adj.
săturat: *m./n. sg. nom.* rezum. cap.27; 30,9

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
săvârșașate: *ind. prez. 3.sg.* 16,30
(să) va săvârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 5,20
sinul: *sg. ac.* 6,27
sân: *sg. ac.* 16,33; 17,23; 21,14

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 1,11, 16; 6,17; 30,33
sângelui: *sg. gen./dat.* 1,18; 12,6
sângele: *sg. ac.* 28,17
sângiurilor: *pl. gen.* rezum. cap.29; 29,10
sânge: *sg. ac., în sintagma* ***sugătoriul de sânge/sugători de sânge*** rezum. cap.30; 30,15

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,30

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 9,14; rezum. cap.20
scaunul: *sg. nom.* 16,12; rezum. cap.20
scaunul: *sg. ac., în sintagma* ***scaunul*** *judecății* 20,8

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,11; 26,20
va **scădea:** *ind. viit.I. 3.sg.* 29,18

(a) SCĂPA: v. I
scapă: *imperativ 2.sg.* 6,5
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,13; 19,5

SCÂRNAV, -Ă: adj.
scârnavă: *f. sg. ac.* 7,13

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
să schimbe: *conj. prez. 3.pl.* 31,5

(a se) **SCOATE:** v. III
să (te) scoţi *conj. prez. 2.sg.* 2,12
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35; 18,22; 20,5
(să) va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,32
scoate: *imperativ 2.sg.* 24,11
(nu) scoate: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,8
scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; 29,11

SCORŢIŞOARĂ: s.f.
scorţişoară: *sg. ac.* 7,17

(a) SCRIE: v. III
scrie: *imperativ 2.sg.* 3,3; 7,3
scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
am **scris:** *ind. pf.c. 1.sg.* 22,20

(a se) **SCULA:** v. I
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28; 28,28
(te) vei scula: *ind. viit.I. 2.sg,* 6,9
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg.* 11,27
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,16, 22
sculându(-se): *gerunziu* 27,14
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,28

SCUMP, -Ă: adj./s.
scumpă: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,13; 24,4
(mai) scumpă: *adj. f. sg. nom.* 3,15; 16,16
scump: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 6,26; 17,27; 20,15
(ceale mai) scumpe: *adj. n. pl. ac.* 8,11
scumpă: *adj. f. sg. nom./ac., în sintagma* ***piatra scumpă/piatră scumpă*** 8,19; 17,8
scumpe: *adj. f. pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 20,15
scumpului: *s.m. sg. gen. (redundant, cu prep.* ***a + tot +*** *art. hot. -lui)* 1,19

(a se) **SCURTA:** v. I
(să) vor scurta: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,27

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 13,3; 23,1
samă: *sg. ac.* 18,3
seamă: *sg. ac.* 29,19

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 16,15

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. şi reg.) **SĂC, SACĂ**
sacă: *f. sg. nom.* rezum. cap.17; 17,1

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
va săcera: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişu: *sg. ac.* 6,8; 10,5; rezum. cap.25; 30,25
săcerişul: *sg. nom.* 6,11
săcerişului: *sg. gen.* 25,13
săceriş: *sg. ac.* 26,1

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA;** (Înv. şi rar) **(a) SĂMÂNA**
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 6,14, 19; 11,18; 22,8
vor sămăna: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
samănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

SEMN: s.n.
seamne: *pl. ac.* 23,21

SETOS, -OASĂ: adj.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ**
sătios: *n. sg. dat.* 25,25

SFADĂ: s.f.
sfăzile: *pl. ac.* 15,18

SFADNIC, -Ă: adj.
sfadnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.15

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 1,25; 2,11; 3,21; 8,14; 11,13; 12,20; 19,20; 20,5; 31,13
sfatului *sg. gen./dat.* 1,30; rezum. cap.19
sfaturile: *pl. nom./ac.* 1,31; 12,5, 15
sfat: *sg. nom./ac.* 8,12; rezum. cap.13; 13,10, 16; 15,22; 21,30; 26,26
sfaturi: *pl. nom./ac.* 11,14; 20,18; 24,6; 27,9

SFĂDITOR, TOARE: adj.
sfăditoare: *f. sg. ac.* 21,19

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se)** SFĂRMA
(să) va sfărma: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15

SFÂNT, -Ă: s.m./f.
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 2,8; rezum. cap.20; 30,3
(celor) sfinte: *s.n pl. gen* 9,10
(cei) sfinţi: *s.m. pl. ac.* 20,25

(a se) **SFÂRŞI:** v. IV
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,21
sfârşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,10

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom.* 22,4

SFETNIC: s.m.; var. (Înv.) **SFEATNIC**
sfeatnici: *pl. nom.* 15,22

SILIT, -Ă: adj.
silit: *m. sg. nom.* 30,9

SILITRĂ: s.f.; var. (Înv.) **SALITRU**
salitru: *sg. ac.* 25,20

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
sâlnicie: *sg. ac.* 22,22

(a) SIMŢI: v. IV
va sâmţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3
am simţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,35
va simţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,21

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 5,17; 9,12

SLAB, -Ă: adj.
slab: *n. sg. nom.* 30,25

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom.* 19,11; 22,4; 25,2; rezum cap.26; 26,1
slavă: *sg. nom./ac.* 21,21; 25,27; 28,12

slava: *sg. nom., în sintagma* ***slava lui Dumnezeu*** rezum. cap.25; 25,2

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj./s.m./f.
slăbănoagă: *adj. f. sg. nom.* 10,4; 12,24
[cel] slăbănog: *s.m. sg. nom.* 18,9

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănogit: *m. sg. nom.* 19,15

(a) SLĂBI: v. IV
(nici) slăbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,11

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. ac.* 18,14

(a se) SLĂVI: v. IV
a **(să) slăvi:** *inf. prez.* 18,12

SLĂVIT, -Ă: adj./s.
(cel) slăvit: *s.m. sg. ac.* 12,9
slăvit: *adj. m. sg. nom.* 25,6, 14

(a se) **SLOBOZI:** v. IV
(nu) slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,6
să slobozi: *conj. prez. 2.sg.* 4,13
a **(să)** slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.6
(te) slobozi: *imperativ 2.sg.* 6,3
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 17,14; 19,15
a **slobozi:** *inf. prez.* 24,11
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,25

SLUGĂ: s.f.
slugi: *sg. dat.* 14,15
sluga: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; rezum. cap.29; 29,19, 21; rezum. cap.30; 30,10
slujii: *sg. dat.* 19,10
slugă: *sg. ac.* 30,22

(a se) SLUJI: v. IV
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,29; 12,24
slujind: *gerunziu* 23,21
a **(să) sluji:** *inf. prez.* rezum. cap.24

SLUJITOR: s.m..
slujitoriul: *sg. nom.* 14,35
slujitorii: *pl. ac.* 29,12

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicile: *pl. ac.* 9,3
slujnicilor: *pl. dat. adn.* 27,27
slujnică: *sg. ac.* 30,23
slujnicilor: *pl. dat.* 31,15

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. nom.* 11,2; 15,33
smereniii: *sg. gen.* rezum. cap.15

(a se) **SMERI:** v. IV
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25
a **(să) smeri:** *inf. prez.* 16,19
(să) smereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
să smerească: *conj. prez. 3.sg.* 25,7

SMERIN, -Ă: s.m./f.
(cei) smerini: *s.m. pl. ac.* 16,19

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. ac.* 29,23

SMERIT, -Ă: s.m./f.
(cel) smerit: *s.m. sg. ac.* 29,23

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 15,19; 22,25

SMOCHIN: s.m.
smochin: *sg. ac.* 27,18

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* (cf. lat. *sortem*) 1,14
sorţile: *pl. nom.* 16,33
soartea: *sg. ac.* 18,18

SOCIETATE: s.f.; var. (Înv.) **SOŢIETATE**
soţietate: *sg. ac.* 18,24

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu socoteală*** rezum. cap.13
socoteale: *pl. ac.* rezum. cap.14

(a se) **SOCOTI:** v. IV
(nu) socoti: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,2
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,21; 12,26; 14,15
socoteaşte: *imperativ 2.sg.* 6,6; 23,7; 27,23
socotesc: *ind. pez. 3.pl.* 7,7; 10,32; 28,5
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,28
socotit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,16, 27

SOCOTIT: s.n.
socotit: *sg. ac., în sintagma bani de socotit* 20,17

SOL: s.m.
solul: *sg. nom.* 13,17; 25,13; 25,25; rezum. cap.26
solii: *sg. nom.* 16,14
sol: *sg. ac.* 26,6

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom./ac.* 3,24; 4,16; 6,9; rezum. cap.20; 20,13
somn: *sg. ac.* 6,4; 19,15

SOMNOROS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. şi rar) **SOMNUROS, -OASĂ**
somnuros: *m sg. ac.* 23,34
somnoros: *m. sg. dat.* rezum. cap.24

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom.* 7,4

SPAIMĂ: s.f.
spaima: *sg. nom.* 10,15, 29
spaimă: *sg. nom.* 21,15

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 26,3

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(nu te) spăimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,25
spăimântează: *ind. prez. 3.sg.* 6,13
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,30

(a) SPĂLA: v. I
-i spălat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,12

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzura: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 21,2

SPIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **SPINE**
spini: *pl. ac.* 15,19

spinii: *pl. nom.* 24,31
spinele: *sg. ac.* 26,9

SPOIT, **-Ă**: adj. (aici despre cuvinte) „fals"
spoite: *n. pl. ac.* 29,5

(a) SPORI: v. IV
va **spori**: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12
sporește: *ind. prez. 3.sg.* 15,28; 17,10
să **sporească**: *conj. prez. 3.sg.* 22,16

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. nom./ac.* 1,32; 4,9; 14,23; rezum. cap.29; 29,2

(a) SRPIJINI: v. IV
va sprijini: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,35; 28,17, 27; 29,23
sprijinește: *ind. prez. 3.sg.* 18,14
au sprijinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,12

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* 6,19; 29,24

(a) SPURCA: v. I
spurcă: *ind. prez. 3.sg.* 10,9

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunile: *pl. ac.* 30,12

(a) STA: v. I
a **sta**: *inf. prez.* 7,11
stând: *gerunziu* 8,2
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,7
va **sta**: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29
să stai: *conj. prez. 2.sg.* 25,6
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 30,31

STAT: s.n.
stat: *sg, nom.* rezum. cap.14

STĂPÂN, **-Ă**: s.m./f.
stăpânului: *s.m. sg. dat. adn.* 27,18
stăpânul: *s.m. sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.30; 30,10
stăpânii: *sg. dat. adn.* 30,23

(a se) **STĂPÂNI**: v. IV
va **stăpâni**: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5; 11,29; 12,24; 18,15
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,19
stăpânește: *imperativ 2.sg.* 4,5; 16,16
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 4,7; 16,32; 19,8; 28,25
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22
stăpâni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,18
(să) stăpânească: *ind. prez. 3.sg.* 14,29
a **stăpâni**: *inf. prez.* 16,1; 19,10
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,10

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirii: *pl. ac.* 20,18

STĂPÂNITOR, **-TOARE**: s.m./f.
stăpânitoriu: *s.m. sg. nom.* 11,14; 15,32
stăpânitoriului: *s.m. sg. gen.* 16,22

STĂTĂTOR, **-TOARE**: adj. (Înv.) „neclintit"
stătătoare: *f. sg. nom.* 12,19

STÂLP: s.m.
stâlpi: *pl. ac.* 9,1

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a)** ASTÂMPĂRA

STÂNGA: s.f.
stânga: *sg. ac., în loc. prep.* ***în stânga*** 3,16
stânga: *sg. ac., în loc. adv. spre dreapta sau spre stânga* 4,27
stânga: *sg. ac., în loc. adv. de-a stânga* 4,27

(a se) STINGE: v. III
(să) **va** stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9; 20,20; 24,20; 26,20; 31,18
stânge: *ind. prez. 3.sg.* 21,14

STINS, **-Ă**: adj.
stânși: *m. pl. ac.* 26,21

(a) STOARCE: v. III
a **stoarce**: *inf. prez.* 30,33
stoarce: *ind. prez. 3.sg.* 30,33

(a) STRĂBATE: v. III
străbat: *ind. prez. 3.pl.* 5,5
va **străbate**: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,23
străbătând: *gerunziu* 7,27

STRĂDANIE: s.f.
străduniile: *pl. ac.* 20,11

STRĂIN, **-Ă**: adj./s.; var. (Înv. și pop.) STREIN, **-Ă**
streină: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,16; rezum. cap.5; 5,10; 7,5; 21,8
streine: *adj. f. sg. gen.* 6,24
streinilor: *s.m. pl. dat.* 5,9
streinii: *s.m. pl. nom.* 5,17
(cea) streină: *s.f. sg. nom./ac.* 5,20; 23,27
(cel) strein: *s.m. sg. ac.* 6,1; 20,16; rezum. cap.27; 27,13
(cei) streine: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.22
streinii: *s.f. sg. gen.* 22,14
(ceale) streine: *s.f. pl. ac.* 23,33
(celui) strein: *s.m. sg. dat.* 25,9
streinul: *s.m. sg. nom.* 27,2

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucind: *gerunziu* 4,18; 25,12
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* 17,24; 27,19
va **străluci**: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,31

STRĂLUCIT, **-Ă**: adv.
strălucit: 30,28

(a) STRĂPUNGE: v. III
va **străpunge**: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23
au străpuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,23
străpung: *ind. pre.z 3.sg.* 22,26

STRÂMB, **-Ă**: adj./adv.
strâmbă: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***mărturiia strâmbă*** „martorul mincinos" 6,19
strâmb: *adj. m. sg. nom., în sintagma martor****ul strâmb*** rezum. cap.19; 19,9
strâmb: *adv* 30,9

STRÂMT, **-Ă**: adj.
strâmt: *n. sg. nom.* 23,27

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. nom.* 1,27
strâmtoare: *sg. ac.* 11,8; 12,13

(a se) STRÂMTORA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se)** STRÂMTORI
(să) **vor strâmtori**: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,12

STRÂMTURĂ: s.f.
strâmturii: *sg. gen.* 24,10

(a se) STRÂNGE: v. III
(să) strânge: *ind. prez. 3.sg.* 5.22
vei strânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,10

va strânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,28
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 19,1; rezum. cap.21; 30,33

(a) STRICA: v. I
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,22
strică: *ind. prez. 3.sg.* 25,20; 29,4

STRICAT, -Ă: adj.
strâcat: *m. sg. nom.* 24,31

(a) STRIGA: v. I
strâgă: *ind. prez. 3.sg.* 1,21; 8,1
strâg: *ind. prez. 1.sg.* 8,4
va strâga: *ind. prez. 3.sg.* 21,13

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 21,13

(a) STROPI: v. IV
stropit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,17

SUBSUOARĂ: s.f.; var. (Înv. și rar) SUSUOARĂ
susuoară: *sg. ac.* 19,24
susoara: *sg. ac.* 26,15

(a) SUFERI: v. IV
nesuferind: *gerunziu* 7,11
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 13,8
a **suferi:** *inf. prez.* 17,14
suferi: *inf. prez. fără* **a** 27,4; 30,21

SUFLET: s.n.
sufletelor: *pl. gen.* 1,18
sufletele: *pl. nom./ac.* 1,19; 7,10; 11,30; 14,25; 15,11; rezum. cap.17; 18,8
sufletului: *sg. gen./dat.* 2,10; 3,22; 7,23; 11,17; 13,8; 14,10; 15,13; 16,24; 18,7; 19,2; 22,5, 25; 24,14; 25,25; 28,17; 29,17
sufletul: *sg. nom./ac.* 6,16, 26, 30, 32; 8,36; 10,3; 11,25; 13,2, 3, 4, 12, 19, 25; 15,30, 32; rezum. cap.16; 16,1, 17, 26, 32; 17,22; 19,8, 15, 16, 18; 20,2; 21,10, 23; 22,9, 23; 23,2, 14, 15, 19; 24,12; 25,13; rezum. cap.27; 27,7, 9; 29,10, 24; 31,6

SUGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
sugători: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***sugători de sânge*** rezum. cap.30
sugătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***sugătoriul de sânge*** 30,15

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,22; 30,4
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 25,7

(a se) SURPA: v. I
(să) surpă: *ind. prez. 3.sg.* 15,13

SUS: adv.
(mai) sus: 8,2
sus: 8,2; 25,3

Ş

ŞARPE: s.m.
şarpele: *sg. ac.* 23,32
şarpelui: *sg. gen.* 30,19

ŞCHIOP, -OAPĂ
şchiop: *s.m. sg. nom.* 26,6
şchiopul: *s.m. sg. nom.* 26,7

(a) ŞEDEA: v. II
şezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14
şade: *ind. prez. 3.sg.* 20,8
a **şedea:** *inf. prez.* rezum. cap.21; 21,9; 25,24
vei şedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,1
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,23

(a se) ŞTERGE: v. III
(să) va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,33
va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11; 20,30
ştergându-: *gerunziu* 30,20
a **şterge:** *inf. prez.* 31,3

(a) ŞTI: v. IV
neştiind: *gerunziu* 7,22; 27,1
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,1
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,19
şti: *ind. prez. 3.sg.* 7,23; 12,17; 23,7; 28,22
ştiind: *gerunziu* 9,13
au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18
(nu) şti: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,7
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 19,27
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 30,4
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 30,18

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 1,2, 22; 2,6, 10; 8,9; 9,10; 10,14; 11,9; 12,1, 23; 14,18; 15,2, 7; 19,2; 21,11; 22,12; 26,16; 27,21; 28,2; 29,7; 30,3
ştiinţa: *sg. ac., în sintagma* ***ştiinţa lui Dumnezeu*** 2,5
ştiinţii: *sg. gen.* 19,27; 23,12
ştiinţă: *sg. ac.* 22,20

ŞURĂ: s.f.
şurile: *pl. nom.* 3,10

T

TABLĂ: s.f.
tăblile: *pl. ac., în sintagma* ***tăblile inimii*** 3,3; 7,3

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* rezum. cap.25
taina: *sg. ac.* 25,9
tainã: *sg. nom.* 31,4

TALPĂ: s.f.
talpele: *pl. ac.* 6,28

TARE: adj./s./adv.
(cei prea) **tari:** *s.m. pl. ac.* 7,26
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 10,4; 12,24; 21,22
(cei) tari: *s.m. pl. nom.* 11,16; rezum. cap.16
(celui) tare: *s.m. sg. gen.* 21,5
(mai) tarele: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***mai tarele fierilor*** 30,30
(ceale) **tari:** *s.n. pl. ac.* 31,19
tari: *adj. n. pl. ac.* 15,25
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 16,32; 18,10; 24,5; rezum. cap.31; 31,10
tare: *adv.* 30,33
(prea) **tare:** *adv.* 30,33

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatâl: *sg. ac.* 3,12; 23,24
tătâni-tău: *sg. gen.* 6,20; 27,10
tatăl: *sg. nom./ac.* 10,1; 15,20; 17,21; 19,26; 20,20; 23,25; rezum. cap.30; 30,11, 17
tătâni-său: *sg. gen.* 15,5
tatălui: *sg. gen.* 19,13; 23,29

tată-tău: *sg. ac.* 23,22
tată-său: *sg. ac.* rezum. cap.28; 28,7, 24; 29,3

(a) TĂCEA: v. II
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12; 17,28
tace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.26; 26,10

(a) TĂGĂDUI: v. IV
a **tăgădui:** *inf. prez.* 20,25; 30,9
(nu) tăgădui: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,7

(a se) TĂIA: v. I
(să) taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,8

(a) TĂINUI: v. IV
tăinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,13; 12,23; rezum. cap.28
a **tăinui:** *inf. prez.* 25,2

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom./ac.* 8,14; 12,12; 14,4; rezum. cap.15; 20,29; 21,22; 24,10
tăriii: *sg. dat. adn.* 10,15
tăria: *sg. nom.* 10,29
tăriii: *sg. gen.* 14,26; 18,11
tărie: *sg. nom./ac.* 15,6; 31,17, 25

TĂTÂNE: s.m.; vezi TATĂ

(a) TÂLCUI: v. IV
tâlcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuirea: *sg. ac.* 1,6

TÂLHAR: s.m.
tâlhariul: *sg. ac.* 23,28

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tâlhărie: *sg. ac.* 21,27
tâlhăriile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.28; 28,13; 29,16

TÂNĂR, -Ă: s./adj.; var. (În v. şi reg.) TINĂR, **-Ă**
tinărului: *s.m. sg. dat.* 1,4
tinăr: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.7
tinărul: *s.m. sg. ac.* 7,13; 22,6
tinerilor: *s.m. pl. gen.* 20,29
tânărul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.22
tinăr: *adj. m. sg. ac.* 7,7

TEASC: s.n.
teascurile: *pl. nom.* 3,10

TELPIZ, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLPIZ, -Ă** (Înv. şi reg.) „(om) viclean"
tălpizu: *m. sg. nom.* 14,17

(a se) TEME: v. III
(vă) teameţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,26
teame(**-te**)**:** *imperativ 2.sg.* 3,7; 24,21
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,24
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 10,24; 13,13; 14,2, 16; rezum. cap.29; 29,25; 31,30
va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,21

TEMEI: s.n.
temeiul: *sg. ac.* 10,25

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. ac.* 8,29

TEMERE: s.f.
teamerea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***teamerea de Dumnezeu/ teamerea Domnului*** rezum. cap.3; 14,26, 27; 15,16, 27; 23,17
teamerii: *sg. gen., în sintagma teamerii de* ***Domnul*** rezum. cap.15

TINEREL, -EA: s.m./f. (Înv.) „copil"
tiner**el:** *s.m. sg. nom.* 4,3

TINEREŢE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 2,17
tinereaţele: *pl. ac.* 5,18
tinereaţe: *sg. ac.* 30,19

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) TOGMA
togma: 30,18

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) TOGMIT, **-Ă**
togmite: *n. pl. nom.* 16,24; 17,7

TOIAG: s.n.
toiagului *sg. dat.* rezum. cap.13
toiagul: *sg. nom./ac.* 14,3; 22,8; 26,3

(a se) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21
(să) trage: *ind. prez. 3.sg.* 7,22
să **(să) tragă:** *conj. prez. 3.sg.* 7,25
vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,7
să **tragă:** *conj. prez. 3.sg.* 21,12
să **tragi:** *conj. prez. 2.sg.* 23,13
trasu(-)au: *ind. pf. c. 3.ag.* 23,35
trag: *ind. prez. 3.pl.* 24,11
trage: *imperativ 2.sg.* 25,17
trage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28; 28,24

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.22

(a) TRECE: v. III
să **treci:** *conj. prez. 2.sg.* 4,15
treace: *ind. prez. 3.sg.* 7,8; 10,25; 14,16; 26,17; 27,8
să **treacă:** *conj. prez. 3.pl.* 8,29
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 9,15
a trece: *inf. prez.* 19,11
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
să **treci:** *conj. prez. 2.sg.* 22,28
am **trecut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 24,30
trecând: *gerunziu* 27,12
trec: *ind. prez. 3.pl.* 31,8

TRIMIS, -Ă: s.m./f.
trimisul: *sg. nom.* 13,17

(a se) TRIMITE: v. III
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,26; 22,21; 25,13; 31,19
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* 16,33
(să) va **trimite:** *ind. viit.I. 3.sg.* 17,11
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 26,6, 8, 18

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. nom.* 17,22

TRON: s.n; var. THRON (cf. lat. *thronus, -ī*)
th**ronul:** *sg. nom./ac.* 20,28; 25,5; 29,14

TRUFAŞ, -Ă: adj./s.
trufaşe: *adj. f. pl. nom.* 8,18
[cel] trufaşu: *s.m. sg. nom.* 21,24
trufaşul: *sg. nom.* rezum. cap.29

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom./ac.* 8,13; 16,18

TRUP: s.n.
trupul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 4,22
trupul: *sg. ac.* 5,11
trupurilor: *pl. dat.* 19,29

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) (a) TURBURA
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 11,29; 15,27

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) TURBURARE
turburare: *sg. nom.* 15,6

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) TURBURAT, -Ă
turburată: *f. sg. nom.* rezum. cap.25
turburat: *n. sg. nom.* 25,26

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 27,23; 30,27

TURN: s.n.
turn: *sg. nom.* 18,10

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* 29,4

ŢARINĂ: s.f.
ţarinele: *pl. ac.* 13,23
ţarina: *sg. nom./ac.* 23,10; rezum. cap.24; 24,27, 30; 31,16

ŢÂŢÂNĂ: s.f.
ţâţânile: *pl. ac., în sintagma* ***ţâţânile lumii*** 8,26
ţâţâna: *sg. ac.* 26,14

(a) ŢESE: v. III
ţăsut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,16

(a se) ŢINE: v. III; var. (a se) ŢINEA: v. II
ţiind: *gerunziu* 2,8
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11; 3,18; 4,6
ţâne: *imperativ 2.sg.* 4,13, 23
să ţie: *conj. prez. 3.pl.* 5,2
ţine: *imperativ 2.sg.* 6,20; 7,2
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 16,17; 18,22; 24,12; 25,10; 27,16, 18; 29,11
să (să) ţie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,18
să ţii: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.25
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* 27,16
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4

U

(a se) UCIDE: v. III
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,32; 23,28
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,26
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,16
ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.21; 21,25
a ucide: *inf. prez.* 22,13

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 19,18

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaşului: *sg. dat. adn.* 28,24

UCIGĂTOR, -TOARE: adj.
ucigătoare: *n. pl. nom.* 19,29

UGER: s.n.
ugerile: *pl. nom./ac.* 5,19; 30,33

(a se) UITA: v. I
să (să) uite: *conj. rpez. 3.sg.* 1,24
(să) uită: *ind. prez. 3.sg./pl* 2,18; 27,19
(nu) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,1; 4,5
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,6
să uite: *conj. prez. 3.pl.* 31,5, 7

ULIŢĂ: s.f.
uliţă: *sg. ac.* 1,20; 7,8, 12
uliţe: *pl. ac.* 5,16
uliţelor: *pl. gen.* 22,13

(a) UMBLA: v. I; var. (Înv. şi reg.) (a) ÎMBLA
îmblă: *ind. prez. 3.sg.* 13,20
să umbli: *conj. prez. 2.sg.* 1,15
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,13; 5,6; 6,12; 7,8; 10,9; 11,13, 20; 14,2; 15,33; 16,18; rezum. cap.19; 19,1; 20,7, 19; 28,6, 18, 26; 30,29
să umbli: *conj. prez. 2.sg.* 2,20; 22,24
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,23; 6,22
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 6,28
umblu: *ind. prez. 1sg.* 8,20
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 9,6

UMFLAT, -Ă: adj.
umflate: *f. pl. nom.* rezum. cap.26; 26,23

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) (a se) UMPLEA: v. II; (a se) ÎMPLE
împluse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 24,31
umplea-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,13
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10; 12,21; 24,4
să (să) umple: *conj. prez. 3.pl.* 5,10
umplu: *ind. prez. 1.sg.* 8,21
(să) va **umplea:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14; 14,14; 18,20; 20,17; 28,19
umple: *ind. prez. 3.sg.* 13,25
(să) umplu: *ind. prez. 3.pl.* 27,20

UNGERE: s.f. (aici) „ulei parfumat"
ungerea: *sg. ac.* 27,9

UNGHEŢ: s.n.
undeţu: *sg. ac.* 7,8
undeţul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,9; rezum. cap.25; 25,24

UNGHIRE: s.f. „colţ"
unghiri: *pl. ac.* 7,12

UNIRE: s.f. „credinţă sinceră" (cf. lat. *simplicitās, -ātis*)
unirea: *sg. nom./ac.* 11,3; 19,1; 20,7; 28,6
unire: *sg. ac.* rezum. cap.19

UNIT, -Ă: adj./s./adv. „sincer în credinţa sa" (cf. lat. *simplex, simplicis*)
(cei) uniţi: *s.m. pl. nom./ac.* 2,21; 3,32; 28,10
unitului: *s.m. sg. gen* 10,29; 11,5
(cel) unit: *s.m. sg. ac.* 29,10
unit: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.28
unit: *adv.* 28,18

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 30,33

UNTDELEMN: s.n.; var. UNT-DE-LEMN
untul-de-lemn: *sg. ac.* 5,3
untdelemn: *sg. nom./ac.* 21,20; 27,16

URĂ: s.f.
ura: *sg. ac.* 26,26

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) URĂCIUNE
urăciune: *sg. nom./ac.* 3,32; rezum. cap.10; 11,1; 12,22; 15,9; 16,5; 20,23; 24,9
urâciunea: *sg. nom.* 15,26

URÂCIOS, -OASĂ: adj.
urâcios: *m. sg. nom.* 14,17, 20
urâcioasă: *f. sg. ac.* 30,23

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. nom.* 10,12
urâre: *sg. ac.* 15,17

URÂT, -Ă: adj.
urâtă: *f. sg. nom.* 11,20
urâte: *f./n. pl. nom.* 15,8; 20,10; 21,27
urâţi: *m. pl. nom.* 16,12
urâţ: *m. pl. nom.* 17,15

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom./ac.* 2,2; 4,20; 5,1, 13; 10,18; 15,31; 18,15; 20,12; 21,13; 22,17; 25,12
ureachiia: *sg. ac.* rezum. cap.21
urechile: *pl. nom./ac.* 23,9, 12; 26,17; 28,9

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom.* rezum. cap.16; 16,14; 21,14; 29,8
urgie: *sg. ac.* 29,22

(a se) URGISI: v. IV
urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,16; 11,12; 14,21; 15,20; 15,32; rezum. cap.17; 17,5; 28,27; 29,1; 30,17
urgisesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.29; 29,27
vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7; 23,9; 24,24
va fi urgisit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
(să) urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,2
(nu) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,22
va fi urgisită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 28,9

URGISITOR, -TOARE: s.m./f.
urgisitorilor: *s.m. pl. gen.* 13,15

URGIRE: s.f.
urgirea: *sg. nom.* 1,32

URIAŞ, -Ă: s.m./f.
uriaşii: *s.m. pl. nom.* 9,18
urieşilor: *s.m. pl. gen.* 21,16

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 8,36; 29,10
vor urî: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,22
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,29; 19,7
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,12
ureaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 6,16; 8,13; rezum. cap.12; 12,1; 13,5, 24; 15,10, 27; 27,6; 28,16; 29,24
urăsc: *ind. prez. 1.sg.* 8,13
să urască: *conj. prez. 3.sg.* 9,8; 25,17

(a) URMA: v. I
neurmând: *gerunziu* 25,14
să urmeze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
urmează: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 7,22; 10,4; 12,11; 15,27; 18,3; 19,7; 21,21; 28,19; 29,23
a urma: *inf. prez.* rezum. cap.3
(nici) urma: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,31
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20; 21,11; 29,1
urmază: *ind. prez. 3.sg.* 15,9
urmă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

URMARE: s.f.
urmarea: *sg. nom.* 11,19

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***ceale mai de pre urmă/cel mai de pre urmă/cea mai de pre urmă*** 5,4, 11; 14,12, 13; 15,24; 16,25; 19,20; 23,18; 24,14; 31,10, 25
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 20,21; 23,32

URS: s.m.
urs: *sg. nom.* 28,15

URSOAIE: s.f.
ursoaiei: *sg. dat.* 17,12

URŞINIC: s.n.
urşinic: *sg. nom.* 31,22

URZICĂ: s.f.
urzicile: *pl. nom.* 24,31

(a) USCA: v. I
usucă: *ind. prez. 3.sg.* 17,22

USPĂŢ: s.n.; vezi OSPĂŢ

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. nom./ac.* 5,8; 8,34; 9,14; 17,19; 26,14
uşi: *pl. ac.* 8,3

UŞOR: s.m.
uşorii: *pl. ac.* 8,34

V

VARA: adv.
vara: 6,8; 10,5; 20,4; 26,1

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 10,13; 23,13, 14; 29,15

VAS: s.n.
vas: *sg. nom./ac.* 20,15; 26,23
vasul: *sg. nom.* 25,4

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea"
vasiliscul: *sg. ac.* 23,32

(a se) VĂDI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) (a se) VEDI
(să) vedeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
vădesc: *ind. rpez. 3.pl.* 24,25
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,12
(să) va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,19
să (te) vădeşti: *conj. prez. 2.sg.* 30,6

VĂDITOR, TOARE: s.m./f. (Înv. şi rar) „acuzator"
văditoriul: *s.m. sg. nom.* 18,17

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: *sg. gen.* 15,25

(a se) VĂRSA: v. I
a vârsa: *inf. prez.* 1,16
varsă: *ind. prez. 3.pl.* 6,17

vărsându(-să): *gerunziu* 18,4
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,32

(a) VĂTĂMA: v. I
vătăma(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36
vatămă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 26,19

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: adj.
vătămătoare: *f. pl. ac.* 1,22

(a se) VÂNA: v. I
vânează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 5,22; 6,26
vânatu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,2
a vâna: *inf. prez.* 7,10
vânatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21

VÂNĂ: s.f.
vână: *sg. nom.* 25,26

VÂNĂTARE: s.f.
vânătarea: *sg. nom.* 20,30

VÂNĂTOR: s.m.
vânătoriului: *sg. gen.* 6,5

VÂNT: s.n.
vânturi: *pl. ac.* 10,4; 11,29
vânt: *sg. nom.* 25,14
vântul: *sg. nom./ac.* 25,23; 27,16

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 8,2

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac.* 17,22

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 11,31; 15,11; 16,5; rezum. cap.21; 26,12; 28,23; 29,20
(mai) vărtos: *adv.* 21,3
vărtos: *adj. m. sg. nom.* 24,5
vărtoasă: *adj. f. sg. ac.* 28,14
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 29,1

VEAC: s.n./s.m.
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***din veaci*** 8,23
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 10,30; 12,19; 29,14

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinului: *s.m. sg. gen.* 24,28; 25,17
vecinul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.27; 27,10

(a se) VEDEA: v. II
vază: *conj. prez. 3.pl.* 4,25
văz: *ind. prez. 1.sg.* 7,7
a vedea: *inf. prez.* 7,15; 20,12
(să) veade: *ind. prez. impers./3.sg.* 14,12; 16,25; 21,2; 30,12
veade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; 24,12
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,3; 25,8; 31,18
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,29; 26,12; 29,20
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,28
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,33; 29,16
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 24,18
văzând: *gerunziu* 24,32; 27,12
să (să) vază: *conj. prez. impers.* 26,5

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 20,8; 30,1; 31,1

(a) VENI: v. IV
vino: *imperativ 2.sg.* 1,11; 7,18
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27; 6,11, 15; 10,24; 24,25, 34; 26,2; 28,22; 29,1
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
veni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,4
veniți: *imperativ 2.pl.* 9,5
vine: *ind. prez. 3.sg.* 13,12; 18,17; rezum. cap.24
venind: *gerunziu* 18,3

VENIN: s.n.
veninul: *sg. ac.* 23,32

VERDE: adj.
vearde: *f. sg. ac.* 11,28
verzi: *f. pl. nom.* 27,25

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,14
(te) veselește: *imperativ 2.sg.* 5,18
veselește: *ind. prez. 3.sg.* 10,1; 13,9; 15,13, 20, 30; 29,3
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25; 17,21; 23,24; 29,2
veselește(-să): *ind. prez. 3.sg.* 15,23
(să) veselește: *ind. prez. 3.sg.* 17,5; 27,9
veselește: *imperativ 2.sg.* 27,11

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* rezum. cap.3; 18,22
veselia: *sg. nom./ac.* 10,28; 16,15
veseliia: *sg. nom.* rezum. cap.19; 19,12

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom.* 15,30

(a) VESTI: v. IV
vesteaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,20, 21
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,6
au vestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,28

VEȘMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. nom.* 6,27
văjmântul: *sg. ac.* 20,16; 27,26
văjmânt: *sg. ac.* 25,20; 30,4
vășmântul: *sg. ac.* 27,13

VEȘNIC, -Ă: adj./adv.; var. (În v. și rar.) **VEACINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. nom.* rezum. cap.8
veacinic: *n. sg. ac.* 10,25

VIAȚĂ: s.f.
vieții: *sg. gen.* 2,19; 3,2, 18; 4,10; 5,6; 6,23; 9,11; 10,11, 17; 13,14; 14,27; 15,10, 24, 31; 16,22; 31,12
viața: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 4,13, 23; rezum. cap.9; 11,19; 12,28; 16,15; 18,21; 22,4
viață: *sg. nom./ac.* 3,22; 19,23; 21,21; 28,2
viiață: *sg. nom./ac.* 4,22; 10,16
viiața: *sg. nom./ac.* 8,35; 14,30
vieții: *sg. gen., în sintagma* ***lemnul vieții*** 11,30; 13,12; 15,4

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleană: *adj. f. sg. nom.* 11,1; 20,23
viclean: *adj. m. sg. nom./dat.* 12,16, 23; 14,5, 15
vicleane: *adj. n. pl. nom.* 13,13
vicleanele: *adj. antep. f. pl. ac.* 27,6
(cel) viclean: *s.m. sg. nom.* 11,9; 14,25; 22,3
vicleanului: *s.m. sg. gen.* 14,8
vicleanul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.22

VICLEȘUG: s.n.
vicleșuguri: *pl. ac.* 1,18; 26,24, 25
vicleșugului: *sg. gen.* rezum. cap.11
vicleșug: *sg. ac.* 11,13; 20,19

VIE: s.f.
vii: *sg. gen.* 1,31
via: *sg. ac.* 24,30
vie: *sg. ac.* 31,16

VIERME: s.m.
viermele: *sg. ac.* 25,20

VIERS: s.n.
viersuri: *pl. ac.* 25,20

(a) VIEȚUI: v. IV
voiu viețui: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,2

VIFOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **VIHOR**
viforul: *sg. ac.* 1,27
vihor: *sg. ac.* 10,25
vihorul: *sg. ac.* 16,15
vihorului: *sg. dat.* 28,3

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *adj. f. sg. nom./ac.* 13,13; 27,1
(celor) viitoare: *s.n. pl. gen.* 24,20

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 3,10; 23,30, 31; rezum. cap.31; 31,4, 6
vinul: *sg. nom./ac.* 4,17; 9,2, 5; rezum. cap.20; 20,1; 21,17
vinului: *sg. gen.* 12,11
vinurile: *pl. ac.* 23,35

VINĂ: s.f.
vina: *sg. nom.* 6,30

(a) VINDE: v. III
vând: *ind. prez. 3.pl.* 11,26
(nu) vinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,23
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,24

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. ac.* 6,15

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* 26,18

VISON: s.n. (Înv.) „țesătură fină de in"; (Prin ext.) „obiect de îmbrăcăminte confecționat din vison"
vison: *sg. nom.* 31,22

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 8,21

VIȚEL: s.m.
viței: *sg. ac.* 15,17

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 1,12; 4,4; 7,2; 15,27
vii: *m. pl. nom.* 9,6

(a) VOI: v. IV
voiu: *ind. prez. 1. sg.* 8,6

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom.* 11,1, 20; 16,13; 29,15
voia: *sg. nom., în sintagma* ***voia Domnului*** 19,21

VORBĂ: s.f.
vorbele: *pl. ac.* 4,20; 6,2
vorbă: *sg. ac.* 10,19
vorbe: *pl. ac.* 23,8

(a) VORBI: v. IV
va vorbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,23

VRAJBĂ: s.f.
vrăjbi: *pl. ac.* 6,19; 20,3
vrăjbile: *pl. ac.* 10,12; 17,19; 26,21
vrăjbilor: *pl. dat.* 18,6
vrajbe: *pl. nom.* 23,29
vrajbei: *sg. dat.* rezum. cap.26
vrăjbii: *sg. dat.* 26,17
vrajbele: *pl. ac.* 29,22; 30,33

VRĂJITOR, -TOARE: s.m./f.
vrăjitoriului: *s.m. sg. gen.* 23,7

(a) VREA: v.
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 13,4; 18,1; rezum. cap.28
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,4; 21,7, 25
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,1
ai vrea: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,23

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednice: *n. pl. ac.* 12,4
vreadnic: *m. sg. nom.* 18,1, 13; 25,10

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. nom.* 14,28; 20,29
vredniciii: *sg. gen.* 16,31

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea/în vreamea sa*** „la momentul potrivit" 5,19; 6,14; 8,30; rezum. cap.17; 17,17; 18,1; 25,10
vreame: *sg. ac.* 13,13

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 1,11, 17; 3,30; 26,7

(a se) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9; 15,31
(să) va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,23
zăbovesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,30
zăbovește: *ind. prez. 3.sg.* 30,28

ZĂBOVIRE: s.f.
zăbovirile: *pl. ac.* 12,11

ZĂBREA: s.f.
zăbreale: *pl. ac.* 7,6

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,19

ZĂLOG: s.n.
zălog: *sg. ac.* 20,16; 27,13

(a) ZĂMISLI: v. IV
eram zămislită: *pasiv ind. imp. 1.sg.* 8,24

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzii: *sg. gen.* 25,13; 31,21

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZBURA: v. I
vor zbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,5
zboară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 26,2

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
zburătoare: *adj. f. sg. dat.* 10,4
(cea) zburătoare: *s.f. sg. nom.* 26,2

(a se) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4
a (să) zdrobi: *inf. prez.* 18,12
să zdrobești: *conj. prez. 2.sg.* 22,22

ZGĂU: s.n.
zgăului: *sg. gen., în sintagma* ***gura zgăului*** „uterul femeii" 30,16

ZI: s.f.
zilelor: *pl. gen.* 3,2, 16
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la zi*** 4,18
zi: *sg. ac.* 6,34; 21,31; 27,15
zioa: *sg. nom./ac.* 7,9, 18, 20; 11,4; 16,4; 24,10; 25,13, 19, 20; rezum. cap.27; 27,1, 10; 31,25
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 8,30, 34
zilele: *pl. nom./ac.* 9,11; rezum. cap.15; 15,5; 28,16; 31,12
zile: *pl. ac.* 10,27
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa*** 21,26; 23,17

(a se) ZICE: v. III
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11
zicând: *gerunziu* 1,21; 7,13; 8,3
(nu) zice: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,28; 20,22; 24,29
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 4,4
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,11; 18,2; 23,35; 24,12
zic: *ind. prez. 1.sg.* 6,3
zi: *imperativ 2.sg.* 7,4
zice: *inf. prez. fără* **a** rezum. cap.20; 20,9
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; 20,14; rezum. cap.22; 22,13; 26,13, 19; 28,24; 30,1, 15, 16, 20
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7
zic: *ind. prez. 3.pl.* 24,24; 30,15
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,33
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 25,7
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* 28,2
zici: *ind. prez. 2.sg.* 29,19
să zic: *conj. prez. 1.sg.* 30,9

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 18,11; rezum. cap.25; 25,28
zidurile: *pl. ac.* 18,19

(a se) ZIDI: v. IV
zidindu-: *gerunziu* rezum. cap.9
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1
zidește: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,3
să zidești: *conj. prez. 2.sg.* 24,27

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. ac.* 14,1

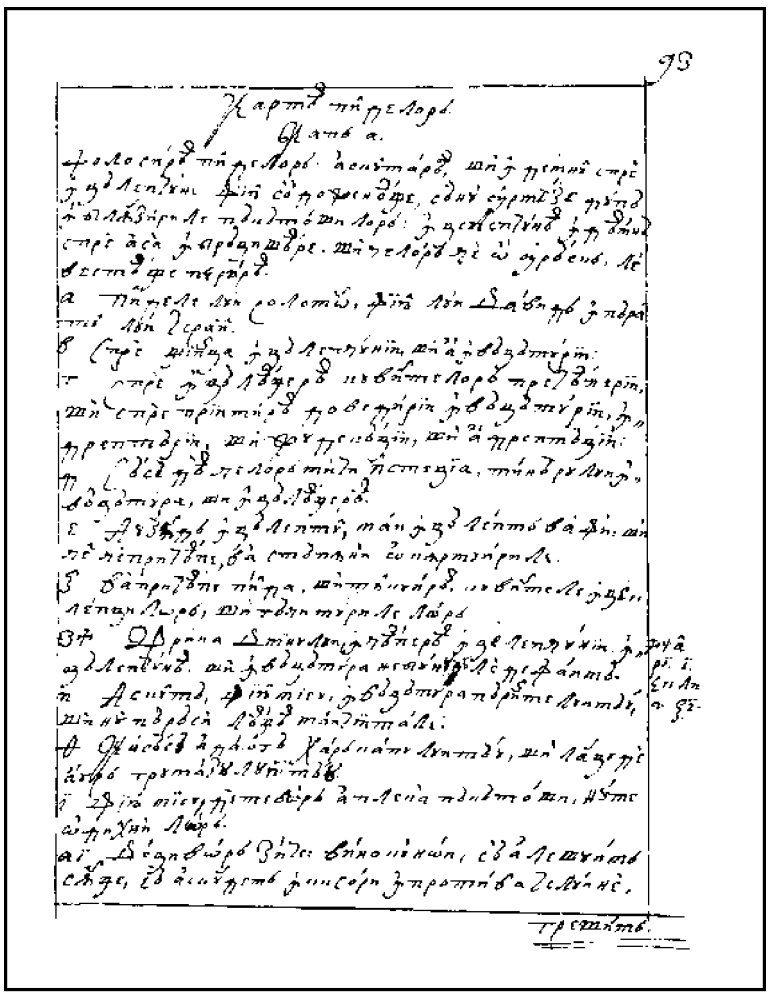

163r

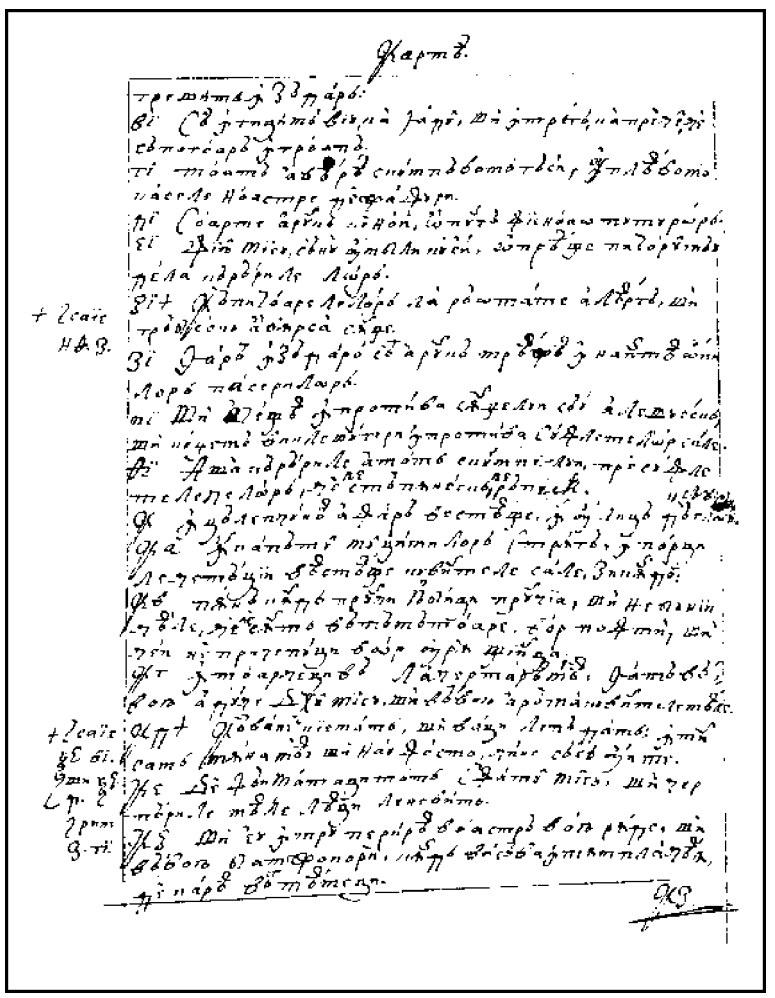

163v

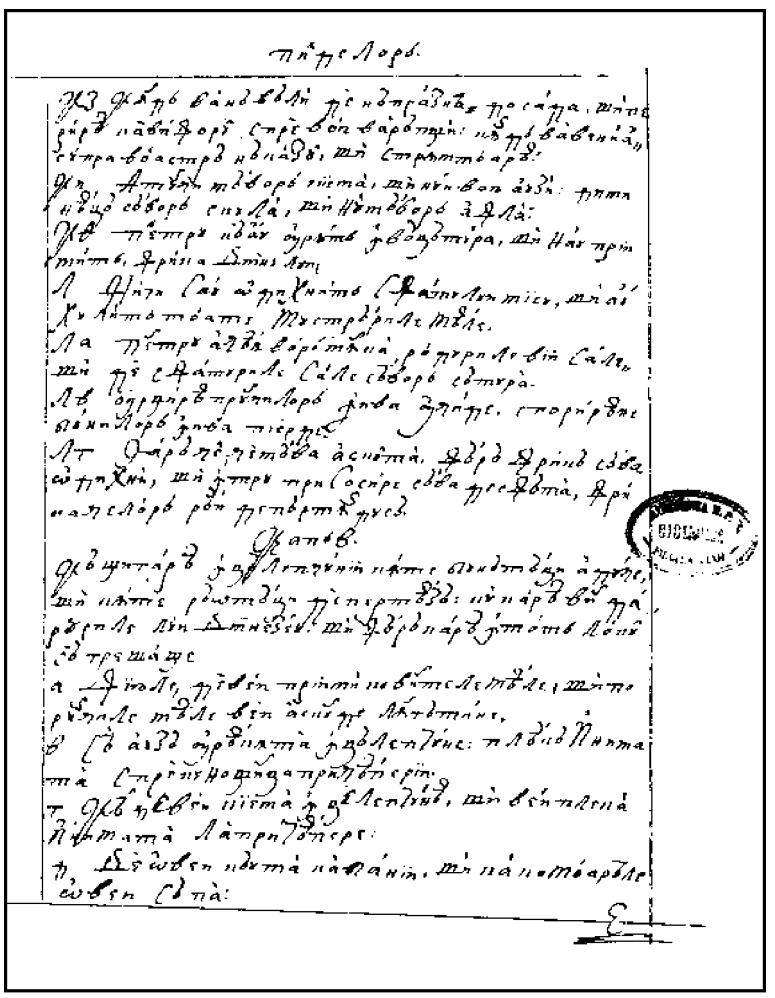

164r

CARTEA PILDELOR

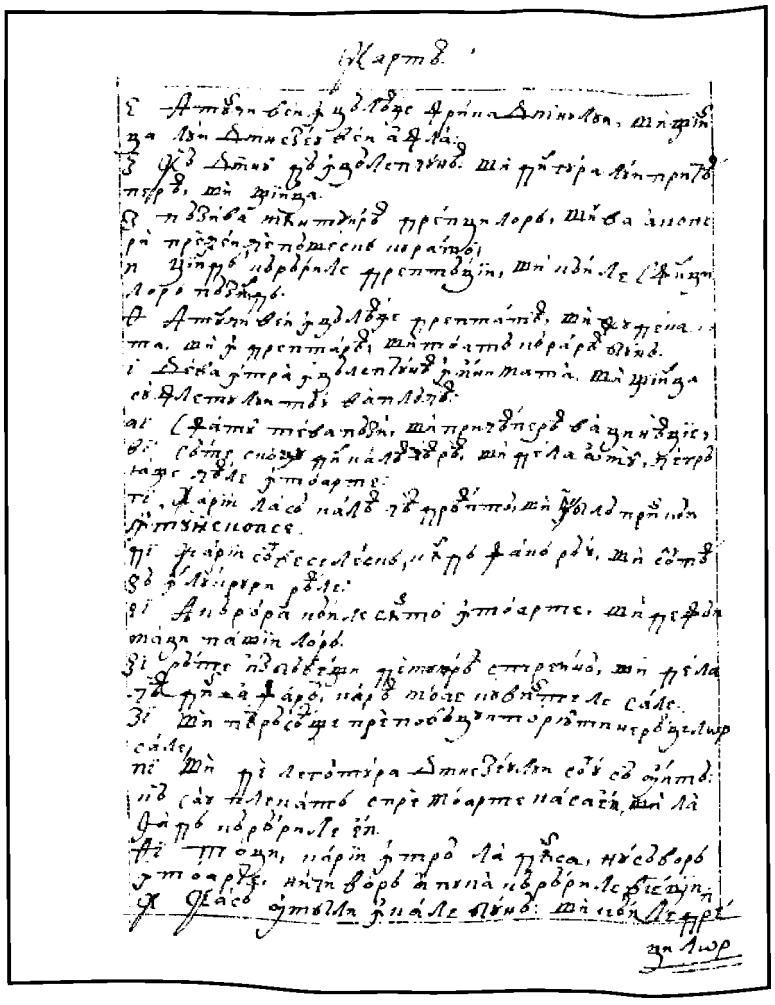

164v

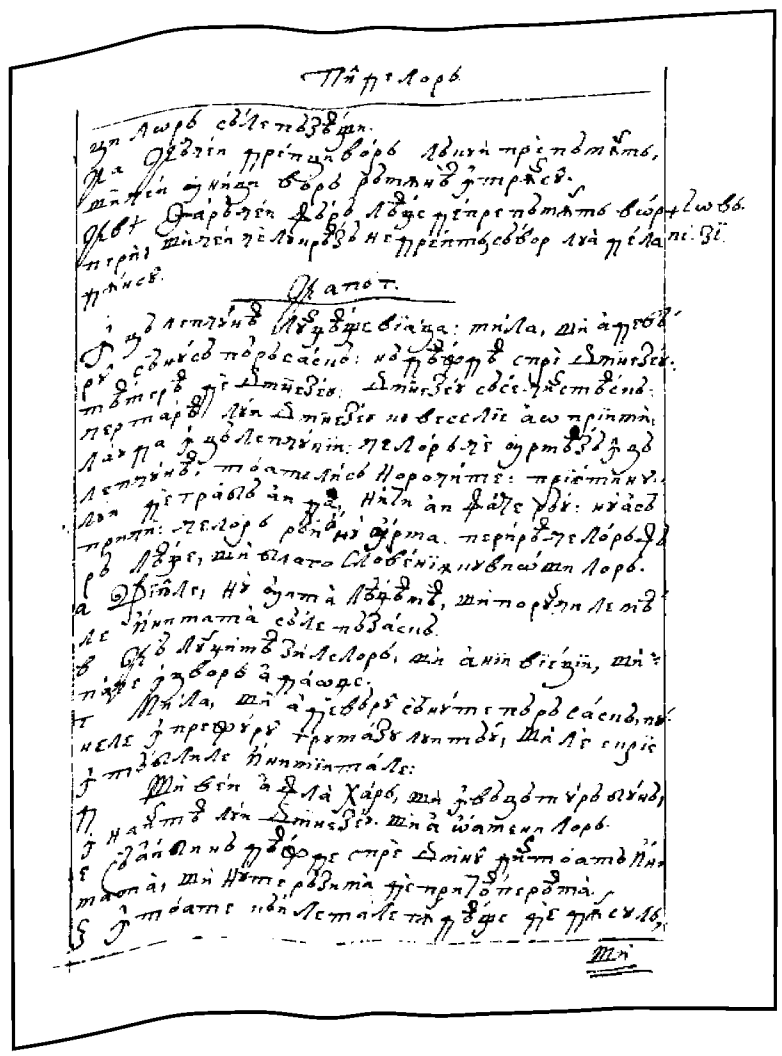

165r

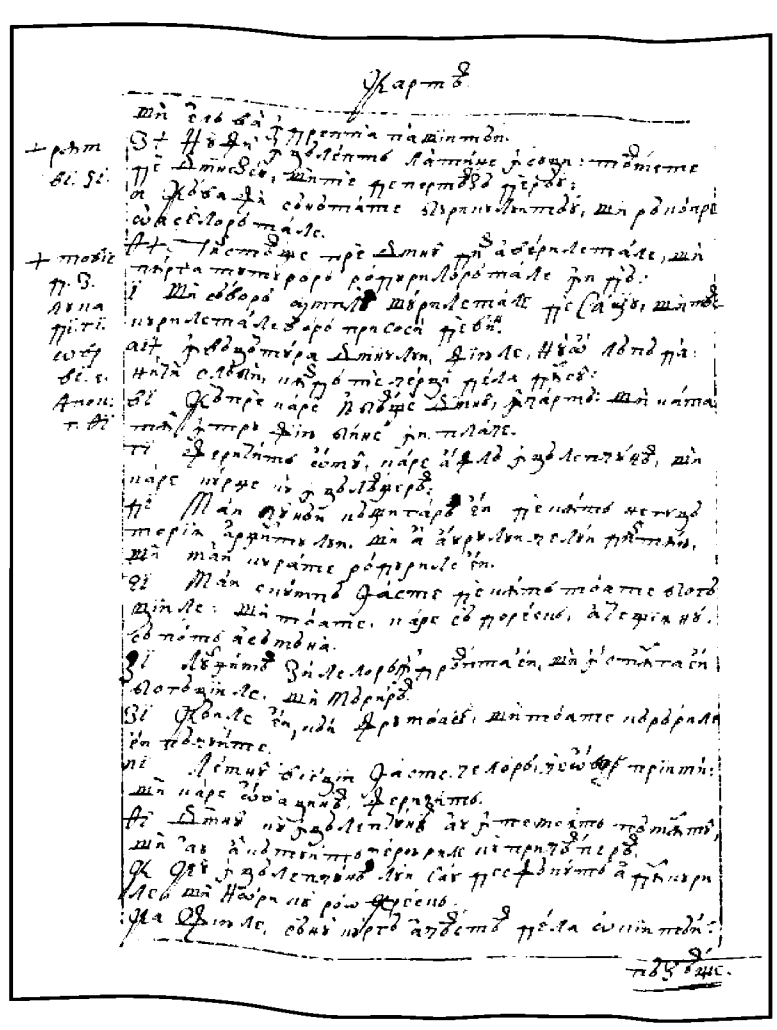

165v

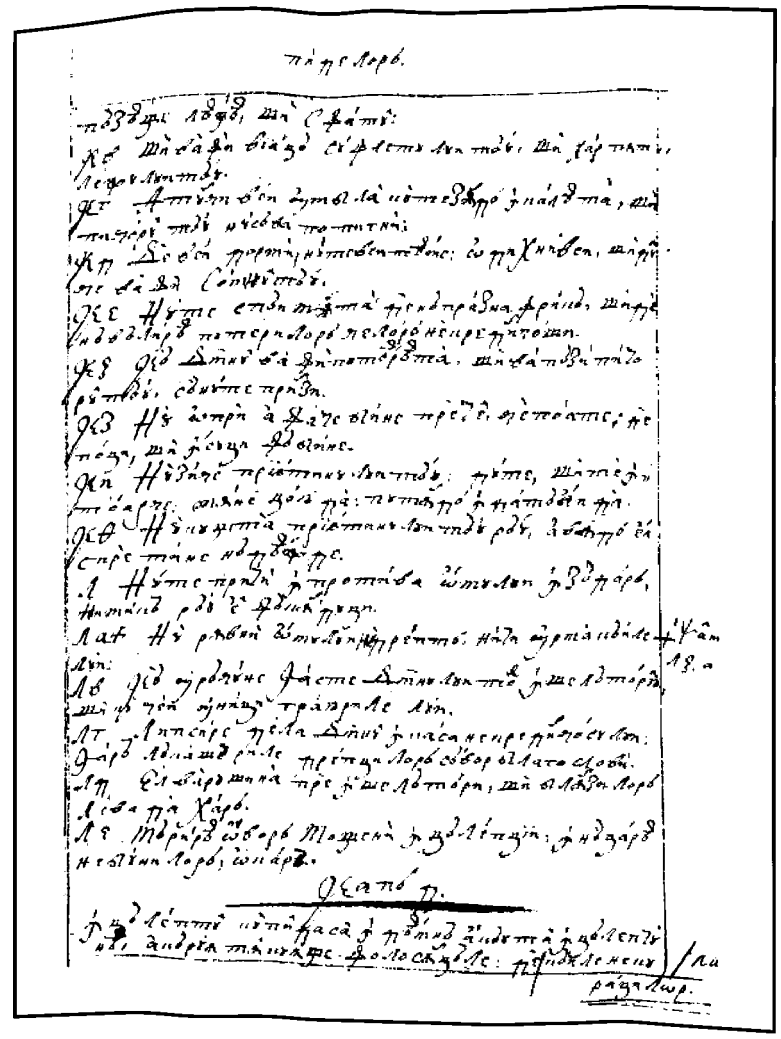

166r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

166v

167r

167v

168r

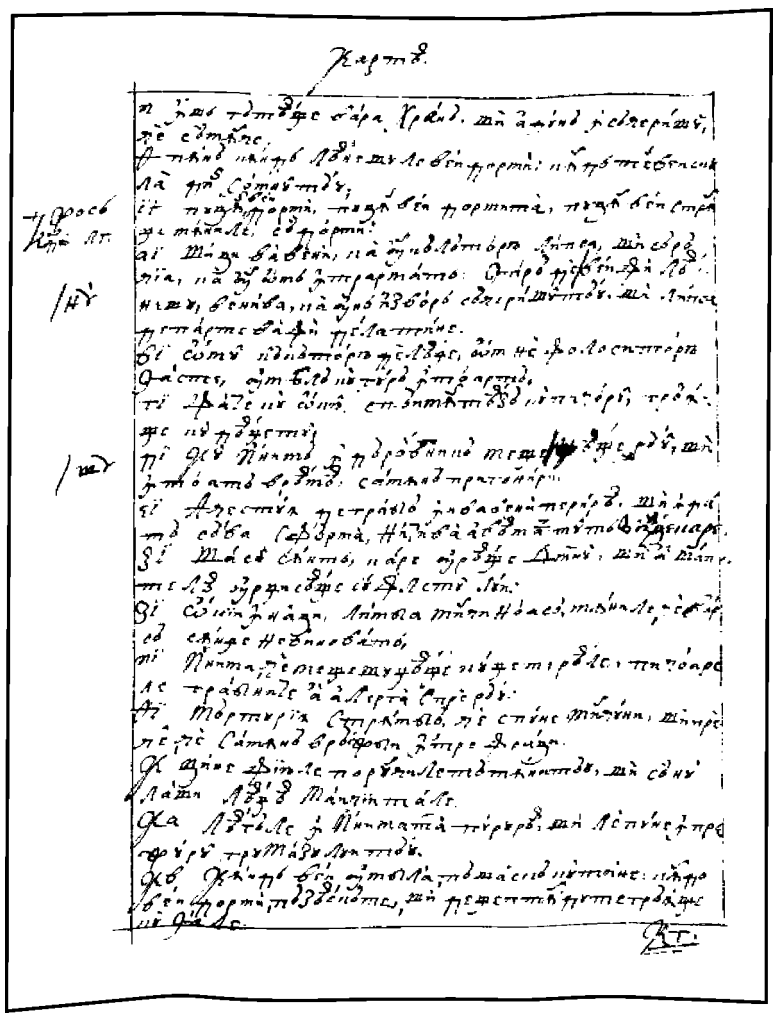

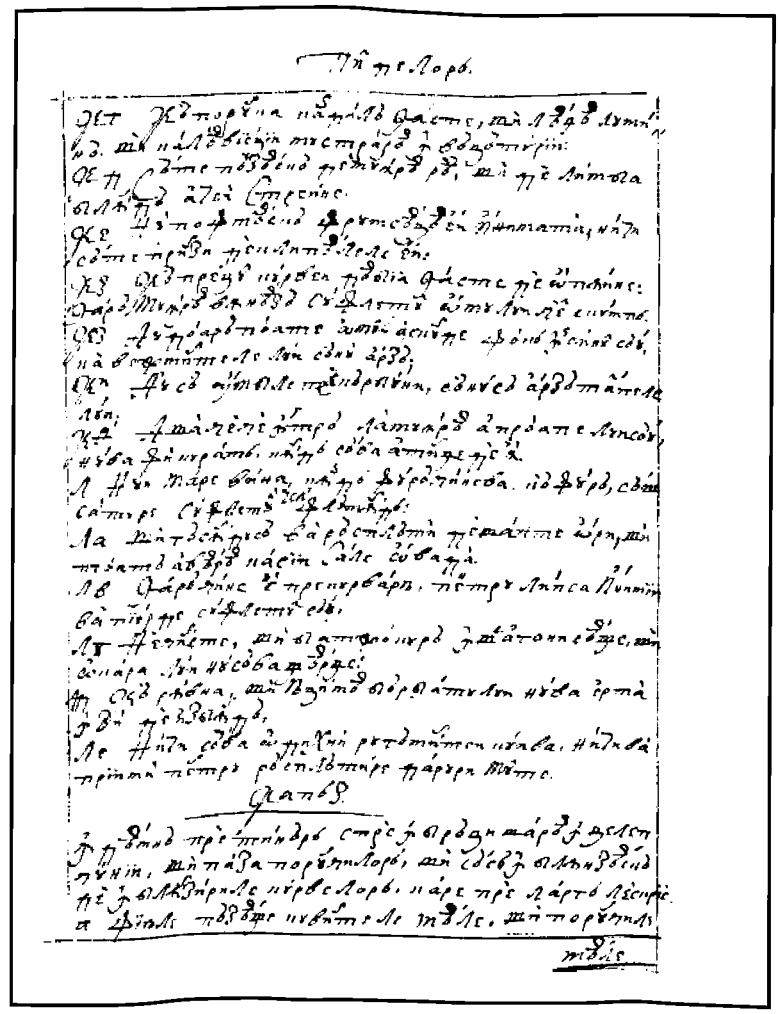

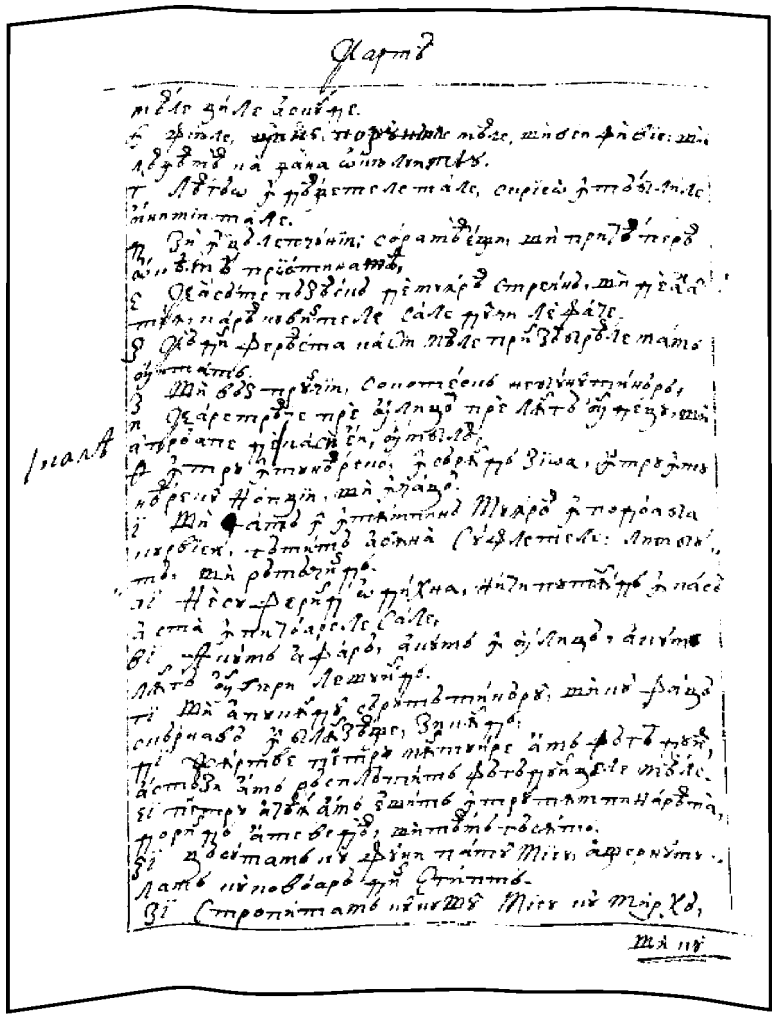

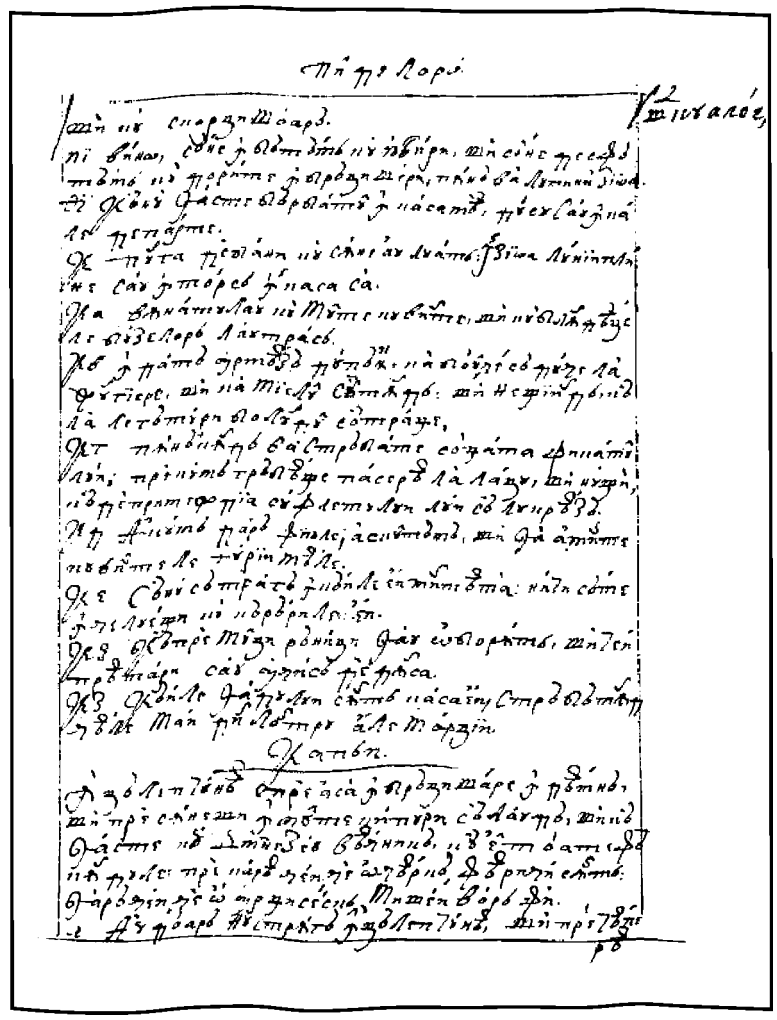

170v

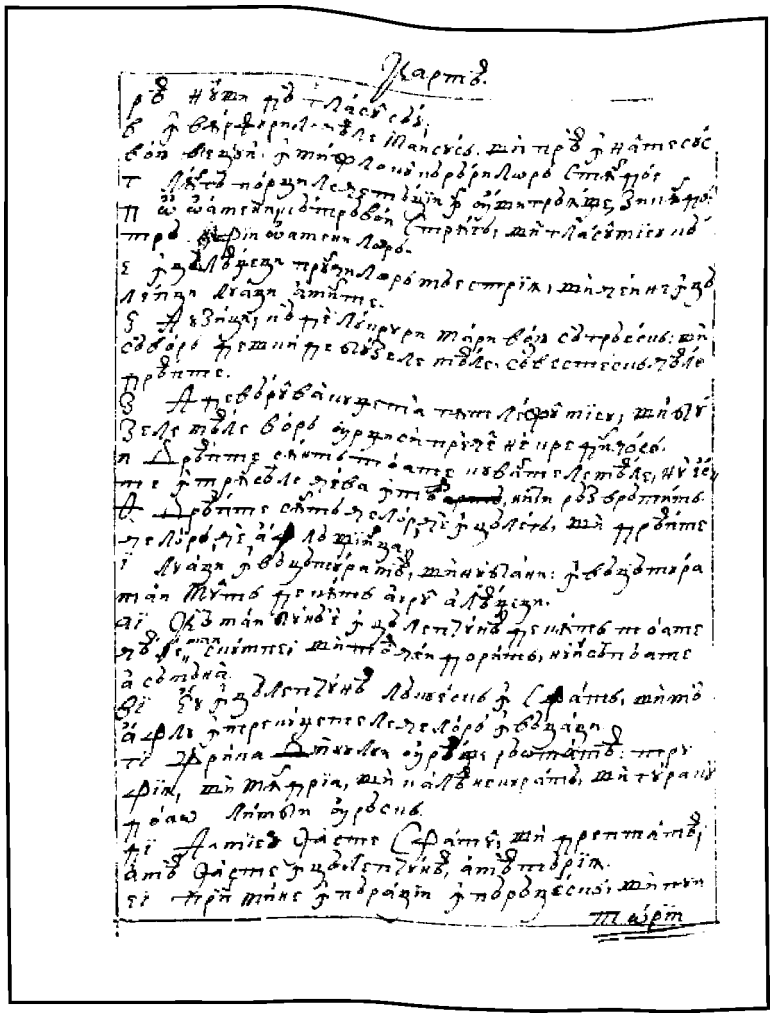

171r

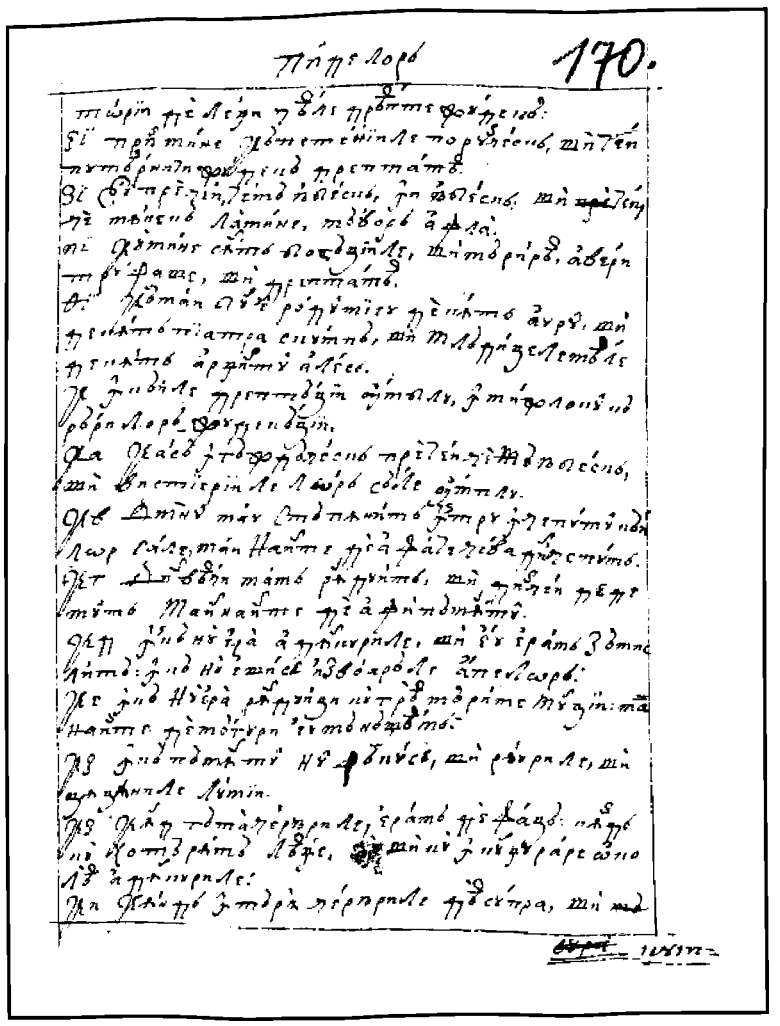

171v

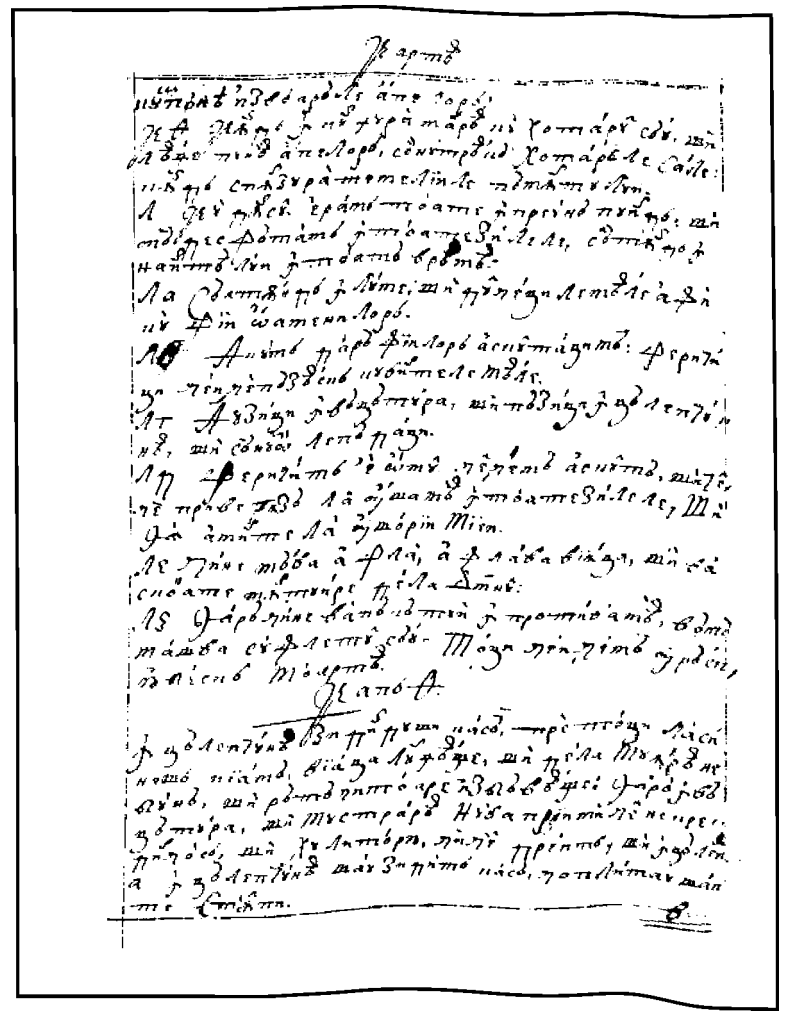

172r

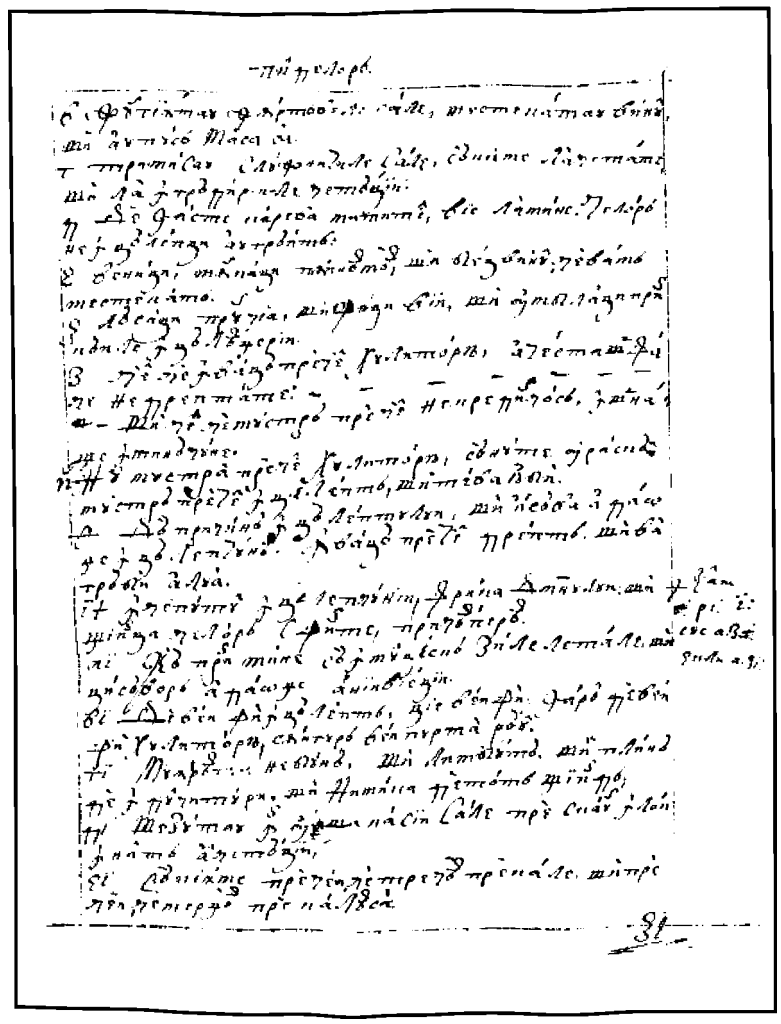

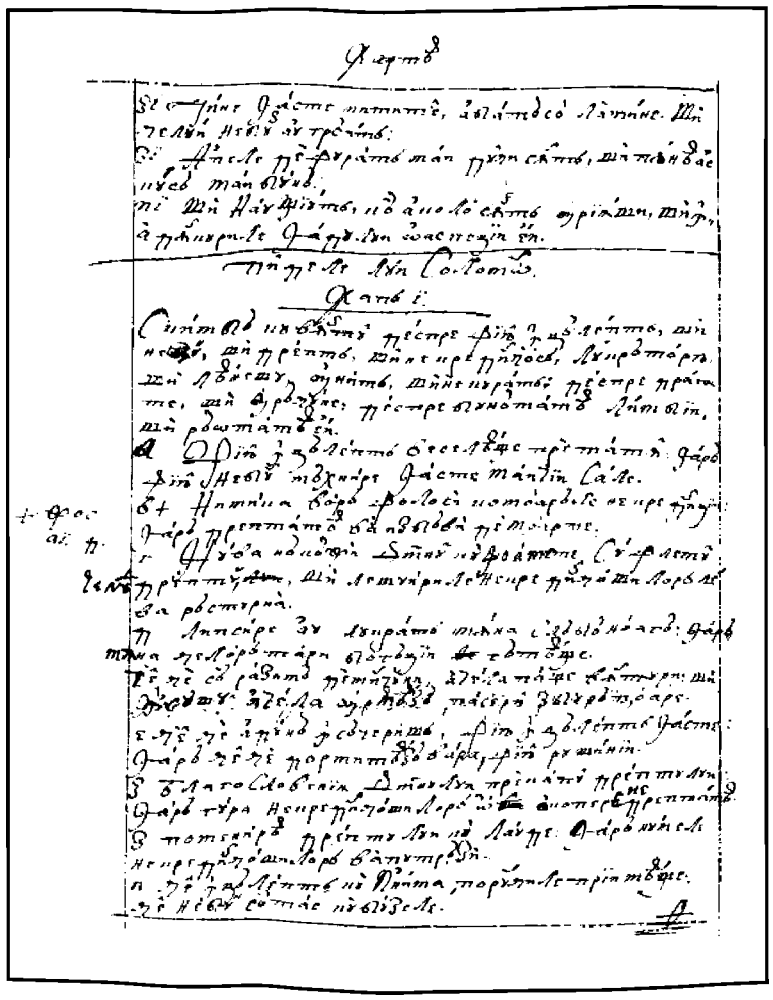

172v

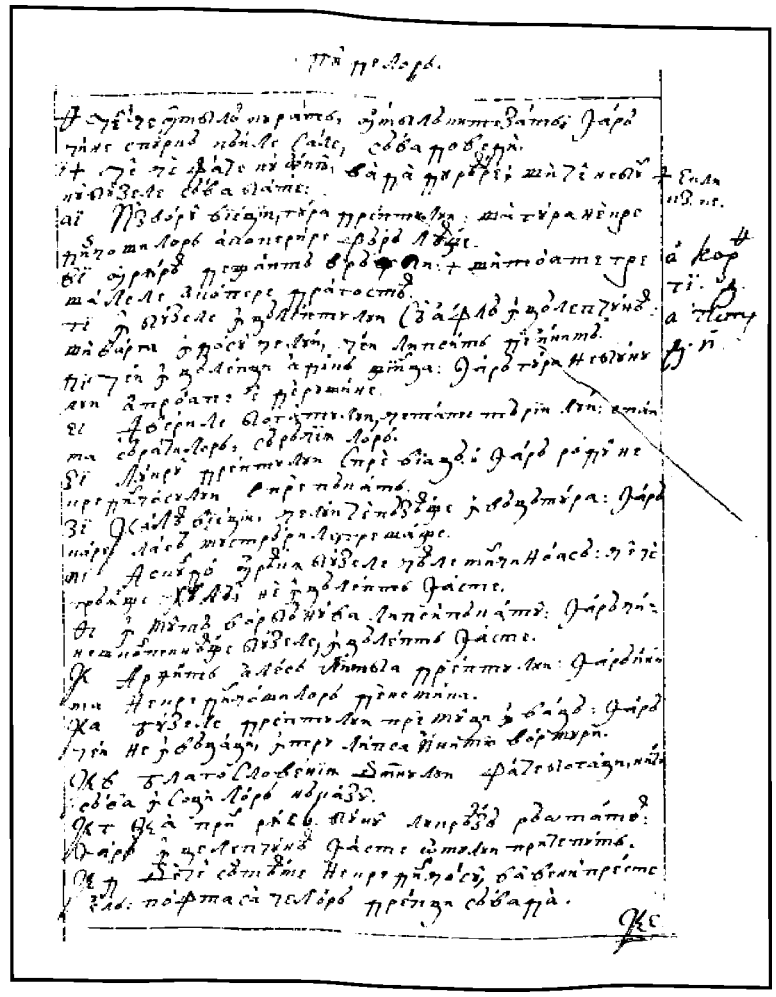

173r

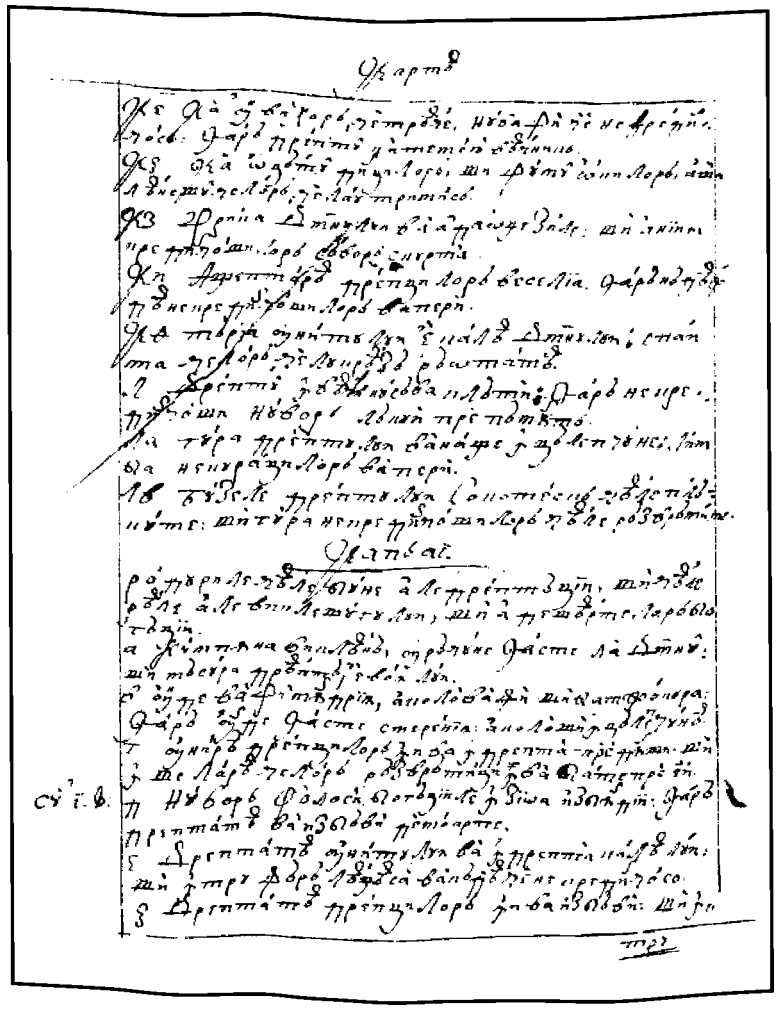

173v

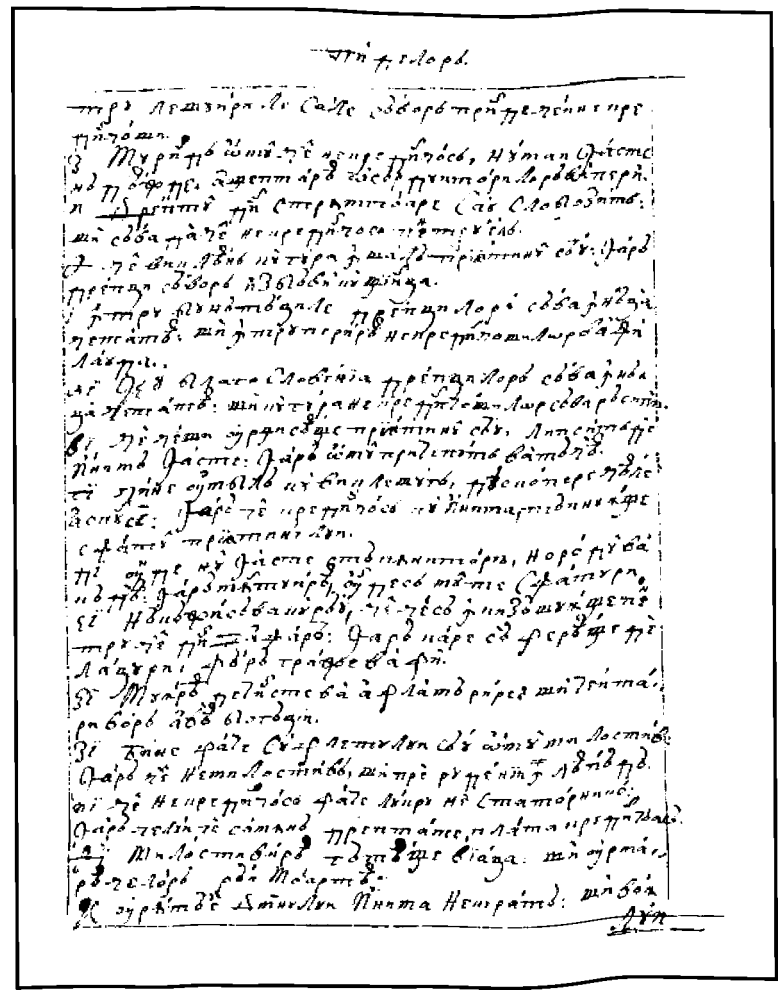

174r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

CARTEA PILDELOR

FACSIMILE

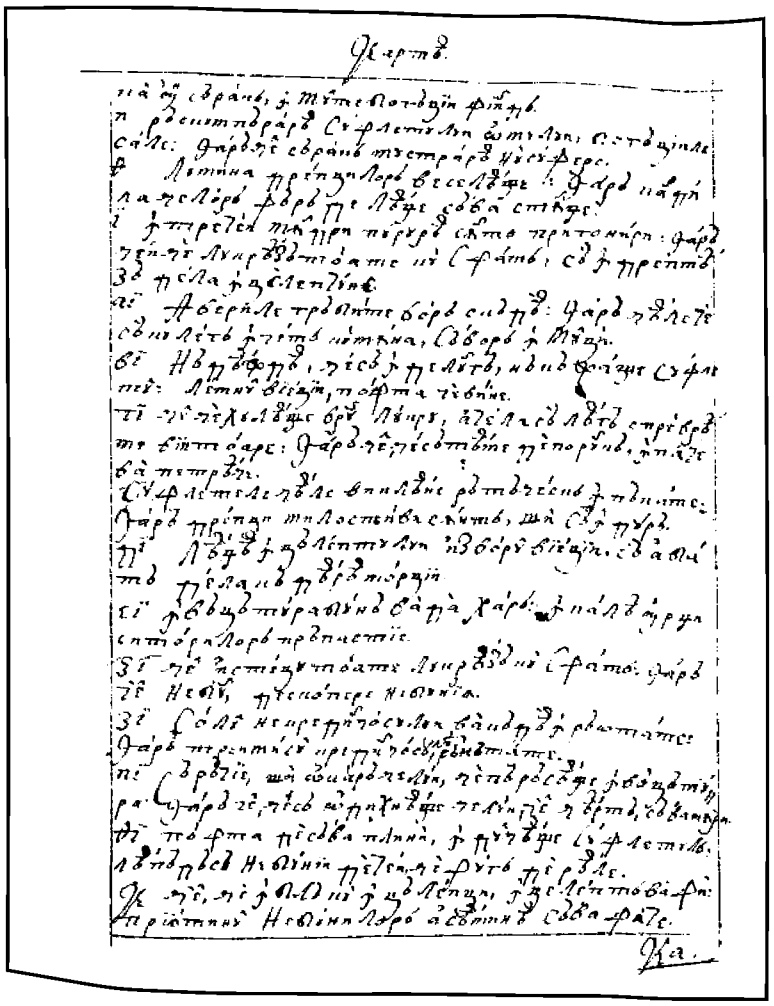

176v

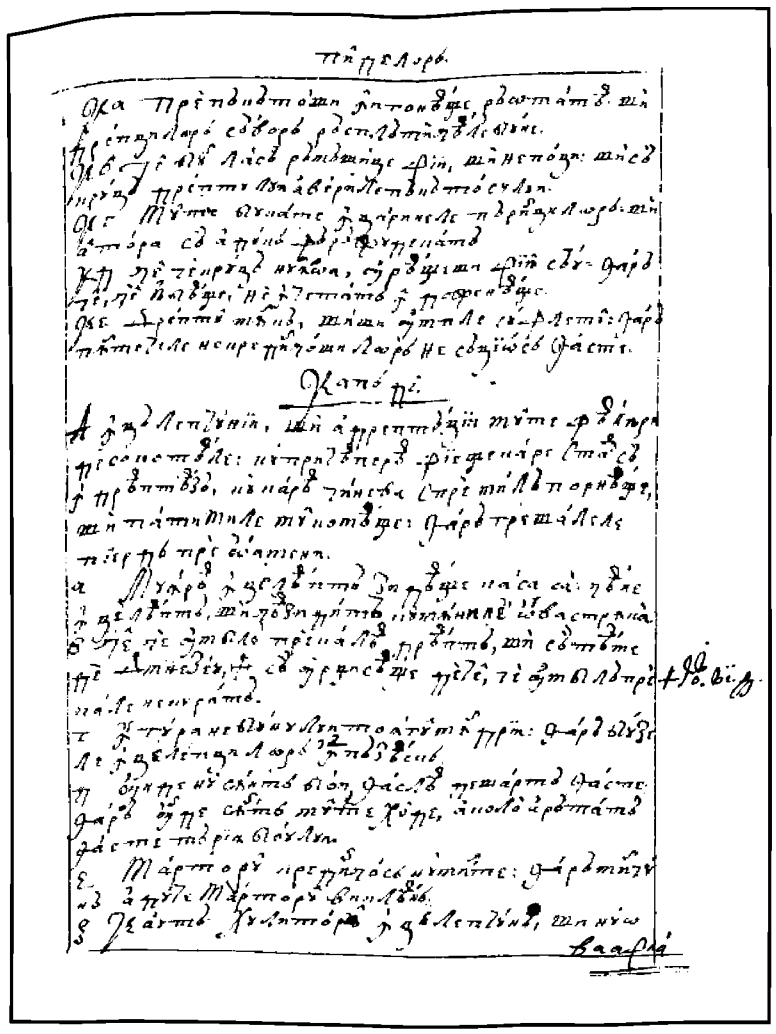

177r

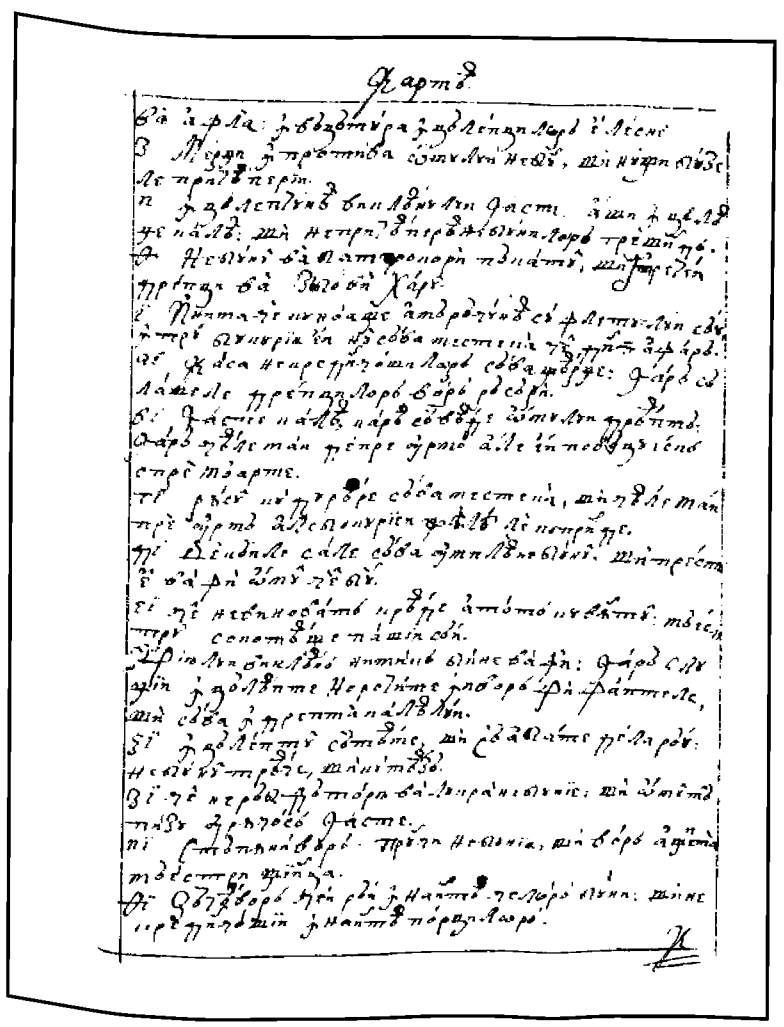

177v

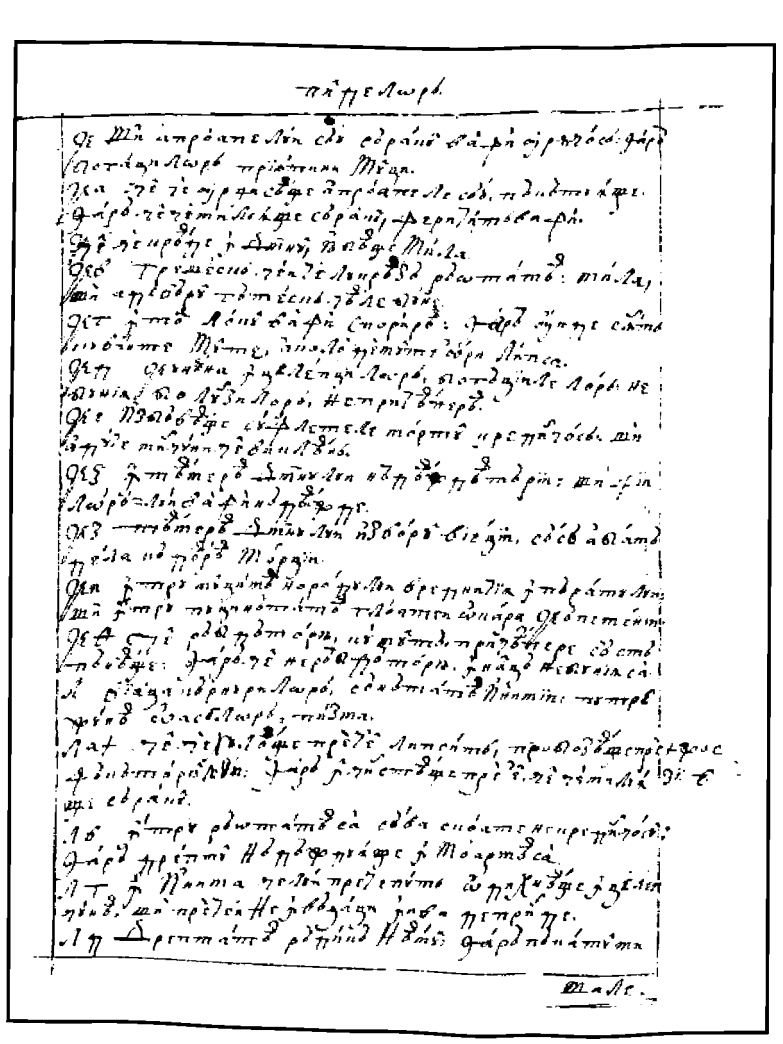

178r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

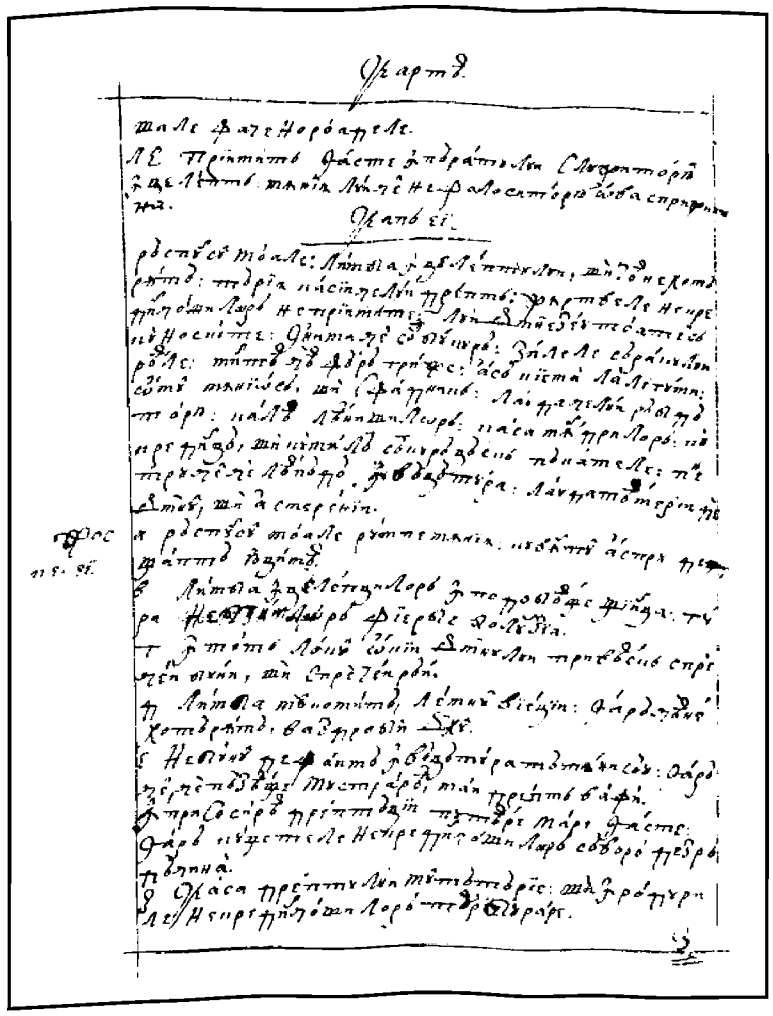

178v

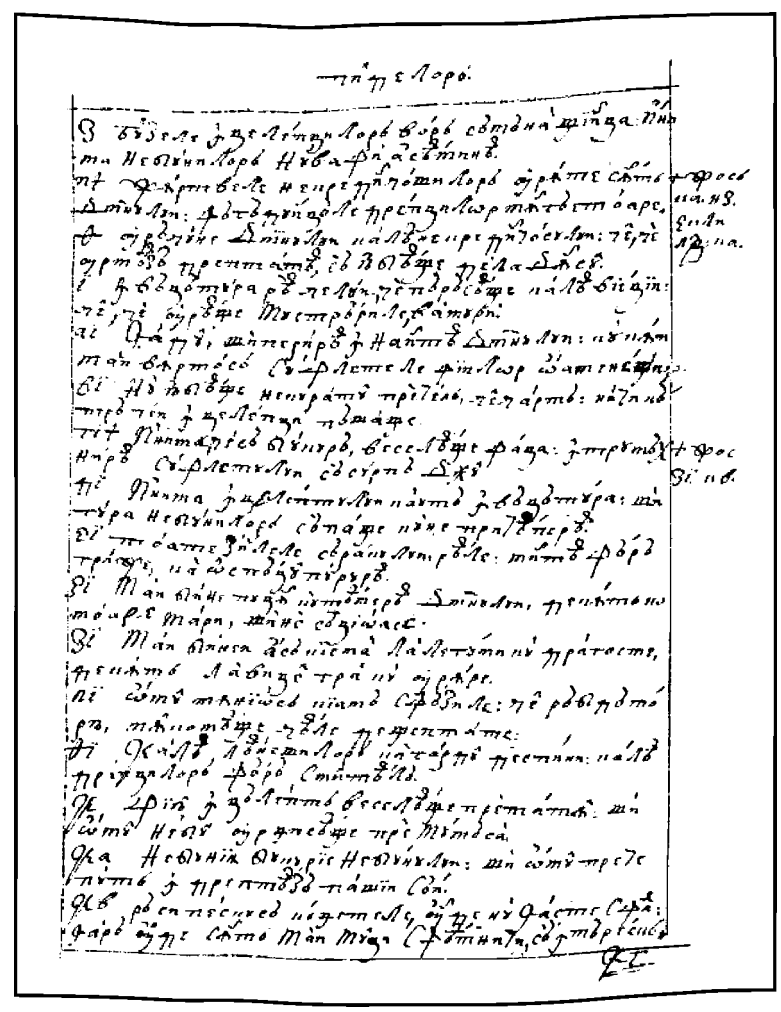

179r

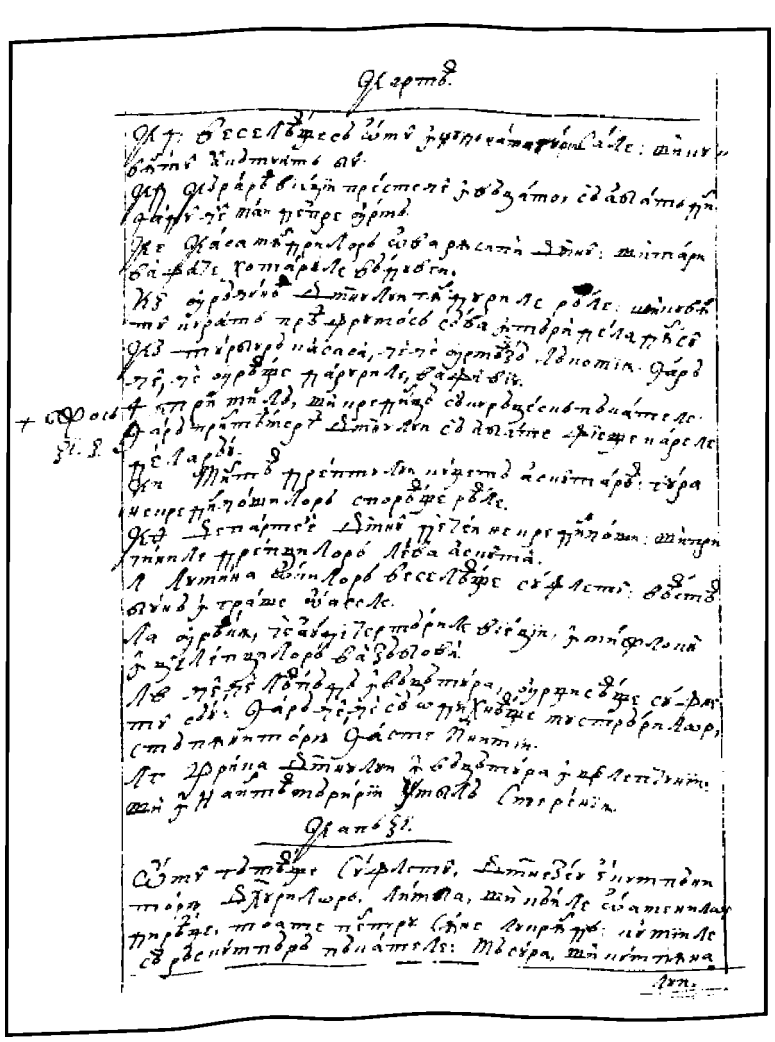

179v

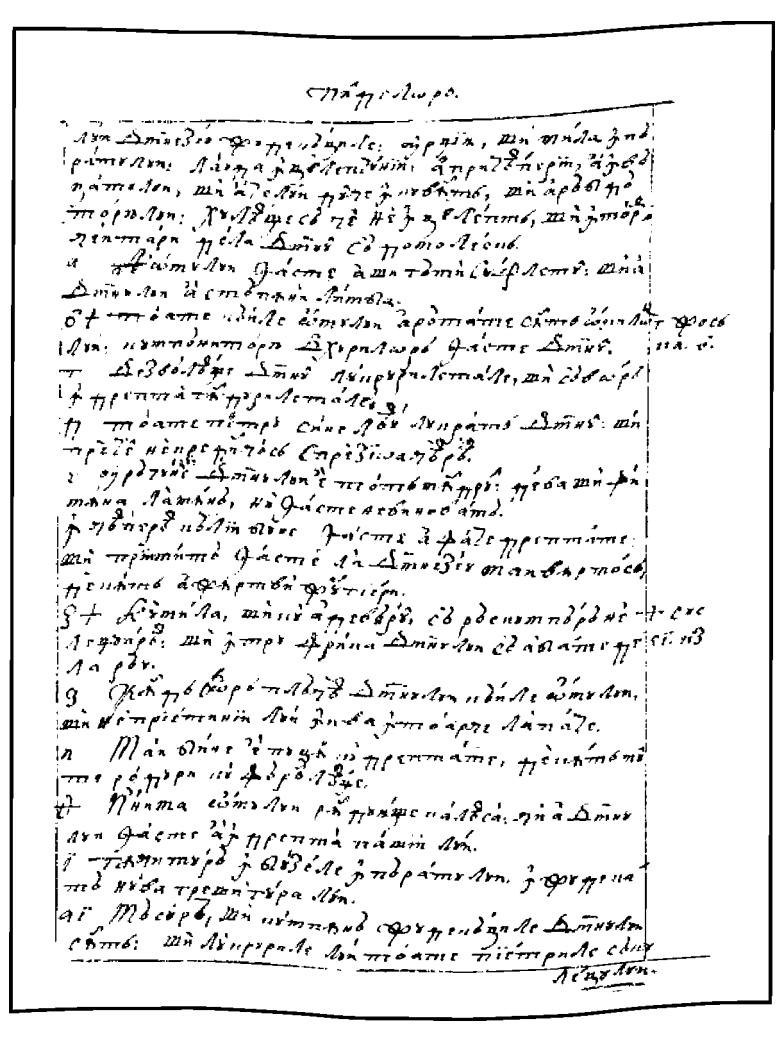

180r

CARTEA PILDELOR

FACSIMILE

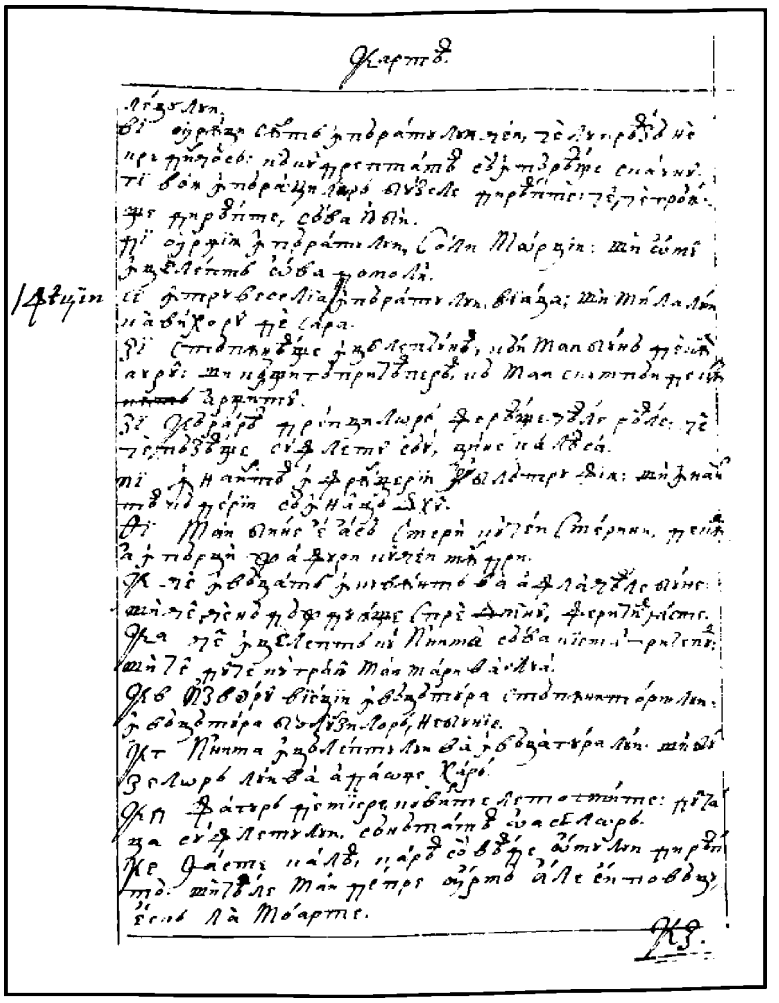

180v

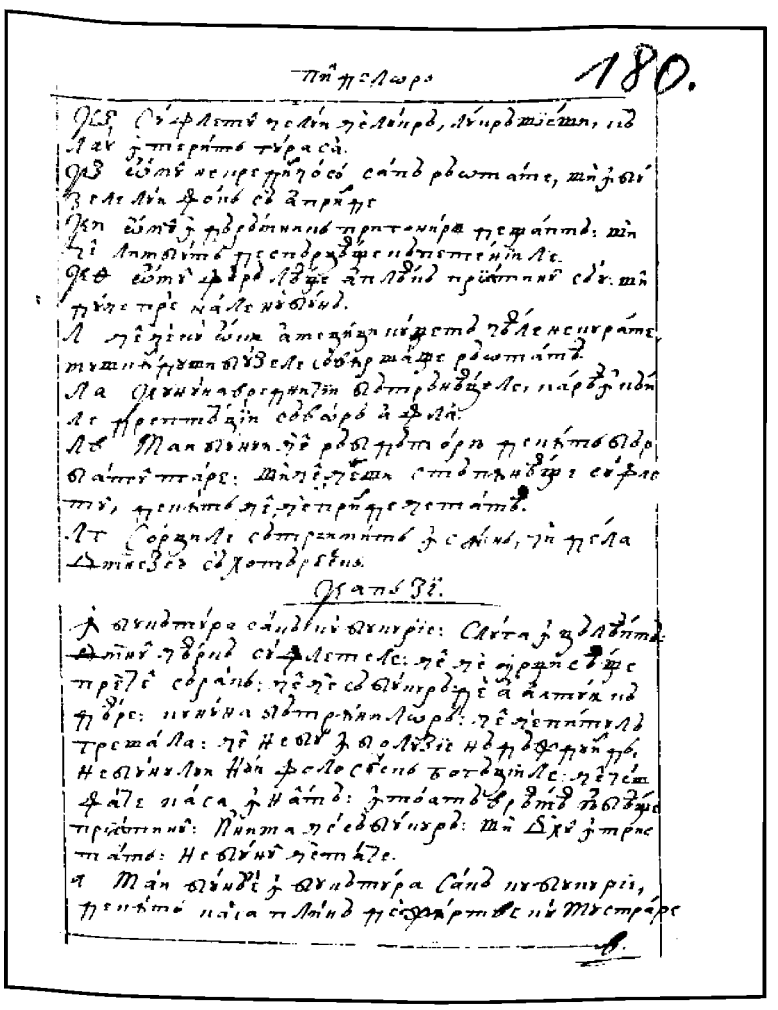

181r

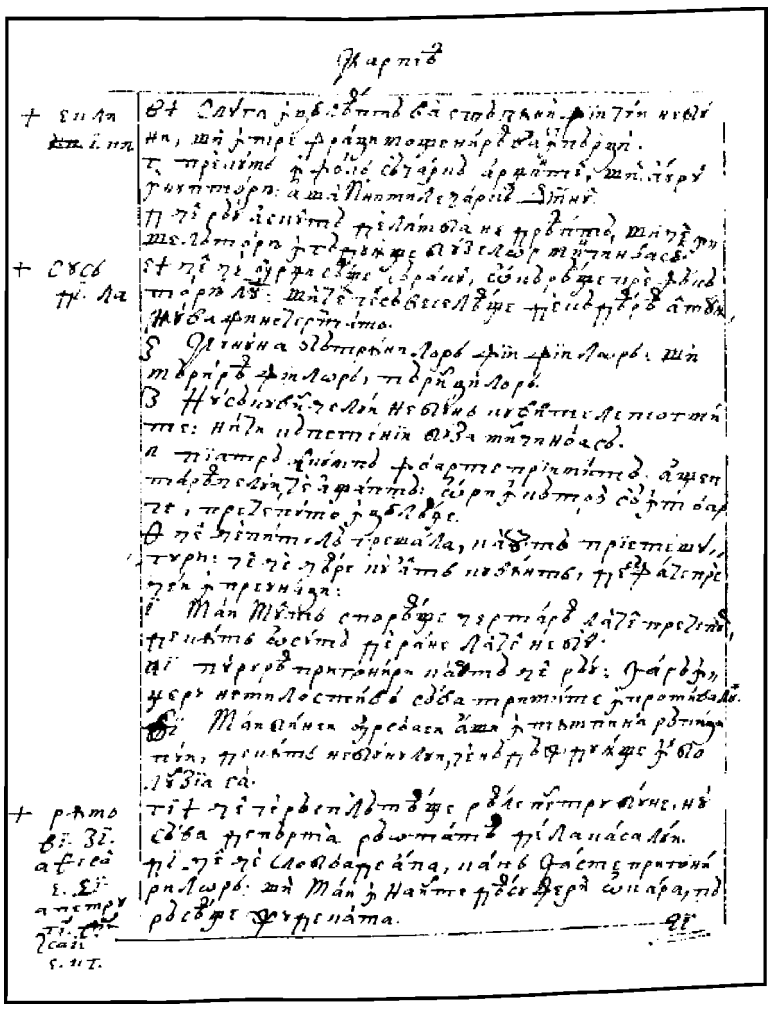

181v

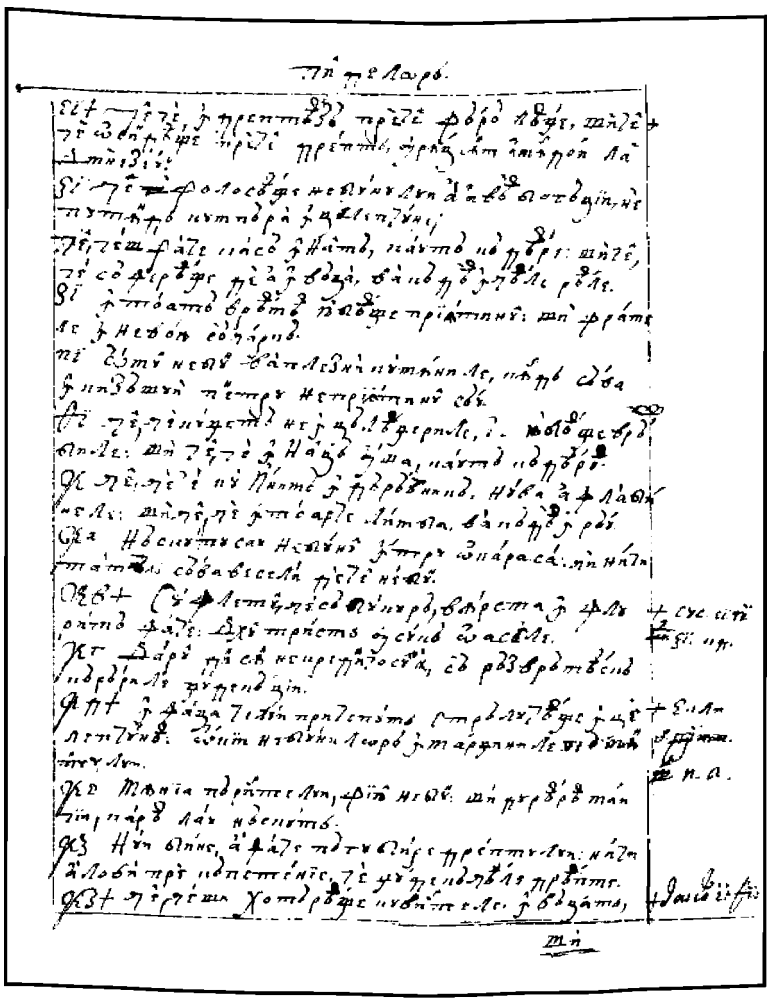

182r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

182v

183r

183v

184r

CARTEA PILDELOR

FACSIMILE

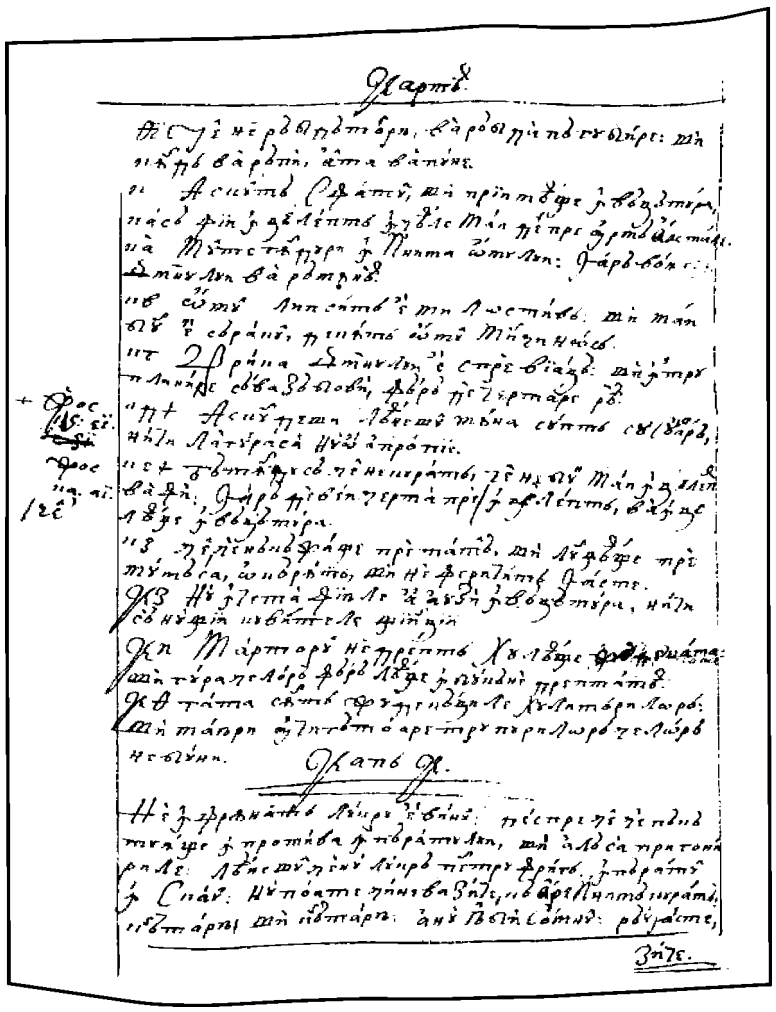

184v

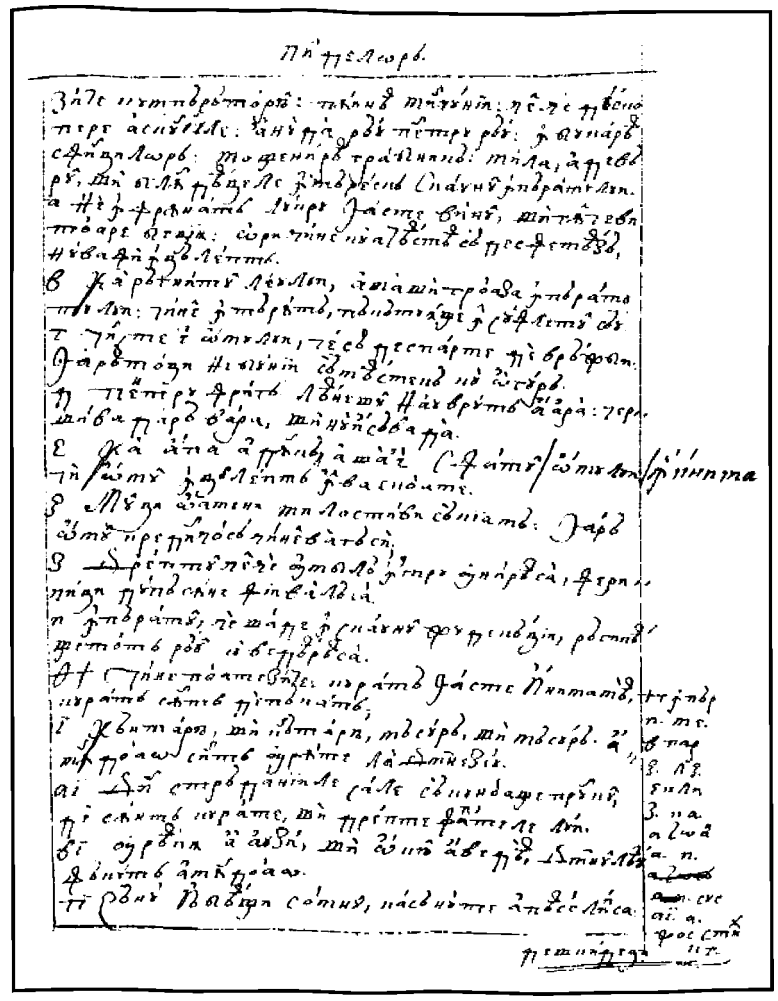

185r

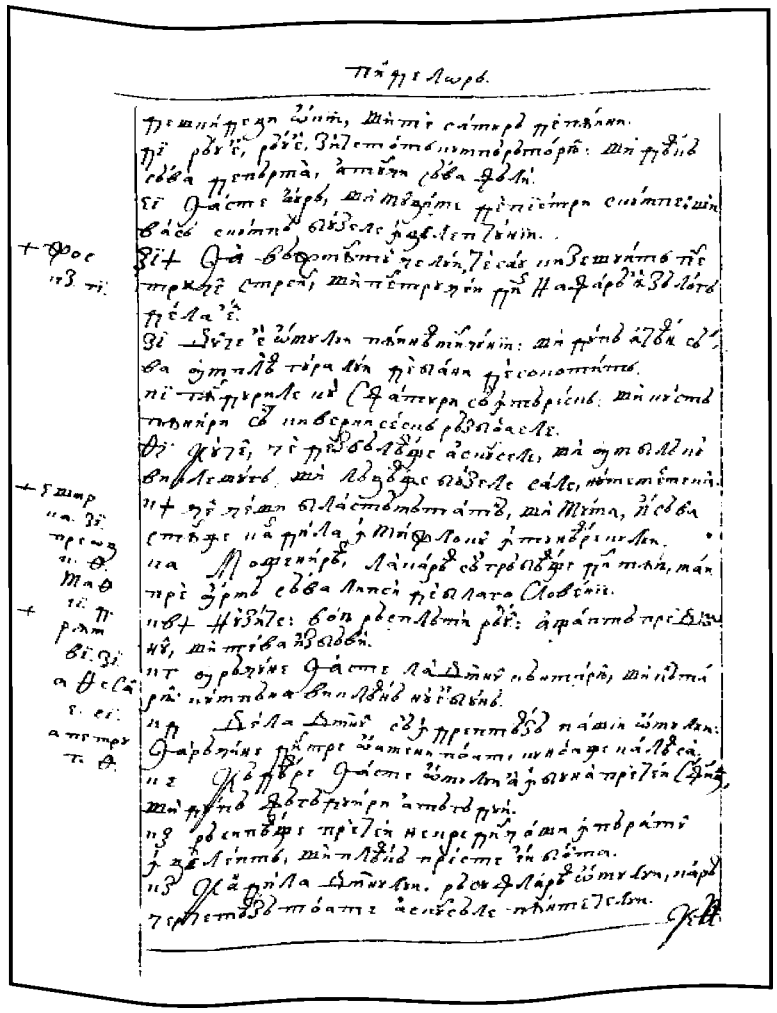

185v

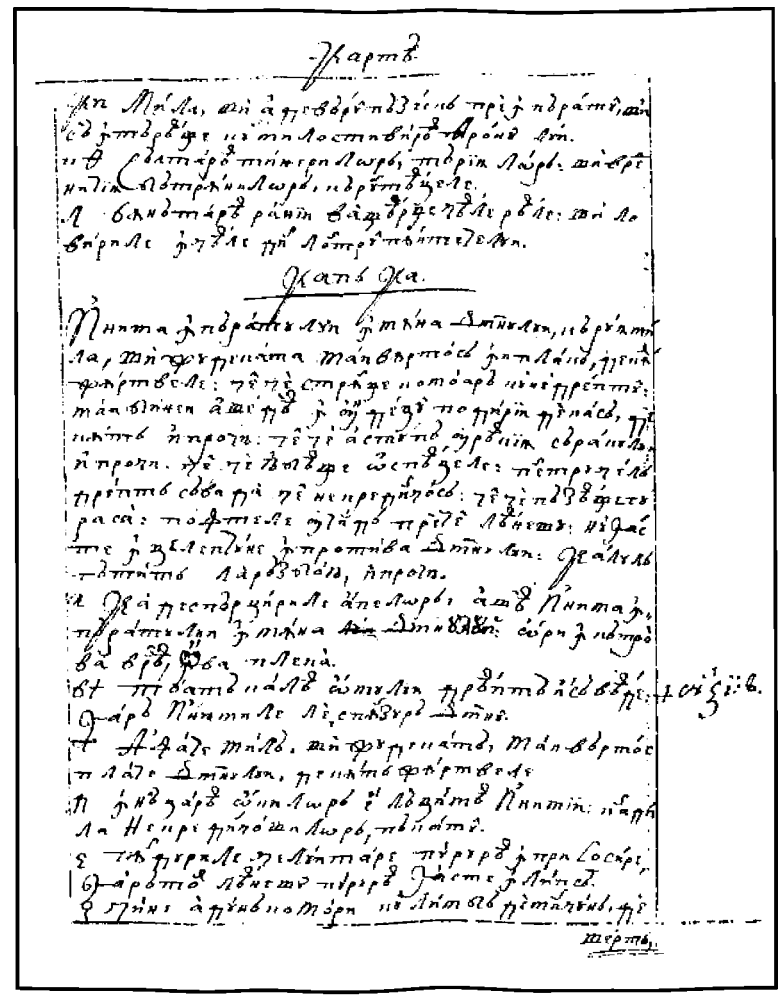

186r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

186v

187r

187v

188r

CARTEA PILDELOR

FACSIMILE

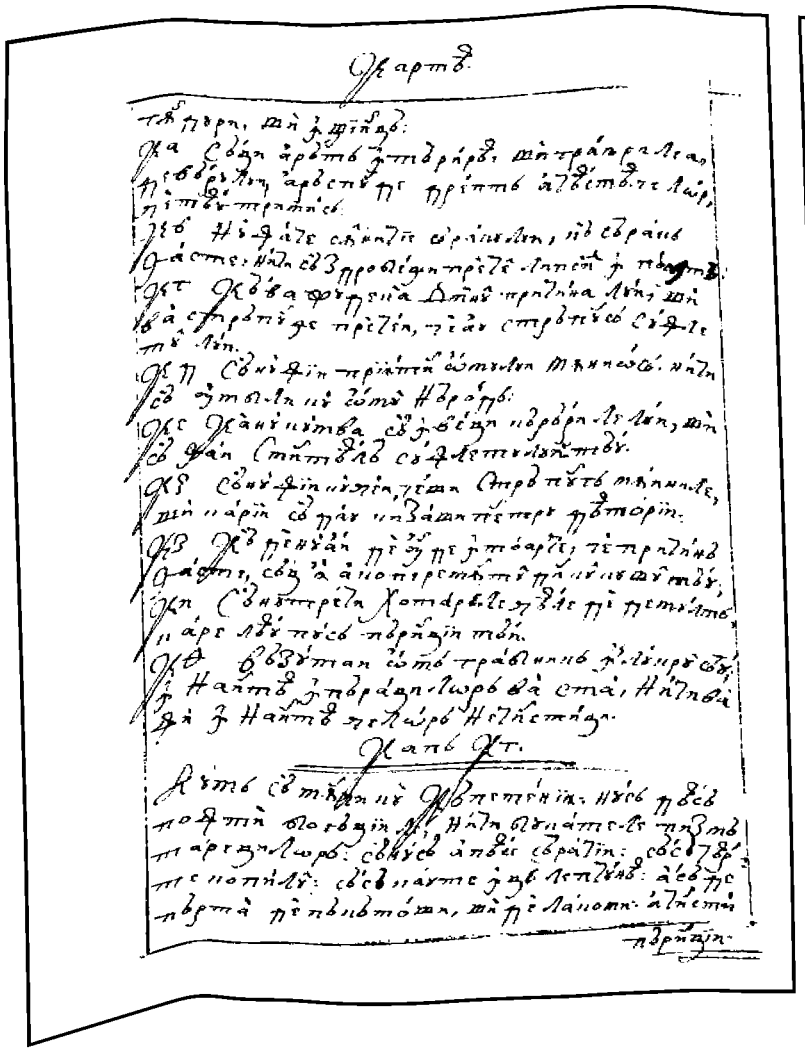

188v

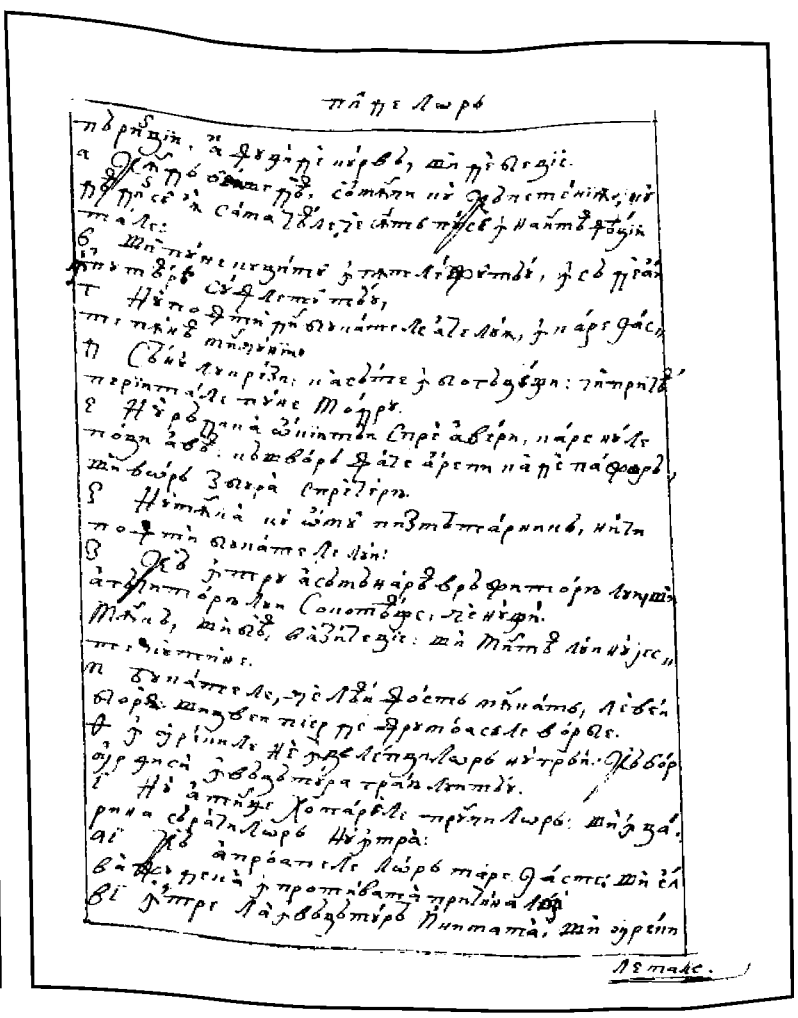

189r

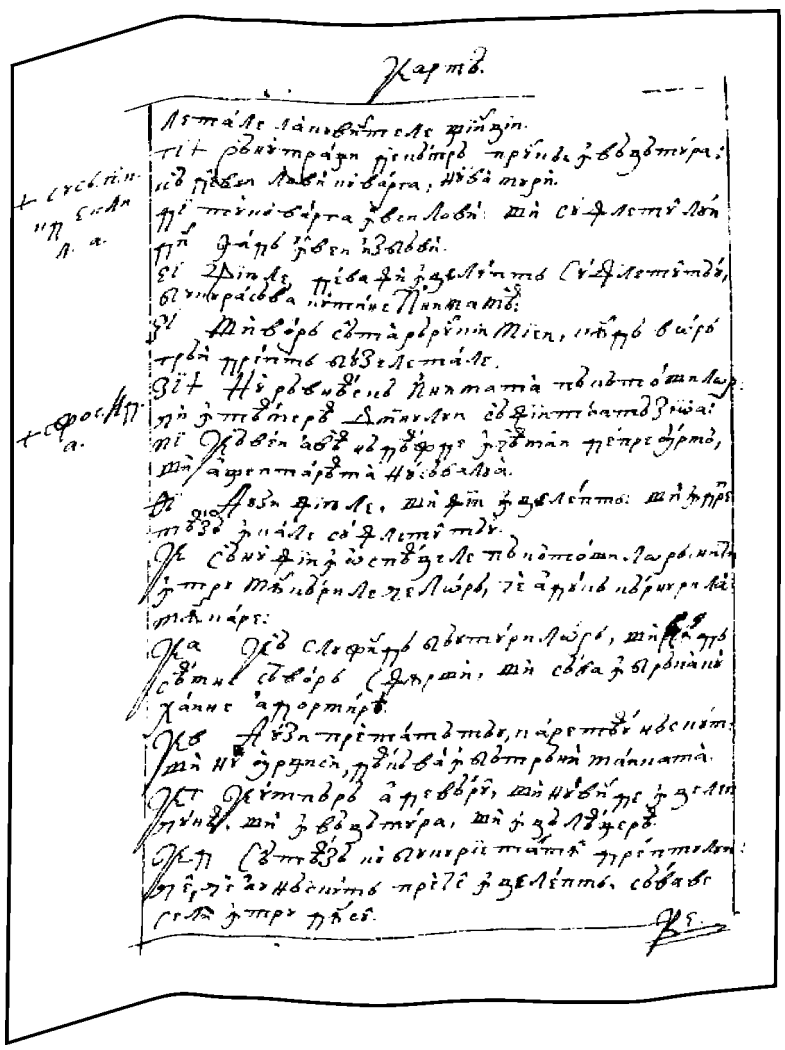

189v

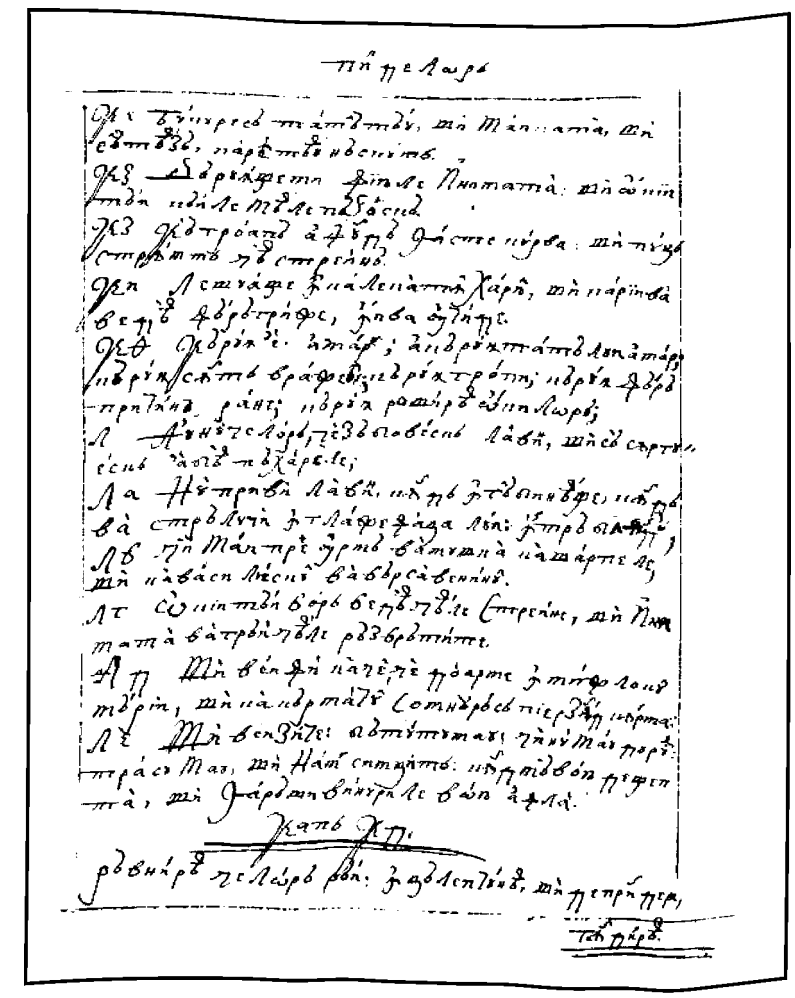

190r

190v

191r

191v

192r

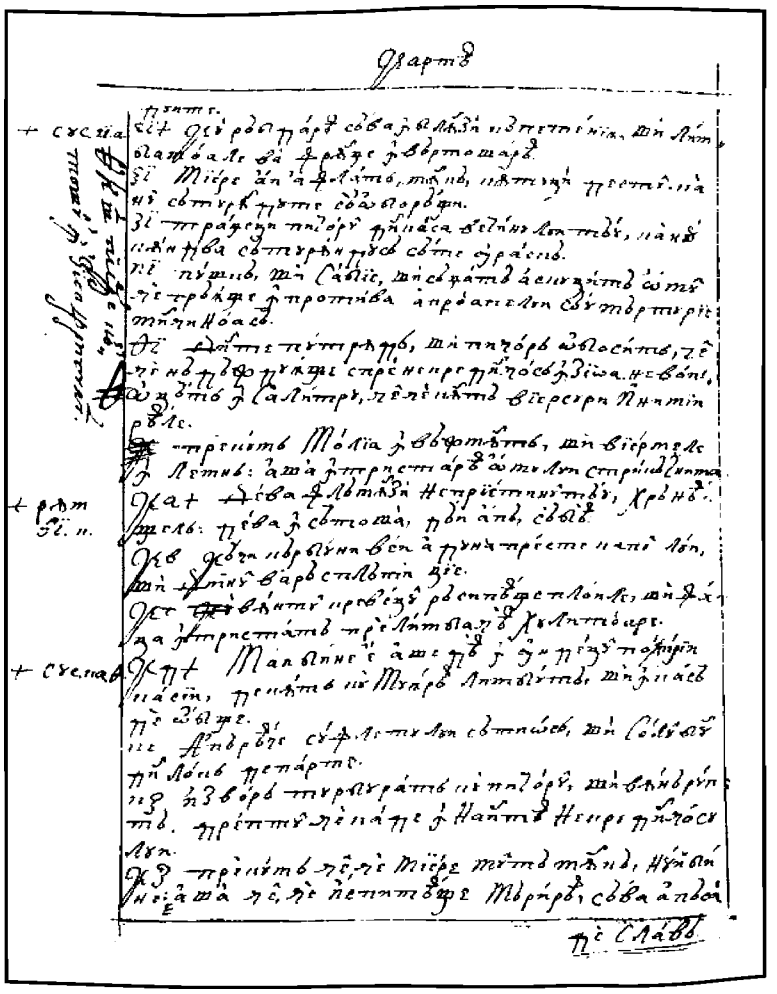

192v

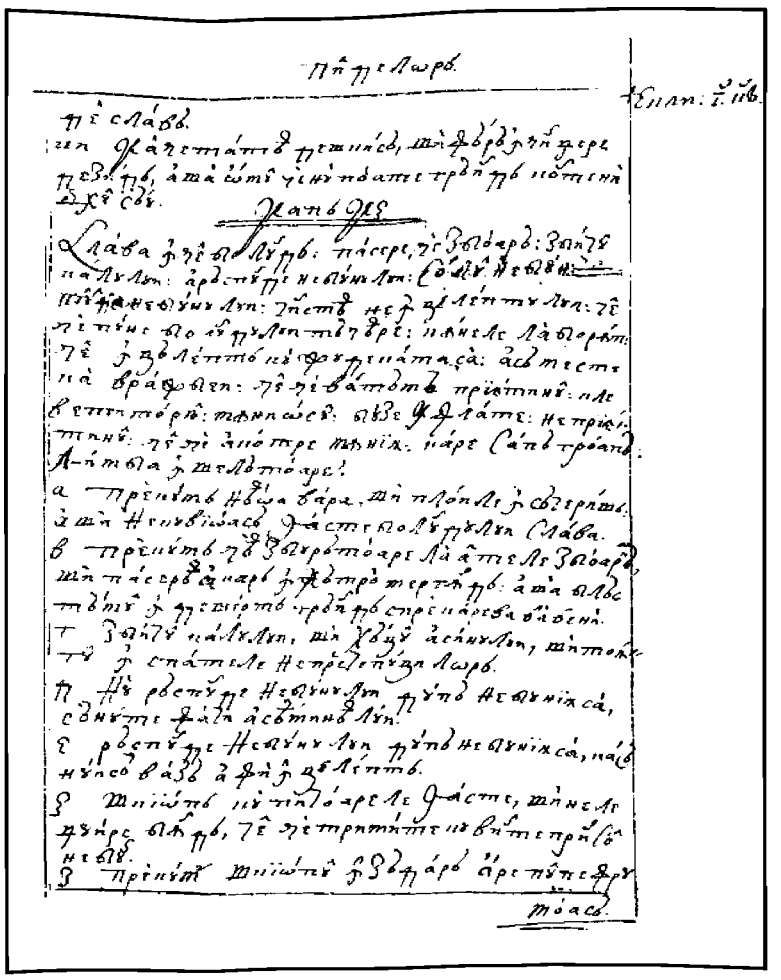

193r

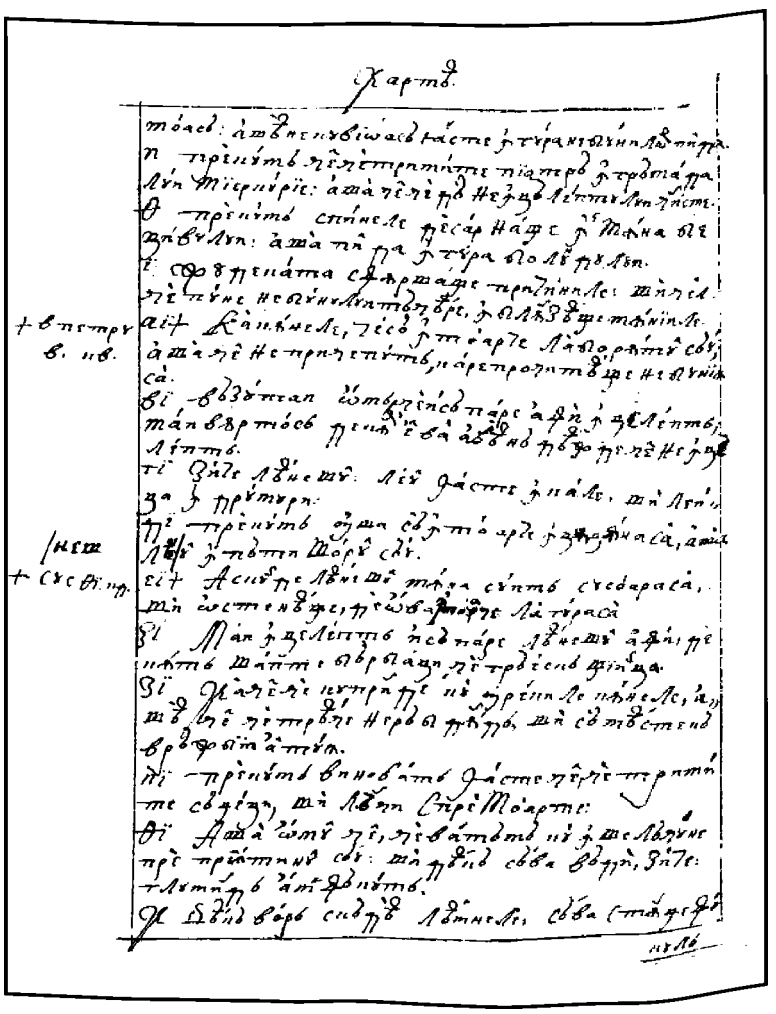

193v

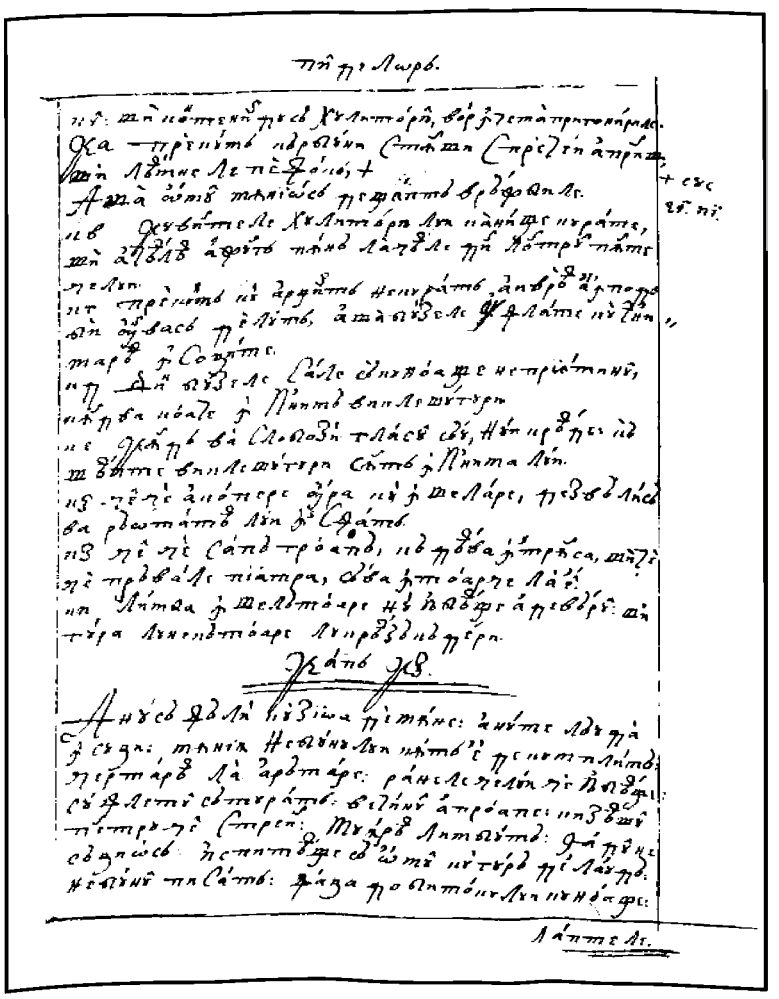

194r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

194v

195r

195v

196r

CARTEA PILDELOR

FACSIMILE

196v

197r

197v

198r

FACSIMILE

CARTEA PILDELOR

198v

199r

199v

200r

CARTEA PILDELOR

FACSIMILE

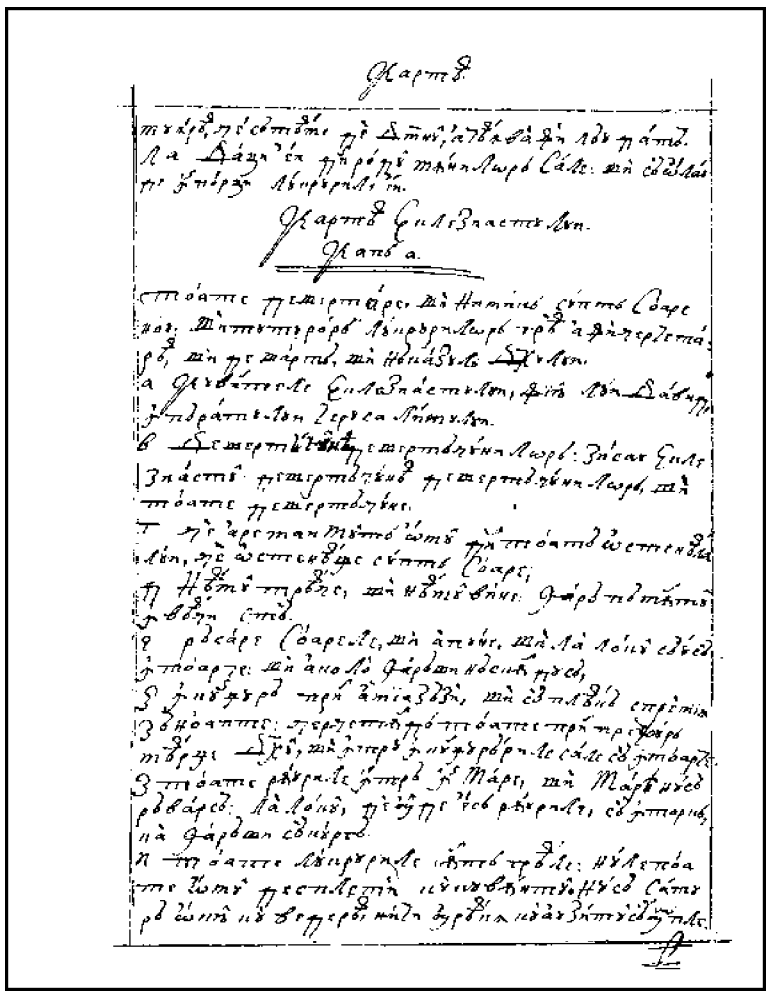

200v

CARTEA ECLEZIASTULUI

Cap 1

Toate deşertare şi nimic supt soare nou. Şi tuturor lucrurilor grea a fi cercetarea şi deşartă şi năcazul duhului.

1. Cuvintele Ecleziastului, fiiul lui David, împăratului Ierusalimului.
2. „Deşertăciunea deşertăciunilor – zis-au Ecleziastul – deşertăciunea deşertăciunilor şi toate deşertăciune.
3. Ce are mai mult omul din toată osteneala lui ce osteneaşte supt soare?
4. Neamul treace şi neamul vine, iară pământul în veaci stă.
5. Răsare soarele şi apune şi la locul său să întoarce. Şi acolo iarăşi născându-să,
6. Încungiură prin amiazăzi şi să pleacă spre miiazănoapte. Cercetând toate prinprejur mearge duhul, şi întru încungiurările sale să întoarce.
7. Toate râurile întră în mare, şi marea nu să răvarsă. La locul de unde ies râurile să întorc, ca iarăşi să curgă.
8. Toate lucrurile sânt greale. Nu le poate omul despleti cu cuvântul. Nu să satură ochiul cu vederea, nici ureachea cu auzitul să umple. ||
201r 9. Ce e, ce au fost, aceaea ce va fi? Ce e, ce s-au făcut, aceaea ce să va face.
10. Nimic supt soare nou, nici poate cineva zice: «Iată, aceasta nou iaste». Că au trecut mai înainte în veaci carea au fost mai înainte de noi.
11. Nu iaste pomenire celor dintâiu, ci încă nici a celor ce după aceaea vor fi va fi aducere aminte la cei ce vor fi mai pre urmă.
12. Eu, Ecleziastul, am fost împăratul lui Israil în Ierusalim,
13. Şi am pus în sufletul mieu a căuta şi a cerceta înţelepţeaşte despre toate care să fac supt soare.
Această cuprindere rea o au dat Dumnezeu fiilor omeneşti, să se cuprinză într-însa.
14. Văzut-am toate care să fac supt soare şi iată, toate-s deşertăciune şi năcazul duhului.
15. Cei răzvrătiţi anevoie să îndreaptează, şi a nebunilor fără sfârşit e numărul.
16. Grăit-am în inima mea, zicând: «Iată, mare m-am făcut şi am întrecut pre toţi cu înţelepciunea, cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim». Şi mintea mea au cugetat multe înţelepţeaşte şi m-am învăţat.
17. Şi am dat inima mea să ştiu priceaperea şi învăţătura şi greşalele şi bolunziia. Şi am cunoscut că şi într-aceastea iaste osteneală şi năcazul duhului. |
201v 18. Căci că în multa înţelepciune multă urgie iaste, şi cel ce adaoge ştiinţa adaoge şi osteneală.

Cap 2

În curgerea desfătărilor, bogăţiilor, a caselor şi în osteneala acestora deşertăciune iaste şi năcazul duhului. Şi spune câtă deşertăciune iaste a aduna moşteanului viitoriu, care cum va fi, nu să şti.

1. Zis-am eu în inima mea: «Mearge-voiu şi voiu curge întru desfătări şi mă voiu desfăta întru bunătăţi», şi am văzut că şi aceasta e deşertăciune.
2. Râsul l-am socotit a fi greşală, şi bucuriei am zis: «Căci în deşert te înceluieşti?»
3. Gândit-am în inima mea a-m trage de cătră vin trupul, şi ca să-m trec sufletul la înţelepciune şi să mă feresc de nebunie, până când aş vedea ce ar fi de folos fiilor omeneşti, ce lucru trebuie supt soare numărului zilelor vieţii sale.
4. Mărit-am lucrurile meale, ziditu-mi-am case şi am sădit vii,
5. Făcut-am grădini şi pometuri şi le-am ultoit cu tot fealiul de pomi.
6. Şi mi-am zidit tăuri de peşti, să stropesc pădurea pomilor ce răsar.
7. Stăpânit-am slugi şi slujnice şi multă familie; avut-am ciurde şi mari turme de oi, mai
202r mult decât toţi ce fusease mai î| |nainte de mine în Ierusalim.
8. Adunatu-mi-am argint şi aur şi averile împăraţilor şi a ţărâlor. Făcutu-mi-am cântăreţi şi cântăreaţe, şi desfătările fiilor omeneşti, pahare şi urcioare spre slujbă a turna vinuri.
9. Şi am întrecut cu averile pre toţi carii înaintea mea fusease în Ierusalim, şi înţelepciunea încă au rămas cu mine.

10. Şi toate ceale ce au poftit ochii miei nu le-am tăgăduit, nici am oprit inima mea a să desfăta cu toate dulceţile şi a să îndulci întru ceale ce-i gătisem, şi aceasta am socotit a fi partea mea, de mă voiu sluji de osteneala mea.

11. Şi, întorcându-mă la toate lucrurile care făcuse mânile meale şi la osteneale întru care în deşert asudasem, văzut-am întru toate deşertăciune şi năcazul sufletului şi nimic a rămânea supt soare.

12. Trecut-am a vedea înţelepciunea şi greşalele şi nebuniia (ce iaste – am zis – omul, ca să poată urma pre împăratul făcătoriului său?).

13. Şi am văzut că atâta întreace înţelepciunea pre nebunie, cât să desparte lumina de întunearec.

*La Pilde 17, 24. Jos 8, 1.

14. Ochii *înţeleptului în capul lui, nebunul întru întunearec umblă; şi am cunoscut că una e amânduror perirea. |

15. Şi am zis în inima mea: «De iaste o cădeare a bolundului şi a mea, ce-mi foloseaşte că mai multă osteneală am dat pentru înţelepciune?» Şi grăind cu mintea mea, am luat sama că şi aceasta e deşertăciune. 202v

16. Că nu va fi pomenirea înţeleptului aseaminea ca a nebunului pururea, şi vremile viitoare cu uitare toate aşijderea vor acoperi; moare cel învăţat aseaminea ca şi cel neînvăţat.

17. Şi pentru aceaea mi-am urât viaţa, văzând toate a fi supt soare reale şi toate deşertăciune şi năcazul duhului.

18. Iarăşi mi-am urgisit toată strădaniia cu carea supt soare cu de-adinsul m-am ostenit a avea moştean după mine,

19. Care nu ştiu, înţelept au nebun va fi? Şi va stăpâni întru ostenealele meale în care am asudat şi m-am sârguit? Şi au iaste ceva aşa de deşert?

20. Pentru aceaea am încetat şi au tăgăduit inima mea de-a mai osteni supt soare.

21. Că ostenind altul întru înţelepciune şi învăţătură şi în strădanie, omului leaneşu ceale căştigate le lasă. Şi aceasta, dară, e deşertăciune şi mare rău.

22. Că ce va folosi omului din toată osteneala sa şi din năcazul duhului cu care supt soare s-au chinuit?

23. Toate zilele lui de dureri şi de păgubiri pline sânt, nici noaptea cu mintea să odihneaşte. Şi aceasta au nu e deşertăciune? ||

24. Au nu e mai bine a mânca şi a bea şi a arăta sufletului său ceale bune din ostenealele sale? Şi aceasta din mâna lui Dumnezeu iaste. 203r

25. Cine aşa va îmbuca şi va curge întru desfătări ca mine?

26. Omului bun înaintea sa i-au dat Dumnezeu înţelepciunea şi ştiinţa şi veseliia, iară celui păcătos i-au dat năcaz şi grije preste măsură, să adaogă şi să adune şi să deaie celuia ce place lui Dumnezeu. Ci şi aceasta deşertăciune iaste şi deşartă grijea minţii.

Cap 3

Că toate în vreamea sa vin şi trec. Şi cum că nici unele de aceastea trecătoare să odihneaşte mintea. Şi aceaeaşi iaste a omului şi a dobitoacelor perire.

1. Toate au vreame şi în locurile sale trec toate supt ceriu.
2. Vreame-i a naşte şi vreame-i a muri. Vreame-i a sădi şi vreame-i a zmulge ce s-au sădit.
3. Vreame-i a ucide şi vreame-i a vindeca. Vreame-i a strâca şi vreame-i a zidi.
4. Vreame-i a plânge şi vreame-i a râde. Vreame-i a tângui şi vreame-i a sâlta.
5. Vreame-i a râsipi pietrile şi vreame-i a le culeage.
Vreame-i a îmbrăţişa şi vreame-i a fi departe de îmbrăţişeri.
6. Vreame-i a căştiga şi vreame-i a pierde. Vrea|me-i a păzi şi vreame-i a lepăda. 203v
7. Vreame-i a tăia şi vreame-i a coasă. Vreame-i a tăcea şi vreame-i a grăi.
8. Vreamea iubirii şi vreamea urârii. Vreamea de războiu şi vreame de pace.
9. Ce are mai multu omul din osteneala sa?
10. Văzut-am năcazul care au dat Dumnezeu fiilor omeneşti ca să să întinză într-însul.
11. Toate le-au făcut bune în vreamea sa, şi lumea o au dat prigonirii, ca să nu afle omul lucrul care au făcut Dumnezeu din început până la sfârşit.
12. Şi am cunoscut că nu-i mai bine decât a să veseli şi a face bine în viaţa sa.
13. Că tot omul ce mâncă şi bea şi veade ce e bun din osteneala sa, aceasta darul lui Dumnezeu iaste.

14. Cunoscut-am că toate lucrurile care au făcut Dumnezeu rămân în veac. Nu le putem adaoge ceva, nici a le lua ceale ce au făcut Dumnezeu ca să să teamă de el.
15. Ceaea ce s-au făcut, aceaea rămâne. Ceale ce vor fi au mai fost. Şi Dumnezeu întemeiază ce au trecut.
16. Văzut-am supt soare în loc de judecată nelegiuire, şi în loc de dreptate, strâmbătate.
17. Şi am zis în inima mea: «Pre cel drept şi pre cel necredincios va judeca Dumnezeu, şi vreamea a tot lucrul atuncea va fi».
18. Zis-am în inima mea pentru fiii omeneşti să-i cearce Dumnezeu şi să-i areate a fi aseaminea fiarălor. ||
204r 19. Pentru aceasta, una iaste perirea omului şi a dobitoacelor şi aseaminea amânduror socoteală. Precum moare omul, aşea şi acealea mor; aseaminea răsuflă toate şi nimică are omul mai mult decât dobitocul. Toate sânt supusă deşertăciunii
20. Şi toate merg la un loc; din pământ făcute sânt şi în pământ aseaminea să întorc.
21. Cine şti de să suie duhul fiilor lui Adam sus şi de să pogoară duhul dobitoacelor jos?
22. Şi am găsit nimic a fi mai bine decât a să veseli omul întru osteneala sa, şi aceasta a fi partea lui, că cine-l va aduce ca după sâne să cunoască ceale viitoare?

Cap 4

Deşertăciunea aceştii vieţi o vădeaşte înţeleptul din asupreala nevinovaţilor şi cum că strădaniia omenească iaste supusă pizmei. Şi cum că nebunul fără grije în leane petreace, altul ce nu are moştan, comoară agonisând, arată folosurile soţietăţii, a împăraţilor şi a împărăţiilor deşertăciune, şi ascultarea o pune înaintea jârtvelor nebunilor.

1. Întorsu-m-am la altele şi am văzut hulele ce să fac supt soare şi lacrămile nevinovaţilor şi pre nimene mângăietoriu, nici a putea sta împrotivă puterniciii lor, lipsiţi de ajutoriul tuturor.
204v 2. Şi am lăudat mai mult pre cei morţi | decât pre cei vii.
3. Şi mai fericit decât amândoi am judecat pre cel ce încă nu s-au născut, nici au văzut realele ce sânt supt soare.
4. Iarăşi am socotit toate ostenealele omeneşti şi sârguirile le-am înţeles a fi deşchise pizmei celui de aproape. Şi într-aceasta deşertăciune şi grije fără folos iaste.
5. Cel nebun împleteaşte mânile sale şi-ş mănâncă cărnurile, zicând:
6. «Mai bun e un pugnişor cu odihnă decât amândoao mânile pline cu osteneală şi cu năcazul sufletului».
7. Socotind, am găsit şi altă deşertăciune supt soare:
8. Unul iaste, şi al doilea nu are, nu fiiu, nu frate şi, macar că a osteni nu înceată, nici să satură ochii lui de bogăţii, nici socoteaşte, zicând: «Cui mă ostenesc şi înşel sufletul mieu cu bunătăţi?» Şi întru aceasta deşertăciune iaste şi năcaz rău.
9. Mai bine e, doară, doi a fi împreună decât unul, că au sporiul soţiei sale.
10. De va cădea unul, de altul să va propti. Amar celui sângur, căci căzând, nu are cine să-l rădice.
11. Şi de vor dormi doi, să vor încălzi împreună; unul cum să va încălzi? ||
205r 12. Şi de va birui cineva pre unul, doi îi stau împrotiva lui; funea întreită anevoie să rumpe.
13. Mai bun e copilul sărac şi înţelept decât împăratul bătrân şi nebun, care nu şti mai înainte a vedea spre ceale viitoare.
14. Cum că din închisoare şi din laţuri cândva careva iese la împărăţie, şi altul, născut întru împărăţie, de lipsă să sfârşaşte.
15. Văzut-am pre toţi cei vii, carii umblă supt soare, cu al doilea tânăr, care să va scula pentru dânsul.
16. Fără sfârşit e numărul norodului, a tuturor care au fost mai nainte de dânsul şi carii după aceaea vor fi, nu să vor veseli întru dânsul, ci şi aceasta e deşertăciune şi năcazul duhului.
17. Păzeaşte-ţi piciorul întrând în casa lui Dumnezeu şi te apropie să auzi, *că cu mult mai bună e ascultarea decât jârtvele nebunilor carii nu ştiu ce fac cei răi.

*1 Împăr. 15, 22. Osie. 6, 6.

Cap 5

Nimic îndrăzneţu de Dumnezeu a grăi şi de rânduiala Lui. Făgăduinţele a le răsplăti. A nu să mira de asuprirea celor lipsiţi, când nelegiuiţi judecători au. Şi cât e de mişea socoteala

lacomului ce nu să mai satură şi a bogatului ce grămădeaşte bogăţiile, spre al său cândva rău.

1. Să nu grăieşti ceva îndrăzneţu, nici inima ta | să fie grabnică a grăi cuvânt 205v
înaintea lui Dumnezeu, că Dumnezeu în ceriu, şi tu pre pământ; pentru aceaea, fie puţine cuvintele tale.
2. După multe griji urmează visurile, şi după multe vorbe să va afla nebuniia.
3. De ai făgăduit ceva lui Dumnezeu, nu zăbovi a răsplăti, că nu-i place necredincioasa şi nebuna făgăduire, ci orice vei făgădui, dă.
4. Şi cu mult mai bine iaste a nu făgădui decât după făgăduinţă a nu da ceale făgăduite.
5. Nu-ţi da gura ca să-ţi faci trupul a păcătui, nici zice înaintea îngerului: «Nu iaste orânduială», ca nu cumva, mâniindu-să Dumnezeu împrotiva cuvintelor tale, să răsipească toate lucrurile mânilor tale.
6. Unde sânt multe visuri, multe sânt deşertăciuni şi vorbe fără număr, iară tu de Dumnezeu te teame.
7. De vei vedea hulele celor lipsiţi şi sâlnicele judecăţi şi a să răsturna dreptatea în ţară, nu te mira de aceasta, că decât cel înalt mai înalt iaste altul, şi decât aceştia încă mai presus sânt alţii,
8. Şi mai presus a tot pământul ce slujaşte împăratul porunceaşte.
9. Lacomul nu să va umplea de bani, şi cel ce iubeaşte bogăţiile rod nu va lua dintr-însele; şi aceasta, dară, deşertăciune.
10. Unde sânt multe averi, mulţi sânt şi cei ce le mâncă. Şi ce foloseaşte stăpânului, fără că veade || bogăţiile cu ochii săi? 206r
11. Dulce-i somnul celui ce lucră, acar puţân, acar mult mânce, iară săturarea bogatului nu-l lasă să doarmă.
*Iov. 20, 20. 12. *Şi alt beteşug iaste rău foarte, care am văzut supt soare: bogăţiile cruţate spre răul
Iov. 1, 21. domnului său,
1 Timoth. 6, 7. 13. Că pier în năcazul cel rău. Născut-au fiiu, care în grea lipsă va fi.
14. Precum au ieşit gol din pântecele maicii sale, aşa să va întoarce şi nimică va duce cu sine din ostenealele sale.
15. Mişea e foarte neputinţa. Cum au venit, aşa să va întoarce. Ce-i foloseaşte, dară, că au lucrat spre vânt?
16. Toate zilele vieţii sale au mâncat întru întunearec şi întru griji multe şi întru căderea şi întristare.
17. Aceasta dară mi s-au văzut a fi bună: să mânce cineva şi să bea şi să să desfeteaze cu veselie din osteneala sa, cu carea s-au ostenit supt soare în numărul zilelor vieţii sale care i-au dat Dumnezeu; şi aceasta e partea lui.
18. Şi tot omului căruia i-au dat Dumnezeu bogăţii şi averi, şi puteare i-au dăruit, să mânce dintr-însele şi să să desfeteaze întru partea sa şi să să veselească din osteneala sa. Aceasta e darul lui Dumne|zeu. 206v
19. Că nu destul îş va aduce aminte de zilele vieţii sale, căci că Dumnezeu cuprinde întru desfătări inima lui.

Cap 6

Mişea iaste deşertăciunea lacomilor, carii nici în lipsă încă nu îndrăznesc a să sluji de ceale căştigate.

1. Iaste şi alt rău ce am văzut supt soare, şi încă des la oameni.
2. Omul căruia i-au dat Dumnezeu bogăţii şi averi şi cinste şi nimică lipseaşte sufletului său din toate ce pofteaşte, nici îi dă puteare Dumnezeu să mânce dintr-însul, ci omul strein îl va îmbuca. Aceasta, deşertăciune şi mişelătate mare.
3. De va naşte cineva o sută de fii şi va trăi mulţi ani şi multe zile de vârstă va avea, şi sufletul lui nu să va sluji de bunătăţile averii sale şi să va lipsi de îngropăciune, despre aceasta eu vestesc că mai bun e decât el cel stărpit.
4. Că în deşert vine şi mearge la întunearec şi cu uitare să va ştearge numele lui.
5. N-au văzut soarele, nici au cunoscut deschilinirea bunului şi a răului.
6. De va trăi şi doao mii de ani şi nu să va desfăta în bunătăţi, au nu la un loc grăbesc toate? ||

207r 7. Toată osteneala omului în gura lui; ci sufletul lui nu să va umplea.
8. Ce are mai mult înţeleptul decât nebunul? Şi ce săracul, fără numai să meargă acolo unde iaste viaţa?
9. Mai bine e a vedea ce pofteşti decât a dori ce nu ştii; ci şi aceasta deşertăciune iaste şi prepunerea duhului.
10. Cel ce va să fie, i s-au chemat numele, şi să ştii că om iaste, şi cu toate împrotiva celui mai tare decât sine a să certa în judecată.
11. Cuvinte sânt multe şi multă deşertăciune având în prigoniri.

Cap 7

Deşert iaste a cerca ceale mai înalte decât sâne şi, între multe, cine ce trebuie mai tare a aleage; aşa şi înţelepciunea, mai de folos e cu bogăţiile. De zioa rea a să feri. Să nu fii înţelept sau drept mai mult decât trebuie. Cât e de amară şi de primejdioasă însoţirea cu muiarea. Şi cum că omul iaste zidit de la Dumnezeu drept.

1. Ce lipsă e omului a cerca ceale mai mari decât sâne, neştiind ce-i foloseaşte, în viaţa sa, numărul zilelor nemerniciii sale? Şi în vreamea ce treace ca umbra, au cine-i va putea spune cine va fi după el supt soare?
2. *Mai bun e numele bun decât unsorile scumpe şi zioa morţii decât zioa naşterii. | *Pilde 22, 1.
207v 3. Mai bine e a mearge la casa plângerii decât la casa ospăţului, că într-aceaea sfârşitul tuturor oamenilor să înştiinţază, şi cel viu cugetă ce va fi.
4. Mai bună e mâniia decât râsul, că prin întristarea feaţii să îndreptează sufletul celui ce greşaşte.
5. Inima înţelepţilor, unde e întristare, şi inima nebunilor, unde e veselie.
6. Mai bine e de la cel înţelept a să certa, decât cu blândeaţele nebunilor a să înşela.
7. Că precum sunetul spinilor ce ard supt oală, aşa râsul nebunului. Ci şi aceasta e deşertăciune.
8. Hula turbură pre cel înţelept şi va pierde vârtutea inimii lui.
9. Mai bun e sfârşitul rugăciunii decât începutul. Mai bun e cel răbdătoriu decât cel mândru.
10. Nu fi grabnic a te mâniia, că mâniia în sânul celui nebun odihneaşte.
11. Să nu zici: «Ce pricină a fi, socoteşti, că vremile dintâiu mai bune au fost decât acum?» Că nebună iaste această întrebare.
12. Mai de folos e înţepelciunea cu bogăţiile şi mai mult foloseaşte celor ce văd soarele.
13. Că precum acopere înţelepciunea, aşa acopăr banii. Iară aceasta mai mult are învăţătura şi înţelepciunea, că viaţă dăruiesc celui ce le stăpâneaşte.
208r 14. Socoteaşte lucrurile lui Dumnezeu, că nime nu | | poate îndrepta pre cel ce el îl va urgisi.
15. În zioa cea bună desfăta-te-vei întru bunătăţi, şi de zioa rea te fereaşte. Că precum aceasta, aşa şi aceaea o au făcut Dumnezeu, ca să nu afle omul împrotiva Lui dreapte ponosluri.
16. Şi aceastea încă le-am văzut în zilele deşertăciunii meale: dreptul piere întru dreptatea sa, şi cel necredincios mult vieţuiaşte întru răutatea sa.
17. Nu fi foarte drept, nici mai mult înţeleage decât trebuie, ca să nu buiguieşti.
18. Nu lucra mult nelegiuit şi nu fi nebun, ca să nu mori în vreamea nu a ta.
19. Bine iaste ţie a sprijini pre cel drept, ci şi de la el să nu-ţi tragi mâna, că cel ce să teame de Dumnezeu nimic nu leneveaşte.
20. Înţelepciunea au întărit pre cel înţelept preste zeace căpetenii a cetăţii.
21. *Că nu iaste om drept pre pământ, care să facă bine şi să nu păcătuiască. *3 Împăr. 8, 46.
22. Ci şi tuturor cuvintelor care să zic nu-ţi pleca inima, ca să nu auzi pre sluga ta blăstămându-te. 2 Par. 6, 36. Pilde. 20, 9.
23. Că ştie cunoştinţa ta că şi tu de multe ori ai blăstămat pre alţii. 1 Ioan 1, 8.
24. Toate le-am ispitit întru înţelepciune; zis-am: «Înţelept mă voiu face!», şi ea departe s-au depărtat de la mine,
25. Cu mult mai vârtos decât era. Şi înaltul adânc cine-l va afla?
208v 26. Cercetat-am toate cu sufletul mieu, ca să ştiu şi să socotesc şi să caut | înţelepciunea şi înţeleagerea şi să cunosc nelegiuirea celui nebun şi greşala celor nepricepuţi.
27. Şi am aflat mai amară decât moartea, muiarea, carea iaste cursa vânătorilor; şi mreaje inima ei, legături sânt mânile ei. Cel ce place lui Dumnezeu va fugi de dânsa, iară cel păcătos să va prinde de dânsa.
28. Iată, aceasta am aflat – au zis Ecleziastul – una şi alta ca să aflu înţeleagerea,

29. Care încă o caută sufletul mieu şi nu o am aflat. Un om dintr-o mie am găsit, muiarea din toate n-am aflat.

30. Numai aceasta am aflat, că au făcut Dumnezeu drept, şi el s-au mestecat cu nenumărate întrebări. Cine e aşa, ca Cel înţelept? Şi cine au cunoscut dezlegarea cuvântului?

Cap 8

În faţă străluceaşte înţelepciunea. A nu să depărta de poruncile lui Dumnezeu. Omul cunoaşte numai ceale de acum, nici poate scăpa de moarte. Cei necredincioşi, pentru îngăduirea lui Dumnezeu, mai slobod păcătuiesc. Foarte deşert a fi să veade, că drepţilor şi necredincioşilor aseaminea aici li să întâmplă, şi pricina lucrurilor lui Dumnezeu nu trebuie a să cerca.

Sus 2, 14.

1. Înţelepciunea omului străluceaşte în faţa lui, şi Cel Atotputearnic faţa lui va schimba. ||
2. Eu gura împăratului păzesc şi poruncile jurământului lui Dumnezeu. 209r
3. Nu grăbi a te depărta de la faţa Lui, nici rămânea în lucru rău, că tot ce va vrea va face.
4. Şi cuvântul Lui e plin de puteare, nici poate Lui cineva zice: «Pentru ce aşa faci?»
5. Cel ce păzeaşte porunca nu va simţi ceva rău; vreamea şi răspunsul inima înţeleptului înţeleage.
6. A toată treaba iaste vreame şi îndemnare, şi mult năcazul omului.
7. Că nu ştii ceale trecute, şi ceale viitoare de la nici un sol nu le poate cunoaşte.
8. Nu e în putearea omului a opri duhul, nici are puteare în zioa morţii, nici să lase a să odihni năvălind războiul, nici va mântui necredinţa pre cel necredincios.
9. Toate aceastea le-am socotit şi am dat sufletul mieu întru toate lucrurile care sânt supt soare. Cândva stăpâneaşte omul pre om spre răul său.
10. Văzut-am pre cei necredincioşi îngropaţi, carii încă şi când trăia, în locul cel sfânt era şi să lăuda în cetate ca de lucruri dreapte. Ci şi aceasta deşertăciune iaste.
11. Că pentru că nu să face curând judecata împrotiva celor răi, fără nici o frică fiii oamenilor lucrează ceale reale.
12. Însă păcătosul dintru aceaea, că de o sută de ori face rău şi prin răbdare să sufere. Eu am cunoscut că bun lucru va fi celor ce să tem | de Dumnezeu, celor ce să stidesc de faţa Lui. 209v
13. Nu fie bun necredinciosului, nice să să lungească zilele lui, ci ca umbra treacă cei ce nu să tem de faţa Domnului.
14. Iaste şi altă deşertăciune carea iaste pre pământ. Sânt drepţi, cărora să întâmplă ceale reale, ca când ar fi avut lipsă de agiutoriul necredincioşilor. Şi sânt necredincioşi carii aşa fără grije sânt, ca când ar avea faptele drepţilor. Ci şi aceasta foarte deşartă a fi o socotesc.
15. Lăudat-am drept aceaea veseliia, că nu ar fi bine omului supt soare fără a mânca şi a bea şi a să bucura. Şi aceasta numai cu sine va duce din osteneala sa în zilele vieţii sale, care i-au dat Dumnezeu supt soare.
16. Şi mi-am pus inima a cunoaşte înţelepciunea şi a înţeleage ţinearea, ce petreace pre pământ. Iaste om care zioa şi noaptea nu prinde somn cu ochii.
17. Şi am înţeles cum că tuturor lucrurilor lui Dumnezeu nici o pricină poate afla omul a celor ce să fac supt soare. Cu cât mai mult să va osteni a căuta, cu atâta mai puţân va afla. De să va şi zice înţeleptul a şti, nu va putea găsi.

Cap 9

Nime nu ştie de mânie au de dragostea lui Dumnezeu e vreadnic, că acealeaşi tuturor aici să || întâmplă. Şi nerămâind după această scurtă şi neştiută viiaţă vreame a lucra, dojeneaşte 210r
acum neîncetat a lucra. Şi măcar că înţelepciunea e mai aleasă decât vârtutea, însă în cel sărac nu să preţuiaşte.

1. Toate aceastea le-am socotit în inima mea, ca cu grije să le înţeleg. Sânt drepţi şi înţelepţi, şi lucrurile lor în mâna lui Dumnezeu şi, măcar că nu şti, omul de dragoste au de urâre e vreadnic.
2. Ci toate spre vreame viitoare să ţin neştiute, pentru că toate aseaminea să întâmplă celui drept şi celui necredincios, celui bun şi celui rău, curatului şi necuratului, celui ce

jârtveaşte şi celui ce jârtvele urgiseaşte; ca cel bun, aşa şi cel păcătos, ca cel ce joară strâmb, aşa şi cel ce jură drept.

3. Aceasta e rea întru toate care să fac supt soare, că aceaeaşi tuturor să întâmplă, pentru aceaea şi inimile fiilor omeneşti să umplu de răutate şi de urgisire în viaţa sa, şi după aceastea la iad să vor duce.

4. Nime iaste, care pururea să fie viu şi care să aibă nădejdea acestui lucru. Mai bun e cânele viu decât leul mort.

5. Că cei ce trăiesc să ştiu pre sine că vor muri, iară cei morţi nimic mai mult nu ştiu, nici au mai multă plată, că uitării s-au dat pomenirea lor. |

210v 6. Şi dragostea şi urârea şi pizmele împreună au perit, nici au parte într-această vreame şi în lucrarea ce să poartă supt soare.

7. Mergi, dară, şi mâncă întru veselie pâinea ta şi bea cu bucurie vinul tău, că lui Dumnezeu plac lucrurile tale.

8. În toată vreamea fie vejmintele tale curate şi untul-de-lemn din capul tău să nu scază.

9. Desfetează-te în viaţă cu muiarea carea o iubeşti în toate zilele vieţii nestării tale, care ţi-o au dat supt soare în toată vreamea deşertăciunii tale, că aceasta-i partea în viiaţă şi întru osteneala ta ce osteneşti supt soare.

10. Orice poate face mâna ta, neîncetat lucrează, că nici lucru, nici înţeleagere, nici înţelepciune, nici ştiinţă va fi la cei din iad, unde tu grăbeşti.

11. Întorsu-m-am la alta şi am văzut supt soare nici a celor iuţi a fi alergarea, nici a celor tari a fi războiul, nici a celor înţelepţi pâinea, nici a celor învăţaţi bogăţiile, nici a meaşterilor darul, ci vreame şi cădeare întru toate.

12. Nu şti omul sfârşitul său. Ci precum peştii să prind cu unghiţa şi precum paserile să cuprind cu laţurile, aşa să prind oamenii în vreamea cea rea, când li să va întâmpla degrabă.

13. Şi aceasta supt soare am văzut înţelepciunea şi o am cunoscut a fi mai mare.

211r 14. Cetate mică şi puţâni într-însa oameni. Venit-au împrotiva ei împărat mare || şi o au şenţuit şi au făcut tării prinprejur şi s-au isprăvit conocirea.

15. Şi s-au aflat într-însa un om sărac şi înţelept şi au slobozit cetatea prin înţelepciunea sa, şi nime după aceaea ş-au adus aminte de omul cel sărac.

16. Şi ziceam eu: «Mai bună a fi înţelepciunea decât tăriia; pentru ce dară înţelepciunea săracului s-au urgisit şi cuvintele lui nu s-au auzit?»

17. Cuvintele înţelepţilor să aud întru tăceare mai mult decât strâgarea voievodului între cei nebuni.

18. Mai bună e înţelepciunea decât armele ceale de război. Şi cel ce va păcătui întru una multe bunătăţi va pierde.

Cap 10

Deschilinirea înţeleptului de cel nebun. Ispitelor duhului putearnic a sta împrotivă. Despre cel nebun şi sluga înălţaţi, şi despre găzdacul şi căpeteniia smeriţi. Hulitoriul smerit şarpelui să asamănă. Despre împăratul copil şi boiarii ce mâncă dimineaţă. Nici pre împăratul, nici pre bogatul a huli.

1 Muştele ce mor pierd dulceaţa unsorii. Mai scumpă e înţelepciunea şi mărirea, mică şi până la o vreame, nebuniia.

2 Inima înţeleptului e dreapta lui, şi inima nebunului în stânga lui.

3. Ci şi în cale nebunul umblând, însuşi neînţelept fiind, pre toţi nebuni a fi îi socoteaşte.

211v 4. De să va sui preste tine duhul celui ce are putea|re, locul tău nu-l slobozi, că grijea va face a înceta păcate mari.

5. Iaste rău ce am văzut supt soare, ca prin greşală ieşind de la faţa căpeteniii,

6. A fi pus cel nebun întru vrednicie înaltă şi bogaţii a şedea din jos.

7. Văzut-am slugile pre cai şi boiarii umblând pre pământ ca slugile.

8. *Cel ce sapă groapă cădea-va într-însa, şi cel ce răsipeaşte gardul muşca-l-va şearpele. *Pilde 26, 27.

9. Cel ce duce pietrile să va năcăji într-însăle, şi cel ce taie leamne să va răni într-însele. Ecli. 27, 29.

10. De să va întâmpi fierul, şi acesta nu ca întâiu, ci va fi întâmpit, cu multă osteneală să va ascuţi, şi după sârguire va urma înţelepciunea.

11. De va muşca şearpele întru tăceare, nimic decât el mai puţin are cel ce huleaşte în taină.

12. Cuvintele gurii înţeleapte har, şi buzele nebunului îl vor prăpădi.
13. Începutul cuvintelor lui nebunie, şi cea mai de pre urmă a gurii lui greşală rea.
14. Nebunul cuvintele înmulţeaşte. Nu şti omul ce au fost mai înainte de sâne şi ce va fi după sâne; cine-i va putea spune?
15. Osteneala nebunilor va năcăji pre cei ce nu ştiu mearge în cetate.
16. Amar ţie, ţară a căriia împărat copil iaste şi a căriia boiari mâncă dimineaţa!
17. Fericită e ţara a căriia împăratul ales iaste şi a căriia căpetenii mâncă în vreamea sa spre stâmpărare, iară nu spre neînfrânare.
18. Întru leneviri să va smeri podirea, şi întru slăbiciunea mânilor va picături casa.
19. Spre râs facă pâinea şi vinul să se ospete vieţuind, şi de bani ascultă toate. ||
20. În cugetul tău să nu huleşti pre împăratul şi întru ascunsul cugetului tău să nu 212r
blastămi pre cel bogat; că şi paserile ceriului vor purta glasul tău, şi cel ce are arepi va vesti giudecata ta.

Cap 11

Dojeneaşte a împărţi ale noastre şi pururea bine a lucra. Că judecata omului după moarte iaste neschimbată. Şi pomenirea judecăţii viitoare a o ţinea, în carea despre toate ne vom judeca. Mâniia şi răotatea din inimă a o depărta.

1. Trimite pânea ta preste apele ce trec, că după vreame multă o vei afla.
2. Dă parte şeapte, încă şi opt, că nu ştii ce rău va fi pre pământ.
3. De să vor umplea norii, vifor pre pământ vor vărsa. De va cădea copaciul spre amiazăzi au spre miiazănoapte, ori în ce loc va cădea, acolo va fi.
4. Cel ce să uită la vânt nu samănă; şi cel ce socoteaşte norii niceodată nu va săcera.
5. Precum nu ştii care iaste calea duhului şi în ce chip să înteaie oasele în pântecele ceii povarnice, aşa nu ştii lucrurile lui Dumnezeu, Cel ce e făcătoriul tuturor.
6. Dimineaţă samănă sămânţa ta, şi sara să nu înceate mâna ta, că nu ştii carea mai vârtos va răsări, aceasta au ceaea şi, de vor răsări amândoao împreună, mai bine va fi.
7. Dulce e lumina şi desfătos a vedea soarele.
8. De va trăi omul ani mulţi şi întru toţi aceştia să va veseli, trebuie să-şi aducă aminte de vreamea cea întunecoasă şi de zilele ceale multe, care întâmplându-să, de deşertăciune se vor vădi ceale trecute. |
9. Veseleaşte-te, dară, tânărule, întru tinereaţele tale şi întru bine fie inima ta în zilele 212v
tinereaţelor tale şi umblă în căile inimii tale şi întru vedearea ochilor tăi; şi să ştii că pentru toate aceastea te va aduce Dumnezeu spre judecată.
10. Depertează mâniia de la inima ta şi delungă răotatea de la trupul tău, că tinereaţele şi dezmierdarea deşerte sânt.

Cap 12

Pre Dumnezeu înaintea ochilor tăi să-L aibi în tinereaţe, mai înainte până a sosi grealele bătrâneaţe şi mai pre urmă moartea. Şi fiind toate deşertăciuni, poruncile lui Dumnezeu păzeaşte, că de toate trebuie să să dea samă.

1. Adu-ţi aminte de Ziditoriul tău în zilele tinereaţelor tale, până va veni vreamea năcazului tău şi să vor apropiia anii de care i să zice: «Nu-m plac»,.
2. Mai înainte de-a să întuneca soarele şi lumina şi luna şi stealele şi să să întoarcă norul după ploaie,
3. Când să vor mişca păzitorii casii şi să vor clătina oamenii cei tari şi leaneşe vor fi ceale ce macină în număr mic şi să vor întuneca cei ce văd prin zăbreale,
4. Şi vor închide uşile în uliţă întru smerirea glasului ce macină şi să vor scula la glas de pasere şi vor asurzi toate featele viersului,
5. Şi ceale înalte să vor teame şi să vor înfricoşa în cale, înfluri-va migdalul, îngrăşa-să-va lăcusta şi să va răsipi ca pielea, că să va duce omul în casa veacului său şi vor încunjura pre uliţă plângând,
6. Mai înainte de-a să rumpe funea cea de argint şi să să întoarne varga cea de aur şi să să zdrobeas| |că vadra preste fântână şi să să frângă roata preste jghiab, 213r

7. Şi să să întoarcă praful în pământul său de unde era, şi duhul să să întoarcă la Dumnezeu, Cel ce l-au dat.

8. Deşertăciunea deşertăciunilor – zis-au Ecleziastul – şi toate deşertăciune".

9. Şi fiind înţelept foarte Ecleziastul, au învăţat norodul şi au povestit ceale ce făcuse şi, cercetând, au alcătuit pilde multe.

10. Căutat-au cuvinte de folos şi au scris vorbe dreapte şi pline de adevăr.

11. Cuvintele înţelepţilor, ca strămurările şi ca cuiele spre înălţime înfipte, carele prin sfatul meaşterilor s-au dat de la un păstoriu.

12. Mai mult decât aceastea, fiiule, să nu cauţi. A face multe cărţi nici un sfârşit iaste, şi cugetarea adeasă năcazul trupului iaste.

13. Sfârşitul a grăi aşijderea toţi să-l auzim. De Dumnezeu te teame şi poruncile Lui păzeaşte, că acesta iaste tot omul.

14. Şi toate care să fac le va aduce Dumnezeu la judecată, pentru toată greşala, acar bun, acar rău, aceaea fie.

A

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar"
acar... **acar**: 5,11; 12,14

ACOLO: adv.
acolo: 1,5; 6,8; 11,3

(a) ACOPERI: v. IV
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,16
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 7,13
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 7,13

ACUM: adv.
acum: 7,11; rezum. cap.8; rezum. cap. 9

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE**: v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"; „a continua să"
adaoge: *ind. prez. 3 sg.* 1,18
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 2,26
adaoge: *inf. prez. fără a* 3,14

ADÂNC, -Ă: adj.
adânc: *n. sg. ac.* 7,25

ADES: adj.
adeasă: *f. sg. nom., în sintagma* ***cugetarea adeasă*** 1 2, 12

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. tant. nom./ac.* 12,10

(a **se/-şi**) ADUCE: v. III
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,22; 11,9; 12,14
(îş) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***îş va aduce amine*** 5,19
(ş-)au adus: *ind. pf. c. 3.sg.* 9,15
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să-şi aducă aminte*** 11,8
adu(-ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ţi aminte*** 12,1

ADUCERE: s.f.
aducere: *sg. nom., în loc. s.* ***aducere aminte*** 1,11

(a) ADUNA: v. I
a aduna: *inf. prez.* rezum. cap.2
adunatu(-)-am: *ind. pf. c. 1.sg.* 2,8
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 2,26

(a se) AFLA: v. I
să afle: *conj. prez. 3.sg.* 3,11; 7,15
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,25; 8,17
am aflat: *ind. pf. c. 1.sg.* 7,27, 28, 29, 30
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 7,28
afla: *inf. prez. fără a* 8,17
(s-)au aflat: *ind. pf. c. 3.sg.* 9,15
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,1

(a) AGONISI: v. IV
agonisând: *gerunziu* rezum. cap.4

AICI: adv.
aici: rezum. cap.8; rezum. cap.9

AJUTOR: s.n.; var. (În v. şi reg.) **AJUTORIU, AGIUTORIU**
ajutoriul: *sg. ac.* 4,1
agiutoriul: *sg. ac.* 8,14

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf. c. 3.sg.* 12,9

(a) ALEGE: v. III
a aleage: *inf. prez.* rezum. cap. 7

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. nom.* 9,11

ALES, ALEASĂ: adj.
aleasă: *f. sg. nom.* rezum. cap. 9
ales: *m. sg. nom.* 10,17

(a) ALTOI: v. IV; var. (Reg.) **(a) ULTOI**
am ultoit: *ind. pf.c. 1sg.* 2,5

AMAR: adj./s.
amar: *s.n* (+ *dat.*) *sg. nom.*. 4,10; 10,16
amară: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.7
(mai) amară: *adj. f. sg. ac.* 7,27

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,30

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) AMIAZĂZI: s.f.
amiazăzi: *sg. ac.* 1,6; 11,3

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/****loc. s. aducere* ***aminte***; *vezi* **(a se/-şi) ADUCE/ADU**CERE

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 6,3, 6; 11,8
anii: *pl. nom.* 12,1

ANEVOIE: adv.
anevoie: 1,15; 4,12

APĂ: s.f.
apele: *pl. ac.* 11,1

APROAPE: s.m.
celui de aproape: *sg. gen.* 4,4

(a se) APROPIA: v. I
(te) apropie: *imperativ 2.sg.* 4,17
(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 2.pl.* 12, 1

(a) APUNE: v. III
apune: *ind. prez. 3 sg.* 1,5

(a) ARĂTA: v. I
a arăta: *inf. prez.* 2,24
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 3,18
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 4

(a) ARDE: v. III
ard: *ind. prez. 3.pl.* 7,7

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,8; 12,6

ARIPĂ: s.f.; var. (În v.) AREPĂ
arepi: *pl. ac.* 10,20

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 9,18

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 10,19

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap. 4; 4,17

ASCUNS: s.n.
ascunsul: *sg. ac.* 10,20

(a să) ASCUŢI: v. IV
(să) va ascuţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

(a se) ASEMĂNA: v. I
(să) asamănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) ASEAMINEA
aseaminea: *adv.* 2,16; 3,19, 20; rezum. cap.8; 9,2
aseaminea: *prep.+dat.* 3, 18, 19

ASTÂMPĂRARE: s.f.; var. STÂMPĂRARE
stâmpărare: *sg. ac.* 10,17

(a) ASUDA: v. I
asudasem: *ind. m.m.c.pf. 1sg.* 2,11
am asudat: *ind. pf. c. 1.sg.* 2,19

ASUPREALĂ: s.f.
asupreala: *sg. ac.* rezum. cap.4

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) ASURZI: v. IV
vor asurzi: *ind. viit. 3.pl.* 12,4

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) AŞEA
aşa: 2,19, 25; 5,14, 15; rezum. cap.7; 7,7, 13, 15, 30; 8,4, 14; 9,2, 12; 11,5
aşea: 3,19

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 2,16; 12,13

ATOTPUTERNIC: s.m.
(Cel) Atotputearnic: *sg. nom.* 8, 1

ATUNCI: adv.; var. ATUNCEA
atuncea: 3,17

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 2,8; 12,6

(a) AUZI: v. IV
să auzi: *conj. prez. 2.sg.* 4,17; 7,22
(s-)au auzit: *ind. pf. c.3.pl.* 9,16
(să) aud: *conj. prez. 3.pl.* 9,17
să auzim: *conj. prez. 1 pl.* 12,13

AUZIT: s.n.
auzitul: *sg. ac.* 1,8

(a) AVEA: v. II
avut-am: *ind. pf. c. 1 sg.* 2,7
a avea: *inf. prez.* 2, 18
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
având: *gerunziu* 6,11
ar avea: *cond. prez. 3.pl* 8,14
ar fi avut: *cond. pf. 3.pl* 8,14
are: *ind. prez. 3.sg* 1,3; 3,9, 19; rezum. cap.4; 4,8, 10; 6,8; 7,13; 8,8; 10,4, 11, 20
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 9,4
să aibi: *conj. prez.2.sg.* rezum. cap. 12
au: *ind. prez. 3.pl.* 3,1; 4,9; rezum. cap.5; 9,5, 6

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 2,8, 9
averi: *pl. nom./ac.* 5,10, 18; 6,2
averii: *sg. gen.* 6,3

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 5,9; 10,19
banii: *pl. nom.* 7,13

BĂTRÂN: adj.
bătrân: *m. sg. ac.* 4, 13

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *pl. nom.* rezum. cap.12

(a) BÂIGUI: v. IV; var.(Reg.) **(a) BUIGUI**
să buiguieşti: *conj. prez. 2.sg.* 7, 17

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 2,24; 8,15
bea: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 5,17
bea: *imperativ 2.sg.* 9,7

BETEŞUG: s.n.
beteşug: *sg. nom.* 5,12

BINE: adv.
(mai) bine: *adv.* 2,24; 3,12, 22; 4,9; 5,4; 6,9; 7,3, 6; 11,6
bine: *adv.* 7,19; 8,15; rezum. cap.11
bine: *s.n sg. ac.* 3,12; 7,21; 11,9

(a) BIRUI: v. IV
va birui: *ind. viit. 3.sg.* 4,12

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţele: *pl. ac.* 7,6

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a)** BLĂSTĂMA
blăstămându-: *gerunziu* 7,22
ai blăstămat: *ind. pf.c. 2.sg* 7,23
să blastămi: *conj. prez. 2.sg.* 10,20

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogatului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.5; 5,11
bogatul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.10
bogaţii: *s.m. pl. nom.* 10,6
(cel) bogat: *s.m. sg. ac.* 10,20

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
bogăţii: *pl. nom./ac.* 4,8; 5,18; 6,2
bogăţiile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,9, 10, 12; rezum. cap.7; 7,12; 9,11

BOIER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) BOIAR
boiarii: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,7
boiari: *pl. nom* 10,16

BOLÂND: s.m.; var. BOLUND
bolundului: *sg. gen.* 2,15

BOLÂNZIE: s.f.; var. BOLUNZIE (mgm.) „nebunie" (cf. Indice 2Lg)
bolunziia: *sg. ac.* 1,17

(a se) BUCURA: v. I
a (să) bucura: *inf. prez.* 8,15

BUCURIE: s.f.
bucuriei: *sg. dat.* 2,2
bucurie: *sg. ac.* 9,7

BUN, Ă: adj./s./adv.
bun: *adj. m./n. sg. nom./dat.* 2,26; 3,13; 7,2; 8,12; 12,14
bune: *adj. f. pl. nom./ac.* 3,11; 7,11
(mai) bun: *adj. m./n. sg. nom.* 4,6, 13; 6,3; 7,2, 9; 9,4
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,17; 7,15
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 4,17; 7,4; 9,16, 18
(mai) bune: *adj. f. pl. nom.* 7,11
bun: *adv.* „bine" 8,13
(ceale) **bune:** *s.n pl. ac.* 2,24
(cel) bun: *s.m. sg. ac.* 9,2
(celui) **bun:** *s.m. sg. dat.* 9,2
bunului: *s.n. sg. gen.* 6,5

BUNĂTATE: s.f.
bunătăți: *pl. ac.* 2,1; 4,8; 6,6; 7,15; 9,18
bunătățile: *pl. ac.* 6,3

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom.* 10,12

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 10,7

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 10,3; 12,5
calea: *sg. nom.* 11,5
căile: *pl. ac.* 11,9

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 2,14; 9,8

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 4,5

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom., în titlu: Cartea Ecleziastului*
cărți: *pl. ac.* 12,12

CASĂ: s.f.
caselor: *pl. gen.* rezum. cap.2
case: *pl. ac.* 2,4
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu*** 4,17
casa: *sg. nom./ac.* 7,3; 10,18; 12,5
casii: *sg. gen.* 12,3

(a) CĂDEA: v. II
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10; 11,3
căzând: *gerunziu* 4,10
cădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8

CĂDEARE: s.f.
cădeare: *sg. nom./ac.* 2,15; 5,16; 9,11

CĂPETENIE: s.f.
căpetenii: *pl. nom./ac.* 7,20; 10,17
căpetenila: *sg. ac.* rezum. cap10
căpeteniii: *sg. gen.* 10,5

(a) CĂUTA: v. I
să **caut:** *conj. prez. 1.sg.* 7,26
caută: *ind. prez. 3.sg.* 7,29
să **cauți:** *conj. prez. 2.sg.* 12,12
a **căuta:** *inf. prez.* 1,13; 8,17
căutat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) CÂNE
cânele: *pl. nom.* 9,4

CÂNTĂREȚ, -EAȚĂ: s.m./f.
cântărești: *s.m. pl. ac.* 2,8
cântărește: *s.f. pl. ac.* 2,8

(a) CÂȘTIGA: v. I: var. (a) CĂȘTIGA
a **câștiga:** *inf. prez.* 3,6

CÂȘTIGAT, -Ă: s.; var. CĂȘTIGAT, -Ă
(ceale) **câștigate:** *s.n pl. ac.* 2,21; rezum. cap.6

CERIU: s.n.; var. CERIU
ceriu: *sg. ac.* 3,1; 5,1
ceriului: *sg. gen.* 10,20

(a se) CERCA: v. I
a **cerca:** *inf. prez.* rezum. cap.7; 7,1
a (să) **cerca:** *inf. prez.* rezum. cap. 8
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 3, 18

(a) CERCETA: v. I
cercetând: *gerunziu* 1,6; 12,9
a **cerceta:** *inf. prez.* 1,13
cercetat-am: *ind. pf. c. 1.sg.* 7,26

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. nom.* rezum. cap.1

(a se) CERTA: v. I
a (să) **certa:** *inf. prez.*6,10; 7,6

CETATE: s.f.
cetății: *sg. gen.* 7,20
cetate: *sg. nom./ac.* 8,10; 9,14; 10,15
cetatea: *sg. ac.* 9,15

(a se) CHEMA: v. I
(s)-au chemat: *ind. pf. c. 3.sg.* 6,10

(a se) CHINUI: v. IV
(s)-au chinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 11,5

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 6,2

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 2,7

(a se) CLĂTINA: v. I
(să) vor clătina: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

(a) COASE: v. III
a **coasă:** *inf. prez.* 3,7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) a (se) POGORÎ
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 3,21

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. ac.* rezum. cap.4

CONOCIRE: s.f. „asediere"
conocirea: *sg. nom.* 9,14

COPAC: s.m.; var. (Înv. și reg.) COPACI
copaciul: *sg. nom.* 11,3

COPIL: s.m.
copilul: *sg. nom.* 4,13
copil: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,16

CRUȚAT, -Ă: adj.
cruțate: *f. pl. nom.* 5,12

CUGET: s.n.
cugetul: *sg. ac.* 10,20
cugetului: *sg. gen.* 10,20

(a) CUGETA: v. I
au cugetat: *ind. pf. c. 3.sg.* 1,16
cugetă: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

CUGETARE: s.f.
cugetarea: *sg. nom.* 12,12

CUI: s.n.
cuiele: *pl. ac.* 12,11

(a) CULEGE: v. III
a **culeage:** *inf. prez.* 3,5

(a) CUNOAȘTE: v. III
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,17; 2,14; 3,12; 8,12; 9,13
cunoscut-am: *ind. pf. c. 1.sg.* 3,14
au cunoscut: *ind. pf. c. 3.sg.* 6,5; 7,30
să cunosc: *conj. prez. 1.sg.* 7,26
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 3,22
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 8
cunoaște: *inf. prez. fără* **a** 8,7
a **cunoaște:** *inf. prez.* 8,16

CUNOȘTINȚĂ: s.f. „conștiință"
cunoștința: *nom.* 7,23

(a se) CUPRINDE: v. III
să (se) cuprindă: *conj. prez. 3.pl.* 1,13
cuprinde: *ind. prez. 3 sg.* 5,19
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 9,12

CUPRINDERE: s.f.
cuprindere: *sg. ac.*1,13

CURAT, -Ă: adj./ s.
curate: *adj. f. pl. nom.* 9,8
curatului: *s.m. sg. dat.* 9,2

CURÂND: adv.
curând: 8,11

(a) CURGE: v. III
să curgă: *conj. prez. 3.pl.* 1,7
voiu curge: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
va **curge:** *ind. viit. 3.sg.* 2,25

curgere: s.f.
curgerea: *sg. ac.* rezum. cap.2

CURSĂ: s.f.
cursa: *sg. nom.* 7,27

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,8; 8,4
cuvânt: *sg. ac.* 5,1
cuvântului: *sg. gen.* 7,30
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1; 5,1; 9,16, 17; 10,12, 14; 12,11
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 5,5; 7,22; 10,13
cuvinte: *pl. nom./ac.* 6,11; 12,10

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 2,26; 3,10, 11; 5,17, 18; 6,2; 8,15; 9,9; 12,7
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,17; 2,15; 8,9
a da: *inf. prez.* 5,4
nu da: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,5
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,5; 12,11
dă: *imperativ 2.sg.* 5,3; 11,2
dă: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 2,26
să (să) dea: *conj. prez. impers.* rezum. cap.12

DAR: s.n.
darul: *sg. nom.* 3,13; 5,18; 9,11

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,18
dăruiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,13

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 9,12

DEPARTE: adv.
departe: 3,5; 7,24

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,24
a (se) depărta: *inf. prez.* rezum. cap.8
a (te) depărta: *inf. prez.* 8,3
a depărta: *inf. prez.* rezum. cap.11
depertează: *imperativ 2.sg.* 11,10

DES: adv.
des: 6,1

DESCHILINIRE: s.f.
deschilinirea: *sg. nom./ac.* 6,5; rezum. cap.10

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
a fi deșchise: *inf. pf.* 4,4

(a se) DESFĂTA: v. I
(mă) voiu desfăta: *ind. viit.I. 1sg.* 2,1
a **(să)** desfăta: *inf. prez.* 2,10
să **(să)** desfeteaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,17, 18
(să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6
desfăta**(-te)-vei:** *ind. viit.I. 2.sg.* 7,15
desfetează**(-te):** *imperativ 2.sg.* 9,9

DESFĂTARE: s.f.
desfătărilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
desfătări: *pl. ac.* 2,1, 25; 5,19
desfătările: *pl. ac.* 2,8

DESFĂTOS: adv. „desfătător"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
desfătos: 11,7

(a se) DESPĂRȚI: v. IV
(să) desparte: *ind. prez. 3.sg.* 2,13

(a) DESPLETI: v. IV (aici) „a tâlcui"; lat. *explicō, -āre* „a descurca, a descâlci"; „a lămuri"
despleti: *inf. prez. fără a* 1,8

DESTUL: adv.
destul: 5,19

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s./adv.
deșartă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.1; 2,26
(foarte) deșartă: *adj. f. sg. ac.* 8,14
deșert: *adj. n. sg. nom.* 2,19
deșerte: *adj. f. pl. nom.* 11,10
(foarte) deșert: *adv.* rezum. cap.8

deşert: *adv.* rezum. cap.7
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* **în deşert** „inutil", „zadarnic" 2,2, 11, 19; 6,4

DEŞERTARE: s.f. (În v.) „deşertăciune"
deşertare: *sg. nom.* rezum. cap. 1

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunea: *sg. nom./ac.* 1,2; rezum. cap.4; rezum. cap.6; 12,8
deşertăciunilor: *pl. gen. superlativ* **deşertăciunea deşertăciunilor** 1,2; 12,8
deşertăciune: *sg. nom./ac.* 1,2, 14; rezum. cap.2; 2,1, 11, 15, 17, 21, 23, 26; rezum. cap.4; 4,4, 7, 8, 16; 5,9; 6,2, 9, 11; 7,7; 8,10, 14; 11,8; 12,8
deşertăciunii: *sg. gen./dat.* 3,19; 7,16; 9,9
deşertăciuni: *pl. nom.* 5,6; rezum. cap.12

DEZLEGARE: s.f.
dezlegarea: *sg. ac.* 7,30

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdarea: *sg. nom.* 11,10

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* **[de] dimineaţă**. rezum. cap.10; 11,6
dimineaţa: *adv.* 10,16

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,19, 21
dobitocul: *sg. ac.* 3,19

(a) DOJENI: v. IV
dojeneşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.11

(a) DORMI: v. IV
vor dormi *ind. viit.I. 3.pl.* 4, 11
să doarmă: *conj. prez. 3.sg.* 5,11

DOMN: s.m. „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen.* 8,13

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnului: *sg. gen.* 5,12

(a) DORI: v. IV
a dori: *inf. prez.* 6,9

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,6
dragoste: *sg. ac.* 9,1

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv./prep.
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 3,17; 7,19
dreptul: *s.m. sg. nom.* 7,16
drepţilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 8,14
drepţi: *s.m. pl. nom.* 8,14; 9,1
(celui) drept: *s.m. sg. dat.* 9,2
dreapta: *s.f. sg. nom.* „partea dreaptă" 10,2
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,17, 21, 30
dreapte: *adj. n. pl. ac.* 7,15; 8,10; 12,10
drept: *prep. în loc. adv. drept aceaea* 8,15
drept: *adv.* 9,2

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 3,16
dreptatea: *sg. nom./ac.* 5,7; 7,16

(a se) DUCE: v. III
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,14; 8,15
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3
duce: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5

DUH: s.n.
duhului: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,14, 17; rezum. cap.2; 2,17, 22; 4,16; 6,9; rezum. cap.10; 11,5
duhul: *sg. nom./ac.* 1,6; 3,21; 8,8; 10,4; 12,7

DULCE: adj.
dulce: *f./n. sg. nom.* 5,11; 11,7

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceţile: *pl. ac.* 2,10
dulceaţa: *sg. ac.* 10,1

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,13; 2,24, 26; 3,10, 11, 13, 14, 15, 17, 18; 4,17; rezum. cap.5; 5,1, 3, 5, 6, 17, 18, 19; 6,2; rezum. cap.7; 7,14, 15, 19, 27, 30; rezum. cap.8; 8,2, 12, 15, 17; rezum. cap.9; 9,1; 11,5, 9; rezum. cap.12; 12,7, 13, 14

DURERE: s.f.
dureri: *pl. ac.* 2,23

E

ECLEZIAST: s.m. „predicator", „cel ce vorbeşte în faţa adunării"
Eclezíastului: *sg. gen., în titlu: Cartea Eclezíastului*; 1,1
Eclezíastul: *sg. nom.* 1,2, 12; 7,28; 12,8, 9

F

(a se) FACE: v. III
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 1,13, 14; 4,1; 8,17; 9,3; 12,14
a face: *inf. prez.* 3,12; 12,12
fac: *ind. prez. 3.pl.* 4,17
să faci *conj. prez. 2.sg.* 5,5
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 7,21
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,24
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3; 10,4
faci: *ind. prez. 2.sg.* 8,4
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 8,11
face: *ind. prez. 3.sg.* 8,12
face: *inf. prez. fără a* 9,10
facă: *conj. prez. fără să 3.sg.* 10,19
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16
făcut-am: *ind. pf.c. 1sg.* 2,5
făcutu(-)-am: *ind. pf.c. 1sg.* 2,8
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,11; 12,9
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11, 14; 7,15, 30; 9,14
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
făcute sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 3,20

FAMILIE: s.f. „neam", „slujitori" (cf. lat. *familia, -ae*, care înseamnă „familie", dar şi „sclavii unei case")
familie: *sg. ac.* 2,7

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 8,14

FATĂ: s.f.
featele: *pl. nom.* 12,4

FAŢĂ: s.f
faţă: *sg. ac.* rezum. cap.8

față: *sg. ac.* 8,1, 12, 13
față: *sg. ac. în loc. prep. (înv.)* ***de la fața*** „(de) dinaintea" 8,3; 10,5
fețiī: *sg. gen.* 7,4

FĂCĂTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) FĂCĂTORIU
făcătoriului: *sg. gen.* 2,12
făcătoriul: *sg. nom.* 11,5

(a) FĂGĂDUI: v. IV
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,3
vei făgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3
a făgădui: *inf. prez.* 5,4

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduințele: *pl. ac.* rezum. cap.5
făgăduință: *sg. ac.* 5,4

FĂGĂDUIRE: s.f.
făgăduire: *sg. nom.* 5,3

FĂGĂDUIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) **făgăduite:** *s.f. pl. ac.* 5,4

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. ac.* 12,6

FEL: s.n.; var. (Înv.) FEALIU
fealiul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot fealiul*** „variat", „diferit" 2,5

(a se) FERI: v. IV
să (mă) feresc: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.7
(te) ferește: *imperativ 2.sg.* 7,15

FERICIT, -Ă: adj.
(mai) fericit *m. sg. ac.* 4,3
fericită: *f. sg. nom.* 10,17

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 2,1, 14, 15, 21, 23, 24; 3,13; 4,6, 13, 16, 17; rezum. cap.5; 5,15, 17, 18; 6,3, 9; rezum. cap.7; 7,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 30; 8,4, 8; rezum. cap.9; 9,1, 3, 4, 18; 10,1, 2, 17; 11,5, 7
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,25; 8,10; 12,7
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.1; 2,2, 10, 17; 3,5, 18, 22; 4,9; 5,17; 7,11; rezum. cap.8; 8,14; 9,11, 13, 16; 10,3
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9, 11; rezum. cap.2; 2,16, 19; 3,17; 5,13; 7,1, 3; 8,12; 9,10; 10,10, 14; 11,2, 3, 6
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11; 3,15; 4,16; 12,3
ar fi: *cond. prez. 3.sg./impers.* 2,3; 8,15
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 5,1; 9,4
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.sg./pl.* 5,1; 8,13; 9,8; 11,9; 12,14
va să fie: *ind. viit. pop. 3.sg.* 6,10
să fii: *conj. prez. 2.sg.* rezum cap.7
nu fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,10, 17, 18
fiind: *gerunziu* 10,3; rezum. cap.12; 12,9
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 10, 16; 3,15; 4,16; 7,11; 10,14
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,12
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,7, 9
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,10, 11, 17, 18; rezum. cap.2; 2,12, 15, 19, 24, 26; rezum. cap.3; 3,13, 19; 4,4, 8; 5,4, 5, 7, 12; rezum. cap.6; 6,1, 8, 9, 10; rezum. cap.7; 7,11, 19, 21, 27; 8,6, 10, 14, 16; 9,4; 10,5, 16, 17; rezum. cap.11; 11,5; 12,12, 13
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8; 2,23; 4,3; 5,6, 7, 10; 6,11; 7,27; 8,9, 14; 9,1; 11,10
-s: *ind. prez. 3.pl.* 1,14
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,12; 5,11; 9,9

FIARĂ: s.f.
fiarălor: *pl. dat.* 3,18

FIER: s.n.
fierul: *sg. nom.* 10,10

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,1
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,13; 2,3, 8; 3,10, 21; 9,3
fiiī: *pl. nom./ac.* 3,18; 8,11
fiiu: *sg. ac.* 4,8; 5,13
fiī: *pl. ac.* 6,3
fiiule: *sg. voc.* 12,12

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac. , în loc. adj.* ***mai*** *de folos* 2,3; rezum. cap.7; 7,12; 12,10
folosurile: *pl. ac.* rezum. cap.4
folos: *sg. ac., în loc. adj. fără* ***folos*** 4,4

(a) FOLOSI: v. IV
folosește: *ind. prez. 3.sg.* 2,15; 5,10, 15; 7,1, 12
va **folosi** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,22

FRATE: s.m.
frate: *sg. ac.* 4,8

(a se) FRÂNGE: v. III
să (să) frângă: *conj. prez. 3.sg.* 12,6

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac., în loc. adv. fără* ***nici o*** *frică* „cu curaj" 8,11

(a) FUGI: v. IV
va **fugi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) FUNE
funea: *sg. nom.* 4,12; 12,6

G

GARD: s.n.
gardul: *sg. ac.* 10,8

(a) GĂSI: v. IV
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,22; 4,7; 7,29
găsi: *inf. prez. fără* **a** 8,17

(a) GĂTI: v. IV
gătisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,10

GĂZDAC: s.m. (Trans.) „bogătan"; aici prima atestare (cf. Indice Jd)
găzdacul: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) GÂNDI: v. IV
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 10,20
glasului: *sg. gen.* 12,4
glas: *sg. ac.* 12,4

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *m. sg. nom* 5,14

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnică: *f. sg. nom.* 5,1
grabnic: *m. sg. nom.* 7,10

(a) GRĂBI: v. IV
grăbesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,6
(nu) grăbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,3
grăbești: *ind. prez. 2.sg.* 9,10

GRĂDINĂ: s.f.
grădini: *pl. ac.* 2,5

(a) GRĂI: v. IV
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16
grăind: *gerunziu* 2,15
a grăi: *inf. prez.* 3,7; rezum. cap.5; 5,1; 12,13
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 5,1

(a) GRĂMĂDI: v. IV
grămădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

GREȘEALĂ: s.f.
greșalele: *pl. ac.* 1,17; 2,12
greșală: *sg. nom./ac.* 2,2; 10,5, 13
greșala: *sg. ac.* 7,26; 12,14

(a) GREȘI: v. IV
greșește: *ind. prez. 3.sg.* 7,4

GREU, GREA: adj.
grea: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 5,13
greale: *n. pl. nom.* 1,8
grealele: *f. pl. nom.* rezum. cap.12

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. nom./ac.* 2,26; 4,4
grijea: *sg. nom.* 2,26; 10,4
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** rezum. cap.4; 8,14
grijî: *pl. ac.* 5,2, 16
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu grije*** 9,1

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 10,8

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 5,5; 6,7; 8,2
gurii: *sg. gen.* 10,12, 13

H

HAR: s.n.
har: *sg. nom.* 10,12

HULĂ: s.f.
hulele: *pl. ac.* 4,1; 5,7
hula: *sg. nom.* 7,8

(a) HULI: v. IV
a huli: *inf. prez.* rezum. cap.10
huleaște: *ind. prez. 3.sg.* 10,11
să huleștî: *conj. prez. 2.sg.* 10,20

HULITOR: s.m.
hulitoriul: *sg. nom.* rezum. cap.10

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 9,3, 10

IARĂȘI: adv.
iarăși: 1,5, 7; 2,18; 4,4

IATĂ: interj.
iată: 1,10, 14, 16; 7,28

(a) IEȘI: v. IV
ies: *ind. prez. 3.pl.* 1,7
iese: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14
ieșind: *gerunziu* 10,5

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,16, 17; 2,1, 3, 10, 15, 20; 3,17, 18; 5,1, 19; 7,5, 22, 27; 8,5, 16; 9,1; 10,2; 11,9, 10
inimii: *sg. gen.* 7,8; 11,9
inimile: *pl. nom.* 9,3
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) (a) ÎNTRA
întră: *ind. prez. 3.pl.* 1,7
întrând: *gerunziu* 4,17

ISPITĂ: s.f.
ispitelor: *pl. dat.* rezum. cap.10

(a) ISPITI: v. IV
am ispitit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,24

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14

(a) IUBI: v. IV
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 5,9
iubești: *ind. prez. 2.sg.* 9,9

IUBIRE: s.f.
iubirii: *sg. gen.* 3,8

IUTE: s.m./f.
(celor) iuți: *pl. gen.* 9,11

Î

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
a îmbrățișa: *inf. prez.* 3,5

ÎMBRĂȚIȘARE: s.f.
îmbrățișeri: *pl. ac.* 3,5

(a) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,25; 6,2

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,1; 8,2
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,12; 2,12; 4,13; 5,8; rezum. cap.10; 10,17, 20
împăraților: *pl. gen.* 2,8; rezum. cap.4
împărat: *sg. nom.* 9,14; 10,16

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiilor: *pl. gen.* rezum. cap.4
împărăție: *sg. ac.* 4,14

(a) ÎMPĂRȚI. V. IV
a împărți: *inf. prez.* rezum. cap.11

(a) ÎMPLETI: v. IV (Fig.) „a încrucișa"
împleteaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,5

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. și pop.) ÎMPROTIVĂ
împrotivă: *adv.* 4,1; rezum. cap.10
împrotiva: *prep.* 4,12; 5,5; 6,10; 7,15; 8,11; 9,14

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,9, 11; 9,6; 11,6

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) NAINTE
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai*** *înainte* 1,10, 16; 2,7; 4,13; 10,14; rezum. cap.12; 12,2, 6
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,16
înaintea: *prep.* 2,9, 26; rezum. cap.4; 5,1, 5; rezum. cap.12

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(cel) înalt: *s.m. sg. ac.* 5,7
(ceale **mai)** înalte: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.7
înaltul: *s.n. sg. ac.* 7,25
(ceale) înalte: *s.n. pl. nom.* 12,5
(mai) înalt: *adj. m. sg. nom.* 5,7
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 10,6

ÎNĂLȚAT, -Ă: adj.
înălțați: *m. pl. ac.* rezum. cap.10

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 12,11

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(să) vor încălzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,11
(să) va **încălzi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11

(a se) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a (se) înșela"
(te) înceluiești: *ind. prez. 2.sg.* 2,2

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac.* 3,11
începutul: *sg. nom./ac.* 7,9; 10,13

(a) ÎNCETA: v. I
am încetat: *ind. pf.c. 1sg.* 2,20
înceată: *ind. prez. 3.sg.* 4,8
a **înceta:** *inf. prez.* 10,4
să **înceate:** *conj. prez. 3.sg.* 11,6

(a se) ÎNCHEIA: v. I
(să) înteaie: *ind. prez. 3.pl.* 11,5

(a) ÎNCHIDE: v. III
vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 4,14

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) (a) ÎNCUNJURA
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
vor încunjura: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) ÎNCUNJURARE
încungiurările: *pl. ac.* 1,6

(a) ÎNDELUNGA: v. I; var. (a) DELUNGA (Înv.) „a alunga"
delungă: *imperativ 2.sg.* 11,10

ÎNDEMNARE: s.f.
îndemnare: *sg. nom.* 8,6

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj.
îndrăznețu: *n. sg. ac.* rezum. cap.5; 5,1

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) îndreaptează: *ind. prez. 3.pl.* 1,15
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 7,4
îndrepta: *inf. prez. fără a* 7,14

(a se) ÎNDULCI: v. IV
a **(să) îndulci:** *inf. prez.* 2,10

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipte: *n. pl. ac.* 12,11

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) (a) ÎNFLURI
înfluri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5

ÎNGĂDUIRE: s.f.
îngăduirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
îngrășa(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5

ÎNGER: s.m.
îngerului: *sg. gen* 5,5

ÎNGROPAT, -Ă: adj.
îngropați: *m. pl. ac.* 8,10

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 6,3

(a) ÎNMULȚI: v. IV
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 10,14

ÎNSOȚIRE: s.f.
însoțirea: *sg. nom.* rezum. cap.7

(a se) ÎNȘELA: v. I
înșel: *ind. prez. 1sg.* 4,8
a **(să)** înșela: *inf. prez.* 7,6

(a se) ÎNȘTIINȚA: v. I
(să) înștiințază: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

(a) ÎNTĂRI: v. IV
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20

(a se) ÎNTÂMPI: v. IV „a se toci"; formația prefixată nu este înregistrată în DA.
(să) va întâmpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

ÎNTÂMPIT, -Ă: adj. „tocit"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
întâmpit *n. sg. nom.* 10,10

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplă: *ind. prez. impers./3.sg./pl.* rezum. cap.8; 8,14; rezum. cap.9; 9,2, 3
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. impers.* 9,12
întâmplându(-să): *gerunziu* 11,8

(a) ÎNTEMEIA: v. I
întemeiază: *ind. prez. 3.sg.* 3,15

(a se) ÎNTINDE: v. III
să **(să) întinză:** *conj. prez. 3.pl.* 3,10

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 1,5, 6
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* 1,7; 3,20
întorcându(-mă): *gerunziu* 2,11
întorsu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,1; 9,11
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,14, 15
să **(să)** întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 12,2, 7

(a) ÎNTRA: v. I; vezi (a) INTRA

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom.* 7,11
întrebări: *pl. ac.* 7,30

(a) ÎNTRECE: v. III
am întrecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16; 2,9
întreace: *ind. prez. 3.sg.* 2,13

ÎNTRISTARE. s.f.
întristare: *sg. nom./ac.* 5,16; 7,5
întristarea: *sg. ac.* 7,4

ÎNTRUNA: adv.
întruna: 9,18

(a se) ÎNTUNECA: v. I
a (să) **întuneca:** *inf. prez.* 12,2
(să) **vor întuneca:** *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecoasă: *f. sg. ac.* 11,8

ÎNTUNERIC: s.n. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 2,13, 14; 5,16; 6,4

(a se) ÎNTURNA: v. I
să **(să) întoarne:** *conj. prez. 3.sg.* 12,6

(a) ÎNȚELEGE: v. III
am înțeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,4; 8,17
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 7,17; 8,5
a **înțeleage:** *inf. prez.* 8,16
să **înțeleg:** *conj. prez. 1.sg.* 9,1

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. ac.* 7,26, 28
înțeleagere: *sg. nom.* 9,10

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,9, 12, 13, 26; rezum. cap.7; 7,12, 13, 20, 26; rezum. cap.8; 8,1, 16; rezum. cap.9; 9,13, 15, 16, 18; 10,1, 10
înțelepciune: *sg. nom./ac.* 1,18; 2,3, 15, 21; 7,24; 9,10

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s./adj.
înțeleptului: *s.m. sg. gen* 2,14, 16; 8,5; rezum. cap.10; 10,2
înțeleptul: *sg. nom.* rezum. cap.4; 6,8; 8,17
înțelepților: *s.m. pl. gen.* 7,5; 9,17; 12,11
(cel/Cel) înțelept: *s.m. sg. ac.* 7,6, 8, 20, 30
înțelepți: *s.m. pl. nom.* 9,1
(celor) înțelepți: *s.m. pl. gen.* 9,11
înțelept: *adj. m. sg. nom.* 2,19; 4,13; rezum. cap.7; 7,24; 9,15
înțeleapte: *adj. f. sg. gen.* 10,12
înțelept (foarte): *adj. m. sg. nom.* 12,9

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțelepțeaște: 1,13, 16

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
(m-)am învățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,9

ÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cel) învățat: *s.m. sg. nom.* 2,16
(celor) învățați: *s.m. pl. gen.* 9,11

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 1,17; 7,13
învățătură: *sg. ac.* 2,21

J

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtvelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
jârtvele: *pl. ac.* 4,17; 9,2

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a)** JÂRTVI
jârtvește: *ind. prez. 3.sg.* 9,2

JGHEAB: s.n.; var. (Înv.) JGHIAB
jghiab: *sg. ac.* 12,6

JOS: adv.
jos: 3,21
jos: *adv. în loc. adv.* ***din jos*** 10,6

(a se) JUDECA: v. I
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
am judecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,3
(ne) vom judeca: *ind. viit.I. 1.pl.* rezum. cap.11

JUDECATĂ: s.f.
giudecata: *sg. ac.* 10,20
judecată: *sg. ac.* 3,16; 6,10; 11,9; 12,14
judecăți: *pl. ac.* 5,7
judecata: *sg. nom.* 8,11; rezum. cap.11
judecății: *sg. gen* rezum. cap.11

JUDECĂTOR: s.m.
judecători: *pl. ac.* rezum. cap.5

(a) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.sg.* 9,2
jură: *ind. prez. 3.sg.* 9,2

JURĂMÂNT: s.n.
jurământului: *sg. gen.* 8,2

L

LACOM, -Ă: s.m./f.
lacomului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.5
lacomul: *s.m. sg. nom.* 5,9
lacomilor: *s.m. pl. gen* rezum. cap.6

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) LACRĂMĂ
lacrămile: *pl. ac.* 4,1

LAȚ: s.n.
lațuri: *pl. ac.* 4,14
lațurile: *pl. ac.* 9,12

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. nom.* 12,5

(a) LĂSA: v. I
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 2,21; 5,11
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 8,8

(a se) LĂUDA: v. I
am lăudat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,2
(să) lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 8,10
lăudat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,15

LEGĂTURĂ: s.f.
legături: *pl. nom.* 7,27

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 10,9

LENE: s.f.
leane: *sg. ac.* rezum. cap.4

LENEȘ, -Ă: adj.
leaneșu: *m. sg. dat.* 2,21
leaneșe: *f. pl. nom.* 12,3

(a) **LENEVI:** v. IV
leneveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,19

LENEVIRE: s.f.
leneviri: *pl. ac.* 10,18

(a) **LEPĂDA:** v. I
a **lepăda:** *inf. prez.* 3,6

LEU: s.m.
leul: *sg. ac.* 9,4

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. nom./ac.* 4,14; 5,13; rezum. cap.6; 7,1; 8,14

(a se) **LIPSI:** v. IV
lipseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
(să) va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

LIPSIT, -Ă: adj./s.
lipsiţi: *adj. m. pl. nom.* 4,1
(celor) lipsiţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.5; 5,7

LOC s.n.
locul: *sg. ac.* 1,5, 7; 8,10; 10,4
locurile: *pl. ac.* 3,1
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 3,16
loc: *sg. ac.* 3,20; 6,6; 11,3

(a) **LUA:** v. I
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
a **lua:** *inf. prez.* 3,14
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9

(a) **LUCRA:** v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg.* 5,11
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
nu lucra: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,18
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 8,11
a **lucra:** *inf. prez.* rezum. cap.9; rezum. cap.11
lucrează: *imperativ 2.sg.* 9,10

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* 9,6

LUCRU: s.n.
lucrurilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 8,17
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,8; 2,4, 11; 3,14; 5,5; 7,14; 8,9; 9,1, 7; 11,5
lucru: *sg. nom./ac./gen.* 2,3; 8,3, 12; 9,4, 10
lucrul: *sg. ac.* 3,11
lucrul: *sg. gen.* (*cu a* ***+ tot***) 3,17
lucruri *pl. ac.* 8,10

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 3,11

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom.* 2,13; 11,7; 12,2

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom.* 12,2

(a se) **LUNGI:** v. IV
să **(să)** lungească: *conj. prez. 3.pl.* 8,13

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 5,14

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1,16; 2,21; 6,2; 9,13, 14
mari: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,7; 10,4
(ceale mai) mari: *s.f. pl. ac.* 7,1

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 1,7
marea: *sg. nom.* 1,7

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR:** adv.
macar: 4,8
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** rezum. cap.9; 9,1

(a) **MĂCINA:** v. I
macină: *ind. prez. 3.sg./pl.* 12,3, 4

(a) **MĂRI:** v. IV
mărit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom.* 10,1

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac., în loc. adj.* ***preste măsură*** 2,26

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 2,11; 4,5, 6; 7,27
mâna: *sg. nom./ac.* 2,24; 7,19; 9,1, 10; 11,6
mânilor: *pl. gen.* 5,5; 10,18

(a) **MÂNCA:** v. I
a **mânca:** *inf. prez.* 2,24; 8,15
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 5,10; rezum. cap.10; 10,16, 17
mânâncă: *ind. prez. 3.sg.* 4,5
mânce: *conj. prez. fără să 3.sg.* 5,11
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,16
să **mânce:** *conj. prez. 3.sg.* 5,17, 18; 6,2
mâncă: *imperativ 2.sg.* 9,7

MÂNDRU, **-Ă:** s.m./f.
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* 7,9

MÂNGÂIETOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi reg.) MÂNGĂIETOR, -TOARE
mângâietoriu: *m. sg. ac.* 4,1

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 5,5
a **(te) mâniia:** *inf. prez.* 7,10

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 7,4, 10; rezum. cap.11; 11,10
mânie: *sg. ac.* rezum. cap.9

(a) **MÂNTUI:** v. IV
va **mântui:** *ind. viit.I 3.sg.* 8,8

(a) **MERGE:** v. III
mear**ge:** *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 6,4
mear**ge-voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
mer**g:** *ind. prez. 3.pl.* 3,20
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
a mearge: *inf. prez.* 7,3
mer**gi:** *imperativ 2.sg.* 9,7
mear**ge:** *inf. prez. fără a* 10,15

MEŞTER: s.m.
meaşterilor: *pl. gen.* 9,11; 12,11

(a se) **MESTECA:** v. I; vezi (a se) **AMESTECA**

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoapte: *sg. ac.* 1,6; 11,3

MIC, **-Ă:** adj.
mică: *f. sg. nom.* 9, 14; 10,1
mic: *n. sg. ac.* 12,3

MIGDAL: s.m.
migdalul: *sg. nom.* 12,5

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,15, 23; rezum. cap.3
minții: *sg. gen.* 2,26

(a **se**) **MIRA:** v. I
a **(să) mira:** *inf. prez.* rezum. cap.5
nu (te) mira: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,7

(a **se**) **MIȘCA:** v. I
(să) vor mișca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

MIȘEL, MIȘEA: adj.
mișea: *f. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,15; rezum. cap.6

MIȘELĂTATE: s.f.
mișelătate: *sg. nom.* 6,2

MOARTE: s.f.
morții: *sg. gen.* 7,2; 8,8
moartea: *sg. ac.* 7,27; rezum. cap.12
moarte: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.11

MORT, MOARTĂ: adj./s.m./f.
(cei) morți: *s.m. pl. nom./ac.* 4,2; 9,5
mort: *adj. m. sg. ac.* 9,4

MOȘTEAN: s.m. (Înv.) „moștenitor", „succesor"
moșteanului: *sg. dat.* rezum. cap.2
moștean: *sg. ac.* 2,18
moștan: *sg. ac.* rezum. cap.4

MREAJĂ: s.f.
mreaje: *pl. nom.* 7,27

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muiarea: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,27, 29; 9,9

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
(mai) mult: *adv.* 1,3; 2,7; 3,19; 4,2; 6,8; rezum. cap.7; 7,12, 13, 17; 8,17; 9,5, 17; 12,12
(mai) multu: *adv.* 3,9
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** „în foarte mare măsură" 4,17; 5,4; 7,25
mult: *adv.* 5,11; 7,16, 18
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 1,16; rezum. cap.7
multa: *adj. f. sg. ac.* 1,18
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,18; 2,7; 6,11; 10,10; 11,1
(mai) multă: *adj. f. sg. ac.* 2,15; 9,5
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 5,2; 6, 10, 16; 6,3, 11; 9,18; 11,8; 12,9, 12
mulți: *adj. m. pl. nom./ac.* 5,10; 6,3; 11,8
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv. de* ***multe ori*** 7,23
mult: *adj. n. sg. nom.* 8,6

(a) **MURI:** v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* 2,16; 3,19
mor: *ind. prez. 3.pl.* 3,19; 10,1
să mori: *conj. prez. 2.sg.* 7,18
a **muri:** *inf. prez.* 3,2
vor **muri:** *ind. viit.I. 3.pl.* 9,5

MUSCĂ: s.f.
muștele: *pl. nom.* 10,1

(a) **MUȘCA:** v. I
mușca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
va **mușca:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11

N

(a se) **NAȘTE:** v. III
a naște: *inf. prez.* 3,2
va **naște:** *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
născându(-să): *gerunziu* 1,5
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,3
născut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea: *sg. ac.* 9,4

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen.* 7,2

NĂSCUT, -Ă: adj.
născut: *m. sg. nom.* 4, 14

(a) **NĂVĂLI:** v. IV
năvălind: *gerunziu* 8,8

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom.* 1,4

NEBUN, **-Ă:** adj./s.m./f.
nebunilor: *s.m. pl. gen.* 1,15; rezum. cap.4; 4,17; 7,5, 6; 10,15
nebunul: *s.m. sg. nom./ac.* 2,14; rezum. cap.4; 6,8; 10,3, 14
nebunului: *s.m. sg. gen.* 2,16; 7,7; 10,2, 12
(cel) nebun: *s.m. sg. nom./ac.* 4,5; rezum. cap.10; 10,6
(celui) nebun: *s.m. sg. gen.* 7,10, 26
(cei) nebuni: *s.m. pl. ac.* 9,17
nebun: *adj. m. sg. nom./ac.* 2,19; 4,13; 7,18
nebuna: *adj. f. sg. nom.* 5,3
nebună: *adj. f. sg. nom.* 7,11
nebuni: *adj. m. sg. ac.* 10,3

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 2,3, 13; 10,13
nebuniia: *sg. nom./ac.* 2,12; 5,2; 10,1

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,14, 17; rezum. cap.2; 2,11, 17, 22; 3,10; 4,6, 16; 5,13; 8,6; 12,12
năcaz: *sg. nom.* 2,26; 4,8
năcazului: *sg. gen.* 12,1

(a se) **NECĂJI:** v. IV; var. (Pop.) (a se) **NĂCĂJI**
(să) va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 3,17; 7,16; 8,8
(cei) necredincioși: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,10
necredincioșilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 8,14
necredinciosului: *s.m. sg. dat.* 8,13
necredincioși *s.m. pl. nom.* 8,14
(celui) necredincios: *s.m. sg. dat.* 9,2
necredincioasa: *adj. f. sg. nom.* 5,3

NECREDINȚĂ: s.f.
necredința: *sg. nom.* 8,8

NECURAT, -Ă: s.m./f.
necuratului: *s.m. sg. dat.* 9,2

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: rezum. cap.9; 9,10

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânare: *sg. ac.* 10,17

NEÎNȚELEPT, NEÎNȚELEAPTĂ: adj.
neînțelept: *m. sg. nom.* 10,3

NEÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cel) neînvățat: *s.m. sg. ac.* 2,16

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 3,16
nelegiuirea: *sg. ac.* 7,26

NELEGIUIT, -Ă: adj./adv.
nelegiuiți: *m. pl. ac.* rezum. cap.5
nelegiuit: *adv.* 7,18

NEMERNICIE: s.f.
nemerniciii: *sg. gen.* 7,1

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *f. pl. ac.* 7,30

NEPRICEPUT, -Ă: s.m./f.
(celor) nepricepuți: *s.m. pl. gen.* 7,26

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputința: *sg. nom.* 5,15

NESCHIMBAT, -Ă: adj.
neschimbată: *f. sg. nom.* rezum. cap.11

NESTARE: s.f. (aici) „deșertăciune", „zădărnicie"
nestării: *sg. gen.* 9,9

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiută: *f. sg. ac.* rezum. cap.9
neștiute: *n. pl. ac.* 9,2

NEVINOVAT, -Ă: s.m./f.
nevinovaților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.4; 4,1

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* 2,23; 8,16

NOR: s.m.
norii: *pl. nom./ac.* 11,3, 4
norul: *sg. nom.* 12,2

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* 4,16
norodul: *sg. ac.* 12,9

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. nom.* rezum. cap.1; 1,10

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 1,15; 4,16; 5,17; 7,1
numărului: *sg. dat.* 2,3
număr: *sg. ac., in loc. adj. fără* ***număr*** 5,6
număr: *sg. ac.* 12,3

NUME: s.n.
numele: *sg. nom.* 6,4, 10; 7,2

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 2,7

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 7,7

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom.* 1,8
ochii: *pl. nom./ac.* 2,10, 14; 4,8; 5,10; 8,16
ochilor: *pl. gen.* 11,9; rezum. cap.12

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 4,6

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 2,23; rezum. cap.3
odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 7,10
a (să) odihni: *inf. prez.* 8,8

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac.* 6,1; 9,14
oamenilor: *pl. gen.* 7,3; 8,11
oamenii: *pl. nom.* 9,12; 12,3
omul: *sg. nom./ac.* 1,3, 8; 2,12; 3,9, 11, 13, 19, 22; 6,2; rezum. cap.7; 7,15; rezum. cap.8; 8,9, 17; 9,1, 12, 15; 10,14; 11,8; 12,5, 13
omului: *sg. gen./dat.* 2,21, 22, 26; rezum. cap.3; 3,19; 5,18; 6,7; 7,1; 8,1, 6, 8, 15; rezum. cap.11
om: *sg. nom./ac.* 6,10; 7,21, 29; 8,9, 16; 9,15

OMENESC, EASCĂ: adj.
omenești: *m./f. pl. ac./gen./dat.* 1,13; 2,3, 8; 3,10, 18; 4,4; 9,3
omenească: *f. sg. nom.* rezum. cap.4

(a) OPRI: v. IV
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10
a opri: *inf. prez.* 8,8

ORÂNDUIALĂ: s.f.
orânduială: *sg. nom.* 5,5

OS: s.n.
oasele: *pl. nom.* 11,5

(a se) **OSPĂTA:** v. I
să (se) ospete: *conj. prez. 3.sg.* 10,19

OSPĂȚ: s.n.
ospățului: *sg. gen.* 7,3

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom./ac.* 1,3; rezum. cap.2; 2,10, 22; 3,9, 13, 22; 5,17, 18; 6,7; 8,15; 9,9; 10,15
osteneală: *sg. nom./ac.* 1,17, 18; 2,15; 4,6; 10,10
osteneale: *pl. ac.* 2,11
ostenealele: *pl. ac.* 2,19, 24; 4,4; 5,14

(a se) OSTENI: v. IV
osteneaște: *ind. prez. 3.sg.* 1,3
(m-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18
a osteni: *inf. prez.* 2,20; 4,8
ostenind: *gerunziu* 2,21
(mă) ostenesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,8
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17
ostenești: *ind. prez. 2.sg.* 9,9

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 3,8

PAHAR: s.n.; var. (În v. și reg.) PĂHAR
pahare: *pl. ac.* 2,8

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 2,10; 3,22; 5,17, 18; 9,9
parte: *sg. ac.* 9,6; 11,2

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) PASERE
paserile: *pl. nom.* 9,12; 10,20
pasere: *sg. ac.* 12,4

PĂCAT: s.n.
păcate: *pl. nom.* 10,4

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
(celui) păcătos: *s.m. sg. dat.* 2,26
(cel) păcătos: *s.m. sg. nom.* 7,27; 9,2
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 8,12

(a) PĂCĂTUI: v. IV
a păcătui: *inf. prez.* 5,5
să păcătuiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,21
păcătuiesc: rezum. cap.8
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,18

PĂDURE: s.f.
pădurea: *sg. ac.* 2,6

PĂGUBIRE: s.f.
păgubiri: *pl. ac.* 2,23

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,4; 12,7
pământ: *sg. ac.* 3,20; 5,1; 7,21; 8,14, 16; 10,7; 11,2, 3
pământul: *sg. dat.* (*cu a + tot*) 5,8

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) PĂSTORIU
păstoriu: *sg. ac.* 12,11

(a) PĂZI: v. IV
a păzi: *inf. prez.* 3,6
păzeaște: *imperativ 2.sg.* 4,17; 12,13
păzesc: *ind. prez. 3.sg.* 8,2
păzeaște: *ind. prez. 3.sg.* 8,5; rezum. cap.12

PĂZITOR: s.m.
păzitorii: *pl. nom.* 12,3

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) PÂNE
pâinea: *sg. nom./ac.* 9,7, 11; 10,19
pânea: *sg. ac.* 11,1

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 5,14; 11,5

PEȘTE: s.m.
pești: *pl. ac.* 2,6
peștii: *pl. nom.* 9,12

(a) PETRECE: v. III
petreace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 8,16

PIATRĂ: s.f.
pietrile: *pl. ac.* 3,5; 10,9

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans. despre lichide) „a picura"(cf. Indice Iș)
va picături: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. ac.* 4,17

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perirea: *sg. nom.* 2,14; 3,19
perire: *sg. nom.* rezum. cap.3

PIELE: s.f.
pielea: *sg. ac.* 12,5

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6
pier: *ind. prez. 3.pl.* 5,13
piere: *ind. prez. 3.sg.* 7,16

(a) PIERDE: v. III
a pierde: *inf. prez.* 3,6
va **pierde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 7,8; 9,18
pierd: *ind. prez. 3.pl.* 10,1

PILDĂ: s.f.
pilde: *pl. ac.* 12,9

PIZMĂ: s.f.
pizmei: *sg. dat.* rezum. cap.4; 4,4
pizmele: *pl. nom.* 9,6

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 9,5

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. 3.sg.* 2,26; 5,3; 7,27
plac: *ind. prez. 3.pl.* 9,7; 12,1

(a) PLÂNGE: v. III
a plânge: *inf. prez.* 3,4
plângând: *gerunziu* 12,5

PLÂNGERE: s.f.
plângerii: *sg. gen.* 7,3

(a se) PLECA: v. I
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
(nu) pleca: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,22

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. nom./ac.* 2,23; 4,6; 12,10
plin: *n. sg. nom.* 8,4

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 12,2

PODIRE: s.f. „pardoseală de scânduri, de obicei groase, la podul casei"
podirea: *sg. nom.* 10,18

(a) POFTI: v. IV
au pofit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10
pofteaște: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
poftești: *ind. prez. 2.sg.* 6,9

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se)** COBORÎ

POM: s.m.
pomi: *pl. ac.* 2,5
pomilor: *pl. gen.* 2,6

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. nom.* 1,11
pomenirea: *sg. nom./ac.* 2,16; 9,5; rezum. cap.11

POMET: s.n. „livadă"
pometuri: *pl. ac.* 2,5

PONOSLU: s.n. (Înv. și reg.) „plângere"
ponosluri: *pl. ac.* 7,15

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,2; rezum. cap.12; 12,13
porunca: *sg. ac.* 8,5

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,8

POVARNICĂ: s.f. „femeie gravidă"; în Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, II, *praegnans* este explicat: „groasă", „tăroasă".
(ceii) povarnice: *sg. gen.* 11,5

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,9

PRAF: s.n.
praful: *sg. nom.* 12,7

(a) PRĂPĂDI: v. IV
vor prăpădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,12

PREPUNERE: s.f.
prepunerea: *sg. nom.* 6,9

PRESUS: adv.
(mai) presus: 5,7, 8

(a se) PREŢUI: v. IV
(să) preţuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

PRICEPERE: s.f.
priceaperea: *sg. ac.* 1,17

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. nom./ac.* 7,11; 8,17
pricina: *sg. nom.* rezum. cap.8

PRIGONIRE: s.f.
prigoniriilor: *pl. dat.* 3,11
prigoniri: *pl. ac.* 6,11

PRIMEJDIOS, -OASĂ: adj.
primejdioasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.7

PRIMPREJUR: adv.; var. PRINPREJIUR
prinprejur: *adv.* 1,6; 9,14

(a se) PRINDE: v. III
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 8,16
(să) prind: *ind. prez. 3.pl.* 9,12

(a se) PROPTI: v. IV
(să) va propti: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10

PUMNIŞOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) PUGNIŞOR
pugnişor: *sg. nom.* 4,6

(a) PUNE: v. III
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,13; 8,16
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
a fi pus: *pasiv inf. prez.* 10,6

(a se) PURTA: v. I
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 9,6
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,20

PURURI: adv.; var. (Înv.) PURUREA
pururea: 2,16; 9,4; rezum. cap.11

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 1,8, 10; 7,14; rezum. cap.8; 8,4, 7, 17; 9,10
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 2,12
putem: *ind. prez. 1.pl.* 3,14
a putea: *inf. prez.* 4,1
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,1; 8,17; 10,14

PUTERE: s.f.
puteare: *sg. ac.* 5,18; 6,2; 8,4, 8; 10,4
putearea: *sg. ac.* 8,8

PUTERNIC: adv.
puternic: *adv.* rezum. cap.10

PUTERNICIE: s.f. (Înv.) „putere"
puterniciii: *sg. dat.* 4,1

PUŢIN, -Ă: adj./adv.; var. (Înv. şi pop.) PUŢÂN
puţine: *adj. n pl. nom.* 5,1
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 9,14
(mai) puţin: *adj. n. sg. ac.* 10,11
puţân: *adv.* 5,11
(mai) puţân: *adv.* 8,17

R

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* 8,12

RĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) răbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 7,9

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 1,5

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a)** RĂMÂNEA: v. II
nerămâind: *gerunziu* rezum. cap.9
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
a rămânea: *inf. prez.* 2,11
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 3,14
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 3,15
nici rămânea: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,3

(a se) RĂNI: v. IV
(să) va **răni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsar: *ind. prez. 3.pl.* 2,6
va **răsări:** *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
a **răsplăti:** *inf. prez.* rezum. cap.5; 5,3

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. ac.* 8,5

(a se) RĂSTURNA: v. I
a **(să) răstuma:** *inf. prez.* 5,7

(a) RĂSUFLA: v. I
răsuflă: *ind. prez. 3.pl.* 3,19

RĂU, REA: adj./s.
rău: *s.n sg. nom./ac.* 2,21; rezum. cap.5; 6,1; 8,12; 11,2
(cei) răi: *s.m. pl. nom.* 4,17
răul: *s.n sg. ac.* 5,12; 8,9
răului: *s.n. sg. gen.* 6,5
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* 8,11
(celui) rău: *s.m. sg. dat.* 9,2
realele: *s.n. pl. ac.* 4,3
(ceale) reale: *s. n. pl. nom./ac.* 8,11, 14
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 4,8; 5,13; 8,3, 5; 10,5; 12,14
rău (foarte): *adj. n. sg. nom.* 5,12
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,13; rezum. cap.7; 7,15; 9,3, 12; 10,13
reale: *adj. n. pl. nom.* 2,17

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răutatea: *sg. ac.* 7,16
răutate: *sg. ac.* 9,3
răotatea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,10

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 3,8; 9,18
războiul: *sg. nom.* 8,8; 9,11

RĂZVRĂTIT, -Ă: s.m./f.
(cei) răzvrătiţi: *s.m. pl. nom.* 1,15

(a) RÂDE: v. III
a râde: *inf. prez.* 3,4

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* rezum. cap.5

RÂS: s.n.
râsul: *sg. nom./ac.* 2,2; 7,4, 7
râs: *sg. ac.* 10,19

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 1,7

(a se) REVĂRSA: v. I; var. **(a se) RĂVĂRSA**
(să) răvarsă: *ind. prez. 3.sg.* 1,7

(a) RIDICA: v. I; var. (În v. şi pop.) **(a) RĂDICA**
să rădice: *conj. prez. 3.sg.* 4,10

(a se) RISIPI: v. IV; var. (În v. şi reg.) **(a) RĂSIPI**
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 5,5
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,8
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5
a râsipi: *inf. prez.* 3,5

ROATĂ: s.f.
roata: *sg. nom.* 12,6

ROD: s.n.
rod: *sg. ac.* 5,9

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunii: *sg. gen.* 7,9

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
(să) rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 4,12
a (să) rumpe: *inf. prez.* 12,6

S

(a se) SĂDI: v. IV
am sădit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4
a sădi: *inf. prez.* 3,2
(s-)au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

(a) SĂLTA: v. I „a juca"
a sâlta: *inf. prez.* 3,4

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac.* 11,6

(a) SĂPA: v. I
sapă: *ind. prez. 3.sg.* 10,8

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *adj. sg. nom./ac.* 4,13; 9,15
săracul: *s.m. sg. nom.* 6,8
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.9
săracului: *s.m. sg. gen.* 9,16

(a se) SĂTURA: v. I
(să) satură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,8; 4,8; rezum. cap.5

SĂTURARE: s.f.
săturarea: *sg. nom.* 5,11

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 7,10

(a se) SÂRGUI: v. IV (Înv. şi pop.) „a se sili"
(m-)am sârguit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,19

SÂRGUIRE: s.f.
sârguirile: *pl. ac.* 4,4
sârguire: *sg. ac.* 10,10

(a) SCĂDEA: v. II
să scază: *conj. prez. 3.sg.* 9,8

(a) SCĂPA: v. I
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.8

(a) SCHIMBA: v. I
va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,1

(a) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10

(a se) SCULA: v. I
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,15
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac.* 7,2
(mai) scumpă: *f. sg. nom.* 10,1

SCURT, -Ă: adj.
scurtă: *f. sg. ac.* rezum. cap.9

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 2,15
samă: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) SEMĂNA: v. I
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 11,4
samănă: *imperativ 2.sg.* 11,6

SEARĂ: adv.
sara: 11,6

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
va săcera: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,4

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 12,11

SFÂNT, -Ă: adj.
sfânt: *n. sg. ac.* 8,10

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) sfârşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,14

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără sfârşit*** 1,15; 4,16
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la sfârşit*** 3,11
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 7,3; 9,12; 12,13

sfârșitul: *sg. nom.* 7,9
sfârșit: *sg. nom.* 12,12

SILNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) SÂLNIC, -Ă „violent", „brutal"
sâlnicele: *adj. antep. f. pl. ac.* 5,7

(a) SIMȚI: v. IV
va simți: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,5

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. dat.* 4,10

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. ac.* 10,18

SLOBOD: adv.
(mai) slobod: rezum. cap.8

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,15
nu slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,4

SLUGĂ: s.f.
slugi: *pl. ac.* 2,7
sluga: *sg. ac.* 7,22; rezum. cap.10
slugile: *pl. ac.* 10,7

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 2,8

(a se) SLUJI: v. IV
(mă) voiu sluji: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10
slujește: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
a (să) sluji: *inf. prez.* rezum. cap.6
(să) va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 2,7

(a se) SMERI: v. IV
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. ac.* 12,4

SMERIT, -Ă: adj.
smeriți: *m. pl. ac.* rezum. cap.10
smerit: *m. sg. nom.* rezum. cap.10

(a) SMULGE: v. III; var. (a) ZMULGE
va zmulge: *ind. viit.I.3.sg.* 3,2

SOARE: s.m.
soare: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,3, 10, 13, 14; 2,3, 11, 17, 18, 20, 22; 3,16; 4,1, 3, 7, 15; 5,12, 17; 6,1; 7,1; 8,9, 15, 17; 9,3, 6, 9, 11, 13; 10,5
soarele: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,5; 7,12; 11,7; 12,2

SOCIETATE: s.f.; var. SOȚIETATE
soțietății: *sg. gen.* rezum. cap.4

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. nom.* 3,19
socoteala: *sg. nom.* rezum. cap.5

(a) SOCOTI: v. IV
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,2, 10; 4,4; 8,9; 9,1
socotind: *gerunziu* 4,7
socotește: *ind. prez. 3.sg.* 4,8; 10,3; 11,4
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 7,11
socotește: *imperativ 2.sg.* 7,14
să socotesc: *conj. prez. 1.sg.* 7,26
socotesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,14

SOL: s.m.
sol: *sg. ac.* 8,7

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom.* 5,11
somn: *sg. ac.* 8,16

(a) SOSI: v. IV
a sosi: *inf. prez.* rezum. cap.12

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș"
soției: *sg. gen.* 4,9

SPIN: s.m.
spinilor: *pl. gen.* 7,7

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. ac.* 4,9

(a) SPRIJINI: v. IV
a sprijini: *inf. prez.* 7,19

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
spune: *inf. prez. fără* **a** 7,1; 10,14

(a) STA: v. I
stă: *ind. prez. 3.sg.* 1,4
sta: *inf. prez. fără* **a** 4,1
stau: *ind. prez. 3.pl.* 4,12
a sta: *inf. prez.* rezum. cap.10

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. dat.* 5,10

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 7,13; 8,9

STÂMPĂRARE: s.f.; vezi ASTÂMPĂRARE

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***în stânga*** 10,2

STÂRPIT, -Ă: s.m./f.
(cel) stârpit: *s.m. sg. nom.* 6,3

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 12,2

(a se) STIDI: v. IV „a se sfii"
(să) stidesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

STRĂDANIE: s.f.
strădaniia: *sg. nom./ac.* 2,18; rezum. cap.4
strădanie: *sg. ac.* 2,21

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) STREIN, -Ă
strein: *m. sg. nom.* 6,2

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,1

STRĂMURARE: s.f.
strămurările: *pl. ac.* 12,11

STRÂMB: adv.
strâmb: 9,2

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 3,16

(a) STRICA: v. I
a strâca: *inf. prez.* 3,3

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 9,17

(a) STROPI: v. IV
să stropesc: *conj. prez. 1.sg.* 2,6

(a) SUFERI: v. IV
să sufere: *conj. prez. 3.sg.* 8,12

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,3; 4,8; 6,3, 7; 7,4, 26, 29; 8,9
sufletului: *sg. gen./dat.* 2,11, 24; 4,6; 6,2

(a se) SUI: v. IV
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,4

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom.* 7,7

(a) SUPUNE: v. III
sânt supusă: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 3,19
iaste supusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

SUS: adv.
sus: 3,21

Ş

ŞARPE: s.m.
şarpelui: *sg. dat.* rezum. cap.10
şearpele: *sg. nom.* 10,8, 11

(a se) ŞĂNŢUI: v. IV „a se înconjura cu şanţuri de apărare, cu fortificaţii"
au şenţuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14

(a) ŞEDEA: v. II
a şedea: *inf. prez.* 10,6

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge, a nimici"
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4

(a se) ŞTI: v. IV
neştiind: *gerunziu* 7,1
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 1,17; 7,26
(să) şti: *conj. prez. impers.* rezum. cap.2
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,19
şti: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 4,13; 9,1, 12; 10,14
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,17; 9,5; 10,15
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 6,9; 8,7; 11,2, 5, 6
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 6, 10; 11,9
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 7,23; rezum. cap.9
a şti: *inf. prez.* 8,17
(să) ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 9,5

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţa: *sg. ac.* 1,18; 2,26
ştiinţă: *sg. nom.* 9,10

T

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** 10.11

TARE: adj./s./adv.
(celui mai) tare: *s.m. sg. gen.* 6,10
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 9,11
(mai) tare: *adv.* rezum. cap.7
tari: *adj. m. pl. nom.* 12,3

(a) TĂCEA: v. II
a tăcea: *inf. prez.* 3,7

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* 9, 17; 10,11

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
a tăia: *inf. prez.* 3,7

(a) TĂGĂDUI: v. IV
am tăgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20

TĂRIE: s.f. „întăritură"; „putere"
tării: *pl. ac.* 9, 14
tăriia: *sg. ac.* 9,16

TĂU: s.n. (Trans.) „baltă"
tăuri: *pl. ac., în sintagma* ***tăuri de peşti*** 2,6

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tânăr: *s.m. sg. ac.* 4, 15
tânărule: *s.m. sg. voc.* 11,9

(a) TÂNGUI: v. IV
a tângui: *inf. prez.* 3,4

(a se) TEME: v. III
să (să) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 3,14
(te) teame: *imperativ 2.sg.* 5,6; 12,13
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 7,19
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 8,12, 13
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5

TINEREŢE: s.f.
tinereaţele: *pl. nom./ac.* 11,9, 10
tinereaţelor: *pl. gen.* 11,9; 12,1
tinereaţe: *pl. ac.* rezum. cap.12

(a) TRAGE: v. III (Înv. şi pop.) „a ademeni", „a atrage"; „a lipsi de susţinere"
a trage: *inf. prez.* 2,3
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 7,19

(a) TRĂI: v. IV
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3, 6; 11,8
trăia: *ind. imp. 3.pl.* 8,10
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,5

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. ac.* 8,6

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 2,3; rezum. cap.7; 7,17; rezum. cap.8; 11,8; rezum. cap.12

TRECĂTOR, -TOARE: adj.
trecătoare: *n. pl. ac.* rezum. cap.3

(a) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* 1,4; 7,1
au trecut: *ind. prez. 3.sg.* 1,10; 3,15
să trec: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
trecut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,12
trec: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 3,1; 11,1
treacă: *conj. prez. fără să 3.pl.* 8,13

TRECUT, -Ă: s.m./f.
(ceale) trecute: *s.f. pl. nom./ac.* 8,7; 11,8

(a) TRIMITE: v. III
trimite: *imperativ 2.sg.* 11,1

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* 2,3; 5,5; 11,10
trupului: *sg. gen.* 12,12

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 7,8

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 2,7

(a) TURNA: v. I
a **turna:** *inf. prez.* 2,8

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţară: *sg. ac.* 5,7
ţară: *sg. voc.* 10,16
ţara: *sg. nom.* 10,17
ţărâlor: *pl. gen.* 2,8

(a se) ŢINE: v. III; var. (Înv.) **(a se) ŢINEA**
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 9,2
a **ţinea:** *inf. prez.* rezum. cap.11

ŢINERE: s.f.
ţinerea: *sg. ac.* 8,16

U

(a) UCIDE: v. III
a **ucide:** *inf. prez.* 3,3

(a se) **UITA:** v. I
(să) **uită:** *ind. prez. 3.sg.* 11,4

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 2,16; 6,4
uitării: *sg. dat.* 9,5

ULIŢĂ: s.f.
uliţă: *sg. ac.* 12,4, 5

(a) ULTOI: v. IV; *vezi* **(a) ALTOI**

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,14; 4,15
umblând: *gerunziu* 10,3, 7
umblă: *imperativ 2.sg.* 11,9

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 7,1; 8,13

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II
(să) umple: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
(să) va **um**plea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9; 6,7
(să) umplu: *ind. prez. 3.pl.* 9,3
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,3

UNDIŢĂ: s.f.
unghiţa: *sg. ac.* 9,12

UNSOARE: s.f.
unsorile: *pl. ac.* 7,2
unsorii: *sg. gen.* 10,1

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. nom.* 9,8

URÂRE: s.f.
urârii: *sg. gen.* 3,8
urâre: *sg. ac.* 9,1
urârea: *sg. nom.* 9,6

URCIOR: s.n.
urcioare: *pl. ac.* 2,8

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom.* 1,8

URGIE: s.f.
urgie: *sg. nom.* 1,18

(a se) URGISI: v. IV
am urgisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14
urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,2
(s-)au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16

URGISIRE: s.f.
urgisire: *sg. ac.* 9,3

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,17

(a) URMA: v. I
urma: *inf. prez. fără* a 2,12
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 5,2
va **urma:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 1,11; rezum. cap.12
urmă: *sg. ac., în loc. adj. cea* ***mai de pre*** urmă 10,13

UŞĂ: s.f.
uşile: *pl. ac.* 12,4

V

VADRĂ: s.f.
vadra: *sg. nom.* 12,6

VARGĂ. s.f.
varga: *sg. nom.* 12,6

(a se) VĂDI: v. IV
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(se) vor vădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,8

(a) VĂRSA: v. I
vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,3

VÂNĂTOR: s.m.
vână**torilor:** *pl. gen.* 7,27

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre vânt*** „în zadar" 5,15
vânt: *sg. ac.* 11,4

VÂRSTĂ: s.f.
vâr**stă:** *sg. ac.* 6,3

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 7,25; 11,6

VÂRTUTE: s.f. (Înv. și pop.) „vigoare"
vâr**tutea:** *sg. ac.* 7,8; rezum. cap.9

VEAC: s.n./s.m.
veacului: *sg. gen.* 12,5
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 1,4, 10;
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 3,14

(a se) VEDEA: v. II
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,14; 2,11; 3,10, 16; 4,15; 8,10; 10,7
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1, 13; 4,1; 5,12; 6,1; 7,16; 9,11, 13; 10,5
văzând: *gerunziu* 2,17
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,3; 6,5
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17
văd: *ind. prez. 3.pl.* 7,12; 12,3
aș vedea: *cond. prez. 1.sg.* 2,3
a vedea: *inf. prez.* 2,12; 4,13; 6,9; 11,7
veade: *ind. prez. 3.sg.* 3, 13; 5,10
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,7
(să) veade: *ind. prez. impers.* rezum. cap.8

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 11,9
vederea: *sg. ac.* 1,8

(a) VENI: v. IV
au venit *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14
va **veni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,1
vine: *ind. prez. 3.sg.* 1,4; 6,4
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

(a se) VESELI: v. IV
a **(să) veseli:** *inf. prez.* 3,12, 22
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,16
să **(să) veselească:** *conj. prez. 3.sg.* 5,18
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
veselește(-te): *imperativ 2.sg.* 11,9

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 5,17; 7,5; 9,7
veseliia: *sg. ac.* 2,26; 8,15

(a) VESTI: v. IV
ves tesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,3
va **vesti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,20

VEȘMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. nom.* 9,8

VIAȚĂ: s.f.
viețli: *sg. gen.* 2,3; 5,16, 17, 19; 8,15; 9,9
viața: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,12; 6,8; 7,1; 9,3
viețl: *sg. gen.* rezum. cap.4
viață: *sg. ac.* 7,13; 9,9
viiață: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,9

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 2,4

VIERS: s.n.
viersului: *sg. gen.* 12,4

(a) VIEȚUI: v. IV
viețuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,16
viețuind: *gerunziu* 10,19

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. ac.* 11,3

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoriu: *adj. m. sg. dat.* rezum. cap.2
viitoare: *adj. f. sg./pl. nom./ac./gen.* 2,16; 9,2; rezum. cap.11
(ceale) **viitoare:** *s.n. pl. ac.* 3,22; 4,13; 8,7

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 2,3
vinuri: *pl. ac.* 2,8
vinul: *sg. nom./ac.* 9,7; 10,19

(a) VINDECA: v. I
a vindeca: *inf. prez.* 3,3

VIS: s.n.
visurile: *pl. nom.* 5,2
visuri: *pl. nom.* 5,6

VIU, VIE: adj./s.
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 4,2
(cel) viu: *s.m. sg. nom.* 7,3
vii: *adj. m. pl. ac.* 4,15
viu: *adj. m. sg. nom.* 9,4

VOIEVOD: s.m.
voievodului: *sg. gen.* 9,17

VORBĂ: s.f.
vor be: *pl. nom./ac.* 5,2, 6; 12,10

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.9; 9,1

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 10,6

VREME: s.f.
vremile: *pl. nom., în sintagma* ***vremile viitoare*** 2,16
vreamea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,8, 11, 17; 7,1; 8,5; 9,12; 11,8; 12,1
vreame: *sg. nom./ac.* 3,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
vremile: *pl. nom. în sintagma* ***vremile dintâiu*** 7,11
vreamea: *sg. ac., în loc. adv* ***în vreamea nu a ta*** „înainte de vreme" 7,18
vreame: *sg. nom./ac.* 8,6; rezum. cap.9; 9,2, 6, 11; 10,1; 11,1
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „permanent" 9,8, 9
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la vreme, când trebuie" 10,17

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,3

ZĂBREA: s.f.
zăbreale: *pl. ac.* 12,3

(a se) ZDROBI: v. IV
să (să) zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 12,6

ZI: s.f./adv.
zilelor: *pl. gen.* 2,3; 5,17; 7,1
zilele: *pl. nom./ac.* 2,23; 5,16, 19; 7,16; 8,13, 15; 9,9; 11,8, 9; 12,1
zile: *pl. ac.* 6,3
zioa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,2, 15; 8,8
zioa: *adv.* 8,16

(a se) ZICE: v. III
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 12,8
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,10; 8,4
zicând: *gerunziu* 1,16; 4,5, 8
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1; 3,18; 7,24
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,2, 12, 15; 3,17
nici zice: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,5
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 7,11
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* 7,22
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28
(să) va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 9,16
(să) zice: *ind. prez. impers.* 12,1

(a) ZIDI: v. IV
ziditu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,6
a zidi: *inf. prez.* 3,3
iaste zidit *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

ZIDITOR: s.m.
Ziditoriul: *sg. ac.* 12,1

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

CARTEA ECLEZIASTULUI

FACSIMILE

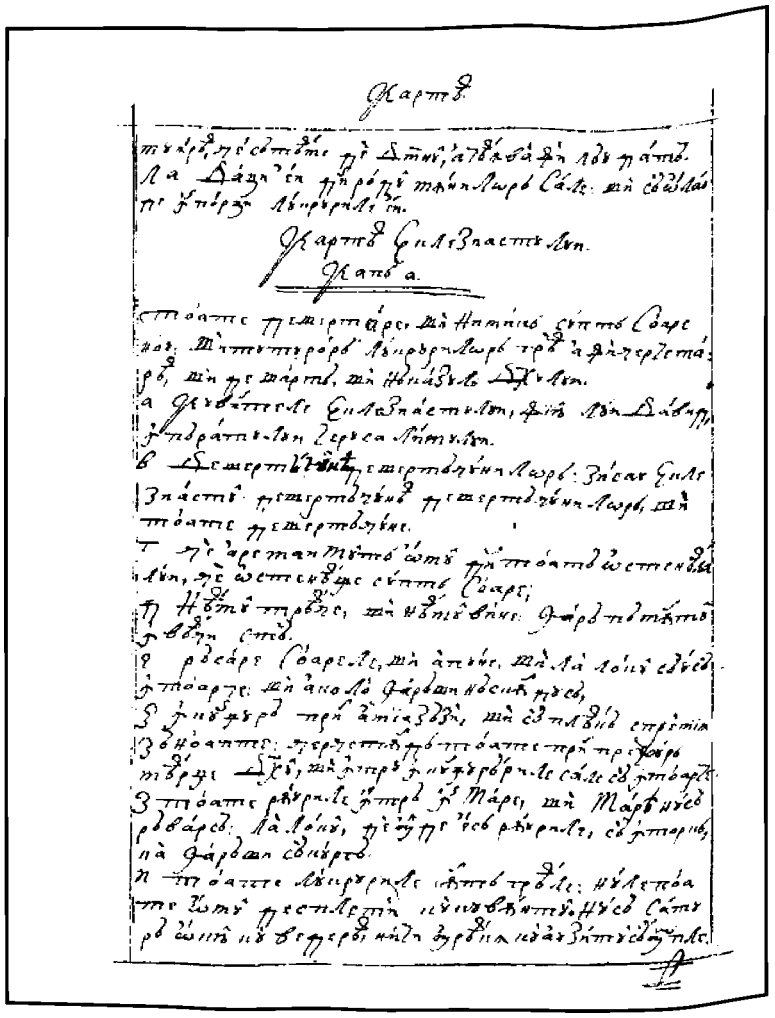

200v

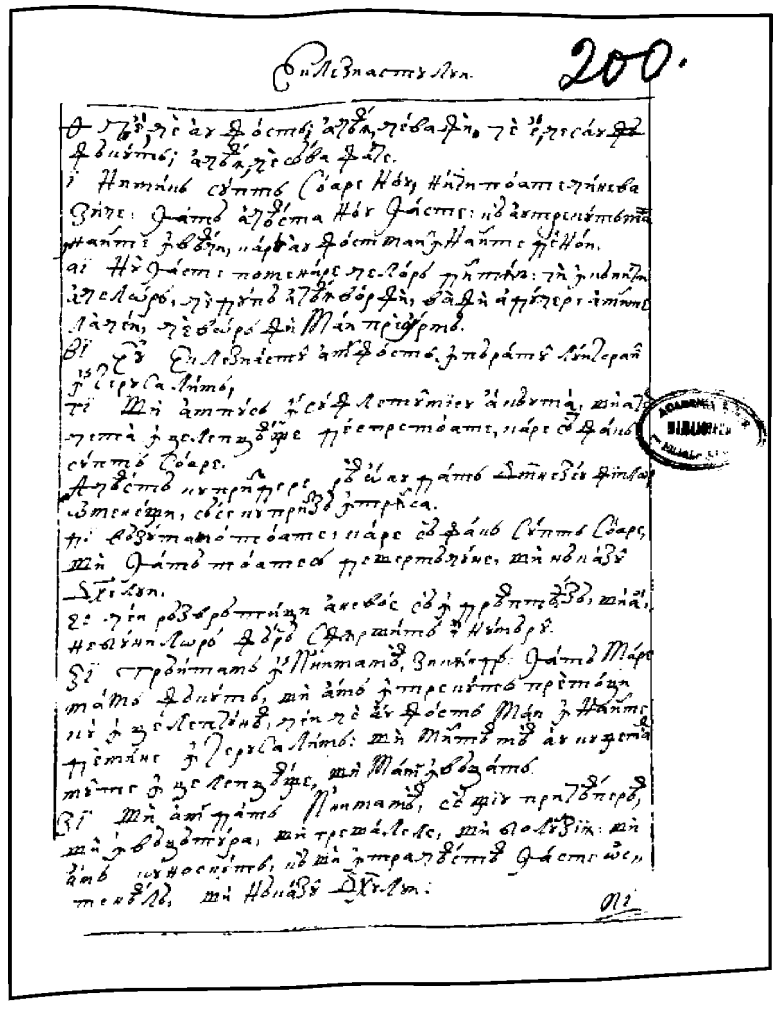

201r

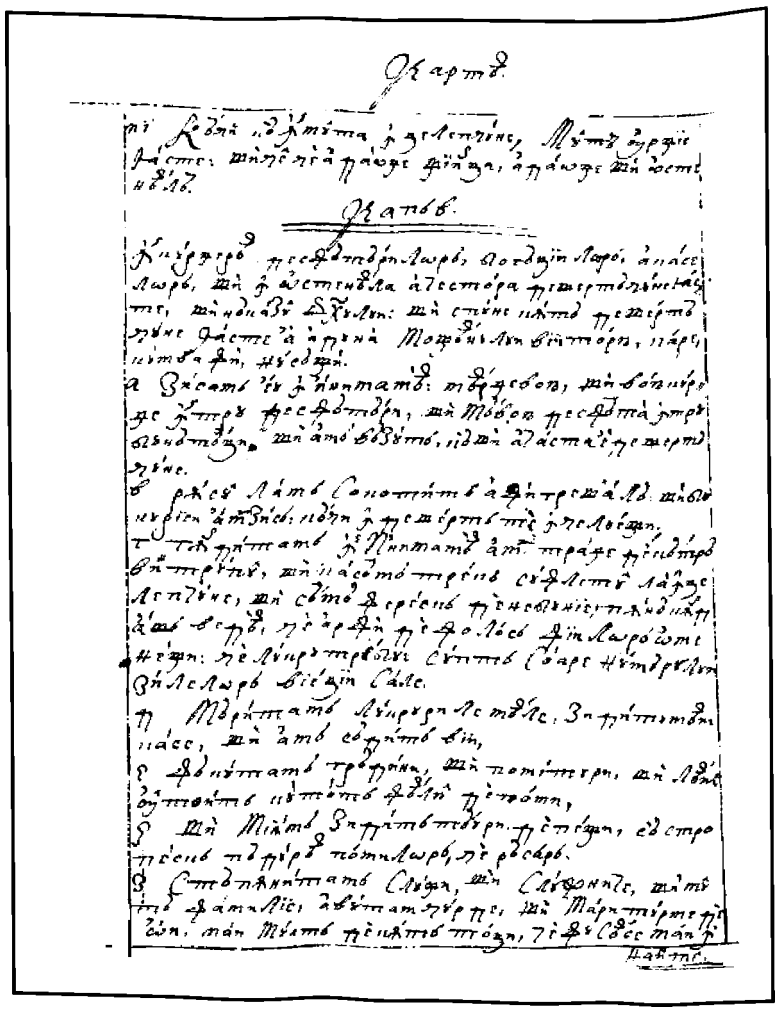

201v

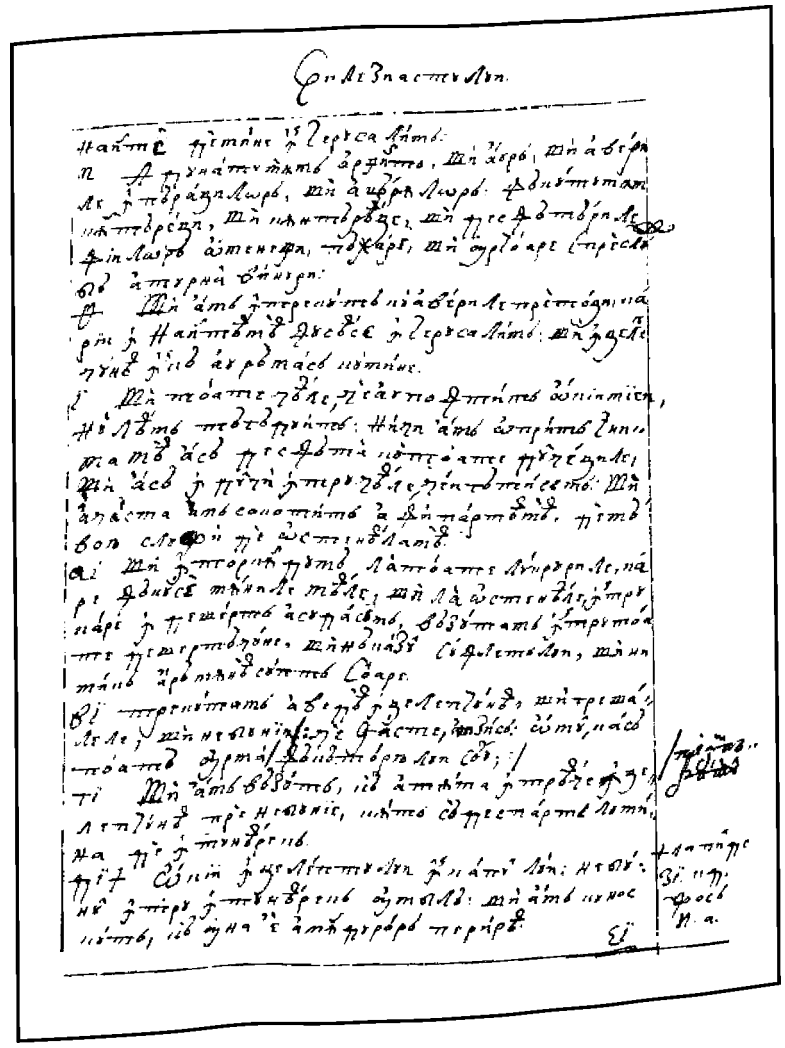

202r

FACSIMILE

CARTEA ECLEZIASTULUI

202v

203r

203v

204r

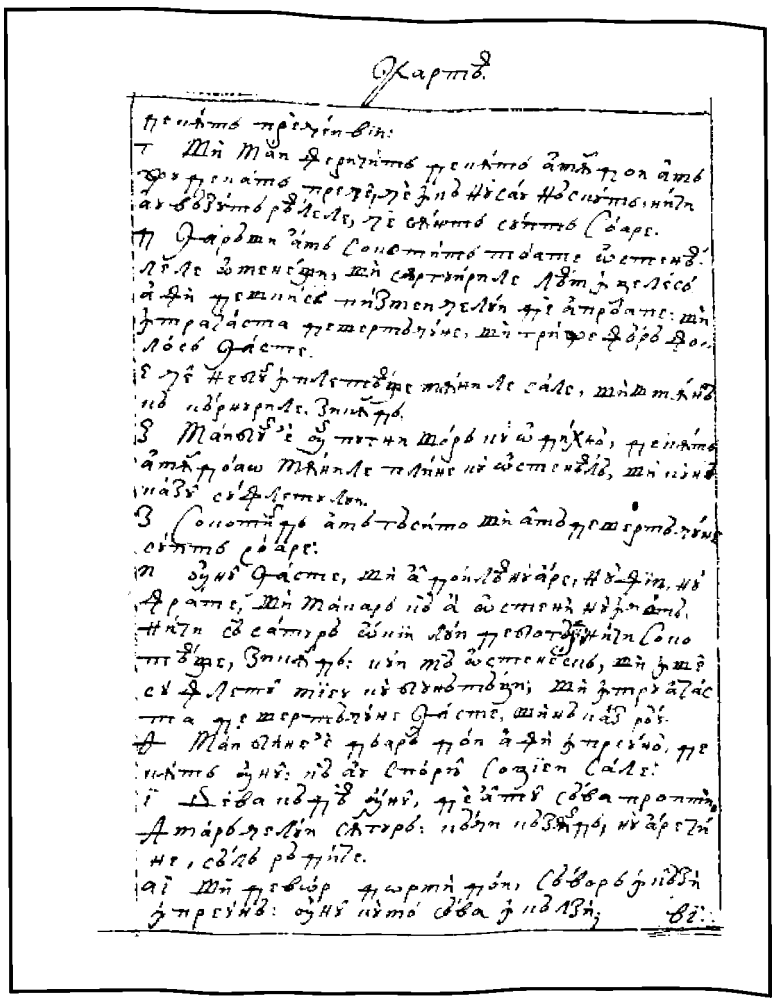

204v

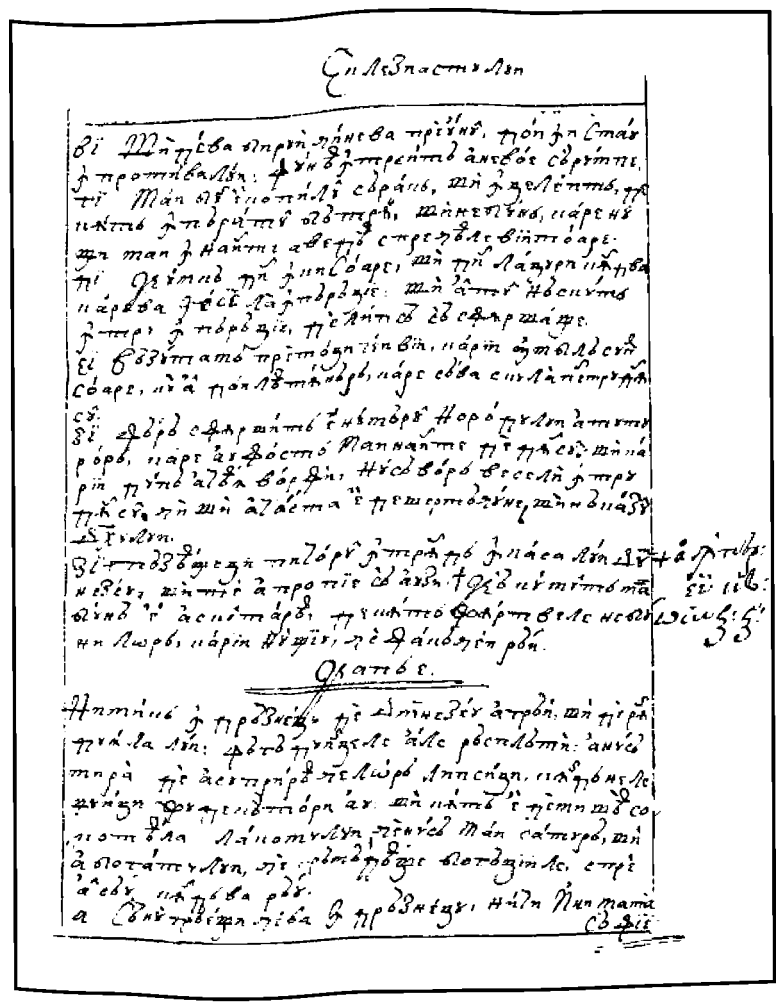

205r

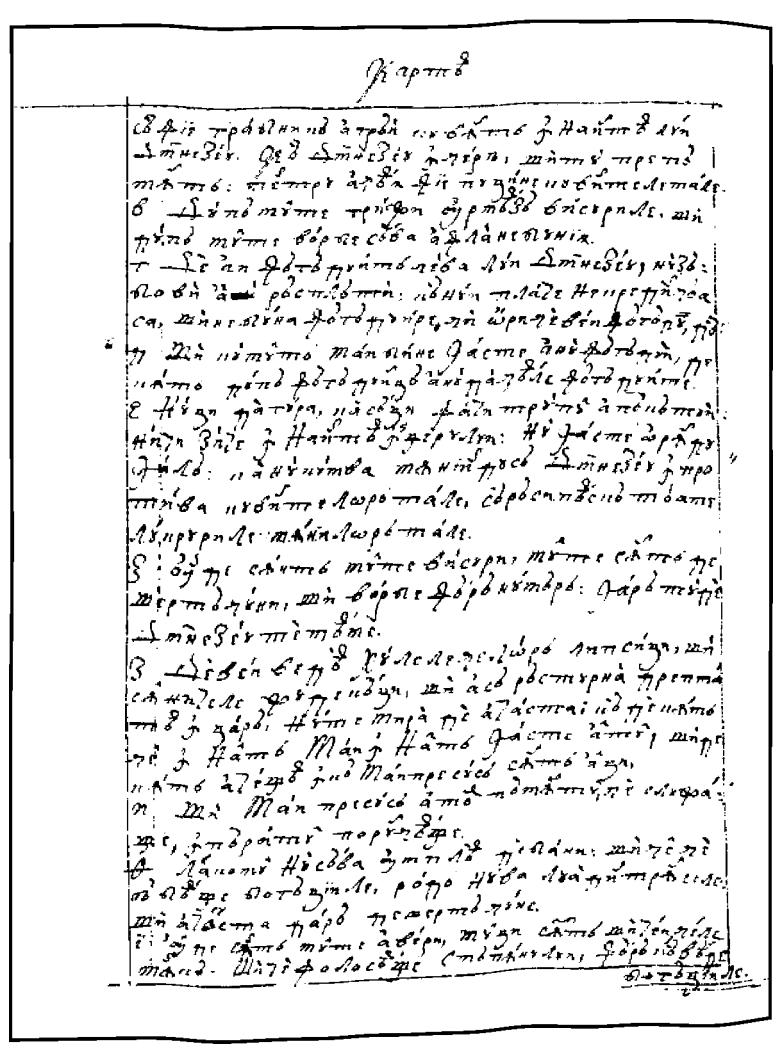

205v

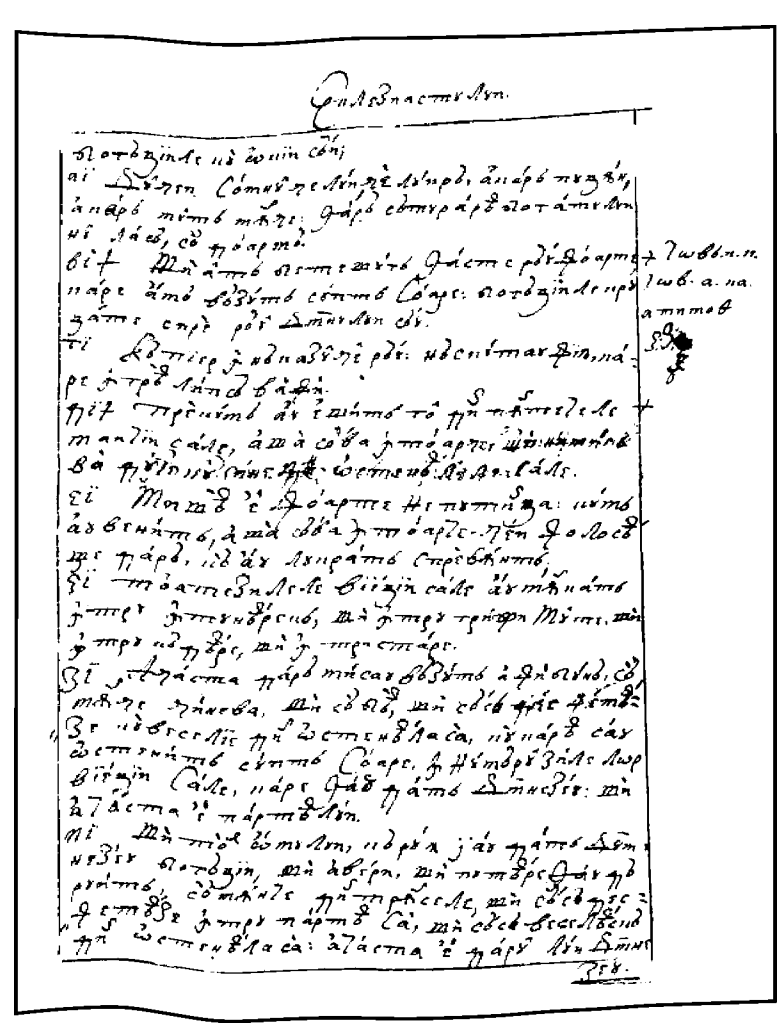

206r

206v

207r

207v

208r

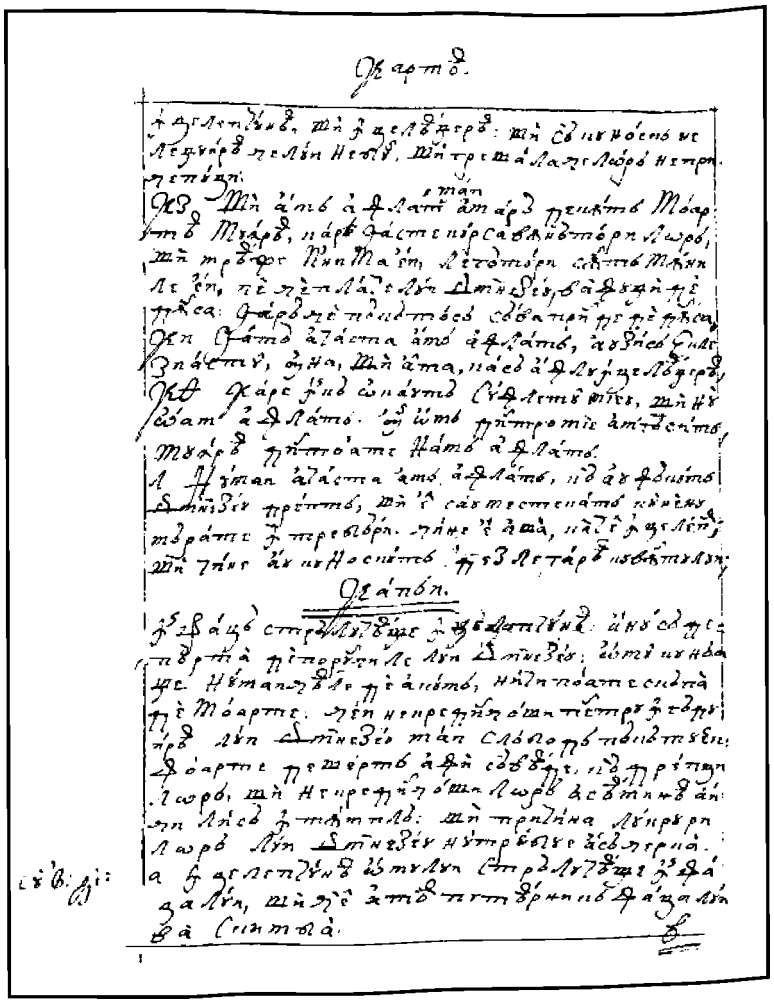

208v

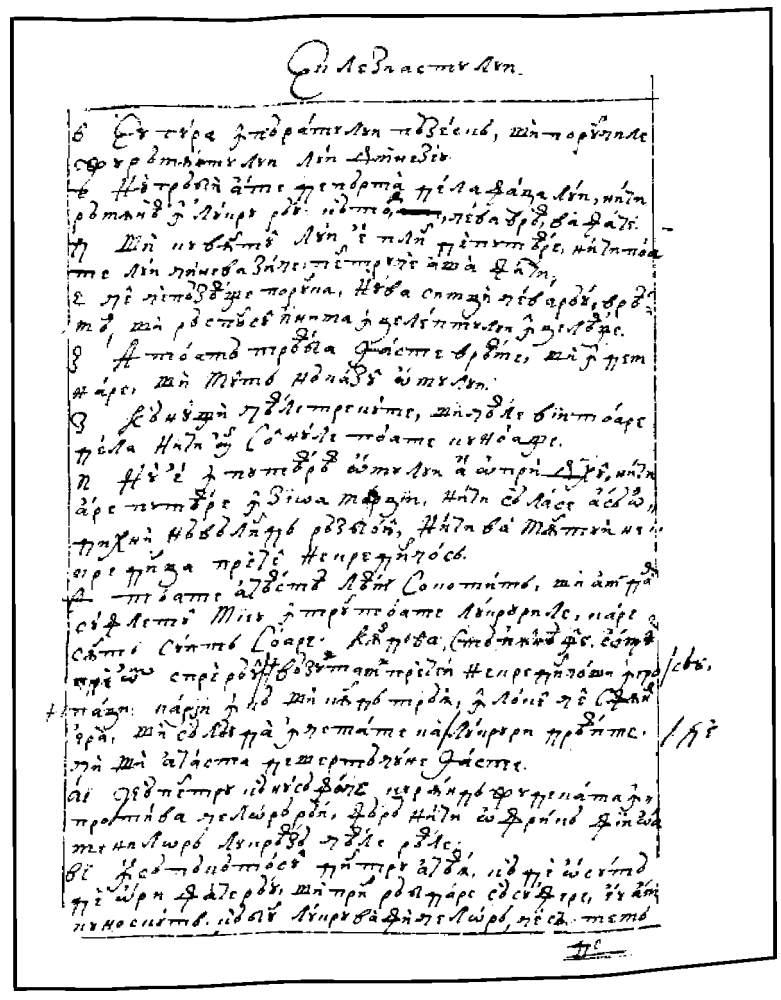

209r

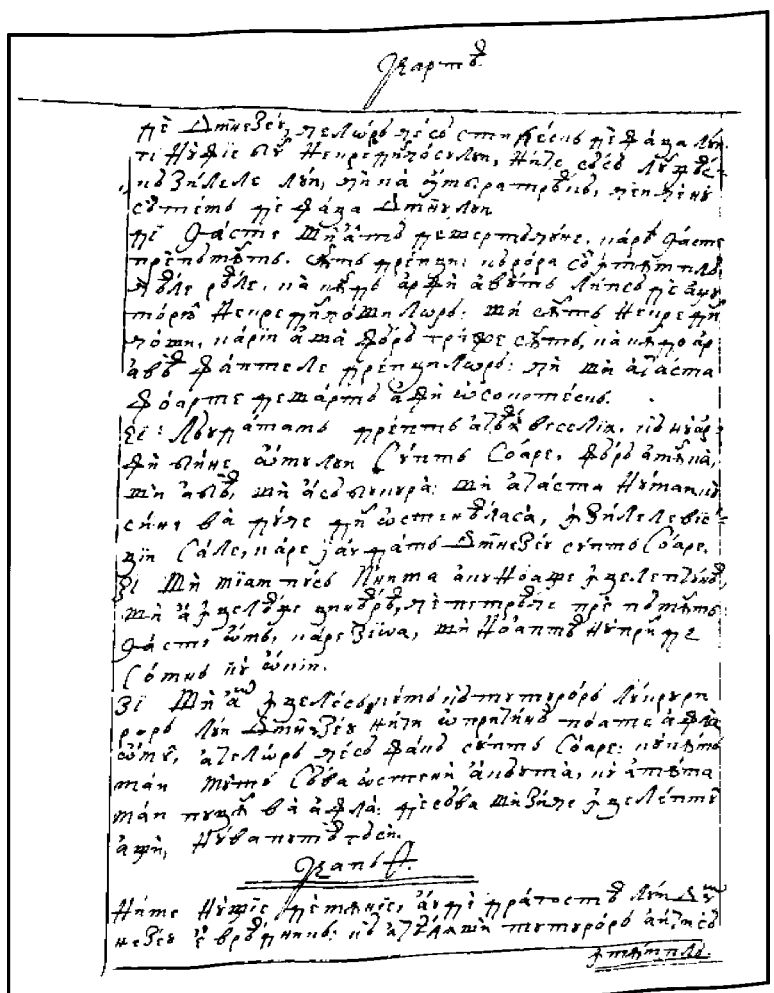

209v

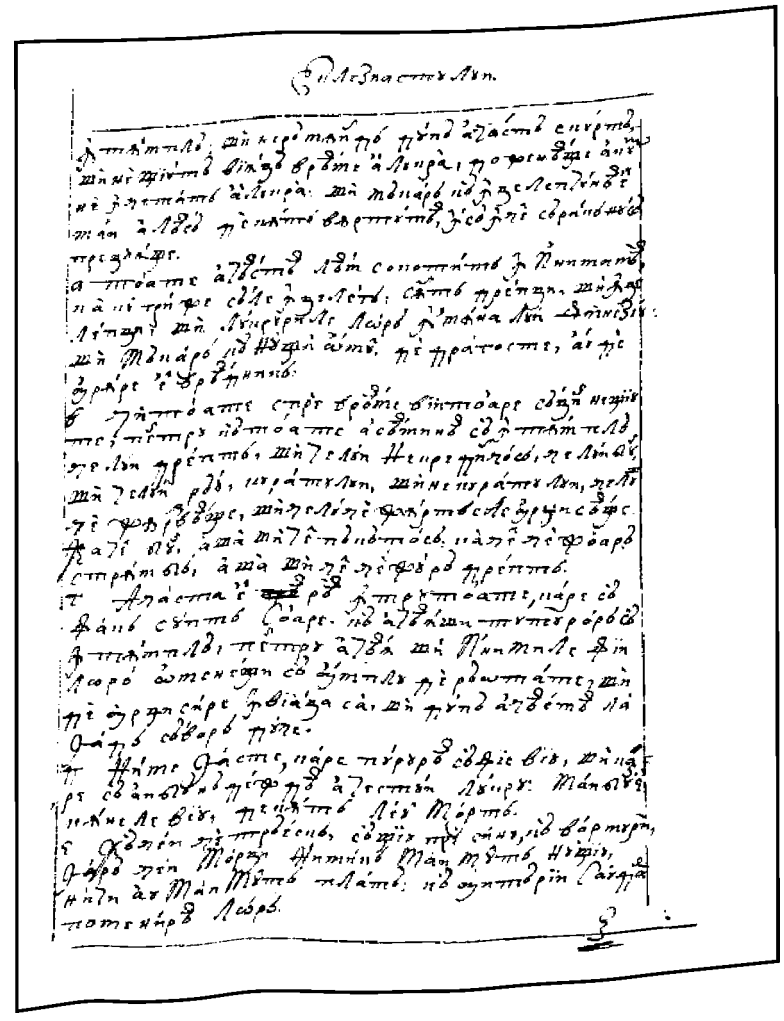

210r

FACSIMILE

CARTEA ECLEZIASTULUI

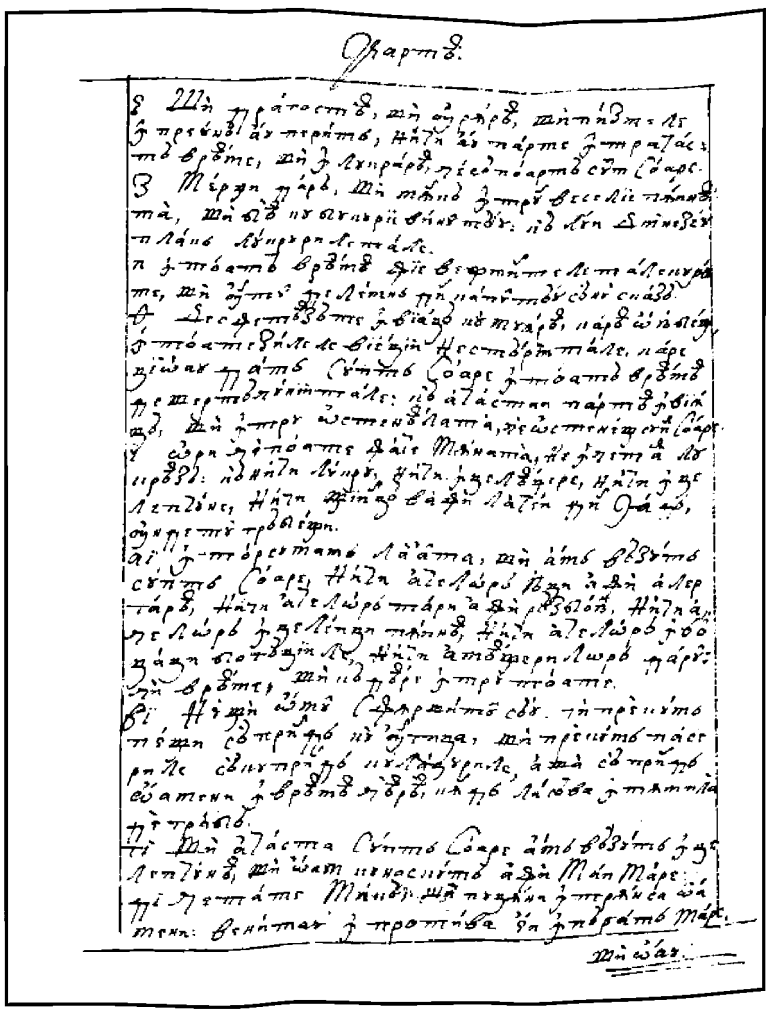

210v

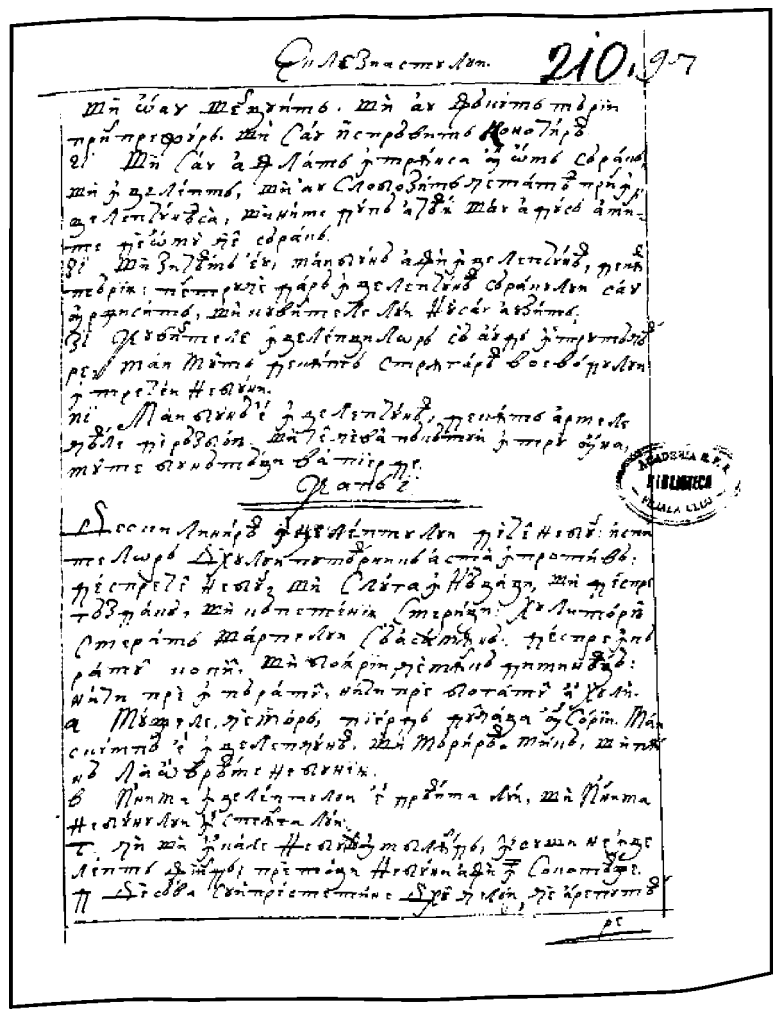

211r

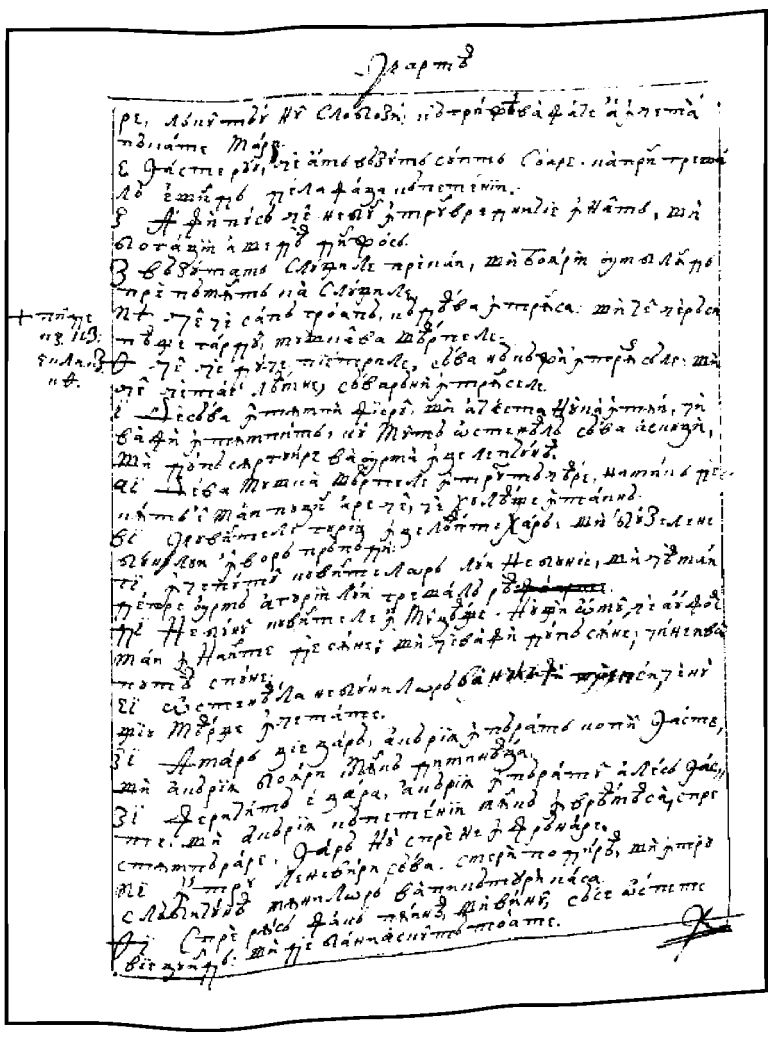

211v

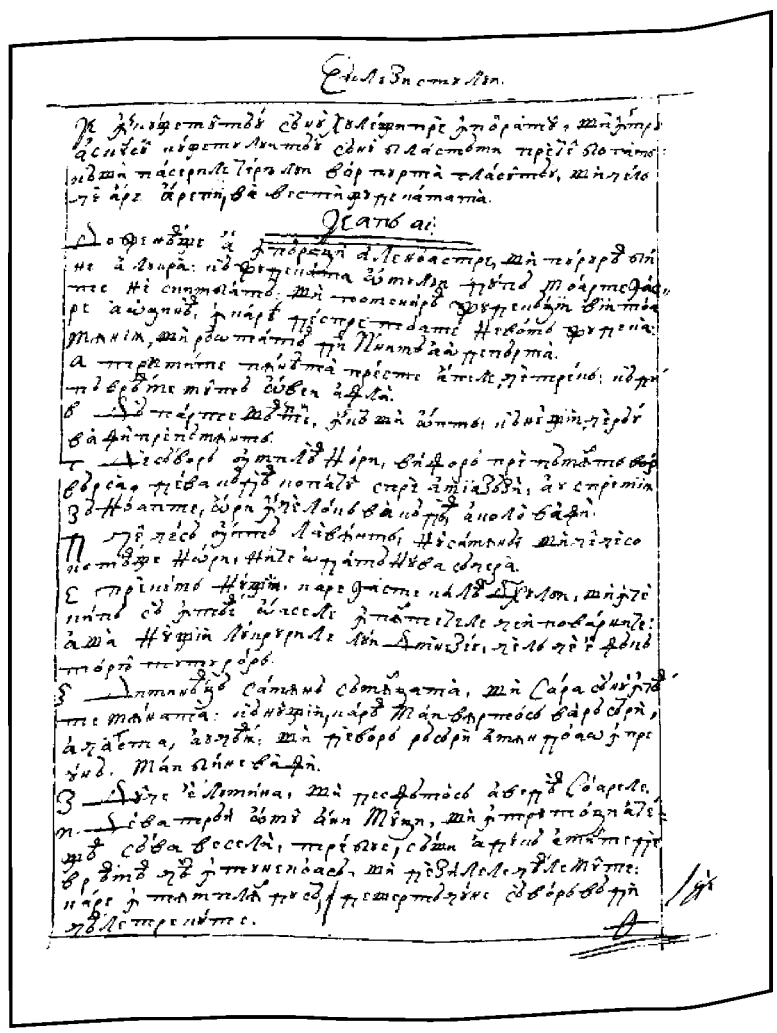

212r

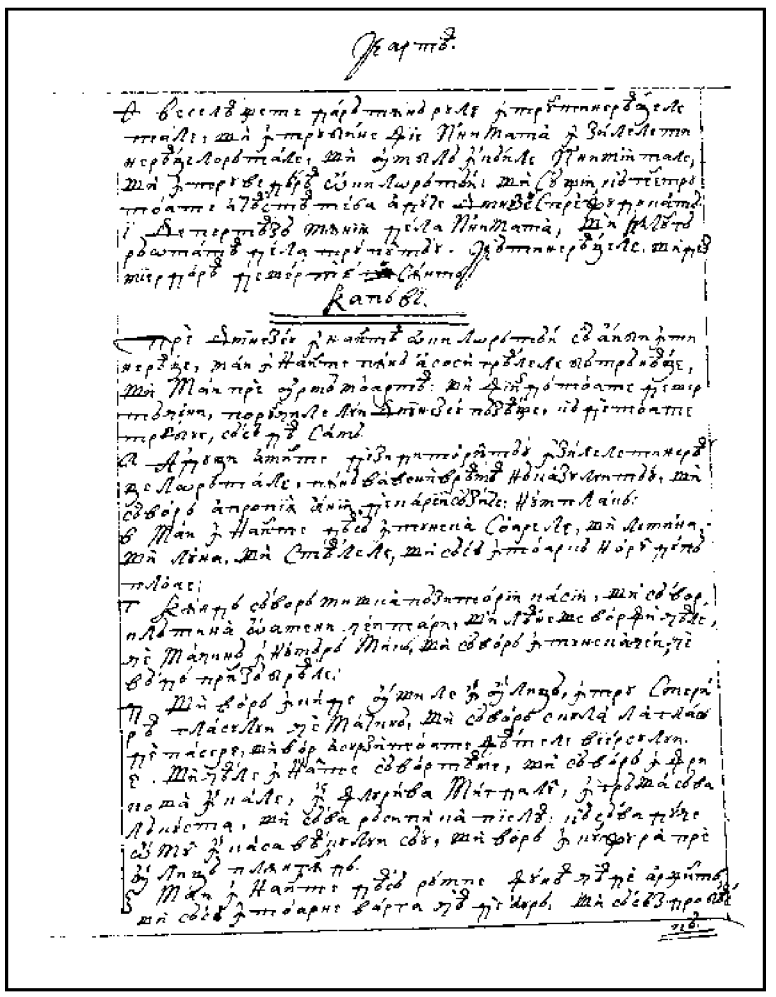

212v

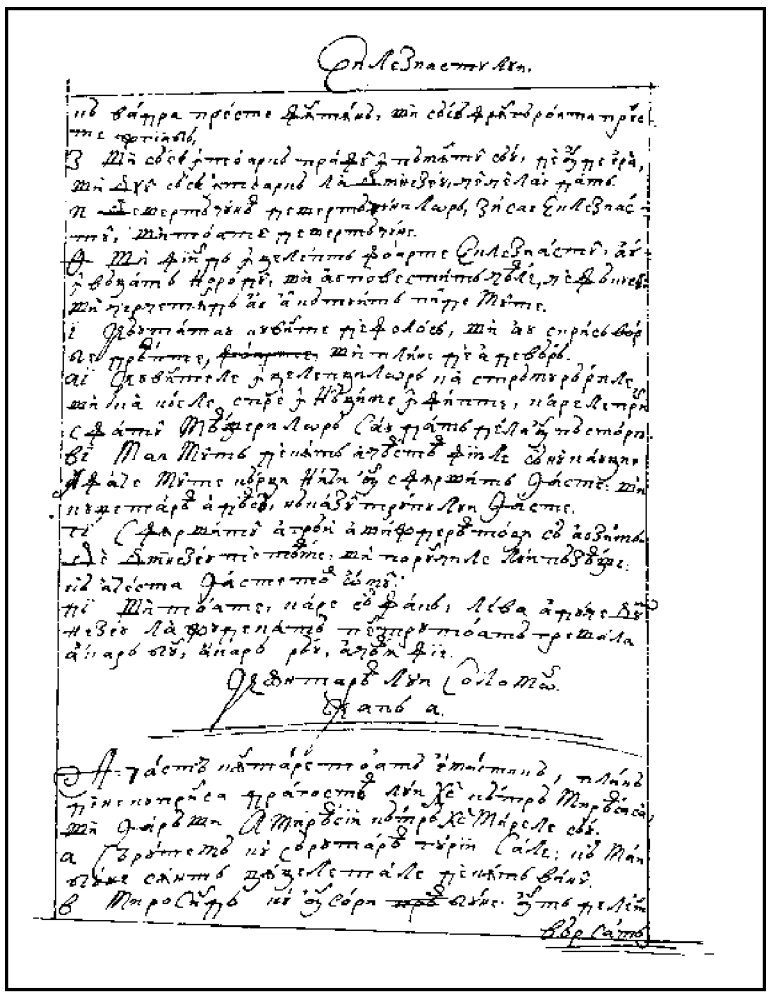

213r

CÂNTAREA LUI SOLOMON

Cap 1

Această cântare toată e mistică, plină de necuprinsa dragostea lui Hristos către mireasa Sa şi, iarăşi, a mireasii către Hristos, Mirele său.

1. ărute-mă cu sărutarea gurii sale! Că mai bune sânt ţâţele tale decât vinul,
213v 2. Mirosind cu unsori bune; untdelemn | vărsat e numele tău. Pentru aceaea fecioarele te-au iubit.
3. Trage-mă după tine! Vom alerga întru mirosul unsorilor tale. Băgatu-te-au împăratul în ceale ascunse ale sale. Sălta-vom şi ne vom veseli întru tine, aducându-ne aminte de ţâţele tale. Mai presus de vin drepţii te iubesc.
4. Neagră sânt, ci frumoasă, featele Ierusalimului, ca sălaşele lui Chidar, ca pieile lui Solomon.
5. Nu mă socotiţi că sânt neagră, că m-au negrit soarele. Fiii maicii meale au oştit împrotiva mea, pusu-m-au pază în vii; via mea nu o am păzit?
6. Spune-m mie, pre cel ce iubeaşte sufletul mieu, unde te paşti, unde te culci în miazăzi, ca să nu încep a rătăci după turmele soţiilor tale?
7. De nu te ştii, o, cea mai frumoasă între muieri, ieşi şi te du pre urmele turmelor şi paşte iezii tăi lângă sălaşele păstorilor!
8. Călărimii meale în căruţele lui Faraon te-am asămănat, priiatina mea!
9. Frumos e obrazul tău, ca a turturealii! Grumazul tău, ca mărgealele scumpe.
10. Asămânări de aur vom face ţie, împistrite cu argint.
11. Fiind împăratul întru culcuşul său, nardul mieu au dat mirosul său.
12. Legătură de stactie iubitul mieu mie, între ţâţele meale să va zăbovi;
13. Strugur de chipru iubitul mieu mie, în viile Engadului.
14. Iată, tu frumoasă eşti, priiatina mea, iată, tu frumoasă eşti, ochii tăi de porunb.
15. Iată, tu frumos eşti, iubitul mieu, şi înfrâmseţat. Patul nostru, înflurit, ||
214r 16. Grinzile caselor noastre, de chedru, podurile noastre, de chiparos.

Cap 2

1. uflarea câmpului şi crinul văilor!
2. Ca crinul între spini, aşea iubita mea între fecioare.
3. Ca mărul între leamnele dumbrăvii, aşea iubitul mieu între feciori; supt umbra celui ce-l dorisem am şezut şi rodul lui, dulce gâtlejului mieu.
4. Băgatu-m-au în pivniţa cu vin, rânduit-au spre mine dragoste.
5. Proptiţi-mă cu uşi, împodobiţi-mă cu meri, că mă lâncezesc de dragoste.
6. Stânga lui supt capul mieu, şi dreapta lui mă va îmbrăţişa.
7. Juru-vă pre voi, featele Ierusalimului, pre căprioriı şi pre cerbii câmpilor, să nu deşteptaţi, nici să treziţi pre iubita mea, până când ea va vrea!
8. Glasul iubitului mieu, iată, acesta iaste! Venit-au săltând în munţi, sărind preste dealuri.
9. Aseaminea iaste iubitul mieu căprioarii şi puiului de cerbi. Iată, el stă după păreatele nostru, uitându-să prin fereşti, privind prin zăbreale.
10. Iată, iubitul mieu grăiaşte mie: „Scoală, grăbeaşte, priiatina mea, porumbiţa mea, frumoasa mea, şi vino,
11. Că iarna au trecut, viforul s-au dus şi s-au depărtat!
12. Florile s-au arătat în ţarina noastră, vreamea pleavilii au sosit, glasul turturealei s-au auzit în pământul nostru,
13. Smochinul au scos pârga zmochinelor sale, viile înflurind au dat mirosul său. Scoală,
214v | priiatina mea, frumoasa mea, şi vino!
14. Porumbiţa mea, în găurile pietrii, în groapa zidului, arată-m faţa ta, să sune glasul tău în urechile meale, că glasul tău e dulce şi faţa ta înfrâmsăţată!".
15. Prindeţi-ne vulpile ceale mici, care strâcă viile, că viia noastră au înflurit!
16. Iubitul mieu mie, şi eu lui, cel ce să paşte între crini.
17. Până unde va răsufla zioa şi să vor pleca umbrele, întoarce-te! Asemenea fii, iubitul mieu, căprioarii şi puiului de cerbi preste munţii Vethirului!

Cap 3

1. n patul mieu, noaptea, am căutat pre cel ce iubeaşte sufletul mieu; căutatu-l-am şi nu l-am aflat.
2. Scula-mă-voiu şi voiu încungiura cetatea; prin târguri şi prin uliţe voi căuta pre cel ce-l iubeaşte sufletul mieu; căutatu-l-am şi nu l-am aflat.
3. Aflatu-m-au străjile, cei ce păzesc cetatea: „Au doară pre cel ce iubeaşte sufletul mieu aţi văzut?"
4. Puţân trecând de la ei, am aflat pre cel ce iubeaşte sufletul mieu. Ţinutu-l-am, nici îl voiu slobozi până ce-l voiu duce în casa maicii meale şi întru culcuşul ceii ce m-au născut.
5. Juru-vă pre voi, featele Ierusalimului, pre căprioriı şi pre cerbii câmpului, să nu deşteptaţi, nici să trezviţi pre iubita, până când ea va vrea!
6. Cine e aceasta carea să suie prin pustie ca nuiaoa fumului din mireazmele mirhei şi a tămâii şi a tot praful făcătoriului de mir? ||
7. Iată patul lui Solomon: şasezeaci de tari îl împresoară, din tarii lui Israil, 215r
8. Toţi ţiind sabii şi la războaie foarte învăţaţi; sabiia fieştecăruia pre coapsele sale, pentru frica de noaptea.
9. Measele ş-au făcut împăratul Solomon din leamnele Livanului,
10. Stâlpii lui i-au făcut de argint, razimul de aur, suişul lui mohorât, cu jumătate dragoste l-au aşternut pentru featele Ierusalimului.
11. Ieşiţi şi vedeţi, featele Sionului, pre împăratul Solomon întru cununa cu carea l-au încununat maică-sa în zioa logodirii lui şi în zioa veseliei inimii lui!

Cap 4

1. ât eşti de frumoasă, priiatina mea, cât eşti de frumoasă! Ochii tăi de porumbiţă, afară din cel ce să tăinuiaşte înlontru; cosiţele tale, ca turmele caprelor care s-au suit din muntele Galaad;
2. Dinţii tăi, ca turmele celor tunse, care s-au suit din scăldătoare, toate cu miei geamini, şi stearpă nu iaste între eale;
3. Ca învălitoarea roşie buzele tale şi graiul tău, dulce; ca un dărab de măru erodiian, aşa obrazul tău, afară de cel ce înlontru să tăinuiaşte;
4. Ca turnul lui David grumazul tău, care s-au zidit cu păzi din afară; o mie de paveze spânzură dintr-însa, toată oastea celor tari;
5. Doao ţâţele tale, ca doi pui geameani de că|prioară carii să pasc în crini. 215v
6. Până ce va răsufla zioa şi să vor pleca umbrele, mearge-voiu la măgura smirnei şi la dealul tămâii.
7. Toată frumoasă eşti, priiatina mea, şi întinare nu iaste întru tine.
8. Vino din Livan, mireasa mea, vino din Livan, vino! Încununa-te-vei din capul lui Amana, din creaştetul Sanir şi Hermon, din culcuşurile leilor, din munţii pardoşilor.
9. Rănit-ai inima mea, sora mea, mireasă, rănit-ai inima mea întru unul din ochii tăi şi într-un păr al grumazului tău.
10. Câtu-s de frumoasă ţâţele tale, sora mea, mireasă! Mai frumoasă sânt ţâţele tale decât vinul şi mirosul unsorilor tale, preste toate mireazmele.
11. Fagur străcurând buzele tale, mireasă; miiarea şi lapte supt limba ta şi mirosul vejmintelor tale, ca mirosul tămâii.
12. Grădină încuiată sora mea, mireasa, grădină încuiată, fântână însămnată.
13. Trimiterile tale, grădină de poamele erodiilor, cu rodurile pomilor, chipri cu nard,
14. Nard şi şofran, trestie şi scorţişoară, cu toate leamnele Livanului, smirnă şi aloe, cu toate ceale de fruntea unsorilor.
15. Izvorul grădinilor, puţul apelor celor vii ce curg cu repejune din Livan!
16. Scoală-te, criveaţe, şi vino, austre, suflă spre gredina mea şi curgă mireazmele ei!

Cap 5 ||

1. ie iubitul mieu în grădina sa şi mănânce roada pomilor săi! Vino în grădina 216r
mea, sora mea, mireasă! Săcerat-am smirna mea cu mireazmele meale, mâncat-am fagurul cu miiarea mea, beut-am vinul mieu cu laptele mieu. Mâncaţi, priiatini, şi beţi şi vă îmbătaţi, iubiţilor!

2. Eu dorm şi inima priveghează. Glasul iubitului mieu ce bate: „Deşchide-m, sora mea, priiatina mea, porumbiţa mea, cea fără prihană a mea, căci capul mieu s-au împlut de roao şi părul mieu, de picăturile nopţilor!"

3. Jefuitu-m-au de haina mea; cum mă voiu îmbrăca cu ea? Spălatu-mi-am picioarele; cum le voiu întina?

4. Iubitul mieu ş-au băgat mâna prin zăbrea şi pântecele mieu s-au cutremurat de atingerea lui.

5. Sculatu-m-am să deşchizu iubitului mieu; mânile meale au strecurat smirnă şi deagetele meale, pline de zmirnă aleasă.

6. Rătezul uşii meale am deşchis iubitului mieu, iară el să abătuse şi trecuse. Sufletul mieu s-au topit cât au grăit. Căutatu-l-am şi nu l-am aflat, chematu-l-am şi nu mi-au răspuns.

7. Aflatu-m-au străjile care păzea cetatea, lovitu-m-au şi m-au rănit, luatu-mi-au plaşca păzitorii zidurilor.

8. Juru-vă pre voi, featele Ierusalimului, de veţi afla iubitul mieu, să-i vestiţi că mă lâncezesc de dragoste.

9. Cum iaste iubitul tău din cel iubit, o, cea mai frumoasă între muieri? Cum iaste iubitul tău din cel iubit, că aşa ne-ai jurat? |

216v 10. Iubitul mieu e alb şi rumen, ales din mii,

11. Capul lui, aur de cel mai bun; coamele lui, ca cetina de finici, neagre ca corbul.

12. Ochii lui, ca a porumbiţei preste păraiele apelor care sânt cu lapte spălate şi petrec lângă curgerile ceale pline.

13. Obrazul lui, ca curticealele mireazmelor cusute de făcătorii de mir; buzele lui, crini ce strecură zmirna cea dintâi.

14. Mânile lui, strune de aur pline de hiachinth; pântecele lui, de elefant împodobit cu zamfir;

15. Fluierele picioarelor lui, stâlp de marmore ce e întemeiat pre temeiuri de aur; faţa lui ca a Livanului, ales ca chedrii.

16. Gâtlejul lui, dulce, şi tot de-a să pofti. Aşa iaste iubitul mieu şi acela e priiatinul mieu, featele Ierusalimului!

17. Încătro s-au dus iubitul tău, o, cea mai frumoasă între muieri, unde s-au abătut iubitul tău? Şi-l vom căuta cu tine.

Cap 6

1. Iubitul mieu s-au pogorât în grădina sa, la năstrapa mirezmelor, să să pască în grădini şi să culeagă crini.

2. Eu, iubitului mieu, şi iubitul mieu, mie, cel ce să paşte între crini.

3. Frumoasă eşti, priiatina mea, dulce şi împodobită ca Ierusalimul, înfricoşind ca şireagul taberii cel rânduit.

4. Întoarce ochii tăi de cătră mine, că aceia m-au făcut a zbura. Perii capului tău, ca
217r turma ca| |prelor ce s-au arătat din Galaad;

5. Dinţii tăi, ca turma oilor ce s-au suit din scăldătoare, toate cu miei geameni, şi stearpă nu este într-însele;

6. Ca coajea de mărul irodiului, aşa obrazul tău, afară de tăiniuitele tale.

7. Şasezeaci sânt împărătease şi optzeaci ţâitoare, şi a fecioarelor nu iaste număr.

8. Una iaste porumbiţa mea, cea desăvârşita mea, una iaste a maicii sale, aleasa ceii ce o au născut; văzutu-o-au fecioarele şi preafericită o au vestit împărăteasele şi ţiitoarele şi o au lăudat.

9. Cine e aceasta ce iese ca zorile, sculându-să frumoasă ca luna, aleasă ca soarele, înfricoşind ca şireagul taberii cea rânduită?

10. Pogorâtu-m-am în grădina nucilor să văzu mearele văilor şi să mă uitu de-au înflurit via şi de-au încolţit mearele irodiului.

11. N-am ştiut; sufletul mieu m-au turburat pentru căruţele lui Aminadav.

12. Întoarce-te, întoarce-te, Sulamiteanco, întoarce-te, întoarce-te să privim la tine!

Cap 7

1. Ce vei vedea în Sulamiteanca, fără horile taberilor? Câtu-s de frumoşi paşii tăi cu încălţămintele, fecioara căpeteniii! Închieturile coapselor tale, ca mărgealele făcute de mână de meaşteri!

2. Buricul tău, clondir în strune, neavând lipsă de păhar; pântecele tău, ca stogul de grâu şenţuit cu crini; |
3. Doao ugerile tale, ca doi iezi geameni de căprioară; 217v
4. Grumazul tău, ca turnul de elefant; ochii tăi, ca iazerele în Hesevon, care sânt în poarta featei mulţimei; nasul tău, ca turnul Livanului, care priveaşte spre Damasc;
5. Capul tău, ca Carmilul, şi cosiţele capului tău, ca mohorâtul împăratului legat întru ceterne.
6. Cât eşti de frumoasă şi împodobită, cea mai dragă întru desfătări!
7. Statul tău s-au asămănat finicului şi ţâţele tale, strugurilor.
8. Zis-am: „Sui-mă-voiu în finic şi voiu lua rodurile lui", şi vor fi ţâţele tale ca strugurii de vie şi mirosul gurii tale, ca al mearelor,
9. Gâtlejul tău, ca vinul cel bun, vreadnic iubitului mieu a l bea şi cu buzele şi cu dinţii lui a-l rumega.
10. Eu, iubitului mieu, şi la mine întoarcerea lui.
11. Vino, iubitul mieu, să ieşim la câmp şi să petreacem în sate.
12. Dimineaţa să ne sculăm la vii, să vedem de au înflurit via, de au legat florile, de au înflurit irodiile; acolo ţ-oiu da ţâţele meale.
13. Mandragorile au dat miros; în porţile noastre toate poamele; şi ceale noao, şi ceale vechi, iubitul mieu, am ţinut ţie!

Cap 8

1. Cine te va da mie, fratele mieu, cel ce sugi ţâţele maicii meale, să te aflu afară şi să te sărut şi încă nime să nu mă defaime! ||
2. Apuca-te-voiu şi te voiu duce în casa maicii meale; acolo mă vei învăţa şi-ţi 218r
voiu da păharul din vinul cel dires şi must de rodiile meale.
3. Stânga lui supt capul mieu şi dreapta lui mă va îmbrăţişa.
4. Juru-vă pre voi, featele Ieruslimului, să nu deşteptaţi, nici să trezviţi iubita mea,până când ea va vrea!
5. Carea iaste aceasta carea să suie din pustie, răvărsând cu dezmerdări, răzimată spre iubitul său? Supt copaciul mărului te-am deşteptat, acolo s-au vătămat maica ta, acolo silită au fost ceaea ce te-au născut.
6. Pune-mă ca o peceate spre inima ta, ca un sămn spre braţul tău! Că tare e ca moartea iubirea, vârtoasă ca iadul, râvna; fălinarele ei, fălinariu de foc şi de flacără.
7. Ape multe n-au putut stânge dragostea, nici râurile o au năvălit. De va da omul toate averile casii sale pentru dragoste, ca o nimica le va defăima.
8. Sora noastră, mică şi ţâţe nu are. Ce vom face surorii noastre în zioa când trebuie a-i grăi?
9. De e zid, să zidim preste dânsul băşti de argint; de e uşe, să o îmbrăcăm cu table de chedru.
10. Eu, zid, şi ţâţele meale, ca turnul din care am fost înaintea lui, ca cel ce află pacea.
11. Viia s-au făcut celui păciuit într-însa, care are noroade. Datu-o-au păzitorilor; omul | aduce o mie de arginţi. 218v
12. Viia mea înaintea mea iaste; o mie ai tăi păciuitori, şi doao sute celor ce păzeasc rodurile ei.
13. Ceaea ce lăcuieşti în grădini, priiatinii ascultă, fă-mă a auzi glasul tău!
14. Fugi, iubitul mieu, şi te asamână căpriorii şi puiului cerbilor, preste munţii mirosurilor!

A

(a se) ABATE: v. III
(să) abătuse: *ind. m.m.cpf. 3.sg.* 5,6
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17

ACOLO: adv.
acolo: 7,12; 8,5

(a-şi) ADUCE v. III
aducându(-ne): *gerunziu, în loc. v.* ***aducându-ne aminte*** 1,3
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 8,11

AFARĂ: adv.
afară: *adv, în loc. prep.* ***afară de/din*** „pe lângă" 4,1, 3; 6,6
afară: *adv în loc adv.* ***din afară*** 4,4
afară: 8,1

(a) AFLA: v. I
am aflat: *ind. pf.c. I.sg.* 3,1, 2, 4; 5,6
aflatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3; 5,7
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 8,1
află: *ind. prez. 3.sg.* 8,10

ALB, -Ă: adj.
alb: *m. sg. nom.* 5,10

(a) ALERGA: v. I
vom alerga: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,3

ALES, ALEASĂ: adj./s. „deosebit", „distins", „desăvârşit"; „curat", „pur"
aleasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,5; 6,9
ales: *adj. m. sg. nom.* 5,10, 15
aleasa: *s. f. sg. nom.* 6,8

ALOE: s.f.
aloe: *sg. nom.* 4, 14

AMINTE: adv.
aminte: *adv, în loc. v.* ***a-şi*** *aduce* ***aminte***;vezi **(a-şi) ADUCE**

APĂ: s.f.
apelor: *pl. gen.* 4,15; 5,12
ape: *pl. nom.* 8,7

(a) APUCA: v. I
apuca(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,2

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,12; 6,4
arată: *imperativ 2.sg.* 2,14

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *s.n. sg. ac.* 1,10; 3,10; 8,9
arginţi: *s.m. pl. ac.* 8, 11

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 8,13

ASCUNS, -Ă: s.
(ceale) ascunse: *s.f. pl. ac.* (aici) „odaie", „cămară" 1,3

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA;** (reg.) **(a se)** ASĂMÂNA „a (se) asemui"
am **asămănat:** *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8
(s-)au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,7
(te) asamănă: *imperativ 2.sg.* 8,14

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Reg.)ASĂMÂNARE (aici) „podoabă"
asămănări: *pl. ac., în sintagma* ***asămănări de aur*** 1,10

ASEMENEA: prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: 2,9
asemenea: 2,17

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşea: 2,2, 3
aşa: 4,3; 5,9, 16; 6,6

(a) AŞTERNE v. III „a pregăti un pat punându-i aşternut"
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

ATINGERE: s.f.
atingerea: *sg. ac.* 5,4

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 1,10, 3,10; 5,11, 14, 15

AUSTRU: s.n. „vânt secetos care bate dinspre sud-vest"
austre: *sg. voc.* 4,16

(a se) AUZI: v. IV
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12
a **auzi:** *inf. prez.* 8,13

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 8,8, 11
neavând: *gerunziu* 7,2

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 8,7

B

BAŞTĂ: s.f. „parapet", „crenel"
băşti: *pl. ac.* 8,9

(a) BATE v. III
bat**e:** *ind. prez. 3.sg.* 5,2

(a) BĂGA: v. I
băgatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 2,4
au bă**gat:** *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4

(a) BEA: v. II
beut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1
beţi: *imperativ 2.pl.* 5,1
a bea: *inf. prez.* 8,9

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 8,6

BUN, -Ă: adj.
(mai) bune: *f. pl. nom.* 1,1
bune: *f. pl. ac.* 1,2
(cel mai) bun: *n. sg. ac.* 5,11
bun: *n. sg. ac.* 7,9

BURIC: s.n. (sinecdocă, partea pentru întreg) „pântece"
buricul: *sg. nom.* 7,2

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 4,3, 11; 5,13; 7,9

C

CAP: s.n. „extemitate superioară a corpului omenesc"; „vârf" (al unui munte)

capul: *sg. nom./ac.* 2,6; 4,8; 5,2, 11; 7,5; 8,3
capului: *sg. gen* 6,4; 7,5

CAPRĂ: s.f.
caprelor: *pl. gen.* 4,1; 6,4

CASĂ: s.f.
caselor: *pl. gen.* 1,16
casa: *sg. ac.* 3,4; 8,2
casii: *sg. gen.* 8,7

CĂLĂRIME: s.f. (aici) „cabalină tânără dintr-o herghelie nobilă, de rasă pură, zburdând într-un alai imperial" (cf. Anania 2001, p.873)
călărimii: *sg. dat.* 1,8

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniii: *sg. gen.* 7,1

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioarii: *sg. dat.* 2,9, 17
căprioară: *sg. ac.* 4,5; 7,3
căprioriı: *sg. dat.* 8,14

CĂPRIOR: s.m.
căprioriı: *pl. ac.* 2,7; 3,5

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțele: *pl. ac.* 1,8; 6,11

(a) CĂUTA: v. I
am căutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1
căutatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1, 2; 5,6
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2
vom căuta: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,17

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului: *sg. gen.* 2,1; 3,5
câmpilor: *pl. gen.* 2,7
câmp: *sg. ac.* 7,11

CÂNTARE: s.f.
cântarea: *sg. nom.* în titlul cărții: *Cântarea lui Solomon*
cântare: *sg. nom.* argument la Cânt

CERB: s.m.
cerbii: *pl. ac.* 2,7; 3,5
cerbi: *pl. ac.* 2,9, 17
cerbilor: *pl. gen.* 8,14

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. ac.* 3,2, 3; 5,7

CETINĂ: s.f.
cetina: *sg. ac.* 5,11

CHEDRU: s.m. (Înv. și pop.) „cedru"
chedru: *sg. ac.* 1,16; 8,9
chedrii: *pl. ac.* 5, 15

(a) CHEMA: v. I „a striga"
chematu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,6

CHIPAROS: s.m. „arbore rășinos conifer, cu frunziș verde închis și persistent, cu lemn rezistent și parfumat"
chiparos: *sg. ac.* 1,16

CHIPRU: s.m.
chipru: *sg. ac., în sintagma* ***strugur de chipru*** 1,13
chipri: *pl. nom.* 4,13

CISTERNĂ: s.f.; var. CETERNĂ „rezervor subteran pentru acumularea apei adunate în urma unei ploi sau dintr-un izvor"
ceteme: *pl. ac.* 7,5

CLONDIR: s.n. „vas de sticlă cu gâtul scurt și strâmt, în care se țin băuturi"
clondir: *sg. nom., în sintagma* ***clondir în strune*** „clondir arcuit" 7,2

COAJĂ: s.f.; var. COAJE
coajea: *sg. ac.* 6,6

COAMĂ: s.f. „păr lăsat să crească (excesiv de lung) pe capul unei persoane, mai ales al unui bărbat"
coamele: *pl. nom.* 5,11

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 3,8
coapselor: *pl. gen.* 7,1

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) (a se) POGORÎ
(s-)au progorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 6, 1
pogorâtu(-)-am: *ind. pf.c. 1. sg.* 6,10

COPAC: s.m.; var. (Reg.) COPACI
copaciul: *sg. ac.* 8,5

CORB: s.m.
corbul: *sg. ac.* 5,11

COSIȚĂ: s.f.
cositele: *pl. nom.* 4, 1; 7,5

CREȘTET: s.n. „vârf"
creștetul: *sg. ac.* 4,8

CRIN: s.m.
crinul: *sg. nom./ac.* 2,1, 2
crini: *pl. nom./ac.* 2,16; 4,5; 5,13; 6,1, 2; 7,2

CRIVĂȚ: s.n. „vânt puternic care bate iarna dinspre nord-est"
criveațe: *sg. voc.* 4,16

(a se) CULCA: v. I
(te) culci: *ind. prez. 2.sg.* 1,6;

CULCUȘ: s.n.
culcușul: *sg. ac.* 1,11; 3,4
culcușurile: *pl. ac.* 4,8

(a) CULEGE: v. III
să culeagă: *conj. prez. 3.sg.* 6,1

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. ac.* 3,11

(a) CURGE: v. III
curg: *ind. prez. 3.pl.* 4,15
curgă: *conj. prez. fără să 3.pl.* 4,16

CURGERE: s.f. (aici) „izvor"; „ochi de apă"
curgerile: *pl. ac.* 5,12

CURTICEA: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Pr. I. Bîrlea, *Balade, colinde și bocete din Maramureș*, București, 1924.
curticealele: *pl. ac.* 5,13

CUSUT, -Ă: adj.
cusute: *pl. gen.* (aici) „răsădit" (cf. lat. *consitae)* 5,13;

(a se) CUTREMURA: v. I (Fig.) „a (se) înfiora", „a (se) tulbura"
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4

D

(a) **DA:** v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 2,13; 7,13
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,1, 7
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,2
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11

DĂRAB: s.n. (Reg.) „bucată"
dărab: *sg. ac.* 4,3

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 2,8
dealul: *sg. ac.* 4,6

(a) **DEFĂIMA:** v. I
să defaime: *conj. prez. 3.sg.* 8,1
va defăima: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7

DEGET: s.n.
deagetele: *pl. nom.* 5,5

(a se) **DEPĂRTA:** v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adv.
desăvârșit: 6,8

(a) **DESCHIDE:** v. III; var. (a) **DEȘCHIDE**
deșchide: *imperativ 2.sg.* 5,2
să deșchizu: *conj. prez. 1.sg.* 5,5
am deșchis: *conj. prez. 1.sg.* 5,6

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 7,6

(a) **DEȘTEPTA:** v. I
să deșteptați: *conj. prez. 2.pl.* 2,7; 3,5; 8,4
am deșteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,5

DEZMIERDARE: s.f.
dezmerdări: *pl. ac.* 8,5

DIMINEAȚA: adv.
dimineața: *adv.* 7,12

DINTE: s.m.
dinții: *pl. nom./ac.* 4,2; 6,5; 7,9

(a) **DORI:** v. IV
dorisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,3

(a) **DORMI:** v. IV
dorm: *ind. prez. 1.sg.* 5,2

DRAG, -Ă: adj.
(cea mai) dragă: *f. sg. voc., în sintagma cea mai dragă întru desfătări* 7,6

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* argument la Cânt.; 8,7
dragoste: *sg. ac.* 2,4, 5; 3,10; 5,8; 8,7

DREPT, DREAPTĂ: s.m./f.
drepții: *s.m. pl. nom.* 1,3
dreapta: *s.f. sg. nom.* 2,6; 8,3

DRES, -EASĂ: adj.; var. **DIRES, -EASĂ** (despre vin) „căruia i s-au adăugat mirodenii"
dires: *n. sg. ac.* 8,2

(a se) **DUCE:** v. III
(te) du: *imperativ 2.sg.* 1,7
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,4; 8,2
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11; 5,17

DULCE: adj.
dulce: *f./n. sg. nom.* 2,3, 14; 4,3; 5,16; 6,3

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 2,3

E

ELEFANT: s.m. (aici) „fildeș"; cf. lat. *eburneus* „de fildeș", iar oc. „de elefant"
elefant: *sg. ac.* 5,14; 7,4

ERODIAN: adj.; vezi **RODIAN**

ERODIU: s.m.; vezi **RODIU**

F

(a se) **FACE:** v. III
vom face: *ind. viit.I 1.pl.* 1,10; 8,8
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9, 10; 6,4
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11
fă: *imperativ 2.sg.* 8,13

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagur: *sg. nom.* 4,11
fagurul: *sg. ac.* 5,1

FARAON: s.m.
Faraon: *sg. gen.* 1,8

FATĂ: s.f.
featele: *pl. voc., în sintagma featele* ***Ierusalimului*** 1,4; 2,7; 3,5, 11; 5,8, 16; 8,4
featele: *pl. ac.* 3,10
featei: *sg. gen.* 7,4

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. nom./ac.* 2,14; 5,15

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***făcătoriului*** *de* ***mir*** 3,6
făcătorii: *pl. ac., în sintagma făcătorii de* ***mir*** 5,13

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. ac.* 7,1

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. nom.* 4,12

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. nom.* 1,2; 6,8
fecioare: *pl. ac.* 2,2
fecioarelor: *pl. gen.* 6,7
fecioara: *sg. voc., în sintagma fecioara* ***căpeteniii*** 7,1

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. ac.* 2,3

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR;** (Înv) **FĂLINARIU** (cf. **Indice** Iș)
fălinar**ele:** *pl. nom.* 8,6
fălinariu: *sg. nom.* 8,6

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
ferești: *pl. ac.* 2,9

(a) FI: v. IV
fiind: *gerunziu* 1,11
fii: *imperativ 2.sg.* 2,17
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,8
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,10
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,8, 9; 4,2, 7; 5,9, 16; 6,7, 8; 8,5, 12
sânt: *ind. prez.3.pl.* 1,1; 4,10; 6,7; 7,4
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,4, 5
e: *ind. prez. 3.sg.* argument la Cânt.; 1,2, 9; 2,14; 3,6; 5,10, 15, 16; 6,9; 8,6, 9
ești: *ind. prez. 2.sg.* 1,14, 15; 4,1, 7; 6,3; 7,6
-s: *ind. prez. 3.pl.* 4,10; 7,1
este: *ind. prez. 3.sg.* 6,5

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finici: *pl. ac.* 5,11
finicului: *sg. dat.* 7,7
finic: *sg. ac.* 7,8

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom.* 1,5

FLACĂRĂ: s.f.
flacără: *sg. ac.* 8,6

FLOARE: s.f
florile: *pl. nom.* 2,12; 7,12

FLUIER: s.n. (Pop.) „gambă"; „tibia"
fluierele: *pl. nom.* 5,15

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 8,6

FRATE: s.m.
fratele: *sg. voc., în sintagma* ***fratele mieu*** 8,1

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac.* 3,8

FRUMOS, -OASĂ: adj./s.
frumoasă: *adj. f. sg. nom.* 1,4, 14; 4,1, 7; 6,3, 9; 7,6
(cea mai) frumoasă: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***cea mai frumoasă între mulieri*** 1,7; 5,9, 17
frumos: *adj. m. sg. nom.* 1,9, 15
frumoasă: *adj. f. pl. (desin.* ***ă****) nom.* 4,10
frumoși: *adj. m. pl. nom.* 7,1
frumoasa: *s. f. sg. voc., în sintagma* ***frumoasa mea*** 2,10, 13

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de fruntea*** „de prim rang", (aici) „cele mai alese, cele mai bune" 4,14

(a) FUGI: v. IV
fugi: *imperativ 2.sg.* 8,14

FUM: s.n.
fumului: *sg. gen.* 3,6

G

GAURĂ: s.f. „crăpătură", „scorbură"
găurile: *pl. ac.* 2,14

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejului: *sg. dat.* 2,3
gâtlejul: *sg. nom.* 5,16; 7,9

GEAMĂN, -Ă: adj.
geamini: *m. pl. ac.* 4,2
geameani: *m. pl. ac.* 4,5
geameni: *m. pl. ac.* 6,5; 7,3

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 2,8, 12, 14; 5,2; 8,13

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom.* 4,3

(a) GRĂBI: v. IV
grăbească: *imperativ 2.sg.* 2,10

GRĂDINĂ: s.f.
grădină: *sg. nom.* 4,12, 13
grădinilor: *pl. gen.* 4,15
gredina: *sg. ac.* 4,16
grădina: *sg. ac.* 5,1; 6,1, 10
grădini: *pl. ac.* 6,1; 8,13

(a) GRĂI: v. IV
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,10
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
a grăi: *inf. prez.* 8,8

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 7,2

GRINDĂ: s.f.
grinzile: *pl. nom.* 1,16

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. ac.* 2,14

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. nom.* 1,9; 4,4; 7,4
grumazului: *sg. gen.* 4,9

GURĂ: s.f.
gurii: *sg. gen.* 1,1; 7,8

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 5,3

HIACINT: s.n.; var. **HIACHINT** „un fel de ametist"
hiachint: *sg. ac.* 5,14

HORĂ: s.f.
horile: *pl. ac.* 7,1

I

IAD: s.n.
iadul: *sg. ac.* 8,6

IARĂȘI: adv.
iarăși: argument la Cânt

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. nom.* 2,11

IATĂ: interj.
iată: 1,14, 15; 2,8, 9, 10; 3,7

IED: s.m.
iezii: *pl. ac.* 1,7
iezi: *pl. ac.* 7,3

(a) IEŞI: v. IV
ieşi: *imperativ 2.sg.* 1,7
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 3,11
iese: *ind. prez. 3.sg.* 6,9
să **ieşim**: *conj. prez. 1.pl.* 7,11

IEZER: s.n.; var. IAZER
iazerele: *pl. ac.* 7,4

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 3,11
inima: *sg. nom./ac.* 4,9; 5,2; 8,6

IRODIE: s.f.; vezi RODIE

IRODIU: s.m.; vezi RODIU

(a) **IUBI**: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,3
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 3,1, 2, 3, 4

IUBIRE s.f.
iubirea: *sg. nom.* 8,6

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubitul: *s.m. sg. nom./ac.* 1,12, 13; 2,3, 9, 10, 16; 5,1, 4, 8, 9, 10, 16, 17; 6,1, 2; 8,5
iubitul: *s.m. sg. voc., in sintagma* ***iubitul mieu*** 1,15; 2,17; 7,11, 13; 8,14
iubita: *s.f. sg. nom./ac.* 2,2, 7; 3,5; 8,4
iubitului: *s.m. sg. gen./dat.* 2,8; 5,2, 5, 6; 6,2; 7,9, 10
iubiţilor: *s.m. pl. voc.* 5,1
(cel) iubit: *s.m. sg. ac.* 5,9

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(vă) **îmbătaţi**: *imperativ 2.pl.* 5,1

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(mă) **voiu îmbrăca**: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,3
să **îmbrăcăm**: *conj. prez. 1.pl.* 8,9

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
va îmbrăţişa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 8,3

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,3, 11; 3,9, 11
împăratului: *sg. gen.* 7,5

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărătease: *pl. nom.* 6,7
împărăteasele: *pl. nom.* 6,8

ÎMPISTRIT, -Ă: adj. „împodobit", „ornamentat"
împistrite: *f. pl. ac.* 1,10

(a se) **ÎMPLE**: v. III; vezi (a se) UMPLE

(a) **ÎMPODOBI**: v. IV
împodobiţi: *imperativ 2.pl.* 2,5

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. ac.* 5,14
împodobită: *adj. f. sg. nom.* 6,3; 7,6

ÎMPOTRIVA: prep.; var. **ÎMPROTIVA**
împrotiva: 1,5

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresoară: *ind. prez. 3.pl.* 3,7

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 8,10, 12

ÎNĂUNTRU: adv. ; var. **ÎNLONTRU**
înlontru: 4,1, 3

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintele: *pl. ac.* 7,1

(a) **ÎNCEPE** v. III
să **încep**: *conj. prez. 1.sg.* 1,6

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturile: *pl. nom.* 7,1

(a) ÎNCOLŢI: v. IV (aici despre muguri) „a se ivi"
au încolţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10

(a) ÎNCONJURA: v. IV; var. (Reg.) (a) ÎNCUNJURA
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 5,17

ÎNCUIAT, -Ă: adj.
încuiată: *f. sg. nom.* 4,12

(a se) ÎNCUNUNA: v. I
au încununat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11
încununa(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8

(a) **ÎNFLORI**: v. IV; var.(Înv.; Ban.) (a) **ÎNFLURI**
înflurind: *gerunziu* 2,13
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15; 6,10; 7,12

ÎNFLORIT, -Ă: adj.; var. **ÎNFLURIT, -Ă**
înflurit: *n. sg. nom.* 1,15

(a) ÎNFRICOŞA: v. I
înfricoşind: *gerunziu* 6,3, 9

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSEŢAT**
înfrâmseţat: *m. sg. nom.* 1,15
înfrâmsăţată: *f. sg. nom.* 2,14

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă** (aici) „pecetluit", „sigilat"; „închis", „zăvorât"
însămnată: *f. sg. nom.* 4,12

ÎNTEMEIAT, -Ă: adj.
întemeiat: *n. sg. nom.* 5,15

(a) **ÎNTINA**: v. I
voiu întina: *ind. viit.I 1.sg.* 5,3

ÎNTINARE: s.f.
întinare: *sg. nom.* 4,7

(a se) **ÎNTOARCE**: v. III
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 2,17; 6,11
întoarce: *imperativ 2.sg.* 6,4

ÎNTOARCERE s.f.
întoarcerea: *sg. nom.* 7,11

(a) **ÎNVĂŢA**: v. I
vei învăţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,2

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
(foarte) învățați: *m. pl. nom.* 3,8

ÎNVELITOARE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVĂLITOARE**
învălitoarea: *sg. ac.* 4,3

J

(a) JEFUI: v. IV
jefuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,3

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 3,10

(a) JURA: v. I
juru(-): *ind. prez. 1.sg.* 2,7; 3,5; 5,8; 8,4
ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,9

L

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. nom./ac.* 4,11; 5,12
laptele: *sg. ac.* 5,1

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8

(a se) LÂNCEZI: v. IV
(mă) lâcezesc: *ind. prez. 1.sg.* 2,5; 5,8

(a) LEGA: v. I „a face rod", „a rodi"
au legat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,12

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 7,5

LEGĂTURĂ: s.f. „mănunchi"
legătură: *sg. nom.* 1,12

LEMN: s.n. (Înv. și pop.) „arbore", „copac"
leamnele: *pl. ac.* 2,3; 3,9; 4,14

LEU: s.m.
leilor: *pl. gen.* 4,8

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 4,11

LIPSĂ: s.f. (Înv. și pop.) „trebuință", „nevoie"
lipsă: *sg. ac.* 7,2

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 8,13

LOGODIRE: s.f.
logodirii: *sg. gen.* 3,11

(a) LOVI: v. IV
lovitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7

(a) LUA: v. I
luatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 6,9

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 1,5; 3,4; 6,8; 8,1, 2
maică-sa: *sg. nom.* 3,11
maica: *sg. nom.* 8,5

MANDRAGORĂ: s.f. „plantă cu rădăcină cărnoasă și ramificată ca degetele unei mâini și cu flori de culoare violet-deschis; *p. restr.* rădăcina plantei (căreia în vechime i se atribuiau calități magice)
mandragorile: *pl. nom.* 7,13

MARMURĂ: s.f.; var. (Reg.) MARMORE
marmore: *sg. ac.* 5,15

MASĂ: s.f. (aici) „obiect care aduce oarecum cu o masă, mai exact patașcă, lectică"; în *Vulgata* este *ferculum* „targă de purtat chipurile zeilor"
measele: *pl. ac.* 3,9

MĂGURĂ: s.f.
măgura: *sg. ac.* 4,6

MĂR: s.m. „pom care rodește mere"
mărul: *sg. ac.* 2,3
mărului: *sg. gen.* 8,5
meri: *pl. ac.* 2,5

MĂR: s.n. „fruct al mărului"
măru: *sg. ac., în sintagma măru erodiian* „rodie" 4,3
mărul: *sg. ac., în sintagma mărul* ***irodiului*** 6,6
mearele: *pl. ac.* 6,10
mearele: *pl. nom., în sintagma mearele* ***irodiului*** 6,10
mearelor: *pl. gen.* 7,8

MĂRGEA: s.f.
mărgealele: *pl. ac.* 1,9; 7,1

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 5,4
mânile: *pl. nom.* 5,5, 14
mână: *sg. ac.* 7,1

(a) MÂNCA: v. I
mânânce: *conj. prez. fără să 3.sg.* 5,1
mâncat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1
mâncați: *imperativ 2.pl.* 5,1

(a) MERGE: v. III
mearge-voiu: *ind. viit.I 1.sg.* 4,6

MEȘTER: s.m.
meașteri: *pl. ac.* 7,1

MIAZĂZI: s.f. „amiază"
miazăzi: *sg. ac.* 1,6

MIC, -Ă: adj.
mici: *f. pl. ac.* 2,15
mică: *f. sg. nom.* 8,8

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* 4,2; 6,5

MIERE: s.f.
miiarea: *sg. nom./ac.* 4,11; 5,1

MIR: s.n.
mir: *sg. ac., în sintagmele făcătoriului de mir/făcătorii de* ***mir*** 3,6; 5,13

MIRE: s.m.
Mirele: *sg. nom.* argument la Cânt

MIREASĂ: s.f.
mireasa: *sg. nom./ac.* argument la Cânt; 4,12
mireasii: *sg. gen.* argument la Cânt
mireasa: *sg. voc., în sintagma mireasa mea* 4,8
mireasă: *sg. voc., în sintagma sora mea, mireasă* 4,9, 10; 5,1
mireasă: *sg. voc.* 4,11

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazmele: *pl. nom./ac.* 3,6; 4,10, 16; 5,1
mireazmelor: *pl. gen.* 5,13
mirezmelor: *pl. gen.* 6,1

MIRĂ: s.f.; var. MIRHĂ „smirnă"
mirhei: *sg. gen.* 3,6

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom./ac.* 1,3, 11; 2,13; 4,10, 11;7,8
miros: *sg. ac.* 7,13
mirosurilor: *pl. gen.* 8,14

(a) MIROSI: v. IV
mirosind: *gerunziu* 1,2

MISTIC,-Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. D. Negulici, *Vocabular român de toate vorbele străbune reprimite până acum în limba română și de toate cele ce sunt a se mai primi d-acum înainte, și mai ales în științe*. București, 1848.
mistică: *f. sg. nom.* argument la Cânt

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 8,6

MOHORÂT, **-Ă**: adj./s. (Înv. și rar.) „stofă purpurie" (echivalează lat. ***purpura*** „purpură")
mohorât: *n. sg. nom.* 3,10
mohorâtul: *s.n. sg. ac.* 7,5

MUIERE: s.f.
muieri: *pl. ac.* 1,7; 5,9, 17

MULT, **-Ă**: adj.
multe: *f. pl. nom.* 8,7

MULȚIME: s.f
mulțimei: *sg. gen.* 7,4

MUNTE: s.m.
munți: *pl. ac.* 2,8
munții: *pl. ac.* 2,17; 4,8; 8,14
muntele: *sg. ac.* 4,1

MUST: s.n.
must: *sg. ac.* 8,2

N

NARD: s.m. „esență parfumată extrasă din rădăcină de nard (plantă cu rădăcină scurtă și groasă, fibroasă și foarte aromată, cu frunze moi și flori roșii-purpurii)"
nardul: *sg. nom.* 1,11
nard: *sg. nom./ac.* 4,13, 14

NAS: s.n.
nasul: *sg. nom.* 7,4

(a) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,4; 6,8; 8,5

NĂSTRAPĂ: s.f. (Înv. și pop.) „vas (de băut)", „cană"; (aici) „loc unde se găsește ceva", „sursă", „izvor"
năstrapa: *sg. ac., în sintagma* ***năstrapa mirezmelor*** 6,1

(a) NĂVĂLI: v. IV (aici despre ape) „a îneca"
au năvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,7

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinsa: *adj. antep. f. sg. ac.* argument la Cânt

(a) NEGRI: v. IV
au negrit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
neagră: *f. sg. nom.* 1,4, 5
neagre: *f. pl. nom.* 5,11

NOAPTE: s.f. /adv.
noaptea: *adv.* 3,1
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de noaptea*** „din timpul nopții"
nopților: *s. pl. gen.* 5,2

NOROD: s.n.
noroade: *pl. ac.* 8,11

NOU, NOUĂ: s.m./f.
(ceale) noao: *s.f. pl. ac.* 7,13

NUC: s.m.
nucilor: *pl. gen.* 6,10

NUIA: s.f. (aici) „dără subțire ca o nuia"
nuiaoa: *sg. ac.* 3,6

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. nom.* 6,7

NUME s.n.
numele: *sg. nom.* 1,2

O

OAIE s.f.
oilor: *pl. gen.* 6,5

OASTE s.f.
oastea: *sg. nom.* 4,4

OBRAZ: s.m.
obr**azul**: *sg. nom.* 1,9; 4,3; 5,13; 6,6

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,14; 4,1, 9; 5,12; 6,4; 7,4

OM: s.m.
omul: *sg. nom.* 8,7, 11

(a) OȘTI: v. IV (Înv. și pop.) „a se lupta", „a se războ"; (aici) „a se ridica împotriva cuiva"
au oștit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 8, 10

PAHAR: s.n.
păhar: *sg. ac.* 7,2
păharul: *sg. ac.* 8,2

PARDOS: s.m. (Înv.) „panteră"
pardoșilor: *pl. gen.* 4,8

PAS: s.m.
pași: *pl. nom.* 7,1

(a se) **PAȘTE:** v. III
(te) **paști:** *ind. prez. 2.sg.* 1,6
paște: *imperativ 2.sg.* 1,7
(să) **paște:** *ind. prez. 3.sg.* 2,16; 6,2
(să) **pasc:** *ind. prez. 3.pl.* 4,5
să (să) **pască:** *conj. prez. 3.sg.* 6,1

PAT: s.n. „obiect de mobilier, prevăzut cu saltea, pe care se culcă oamenii"; (aici și) „patașcă", „lectică"
patul: *sg. nom./ac.* 1,15; 3,1, 7

PAVĂZĂ: s.f.
paveze: *pl. ac.* 4,4

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 1,5
păzi: *pl. ac.* 4,4

PĂCIUIT, -Ă: s.m./f. (aici) „tocmit"
(celui) păciuit: *s.m. sg. dat.* 8,11

PĂCIUITOR, -TOARE: adj. „pe care s-a făcut tocmeala"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc* Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb, vladicului Făgărașului... în două tomuri, Cluj, (...), Tom I: A–L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
păciuitori: *adj. m. pl. nom.* 8,12

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.* 2,12

PĂR: s.m.
păr: *sg. ac.* 4,9
părul: *sg. nom.* 5,2
perii: *pl. nom.* 6,4

PĂSTOR: s.m.
păstorilor: *pl. gen.* 1,7

(a) **PĂZI:** v. IV
am **păzit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 1,5
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,3
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 5,7
păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitorii: *pl. nom.* 5,7
păzitorilor: *pl. dat.* 8,11

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom.* 5,4, 14; 7,2

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂRĂU**
păraiele: *pl. ac.* 5,12

PÂRGĂ: s.f. „cele dintâi roade", „roade timpurii"
pârga: *sg, ac.* 2,13

PECETE: s.f.
peceate: *sg. ac.* 8,6

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
păreatele: *sg. ac.* 2,9

(a) **PETRECE:** v. III „a adăsta", „a se odihni"; „a mânea"
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 5,12
să petrecem: *conj. prez. 1.pl.* 7,11

PIATRĂ: s.f. (aici) „stâncă"
pietrii: *sg. gen.* 2,14

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 5,2

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 5,3
picioarelor: *pl. gen.* 5,15

PIELE: s.f. „blană (folosită, eventual, ca așternut)"
pieile: *pl. ac.* 1,4

PIVNIȚĂ: s.f.
pivnița: *sg. ac.* 2,4

PLAȘCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă"; „veșmânt lung", „mantie"
plașca: *sg. ac.* 5,7;

PLEVILĂ: s.f. (În v. și reg.) „plivit"
pleavilii: *sg. gen.* 2,12

(a se) **PLECA:** v. I (aici despre umbre) „a se lungi"
(să) vor **pleca:** *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 4,6

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* argument la Cânt
pline: *f./n. pl. nom./ac.* 5,5, 12, 14

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. nom./ac.* 4,13; 7,13

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 7,4
porțile: *pl. ac.* 7,13

POD: s.n. „spațiul dintre acoperiș și planșeul superior al unei clădiri"; *prin ext.* „tavan", „plafon"
podurile: *pl. nom.* 1,16

(a se) **POFTI:** v. IV
a (să) pofti: *inf. prez.* 5,16

POM: s.m.
pomilor: *pl. gen.* 4,13; 5,1

PORUMB: s.m. „porumbel"
porumb: *sg. ac.* 1,14

PORUMBIȚĂ: s.f.
porumbița: *sg. voc., în sintagma* ***porumbița mea*** 2,10, 14; 5,2
porumbiță: *sg. ac.* 4,1
porumbiței: *sg. gen* 5,12
porumbița: *sg. nom.* 6,8

PRAF: s.n.
praful: *sg. gen. (cu prep. a + tot)* 3,6

PREAFERICIT, -Ă: adj.
preafericită: *f. sg. ac.* 6,8

PRESUS: adv.
(mai) **presus:** *adv.* 1,3

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) PRIIATIN
priiatini: *pl. voc.* 5,1
priiatinul: *sg. nom.* 5,16
priiatinii: *pl. nom.* 8,13

PRIETENĂ: s.f.; var. (Înv.) PRIIATINĂ
priiatina: *sg. voc., în sintagma* ***priiatina mea*** 1,8, 14; 2,10, 13; 4,1, 7; 5,2; 6,3

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără prihană*** „curat", „neprihănit", „pur" 5,2

(a) **PRINDE:** v. III
prindeți: *imperativ 2.pl.* 2,15

(a) **PRIVEGHEA:** v. I
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 5,2

(a) **PRIVI:** v. IV „a se uita"; „a fi orientat înspre"
privind: *gerunziu* 2,9
să privim: *conj. prez. 1.pl.* 6,11
privește: *ind. prez. 3.sg.* 7,4

(a) **PROPTI:** v. IV
proptiți: *imperativ 2.pl.* 2,5

PUI: s.m.
puiului: *sg. dat.* 2,9, 17; 8,14
pui: *pl. ac.* 4,5

(a) **PUNE** v. III
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5
pune: *imperativ 2.sg.* 8,6

PUSTIU: s. n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 3,6; 8,5

(a) **PUTEA:** v. II
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,7

PUȚ: s.n.
puțul: *sg. nom.* 4,15

PUȚIN: adv.; **PUȚÂN**
puțân: 3,4

R

(a) **RĂNI:** v. IV
rănit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,9
au rănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7

(a) **RĂSPUNDE:** v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

(a) **RĂSUFLA:** v. I (aici) „a adia"
va răsufla: *ind. viit. I. 3.sg.* 2,17; 4,6

(a) **RĂTĂCI:** v. IV
a rătăci: *inf. prez.* 1,6

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. ac.* 3,8

(a) **RÂNDUI:** v. IV
rânduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *n. sg. ac.* 6,3
rânduită: *f. sg. ac.* 6,9

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 8,7

RÂVNĂ: s.f. „dorință aprinsă pentru ceva"; „pasiune"
râvna: *sg. nom.* 8,6

REAZEM: s.n.; var. **RAZIM** „spătar", „rezemătoare"
razimul: *sg. ac.* 3,10

REPEJUNE: s.f. (Înv.) „iuțeală", „repeziciune"
repejune: *sg. ac.* 4,15

RĂTEZ: s.n. „închizătoare primitivă, formată dintr-o limbă de lemn sau de metal, pentru ușă sau ferestre"
rătezul: *sg. ac.* 5,6

(a) **REVĂRSA:** v. I
răvărsând: *gerunziu* 8,5

REZEMAT, -Ă: adj.
răzimată: *adj. f. sg. nom.* 8,5

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodul: *s.n sg. nom.* 2,3
rodurile: *s.n pl. ac.* 7,8; 8,12

RODIAN: adj.; var. **ERODIAN** „de rodie"
erodiian: *n. sg. ac., în sintagma* ***măru erodiian*** 4,3

ROADĂ: s.f.
roadele: *s.f. pl. ac.* 4,13;
roada: *s.f. sg. ac.* 5,1

RODIE: s.f.; var. **IRODIE** „fructul rodiului" „granată"; (Pop.) „rodiu"
rodiile: *pl. ac.* 8,2
irodiile: *pl. nom.* 7,12

RODIU: s.m.; var. **ERODIU, IRODIU**
erodiilor: *pl. gen* 4,13;
irodiului: *sg. gen.* 6,6, 10

ROȘU, ROȘIE: adj.
roșie: *f. sg. ac.* 4,3

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 5,2

(a) **RUMEGA:** v. I
a rumega: *inf. prez.* 7,9

RUMEN, -Ă: adj.
rumen: *m. sg. nom.* 5,10

S

SABIE: s.f.
sabii: *pl. ac.* 3,8
sabiia: *pl. nom.* 3,8

SAT: s.n.
sate: *pl. ac.* 7,11

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 1,4, 7

(a) **SĂLTA:** v. I „a merge sprinten", „a alerga"
sălta-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,3
săltând: *gerunziu* 2,8

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu*, 2,8

(a) SĂRUTA: v. I
sărute: *conj. prez. fără* **să**, *3.sg.* 1,1
să sărut: *conj. prez. 1.sg.* 8,1

SĂRUTARE: s.f.
sărutarea: *sg. ac.* 1,1

SCĂLDĂTOARE: s.f.
scăldătoare: *sg. ac.* 4,2; 6,5

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13

SCORŢIŞOARĂ: s.f.
scorţişoară: *sg. nom.* 4,14

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 2,10, 13
scula(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 4, 16
sculatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,5
sculându(-să): *gerunziu* 6,9
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,12

SCUMP, -Ă: adj. „preţios"
scumpe: *f. pl. ac.* 1,9

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA** (aici) „a aduna", „a culege"
săcerat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 8,6

(a) SILI: v. IV
silită au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 8,5

(a) SLOBOZI: v. IV
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,4

SMIRNĂ: s.f.; var. (Reg.) **ZMIRNĂ** „răşină extrasă din scoarţa arborelui exotic *Styrax benzoin*, care arde şi răspândeşte un miros specific"
smirnei: *sg. gen.* 4,6
smirnă: *sg. nom./ac.* 4,14; 5,5
smirna: *sg. ac.* 5,1
zmirnă: *sg. ac.* 5,5
zmirna: *sg. ac., în sintagma* ***zmirna cea dintâi*** „smirna cea mai aleasă" 5,13

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. nom.* 2,13

SMOCHINĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **ZMOCHINĂ**
zmochinelor: *pl. gen.* 2,13

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,9

(a) SOCOTI: v. IV „a ţine seama"
(nu) socotiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,5

SORĂ: s.f.
sora: *sg. voc., în sintagmele* ***sora mea, mireasă/sora mea*** 4,9, 10; 5,1, 2
sora: *sg. nom.* 4,12; 8,8
surorii: *sg. dat.* 8,8

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12

SOŢIE: s.f. (Pop.) „însoţitor", „tovarăş"; „prieten"
soţiilor: *pl. gen.* 1,6

(a) SPĂLA: v. I
spălatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3
sânt spălate: *pasiv ind. pez. 3.pl.* 5,12

(a) SPÂNZURA: v. I „a atârna"
spânzură: *ind. prez. 3.pl.* 4,4

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 2,2

(a) SPUNE: v. III
spune: *imperativ 2.sg.* 1,6

(a) STA: v. I
stă: *ind. prez. 3.sg.* 2,9

STACTIE: s.f. „esenţă de mirt"; *mirt* „arbust ornamental cu frunze alungite şi persistente, cu flori mici, albe şi parfumate (*Myrtus communis*)"
stactie: *sg. ac.* 1,12

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. ac.* 3,10
stâlp: *sg. nom.* 5,15

STÂNG, -Ă: s.f.
stânga: ***s.f.*** *sg. nom.* 2,6; 8,3

STAT: s.n. „statură"; **(prin ext.) „înfăţişare"**
statul: *sg. nom.* 7,7

STERP, STEARPĂ: s.m./f.
stearpă: *s.f. sg. nom.* 4,2; 6,5

(a) STINGE: v. III (Fig.) „a potoli", „a linişti", „a astâmpăra"
stânge: *inf. prez. fără a* 8,7

STOG: s.n.
stogul: *sg. ac.* 7,2

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. nom.* 3,3; 5,7

(a) STRECURA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) STRĂCURA** „a picura"
străcurând: *gerunziu* 4,11
au strecurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5
strecură: *ind. prez. 3.pl.* 5,13

(a) STRICA: v. I
strâcă: *ind. prez. 3.pl.* 2,15

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
strugur: *sg. nom.* 1,13
strugurilor: *pl. gen.* 7,7
strugurii: *pl. ac.* 7,8

STRUNĂ: s.f.
strune: *pl. nom./ac.* 5,14; 7,2

(a) SUFLA: v. I (Despre vânt) „a bate"
suflă: *imperativ 2.sg.* 4,16

SUFLAREA: s.f. „adiere", „boare"
suflarea: *sg. nom.* 2,1

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom.* 1,6; 3,1, 2, 3, 4; 5,6; 6,11

(a) SUGE v. III
sugi: *ind. prez. 3.sg.* 8,1

(a se) SUI: v. IV
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 3,6; 8,5
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1, 2; 6,5
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8

SUIŞ: s.n. (aici) „spătar"
suişul: *sg. nom.* 3,10

(a) SUNA: v. I „a răsuna"
să sune: *conj. prez. 3.sg.* 2,14

Ş

(a) ŞEDEA: v. II
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3

ŞĂNŢUIT, -Ă: adj. „brăzdat"
şenţuit: *n. sg. ac.* 7,2

ŞIRAG: s.n.; var. var. (Reg.) **ŞIREAG** (Înv. şi reg.) „unitate militară"; „grup de soldaţi aşezaţi în linie de bătaie"
şireagul: *sg. ac.* 6,3, 9

ŞOFRAN: s.m. „plantă din care se extrage o substanţă aromatică de culoare galbenă, folosită în medicină, în bucătărie şi în industrie"
şofran: *sg. nom.* 4,14

(a se) ŞTI: v. IV
(te) ştii: *ind. prez. 2.sg.* 1,7
am ştiut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,11

T

TABĂRĂ: s.f.
taberii: *sg. gen.* 6,3, 9
taberilor: *pl. gen.* 7,1

TABLĂ: s.f. „scândură"
table: *pl. ac.* 8,9

TARE: adj./s.
tari: *s. m. pl. nom.*. 3,7
tarii: *s. m. pl. ac.* 3,7
(celor) tari: *s. m. pl. gen.* 4,4
tare: *adj. f. sg. nom.* 8,6

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,1, 3

TĂINUIT, -Ă: s.
tăinuitele: *s.n. pl. ac.* 6,6

TĂMÂIE: s.f.
tămâii: *sg. gen.* 3,6; 4,6, 11

TÂRG: s.n.
târguri: *pl. ac.* 3,2

TEMEI: s.n. „temelie", „fundament"
temeiuri: *pl. ac.* 5,15

(a se) TOPI: v. IV (Fig.) „a se prăpădi", „a se sfârşi (de dragul cuiva)"
(s-)au topit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

(a) TRAGE: v. III
trage: *imperativ 2.sg.* 1,3

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 8,8

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11
trecând: *gerunziu* 3,4
trecuse: *ind. m.m.c.pf.* 5,6

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. nom.* 4,14

(a) TREZI: v. IV; var. (Înv.) **(a) TREZVI**
să treziţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,7
să trezviţi: *conj. prez. 2.pl.* 3,5; 8,4

TRIMITERE: s.f. (aici) „odraslă", „mlădiţă"
trimiterile: *pl. nom.* 4,13

TUNS, -Ă: s.m./f.
(celor) tunse: *s.f. pl. gen.* „oilor" 4,2;

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 1,6; 4,1, 2;
turmelor: *pl. gen.* 1,7;
turma: *sg. ac.* 6,4, 5;

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 4,4; 7,4; 8,10;

TURTUREA: s.f.
turtureali: *sg. gen.* 1,9;
turturelei: *sg. gen.* 2,12;

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarina: *sg. ac.* 2,12

ŢÂŢĂ: s.f.
ţâţele: *pl. nom./ac.* 1,1, 3, 12; 4,5, 10; 7,7, 8, 12; 8,1, 10
ţâţe: *pl. ac.* 8,8

ŢIITOARE: s.f. (Pop.) „concubină"
ţâitoare: *pl. nom.* 6,7
ţiitoarele: *pl. nom.* 6,8

(a) ŢINE: v. III: „a reţine"; „a păstra"; „a purta (o armă)"
ţinutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,4
am **ţinut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 7,13
ţiind: *gerunziu* 3,8

U

UGER: s.n. (aici) „ţâţă (a femeii)"
ugerile: *pl. nom.* 7,3

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 2,9
să (mă) uitu: *conj. prez. 1.sg.* 6,10

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 3,2

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 2,3
umbrele: *pl. nom.* 2,17; 4,6

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPLE**
(s-)au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2

UNSOARE: s.f. (aici) „ulei aromat"
unsori: *pl. ac.* 1,2
unsorilor: *pl. gen.* 1,3; 4,10, 14

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. nom.* 1,2

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 2,14

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. ac.* 1,7

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
uși: *pl. ac.* 2,5
ușii: *sg. gen.* 5,6
ușe: *sg. nom.* 8,9

V

VALE: s.f.
văilor: *pl. gen.* 2,1; 6,10

VĂRSAT, -Ă: adj
vărsat: *n. sg. nom.* 1,2

VÂRTOS, -OASĂ: adj.
vârtoasă: *f. sg. nom.* 8,6

(a se) VĂTĂMA: v. I (Pop.) „a începe durerile facerii"
(s-)au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5

VECHI,-E: s.m./f.
(ceale) vechi: *s.f. pl. ac.* 7,13

(a) VEDEA: v. II
ați văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,3
văzutu(-)au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 6,10
vedeți: *imperativ 2.pl.* 3,11
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,1
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 7,12

(a) VENI: v. IV
venit-au: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8
vino: *imperativ 2.sg.* 2,10, 13; 4,8, 16; 5,1; 7,11
vie: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 5,1

(a se) VESELI: v. IV
(ne) vom veseli: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,3

VESELIE: s.f.
veseliei: *sg. gen.* 3,11

(a) VESTI: v. IV
să vestiți: *conj. prez. 2.pl.* 5,8
au vestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8

VEȘMÂNT: s.n.
vejmintelor: *pl. gen.* 4,11

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 1,5; 7,12
via: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,10; 7,12
viile: *pl. nom./ac.* 1,13; 2,13, 15
viia: *pl. nom.* 2,15; 8,11, 12
vie: *sg. ac.* 7,8

VIFOR: s.n. (Pop.) „vânt puternic, furtună (însoțită de zăpadă)"
viforul: *sg. nom.* 2,11

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 1,1; 4,10; 5,1; 7,9; 8,2
vin: *sg. ac.* 1,3; 2,4

VIU, VIE: adj.
vii: *f. pl. gen.* 4,15

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7; 3,5; 8,4

VREDNIC, -Ă: adv.
vreadnic: *n. sg. nom.* 7,9

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom.* 2,12

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. ac.* 2,15

Z

ZAMFIR: s.n. (Înv. și pop.) „safir"
zamfir: *sg. ac.* 5, 14

(a se) ZĂBOVI: v. IV (Pop.) „a se odihni"
(să) va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12

ZĂBREA: s.f.
zăbreale: *pl. ac.* 2,9
zăbrea: *sg. ac.* 5,4

(a) ZBURA: v. I
a zbura: *inf. prez.* 6,4

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,11; 4,6; 8,8

(a) ZICE: v. III
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8

ZID: s.n.
zidului: *sg. gen.* 2,14
zidurilor: *pl. gen.* 5,7
zid: *sg. nom.* 8,9, 10

(a se) ZIDI: v. IV
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 8,9

ZORI: s.m.; var. **ZORILE** s.f.
zorile: *pl. ac.* 6,9

FACSIMILE

CÂNTAREA LUI SOLOMON

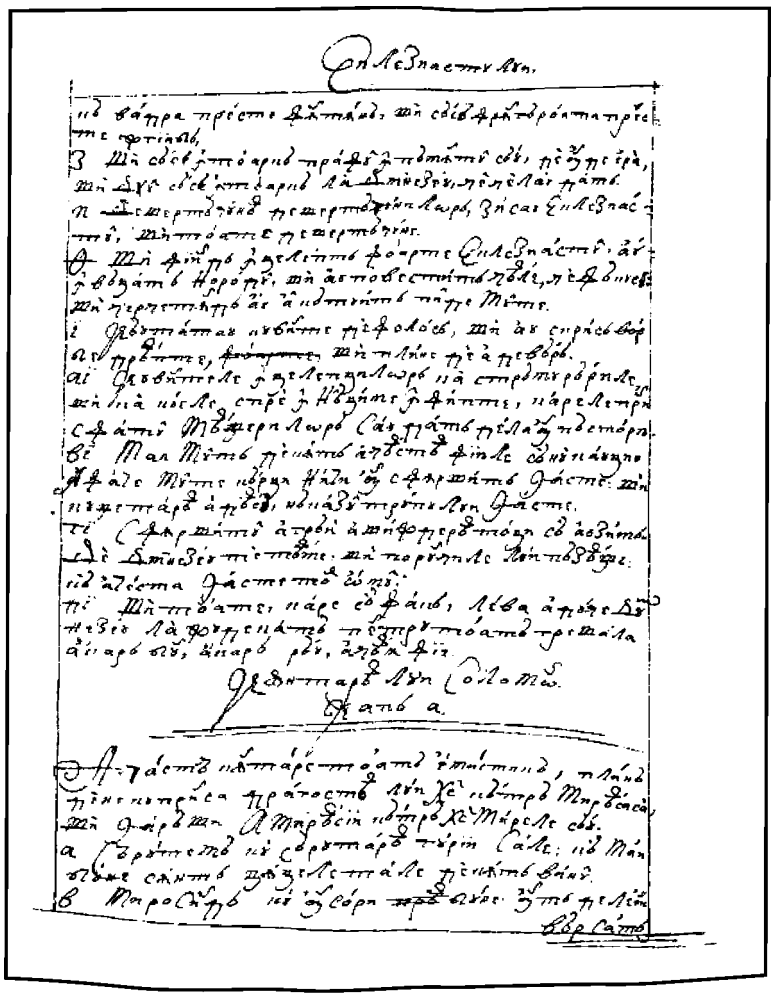

213r

213v

214r

CÂNTAREA LUI SOLOMON

214v

215r

215v

216r

FACSIMILE

CÂNTAREA LUI SOLOMON

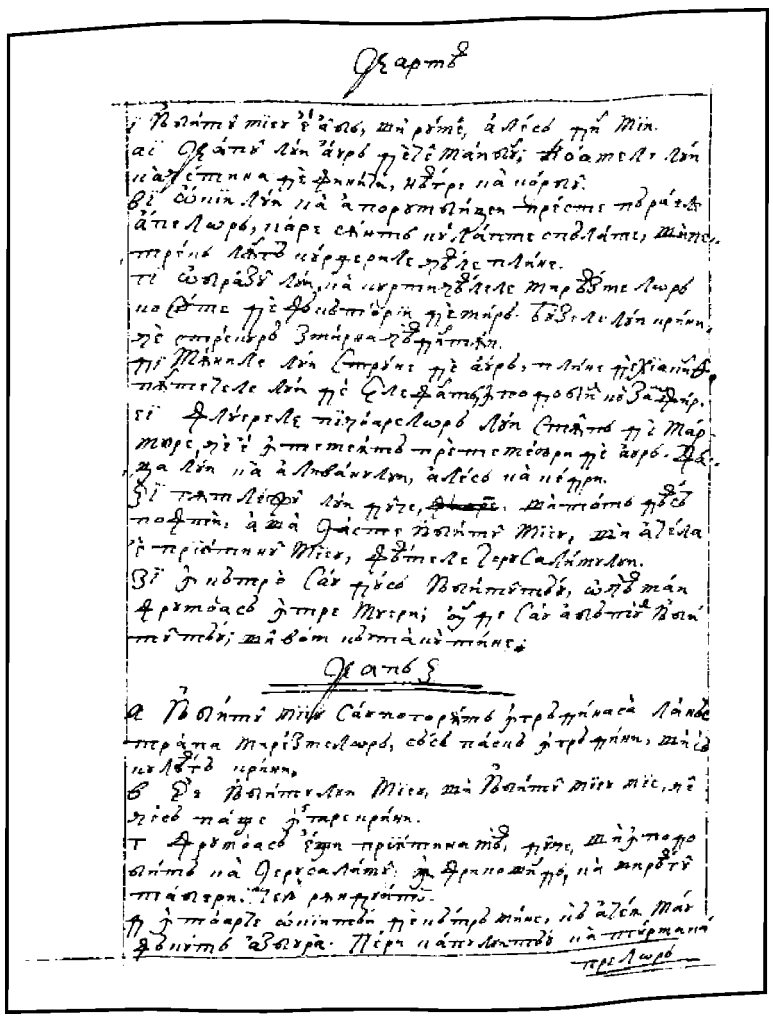

216v

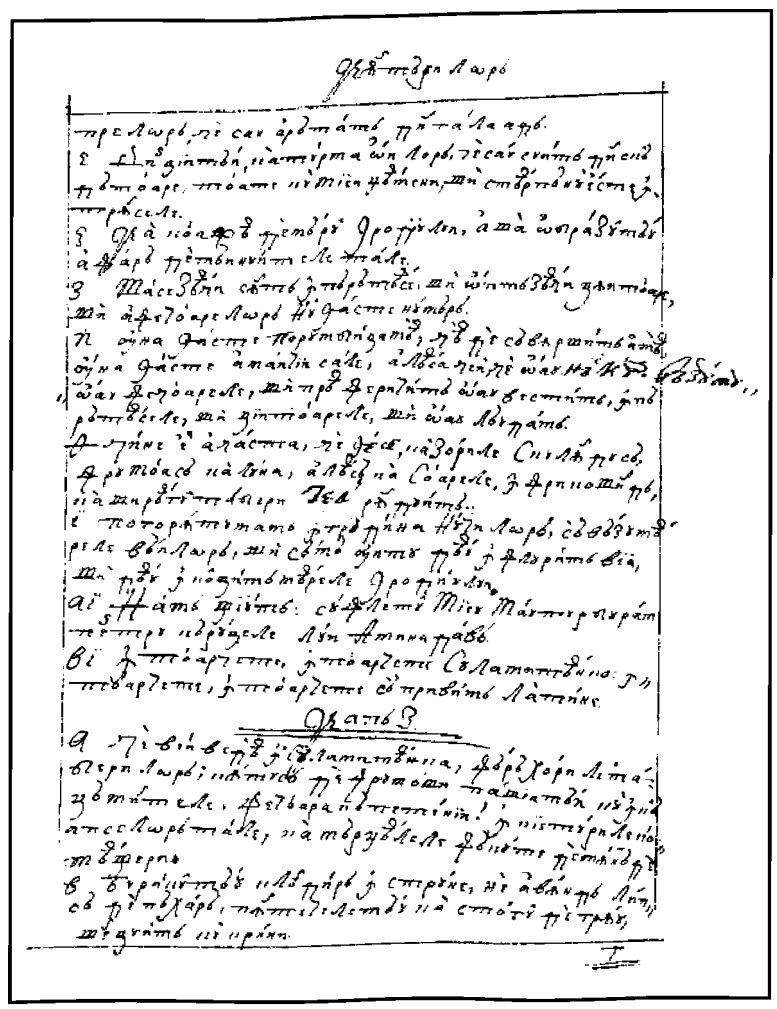

217r

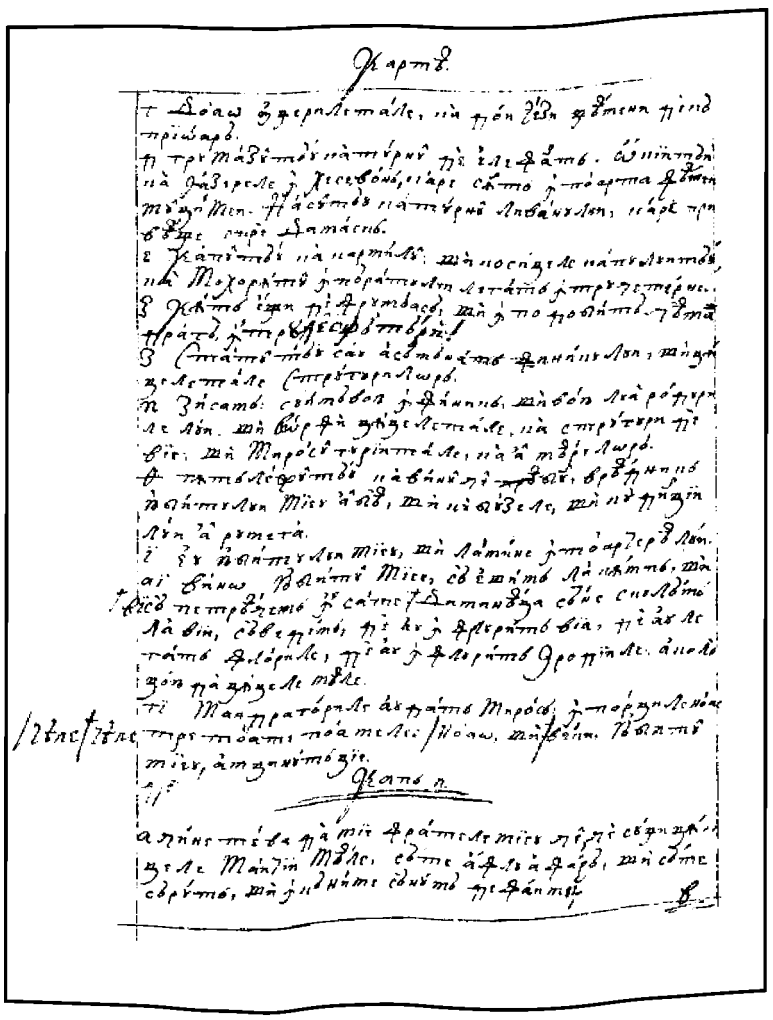

217v

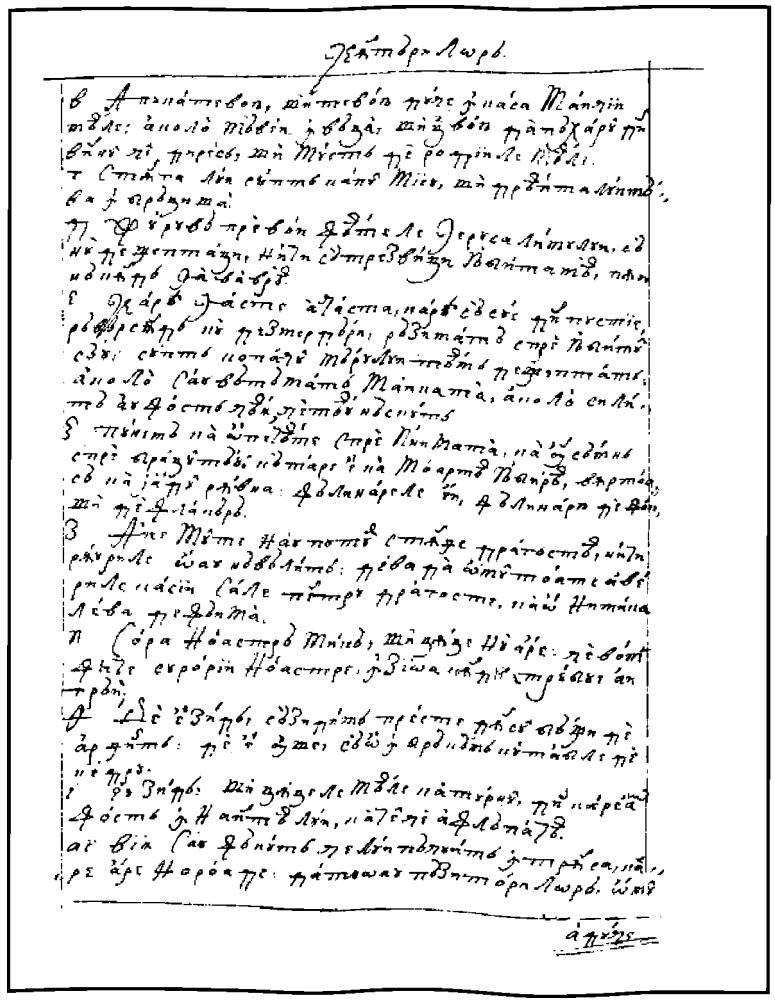

218r

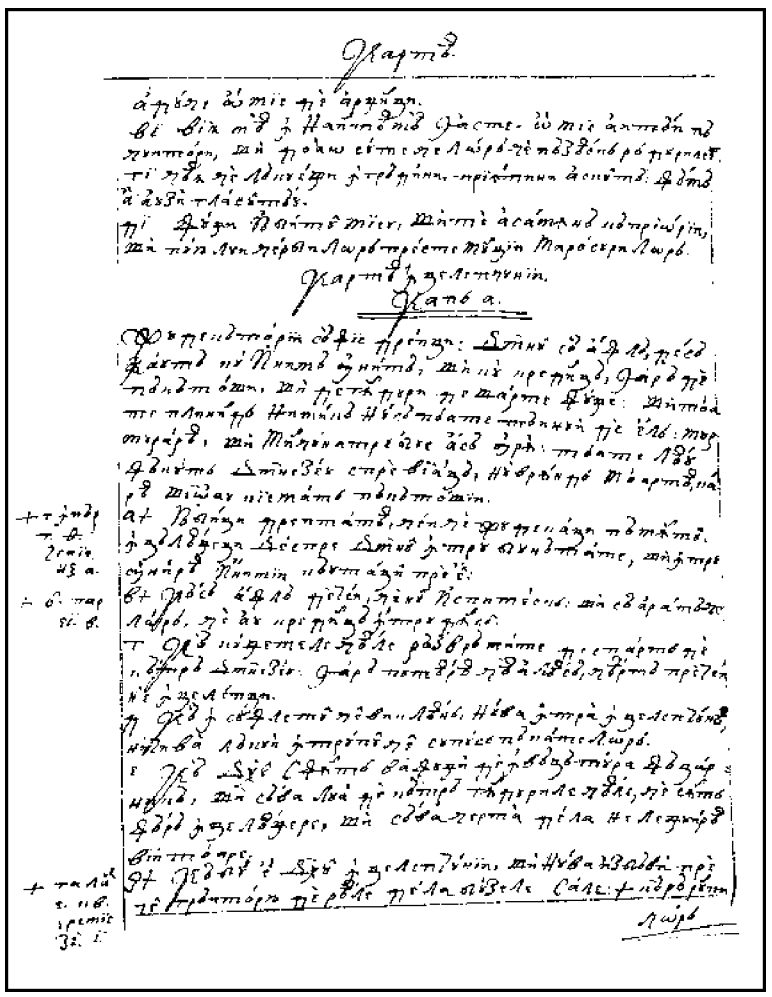

218r

CARTEA ÎNŢELEPCIUNII

Cap 1

Judecătorii să fie drepţi. Domnul să află de să caută cu inimă unită şi cu credinţă, iară de păcătoşi şi de gânduri deşarte fuge. Şi toate plinind nimică nu să poate tăinui de El. Murmurarea şi minciuna trebuie a să urî. Toate le-au făcut Dumnezeu spre viaţă, nu vrând moartea, carea şi-o au chemat păcătoşii.

1. *Iubiţi dreptatea, cei ce judecaţi pământul. Înţăleageţi despre Domnul întru bunătate şi întru unirea inimii căutaţi-L pre El. *3 Împăr. 3,9. Isaie 56, 1.
2. *Că să află de cei ce nu-L ispitesc şi să arată celor ce au credinţă întru Dânsul. *2 Par. 15, 2.
3. Că cugetele ceale răzvrătite despart de cătră Dumnezeu, iară putearea cea aleasă ceartă pre cei neînţelepţi.
4. Că în sufletul cel viclean nu va întra înţelepciunea, nici va lăcui în trupul cel supus păcatelor.
5. Că Duhul Sfânt va fugi de învăţătura făţarnică şi să va lua de cătră gândurile ceale ce sânt fără înţeleagere, şi să va certa nelegiuirea viitoare.
6. *Că bun e duhul înţelepciunii, şi nu va izbăvi pre cel grăitoriu de reale de la buzele *Galat. 5, 22.
219r sale. **Că răr|unchi||lor lui martor iaste Dumnezeu şi a inimii lui ispititoriu adevărat şi **Ieremie 17, 10. auzătoriu limbii lui.
7. *Că Duhul Domnului au umplut lumea şi ceaea ce ţâne toate are cunoştinţa glasului. *Isaie 6, 3.
8. Pentru aceasta, cel ce grăiaşte ceale nedreapte nu să poate tăinui, nici îl va treace judecata cea dojenitoare.
9. Că în cugetele necredinciosului întrebare va fi, iară auzirea cuvintelor lui la Dumnezeu va veni la certarea nedreptăţilor lui.
10. Că ureachea râvnii aude toate, şi gâlceava murmurărilor nu să va ascunde.
11. Păziţi-vă, dară, de murmurare carea nimică foloseaşte, şi despre defăimare opriţi-vă limba, căci cuvântul întunecos în deşert nu va treace, iară gura ce minte ucide sufletul.
12. Să nu râvniţi moartea întru greşala vieţii voastre, nici să căştigaţi pornire întru lucrurile mânilor voastre.
13. *Că Dumnezeu moartea n-au făcut, nici să veseleaşte întru pierderea celor vii. *Ezechiel 18, 32
14. Că au zidit toate ca să fie şi a să vindeca au făcut toate neamurile lumi; şi nu iaste şi 33, 18. într-însele leacul peririi, nici împărăţiia iadului pre pământ.
15. Că dreptatea de pururea iaste şi-i nemuritoare.
16. Iară necredincioşii cu mânile şi cu cuvintele o au chemat şi, socotind-o a fi priiatină,
219v au curs, şi făgăduinţă au pus la ea, că | vreadnici sânt să fie despre partea ei.

Cap 2

Tot sfârşitul necredincioşilor, ce n-au nădeajde de viaţa viitoare, iaste a să desfăta în dezmierdările vieţii aceştiia şi, pentru aceaea, pre cel drept, care priveaşte la alt sfârşit, nu-l pot suferi, ci până la moarte îl gonesc. Precum şi cu pizma diavolului, omul de la Dumnezeu zidit nemuritoriu s-au făcut muritoriu.

1. Iară au zis cei ce cugeta la sine un drept: „*Puţână şi cu urâre e vreamea vieţii *Iov 7, 1
noastre, şi nu iaste răpaos în sfârşitul omului şi nu iaste cineva cunoscut a fi şi 14, 1. întors din iad.
2. Că din nimică ne-am născut, şi după aceasta vom fi ca când n-am fi fost, că fum de suflarea este în nările noastre şi cuvântul scânteae a clăti inima noastră.
3. Carea stângându-să, dusă cenuşe va fi trupul nostru şi duhul să va vărsa ca văzduhul moale şi va treace viaţa noastră ca urma norului şi ca negura să va răsipi, carea e gonită de razele soarelui şi de căldura lui îngreoiată.
4. Şi numele nostru va lua uitare prin vreami şi nime nu va avea pomenirea lucrurilor noastre.
5. *Că treacere de umbră e viaţa noastră şi nu iaste întoarcere sfârşitului nostru, că s-au *1 Paral. 29, 15. pecetluit şi nime nu să va întoarce.
6. *Veniţi, dară, şi să ne desfătăm cu bunătăţile care sânt şi să ne slujim cu făptura, ca *Isaie 22, 13 întru tinereaţe degrabă. şi 56, 12.
220r 7. Cu vin scump şi cu ungeri să ne umplem || şi să nu ne treacă floarea vremii. 1 Corith. 15, 32.

8. Să ne încununăm cu trandafiri mai înainte de-a să veştezi. Nici un câmp să fie, prin carele să nu treacă dezmierdarea noastră.

9. Nime dintre noi să nu fie neînsoţit neînfrânării noastre. Pretutindini să lăsăm seamne de veselie, că aceasta iaste partea noastră şi aceasta e soartea.

10. Să apăsăm pre săracul cel drept şi să nu îngăduim văduvei, nici să cinstim cărunteaţele bătrânului ceale de multă vreame.

11. Iară vârtutea noastră fie leage de dreptate, că ce e slab de nice un folos a fi să află.

12. Să încungiurăm, dară, pre cel drept, că nu ni-i nici de un folos şi împrotivitoriu e lucrurilor noastre şi ne împută păcatele legii şi ne defăimează păcatele învăţăturii noastre.

*Math 27, 42. 13. *Să făgăduiaşte a avea cunoştinţa lui Dumnezeu şi fiiul lui Dumnezeu să numeaşte.

*Ioan 7, 7. 14. *Şi ne-au fost spre vădirea cugetelor noastre.

15. Greu e noao şi la vedeare, că nu iaste aseaminea altora viiaţa lui şi neschimbate sânt căile lui.

16. Ca nişte bărfitori a fi ne-am socotit înaintea lui şi să depertează de căile noastre, ca de nişte necurăţii, şi fericeaşte ceale mai de pre urmă ale drepţilor şi să măreaşte tată a avea pre Dumnezeu.

17. Să vedem, dară, de sânt cuvintele lui adevărate şi să ispitim ceale ce vor să i să | întâmple şi vom şti care vor fi ceale mai de pre urmă ale lui. 220v

*Psal. 21, 9. 18. *Că de e adevărat fiiul lui Dumnezeu, îl va priimi şi-l va slobozi din mânile protivnicilor.

19. Cu ocară şi cu muncă să-l întrebăm, ca să cunoaştem smereniia lui şi să ispitim răbdarea lui.

*Irimie 11, 19. 20. Spre *moarte de ocară să-l osândim, că-i va fi luare de samă, din cuvintele lui".

21. Aceastea au gândit şi au rătăcit, că i-au orbit răotatea lor.

22. Şi n-au cunoscut tainele lui Dumnezeu, nici au nădăjduit plata direptăţii, nici au judecat cinstea sufletelor celor sfinte.

*Face. 1, 27 23. *Că Dumnezeu au zidit pre om nemuritoriu şi după chipul şi asămănarea Sa l-au făcut.

şi 2, 7 şi 5, 1. 24. *Iară prin pizma diavolului moartea au întrat în lume

*Ecli. 17, 1. 25. Şi urmează lui cei ce sânt din partea lui.

Face. 3, 1.

Cap 3

Despre fericirea drepţilor, carii într-această viiaţă de la necredincioşi urgisiţi fiind, de la Dumnezeu prin ispite s-au ales. Şi pentru nefericirea necredincioşilor. Despre fapta curăţiii şi a faptelor bune. Şi despre nefericirea fiilor preacurvari.

2 Leage 33, 3. 1. Iară sufletele drepţilor sânt în mâna lui Dumnezeu şi nu să va atinge de dânşii munca morţii.

Jos. 5, 4. 2. Părutu-s-au ochilor celor necredincioşi a muri şi s-au socotit a fi pedeapsă ieşirea lor. ||

3. Şi cum că calea cea de la noi e perire, iară ei sânt în pace. 221r

4. Şi, de au şi luat munci înaintea oamenilor, nădejdea lor plină e de nemurire.

5. Întru puţine pedepsiţi fiind, întru multe bine să vor rândui, că Dumnezeu i-au ispitit şi i-au aflat Luişi vreadnici.

6. Ca aurul în cuptoriu i-au lămurit şi ca o jârtvă de laudă i-au priimit, şi în vreame va fi luarea lor de samă.

*Math. 13, 43. 7. *Străluci-vor drepţii şi ca scânteile prin trestie vor alerga.

*1 Corith. 6, 2. 8. *Judeca-vor neamuri şi vor stăpâni noroade şi va împărăţi Domnul lor în veac.

9. Cei ce nădăjduiesc întru Dânsul vor înţeleage adevărul, şi cei credincioşi întru dragoste să vor odihni Lui, că dar şi pace iaste aleşilor Lui.

10. Iară necredincioşii, după ceale ce au gândit, certare vor avea, cei ce au părăsit pre cel drept şi de la Domnul s-au depărtat.

11. Că înţelepciunea şi învăţătura cine le leapădă nefericit iaste, şi deşartă e nădejdea lor, şi osteneala fără roadă, şi nefolositoare lucrurile lor.

12. Muierile lor sânt fără minte şi netreabnici fiii lor.

13. Blăstămată e făptura lor, că fericită e cea stearpă şi neîntinată, ceaea ce n-au cunoscut patul întru greşală, avea-va rod întru luarea de samă a sufletelor celor | sfinte. 221v

*Isaie 56, 3. 14. Şi famenul, *cel ce n-au lucrat cu mânile sale nedreptate, nici au gândit împrotiva lui Dumnezeu ceale netreabnice, că i să va da lui darul credinţii cel ales şi soartea cea priimită în bisearica lui Dumnezeu.

15. Că a faptelor bune slăvit iaste rodul, şi ceaea ce nu cade rădăcina înţelepciunii.
16. Iară fiii preacurvarilor întru nemistuire vor fi şi de la patul cel nedrept sămânţa să va răsipi.
17. Şi de vor fi în lungă viaţă, întru nimica să vor socoti şi fără cinste vor fi bătrâneaţele lor ceale mai de pre urmă.
18. Şi de vor muri mai degrabă, nu vor avea nădeajde, nici în zioa cunoştinţii grăire,
19. Că a neamului nedrept cumplite sânt sfârşiturile.

Cap 4

Neamul curat întru multe să deschilineaşte de către cel preacurvariu. Despre răpausul dreptului, celui de moarte cuprins. Care bătrâneaţe sânt cinstite? Şi cum că drepţii de multe ori îi ia Dumnezeu din lume, ca să nu să înşale de la cei necredincioşi, şi cât e departe amândurar sfârşitul.

1. , cât e de frumos neamul curat cu strălucire, că nemuritoare e pomenirea lui, că şi la Dumnezeu cunoscut iaste şi la oameni. ||
222r 2. Când e de faţă, îl urmează, şi doresc când să departă, şi în veac cununat biruiaşte, cinstea luptelor celor neîntinate dobândind.
3. Iară cea de multe neamuri a necredincioşilor mulţime netreabnică va fi, şi ceale neadevărate dânţuiri nu vor da rădăcini adânce, nici stătătoriu temeiu vor aşeza.
4. *Şi de vor şi răsări în ramuri în vreame slabă fiind puse, de vânt să vor scutura şi de mulţimea vânturilor să vor dezrădăcina. *Irimie 17, 6. Math. 7, 27.
5. Că să vor frânge ramurile nesăvârşiţi, şi rodurile lor netreabnice şi acre la mâncare şi spre nimica de treabă.
6. Că fiii din somnurile ceale nedreapte carii să nasc, martori sânt netreabnicii înprotiva părinţilor, întru întrebarea sa.
7. Iară cel drept, de va fi cuprins de moarte, întru răpaos va fi.
8. Că bătrăneaţele sânt cinstite, nu ceale de mulţi ani, nici ceale ce să socotesc cu numărul anilor, iară cărunteaţele sânt simţirile omului.
9. Şi vârsta bătrineaţelor e viaţă fără prihană.
10. *Plăcând lui Dumnezeu s-au făcut iubit, şi, vieţuind între păcătoşi, s-au luat. *Ovreai 11, 5.
11. Răpitu-s-au, ca să nu schimbe răotatea înţelepciunea lui sau vicleşugul să nu-i înşale sufletul lui.
12. Că deochiiarea bârfirii întunecă ceale bune, şi nestarea înţelepciunii întoarce sâmţirea cea nevinovată.
13. Sfârşindu-se întru scurt, au plinit vremi multe.
222v 14. Că plăcut lui Dumnezeu era sufletul lui. | Pentru aceasta au grăbit a-l scoate din mijlocul nedreptăţilor. Iară noroadele, văzând şi nu înţelegând, nici puind în inimile sale unele ca aceastea,
15. Că darul lui Dumnezeu şi mila e preste sfinţii Lui şi luare de samă preste aleşii Lui.
16. Că osindeaşte dreptul mort pre cei vii necredincioşi, şi tinereaţele mai degrabă sfârşite, pre viaţa nedreptului cea lungă,
17. Că vor vedea sfârşitul înţeleptului şi nu vor înţeleage ce au gândit despre el Dumnezeu şi pentru ce l-au întărit Domnul.
18. Vedea-l-vor şi-l vor urgisi, iară pre ei Domnul îi va batjocori.
19. Şi vor fi după aceastea căzând fără cinste şi întru ocară între cei morţi în veac. Că-i va rumpe umflaţi fără glas şi-i va mişca din temeiuri, şi până mai pre urmă să vor urgisi şi vor fi jemând, şi pomenirea lor va peri.
20. Veni-vor întru gândurile păcatelor sale, temându-să, şi-i vor treace dinprotivă nedreptăţile lor.

Cap 5

Necredincioşii, la judecată, mirându-să de slava drepţilor, pre carii aici i-au fost urgisit, îş plâng mişelătatea, şi cum că toată fericirea lor au fost vremealnică, iară a celor drepţi veacinică va fi. Iară Dumnezeu, şi prin făpturi şi prin Sâneş, să întrarmează a pedepsi pre necredincioşi. ||

223r 1. tunci, vor sta drepţii în mare stare asupra celor ce i-au asuprit şi carii au luat ostenealele lor.
2. Văzând, să vor turbura cu teamere groaznică şi să vor mira de cea de năpraznă nenădăjduita mângăiare.

3. Zicând întru sine, făcând pocăinţă, şi pentru strâmtoarea duhului gemând: „Aceştia sânt pre carii i-am avut odânăoară în batjocură şi întru asămănarea ocărâi.
*Sus 3, 2. 4. *Noi neprecepuţii viaţa lor o socoteam a fi nebunie şi sfârşitul lor fără cinste.
5. Iată cum s-au socotit între fiii lui Dumnezeu, şi între cei sfinţi soartea lor iaste.
6. Rătăcit-am, dară, de la calea adevărului, şi lumina dreptăţii nu ne-au strălucit, şi soarele înţeleagerii nu ne-au răsărit.
7. Obosiţi am fost în calea nedreptăţii şi a peririi şi am umblat căi greale, iară calea Domnului n-am ştiut.
8. Ce mi-au folosit trufiia? Sau fala bogăţiilor ce mi-au adus?
9. Trecut-au toate acealea ca umbra şi ca solul ce aleargă.
10. Şi ca corabia, carea treace prin valurile apii, a căria, deacă treace, nu să află urma, nici cărarea fundului ei întru valuri.
11. Sau ca paserea ce zboară prin văzduh, a căriia nici un sămn de cale nu să află, ci numai sunetul arepilor bătând vânt uşor şi tăind prin sila călii văzduhul. Clătind arepile au zburat, | şi, după aceasta, nici un sămn nu să află de calea ei. 223v
12. Sau ca săjata slobozită la locul însămnat, împărţitul văzduh îndată întru sine să încheaie, ca să nu să ştie treacerea ei.
13. Aşa şi noi născuţi îndată am încetat a fi şi nici un sămn a puterii am putut arăta, iară întru răotatea noastră ne-am săvârşit".
14. Unele ca aceastea au zis în iad cei ce au păcătuit.
*Psal. 1, 4. 15. *Că nădeajdea necredinciosului e ca flocul, ce să rădică de vânt şi ca spuma cea
Pil. 10, 28. supţire, carea de vifor să răsipeaşte şi ca fumul care de vânt să varsă şi ca pomenirea
şi 11, 7. oaspeţului de o zi, ce treace.
16. Iară drepţii în veac vor fi vii, şi la Domnul e plata lor şi gândirea lor la Cel Preaînalt.
17. Pentru aceaea vor lua împărăţia podoabei şi steama frumseaţii din mâna Domnului, că cu dreapta Sa îi va acoperi şi cu braţul Său cel sfânt îi va apăra.
*Psal. 17, 40. 18. *Lua-va arme râvna Lui şi va întrarma făptura spre izbânda nepriiatinilor.
Efes. 6, 13. 19. Îmbrăca-va în loc de platoşe dreptate şi va lua în loc de coif judecată adevărată.
20. Lua-va pavăza cea nebiruită, dreptatea.
21. Şi va ascuţi mânia cea rea spre lance şi va oşti cu el lumea împrotiva celor neprecepuţi.
22. Mearge-vor drept trimiterile fulgerilor şi, ca dintr-un arc bine încordat al norilor, să vor răsipi şi la un loc vor sări.
23. Şi din mâniia cea pietroasă, pline să vor trimite grindini, aprinde-să-va asupra lor apa || mării şi râurile vor alerga vârtos. 224r
24. Împrotiva lor va sta duhul puterii şi ca viforul de vânt îi va împărţi; şi la pustietate va duce tot pământul nelegiuirea lor şi răotatea va răsturna scaunele putearnicilor.

Cap 6

Pre împăraţi şi judecători au urmat înţelepciunea şi dreptatea îi îndeamnă, arătând ce perire grea va fi ispravnicilor nedrepţi şi cât e de aproape înţelepciunea celor ce o caută. Şi cum că căştigarea ei e de folos, de carea nu-i vreadnic pizmătareţul.

Ecli. 9, 18. 1. Bună e înţelepciunea decât vârtutea şi omul înţelept decât cel tare.
2. Auziţi, dară, împăraţi, şi înţeleageţi, învăţaţi-vă, judecătorii marginilor pământului.
3. Daţi urechile, voi cei ce ţineţi mulţimile şi vă place întru mulţimile neamurilor.
Râm. 13, 1. 4. Că s-au dat de la Domnul puteare voao şi tărie de la Cel Preaînalt, Care va întreba lucrurile voastre şi gândurile le va cerceta.
5. Că, fiind ispravnic împărăţiii Lui, nu aţi giudecat drept, nici aţi păzit leagea dreptăţii, nici aţi umblat după voia lui Dumnezeu.
*2 Leage 10, 17. 6. Groaznic şi de năprazină să va arăta voao, că judecată prea foarte va fi celor mai mari.
2 Par. 19, 7. 7. Că celui mic puţin să îngăduiaşte mila, iară cei putear| nici putearniceaşte chinuri vor pătimi. 224v
Ecli. 35, 15. 8. *Că nu va ascunde faţa cuiva Dumnezeu, nici Să va stidi de mărimea cuiva, că pre
Fap. 10, 34. cel mic şi pre cel mare El l-au făcut şi aseaminea e grijea Lui de toţi.
Râm. 2, 11. 9. Iară celor mai tari, mai tare li să apropie chinuirea.
Gal. 2, 6. 10. Deci cătră voi, împăraţi, sânt cuvintele meale aceastea, ca să învăţaţi înţelepciunea
Efes. 6, 9. şi să nu cădeţi.
Colu. 3, 25. 11. Că cei ce vor păzi drept ceale dreapte să vor îndrepta şi cei ce vor învăţa aceastea
1 Petru 1, 17. vor afla ce să răspunză.

12. Poftiţi, dară, cuvintele meale şi le iubiţi, şi veţi avea învăţătura.
13. Limpede iaste şi carea niciodată nu să veştezeaşte înţelepciunea şi lesne să veade la cei ce o iubesc, şi să află de cei ce o caută.
14. Mai nainte să află la cei ce o doresc, ca lor întâi să să areate.
15. Cel ce va mâneca la ea nu să va osteni, că o va afla şezând în uşa sa.
16. A gândi, dară, de ea înţeleagere sfârşită iaste, şi cine va priveghea pentru ea degrabă fără grije va fi.
17. Că pre cei vreadnici de dânsa îi încungiură căutându-i şi încă li să arată lor veaselă şi întru toată grijea îi întâmpină.
18. Că începutul ei e pofta învăţăturii cea adevărată. ||
225r 19. Iară grija învăţăturii iubirea iaste, şi iubirea paza legilor ei iaste, iară paza legilor plinirea nevinovăţiii iaste.
20. Iară nevinovăţia face a fi aproape lui Dumnezeu.
21. Pofta înţelepciunii, dară, duce la veacinica împărăţie.
22. Deci, de vă dezmierdaţi cu scaunele şi cu toiagele împărăteşti, o, împăraţii noroadelor, iubiţi înţelepciunea, ca să împărăţiţi în veac.
23. Iubiţi lumina înţelepciunii toţi cei ce stăpâniţi noroadele.
24. Iară ce iaste înţelepciunea şi precum s-au făcut, vă voiu spune. Şi nu voiu ascunde de către voi taina lui Dumnezeu, ci cu începutul naşterii voiu cerceta şi voiu pune la lumină ştiinţa ei şi nu voiu treace adevărul.
25. Nici cu cel ce să lâncezeaşte de pizmă voiu avea cale, că unul ca acela nu va fi părtaşu înţelepciunii.
26. Iară mulţimea înţelepţilor sănătate iaste lumii, şi împăratul înţelept aşezământul norodului iaste.
27. Luaţi, dară, înţelepciunea prin cuvintele meale şi vă va folosi.

Cap 7

Una fiind tuturor întrarea la viaţă şi aseaminea ieşirea. Preste toate e de-a să aleage înţelepciunea, carea aduce cu sâne toate bunătăţile. Având cu sâne duhul înţeleagerii de multe fealiuri, şi carea
225v *aici minunat să înalţă, şi carea iz|voditoriul de prisosit o au fost dobândit.*

1. Sânt adecă şi eu muritoriu, aseaminea tuturor, şi din ruda păminteanului aceluia, ce s-au făcut întâiu, şi în pântecele maicii mi-am zămislit trup.
2. În vreame de zeace luni *m-am întegat în sânge, ce din sămânţă omenească şi din dulceaţa somnului vine. *Iov 10, 10.
3. Şi, eu, născându-mă, am luat văzduhul cel de obşte şi întru aseaminea făcut pământ am căzut, şi glasul dintâiu aseaminea tuturor am dat plângând.
4. În scutece doicit am fost şi cu griji mari.
5. Că nime dintre împăraţi au avut altă începaperea naşterii.
6. *Una, dară, e întrarea tuturor la viaţă şi aseaminea, ieşirea. *Iov 1, 12.
7. Pentru aceasta am dorit şi mi s-au dat sâmţire, şi am chemat şi au venit întru mine duhul înţelepciunii. 1 Timoth. 6, 7.
8. Şi o am pus înainte împăraţilor şi a scaunelor şi bogăţiile nimica a fi le-am socotit întru asămănarea ei.
9. *Nici am asămănat cu ea piatra cea scumpă; că tot aurul întru asămănarea ei puţân năsip iaste, şi ca tina să va socoti argintul înaintea ei. *Iov. 28, 15. Pilde 8, 11.
10. Preste mântuirea şi frumseaţea o am iubit şi am pus a o avea în loc de lumină, că nestânsă iaste lumina ei.
11. *Şi mi-au venit toate bunătăţile aseaminea cu ea şi nenumărată cinste prin mânile ei. *3 Împăr. 3, 13.
12. Şi m-am veselit întru toate, că mergea înnaintea mea înţelepciunea aceasta şi nu Math. 6, 33.
226r ştiiam că tutu||ror acestora maică iaste.
13. Carea fără minciună o am învăţat şi fără pizmă o împarţu şi cinstea ei nu o ascunzu.
14. Că comoară nesăvârşită iaste oamenilor, de carea cei ce au slujit părtaşi s-au făcut priiatinii lui Dumnezeu pentru darurile învăţăturii lăudaţi.
15. Iară mie mi-au dat Dumnezeu a spune din judecată şi a socoti vreadnice de ceale ce mi să dau, că El iaste povăţuitoriul înţelepciunii şi îndreptătoriu înţelepciunilor,
16. Că în mâna Lui şi noi şi cuvintele noastre şi toată înţelepciunea şi ştiinţa lucrurilor şi învăţătura.

17. Că El mi-au dat acestor ce sânt adevărata ştiinţă, ca să ştiu rânduiala lumii şi puterile stihiilor,
18. Începutul şi sfârşitul şi mijlocul vreamilor, mutările schimbărilor şi schimbările vreamilor,
19. Curgerile anului şi rânduialele stealelor, firile jivinelor şi mâniile fiarălor,
20. Putearea vânturilor şi gândurile oamenilor, deschilinirile odrazlelor şi putearea rădăcinilor.
21. Şi oricare sânt ascunse şi fără veaste le-am învăţat, că meşterul tuturor m-au învăţat înţelepciunea.
22. Că iaste într-însa duhul înţeleagerii, sfânt, unul, de multe fealiuri, supţire, împodobit, miş|cătoriu, neîntinat, adevărat, dulce, iubitoriu de bine, ascuţit, pre care nimică nu-l 226v
opreaşte, de bine făcătoriu,
23. De omenie, de bine îngăduitoriu, stătătoriu, adevărat, fără grije, toată având putearea, toate văzându-le, şi care prinde toate duhurile, înţălegătoriu, curat, supţire.
24. Că decât toate ceale ce să mişcă, mai mişcătoare iaste înţelepciunea şi ajunge pretutindini pentru a sa curăţie.
25. Că abur iaste al puterii lui Dumnezeu şi o curgere oareacarea întreagă a strălucirii Atotputearnicului Dumnezeu, şi pentru aceaea nimic e întinat într-însa.
*Ovr. 1, 3. 26. *Că e strălucirea veacinicii lumini şi oglinda mărimei lui Dumnezeu fără prihană şi chipul bunătăţii Lui.
27. Şi una fiind, toate le poate, şi întru sâne rămâind, toate le înnoiaşte, şi prin neamuri în sufletele ceale sfinte să duce, priiatinii lui Dumnezeu şi prorocii aşază.
28. Că pre nimenea nu iubeaşte Dumnezeu, fără pre cel ce lăcuiaşte cu înţelepciunea.
29. Că iaste aceasta mai frumosă decât soarele şi preste toată rânduiala stealelor; luminii asămănată mai întâi să află.
30. Că după ea urmează noaptea, iară pre înţelepciune nu o biruiaşte răotatea.

Cap 8

Fiindcă înţelepciunea urmează toate ceale dorite, || foarte trebuie a să cuprinde şi de la 227r
Dumnezeu a să ceare, de la care sângur să dă înfrânarea.

1 junge, dară, de la sfârşit până la sfârşit, vârtos şi rânduiaşte toate dulce.
2 Aceasta o am iubit şi o am căutat din tinereaţele meale şi o am cercat mie mireasă a o lua şi iubitoriu m-am făcut feaţei ei.
3. Cinstea ei o măreaşte cel ce are lăcaşul lui Dumnezeu, ci şi Domnul tuturor o au iubit.
4. Că învăţătoare iaste de învăţătura lui Dumnezeu şi alegătoare de lucrurile Lui.
5. Şi de să poftesc bogăţiile în viaţă, ce e mai găzdac decât înţelepciunea carea lucrează toate?
6. Iară de lucră simţirea, cine e acestor ce sânt mai vărtos decât ea, le iaste meaşter?
7. Şi de iubeaşte cineva dreptatea, ostenealele aceştia mari puteri are, că treazviia şi înţelepciunea învaţă, şi dreptatea, şi putearea, decât carele mai de folos nimica nu iaste în viaţă oamenilor.
8. Şi de doreaşte cineva mulţimea ştiinţei, ştie ceale trecute, şi ceale viitoare socoteaşte. Şti întoarcerea cuvintelor şi dezlegările întrebărilor, seamnele şi arătările legii, mai nainte de a fi, şi întâmplările vreamilor şi a veacilor.
9. Pus-am, dară, aceasta a mi-o aduce la uspăţu, ştiind că cu mine va împărtăşi din bunătăţi | şi va fi grăirea cugetelor şi a trândăvirii meale. 227v
10. Avea-oi pentru aceasta strălucire către gloate şi cinste, tinări, la cei bătrâni.
11. Şi ascuţit mă voiu afla la judecată şi înaintea celor putearnici minunat voiu fi, şi faţa căpeteniilor să va mira de mine.
12. Tăcând mă vor suferi şi grăind vor privi la mine, şi cei ce vorbesc mai multe decât mine mâna gurii sale îşi vor pune.
13. Pentru aceaea, voiu avea prin aceasta nemurire şi pomenirea veacinică celor ce după mine vor fi, voiu lăsa.
14. Rândui-voiu noroadele şi neamurile vor fi supuse mie.
15. Teame-se-vor de mine, auzând împăraţii cei groznici. Întru mulţime mă voiu vedea bun şi în războiu tare.
16. Întrând în casa mea, mă voiu odihni cu dânsa, că nu are amărăciune petreacerea ei, nici urâre traiul ei, ci veselie şi bucurie.

17. Aceastea cugetând întru mine şi pomenindu-le în inima mea, că nemurirea iaste în neamul înţelepciunii.
18. Şi întru prietiniia ei desfătare bună, şi întru lucrurile mânilor ei cinste fără scădeare, şi întru certarea graiurilor ei înţelepciunea, şi strălucire întru împărtăşirea cuvintelor ei; încungiuram, căutând, să mi-o iau.
19. Şi prunc eram isteţu şi am dobândit sufletu bun.
20. Şi, fiind mai bun, am venit la trup neîntinat. ||
228r 21. Şi, ştiind că într-alt chip nu pociu fi înfrânat, de nu va da Dumnezeu, şi aceasta era a înţelepciunii, a şti a cui e darul acesta. Apropiatu-m-am de Domnul şi L-am rugat şi am zis din toată inima mea:

Cap 9

Rugăciunea înţeleptului cu cunoştinţa slăbiciunii sale, a dobândi de la Dumnezeu înţelepciunea, carea tuturor fiind de lipsă, iară mai vârtos îndreptătorilor noroadelor, că neadevărată iaste înţelepciunea omenească.

1. „Dumnezeul părinţilor miei şi Domnul milii, Care ai făcut toate cu cuvântul Tău, 1 Împăr. 3, 9.
2 Şi cu înţelepciunea Ta ai rânduit omul, să stăpânească făptura, cea făcută de Tine,
3 Să rânduiască lumea întru-ndreptare şi dreptate şi întru-ndreptarea inimii judecată să judece.
4. Dă-m mie pre ceaea ce stă înaintea scaunelor Tale, înţelepciunea, şi să nu mă leapezi de la slugile Tale.
5. *Că sluga Ta sânt eu şi fiiul slujnicii Tale, om neputincios şi de puţină vreame şi mai mic spre înţeleagerea judecăţii şi a legilor. *Psal. 100, 15, 16.
6. Că de va şi fi cineva desăvârşit între fiii omeneşti, de va fi departe de el înţelepciunea Ta, spre nimica să va schimba.
7. *Tu mai ales împărat norodului Tău şi judecătoriu fiilor Tăi şi al featelor. *1 Par. 28, 4, 5.
8. Şi mi-ai zis a zidi biserică în muntele Tău cel sfânt şi în cetatea lăcaşului Tău oltariu, asămânarea cortului Tău celui sfânt care l-ai gătit din început. | 2 Pătru 1, 9.
228v 9. *Şi cu Tine înţelepciunea Ta, carea ştie lucrurile Tale, care au fost de faţă când ai făcut lumea şi ştiia ce place ochilor Tăi şi ce e drept întru poruncile Tale; *Pilde 8, 22, 27. Ioan 1, 1.
10. Trimite-o din sfintele Tale ceriuri şi de la scaunul măririi Tale, să fie cu mine şi să lucreaze cu mine, să ştiu ce e priimit la Tine.
11. Că ştie toate aceale şi le înţeleage şi mă va povăţui întru lucrurile meale trezvit şi mă va păzi întru putearea Sa.
12. Şi vor fi priimite lucrurile meale şi voiu rândui norodul Tău drept şi voiu fi vreadnic de scaunele părintelui mieu.
13. *Că cine dintre oameni putea şti sfatul lui Dumnezeu? Au cine va putea gândi ce vrea Dumnezeu? *Isaie 40, 13. Râm. 11, 34.
14. Că cugetele celor muritori sânt fricoase şi neadevărate gândurile noastre. 1 Cor. 2, 16.
15. Că trupul, ce putrăzeaşte, îngreoiază sufletul, şi lăcaşul pământesc apasă simţirea ce gândeaşte multe.
16. Şi greu socotind ceale ce sânt pre pământ şi ceale ce sânt întru vedeare, le aflăm cu osteneală, iară ceale ce sânt în ceriuri, cine le va cerceta?
17. Iară simţirea Ta cine o va şti, de nu vei da Tu înţelepciune şi de nu vei trimite Duhul Tău cel Sfânt dintru ceale înnalte?
18. Şi aşa să să îndrepteazăcărările celor ce sânt pre pământ şi care plac Ţie să înveţi oamenii.
19. Că prin înţelepciune, s-au tămăduit oricarii au plăcut Ţie, Doamne, din început".

Cap 10 ||

229r *Să laudă înţelepciunea, pentru că au cruţat şi din reale au izbăvit pre Adam, Noe, Avraam, Lot, Iacov, Iosif, Moisi, prin carele fiii lui Israil din Eghipt i-au povăţuit prin Marea Roşie, înecând într-însa eghipteani.*

1 Aceasta pre cel ce întâiu s-au făcut de la Dumnezeu tată lumii, sângur fiind zidit, l-au păzit Facer. 1, 27.
2 *Şi l-au scos din greşala sa şi i-au dat puteare a ţânea toate. *Facer. 2, 7.

*Facer. 4, 8. 3. *De la aceasta depărtându-să cel nedrept întru mâniia sa, prin mâniia uciderii de frate, au perit.

*Facer. 7, 21. 4. *Pentru carele, când apa au potopit pământul, iară l-au tămăduit înţelepciunea, prin lemnul cel nebăgat în samă, păzind pre cel drept.

*Facer. 11, 2. 5. *Aceasta şi, când s-au adunat neamurile la sfatul cel viclean, au cunoscut pre cel drept şi l-au cruţat fără ponoslu lui Dumnezeu, şi, întru mila fiiului, tare l-au păzit.

*Facer. 19, 17, 22. 6. *Aceasta pre cel drept, fugând de la părinţii cei necredincioşi, l-au izbăvit, pogorându-să foc preste cinci cetăţi.

7. Spre a cărora mărturiia răotăţii stă fumegând pustiit pământul, şi întru vreame roduri având pomii, şi pomenirea necredinciosului suflet stând izvodire de sare.

8. Că pre când ei înţelepciunea nu numai într-aceasta s-au lunecat, să nu cunoască ceale bune, ci şi pomenirea nebuniei sale au lăsat oamenilor, ca întru ceale ce păcătuise nici a să tăinui să poată. |

9. Iară înţelepciunea pre cei ce o păzesc din nevoi i-au izbăvit. 229v

*Facer. 28, 5, 10. 10. *Aceasta, pre cel ce fugea de mâniia frate-său, l-au povăţuit prin căi dreapte şi i-au arătat împărăţia lui Dumnezeu şi i-au dat cunoştinţa celor sfinte, l-au cinstit întru osteneale şi au plinit ostenealele lui.

11. Întru înşelăciunea celor ce-l încungiura i-au fost aproape şi cinstit l-au făcut.

12. Păzitu-l-au de cătră nepriiatini şi de cătră cei înşelători l-au apărat; şi luptă tare i-au dat, ca să-i biruiască şi să cunoască că decât toate mai putearnică iaste înţelepciunea.

*Facer 37, 28. 13. *Aceasta pre dreptul cel vândut nu l-au părăsit, ci l-au izbăvit de cei păcătoşi. Şi s-au pogorât cu el în groapă

*Facer. 41, 40. 14. *Şi întru legături nu l-au părăsit, până ce i-au adus toiagul împărăţiii şi puteare asupra

*Fapte. 7, 9. celor ce-l apăsa, şi minciunoşi au arătat pre cei ce l-au întinat şi i-au dat veacinica strălucire.

*Ieşire 1, 11. 15. *Aceasta pre norodul cel drept şi sământa cea fără ponoslu, i-au izbăvit de neamurile ceale ce-i apăsa.

16. Întrat-au în sufletul slujii lui Dumnezeu şi au stătut împrotiva groaznicilor împăraţi, cu minuni şi cu seamne.

17. Şi au răsplătit celor drepţi plata ostenealelor sale şi i-au povăţuit în cale minunată, şi le-au fost întru acoperirea zilei şi în lumina stealelor noaptea.

*Ieşire 14, 22. 18. *Trecutu-i-au prin Marea Roşie şi i-au pur| |tat prin apa cea foarte, 230r

Psal. 77, 13. 19. Iară nepriiatinii lor i-au înecat în mare, şi din adâncul celor mai dedesupt i-au scos. Pentru aceaea, drepţii au luat jafurile necredincioşilor.

*Ieşir. 12, 35. 20. *Şi au cântat, Doamne, numele Tău cel sfânt şi mâna Ta cea biruitoare o au lăudat

Ieşir. 15, 1. aseaminea,

21. Că înţelepciunea au deşchis gura muţilor şi limbile pruncilor le-au făcut vorbitoare.

Cap 11

Înţelepciunea au povăţuit fiii lui Israil prin pustie, biruind pre cei protivnici şi dând din piatră ape. Şi pedepsând cu multe rane pre închinătorii de idoli eghipteani. Însă suferind Dumnezeu, căutând mântuirea tuturor, cu îndelungă răbdare, pre păcătoşi să se întoarcă, pre carii toţi numai cu vrearea Sa îndată i-ar putea piiarde.

*Ieşire 16, 1. 1. *Îndreptat-au lucrurile lor prin mânile sfântului proroc.

2. Cale au făcut prin pustii care nu era lăcuite şi în locuri pustii au înfipt sălaşuri.

*Ieşire 17, 13. 3. *Stătut-au împrotiva vrăjmaşilor şi de nepriiatini s-au izbândit.

*Numer 20, 11. 4. *Însătoşat-au şi Te-au chemat şi li s-au dat apă din piatră înaltă şi stâmpărarea seatii din piatră vârtoasă.

5. Că, prin care pedeapsă au pătimit nepriiatinii lor de scădearea băuturii sale, şi într-acealea prisosind, fiii lui Israil s-au veselit. |

6. Prin acealea, lipsându-li-să, bine cu ei s-au făcut, 230v

7. Că pentru izvorul, adecă a râului veacinic, sânge omenesc ai dat celor drepţi.

8. Carii micşorându-să întru-n pierderea pruncilor celor ucişi, le-au dat apă de prisosit, nenădăjduit.

9. Arătând, prin seatea ce au fost atunci, în ce chip pre ai Tăi îi înalţi şi pre protivnici îi îneci.

10. Că, ispitiţi fiind şi cu milă, adecă învăţătură luând, au cunoscut în ce chip cu mâniia judecăţii fiind cei necredincioşi, chinuri au răbdat.

11. Pre aceştia, adecă ca părintele dojenind, i-ai cercetat, iară pre aceia, ca un vârtos împărat întrebându-i, i-ai osindit.

12. Că cei de departe şi cei de faţă aseaminea să chinuia.

13. Că îndoită trăndăvire îi cuprinsease şi jeamere cu pomenirea celor trecute.

14. Că, auzând prin chinurile sale bine a fi cu sine, ş-au adus aminte de Domnul, mirându-să întru sfârşitul ieşirii.

15. Că pre Carele întru necurata socoteală lepădându-L L-au bajocorit, întru sfârşitul întâmplării s-au minunat, nu aseaminea dreptilor însătoşind.

231r 16. Iară pentru cugetele ceale fără minte a nelegiuirii lor, *că ori carii rătăcind, cins | |tea pre şerpii cei mulţi şi pre fiarăle ceale departe, le-ai trimis mulţime de jivini, multe spre izbândă. *Jos 12, 24.

17. Ca să ştie că, prin carele păcătuiaşte cineva, prin acealea să şi chinuiaşte.

18. Că nu era neputincioasă atotputearnica mâna Ta, carea au zidit lumea din fire nevăzută, *a trimite lor mulţime de urşi au lei îndrăzneţi, *Preo. 26, 22.

19. Au fiară nenăscute, de fel nou, pline de mânie, au abur de focuri suflând, au miros de fum aducând, au groaznice din ochi scântei trimiţând, Jos. 16, 1. Irim. 8, 16.

20. A cărora nu numai vătămarea îi putea răsipi, ci şi vedearea, prin frică, a-i ucide.

21. Ci şi fără aceastea, cu o suflare să putea ucide, goană răbdând de la însăşi faptele sale şi răsipiţi prin Duhul puterii Tale; ci toate în măsură şi în număr şi în cântare le-ai rânduit.

22. Că mult a preţui Ţie unuia era pururea, şi puterii braţului Tău cine să va împrotivi?

23. Căci ca o minută de cumpănă, aşa e înaintea Ta lumea şi ca o picătură de roao de dimineaţa, carea să pogoară pre pământ.

24. Ci miluiaşti toate, că toate le poţi, şi treci cu vedearea păcatele oamenilor întru pocăinţă.

25. Că iubeşti toate care sânt şi nimic n-ai urât din ceale ce ai făcut, că nu urând ceva ai rânduit au ai făcut.

26. Şi cum ar putea ceva rămânea, de nu ai fi vrut Tu? Sau cum s-ar putea ţânea ce n-ar fi chemat de Tine?

231v 27. Ci ierţi tuturor, că ale Tale sânt, Doamne, | Cel ce iubeaşte sufletele.

Cap 12

Arată cu câtă milă şi îndelungă răbdare, Dumnezeu au cercetat pre păcătoşii lăcuitorii pământului sfânt, nu îndată ştergându-i, când nu numai pre ei, ci şi toate neamurile fără nice o strâmbătate, ca un sângur stăpân a toate le putea pierde. Cu această, adecă către nepriiatini milă, pre aleşii Săi de sâne, şi de bunătatea Sa bine a nădăjdui făcându-i, şi de la păcate chemându-i.

1. O, cât de bun şi de dulce e, Doamne, Duhul Tău întru toate!

2. Şi pentru aceaea pre cei ce rătăcesc, de o parte îi certi, şi de ceale ce păcătuiesc îi dojeneşti şi le grăieşti, ca, lăsând răotatea, să crează întru Tine, Doamne.

3. *Că pre cei de demult lăcuitorii pământului Tău celui sfânt, carii i-ai urât, *2 Leage 9, 20 şi

4. Pentru că urâte lucruri făcea ţie prin năluciri şi jârtve nedreapte, 11, 29 şi

5. Şi ucigaşi fiilor săi fără milă, şi mâncători din ceale dinlăuntrul oamenilor, şi îmbucători 18, 12.
de sânge, din mijlocul tainei Tale,

6. Şi izvoditori părinţii sufletelor celor nefolosâte ai voit a-i pierde prin mânile părinţilor noştri.

7. Ca vreadnică să ia nemerniciia slugilor lui Dumnezeu, care Ţie decât toate Ţi-i mai drag pământul.

232r 8. Ci şi acestora ca oamenilor le-ai iertat || şi ai trimis înaintea mergători oastei Tale viespi, ca încet să-i răsipească.

9. Nu că neputincios erai în războiu a supune dreptilor pre cei necredincioşi, sau fierilor celor cumplite, sau cu un cuvânt împreună a-i răsipi.

10. *Ci, judecând prin părţi, le dai loc de pocăinţă nu neştiind că e viclean neamul lor *Ieşir. 23, 30.
şi firească e răotatea lor; şi cum că nu să putea schimba gândul lor în veac, 2 Leage 7, 22.

11. Că sămânţă era dintâiu blăstămată; nici temându-Te de cineva, iertare le dai păcatelor lor.

12. Că cine va zice Ţie: „Ce-ai făcut?" Au cine va sta împrotiva judecăţii Tale? Au ce izbânditoriu nelegiuiţilor oameni va veni înaintea Ta? Au cine îi va împuta, de vor peri neamurile, ceale ce Tu ai făcut?

13. Că nu iaste alt Dumnezeu, fără Tu, *Căruia grije iaste de toate, să arăţi că nu nedrept *1 Petru 5, 7.
judeci judecata.

14. Nici împărat, nici tiran înnaintea Ta va cerca de cei ce i-ai pierdut.
15. Deci fiind drept, drept toate le rânduieşti, şi pre cel ce nu trebuie a să certa, a-l osândi, strein socoteşti a fi de la putearea Ta.
16. Că putearea Ta începutul dreptăţii iaste, şi pentru aceasta, că eşti stăpân a toate, tuturor Te faci a le ierta.
17. Că puteare arăţi Tu, Cel ce nu Te crezi a fi întru puteare sfârşit, şi îndrăznirea celor ce nu Te cunosc o întorci.
18. Iară Tu, stăpânitoriul puterii, cu linişte judeci şi cu mare evlavie ne rânduieşti, că vrând, Ţ-i supusă putearea. |
19. Şi ai învăţat norodul Tău, prin lucruri ca acealea, că trebuie să fie drept şi de omenie, 232v
şi bine a nădăjdui ai făcut pre fiii Tăi, că judecând dai loc de pocăinţă în păcate.
20. Că de ai chinuit cu atâta luare de samă pre nepriiatinii slugilor Tale şi pre cei vreadnici de moarte, dându-le vreame şi loc prin carele să se poată schimba din răotate,
21. Cu câtă sârguire ai judecat pre fiii Tăi, părinţilor, cărora le-ai dat jurământuri şi aşezemânturi de făgăduinţele ceale bune?
22. Deci, dându-ne noao învăţătură, pre nepriiatinii noştri în multe chipuri îi baţi, ca de bunătatea Ta să gândim judecând; şi, făcându-să despre noi judecată, să nădăjduim mila Ta.
23. Pentru aceaea, şi celor ce în viaţa sa nebuneaşte şi nedrept au vieţuit, prin ceale ce au cinstit, le-ai dat mari chinuri.
*Sus 11, 16. 24. *Că în calea rătăcirii multă vreame au rătăcit, dumnezei a fi socotind ceale ce în jivinii
Râm. 1, 23. sânt deşarte, după obiceaiul pruncilor celor neînţelepţi vieţuind.
25. Pentru aceaea, ca copiilor celor neînţelepţi, judecată le-ai dat spre ocară.
26. Iară cei ce prin batjocuri şi certări nu s-au îndreptat vreadnica lui Dumnezeu judecată au luat.
27. Că în ceale ce pătimind să mâniia, prin aceastea, pre carii îi socotea a fi dumnezei, întru aceiaşi văzându-i răsipindu-să, pre Cel ce cândva Îl tăgăduia a-L cunoaşte, Dumnezeu adevărat L-au cunoscut; pen| |tru carea şi sfârşitul osândii lor au venit preste ei. 233r

Cap 13

Deşerţi adecă sânt cei ce, din făpturi pre Dumnezeu necunoscând, făpturile au cinstit în loc de dumnezei. Iară cu mult mai nebuni sânt cei ce făptura ziditoriului o zic a fi Dumnezeu? De la idolul cel fără simţire întrebând ceale viitoare.

Râm. 1, 18. 1. Iară deşerţi sânt toţi oamenii întru carii nu iaste cunoştinţa lui Dumnezeu şi, din ceale ce să văd a fi bune, n-au putut înţeleage pre Cel ce iaste, nici luând aminte de lucruri au cunoscut cine e Ziditoriul.
*2 Leage 4, 19 2. *Ci, au focul, au duhul, au sârguitoriul văzduh, au încungiurarea stealelor, au apa
şi 17, 3. cea mare, au soarele şi luna, îndreptătorii lumii i-au socotit a fi dumnezei,
3. De a cărora frumseaţe desfătându-să, de i-au socotit a fi dumnezei; să ştie cu cât mai frumos decât aceastea iaste Stăpânitoriul lor; că Izvoditoriul frumseaţii toate aceastea le-au rânduit.
4. Au de s-au minunat de putearea şi de lucrurile lui, înţeleagă dintr-însele că Cel ce au făcut aceastea mai tare iaste decât eale.
5. Că din mărimea frumseaţii şi a făpturii, cunoscut să poate vedea Făcătoriul acestora.
6. Ci încă măcar într-aceastea mai mic ponoslu iaste, căci că şi aceştia doară rătăcesc, pre Dumnezeu căutând şi vrând a-L afla.
*Râm. 1, 21. 7. *Că în lucrurile Lui petrecând, Îl caută şi cunosc că bune sânt ceale ce să văd. |
8. Ci iarăşi nici acestora trebuie a li să certa. 233v
9. Că de au putut şti atâta să poată socoti ceriul, în ce chip pre Domnul acestuia nu L-au aflat?
10. Iară nefericiţi sânt şi între cei morţi e nădeajdea celor ce au chemat dumnezei lucrurile mânilor omeneşti, aurul şi argintul, aflarea de merştesug, şi asămănările jiviniilor sau piatra cea nefolositoare, lucru de mână veache.
*Isaie 44, 12. 11. *Au de va tăia oricare meaşter de lemn din pădure lemn drept şi acestuia să-i rază
Irimie 10, 3. cu merşteşug scoarţa, şi cu merşteşugul său cu deadinsul să cioplească un vas de folos spre ţinearea vieţii.
12. Iară cu rămăşiţele acelui lucru spre gătirea mâncării rău să să slujească.

13. Şi celaalalt dintr-aceastea, ce nu-i de nici o slujbă, lemn strâmb, plin de scorburi, să-l cioplească cu deadinsul prin deşertăciunea sa şi prin ştiinţa merşteşugului său să-l închipuiască şi să-l aseamine chipului de om,

14. Au oare căriia dintre jivinii să-l aseamine, văpsindu-l cu ruşală şi cu văpseală rumână făcându-i faţa, şi toată întinarea ce iaste într-însul văpsind-o.

15. Şi să-i facă vreadnic lăcaşu, şi în păreate puindu-l şi întărindu-l cu fier,

16. Ca nu doară să cază, având grije de el, ştiind că nu să poate agiuta, că chip iaste şi-i de lipsă ajutoriul.

17. Şi din avearea sa şi din fiii săi şi din nunte făgăduinţă făcând cearcă. Nu să ruşinează
234r a grăi cu cel || ce e fără suflet.

18. Şi pentru sănătate adecă să roagă de cel slab, şi pentru viiaţă să roagă de cel mort, şi spre agiutoriu cheamă pre cel nefolositoriu,

19. Şi pentru călătorie ceare de la cel ce nu poate umbla, şi a căştiga şi a lucra, şi despre întâmplarea tuturor lucrurilor ceare de la cel ce e întru toate nefolositoriu.

Cap 14

De folos e aflarea corăbiii, cu carea şi în vreamea potopului s-au ţinut sămânţa omenească. Iară idolul e blăstămat cu făcătoriul său. Şi care au fost începutul idolilor şi a închinării de idoli. Şi ce răotăţi purced din închinarea de idoli.

1. Iarăşi altul, vrând a umbla cu corabiia şi prin iuţile valuri încetând a călători, de lemn purtându-să, chiiamă lemnul cel fraget.
2. Că pre acela pofta câştigării l-au gândit şi meaşterul cu înţelepciunea sa l-au cioplit.
3. Iară a Ta, Părinte, grijea stăpâneaşte, *că ai dat şi pre mare cale şi între valuri cărare tare, *Ieşire 14, 22.
4. Arătând că putearnic eşti dintru toate a mântui, măcar şi fără meşterşug, cine va mearge la mare.
5. Ci, ca să nu fie deşarte lucrurile înţelepciunii Tale, şi pentru această şi unui lemn mic îşi încredinţază oamenii sufletele sale şi, trecând marea prin plută, s-au mântuit.
6. *Ci şi din început perind trufaşii uriiaş, nădeajdea lumii la plută scăpând, au cruţat | *Facere 6, 4
234v veaculuiu sămânţa naşterii, carea de mâna Ta era povăţuită. şi 7, 7.
7. Că blagoslovit e lemnul prin care să face dreptatea,
8. *Iară prin mânile ce să face idolul, blăstămat e dânsul şi cel ce l-au făcut, că el adecă *Psalm 113.
l-au lucrat, iară idolul, fraget fiind, dumnezeu s-au numit. Varuh 6, 3.
9. Iară aseaminea urâte sânt lui Dumnezeu cel necredincios şi necredinţa lui,
10. Că cel ce e făcut cu cel ce l-au făcut chinuri vor răbda.
11. Pentru aceasta, şi idolii neamurilor nu va fi cinste, că făpturile lui Dumnezeu spre urâre s-au făcut şi spre ispită sufletelor omeneşti şi spre cursă picioarelor celor neînţelepţi.
12. Că începutul curviei e cercarea idolilor şi aflarea lor strâcarea vieţii iaste.
13. Că nici din început era, nici vor fi în veac.
14. Că deşertăciunea oamenilor au venit în lume şi, pentru aceaea, scurtul lor sfârşit s-au aflat.
15. Că cu amară jale durând tatăl pentru fiiul său, cel degrabă răpit, îşi face chipuirea lui şi pre cel ce atunci ca un om murise, acum ca pre Dumnezeu a-l cinsti au început şi au rânduit între slugile sale ceale sfinte şi jârtve.
16. După aceaea, trecând vreamea, întărindu-să răul obiceaiul, această rătăcire ca o leage s-au aşezat şi din porunca tiranilor să cinstea ceale închipuite.
17. Şi pre cei ce de faţă oameni a-i cinsti nu putea, pentru că era departe, de departe chipul lor adusu, arătat chipul împăratului, pre care vrea a-l cinsti, au făcut ca pre cel ce era departe, ca cum ar fi de faţă, să-l cinstească cu a sa grije. ||
235r 18. Şi au tras la cinstea acestora şi pre cei ce nu ştiia, cu iscusita sârguirea meşteşugului.
19. Că el, urând a plăcea celui ce l-au priimit, au lucrat cu merşteşugul său, ca spre mai bine să închipuiască asămănarea.
20. Iară mulţimea oamenilor, înceluită prin frâmseaţea lucrului, pre cel ce mai înainte ca un om au fost cinstit, acum, dumnezeu a fi l-au socotit.
21. Şi aceasta au fost înşelăciunea vieţii omeneşti, că au poftei, au împăraţilor slujind oamenii, neîmpărtăşit nume au pus pietrilor şi leamnelor.
22. Şi nu le era destul a rătăci despre cunoştinţa lui Dumnezeu, ci şi, vieţuind în mare război al neştiinţii, atâtea şi aşa de mari răotăţi pace le chiamă.

*2 Leage 18, 10. Irimie 7, 6.

23. *Că au pre fiii săi jârtvind, au jârtve întonecoase făcând, au privigheri pline de nepriceapere având,

24. Nici viaţa, nici numele curate le mai păzesc, ci altul pre altul prin pizmă ucide, au preacurvind îl întristează.

25. Şi toate sânt amestecate, sângele, uciderea, furtişagul şi minciuna, înşelarea şi necredinţa, turburarea şi jurământul strâmb, gâlceava celor buni,

26. Neaducerea aminte de Dumnezeu, întinarea sufletelor, schimbarea naşterii, nestarea nun|telor, nerânduiala curviii şi a neruşinării. 235v

27. Că cinstea idolilor celor fără graiul pricina iaste a toată răotatea şi începutul şi sfârşitul.

28. Că, au când să veselesc, nebunesc, au adevărat prorocesc ceale mincinoasă, au vieţuiesc nedirept, au joară strâmb curând,

29. Că nădăjduind în idoli, carii fără suflet sânt, rău jurând nu nădăjduiesc a să vătăma.

30. Amândoao, dară, li să vor întâmpla după vrednicie, pentru că rău au simţit de Dumnezeu, cugetând la idoli, şi au jurat nedrept, întru vicleşug, urgisând dreptatea.

31. Că nu putearea jurământurilor, ci pedeapsa păcătoşilor pururea umblă spre nelegiuirea nedrepţilor.

Cap 15

Glasul credincioşilor ce laudă dulceaţa şi mila lui Dumnezeu, cu a Căruia dar de către închinarea de idoli s-au păzit. Şi minunat batjocoreaşte pre făcătorii şi închinătorii idolilor.

1. Iară Tu, Dumnezeul nostru, dulce şi adevărat eşti şi cu milă rânduind toate.
2. Că, de am păcătuit, ai Tăi sântem, ştiind mărimea Ta, şi de nu am păcătuit, ştim că la Tine ne-am socotit.

3. Că a Te cunoaşte pre Tine dreptate desăvârşit iaste şi a şti dreptatea şi putearea Ta rădăcina nemuririi iaste.

4. Că nu ne-au dus pre noi în rătăcire gândirea oamenilor cealor de rău meaşterşug, nici umbra zugră||virii, osteneala cea fără roadă, chip cioplit prin multe feaţe, 236r

5. A căruia vedeare dă poftă celui nepreceput şi iubeaşte chipul al icoanei moarte.

6. Iubitorii celor reale vreadnici sânt să aibă nădeajde într-aceleaş, şi carii le fac şi carii le iubesc şi carii le cinstesc.

*Râm. 9, 21.

7. *Ci şi olariul, pământul cel moale frământând, cu lucrarea închipuiaşte spre slujba noastră fieştece vas, şi dintr-acelaş lut închipuiaşte spre slujbă vasă curate, şi aseaminea ceale ce sânt acestora împrotivă; iară acestor vase ce slujbă să le fie, judecătoriu le iaste olariul.

8. Şi cu osteneală deşartă închipuiaşte pre dumnezeu dintr-acelaşi lut, cel ce cu puţin mai înainte din pământ era făcut şi după puţân să întoarce în pământ de unde e luat, cerându-i-să deatoriia sufletului care-l avea.

9. Ci grije iaste lui, nu pentru ca să lucre, nici că-i scurtă viaţa, ci să priceaşte cu auritorii şi cu argintarii, ci şi pre lucrătorii de aramă îi urmează şi mărirea o pune înainte, că lucruri deşarte închipuiaşte.

10. Că cenuşe e inima lui şi pământ deşert nădeajdea lui şi mai nesocotită decât tine viaţa lui.

11. Că n-au cunoscut pre Cel ce l-au zidit şi pre Cel ce i-au suflat sufletul ce lucrează şi pre Cel ce i-au suflat duhul vieţii.

12. Ci au şi socotit joc a fi viaţa noastră şi petreacerea vieţii a fi rânduită spre căş|tigare, 236v şi a fi datoriu din tot locul şi din rău a căştiga.

13. Că acesta să şti pre sâne preste toţi a greşi, care din firea pământului vase fragete şi cioplite închipuiaşte.

14. Că toţi cei nebuni şi nefericiţi, preste modru de suflet trufaşi, sânt nepriiatini norodului Tău şi poruncii lui.

*Psalm 113, 5 şi 134, 16.

15. Că toţi idolii neamurilor i-au socotit a fi dumnezei, *cărora nici slujba ochilor iaste a vedea, nici nările vor priimi duh, nici urechile a auzi, nici deagetele mânilor a pipăi, ci şi picioarele lor leaneşe sânt a umbla.

16. Că omul i-au făcut, şi cel ce ş-au împrumutat duhu i-au închipuit, că nice un om va putea şieşi aseaminea a închipui pre Dumnezeu.

17. Că fiind muritoriu, mort închipuiaşte, în mâni nedreapte, că mai bun e el decât cei ce-i cinsteaşte, că el adecă au vieţuit, fiind muritoriu, iară ei nici odinioară.

18. Ci şi mişeale jivini cinsteasc, că ceale fără sâmţire acestora asămânate, decât acealea mai slabe sânt.

19. Ci nici cu vedearea cineva dintr-aceastea jivini bune toate vedea şi au fugit de lauda lui Dumnezeu şi de blagosloveniia Lui.

Cap 16

Eghipteanii, pentru închinarea de idoli ceale vreadnice pătimind, ovreaii hrană de la Dumnezeu
237r *au luat. Iară certaţi fiind câtuşi de cât cu muşcarea de şerpi, înălţând şarpe de aramă, || s-au sânătoşat de la Dumnezeu. Iară cei necredincioşi cu moarte mistuiţi prin lăcuste, prin muşte şi prin foc cu grindine mestecat, când aceia luând mâna, s-au săturat şi s-au întărit.*

1. Pentru aceastea, şi pentru acestora aseaminea după vrednicie au luat chinuri şi prin mulţime de fieri s-au mistuit.
2. Pentru care chinuri bine ai rânduit norodul Tău, *cărora le-ai dat pofta dulceţii sale, gustare noao, hrană gătindu-le de prepeliţă. *Numer. 11, 31.
3. Ca ei adecă poftind hrana pentru ceale ce li s-au arătat şi li s-au trimis, şi de la pofta cea de lipsă să să întoarcă, iară aceştia, pe scurt lipsiţi făcuţi, noao au gustat hrană.
4. Că li să cuvinea fără mântuire adecă acelora a le veni perirea făcând tirănie; iară acestora numai a le arăta în ce chip nepriiatinii lor să răsipea.
5. *Că venindu-le lor cumplita fiarălor mânie, de muşcarea cumpliţilor şerpi să mistuia. *Numer. 21, 6.
6. Iară nu în veac mâniia Ta au rămas, ci după certare îndată s-au turburat, sămnul mântuirii având spre aducerea aminte de porunca leagii Tale.
7. Că cel ce să întorcea, nu prin ceaea ce vedea să vindeca, ci prin Tine, Mântuitoriul tuturor.
8. Iară întru aceasta ai arătat nepriiatinilor noştri că Tu eşti Cel ce izbăveşti de tot răul.
9. *Că pre aceia i-au ucis muşcarea lăcustelor şi a muştelor, şi nu s-au aflat sănătatea sufletului lor, că vreadnici era de unele ca aceastea a să mistui. *Ieşire 10, 4, 8, 24.
237v 10. Iară pre fiii Tăi nici dinţii veninaţilor bă|lauri i-au biruit, că mila Ta, viind, îi vindeca. Apocal. 9, 7.
11. Că întru aducerea aminte de cuvintele Tale să întreba şi degrabă să mântuia, ca nu în adânca uitare căzând, să nu să poată sluji de ajutoriul Tău.
12. Că nice iarba, nice irul i-au vindecat, ci cu cuvântul Tău, Doamne, Cel ce vindecă toate.
13. *Că Tu eşti, Doamne, Cel ce ai putearea vieţii şi a morţii, şi duci la porţile morţii şi iară aduci. *2 Leage 32, 39. 1 Împăr. 2, 6.
14. Iară omul ucide adecă prin răotate, şi deacă va ieşi sufletul nu să întoarce, nice va chema sufletul care s-au luat. Tov. 13, 2.
15. Ci de mâna Ta a scăpa cu neputinţă iaste.
16. *Că tăgăduind a Te cunoaşte necredincioşii, prin tăriia braţului Tău au fost bătuţi cu ape noao şi cu grindini şi de ploi gonire pătimind şi prin foc mistuiţi. *Ieşir. 9, 23.
17. Că ceaea ce era minune, în apă carea toate le stânge, focul mai mult putea, că izbânditoare iaste lumea celor drepţi.
18. Că în oarecare vreame să îmblânzea focul, ca să nu să arză jiviniile ceale ce era trimise la cei necredincioşi, ci ei, văzând, să cunoască că cu judecata lui Dumnezeu pătimesc goana.
19. Şi într-o vreame în apă focul preste vârtute să aprindea din toate părţile, ca neamul nelegiuitului pământ să-l mistuiască.
20. *Pentru carii cu bucată îngerească ai hrănit norodul Tău şi pâine din ceriu gătită le-ai dăruit fără osteneală, toată dulceaţa în sâne având şi plăcearea a toată gustarea. *Ieşir. 16, 4. Numer. 11, 7.
21. Că firea Ta arăta dulceaţa Ta carea ai spre fii, şi sluijind vrerii fieştecăruia, la ce vrea Psalm 77, 25.
238r fie||ştecarele, să întorcea. Ioa. 6, 31.
22. *Iară neaoa şi ghiaţa sprijinea putearea focului şi nu să lânceziia, ca să ştie că rodurile nepriiatinilor le mistuia focul, arzând în grindine şi în ploaie strălucind. *Ieşir. 9, 24.
23. Iară acesta iarăşi, ca să să hrănească cei drepţi, de putearea Sa s-au uitat.
24. Că zidirea Ţie făcătoriului slujind, să aprinde spre chinuire asupra celor nedrepţi şi îngăduitoare să face spre facerea de bine pentru cei ce nădăjduiesc întru Tine.
25. Pentru aceasta, şi atunci, spre toate schimbat fiind, slujiia darului Tău, celui a toate hrănitoriu, spre vrearea celor ce poftea de la Tine.
26. Ca să ştie fiii Tăi, pre cei ce i-ai iubit, Doamne, *că nu rodurile naşterii pasc pre oameni, ci cuvântul Tău ţine pre cei ce cred întru Tine. *2 Leage 8, 3. Math. 4, 4.
27. Că ceaea ce nu să putea mistui de foc, îndată, de puţână raza soarelui încălzându-să, să lâncezea.
28. Ca tuturor cunoscut să fie că trebuie a cugeta mai nainte de soare la blagosloveniia Ta şi la răsăritul luminii a să închina Ţie.

29. Că nădeajdea celui nemulţămitoriu ca ghiaţa de iarna să va topi şi va peri ca apa cea deşartă.

Cap 17

Eghipteanii au pătimit, nebiruit de trei zile, întunearec, cu necrezută frică şi groază, fiind ceaealaltă partea lumii strălucită de lumină. |

Ieşir. 10, 23. 1. Mă mari sânt judecăţile Tale, Doamne, şi nespuse cuvintele Tale, pentru aceasta 238v
sufletele ceale neînvăţate au rătăcit.
2. Că crezând cei nedrepţi cum că pot stăpâni pre neamul cel drept cu legăturile întunearecului şi a lungii nopţi împiedecaţi, închişi supt acoperişuri, fugaşi supt veacinica rânduială au zăcut.
3. Şi când li să pare a să pitula întru întunecatele păcate, cu acoperemântul întunecatei uitări s-au răsipit, spăimântându-să groaznic şi cu mare minune turburaţi.
4. Că nici peşterea, ceaea ce-i ţânea, fără frică îi păzea, că pogorând sunetul îi turbura şi feaţe întristate arătându-să îi spăimânta.
5. Şi a focului, adecă nici o puteare le putea da lumină, nici cea limpede flacăra stealelor putea lumina acea groaznică noapte.
6. Şi li să arăta năpraznic foc, de frică plin, şi, cuprinşi de frica feaţii cei ce nu să vedea, socotea a fi mai reale ceale ce să vedea.
*Ieşire 7, 22 şi 8, 7. 7. *Şi cei dedaţi făcătoriii era batjocură şi certarea mărirei, cu ocară.
8. Că cei ce să făgăduia a goni frica şi turburările de la sufletul cel lânced, aceştia cu bajocură plini de frică să lâncezea.
9. Că de nu-i şi turbura ceva din ciudease de treacerea jivinilor şi şuierarea şerpilor clătiţi, tremurând perea, şi văzduhul, de care nici într-un chip putea cineva scăpa, tăgăduindu-să a-l vedea. | |
10. Că fiind fricoasă nelegiuirea, dă mărturie de osândire. Că pururea înnainte apucă 239r
cumplita, turburata cunoştinţă.
11. Că nimica e frica fără dovedirea gândului de pre ajutoriu.
12. Şi când dinlontru e mai mică aşteptarea, mai mare socoteaşte a fi neştiinţa pricinii aceea, din carea chinul stă înnainte.
13. Iară cei ce neputincioasa adevărat noapte, carea şi de la cei mai mici şi de la cei mai adânci dedesupt vine, acelaşi somn dormind,
14. Cândva să scutura de frica arătărilor, cândva sufletele să sfârşia de întindere, că de năpraznă şi nenădăjduită frică le venise.
15. După aceaea, de căzuse cineva dintr-înşii, să păzea în temniţă fără fier închis.
16. Că de era cineva prost, sau păstoriu, sau cu ostenealele câmpului cuprins lucrătoriu, nescăpat lipsă sprijinea.
17. Că cu un lanţu al întunearecului toţi era legaţi. Sau duh şuierând, au între dease ramuri de copaci dulcele paserilor sunet, au putearea apei curgătoare foarte,
18. Au sunet vârtos de surpate pietri, au nevăzuta alergare a jivinilor ce să juca, au putearnicul fiarălor ce mugiia glas, au răsunarea îndărăpt a strâgării din munţii cei prea înalţi, sfârşiţi îi făcea de frică.
19. Că toată lumea cu lumină limpede să lumina şi cu neîmpiedecate lucruri să ţinea.
20. Iară numai lor sânguri le era pusă acea grea | noapte, umbra întunearecului, ce era 239v
să le vie. Ei, dară, şieşi îş era mai grei decât întunearecul.

Cap 18

Ovreaii să slujesc de lumină şi iau povăţuirea stâlpului de foc. Ucidu-să toate a eghipteanilor ceale întâiu născute de la înger. Ovreaii, în răscoala lui Core, mâniia lui Dumnezeu întărită, ci în mijlocul aprinderii să mântuiesc, aducând Aaron tămâiare şi pentru mulţime rugându-să.

Ieşire 10, 23. 1. Iară sfinţilor Tăi era lumină mare, şi acestora, adecă glasul auziia, ci faţa nu li-o vedea. Şi, pentru că nu şi ei aceleaş pătimea, pre Tine te mărea.
2. Şi cei ce mai nainte vătămaţi era, pentru că nu să vătăma haruri aducea şi, ca să fie deschilinire acasă mergea.

3. Pentru carea stâlp de foc arzând, povăţuitoriu au avut necunoscutei căli, şi soarele fără vătămarea bunei sălăşluiri le-ai dăruit. Ieşire 14, 24. Psalm. 77, 14.

4. Vreadnici, adecă aceia a să lipsi de lumină şi a pătimi în închisoarea întunearecului, carii închişi păzea pre fiii Tăi, prin carii începea cea neîntinată a legii lumină a să da veacului. şi 104, 39.

5. Gândind ei a ucide pruncii celor drepţi, *şi puind afară un fiiu şi izbăvindu-să spre
240r o| |sânda lor, mulţimea fiilor ai luat şi aseameanea i-ai pierdut în apa cea putearnică. *Ieşire 1, 16.

6. Că acea noapte mai nainte s-au cunoscut de la părinţii noştri, ca adevărat ştiind cărora jurământuri au crezut, mai drepţi cu inima să fie. Ieşire 2, 3. Ieşire 14, 27.

7. Iară s-au priimit de la norodul Tău mântuirea, adecă a celor drepţi, iară acelor nedrepţi mistuirea.

8. Că, precum ai vătămat pre protivnici, aşa şi pre noi, chemând, ne-ai mărit.

9. Că într-ascuns jârtvea cei drepţii pruncii celor buni şi leage dreptăţii în inimi au pus, aseaminea şi ceale bune şi ceale reale a priimi drepţii, cântând laudele părinţilor.

10. Iară glasul cel necuvios al priiatinilor răsuna şi jealnic să auziia glasul pruncilor ce plângea.

11. *Iară cu aseaminea pedeapsă sluga cu stăpânul au fost năcăjit şi omul din gloată cu împăratul aseaminea au pătimit. *Ieşire 12, 29.

12. Aseaminea, dară, toţi cu un nume al morţii, morţi avea nenumăraţi, că nice era destui cei vii a-i îngropa, că într-o cirtă care era mai ales neamul lor s-au mistuit.

13. Că de toate necrezând pentru fărmecătorii, iară atunci întâi, când au fost perirea celor întâiu născute, au mărturisit pre norodul lui Dumnezeu a fi.

14. Că ţiind aşezata tăceare toate şi noaptea în curgerea sa jumătate de cale având,

15. Cel atotputearnic cuvântul Tău din ceriu de la împărăteştile scaune, vârtosul ostaşu în mijlocul pământului răsipirii au sărit. |

240v 16. Sabie ascuţită, neînşelătoarea Ta poruncă purtând, şi, stând, au umplut toate de moarte, şi până la ceriu să atingea stând pre pământ.

17. Atunci, îndată vederile visurilor celor reale i-au turburat şi teameri nenădăjduite le-au venit,

18. Şi altul, aiuri de-abiia viu lepădat, pentru carea murea, arăta pricina morţii.

19. Că vederile ceale ce i-au turburat, aceaştea îi dojenea ca, nu neştiind pentru ce pătimesc reale, să piară.

20. Şi au atins atunci şi pre cei drepţi ispita morţii şi clătire în pustie s-au făcut mulţimei, ci nu îndelungat au rămas mâniia Ta.

21. *Că, grăbind omul fără ponoslu a să ruga pentru noroade, puind înainte pavăza slujbei sale, rugăciunea, şi prin tămâiare rugăciunea întărind, au stătut împrotiva mâniei şi sfârşit au pus lipsei, arătând că al Tău slugă iaste. *Numer. 16, 46.

22. Şi au biruit gloatele, nu în vârtutea trupului, nici în puterea armelor, ci cu cuvântul pre cel ce năcăjea i-au supus, jurământurile părinţilor şi aşezământul de leage pomenind.

23. Că după ce căzuse grămăzi unul preste altul, cei morţi au stătut între dânşii şi au tăiat pornirea şi au desfăcut calea carea duce la cei vii.

24. *Că în haina greotăţii carea o avea toată lumea era, şi ceale minunate ale părinţilor *Ieşire 28, 6.
241r în patru rânduri de pietri era scobite, şi mă| |rimea Ta în steama capului lui era scobită.

25. Şi acestora au îngăduit Cel ce mistuia, şi de aceastea s-au temut, că singură ispita mâniii era destulă.

Cap 19

Pre ovreai gonind eghipteanii, de mare s-au sorbit, de muşte şi de broaşte mai nainte năcăjiţi.
Iară ovreaii, poftitele cărnurilor luând, cei necredincioşi negăzduitori cu orbire să ceartă.
Stihiile lui Dumnezeu slujesc spre năcazul celor răi şi spre slujba celor buni.

1. Iară celor necredincioşi până în sfârşit fără vină le-au venit mâniia, că mai înainte ştiia şi ceale viitoare ale lor.

2. Că lăsându-i ei să-i ducă şi cu mare grije mai nainte trimiţându-i, căindu-să, urma după ei.

3. *Că încă între mâni având jelea şi plângând la mormânturile morţilor, alt cuget de neînţelepciune ş-au luat şi pre cei ce rugându-să îi lepădase, pre aceştea ca pre nişte fugaşi îi gonea. *Ieşire 14, 5.

4. Că-i ducea pre dânşii la acest sfârşit vreadnică lipsă şi de ceale ce li să întâmplase pomenirea pierdea, ca cealea ce lipsea chinurilor să le plinească cœrtarea.

5. Şi norodul Tău, adecă minunat să treacă, iară ei noao moarte să afle.

6. Că toată făptura, după fealiul său din|ceput, să închipuia, slujind poruncilor Tale, 241v
ca slujile Tale să să păzească nevătămaţi.

7. Că norul umbrea tabăra lor şi din apa, carea mai întâiu era, pământ uscat s-au arătat şi în Marea Roşie, cale fără împiedecare şi câmp încolţind din adâncul cel foarte.

8. Prin carele tot neamul au trecut, care să acoperea cu a Ta mână, păzând minunile Tale şi arătările.

9. Căci, ca caii, au păscut hrana şi, ca mieii, au săltat, mărindu-Te pre Tine, Doamne, Cel ce i-ai izbăvit.

10. Că încă îş aducea aminte de ceale ce să făcuse în nemerniciia lor, în ce chip, pentru naşterea jivinilor, au scos pământul muşte şi, pentru peşti, au izbugnit râul mulţime de broaşte.

*Ieşire 16, 13. Numer. 11, 31. 11. *Iară mai pre urmă au văzut zidire noao de paseri, când, duşi de poftă, au cerut mâncări de uspăţu.

Sus 16, 2. 12. Că, în vorba poftei, s-au suit lor din mare păturnichi şi casne celor păcătoşi le-au venit, nu fără cealea ce mai înainte era făcute cu mărturii prin putearea fulgerelor, că drept pătimea după vicleşugurile sale.

13. Că mai urâtă negăzduire au alcătuit, şi alţii, adecă pre cei necunoscuţi nimearnici nu-i cuprindea, iară alţii pre oaspeţii cei buni spre robie îi silea.

14. Şi nu numai aceastea, ci şi altă oarecare era a lor luare de samă, că nevrând cuprindea pre cei streini.

15. Iară cei ce cu veselie cuprindea pre aceştia ce să || slujise de acealeaşi dreptăţi, cu 242r
foarte cumplite nevoi i-au năcăjit.

*Facere 19, 11. 16. Iară au fost bătuţi cu orbire, *ca cei în uşa dreptului, când să acoperise cu năprasnic întunearec, fieştecarele treacerea uşii sale căuta.

17. Că întorcându-să spre sâne stihiile, precum în organ fealiul sonului să schimbă, şi toate sonul său păzesc, pentru aceaea din vedeare adevărat să poate socoti.

18. Că ceale de câmp întru ceale de apă să schimbă, şi oricare era înotătoare pre pământ trecea.

19. Focul în apă putea preste vârtutea sa, şi apa să uita de firea cea stângătoare.

20. Flacăra dimprotivă n-au năcăjit cărnurile jiviniilor celor putrezitoare ce umbla, nici topea pre ceea ce lezne să topea ca ghiaţa, hrana cea bună. Că întru toate ai mărit pre norodul Tău, Doamne, şi l-ai cinstit şi nu l-ai urgisit, în toată vreamea şi în tot locul stând lângă el.

A

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de abiia*** 18,18

ABUR: s.m. „suflu", „răsuflare"
abur: *sg. nom./ac.* 7,25; 11,19

ACASĂ: adv.
acasă: 18,2

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. ac.* 17,3

(a se) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
(să) acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 19,8
(să) acoperise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,16

ACOPERIRE: s.f.
acoperirea: *sg. ac.* 10,17

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișuri: *pl. ac.* 17,2

ACRU, -Ă: adj.
acre: *n. pl. nom.* 4,5

ACUM: adv.
acum: 14,15, 20

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adânce: *adj. f. pl. ac.* 4,3
adânca: *adj. antep. f. sg. ac.* 16,11
adâncul: *s.n. sg. ac.* 10,19; 19,7
(cei mai) adânci: *s.m. pl. ac.* 17,13

ADEVĂR: s.n.
ade**vărul:** *sg. ac.* 3,9; 6,24
ade**vărului:** *sg, gen.* 5,6

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,6; 2,18; 7,22, 23; 12,27; 15,1
adevărate: *adj. n. pl. nom.* 2,17
adevărată: *adj. f. sg. ac./gen.* 5,19; 6,18
adevărata: *adj. antep. f. sg. nom.* 7,17
adevărat: *adv.* 14,28; 17,13; 18,6; 19,17

(a-și) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8; 10,14
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
a aduce: *inf. prez.* 8,9
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 11,14
aducând: *gerunziu* 11,19; rezum. cap.18
aduci: *ind. prez. 2.sg.* 16,13
aducea: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,2
(îș) aducea: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***îș aducea aminte*** 19,10

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac., în loc. s. aducerea* ***aminte*** 16,6, 11

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

ADUS, -Ă: adj.
adusu: *n. sg. nom.* 14,17

AFARĂ: adv.
afară: 18,5

(a se) AFLA: v. I „a (se) găsi"; „a (se) arăta"; „a (se) descoperi"
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,2; 2,11; 5,10, 11; 6,13, 14; 7,29
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,5; 13,9
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15
(mă) voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,11
aflăm: *ind. prez. 1.pl.* 9,16
a afla: *inf. prez.* 13,6
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,14; 16,9
să afle: *conj. prez. 3.pl.* 19,5

AFLARE: s.f. „dobândire"; „descoperire"; „născocire"
aflarea: *sg. nom./ac.* 13,10; rezum. cap.14; 14,12

AICI: adv.
aici: rezum. cap.5; rezum. cap.7

AIUREA: adv.; var. **AIURI**
aiuri: 18,18

(a) AJUNGE: v. III
ajunge: *ind. prez. 3.sg.* 7,24; 8,1

(a se) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a se) AGIUTA**
(să) agiuta: *inf. prez. fără* **a** 13,16

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU, AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 13,18
ajutoriul: *sg. nom./ac.* 13,16; 16,11
ajutoriu: *sg. ac.* 17,11

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,13

ALEGĂTOR, -TOARE: adj.
alegătoare: *f. sg. nom.* 8,4

(a se) ALEGE: v. III
(s-)au ales: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.3
a (să) aleage: *inf. prez.* rezum. cap.7
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7

(a) ALERGA: v. I
vor alerga: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7; 5,23
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 5,9

ALERGARE: s.f.
alergare: *sg. nom.* 17,18

ALES, -EASĂ: adj./s.
aleasă: *adj. f. sg. nom.* 1,3
ales: *adj. n. sg. ac.* 3,14
(mai) ales: *adj. m. sg. nom.* 18,12
aleșilor: *s.m. pl. dat.* 3,9
aleșii: *s.m. pl. ac.* 4,15; rezum. cap.12

AMAR, -Ă: adj.
amară: *f. sg. ac.* 14,15

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 8, 16

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
amestecate: *n. pl. nom.* 14,25
mestecat: *n. sg. ac.* rezum. cap.16

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-și)** ADUCE și **(a) LUA;** *în loc. s.* ***aducere aminte/neaducere aminte***; vezi ADUCERE/NEADUCERE

AN: s.m.
ani: *pl. ac., în sintagma* ***de mulți ani*** „lungi" 4,8
anilor: *pl. gen.* 4,8
anului: *sg. gen.* 7,19

APĂ: s.f.
apii: *sg. gen.* 5,10
apa: *sg. nom./ac.* 5,23; 10,4, 18; 13,2; 16,29; 18,5; 19,7, 19
ape: *pl. ac.* rezum. cap.11; 16,16
apă: *sg. nom./ac.* 11,4, 8; 16,17, 19; 19,18, 19
apei: *sg. gen.* 17,17

(a) APĂRA: v. I
va apăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
au apărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12

(a) APĂSA: v. I „a asupri"; „a împovăra"
să apăsăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,10
apasă: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
apăsa: *ind. imp. 3.pl.* 10,14, 15

(a se) APRINDE: v. III
(să) aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 16,19
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,24

APRINDERE: s.f.
aprinderii: *sg. gen.* rezum. cap.18

APROAPE: adv.
aproape: rezum. cap.6; 6,20; 10,11

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 6,9
apropiatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21

(a) APUCA: v. I
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 17,10

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 15,9; rezum. cap.16

(a se) ARĂTA: v. I
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 1,2; 6,17
arăta: *inf. prez. fără a* 5,13
arătând: *gerunziu* rezum. cap.6; 11,9; 14,4; 18,21
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 6,14
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10, 14
arată: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.12; 16,21
să arăți: *conj. prez. 2.sg.* 12,13
arăți: *ind. prez. 2.sg.* 12,17
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,3; 19,7
a arăta: *inf. prez.* 16,4
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,8
arătându**(-să):** *gerunziu* 17,4
(să) arăta: *ind. imp. 3.sg.* 17,6
arăta: *ind. imp. 3.sg.* 18,18

ARĂTARE: s.f.
arătările: *pl. ac.* 8,8; 19,8
arătărilor: *pl. gen.* 17,14

ARĂTAT, -Ă: adj. „văzut"
arătat: *n. sg. ac.* 14,17

ARC: s.n.
arc: *sg. ac.* 5,22

(a se) ARDE: v. III
să (să) ardă: *conj. prez. 3.pl.* 16,18
arzând: *gerunziu* 16,22; 18,3

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 7,9; 13,10

ARGINTAR: s.m.
argintarii: *pl. ac.* 15,9

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) AREPĂ
arepilor: *pl. gen.* 5,11
arepile: *pl. ac.* 5,11

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 5,18
armelor: *pl. gen.* 18,22

(a se) ASCUNDE: v. III
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10
va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,8
voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
ascunzu: *ind. prez. 1.sg.* 7,13

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascunse: *adj. n. pl. nom.* 7,21
ascuns: *s.n sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***într-ascuns*** 18,9

(a) ASCUȚI: v. IV
va ascuți: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,21

ASCUȚIT, -Ă: adj. „cu vârf înțepător"; (Fig.) „pătrunzător"
ascuțit: *m./n sg. nom.* 7,22; 8,11
ascuțită: *f. sg. nom.* 18,16

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) (a) ASĂMĂNA
am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,9
să aseamine: *conj. prez. 3.sg.* 13,13, 14

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**; (Reg.) **ASĂMÂNARE** „faptul de a semăna cu cineva sau cu ceva"; (Înv.; ccr.) „chip"
asămănarea: *sg. ac.* 2,23; 5,3; 7,8, 9; 14,19
asămânarea: *sg. nom.* 9,8
asămănările: *pl. ac.* 13,10

ASEMĂNAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) ASĂMĂNAT, -Ă; (Reg.) ASĂMÂNAT
asămănată: *f. sg. nom.* 7,29
asămânate: *n. pl. nom.* 15,18

ASEMENEA: adv./prep./adj. inv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA; ASEAMENEA**
aseaminea: *prep.* 2,15; 7,1, 3; 11,15
aseaminea: *adv.* 6,8; rezum. ap.7; 7,3, 6, 11; 10,20; 11,12; 14,9; 15,7, 16; 16,1; 18,9, 11, 12
aseameanea: *adv.* 18,5
aseaminea: *adj. inv.* 18,11

ASTÂMPĂRARE: s.f.; var. STÂMPĂRARE (Înv.) „răcorire"; „potolire"; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în Florian, *Numa Pompilii, al doilea crai al Râmului*. Tomul al doilea... Tălmăcită de pe franțuzăie de Alexandru Beldiman, paharnic, la leat 1795. [Manuscris; Bibl. Acad. R.PR., cota 3192].
stâmpărarea: *sg. nom.* 11,4

(a) ASUPRI: v. IV
au asuprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1

AȘA: adv.
așa: 5,13; 9,18; 11,23; 14,22; 18,8

(a se) AȘEZA: v. I
vor așeza: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
așază: *ind. prez. 3.sg.* 7,27
(s-)au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,16

AȘEZAT, -Ă: adj.
aşezata: *sg. ac.* 18,14

AȘEZĂMÂNT: s.n.
aşezământul: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământul de leage*** 18,22
aşezământul: *sg. nom.* 6,26
aşezemânturi: *pl. ac.* 12,21

AȘTEPTARE: s.f.
aşteptarea: *sg. nom.* 17,12

(a se) ATINGE: v. III
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1
(să) atingea: *ind. imp. 3.sg.* 18,16
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,20

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputernicului: *adj. antep. m. sg. gen., în sintagma* ***Atotputearnicului Dumnezeu*** 7,25
atotputearnica: *adj. antep. f. sg. nom.* 11,18
atotputearnic: *n. sg. nom.* 18,15

ATUNCI: adv.
atunci: 5.1; 11,9; 14,15; 16,25; 18,13, 17, 20

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 3,6; 7,9; 13,10

AURITOR, -TOARE: s.m./f.
auritorii: *s.m. pl. ac.* 15,9

AUZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
auzătoriu: *s.m. sg. nom.* 1,6

(a se) AUZI: v. IV
aude: *ind. prez. 3.sg.* 1,10
auziți: *imperativ 2.pl.* 6,2
auzând: *gerunziu* 8,15; 11,14
a **auzi:** *inf. prez.* 15,15
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 18,1
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 18,10

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. nom.* 1,9

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 15,6
ai: *ind. prez. 2.sg.* 16,21
are: *ind. prez. 3.sg.* 1,7; 8,3, 7, 16
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
a **avea:** *inf. prez.* 2,13, 16; 7,10
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10, 18
avea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,13
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,12
voiu avea: *ind. viit.I. 1.sg.* 6.25; 8,13
având: *gerunziu* rezum. cap.7; 7,23; 10,7; 13,16; 14,23; 16,6, 20; 18,14; 19,3
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,5; 18,3
avea-oi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,10
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 15,8; 18,12, 24

AVERE: s.f.
avearea: *sg. ac.* 13,17

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) BĂLAUR
bălauri: *pl. gen.* 16,10

(a) BATE: v. III
bați: *ind. prez. 2.sg.* 12,22
bătând: *gerunziu* 5,11
au fost bătuți: *pasiv ind. pf.c. 3pl.* 16,16; 19,16

(a) BATJOCORI: v. IV
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,18
au bajocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,15
batjocorească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. nom./ac.* 5,3; 17,7
batjocuri: *pl. ac.* 12,26
bajocură: *sg. ac.* 17,8

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânului: *sg. gen.* 2,10
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 8,10

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneațele: *pl. nom.* 3,17
bătrâneațe: *pl. nom.* rezum. cap.4
bătrâneațele: *pl. nom.* 4,8
bătrineațelor: *pl. gen.* 4,9

BĂUTURĂ: s.f.
băuturii: *sg. gen.* 11,5

BÂRFIRE: s.f.
bârfirii: *sg. gen.* 4,12

BÂRFITOR, -TOARE: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-a tipărit acum întîi rumânește... 1776.
bârfitori: *s.m. pl. ac.* 2,16

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 3,5; 5,22; 11,14; rezum. cap.12; 12,19; 16,2
(mai) bine: *adv.* 14,19
bine: *s.n. sg. nom./ac.* 7,22; 11,6
bine: *s.n. sg. ac., în sintagmele* ***de bine făcătoriu/de bine îngăduitoriu/facerea de bine*** 7,22, 23; 16,24

(a) BIRUI: v. IV
biruiaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,2; 7,30
să biruiască: *conj. prez. 3.sg.* 10,12
biruind: *gerunziu* rezum. cap.11
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,10; 18,22

BIRUITOR, -TOARE: adj.
biruitoare: *f. sg. ac.* 10,20

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) BISEARICĂ
bisearica: *sg. ac.* 3,14
bisearică: *sg. ac.* 9,8

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. ac.* 15,19; 16,28

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,7

(a) BLESTEMA: v. I; var. (a) BLĂSTĂMA
blăstămată e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,13
era blăstămată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 12,11
e blăstămat/blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,8

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiilor: *pl. gen.* 5,8
bogățiile: *pl. nom.* 7,8; 8,5

BRAȚ: s.n.
brațul: *sg. ac.* 5,17
brațului: *sg. gen.* 11,22; 16,16

BROASCĂ: s.f.
broaște: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,10

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucată: *sg. ac., în sintagma bucată îngerească* 16,20

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom.* 8,16

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,6; 8,15, 19; 12,1
bune: *adj. f./n. pl. ac./gen.* rezum. cap.3; 3,15; 12,21; 13,1, 7; 15,19
bună: *adj. f. sg. nom.* 8,18; 19,20
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 6,1
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 8,20; 15,17
bunei: *adj. antep. f. sg. gen.* 18,3
buni: *adj. m. pl. ac.* 19,13
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 4, 12; 10,8; 18,9
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* 14,25; 18,9; rezum. cap.19

BUNĂTATE: s.f.
bunătate: *sg. ac.* 1,1
bunătățile: *pl. ac.* 2,6; rezum. cap.7; 7,11
bunătății: *sg. gen.* 7,26
bunătătți: *pl. ac.* 8,9
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,22

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 1,6

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 19,9

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,3; 5,6, 7, 11; 12,24; 18,23
cale: *sg. nom./ac.* 5,11; 6,25; 10,17; 11,2; 14,3; 18,14; 19,7
căile: *pl. ac.* 2,15, 16
căi: *pl. ac.* 5,7; 10,10
căilii: *sg. gen.* 5,11
căli: *sg. dat.* 18,3

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 18,24

CARNE: s.f.
cărnurilor: *pl. gen.* rezum. cap.19
cărnurile: *pl. ac.* 19,20

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea înțelepciunii*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 8,16

CAZNĂ: s.f.; var. CASNĂ
casne: *pl. nom.* 19,12

(a) CĂDEA: v. II
cade: *ind. prez. 3.sg.* 4,15
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 13,16
vor fi căzând: *ind. viit.I.* (*cu gerunziul*). *3.pl.* 4,19
să cădeți: *conj. prez. 2.pl.* 6,10
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
căzând: *gerunziu* 16,11
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 17,15; 18,23

(a se) CĂI: v. IV
căindu(-să): *gerunziu* 19,2

(a) CĂLĂTORI: v. IV
a călători: *inf. prez.* 14,1

CĂLĂTORIE: s.f.
călătorie: *sg. ac.* 13,19

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 2,3

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen.* 8,11

CĂRARE: s.f.
cărarea: *sg. nom.* 5,10
cărările: *pl. nom.* 9,18
cărare: *sg. ac.* 14,3

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațele: *pl. nom./ac.* 2,10; 4,8

(a se) CĂUTA: v. I
(să) caută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,13; 13,7
căutați: *imperativ 2.pl.* 1,1
căutându-: *gerunziu* 6,17
căutând: *gerunziu* 8,18; rezum. cap.11; 13,6
căuta: *ind. imp. 3.sg.* 19,16

CÂMP: s.n.
câmpului: *sg. gen.* 17,16
câmp: *sg. nom.* 19,7, 18

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,20
cântând: *gerunziu* 18,9

CÂNTAR: s.n.
cântare: *pl. ac.* 11,21

(a) CÂȘTIGA: v. I; var. (a) CĂȘTIGA
să câștigați: *conj. prez. 2.pl.* 1,12
a câștiga: *inf. prez.* 13,19; 15,12

CÂȘTIGARE: s.f.; var. (Reg.) CĂȘTIGARE
câștigarea: *sg. nom.* rezum. cap.6
câștigare: *sg. ac.* 15,12
câștigării: *sg. gen.* 14,2

CENUȘĂ: s.f.; var. CENUȘE
cenușe: *sg. nom.* 2,3; 15,10

CER: s.n.; var. CERIU
ceriuri: *pl. ac.* 9,10, 16
ceriul: *sg. ac.* 13,9
ceriu: *sg. ac.* 16,20; 18,15, 16

(a) CERCA: v. I
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,2
va **cerca:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 13,17

CERCARE: s.f.
cercarea: *sg. nom.* 14,12

(a) CERCETA: v. I
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4; 9,16

voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12

(**a se**) **CERE:** v. III
a (să) cearе: *inf. prez.* rezum. cap.8
cearе: *ind. prez. 3.sg.* 13,19
cerându(-)(-să): *gerunziu* 15,8
au cerut**:** *ind. pf.c. 3.pl.* 19,11

(**a se**) **CERTA:** v. I
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* 1,3
(să) va cer**ta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5
certi: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
a **(să)** cer**ta:** *inf. prez.* 12,15; 13,8
cer**tați fiind:** *gerunziu* rezum. cap.16
(să) cear**tă:** *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* 1,9; 8,18; 17,7; 19,4
certare: *sg. ac.* 3,10; 16,6
certări: *pl. ac.* 12,26

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. ac.* 9,8
cetăți: *pl. ac.* 10,6

(**a**) **CHEMA:** v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,16; 11,4; 13,10
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7
ar fi chemat: *pasiv cond. prez.* 11,26
chemându-: *gerunziu* rezum. cap.12
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 13,18
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
chiamă: *ind. prez. 3.pl.* 14,22
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14
chemând: *gerunziu* 18,8

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 6,7; 11,10; 12,23; 14,10; 16,1, 2
chinurile: *pl. ac.* 11,14
chinul: *sg. nom.* 17,12
chinurilor: *pl. dat.* 19,4

(**a se**) **CHINUI:** v. IV
(să) **chinuia:** *ind. imp. 3.pl.* 11,12
(să) chinuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,17
ai chinuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,20

CHINUIRE: s.f.
chinuirea: *sg. nom.* 6,9
chinuire: *sg. ac.* 16,24

CHIP: s.n.
chipul: *sg. nom./ac.* 2,3; 7,26; 14,17; 15,5
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip/în ce chip/nici într-un chip*** 8,21; 11,9, 10; 13,9; 16,4; 17,9; 19,10
chipuri: *pl. ac.* 12,22
chipului: *sg. dat.* 13,13
chip: *sg. nom.* 13,16
chip: *sg. nom., în sintagma* ***chip cioplit*** 15,4

CHIPUIRE: s.f.; cuvântul, în formă neprefixată nu este înregistrat în DA; vezi **ÎNCHIPUIRE**

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* 2,22; 4,2; 7,13; 8,3; 14,18, 27
cinste: *sg. nom./ac.* 3,17; 4,19; 5,4; 7,11; 8,10, 18; 14,11

(**a**) **CINSTI:** v. IV
să **cinstim:** *conj. prez. 1.pl.* 2,10
sânt cinstite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4; 4,8
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10; 12,23; rezum. cap.13
cinstea: *ind. imp. 3.pl.* 11,16
a cinsti: *inf. prez.* 14,15, 17
(să) cinstea: *ind. imp. 3.pl.* 14,16
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* 14, 17
au fost cinstit**:** *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 14,20
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,6, 18
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 15,17
ai **cinstit:** *ind. pf.c. 2.sg.* 19,20

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 10,11

(**a**) **CIOPLI:** v. IV
să **ciopleasc**ă**:** *conj. prez. 3.sg.* 13,11, 13
au cioplit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

CIOPLIT, **-Ă:** adj.
cioplit: *n. sg. nom., în sintagma* ***chip cioplit*** 15,4
cioplite: *n. pl. ac.* 15,13

CIRTĂ: s.f. (Înv. și pop.) „interval de timp foarte scurt", „clipă"
cirtă: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „imediat" 18,12

CIUDESĂ: s.f. (Înv. și reg.) „minune"
ciudease: *pl. ac.* 17,9

(**a**) **CLĂTI:** v. IV „a mișca"; (Înv.) „a fi impresionat", „a tulbura"
a clăti: *inf. prez.* 2,2
clătind: *gerunziu* 5,11

CLĂTIRE: s.f. „agitare"
clătire: *sg. nom.* 18,20

CLĂTIT, -Ă: adj. (Înv.) „tulburat"
clătiți: *m. pl. ac.* 17,9

(**a se**) **COBORÎ:** v. IV; var. (Înv.) a (**se**) POGORÎ
pogorându**(-să):** *gerunziu* 10,6
(s-)au pogorât**:** *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13
(să) pogoară**:** *ind. prez. 3.sg.* 11,23
pogorând**:** *gerunziu* 17,4

COIF: s.n.
coif: *sg. ac.* 5,19

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. nom.* 7,14

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaci**:** *pl. ac.* 17,17

COPIL: s.m.
copiilor**:** *sg. dat.* 12,25

CORABIE: s.f.
corabia**:** *sg. ac.* 5,10
corăbii: *sg. gen.* rezum. cap.14
corabiia**:** *sg. ac.* 14,1

CORT: s.n.
cortului: *sg. gen.* 9,8

(**a se**) **CREDE:** v. III
să **crează:** *conj. prez. 3.pl.* 12,2
(Te) crezi**:** *ind. prez. 2.sg.* 12,17
cred**:** *ind. prez. 3.pl.* 16,26
crezând**:** *gerunziu* 17,2
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,6
necrezând: *gerunziu* 18,13

CREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
(cei) credincioşi *s.m. pl. nom.* 3,9
credincioşilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.15

CREDINȚĂ: s.f.
credinţă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2
credinţii: *sg. gen.* 3,14

(a) CRUȚA: v. I
au cruţat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,5; 14,6

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 1,3, 9; 9,14; 11,16
cugetelor: *pl. gen.* 2,14; 8,9
cuget: *sg. ac.* 19,3

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 2,1
cugetând: *gerunziu* 8,17; 14,30
a cugeta: *inf. prez.* 16,28

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. ac.* 11,23

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplite: *f./n. pl. nom./gen.* 3,19; 12,9
cumplita: *adj. antep. f. sg. nom.* 16,5; 17,10
cumpliţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 16,5
(foarte) cumplite: *f. pl. ac.* 19,15

(a se) CUNOAȘTE: v. III
să cunoaştem: *conj. prez. 1.pl.* 2,19
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 3,13; 10,5; 11,10; 12,27; 13,1; 15,11
cunoscut iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,1
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 10,8, 12; 16,18
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 12,17; 13,7
a cunoaşte: *inf. prez.* 12,27; 15,3; 16,16
cunoscut să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 16,28
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,6
necunoscând: *gerunziu* rezum. cap.13

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscut: *m. sg. nom.* 2,1; 13,5

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,13; rezum. cap.9; 10,10; 13,1; 14,22
cunoştinţii: *sg. gen.* 3,18
cunoştinţă: *sg. nom.* 17,10

CUNUNAT, -Ă: adj.
cununat: *n. sg. ac.* 4,2

(a se) CUPRINDE: v. III
va fi cuprins: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 4,7
a (să) cuprinde: *inf. prez.* rezum. cap.8
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,13
cuprindea: *ind. imp. 3.pl.* 19,13, 14, 15

CUPRINS, -Ă: adj. (Înv.) „stăpânit"; „ocupat cu ceva"
cuprins: *m. sg. nom./gen.* rezum. cap.4; 17,16
cuprinşi: *m pl. nom.* 17,6

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 3,6

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. nom.* rezum. cap.4; 4,1; 7,23
curate: *n. pl. ac.* 14,24; 15,7

CURĂȚIE: s.f.
curăţiii: rezum. cap.3
curăţie: *sg. ac.* 7,24

CURÂND: adv.
curând: 14,28

CURGĂTOR, -TOARE: adj.
curgătoare: *f. sg. gen.* 17,17

(a) CURGE: v. III
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16

CURGERE: s.f. „curs", „trecere"; „șuvoi"
curgerile: *pl. nom.* 7,19
curgere: *sg. nom.* 7,25
curgerea: *sg. ac.* 18,14

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. nom.* 14,11

CURVIE: s.f.
curviei: *sg. gen.* 14,12
curviii: *sg. gen.* 14,26

CUVÂNT: s.n.
cuvintelor: *pl. gen.* 1,9; 8,8, 18
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,11; 2,2; 9,1; 16,12, 26; 18,15, 22
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,16; 2,17, 20; 6,10, 12, 27; 7,16; 16,11; 17,1
cuvânt: *sg. ac.* 12,9

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. impers.* 16,4

D

(a se) DA: v. I
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,14
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
daţi: *imperativ 2.pl.* 6,3
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,4; 7,7; 11,4
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15, 17; 10,2, 10, 12, 14; 11,8
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 7,15
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,17
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,7; 12,21, 23, 25; 14,3; 16,2
dai: *ind. prez. 2.sg.* 12,10, 11, 19
da: *inf. prez. fără* **a** 17,5
a (să) da: *inf. prez.* 18,4
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
dă: *imperativ 2.sg.* 9,4
dă: *ind. prez. 3.sg.* 15,5; 17,10
dând: *gerunziu* rezum. cap.11
dându-: *gerunziu* 12,20, 22

DAR: s.n.
dar: *sg. nom./ac.* 3,9; rezum. cap.15
darul: *sg. nom.* 3,14; 4,15; 8,21
darurile: *pl. ac.* 7,14
darului: *sg. dat.* 16,25

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) DATORIU
datoriu: *m. sg. nom.* 15,12

DATORIE: s.f.; var. (Înv.) DEATORIE
deatoriia: *sg. nom.* 15,8

DĂNȚUIRE: s.f.
dânțuiri: *pl. nom.* 4,3

(a) DĂRUI: v. IV
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,20; 18,3

DEDAT, **-Ă:** s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Codru-Drăguşanu, *Călătoriile unui român ardelean în țară și în străinătate* (1835–44) (Peregrinul transilvan). Ediție prefăcută în stilul literear de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefață de N. Iorga. Vălenii de Munte, 1910.
(cei) dedați: *s.m. pl. nom.* 17,7

DEDESUBT: adv.; var. DEDESUPT
(mai) dedesupt: 10,19
dedesupt: 17,13

(a) DEFĂIMA: v. I
defăimează: *ind. prez. 3.sg.* 2,12

DEFĂIMARE: s.f.
defăimare: *sg. ac.* 1,11

DEGET: s.n.
deagetele: *pl. nom.* 15,15

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,6; 6,16; 14,15; 16,11
(mai) degrabă: 3,18; 4,16

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut", „de altădată" 12,3

DEOCHERE: s.f.; var. DEOCHIARE; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în S. Fl. Marian, *Descîntece poporane române*, culese de... Suceava, 1886.
deochiarea: *sg. nom.* 4,12

DEPARTE: adv.
departe: rezum. cap.4; 11,16; 14,17
departe: *adv. în loc. prep. departe de* 9,6
departe: *adv. în forma de departe* „de la mare distanță" 11,12; 14,17

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) depărtează: *ind. prez. 3.sg.* 2,16
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10
(să) depărtă: *ind. prez. 3.sg.* 4,2
depărtându**(-să):** *gerunziu* 10,3

DES, DEASĂ: adj.
dease: *f. pl. ac.* 17,17

DESĂVÂRȘIT, **-Ă:** adj./adv.
desăvârșit: *adj. m. sg. nom.* 9,6
desăvârșit: *adv.* 15,3

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
au deșchis: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,21

(a se) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a (se) deosebi" (cf. **Indice** Iș)
(să) deschilinească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire"; aici prima atestarea cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I.-Aurel Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*. Partea I: *Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi* de I.-Aurel Candrea. Partea II: *Dicționarul istoric și geografic universal* de Gh. Adamescu, București, [1926–1931].
deschilinirile: *pl. nom.* 7,20
deschilinire: *sg. nom.* 18,2

(a) DESFACE: v. III
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,23

(a se) DESFĂTA: v. I
a **(să)** desfăta: *inf. prez.* rezum. cap.2
să **(ne)** desfătăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,6
desfătându**(-să):** *gerunziu* 13,3

DESFĂTARE: s.f.
desfătare: *sg. nom.* 8,18

(a) DESPĂRȚI: v. IV
despart: *ind. prez. 3.pl.* 1,3

DESTUL, **-Ă:** adj./adv.
destul: *adv.* 14,22
destui: *adj. m. pl. nom.* 18,12
destulă: *adj. f. sg. nom.* 18,25

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșarte: *adj. n. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 12,24; 14,5; 15,9
deșartă: *adj. f. sg. nom./ac.* 3,11; 15,8; 16,29
deșerți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.13; 13,1
deșert: *adj. n. sg. nom.* 15,10
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** 1,11

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciunea: *sg. nom./ac.* 13,13; 14,14

DEZLEGARE: s.f.
dezlegările: *pl. ac.* 8,8

(a se) DEZMIERDA: v. I
(vă) dezmierdați: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,22

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdările: *pl. ac.* rezum. cap.2
dezmierdarea: *sg. nom.* 2,8

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
(să) vor dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4

DIAVOL: s.m.
diavolului: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,24

DIMINEAȚĂ: s.f.
dimineața: *s.f. sg. ac.* 11,23

DIMPOTRIVĂ: adv. (Înv. și reg.) DINPROTIVĂ; (Înv.) DIMPROTIVĂ
dinprotivă: 4,20
dimprotivă: 19,20

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. DINLĂUNTRU; DINLONTRU
dinlăuntrul: *prep.* 12,5
dinlontru: *adv.* 17,12

DINTE: s.m.
dinții: *s.m. pl. nom.* 16,10

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* 4,2
au fost dobândit: *ind. m.m.c.pf. perif. 3.sg.* rezum. cap.7
am dobândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,19
a dobândi: *inf. prez.* rezum. cap.9

(a) DOICI: v. IV (Înv. și pop.) „a îngriji"
doicit am **fost**: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 7,4

(a) DOJENI: v. IV
dojenind: *gerunziu* 11,11
dojenești: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
dojenea: *ind. imp. 3.pl.* 18,19

DOJENITOR, -TOARE: adj.
dojenitoare: *f. sg. nom.* 1,8

DOMN: s.m. „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1; 3,8, 10; 4,17, 18; 5,16; 6,4; 8,3, 21; 11,14; 13,9
Domnului: *sg. gen.* 1,7; 5,7, 17
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul milii*** 9,1
Doamne: *sg. voc.* 9,19; 10,20; 11,27; 12,1, 2; 16,12, 13, 26; 17,1; 19,9, 20

(a) DORI: v. IV
doresc: *ind. prez. 3.pl.* 4,2; 6,14
am dorit: *ind. pf.c. 1sg.* 7,7
dorește: *ind. prez. 3.sg.* 8,8

DORIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) dorite: *s.nm. pl. ac.* rezum. cap.8

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* 17,13

DOVEDIRE: s.f.
dovedirea: *sg. ac.* 17,11

DRAG, -Ă: adj.
drag: *n. sg. nom.* 12,7

DRAGOSTE: s.f.
dragoste: *sg. ac.* 3,9

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.
drepți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.1
drept: *adj. m./n. sg. ac.* 2,10; 9,9, 12; 10,15; 12,15, 19; 13,11; 17,2
dreapte: *adj. f.pl. ac.* 10,10
(mai) drepți: *adj. m. pl. nom.* 18,6
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,12; 3,10; 4,7; 10,4, 5, 6
drept: *s.m. sg. nom.* 2,1
drepților: *s.m. pl. gen./dat.* 2,16; rezum. cap.3; 3,1; rezum. cap.5; 11,15; 12,9
drepții: *s.m. pl. nom.* 3,7; rezum. cap.4; 5,1, 16; 10,19; 18,9
dreptului: *sg. gen.* rezum. cap.4; 19,16
dreptul: *s.m. sg. ac.* 4,16; 10,13
(celor) drepți: *s. m. pl. gen.* rezum. cap.5; 10,17; 11,7; 16,17; 18,5, 7
dreapta: *s.f. sg. ac.* 5,17
(ceale) dreapte: *s.n. pl. nom.* 6,11
(cei) drepți: *s.m. pl. nom.* 16,23; 18,20
(cei) drepții: *s.m. pl. nom.* 18,9
drept: *adv.* 5,22; 6,5, 11; 12,15; 19,12

DREPTATE: s.f.; var. (Înv. și reg.) DIREPTATE
dreptății: *sg. gen.* 2,22
dreptatea: *sg. nom./ac.* 1,1, 15; 5,20; rezum. cap.6; 8,7; 14,7, 30; 15,3
dreptate: *sg. nom./ac.* 2,11; 5,19; 9,3; 15,3
dreptății: *sg. gen.* 5,6; 6,5; 12,16
dreptății: *sg. dat. adn.* 18,9
dreptăți: *pl. ac.* 19,15

(a se) DUCE: v. III
va **duce**: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24
duce: *ind. prez. 3.sg.* 6,21; 18,23
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 7,27
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4
duci: *ind. prez. 2.sg.* 16,13
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 19,2
ducea: *ind. prez. 3.sg.* 19,4

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt*** *Duhul Domn****ului/ Duhul Tău cem Sfânt/Duhul puterii Tale/Duhul Tău*** 1,5, 7; 9,17; 11,21; 12,1
duhul: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,3; 5,24; rezum. cap.7; 7,7, 22; 13,2; 15,11
duhului: *sg. gen.* 5,3
duhurile: *pl. ac.* 7,23
duh: *sg. nom./ac.* 15,15; 17,17
duhu: *sg. ac.* 15,16

DULCE: adj./adv.
dulce: *adj. m./n. sg. nom.* 7,22; 12,1; 15,1
dulcele: *adj. antep. n. sg. nom.* 17,17
dulce: *adv.* rezum. cap.8

DULCEAȚĂ: s.f.
dulceața: *sg. ac.* 7,2; rezum. cap.15; 16,20, 21
dulceții: *sg. gen.* 16,2

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,1, 3, 6, 9, 13; rezum. cap.2; 2,13, 16, 18, 22, 23; rezum. cap.3; 3,1, 5, 14; rezum. cap.4; 4,10, 14, 15, 17; rezum. cap.5; 5,5; 6,5, 8, 20, 24; 7,14, 15, 25, 26, 27, 28; rezum. cap.8; 8,3, 4, 21; rezum. cap.9; 9,13; 10,1, 5, 10, 16; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 12,7, 13, 26, 27; rezum. cap.13; 13,1, 6; 14,9, 11, 15, 22, 26, 30; rezum. cap.15; 15,16, 19; rezum. cap.16; 16,18; rezum. cap.18; 18,13; rezum. cap.19
Dumnezeu: *sg. dat. (cu prep.* ***la***) 4,1
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul*** *părinților* ***miei/ Dumnezeul nostru*** 9,1; 15,1

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezei *pl. nom./ac.* 12,24, 27; rezum. cap.13; 13,2, 3, 10; 15,15
dumnezeu: *sg. nom./ac.* 14,8, 20; 15,8

(a) DUREA: v. II
durând: *gerunziu* 14,15

DUS, -Ă: adj.
dusă: *f. sg. nom.* 2,3
duși: *m. pl. nom.* 19,11

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) EGHIPTEAN
eghipteani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.11
eghipteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.18
eghipteanii: *pl. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.17; rezum. cap.19

EVLAVIE: s.f.
evlavie: *sg. ac.* 12,18

F

(a se) FACE: v. III
face: *ind. prez. 3.sg.* 6,20; 14,15
(Te) fac: *ind. prez. 2.sg.* 12,16
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 13,15

(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 14,7, 8; 16,24
fac: *ind. prez. 3.pl.* 15,6
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,13, 14; 2,23; 6,8; 10,11, 21; 11,2; 13,4; 14,8, 10, 17; 15,16
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 4,10; 6,24; 7,1, 14; 10,1; 11,6; 14,11; 18,20
făcând: *gerunziu* 5,3; 13,17; 14,23; 16,4
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,2
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,1, 9; 11,25; 12,12, 19
făcându-: *gerunziu* rezum. cap.12; 13,14
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,4; 17,18
făcându(-să): *gerunziu* 12,22
e făcut: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,10
era făcut: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 15,8
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,10
era făcute: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 19,12

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac., în sintagma* ***facerea de bine*** 16,24

FALĂ: s.f.
fala: *sg. nom.* 5,8

FAMEN: s.m.
famenul: *sg. nom.* 3,14

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* rezum. cap.3
faptelor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,15
faptele: *pl. ac.* 11,21

FATĂ: s.f.
featelor: *pl. gen.* 9,7

FAȚĂ: s.f.
față: *sg. ac., în loc. adj.* ***de față*** 4,2; 9,9; 11,12; 14,17
fața: *sg. nom./ac.* 6,8; 8,11; 13,14; 18,1
feței: *sg. dat.* 8,2
fețe: *pl. nom./ac.* 15,4; 17,4
feții: *sg. gen.* 17,6

FĂCĂTOR, -TOARE: adj./s. „cel care face"; (art.) „Dumnezeu"
făcătoriu: *adj. n. sg. nom., în sintagma de* ***bine făcătoriu*** 7,22
Făcătoriul/făcătoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 13,5; rezum. cap.14
făcătorii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.15
făcătoriului: *s.m. sg. dat.* 16,24

FĂCĂTORIE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
făcătoriii: *sg. dat.* 17,7

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. ac.* 7,3
făcută: *f. sg. ac.* 9,2
făcuți: *m. pl. nom.* 16,3

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,13
(să) făgăduia: *ind. imp. 3.pl.* 17,8

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduință: *sg. ac.* 1,16; 13,17
făgăduințele: *pl. ac.* 12,21

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. nom./ac.* 2,6; 3,13; 5,18; 9,2; rezum. cap.13; 19,6
făpturi: *pl. ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.13
făpturile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.13; 14,11
făpturii: *sg. gen.* 13,5

FĂȚARNIC, -Ă: adj.
fățarnică: *f. sg. ac.* 1,5

FEL: s.n.; var. (Înv.) FEALIU
fealiuri *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,22
fel: *sg. ac.* 11,19
fealiul: *sg. nom./ac.* 19,6, 17

(a) FERICI: v. IV
fericească: *ind. prez. 3.sg.* 2,16

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.5

FERICIT, -Ă: adj.
fericită: *f. sg. nom.* 3,13

FERMECĂTORIE: s.f.
fărmecătorii: *pl. ac.* 18,13

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 2,1, 5, 9, 11, 12, 15, 18; 3,3, 4, 11, 13; rezum. cap.4; 4,1, 2, 9, 15; 5,15, 16; rezum. cap.6; 6,1, 8, 18; rezum. cap.7; 7,6, 25, 26; 8,5, 6, 21; 9,9; 11,23; 12,1, 10; 13,1, 10, 17, 19; rezum. cap.14; 14,12; 15,10, 17; 17,11, 12
este: *ind. prez. 3.sg.* 2,2
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 4,14; 8,21; 11,18, 22; 12,11; 14,13, 17, 22; 16,9, 17; 17,7, 16, 20; 18,1, 12, 24, 25; 19,7, 14, 18
eram: *ind. imp. 1.sg.* 8,19
erai: *ind. imp. 2.sg.* 12,9
ești; *ind. prez. 2.sg.* 12,16; 14,4; 15,1; 16,8, 13
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,14, 16; 2,8, 9; 9,10; 12,19; 14,5; 15,7; 16,28; 18,2, 6
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9; 2,3, 20; 3,6; 4,3, 7; rezum. cap.5; rezum. cap.6; 6,6, 16, 25; 8,9; 9,6; 14,11
a fi: *inf. prez.* 1,16; 2,1, 11, 16; 3,2; 5,4, 13; 6,20; 7,8; 8,8; 11,14; 12,15, 17, 24, 27; rezum. cap.13; 13,1, 2, 3; 14,20; 15,12, 15; 17,6, 12; 18,13
vom fi: *ind. vit.I. 1.pl.* 2,2
am fi fost: *cond. pf. 1.pl.* 2,2
fie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 2,11
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 3,16, 17; 4,19; 5,16; 8,14; 14,13
fiind: *gerunziu* 6,5; rezum. cap.7; 7,27; 8,20; rezum. cap.9; 11,10; 12,15; 14,8; 15,17; 16,25; 17,10
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,11; 9,12
ar **fi:** *cond. prez. 3.sg.* 14,17
am **fi fost:** *cond. pf. 1.pl.* 2,2
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14; rezum. cap.5; 9,9; 10,11, 17; 11,9; rezum. cap.14; 14,21; 18,13
am **fost:** *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,16; 2,6, 15, 17, 25; 3,1, 3, 12, 19; 4,6, 8; 5,3; 6,10; 7,17, 21; 8,6; 9,14, 16, 18; 11,25, 27; 12,24; rezum. cap.13; 13,1, 7, 10; 14,9, 25, 29; 15,6, 7, 14, 15, 18; 17,1
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 7,1; 9,5
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 15,2
-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 2,12; rezum. cap.6; 12,7, 18; 13,13, 16; 15,9
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,6, 14, 15; rezum. cap.2; 2,1, 5, 9, 15; 3,9, 11; 5,4; 6,13, 16, 19, 24, 26; 7,9, 10, 12, 14, 15, 22, 24, 25, 29; 8,4, 6, 7, 17; rezum. cap.9; 10,12; 12,13, 16; 13,1, 3, 4, 6, 14, 16; 14,12, 27; 15,3, 7, 9, 15; 16,15, 17; 18,21

FIARĂ: s.f.
fiarălor: *pl. gen.* 7,19; 16,5; 17,18
fiarăle: *pl. ac.* 11,16
fiară: *pl. (cu des. -ă)* ac. 11,19
fierilor: *pl. dat.* 12,9
fieri: *pl. ac.* 16,1

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 13,15; 17,15

FIRE: s.f.
firile: *pl. nom.* 7,19

fire: *sg. ac.* 11,18
firea: *sg. nom./ac.* 15,13; 16,21; 19,19

FIRESC, -EASCĂ: adj.
firească: *f. sg. nom.* 12,10

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 2,13, 18; 9,5; 14,15
fiilor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 18,5
fii: *pl. nom./ac.* 3,12, 16; 4,6; 5,5; 9,6; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 11,5; 12,19, 21; 13,17; 14,23; 16,10, 26; 18,4
fiilor: *pl. dat. adn.* 9,7; 12,5
fiiului: *sg. gen.* 10,5
fii: *pl. ac.* 16,21
fiu: *sg. ac.* 18,5

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. nom.* 17,5; 19,20

FLOARE: s.f.
floarea: *sg. nom., în sintagma floarea* ***vremii*** 2,7

FLOC: s.n.
flocul: *sg. ac.* 5,15

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 10,6; rezum. cap.16; 16,16, 27; 17,6; rezum. cap.18; 18,3
focuri: *pl. ac.* 11,19
focul: *sg. nom./ac.* 13,2; 16,17, 18, 19, 22; 19,19
focului: *sg. gen.* 16,22; 17,5

FOLOS: s.n.
folos: *sg. nom./ac.* 2,11, 12
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos/mai de folos*** rezum. cap.6; 8,7; 13,11; rezum. cap.14

(a) FOLOSI: v. IV
folosește: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
au folosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,27

FRAGED, -Ă: var. FRAGET, -Ă (aici) „șubred", „putred"; „fragil"
fraget: *m./n. sg. nom./ac.* 14,1, 8
fragete: *n. pl. ac.* 15,13

FRATE: s.m.
frate: *sg. ac.* 10,3
frate-său: *sg. gen.* 10,10

(a) FRĂMÂNTA: v. I
frământând: *gerunziu* 15,7

(a se) FRÂNGE: v. III
(să) vor frânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* 11,20; rezum. cap.17; 17,6, 8, 14, 18
frică: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără frică*** 17,4
frica: *sg. nom./ac.* 17,6, 8, 11, 14

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricoase: *n. pl. nom.* 9,14
fricoasă: *f. sg. nom.* 17,10

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumos: *n. sg. nom.* 4,1
(mai) frumoasă: *f. sg. nom.* 7,29
(mai) frumos: *m. sg. nom.* 13,3

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) FRUMSEȚE, FRÂMSEAȚE
frumseații: *sg. gen.* 5,17; 13,5
frumseața: *sg. ac.* 7,10
frumseațe: *sg. ac.* 13,3
frumseații: *sg. gen., în sintagma* ***Izvodirbriul frumseații*** 13,3
frâmseațea: *sg. ac.* 14,20

FUGAȘ, -Ă: adj./s. (Înv. și reg.) „fugar"
fugași: *adj. m. pl. nom.* 17,2
fugași: *s.m. pl. ac.* 19,3

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5
fugând: *gerunziu* 10,6
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 10,10
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15, 19

FULGER: s.n.
fulgerilor: *pl. gen.* 5,22
fulgerelor: *pl. gen.* 19,12

FUM: s.n.
fum: *sg. nom./ac.* 2,2; 11,19
fumul: *sg. ac.* 5,15

(a) FUMEGA: v. I
fumegând: *gerunziu* 10,7

FUND: s.n.
fundului: *sg. gen.* 5,10

FURTIȘAG: s.n.
furtișagul: *sg. nom.* 14,25

G

(a) GĂTI: v. IV (Înv. și pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întreprinde o acțiune"; „a prepara o mâncare"
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
gătindu-: *gerunziu* 16,2

GĂTIRE: s.f. (Înv. și pop.) „pregătire fizică sau morală pentru a întreprinde o acțiune"; „pregătire a unei mâncări"
gătirea: *sg. ac.* 13,12

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit"
gătită: *f. sg. ac.* 16,20

GĂZDAC, -Ă: adj. „bogat"
(mai) găzdac: *m. sg. nom.* 8,5

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceava: *sg. nom.* 1,10; 14,25

GÂND: s.n.
gânduri: *pl. ac.* rezum. cap.1
gândurile: *pl. nom./ac.* 1,5; 4,20; 6,4; 7,20; 9,14
gândul: *sg. ac.* 12,10
gândului: *sg. gen.* 17,11

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21; 3,10, 14; 4,17; 14,2
a gândi: *inf. prez.* 6,16
gândi: *inf. prez. fără a* 9,13
gândește: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
să gândim: *conj. prez. 1.pl.* 12,22
gândind: *gerunziu* 18,5

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.*,5,16; 15,4

(a) GEME: v. III
gemând: *gerunziu* 5,3
vor fi jemând: *ind. viit.I. perifr. 3.pl.* 4,19

GEMERE: s.f.
jeamere: *sg. ac.* 11,13

GHEAŢĂ: s.f.; var. (În v.) GHIAŢĂ
ghiaţa: *sg. nom./ac.* 16,22, 29; 19,20

GLAS: s.n.
glasului: *sg. gen.* 1,7
glas: *sg. ac.* 4,19; 17,18
glasul: *sg. nom./ac.* 7,3; rezum. cap.15; 18,1, 10

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 8,10
gloată: *sg. ac.* 18,11
gloatele: *pl. ac.* 18,22

GOANĂ: s.f.
goană: *sg. ac.* 11,21
goana: *sg. ac.* 16,18

(a) GONI: v. IV
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
e gonită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,3
a goni: *inf. prez.* 17,8
gonind: *gerunziu* rezum. cap.19
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 19,3

GONIRE: s.f.
gonire: *sg. ac.* 16,16

GRAI: s.f.
graiurilor: *pl. gen.* 8,18
graiul: *sg. ac.* 14,27

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,14
grăbind: *gerunziu* 18,21

(a) GRĂI: v. IV
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
grăind: *gerunziu* 8,12
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
a grăi: *inf. prez.* 13,17

GRĂIRE: s.f.
grăire: *sg. ac.* 3,18
grăirea: *sg. nom.* 8,9

GRĂITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (În v.) GRĂITORIU
grăitoriu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***grăitoriu de reale*** 1,6

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. ac.* 18,23

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz) GREŞALĂ
greşala: *sg. ac.* 1,12; 10,2
greşală: *sg. ac.* 3,13

(a) GREŞI: v. IV
a greşi: *inf. prez.* 15,13

GREU, GREA: adj./adv.
greu: *adv.* 2,15; 9,16
greale: *adj. f. pl. ac.* 5,7
grea: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.6; 17,20
(mai) grei: *adj. m. pl. nom.* 17,20

GREUTATE: s.f.
greotăţii: *sg. gen.* 18,24

GRIJĂ: s.f.; var. GRIJE
grijea: *sg. nom.* 6,8, 17; 14,3
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 6,16; 7,23
grija: *sg. nom.* 6,19
griji: *pl. ac.* 7,4
grije: *f. sg. nom./ac.* 12,13; 13,16; 14,17; 15,9
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu mare grije*** 19,2

GRINDINĂ: s.f.
grindini: *pl. nom./ac.* 5,23; 16,16
grindine: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,22

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 10,13

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. ac.* rezum. cap.17

GROAZNIC, -Ă: adj./adv.
groaznică: *adj. f. sg. ac.* 5,2; 17,5
groaznic: *adj. m. sg. nom.* 6,6
groznici: *adj. m. pl. nom.* 8,15
groaznicilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 10,16
groaznice: *adj. f. pl. ac.* 11,19
groaznic: *adv.* 17,3

(a) GUSTA: v. I
au gustat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,3

GUSTARE: s.f.
gustare: *sg. nom.* 16,2
gustarea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + taotă***) 16,20

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,11; 10,21
gurii: *sg. gen.* 8,12

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 18,24

HAR: s.n.
haruri: *pl. ac.* 18,2

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,2, 3
hrana: *sg. nom. ac.* 16,3; 19,9, 20

(a se) HRĂNI: v. IV
ai hrănit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,20
să (să) hrănească: *conj. prez. 3.pl.* 16,23

HRĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
(celui) hrănitoriu: *s.m. sg. gen.* 16,25

I

IAD: s.n.
iadului: *sg. gen.* 1,14
iad: *sg. ac.* 2,1; 5,14

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 13,8; 14,1; 16,23

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom.* 16,12

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. ac.* 16,29

IATĂ: interj.
iată: 5,5

ICOANĂ: s.f.
icoanei: *sg. gen.* 15,5

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac., în sintagmele* ***închinătorii de idoli*** „idolatri"/ ***închinării de idoli/închinarea de idoli*** „idolatrie" rezum. cap.11; rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.16
idolul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.14; 14,8
idolilor: *pl. gen.* rezum. cap.14; 14,12, 27
idolii: *pl. ac.* 14,11; 15,15
idoli: *pl. ac.* 14,29, 30
idolilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinătorii idolilor*** rezum. cap.15

(a) IERTA: v. I
ierți: *ind. prez. 2.sg.* 11,27
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,8
a **ierta:** *inf. prez.* 12,16

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* 12,11

(a) IEȘI: v. IV
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. nom.* 3,2; rezum. cap.7; 7,6
ieșirii: *sg. gen.* 11,14

(a) IMPUTA: var. (În v.) (a) ÎMPUTA
împută: *ind. prez. 3.sg.* 2,12
va **împuta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12

INIMĂ: s.f.
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.1
inimii: *sg. gen.* 1,1, 6; 9,3
inima: *sg. nom./ac.* 2,2; 8,17; 15,10; 18,6
inimile: *pl. ac.* 4,14
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 8,21
inimi: *pl. ac.* 18,9

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) (a) ÎNTRA
va **întra:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4
au **întrat:** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24
întrând: *gerunziu* 8,16
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) ÎNTRARE
întrarea: *sg. nom.* rezum. cap.7; 7,6

IR: s.n. (Pop.) „alifie pe care o prepară femeile la țară din diferite grăsimi, plante etc, folosită ca medicament sau preparat cosmetic"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
irul: *sg. nom.* 16,12

ISCUSIT, -Ă: adj.
iscusita: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,18

ISPITĂ: s.f.
ispite: *pl. ac.* rezum. cap.3
ispită: *sg. ac.* 14,11
ispita: *sg. nom.* 18,20, 25

(a) ISPITI: v. IV
ispitesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,2
să **ispitim:** *conj. prez. 1.pl.* 2,17, 19
au **ispitit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5
ispitiți fiind: *pasiv gerunziu* 11,10

ISPITITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) ISPITITORIU
ispititoriu: *sg. nom.* 1,6

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicilor: *pl. dat.* rezum. cap.6
ispravnic: *sg. nom.* 6,5

ISTEȚ, ISTEAȚĂ: adj.
istețu: *m. sg. nom.* 8, 19

(a) IUBI: v. IV
iubiți: *imperativ 2.pl.* 1,1; 6,12, 22, 23
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,13; 15,6
am **iubit:** *ind. pf.c. 1sg.* 7,10; 8,2
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 7,28; 8,7; 11,27; 15,5
au **iubit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
iubești: *ind. prez. 2.sg.* 11,25
ai **iubit:** *ind. pf.c. 2.sg.* 16,26

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. nom.* 6,19

IUBIT, -Ă: adj.
iubit: *m. sg. nom.* 4, 10

IUBITOR, -TOARE: s./adj.; var. (În v.) IUBITORIU
iubitoriu: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***iubitoriu de bine*** 7,22
iubitoriu: *adj. m. sg. nom.* 8,2
iubitorii: *s.m. pl. nom.* 15,6

IUTE: adj.
iuțile: *adj. antep. n. pl. ac.* 14,1

(a se) IZBĂVI: v. IV
va **izbăvi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6
au **izbăvit:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,6, 9, 13, 15
izbăvești: *ind. prez. 2.sg.* 16,8
izbăvindu(-să): *gerunziu* 18,5
ai **izbăvit:** *ind. pf.c. 2.sg.* 19,9

IZBÂNDĂ: s.f.
izbănda: *sg. ac.* 5,18
izbândă: *sg. ac.* 11,16

(a se) IZBÂNDI: v. IV
(s-)au izbândit: *ind. pf. c. 3.pl.* 11,3

IZBÂNDITOR, -TOARE: s./adj.
izbânditoriu: *s.m. sg. nom.* 12,12
izbânditoare: *adj. f. sg. nom.* 16,17

(a) IZBUCNI: v. IV
au izbugnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10

IZVODIRE: s.f.
izvodire: *sg. nom., în sintagma* ***izvodire de sare*** 10,7

IZVODITOR, -TOARE: s.m./f./adj.
izvoditoriul/Izvoditoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.7; 13,3
izvoditori: *adj. m. pl. ac.* 12,6

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 11,7

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(să) îmblânzea: *ind. imp. 3.sg.* 16,18

(a) **ÎMBRĂCA:** v. I
îmbrăca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19

ÎMBUCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îmbucători: *s.m. pl. nom.* 12,5

ÎMPĂRAT: s.m.
împărați: *pl. ac./gen.* rezum. cap.6; 7,5; 10,16
împărați: *pl. voc.* 6,2, 10
împărații: *pl. voc., în sintagma* ***împărații noroadelor*** 6,22
împăratul: *sg. nom./ac.* 6,26; 18,11
împăraților: *pl. dat.* 7,8; 14,21
împărații: *pl. nom.* 8,15
împărat: *sg. nom./ac.* 9,7; 11,11; 12,14
împăratului: *sg. gen.* 14,17

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătești: *n. pl. ac.* 6,22
împărătești: *adj. antep. n. pl. ac.* 18,15

(a) **ÎMPĂRĂȚI:** v. IV
va **împărăți:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8
să **împărățiți:** *conj. prez. 2.pl.* 6,22

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiia: *sg. nom.* 1,14
împărăția: *sg. ac.* 5,17; 10,10
împărăției: *sg. dat. adn.* 6,5
împărăție: *sg. ac.* 6,21
împărăției: *sg. gen.* 10,14

(a) **ÎMPĂRTĂȘI:** v. IV
va **împărtăși:** *ind. viit.I. 3.sg.* 8,9

ÎMPĂRTĂȘIRE: s.f.
împărtășirea: *sg. ac.* 8,18

(a) **ÎMPĂRȚI:** v. IV
va **împărți:** *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24
împarțu: *ind. prez. 1.sg.* 7,13

ÎMPĂRȚIT, -Ă: adj.
împărțitul: *adj. antep. n. sg. nom.* 5,12

ÎMPIEDICARE: s.f.; var. ÎMPIEDECARE
împiedecare: *sg. ac.* 19,7

ÎMPIEDICAT, -Ă: adj.; var. ÎMPEIDECAT, -Ă
împiedecați: *m. pl. nom.* 17,2

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *n. sg. nom.* 7,22

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. ÎMPROTIVĂ
împrotiva: *prep.* 3,14; 5,21, 24; 10,16; 11,3; 12,12; 18,21
împrotiva: *prep.* 4,6
împrotivă: *adv.* 15,7

(a se) **ÎMPOTRIVI:** v. IV; var. (a se) ÎMPROTIVI
(să) va **împrotivi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 11,22

ÎMPOTRIVITOR, **-TOARE:** adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -**TOARE
împro**tivitoriu:** *m. sg. nom.* 2,12

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 12,9

(a) **ÎMPRUMUTA:** v. I
au împr**umutat:** *ind. pf.c. 3.sg.* 15,16

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi (a) IMPUTA

ÎNAINTE: adv./prep.; var. **ÎNAINTEA**
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 2,8; 14,20; 15,8; 19,12
înainte: *adv.* 7,8; 15,9; 18,21; 19,1
înaintea: *adv. în sintagma* ***înaintea mergători*** „înaintași" 12,8
înnainte: *adv.* 17,10, 2
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 6,14; 8,8; 16,28; 18,2, 6; rezum. cap.19; 19,2
înaintea: *prep.* 2,16; 3,4; 7,9; 8,11; 9,4; 11,23; 12,12
înnaintea: *prep.* 7,12; 12,14

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(ceale) înnalte: *s.n. pl. ac.* 9,17
înaltă: *sg. ac.* 11,4
(prea) înalți: *m. pl. ac.* 17,18

(a se) **ÎNĂLȚA:** v. I
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
înalți: *ind. prez. 2.sg.* 11,9
înălțând: *gerunziu* rezum. cap.16

(a se) **ÎNCĂLZI:** v. IV
încălzându(-să): *gerunziu* 16,27

ÎNCELUIT, -Ă: adj. (Înv.) „înșelat"
înceluită: *f. sg. nom.* 14,20

(a) **ÎNCEPE:** v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15
începea: *ind. imp. 3.sg.* 18,4

ÎNCEPERE: s.f.
înceaperea: *sg. ac.* 7,5

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom./ac.* 6,18, 24; 7,18; 12,16; rezum. cap.14; 14,12, 27
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** „din momentul inițial"; (În v.) „din momentul Creației" 9,8, 19; 14,6, 13

ÎNCET: adv.
încet: 12,8

(a) **ÎNCETA:** v. I
am încetat: *ind. pf.c. 1pl.* 5,13
încetând: *gerunziu* 14,1

(a se) **ÎNCHEGA:** v. I
(m-)am întegat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,2

(a se) **ÎNCHEIA:** v. I
(să) încheaie: *ind. prez. 3.sg.* 5,12

(a se) **ÎNCHINA:** v. I
a **(să) închina:** *inf. prez.* 16,28

ÎNCHINARE: s.f.
închinării: *sg. gen., în sintagma* ***închinării de idoli*** „idolatrie" rezum. cap.14
închinar**ea:** *sg. ac., în sintagma* ***închinar****ea de* ***idoli*** rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.16

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închinătorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***închinătorii de idoli/ închinătorii idolilor*** rezum. cap.11; rezum. cap.15

(a se) **ÎNCHIPUI:** v. IV
să **închipuiască:** *conj. prez. 3.sg.* 13,13; 14,19
închipuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 15,7, 8, 9, 13, 17
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,16
a **închipui:** *inf. prez.* 15,16
(să) închipuia: *ind. imp. 3.sg.* 19,6

ÎNCHIPUIRE: s.f.; var. **CHIPUIRE**
chipuirea: *sg. ac.* 14,15

ÎNCHIPUIT, -Ă: s.
(ceale) închipuite: *s.n. pl. nom.* (aici) „chipuri cioplite" 14,16

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închiși: *m. pl. nom.* 17,2; 18,4
închis: *m. sg. nom.* 17,15

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoarea: *sg. ac.* 18,4

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
încolțind: *gerunziu* 19,7

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
să încungiurăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,12
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 6,17
încungiuram: *ind. imp. 1.sg.* 8,18
încungiura: *ind. imp. 3.pl.* 10,11

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurarea: *sg. ac.* 13,2

ÎNCORDAT, -Ă: adj.
încordat: *n. sg. ac.* 5,22

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
încredințază: *ind. prez. 3.pl.* 14,5

(a se) ÎNCUNUNA: v. I
să (ne) încununăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,8

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 5,12, 13; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 16,6, 27; 18,17

ÎNDĂRĂT: adv.; var. (Înv.) **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: *adv. în sintagma* ***răsunarea îndărăpt*** „ecoul" 17,18

ÎNDELUNG, -Ă: adj.
îndelungă: *f. sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.12

ÎNDELUNGAT: adv.
îndelungat: 18,20

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoită: *f. sg. nom.* 11,13

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj.
îndrăzneți: *m. pl. ac.* 11,18

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirea: *sg. ac.* 12, 17

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
să (să) îndreptează: *conj. prez. 3.pl.* 9,18
îndreptat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,1
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,26

ÎNDREPTARE: s.f.
(-)ndreptare: *sg. ac.* 9,3
(-)ndreptarea: *sg. ac.* 9,3

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îndreptătoriu: *s.m. sg. nom.* 7,15
îndreptătorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.9
îndreptătorii: *pl. ac.* 13,2

(a) ÎNECA: v. I
înecând: *gerunziu* rezum. cap.10
au înecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,19
înecă: *ind. prez. 2.sg.* 11,9

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,2

(a) ÎNFRÂNA: v. I
fi înfrânat: *pasiv inf. prez. fără a* 8,21

ÎNFRÂNARE: s.f.
înfrânarea: *sg. nom.* rezum. cap.8

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
să îngăduim: *conj. prez. 1.pl.* 2,10
(să) îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* 6,7
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,25

ÎNGĂDUITOR, -TOARE: adj.
îngăduitoriu: *m. sg. nom., în sintagma de bine* ***îngăduitoriu*** 7,23
îngăduitoare: *f. sg. nom.* 16,24

ÎNGER: s.m.
înger: *sg. ac.* rezum. cap.18

ÎNGERESC, -EASCĂ: adj.
îngerească: *f. sg. ac., în sintagma bucată îngerească* „hrană îngerească" 16,20

(a) ÎNGREUIA: v. I
[e] îngreoiată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,3
îngreoiază: *ind. prez. 3.sg.* 9,15

(a) ÎNGROPA: v. I
a îngropa: *inf. prez.* 18,12

ÎNOTĂTOR, -TOARE: adj.
înotătoare: *n. pl. nom.* 19,18

(a) ÎNNOI: v. IV
înnoiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,27

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) ÎNSĂMNAT, -Ă
însămnat: *n. sg. ac.* 5,12

(a) ÎNSETOȘA: v. I; var. (reg.) **(a) ÎNSETOȘA** (În v. și reg.) „a înseta"
însătoșat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,4
însătoșind: *gerunziu* 11,15

(a se) ÎNȘELA: v. I
să (să) înșale: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
să înșale: *conj. prez. 3.sg.* 4,11

ÎNȘELARE: s.f.
înșelarea: *sg. nom.* 14,25

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciunea: *sg. nom./ac.* 10,11; 14,21

ÎNȘELĂTOR, -TOARE: adj.
(cei) înșelători: *s.m. pl. ac.* 10,12

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I; var. (În v.) **(a) ÎNTĂRITA**
întărită: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17
întărindu-: *gerunziu* 13,15
întărindu(-să): *gerunziu* 14,16

(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.16
întărind: *gerunziu* 18,21

ÎNTÂI, -A: num. ord./adv./adj.
întâi *adv.* 6,14; 18,13
(mai) întâi: *adv.* 7,29
(mai) întâiu: *adv.* 19,7
întâiu: *num. ord. m. sg. nom.* 7,1; 10,1
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***ceale întâiu născute/celor întâiu născute*** rezum. cap.18; 18,13

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpină: *ind. prez. 3.sg.* 6,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
vor să (să) întâmple: *ind. viit. 3.pl.* „or să se întâmple" 2,17
(să) vor întâmpla: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,30
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,4

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplările: *pl. ac.* 8,8
întâmplării: *sg. gen.* 11,15
întâmplarea: *sg. ac.* 13,19

(a) ÎNTINA: v. I
au întinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,14

ÎNTINARE: s.f.
întinarea: *sg. nom./ac.* 13,14; 14,26

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinat: *n. sg. nom.* 7,25

ÎNTINDERE: s.f. (aici) „încordare", „tensiune"
întindere: *sg. ac.* 17,14

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să va) întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 4,12
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
întorci: *ind. prez. 2.sg.* 12,17
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 15,8; 16,14
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 16,3
(să) întorcea: *ind. imp. 3.sg.* 16,7, 21
întorcându(-să): *gerunziu* 19,17

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. nom.* 2,5
întoarcerea: *sg. ac.* (aici) „interpretare", „tâlc" 8,8

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întors: *m. sg. nom.* 2,1

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a)** ÎNTRA

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTRARMA: v. I (Înv. și pop.) „a (se) înarma"
(să) întrarmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
va întrarma: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18

(a) ÎNTREBA: v. I
să întrebăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,19
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4
întrebându-: *gerunziu* 11,11
întrebând: *gerunziu* rezum. cap.13
(să) întreba: *ind. imp. 3.pl.* 16,11

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom.* 1,9
întrebarea: *sg. ac.* 4,6
întrebărilor: *pl. gen.* 8,8

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. nom.* 7,25

(a) ÎNTRISTA: v. I
întristează: *ind. prez. 3.pl.* 14,24

ÎNTRISTA, -Ă: adj.
întristate: *f. pl. nom.* 17,4

(a) ÎNTUNECA: v. I
întunecă: *ind. prez. 3.sg.* 4,12

ÎNTUNECAT, -Ă: adj.
întunecatele: *adj. antep. n. pl. ac.* 17,3
întunecatei: *adj. antep. f. sg. gen.* 17,3

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecos: *n. sg. nom.* 1,11
întonecoase: *f. pl. ac.* 14,23

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* rezum. cap.17; 19,16
întunearecului *sg. gen.* 17,2, 17, 20; 18,4
întunearecul: *sg. ac.* 17,20

ÎNȚELEGĂTOR, -TOARE: adj.
înțălegătoriu: *m. sg. nom.* 7,23

(a) ÎNȚELEGE: v. III
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 1,1; 6,2
vor înțeleage: *ind, viit.I. 3.pl.* 3,9
(nu) înțelegând: *gerunziu* 4,14
vor înțeleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,17
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 9,11
înțeleage: *inf. prez. fără a* 13,1
înțeleagă: *conj. prez. fără să 3.pl.* 13,4

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagere: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,16
înțeleagerii: *sg. gen.* 5,6; rezum. cap.7; 7,22
înțeleagerea: *sg. ac.* 9,5

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunii: *sg. gen.* în titlu: *Cartea înțelepciunii*; 1,6; 3,15; 4,12; 6,21, 23; 7,7, 15; 8,17, 21; 14,5
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* 1,4; 3,11; 4,11; rezum. cap.6; 6,1, 10, 13, 22, 24, 27; rezum. cap.7; 7,12, 16, 21, 24, 28; rezum. cap.8; 8,5, 7, 18; rezum. cap.9; 9,2, 4, 6, 9; rezum. cap.10; 10,4, 8, 9, 12, 21; rezum. cap.11; 14,2
înțelepciunii: *sg. dat. adn.* 6,25
înțelepciunilor: *pl. gen.* 7,15
înțelepciune: *sg. ac.* 7,30; 9,17, 19

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s./adj.
înțeleptului: *s.m. sg. gen.* 4,17; rezum. cap.9
înțelepților: *s.m. pl. gen.* 6,26
înțelept: *adj. m. sg. nom.* 6,1, 26

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învățați(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,2
să învățați: *conj. prez. 2.pl.* 6,10
vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
am **învățat:** *ind. pf.c. 1sg.* 7, 13, 21
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21
învață: *ind. prez. 3.sg.* 8,7
să înveți: *conj. prez. 2.sg.* 9, 18
ai învățat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12, 19

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: adj.
învățătoare: *f. sg. nom.* 8,4

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 1,5; 3,11; 6,12; 7,16; 8,4
învățăturii: *sg. gen.* 2,12; 6,18, 19; 7,14
învățătură: *sg. ac.* 11,10; 12,22

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. ac.* 10,19

JALE: s.f.; var. **JELE**
jale: *sg. ac.* 14,15
jelea: *sg. ac.* 19,3

JALNIC, -Ă: adj.; var. **JEALNIC, -Ă**
jealnic: *n. pl. nom.* 18,10

JERTFĂ: s.f.; var. JÂRTVĂ
jârtvă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtvă de laudă*** 3,6
jârtve: *pl. ac.* 12,4; 14,15, 23

(a) JERTFI: v. IV; var. (a) JÂRTVI
jârtvind: *gerunziu* 14,23
jârtvea: *ind. imp. 3.pl.* 18,9

JIVINĂ: s.f.
jivinelor: *pl. gen.* 7,19
jivini: *pl. ac.* 11,16; 15,18, 19
jivinilor: *pl. gen.* 17,9, 18; 19,10

JIVINIE: s.f. (Iuz) (cf. **Indice** Jos)
jivinii: *pl. ac.* 12,24; 13,14
jiviniilor: *pl. gen.* 13,10; 19,20
jiviniile: *pl. nom.* 16,18

JOC: s.n.
joc: *sg. nom.* 15,12

(a se) JUCA: v. I
(să) juca: *ind. imp. 3.pl.* 17,18

(a) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) (a) GIUDECA
ați giudecat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,5
judecați: *ind. prez. 2.pl.* 1,1
au judecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
judeca-vor: *ind. viit.I: 3.pl.* 3,8
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 9,3
judecând: *gerunziu* 12,10, 19, 22
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 12,13, 18
ai judecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,21

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 1,8; 12,13; 16,18
judecată: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,19; 6,6; 7,15; 8,11; 9,3; 12,22, 25, 26
judecății: *sg. gen.* 9,5; 11,10; 12,12
jusdecățile: *pl. nom.* 17,1

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) JUDECĂTORIU
judecătorii: *sg. nom.* rezum. cap.1
judecători: *pl. ac.* rezum. cap.6
judecătorii: *pl. voc., în sintagma* ***judecătorii marginilor pământului*** 6,2
judecătoriu: *sg. nom.* 9,7; 15,7

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 18,14

(a) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.pl.* 14,28
jurând: *gerunziu* 14,29
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,30

JURĂMÂNT: s.n.
jurăminturi: *pl. ac./dat.* 12,21; 18,6
jurământul: *sg. nom., în sintagma* ***jurământul strâmb*** 14,25
jurămînturilor: *pl. gen.* 14,31
jurămînturile: *pl. ac.* 18,22

L

LANCE: s.f.
lance: *sg. ac.* 5,21

LANȚ: s.n.
lanțu: *sg. ac.* 17,17

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtvă de laudă*** 3,6
lauda: *sg. ac., în sintagma* ***lauda lui Dumnezeu*** 15,19
laudele: *pl. ac.* 18,9

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi (a) **LOCUI**

LĂCUITOR, -TOARE: s.m./f; vezi **LOCUITOR, -TOARE**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcuste: *pl. ac.* rezum. cap.16
lăcustelor: *pl. gen.* 16,9

(a) LĂMURI: v. IV „a purifica (aurul, argintul) prin înlăturarea, sub acțiunea focului, a corpurilor, a substanțelor sau a elementelor străine"
au lămurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

(a) LĂSA: v. I
să lăsăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,9
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,13
au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,8
lăsând: *gerunziu* 12,2
lăsându-: *gerunziu* 19,2

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
laudă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,20

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudați: *m. pl. nom.* 7,14

LÂNCED, -Ă: adj.
lânced: *n. sg. ac.* 17,8

(a se) LÂNCEZI: v. IV
să lâncezească: *ind. prez. 3.sg.* 6,25
(să) lânceziia: *ind. imp. 3.sg.* 16,22
(să) lâncezea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 16,27; 17,8

LEAC: s.n.
leacul: *sg. nom.* 1,14

(a) LEGA: v. I
era legați: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 17,17

LEGĂTURĂ: s.f. (la pl.; aici) „cătușe"
legături: *pl. ac.* 10,14
legăturile: *pl. ac.* 17,2

LEGE: s.f.
leage: *sg. nom./ac.* 2,11; 14,16; 18,9
legii: *sg. gen.* 2, 12; 8,8; 18,4
leagea: *sg. ac.* 6,5
legilor: *pl. gen.* 6,19; 9,5
leagii: *sg. gen.* 16,6
leage: *în sintagma* ***așezământul de leage*** 18,22

LEMN: s.n. (Înv. și reg.) „arbore"; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care servește la construcții, drept combustibil etc."
lemnul: *sg. nom./ac.* 10,4; 14,1,
lemn: *sg. nom./ac./dat.* 13,11, 13; 14,1, 5
leamnelor: *pl. gen.* 14,21

LENEȘ, -Ă: adj.
leaneșe: *n. pl. nom.* 15,15

(a) **LEPĂDA:** v. I
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
să leapezi: *conj. prez. 2.sg.* 9,4
lepădându-: *gerunziu* 11,15
lepădase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,3

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădat: *m. sg. nom.* 18,18

LESNE: adv.; var. (Reg.) **LEZNE**
lesne: 6,13
lezne: 19,20

LIMBĂ: s.f.
limbii: *sg. dat. adn.* 1,6
limba: *sg. ac.* 1,11
limbile: *pl. ac.* 10,21

LIMPEDE: adj.
limpede: *f. sg. nom./ac.* 6,13; 17,5, 19

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. ac.* 12,18

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** rezum. cap.9; 13,16; 16,3
lipsă: *sg. nom./ac.* 17,16; 19,4
lipsei: *sg. gen.* 18,21

(a se) **LIPSI:** v. IV
lipsindu(-)(-să): *gerunziu* 11,6
a (să) lipsi: *inf. pf.* 18,4
lipsea: *ind. imp. 3.pl.* 19,4

LIPSIT, -Ă: adj.
lipsiți: *m. pl. nom.* 16,3

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 5,12
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în*** *loc de*; în loc. adv. *la* ***un loc*** 5,19, 22; 7,10; rezum. cap.13
locuri: *pl. ac.* 11,2
loc: *sg. ac.* 12,10, 19
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***din tot locul/în*** *tot* ***locul*** 15,12; 19,20

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) LĂCAȘ
lăcașul: *sg. nom./ac.* 8,3; 9,15
lăcașului: *sg. gen.* 9,8
lăcașu: *sg. ac.* 13,15

(a) **LOCUI:** v. IV; var. (În v.) **(a) LĂCUI**
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,28
era lăcuite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 11,2

LOCUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LĂCUITOR, -TOARE**
lăcuitorii: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,3

(a se) **LUA:** v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 8,18
să ia: *conj. prez. 3.pl.* 12,7
iau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 5,19
au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4; 5,1; 10,19; 12,26; rezum. cap.16; 16,1; 19,3
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10; 16,14
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,17
lua-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18, 20
luați: *imperativ 2.pl.* 6,27
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
a lua: *inf. prez.* 8,2
luând: *gerunziu* 11,10; rezum. cap.16; rezum. cap.19
luând: *gerunziu, în loc. v. luând* ***aminte*** 13,1
e luat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 15,8
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,5

LUARE: s.f.
luare: *sg. nom./ac., în sintagma luare de samă* 2,20; 4,15; 12,20; 19,14
luarea: *sg. nom./ac., în sintagma luarea de samă* 3,6, 13

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14; 14,8, 19
lucrează: *ind. prez. 3.sg.* 8,5; 15,11
lucră: *ind. prez. 3.sg.* 8,6
să lucreaze: *conj. prez. 3.sg.* 9,10
a lucra: *inf. prez.* 13,19
să lucre: *conj. prez. 3.sg.* 15,9

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* 15,7

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**
lucrătorii: *pl. ac.* 15,9
lucrătoriu: *sg. nom.* 17,16

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,12; 3,11; 6,4; 8,4, 18; 9,9, 11, 12; 11,1; 13,4, 7, 10; 14,5
lucrurilor: *pl. gen./dat.* 2,4, 12; 7,16; 13,19
lucruri: *pl. ac.* 12,4, 19; 13,1; 15,9; 17,19
lucru: *sg. nom./gen.* 13,10, 12
lucrului: *sg. gen.* 14,20

LUME: s.f.
lumea: *sg. nom./ac.* 1,7; 5,21; 9,3, 9; 11,18, 23; 16,17; 17,19; 18,24
lumii: *sg. gen.* 1,14; 6,26; 7,17; 13,2; 14,6; rezum. cap.17
lume: *sg. ac.* 2,24; rezum. cap.4; 14,14
lumii: *sg. dat. adn.* 10,1

(a se) LUMINA: v. I
lumina: *inf. prez. fără a* 17,5
(să) **lumina:** *ind. imp. 3.sg.* 17,19

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 5,6; 6,23; 7,10; 10,17
lumină: *sg. nom./ac.* 6,24; 7,10; rezum. cap.17; 17,5, 19; rezum. cap.18; 18,1, 4
lumini: *sg. gen.* 7,26
luminii: *sg. gen./dat.* 7,29; 16,28

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 7,2
luna: *sg. ac.* 13,2

(a) LUNECA: v. I
au lunecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,8

LUNG, -Ă: adj.
lungă: *sg. ac.* 3,17; 4,16
lungii: *sg. gen.* 17,2

LUPTĂ: s.f.
luptelor: *pl. gen.* 4,2
luptă: *sg. ac.* 10,12

LUT: s.n.
lut: *sg. ac.* 15,8

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 7,1
maică: *sg. nom.* 7,12

MARE: s.f.
Marea: *sg. ac., în s.propr.* ***Marea Roșie*** rezum. cap.10; 10,18; 19,7
mare: *sg. ac.* 10,19; 14,3, 4; rezum. cap.19; 19,2, 12
marea: *sg. ac.* 14,5
mării: *sg. gen.* 5,23

MARE: adj./s.
mare: *adj. f./n sg. ac.* 5,1; 12,18; 13,2; 14,22; 17,3; 18,1
mari: *adj. f./n. pl. ac.* 7,4; 8,7; 12,23; 14,22; 17,1
(mai) mare: *adj. f. sg. nom.* 17,12
(celor mai) mari: *s.m. pl. dat.* 6,6
(cel) mare: *s.m. sg. ac.* 6,8

MARGINE: s.f.
marginilor: *pl. gen.* 6,2

MARTOR: s.f.
martor: *sg. nom.* 1,6
martori: *pl. nom.* 4,6

MĂCAR: adv.
măcar: 13,6; 14,4

(a se) MĂRI: v. IV „a preamări"; (Înv. și pop.) „a (se) îngâmfa"
(să) mărească: *ind. prez. 3.sg.* 2,16
mărește: *ind. prez. 3.sg.* 8,3
mărea: *ind. imp. 3.pl.* 18,1
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,8; 19,20
mărindu-: *gerunziu* 19,9

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* 6,8; 13,5; 15,2; 18,24
mărimei: *sg. gen.* 7,26

MĂRIRE: s.f. (Bis.) „slavă"
măririi: *sg. gen.* 9,10
mărirea: *sg. ac.* 15,9
măririi: *sg. gen.* 17,7

(a) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,13

MĂRTURIE: s.f.
mărturiia: *sg. ac.* 10,7
mărturie: *sg. ac.* 17,10
mărturii: *pl. ac.* 19,12

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 11,21

MÂNĂ: s.f.
mânilor: *pl. gen.* 1,12; 8,18; 13,10; 15,15
mânile: *pl. ac.* 1,16; 2,18; 3,14; 7,11; 12,6; 14,8
mâna: *sg. nom./ac.* 3,1; 5,17; 7,16; 8,12; 10,20; 11,18; 14,6; rezum. cap.16; 16,15
mână: *sg. ac.* 13,10; 19,8
mâni: *pl. ac.* 15,17; 19,3

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 4,5
mâncării: *sg. gen.* 13,12
mâncări: *pl. ac.* 19,11

MÂNCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
mâncători: *s.m. pl. nom.* 12,5

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a porni dis-de-dimineață"
va mâneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) MÂNGĂIARE
mângăiare: *sg. ac.* 5,2

(a se) MÂNIA: v. I
(să) mâniia: *ind. imp. 3.pl.* 12,27

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. ac.* 5,21
mâniia: *sg. nom./ac.* 5,23; 10,3, 10; 11,10; 16,6; rezum. cap.18; 18,20; 19,1
mâniile: *pl. ac.* 7,19
mânie: *sg. nom./ac.* 11,19; 16,5
mâniei: *sg. gen.* 18,21
mâniii: *sg. gen.* 18,25

(a se) MÂNTUI: v. IV
a mântui: *inf. prez.* 14,4
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,5
(să) mântuia: *ind. imp. 3.pl.* 16,11
(să) mântuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 7,10; rezum. cap.11; 18,7
mântuire: *sg. ac.* 16,4
mântuirii: *sg. gen.* 16,6

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) MÂNTUITORIU
Mântuitoriul: *sg. nom.* 16,7

MERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
mergători: *pl. ac., în sintagma înaintea mergători* cf. lat. *antecessor, -ōris)* 12,8

(a) MERGE: v. III
mearge-vor: *ind. viit.I. 3.pl* 5,22
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,12; 18,2
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi AMESTECAT, -Ă

MEȘTER: s.m.
meșterul: *sg. nom.* 7,21
meaștер: *sg. nom./ac.* 8,6; 13,11
meaștерul: *sg. nom.* 14,2

MEȘTEȘUG: s.n.; var. (Înv. și reg.) MEȘTERȘUG
merșteșug: *sg. ac.* 13,10, 11
merșteșugul: *sg. ac.* 13,11; 14,19
merșteșugului: *sg. gen.* 13,13
meșterșug: *sg. ac.* 14,4
meșteșugului: *sg. gen.* 14,18
meaștерșug: *sg. ac.* 15,4

MIC, -Ă: adj./s.
(celui) mic: *s.m. sg. dat.* 6,7
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 6,8
(cei mai) mici: *s.m. pl. ac.* 17,13
(mai) mic: *adj. m./n. sg. nom.* 9,5; 13,6
mic: *adj. n. sg. dat.* 14,5
(mai) mică: *adj. f. sg. nom.* 17,12

(a se) MICȘORA: v. I
micșorându(-să): *gerunziu* 11,8

MIEL: s.m.
mieii: *pl. ac.* 19,9

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***din mijlocul/în mijlocul*** 4,14; 12,5; rezum. cap.18; 18,15
mijlocul: *sg. nom.* 7,18

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 4,15; 6,7; 10,5; 12,22; rezum. cap.15; 16,10
milii: *sg. gen., în sintagma* ***Domnul milii*** 9,1
milă: *sg. ac.* 11,10; rezum. cap.12; 12,5; 15,1

(a) MILUI: v. IV
miluiași: *ind. prez. 2.sg.* 11,24

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**
minciunoși: *m. pl. ac.* 10,14
(ceale) mincinoasă: *s.n. pl. ac.* 14,28

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. nom.* rezum. cap.1; 14,25
minciună: *sg. ac.* 7,13

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără minte*** 3,12; 11,16

(a) MINȚI: v. IV
minte: *ind. ɹpez. 3.sg.* 1,11

(a se) MINUNA: v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,15; 13,4

MINUNAT, -Ă: adj./adv./s.
minunat: *adv.* rezum. cap.7; rezum. cap.15; 19,5
minunat: *adj. m. sg. nom.* 8,11
minunată: *adj. f. sg. ac.* 10,17
(ceale) minunate: *s.n. pl. nom.* 18,24

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 10,16
minune: *sg. nom./ac.* 16,17; 17,3
minunile: *pl. ac.* 19,8

MINUTĂ: s.f.
minută: *sg. ac.* 11,23

(a ae) MIRA: v. I
mirându(-să): *gerunziu* rezum. cap.5; 11,14
(să) vor mira: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,2
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,11

MIREASĂ: s.f.
mireasă: *sg. ac.* 8,2

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 11,19

(a se) MISTUI: v. IV
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,1; 18,12
(să) mistuia: *ind. imp. 3.pl.* 16,5
a (să) mistui: *inf. prez.* 16,9
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,19
mistuia: *ind. imp. 3.sg.* 16,22; 18,25
(să) mistui: *inf. prez. fără să* 16,27

MISTUIRE: s.f.
mistuirea: *sg. nom.* 18,7

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuiți: *m. pl. nom.* rezum. cap.16; 16,16

(a se) MIȘCA: v. I
va mișca: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19
(să) mișcă: *ind. prez. 3.pl.* 7,24

MIȘCĂTOTR-TOARE: adj.
mișcătoriu: *n. sg. nom.* 7,22
(mai) mișcătoare: *f. sg. nom.* 7,24

MIȘEL, -EA: adj. (aici) „urâcios", „spurcat"
mișeale: *f. pl. ac.* 15,18

MIȘELĂTATE: s.f.
mișelătatea: *sg. ac.* rezum. cap.5

MOALE: adj.
moale: *n. sg. ac.* 2,3; 15,7

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12, 13; 2,24
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,20; rezum. cap.4; 4,7; 12,20; rezum. cap.16; 18,16; 19,5
morții: *sg. gen.* 3,1; 16,13; 18,12, 18, 20

MODRU: s.n.; „mod", „fel de a fi, de a se manifesta al cuiva sau a ceva, de a se desfășura al unei activități", „chip" (cf. Indice Pr)
modru: *sg. ac.* 15,14

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. ac.* 19,3

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *adj. m. sg. nom.* 4,16
moarte: *adj. f. sg. gen.* 15,5
(cei) morți: *s.m. pl. nom./ac.* 4,19; 13,10; 18,23
(cel) mort: *s.m. sg. ac.* 13,18
mort: *s.m. sg. ac.* 15,17
morți: *s.m. pl. ac.* 18,12
morților: *s.m. pl. gen.* 19,3

(a) MUGI: v. IV
mugiia: *ind. imp. 3.pl.* 17,18

MUIERE: s.f.
muierile: *pl. nom.* 3,12

MULT, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 2,10; 12,24
mult: *adj. n. sg. ac.* 3,5
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv. de* ***multe ori*** rezum. cap.4
multe: *adj. f./n pl. ac.* 4,3, 13; rezum. cap.7; 7,22; rezum. cap.11; 11,16; 12,22; 15,4
mulți: *adj. m. pl. ac., în sintagma de* ***mulți ani*** „lungi" 4,8
mulți: *adj. m. pl. ac.* 11,16
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* rezum. cap.4; 9,15
(mai) multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 8,12
mult: *adv.* 11,22
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** rezum. cap.13
(mai) mult: *adv.* 16,17

MULȚIME: s.f.
mulțime: *sg. nom./ac.* 4,3; 8,15; 11,16, 18; 16,1; rezum. cap.18; 19,10
mulțimea: *sg. nom./ac.* 4,4; 6,26; 8,8; 14,20; 18,5
mulțimile: *pl. ac.* 6,3
mulțimei: *sg. gen.* 18,20

MUNCĂ: s.f. (Înv. și pop.) „chin"
muncă: *sg. ac.* 2,19
munca: *sg. nom.* 3,1
munci: *pl. ac.* 3,4

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 9,8
munții: *pl. ac.* 17,18

(a) MURI: v. IV
a **muri:** *inf. prez.* 3,2
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,15
murea: *ind. imp. 3.sg.* 18,18

MURITOR, -TOARE: adj./s.
muritoriu: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.2; 7,1; 15,17
(celor) muritori: *s.m. pl. gen.* 9, 14

MURMURARE: s.f.
murmurarea: *sg. nom.* rezum. cap.1
murmurărilor: *pl. gen.* 1,10
murmurare: *sg. ac.* 1,11

MUSCĂ: s.f.
muște: *pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.19; 19,10
muștelor: *pl. gen.* 16,9

MUȘCARE: s.f.
mușcarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,5, 9

MUT, -Ă: s.m./f.
muților: *s.m. pl. gen.* 10,21

MUTARE: s.f.
mutările: *pl. nom.* 7,18

N

NARĂ: s.f.
nările: *pl. nom./ac.* 2,2; 15,15

(a se) NAȘTE: v. III
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 4,6
(ne-)am născut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,2
născându(-mă): *gerunziu* 7,3

NAȘTERE: s.f.
nașteri: *sg. gen.* 6,24; 7,5; 14,6, 26; 16,26
nașterea: *sg. ac.* 19, 10

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,9; 14,29; 16,24
a nădăjdui: *inf. prez.* rezum. cap.12; 1 2,19
să nădăjduim: *conj. prez. 1.pl.* 12,22
nădăjduind: *gerunziu* 14,29

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* rezum. cap.2; 3,18; 15,6
nădejdea: *sg. nom.* 3,4, 11
nădeajdea: *sg. nom.* 5, 15; 13,10; 14,6; 15, 10; 16,29

NĂLUCIRE: s.f.
năluciri: *pl. ac.* 12,4

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de*** *năpraznă* 5,2; 6,6; 17,14

NĂPRASNIC, -Ă: adj.
năpraznic: *n. sg. nom.* 17,6
năprasnic: *sg. ac.* 19,16

NĂSCUT, **-Ă:** adj./s.
născuți: *adj. m. pl. nom.* 5,13
născute: *s.f. pl. nom./gen., în sintagma ceale întâiu* ***născute/****celor* ***întâiu*** *născute* rezum. cap.18; 18,13

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom.* 16,22

NEADEVĂRAT, **-Ă:** adj.
neadevăr**ate:** *f./n. pl. nom.* 4,3; 9,14
neadevărată: *f. sg. nom.* rezum. cap.9

NEADUCERE: s.f.
neaducerea: *sg. nom., în loc. s.* ***neaducerea aminte*** 14,26

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,14; 8,14; 10,5, 15; rezum. cap.12; 12,12
neamuri: *pl. ac.* 3,8; 4,3; 7,27
neamului: *sg. gen.* 3,19
neamul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,1; 8,17; 12,10; 16,19; 17,2; 18,12; 19,8
neamurilor: *pl. gen.* 6,3; 14,11; 15,15

NEBĂGAT, -Ă: adj.
nebăgat: *n. sg. ac., în loc. adj.* ***nebăgat în samă*** 10,4

NEBIRUIT, **-Ă:** adj.
nebiruită: *f. sg. ac.* 5,20
nebiruit: *n. sg. ac.* rezum. cap.17

NEBUN, **-Ă:** adj.
(mai) nebuni: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.13
(cei) nebuni: *s.m. pl. nom.* 15,14

NEBUNEȘTE: adv.
nebunește: 12,23

(a) NEBUNI: v. IV
nebunesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. nom.* 5,4
nebuniei: *sg. gen.* 10,8

NECAZ: s.n.
năcazul: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au fost năcăjit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 18,11
năcăjea: *ind. imp. 3.sg.* 18,22
[fiind] năcăjiți: *pasiv gerunziu* rezum. cap.19
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,15, 20

NECREDINCIOS, **-OASĂ:** adj./s.
necredinciosului: *s.m. sg., gen.* 1,9; 5,15
necredincioșii *s.m. pl. nom.* 1,16; 3,10; rezum. cap.5; 16,16
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; 4,3; 10,19

necredincioşi *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.5
(celor) necredincioşi *s.m. pl. gen./dat.* 3,2; 19,1
(cei) necredincioşi *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 11,10; 12,9; rezum. cap.16; rezum. cap.19
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom.* 14,9
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. dat.* (*cu* ***la***) 16,18
necredincioşi: *adj. m. pl. ac.* 4,16; 10,6
necredinciosului: *adj. antep. n. sg. gen.* 10,7

NECREDINȚĂ: s.f.
necredinţa: *sg. nom.* 14,9, 25

NECREZUT, -Ă: adj.
necrezută: *f. sg. ac.* rezum. cap.17

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscutei: *adj. antep. f. sg. dat.* 18,3
necunoscuţi: *m. pl. ac.* 19,13

NECURAT, -Ă: adj.
necurata: *adj. antep. f. sg. ac.* 11,15

NECURĂȚIE: s.f.
necurăţii: *pl. ac.* 2,16

NECUVIOS, -OASĂ: adj.
necuvios: *m. sg. nom.* 18,10

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.; var. (Înv.) NEDIREPT, -EAPTĂ
(ceale) nedreapte: *s.n. pl. ac.* 1,8
nedreptului: *s.m. sg. gen.* 4,16
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 10,3
nedreptilor: *s.m. pl. gen.* 14,31
(celor) nedrepţi: *s.m. pl. gen.* 16,24
(cei) nedrepţi: *s.m. pl. nom.* 17,2
nedrept: *adj. n sg. ac./gen.* 3,16, 19
nedreapte: *adj. f./n. pl. ac.* 4,6; 12,4; 15,17
nedrepţi *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.6; 18,7
nedrept: *adv.* 12,13, 23; 14,30
nedirept: *adv.* 14,28

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţilor: *pl. gen.* 1,9; 4,14
nedreptate: *sg. ac.* 3,14
nedreptăţile: *pl. ac.* 4,20
nedreptăţii: *sg. gen.* 5,7

NEFERICIRE: s.f.
nefericirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

NEFERICIT, -Ă: adj./s.
nefericit: *adj. m. sg. nom.* 3,11
nefericiţi: *adj. m. pl. nom.* 13,10
[cei] nefericiţi: *s.m. pl. nom.* 15,14

NEFOLOSIT, -Ă: adj. (aici) „neajutorat" (tradus după lat. *inauxiliatus*)
nefolosâte: *n. pl. gen.* 12,6

NEFOLOSITOR, -TOARE: adj./s.
nefolositoare: *adj. n. pl. nom.* 3,11
nefolositoare: *adj. f. sg. ac.* 13,10
nefolositoriu: *adj. m. sg. nom.* 13,19
(cel) nefolositoriu: *s.m. sg. ac.* 13, 18

NEGĂZDUIRE: s.f.
negăzduire: *sg. ac.* 19,13

NEGĂZDUITOR, -TOARE: adj.
negăzduitori: *m. pl. nom.* rezum. cap.19

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 2,3

NEÎMPĂRTĂȘIT, -Ă: adj.
neîmpărtăşit: *n. sg. ac.* 14,21

NEÎMPIEDICAT, -Ă: adj.; var. NEÎMPIEDECAT, -Ă
neîmpiedecate: *n. pl. ac.* 17,19

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânării: *sg. dat.* 2,9

NEÎNSOȚIT, -Ă: adj.
neînsoţit: *m. sg. nom.* 2,9

NEÎNȘELĂTOR, -TOARE: adj.
neînşelătoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* 18,16

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinată: *f. sg. nom.* 3,13; 18,4
neîntinate: *f. pl. gen.* 4,2
neîntinat: *m./n. sg. nom.* 7,22; 8,20

NEÎNȘELEPCIUNE: s.f.
neînţelepciune: *sg. ac.* 19,3

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cei) neînţelepţi: *s.m. pl. ac.* 1,3
neînţelepţi: *adj. m. pl. gen./dat.* 12,24, 25; 14,11

NEÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
neînvăţate: *n. pl. nom.* 17,1

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 1,5; 5,24; 14,31; 17,10
nelegiuirii: *sg. gen.* 11,16

NELEGIUIT, -Ă: adj.
nelegiuiţilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 12,12
nelegiuitului: *adj. antep. n. sg. gen.* 16,19

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) NIMERNIC, -Ă
nimearnici: *s.m. pl. ac.* 19,13

NEMERNICIE: s.f.
nemerniciia: *sg. ac.* 12,7; 19,10

NEMISTUIRE: s.f.
nemistuire: *sg. ac.* 3,16

NEMULȚUMITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) NEMULȚĂMITORIU
(celui) nemulţămitoriu: *s.m. sg. gen.* 16,29

NEMURIRE: s.f.
nemurire: *sg. ac.* 3,4; 8,13
nemurirea: *sg. nom.* 8, 17
nemuririi: *sg. gen.* 15,3

NEMURITOR, -TOARE: adj.
nemuritoare: *f. sg. nom.* 1,15; 4,1
nemuritoriu: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,23

NENĂDĂJDUIT, -Ă: adj./adv.
nenădă**jduita:** *adj. antep. f. sg. ac.* 5,2
nenădă**jduită:** *adj. f. sg. nom.* 17,14
nenădă**jduite:** *adj. f. pl. nom.* 18,17
nenădă**jduit:** *adv.* 11,8

NENĂSCUT, -Ă: adj.
nenăscute: *f. pl. ac.* 11,19

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. ac.* 7,11
nenumărați: *m. pl. ac.* 18,12

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceapere: *sg. ac.* 14,23

NEPRICEPUT, -Ă: s.m./f.
neprecepuții: *s.m. pl. nom.* 5,4
(celor) neprecepuți: *s.m. pl. gen.* 5,21
(celui) nepreceput: *s.m. sg. dat.* 15,5

NEPRIETEN, -Ă: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN, -Ă**
nepriiatinilor: *s.m. pl. gen./dat.* 5,18; 16,8, 22
nepriiatini: *s.m. pl. nom./ac.* 10,12; 11,3; rezum. cap.12; 15,14
nepriiatinii: *s.m. pl. ac.* 10,19; 11,5; 12,20, 22; 16,4

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *m. sg. nom.* 9,5; 12,9
neputincioasă: *f. sg. nom.* 11,18
neputincioasa: *adj. antep. f. sg. ac.* 17,13

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputință: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu neputință*** 16,15

NERÂNDUIALĂ: s.f.
nerânduiala: *sg. nom.* 14,26

NERUȘINARE: s.f.
nerușinării: *sg. gen.* 14,26

NESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
nesăvârșiți: *m. pl. nom.* 4,5
nesăvârșită: *f. sg. nom.* 7,14

NESCĂPAT, -Ă: adj. „fără scăpare"
nescăpat: *m. sg. nom.* 17,16

NESCHIMBAT, -Ă: adj.
neschimbate: *f. pl. nom.* 2,15

NESOCOTIT, -Ă: adj.
(mai) nesocotită: *f. sg. nom.* 15,10

NESPUS, -Ă: adj.
nespuse: *n. pl. nom.* 17,1

NESTARE: s.f.
nestarea: *sg. nom.* 4, 12; 14,26

NESTINS, -Ă: adj.
nestânsă: *f. sg. nom.* 7,10

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiinții: *sg. gen.* 14,22
neștiința: *sg. nom.* 17,12

NETREBNIC, -Ă: adj./s.
netreabnici: *adj. m. pl. nom.* 3,12
netreabnică: *adj. f. sg. nom.* 4,3
netreabnice: *adj. n pl. nom.* 4,5
(ceale) netreabnice: *s.n. pl. ac.* 3,14
netreabnicii: *s.m. pl. nom.* 4,6

NEVĂTĂMAT, -Ă: adj.
nevătămați: *m. pl. nom.* 19,6

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzută: *f. sg. ac.* 11,18
nevăzuta: *adj. antep. f. sg. nom.* 17,18

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovată: *f. sg. ac.* 4,12

NEVINOVĂȚIE: s.f.
nevinovății: *sg. gen.* 6,19
nevinovăția: *sg. nom.* 6,20

NEVOIE: s.f.
nevoi: *pl. ac.* 10,9; 19,15

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsip: *sg. nom.* 7,9

NOR: s.n.
norului: *sg. gen.* 2,3
norilor: *pl. gen.* 5,22
norul: *sg. ac.* 19,7

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. nom.* 7,30; 18, 14
nopți: *s.f. sg. gen.* 17,2
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 17,5, 13, 20; 18,6
noaptea: *adv.* 10.17

NOROD: s.n.
noroade: *pl. ac.* 3,8; 18,21
noroadele: *pl. nom./ac.* 4,14; 6,23; 8,14
noroadelor: *pl. gen.* 6,22; rezum. cap.9
norodului: *sg. gen.* 6,26
norodului: *sg. dat. adn.* 9,7
norodul: *sg. nom./ac.* 9,12; 10,15; 12,19; 16,2, 20; 18,7, 13; 19,5, 20
norodului: *sg. dat. adn.* 15,14

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* 11,19
noao: *f. sg. ac.* 16,2, 3, 16; 19,5, 11

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 4,8
număr: *sg. ac.* 11,21

NUME: s.f.
numele: *sg. nom./ac.* 2,4; 10,20; 14,24
nume: *sg. ac.* 14,21; 18,12

(a se) NUMI: v. IV
(să) numească: *ind. prez. 3.sg.* 2,13
(s-)au numit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,8

NUNTĂ: s.f.
nunte: *pl. ac.* 13,17
nuntelor: *pl. gen.* 14,26

O

OASPETE: s.m.
oaspetului: *sg. gen.* 5,15
oaspeții *pl. ac.* 19,13

OASTE: s.f.
oastei: *sg. dat. adn.* 12,8

OBICEI: s.n.
obiceaiul: *sg. nom./ac.* 12,24; 14,16

OBOSIT, -Ă: adj.
obosiți: *m. pl. nom.* 5,7

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 7,3

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 2,19; 4,19; 12,25; 17,7
ocară: *sg. ac., în loc. adj. de ocară* 2,20
ocărâi: *sg. gen.* 5,3

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. dat./dat.* 3,2; 9,9; 15,15
ochi: *pl. ac.* 11,19

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,9
(mă) voiu odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,16

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) ODÂNĂOARĂ
odânăoară: 5,3
odinioară: 15,17

ODRASLĂ: s.f. (Înv. și pop.) „ramură tânără"
odrazlelor: *pl. gen.* 7,20

OGLINDĂ: s.f.
oglinda: *sg. nom.* 7,26

OLAR: s.m.; var. (Înv.) OLARIU
olariul: *sg. ac.* 15,7

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) OLTARIU
oltariu: *sg. ac.* 9,8

OM: s.m.
oamenilor: *pl. gen./dat.* 3,4; 7,14, 20; 8,7; 10,8; 11,24; 12,5, 8; 14,14, 20; 15,4
oameni: *pl. dat.* (*cu prep.* **la**) 4,1
oameni: *pl. ac.* 9,13; 14,17
oameni: *pl. dat. adn.* 12,12
oamenii: *pl. nom./ac.* 9,18; 13,1; 14,5, 21
omul: *sg. nom./ac.* rezum.cap.2; 6,1; 9,2; 15,16; 16,14; 18,11, 21
omului: *sg. gen.* 2,1; 4,8
om: *sg. nom./ac.* 2,23; 9,5; 13,13; 14,15, 20; 15,16

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenească: *f. sg. nom./ac.* 7,2; rezum. cap.9; rezum. cap.14
omenești: *m./f./n. pl. ac./gen.* 9,6; 13,10; 14,11
omenesc: *n. sg. ac.* 11,7
omenești: *f. sg. gen.* 14,21

OMENIE: s.f.
omenie: *sg. ac.* 7,23
omenie: *sg. ac., în loc. adj.* ***de omenie*** 12,19

(a) OPRI: v. IV
opriți: *imperativ 2.pl.* 1,11
oprește: *ind. prez. 3.sg.* 7,22

(a) ORBI: v. IV
au orbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21

ORBIRE: s.f.
orbire: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,16

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical"
organ: *sg. ac.* 19,17

OSÂNDĂ: s.f.
osândii: *sg. gen.* 12,27
osânda: *sg. ac.* 18,5

(a) OSÂNDI: v. IV; var. (Înv.) (a) OSINDI
osindește: *ind. prez. 3.sg.* 4,16
ai osindit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11
a osândi: *inf. prez.* 12,15

OSÂNDIRE: s.f.
osândire: *sg. ac.* 17,10

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) USPĂȚ
uspățu: *sg. ac.* 8,9; 19,11

OSTAȘ: s.m.
ostașu: *sg. nom.* 18,15

(a se) OSTENI: v. IV
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom.* 3,11; 15,4
ostenealele: *pl. nom./ac.* 5,1; 8,7; 10,10; 17,16
osteneală: *sg. ac.* 9,16; 15,8; 16,20
osteneale: *pl. ac.* 10,10
ostenealelor: *pl. gen.* 10,17

(a) OȘTI: v. IV
va oști: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,21

OVREI: s.m.
ovreii: *pl. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.18; rezum. cap.19
ovrei: *pl. ac.* rezum. cap.19

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 3,3, 9; 14,22

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,9, 25; rezum. cap.17
parte: *sg. ac., în loc. adv. de o parte* 12,2
părți: *pl. ac.* 12,10
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 16,19

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) PASERE
pasărea: *sg. ac.* 5,11
păsărilor: *pl. gen.* 17,17
păsări: *pl. ac.* 19,11

(a) PAȘTE: v. III
pasc: *ind. prez. 3.pl.* 16,26
au păscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 3,13, 16

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 5,20; 18,21

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. nom.* 6,19

PĂCAT: s.n.
păcatelor: *pl. gen./dat.* 1,4; 4,20; 12,11
păcatele: *pl. ac.* 2,12; 11,24
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,19; 17,3

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1; 4,10; rezum. cap.11
păcătoșii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.12
(cei) păcătoși: *s.m. pl. ac.* 10,13
păcătoșilor: *s.m. pl. gen.* 14,31
(celor) păcătoși: *s.m. pl. dat.* 19,12

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,14

păcătuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,8
păcătuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,17
păcătuiesc: *ind. prez. 3.sg.* 12,2
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 15,2

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 13,11

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1; 5,24; 10,4, 7; 12,7; 15,7; 19,10
pământ: *sg. nom./ac./gen.* 1,14; 7,3; 9,16, 18; 11,23; 15,8, 10; 16,19; 18,16; 19,7, 18
pământului: *sg. gen* 6,2; rezum. cap.12; 12,3; 15,13
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***pământului răsipirii*** 18,15

PĂMÂNTEAN: s.m.; var. (Înv.) **PĂMINTEAN**
păminteanului *sg. gen.* 7,1

PĂMÂNMTESC, -EASCĂ: adj.
pământesc: *n. sg. nom.* 9,15

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 10,13, 14

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 17,3
părutu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 3,2

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* 4,6; 9,1; 12,6, 21; 18,9, 22, 24
părintelui: *sg. gen.* 9,12
părinții: *pl. nom./ac.* 10,6; 12,6; 18,6
părintele: *sg. ac.* 11,11
Părinte: *sg. voc.* 14,3

PĂRTAȘ: s.m.
părtașu: *sg. nom.* 6,25
părtași: *pl. nom.* 7,14

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *bsg. nom.* 17,16

(a) PĂTIMI: v. IV
vor pătimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,7
au pătimit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5; rezum. cap.17; 18,11
pătimind: *gerunziu* 12,27; rezum. cap.16; 16,16
pătimesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,18; 18,19
pătimea: *ind. imp. 3.pl.* 18,1; 19,12
a pătimi: *inf. prez.* 18,4

(a se) PĂZI: v. IV
păziți(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,11
ați păzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,5
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1, 5
păzind: *gerunziu* 10,4
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,9; 14,24; 19,17
păzitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12
(s-)au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.15
păzea: *ind. imp. 3.sg.* 17,4; 18,4
(să) păzea: *ind. imp. 3.sg.* 17,15
să (să) păzească: *conj. prez. 3.pl.* 19,6
păzând: *gerunziu* 19,8

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac.* 16,20

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 7,1

(a se) PECETLUI: v. IV
(s-)au pecetluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsă: *sg. nom./ac.* 3,2; 11,5; 18,11
pedeapsa: *sg. nom.* 14,31

(a) PEDEPSI: v. IV
pedepsiți fiind: *pasiv gerunziu* 3,5
a pedepsi: *inf. prez.* rezum. cap.5
pedepsând: *gerunziu* rezum. cap.11

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. ac.* 13,15

PEȘTE: s.f.
pești: *pl. ac.* 19,10

PEȘTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEȘTERE**
peșterea: *sg. nom.* 17,4

(a) PETRECE: v. III
petrecând: *gerunziu* 13,7

PETRECERE: s.f.
petreacerea: *sg. nom.* 8,16; 15,12

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"; „stâncă"
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra cea scumpă*** 7,9
piatră: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,4
piatra: *sg. ac.* 13,10
pietrilor: *pl. dat.* 14,21
pietri: *pl. ac.* 17,18; 18,24

PICĂTURĂ: s.f.
picătură: *sg. ac.* 11,23

PICIOR: s.n.
picioarelor: *sg. dat. adn.* 14,11
picioarele: *pl. nom.* 15,15

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
peririi: *sg. gen.* 1,14; 5,7
perire: *sg. nom.* 3,3; rezum. cap.6
perirea: *sg. nom.* 16,4; 18,13

(a) PIERDE: v. III
piiarde: *inf. prez. fără* **a** rezum. cap.11
pierde: *inf. prez. fără* **a** rezum. cap.12
a pierde: *inf. prez.* 12,6
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,14; 18,5
pierdea: *ind. imp. 3.pl.* 19,4

PIERDERE: s.f.
pierderea: *sg. ac.* 1,13; 11,8

(a) PIERI: v. IV
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19; 16,29
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
perind: *gerunziu* 14,6
perea: *ind. imp. 3.pl.* 17,9
să piară: *conj. prez. 3.pl.* 18,19

PIETROS, -OASĂ: adj.
pietroasă: *f. sg. ac.* 5,23

(a) PIPĂI: v. IV
a pipăi: *inf. prez.* 15,15

(a se) PITULA: v. I
a (să) pitula: *inf. prez.* 17,3

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,24
pizmă: *sg. ac.* 6,25; 7,13; 14,24

PIZMĂTAREȚ: s.m.
pizmătarețul: *sg. nom.* rezum. cap.6

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 2,22; 5,16; 10,17

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *pl. ac.* 5,19

(a) PLĂCEA: v. II
plăcând: *gerunziu* 4,10
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 6,3; 9,9
plac: *ind. prez. 3.pl.* 9,18
au plăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,19
a plăcea: *inf. prez.* 14,19

PLĂCERE: s.f.
plăcearea: *sg. ac.* 16,20

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. nom.* 4,14

(a) PLÂNGE: v. III
plâng: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
plângând: *gerunziu* 7,3; 19,3
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 18,10

PLIN, -Ă: adj.
plină: *m. sg. nom.* 3,4
pline: *f. pl. nom./ac.* 5,23; 11,19; 14,23
plin: *n. sg. nom.* 13,13; 17,6
plini: *m. pl. nom.* 17,8

(a) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* rezum. cap.1
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13; 10,10
să plinească: *conj. prez. 3.pl.* 19,4

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. nom.* 6,19

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 16,16
ploaie: *sg. ac.* 16,22

PLUTĂ: s.f.
plută: *sg. ac.* 14,5, 6

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 16,13

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăință: *sg. ac.* 5,3; 11,24; 12,19
pocâință: *sg. ac.* 12,10

PODOABĂ: s.f.
podoabei: *sg. gen.* 5,17

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 6,18, 21; 14,2; 16,2, 3
poftei: *sg. gen./dat.* 14,21; 19,12
poftă: *sg. ac.* 15,5; 19,11

(a se) POFTI: v. IV
poftiți: *imperativ 2.pl.* 6,12
(să) poftesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,5
poftind: *gerunziu* 16,3
poftea: *ind. imp. 3.pl.* 16,25

POFTIT, -Ă: s.m./f.
poftitele: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.19

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi (a se) COBORÎ

POM: s.m.
pomii: *pl. ac.* 10,7

(a) POMENI: v. IV
pomenindu-: *gerunziu* 8,17
pomenind: *gerunziu* 18,22

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 2,4; 4,1, 19; 5,15; 8,13; 10,7, 8; 11,13; 19,4

PONOSLU: s.f. (Înv. și reg.) „plângere"; (Înv.) „defăimare"
ponoslu: *sg. nom./ac.* 10,5, 15; 13,6; 18,21

PORNIRE: s.f. „mânie"
pornire: *sg. ac.* 1,12
pornirea: *sg. ac.* 18,23

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 9,9
porunca: *sg. ac.* 14,16; 16,6
poruncii: *sg. dat. adn.* 15,14
poruncă: *sg. nom.* 18,16
poruncilor: *pl. dat.* 19,6

POTÂRNICHE: s.f.; var. PĂTURNICHE
păturnichi: *pl. nom.* 19,12

POTOP: s.n.
potopului: *sg. gen.* rezum. cap.14

(a) POTOPI: v. IV
au potopit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) PROTIVNIC, -Ă
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 2,18
(cei) protivnici: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.11
protivnici: *s.m. pl. ac.* 11,9; 18,8

(a) POVĂȚUI: v. IV
va povățui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11
au povățuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,10, 17; rezum. cap.11
era povățuită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 14,6

POVĂȚUIRE: s.f.
povățuirea: *sg. ac.* rezum. cap.18

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. POVĂȚUITORIU
povățuitoriul: *s.m. sg. nom.* 7,15
povățuitoriu: *sg. ac.* 18,3

PREACURVAR, -Ă: adj./s.
preacurvari: *adj. m. pl. gen.* rezum. cap.3
preacurvarilor: *s.m. pl. gen.* 3,16
(cel) preacurvariu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.4

(a) PREACURVI: v. IV
preacurvind: *gerunziu* 14,24

PREAÎNALT: s.m.
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. ac.* 5,16; 6,4

PREPELIȚĂ: s.f.
prepeliță: *sg. ac.* 16,2

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. și reg.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 2,9; 7,24

(a) PREȚUI: v. IV
a **prețui:** *inf. prez.* 11,22

(a se) PRICI: v. IV
(să) pricească: *ind. prez. 3.sg.* 15,9

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* 14,27; 18,18
pricinii: *sg. gen.* 17,12

PRIETEN, **-Ă:** s.m./f.; var. (Înv.) PRIIATIN; PRIETIN
priiatină: *s.f. sg. nom.* 1,16
priiatinii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,14, 27
priiatinilor: *s.m. pl. gen.* 18,10

PRIETENIE: s.f.
prietiniia: *sg. ac.* 8,18

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj. fără prihană* 4,9; 7,26

(a se) PRIMI: v. IV
va **priimi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6; 14,19
e **priimit:** *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,10
vor **fi priimite:** *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
vor **priimi:** *ind. viit.I. 3.pl.* 15,15
(s-)au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,7
a **priimi:** *inf. prez.* 18,9

PRIMIT, **-Ă:** adj.
priimită: *f. sg. ac.* 3,14

(a) PRINDE: v. III
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 7,23

(a) PRISOSI: v. IV
prisosind: *gerunziu* 11,5

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos"
prisosit: *sg. ac., în loc. adv.* ***de prisosit*** rezum. cap.7; 11,8

(a) PRIVEGHEA: v. I
va priveghea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,16

PRIVEGHERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) PRIVIGHERE
privigheri: *pl. ac.* 14,23

(a) PRIVI: v. IV
privește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
vor **privi:** *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12

PROROC: s.m.
prorocii: *pl. ac.* 7,27
proroc: *sg. gen* 11,1

(a) PROROCI: v. IV
prorocesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

PROST, PROASTĂ: s.m./f. (aici) „țăran", „om de la plug" (după lat. *rūsticus, -i* – s.m. – „țăran")
prost: *m. sg. nom.* 17,16

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. nom.* 8,19
pruncilor: *pl. gen.* 10,21; 11,8; 12,24; 18,10
pruncii: *pl. nom./ac.* 18,5, 9

(a) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 14,21; 18,9, 21
fiind puse: *pasiv gerunziu* 4,4
puind: *gerunziu* 4,14; 18,5, 21
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
am **pus:** *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8, 10
pus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,9
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
puindu-: *gerunziu* 13,15
pune: *ind. prez. 3.sg.* 15,9
era pusă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 17,20

(a) PURCEDE: v. III
purced: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

(a se) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
purtându**(-să):** *gerunziu* 14,1
purtând: *gerunziu* 18,16

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: *adv. în loc. adv. de pururea* 1,15
pururea: 11,22; 14,31; 17,10

PUSTIETATE: s.f.
pustietate: *sg. ac.* 5,24

PUSTIIT, **-Ă:** adj.
pustiit: *n. sg. nom.* 10,7

PUSTIU, **-IE:** adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.11; 18,20
pustii: *s.f. pl. ac.* 11,2
pustii: *adj. n. pl. ac.* 11,2

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,8; 7,27; 13,5, 16, 19; 19,17
pot: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2; 17,2
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 8,21
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 10,8; 12,20; 13,9; 16,11
poți: *ind. prez. 2.sg.* 11,24
am putut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,13
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,13; 11,20, 21; rezum. cap.12; 12,10; 14,17; 16,17, 27; 17,5, 9; 19,19
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,13
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; 11,26
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,1, 9
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15.6

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* 1,3; 7,20, 23; 8,7; 9,11; 12,15, 16, 18; 13,4; 14,31; 15,3; 16,13, 22, 23; 17,17; 19,12
puterii: *sg. gen./dat.* 5,13, 24; 7,25; 11,21, 22; 12,18
puteare: *sg. nom./ac.* 6,4; 10,2, 14; 12,17; 17,5
puterile: *pl. ac.* 7,17
puteri: *pl. ac.* 8,7
puterea: *sg. ac.* 18,22

PUTERNIC, **-Ă:** adj./s.
putearnicilor: *s.m. pl. gen.* 5,24
(cei) putearnici: *s.m. pl. nom.* 6,7
(celor) putearnici: *s.m. pl. gen.* 8,11
(mai) putearnică: *adj. f. sg. nom.* 10,12
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 14,4
putearnicul: *adj. antep. n. sg. nom.* 17,18
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 18,5

PUTERNICEȘTE: adv. (Înv. și reg.) „cu putere"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
puterniceaște: 6,7

(a) **PUTREZI:** v. IV
putrăzească: *ind. prez. 3.sg.* 9,15

PUTREZITOR, -TOARE: adj. (Înv.) (Prin ext.) „care este muritor, efemer"
putrezitoare: *f. pl. gen.* 19,20

PUȚIN, -Ă: pron. nehot./adj./adv.; var. (Înv.) **PUȚÂN, -Ă**
puțână: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,1; 16,27
puțân: *adj. n. sg. nom.* 7,9
puțină: *adj. f. sg. ac.* 9,5
puține: *pron. nehot. m. pl. nom.* 3,5
puțin: *adv.* 6,7
puțân: *adv. in loc. adv. după puțân* „în curând" 15,8

R

(a) RADE: v. III
să radă: *conj. prez. 3.sg.* 13,11

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 4,4; 17,17
ramurile: *pl. nom.* 4,5

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* rezum. cap.11

RAZĂ: s.f.
razele: *pl. ac.* 2,3
raza: *sg. ac.* 16,27

(a) RĂBDA: v. I
au răbdat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,10
răbdând: *gerunziu* 11,21
vor răbda: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,10

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. ac.* 2,19
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.12

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 3,15; 15,3
rădăcini: *pl. ac.* 4,3
rădăcinilor: *pl. gen.* 7,20

(a) RĂDICA: v. I; vezi (a) RIDICA

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășițele: *pl. ac.* 13,12

(a) RĂMÂNE: v. III; var. (a) RĂMÂNEA: v. II
rămâind: *gerunziu* 7,27
rămânea: *inf. prez. fără a* 11,26
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6; 18,20

(a se) RĂPI: v. IV
răpitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11

RĂPIT, -Ă: adj.
răpit: *m. sg. ac.* 14,15

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchilor: *pl. dat.* 1,6

(a) RĂSĂRI: v. IV
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 16,28

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoala: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi (a) RISIPI

RĂSIPIRE: s.f.; vezi RISIPIRE

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,17

(a) RĂSPUNDE: v. III
să răspundă: *conj. prez. 3.pl.* 6,11

(a) RĂSTURNA: v. I
va răstur**na:** *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24

(a) RĂSUNA: v. I
răsuna: *ind. imp. 3.sg.* 18,10

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. nom., în sintagma* ***răsunarea îndărăpt*** „ecou" 17,18

(a) RĂTĂCI: v. IV
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,21; 12,24; 17,1
rătăcit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,6
rătăcind: *gerunziu* 11,16
rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,2; 13,6
a **rătăci:** *inf. prez.* 14,22

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăcirii: *sg. gen.* 12,24
rătăcire: *sg. nom./ac.* 14,16; 15,4

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *adv.* 13,12; 14,29, 30
răul: *adj. antep. n. sg. nom.* 14,16
rău: *adj. n. sg. ac.* 15,4
rea: *adj. f. sg. ac.* 5,21
(mai) reale: *adj. n. pl. nom.* 17,6
reale: *adj. n. pl. gen.* 18,17
rău: *s.n. sg. ac.* 15,12
răul: *s.n. sg. ac.* 16,8
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.19
reale: *s.n. pl. ac.* 1,6; rezum. cap.10; 18,19
(celor) reale: *s.n. pl. gen.* 15,6
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 18,9

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) RĂOTATE
răotatea: *sg. nom./ac.* 2,21; 4,11; 5,13, 24; 7,30; 12,2, 10
răotății: *sg. gen.* 10,7
răotate: *sg. ac.* 12,20; 16,14
răotăți *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,22
răotatea: *sg. gen (cu prep. a + toată)* 14,27

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 8, 15; 12,9; 14,22

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătite: *n. pl. nom.* 1,3

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. ac.* 18,24

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

(să) vor rândui: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,5
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,1
rânduivoiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,14
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,2; 11,21, 25; 16,2
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 9,3
voiu rândui: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,12
rânduieşti: *ind. prez. 2.sg.* 12,15, 18
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,3
rânduind: *gerunziu* 15,1
a fi rânduită: *pasiv inf. prez.* 15,12

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac.* 17,2
rânduiala: *sg. ac.* 7,17, 29
rânduialele: *pl. ac.* 7,19

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 5,23
râului: *sg. gen.* 11,7
râul: *sg. nom.* 19,10

RÂVNĂ: s.f. „invidie"; „gelozie"
râvnii: *sg. gen.* 1,10
râvna: *sg. nom.* 5,18

(a) RÂVNI: v. IV „a dori", „a jindui"
să râvniţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,12

REPAUS: s.n.; var. (În v. şi pop.) RĂPAOS, RĂPAUS
răpaos: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,7
răpausul: *sg. ac.* rezum. cap.4

(a se) RIDICA: v. I; var. (În v. şi pop.) (a se) RĂDICA
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg.* 5,15

(a se) RISIPI: v. IV; var. (În v. şi reg.) (a se) RĂSIPI
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3; 3,16
(să) răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,15
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22
răsipi: *inf. prez. fără* **a** 11,20
[fiind] răsipiţi: *pasiv gerunziu* 11,21
să răsipească: *conj. prez. 3.pl.* 12,8
a răsipi: *inf. prez.* 12,9
răsipindu(-să): *gerunziu* 12,27
(să) răsipea: *ind. imp. 3.pl.* 16,4
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,3

RISIPIRE: s.f.; var. RĂSIPIRE „pieire"
răsipirii: *sg. gen., în sintagma pământului* ***răsipirii*** 18,15

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 19,13

ROD: s.n.; var. ROADĂ: s.f.
roadă: *s.f. sg. ac.* 3,11; 15,4
rod: *s.n. sg. ac.* 3,13
rodul: *s.n sg. nom.* 3,15
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 4,5; 16,22, 26
roduri: *s.n pl. ac.* 10,7

ROŞEALĂ: s.f.; var. (În v.) RUŞALĂ
ruşală: *sg. ac.* 13, 14

ROŞU, ROŞIE: adj.
Roşie: *f. sg. ac., în s. propr. Marea Roşie* rezum. cap.10; 10,18; 19,7

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 11,23

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 7,1

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 13,18
am rugat *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.18; 19,3
a **(să) ruga:** *inf. prez.* 18,21

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* rezum. cap.9; 18,21

RUMEN, -Ă: adj.; var. (Reg.) RUMĂN
rumănă: *f. sg. ac.* 13,14

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) (a) RUMPE
va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19

(a se) RUŞINA: v. I
(să) ruşinează: *ind. rpez. 3.sg.* 13,17

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. nom.* 18,16

SARE: s.f.
sare: *sg. ac., în sintagma* ***izvodire de sare*** 10,7

SĂGEATĂ: s.f.
săjata: *sg. ac.* 5,12

SĂLAŞ: s.n.
sălaşuri: *pl. ac.* 11,2

SĂLĂŞLUIRE: s.f.
sălăşluiri: *sg. gen.* 18,3

(a) SĂLTA: v. I
au săltat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 3,16; 10,15; rezum. cap.14; 14,6
sămânţă: *sg. nom./ac.* 7,2; 12,11

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom./ac.* 6,26; 13,18
sănătatea: *sg. nom.* 16,9

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. (a se) SĂNĂTOŞA: v. I
(s-)au sănătoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.16

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracul: *s.m. sg. ac.* 2,10

(a) SĂRI: v. IV
vor sări: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,15

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.16

(a se) SĂVÂRŞI: v. IV
(ne-)am săvârşit: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,13

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 7,2; 11,7; 12,5
sângele: *sg. nom.* 14,25

SÂRGUIRE: s.f. „strădanie"
sârguire: *sg. ac.* 12,21
sârguirea: *sg. ac.* 14,18

SÂRGUITOR, -TOARE: adj.
sârguitoriul: *adj. antep. n. sg. ac.* 13,2

SCAUN: s.n.
scaunele: *pl. ac.* 5,24; 6,22; 9,12
scaunelor: *pl. gen.* 7,8; 9,4
scaunul: *sg. ac.* 9,10
scaune: *pl. ac.* 18,15

SCĂDERE: s.f. „reducere a unei cantități"; „cusur"
scădeare: *sg. ac.* 8,18
scădearea: *sg. ac.* 11,5

(a) SCĂPA: v. I
scăpând: *gerunziu* 14,6
a scăpa: *inf. prez.* 16,15
scăpa: *inf. prez. fără a* 17,9

SCÂNTEIE: s.f.
scânteae: *sg. nom.* 2,2
scânteile: *pl. ac.* 3,7
scânteî: *pl. ac.* 11,19

(a se) SCHIMBA: v. I
să schimbe: *conj. prez. 3.sg.* 4,11
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6
(să) schimba: *inf. prez. fără a* 12,10
(se) schimba: *inf. prez. fără a* 12,20
schimbat fiind: *pasiv gerunziu* 16,25
(să) schimbă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 19,17, 18

SCHIMBARE: s.f.
schimbărilor: *pl. gen.* 7,18
schimbările: *pl. ac.* 7,18
schimbarea: *sg. nom.* 14,26

SCOARȚĂ: s.f.
scoarța: *sg. ac.* 13,11

(a) SCOATE: v. III
a scoate: *inf. prez.* 4,14
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2, 19; 19,10

(a) SCOBI: v. IV „a ciopli"; „a sculpta"
era scobite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 18,24
era scobită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 18,24

SCUMP, -Ă: adj.
scump: *n. sg. ac.* 2,7
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatra cea scumpă*** 7,9

SCURT, -Ă: adj./adv.
scurt: *adv. în expr.* ***întru scurt*** „repede"/***pe scurt*** „pentru scurt timp" 4,13; 16,3
scurtul: *adj. antep. n. sg. nom.* 14,14
scurtă: *f. sg. nom.* 15,9

SCUTEC: s.n.
scutece: *pl. ac.* 7,4

(a se) SCUTURA: v. I
(să) vor scutura: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4
(să) scutura: *ind. imp. 3.pl.* 17, 14

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
samă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***luare de samă/luarea de samă*** 2,20; 3,6, 13; 4,15; 12,20; 19, 14
samă: *sg. ac., în loc. adj.* ***nebăgat în samă*** 10,4

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) SĂMN
sămn: *sg. nom./ac.* 5,11, 13
sămnul: *sg. ac.* 16,6
seamne: *pl. ac.* 2,9; 10,16
seamnele: *pl. ac.* 8,8

SETE: s.f.
seatii: *sg. gen.* 11,4
seatea: *sg. ac.* 11,9

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 9,13; 10,5

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfânt: *adj. n. sg. nom., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/Duhul Tău cel Sfânt*** 1,5; 9,17
sfinte: *adj. f./n pl. ac./gen.* 2,22; 3,13; 7,27; 14,15
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 5,17; 7,22; 9,8; 10,20; rezum. cap.12; 12,3
sfintele: *adj. antep. n. pl. ac.* 9,10
sfântului: *adj. antep. m. sg. gen.* 11,1
sfinții: *s.m. pl. ac.* 4,15
(cei) sfinți: *s.m. pl. ac.* 5,5
(celor) sfinte: *s.n pl. gen.* 10,10
sfinților: *s.m. pl. dat.* 18,1

(a se) SFÂRȘI: v. IV
sfârșindu(-se): *gerunziu* 4,13
(să) sfârșia: *ind. imp. 3.pl.* 17,14

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,1; rezum. cap.4; 4,17; 5,4; 7,18; 11,14, 15; 12,27; 14,27
sfârșit: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 8,1; 12,17; 14,14; 18,21; 19,1, 4
sfârșitului: *sg. dat.* 2,5
sfârșiturile: *pl. nom.* 3,19

SFÂRȘIT, -Ă: adj.
sfârșite: *f. pl. nom.* 4,16
sfârșită: *f. sg. nom.* 6,16
sfârșiți: *m. pl. ac.* 17,18

SILĂ: s.f. (Înv.) „putere"
sila: *sg. ac.* 5,11

(a) SILI: v. IV
silea: *ind. imp. 3.pl.* 19,13

(a) SIMȚI: v. IV
au simțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,30

SIMȚIRE: s.f.
sâmțirea: *sg. ac.* 4,12
sâmțire: *sg. nom./ac.* 7,7; 15,18
simțirile: *pl. nom.* 4,8
simțirea: *sg. nom./ac.* 8,6; 9,15, 17
simțire: *sg. ac.* rezum. cap.13

SINGUR: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 10,1; rezum. cap.12
sânguri: *m. pl. dat.* 17,20
singură: *f. sg. nom.* 18,25

SLAB, -Ă: adj./s.
slab: *adj. n. sg. nom.* 2,11
slabă: *adj. f. sg. ac.* 4,4
(mai) slabe: *adj. f. pl. nom.* 15,18
(cel) slab: *s.m. sg. ac.* 13,18

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* rezum. cap.5

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunii: *sg. gen.* rezum. cap.9

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *n. sg. nom.* 3,15

(a) SLOBOZI: v. IV
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18

SLOBOZIT, -Ă: adj.
slobozită: *f. sg. ac.* 5,12

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. ac.* 9,4; 14,15
sluga: *sg. nom.* 9,5; 18,11
slujii: *sg. gen.* 10,16
slugilor: *pl. gen.* 12,7, 20
slugă: *sg. nom.* 18,21
slujile: *pl. nom.* 19,6

SLUJBĂ: s.f. „folos"; „funcţie"; „utilitate"
slujbă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv.) ***de (nici o) slujbă*** „de folos" 13,13
slujba: *sg. nom./ac.* 15,7, 15; rezum. cap.19
slujbă: *sg. nom./ac.* 15,7, 7
slujbei: *sg. gen.* 18,21

(a se) SLUJI: v. IV
să (ne) slujim: *conj. prez. 1.pl.* 2,6
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,14
să (să) slujească: *conj. prez. 3.sg.* 13,12
slujind: *gerunziu* 14,21; 16,21, 24; 19,6
(să) sluji: *inf. prez. fără a* 16,11
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 16,25
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19
(să) slujise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,15

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. gen.* 9,5

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. ac.* 2,19

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 2,3; 16,27
soarele: *sg. nom./ac.* 5,6; 7,29; 13,2; 18,3
soare: *sg. ac.* 16,28

SOARTĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) SOARTE
soartea: *sg. nom.* 2,9; 3,15; 5,5

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. ac.* 11,15

(a se) SOCOTI: v. IV
socotind: *gerunziu* 1,16; 12,24
(ne-)am socotit: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,16; 15,2
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2; 5,5
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17
(să) **socotesc:** *ind. prez. 3.pl.* 4,8
socoteam: *ind. imp. 1.sg.* 5,4
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9
a socoti *inf. prez.* 7,15
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,8; 17,12
socotind: *gerunziu* 9,16
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 12,15
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 12,27; 17,6
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,2, 3; 14,20; 15,12, 15
socoti: *inf. prez. fără a* 13,9
(să) socoti: *inf. prez. fără a* 19,17

SOL: s.m.
solul: *sg. ac.* 5,9

SOMN: s.n.
somnurile: *pl. ac.* 4,6
somnului: *sg. gen.* 7,2
somn: *sg. ac.* 17,13

SON: s.n. „sunet"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Eliade, *Din scrierile lui lord Byron*, Partea I – III. Traduse de..., Bucureşti, Tipografia lui Eliad, 1834.
sonului: *sg. gen.* 19,17
sonul: *sg. ac.* 19,17

(a se) SORBI: v. IV
(s-)au sorbit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.19

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându(-să): *gerunziu* 17,3
spăimânta: *ind. imp. 3.pl.* 17,4

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 16,22; 17,16

SPUMĂ: s.f.
spuma: *sg. ac.* 5,15

(a) SPUNE: v. III
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
a spune: *inf. prez.* 7,15

(a) STA: v. I
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,1
va sta: *ind. vitil. 3.sg.* 5,24; 12,12
stă: *ind. prez. 3.sg.* 9,4; 10,7; 17,12
stând: *gerunziu* 10,7; 18,16; 19,20
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,16; 18,21, 23
stătut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,3

STARE: s.f.
stare: *sg. ac.* 5,1

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpân: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,16
stăpânul: *sg. ac.* 18,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,8
stăpâniţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,23
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 9,2
stăpâneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,3
stăpâni: *inf. prez. fără a* 17,2

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f. „cel care stăpâneşte"; (art) „Dumnezeu"
stăpânitoriul/Stăpânitoriul: *s.m. sg. nom.* 12,18; 13,3

STĂTĂTOR, -TOARE: adj. (Astăzi rar) „durabil"; „de neclintit"
stătătoriu: *n. sg. nom./ac.* 4,3; 7,23

STÂLP: s.m.
stâlpului: *sg. gen., în sintagma stâlpului de **foc*** rezum. cap.18
stâlp: *sg. ac., în sintagma stâlp de **foc*** 18,3

STÂMPĂRARE: s.f.; vezi **ASTÂMPĂRARE**

STEA: s.f.
stealelor: *pl. gen.* 7,19; 7,29; 10,17; 13,2; 17,5

STEMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **STEAMĂ**
steama: *sg. ac.* 5,17; 18,24

STERP, STEARPĂ: s.m./f.
(cea) stearpă: *s.f. sg. nom.* 3,13

(a se) STIDI: v. IV (Înv.) „a se sfii”
(Să) va stidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,8

STIHIE: s.f.
stihiilor: *pl. gen.* 7,17
stihiile: *pl. nom.* rezum. cap.19; 19,17

STINGĂTOR, -TOARE: adj.
stângătoare: *f. sg. ac.* 19,19

(a se) STINGE: v. III
stângându(-să): *gerunziu* 2,3
stânge: *ind. prez. 3.sg.* 16,17

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *adj. m. sg. ac.* 12,15
(cei) streini: *s.m. pl. ac.* 19,14

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucivor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
strălucind: *gerunziu* 16,22
fiind strălucită: *pasiv gerunziu* rezum. cap.17

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucire: *sg. nom./ac.* 4,1; 8,10, 18; 10,14
strălucirii *sg. gen.* 7,25
strălucirea: *sg. nom.* 7,26

STRÂMB, -Ă: adj./adv.
strâmb: *n. sg. nom.* 13,13
strâmb: *n. sg. nom., în sintagma* ***jurământul strâmb*** 14,25
strâmb: *adv.* 14,28

STRÂMBĂTATE: s.f. (Înv. și pop.) „nedreptate”
strâmbătate: *sg. ac.* rezum. cap.12

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 5,3

STRICARE: s.f.
strâcarea: *sg. nom.* 14,12

STRIGARE: s.f.
strâgării: *sg. gen.* 17, 18

SUBȚIRE: adj.; var. (Înv. și pop.) **SUPȚIRE**
supțire: *n./f. sg. nom./ac.* 5,15; 7,22, 23

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.2
vor suferi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
suferind: *gerunziu* rezum. cap.11

(a) SUFLA: v. I „a respira”; „a insufla”
suflând: *gerunziu* 11,19
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* 2,2
suflare: *sg. ac.* 11,21

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,4, 11; 4,11, 14; 9,15; 10,16; 15,11; 16,14; 17,8
sufletelor: *pl. gen.* 2,22; 3,13; 12,6; 14,26
sufletele: *pl. nom./ac.* 3,1; 7,27; 11,27; 14,5; 17,1, 14
sufletu: *sg. ac.* 8, 19
suflet: *sg. ac./gen.* 10,7; 13,17; 14,29; 15,14
sufletelor: *pl. dat. adn.* 14,11
sufletului: *sg. gen.* 15,8; 16,9

(a se) SUI: v. IV „a se ridica”
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom.* 5, 11
sunet: *sg. nom.* 17,17, 18

(a) SUPUNE: v. III
a supune: *inf. prez.* 12,9
au suspus: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,22

SUPUS, -Ă: adj.
supus: *n. sg. ac.* 1,4
supuse: *n. pl. nom.* 8,14
supusă: *f. sg. nom.* 12,18

SURPAT, -Ă: adj.
surpate: *f. pl. ac.* 17,18

Ș

ȘARPE: s.m.
șarpe: *sg. ac.* rezum. cap.16
șerpii: *pl. ac.* 11,16
șerpi: *pl. ac./gen.* rezum. cap.16; 16,5
șerpilor: *pl. gen.* 17,9

(a) ȘEDEA: v. II
șezând: *gerunziu* 6,15

(a) ȘTERGE: v. III „a ucide”; „a nimici”
ștergându-: *gerunziu* rezum. cap.12

(a se) ȘTI: v. IV
vom ști: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,17
am știut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7
să (să) știe: *conj. prez. 3.sg.* 5, 12
știiam: *ind. imp. 1.sg.* 7,12
să știu: *conj. prez. 1.sg.* 7,17; 9,10
știe: *ind. prez. 3.sg.* 8,8; 9,9, 11
ști: *ind. prez. 3.sg.* 8,8
știind: *gerunziu* 8,9, 21; 13,16; 15,2; 18,6
a ști: *inf. prez.* 8,21; 15,3
știia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,9; 14,18; 19,1
ști: *inf. prez. fără* **a** 9, 13; 13,9
va ști: *ind. viit.I. 3.sg.* 9, 17
să știe: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,17; 13,3; 16,22, 26
știm: *ind. prez. 1.pl.* 15,2
să ști: *conj. prez. 3.sg.* 15,13
neștiind: *gerunziu* 12,10; 18,19

ȘTIINȚĂ: s.f.
știința: *sg. nom./ac.* 6,24; 7,16; 13,13
știință: *sg. nom.* 7,17
științei: *sg. gen.* 8,8

(a) ȘUIERA: v. I
șuierând: *gerunziu* 17,17

ȘUIERARE: s.f.
șuierarea: *sg. nom.* 17,9

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 19,7

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* 2,22
taina: *sg. ac.* 6,24
tainei: *sg. gen.* 12,5

TARE: adj./adv./s.
(cel) tare: *s.m. sg. ac.* 6,1
(celor mai) tari: *s.m. pl. dat.* 6,9
(mai) tare: *adv.* 6,9
tare: *adv.* 10,5
tare: *adj. m./f. sg. ac.* 8,15; 10,12; 14,3
mai tare: *adj. m. sg. nom.* 13,4

TATĂ: s.m.
tată: *sg. nom./ac.* 2,16; 10,1
tatăl: *sg. ac.* 14,15

(a) TĂCEA: v. II
tăcând: *gerunziu* 8,12

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. nom.* 18,14

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduia: *ind. imp. 3.sg.* 12,27
tăgăduind: *gerunziu* 16,16
tăgăduindu(-să): *gerunziu* 17,9

(a) TĂIA: v. I
tăind: *gerunziu* 5,11
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11
au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,23

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinui: *inf. prez. fără a* rezum. cap.1; 1,8
a **(să) tăinui:** *inf. prez.* 10,8

(a se) TĂMĂDUI: v. IV
(s-)au tămăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,19
au tămăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

TĂMÂIERE: s.f.; var. (Înv.) TĂMÂIARE
tămăiare: *sg. ac.* rezum. cap.18
tămâiare: *sg. ac.* 18,21

TĂRIE: s.f.
tărie: *sg. nom.* 6,4
tăriia: *sg. ac.* 16,16

TÂNĂR, -Ă: adj.
tinăr: *m. sg. nom.* 8,10

(a se) TEME: v. III
temându(-să): *gerunziu* 4,20
teame(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,15
temându(-Te): *gerunziu* 12,11
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,25

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie"
temeiu: *sg. ac.* 4,3
temeiuri: *pl. ac.* 4,19

TEMERE: s.f. „teamă"; „spaimă"
teamere: *sg. ac.* 5,2
teameri: *pl. nom.* 18,17

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 17,15

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 7,9

TINEREȚE: s.f.
tinereațe: *sg. ac.* 2,6
tinereațele: *pl. nom./ac.* 4,16; 8,2

TIRAN: s.m.
tiran: *sg. nom.* 12,14
tiranilor: *pl. gen.* 14,16

TIRANIE: s.f.; var. (Înv.) TIRĂNIE
tirănie: *sg. ac.* 16,4

TOIAG: s.n. (aici) „sceptru"
toiagele: *pl. ac., în sintagma toiagele împărătești* 6,22
toiagul: *sg. ac., în sintagma* ***toiagul împărăției*** 10,14

(a se) TOPI: v. IV
(să) va **topi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 16,29
topea: *ind. imp. 3.sg.* 19,20
(să) topea: *ind. imp. 3.sg.* 19,20

(a) TRAGE: v. III „a îndemna"
au tras: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,18

TRAI: s.n.
traiul: *sg. nom.* 8,16

TRANDAFIR: s.m.
trandafiri: *pl. ac.* 2,8

TRÂNDĂVIRE: s.f.
trândăvirii: *sg. gen.* 8,9
trândăvire: *sg. nom.* 11,13

TREABĂ: s.f. (Înv. și reg.) „folos"
treabă: *sg. ac.* 4,5

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 12,15, 19; 13,8; 16,28

(a) TRECE: v. III (Înv. și pop.) „a ocoli"; „a lăsa să scape"; „a ierta"; „ a se irosi"; „a se scurge"
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8, 11; 2,3
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 2,7, 8; 19,5
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,9
treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,10, 15
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
trecutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
treci: *ind. prez. 2.sg.* 11,24
trecând: *gerunziu* 14,5, 16
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,8
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 19,18

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. nom.* 2,5
treacerea: *sg. nom./ac.* 5,12; 17,9; 19,16

TRECUT, -Ă: s.m./f.
(ceale) trecute: *s.f. pl. ac.* 8,8
(celor) trecute: *s.f. pl. gen.* 11,13

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 17,9

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. ac.* 3,7

TREZIE: s.f.; var. (Înv.) TREZVIE (Înv.) „curățenie sufletească"; „neprihănire"; (Înv.) „cumpătare"
treazviia: *sg. nom.* 8,7

TREZIT: adv.; var. (Înv.) **TREZVIT** „înțelept"; „cumpătat"
trezvit: 9,11

(a se) **TRIMITE:** v. III
(să) **vor trimite:** *ind. viit.I. 3.pl.* 5,23
trimite: *imperativ 2.sg.* 9,10
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,17
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,16; 12,8
a **trimite:** *inf. prez.* 11,18
trimițând: *gerunziu* 11,19
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,3
era **trimise:** *pasiv ind. imp. 3.pl.* 16,18
trimițându-: *gerunziu* 19,2

TRIMITERE: s.f. „aruncare"
trimiterile: *pl. nom.* 5,22

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufașii: *m. pl. nom.* 14,6
trufași: *m. pl. nom.* 15,14

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom.* 5,8

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 1,4; 2,3; 9,15
trup: *sg. ac.* 7,1; 8,20
trupului: *sg. gen.* 18,22

(a se) **TULBURA:** v. I; var. (Înv.) (a se) TURBURA
(să) **vor turbura:** *ind. viit.I. 3.pl.* 5,2
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6
[fiind] turburați: *pasiv gerunziu* 17,3
turbura: *ind. imp. 3.sg.* 17,4, 9
au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,17, 19

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburarea: *sg. nom.* 14,25
turburările: *pl. ac.* 17,8

TULBURAT, **-Ă:** adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburata: *adj. antep. f. sg. nom.* 17,10

Ț

(a se) **ȚINE:** v. III; var. (a se) ȚINEA: v. II
ține: *ind. prez. 3.sg.* 1,7
a **ținea:** *inf. prez.* 10,2
ținea: *inf. prez. fără a* 11,26
ținea: *ind. imp.3.sg.* 17,4
țineți: *ind. prez. 2.pl.* 6,3
(s-)au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.14
ține: *ind. prez. 3.sg.* 16,26
(să) ținea: *ind. imp. 3.sg.* 17,19
ținând: *gerunziu* 18,14

ȚINERE: s.f.
ținerea: *sg. ac.* 13,11

U

(a se) **UCIDE:** v. III
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 1,11; 14,24; 16,14
a **ucide:** *inf. prez.* 11,20; 18,5
(să) **ucide:** *inf. prez. fără a* 11,21
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9
ucidu(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen., în sintagma* ***uciderii de frate*** 10,3
uciderea: *sg. nom.* 14,25

UCIGAȘ, -Ă: s.m./f.
ucigași: *s.m. pl. ac.* 12,5

UCIS, -Ă: adj.
uciși: *m. pl. gen.* 11,8

(a se) **UITA:** v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,23
(să) **uita:** *ind. imp. 3.sg.* 19,19

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 2,4; 16,11
uitări: *sg. gen.* 17,3

(a) **UMBLA:** v. I
am umblat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7
ați umblat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,5
umbla: *inf. prez. fără a* 13,19
a umbla: *inf. prez.* 14,1; 15,15
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 14,31
umbla: *ind. imp. 3.pl.* 19,20

UMBRĂ: s.f.
umbră: *sg. ac.* 2,5
umbra: *sg. nom./ac.* 5,9; 15,4; 17,20

(a) **UMBRI:** v. IV
umbrea: *ind. imp. 3.sg.* 19,7

UMFLAT, -Ă: adj.
umflați: *m. pl. ac.* 4,19

(a se) **UMPLE:** v. III
au umplut *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 18,16
să (ne) umplem: *conj. prez. 1.pl.* 2,7

UNGERE: s.f. „alifie"; „ulei parfumat"
ungeri: *pl. ac.* 2,7

UNIRE: s.f. „credință"; „curățenie sufletească"
unirea: *sg. ac.* 1,1

UNIT, -Ă: adj. (aici) „credincios"; „drept"; „curat sufletește"
unită: *f. sg. ac.* rezum. cap.1

URÂRE: s.f.
urâre: *sg. nom./ac.* 2,1; 8,16; 14,11

URÂT, -Ă: adj.
urâte: *n. pl. nom./ac.* 12,4; 14,9
(mai) urâtă: *f. sg. ac.* 19,13

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom.* 1,10
urechile: *pl. ac.* 6,3; 15,15

(a se) **URGISI:** v. IV
urgisiți fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.3
vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,18
(să) vor urgisi *ind. viit.I. 3.pl.* 4,19
au fost urgisit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* rezum. cap.5
urgisind: *gerunziu* 14,30
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,20

URIAȘ: s.m.
uriași: *pl. nom.* (cu desinența *ϕ*) 14,6

(a se) **URÎ**: v. IV
a **(să) urî**: *inf. prez.* rezum. cap.1
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,25; 12,3
urând: *gerunziu* 11,25; 14,19

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,25; 4,2; 7,30; rezum. cap.8; 15,9
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.6
urma: *ind. imp. 3.pl.* 19,2

URMĂ: s.f.
urma: *sg. nom./ac.* 2,3; 5,10
urmă: *sg. ac., în loc. adj. ceale* ***mai de pre*** *urmă* 2,16, 17; 3,17
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre*** *urmă* „mai târziu" 4,19; 19,11

URS: s.m.
urși: *pl. ac.* 11,18

USCAT, -Ă: adj.
uscat: *n. sg. nom.* 19,7

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
ușa: *sg. ac.* 6, 15; 19,16
ușii: *sg. gen.* 19,16

UȘOR: adv
ușor: 5,11

V

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 5, 10
valuri: *pl. ac.* 5,10; 14,1, 3

VAS: s.n.
vas: *sg. ac.* 13,11; 15,7
vasă: *pl. ac.* 15,7
vase: *pl. ac./dat.* 15,7, 13

VĂDIRE: s.f.
vădirea: *sg. ac.* 2,14

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: *sg. dat.* 2,10

(a se) VĂRSA: v. I
(să) varsă: *ind. prez. 3.sg.* 5,15
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3

(a se) VĂTĂMA: v. I
a **(să) vătăma**: *inf. prez.* 14,29
(să) vătăma: *ind. imp. 3.pl.* 18,2
ai vătămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,8

VĂTĂMARE: s.f.
vătămarea: *sg. nom./ac.* 11,20; 18,3

VĂTĂMAT, -Ă: adj.
vătămați: *m. pl. nom.* 18,2

VĂZDUH: s.n.
văzduhul: *sg. ac.* 2,3; 5,11; 7,3; 17,9
văzduh: *sg. nom./ac.* 5,11, 12; 13,2

VÂNDUT, -Ă: adj.
vândut: *m. sg. ac.* 10,13

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 4,4; 5,11, 15, 24
vânturilor: *pl. gen.* 4,4; 7,20

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. nom.* 4,9

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vărtos: *adv.* 8,6; rezum. cap.9
vârtos: *adv.* 5,23; 8,1
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 11,4
vârtos: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 11,11; 17,18
vârtosul: *adj. antep. m. sg. nom.* 18,15

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. nom./ac.* 2,11; 6,1; 18,22; 19,19
vârtute: *sg. ac.* 16,19

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 3,8; 4,2, 19; 5,16; 6,22; 12,10; 14,13; 16,6
veacilor: *pl. gen.* 8,8
veacului: *sg. dat.* 14,6; 18,4

VECHI, VECHE: adj.
veache: *f. sg. ac.* 13,10

(a se) VEDEA: v. II
văzând: *gerunziu* 4,14; 5,2; 16,18
văzându-: *gerunziu* 7,23; 12,27
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* 13,1, 7
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,11
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 2,17
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,17
vedea(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,18
(să) veade: *ind. prez. 3.sg.* 6, 13
(mă) voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,15
(să) vedea: *inf. prez. fără* **a** 13,5
a vedea: *inf. prez.* 15,15; 17,9
vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 15, 19; 16,7; 18, 1
(să) vedea: *ind. imp. 3.pl.* 17,6

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac. în loc. adv.* ***la vedere/întru*** *vedeare/din vedeare* 2,15; 9,16; 19,17
vedeare: *sg. nom.* 15,5
vedearea: *sg. nom./ac.* 11,20, 24; 15,19
vederile: *pl. nom.* 18,17, 19

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9; 12,12
veniți: *imperativ 2.pl.* 2,6
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,7, 11; 12,27; 14,14; 18,17; 19,1, 12
am venit: *ind. pf.c. 1sg.* 8,20
a veni: *inf. prez.* 16,4
venindu-: *gerunziu* 16,5
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,14
vine: *ind. prez. 3.sg.* 7,2; 17,13
viind: *gerunziu* 16,10
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 17,20

VENINAT, -Ă: adj.
veninaților: *adj. antep. m. pl. gen.* 16,10

VESEL, -Ă: adj.
veaselă: *f. sg. nom.* 6, 17

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselească: *ind. prez. 3.sg.* 1,13
(m-)am veselit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,12

(s-au) veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 2,9; 8,16; 19,15

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără veaste*** 7,21

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (În v. și pop.) VECINIC, -Ă
veacinică: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 8,13
veacinica: *adj. antep. f. sg. ac.* 6,21; 10,14; 17,2
veacinicii: *adj. antep. f. sg. gen.* 7,26
veacinic: *n. sg. gen.* 11,7

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (În v. și pop.) (a se) VEȘTEZI
a (să) veștezi: *inf. prez.* 2,8
(să) veștezească: *ind. prez. 3.sg.* 6,13

VIAȚĂ: s.f.
viață: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 3,17; 4,9; rezum. cap.7; 7,6; 8,5, 7
vieții: *sg. gen.* 1,12; rezum. cap.2; 2,1; 13,11; 14,12, 21; 15,11, 12; 16,13
viața: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3, 5; 4,16; 5,4; 12,23; 14,24; 15,9, 10, 12
viiața: *sg. nom.* 2,15
viiață: *sg. ac.* rezum. cap.3; 13,18

VICLEAN, -Ă: adj.
viclean: *n. sg. nom./ac.* 1,4; 10,5; 12,10

VICLEȘUG: s.n.
vicleșugul: *sg. nom.* 4,11
vicleșug: *sg. ac.* 14,30
vicleșugurile: *pl. ac.* 19,12

VIESPE: s.f.
viespi: *pl. ac.* 12,8

(a) VIEȚUI: v. IV
viețuind: *gerunziu* 4,10; 12,24; 14,22
au viețuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,23; 15,17
viețuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. ac.* 5,15
viforul: *sg. ac.* 5,24

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.2
(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* 8,8; rezum. cap.13; 19,1

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 2,7

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 19,1

(a se) VINDECA: v. I
a (să) vindeca: *inf. prez.* 1,14
(să) vindeca: *ind. imp. 3.sg.* 16,7
vindeca: *ind. imp. 3.sg.* 16,10
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* 16,12

VIS: s.n.
visurilor: *pl. gen.* 18,17

VIU, VIE: adj./s.
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 1,13
(cei) vii: *s.m. pl. nom./ac.* 4,16; 18,12, 23
vii: *adj. m. pl. nom.* 5,16
viu: *adj. m. sg. nom.* 18,18

(a) VOI: v. IV
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,6

VOPSEA: s.f.; var. (Înv. și pop.) VĂPSEALĂ
văpseală: *sg. ac.* 13,14

(a) VOPSI: v. IV; var. (Înv. și pop.) (a) VĂPSI
văpsindu-: *gerunziu* 13,14
văpsind: *gerunziu* 13,14

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 19,12

(a) VORBI: v. IV
vorbesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

VORBITOR, -TOARE: adj.
vorbitoare: *f. pl. ac.* 10,21

VRĂJMAȘ: s.m.
vrăjmașilor: *pl. gen.* 11,3

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 9,13
ai fi vrut: *cond. pf. 2.sg.* 11,26
vrând: *gerunziu* 12,18; 13,6; 14,1
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 14,17; 16,21
nevrând: *gerunziu* 19,14
(nu) vrând: *gerunziu* rezum. cap.1

VREDNIC, -Ă: adj./s.
vreadnici: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,16; 3,5; 15,6; 16,9; 18,4
vreadnic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 9,12; 13,15
vreadnice: *adj. f. pl. ac.* 7,15
vreadnică: *adj. f. sg. nom./ac.* 12,7; 19,4
vreadnica: *adj. antep. f. sg. ac.* 12,26
(cei) vreadnici: *s.m. pl. ac.* 6,17; 12,20
(ceale) **vreadnice:** *s.n. pl. ac.* rezum. cap.16

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 14,30; 16,1

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,1; rezum. cap.14; 14,16
vremi: *pl. ac.* 2,4
vremii: *sg. gen.* 2,7
vreame: *sg. ac.* 2,10; 4,4; 7,2; 9,5; 10,7; 12,20, 24; 16,18, 19
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame*** 3,6
vremi: *pl. ac.* 4,13
vreamilor: *pl. gen.* 7,18; 8,8
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 19,20

VREMELNIC, -Ă: adj.
vremealnică: *f. sg. nom.* rezum. cap.5

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 16,25
vrerii: *sg. dat.* 16,21

Z

(a) ZĂCEA: v. II
au zăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 17.2

(a) ZĂMISLI: v. IV
am zămislit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,1

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 5,11
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac.* 3,18
zi: *sg. ac.* 5,15
zilei: *sg. gen.* 10,17
zile: *pl. ac.* rezum. cap.17

(a) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1; 5,14
zicând: *gerunziu* 5,3
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12
zic: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14; 2,23; 11,18; 15,11
a zidi: *inf. prez.* 9,8
fiind zidit: *pasiv gerunziu* 10,1

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. nom.* 16,24
zidire: *sg. ac.* 19,11

ZIDIT, -Ă: adj.
zidit: *m. sg. ac.* rezum. cap.2

ZIDITOR: s.m. „cel care zidește"; (art.) „Dumnezeu"
ziditoriului: *sg. gen* rezum. cap.13
Ziditoriul: *sg. nom.* 13,1

ZUGRĂVIRE: s.f.
zugrăvirii: *sg. gen.* 15,4

218v

219r

219v

220r

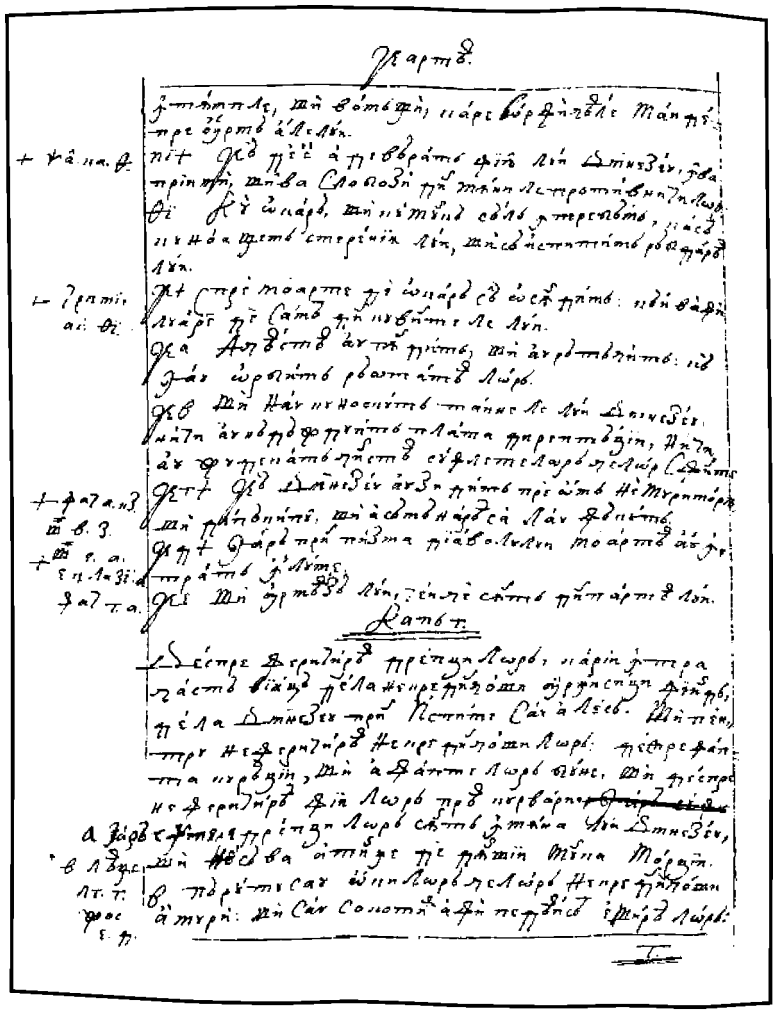

220v

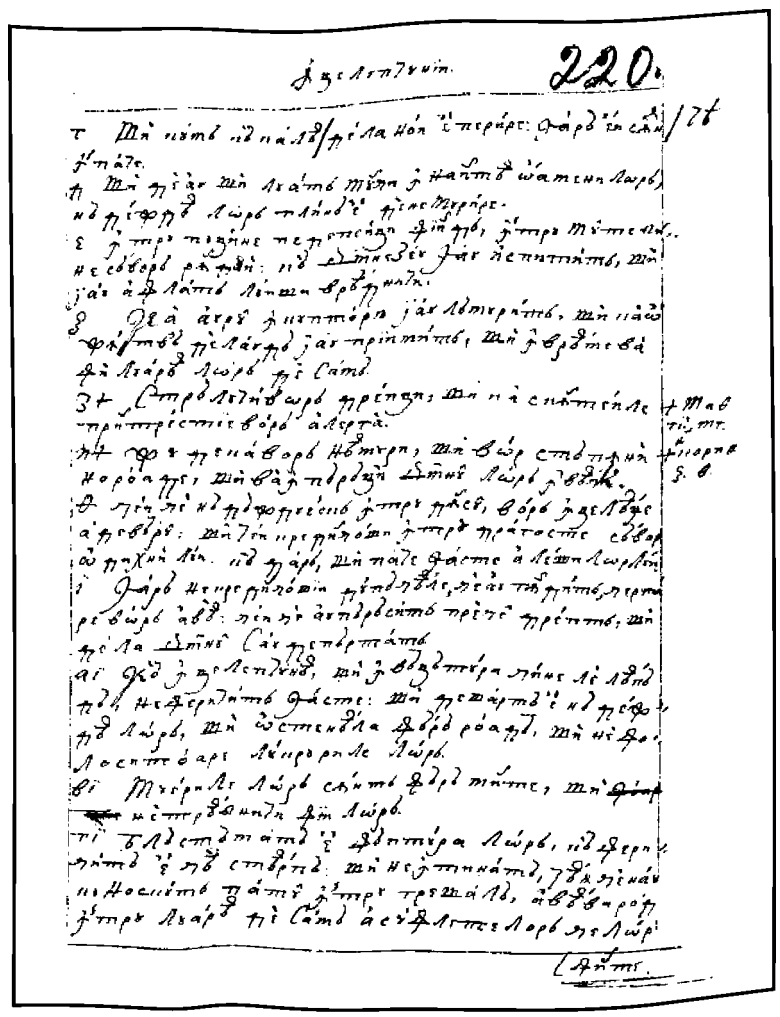

221r

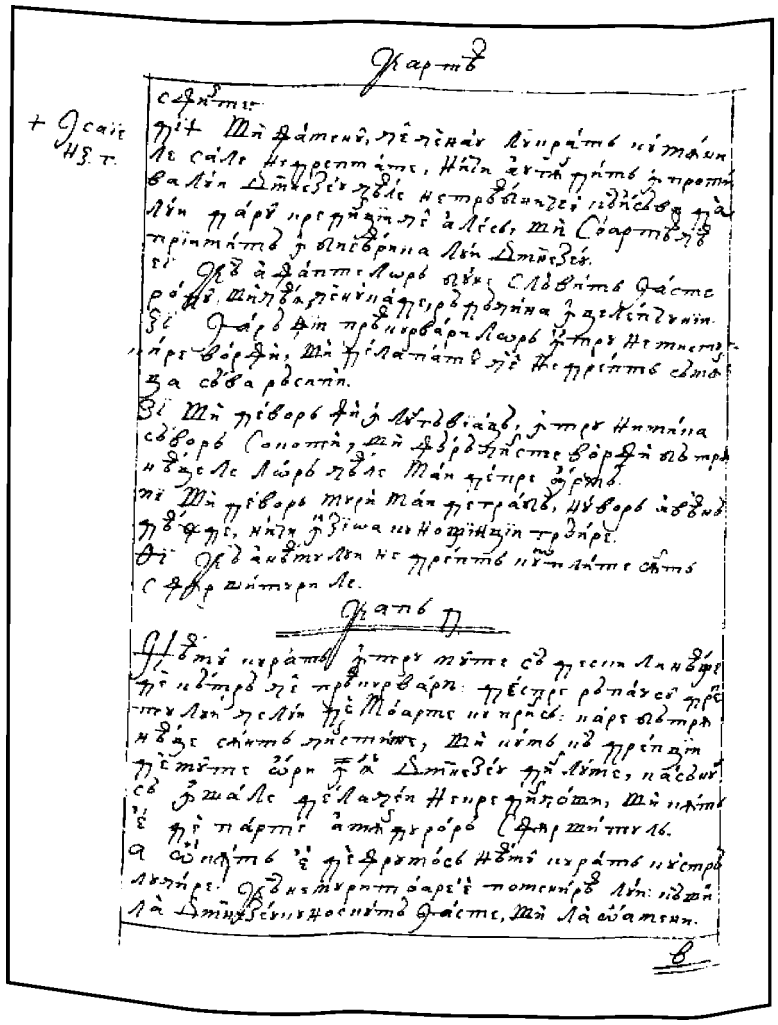

221v

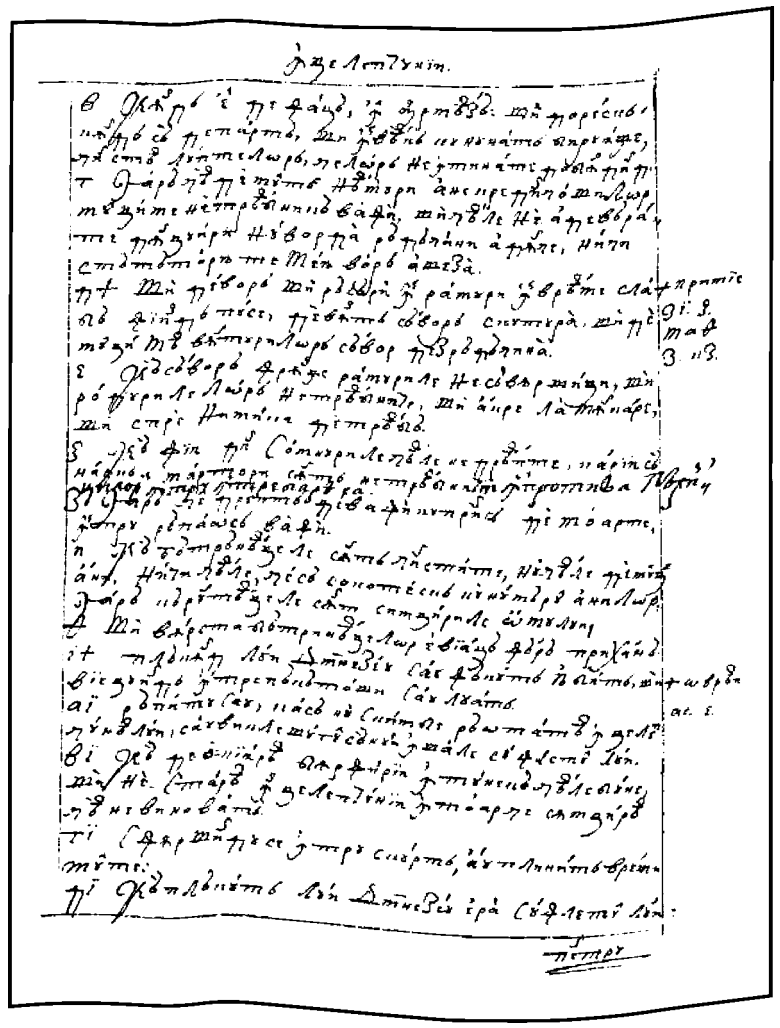

222r

FACSIMILE

CARTEA ÎNȚELEPCIUNII

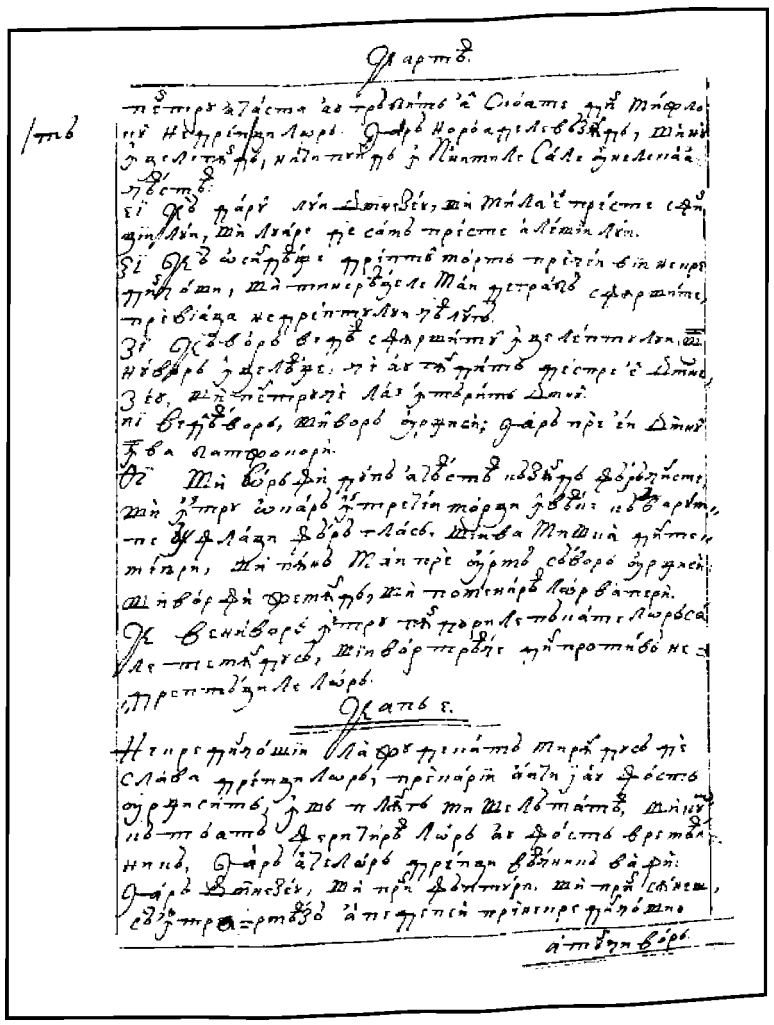

222v

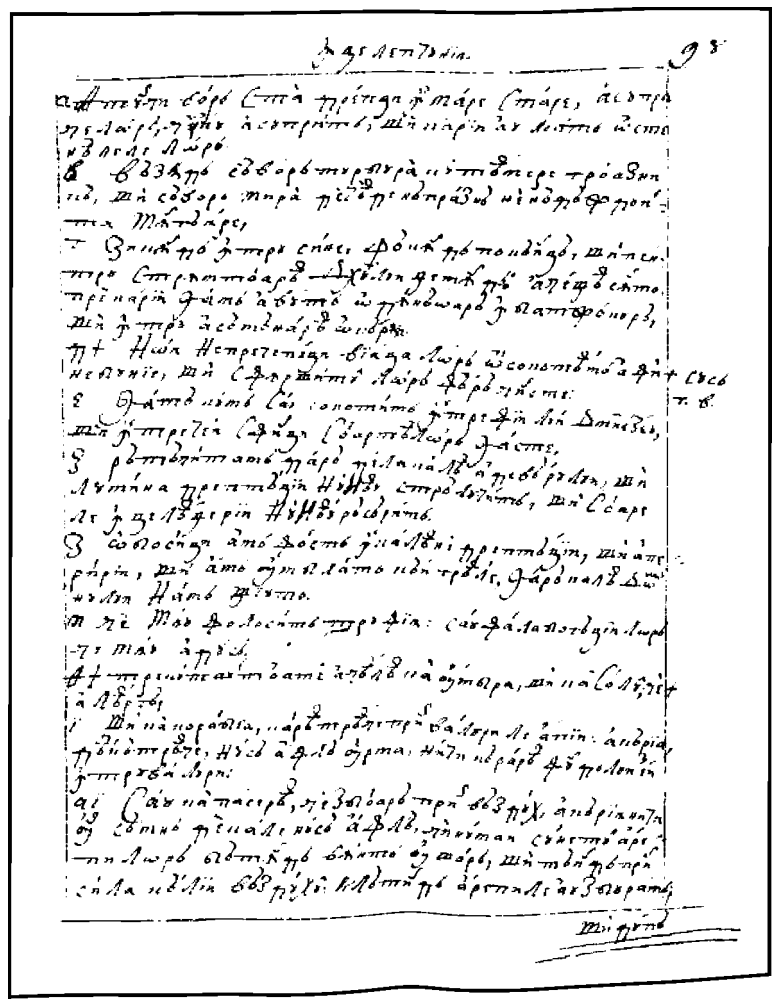

223r

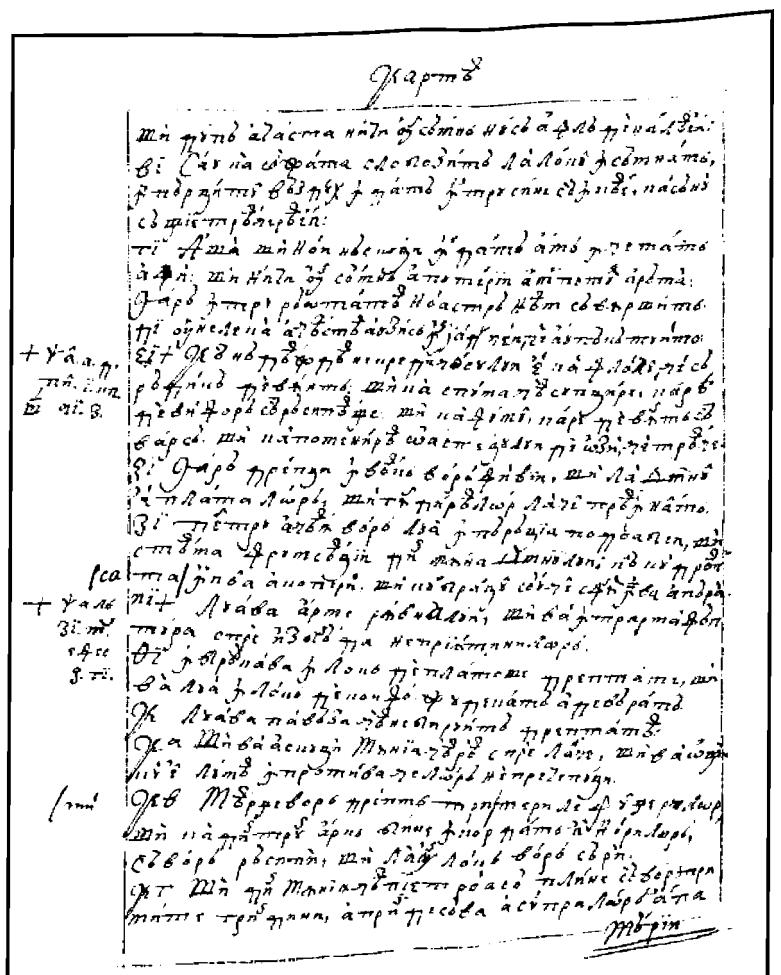

223v

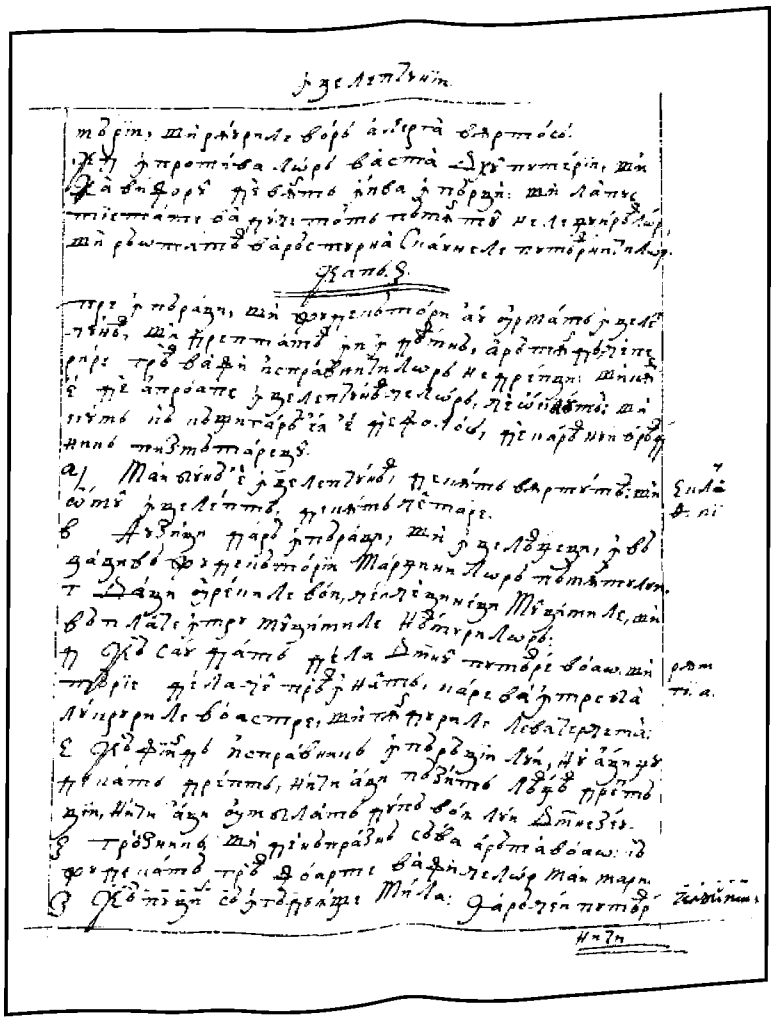

224r

CARTEA ÎNȚELEPCIUNII

FACSIMILE

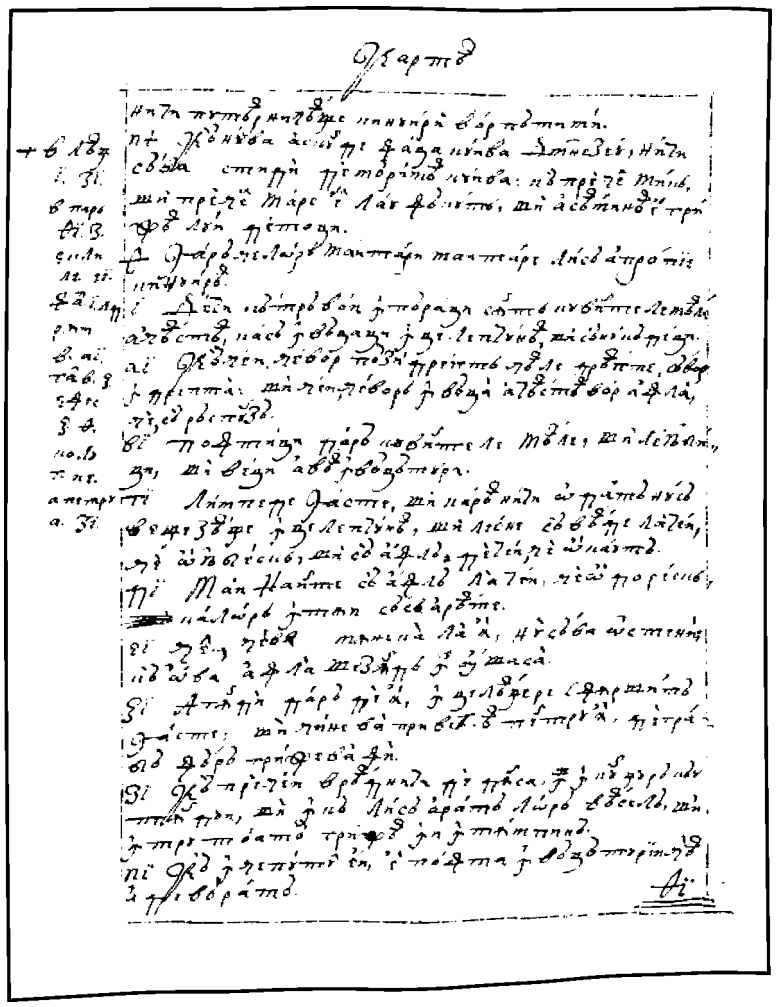

224v

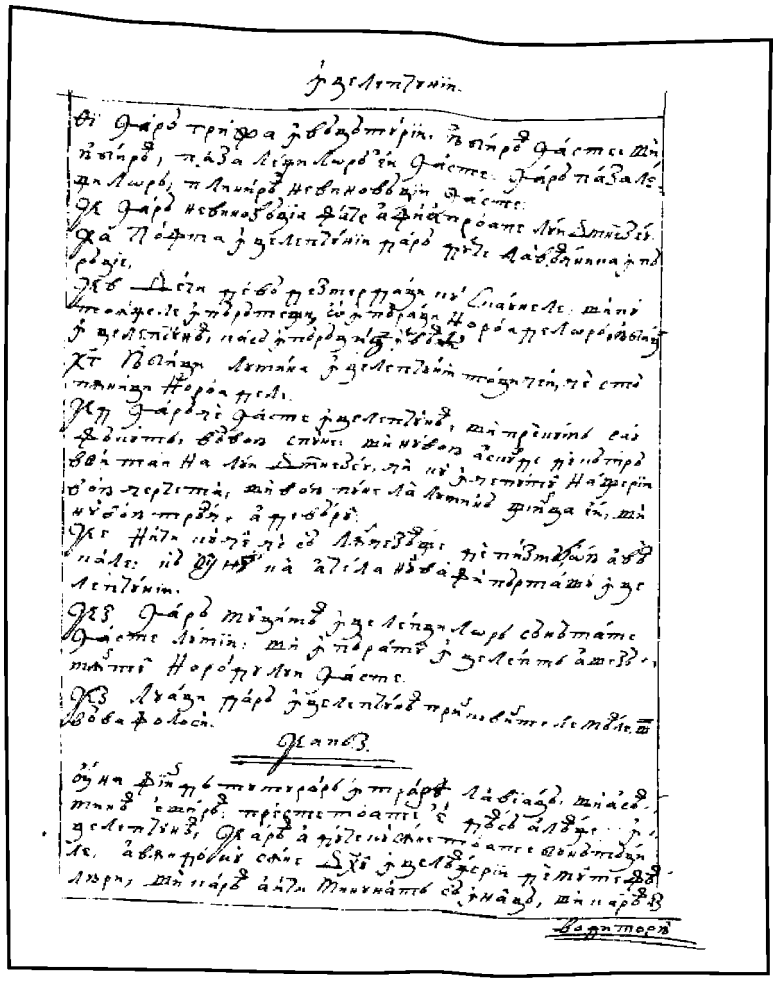

225r

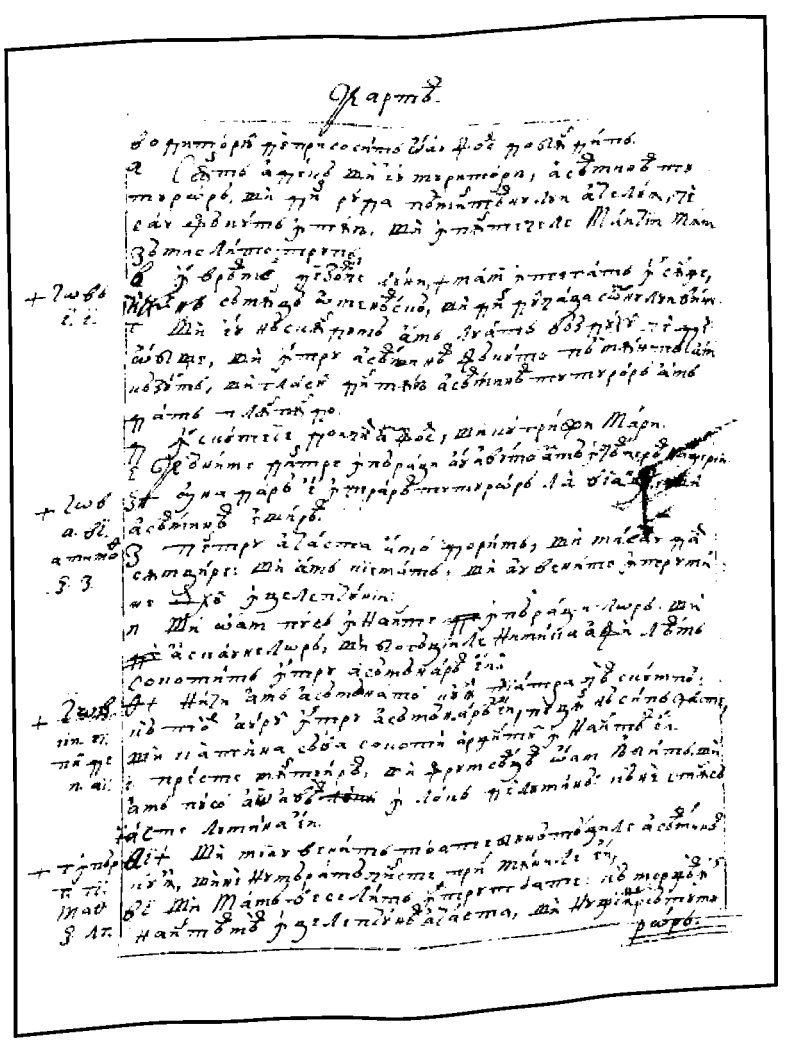

225v

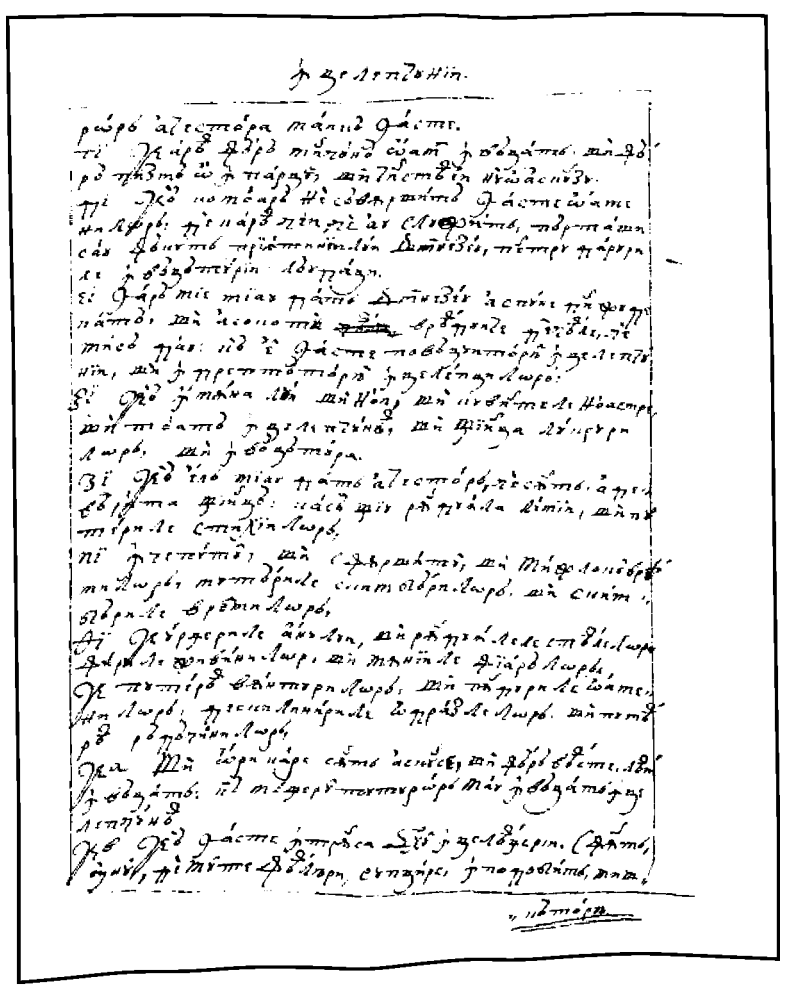

226r

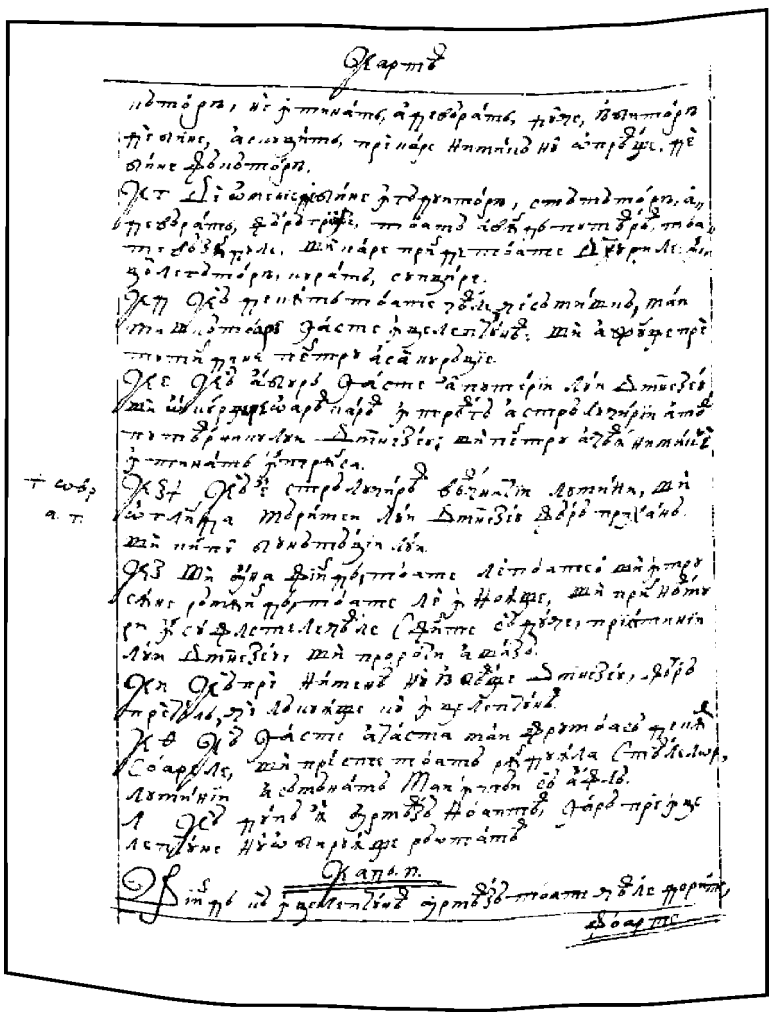

226v

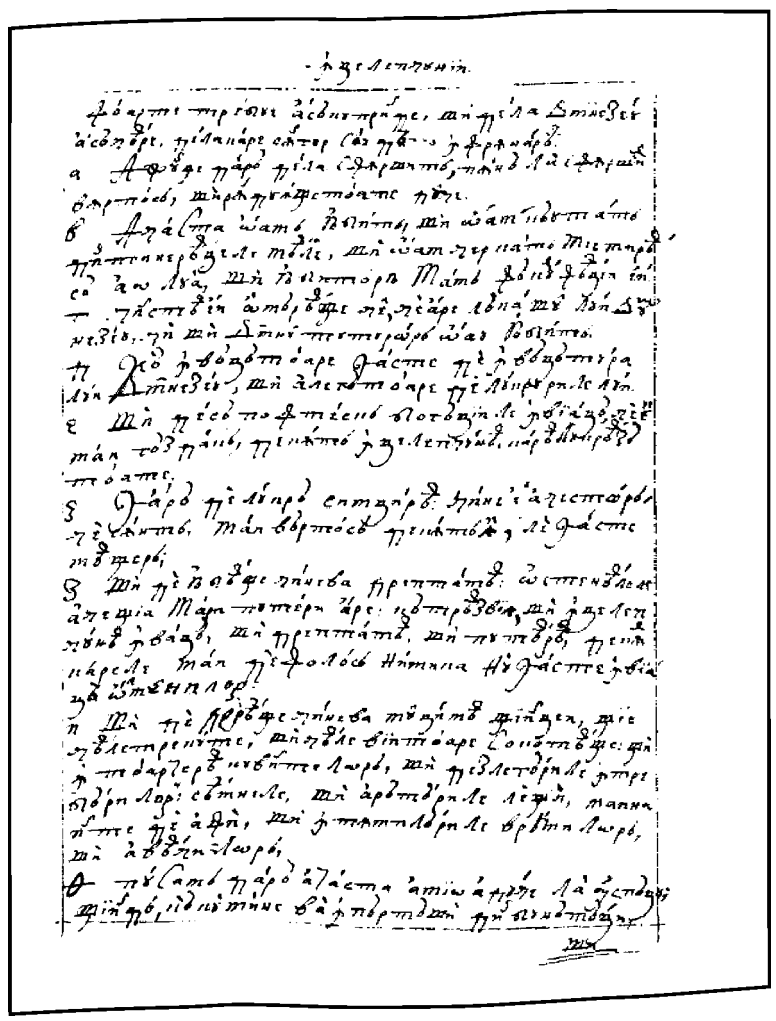

227r

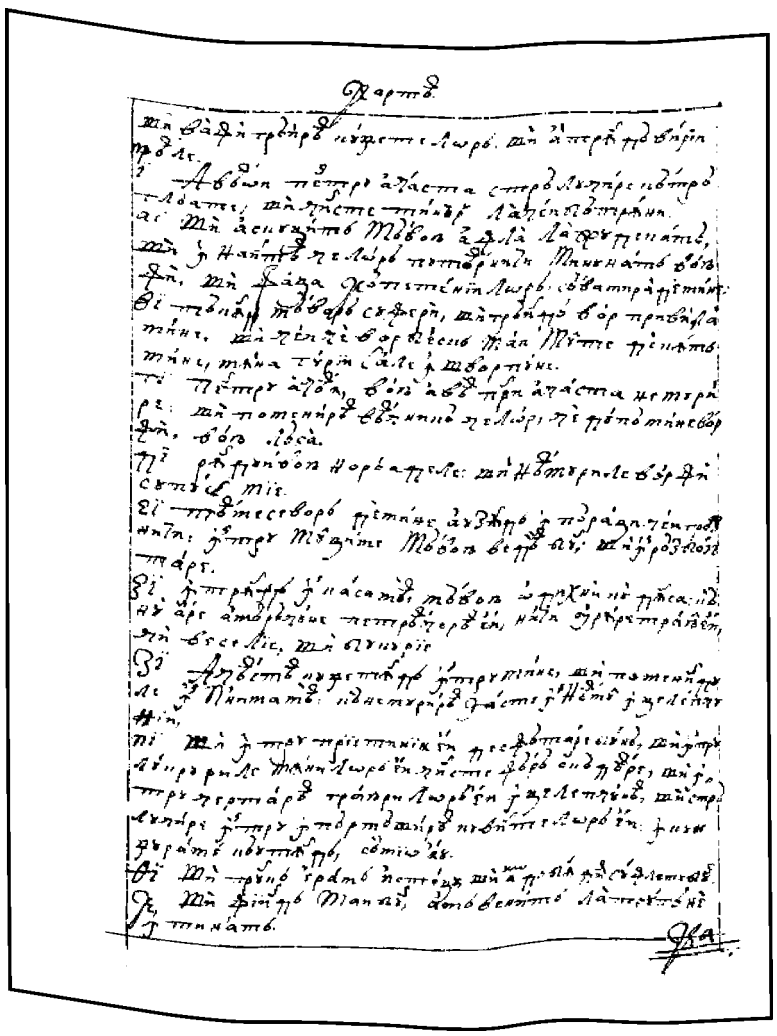

227v

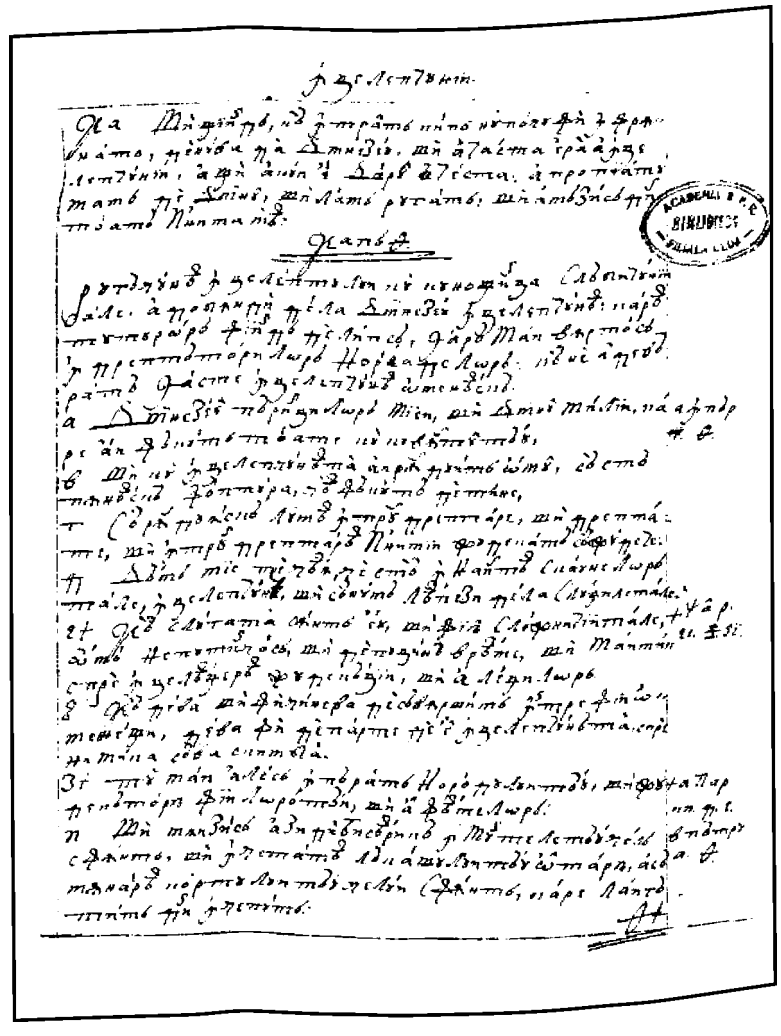

228r

CARTEA ÎNȚELEPCIUNII

FACSIMILE

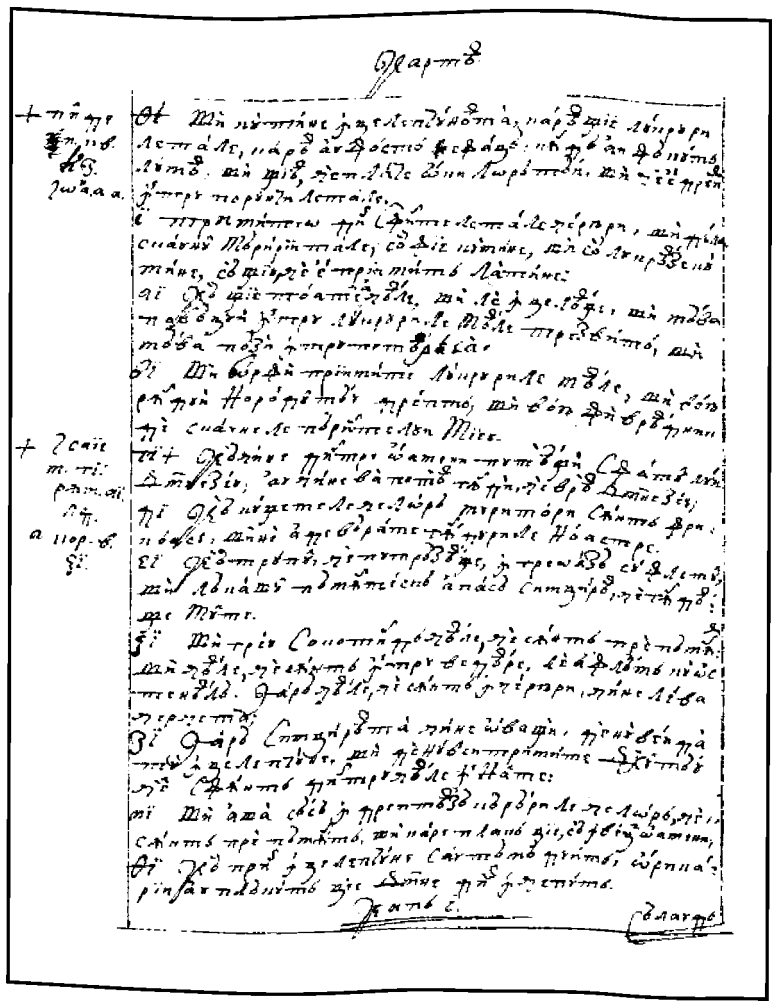

228v

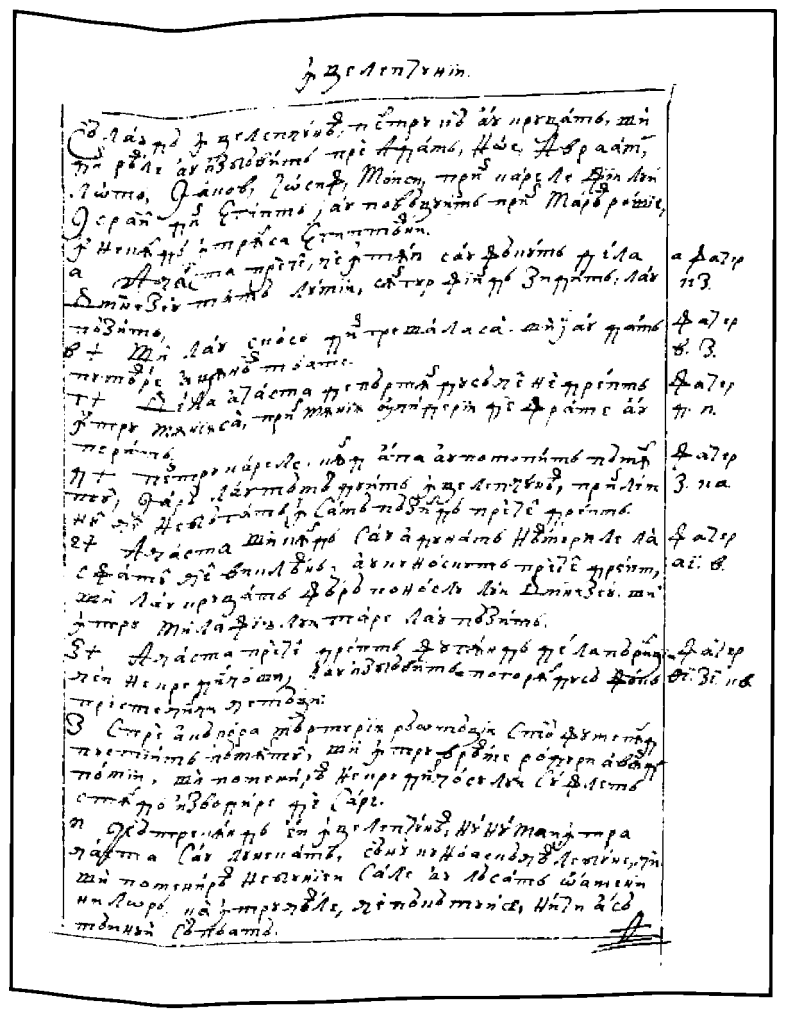

229r

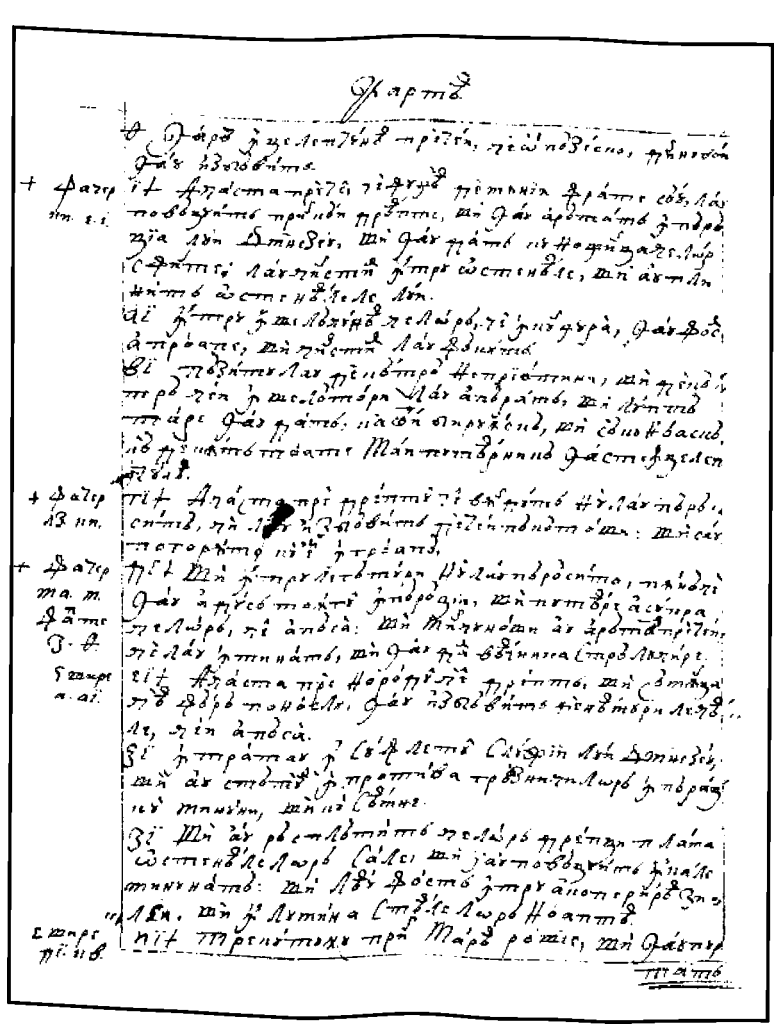

229v

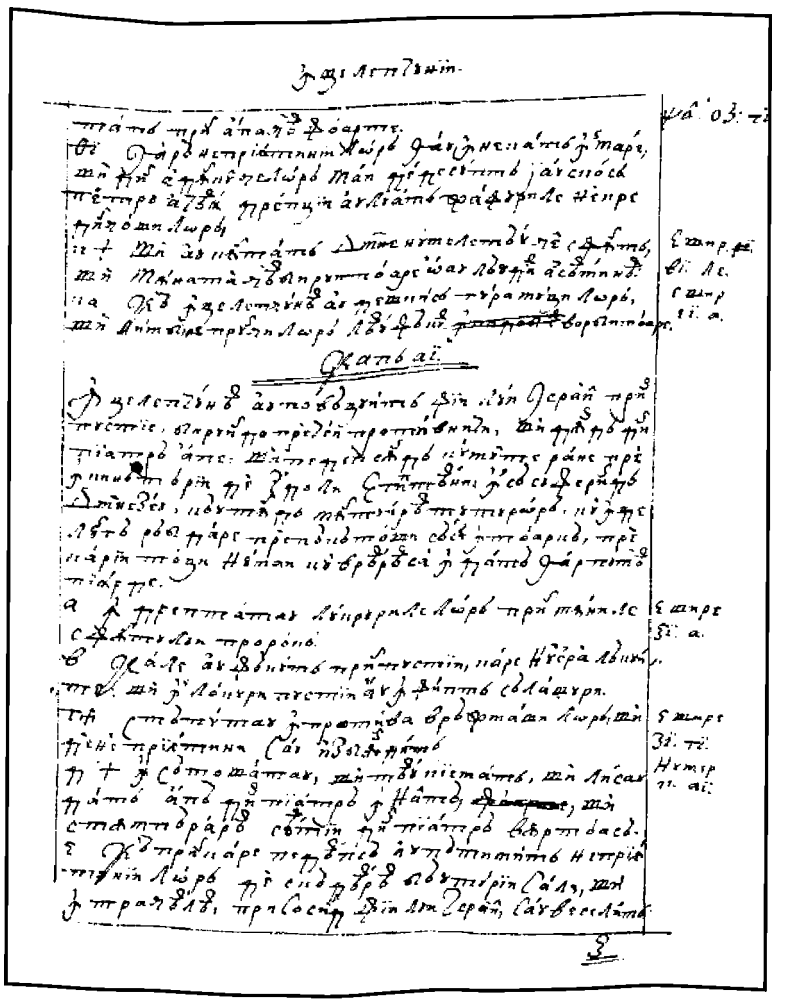

230r

FACSIMILE

CARTEA ÎNȚELEPCIUNII

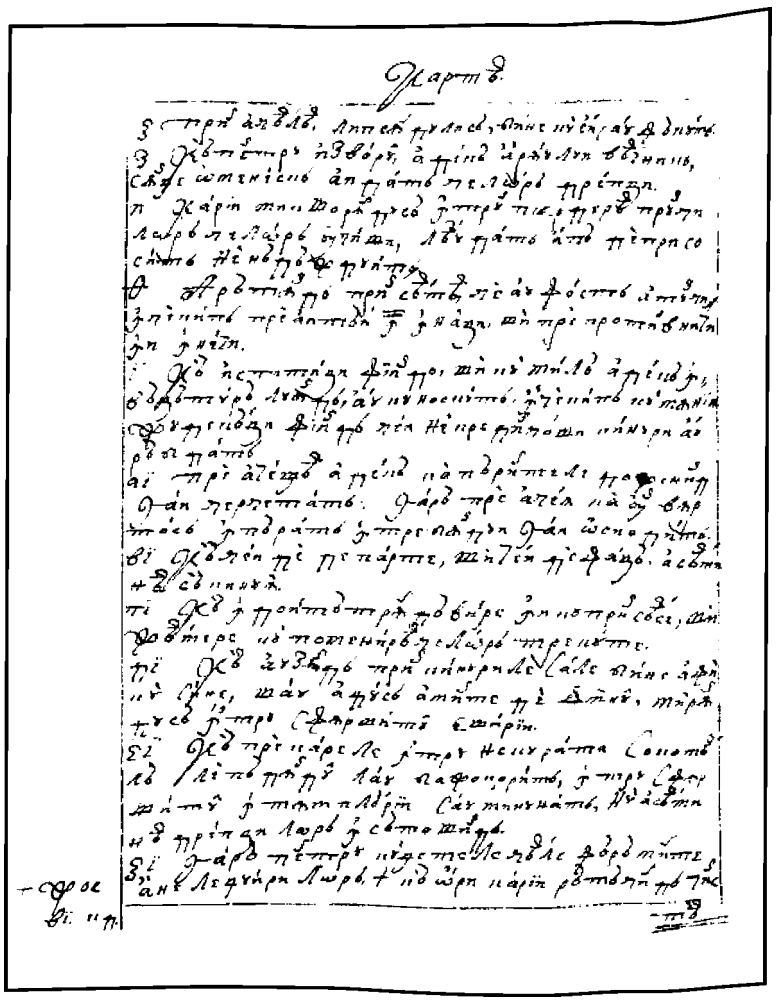

230v

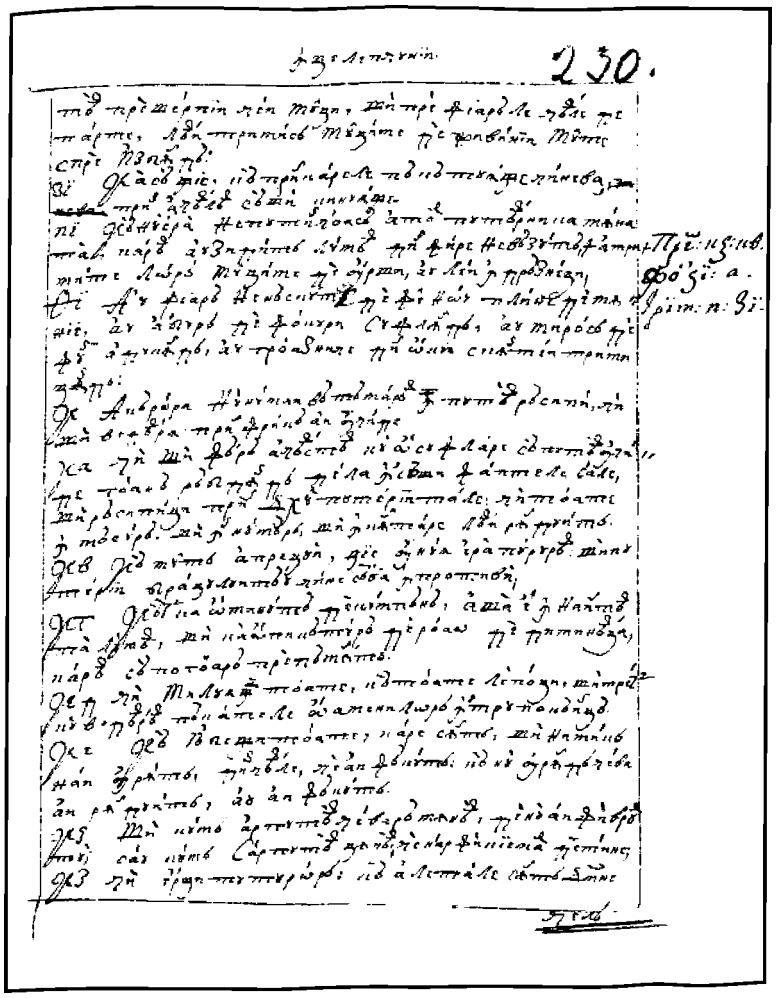

231r

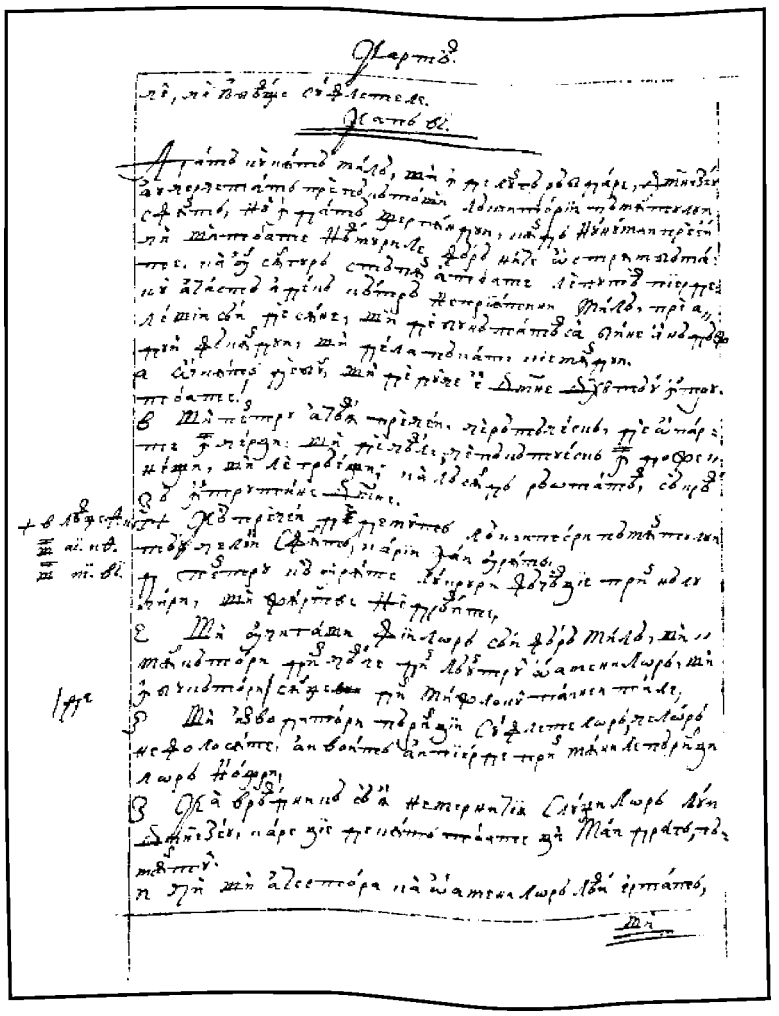

231v

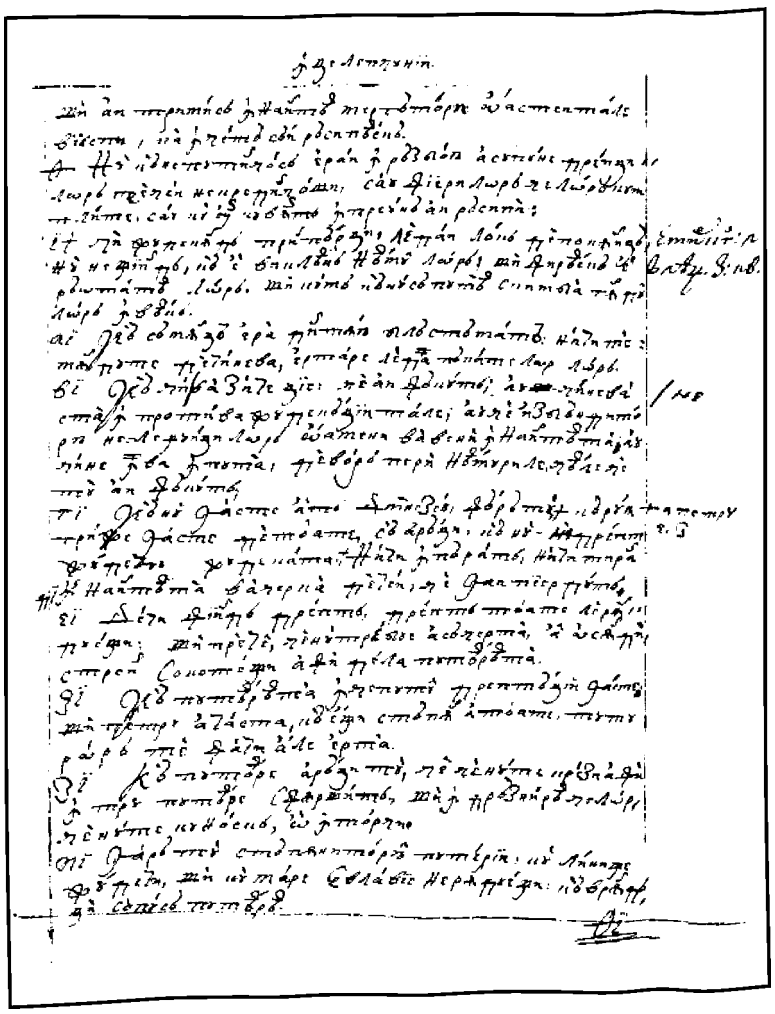

232r

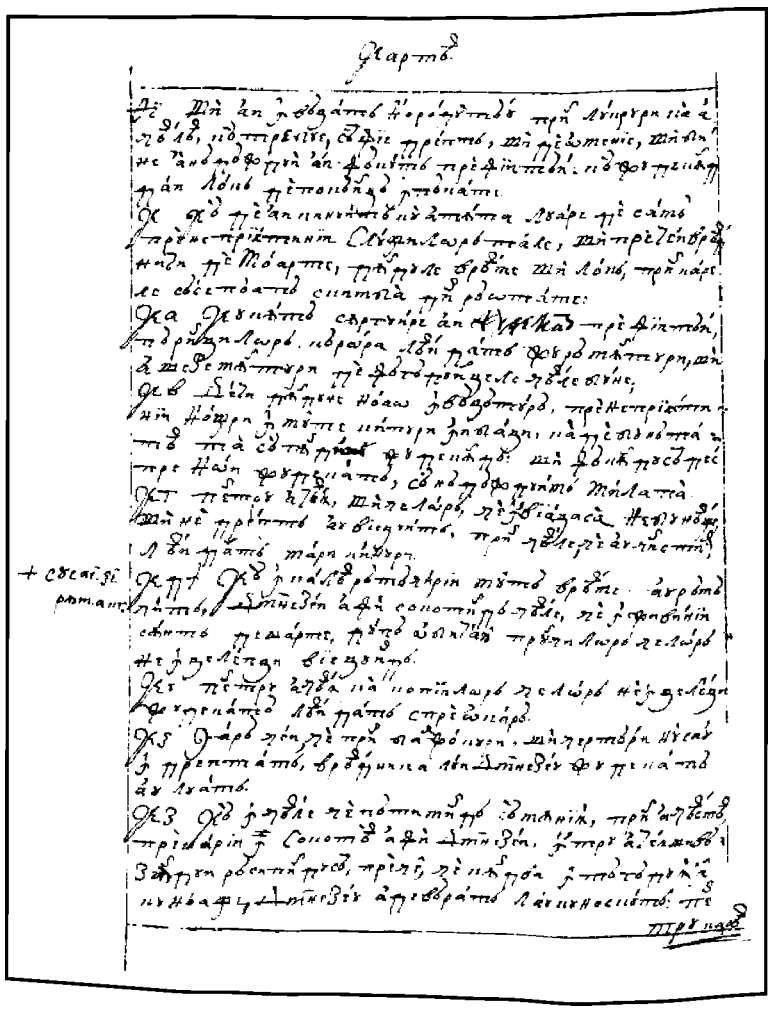

232v

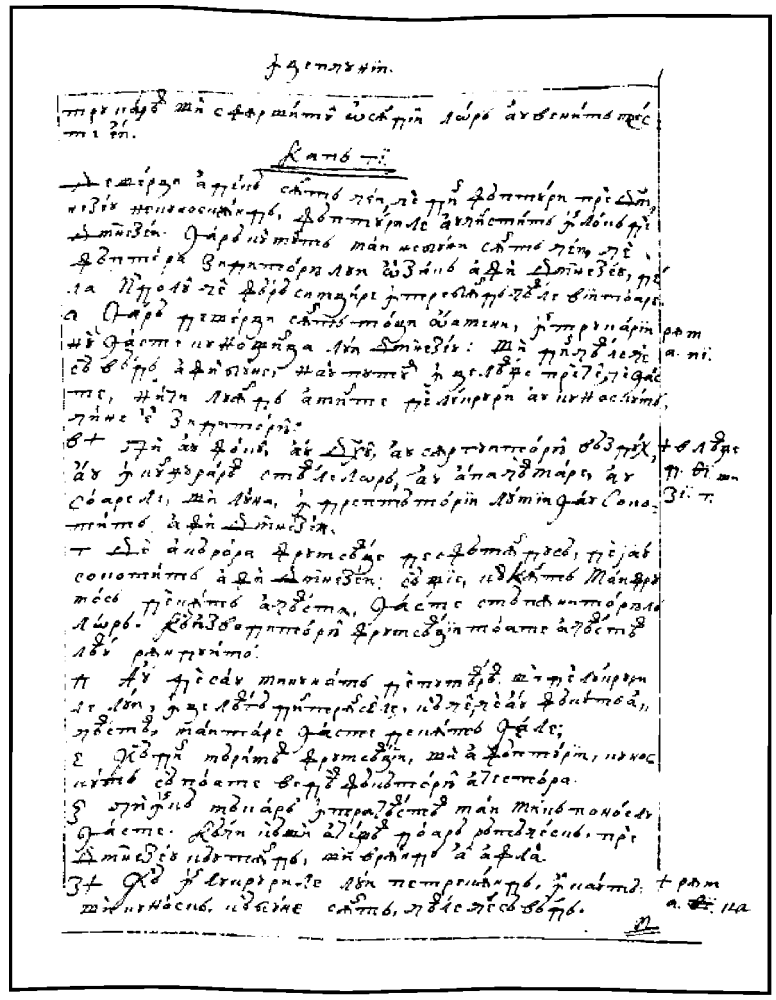

233r

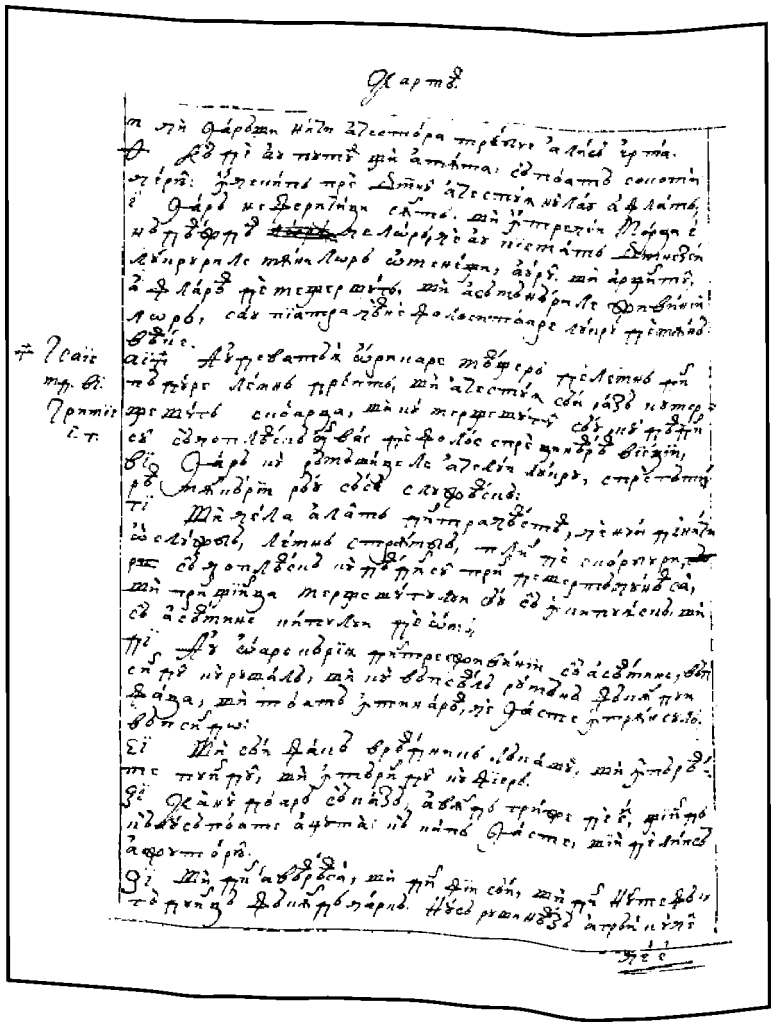

233v

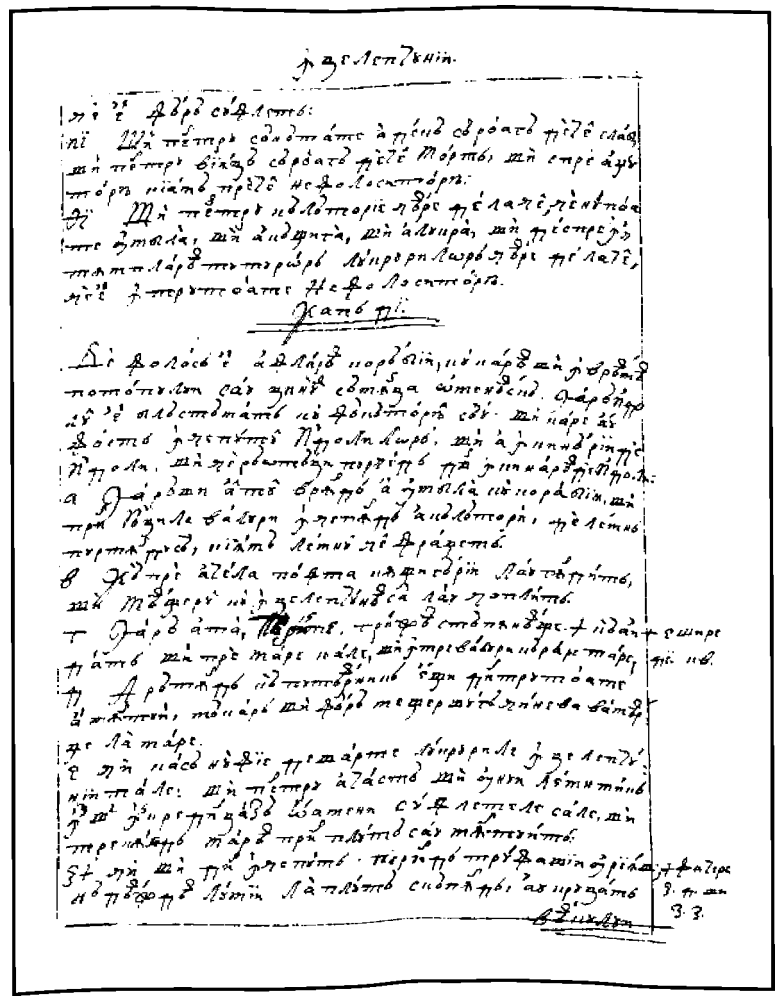

234r

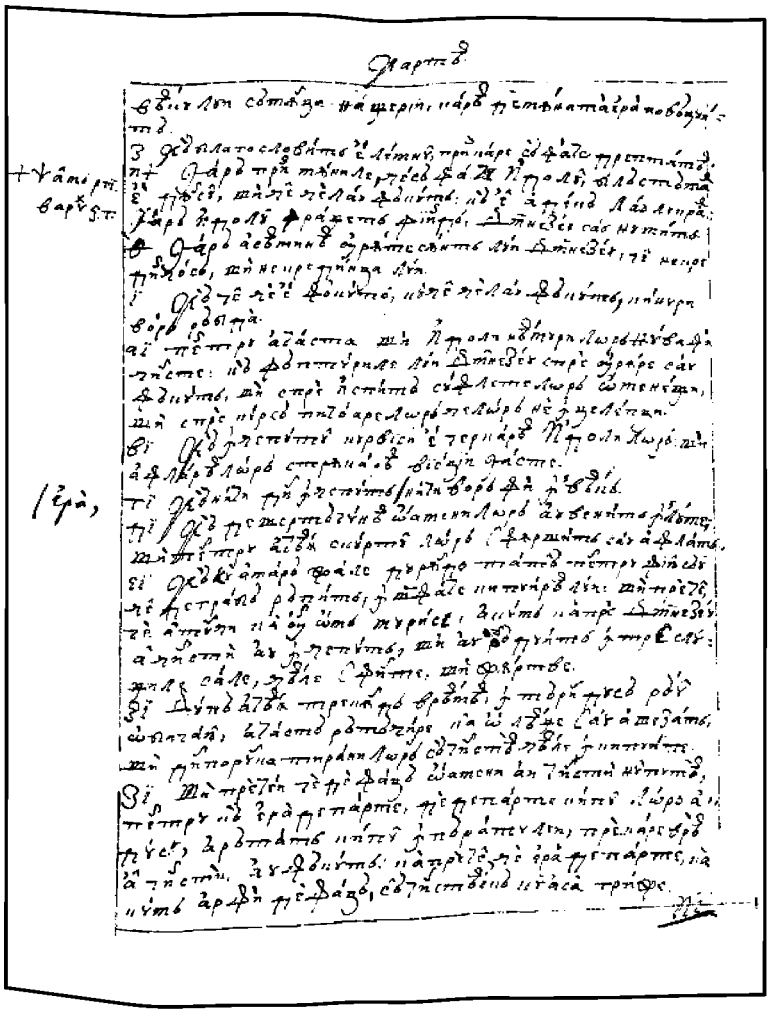

234v

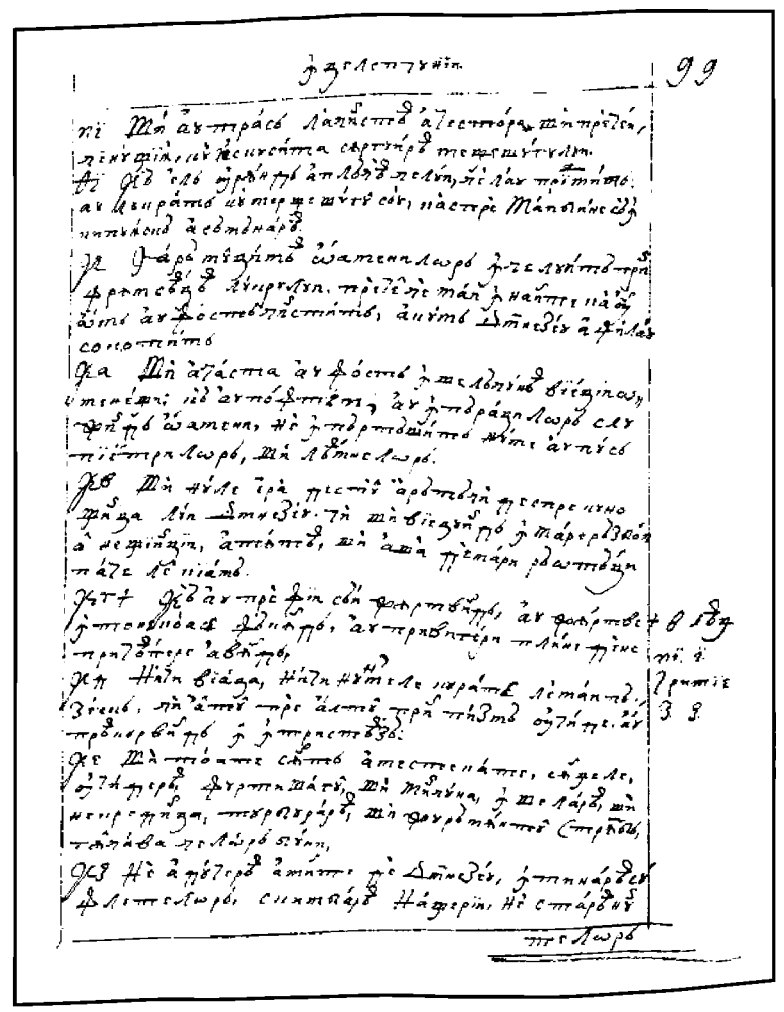

235r

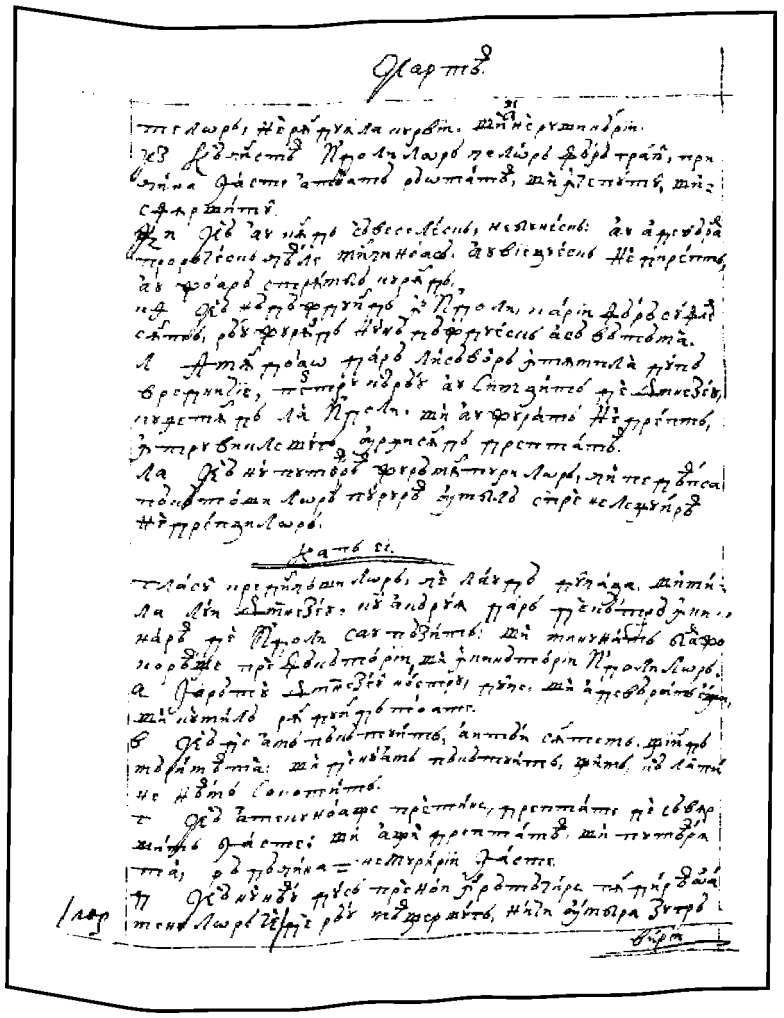

235v

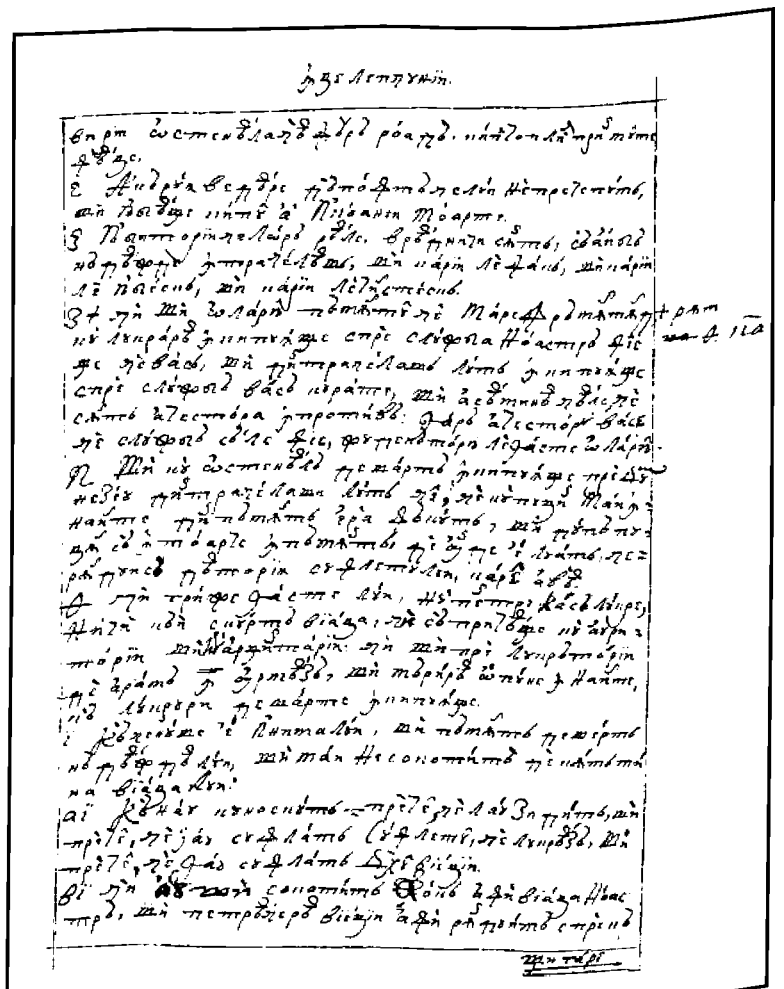

236r

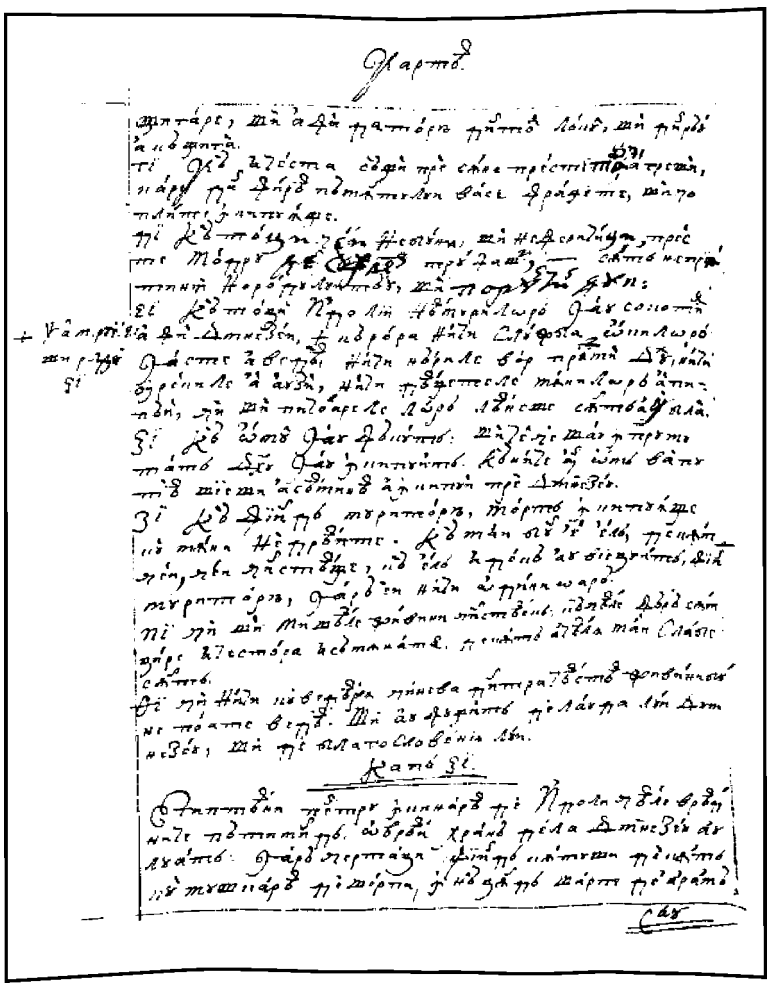

236v

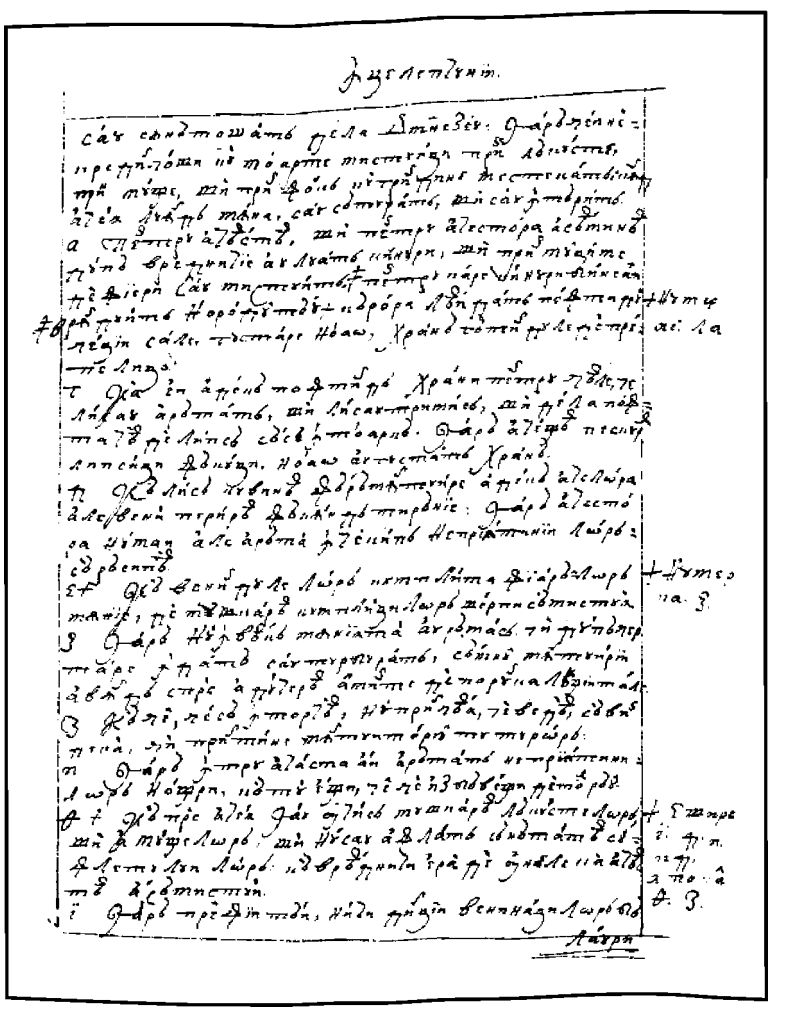

237r

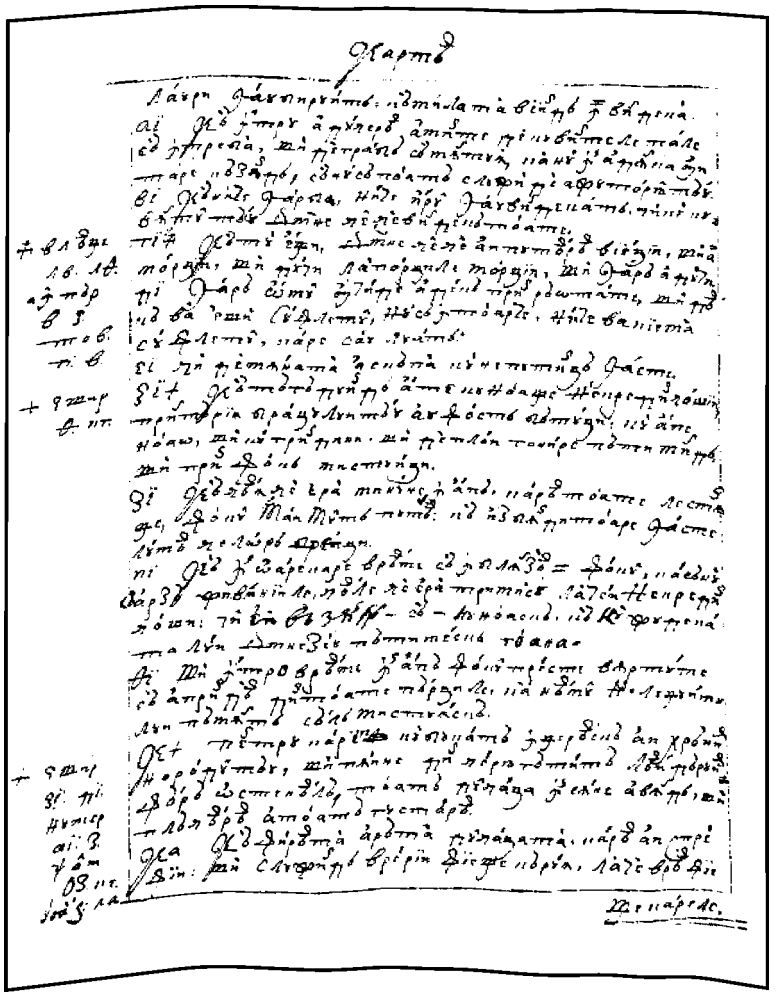

237v

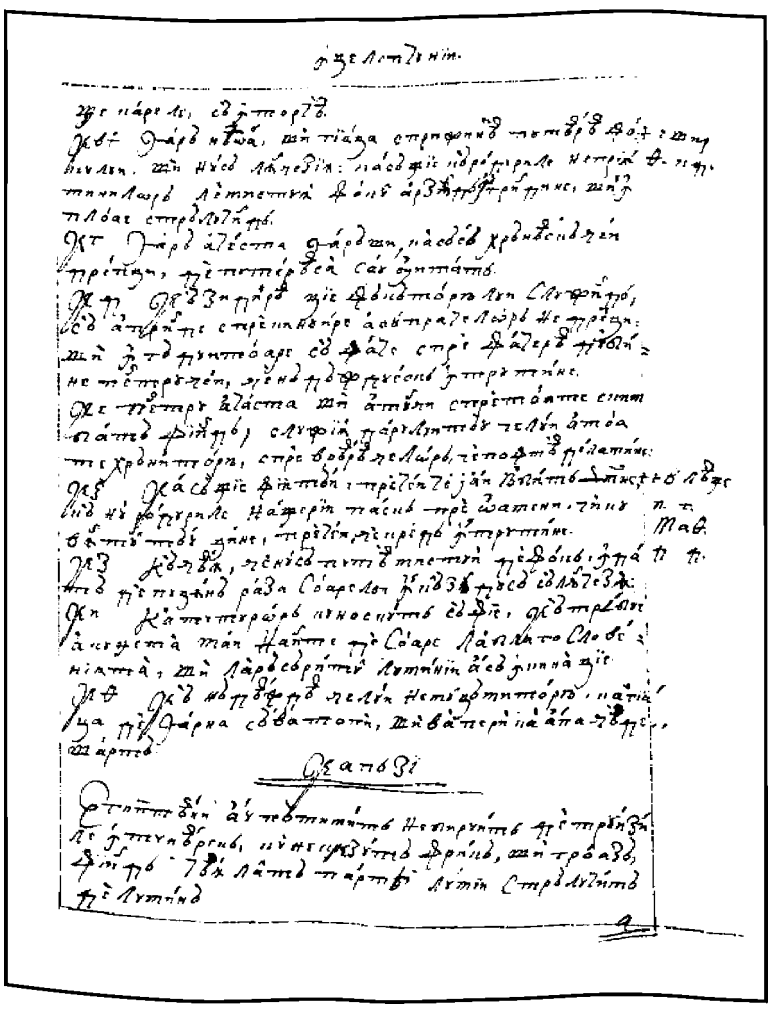

238r

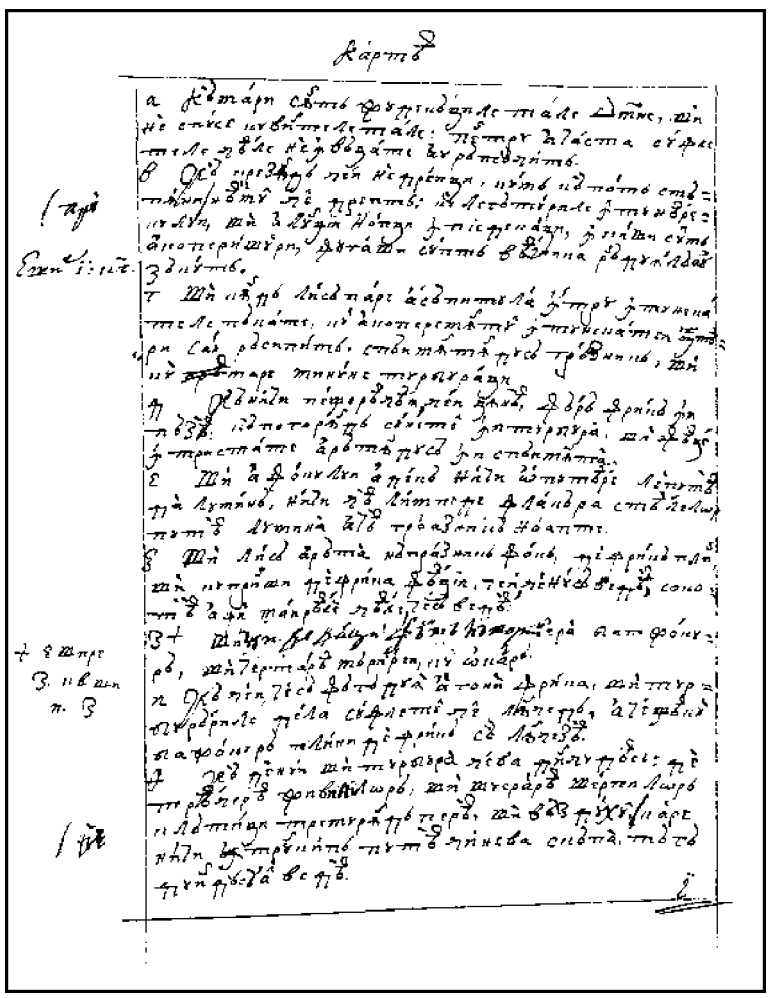

238v

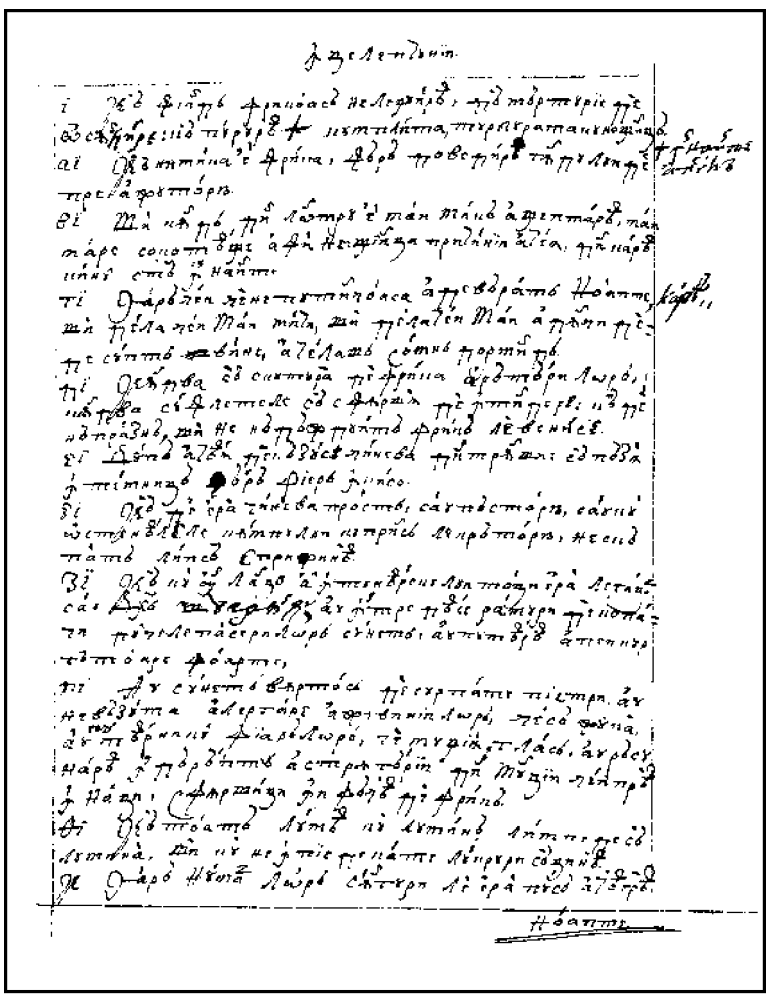

239r

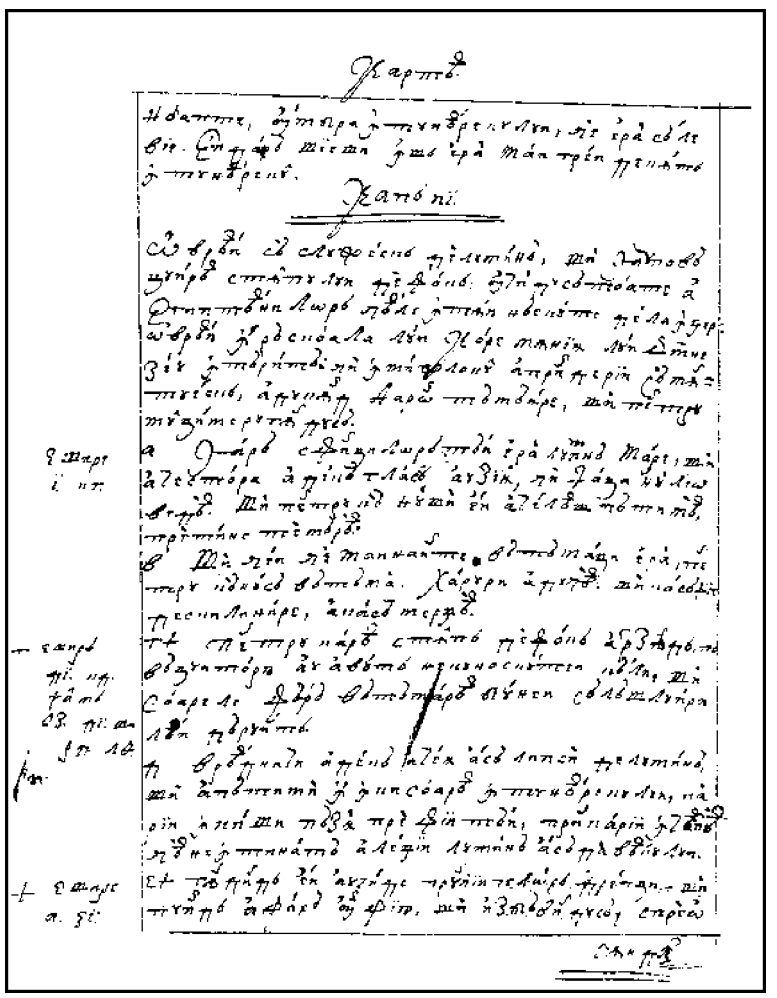

239v

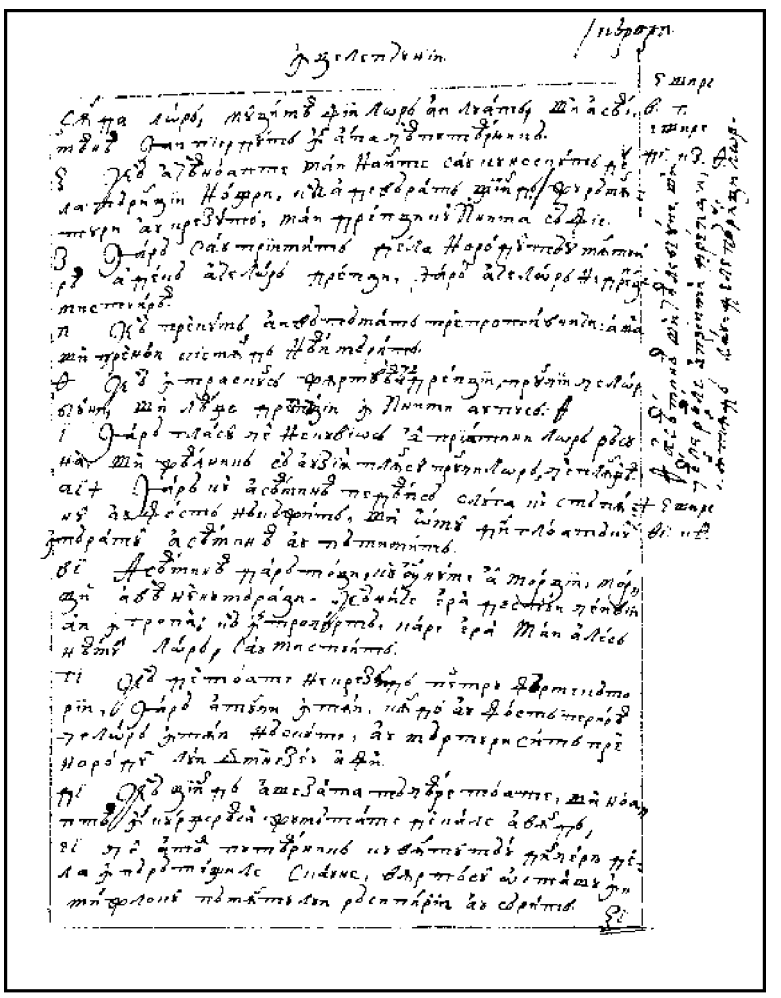

240r

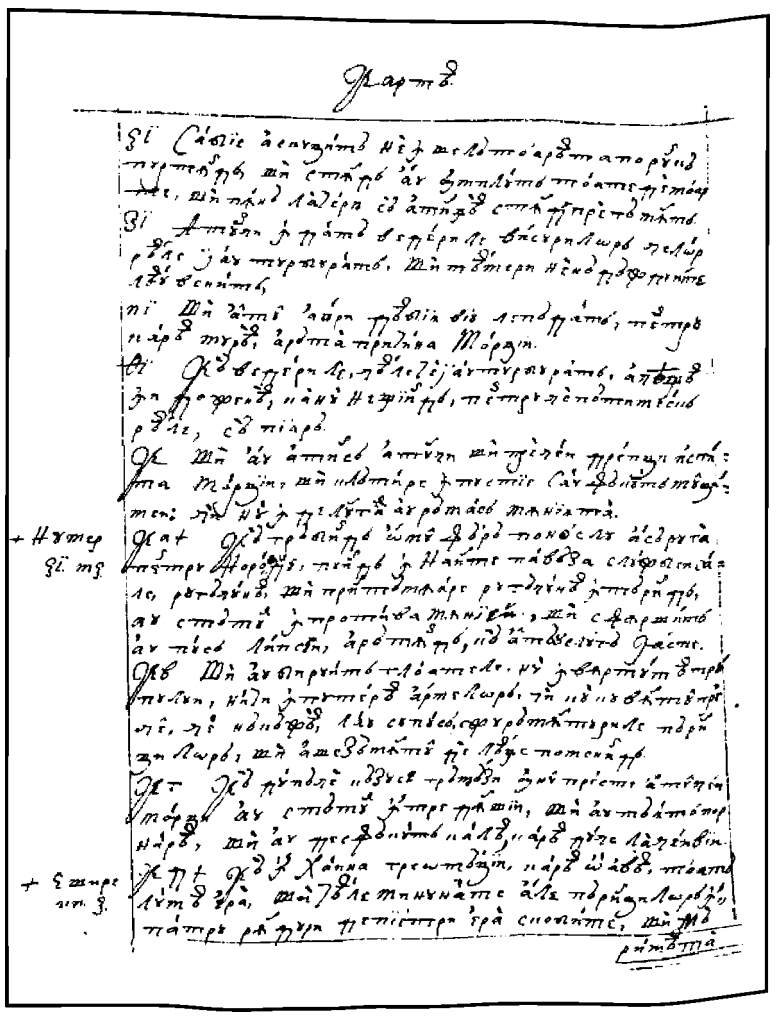

240v

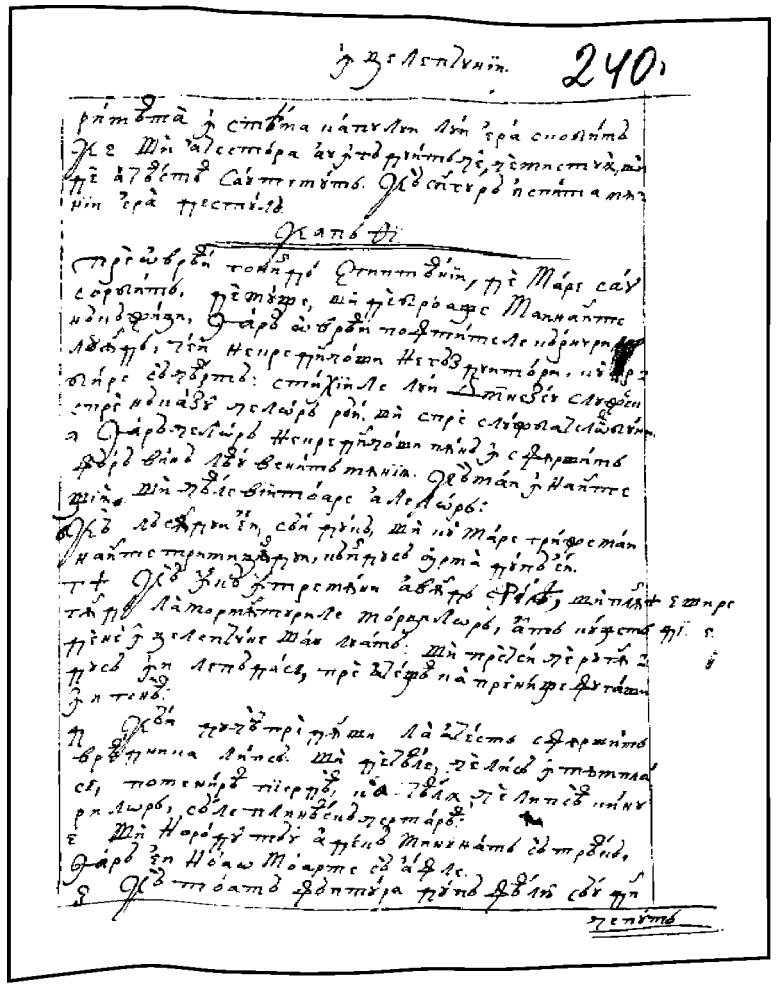

241r

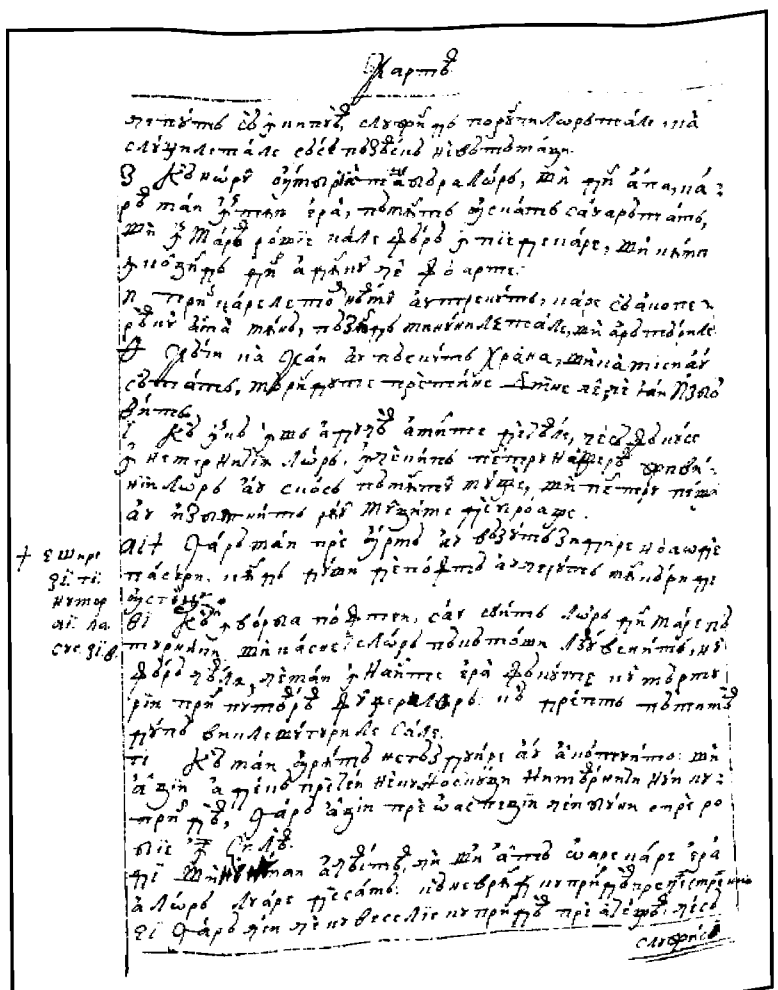

241v

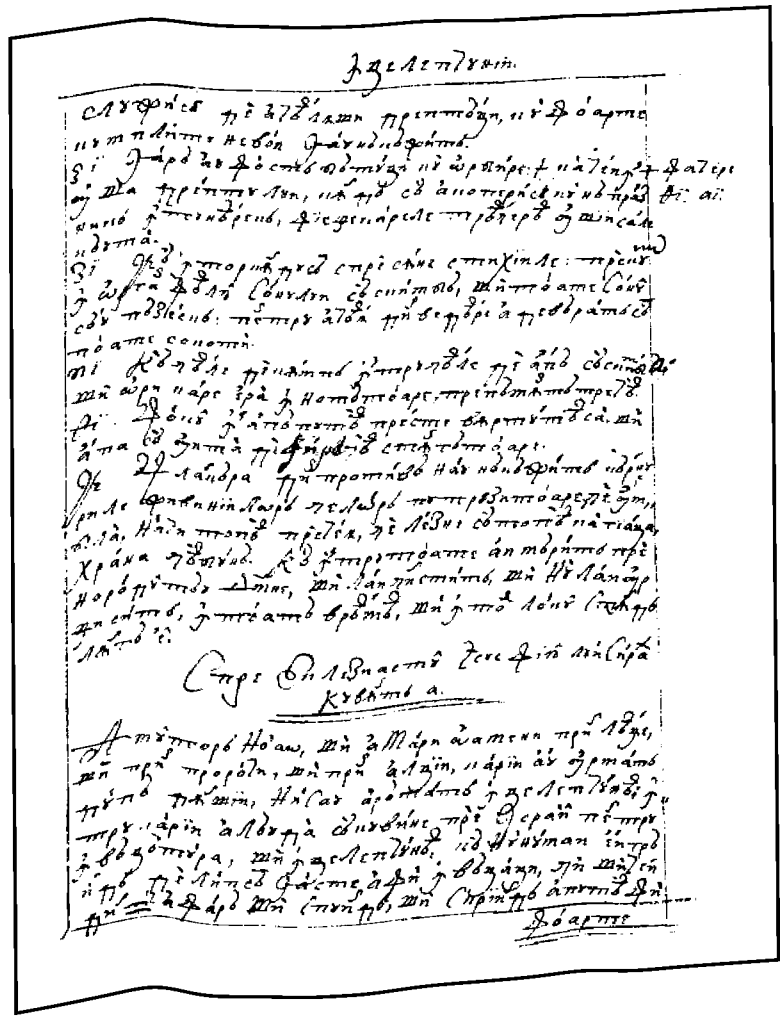

242r

SPRE ECLEZIASTUL ISUS, FIIUL LUI SIRAH

Cuvânt 1

Mulţor noao şi a mari oameni prin leage şi prin proroci şi prin alţii, carii au urmat după dânşii, ni s-au arătat înţelepciunea. Întru carii a lăuda să cuvine pre Israil pentru învăţătura şi înţelepciunea. Că nu numai ei grăind de lipsă
242v iaste a fi învăţaţi, ci şi cei din afară şi spuind, şi scriind a putea fi | foarte învăţaţi. Moşul mieu Isus, după ce mai cu deadinsul s-au dat spre stradaniia cetirii legii şi a prorocilor şi a altor cărţi care ni s-au dat noao de la părinţii noştri,

Vrut-au şi el a scrie ceva din ceale ce sânt pentru învăţătură şi înţelepciune, ca cei ce poftesc a învăţa şi aceloraşi cunoscătoriu făcându-să, mai cu deadinsul să iaie aminte cu inima şi să să întărească spre legiuita cale.

Îndemnu-vă, drept aceaea, pre voi a veni cu bună vreare şi cu deşteptată grije a face cetire şi iertare a avea în ceale ce mi să pare, urmând chipul înţelepciunii, a scădea în rânduiala cuvintelor. Că scad cuvintele ovreieşti când să întorc spre altă limbă. Iară nu numai aceastea, ci şi însăşi leagea şi prorocii şi cealeaalalte a altor cărţi nu puţină schimbare au când să spun între sâneşi.

Că în anul al optsprăzeacelea, în vremile Ptolomeiu Evergheteanului împărat, după ce am agiuns în Eghipt, şi multă vreame acolo fiind, aflat-am acolo cărţi lăsate, cu de puţină, nici de-a nu să băga în samă, învăţătură.

Direpţ aceea, bun lucru şi de lipsă a fi am socotit şi eu a adaoge oarecare strădanie şi ostenală a tâlmăci cartea aceasta. Şi cu multă priveghiare am adus învăţătura în câtăva
243r vreame la ceale ce la sfârşit | | aduc cartea aceasta, a o da şi celor ce vreau a lua sama şi a învăţa în ce chip trebuie a deprinde obiceaiurile cei ce au pus a-ş îndrepta viaţa după leagea Domnului.

ECLEZIASTICUL

Cap 1

Înţelepciunea necuprinsă şi întru făpturi strălucind, izvodirea din veaci de la sângur Dumnezeu Atotputearnicul trage, carea o dă celor ce-L iubesc şi să tem de Dânsul. Că frica Domnului, carea aici mult e lăudată, nu numai înţelepciunea, ci şi alte puteri cu sine poartă. Iară cu inimă unită trebuie către Dumnezeu a să apropiia.

1 Toată înţelepciunea de la Domnul Dumnezeu iaste şi cu El au fost pururea şi iaste mai înainte de veac. 3 Împăr. 3, 9 şi 4, 9.

2 Năsipul mării şi picăturile ploii şi zilele veacului cine le va număra? Naltul ceriului şi latul pământului şi fundul adâncului cine le-au măsurat?

3. Înţelepciunea lui Dumnezeu, carea petreace toate, cine o au cercetat?

4. Mai înainte de toate s-au zidit înţelepciunea şi înţeleagerea priceaperii din veac.

5. Izvorul înţelepciunii, cuvântul lui Dumnezeu întru ceale înalte, şi întrarea ei, porunci veacinice.

6. Rădăcina înţelepciunii cui s-au deascoperit şi isteţiile ei cine le-au cunoscut?

7. Rădăcina înţelepciunii cui s-au dezvălit şi s-au arătat şi sporirea întrării ei cine o au înţeles? |

243v 8. Unul iaste Cel Preaînalt, Ziditoriul cel atotputearnic şi Împăratul putearnic, şi a să teame de El foarte, Cel ce şade pre scaunul ei şi ce stăpâneaşte, Dumnezeu.

9. El o au zidit întru Duhul Sfânt şi o au văzut şi o au numărat şi o au măsurat

10. Şi o au vărsat preste toate lucrurile Sale şi preste tot trupul, după darea Sa şi o au dăruit celor ce-L iubesc pre Dânsul.

11. Frica Domnului, mărirea şi lauda şi veseliia şi cunună de bucurie.

12. Frica Domnului va îndulci inima şi va da veselie şi bucurie şi lungime de zile.

13. Celui ce să teame de Domnul bine-i va fi pre urmă, şi în zioa sfârşitului său să va blagoslovi.

14. Iubirea lui Dumnezeu, cinstita înţelepciune,

15. Iară celor ce să va arăta în vedeare o iubesc întru vedeare şi întru cunoştinţa celor mari ale sale.

*Psalm. 100, 10. 16. *Începutul înţelepciunii, frica Domnului, şi cu cei credincioşi în zgău s-au zidit; cu
Pilde 1, 7 fămeile ceale alease umblă şi cu cei drepţi şi credincioşi să cunoaşte.
şi 9, 10. 17. Frica Domnului, cinstea ştiinţii.
18. Şi cinstea va păzi şi va îndrepta inima, veselie şi bucurie va da.
19. Celui ce să teame de Domnul bine-i va fi, şi în zilele sfârşitului său să va blagoslovi.
20. Plinirea înţelepciunii e a să teame de Dumnezeu şi plinirea de la rodurile ei. ||
21. Toată casa ei o va umplea de la neamuri, şi ceale ascunse de la comoarăle ei. 244r
22. Cununa înţelepciunii, frica Domnului, plinind pacea şi rodul mântuirii.
23. Şi o au văzut şi o au numărat. Şi amândoao sânt darurile lui Dumnezeu.
24. Ştiinţa şi înţeleagerea priceaperii înţelepciunea le va împărţi. Şi mărirea celor ce o ţin înalţă.
25. Rădăcina înţelepciunii e a să teame de Domnul, şi ramurile ei de lung veac.
26. În comoarăle înţelepciunii înţeleagerea şi cinstea minţii. Iară blăstămul păcătoşilor, înţelepciunea.
27. Frica Domnului scoate păcatul,
28. Că cine e fără frică nu să va putea îndrepta. Că mâniia îndrăznirii lui răsipirea lui iaste.
29. Până la vreame va suferi cel răbdătoriu, şi după aceaea răsplătirea veseliii.
30. Simţirea bună până la vreame va ascunde cuvintele ei; aşa buzele multora vor spune sâmţirea ei.
31. În vistieriile înţelepciunii, arătarea învăţăturii,
32. Iară urgisirea păcătosului, cinstea lui Dumnezeu.
33. Fiiule, poftind înţelepciunea, ţine direptatea şi Dumnezeu ţi-o va dărui,
34. Că înţelepciunea şi învăţătura, frica Domnului, şi ce e bine plăcut Lui,
35. Credinţa şi blândeaţele; şi va umplea vistieriile ei.
36. Nu fi necredincios teamerii de Domnul şi | să nu te apropii de El cu inimă îndoită. 244v
37. Nu fi făţarnic înaintea oamenilor şi să nu te sminteşti în buzele tale.
38. Ia aminte în iale, ca nu cumva să cazi şi să aduci sufletului tău necinste,
39. Şi să deascopere Dumnezeu ascunsele tale şi în mijlocul adunării să te zdrobească,
40. Căci că te-ai apropiat cu răotate de Domnul şi inima ta plină e de vicleşug şi de înşelăciune.

Cap 2

Cel ce va să slujască lui Dumnezeu steaie în dreptate, în frica lui Dumnezeu şi în răbdare. Iară cel ce să teame de Dumnezeu crează şi nădăjduiască într-Însul şi mari roduri de aci vor lua. Iară amar necredincioşilor şi nerăbdătorilor. Şi roada dumnezeieştii teameri să arată.

Math. 4, 1. 1. Fiiule, apropiindu-te la slujba lui Dumnezeu, stăi întru dreptate şi în frică şi
2 Tim. 3, 12. găteaşte sufletul tău spre ispită.
2. Smereaşte-ţi inima şi rabdă; pleacă-ţi ureachea şi priimeaşte cuvintele înţeleagerii şi nu grăbi în vreamea acoperirii.
3. Aşteaptă apestirile lui Dumnezeu; împreună-te lui Dumnezeu şi aştaptă ca să crească mai pre urmă viaţa ta.
4. Tot ce-ţ va plăcea ia şi în dureare rabdă şi întru smereniia ta răbdare să aibi;
*Înţel 3, 6. 5. *Că în foc să cearcă aurul şi argintul, iară oamenii cei de-a să priimi, în cuptoriul smereniii. ||
6. Creade lui Dumnezeu şi te va răscumpăra; şi-ţi îndreptează calea şi nădăjduiaşte 245r
într-Însul. Ţine frica Lui şi într-însa îmbătrăneaşte.
7. Cei ce vă teameţi de Domnul aşteptaţi mila Lui şi nu vă plecareţi de cătră Dânsul ca să nu căderţ.
8. Cei ce vă teameţi de Domnul creadeţi Lui şi nu să va deşerta plata voastră.
9. Cei ce vă teameţi de Domnul nădăjduiţi întru Dânsul şi spre veselie vă va veni mila.
10. Cei ce vă teameţi de Domnul iubiţi-L pre Dânsul şi să vor lumina inimile voastre.
11. Uitaţi-vă, fiilor, la neamurile oamenilor; şi să ştiţi că nime n-au nădăjduit întru Domnul şi să fie ruşinat.
*Psalm 30, 1. 12. *Că cine au rămas întru poruncile Lui şi au fost părăsit? Au cine L-au chemat şi l-au urgisit?
13. Că bun şi milostiv e Dumnezeu şi va ierta în zioa năcazului păcatele; şi apărătoriu iaste tuturor celor ce-L caută întru dreptate.

14. Amar celui îndoit cu inima şi cu buze necurate şi cu mâni de răufăcătoare şi celui păcătos, *ce întră pre pământ pre doao căi. *3 Împăr. 18, 21.
15. Amar celor slăbănojiţi cu inima, carii nu cred lui Dumnezeu; şi pentru aceaea nu să vor apăra de la Dânsul.
16. Amar celor ce au pierdut răbdarea şi celor ce au lăsat căile ceale dreapte şi s-au |
245v abătut pre căi năsâlnice.
17. Şi ce vor face când va începe a să uita Domnul?
18. Cei ce să tem de Domnul nu vor fi necrezători cuvintelor Lui, *şi cei ce-L iubesc pre *Ioan 14, 23.
El vor ţinea calea Lui.
19. Cei ce să tem de Domnul vor căuta ceale ce sânt bine plăcute Lui, şi cei ce-L iubesc să vor umplea de leagea Lui.
20. Cei ce să tem de Domnul găti-vor inimile sale şi înaintea Lui vor sfinţi sufletele sale.
21. Cei ce să tem de Domnul păzesc poruncile Lui şi răbdare vor avea până la privirea Lui,
22. Zâcând: „De nu ne vom pocăi, vom cădea în mânile Domnului, şi nu în mânile omului";
23. Că, după mărimea Lui, aşa şi mila Lui cu El iaste".

Cap 3

Cinstea părinţilor e vreadnică de blagosloveniia lui Dumnezeu, şi necinstea de blăstăm. Blândeaţele sufletului să laudă împrotiva dezmierdării. Şi inima vârtoasă, vicleană şi făloasă să huleaşte, lăudând pre cel înţelept şi milostiv.

1 Fiii înţelepciunii, bisearica dreptţilor şi neamul lor, ascultarea şi iubirea!
2 Judecata părinţilor ascultaţi, fiilor, şi aşa faceţi, să vă mântuiţi.
3 Că Dumnezeu au cinstit pre tatăl întru fii, şi judecata maicii căutând o au întărit spre fii.
4. Cel ce iubeaşte pre Dumnezeu să va ruga pentru păcate şi să va conteni de eale şi în rugăciunea zilelor să va asculta.
5. Şi ca cel ce strânge comoară, aşa şi cel ce cinsteaşte pre maica sa. ||
246r 6. Cel ce cinsteaşte pre tatăl său să va veseli întru fii şi în zioa rugăciunii sale să va asculta.
7. Cel ce cinsteaşte pre tatăl său viaţă mai lungă va vieţui, şi cel ce ascultă de tatăl său va stâmpăra pre maica sa.
8. Cel ce să teame de Domnul cinsteaşte părinţii şi ca domnilor slujaşte celor ce l-au născut.
9. *În faptă şi în cuvânt şi în toată răbdarea cinsteaşte pre tatăl tău, *Ieşire 20, 12.
10. Ca să-ţ vie blagoslovenie de la el, şi blagosloveniia lui să rămâie întru cel mai de 2 Leage 6, 16.
pe urmă. Math. 15, 4.
11. *Blagosloveniia tatălui întăreaşte casele fiilor, iară blăstămul maicii dezrădăcinează *Marcu 7, 10.
temeiurile. Efes. 6, 2.
12. Nu te slăvi întru ocara tătâni-tău, că nu-ţi iaste ţie slavă ruşinea lui; Facer. 27, 27
13. Că slava omului, din cinstea tătâni-său, şi ocara fiiului, tatăl fără de cinste. şi 49, 2.
14. Fiiule, priimeaşte bătrâneaţele tătâni-tău şi să nu-l întristezi în viaţa lui.
15. Şi, de va slăbi de simţire, iartă-l şi să nu-l urgiseşti întru vârtutea ta. Că milosteniia părintelui nu va fi întru uitare.
16. Că pentru păcatul maicii ţi să va întoarce ţie bine
17. Şi întru dreptate ţi să va zidi ţie; şi în zioa năcazului ţi să va aduce aminte şi, precum în sănin ghiaţa, să vor topi păcatele tale.
18. Decât veaste rea iaste cel ce părăseaşte pre tatăl; şi e blăstămat de Dumnezeu cel ce întărâtă pre maica.
19. Fiiule, întru blândeaţe fă lucrurile tale şi preste slava oamenilor vei fi iubit.
20. *Cât eşti de mare te smereaşte întru toate şi înaintea lui Dumnezeu vei afla har, | *Filip. 2, 3.
246v 21. Că mare-i putearea lui Dumnezeu unuia şi de la cei smearini să cinsteaşte.
22. *Ceale mai înalte decât tine să nu cauţi şi ceale mai tari decât tine să nu ispiteşti. *Pild. 25, 27.
Ci ceale ce ţ-au poruncit Dumnezeu, acealea gândeaşte pururea, şi în ceale mai multe ale Lui lucruri să nu fii grijnic.
23. Că nu-ţi iaste de lipsă a vedea cu ochii tăi ceale ascunsă.
24. În lucrurile ceale deşarte nu ispiti mult, şi întru multe lucrurile Lui nu fi grijnic.

25. Că multe preste simţirea omenească s-au arătat ţie,
26. Şi pre mulţi i-au împiedecat prepusul altora şi întru deşertăciune i-au ţinut sâmţirea lor.
27. Inima vârtoasă rău va avea în ceale mai de pre urmă; şi cel ce iubeaşte primejdiia într-însa va peri.
28. Inima ce întră prin doao căli nu va avea sporiu, şi cel cu inimă îndărăvnică întru aceaea să va sminti.
29. Inima vicleană să va îngreoia întru dureri şi păcătosul va adaoge a păcătui.
30. Adunării celor trufaşi nu va fi sănătate, că tufa păcatului să rădăcinează întru dânşii şi nu să va înţeleage.
31. Inima înţeleptului să înţeleage întru înţelepciune şi ureachea bună va auzi cu toată pofta înţelepciunea.
32. Inima înţeleaptă şi înţelegătoare să va feri de păcate şi în lucrurile dreptăţii sporiu va avea.

*Danil. 4, 24. 33. *Focul ce arde îl stânge apa, şi milosteniia stă împrotiva păcatelor.
34. Şi Dumnezeu iaste celui ce i-au dat har. Adusu-ş-au aminte de El în vreamea viitoare, şi în vreamea căderii sale va afla întărire. ||

Cap 4 247r

Spre lucrurile milosteniii şi spre înţelepciune mult îndeamnă, arătând folosânţele aceştiia. Ruşinea bună şi rea. A nu să tăinui înţelepciunea, nici adevărului a grăi împrotivă. Pentru dreptate a să lupta. Cuvântului tău lucrarea să răspunză. Fii liubovnic către supuşi, şi nu scump.

Tovie 4, 7. 1. Fiiule, milosteniia nu o trage de către sărac şi ochii tăi nu-i feri de la cel sărac.
2. Pre sufletul cel flămând să nu-l urgiseşti şi să nu întărâţi pre cel sărac întru lipsa sa.
3. Inima celui lipsit nu o năcăji şi nu zăbovi darea celui ce te sileaşte.
4. Rugăciunea celui năcăjit nu o lepăda şi nu-ţi întoarce faţa de la cel lipsit.
5. De către cel sărac nu-ţi întoarce ochii pentru mânie şi nu lăsa, celor ce-şi ţin, înapoi a te blăstăma,
6. Că a celui ce te blastămă întru amărăciunea sufletului să va asculta cearerea lui; şi-l va asculta Cel ce l-au făcut.
7. Adunării săracilor veasăl te arată şi celui bătrân smereaşte-ţi sufletul şi celui mărit smereaşte-ţi capul tău.
8. Pleacă săracului fără întristare ureachea ta şi răsplăteaşte deatoriia ta şi răspunde păciuite întru blândeaţe.
9. Slobozeaşte pre cel ce pătimeaşte nedreptate din mâna celui trufaşu şi nu lua acru întru inima ta.
10. La judecată fii săracilor milostiv ca tatăl, şi în loc de bărbat maicii lor.
11. Şi vei fi tu ca fiiul Celui Preaînalt ascultând şi te va milui mai vârtos decât maica ta. |
12. Înţelepciunea fiilor săi le suflă viaţă şi priimeaşte pre cei ce o caută şi înainte va 247v
mearge în calea dreptăţii.
13. Şi cel ce o iubeaşte iubeaşte viaţa; şi cei ce priveghează la ea vor îmbrăţişa plăcearea ei.
14. Cei ce o vor ţinea vor moşteni viaţa; şi unde va întra, va blagoslovi Dumnezeu.
15. Cei ce slujesc ei vor fi următori Celui Sfânt; pre cei ce o iubesc, îi iubeaşte Dumnezeu.
16. Cel ce o aude va judeca neamuri; şi cel ce priveaşte la ea va rămânea cutezând.
17. De-i va creade, o va moşteni şi vor fi întru întărire zidirile ei.
18. Că întru ispită umblă cu el şi întru cei dintâiu îl aleage.
19. Teamere şi frică şi cercetare va duce preste el. Şi ea va chinui întru năcazul învăţăturii sale până ce va ispiti întru gândurile sale şi să crează sufletului lui.
20. Şi-l va întări şi cale direaptă va aduce la el şi-l va veseli,
21. Şi-i va goli ascunsele sale şi va aduna comoară preste el ştiinţa şi înţeleagerea dreptăţii.
22. Iară, de va rătăci, îl va părăsi şi-l va da în mânile nepriiatinului său.
23. Fiiule, ţine vreamea şi te fereaşte de rău.
24. Pentru sufletul tău nu te ruşina a spune adevărul.
25. Că iaste ruşinea carea aduce păcat şi iaste ruşine carea aduce mărire şi dar.

26. Nu lua faţă asupra feaţii tale, nici asupra sufletului tău, minciună.
27. Nu te sfii de aproapele tău în cădearea sa, ||
248r 28. Nici ţinea cuvântul în vreame de mântuire. Nu ascunde înţelepciunea ta întru podoaba sa,
29. Că în limbă înţelepciunea să cunoaşte. Şi înţeleagerea şi ştiinţa şi învăţătura în cuvântul celui înţelept, şi tăriia în lucrurile dreptăţii.
30. Nu grăi împrotivă cuvântului adevărului nici într-un chip, şi de minciuna neînvăţăturii tale te ruşinează.
31. Nu te ruşina a-ţi mărturisi păcatele şi nu te supune la tot omul pentru păcat.
32. Să nu stai împrotiva feaţii celui putearnic, nici te sili împrotiva lovirii răului.
33. Pentru dreptate luptă pentru sufletul tău şi până la moarte te luptă pentru dreptate, şi Dumnezeu va învinge pentru tine nepriiatinii tăi.
34. Să nu fii grabnic în limba ta şi zădarnic şi slăbănogit în lucrurile tale.
35. Să nu fii ca leul în casa ta, răsturnând paznicii tăi şi apăsând supuşii tăi.
36. Nu fie mâna ta întinsă spre luare şi strânsă spre dare.

Cap 5

Nu trebuie a rămânea în păcat pentru nădejdea averilor, a tinereaţelor, a tăriii au a milii Domnului. Nu fi rătăcind, ci stătornic şi blând în calea Domnului şi inimos în cuvinte. Nu fi clevetitoriu au de doao limbi.

1. Nu privi spre moşteniri nedreapte şi să nu zici: „Am destulă viaţă", că nimic va folosi în vreamea de izbândă şi de acoperire. |
248v 2. Şi să nu urmezi întru tăriia ta pofta inimii tale.
3. Şi să nu zici: „Cum am putut au cine mă va supune pentru ceale sfinte ale meale?", că Dumnezeu izbândind va izbândi.
4. Să nu zici: „Păcătuit-am; şi ce mi s-au întâmplat trist?", că Cel Preaînalt e, răbdând, răsplătitoriu.
5. De păcatul iertat să nu fii fără teamere, nici adaoge păcat peste păcat;
6. Şi să nu zici: „Mila Domnului mare iaste, spre mulţimea păcatelor meale Să va milostivi",
7. *Că mila şi mâniia de la El curând să apropie şi spre cei păcătoşi priveaşte mâniia Lui. *Pil. 10, 6.
8. Nu zăbovi a te întoarce la Domnul, nu treace din zi în zi,
9. Că degrabă va veni mâniia Lui şi în vreamea izbândii te va pierde.
10. *Nu fi îndoit în bogăţiile ceale nedreapte, că nu-ţ vor folosi în zioa acoperirii şi a izbândii. *Pilde. 11, 4,28.
11. Nu te vântura spre tot vântul şi nu te duce spre toată calea, că aşa tot păcătosul să cearcă în limba îndoită.
12. Fii stătornic în calea Domnului şi în adevărul înţeleagerii tale şi în ştiinţă; şi să te urmeaze cuvântul păcii şi al dreptăţii.
13. Fii blând a auzi cuvântul, să-l înţelegi, şi cu înţelepciune grăiaşte răspuns adevărat.
14. De iaste ţie înţeleagere, răspunde aproapelui, iară de nu, fie mâna ta preste gura ta, ca să nu te prinzi în cuvânt neînvăţat şi să te ruşinezi.
15. Cinste şi mărire în vorba înţeleptului, iară limba celui nebun răsipire lui iaste.
249r 16. Să nu te chemi clevetitoriu şi cu limba ta || să nu te prinzi şi să te ruşinezi,
17. Că preste fur e ruşinea şi pocăaniia şi însămnare rea foarte preste cel de doao limbi, iară clevetitoriului, mânie şi vrăjmăşie şi ocară.
18. Îndreptează pre cel mic şi pre cel mare aseaminea.

Cap 6

Iubirea celui de-aproape o gonescu probozirea, pizma şi vrăjmăşiia; carea o ajută dulceaţa în cuvinte şi pacinica petreacere. De multe fealiuri sânt priiatinii, ci priiatinul cel adevărat nu să poate destul biciului. Cât trebuie a iubi şi a cruţa înţelepciunea. Trebuie a să cerca însoţirea înţelepţilor şi a să ţinea poruncile lui Dumnezeu.

1. Să nu fii pentru priiatin nepriiatin aproapelui; că probozirea şi ocara cel rău le va moşteni, şi tot păcătosul pizmătareţu şi de doao limbi.
2. *Nu te rădica în cugetul inimii tale ca taurul, ca să nu să izbăvească vârtutea ta prin nebunie, *Râm. 12, 16. Filip. 2, 3.

3. Şi frunzele tale să le mânce şi rodurile tale să le piarză şi să fii lăsat ca un lemn uscat în pustie.
4. Că sufletul viclean va pierde pre cel ce-l are şi spre bucurie îl dă nepriiatinilor şi-l va duce în soartea necredincioşilor.
5. Vorba dulce înmulţeaşte priiatinii şi îmblânzeaşte nepriiatinii. Şi limba mulţămitoare în omul bun sporeaşte.
6. Mulţi păciuitori să-ţi fie, şi sfetnic fie ţie unul dintr-o mie.
7. De stăpâneşti pre priiatin, în ispită îl stăpâneaşte şi nu lesne îi creade, |
8. Că ieste priiatin după vreamea sa, şi nu va rămânea în zioa năcazului. 249v
9. Şi ieste priiatin care să întoarce la nepriiatinie. Şi ieste priiatin care ura şi vrajba şi sudalmele le va descoperi.
10. Iară ieste priiatin soţu measii, şi nu va rămânea în zioa lipsei.
11. Priiatinul, de va rămânea înfipt, va fi ţie ca aseaminea şi între caznicii tăi cutezând să va purta.
12. De să va smeri împrotiva ta şi să va ascunde de la faţa ta, de un gând vei avea priiatinie bună.
13. De nepriiatinii tăi te desparţi, şi de priiatinii tăi ia aminte.
14. Priiatinul credincios, apărătoriu tare, iară cel ce-l află află, comoară.
15. Priiatinului credincios nici o asămănare ieste şi nu ieste vreadnică măsura aurului şi a argintului împrotiva bunătăţii credinţii lui.
16. Priiatinul credincios, leacul vieţii şi al nemuririi; şi cei ce să tem de Domnul îl vor afla.
17. Cel ce să teame de Dumnezeu aseaminea va avea priiatinie bună; că după el va fi priiatinul lui.
18. Fiiule, din tinereaţele tale priimeaşte învăţătura şi până la cărunteaţe vei afla înţelepciunea.
19. Ca cel ce ară şi samănă, apropie-te de ea şi sprijineaşte rodurile ei ceale bune,
20. Că în lucrarea ei puţintel vei osteni şi curând vei mânca din rodurile ei.
21. Cât e de aspră foarte înţelepciunea oamenilor celor neînvăţaţi, şi nu va rămânea || într-însa cel neinimos. 250r
22. Ca putearea pietrii cercare va fi într-înşii şi nu vor zăbovi a o lepăda.
23. Că înţelepciunea învăţăturii după numele ei iaste şi nu iaste multora arătată. Iară cărora e cunoscută, rămâne până înaintea lui Dumnezeu.
24. Auzi, fiiule, şi priimeaşte sfatul înţeleagerii şi să nu leapezi sfatul lui.
25. Bagă picioarele tale în obezile ei, şi în lanţul ei cel de aur grumazul tău.
26. Supune-ţi umărul tău şi o poartă şi nu te vei trândăvi de legăturile ei.
27. În tot sufletul tău apropie-te de ea şi întru toată vârtutea ta ţine căile ei.
28. Cercetează-o şi ţi să va arăta şi, dobândind-o, să nu o părăseşti,
29. Că în ceale mai de pre urmă vei afla odihnă într-însa şi ţi să va întoarce spre veselie.
30. Şi-ţi vor fi obezile ei spre apărarea tăriii şi spre temeiurile puterii, şi lanţul ei spre văjmântul de mărire.
31. Că podoaba vieţii iaste într-însa, şi legăturile ei legătura mântuirii.
32. Haina mărirei o vei îmbrăca şi cununa bucuriei o vei pune preste tine.
33. Fiiule, de vei lua aminte spre mine, o vei învăţa, şi, de vei lipi sufletul tău, înţelept vei fi.
34. De vei pleca ureachea ta, vei priimi învăţătura, şi, de vei iubi a auzi, înţelept vei fi. |
*Jos 8,9. 35. *Întru mulţimea bătrânilor celor înţelepţi stăi şi înţelepciunii lor din inimă te împreună, 250v
ca toată vestirea lui Dumnezeu să o poţi auzi, şi pildele laudii să nu fugă de la tine.
36. Şi, de vei vedea pre cel înţelept, mânecă la el, şi treaptele uşii lui le freace piciorul tău.
*Psalm 1, 2. 37. *Gândirea ta o aibi în poruncile lui Dumnezeu şi întru ceale poruncite ale Lui mai vârtos neîncetând să fii. Şi El îţ va da inimă, şi pofta înţelepciunii să va da ţie.

Cap 7

A să feri de reale. Oprescu-să trufiia, făliia de fapte bune, slăbiciunea inimii, minciuna, limbuţiia înaintea celor bătrâni şi făliia în jârtve. Lauda ţarinii, a muierii bune şi a slugii ascultătoare. Părinţii să-şi înveaţe fiii şi să-ş mărite featele. Fiii să-şi cinstească părinţii. Dumnezeu şi preoţii Lui trebuie a să cinsti. Îndeamnă spre faptele milosteniii şi spre aducerea aminte de ceale mai de pre urmă.

1. Nu face reale şi nu te vor cuprinde.
2. Depărtează-te de cel viclean şi vor înceta realele de la tine.
3. Fiiule, nu sămâna ceale reale în brazdele nedreptăţii şi nu le vei săcera înşeptite.

4. Nu cerca de la domn derăgătorie, nici de la împăratul scaunul de cinste.
5. *Nu te face drept înaintea lui Dumnezeu, că El cunoaşte inima. Şi lângă împăratul *Iov. 9, 2, 20.
251r nu voi a te || arăta înţelept. Psalm. 142, 2.
6. Nu cerca a fi judecătoriu, de nu vei fi putearnic a rumpe cu vârtutea nedreptatea, ca Ecles. 7, 17.
nu cumva să te temi de faţa celui putearnic şi să pui sminteală întru dreptatea ta. Luca 18, 11.
7. Nu păcătui spre mulţimea cetăţii, nici te slobozi spre norod,
8. *Nici lega îndoite păcate, că nici întru unu vei fi nevinovat. *Jos 12, 7.
9. Nu fi slab de inimă în sufletul tău.
10. A te ruga şi a face milostenie nu treace cu vedearea.
11. Să nu zici: „Spre mulţimea darurilor meale va privi Dumnezeu şi, aducând eu lui Dumnezeu celui preaînalt darurile meale, le va priimi".
12. Să nu râzi de om întru amărăciunea inimii, *că iaste Cel ce smereaşte şi înalţă, *1 Împăra. 2, 7.
împrejur văzătoriul Dumnezeu.
13. Să nu ari minciună asupra fratelui tău, nici spre priiatin aşijderea să faci.
14. Să nu vreai a minţi toată minciuna, că necurmarea ei nu-i bună.
15. Nu fi limbut întru mulţimea celor bătrâni şi nu prociti cuvântul în rugăciunea ta.
16. Nu urî lucrurile ceale de osteneală şi prostimea cea zidită de la Cel Preaînalt.
17. Nu te socoti întru mulţimea celor neînvăţaţ.
18. Adu-ţi aminte de mânie, că nu va zăbovi.
19. Smereaşte-ţi foarte sufletul, că izbânda trupului celui necurat foc e şi vierme.
251v 20. Să nu fii călcătoriu de leage spre priiatinul | ce întârzie banii, nici fratele cel iubit cu aur îl vei urgisi.
21. Nu te depărta de la muierea cea înţeleaptă şi bună, carea o ai dobândit întru frica Domnului, că harul stidinţii ei e preste aur.
22. *Nu vătăma sluga ce lucră întru dreptate, nici năimitul ce-şi dă sufletul său. *Preoţii (Levitic)
23. Sluga înţeleaptă iubeaşte-o ca sufletul tău, nu o încelui de slobozenie, nici o părăsi lipsită. 19, 13.
24. Dobitoace sânt ţie? Ia-le aminte. Şi de sânt folositoare, rămâie la tine.
25. Fii sânt ţie? Învaţă-i şi-i pleacă din prunciia lor.
26. Fecioare sânt ţie? Ţine trupul lor şi nu-ţ arăta veaselă faţa ta către eale.
27. Dă fata şi mare lucru vei face; şi omului înţelept o dă.
28. Muiare, de-ţi iaste ţie după sufletul tău, nu o lepăda. Şi ceii urâcioasă nu te încredinţa
*în toată inima ta. *Tovie 4, 3.
29. Cinsteaşte pre tatăl tău şi de suspinul maicii tale să nu te zăuiţi.
30. Adu-ţi aminte că fără de dânşii n-ai fi născut şi le răsplăteaşte, precum şi ei ţie.
31. În tot sufletul tău teame-te de Domnul şi preoţii Lui îi sfinţeaşte.
32. În toată vârtutea ta iubeaşte pre Cel ce te-au făcut şi slujitorii Lui să nu-i părăseşti.
33. *Cinsteaşte pre Dumnezeu din tot sufletul tău şi cinsteaşte preoţii şi te curăţeaşte *2 Leage 12, 18.
cu braţele.
252r 34. Dă-le partea, *precum ţi s-au poruncit, a pâr||ghelor şi a curăţeniii şi de lenevirea *Preoţ. 2, 3.
ta curăţeaşte-te cu pâţâni. Numer. 18, 15.
35. Darea braţelor tale şi jârtva sfinţeniii vei aduce Domnului, şi începaperea celor sfinte.
36. Şi săracului întinde mâna ta, ca să să săvârşască mângăiarea şi blagosloveniia ta.
37. Darul dăruirii înaintea a tot celui viu, şi celui mort nu-i opri darul.
38. Nu *lipsi celor ce plâng întru mângăiare şi cu cei jelnici umblă. *Râm. 12, 15.
39. *Să nu te leneveşti a cerceta pre cel beteag, că dintru aceştia întru iubire te vei întări. *Math. 25, 36.
40. Întru toate lucrurile tale adu-ţi aminte de ceale mai de pre urmă ale tale şi în veac nu vei păcătui.

Cap 8

Nu trebuie a să certa cu cel puternic, cu cel găzdac, limbut şi neînvăţat. Nu trebuie a să urgisi cel ce să pocăieaşte, nici cel bătrân. De moartea nepriiatinului nu te bucura. Trebuie a să asculta cei mai bătrâni, a să certa cei păcătoş şi hulitori. A împrumuta. A să închizeşea. Împrotiva judecătoriului. Cu cel îndrăzneţu. Cu cel mânios. Cu cei nebuni. Cu cel strein.

1. Nu te legiui cu omul putearnic, ca să nu cazi în mânile lui.
2. *Nu te certa cu omul bogat, ca nu cumva împrotiva ta să-ţi rânduiască pâră; *Math. 25, 25.
3. *Că pre mulţi i-au pierdut aurul şi argintul şi până la inima împăraţilor s-au *Jos. 31, 6.
întins şi s-au întors.

4. Nu te judeca cu omul limbut şi nu grămădi | pre focul lui leamne. 252v
5. Nu te împărtăşi cu omul neînvăţat, ca nu cumva rău să grăiască de neamul tău.
6. Nu urgisi pre omul ce să întoarce de la păcat, nici-l probozi. Adu-ţi aminte că toţi sântem întru certare.
*2 Corith. 2,6. 7. *Nu urgisi pre omul întru bătrâneaţele sale, că dintre noi îmbătrânesc.
Galateani 6, 1. 8. Nu te bucura de moartea nepriiatinului tău, ştiind că toţi murim şi spre bucurie a veni
Preoţi 19, 32. nu voim.
*Înţelep. 6, 35. 9. *Nu urgisi povestirea bătrânilor celor înţelepţi şi întru pildele lor petreci,
10. Că de la dânşii vei învăţa înţelepciunea şi învăţătura înţeleagerii şi a sluji celor mari fără ponoslu.
11. Nu te treacă vorba bătrânilor, că ei au învăţat de la părinţii săi.
12. Că de la dânşii veai învăţa înţeleagerea şi în vreame de lipsă a da răspuns.
13. Nu aprinde cărbuni păcătoşilor certându-i şi să nu te aprinzi de para focului păcatelor lor.
14. Să nu stai împrotiva feaţii celui hulitoriu, ca să nu şază ca un leşuitoriu gurii tale.
*Jos. 29, 4. 15. *Nu împrumuta pre omul cel mai tare de tine. Iară, de vei împrumuta, ca cum ai fi pierdut ţine.
16. Nu te închizeşa preste vârtutea ta. Iară, de te vei închizeşa, ca când ai întoarce gândeaşte.
17. Nu judeca împrotiva judecătoriului, că după ce e drept giudecă.
*Facere 4, 8. 18. *Cu cel îndrăzneţu nu mearge în cale, ca nu cumva să îngreoiază răotăţile sale spre tine, că el după || vrearea sa mearge şi împreună cu nebuniia lui vei peri. 253r
*Pilde 22, 24. 19. *Cu cel mânios nu face gâlceavă, şi cu cel îndrăzneţu nu mearge în pustie, căci ca o nimica e înaintea lui sângele şi, unde nu iaste ajutoriu, te va zdrobi.
20. Cu cei nebuni sfat nu avea, că nu vor putea iubi fără ce le place.
21. Înaintea celui strein nu face sfat, că nu ştii ce va naşte.
22. Că nu vei vădi omului inima ta, ca să nu-ţi aducă dar mincinos şi să te hulească.

Cap 9

Cât de înţelept trebuie a petreace cu muierile şi cât e de cu primejdie bărbaţilor soţirea lor. Priiatinul vechiu a să ţinea. Slava păcătosului a nu răvni. Departe fii de omul ce are puteare a ucide. Cu cei înţelepţi a petreace şi pe Dumnezeu înaintea oamenilor a-L avea.

1. u răvni muiarea sinului tău, ca să nu areate preste tine răotatea învăţăturii vicleane.
2. Nu da muierii putearea sufletului tău, să nu între întru putearea ta şi să te ruşinezi.
3. Nu privi la muierea mult zburătoare, ca nu cumva să cazi în cursele ei.
4. Cu cea jucătoare necurmat să nu fii, nici să o auzi, ca să nu piei întru putearea ei.
*Facere 2, 6. 5. *La vergură nu privi, ca să nu te sminteşti întru frumseaţea ei. |
*Pilde 5, 2. 6. *Nu da curvarilor sufletul tău în nice unul, ca să nu te piarză pre tine şi moştenirea ta. 253v
7. Nu privi împregiur în uliţele cetăţii, nici rătăci prin uliţele ei.
*Facere 34, 2. 8. *Întoarce-ţi faţa de cătră muiarea împodobită şi să nu priveşti la faţă streină.
2 Împăr. 11, 4 9. Pentru frumseaţea muierii mulţi au perit; şi dintr-aceasta pofta arde ca focul.
şi 13, 1. 10. Toată muiarea curvă ca gunoiul în cale să va călca.
Mathei 5, 28. 11. De frumseaţea muierii streine mulţi mirându-să, urgisiţi s-au făcut, că vorba ei arde ca focul.
12. Cu muiarea streină nicidecum să şezi, nici să te culci cu ea într-un culcuşu.
13. Şi să nu te gâlceveşti cu ea la vin, ca nu cumva să se pleace inima ta spre ea şi cu sângele tău să cazi spre perire.
14. Nu părăsi priiatinul vechiu, că cel nou nu va fi aseaminea lui.
15. Vinul nou, priiatinul nou; să va învechi şi cu dulceaţă îl vei bea.
*Judecă. 9, 4. 16. *Nu răvni muiarea şi averile păcătosului, că nu ştii carea va fi răsipirea lui.
2 Împăr. 15, 10. 17. Nu placă ţie nedreptatea celor nedrepţ, ştiind că până la iad nu va plăcea necredinciosul.
18. Departe fii de omul ce are puteare a ucide şi nu vei prepune frica morţii,
19. Şi, de te vei apropiia de el, să nu-i greşeşti ceva, ca nu cumva să-ţi ia viaţa.
20. Împreunarea morţii să o ştii, că în mijloc de || laţuri vei întra şi spre armele celor ce-i doare vei umbla. 254r

21. După vârtutea ta păzeaşte-te de aproapele tău şi cu cei înţelepţi şi precepuţi te petreci.
22. Oameni drepţi fie oaspeţii tăi şi întru frica lui Dumnezeu fie fala ta.
23. Şi întru simţire să-ţi fie gândirea de Dumnezeu şi toată vorba ta, întru poruncile Celui Preaînalt.
24. În mâna meşterilor lucrurile să vor lăuda, şi căpeteniia norodului întru înţelepciunea vorbei sale, întru înţeleagere direaptă cuvântul celor bătrâni.
25. Groaznic iaste în cetatea sa omul limbut, şi cel sumeţu întru cuvântul său urâcios va fi.

Cap 10

Judecătoriul înţelept, folositoriu; cel neînţelept, păgubitoriu. Pre îndreptătoriu supuşii urmează. Toate sânt în mâna lui Dumnezeu. A să uita de nedireptate. Urgisirea trufiii, a nedreptăţii, a ocărâi, a lăcomiii. Omul de scurtă viaţă, după moarte, viiarme. Pricina depărtării de la Dumnezeu e trufiia. Neamurile pentru trufie de la Dumnezeu s-au pierdut. Lauda teamerii de Dumnezeu. Nu trebuie a să urgisi săracul drept, nici bogatul păcătos a să cinsti. Sufletul în blândeaţe a-l ţinea.

254v 1. Judecătoriul înţelept va judeca norodul | său şi căpetenia celui înţelept stătornică va fi.
2. *După judecătoriul norodului, aşa şi slujitorii lui; şi precum e îndreptătoriul cetăţii, aşa şi cei ce lăcuiesc într-însa. *Pilde 29, 12.
3. *Împăratul nebun va pierde norodul său, şi cetăţile să vor lăcui prin înţelepciunea celor putearnici. *3 Împăr. 12, 13.
4. În mâna lui Dumnezeu putearea pământului; şi îndreptătoriu de folos va deştepta spre vreame preste el.
5. În mâna lui Dumnezeu sporiul omului; şi preste faţa scriitoriului va pune cinstea sa.
6. Toată nedireptatea celui de-aproape nu o pomeni *şi nimic nu face în lucrurile nedreptăţii. *Preoţie 19, 13.
7. Urâcioasă e înaintea lui Dumnezeu şi oamenilor mândriia şi urâtă toată nedreptatea neamurilor.
8. *Împărăţiia de la neam în neam să treace pentru nedreptăţi şi nelegiuiri şi ocări şi pentru multe vicleşuguri, *Danil. 4, 14.
9. Iară decât cel lacom nimic nu e mai necurat. Ce să făleaşte pământul şi cenuşea?
10. Nimic nu iaste mai nedrept decât a iubi banii, că acesta şi sufletul său vânzătoriu îl are. Că, întru viaţa sa, ş-au lepădat ceale dinlontru ale sale.
11. Toată biruinţa, viaţă scurtă; lângoarea mai lungă îngreoaie pre doftor.
12. Lângoarea scurtă o taie doftorul; aşea şi împăratul astăzi iaste, şi mâne va muri.
255r 13. Căci când va muri omul, va moşteni şerpii şi || fiiarăle şi viermii.
14. Începutul trufiii omului, lepădarea de Dumnezeu,
15. Că de la Cel ce l-au făcut s-au depărtat inima lui. Că începutul a tot păcatul e trufiia. Cel ce o va ţinea să va umplea de blăstămuri şi-l va întoarce întru sfârşit.
16. Pentru aceaea au necinstit<it> Domnul adunarea celor răi şi i-au răsipit până în sfârşit.
17. Scaunele povăţuitorilor celor trufaşi le-au răsipit Dumnezeu şi a şedea au făcut pre cei smerini pentru ei.
18. Rădăcinile neamurilor celor trufaşe le-au săcat Dumnezeu şi au sădit pre cei smearini dintru acealeaş neamuri.
19. Ţărâle neamurilor le-au răsipit Domnul şi le-au pierdut până la temeiu.
20. Săcat-au dintr-înşii şi i-au pierdut şi a înceta au făcut pomenirea lor de pre pământ.
21. Pomenirea celor trufaşi o au pierdut Dumnezeu şi au lăsat pomenirea celor smearini cu simţirea .
22. Nu s-au zidit oamenilor trufiia, nici mâniia neamului muieresc.
23. Sămânţa oamenilor să va cinsti aceasta carea să teme de Dumnezeu. Iară sămânţa aceasta să va necinsti, carea treace poruncile Domnului.
24. În mijlocul fraţilor, îndreptătoriul lor întru cinste; şi cei ce să tem de Domnul vor fi în ochii Lui. |
255v 25. Mărirea bogaţilor, a celor cinstiţi şi a săracilor teamere de Dumnezeu iaste.
26. Nu urgisi pre omul cel direpţ, sărac, şi nu mări pre omul cel păcătos, bogat.
27. Cel mare şi judecătoriul şi cel putearnic iaste în cinste, şi nu e mai mare decât cel ce să teame de Dumnezeu.
28. *Slujii înţeleapte vor sluji cei sloboz; şi omul înţelept şi învăţat nu va murmura, fiind certat, şi cel neştiut nu să va cinsti. *Pilde 17, 2. 2 Împăr. 12, 13.

29. Nu te înălţa în facerea lucrului tău şi nu te îndoi în vreamea strâmturii.
*Pilde 12, 9. 30. *Mai bun e cel ce lucră şi prisoseaşte întru toate decât cel ce să făleaşte şi-i lipsit de pâine.
31. Fiiule, întru blândeaţe ţine-ţi sufletul şi-i dă cinste după vredniciia sa.
32. Pre cel ce păcătuiaşte întru sufletul său, cine-l va îndrepta? Şi cine va cinsti pre cel ce necinsteaşte sufletul său?
33. Cel sărac să făleaşte prin învăţătura şi teamerea sa; şi iaste om care să măreaşte pentru avearea sa.
34. Iară cel ce să făleaşte întru sărăcie, cu cât mai vârtos întru aveare? Şi cel ce să făleaşte întru aveare teamă-să de sărăcie.

Cap 11

Înţelepciunea smeritului. Din faţă nime nu trebuie să să judece. De haină şi de cinste nu tre||buie a să făli. A întreba de lucru mai înainte de judecată. A nu grămădzi ceale vremealnice, nici într-însăle a nădăjdui au a să făli. Ceale bune şi ceale reale de la Dumnezeu sânt. Şi de ceale bune şi de ceale reale adu-ţi aminte. În casă nu fieştecine a băga şi de aleşuirile celui viclean a să feri. 256r

Facere 41, 40. Danil 6, 3. 1. Înţelepciunea smeritului va înălţa capul lui şi-l va face a şedea în mijlocul celor mari.
Ioan 7, 18. 2. Nu lăuda omul în faţa sa, nici urgisi om în vedearea sa.
3. Scurtă întru ceale zburătoare iaste albina, şi începutul dulceţii are rodul ei.
*Fapte 12, 21, 22. 4. *În văjmânt să nu te făleşti niciodată, nici în zioa cinstii tale să te înalţi, că minunate-s lucrurile Celui Preaînalt a Unuia, şi slăvite şi ascunse şi nevăzute lucrurile Lui.
5. Mulţi tirani au şezut în thron, şi cel fără prepus au purtat steama.
*3 Împăr. 15, 28. 6. *Mulţi putearnici s-au apăsat foarte şi cei slăviţi s-au dat în mânile altora.
Ester. 6, 7. 7. Mai nainte de ce vei întreba, nu urgisi pre cineva; şi, dacă vei întreba, ceartă drept.
*Pilde 18, 13. 8. *Mai nainte de ce vei auzi, nu răspunde cuvânt, şi în mijlocul vorbelor nu adaoge a grăi.
9. De lucrul ce nu te supără nu te certa şi în judecata păcătoşilor nu sta.
*1 Timoth 6, 9. 10. Fiiule, nu întru multe fie faptele tale. *Şi, de vei fi bogat, nu vei fi curat de greşală, că, de vei urma, nu vei prinde şi, de vei fugi, nu vei scăpa.
*Eclez. 4, 8. 11. *Iaste om ostenindu-să şi grăbind şi durând necredinciosul, şi cu atâta mai vârtos nu va prisosi; |
12. Iaste om lânced, având lipsă de ajutoriu, mai mult scăzând din vârtute şi prisosind în sărăcie, 256v
*Iov. 42, 10. 13. *Şi ochiul lui Dumnezeu privind spre el întru bine şi l-au rădicat din smerenia lui şi au înălţat capul lui; şi s-au minunat într-însul mulţi şi au cinstit pre Dumnezeu.
*Iov 2, 10. 14. *Ceale bune şi ceale reale, viaţa şi moartea, sărăciia şi cinstea de la Dumnezeu sânt.
15. Înţelepciunea şi învăţătura şi ştiinţa legii, la Dumnezeu; iubirea şi căile celor buni, la Dânsul.
16. Rătăcirea şi întunearicul păcătoşilor împreună li s-au zidit, iară cei ce să bucură în reale îmbătrânesc în rău.
17. Darea lui Dumnezeu rămâne drepţilor, şi sporirea ei urmări va avea în veac.
18. Iaste cine să îngăzdăceaşte cruţat lucrând, şi aceasta e partea sâmbriii lui,
*Luca 12, 19. 19. În ceaea ce zice: *„Aflat-am mie odihnă şi acum voiu mânca din bunătăţile meale sângur”.
20. Şi nu şti că vreamea va treace, şi moartea să apropie şi va lăsa toate altora şi va muri.
21. Stăi întru testamântul tău şi într-însul grăiaşte şi în lucrul poruncilor tale îmbătrâneaşte.
22. Să nu rămâi în lucrurile păcătoşilor, iară cutează întru Dumnezeu şi rămâi în locul tău;
23. Că lezne iaste în ochii lui Dumnezeu îndată a face cinstit pre cel sărac.
24. Blagoslovenia lui Dumnezeu spre plata celui drept grăbeaşte şi în ceas degrabă purceaderea ei rodeaşte.
25. Să nu zici: „Ce lipsă e mie şi ce bunătăţi vor fi mie dintr-aceasta?” ||
26. Să nu zici: „Destul îm sânt mie; şi ce rău dintr-aceasta îm va fi?” 257r
*Jos 18, 25. 27. *În zioa celor bune să nu te uiţi de ceale reale, şi în zioa celor reale să nu te uiţi de ceale bune,
28. Că lezne iaste înaintea lui Dumnezeu în zioa ieşirii a răsplăti fieştecăruia după căile sale.

29. Răutatea unui ceas uitare face de mare neînfrânare, şi în sfârşitul omului, goliciunea lucrurilor lui.
30. Mai înainte de moarte nu lăuda pe nice un om, că întru fiii săi să cunoaşte omul.
31. Nu băga pe tot omul în casa ta, că multe sânt leşuirile celui viclean.
32. Că precum izbugnesc ceale dinlontru ale inimii acelor ce put şi precum păturnichea să duce în laţu şi ca căprioara în cursă, aşa şi inima celor trufaşi, şi ca privitoriul ce veade cădearea aproapelui său;
33. Că ceale bune spre rău întorcându-le, leşuiaşte şi întru cei aleşi vă pune prihană.
34. Dintr-o scânteaie să sporeaşte focul şi dintr-un viclean să sporeaşte sângele, iară omul păcătos leşuiaşte sângele lui.
35. Ia-ţi aminte de cătră cel ciumaşu, că meşteşujaşte reale, ca nu cumva să aducă asupra ta batjocură în veac.
36. Priimeaşte la tine pre cel strein, şi te va răsturna în vifor şi te va streina de ale tale.

Cap 12

Bine a face dreptului, iară cei necredincioşi şi păcătoşii a nu-i cuprinde. Greu iaste a cunoaşte
257v *priia |tinii din nepriiatini, nici trebuie a creade cândva nepriiatinilor, macar să vor arăta a fi priiatini.*

1. Ce vei face bine, să ştii cui faci şi va fi mult har în bunătăţile tale.
2. Bine fă dreptului şi vei afla răsplătire mare; şi de nu de la dânsul, cu adevărat de la Domnul.
3. Că nu e bine celui ce iaste necurmat în reale şi milostenie nu dă. Că şi Celui Preaînalt urâţi sânt păcătoşii, şi I-i milă de cei ce să pocăiesc.
4. *Dă celui milostiv şi nu priimi pre cel păcătos, şi necredincioşilor şi păcătoşilor le va răsplăti izbânda, păzindu-i spre zioa izbândii. *Galat. 6, 10.
5. Dă celui bun şi nu cuprinde pre cel păcătos.
6. Bine fă celui smearin şi nu da celui necredincios; opreaşte a-i da pâinile, ca nu într-însăle mai putearnic de tine să fie;
7. Că îndoite răotăţi vei afla în toate ceale bune, oricare vei face lui. Că şi Celui Preaînalt urâţi sânt păcătoşii şi necredincioşilor le va răsplăti izbânda.
8. Nu să va cunoaşte întru ceale bune priiatinul şi nu să va ascunde întru ceale reale nepriiatinul.
9. În ceale bune ale omului, nepriiatinii lui întru întristare; şi întru răotatea lui, priiatinul s-au cunoscut.
10. Nu creade nepriiatinului tău în veac, că precum arama să rugineaşte, vicleniia lui.
11. Şi, smerindu-să, de va umbla plecat, aruncă sufletul tău şi te păzeaşte de cătră el.
12. Nu-l pune lângă tine, nici să şază de-a dreapta ta, ca nu cumva, întorcându-să în locul
258r tău, să caute ca| |thedra ta; şi mai pe urmă să cunoşti graiurile meale şi întru cuvintele meale să te iuţeşti.
13. Cui va fi milă de descântătoriu ce-i lovit de şarpe şi de toţi carii să apropie de fiară? Şi aşa care să sloboade cu omul nedrept şi să învăluiaşte în păcatele lui.
14. Într-un ceas cu tine va rămânea, iară, de te vei abate, nu va suferi.
15. *Întru buzele sale îndulceaşte nepriiatinul, şi în inima sa leşuiaşte să te răstoarne în groapă. *Irim. 41, 6.
16. În ochii săi lăcrămează nepriiatinul şi, de va afla vreame, nu să va sătura de sânge.
17. Şi, de vor veni ţie reale, îl vei afla pre el acolo întâiu.
18. În ochii săi lăcrămează nepriiatinul, şi ca cum ţ-ar ajuta va săpa supt picioarele tale.
19. Capul său va clăti şi va plezni cu mâna şi, multe şopotind, va schimba faţa sa.

Cap 13

Primejdioasă e însoţirea cu cel mândru şi bogat şi putearnic. Iubeaşte pre Dumnezeu şi aproapele. Nu să şeade bogatului cu cel sărac. Şi, acesta urgisându-să, cela să cinsteaşte.

1. Cel ce să va atinge de răşină întina-să-va de ea, *şi cel ce să va împărtăşi cu cel mândru să va îmbrăca cu mândrie. *Sus 7, 2.
2. Greotate spre sâne va lua cel ce să împărtăşaşte cu cel mai de cinste decât sine. Şi celui mai bogat decât tine nu fi soţu.

3. Ce, să va împărtăşi căldarea la oală? Căci când | să vor lovi, să va frânge. 258v
4. Bogatul nedrept va face şi va murmura, iară săracul vătămat va tăcea.
5. De vei dărui, te va priimi; şi, de nu vei avea, te va părăsi.
6. De ai, va trăi cu tine şi te va deşerta şi nu-l va durea de tine.
7. De-i vei fi de lipsă, te va înşela şi, râzând, nădeajde îţi va da, povestindu-ţi ceale bune, şi va zice: „Ce-ţi lipseaşte?"
8. Şi te va împresura în bucatele sale, până ce te va deşerta de doao sau trei ori, şi mai pre urmă te va batjocori. Şi după aceaea, văzând, te va părăsi şi capul său va clăti cătră tine.
9. Smereaşte-te lui Dumnezeu şi aştaptă mânile Lui.
10. Ia aminte, ca nu înşelat spre nebunie să te smereşti.
11. Nu fi smearin întru înţelepciunea ta, ca să nu te înşeli smerit spre nebunie.
12. Chemat fiind de la cel mai putearnic, depărtează-te; că dintr-aceasta mai tare te va chema.
13. Nu fi neblând, nu te îngrăşa şi nu fi departe de la el, ca să nu treci în uitare.
14. Nu te opri din drept a grăi cu el; nu creade cuvintelor lui celor multe, că din multă vorbă te va ispiti şi, râzând, te va întreba de ceale ascunse ale tale.
15. Neblândul sufletul lui va ţinea cuvintele tale şi nu va îngădui din răotate şi din legături.
16. Păzeaşte-te şi ia aminte cu deadinsul auzitului tău, || că cu răsipirea ta umbli. 259r
17. Iară auzând acealea, ca în somnuri vezi şi te vei deştepta.
18. În toată viaţa ta iubeaşte pre Dumnezeu şi-L cheamă întru mântuirea ta.
19. Toată jivina iubeaşte pre ceaea ce-i aseaminea, aşa şi tot omul pre aproapele său.
20. Tot trupul la cel ce-i aseaminea să va împreuna, şi tot omul celui aseaminea să va însoţi.
21. De să va împărtăşi lupul cu mielul cândva, aşa şi păcătosul cu cel drept.
*Corith. 6, 14. 22. *Ce împreunare e omului celui sfânt cu cânele, au ce parte e bogatului cu cel sărac?
23. Vânatul leului, măgariul sălbatec în pădure; aşea şi păşunea bogaţilor sânt săracii.
24. Şi, precum celui trufaşu urăciune iaste smereniia, aşa şi săracul urgisire iaste celui bogat.
25. Bogatul, clătindu-să, să întăreaşte de la priiatinii săi, iară cel smearin, dacă va cădea, să va goni şi de la cei cunoscuţi.
26. Bogatului înşelat, mulţi ajutoriu; grăit-au trufaş, şi l-au îndreptat.
27. Cel smearin înşelat iaste, şi încă să şi vădeaşte; grăit-au înţelepţeaşte, şi nu i s-au dat loc.
28. Bogatul au grăit şi toţi au tăcut şi cuvântul lui până la nori îl vor duce.
29. Săracul au grăit, şi zic: „Cine e acesta?" Şi, de-l va vătăma, l-or răsturna.
30. Bună e averea căruia nu iaste păcat în cunoştinţă; şi sărăcie prea vicleană în gura necredinciosului. |
31. Inima omului schimbă faţa lui sau spre bine sau spre rău. 259v
32. Urma inimii bune şi faţa bună cu nevoie o vei afla şi cu osteneală.

Cap 14

Fericitu e cel ce n-au căzut cu cuvântul. Lacomului şi pizmătareţului sânt primejdioasă bogăţiile şi de amânduror mişelătăţile. Din aveare bine a face mai nainte de moarte, care nu întârzie. Pentru slăbiciunea omului, fericit e cel ce iubeaşte înţelepciunea şi dreptatea.

Jos 19, 17. 1. Fericit e omul cel ce n-au căzut cu cuvânt din gura sa şi nu s-au iuţit întru întristarea greşalei.
2. Fericit e cel ce n-au avut întristarea sufletului său şi n-au căzut din nădejdea sa.
3. Omului poftitoriu şi scump fără ocă îi sânt averile, şi omului pizmătareţu la ce-i aurul?
4. Cel ce grămădeaşte din sufletul său nedirept altora adună, şi întru averile lui altul să va desfăta.
5. Cel ce luişi e viclean căruia altuia va fi bun? Şi nu să va desfăta întru averile sale.
6. Cel ce pizmătăreaşte luişi nimic iaste mai viclean decât el; şi aceasta iaste răsplătirea răotăţii lui.
7. Şi, de va face bine, neştiind şi nevrând va face, şi mai pre urmă îşi arată răotatea sa.
8. Viclean e ochiul pizmătareţului şi întorcându-şi faţa sa şi urgisindu-şi sufletul său.

260r 9. Nesăţios e ochiul celui poftitoriu în partea ne| |legiuirii. Nu să va sătura până când va săvârşi săcându-şi sufletul său.
10. Ochiul rău, spre reale. Şi nu să va sătura de pâine, ci lipsit şi întru întristare va fi la masa sa.
11. Fiiule, de ai, fă bine cu tine şi lui Dumnezeu vreadnică jârtvă adă.
12. Adu-ţi aminte că moartea nu întârzie şi testamântul celor dedesupt că ţi s-au arătat, că testamântul lumii aceştiia cu moarte va muri.
13. *Mai înainte de moarte bine fă priiatinului tău şi, după putearea ta, întinzând, dă săracului. *Tovie 4, 7.
14. Nu te înşela de zioa bună şi părticeaoa darului bun să nu te treacă. Sus 4, 1.
15. Au nu altora vei lăsa durerile şi ostenealele tale, întru împărţirea sorţii? Luc. 16, 9.
16. Dă şi ia şi îndreptează sufletul tău.
17. Mai înainte de ieşirea ta lucrează dreptatea; că nu iaste în iad a afla bucată.
18. *Tot trupul ca fânul să va învechi şi ca foaia rodind în pomul vearde, *Isaie 40, 6.
19. Altele să nasc, şi altele cad. Aşa, naşterea trupului şi a sângelui, alta să sfârşaşte, şi Iacov 1, 10.
alta să naşte. 1 Împăr. 1, 24.
20. Tot lucrul ce să strică mai pe urmă va scădea; şi cel ce-l face să va duce cu el.
21. Şi tot lucrul ales să va îndrepta; şi cel ce-l lucrează să va cinsti într-însul.
22. *Fericit bărbatul cel ce întru înţelepciune va rămânea şi carele întru în dreptatea sa *Psalm 1, 2.
va cugeta şi întru înţeleagere va gândi privirea lui Dumnezeu, |
260v 23. Cel ce gândeaşte căile lui întru inima sa şi întru ceale ascunse ale sale înţelegând, mergând după ea ca un cercetătoriu şi în căile ei petrecând,
24. Cel ce priveaşte prin fereasta ei şi în uşile ei ascultând,
25. Cel ce odihneaşte lângă casa ei şi, în păreţii ei înfingând parul, va aşeza coliba sa la mânile ei şi să vor odihni în coliba ei ceale bune prin veac.
26. Pune-ş-va fiii săi supt acoperemântul ei şi supt ramurile ei va zăbovi.
27. Acoperi-să-va supt acoperemântul ei în zăduf şi întru mărirea ei să va odihni.

Cap 15

Fericit cel ce în frica lui Dumnezeu să chiverniseaşte spre înţelepciune, carea cei nebuni şi mincinoşi nu o vor ajunge. Păcatele nu trebuie lui Dumnezeu a să împuta, ci omului, carele de la El s-au zidit cu vreare slobodă, puindu-i porunci care le putea ţinea. Ochilor lui Dumnezeu toate sânt descoperite.

1 El ce să teame de Dumnezeu va face ceale bune, şi cel ce e ţiitoriu de dreptate o va apuca.
2. Şi-l va întâmpina ca o maică cinstită şi ca o muiare din vergurie îl va cuprinde.
3. Hrăni-l-va cu pâinea vieţii şi a înţealegerii *şi cu apa înţelepciunii cea de mântuire îl *Ioan. 4, 10.
va adăpa. Şi să va întări într-însul şi nu să va pleca.
4. Şi-l va ţinea şi nu să va ruşina; şi-l va înălţa la cei de-aproape ai săi,
5. Şi în mijlocul bisearicii va deşchide gura lui. Şi-l va umplea de duhul înţelepciunii şi a înţeleagerii şi cu haina măririi îl va îmbrăca. ||
261r 6. Veselie şi bucurie va agonisi preste dânsul şi cu nume veacinic îl va moşteni.
7. Oamenii cei nebuni nu o vor apuca, şi oamenii cei înţelepţi o vor întâmpina; oamenii cei nebuni nu o vor vedea, că e departe de trufie şi de vicleşug.
8. Oamenii cei mincinoşi nu-ş vor aduce aminte de dânsa, şi oamenii cei adevăraţi să vor afla într-însa şi urmare vor avea până la privirea lui Dumnezeu.
9. Nu-i frumoasă lauda în gura păcătosului,
10. Că de la Dumnezeu au ieşit înţelepciunea; că înţelepciunii lui Dumnezeu aproape îi va sta lauda şi în gura credincioasă va spori şi Stăpânitoriul i-o va dărui.
11. Să nu zici: „Prin Dumnezeu departe iaste", că ceale ce le ureaşte să nu le faci.
12. Să nu zici: „El m-au înşelat", că nu-i sânt lui de lipsă oamenii cei necredincioşi.
13. Toată urgisirea rătăcirii ureaşte Domnul şi nu va fi iubită celor ce să tem de Dânsul.
14. Dumnezeu din-ceput au rânduit pre om şi l-au lăsat în mâna sfatului său.
15. Adaos-au ceale poruncite şi poruncile Sale.
16. *De vei vrea a ţinea poruncile, ţinea-te-vor şi în veac credinţă plăcută a face. *Mathei 19, 27.
17. Pusu-ţ-au înainte apa şi focul; la ce vei vrea, întinde mâna ta.
18. *Înaintea omului viaţa şi moartea, binele şi răul. Ce-i va plăcea, i să va da. *Eremie 21, 20.
19. Că multă e înţelepciunea lui Dumnezeu şi tare întru puteare, văzând pre toţi fără de curmare.

*Psalm 33, 16. 20. *Ochii Domnului spre cei ce să tem de El, şi El cunoaşte toată lucrarea omului.
Ovr. 4, 13. 21. Nimărui au poruncit necredincios a lucra şi | nimărui au dat loc a păcătui, 261v
22. Că nu pofteaşte mulţimea fiilor celor necredincioşi şi fără folos.

Cap 16

A nu să bucura fiii cei necredincioşi. Pentru mânia lui Dumnezeu spre cei răi şi mila spre cei buni. Mari sânt vredniciile milosteniii. De cunoştinţa şi judecata lui Dumnezeu nime nu să poate feri, a Căruia lucruri sânt neispitite de om.

1. Să nu te veseleşti întru fiii necredincioşi, de să vor înmulţi, nici te îndulci preste dânşii, de nu iaste frica lui Dumnezeu într-înşii.
2. Nu creade vieţii lor şi nu privi la ostenealele lor.
3. Că mai bun e omul ce să teame de Dumnezeu decât o mie de fii necredincioşi.
4. Şi de folos e a muri fără fii decât a lăsa fii necredincioşi.
5. De la omul înţelept să va moşteni ţara, neamul necredincioşilor să va părăsi.
6. Multe de aceastea au văzut ochiul mieu şi mai tari decât aceastea au auzit ureachia mea.
*Jos 21, 10. 7. *În adunarea păcătoşilor va arde focul, şi în neamul cel necredincios să va aprinde mâniia.
*Facere 6, 4. 8. *Nu s-au rugat pentru păcatele sale uriiaşii cei de demult, carii s-au răsipit nădăjduindu-să vârtutii sale.
9. Şi n-au îngăduit nimernicii lui Lot şi i-au urgisit pentru trufiia cuvântului lor.
10. Nu l-au fost milă de ei, tot neamul pierzând, ce să înălţa în păcatele sale.
*Numer. 14, 23 11. *Şi precum şase sute de mii de pedestraşi ce să adunase întru-nvârtoşarea inimii
14, 26 sale, şi || de ar fi fost unul cu cerbice, minune de ar fi fost nevinovat, 262r
51. 12. Că mila şi mâniia iaste cu El; putearnică rugăciunea şi vărsând mâniia.
13. După mila Sa, aşa certarea Lui judecă pre om după lucrurile sale.
14. Nu va scăpa întru răpire păcătosul şi nu va întârziia răbdarea Celuia ce face milă.
*Râm. 2, 6. 15. Toată mila va face loc fieştecăruia după vreadniciia faptelor sale *şi după înţeleagerea nimerniciii sale.
16. Să nu zici: „De Dumnezeu mă voiu ascunde şi dintru înnălţime cine-ş va aduce aminte de mine?
17. În norod mare nu mă voiu cunoaşte, că ce iaste sufletul mieu într-atâta nemăsurată zidire?"
18. Iată, ceriul şi ceriurile ceriurilor, adâncul şi tot pământul şi ceale ce sânt într-însăle înaintea Lui să vor clăti.
19. Munţii împreună şi dealurile şi temeliile pământului, când va privi la eale Dumnezeu, cu cutremur să vor lovi.
20. Şi întru toate aceastea neînţeleaptă e inima; şi toată inima să cunoaşte de la Dânsul.
21. Şi căile Lui cine le înţeleage, şi viforul, care nici ochiul omului nu-l va vedea?
22. Că ceale mai multe a Lui lucruri sânt ascunse. Iară lucrurile dreptăţii Lui cine le va vesti? Sau cine le va suferi? Că departe e testamântul de unii, şi întrebarea tuturor întru sfârşit iaste.
23. Cel ce să micşurează cu inima cugetă ceale deşarte. Şi omul nebun şi cel ce rătăceaşte gândeaşte ceale nebune.
24. Auzi-mă, fiiule, şi deprinde învăţătura cunoştinţii şi întru cuvintele meale ia aminte în inima ta. |
25. Şi voiu spune întru dreptate învăţătura şi voiu cerceta a vesti înţelepciunea. Şi întru 262v
cuvintele meale ia aminte în inima ta, şi spuiu întru dreptate puterile duhului, care le-au pus Dumnezeu spre lucrurile Sale din-ceput, şi întru puteare vestesc ştiinţa Lui.
26. Întru judecata lui Dumnezeu lucrurile Lui din-ceput şi de la rânduiala lor au deschilinit părţile lor şi înceaperile lor în neamurile sale.
27. Împodobit-au în veac lucrurile lor, nice au flămânzit, nice au ostenit şi n-au încetat de la lucrurile sale.
28. Fieştecarele pe aproapele său nu-l va strâmtora până în veac.
29. Nu fi necredincios adevărului Lui.
30. După aceastea Dumnezeu pre pământ s-au uitat şi l-au umplut de bunătăţile Sale.
31. Sufletul a tot ce vieţuiaşte au vestit înaintea feaţii Lui, şi într-însa iarăşi întoarcerea lor.

Cap 17

Zidirea părinţilor dintâi şi darurile lor dăruite şi poruncile înainte puse. Despărţirea neamului omenesc spre multe fealiuri de neamuri, cărora le-au pus purtători de grije, şi spre ei şi spre toate lucrurile lor pururea priveaşte. Putearea milosteniii. Îndeamnă păcătoşii spre pocăinţă când sânt sănătoşi, puindu-le înainte mila lui Dumnezeu. ||

263r 1. Dumnezeu au zidit din pământ pre om şi după chipul Său l-au făcut. Face. 1, 26
2. Şi iarăşi l-au întors într-însul şi după Sâneşi l-au îmbrăcat cu puteare. şi 5, 1.
3. Numărul zilelor şi vreame i-au dăruit şi i-au dat lui puteare spre ceale ce sânt pre pământ.
4. Pus-au frica lui preste tot trupul şi au stăpânit hiarăle şi paserile.
5. Ziditu-i-au dintr-însul ajutoriu aseaminea Luiş. Sfat şi limbă şi ochi şi urechi şi inimă i-au dat a gândi; şi cu învăţătura înţeleagerii i-au umplut.
6. Ziditu-le-au cunoştinţa duhului, cu înţeleagere au umplut inima lor; şi ceale reale şi Face. 2, 18.
ceale bune le-au arătat lor.
7. Pus-au ochiul Său preste inimile lor, a le arăta mărimile lucrurilor Sale,
8. Ca să laude numele sfinţirii şi a Să lăuda în minunile Lui, ca să vestească mărimile lucrurilor Lui.
9. Adaosu-le-au învăţătura şi cu leagea vieţii i-au moştenit.
10. Testamânt veacinic au aşezat cu ei şi dreptatea şi judecăţile Sale le-au arătat lor.
11. Şi mărimile cinstii Lui au văzut ochiul lor şi cinstea glasului au auzit urechile lor. |
263v Şi le-au zis: „Păziţi-vă de tot ce e nedrept".
12. Şi le-au poruncit fieştecăruia pentru aproapele său.
13. Căile lor înaintea Lui sânt pururea, nu s-au ascuns de la ochii Lui.
14. *Spre tot neamul au pus ispravnic; *Râmlean. 13, 1.
15. Şi partea lui Dumnezeu, Israil, s-au făcut arătată.
16. Şi toate lucrurile lor, ca soarele înaintea lui Dumnezeu, şi ochii Lui neîncetat privind spre căile lor.
17. Nu s-au ascuns testamântumurile prin nedreptatea lor, şi toate nedreptăţile lor înaintea lui Dumnezeu.
18. *Milosteniia omului, ca o peceate cu el, şi darul omului ca lumina îl va ţânea. *Jos 29, 15.
19. *Şi după aceaea Să va scula şi le va răsplăti răsplătire, fieştecăruia spre capul lor, *Math. 25, 35.
şi-i va întoarce întru ceale dinlăuntru părţile pământului.
20. Iară celor ce să pocăiesc le-au dat calea dreptăţii şi au întărit pre cei slăbănojiţi şi le-au rădicat soartea adevărului.
21. Întoarce-te cătră Domnul şi părăseaşte păcatele tale!
22. Roagă-te înaintea feaţii Domnului şi micşorează vătămările!
23. Întoarce-te cătră Domnul şi te depărtează de nedreptatea ta şi ureaşte foarte urgisirea,
264r 24. Şi cunoaşte dreptăţile şi judecăţile lui Dumnezeu şi stăi în soartea punerii-înain | |te şi a rugăciunii lui Dumnezeu celui preaînalt!
25. Mergi în părţile veacului celui sfânt *cu cei vii şi carii dau mărturisire lui Dumnezeu! *Psalm. 6, 6.
26. Nu te zăbovi în rătăcirea celor necredincioşi; mai înainte de moarte te mărturiseaşte. Isaie 38, 29.
De la mort ca o nimica piiare mărturisirea.
27. Mărturisi-te-vei trăind, viu şi sănătos te vei mărturisi şi vei lăuda pre Dumnezeu şi te vei făli întru milele Lui.
28. Cât e de mare mila Domnului şi milostivirea Lui celor ce să întorc cătră Dânsul!
29. Că nu toate pot fi în oameni, că nu iaste nemuritoriu fiiul omului şi întru deşertăciunea răotăţii au plăcut.
30. Ce e mai luminat decât soarele? Şi acesta va scădea. Au ce e mai viclean decât cel ce au gândit trupul şi sângele? Şi aceasta să va vădi.
31. Putearea înălţimii ceriului El o priveaşte. Şi toţi oamenii, pământ şi cenuşe.

Cap 18

Mărimile lui Dumnezeu neispitite de om. Mişelătatea omului şi mila lui Dumnezeu către el. A milui aproapele. Cum trebuie să să aibă cel bolnav. Cum trebuie a să ruga.

A socoti judecata lui Dumnezeu şi a să depărta de poftele sale.

Face. 1, 1. 1. Cel ce vieţuiaşte în veac au zidit toate împreună. Dumnezeu sângur Să va îndrepta şi rămâne neînvins împărat în veac.
2. Cine e destul a vesti lucrurile Lui?
3. Că cine va cerceta mărimile Lui? |
4. Iară vârtutea mărimii Lui cine o va vesti? Sau cine va adaoge a povesti mila Lui? 264v
5. Nu iaste a micşora, nici a adaoge, nici e a afla mărimile lui Dumnezeu.
6. Dacă va săvârşi omul, atunci va începe şi, când va odihni, să va sili.
7. Ce e omul? Şi ce e darul lui? Şi ce e binele? Sau ce e vicleşugul lui?
*Psalm. 79, 10. 8. *Numărul zilelor oamenilor mai mult o sută de ani. Ca o picătură de apa mării s-au socotit şi ca numărul năsipului, aşa puţâni sânt anii în zioa veacului.
9. Pentru aceasta, răbdătoriu iaste Dumnezeu întru dânşii şi varsă preste ei mila Sa.
10. Văzut-au înainte luarea inimii lor, că rea iaste; şi au cunoscut răsipirea lor, că vicleană iaste.
11. Pentru aceaea au plinit milostivirea Sa întru dânşii şi le-au arătat calea dreptăţii.
12. Milostivirea omului cătră aproapele său, iară mila lui Dumnezeu preste tot trupul.
13. Cel ce are milă învaţă şi deprinde ca un păstoriu turma sa.
14. Milosteveaşte-Să spre cel ce priimeaşte învăţătura milii şi spre cel ce grăbeaşte judecăţile Lui.
15. Fiiule, în ceale bune nu da plânsoare şi întru toată darea nu da întristare de cuvânt rău.
16. Au nu zăduhul îl va răcori roao? Aşa şi cuvântul, mai bine decât darea.
17. Au nu, iată, cuvântul preste darea bună? Ci amândoao cu omul le îndreptează.
18. Cel nebun iute va probozi, şi darea celui neînvă| |ţat a lâncezi face ochii. 265r
19. Mai înainte de judecată, găteaşte-ţi dreptatea, şi mai înainte de a grăi, învaţă.
*1 Corith 11, 10, 28. 20. Mai înainte de boală, priimeaşte leacul, *şi mai înainte de judecată, te întreabă pre tine însuţi şi înaintea lui Dumnezeu vei afla milostivire.
21. Mai înainte de boală, smereaşte-te, şi în vreamea beteşugului arată petreacerea ta.
*Luca 18, 1. 1 Thesa. 5, 17. 22. *Nu te opăci a te ruga pururea şi nu te stidi până la moarte a te îndrepta, că plata lui Dumnezeu rămâne în veac.
23. Mai înainte de rugăciune, găteaşte-ţi sufletul tău şi să nu fii ca omul ce ispiteaşte pre Dumnezeu.
*Sus 7, 18. 24. *Adu-ţi aminte de mânie în zioa sfârşitului şi vreamea răsplătirii întru petreacerea feaţii.
*Sus 11, 27. 25. *Adu-ţi aminte de sărăcie în vreamea prisosirii şi de lipsele sărăciii în vreamea bogăţiii.
26. De dimineaţa până sara să va schimba vreamea şi aceastea toate chemate sânt în ochii lui Dumnezeu.
27. Omul înţelept întru toate să va teame şi în zilele greşalelor să va păzi de lenevire.
28. Tot cel isteţu cunoaşte înţelepciunea şi celui ce o va afla îi va da mărturisire.
29. Cei înţelepţi în cuvinte şi ei înţelepţeaşte au lucrat şi au înţeles adevărul şi dreptatea şi au plouat pilde şi judecăţi.
*Râm. 6, 12 şi 13, 13, 14. 30. *După poftele tale nu te duce şi de la vreamea ta te întoarce.
31. De vei da sufletului tău poftele lui, te va face spre bucurie nepriiatinilor tăi.
32. Nu te îndulci în gloate, nici întru puţâni; | că necurmată e împreunarea lor. 265v
33. Să nu fii de mijloc întru certarea de împrumutare şi iaste ţie nimica în pungă, că vei fi pizmătareţu vieţii tale.

Cap 19

Pentru vin, neînfrânarea, limbuţirea. De cel ce curând creade. De cel ce să bucură de nedreptatea. De cel ce ureaşte dojana. De cel ce să bucură în răotate. În cuvinte a lua aminte, de dojană, de mincinoasa smerenie şi lauda celui ce tace.

1. Lucrătoriul beţiv nu să va îmbogăţi, şi cel ce urgiseaşte ceale mici încet va cădea.
*Facer. 19, 23. 1 Împăr 11, 1. 2. *Vinul şi muierile călcători de leage fac pre cei înţelepţi şi vor vădi pre cei precepuţi.

3. Şi cel ce să împrumută cu curvarii viclean va fi. Putrăjunea şi viermii îl vor moşteni şi să va rădica spre mai mare pildă şi să va lua din număr sufletul lui.
4. Cel ce creade curând uşor e cu inima şi să va micşora, şi cel ce greşaşte spre sufletul său mai presus să va avea. Iosue. 19, 15 şi 22, 11.
5. Cel ce să bucură de nedreptate să va însămna, şi cel ce ureaşte dojana să va micşora de viaţă, şi cel ce ureaşte limbuţiia stânge răotatea,
6. Cel ce păcătuiaşte întru inima sa să va bănui, şi cel ce să veseleaşte întru răotate să va însămna.
7. Nu proceti cuvântul viclean şi vârtos şi nu te vei micşora.
8. Priiatinului şi nepriiatinului nu le spune gândul tău şi, de ai greşală, nu o descoperi,
9. Că te va auzi şi te va păzi şi, ca cum ar mântui păcatul, te va urî; şi aşea va fi lângă tine pururea. ||
266r 10. Auzit-ai cuvânt asupra aproapelui tău? Moară întru tine, crezând că nu te va rumpe.
11. De la faţa cuvântului naşte cel nebun, ca geamerea naşterii pruncului.
12. Săgeată înfiptă în coapsele trupului, aşea cuvântul în inima nebunului.
13. *Ceartă priiatinul, ca nu cumva să nu fie înţeleasă şi să zică: „N-am făcut!"; au de au făcut, să nu adaogă iarăşi a face. *Preo. 19, 17. Math. 18, 15.
14. Ceartă aproapele, nu cumva să nu zică; şi de va zice, nu cumva să adaogă. Luc. 17, 3.
15. Ceartă priiatinul, că de multe ori să face împreună iertare,
16. Şi nu creade tot cuvântul lui. Iaste cel ce cade cu limba, ci nu din suflet.
17. *Că cine e care n-au greşit în limba sa? Ceartă aproapele mai nainte, până a i te lăuda, *Iacov 3, 8.
18. Şi dă loc teamerii Celui Preaînalt. Că toată înţelepciunea e frica lui Dumnezeu şi într-însa a să teame de Dumnezeu, şi întru toată înţelepciunea, rânduiala legii.
19. Şi nu iaste înţelepciunea învăţătura vicleniei; şi nu iaste gândirea păcatelor priceaperea.
20. Iaste vicleniia şi într-însa urgisirea; şi iaste neînţelept ce să micşorează de înţelepciune.
21. Mai bun e omul ce să micşorează cu înţelepciunea şi să slăbeaşte cu înţeleagerea întru frică, decât cel ce prisoseaşte cu înţeleagerea şi treace leagea Celui Preaînalt.
22. Iaste adevărată isteţie şi aceeaş vicleană.
266v 23. Şi iaste cel ce sloboade adevărat cuvânt | spuind adevărul; iaste carele cu vicleşug să smereaşte, şi ceale dinlontrul lui pline sânt de vicleşug.
24. Şi iaste care să foarte supune din multe smerenii; şi iaste care-şi pleacă faţa sa şi să face a nu vedea ce nu s-au ştiut.
25. Şi, de să opreaşte a păcătui din slăbiciunea puterii, de va afla vreame a face rău, va face.
26. Din vedeare să cunoaşte omul şi dintru întâmpinarea feaţii să cunoaşte cel înţelept.
27. Podoaba trupului şi râsul dinţilor şi întrarea omului vestesc despre dânsul.
28. Iaste certare mincinoasă în mâniia hulitoriului şi iaste judecată care nu să cunoaşte a fi bună; şi iaste cel ce tace, şi acela e cuminte.

Cap 20

Pentru certarea şi pocăinţa celui certat. Pentru cel ce tace şi de cel limbut. De darul celui înţelept şi al nebunului, de mincinoasa făgăduinţă şi de minciună. De cel înţelept, care place celor măreţi. A nu lua daruri. Şi pentru înţelepciunea cea ascunsă.

1. Bât e de bine a vădi decât a să mâniia, şi pre cel ce să mărturiseaşte în rugăciune a nu-l opri!
2. Pofta celui scuipit va strâca feacioriia fecioarei;
[3.] Aşea, cel ce face prin silă judecată nedreaptă.
4. Cât e de bine cel certat a-şi arăta pocăinţa! Că aşa vei scăpa de păcatul cel de voie.
5. Iestă cel ce tace care să află înţelept şi iaste cel urâcios care e limbut a grăi.
267r 6. Ieste cel ce tace, neavând simţirea graiului, || şi iaste cel ce tace ştiind vreamea de folos.
7. Omul înţelept va tăcea până la vreame, iară cel neînfrânat şi neînţelept nu vor ţinea vreamea.
8. Cel ce vorbeaşte multe vatămă sufletul său, şi cel ce-şi ia puteare cu nedreptul urât va fi.
9. Iaste purceadere în ceale reale omului neînvăţat şi iaste aflare spre scădeare.
10. Iaste dare care nu-i de folos şi iaste dare a căriia răsplătirea îndoită.
11. Iaste pentru mărire micşurare şi iaste carele din smerenie îş va rădica capul.
12. Iaste cel ce multe răscumpără cu puţânel preţu şi întorcându-le înşeptit.

13. Cel înţelept în cuvinte pre sineşi iubit să face, iară harurile celor nebuni să vor vărsa.
14. Darea neînţeleptului nu va fi ţie de folos, că ochii lui înşeptiţi sânt.
15. Puţine va da şi multe va probozi; şi deşchiderea gurii lui aprindere iaste.
16. Astăzi cineva dă împrumut, mâne ceare. Urât iaste acest fealiu de om.
17. Nebunul nu va avea priiatin şi nu va fi har în averile lui,
18. Că cei ce mâncă pâinea lui de limbă mincinoasă sânt. De câte ori şi câţi vor râde de el?
19. Că nici ce era să aibă drept au împărţit; aşijderea şi ce nu era să aibă.
20. Cădearea limbii mincinoasă, ca cel ce cade în faţa casii; aşa cădearea celor răi degrabă va veni.
21. Omul nemulţămitoriu ca o baznă deşartă, | în gura celor neînvăţaţi necurmată va fi. 267v
22. Din gura nebunului să va urgisi pilda, că nu o va zice în vreamea sa.
23. Iaste cel ce să opreaşte a păcătui, pentru sărăcie, şi întru odihna sa să va iuţi.
24. Iaste cel ce-ş va pierde sufletul pentru ruşinea, şi de la faţa neînţeleaptă îl va pierde; iară cu luarea feaţii să va pierde pre sâne.
25. Iaste cel ce pentru ruşinea făgăduiaşte priiatinului; şi l-au miruit pre el nepriiatinii în zădar.
26. Ocară vicleană e în om minciuna, şi în gura celor neînvăţaţi necurmată va fi.
27. Mai putearnic furul decât necurmarea omului mincinos; iară perirea amândoi o vor moşteni.
28. Obiceaiurile oamenilor mincinoşi, fără cinste şi ruşinea cu dânşii, fără încetare.
29. Cel înţelept în cuvinte să va vădi pre sâne şi omul înţelept va plăcea celor măriţi.
30. Cine lucră pământul său va înălţa grămadă de roduri şi cel ce lucrează dreptate, acela să va înălţa; iară cel ce place celor măriţi va scăpa de nedreptate.

*Eşire 23, 8. 31. *Cinstile şi darurile orbesc ochii judecătorilor şi, ca mutul în gură, întoarce dojeanele lor.
2 Leage 16, 19. 32. *Înţelepciunea ascunsă şi comoară nevăzută, ce folos e într-amândoao?
*Jos 41, 17. 33. Mai bun e cel ce ascunde neînţelepciunea sa decât omul ce ascunde înţelepciunea sa.

Cap 21 ||

Învaţă a fugi de păcat. Întâi de obşte, apoi deosebi aducând înainte multe fealiuri de păcate. 268r

1. Fiiule, păcătuit-ai? Nu adaoge iarăşi, ci şi de ceale trecute te roagă să ţi să iarte.
2. Ca de faţa şearpelui fugi de păcate, şi, de te vei apropiia de eale, te vor cuprinde.
3. Dinţi de leu, dinţii lui, ucigând sufletele oamenilor.
4. Ca o sabie de doao ori ascuţită, toată nedreptatea; ranei ei nu iaste vindecare.
5. Probozirea şi nedreptăţile vor răsipi avearea şi casa ce e foarte bogată să va răsipi de trufie; aşea avearea celui mândru să va dezrădăcina.
6. Rugăciunea săracului din gură până la urechile Lui va ajunge şi judecată degrabă îi va veni lui.
7. Cine ureaşte certarea urma păcătosului iaste, şi cel ce să teame de Dumnezeu să va întoarce la inima sa.
8. Cel cunoscut, de departe putearnicu, cu limba îndrăzneaţă; şi cel priceput să şti a cădea de la El.
9. Cel ce zideaşte casa cu cheltuiale streine, ca cel ce culeage pietrile sale iarna.

*Sus 16, 7. 10. *Câlţi culeşi, adunarea păcătoşilor, şi sfârşitul lor, pară de foc.
11. Calea păcătoşilor, pardosită cu pietri, şi în sfârşitul lor, iad şi întunearec şi pedeapsă.
12. Cel ce păzeaşte dreptatea ţinea-va înţălegerea ei.
13. Plinirea teamerii de Dumnezeu, înţelepciunea şi înţeleagerea.
14. Nu să va învăţa cel ce nu e înţelept întru bine.
15. Iară iaste înţelepciunea carea sporeaşte în rău; şi nu iaste înţeleagere unde iaste amărăciune.
16. Ştiinţa înţeleptului ca povoiul să va spori, şi sfatul lui ca izvorul vieţii va rămânea. |
17. Inima nebunului, ca un vas spart, şi toată înţelepciunea nu o va ţinea. 268v
18. Cuvântul înţelept oricare va auzi, cel ştiut îl va lăuda şi la sâne îl va adaoge. Auzit-au cel neînfrânat şi nu-i va plăcea şi-l va lepăda dinnaintea sa.
19. Vestirea celui nebun, ca o sarcină în cale; că în buzele celui înţelept să va afla har.
20. Gura înţeleptului să caută întru adunare, şi cuvintele lui vor gândi în inimile sale.

21. Ca casa răsipită, aşea celui nebun înţelepciunea, şi ştiinţa celui nepriceput, cuvinte nespuse.
22. Obezi în picioare celui nebun învăţătura şi ca legăturile mânilor preste mâna dreaptă.
23. Cel nebun râzând înalţă glasul său, iară omul înţelept de-abiia tăcând va râde.
24. Podoabă de aur, celui înţelept învăţătura şi ca un covrig în mâna dreaptă.
25. Piciorul nebunului lesne e în casa vecinului, şi omul priceput să va ruşina de faţa celui putearnic.
26. Cel nebun din fereastă să va uita în casă, iară omul învăţat afară va sta.
27. Nebuniia omului a asculta prin uşe, şi cel înţelept să va îngreoia de ocară.
28. Buzele celor nepricepuţi nebunii vor vesti, iară cuvintele pricepuţilor cu cumpâna să vor cumpăni.
29. În gura nebunilor, inima lor, şi în inima înţelepţilor, gura lor.
30. Când blastămă necredinciosul pă diavolul, blastămă însuşi sufletul său. Cel defăimătoriu
269r îş va spurca sufletul său şi întru toate va fi | | urât. Şi cel ce va rămânea cu el urâcios va fi. Cel tăcut şi înţelept să va cinsti.

Cap 22

Despre uciderea cu pietri a leaneşului. De fiiul neînvăţat şi fata nebună. Musica în jale. Cel ce învaţă pre cel nebun mortul a-l plânge. Cu cel nebun a nu grăi. De inima nebunului şi a fricosului. A ţinea credinţa cu priiatinii şi paza gurii.

1. u piatră de tină s-au ucis leaneşul şi toţi vor grăi despre urâciunea lui.
2. Cu gunoiu de bou s-au ucis leaneşul şi tot cel ce-l va atinge îş va scutura mâna.
3. Ruşinea tatălui e pentru fiiul neînvăţat, iară fata spre micşurare va fi.
4. Fata înţeleaptă, moştenirea bărbatului său, căci carea ruşinează spre ocară să face celui ce o au născut.
5. Pre tatăl şi pre om ruşinează cel îndrăzneţu, şi de la cel necredincios nu să va micşora; iară de la amândoi să va necinsti.
6. Musica în jale, necuvioasă poveaste. Bătăile şi învăţătura, în toată vreamea înţelepciune.
7. Cel ce învaţă pre cel nebun, ca cel ce cleiaşte troacă.
8. Cel ce spune cuvânt celui ce nu aude, ca cel ce deştaptă pre cel ce doarme în greu somn.
9. Cu cel ce doarme grăiaşte cel ce vesteaşte nebunului înţelepciunea şi în sfârşitul vestirii zice: „Cine e acesta?"
10. *Preste mort plânge, că au scăzut lumina lui, şi preste cel nebun plânge, că i-au scăzut înţeleagerea. | *Jos 38, 16.
269v 11. Puţin plânge preste mort, că au răpăusat.
12. Că a celui viclean vicleană e viiaţa preste moartea celui nebun.
13. *Plângerea mortului, şapte zile, iară a nebunului şi a necredinciosului, în toate zilele vieţii lor. *Facere 50, 10.
14. Cu cel nebun nu mult grăi şi cu cel nepriceput nu te duce.
15. Păzeaşte-te de el şi nu-i avea supărare şi nu te vei spurca cu păcatul lui.
16. Abate-te de le el şi vei afla odihnă şi nu te vei trândăvi întru nebunia lui.
17. Preste plumb ce să va îngreoia? Şi ce nume e lui altul decât nebun?
18. *Năsipul şi sarea şi frământătura fierului mai lesne-i a le purta decât omul nepriceput şi nebun şi necredincios. *Pilde 27, 3.
19. Legătura de lemn legată în temeiul zidirii nu să va dezlega; aşa şi inima întărită în gândirea sfatului.
20. Gândirea înţeleptului în toată vreamea de frică nu să va zminti.
21. Ca pari în ceale înalte şi năsipul fără alte puneri împrotiva vântului pus nu vor rămânea,
22. Aşa şi inima fricoasă în gândirea celui nebun împrotiva năvălirii teamerii nu va sta.
23. Ca inima fricoasă în gândirea celui nebun toată vreamea nu să va teame, aşa şi cel ce rămâne pururea în porunăile lui Dumnezeu.
270r 24. Cel ce împunge ochiul scoate lacrămi, şi | | cel ce împunge inima scoate înţeleagere.
25. Cel ce zvărleaşte piatra spre ceale zburătoare le va oborî; aşa şi cel ce ocăreaşte priiatinul rumpe priiatiniia.

26. La prietin de vei şi scoate sabia, nu deznădăjdui, că iaste întoarcere la prietin.
27. De-ţ vei deşchide gura tristă, nu te teame, că iaste împărtăşire. Afară de hulă şi de împutare şi de mândrie şi de descoperirea tainii şi de rana vicleană, întru toate aceastea va fugi priiatinul.
28. Credinţa moşteneaşte cu priiatinul întru sărăcia lui, ca şi întru bunătăţile lui să te veseleşti.
29. În vreamea năcazului lui rămâi credincios lui, ca şi întru moştenirea lui dimpreună moştenitoriu să fii.
30. Înaintea focului cuptoriului, vapor, şi fumul focului să înalţă; aşa şi înaintea sângelui, blăstămurile şi ocărâle şi amânânţerile.
31. Priiatinul a-l strânşteni nu mă voiu ruşina, de la faţa lui nu mă voiu ascunde şi, de-m vor veni reale printr-însul, le voiu suferi,
32. Tot cel ce va auzi să va păzi de el.
*Psal. 140, 3. 33. *Cine va da gurii meale pază şi preste buzele meale adevărată însămnare, să nu cazu de la dânsele şi limba mea să mă piarză?

Cap 23

Rugăciunea împrotiva mândriii, lăcomiii şi neînfrânării. A să feri de obiceaiul jurământului şi de cuvântul ce aduce ocară. Doao fealiuri în pă|catul prisosirii, şi al treilea aduce mâniia. Vădirea omului ce să îndeamnă spre păcat. Pentru păcatele din preacurvie şi pentru lauda teamerii de Domnul. 270v

1. Doamne, Tatăl şi Stăpânul vieţii meale, nu mă lăsa întru sfatul lor, nici mă suferi a cădea într-înşii.
2. Cine va pune întru gândirea mea bătăi şi în inima mea învăţătura înţelepciunii, ca cu neştiinţele lor să nu mă îngăduiască şi să nu să areate greşalele lor?
3. Şi să nu crească neştiinţele meale şi să să înmulţească greşalele meale, şi păcatele meale să prisosască şi să cazu întru vedearea protivnicilor miei şi să să bucure de mine neprietinul mieu,
4. Doamne, Tatăl şi Dumnezeul vieţii meale, nu mă lăsa întru gândirea lor!
5. Înălţarea ochilor miei să nu-m dai şi toată pofta întoarce de cătră mine,
6. Ia de la mine poftele pântecelui şi împreunarea poftii să nu mă apuce şi sufletului celui fără cinste şi fără minte să nu mă dai.
7. Învăţătura gurii auziţi, fiilor! Şi cine o va păzi nu va peri cu buzele, nici să va sminti în lucruri vicleane.
8. Întru deşertăciunea sa să va prinde păcătosul, şi mândrul şi blăstămătoriul să va sminti într-însele.
*Ieşire. 20, 7. 9. *Jurământului nu obicinui gura ta, că multe căderi sânt într-însul.
Mathei 5, 35. 10. Iară numirea lui Dumnezeu nu fie adeasă în gura ta, şi în numele sfinţilor nu te amesteca; că || nu vei fi nevinovat de cătră dânşii. 271r
11. Că precum sluga adease întrebat, de la mânie nu să micşorează, aşa tot cel ce jură şi cel ce cunoaşte întru tot de păcat nu să va curăţi.
12. Omul ce jură mult să va umplea de răotate şi nu să va depărta de la casa lui rana.
13. Şi, de va zminti, greşala lui preste dânsul va fi; şi, de va treace cu vedearea, greşaşte îndoit;
14. Şi, de va jura în deşert, nu să va îndrepta, că să va umplea de răsplătire casa lui.
15. Iaste şi alt graiu împrotivitoriu morţii, să nu să afle întru moştenirile lui Iacov,
16. Că de la cei milostivi toate aceastea să vor depărta şi întru greşale nu să vor tăvăli.
17. În graiu neînvăţat nu-ţi deprinde gura, că iaste într-însul cuvântul păcatului.
18. Adu-ţi aminte de tatăl tău şi de mumă-ta, că în mijlocul celor măriţi împreună şezi,
19. Ca nu cândva să te uite Dumnezeu înaintea lor şi, cu năravul tău nebunindu-te, probozire să paţi, şi vei vrea a nu fi fost născut şi să blastămi zioa naşterii tale.
*2 Împăr. 16, 7. 20. *Omul obicinuit în cuvinte de probozire în toate zilele sale nu să va învăţa.
21. Doao fealiuri prisosesc în păcate, şi al treile aduce mânie şi perire.
22. Sufletul fierbinte ca focul arzând, nu să va stânge până când va înghiţi ceva.
23. Şi omul viclean în gura trupului său nu va înceta până va aprinde foc.
24. Omului curvariu toată pâine e dulce, nu să va obosi păcătuind până în sfârşit. |
*Isaie 29, 13. 25. Tot omul ce treace patul său, nebăgând samă în sufletul său, *şi zicând: „Cine mă veade? 271v

26. Întunearecul mă încungiură şi păreţii mă acopăr şi nime mă veade. De cine mă stidesc? Greşalele meale nu le va pomeni Cel Preaînalt",
27. Şi nu înţeleage că toate le veade ochiul Lui, că goneaşte de la sine pre frica lui Dumnezeu frica acestui feal de om şi ochii oamenilor ce să tem de el.
28. Şi n-au cunoscut că ochii Domnului cu mult mai mult strălucesc decât soarele, privind la toate căile oamenilor şi la fundul adâncului, şi inimile oamenilor văzându-le în părţile ceale ascunse.
29. Că Domnului Dumnezeu mai înainte le-a să zidi toate sânt cunoscute; aşa şi după ce s-au săvârşit, toate le veade.
30. Acesta în uliţele cetăţii să va izbândi şi ca un mânzu de cal va fi gonit; şi unde n-au nădăjduit, să va prinde.
31. Şi va fi tuturor ocară, pentru că n-au înţeles frica Domnului.
32. *Aşa şi toată muiarea ce-şi lasă bărbatul şi pune moştenire din împreunare streină. *Preoţie 20, 10.
33. Că întâiu, în leagea Celui Preaînalt necredincioasă au fost; a doao, împrotiva bărbatului ei au greşit; a treia, în preacurvie au curvit şi dintr-alt bărbat fii ş-au căştigat. 2 Leage 22, 22.
34. Aceasta la adunare să va aduce şi despre fiii ei să va socoti.
35. Nu vor da fiii ei rădăcini şi ramurile ei nu vor da roadă. ||
272r 36. Lăsa-va spre osândă pomenirea ei şi ocara ei nu să va ştearge.
37. Şi vor cunoaşte cei rămaşi că nimică nu e mai bună decât frica lui Dumnezeu şi nimică nu e mai dulce decât a privi la poruncile Domnului.
38. Slavă mare iaste a urma Domnului, că lungimea zilelor să va lua de la Dânsul.

Cap 24

Înţelepciunea, laudele şi izvodirea sa le numără şi minunat spre îmbrăţişarea sa îndeamnă, toate cu podoaba învăţăturii sale strălucindu-le.

1. Înţelepciunea va lăuda sufletul său şi întru Dumnezeu să va cinsti şi în mijlocul norodului său să va făli,
2. Şi întru adunările Celui Preaînalt va deşchide gura sa şi în preajma puterii Lui să va lăuda,
3. Şi în mijlocul norodului său să va înălţa şi întru plinirea cea sfântă să va mira,
4. Şi întru mulţimea aleşilor va avea laudă şi între cei blagosloviţi să va blagoslovi, zicând:
5. „Eu din gura Celui Preaînalt am ieşit, întâiu născut mai înainte de toată zidirea.
6. Eu am făcut în ceriuri să să nască lumină neîncetată şi ca negura am acoperit tot pământul.
7. Eu am lăcuit în ceale preaînalte, şi thronul mieu în stâlp de nor. |
272v 8. Încungirarea ceriului o am încungiurat sângur şi fundul adâncului am străbătut, în valurile mării am umblat,
9. Şi în tot locul am stătut, şi întru tot norodul,
10. Şi întru tot neamul şedearea dintâiu am avut,
11. Şi a tuturor celor înalţi şi a celor smeriţi inimile le-am călcat cu vârtutea. Şi întru toţi aceştia odihnă am cercat şi întru moştenirea Domnului mă voiu sălăşlui.
12. Atunci mi-au poruncit şi mi-au zis Ziditoriul tuturor; şi Cel ce m-au zidit S-au odihnit în lăcaşul mieu;
13. Şi mi-au zis: «În Iacov lăcuiaşte şi întru Israil moşteneaşte şi întru aleşii Miei slobozi rădăcinile».
14. *Din început şi mai înainte de veaci m-am zidit şi până la veacul viitoriu nu voiu înceta. Şi întru lăcaşul cel sfânt înaintea Lui am slujit, *Pilde 8, 22.
15. Şi aşa în Sion m-am întărit şi în cetatea cea sfinţită aşijderea m-am odihnit, şi în Ierusalim biruinţa mea.
16. Şi m-am rădăcinat întru norod cinstit, şi în partea Dumnezeului mieu moştenirea Lui, şi întru plinirea sfinţilor ţinearea mea.
17. Ca chedrul m-am înălţat în Livan şi ca chiparosul în muntele Sionului.
18. Ca finicul m-am înălţat în Cadis şi ca sădirea trandafirului în Erihon.
19. Ca un maslin cuvios în câmpuri şi ca paltinul m-am înălţat lângă apă, în uliţă. ||
273r 20. Ca chinamomul şi valsamul mirositoriu am dat miros; şi ca smirna cea aleasă am dat dulceaţă de miros.
21. Şi ca ştoracul şi galvanul şi ungula şi guta şi ca Livanul netăiat am aburit lăcaşul mieu, şi ca valsamul neamestecat mirosul mieu.

22. Eu ca terevinthul mi-am întins ramurile, şi ramurile meale a cinstii şi a darului.
23. Eu ca viţa am rodit dulceaţă de miros, şi florile meale, rodurile slavei şi ale cinstei.
24. Eu, maica frumoasei iubiri şi a temerii şi a cunoştinţei şi a sfintei nădejdi.
25. Întru mine darul a toată calea şi a adevărului, întru mine toată nădeajdea vieţii şi a vărtutei.
26. Treaceţi la mine toţi cei ce mă poftiţi şi de naşterile meale vă umpleţi,
27. Că duhul mieu preste mine e dulce, şi moştenirea mea, preste miiare şi fagurul.
28. Pomenirea mea întru neamurile veacurilor.
*Ioan 6, 35. 29. *Cei ce mă mănâncă vor mai flămânzi, şi cei ce mă beau încă mă vor mai însătoşa.
30. Cel ce mă ascultă nu să va ruşina şi cei ce lucră întru mine nu vor păcătui.
31. Cei ce mă luminează viaţă veacinică vor avea.
32. Aceastea toate cartea vieţii sânt şi testamântul Celui Preaînalt şi cunoştinţa adevărului.
33. Leagea au poruncit Moisi în poruncile dreptăţilor, şi moştenire casii lui Iacov | şi 273v
lui Israil făgăduinţăle.
34. Pus-au lui David, slugii sale, a deştepta împărat dintr-însul tare şi în thronul cinstei în veac şezând.
*Facere 2, 11. 35. *Cel ce umple ca Fisonul înţelepciunea şi ca Tigrul în zilele celor noi,
*Ios. 3, 15. 36. Cel ce umple ca Efrathul înţeleagerea, *Cel ce înmulţeaşte ca Iordanul în vreamea săcerişului,
37. Cel ce trimite învăţătura ca lumina şi stă de faţă ca Ghionul în zioa culesului,
38. Cel ce săvârşaşte întâiu a oşti, şi cel mai slab nu o va cerceta,
39. Că de la mare au sporit cugetul ei şi sfatul ei de la adânc mare.
40. Eu, înţelepciunea, am vârsat râurile,
41. Eu, ca un iaz de apă mare din râu, eu ca un urloiu de râu şi ca ducerea apei am ieşit din raiu;
42. Zis-am: «Adăpa-voiu grădina mea cea de sădiri şi voiu îmbăta rodul câmpului mieu».
43. Şi, iată, mi s-au făcut iazul sporind, şi râul mieu s-au apropiat de mare".
44. Că învăţătura ca zorile luminează tuturora şi o voiu vesti până departe.
45. Străbate-voiu toate ceale mai dedesupt părţile pământului şi voiu privi spre toţi cei ce dorm şi voiu lumina pre toţi cei ce nădăjduiesc întru Domnul.
46. Încă învăţătura ca prorociia o voiu turna şi o voiu lăsa celor ce cearcă înţelepciunea şi nu voiu înceta întru neamurile lor până în veacul cel sfânt.
*Jos 33, 18. 47. *Vedeţi că nu mie sângur m-am ostenit, ci || tuturor celor ce cearcă adevărul. 274r

Cap 25

Trei care plac Domnului şi trei care ureşte. Noao neprepuse. Lauda teamerii de Dumnezeu. Urgisirea muierii vicleane. De la muiare înceaperea păcatului şi a morţii. Stăpânirea muierii a nu să suferi.

1. În trei ş-au plăcut duhului mieu, carea sânt alease înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor;
2. Unirea fraţilor şi dragostea celor de-aproape şi bărbatul cu muiarea bine înţelegându-se.
3. Trei fealiuri au urât sufletul mieu şi foarte mă îngreoiez de sufletul lor:
4. Săracul trufaşu, bogatul mincinos, bătrânul nebun şi neînţelept.
5. Ceale ce n-ai adunat întru tinereaţele tale, cum le vei afla în bătrâneaţele tale?
6. Cât e de înfrâmţăşată judecata cărunteaţelor şi a bătrânilor e a cunoaşte sfatul!
7. Cât e de înfrâmţăşată bătrânilor înţelepciunea şi celor slăviţi, înţeleagerea şi sfatul!
8. Cununa bătrânilor, multa înţelepciune şi slava lor, frica lui Dumnezeu.
9. Noao cugetări ale inimii am mărit, şi a zeacea o voiu zice în limba oamenilor:
10. Omul ce să veseleaşte întru fii, trăind şi văzând răsipirea nepriiatinilor săi.
*Jos 26, 1. 11. *Fericit e cel ce lăcuiaşte cu muiare înţeleaptă şi carele cu limba sa n-au căzut şi carele
Sus 14, 1 n-au slujit celor nevreadnici de sine.
şi 19, 16. 12. Fericit cel ce află priiatin adevărat | şi cel ce vesteşte dreptatea urechii ce aude. 274v
Iacov 3, 2. 13. Câtu-i de mare cel ce află înţelepciunea şi ştiinţa! Ci nu e preste cel ce să teame de Domnul.
14. Frica lui Dumnezeu preste toate s-au pus.
15. Fericit omul căruia i s-au dăruit a avea frica lui Dumnezeu. Cel ce o ţine cui să va asămăna?

16. Frica lui Dumnezeu e începaperea iubirii Lui, iară începaperea credinţii, a să lipi de Dânsul.
17. Toată rana întristarea inimii iaste, şi toată răotatea, viclenia muierii.
18. Şi toată rana, şi nu rana inimii va vedea,
19. Şi toată vicleniia, şi nu viclenia muierii.
20. Toată aducerea, şi nu aducerea celor ce urăsc,
21. Şi toată izbânda, şi nu izbânda nepriiatilor.
22. Nu e cap mai viclean decât capul şarpelui,
23. Şi nu e mânie preste mânia muierii. *Împreună a lăcui cu leul şi cu bălaurul mai plăcea-va decât cu muierea vicleană. *Pilde 21, 19.
24. Viclenia muierii schimbă faţa ei şi-ş întunecă faţa sa ca ursul. Ca un sac să arată în mijlocul celui de-aproape al ei.
25. Gemut-au bărbatul ei şi, auzind, au suspinat puţintel.
26. Scurtă e toată răotatea preste răotatea muierii, soartea păcătoşilor cază preste ea.
27. Ca suişul năsipos în picioarele bătrânului, aşa muiarea limbută bărbatului lin.
28. * Nu te uita spre frumseaţea muierii şi nu pofti muierea în frumseaţe. *Jos 42, 6,28.
29. Mânia muierii, şi necinstea, şi ruşinea mare. ||
275r 30. Muiarea, de are stăpânire, împrotivitoare-i bărbatului său.
31. Inimă smerită şi faţă tristă şi rana inimii, muierea vicleană.
32. Mâni slabe şi genunche slăbănoage, muierea ce nu-şi fericeaşte bărbatul.
33. *De la muiare s-au făcut începaperea păcatului şi printr-însa toţi murim. *Facere 3, 6.
34. Nu da apei tale ieşire, nice puţină, nici muierii vicleane volnicie a ieşi.
35. De nu va umbla după mâna ta, te va ruşina înaintea nepriiatinilor.
36. De la cărnurile tale taie-o pre ea, ca nu pururea cu tine rău să să slujască.

Cap 26

Înainte pune iarăşi laudele muierii bune şi ocara ceii reale şi răvnitoare. Fata a o păzi. De trei a să teame, doao ce întristează şi doao primejdioasă.

1. Muierii bune fericit e bărbatul, că numărul anilor lui îndoit.
2. Muiarea bărbată veseleaşte bărbatul său şi anii vieţii lui în pace îi va umplea.
3. Partea bună, muiarea bună, în partea celor ce să tem de Dumnezeu să va da bărbatului pentru fapte bune.
4. Iară a bogatului şi a săracului inima e bună, în toată vreamea faţa lor, veselă.
5. De trei s-au temut inima mea şi într-al patrulea faţa mea s-au stidit:
6. Pâra cetăţii şi adunarea norodului, |
275v 7. Asupreala mincinoasă, decât moartea toate-s mai greale.
8. Durearea inimii şi jalea, muiarea răvnitoare.
9. În muiarea râvnitoare zbiciul limbii, tuturor împreunându-să.
10. Ca jugul boilor ce să clăteaşte, aşa şi muiarea vicleană; cel ce o ţine, ca cel ce prinde scorpiia.
11. Muiarea beţivă, mânie mare; şi ocara şi ruşinea ei nu să va acoperi.
12. Curvia muierii întru înălţimea ochilor şi în geanele ei să va cunoaşte.
13. *În fata ce nu să fereaşte întăreaşte pază, ca nu, dându-i-să prilej, să să slujască cu sâne. *Jos. 42, 11.
14. De toată necinstea ochilor ei te păzeaşte şi nu te mira de te va urî.
15. Ca călătoriul sătios la fântână va deşchide gura şi din toată apa de aproape va bea, şi lângă tot parul va şedea şi la toată săgeata va deşchide tulba, până va scădea.
16. Harul muierii grijnice va veseli pre bărbatul său şi oasele lui le va îngrăşa.
17. Învăţătura ei, darul lui Dumnezeu.
18. Muiarea înţeleaptă şi tăcută nu e schimbare sufletului învăţat.
19. Har peste har, muiarea sfântă şi ruşinoasă,
20. Iară toată cumpăna nu iaste vreadnică de sufletul ce să conteneaşte.
21. Precum soarele răsărind lumii în ceale mai înalte ale lui Dumnezeu, aşa frumseaţea muierii bune spre podoaba casii ei.
276r 22. Candila strălucind spre sfeşnicul || cel sfânt şi frumseaţea feaţii preste vârsta cea stătătoare.
23. Stâlpi de aur preste temelii de argint şi picioare întărite pre tălpile muierii stătornice.

24. Temelii veacinice pre piatră vârtoasă şi poruncile lui Dumnezeu în inima muierii sfinte.
25. În doao s-au întristat inima mea, şi în al treilea mi-au venit mânie:
26. Omul ostaşu slăbind pentru lipsa şi omul înţelept urgisit,
27. Şi care treace de la dreptate la păcat, Dumnezeu l-au gătit spre sabie.
28. Doao fealiuri greale şi primejdioasă mi s-au arătat: cu greu să dezbracă neguţătoriul de lenevire şi nu să va îndrepta crăjmariul de păcatele buzelor.

Cap 27

Pentru lipsa şi iubirea bogăţiilor mulţi greşesc. Frica Domnului pururea a o ţinea. Ispita cearcă pre cel ce să ispiteaşte. A urma dreptatea. Nestarea nebunului. Frumseaţea în cuvinte a o ţinea. Tainele priiatinului a nu le descoperi. De ochiul ce trage şi leşuiaşte.

1. Pentru lipsa mulţi au greşit, şi cel ce caută a să îmbogăţi întoarce ochiul său,
2. Precum în mijlocul închieturii piiatrilor să înfinge parul, aşa şi între mijlocul vânzării şi a cumpărării să va îngusta păcatul.
3. Zdrobi-să-va cu cel ce greşaşte greşala.
4. De nu te vei ţinea în frica Domnului pururea, | curând să va răsipi casa ta. 276v
5. Precum în lovirea ciurului va rămânea praful, aşa pleavele omului în gândul lui.
6. Vasele olariului le cearcă cuptoriul, şi pre oamenii cei drepţi, ispita năcazului.
7. Precum lucrarea de lemn arată rodul lui, aşa cuvântul din gândirea inimii omului.
8. Mai înainte de cuvânt nu lăuda pre om, că aceasta iaste ispita oamenilor.
9. De vei urma dreptatea, o vei apuca şi te vei îmbrăca cu ea ca cu contoşul măririi şi vei lăcui cu dânsa şi te va acoperi în veac şi în zioa cunoştinţii vei afla întărirea.
10. Ceale zburătoare la şieşi aseaminea să adună, şi adevărul la cei ce-l fac să va întoarce.
11. Leul spre vânat pururea leşuiaşte; aşa, păcatele spre cei ce lucră nedreptăţi.
12. Omul sfânt întru înţelepciune rămâne ca soarele; că cel nebun ca luna să schimbă.
13. În mijlocul celor neînţelepţi ţine cuvântul vremii, iară în mijlocul celor ce grăiesc neîncetat fii.
14. Povestirea păcătoşilor e urâcioasă, şi râsul lor, în desfătările păcatului.
15. Vorba ce mult joară va îndrepta perii capului, şi necinstea lui, astuparea urechilor.
16. Vărsarea de sânge în vrajba trufaşilor, şi sudalma lor, auzire grea.
17. Cel ce goleaşte tainele priiatinului credinţa au pierdut şi nu va afla priiatin la sufletul său.
18. Iubeaşte pre de-aproapele şi te uneaşte cu el în credinţă, ||
19. Iară de vei deascoperi ascunsele lui, nu vei urma după el. 277r
20. Că precum omul ce pierde priiatinul său; aşa şi cel ce-şi pierde priiatinul aproapelui său.
21. Şi precum cel ce sloboade paserea din mâna sa, aşa ai lăsat pre priiatinul tău şi nu-l vei prinde.
22. Nu urma după el, că departe iaste; că au scăpat ca căprioara din cursă, că s-au rănit inima lui.
23. Preste el nu vei putea lega; şi a sudălmii iaste împăcăciunea.
24. Iară a descoperi tainele priiatinului, deznădăjduire iaste sufletului nefericit.
25. Cel ce face cu ochiul zideaşte ceale nedreapte şi nime nu-l va lepăda.
26. Înaintea ochilor tăi va îndulci gura ta şi preste cuvintele tale să va mira; iară mai pe urmă va întoarce gura sa şi întru cuvintele tale va da scandală.
27. Multe am urât şi nu m-am asămănat lui, şi Domnul va urî pre el.
28. Cel ce aruncă întru-nălţime piatra, preste capul lui va cădea; şi lovirea vicleană a celui viclean va împărţi ranele;
29. Şi cel ce sapă groapă va cădea într-însa; şi cel ce pune piatră aproapelui să va lovi de ea; şi cel ce întinde cursă altuia va peri într-însa.
30. Cel ce face sfat viclean preste el să va întoarce şi nu va cunoaşte de unde-i vine.
31. Batjocura şi ocara celor trufaşi şi izbânda ca leul îl va pândi. |
32. De cursă vor peri cei ce să veselesc de cădearea celor drepţi, iară durearea îi va mistui 277v
mai înainte de-a muri.
33. Mânia şi iuţimea, amândoao sânt de-a să urgisi şi omul păcătos va fi ţiitoriu de eale.

Cap 28

A nu cerca izbânda, ci a ierta supărarea. A înceta de mânie şi de pără. Răotăţile limbii şi primejdiile ei şi pentru a treia limbă. A îngrădi urechile împrotiva limbii vicleane şi gurii frâu a-i pune.

1. Cine vrea a să izbândi de la Domnul va afla izbândă şi păcatele lui ţiind le va ţinea. 2 Leage 32, 35.
2. Lasă nedreptatea aproapelui tău şi atunci, rugându-te, ţi să vor ierta păcatele. Mathei 6, 14. Marcu 11, 25.
3. Omul omului ţâne mâniia şi de la Domnul cearcă vindecare? Râm. 12, 19.
4. Spre omul ce-i aseaminea nu are milă şi pentru păcatele sale să roagă!
5. Însuşi trup fiind, ţâne mâniia şi curăţire de păcate ceare de la Dumnezeu. Cine să va ruga pentru greşalele aceluia?
6. Adu-ţi aminte de ceale mai de pe urmă şi te părăseaşte de a vrăjbi,
7. Că mâncevirea şi moartea să apropie în poruncile lui.
8. Adu-ţi aminte de frica lui Dumnezeu şi nu te mâniia aproapelui.
9. Adu-ţi aminte de aşezământul Celui Preaînalt şi treci cu vedearea neştiinţa aproapelui.

278r 10. Conteneaşte-te de pâră şi vei împuţina păca||tele,

11. Că omul mânios aprinde pâra. Şi omul păcătos va turbura pre priiatini şi în mijlocul celor ce au pace va trimite vrajbă.

12. Că după leamnele pădurii, aşa arde focul, şi după vârtutea omului, aşa mâniia lui va fi, şi după avearea sa va înălţa mâniia sa.

13. Pricea sârguită aţâţă foc şi pâra sârguind varsă sânge; şi limba mărturisind aduce moarte.

14. De vei sufla în scânteaie, ca focul va arde, şi, de vei scupi preste ea, să va stânge; amândoao din gură ies.

15. Şoptitoriul şi cel îndoit la limbă blăstămat e, că pre mulţi ce au pace va turbura.

16. Limba a triia pre mulţi i-au clătit şi i-au răsipit din neam în neam,

17. Cetăţi zidite a bogaţilor au strâcat şi casele celor măriţi le-au săpat,

18. Puterile noroadelor le-au tăiat şi neamuri tari au desfăcut.

19. Limba a triia pre muieri bărbate le-au oborât şi le-au usebit de lucrurile sale.

20. Cine să uită la ea nu va avea odihnă, nici va avea priiatin în care să să odihnească.

21. Lovitura biciului vânătură face, iară lovitura limbii va zdrobi oasele.

22. Mulţi au căzut în ascuţitul sabiii, ci nu aşea precum cei ce au perit prin limba sa.

23. Fericit cel ce e acoperit de cătră limba vicleană, cel ce în mâniia ei n-au trecut şi cel ce n-au tras giugul ei şi cu legăturile ei nu s-au legat,

278v 24. Că jugul ei jug de fier iaste şi le|gătura ei, legătură de aramă.

25. Moartea ei, moarte cumplită şi mai de folos e iadul decât ea.

26. Rămânearea ei nu va rămânea, ci va dobândi căile nedrepţilor şi în flacăra sa nu va arde pre cei drepţi.

27. Cei ce lasă pre Dumnezeu vor cădea într-însa şi va arde într-înşii şi nu să va stânge şi să va slobozi spre ei ca leul şi ca pardosul îi va strâca.

28. Îngrădeaşte-ţi urechile cu spini, limba vicleană să nu o auzi, şi gurii tale fă uşi şi încuietori.

29. Aurul tău şi argintul tău împreună-l strânge şi cuvintelor tale fă cumpănă şi frâne dreapte gurii tale.

30. Şi ia aminte ca nu doară să cazi cu limba şi să cazi în prejma nepriiatinilor ce te pândesc şi să fie cădearea ta nevindecată spre moarte.

Cap 29

Cu împrumutare a ajuta aproapele şi credinţa celui ce împrumută a ţinea. Şi deşi mulţi înşală, nu pentru aceaea a înceta de milostenie, a căruia laude le numără. Har a avea chizaşului şi credinţa a-i ţinea. În ce stă începutul vieţii omului arată. Şi pentru oaspeţii cei încungiurători şi nemulţămitori.

1. Cel ce face milă împrumutează aproapelui său şi cel ce biruiaşte cu mâna ţâne poruncile.
2. Împrumutează aproapelui tău în vreamea lipsii lui şi iarăşi întoarce aproapelui tău în vreamea sa.

3. Întăreaşte cuvântul şi credincios petreci cu el şi în toată vreamea vei afla ce-ţi iaste de lipsă. ||

4. Mulţi ca o aflare au socotit împrumutarea şi au dat dureare celor ce i-au ajutat. 279r

5. Până ce iau, sărută mânile celui ce dă şi întru făgăduinţă smeresc glasul său;

6. Şi în vreamea răsplătirii va pofti vreame şi va grăi cuvinte de trândăvire şi de murmurări şi vreamea o va vinui.

7. Iară, de va putea răsplăti, să va împrotivi, de-abiia jumătate va întoarce şi o va socoti ca o aflare;

8. Iară de nu, îl va înşela de banii săi, şi-l va stăpâni nepriiatin în dar

9. Şi blăstămuri şi sudâlmi îi va răsplăti şi, pentru cinstea şi facerea de bine, îi va răsplăti ocară.

10. Mulţi nu pentru răotate n-au împrumutat, ci s-au temut a să înşela în zădar.

11. Însă preste cel smearin cu suflet mai tare fii şi pentru milostenie nu-l trage.

12. Pentru poruncă priimeaşte pre cel sărac şi pentru lipsa lui nu-l slobozi deşert.

13. Pierde banii pentru fratele şi priiatinul tău şi să nu-i ascunzi supt piatră spre piiardere.

14. Pune vistieriia ta în poruncile Celui Preaînalt şi mai mult îţ va folosi decât aurul.

*Tovie 4, 12. 15. *Închide milosteniia în inima săracului şi aceasta pentru tine să va ruga de tot răul;

Sus 17, 18. 16. 17. 18. Mai mult decât pavăza celui tare şi decât lancea împrotiva neprietinului tău va oşti. |

19. Omul bun să închizăşuiaşte pentru aproapele său şi cel ce au pierdut ruşinea îl va 279v părăsi.

20. Harul chizeaşului să nu-l uiţi, că au dat pentru tine sufletul său.

21. De cel ce făgăduiaşte fuge păcătosul şi cel necurat.

22. Averile celui ce făgăduiaşte şieşi le scrie cel păcătos, şi cel nemulţămitoriu cu gândul va părăsi pre cel ce l-au mântuit.

23. Omul făgăduiaşte pentru aproapele său, şi, când va pierde cinstea, va fi părăsit de el.

24. Chizeşiia vicleană pre mulţi îndreptători i-au pierdut şi i-au clătit ca valurile mării.

25. Pre bărbaţii putearnici încungiurând, i-au înstreinat şi au rătăcit prin neamuri streine.

26. Păcătosul trecând poruncile Domnului, va cădea în chizăşie vicleană şi cel ce să sileaşte multe a face va cădea în judecată.

27. Agiută aproapele după putearea ta şi-ţi ia sama să nu cazi.

*Gios 39, 31. 28. *Începutul vieţii omului, apa şi pânea şi vâjmântul şi casa acoperind ruşinea.

29. Mai bună e hrana săracului supt acoperemânt de scânduri decât uspeaţe luminate între streini, fără casă.

30. Cel mai mic pentru cel mai mare să-ţi placă şi probozirea nimerniciii nu vei auzi.

31. Viaţă vicleană e nimernicind din casă în casă; şi unde va nimernici, nu credincios || va petreace, nici va deşchide gura. 280r

32. Nimearnici va priimi şi va paşte şi va adăpa pre cei nemulţămitori; şi la aceastea amare va auzi:

33. „Treci, gazdă, şi găteaşte masă şi cu ceale ce ai în mână hrăneaşte pre ceiaalalţi!

34. Ieşi de la faţa cinstii priiatinilor miei! Cu lipsa casii meale, oaspăţi mi s-au făcut frate-mieu."

35. Greale sânt aceastea omului înţelept: certarea casii şi ponosul împrumutării.

Cap 30

Fiii în învăţătură a-i creaşte şi cât e de cumplit a le îngădui. Sănătatea trupului mai scumpă decât bogăţiile; şi cât e de cumplită întristarea şi a să depărta de ea, iară veseliia inimii cât e de folositoare.

Pil. 13, 24 şi 23, 13. 1. el ce iubeaşte fiiul său nu încete a-l bate, ca să să veselească mai pe urmă şi să nu pipăie uşile vecinilor.

2. Cel ce-şi învaţă fiiul să va lăuda întru dânsul şi în mijlocul caznicilor într-însul să va făli.

*2 Leage 6, 7. 3. *Cel ce-şi învaţă fiiul întărâtă pre neprietinul şi în mijlocul priiatinilor să va făli într-însul.

4. Murit-au tatâl lui şi ca când n-ar fi murit, că aseaminea ş-au lăsat după sâne.

5. În viaţa sa au văzut şi s-au veselit într-în|sul; întru ieşirea sa nu s-au întristat, nici s-au 280v ruşinat înaintea nepriiatinilor,

6. Că au lăsat apărătoriu casii împrotiva nepriiatinilor, şi priiatinilor răsplătindu-le har.
7. Pentru sufletele fiilor lega-va ranele sale şi preste tot glasul să vor turbura ceale dinlăuntrul lui.
8. Calul neînvăţat iase năsâlnic, şi fiiul slobod va ieşi obraznic.
9. Apleacă fiiul, şi te va spăimânta; joacă-te cu el, şi te va întrista.
10. Nu râde cu el, ca să nu te doară şi mai pre urmă vor strepezi dinţii tăi.
11. Nu da puteare în tinereaţe şi să nu treci cu vederea cugetele lui.
12. *Pleacă cerbicea lui în tinereaţe şi loveaşte coastele lui când e prunc, ca nu cumva să să învârtoşaze şi să nu-ţi crează şi-ţi va fi dureare inimii. *Sus 7, 25.
13. Învaţă-ţi fiiul şi lucrează într-însul, ca să nu cazi în ruşinea lui.
14. Mai bun e săracul sănătos şi tare de puteare decât bogatul slăbănog şi bătut de răotate.
15. Sănătatea sufletului întru sfinţeniia dreptăţii mai bună e decât tot aurul şi argintul, şi trupul sănătos, decât plată nenumărată.
16. Nu iaste plată preste plata sănătăţii trupului şi nu iaste dulceaţă preste bucuriia inimii.
17. Mai bună e moartea decât viaţa amară şi odihna veacinică decât boala trainică. ||
281r 18. Averile ascunse în gura închisă, ca punerile de bucate împregiurul mormântului.
19. *Ce va *folosi jârtva idolului? Că nici va mânca, nici va mirosi. *Danil 14, 6.
20. Aşa şi cel ce să goneaşte de la Domnul purtând plata nedreptăţii,
21. Văzind cu ochii şi gemând ca cel scuipit ce îmbraţişe fecioara şi suspină.
22. Întristare nu da sufletului tău şi să nu te năcăjeşti pre tine însuţ în sfatul tău. Pilde 12, 25
23. Veseliia inimii, aceasta e viaţa omului şi comoară fără scădearea sfinţeniii, şi bucuriia omului e lungimea vieţii. şi 15, 13 şi 17, 22.
24. Fie-ţi milă de sufletul tău plăcând lui Dumnezeu şi te contineaşte; adună inima ta întru sfinţeniia Lui, şi întristarea departe o goneaşte de la tine,
25. *Că pre mulţi i-au ucis întristarea şi nu e folos într-însa. *2 Corith. 7, 10.
26. Râvna şi mâniia împuţinează zilele şi grijea mai înainte de vreame aduce bătrâneaţele.
27. Luminată e inima şi bună în uspeaţe; că ospeaţele ei cu deadinsul să fac.

Cap 31

Paza cinstii. Gândirea cunoştinţii. Osteneala bogatului şi a săracului. Iubitoriul de aur. Multe
281v *căderi în aur. Lauda bogatului | fără prihană. Smerenie la masă a ţinea. Lauda trezvirii şi ocara lăcomiii. Lauda gustării puţin de vin şi ocara beuturii multe.*

1. rivigherea cinstii va topi cărnurile şi gândirea ei va lua somnul.
2. Grijea cunoştinţii întoarce înţeleagerea şi boala grea face treazu sufletul.
3. Ostenitu-s-au bogatul întru adunarea averilor şi întru odihna sa să va umplea de bunătăţile sale.
4. Ostenitu-s-au săracul întru împuţinarea hranii şi întru sfârşit e lipsit.
5. Cel ce iubeaşte aurul nu să va îndrepta, şi cel ce goneaşte strâcăciunea să va umplea dintr-însa.
6. *Mulţi s-au dat spre căderile aurului şi s-au făcut întru fealiul lui perirea lor. *Sus 8, 3.
7. Lemn de piedecă iaste aurul celor ce jârtvesc; amar celor ce urmează după el şi tot cel neînţelept va peri într-însul.
8. Fericit e bogatul care s-au aflat fără prihană şi care după aur nu s-au dus, nici au nădăjduit în bani şi în comoară.
9. Cine e acesta şi-l vom lăuda, că au făcut minunate în viaţa sa.
10. Cel ce s-au ispitit într-însul şi s-au făcut desăvârşit, fi-i-va lui mărire veacinică. Care au putut treace leagea şi nu o au trecut, a face rău şi nu au făcut,
11. Pentru aceaea s-au întemeiat bunătăţile lui în Domnul şi milosteniile lui le va povesti toată adunarea sfinţilor. ||
282r 12. La masă mare ai şezut? Nu deşchide preste ea fâlcile tale întâi.
13. Nu zice aşa: „Multe sânt care sânt pre ea”.
14. Adu-ţi aminte că rău e ochiul viclean.
15. Mai viclean decât ochiul ce s-au zidit? Pentru aceaea, de la toată faţa sa va lăcrăma când va vedea.
16. Nu-ţi întinde mâna întâiu şi, de pizmă pângărindu-te, să te ruşinezi.
17. Să nu te apeşi în uspăţu.

18. Înţeleage ceale ce sânt ale aproapelui tău din tine însuţ.
19. Slujeaşte-te ca un om înţelept de ceale ce să pun înainte, ca nu, mult mâncând, să fii urât.
20. Înceată întâiu pentru învăţătura şi nu fi foarte, ca să nu sminteşti.
21. Şi de ai şezut în mijlocul a mulţi, mai întâiu decât ei să nu-ţi întinzi mâna, nici întâiu pofti a bea.
22. Cât e de destul omului învăţat vinul puţin!; şi, dormind, nu te vei osteni de el şi nu vei simţi durearea.
23. Priveghearea, căpiiarea şi truda omului nesăţios.
24. Somnul sănătăţii, omului postelnic; durmi-va până dimineaţa şi sufletul lui cu dânsul să va veseli.
25. Şi de ai fost silit a mânca mult, scoală din mijloc, boreaşte şi te va stâmpăra şi nu va aduce trupului tău beteşug.
26. Ascultă-mă, fiiule, şi nu mă defăima. Şi mai pe urmă vei afla cuvintele meale.
27. În toate lucrurile tale fii iute şi toată boala nu te va întâmpina. |
28. Pre cel luciu în pâni îl vor blagoslovi buzele multora şi mărturia adevărului aceluia credincioasă. 282v
29. În pânea celui viclean va murmura cetatea şi mărturiia vicleniii lui adevărată iaste.
*Judith 13, 4. 30. Pre cei sârguitori la vin nu-i întărâta, *că pre mulţi i-au pierdut vinul.
31. Focul cearcă fierul cel vârtos; aşa vinul beut inimile celor trufaşi le va vădi în beţie.
32. Dreaptă e viaţa oamenilor, vinul în trezvire; de-l vei bea câte puţin, vei fi treazu.
33. Ce e viaţa celui ce să împuţină cu vinul?
34. Ce înşală viaţa? Moartea.
*Psalm 103, 15. 35. *Vinul spre veselie s-au zidit, iară nu spre beţie, din început.
36. Bucuria sufletului şi a inimii, vinul câte puţin beut.
37. Sânătate iaste sufletului şi trupului beutura trează.
*Pilde 31, 4. 38. *Vinul mult beut întărâtare şi mânie şi căderi multe face.
39. Amărăciune sufletului, vinul mult beut.
40. Sumeţirea beţiii, sminteala nebunului, împuţinând vârtutea şi făcând rane.
41. În uspăţul de vin nu vădi pe de-aproapele şi nu-l defăima întru veseliia lui,
42. Cuvinte de probozire nu-i zice şi să nu-l năcăjeşti în cearere.

Cap 32

Datoria bunului îndreptătoriu. Cel mai mare grăiască. A tăcea unde nu iaste cine să auză. Vese||liia musicii în uspăţu. Tânărul să tacă. Lauda tăcerii. A-şi cerceta calea sa. Lauda temerii de Domnul. Păcătosul să fereaşte de dojană. Fără sfat nimica a face. 283r

1. Îndreptătoriu te-au pus? Nu te înălţa. Fii între ei ca unul dintr-înşii.
2. Grije ai de ei şi aşa nădăjduiaşte; şi toată grija ta întinzând-o, şezi.
3. Ca să te veseleşti pentru ei şi, podoaba harului, să iai cununa şi să ajungi vrednicia încununării.
4. Grăiaşte tu, cel mai mare născut, că ţie să cuvine
5. Cuvânt întâi, celui ce iubeaşte ştiinţa; şi nu opri musica.
6. Unde nu e ascultare, nu vârsa cuvântul şi fără de vreame nu te înălţa întru-nţelepciunea ta.
7. Piatră scumpă de anthrax spre podoabă de aur şi asămănarea musicilor în uspăţu de vin.
8. Precum în lucrarea aurului sămnul iaste şmaragdului, aşa numărul musicilor la vinul cel veasel şi cu modru.
9. Ascultă tăcând şi pentru cinstea-ţ să va apropia bun har.
10. Tinărule, de-abia în pricina ta grăiaşte,
11. De vei fi întrebat de doao ori; aibă cap răspunsul tău.
12. În multe fii ca cel ce nu ştii şi ascultă tăcând împreună şi cercând.
13. În mijlocul celor măriţi nu îndrâzni şi unde sânt bătrâni nu vorbi mult.
14. Înaintea grindinii va mearge fulgerul, şi înaintea preajetii va mearge harul şi pentru cinstea-ţ | să va apropia bun har. 283v
15. În ceasul scularii nu te trândăvi, ci aleargă întâiu în casa ta şi acolo fii chemat şi acolo te joacă.
16. Şi fă cugetele tale şi nu în greşale şi în cuvânt trufaşu.
17. Şi preste toate aceastea binecuvintează pre Domnul, Cel ce te-au făcut şi te îmbată din toate bunătăţile Sale.

18. Cel ce să teame de Domnul va priimi învăţătura Lui, şi cei ce vor mâneca către Dânsul vor afla blagoslovenie.
19. Cel ce caută leagea să va umplea de la ea, şi cel ce făţărniceaşte să va sminti într-însa.
20. Cei ce să tem de Domnul vor afla judecată dreaptă şi dreptăţile ca lumina vor aprinde.
21. Omul păcătos să va feri de dojană şi după vrearea sa va afla asămănare.
22. Omul cel de sfat nu va răsipi înţeleagerea, cel strein şi trufaşu nu să va teame de frică,
23. Şi după ce au făcut cu el fără sfat şi de gonirile lui să va vădi.
24. Fiiule, fără sfat nimica nu face şi după faptă nu te vei căi.
25. În calea surpării nu mearge, şi nu te vei împiedeca de pietri, nici te încredinţa călii greale, să nu pui sminteală sufletului tău,
26. Şi de fiii tăi te păzeaşte şi de casnicii tăi ia aminte.
27. În tot lucrul tău creade din credinţa sufletului tău, că aceasta iaste ţinearea poruncilor.
28. Cel ce creade lui Dumnezeu ia aminte la porunci şi cel ce nădăjduiaşte întru Dânsul
284r nu să va || micşora.

Cap 33

Laudă-să cel ce să teame de Domnul şi cel înţelept. Nestarea inimii celui nebun. Priiatinul batjocoritoriu. Zilele şi vreamile de la Dumnezeu sânt, Carele şi cealeaalalte toate le-au zidit şi le-au rânduit, într-a Căruia mână iaste omul ca lutul în mâna olariului. Răul împrotiva binelui. Moşiia nu în viaţă, ci în moarte a să împărţi altora şi precum trebuie a chivernisi slugile.

1. Că cel ce să teame de Domnul nu-l vor întâmpina realele, ci în ispită Dumnezeu îl va cruţa şi-l va izbăvi de reale.
2. Cel înţelept nu ureaşte poruncile şi dreptăţile şi nu să va lovi ca corabiia de furtună.
3. Omul înţelept creade legii lui Dumnezeu şi leagea e credincioasă lui.
4. Cel ce deascopere întrebarea va găti cuvânt; şi, aşa rugându-să, va fi ascultat şi va ţinea învăţătura şi atunci va răspunde.
5. *Ceale dinlăuntrul inimii nebunului, ca roata carului şi ca osiia ce să întoarce, gândurile lui. *Sus 21, 17.
6. Calul armăsariu, aşa şi priiatinul hulitoriu, supt tot ce şade deasupra rânchiiază.
7. Căci zioa pre zi prisoseaşte, şi iarăşi lumina pre lumină şi anul pre an de la soare?
8. De la ştiinţa Domnului s-au usibit, făcându-să soarele şi porunca păzind-o.
9. Şi au schimbat vremile şi zilele lor ceale de sărbătoare şi întru eale au prăznuit zile de sărbătoare până la un ceas.
284v 10. Dintr-însăle au înălţat şi au mărit Dumne|zeu şi dintr-însele au pus spre numărul zilelor. Şi pre toţi oamenii din lut, *şi din pământ, de unde s-au zidit Adam. *Face. 2, 7.
11. Întru mulţimea învăţăturii Domnul i-au usibit şi au schimbat căile lor.
12. Dintr-înşii au blagoslovit şi i-au înălţat; şi dintr-înşii au sfinţit şi de Sâne i-au lipit; şi dintr-înşii au blăstămat şi i-au smerit şi i-au întors de la deschilinirea lor.
13. *Ca tina olariului în mâna lui, a-l zidi şi a-l rândui. *Romani 9, 21.
14. Toate căile Lui, după rânduiala Lui. Aşa omul în mâna Lui, Care l-au făcut, şi-i va răsplăti lui după judecata Sa.
15. Împrotiva răului e binele şi împrotiva morţii, viaţa; aşa şi împrotiva omului drept, păcătosul. Şi aşa te uită spre toate lucrurile Celui Preaînalt: doao şi doao, şi unul împrotiva unuia.
16. Şi eu mai pe urmă m-am deşteptat, şi ca cel ce adună boambe după culegători.
17. În blagoslovenia lui Dumnezeu şi eu am nădăjduit; şi ca cel ce culeage am umplut teascul.
18. *Uitaţi-vă, că nu mie sângur am lucrat, ci tuturor celor ce cearcă învăţătura. *Sus 24, 47.
19. Ascultaţi-mă, cei morţi şi toate noroadele şi povăţuitorii adunării, luaţi în urechi.
20. Fiiului şi muierii, fratelui şi priiatinului nu da puteare preste tine în viaţa ta. Nu da altuia moşiia ta, ca nu doară să te căieşti şi să te rogi pentru eale. ||
285r 21. Când încă eşti şi răsufli, nu te va schimba tot trupul.
22. Că mai bine e să te roage fiii tăi, decât a te vedea în mânile fiilor tăi.
23. În toate lucrurile tale ales fii,
24. Nu da prihană întru slava ta. În zioa sfârşitului vieţii tale şi în zioa ieşirii tale, împarţi moştenirea ta.

25. Hrană şi vargă şi sarcină asinului, pâine şi învăţătură şi lucru slugii.
26. Lucrează întru învăţătură şi cearcă a odihni. Slobozi mâinile lui şi cearcă slobozire.
27. Jugul şi cureaoa pleacă grumazul vârtos, şi pre slugă îl pleacă necurmatele lucrări.
28. Slugii nevrea dnic, chin şi obezi; trimite-l la lucru, să nu şadă deşert,
29. Că multă răotate au învăţat lenevia.
30. Spre lucruri îl rânduieşte, că aşa i să cuvine; iară de nu va asculta, smereaşte-l cu obezile şi nu-l mări preste tot trupul, însă fără judecată nimic greu să faci.
*Sus 7, 23. 31. *De-ţi iaste sluga credincioasă, fie-ţ ţie ca sufletul tău; ca pre un frate, aşa-l ţine; că în sângele sufletului l-ai asămănat.
32. De-l vei vătăma nedrept, spre fugă să va întoarce.
33. Şi înălţindu-să de să va depărta, pre cine vei căuta şi în care cale îl vei căuta nu ştii.

Cap 34

Deşertăciunea visurilor, a vrăjitoriilor, | a gâciturii, a minciunilor. Lauda celor păţiţi. Fericirea celor ce să tem de Dumnezeu. Jârtvele celor nedrepţi. Cel ce înşală pre săracul. Unul zidind, şi altul strâcând. Pocăindu-să şi necontenindu-să de păcate. 285v

1. Deşarta nădejde şi minciuna omului nebun, şi visurile înalţă pre cei neprecepuţi.
2. Ca cel ce apucă umbra şi goneaşte vântul, aşa şi cel ce ascultă la minciuni văzute.
3. Aceasta după aceasta vederea visurilor: în prejma omului, asămănarea omului.
4. De la cel necurat ce să va curăţi? Şi de la cel mincinos ce să va zice drept?
5. Vrăjitoriia rătăcirii şi gâciturile mincinoase şi visurile făcătorilor de rău deşertăciune iaste.
6. Şi ca aceii ce naşte, inima ta năluciri pătimeaşte. De nu să va slobozi de la Cel Preaînalt cercetarea, să nu dai întru dânşii inima ta.
7. Că pre mulţi a rătăci i-au făcut visurile şi au căzut cei ce nădăjduia într-însele.
8. Fără minciună să va plini cuvântul legii şi înţelepciunea în gura celui credincios să va alcătui.
9. Cine nu e ispitit ce şti? Omul în multe păţit va gândi multe. Şi cel ce multe au învăţat va povesti înţeleagerea.
10. Cine nu e păţit puţine cunoaşte, iară cel ce s-au făcut în multe înmulţeaşte răotatea.
11. Cine nu e ispitit ce fealiuri şti? Cel ce e rătăcit va spori cu vicleşugul.
12. Multe am văzut rătăcind şi multe obiceaiuri de cuvinte.
13. De câteva ori până la moarte am păţit pentru || aceastea şi m-am izbândit cu darul lui Dumnezeu. 286r
14. Duhul celor ce să tem de Dumnezeu să caută şi întru vedearea Lui să va blagoslovi.
15. Că nădeajdea lor e spre Cel ce-i mântuieşte şi ochii lui Dumnezeu, spre cei ce-L iubesc.
16. Cel ce să teame de Domnul nimic nu să va teame, nici să va spăimânta, că Însuşi iaste nădeajdea Lui.
17. Celui ce să teame de Domnul, fericit e sufletul lui.
18. Spre cine priveaşte şi cine iaste tăriia lui?
*Psalm 33, 16. 19. *Ochii Domnului spre cei ce să tem de El, apărătoriul puterii, întărirea vârtutei, acoperemântul zăduhului şi umbrariul de amiazăzi.
20. Rugare pentru sminteală şi ajutoriu de căderare, înălţind sufletul şi luminând ochii, dând sănătate şi viaţă şi blagoslovenie.
*Pilde 21, 27. 21. *Jârtva celui ce jârtveaşte din nedrept necurată iaste şi nu sint bine plăcute batjocurile drepţilor.
22. Domnul sângur, celor ce-L ţin în calea adevărului şi a dreptăţii.
*Pilde 15, 8. 23. *Darurile celor nedrepţi nu le priimeaşte Cel Preaînalt, nici să uită spre jârtvele nedrepţilor, nici întru mulţimea jârtvelor lor să va îmblânzi pentru păcate.
24. Cel ce aduce jârtvă din avearea săracilor, ca cel ce junghe fiiul înaintea tătâni-său.
25. Pâinea lipsiţilor viaţa săracilor iaste. Cel ce înşală omul sângelui iaste.
26. Cine ia în sudoare pâinea, ca cel ce ucide aproapele său.
*2 Leage 24, 14. 27. Cel ce varsă sânge *şi cel ce înşală lucrătoriul fraţi sânt, |
Sus 7, 22. 28. Unul zidind şi altul strâcând; ce le foloseaşte, fără osteneala? 286v
29. Unul rugându-să şi altul suduind; a căruia glas va asculta Dumnezeu?
30. Cel ce să spală de mort şi iară să atinge de el; ce-i foloseaşte spălarea lui?
*2 Petru 2, 21. 31. *Aşa omul ce posteaşte în păcatele sale şi iarăşi acealeaşi făcând, ce-i foloseaşte smerindu-să? Rugăciunea lui cine o va asculta?

Cap 35

Cea adevărată şi lui Dumnezeu priimită jârtvă. Nu te arăta înaintea Lui deşert. Pârga şi jârtvele cu suflet veasel a le da. Jârtva cea nedreaptă. Pre săracul vătămat şi văduva ce plânge îi ascultă Domnul. Rugăciunile drepţilor şi a celor ce să smeresc le aude Dumnezeu, izbăvind de la asuprătoriu şi răsplătind fieştecăruia după faptele sale.

1. el ce ţine leagea înmulţeaşte jârtva.
2. *Jârtva mântuitoare iaste a păzi poruncile şi a să depărta de toată nedreptatea, *1 Împăra. 15, 22.
3. Şi curăţirea de păcate, a jârtvi preste nedreptăţi; şi rugăciunea pentru păcate, a să depărta de nedreptate.
4. Răsplăti-va har cel ce aduce făină, şi cel ce face milă aduce jârtvă.
5. *Bine plăcut e Domnului a să depărta de nedreptate; şi rugăciunea pentru păcate a să depărta de nedreptate. *Irimie 7, 3 şi 26, 13.
6. *Nu te vei arăta înaintea Domnului deşert, *Ieşire 23, 15
7. Că toate aceastea pentru porunca lui Dumnezeu să fac. || şi 34,20.
287r 8. Jârtva dreptului îngraşe oltariul şi miros cu bună mireazmă e înaintea Celui Preaînalt.
9. Jârtva dreptului priimită iaste şi pomenirea ei nu o va uita Domnul.
10. Cu bun suflet slavă dă lui Dumnezeu şi nu împuţina pârga mânilor tale.
11. *În toată darea, veasălă fă faţa ta şi întru bucurie jârtveaşte zăciuirile tale. *2 Leage 16, 16.
12. *Dă Celui Preaînalt după darea Lui şi întru ochiu bun aflare fă mânilor tale, 2 Corith. 9, 7.
13. Că Domnul răsplătitoriu iaste şi de şapte ori atâta va răsplăti ţie. Tovie 4, 9.
14. *Să nu aduci daruri necurate, că nu le va priimi, Preoţie 22, 21.
15. Şi nu te uita la jârtva nedreaptă, că Domnul judecătoriu iaste *şi nu iaste la El mărirea feaţii. *2 Leage 10, 17.
16. Nu va lua Domnul faţa asupra săracului şi rugăciunea celui supărat va asculta. 2 Par. 19, 7.
17. Nu va treace cu vedearea rugăciunile săracului şi a văduvei, de va vărsa graiul jemerii. Iov. 34, 19.
18. Au nu lacrămile văduvei la măsea să pogor şi strâgarea ei preste cel ce le porneaşte? Înţel. 6, 8.
19. Că de la măsea să suie până la ceriu, şi Domnul ascultătoriu nu să va veseli într-însele. Fapte. 10, 34.
20. Cel ce să închină lui Dumnezeu întru desfătare să va priimi, şi rugăciunea lui până Râm. 2, 11.
la nori să va apropia. Gala. 2, 6.
21. Rugăciunea celui ce să smereaşte va străbate norii şi până să va apropia nu să va Colos. 3, 25.
mângâia şi nu să va depărta până să va uita Cel Preaînalt. 1 Petru 1, 17.
22. Şi Domnul nu va depărta, ci va judeca pre cei drepţi şi va face judecată; şi Cel *2 Leage 15, 21.
287v Preatare nu | va avea într-înşii răbdare ca să sfarme dosul lor.
23. Şi neamurilor va răsplăti izbânda pâna va lua plinirea trufaşilor şi pavezele celor nedrepţi le va sfărâma,
24. Până ce va răsplăti oamenilor după faptele sale şi după lucrurile lui Adam şi după cea înainte creaderea Lui,
25. Până ce va judeca judecata norodului Său şi va desfăta pre cei drepţi cu mila Sa.
26. Înfrâmsăţată e mila lui Dumnezeu în vreamea năcazului, ca norii de ploaie în vreamea seacetii.

Cap 36

Preste Israil şi preste Ierusalim chiiamă mila lui Dumnezeu. Iară preste neamurile ceale streine, teamerea lui Dumnezeu şi mâna Lui, ca să să slăvească putearea Lui şi însuşi sângur Dumnezeu a fi să să cunoască. Inimă neînţeleaptă şi inimă îndărăvnică. Frumseaţea muierii faţa bărbatului o veseleaşte. Moşiia bunii muieri.

1. iluiaşte-ne, Dumnezeule, pre toţi şi te uită la noi şi ne arată lumina milelor tale!
2. Şi trimite frica Ta preste neamurile care nu Te-au căutat, să cunoască că nu iaste Dumnezeu fără Tu şi să povestească mărimile Tale.
3. Rădică mâna Ta preste neamurile ceale streine, să vadă putearea Ta,
4. Că precum înaintea lor Te-ai sfinţit întru noi, aşa înaintea noastră Te vei mări întru dânşii,
5. Să Te cunoască, precum şi noi am cunoscut că nu iaste Dumnezeu fără de Tine, Doamne!
6. Înoiaşte seamnele şi schimbă ceale minunate.

7. Slăveaşte mâna şi braţul cel drept. ||
8. Deştaptă iuţimea şi varsă mâniia. 288r
9. Ia pre cel protivnic şi năcăjaşte nepriiatinul.
10. Grăbeaşte vreamea şi-i adă aminte de sfârşit, să vestească minunile Tale.
11. În mânie de flacără să să îmbuce cel ce să mântuiaşte şi cei ce strâcă norodul Tău afle perire.
12. Zdrobeaşte capul voivozilor celor nepriiatini, ce zic: „Nu iaste altul, fără noi!"
13. Adună toate neamurile lui Iacov, să cunoască că nu iaste Dumnezeu afară de Tine şi să povestească minunile Tale, şi vei moşteni ca din-ceput
*Ieşire 4, 22. 14. Miluiaşte norodul Tău, preste care s-au chemat numele Tău, şi pre Israil, *pre care l-ai asămănat întâiului Tău născut.
15. Miluiaşte cetatea sfinţeniii Tale, Ierusalim, cetatea odihnii Tale.
16. Umple Sionul de nespusele Tale cuvinte şi de slava Ta, norodul Tău.
17. Dă mărturie celor ce sânt din începutul zidirii Tale şi deştaptă propoveduirile care i le-au grăit întru numele Tău cei mai dintâiu proroci.
18. Dă răsplătire celor ce Te sufere, ca prorocii Tăi credincioşi să să afle; şi ascultă rugăciunile slugilor Tale,
*Num. 6, 24. 19. *După blagoslovenia lui Aaron din norodul Tău şi ne îndreptează în calea dreptăţii; şi să ştie toţi cei ce lăcuiesc pământul că Tu eşti Dumnezeu, văzătoriul veacurilor.
20. Toată hrana va mânca pântecele şi iaste bucată decât bucată mai bună.
21. Fălcile meastecă bucata firii şi inima înţeleaptă, cuvintele mincinoase. |
22. Inima îndărăvnică va da întristare şi omul păţit îi va sta împrotivă. 288v
23. Toată partea bărbătească va priimi muiarea şi iaste fată decât fată mai bună.
24. Frumseaţea muierii veseleaşte faţa bărbatului său şi preste toată pofta omului aduce dorire.
25. De este limbă de vindecare, este şi de mălcomire şi de milă; nu iaste omul lui după fiii omeneşti.
26. Cel ce stăpâneaşte muiare bună începe stăpânirea, ajutoriu după el iaste şi stâlp ca odihna.
27. Unde nu e gard să va răpi moştenirea; şi unde nu e muiare, geame cel lipsit.
28. Cine creade celui ce nu are cuib şi, abătându-să, oriunde va întuneca, ca un tâlhariu încins sărind din cetate în cetate?

Cap 37

Urgisirea priiatinului făţarnic. De priiatinul adevărat să nu te uiţi. Aleagerea întru priimirea sfaturilor şi cu carii să te sfătuieşti şi cărora pre tine şi sfatul tău să-l tăinuieşti. Lauda sfatului omului sfânt. Cuvântul viclean. Patru din inimă răsar. Lauda omului înţelept şi păţit. Cel ce vorbeaşte tălpizeaşte urât iaste. Ispiteaşte-ţi sufletul şi, de va fi viclean, nu-i da puteare. Primejdia beţiii.

1. Tot priiatinul va zice: „Şi eu am împreunat priiatinie". Ci iaste prietin numai cu numele priiatin. Au nu întristare iaste până la moarte? ||
2. Iară soţiia şi priiatinul la nepriiatinie să vor întoarce. 289r
3. O, cea înainte judecare vicleană, de unde te-ai zidit a acoperi uscatul cu răotatea şi cu vicleniia ei?
4. Soţiia cu priiatinul să bucură întru desfătări şi, în vreame de năcazu protivitoriu va fi.
5. Soţiia cu prietinul îl doare pentru pântece şi împrotiva vrăjmaşului va lua pavăză.
6. Nu te uita de prietinul tău întru sufletul tău şi nu fi neaducătoriu aminte de el întru lucrurile tale.
7. Nu te sfătui cu cel ce te pândeaşte şi de cei ce râvnesc asupra ta ascunde sfatul.
8. Tot sfetnicul vădeaşte sfatul, ci iaste sfetnic întru sâneşi.
9. De cătră sfetnic păzeaşte sufletul tău mai înainte să ştii ce iaste lipsa lui, că şi el cu inima sa va gândi,
10. Ca nu cumva să sloboază sul în pământ şi să-ţi zică:
11. „Bună e calea ta", şi să stea dinprotivă a vedea ce ţi să va întâmpla.
12. Cu omul necuvios grăiaşte de sfinţenie şi cu cel nedrept cu dreptate, şi cu muierea cu ceaea ce-i răvneaşte, cu cel fricos de războiu, cu neguţătoriul de treacere, cu cel ce cumpără de vindere, cu omul rânzos de mulţămiri,

13. Cu cel necredincios de credinţă, cu cel necinstit de cinste, cu lucrătoriul de câmp de tot lucrul,
14. Cu lucrătoriul de an de sfârşitul anului, cu sluga leaneşe de multă lucrare; nu lua sama la aceştia în tot sfatul,
289v 15. Ci cu omul sfânt neîncetat să fii, ori|care vei cunoaşte că ţine frica lui Dumnezeu,
16. A căruia suflet iaste după sufletul tău şi căruia, când vei potigni întru întunearec, îi va fi milă de tine.
17. Inimă de sfat bun aşază cu tine, că nu iaste ţie decât aceaea altăceva mai scump.
18. Sufletul omului sfânt veseleaşte uneori ceale dreapte mai mult decât şapte priveghitori ce şed întru înălţime a priveghea.
19. Şi întru toate aceastea roagă-te Celui Preaînalt să îndrepteaze întru adevăr calea ta.
20. Mai înainte de toate, lucrurile, cuvânt credincios meargă înaintea ta, şi, mai înainte de toată fapta, sfat stătornic.
21. Cuvântul viclean va schimba inima, din carea patru părţi răsar: binele şi răul, viaţa şi moartea, şi stăpânitoarea lor iaste neîncetata limbă. Iaste om tălpizu, învăţătoriu a multora şi sufletului său netreabnic iaste.
22. Omul păţit pre mulţi au deprins şi sufletului său dulce iaste.
23. Cel ce sâlnice grăiaşte urâcios iaste, în tot lucrul să va încelui.
24. Nu i s-au dat de la Domnul har, că, cu toată înţelepciunea, s-au înşelat.
25. Iaste înţelept sufletului său înţelept, şi rodul înţelepciunii lui de laudă.
26. Omul înţelept gloata sa o deprinde şi rodurile înţelepciunii lui credincioasă sânt.
27. Omul înţelept să va umplea de blagoslovenii şi cei ce-l vor vedea îl vor lăuda.
290r 28. Viaţa omului, în numărul zilelor, iară zile||le lui Israil nenumărate sânt.
29. Cel înţelept în norod va moşteni cinstea şi numele lui va fi viu în veac.
30. Fiiule, în viaţa ta ispiteaşte sufletul tău; şi, de va fi viclean, nu-i da puteare,
31. Că nu toate tuturor folosesc şi nu a tot sufletul place tot fealiul.
32. Să nu fii răvnitoriu în tot uspăţul şi nu te vărsa spre toată mâncarea;
33. Că în multe mâncări va fi bolnăvirea, şi răvnirea să va apropia până la coleră.
34. Pentru beţie mulţi au murit; iară cel ce să conteneaşte va adaoge viaţa.

Cap 38

Cinsteaşte doftorul. De la Dumnezeu s-au dat omului leacul. Cum să va purta bolnavul către Dumnezeu şi către doftoru. De cel mort a plânge. Iară a să stâmpăra întristarea, carea mortului nu-i foloseaşte, şi ţie strâcă. Ci-ţi adă aminte că şi tu vei muri. Tot meşterul socoteaşte ceale în care lucră; şi aceştia de lipsă adecă sânt în obşte, ci într-însa nu sânt mai înalţi cu vredniciia sau cu înţelepciunea.

1. Cinsteaşte doftorul pentru lipsa, că pre acela l-au zidit Cel Preaînalt.
2. Că de la Dumnezeu e tot leacul şi de la împăratul va lua dăruirea.
3. Învăţătura doftorului va înălţa capul lui, şi vedearea celor măriţi va fi lăudată.
4. Cel Preaînalt au zidit leacurile din pământ, şi omul înţelept nu să va îngrozi de eale. |
290v 5. *Au de lemn s-au îndulcit apa cea amară? *Ieşire 15, 25.
6. Spre cunoştinţa oamenilor puterile lor; şi au dat oamenilor ştiinţă Cel Preaînalt, a să cinsti întru minunile Sale.
7. Cel ce grijaşte cu aceastea va mângâia durearea, şi făcătoriul de unsori va face iruri de dulceaţă şi ungeri va face de sănătate şi nu să vor sfârşi lucrurile lui.
8. Că faţa lui Dumnezeu, preste faţa pământului.
9. *Fiiule, întru bolnăvirea ta nu te părăsi pre tine însuţi, ci roagă pre Domnul şi El te va griji. *Isaie 38, 3.
10. Întoarce-te de la greşală şi îndreaptă mâinile şi de toată greşala curăţeaşte sufletul tău.
11. Dă dulceaţă şi aducere aminte de făină curată şi îngraşe jârtva; şi dă loc doftorului,
12. Că pre acela Domnul l-au zidit şi nu să depertează de la tine, că lucrurile lui sânt de lipsă.
13. Că iaste vreame când vei cădea în mânile lor.
14. Iară ei să vor ruga Domnului să îndrepteaze odihna lor şi sănătatea, pentru petreacerea lor.
15. Cel ce greşaşte înaintea Celui ce l-au făcut va cădea în mânile doftorului.
16. Fiiule, preste mort varsă lacrămile şi, ca ceale reale răbdând, înceape a plânge şi după judecată acoperi trupul lui şi nu treace cu vedearea îngropăciunea lui.

17. Iară pentru pâra cu amar ţine jealea lui într-o zi şi te mângăie pentru întristare.
18. Şi fă jale după vrednicia lui într-o zi sau în doao pentru hula.
*Pilde 15, 13 şi 17, 22. 19. *Că de la întristare grăbeaşte moartea şi a||copere puterea, şi întristarea inimii 291r pleacă cerbicea.
20. Întru ascuns rămâne întristarea, şi avearea celui lipsit, după inima lui.
21. Să nu dai întru întristare inima ta, ci o goneaşte de la tine şi-ţ adă aminte de ceale mai de pre urmă.
22. Să nu te uiţi că nu iaste întoarcere şi aceştiia nimica vei folosi, şi pre tine însuţi te vei mistui.
23. Adu-ţi aminte de judecata mea, că aşa va fi şi a ta, mie ieri, şi ţie astăzi.
*2 Împăr. 12, 21. 24. *În răpausul mortului fă a răpăusa pomenirea lui şi-l mângăie întru ieşirea duhului său.
25. Înţelepciunea scriitoriului în vreamea deşertăciunii, şi cel ce să micşorează cu fapta înţelepciune va lua, de care înţelepciune să va umplea.
26. Cel ce ţine plugul şi cel ce să făleaşte în săgeată cu biciul boii mişcă şi petreace întru lucrurile lor şi poveastea lui, întru fiii taurilor?
27. Inima sa va da a întoarce brazdele şi privighearea lui, în ocolul vacilor.
28. Aşa tot meaşterul şi cioplitoriul, cel ce noaptea ca zioa o treace, cel ce sapă seamne cioplite şi sirguirea lui împistreaşte zugrăvirea, inima sa o va da spre asămănarea zugrăvirii şi cu privighearea sa va săvârşi lucrul.
29. Aşa meaşterul de fier, şezând lângă ileu şi socotind lucrul cel de fier, aburul focului va arde trupul lui şi în căldură de cuptoriu să prigoneaşte;
30. Glasul ciocanului înoiaşte ureachea lui şi împrotiva asămănării vasului ochiul lui;
31. Inima sa o va da spre săvârşirea lucrurilor | şi cu priveghearea le va împodobi spre săvârşire. 291v
32. Aşa, olariul şezând la lucrul său, învârtind cu picioarele sale roata, carele întru grije pus este pururea pentru lucrul său şi întru număr iaste toată lucrarea lui;
33. În braţele sale va închipui tina şi înaintea picioarelor sale va pleca vârtutea sa;
34. Inima sa o va da să săvârşască netezirea şi cu priveghearea sa va curăţi cuptoriul.
35. Toţi aceştia în mânile sale au nădăjduit şi fieştecarele în meaşterşugul său înţelept iaste.
36. Fără de toţi aceştia nu să zideaşte cetatea,
37. Şi nu vor lăcui într-însa, nici vor umbla, şi spre adunare nu vor treace.
38. Pre scaunul judecătoriului nu vor şedea şi aşezământul judecăţii nu-l vor înţeleage, nici vor face la arătare învăţătura şi judecata şi întru pilde nu să vor afla,
39. Ci zidirea veacului vor întări şi rugăciunea lor în lucrarea meaşterşugului, togmindu-şi sufletul său şi cercând în leagea Celui Preaînalt.

Cap 39

Grija înţeleptului şi lucrurile lui ceale preaslăvite şi veacinicul nume. Bine a cuvânta pre Domnul în lucrurile Sale, Căruia nimic nu iaste tăinuit. Blagosloveniia lui Dumnezeu preste cei buni şi mâniia preste cei răi. Celor buni toate spre bine le cad, celor răi, spre rău, pentru a cărora certare şi cealeaalalte s-au zidit.

1. Înţelepciunea tuturor celor vechi o va căuta înţeleptul şi întru prorocii să va îndeletnici.
2. Povestirea oamenilor numiţi o va ţinea şi întru tălpizirile pildelor împreună va întra.
3. Ceale tăinuite ale pildelor le va căuta şi în||tru ceale ascunse ale paremiilor va petreace. 292r
4. În mijlocul celor măriţi va sluji şi în prejmă şezătoriului înainte să va arăta.
5. La pământul altor neamuri va treace, că ceale bune şi ceale reale întru oameni va ispiti.
6. Inima sa o va da a mâneca cătră Domnul, Cel ce l-au făcut, şi înaintea Celui Preaînalt să va ruga.
7. Deşchide-va gura sa în rugăciune şi pentru greşalele sale să va ruga,
8. Că, de va vrea Marele Domn, cu duhul înţeleagerii îl va umplea.
9. Şi el ca povoiul va triimite vorbele înţelepciunii sale şi în rugăciune să va mărturisi Domnului.
10. Şi Acela va îndrepta sfatul lui şi învăţătura şi întru ceale ascunse ale sale îl va sfătui.
11. Acela de faţă va face deprinderea învăţăturii sale şi în leagea testamântului Domnului să va făli.

12. Lăuda-vor mulţi înţelepciunea lui şi până în veac nu să va şterge.
13. Nu să va depărta pomenirea lui şi numele lui să va căuta din neam în neam.
14. Înţelepciunea lui o vor povesti neamurile şi lauda lui o va vesti adunarea.
15. De va rămânea, nume va lăsa mai mult decât o mie; şi, de va răpăusa, îi va folosi.
16. Încă mă voiu sfătui să vestesc, căci ca de iuţime plin sânt eu.
17. În glas zice: „Ascultaţi-mă, ceale dumnezeieşti roduri, şi ca un trandafir sădit lângă izvoarăle apelor rodiţi
18. Ca Livanul miros de dulceaţă să aveţi
19. Înfluriţi, flori, ca crinul şi daţi miros şi înfrunziţi spre har şi împreună lăudaţi cântecul |
292v şi binecuvântaţi pre Domnul întru lucrurile Sale.
20. Daţi numelui Lui mărime şi vă mărturisiţi Lui în glasul buzelor voastre şi întru cântecele buzelor şi în alăute şi aşa veţi zice întru mărturisire:
21. *«Lucrurile Domnului sânt toate bune foarte. *Facere 1, 31.
22. *Întru cuvântul Lui au stătut apa ca o grămădire, şi întru cuvântul gurii Lui, ca o cuprindere de ape. *Marc. 7, 37. Facer. 8, 3.
23. Că în porunca Lui e bună vrearea şi nu iaste împuţinare întru mântuirea Lui.
24. Lucrurile a tot trupul înaintea Lui şi nu iaste ceva ascuns de la ochii Lui.
25. Din veac până în veac să uită şi nimică iaste minunat înaintea Lui.
26. Nu iaste a zice: 'Ce-i aceasta au ce-i ceaea?', că toate în vreamea sa să vor căuta.
27. Blagoslovenia Lui ca râul s-au vărsat,
28. *Precum potopul au îmbătat uscatul; aşa mânia Lui neamurile care nu L-au căutat le va moşteni. *Facere 7, 21.
29. *Precum au întors apele în uscat şi s-au uscat pământul şi căile Lui cu căile lor s-au îndreptat, aşa păcătoşilor năcazuri întru mânia Lui. *Ieşir. 14, 21.
30. Ceale bune celor buni s-au zidit din început, aşa celor vicleani ceale bune şi ceale reale.
31. *Începutul lucrului de lipsă vieţii omeneşti: apa, focul şi fierul, sarea, laptele şi pâinea de făină şi mearea şi strugurul de vie şi untul-de-lemn şi văjmântul. || *Sus 29, 28.
293r 32. Aceastea toate sfinţilor spre bine; aşa şi necredincioşilor şi păcătoşilor spre rău să va întoarce.
33. Sânt duhuri care spre izbândă s-au zidit şi întru iuţimea sa au întărit chinurile sale.
34. În vreamea sfârşitului vor vărsa putearea, şi iuţimea Celui ce i-au făcut o vor îmblânzi.
35. Focul, grindinea, foametea şi moartea, toate aceastea spre izbândă s-au zidit.
36. Dinţii fiarălor şi scorpiile şi şerpii şi sabia izbândind, spre mistuire de tot pre cei necredincioşi
37. Întru poruncile Lui să vor ospăta şi pre pământ spre lipsă să vor găti şi în vremile sale nu vor treace cuvântul.
38. Pentru aceaea, din început m-am întărit şi m-am sfătuit şi am gândit şi scrisori am slobozit:
39. *'Toate lucrurile Domnului sânt bune şi tot lucrul ceasul său îl va da înainte'. *Facere 1, 31.
40. Nu iaste a zice: 'Aceasta decât ceaea mai vicleană e', că toate în vreamea sa să vor aleage». Marc 7, 37.
41. Şi acum în toată inima şi cu gura lăudaţi şi binecuvântaţi numele Domnului.

Cap 40

Cuprinderi mari jugului greu şi multor mişelătăţi omul supus. Toate trecătoare, pre cei nedrepţi cu bogăţiile sale degrabă a-i şterge. Lauda vieţii îndestulite. Pre mulţi căte doi laudă, cărora încă
293v *altele le pune înainte. Lauda tea|merii de Dumnezeu. Fă să nu lipseşti, nici la masa altuia să te uiţi, către carele omul învăţat şi deprins să cruţă.*

1. Grije mare s-au zidit tuturor oamenilor şi jug greu preste fiii lui Adam de la zioa ieşirii din pântecele maicii lor până la zioa îngropării la maica tuturor.
2. Cugetele lor şi teamerile inimii, aflarea aşteptării şi zioa sfârşitului.
3. De la cel ce şade pre scaun slăvit, până la cel smerit în pământ şi cenuşe,
4. De la cel ce să îmbracă cu hiachinth şi poartă cunună, până la cel ce să acopere cu in crud, iuţimea, râvna, gâlceava, învăluiala şi frica morţii, mânia cea rămâitoare, prigonirea,
5. Şi în vreamea odihnii, în culcuşu nopţii schimbă ştiinţa lui.
6. Puţin ca o nimica în odihnă, şi de la acela în somnuri, ca în zioa privegherii.

7. Turburatu-s-au întru vederea inimii sale; ca cel ce au scăpat în zi de război, în vreamea mântuirii sale s-au sculat şi mirându-să spre nici o frică,
8. Cu tot trupul, de la om până la dobitoc, şi preste păcătoşi înşeptit.
*Sus 39; 35, 36. 9. *La aceastea, moartea, sângele, prigonirea şi sabiia, asuprirea, foametea şi zdrobirile şi bătăile,
10. Preste cei nedrepţi s-au zidit aceastea toate *şi pentru ei au făcut potopul.
*Facere 7, 10. 11. *Toate care sânt din pământ în pământ să vor întoarce şi toate apele în mare să vor
Jos 41, 13. întoarce.
Ecli 1, 6. 12. Toată dăruirea şi nedreptatea să va şterge, şi credinţa în veac va sta.
13. Averile celor nedrepţi ca râul să vor usca şi ca || tresnetul mare în ploaie va răsuna. 294r
14. Deşchizând mânile sale, să va veseli. Aşa călcătorii de leage întru sfârşit să vor veştezi.
15. Nepoţii necredincioşilor nu vor înmulţi ramurile, şi rădăcinile ceale necurate preste vârful pietrii sună.
16. Preste toată apa verzire, şi la marginea râului, mai înainte de tot, fânul să va zmulge.
17. Darul, ca raiul întru blagoslovenii, şi mila în veac rămâne.
18. Viaţa lucrătoriului îndestulat să va îndulci şi într-însa vei afla comoară.
19. Fiii şi zidirea cetăţii va întări numele şi, preste aceastea, muiarea cea fără prihană să va socoti.
20. Vinul şi musica veselesc inima şi, preste amândoao, iubirea înţelepciunii.
21. Surlele şi psăltirea dulce fac răsunare şi, preste amândoao, limba dulce.
22. Harul şi frumseaţea va dori ochiul tău şi, preste aceastea, sădiri verzi.
23. Priiatinul şi tovarişul în vreame împreunându-să şi, preste amândoiu, muierea cu bărbatul.
24. Fraţii spre ajutoriu în vreame de năcaz, şi preste aceia mila va izbăvi.
25. Aurul şi argintul e rânduiala picioarelor şi, preste amândoi, sfatul cel bine plăcut.
26. Averile şi puterile înalţă inima şi, preste aceastea, frica Domnului.
27. Nu iaste în frica Domnului micşorare şi nu iaste într-însa a cerca ajutoriu.
28. Frica Domnului, ca raiul blagoslovenie şi preste toată slava o au acoperit.
29. Fiiule, în vreamea vieţii tale să nu lipseşti, că mai bine e a muri decât a fi lipsit. |
30. Omul ce să uită la masa altuia nu iaste viaţa lui în gândirea de hrană, că-şi hrăneaşte 294v
sufletul său cu bucate streine,
31. Iară omul învăţat şi deprins să va păzi.
32. În gura celui nepreceput să va îndulci lipsa şi în pântecele lui focul va arde.

Cap 41

Aducerea aminte de moarte cui e amară şi cui nu. De moarte nu te teame, ci de ceale trecute şi viitoare îţi adă aminte, îndestulându-te de dumnezeiasca rânduială pentru tine, blăstămul rămâind spre cei necredincioşi. Ai grije de numele cel bun. Înţelepciunea şi comoara ascunsă, fără folos. Cum trebuia a să ruşina pentru păcate. Să nu-ţi întorci faţa de către aproapele, nici te uita la muiarea altuia, nici împuta datul.

1. O moarte, cât e de amară pomenirea ta omului ce are pace în averile sale,
2. Omului odihnit şi a căruia căli dreapte sânt întru toate şi care încă poate mânca bucate.
3. O moarte, bună e judecata ta omului lipsit şi celui ce să împuţinează din vârtute,
4. Celui scăzut din vârstă şi căruia de toate îi iaste grije şi necredinciosului celui ce au pierdut răbdarea.
5. Nu te teame de judecata morţii, adu-ţi aminte de ceale ce au fost mai înainte de tine şi de ceale ce-ţi vor veni. Această judecată e de la Domnul a tot trupul.
6. Şi ce-ţi va veni ţie întru bine plăcearea Celui Preaînalt? Acar zeace, acar o sută, acar o mie || de ani, 295r
7. Că nu iaste în iad pâra vieţii.
8. Fiii urâciunilor să fac fiii păcătoşilor şi cei ce petrec pe lângă casele necredincioşilor.
9. A fiilor păcătoşilor va peri moştenirea, şi cu sămânţa lor neîncetarea ocarâi.
10. Pentru tatâl necredincios să jeluiesc fiii, că pentru el sânt întru ocară.
11. Amar voao, oameni necredincioşi, cei ce aţi părăsit leagea Domnului celui preaînalt.
12. Şi de vă veţi naşte, întru blăstăm vă veţi naşte; şi de veţi muri, întru blăstăm va fi partea voastră.

13. *Toate care sânt din pământ în pământ să vor întoarce; aşa necredincioşii din blăstăm întru perire. *Sus 8, 11.
14. Jalea oamenilor, în trupul lor, iară numele necredincioşilor să va şterge.
15. Grije ai de numele cel bun, că acesta mai vârtos va rămânea ţie decât mii de comoară scumpe şi mari.
16. A bunei vieţi numărul zilelor, iară numele cel bun va rămânea în veac.
17. Învăţătura în pace ţineţi-o, fiilor, *că înţelepciunea ascunsă şi comoara nevăzută, ce folos într-amândoao? *Sus 20, 32.
18. Mai bun e omul cel ce ascunde nebunia sa decât omul ce ascunde înţelepciunea sa,
19. Însă stidiţi-vă în ceale ce ies din gura mea,
20. Că nu e bine a păzi toată stidinţa şi nu toate tuturor bine să placă în credinţă.
295v 21. Ruşinaţi-vă de cătră tatăl şi de mumă pentru curvie şi de şezătoriul înainte şi | de cel putearnic pentru minciună,
22. De voivod şi de judecătoriu pentru greşală, de adunare şi de gloată pentru nedreptate,
23. De tovarâşi şi de priiatin pentru strâmbătate şi de la locul în care lăcuieşti,
24. Pentru furtuşag, de adevărul lui Dumnezeu şi de testamânt, de şedearea la pâni şi de întunecarea dării şi a luârii,
25. De cătră cei ce ţi să închină pentru tăcearea, de cătră vedearea muierii curve şi de cătră întoarcerea feaţii rudeniii.
26. Nu întoarce faţa de cătră aproapele tău şi de cătră luarea părţii şi nu a întoarcerii;
27. *Nu te uita la muierea altui bărbat şi nu cerceta slujnica lui, nici să stai la patul ei; *Math. 5, 28.
28. De cătră priiatin pentru cuvinte de ponoslu, şi, după ce vei da, nu împuta.

Cap 42

Taina a nu o descoperi. De luarea feaţelor şi de alte răotăţi aici numărate a să conteni. Darea şi luarea a le scrie. De grijnica paza featei, şi peste cea neînfrânată a întări paza. A zăbovi cu muierea primejdios este. Mai bună e nedreptatea bărbatului decât muierea ce face bine. Lucrurile Domnului, Cel ce toate le veade şi ascunsele inimilor, ci desăvârşit şi dorite.

1. u poftori cuvântul auzului pentru descoperirea cuvântului ascuns şi vei fi adevărat fără ruşine şi vei afla har înaintea tuturor oamenilor. Să nu te ruşinezi pentru toate aceastea *şi să nu-i iai faţa, ca să greşeşti: || *Preoţi 19, 15.
296r 2. Pentru leagea Celui Preaînalt şi aşezemântul şi pentru judecată, a îndrepta pre cel necredincios, 2 Leage 1, 17 16, 19.
3. Pentru cuvântul soţiilor şi a călătorilor şi pentru darea moşteniriii priiatinilor, Pilde 24, 23.
4. Pentru asămănarea cumpenii şi a cântariului, pentru căştigul de multe şi de puţâne, Iacov 2, 1.
5. Pentru vătămarea vânzării şi a neguţătorilor şi pentru multa certarea fiilor şi a sângera coastele slugii vicleane.
6. Preste muiarea vicleană bună e peceatea.
7. Unde sânt mâni multe, încuie; şi orice vei da numără şi măsură, iară darea şi luarea toată o scrie.
8. Pentru învăţătura celui neînţelept şi nebun şi pentru cei bătrâni, ce să judecă de cătră tineri; şi vei fi învăţat întru toate şi ispitit înaintea tuturor oamenilor.
9. Fata tatălui ascunsă privegheare iaste şi grijea ei îi depertează somnul, ca nu cumva în tinereaţele sale să treacă de vârstă şi, cu bărbat împreună lăcuind, urâtă să să facă,
10. Ca nu cândva să să pângărească în feacioriia sa şi întru ceale părinteşti ale sale povarnică să să afle; nu cumva cu bărbat petrecând să să sminteascâ sau cu adevărat stearpă să să facă.
11. Spre fata neînfrânată întăreaşte paza, ca nu cândva să te facă a veni spre ocară nepriiatinilor, de cătră hulă în cetate şi defăimarea norodului, şi să te ruşineaze întru mulţimea norodului.
12. A tot omul să nu te uiţi la frumseaţe şi în mijlocul muierilor să nu te zăboveşti,
13. Că din vejmânte iase molia, şi de la muiare nedreptatea bărbatului. |
296v 14. Că mai bună e nedreptatea bărbatului decât muiarea ce face bine şi muierea ce ruşinează spre ocară.
15. Aduce-m-voiu aminte dară de lucrurile Domnului şi ceale ce am văzut voiu vesti; întru cuvintele Domnului, lucrurile Lui.
16. Soarele luminând, preste toate s-au uitat şi de slava Domnului plin e lucrul lui.

17. Au nu Domnul au făcut sfinţii a vesti toate minunile Sale, care au întărit Domnul Atotputearnicul a-i aşeza întru slava Sa?
18. Adâncul şi inima omului au cercetat şi întru vicleşugul lor au cugetat,
19. Că au cunoscut Domnul toată ştiinţa şi au privit la sămnul veacului, vestind ceale ce au trecut şi ceale viitoare, deascoperind urmele celor tăinuite.
20. Nu-L treace pre El toată gândirea şi nu să ascunde de El nice un cuvânt.
21. Mărimile înţelepciunii Sale le-au împodobit Cel ce iaste mai înainte de veac şi în veac; nice s-au adaos,
22. Nici să împuţinează, nici are lipsă de sfatul cuiva.
23. Câtu-s de dorite toate lucrurile Lui şi ca o scânteaie ce iaste a vedea!
24. Toate aceastea trăiesc şi rămân în veac şi întru toată treaba toate ascultă de El.
25. Toate îndoite, unul împrotiva altuia, şi n-au făcut ceva a lipsi.
26. A fieştecăruia va întări ceale bune şi cine să va sătura văzând slava Lui?

Cap 43

Mărimea Ziditoriului străluceaşte în frâmseaţea || ceriurilor, adecă în ceriu, în lună, în steale, în curcubeu, în grindină, nori, tresnet, în gerul de la miazănoapte, în brumă şi în mare, în care sânt mulţime de fealiuri de jigănii; adecă nimene e destul a lăuda pre Dumnezeu. 297r

1. Măriia înălţimii frâmseaţea ei iaste, podoaba ceriului în vedearea slavii.
2. Soarele cu privirea vestind, în ieşire, vas minunat lucrul Celui Preaînalt.
3. În miazăzi usucă pământul şi în prejma pripecului lui cine va putea suferi? Cuptoriu păzând în lucrurile arsurii,
4. Întreit soarele arzând munţii, rază de foc suflând şi strălucind cu razele sale, orbeaşte ochii.
5. Mare e Domnul, Cel ce l-au făcut, şi întru cuvintele Lui au grăbit meargerea.
6. Şi luna întru toate în vreamea sa, arătarea vremii şi sămnul veacului.
7. Din lună e sămnul zilii de sărbătoare, a lumina, ce să scade întru săvârşire.
8. Luna după numele ei iaste, crescând minunat întru plinire;
9. Vasul taberilor întru nălţime, întru tăriia ceriului strălucind slăvit.
10. Frumseaţea ceriului, slava stealelor; lumea luminând întru înălţime, Domnul.
11. În cuvintele Celui Sfânt vor sta la judecată şi nu vor scădea în păzile Sale.
12. Vezi curcubeul *şi binecuvintează pre Cel ce l-au făcut; foarte înfrâmsăţat iaste întru strălucirea sa; *Facere 9, 13.
13. Încungiurat-au ceriul împregiurul slavii Sale, mânile | celui Înalt l-au descoperit. 297v
14. Cu porunca Sa au grăbit zăpada şi sârguiaşte a trimite fulgerele judecăţii Sale.
15. Pentru aceaea s-au deşchis comorile şi au zburat negurile ca paserile.
16. Întru mărimea Sa au pus nori şi s-au zdrobit pietrile grindinii.
17. Înaintea Lui să vor clăti munţii şi întru voia Lui va sufla austrul.
18. Glasul tresnetului Lui va bate pământul, viforul criveţului şi adunarea duhului.
19. Şi ca paserea puindu-să a şedea, prasără zăpada şi ca lăcusta poposând, pogorârea ei.
20. De frumseaţea albiciunii ei să va mira ochiul şi de ploaia ei să va spăimânta inima.
21. Jerul ca sarea va vărsa pre pământ; şi, deacă va îngheţa, va fi ca vârfurile ţăpuşilor.
22. Vântul cel reace criveţul au suflat şi s-au îngheţat crişţal de apă; preste toată adunarea apelor să va odihni şi ca cu o platoşe să va îmbrăca cu apele.
23. Şi va îmbuca munţii şi va arde pustiiul şi va stânge verdeaţa ca cu focul.
24. Leacul tuturor întru sârguirea negurii; şi roao întâmpinând de cătră zăduhul vântului îl va smeri.
25. Întru cuvântul Lui au încetat vântul şi cu gândirea Sa au îmblânzit adâncul şi au sădit într-însul Domnul ostroave.
26. Cei ce umblă pre mare povestească primejdiile ei şi, auzind cu urechile noastre, ne vom mira.
27. Acolo lucrurile ceale preaslăvite şi minunate, multe fealiuri de jigănii şi de toate dobitoacele şi zidirea chitoşilor.
28. Pentru Dânsul s-au întărit sfârşitul călătoriii şi întru cuvântul Lui s-au alcătuit toate. ||
29. Multe vom spune şi vom scădea în cuvinte, iară săvârşirea cuvintelor însuşi iaste întru toate. 298r
30. Slăvindu-ne, spre ce ne vom întări? Că însuşi Atotputearnicul e preste toate lucrurile Sale.
31. Groaznic e Domnul şi mare foarte şi minunată e putearea Lui.

32. Mărind pre Domnul oricât veţi putea, că încă va prisosi, şi minunată e mărimea Lui.
33. Binecuvântând pre Domnul, înălţaţi-L cât puteţi, că mai mare e de toată lauda.
34. Înălţându-L, vă umpleţi de puteare, nu vă ostenireţi, că nu-L veţi cuprinde.
35. Cine-L va vedea şi va povesti? *Şi cine-L va mări precum iaste din-ceput? *Psalm. 105, 2.
36. Multe sânt ascunse mai mari decât aceastea, că puţine am văzut din lucrurile Lui.
37. Iară toate Domnul le-au făcut şi celor bine credincioşi le-au dat înţelepciunea.

Cap 44

Lauda părinţilor celor dintâiu şi a săminţiii lor. Întâi de obşte, apoi numit să laudă Enoc, Noe, Avraam, căruia s-au făcut făgăduinţele, Isaac şi Iacov.

1. Să lăudăm pre bărbaţii cei slăviţi şi pre părinţii noştri întru naşterea sa.
2. Multă slavă au făcut Domnul, mărimea Sa din veac,
3. Stăpânind întru puterile Sale oamenii cei mari, cu putearea şi cu înţelepciunea Sa dăruiţi, vestind întru prorocii vrednicia prorocilor,
298v 4. Şi poruncind într-acest norod şi cu putearea | priceaperii noroadelor, cuvinte preasfinte
5. Întru cunoştinţa sa, căutând viersuri musiceşti şi vestind viersurile scripturilor;
6. Oameni bogaţi în puteare, dorirea frumseţii având, păciuind în casele sale.
7. Toţi aceştia în naşterile neamului său mărire au dobândit şi în zilele sale să cinstesc cu laude.
8. Cei ce s-au născut dintr-înşii au lăsat nume a vesti laudele lor.
9. Şi sânt a cărora nu iaste aducere aminte; perit-au ca cei ce n-ar fi fost şi s-au născut ca când n-ar fi fost născuţi, şi fiii lor cu dânşii.
10. Ci aceia bărbaţii milii sânt, a cărora dreptăţile n-au scăzut.
11. Cu sămânţa lor rămân ceale bune,
12. Moştenire sfântă nepoţii lor, şi întru aşezământuri de leage au stătut sămânţa lor.
13. Şi fiii lor, pentru dânşii până în veac rămân, sămânţa lor şi slava lor nu să va părăsi.
14. Trupurile lor în pace s-au îngropat şi numele lor trăiaşte în neam şi în neam.
15. Înţelepciunea lor povesteaască-o noroadele şi lauda lor o vesteaască adunarea.
16. *Enoc au plăcut lui Dumnezeu şi s-au mutat în raiu, să dea noroadelor pocăinţă. *Facere 5, 24.
17. *Noe s-au aflat desăvârşit, drept şi în vreamea mâniii s-au făcut păciuire. *Ovreai 11, 5.
18. Pentru aceaea s-au lăsat celalalt al pământului, când au fost potopul. Facere 9, 9.
19. *Aşezământurile veacului s-au pus la el, ca să nu să poată şterge cu potopul tot trupul. *Facere 6, 14 şi 7, 1.
20. *Avraam, marele tatăl mulţimei neamurilor; şi nu s-au aflat aseaminea lui întru slavă, *Ovreai 11, 7.
299r cel ce au ţinut leagea celui Înalt şi au fost în aşezământul de lea| |ge cu El. Facere 12, 2
21. *În trupul lui a sta au făcut aşezământul, **şi întru ispită s-au aflat credincios. şi 15, 5.
22. Pentru aceaea, giurându-să, i-au dat mărire în neamul său, a-l creaşte ca grămada pământului, *Facere 17, 4. Facere 17, 10.
23. Şi ca stealele a înălţa sămânţa lui şi a-i moşteni de la mare până la mare şi de la Râu până la marginile pământului. Galat. 3, 6. Facere 22, 1.
24. Şi în Isaac aşijderea au făcut pentru Avraam, tatăl lui.
25. Blagosloveniia tuturor neamurilor i-au dat lui Domnul şi aşezemântul l-au întărit preste capul lui Iacov.
26. Cunoscutu-l-au întru blagosloveniile sale şi i-au dat moştenirea şi i-au împărţit partea în doaosprăzeace neamuri.
27. Şi i-au ţinut lui oamenii de milă, aflând har în ochii a tot trupul.

Cap 45

Pentru laudele lui Moisi, Aaron şi Fines. Pentru adunarea lui Core cea ucisă.

1. Iubitul lui Dumnezeu şi oamenilor, Moisi, a căruia pomenire întru blagoslovenie iaste,
2. Aseaminea l-au făcut întru slava sfinţilor şi l-au mărit întru frica nepriiatinilor, Ieşir. 11, 3.
şi întru cuvintele sale seamnele au domolit.
3. *Slăvitu-l-au înaintea împăraţilor şi i-au poruncit înaintea norodului său şi i-au arătat *Ieşir. 6; 7, 8.
lui slava Sa.

*Num. 12, 3, 7. 4. *Întru credinţa şi liniştea lui sfânt l-au făcut şi l-au ales din tot trupul. |
Ovr. 3, 2, 5. 5. Că L-au auzit pre El şi glasul Lui şi l-au băgat în nor. 299v
6. Şi i-au dat înainte poruncile şi leagea vieţii şi a cercetării, a învăţa pre Iacov aşezământul Său şi judecăţile Sale pre Israil.
7. Înălţat-au pre Aaron, fratele lui, şi aseaminea lui l-au făcut din neamul Levii.
8. Pusu-i-au aşezământ veacinic şi i-au dat preoţia neamului şi l-au fericit întru mărime.
9. Şi l-au încins împregiur cu cureaoa slavii şi l-au îmbrăcat cu văjmântul măririi şi l-au încununat în vasele puterei.
10. Îmbrăcăminte pă picioare şi pă coapse şi umărariu i-au pus şi l-au încins cu mulţi clopoţei de aur împregiur,
*Ieşire 28, 35. 11. *A da sunet întru purceaderea sa, auzit a face sunetul în bisearică, spre aducerea aminte fiilor neamului său;
12. Văjmânt sfânt, cu aur şi hiachinth şi cu vison, lucru ţăsut de bărbat înţelept, dăruit cu judecată şi cu adevăr;
13. Cu coc tors lucrul meaşterului, cu pietri scumpe însămnate în legătură de aur şi cu lucrul săpătoriului de pietri cioplite, spre aducerea aminte, după numărul neamurilor Israil;
14. Cunună de aur peste mitra lui, însămnată cu sămnul sfinţeniii şi cu mărirea cinstei, lucrul puterii şi dorirele ochilor, împodobite.
15. Aşa frumoase mai înainte de el n-au fost aseamenea până la început.
16. Nu s-au îmbrăcat cu acealea cineva strein, ci numai fiii lui sânguri şi nepoţii lui, prin toată vreamea. ||
17. Jârtvele lui cu foc s-au mistuit în toate zilele. 300r
*Preoţie 8, 12. 18. *Umplut-au Moisi mânile lui şi l-au uns cu untul-de-lemn cel sfânt.
19. Făcutu-s-au lui spre aşezământ veacinic, şi săminţii lui, ca zilele ceriului, a sluji cu preoţia şi a avea laudă şi a mări norodul Său întru numele Lui.
20. Pre el l-au ales dintru toţi cei vii a aduce jârtvă lui Dumnezeu, ardere şi bun miros, spre aducerea aminte, a-L îmblânzi pentru norodul Său.
21. Şi i-au dat lui întru poruncile Sale puteare întru aşezământurile judecăţilor, a învăţa pre Iacov mărturiile şi în leagea Sa lumină a da lui Israil.
*Num. 16, 1, 3. 22. *Că împrotiva lui au stătut streinii şi pentru pizma l-au împresurat oamenii în pustie, care era cu Dathan şi Aviron şi adunarea lui Core întru mânie.
23. Văzut-au Domnul Dumnezeu şi nu l-au plăcut şi s-au mistuit întru iuţimea mâniii.
24. Făcutu-le-au arătări şi i-au mistuit în văpaie de foc.
25. Şi au adaos lui Aaron slavă şi i-au dat lui moştenire. Şi pârghele roadelor pământului i-au împărţit lui;
26. Pâine lor întâi le-au gătit spre saţiu, că şi jârtvele Domnului vor mânca, care au dat lui şi săminţiii lui.
27. Într-alt chip pre pământ noroade nu va stăpâni şi parte nu iaste lui în neam, că însuşi iaste partea lui şi moştenirea.
*Num. 25, 6. 28. *Finees, fiiul lui Eliazar, al triilea iaste întru mărire, urmând lui întru frica Domnului. |
1 Macab. 2, 26, 5. 29. Şi asta, întru cinstea neamului; întru bunătatea şi sârguirea sufletului său au plăcut lui Dumnezeu pentru Israil. 300v
30. Pentru aceaea i-au rânduit testamântul păcii, căpeteniia sfinţilor şi a neamului Său, ca să-i fie lui şi săminţiii lui vredniciia preoţiii în veac.
31. Şi testamântul lui David împăratului, fiiului Iese din neamul Iuda, moştenirii lui şi săminţiii lui, să deaie înţelepciune întru inima noastră a judeca neamul Său întru dreptate, ca să nu să stângă bunătăţile lor şi slava lor spre neamul lor veacinică o au făcut.

Cap 46

Laudele lui Iosue, Caliv şi a lui Samuil.

1. Sare întru războiu Isus a lui Navi, următoriu lui Moisi întru proroci, care au fost mare după numele său,
2. Mai mare spre mântuirea aleşilor lui Dumnezeu, a bate vrăjmaşii ce să scula ca să dobândească moştenirea lui Israil,
3. Carea slavă o au dobândit rădicând mânile sale şi aruncând asupra cetăţilor sabii.
4. Cine mai înainte de el aşa au stătut? Că pre vrăjmaşi însuşi Domnul i-au dus.
*Iosue 10, 14. 5. *Au nu întru mânia Lui s-au împiedecat soarele şi o zi s-au făcut ca doao?

6. Chemat-au pre cel Preaînalt putearnic oştind pre protivnici din toate părţile şi l-au auzit cel mare şi sfântul Dumnezeu, întru bolovani de grindinea puterii foarte mare.

301r 7. Năvălit-au asupra vrăjmaşului neam şi, întru | | pogorâre, au pierdut pre cei protivnici,

8. Ca să cunoască neamurile puterea lui, că împrotiva lui Dumnezeu a oşti nu e lesne. Şi au urmat dinnapoia Celui Putearnic.

9. *Şi în zilele lui Moisi milă au făcut el şi Caliv, fiiul lui Iefone, a sta împrotiva vrăjmaşului şi a opri neamul de păcate şi a înfrânge murmurarea răotăţii. *Num. 14,6.

10. Şi doi rânduiţi din primejdie s-au izbăvit de la numărul a şase sute de mii de pedestraşi, a-i duce întru moştenire la pământul ce curge lapte şi miere.

11. Şi au dat Domnul lui Caliv tărie şi până la bătrâneaţe i-au rămas putearea să să suie în locul cel înalt al pământului; şi sămânţa lui au dobândit moştenire,

12. Ca să vază toţi fiii lui Israil că bine iaste a sluji Domnului celui sfânt.

13. Şi judecătorii, fieştecarii pe numele său, a cărora nu iaste vătămată inima, carii nu s-au întors de către Domnul,

14. Ca să fie pomenirea lor întru blagoslovenie şi oaselor lor să răsară din locul său,

15. Şi numele lor să rămâie în veac, rămâind la fiii lor slava sfinţilor bărbaţi.

16. Iubitul de Domnul Dumnezeul său, Samuil, prorocul Domnului, au înoit împărăţiia şi au uns căpetenii întru neamul său.

17. În leagea Domnului adunare au poruncit şi au văzut Dumnezeul lui Iacov şi întru credinţa sa i-au fost ales proroc |

301v 18. Şi au fost cunoscut întru cuvintele sale credincios, că au văzut pre Dumnezeul luminii.

19. Şi au chemat pre Domnul Atotputearnicul, oştind pre vrăjmaşii ce sta pretutindini împregiur, întru aducerea mielului celui nevinovat.

20. Şi au tunat din ceriu Domnul şi întru sunet mare auzit au făcut glasul Său.

21. Şi au zdrobit căpeteniile tirilor şi pre toţi povăţuitorii filisteilor.

22. Şi, mai înainte de vreamea sfârşitului vieţii sale şi a veacului, mărturie au pus înaintea Domnului şi a hristosului; bani şi până la călţăminte de la tot trupul n-au luat şi nu l-au pârât pre el om.

23. Şi după aceasta au adormit şi înştiinţare au făcut împăratului şi i-au arătat sfârşitul vieţii sale şi au înălţat glasul său din pământ întru prorocie a şterge necredinţa neamului.

Cap 47

Laudele lui Nathan, David şi ale lui Solomon.

1. După aceastea s-au sculat Nathan prorocul în zilele lui David. 2 Împăraţ. 12, 1.

2. Şi ca grăsimea usebită de carne, aşa David de fiii lui Israil.

3. *Cu leii s-au jucat ca cu mieii; şi cu urşii aseaminea au făcut, ca cu mieii oilor în tinereaţele sale. *1 Împăr 17, 34.

4. *Au nu au ucis uriiaşul şi au luat ocara din neam? *1 Împăr. 17, 49.

5. Rădicând mâna, cu piatra praştiii au surpat sumeţiia lui Goliath?

6. Că au chemat pre Domnul Atotputearnicul şi au dat în dreapta lui a şterge pre omul cel tare în războiu şi a înălţa cornul neamului său. | |

302r 7. *Aşa, în zeace mii l-au slăvit şi l-au lăudat în blagosloveniile Domnului, dăruindu-i cununa slavei, *1 Împăr. 18, 7.

8. Că au zdrobit pre nepriiatini pretutindini şi au răsipit pre filisteii cei protivnici până în zioa de astăzi; zdrobit-au cornul lor până-n veac.

9. În tot lucrul mărturisire au dat Celui Sfânt şi celui Înalt în cuvântul măririi;

10. Din toată inima sa au lăudat pre Domnul şi au iubit pre Dumnezeu, Cel ce l-au făcut şi i-au dat împrotiva neprietinilor puteare.

11. Şi asta au făcut pre cântăreţi în prejma oltariului, şi întru sunetul lor dulci viersuri au făcut.

12. Şi au dat întru prăznuiri podoabă şi au înfrâmsăţat vremile până la sfârşitul vieţii, să laude numele Domnului cel sfânt, şi de dimineaţă a răsuna sfinţirea lui Dumnezeu.

13. *Domnul au curăţit păcatele lui şi au înălţat în veac cornul lui şi i-au dat aşezământul împărăţiii şi scaunul slavii în Israil. *2 Împăr. 12, 13.

14. După dânsul au sculat fiiu înţelept şi pentru el au oborât toată putearea nepriiatinilor.

*3 Împăr. 3, 1. 15. *Solomon au împărăţit în zilele păcii, căruia au supus Dumnezeu pre toţi protivnicii, ca să zidească casă în numele Său şi să gătească sfinţenie în veac. Precum te-ai deprins întru tinereaţele tale,

*3 Împăr. 4, 31. 16. *Şi te-ai umplut ca râul de înţelepciune! Şi pământul au acoperit sufletul tău

17. Şi ai umplut întru pilde gâciturile; la | ostroave departe s-au vestit numele tău şi ai 302v
fost iubit întru pacea ta.

18. Întru cântece şi pilde şi asămănări şi întru tâlcuiri s-au mirat ţinuturile.

19. Şi întru numele Domnului Dumnezeu, a Căruia policră e Dumnezeul lui Israil,

*3 Împăr. 10, 27. 20. *Cules-ai ca arama galbină aurul şi ca plumbul ai umplut argintul.

21. Şi ai plecat coapsele tale muierilor puteare ai avut în trupul tău.

22. Dat-ai prihană întru slava ta şi ai pângărit sămânţa ta, a duce mânie preste fiii tăi şi a întărâta nebuniia ta,

*3 Împăr. 12, 16. 23. Să faci împărăţia în doao părţi, şi *din Efrem a împărăţi împărăţie vârtoasă.

24. Iară Dumnezeu nu va părăsi mila Sa şi nu va strâca, nici va şterge lucrurile Sale, nici va pierde de la trunchiu pre nepoţii alesului Său şi sămânţa celui ce iubeaşte pre Dumnezeu nu o va strâca.

25. Şi au dat rămăşiţe lui Iacov şi lui David dintr-aceaeaşi rudă.

26. Şi sfârşit au avut Solomon cu părinţii săi.

27. Şi au lăsat după sâne, din sămânţa sa, nebuniia neamului,

28. Şi pre cel împuţinat de priceapere, pre Rovoam, cel ce au înstreinat neamul cu sfatul său.

*3 Împăraţ. 12, 28. 29. *Şi Ierovoam, fiiul lui Navat, cel ce a păcătui au făcut pre Israil şi au dat cale a păcătui lui Efrem. Şi multe au prisosit păcatele lor;

30. Foarte i-au înstreinat de către pământul său.

31. Şi au căutat toate vicleşugurile, până când au venit la dânşii sprijinirea şi de toate păcatele i-au izbăvit pre dânşii.

Cap 48 ||

Laudele lui Ilie, Elisei, Ezechie şi a lui Isaie, cu a cărora rugăciune Dumnezeu au izbăvit 303r
pre Israil de oastea lui Sinacherib.

3 Împăr. 17, 1. 1. i s-au sculat Ilie proroc ca focul, şi cuvântul lui ca făclia ardea.

2. Carele au adus preste ei foamete şi, întărâtându-l cu râvna sa, i-au împuţinat, că nu putea suferi poruncile Domnului.

*3 Împăr. 17, 1. 3. *Cu cuvântul Domnului au contenit ceriul şi au oborât din ceriu de trei ori foc.

4 Împăr, 1, 10, 12. 4. Aşa s-au mărit Ilie întru minunile sale. Şi cine poate aseamenea aşa a să lăuda Ţie,

*3 Împăr. 17, 22. 5. *Cel ce ai luat mortul de la cei dedesupt din soartea morţii cu cuvântul Domnului Dumnezeu,

6. Cel ce ai pogorât împăraţi la pierzare şi ai rupt lesne putearea lor şi pre cei slăviţi din patul lor,

7. Cel ce auzi în Sina judecata şi în Horiv giudecăţile apărării,

8. Cel ce ungi împăraţi la pocăinţă şi proroci faci următori după tine,

*4 Împăr. 2, 11. 9. *Cel ce te-ai luat în vihor de foc, în căruţe de cai de foc,

*Malahie 4, 6. 10. Cel ce te-ai scris în judecata vremilor a îmblânzi mânia Domnului, *a împăca inima tatălui către fiiu şi a întoarce neamurile lui Iacov!

11. Fericiţi sânt cei ce te-au văzut şi cu prietenia ta s-au împodobit!

12. Că noi numai cu traiu trăim, iară după moarte nu va fi aşa numele nostru.

*4 Împăr. 2, 11. 13. *Ilie adecă în vifor s-au acoperit şi întru Ilisie s-au umplut duhul lui. În zilele sale nu s-au temut de căpetenie şi cu putearea nime nu l-au biruit,

*4 Împăr. 13, 21. 14. Nici l-au învins oarece cuvânt *şi mort au prorocit trupul lui.

15. În viaţa sa au făcut arătări şi în moarte minunate au lucrat.

16. Întru toate aceastea, nu s-au căit norodul şi nu s-au | depărtat de păcatele sale, până 303v
când s-au lepădat din pământul său şi s-au răsipit preste tot pământul.

17. Şi au rămas neam prea puţin şi căpetenie în casa lui David.

18. Unii dintr-înşii au făcut ce plăcea lui Dumnezeu, iară alţii multe păcate au făcut.

19. Ezechie au întărit cetatea sa şi au dus în mijlocul ei apă şi au săpat cu fier râpa şi au zidit la apă puţu.

*4 Împăra. 18, 13. 20. *În zilele lui s-au suit Senacheriv şi au trimis pre Razsachi şi au rădicat mâna sa împrotiva lor şi ş-au înălţat mâna sa preste Sion şi s-au sumeţit cu putearea sa.

21. Atunci s-au clătit inimile şi mânile lor şi s-au chinuit ca muierile ce nasc.
22. Şi au chemat pre Domnul cel milostiv şi, întinzindu-şi mânile sale, le-au rădicat cătră ceriu. Şi sfântul Domnul Dumnezeu au auzit degrabă glasul lor.
23. N-au pomenit păcatele lor, nici i-au dat vrăjmaşilor săi, ci i-au curăţit prin mâna lui Isaie, sfântului proroc.
24. *Surpat-au tabăra asirilor şi i-au zdrobit pre dânşii îngerul Domnului. *4 Împăra. 19, 35.
25. Că au făcut Ezechie ce au plăcut lui Dumnezeu şi tare au umblat în calea lui David, tătâni-său, carea i-au poruncit lui Isaie, marele proroc şi credincios înaintea lui Dumnezeu. Tovie 1, 21. Isai. 37, 36.
26. *În zilele lui s-au întors înapoi soarele şi au adaos împăratului viaţă. 2 Maca. 8, 19.
27. Cu duhu mare au văzut ceale mai de-apoi şi au mângâiat pre cei ce plângea în Sion până în veac. *4 Împăr. 20, 11. Isaia 38, 8.
28. Arătat-au ceale viitoare şi ceale ascunse mai înainte decât a veni. 1Mac. 7, 41.

Cap 49

Pentru Iosue şi cum că toţi împăraţii Iuda, afară de David, Ezechie şi Iosue, au fost păcătoşi.
304r *Pentru Eremie, Ezechiil şi Zorovavel, Isus, fiiul lui Io||sedec, Neemie, Enoc, Iosif, Sith şi Sim.*

1. Pomenirea lui Iosue spre împreunarea mirosului făcut, lucrul făcătoriului de mir. 4 Împăr. 22, 11.
2. În toată gura ca miiarea să va îndulci pomenirea lui şi ca musica în ospeaţe de vin.
3. Acesta s-au îndreptat dumnezeiaşte spre pocăinţa neamului şi au luat urăciunile fărădelegii.
4. Şi au stăpânit cătră Domnul inima lui şi în zilele păcătoşilor au întărit buna-credinţă.
5. Fără David şi Ezechie şi Iosue toţ au făcut păcat,
6. Că au părăsit leagea Celui Preaînalt împăraţii Iudii; şi i-au urgisit frica lui Dumnezeu,
7. Că au dat împărăţia sa altora, şi slava sa norodului celui de alt neam.
8. *Aprins-au cea aleasă cetatea sfinţeniii şi părăsite au făcut căile ei în mâna lui Eremie, *4 Împăr. 25, 9.
9. Că rău au chinuit pre cel ce din pântecele mâni-sa s-au sfinţit proroc, a răsipi şi a dezrădăcina şi a pierde şi iarăşi a zidi şi a înoi.
10. *Iezechiel, cel ce au văzut vedearia slavei, carea i-au arătat în căruţu de heruvimi, *Ezechiil 1, 4.
11. Că ş-au adus aminte de nepriiatini în ploaie, a face bine celor ce au arătat căile ceale dreapte.
12. Şi oasele a doisprăzeace proroci să odrăzlească din locul său, că au întărit pre Iacov şi s-au răscumpărat cu credinţa puterii.
13. *Cum vom mări pre Zorovavel? Că şi el, ca o peceate în mâna dreaptă. *1 Ezdre. 3, 2.
14. *Aşa şi pre Isus, fiiul lui Iosedec, care în zilele sale au zidit casa şi au înălţat bisearica, sfânta Domnului, gătită spre slava veacinică. *Agg. 1, 1, 14 şi 2, 3, 5
15. Şi Neemie, spre pomenirea de multă vreame, cel ce ne-au rădicat zidurile ceale surpate şi au făcut a sta porţile şi încuietorile, cel ce au zidit casele noastre. şi 22, 24. Zah. 3, 1.
304v 16. Nime nu s-au cunoscut pre pământ ca Enoc, că şi el | s-au luat de pre pământ.
17. *Nici ca Iosif, carele s-au născut om, căpetenie fraţilor, întărimea neamului, povăţuitoriu fraţilor, aşezământ norodului. *Facere 41, 40 şi 42, 3
18. Şi oasele lui au fost cercetate, şi după moarte au prorocit. şi 45, 5
19. *Sith şi Sim la oameni slavă au dobândit şi preste tot sufletul în ruda lui Adam. şi 50, 20. *Facere 4, 25

Cap 50

A lui Simeon arhiereului, fiiul lui Onie, vestitele laude să numără. Doao neamuri urâte şi al treilea, nebun. Pentru Isus, fiiul lui Sirah, scriitoriul cărţii aceştiia.

1. Simon, *fiiul lui Onie, preotul cel mare, carele în viaţa sa au proptit casa şi în zilele sale au întărit bisearica, *1 Mac 12, 7. 2 Mac 3, 4.
2. Şi nălţimea bisericii de la dânsul s-au întemeiat, îndoită zidire, şi cei înalţi păreţii bisericii.
3. În zilele lui au curs puţurile apelor şi ca marea s-au umplut peste modru.
4. Cel ce au grijit neamul său şi l-au izbăvit din perire,
5. Cel ce au biruit a mări cetatea, cel ce au dobândit slavă întru petreacerea neamului, şi întrarea căsii şi pridvoriului o au mărit,

6. Ca steaoa de dimineaţa în mijlocul negurii şi ca luna plină în zilele sale luminează,
7. Şi ca soarele ce străluceaşte, aşa el au strălucit în bisearica lui Dumnezeu,
8. Ca curcubeul ce străluceaşte între norii slavii şi ca floarea trandafirilor în zile de primăvară şi ca crinii ce sânt lângă ieşirile apei şi ca tămâia ce miroseaşte în zile de vară,
9. Ca focul ce străluceaşte şi tămâia ce arde în foc,
10. Ca un vas plin de aur, împodobit cu toată piatra scumpă,
11. Ca maslinul ce odrăzleaşte şi chiparosul ce să înalţă. Luând el văjmântul slavei şi îmbrăcându-să spre săvâr||şirea puterii, 305r
12. Întru suirea oltariului celui sfânt, slava sfinţeniii au dat îmbrăcămintea;
13. Iară luând părţi din mâna preoţilor şi el stând lângă prestol şi împregiurul lui cununa fraţilor, ca sădirea chedrului în muntele Livanului,
14. Aşa împregiurul lui au stătut, ca nişte stâlpări de finic, şi toţi fiii lui Aaron întru slava sa.
15. Iară jârtva Domnului în mânile lor, înaintea a toată adunarea lui Israil. Şi cu săvârşire slujind în oltariu, a împodobi aducerea Împăratului celui preaînalt,
16. Întins-au mâna sa spre gustare şi au beut din sângele strugurului;
17. Vărsat-au la temeiul jârtvelnicului, miros dumnezeiesc Împăratului celui înalt.
18. Atunci au strâgat fiii lui Aaron, cu trâmbiţe bătute au răsunat şi auzit au făcut glas mare spre pomenire înaintea lui Dumnezeu.
19. Atunci tot norodul împreună au grăbit şi au căzut pre faţă la pământ, a să închina Domnului, Dumnezeului său, şi a da rugăciuni Atotputearnicului, Dumnezeului celui înalt.
20. Şi au lăudat cântăreţii întru glasurile sale şi în casa cea mare s-au sporit sunet plin de sfinţenie.
21. Şi s-au rugat norodul Domnului celui înalt întru rugăciune până ce s-au săvârşit cinstea Domnului şi darul Său l-au săvârşit.
22. Atunci pogorându-să, mânile sale au rădicat preste toată adunarea fiilor Israil a da slavă lui Dumnezeu din buzele sale şi întru numele Lui a să făli.
23. Şi au procitit rugăciunea sa, vrând a arăta putearea lui Dumnezeu.
24. Şi acum rugaţi pre Dumnezeul tuturor, Cel ce mari au făcut întru tot pământul, Cel ce au sporit zilele noastre din pântecele maicii noastre | şi au făcut cu noi după a Sa milă, 305v
25. Să ne deaie veselia inimii şi a fi pace în zilele noastre în Israil prin zile veacinice.
26. A creade Israil, cu noi a fi mila lui Dumnezeu, să ne izbăvească în zilele Sale.
27. Doao neamuri au urât sufletul mieu, iară al triilea nu e neam, care l-am urât:
28. Cei ce şed în muntele Seir şi filisteii, şi norodul cel nebun, care lăcuiaşte în Sihim.
29. Învăţătura înţelepciunii şi a ştiinţii o au scris în cartea aceaea Isus, fiiul lui Sirah Ierusalimleanul, cel ce au înoit înţelepciunea din inima sa.
30. Fericit e cel ce petreace într-aceastea bunătăţi; cel ce le pune întru inima sa înţelept va fi pururea.
31. Că de va face aceastea, spre toate va putea, că lumina lui Dumnezeu e urma lui.

Cap 51

Lauda lui Dumnezeu, înălţarea şi buna mulţămire.

1. Rugăciunea lui Isus, fiiul lui Sirah: „Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne Împărate, şi Te voiu lăuda, Dumnezeul, Mântuitoriul meu.
2. Mărturisi-mă-voiu numelui Tău, că ajutoriu şi acoperitoriu Te-ai făcut mie.
3. Şi ai izbăvit trupul mieu din pierdere, de laţul limbii vicleane şi de buzele celor ce lucrează minciună şi, înaintea celor ce stau de faţă, Te-ai făcut mie ajutoriu,
4. Şi m-ai izbăvit, după mulţimea milii numelui Tău, de cei ce răgnesc, ce-s gata la mâncare,
5. Din mânile celor ce căuta sufletul mieu şi din porţile năcazurilor ce m-au împresurat,
6. De împresurarea văpăii ce m-au încungiurat şi în mijloc de foc nu m-am ars,
7. Din adâncul pântecelui iadului şi de limba pângărită şi de cuvântul minciunii, de împăratul viclean şi de || limba strâmbă. 306r
8. Lăuda-va până la moarte sufletul mieu pre Domnul,
9. Şi viaţa mea apropiindu-să era în iad, jos.
10. Încungiuratu-m-au pretutindini şi nu era cine să-mi ajute; priviam la ajutoriul omenesc şi nu era.
11. Adusu-mi-am aminte de milele Tale, Doamne, şi de lucrarea Ta, care sânt din veac,

12. Că izbăveşti pre cei ce Te rabdă pre Tine, Doamne, şi slobozi din mânile neamurilor.
13. Înălţat-ai preste pământ lăcaşul Tău şi pentru moartea ce curge m-am rugat.
14. Chemat-am pre Domnul, Tatăl Domnului mieu, să nu mă lasă în zioa năcazului mieu şi în vreamea trufaşilor fără agiutoriu.
15. Lăuda-voiu numele Tău necurmat şi împreună îl voiu lăuda întru mărturisire; şi s-au ascultat rugăciunea mea,
16. Şi m-ai izbăvit de perire şi m-ai apucat din vreame vicleană.
17. Pentru aceaea mă voiu mărturisi şi laudă voiu zice Ţie şi bine voiu cuvânta numele Domnului.
18. Când încă mai tânăr eram, mai înainte de ce aşi rătăci, căutat-am înţelepciunea la arătare în rugăciunea mea;
19. Înaintea besearicii mă rugam pentru ea şi până la ceale mai pe urmă o voiu căuta; şi au înflurit ca strugurul cel mai înainte de vreame copt.
20. Veselitu-s-au inima mea într-însa, umblat-au piciorul mieu pre cale dreaptă, din tinereaţele meale o am iscodit.
21. Plecat-am puţin ureachea mea şi o am luat.
22. Mult am aflat în mine însumi înţelepciune şi mult am procopsit într-însa.
23. Celui ce-mi dă mie înţelepciune voiu da slavă,
24. Că m-am sfătuit a o face; răvnit-am binele şi nu mă voiu ruşina.
25. Luptatu-s-au sufletul mieu într-însa şi, făcând-o, m-am întărit. |
306v 26. Mânile meale le-am întins spre înălţime şi neînţelepciunea ei o am jelit.
27. Sufletul mieu l-am îndreptat la ea şi întru cunoştinţă o am aflat.
28. Stăpânit-am cu dânsa inima din-ceput, pentru aceaea nu voiu fi părăsit.
29. Pântecele mieu s-au turburat cercând-o, pentru aceaea, bună voiu moşteni moştenire.
30. Datu-mi-au Domnul limba plata mea şi cu ea Îl voiu lăuda.
31. Apropiaţi-vă la mine, cei neînvăţaţi, şi vă adunaţi în casa învăţăturii!
32. Ce încă zăboviţi? Sau ce ziceţi într-aceastea? Sufletele voastră însătoşază foarte.
33. Deşchis-am gura mea şi am grăit; căştigaţ-o voao fără argint.
34. Şi grumazul vostru supuneţi jugului şi să priimească sufletul vostru învăţătura, că aproape iaste a o afla.
35. Vedeţi cu ochii voştri că puţin m-am ostenit şi mi-am aflat multă odihnă.
36. Luaţi învăţătura în mult număr de argint şi mult aur veţi stăpâni cu dânsa.
37. Veselească-să sufletul vostru întru mila ei şi nu vă veţi ruşina întru lauda ei.
38. Lucraţi lucrul vostru mai înainte de vreame şi va da voao plata voastră în vreamea sa".

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,16
(te) vei abate: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,14
abate**(-te):** *imperativ 2.sg.* 22,16
abătându(-să): *gerunziu* 36,28

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv. de-abiia* 21,23; 29,7
abia: *adv. în loc. adv. de-abia* 32,10

ABUR: s.m.
aburul: *sg. nom.* 38,29

(a) ABURI: v. IV (aici) „a afuma cu aburi (de mirodenii arse)" (cf. lat. *vapōrō*)
am aburit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,21

ACAR: adv.
acar... acar: 41,6

ACOLO: adv.
acolo: cuvânt 1; 12,17; 32,15; 43,27

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. ACOPEREMÂNT
acoperemântul: *sg. nom./ac.* 14,26, 27; 34,19
acoperemânt: *sg. ac.* 29,29

(a se) ACOPERI: v. IV
acoperi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,27
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 23,26
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,6
(să) va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,11
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,9
e acoperit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 28,23
acoperind: *gerunziu* 29,28
a **acoperi:** *inf. prez.* 37,3
acoperi: *conj. prez. fără să 2.sg.* 38,16
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 38,19
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 40,4
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,28; 47,16
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13

ACOPERIRE: s.f. (aici) „ascundere"
acoperirii: *sg. gen.* 2,2; 5,10
acoperire: *sg. ac.* 5,1

ACOPERITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și rar) ACOPERITORIU
acoperitoriu: *s.m. sg. nom.* 51,2

ACRU: s.n. (aici) „ceea ce este neplăcut, nesuferit"
acru: *s.n. sg. ac.* 4,9

ACUM: adv.
acum: 11,19; 39,41; 50,24

(a) ADĂPA: v. I „a da să bea"; „a uda"
va adăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3; 29,32
adăpa-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,42

(a se) ADĂUGA: v. I; var. (a se) ADAOGE: v. III
a adaoge: *inf. prez.* cuvânt 1; 18,5
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29; 18,4; 21,18; 37,34
(nu/nici) adaoge: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,5; 11,8; 21,1
adaos-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,15
adaosu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 19,13, 14
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,21
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,25; 48,26

ADÂNC: s.n.
adâncului: *sg. gen.* 1,2; 23,28; 24,8
adâncul: *sg. nom./ac.* 16,18; 42,18; 43,25; 51,7
adânc: *sg. ac.* 24,39

ADESEA: adv./adj.; var. (Înv.) ADEASE
adeasă: *adj. f. sg. nom.* 23,10
adease: *adv.* 23,11

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,30; 16,29; 17,20; 24,25, 32; 31,28; 34,22
adevăr**ul:** *sg. ac.* 4,24; 5,12; 18,29; 19,23; 24,47; 27,10
adevăr: *sg. ac.* 37,19; 45,12
adevăr**ul:** *sg. ac., în sintagma adevărul **lui** Dumnez**eu*** 41,24

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 5,13; rezum. cap.6; 19,23; 25,12; rezum. cap.37
adevărați: *adj. m. pl. nom.* 15,8
adevărată: *adj. f. sg. nom./ac.* 19,22; 22,33; 31,29; rezum. cap.35
adevărat: *adv. în loc. adv. **cu** adevărat/**cu**] a**devărat*** 12,2; 42,1, 10

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,23

(a se) ADUCE: v. III
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
aduc: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
să aduc: *conj. prez. 2.sg.* 1,38; 35,14
(să) va aduce: *ind. viit.I. impers., în loc. v. să va aduce **aminte*** 3,17
adusu(-ș)-au: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v. adusu-**ș-au aminte*** 3,34
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20; 31,25
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 4,25; rezum. cap.23; 23,21; 28,13; 30,26; 34,24; 35,4; 36,24
aducând: *gerunziu* 7,11; rezum. cap.21
adu(-ți): *imperativ 2.sg., în loc. v. **adu-ți aminte*** 7, 18, 30, 40; 8,6; rezum. cap.11; 14,12; 18,24, 25; 23,18; 28,6, 8, 9; 31,14; 38,23; 41,5
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,35
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 8,22; 11,35
adă: *imperativ 2.sg.* 14,11
(-ș) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v. **-ș vor** aduce **aminte*** 15,8
(-ș) va **aduce:** *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v. **-ș** va aduce **aminte*** 16,16
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,34
adă: *imperativ 2.sg., în loc. v. adă **aminte*** 36,10
(-ți/-ți) adă: *imperativ 2.sg., în loc. v. **–ți/-ți** adă **aminte*** rezum. cap.38; 38,21; rezum. cap.41
aduce**(-m)-voiu:** *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v. **aduce-m-voiu aminte*** 42,15
a **aduce:** *inf. prez.* 45,20
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,2
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v. **ș-au adus aminte*** 49,11
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v. **adusu-mi-am aminte*** 51,11

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. nom./ac., în loc. s. **aducerea aminte*** rezum. cap.7; rezum. cap.41; 45,11, 13; 45,20
aducerea: *sg. nom./ac.* 25,20; 46,19; 50,15
aducere: *sg. nom./ac., în loc. s. **aducere aminte*** 38,11; 44,9

(a se) ADUNA: v. I
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21
adună: *ind. prez. 3.sg.* 14,4; 33,16
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,11
ai adunat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,5
(să) **adună:** *ind. prez. 3.sg.* 27,10
adună: *imperativ 2.sg.* 30,24; 36,13
(vă) adunați: *imperativ 2.sg.* 51,31

ADUNARE: s.f.
adunări: *sg. gen./dat.* 1,39; 3,30; 4,7; 33,19
adunarea: *sg. nom./ac.* 10,16; 16,7; 21,10; 26,6; 31,3, 11; 39,14; 43,18, 22; 44,15; rezum. cap.45; 45,22; 50,22
adunare: *sg. nom./ac.* 21,20; 23,34; 38,37; 41,22; 46,17
adunările: *pl. ac., în sintagma* ***adunările celui Preînalt*** 24,2
adunarea: *sg. gen. (redundant, cu prep.* ***înaintea*** *+ prep.* ***a*** *+* ***tată****)* 50,15

AFARĂ: adv.
afară: *adv în loc. adv.* ***din afară*** cuvânt 1
afară: 21,26
afară: *adv în loc. prep.* ***afară de*** 22,27; 36,13; rezum. cap.49

(a se) AFLA: v. I
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1; 11,19
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,20; 6,18, 29; 12,2, 7, 17; 13,32; 18,20; 22,16; 25,5; 27,9; 29,3; 31,26; 40,18; 42,1
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34; 12,16; 18,28; 19,25; 27,17; 28,1; 32,21
află: *ind. prez. 3.sg.* 6,14; 25,12, 13
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 6, 16; 32, 18, 20
a afla: *inf. prez.* 14,17; 18,5; 51,34
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,8; 38,38
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 20,5
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,19
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg./pl.* 23,15; 36,18; 42,10
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,8; 44,17, 20, 21
afle: *conj. prez. fără să 3.pl.* 36,11
aflând: *gerunziu* 44,27
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,22, 27, 35

AFLARE: s.f.
aflare: *sg. ac.* 20,9; 29,4, 7; 35,12
aflarea: *sg. nom.* 40,2

(a) AGONISI: v. IV
va agonisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6

AICI: adv.; var. ACI
aici: rezum. cap.1; rezum. cap.42
aci: rezum. cap.2

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) (a) AGIUNGE
am agiuns: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
vor ajunge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.15
va ajunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6
să ajungi: *conj. prez. 2.sg.* 32,3

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) (a) AGIUTA
ajută: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
ar ajuta: *cond. prez. 3.sg.* 12,18
a ajuta: *inf. prez.* rezum. cap.29
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,4
agiută: *imperativ 2.sg.* 29,27
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 51,10

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) AJUTORIU; AGIUTORIU
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 8,19; 11,12; 13,26; 17,5; 34,20; 36,26; 40,24, 27; 51,2, 3
ajutoriul: *sg. ac.* 51,10
agiutoriu: *sg. ac.* 51,14

ALĂUTĂ: s.f.; vezi LĂUTĂ

ALBICIUNE: s.f.
albiciunii: *sg. gen.* 43,20

ALBINĂ: s.f.
albina: *sg. nom.* 11,3

(a se) ALCĂTUI: v. IV
(să) va alcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,8
(s-)au alcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,28

(a se) ALEGE: v. III
aleage: *ind. prez. 3.sg.* 4,18
(să) vor aleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,40
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,4, 20
au fost ales: *pasiv ind. pf.c. 3.sg. 3.sg.* 46,17

ALEGERE: s.f.
aleagerea: *sg. nom.* rezum. cap.37

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *imperativ 2.sg.* 32,15

ALES, ALEASĂ: adj./s.
alease: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,16; 25,1
ales: *adj. m.//n sg. nom.* 14,21; 33,23
aleasă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***smirna cea aleasă*** 24,20
aleasă: *adj. f. sg. ac.* 49,8
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 11,33
aleşilor: *s.m. pl. gen.* 24,4; 46,2
aleşii: *s.m. pl. ac.* 24,13
alesului: *s.m. sg. gen.* 47,24

ALEŞUIRE: s.f.; vezi LEŞUIRE

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *s.n. (+ dat.) sg. nom.* rezum. cap.2; 2,14, 15, 16; 31,7; 41,11
amare: *s.f. pl. ac.* „vorbe amare" 29,32
amar: *s.n sg. ac., în loc. adv.* ***cu amar*** 38,17
amară: *adj. f. sg. nom./ac.* 30,17; 38,5; rezum. cap.41; 41,1

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 4,6; 7,12
amărăciune: *sg. nom.* 21,15; 31,39

AMENINŢARE: s.f. var. AMÂNĂNŢARE
amânânţerile: *pl. nom.* 22,30

(ase) AMESTECA: v. I
(nu te) amesteca: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,10

AMIAZĂ: adv.; var. (Reg.) AMIAZĂZI
amiazăzi: *adv în sintagma* ***umbrariul*** *de amiazăzi* 34,19

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v. a* ***se/-şi*** *aduce* ***aminte/a*** *lua* ***aminte,*** *în loc. s. aducere* ***aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a)** LUA; ADUCERE

AN: s.m.
anul: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 33,7
ani: *pl. ac.* 18,8; 41,6
anii: *pl. nom./ac.* 18,8; 26,2
anilor: *pl. gen.* 26,1
an: *sg. ac.* 33,7
an: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul*** *de an* „mercenarul angajat pe un an" 37,14
anului: *sg. gen.* 37,14

ANTRAX: s.n.; var. ANTHRAX „rubin roşu-aprins"
anthrax: *sg. ac.* 32,7

APĂ: s.f.
apa: *sg. nom./ac.* 3,33; 15,17; 18,8; 26,15; 29,28; 38,5; 39,22, 31; 40,16
apa: *sg. ac., în sintagma apa* ***înţelepciunii*** *cea de* ***mântuire*** 15,3
apă: *sg. ac.* 24,19, 41; 48,19
apei: *sg. gen., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 24,41

apei: *sg. gen./dat.* 25,34; 50,8
apelor: *pl. gen.* 39,17; 43,22; 50,3
ape: *pl. ac.* 39,22
apele: *pl. nom./ac.* 39,29; 40,11; 43,22
apă: *sg. ac., în sintagma* ***cristal de apă*** 43,22

(a se) APĂRA: v. I
(să) vor apăra: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,15

APĂRARE: s.f.
apărarea: *sg. ac.* 6,30
apărării: *sg. gen.* 48,7

APĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) APĂRĂTORIU
apărătoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 2,13; 6,14; 30,6
apărătoriul: *sg. nom.* 34,19

(a se) APĂSA: v. I
apăsând: *gerunziu* 4,35
(s-)au apăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,6
să (te) apeși: *conj. prez. 2.sg.* 31,17

APESTIRE: s.f. (aici) „ajutor", „sprijin"
apestirile: *pl. ac.* 2,3

(a) APLECA: v. I „a alăpta"; (prin ext.) „a crește lipsit de grijă, rasfățat"
apleacă: *imperativ 2.sg.* 30,9

APOI: adv.
apoi: rezum. cap.21; rezum. cap.44
apoi: *adv. în sintagma* ***ceale mai de-apoi*** 48,27

(a se) APRINDE: v. III
(nu) aprinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,13
să (te) aprinzi: *conj. prez. 2.sg.* 8,13
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,7
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23
aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 28,11
vor aprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,20
aprins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,8

APRINDERE: s.f.
aprindere: *sg. nom.* 20,15

APROAPE: adv./s.
aproapele: *s.m. sg. ac.* 4,27; 9,21; rezum. cap.13; 13,19; 16,28; 17,12; rezum. cap.18; 18,12; 19,14, 17; rezum. cap.29; 29,19, 23, 27; 34,26; rezum. cap.41; 41,26
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 5,14; 11,32; 19,10; 27,20, 29; 28,2, 8, 9; 29,1, 2; 31,18
(celui) de-aproape: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.6; 10,6; 25,24
aproapelui: *s.m. sg. dat. adn.* 6,1
(cei) de-aproape: *s.m. pl. ac.* 15,4
(celor) de-aproape: *s.m. pl. gen.* 25,2
de-aproapele: *s.m. sg. ac.* 27,18; 31,41
aproape: *adv.* 15,10; 26,15; 51,34

(a se) APROPIA: v. I
a (să) **apropiia:** *inf. prez.* rezum. cap.1
să (te) apropii: *conj. prez. 2.sg.* 1,36
(te-)ai apropiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,40
apropiindu**(-te):** *gerunziu* 2,1
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg./pl.* 5,7; 11,20; 12,13; 28,7
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 6,19, 27
(te) vei apropiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,19; 21,2
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,43
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,9, 14; 35,20, 21; 37,33
apropiindu**(-să):** *gerunziu* 51,9
apropiați**(-vă):** *imperativ 2.pl.* 51,31

(a) APUCA: v. I
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,1
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* 23,6
vei apuca: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,9
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 34,2
ai apucat: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,16

(a) ARA: v. I
ară: *ind. prez. 3.sg.* 6,19
să ari: *conj. prez. 2.sg.* 7,13

ARAMĂ: s.f.
arama: *sg. nom./ac.* 12,11; 47,20
aramă: *sg. ac.* 28,24

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* cuvânt 1; 1,7; 3,25; 14,12
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 6,28; 39,4
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 25,24
arătând: *gerunziu* rezum. cap.4
(te) arată: *imperativ 2.sg.* 4,7
a (te) arăta: *inf. prez.* 7,5
(nu) arăta: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,26
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 9,1
(să) vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.12
arată: *ind. prez. 3.sg.* 14,7; 27,7; rezum. cap.29
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,6, 10; 18,11; 45,3; 46,23; 49,10, 11
a arăta: *inf. prez.* 17,7; 20,4; 50,23
arată: *imperativ 2.sg.* 18,21; 36,1
să (să) areate: *conj. prez. 3.pl.* 23,2
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,28
(nu te) arăta: *imperativ prohib. 2.sg.* rezum. cap.35
(te) vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,6
arătat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,28

ARĂTARE: s.f.
arătarea: *sg. nom.* 1,31; 43,6
arătare: *sg. ac.* 38,38
arătări: *pl. ac.* 45,24; 48,15
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** 51,18

ARĂTAT, -Ă: adj. „cunoscut", „evident"
arătată: *f. sg. nom.* 6,23; 17,15

(a se) ARDE: v. III
arde: *ind. prez. 3.sg.* 3,33; 9,9, 11; 28,12; 50,9
va **arde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 16,7; 28,14, 26, 27; 38,29; 40,32; 43,23
arzând: *gerunziu* 23,22; 43,4
ardea: *ind. imp. 3.sg.* 48,1
(m-)am **ars:** *ind. pf.c. 1.sg.* 51,6

ARDERE: s.f.
ardere: *sg. ac.* 45,20

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 2,5; 8,3; 28,29; 30,15; 40,25; 47,20
argintului: *sg. gen.* 6,15
argint: *sg. ac.* 26,23; 51,33, 36

ARHIEREU: s.m.
arhi**ereului:** *sg. gen.* rezum. cap.50

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 9,20

ARMĂSAR: adj.; var. ARMĂSARIU „necastrat"
armăsariu: *m. sg. nom., în sintagma calul armăsariu* 33,6

ARSURĂ: s.f.
arsurii: *sg. gen* 43,3

(a) **ARUNCA:** v. I
aruncă: *imperativ 2.sg.* 12,11
aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 27,28
aruncând: *gerunziu* 46,3

(a se) **ASCULTA:** v. I
ascultați: *imperativ 2.pl.* 3,2; 33,19; 39,17
(să) va **asculta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4, 6; 4,6
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 24,30; 34,2; rezum. cap.35; 42,24
va **asculta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,6; 33,30; 34,29, 31; 35,16
vei fi ascultând: *ind. viit.I.* (*cu gerunziul*) *2.sg.* 4,11
a **(să)** asculta: *inf. prez.* rezum. cap.8
ascultând: *gerunziu* 14,24
a asculta: *inf. prez.* 21,27
ascultă: *imperativ 2.sg.* 31,26; 32,9, 12; 36,18
va fi ascultat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 33,4
(s-)au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,15

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom.* 3,1
ascultare: *sg. nom.* 32,6

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultătoare: *f. sg. gen.* rezum. cap.7
ascultătoriu: *m. sg. nom.* 35,19

(a se) **ASCUNDE:** v. III
va **ascunde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,30
(nu) ascunde: *imperativ 2.sg.* 4,28
(să) va **ascunde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12; 12,8
(mă) voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,16; 22,31
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,13, 17
ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 20,33; 41,18
să **ascunzi:** *conj. prez. 2.sg.* 29,13
ascunde: *imperativ 2.sg.* 37,7
(să) ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 42,20

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru ascuns*** 38,20

ASCUNS, -Ă: adj./s.
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* (aici) „locuri de păstrare"„magazii", „hambar e" (cf. lat. *receptāculum, -i*); „taine" 1,21; 13,14; 14,23; 39,3, 10; 48,28
ascunsele: *s.f. pl. ac.* (aici) „tainele" 1,39; 4,21; 27,19; rezum. cap.42
(ceale) ascunsă: *s.n. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* (aici) „lucruri ascunse" 3,23
ascunse: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 11,4; 16,22; 23,28; 30,18; 43,36
ascunsă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,32; rezum. cap.41; 41,17; 42,9
ascuns: *adj. n. sg. nom./gen.* 39,24; 42,1

ASCUȚIT: s.n. (Înv.; ccr.) „tăiș"
ascuțitul: *sg. ac.* 28,22

ASCUȚIT, -Ă: adj.
ascuțită: *f. sg. ac., în sintagma sabie de doao* ***ori*** *ascuțită* „sabie cu două tăișuri" 21,4

(a se) **ASEMĂNA:** v. I; var. (Înv.) (a se) **ASĂMĂNA**
(să) va **asămăna:** *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15
(m-)am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,27
ai asămănat: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,31; 36,14

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănare: *sg. nom./ac.* 6,15; 32,21
asămănarea: *sg. nom./ac.* 32,7; 34,3; 38,28; 42,4
asămănării: *sg. gen.* 38,30
asămănări: *pl. ac.* 47,18

ASEMENEA: adv./adj. inv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMENEA; ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 5,18; 6,11, 17; 27,10; 30,4; 45,2; 47,3
aseaminea: *prep.* 9,14; 17,5; 44,20; 45,7
aseaminea: *adj. inv.* 13,19, 20; 28,4
aseamenea: *adj. inv.* 45,15
aseamenea: *adv.* 48,4

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
asirilor: *pl. gen* 48,24

ASIN: s.m.
asinului: *sg. dat. adn.* 33,25

ASPRU, -Ă: adj.
aspră: *f. sg. nom.* 6,21

ASTĂZI: adv.
astăzi 10,12; 20,16; 38,23
astăzi *adv. în loc. adv. până* ***în*** *zioa de astăzi* 47,8

(a se) **ASTÂMPĂRA:** v. I; var. (a se) **STÂMPĂRA**
va **stâmpăra:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7; 31,25
a **(să)** stâmpăr a: *inf. prez.* rezum. cap.38

ASTUPARE: s.f.
astuparea: *sg. nom.* 27,15

ASUPREALĂ: s.f.
asupreala: *sg. nom.* 26,7

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* 40,9

ASUPRITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Neob.) ASUPRĂTORIU
asuprătoriu: *sg. ac.* rezum. cap.35

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 1,30; 2,23; 3,2, 5; 5,11; 10,2; 11,32; 12,13; 13,19, 21, 24; 14,19; 16,13; 18,8, 16; 20,4, 20; 22,19, 22, 23, 25, 30; 23,11, 29, 32; 24,15; 25,27; 26,10, 21; 27,2, 5, 7, 11, 20, 21; 28,12; 30,20; 31,13, 31; 32,2, 8; 33,4, 6, 14, 15, 30, 31; 34,2, 31; 36,4; 38,23, 28, 29, 32; 39,20, 28, 29, 30, 32; 40,14; 41,13; 45,15; 46,4; 47,2, 7; 48,4, 12; 49,14; 50,7, 14
așea: 10,12; 13,23; 19,9, 12; 20,3; 21,5, 21; 28,22

(a) **AȘEZA:** v. I
va **așeza:** *ind. viit.I. 3.sg.* 14,25
au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,10
așază: *imperativ 2.sg.* 37,17
a **așeza:** *inf. prez.* 42,17

AȘEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
așezământul: *sg. ac., în sintagmele așezământul* ***Celui*** *Preaînalt/ așezământul* ***judecății/așezământ****ul de leage* 28,9; 38,38; 44,20
așezământul: *sg. ac.* 44,21; 45,6; 47,13
așezăm**ânturi:** *pl. ac., în sintagma* ***așezăm****ânturi de leage* 44,12
așezământ: *sg. ac., în sintagma așezământ* ***veacinic*** 45,8, 19
așezăm**ânturile:** *pl. ac., în sintagmele* ***așezăm****ânturile veacului/ așezîm****ânturile judecăților* 44,19; 45,21
așez emântul: *sg. ac.* 42,2; 44,25
așezământ: *sg. nom.* 49,17

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 7,13; 20,19; 24,15; 44,24

(a) **AȘTEPTA:** v. I
aștaptă: *imperativ 2.sg.* 2,3
aștaptă: *imperativ 2.sg.* 2,3; 13,9
așteptați: *imperativ 2.pl.* 2,7

AȘTEPTARE: s.f.
așteptării: *sg. gen.* 40,2

(a se) ATINGE: v. III
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,2
(să) atinge: *ind. prez. 3.sg.* 34,30

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj./s.m.
Atotputeamicul: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.1; 42,17; 46,19; 47,6
atotputearnic: *adj. m. sg. nom.* 1,8
Atotputearnicul: *s.m. sg. nom.* 43,30
Atotputearniculuĭ *s.m. sg. dat.* 50,19

ATUNCI: adv.
atunci: 18,6; 24,12; 28,2; 33,4; 48,21; 50,18, 19, 22

(a) AȚÂȚA: v. I
ațâță: *ind. prez. 3.sg.* 28,13

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 2,5; 8,3; 14,3; 28,29; 29,14; 30,15; 31,5, 7; 40,25; 47,20
aurului: *sg. gen.* 6,15; 31,6; 32,8
aur: *sg. ac.* 6,25; 7,20, 21; 21,24; 26,23; rezum. cap.31; 31,8; 32,7; 45,10, 12, 13, 14; 50,10; 51,36

AUSTRU: s.m.
austrul: *sg. nom.* 43,17

AUZ: s.n.
auzului: *sg. gen.* 42,1

(a) AUZI: v. IV
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,31; 19,9; 21,18; 22,32; 29,32
aude: *ind. prez. 3.sg.* 4,16; 22,8; 25,12; rezum. cap.35
a auzi: *inf. prez.* 5,13; 6,34
auzi: *imperativ 2.sg.* 6,24; 16,24
auzi: *inf. prez. fără a* 6,35
să auzi: *conj. prez. 2.sg.* 9,4; 28,28
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8; 29,30
auzând: *gerunziu* 13,17
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,11; 45,5; 46,6; 48,22
auzit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,10
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,18
auziți: *imperativ 2.pl.* 23,7
auzind: *gerunziu* 25,25; 43,26
să audă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
auzi: *ind. prez. 2.sg.* 48,7

AUZIRE: s.f.
auzire: *sg. nom., în sintagma* ***auzire grea*** „zgomot greu de suportat" 27,16

AUZIT: s.n. . „veste"; „zvon" (cf. lat. *auditum, -i*)
auzitului: *sg. dat.* 13,16

AUZIT, -Ă: adj.
auzit: *n. sg. ac.* 45,11; 46,20; 50,18

(a se) AVEA: v. II
a avea: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.9; 25,15; rezum. cap.29; 45,19
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 2,4
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21; 15,8; 24,31
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27, 28, 32; 6,17; 11,17; 20,17; 24,4; 28,20; 35,22
am: *ind. prez. 1.sg.* 5,1
are: *ind. prez. 3.sg.* 6,4; rezum. cap.9; 9,18; 10,10; 11,3; 18,13; 25,30; 28,4; 36,28; 41,1; 42,22
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,12; 13,5
aibi: *conj. prez. fără să 2.sg.* 6,37
(nu) avea: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,20
având: *gerunziu* 11,12; 44,6
ai: *ind. prez. 2.sg.* 13,6; 14,11; 19,8; 29,33; 32,2; 41,15
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2; 47,26
să (să) aibă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
(să) va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 20,19
-i avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,15
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,10
aibă: *conj. prez. fără să 3.sg.* 32,11
să aveți: *conj. prez. 2.pl.* 39,18
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,21
neavând: *gerunziu* 20,6

AVERE: s.f.
averilor: *pl. gen.* rezum. cap.5; 31,3
averile: *pl. nom./ac.* 9,16; 14,3, 4, 5; 20,17; 29,22; 30,18; 40,13, 26; 41,1
avearea: *sg. nom./ac.* 10,33; 21,5; 28,12; 34,24; 38,20
aveare: *sg. ac.* 10,34; rezum. cap.14
averea: *sg. nom.* 13,30

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) BĂLAUR
bălaurul: *sg. ac.* 25,23

BALSAM: s.n.; var. VALSAM
valsamul: *sg. ac.* 24,20, 21

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 7,20; 10,10; 29,8, 13
bani: *pl. ac.* 31,8; 46,22

BASNĂ: s.f.
baznă: *sg. ac., în sintagma baznă deșartă* 20,21

(a) BATE: v. III
a bate: *inf. prez.* 30,1; 46,2
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,18

(a) BATJOCORI: v. IV
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8

BATJOCORITOR, -TOARE: adj.
batjocoritoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.33

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 11,35
batjocura: *sg. nom.* 27,31
batjocurile: *pl. nom.* 34,21

(a se) BĂGA: v. I
a (să) băga: *inf. prez.* cuvânt 1
bagă: *imperativ 2.sg.* 6,25
a băga: *inf. prez.* rezum. cap.11
(nu) băga: *imperativ 2.sg.* 11,31
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,5
nebăgând: *gerunziu* 23,25

(a se) BĂNUI: v. IV „a se căi", „a regreta"
(să) va bănui: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,6

BĂRBAT, -Ă: adj./s.m.
bărbat: *s.m. sg. ac./gen.* 4,10; 23,33; 41,27; 42,9, 10; 45,12
bărbaților: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.9
bărbatul: *s.m. sg. nom./ac.* 14,22; 23,32; 25,2, 25, 32; 26,1, 2, 16; 40,23
bărbatului: *s.m. sg. gen./dat.* 22,4; 23,33; 25,27, 30; 26,3; rezum. cap.36; 36,24; rezum. cap.42; 42,13, 14
bărbații: *s.m. pl. nom./ac.* 29,25; 44,1, 10

bărbată: *adj. f. sg. nom.* 26,2
bărbate: *adj. f. pl. ac.* 28,19
bărbaţi: *pl. gen.* 46,15

BĂRBĂRESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom., în loc. s.* (Pop.) *partea bărbătească* 36,23

BĂTAIE: s.f.
bătăile: *pl. nom.* 22,6; 40,9
bătăi: *pl. ac.* 23,2

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
(celui) bătrân: *s.m. sg. dat.* 4,7
bătrânilor: *s.m. pl. gen./dat.* 6,35; 8,9, 11; 25,6, 7, 8
(celor) bătrâni: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.7; 7,15; 9,24
(cel) bătrân: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.8
(cei mai) bătrâni: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.8
bătrânul: *s.m. sg. nom.* 25,4
bătrânului: *s.m. sg. gen.* 25,27
bătrâni: *s.m. pl. nom.* 32,13
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 42,8

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneţele: *pl. ac.* 3,14; 8,7; 25,5; 30,26
bătrâneaţe: *pl. ac.* 46,11

BĂTUT, -Ă: adj.
bătut: *m. sg. ac.* 30,14
bătute: *f. pl. ac.* 50,18

BĂUT, -Ă: adj.; var. **BEUT, -Ă**
beut: *n. sg. nom.* 31,31, 36, 38, 39

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beuturii: *sg. gen.* rezum. cap.31
beutura: *sg. nom., în sintagma* ***beutura trează*** „băutura cu măsură" 31,37

(a) BEA: v. II
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,15; 31,32
beau: *ind. prez. 3.pl.* 24,29
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,15
a bea: *inf. prez.* 31,21
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,16

BETEAG, **-Ă:** s.m./f.
(cel) beteag: *s.m. sg. ac.* 7,39

BETEŞUG: s.n.
beteşugului: *sg. gen.* 18,21
beteşug: *sg. ac.* 31,25

BEŢIE: s.f.
beţie: *sg. ac.* 31,31, 35; 37,34
beţiii: *sg. gen.* 31,40; rezum. cap.37

BEŢIV, -Ă: adj.
beţiv: *m. sg. nom.* 19,1
beţivă: *f. sg. nom.* 26,11

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
biciului: *sg. gen.* 28,21
biciul: *sg. ac.* 38,26
zbiciul: *sg. ac.* 26,9

(a se) BICIULUI: v. IV (cf. Indice Pr)
(să) biciuiul: *inf. prez. fără a* rezum. cap.6

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 1,13, 19; 12,3; 20,1, 4; 25,2; 41,20; 46,12
bine: *adv. în sintagmele* ***bine plăcearea/bine să placă/bine credincioşi*** 1,34; 2,19; 34,21; 35,5; 40,25; 41,6, 20; 43,37
(mai) bine: *adv.* 18,16; 33,22; 40,29
bine: *adv. în structura v. dislocată bine a cuvânta/bine voiu cuvânta* rezum. cap.39; 51,17
bine: *s.n. sg. ac.* 3,16; 11,13; rezum. cap.12; 12,1, 2, 6; 13,31; rezum. cap.14; 14,7, 11, 13; 21,14; rezum. cap.39; 39,32; rezum. cap.42; 42,14; 49,11
binele: *s.n sg. nom./ac.* 15,18; 18,7; 33,15; 37,21; 51,24
bine: *s.n sg. ac., în sintagma facerea de bine* 29,9
binelui: *s.n. sg. gen.* rezum. cap.33

(a) BINECUVÂNTA: v. I; var.
binecuvintează: *imperativ 2.sg.* 32,17; 43,12
bine a cuvânta: *inf. prez.* rezum. cap.39
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 39,19, 41
binecuvântând: *gerunziu* 43,33
bine **voiu** cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,17

BINEPLĂCUT,-Ă: adj./adv.; (scris şi) BINE **PLĂCUT, -Ă** (cf. PLĂCIT, -Ă)

(a) BIRUI: v. IV
biruieşte: *ind. prez. 3.sg.* 29,1
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13; 50,5

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. nom.* 10,11; 24,15

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ; BESEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 3,1; 49,14; 50,1, 7
biserarii: *sg. gen* 15,5; 50,2
biserică: *sg. ac.* 45,11
besearicii: *sg. gen.* 51,19

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom./ac., în sintagma blago**sloveniia lui Dumnezeu*** rezum. cap.3; rezum. cap.39
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 3,10; 32,18; 34,20; 40,28; 45,1; 46,14
blagosloveniia: *sg. nom.* 3,10, 11; 7,36; 44,25
blagoslovenia: *pl. nom., în sintagma* ***blagoslovenia lui*** *Dumnezeu* 11,24; 33,17
blagoslovenia: *sg. nom./ac.* 36,19; 39,27
blagosloveni: *pl. ac.* 37,27; 40,17
blagolsoveniile: *pl. ac.* 44,26
blagolsoveniile: *pl. ac., în sintagma* ***blagolsoveniile Domnului*** 47,7

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,13, 19; 24,4; 34,14
va **blagoslovi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14
vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,28
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

BLAGOS**LOVIT, -Ă:** s.m./f.
(cei) blagosloviţi: *s.m. pl. ac.* 24,4

BLÂND, -Ă: adj.
blând: *m. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,13

BLÂNDEŢE: s.f.; var. (În v.) **BLÂNDEAŢE**
blândeaţele: *pl. nom.* 1,35; rezum. cap.3
blândeaţe: *sg. ac.* 3,19; 4,8; rezum. cap.10; 10,31

BLESTEM: s.n.; var. BLĂSTĂM
blăstămul: *sg. nom.* 1,26; 3,11; rezum. cap.41
blăstăm: *sg. ac.* rezum. cap.3; 41,12, 13
blăstămuri: *pl. ac.* 10,15; 29,9
blăstămurile: *pl. ac.* 22,30

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a)** BLĂSTĂMA
e blăstămat/blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,18; 28,15
a **blăstăma:** *inf. prez.* 4,5

blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 4,6; 21,30
să blastăm: *conj. prez. 2.sg.* 23,19
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

BLĂSTĂMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
blăstămătorul: *s.m. sg. nom.* 23,8

BOALĂ: s.f.
boală: *sg. ac.* 18,20, 21
boala: *sg. nom./ac.* 30,17; 31,2, 27

BOAMBĂ: s.f. (Trans.) „boabă de strugure"
boambe: *pl. ac.* 33,16

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogat: *adj. m. sg. nom./ac.* 8,2; 10,26; 11,10
(foarte) bogată: *adj. f. sg. nom.* 21,5
bogaţi: *adj. m. pl. nom.* 44,6
bogatul: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 13,4, 25, 28; 25,4; 30,14; 31,3, 8
bogaţilor: *s.m. pl. gen.* 10,25; 13,23; 28,17
[cel] bogat: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.13
bogatului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.13; 13,22
(celui mai) bogat: *s.m. sg. dat.* 13,2
(celui) bogat: *s.m. sg. dat.* 13,24
bogatului: *s.m. sg. gen./dat.* 13,26; 26,4; rezum. cap.31

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. nom./ac.* 5,10; rezum. cap.14; rezum. cap.30; rezum. cap.40
bogăţii: *sg. gen.* 18,25
bogăţiilor: *pl. gen.* rezum. cap.27

BOLNAV, -Ă: s.m./f.
(cel) bolnav: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.18
bolnavul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.38

BOLNĂVIRE: s.f. (Pop.) „îmbolnăvire"
bolnăvirea: *sg. nom./ac.* 37,33; 38,9

BOLOVAN: s.n.
bolovani: *pl. ac.* 46,6

(a) BORÎ: v. IV
boreaşte: *imperativ 2.sg.* 31,25

BOU: s.m.
bou: *sg. ac.* 22,2
boilor: *pl. gen.* 26,10
boii: *pl. ac.* 38,26

BRAŢ: s.n.
braţele: *pl. ac.* 7,33; 38,33
braţelor: *pl. gen.* 7,35
braţul: *sg. ac.* 36,7

BRAZDĂ: s.f.
brazdele: *pl. ac., în sintagma* ***brazdele nedreptăţii*** 7,3
brazdele: *pl. ac.* 38,27

BRUMĂ: s.f.
brumă: *sg. ac.* rezum. cap.43

BUCATĂ: s.f.
bucatele: *pl. ac.* 13,8
bucată: *sg. nom./ac.* 14,17; 36,20
bucate: *pl. ac.* 30,18; 40,30; 41,2
bucata: *sg. ac.* 36,21

(a se) BUCURA: v. I
(nu te) bucura: *imperativ prohib. 2.sg.* rezum. cap.8; 8,8
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,16; rezum. cap.19; 19,5; 37,4
a (să) bucura: *inf. prez.* rezum. cap.16
să (să) bucure: *conj. prez. 3.sg.* 23,3

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 1,11, 12, 18; 6,4; 8,8; 15,6; 18,31; 35,11
bucuriei: *sg. gen.* 6,32
bucuriia: *sg. nom./ac.* 30,16, 23
bucuria: *sg. nom.* 31,36

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* cuvânt 1; 2,13; 6,5; 14,5, 14; 29,19; 32,9, 14; 35,10, 12; 37,17; rezum. cap. 41; 41,15, 16; 45,20
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,30; 3,31; rezum. cap.4; 6,12, 17; 7,14, 21; 13,30, 32; 14,14; 18,17; 19,28; 26,3, 4; 30,27; 35,8; 36,26; 37,11; 41,3; 42,6; 51,29
bune: *adj. f./n. pl. ac.* 6,19; rezum. cap.7; 26,3; 39,39
bune: *adj. f. sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 13,32; rezum. cap.26; 26,1, 21
bune (foarte): *adj. n. pl. nom.* 39,21
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 10,30; 16,3; 19,21; 20,33; 30,14; 41,18
(mai) bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 23,37; 29,29; 30,15, 17; 36,20, 23; rezum. cap.42; 42,14
bunului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.32
bunii: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.36
bunei: *adj. antep. f. sg. gen.* 41,16
buna: *adj. antep. f. sg. ac., în s. compus* ***buna-credinţă*** 49,4
buna: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.51
(ceale) bune: *s.f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,14, 27, 33; 12,7, 8, 9; 13,7; 14,25; 15,1; 17,6; 18,15; 39,5, 30; 42,26; 44,11
(celor) buni: *s.m. pl. gen./dat.* 11,15; rezum. cap.39; 39,30
(celor) bune: *s.f. pl. gen.* 11,27
(celui) bun: *s.m. sg. dat.* 12,5
(cei) buni: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.39

BUNĂ-CREDINŢĂ: s.f.
buna-credinţă: *sg. ac.* 49,4

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţii: *sg. gen.* 6,15
bunătăţile: *pl. nom./ac.* 11,19; 12,1; 16,30; 22,28; 31,3, 11; 32,17; 45,31
bunătăţi: *pl. nom./ac.* 11,25; 50,30
bunătatea: *sg. ac.* 45,29

BUNĂ-VRERE: s.f. (scris şi) BUNĂ VRERE (cf. VRERE)

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 1,30, 37; 12,15; 21,19, 28; 22,33; 23,7; 31,28; 50,22; 51,3
buze: *pl. ac.* 2,14
buzelor: *pl. gen.* 26,28; 39,20

C

CAL: s.m.
cal: *sg. ac., în sintagma* ***mânzu de cal*** 23,30
calul: *sg. nom.* 30,8
calul: *sg. nom., în sintagma* ***calul armăsariu*** 33,6
cai: *pl. ac.* 48,9

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* cuvânt 1; 4,20; 8,18; 9,10; 21,19; 47,29; 51,20
calea: *sg. nom./ac.* 2,6, 18; 4,12; 5,11; 17,20; 18,11; 21,11; rezum. cap.32; 32,25; 34,22; 36,19; 37,11, 19; 48,25
căi: *pl. ac.* 2,14, 16
căile: *pl. nom./ac.* 2,16; 6,27; 11,15, 28; 14,23; 16,21; 17,13, 16; 23,28; 28,26; 33,11, 14; 39,29; 49,8, 11
căli: *pl. nom./ac.* 3,28; 41,2
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea Domnului*** rezum. cap.5; 5,12

calea: *sg. gen.* (*cu prep. a +* toată) 24,25
călii: *sg. gen.* 32,25

CANDELĂ: s.f.; var. CANDILĂ
candila: *sg. nom.* 26,22

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 4,7; 11,1, 13; 12,19; 13,8; 17,19; 20,11; 25,22; 27,28; 36,12; 38,3; 44,25
cap: *sg. nom./ac.* 25,22; 32,11
capului: *sg. gen.* 27,15

CAR: s.n.
carului: *sg. gen* 33,5

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 25,36; 31,1
carne: *sg. ac.* 47,2

CARTE: s.f.
cărți: *pl. nom./ac./gen.* cuvânt 1
cartea: *sg. ac.* cuvânt 1; 50,29
cartea: *sg. nom., în sintagma* ***cartea vieții*** 24,32
cărții: *sg. gen* rezum. cap.50

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,21; 4,35; 11,31; 14,25; 21,5, 9, 21; 23,12, 14; 27,4; 29,28; 32,15; 48,17; 49,14; 50,1, 20; 51,31
casele: *pl. ac.* 3, 11; 28,17; 41,8; 44,6; 49,15
casă: *sg. ac.* rezum. cap.11; 21,26; 29,29; 47,15
casii: *sg. dat. adn* 24,33; 30,6
casii: *sg. gen* 26,21; 29,34, 35
casă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din casă în casă*** 29,31
căsii: *sg. gen.* 50,5

CASNIC, -Ă: s.m./f. „căsean"
caznicii: *pl. ac.* 6, 11
caznicilor: *pl. gen.* 30,2
casnicii: *pl. ac.* 32,26

CATEDRĂ: s.f.; var. CATHEDRA (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun") (Neob.) „jeț"
cathedr**a:** *sg. ac.* 12,12

(a) CĂDEA: v. II
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 1,38; 8,1; 9,3, 13; 28,30; 29,27; 30,13
să cădeț: *conj. prez. 2.pl.* 2,7
vom cădea: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,22
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,25; 19,1; 27,28, 29; 29,26; 38,15
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.14; 14,1, 2; 25,11; 28,22; 34,7; 50,19
cad: *ind. prez. 3.pl.* 14, 19; rezum. cap.39
cade: *ind. prez. 3.sg.* 19,16; 20,20
a cădea: *inf.prez.* 21,8; 23,1
să cazu: *conj. prez. 1.sg.* 22,33; 23,3
cază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 25,26
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,27
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,13

CĂDERE: s.f.
căderii: *sg. gen* 3,34
cădearea: *sg. nom./ac.* 4,27; 11,32; 20,20; 27,32; 28,30
căderi: *pl. nom.* 23,9; rezum. cap.31; 31,38
căderile: *pl. ac.* 31,6
cădeare: *sg. ac.* 34,20

(a se) CĂI: v. IV
(te) vei căi: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,24
să (te) căiești: *conj. prez. 2.sg.* 33,20
(s-)au căit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,16

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călătoriul: *sg. ac.* 26,15
călătorilor: *pl. gen.* 42,3

CĂLĂTORIE: s.f.
călătorii: *sg. gen* 43,28

(a se) CĂLCA: v. I
(să) va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,10
am călcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,11

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călcătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 7,20
călcători: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***călcători de leage*** 19,2
călcătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***călcătorii de leage*** 40,14

CĂLDARE: s.f.
căldar**ea:** *sg. nom.* 13,3

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: *sg. ac., în sintagma* ***căldură de cuptoriu*** 38,29

CĂLȚĂMINTE: s.f.; vezi ÎNCĂLȚĂMINTE

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom.* 9,24; 45,30
căpetenii: *pl. ac.* 46,16
căpeteniile: *pl. ac.* 46,20
căpetenie: *sg. nom./ac.* 48,13, 17; 49,17

CĂPETENIE: s.f. „conducere", „domnie" (cf. lat. *prīncipatūs, -us*)
căpetenia: *sg. nom.* 10,1

CĂPIERE: s.f.; var. CĂPIARE (aici) „mânie" (cf. lat. *cholera, -ae*); aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către Economia de cimp*, pentru folosul școalelor românești celor din Țara Ungurească și din părțile ei împreunate, Buda, 1806.
căpiiarea: *sg. nom.* 31,23

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioar**a:** *sg. ac.* 11,32; 27,22

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 8,13

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațe: *sg. ac.* 6,18
cărunteațelor: *pl. gen.* 25,6

CĂRUȚ: s.n.
căruțu: *sg. ac.* 49,10

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțe: *pl. ac.* 48,9

(a se) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,13; 4,12; 27,1; 32,19
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19; 39,26
căutând: *gerunziu* 3,3; 44,5
să cauți: *conj. prez. 2.sg.* 3,22
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 12,12
(să) caută: *ind. prez. 3.sg.* 21,20; 34,14
vei căuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,33
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,2; 39,28; 47,31
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,1, 3
(să) va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,13
căuta: *ind. imp. 3.pl.* 51,5
căutat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,18
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,19

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânele: *sg. ac.* 13,22

CÂLŢI: s.m.
câlţi: *pl. nom.* 21,10

CÂMP: s.n.
câmpuri: *pl. ac.* 24,19
câmpului: *sg. gen.* 24,42
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp*** 37,13

CÂNTAR: s.n.
cântariului: *sg. gen.* 42,4

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreţi: *s.m. pl. ac.* 47,11
cântăreţii: *s.m. pl. nom.* 50,20

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* 39,19
cântecele: *pl. ac.* 39,20
cântece: *pl. ac.* 47,18

CÂRCIUMAR: s.m.; var. (Reg.) **CRĂJMAR**
crăjmariul: *sg. nom.* 26,28

CÂŞTIG: s.n.; var.
căştigul: *sg. ac.* 42,4

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
au căştigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,33
căştigaţ: *imperativ 2.pl.* 51,33

CEAS: s.n.
ceas: *sg. gen.* 11,29; 12,14; 33,9
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ceas*** 11,24
ceasul: *sg. nom./ac.* 32,15; 39,39

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşea: *sg. nom.* 10,9
cenuşe: *sg. nom./ac.* 17,31; 40,3

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 1,2; 17,31; 24,8; 43,1, 9, 10; 45,19
ceriul: *sg. nom./ac.* 16,18; 43,13; 48,3
ceriurile: *pl. nom., în gen. superl.* ***ceriurile ceriurilor*** 16,18
ceriurilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***ceriurile ceriurilor*** 16,18
ceriuri: *pl. ac.* 24,6
ceriu: *sg. ac.* 35,19; rezum. cap.43; 46,20; 48,3, 22
ceriurilor: *pl. gen.* rezum. cap.43

CERBICE: s.f.
cerbice: *sg. ac.* 16,11
cerbicea: *sg. ac.* 30,12; 38,19

(a se) CERCA: v. I
(să) cearcă: *conj. prez. 3.sg.* 2,5; 5,11
a (să) cerca: *inf. prez.* rezum. cap.6
(nu) cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,4, 6
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,11
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 24,46, 47; rezum. cap.27; 27,6; 28,3; 31,31; 33,18
a cerca: *inf. prez.* rezum. cap.28; 40,27
cercând: *gerunziu* 32,12; 38,39; 51,29
cearcă: *imperativ 2.sg.* 33,26

CERCARE: s.f.
cercare: *sg. nom.* 6,22

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 42,18
cercetează: *imperativ 2.sg.* 6,28
a cerceta: *inf. prez.* 7,39; rezum. cap.32
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,25
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,3; 24,38
(nu) cerceta: *imperativ prohib. 2.sg.* 41,27
au fost cercetate: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,18

CERCETARE: s.f.
cercetare: *sg. ac.* 4,19
cercetarea: *sg. nom.* 34,6
cercetării: *sg. gen.* 45,6

CERCETĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cercetătoriu: *s.m. sg. ac.* 14,23

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 20,16; 28,5

CERERE: s.f.
cererea: *sg. nom.* 4,6
cerere: *sg. ac.* 31,42

(a se) CERTA: v. I
a (să) certa: *inf. prez.* rezum. cap.8
certându-: *gerunziu* 8, 13
fiind certat: *pasiv gerunziu* 10,28
ceartă: *imperativ 2.sg.* 11,7; 19,13, 14, 15, 17
(nu te) certa: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,9

CERTARE: s.f.
certare: *sg. nom./ac.* 8,6; 19,28; rezum. cap.39
certarea: *sg. ac.* 16,13; 18,33; rezum. cap.20; 21,7; 29,35; 42,5

CERTAT, -Ă: s.m./f.
(celui) certat: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.20
(cel) certat: *s.m. sg. nom.* 20,4

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* 7,7; 9,7; 10,2; 23,30; 26,6; 40,19
cetatea: *sg. nom./ac.* 9,25; 24,15; 31,29; 36,15; 38,36; 48,19; 49,8; 50,5
cetăţile: *pl. nom.* 10,3
cetăţi: *pl. ac.* 28,17
cetate: *sg. ac.* 36,28; 42,11
cetăţilor: *pl. gen.* 46,3

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedrul: *sg. ac.* 24,17
chedrului: *sg. gen* 50,13

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuiale: *pl. ac.* 21,9

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 46,19; 47,6; 48,22
să (te) chemi: *conj. prez. 2.sg.* 5,16
chemat fiind: *pasiv gerunziu* 13, 12
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,12
cheamă: *imperativ 2.sg.* 13,18
chemate sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 18,26
fii chemat: *pasiv imperativ 2.sg.* 32,15
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,14
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,6
chemat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,14

CHEZAŞ: s.m.; var. **CHIZAŞ; CHIZEAŞ**
chizaşului: *sg. dat.* rezum. cap.29
chizeaşului: *sg. gen.* 29,20

CHEZĂŞIE: s.f.; var. **CHIZĂŞIE; CHIZEŞIE**
chizeşiia: *sg. nom.* 29,24
chizăşie: *sg. ac.* 29,26

CHIN: s.n.
chin: *sg. ac.* 33,28
chinurile: *pl. ac.* 39,33

CHINAMOM: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorilor de a adapta lat. *cinnamum, -i* „scorțișoară".
chinamomul: *sg. ac.* 24,20

(a se) CHINUI: v. IV
va chinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19
(s-)au chinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,21
au chinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,9

CHIP: s.n.
chipul: *sg. ac.* cuvânt 1; 17,1
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip/nici într-un chip/într-alt chip*** cuvânt 1; 4,30; 45,27

CHIPAROS: s.m.
chiparosul: *sg. ac.* 24,17; 50,11

CHITOS: s.m. (Înv.) „balenă"
chitoșilor: *pl. gen.* 43,27

(a se) CHIVERNISI: v. IV
(să) chivernisește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
a chivernisi: *inf. prez.* rezum. cap.33

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* 1,17, 18, 26; rezum. cap.3; 3,13; 10,5; 11,14; 17,11; 29,9, 23; 32,9, 14; 37,29; 45,29
cinstea: *sg. nom., în sintagmele* ***cinstea lui Dumnezeu/cinstea Domnului*** 1,32; 50,21
cinste: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără de cinste/fără cinste*** 3,13; 20,28; 23,6
cinste: *sg. nom./ac.* 5,15; 7,4; 10,24, 27, 31; rezum. cap.11; 37,13
cinstii: *sg. gen.* 11,4; 17, 11; 24,22; 29,34; rezum. cap.31; 31,1
cinstile: *pl. nom.* 20,31
cinstei: *sg. gen.* 24,23, 34; 45,14

(a se) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 11,13
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 3,5, 6, 7, 8, 9; rezum. cap.38
(să) cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; rezum. cap.13
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
a (să) cinsti: *inf. prez.* rezum. cap.7; rezum. cap.10; 38,6
cinstește: *imperativ 2.sg.* 7,29, 33; 38,1
(să) va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,23, 28; 14,21; 21,30; 24,1
va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,32
(să) cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 44,7

CINSTIT, -Ă: adj./s.
cinstita: *adj. antep. f. sg. nom.* 1,14
cinstit: *adj. m./n. sg. ac.* 11,23; 24,16
cinstită: *adj. f. sg. ac.* 15,2
(celor) cinstiți: *s.m. pl. gen* 10,25

CIOCAN: s.n.
ciocanului: *sg. gen.* 38,30

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *n. pl. ac., în sintagmele* ***seamne cioplite/pietri cioplite*** 38,28; 45,13

CIOPLITOR, TOARE: s.m./f.
cioplitoriul: *s.m. sg. nom.* 38,28

CITIRE: s.f.; var. (Pop.) CETIRE
cetirii: *sg. gen.* cuvânt 1
cetire: *sg. ac.* cuvânt 1

CIUMAȘ, -Ă: s.m./f. (Înv. și reg.) „ciumat"; „contagios" (aici, fig. „persoană care face rău"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri...*[I], [Tom] I–III, Iași, 1853 – 1854.
(cel) ciumașu: *s.m. sg. ac.* 11,35

CIUR: s.n.
ciurului: *sg. gen.* 27,5

(a se) CLĂTI: v. IV
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19; 13,8
clătindu(-să): *gerunziu* 13,25
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18; 43,17
(să) clătește: *ind. prez. 3.sg.* 26,10
au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,16; 29,24
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,21

(a) CLEI: v. IV (Înv.) „a încleia"
cleiește: *ind. prez. 3.sg.* 22,7

CLEVETITOR, -TOARE: adj./s.
clevetitoriu: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,16
clevetitoriului: *s.m. sg. dat.* 5,17

CLOPOȚEL: s.m.
clopoței: *pl. ac.* 45,10

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 19,12; 47,21
coapse: *pl. ac.* 45,10

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. nom./ac.* 30,12; 42,5

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) POGORÂRE
pogorârea: *sg. nom.* 43,19
pogorâre: *sg. ac.* 46,7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se)** POGORÎ
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 35,18
ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,6
pogorându(-să): *gerunziu* 50,22

COC: s.n. (cf. **Indice** Iș)
coc: *sg. ac.* 45,13

COLIBĂ: s.f.
coliba: *sg. ac.* 14,25

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* 1,21, 26
comoară: *sg. nom./ac.* 3,5; 4,21; 6,14; 20,32; 30,23; 31,8; 40,18
comoara: *sg. nom.* rezum. cap.41; 41,17
comoară: *pl. (cu des. -ă) ac.* 41,15
comorile: *pl. nom.* 43,15

CONTĂȘ: s.n.; vr. CONTOȘ
contoșul: *sg. ac.* 27,9

(a se) CONTENI: v. IV
(să) va **conteni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
(să) conteneaște: *conj. prez. 3.sg.* 26,20; 37,34
conteneaște(-te): *imperativ 2.sg.* 28,10
(te) contineaște: *imperativ 2.sg.* 30,24
a **(să) conteni:** *inf. prez.* rezum. cap.42
au contenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,3
necontenindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.34

COPT, COAPTĂ: adj.
copt: *m. sg. ac.* 51,19

CORABIE: s.f.
corabiia: *sg. ac.* 33,2

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac.* 47,6, 8, 13

COVRIG: s.m. (aici) „brățară" (cf. Maior, *ILV/Lexicon*, I, unde lat. *armilla* „covrig de aur")
covrig: *sg. ac.* 21,24

CRĂJMAR: s.m.; vezi **CÂRCIUMAR**

(a) CREDE: v. III
crează: *conj. prez. fără să 3.sg.* rezum. cap.2
creade: *imperativ 2.sg.* 2,6; 6,7; 32,27
creadeți: *imperativ 2.pl.* 2,8
cred: *ind. prez. 3.pl.* 2,15
va crede: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,18
să crează: *conj. prez. 3.sg.* 4,19; 30,12
a creade: *inf. prez.* rezum. cap.12; 50,26
(nu) creade: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,10; 13,14; 16,2; 19,16
creade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 19,4; 32,28; 33,3; 36,28
crezând: *gerunziu* 19,10

CREDERE: s.f.
creaderea: *sg. ac., în sintagma* ***cea înainte creaderea*** „părere", „presupunere" (cf. lat. *praesumtiō, -ōnis*) 35,24

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cei)/[cei] credincioși: *s.m. pl. ac.* 1,16
(celui) credincios: *s.m. sg. gen.* 34,8
(celor) credincioși: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***celor bine credincioși*** 43,37
credincios: *adj. m./n. sg. nom./dat.* 6,14, 15, 16; 22,29; 29,3, 31; 37,20; 44,21; 46,18; 48,25
credincioasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 15,10; 31,28; 33,3, 31
credincioși: *adj. m. pl. ac.* 36,18
credincioasă: *adj. n. pl. (cu des. -ă) nom.* 37,26

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. nom./ac.* 1,35; rezum. cap.22; 22,28; 27,17; rezum. cap.29; 32,27; 40,12; 45,4; 46,17; 49,12
credinții: *sg. gen.* 6,15; 25,16
credință: *sg. ac.* 15,16; 27,18; 37,13; 41,20

(a) CREȘTE: v. III
să crească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,3; 23,3
a crește: *inf. prez.* rezum. cap.30; 44,22
crescând: *gerunziu* 43,8

CRIN: s.m.
crinul: *sg. ac.* 39,19
crinii: *pl. ac.* 50,8

CRISTAL: s.n.; var. (Înv.) CRIȘTAL
cristal: *sg. nom., în sintagma* ***cristal de apă*** 43,22

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Reg.) CRIVEȚ
crivețului: *sg. gen.* 43,18
crivețul: *sg. nom.* 43,22

CRUD, -Ă: adj.
crud: *n. sg. ac., în sintagma* ***in crud*** „in aspru" 40,4

(a se) CRUȚA: v. I
a cruța: *inf. prez.* rezum. cap.6
va cruța: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,1
(să) cruță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40

CRUȚAT: adv. „menajat"
cruțat: 11,18

CUGET: s.n.
cugetul: *sg. nom./ac.* 6,2; 24,39
cugetele: *pl. nom./ac.* 30,11; 32,16; 40,2

(a) CUGETA: v. I
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
cugetă: *ind. prez. 3.sg.* 16,23

CUGETARE: s.f.
cugetări: *pl. ac.* 25,9

CUIB: s.n.
cuib: *sg. ac.* 36,28

(a se) CULCA: v. I
să (te) culci: *conj. prez. 2.sg.* 9,12

CULCUȘ: s.n.
culcușu: *sg. ac.* 9,12; 40,5

CULEGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
culegători: *s.m. pl. ac.* 33,16

(a) CULEGE: v. III
culeage: *ind. prez. 3.sg.* 21,9; 33,17
cules-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,20

CULES: s.n.
culesului: *sg. gen.* 24,37

CULES, -EASĂ: adj.
culeși: *m. pl. nom.* 21,10

CUMINTE: adj.
cuminte: *m. sg. nom.* 19,28

CUMPĂNĂ: s.f.; var. CUMPÂNĂ
cumpâna: *sg. ac.* 21,28
cumpăna: *sg. nom.* 26,20
cumpănă: *sg. ac.* 28,29
cumpenii: *sg. gen.* 42,4

(a se) CUMPĂNI: v. IV
(să) vor cumpăni: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 37,12

CUMPĂRARE: s.f.
cumpărării: *sg. gen.* 27,2

CUMPLIT, -Ă: adj./adv.
cumplită: *adj. f. sg. nom.* 28,25; rezum. cap.30
cumplit: *adv.* rezum. cap.30

(a se) CUNOAȘTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 18,10; 23,28; 42,19
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 1,16; 4,29; 11,30; 16,20; 19,26, 28
e cunoscută: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,23
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,5; 15,20; 18,28; 23,11; 34,10
a cunoaște: *inf. prez.* rezum. cap.12; 25,6
(să) va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8; 26,12
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,9; 49,16
să cunoști: *conj. prez. 2.sg.* 12,12
(mă) voiu cunoaște: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,17
cunoaște: *imperativ 2.sg.* 17,24
sânt cunoscute: *paasiv ind. prez. 3.pl.* 23,29
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,37
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,30
să (să) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 36,2, 5, 13; 46,8

am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,5
vei cunoaşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,15
cunoscutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,26
au fost cunoscut: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 46,18

CUNOSCĂTOR, **-TOARE:** s.m./f.
cunoscătoriu: *s.m. sg. nom.* cuvânt 1

CUNOSCUT, **-Ă:** ad j./s.
(cei) cunoscuţi: *s.m. pl. ac.* 13,25
(cel) cunoscut: *s.m. sg. nom.* 21,8

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. nom./ac.* 1,15; rezum. cap.16; 17,6; 24,32; 38,6; 44,5
cunoştinţă: *sg. ac.* 13,30; 51,27
cunoştinţii: *sg. gen.* 16,24; 27,9; rezum. cap.31; 31,2
cunoştinţei: *sg. gen.* 24,24

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. nom./ac.* 1,11; 40,4; 45,14
cununa: *sg. nom./ac.* 1,22; 6,32; 25,8; 32,3; 47,7; 50,13

(a) CUPRINDE: v. III „a stăpâni"; „a primi la sine", „a da adăpost"
vor cuprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,1; 21,2
a cuprinde: *inf. prez.* rezum. cap.12
(nu) cuprinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,5
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
veţi cuprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,34

CUPRINDERE: s.f.
cuprindere: *sg. ac.* 39,22
cuprinderi: *pl. nom.* rezum. cap.40

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac., în sintagma* ***cuptoriul smereniii*** 2,5
cuptoriului: *sg. gen.* 22,30
cuptoriul: *sg. nom./ac.* 27,6; 38,34
cuptoriu: *sg. ac., în sintagma căldură de* ***cuptoriu*** 38,29
cuptoriu: *sg. nom.* 43,3

CURAT, **-Ă:** ad j.
curat: *m. sg. nom.* 11,10
curată: *f. sg. ac.* 38,11

CURĂŢENIE: s.f.
curăţeniii: *sg. gen.* 7,34

(a se) CURĂŢI: v. IV
(te) curăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,33
curăţeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 7,34
(să) va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,11; 34,4
curăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 38,10
va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,34
au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,13; 48,23

CURĂŢIRE: s.f.
curăţire: *sg. ac., în sintagma* ***curăţire de păcate*** 28,5
curăţirea: *sg. nom., în sintagma* ***curăţirea de păcate*** 35,3

CURÂND: adv.
curând: 5,7; 6,20; rezum. cap.19; 19,4; 27,4

CURCUBEU: s.n.
curcubeu: *sg. ac.* rezum. cap.43.
curcubeul: *sg. ac.* 43,12; 50,8

CUREA: s.f.
cureaoa: *sg. nom./ac.* 33,27; 45,9

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 46,10; 51,13
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,3

CURMARE: s.f.
curmare: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără de curmare*** „neîntrerupt" 15,19

CURSĂ: s.f.
cursele: *pl. ac.* 9,3
cursă: *sg. ac.* 11,32; 27,22, 29, 32

CURVAR: s.m./adj.
curvarilor: *s.m. sg. dat.* 9,6
curvarii: *s.m. pl. ac.* 19,3
curvariu: *adj. m. sg. dat.* 23,24

CURVĂ: adj.
curvă: *f. sg. nom.* 9,10
curve: *f. sg. gen.* 41,25

(a) CURVI: v. IV
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,33

CURVIE: s.f.
curvia: *sg. nom.* 26,12
curvie: *sg. ac.* 41,21

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 4,16; 6,11
cutează: *imperativ 2.sg.* 11,22

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. ac.* 16,19

CUVÂNT: s.n.
cuvintelor: *pl. gen./dat.* cuvânt 1; 2,18; 13,14; 28,29; 43,29
cuvintele: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 1,30; 2,2; 12,12; 13,15; 16,24, 25; 21,20, 25, 28; 27,26; 31,26; 36,21; 43,5; 45,2; 46,18
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul lui Dumnezeu/cuvântul Domnului*** 1,5; 48,3, 5
cuvânt: *sg. nom./ac.* 3,9; 5,14; 11,8; 14,1; 18,15; 19,10, 23; 22,8; 27,8; 32,5, 16; 33,4; 37,20; 42,20; 48,14
cuvântului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,30; 16,9; 19,11; 42,1
cuvântul: *sg. nom./ac.* 4,28, 29; 5,12, 13; 7,15; 9,24, 25; 13,28; rezum. cap.14; 18,16, 17; 19,7, 12; 19,16; 21,18; rezum. cap.23; 23,17; 27,7, 13; 29,3; 32,6; 34,8; rezum. cap.37; 39,22, 37; 42,1, 3; 43,25, 28; 47,9; 48,1; 51,7
cuvinte: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.19; 21,21; 23,20; 29,6; 31,42; 34,12; 36,14; 41,28; 43,29; 44,4
cuvinte: *pl. ac., în sintagmele* ***inimos în cuvinte/cel înţelept în cuvinte/cei înţelepţi în cuvinte*** rezum. cap.5; 18,29; 20,13, 29; rezum. cap.27
cuvântul: *sg. nom.* 37,21
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului/cuvintele Celui Sfânt*** 42,15; 43,11

(a) CUVÂNTA: v. I
a cuvânta: *inf. prez. în structura v. dislocată* ***bine a cuvânta*** rezum. cap.39
voiu cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg., în structura v. dislocată bine* ***voiu cuvânta*** 51,17

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* cuvânt 1; 32,4; 33,30

CUVIOS, **-**OASĂ: adj.
cuvios: *m. sg. ac., în sintagma* ***maslin cuvios*** „măslin frumos la vedere" (cf. lat. *speciōsus* „aspectuos", „fumos la vedere") 24,19

D

(a se) DA: v. I
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* cuvânt 1; 11,6; 13,27; 31,6; 37,24; rezum. cap.38

a **da:** *inf. prez.* cuvânt 1; 8,12; 12,6; rezum. cap.35; 45,11, 21; 50,19
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 6,4; 7,22; 12,3; 29,5; 38,11; 51,23
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12, 18; 4,22; 6,37; 13,7; 15,18; 18,28; 20,15; 22,33; 27,26; 36,22; 38,27, 28, 31, 34; 39,6, 39; 51,38
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,34; 15,21; 17,3, 5, 20; 29,4, 20; 38,6; 43,37; 44,22, 25, 26; 45,6, 8, 21, 25, 26; 46,11; 47,6, 9, 10, 12, 13, 25, 29; 48,23; 49,7; 50,12
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,37; 26,3
dă: *imperativ 2.sg.* 7,27, 34; 10,31; 12,4, 5; 14,13, 16; 19,18; 35,12; 36,17, 18; 38,11
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,2, 6; 12,6; 18,15; 25,34; 30,11, 22; 33,20, 24; rezum. cap.37; 37,30
dau : *ind. prez. 3.pl.* 17,25
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,31; 41,28; 42,7
dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***dă împrumut*** 20,16
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 23,5, 6; 34,6; 38,21
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,35
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,20
dându(-)(-să): *gerunziu* 26,13
dând: *gerunziu* 34,20
dă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***slavă dă*** 35,10
dați: *imperativ 2.pl.* 39,19, 20
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 44,16
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 45,31; 50,25
dat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,22
a **da:** *inf. prez. în loc. v.* ***a da slavă*** 50,22
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***voiu da slavă*** 51,23
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,30

DAR: s.n.
darurile: *pl. nom., în sintagma* ***darurile lui Dumnezeu*** 1,23
dar: *sg. ac.* 4,25; 8,22
darurilor: *pl. gen.* 7,11
darurile: *pl. nom./ac.* 7,11; rezum. cap.17; 20,31; 34,23
darul: *sg. nom./ac.* 7,37; 17,18; 18,7; rezum. cap.20; 24,25; 40,17; 50,21
darului: *sg. gen.* 14,14; 24,22
daruri: *pl. ac.* rezum. cap.20
darul: *sg. nom., în sintagma* ***darul lui Dumnezeu*** 26,17; 34,13
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 29,8
daruri: *pl. ac., în sintagma* ***daruri necurate*** 35,14

DARE: s.f.
darea: *sg. nom./ac.* 1,10; 4,3; 7,35; 11,17; 18,15, 16, 17, 18; 20,14; 35,11, 12; rezum. cap.42; 42,3, 7
dare: *sg. nom./ac.* 4,36; 20,10
darea: *sg. nom., în sintagma* ***darea lui Dumnezeu*** 11,17
dării: *sg. gen.* 41,24

DAT: s.n.
datul: *sg. ac.* rezum. cap.41

DATORIE: s.f.
deatoriia: *sg. ac.* 4,8
datoria: *sg. nom.* rezum. cap.32

(a se) DĂRUI: v. IV
au **dăruit:** *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10; 17,3
va **dărui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33; 15,10
vei **dărui:** *ind. viit.I. 2.sg.* 13,5
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. impers.* 25,15
dăruindu-: *gerunziu* 47,7

DĂRUIRE: s.f.
dăruirii: *sg. gen.* 7,37
dăruirea: *sg. nom./ac.* 38,2; 40,12

DĂRUIT, -Ă: adj.
dăruite: *n. pl. nom.* rezum. cap.17
dăruiți: *m. pl. nom.* 44,3
dăruit: *m. sg. nom.* 45,12

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 16,19

DEASUPRA: adv.
deasupra: 33,6

DEDESUBT: adv.; var. DEDESUPT
dedesupt: *adv. în sintagma* ***testamântul celor dedesupt*** „legământul cu lăcașul morților"***/cei dedesupt*** „lăcașul morților" 14,12; 48,5
(mai) dedesupt: 24,45

(a) DEFĂIMA: v. I
(nu) defăima: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,26, 41

DEFĂIMARE: s.f.
defăimarea: *sg. ac.* 42,11

DEFĂIMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) defăimătoriu: *s.m. sg. nom.* 21,30

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 5,9; 11,24; 20,20; 21,6; rezum. cap.40; 48,22

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** 16,8

DEOSEBI: adv.
deosebi: rezum. cap.21

DEPARTE: adv.
departe: rezum. cap.9; 9,18; 13,13; 15,7, 11; 16,22; 27,22; 30,24; 47,17
departe: *adv. în forma de departe/până departe* 21,8; 24,44

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtează(-te): *imperativ 2.sg.* 7,2; 13,12
(nu te) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,21
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,15; 48,16
(te) depărtează: *imperativ 2.sg.* 17,23
a (să) depărta: *inf. prez.* rezum. cap.18; rezum. cap.30; 35,2, 3, 5
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,12; 33,33; 35,21; 39,13
(să) **vor** depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16
va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,22
(să) depertează: *ind. prez. 3.sg.* 38,12
depertează: *ind. prez. 3.sg.* 42,9

DEPĂRTARE: s.f.
depărtării: *sg. gen.* rezum. cap.10

(a se) DEPRINDE: v. III
a **deprinde:** *inf. prez.* cuvânt 1
deprinde: *imperativ 2.sg.* 16,24
deprinde: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; 37,26
(nu) deprinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,17
au deprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,22
(te-)ai deprins: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,15

DEPRINDERE: s.f.
deprinderea: *sg. ac.* 39,11

DEPRINS, -Ă: adj.
deprins: *m. sg. nom.* rezum. cap.40; 40,31

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj./adv.
desăvârșit: *adj. m. sg. nom.* 31,10; 44,17
desăvârșit: *adv.* rezum. cap.42

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântătoriu: *s.m. sg. ac.* 12,13

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5; 24,2; 26,15; 29,31
vei deşchide: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,27
(nu) deşchide: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,12
deşchide-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,7
deşchizând: *gerunziu* 40,14
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,15
deşchis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,33

DESCHIDERE: s.f.; var. **DEŞCHIDERE**
deşchiderea: *sg. nom.* 20,15

(a) DESCHILINI: v. IV (cf. **Indice** Nm)
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26

DESCHILINIRE: s.f. (cf. **Indice** Nm)
deschilinirea: *sg. ac.* 33,12

(a se) DESCOPERI: v. IV
(s-)au deascoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
să deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 1,39
va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
(nu) descoperi: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,8
a descoperi: *inf. prez.* rezum. cap.27; 27,24; rezum. cap.42
vei deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19
deascopere: *inf. prez. 3.sg.* 33,4
deascoperind: *gerunziu* 42,19
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,13

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirea: *sg. ac.* 22,27; 42,1

DESCOPERIT, -Ă: adj.
descoperite: *n. pl. nom.* rezum.cap.15

(a) DESFACE: v. III
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,18

(a se) DESFĂŢA: v. I
(să) va desfăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4, 5
va desfăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,25

DESFĂŢARE: s.f.
desfătările: *pl. ac.* 27,14
desfătare: *sg. ac.* 35,20
desfătări: *pl. ac.* 37,4

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
(te) desparţi: *ind. prez. 2.sg.* 6,13

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţirea: *sg. nom.* rezum. cap.17

DESTUL, -Ă: adj./adv.
destulă: *adj. f. sg. ac.* 5,1
destul: *adj. m. sg. nom.* 18,2; rezum. cap.43
destul: *adv.* rezum. cap.6; 11,26; 31,22

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşarte: *adj. n. pl. ac.* 3,24
deşartă: *adj. f. sg. ac.* 20,21
deşert: *adj. m. sg. nom./ac.* 29,12; 33,28; rezum. cap.35; 35,6
deşarta: *adj. antep. f. sg. nom.* 34,1
(ceale) deşarte: *s.n. sg. ac.* 16,23
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 23,14

(a se) **DEŞERTA:** v. I
(să) va **deşerta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8
va **deşerta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6, 8

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciune: *sg. nom./ac.* 3,26; 34,5
deşertăciunea: *sg. nom./ac.* 17,29; 23,8; rezum. cap.34
deşertăciunii: *sg. gen.* 38,25

(a se) DEŞTEPTA: v. I
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,4
(te) vei deştepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,17
deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* 22,8
a deştepta: *inf. prez.* 24,34
(m-)am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,16
deştaptă: *imperativ 2.sg.* 36,8, 17

DEŞTEPTAT, -Ă: adj.
deşteptată: *f. sg. ac.* cuvânt 1

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(să) dezbracă: *ind. prez. 3.sg.* 26,28

(a se) DEZLEGA: v. I
(să) va dezlega: *ind. viiit.I. 3.sg.* 22,19

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdării: *sg. gen.* rezum. cap.3

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
(nu) deznădăjdui: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,26

DEZNĂDĂJDUIRE: s.f.
deznădăjduire: *sg. nom.* 27,24

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
dezrădăcinează: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
(să) va dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,5
a dezrădăcina: *inf. prez.* 49,9

(a se) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) DEZVĂLI**
(s-)au dezvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

DIAVOL: s.m.
diavolul: *sg. ac.* 21,30

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlontru: *adv. în sintagma ceale dinlontru* „măruntaiele" 10,10; 11,32
dinlăuntru: *adv. în sintagma ceale dinlăuntru* 17,19
dinlontrul: *prep. în sintagma ceale* ***dinlontrul lui*** „părţile lui interioare" (cf. lat. *interiora, -um*) 19,23
dinlăuntrul: *prep. în sintagma* ***ceale dinlăuntrul lui/*** *ceale* ***dinlăuntrul inimii*** „măruntaiele" (cf. lat. *viscera, -um; praecordia, -ōrum*) 30,7; 33,5

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţa: *adv. în loc. adv. de dimineaţa până sara* 18,26
dimineaţa: *adv.* 31,24
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv. de dimineaţă* 47,12
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adj. de dimineaţa* 50,6

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) DINPROTIVĂ
dinprotivă: 37,11

DIMPREUNĂ: adv.
dimpreună: 22,29

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 21,18

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 46,8

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen.* 19,27

dinți: *pl. nom.* 21,3
dințiî: *pl. nom.* 21,3; 30,10; 39,36

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* 6,28
ai dobândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,21
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,26
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,7; 46,3, 11; 49,19; 50,5
să dobân**dească:** *conj. prez. 3.pl.* 46,2

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. nom.* 7,24
dobitoc: *sg. ac.* 40,8
dobitoacele: *pl. ac.* 43,27

(a) DOBORÎ: v. IV; var. **(a)** OBORÎ
va oborî: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,19; 47,14; 48,3

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) DOFTOR
doftor: *sg. ac.* 10,11
doftorul: *sg. nom./ac.* 10,12; rezum. cap.38; 38,1
doftoru: *sg. ac.* rezum. cap.38
doftorului: *sg. gen./dat.* 38,3, 11, 15

DOJANĂ: s.f.
dojana: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,5
dojană: *sg. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.32; 32,21
dojeanele: *pl. ac.* 20,31

DOMN: „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea Domnului/frica Domnului/mânile*** *Domnului/***mila** *Domnului/milii Domnului/* ***calea Domnului/poruncile Domnului/ochii*** *Domnului/* ***moștenirea Domnului/știința*** *Domnului/***învățăturii** *Domnului/* ***leagea testamântului*** *Domnului/lucrurile Domnului/numele Domnului/cuvântul Domnului/cuvintele Domnului/slava Domnului/jârtva Domnului/jârtvele Domnului/blagoslovenиile Domnului/mânia Domnului* cuvânt 1; rezum. cap.1; 1,11, 12, 16, 17, 22, 27, 34; 2,22; rezum. cap.5; 5,6, 12; 7,21; 10,23; 15,20; 17,28; 23,28, 31, 37; 24,11; rezum. cap.27; 27,4; 29,26; 33,8, 11; 34,19; 39,11, 21, 39, 41; 40,26, 27, 28; 41,11; rezum. cap.42; 42,15, 16; 45,26, 28; 46,17; 47,7, 12, 19; 48,2, 3, 5, 10; 50,15; 51,17
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 13, 19, 25, 40; 2,7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 21; 3,8; 5,8; 6,16; 7,31; 10,16, 19, 24; 12,2; 15,13; 17,21, 23; 24,45; 25,13; 27,27; 28,1, 3; 30,20; 31,11; 32,17, 18, 20; rezum. cap.33; 33,1; 34,16, 17, 22; rezum. cap.35; 35,9, 13, 15, 16, 19, 22; 37,24; 38,9, 12; rezum. cap.39; 39,6, 19; 41,5; 42,17, 19; 43,5, 10, 25, 31, 32, 33, 37; 44,2, 25; 45,23; 46,4, 11, 13, 16, 19, 20; 47,6, 10, 13; 48,22; 49,4; 51,8, 14, 30
Domnul: *sg. ac., în sintagma* ***te**amerii de Domnul/**temerii** de **Domnul*** 1,36; rezum. cap.23; rezum. cap.32
Domnului: *sg. gen./dat.* 7,35; 17,22; 23,29, 38; rezum. cap.25; 35,5, 6; 38,14; 39,9; 46,12, 16, 22; 48,24; 49,14; 50,19, 21; 51,14
Doamne: *sg. voc.* 23,1, 4; 36,5; 51,11, 12
Domn: *sg. nom., în sintagma Marele Domn* 39,8
Doamne: *sg. voc. în sintagma Doamne* ***Îm**părate* 51,1

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnilor: *pl. dat.* 3,8
domn: *sg. ac.* 7,4

(a) DOMOLI: v. IV
au domolit: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,2

(a) DORI: v. IV
va dori: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,22
-s dorite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 42,23

DORIRE: s.f.
dorire: *sg. ac.* 36,24
dorirea: *sg. ac.* 44,6
doririle: *pl. nom.* 45,14

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *n. pl. ac.* rezum. cap.42

(a) DORMI: v. III; var. (Înv. și rar) **(a)** DURMI
doar**me:** *ind. prez. 3.sg.* 22,8, 9
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 24,45
dormind: *gerunziu* 31,22
durmi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,24

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 35,22

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom.* 25,2

DREGĂTORIE: s.f.; var. (Înv.) DEREGĂTORIE
derăgătorie: *sg. ac.* 7,4

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv./prep.
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** cuvânt 1
(cei) drepți: *s.m. pl. ac.* 1,16; 28,26; 35,22, 25
drepților: *s.m. pl. gen./dat.* 3,1; 11,17; 34,21; rezum. cap.35
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 11,24
dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.12; 12,2; 35,8, 9
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 12,12
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 13,21
(celor) drepți: *s.m. pl. gen.* 27,32
(ceale) dreapte: *s.n pl. ac.* 37,18
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***în dreapta*** 47,6
dreapte: *adj. f. pl. nom./ac.* 2,16; 28,29; 41,2; 49,11
direaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,20; 9,24
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 7,5; 8,17; rezum. cap.10; 33,15; 36,7; 44,17
drepți: *adj. m. pl. nom./ac.* 9,22; 27,6
direpț: *adj. m. sg. ac.* 10,26
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 21,22, 24; 31,32; 32,20; 49,13; 51,20
drept: *adv.* 11,7; 20,19; 34,4
drept: *adv. în loc. adv. din drept* „de la egal la egal" (cf. lat. *ex aequo*) 13,14

DREPTATE: s.f.; var. (Înv. și reg.) DIREPTATE
direptatea: *sg. ac.* 1,33
dreptat**e:** *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,1, 13; 3,17; rezum. cap.4; 4,33; 7,22; 15,1; 16,25; 26,27; 37,12; 45,31
dreptății: *pl. gen.* 3,32; 4,13, 21, 29; 5,12; 16,22; 17,20; 18,11; 30,15; 34,22; 36,19
dreptatea: *sg. nom./ac.* 7,6; rezum. cap.14; 14,17, 22; 17,10; 18,19, 29; 21,12; 25,12; rezum. cap.27; 27,9
dreptățile: *pl. nom./ac.* 17,24; 32,20; 33,2; 44,10
direptate: *sg. ac.* 20,30
dreptăților: *pl. gen.* 24,33

(a se) DUCE: v. III
va **duce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19; 6,4
(nu te) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,11; 18,30; 22,14
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 11,32
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,28
(să) va **duce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 14,20
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,8
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,4; 48,19
a **duce:** *inf. prez.* 46,10; 47,22

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. ac., în sintagma* **ducerea apei** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 24,41

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/duhul înţelepciunii*** 1,9; 15,5
duhului: *sg. gen/dat.* 16,25; 17,6; 25,1; 38,24; 43,18
duhul: *sg. nom.* 24,27; 34,14; 39,8; 48,13
duhuri: *pl. nom.* 39,33
duhu: *sg. ac.* 48,27

DULCE: adj./adv.
dulce: *adj. f./n. sg. nom.* 6,5; 23,24, 37; 24,27; 40,21
dulci: *adj. n pl. ac.* 47,11
dulce: *adv.* 37,22

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţa: *sg. nom.* rezum. cap.6
dulceaţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu dulceaţă*** 9,15
dulceţii: *sg. gen.* 11,3
dulceaţă: *sg. nom./ac.* 24,20, 23; 30,16; 38,7, 11; 39,18

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeieştii *f. sg. gen., în sintagma* ***dumnezeieştii teameri*** rezum. cap.2
dumnezeieşti: *n. pl. voc., în sintagma* ***ceale dumnezeieşti roduri*** 39,17
dumnezeiasca: *f. sg. ac., în sintagma* ***dumnezeiasca rânduială*** rezum. cap.41
dumnezeiesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***miros dumnezeiesc*** 50,17

DUMNEZEIEŞTE: adv.
dumnezeiaşte: 49,3

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 8, 20, 33, 39; rezum. cap.2; 2,3, 6, 13, 15; 3,3, 4, 18, 20, 22, 34; 4,14, 15, 33; 5,3; 6,17, 23; rezum. cap.7; 7,5, 11, 12, 33; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,7, 17, 18, 21, 23, 27; rezum. cap.11; 11,13, 14, 15, 22, 28; rezum. cap.13; 13,9, 18; 14,11; rezum. cap.15; 15,1, 10, 11, 14; 16,3, 16, 19, 25, 30; 17,1, 16, 17, 25, 27; rezum. cap.18; 18,5, 9, 20, 23; 19,18; 21,7; 23,19, 29; 24,1; 25,1; 26,3, 21, 27; 28,5, 27; 30,24; 32,28; rezum. cap.33; 33,1, 10; rezum. cap.34; 34,14, 29; rezum. cap.35; 35,10, 20; rezum. cap.36; 36,2, 5, 13, 19; rezum. cap.38; 38,2; rezum. cap.43; 44,16; 45,1, 20, 23, 29; 46,6; 47,10, 15, 19, 24; rezum. cap.48; 48,5, 18, 22, 25; 50,18, 22
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***înţelepciunea lui*** *Dumnezeu/cuvântul lui Dumnezeu/iubirea lui Dumnezeu/darul lui Dumnezeu/darurile lui Dumnezeu/cinstea lui Dumnezeu/frica lui* *Dumnezeu/slujba lui Dumnezeu/apestirile lui Dumnezeu/blagosloveniia lui Dumnezeu/blagoslovenia lui* *Dumnezeu/putearea lui Dumnezeu/porunca lui Dumnezeu/poruncile lui Dumnezeu/veastirea lui Dumnezeu/gândirea de* ***Dumnezeu/mâna lui Dumnezeu/teamere de Dumnezeu/teamerii*** *de* ***Dumnezeu/lepădarea de Dumnezeu/ochiul lui Dumnezeu/ochii lui Dumnezeu/ochii lui Dumnezeu/ochilor lui Dumnezeu/darea lui Dumnezeu/privirea lui Dumnezeu/înţelepciunii lui Dumnezeu/înţelepciunea lui Dumnezeu/mânia lui Dumnezeu/judecata lui Dumnezeu/judecăţile lui Dumnezeu/partea lui Dumnezeu/rugăciunii lui Dumnezeu/mărimile lui Dumnezeu/plata lui Dumnzeu/numirea lui Dumnezeu/legii lui Dumnezeu/mila lui Dumnezeu/faţa lui Dumnezeu/adevărul lui Dumnezeu/aleşilor lui Dumnezeu/sfinţirea lui Dumnezeu/lumina lui Dumnezeu/lauda lui Dumnezeu*** 1,3, 5, 14, 23, 32; rezum. cap.2; 2,1, 3; rezum. cap.3; 3,21; rezum. cap.6; 6,35, 37; 9,22, 23; rezum. cap.10; 10,4, 5; 10,14, 25; 11,13, 17, 23, 24; 14,22; rezum. cap.15; 15,8, 10, 19; rezum. cap.16; 16,1, 26; rezum. cap.17; 17,15, 24; rezum. cap.18; 18,12, 22, 26; 19,18; 21,13; 22,23; 23,10, 27, 37; rezum. cap.25; 25,8, 14, 15, 16; 26,17, 24; 28,8; 33,3, 17; 34,13, 15; 35,7, 26; rezum. cap.36; 37,15; 38,8; rezum. cap.39; rezum. cap.40; 41,24; 46,2; 47,12; 49,6; 50,7, 23, 26, 31; rezum. cap.51
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma Tatăl* ***şi Dumnezeul vieţii meale*** 23,4
Dumnez**eului:** *sg. gen., în sintagma partea* ***Dumnezeului*** 24,16
Dumnez**eule:** *sg. voc.* 36,1
Dumnez**eul:** *sg. nom./ac.* 46,16, 17, 18; 47,19; 50,24
Dumnez**eului:** *sg. dat.* 50,19
Dumnez**eul:** *sg. voc.* 51,1

(a) DUREA: v. II
doar**e:** *ind. prez. impers.* 9,20; 37,5
durând: *gerunziu* 11,11
va durea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6
să doară: *conj. prez. impers.* 30,10

DURERE: s.f.
durear**e:** *sg. nom./ac.* 2,4; 29,4; 30,12
durer**i:** *pl. ac.* 3,29
durer**ile:** *pl. ac.* 14,15
durear**ea:** *sg. nom./ac.* 26,8; 27,32; 31,22; 38,7

F

(ase) FACE: v. III
făcându(-să): *gerunziu* cuvânt 1; 33,8
a face: *inf. prez.* cuvânt 1; 7,10; 11,23; rezum. cap.12; rezum. cap.14; 15,16; 19,13, 25; 29,26; 31,10; rezum. cap.32; 45,11; 49,11; 51,24
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 38,38
faceţi: *imperativ 2.pl.* 3,2
fă: *imperativ 2.sg.* 3,19; 12,2, 6; 14,11, 13; 28,28, 29; 32,16; 35,11, 12; 38,18, 24; rezum. cap.40
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,6; 7,32; 10,15, 17, 20; 17,1; 19,13; 31,9, 10; 32,17, 23; 33,14; 34,7; 38,15; 39,6, 34; 40,10; 42,17, 25; 43,5, 12, 37; 44,2, 21, 24; 45,2, 4, 7, 31; 46,9, 20, 23; 47,3, 10, 11, 29; 48,15, 18, 25; 49,5, 8, 15; 50,18, 24
(nu) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,1; 8,19, 21; 10,6
(nu te) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,5
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 7,13; 15,11; 33,30; 47,23
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,27; 12,1, 7
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,11; 17,15; 24,43; 25,33; 29,34; 31,6, 10; 34,10; rezum. cap.44; 44,17; 46,5
va **face:** *ind. viit.I. 3.sg.* 11,1; 13,4; 14,7; 15,1; 16,15; 18,31; 19,25; 35,22; 38,7; 39,11; 50,31
face: *ind. prez. 3.sg.* 11,29; 14,20; 16,14; 18,18; 20,3; 27,25, 30; 28,21; 29,1; 31,2, 38; 32,24; 35,4; rezum. cap.42; 42,14
faci *ind. prez. 2.sg.* 12,1; 48,8
fac: *ind. prez. 3.pl.* 19,2; 27,10; 40,21
am **făcut:** *ind. pf.c. 1.sg.* 19,13; 24,6
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 19,15, 24; 20,13; 22,4
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 30,27; 35,7; 41,8
făcând: *gerunziu* 31,40; 34,31; 51,25
să **(să) facă:** *conj. prez. 3.sg.* 42,9, 10
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 42,11
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 45,19
făcutu**(-)-au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 45,24
(Te-)ai **făcut:** *ind. pf.c. 2.sg.* 51,2, 3

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* 10,29
facerea: *sg. ac., în sintagma facerea de bine* 29.9

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagurul: *sg. ac.* 24,27

FALĂ: s.f.
fala: *sg. nom.* 9,22

FALCĂ: s.f.
fâlcile: *pl. ac.* 31,12
fălcile: *pl. nom.* 36,21

FAPTĂ: s.f.
faptă: *sg. ac.* 3,9; 32,24
fapte: *pl. ac.* rezum. cap.7; 26,3
faptele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 11,10; rezum. cap.35; 35,24
faptelor: *pl. gen.* 16,15
fapta: *sg. ac.* 37,20; 38,25

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) FEATĂ
featele: *pl. ac.* rezum. cap.7
fata: *sg. nom./ac.* 7,27; rezum. cap.22; 22,3, 4; rezum. cap.26; 26,13; 42,9, 11
fată: *sg. nom./ac.* 36,23, 23
featei: *sg. gen.* rezum. cap.42

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. nom./ac.* 4,4; 7,6, 26; 9,8; 10,5; 11,2; 12,19; 13,31, 32; 14,8; 19,24; 20,24; 21,25; 25,24; 26,4, 5; 31,15; 35,11, 16; rezum. cap.36; 36,24; 38,8; rezum. cap.41; 41,26; 42,1
față: *sg. nom./ac.* 4,26; 9,8; rezum. cap.11; 25,31; 50,19
fețiI: *sg. gen.* 4,26, 32; 8,14; 18,24; 19,26; 20,24; 26,22; 35,15; 41,25
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la fața/în fața/*** (Înv.) ***de fața*** „(de) dinaintea" 6,12; 19,11; 20,20; 21,2; 22,31; 29,34
fețiI: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea fețiI*** „în fața; dinaintea" 16,31; 17,22
față: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de față*** 24,37; 39,11; 51,3
fața: *sg. nom., în sintagma* ***fața lui Dumnezeu*** 38,8
fețelor: *pl. gen.* rezum. cap.42

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) FĂCĂTORIU
făcătorilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***făcătorilor de rău*** 34,5
făcătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***făcătoriul de unsori*** „parfumierul" (cf. lat. *unguentārius, -ii*) 38,7
făcătoriului: *sg. gen., în sintagma* ***făcătoriului de mir*** 49,1

FĂCLIE: s.f.
făclia: *sg. ac.* 48,1

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. gen.* 49,1

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiește: *ind. prez. 3.sg.* 20,25; 29,21, 22, 23

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduință: *sg. ac.* rezum. cap.20; 29.5
făgăduințăle: *pl. ac.* 24,33
făgăduințele: *pl. nom.* rezum. cap.44

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 35,4; 38,11; 39,31

(a se) FĂLI: v. IV
(să) fălească: *ind. prez. 3.sg.* 10,9, 30, 33, 34; 38,26
a (să) făli: *inf. prez.* rezum. cap.11; 50,22
să (te) fălești: *conj. prez. 2.sg.* 11,4
(te) vei făli: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
(să) va făli: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1; 30,2, 3; 39,11

FĂLIE: s.f. (Trans.; Ban.; înv.) „mândrie"; „trufie"
fălilia: *sg. nom.* rezum. cap.7

FĂLOS, -OASĂ: adj.
făloasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.3

FĂPTURĂ: s.f.
făpturi: *pl. ac.* rezum. cap.1

FĂRĂDELEGE: s.f.
fărădelegii: *sg. gen.* 49,3

FĂȚARNIC, -Ă: adj.
fățarnic: *m. sg. nom./gen.* 1,37; rezum. cap.37

(a) FĂȚĂRNICI: v. IV
fățărnicească: *ind. prez. 3.sg.* 32,19

FÂN: s.n.
fânul: *sg. nom./ac.* 14,18; 40,16

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. ac.* 26,15

FECIOARĂ: s.f.
fecioare: *pl. nom.* 7,26
fecioarei: *sg. gen.* 20,2
fecioara: *sg. ac.* 30,21

FECIORIE: s.f.
feacioriia: *sg. ac.* 20,2; 42,10

FEL: s.n.; var. (Înv.) FEALIU
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.17; rezum. cap.21; rezum. cap.23; 23,21; 25,3; 26,28; 34,11; rezum. cap.43; 43,27
fealiu: *sg. nom.* 20,16
feal: *sg. gen* 23,27
fealiul: *sg. nom./ac.* 31,6; 37,31

FEMEIE: s.f.; var. FĂMEIE
fămeile: *pl. ac.* 1,16

FEREASTRĂ: s.f.; var. FEREASTĂ
fereasta: *sg. ac.* 14,24
fereastă: *sg. ac.* 21,26

(a se) FERI: v. IV
(să) va **feri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,32; 32,21
nu feri: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,1
(te) ferească: *imperativ 2.sg.* 4,23
a (să) **feri:** *inf. prez.* rezum. cap.7; rezum. cap.11; rezum. cap.23
(să) **feri:** *inf. prez. fără a* rezum. cap.16
(să) ferească: *ind. prez. 3.sg.* 26,13; rezum. cap.32

(a) FERICI: v. IV
fericească: *ind. prez. 3.sg.* 25,32
au fericit: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,8

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. nom.* rezum. cap.34

FERICIT, -Ă: adj.
fericitu: *m. sg. nom.* rezum. cap.14
fericit: *m./n sg. nom.* rezum. cap.14; 14,1, 2, 22; rezum. cap.15; 25,11, 12, 15; 26,1; 28,23; 31,8; 34,17; 50,30
fericiți: *m. pl. nom.* 48,11

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,20, 25, 28, 34, 40; 2,13; rezum. cap.3; 5,4, 17; 6,21; 7,19, 21; 8,17, 19; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,2, 7, 9, 15, 27, 30; 11,18, 25; 12,3; rezum. cap.13; 13,22, 29, 30; rezum. cap.14; 14,1, 2, 5, 8, 9; 15,1, 7, 19; 16,3, 4, 20, 22; 17,11, 28, 30; 18,2, 5, 7, 32; 19,4, 17, 18, 21, 28; 20,1, 4, 5, 26, 32, 33; 21,5, 14, 25; 22,3, 9, 12, 17; 23,24, 37; 24,27; 25,6, 7, 11, 13, 16, 22, 23, 26; 26,1, 4, 18; 27,14; 28,25; 29,29, 31; rezum. cap.30; 30,12, 14, 15, 17, 23, 25, 27; 31,4, 8, 9, 14, 22, 32, 33; 32,6; 33,3, 15, 22; 34,10, 11, 15, 17; 35,5, 8, 26; 36,27; 37,11; 38,2; 39,23, 40; 40,25, 29; rezum. cap.41; 41,1, 3, 5, 18, 20; rezum. cap.42; 42,6, 14, 16; rezum. cap.43; 43,5, 7, 30, 31, 32, 33; 46,8; 47,19; 50,27, 30, 31
ești: *ind. prez. 2.sg.* 3,20; 33,21; 36,19
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 20,19; 45,22; 51,9, 10

este: *ind. prez. im3.sg.* 36,25; 38,32; rezum. cap.42
eram: *ind. imp. 1.sg.* 51,18
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* cuvânt 1; 1,1, 8, 28; 2,13, 23; 3,12, 18, 23, 34; 4,25; 5,6, 14, 15; 6,23, 31; 7,12, 28; 8,19; 9,25; 10,10, 12, 25, 27, 33; 11,3, 11, 12, 18, 23, 28; rezum. cap.12; 12,3; 13,24, 27, 30; 14,6, 17; 15,11; 16,1, 12, 17, 22; 17,29; 18,5, 9, 10, 33; 19,16, 19, 20, 22, 23, 24, 28; 20,5, 6, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 23, 24, 25; 21,4, 7, 15; 22,26, 27; 23,15, 17, 38; 25,17; 26,20; 27,8, 22, 23, 24; 28,24; 29,3; 30,16; 31,7, 29, 37; rezum. cap.32; 32,8, 27; rezum. cap.33; 33,31; 34,5, 16, 18, 21, 25; 35,2, 13, 15; 36,2, 5, 12, 13, 20, 23, 25, 26; rezum. cap.37; 37,1, 8, 9, 16, 17, 21, 22, 23, 25; 38,13, 22, 32, 35; rezum. cap.39; 39,23, 24, 25, 26, 40; 40,27, 30; 41,4, 7; 42,9, 21, 23; 43,1, 8, 12, 29, 35; 44,9; 45,1, 27, 28; 46,12, 13; 51,34
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 6,8, 9, 10, 15; 20,6
iestă: *ind. prez. 3.sg.* 20,5
-i *ind. prez. impers./3.sg.* 3,21; 7,14; 10,30; 12,3; 13,19, 20; 14,3; 15,9; 20,10; 22,18; 25,13, 30; 28,4; 39,26
-s: *ind. prez. 3.pl.* 11,4; 26,7; 51,4
sânt: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1; 1,23; 2,19; rezum cap.6; 7,24, 25, 26; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 11,14, 26, 31; 12,3, 7; 13,23; rezum. cap.14; 14,3; rezum. cap.15; 15,12; rezum. cap.16; 16,18, 22; rezum. cap.17; 17,3, 13; 18,8; 19,23; 20,14, 18; 23,9; 24,32; 25,1; 27,33; 29,35; 31,13, 18; 32,13; rezum. cap.33; 34,27; 36,17; 37,26, 28; rezum. cap.38; 38,12; 39,21, 33, 39; 40,11; 41,2, 10, 13; 42,7; rezum. cap.43; 43,36; 44,9, 10; 48,11; 50,8; 51,11
sântem: *ind. prez. 1pl.* 8,6
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 39,16
a fi: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.12
fi: *inf. prez. fără a* cuvânt 1
fiind: *gerunziu* cuvânt 1; 28,5
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 16,10; 23,33; 41,5; 44,18, 20; 45,15; 46,1; rezum. cap.49; 49,18
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,13, 19; 3,15, 30; 6,11, 17, 22; 9,14, 16, 25; 10,1; 11,26; 12,1, 13; 14,5, 10; 15,13; 19,3, 9; 20,8, 14, 17, 21, 26; 21,30; 22,3; 23,13, 31; 27,33; 28,12; 30,12; rezum. cap.37; 37,4, 16, 29, 30, 33; 38,23; 41,12; 43,21; 48,12; 50,30
(nu) fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,36, 37; 3,24; rezum. cap.5; 5,10; 7,9, 15; 13,2, 11, 13; 16,29; 31,20; 37,6
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,11; 6,6; 9,23; 12,6; 28,30; 45,30; 46,14
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,18; 4,15, 17; 6,30; 7,24; 11,25
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 3,22; 4,34, 35; 5,5; 6,1, 37; 7,20; 9,4; 18,23, 33; 22,29; 31,19; 37,15, 32
fii: *imperativ 2.sg.* rezum. cap.4; 4,10; 5,12, 13; rezum. cap.9; 9,18; 27,13; 29,11; 31,27; 32,1, 12; 33,23
fie: *conj. prez. fără să 3.sg./pl.* 4,36; 5,14; 6,6; 9,22; 11,10; 23,10; 30,24; 33,31
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,33, 34; 7,6, 8; 11,10; 13,7; 18,33; 23,10; 31,32; 42,1
a fi: *inf. prez.* 7,6; 19,28; rezum. cap.36; 50,25, 26
ar fi fost: *cond. pf. 3.sg./pl.* 16,11; 44,9
fi: *inf. prez. fără a* 17,29
fi(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,10

FIARĂ: s.f.; var. (În v. și reg.) HIARĂ
fiarăle: *pl. ac.* 10,13
fiară: *sg. ac.* 12,13
fiarălor: *pl. gen* 39,36
hiarăle: *pl. ac.* 17,4

FIER: s.n.
fierului: *sg. gen.* 22,18
fier: *sg. ac.* 28,24; 38,29; 48,19
fierul: *sg. nom./ac.* 31,31; 39,31
fier: *sg. ac., în sintagma* ***meșterul de fier*** „fierarul" 38,29

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *n. sg. nom.* 23,22

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 46,20
filisteii: *pl. nom./ac.* 47,8; 50,28

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finicul: *sg. ac.* 24,18
finic: *sg. ac.* 50,14

FIRE: s.f.
firii: *sg. gen.* 36,21

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* în titlu: *Spre Ecleziastul Isus, fiiul lui Sirah*; 4,11; 17,29; rezum. cap.22; 22,3; 30,1, 2, 3, 8, 9, 13; 34,24; 45,28; 46,9; 47,29; rezum. cap.49; 49,14; rezum. cap.50; 50,1, 29; 51,1
fiiule: *sg. voc.* 1,33; 2,1; 3,14, 19; 4,1, 23; 6,18, 24, 33; 7,3; 10,31; 11,10; 14,11; 16,24; 18,15; 21,1; 31,26; 32,24; 37,30; 38,9, 16; 40,29
fiilor: *pl. voc.* 2,11; 3,2; 23,7; 41,17
fii: *pl. nom./ac.* 3,1; rezum. cap.7; 11,30; 14,26; rezum. cap.16; 16,1; 23,34, 35; rezum. cap.30; 32,26; 33,22; 36,25; 38,26; 40,1, 19; 41,8, 10; 44,9, 13; 45,16; 46,12, 15; 47,2, 22; 50,14, 18
fii: *pl. nom./ac.* 3,3, 6; 7,25; 16,3, 4; 23,33; 25,10
fiilor: *pl. gen.* 3,11; 4,12; 15,22; 30,7; 33,22; 41,9; 42,5; 45,11; 50,22
fiiului: *sg. gen./dat.* 3,13; 33,20; 45,31
fiiu: *sg. nom.* 47,14; 48,10

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. ac.* 28,26
flacără: *sg. ac.* 36,11

FLĂMÂND, **-Ă:** adj.
flămând: *n. sg. ac.* 4,2

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,29

FLOARE: s.f.
florile: *pl. nom.* 24,23
flori: *pl. voc.* 39,19
floarea: *sg. ac.* 50,8

FOAIE: s.f.
foaia: *sg. ac.* 14,18

FOAMETE: s.f.
foametea: *sg. nom.* 39,35; 40,9
foamete: *sg. ac.* 48,2

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 2,5; 7,19; 23,23; 28,13; 43,4; 45,17; 48,3, 9; 50,9; 51,6
focul: *sg. nom./ac.* 3,33; 8,4; 9,9, 11; 11,34; 15,17; 16,7; 23,22; 28,12, 14; 31,31; 39,31, 35; 40,32; 43,23; 48,1; 50,9
focului: *sg. gen., în sintagma para* ***focului*** 8,13
foc: *sg. ac., în sintagmele pară de foc/văpaie de* **foc** 21,10; 45,24
focului: *sg. gen.* 22,30; 38,29

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj. de folos/fără folos* 10,4; 15,22; 16,4; 20,6, 10, 14; 28,25; rezum. cap.41
folos: *sg. nom.* 20,32; 30,25; 41,17

(a) FOLOSI: v. IV
va folosi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 5,1; 29,14; 30,19; 39,15
vor folosi *ind. viit.I. 3.pl.* 5,10
folosește: *ind. prez. impers./3.sg.* 34,28, 30, 31; rezum. cap.38

folosesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,31
vei **folosi**: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,22

FOLOSINȚĂ: s.f. (Înv.) „folos"
folosânțele: *pl. ac.* rezum. cap.4

FOLOSITOR, -TOARE: adj.
folositoare: *n. pl. nom.* 7,24
folositoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.10
folositoare: *f. sg. nom.* rezum. cap.30

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen./dat.* 7,13; 33,20
fratele: *sg. nom./ac.* 7,20; 29,13; 45,7
fraților: *pl. gen.* 10,24; 25,2; 50,13
frate-mieu: *sg. nom.* 29,34
frate: *sg. ac.* 33,31
frați: *pl. nom.* 34,27
frații: *pl. nom.* 40,24
fraților: *pl. dat. adn.* 49,17

FRĂMÂNTĂTURĂ: s.f. „bolovan", „bulgăre" (cf. **Indice** Dn)
frământătura: *sg. ac.* 22,18

FRÂNĂ: s.f.; vezi FRÂU

(a **se**) FRÂNGE: v. III
(să) va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3

FRÂU: s.n.; var. (Înv.) FRÂNĂ
frâu: *sg. ac.* rezum. cap.28
frâne: *pl. ac.* 28,29

(a) **FRECA**: v. I
freace: *conj. prez. fără să 3.sg.* 6,36

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***frica Domnului/frica lui Dumnezeu/frica morții*** rezum. cap.1; 1,11, 12, 16, 17, 22, 27, 34; rezum. cap.2; 7,21; 9,18, 22; rezum. cap.15; 16,1; 19,18; 23,27, 31, 37; 25,8, 14, 15, 16; rezum. cap.27; 27,4; 28,8; 37,15; 40,4, 26, 27, 28; 45,28; 49,6
frică: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără frică*** 1,28
frică: *sg. ac.* 2,1; 4,19; 19,21; 22,20; 32,22; 40,7
frica: *sg. ac.* 2,6; 17,4; 23,27; 36,2; 45,2

FRICOS, **-OASĂ**: adj./s.
fricosului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.22
(cel) fricos: *s.m. sg. ac.* 37,12
fricoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 22,22, 23

FRUMOS, **-OASĂ**: adj.
frumoasă: *f. sg. nom.* 15,9
frumoasei: *adj. antep. f. sg. gen* 24,24
frumoase: *n. pl. nom.* 45,15

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**; (Reg.) FRÂMSEAȚE
frumseațea: *sg. nom./ac.* 9,5, 9, 11; 25,28; 26,21, 22; rezum. cap.27; rezum. cap.36; 36,24; 40,22; 43,10, 20
frumseațe: *sg. ac.* 25,28; 42,12
frâmseațea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.43; 43,1
frumseții: *sg. gen.* 44,6

FRUNZĂ: s.f.
frunzele: *pl. ac.* 6,3

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 33,32

(a) **FUGI**: v. IV
să fugă: *conj. preu. 3.pl.* 6,35
vei fugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10
a **fugi**: *inf. prez.* rezum. cap.21
fugi: *imperativ 2.sg.* 21,2
va **fugi**: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,27
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 29,21

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. nom.* 32,14
fulgerele: *sg. ac.* 43,14

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom.* 22,30

FUND: s.n.
fundul: *sg. ac.* 1,2; 23,28; 24,8

FUR: s.m.
fur: *sg. ac.* 5,17
furul: *sg. nom.* 20,27

FURTIȘAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUȘAG**
furtușag: *sg. ac.* 41,24

FURTUNĂ: s.f.
furtună: *sg. ac.* 33,2

G

GALBAN: s.n.; var. GALVAN (cf. Indice Iș)
galvanul: *sg. ac.* 24,21

GALBEN, **-Ă**: adj.; var. (Reg.) GALBIN, -Ă
galbină: *f. sg. ac.* 47,20

GARD: s.n.
gard: *sg. nom.* 36,27

GATA: adj. inv.
gata: 51,4

GAZDĂ: s.f.
gazdă: *sg. voc.* 29,33

(a se) **GĂTI**: v. IV
gătește: *imperativ 2.sg.* 2,1; 18,19, 23; 29,33
găti(-vor): *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,27; 45,26
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,4
(să) **vor** găti: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,37
să gătească: *conj. prez. 3.sg.* 47,15

GĂTIT, -Ă: adj.
gătită: *f. sg. ac.* 49,14

GĂZDAC, **-Ă**: s.m./f. „bogat" (cf. Indice Jd)
(cel) găzdac: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 8,19
gâlceava: *sg. ac.* 40,4

(a se) **GÂLCEVI**: v. IV
să **(te)** gâlcevești: *conj. prez. 2.sg.* 9,13

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 4,19; 33,5
gând: *sg. ac., în sintagma de un gând* (despre prieten, prietenie) „în deplină armonie", „de bună-credință" 6,12
gândul: *sg. ac.* 19,8; 27,5; 29,22

(a) GÂNDI: v. IV
gândească: *imperativ 2.sg.* 3,22; 8,16
va gândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22; 34,9; 37,9
gândească: *ind. prez. 3.sg.* 14,23; 16,23
a gândi: *inf. prez.* 17,5
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,30
vor gândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,20
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,38

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom./ac.* 6,37; 19,19; 22,19, 20, 22, 23; 23,2, 4; 27,7; rezum. cap.31; 31,1; 40,30; 42,20; 43,25
gândirea: *sg. nom., în sintagma* ***gândirea de Dumnezeu*** 9,23

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. ac.* 26,12

(a) GEME: v. III
gemut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,25
gemând: *gerunziu* 30,21
geame: *ind. prez. 3.sg.* 36,27

GEMERE: s.f. „geamăt"
geamerea: *sg. ac.* 19,11
jemerii: *sg. gen.* 35,17

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz) **GENUNCHE:** s.n.
genunche: *s.n. pl. ac.* 25,32

GER: s.n.
gerul: *sg. ac.* rezum. cap.43
jerul: *sg. nom.* 43,21

GHEAȚĂ: s.f.; var. (Înv.) **GHIAȚĂ**
ghiața: *sg. nom.* 3,17

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
gâciturii: *sg. gen.* rezum. cap.34
gâciturile: *pl. nom./ac.* 34,5; 47,17

GLAS: s.n.
glasului: *sg. gen.* 17,11
glasul: *sg. nom./ac.* 21,23; 29,5; 30,7; 38,30; 39,20; 43,18; 45,5; 46,20, 23; 48,22
glas: *sg. ac.* 34,29; 39,17; 50,18
glasurile: *pl. ac.* 50,20

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 18,32
gloata: *sg. ac.* 37,26
gloată: *sg. ac.* 41,22

(a) GOLI: v. IV
va goli: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21
goleaște: *ind. prez. 3.sg.* 27,17

GOLICIUNE: s.f. (fig.) „dezvăluire" (cf. lat. *dēnūdātiō, -ōnis*)
goliciunea: *sg. nom.* 11,29

(a se) GONI: v. IV
gonescu: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
(să) va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,25
goneaște: *ind. prez. 3.sg.* 23,27; 30,24; 31,5; 34,2
va fi gonit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 23,30
(să) goneaște: *ind. prez. 3.sg.* 30,20
goneaște: *imperativ 2.sg.* 38,21

GONIRE: s.f.
gonirile: *pl. ac.* 32,23

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnic: *m. sg. nom.* 4,34

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. ac.* 12,12
graiului: *sg. gen.* 20,6
graiu: *sg. nom./ac.* 23,15, 17
graiul: *sg. ac.* 35,17

(a) GRĂBI: v. IV
(nu) grăbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,2
grăbind: *gerunziu* 11,11
grăbește: *ind. prez. 3.sg.* 11,24; 18,14; 38,19
grăbește: *imperativ 2.sg.* 36,10
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,5, 14; 50,19

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. ac.* 24,42

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* cuvânt 1
a grăi: *inf. prez.* rezum. cap.4; 11,8; 13,14; 18,19; 20,5; rezum. cap.22
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,30; 22,14
grăiește: *imperativ 2.sg.* 5,13; 11,21; 32,4, 10; 37,12
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,5
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26, 27
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,28, 29; 36,17
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,1
grăiește: *ind. prez. 3.sg.* 22,9; 37,23
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 27,13
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
grăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.32
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,33

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 20,30
grămada: *sg. ac.* 44,22

(a) GRĂMĂDI: v. IV; var. (Neob.) **(a) GRĂMĂZI**
(nu) grămădi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,4
a grămăzi: *inf. prez.* rezum. cap.11
grămădește: *ind. prez. 3.sg.* 14,4

GRĂMĂDIRE: s.f.
grămădire: *sg. ac.* 39,22

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 47,2

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* 11,10; 19,8; 38,10; 41,22
greșalei: *sg. gen.* 14,1
greșalelor: *pl. gen.* 18,27
greșalele: *pl. nom./ac.* 23,2, 3, 26; 28,5; 39,7
greșala: *sg. nom./ac.* 23,13; 27,3; 38,10
greșale: *pl. ac.* 23,16; 32,16

(a) GREȘI: v. IV
să greșești: *conj. prez. 2.sg.* 9,19; 42,1
greșaște: *ind. prez. 3.sg.* 19,4; 23,13; 27,3; 38,15
au greșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,17; 23,33; 27,1
greșesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.27

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *adv.* rezum. cap.12
greu: *adj. n. sg. nom./ac./dat.* 22,8; 33,30; rezum. cap.40; 40,1
(mai) greale: *adj. f. pl. nom.* 26,7
greale: *adj. n. pl. nom.* 26,28; 29,35
grea: *adj. f. sg. nom.* 27,16; 31,2

greale: *adj. f. sg. dat.* 32,25
greu: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu greu*** 26,28

GREUTATE: s.f.
greotate: *sg. ac.* 13,2

GRIJĂ: s.f.; var. GRIJE
grije: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 32,2; 38,32; 40,1; rezum. cap.41; 41,4, 15
grije: *sg. ac., în sintagma* (Înv.) ***purtători de grije*** rezum. cap.17
grijea: *sg. nom.* 30,26; 31,2; 42,9
grija: *sg. nom./ac.* 32,2; rezum. cap.39

(a) GRIJI: v. IV
grijaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,7
va griji: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,9
au grijit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,4

GRIJNIC, -Ă: adj. (Înv.) „grijuliu"
grijnic: *m. sg. nom.* 3,22, 24
grijnice: *f. sg. gen.* 26,16
grijnica: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.42

GRINDINĂ: s.f.; var. GRINDINE
grindinii: *sg. gen.* 32,14; 43,16
grindinea: *sg. nom./ac.* 39,35; 46,6
grindină: *sg. ac.* rezum. cap.43

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 12,15; 27,29

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *m. sg. nom.* 9,25; 43,31

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. nom./ac.* 6,25; 33,27; 51,34

GUNOI: s.n. „bălegar"
gunoiul: *sg. ac.* 9,10
gunoiu: *sg. ac.* 22,2

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 5,14; 13,30; 14,1; 15,5, 9, 10; 20,21, 22, 26; 21,20, 29; 22,27; 23,9, 10, 17, 23; 24,2; 26,15; 27,26; 29,31; 30,18; 34,8; 39,7, 41; 40,32; 41,19; 49,2; 51,33
gurii: *sg. dat. adn.* 8,14
gurii: *sg. gen./dat.* 20,15; rezum. cap.22; 22,33; 23,7; rezum. cap.28; 28,28, 29; 39,22
gură: *sg. ac.* 20,31; 21,6; 28,14
gura: *sg. ac., în sintagma* ***gura Celui Preaînalt*** 24,5

GUSTARE: s.f.
gustării: *sg. gen.* rezum. cap.31
gustare: *sg. ac.* 50,16

GUTĂ: s.f. „picătură" (cf. lat *gutta, -ae*)
guta: *sg. ac.* 24,21

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac., în sintagma* ***haina măririi*** 6,32; 15,6
haină: *sg. ac.* rezum. cap. 11

HAR: s.n.
har: *sg. nom./ac.* 3,20, 34; 12,1; 20,17; 21,19; 26,19; rezum. cap.29; 30,6; 32,9, 14; 35,4; 37,24; 39,19; 42,1; 44,27
harul: *sg. nom./ac.* 7,21; 26,16; 29,20; 32,14; 40,22
harurile: *pl. nom.* 20,13
harului: *sg. gen.* 32,3

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. ac.* 49,10

HIACHINTH: s.n. (cf. Indice Iş)
hiachinth: *sg. ac.* 40,4; 45,12

HIARĂ: s.f.; vezi FIARĂ

HOLERĂ: s.f.; var. (Trans., Ban.) COLERĂ
coleră: *sg. ac.* 37,33

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom./ac.* 29,29; 36,20
hranii: *sg. gen.* 31,4
hrană: *sg. ac.* 33,25; 40,30

(a) HRĂNI: v. IV
hrăni(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
hrăneaşte: *imperativ 2.sg.* 29,33
hrăneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 40,30

HRISTOS: s.m. „uns" (cf. lat. *christus*)
hristosului: *sg. gen.* 46,22

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 22,27; 42,11
hula: *sg. ac.* 38,18

(a se) HULI: v. IV
(să) huleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
să hulească: *conj. prez. 3.sg.* 8,22

HULITOR, -TOARE: s./adj. (cf. Indice Pr)
[cei] hulitori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.8
(celui) hulitoriu: *s.m. sg. gen.* 8,14
hulitoriului: *s.m. sg. gen.* 19,28
hulitoriu: *adj. m. sg. nom.* 33,6

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 9,17; 14,17; 21,11; 41,7; 51,9
iadul: *sg. nom.* 28,25
iadului: *sg. gen.* 51,7

IAR: adv.; var. IARĂ
iară: 34,30

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 16,31; 17,2; 19,13; 21,1; rezum. cap.26; 29,2; 33,7; 34,31; 49,9

IARNA: adv.
iarna: 21,9

IATĂ: interj.
iată: 16,18; 18,17; 24,43

IAZ: s.n.
iaz: *sg. ac.* 24,41
iazul: *sg. ac.* 24,43

IDOL: s.m.
idolului: *sg. dat.* 30,19

IERI: adv.
ieri: 38,23

(a se) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
iartă: *imperativ 2.sg.* 3,15
să (să) iarte: *conj. prez. 3.pl.* 21,1
a **ierta:** *inf. prez.* rezum. cap.28
(să) vor ierta: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,2

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* cuvânt 1
iertare: *sg. nom., în sintagma* **împreună *iertare*** 19,15

IERTAT, -Ă: adj.
iertat: *n. sg. ac.* 5,5

IERUSALIMLEAN: s.m. „care este de loc din Ierusalim"
Ierusalimleanul: *sg. nom.* 50,29

(a) IEŞI: v. IV
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,5, 41
a **ieşi:** *inf. prez.* 25,34
ies: *ind. prez. 3.pl.* 28,14; 41,19
ieşi: *imperativ 2.sg.* 29,34
iase: *ind. prez. 3.sg.* 30,8; 42,13
va **ieşi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 30,8

IEŞIRE: s.f.
ieşirii: *sg. gen.* 11,28; 33,24; 40,1
ieşirea: *sg. ac.* 14,17; 30,5; 38,24
ieşire: *sg. ac.* 25,34; 43,2
ieşirile: *pl. ac.* 50,8

ILĂU: s.n.; var. (În v.) **ILEU**
ileu: *sg. ac.* 38,29

(a se) IMPUTA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ÎMPUTA**
a **(să) împuta:** *inf. prez.* rezum. cap.15
(nici) împuta: *imperativ prohib. 2.sg.* rezum. cap.41
(nu) împuta: *imperativ prohib. 2.sg.* 41,28

IMPUTARE: s.f.; var. (În v.) **ÎMPUTARE**
împutare: *sg. ac.* 22,27

IN: s.n.
in: *sg. ac., în sintagma* ***in crud*** „in aspru" 40,4

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,12, 18, 40; 2,2; 3,31; 4,3, 9; 7,28; 8,3, 22; 9,13; 10,15; 11,32; 12,15; 13,31; 14,23; 16,20, 23, 24, 25; 17,6; 19,6, 12; 21,7, 17, 29; rezum. cap.22; 22,24; 23,2; 26,4, 5, 24, 25; 27,22; 29,15; 30,24, 27; 34,6; 37,9, 21; 38,20, 21, 27, 28, 31, 34; 39,6, 41; 40,20, 26; 42,18; 43,20; 45,31; 46,13; 48,10; 49,4; 50,29, 30; 51,20, 28
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 6,35, 37; 7,5; 17,5; 25,31; rezum. cap.37; 37,17
inimă: *sg. ac., în sintagmele* ***inimă îndoită*** „inimă înşelătoare, nesinceră"/***inimă îndărătnică/slab de inimă//inima neînţeleaptă*** 1,36; 3,28; 7,9; 22,19; ; rezum. cap.36
inimile: *pl. nom./ac.* 2,10, 20
inima: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***îndoit cu inima*** „viclean"/***slăbănoaţă cu inima*** „cu inima slabă"/***inima vârtoasă*** „inimă insensibilă"/***inima ce intră prin doao căli*** „cel duplicitar"/***inima vicleană/inima înţeleaptă şi înţelegătoare/uşor cu inima*** „slab de înger"/***inima întărită/inima fricoasă/inima înţeleaptă/inima îndărătnică*** 2,14, 15; rezum. cap.3; 3,27, 28, 29, 32; 19,4; 22,19, 22, 23; 36,21, 22
inimii: *sg. gen.* 5,2; 6,2; rezum. cap.7; 7,12; 11,32; 13,32; 16,11; 18,10; 25,9, 17, 18, 31; 26,8; 27,7; rezum. cap.30; 30,12, 16, 23; 31,36; rezum. cap.33; 38,19; 40,2, 7; 50,25
inimile: *pl. nom./ac.* 17,7; 21,20; 23,28; 24,11; 31,31; 48,21
inimii: *sg. gen., în sintagma* ***ceale dinlăuntrul inimii*** „măruntaiele" (cf. lat. *praecordia, -ōrum*) 33,5

inimilor: *pl. gen.* rezum. cap.42
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din*** *toată* ***inima*** 47,10

INIMOS, -OASĂ: adj.
inimos: *m. sg. nom., în sintagma* ***inimos în cuvinte*** rezum. cap.5

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *ind. prez. 3.sg.* 2,14
va **întra:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14; 39,2
să **între:** *conj. prez. 3.sg.* 9,2
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,20

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. nom./ac.* 1,5; 19,27; 50,5
întrării: *sg. gen.* 1,7

IR: s.n. (cf. Indice Înţ)
iruri: *pl. ac., în sintagma* ***iruri*** *de dulceaţă* 38,7

(a) ISCODI: v. IV
am iscodit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,20

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 2,1; 4,18; 6,7; 33,1; 44,21
ispita: *sg. nom.* rezum. cap.27; 27,6, 8

(a se) ISPITI: v. IV
să **ispitească:** *conj. prez. 2.sg.* 3,22
(nu) ispiti: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,24
va **ispiti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19; 13,14; 39,5
ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,23
(să) ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27
(s-)au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10
e ispitit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 34,9, 11
ispiteaşte: *imperativ 2.sg.* rezum. cap.37; 37,30
[vei fi] ispitit: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 42,8

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnic: *sg. ac.* 17,14

ISTEŢ, ISTEAŢĂ: s.m./f.
(cel) isteţu: *s.m. sg. nom.* 18,28

ISTEŢIE: s.f.
isteţiile: *pl. ac.* 1,6
isteţie: *sg. nom.* 19,22

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,10, 15; 2,18, 19; 4,15; 34,15
iubiţi: *imperativ 2.pl.* 2,10
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,4, 27; 4,13, 15; 13,19; rezum. cap.14; 30,1; 31,5; 32,5; 47,24
vei fi iubit: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 3,19
a **iubi:** *inf. prez.* rezum. cap.6; 10,10
vei iubi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,34
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,23, 32; rezum. cap.13; 13,18; 27,18
iubi: *inf. prez. fără* **a** 8,20
va fi iubită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 15,13
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,10
ai fost iubit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 47,17

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. nom., în sintagma* ***iubirea lui Dumnezeu*** 1,14
iubirea: *sg. nom./ac.* 3,1; rezum. cap.6; 11,15; rezum. cap.27; 40,20
iubire: *sg. ac.* 7,39
iubiri: *sg. gen.* 24,24
iubirii: *sg. gen.* 25,16

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubit: *adj. m. sg. nom./ac.* 7,20; 20,13
iubitul: *s.m. sg. nom.* 45,1; 46,16

IUBITOR, -TOARE: s.m./f.
iubitoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.31

IUTE: adj./adv.
iute: *adv.* 18,18
iute: *adj. m. sg. nom.* 31,27

(a se) IUȚI: v. IV
să (te) iuțești: *conj. prez. 2.sg.* 12,12
(s-)au iuțit: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
(să) va iuți: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,23

IUȚIME: s.f. „furie"
iuțimea: *sg. nom./ac.* 27,33; 36,8; 39,33, 34; 40,4; 45,23
iuțime: *sg. ac.* 39,16

(a se) IZBĂVI: v. IV
să (să) izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 6,2
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,1; 40,24
izbăvind: *gerunziu* rezum. cap.35
(s-)au izbăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 46,10
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,31; rezum. cap.48; 50,4
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 50,26
ai izbăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,3, 4, 16
izbăvești: *ind. prez. 2.sg.* 51,12

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. și rar) „pedeapsă", „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 5,1; 28,1; 39,33, 35
izbândii: *sg. gen.* 5,9, 10; 12,4
izbânda: *sg. nom./ac.* 7,19; 12,4, 7; 25,21; 27,31; rezum. cap.28; 35,23

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a răzbuna"
izbândind: *gerunziu* 5,3; 39,36
va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
(să) va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,30
a (să) izbândi: *inf. prez.* 28,1
(m-)am izbândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,13

(a) IZBUCNI: v. IV; var. (a) IZBUGNI
izbugnesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,32

IZVODIRE: s.f.
izvodirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.24

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom./ac.* 1,5; 21,16
izvoarăle: *pl. ac.* 39,17

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
voiu îmbăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,42
(te) îmbată: *imperativ 2.sg.* 32,17
au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,28

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
îmbătrânește: *imperativ 2.sg.* 2,6
îmbătrânesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,7; 11,16
îmbătrânește: *imperativ 2.sg.* 11,21

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzește: *ind. prez. 3.sg.* 6,5
(să) va îmblânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,23
vor îmblânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,34
au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,25
a îmblânzi: *inf. prez.* 45,20; 48,10

(a se) ÎMBOGĂȚI: v. IV
(să) va îmbogăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,1
a (să) îmbogăți: *inf. prez.* 27,1

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,32
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1; 43,22
va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5
au îmbrăcat: *ind. prez. 3.sg.* 17,2; 45,9 (forma din urmă a fost corectată în text din ***au îngropat***, după ***indult*** din *Vulgata*)
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,9
(să) îmbracă: *ind. prez. 3.sg.* 40,4
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,16
îmbrăcându(-să): *gerunziu* 50,11

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 45,10
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 50,12

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
vor îmbrățișa: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13
îmbrațișe: *ind. prez. 3.sg.* 30,21

ÎMBRĂȚIȘARE: s.f.
îmbrățișarea: *sg. ac.* rezum. cap.24

(a se) ÎMBUCA: v. I
să (să) îmbuce: *conj. prez. 3.sg.* 36,11
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,23

(a) ÎMPĂCA: v. I
a împăca: *inf. prez.* 48,10

ÎMPĂCĂCIUNE: s.f.
împăcăciunea: *sg. nom.* 27,23

ÎMPĂRAT: s.m.
împărat: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 18,1; 24,34
Împăratul: *sg. nom.* (aici) „Dumnezeu" 1,8
împăratul: *sg. nom./ac.* 7,4, 5; 10,3, 12; 38,2; 51,7
împărăților: *pl. gen.* 8,3; 45,3
împăratului: *sg. gen./dat.* 45,31; 46,23; 48,26
împărați: *pl. ac.* 48,6, 8
împărații: *pl. nom.* rezum. cap.49; 49,6
Împăratului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***Împăratului celui preaînalt/Împăratului celui înalt*** 50,15, 17
Împărate: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Împărate*** 51,1

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,15
a împărăți: *inf. prez.* 47,23

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiia: *sg. nom./ac.* 10,8; 46,16
împărățiii: *sg. gen.* 47,13
împărăția: *sg. ac.* 47,23; 49,7
împărăție: *sg. ac.* 47,23

(a se) ÎMPĂRTĂȘI: v. IV „a se face părtaș la ceva"; „a sta la un loc", „a pune laolaltă" (cf. lat. *communicō*)
(nu te) împărtăși: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,5
(să) va împărtăși: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1, 3, 21
(să) împărtășațe: *ind. prez. 3.sg.* 13,2

ÎMPĂRTĂȘIRE: s.f. „înțelegere"
împărtășire: *sg. nom.* 22,27

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV
va **împărți:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,24; 27,28
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,19; 44,26; 45,25
a **(să) împărți** *inf. prez.* rezum. cap.33
împarți: *ind. prez. 2.sg.* 33,24

ÎMPĂRȚIRE: s.f.
împărțirea: *sg. ac.* 14,15

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
au împiedecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,26
(te) vei împeideca: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,25
(s-)au împiedecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,5

(a) ÎMPISTRI: v. IV
împistrească: *ind. prez. 3.sg.* 38,28

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
împodobit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
va împodobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,31
au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,21
(s-)au împodobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,11
a împodobi: *inf. prez.* 50,15

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobită: *f. sg. ac.* 9,8
împodobite: *n. pl. nom.* 45,14
împodobit: *n. sg. ac.* 50,10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împotriva: *prep.* rezum. cap.3; 3,33; 4,32; 6,12, 15; rezum. cap.8; 8,2, 14, 17; 22,21, 22; rezum. cap.23; 23,33; rezum. cap.28; 29,16.17.18; 30,6; rezum. cap.33; 33,15; 37,5; 38,30; 42,25; 45,22; 46,8, 9; 47,10; 48,20
împotivă: *adv.* rezum. cap.4; 4,30; 36,22

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) va împotrivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,7

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITORIU**
împotrivitoriu: *m. sg. nom.* 23,15
împotrivitoare: *f. sg. nom.* 25,30

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (În v.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv. în sintagma* ***împrejur văzătoriul Dumnezeu*** (cf. lat. *circumspector Deus*) 7,12
împregiur: *adv.* 9,7; 45,9, 10; 46,19
împregiurul: *prep.* 30,18; 43,13; 50,13, 14

(a) ÎMPRESURA: v. I
va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
au împresurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,22; 51,5

ÎMPRESURARE: s.f.
împresurarea: *sg. ac.* 51,6

(a se) ÎMPREUNA: v. I
împreună(-te): *imperativ 2.sg.* 2,3
(te) împreună: *imperativ 2.sg.* 6,35
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20
împreunându(-să): *gerunziu* 26,9; 40,23
am împreunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,1

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunarea: *sg. nom./ac.* 9,20; 18,32; 49,1
împreunare: *sg. nom.* 13,22
împreunarea: *sg. nom., în sintagma* ***împreunarea poftii*** „dorința de satisfacere a instincutului sexual" 23,6
împreunare: *sg. ac., în sintagma* ***împreunare streină*** „relație sexuală în afara căsătoriei" 23,32

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 8,18; 11,16; 16,19; 18,1; 23,18; 25,23; 28,29; 32,12; 39,2, 19; 42,9; 50,19; 51,15
împreună: *adv. în sintagma* ***împreună iertare*** 19,15

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *s.n sg. ac., în loc. v.* ***dă împrumut*** 20,16

(a se) ÎMPRUMUTA: v. I
a împrumuta: *inf. prez.* rezum. cap.8
(nu) împrumuta: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,15
vei împrumuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,15
(să) împrumută: *ind. prez. 3.sg.* 19,3
împrumută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 29,1
împrumutează: *imperativ 2.sg.* 29,2
au împrumutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,10

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutare: *sg. ac.* 18,33; rezum. cap.29
împrumutarea: *sg. ac.* 29,4
împrumutării: *sg. gen.* 29,35

(a) ÎMPUNGE: v. III „a înțepa"
împunge: *ind. prez. 3.sg.* 22,24

(a se) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a se) IMPUTA**

ÎMPUTARE: s.f.; vezi **IMPUTARE**

(a se) ÎMPUȚINA: v. I
vei împuțina: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,10
împuținează: *ind. prez. 3.pl.* 30,26
(să) îm puțină: *ind. prez. 3.sg.* 31,33
împuținând: *gerunziu* 31,40
(nu) împuțina: *imperativ prohib. 2.sg.* 35,10
(să) împuținează: *ind. prez. 3.sg.* 41,3; 42,22
au împuținat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,2

ÎMPUȚINARE: s.f.
împuținarea: *sg. ac.* 31,4
împuținare: *sg. nom.* 39,23

ÎMPUȚINAT, -Ă: s.m./f.
(cel) împuținat: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***cel împuținat de priceapere*** „neînțeleptul" 47,28

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **NAINTE**
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 1,1, 4; rezum. cap.11; 11,30; 14,13, 17; 18,19, 20, 21, 23; 23,29; 24,5, 14; 27,8, 32; 30,26; 37,9; 37,20; 40,16; 41,5; 42,21; 45,15; 46,4, 22; 48,28; 51,18, 19, 38
înainte: *adv.* 4,12; 15,17; rezum. cap.17; 17,26; 18,10; rezum. cap.21; 31,19; 39,39; rezum. cap.40; 45,6
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 11,7; rezum. cap.14; 19,17
înainte: *adv. în sintagmele* ***cea înainte creaderea/cea înainte judecată*** „părere", „presupunere" (cf. lat. *praesumtiō, -ōnis*) 35,24; 37,3
înainte: *adv. în sintagma* ***șezătoriul înainte/șezătoriului înainte*** (cf. lat. *praeses, -sidis* „care este în frunte" „conducător") 39,4; 41,21
înaintea: *prep.* 1,37; 2,20; 3,20; 6,23; rezum. cap.7; 7,5, 37; 8,19, 21; rezum. cap.9; 10,7; 11,28; 15,18; 16,18, 31; 17,13, 16, 17, 22; 18,20; 22,30; 23,19; 24,14; 25,1, 35; 27,26; 30,5; 32,14; 34,24; rezum. cap.35; 35,6, 8; 36,4; 37,20; 38,15, 33; 39,6, 24, 25; 42,1, 8; 43,17; 45,3; 46,22; 48,25; 50,15, 18; 51,3, 19

ÎNALT, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **NALT**
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 1,5; 22,21
(ceale mai) înalte: *s.f. pl. ac.* (probabil) „tentațiile dooctrinelor ezoterice" (cf. Anania 2001, p.1302); „înălțimile" 3,22; 26,21
(celor) înalți: *s.m. pl. gen.* 24,11
(Celui) Înalt: *s.m. sg. gen., în sintagmele* ***mânile Celui Înalt/leagea Celui Înalt*** 43,13; 44,20
(Celui) Înalt: *s.m. sg. dat.* 47,9
(mai) înalți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.38
înalt: *adj. m./n. sg. ac./gen./dat.* 46,11; 50,17, 19, 21
înalți: *adj. m. pl. nom.* 50,2
naltul: *s.n sg. ac.* 1,2

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 4,6; 48,26

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
înalță: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,24; 7,12; 21,23; 34,1; 40,26
(nu te) înălța: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,29; 32,1, 6
va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,1; 15,4; 20,30; 28,12; 38,3
să (te) înalți: *conj. prez. 2.sg.* 11,4
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,13; 33,10, 12; 46,23; 47,13; 48,20; 49,14
(să) înălța: *ind. imp. 3.sg.* 16,10
(să) va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,30; 24,3
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 22,30; 50,11
(m-)am înălțat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,17, 18, 19
înălțindu(-să): *gerunziu* 33,33
înălțînd: *gerunziu* 34,20
înălțați: *imperativ 2.pl.* 43,33
înălțându-: *gerunziu* 43,34
a înălța: *inf. prez.* 44,23; 47,6
înălțat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,7
înălțat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,13

ÎNĂLȚARE: s.f.
înălțarea: *sg. nom./ac.* 23,5; rezum. cap.51

ÎNĂLȚIME: s.f.; var. (Înv. și rar) **NĂLȚIME**
înnălțime: *sg. ac.* 16,16; 51,26
înălțimii: *sg. gen.* 17,31; 43,1
înălțimea: *sg. ac.* 26,12
-nălțime: *sg. ac.* 27,28
înălțime: *sg. ac.* 37,18; 43,10
nălțime: *sg. ac.* 43,9
nălțimea: *sg. nom.* 50,2

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.; var. **CĂLȚĂMINTE**
călțăminte: *pl. ac.* 46,22

(a se) ÎNCELUI: v. IV
(nu) încelui: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,23
(să) va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,23

(a) ÎNCEPE: v. III
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,17; 18,6
începe: *ind. prez. 3.sg.* 36,26; 38,16

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. ac., în sintagma* ***începerea celor sfinte*** (aici) „pârga celor sfinte" 7,35
începerile: *pl. nom.* 16,26
începerea: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,16, 33

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
începutul: *sg. nom./ac.* 1,16; 10,14, 15; 11,3; rezum. cap.29; 29,28; 36,17; 39,31
-ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** 15,14; 16,25, 26; 36,13; 43,35; 51,28
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 24,14; 31,35; 39,30, 38
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la început*** „până la momentul inițial" 45,15

ÎNCET: adv.
încet: 19,1

(a) ÎNCETA: v. I
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,2
a înceta: *inf. prez.* 10,20; rezum. cap.28; rezum. cap.29
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,27; 43,25
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23
voiu înceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14, 46
încete: *conj. prez. fără să 3.sg.* 30,1
înceată: *imperativ 2.sg.* 31,20
neîncetând: *gerunziu* 6,37

ÎNCETARE: s.f.
încetare: *sg. ac., în loc. adv. fără încetare* 20,28

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturii: *sg. gen.* 27,2

(a) ÎNCHIDE: v. III
închide: *imperativ 2.sg.* 29,15

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închină: *ind. prez. 3.sg./pl.* 35,20; 41,25
a (să) închina: *inf. prez.* 50,19

(a) ÎNCHIPUI: v. IV
va închipui: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,33

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închisă: *f. sg. ac.* 30,18

(a se) ÎNCHIZĂȘUI: v. IV; var. (Neob.) **(a se) ÎNCHIZEȘA**
a (să) închizeșea: *inf. prez.* rezum. cap.8
(nu te) închizeșa: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,16
(te) vei închizeșa: *ind. viit.I. 2.sg.* 8, 16
(să) închizășuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 29,19

(a) ÎNCINGE: v. III
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,9, 10

ÎNCINS, -Ă: adj. (aici) „pregătit", „gata de..."
încins: *m sg. ac.* 36,28

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 23,26
am încungiurat: *ind. pf.c. 1sg.* 24,8
încungiurând: *gerunziu* 29,25
încungiurat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,13
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,6
încungiuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,10

ÎNCONJURARE: var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurarea: *sg. ac., în sintagma* ***încungiurarea ceriului*** „rotundul cerului" 24,8

ÎNCONJURĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURĂTOR, -TOARE**
încungiurători: *m. pl. ac.* rezum. cap.29

(a se) ÎNCREDINȚA: v. I
(nu te) încredința: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,28
(nici te) încredința: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,25

(a) ÎNCUIA: v. I
încuie: *imperativ 2.sg.* 42,7

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. ac.* 28,28
încuietorile: *pl. nom.* 49,15

(a) ÎNCUNUNA: v. I
au încununat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,9

ÎNCUNUNARE: s.f.
încununării: *sg. gen.* 32,3

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 11,23

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărăvnică: *f. sg. nom./ac., în sintagma inimă* ***îndărăvnică/inima îndărăvnică*** 3,28; rezum. cap.36; 36,22

(a se) ÎNDELETNICI: v. IV
(să) va îndeletnici: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,1

(a se) **ÎNDEMNA:** v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.17; rezum. cap.24
(să) **îndeamnă:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

(a se) ÎNDESTULA: v. I
îndestulându(-te): *gerunziu* rezum. cap.41

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.; var. ÎNDESTULIT, -Ă
îndestulite: *f. sg. gen.* rezum. cap.40
îndestulat: *m. sg. gen.* 40,18

(a se) ÎNDOI: v. IV „a șovăi"
(nu te) îndoi: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,29

ÎNDOIT, -Ă: adj./s./adv.
îndoită: *adj. f. sg. nim./ac., în sintagmele* ***inimă*** *îndoită* „inimă înșelătoare, nesinceră"/***limba îndoită*** „limba înșelătoare; caracteristică a celui duplicitar sau de rea-credință"/*răsplătirea îndoită* „răsplată de două ori mai mare"/***îndoită*** *zidire* „dublă zidire; nu se știe însă ce reprezintă această *îndoită* ***zidire***" (cf. Anania 2001, p.1377) 1,36; 5,11; 20,10; 50,2
îndoit: *adj. m. sg. nom.* „neliniștit", „îngrijorat" (cf. lat. anxius) 5,10
îndoite: *adj. f./n. pl. ac., în sintagmele îndoite păcate* „păcate săvârșite de două ori"/***îndoite*** *răotăți* „răutăți de două ori mai mari" 7,8; 12,7
îndoit: *adj. n. sg. nom.* „de două ori mai mare" 26,1
îndoite: *adj. n. pl. nom.* „împerecheate" 42,25
(celui) îndoit: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***celui îndoit cu inima*** „vicleanului" 2,14
(cel) îndoit: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel îndoit*** *la* ***limbă*** „ipocritul", „perfidul" (cf. lat. *bilinguis*) 28,15
îndoit: *adv.* 23,13

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj./s.
(cel) îndrăzneț: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 8,18, 19; 22,5
îndrăzneață: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***limba îndrăzneață*** 21,8

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
(nu) îndrâzni: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,13

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirii: *sg. gen.* 1,28

(a se) ÎNDREPTA: v. I
a îndrepta: *inf. prez.* cuvânt 1; 42,2
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18; 10,32; 27,15; 39,10
(să) îndrepta: *inf. prez. fără a* 1,28
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 2,6; 5,18; 14,16; 36,19
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,26
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21; 18,1; 23,14; 26,28; 31,5
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 18,17
a (te) îndrepta: *inf. prez.* 18,22
să îndrepteaze: *conj. prez. 3.sg.* 37,19; 38,14
îndreaptă: *imperativ 2.sg.* 38,10
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,29; 49,3
am îndreptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,27

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f. „conducător"
îndreptătoriu: *s.m. sg. ac./gen.* rezum. cap.10; 10,4 rezum. cap.32; 32,1
îndreptătoriul: *s.m. sg. nom.* 10,2, 24
îndreptătătorii: *s.m. pl. ac.*(aici) „oameni drepți" 29,24

(a se) ÎNDULCI: v. IV
va **îndulci:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12; 27,26
îndulcește: *ind. prez. 3.sg.* 12,15
(nici te) îndulci: *imperativ prohib. 2.sg.* 16,1
(nu te) îndulci: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,32
(s-)au îndulcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,5
(să) va **îndulci:** *ind. viit.I. 3.sg.* 40,18, 32; 49,2

(a se) ÎNFIGE: v. III
înfingând: *gerunziu* 14,25
(să) **înfinge:** *ind. prez. 3.sg.* 27,2

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipt: *m sg. nom.* (aici) „statornic" 6,11
înfiptă: *f. sg. nom.* 19,12

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) (a) ÎNFLURI
înfluriți: *imperativ 2.pl.* 39,19
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,19

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
a înfrânge: *inf. prez.* 46,9

(a) ÎNFRUMUSEȚA: v. I; var. (Înv.) (a) ÎNFRÂMSĂȚA
au înfrâmsățat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,12

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) ÎNFRÂMȚĂȘAT; ÎNFRÂMSĂȚAT
înfrâmțășată: *f. sg. nom.* 25,6, 7
înfrâmsățată: *f. sg. nom.* 35,26
(foarte) înfrâmsățat: *n. sg. nom.* 43,12

(a) ÎNFRUNZI: v. IV
înfrunziți: *imperativ 2.pl.* 39,19

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va **îngădui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,9
să îngă**duiască:** *conj. prez. 3.pl.* 23,2
a **îngădui:** *inf. prez.* rezum. cap.30

(aa se) ÎNGĂZDĂCI: v. IV (cf. **Indice** Fc)
(să) îngăzdăcească: *ind. prez. 3.sg.* 11,18

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 48,24

(a se) ÎNGHEȚA: v. I
va **îngheța:** *ind. viit.I. 3.sg.* 43,21
(s-)au înghețat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,22

(a) ÎNGHIȚI: v. IV
va **înghiți:** *ind. viit.I. 3.sg.* 23,22

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
a **îngrădi:** *inf. prez.* rezum. cap.28
îngrădește: *imperativ 2.sg.* 28,28

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
(nu te) îngrășa: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,13
va îngrășa: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,16
îngrașe: *ind. prez. 3.sg.* 35,8
îngrașe: *imperativ 2.sg.* 38,11

(a se) ÎNGREUIA: v. I
(să) va îngreoia: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29; 21,27; 22,17
să **îngreoiază:** *conj. prez. 3.sg.* 8,18
îngreoaie: *ind. prez. 3.sg.* 10,11
(mă) îngreoiez: *ind. prez. 1.sg.* 25,3

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,14

ÎNGROPARE: s.f.
îngropării: *sg. gen.* 40,1

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciunea: *sg. ac.* 38,16

(a se) **ÎNGROZI:** v. IV
(să) va îngrozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,4

(a se) **ÎNGUSTA:** v. I
(să) va îngusta: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,2

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 24,36; 34,10; 35,1
(să) vor înmulți: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,1
să **(să)** înmulțească: *conj. prez. 3.pl.* 23,3
vor înmulți: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,15

(a) ÎNNOI: v. IV; var. (Înv.) **(a)** ÎNOI
înoiește: *imperativ 2.sg.* 36,6
înoiește: *ind. prez. 3.sg.* 38,30
au înoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,16; 50,29
a **înoi:** *inf. prez.* 49,9

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a)** ÎNSĂMNA
(să) va **însămna:** *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5, 6

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) ÎNSĂMNARE
însămnare: *sg. nom.* 5,17; 22,33

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) ÎNSĂMNAT, **-Ă** (aici) „gravat"; „inscripționat"
însămnate: *f. pl. ac.* 45,13
însămnată: *f. sg. nom.* 45,14

(a) ÎNSETOȘA: v. I; var. **(a) ÎNSĂTOȘA** (Înv. și reg.) „a înseta"
vor însătoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,29
însătoșază: *ind. prez. 3.pl.* 51,32

(a se) **ÎNSOȚI:** v. IV
(să) va însoți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20

ÎNSOȚIRE: s.f.
însoțirea: *sg. nom.* rezum. cap.6; rezum. cap.13

(a) **ÎNSTRĂINA:** v. I; var. **(a)** ÎNSTREINA
au înstreinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,25; 47,28, 30

(a se) **ÎNȘELA:** v. I
va înșela: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 29,8
să (te) înșeli: *conj. prez. 2.sg.* 13,11
înșelat iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,27
(nu te) înșela: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,14
au înșelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,12
înșală: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.29; 31,34; rezum. cap.34; 34,25, 27
a **(să)** înșela: *inf. prez.* 29,10
(s-)au înșelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,24

ÎNȘELAT, -Ă: adj.
înșelat: *m. sg. nom./dat.* 13,10, 26

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciune: *sg. ac.* 1,40

ÎNȘEPTIT, -Ă: adj./adv.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
înșeptite: *adj. f. pl. ac.* 7,3
înșeptiți: *adj. m. pl. nom.* 20,14
înșeptit: *adv.* 20,12; 40,8

ÎNȘTIINȚARE: s.f.
înștiințare: *sg. ac.* 46,23

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 3,18; 30,3
să întărâți: *conj. prez. 2.sg.* 4,2
(nu) întărâta: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,30
a întărâta: *inf. prez.* 47,22
întărâtându-: *gerunziu* 48,2

ÎNTĂRÂTARE: s.f.
întărâtare: *sg. nom.* 31,38

(a se) **ÎNTĂRI:** v. IV
să **(să) întărească:** *conj. prez. 3.pl.* cuvânt 1
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 17,20; 39,33; 42,17; 44,25; 48,19; 49,4, 12; 50,1
întărește: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20; 40,19; 42,26
(te) vei întări: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,39
(să) întărește: *ind. prez. 3.sg.* 13,25
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
(m-)am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,15; 39,38; 51,25
întărește: *imperativ 2.sg.* 26,13; 29,3; 42,11
vor întări: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,38
a întări: *inf. prez.* rezum. cap.42
(s-)au înmtărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,28
(ne) vom întări: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,30

ÎNTĂRIME: s.f. „spri jin" (cf. lat. *firmāmentum, -i*)
întărimea: *sg. nom.* 49,17

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărire: *sg. ac.* 3,34; 4,17
întărirea: *sg. nom./ac.* 27,9; 34,19

ÎNTĂRIT, **-Ă:** adj.
întărită: *f. sg. nom.* 22,19
întărite: *n. pl. nom.* 26,23

ÎNTÂI, -A: num. ord./adj./adv.
întâiu: *num. ord.* 12,17; 24,38; 31,16, 20, 21; 32,15
întâi: *adv.* rezum. cap.21; rezum. cap.44; 45,26
întâiu: *adv.* 23,33
întâi: *adv.* 31,12
întâiu: *adv. în loc. adv.* ***mai întâiu*** 31,21
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născut*** 24,5
întâi: *adj. inv.* 32,5
întâiului: *adj. m. sg. dat., în sintagma* ***întâiului născut*** 36,14

(a) **ÎNTÂMPINA:** v. I
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2; 31,27
vor întâmpina: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7; 33,1
întâmpinând: *gerunziu* 43,24

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 19,26

(a se) **ÎNTÂMPLA:** v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,11

(a) **ÎNTÂRZIA:** v. I
întârzie: *ind. prez. 3.sg.* 7,20; rezum. cap.14; 14,12
va întârziia: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(s-)au întemeiat *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,11; 50,2

(a se) ÎNTINA: v. I
întina(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1

(a se) ÎNTINDE: v. III
întinde: *imperativ 2.sg.* 7,36; 15,17
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
întinzând: *gerunziu* 14,13; 32,2

am întins: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,22; 51,26
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 27,29
(nu) întinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,16
să întinzi: *conj. prez. 2.sg.* 31,21
întinzându-: *gerunziu* 48,22
întins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,16

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinsă: *f. sg. nom.* 4,36

(a se) **ÎNTOARCE:** v. III „a schimba direcția"; „a da înapoi", „a restitui"; „a transforma", „a schimba"; (Înv.) „a traduce"
(să) **întorc:** *ind. prez. 3.pl.* (aici) „se traduc" cuvânt 1; 17,28
(să) va **întoarce:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16; 6,29; 21,7; 27,10, 30; 33,32; 39,32
(nu) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,4, 5; 41,26
a **(te)** întoarce: *inf. prez.* 5,8
(să) **întoarce:** *ind. prez. 3.sg.* 6,9; 8,6; 33,5
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 46,13; 48,26
ai întoarce: *cond. prez. 2.sg.* 8,16
întoarce: *imperativ 2.sg.* 9,8; 23,5; 29,2
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 17,19; 27,26; 29,7
întorcându-: *gerunziu* 11,33; 14,8; 20,12
întorcându(-să): *gerunziu* 12,12
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,2; 33,12; 39,29
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 17,21, 23; 38,10
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 18,30
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 20,31; 27,1; 31,2
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,2; 40,11; 41,13
a întoarce: *inf. prez.* 38,27; 48,10
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.41

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. nom./ac.* 16,31; 41,25
întoarcere: *sg. nom.* 22,26; 38,22
întoarcerii: *sg. gen* 41,26

(a) **ÎNTRA:** v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) **ÎNTREBA:** v. I
a întreba: *inf. prez.* rezum. cap.11
vei întreba: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7
va întreba: *ind. viit.I. 2.sg.* 13, 14
(te) întreabă: *imperativ 2.sg.* 18,20
vei fi întrebat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 32,11

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. nom./ac.* 16,22; 33,4

ÎNTREBAT, **-Ă:** adj.
întrebat: *m. sg. nom.* 23,11

ÎNTREIT: adv.
întreit: 43,4

(a se) **ÎNTRISTA:** v. I
să întristezi: *conj. prez. 2.sg.* 3,14
întristează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.26
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,25; 30,5
va **întrista:** *ind. viit.I. 3.sg.* 30,9

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. nom./ac.* 4,8; 12,9; 14,10; 18,15; 30,22; 36,22; 37,1; 38,17, 19, 21
întristarea: *sg. nom./ac.* 14,1, 2; 25,17; rezum. cap.30; 30,24, 25; rezum. cap.38; 38,19, 20

(a) **ÎNTUNECA:** v. I
întunecă: *ind. prez. 3.sg.* 25,24
va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,28

ÎNTUNECARE: s.f.
întunecarea: *sg. ac.* 41,24

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEARE C**
întunearicul: *sg. nom.* 11,16
întunear**ec:** *sg. nom./ac.* 21,11; 37,16
întunear**ecul:** *sg. nom.* 23,26

ÎNȚELEGĂTOR, **-TOARE:** adj.
înțelegătoare: *f. sg. nom., în sintagma* **[inima]** *înțelegătoare* 3,32

(a se) **ÎNȚELEGE:** v. III
au înțeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7; 18,29; 23,31
(să) va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,30
(să) înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 3,31
să înțelegi: *conj. prez. 2.sg.* 5,13
înțelegând: *gerunziu* 14,23
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 16,21; 23,27
să nu fie înțeleasă: *conj. pf.* (*cu participiul acordat) 3.sg.* „să nu fi înțeles" 19,13
înțelegându(-se): *gerunziu* 25,2
înțeleage: *imperativ 2.sg.* 31,18
vor înțeleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,38

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. nom./ac.* 1,4, 24, 26; 4,21, 29; 8,12; 16,15; 19,21; 21,13; 22,10; 24,36; 25,7; 32,22; 34,9
înțeleagerii: *sg. gen.* 2,2; 5,12; 6,24; 8,10; 15,5; 17,5; 31,2; 39,8
înțeleagere: *sg. nom./ac.* 5,14; 9,24; 14,22; 17,6; 21,15; 22,24
înțealegerii: *sg. gen., în sintagma* ***pâinea vieții și a înțealegerii*** 15,3
înțălegerea: *sg. ac.* 21,12

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; rezum. cap.1; 1,1, 3, 4, 24, 26, 33, 34; 3,31; rezum. cap.4; 4,12, 28, 29; rezum. cap.6; 6,18, 21, 23; 8,10; 9,24; 10,3; rezum. cap.11; 11,1, 15; 13,11; rezum. cap.14; 15,10, 19; 16,25; 18,28; 19,18, 19, 21; rezum. cap.20; 20,32, 33; 21,13, 15, 17, 21; 22,9; rezum. cap.24; 24,1, 35, 40, 46; 25,7, 13; 34,8; 37,24; rezum. cap.38; 38,25; 39,1, 12, 14; rezum. cap.41; 41,17, 18; 43,37; 44,3, 15; 50,29; 51,18
înțelepciune: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,14; 3,31; rezum. cap.4; 5,13; 14,22; rezum. cap.15; 19,20; 22,6; 25,8; 27,12; 38,25; 45,31; 47,16; 51,22, 23
înțelepciunii: *sg. gen./dat.* cuvânt 1; 1,5, 6, 7, 16, 20, 22, 25, 26, 31; 3,1; 6,35, 37; 15,5, 10; 23,2; 37,25, 26; 39,8; 40,20; 42,21; 50,29
înțelepciunii: *sg. gen.., în sintagma apa* ***înțelepciunii*** *cea de mântuire* 15,3
-nțelepciunea: *sg. ac.* 32,6

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s./adj./adv.
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 6,36; 19,26; rezum. cap.20; 21,27; rezum. cap.33; 33,2; 37,29
înțeleptului: *s.m. sg. gen.* 3,31; 5,15; 21,16, 20; 22,20; rezum. cap.39
(celui) înțelept: *s.m. sg. gen./dat.* 4,29; 10,1; rezum. cap.20; 21,19, 24
înțelepților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.6; 21,29
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9; 9,21; 19,2
(cei) înțelepți: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei înțelepți în cuvinte*** 18,29
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel înțelept în cuvinte*** 20,13, 29
înțelept: *s.m. sg. nom.* 37,25
înțeleptul: *s.m. sg. nom.* 39,1
înțeleaptă: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***inima înțeleaptă*** 3,32
înțelept: *adj. m./n. sg. nom./ac./dat.* 6,33, 34; 7,5, 27; rezum. cap.10; 10,1, 28; 16,5; 18,27; 20,5, 7, 29; 21,14, 18, 23, 30; 26,26; 29,35; 31,19; 33,3; rezum. cap.37; 37,25, 26, 27; 38,4, 35; 45,12; 47,14; 50,30

înțelepți: *adj. m. pl. nom./gen.* 6,35; 8,9; 15,7
înțeleaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,21, 23; 22,4; 25,11; 26,18; 36,21
înțeleapte: *adj. f. sg. dat.* 10,28
înțelept: *adv.* rezum. cap.9

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțelepțește: 13,27; 18,29

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
(să) învăluiască: *ind. prez. 3.sg.* 12,13

ÎNVĂLUIALĂ: s.f.
învăluiala: *sg. nom.* 40,4

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
a învăța: *inf. prez.* cuvânt 1; 45,6, 21
vei învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,33; 8,10
să învețe: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
învață: *imperativ 2.sg.* 7,25; 18,19; 30,13
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,11; 33,29; 34,9
veai învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12
învață: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; rezum. cap.21; rezum. cap.22; 22,7; 30,2, 3
(să) va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,14; 23,20

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
învățați: *m. pl. nom.* cuvânt 1
(foarte) învățați: *m. pl. nom.* cuvânt 1
învățat: *m./n sg. nom./dat.* 10,28; 21,26; 26,18; 31,22; rezum. cap.40; 40,31; 42,8

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: s.m./f.
învățătoriu: *s.m. sg. nom.* 37,21

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,34; 4,29; 6,18, 34; 8,10; 10,33; 11,15; 16,24, 25; 17,5, 9; 18,14; 19,19; 21,22, 24; 22,6; 23,2, 7; 24,37, 44, 46; 26,17; 31,20; 32,18; 33,4, 18; 38,3, 38; 39,10; 41,17; 42,8; 50,29; 51,34, 36
învățătură: *sg. ac.* cuvânt 1; rezum. cap.30; 33,25, 26
învățăturii: *sg. gen.* 1,31; 4,19; 6,23; 9,1; rezum. cap.24; 33,11; 39,11; 51,31

(a se) ÎNVECHI: v. IV
(să) va învechi *ind. viit.I. 3.sg.* 9,15; 14,18

(a) ÎNVÂRTI: v. IV
învârtind: *gerunziu* 38,32

(a se) ÎNVÂRTOȘA: v. I
să (să) învârtoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 30,12

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
-nvârtoșarea: *sg. ac.* 16,11

(a) ÎNVINGE: v. III
va **învinge:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,33
au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,14

J

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jale: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,6; 38,18
jalea: *sg. nom.* 26,8; 41,14
jealea: *sg. ac.* 38,17

JALNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) **JELNIC, -Ă**
(cei) jelnici: *s.m. pl. ac.* 7,38

(a) JELI: v. IV
am jelit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,26

(a se) JELUI: v. IV
(să) jeluiesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,10

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.7
jârtva: *sg. nom./ac.* 7,35; 30,19; 34,21; 35,1, 8, 9, 15; 38,11
jârtvă: *sg. nom./ac.* 14,11; 34,24; rezum. cap.35; 35,4; 45,20
jârtvele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.34; 34,23; rezum. cap.35; 45,17
jârtvelor: *pl. gen.* 34,23
jârtva: *sg. nom., în sintagmele* ***jârtva cea nedreaptă/jârtva mântuitoare/jârtva Domnului*** rezum. cap.35; 35,2; 50,15
jârtvele: *pl. ac., în sintagma* ***jârtvele Domnului*** 45,26

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnicului: *sg. gen.* 50,17

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtvesc: *ind. prez. 3.pl.* 31,7
jârtvește: *ind. prez. 3.sg.* 34,21
a jârtvi: *inf. prez.* 35,3
jârtvește: *imperativ 2.sg.* 35,11

JIGANIE: s.f.
jigănii: *pl. ac.* rezum. cap.43; 43,27

JIVINĂ: s.f.
jivina: *sg. nom.* 13,19

JOS: adv.
jos: 51,9

(a se) JUCA: v. I
joacă**(-te):** *imperativ 2.sg.* 30,9
(te) joacă: *imperativ 2.sg.* 32,15
(s-)au jucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,3

JUCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cea) jucătoare: *s.f. sg. ac.* (aici) „cântăreață" (cf. lat. *psaltria, -ae*) 9,4

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) GIUDECA**
giudecă: *ind. rpez. 3.sg.* 8,17
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,16; 10,1; 35,22, 25
(nu te) judeca: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,4
(nu) judeca: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,17
să (să) judece: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 16,13
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 42,8
a judeca: *inf. prez.* 45,31

JUDECARE: s.f.
judecare: *sg. voc., în sintagma* ***cea înainte judecare vicleană*** „părere vicleană", „presupunere vicleană" (cf. lat. *praesumtio nequissima*) 37,3

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **GIUDECATĂ**
giudecățile: *pl. ac.* 48,7
judecata: *sg. nom./ac.* 3,2, 3; 11,8; 25,6; 33,14; 35,25; 38,23, 38; 41,3, 5; 48,7
judecată: *sg. nom./ac.* 4,10; rezum. cap.11; 18,19, 20, 28; 21,6; 29,26; 32,20; 33,30; 35,22; 38,16; 41,5; 42,2; 43,11; 45,12
judecata: *sg. ac., în sintagmele* ***judecata lui Dumnezeu/judecata vremilor*** rezum. cap.16; 16,26; rezum. cap.18; 48,10
judecățile: *pl. nom./ac.* 17,10; 18,14; 45,6
judecățile: *pl. ac., în sintagma* ***judecățile lui Dumnezeu*** 17,24
judecăți: *pl. ac.* 18,29
judecată: *sg. ac., în sintagma judecată nedreaptă* 20,3
judecății: *sg. gen., în sintagma* ***așezământul judecății*** 38,38

judecății: *sg. gen.* 43,14
judecăților: *pl. gen., în sintagma* ***așezământurile judecăților*** 45,21

JUDECĂTOR: s.m.; var (În v.) JUDECĂTORIU
judecătoriu: *sg. nom./ac.* 7,6; 35,15; 41,22
judecătoriului: *sg. gen.* rezum. cap.8; 8,17; 38,38
judecătoriul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,1, 2, 27
judecătorilor: *sg. gen.* 20,31
judecătorii: *pl. nom.* 46,13

JUG: s.n.
giugul: *sg. ac.* 28,23
jugul: *sg. nom./ac.* 26,10; 28,24; 33,27
jug: *sg. nom.* 28,24; 40,1
jugului: *sg. dat.* rezum. cap.40; 51,34

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 29,7

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia"
junghe: *ind. prez. 3.sg.* 34,24

(a se) JURA: v. I
giurându(-să): *gerunziu* 44,22
jură: *ind. prez. 3.sg.* 23,11, 12
va jura: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,14
joară: *ind. prez. 3.sg.* 27,15

JURĂMÂNT: s.n.
jurământului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.23; 23,9

L

LACOM, -Ă: s.m./f.
(cel) lacom: *s.m. sg. ac.* 10,9
lacomului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.14

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) LACRĂMĂ
lacrămi: *pl. ac.* 22,24
lacrămile: *pl. nom./ac.* 35,18; 38,16

LANCE: s.f.
lancea: *sg. ac.* 29,16.17.18

LANȚ: s.n.
lanțul: *sg. nom./ac.* 6,25, 30

LAPTE: s.n.
lap tele: *sg. nom.* 39,31
lap te: *sg. ac.* 46,10

LAT: s.n.
latul: *sg. ac.* 1,2

LAȚ: s.n.
lațuri: *pl. ac.* 9,20
lațu: *sg. ac.* 11,32
lațul: *sg. ac.* 51,3

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom./ac.* 1,11; rezum. cap.7; rezum. cap.10; 15,9, 10; rezum. cap.23; rezum. cap.25; rezum. cap.31; rezum. cap.32; rezum. cap.34; rezum. cap.37; 39,14; rezum. cap.40; rezum. cap.44; 44,15; rezum. cap.51; 51,37
laudii: *sg. gen.* 6,35
laudele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.24; rezum. cap.26; 44,8; rezum. cap.45; rezum. cap.46; rezum. cap.47; rezum. cap.48
laudă: *sg. ac.* 24,4; 45,19; 51,17
laude: *pl. nom./ac.* rezum. cap.29; 44,7; rezum. cap.50
laudă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de laudă*** 37,25
lauda: *sg. ac., în loc. adj.* ***de toată lauda*** 43,33
lauda: *sg. nom., în sintagma* ***lauda lui Dumnezeu*** rezum. cap.51

LĂCAȘ: s.n.; vezi LOCAȘ

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiii: *sg. gen.* rezum. cap.10; rezum. cap.23; rezum. cap.31

(a) LĂCRIMA: v. I; var. (În v. și pop.) **(a)** LĂCRĂMA
lăcrămează: *ind. prez. 3.sg.* 12,16, 18
va lăcrăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,15

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a)** LOCUI

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. ac.* 43,19

(a se) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 10,21; 15,14; 30,4, 6; 44,8; 47,27
(nu) lăsa: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,5; 23,1, 4
să fii lăsat: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 6,3
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,20; 39,15
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,15
a lăsa: *inf. prez.* 16,4
lasă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 23,32; 28,27
lăsa-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,36
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,46
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,21
lasă: *imperativ 2.sg.* 28,2
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,18
să lasă: *conj. prez. 3.sg.* 51,14

LĂSAT, **-Ă:** adj.
lăsate: *f. pl. ac.* cuvânt 1

(a se) LĂUDA: v. I
a lăuda: *inf. prez.* cuvânt 1; 19,17; rezum. cap.43
e lăudată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(să) laudă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; rezum. cap.44
lăudând: *gerunziu* rezum. cap.3
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,24
(nu) lăuda: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,2, 30; 27,8
să laude: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,8; 47,12
a (Să/să) lăuda: *inf. prez.* 17,8; 48,4
vei lăuda: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18; 24,1
(să) va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,2; 30,2
vom lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,9
laudă(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,27
va fi lăudată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 38,3
lăuda-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,12
lăudați: *imperativ 2.pl.* 39,19, 41
laudă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.40
să lăudăm: *conj. prez. 1pl.* 44,1
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 47,7, 10; 50,20
voiu lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,1, 15, 30
lăuda-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,8
lăuda-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,15

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) ALĂUTĂ
alăute: *pl. ac.* 39,20

LÂNCED, -Ă: adj.
lânced: *m. sg. nom.* 11,12

(a) LÂNCEZI: v. IV
a lâncezi: *inf. prez.* 18,18

LEAC: s.n.
leacul: *sg. nom./ac.* 6,16; 18,20; rezum. cap.38; 38,2; 43,24
leacurile: *pl. ac.* 38,4

(a se) LEGA: v. I
(nici) lega: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,8
lega: *inf. prez. fără a* 27,23
(s-)au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,23
lega-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,7

LEGAT, -Ă: adj.
legată: *f. sg. nom.* 22,19

LEGĂTURĂ: s.f.
legăturile: *pl. nom./ac.* 6,26, 31; 21,22; 28,23
legătura: *sg. nom.* 6,31; 22,19; 28,24
legături *pl. ac.* 13,15
legătură: *sg. ac.* 28,24; 45,13

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac.* cuvânt 1
legii: *sg. gen.* cuvânt 1; 11,15; 19,18; 34,8
leagea: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 2,19; 24,33; 31,10; 32,19; 33,3; 35,1; 45,21
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea Domnului/leagea Celui Preaînalt/leagea Celui Înalt/leagea vieții/leagea testamântului Domnului*** cuvânt 1; 17,9; 19,21; 23,33; 38,39; 39,11; 41,11; 42,2; 44,20; 45,6; 46,17; 49,6
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***călcătoriu de leage/călcători de leage/călcătorii de leage/așezământul de leage/așezăminturi de leage*** 7,20; 19,2; 40,14; 44,12, 20
legii: *sg. dat., în sintagma* ***legii lui Dumnezeu*** 33,3

(a se) LEGIUI: v. IV
(nu te) legiui: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,1

LEGIUIT, -Ă: adj.
legiuita: *adj. antep. f. sg. ac.* cuvânt 1

LEMN: s.n.
lemn: *sg. nom./ac.* 6,3; 22,19; 27,7; 31,7; 38,5
leamne: *pl. ac.* 8,4
leamnele: *pl. ac.* 28,12

LENEȘ, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **LEANEȘ, -Ă**
leanețului: *s.m. sg. gen.* rzum. cap.22
leanețul: *s.m. sg. nom.* 22,1, 2
leanețe: *f. sg. ac.* 37,14

(a se) LENEVI: v. IV
să (te) lenevești: *conj. prez. 2.sg.* 7,39

LENEVIE: s.f.
lenevia: *sg. nom.* 33,29

LENEVIRE: s.f.
lenevirea: *sg. ac.* 7,34
lenevire: *sg. ac.* 18,27; 26,28

(a se) LEPĂDA: v. I
(nu) lepăda: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,4; 7,28
a lepăda: *inf. prez.* 6,22
să leapezi: *conj. prez. 2.sg.* 6,24
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18; 27,25
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,16

LEPĂDARE: s.f.
lepădarea: *sg. nom., în sintagma* ***lepădarea de Dumnezeu*** 10,14

LESNE: adv.; var. (Reg.) **LEZNE**
lesne: 6,7; 21,25; 46,8; 48,6
lezne: 11,23, 28
(mai) lesne: 22,18

(a) LEȘUI: v. IV
leșuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,33, 34; 12,15; rezum. cap.27; 27,11

LEȘUIRE: s.f.; var. **ALEȘUIRE**
aleșuirile: *pl. ac.* rezum. cap.11
leșuirile: *pl. nom.* 11,31

LEȘUITOR, -TOARE: s.m./f.
leșuitoriu: *s.m. sg. ac.* 8,14

LEU: s.m.
leul: *sg. nom./ac.* 4,35; 25,23; 27,11, 31; 28,27
leului *sg. gen.* 13,23
leu: *sg. ac.* 21,3
lei: *pl. ac.* 47,3

LIBOVNIC, -Ă: adj.; var. **LIUBOVNIC, -Ă** (aici) „omenos"
liubovnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.4

LIMBĂ: s.f.
limbă: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 4,29; 17,5; rezum. cap.28; 36,25; 37,21
limba: *sg. nom./ac.* 4,34; 5,15, 16; 19,16, 17; 22,33; 25,9, 11; 28,13, 16, 19, 22, 30; 51,30
limbi: *pl. ac., în sintagma* ***de doao limbi*** „ipocrit" (cf. lat. *bilinguis*) rezum. cap.5; 5,17; 6,1
limba: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***limba îndoită*** „limba înșelătoare; caracteristică a celui duplicitar sau de rea-credință"/ ***limba mulțămitoare/limba îndrăzneață/limba vicleană/limba dulce/limba pângărită/limba strâmbă*** 5,11; 6,5; 21,8; 28,23, 28; 40,21; 51,7
limbă: *sg. ac., în sintagma* ***limbă mincinoasă/cel îndoit*** *la limbă* „ipocritul", „perfidul" (cf. lat. *bilinguis*) 20,18; 28,15
limbii: *sg. gen., în sintagmele* ***limbii mincinoasă/limbii vicleane*** 20,20; rezum. cap.28; 51,3
limbii: *sg. gen.* 26,9; rezum. cap.28; 28,21

LIMBUT, -Ă: adj./s.
limbut: *adj. m. sg. nom./ac.* 7,15; 8,4; 9,25; 20,5
limbută: *adj. f. sg. nom.* 25,27
[cel]/(cel) limbut: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.20

LIMBUȚIE: s.f.
limbuția: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 19,5

LIMBUȚIRE: s.f.
limbuțirea: *sg. ac.* rezum. cap.19

LIN, -Ă: adj. „liniștit", „domol"
lin: *m. sg. dat.* 25,27

LINGOARE: s.f.; var. (Reg.) **LÂNGOARE**
lângoarea: *sg. nom./ac.* 10,11, 12

LINIȘTE: s.f.
liniștea: *sg. ac.* 45,4

(a se) LIPI: v. IV
vei lipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,33
a (să) lipi: *inf. prez.* 25,16
au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „trebuință", „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în loc. adv./loc. adj.* ***de lipsă*** „necesar" cuvânt 1; 3,23; 8,12; 13,7; 15,12; 29,3; rezum. cap.38; 38,12; 39,31

lipsa: *sg. nom./ac.* 4,2; 26,26; rezum. cap.27; 27,1; 29,12, 34; 37,9; 38,1; 40,32
lipsei: *sg. gen.* 6,10
lipsă: *sg. nom./ac.* 11,12, 25; 39,37; 42,22
lipsele: *pl. ac.* 18,25
lipsii: *sg. gen.* 29,2

(a) LIPSI: v. IV
(nu) lipsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,38
lipsește: *ind. prez. 2.sg.* 13,7
să lipsești: *conj. prez. 2.sg.* „să sărăcești" rezum. cap.40; 40,29
a lipsi: *inf. prez.* 42,25

LIPSIT, -Ă: adj.s.
(celui) lipsit: *s.m. sg. gen.* 4,3; 38,20
(cel) lipsit: *s.m. sg. nom./ac.* 4,4; 36,27
lipsiților: *s.m. pl. gen.* 34,25
lipsită: *adj. f. sg. ac.* 7,23
lipsit: *adj. m. sg. nom./dat.* 10,30; 14,10; 31,4; 40,29; 41,3

LOC s.n.
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 4,10
locul: *sg. ac.* 11,22; 12,12; 41,23; 46,11, 14; 49,12
loc: *sg. nom./ac.* 13,27; 15,21; 16,15; 19,18; 38,11
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** 24,9

LOCAȘ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. ac.* 24,12, 21; 51,13
lăcașul: *sg. ac., în sintagma* ***lăcașul cel sfânt*** 24,14

(a se) LOCUI: v. IV; var. (În v.) **(a se) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,2; 36,19
(să) vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,3
am lăcuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,7
lăcuiește: *imperativ 2.sg.* 24,13
lăcuiește: *ind. prez. 3.sg.* 25,11; 50,28
a lăcui: *inf. prez.* 25,23
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,9
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,37
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 41,23
lăcuind: *gerunziu* 42,9

(a se) LOVI: v. IV
-i lovit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12,13
(să) vor lovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,3; 16,19
(să) va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,29; 33,2
lovește: *imperativ 2.sg.* 30,12

LOVIRE: s.f.
lovirii: *sg. gen.* 4,32
lovirea: *sg. nom./ac.* 27,5, 28

LOVITURĂ: s.f.
lovitura: *sg. nom., în sintagmele* ***lovitura biciului/lovitura limbii*** 28,21

(a se) LUA: v. I
să iaie: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să iaie aminte*** cuvânt 1
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 1,38; 6,13; 7,24; 11,35; 13,10, 16; 16,24, 25; 28,30; 32,26, 28
ia: *imperativ 2.sg.* 2,4; 14,16; 23,6; 29,27; 36,9
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 9,19
ia: *ind. prez. 3.sg.* 20,8; 34,26
iau: *ind. prez. 3.pl.* 29,5
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 32,3; 42,1
a lua: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.20
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2
(nu) lua: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,9, 26; 37,14
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***vei lua aminte*** 6,33
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2; 31,1; 35,16, 23; 37,5; 38,2, 25
a lua: *inf. prez. în loc. v. a lua* ***aminte*** rezum. cap.19
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,3; 23,38
luați: *imperativ 2.pl.* 33,19; 51,36
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,22; 47,4; 48,15; 49,3
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,5
(te-)ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,9
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,16
luând: *gerunziu* 50,11, 13
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,21

LUARE: s.f.
luare: *sg. ac.* 4,36
luarea: *sg. ac., în sintagma* ***înainte luarea inimii*** „bănuiala inimii" (cf. lat. *praesumptionem cordis*) 18,10
luarea: *sg. ac.* 20,24; 41,26; rezum. cap.42; 42,7
luării: *sg. gen.* 41,24

LUCIU, -IE: s.m./f.
(cel) luciu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***luciu în pâni*** „cel foarte bogat", „cel opulent" (cf. lat. *splendidum in panibus*) 31,28

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,22; 10,30; 20,30; 24,30; 27,11; rezum. cap.38
lucrând: *gerunziu* 11,18
lucrează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14,17, 21; 20,30; 51,3
a lucra: *inf. prez.* 15,21
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,29
lucrează: *imperativ 2.sg.* 30,13; 33,26
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,18
lucrați: *imperativ 2.sg.* 51,38

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 6,20; 15,20; 27,7; 32,8; 38,32, 39; 51,11
lucrări: *pl. ac.* 33,27
lucrare: *sg. ac.* 37,14

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 19,1; 34,27
lucrătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp/lucrătoriul de an*** (cf. supra **AN**) 37,13
lucrătoriului: *sg. gen.* 40,14

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 7,27; rezum. cap.11; 33,25, 28; 45,12
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,10; 3,19, 24, 32; rezum. cap.4; 4,29, 34; 7,16, 40; 9,24; 10,6; 11,4, 22; 16,13, 22, 25, 26, 27; rezum. cap.17; 17,16; 18,2; 28,19; 31,27; 33,15, 23; 35,24; 37,6, 20; 38,7, 12, 26; rezum. cap.39; 39,19, 24; 42,23; 43,3, 27, 30, 36; 47,24
lucruri: *pl. nom./ac.* 3,22; rezum. cap.16; 16,22; 23,7; 33,30
lucrului: *sg. gen.* 10,29; 39,31
lucrul: *sg. nom./ac.* 11,9, 21; 14,20, 21; 32,27; 37,13, 23; 38,28, 29, 32; 39,39; 42,16; 45,13, 14; 47,9; 49,1; 51,38
lucrurilor: *pl. gen.* 11,29; 17,7, 8; 38,31
lucrurile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***lucrurile Domnului*** 39,21, 39; rezum. cap.42; 42,15
lucrul: *sg. nom., în sintagma* ***lucrul Celui Preaînalt*** 43,2

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen./dat.* 14,12; 26,21
lumea: *sg. nom.* 43,10

(a) LUMINA: v. I
vor lumina: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,10
luminează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 24,31, 44; 50,6
voiu lumina: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,45
luminând: *gerunziu* 34,20; 42,16; 43,10
a lumina: *inf. prez.* 43,7

LUMINAT, -Ă: adj.
(mai) luminat: *m. sg. nom.* 17,30
luminate: *n. pl. ac., în sintagma* ***uspeațe luminate*** „ospețe alese, îmbelșugate" (cf. lat. *epulae spendidae*) 29,29
luminată: *f. sg. nom.* 30,27

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 17,18; 22,10; 24,37; 32,20; 33,7; 36,1; 50,31
lumină: *sg. nom./ac.* 24,6; 45,21
luminii: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeul luminii*** 46,18

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 27,12; 43,6, 8
lună: *sg. ac.* rezum. cap.43; 43,7
luna: *sg. ac., în sintagma* ***luna plină*** 50,6

LUNG, -Ă: adj.
lung: *n. sg. ac., în sintagma* ***de lung veac*** „longeviv" (cf. lat. *longaevus*) 1,25
(mai) lungă: *f. sg. ac.* 3,7; 10,11

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac., în sintagma* ***lungime de zile*** 1,12
lungimea: *sg. nom., în sintagma* ***lungimea zilelor/lungimea vieții*** 23,38; 30,23

LUP: s.m.
lupul: *sg. nom.* 13,21

(a se) LUPTA: v. I
a **(să) lupta:** *inf. prez.* rezum. cap.4
luptă: *imperativ 2.sg.* 4,33
(te) luptă: *imperativ 2.sg.* 4,33
luptatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,25

LUT: s.n.
lutul: *sg. ac.* rezum. cap.33
lut: *sg. ac.* 33,10

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen./dat.* 3,3, 11, 16; 4,10; 7,29; 40,1; 50,24
maica: *sg. nom./ac.* 3,5, 7, 18; 4,11; 24,24; 40,1
maică: *sg. ac.* 15,2
mâni-sa: *sg. gen.* 49,9

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) MUMĂ
mumă-ta: *sg. ac.* 23,18
mumă: *sg. ac.* 41,21

MARE: adj./s.
mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac./dat.* cuvânt 1; rezum. cap.2; rezum. cap.16; rezum. cap.40; 41,15; 44,3
mare: *adj. m./f./n sg. nom./ac.* 3,20, 21; 5,6; 7,27; 11,29; 12,2; 16,17; 17,28; 23,38; 24,39, 41; 25,13, 29; 26,11; 31,12; 40,1, 13; 43,5; 46,1, 6, 20; 48,27; 50,18, 20
(mai) mare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 10,27; 19,3; 43,33; 46,2
(cel mai) mare: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***cel mai mare născut*** 32,4
Marele: *adj. antep. m. sg. nom., în sintagma* ***Marele Domn*** 39,8
mare (foarte): *adj. m. sg. nom.* 43,31
(mai) mari: *adj. n. pl. nom.* 43,36
marele: *adj. antep. m. sg. nom.* 44,20; 48,25; 50,1
(foarte) mare: *adj. f. sg. ac.* 46,6
(celor) mari: *s.m./n. pl. gen* „lucrurilor mari";"oamenilor mari; mărimilor" 1,15; 8,10; 11,1
(cel) mare: *s.m. sg. nom./ac.* 5,18; 10,27
(cel mai) mare: *s.m. sg. nom./ac.* 29,30; rezum. cap.32
mari: *s.n. pl. ac.* „lucruri mari" 50,24

MARE: s.f.
mării: *sg. gen* 1,2; 18,8; 24,8; 29,24
mare: *sg. ac.* 24,39, 43; 40,11; rezum. cap.43; 43,26
mare: *sg. ac., în sintagma de la mare până la mare* „de la Marea Roșie până la Marea Mediterană" (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23
marea: *sg. ac.* 50,3

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. ac.* 40,16
marginile: *pl. ac., în c. de la râu până la marginile pământului* „de la Eufrat până la hotarul Egiptului" (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23

MASĂ: s.f.
measii: *sg. gen., în sintagma* ***soțu measii*** „tovarășul cu care stai la masă" 6,10
masa: *sg. ac.* 14,10; rezum. cap.40; 40,30
masă: *sg. ac.* 29,33; rezum. cap.31; 31,12

MĂCAR: adv.; var. (În v. și reg.) MACAR
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar să*** rezum. cap.12

MĂGAR: s.m.
măgariul: *sg. nom., în sintagma* ***măgariul sălbatec*** 13,23

MĂREȚ, -EAȚĂ: s.m./f.
(celor) măreți: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.20

(a se) MĂRI: v. IV
(nu) mări: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,26; 33,30
(să) mărească: *ind. prez. 3.sg.* 10,33
am **mărit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 25,9
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,10; 45,2; 50,5
(te) vei mări: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,4
mărind: *gerunziu* 43,32
va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,35
a mări: *inf. prez.* 45,19; 50,5
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,4
vom mări: *ind. viit.I. 1pl.* 49,13

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* 2,23; rezum. cap.43; 43,16, 32; 44,2
mărimile: *pl. nom./ac.* 17,7, 8, 11; rezum. cap.18; 18,3, 5; 36,2; 42,21
mărimii: *sg. gen.* 18,4
mărime: *sg. ac.* 39,20; 45,8

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom./ac.* 1,11, 24; 10,25; 14,27; 35,15; 45,14
mărire: *sg. nom./ac.* 4,25; 5,15; 20,11; 44,7, 22; 45,28
mărire: *sg. ac., în sintagma* ***văjmântul de mărire*** 6,30
mării: *sg. gen., în sintagma* ***haina măririi*** 6,32
măriri: *sg. gen., în sintagmele* ***haina măririi/contoșul măririi/văjmântul măririi/cuvântul măririi*** 15,5; 27,9; 45,9; 47,9
mărire: *sg. nom., în sintagma* ***mărire veacinică*** 31,10

MĂRIT, -Ă: s.m./f.
(celui) mărit: *s.m. sg. dat.* 4,7
(celor) măriți: *s.m. pl. gen./dat.* 20,29, 30; 23,18; 28,17; 32,13; 38,3; 39,4

(a) MĂRITA: v. I
să mărite: *conj. prez. 3. pl.* rezum. cap.7

MĂRTURIE: s.f.
mărturia: *sg. nom.* 31,28
mărturiia: *sg. nom.* 31,29

mărturie: *sg. ac.* 36,17; 46,22
mărturiile: *pl. ac.* 45,21

(a se) **MĂRTURISI:** v. IV
a **mărturisi:** *inf. prez.* 4,31
(te) mărturisește: *imperativ 2.sg.* 17,26
măr**turisi(-te)-vei:** *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
(te) vei mărturisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
(să) măr turisește: *ind. prez. 3.sg.* 20,1
măr turisind: *gerunziu* 28,13
(să) va măr**turisi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 39,9
(vă) măr**turisiți** *imperativ 2.pl.* 39,20
măr**turisi(-mă)-voiu:** *ind. viit.I. 1.sg.* 51,1, 2
(mă) voiu măr turisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,17

MĂRTURISIRE: s.f.
măr**turisire:** *sg. ac.* 17,25; 18,28; 39,20; 47,9; 51,15
măr turisirea: *sg. nom.* 17,26

MĂSEA: s.f.
măsea: *sg. ac.*; prin acest cuvânt au tradus lat. *maxilla, -ae* „falcă" 35,18, 19

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) MASLIN
maslin: *sg. ac.* 24,19
maslinul: *sg. ac.* 50,11

(a) MĂSURA: v. I
au **măsurat:** *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2, 9
măsură: *imperativ 2.sg.* 42,7

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom.* 6,15

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) MÂNE
mâne: 10,12; 20,16

MÂNĂ: s.f.
mâni: *pl. nom./ac.* 2,14; 25,32; 42,7
mânile: *pl. nom./ac., în sintagmele mânile* ***Domnului/mânile Celui Înalt*** 2,22; 43,13
mânile: *pl. nom./ac.* 2,22; 4,22; 8,1; 11,6; 13,9; 14,25; 29,5; 33,22; 38,13, 15, 35; 40,14; 45,18; 46,3; 48,21, 22; 50,15, 22; 51,5, 12, 26
mâna: *sg. nom./ac.* 4,9, 36; 5,14; 7,36; 9,24; 12,19; 15,14, 17; 21,22, 24; 22,2; 25,35; 27,21; 29,1; 31,16, 21; rezum. cap.33; 33,13, 14; rezum. cap.36; 36,3, 7; 47,5; 48,20, 23; 49,8, 13; 50,13, 16
mâna: *sg. ac., în sintagma mâna* ***lui Dumnezeu*** rezum. cap.10; 10,4, 5
mânilor: *pl. gen./dat.* 21,22; 35,10, 12
mână: *sg. ac.* 29,33; rezum. cap.33
mâinile: *pl. ac.* 33,26; 38,10

(a) MÂNCA: v. I
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 6,3
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,20
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,19
mâncă: *ind. prez. 3.pl.* 20,18
mă**nâncă:** *ind. prez. 3.pl.* 24,29
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19; 36,20
mâncând: *gerunziu* 31,19
a mânca: *inf. prez.* 31,25
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 41,2
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,26

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. ac.* 37,32
mâncări: *pl. ac.* 37,33
mâncare: *sg. ac.* 51,4

MÂNCEVIRE: s.f. „descompunere" (cf. lat. *tābitūdō, -inis*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mâncevirea: *sg. nom.* 28,7

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. nom.* 10,7
mândrie: *sg. ac.* 13,1; 22,27
mândriii: *sg. gen* rezum. cap.23

MÂNDRU, **-Ă:** s.m./f.
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.13; 13,1
(celui) mândru: *s.m. sg. gen.* 21,5
mândrul: *s.m. sg. nom.* 23,8

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a se îndrepta spre..."; (Înv. și rar) "a se grăbi"
mânecă: *imperativ 2.sg.* 6,36
vor mâneca: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,18
a mâneca: *inf. prez.* 39,6

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) (a se) MÂNGĂIA
(să) va mângâia: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,21
va mângăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,7
(te) mângâie: *imperativ 2.sg.* 38,17
mângâie: *imperativ 2.sg.* 38,24
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,27

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) MÂNGĂIARE
mângâi**area:** *sg. nom.* 7,36
mângâiare: *sg. ac.* 7,38

(a se) MÂNIA: v. I
a **(să)** mâniia: *inf. prez.* 20,1
(nu te) mâniia: *imperativ prohib. 2.sg.* 28,8

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 1,28; 5,7, 9; 10,22; 16,7, 12; 19,28; rezum. cap.23; 28,3, 5, 12, 23; 30,26; 36,8; rezum. cap.39
mânie: *sg. nom./ac.* 4,5; 5,17; 7,18; 18,24; 23,11, 21; 25,23; 26,11, 25; rezum. cap.28; 31,38; 36,11; 45,22; 47,22
mânia: *sg. nom./ac., în sintagmele mânia* ***lui Dumnezeu/mânia cea rămâitoare*** rezum. cap.16; 40,4
mânia: *sg. nom./ac.* 25,23, 29; 27,33; 39,28, 29; 46,5; 48,10
mâniii: *sg. gen.* 44,17; 45,23

MÂNIOS, -OASĂ: adj./s.
(cel) mânios: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 8,19
mânios: *adj. m. sg. nom.* 28,11

(a se) **MÂNTUI:** v. IV
să **(vă) mântuiți:** *conj. prez. 2.pl.* 3,2
ar **mântui:** *cond. prez. 3.sg.* 19,9
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,22
mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 34,15
(să) **mântuiaște:** *ind. prez. 3.sg.* 36,11

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirii: *sg. gen.* 1,22; 6,31; 40,7
mântuire: *sg. ac.* 4,28
mântuirea: *sg. ac.* 13,18; 39,23; 46,2
mântuire: *sg. ac., în sintagma* ***apa înțelepciunii cea de mântuire*** 15,3

MÂNTUITOR, **-TOARE:** adj./s.m.
mântuitoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***jârtva mântuitoare*** 35,2
Mântuitoriul: *s.m. sg. nom.* 51,1

MÂNZ: s.m.
mânzu: *sg. ac., în sintagma* ***mânzu de cal*** 23,30

(a) MERGE: v. III
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12; 32,14

(nu) mearge: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,18, 19; 32,25
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 8,18
mergând: *gerunziu* 14,23
mergi: *imperativ 2.sg.* 17,25
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 37,20

MERGERE: s.f.
meargerea: *sg. ac.* 43,5

(a) MESTECA: v. I
meastecă: *ind. prez. 3.pl.* 36,21

MEŞTER: s.m.
meşterilor: *pl. gen.* 9,24
meaşterul: *sg. nom.* rezum. cap.38; 38,28
meaşterul: *sg. nom., în sintagma* ***meaşterul de fier*** „fierarul" 38,29
meaşterului: *sg. gen.* 45,13

MEŞTEŞUG: s.n.; var. (Înv. şi reg.) MEŞTERŞUG
meaşterşugul: *sg. ac.* 38,35
meaşterşugului: *sg. gen.* 38,39

(a) MEŞTEŞUGI: v. IV
meşteşujaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,35

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord"
miazănoapte: *sg. ac.* rezum. cap.43

MIAZĂZI: s.f.
miazăzi: *sg. ac., în c.* ***în miazăzi*** „în plină amiază" 43,3

MIC, -Ă: s.m./f.
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 5,18
(ceale) mici: *s.n. pl. ac.* 19,1
(cel mai) mic: *s.m. sg. nom.* 29,30

(a se) MICŞORA: v. I; var. (Înv. şi pop.) (a se) MICŞURA
(să) micşurează: *ind. prez. 3.sg.* 16,23
micşorează: *imperativ 2.sg.* 17,22
a **micşora:** *inf. prez.* 18,5
(să) va **micşora:** *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4, 5; 22,5; 32,28
(te) vei micşora: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,7
(să) micşorează: *ind. prez. 3.sg.* 19,20, 21; 23,11; 38,25

MICŞORARE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) MICŞURARE
micşurare: *sg. nom./ac.* 20,11; 22,3
micşorare: *sg. nom.* 40,27

MIEL: s.m.
mielul: *sg. ac.* 13,21
mielului: *sg. gen.* 46,19
mieii: *pl. ac.* 47,3

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* 24,27
mearea: *sg. nom.* 39,31
miere: *sg. ac.* 46,10
miiarea: *sg. ac.* 49,2

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/între mijlocul*** 1,39; 10,24; 11,1, 8; 15,5; 23,18; 24,1, 3; 25,24; 27,2, 13; 28,11; 30,2, 3; 31,21; 32,13; 39,4; 42,12; 48,19; 50,6
mijloc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijloc de*** 9,20; 51,6
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***de mijloc/din mijloc*** 18,33; 31,25

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 2,7, 9, 23; 5,7; rezum. cap.16; 16,12, 13, 15; 18,4, 9; 35,25; 40,17, 24; 47,24; 51,37
milii: *sg. gen., în sintagma* ***milii Domnului*** rezum. cap.5
mila: *sg. nom./ac., în sintagma* ***mila Domnului/mila lui Dumnezeu*** 5,6; rezum. cap.17; 17,28; rezum. cap.18; 18,12; 35,26; rezum. cap.36; 50,26
milă: *sg. nom./ac.* 12,3, 13; 16,10, 14; 18,13; 28,4; 29,1; 30,24; 35,4, 25; 37,16; 44,27; 46,9; 50,24
milele: *pl. ac.* 17,27; 51,11
milii: *sg. gen.* 18,14; 44,10; 51,4
milelor: *pl. gen.* 36,1

MILOSTENIE: s.f.
milosteniia: *sg. nom./ac.* 3,15, 33; 4,1; 17,18; 29,15
milosteniii: *sg. gen.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.16; rezum. cap.17
milostenie: *sg. ac.* 7,10; 12,3; rezum. cap.29; 29,11
milosteniile: *pl. ac.* 31,11

MILOSTIV, -Ă: adj./s.
milostiv: *adj. m. sg. nom./ac.* 2,13; 4,10; 48,22
[cel] milostiv: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.3
(celui) milostiv: *s.m. sg. dat.* 12,4
(cei) milostivi: *s.m. pl. ac.* 23,16

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6
milostiveaşte(-Să): *ind. prez. 3.sg.* 18,14

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom./ac.* 17,28; 18,11, 12
milostivire: *sg. ac.* 18,20

(a) MILUI: v. IV
va **milui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
a **milui** *inf. prez.* rezum. cap.18
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 36,1, 14, 15

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.
mincinos: *adj. n. sg. ac., în sintagma dar* ***mincinos*** 8,22
mincinoşi: *adj. m. pl. nom./gen.* 15,8; 20,28
mincinoasa: *adj. antep. în sintagmele* ***mincinoasa smerenie/mincinoasa*** *făgăduinţă* rezum. cap.19; rezum. cap.20
mincinoasă: *f. sg. nom./ac., în sintagma certare* ***mincinoasă/****limbă* ***mincinoasă/asupreala mincinoasă*** 19,28; 20,18; 26,7
mincinoasă: *f. sg. gen. (cu des. -ă), în sintagma* ***limbii mincinoasă*** 20,20
mincinos: *adj. m. sg. nom./gen.* 20,27; 25,4
mincinoase: *adj. f. pl. nom., în sintagmaele gâciturile* ***mincinoase/****cuvintele* ***mincinoase*** 34,5; 36,21
[cei] mincinoşi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.15
(cel) mincinos: *s.m. sg. ac.* 34,4

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 4,26; 7,13; rezum. cap.20; 34,8; 41,21; 51,3
minciuna: *sg. nom./ac.* 4,30; rezum. cap.7; 7,14; 20,26; 34,1
minciunilor: *pl. gen.* rezum. cap.34
minciuni: *pl. ac.* 34,2
minciunii: *sg. gen.* 51,7

MINTE: s.f.
minţii: *sg. gen.* 1,26
minte: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără minte*** 23,6

(a) MINŢI: v. IV
a **minţi:** *inf. prez.* 7,14

(a se) MINUNA: v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,13

MINUNAT, -Ă: adj./adv./s.f.
minunate: *adj. n. pl. nom.* 11,4; 43,27
minunat: *adj. n. sg. nom.* 39,25; 43,2
minunată: *adj. f. sg. nom.* 43,31, 32

minunat: *adv.* rezum. cap.24; 43,8
minunate: *s.f. pl. ac.* (Înv.) „minuni" 31,9; 48,15
(ceale) minunate: *s.f. pl. ac.* „minunile" 36,6

MINUNE: s.f.
minune: *sg. nom.* 16,11
minunile: *pl. ac.* 17,8; 36,10, 13; 38,6; 42,17; 48,4

MIR: s.n.
mir: *sg. ac., în sintagma* ***făcătoriului de mir*** 49,1

(a se) MIRA: v. I
mirându(-să): *gerunziu* 9,11; 40,7
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,3; 27,26; 43,20
(nu te) mira: *imperativ prohib. 2.sg.* 26,14
(ne) vom mira: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,26
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,18

MIREASMĂ: s.f.; var. MIREAZMĂ
mireazmă: *sg. ac.* 35,8

MIROS: s.n.
miros: *sg. nom./ac.* 24,20, 23; 35,8; 39,18, 19; 45,20; 50,17
mirosul: *sg. ac.* 24,21
mirosului: *sg. gen.* 49,1

(a) MIROSI: v. IV
va mirosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19
miroseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 50,8

MIROSITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **MIROSITORIU**
mirositoriu: *n. sg. ac.* 24,20

(a) MIRUI: v. IV
au miruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,25

(a se) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,32
(te) vei mistui: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,22
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 45,17; 45,23
au mistuit *ind. pf.c. 3.sg.* 45,24

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 39,36

(a) MIŞCA: v. I
mişcă: *ind. prez. 3.sg.* 38,26

MIŞELĂTATE: s.f.
mişelătăţile: *pl. nom.* rezum. cap.14
mişelătatea: *sg. nom.* rezum. cap.18
mişelătăţi: *pl. dat.* rezum. cap.40

MITRĂ: s.f.
mitra: *sg. ac.* 45,14

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 4,33; rezum. cap.10; 11,30; rezum. cap.14; 14,12, 13; 17,26; 18,22; 28,13, 25, 30; rezum. cap.33; 34,13; 37,1; rezum. cap.41; 48,12, 15; 49,18; 51,8
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,8; 11,14, 20; 14,12; 15, 18; 22,12; 26,7; 28,7, 25; 30,17; 31,34; 37,21; 38,19; 39,35; 40,9; 51,13
morţii: *pl. gen., în sintagmele frica* ***morţii/împreunarea morţii/judecata morţii*** 9,18, 20; 41,5
morţii: *sg. gen./dat.* 23,15; rezum. cap.25; 33,15; 40,4; 48,5
moarte: *sg. voc.* 41,1, 3

MODRU: s.n. (cf. Indice 2Lg)
modru: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu modru/peste modru*** 32,8; 50,3

MOLCOMIRE: s.f.; var. MÂLCOMIRE
mâlcomire: *sg. ac.* 36,25

MOLIE: s.f.
molia: *sg. nom.* 42,13

MORMÂNT: s.n.
mormântului: *sg. gen.* 30,18

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(celui) mort: *s.m. sg. dat.* 7,37
mort: *s.m. sg. ac.* 17,26; 22,10, 11; 34,30; 38,16
mortul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.22; 48,5
mortului: *s.m. sg. gen./dat.* 22,13; rezum. cap.38; 38,24
(cei) morţi: *s.m. pl. voc.* 33,19
(cel) mort: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.38
mort: *adj. m. sg. nom.* 48,14

MOŞ: s.m. „bunic"
moşul: *sg. nom.* cuvânt 1

MOŞIE: s.f.
moşiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.33; 33,20; rezum. cap.36

(a se) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14; 19,3; 20,27
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,17; 6,1; 10,13; 15,6; 37,29; 39,28
(să) va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5
au moştenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9
moşteneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,28
moşteneaşte: *imperativ 2.sg.* 24,13
vei moşteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,13
a moşteni: *inf. prez.* 44,23
voiu moşteni: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,29

MOŞTENIRE: s.f.
moşteniri: *pl. ac., în sintagma* ***moşteniri nedrepte*** 5,1
moştenirea: *sg. nom./ac.* 9,6; 22,4, 29; 24,16, 27; 33,24; 36,27; 41,9; 44,26; 45,27; 46,2
moştenirile: *pl. ac.* 23,15
moştenire: *sg. nom./ac.* 23,32; 24,33; 44,12; 45,25; 46,10, 11; 51,29
moştenirea: *sg. ac., în sintagma moştenirea* ***Domnului*** 24,11
moşteniri: *sg. gen.* 42,3; 45,31

MOŞTENITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **MOŞTENITORIU**
moştenitoriu: *s.m. sg. nom.* 22,29

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) MUIARE
muierii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 9,2, 9, 11; rezum. cap.25; 25,17, 19, 23, 24, 26, 28, 29, 34; rezum. cap.26; 26,1, 12, 16, 21, 23, 24; 33,20; rezum. cap.36; 36,24; 41,25
muierea: *sg. nom./ac.* 7,21; 25,23, 28, 31, 32; 37,12; 40,23; 41,27; rezum. cap.42; 42,14
muiare: *sg. nom./ac.* 7,28; 15,2; rezum. cap.25; 25,11, 33; 36,26, 27; 42,13
muierile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 19,2; 48,21
muiarea: *sg. ac., în sintagma* ***muiarea sinului tău*** „muierea sufletului tău; muierea iubită" (cf. lat. *mulierem sinus tui*) 9,1
muierea: *sg. ac., în sintagma* ***muierea mult zburătoare***; o atracţie paronimică a generat această sintagmă. Cuvântul compus *multivolus* „care doreşte mult" a fost înţeles de traducător „care umblă - «zboară» - de la un bărbat la altul", rezultatul fiind traducerea sintagmei *mulierem multivolam* prin *muierea mult zburătoare*, în loc de „muierea care doreşte mult". 9,3
muiarea: *sg. nom./ac.* 9,8, 10, 12, 16; 23,32; 25,2, 27, 30; 26,2, 3, 8, 9, 10, 11, 18, 19; 36,23; 40,19; rezum. cap.41; 42,6, 14
muieri *pl. ac.* 28,19
muieri *sg. gen.* rezum. cap.36
muierilor: *pl. gen./dat.* 42,12; 47,21

MUIERESC, EASCĂ: adj.
muieresc: *n. sg. gen.* 10,22

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot
multor: *adj. m. pl. dat, în sintagma* **a *multor noao*** (cf. lat. *multorum nobis*) cuvânt 1
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* cuvânt 1; 13,14; 15,19; 33,29; 37,14; 44,2; 49,15; 51,35
(ceale **mai) multe:** *adj. n. pl. nom./ac.* 3,22; 16,22
multe: *adj. f./n pl. nom./ac./dat.* 3,24; rezum. cap.6; 10,8; 11,31; 13,14; rezum. cap.17; 19,24; rezum. cap.21; 23,9; rezum. cap.31; 31,38; 34,12; 42,7; 43,27; 47,29; 48,18
mulți: *adj. m. pl. nom.* 6,6; 11,5, 6; 13,26; 45,10
mult: *adj. n. sg. nom./ac.* 12,1; 31,38, 39; 51,36
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv. de* ***multe ori*** 19,15
multa: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* 25,8; 42,5
multe: *adj. f. sg. gen* rezum. cap.31; 37,33
multor: *adj. f. pl. dat.* rezum. cap.40
mult: *adv.* rezum. cap.1; 3,24; rezum. cap.4; 9,3; 22,14; 23,12; 27,15; 31,19, 25; 32,13; 51,22
(mai) mult: *adv.* 11,12; 18,8; 23,29; 29,14, 16.17.18; 37,18; 39,15
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 23,28
multora: *pron. nehot. m. pl. gen./dat.* 1,30; 6,23; 31,28; 37,21
multe: *pron. nehot. f./n. pl. nom./ac.* 3,25; 11,10; 12,19; 16,6; 20,8, 12, 15; 27,27; 29,26; 31,13; 32,12; 34,9, 10, 12; 42,4; 43,29, 36
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 3,26; 8,3; 9,9, 11; 11,13; rezum. cap.27; 27,1; 28,15, 16, 22; rezum. cap.29; 29,4, 10, 24; 30,25; 31,6, 30; 34,7; 37,22, 34; 39,12; rezum. cap.40
mulți: *pron. nehot m. pl. gen.* (*cu loc. prep.* ***în mijlocul +*** *prep.* **a**) 31,21

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 5,6; 6,35; 7,7, 11, 15, 17; 15,22; 24,4; 33,11; 34,23; 42,11; 51,4
mulțime: *sg. nom.* rezum. cap.43
mulțimei: *sg. gen.* 44,20

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**
mulțămiri: *pl. ac.* 37,12
mulțămire: *sg. nom.* rezum. cap.51

MULȚUMITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITOR**
mulțămitoare: *f. sg. nom., în sintagma limba* ***mulțămitoare*** 6,5

MUMĂ: s.f.; vezi MAMĂ

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom./ac.* 16,19; 43,4, 17, 23
muntele: *sg. ac.* 24,17; 50,13, 28

(a) MURI: v. IV
murim: *ind. prez. 1.pl.* 8,8; 25,33
va **muri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,12, 13; 11,20; 14,12
a **muri:** *inf. prez.* 16,4; 27,32; 40,29
moară**:** *conj. prez. fără să 3.sg.* 19,10
murit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4
ar **fi murit:** *cond. pf. 3.sg.* 30,4
au murit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,34
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* rezum. cap.38
veți muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 41,12

(a) MURMURA: v. I
va **murmura:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28; 13,4; 31,29

MURMURARE: s.f.
murmurări: *pl. ac.* 29,6
murmurarea: *sg. ac.* 46,9

MUT, -Ă: s.m./f.
mutul: *s.m. sg. ac.* 20,31

(a se) MUTA: v. I
(s-)au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16

MUZICĂ: s.f.; var. **MUSICĂ** (cf. lat. *mūsica, -ae*)
musica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,6; 32,5; 40,20; 49,2
musicii: *sg. gen* rezum. cap.32
musicilor: *pl. gen.* 32,7, 8

MUZICESC, -EASCĂ: adj. (cf. **Indice** Is)
musicești: *n. pl. ac., în sintagma* ***viersuri musicești*** 44,5

N

NALT: s.n.; vezi ÎNALT

(a se) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 22,4
ai fi născut: *pasiv. cond. prez. 2.sg.* 7,30
va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 14,19
(să) naște: *ind. prez. 3.sg.* 14,19
naște: *ind. prez. 3.sg.* 19,11; 34,6
a nu fi fost născut: *pasiv inf. pf.* 23,19
să (să) nască: *conj. prez. 3.sg.* 24,6
(vă) veți naște: *ind. viit.I. 2.pl.* 41,12
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,8, 9; 49,17
ar fi fost născuți: *pasiv cond. pf. 3.pl.* 44,9
nasc: *ind. prey. 3.pl.* 48,21

NAȘTERE: s.f.
nașterea: *sg. nom./ac.* 14,19; 44,1
nașterii: *sg. gen.* 19,11; 23,19
nașterile: *pl. ac.* 24,26; 44,7

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiască**:** *conj. prez. fără să 3.sg.* rezum. cap.2
nădă**jduiaște:** *imperativ 2.sg.* 2,6; 32,2
nădă**jduiți:** *imperativ 2.pl.* 2,9
au nădă**jduit:** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 23,30; 31,8; 38,35
a nădă**jdui:** *inf. prez.* rezum. cap.11
nădă**jduindu(-să):** *gerunziu* 16,8
nădă**jduiesc:** *ind. prez. 3.pl.* 24,45
nădă**jduiaște:** *ind. prez. 3.sg.* 32,28
am nădă**jduit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 33,17
nădăjduia**:** *ind. imp. 3.pl.* 34,7

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea**:** *sg. ac.* rezum. cap.5; 14,2
nădeajde**:** *sg. ac.* 13,7
nădej**di:** *sg. gen.* 24,24
nădeajdea**:** *sg. nom.* 24,25; 34,15, 16
nădej**de:** *sg. nom.* 34,1

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimitul: *s.m. sg. ac.* 7,22

NĂLȚIME: s.f.; vezi **ÎNĂLȚIME**

NĂLUCIRE: s.f.
năluciri: *pl. ac.* 34,6

NĂRAV: s.n.
năravul: *sg. ac.* 23,19

NĂSCUT, **-Ă:** s.m./f.
născut: *s.m. sg. nom./dat., în sintagma* ***întâiu născut/întâiului născut*** 24,5; 36,14
născut: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***cel mai*** *mare* ***născut*** 32,4

NĂSILNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **NĂSÂLNIC**
năsâlnice: *f. pl. ac.* 2,16
năsâlnic: *m. sg. nom.* 30,8

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

NĂSIPOS, -OASĂ: adj.; vezi **NISIPOS**

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,7

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirii: *sg. gen.* 22,22

NEADUCĂTOR, -TOARE: adj.
neaducătoriu: *m. sg. nom., în loc. adj.* ***neaducătoriu aminte*** 37,6

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac./gen.* 1,21; 4,16; 10,18; rezum. cap.17; 28,18; 29,25; 39,5; 44,26; rezum. cap.50; 50,27
neamurile: *pl. nom./ac.* 2,11; rezum. cap.10; 16,26; 24,28, 46; rezum. cap.36; 36,2, 3, 13; 39, 14, 28; 46,8; 48,10
neamul: *sg. nom./ac.* 3,1; 8,5; 16,5, 7, 10; 17,14; 24,10; 44,22; 45,7, 31; 46,9, 16; 47,28; 50,4
neamurilor: *pl. gen./dat.* 10,7, 18, 19; 35,23; 44,20, 25; 45,13; 51,12
neam: *sg. ac., în loc. adv. de la neam* ***în*** *neam/din neam* ***în*** *neam/* ***în neam şi în*** *neam* 10,8; 28,16; 39,13; 44,14
neamului: *sg. gen.* 10,22; rezum. cap.17; 44,7; 45,8, 11, 29, 30; 46,23; 47,6, 27; 49,3, 17; 50,5
neam: *sg. nom./ac.* 45,27; 46,7; 47,4; 48,17; 49,7; 50,27

NEAMESTECAT, -Ă: adj.
neamestecat *n. sg. ac.* 24,21

NEBLÂND, -Ă: adj.
neblând: *m. sg. nom.* 13,13
neblândul: *adj. antep. n. sg. nom.* 13,15

NEBUN, -Ă: adj./s.
(celui) nebun: *s.m. sg. gen./dat.* 5,15; 21,19, 21, 22; 22,12, 22, 23; rezum. cap.33; 42,8
(cei) nebuni: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,20; rezum. cap.15
(ceale) nebune: *s.n. pl. ac.* 16,23
(cel) nebun: *s.m. sg. nom./ac.* 18,18; 19,11; 21,23, 26; rezum. cap.22; 22,7, 10, 14; 27,12
nebunului: *s.m. sg. gen./dat.* 19,12; rezum. cap.20; 20,22; 21,17, 25; rezum. cap.22; 22,9, 13; rezum. cap.27; 31,40; 33,5
(celor) nebuni: *s.m. pl. gen.* 20,13
nebunul: *s.m. sg. nom.* 20,17
nebunilor: *s.m. pl. gen.* 21,29
nebun: *s.m. sg. ac.* 22,17
nebun: *adj. m. sg. nom./ac./gen.* 10,3; 16,23; 22,18; 25,4; 34,1; rezum. cap.50; 50,28
nebuni: *adj. m. pl. nom.* 15,7
nebună: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) NEBUNI: v. IV
nebunindu(te)-: *gerunziu* 23,19

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 6,2; 13,10, 11
nebuniia: *sg. nom./ac.* 8,18; 21,27; 47,22, 27
nebunii: *pl. ac.* 21,28
nebunia: *sg. ac.* 22,16; 41,18

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 2,13; 3,17; 6,8; 22,29; 27,6; 35,26; 51,14
năcazul: *sg. ac.* 4,19
năcazu: *sg. ac.* 37,4
năcazuri: *pl. nom.* 39,29
năcaz: *sg. ac.* 40,24
năcazurilor: *pl. gen.* 51,5

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se)** NĂCĂJI
(nu) năcăji: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,3
să (te) năcăjeşti: *conj. prez. 2.sg.* 30,22
să năcăjeşti: *conj. prez. 2.sg.* 31,42
năcăjaşte: *imperativ 2.sg.* 36,9

NECĂJIT, -Ă: s.m./f.; var. (Pop.) NĂCĂJIT, -Ă
(celui) năcăjit: *s.m. sg. gen.* 4,4

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 1,38
necinstea: *sg. nom.* rezum. cap.3; 25,29; 26,14; 27,15

(a se) NECINSTI: v. IV
au necinst<it>: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16
(să) va **necinsti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,23; 22,5
necinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,32

NECINSTIT, -Ă: adj.
necinstit: *m. sg. ac.* 37,13

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s./adv.
necredincios: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,36; 16,7, 29; 22,18; 37,13; 41,10
necredincioşi: *adj. m. pl. nom./ac./gen./voc.* 15,12, 22; rezum. cap.16; 16,1, 3, 4; 41,11
necredincioasă: *adj. f. sg. nom.* 23,33
necredincioşilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.2; 6,4; 12,4, 7; 16,5; 39,32; 40,15; 41,8, 14
necredinciosul: *s.m. sg. nom./ac.* 8,17; 11,11; 21,30
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.12; 39,36; rezum. cap.41
(celui) necredincios: *s.m. sg. dat.* 12,6
necredinciosului: *s.m. sg. gen./dat.* 13,30; 22,13; 41,4
(celor) necredincioşi: *s.m. pl. gen.* 17,26
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 22,5; 42,2
necredincioşii: *s.m. pl. nom.* 41,13
necredincios: *adv.* 15,21

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţa: *sg. ac.* 46,23

NECREZĂTOR, -TOARE: adj.
necrezători: *m. pl. nom.* 2,18

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinsă: rezum. cap.1

NECURAT, -Ă: adj./s.
necurate: *adj. f./n. pl. ac.* 2,14; 35,14; 40,15
(mai) necurat: *adj. n. sg. nom.* 10,9
necurată: *adj. f. sg. nom.* 34,21
(celui) necurat: *s.m. sg. gen.* 7,19
(cel) necurat: *s.m. sg. nom./ac.* 29,21; 34,4

NECURMARE: s.f.
necurmarea: *sg. nom./ac.* 7,14; 20,27

NECURMAT, -Ă: adj./adv.
necurmat: *adv.* 9,4; 12,3; 51,15
necurmată: *adj. f. sg. nom.* 18,32; 20,21, 26
necurmatele: *adj. antep. f. pl. nom.* 33,27

NECUVIOS, -OASĂ: adj.
necuvioasă: *f. sg. nom.* 22,6
necuvios: *m. sg. ac.* 37,12

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.; var. (Înv.) **NEDIREPT, -EAPTĂ**
nedreapte: *adj. f. pl. ac.* 5,1, 10
(mai) nedrept: *adj. n. sg. nom.* 10,10
nedrept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 12,13; 13,4; 17,11; 37,12
nedirept: *adj. n. sg. ac.* 14,4
nedreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 20,3; rezum. cap.35; 35,15
(celor) nedrepţ: *s.m. pl. gen.* 9,17
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***cu nedreptul*** 20,8
(ceale) nedreapte: *s.n. pl. ac.* 27,25
nedrepţilor: *s.m. pl. gen.* 28,26; 34,23
(celor) nedrepţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.34; 34,23; 35,23; 40,13
nedrept: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***din nedrept*** 34,21
(cei) nedrepţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.40; 40,10
nedrept: *adv.* 33,32

NEDREPTATE: s.f.; var. (Înv.) **NEDIREPTATE**
nedreptate: *sg. ac.* 4,9; 19,5; 20,30; 35,3, 5; 41,22
nedreptăţii: *sg. gen.* 7,3; rezum. cap.10; 10,6; 30,20
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 7,6; 9,17; 10,7; 17,17; rezum. cap.19; 21,4; 28,2; 35,2; 40,12; rezum. cap.42; 42,13, 14
nedireptate: *sg. ac.* rezum. cap.10
nedireptatea: *sg. ac.* 10,6; 17,23
nedreptăţi *pl. ac.* 10,8; 27,11; 35,3
nedreptăţile: *pl. nom.* 17,17; 21,5

NEFERICIT, -Ă: adj.
nefericit: *n. sg. dat.* 27,24

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 24,6
negurile: *pl. nom.* 43,15
negurii: *sg. gen.* 43,24; 50,6

NEGUSTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NEGUŢĂTOR**
neguţătoriul: *sg. nom./ac.* 26,28; 37,12
neguţătorilor: *pl. gen.* 42,5

NEINIMOS, -OASĂ: s.m./f.
(cel) neinimos: *s.m. sg. nom.* 6,21

NEISPITIT, -Ă: adj.
neispitite: *f./n. pl. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.18

NEÎNCETARE: s.f.
neîncetarea: *sg. nom.* 41,9

NEÎNCETAT, -Ă: adj./adv.
neîncetat: *adv.* 17,16; 27,13; 37,15
neîncetată: *adj. f. sg. nom.* 24,6
neîncetata: *adj. antep. f. sg. nom.* 37,21

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânare: *sg. ac.* 11,29
neînfrânarea: *sg. ac.* rezum. cap.19
neînfrânării: *sg. gen* rezum. cap.23

NEÎNFRÂNAT, -Ă: adj./s.
(cel) neînfrânat: *s.m. sg. nom.* 20,7; 21,18
(cea) **neînfrânată:** *s.f. sg. ac.* rezum. cap.42
neînfrânată: *adj. f. sg. ac.* 42,11

NEÎNŢELEPCIUNE: s.f.
neînţelepciunea: *sg. ac.* 20,33; 51,26

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cel) neînţelept: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.10; 20,7; 31,7
neînţelept: *s.m. sg. nom.* 19,20
neînţeleptului: *s.m. sg. gen.* 20,14
(celor) neînţelepţi: *s.m. pl. gen.* 27,13
neînţeleaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 16,20; 20,24; rezum. cap.36
neînţelept: *adj. m. sg. nom.* 25,4
(celui) neînţelept: *s.m. sg. gen.* 42,8

NEÎNVĂŢAT, -Ă: adj./s.
neînvăţat: *adj. m. sg. nom./ac./dat.* 5,14; 8,5; 20,9; rezum. cap.22; 22,3; 23,17; 30,8
neînvăţaţi: *adj. m. pl. gen.* 6,21
(celor) neînvăţaţ: *s.m. pl. gen.* 7,17
[cel] neînvăţat: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
(celui) neînvăţat: *s.m. sg. gen.* 18,18
(celor) neînvăţaţi: *s.m. pl. gen.* 20,21, 26
(cei) neînvăţaţi: *s.m. pl. voc.* 51,31

NEÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
neînvăţături: *sg. gen* 4,30

NEÎNVINS, -Ă: adj,
neînvins: *m. sg. nom.* 18,1

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* 10,8
nelegiuirii: *sg. gen* 14,9

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurată: *f. sg. ac.* 16,17

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimernici: *s.m. sg. nom.* 16,9
nimearnici: *s.m. pl. ac.* 29,32

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nimernicind: *gerunziu* 29,31
va nimernici: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,31

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE**
nimerniciii: *sg. gen.* 16,15; 29,30

NEMULŢUMITOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **NEMULŢĂMITORIU**
nemulţămitoriu: *m. sg. nom.* 20,21
nemulţămitori: *m. pl. ac.* rezum. cap.29
(cel) nemulţămitoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma cel* ***nemulţămitoriu cu*** *gândul* 29,22
(cei) nemulţămitori: *s.m. pl. ac.* 29,32

NEMURIRE: s.f.
nemuririi: *sg. gen.* 6,16

NEMURITOR, -TOARE: adj.
nemuritoriu: *m. sg. nom.* 17,29

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. ac.* 30,15
nenumărate: *f. pl. nom.* 37,28

NEPOT: s.m.
nepoţii: *pl. nom.* 40,15; 44,12; 45,16; 47,24

NEPREPUS, -Ă: adj. „nebănuit"
neprepuse: *n. pl. nom.* rezum. cap.25

NEPRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **NEPRECEPUT, -Ă**
(celui) nepriceput: *s.m. sg. gen.* 21,21
(celor) nepriceputi: *s.m. pl. gen.* 21,28
(cel) nepriceput: *s.m. sg. ac.* 22,14
(cei) nepreceputi: *s.m. pl. ac.* 34,1
nepriceput: *adj. m. sg. ac.* 22,18
(celui) nepreceput: *s.m. sg. gen.* 40,32

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN;** (Înv. şi reg.) **NEPRIETIN**
nepriiatinului: *sg. gen./dat.* 4,22; rezum. cap.8; 8,8; 12,10; 19,8

nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 4,33; 6,5, 13; 12,9; 20,25
nepriiatin: *sg. nom.* 6,1; 29,8
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 6,4; rezum. cap.12; 25,10, 21, 35; 28,30; 30,5, 6; 42,11; 45,2; 47, 14
nepriiatini: *pl. ac.* rezum. cap.12; 47,8; 49,11
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 12,8, 15, 16, 18; 36,9
nepriiatinilor: *pl. dat. adn.* 18,31
neprietinul: *sg. nom./ac.* 23,3; 30,3
neprietinului: *sg. gen.* 29,16.17.18
(celor) nepriiatini: *pl. gen.* 36,12
neprietinilor: *pl. gen.* 47,10

NEPRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) NEPRIIATINIE; (Înv. și reg.) NEPRIETINIE
nepriiatinie: *sg. ac.* 6,9; 37,2

NERĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.
nerăbdătorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.2

NESĂȚIOS, -OASĂ: adj.
nesățios: *m. sg. nom./gen.* 14,9; 31,23

NESPUS, -Ă: adj.
nespuse: *n. pl. nom.* 21,21
nespusele: *adj. antep. n. pl. ac.* 36,16

NESTARE: s.f.
nestarea: *sg. nom.* rezum. cap.27; rezum. cap.33

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiințele: *pl. nom./ac.* 23,2, 3
neștiința: *sg. ac.* 28,9

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiut: *m. sg. nom.* 10,28

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiat *m. sg. ac.* 24,21

NETEZIRE: s.f.
netezirea: *sg. ac.* 38,34

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnic: *n. sg. nom.* 37,21

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzute: *n. pl. nom.* 11,4
nevăzută: *f. sg. nom.* 20,32; 41,17

NEVINDECAT, -Ă: adj.
nevindecată: *f. sg. nom.* 28,30

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *m. sg. nom./gen.* 7,8; 16,11; 23,10; 46,19

NEVOIE: s.f.
nevoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu nevoie*** „cu greu" 13,32

NEVREDNIC, -Ă: adj./s.
(celor) nevreadnici: *s.m. pl. dat.* 25,11
nevreadnic: *adj. m. sg. dat.* 33,28

NISIP: s.n.; var. (Înv.) NĂSIP
năsipul: *sg. ac.* 1,2; 22,18, 21
năsipului: *pl. gen.* 18,8

NISIPOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv.) NĂSIPOS, -OASĂ
năsipos: *n. sg. ac.* 25,27

NOAPTE: s.f.
noaptea: *sg. ac.* 38,28
nopții: *sg. gen.* 40,5

NOR: s.m.
norii *pl. ac.* 13,28; 35,20; rezum. cap.43; 43,16
nor: *sg. ac.* 24,7; 45,5
norii: *pl. ac.* 35,21, 26; 50,8

NOROD: s.n.
norod: *sg. ac.* 7,7; 16,17; 24,16; 37,29; 44,4
norodului: *sg. gen./dat.* 9,24; 10,2; 24,1, 3; 26,6; 35,25; 42,11; 45,3; 49,7
norodul: *sg. nom./ac.* 10,1, 3; 24,9; 36,11, 14, 16, 19; 45,19, 20; 48,16; 50,19, 21, 28
noroadelor: *pl. gen./dat.* 28,18; 44,4, 16
noroadele: *pl. voc., în sintagma* ***toate noroadele*** 33,19
noroadele: *pl. nom.* 44,15
noroade: *pl. ac.* 45,27
norodului: *dat. adn.* 49,17

NOU, NOUĂ: adj./s.
nou: *m. sg. nom.* 9,14, 15
(celor) noi: *s.n. pl. gen.* (aici) „roadelor noi" 24,35

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 17,3; 18,8; 26,1; 32,8; 33,10; 37,28; 41,16; 45,13; 46,10
număr: *sg. ac.* 19,3; 38,32; 51,36

(a se) NUMĂRA: v. I
va număra: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9, 23
numără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24; rezum. cap.29
numără: *imperativ 2.sg.* 42,7
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.50

NUMĂRAT, -Ă: adj.
numărate: *f. pl. ac.* rezum. cap.42

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 6,23; 17,8; 36,14; 37,29; 39,13; 40,19; rezum. cap.41; 41,15, 16; 43,8; 44,14; 46,1, 13; 47,17; 48,12; 51,15
nume: *sg. ac., în sintagma* ***nume veacinic*** 15,6
nume: *sg. nom./ac.* 22,17; rezum. cap.39; 39,15; 44,8
numele: *pl. nom./ac.* 23,10; 41,14; 46,15
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru numele/în numele*** „invocând numele cuiva"/***cu numele*** „de formă" 36,17; 37,1; 45,19; 47,15, 19; 50,22
numelui: *s.m. sg. gen./dat.* 39,20; 51,2, 4
numele: *sg. ac., în sintagma* ***numele Domnului*** 39,41; 47,12; 51,17

NUMIRE: s.f.
numirea: *sg. nom.* 23,10

NUMIT, -Ă: adj./adv.
numiți: *m. pl. gen.* 39,2
numit: *adv.* „nominal" rezum. cap.44

O

O: interj.
o: 37,3; 41,1, 3

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 47,3

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 13,3

OASPETE: s.m.
oaspeții: *pl. nom./ac.* 9,22; rezum. cap.29
oaspății: *pl. nom.* 29,34

OASTE: s.f
oastea: *sg. ac.* rezum. cap.48

OBADĂ: s.f.
obezile: *pl. nom./ac.* 6,25, 30; 33,30
obezi: *pl. nom./ac.* 21,22; 33,28

(a) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) (a) OBICINUI
(nu) obicinui: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,9

OBIȘNUIT, -Ă: adj.; var. (În v.) OBICINUIT, -Ă
obicinuit: *n. sg. nom.* 23,20

(a) OBORÎ: v. IV; vezi (a) DOBORÎ

(a se) OBOSI: v. IV
(să) va obosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adv.* ***de obște*** rezum. cap.21; rezum. cap.44
obște: *sg. ac.* rezum. cap.38

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) OBICEAI
obiceiurile: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 20,28
obiceiul: *sg. ac.* rezum. cap.23
obiceiuri: *pl. nom.* 34,12

OBRAZNIC, -Ă: adj.
obraznic: *m. sg. nom.* 30,8

OCA: s.f.; var. OCĂ (aici) „măsură"
ocă: *sg. ac.* 14,3

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. nom./ac.* 3,12, 13; 6,1; 23,36; rezum. cap.26; 26,11; 27,31; rezum. cap.31; 47,4
ocară: *sg. nom./ac.* 5,17; 20,26; 21,27; 22,4; rezum. cap.23; 23,31; 29,9; 41,10; 42,11, 14
ocărâi: *sg. gen.* rezum. cap.10
ocări: *pl. ac.* 10,8
ocărâle: *pl. nom.* 22,30
ocarâi: *sg. gen.* 41,9

(a) OCĂRÎ: v. IV
ocărește: *ind. prez. 3.sg*, 22,25

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 3,23; 4,1, 5; 10,24; 12,16, 18; 17,13, 16; 18,18; 20,14, 31; 23,27; 30,21; 34,20; 39,24; 43,4; 44,27; 51,35
ochiul: *sg. nom., în sintagma* ***ochiul lui Dumnezeu*** 11,13
ochii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***ochii lui Dumnezeu/ochii Domnului*** 11,23; 15,20; 18,26; 23,28; 34,15, 19
ochiul: *sg. nom./ac.* 14,8, 9, 10; 16,6, 21; 17,7, 11; 22,24; 23,27; rezum. cap.27; 27,1, 25; 31,14, 15; 38,30; 40,22; 43,20
ochilor: *pl. dat., în sintagma ochilor* ***lui Dumnezeu*** rezum. cap.15
ochi: *pl. ac.* 17,5
ochilor: *pl. gen.* 23,5; 26,12, 14; 27,26; 45,14
ochiu: *sg. ac.* 35,12

OCOL: s.n.
ocolul: *sg. ac.* 38,27

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 6,29; 11,19; 22,16; 24,11; 28,20; 40,6; 51,35
odihna: *sg. nom./ac.* 20,23; 30,17; 31,3; 36,26; 38,14
odihnii: *sg. gen.* 36,15; 40,5

(a se) ODIHNI: v. IV
odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 14,25
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,25
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,27; 43,22
va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
(S-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12
(m-)am odihnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,15
să (să) odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 28,20
a odihni: *inf. prez.* 33,26

ODIHNIT, -Ă: adj.
odihnit: *m. sg. dat.* 41,2

(a) ODRĂSLI: v. IV
să odrăzlească: *conj. prez. 3.pl.* 49,12
odrăzlește: *ind. prez. 3.sg.* 50,11

OLAR: s.m.; var. (Înv.) OLARIU
olariului: *sg. gen.* 27,6; rezum. cap.33; 33,13
olariul: *sg. nom.* 38,32

OLTAR: var. (Înv. și reg.) OLTARIU
oltariul: *sg. ac.* 35,8
oltariului: *sg. gen.* 47,11; 50,12
oltariu: *sg. ac.* 50,15

OM: s.m.
oameni: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a***) cuvânt 1
oamenilor: *pl. gen./dat.* 1,37; 2,11; 3,19; 6,21; rezum. cap.9; 10,7, 22, 23; 18,8; 20,28; 21,3; 23,27, 28; 25,1, 9; 27,8; 31,32; 35,24; 38,6; 39,2; 40,1; 41,14; 42,1, 8; 45,1
oameni: *pl. nom./ac.* 2,5; 15,7, 8, 12; 17,31; 27,6; 33,10; 44,3, 27; 45,22
omului: *sg. gen./dat.* 2,22; 3,13; 7,27; 8,22; 10,5, 14; 11,29; 12,9; 13,22, 31; rezum. cap.14; 14,3; rezum. cap.15; 15,18, 20; 16,21; 17,18, 29; rezum. cap.18; 18,12; 19,27; 20,9, 27; 21,27; rezum. cap.23; 23,24; 27,5, 7; 28,3, 12; rezum. cap.29; 29,28, 35; 30,23; 31,22, 23, 24; 33,15; 34,1, 3; 36,24; rezum. cap.37; 37,18, 28; rezum. cap.38; 41,1, 2, 3; 42,18
omul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 4,31
omul: *sg. nom./ac.* 6,5; 8,1, 2, 4, 5, 6, 7, 15; rezum. cap.9; 9,18, 25; rezum. cap.10; 10,13, 26, 28; 11,2, 30, 31, 34; 12,13; 13,19, 20; 14,1; 16,3, 5, 23; 18,6, 7, 17, 23, 27; 19,21, 26; 20,7, 21, 29, 33; 21,23, 25, 26; 22,18; 23,12, 20, 23, 25; 25,10, 15; 26,26; 27,12, 20, 33; 28,3, 4, 11; 29,19, 23; 32,21, 22; rezum. cap.33; 33,3, 14; 34,9, 25, 31; 36,22, 25; 37,12, 15, 22, 26, 27; 38,4; rezum. cap.40; 40,30, 31; 41,18; 47,6
om: *sg. nom./ac.* 7,12; 10,33; 11,2, 11, 12, 30; 15,14; rezum. cap.16; 16,13; 17,1; rezum. cap.18; 20,16, 26; 22,5; 23,27; 27,8; 31,19; 37,21; 40,8; 46,22; 49,17
oameni: *pl. nom./ac.* 9,22; 17,29; 39,5; 44,6; 49,19
oameni: *pl. voc., în sintagma oameni* ***necredincioși*** 41,11
omul: *sg. dat.* (*cu prep. a + tot*) 42,12

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenească: *f. sg. ac.* 3,25
omenesc: *n. sg. ac./gen.* rezum. cap.17; 51,10
omenești: *m. pl. ac.* 36,25
omenești: *f. sg. dat.* 39,31

(a se) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a (se) opri"
(nu te) opăci: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,22

(a se) OPRI: v. IV
oprescu(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
(nu) opri: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,37; 32,5
oprește: *imperativ 2.sg.* 12,6
(nu te) opri: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,14
(să) oprește: *ind. prez. 3.sg.* 19,25; 20,23
a opri: *inf. prez.* 20,1; 46,9

(a) ORBI: v. IV
orbesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,31
orbește: *ind. prez. 3.sg.* 43,4

OS: s.n.
oasele: *pl. nom./ac.* 26,16; 28,21; 49,12, 18
oaselor: *pl. gen.* 46,14

OSÂNDĂ: s.f.
osândă: *sg. ac.* 23,36

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI; (a se) USIBI**
au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,19
(s-)au usibit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,8
au usibit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11

OSEBIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **USEBIT, -Ă**
usebită: *f. sg. ac.* 47,2

OSIE: s.f.
osiia: *sg. nom.* 33,5

(a se) OSPĂTA: v. I
(să) vor ospăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,37

OSPĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **USPEȚ;** (înv. și reg.) **USPĂȚ**
ospeațele: *pl. nom.* 30,27
ospeațe: *pl. ac.* 49,2
uspeațe: *pl. ac.* 29,29; 30,27
uspățu: *sg. ac.* 31,17; rezum. cap.32
uspățul: *sg. ac., în sintagma* ***uspățul de vin*** 31,41
uspățu: *sg. ac., în sintagma* ***uspățu de vin*** 32,7
uspățul: *sg. ac.* 37,32

OSTAȘ: s.m.
ostașu: *sg. nom.* 26,26

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. ac.* cuvânt 1; 7,16; 13,32
ostenealele: *pl. ac.* 14,15; 16,2
osteneala: *sg. nom./ac.* rezum. cap.31; 34,28

(a se) OSTENI: v. IV
vei osteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,20
ostenindu(-să): *gerunziu* 11,11
au ostenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
(m-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,47; 51,35
ostenitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,3, 4
(te) vei osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,22
(nu vă) osteniți: *imperativ prohib. 2.pl.* 43,34

OSTROV: s.n.
ostroave: *pl. ac.* 43,25; 47,17

(a) OȘTI: v. IV
a oști: *inf. prez.* 24,38; 46,8
va oști: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,16.17.18
oștind: *gerunziu* 46,6, 19

OVREIESC, -IASCĂ: adj.
ovreiești: *n. pl. nom.* cuvânt 1

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 1,22; 47,17
păcii: *sg. gen.* 5,12; 47,15
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 26,2; 41,17; 44,14
pace: *sg. nom./ac.* 28,11, 15; 41,1; 50,25
păcii: *sg. gen., în sintagma* ***testamântul păcii*** 45,30

PALTIN: s.m.
paltinul: *sg. ac.* 24,19

PAR: s.m.
parul: *sg. nom./ac.* 14,25; 26,15; 27,2
pari: *pl. ac.* 22,21

PARĂ: s.f.
para: *sg. ac., în sintagma* ***para focului*** 8,13
pară: *sg. nom., în sintagma* ***pară de foc*** 21,10

PARDOS: s.f.
pardosul: *sg. ac.* 28,27

PARDOSIT, -Ă: adj. (cf. **Indice** 2Par)
pardosită: *f. sg. nom.* 21,11

PARIMIE: s.f.; var. (Înv.) **PAREMIE**
paremiilor: *pl. gen.* 39,3

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 7,34; 11,18; 14,9; 26,3; 41,12; 44,26; 45,27
parte: *sg. nom.* 13,22; 45,27
părțile: *pl. ac.* 16,27; 17,19, 25; 23,28; 24,45
partea: *sg. nom., în sintagma* ***partea lui Dumnezeu/partea Dumnezeului*** 17,15; 24,16
partea: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** 36,23
părți: *pl. ac.* 37,21; 47,23; 50,13
părții: *sg. gen* 41,26
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 46,6

PASĂRE: s.f.; var. (În v. și pop.) **PASERE**
paserile: *pl. ac.* 17,4; 43,15
paserea: *sg. ac.* 27,21; 43,19

PAȘNIC, -Ă: adj.; var. **PACINIC, -Ă**
pacinica: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.6

(a) PAȘTE: v. III
va paște: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,32

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 23,25; 41,27; 48,6

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 29,16.17.18
pavezele: *pl. ac.* 35,23
pavăză: *sg. ac.* 37,5

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; rezum. cap.31; rezum. cap.42; 42,11
pază: *sg. ac.* 22,33; 26,13
păzile: *pl. ac.* 43,11

PAZNIC: s.m.
paznicii: *pl. ac.* 4,35

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. nom./ac.* 1,27; 3,16; 5,5; 19,9; 22,15; rezum. cap.23; 27,2
păcatele: *pl. nom./ac.* 2,13; 3,17; 4,31; 12,13; rezum. cap.15; 16,8, 10; 17,21; rezum. cap.23; 23,3; 26,28; 27,11; 28,1, 2, 4, 10; 34,31; 47,13, 29; 48,16, 23
păcate: *pl. ac.* 3,4, 32; rezum. cap.21; 21,2; 23,21; 28,5; rezum. cap.34; 34,23; 35,3, 5; rezum. cap.41; 46,9; 48,18
păcatului: *sg. gen.* 3,30; 23,17; rezum. cap.25; 25,33; 27,14
păcatelor: *pl. gen.* 3,33; 5,6; 8,13; 19,19
păcat: *sg. nom./ac.* 4,25, 31; rezum. cap.5; 5,5; 8,6; 13,30; rezum. cap.21; rezum. cap.23; 23,11; 26,27; 49,5
păcate: *pl. ac., în sintagma* ***îndoite păcate*** „păcate săvârșite de două ori" 7,8
păcatul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 10,15
păcatul: *sg. ac., în sintagma* ***păcatul cel de voie*** 20,4

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 1,26; 8,13; 11,9, 16, 22; 12,4; 16,7; 21,10; 21,11; 25,26; 27,14; 39,29, 32; 41,8, 9; 49,4
păcătosului: *s.m. sg. gen.* 1,32; rezum. cap.9; 9,16; 15,9; 21,7
(celui) păcătos: *s.m. sg. dat.* 2,14
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 3,29; 5,11; 6,1; 13,21; 16,14; 23,8; 29,21, 26; rezum. cap.42; 33,15
(cei) păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 5,7
(cei) păcătoş: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.8
păcătoşii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,3, 7; rezum. cap.17
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 40,8
(cel) păcătos: *s.m. sg. nom./ac.* 12,4, 5; 29,22
păcătos: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,26; 11,34; 27,33; 28,11; 32,21
păcătoşi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.49

(a) PĂCĂTUI: v. IV
a păcătui: *inf. prez.* 3,29; 15,21; 19,25; 20,23; 47,29
(nu) păcătui: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,7
vei păcătui: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,40
păcătuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,32; 19,6
păcătuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,1
păcătuind: *gerunziu* 23,24
vor păcătui: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,30
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4

(a) PĂCIUI: v. IV
păciuind: *gerunziu* 44,6

PĂCIUIRE: s.f.
păciuire: *sg. ac.* 44,17

PĂCIUIT, -Ă: s.m./f.
păciuite: *s.f. pl. ac.* (aici) „vorbe frumoase" 4,8

PĂCIUITOR, -TOARE: s.m./f.
păciuitori: *s.m. pl. nom.* 6,6

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 13,23
păduri: *sg. gen.* 28,12

PĂGUBITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **PĂGUBITORIU**
păgubitoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.10

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,2; 10,4; 16,19; 17,19; 24,45; 38,8; 44,18, 22; 45,25; 46,11
pământ: *sg. nom./ac.* 2,14; 10,20; 16,30; 17,1, 3, 31; 33,10; 37,10; 38,4; 39,37; 40,3, 11; 41,13; 43,21; 45,27; 46,23; 49,16; 50,19; 51,13
pământul: *sg. nom./ac.* 10,9; 16,18; 20,30; 24,6; 36,19; 39,5, 29; 43,3, 18; 46,10; 47,16, 30, 31; 48,16; 50,24
pământului: *sg. gen., în c.* ***de la râu până la marginile pământului*** „de la Eufrat până la hotarul Egiptului" (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23

PĂR: s.m.
perii: *pl. ac.* 27,15

(a se) PĂRĂSI: v. IV
au fost părăsit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 2,12
părăseşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,18
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,22; 13,5, 8; 29,19, 22; 47,24
să părăseşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,28; 7,32
(nici) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,23
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,14
(să) va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5; 44,13
părăseşte: *imperativ 2.sg.* 17,21
(te) părăseşte: *imperativ 2.sg.* 28,6
va fi părăsit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 29,23
(nu te) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 38,9
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 41,11
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,6
voiu fi părăsit: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 51,28

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsite: *f. pl. ac.* 49,8

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* cuvânt 1

PĂRINTE: s.f.
părinţi: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 3,8; rezum. cap.7; 8,11; 44,1; 47,26
părinţilor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,2; rezum. cap.17; rezum. cap.44
părintelui: *sg. gen.* 3,15

PĂRINTESC, -EASCĂ: s.m./f./n.
(ceale) părinteşti: *s.n. pl. ac.* (aici) „casa părinteasc㔠42,10

PĂRTICICĂ: s.f.; var. PĂRTICEA
părticeaoa: *sg. nom.* 14,14

PĂSTOR: s.m.; var. (În v.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 18,13

PĂŞUNE: s.f.
păşunea: *sg. nom.* 13,23

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimeşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,9; 34,6

(a) PĂŢI: v. IV
să paţi: *conj. prez. 2.sg.* 23,19
am păţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,13

PĂŢIT, -Ă: adj./s.
(celor) păţiţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.34
păţit: *adj. m. sg. nom./gen.* 34,9, 10; 36,22; rezum. cap.37; 37,22

(a se) PĂZI: v. IV
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18; 19,9; 23,7
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,21
păzeşte(-te): *imperativ 2.sg.* 9,21; 13,16; 22,15
păzindu-: *gerunziu* 12,4
(te) păzeşte: *imperativ 2.sg.* 12,11; 26,14; 32,26
(să) va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,27; 22,32; 40,31
păzeşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,12
a păzi: *inf. prez.* rezum. cap.26; 35,2; 41,20
păzind: *gerunziu* 33,8
păzeşte: *imperativ 2.sg.* 37,9
păzând: *gerunziu* 43,3
păziţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 17,11

(a) PÂNDI: v. IV
va pândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,31
pândesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,30
pândeşte: *sg. ac.* 37,7

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâine: *sg. nom./ac.* 10,30; 14,10; 23,24; 33,25; 45,26
pâinile: *pl. ac.* 12,6
pâinea: *sg. nom./ac.* 15,3; 20,18; 34,25, 26
pânea: *sg. nom./ac.* 29,28; 31,29
pâni: *pl. ac., în sintagma* ***luciu în pâni*** „cel foarte bogat", „cel opulent" (cf. lat. *splendidum in panibus*) 31,28
pâinea: *sg. nom., în sintagma* ***pâinea de făină*** 39,31
pâni: *pl. ac.* 41,24

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
pângărindu(-te): *gerunziu* 31,16
să (să) pângărească: *conj. prez. 3.sg.* 42,10
ai pângărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,22

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărită: *f. sg. ac.* 51,7

PÂNTECE: s.n.
pântecelui: *sg. gen.* 23,6; 51,7
pântecele: *sg. nom./ac.* 36,20; 40,1, 32; 49,9; 50,24; 51,29
pântece: *sg. ac.* 37,5

PÂRĂ: s.f.
pără: *sg. ac.* 8,2; rezum. cap.28; 28,10
pâra: *sg. nom./ac.* 26,6; 28,11, 13; 38, 17; 41,7

PÂRGĂ: s.f.
pârghelor: *pl. gen.* 7,34
pârga: *sg. ac.* rezum. cap.35; 35,10
pârghele: *pl. ac.* 45,25

(a) PÂRÎ: v. IV
au pârât: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,22

PECETE: s.f.; var. (Înv.) **PECEATE**
peceate: *sg. ac.* 17,18; 49,13
peceatea: *sg. nom.* 42,6

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsă: *sg. nom.* 21,11

PEDESTRAȘ: s.m.
pedestrași: *pl. ac.* 16,11; 46,10

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
pereții: *pl. nom./ac.* 14,25; 23,26; 50,2

(a se) PETRECE: v. III
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 1,3; 38,26; 50,30
petreci: *ind. prez. 2.sg.* 8,9; 29,3
a **petreace:** *inf. prez.* rezum. cap.9
(te) petreci: *ind. prez. 2.sg.* 9,21
petrecând: *gerunziu* 14,23; 42,10
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,31; 39,3
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 41,8

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. nom.* rezum. cap.6
petreacerea: *sg. ac.* 18,21, 24; 38,14; 50,5

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"; „stâncă"
pietrii: *sg. gen.* 6,22; 40,15
pietrile: *pl. nom./ac.* 21,9; 43,16
pietri: *pl. ac.* 21,11; rezum. cap.22; 32,25; 45,13
piatră: *sg. ac.* 22,1; 26,24; 27,29; 29,13
piatra: *sg. ac.* 22,25; 27,28; 47,5
pilatrilor: *pl. gen.* 27,2
piatră: *sg. nom., în sintagma* ***piatră scumpă*** 32,7
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 45,13
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra scumpă*** 50,10

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 1,2
picătură: *sg. ac.* 18,8

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 6,25; 12,18; 25,27; 38,32
piciorul: *sg. nom.* 6,36; 21,25; 51,20
picioare: *pl. nom./ac.* 21,22; 26,23; 45,10
picioarelor: *pl. gen* 38,33; 40,25

PIEDICĂ: s.f.; var. (Reg.) **PIEDECĂ**
piedecă: *sg. ac.* 31,7

PIEIRE: s.f.; var. PIERIRE
perire: *sg. ac.* 9,13; 23,21; 36,11; 41,13; 50,4; 51,16
perirea: *sg. nom./ac.* 20,27; 31,6

(a se) PIERDE: v. III
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 8,3; 10,19, 20, 21; 27,17; 29,19, 24; 31,30; 41,4; 46,7
va **pierde:** *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9; 6,4; 10,3; 20,24; 29,23; 47,24
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 6,3; 9,6; 22,33
ai fi pierdut: *cond. pf. 2.sg.* 8,15
(s-)au pierdut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.10
pierzând: *gerunziu* 16,10
(să) va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,24
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 27,20
pierde: *imperativ 2.sg.* 29,13
a pierde: *inf. prez.* 49,9

PIERDERE: s.f.
piiardere: *sg. ac.* 29,13
pierdere: *sg. ac.* 51,3

(a) PIERI: v. IV
va **pieri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27
vei peri: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,18
să **piei:** *conj. prez. 2.sg.* 9,4
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9; 28,22
piiare: *ind. prez. 3.sg.* 17,26
va **peri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7; 27,29; 31,7; 41,9
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,32
perit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,9

PIERZARE: s.f.
pierzare: *sg. ac.* 48,6

PILDĂ: s.f.
pildele: *pl. nom./ac.* 6,35; 8,9
pilde: *pl. ac.* 18,29; 38,38; 47,17, 18
pildă: *sg. ac.* 19,3
pilda: *sg. nom.* 20,22
pildelor: *pl. gen* 39,2, 3

(a) PIPĂI: v. IV
să **pipăie:** *conj. prez.* 30,1

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 45,22
pizmă: *sg. ac.* 31,16

PIZMĂTAREȚ, -Ă: adj./s.
pizmătarețu: *adj. m. sg. nom./dat.* 6,1; 14,3
pizmătarețului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.14; 14,8
pizmătarețu: *s.m. sg. nom.* 18,33

(a) PIZMĂTĂRI: v. IV „a pizmui"; cuvântul nu e înregistrat în DLR.
pizmătăreaște: *ind. prez. 3.sg.* 14,6

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 2,8; 11,24; 30,16, 20; 51,30, 38
plata: *sg. nom., în sintagma* ***plata lui Dumnezeu*** 18,22
plată: *sg. nom./ac.* 30,15, 16

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *sg. ac.* 43,22

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 2,4; 9,17; 15,18; 20,29; 21,18
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 8,20; rezum. cap.20; 20,30; 37,31
placă: *conj. prez. fără să 3.sg.* 9,17
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 17,29; 25,1; 44,16; 45,23, 29; 48,25
plac: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.25
plăcea-va: *ind. viit.I. impers.* 25,23
să placă: *conj. prez. 3.sg.* 29,30
plăcând: *gerunziu* 30,24
să placă: *conj. prez. impers., în structura v. dislocată* ***bine să placă*** 41,20
plăcea: *ind. imp. impers.* 48,18

PLĂCERE: s.f.
plăcearea: *sg. ac.* 4, 13
plăcearea: *sg. ac., în sintagma* ***bine plăcearea*** 41,6

PLĂCUT, -Ă: adj./adv.
plăcut: *adj. n. sg. nom., în adj. compus* ***bine plăcut*** 1,34; 40,25
plăcute: *adj. f. pl. nom., adj. compus* ***bine plăcute*** 2,19; 34,21
plăcută: *adj. f. sg. nom.* 15,16
plăcut: *adv. în adv. compus* ***bine plăcut*** 35,5

(a) PLÂNGE: v. III
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 7,38
a plânge: *inf. prez.* rezum. cap.22; rezum. cap.38; 38,16
plânge: *imperativ 2.sg.* 22,10, 11
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.35
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 48,27

PLÂNGERE: s.f.
plângerea: *sg. nom.* 22,13

PLÂNSOARE: s.f.
plânsoare: *sg. ac.* 18,15

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. nom.* 27,5

(a se) PLECA: v. I
pleacă: *imperativ 2.sg.* 2,2; 4,8; 7,25; 30,12
(nu vă) plecaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,7
vei pleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,34
să (se) pleace: *conj. prez. 3.sg.* 9,13
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
pleacă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 19,24; 33,27; 38,19
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,33
ai plecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,21
plecat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,21

PLECAT, -Ă: adj. „aplecat"
plecat: *m. sg. nom.* 12, 11

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
va plezni: *ind. viit.I. 3.sg.* 12, 19

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 1,40
pline: *f. pl. nom.* 19,23
plin: *m./n sg. nom./ac.* 39,16; 42,16; 50,10, 20
plină: *sg. ac., în sintagma* ***luna*** *plină* 50,6

(a se) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* 1,22
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,11
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,8

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. nom./ac.* 1,20; 21,13; 24,3, 16; 35,23
plinire: *sg. ac.* 43,8

PLOAIE: s.f.
ploii: *sg. gen.* 1,2
ploaie: *sg. ac.* 35,26; 40,13; 49,11
ploaia: *sg. ac.* 43,20

(a) PLOUA: v. I
au plouat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,29

PLUG: s.n.
plugul: *sg. ac.* 38,26

PLUMB: s.n.
plumb: *sg. ac.* 22,17
plumbul: *sg. ac.* 47,20

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom./ac.* 49,15; 51,5

POCAIANIE: s.f.; var. (Înv.) **POCAANIE**
pocăaniia: *sg. nom.* 5,17

(a se) POCĂI: v. IV
(ne) vom pocăi *ind. viit.I. 1.pl.* 2,22
(să) pocăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(să) pocăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,3; 17,20
pocăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.34

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.17; 44,16; 48,8
pocăinţa: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,4; 49,3

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. nom./ac.* 4,28; 6,31; 19,27; rezum. cap.24; 26,21; 32,3; 43,1
podoabă: *sg. nom./ac.* 21,24; 32,7; 47, 12

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 3,31; 5,2; 6,37; 9,9; 20,2; 23,5; 36,24
poftele: *pl. ac.* rezum. cap.18; 18,30, 31; 23,6
poftii: *sg. gen., în sintagma* ***împreunarea poftii*** „dorinţa de satisfacere a instincutului sexual" 23,6

(a) POFTI: v. IV
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
poftind: *gerunziu* 1,33
pofteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,22
poftiţi: *ind. prez. 2.pl.* 24,26
(nu) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,28
va pofti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
(nici) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,21

POFTITOR, -TOARE: adj./s.
poftitoriu: *adj. m. sg. dat.* 14,3
(celui) poftitoriu: *s.m. sg. gen.* 14,9

(a) POFTORI: v. IV
(nu) poftori: *imperativ prohib. 2.sg.* 42,1

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.n.
pomul: *sg. ac.* 14,18

(a) POMENI: v. IV
(nu) pomeni: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,6
va pomeni: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,26
au pomenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,23

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 10,20, 21; 23,36; 24,28; 35,9; 38,24; 39,13; 41,1; 46,14; 49,1, 2, 15
pomenire: *sg. nom./ac.* 45,1; 50,18

PONOS: s.n.
ponosul: *sg. nom.* 29,35

PONOSLU: s.n. (Înv. și reg.) „plângere"; „rușine", „ocară"
ponoslu: *sg. ac.* 8,10; 41,28

(a) POPOSI: v. IV
poposând: *gerunziu* 43,19

PORECLĂ: s.f.; var. (Reg.) **POLICRĂ**
policră: *sg. nom.* 47,19

(a) PORNI: v. IV
pornește: *ind. prez. 3.sg.* 35,18

PORUNCĂ: s.f.
porunci: *pl. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.15; 32,28
poruncile: *pl. nom./ac.* 2,12, 21; 15,15, 16; rezum. cap.17; 24,33; 28,7; 29,1; 33,2; 35,2; 39,37; 45,6, 21
poruncile: *pl. nom., în sintagmele* ***poruncile lui Dumnezeu/ poruncile Celui Preaînalt/poruncile Domnului*** rezum. cap.6; 6,37; 9,23; 10,23; 22,23; 23,37; 26,24; 29,14, 26; 48,2
poruncilor: *pl. gen.* 11,21; 32,27
poruncă: *sg. ac.* 29,12
porunca: *sg. ac.* 33,8; 39,23; 43,14
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca lui Dumnezeu*** 35,7

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,22; 15,21; 17,12; 24,12, 33; 45,3; 46,17; 48,25
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 7,34
poruncind: *gerunziu* 44,4

PORUNCIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 6,37; 15,15

POSTELNIC: s.m.
postelnic: *sg. nom.* 31,24

(a) POSTI: v. IV
postește: *ind. prez. 3.sg.* 36,31

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturnichea: *sg. nom.* 11,32

(a) POTICNI: v. IV; var. (În v. și pop.) **(a) POTIGNI**
vei potigni: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,16

POTOP: s.n.
potopul: *sg. nom./ac.* 39,28; 40,10; 44,18, 19

POTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **PROTIVITORIU** (Înv.) „potrivnic"
protivitoriu: *m. sg. nom.* 37,4

POTRIVNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 23,3
(cel) protivnic: *s.m. sg. ac.* 36,9
protivnici: *s.m. pl. ac.* 46,6
(cei) protivnici: *s.m. pl. ac.* 46,7
protvnicii: *s.m. pl. ac.* 47,15
protivnici: *adj. m. pl. ac.* 47,8

POVARNICĂ: s.f. „femeie însărcinată"
povarnică: *sg. nom.* 42,10

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.
povățuitorilor: *s.m. pl. gen.* 10,17
povățuitorii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***povățuitorii*** *adunării* 33,19
povățuitorii: *s.m. pl. ac.* 46,20
povățuitoriu: *s.m. sg. nom.* 49,17

POVESTE: s.f.
poveaste: *sg. nom.* 22,6
poveastea: *sg. nom.* 38,26

(a) POVESTI: v. IV
povestindu-: *gerunziu* 13,7
a povesti: *inf. prez.* 18,4
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,11; 34,9; 43,35
să povestească: *conj. prez. 3.sg.* 36,2, 13
vor povesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,14
povestească: *conj. prez. fără să 3.pl.* 43,26; 44,15

POVESTIRE: s.f.
povestirea: *sg. nom./ac.* 8,9; 27,14; 39,2

PRAF: s.n.
praful: *sg. nom.* 27,5

PRAȘTIE: s.f.
praștii: *sg. gen.* 47,5

(a) PRĂZNUI: v. IV
au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuiri: *pl. ac.* 47,12

PREACURVIE: s.f.
preacurvie: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,33

PREAÎNALT: adj./s.m.
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. nom./ac.* 1,8; 5,4; 7,16; 23,26; 34,6, 23; 35,21; 38,1, 4, 6; 46,6
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen., în sintagmele* ***fiiul Celui Preaînalt/ poruncile Celui Preaînalt/lucrul Celui Preaînalt/lucrurile Celui Preaînalt/teamerii Celui Preaînalt/leagea Celui Preaînalt/ adunările Celui Preaînalt/gura Celui Preaînalt/testamântul Celui Preaînalt/așezământul Celui Preaînalt*** 3,11; 9,23; 11,4; 19,18, 21; 23,33; 24,2, 5, 32; 28,9; 29,14; 33,15; 38,39; 42,2; 43,2; 49,6
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen./dat.* 12,3, 7; 35,8, 12; 37,19; 39,6; 41,6
(ceale) preaînalte: *s.m. pl. ac.* „înălțimi" 24,7
preaînalt: *adj. m. sg. gen./dat.* 7,11; 17,24; 41,11; 50,15

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 24,2
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 28,30; 34,3; 43,3; 47,11
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în prejmă*** 39,4

PREASFÂNT, -Ă: adj.
preasfinte: *n. pl. ac.* 44,4

PREASLĂVIT, -Ă: adj.
preaslăvite: *n. pl. nom.* rezum. cap.39; 43,27

PREATARE: s.m. „Dumnezeu"
(Cel) Preatare: *s.m. sg. nom.* 35,22

PREGET: s.n.; var. (Neob.) **PREGETĂ:** s.f.
preajetii: *sg. gen.* 32,14

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,31, 33
preotul: *sg. nom., în sintagma preotul* ***cel*** *mare* 50,1
preoților: *pl. gen.* 50,13

PREOŢIE: s.f.
preoţia: *sg. ac.* 45,8, 19
preoţiii: *sg. gen.* 45,30

(a) PREPUNE: v. III (Înv. şi reg.; prin ext.) „a bănui"
vei prepune: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,18

PREPUS: s.n.
prepusul: *sg. nom.* 3,26
prepus: *sg. ac., în sintagma* ***cel fără prepus*** „cel la care nimeni nu se aştepta" 11,5

(a) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a) PRĂSĂRA**
prasără: *ind. prez. 3.sg.* 43,19

PRESUS: adv.
(mai) presus: 19,4

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 46,19; 47,8; 51,10

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 20,12

PRICE: s.f.
pricea: *sg. nom.* 28,13

PRICEPERE: s.f.
priceaperii: *sg. gen.* 1,4, 24; 44,4
priceaperea: *sg. nom.* 19,19
priceapere: *sg. ac., în sintagma* ***cel împuţinat de priceapere*** „neînţeleptul" 47,28

PRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **PRECEPUT, -Ă**
(cei) preceputi: *s.m. pl. ac.* 9,21; 19,2
(cel) priceput: *s.m. sg. nom.* 21,8
preceputilor: *s.m. pl. gen.* 21,28
priceput: *adj. m. sg. nom.* 21,25

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 32,10

(a) PROCOPSI: v. IV
am procopsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,22

PRIDVOR: s.n.
pridvoriului: *sg. gen.* 50,5

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN;** (În v. şi reg.) PRIETIN
priiatinii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,5, 13; rezum. cap.12; 13,25; rezum. cap.22
priiatinul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,11, 14, 16, 17; 7,20; rezum. cap.9; 9,14, 15; 12,8, 9; 19,13, 15; 22,25, 27, 28, 31; 27,20, 21; 29,13; rezum. cap.33; 33,6; rezum. cap.37; 37,1, 2, 4; 40,23
priiatin: *sg. nom./ac.* 6,1, 7, 8, 9, 10; 7,13; 20,17; 25,12; 27,17; 28,20; 37,1; 41,23, 28
priiatinului: *sg. gen./dat.* 6,15; 14,13; 19,8; 20,25; rezum. cap.27; 27,17, 24; 33,20; rezum. cap.37
priiatini: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 28,11
prietin: *sg. nom./ac.* 22,26; 37,1
priiatinilor: *pl. gen./dat.* 29,34; 30,3, 6; 42,3
prietinul: *sg. ac.* 37,5, 6

PRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **PRIIATINIE**
priiatinie: *sg. ac.* 6,12, 17; 37,1
priiatiniia: *sg. ac.* 22,25
prietenia: *sg. ac.* 48,11

(a se) PRIGONI: v. IV
(să) prigonească: *ind. prez. 3.sg.* 38,29

PRIGONIRE: s.f.
prigonirea: *sg. nom.* 40,4, 9

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac.* 11,33; 33,24; 47,22
prihană: *sg. ac., în loc. adj. fără prihană* rezum. cap.31; 31,8; 40,19

PRILEJ: s.f.
prilej: *sg. nom.* 26,13

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvară: *sg. ac.* 50,8

PRIMEJDIE: s.f.
primejdiia: *sg. ac.* 3,27
primejdie: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu primejdie*** rezum. cap.9
primejdiile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.28; 43,26
primejdia: *sg. nom.* rezum. cap.37
primejdie: *sg. ac.* 46,10

PRIMEJDIOS, -OASĂ: adj./adv.
primejdioasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.13
primejdioasă: *f./n. pl. (cu des. -ă) nom.* rezum. cap.14; rezum. cap.26; 26,28
primejdios: *adv.* rezum. cap.42

(a se) PRIMI: v. IV
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 2,2; 3,14; 6,18, 24; 11,36; 18,20; 29,12
a (să) priimi: *inf. prez.* 2,5
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,12; 18,14; 34,23
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,34
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,11; 13,5; 29,32; 32,18; 35,14; 36,23
(nu) priimi: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,4
priimită iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 35,9
(să) va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,20
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 51,34

PRIMIRE: s.f.
priimirea: *sg. ac.* rezum. cap.37

PRIMIT, -Ă: adj.
priimită: *f. sg. nom.* rezum. cap.35

(a se) PRINDE: v. III
să (te) prinzi: *conj. prez. 2.sg.* 5,14, 16
vei prinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10; 27,21
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,8, 30
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 26,10

PRIPEC: s.n. (Înv.) „arşiţă"
pripecului: *sg. gen* 43,3

(a) PRISOSI: v. IV
prisoseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,30; 19,21; 33,7
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11; 43,32
prisosind: *gerunziu* 11,12
să prisosască: *conj. prez. 3.pl.* 23,3
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,21
au prisosit: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,29

PRISOSIRE: s.f.
prisosirii: *sg. gen.* 18,25; rezum. cap.23

PRISTOL: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRESTOL**
prestol: *sg. ac.* 50,13

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 4,13
a priveghea: *inf. prez.* 37,18

PRIVEGHERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PRIVEGHEARE**; PRIVIGHERE
priveghiare: *sg. ac.* cuvânt 1
privigherea: *sg. nom.* 31,1
priveghearea: *sg. nom./ac.* 31,23; 38,31, 34
privighearea: *sg. nom.* 38,27, 28
privegherii: *sg. gen.* 40,6
privegheare: *sg. nom.* 42,9

PRIVEGHETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.) **PRIVE**GHITORIU
priveghit**ori**: *s.m. pl. ac.* 37,18

(a) PRIVI: v. IV
privește: *ind. prez. 3.sg.* 4,16; 5,7; 14,24; rezum. cap.17; 17,31; 34,18
(nu) privi: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,1; 9,3, 5, 7; 16,2
va **privi**: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,11; 16,19
să **privești**: *conj. prez. 2.sg.* 9,8
privind: *gerunziu* 11,13; 17,16; 23,28
a **privi**: *inf. prez.* 23,37
voiu privi: *ind. viit.I. 1sg.* 24,45
au privit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,19
priviam: *ind. imp. 1.sg.* 51,10

PRIVIRE: s.f.
privirea: *sg. ac.* 2,21; 43,2
privirea: *sg. ac., în sintagma* ***privirea lui Dumnezeu*** 14,22; 15,8

PRIVITOR, -TOARE: s.m./f.
privitoriul: *s.m. sg. ac.* 11,32

(a) PROBOZI: v. IV
(nici) probozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,6
va **probozi**: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18; 20,15

PROBOZIRE: s.f.
probozirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,1; 21,5; 29,30
probozire: *sg. ac.* 23,19, 20; 31,42

(a) PROCITI: v. IV; var. (Reg.) **(a) PROCETI**
(nu) prociti: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,15
(nu) proceti: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,7
au procitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,23

PROPO**VĂDUIRE**: s.f.; var. (Înv.) PRO**POVEDUIRE**
propoveduirile: *pl. ac.* 36,17

(a) PROPTI: v. IV
au proptit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,1

PROROC: s.m.
proroci: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 36,17; 46,1; 48,8
prorocilor: *pl. gen* cuvânt 1; 44,3
prorocii: *pl. nom.* cuvânt 1; 36,18
prorocul: *sg. nom.* 46,16; 47,1
proroc: *sg. nom./gen.* 46,17; 48,1, 25; 49,9
proroci: *pl. gen. (cu prep. a* ***+ num.*** *card.)* 49,12

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,14; 49,18

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. ac.* 24,46
prorocii: *pl. ac.* 39,1; 44,3
prorocie: *sg. ac.* 46,23

PROSTIME: s.f.
prostimea: *sg. ac.* (aici) „muncile câmpenești" (cf. lat. *rusticātiō, -ōnis*) 7,16

PRUNC: s.m.
pruncului: *sg. gen.* 19,11
prunc: *sg. nom.* 30,12

PRUNCIE: s.f.
prunciia: *sg. ac.* 7,25

PSALTIRE: s.f.; var. (Înv.) **PSĂLTIRE** (În v.) „psalterion"
psăltirea: *sg. nom.* 40,21

PUHOI: s.n.; var. (În v. și reg.) POVOI
povoiul: *sg. ac.* 21,16; 39,9

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* cuvânt 1; 16,25; rezum. cap.17; 17,14; 32,1; 33,10; 43,16; 45,10; 46,22
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,32
să pui: *conj. prez. 2.sg.* 7,6; 32,25
va **pune**: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,5; 23,2
pune: *ind. prez. 3.sg.* 11,33; 23,32; rezum. cap.26; 27,29; rezum. cap.40; 50,30
(nu) pune: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,12
pune(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,26
puindu-: *gerunziu* rezum. cap.15; rezum. cap.17
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,17; 45,8
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,4, 7; 24,34
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,14; 44,19
a **pune**: *inf. prez.* rezum. cap.28
pune: *imperativ 2.sg.* 29,14
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* 31,19
pus este: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 38,32
puindu(-să): *gerunziu* 43,19

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***punerii-înainte*** 17,24
puneri: *pl. ac.* 22,21
punerile: *pl. ac.* 30,18

PUNGĂ: s.f.
pungă: *sg. ac.* 18,33

PURCEDERE: s.f.
purceaderea: *sg. nom./ac.* 11,24; 45,11
purceadere: *sg. nom.* 20,9

(a se) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 40,4
(să) va **pur**ta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11; rezum. cap.38
poartă: *imperativ 2.sg.* 6,26
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,5
a **purta**: *inf. prez.* 22,18
purtând: *gerunziu* 30,20

PURTĂTOR, **-TOARE**: s.m./f.
purtă**tori**: *s.m. pl. ac., în sintagma* (Înv.) ***purtători de grije*** rezum. cap.17

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,1; 3,22; rezum. cap.17; 17,13; 18,22; 19,9; 22,23; 25,36; rezum. cap.27; 27,4, 11; 38,32; 50,30

PUS, -Ă: adj.
puse: *f. pl. nom.* rezum. cap.17
pus: *n. sg. ac.* 22,21

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE**: s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 6,3; 8,19; 45,22
pustiiul: *s.n sg. ac.* 43,23

(a) PUTEA: v. II
a putea: *inf. prez.* cuvânt 1

va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,28; 29,7; 43,3; 50,31
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3
poate: *ind prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.16; 41,2; 48,4
să poţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,35
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,20
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.15; 48,2
pot: *ind. prez. 3.pl.* 17,29
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,23
au putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 43,32
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 43,33
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 44,19

PUTERE: s.f.
puteri: *pl. ac.* rezum. cap.1
putearea: *sg. nom./ac., în sitnagma* ***putearea lui Dumnezeu*** 3,21; 50,23
putearea: *sg. nom./ac.* 6,22; 9,2, 4; 10,4; 14,13; rezum. cap.17; 17,31; 29,27; rezum. cap.36; 36,3; 39,34; 43,31; 44,3, 4; 46,11; 47,14; 48,6, 13, 20
puterii: *sg. gen.* 6,30; 19,25; 24,2; 34,19; 45,14; 46,6; 49,12
puteare: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,18; 15,19; 16,25; 17,2, 3; 20,8; 30,11, 14; 33,20; rezum. cap.37; 37,30; 43,34; 45,21; 47,10, 21
puterile: *pl. nom./ac.* 16,21; 28,18; 38,6; 40,26; 44,3
puterea: *sg. ac.* 38,19; 46,8
puteare: *sg. ac., în loc. adj.* ***în puteare*** 44,6
puterei: *sg. gen.* 45,9
putearii: *sg. gen.* 50,11

PUTERNIC, -Ă: adj./s./adv.
putearnic: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,8; 7,6; 8,1
(mai) putearnic: *adj. m. sg. nom.* 12,6; 20,27
putearnică: *adj. f. sg. nom.* 16,12
puternicu: *adj. m. sg. nom.* 21,8
putearnici: *adj. m. pl. ac.* 29,25
(celui) putearnic: *s.m. sg. gen.* 4,32; 7,6; 21,25
(cel) puternic: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
(celor) putearnici: *s.m. pl. gen.* 10,3
(cel) putearnic: *s.m. sg. nom./ac.* 10,27; 41,21
[cel] putearnic: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.13
(cel mai) putearnic: *s.m. sg. ac.* 13,12
(Celui) Putearnic: *s.m. sg. gen.* 46,8
putearnici: *s.m. pl. nom.* 11,6
putearnic: *adv.* 46,6

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂJUNE**
putrăjunea: *sg. nom.* 19,3

PUŢ: s.n.
puţu: *sg. ac.* 48,19
puţurile: *pl. nom.* 50,3

(a) PUŢI: v. IV
put: *ind. prez. 3.pl.* 11,32

PUŢIN, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
puţină: *adj. f. sg. ac.* cuvânt 1; 25,34
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 18,8
puţin: *adj. n. sg. nom.* 31,22; 31,32, 36
(prea) **puţin:** *adj. n. sg. nom.* 48,17
pâţâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 7,34
puţâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 18,32
puţine: *pron. nehot. n. pl. ac.* 20,15; 34,10; 43,36
puţin: *adv.* 22,11; rezum. cap.31; 40,6; 51,21, 35
puţâne: *pron. nehot. n. pl. ac.* 42,4

PUŢINEL, -EA: adj.
puţânel: *n. sg. ac.* 20,12

PUŢINTEL: adv.
puţintel: 6,20; 25,25

R

RAI: s.n.
raiu: *sg. ac.* 24,41; 44,16
raiul: *sg. ac.* 40,17, 28

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. nom./ac.* 1,25; 14,26; 23,35; 24,22; 40,15

RANĂ: s.f.
ranei: *sg. dat.* 21,4
rana: *sg. ac., în sintagma rana vicleană* 22,27
rana: *sg. nom./ac.* 23,12; 25,17, 18, 31
ranele: *pl. ac.* 27,28; 30,7
rane: *pl. ac.* 31,40

RAZĂ: s.f.
rază: *sg. nom., în sintagma* ***rază de foc*** 43,4
razele: *pl. ac.* 43,4

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *imperativ 2.sg.* 2,2, 4
răbdând: *gerunziu* 5,4; 38,16
rabdă: *ind. prez. 3.pl.* 51,12

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4, 21; 35,22
răbdarea: *sg. nom./ac.* 2,16; 3,9; 16,14; 41,4

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
(cel) răbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 1,28
răbdătoriu: *adj. m. sg. nom.* 18,9

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnesc: *ind. prez. 3.pl.* 51,4

(a) RĂCORI: v. IV
va **răcori:** *ind. viit.I. 3.sg.* 18,16

(a se) RĂDĂCINA: v. I (Înv.) „a prinde rădăcini"
(să) **rădăcinează:** *ind. prez. 3.sg.* 3,30
(m-)am rădăcinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,16

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 1,6, 7, 25
rădăcinile: *pl. nom./ac.* 10,18; 24,13; 40,15
rădăcini: *pl. ac.* 22,35

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se)** RIDICA

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
(cei) rămaşi: *s.m. pl. nom.* 23,37

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş"
rămăşiţe: *pl. ac.* 47,25

RĂMÂITOR, -TOARE: adj. „persistent"
rămâitoare: *f. sg. nom., in sintagma mânia cea* ***rămâitoare*** 40,4

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 46,11; 48,17
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,10; 46,15
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,16; 6,8, 10, 11, 21; 12,14; 14,22; 21,16, 30; 27,5; 28,26; 39,15; 41,15, 16
a rămânea: *inf. prez.* rezum. cap.5
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 6,23; 11,17; 18,1, 22; 22,23; 27,12; 38,20; 40,17
rămâie: *conj. prez. fără să 3.pl.* 7,24
să rămâi: *conj. prez. 2.sg.* 11,22
rămâi: *imperativ 2.sg.* 11,22; 22,29

vor rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,21
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.41; 46,15
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 42,24; 44,11, 13

RĂMÂNERE: s.f.
rămânearea: *sg. nom.* 28,26

(a se) RĂNI: v. IV
(s-)au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,22

(a se) RĂPI: v. IV
(să) va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,27

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 16,14

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 26,21
răsar: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.37; 37,21
să răsară: *conj. prez. 3.pl.* 46,14

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6
răscumpără: *ind. prez. 3.sg.* 20,12
(s-)au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,12

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătească: *imperativ 2.sg.* 4,8; 7,30
a **răsplăti:** *inf. prez.* 11,28
va **răsplăti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4, 7; 17,19; 29,9; 33,14; 35,13, 23, 24
răsplăti: *inf. prez. fără a* 29,7
răsplătindu-: *gerunziu* 30,6
răsplătind: *gerunziu* rezum. cap.35
răsplăti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,4

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. nom.* 1,29; 14,7
răsplătire: *sg. ac.* 12,2; 17,19; 23,14; 36,18
răsplătirii: *sg. gen.* 18,24; 29,6
răsplătirea: *sg. nom., în sintagma* ***răsplătirea îndoită*** „răsplătire de două ori mai mare" 20,10

RĂSPLĂTITOR, -TOARE: adj.; var. RĂSPLĂTITORIU „(persoană) care se răzbună"; „(persoană) care pedepsește"
răsplătitoriu: *s.m. sg. nom.* 5,4; 35,13

(a) RĂSPUNDE: v. III
să răspundă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
răspunde: *imperativ 2.sg.* 4,8; 5,14
(nu) răspunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,8
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,4

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 5,13; 8,12
răspunsul: *sg. ac.* 32,11

(a) RĂSTURNA: v. I
răsturnând: *gerunziu* 4,35
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,36
să răstoarne: *ind. prez. 3.sg.* 12,15
or răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,29

(a) RĂSUFLA: v. I
răsufli: *ind. prez. 2.sg.* 33,21

(a) RĂSUNA: v. I
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,13
a **răsuna:** *inf. prez.* 47,12
au răsunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,18

RĂSUNARE: s.f.
răsunare: *sg. ac.* 40,21

RĂȘINĂ: s.f.
rășină: *sg. ac.* 13,1

(a) RĂTĂCI: v. IV
va rătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,22
rătăcind: *gerunziu* rezum. cap.5; 34,12
(nici) rătăci: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,7
rătăcește: *ind. prez. 3.sg.* 16,23
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,25
a **rătăci:** *inf. prez.* 34,7
și rătăci: *cond. prez. 1.sg.* 51,18

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăcirea: *sg. nom./ac.* 11,16; 17,26
rătăcirii: *sg. gen.* 15,13; 34,5

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcit: *m. sg. nom.* 34,11

RĂU, REA: adj./s./adv.
rea: *adj. f. sg. nom.* 3,18; rezum. cap.4; 18,10
rea (foarte): *adj. f. sg. nom.* 5,17
rău: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 14,10; 18,15; 31,14
reale: *adj. f. sg. gen.* rezum. cap.26
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 3,27; 4,23; 11,16, 26, 33; 13,31; 19,25; 21,15; 31,10; rezum. cap.39; 39,32
răului: *s.n sg. gen.* 4,32; 33,15
(cel) rău: *s.m. sg. nom.* 6,1
reale: *s.n pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,1; 11,16, 35; 12,3, 17; 14,10; 22,31; 33,1
realele: *s.n pl. nom.* 7,2; 33,1
(ceale) reale: *s.n. pl. nom./ac.* 7,3; rezum. cap.11; 11,14, 27; 12,8; 17,6; 20,9; 38,16; 39,5, 30
(celor) răi: *s.m. pl. gen./dat.* 10,16; 20,20; rezum. cap.39
(celor) reale: *s.f. pl. gen.* 11,27
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 15,18; 29,15; rezum. cap.33; 37,21
(cei) răi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.39
rău: *s.n sg. ac., în sintagma* ***făcătorilor de rău*** 34,5
rău: *adv.* 8,5; 49,9
rău: adv., *în sintagma* ***rău să să slujască*** „să abuzeze" 25,36

RĂUFĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
răufăcătoare: *sg. ac.* 2,14

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) RĂCOTATE
răotate: *sg. ac.* 1,40; 13,15; rezum. cap.19; 19,6; 23,12; 29,10; 30,14; 33,29
răotățile: *pl. nom./ac.* 8,18; rezum. cap.28
răotatea: *sg. nom./ac.* 9,1; 11,29; 12,9; 14,7; 19,5; 25,17, 26; 34,10; 37,3
răotăți *pl. ac., în sintagma* ***îndoite răcotăți*** „de două ori mai multe răutăți" 12,7
răotății: *sg. gen.* 14,7; 17,29; 46,9
răotăți *pl. ac.* rezum. cap.42

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 37,12; 40,7; 46,1; 47,6

(a) RÂDE: v. III
să râzi: *conj. prez. 2.sg.* 7,12
râzând: *gerunziu* 13,7, 14; 21,23
vor râde: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,18
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,23
(nu) râde: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,10

(a) RÂNCHEZA: v. I
rânchiiază: *ind. prez. 3.sg.* 33,6

(a) RÂNDUI: v. IV
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,2
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,14; rezum. cap.33; 45,30
a **rândui:** *inf. prez.* 33,13
rânduiaște: *imperativ 2.sg.* 33,30

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 16,26; 33,14; 40,25
rânduiala: *sg. nom., în sintagma rânduiala legii* 19,18
rânduială: *sg. ac., în sintagma* ***dumnezeiasca*** *rânduială* rezum. cap.41

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiți: *m. pl. nom.* 46,10

RÂNZOS, -OASĂ: adj. „invidios"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
rânzos: *m. sg. ac.* 37,12

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 48,19

RÂS: s.n.
râsul: *sg. nom.* 19,27; 27,14

RÂU: s.n.
râurile: *pl. ac.* 24,40
râu: *sg. ac.* 24,41
râul: *sg. nom./ac.* 24,43; 39,27; 40,13; 47,16
râului: *sg. gen.* 40,16
Râu: *sg. ac., în c.* ***de la Râu până la marginile pământului*** „de la Eufrat până la hotarul Egiptului" (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom./ac.* 30,26; 40,4; 48,1

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a)** RĂVNI
a **răvni:** *inf. prez.* rezum. cap.9
(nu) răvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,1, 16
râvnesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,7
răvnește: *ind. prez. 3.sg.* 37,12
răvnit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,24

RÂVNIRE: s.f.; var. (Înv. și reg.) RĂVNIRE
răvnirea: *sg. nom.* 37,33

RÂVNITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. și reg.) RĂVNITOR, -TOARE
răvnitoare: *f. sg. nom./gen.* rezum. cap.26; 26,8
râvnitoare: *f. sg. ac.* 26,9
răvnitoriu: *m. sg. nom.* 37,32

RECE: adj.
reace: *n. sg. nom.* 43,22

REPAUS: s.n.; var. (Înv. și pop.) RĂPAUS
răpausul: *sg. ac.* 38,24

(a) REPAUZA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a)** RĂPAUSA
au răpăusat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11
a răpăusa: *inf. prez.* 38,24
va răpăusa: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,15

(a se) **RIDICA:** v. I; var. (Înv. și pop.) **(a** se) RĂDICA
(nu te) rădica: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,2
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,13; 17,20; 48,20, 22; 49,15; 50,22
(să) va **rădica:** *ind. viit.I. 3.sg.* 19,3
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,11
rădică: *imperativ 2.sg.* 36,3
rădicând: *gerunziu* 46,3; 47,5

(a se) **RISIPI:** v. IV; var. (Înv. și rar) **(a** se) RĂSIPI
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,16, 17, 19; 28,16; 47,8
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8; 48,16
vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,5
(să) va **răsipi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 21,5; 27,4
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,22
a **răsipi:** *inf. prez.* 49,9

RISIPIRE: s.f.; var. RĂSIPIRE
răsipirea: *sg. nom./ac.* 1,28; 9,16; 13,16; 18,10; 25,10
răsipire: *sg. nom.* 5,15

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (În v. și rar) RĂSIPIT, -Ă
răsipită: *f. sg. ac.* 21,21

ROATĂ: s.f.
roata: *sg. ac.* 33,5; 38,32

ROD: s.n.; var. ROADĂ: s.f.
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 1,20; 6,3, 19, 20; 24,23; 37,26
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,22; 11,3; 24,42; 27,7; 37,25
roduri: *s.n pl. ac.* rezum. cap.2; 20,30
roada: *s.f. sg. nom.* rezum. cap.2
roadă: *s.f. sg. ac.* 23,35
roduri: *s.n. pl. voc., în sintagma ceale* ***dumnezeiești roduri*** 39,17
roadelor: *pl. gen.* 45,25

(a) RODI: v. IV
rodește: *ind. prez. 3.sg.* 11,24
rodind: *gerunziu* 14,19
am **rodit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 24,23
rodiți: *imperativ 2.pl.* 39,17

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom.* 18,16; 43,24

RUDĂ: s.f.
rudă: *sg. ac.* 47,25
ruda: *sg. ac.* 49,19

RUDENIE: s.f.
rudeniii: *sg. gen.* 41,25

(a se) RUGA: v. I
(să) va ruga: *ind. prez. 3.sg.* 3,4; 28,5; 29,15; 39,6, 7
a **(te)** ruga: *inf. prez.* 7,10; 18,22
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8; 50,21
roagă**(-te):** *imperativ 2.sg.* 17,22; 37,19
a **(să)** ruga: *inf. prez.* rezum. cap.18
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 21,1
rugându**(-te):** *gerunziu* 28,2
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 28,4
rugându(-să): *gerunziu* 33,4; 34,29
să **(te)** rogi: *conj. prez. 2.sg.* 33,20
să roage: *conj. prez. 3.pl.* 33,22
roagă: *imperativ 2.sg.* 38,9
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,14
rugați: *imperativ 2.sg.* 50,24
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 51,13
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 51,19

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. nom.* 34,20

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 3,4; 4,4; 7,15; 16,12; 21,6; rezum. cap.23; 34,31; 35,3, 5, 16, 20, 21; 38,39; 50,23; 51,1, 15; 51,18
rugăciunii: *sg. gen.* 3,6
rugăciunii *sg. gen., în sintagma* ***rugăciunii lui Dumnezeu*** 17,24
rugăciune: *sg. ac.* 18,23; 20,1; 39,7, 9; rezum. cap.48; 50,21
rugăciunile: *pl. ac.* rezum. cap.35; 35,17; 36,19
rugăciuni: *pl. ac.* 50,19

(a se) RUGINI: v. IV
(să) **rugineaşte:** *ind. prez. 3.sg.* 12,10

(a) RUPE: v. III; var. (În v. şi reg.) (a) RUMPE
a **rumpe:** *inf. prez.* 7,6
va **rumpe:** *ind. viit.I. 3.sg.* 19,10
rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 22,25
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,6

(a) RUŞINA: v. I
să **fie ruşinat:** *pasiv conj. prez. 2.sg.* 2,11
(nu te) ruşina: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,24, 31
(te) ruşinează: *imperativ 2.sg.* 4,30
să (te) ruşinezi: *conj. prez. 2.sg.* 5,14, 16; 9,2; 31,16; 42,1
(să) va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4; 21,25; 24,30
ruşinează: *ind. prez. 3.sg.* 22,4, 5; 42,14
(mă) voiu ruşina: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,31; 51,24
va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,35
(s-)au ruşinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,5
a (să) ruşina: *inf. prez.* rezum. cap.41
ruşinaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 41,21
să ruşineaze: *conj. prez. 3.sg.* 42,11
(vă) veţi ruşina: *ind. viit.I. 2.pl.* 51,37

RUŞINE: s.f.
ruşinea: *sg. nom./ac.* 3,12; rezum. cap.4; 4,25; 5,17; 20,24, 25, 28; 22,3; 25,29; 26,11; 29,19, 28; 30,13
ruşine: *sg. nom.* 4,25
ruşine: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără ruşine*** 42,1

RUŞINOS, -OASĂ: adj.
ruşinoasă: *f. sg. ac.* 26,18

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac., în sintagma* ***sabie de doao ori ascuţită*** „sabie cu două tăişuri" 21,4
sabia: *sg. nom./ac.* 22,26; 39,36
sabie: *sg. ac.* 26,27
sabiii: *sg. gen.* 28,22
sabiia: *sg. nom.* 40,9
sabii: *pl. ac.* 46,3

SAC: s.n.
sac: *sg. ac.* 25,24

SARCINĂ: s.f.
sarcină: *sg. ac.* 21,19; 33,25

SARE: s.f.
sarea: *sg. nom./ac.* 22,18; 39,31; 43,21

SAŢIU: s.n.
saţiu: *sg. ac.* 45,26

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18; 43,25

SĂDIRE: s.f.
sădirea: *sg. ac.* 24,18; 50,13
sădiri: *pl. nom./ac.* 24,42; 40,22

SĂDIT, -Ă: adj.
sădit: *m. sg. ac.* 39,17

SĂGEATĂ: s.f.
săgeată: *sg. nom./ac.* 19,12; 38,26
săgeata: *sg. dat. (cu prep. la + toată)* 26,15

(a se) SĂLĂŞLUI: v. IV
(mă) voiu sălăşlui: *ind. viit.I. 1sg.* 24,11

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. SĂLBATEC, -Ă
sălbatec: *m. sg. nom., în sintagma* ***măgariul sălbatec*** 13,22

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 10,23; 41,9; 44,11, 12, 13, 23; 46,11; 47,22, 24, 27
săminţii: *sg. dat.* 45,19

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom./ac.* 3,30; 38,7
sănătatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.30; 30,15; 38,14
sănătăţii: *sg. gen.* 30,15; 31,24
sânătate: *sg. nom.* 31,37
sinătate: *sg. ac.* 34,20

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătoşi: *m. pl. nom.* rezum. cap.17
sănătos: *m./n. sg. nom.* 17,27; 30,14, 15

(a) SĂPA: v. I
va **săpa:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18
sapă: *ind. prez. 3.sg.* 27,29; 38,28
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,17; 48,19

SĂPĂTOR, -TOARE: s.m./f.
săpătoriului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***săpătoriului de pietri cioplite*** „sculptorului" 45,13

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *s.m. sg. ac.* 4,1
(cel) sărac: *s.m. sg. nom./ac.* 4,1, 2, 5; 10,33; 11,23; rezum. cap.13; 18,22; 29,12
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 4,7, 10 10,25; 34,24, 25
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 4,8; 7,36; 14,13; 21,6; 26,4; 29,15, 29; rezum. cap.31; 35,16, 17
săracul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.10; 13,4, 24, 29; 25,4; 30,14; 31,4; rezum. cap.34; rezum. cap.35
săracii: *s.m. pl. nom.* 13,23
sărac: *adj. m. sg. ac.* 10,26

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcie: *sg. nom./ac.* 10,34; 11,12; 13,30; 18,25; 20,23
sărăciia: *sg. nom.* 11,14
sărăcii: *sg. gen.* 18,25
sărăcia: *sg. ac.* 22,28

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac., în sintagmele* ***zilele ceale de sărbătoare/zile de sărbătoare/sămnul zilii de sărbătoare*** 33,9; 43,7

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 36,28

(a) SĂRUTA: v. I
sărută: *ind. prez. 3.pl.* 29,5

(a se) SĂTURA: v. I
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,16; 14,9, 10; 42,26

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
să (să) săvârșască: *conj. prez. 3.sg.* 7,36
va săvârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9; 18,6; 38,28
(s-)au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,29; 50,21
săvârșașate: *ind. prez. 3.sg.* 24,38
să săvârșască: *conj. prez. 3.sg.* 38,34
au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,21

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. nom./ac.* 38,31; 43,29; 50,11
săvârșire: *sg. ac.* 38,31; 43,7; 50,15

SÂN: s.n.; var. (Înv.) **SIN**
sinului: *sg. gen.* 9,1

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 8,19; 9,13; 11,34; 17,30; 33,31; 40,9
sânge: *sg. ac.* 12,16; 28,13; 34,27
sângelui: *sg. gen.* 14,19; 22,30; 34,25
sânge: *sg. ac., în sintagma* ***vărsarea de sânge*** 27,16
sângele: *sg. ac., în sintagma* ***sângele strugurului*** 50,16

(a) SÂNGERA: v. I
a sângera: *inf. prez.* 42,5

(a) SÂRGUI: v. IV
sârguind: *gerunziu* 28,13
sârguiaște: *ind. prez. 3.sg.* 43,14

SÂRGUIRE: s.f.; var. **SIRGUIRE**
sirguirea: *sg. nom./ac.* 38,28; 43,24; 45,29

SÂRGUIT, -Ă: adj. „grăbit", „pripit"
sârguită: *f. sg. nom.* 28,13

SÂRGUITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) sârguitori: *s.m. pl. ac.* 31,30

SCANDAL: s.n.; var. (Înv.) **SCANDALĂ**
scandală: *sg. ac.* 27,26

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 1,8; 7,4; 38,38; 47,13
scaunele: *pl. ac.* 10,17
scaun: *sg. ac., în sintagma* ***scaun slăvit*** 40,3

(a se) SCĂDEA: v. II
a scădea: *inf. prez.* cuvânt 1
scad: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
scăzând: *gerunziu* 11,12
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,20; 17,30; 26,15
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,10; 44,10
(să) scade: *ind. prez. 3.sg.* 43,7
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,11
vom scădea: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,29

SCĂDERE: s.f.
scădeare: *sg. ac.* 20,9
scădearea: *sg. ac.* 30,22

(a) SCĂPA: v. I
vei scăpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10; 20,4
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14; 20,30
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,22; 40,7

SCĂZUT, -Ă: s.m./f.
scăzut: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***celui scăzut din vârstă*** „celui slăbit de vârstă" 41,4

SCÂNDURĂ: s.f.
scânduri: *pl. ac.* 29,29

SCÂNTEIE: s.f.
scânteaie: *sg. ac.* 11,34; 28,14; 42,23

(a se) SCHIMBA: v. I
va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19; 33,21; 37,21
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* 13,31; 25,24; 40,5
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,26
(să) schimbă: *ind. prez. 3.sg.* 27,12
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9, 11
schimbă: *imperativ 2.sg.* 36,6

SCHIMBARE: s.f.
schimbare: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 26,18

(a) SCOATE: v. III
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 1,27; 22,24
vei scoate: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,26

SCORPIE: s.f.
scorpiia: *sg. ac.* 26,10
scorpiile: *pl. nom.* 39,36

(a se) SCRIE: v. III
scriind: *gerunziu* cuvânt 1
a scrie: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.42
scrie: *ind. prez. 3.sg.* 29,22
scrie: *imperativ 2.sg.* 42,7
(te-)ai scris: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,10
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,29

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturilor: *pl. gen.* 44,5

SCRISOARE: s.f.
scrisori: *pl. ac.* 39,38

SCRIITOR: s.m. „scrib", „logofăt"; (Prin ext.) „cărturar"
scriitoriului: *sg. gen.* 10,5; 38,25
scriitoriul: *sg. nom.* rezum. cap.50

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SCUPI**
vei scupi: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,14

SCUIPIT: s.m. „eunuc", „castrat" (cf. lat. *spadō, -ōnis*); această formă este rezultatul unei rostiri regionale.
(celui) scuipit: *s.m. sg. gen.* 20,2
(cel) scuipit: *s.m. sg. ac.* 30,21

(a se) SCULA: v. I
(Să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,19
scoală: *imperativ 2.sg.* 31,25
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,7; 47,1; 48,1
(să) scula: *ind. imp. 3.pl.* 46,2
au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,14

SCULARE: s.f.
sculări: *sg. gen., în sintagma* ***ceasul sculării*** 32,15

SCUMP, -Ă: adj. „zgârcit"; „valoros"; „prețios"
scump: *m. sg. nom./dat.* rezum. cap.4; 14,3
(mai) scumpă: *f.sg. nom.* rezum. cap.30
scumpă: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***piatră scumpă/piatra scumpă*** 32,7; 50,10
(mai) scump: *n. sg. nom.* 37,17
scumpe: *f. pl. ac.* 41,15
scumpe: *f. pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 45,13

SCURT, -Ă: adj.
scurtă: *f. sg. ac., în sintagma* ***de scurtă viață*** rezum. cap.10
scurtă: *f. sg. nom./ac.* 10,10, 12; 11,3; 25,26

(a) **SCUTURA:** v. I
va **scutura:** *ind. viit.I. 3.sg.* 22,2

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) SAMĂ
samă: *sg. ac.* cuvânt 1; 23,25
sama: *sg. ac., în loc. v. a lua sama/ia sama/nu lua sama* cuvânt 1; 29,27; 37,14

SEARA: adv.
sara: *adv. în loc. adv. de dimineaţa până sara* 18,26

(a) SECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a)** SĂCA
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
săcat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,20
săcându-: *gerunziu* 14,9

(a) **SECERA:** v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a)** SĂCERA
vei săcera: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,3

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 24,36

SECETĂ: s.f.; var.
seacetii: *sg. gen.* 35,26

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a)** SĂMĂNA „a însămânţa"
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 6,19
(nu) sămăna: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,3

SEMEŢ, -EAŢĂ: s.m./f.; var. (În v. şi pop.) **SUMEŢ,** -EAŢĂ
(cel) sumeţu: *s.m. sg. nom.* 9,25

(a se) **SEMEŢI:** v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) SUMEŢI**
(s-)au sumeţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeţiia: *sg. ac.* 47,5

SEMEŢIRE: s.f.; var. **SUMEŢIRE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sumeţirea: *sg. nom.* 31,40

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
săminţii: *sg. gen.* rezum. cap.44; 45,26, 30, 31

SEMN: s.n.; var. (înv. şi pop.) **SĂMN**
sămnul: *sg. nom./ac.* 32,8
seamnele: *pl. ac.* 36,6; 45,2
seamne: *pl. ac., în sintagma* ***semne cioplite*** 38,28
sămnul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sămnul veacului/sămnul zilii de sărbătoare/sămnul sfinţeniii*** 42,19; 43,6, 7; 45,14

SENIN: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂNIN**
sănin: *sg. ac.* 3,17

SETOS, -OASĂ: adj.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ**
sĂtios: *m. sg. ac.* 26,15

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 6,24; 21,16; 23,1; 24,39; 25,6, 7; 30,22; rezum. cap.37; 37,7, 8, 14; 39,10; 40,25; 42,22; 47,28
sfat: *sg. nom./ac.* 8,20, 21; 17,5; 27,20; rezum. cap.32; 37,17, 20
sfatului *sg. gen.* 15,14; 22,19; rezum. cap.37
sfat: *sg. ac., în sintagma* ***omul cel de sfat*** „omul chibzuit" 32,22
sfat: *sg. ac., în sintagma* ***fără sfat*** „nechibzuit" 32,23, 24
sfaturilor: *pl. gen.* rezum. cap.37

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
să sfarme: *conj. prez. 3.sg.* 35,22
va **sfărâma:** *ind. viit.I. 3.sg.* 35,23

(a se) SFĂTUI: v. IV
să (te) sfătuiesti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.37
(nu te) sfătui: *imperativ prohib. 2.sg.* 37,7
va **sfătui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 39,10
(mă) voiu sfătui: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,16
(m-)am sfătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,38; 51,24

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfânt: *adj. n. sg. ac. în sintagma* ***Duhul Sfânt*** 1,9
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen./dat.* 13,22; 17,25; 24,14, 46; 26,22; 27,12; rezum. cap.37; 37,15, 18; 45,4, 12; 46,12; 47,12; 50,12
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 24,3; 26,19; 44,12
sfintei: *adj. antep. f. sg. gen.* 24,24
sfinte: *adj. f. sg. gen.* 26,24
sfânt: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***untul-de-lemn cel sfânt*** 45,18
sfântul: *adj. antep. m. sg. nom.* 46,6; 48,20
sfinţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 46,15
sfântului: *adj. antep. m. sg. gen.* 48,23
(Celui) Sfânt: *s.m. sg. dat. adn.* 4,15
(ceale) sfinte: *s.n pl. ac.* 5,3
(celor) sfinte: *s.n pl. gen.* 7,35
sfinţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 23,10; 24,16; 31,11; 39,32; 45,2, 30
sfinţii: *s.m. pl. ac.* 42,17
(Celui) Sfânt: *s.m. sg. gen./dat.* 43,11; 47,9
sfânta: *s.f. sg. nom.* 49,14

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) sfârşaşate: *ind. prez. 3.sg.* 14,19
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,7

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* cuvânt 1; 36,10; 47,26
sfârşitului: *sg. gen., în sintagmele* ***zioa sfârşitului/zilele sfârşitului/vreamea sfârşitului/vreamea sfârşitului vieţii*** 1,13, 19; 18,24; 33,24; 39,34; 40,2; 46,22
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru sfârşit/până în sfârşit*** „până la urmă" 10,15, 16; 16,22; 23,24; 31,4; 40,14
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 11,29; 31,10, 11; 22,9; 37,14; 43,28
sfârşitul: *sg. ac., în sintagma* ***sfârşitul vieţii*** 46,23; 47,12

SFETNIC: s.m.
sfetnic: *sg. nom./ac.* 6,6; 37,8, 9
sfetnicul: *sg. nom.* 37,8

SFEŞNIC: s.n.
sfeşnicul: *sg. ac.* 26,22

(a se) **SFII:** v. IV
(nu te) sfii: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,27

SFINŢENIE: s.f.
sfinţeniii: *sg. gen., în sintagma* ***jârtva sfinţeniii/ce tatea sfinţeniii/sămnul sfinţeniii/slava sfinţeniii*** 7,35; 36,15; 45,14; 50,12
sfinţeniia: *sg. ac.* 30,15, 24
sfinţeniii: *sg. gen.* 30,23; 49,8
sfinţenie: *sg. ac.* 37,12; 47,15; 50,20

(a se) **SFINŢI:** v. IV
vor sfinţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20
sfinţeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,31
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11
(Te-)ai sfinţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 36,4
(s-)au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,9

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirii: *sg. gen.* 17,8
sfinţirea: *sg. nom.* 47,12

SFINȚIT, -Ă: adj.
sfințită: *sg. ac.* 24,15

SILĂ: s.f.
silă: *sg. ac.* 20,3

(a se) SILI: v. IV
sileaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,3
(nici te) sili: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,32
(să) va sili: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
(să) sileaște: *ind. prez. 3.sg.* 29,26
ai fost silit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 31,25

SILNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) SÂLNIC, -Ă
sâlnice: *s.f. pl. ac.* 37,23

SIMBRIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) SÂMBRIE
sâmbrii: *sg. gen.* 11,18

(a) SIMȚI: v. IV
vei simți: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,22

SIMȚIRE: s.f.
simțirea: *sg. nom./ac.* 1,30; 3,25; 20,6
sâmțirea: *sg. nom./ac.* 1,30; 3,26
simțire: *sg. ac.* 3,15; 9,23
simțirea: *sg. ac., în sintagma* ***celor smearini cu simțirea*** „celor umili" 10,21

SINGUR, -Ă: adj.; var. (Înv.) SĂNGUR
sângur: *m. sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.1; 11,19; 18,1; 24,8, 47; 33,18; 34,22; rezum. cap.36
sânguri: *m. pl. nom.* 45,16

SLAB, -Ă: adj./s.
slab: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***slab de inimă*** 7,9
slabe: *adj. f. pl. nom.* 25,32
(cel mai) slab: *s.m. sg. nom.* 24,38

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. nom./ac.* 3,12; 23,38; 44,2, 20; 45,25; 46,3; 49,19; 50,5
slava: *sg. nom./ac.* 3,13, 19; rezum. cap.9; 25,8; 33,24; 36,16; 40,28; 42,17, 26; 43,10; 44,13; 45,2, 3, 31; 46,15; 47,22; 49,7, 14; 50,14
slavei: *sg. gen.* 24,23; 47,7; 49,10
slavă: *sg. ac. în loc. v.* ***slavă dă/a da slavă/voiu da slavă*** 35,10; 50,22; 51,23
slava: *sg. nom./ac., în sintagmele slava Domnului/slava sfinteniii* 42,16; 50,12
slavii: *sg. gen.* 43,1, 13; 45,9; 47,13; 50,8
slavei: *sg. gen., în sintagma văjmântul slavei* 50,11

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj.
slăbănoage: *n. pl. nom.* 25,32
slăbănog: *m sg. ac.* 30,14

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj./s.
(celor) slăbănojiți: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***celor slăbănojiți cu inima*** „celor cu inima slabă" 2,15
(cei) slăbănojiți: *s.m. pl. ac.* 17,20
slăbănogit: *adj. m. sg. nom.* 4,34

(a se) SLĂBI: v. IV
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,15
(să) slăbească: *ind. prez. 3.sg.* 19,21
slăbind: *gerunziu* 26,26

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. nom., în sintagma* ***slăbiciunea inimii*** rezum. cap.7
slăbiciunea: *sg. ac.* rezum. cap.14; 19,25

(a se) SLĂVI: v. IV
(nu te) slăvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,12
să (să) slăvească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
slăvește: *imperativ 2.sg.* 36,7
slăvindu(-ne): *gerunziu* 43,30
slăvitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,3
au slăvit: *ind. pf.c. 3.sg,* 47,7

SLĂVIT, -Ă: adj./s.
slăvite: *adj. n. pl. nom.* 11,4
slăvit: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***scaun slăvit*** 40,3
slăvit: *adj. n. sg. nom.* 43,9
slăviți: *adj. m. pl. ac.* 44,1
(cei) slăviți: *s.m. pl. nom./ac.* 11,6; 48,6
(celor) slăviți: *s.m. pl. dat.* 25,7

SLOBOD, -Ă: adj./s.
(cei) sloboz: *s.m. pl. nom.* 10,28
slobodă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***cu vr eare slobodă*** „de bunăvoie" rezum. cap.15
slobod: *adj. m. sg. nom.* 30,8

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 7,23

(a se) SLOBOZI: v. IV
slobozește: *imperativ 2.sg.* 4,9
(nici te) slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,7
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 12,13
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 19,23; 27,21
slobozi: *imperativ 2.sg.* 24,13; 33,26
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,27; 34,6
(nu) slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 29,12
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 37,10
am **slobozit:** *ind. pf.c. 1.sg.* 39,38
slobozi: *ind. prez. 2.sg.* 51,12

SLOBOZIRE: s.f.
slobozire: *sg. ac.* 33,26

SLUGĂ: s.f.
slugi: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 24,34; 33,25, 28; 42,5
sluga: *sg. nom./ac.* 7,22, 23; 23,11; 33,31; 37,14
slujii: *sg. dat.* 10,28
slugile: *pl. ac.* rezum. cap.33
slugă: *sg. ac.* 33,27
slugilor: *pl. gen.* 36,18

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac., în sintagma* ***slujba lui Dumnezeu*** 2,1

(a se) SLUJI: v. IV
va să **slujască:** *ind. viit. pop. 3.sg.* rezum. cap.2
slujește: *ind. prez. 3.sg.* 3,8
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,15
a **sluji:** *inf. prez.* 8,10; 45,19; 46,12
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,28
am slujit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,14
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,11
să **(să)** slujască: *conj. prez. 3.sg., în sintagma* ***rău să să slujască*** „să abuzeze" 25,36
să **(să)** slujască: *conj. prez. 3.sg.* 26,13
slujește-te: *imperativ 2.sg.* 31,19
va **sluji:** *ind. viit.I. 3.sg.* 39,4
slujind: *gerunziu* 50,15

SLUJITOR, -TOARE: s.m. f.
slujitorii: *s.m. pl. ac.* 7,32; 10,2

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. ac.* 41,27

SMARALD: s.n.; var. ȘMARAGD
șmaragdului: *sg. gen.* 32,8

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. nom./ac.* 2,4; 13,24
smereniii: *sg. gen., în sintagma* ***cuptoriul smereniii*** 2,5
smerenia: *sg. ac.* 11,13
smerenie: *sg. ac.* rezum. cap.19; 20,11; rezum. cap.31
smereniі: *pl. ac.* 19,24

(a se) SMERI: v. IV
smereaște: *imperativ 2.sg.* 2,2; 4,7; 7,19; 33,30
(te) **smereaște:** *imperativ 2.sg.* 3,20
(să) va **smeri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
smereaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
smerindu(-să): *gerunziu* 12,11; 34,31
smereaște(-te): *imperativ 2.sg.* 13,9; 18,21
să **(te)** **smerești:** *conj. prez. 2.sg.* 13,10
(să) **smereaște:** *ind. prez. 3.sg.* 19,23; 35,21
smeresc: *ind. prez. 3.pl.* 29,5
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12
(să) smeresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.35
va **smeri:** *ind. viit.I. 3.sg.* 43,24

SMERIN, -Ă: adj./s.; var. **SMEARIN, -Ă**
(cei) smearini: *s.m. pl. ac.* 3,21; 10,18
(cei) smerini: *s.m. pl. ac.* 10,17
(celor) smearini: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***celor smearini cu simțirea*** „celor umili" 10,21
(celui) smearin: *s.m. sg. dat.* 12,6
(cel) smearin: *s.m. sg. nom./ac.* 13,25, 27; 29,11
smearin: *adj. m. sg. nom.* 13,11

SMERIT, -Ă: adj./s.
smeritului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.11; 11,1
(celor) smeriți: *s.m. pl. gen.* 24,11
(cel) smerit: *s.m. sg. ac.* 40,3
smerit: *adj. m. sg. nom.* 13,11
smerită: *adj. f. sg. nom.* 25,31

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 7,6; 32,25; 34,20
sminteala: *sg. nom.* 31,40

(a se) SMINTI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) ZMINTI**
să (te) sminteșți: *conj. prez. 2.sg.* 1,37; 9,5
(să) va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,28; 23,7, 8; 32,11
să smintești: *conj. prez. 2.sg.* 31,20
să (să) smintească: *conj. prez. 3.sg.* 42,10
(să) va zminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,20
va zminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,13

SMIRNĂ: s.f.
smirna: *sg. ac., în sintagma* ***smirna cea aleasă*** 24,20

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
(să) va zmulge: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,16

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 17,16, 30; 23,28; 26,21; 33,8; 42,16; 43,2, 4; 46,5; 48,26; 50,7
soare: *sg. ac.* 33,7

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. nom./ac.* 6,4; 17,20, 24; 25,26; 48,5
sorții: *sg. gen.* 14,15

(a se) SOCOTI: v. IV
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
(nu te) socoti: *imeprativ prohib. 2.sg.* 7,17
a socoti: *inf. prez.* rezum. cap.18
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,8
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,34; 40,19
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,4
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,7
socotește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.38
socotind: *gerunziu* 38,29

SOMN: s.n.
somnuri: *pl. ac.* 13,17; 40,6
somn: *sg. ac.* 22,8
somnul: *sg. nom./ac.* 31,1, 24; 42,9

SOȚ: s.m. (Înv. și pop.) „tovarăș"
soțu: *sg. nom., în sintagma* ***soțu measii*** „tovarășul cu care stai la masă" 6,10
soțu: *sg. nom.* 13,2

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș"
soției: *sg. nom.* 37,2, 4, 5
soțiilor: *pl. gen.* 42,3

SOȚIIRE: s.f. (Înv.) „întovărășire"
soțirea: *sg. nom.* rezum. cap.9

SPART, -Ă: adj.
spart: *n. sg. ac.* 21,17

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
va **spăimânta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 30,9
(să) va **spăimânta:** *ind. viit.I. 3.sg.* 34,16; 43,20

(a se) SPĂLA: v. I
(să) **spală:** *ind. prez. 3.sg.* 34,30

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. nom.* 34,30

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 28,28

SPOR: s.n.
sporiu: *sg. ac.* 3,28, 32
sporiul: *sg. nom.* 10,5

(a se) SPORI: v. IV
sporește: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 21,15
(să) sporește: *ind. prez. 3.sg.* 11,34
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,10; 34,11
(să) va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,16
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,39; 50,24
sporind: *gerunziu* 24,43
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,20

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. nom./ac.* 1,7; 11,17

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinește: *imperativ 2.sg.* 6,19

SPRIJINIRE: s.f.
sprijinirea: *sg. nom.* 47,31

(a se) SPUNE: v. III
spuind: *gerunziu* cuvânt 1; 19,23
(să) spun: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,30
a spune: *inf. prez.* 4,24
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,25
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 16,25
(nu) spune: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,8

spune: *ind. prez. 3.sg.* 22,8
vom spune: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,29

(a se) SPURCA: v. I
va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,30
(te) vei spurca: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,15

(a) STA: v. I
steaie: *conj. prez. fără să 3.sg.* rezum. cap.2
stăi: *imperativ 2.sg.* 2,1; 6,35; 11,21; 17,24
stă: *ind. prez. 3.sg.* 3,34; 24,37; rezum. cap.29
să stai: *conj. prez. 2.sg.* 4,32; 8,14; 41,27
(nu) sta: *imeprativ prohib. 2.sg.* 11,8
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,10; 21,26; 22,20; 36,22; 40,12
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,9
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 37,11
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,22; 44,12; 45,22; 46,4; 50,14
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,11
a sta: *inf. prez.* 44,21; 46,9; 49,15
sta: *ind. imp. 3.pl.* 46,19
stând: *gerunziu* 50,13
stau: *ind. prez. 3.pl.* 51,3

STATORNIC, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este din 1765 (după „Buletinul Comisiei istorice a României" [IV], publicat de Ion Bogdan, București. Vol. I (!915) ș.u.
stătornic: *m./n. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,12; 37,20
stătornică: *f. sg. nom.* 10,1
stătornice: *f. sg. gen.* 26,23

STĂPÂN: s.m.
Stăpânul: *sg. voc., în sintagma* ***Tatăl și Stăpânul vieții meale*** 23,1

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 1,8; 36,26
stăpânești: *ind. prez. 2.sg.* 6,7
stăpânește: *imperativ 2.sg.* 6,7
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,4; 49,4
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,8; 45,27
stăpânind: *gerunziu* 44,3
stăpânit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,28
veți stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 51,36

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 36,26
stăpânire: *sg. ac.* 25,30

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
Stăpânitoriul: *s.m. sg. nom.* 15,10
stăpânitoarea: *s.f. sg. nom.* 37,21

STĂTĂTOR, -TOARE: adj.
stătătoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***vârsta cea stătătoare*** „omul în floarea vârstei" 26,22

STÂLP: s.m.
stâlp: *sg. nom./ac.* 24,7; 36,26
stâlpi: *pl. nom./ac.* 26,23

STÂLPARE: s.f. (Înv. și pop.) „ramură verde înfrunzită"
stâlpări: *pl. ac.* 50,14

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a) ASTÂMPĂRA**

STEA: s.f.
steale: *pl. ac.* rezum. cap.43
stealelor: *pl. gen.* 43,10
stealele: *pl. ac.* 44,22
steaoa: *sg. ac.* 50,6

STEMĂ: s.f.
stema: *sg. ac.* 11,5

STERP, STEARPĂ: adj.
stearpă: *f. sg. nom.* 42,10

(a se) STIDI: v. IV
(nu te) stidi: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,28
(mă) stidesc: *ind. prez. 1.sg.* 23,26
(s-)au stidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5
stidiți(-vă): *imperativ 2.sg.* 41,19

STIDINȚĂ: s.f. (Înv.) „sfială"
stidinții: *sg. gen.* 7,21
stidința: *sg. ac.* 41,20

(a se) STINGE: v. III
stânge: *ind. prez. 3.sg.* 3,34; 19,5
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,22; 28,14, 27
va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,23
să **(să) stângă:** *conj. prez. 3.pl.* 45,31

STORAX: s.n.; var. (Înv.) **ȘTORAC** (cf. **Indice** Fc)
storacul: *sg. ac.* 24,21

(a) STRĂBATE: v. III
am străbătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,8
străbate-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,45
va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,21

STRĂDANIE: s.f.; var. (Înv.) **STRADANIE**
stradaniia: *sg. ac.* cuvânt 1
strădanie: *sg. ac.* cuvânt 1

STRĂIN, -Ă: adj./s. var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
(cel) strein: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 11,36
(celui) strein: *s.m. sg. gen.* 8,31
streini: *s.m. pl. ac.* 29,29
streinii: *s.m. pl. nom.* 45,22
streină: *adj. f. sg. ac.* 9,8, 12
streine: *adj. f. sg. gen.* 9,11
streine: *adj. f./n. pl. ac.* 21,9; 29,25; rezum. cap.36; 36,3; 40,30
streină: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***împreunare streină*** „relație sexuală în afara căsătoriei" 23,32
strein: *adj. m. sg. nom.* 32,22; 45,16

(a) STRĂINA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) STREINA**
va streina: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,36

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucind: *gerunziu* rezum. cap.1; 26,22; 43,4, 9
strălucesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,28
strălucindu-: *gerunziu* rezum. cap.24
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.43; 50,7, 8, 9
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,7

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 43,12

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbă: *sg. ac., în sintagma* ***limba strâmbă*** 51,7

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 41,23

(a) STRÂMTORA: v. I
va **strâmtora:** *ind. viit.I. 3.sg.* 16,28

STRÂMTURĂ: s.f. (Înv.) „strâmtorare"
strâmturii: *sg. gen.* 10,29

(a) STRÂNGE: v. III
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 3,5
strânge: *imperativ 2.sg.* 28,29

STRÂNS, **-Ă:** adj.
strânsă: *f. sg. nom.* 4,36

(a) STRÂNȘTENI: v. IV; cf. **Indice** Tov – **(a) STRÂNȘTELUI**
a **strânșteni:** *inf. prez.* 22,31

(a) STREPEZI: v. IV
vor strepezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,10

(a se) **STRICA:** v. I
(să) strică: *ind. prez. 3.sg.* 14,20
va **strâca:** *ind. viit.I. 3.sg.* 20,2; 28,27; 47,24
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,17
strâcând: *gerunziu* rezum. cap.34; 34,28
strâcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 36,11; rezum. cap.38

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciunea: *sg. ac.* 31,5

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,18

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom.* 35,18

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugurul: *sg. nom., în sintagma* ***strugurul de vie*** 39,31
strugurului: *sg. gen., în sintagma* ***sângele strugurului*** 50,16
strugurul: *sg. ac.* 51,19

SUDALMĂ: s.f.
sudalmele: *pl. ac.* 6,9
sudalma: *sg. nom.* 27,16
sudălmii: *sg. gen.* 27,23
sudâlmi: *pl. ac.* 29,9

SUDOARE: s.f.
sudoare: *sg. ac.* 34,26

(a) **SUDUI:** v. IV
suduind: *gerunziu* 34,29

(a se) **SUFERI:** v. IV
va **suferi:** *ind. viit.I. 3.sg.* 1,29; 12,14; 16,22
voiu **suferi:** *ind. viit.I. 1.sg.* 22,31
(nici) suferi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,1
a **(să) suferi:** *inf. prez.* rezum. cap.25
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 36,18
suferi: *inf. prez. fără a* 43,3; 48,2

(a) **SUFLA:** v. I
suflă: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
vei sufla: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,14
suflând: *gerunziu* 43,4
va **sufla:** *ind. viit.I. 3.sg.* 43,17
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,22

SUFLET: s.n.
sufletului: *sg. gen./dat.* 1,38; rezum. cap. cap.3; 4,6, 19, 26; 9,2; 14,2; 18,31; 23,6; 26,18; 27,24; 30,15, 22; 31,36, 37, 39; 32,25, 27; 33,31; 37,21, 22, 25; 45,29
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,3, 7, 24, 33; 6,4, 27, 33; 7,9, 19, 22, 23, 28, 31, 33; 9,6; rezum. cap.10; 10,10, 31, 32; 12,11; 13,15; 14,4, 8, 9, 16; 16,17, 21; 18,23; 19,3, 4; 20,8, 24; 21,30; 23,22, 25; 24,1; 25,3; 26,20; 27,17; 29,20; 30,24; 31,2, 24; 33,31; 34,17, 20; rezum. cap.37; 37,6, 9, 16, 18, 30; 38,10, 39; 40,30; 47,16; 49,19; 50,27; 51,5, 8, 25, 27, 34, 37
sufletele: *pl. nom./ac.* 2,20; 21,3; 30,7; 51,32
suflet: *sg. ac.* 19,16; 29,11; rezum. cap.35; 35,10; 37,16
sufletul: *sg. dat. (cu prep. a +* ***tă****)* 37,31

(a se) **SUI:** v. IV
(să) **suie:** *ind. prez. 3.pl.* 35,19
să (să) **suie:** *conj. prez. 3.sg.* 46,11
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20

SUIRE: s.f.
suirea: *sg. ac.* 50,12

SUIȘ: s.n.
suișul: *sg. ac.* 25,27

SUL: s.n. (aici neob.) „țăruș"; „lance" (cf. lat. *sudis, -is* „țăruș"; „lance mică de lemn cu vârf de fier sau arsă la vârf")
sul: *sg. ac., în contextul mai amplu* ***să arunce sul în pământ*** (ar putea fi vorba despre un gest ritualic; cf. Anania 2001: *să ridice pretenții asupra* ta; B1795: *să arunce soartea asupra* ta) 37,10

(a) SUNA: v. I
sună: *ind. prez. 3.pl.* 40,15

SUNET: s.n.
sunet: *sg. nom./ac.* 45,11; 46,20; 50,20
sunetul: *sg. ac.* 45,11; 47,11

(a) SUPĂRA: v. I
supără: *ind. prez. 3.sg.* 11,9

SUP**ĂRARE:** s.f.
supărare: *sg. ac.* 22,15
supărarea: *sg. ac.* rezum. cap.28

SUPĂRAT, -Ă: s.m./f.
(celui) supărat: *s.m. sg. gen.* 35,16

(a se) **SUPUNE:** v. III
(nu te) supune: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,24
va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
supune: *imperativ 2.sg.* 6,26
(să) supune: *ind. prez. 3.sg.* 19,24
[e] supus: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40
au supus: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,15
supuneți: *imperativ 2.pl.* 51,34

SUPUS, -Ă: s.m./f.
supuși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.4
supușii: *s.m. pl. ac.* 4,35; rezum. cap.10

SURLĂ: s.f.
sur**lele:** *pl. nom.* 40,21

(a) SURPA: v. I
au sur**pat:** *ind. pf.c. 3.sg.* 47,5
sur**pat-au:** *ind. pf.c. 3.pl.* 48,24

SUR**PARE:** s.f.
sur**pării:** *sg. gen., în sintagma* ***în calea sur****pării* 32,25

SURPAT, **-Ă:** adj.
sur**pate:** *n. pl. ac.* 49,15

SUSPIN: s.n.
sus**pinul:** *sg. ac.* 7,29

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,25
sus**pină:** *ind. prez. 3.sg.* 30,21

Ş

ŞARPE: s.m.; var. (În v. şi reg.) ŞEARPE
şerpii: *pl. nom./ac.* 10,13; 39,36
şarpe: *sg. ac.* 12,13
şearpelui: *sg. gen.* 21,2
şarpelui: *sg. gen.* 25,22

(a se) ŞEDEA: v II
şade: *ind. prez. 3.sg.* 1,8; 33,6; 40,3
să şază: *conj. prez. 3.sg.* 8,14; 12,12
să şezi: *conj. prez. 2.sg.* 9,12
a şedea: *inf. prez.* 10,17; 11,1; 43,19
au şezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
(să) şeade: *ind. prez. impers.* rezum. cap.13
şezi: *imperativ 2.sg.* 23,18; 32,2
şezând: *gerunziu* 24,34; 38,29, 32
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,15
ai şezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,12, 21
să şadă: *conj. prez. 3.sg.* 33,28
şed: *ind. prez. 3.pl.* 37,18; 50,28
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,38

ŞEDERE: s.f.
şedearea: *sg. ac.* 24,10; 41,24

ŞEZĂTOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care şade"
şezătoriului: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***şezătoriului înainte*** (cf. lat. *praeses, -sidis* „care este în frunte" „conducător") 39,4
şezătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***sezătoriul înainte*** 41,21

ŞMARAGD: s.n.; vezi SMARALD

(a) ŞOPOTI: v. IV
şopotind: *gerunziu* 12,19

ŞOPTITOR, -TOARE: s.m./f.
şoptitoriul: *sg. nom.* 28,15

(a se) ŞTERGE: v. III
(să) va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,36; 39,12
a ştearge: *inf. prez.* rezum. cap.40; 46,23; 47,6
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,12; 41,14
(să) ştearge: *inf. prez. fără a* 44,19
va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,24

(a se) ŞTI: v. IV
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,11
ştiind: *gerunziu* 8,8; 9,17; 20,6
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 8,21; 9,16; 33,33
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 9,20; 12,1; 37,9
neştiind: *gerunziu* 14,7
şti: *ind. prez. 3.sg.* 11,20; 32,12; 34,9, 11
(s-)au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,24
să şti: *conj. prez. 3.sg.* 21,8
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 36,19

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţii: *sg. gen.* 1,17; 50,29
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 1,24; 4,21, 29; 11,15; 16,25; 21,16, 21; 25,13; 32,5; 40,5; 42,19
ştiinţă: *sg. ac.* 5,12; 38,6
ştiinţa: *sg. ac., în sintagma* ***ştiinţa Domnului*** 33,8

ŞTIUT, -Ă: s.m./f. (Înv. şi reg.) „ştiutor"
(cel) ştiutor: *s.m. sg. nom.* 21,18

ŞTORAC: s.m.; vezi STORAX

T

TABĂRĂ: s.f.
taberilor: *pl. gen.* 43,9
tabăra: *sg. ac.* 48,24

TAINĂ: s.f.
tainii: *sg. gen.* 22,27
tainele: *pl. ac.* rezum. cap.27; 27,17, 24
taina: *sg. ac.* rezum. cap.42

TALPĂ: s.f.
tălpile: *pl. ac.* 26,23

TARE: adj./s./adv.
(ceale mai) tari: *s.n pl. ac.* (cf. supra ***ceale mai înalte***) 3,22
(celui) tare: *s.m. sg. gen.* 29,16.17.18
(mai) tari: *s.n pl. ac.* 16,6
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 6,14; 15,19; 24,34; 46,1; 47,6; 48,25
(mai) tare: *adj. m./n. sg. ac.* 8,15; 29,11
tari: *adj. n. pl. ac.* 28,18
tare: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***tare de puteare*** 30,14
(mai) tare: *adv.* 13,12

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) TĂTÂNE
tatăl: *sg. nom./ac.* 3,3, 6, 7, 9, 13, 18; 4,10; 7,29; 22,5; 23,18; 41,21; 44,20, 24
tatălui: *sg. gen./dat.* 3,11; 22,3; 42,9; 48,10
tătâni-tău: *sg. gen.* 3,12, 14
tătâni-său: *sg. gen.* 3,13; 34,24; 48,25
Tatăl: *sg. voc., în sintagmele* ***Tatăl şi Stăpânul vieţii meale/Tatăl şi Dumnezeul vieţii meale*** 23,1, 10
tatâl: *sg. nom./ac.* 30,4; 41,10
Tatăl: *sg. nom., în sintagma Tatăl Domnului mieu* 51,14

TAUR: s.m.
taurul: *sg. ac.* 6,2
taurilor: *pl. gen* 38,26

(a) TĂCEA: v. II
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,4; 20,7
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28
tace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 19,28; rezum. cap.20; 20,5, 6
tăcând: *gerunziu* 21,23; 32,9, 12
a tăcea: *inf. prez.* rezum. cap.32
să tacă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.32

TĂCERE: s.f.
tăcerii: *sg. gen* rezum. cap.32
tăcearea: *sg. ac.* 41,25

TĂCUT, -Ă: adj./s.
(cel) tăcut: *s.m. sg. nom.* 21,30
tăcută: *adj. f. sg. nom.* 26,18

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,14
taie: *imperativ 2.sg.* 25,36
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,18

(a se) TĂINUI: v. IV
a (să) tăinui: *inf. prez.* rezum. cap.4
să tăinuieşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.37

TĂINUIT, -Ă: adj./s.
tăinuit: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.39
(ceale) tăinuite: *s.f. pl. ac.* 39,3
(celor) tăinuite: *s.f. pl. gen.* 42,19

(a) TĂLMĂCI: v. IV
a tălmăci: *inf. prez.* cuvânt 1

TĂMÂIE: s.f.
tămăia: *sg. ac.* 50,8
tămâia: *sg. ac.* 50,9

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom./ac.* 4,29; 5,2; 34,18; 43,1
tăriii: *sg. gen.* rezum. cap.5; 6,30
tăriia: *sg. gen., în sintagma* ***tăriia cerlului*** 43,9
tărie: *sg. ac.* 46,11

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TĂVĂLI: v. IV
(să) vor tăvăli: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuiri: *pl. ac.* 47,18

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU**
tâlhariu: *sg. ac.* 36,28

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (În v. și reg.) TINĂR, **-Ă**
tânărul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.32
tinărule: *s.m. sg. voc.* 32,10
tineri: *s.m. pl. ac.* 42,8
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 51,18

TEASC: s.n.
teascul: *sg. ac.* 33,17

TELPIZ, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **TĂLPIZ, -Ă** „răutăcois"; „viclean"
tălpizu: *m. sg. nom.* 37,21

TELPIZEAȘTE: adv.; var. (Înv. și reg.) **TĂLPIZEAȘTE** „cu viclenie"; „cu răutate"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tălpizească: *adv.* rezum. cap.37

TELPIZIRE: s.f.; var. (în v. și reg.) **TĂLPIZIRE**; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tălpizirile: *pl. ac.* 39,2

(a se) TEME: v. III
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 2,18, 19, 20, 21; 10,24; 15,13, 20; 23,27; 26,3; 32,20; rezum. cap.34; 34,14, 19
a **(să) teame:** *inf. prez.* 1,8, 20, 25; 19,18; rezum. cap.26
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 1,13, 19; rezum. cap.2; 3,8; 6,17; 10,27; 15,1; 16,3; 21,7; 25,13; 32,18; rezum. cap.33; 33,1; 34,16, 17
(vă) temeți: *ind. prez. 2.sg.* 2,7, 8, 9, 10
să (te) teme: *conj. prez. 2.sg.* 7,6
teame(-te): *imperativ 2.sg.* 7,31
(să) teme: *ind. prez. 3.sg.* 10,23
teamă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10,34
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,27; 22,23; 32,22; 34,16
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,27; rezum. cap.41; 41,5
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,5; 29,10; 48,13

TEMEI: s.m.
temeiurile: *pl. ac.* 3,11; 6,30
temeiu: *sg. ac.* 10,19
temeiul: *sg. ac.* 22,19; 50,17

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom.* 16,19
temelii: *pl. nom./ac.* 26,23, 24

TEMERE: s.f.
teamerii: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***teamerii de Domnul/ teamerii de Dumnezeu/teamerii Celui Preaînalt*** 1,36; rezum. cap.10; 19,18; 21,13; rezum. cap.23; rezum. cap.25; rezum. cap.40
teameri: *sg. gen., în sintagma* ***dumnezeiești teameri*** rezum. cap.2
teamere: *sg. ac.* 4,19; 5,5
teamere: *sg. nom., în sintagma teamere de* ***Dumnezeu*** 10,25
teamerea: *sg. ac.* 10,33
teamerii: *sg. gen.* 22,22
temerii: *sg. gen.* 24,24
temerii: *sg. gen., în sintagma* ***temerii de Domnul*** rezum. cap.32
teamerea: *sg. nom., în sintagma* ***teamerea lui Dumnezeu*** rezum. cap.36
teamerile: *pl. nom.* 40,2

TEREBINT: s.m.; var. (Înv.) **TEREVINT** (cf. Indice Is)
terevinthul: *sg. ac.* 24,22

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. nom./ac.* 11,21; 14,12; 16,22; 45,31
testamântul: *sg. ac., în sintagmele* ***testamântul celor dedesupt*** „legământul cu lăcașul morților"/***testamântul Celui Preaînalt/ testamântul păcii*** 14,12; 24,32; 45,30
testamânt: *sg. nom., în sintagma* ***testamânt veacinic*** 17,10
testamântumurile: *pl. nom.* 17,17
testamântului: *sg. gen., în sintagma leagea* ***testamântului Domnului*** 39,11
testamânt: *sg. ac.* 41,24

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 22,1
tina: *sg. ac.* 33,13; 38,33

TINEREȚE: s.f.
tiner**eților:** *pl. gen* rezum. cap.5
tiner**eții:** *pl. ac.* 6,18; 25,5; 42,9; 47,3, 15; 51,20
tiner**ețe:** *sg. ac.* 30,11, 12

TIR: s.m. „tirian; locuitor al Tirului"
tirilor: *pl. gen* 46,20

TIRAN: s.m.
tirani: *pl. nom.* 11,5

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
togmindu-: *gerunziu* 38,39

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) TULBĂ
tulba: *sg. ac.* 26,15

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17
va topi: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,1

TORS, TOARSĂ: adj.
tors: *n. sg. ac.* 45,13

TOVARĂȘ: s.m.; var. (Reg.) **TOVARÂȘ, TOVARIȘ**
tovarișul: *s.m. sg. nom.* 40,23
tovarâși: *s.m. pl. ac.* 41,23

(a) TRAGE: v. III
trage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.27
(nu) trage: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,1; 29,11
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,23

TRAI: s.n.
traiu: *sg. ac.* 48,12

TRAINIC, -Ă: adj.
trainică: *f. sg. ac.* 30,17

TRANDAFIR: s.m.
trandafirului: *sg. gen.* 24,18
trandafir: *sg. ac.* 39,17
trandafirilor: *pl. gen* 50,8

(a) TRĂI: v. IV
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6
trăind: *gerunziu* 17,27; 25,10
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 42,24
trăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 44,14
trăim: *ind. prez. 1.pl.* 48,12

TRĂSNET: s.n; var. (Înv. şi reg.) **TRESNET**
tresnetul: *sg. ac.* 40,14
tresnet: *sg. ac.* rezum. cap.43
tresnetului: *sg. gen.* 43,18

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţe: *pl. ac.* 50,18

(a se) TRÂNDĂVI: v. IV
(te) vei trândăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,26; 22,16
(nu te) trândăvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,15

TRÂNDĂVIRE: s.f.
trândăvire: *sg. ac.* 29,6

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. ac.* 42,24

TREAPTĂ: s.f.
treptele: *pl. ac.* 6,36

TREAZ, -Ă: adj.
treazu: *m./n. sg. nom./ac.* 31,2, 32
trează: *f. sg. nom., în sintagma beutura trează* „băutura cu măsură" 31,37

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* cuvânt 1; rezum. cap.1; rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.10; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.15; rezum. cap.18; rezum. cap.33
trăbuia: *ind. imp. impers.* rezum. cap.41

TRECĂTOR, -TOARE: adj.
trecătoare: *n. pl. nom.* rezum. cap.40

(a se) TRECE: v. III
(nu) treace: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,8; 7,10; 38,16
treacă: *conj. prez. fără să 3.sg.* 8,11
(să) treace: *ind. prez. 3.sg.* 10,8
treace: *ind. prez. 3.sg.* 10,23; 19,21; 23,25; 26,27; 38,28; 42,20
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,20; 23,13; 35,17; 39,5
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 13,13; 30,11
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 14,14; 42,9
treaceţi: *imperativ 2.pl.* 24,26
treci: *imperativ 2.sg.* 28,9
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,23; 31,10; 42,19
trecând: *gerunziu* 29,26
treci: *imperativ 2.sg.* 29,33
treace: *inf. prez. fără a* 31,10
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,37; 39,37

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. ac.* 37,12

TRECUT, -Ă: s.
(ceale) trecute: *s.f./n. pl. ac.* (aici) „păcatele trecute"; „întâmplările trecute" 21,1; rezum. cap.41

TREZIRE: s.f.; var. (Înv.) **TREZVIRE**
trezvirii: *sg. gen* rezum. cap.31
trezvire: *sg. ac.* 31,32

(a) TRIMITE: v. III
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 24,37
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11
trimite: *imperativ 2.sg.* 33,28; 36,2
va triimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,9
a trimite: *inf. prez.* 43,14
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. nom.* 5,4
tristă: *f. sg. nom./ac.* 22,27; 25,31

TROACĂ: s.f.
troacă: *sg. ac.* 22,7

TRON: s.n; var. THRON (cf. lat. *thronus, -i*)
thron: *sg. ac.* 11,5
thronul: *sg. nom./ac.* 24,7, 34

TRUDĂ: s.f.
truda: *sg. nom.* 31,23

TRUFAŞ, -Ă: adj./s.
(celor) trufaşi: *s.m. pl. gen.* 3,30; 10,21; 11,32; 27,31; 31,31
(celui) trufaşu: *sm. sg. gen./dat.* 4,9; 13,24
trufaşilor: *s.m. pl. gen.* 27,16; 35,23; 51,14
trufaşi: *adj. m. pl. gen.* 10,17
trufaşe: *adj. n. pl. gen.* 10,18
trufaş: *adj. m. sg. nom.* 13,26
trufaşu: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 25,4; 32,16, 22

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom/ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.10; 10,15, 22; 16,9
trufiii: *sg. gen.* rezum. cap.10; 10,14
trufie: *sg. ac.* rezum. cap.10; 15,7; 21,5

TRUNCHI: s.n.
trunchiu: *sg. ac.* 47,24

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 1,10; 7,26; 13,20; 14,18; 17,4, 30; 18,12; 30,15; 33,21, 30; 38,16, 29; 40,8; 41,14; 44,19, 21, 45,4; 46,22; 47,21; 48,14; 51,3
trupului: *sg. gen./dat.* 7,19; 14,19; 19,12, 27; 23,23; rezum. cap.30; 30,16; 31,25, 37
trup: *sg. nom.* 28,5
trupul: *sg. gen./dat.* (*cu prep. a + tot*) 39,24; 41,5; 44,27
trupurile: *pl. nom.* 44,14

TUFĂ: s.f.
tufa: *s.f. sg. nom., în sintagma tufa păcatului* 3,30

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se)** TURBURA
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11, 15
(să) **vor** turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,7
turbur**atu(-s)-au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 40,7
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,29

(a) TUNA: v. I
au tunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,20

TURMĂ: s.f.
turma: *sg. ac.* 18,13

(a) TURNA: v. I
voiu turna: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,46

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţărâle: *pl. ac.* 10,19
ţara: *sg. nom.* 16,5

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* rezum. cap.7

ŢEPUŞĂ: s.f.
ţăpuşilor: *pl. gen* 43,21

ŢESUT, -Ă: adj.
ţăsut: *n. sg. nom.* 45,12

ŢIITOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care deţine, care stăpâneşte ceva"
ţiitoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***ţiitoriu*** *de dreptate* „cel care stăpâneşte dreptatea" 15,1
ţiitoriu: *s.m. sg. nom.* 27,33

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se)** ŢINEA: v. II
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 1,24; 4,5; 34,22
ţine: *imperativ 2.sg.* 1,33; 2,6; 4,23; 6,27; 7,26; 8,15; 10,31; 27,13; 33,31; 38,17
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,18; 4,14; 20,7
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,26; 44,20, 27
(nici) ţinea: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,28
a (să) ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.6; rezum. cap.9
a **ţinea:** *inf. prez.* rezum. cap.10; 15,16; rezum. cap.22; rezum. cap.27; rezum. cap.29; rezum. cap.31
va **ţinea:** *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 13,15; 15,4; 21,17; 28,1; 33,4; 39,2
ţinea: *inf. prez. fără a* rezum. cap.15
ţinea(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,16
va ţânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18
ţinea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,12
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 25,15; 26,10; 35,1; 37,15; 38,26
vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,4
ţiind: *gerunziu* 28,1
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* 28,3, 5; 29,1
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 41,17

ŢINERE: s.f.
ţinerea: *sg. nom.* 24,16; 32,27

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. nom.* 47,18

U

(a se) UCIDE: v. III
a **ucide:** *inf. prez.* rezum. cap.9; 9,18
ucigând: *gerunziu* 21,3
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,1, 2
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,25; 47,4
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 34,26

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* rezum. cap.22

UCIS, -Ă: adj.
ucisă: *f. sg. ac.* rezum. cap.45

(a se) UITA: v. I
uitaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,11; 33,18
a **(să) uita:** *inf. prez.* 2,17; rezum. cap.10
să (te) uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 11,27; rezum. cap.37; 38,22; rezum. cap.40; 42,12
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,30
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,26; 35,21
să uite: *conj. prez. 2.sg.* 23,19
(nu te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,28; 35,15; 37,6; 41,27
(să) **uită:** *ind. prez. 3.sg.* 28,20; 34,23; 39,25; 40,30
să uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 29,20
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 33,15; 36,1
va **uita:** *ind. viit.I. 3.sg.* 35,9
(nici te) uita: *imperativ 2.sg.* rezum. cap.41
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,16

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 3,15; 11,29; 13,13

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 9,7; 23,30
uliţă: *sg. ac.* 24,19

UMĂR: s.m.
umărul: *sg. ac.* 6,26

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,16; 4,18; 43,26
umblă: *imperativ 2.sg.* 7,38
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,20
va **umbla:** *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11; 25,35
umbli: *ind. prez. 2.sg.* 13,16
am **umblat:** 24,8
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,37
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,25
umblat-**au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 51,20

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. nom., în sintagma* ***umbrariul*** *de amiazăzi* 34,19

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 34,2

UMERAR: s.n.; var. **UMĂRARIU**
umărariu: *sg. ac.* 45,10

(a se) UMPLE: v. III; var. **(a se) UMPLEA:** v. II
va **um**plea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,21, 35; 15,5; 26,2; 39,8
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 23,12, 14; 31,3, 5; 32,19; 37,27; 38,25
au umplut *ind. pf.c. 3.sg.* 16,30; 17,5, 6
(vă) umpleţi: *imperativ 2.pl.* 24,26
umple: *ind. prez. 3.sg.* 24,35, 36
am umplut: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,17
umple: *imperativ 2.sg.* 36,16
(vă) umpleţi: *ind. prez. 2.pl.* 43,34
umplut-**au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 45,18
(te-)ai umplut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,16
ai umplut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,17, 20
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13; 50,3

(a) UNGE: v. III
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,18; 46,16
ungi: *ind. prez. 2.sg.* 48,8

UNGERE: s.f. „alifie"
ungeri: *pl. ac.* 38,7

UNGULĂ: s.f. „balsam", „pomadă", „parfum" (cf. lat. *ungula, -ae*); cuvântul nu e înregistrat în MDA.
ungula: *sg. ac.* 24,21

(a se) UNI: v. IV
(te) uneaşte: *imperativ 2.sg.* 27,18

UNIRE: s.f. „înţelegere", „armonie"
unirea: *sg. nom.* 25,2

UNIT, -Ă: adj. (cf. **Indice** PI) (cf. lat. *simplex, simplicis* „simplu, neprefăcut, cinstit, naiv")
unită: *sg. ac., în sintagma* ***inimă unită*** rezum. cap.1

UNSOARE: s.f.
unsori *pl. ac., în sintagma* ***făcătoriul de unsori*** „parfumierul" (cf. lat. *unguentārius, -ii*) 38,7

UNTDELEMN: s.n.; var. UNT-DE-LEMN
untul-de-lemn: *sg. nom.* 39,31
untul-de-lemn: *sg. ac., în sintagma* ***untul-de-lemn cel sfânt*** „mirul" 45,18

URĂ: s.f.
ura: *sg. ac.* 6,9

URÂCIOS, -OASĂ: adj./s.
(ceii) urâcioasă: *s.f. sg. dat.* 7,28
(cel) urâcios: *s.m. sg. nom.* 20,5
urâcios: *adj. m. sg. nom.* 9,25; 21,30; 37,23
urâcioasă: *adj. f. sg. nom.* 10,7; 27,14

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) URĂCIUNE
urăciune: *sg. nom.* 13,24
urâciunea: *sg. ac.* 22,1
urâciunilor: *pl. gen.* 41,8
urăciunile: *pl. ac.* 49,3

URÂT, -Ă: adj.
urâtă: *f. sg. nom.* 10,7; 42,9
urâți: *m. pl. nom.* 12,3, 7
urât: *m. sg. nom.* 20,8, 16; 21,30; 31,19; rezum. cap.37
urâte: *n. pl. nom.* rezum. cap.50

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,31; 4,8; 6,34; 38,30; 51,21
ureachia: *sg. nom.* 16,6
urechi: *pl. ac.* 17,5; 33,19
urechile: *pl. ac.* 17,11; 21,6; rezum. cap.28; 28,28; 43,26
urechii: *sg. gen.* 25,12
urechilor: *pl. gen.* 27,15

(a se) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 16,9; 49,6
să urgiseaștI: *conj. prez. 2.sg.* 3,15
să urgisești: *conj. prez. 2.sg.* 4,2
vei urgisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,20
a (să) urgisi: *inf. prez.* rezum. cap.8; rezum. cap.10; 27,33
(nu) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,6, 7, 9; 10,26; 11,7
(nici) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,2
urgisindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.13
urgisindu-: *gerunziu* 14,8
urgiseaște: *ind. prez. 3.sg.* 19,1
(să) va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22

URGISIRE: s.f.
urgisirea: *sg. nom./ac.* 1,32; rezum. cap.10; 15,13; 17,23; 19,20; rezum. cap.25; rezum. cap.37
urgisire: *sg. nom.* 13,24

URGISIT, -Ă: adj.
urgisiți: *m. pl. nom.* 9,11
urgisit: *m. sg. nom.* 26,26

URIAȘ, -Ă: s.m./f.
uriași: *s.m. pl. nom.* 16,8
uriașul: *sg. ac.* 47,4

(a) URÎ: v. IV
(nu) urî: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,16
ureaște: *ind. prez. 3.sg.* 15,11, 13; rezum. cap.19; 19,5; 21,7; rezum. cap.25; 33,2
ureaște: *imperativ 2.sg.* 17,23
va urî: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,9; 26,14; 27,27
au urât: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,3; 50,27
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 25,20
am **urât:** *ind. pf.c. 1.sg.* 27,27

URLOI: s.n. (aici) „brat al unui râu"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la unde prima atestare este la S. Micu, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944.
urloiu: *sg. ac.* 24,41

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* cuvânt 1; 46,8
urmând: *gerunziu* cuvânt 1; 45,28
să urmezi *conj. prez. 2.sg.* 5,2
să urmeaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,12
urmează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10; 31,7
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10; 27,9, 19
a urma: *inf. prez.* 23,38; rezum. cap.27
(nu) urma: *imperativ prohib. 2.sg.* 27,22

URMARE: s.f.
urmări: *pl. ac.* 11,17
urmare: *sg. ac.* 15,9

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre urmă/mai*** *pre* ***urmă/mai*** *pe urmă* 1,13; 2,3; 12,12; 13,8; 14,7, 20; 27,26; 30,1, 10; 31,26; 33,16
urmă: *sg. ac., în loc adj.* ***cel mai*** *de pre urmă/ceale* ***mai*** *de pre urmă/ceale* ***mai*** *de pe* ***urmă/ceale mai*** *pe* ***urmă*** 3,10, 27; 6,29; rezum. cap.7; 7,40; 28,6; 38,21; 51,19
urma: *sg. nom./ac.* 13,32; 21,7; 50,31
urmele: *pl. ac.* 42,19

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. și reg.) „urmași"
următori: *s.m. pl. nom./ac.* 4,15; 48,8
următoriu: *s.m. sg. nom.* 46,1

URS: s.m.
ursul: *sg. ac.* 25,24
urșii: *pl. ac.* 47,3

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,29
(să) vor usca: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,13
usucă: *ind. prez. 3.sg.* 43,3

USCAT, -Ă: adj./s.
uscat: *adj. n. sg. ac.* 6,3
uscatul: *sg. ac.* 37,3; 39,28
uscat: *s.n. sg. ac.* 39,29

(a) USEBI: v. IV; vezi (a) OSEBI

USEBIT, -Ă: adj.; vezi OSEBIT

USPĂȚ: s.n.; vezi OSPĂȚ

UȘĂ: s.f.
ușii: *sg. gen.* 6,36
ușile: *pl. ac.* 14,24; 30,1
ușe: *sg. ac.* 21,27
uși: *pl. ac.* 28,28

UȘOR, UȘOARĂ: adj.
ușor: *m. sg. nom., în sintagma* ***ușor cu inima*** 19,4

V

VACĂ: s.f.
vacilor: *pl. gen.* 38,27

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 24,8; 29,24

VALSAM: s.n.; vezi BALSAM

VAPOR: s.m. „abur"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Amfilohie Hotiniul, *Gramatica fizicii* [Traducere din limba italiană de...; manuscris de la sfârşitul secolului al XVIII-lea; Bibl. Academiei Române, cota 1627].
vapor: *sg. nom.* 22,30

VARĂ: s.f.
vară: *sg. ac.* 50,8

VARGĂ: s.f.
vargă: *sg. ac.* 33,25

VAS: s.n.
vas: *sg. nom./ac.* 21,17; 43,2; 50,10
vasele: *pl. ac.* 27,6; 45,9
vasului: *sg. gen.* 38,30
vasul: *sg. nom.* 43,9

(a se) VĂDI: v. IV
vei vădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,22
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,27; 37,8
(să) va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,30; 20,29; 32,23
vor vădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,2
a **vădi:** *inf. prez.* 20,1
va vădi: *ind. viit.I: 3.sg.* 31,31
(nu) vădi: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,41

VĂDIRE: s.f.
vădirea: *sg. nom.* rezum. cap.23

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. ac.* rezum. cap.35
văduvei: *sg. gen.* 35,17, 18

VĂPAIE: s.f.
văpaie: *sg. ac., în sintagma* ***văpaie de foc*** 45,24
văpăii: *sg. gen.* 51,6

(a se) VĂRSA: v. I
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10
vărsând: *gerunziu* 16,12
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 18,9; 28,13; 34,27; 38,16
(să) vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,13
am vărsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,40
(nu) vârsa: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,6
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,17; 43,21
varsă: *imperativ 2.sg.* 36,8
(nu te) vărsa: *imperativ prohib. 2.sg.* 37,32
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,27
vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,34
vărsat-**au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 50,17

VĂRSARE: s.f.
vărsarea: *sg. nom., în sintagma vărsarea de sânge* 27,16

(a) VĂTĂMA: v. I
(nu) vătăma: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,22
va vătăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,29
vatămă: *ind. prez. 3.sg.* 20,8
vei vătăma: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,32

VĂTĂMARE: s.f.
vătămările: *pl. ac.* 17,22
vătămarea: *sg. ac.* 42,5

VĂTĂMAT, -Ă: adj.
vătămat: *m. sg. nom./ac.* 13,4; rezum. cap.35
vătămată: *f. sg. nom.* 46,13

VĂZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
văzătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagmele* ***împrejurul văzătoriul Dumnezeu/văzătoriul veacurilor*** 7,12; 36,19

VĂZUT, -Ă: adj.
văzute: *f. pl. ac.* 34,2

VÂNAT: s.n.
vânatul: *sg. nom.* 13,23
vânat: *sg. ac.* 27,11

VÂNĂTURĂ: s.f. (Înv.) „vânătaie"
vânătură: *sg. ac.* 28,21

VÂNT: s.n.
vântul: *sg. nom./ac.* 5,11; 34,2; 43,22, 25
vântului: *sg. gen.* 22,21; 43,24

(a se) VÂNTURA: v. I
(nu te) vânture: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,11

VÂNZARE: s.f.
vânzării: *sg. ac.* 27,2; 42,5

VÂNZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vânzătoriu: *s.m. sg. nom.* 10,10

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 40,15
vârfurile: *pl. ac.* 43,21

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac., în sintagma* ***vârsta cea stătătoare*** „omul în floarea vârstei" 26,22
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***celui scăzut din vârstă*** 41,4
vârstă: *sg. ac.* 42,9

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
vârtoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,27; 26,24; 47,23
(mai) vârtos: *adj. m./n. sg. nom.* 6,37; 41,15
vârtos: *adj. m./n. sg. ac.* 19,7; 31,31; 33,27
(mai) vârtos: *adv.* 4,11; 10,34; 11,11

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 3,15; 6,2, 27; 7,6, 32; 8,16; 9,21; 18,4; 24,11; 28,12; 31,40; 38,33
vârtute: *sg. ac.* 11,12; 41,3
vârtutii: *sg. dat.* 16,8
vârtutei: *sg. gen.* 24,25
vârtutei: *sg. gen.* 34,19

VEAC: s.n./m.
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***din veaci*** rezum. cap.1
veac: *sg. ac.* 1,1
veacului: *sg. gen.* 1,2; 38,39
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***din veac/în veac/prin veac/până în veac/ din veac până în veac/până-n veac*** 1,4; 7,40; 11,17, 35; 12,10; 14,25; 15,16; 16,27, 28; 18,1, 22; 24,34; 27,9; 37,29; 39,12, 25; 40,12, 17; 41,16; 42,21, 24; 44,2, 13; 45,30; 46,15; 47,8, 12, 15; 48,27; 51,11
veac: *sg. ac., în sintagma de lung veac* „longeviv" (cf. lat. *longaevus*) 1,25
veacului: *sg. gen.* 17,25; 18,8; 46,22
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***mai înainte de veaci*** 24,14
veacul: *sg. ac., în sintagma până la veacul* ***viitoriu/până în veacul cel sfânt*** 24,14, 46
veacurilor: *pl. gen.* 24,28

veacurilor: *pl. gen., în sintagma* ***văzătoriul veacurilor*** 36,19
veacului: *sg. gen., în sintagmele* ***sămnul veacului/așezământul veacului*** 42,19; 43,6; 44,19
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai înainte*** *de veac* 42,21

VECHI, VECHE: adj./s.
veachiu: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.9
vechiu: *adj. m. sg. ac.* 9,14
(celor) vechi: *s.m. pl. gen.* „celor de demult" 39,1

VECIN: s.m.
vecinului: *sg. gen.* 21,25
vecinilor: *pl. gen.* 30,1

(a se) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 23; 16,6; 17,11; 30,5; 46,17, 18; 48,11, 27; 49,10
a vedea: *inf. prez.* 3,23; 19,24; 37,11; 42,23
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,36
veade: *ind. prez. 3.sg.* 11,32; 23,25, 26, 27, 29; rezum. cap.42
văzând: *gerunziu* 13,8; 15,19; 25,10; 42,26
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 13,17
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7; 37,27
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,21; 25,18; 31,15; 43,35
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10
văzându-: *gerunziu* 23,28
vedeți: *imperativ 2.pl.* 24,47; 51,35
văzind: *gerunziu* 30,21
a (te) vedea: *conj. prez. 2.sg.* 33,22
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,12; 42,15; 43,36
să vadă: *conj. prez. 3.pl.* 36,3
vezi: *imperativ 2.sg.* 43,12
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,23
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 46,12

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 1,15; 19,26
vedearea: *sg. ac.* 7,10; 11,2; 23,3, 13; 28,9; 34,14; 35,17; 38,3, 16; 41,25; 43,1
vederea: *sg. nom./ac.* 30,11; 34,3; 40,7
vedearia: *sg. ac.* 49,10

(a) VENI: v. IV
a **veni:** *inf. prez.* cuvânt 1; 8,8; 42,11; 48,28
va **veni:** *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9; 5,9; 20,20; 21,6; 41,6
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 3,10
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,17; 22,31; 41,5
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,25; 47,31
vine: *ind. prez. 3.sg.* 27,30

VERDE: adj.
vearde: *m. sg. ac.* 14,18
verzi: *f. pl. nom.* 40,22

VERDEAȚA: s.f.
verdeața: *sg. ac.* 43,23

VERGURĂ: s.f.
vergură: *sg. ac.* 9,5

VERGURIE: s.f.
vergurie: *sg. ac.* 15,2

VERZIRE: s.f.
verzire: *sg. nom.* 40,16

VESEL, -Ă: adj.
veasăl: *m. sg. nom.* 4,7
veaselă: *f. sg. nom./ac.* 7,26; 26,4
veasel: *n. sg. ac. în sintagma* ***vinul cel veasel*** 32,8
veasel: *n. sg. ac.* rezum. cap.35
veasălă: *f. sg. ac.* 35,11

(a se) VESELI: v. IV
(să) va **veseli:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6; 31,24; 35,19; 40,14
va **veseli:** *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20; 26,16
să (te) veselești: *conj. prez. 2.sg.* 16,1; 22,28; 32,3
(să) veselește: *ind. prez. 3.sg.* 19,6; 25,10
veselește: *ind. prez. 3.sg.* 26,2; rezum. cap.36; 36,24; 37,18
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 27,32
să (să) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 30,1
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,5
veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 40,20
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,20
veselească(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 51,37

VESELIE: s.f.
veseliia: *sg. nom./ac.* 1,11; rezum. cap.30; 30,23; 31,41; rezum. cap.32
veselie: *sg. ac.* 1,12, 18; 2,9; 6,29; 15,6; 31,35
veseliii: *sg. gen.* 1,29
veselia: *sg. ac.* 50,25

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac.* 3,18

(a se) VESTI: v. IV
va **vesti:** *ind. viit.I. 3.sg.* 16,22; 18,4; 39,14
a **vesti:** *inf. prez.* 16,25; 18,2; 42,17; 44,8
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 16,25; 19,27
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,31
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,8; 36,10
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28
vestește: *ind. prez. 3.sg.* 22,9
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,44; 42,15
vestește: *ind. prez. 3.sg.* 25,12
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 39,16
vestind: *gerunziu* 42,19; 44,3, 5
vestind: *gerunziu* 43,2
vestească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 44,15
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,17

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. nom./ac.* 6,35; 21,19
vestirii: *sg. gen.* 22,9

VESTIT, -Ă: adj.
vestitele: *adj. antep. f. pl. nom.* rezum. cap.50

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac., în sintagma* ***văjmântul de mărire/văjmântul măririi/văjmântul slavei*** 6,30; 45,9; 50,11
văjmânt: *sg. ac.* 11,4
vâjmântul: *sg. nom.* 29,28
văjmântul: *sg. nom.* 39,31
vejmânte: *pl. ac.* 42,13
văjmânt: *sg. ac., în sintagma* ***văjmânt sfânt*** 45,12

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar) **VEACINIC, -Ă**
veacinice: *f. pl. nom., în sintagma* ***porunci veacinice/temelii veacinice/zile veacinice*** 1,5; 26,24; 50,25
veacinic: *n. sg. ac., în sintgma* ***nume veacinic/testamânt veacinic/așezământ veacinic*** 15,6; 17,10; 45,8, 19
veacinică: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***viață veacinică/odihna veacinică/mărire veacinică/sla va veacinică*** 24,31; 30,17; 31,10; 49,14
veacinicul: *adj. antep. n. sg. nom., în sintagma* ***veacinicul nume*** rezum. cap.39
veacinică: *f. sg. ac.* 45,31

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
(să) vor veștezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,14

VIAȚĂ: s.f.
viața: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 2,3; 3,14; 4,13, 14; 9,19; 10,10; 11,14; 13,18; 15,18; 30,5, 17, 23; 31,9, 32, 33, 34; 33,15, 20; 34,25; 37,21, 28, 30; 37,34; 40,18, 30; 48,15; 50,1; 51,9
viață: *sg. nom./ac.* 3,7; 4,12; 5,1; 10,11; 19,5; 29,31; rezum. cap.33; 34,20; 48,26
vieții: *sg. gen./dat.* 6,16, 31; 15,3; 16,2; 18,33; 21,16; 22,13; 24,25; 26,2; rezum. cap.29; 29,28; 30,23; 33,24; 39,31; rezum. cap.40; 40,29; 41,7; 46,22, 23; 47,12
viață: *sg. ac., în sintagma* ***de scurtă viață*** rezum. cap.10
vieții: *sg. gen., în sintagma leagea vieții/cartea* ***vieții*** 17,9; 24,32; 45,6
viiața: *sg. nom.* 22,12
vieții: *sg. gen., în sintagmele Tatăl* ***și*** *Stăpânul* ***vieții meale/Tatăl și Dumnezeul vieții*** *meale* 23,1, 4
viață: *sg. ac., în sintagma viață* ***veacinică*** 24,31
vieți: *sg. gen.* 41,16

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleană: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,29; 18,10; 19,22; 20,26; 22,12, 27; 25,23, 31; 26,10; 27,28; 28,23, 28; 29,24, 26, 31; 42,6; 51,16
viclean: *adj. m./n sg. nom./ac.* 6,4; 14,5, 8; 19,3, 7; 23,23; 27,30; 31,14; rezum. cap.37; 37,21, 30; 51,7
vicleane: *adj. f. sg. gen.* 9,1; rezum. cap.25; 25,34; rezum. cap.28; 42,5; 51,3
(prea) vicleană: *f. sg. nom.* 13,30
(mai) viclean: *adj. m./n. sg. nom.* 14,6; 17,30; 25,22; 31,15
vicleane: *adj. n. pl. ac.* 23,7
vicleană: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***cea înainte*** *judecare vicleană* „părere vicleană", „presupunere vicleană" (cf. lat. *praesumtio nequissima*) 37,3
(mai) vicleană: *adj. f. sg. nom.* 39,40
(cel) viclean: *s.m. sg. ac.* 7,2
(celui) viclean: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.11; 11,31; 22,12; 27,28; 31,29
viclean: *s.m. sg. ac.* 11,34
(celor) vicleani: *s.m. pl. dat.* 39,30

VICLENIE: s.f.
vicleniia: *sg. nom./ac.* 12,10; 19,20; 25,19; 37,3
vicleniei: *sg. gen.* 19,19
viclenia: *sg. nom./ac.* 25,17, 19, 24
vicleniii: *sg. gen.* 31,29

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. ac.* 1,40; 15,7; 19,23
vicleșuguri: *pl. ac.* 10,8
vicleșugul: *sg. nom./ac.* 18,7; 34,11; 42,18
vicleșug: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vicleșug*** 19,23
vicleșugurile: *pl. ac.* 47,31

VIE: s.f.
vie: *sg. ac., în sintagma* ***strugurul de vie*** 39,31

VIERME: s.f.
vierme: *sg. nom.* 7,19
viiarme: *sg. nom.* rezum. cap.10
viermii: *pl. nom./ac.* 10,13; 19,3

VIERS: s.n.
viersuri: *pl. ac., în sintagmele* ***viersuri muzicești/dulci viersuri*** 44,5; 47,11
viersurile: *pl. ac.* 44,5

(a) VIEȚUI: v. IV
va **viețui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7
viețuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 16,31; 18,1

VIFOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **VIHOR**
vifor: *sg. ac.* 11,36; 48,13
viforul: *sg. nom./ac.* 16,21; 43,18
vihor: *sg. ac., în sintagma* ***vihor de foc*** 48,9

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***vreamea viitoare*** 3,34
viitoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***până la veacul viitoriu*** 24,14
[ceale]/(ceale) viitoare: *s.n pl. ac.* rezum. cap.41; 42,19; 48,28

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,13; rezum. cap.19; rezum. cap.31; 31,30
vinul: *sg. nom./ac.* 9,15; 19,2; 31,22, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39; 40,20
vin: *sg. ac., în sintagmele* ***uspățul de vin/uspățu de vin/ospeațe de vin*** 31,41; 32,7; 49,2
vinul: *sg. ac., în sintagma* ***vinul cel veasel*** 32,8

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. nom./ac.* 21,4; 28,3; 36,25

VINDERE: s.f.
vindere: *sg. ac.* 37,12

(a) VINUI: v. IV
va **vinui:** *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

VIS: s.n.
visurilor: *pl. gen.* rezum. cap.34; 34,3
visurile: *pl. nom.* 34,1, 5, 7

VISON: s.n. (Înv.) „țesătură fină de in"; (prin ext.) „obiect de îmbrăcăminte confecționat din vison"
vison: *sg. ac.* 45,12

VISTIERIE: s.f.
vistierile: *pl. ac.* 1,31, 35
vistieriia: *sg. ac.* 29,14

VIȚĂ: s.f.
vița: *sg. ac.* 24,23

VIU, VIE: s.m./f.
(celui) viu: *s.m. sg. gen. (cu prep.* ***a + toi****)* 7,37
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 17,25; 45,20
viu: *adj. m. sg. nom.* 17,27; 37,29

(a) VOI: v. IV
voim: *ind. prez. 1.pl.* 8,8

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac., în sintagma* ***păcatul cel de voie*** 40,4
voia: *sg. ac.* 43,17

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. și pop.) **VOIVOD**
voivozilor: *pl. gen.* 36,12
voivod: *sg. ac.* 41,22

VOLNICIE: s.f.
volnicie: *sg. ac.* 25,34

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. nom./ac.* 5,15; 8,11; 9,11, 23; 27,15
vorba: *sg. nom., în sintagma vorba dulce* 6,5
vorbei: *sg. gen.* 9,24
vorbelor: *pl. gen.* 11,8
vorbă: *sg. ac.* 13,14
vorbele: *pl. ac.* 39,9

(a) VORBI: v. IV
vorbește: *ind. prez. 3.sg.* 20,8; rezum. cap.37
(nu) vorbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,13

VRAJBĂ: s.f.
vrajba: *sg. ac.* 6,9; 27,16
vrajbă: *sg. ac.* 28,11

(a) VRĂJBI: v. IV
(a) vrăjbi: *inf. prez.* 28,6

VRĂJITO**RIE**: s.f.
vrăjitoriilor: *pl. gen.* rezum. cap.34
vrăjitoriia: *sg. nom.* 34,5

VRĂJMAȘ, **-Ă:** adj./s.
vrăjmașului: *s.m. sg. gen.* 37,5; 46,9
vrăjmașii: *s.m. pl. ac.* 46,2, 4, 19
vrăjmașilor: *s.m. pl. dat.* 48,23
vrăjmașului: *adj. antep. n. sg. gen.* 46,7

VRĂJMĂȘIE: s.f.
vrăjmășie: *sg. nom.* 5,17
vrăjmășiia: *sg. nom.* rezum. cap.6

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 14,7
vreau: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
să vreai: *conj. prez. 2.sg.* 7,14
vei **vrea:** *ind. viit.I. 2.sg.* 15,16, 17; 23,19
vrea: *ind. prez. 3.pl.* 28,1
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,8
vrând: *gerunziu* 50,23

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnică: *f. sg. nom.* rezum. cap.3; 6,15; 26,20
vreadnică: *f. sg. ac., în sintagma* ***vreadnică jârtvă*** 14,11

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. ac.* 10,31; rezum. cap.38; 45,30
vredniciile: *pl. nom.* rezum. cap.16
vreadniciia: *sg. ac.* 16,15
vrednicia: *sg. ac.* 32,3; 38,18; 44,3

VREME: s.f.
vremile: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; rezum. cap.33; 33,9; 47,12
vreame: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,29, 30; 4,28; 8,12; 10,4; 12,16; 17,3; 19,25; 29,6; 37,4; 38,13; 41,23, 24; 49,15; 51,16
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,34; 4,23; 6,8; 11,20; 18,21, 24, 25, 26, 30; 20,6, 7; 22,29; 24,36; 29,2, 6, 7; 35,26; 36,10; 38,25; 40,5, 29; 44,15; 46,22; 51,14
vreamea: *sg. ac., în sintagmele* ***vreamea viitoare/vreamea căderii/ vreamea de izbândă și de acoperire/vreamea izbândii/vreamea strâmturii/vreamea sfârșitului/vreamea mântuirii*** 3,34; 5,1, 9; 10,29; 39,34; 40,7
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la vreame*** „până la momentul oportun" 20,7
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa/în vreamea*** „la momentul oportun"***/în toată vreamea/toată vreamea/prin toată vreamea*** 20,22; 22,6, 20, 23; 26,4; 29,2, 3; 39,26, 40; 43,6; 45,16; 51,38
vremii: *sg. ac.* 27,13; 43,6
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***înainte de vreame/mai înainte de vreame/fără de vreame*** 30,26; 32,6; 51,19, 38
vremile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în vremile sale*** „la vremea lor" 39,37
vremilor: *pl. gen., în sintagma* ***judecata vremilor*** 48,10

VREMELNIC, **-Ă:** s.m./f./n
(ceale) vremealnice: *s.n pl. ac.* rezum. cap.11

VRERE: s.f.
vreare: *sg. ac., în s. compus bună vreare* cuvânt 1; rezum. cap.15
vrearea: *sg. ac., in sintagma vreare slobodă* 8,18; 32,21
vrearea: *sg. nom. s. compus bună* ***vrearea*** 39,23

Z

ZADAR: s.n.; var. ZĂDAR
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 20,25; 29,10

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. ZĂDARNIC, -Ă
zădarnic: *m. sg. nom.* 4,34

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,3; 5,8
vor zăbovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18; 14,26
(nu te) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 17,26
a zăbovi: *inf. prez.* rezum. cap.42
să **(te)** zăbovești: *conj. prez. 2.sg.* 42,12
zăboviți: *ind. prez. 2.pl.* 51,32

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ZĂDUH**
zăduf: *sg. ac.* 14,27
zăduhul: *sg. nom./ac.* 18,16; 43,24
zăduhului: *sg. gen.* 34,19

ZĂPADĂ: s.f.
zăpada: *sg. ac.* 43,14, 19

(a se) ZĂUITA: v. I (Înv. și reg.) „a (se) uita"
să **(te) zăuiți:** *conj. prez. 2.sg.* 7,29

ZBICI: s.n.; vezi BICI

(a) ZBURA: gv. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,15

ZBURĂTOR, **-TOARE:** adj./s.
zburătoare: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***muierea mult zburătoare*** (cf. supra **MUIERE**) 9,3
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. ac.* 11,3; 22,25; 27,10

(a se) ZDROBI: v. IV
să **zdrobească:** *conj. prez. 3.sg.* 1,39
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,19; 28,21
zdrobi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,3
zdrobește: *imperativ 2.sg.* 36,12
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,16
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,20; 47,8; 48,24
zdrobit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,8

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirile: *pl. nom.* 40,9

ZECIUIRE: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
zăciuirile: *pl. ac.* 35,11

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (prin ext.) „pântece"
zgău: *sg. ac.* 1,14

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,2, 19; 18,27; 22,13; 23,20; 24,35; 30,26; rezum. cap.33; 37,28; 44,7; 45,19; 46,9; 47,1, 15; 48,13, 20, 26; 49,4, 14; 50,1, 3, 6, 24, 25, 26
zile: *pl. ac., în sintagma* ***lungime de zile*** „viață îndelungată" 1,12
zioa: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,13; 3,6, 17; 5,10; 6,8, 10; 11,4, 27, 28; 12,4; 14,14; 18,8, 24; 23,19; 24,37; 27,9; 33,7, 24; 38,28; 40,1, 2, 6; 51,14
zilelor: *pl. gen.* 3,4; 17,3; 18,8; 33,10; 37,28; 41,16
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***din zi în zi*** 5,8
zile: *pl. ac.* 22,13; 50,8, 25
zilelor: *pl. gen., în sintagma* ***lungimea zilelor*** 23,38
zi: *sg. nom./ac.* 33,7; 38,17, 18; 40,7; 46,5
zilele: *pl. ac., în sintagma* ***zilele ceale de sărbătoare*** 33,9

zile: *pl. ac., în sintagma zile de sărbătoare* 33,9
zilii: *pl. gen., în sintagma zilii de sărbătoare* 43,7
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* **în toate zilele** 45,17
zioa: *sg. ac., loc. adv.* **până în zioa de astăzi** 47,8

(a se) **ZICE:** v. III
zâcând: *gerunziu* 2,22
să **zici:** *conj. prez. 2.sg.* 5,1, 3, 4, 6; 7,11; 11,25, 26; 15,11, 12; 16,16
zice: *ind. prez. 3.sg.* 11,19; 22,9; 39,17
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 19,14; 20,22; 37,1
zic: *ind. prez. 1.sg.* 13,29
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11; 24,12, 13
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 19,13, 14; 37,10
zicând: *gerunziu* 23,25; 24,4
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,42
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,9; 51,17
(nu) zice: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,13, 42
(să) va **zice:** *ind. viit.I. 3.sg.* 34,4
zic: *ind. prez. 3.pl.* 36,12
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 39,20
a **zice:** *inf. prez.* 39,26, 40
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 51,32

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 49,14

(a se) ZIDI: v. IV
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 16; 10,22; 11,16; rezum. cap.15; 31,15, 35; 33,10; rezum. cap.39; 39,30, 33, 35; 40,1, 10
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9; 17,1; 18,1; 24,12; rezum. cap.33; 38,1, 4, 12; 48,19; 49,14, 15
(să) va **zidi:** *ind. viit.I. impers.* 3,17
ziditu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,5, 6
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,9; 27,25
a **(să) zidi:** *inf. prez.* 23,29
(m-)am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,14
a **zidi:** *inf. prez.* 33,13; 49,9
zidind: *gerunziu* rezum. cap.34; 34,28
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,3
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,36
să **zidească:** *conj. prez. 3.sg.* 47,15

ZIDIRE: s.f.
zidirile: *pl. nom.* 4,17
zidire: *sg. ac.* 16,17
zidirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 24,5; 38,39; 40,19; 43,27
zidirii: *sg. gen.* 22,19; 36,17
zidire: *sg. ac., în sintagma* **îndoită zidire** (cf. supra **INDOIT**) 50,2

ZIDIT, **-Ă:** adj.
zidită: *f. sg. ac.* 7,16
zidite: *f. pl. ac.* 28,17

ZIDITOR: s.m. (art.) „Creatorul"
Ziditoriul: *sg. nom.* 1,8; 24,12
Ziditoriului: *sg. gen.* rezum. cap.43

(a se) **ZMINTI:** v. IV; vezi **(a se) SMINTI**

(a se) **ZMULGE:** v. III; vezi **(a se) SMULGE**

ZORI: s.m./s.f.
zorile: *s.f. pl. ac.* 24,44

ZUGRĂVIRE: s.f.
zugrăvirea: *sg. ac.* 38,28
zugrăvirii: *sg. gen.* 38,28

(a) **ZVÂRLI:** v. IV
zvărleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,25

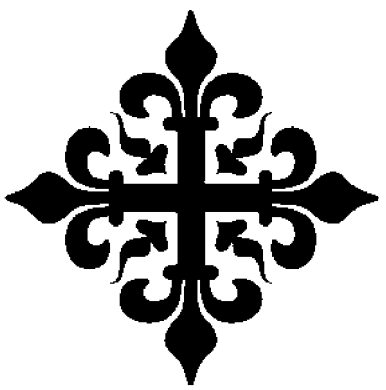

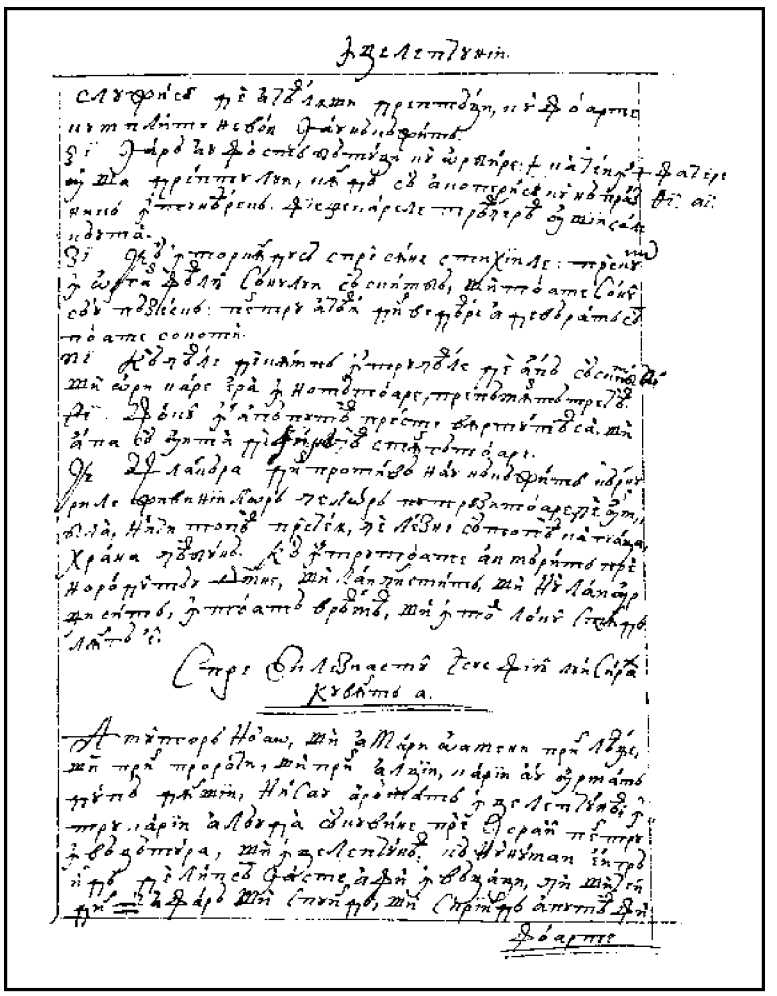

242r

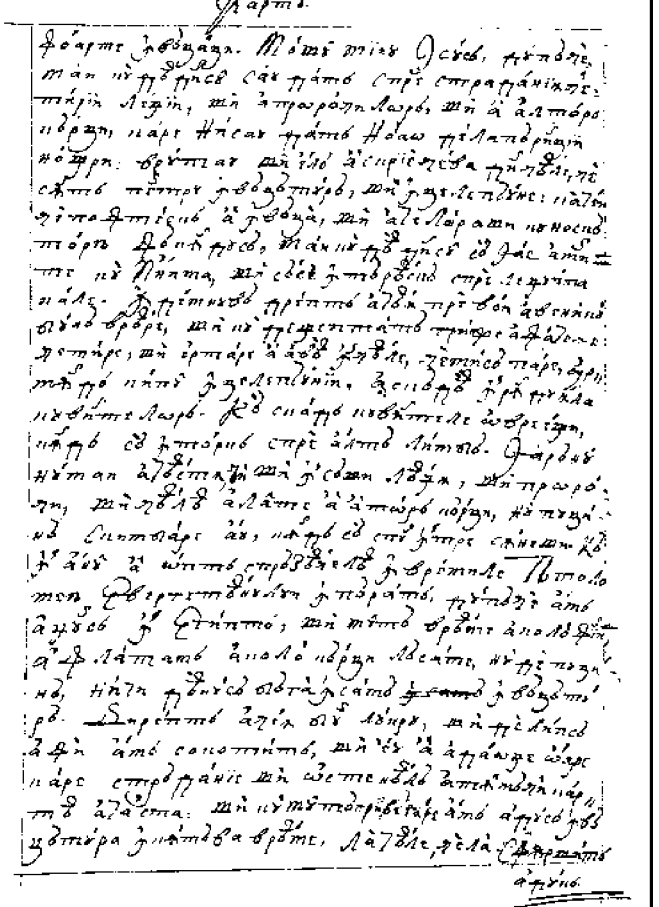

242v

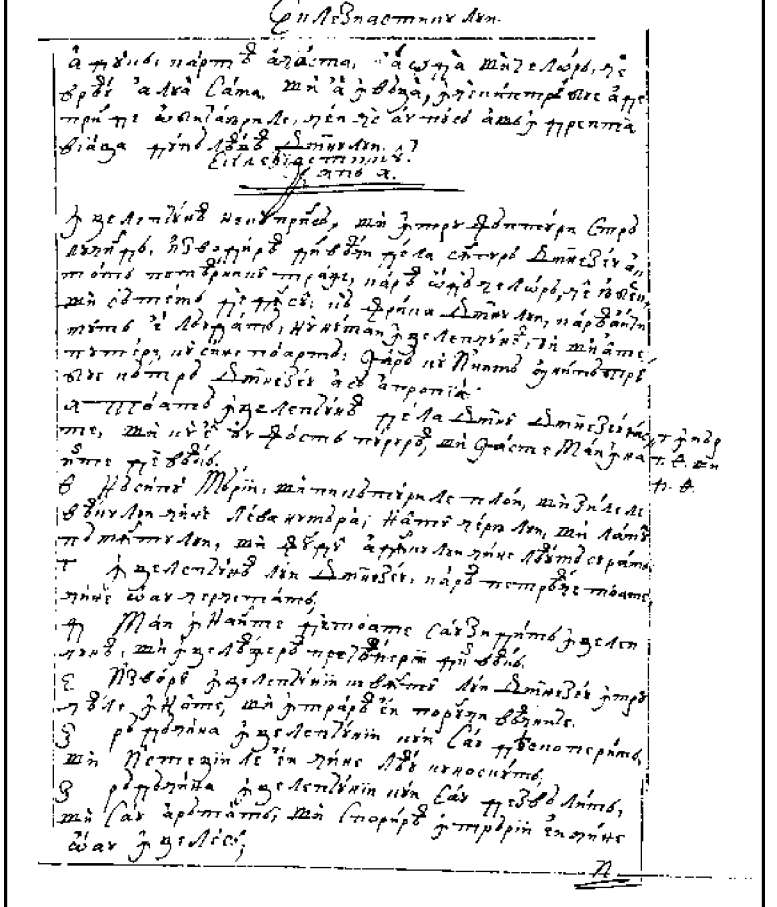

243r

243v

244r

244v

245r

ECLEZIASTICUL

FACSIMILE

245v

246r

246v

247r

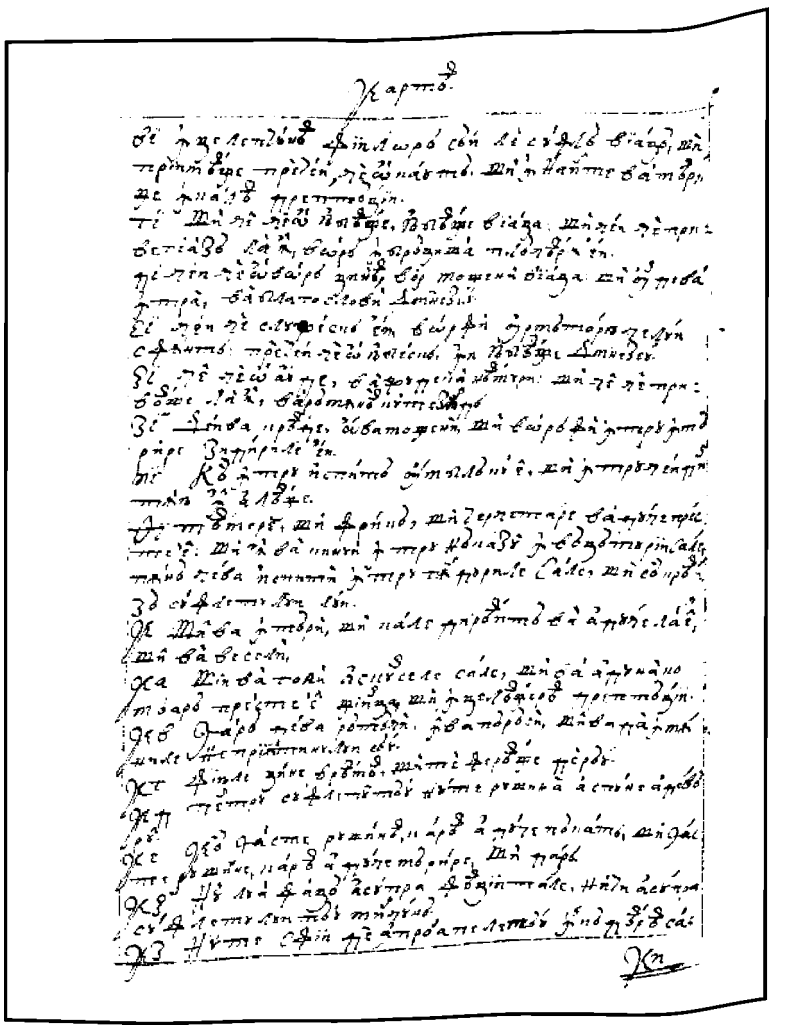

247v

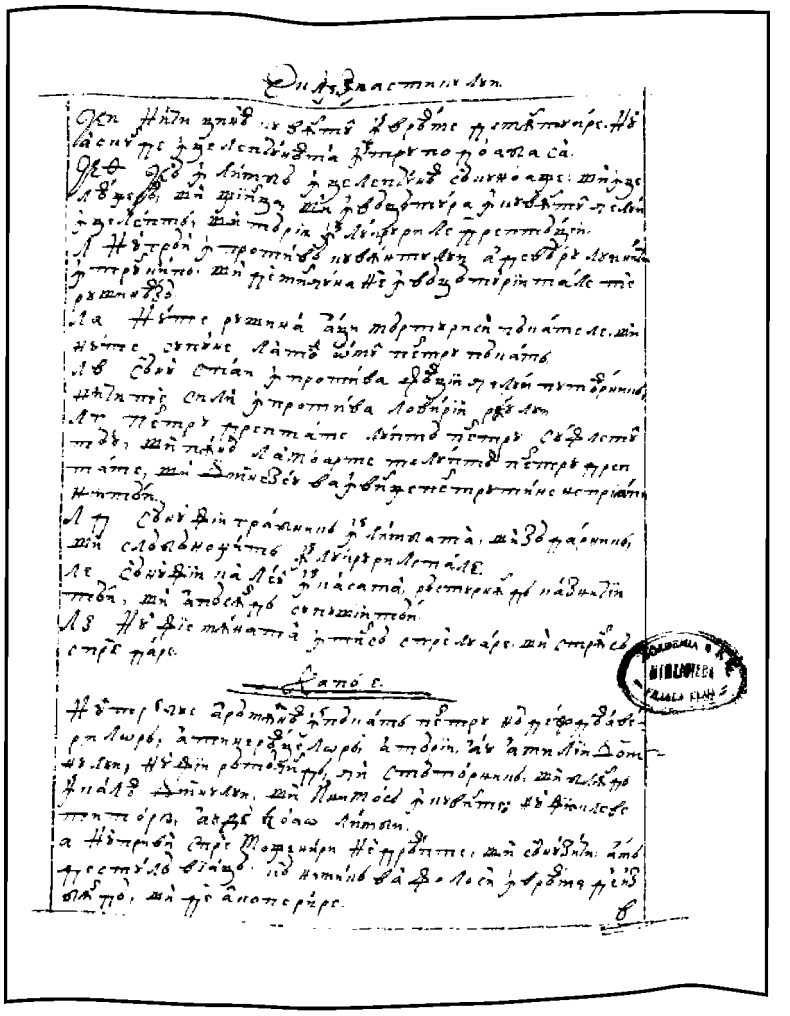

248r

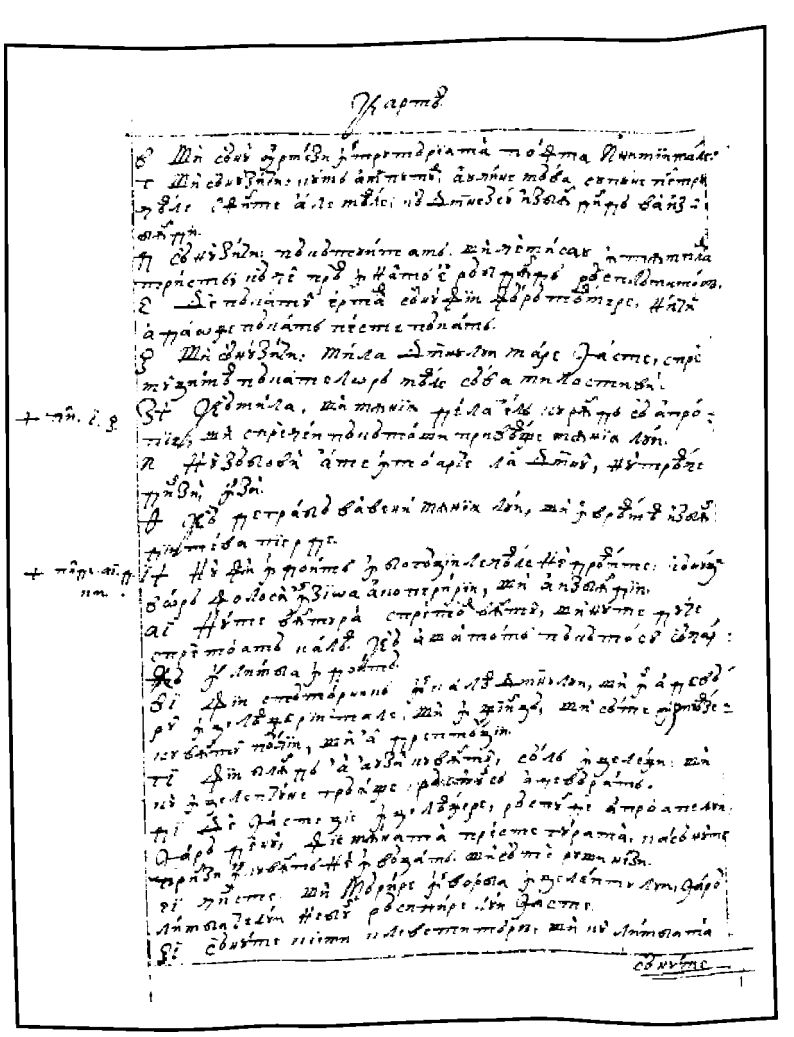

248v

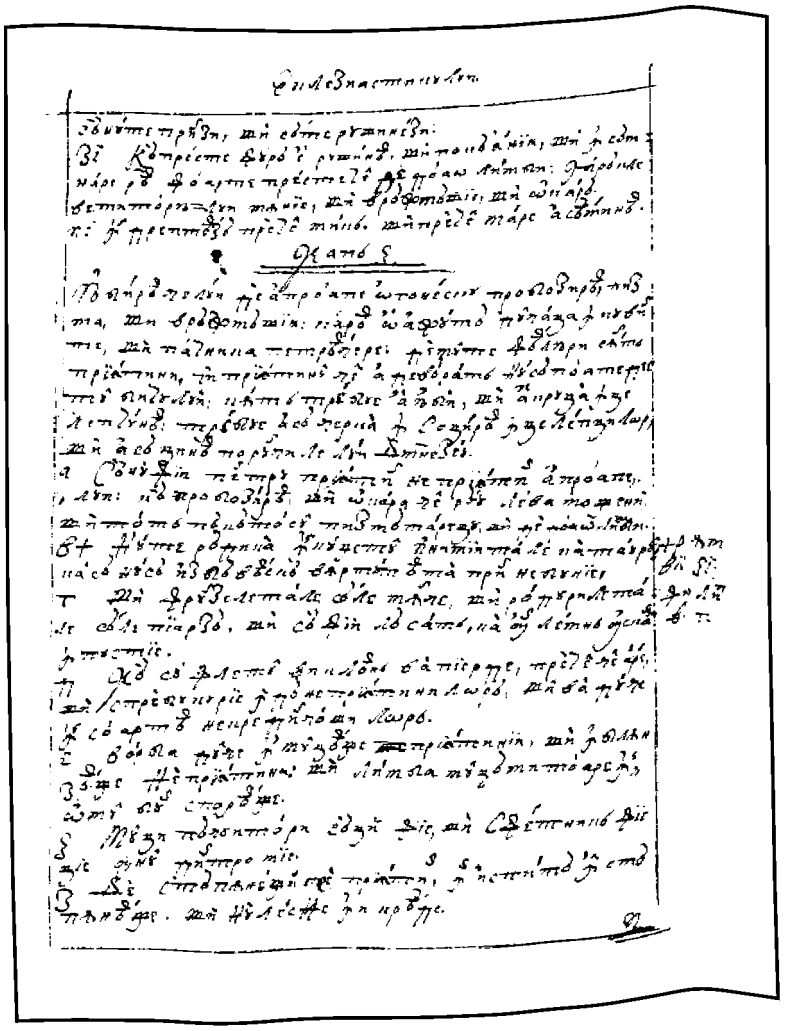

249r

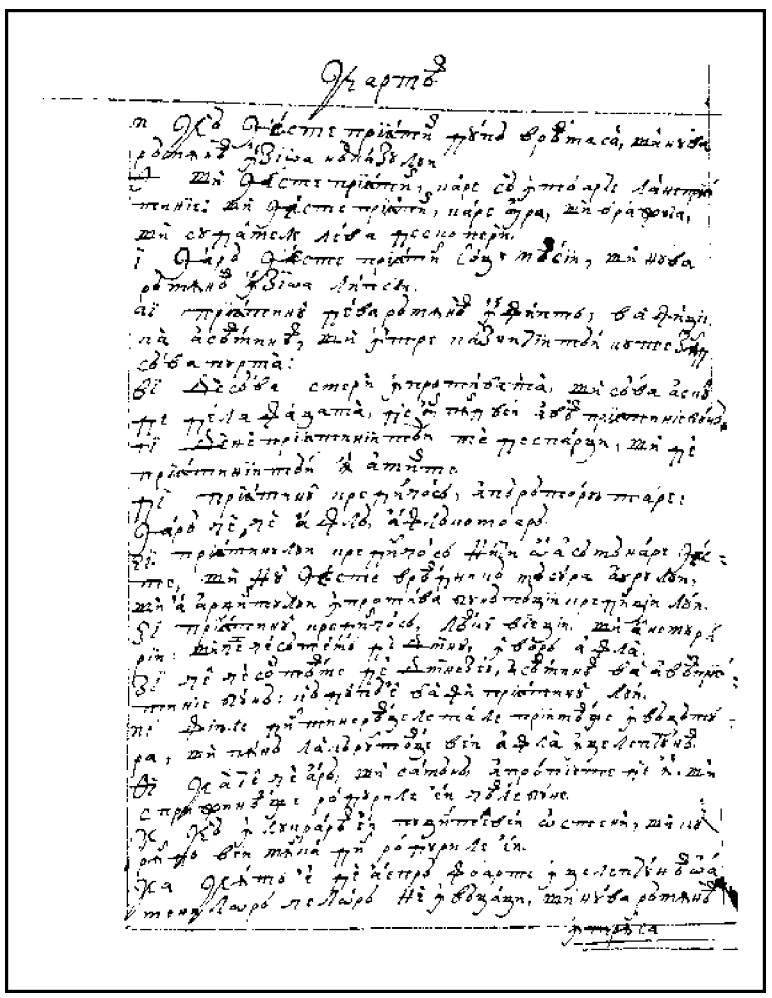

249v

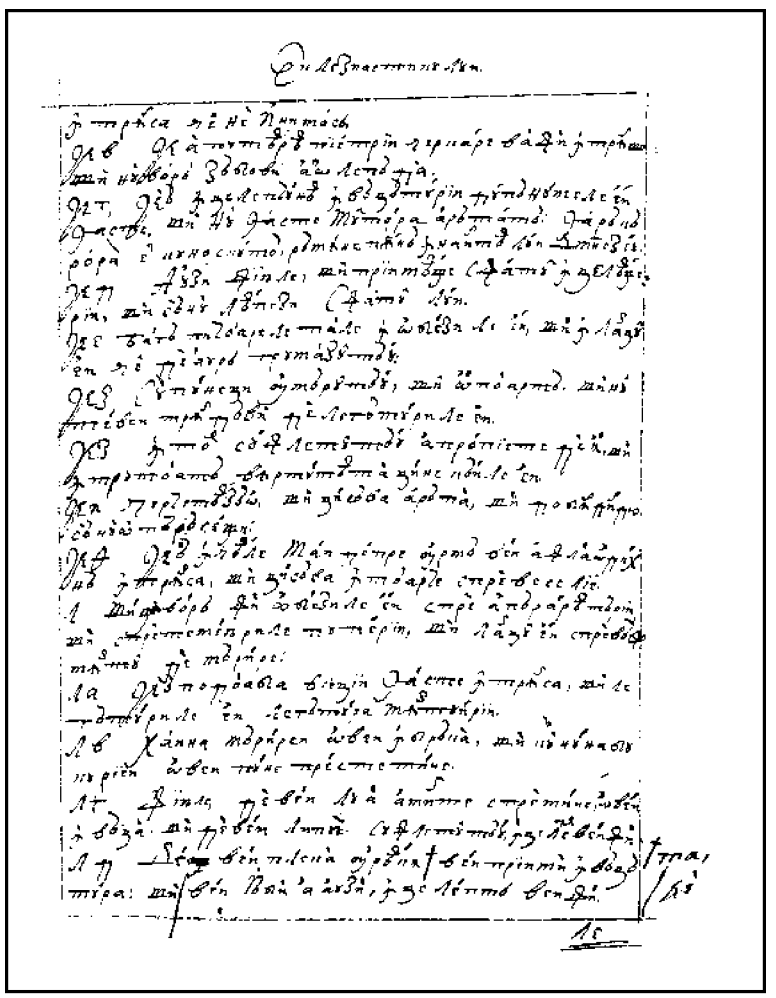

250r

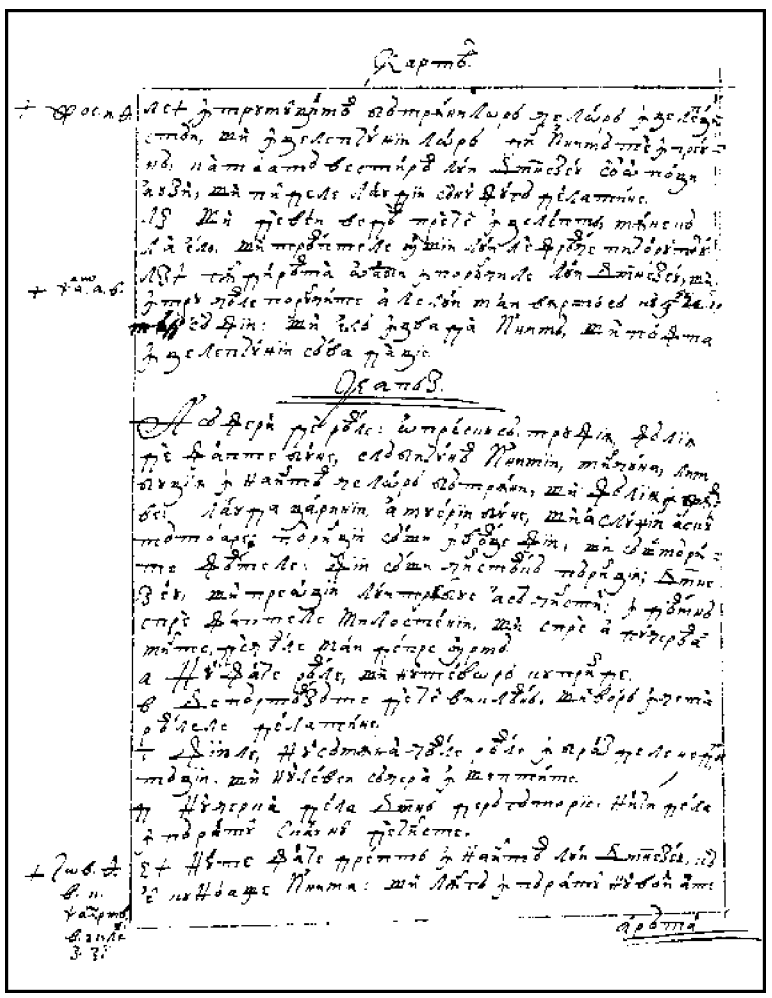

250v

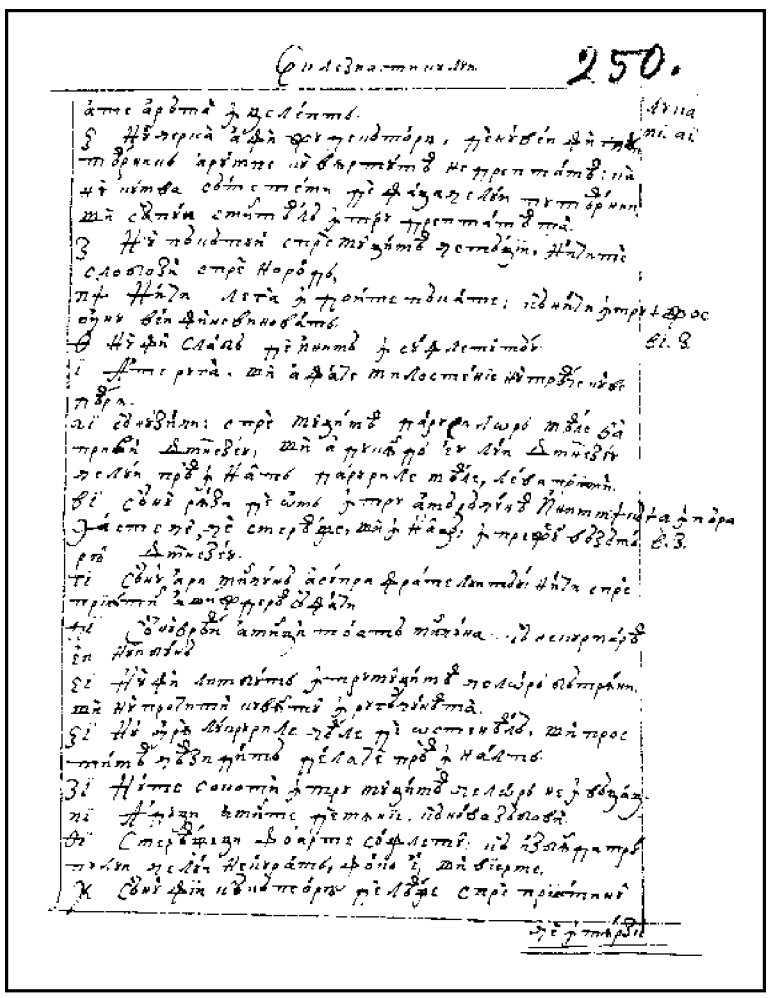

251r

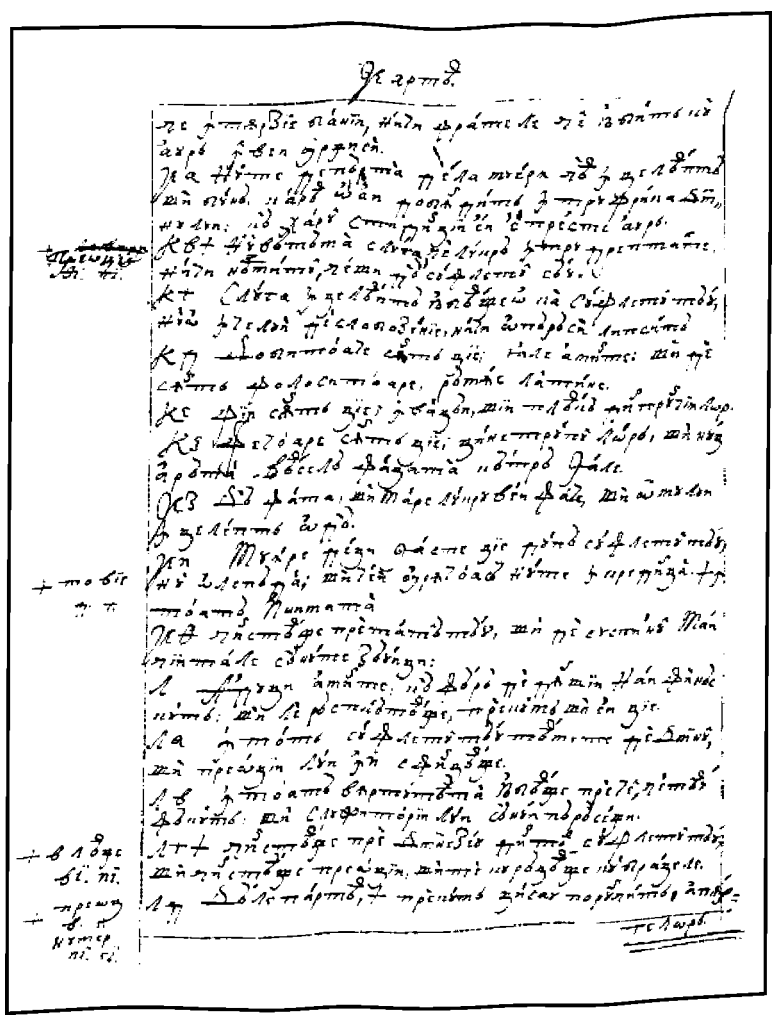

251v

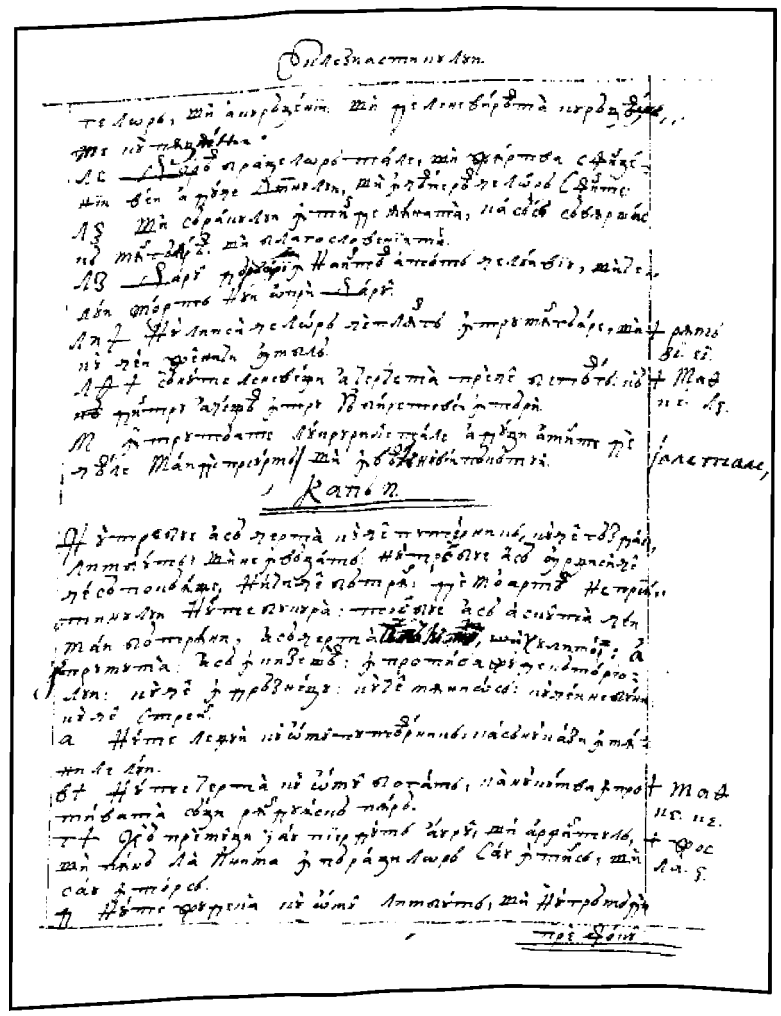

252r

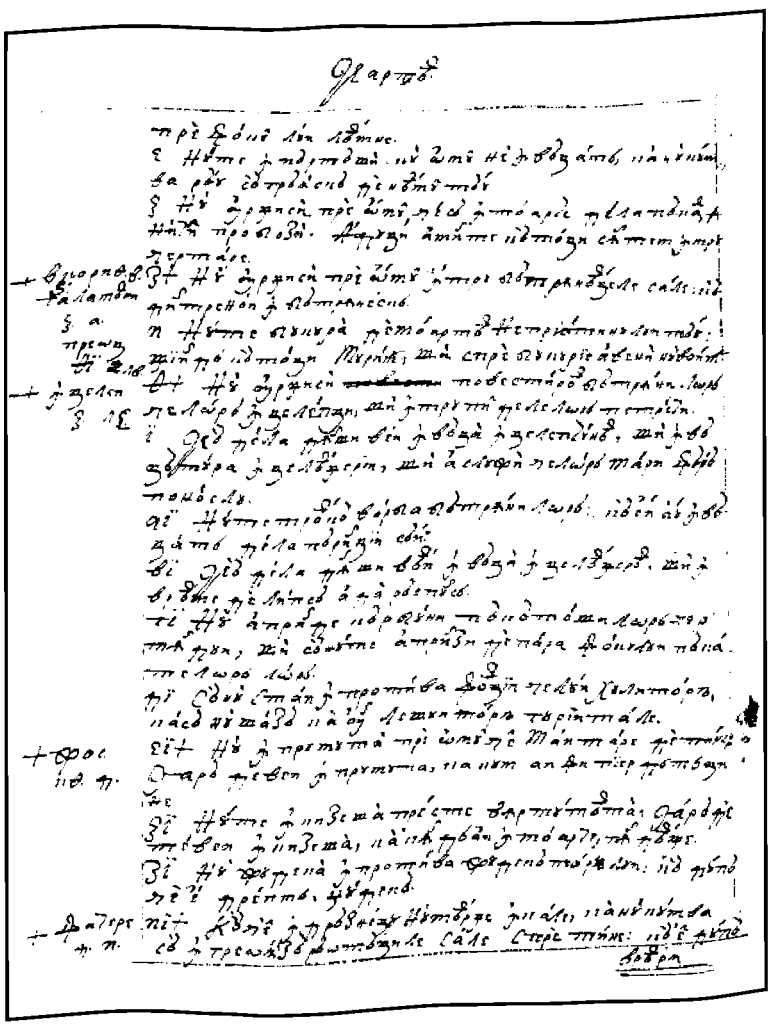

252v

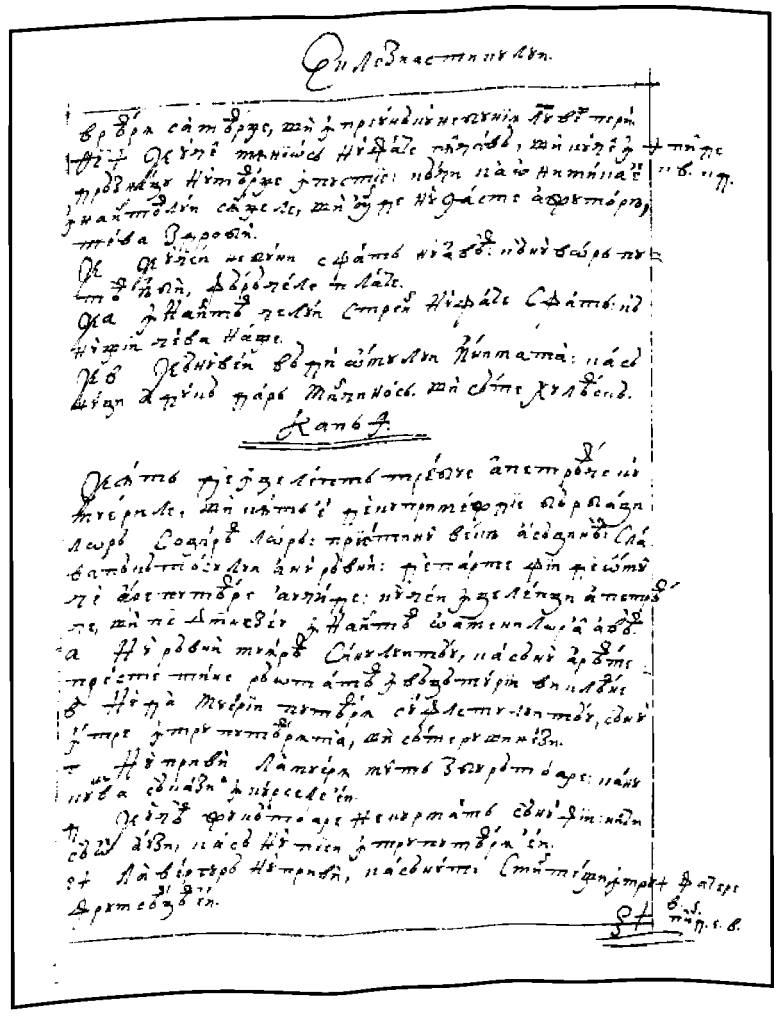

253r

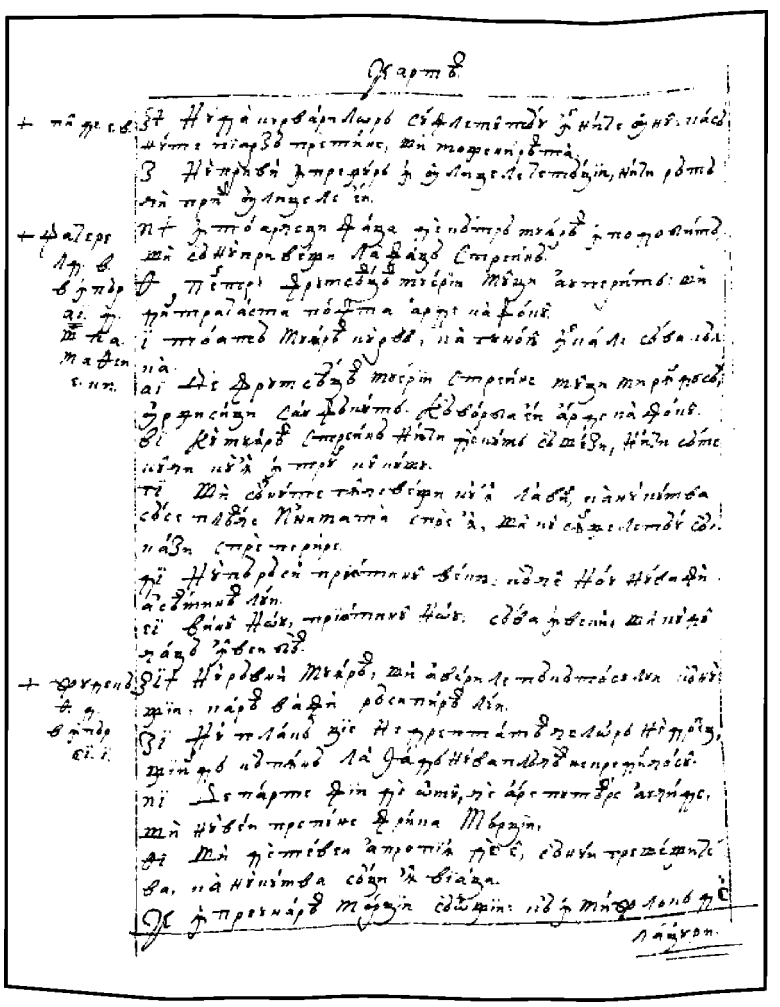

253v

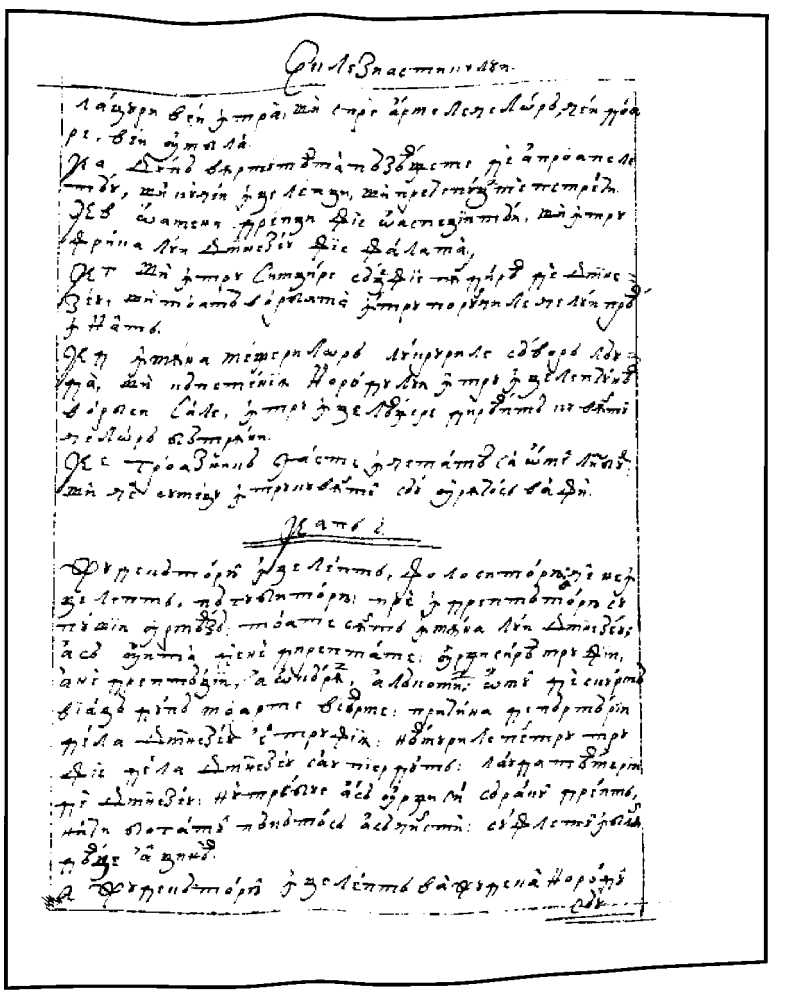

254r

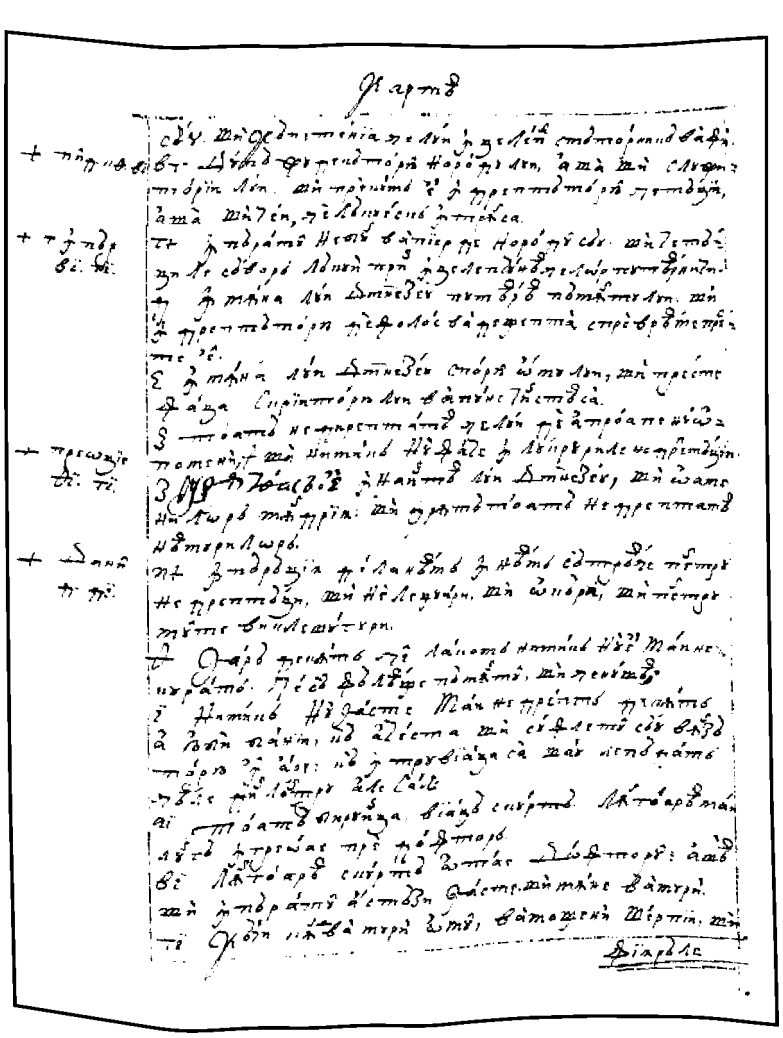

254v

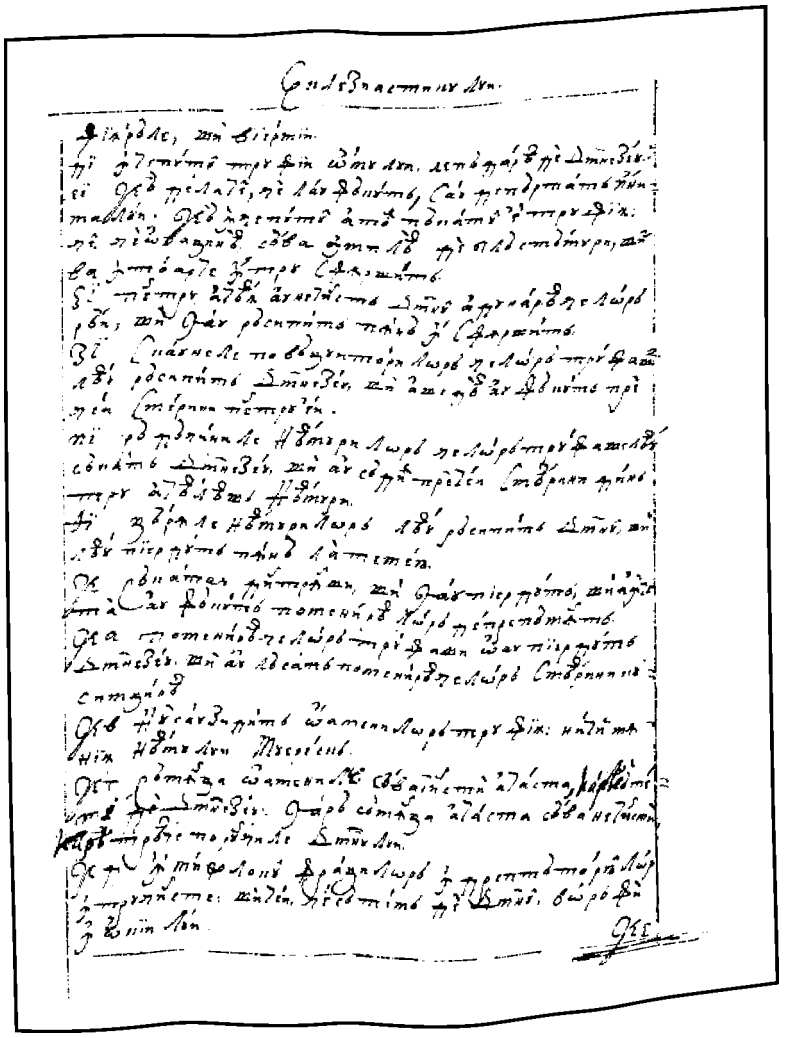

255r

255v

256r

256v

257r

257v

258r

258v

259r

259v

260r

260v

261r

FACSIMILE

ECLEZIASTICUL

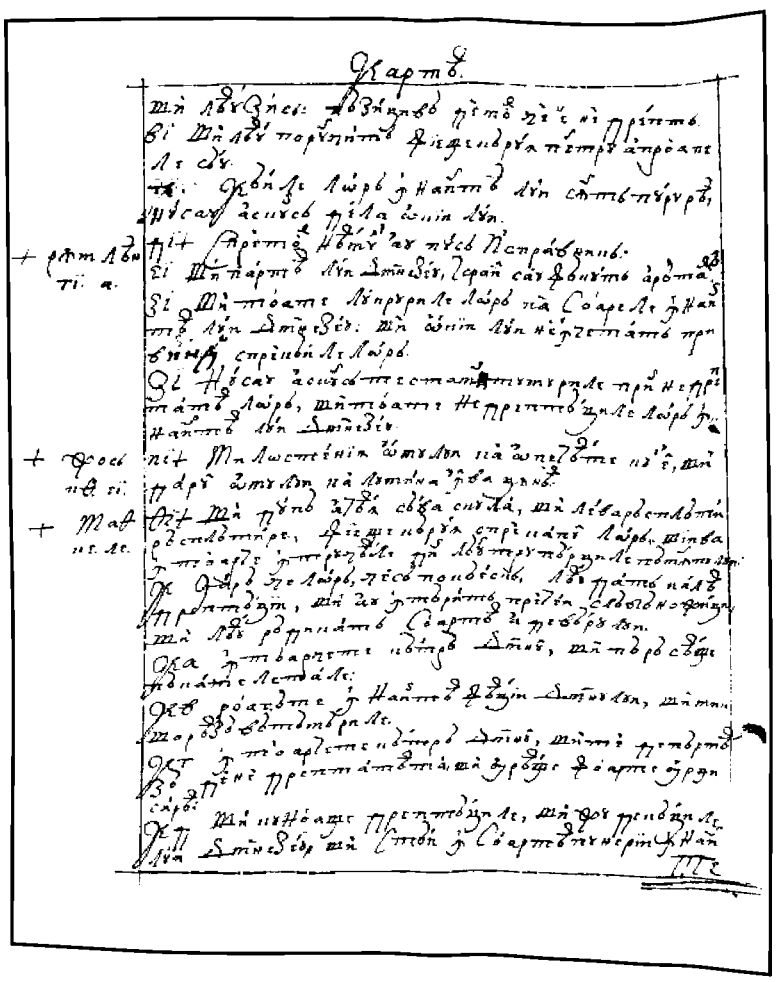

263v

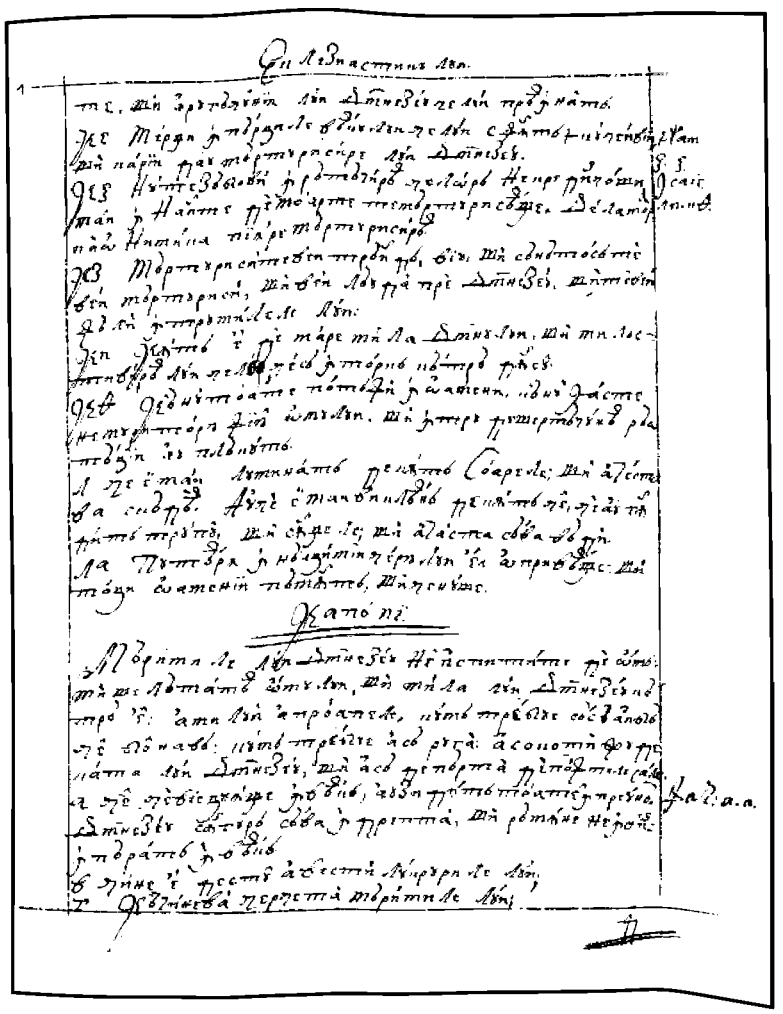

264r

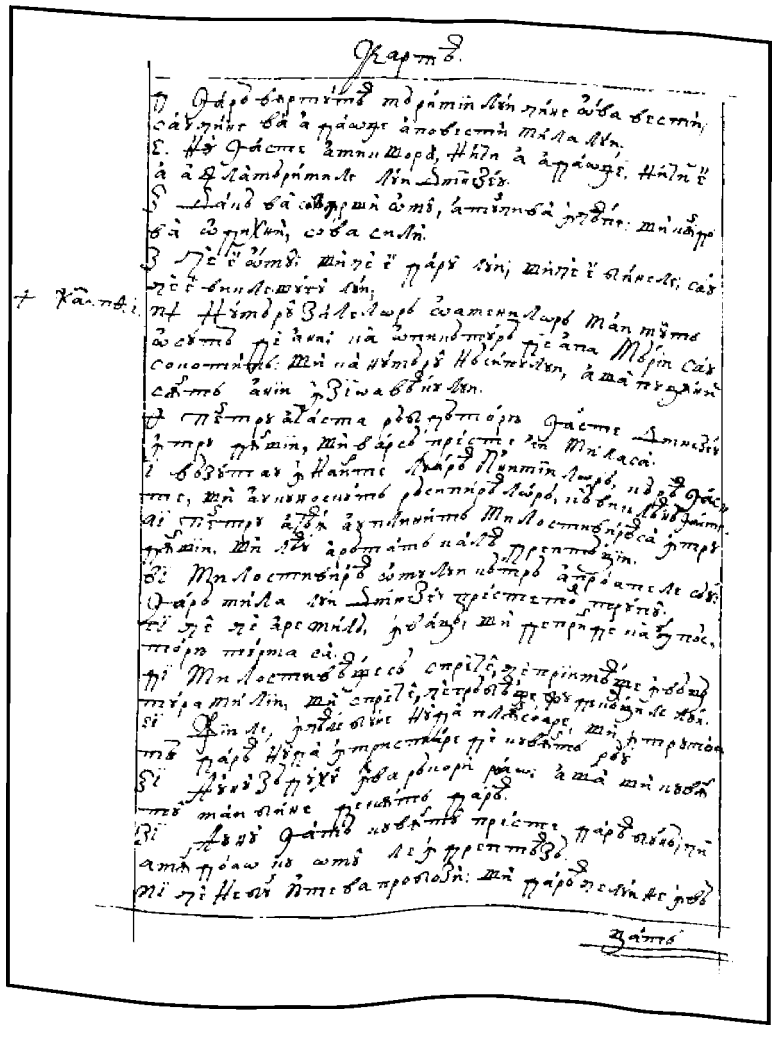

264v

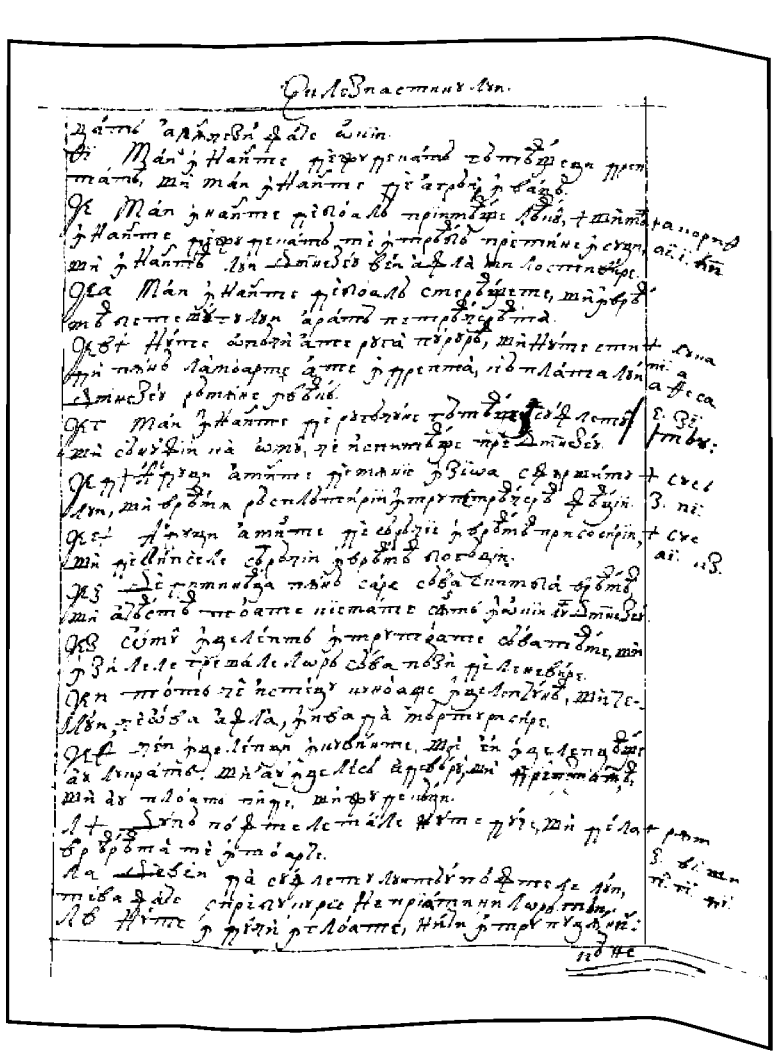

265r

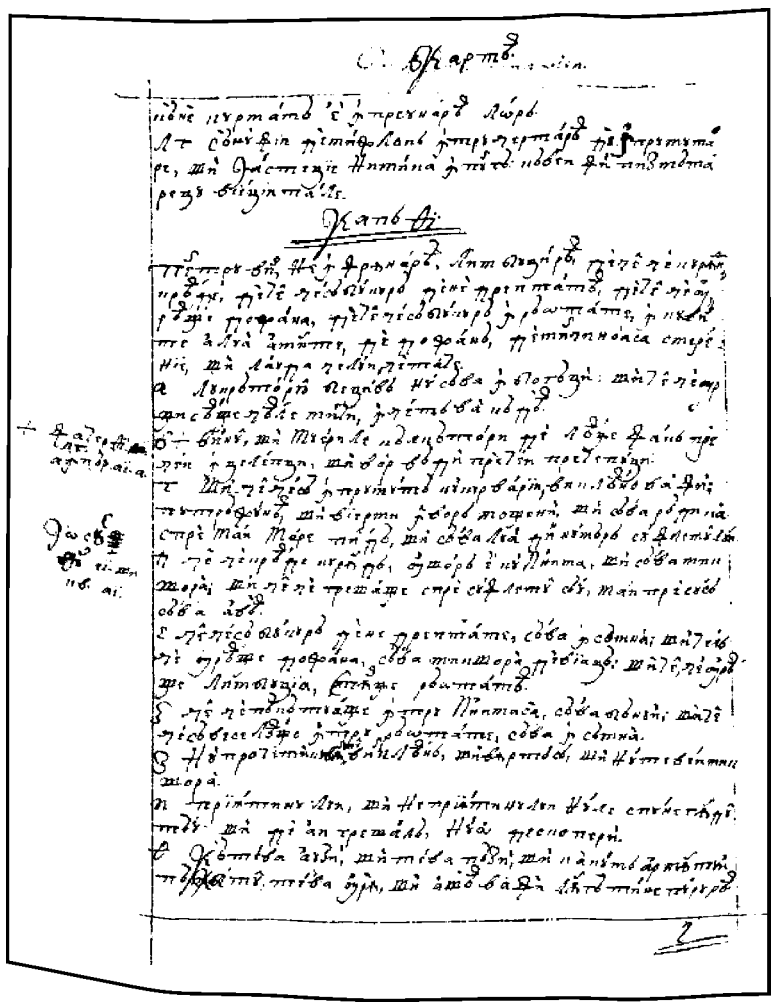

265v

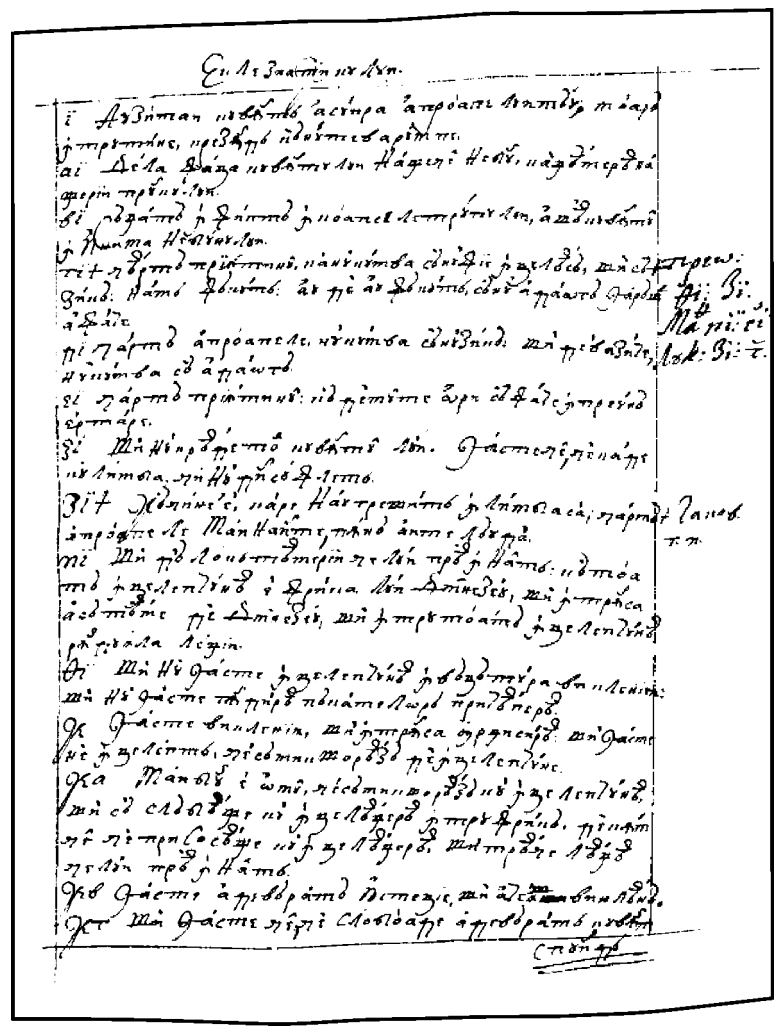

266r

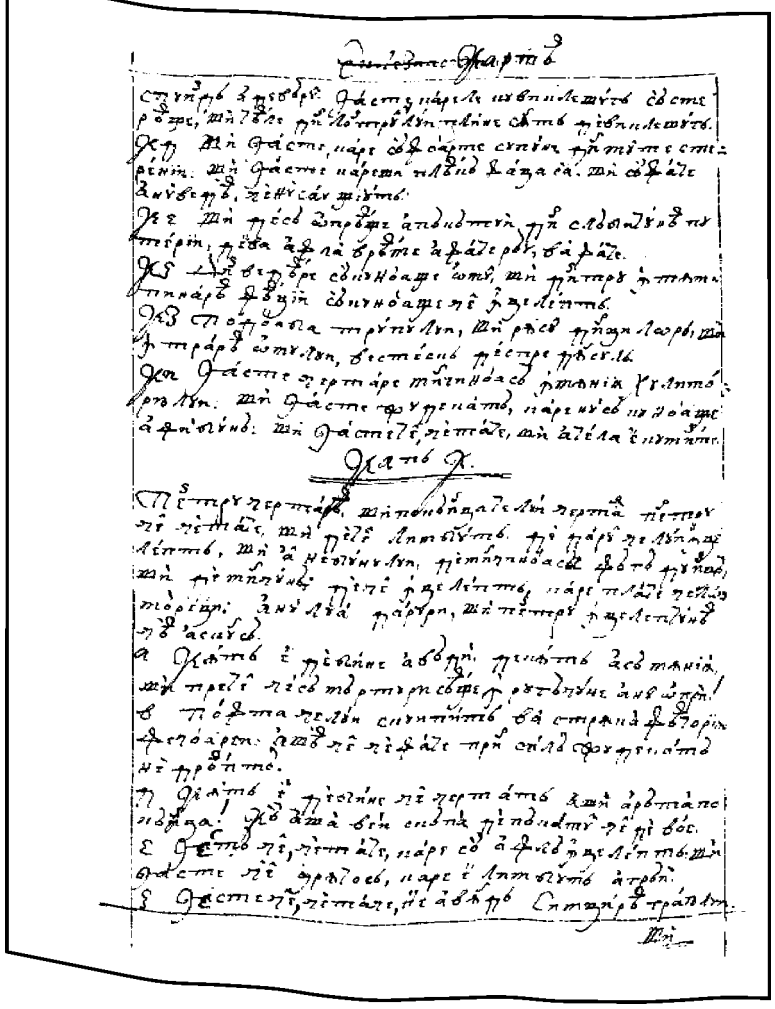

266v

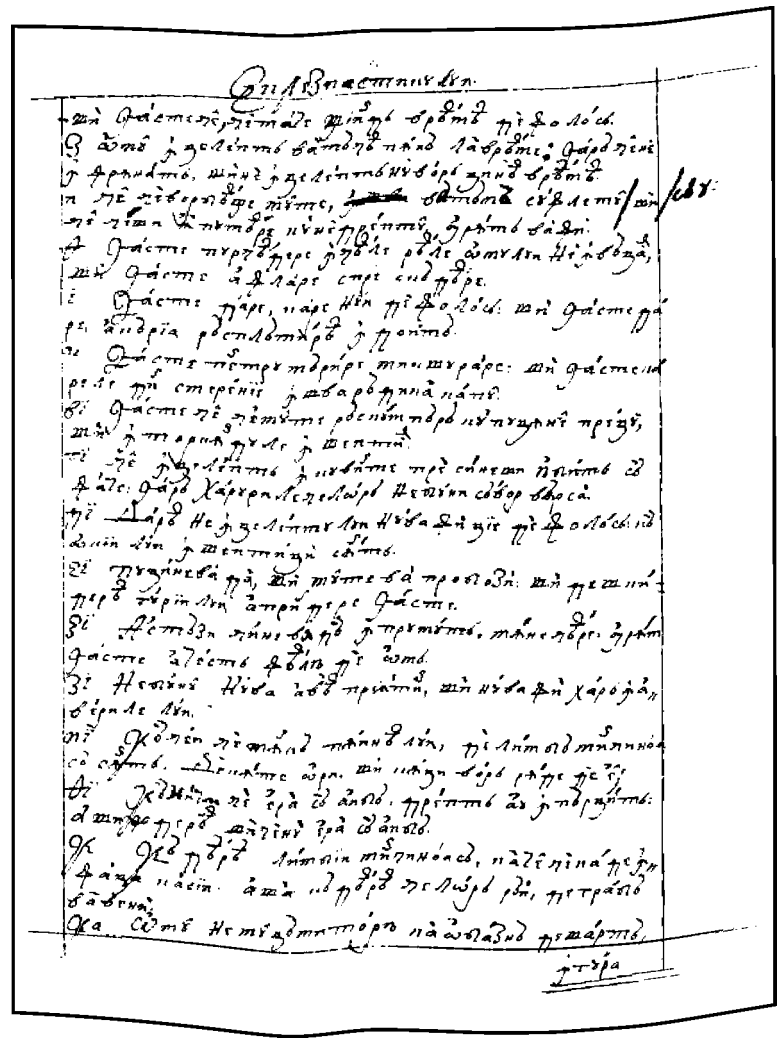

267r

267v

268r

268v

269r

269v

270r

270v

271r

271v

272r

272v

273r

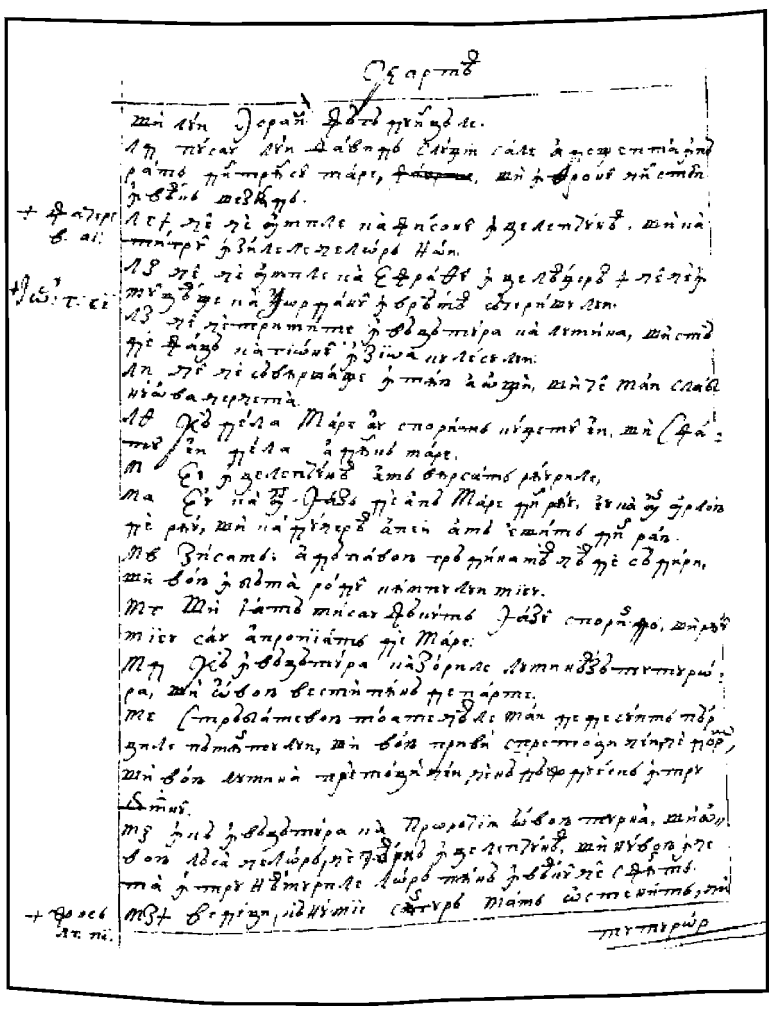

273v

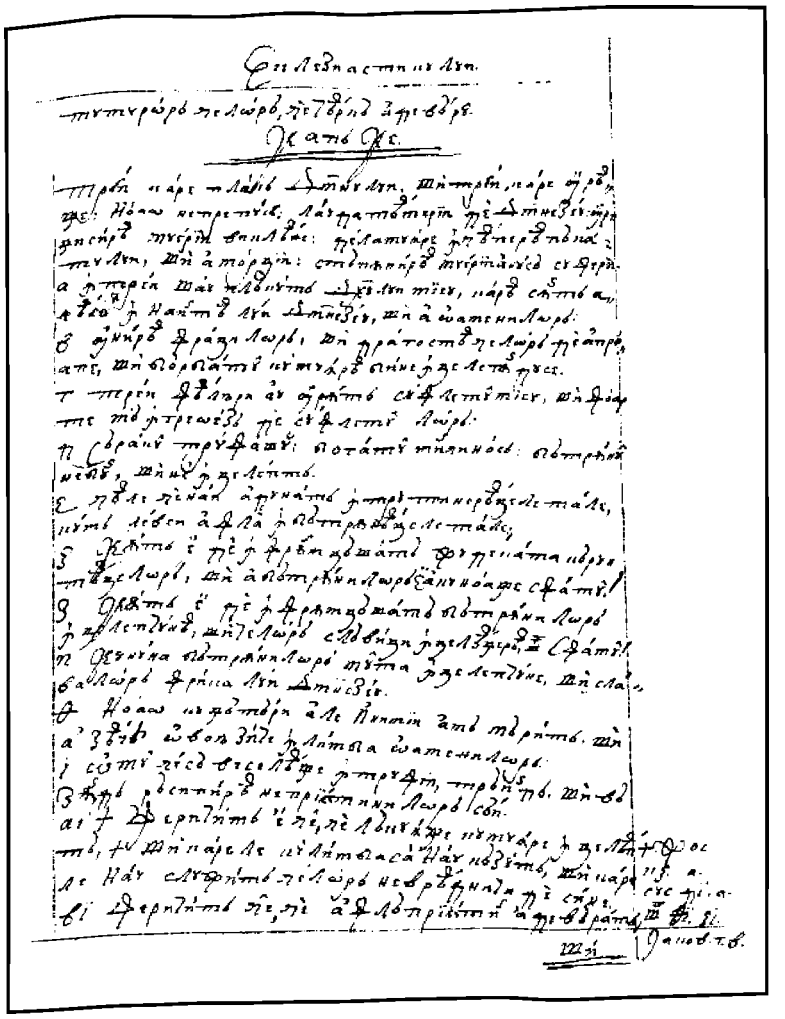

274r

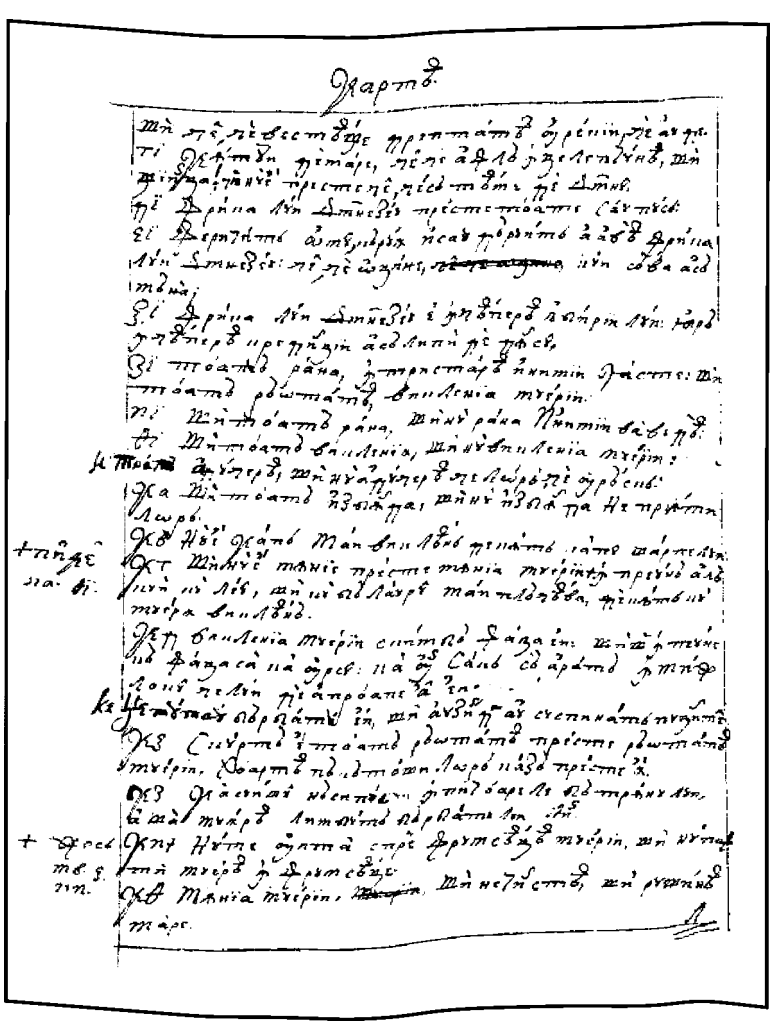

274v

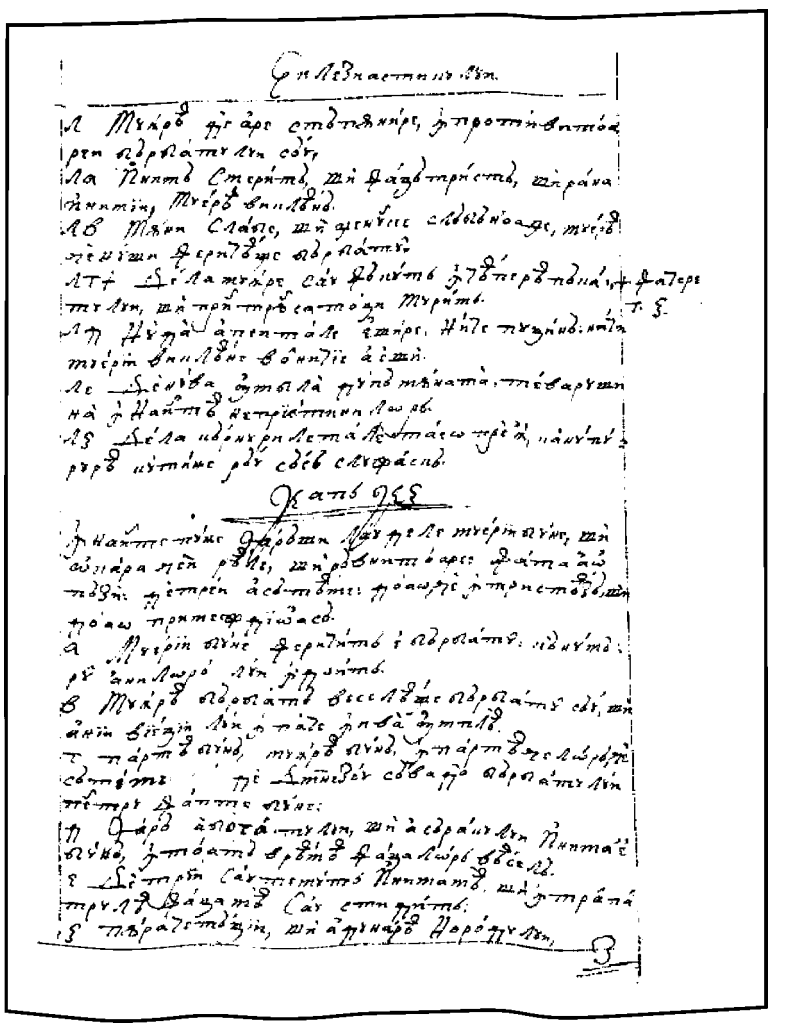

275r

275v

276r

276v

277r

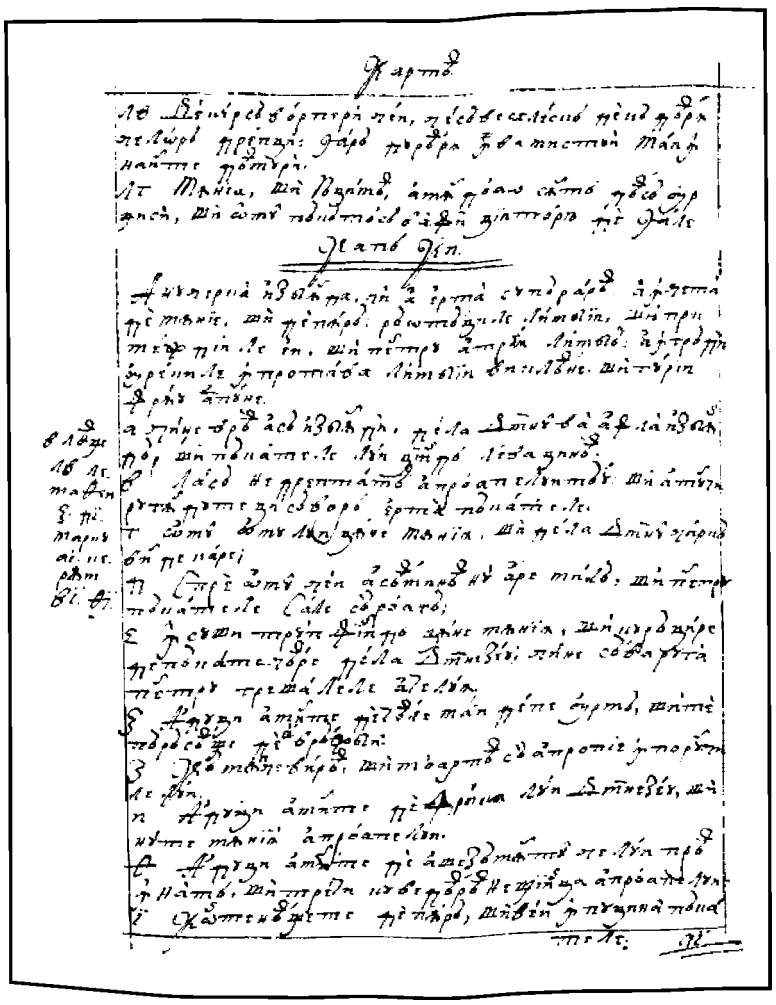

277v

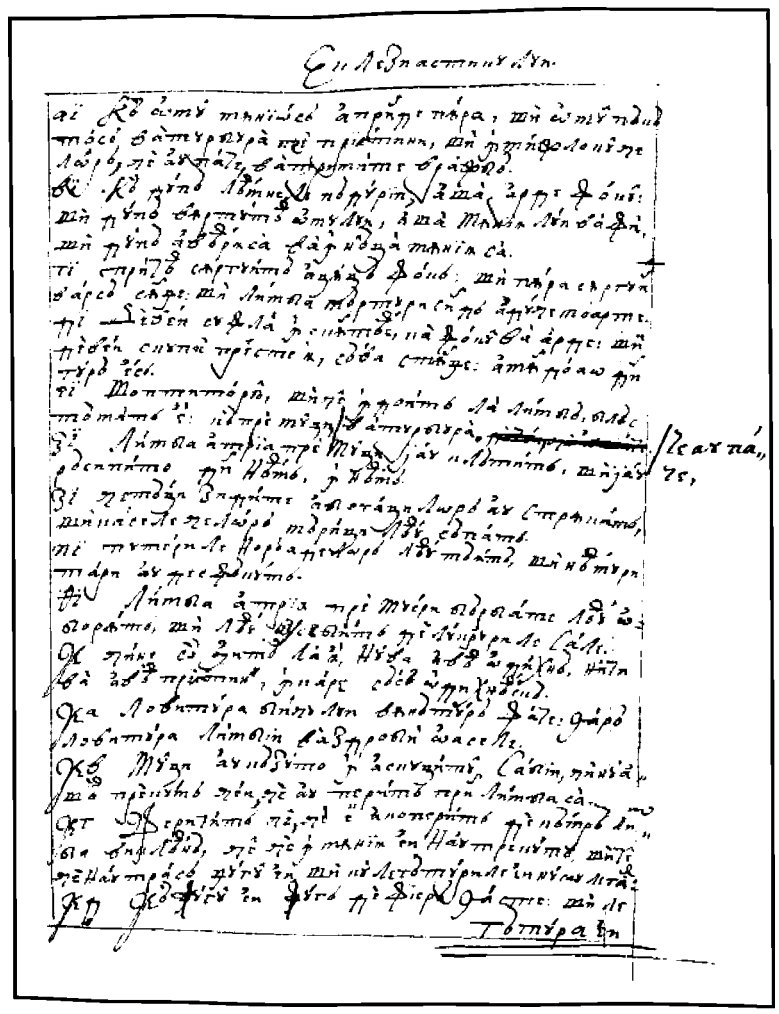

278r

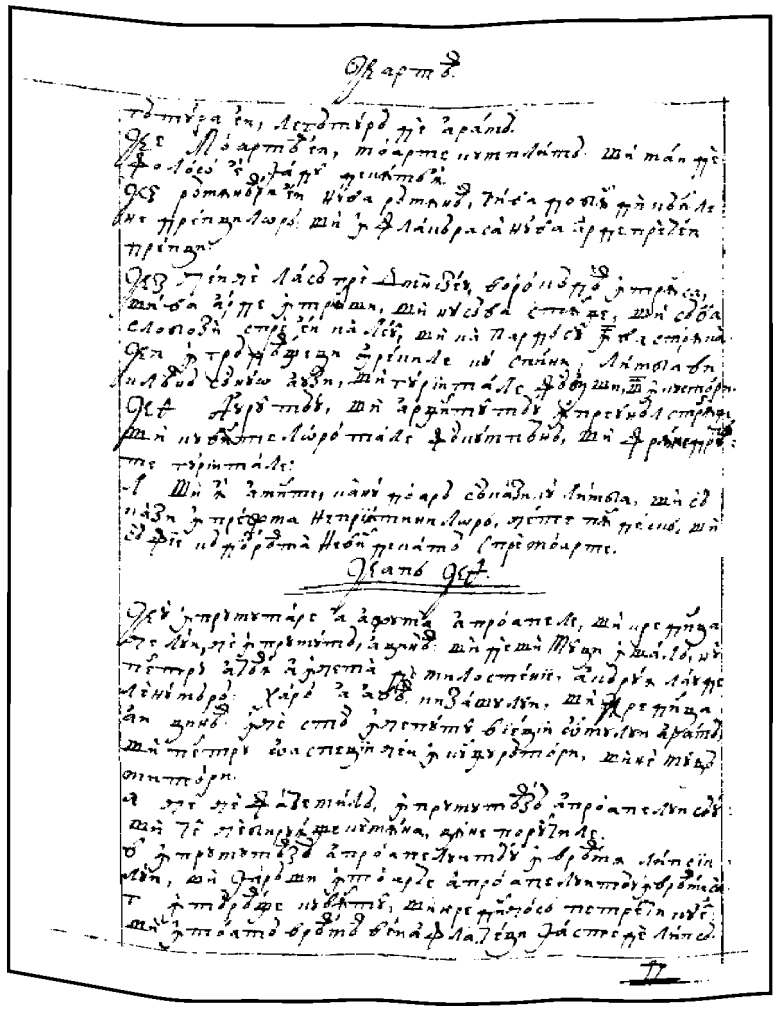

278v

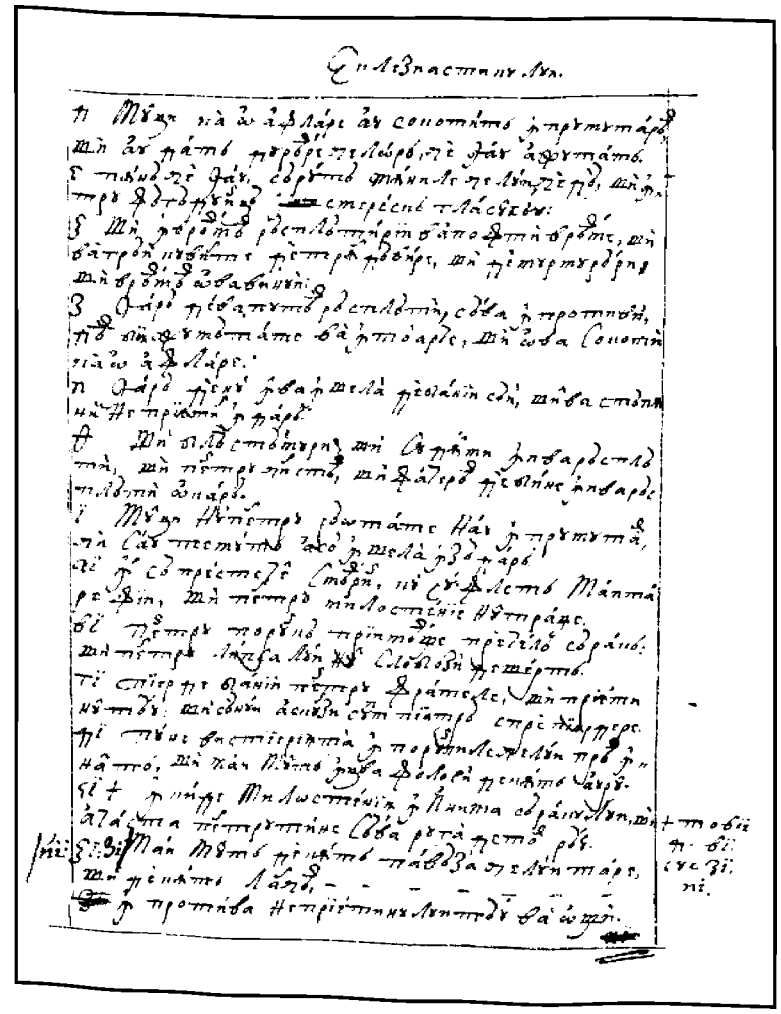

279r

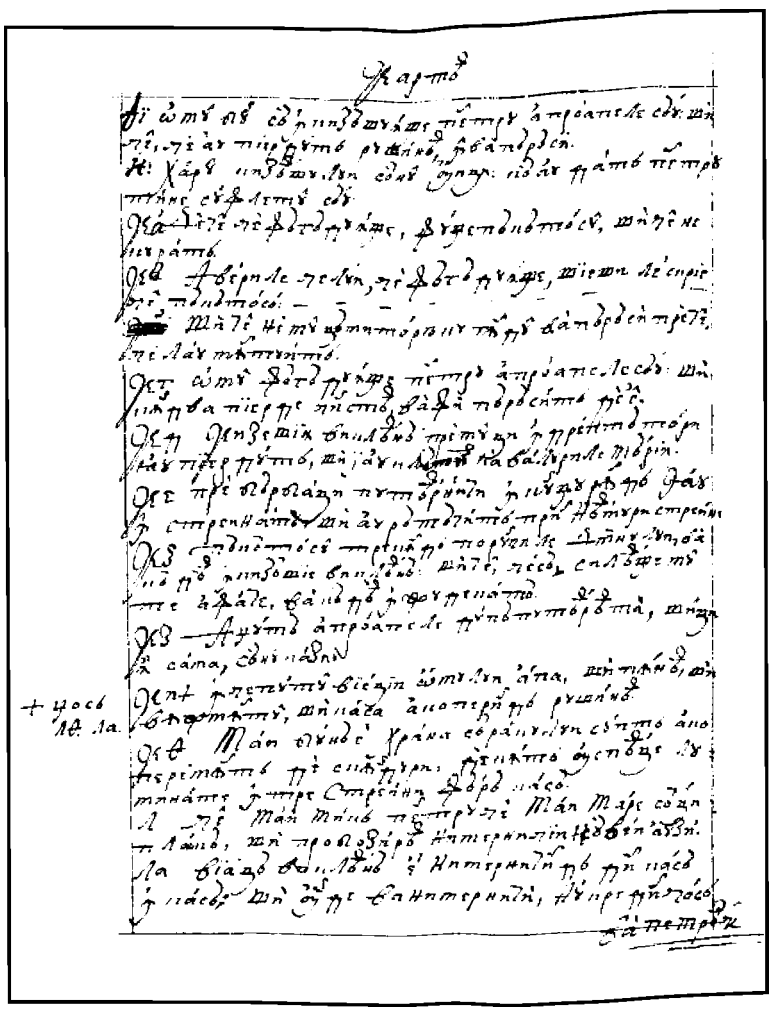

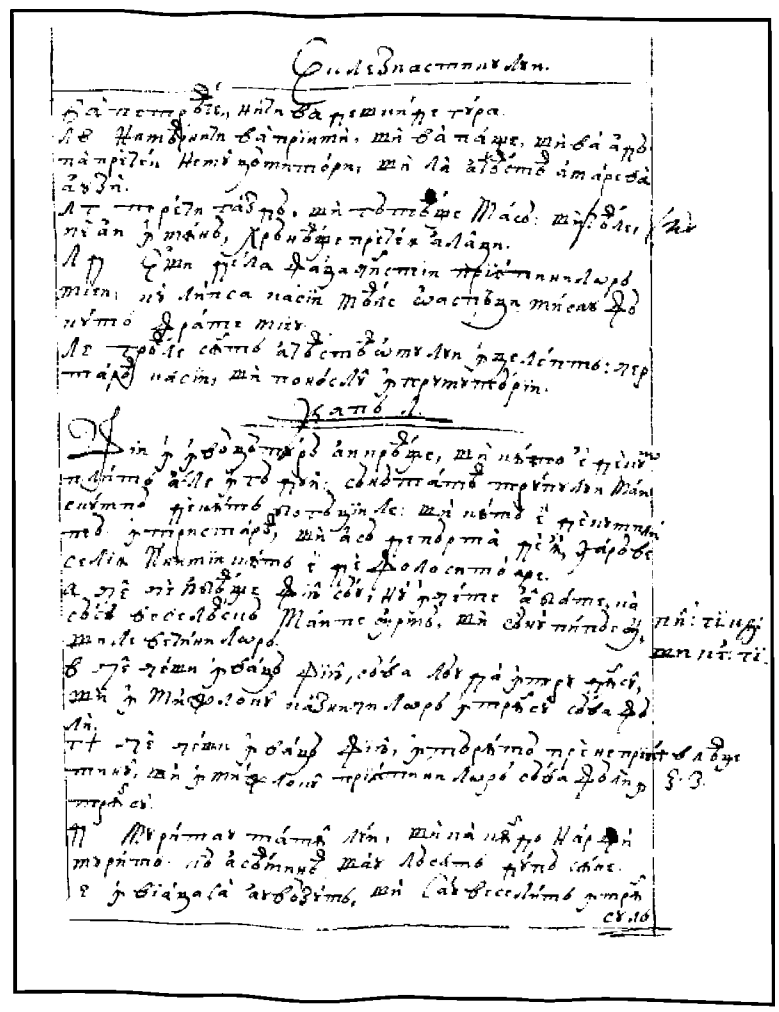

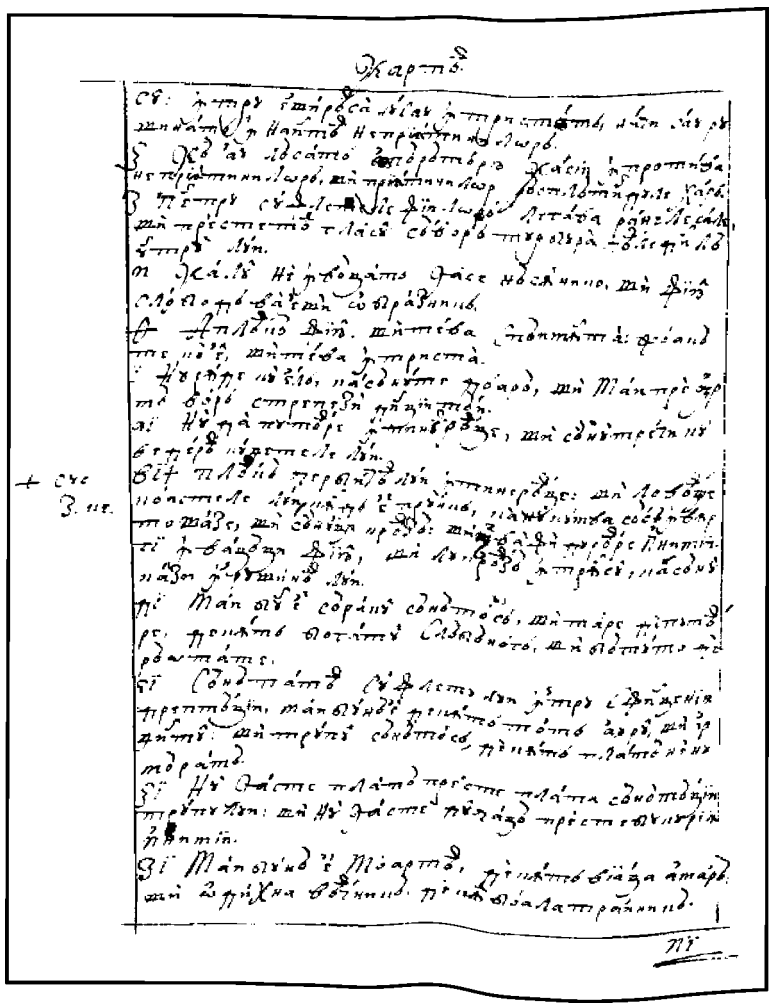

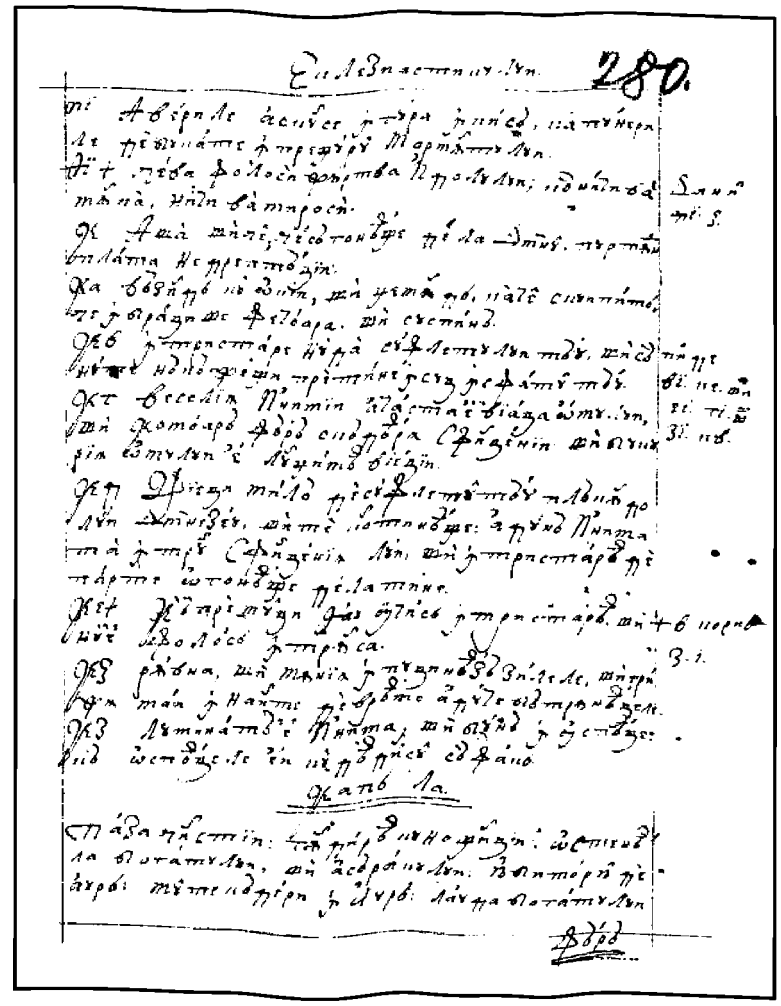

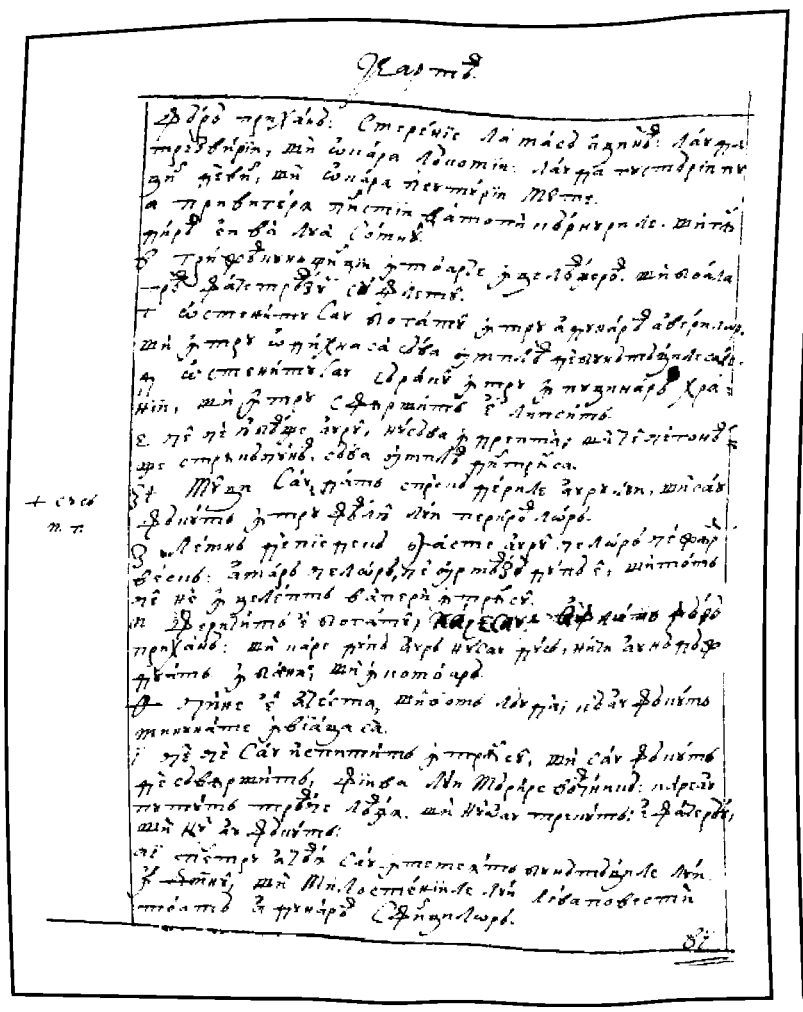

281v

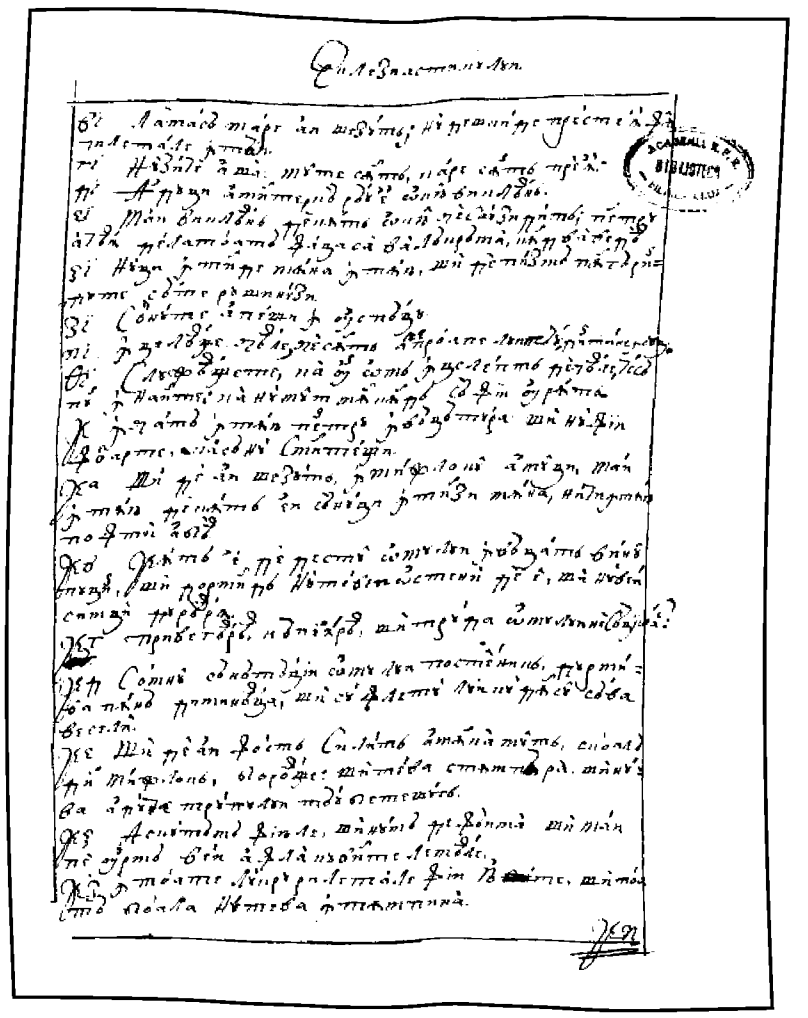

282r

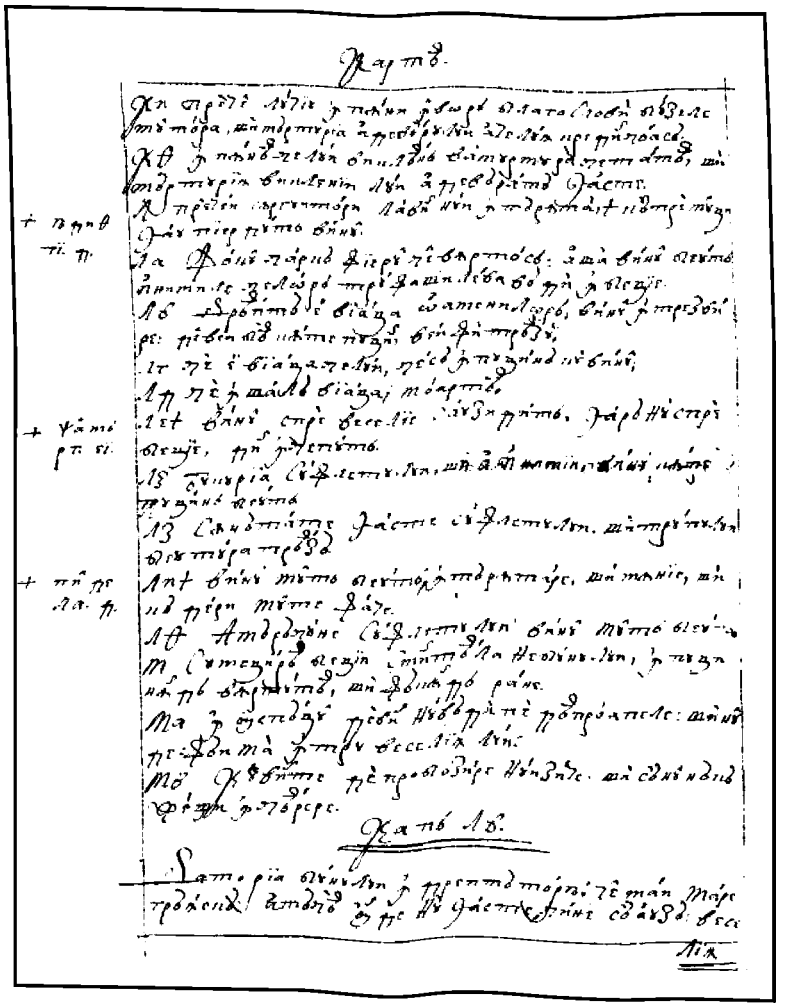

282v

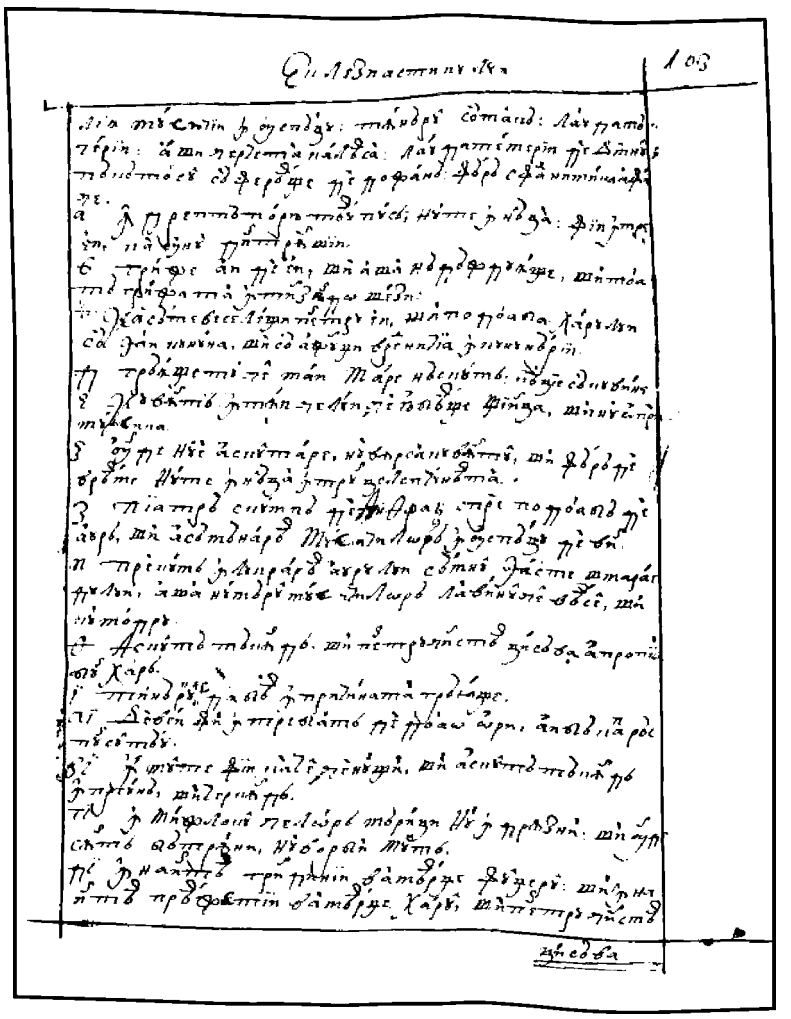

283r

FACSIMILE

ECLEZIASTICUL

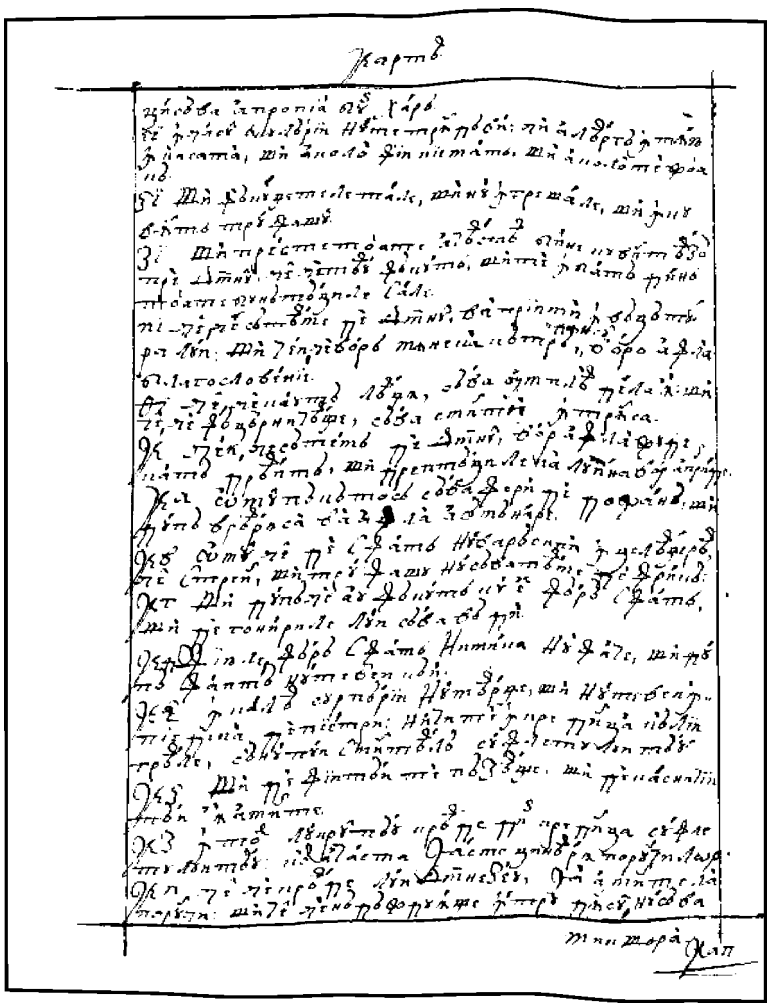

283v

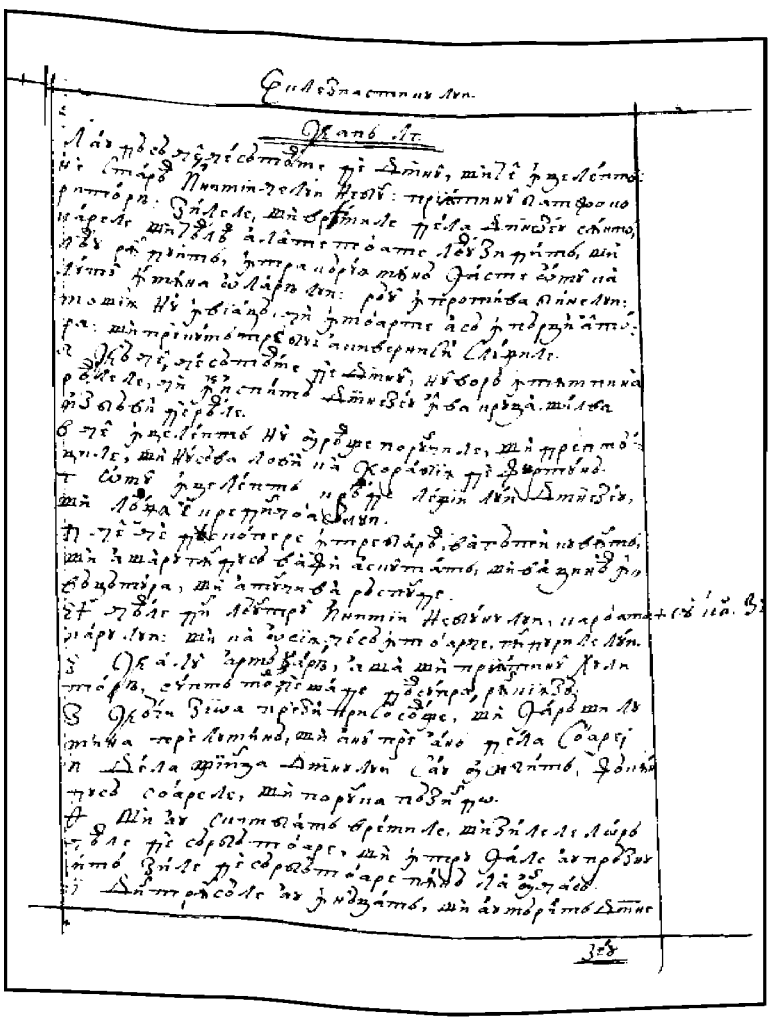

284r

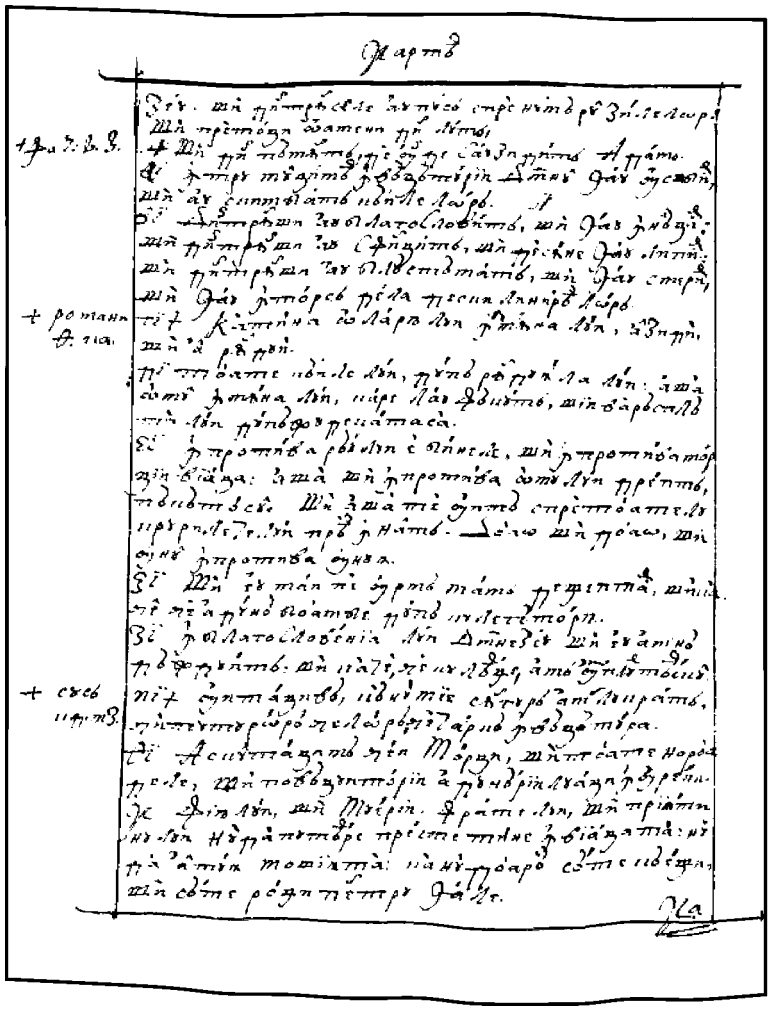

284v

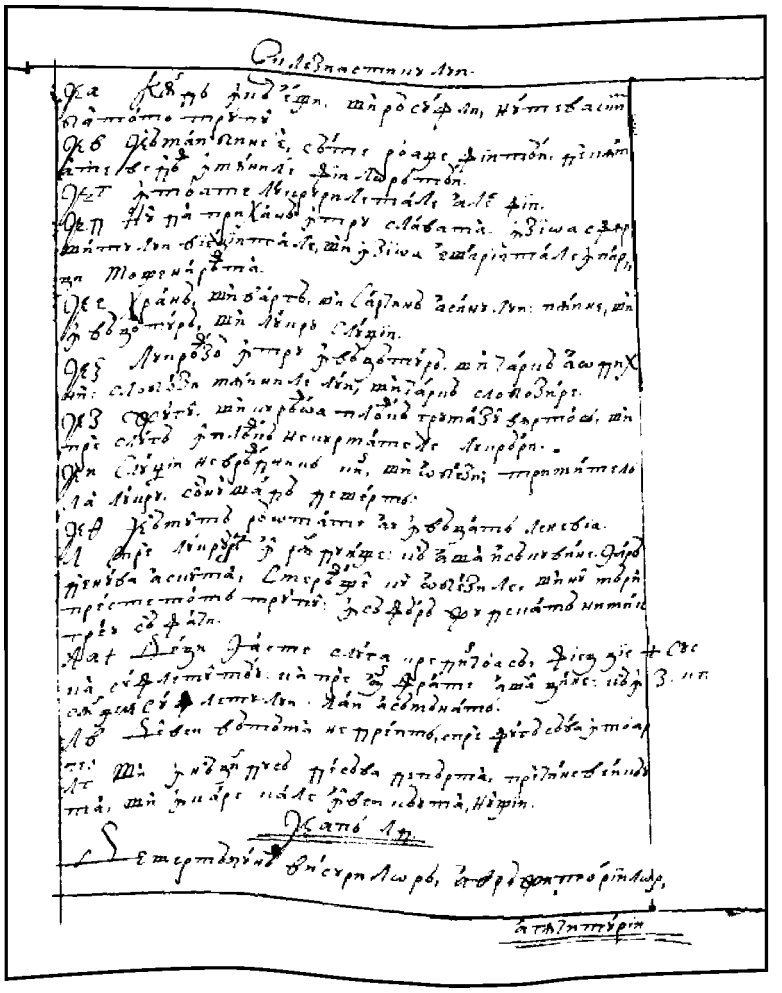

285r

285v

286r

286v

287r

287v

288r

288v

289r

ECLEZIASTICUL

FACSIMILE

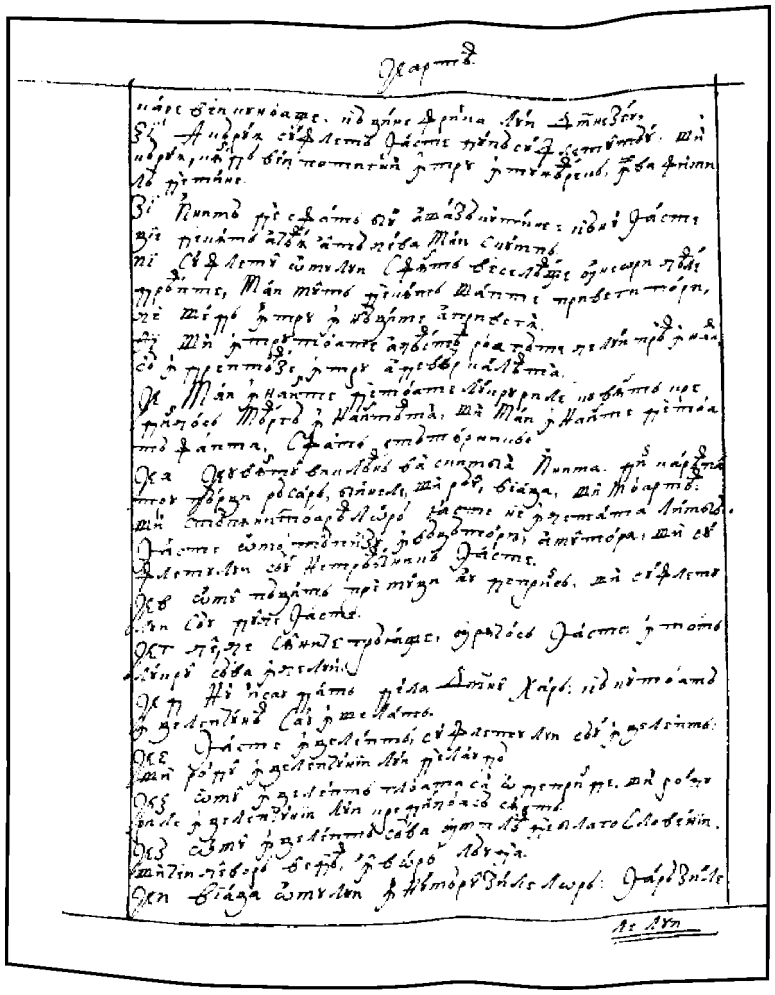

289v

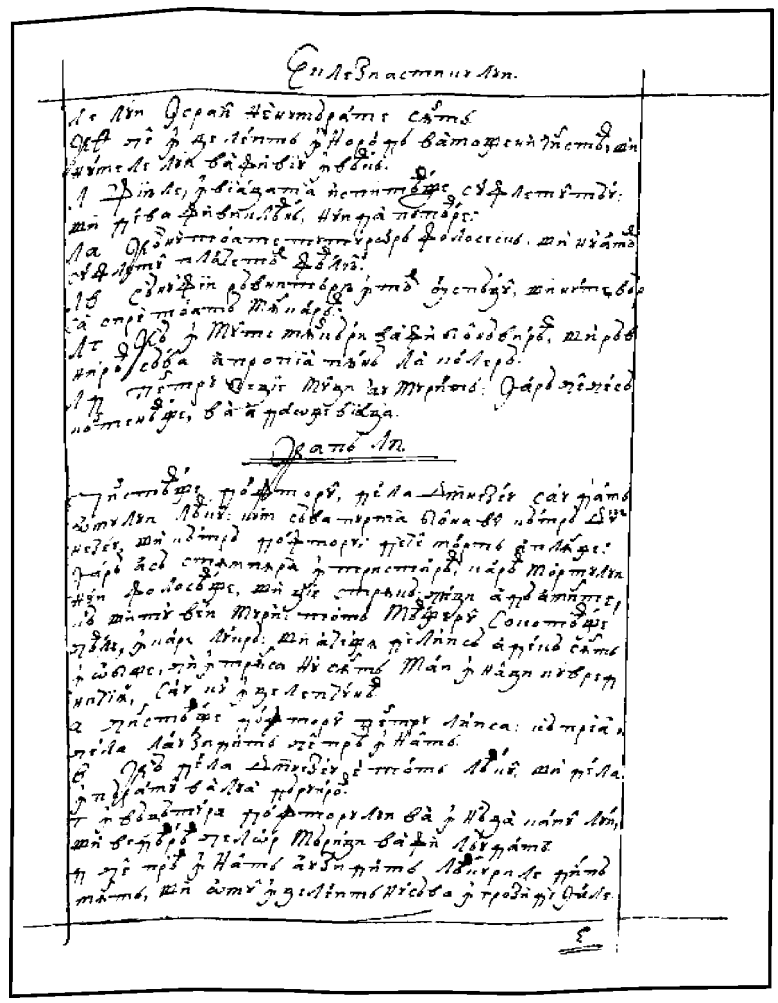

290r

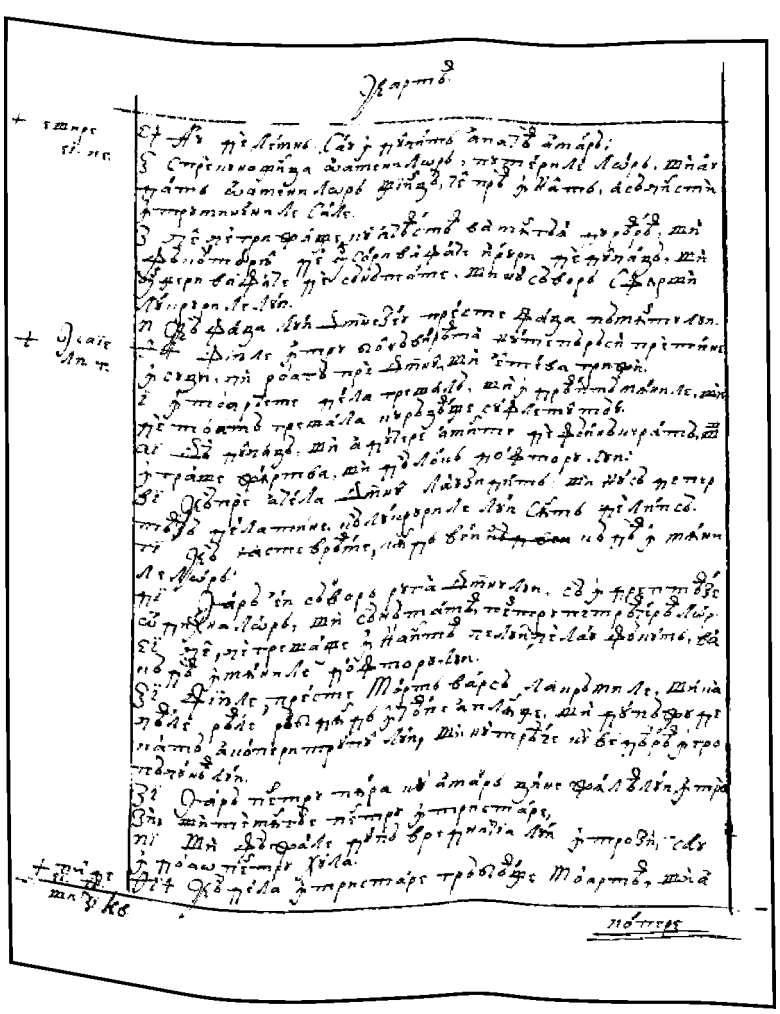

290v

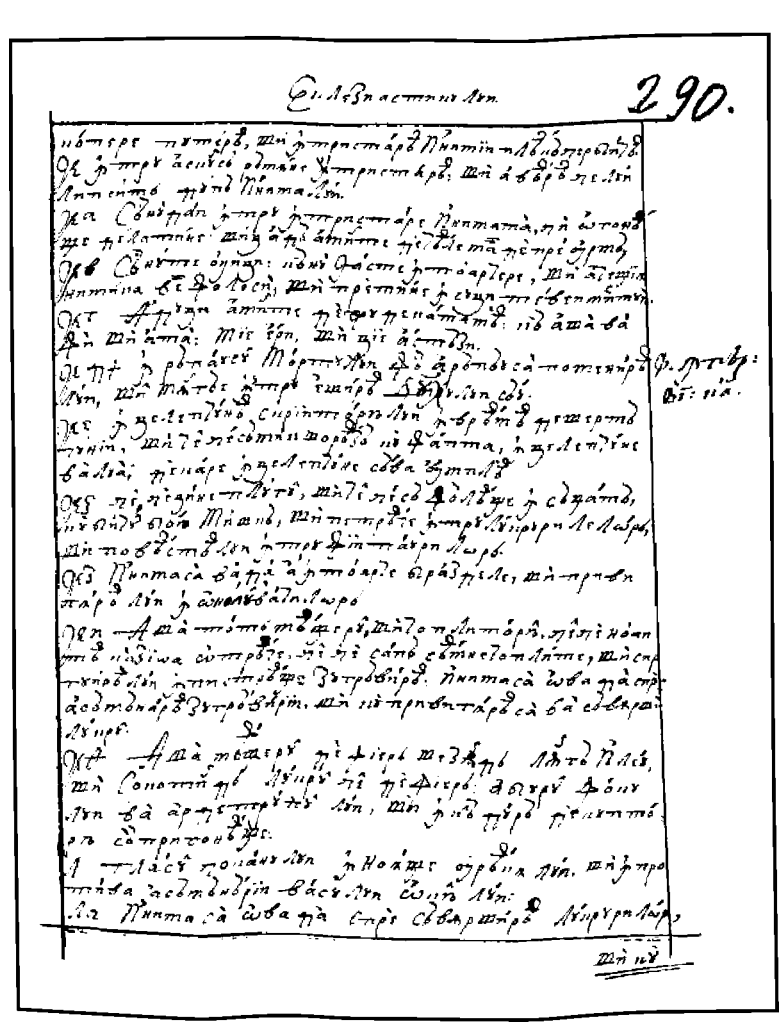

291r

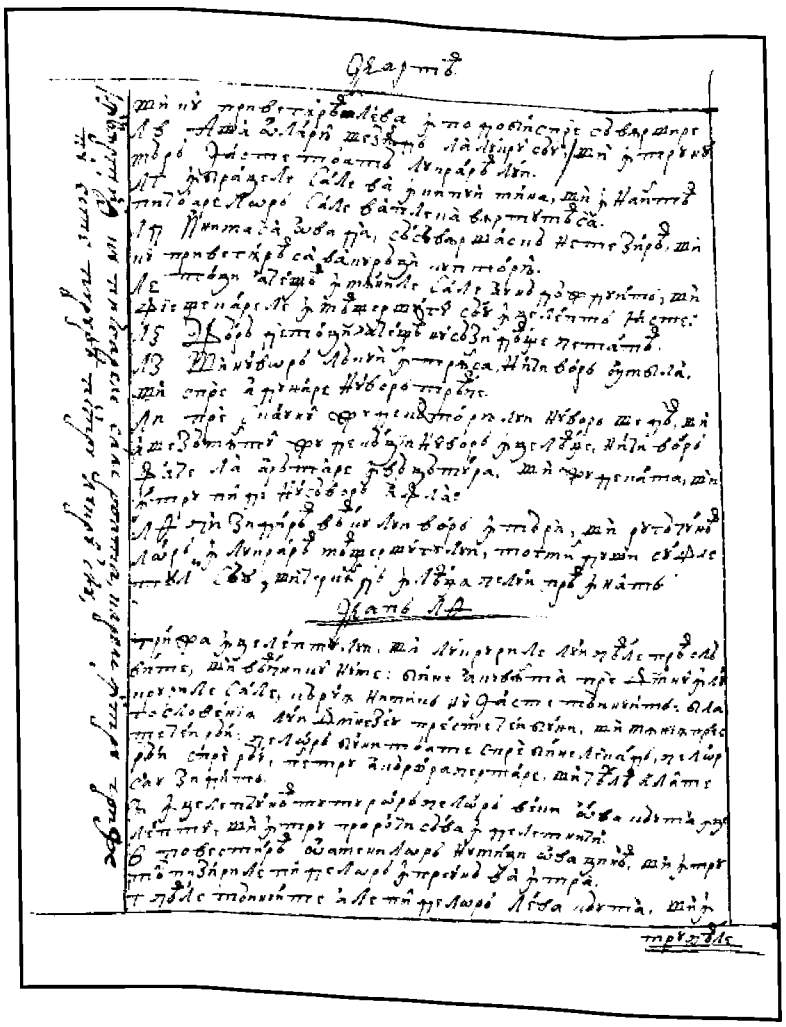

291v

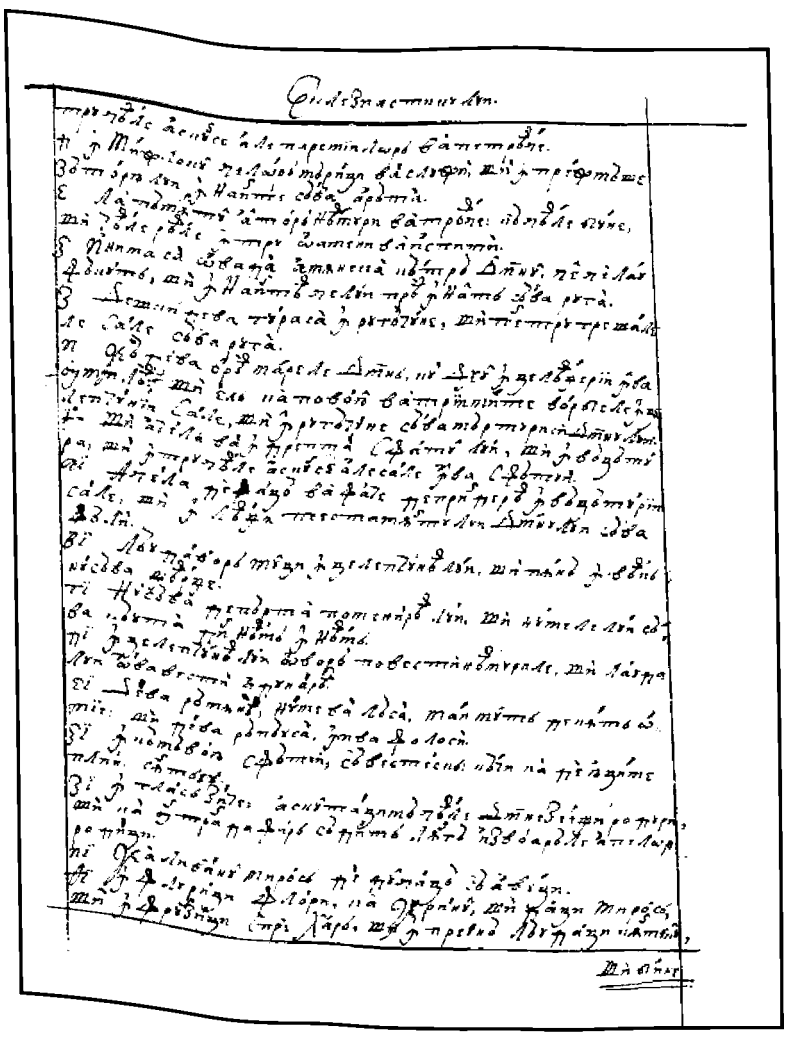

292r

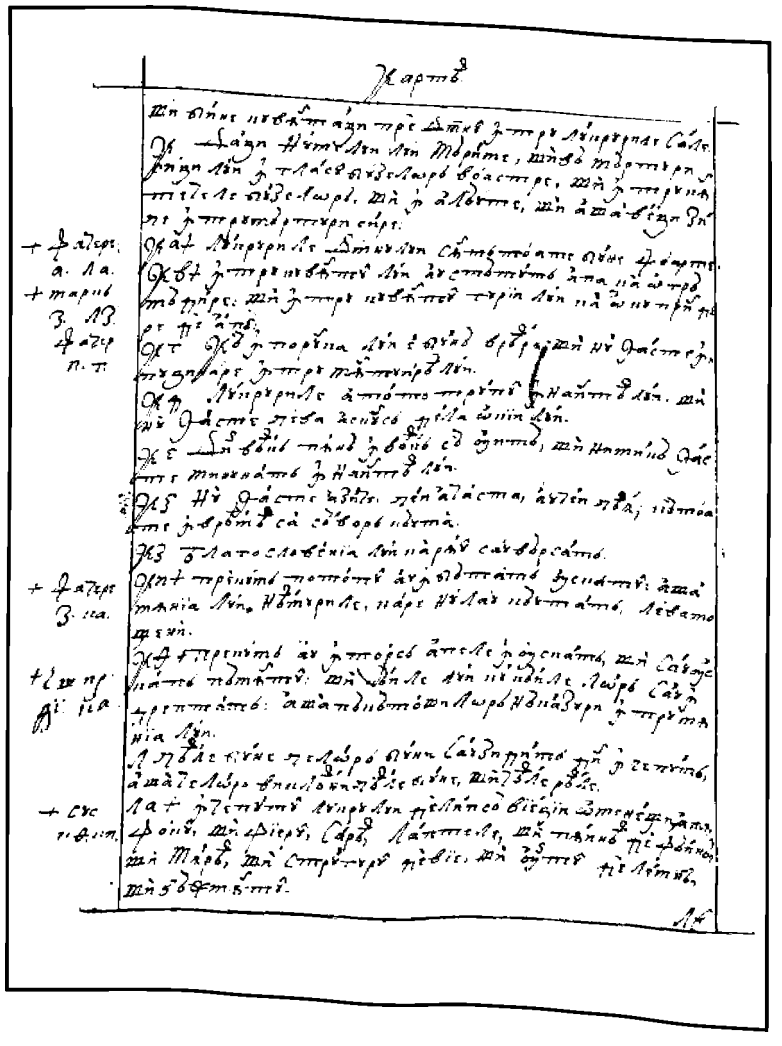

292v

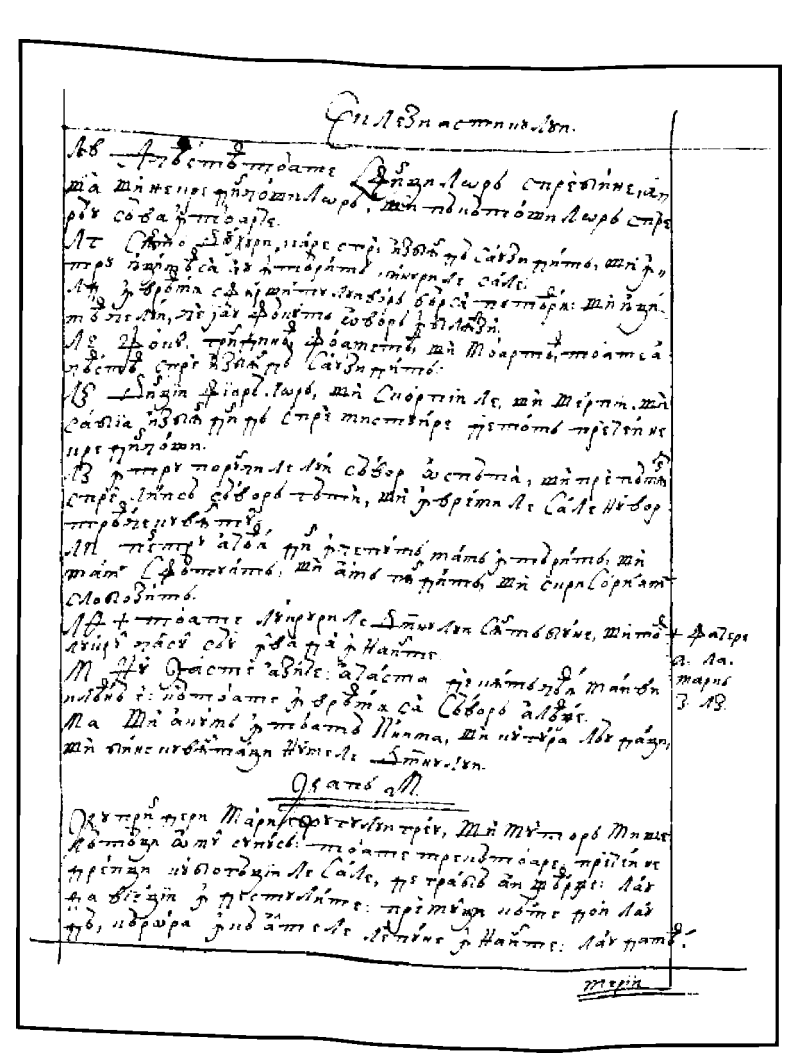

293r

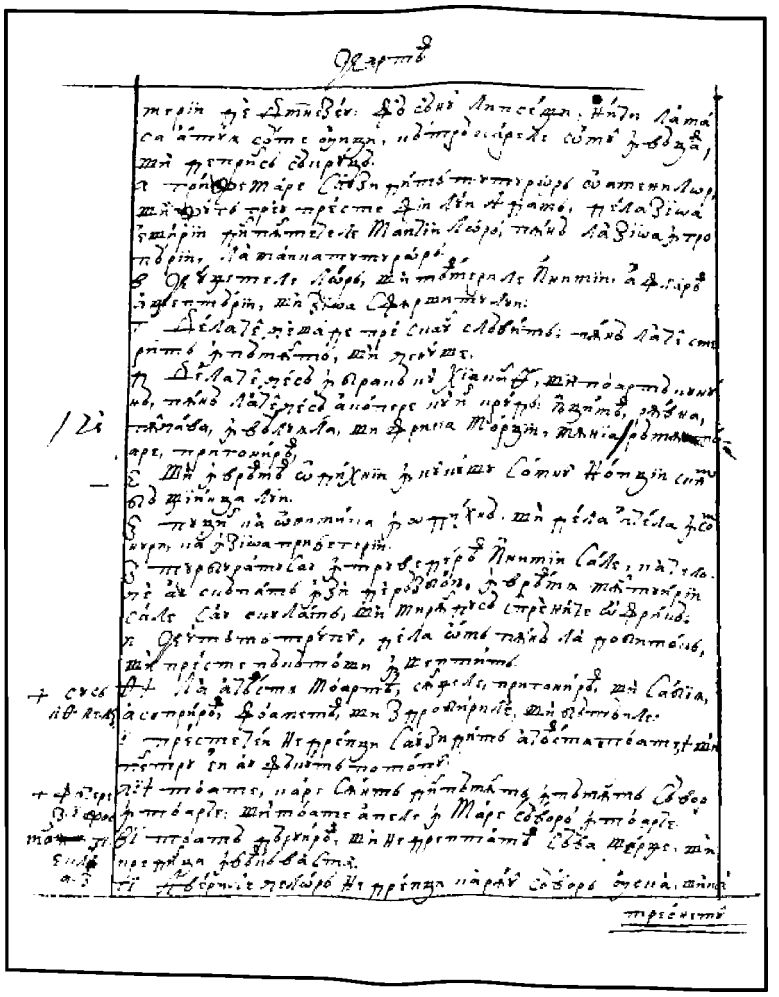

293v

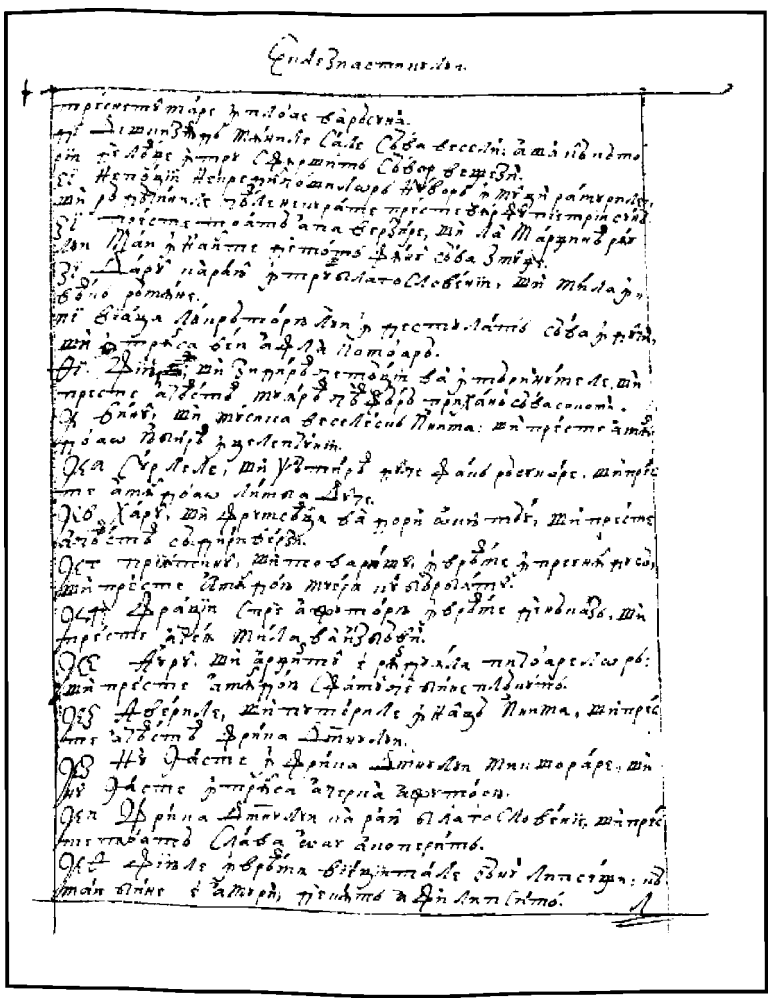

294r

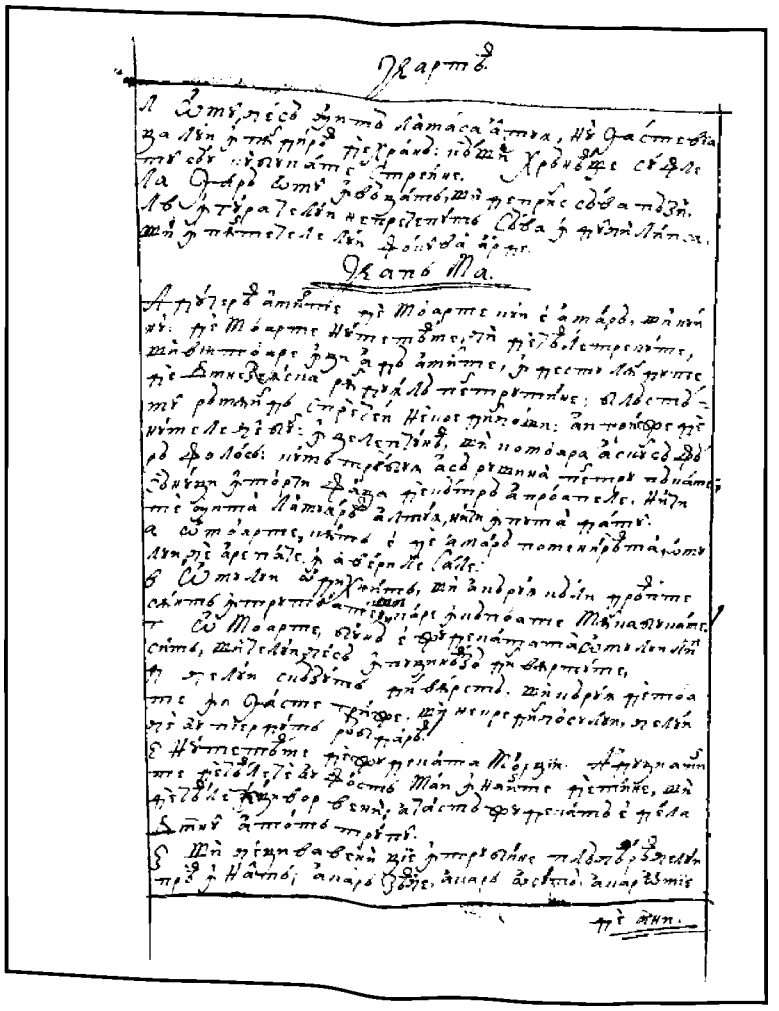

294v

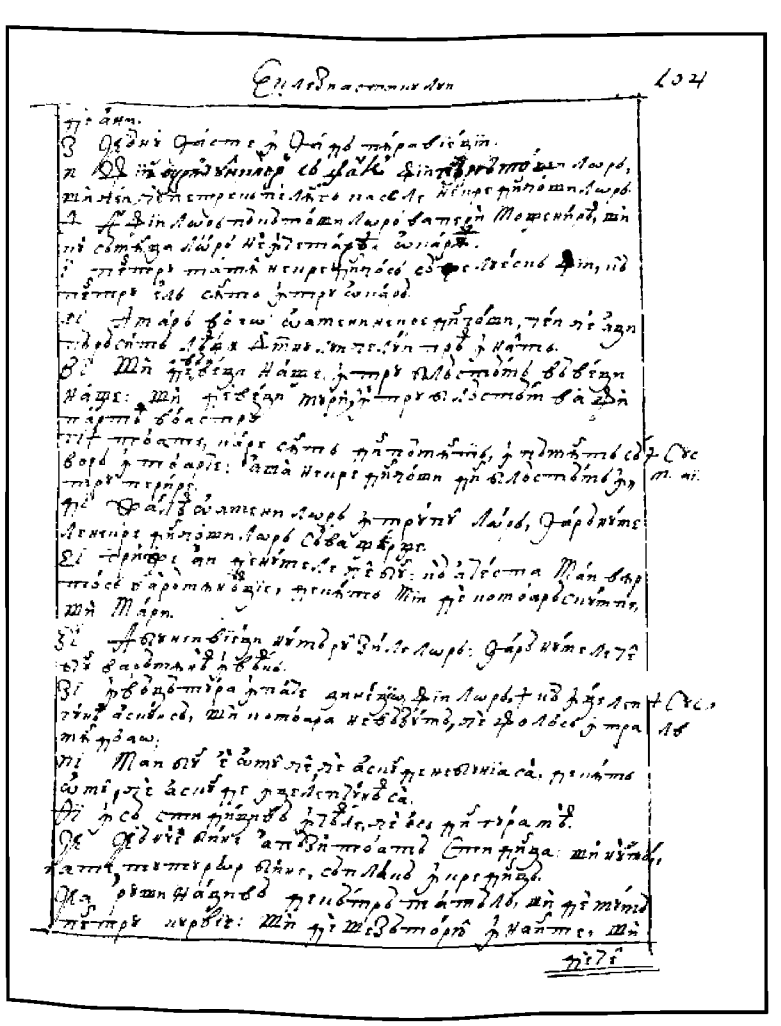

295r

295v

296r

296v

297r

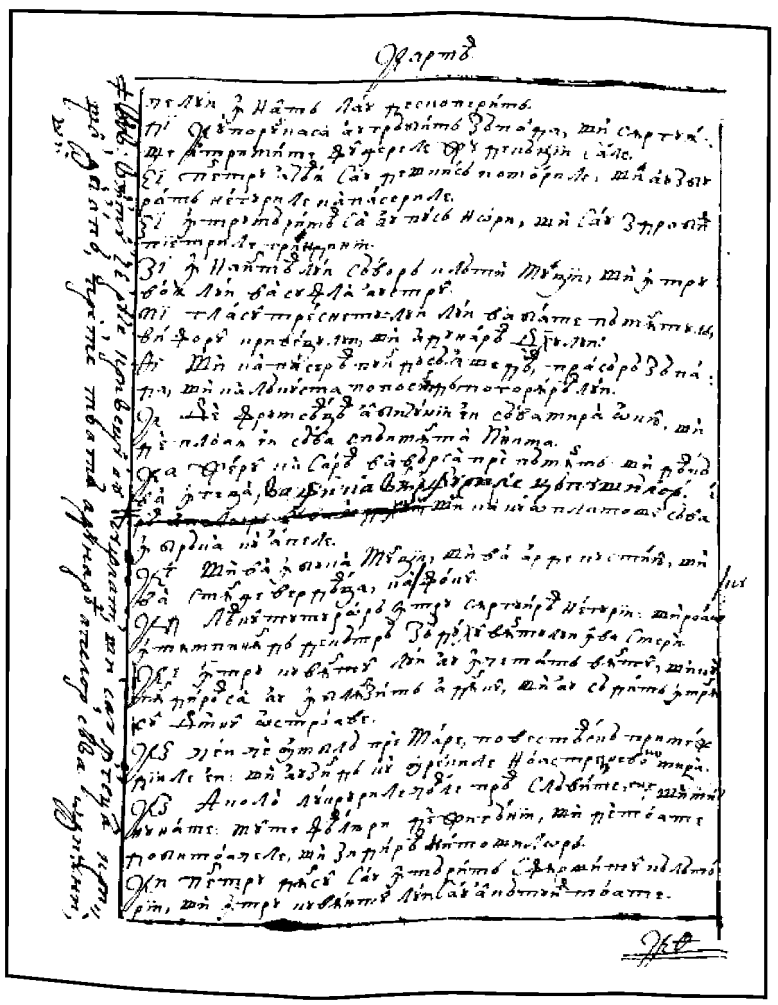

297v

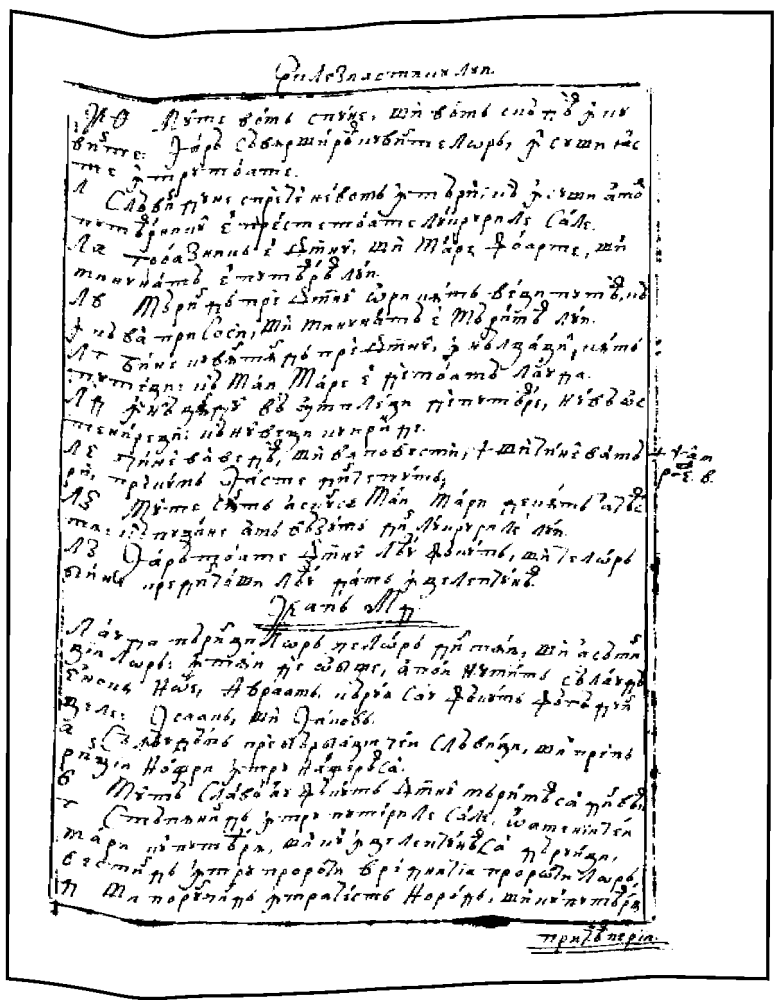

298r

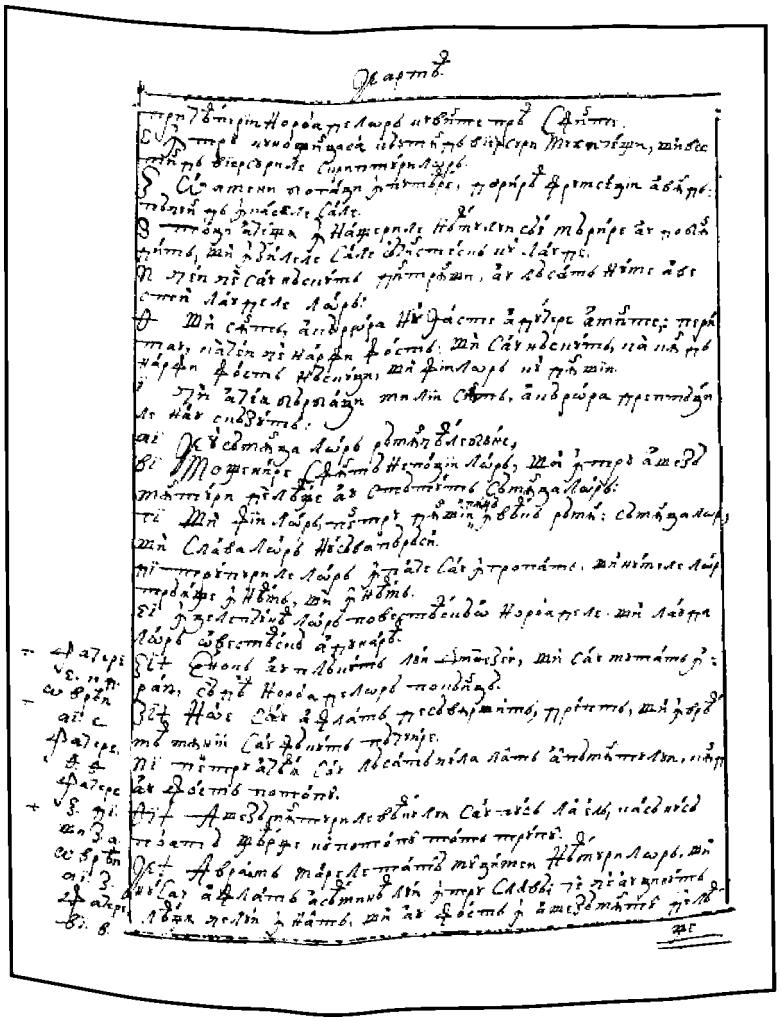

298v

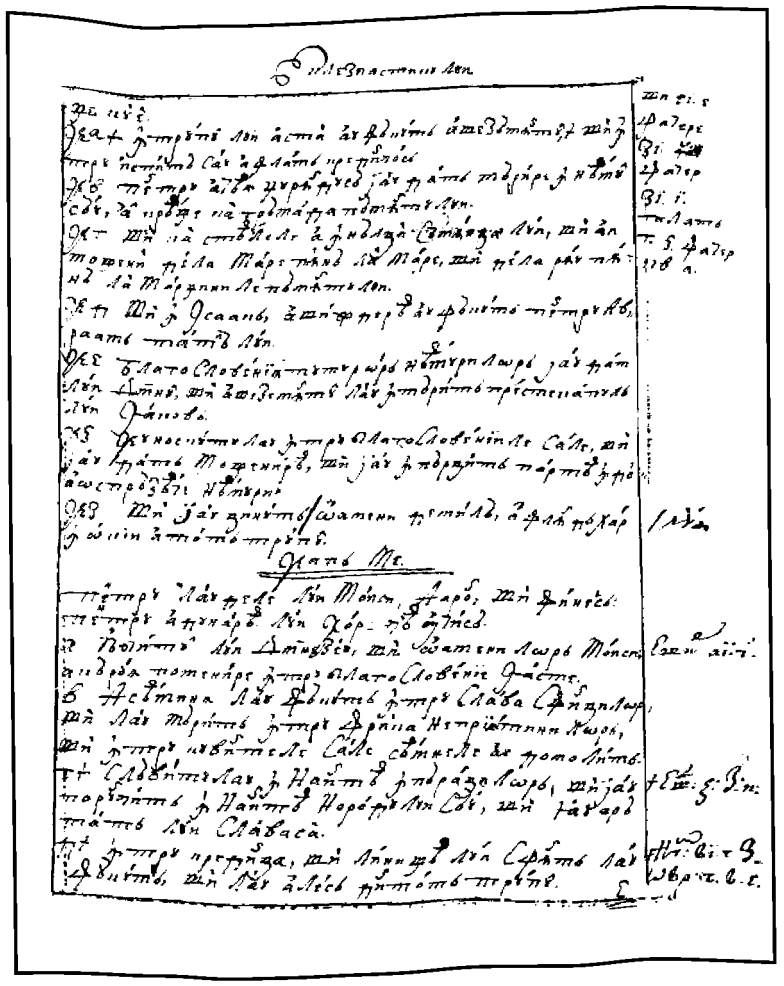

299r

FACSIMILE

ECLEZIASTICUL

299v

300r

300v

301r

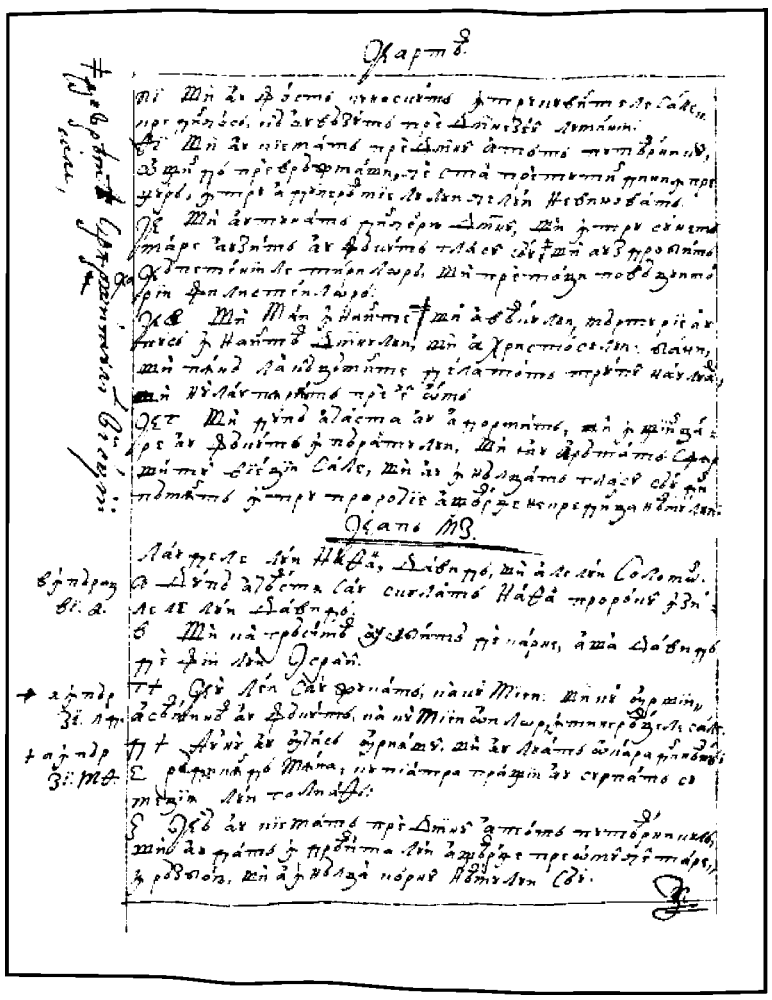

301v

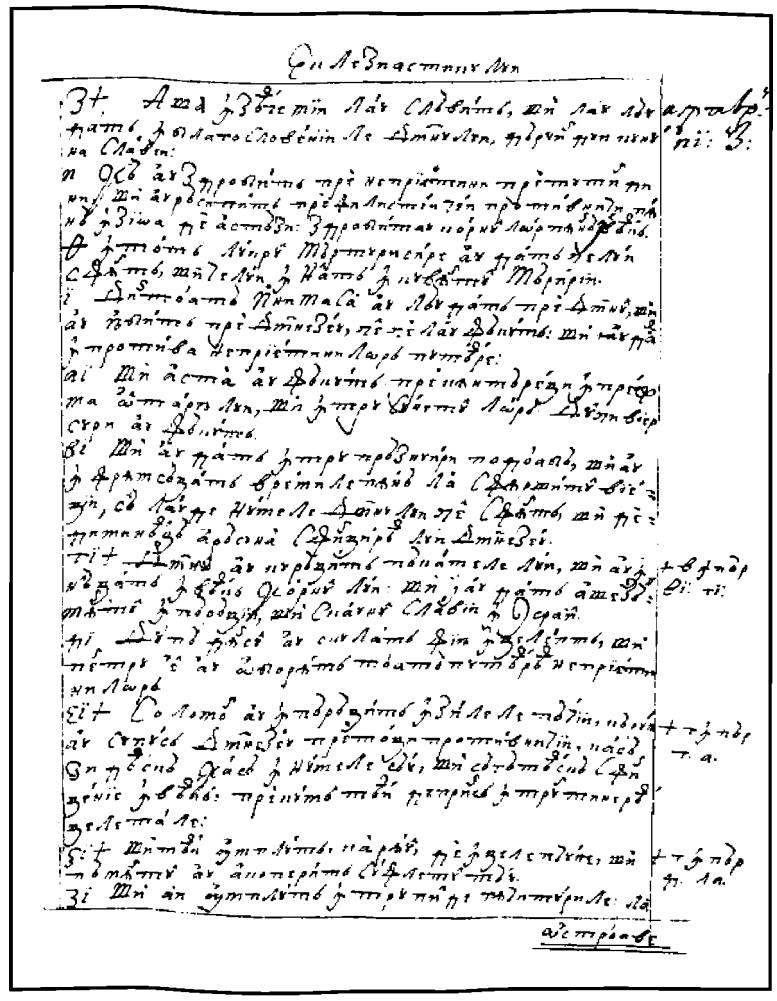

302r

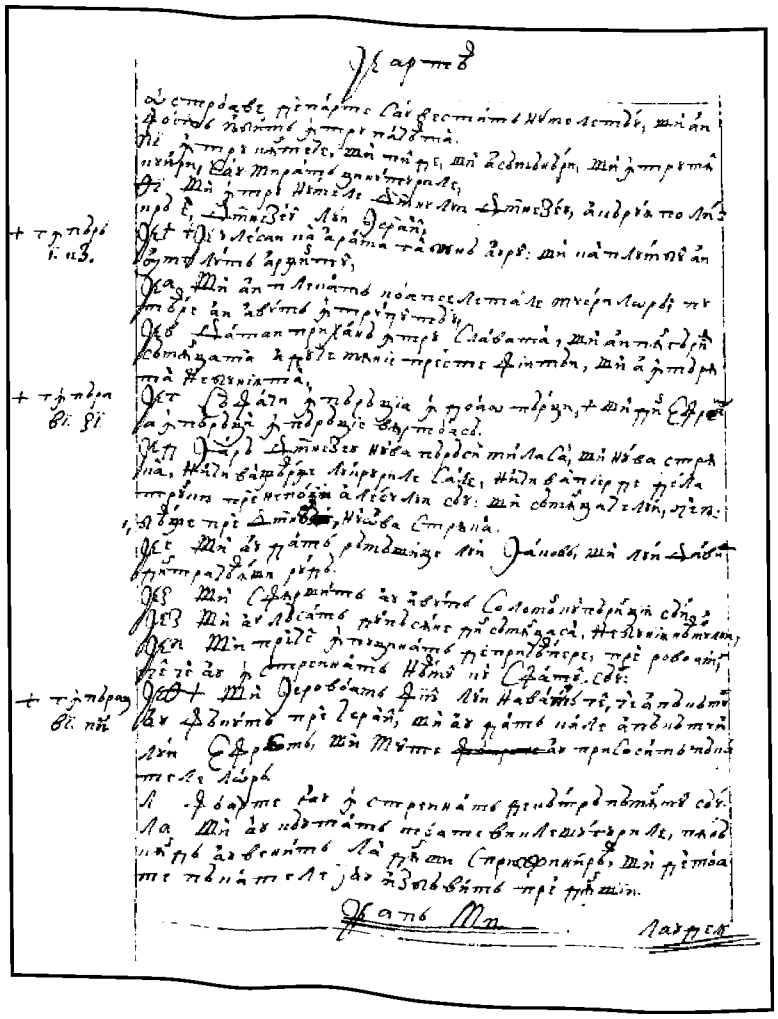

302v

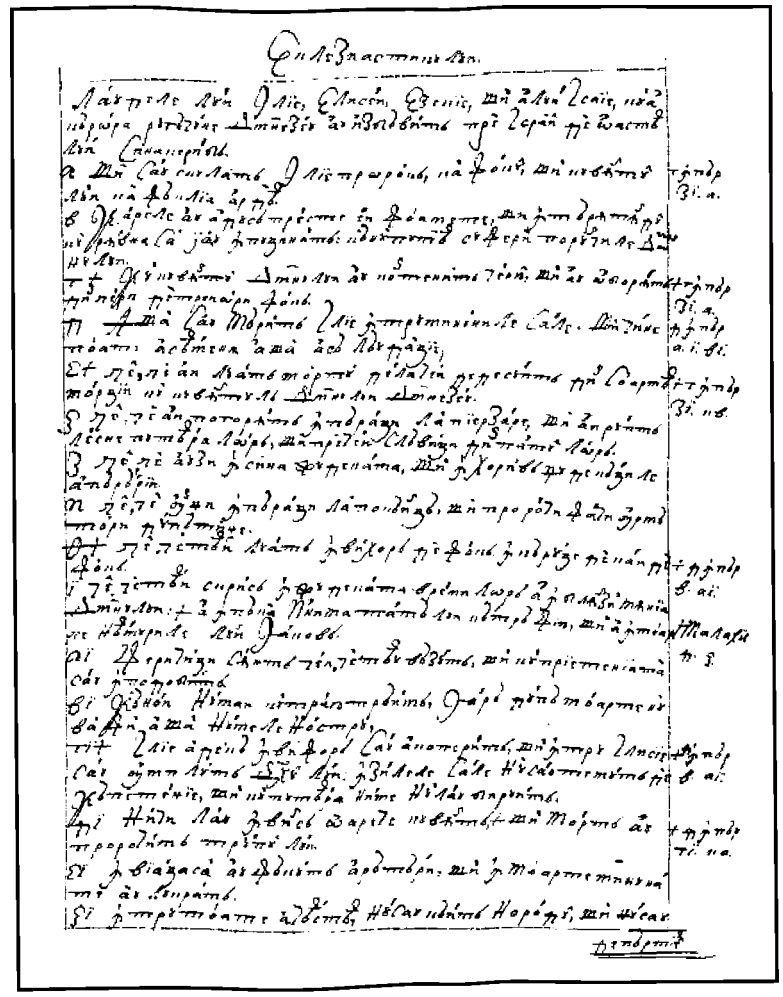

303r

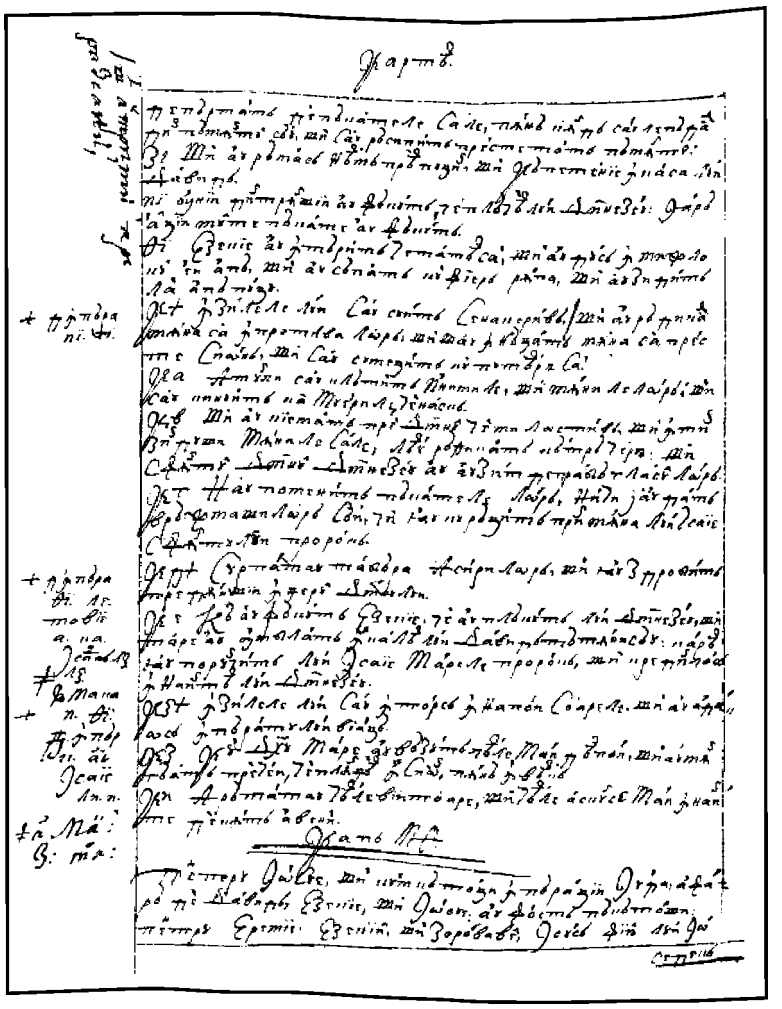

303v

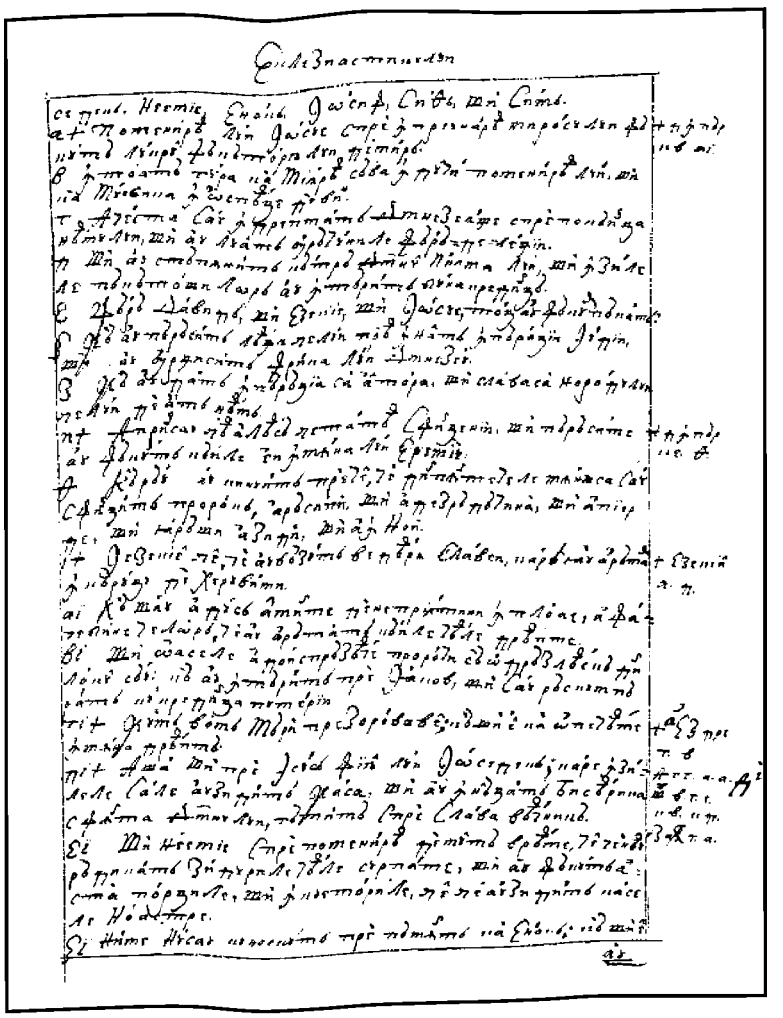

304r

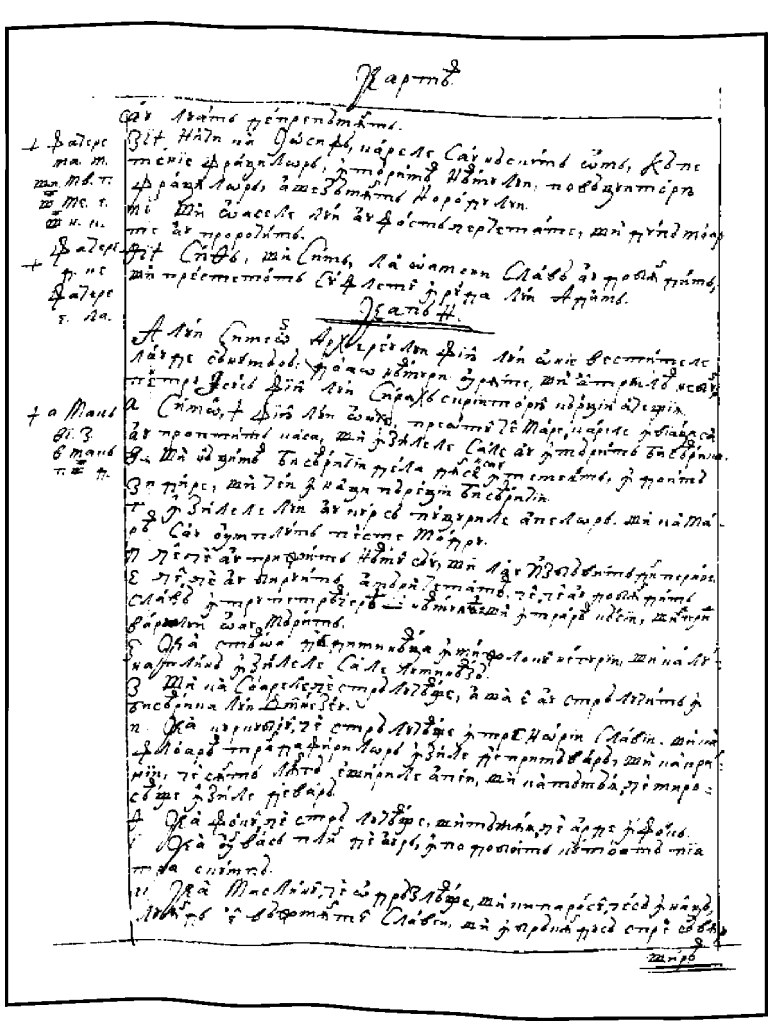

304v

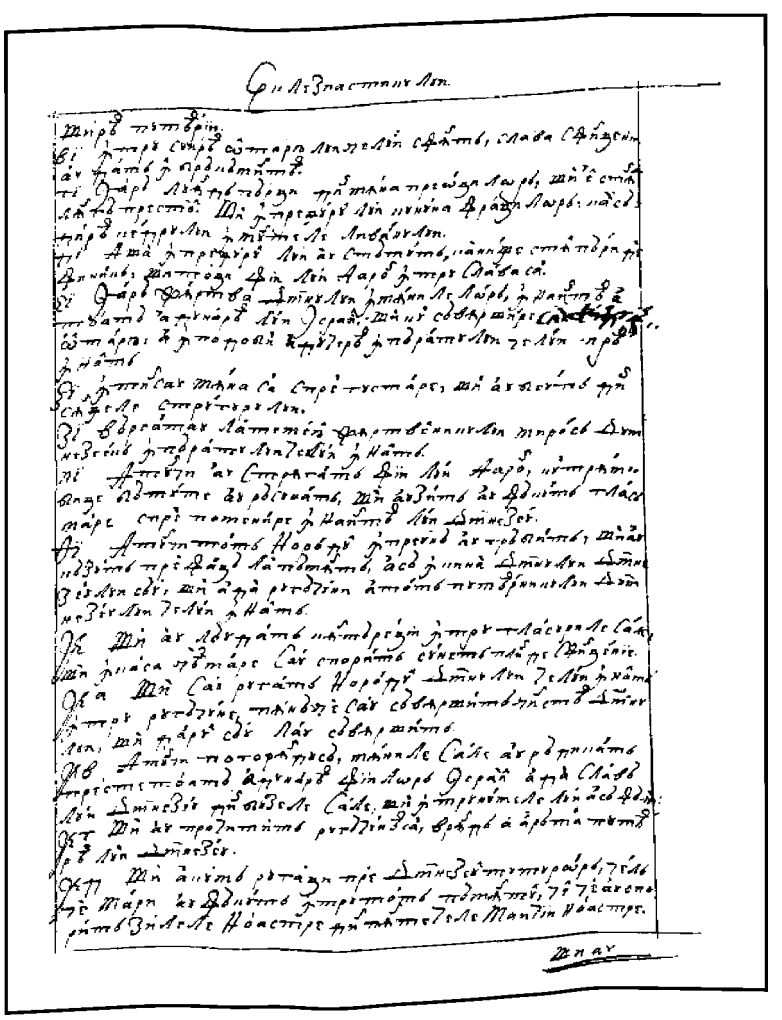

305r

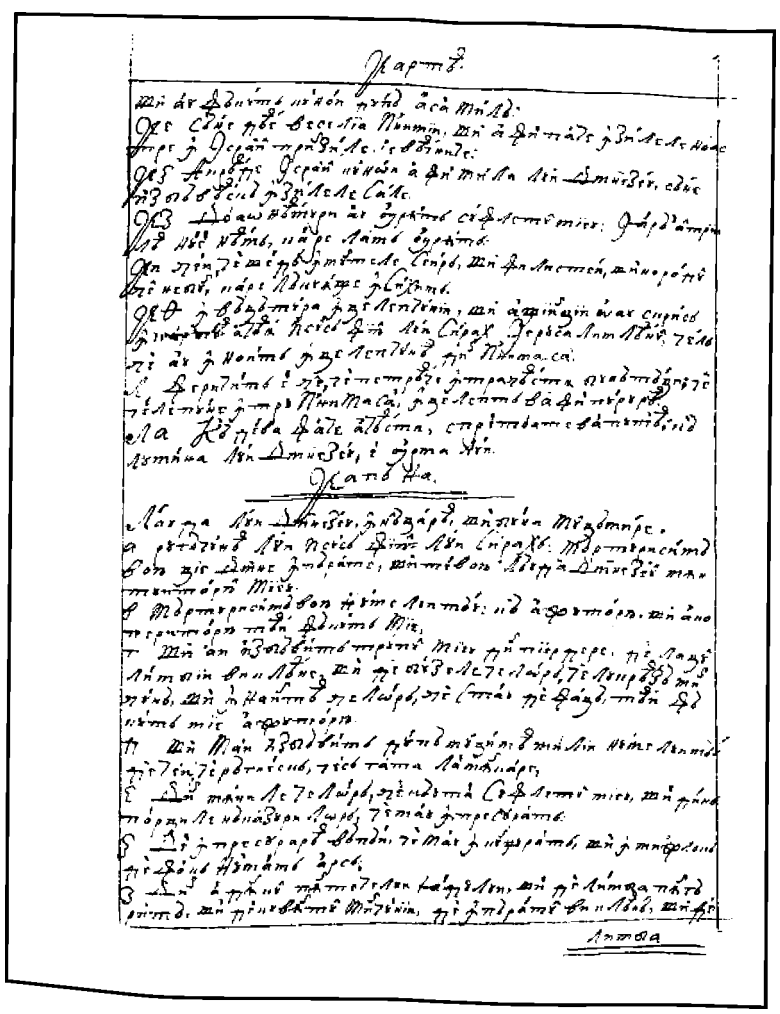

305v

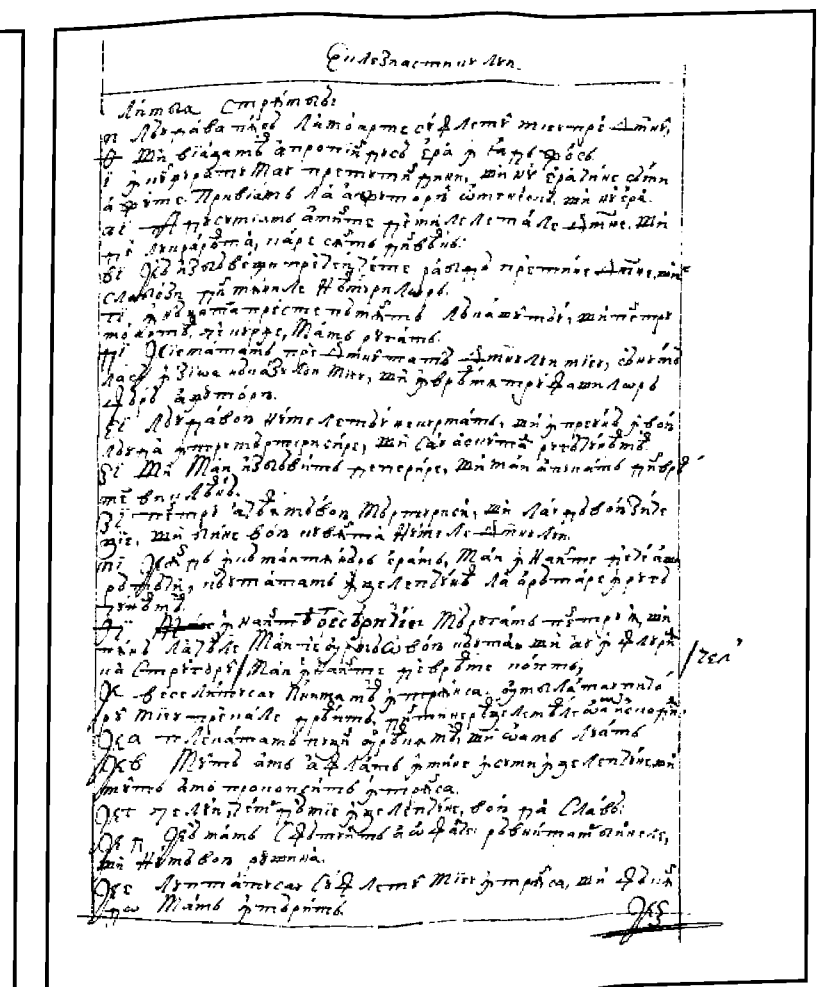

306r

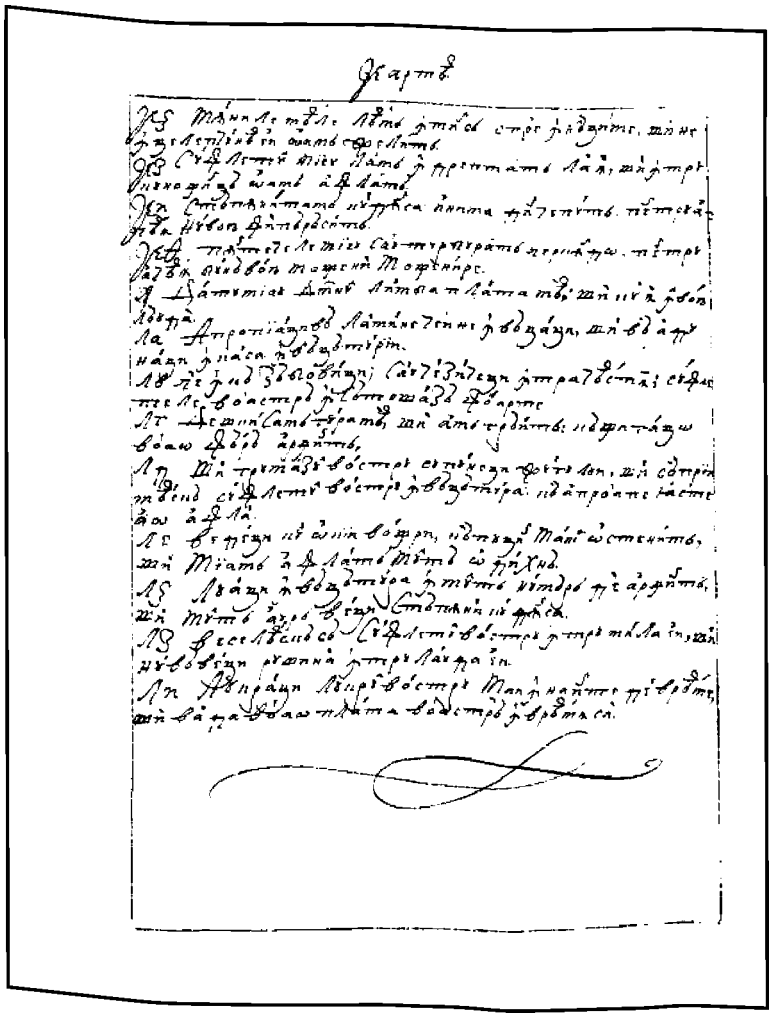

306v